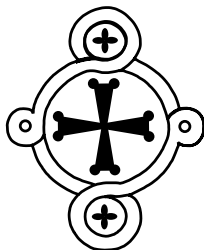

БИБЛИ

ИНСТИТУТ ЯЗЫКОЗНАНИЯ РАН

БИБЛИ

Нангин Бэшэг оршуулгын институт
Россиин Библиин бүлгэм
Москва, 2024

УДК 22.05
ББК 86.37-2
Б 59

Утверждено к печати ученым советом
Федерального государственного бюджетного учреждения науки
Института языкознания Российской академии наук

Рецензенты:

доктор филологических наук Дамбуева П. П.
доктор филологических наук Харанутова Д. Ш.

Электронные и аудиоверсии переводов Библии
на бурятский язык можно найти
на сайте Института перевода Библии
<https://ibt.org.ru/ru/media?id=BUR>

Библи. — Москва: Институт перевода Библии, Российское Библейское
Б 59 Общество, 2024. — 2304 с.

ISBN 978-5-93943-336-5

Газар дэбисхэрэй зураг:

© UBS, 1994; © UBS, 1999; Horace Knowles

© The British & Foreign Bible Society 1954, 1967, 1972

© Институт перевода Библии, перевод, комментарии, 2024

© Российское Библейское Общество, перевод, комментарии, 2024

© Оформление. Институт перевода Библии, 2024

ГАРШАГ

Оролто үгэ 5

ХУУШАН ХЭЛСЭЭН

Эхин.....	11
Египеднээ гаралга.....	113
Левит.....	186
Тоололго.....	236
Хуули дабталга.....	314
Нүүнэй хүбүүн Иисүүсэй ном.....	383
Ударидагшадай ном.....	424
Рүүдэй ном.....	480
Хаан түрэнүүд тухай нэгэдэхи ном.....	487
Хаан түрэнүүд тухай хоёрдохи ном.....	548
Хаан түрэнүүд тухай гурбадахи ном.....	602
Хаан түрэнүүд тухай дүрбэдэхи ном.....	659
Угай бэшэгэй нэгэдэхи ном.....	725
Угай бэшэгэй хоёрдохи ном.....	774
Эзраагай ном.....	835
Нэхэмьяагай ном.....	853
Эстээрэй ном.....	880
Иоовой ном.....	895
Псалманууд.....	937
Соломоон хаанай нургаал.....	1109
Экклезиастын ном.....	1163
Соломооной дуунай дуун.....	1176
Исай лүндэншын ном.....	1194
Ерэмия лүндэншын ном.....	1328
Ерэмияагай гашуудал.....	1448
Эзэкээл лүндэншын ном.....	1466
Даниил лүндэншын ном.....	1548
Ёшээ лүндэншын ном.....	1577
Ёһээл лүндэншын ном.....	1592
Амоос лүндэншын ном.....	1597
Авдии лүндэншын ном.....	1614
Иона лүндэншын ном.....	1618
Михей лүндэншын ном.....	1623
Наум лүндэншын ном.....	1636
Аввакуум лүндэншын ном.....	1641
Цэпаания лүндэншын ном.....	1647
Хаггай лүндэншын ном.....	1652

Захария лүндэншын ном	1656
Малаахи лүндэншын ном	1675

ШЭНЭ ХЭЛСЭЭН

Матвейн дуулгаһан Һайн Мэдээсэл	1683
Маркын дуулгаһан Һайн Мэдээсэл	1762
Лукагай дуулгаһан Һайн Мэдээсэл	1810
Иоаннай дуулгаһан Һайн Мэдээсэл	1888
Элшэнэрэй бүтээһэн хэрэгүүд	1945
Яковай бэшэһэн хандалга	2011
Пётрой бэшэһэн түрүүшын хандалга	2019
Пётрой бэшэһэн хоёрдохи хандалга	2028
Иоаннай бэшэһэн нэгэдэхи хандалга	2033
Иоаннай бэшэһэн хоёрдохи хандалга	2041
Иоаннай бэшэһэн гурбадахи хандалга	2043
Иудын бэшэһэн хандалга	2045
Павелай Римэйхиндэ бэшэһэн хандалга	2048
Павелай Коринфынхидтэ бэшэһэн түрүүшын хандалга	2078
Павелай Коринфынхидтэ бэшэһэн хоёрдохи хандалга	2106
Павелай Галаадуудта бэшэһэн хандалга	2124
Павелай Эфесэйхиндэ бэшэһэн хандалга	2134
Павелай Филиппынхидтэ бэшэһэн хандалга	2144
Павелай Колоссынхидтэ бэшэһэн хандалга	2152
Павелай Фессалоникиинхидтэ бэшэһэн түрүүшын хандалга	2160
Павелай Фессалоникиинхидтэ бэшэһэн хоёрдохи хандалга	2167
Павелай Тимофейдэ бэшэһэн түрүүшын хандалга	2171
Павелай Тимофейдэ бэшэһэн хоёрдохи хандалга	2179
Павелай Тидтэ бэшэһэн хандалга	2185
Павелай Филимондо бэшэһэн хандалга	2189
Еврейнүүдтэ бэшэһэн хандалга	2192
Иоаннай бэшэһэн гэршэлгэ	2213
Үгэ тайлбарилгын толи	2245
Хабсаралта	2286

ОРОЛТО ҮГЭ

Библи гээшэ юун бэ

«Библи» гэжэ үгэ хадаа «ном» гэнэн удхатай грек үгэһөө гарбалтай. Библи христиан заншалаар, мүн иудей ба лала (ислам) шажангуудта зарим хубяараа, Нангин Бэшэг гэжэ тоологдодог. Тэрэ хоёр гол хубида хубаагдана:

Хуушан Хэлсээн. Эдэ 39 ном Иисүүс Христоосой мүнделхын урда тээ нэгэ хахад мянган жэлэй туршада эртэ урдын еврей болон арам хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй. Номуудай гол удха – Бурхан болон еврей арадай хоорондохи харилсаан. Энэ согсолбори дотор еврей арадай түүхэ, шажанай хуули ёһонууд ба Израилиин олонийтын гурим журамууд, Бурханда магтаал үргэнэн найхан шүлэгүүд ба дуунууд, зальбарал, гүнзэгы оюун бодолнууд, ерээдүй саг тушаа лүндэн табилга ба бусад олоор дайралдана.

Бурханай ба Тэрэнэй шэлэн абаһан арад түмэн болохо еврейнүүдэй хоорондохи харилсаанда шухала үүргэ дүүргэнэн Моисейн нэрээр түрүүшын табан ном нэрлэгдэнхэй: Моисейн табан ном. Заримдаа Моисейн Һургаал гээд эдэ табан номые нэрлэдэг. Удаадахи номууд тухай хэлэбэл, Эзэнэй үрешэн орон нютагта израильшуудай ажабайдал, удамаршад болон хаашуулайнь амжалта ба доройтолго тэдээн дотор зураглагдана. Дараань, ирагуу найраглалай түхэл маягаар зохёогдоһон номууд хубарина. Тэдэ болбол ямар аргаар Бурханда магтаал үргэхэб, сэсэн мэргэн ухаатай болохоб гэжэ бидэниие хургана. Эзэнэй айладхал арад түмэндэ дамжуулдаг ба Бурханда үнэн сэхэ байхые уряалдаг Ехэ болон Бага лүндэншэдэй номууд Хуушан Хэлсээнэй түгэхэлдэ оруулагданхай.

Шэнэ Хэлсээн. Эдэ 27 ном Иисүүс Христоосой мүнделхэнэй удаа, манай ээрын 1-дэхи зуун жэлдэ эртэ урдын грек хэлэн дээрэ бэшэгдээ бэлэй. Шэнэ Хэлсээнэй үндэнэн нуури тухай дурдабал, оршолон дэлхэйе Абарагша Иисүүс Христоосой амидарал, хургаал,

наһа баралга ба амидыралга тухай хөөрэхэн дүрбэн Һайн Мэдээсэл болоно. Тэдэнэй удаа – Элшэнэрэй бүтээхэн хэрэгүүд тухай ном. Иисүүсэй огторгойдо дэгдэхэнэй һүүлээр христиан бүлгэмэй ажабайдал, Римэй хаан ороной дэбисхэр дайдаар шабинарайнь Һайн Мэдээсэл тараажа эхилхэн тухай энэ ном соо хэлэгдэнэ. Дараань – Христоосой шабинарай бэшэхэн хандалганууд. Тэдэ хадаа христиан бүлгэмүүдые болон ганса нэгэ хүнүүдые этигэл хүзэгэйнь талаар дэмжэн, Эзэндэ найшаагдама ажабайдал сахин һуухыень уряална. Шэнэ Хэлсээнэй түгэсхэл ном бол Иоаннай бэшэхэн гэршэлгэ мүн. Бурханда эсэргүү хүсэн бүримүһэн дарагдаха гэхэн удха тэрээн соо далда хэлээр зураглагдана.

Библи буряад хэлэндэ оршуулга

Бэшэгдэхэн саһаа хойшо энэ нангин Ном дэлхэйн угаа олон хэлэнүүдтэ оршуулагдаһан юм. Мүнөө сагта дэлхэй дээрэ 7 мянга үлүүтэй хэлэнүүд бии. Тэдэнэй 700-дань шахуу Библиин бүхы номууд оршуулагданхай. Библиин зарим хуби үшөө 2 мянган хэлэн дээрэ хүрбүүлэгдээ.

Ородой Библиин бүлгэмэй ба Нангин Бэшэг оршуулгын Институтдай оршуулагшадай бүлэг энэ гайхамшагта номые буряад хэлэндэ оршуулжа, мүлин-заһан бэлэн болгоо. Тус бүлэгэй бүридэлдэ буряад хэлэнэй мэргэжэлтэд, бэшээшэд, мүн Ородой болон хари гүрэнүүдэй мэргэжэлтэд оролсоо. Оршуулга хадаа удхын ба түхэл маягай талаар хэдэн шатын шалгалта дабан гараа. Оршуулагшадай бүлэгэй гол зорилгонь еврей, арам, грек хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй эхэ бэшэгэйнь удхые зүбөөр дамжуулха гээшэ бэлэй. Энэ даабари дүүргэхын тула оршуулагшадай бүлэг Библиин талаар мүнөө үеын нэрэ хүндэтэ тайлбаринуудые хэрэглээ, мүн тиихэдэ Библиин урданай болон оршон сагай хэдэн хэлэнүүдтэхи оршуулануудтай сасуулан шалгаа һэн. Иигэжэ анханай удхыень зүбөөр дамжуулан гаргаха гээшые ажал хүдэлмэрийн гол ёһо гурим болгон баримталжа, оршуулагшадай бүлэг хүдэлөө юм. Гадна, бидэ тус удхыень бүгэдэ зоной ойлгохоор, оршон үеын удха зохёолой найхан хэлэн дээрэ хүрбүүлэн гаргахые оролдообди. Зарим уншагшадта урданай үгэ гэжэ ханагдамаар нэгэ тэды үгэ оршуулгадаа хэрэглэхэ ушар гарадаг байгаа. Байн-ошон эдэ үгэнүүд буряад хэлэндэ дахин үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болохо гэжэ найданабди.

Библи буряад хэлэндэ оршуулха ажал олон жэлэй туршада үргэлжэлөө. 2010 ондо Шэнэ Хэлсээн хэблэгдээ, мүн Хуушан Хэлсээнэй

«Эхин» гэжэ ном хэблэгдээ бэлэй. Эдэ хадаа туршалгын хэблэлнүүд байгаа мүн. Харин мүнөө буряад уншагшад түрэл хэлэн дээрээ Библиин дүүрэн согсолбори уншаха аргатай болобо. Энэ хадаа түүхэдэ анха түрүүшынхиеэ Библиин бүхы номууд буряад хэлэн дээрэ нэгэ хабтаһан доро хэблэгдэн гараба гээшэ. 19-дэхи зуун жэлдэ Британиин шажан дэлгэрүүлгын холбооной шажан дэлгэрүүлэгшэд Библиин бүхы номууды оршуулаад, нэгэ хабтаһан доро бэшэ, харин ами аминдань хэблээ. Тэрэ оршуулга хуушан монгол бэшэг дээрэ хэгдэһэн ушарһаа мүнөө тэрэниие гансал эрдэмтэд ойлгохо аргатай. Туршалгын хэблэлнүүд шалгагдаа, алдуунууд заһагдаа, уншагшад дунда асуулта ябуулагдажа, дүнгын анхаралда абтаа, зарим ойлгосогүй, орёо удхатай үгэнүүд хэлгэгдээ.

Текст хэдэн бүлэг болон үгүүлэлнүүдтэ хубаагдахадаа, Библиин ород хэлэн дээрэхи Синодальна оршуулгы дагаа. Гэбэшье зарим ушарта хоёр-гурбан үгүүлэл нэгэдхэгдэжэ, үйлэ хэрэгүүды гү, али удха эли тодоор гаргаха гэһэн зорилго нэн түрүүн хэрэгжүүлэгдээ. Буряад хэлэндэ оршуулгын үндэһэн боложо абтаһан номһоо ондоо, грек хэлэндэхи хүүлэй оршуулгануудһаа үндэһэлһэн зарим үгүүлэлнүүд Шэнэ Хэлсэнэй ород Синодальна оршуулга дотор дайралдана. Иимэ үгүүлэлнүүд буряад оршуулгада оруулагдаагүй, сноско соо заагдаа.

Буряад уншагшад болбол ород соёл болон удха зохёолые хайн мэдэхэ ушарһаа мэдээжэ хүнэй гү, али орон нютагай нэрэнүүд зарим газарта ород Синодальна оршуулгы даган, тэрэ зандаа үгтөө. Харин бидэ гол түлэб эхэ хэлэн дээрээ хүнэй ба нютагай нэрэнүүд ямараар дууданаб, тиимээр лэ хүрбүүлхые оролдообди. Тиихэдэ ород бэшэлгэнь али болохоороо анхарагдаа ааб даа.

Туһа болохо хабсаргалтанууд

Тус оршуулга ойлгоходо туһа болохо материалнууд энэ хабтаһан доро хабсаргаатай. Эдэ бол Библиин хуби бэшэ гээд ойлгохо хэрэгтэй, имагтал туһаламжа. Юрын бэшэ, эртэ урдын энэ номые ойлгоходо сондо туһалха гэжэ найдажа, бидэ эдэниие оруулаабди. Ном бүхэнэй урда оролто үгэ бэшэгдээ. Тэрээн дотор номой гол сэдэбүүд, зохёолшон болон бэшэгдэһэн үе саг тухайнь нэгэ тэды мэдээн уншагшадта дурадхагдана. Номуудай бүлэг бүхэн багахан хубинуудта удхаараа хубаагдажа, эдэ хубинуудта нэрэ үгтөө. Библиин зарим хэһэг хайнаар ойлгохын тула адлирхуу хэһэг зааһан мэдээнүүд оруулагдаа.

Зарим ушарта тобшо сносконууд үгтэжэ, ойлгоходо орёо нэрэнүүдэй, үгэнүүдэй болон тэрэ урданай сагай ажабайдалай тусгаар илгаанууд удхалан бэшэгдээ. Мүн энэ-тэрэ орёо үгүүлэлые ондоогоор ойлгомоор гэжэ гү, али урданай хуйламал бэшэгүүдэй хоорондох ирилдөөн тухай хуряангы мэдээн хуудаһанай доро үгтэнэ.

Библи соо оло удаа дайралдадаг гол шухала ойлгосонуудые тайлбарилга хэблэлэй түгэсхэлдэ оруулагдаа. Тэрэ үни үе сагай түүхые зүбөөр ойлгохын тула үнгэтэ газар дэбисхэрэй зурагууд ниитэлэгдээ.

Түгэсхэл

Библи болбол хүн түрэлтэнэй түүхэдэ Агууехэ ном гээшэ. Элдэб шажангуудай түлөөлэгшэд энээниие баталдаг. Библи хадаа тад ондоо үе саг ба ажамидарал, эртэ урдын сагта Дүтын Дурна зүгтэхи зоной туйлалта, ажабайдалые зураглаһан түүхын үнэтэ баталамжа мүн. Дэлхэйн уран һайханай һанда тоо томшогүй дүрэ образуудай, үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэ бэлэглэһэн гол үндэһэн хадаа Библи болоно. Гэхэтэй хамта, Библи гээшэ уран зураашад, зохёолшодой бүтээлэй һабагша татадаг һанһаа, түүхын баталамжаһаа үлүү ехэ. Библи гээшэ Бурханай болон хүнэй хоорондох ирилсаанай бэшэг, улад зондо Тэрэнэй заабарилһан захяа заабари, хүнэй дүрсэ абажа, дэлхэй дээрэ Бурханай ажаһууһан, номнол ябуулһанай гэршэлгэ мүн. Бүтээгшын арад зондо айлалдхал ойлгохоёо эрмэлзэн уншагша нэгэндэл Нангин Бэшэгэй удха нээгдэдэг.

Бурханай үгые буряад арадта энэ оршуулга бүримүһэн дамжуулха, зон Эзэндэ бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ этигэн, һайн Мэдээсэлэй ёһо гуримуудые сахин ажаһууха гэжэ найданабди. Ородой Библиин бүлгэм ба Нангин Бэшэг оршуулгын Институт энэ Нангин Бэшэг оршуулһан, заһабарилһан бүхы мэргэжэлтэдтэ баяр баясхалан хүргэнэ. Тус оршуулгые хэблэхэдэ туһалһан зондо мүн лэ баяр хүргэнэбди.

ХУУШАН
ХЭЛСЭЭН

Моисейн нэгэдэхи ном

ЭХИН

Библийн түрүүшын табан ном «Моисейн табан ном» гэжэ нэрэтэй. Израилийн арад түмэн яажа мүндэлхэн ба Бурханай тэдээнтэй яажа Хэлсээ баталхан тухай эдэ номууд соо хэлэгдэнэ. Гэбэшье энээн тухай хөөрэхын урда тээ хүн түрэлтэн яажа мүндэлөөб, юундэ энэ Хэлсээн хэрэгтэй болооб гэжэ ойлгохо шухала. Эдэ бүгэдэ тушаа Библийн эгээл түрүүшын «Эхин» гэжэ нэрэтэй ном хөөрэнэ.

Энэ номой түрүүшын 11 бүлэг бүхэдэлхэйн түүхэдэ оршол болоно. Бурхан энэ юртэмсэ, хүнише бүтээгээ, харин хүн Бурхантай эбтэй этэй ажаһуухаяа хүсэнгүй, өөрын зам бэдэржэ эхилээ. Тиимэһээ хүн түрэлтэнэй түүхэ эхинһээ эхилжэ гэмтэ ябадалаар дүүрэн, тиимэһээл Бурхан шэнэ хүн түрэлтэнэй үдэхэ гэр бүлэ – үнэн шударга Нойн гэр бүлэһөө бэшэ бусад зохише үгы хэнэ.

12-дохи бүлэгһөө эхилжэ, Бурханай шэлэһэн зон тухай хэлэгдэнэ. Тэдээнээр дамжуулан, Бурхан хүн түрэлтэндэ абаралай зам заахаяа хүсэнэ. Абраһаам, Исаак, Яков болон еврей арадай эхи табигша тэрэнэй 12 хүбүүд тухай хөөрөөн соо Бурханай Өөрын арад түмэндэ найдуулганууд тушаа уншанабди: уг удамынь угаа олон болохо, Бурханай найдуулхан газар нютагта тэдэ ажаһууха, бүхы хүн түрэлтэндэ үнэн зурбые тэдэ харуулха. Тэдэ түгэс тэгшэ зон байгаагүй, өөрын дутагдалнуудтай, олон нүгэлтэ ябадалтай байгаа. Гэбэшье эдэ Бурханай зон Тэрэнэй уряада этигэл түгэс харюу үгэнэ, захиралтануудыень жэншэдгүй дүүргэнэ.

«Эхин» удха зохёолой олон онсо маягтай: зарим ушарта энэ болбол хүр жабхаланта хөөрөөн, бусад тээ – хонирхолтой, таһалдахын аргагүй үйлэ хэрэгүүд, нүгөө тээ – угай бэшэгэй олон нэрэнүүд, заримдаа – шүлэгэй аргаар найруулхан гоё һайхан юрөөлнүүд... Ондoo хэлэн руу оршуулхада яруу найрагай зарим шанар, илангаяа үгын тоглоом, үгы болодог байна. Иимэ ушарта тус оршуулга соо тодорхойлолто үгтэнэ.

Оршолон юртэмсые бүтээлгэ

1 ¹Эхинэй эхиндэ Бурханай огторгой болон газар дэлхэйе бүтээжэ захалхада, ²газар дэлхэйн үшөө мүндэлөөдүйдэ, оёоргүй гүнзэгы уһан дээгүүр – харанхы, гансал Бурханай хүлдын уһан дээгүүр элин байхада, ³Бурхан:

– Туяа гэрэл оршог! – гэжэ айладхаба. Туяа гэрэл бии болобо. ⁴Бурхан туяа гэрэлэй найхан байһые хараад, тэрэнээ харанхыһаа илган амяарлаба. ⁵Тиигээд Тэрэ туяа гэрэлые «үдэр» гэжэ нэрлэбэ, харин харанхые «һүни» гэбэ.

Үдэшэ болоод, үглөө эхилэн, нэгэдэхи үдэр үнгэрбэ.

⁶Бурхан:

– Уһан хоёр тээшээ хубаараг! – гэжэ захирба. ⁷Удаань Бурхан уһые хоёр тээшэнь хубаахадаа, нэгыень дээрэ тогтоожо, нүгөөдыень доро тогтообо. ⁸Хоёр уһа илгәһан зүйлые Тэрэ «тэнгэри» гэжэ нэрлэбэ. Иигээд үдэшэ үнгэржэ, һүни болоод, үглөө эхилэн, хоёрдохи үдэр үнгэрбэ.

⁹Бурхан:

– Тэнгэри дорохи уһан нэгэ газарта суглараг, хуурай газар үзэгдэг! – гэжэ айладхаба. Айладхалайнь ёһоор энэ бүтэбэ. ¹⁰Бурхан хуурай газарые «газар» гэжэ нэрлэбэ, сугларһан уһанда «далай» гэжэ нэрэ үгэбэ. Хэһэн ажалаа хаража, Бурхан сэдьхэлээ хананги байгаа.

¹¹Удаань Бурхан:

– Энэ газар ургасатай байха болтогой! Элдэб янзын үбһэ ногоон, элдэб жэмэстэ модон ургаг! – гэжэ захирба. Энэнь бүтэбэ. ¹²Тиигэжэ газарай хүрьһэнһөө янза бүрийн ургамал ургаба. Эдэ бүхэнэй ехэ найхан болоһые Бурхан анхараад, сэдьхэлээ ханаба.

¹³Иигээд үдэшэ үнгэржэ, һүни болоод, үглөө эхилэн, гурбадахи үдэр үнгэрбэ.

¹⁴Бурхан:

– Үдэр, һүниие илгаруулхын, саг болзор, уларилай шэнжэ харуулхын, хоног, жэлнүүдые хэмжүүрлэхын тулада тэнгэридэ ялагар дэнгүүд бии болохонь болтогой! ¹⁵Тэнгэрийн оройһоо ялалзан, газар дэлхэйе тэдэ гэрэлтүүлэг! – гэбэ. Тон тиимээр бүтэбэ. ¹⁶Иигэжэ Бурхан асари томо хоёр ялагар дэн бии болгоо: хурса гэрэлтэйн үдэрые зонхилхо, бүрүүл гэрэлтэйн һүниие зонхилхо гэбэ, мүн одо мүшэдые бии болгобо.

¹⁷Бурхан тэдэнээ тэнгэриһээ газар дэлхэйе гэрэлтүүлхын, ¹⁸үдэр, һүниие зонхилхын, үдэрэй тодо гэрэлые һүнийн шэб харанхыһаа илгахын тула табиба. Эдэ бүгэдые Тэрэ харахадаа, сэдьхэлээ хананги үлэбэ.

¹⁹Иигээд үдэшэ үнгэржэ, һүни болоод, үглөө эхилэн, дүрбэдэхи үдэр үнгэрбэ.

²⁰ Бурхан:

– Далайн уһан соогуур амитадай бисалхань болтогой! Түби дэлхэй дээгүүр, тэнгэри огторгойн орьёлоор жэгүүртэн ниидэг! – гэжэ айладхаба. ²¹ Тиигээд Тэрэ далайн асари томо, янза бүриин уһанай амитадые бии болгобо, тэдэнь уһан соогуур бисалан байба, мүн баһа янза бүриин жэгүүртэниие Тэрэ бии болгобо. Тиигээд Бурхан эдээниие һайхан гэжэ үзөөд, ²² эдэ бүгэдээ үрэн:

– Уһанай амитад олон боложо, үнэржэжэ, далай дүүрэн бологты! Мүн түби дэлхэйгээр жэгүүртэн олошорог лэ! – гэжэ үрээбэ.

²³ Иигээд үдэшэ үнгэржэ, хүни болоод, үглөө эхилэн, табадахи үдэр үнгэрбэ.

²⁴ Бурхан:

– Газар дэлхэйдэ элдэб янзын – гэрэйшье, мүлхидэгшье, зэрлигшье, юрэдөө, бага, ехэшье амитад бии болог! – гэжэ айладхаба. Тон тиимээр бүтэбэ. ²⁵ Иигэжэ Бурхан элдэб түрэлэй ан, адуу мал болон мүлхидэг амитадые газар дэлхэй дээрэ бии болгоһон гээшэ. Тиигээд эдэ бүгэдөөрөө сэдхэлээ хананги Тэрэ байгаа бэлэй.

²⁶ Удаань Бурхан:

– Хүн гэдэгые Өөртөө адли түхэлтэйгөөр бии болгоё. Далайн загаһадые, огторгойн шубуудые, зэрлиг болон тэжээмэл амитадые, газараар мүлхидэг хамаг амитадые болон бүхы түби дэлхэйдэ тэрэ захиран, зонхилон байг! – гэжэ айладхаба.

²⁷ Бурхан Өөртөө адли түһөөтэйгөөр хүниие бүтээгээ.

Тэрэ эрэ эмэ хоёрые бүтээгээ.

²⁸ Тиигээд Бурхан тэдэниие үрэн:

– Уг удамтай олошоржо, үнэр үдхэн болоод, газар дэлхэй дүүрэн тарагты, тэрэниие эзэлэгты. Далайн загаһадай, огторгойн шубуудай, газар дэлхэйн хамаг амитадай эзэд бологты. ²⁹ Таанадта эдэе хоол гэжэ үрэ таряанай ургамал, жэмэстэ модо бүгэдые үгэнэб. ³⁰ Харин газар дэлхэйн ангуудта, огторгойн жэгүүртэндэ, дэлхэйн амитадта – бүхы амиды голтой аймагта Би эдэе хоол болгон ургаса ногоо үгэнэб, – гэжэ айладхал буулгаба.

Айладхаһанайнь ёһоор хэрэг бүтэбэ. ³¹ Бурхан Өөрынгөө бүтээһэн юумэ хараад, сэдхэлээ хананги үлөө һэн.

Иигээд үдэшэ үнгэржэ, хүни болоод, үглөө эхилэн, зургаадахи үдэр үнгэрбэ.

2 ¹ Иигэжэ оршолон юртэмсэ болон амитай, амигүй байгаали бүтээгдэһэн гээшэ. ² Долоодохи үдэр болоходо, Бурхан ажалаа дүүргэжэ, хэжэ байгаа бүхы ажалнуудһаа долоодохи үдэртөө Тэрэ амарба ха.

³ Бурхан долоодохи үдэрые үреэжэ, тусхай нангин үдэр гээд тодорхойлбо, юундэб гэхэдэ, энэ үдэр хэжэ байһан ажалһаа Тэрэ амараа: бүтээлгэ байгуулгын хэрэг түгэсөө. ⁴ Иимэл даа, оршолон юртэмсын байгуулагдаһан түүхэ.

Эдээмэй сэсэрлиг

Эзэн Бурханай газар дэлхэй болон огторгой бүтээхэдэнь, ⁵ газар дээрэ нэгэшые һөөг бургааһан, нэгэшые ногоон үгы һэн. Эзэн Бурхан газарта бороо оруулаагүй мүн баһа таряа тариха хүн гэдэгые бии болгоодүй байгаа. ⁶ Гансал гүн гүнзэгыһөө нэбтэрэн гаража байгаа уурал газарые шиигтүүлжэ байгаа.

⁷ Тиигээд Эзэн Бурхан хүниие газарай шоройһоо бии болгожо, хамар руунь амидаралай амисхал үлеэжэ оруулба. Хүн амитан боложо амидырба. ⁸ Эзэн Бурхан зүүн зүгтэхи Эдээм гэдэгтэ сэсэрлиг һуулган таряад, тэндээ Өөрынгөө бии болгоһон хүн гэдэгые байрлуулба. ⁹ Энэ сэсэрлиг соогоо Эзэн Бурхан харахада аятай, эдихэдэ амтатай жэмэстэ мододые ургуулба. Сэсэрлигэй дунда ажамидарал үршөөдэг модон, тиихэдэ хайн, мууе ойлгохо болгодог эрдэмэй модон һуулгагдаба.

¹⁰ Эдээмэй сэсэрлигээр гол урдажа, тэрэниие уһална, саашалхадаа, дүрбэн халаа гол болон урдана. ¹¹ Тэдэ голойн нэгэн Пишоон гэгдэдэг, алтатай Хавилаа гэжэ нютаг ороноор урдана. ¹² Тэрэ газар орондо сэбэр алтан, гүгэл болон мана шулуун байна. ¹³ Хоёрдохи голынь Гихоон гэжэ нэрэтэй, Күүш гэжэ орон дайдые тойрон урдана. ¹⁴ Гурбадахи голынь Тигр, Ассириһээ зүүн тээшэ урдана. Дүрбэдэхи голынь – Евфрат.

¹⁵ Эдээмэй сэсэрлиг нэргээн харууһалжа байхыень Эзэн Бурхан хүниие тэндэ байрлуулаад, ¹⁶ иимэ захяа хүндэ үгэбэ:

– Энэ сэсэрлигэй ямаршые алим жэмэс эдихэдэш болохо. ¹⁷ Зүгөөр хайн муугай илгаае мэдэрүүлдэг модоной жэмэсэй ойронь хүрэжэ болохогүй. Тэрэниие оройдоо бү эди. Эдээ наа, тэрэл үдэртөө үхэхэш.

¹⁸ Тиигээд Эзэн Бурхан:

– Хүнэй гансаараа байхань муу. Өөртэнь таараха хани бии болгохонни, – гэжэ айладхан шийдэбэ. ¹⁹ Тиигээд Тэрэ газар шоройһоо элдэб түрэлэй хээрын ан гүрөөл, огторгойн янза бүрийн шубуудые бии болгоод, тэдээндэ хүн ямар нэрэ үгэгшэ ааб гэжэ мэдэхэеэ ойронь асарба. Иигэжэ амиды голтой бүхэн нэрэтэй болобо. ²⁰ Хүн адуу мал, ангуудта болон жэгүүртэ шубуудта тус тустань нэрэ олгобо, зүгөөр тэдээн сооһоо өөртэнь таараха хани олдобогүй.

²¹Тиихэдэнь Эзэн Бурхан хүниие гүнзэги нойроор унтуулаад, нэгэ хабһыень абажа, шархыень юушьегүй болоторынь эдэгээгээд, ²²тэрэ хабһаараа эхэнэрые бүтээбэ. Тиигээд тэрэнээ хүндэ асарба. ²³Хүн тэрэниие хараад:

– Зай, энэ минии яһанһаа таһарһан яһан,
мяханһаам таһарһан мяхан.
Эрэ намһаа абтаһан энэ хүн
эхэнэр гэжэ нэрэтэй болог, – гэбэ.

²⁴Эгээл иимэһээ эрэ хүн эхэ эсэгээе орхёод, һамгантайгаа нэгэдэхэ, тиин хоёр хүн нэгэн бэе болон эблэрхэ ушартай.

²⁵Хүн мүн тэрэнэй һамган хоюулаа шараа нюсэгэнүүд байгаа, зүгөөр эшэхэ гээшые мэдэдэггүйнүүд бэлэй.

Түрүүшын нүгэл ба хойшолонгынь

3 ¹Эзэн Бурханай бии болгоһон газарай амитад сооһоо эгээл мэхэ-тэйнь могой һэн. Тэрэ эхэнэрһээ асууба:

– Энэ сэсэрлигэй ямаршые модонһоо үрэ жэмэс эдихыетнай Бурхан зүбшөөнэгүй гэжэ үнэн гү?

² – Сэсэрлигэй алишые модоной үрэ жэмэс эдихэдэмнай болохо.

³Зүгөөр диваажанай тэг дундахи модоной үрэ жэмэс эдижэ болохогүй, тэрээнһээ байха энэ модондо дүтэлжэшые болохогүй, тиигэбэл, үхэхэт гэжэ Бурхан айладхаа һэн, – гэжэ эхэнэр харюусаба.

⁴ – Үгы, үхэхэгүйт, – гэжэ могой эхэнэртэ хэлэбэ. ⁵ – Зүгөөр тэдэниие эдихэдээ таанад тэрэ үдэр нюдөө гэнтэ нээһэндэл юумэ боложо, һайн муу хоёрые илгаха шадабаритай Өөртэнь адли болохот гэжэ Бурхан мэдэнэ.

⁶Энэ модоной үрэ жэмэс эдихэдэ һайн, харахадашые аятай, мүн эрдэм мэдэсэшые үгэдэг гэһэн бодолдо эхэнэр абтаба. Тиигээд нэгэ алим жэмэс таһалжа абаад эдижэрхибэ, үбгэндөөшые үгэбэ – тэрэнь эдибэ. ⁷Нюдөө нээһэн юумэдтэл, бэе бэеынгээ нюсэгэн байһаниие тэдэ обёоржо, инжир модоной набшаһаар халхабша хэжэ, нюсэгэн габаа халхалба.

⁸Сэсэрлиг соо үдэрэй һэбшээндэ Эзэн Бурханай ябахые соносоод, модод соогуур тэдэ хоргодобод.

⁹ – Хаанабши? – гэжэ Эзэн Бурхан эрэ хүниие ооголбо.

¹⁰ – Сэсэрлиг соо Танай абяа шэмээ дуулаад, нюсэгэн байһандаа эшээд, бээе нюугааб, – гэжэ тэрэнь харюусаба.

¹¹ – Нюсэгэнши гэжэ хэн шамда хэлээб? – гэжэ Эзэн Бурхан асууба. – Хорюултай модоной алим эдээ аалтайш?

¹² – Танай намда үршөөхэн намган тэрэ модонһоо алим үгөө, тии-хэдэнь би эдеэ һэм, – гэжэ хүн харюусаба.

¹³ – Юундэ ши тиигэбэш? – гэжэ Эзэн Бурхан эхэнэрһээ асууба.

– Минии ухаае могой төөрүүлээ, үгэдэнь орожо эдеэлби даа, – гэжэ тэрэ эхэнэр харюусаба.

¹⁴ Эзэн Бурхан могойе харааба:

– Ши хэһэн энэ хэрэгэйнгээ түлөө хараалда хүртэхэшни: арьяатан, адууһа мал соо эгээл доройнь боложо, гэдэһэн дээрээ мүлхин ябахаш, хамаг наһаараа тоборог шоройгоор хооллохош. ¹⁵ Би эхэнэр та хоёрые эбсэшгүй дайсад болгохоб. Таанадай үри һадаһад хоорондоо дайсад болохо, тэрэнэй хүбүүд толгойеш бизалха, харин ши тэдэнэй хүлэй улые хадхадаг, хазадаг болохош.

¹⁶ Эхэнэртэ Тэрэ айладхал буулгаба:

– Шинии хээлитэй болохые хэмгүй зоболонтой болгохоб, зобожо, үбдэжэ хүүгэдые түрэдэг болохош, үбгээе ходоодо хүсэн байхаш, үбгэншни шинии эзэн болохо.

¹⁷ Хүндэ Эзэн Бурхан айладхаба:

– Намганайнгаа үгэдэ орожо, Минии хорюултай гэһэн алим эдигэнэйш түлөө,

шамһаа уршагтажа

энэ газар хараалда хүртэбэ,

шэмэтэ үрыень шадал шэнээгээ гарган,

зобожо абадаг байхаш.

¹⁸ Гансал адаалхай һөөгүүд, бог үбһэн эндэ ургаха,

адагай ногоогоор хооллохо болонош.

¹⁹ Хүлһөө адхан эдеэ хоол олодог байхаш.

Газарһаа абтаһан хадаа

дахинаа газартаа бусахаш.

Юуб гэбэл, ши тоборог шорой гээшэш,

иимэл ёһонһоо юрын лэ шорой тоһон болохош.

Адаам Ева хоёр Эдээмэй сэсэрлиг сооһоо намнуулба

²⁰ Тиигээд Адаам намгандаа Ева гэжэ нэрэ үгэжэ, хүн түрэлтэнэй изагуур эхэ болгобо*.

²¹ Эзэн Бурхан амитанай арһаар хубсаһа хээд, Адаамые, намгыень хубсалуулба.

* 3:20 Еврей хэлэн дээрэ Адаамай нэрэ «хүн», Евын нэрэ «амидарал» гэһэн удхатай.

²²Тиигээд Эзэн Бурхан айладхаба:

– Зай, эдэ зон маандалгал адли хайн, мууе танижа илгаруулдаг болобо. Ажамидарал үгэдэг модоной алим жэмэс таһалжа эдеэд, үхэл мэдэхэгүй, мүнхэ боложо магад!

²³Тиигэжэ Эзэн Бурхан болгоомжолоод, тэдэ хоёрые Эдээмэй сэсэрлиг сооһоо намнажа гаргаба: газарһаал абтаһан хадаа тэрэ газараа элдүүрилжэ байг. ²⁴Хүниие намнаад, ажамидаралай хүлдын модондо хэниешье дүтэлүүлхэгүйн тула сэсэрлигэй зүүн талын зам хаража хамгаалха үүргэтэй, баймга эрьелдэжэ, хүдэлжэ байдаг галта һэлмэтэй, галаар дүлэтэһэн амитад-харуулые Тэрэ табиба.

Адаам Ева хоёрой хүбүүдэй түүхэ

4 ¹Адаам Ева һамгантаяа хэбтэбэ, тиин тэрэнь хээлитэй болоод, хүбүү түрэжэ:

– Эзэнэй аша туһаар би хүниие бүрилдүүлбэб! – гэбэ. Тиигээд тэрээндээ Хаяан гэжэ нэрэ үгэбэ. Энэнь «хүбүүтэй болоһон» гэһэн удхатай нэрэ юм. ²Ева баһа нэгэ хүбүү түрөөд, Аабэл гэжэ нэрэ үгэбэ. Томо болоходоо, Аабэл хонишон, Хаяан таряашан болобо.

³Хожомынь нэгэ үдэр Хаяан Эзэндэ талархалаа элирхэйлхэ гэжэ газарайнгаа ургасаһаа үргэбэ. ⁴Харин Аабэл хонин хүрэгэйнгөө түрүүшын түлэй хамагай тарганиенъ шэлээд, Эзэндэ үргэбэ. Аабэлэй үргэл Эзэндэ найшаагдаба, ⁵харин Хаяанай үргэл найшаагдабагүй. Энээндэ Хаяан ехэ уурлажа, шэг шарайнь барайба.

⁶– Ши юундэ уурлабаш? – гэжэ Эзэн Хаяанһаа асууба. – Юундэ шэгшни хубилбаш? ⁷Хэрбээ зохистой хэрэг хэһэн һаа, ши энеэжэ байха һэнши. Харин шинии зохисгүй хэрэг хэһэн ушарһаа нүгэл хэхэ гэһэн хүсэлшни үүдэнэй хажууда отожо, зэрлиг амитан мэтэ шамайе хүлеэжэ байна. Гэбэшье ши тэрэ хүсэлөө дабан диилээрэй.

⁸Хаяан Аабэл дүүдээ хэлэбэ:

– Хээрэ тала гарая.

Тэдэнэр хээрэ тала гараба. Тэндэ Хаяан гэнтэ Аабэлдэ добтолоод, алажархиба.

⁹Эзэнэй Хаяанһаа:

– Аабэл дүүшни хаанаб? – гэжэ асуухада,

– Мэдэнэгүйб! Би дүүгэйнгээ харуулшан юм гүб? – гэжэ Хаяан харюусаба.

¹⁰– Ямар юумэ хэбэ гээшэбши? – гэбэ Эзэн. – Дүүгэйшни ами шуһан нам руу газарһаа хашхаржа байна! ¹¹Одоо Би газар хүрһэнгэйш хамта шамда хараал шэнгээхэм. Алаһан дүүгэйш шуһан энэ газарта

нэбтэрэнхэй. ¹² Шинии хэдышье энэ газар үйлэдбэрилхэдэ, тэрэшни шамайе гэжээхэ, хооллуулхагүй. Энэ сагнаа хойшо ши орон нютаггүй зайгуул, тэнүүл болобош.

¹³ – Энэ хэһээлтэ намда айхабтар хүшэр хүндэ, – гэжэ Хаяан Эзэндэ хэлэбэ. – Энээнииэ би даажа шадахагүйб. ¹⁴ Энэ орон нютагнаа, Өөрһөө намайе намнанат. Тиигэбэл, орон нютаггүй зольбо болохоб, дайралдаһан лэ хүн намайе алаха бшуу.

¹⁵ Зүгөөр Эзэн харюусаба:

– Тиимэшье бэшэ. Хэн шамайе аланаб, долоо дахин гэмынь ехэ болгоод, тэрэһнээ үһөөгөө абахаб.

Тиигээд Эзэн уулзаһан зоной Хаяание алахагүйн тула тэрээндэ тусхай тэмдэг табиба. ¹⁶ Хаяан Эзэһнээ холодон, Эдээһнээ зүүлжээ Ноод гэжэ газарта байрлаба.

Хаяанай ури хадаһад

¹⁷ Хаяан һамгантаяа Ноодто амидаржа, һамганиинь хүбүү түрэжэ, Эноох гэжэ нэрлэбэ. Хаяан хото балгаһан барижа, тэрэнээ хүбүүнэйнгээ нэрээр Эноох гэжэ нэрлэбэ.

¹⁸ Эноох Ираад гэжэ хүбүүтэй болобо. Ираадһаа Мэһуяһһээл, Мэһуяһһээлһээ – Мэтушаһһээл, Мэтушаһһээлһээ Лаамэх гараба.

¹⁹ Лаамэх хоёр һамга абаһан юм: нэгэнэйн нэрэ Адаа, хоёрдохинь Циллаа гэжэ нэрэтэй. ²⁰ Адаа гээшэһээ Ябаал гэжэ хүбүүн түрэбэ: эгээл тэрэһнээ майхан соо байдаг, мал адуулдаг хүнүүд гараһан юм. ²¹ Ябаал Юбаал гэдэг дүү хүбүүтэй һэн: тэрэһнээ ятага болон лимбэ дээрэ наададаг зон үдэбэ.

²² Лаамэхай хоёрдохи һамган Циллаа хүүгэдтэй боложо, Тубаал-Хаяан гэдэг нэрэ үгэбэ. Тубаал-Хаяан түмэршэ дархан боложо, гуулин, түмэрөөр олон янзын багажа хэрэгсэл хэдэг һэн. Тубаал-Хаяан Наһамаа гэжэ дүү басагатай һэн.

²³ Нэгэ үдэр Лаамэх һамгадтаа иигэжэ хэлэбэ:

– Адаа Циллаа хоёрни! Шагнагты намайе! Намайе айлгажа хүрдүүлхэ гэһэн нэгэ залуу хүниие би алааб. ²⁴ Хаяание алаһан хүн долоо дахин хүндөөр шийдхэгдэхэ һаа, намайе алаһан хүн далан долоо дахин хүндэ хэһээлтэ амасаха.

²⁵ Адаамай һамган дахин нэгэ хүбүү түрөөд:

– Хаяанда алуулһан Аабэл хүбүүнэйм орондо Бурхан намда үшөө нэгэ хүбүү үршөөгөө, – гэжэ хэлэн, тэрээндээ Шээт* гэжэ нэрэ үгэбэ.

* 4:25 Шээдэй нэрэ «үгэһэн» гэжэ удхатай.

²⁶ Шээт хожом хүбүүтэй болоод, тэрээндээ Эноош гэжэ нэрэ үгэбэ. Тэрэ сагнаа эхилэн, зон Эзэнэй нэрэ сольны дуудадаг болоо бэлэй.

Адаамай угай бэшэг

5 ¹ Энэ болбол Адаамай угай бэшэг юм. Бурхан зоние бии болго-
ходоо, Өөрынгөө дүрэ үгэжэ бүтээхэн гэхэ. ² Тэрэ эрэ эмэ хоёрые
бүтээгээ, «хүн» гэжэ нэрлэн, хайн хайхание үрээгөө.

³ Адаам зуун гуша наһатай байхадаа, өөртөө ехэ адлихан хүбүүтэй
боложо, тэрээндээ Шээт гэжэ нэрэ үгэбэ. ⁴ Тэрээнһээ хойшо Адаам
үшөө найман зуун жэл амидархадаа, хэдэн хүбүүд, басагадтай болоо.
⁵ Иигээд юһэн зуун гушан наһатайдаа Адаам наһа бараа хэн.

⁶ Шээт зуун таба наһатай байхадаа, Эноош гэжэ хүбүүтэй болоо.
⁷ Эноошой түрэнһэнэй удаа Шээт үшөө найман зуун долоон жэл амида-
ран, үшөө хэдэн хүбүүд, басагадтай болоо хэн. ⁸ Юһэн зуун арбан хоёр
наһатай болоод, Шээт нүгшөө бэлэй.

⁹ Эноош ерэтэй байхадаа, Хэнаан гэжэ хүбүүтэй боложо, ¹⁰ тэрээн-
һээ хойшо найман зуун арбан табан жэл амидараад, хэдэн хүбүүд,
басагадтай болоод, наһа бараа. ¹¹ Юһэн зуун табатайдаа Эноош наһа
бараа.

¹² Хэнаан далатайдаа Маһалалээл гэдэг хүбүүтэй болобо. ¹³ Тэрээн-
һээ хойшо Хэнаан хэдэн хүүгэдтэй боложо, үшөө найман зуун дүшэн
жэл ажаһуугаа. ¹⁴ Юһэн зуун арба наһатайдаа Хэнаан наһа бараа.

¹⁵ Маһалалээл жаран таба наһатайдаа Ярээд гэдэг хүбүүтэй боложо,
¹⁶⁻¹⁷ тэрээнһээ хойшо найман зуун гушан жэлэй удаа найман зуун ерэн
таба хүрөөд, нүгшөө. Тэрээндэ баһа олон хүүгэд байгаа юм.

¹⁸ Ярээд зуун жаран хоёр наһатай байхадаа, Эноох гэжэ хүбүүтэй
боложо, ¹⁹⁻²⁰ тэрээнһээ хойшо найман зуун жэлэй удаа юһэн зуун жаран
хоёр наһандаа нүгшэбэ. Тэрээндэ баһа хэдэн хүбүүд, басагад бии хэн.

²¹ Эноох жаран табатайдаа Мэтүшээлах гэжэ хүбүүтэй боложо,
²² Бурханай захяа заабари сахин ажамидараа. Тэрэ үшөө гурбан зуун
жэл амидаран, хэдэн хүүгэдтэй болоо хэн. ²³ Гурбан зуун жаран табан
наһатайдань ²⁴ Бурхан тэрэниие дээшэнь Өөртөө дэгдээгээ.

²⁵ Мэтүшээлах зуун наян долоотой байхадаа, Лаамэх гэжэ хүбүү-
тэй боложо, ²⁶⁻²⁷ тэрээнһээ хойшо долоон зуун наян хоёр жэлэй удаа
юһэн зуун жаран юһэн наһатайдаа нүгшөө. Лаамэхһээ гадна тэрэ хэдэн
хүүгэдтэй байгаа.

²⁸ Лаамэх зуун наян хоёртой байхадаа, хүбүүтэй болобо.

²⁹ – Эзэнэй газарай хүрьһэ хараалда хүртөөхэн ушарһаа бидэ
саг үргэлжэ хүндэ хүшэр ажалда ябанабди. Энэ хүбүүн ажалыемнай

жааханааршые наа, хүнгэлжэ магад, – гэжэ Лаамэх хэлээд, хүбүүндээ Ной* гэжэ нэрэ үгэбэ.

³⁰⁻³¹ Нойн түрэнэй хүлээр Лаамэх үшөө табан зуун ерэн табан жэл ажаһуугаад, олон хүүгэдтэй болоод, долоон зуун далан долоон наһандаа гээгдээ бэлэй.

³² Ной табан зуу наһатай байхадаа, Шээм, Хаам ба Яапэт гэдэг гурбан хүбүүтэй болоо хэн.

Хүнэй нүгэлтэ хэрэгүүд

6¹ Түби дэлхэй дээрэ зон олошоржо эхилбэ. Басагадтай тэдэнэй болоходонь, ² хүн түрэлтэнэй басагадай сэбэр хайхание Огторгойн хүбүүд анхаржа, дуратай басагадые шэлэн, һамга абадаг болобо. ³ Тиихэдэнь Эзэн зарлиг буулгаба:

– Хүн гээшэ юрэ бусын амитан, тиимэһээ иимэ удаан тэдэниие байлгаха хэрэггүй. Энээнһээ хойшо хүнэй ами наһанай болзор, амиды ябаха, ажамидарха сагынь зуун хорин жэл болог.

⁴ Бурханай хүбүүдэй хүн түрэлтэнэй басагадтай ханилхада, тэдэнь түрэжэ, түрэн хүүгэдын абарга мантан бээтэйнүүд байгаа. Тэдэ эртэ урдын нэрэ солотой баатарнууд болоно.

⁵ Түби дэлхэй дээрэ хүн зоной муу үйлэ хэдэгы, мүн тэдэнэй хүсэл һанааньшые буруу шэглэлтэй гэжэ Эзэн харахадаа, ⁶ газар дэлхэй дээрэ хүн гээшые бии болгоһондоо хара бууба. Тэрэ угаа ехээр гэмшэн, ⁷ иигэжэ айладхаба:

– Би газар дэлхэйн нюрууһаа хамаг хүн зониие, тэдэнтэй хамта адуу мал, мүлхидэг амитадые, арьяатание, шубуудые огтолон үгы болгохоб. Эдэниие байгуулһандаа голхорноб.

⁸ Эдээн сооһоо гансал Ной Эзэнэй һанаанда тааруу, аятай байгаа бэлэй.

Нойн үнэн шударга байлга

⁹ Энэ болбол Нойн түүхэ юм.

Тэрэ сагай хүн зон соо гансал Ной зүб шударга, ямаршые өө мөөгүй байгаа, Бурхантай эбтэй эетэй ажаһуугаа. ¹⁰ Тэрэ Шээм, Хаам ба Яапэт гэдэг гурбан хүбүүтэй бэлэй.

¹¹ Ииһээр Бурханай урда хүн түрэлтэн ёро муу ябадалтан боложо, алаха, һүйд хэхэ ушар хаа-хаанагүй дэлгэрбэ. ¹² Хүн бүхэн ёро муу

* 5:29 Еврей хэлэн дээрэ Нойн нэрэ «һанаа заһаха» гэдэгы хануулна.

хэрэгтэ дашуурба. Иигэжэ хүн түрэлтэн газар дэлхэе бузарлаа хэн. Бурхан энээниие хараад, ¹³ Нойдо айладхаба:

– Хүн түрэлтэн хаа-хаанагүй ёрото муу хэрэг үйлэдэнэ, тиймэ-
 һээ Би тэдэниие дууһан хюдахам. ¹⁴ Харин ши һайн шанартай бүхэ
 модоор абдар мэтэ онгосо өөртөө бүтээжэ, тэрээн соогоо таһалга-
 нуудые хээд, онгосынгоо газаа, досоо талые дабирхайда. ¹⁵ Тэрэшни
 утаашаа гурбан зуун тохой, хүндэлөөшөө табин тохой, үндэрөөрөө
 гушан тохой байгуужаг. ¹⁶ Ханза-онгосошни хушалта оройтой бай-
 ха, хушалта ба ханануудай хоорондо нэгэ тохой зай үлөөгөөрэй.
 Хажуу талаһаань үүдэ хэхэш. Ханза-онгосошни гурбан дабхартай
 байгуужан. ¹⁷ Амиды хамагые үгы хэхээ Би түби дэлхэйдэ уһан
 галаб – асари ехэ үер буулгахаб. Энэ дэлхэй дээрэ байгаа амитан
 бүхыдөө хосорхо. ¹⁸ Зүгөөр Би шамтай хэлсээ баталхаб. Тиймэһээ ши
 ханза-онгосо руу һамгантаяа, хүбүүдтээ, бэрээдтээ хамта орохош.
¹⁹⁻²⁰ Бүхы амитадһаа – жэгүүртэ шубуудһаа, адуу малһаа, мүлхидэг
 ба бусад амитадһаа түрэл түрэлөөрнь – эрэ, эмые өөртөө абалсахаш.
 Эдэ шамтай хамта амиды үлэхэ ёһотой. ²¹ Өөртөөшье, бэшэндээшье
 хүрэхөөр элдэб эдээ абахаш.

²² Бурханай зарлигые Ной дүүргэхээе оролдоо хэн.

Уһан галаб

7 ¹ Эзэн Нойдо айладхаба:

– Зай, гэр бүлээ абаад, ханза-онгосо руугаа оро. Энэ үеын
 зоной дунда гансал шамайе Би зүб шударга хүн гэжэ хаража байнаб.
² Онгосодо ороходоо, ши бузаргүй амитадһаа эрэ, эмые, хамта дээрээ
 нэгэ түрэлэй долоон эрэ, эмэ амитадые, тийхэдэ бузартай амитадһаа
 түрэл түрэлөөрнь хоёролжон зүйл нэгэ нэгээр абаарай. ³ Шубуудай
 янза бүриин долоон зүйлнүүдые хоёрлон ханза-онгосо руугаа абахаш.
 Иигэжэ түби дэлхэйдэ амитадай, шубуудай уг бү таһалдаг. ⁴ Долоон
 хоногой удаа Би энэ дэлхэйдэ үер бороо оруулжа эхилхэб. Дүшэн үдэр,
 дүшэн һүни тэрэ үргэлжэлхэ. Иигэжэ Би Өөрынгөө бии болгоһон хамаг
 амитадые газар дайдаһаа үгы хэн хюдахаб.

⁵ Эзэнэй зарлигые Ной дүүргэхээе оролдоо хэн.

⁶ Уһан галабай эрьһэн тэрэ үедэ Ной зургаан зуун наһатай байгаа.

⁷ Уһан галабай эрьһын урдахана Ной, һамганиинь, мүн хүбүүдынь,
 бэрээдынь ханза-онгосо руу хорон оробо. ⁸⁻⁹ Бурханай зарлигаар Ной
 янза бүриин сээртэй, сээргүй ан амитадые, мүлхигшэдые, жэгүүртэ-
 ние ханза-онгосодоо хоёр-хоёроор оруулба.

¹⁰ Долоон хоног үнгэрөөд, дэлхэй дээрэ уһан галаб эхилбэ.

Уһан үер

¹¹ Нойн зургаан зуудахи наһанда, жэлэй хоёрдохи һарын арбан долоондо оёоргүй гүн гүнзэгьһөө, мүн огторгойн орьёлһоо уһан адхараад, ¹² аадар бороо түби дэлхэйдэ дүшэн үдэр, дүшэн һүни орожол байба. ¹³ Уһан галабай эхилһэн үдэр Ной һамгантаяа, Шээм, Хаам, Яапэт хүбүүдтээ, гурбан бэрээдтээ ханза-онгосо руу оробо. ¹⁴ Мүн энэ дэлхэйдэ амидардаг янза бүриин тэжээмэл, зэрлигшье амиатад, мүлхигшэд, шубууд онгосо руу оробо. ¹⁵ Амин голтой гэдэг зүйл бүриин амиатад хоёр хоёроороо Нойтой хамта иигэжэ ханза-онгосо руу ороо бэлэй. ¹⁶ Тиигэжэ айлдхалай ёһоорнь янза бүриин амиатадые эрэ, эмээрнь хоёр хоёроор Нойн ханза-онгосо руу оруулһанай удаа Эзэн Бурхан онгосын үүдэ хааба.

¹⁷ Галабай эхилһээр дүшэн хоног соо уһан улам нэмэжэ байба, ханза-онгосонь долгиндо абтан, тамаран урдаба. ¹⁸ Уһан ехэ үер болоһоор хамаг газар дэлхэйе шэнгээбэ. Ханза-онгосо оршон тойрон тамаржал байба.

¹⁹⁻²⁰ Үерэй уһан улам ехэ болоһоор эгээл үндэр уулын орьёл хушаба, тиигээд үшөө дээшээ арбан табан тохой үндэр болотороо нэмэбэ. ²¹ Янза бүриин гэрэй болон зэрлиг ан амиатад, мүлхижэ амидарашад, жэгүүртэн болон бүхы зон уһанда абтажа хосорбо. ²² Иигэжэ амиды голтой гэхэ юумэн хүрьһэтэ дэлхэй дээрэ үлэбэгүй. ²³ Газар дэлхэй дээрэхи хамаг юумэн – хүн түрэлтэншье, малшье, ан арьяатаншье, мүлхидэг жэжэ бага амиатадшье, шубуудшье – булта хосорбо. Гансал Ной болон тэрээнтэй ханза-онгосо соо байгшад амиды үлэбэ.

²⁴ Зуун табин үдэрэй туршада уһан зааханшье татангүй байгаа бэлэй.

8 ¹ Тиигээд Бурхан Ной тухай, тэрээнтэй суг ханза-онгосо соо ябаһан амиатадые һанаандаа оруулжа, һалхи үлээлгэхэдэнь, үерэй уһан татажа эхилбэ. ² Тиигээд Эзэн газарай гүнһөө гарагша уһа шэргээбэ, огторгойһоо адхарһан бороо тогтообо. ³ Зуун табин үдэрэй туршада үерэй уһан бага багаар шэргэбэ.

⁴ Долоодохи һарын арбан долооной үдэр ханза-онгосо Арараат уула дээрэ газардан тогтообо. ⁵ Үерэй уһан аалиханаар татажа, арбадахи һарын нэгэндэ зарим хада уулануудай орой харагдаба.

⁶ Тэрээнһээ хойшо дүшэн хоногой үнгэрһэнэй удаа Ной ханза-онгосынгоо сонхо нээгээд, ⁷ хирээе газашань табиба. Уһанай тататар хирээ ойро тойронгоор ниидэжэ байба.

⁸ Үер дүүрбэ гү гэжэ мэдэхээ Ной гулабхаа шубуу газашань табиба. ⁹ Зүгөөр гулабхаа һууха хуурай газар олонгүй бусажа, Ной сонхоор гараа харбайн, досоошонь оруулба. Газарай нюруу үшөөл уһан доро байба.

¹⁰ Долоо хоноһоной һүүлээр Ной гулабхаагаа дахин газашань табиба. ¹¹ Тэрэнь үдэшэлэн бусахадаа, хушуундаа олива модоной нарай набша зуугаад ерэбэ. Тиихэдэнь Ной уһанай татаһые ойлгобо. ¹² Тэрэ үшөө долоон хоног хүлээгөөд, дахин гулабхаагаа табиба, тэрэнь һөөргөө бусабагүй.

¹³ Тэрэ жэлэй нэгэдэхи харын нэгэндэ, Нойн зургаан зуун нэгэ наһатай болохо үедэ үерэй ехэ уһан одоошье шэргэбэ. Ной ханза-онгосын хушалта нээгээд харахадаа, газарай хуурай боложо байһые обёорбо.

¹⁴ Хоёрдохи харын хорин долооной үдэр газарай хүрһэн дууһан хатаба. ¹⁵ Бурхан Нойдо айладхаба:

¹⁶ – Мүнөө һамгантаяа, хүбүүдтээ, бэрээдтээ ханза-онгосоһоо гарахадаш болохо. ¹⁷ Мүн хамаг амитадые – гэрэй, зэрлигшые амитадые, мүлхин амидарагшадые, жэгүүртэниие сүлөөдэ таби. Иигэжэ тэдэ үдэжэ, хаа-хаанагүй таран олошорог.

¹⁸ Иигэжэ Ной һамгантаяа, хүбүүдтээ, бэрээдтээ хамта ханза-онгосоһоо гаража, ¹⁹ янза бүриин амитадые, мүлхигшэдые, шубуудые түрэл түрэлөөрнь сүлөөдэ табиба.

Бүхы амитадтай Эзэнэй баталһан хэлсээн

²⁰ Ной Эзэндэ үргэл үргэхэ шэрээ бүтээгөөд, янза бүриин сээргүй амитад болон шубуудһаа нэгэ нэгые шэлэжэ, амиинь таһалан, түгэс шатаалта үргэл болгон шатааба.

²¹ Эзэндэ энэ үнэр ехэ һайшаагдажа, Тэрэ иигэжэ шиидэбэ:

– Саашадаа Би хүнэй түрэлхиин муу шанар, хара һанаанда голхорон, хүрһэтэ газарта хараал шэнгээхээ болёоб. Дахин Би хэзээшье амиды амитадые иимэ аргаар усадхахагүйб. ²² Түби дэлхэйн байгаа сагта хододоо үрэнэ тариха, ургаса хуряаха уларил, үбэлэй хүйтэн, зунай халуун, үдэр, һүнинүүд таһарангүй байг лэ.

Бурхан Нойтой хэлсэ баталһа

9 ¹ Бурхан Нойе ба хүбүүдыень үреэбэ:

– Үри хүүгэдээр үнэр үдхэн боложо, энэ дэлхэйе хүн амитадаар дүүргэты. ² Газар дайдын бүхы ан амитад, тэнгэриин жэгүүртэд, далайн заһаһад хүн таанадһаа айжа хүрдэжэ байг: эдэнэр булта танай захирал мэдэлдэ үгтэнэ. ³ Урда тээнэ ногоо ургамал таанадта үгэнэн мэтээр бүхы хүдэлэгшэ амитадые таанадта эдэе хоол болгон үргэнэб. ⁴ Зүгөөр хорюултай нэгэл юумэн байха: шуһатай мяха бү эдигты. Энэниие хориноб, юундэб гэхэдэ, амитанай амин гээшэ шуһан соонь оршодог. ⁵ Харин хүнэй ами наһа таһалдуулһанай түлөө Би шуһа адхагыше – арьяатаншые

байг, аха дүүгээ хороонон хүншье байг, хатуугаар хэлээхэб. ⁶Хэрбээ хэн нэгэн хүниие алаа наа, өөрөө алуулха. Юундэб гэхэдэ, хүн гээшэ Минии, Бурханай, түһөөгөөр бии болгогдоо. ⁷Олошорон, үнэржэн ябагты, түби дэлхэйе эзэмдэн ажаһуухатнай болтогой!

⁸Бурхан Нойдо, тэрэнэй хүбүүдтэ айлалдаха:

⁹– Би таанадтай болон таанадай үри хадаһадай хэлсээ баталнаб. ¹⁰Мүн баһа ханза-онгосо сооһоо гараһан хамаг амитадтай: шубуудтай, адууһа мал, ан арьяатадтай – түби дэлхэйн бүхы амитадтай хэлсээ баталнаб. ¹¹Соносогты: энээнһээ сааша үерэй уһан болбол ажамидаралые үрэххэгүй, энээнһээ сааша уһан галаб газар дэлхэйе хохидоохогүй. ¹²Минии таанадтай мүн бүхы амитадтай хэтэ мүнхын хэлсээнэй хүлдэ тэмдэг иимэ байха: ¹³үүлэд соо Өөрынгөө номо-һолонго үлгэбэб. Энэ болбол газар дэлхэйн амитадтай Минии баталһан хэлсээнэй гэршэ тэмдэг. ¹⁴Газар дээгүүр үүлэдые бөөгнэрүүлэн суглуулхадам, дундуурнь һолонго толорхо. ¹⁵Тиихэдэнь Би таанадтай ба хамаг амитадтай баталһан Өөрынгөө хэлсээн тушаа ханахаб – амитан олониие хосороогшо асари үер дахин тохёолдохогүй. ¹⁶Үүлэн соогуур һолонгын толорхые харахадаа, түби дэлхэйдэ ажамидарагшадтай хэһэн Өөрынгөө хэтэ мүнхын хэлсээ ханахаб. ¹⁷Энэ болбол түби дэлхэй дээр ажамидарагшадтай Минии баталһан хэлсээнэй гэршэ тэмдэг мүн.

Нойн хүбүүн Хаамай нүгэл

¹⁸Ханза-онгосо сооһоо гараһан Нойн хүбүүд гэбэл, Шээм, Хаам ба Яапэт. Хаамынь хожом Ханаһаан гэдэг хүбүүтэй болоо һэн. ¹⁹Нойн эдэ гурбан хүбүүдһээ түби дэлхэйн хүн түрэлтэн үнэржэһэн юм.

²⁰Ной газар элдүүрилжэ, үзэм модоной сэсэрлиг таряад, ²¹нэгэн удаа үзэмэй дараһан архи уужа, һогтоһондоо хубсаһаа тайлажа хаяад, гэртээ нүсэгэн унтажа байгаа ха.

²²Ханаһаанай эсэгэ болохо Хаам нүсэгэн эсэгээ хараад, аханартаа дуулгаба. ²³Тиихэдэнь Шээм Яапэт хоёр нэмэргэнүүдые хэдэрээд, ара нюргаараа майхан руу ороод, эсэгынгээ нүсэгэн бзедэ нэмэргэ хаяба. Тэдэнэр хажуу тээшээ зориута хаража, эсэгынгээ нүсэгые обёороогүй һэн. ²⁴Ной тэлэрхэдээ, бага хүбүүн Хаамайнгаа юу хэһые мэдэжэ, ²⁵иигэжэ хэлэбэ:

– Хаам, шинии хүбүүн Ханаһаанай уг удам хараалда хүртэбэ!

Тэдэ Шээм, Яапэдай үри хадаһадай богоол болохо!

²⁶ Шээм, Эзэн Бурхан шамайе үрэхэнь болтогой!

Ханаһаанай бүхы уг удам шинии үри хадаһадай богоол болохо.

²⁷ Бурханай хүсөөр Яапэдэй уг удам үнэр үдхэн боложо,

Шээмэй үри хадаһадтай хамта нэгэн амин бүлэ болон
амидаржа,

Хаамай хүбүүн Ханаһаанай үриие богоолшолхо.

²⁸ Галаб эрьехэнэй хүүлээр Ной үшөө гурбан зуун табин жэл ажа-
һуугаа. ²⁹ Юһэн зуун табин наһатайдаа тэрэ наһа бараа хэн.

Нойһоо үдэн гараһан арадууд

10 ¹ Нойн гурбан хүбүүд болохо Шээм, Хаам ба Яапэдэй угай бэ-
шэг эндэхээ эхитэй. Үерэй хүүлээр гурбуулаа тэдэ хүбүүдтэй
болоо хэн.

² Яапэдэй хүбүүд: Гоомэр, Магоог, Мадай, Яваан, Тубаал, Мээшэх
ба Тираас. ³ Гоомэрэй хүбүүд: Ашхэнааз, Рипаат ба Тогармаа.

⁴ Яваанай хүбүүд: Элишаа, Таршииш, Киттиим, Доданиим. ⁵ Тэдэ-
нэй үри хадаһад далайн эрьээр, мүн олтирогуудаар ажаһуугша зоной
эхи табигшад болоно. Элдэб газар дайда, уг унги, айл аймагуудаар
ажаһуугша, өөрын тусгаар хэлэтэй зон тэдээнһээл эхи абаа.

⁶ Хаамай хүбүүд: Күүш, Мицраим, Пүүт ба Ханаһаан. ⁷ Күүшэй хү-
бүүд: Сэбаа, Хавилаа, Сабтаа, Раамаа ба Сабтэхаа. Раамаагай хүбүүд:
Шэбаа ба Дэдаан. ⁸ Күүшэй хүбүүн Нимроод мүн. Тэрэ дэлхэй дээрэ
түрүүшын хүсэтэ баатар байгаа. ⁹ Эзэнэй туһаар тэрэ ехэ ангуушан бо-
лоо. Тиимэһээ зон иигэжэ хэлсэдэг: «Эзэнэй үршөөл хайратай мэргэн
ангуушан Нимроод мэтэ». ¹⁰ Түрүүшээр тэрэнэй хаан түрэ Вавилоон,
Ээрэх, Аккаад, Калнээ гэдэг хотонуудһаа бүридэдэг бэлэй. Эдэ бүгэ-
дэ Шинаар гэдэг орон нютагта оршодог байгаа. ¹¹ Энэ газар дайдаһаа
тэрэ Ассири ошожо, тэндээ Нинэвээ, Рэхобоот-Ир, Каалах ¹² мүн баһа
Рээсэн (энэнь Нинэвээ ба ехэ хото Каалахай хоорондо) хотонууды
бодхоогоо хэн.

¹³ Мицраимһаа үдэн гараа: лүүдшүүд, анаамууд, лэһабууд, нап-
туухууд, ¹⁴ патруусууд, каслуухууд, тэдэ хоёрһоо пилиштүүд гараһан,
каптоорууд.

¹⁵ Ханаһаан ууган хүбүүндээ Сидоон гэжэ нэрэ үгэбэ. Тэрэнэй бу-
сад хүбүүдынь Хээт, ¹⁶ Евүүс, Эмоор, Гиргааш, ¹⁷ Хиив, Архээ, Сиин,
¹⁸ Арваад, Цэмээр болон Хамаат гэгшэд. Хожомынь ханаһаан обогтон
үргэнөөр тараа бэлэй. ¹⁹ Тэдэ Сидоон хотоһоо урагшаа далайн эрьейн
Гааза хотын оршом болохо Гэраар хүрэтэр, тэндэхээ зүүн тээшээ Лааша
хүрэтэр Цэбоһиим, Содом, Гоморро, Адмаа гэдэг хотонууды бии болгобо.

²⁰ Иигэжэ Хаамай бүхы үри хадаһад өөһэд өөһэдын хэлэтэй обог
аймагууд боложо, өөһэдын мэдэлэй харьяата газар нютагтай болоһон
гэхэ.

²¹ Яапэдэй аха Шээм Ээбэрэй хүбүүдэй элинсэг эсэгэ болоно.
²² Шээмэй хүбүүд гэбэл: Элаам, Ашшуур, Арпахшаад, Лүүд ба Араам.

²³ Араамай хүбүүд: Ууц, Хуул, Гээтэр ба Мааш.

²⁴ Арпахшаад Шээлах гэдэг хүбүүтэй хэн, Шээлахэй хүбүүн Ээбэр.

²⁵ Ээбэр хоёр хүбүүтэй болоһон юм. Тэрэ үедэ олон обог аймагуудай бэе бэеһээ таһаран халажа байһан ушарһаа Ээбэр нэгэ хүбүүндээ «ху-баарилга» гэһэн удхатай Пээлэг гэжэ нэрэ үгэбэ. Нүгөөдэ хүбүүнэйн нэрэ – Ёктаан.

²⁶ Ёктаанай хүбүүд: Алмодаад, Шээлэп, Хацармаавэт, Яарах, ²⁷ Хадораам, Узаал, Диклаа, ²⁸ Обаал, Абимаһээл, Шэбаа, ²⁹ Опиир, Хавилаа, Ёваав. Эдэ хүбүүд булта Ёктаанай болоно.

³⁰⁻³¹ Иигээд Шээмэй үри хадаһад өөр өөрын хэлэтэй обог аймагууд боложо, Мэшаа хотын ба зүүн зүгтэ хада уулатай газарта оршодог Сэпаар хотын хоорондо хуурижаһан гэхэ.

³² Нойн хүбүүдһээ эдэ олон обог аймагууд үдэжэ, хожомын ами аминдаа арадууд болоһон гэхэ. Үерэй удаа тэдээнһээл бүхы дэлхэйн арад түмэн эхи абаһан түүхэтэй.

Вавилоной самхаг

11 ¹ Тэрэ үедэ дэлхэйн бүхы зон нэгэ түрэлхи хэлэтэй, нэгэн ад-ляар хөөрэлдэдэг хэн. ² Олон зон зүүн зүгһөө нүүжэ, Шинаар ороной нюрууда ерэжэ хуурижаба.

³ Тиигээд өөһэд хоорондоо тэдэ иигэжэ хөөрэлдэбэ:

– Ёууринай барилга ябуулха хэрэгтэй. Шабараар хирпиисэнүүдые хээд, бүхэ шанартай байхын тула тэдэнээ галда шатаая.

Тиигээд тэдэ барилгада шулуунай орондо хирпиисэ, хирпиисэнүү-дые барисалдуулхын тула сагаан шохойн орондо дабирхай хэрэглэдэг болобо.

⁴ Хоорондоо тэдэ дахин хэлсэбэ:

– Газар дэлхэйгээр таража бутархагүйн тула бидэ асари хүсэтэй, алдар солотой, хүр ехэтэй улас түрэ болохо ёһотойбди. Тиимэһээ тэн-гэри тулама үндэр самхаг, бата найдамтай хэрэмтэй хото бария.

⁵ Эзэн хүн түрэлтэнэй барижа байһан хото самхаг хоёры харахаяа буужа, ⁶ иимэ зарлиг буулгаба:

– Харыт, эдэ зон иишэ-тиишээ зөөжэ ябахын орондо нэгэ газарта обооржо, нэгэ хэлэтэй нэгэ арад болохоёо хэдэнэл. Иигэжэ суг хамта барилга эхилбэл, саашадаа тэдэ юушы хэжэ магад. ⁷ Тиимэһээ бэе бээе ойлгохоо болиторнь хэлыень худхан холиё!

⁸ Иигэжэ зон хотоёо барижа дүүргэнгүй, орон дайдаар зайгуултаба.

⁹ Тэрэ хотын зоной нэгэн хэлые бэе бээе ойлгохоёо болиторнь Эзэнэй худхаһан ушарһаа хото «худхаха» гэһэн удхатай, еврей хэлээр «Вавилоон» гэдэг нэрэтэй болоһон байна. Тэндэһээ Эзэн зониие бүхы түби дэлхэйгээр тараан сасаа.

Абраһаамай урда үенүүд

¹⁰ Шээмэй угай бэшэг эндэһээ эхилнэ.

Үерэй һүүлээр хоёр жэл үнгэрөөд байхада, Шээм зуу наһатайдаа Арпахшаад гэжэ хүбүүтэй болобо. ¹¹ Арпахшаадай гараһанай һүүлээр хэдэн хүбүүд, басагадтай болоод, Шээм үшөө табан зуун жэл ажаһуугаад, наһа бараа бэлэй.

¹² Арпахшаад гушан табатай байхадаа, Шээлах гэжэ хүбүүтэй болобо. ¹³ Шээлахэй түрэнэнэй һүүлээр Арпахшаад үшөө дүрбэн зуун гурбан жэл ажаһуугаад, хэдэн хүбүүд, басагадтай болоод, гээгдэбэ.

¹⁴ Шээлах гушатай байхадаа, Ээбэр гэжэ хүбүүтэй болобо. ¹⁵ Ээбэрэй түрэнэнэй һүүлээр Шээлах үшөө хэдэн хүүгэдтэй болоод, дүрбэн зуун гурбан жэл ажаһууһанай удаа наһа бараа һэн.

¹⁶ Ээбэр гушан дүрбэтэй байхадаа, Пээлэг гэжэ нэрэтэй хүбүүтэй болобо. ¹⁷ Ээбэр энээнһээ гадна хэдэн хүүгэдтэй болоод, Пээлэгэй түрэнэнэй һүүлээр үшөө дүрбэн зуун гушан жэл ажаһуугаад, наһа бараа бэлэй.

¹⁸ Пээлэг гуша наһатай байхадаа, Рэһүү гэжэ хүбүүтэй болобо.

¹⁹ Энээнэй һүүлээр тэрэ хоёр зуун юһэн жэл ажаһуугаад, хэдэн хүүгэдтэй болоод, гээгдэбэ.

²⁰ Рэһүү гушан хоёртойдоо Сэрүүг гэжэ хүбүүтэй болобо. ²¹ Сэрүүг хүбүүнэй түрэнэнэй хойно Рэһүү хоёр зуун долоон жэл ажаһуужа, хэдэн хүбүүд, басагадтай болоод, наһа бараа һэн.

²² Сэрүүг гушатай байхадаа, Нахоор гэжэ хүбүүтэй болобо. ²³ Энээнэй удаа Сэрүүг үшөө хэдэн хүбүүд, басагадтай болоод, үшөө хоёр зуун жэл ажаһуугаад, гээгдээ бэлэй.

²⁴ Нахоор хорин юһэтэй байхадаа, Тээраа гэжэ хүбүүтэй болобо.

²⁵ Тэрэ саһаа хойшо Нахоор зуун арба юһэн жэл ажаһуугаад, үшөө хэдэн хүбүүд, басагадтай болоод, нүгшэбэ.

²⁶ Тээраа далатай байхадаа, Абрам, Нахоор ба Һараан гэдэг гурбан хүбүүтэй болобо.

²⁷⁻²⁸ Энэ болбол Тээраагай угай бэшэг юм. Абрам, Нахоор, Һараан гэгшэд Тээраагай гурбан хүбүүд болоно. Һараан Лоот гэдэг хүбүүтэй байгаа. Тээраа эсэгынгээ үшөө амиды байхада Һараан тоонто нютагтаа – халдейн Үүртэ наһа бараа бэлэй.

²⁹ Абрам ба Нахоор намга абаад. Абрам Сара гэжэ нэрэтэй басагые, Нахоор Һараанай басаган Милкае намга абаба. Һараан хадаа Милкаа ба Искаа гэдэг басагадтай байгаа.

³⁰ Сара үхибүү түрэдэггүй, хээлитэй боложо шададаггүй хэн.

³¹ Тээраа Абрам хүбүүгээ, аша хүбүүгээ – Һараанай Лоот гэжэ хүбүүе, бэриез – Абрамай намган Сарые абаад, Хананаан орон руу нүүжэ ошохоёо халдейн Үүр хотоһоо гараба. Гэбэшье тэдэнэр замдаа тогтожо, Месопотамиин Харраан хото хүрөөд, тэндээ байрлаа хэн. ³² Тээраа тэндэ ажаһуужа, хоёр зуун табан наһатайдаа нүгшэһэн юм.

Абрамые Эзэн Бурханай шэлэлгэ

12 ¹ Нэгэтэ Эзэн Абрамда иимэ айлдхал буулгаба:

– Энэ орон нютагаа, түрэлхидөө, эхэ эсэгийн гэр байраа орхи. Минии зааһан газар дайда ошо. ² Би шамһаа үнэр үдхэн агуухе арадые бии болгохоб, үреэхэб, шамайе нэрэ хүндэтэй хүн болгохоб, шамаар дамжан хожомой сагта олон зондо баяр баясхалан дахин ушарха.

³ Хэн шамайе үрезнэб – тэрэниие Би үреэхэб!

Хэн шамайе хараанаб – тэрээндэ хараал хүртөөхэб!

Шамаар дамжуулан Би орон дэлхэйн бүхы арад зониие буян хэшэгтээ хүртөөхэб!

⁴ Иигэжэ Абрам Эзэнэй зарлигаар харгы замда гараба; тэрээнтэй хамта дүүгэйн хүбүүн Лоот ябалсаба. Харраанһаа гарахадаа Абрам далан табан наһатай байгаа. ⁵ Тэрэ Сара намгаяа, дүүгэйнгээ хүбүүн Лоодые мүн Харраанда олоһон хамаг эд зөөриез, зарасанараа бултыень абаад, тэдэнтээ Хананаан нютаг зорибо.

⁶ Тэрэ үедэ Хананаан нютагта ханаанаан обогойхид ажаһуугаа.

Абрам Хананаанай урда зүгтэ оршодог Шэхээм гэжэ хотын хажуудахи Морээ гэдэг газарта ерээд, нэгэ сарса модоной дэргэдэ хонобо.

⁷ Тэндэ Эзэн Абрамда үзэгдэжэ, иигэжэ айлдхаба:

– Би энэ газар дайдые шинии үри һадаһадта үгэхэб!

Иигэжэ өөртэнь үзэгдэһэн Эзэниие хүндэлжэ байһанаа элирхэйлэн, мал үргэл болгон шатааха шулуун шэрээ Абрам тэндэ түхээрбэ.

⁸ Һүүлээрнь Абрам тэндэһээ урагшаа ябажа, Бэт-Ээл хотын зүүн талада оршодог хада уулатай газарта ерэжэ, майханаа татаба. Тэндэһээ баруун зүгтэ Бэт-Ээл, зүүн зүгтэ Һай хото оршодог байгаа. Абрам тэндэ үшөө нэгэ үргэлэй шулуун шэрээ түхээрэн баряад, Эзэндэ зорюулжа мал хёрбоһолон үргөөд, Эзэниие хүндэлжэ байһан тухай үгэнүүдые хэлэбэ.

⁹ Тэрэнэй Һүүлээр Абрам улам саашаа, урда зүгтэ оршодог Нээгэб руу зорибо.

Абрам Египет орондо

¹⁰Энэ нютагта үлэн хоохон байдал тохёолдоо hэн. Тиймэхээ Абрам үшөө саашалан, Египет руу түр зуура байха газар бэдэрбэ. ¹¹Египет орон орохынгоо урдахана тэрэ Сарада иигэжэ хэлэбэ:

– Би шамайе сэбэр хайхан гэжэ мэдэнэб. ¹²Египедэйхид шамайе харахадаа, минии hamган гэжэ ойлгохо, тийгээд шамайе амидыгаар орхихо, зүгөөр намайе алаха! ¹³Ши өөрыгөө минии дүү гээшэб гэжэ хэлээрэй, тийхэдэш намда хайнаар хандаха, ши минии ами наha абархаш.

¹⁴Абрам Египет ерэбэ, тийхэдэнь египедэйхид Сарын сэбэр хайхание хараба. ¹⁵Фараоной түшэмэлнүүд Сарые хаража, фараондо хэлэжэ, Сарые ордондонь абаашажа байрлуулаа hэн.

¹⁶Сарын хайгаар Египедэй фараон Абрамда хайнаар хандажа, олон хони, ямаа, үхэр, элжэгэ, тэмээ ба эрэ, эмэ зарасануудые бэлэглэбэ.

¹⁷Зүгөөр Абрамай hamган Сарые абаһанайнь түлөө Египедэй фараондо, бүхы ордонойнь албатанда Эзэн гай зоболон тохёолдуулжа, үбшэ хабшанда нэрбүүлбэ.

¹⁸Фараон Абрамые дуудажа ерүүлээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Ши юу хэбэ гээшэбши? Юундэ тэрэниие hamгамни гэжэ нюугаабши? ¹⁹Юундэ дүү басагамни гэжэ мэхэлээбши? Тийхэдэшил тэрэниие hamган болгожо абаа ха юмбиб. Hamгаяа абаад яба эндэхээ!

²⁰Тийгээд Абрамые hamгантайнь, эд бараатайнь Египедhээ ябуулха тухай сэрэгтээ тэрэ захиралта үгэжэ, тэдэниие орон нютагһаа үлдэбэ.

Абрам ба Лоот

13 ¹Абрам hamгантаяа хамаг малаа туун, эд бараагаа абаад, Египедhээ һөөргөө Нээгэб ошобо, түрэхэн дүүгэйн хүбүүн Лоодшые тэрээнтэй суг ябалсаба. ²Мүнөө Абрам айхабтар баян болоод ябаа: адуу малааршые, алтааршые, сагаа мүнгөөршые. ³Нээгэбhээ тэрэ Бэт-Ээл ба һай хоёр хотонуудай тэг дундахи газар руу бусаба. Анхан тэрэ эндэ тогтожо, ⁴Эзэндэ зорюулан, үргэлэй шэрээ шулуугаар бүтээгээ бэлэй. Абрам мүнөө тэндээ Эзэниие дахин хүндэлжэ, үрел гуйба.

⁵Абрамтай суг нүүжэ ябаһан Лоот өөрын гэр бүлэтэй, мүн лэ өөрын малтай, өөрын майхангуудтай болонхой ябаа. ⁶Тэрэ газар нютагай бэлшээри, уһалуури эдэ хоёр айлай мал хүрэгтэ хүртэхөөр бэшэ болобо. ⁷Абрам Лоот хоёрой зараса малшад энээнhээ боложо, арсалдадаг, хэрэлдэдэг болобо. Тэдээнhээ гадна тэндэ ажаһуудаг ханаһаан болон пэрizzi обог аймагайхид бэлшээри, уһанда бүришые хүртэхгүй болоһон байгаа.

⁸Тиймэхээ Абрам Лоотдо иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ түрэл гарал зон гээшэбди. Тиимэһээ маанадай, түрэл зонной, мүн зараса малшадаймнай хоорондоо эбээ таһархань һайн бэшэ. ⁹ Үргэн салуу газар дайда урдашни байна бэшэ гү? Бэе бэеһээ таһарая. Шинии зүүлээ һааш, би баруулхаб. Шинии баруулаа һааш, би зүүлжээ ошохоб. Дуратай газараа шэлыш даа.

¹⁰ Лоот хараба: Иордан голый нюруу Цооһар хото хүрэтэр үргэлжэ бэлшээри, уһа һайтай, Эзэнэй Эдээм сэсэрлиг мэтэ, Египедэй баян шэмтэй газар дайда мэтэ һалбаржа байба. Тэрэ үедэ Эзэн Содом болон Гоморро хотонуудые усадхаадүй байгаа. ¹¹ Лоот энэнии шэнжэлээд, Иордан голый нюруу шэлэжэ, зүүн зүг зорин ябаба.

Иигэжэ эдэ хоёр бэе бэеһээ таһаржа, ¹² Абрам Ханаһаанда нютагжаба, харин Лоот Иордан голый нюруу дамжан нүүһээр Содом хотын шадар ерэжэ байрлаба. ¹³ Содомой улад муу аяг зантай зон байгаа, Эзэнии оройдоошье ойндоо оруулдаггүй, хүндэлдэггүй һэн.

*Мамрээ гэдэг хүнэй сарса мододой дэргэдэ
Абрам түбхинэнэ*

¹⁴ Лоодой таһаржа нүүһэнэй удаа Эзэн Абрамда айладхаба:

– Байһан газартаа зогсоод, зүг бүхэнии шэртэ! ¹⁵ Нюдэнэйш хараагай хүрэхэ бүхы энэ дайдые шамда болон шинии үри һадаһадта хэтын хэтэдэ эзэлхыетнай үгэхэб. ¹⁶ Шинии үри һадаһадые элһэн мэтэ олон болгохоб. Сүл губиин элһэ тоолохын аргагүй мэтэ шинии үри һадаһад тоогүй олон болохо. ¹⁷ Ши энэ байһан газараа орхёод, энэ Минии шамда гэжэ үгэһэн бүхы газар дайдаар нүүн яба!

¹⁸ Иигээд Абрам майханаа хуряагаад, аян замда гаража, Хэброон хотын хажууда тогтон, тэндэхи Мамрээ гэдэг хүнэй сарса мододой дэргэдэ ерэбэ. Тэрэ Эзэндэ зорюулан, шулуугаар баһа нэгэ үргэлэй шэрээ барин бодхообо.

Абрам Лоодые сүлөөтэй болгоно

14 ¹ Шинаарай хаан Амрапээл, Ассирийн Элласаар хотын хаан Ариоох, Элаам уласай хаан Хэдорлаһоомэрэй, мүн Месопотамийн Гоим хотын хаан Тидаал гэгшэдэй үедэ энэ үйлэ хэрэг болоо бэлэй. ² Эдэ дүрбэн хаашуул нэгэдэжэ, Содом хотын Бээрэ, Гоморро хотын Биршаа, Адмаа хотын Шинааб, Цэбоһиим хотын Шэмээбэр хаашуулда болон Бээла хотын, ондоогоор тэрэнии нэрлэбэл, Цооһар хотын хаанда эсэргүү дай үүсхэжэ эхилбэ. ³ Иордан голый нюруу Сиддимдэ тэдэ сэрэгэ хамтадхан, байлдаанда бэлдэбэ. (Һүүлдэнь Дабһата далайн тогтоходо энэ Сиддим нюруу үгы болоо.)

⁴Энээнэй урда тэрэ оршом дайдын хаашуулые Элаам уласай Хэдорлахоомэр хаан арбан хоёр жэлэй туршада зонхилоо, арбан гурбадахи жэлдээ тэдэ хаашуул урдаһаань буһалгаа хээ һэн. ⁵Тиимэхээ арбан дүрбэдэхи жэлдээ Элаам уласай хаан Хэдорлахоомэр, тэрэнтэй эб холбоо байгуулһан хаашуул сэрэгээ Сиддимэй нюруу руу оруулхын урда тээ урда зүг руу шэглэн, Ханаһаан ороной Аштэроот-Карнааһим хотын рэпаиим гэдэг обог зонтой дайралдажа диилэбэ. Удаань тэдэ Һаам хотые эзэлэн, зузиим яһатаниие илаба. Һүүлдэнь Шабээ-Кириатааим гэдэг тала нютагта оршодог эмиим обог зониие диилээ бэлэй. ⁶Хорин обог зониие Сэһиир гэдэг хадалиг газар нютагһаань элһэн губиин хилэ дээрэ оршодог Эл-Параан хото хүрэтэр намнаба. ⁷Тэндэһээ эрьежэ, хойто зүгтэ Ээн-Мишпаат руу, ондоогоор нэрлэбэл, Кадээш хото руу орожо, амалээг обог зониие тэдэ бута сохёод, удаань Хацацоон-Тамаарта байдаг эмоор обог зониие илаба.

⁸⁻⁹Содом, Гоморро, Адмаа, Цэбоһиим болон Бээла, ондоогоор тэрэниие нэрлэбэл, Цооһар хотонуудай табан хаашуул нэгэдэжэ, Сиддим голдо ошожо, Элаамай хаан Хэдорлахоомэр, Месопотами ороной Гоим хотын хаан Тидаал, Шинаарай хаан Амрапээл, мүн Ассирийн Элласаар хотын хаан Ариоох гэдэг дүрбэн хаашуулай урдаһаа тэмсэбэ.

¹⁰Сиддим голдо дабирхайгаар дүүрэн нүхэн олон бэлэй. Содом ба Гоморрын хаашуулай сэрэгшэд зугадан тэрьедэхэдээ, иимэ нүхэнүүдтэ орожо хосорбо. Амиды үлэһэниинь хада уулаар тэрьедэбэ. ¹¹Илалта туйлагша дүрбэн хаашуулай сэрэг Содом ба Гоморро хотонуудые эзэлэн, хамаг эд зөөриинь, эдээ хоолыень хурьян абаба. ¹²Ошоходоо, тэдэнэр Содом хотодо тэрэ үедэ ажаһуужа байгша Лоодые, Абрамай дүүгэй хүбүүе, хамаг эд зөөритэйнь абаад ябаба.

¹³Тэрэ үедэ Абрам еврей эмоор обог зонтой хамта Мамрээ гэдэг хүнэй сарса модото харьяата газартань ажаһуужа байгаа. Энэ хугасаа соо тэрэ Мамрээтэй, Эшхоол, Анээр гэдэг дүүнэртэйнь анда нүхэд болоһон юм.

Нэгэтэ Содом хотоһоо арай амиды тэрьедэһэн нэгэ хүн Абрамда ерээд, юун болоһон тухай дуулгаба. ¹⁴Дүүгэйнгээ хүбүүнэй дайсадта баригдаад байһые дуулаад, Абрам бүлэдэнь түрэжэ үдэһэн, сэрэгэй эрдэм шудалһан гурбан зуун арба найман албатадаа дахуулаад, Хэдорлахоомэрые тала баригшадтайнь хамта Даан хото хүрэтэр мүрдэн дахаба. ¹⁵Тэндэ Абрам зоноо хэдэн бүлэг болгон хубаагаад, хүниндөө дайсадта добтолон, бута сохибо. Иигэжэ тэрэ Дамааскһаа хойшоо оршодог Хобаа хото хүрэтэр үлөөшэ сэрэгые намнаа бэлэй. ¹⁶Дайсадай дээрмэдэн абаһан хамаг юумэ тэрэ һөөргэнь бусаагаа – Лоодые хамаг

хогшол зөөритэйнь, Содом болон бусад хотонууднаа олзологдоһон эрэ, эмэ зониие эд зөөритэйнь хамта бусаан асараа һэн.

Мэлхицээдэг Абрамые үрэнэ

¹⁷ Хэдорлаһоомэрые мүн тэрэнэй тала бариһан хаашуулые илаад бусажа ябахадань, Абрамые Содом хотын хаан угтан, хотоһоо гараба. Тэдэ Шавээ голдо (мүнөө Хаанай гол гэдэг) уулзаа бэлэй. ¹⁸ Мүн лэ Шалээм хотын Мэлхицээдэг хаан Абрамда хилээмэ, үзэмэй дараһан архи барижа, Дээдэ Бурханай санаартан байһан ушарһаа ¹⁹ иигэжэ үрээбэ:

– Огторгой дэлхэй хоёрые бүтээһэн Дээдэ Бурхан таниие үрээхэнь болтогой! ²⁰ Дайсадаа дарахадатнай туһалһан Дээдэ Бурхан үрээл магтаалтай байһай!

Абрам тэрээндэ дайсанһаа бусаан абаһан эд баялигай арбанай нэгэ хубиие бэлэглэбэ.

²¹ Удаань Содомой хаан Абрамда иигэжэ хэлэбэ:

– Бусаажа абаһан энэ бүхы эд зөөриие та өөртөө үлөөгты. Харин минии хотын зонииел намда һөөргэнь үгыт.

²²⁻²³ Гэбэшье Абрам иигэжэ харюусаба:

– Һэтэрхэй зүүшье, түгдэрхэй тэбэнэшье танай зөөриһөө абахагүйб гэжэ огторгой газар хоёрые бүтээгшэ Дээдэ Эзэн Бурханай урда тангаригланаб. «Би Абрамые баян болгооб» гэжэ хожом танай хэлэжэ байхагүйн тула иигэнэб. ²⁴ Манай зон дайралдажа ябахадаа, хоол хүнэнэнэйтнай зарим хубиие эдэе юм бэээ. Тэрэл минии хубида үгтэһэн болуужан. Бусаажа абаһан эд баялигһаа анда нүхэд Мамрээ, Эшхоол, Анээр гэгшэдэй хубида хүртэхэнь зүб бэээ. Харин намда юуншье хэрэггүй.

Бурханай Абрамтай баталһан хэлсээн

15 ¹ Энэ болоһон үйлэ хэрэгүүдэй удаа нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада Абрамда үзэгдэл үзэгдэжэ, тэрэ Эзэнэй иимэ айлдаһал дуулаба:

– Абрам, юунһээшье бү ай! Би шамайе хододоо хаража хамгаалжа, угаа ехэ найн найханиие үршөөхэб.

² Тиихэдэнь Абрам хэлэбэ:

– Агууехэ Эзэмни! Үхи хүүгэдһээ бэшэ ондоо ямар шагнал намда угаа ехэ байхаб даа. Дамааск хотоһоо уг гарбалтай Элиээээр зараса минии һүүлээр зөөриием эдлэхэ хүн болохол. ³ Нэрым нэрлүүлхэ хүбүү намда үршөөгөөгүй хадатнай Танай намда заяаһан эд баялиг наһа бараһанайм удаа тэрэнээр лэ эдлэгдэхэ.

⁴ Абрам Эзэнэй дахин тэрээндэ иигэжэ айладхахые дуулаба:
– Үгы! Шинии зөөри тэрэ эдлэхэгүй. Ши өөрын гэхэ хүбүүтэй болохош!

⁵ Эзэн Абрамые майханһаань гаргаад, иигэжэ айладхаба:
– Огторгой өөдэ хара, одо мүшэдые тооло, харин тооложо шадаха гүш? Иимэ олон үри һадаһадтай болохош.

⁶ Абрам Бурханда этигэбэ, Бурхан тэрэниие үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоолобо. ⁷ Тиигээд Эзэн Бурхан Абрамда иигэжэ айладхаба:

– Би болбол Эзэн гээшэб. Шамайе халдейн Үүр хотоһоо иишэнь асаржа, энэ газар нютагые эзэлэн байхыеш үгэнэб.

⁸ – Агуухэ Эзэмни! Теэд энэ газар минии болохо гээд би яажа мэдэхэбиб, үгэээ бэелүүлхээ баталжа үгыт! – гэжэ Абрам гуйба.

⁹ Тиихэдэнь Эзэн Бурхан иигэжэ захирба:

– Ши Намда гунжан үнээ, шүдэлэн эмэ ямаа, шүлгэ хуса гаргажа, мүн баһа эрэ, эмэ хоёр гулабхаа үргэл болго.

¹⁰ Абрам эдэ амитадые асараад, үнээ, эмэ ямаа, хусын ами таһалжа, хоёр хуби болгон таһа сабшаба, гулабхаануудыел бүтэн орхибо. Тиигээд тэрэ хахад хубинуудые, гулабхаануудые урда урдаһаань харуулан табижа, Эзэниие хүлээжэ эхилбэ. ¹¹ Мяхаша шубуудай ниидэн ерэхэдэ, Абрам үргээн нуугаа бэлэй.

¹² Наранай орожо байхада Абрам бүхэ нойрто абтажа, оршон тойронгоо тэрэниие харанхыгаар хүрээлжэ байһандал мэдэрэлдэ абтан хүндөөр нойрмоглобо.

¹³ Тиигээд Эзэн айладхал тэрээндэ буулгаба:

– Шинии үри һадаһад хожом хариин газарта нүүхэ, дүрбэн зуугаад жэлэй туршада тэндэ богоол болон дарлуулха. ¹⁴ Гэбэшье Би тэрэ дарлагша үндэһэ яһатаниие ехэ шэрүүнээр шиидхэхэб, тиихэдэм шинии уг удам хариин нютагһаа сүлөөлэгдэхэдөө ехэ олзотой гаран ошохо. ¹⁵ Харин ши өөрөө тэрээнһээ урид наһанайнгаа дүүрэхэдэ элинсэг хулинсагтаа амгалан тайбан мордохош, айһанай хэрэггүй. ¹⁶ Дүрбэн үеын уг удамшни хариин нютагта ажаһууһанай удаа иишээ бусажа ерэхэ. Тэдэнэй эндэ ерэтэр эмоор обог зон энэ газар нютаг эзэлэн ажаһууха. Эдэ зоной доройтоһон ушарһаа Би тэрэ үедэ шинии уг удамай тала хаража, эмоор обогой зониие эндэһээ үлдэхэб. Харин эмоор обогойхидой тиимэ ёро муутай болотор Би мүнөө хүлээгөөд, хүүлдэнь хэнээлтэ амсуулхаб.

¹⁷ Наранай орожо, бүтүү харанхы болоходо, гэнтэ дүрэлзөөд ехэ гал аһаба. Галһаа үдхэн утаан бөөгнэрэн гаража, дүлэн сасаржа байба. Тэрэ гал дүлэн амитадай хахадлан сабшагдаһан бэеын хубинуудай хоорондуур гаража үнгэрбэ.

¹⁸ Иигэжэ тэрэ үдэр Эзэн Абрамтай хэлсээ баталаад, айладхаба:

– Египедэй хилэ дээрэхи голһоо эхилээд Евфрат мүрэн хүрэтэй нэмжыһэн энэ орон нютагые Би шинии уг удамда үгэнэб. ¹⁹ Хээн, кэнэ-ззэй, кадмони, ²⁰ хээт, пэриззии, рэпаим, ²¹ эмоор, ханаһаан, гиргааш болон евүүс обогтон аймагуудай газар тэрэ болоно.

Һагаар Ишмаһээл хоёр

16 ¹ Абрамай һамган Сара хээлитэй болодоггүй хэбээрээ байба. Тэрэ Египет ороной Һагаар гэжэ нэрэтэй шэбэгшэтэй бэлэй. ² Тиигээд Сара Абрамда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн намда үхибүү заяанагүй. Тиимэһээ ши минии зараса эхэнэртэй һуу. Магад, тэрэ минии түрөөгүй хүбүүе шамда түрэжэ болохо.

Абрам Сарын үгэ зүбшөөбэ. ³ Тиихэдэнь Сара үбгэндөө дэрэ хубаалдахаар өөрынгөө шэбэгшэ, Египет орон нютагай эхэнэр Һагаарые үгэбэ. Тэрэ үедэ Ханаһаанда байрлаһаар Абрам арбан жэл болоод байгаа.

⁴ Абрам Һагаартай унтаж, тэрэнь хээлитэй боложо, эзэн эхэнэртээ ехэ дээрэлхүүгээр хандадаг болобо.

⁵ – Ши минии доромжолуулһанда гэмтэйш, – гэжэ Сара Абрамда хэлэбэ. – Би шамда өөрынгөө шэбэгшэ эхэнэрые үгөө һэм, харин тэрэш хээлитэй болоходоо, намда дээрэлхэнэ. Тиибэл, Эзэн маанадай дунда хэнэй зэмэтэй байһые шиидхэг лэ!

⁶ – Шинии шэбэгшэ шинии мэдэлэй, – гэжэ Абрам харюусаба. – Юу хэхээ өөрөө мэдыш.

Тиихэдэнь Сара Һагаарые зоргоороо харшалжа, тэрэнь тэрьедэбэ.

⁷ Шүүр хото руу Һагаар шэглэн ябаба. Хээрэ талада, булагай дэргэдэ тэрэнэй зогсожо байхада, Эзэнэй Эльгээмэл олоод, ⁸ иигэжэ асууба:

– Сарын шэбэгшэ эхэнэр Һагаар, ши юундэ иигэжэ тэнэжэ ябанаш?

Тэрэ харюусаба:

– Би минии эзэн эхэнэр Сараһаа зугадажа ябанаб.

⁹ Эзэнэй Эльгээмэл айладаба:

– Эзэн эхэнэртээ бусажа, мэдэлдэнь оро. ¹⁰ Шинии үри һадаһад тоо томшогүй олон болохо. ¹¹ Ши хээлитэйш. Хүбүүтэй болохош. Тэрээндээ Ишмаһээл гэжэ нэрэ үгөөрэй, юундэб гэхэдэ, зоболондо ороод уйлахадаш, Эзэн шамайе дуулаа. («Ишмаһээл» гэдэгынь «Бурхан хүнэй үгэ анхаран дууладаг» гэнэн удхатай».) ¹² Харин хүбүүншни зэрлиг амитан мэтэ нүүдэл байдалтай, тэнэн түгэншэлэн ябаха. Үри һадаһадынь түрэл саданһаа амяарлан, сусалһаа – гал, суhalһаа – хэрүүл гэдэгтэл, тэдэнтээ адага шүбгэ мэтэ бололсон байха.

¹³ Үагаар ехэтэ гайхаба, һүүлдэнь «нээрээ эндэ Бурханиие хараа гээшэ гүб?», – гэжэ өөрһөө асуун, өөртэйнь хөөрэлдэһэн Эзэндэ Бээр-Лахай-Роии* гэжэ нэрэ үгэбэ. ¹⁴ Тэрээнһээ хойшо Кадээш болон Бээрэд хотонуудай хоорондо оршогшо тэрэ булаг «Намаие хододоо хаража байдаг Эзэн Бурханай булаг» гэжэ нэрэтэй болоо.

¹⁵ Үагаар эзэндээ бусажа, Абрамай хүбүү түрэбэ. Тиихэдэнь Абрам хүбүүндээ Ишмаһээл гэжэ нэрэ үгэбэ. ¹⁶ Абрам тэрэ үедэ наян зургаан наһатай байгаа.

Бурхан Абрамые хүбүүтэй болохош гэжэ найдуулна

17 ¹ Абрамай ерэн юһэтэй байхада, Эзэн тэрээндэ дахин үзэгдэжэ, иигэжэ айладхаба:

– Би Түгэс Хүсэтэ Бурхамби. Минии үгөөр ябажа, зэмэгүй арюун ажаһуугаарай. ² Би шамтай хэлсээ баталхаб, тиигээд олоной олон үри һадаһадые шамда бэлэглэхэб.

³ Абрам газар мүргэн һүгэдэбэ. Бурхан тэрээндэ хандан, үгээ үр-гэлжэлүүлбэ:

⁴ – Мүнөө Би шамтай хэлсээ баталжа, үнэр олон арад зоной эхи табигша элинсэг эсэгэ болгохоб. ⁵ Тиигээд шинии нэрэ Абрам** бэшэ, харин «Абраһаам***» болохо, юуб гэбэл, Би шамайе үнэр олон арад зоной элинсэг эсэгэ болгооб. ⁶ Шинии угые олошоруулан үнэржүүлхэб, зариманиинь хаан шэрээ эзэлхэ, олон арадууд шамһаа уг гарбалтай болохо. ⁷ Би энэ хэлсээ шамтай баталаад, шинии хойто үе удамтай мүн лэ баталнаб. Энэ хэлсээн хадаа үеын үедэ хүсэн түгэлдэр байха. Хэлсээнэй ёһоор, та бүгэдэнэй хүндэлхэ, шүтэхэ Бурхан гэбэл, Бил болохоб! ⁸ Нүүжэ амидаржа байгаа энэ Ханаһаан нютагые хэтэ мүнхэдөө эзэмшэхээр шамда болон үри һадаһадташ үгэхэб. Таанадай шүтэхэ Бурхан Бил болоноб!

⁹ Бурхан Абраһаамда дахин хандан айладхаба:

– Зүгөөр шишье Намтай баталһан хэлсээгээ бэелүүлхэ, сахиха ёһотойш, мүн шинии һүүлээр үри һадаһадшни үеһөө үедэ сахиха ёһотой. ¹⁰ Бидэнэй хоорондо хэлсээнэй баталагдаһые гэршэлһэн зүйл гэбэл, танай угай эрэ хүн бүхэндэ бэлгэ отолхо ёһолол хэгдэхэ ёһотой. ¹¹ Иигэжэ энэ Минии болон таанадай хоорондо хэлсээнэй баталагдаһые

* 16:13 «Хүниие анхаран байдаг Бурхан» гэнэн удхатай.

** 17:5 Абрам – еврей хэлэн дээрэ энэ нэрэ «агууехэ эсэгэ» гэнэн удхатай.

*** 17:5 Абраһаам – еврей хэлэн дээрэ энэ нэрэ «олон арадуудай эсэгэ» гэнэн удхатай.

гэршэлхэ тэмдэг болохо. ¹²⁻¹³ Түрөөд долоо хоноhon нарай хүбүүн бүхэндэ энэ ёholол хэхэ хэрэгтэй. Өөрын, түрэлэйшые зондо, бусад арад яһатанһаа худалдажа абаһан богоолдошые, хүгшэн, залуу илгаагүй эрэ хүн бүхэндэ энэ ёholол хэхэт. Ёholолой удхань гэбэл, хүнэй бээдэ табигдаһан тэмдэг маанадай хоорондох хэлсээнэй үеын үедэ хүсэндөө байһанай гэршэ мүн. ¹⁴ Энэ ёholол хэнгүй үнгэрһэн хүниие Би Минии бэшэ гэжэ тоолохоб, юундэб гэхэдэ, тэрэ хүн Минии хэлсээ эбдэһэн болохо.

¹⁵ Үшөө Бурхан Абраһаамда иигэжэ айладхаба:

– Энээнһээ хойшо шинии һамган Сара бэшэ, харин «Сарра» гэжэ нэрэтэй болохо. ¹⁶ Би тэрэниие үрээгөөд, шамда тэрээнһээ хүбүү түрүүлхэб, уг удамһаань агуухэ улас яһатаниие байгуулжа, заримыень хаан шэрээдэ нуулгахаб.

¹⁷ Абраһаам урдань хүгэдэн мүргэн унабашые, үнэншэжэ ядангыар бүтүү энеэсэгээгээд, досоогоо бодобо: «Зуу наһатай би хүүгэдтэй болохо юм аалби? Эрэ хүрэнэн Сарра түрэжэ шадаха юм гү?» ¹⁸ Тиигээд тэрэ Бурханда:

– Ишмаһээлышые харууһан дороо байлгаа һаатнай, хэды һайн һайхан байгаа! – гэбэ.

¹⁹ Бурхан:

– Угы. Сарра, шинии һамган, хүбүү түрэхэ, тиихэдэнь тэрээндээ Исаак гэжэ нэрэ үгэхэш. Би баталһан хэлсээгээ тэрэ хүбүүндэ болон хойшонхи үедэнь хүсэн түгэлдэр бээлүүлхэб. Тэрэ болбол хэтэ мүнхын хэлсээн юм. ²⁰ Ишмаһээл тушаа гуйжа байгаашаһни һайн хэрэг. Би тэрэнииеш үрээхэб, тэрэнэй угые үнэржүүлхэб, тиигэжэ тэрээндэ олон үри һадаһадые заяахаб. Арбан хоёр удамарша Ишмаһээлһээ гараха: тэрэһни агуухэ арадай эхин удамай эсэгэ болохо. ²¹ Харин Намтай баталһан хэлсээн Исаагта хамаатай. Тэрэ хүбүүе Сарра хойто жэл түрэхэ, – гэжэ айладхаба.

²² Иигээд Бурхан ябашаба.

²³ Тэрэл үдэртөө Абраһаам Эзэнэй захирһанай ёһоор, гэртээ байһан эрэ хүн бүхэнэй бэлгэ отолбо. Өөрынь хүбүүн болон гэртэнь түрэнэн бүхы эрэшүүл, тэдээндэ ажал хэдэг, хари газарһаа худалдажа абаһан бүхы богоолнууд бэлгэндээ отололго хүүлэбэ. ²⁴ Абраһаам отололго хүүлэхэдээ ерэн юһэн наһатай байгаа, ²⁵ харин тэрэнэй хүбүүн Ишмаһээл арбан гурбан наһатай бэлэй. ²⁶ Нэгэл үдэр Абраһаамшые, тэрэнэй хүбүүн Ишмаһээлшые отололго хүүлэбэ. ²⁷ Тэдэнэйдэ түрэнэн бүхы эрэшүүл, хари газарһаа худалдажа абаһан бүхы богоолнууд тэрэ үдэр мүн лэ бэлгэндээ отололго хүүлэбэ.

Эзэн Абраһаамда айлшан бууна

18 ¹Удын наранай халуунда, Мамрээгэй сарса мододой дэргэдэ, Эзэн дахин үзэгдэбэ. ²Абраһаам гурбан эрэ хүнэй зогсожо байхые хараба. Тэрэ гүйжэ ошоод, тэдээндэ газар хүрэтэр доро дохин хэлэбэ:

³ – Мэндэ амар, эрхим хүндэтэ айлшад! Эзэмни, Танай ханаанда минии тааруу гээшэ хаам, алад бү үнгэрыт, манайда тогтожо хайрлыт! ⁴Таанадта хүлөө угааха уна асарха. Модоной хүүдэртэ амархат. ⁵Тэрэ үедэтнай эдэе хоол асархаб. Таанад холын замда үлэсхэлэн ябахагүйт. Манайда ерэнхэндэтнай ехэ баяртайб.

– Зай, хайн. Тиигээл даа, – гэжэ тэдэ харюусаба.

⁶Абраһаам майхандаа гүйжэ ороод, Саррада хэлэбэ:

– Дары түргэн гурбан сатаа хайн гурилаар хилээмэ бари.

⁷Гүрэг малдаа яаран тэрэ гүйжэ ошоод, эгээл хайн тарган тугал шэлээд, тэрэнээ үүсэлжэ, түргөөр мяхан табаг бэлдэхэ даабари зарасадаа үгэбэ.

⁸Бэлэн болоходонь, Абраһаам шара тоһо, хү, буруунай мяха айлшадтаа бариба. Тэдэнэй эдэе хоол бариха үедэ өөрөө модоной хүүдэртэ зогсобо.

⁹– Сарра хамганшни хаанаб? – гэжэ тэдэнэр Абраһаамһаа асуубад.

– Эндэ, майхан соо нууна, – гэжэ тэрэ харюусаба. ¹⁰Тэдэ гурбанай нэгэн иигэжэ айладхаба:

– Би нүгөөдэ жэл энэл сагта шамда дахинаа бусахаб, тиихэдэмни Сарра хүбүүтэй болоод байха.

Сарра тэдэнэй арада, майханай үүдэнэй дэргэдэ байхадаа, эдэ үгэнүүдые дуулаба. ¹¹Абраһаам Сарра хоёр тиихэдэ үтэлһэн, Саррын эхэнэрэй харынхиншые гарахаяа болинхой хэн. ¹²Тиимэхээ Сарра энеэн алдаад, досоогоо бодобо: «Бидэ хоёр үтэли амитад юундэ залуу мэтэ хамта унтажа байхабибди даа».

¹³Зүгөөр Эзэн Абраһаамһаа асууба:

– Энэ Сарраш «Үтэлһэн хүгшэн би хайшан гэжэ үхибүү түрэхэбиб» гэжэ юундэ энеэнэб? ¹⁴Эзэн Бурханай шадахагүй юумэн бии юм аал? Би хэлсэһэн болзортоо шамда дахинаа бусахаб, юһэн харын үнгэрхэдэ, Сарра хүбүүтэй болоод байха.

¹⁵– Би энеэгээгүйлби, – гэжэ сошоһон, айһан Сарра хэлэбэ.

– Угы, – гэжэ Тэрэ Саррада харюусаба. – Ши досоогоо энеэгээш.

Абраһаам Содом хотынхидой түлөө гуйна

¹⁶Айлшад нууриһаа бодожо, Содом хото шэглэбэ. Абраһаам гэдэниие үдэшэн ябалсаба.

¹⁷ Содом хотын харагдахада, тэдэ гурбанай нэгэн болохо Эзэн иигэжэ үгэлбэ:

– Юу хэхэ гэжэ байһанаа Абраһаамһаа нюуха хэрэг бии юм гү?

¹⁸ Уг удамыень бодото дээрээ агуухэ, хүсэтэй арад болгожо, тэдэнээр дамжуулан, орон дэлхэйн бүхы арад зониие буян хэшэгтээ хүртөөхэб.

¹⁹ Үгы, Би нюухагүйб. Абраһаамые Би шэлэн һунгахадаа, тэрэниие өөрынгөө үхибүүдтэ мүн хамаг үри һадаһадтаа Минии зааһан замаар ябаха, хододоо үнэн шударга сэдхэл түхөөхэ тухай захижа, хургажа байхынь тула шэлээб. Тиимэ ябаа хаань, Би тэрээндэ найдуулһан хамагы бээлүүлхэб.

²⁰ Тиигээд Эзэн иигэжэ айладхаба:

– Содом болон Гоморро хотонуудай зоной муухай үйлэ хэрэгүүд хэмһээ хэтэрээ: нүгэл шэбэлынь тэсэшэгүй хүндэ болобо. ²¹ Доошоо буужа, бултадаа тэдэ иимэ зэмэтэй гү, али магад, булта бэшэ аалам гэжэ шалгахам.

²² Тиигээд Эзэнтэй суг ябаһан хоёр замайнь нүхэд Эзэниие болон Абраһаамые орхижо, Содом руу шэглэбэ. ²³ Абраһаам Эзэндэ дүтэлөөд:

– Муу зонтой хамта Та зүб шударга зониие үгы хэхэ аалта? Энэ зүб гээшэ гү? ²⁴ Хэрбээ энэ хото соо зүб шударга табин хүнэй олдобол, тэдэнэй түлөө хотые усадхангүй үнгэржэ болохогүй юм гү? ²⁵ Би үнэншэхэгүйб – тиимэ байхагүй! Та иимэ юумэ хэхэгүйт! Зүб шударга зониие дорой ябадалтай золигуудтай хамта хосороохогүйт. Зүб шударга хүнүүд муу муухай хэрэг үүсхэгшэдтэй хамта хэһээлтэдэ хүртэхэ ёһогүй. Тиимэ байхагүй! Хамаг дэлхэйн Үйлэ шиидхэгшэ алдуута шиидхэбэри гаргаха ёһогүйл! – гэбэ.

²⁶ Тиихэдэнь Эзэн:

– Хэрбээ Би Содом хотодо зүб шударга табиханшые хүниие олоо хаа, энэ хотые дүмэхэб, – гэжэ харюусаба.

²⁷ Абраһаам саашань үргэлжэлүүлбэ:

– Эзэн Бурхамни! Би болбол Танай урда үнэһэн, шандаруу гээшэлби, гэбэшые зүрхэлжэ, Таниие иигэжэ гуйнаб. ²⁸ Хэрбээ тэрэ хотодо зүб шударга таби арай хүрэхэгүй тоотой зоной байгаа хаань, табан хүнөөр үсөөн хаань, Та хотые бүхыдэнь усадхаха юм гүт?

Эзэн Бурхан:

– Зай, хэрбээ тэндэ дүшэн табан иимэ хүниие олоо хаа, хотые үгы хэхэгүйб, – гэжэ үгүүлбэ.

²⁹ Абраһаам:

– Теэд тэндэ гэнтэ дүшэн хүн олдобо гэлэй? – гэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Тиихэдэнь Эзэн Бурхан:

– Дүшэшье байгаа хаань, Би хотые дайрахагүйб, – гэжэ харюусаба.

³⁰ Абраһаам дахин:

– Хэлэхэндэм миний Эзэн бү уурлаг. Гэнтэ тэндэ тиимэ гушан хүн олдобо гээ? – гэжэ гуйба.

Эзэн Бурхан:

– Хэрбээ тэндэ иимэ гушан хүниие олоо хаа, энэ хото балгаана хайрлахаб, – гэбэ.

³¹ Абраһаам:

– Эзэмни! Танһаа дахин асуухыем зүбшөөгүт. Гэнтэ тэндэ гэмгүй оройдоол хорин хүнэй байгаа хаань, яахабта? – гэжэ асууба.

Тиихэдэнь Эзэн Бурхан:

– Хорин хүнэй түлөө хотые хайрлахаб, – гэхэн харюу үгэбэ.

³² Абраһаам дахин:

– Эзэмни намда бү уурлаг, дахин Танһаа зүрхэлжэ асууя. Гэнтэ тэндэ иимэ арбахан лэ хүнэй байбал, Та хотые усадхангүй үлөөхэ гүт? – гэбэ.

Эзэн:

– Зай, тэрэ арбан хүнэй түлөө хотые дүмэхэб, – гээ һэн.

³³ Энээнэй һүүлээр Эзэн Абраһаамые орхин ошожо, Абраһаам гэртээ бусаба.

Лоодой, Содом ба Гоморрын хуби заяан

19 ¹ Тэнгэрийн хоёр Эльгээмэл тэрэ үдэшэ Содом хото ерэбэ. Тэрэ үедэ Абраһаамай дүүгэй хүбүүн Лоот хотые хүрээлһэн үндэр хэрэм ханын үүдэнэй хажууда нуугаа. Аяншадые харамсаараа тэрэ нууриһаа бодожо, доро дохин хэлэбэ:

² – Хүндэтэ айлшад, мэндээ! Аян замтнай амгалан гү? Хайраараа орхингүй, минии, танай богоолой, гэртэ орыт. Манайда хонолго табижа, хүлөө угаажа амараад, эдэе хоол барихыетнай уринаб. Тиигээд үглөөгүүр аян замдаа гарана бэээт.

– Үгы, – гэжэ тэдэ харюусаба. – Танайда орожо, түбэг ушараажа байһамнай үлүү. Бидэнэй газаашье хоноходо болохо.

³ Зүгөөр Лоот тэдэниие ехэл гуйба, тиихэдэнь тэдэ зүбшөөжэ, Лоот гэгшын гэртэ ошобо. Лоот тэдээндэ эдэе хоол бэлдэжэ, хилээмэ бариха хүндэлбэ.

⁴ Унтарида ороодүй байхадань, Содом хотын үбгэн, залуугүй бүхы эрэшүүл Лоодой гэрые бүһэлжэ зогсоод, ⁵ тэрэниие дуудан:

– Танайда үдэшэ ерэхэн зон хаанаб? Наашань тэдэниие гарга! Одоо бидэ зоргоороо тэдэниие эдлэхэбди! – гэжэ хашхаралдаба.

⁶ Лоот өөрөө тэдээндэ гараад, гэрэйнгээ үүдэ нюргаараа тулан,
⁷ хэлэбэ:

– Нүхэдни, иимэ муухай үйлэ бү хыт! ⁸ Эрэ хүниие үшөө үзөөгүй хоёр басагад намда бии. Эдэ үхидөө таанадта үгэнэлби, юушье тэдэнтэй хэгты, зүгөөр минии гэртэ орогшодой ойро бү хүрэгты!

⁹ – Тонило! – гэжэ тэдэ хүхирэлдэбэд. – Хэн аад, маанадые захирха болообши? Бидэ шамтай энээнһээ дороор аашалхабди!

Тэдэнэр Лоодые түлхин, гэрэйнь үүдэ эбдэхээр дугташалдаба.

¹⁰ Гэртэ байһан хоёр тэдэ айлшад үүдэ онгойлгон, Лоодые досоошонь татажа оруулаад, үүдэ хаажархиба. ¹¹ Харин газраа байгша бүхы эрэшүүлые, ехэ багагүй, бултыень харахагүй хохор болгобо. Хэдышье оролдоо наа, тэдэнэр үүдэ оложо шадахагүй болобо.

¹² Айлшад Лоодто:

– Энэ хотодо шинии гэхэ үшөө хэд бииб? Хүрьгэд, хүбүүд, басагад болон үшөө түрэл гаралаа бултыень эндэһээ дахуулан гарга! ¹³ Эзэн энэ хотын зоной бузар муухай ашанууд тушаа дуулаһан ушарһаа маанадые эльгээжэ, хотые үгы хэхэ даабари үгөө, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁴ Лоот ошожо, басагадтайнь гэрлэхэ заяатай хүбүүдтэ хэлэбэ:

– Дары түргэн энэ хотоһоо гаража ошогты! Эзэн энэ хотые үгы хэхэнь! Теэд тэдэ Лоот шоглон наадаба гэжэ ханаба.

¹⁵ Үүр сайжа эхилбэ. Эльгээмэлнүүд Лоодые яаруулба:

– Намгаяа, хоёр басагадаа абаад бушуу яба! Үгы наа, энэ нүгэл шэбэл шэнгээһэн хото балгааһантай хамта хосорхош!

¹⁶ Зүгөөр Лоот яаха гээшэб гэжэ бодолгото болон удаарба, хүдэлбэгүй. Эзэнэй Лоодые хайрлаһан ушарһаа тэдэ хоёр Эльгээмэлнүүд Лоодые, тэрэнэй намга болон хоёр басагадыень гарһаань хүтэлэн, хотоһоо гаргаба.

¹⁷ Тиигээд тэдэ Эльгээмэлнүүдэй нэгэн Лоодой гэр бүлэдэ хандажа:

– Амиды үлэхэ гэбэл, эндэһээ түргэн тэрьедэгты! Гэдэргээ эрьежэ бү харагты, талада ошожо зогсожо бү байгты! Хада өөдэ түргөөр гаргты! Үгы бол, таанад хосорхот! – гэжэ захирба.

¹⁸ Теэд Лоот:

– Эзэмни! Би тэндэ ошожо шадахагүйб. ¹⁹ Һанаандатнай намайе тааруу гэжэ тоолон, таанад намайе энэрэн хайрлажа, ами наһыем абаржа, һаие хэһэншье һаатнай, би тэрэ холын хада уула руу хүрэжэ үрдихэгүйлби. Тэндэ хүрэхым урда тээ аймшагтай гай тодхор намайе хүсэхэ, хосорхолби! ²⁰ Тээ тэрэ багахан хото байна. Тиишээ би гүйһүүлби, үсөөхэн зонтой тэндэ би амиды мэндэ үлэхүүлби, – гэжэ гуйба.

²¹ – Зай, тиигэ, – гэбэ Эльгээмэл. – Таанадай хүрэжэ ошотор бидэ тэрэ хотые усадхангүй байхабди. ²² Зүгөөр ехэ яаралтай тиишээ гүйхэ хэрэгтэй. Таанадай тэндэ хүрөөдүйдэ бидэ хэрэгээ эхилхэ аргагүйбди.

Энэ хото бага байһанһаа «Цооһар», оршуулбал, «Бишыхан» гэжэ нэрлэгдэнхэй.

²³ Наранай мандажа байха үедэ Лоот Цооһар хотодо хүрэбэ.

Содом ба Гоморро хотонуудай хүнэлгэ

²⁴ Гэнтэ Эзэн бусалжа байһан хүхэр огторгойн орьёлһоо аадар мэтэ Содом ба Гоморро хотонууд руу адхажа, ²⁵ гэдэ хоёр хотые, оршон тойронхи газар, ажаһуугша хүн зониие, хамаг ургасые үгы хэбэ.

²⁶ Лоодой һамган үбгэнэйнгөө арада ябаһанаа гэдэргээ эрьен харахадаа, тэрэ дары даһан бахана болон зогсошобо.

²⁷ Нүгөөдэ үглөөгүүрнь Абраһаам эртэ бодожо, Эзэнтэй хөөрэлдэжэ байһан газартаа ерээд, ²⁸ Содом ба Гоморро хотонуудай байһан тала газарые шэртэн хараба: хаа-хаанагүй үнэнэн соһоо үдхэн хара утаан бааян һуунагтажа байба.

²⁹ Энэ тала дайдын хото һууринуудые үгы хэхэдээ, Бурхан Абраһаамые ханаандаа оруулжа, Лоодые абараа.

Моһааб болон аммоон яһатанай уг гарбал

³⁰ Лоот Цооһар тосхондо удаан ажаһуухаяа айжа, хоёр басагадаа абаад, хада уулада гаража, агы нүхэн соо байрлаба.

³¹ Нэгэ үдэр ехэ басаганиинь дүүдээ хэлэбэ:

– Эсэгэмнай үтэлжэ үбгэржэ байна, дахин гэрлэхэгүйнь лабтай. Харин эндэ ши бидэ хоёрто ямар эрэ хүн олдохоб даа? ³² Эсэгээ ар-хяар һогтоогоод, тэрээнтээ унтая. Тиигэбэл, эсэгынгээ уг удамые үргэлжэлүүлхэбди.

³³ Дүүнь зүбшөөжэ, һүни болоходо, тэдэ эсэгэдээ үзэмэй дараһан архи уулгажа һогтообо. Эгэшэнь ерэжэ, эсэгэтээ унтаба, харин тэрэнь шал һогтуу соогоо юуншые боложо байһые ойлгобогүй – хайшан гэжэ унтахаяа ерэһыеньшые, яагаад ошоһыеньшые.

³⁴ Үглөөдэр эгэшэнь дүүдээ хэлэбэ:

– Үнгэрэгшэ һүни би эсэгэтээ унтааб. Энэ һүни эсэгээ дахин үзэмэй дараһан архи уулгажа һогтооо, ши ерэжэ, тэрээнтэй унтахаш. Тиигэбэл, бидэ эсэгынгээ уг удамые үргэлжэлүүлхэбди.

³⁵ Дахинаа тэдэ эсэгэдээ үзэмэй дараһан архи уулгажа һогтообо. Бага басаганиинь ерэжэ, эсэгэтээ унтаба, харин тэрэнь юун боложо

байһые ойлгоогүй – хайшан гэжэ тэрэнэй хэбтэһыень, яагаад, хэдыдээ ошоһыеньшые.

³⁶ Тиигэжэ Лоодой хоёр басагад эсэгэһээ хээлитэй болоо һэн. ³⁷ Эгэшэнь хүбүү түрөөд, тэрэнээ Моһааб гэжэ нэрлэбэ. Тэрэнь моһааб обог зоной элинсэг эсэгэ болоно. ³⁸ Дүү басаганиинь баһа хүбүү түрөөд, тэрэнээ Бэн-Амми* гэжэ нэрлэбэ. Тэрэ аммоон обог зоной элинсэг эсэгэ болоно.

Абраһаам һамгантаяа ба Абимээлэх

20 ¹ Абраһаам урагшаа нүүжэ, Кадээш ба Шүүр хотонуудай хоорондо тогтон байһанаа Гэраар хотын дэргэдэ һуурижаба.

² Тэрэ нютагай зонһоо айжа, Сарра һамгаяа дүү басагамни гэжэ хэлэһэн ушарһаань Гэраарай хаан Абимээлэх Саррые бага хатан болгохоор ордондоо асаруулба.

³ Зүгөөр нэгэтэ хүни зүүдэн соонь Бурхан үзэгдэжэ, Абимээлэхтэ иигэжэ айладхаба:

– Энэ эхэнэрые абаһанайнгаа түлөө ши үхэхэш. Тэрэшни үбгэнтэй.

⁴ Харин Абимээлэх Саррые ордондоо асаруулһаншые хаа, тэрээнтэй унтаж үрдээдүй байгаа. Тиимэһээ тэрэ Эзэниие иигэжэ гуйба:

– Эзэмни! Гэмгүй намайе болон минии зоние Та усадхаха гээшэ гүт? ⁵ Тэрэ хүн өөрөө намда энэ эхэнэрые дүү басагамни гэжэ хэлээ юм. Эхэнэр өөрөө мүн лэ тиигэжэ хэлээ! Бэе болон сэдхэлээрээ би ямаршые муу үйлэ хээгүйлби.

⁶ – Тиимэ, зүб, – гэжэ зүүдэн соонь Бурхан үгүүлбэ. – Ши гэмгүйш. Тиимэһээ Би энэ эхэнэрые эдлэхэ арга шэнээ шамда үгөөгүйб. Минии урда нүгэлтэй байха хэрэгһээшни зайлуулааб. ⁷ Зүгөөр ши мүнөө тэрэниие үбгэндэнь бусаа. Тэрэшни лүндэншэ хүн, шинии амиды үлэхын тула уншалга хэхэ, тиихэдэнь Би шамайе амиды мэндэ үлөөхэб. Хэрбээ тэрэниие үбгэндэнь бусаагаагүй хаа, өөрөөшые, шинии хамаг угшые хосорхо!

⁸ Үглөө үглөөгүүр Абимээлэх түшэмэлнүүдээ дуудан, зүүдээ хөөрөбэ. Тэдэ ехэ мэгдэбэ. ⁹ Удаань Абимээлэх Абраһаамые дууджа асараад:

– Та маанадые яажа байна гээшэбта? Ямар юумээр би таниие гомдохоогообиб, юундэ намайе, хаан түрыем иимэ нүгэл руу түлхибэт?

¹⁰ Юундэ иигэбта? – гэжэ зэмэлбэ.

¹¹ Абраһаам харюусаба:

* 19:37-38 Еврей хэлэн дээрэ Моһааб «эсэгэһээ», Бэн-Амми «түрэлэймни хүбүүн» гэнэн удхагай.

– Энэ нютагай зон Бурханһаа айдаг гэжэ мэдэхэгүй ушарһаа би һамганайм түлөө намайе алаха гэжэ һанааб. Энэ нэгэ талаһаа. ¹²Нүгөө талаһаа харабал, һамгамни нээрээ дүүмни юм. Тэрэ эсэгымни басаган, гансал ондоо эхэнгээ гараһан. Тиигээд минии һамган болоһон юм. ¹³Зүгөөр эсэгынгээ гэрһээ гаража, аянда гара гэжэ Бурханай эльгээхэдэ, би һамгандаа иигэжэ хэлээ һэм: «Хаанашье ябаа һаа, ерэнэн газартаа намайе ахамни гэжэ байхыеш гуйнаб. Тэрэ хадаа шинии намда үзүүлһэн энэрэл хайра болохо».

¹⁴Абимээлэх Абраһаамда Сарра һамгыень бусаажа үгэхэдөө, хэдэн хони, үхэр, эрэ, эхэнэр зарасанарые бэлэглэбэ. ¹⁵Тиигээд Абимээлэх Абраһаамда иигэжэ хэлэбэ:

– Зай, минии газар дайда танай урда. Дуратай газартаа ошожо байрлагты.

¹⁶Саррада тэрэ хэлэбэ:

– Таниие ордондоо асаруулһан гэм зэмээ сагааруулхын тула би ахадатнай эндэ байһан олон зоной нюдэн дээрэ мянган шээкэл сагаан мүнгэ үгэнэб.

¹⁷⁻¹⁸Тиигээд Абраһаам Абимээлэхэй түлөө Бурхание гуйжа, мүргэн зальбарба. Тиихэдэнь Абимээлэхэй бэнь урдынхиһаа үлүү энхэ элүүр болобо. Абраһаамай һамган Саррые ордондоо оруулһан ушарһаань Абимээлэхэй хатание, шэбэгшэнэрыень Эзэн үрэгүй болгожо, тэдэ хээлитэй болохоёо болиһон юм. Харин Абраһаамай гуйхада, Эзэн тэдэниие дахин үрэтэй болгожо, тэдэ үхи хүүгэдые түрэжэ эхилбэ.

Абраһаам ба Исаак, Ишмаһээл хубүүдынь

21 ¹Эзэн хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, Саррые һанаандаа оруулаад, үрэ үршөөн заяаба. ²Сарра хээлитэй болоод, Бурханай хэлэһэн болзорто, үтэлһэн Абраһаамда хубүү түрэбэ. ³Абраһаам Сарраһаа гараһан хубүүндээ Исаак гэжэ нэрэ үгэбэ.

⁴Хубүүнэйнгээ түрэнһөөр долоон хоногой үнгэрһэнэй удаа Абраһаам Бурханай захиралтын ёһоор бэлгыень отолбо.

⁵Исаагай түрэхэдэ Абраһаам зуун наһатай байгаа. ⁶Тиимэһээ Сарра иигэжэ хэлэбэ:

– Бурхан бидэндэ ёһотойл хошон баяр үршөөгөө. Дуулаһан хүн бүхэн эгшэтэрээ энеэхэл даа.

⁷Саашань тэрэ иигэжэ нэмэбэ:

– Сарра хүүгэдые хүхүүлхэ, Абраһаам хубүүтэй болохо гэжэ хэн бодохо байгаа?

Абраһаам Үагаарыө намнана

⁸ Хүбүүн томохон болобо. Хүхэнһөөн гараһан үдэр Абраһаам ехэ найр хэбэ.

⁹ Нэгэтэ Сарра Египет ороной Үагаар эхэнэрһээ гараһан Абраһаамай хүбүүнэй өөрынь хүбүүн Исаагыө наадалжа байхыө хараад, ¹⁰ Абраһаамда:

– Энэ барлаг эхэнэрыө хүбүүнтэйнь хамта намна! Барлагай хүбүүн минии хүбүүн Исаагтай хамта уг залгамжалхагүй! – гэжэ хэлэбэ.

¹¹ Абраһаам Ишмаһээл хүбүүнтээө хахасаха дурагүй байһан тула иимэ үгэнүүдыө шагнахадаа, сэдхэлынь үбдэжэ байба. ¹² Зүгөөр Бурхан тэрээндэ:

– Хүбүүн, зараса эхэнэр тухайгаа һанаагаа бү зобо. Саррын хэлэһэн үгэ дуула! Юундэб гэхэдэ, Исаагаар дамжан, ши Минии үгэхэб гэһэн үри хүүгэдтэй болохош. ¹³ Харин зараса эхэнэрэйшни үри Ишмаһээл гэдэг шинии хүбүүн мүн лэ байһан ушарһаа Би тэрэнэй үри һадаһадһаа бэээ даһан арад бии болгохоб, – гэжэ айладхаба.

¹⁴ Үглөө үглөөгүүр Абраһаам эртэ бодожо, Үагаарта хилээмэ үгөөд, годон арһаар оёһон амһарта соо уһа үргэлүүлээд, хүбүүтэйнь хамта ябуулба. Үагаар хүбүүгээ хүтэлэн, Бэһээр-Шээбэ гэдэг хээрэ тала руу шэглэн ошобо.

¹⁵ Тэрэ газараар удаан сагта түгэншэлэн ябахадань, туламтай уһаниинь дууһаба. Үагаар хүбүүгээ нэгэ һөөгэй һүүдэртэ һуулгаад, ¹⁶ харбаһан годлиин хүрэхэ зайда өөрөө ошожо һуугаад, «хүбүүнэйнгээ үхэхыө хараха аргамгүй» гээд сурхирса уйлаба.

¹⁷ Ишмаһээлэй бархиржа эхилхэдэ, Бурхан дуулаба, тиигээд Эльгээмэл огторгойһоо Үагаарыө ооголбо:

– Юун болооб, Үагаар? Бурхан хүбүүнэйшни бархирхыө соносоо, зоболонгыень хараа, тиимэһээ бү ай! ¹⁸ Бодо һууриһаа, хүбүүндээ ошо, гартаа аба! Би тэрээнһээшни агууехэ арад бии болгохоб.

¹⁹ Бурхан нюдыень нээжэ, Үагаар худаг обёорбо. Тэндэ ошожо, амһартаһаа уһаар дүүргээд, хүбүүндээ асаржа ундаулулба.

²⁰ Тэрэ сагһаа хойшо Бурхан энэ хүбүүө анхарба, хүбүүн хээрэ талада амидарһаар томо боложо, хожомынь һурша номоор мэргэн харбадаг хүн болоо һэн. ²¹ Тэрэ Параан гэдэг хээрэ талада нүүжэ һуурижаба. Эхэнь тэрээндэ Египедһээ һамга асаржа үгөө һэн.

Абраһаам Абимээлэх хоёрой хэлсээн

²² Тэрэ үедэ Гэраар хотын хаан Абимээлэх сэрэгэйнгээ дарга Пихоол гэгшэтэй суг Абраһаамтай уулзажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Юушые хээ хаатнай, танда Бурхан туһална. ²³ Намае, минии үхибүүдые, ашанарыемни мэхэлхэгүйб гэжэ Бурханай нэрээр тангариглагты! Би танда хэды хайн байгаабиб, эгээл тиимээр намдашые, танда нютаг болоһон орон дайдадашые хайнаар хандахаб гэжэ тангариглагты!

²⁴ Абраһаам тангариглаба. ²⁵ Зарасанарайнь худагыень буляһан тухай тэрэ Абимээлэхтэ гомдол бариба.

²⁶ – Би энээн тухай юушые мэдэхгүй байнаб. Та энээн тушаа намда үнинэй хэлэхээ ягааабта? Би мүнөөл энээн тушаа танһаа дуулажа байһан ушарһаа тэрэ худагые хэн абааб гэжэ мэдэнгүйб.

²⁷ Абраһаам Абимээлэхтэй хэлсээ баталан, хэдэн хони, үхэр үгэжэ, хэлсээгээ баталба. ²⁸ Абраһаам хонин хүрэгһөөн долоон эмэ хурьга шэлэжэ абаба. ²⁹ Тиихэдэнь Абимээлэх асууба:

– Энэ долоон хони юундэ амьарнь илгатат?

³⁰ – Эдээниие абагты, – гэжэ Абраһаам харюусаба. – Эдэ энэ худаг минии байһанай гэршэ: би өөрөө малтаа хэм.

³¹⁻³² Абимээлэх сэрэгэйнгээ дарга Пихоолтой хамта тэрэ долоон эмэ хонидые абажа, хэлсээ баталаад, нютагаа бусаба. Тэдэнэй Гэраар хото пилишт обог зоной нютагта оршодог бэлэй.

Абраһаам Абимээлэх хоёрой тэрэ худагай хажууда тангариг үргэжэ хэлсээ баталһан ушарһаа тэрэ газарта Бэһээр-Шээбэ* гэжэ нэрэ олгогдобо.

³³ Абраһаам Бэһээр-Шээбэ нютагта томо мододые таряад, эгүүриде мүнхэ Эзэн Бурхание хүндэлжэ, тэндэ мүргэдэг, үргэл хэдэг болоо бэлэй.

³⁴ Иигэжэ Абраһаам пилишт обог зоной орон нютагта удаан сагта ажаһуугаа хэн.

Бурханда Абраһаамай үнэн сэхэ байлга

22 ¹ Энэ болоһон ушарай удаа Бурхан Абраһаамые туршахаяа шийдэжэ дуудахадань, Абраһаам:

– Би энэ байнаб! – гэбэ.

² Тиихэдэнь Бурхан айлдхал буулгаба:

– Ори ганса хайрата Исаак хүбүүгээ абаад, Моринһаа нютаг руу ошо. Тэндэ ошоходош, Би шамда нэгэ хада заажа үгэхэб. Тэрэ хада өөдэ гараад, хүбүүгээ Намда түгэс шатаалта үргэл болгон тахи.

* 21:31-32 Газарай энэ нэрэ гурбан удхатай: нэгэдэхээр, энэ Тангаригай Худаг, хоёрдохоор, Долооной Худаг, гурбадахар, Бүтээһэнэй Худаг.

³ Үглөөдэрынь Абраһаам эртэ бодожо, элжэгээ унаад, хоёр залуу зарасые, мүн Исаак хүбүүгээ абаад, түгэс шатаалта үргэл хэдын тула түлээ бэлдээд, Бурханай заанан газар зорибо.

⁴ Аян замдаа хоноһоор гурбадахи хоногтоо Абраһаам тэрэ газар дайдые холоһоо обёорбо.

⁵ – Эндээ үлэжэ, элжэгэнүүдээ харан байгты, – гэжэ тэрэ зарасануудтаа хэлэбэ. – Бидэ хүбүүнтээ хоюулан тиишээ ошоожо, Бурхандаа мургөөд бусахабди.

⁶ Түгэс шатаалта үргэлэй гал дэгжүүлхэ түлээгээ Абраһаам Исаагайнгаа мүр дээрэ ашаба. Һүүлээрнь хэтэ сахюур, хутага абаад, хада өөдэ тэдэ хоюулханаа зорибо.

⁷ Ябажа ябахандаа Исаагай:

– Аба-аа! – гэжэ ооголходо, Абраһаам:

– Зай, хүбүүмни, юуб? – гэбэ.

– Хэтэ сахюуршые, түлээншые манда бии, зүгөөр түгэс шатаалта үргэлэй хурьган хаанаб? – гэжэ хүбүүнийн асууба.

⁸ – Хүбүүмни! Бурхан түгэс шатаалта үргэлэй хурьгые Өөрөө хаража олохо, – гээ бэлэй Абраһаам.

Тиигээд тэдэ хоюулаа саашалба.

⁹ Бурханай заагша газар хүрөөд, Абраһаам тэндэ шулуугаар үргэлэй шэрээ барижа, дээрэн түлээ табяад, Исаак хүбүүгээ оһороор хүлижэ, түлээн дээрэ хэбтүүлбэ. ¹⁰ Тиигээд хүбүүгээ алахая хутагая тэрэнэй далайхадань, ¹¹ Эзэнэй Эльгээмэл огторгойһоо ооголбо:

– Абраһаам! Абраһаам!

– Биб! – гэжэ тэрэ харюусаба.

¹² – Тэрээндээ гар бү хүрэ! – гэжэ Эльгээмэл айладаба. – Боли! Хайрата ганса хүбүүгээ Намда үргэхэһөө татагалзаагүй байһан дээрэхээш Намайе хүндэлдэг гэжэ Би мэдэбэб.

¹³ Абраһаам толгойгоо үргэхэдөө, һөөг бургаһанда эбэрээрэ тээгэлдэн хуса гэнтэ обёорбо. Тэрээндэ ошоод, хусые хүбүүнэйнгээ орондо түгэс шатаалта үргэл болгон тэрэ үргэбэ.

¹⁴ Эзэнэй иигэжэ хуса үгэнэн ушарһаа Абраһаам тэрэ газарые «Эзэн хэрэгтэй зүйл үгэдэг» гэжэ нэрлэбэ. Мүнөөшые болотор «тахилгатай уула дээрэ хэрэгтэй юумээр Эзэн хангажа үгэдэг» гэнэн яряа үгэ бии юм.

¹⁵ Эльгээмэл огторгойһоо Абраһаамда хоёрдохиёо хандаба:

¹⁶ – Эзэн иигэжэ айладхана: «Би шамда Өөрын нэрээр тангаригла-наб. Ори ганса хүбүүгээ хайрлангүй Намда үргэхөөр бэлэн байһанайш түлөө ¹⁷ Би шамайе буян хэшэгтээ хүртөөхэб! Огторгойн одо мүшэд, далайн эрьсын элэн мэтэ тоолошогүй олон үри хадаһадые шамда

хайрлахаб. Шинии үри надаһад дайсадаа даража, газар уһыень эзэлэн абаха. ¹⁸ Минии үгые дуулаһанайш түлөө шинии уг удамаар дамжан, бүхы дэлхэйн арад зон Минии үреэл хайрада хүртэхэ».

¹⁹ Энээнэй удаа Абраһаам хүбүүнтээ хамта хоёр залуу зарасанартаа бусажа, Бэһээр-Шээбэ нютагаа хариба.

Абраһаам иишэ-тиишээ нүүжэ ябахаяа болижо, Бэһээр-Шээбэдэ удаан сагта ажаһуугаа бэлэй.

Нахоорой үри надаһад

²⁰ Хэдэн сагай үнгэрһэн хойно Абраһаамда имэ мэдээн дуулдаба:

– Танай аха Нахоорой һамган Милкаа олон хүбүүдые түрөө. ²¹ Ууган хүбүүн Ууц, тэрэнэй дүү Бүүз, Кэмүһээл (һүүлдэнь Араам гэжэ хүбүүтэй болоо һэн), ²² Хээсэд, Хазоо, Пилдааш, Идлаап болон Бэтүһээл гэгшэд хүбүүдынь болоно. ²³ Һүүлдэнь Бэтүһээл гэрлэжэ, Рэбээккаа гэжэ басагатай болоо һэн. Абраһаамай аха Нахоорто эдэ найман хүбүүдые Милкаа түрэжэ үгөө.

²⁴ Нахоор Реумаа гэжэ нэрэтэй нэгэ бага һамгантай байгаа. Тэрэнь Нахоорто Тээбаа, Гаахам, Таахаш ба Маһахаа гэжэ дүрбэн хүбүүдые түрөө бэлэй.

Саррын наһа баралга

23 ¹ Сарра зуун хорин долоон наһатай болоод, ² Ханаһаанай газар дайдада, Кирьяат-Арбаа хотодо (мүнөө Хэброон гэгдэдэг) наһа бараба. Абраһаам дээрэнь уйлан гашуудан байгаа һэн. ³ Тиигээд тэрэ бөөһөөнь холодон, хээт обог зондо иигэжэ хандаба:

⁴ – Би танай нютаг руу зөөжэ ерэнэн ерүүл хүн байһан ушарһаа үмсын газаргүйб. Һамгаяшые хүдөөлүүлхэ газаргүй байнаб. Наһа бараһан хүнөө хүдөөлүүлхэ газар намда худалдыт.

⁵ Хээт обог зон тэрээндэ иигэжэ харюу үгэбэ:

⁶ – Нүхэр, дураараа боло. Ши хүндэтэй, Бурханай хайратай хүнши. Манай газарай хамагай һайн хада уула шэлэжэ, тэндэ һамгаяа хүдөөлүүлэ. Эрхим хүндэтэ шамһаа хүдөөлүүлгын газар хэншые харамнажа байхагүй.

⁷ Тиихэдэнь Абраһаам бодожо, хээт зондо доро дохибо. ⁸⁻⁹ Тиигээд тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээе таанад бултадаа намда һамгаяа хүдөөлүүлхэ зүбшөөл үгэжэ байгаа хадатнай, би үшөө нэгэ имэ гуйлтатайб: Цохаарай Эпроон гэдэг хүнэй үмсын газар болохо таряалантай зэргэлээд Махпэлаа гэдэг агы нүхэн бии. Тэрэ агы нүхэ намда худалдахыень Эпроондо хэлыт.

Таанадай хараһаар байтар дүүрэн сэнгыень сүм түлөөд, тэрэ газар ху-далдажа абахаб.

¹⁰ Тэрэ үедэ хээт обогой зон хотын бартаануудай хажууда суглаа хэжэ байгаа. Эпроон өөрөө тэндэ байһан ушарһаа Абраһаамда иигэжэ харюусаба:

¹¹ – Үгы, нүхэр! Һайн хүн боложо, энэ газар агытайнь хамта намһаа бэлэг болгон аба. Минии угайхид гэршэ болохо: би энэ газараа һамгаяа хүдөөлүүлхыеш бэлэглэнэб!

¹² Абраһаам эдэ зондо доро дохёод, ¹³ олоной шагнаһаар байтар Эпроондо:

– Эрхим хүндэтэ Эпроон! Үгыемни шагныш даа. Би тэрэ газарай түлөө мүнгэ түлэһэнэйл удаа наһа бараһан хүнөө тэндэ хүдөөлүүл-хэб, – гэбэ.

¹⁴ Эпроон Абраһаамда:

¹⁵ – Эрхим хүндэтэ Абраһаам! Намайе шагна. Тэрэ газар дүрбэн зуун шээкэл сагаан мүнгэн үнэ сэнтэй. Энэ болбол шамдашые, намдашые ехэ мүнгэн бэшэ. Нүгшэһэн хүнөө тэндэ хүдөөлүүлыш даа, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁶ Абраһаам Эпрооной хэлэһые шагнаад, хээт обогтоной бултанынь дуулааша мүнгэнэй тэрэ тооe – тэрэ үеын дүрбэн зуун шээкэл сагаан мүнгэ шэгнэжэ, Эпроондо барюулба. ¹⁷⁻²⁰ Иигэжэ Абраһаам Ханаһаан орон нютагай Мамрээгэй, ондоогоор хэлэбэл, Хэброон хотын, зүүн талада оршодог Махпэлаа гэдэг газарые хада, агытайнь, ой модотойнь Эпроонһоо худалдажа абаба. Энэ бүгэдын Абраһаамай үмсын зөөри болоһынь хотын бартаануудай дэргэдэ байгша хээт обог зон нэгэн дуугаар баталба.

Удаань Абраһаам Сарра һамгаяа тэрэ хадын агы соо хүдөөлүүлэе бэлэй.

Исаагай гэрлэлгэ

24 ¹Эзэн Абраһаамые бүхы үйлэ хэрэгтэнь үршөөн үрээр байба. Үндэр наһатай болоходоо, тэрэ ²гэр байрын түлөө харюусадаг ахалагша зарасаяа нэгэтэ дуудаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Хоёр гуяымни хоорондо гараа табяад*, ³ Исаак хүбүүндэмни һамга оложо үгэхэб гэжэ огторгой газар хоёрые бүтээһэн Эзэн Бурханай нэрээр тангаригла. Тиэхэдэ минии мүнөө ажаһуужа байгша орон нютагай, энэ ханаһаан обог зоной басага бэшэ, ⁴ харин минии түрэхэн

* ^{24:2} Бэлгэдэе гараа табин тангариглаха гээшэ үри хадаһадайнгаа үнэржэхэ шанараар тангариглаха гэхэн удхатай.

нютаг Месопотами руу, түрэлнүүдтэмни ошожо, тэндэхээ Исаагта хамга асархаш.

⁵ Ахалагша зарасань асууба:

– Хэрбээ басаганай намтай иишэ, энэ газар руу ерэхэ дурегүй хаа, яахабиб? Танай хүбүүе гаража ерэнэн анханай нютагтатнай абаашажа болохо гү?

⁶ – Тиигэжэ огто болохогүй! – гэжэ Абраамаа харюусаба. – Минии хүбүүе тиишэнь бү эльгээ! ⁷ Эзэн, юртэмсын Бурхан, намайе түрэнэн нютаг, түрэл гэрхээм хариин газар абаашахадаа, «Би шинии үри һада-һадта энэ орон нютагые үмсын эдлэлэй болгон үгэнэб» гэжэ тангариглаа юм. Эзэн Бурхан Огторгойн Эльгээмэлээ эльгээн, шинии аян зам зажа үгэхэ, зохёохо бээ. Тиихэдэнь ши тэндэхээ хүбүүндэмни хамга олохо бээш. ⁸ Хэрбээ басаганай наашаа ерэхэхээ татагалзаа хаань, ши үгэнэн тангаригһаа сүлөөб гэжэ өөрыгөө тоолоорой. Харин минии хүбүүе энэ орон нютагһаа гаргажа, тиишэнь абаашан байрлуулжа яабаш болохогүй!

⁹ Эзэнэйнгээ хоёр гуяын хоорондо гараа табяад, зарасань захяань бээлүүлхэб гэжэ тангариглаба.

¹⁰ Һүүлээрнь ахалагша зарасань эзэнэйнгээ мал хүрэгһөө арбан тэмээ, зөөриһөөнь янза бүрийн бэлэг болохо эд абаад, хэдэн зарасатай хамта Месопотами ошожо, Абраамамай аха Нахоорой байдаг хото руу шэглэбэ.

¹¹ Үдэшэлэн тээшэ тэрэ хотын захата оршодог худагай хажууда ерээд, тэмээнүүдээ хэхэрүүлэн байлгаба. Тэрэ үедэ хэдэн эхэнэрнүүд худагта уһанда ерэжэ ябаба. ¹² Тиихэдэнь Абраамамай зараса иигэжэ Эзэниие гуйба:

– Эзэн Бурхан, минии эзэн Абраамамай Бурхан! Абраамаа эзэндэмни үршөөл хайраяа үзүүлжэ, зорихон хэрэгьмни мүнөөдэр бүтэмжэтэй болгыт! ¹³ Харыт, би мүнөө худагай дэргэдэ байнаб. Энэ хотын басагад худагһаа уһа абахань. ¹⁴ Эдэ басагадай хэн нэгэндэ «Домбоһоошни уһа уухыем зүбшөөгыш» гэхэб. Хэрбээ тэрэ басаганай «Уугыт, энэ хамбаанда би тэмээнүүдыетнай уһалхаб» гэжэ хэлээ хаань, Исаагта Танай үршөөгшэ басаганай энэ мүн байһые танихаб. Тиигэжэ Та минии эзэндэ үршөөл хайраяа үзүүлжэ, хүсэлынь бээлүүлһыетнай би лаб ойлгохоб.

¹⁵ Ахалагша зарасын иигэжэ Эзэниие гуйжа байтар мүр дээрээ домботой Рэбээккаа басаган худагта дүтэлбэ. Рэбээккаа болбол Абраамамай аха Нахоор болон Милкаа хамганайнь түрэнэн хүбүүн Бэтүһээлэй басаган бэлэй. ¹⁶ Тэрэ айхабтар сэбэрхэн, эрэ хүниие үшөө мэдээгүй басаган байгаа. Худагһаа домбоёо уһаар тэрэ дүүргээд, дээшэлбэ. ¹⁷ Абраамамай ахалагша зараса хойноһоонь гүйжэ ошоод:

– Домбоһоошни уһа уухыемни зүбшөөгыш! – гэжэ гуйба.

¹⁸Рэбээккаа зүбшөөжэ, домботой уһаяа гарһаа табингүй, тэрэниие ундалуулба. ¹⁹Һүүлэрнь тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би мүнөө тэмээнүүдтэтнай уһа асархаб, тэдэ дураараа ууг.

²⁰Домбо соо үлэһэн уһые худагай хажууда байһан тэбшэдэ тэрэ юулээд, худаг хэдэн дахин ябажа, тэмээнүүдыень уһалба.

²¹Ахалагша зараса үгэ хүүргүй тэрэниие адаглан хаража, «Эзэн энэ басага шэлээ гү, сохом үнэн гү?» – гэжэ досоогоо шэбшэжэ байгаа.

²²Тэмээнүүдэй садатараа уһалуулһанай һүүлээр тэрэ ахалагша зараса басаганда хахад шээкэл хэмжүүрэй алтан сахариг, арбан шээкэл хэмжүүрэй хоёр алтан бугааг үгөөд, ²³асууба:

– Хэнэй басаган гээшэбши, хэлыш? Танай гэртэ хонохо газар олдохо гү?

²⁴Тэрэнь харюусаба:

– Би Бэтүһээлэй басагамби. Минии аба Бэтүһээл хадаа Нахоор Милкаа хоёрой түрэнэн хүбүүн юм. ²⁵Хашаа соомнай үбһэ тэжээл элбэг. Гэртэмнай хонохошые газар олдохо. Манайда ошогты.

²⁶Тиихэдэнь Абраһаамай зараса үгыень һайшаажа, Эзэндэ һүгэдэн мүргөөд, ²⁷иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурхан, минии эзэн Абраһаамай Бурхан, Өөрын үршөөл хайра, үнэн шударгаа эзэнһээмни холодуулаагүй байһандатнай баясан магтанаб! Та намайе эзэнэймни түрэл саданарта сэхэ асараат!

²⁸Рэбээккаа гэртээ бушуу гүйжэ, эжынгээ түрэлнүүдтэ бултыень хөөрөбэ. ²⁹⁻³⁰Рэбээккаагай түрэнэн аха Лаваан дүү басаганайнгаа һиихэ, бугааг хараад, ерэгшэ хүн юун тухай хэлээб гэжэ дуулаад, худаг тээшэ яаран ошобо. Абраһаамай зараса худагай дэргэдэ тэмээнүүдтээе байһаар һэн. ³¹Лаваан тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй үрээлтэй та юундэ хээрэ зогсонобта? Манайда ошогты. Би таниие гэртээ оруулжа, тэмээнүүдтэтнай тэжээл үгэхэб, хашаа бэлэн байна.

³²Абраһаамай зарасанар гэртэнь ошожо оробо. Лаваан тэмээнүүдэйнь ашаа буулгаад, үбһэ тэжээлтэй хашаа руу оруулба. Тиигээд тэрэ айлшандаа мүн суг ябаһан зондонь хүлөө угааха уһа үгэбэ. ³³Удаань тэрэ айлшадта эдэе табиба, зүгөөр Абраһаамай ахалагша зараса иигэжэ хэлэбэ:

– Зорихон хэрэгээ хэлэнгүй би эдеэлхэгүйб.

– Хэлыт, – гэжэ харюу үгтэбэ.

³⁴Тиихэдэнь тэрэ хөөрөжэ эхилбэ:

– Би Абраһаамай зарасанарайнь нэгэн гээшэб. ³⁵Минии эзэниие Эзэнэй үрээһэн ушарһаа тэрэ угаа баян хүн боложо, һүрэг олон малтай,

алта мүнгөөр элбэг, эрэ, эхэнэр зарасанараар олон, тэмээнүүдтэй, элжэгэнүүдтэй болоо. ³⁶ Сарра, минии эзэнэй һамган, эзэнэймни үндэр наһатай болоод байхада, хүбүү тэрээндээ түрэжэ үгөө һэн. Тиигээд минии эзэн хамаг олоһон эд зөөриез, баялигаа хүбүүндээ дамжуулан үгөө. ³⁷ Эзэмни тэрэ хүбүүндээ һамга олгуулхаяа намайе иишэнь ябуулаа. Хэлэһэнэйнь ёһоор хэрэг бүтээхэб гэжэ би тэрээндэ тангариглаа һэм. «Минии мүнөө ажаһуужа байгааша Ханаһаан нютагай басага хүбүүндэмни хадамлажа болохогүй. ³⁸ Харин түрэхэн орон нютагтам түрэл гаралнуудтам ошоод, тэндэһээ хүбүүндэмни һамга оложо ерээрэй», – гэжэ тэрэ захираа. ³⁹ Би эзэнһээ асуугаа һэм: «Хэрбээе басаганай намтай ябахая арсаа һаань, яахабиб?» ⁴⁰ Тиихэдэмни тэрэ иигэжэ харюусаа һэн: «Бүхы наһандам Эзэн намда үршөөл хайраа үзүүлэн байгаа. Тэрэ Эльгээмэлээ шамда эльгээжэ, зорихон хэрэгыеш урагшатай болгохо ушарһаа ши эсэгымни түрэл саданар соһоо минии хүбүүндэ һамга оложо шадахаш. ⁴¹ Зүгөөр тэндэһээ шинии олоһон басагые түрэлхидэйнь наашань табихагүй байгаа һаань, ши намда үргэһэн тангаригһаа сүлөө болохош». ⁴² Тиигээд мүнөөдэр худагта ерээд байхадаа, би Эзэниие иигэжэ гуйгаа: «Эзэн Бурхамни, минии эзэн Абраһаамай Бурхан! Та мүнөөдэр хэрэгыемни бүтээлсэжэ үгыт. ⁴³ Минии эндэ, худагай хажууда байхада худагһаа уһа абахаяа басаганай ерээл, „Домботой уһанһаашни уухыем зүбшөөгыш“ гэжэ гуйхаб. ⁴⁴ „Угыт. Танай тэмээнүүдшые уһа ууг“ – гэжэ харюусаһан тэрэ басагые эзэнэймни хүбүүнэй һамган болгохоор Танай зааһан басаган мүн гэжэ ойлгохош». ⁴⁵ Иигэжэ минии досоогоо Эзэн Бурхантай хөөрэлдэжэ байхада Рэбээккаа басаган мүн дээрээ домбо табинхай ерэжэ, худагһаа уһа абаба. Би тэрээнһээ уһа эрибэб. ⁴⁶ Басаган тэрэ дороо домбоёо мүнөө буулгажа, хэлэбэ: «Угыт. Би тэмээнүүдыетнай уһалхам». Би ундаа харяабаб, тэрэмни уһа асаржа, тэмээнүүдыемни ундалуулба. ⁴⁷ «Хэнэй басаган болонош?» – гэжэ асуухадам, «Бэтүһээлэй басагамби. Бэтүһээл Нахоор Милкаа хоёрой хүбүүн», – гээд тэрэ харюусаа. Тиихэдэнь би басаганда хамарай һиихэ мүн хоёр бугааг үгөөб. ⁴⁸ Тиигээд хүгэдэн унажа, Эзэндэ зальбарааб. Эзэн Бурхандаа, минии эзэн Абраһаамай Бурханда, намай сэхэ замаар иишэнь асаржа, эзэнэймни хүбүүндэ тэрэнэй угай басага һамган болгожо абаашахыем үрээн үршөөн байһандань баяр хүргэн мүргэбэб, ёһолон магтабаб. ⁴⁹ Мүнөө таанадай харюу хүлээнэб: минии эзэндэ үршөөл хайратайгаар, үнэн шударгаар хандажа, хүбүүндэнь һамган болгон Рэбээккаае үгэхэ гүт? Үгэхэгүй, ябуулхагүй гээ һаа, нюунгүй хэлэжэ үгэгты. Танай харюуе хүлээн байнаб.

⁵⁰ Рэбээккаагай эсэгэ Бэтүһээл, Лаваан ахань иигэжэ харюусабад:

– Энэ Эзэнэй үршөөгшэ хэрэг хэн тула бидэ юу хэлэхэбибди. ⁵¹Рэбээккаа басаган урдатнай байна. Тэрэниие абаад ошогты. Эзэнэй заяата шийдхэбэри бээлэг, тиигээд эзэнэйтнай хүбүүн басагаарнай хамга хэг лэ.

⁵²Энэниие дуулаад, Абраһаамай зараса Эзэндэ мүргэн хүгэдэбэ. ⁵³Тиигээд тэрэ зараса үнэтэй хайхан хубсаһа, алта мүнгөөр хэһэн гоёолто гаргажа, Рэбээккаагай аха эжы хоёрто бэлэг болгон барива.

⁵⁴Тиигэһэнэй хүүлээр тэдэ зарасанар тэндэ эдижэ, уужа хайн хоноод, үглөөгүүрынь бодожо, иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ Рэбээккаае абажа, гэртээ бусахамнай.

⁵⁵Рэбээккаагай аха эжы хоёрынь харюусаба:

– Бү яарыт даа. Басагамнай маанадаар арбаншье хоног байг лэ. Тиигээд лэ ябана бээ.

⁵⁶– Эзэн бидэндэ ехэ туһалжа, аян замыемнай зохёогоо хэн тула маанадые хаатуулаагүй хаатнай дээрэ байха. Бидэ эзэндэ түргөөр бусаха ёһотойбди, – гэжэ Абраһаамай ахалагша зараса хэлэбэ.

⁵⁷– Басагаая дуудая, – гэжэ тэдэнь дурадхабад. – Тэрэ өөрөө шийдэг.

⁵⁸Тэдэ Рэбээккаае дуудаад, иигэжэ асууба:

– Энэ хүнтэй ошолдохо гүш?

Тэрэнь:

– Ошохоб, – гэжэ хэлэбэ.

⁵⁹Тиигээд аха эжы хоёрынь Рэбээккаа басагаая Абраһаамай зарасанартай хамта ябуулха болобо. Басаганай нарай нялха байхада хүхөө хүхүүлһэн эхэнэр, мүн хэдэн шэбэгшэнэр тэрээнтэй хамта ошолсохо болобо.

⁶⁰Рэбээккаае түрэлхидын иигэжэ үреэбэ:

– Басагамнай, үри хүүгэдээр үнэр үдхэн болоорой. Уг удамшни тооложо барашагүй олон боложо, дайсадаа даража, тоонто нютагыень эзэлхэнь болтогой!

⁶¹Тиигээд Рэбээккаа болон шэбэгшэнэрын аян замда гарахаар бэлэн боложо, тэмээнүүдые унажа, Абраһаамай зарасанарые дахан, тэдэнэй нютаг руу шэглэбэ.

⁶²Олон хоногой туршада аян замда ябажа, тэдэ Ханаһаан орон нютагтаа бусажа ерэбэ. Тэрэ үедэ Исаак Ханаһаанай урда зүгтэ байгша Бээр-Лахай-Ройн ойрохоно хээрэ талада ерээд байгаа.

⁶³Нэгэтэ үдэшэ Исаак гүн бодолдо абтан, хээрэ газараар сэнгэжэ ябахандаа, холоһоо ерэжэ ябаһан тэмээн хамбы обёорбо.

⁶⁴Тэмээ унаһан Рэбээккаа Исаагые хараад, тэмээнһээ бууба. ⁶⁵Тиигээд тэрэ Абраһаамай зарасые дуудажа, асууба:

– Манай урдаһаа ерэжэ ябагша хүн хэн гээшэб?

– Энэ минии эзэн Исаак гээшэ, – гээд зараса харюусаба. Тиихэдэнь Рэбээккаа нэмэргэ абаад, тэрээгээр нюураа бүтүүлбэ.*

⁶⁶ Абраһаамай зараса Исаагтай уулзаад, ябадалаа хөөрөжэ үгэбэ. ⁶⁷ Удаань Исаак Рэбээккае Сарра эжынгээ ажаһуудга байһан гэрэй богоһоор оруулжа, һамган болгон, тэрээндэ угаа ехээр дурлаба. Иигэжэ Исаак эхынгээ һаһа бараһанһаа хойшонхи уй гашуудалтай иигэжэ хахасаа бэлэй.

Абраһаамай һүүлшын жэлнүүд ба үри һадаһадынь

25 ¹ Абраһаам дахин һамга абаба, Кэтүраа гэжэ нэрэтэй шэнэ һамганиинь ² Зимраан, Ёкшаан, Мэдаан, Мидиан, Ишбаак, Шууһаа гэжэ хүбүүдые түрэбэ. ³ Ёкшаан ехэ болоод, һамга абажа, Шэбаа ба Дэдаан гэжэ хүбүүдтэй болоо һэн. Дэдаанай үри һадаһадһаа ашшуур, лэтүүш болон лэһүүм обог зон үдэһэн юм. ⁴ Мидианай хүбүүд: Эпаа, Ээпэр, Эноох, Абидаа ба Элдаа. Кэтүраагай үри һадаһад эдэ болоно.

⁵ Абраһаам бүхы эд зөөриез Исаак хүбүүндээ дамжуулан үгөө һэн. ⁶ Харин бага һамгадһаа гараһан хүбүүдтээ үнэтэ бэлэгүүдые үгөөд, Исаагһаа холодуулан, зүүн зүг руу ябуулжа, һуурижуулба.

⁷ Абраһаам зуун далан табан һаһатай болоод, ⁸ сэдхэл дүүрэн, ажабайдалай заяеэ һайса үзөөд, һаһа бараа бэлэй. ⁹⁻¹⁰ Исаак болон Ишмаһээл хүбүүдынь тэрэниие Махпэлаа агы нүхэндэ хүдөөлүүлбэ. Энэ хадаа Мамрээ хотын зүүн тээ, хүдөө талада оршодог. Абраһаам урдань тэрэ газары хээт обогой Цохаарай хүбүүн Эпроонһоо худалдан абаад, тэрэ агы соо Сарра һамгаяа хүдөөлүүлһэн бэлэй.

¹¹ Абраһаамай мордоһоной һүүлээр Бурхан тэрэнэй хүбүүн Исаагы үрээбэ. Исаак Бээр-Лахай-Рой, ондоогоор хэлэбэл, «Намае һаһан соом хаража байдаг Эзэнэй булаг» гэдэг газар нютагта ажаһуугаа.

¹² Саррын зараса эхэнэр, Египет орон нютагһаа гарбалтай Ёагаарай Абраһаамда түрэхэн Ишмаһээл хүбүүнэй уг удам гэбэл, иимэ. ¹³ Ишмаһээлэй хүбүүдэй нэрэ, аха заһаһаань эхилхэдэ, иимэ: ууган хүбүүн Нэбайһоот, дараань Кэдаар, Адбээл, Мибсаам, ¹⁴ Мишмаа, Думаа, Массаа, ¹⁵ Һадаад, Тэмаа, Етүүр, Напиш болон Кээдэмаа. ¹⁶ Эдэ Ишмаһээлэй хүбүүд арбан хоёр обог зоной эхи табихан удамаршад, тэдэнэй нэрээр оршон һуудаг газарынь, хото һууринуудынь нэрлэгдээ бэлэй.

¹⁷ Ишмаһээл зуун гушан долоон һаһа һаһалаад, гээгдээ һэн. ¹⁸ Тэрэнэй үри һадаһад Абраһаамай бусад үри һадаһадһаа таһаржа, Египедэй

* 24:65 Гэрлэхэеэ байһан хүбүүн түрэ хуримаа хээгүй дээрээ тэрэ басаганай нюур хараха ёһогүй байгаа.

зүүн хилэ болон Ассири орон түрын хоорондо оршодог Хавилаа болон Шүүр хотонуудай хоорондо нуурижаба.

Яков ба Эсаав

¹⁹Энэ болбол Абраһаамай хүбүүн Исаагай угай бэшэг мүн. Абраһаамай хүбүүн Исаак ²⁰дүшэн наһатай байхадаа, араам яһатан Бэтүһээлэй Рэбээккаа басагые һамга абаа. Рэбээккаа Месопотами орон нютагтай Лаваан гэдэг ахатай һэн.

²¹Рэбээккаагай үхи хүүгэдтэй болодоггүй ушарһаа Исаак Эзэн Бурханда һамган тухайгаа зальбаран гуйба. Тиихэдэнь Эзэн Бурхан мүргэлыень анхаржа, Рэбээккаа хээлитэй болобо. ²²Эхир хүүгэдтэй болохо байһанаа тэрэ ойлгобо. Эхынгээ гэдэһэн соо байхадаа хүүгэдын хоорондоо тэмсэһэн мэтэ ехээр хүдэлхэдэнь, Рэбээккаа һанаагаа зобон, юун болохоёо байһан тухай Эзэнһээ асууба.

²³Эзэн тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Умай соохи хоёр хүүгэдһээш хоёр ондоо арад болбосорон бүрилдэхэ. Нэгэниинь үлүү хүсэтэй боложо, ахань дүүгэйнгээ зараса болохо.

²⁴Рэбээккаагай эхир хүүгэдээ түрэхэ сагынь тулажа, ²⁵шад улаан үһэтэй хүбүүн түрүүлэн гараба. Бүхы бэень үдхэн улаан үһөөр хушагдаһан ушарһаа тэрээндэ «Эсаав», оршуулбал, «Үһэтэй» гэһэн нэрэ үгтэбэ. ²⁶Удаань дүүнь ахынгаа табгайһаа аһалдан гаража, «Яков»* гэжэ нэрэтэй болобо. Тэдэнэй түрэхэдэ, Исаак жаратай ябаа.

²⁷Хүбүүд бээе хүсэбэ. Эсаав хээрэ ябадаг мэргэн ангуушан боложо тодороо, харин Яков дүүниинь гэр тойроноо байжа, хони адуулдаг ажалтай, үгэ үсөөнтэй хүн болоо һэн. ²⁸Эсаавай асардаг ангай мяханда эсэгэнь дуратай һэн тула Эсааваа үлүү сэгнэдэг, харин эхэнь Яковтаа дуратай бэлэй.

²⁹Нэгэтэ Яковай улаан зармаар шүлэ шанаад байхада, үлэн хоолон Эсаав агнууриһаа бусаба.

³⁰– Гэдэһэмни ехэ үлдэнэ, энэ улаан шүлэнһөө намда түргөөр хээд үгыш! – гэжэ тэрэ Яковта хэлэбэ.

Энээнһээ хойшо тэрэ «Эдоом», оршуулбал, «Улаан» гэжэ зугаа нэрэтэй болоһон юм.

³¹– Хэрбээ эсэгын зөөри залгамжалха ууган хүбүүнэй эрхээ намда үгөө гээшэ һааш, би шамда шүлэ хэжэ үгэхэб, – гэжэ Яковай хэлэхэдэ, ³²Эсаав харюусаба:

* 25:26 Эндэ «Яков» гэжэ нэрэ «табгайһаа аһалдан гарагша» гэһэн удхатай; 27:36 ахань тэрэнэй нэрые «мэхэшэн» гэһэн удхатайгаар оршуулна, эгээл түрүүн «Эзэн шамайе аршалаг лэ» гэһэн удхатай байгаа ха гэжэ таамаар.

– Зай! Үлдэжэ үхэхэ гэжэ байһан аад, тэрэ эрхээр юу хэбэ гээшэбиб!
Абыш!

³³– Түрүүн тангаригла! Тэрэ эрхээ намда тушааһан тухайгаа! Ти-
хэдэш шүлэ үгэхэб, – гэжэ Яковай хэлэхэдэ, Эсаав тангариглажа, ууган
хүбүүнэй эсэгын эд зөөри залгамжалха эрхээ иигэжэ эдэе хоолоор
андалдаба. ³⁴ Эсаав Яковай улаан зармаар шанаһан шүлэ эдижэ садаад,
гаража ошобо. Иигэжэ тэрэ ууган хүбүүнэй эрхэ тоонгүй алдаа бэлэй.

Исаак һамгантаяа ба Абимээлэх

26 ¹ Абраһаамай амиды мэндэ байха үедэ орон нютагтань ехэ ган
гасуур болоо. Тэрэнэй һаһа бараһанай удаа дахин ган гасуур
тохёолдожо, үлэсхэлэн хоһон байдалай үзэгдэхэдэ, Исаак пилишт яһа-
танай Гэраар хото руу ошожо, Пилишт орон нютагай хаан Абимээлэхэй
хажууда ерэжэ байрлаба. ² Эзэн Исаагта үзэгдэжэ, иигэжэ айладхаба:

– Ши эдэе хоол бэдэржэ Египет бү ошо. Харин Минии шамда зажа
үгэһэн нютаг орон руу зорижо байрла. ³ Гэбэшье мүнөө нэгэ хэдыхэн
саг эндээ бай. Би шамай хододоо анхаржа, үршөөн үрээжэ байхаб.
Ажаһуугааша энэ бүхы орон газарыеш хойшонхи шинии үри һадаһадта
үгэнэб. Урдань шинии эсэгэ Абраһаамые найдуулжа үргэһэн тангари-
гаа бэелүүлхэб. ⁴ Би шинии үри һадаһадые огторгойн одод мэтэ олон
болгоод, энэ хамаг газар дайда тэдээндэш үгэхэб. Шинии уг удамаар
дамжан, бүхы дэлхэйн арад зон Минии үрээл хэшэгтэ хүртэхэ. ⁵ Энэ
хадаа Абраһаамай бүхы зарлиг, тогтоол заабари, хуули ёһонуудым
сахиһанай, үгэ соомни ябаһанай, хүсэлыемни бэелүүлһэнэй ушарһаа
Би тэрээндэ найдуулһанаа бэелүүлхэб!

⁶ Исаагай Гэраар нютагта ерэжэ байрлахада, ⁷ нютагай зон Рэбээ-
ккаа һамган тухайнь һонирхон асууба. «Һамгамни сэбэр һайхан. Үнэн
сэхыень хэлээ һаам, эндэхи эрэшүүл тэрэниемни абаха һэдэлгэтэй
намае алажа магад», – гэжэ Исаак бодоод, иигэжэ харюусаба:

– Тэрэ минии дүү басаган.

⁸ Исаагай тэндэ нилээд удаан ажаһууһанай удаа нэгэтэ Пилишт орон
нютагай хаан Абимээлэх Исаак Рэбээккаа хоёрой инаглажа байхые
ордонойнгоо сонхоор харажархиба. ⁹ Тэрэ Исаагые дуудажа, асууба:

– Энэшни шинии һамган ха юм! Юундэ ши дүү басагамни гэжэ
хэлээбши?

Исаак харюусаба:

– Тэрэнэй түлөө намае эндэхи эрэшүүлэй алахаһаань айгаа һэм.

¹⁰ – Ши маанадые яжа байнабши? – гэжэ Абимээлэх хэлэбэ. –
Хэрбээ манай сэрэгэй хэн нэгэн шинии һамганда хүсэрхөө һаань,

ямар ехэ гэм зэмэ бидэндэ тохогдохо, Эзэнэй хэһээлтэ амасаха ёһотой болохо байгаабибди!

¹¹ Тиигээд Абимээлэх арад зондоо иимэ зарлиг соносхобо: «Энэ хүндэ гү, али тэрэнэй һамганда гар хүрэхэн хүн хороогдохо!»

¹² Энэ газар орондо нютаглаад, Исаак таряа таридаг һэн. Эзэн үрээжэ, урда жэлнүүдтэ орходоо зуу дахин баян ургаса нэгэ жэл тэрэ хуряаба. ¹³ Иигэжэ Исаак бүри улам баяжажа, энэ нютагта эгээл баян хүн болобо. ¹⁴ Гадна тэрээндэ мал хүрэг, зарасанар угаа олон байгаа. Энээндэнь Пилишт орон нютагай зон атаархадаг болобо. ¹⁵ Урдань Абраһаам эсэгын зарасанар олон худаг малтаһан байгаа. Атаархажа хоролхоһон Пилишт зон тэрэ худагуудыень шоройгоор булаад хаяба.

¹⁶ Тиихэдэнь Абимээлэх хаан Исаагыг дуудаж асараад, иигэжэ хэлэбэ:

– Шинии ехэ баян, хүсэтэй боложо байһан ушарһаа бидэ шамһаа айжа эхилээбди. Манай орон нютагһаа хулжаа һаашни, дээрэл ха.

¹⁷ Исаак Гэраар хото орхижо, Гэраар гэдэг тала газарта ошожо байрлаба. ¹⁸ Тэндэ Абраһаам эсэгэн амыды мэндэ байхадаа олон худаг малтаһан, тус бүридэнь нэрэ үгэнэн юм. Наһа бараһанайнь һүүлээр пилишт зон тэрэ худагууды шоройгоор булаа бэлэй. Исаак тэдэ худагууды зарасануудаараа дахин малтуулба, анхан нэрэнүү дээрнь нэрлэбэ.

¹⁹ Энээнһээ гадна Исаагай зарасанар Гэраарай хүнды тала газарта шэнэ худаг малтажа байтараа сэбэр тунгалаг уһатай булаг олобо. ²⁰ Зүгөөр Гэраарай хонишод «энэ уһан танай бэшэ, манай» гэжэ байгаад, Исаагай зарасанартай арсалдаба. Тиимэ арсалдаатай хадань тэрэ худагыг «хэрүүл» гэнэн удхатай «Эсээк» гэжэ үгөөр Исаак нэрлэбэ.

²¹ Зарасанарын үшөө нэгэ худаг малтаба. Тэрэнэй түлөө мүн лэ арсалдаан гараба. Тиихэдэнь Исаак тэрэниие «эсэргүүсэл» гэнэн удхатай «Ситнаа» гээд нэрлэбэ. ²² Исаак тэндэһээ нүүгээд, үшөө нэгэ худаг малтаба. Одоол тэрэнэй түлөө арсалдаан, хэрэлдээн гарабагүй. Тиимэһээ Исаак тэрэ худагтаа «Зай» гэнэн удхатай «Рэхобот» гэжэ нэрэ үгэбэ, «Эзэн Бурхан одоол манда үргэн уужам зай үгэбэ, энэ газарта маанадай олошорхыг үршөөбэ» гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

²³ Һүүлээрнь Исаак Бэһээр-Шээбэ ошобо. ²⁴ Тэрэ хүнинь Эзэн тэрээндэ үзэгдэжэ, иигэжэ айладхаба:

– Би шинии эсэгэ Абраһаамай шүтэдэг Бурхан гээшэб. Юунһээшье бү ай. Намда үнэн сэхэ зараса Абраһаамда айладхаһанай ёһоор,

Би ходоодоо шамай анхаржа, үрээл хайраяа элирхэйлжэ, үрээжэ, уг удамыеш олошоруулхаб.

²⁵ Исаак тэрэ газарта үргэлэй шэрээ түхээрээд, Эзэниие хүндэлэн, үргэл хэбэ. Тиигээд тэрэ гэр бүлэ, зарасанараа асараад, тэндэ шэнэ худаг малтуулаад, хуурижаба.

²⁶ Гэраарһаа Абимээлэх хаан, зүбшэгшэнь Ахузаат болон сэрэгэйнъ жанжин Пихоол нэгэ үдэр Исаагта ерэбэ.

²⁷ – Таанад намда дураа гутажа, орон нютагһаа үлдөө һэн бэшэ гүт? Юундэ намда ерэбэт? – гэжэ Исаак асууба.

²⁸ – Эзэн тантай нэгэн хамта байһаниинъ эли. Тиимэ һэн тула бидэ хоорондоо хани барисаанай хэлсээ баталай. ²⁹ Манай орон нютагта амидаржа байхадатнай хэншье таанадые дайраагүй, амар амгалан орон нютагһаа табяа бэлэйлди. Тэрээнһээ хойшо Эзэн таниие үрээгөө. Маанадай урдаһаа довтолхогүйетнай хэлсээгээр батадхабал, һайн бэлэй, – гэжэ тэдэ харюусаба.

³⁰ Тиигээд Исаак тэдээндэ найр хэбэ. ³¹ Тэдэ үглөө үглөөгүүр эртэ бодоод, хоёр талаһаа хани барисаанай тангариг үргэбэ. Исаак айлшад-таяа хахасажа, тэдэнь энхэ тайбан һөөргөө бусаба.

³² Тэрэл үдэртөө худаг малтажа байгаа барлагууд уһан олдобо гэжэ Исаагта мэдээсэбэ. ³³ Исаак тэрэ худагта «Шибая» («тангариг» гэхэн удхатай үгэ) гэжэ нэрэ үгэбэ. Мүнөө болотор тэрэ хото Бһээр-Шээбэ гэжэ нэрэтэй хэбээрээ байгша.

Бурханай үрээлтэй хүн – Яков

³⁴ Эсаав дүшэн һаһатай байхадаа, Бээриигэй Еһүдиит, Элооной Ба-сэмаат гэдэг хээт яһанай хоёр һамга абаа һэн. ³⁵ Эсаавай эдэ хоёр һамгадһаа боложо, Исаак Рэбээккаа хоёрой ажабайдал түбэгтэй болоо һэн.

Яков хуурмаг аргаар эсэгийн үрээл хэшигтэ хүртэнэ

27 ¹ Үбгэрхэдөө һохор болоһон Исаак нэгэтэ ууган хүбүүгээ дуудан:
– Хүбүүмни! – гэхэдэнь,

– Юун бэ, аба? – гэжэ Эсаав асууба.

² Исаак тэрээндэ хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Би үндэр һаһатай болооб, хэдышые амиды мэндэ ябахаяа мэ-дэнэгүйб. ³ Номо һуршайа абаад, хээрэ тала гаража, ан олзолоод ерэ.

⁴ Тэрэнэ асараад, минии дуратай хоол амтатайханаар бэлдэжэ үгөөр-рэй. Хүбүүнэйнгээ гарһаа нэгэ һайхан хоол эдеэд, Эзэн Бурханһаа һайн һайханиие гуйжа, үрээл хэлэхэб. Наһа барахаһаа урда би һанажа ябаһанаа заабол хэлэхэ ёһотойб.

⁵ Исаагай Эсаав хүбүүндээ хэлэһые Рэбээккаа дуулажа байгаа. Тиигээд Эсаавай агнуурида гарахада, ⁶ тэрэ Яковтаа хэлэбэ:

– Эсэгыншни Эсаав ахашашни юу хэлэһые би дуулааб. ⁷ Агнуурида гаража, ан олзолоод, амтатай эдеэ хоол бэлдэһэнэйн удаа Эзэнһээ үлзы хэшэг гуйжа, эсэгэшни Эсаавые үрэхэнь. Наһа барахаһаа урда тэрэ энэение заабол хэхэ. ⁸ Зай, хүбүүмни, юу хэхэбши гэжэ хэлэхымни шагна. ⁹ Малдаа ошожо, тэндэһээ хоёр тарган эшгэ шэлэжэ аба. Би тэдэниеш эсэгыншни дуратайгаар бэлдэхэб, ¹⁰ харин ши тэрэниием эсэгэдээ абаашажа эдюулхэш, тиигээд эсэгэшни шамда гэрээд үрээл үгээ хэлэхэ.

¹¹ – Тиигэжэ болохо гү? Эсаав ахын бэе үһэ ехэтэй, – гэжэ Яков харюусаба. – Харин минии бэе тиимэ үһэгүй. ¹² Гэнтэ эсэгэмни намай эльбээд үзөө һаань, яахабиб? Намае мэхэлбэ гэжэ ойлгоо һаань, намда үрээлэй орондо хараал унахал.

¹³ Эхэнь харюусаба:

– Хэрбээ хараал табья һаань, тэрэ хараалынь намда шэнгүүжэ. Харин ши миниил үгэ дуула. Ошожо асара.

¹⁴ Яков эшгэгэдые асарба. Исаагай дуратайгаар Рэбээккаа амтатайгаар эдеэ бэлдэбэ. ¹⁵ Һүүлдэнь тэрэ ехэ хүбүүн Эсаавайнгаа гэртээ хадагалжа байһан гоёлой хубсаһа абажа, бага хүбүүн Яковтаа үмдэхүүлбэ. ¹⁶ Яковай үһэгүй мэлигэр хүзүүе, гарнуудыень тэрэ эшгэгэдэй арһаар орёобо. ¹⁷ Тиигээд бэлдэһэн эдеэгээ, хилээмэ Яковта барюулба. ¹⁸ Тэрэнь эсэгэдээ майхан руу ороод:

– Аба-аа! – гэбэ.

– Заа, хүбүүмни! – гэбэ Исаак. – Ши минии али хүбүүмши?

¹⁹ – Би ууган хүбүүн Эсаавтайб, – гэжэ Яков харюусаба. – Хэлһээртнай бултыень дүүргээб. Үндыжэ бодоод, ангай мяханһаа эдигты. Тиигээд Эзэн Бурханһаа үлзы хэшэг гуйн, хүбүүгээ үрээгыл даа.

²⁰ Исаак иигэжэ асууба:

– Ши яажа иимэ түргөөр ан олзолбош?

Тэрэнь харюусаба:

– Танай шүтэн зальбардаг Эзэн Бурхан намда туһалаа.

²¹ – Дүтэлэ наашаа, хүбүүмни, – гэбэ Исаак. – Шамай эльбээд үзэхүүб, нээрээ Эсаав гүш?

²² Яковай эсэгэдээ дүтэлхэдэнь, тэрэниие эльбэжэ үзөөд, Исаак хэлэбэ:

– Хайшаа юм даа. Абяа хоолойнь – Яковай, харин гарнуудынь – Эсаавай.

²³ Эсаавай гарнууд мэтэ Яковайшые гар үнэтэй байхадань, эсэгэн танингүй, тэрээндэ үрээл хэлэхэ болоо бэлэй.

²⁴ Гэбэшые Исаак дахин асууба:

– Тиихэдээ ши үнэхөөрөө минии хүбүүн Эсаав болоно гүш?

– Мүн даа, тиимэб, – гэжэ Яков харюусаба.

²⁵ Тиихэдэнь Исаак:

– Зай, хоолоо наашань үгэ. Хүбүүнэйнгээ олзолһон ангай мяха эдеэд, үрээл хэлэхэб, – гэжэ хэлэбэ.

Яков эсэгэдээ эдеэ, үзэмэй дараһан архи барива. Эдижэ, уужа садаад, ²⁶ Исаак:

– Ерэ наашаа, хүбүүмни, таала намай, – гэбэ.

²⁷ Яков дүтэлжэ, эсэгээ таалаба. Эсаавай хубсаһанай үнэр танижа, Исаак үрээхэ гэжэ шийдээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Хүбүүнэймни хубсаһанай энэ найхан хангал Эзэнэй үрээһэн хээрэ талын үнэр мэтэ найхан. ²⁸ Бурхан таряалангуудыешни бороо хурын уһаар мэтэ шүүдэрэй шийгээр ундулуулжа, арбин ехэ баян ургаса үршөөжэ байхань болтогой! Ургасын далай, үзэмэй дараһан архи үргэлжэ салгидахань болтогой! ²⁹ Дэлхэйн олон арадууд шамда ажал хэхэнь, урдашни мүргэн хүгэдэхэнь болтогой! Тэрээнһээ гадна аха дүүгээ, түрэл саданаа ши захадан зонхилжо, үри һадаһадшни үеһөө үедэ тэдээндэ хүндэлүүлжэ байхань болтогой! Шамай хараагшадта өөһэдтэнь хараалынь шэнгэг, шамай үрээгшэд өөһэдөө үрээлдэ хүртэг!

³⁰ Яковай иигэжэ Исаагһаа үрээлдэ хүртөөд, һаял ябаһанай удаа Эсаав агнууриһаа бусажа ерэбэ. ³¹ Амтатайханаар эдеэ хоол хээд, эсэгэдээ асаржа, тэрэ хэлэбэ:

– Аба-аа! Үндыжэ бодоод, асарһан ангаймни мяха эдиит даа, тиигээд намдаа үрээл хэшэгээ заяагыт!

³² – Ши хэмши? – гэжэ Исаак асууба. Тэрэ:

– Би танай ууган хүбүүн Эсаавби, – гэжэ харюусаба.

³³ Тиихэдэнь Исаак угаа ехээр сошожо, шэшэрэн хэлэбэ:

– Тиигэбэл, хэн ангай мяхаар хоол хэжэ намда үгөө гээшэб? Шинии ерэхэһээ урда тээ би бултыень эдеэд, Эзэнэй нэрээр тэрэниие үрээгөө һэм. Үрээһэн үрээлөө би һөөргэнь бусаажа шадахагүйб. Тэрэл үрээлни хүсэндөө хододоо байхал.

³⁴ Эдэ үгэнүүдые дуулахадаа, Эсаав айхабтар гомдолтойгоор, шангаар уйлажа, эсэгээ гуйжа эхилбэ:

– Абамни! Намайгаашье үрээл заяагыт даа!

³⁵ – Дүүшни намда ерэжэ, намайе мэхэлээд, шинии абаха ёһотой үрээлые өөртөө абаад тонилоо, – гэжэ Исаак харюусаба.

³⁶ – Тэрэ намайе хоёр дахин мэхэлжэ шадаа. «Мэхэшэн*» нэрэдээ таараһан амитан. Ууган хүбүүн гүүлэхэ минии эрхэ буляан абаа, харин мүнөө намда үгтэхэ үрээлдэ хүртөөд арилбал! Теэд намда хэлэхэ ямар-шые үрээл танда үлөөгүй гээшэ гү?

³⁷ Исаак харюусаба:

– Хүбүүмни! Эзэн Бурханһаа гуйжа абаһан үрээлэй ёһоор, дүүшни шинии эзэн болоо. Тэрээнһээ гадна бүхы түрэл гаралнай тэрэнэй мэдэлэй болобо. Ургаса таряагаар, жэмэсэй архяр тэрэ дуталдахагүй. Шамдаа, хүбүүмни, юугээрээ мүнөө туһалхабиб даа.

³⁸ – Абамни! Та гансашье үрээл намдаа хэлэжэ үгыт даа! Намай-шые үрээгүт, абамни! – гэжэ Эсаав эсэгэдээ хэлээд, сурхирса уйлаба.

³⁹ Тиихэдэнь Исаак тэрээн тухай зүгнэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурхан таряалангууд дээрэш шүүдэрэй дуһалшые унагаахагүй. Ши хээээдэшые баян ургаса хуряан абахагүйш. ⁴⁰ Ёлмээ һугалан олзолһон юумээрээл амяа тэдхэхэш. Дүүгэйнгээ зараса болохош. Гэбэ-шые эсэргүүсэн тэмсэбэл, дарлалтаһаа мултаржа магадгүйш.

⁴¹ Эсэгийн үрээл мэхээр абаһандань Эсаав Яковта хороо бусалжа, «эсэгэмнай удахагүй наһа бараха, тиихэдэнь би Яковые алахаб» гэжэ досоогоо шэбшэбэ.

⁴² Гэбэшые хэн нэгэн Рэбээккаада энээн тухай дуулгажа, тэрэ бага хүбүүн Яковаа дуудаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Шагна! Эсаав ахашни шамайе алаха наһаа түрэнхэй гэлсэнэ.

⁴³ Тиигээ хадань, хүбүүмни, эжынгээ үгэ дуулажа, эндэһээ түргөөр тэрьедэжэ, Месопотамийн Харраан хотодо ажаһуудаг Лаваан нагасадаа ошо. ⁴⁴ Тэндээ ши ахынгаа уур сухалай номгортор ажаһуууаш. ⁴⁵ Хэһэн хэрэгыешни тэрэнэй мартатар тэндээ байгаарай. Мартахадань, би шамда хүниие эльгээжэ, наашань асаруулхаб. Эндэ үлөө һаа, алуулхаш. Тиигээд ахашни шамайе алаһандаа заргада орожо, саазалуулха. Нэгэ үдэр хоёр хүбүүдээ алдаха гээшэ намһаа зайлаг!

⁴⁶ Удаань Рэбээккаа Исаагта иигэжэ хэлэбэ:

– Эсаавай хээт яһатан хоёр һамгадһаа боложо, би зобоноб. Яковайм-най баһа хээт яһанай һамга абабалнь, амиды байһанһаа үхэхэмни дээрэ.

Бурханай Яковта үгэһэн найдуулга

28 ¹ Тиихэдэнь Исаак Яковые дуудажа, үрээгөөд, иигэжэ захин хэлэбэ:

* 27:36 Адлирхуу дуулдадаг үгэнүүд: Яков гэжэ нэрэ, «акав» – «мэхэлхэ» гэхэн үйлын үгэ.

– Энэ Хананаан орон нютагай басагаар намга хэжэ болохогүй. ²Эндэхээ ябажа, хойто зүгэй Месопотами орон руу ошо. Тэндэ нагаса аба Бэтүһээлэйдэ байжа, эжынгээ аха Лаваанай басагадай нэгыень намга абаарай. ³Түгэс Хүсэтэ Бурхан шамайе үреэжэ, үнэр үдхэн гэр бүлэтэй боложо, шинии уг удамнаа агууехэ арад яхатан бии болохонь болтогой! ⁴Урдань Абраһаамда үгэһэн Бурханай үреэл шамда болон үри хадаһадташ оршожо, Абраһаамда үгэһэн энэ орон нютагые шинии эзэлэн байха болтогой!

⁵Исаак хүбүүгээ үдэшэбэ, тиигээд тэрэнэ Месопотамида байдаг Лаваанайда зорибо. Лаваан хадаа араам хүн Бэтүһээлэй хүбүүн, Яков ба Эсаавай эхэ Рэбээккаагай аха бэлэй.

⁶Исаагай Яковые үреэжэ, намгатай болгохын тула Месопотами руу эльгээжэ, Хананаан орон нютагай басагаар намга хэхэгүй тухай хатуу хориһые, ⁷тиигээд Яковай эсэгынгээ үгэ дуулажа, Месопотами руу зориһые Эсаав дуулаба. ⁸Хананаанай уг гарбалтай бэринүүдэй эсэгынэ ханаанда таараагүйе Эсаав ойлгоод, түрэл гаралайнгаа дундаһаа үшөө нэгэ намга абахаар шийдэбэ. ⁹Тиигээд Эсаав хүгшэн аба Абраһаамайнгаа хүбүүн Ишмаһээлэйдэ ошоод, Махалаат басагыень намга абаба. Махалаат Нэбайһоот гэжэ ахатай бэлэй. Иигэжэ Эсаав намгад дээрээ үшөө нэгэ намга абаа һэн.

Яковай Бэт-Ээлдэ харанан зүүдэн

¹⁰Бэхээр-Шээбэхээ гараад, Яков Харраан хото руу зорибо. ¹¹Нэгэтэ наранай орожо байха үедэ тэрэ нэгэ газарта хүрэжэ, тэндээ хонохоор шийдэжэ, нэгэ томо шулуу дэрлээд хэбтэбэ. ¹²Зүүдэндээ огторгой газар хоёрые холбоһон гэшхүүр хараба: тэрэ гэшхүүр дамжан, Эльгээмэлнүүд дээшэ – доошоо ябажа байба.

¹³Эзэн гэшхүүрэй оройдо зогсоод, Яковта иигэжэ айладхажа байба:

– Би Эзэн Бурхан мүнби! Шинии эсэгэнэр болохо Абраһаамай, Исаагай шүтэн зальбардаг Бурхамби. Энэ нэмжын байһан газарые Би шамда болон шинии уг удамда үгэнэб. ¹⁴Шинии үри хадаһад газарай шорой мэтэ олон боложо, дүрбэн зүгөөр таран нуурижаха. Би шамаар болон уг удамааршни дамжуулан, дэлхэйн арад түмэниие үреэхэб. ¹⁵Хаанашье ябаа нааш, Би шамтай суг ябажа, аршалхаб. Энэ орон нютаг руу дахин асархаб. Айладханаана бээлүүлтэрээ Би шамайе орхихогүйб.

¹⁶Яков нойрһоо һэрээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн эндэ байха юм гэжэ би оройдоошье ханаагүйлби.

¹⁷Тэрэ айн хүрдэжэ, гэнтэ иигэжэ дуугараа һэн:

– Ямар аймшагтай газар гээшэб! Энээхэн хэнэг газар болбол Бурханай үргөө, Отгоргойн орон руу орохо үүдэн болоно гээшэл!

¹⁸ Үглөөдэрынь Яков эртэ бодоод, толгой дороо дэрэ болгоһон шулуугаа хүшөө мэтээр табижа, олива модоной тоһо дээрэнь адхаба. ¹⁹ Энэ газараа Яковай «Бэт-Ээл» гэжэ нэрлэһэниинь «Бурханай үргөө» гэнэн удхатай. Тэндэхи хото урдандаа Лүүз гэжэ нэрэтэй бэлэй.

²⁰ Тиигээд Яков аманһаа иигэжэ унагааба:

– Хэрбээ Бурхан намтай суг ябажа, аян замдам хаража хамгаалжа, хооллуулжа, хубсалуулжа, ²¹ эсэгымни гэртэ амиды мэндэ бусаагаа һаань, би Эзэниие шүтэн хүндэлжэ, өөрынгөө Бурхан гэжэ тоолодог байхаб. ²² Хүшөө гэжэ минии табиһан энэ шулуун арад зоной Бурханда мүргэдэг газар болохо. Бурхамни! Танай үршөөһэн бүхы юумэнһээ арбанай нэгэ хубиие би Танда зорюулан бусаажа үгэдэг байхаб.

Энжын түлөө Лаваанда Яковай ажал хэлгэ

29 ¹ Яков тэндэһээ зүүн тээшээ ошобо. ² Хээрэ талада тэрэ нэгэ худаг хараба. Хажуудань хонидой гурбан хүрэг хэбтэжэ байна. Эндэ мал уһалдаг газар байгаа. Худагай нүхэн мантан шулуугаар бүглөөтэй. ³ Хонин хүрэгэй тэндэ суглараад ерэхэдэ, хонишод худагай таглаа-шулууе абажа, хонидоо уһалаад, һүүлдэнь шулуу һөөргэнь табидаг заншалтай.

⁴ Яков хонишодые хараад:

– Аха дүүнэр, хаанаһаабта? – гэжэ асууба.

– Харраан хотоһообди, – гэжэ тэдэ харюусаба.

⁵ – Тиигэбэл, таанар Нахоорой хүбүүн Лавааниие мэдэхэ гүт?

– Мэдэхэбди, – гэжэ тэдэ харюу үгэбэ.

⁶ – Тэрэнэй бэе һайн гү? – гэжэ Яковай асуухада,

– Һайн. Харана гүт, тээ тэрэ Рахээл басаганиинь хонидтоёо ерэжэ ябана, – гэжэ хонишод харюусаба.

⁷ – Үдэр үшөө дүүрээдүй. Малаа суглуулха саг үшөө ерээ үды. Хонидоо уһалаад, бэлшээридэнь туугыт, – гэжэ Яковай хэлэхэдэ,

⁸ – Энэ худагай хүндэ шулуун таглаае абахада, олон хүнэй хүсэн хэрэгтэй. Ондоо хүрэгүүдэй ерэтэр хүлээхэһөө ондоо арга үгы. Тиигээд хонидоо уһалхабди, – гэжэ тэдэ хэлэбэ.

⁹ Хөөрэлдэһөөр байтарынь эсэгынгээ хонин хүрэг туугаад, тэдэ хонишодто Рахээлшые дүтэлбэ. ¹⁰ Лаваан нагасынгаа басаган Рахээлэй хонидоо туугаад ерэхэдэнь, Яков худагта ошожо, шулуун таглаае хажуу тээшэнь болголсоод, хонидыень уһалба. ¹¹ Яковай сэдхэл баяраар дэбэржэ, тэрэ Рахээлые таалаад, бээе барижа ядан уйлаба. ¹² «Эсэгыншни

дүү басаган Рэбээккаагай хүбүүн гээшэб» гэжэ дуулгахадань, Рахээл энээн тухай эсэгэдээ хэлэхээ гүйжэ ошобо.

¹³ Дүү басаганайнгаа хүбүүнэй ерэнэн тухай Лаваан дууламсаараа урдаһаань гүйн ошожо, тэбэрин-таалан, гэртээ абаашаба. Яковай тэрэндэ өөр тухайгаа хөөрэхэдэнь, ¹⁴ Лаваан иигэжэ хэлэбэ:

– Ши яаха аргагүй яһа мяханайм таһархайш.

Яковай Лаваанайда байрлаһаар һара үнгэрөөд байхада, ¹⁵ Лаваан тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Ши намда ехэ туһа хэнэш. Түрэлни гээд шамаар түлөөһөгүй ажал хүүлэжэ байхагүйб. Ямар түлөөһөн шамда хэрэгтэйб, хэлэ.

¹⁶ Лаваан хоёр басагатай хэн: ехэ басаганиинь Лэһаа гэдэг, багань Рахээл гэжэ нэрэтэй. ¹⁷ Лэһаа зохидхон хэн, зүгөөр Рахээл нюураар-шье, бээершье тэгшэ сэбэр бэлэй. ¹⁸ Яков Рахээлда дурлаһан ушарһаа Лаваанда иигэжэ хэлэбэ:

– Бага басаган Рахээлэйтнай түлөө би долоон жэл соо танда ажал хэхэб, удаань һамган болгожо абахаб.

¹⁹ – Басагаяа танихагүй хари хүндэ үгэнхаар шамда үгэнһэмни таатай. Манайда үлөөд, ажалла даа, – гэжэ Лаваан хэлэбэ.

²⁰ Иигэжэ Рахээлые абахын тула Яков долоон жэл соо Лаваанда ажал хэбэ. Рахээлдэ угаа ехээр дурлаһан Яковта тэрэ долоон жэлын долоон үдэр мэтэ богонихоноор һанагдаа.

²¹ Хэлсэһэн сагай дүүрэнһэнэй удаа Яков Лаваанда иигэжэ хэлэбэ:

– Һамгыемни хадамлыт. Хэлсэһэн болзорнай хүсөө, би тэрэниие һамган болгон абахамни.

²² Лаваан хамаг хүршэнүүдээ суглуулаад, найр хурим хэбэ.

²³ Харанхы боломсоор эсэгэнь Яковта нюураа бүтүүлһэн ехэ басаган Лэһаае хүтэлэн оруулжа, Яков тэрээнтэй унтаба. ²⁴ Лэһаагай зараса эхэнэр болгожо, Лаваан тэрэндээ Зилпаа гэжэ шэбэгшые үгөө хэн.

²⁵ Яков үглөөгүүр һэрээд, Лэһаагай хажуудань хэбтэжэ байхые харажархиба. Тиигээд тэрэ Лаваанда ошоод, иигэжэ хэлэбэ:

– Та намтай юу хэбэ гээшэбта? Рахээлые абахын түлөө би танда ажал хээ бэшэ хэн гүб? Юундэ намайе мэхэлбэт?

²⁶ Лаваан иимэ харюу үгэбэ:

– Манай нютагай заншалай ёһоор, бага басагаяа эгэшэһээн урид хадамда үгэдэггүй. ²⁷ Түрэ найрай долоон хоногой болзор дүүрэхэдэнь, бидэ бага басагаяа шамда үгэхэбди, зүгөөр тэрэнэй түлөө ши намда үшөө долоон жэл ажаллаһаш.

²⁸ Яков үгөөрнь болобо. Түрэ найрай долоон хоногой үнгэрхэдэ, Лаваан тэрэндэ Рахээл басагаяа һамган болгон үгэбэ.

²⁹Рахээлдээ шэбэгшэ болгон эсэгэнь зараса эхэнэр Билһаа гэдэгыг үгэбэ. ³⁰Тиигээд Яков Рахээлтэй инаглан унтаж, эгэшэ Лэһаа гэгшэ-һэнь үлүүсэ дурлаа бэлэй.

Иигэжэ Яков үшөө долоон жэл Лаваанда ажал хэбэ.

Яковай хүбүүд ба басаган

³¹Лэһаада Яковай дурагүйе Эзэн хараад, тэрээндэ үри хүүгэдыг үгэхэ, харин Рахээлдэ хүүгэдыг үршөөхэгүй гэжэ шийдэбэ. ³²Лэһаа хээлитэй боложо, хүбүү түрэбэ.

– Эзэн Бурхан минии гашуудал хаража, хүбүү хайрлаа. Үбгэмни мүнөө намда дуратай болохо бээ, – гэжэ тэрэ хэлээд, хүбүүндээ «Рэү-бээн» («Хүбүүгээ хараһан» гэхэн удхатай) гэжэ нэрэ үгэбэ.

³³Лэһаа дахин хээлитэй боложо, дахин хүбүү түрэбэ.

– Үбгэнэймни намда дурагүйе Эзэн дуулажа, баһа нэгэ хүбүү үршөөбэ, – гэжэ тэрэ хэлээд, хүбүүндээ «Симеон» («Соносоо» гэхэн удхатай үгэ) гэжэ нэрэ үгэбэ.

³⁴Лэһаа дахин хээлитэй боложо, үшөө нэгэ хүбүү гаргаад, иигэжэ хэлэбэ ха:

– Үбгэндөө би гурбан хүбүү түрэжэ үгөөб, одоо тиимэхээ тэрэ намтай дүтэ холбоотой болонгүй яахаб, – гэжэ хэлээд, хүбүүндээ «Левий» («Холбоотой» гэхэн удхатай үгэ) гэжэ нэрэ үгэбэ.

³⁵Лэһаа дахин хээлитэй боложо, дахин хүбүү түрэбэ.

– Мүнөө Эзэниие магтахаб! – гэжэ тэрэ хэлээд, хүбүүндээ «Иуда» («Магтаал» гэхэн удхатай үгэ) гэжэ нэрэ үгэбэ. Тэрээнһээ хойшо Лэһаа хээлитэй болоогүй хэн.

30 ¹Харин Рахээл Яковһаа үхибүүтэй боложо шадахагүй байһа-наа хараад, эгэшэдээ атаархан, Яковта иигэжэ хэлэбэ:

– Намда хүүгэдыг үгөөгүй һааш, би үхэхэм.

²Зүгөөр Яков уурлажа, тэрээндэ харюусаба:

– Би Бурхан юм гүб? Би шамайе хүүгэдгүй болгоо юм гүб?

³Тиихэдэнь Рахээл үбгэндөө иигэжэ хэлэбэ ха:

– Энэ болбол Билһаа гэдэг минии зараса эхэнэр. Ши тэрээнтэй унта. Тэрээнһээ хүүгэд үбэр дээрэмни гарабалнь, намда үхибүүн түрөө гээд тоолохоб.

⁴Тиигээд Рахээл үбгэндөө Билһаа гэжэ зараса эхэнэрэ бага һамган болгон үгэжэ, Яков тэрээнтэй унтаад, ⁵Билһаа хээлитэй боложо, хүбүү түрэбэ.

6 – Бурхан гуйлтыем дуулаад, хүбүү үгэжэ, намайе үршөөгөө, – гэжэ Рахээл хэлээд, тэрэ хүбүүндэ «Даан» («Үршөөгөө» гэнэн удхатай үгэ) гэжэ нэрэ үгэбэ.

7 Удаань Рахээлэй зараса эхэнэр Билһаа дахин хээлитэй боложо, үшөө нэгэ хүбүү түрэбэ.

8 – Би эгэшэтгээ угаа ехэ тэмсэл ябуулжа, диилээб, – гэжэ хэлээд, хүбүүндэ «Наптали» («Миний тэмсэл» гэнэн удхатай) гэжэ нэрэ үгэбэ.

9 Бэшэ үхибүүтэй болохогүй байһанаа Лэһаа хараад, өөрынгөө зараса эхэнэр Зилпаае бага намган болгон үбгэндөө үгэбэ. 10 Зилпаа Яковта хүбүү түрэбэ. 11 Тэрээндэ Лэһаа баярлажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Ехэ аза талаан болобо!

Тиигээд тэрэ хүбүүндэ «Гад» («Аза» гэнэн удхатай үгэ) гэжэ нэрэ үгэбэ.

12 Зилпаа дахин хээлитэй боложо, баһа нэгэ хүбүү гаргаба. 13 Тиихэдэнь Лэһаа иигэжэ хэлэбэ:

– Одоо миний ехэ жаргалтайе эхэнэр хүн бүхэн гэршэлхэ даа.

Тиигээд тэрэ хүбүүндэ «Ашээр» («Жаргал» гэнэн удхатай) гэжэ нэрэ үгэбэ.

14 Нэгэтэ шэниисэ хуряжа байха үедэ Рэүбээн таряалан дээрэ хүн үбһэн гэдэг ургамал олоод, Лэһаа эхэдээ асаржа үгэбэ*. Рахээл энэниень хараад, Лэһаада:

– Хүбүүнэйнгээ олоһон тэрэ ургамалые намда үгыт, – гэжэ гуйба.

15 – Үбгыемни буляжа абаһаншни багадаа гү? – гэжэ Лэһаа харюусаба. – Мүнөө миний хүбүүнэй олоһон ургамал абахаяа һанаба гүш?

– Хэрбээе та намда хүбүүнэйнгээ олоһон ургамал үгөө хаатнай, энэ хүни би танда Яковые үгэхэб, – гэжэ Рахээл хэлэбэ.

16 Тиигээд үдэшэлэн таряаланһаа Яковай гэртээ бусахада, Лэһаа угтан золгоод, иигэжэ хэлэбэ:

– Намда ерэ. Хүбүүнэйнгээ олоһон хүн үбһэн ургамалаар би шамайе дүү басаганһаа эрижэ абааб.

Иигэжэ тэрэ хүни Яков Лэһаатай унтаба. 17 Бурхан Лэһаагай үшөө нэгэ хүбүү эриһые хангажа, Лэһаа дахин хээлитэй боложо, табадахи хүбүүгээ түрэбэ.

18 – Зараса эхэнэрээ үбгэндөө үгэнэнэйм түлөө шагнажа, Эзэн Бурхан намда энэ хүбүү заяаба, – гэжэ Лэһаа хэлээд, хүбүүндээ «Иссахаар» («Шагнал» гэнэн удхатай) гэжэ нэрэ үгэбэ.

* 30:14 Энэ ургамал эдибэл, хүнэй дура буляахада ехэ нүлөөтэй гэжэ тоологдодог байгаа.

¹⁹ Үшөө дахин Лэһаа хээлитэй боложо, Яковта зургаадахи хүбүүгээ түрэбэ.

²⁰ – Бурхан намда үнэхөөр туһалаа. Одоол мүнөө үбгэмни намайгаа хүндэлдэг болохо, зургаан хүбүү түрэжэ үгөө ха юмбиб! – гэжэ Лэһаа хэлээд, «Зэбүлүүн» («Хүндэлэлгэ» гэнэн удхатай) гэжэ нэрэ үгэбэ.

²¹ Һүүлдэнь Лэһаа басага түрөөд, тэрэнээ «Диина» гэжэ нэрлэбэ.

²² Тиигэһээр Бурхан Рахээлэй гуйлтые дуулажа, үри хүүгэдые заяахаар шиидэхэдэнь, ²³ Рахээл хээлитэй боложо, хүбүү түрөөд, иигэжэ хэлэбэ:

– Бурхан намай эшхэбтэр байдалһаа абарба.

²⁴ Тэрэ хүбүүндээ «Иосиф» – «нэмэг лэ» гэнэн удхатай нэрэ үгэбэ.

*Яков Лаваан хоёрой үгээ ойлголсохо,
эбээ таһархашье сагууд*

²⁵ Рахээлэй Иосифые түрэнэнэй һүүлээр Яков Лаваанда иигэжэ хандаба:

– Түрэлхи гэртээ, түрэнэн нютагтаа бусахыемни зүбшөөгыт. ²⁶ Намгадтай, хүүгэдтэй болохын тула би энэ удаан танда ажал хээб. Хэр зэргэ хүдэлжэ гараһыемни та өөрөө мэдэнэ ха юмта даа. Мүнөө би бүхы намгадтаяа, үхибүүдтэеэ хамта ябахам.

²⁷ – Хайн хүн боложо, намайе шагна! – гэжэ Лаваан хэлэбэ. – Эзэнэй үршөөл үрээлтэй байһаншни маанадташые хүртэлсөө. ²⁸ Ямар түлөөһэ абахабши? Дуратай юумээе аба, би үгэхэб. Гансал эндээ үлыш.

²⁹ – Өөрөө мэдэнэт, яажа танда ажал хэһыемни, – гэжэ Яков харюусаба. – Минии хүдэлхэдэ, мал хүрэгтнай ехээр үдөө. ³⁰ Ерэхэдэм мал хүрэгтнай хэды үсөөн хэм, харин мүнөө хэды шэнээн олон болоо гээшэб! Минии ерэнэндэ Эзэн таниие иигэжэ үрээр үршөөгөө! Харин би өөрын зөөри зөөшэтэй болохын тула өөртөө хэзээ хүдэлхэ, ажаллаха хүмбиб?!

³¹ – Теэд хэлыш, ямар түлөөһэ абахаб гэнэш? – гэбэ Лаваан.

– Намда юумэ үгэхэ хэрэггүй, – гэжэ Яков харюусаба. – Би саашавашые хони малыетнай адуулхаар, харахаар бэлэмби, зүгөөр нэгэл хэлсээтэйгээр. ³² Мүнөөдэртөө би мал хүрэг эрьен хараад, тэдээн сооһоо хамаг хара, эрээ марьян, толботой бүхы хони хурга, мүн алаг ямаануудые илгажа, һүүлдэнь эдээниие хүлһэмни гэжэ абужам. ³³ Минии абаһан малые та шалгажа үзөөд, хэр зэргэ үнэн зүб байһыем тодоройлхот. Хэрбээ минии абаһан малай дунда ондоо хони, ямаа олоо һаа, та намайе хулгайшандал тоолооройгты.

³⁴ – Зай, – гэжэ Лаваан хэлэбэ. – Шиниихээр болог.

³⁵ Иигээд тэрэл үдэртөө Лаваан бүхы хара-алаг, хара толботой, хара зүхэтэй хони, сагаа-алаг, сагаан толботой ямаа илган абажа, өөрынгөө хүбүүдтэ үгэжэ адуулуулба. ³⁶ Өөртэнь үлэһэн бусад малаа Яковта орхижо, хүбүүдээ тэрэ хони, ямаатайнь абаад, гурбан хоног ябажа хүрэхэ зайда ошобо.

³⁷ Яков ульянгир, бүйлөөһэн, бургаанан мододой мүшэрнүүдые абаад, холтоһыень эрээлүүлэн отолбо. ³⁸ Холтоһыень эрээлэн хуулаһан модоёо малай уһа уудаг тэбшын хажууда тэрэ зообо. Мал уһа уухаяа ерэхэдээ, ороондо ородог байһан ушарһаа Яков хажуудань тэдэ мүшэрнүүдээ зоогоо бшуу. ³⁹ Һүүлдэнь мал ороондо ороходоо, алаг зүхэтэй хурьга, эшэгэ гаргадаг болобо.

⁴⁰ Тиигээд Яков мал илган, алаг хурьгад, эшэгэдһээ бүридэһэн өөрын хүрэгые Лаваанай хотонһоо холохон адуулаад, бусад малые Лаваанай хотондо дүтэ адуулдаг болобо.

⁴¹ Тобир, хүсэ ехэтэй малай ороондо ороходо, Яков уһалууриин тэбшэдэ дүтэхэн үнөөхи мододой мүшэрнүүдые зоодог байба. ⁴² Ахир, шадалгүй малай ороондо ороходо, мүшэрнүүдээ урда тээнэ тэрэ табигдаггүй хэн. Тиигэжэ ахир, шадалгүй хони, ямаад түрэхэдөө, Лаваанай болодог, харин шадалтай, тэнхээ һайтайнь Яковта хүртэдэг болобо.

⁴³ Иигэжэ Яков угаа ехээр баяжажа, олон хони, ямаатай, тэмээнүүдтэй, элжэгэнүүдтэй болоо хэн. Мүн тэрэ олон тоото эрэ, эмэ зарасатай болоо бэлэй.

Яков Лаваанһаа зугадана

31 ¹ Лаваанай хүбүүд хоорондоо иигэжэ хөөрэлдэдэг болобо:
– Яков гээшэ эсэгымнай хамаг зөөри түрижэ абаа. Манай эсэгийн баялигаар тэрэ өөдэлбэ.

Яков иимэ үгэнүүдыень дуулахаһаа гадна ² Лаваанай урданайхиһаа ондоохоноор өөртэнь хандажа эхилһые ажаглаба.

³ Эзэн тэрээндэ иигэжэ айладхаба:

– Ши үбгэ эсэгийнгээ, түрэл гаралайнгаа нютаг буса. Би хододоо шамтай байлсахаб.

⁴ Яков Рахээл Лэһаа хоёрые хониной бэлшээри, хээрэ газар руу дуудажа ерүүлээд, ⁵ иигэжэ хэлэбэ:

– Би танай эсэгэ намда анханайхиһаа ондоогоор хандадаг болоо гэжэ хаража байнаб. Зүгөөр минии эсэгийн Бурхан намтай. ⁶ Эсэгымтай ажалда бүхы шадалаараа хүдэлһыем таанад өөһэдөө мэдэнэт. ⁷ Харин тэрэ намай мэхэлдэг, хэлсэһэн түлөөһээ арба дахин хубилгадаг байгаа. Гансал Бурхан намда муу юумэ хүүлэдэггүй хэн. ⁸ Эсэгымтай

«толботой бүхы малые хүлхэн болгожо аба» гэхэдэ, бүхы мал толботой түл гаргадаг болоо. «Бүхы алаг зүхэтэй мал хүлхэн болгожо аба» гэхэдэнь, бүхы мал алаг түл гаргажа захалаа. ⁹Эгээл иигэжэ Бурхан танай эсэгын мал хүрэг намда дамжуулаа.

¹⁰Нэгэтэ малай ороондо орохо хаһада би зүүдэ зүүдэлбэб: ямаадые тэхэдэжэ байһан тэхэнүүд бүгэдэ толботой, алаг гээд харагдаба. ¹¹Тиигээд Эльгээмэлэй намайе тэрэ зүүдэндэмни «Яков!» гэжэ ооглоходо, би «Эндэ байнаб» гэжэ харюусааб. ¹²Тиихэдэмни тэрэ хэлэбэ:

– Харьш, ямаа тэхэдэжэ байһан бүхы тэхэнүүд толботойнууд гү, али алагууд. Би Лаваанай шамайе мэхэлжэ байһые харанаб. ¹³Хэдэн жэлэй урда би эндэ ерэхэ замдашни шамтай хөөрэлдөө бэлэйб. Ши тэрэ газарые Бэт-Ээл гэжэ нэрлээд, хадын шулуу хүшөө мэтээр бодхоод, олива модоной шэнгэн тоһо дээрэнь адхажа, Намда үгээ үгэжэ, тангариг үргэһэнөө һанана гүш? Би болбол тэндэ шамтай хөөрэлдэһэн Эзэн Бурхан мүнби. Ши энэ нютаг дары орхижо, түрэхэн нютагаа буса.

¹⁴Рахээл Лэһаа хоёр Яковта иигэжэ харюусаба:

– Эсэгымнай зөөриһөө манда хүртэхэ юумэн бидэ хоёрто бии гээшэ гү? ¹⁵Тэрэмнай маанадые хариин гэжэ тоолодог. Маанадые эд бараан шэнгээр худалдаа, харин манай түлөө абаһан бүхы мүнгөө өөртөө хэрэглээд дууһаа. ¹⁶Тиимэ хадань, Бурханай манай эсэгэһээ абаһан зөөри зөөшэ бидэнэй мүн үхибүүдэймнай гээшэ. Тиимэһээ Бурханай үгэ дуулаха ёһотойш.

¹⁷Яков хүүгэдээ, һамгадаа тэмээнүүдтэ һуулгаба. ¹⁸Эсэгынгээ амидаржа байһан Хананаан орон руу ябахаяа зэһэжэ, Месопотамида суглуулһан хамаг зөөриез бүридхөөд, адуу малаа туужа, аян замда гараба. ¹⁹Тэрэ үедэ Лаваан хонидойнгоо ноһо хайшалхаяа хүдөө ошоһон байгаа. Тиихэдэнь Рахээл эсэгынгээ майханда ороод, онгонуудыень һэмээхэн абажархиба. ²⁰Араам яһатан Лаваанда гаража ошохо тухайгаа Яков хэлэнгүй, тэрэниие мэхэлхэн болобо. ²¹Иигэжэ Яков бүхы юумээ абаад, түргөөр тэндэһээ гаран ошоо бэлэй. Тэрэ Евфрат мүрэниие гаталжа, Хананаан орон нютагта оршодог Галаад нютаг руу зорибо.

Лаваан Яковтай хэлсээ батална

²²Яковай ябаһанай удаа гурбан хоногой үнгэрхэн хойно Лаваан энээн тухай дуулаад, ²³түрэл гаралаа суглуулаад, Яковые мүрдэн ошобо. Долоон хоногой удаа тэдэ Яковые Хананаанай Галаад гэдэг хадалиг үндэр нютагта хүсэбэ.

²⁴Һүни боложо, хээрэ хоноходоо, араам обогой Лаваанай зүүдэндэ Бурхан үзэгдэн, иигэжэ айладхал буулгаба:

– Яковта хайн, муушье үгэ бү хэлэ, болгоомжоло!

²⁵ Яков Галаад хадада майхан табяад байгаа. Лаваан тэрэниие мүрдэн хүсэжэ, ойрохононь майхан мүн лэ татаад тогтобо. ²⁶ Тиигээд Лаваан Яковта ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Ши юундэ намайе мэхэлжэ, хоёр басагадыем барянда абаад ошондол ошобош? ²⁷ Ньюсаар тэрьедэхэ, намһаа хорохо, намайе мэхэлхэ ямар ушар байгааб? Хэрбээ шинии намда хэлэһэн һаа, ябахадшнии найр наадатай, дуутай, хэнгэрэг, ятага дуугарган үдэшэхэ байгаабди. ²⁸ Харин ши намда басагадаа, зээнэрээ таалаха аргашье үгөөгүйш! Тэнэг юумэ гаргааш! ²⁹ Би тэрэнэйш түлөө шамайе нилээд мэгдэхээхэ һэм, зүгөөр энэ хүни шинии эсэгын шүтэдэг Бурхан намда үзэгдөөд, «Яковта хайн, муушье үгэ бү хэлэ!» гэжэ айладхаа. ³⁰ Зай, яхаб, ши түрэнэн гэрээ һанаад намһаа ошобо гэлэйш. Зүгөөр гал гуламтыемни хамгаалдаг бурхадыем юундэ хулгайлаабыш?

³¹ – Хоёр басагадаа та намһаа хүсөөр абажа үлээжэ болохот гээд би һэжэг түрөөб, – гэжэ Яков Лаваанда харюусаба. – ³² Харин танай бурхад тушаа би юушье мэдэнгүйб. Бүхы юумыемнай нэгжэхэдэтнай болохо, танай гэхэ юумэнэй олдобол, абагты! Зүгөөр хэн нэгэндэ бурхадтнай олодо һаань, тэрэ хүн амиды мэндэ үлэхэгүй!

Лаваанай онгонуудые Рахээл хулгайлаа гэжэ Яков ой ухаандаашье оруулаагүй.

³³ Лаваан Яковай, Лэһаагай, Зилпаа, Билһаа гэжэ хоёр зараса эхэнэрнүүдэй майхангуудаар ябажа, нэгжэбэшье, юумэ олобогүй. Тэрэ Лэһаагай майхан нэгжээд, Рахээлэй майхан руу оробо. ³⁴ Рахээл хулгайлһан онгонуудаа тэмээнэй тохом доро табяад, өөрөө дээрэнһе һуугаад байба. Лаваан майхан соо нэгжээд, юушье олобогүй. ³⁵ Рахээл тэрээндэ:

– Хүндэтэ абамни! Эхэнэрэй һарынхи намда ушаржа, урдатнай бодод зогсожо шадахагүй байһандамни намайе хүлисыт, – гэжэ хэлэбэ.

Лаваан бүхы юумэ нэгжээшье хадаа онгонуудаа олоогүй ³⁶ ушарһаань Яков сүхалдажа, Лавааниие зэмэлжэ захалба:

– Би ямар гэм танай урда хээбиб, ямар нүгэл үйлэдэбиб, юундэ наймай намнаха, мүрдэхэ мүшхэхэ болобот? ³⁷ Та минии хамаг эд зөөри урбуулбат, теэд өөрынгөө гэхэ юумэ олобо гүт? Олоо һаа, түрэл галралуудаймнай урда табижа харуулагты! Тэдэ маанадай зүб, бурууе шийдхэг. ³⁸ Хорин жэл би танда ажал хээб. Энэ саг соо нэгэшье хонин, нэгэшье ямаан түл хаяагүй. Би танай мал хүрэгһөө нэгэшье хуса, тэхэ гаргажа эдеэгүйб. ³⁹ Малда арьяатанай добтолоо хадань, би танда һэеыень асаржа, өөрөө түлэнгүй үнгэржэ байгаагүйб. Хоронһыень өөрынгөө зөөрээр хаадаг һэм. Үдэршье байг, хүнишье байг, малай

хулгайда ороо хаань, та намаар түлүүлдэг байсан бэшэ гүт? ⁴⁰ Үдэрэй халуунда халуудаж, хүнндөө дааража байгаад, нюдөөшье анингүй малыетнай харууһалааб. ⁴¹ Харин жэлэй туршада би танда ажал хэжэ байгааб. Басагадыеш абахын тула арбан дүрбэн жэл соо богоол мэтэ хүдэлөөб, удаань өөрын гэхэ малтай болохын тула үшөө зургаан жэл соо хүдэлөөб. Харин та хүлһэнэй мүнгыемни арба дахин ондоо болгожо, мэхэлжэ байгаат. ⁴² Хэрбээ эсэгымни Бурханай, Абраһаамай Бурханай, Исаагай Түбэгшөөлэй, намда туһалаагүй хаань, би танайхиһаа гар хоһон гараха байгааб. Бурхан минии хүшэр хүндэ ажал, зоболонгыем хаража, энэ үнгэрһэн хүни намайе хамгаалаал!

⁴³ Лаваан Яковта харюу үгэн:

– Хоёр намгадшни яагааш хаа, минии басагад, хүүгэдшни минии зээнэр. Эдэ бүхы мал, эндэ хаража байгаа бүхы юумэншни минии. Зүгөөр би түрэнэн басагадаа гомдохоохо аалби? Али зээнэрээ? ⁴⁴ Зай, тиигээ хадаа хоюулаа хоорондоо хэлсээ баталая, тиигээд хэлсээнэймнай гэршэ байха ёһотой, – гэжэ хэлэбэ.

⁴⁵ Тиихэдэнь Яков томо шулуу хүшөө мэтээр бодхожо һуулгаад, ⁴⁶ түрэл гаралнуудтаа хэлэн, олон шулуу хамта обоолжо, хоорондоо тогтоохон хэлсээгээ гэршэлэн баталжа, бултадаа шулуун обоо тойрон һуужа, хамта эдэе хоол бариба. ⁴⁷ Лаваан араам хэлэтэй хэн тула энэ шулуун добые «Егаар-Саһадутаа» гэжэ нэрлэбэ, харин Яков еврей хэлээрээ «Галиэд» гэжэ нэрэ үгэбэ.

⁴⁸ Удаань Лаваан Яковта иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ обоо ши бидэ хоёрой хоорондоо баталһан хэлсээнэй гэршэ мүн!

Энээнһээ хойшо тэрэ газар Галиэд гэгдэдэг. ⁴⁹ Тиигээд үшөө ондоогоор «Мицпаа», оршуулбал, «Харуулай газар», гэдэг. Юундэб гэхэдэ, Лаваан нэмэжэ саашань хэлээ хэн:

– Бэе бэеһээ таһаржа, харалсахаяа болиходомнай, Эзэн маанадые байһан газартамнай анхаран хаража, бидэ али алиндаа урдань харюусаха болонобди. ⁵⁰ Хэрбээе ши минии басагадые доромжолоо хаа гү, үгышье хаа, тэдэнэй хажуугаар шэнэ намгадые абаа хаа, ханажа яба: минии нюдэнһөө далда байгаашье хааш, Бурхан ши бидэ хоёрой бүхы үйлэ хэрэг хаража, гэршэлжэ байха! ⁵¹ Хаража бай, бидэ хоёр түрэнэн нютагуудайнгаа хилэ дээрэ энэ шулуун обоо бодхообди. ⁵² Би эндэһээ саашаа газар руу, шинии урдаһаа дайлан орохогүйб, шишье эндэһээ наашаа гаража, минии урдаһаа дайлахагүйш. Энэ добо бидэ хоёрой хоорондоо тогтоохон хани барисаанай гэршэ мүн. ⁵³ Манай зүб бурууе шинии үбгэ эсэгэ Абраһаамай, минии үбгэ эсэгэ Нахоорой шүтэн залбардаг Бурхан шүүбэрлжэ шиидхэг лэ.

Тийхэдэнь Яков өөрынгөө эсэгэ Исаагай шүтэн зальбардаг Эзэн Бурханай нэрээр тангариг үргэбэ. ⁵⁴ Үүлээрнь тэрэ мал үүсэлэн гаргаад, шатааж, Эзэн Бурханда үргэбэ. Удаань Яков бүгэдэндэ зорюулан, найр хэбэ. Иигэжэ тэрэ хүниндөө тэдэ бултадаа хада уула дээрэ хоноо бэлэй.

Яковай Эсаавтай эблэрэлгэ

⁵⁵ Үглөөгүүрынь Лаваан эртэлэн бодоод, зээнэрээ, басагадаа таалаад, үреэгөөд, нютагаа бусаба.

Яков Эсаав ахатайгаа уулзахада бэлдэнэ

32 ¹ Яковай эсэгынгээ орон нютаг руу шэглэн ябаха замдань хэдэн Эльгээмэлнүүд тэрээнтэй ушарба. ² Тэдэниие хараад, Яков иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ Бурханай бууса байра гээшэ.

Тиигээд тэрэ газараа «Маханааим», оршуулбал, «Хоёр бууса» гэжэ нэрлэбэ.

³ Энэ үедэ Дабһата далайн урда талада оршодог Эдоом ороной Сэниир гэдэг газарта ажаһуугша Эсаав ахадаа Яков хэдэн хүнүүдые эльгээжэ, ⁴ иигэжэ дуулгахыень захирба:

– Танай богоол болохо Яков мүнөө хүрэтэр Лаваанайда ажаһуужа байгаа. ⁵ Мүнөө намда буха, элжэгэ, хонин хүрэг, эрэ, эмэ зарасануудшые бии. Танай ханаанда тааруу болохын тула энэ мэдээ элшэдээр эльгэнэб.

⁶ Эльгээгшэдынь Эсаавтай уулзаад бусахадаа, Яковта иигэжэ хэлэбэ:

– Эсаав ахатайтнай уулзаабди. Тэрэ урдаһаатнай дүрбэн зуун хүнтэй хамта наашаа ерэжэ ябана.

⁷ Яков айхабтар ехээр айба. Тиигээд тэрэ өөрынгөө зониие, адуу малаа, тэмээнүүдээ хоёр бүлэг болгон хубааж, ⁸ «Хэрбэээ Эсаав нэгэ бүлэгтэ добтолжо усадхаа гээшэ хаань, нүгөө бүлэг зугадажа шадахадаа болохо» гэжэ бодобо.

⁹ Тиигээд Яков Эзэн Бурханда мүргэн зальбарба:

– Үбгэ эсэгэ Абраһаамай, минии эсэгэ Исаагай Эзэн Бурхан! «Түрэн нютагаа, түрэл сададаа ши буса. Тэндэ шамда хайн хайханиие Би үгэхэб» гэжэ Та намда айладаа бэлэйлта. ¹⁰ Танай богоол би хамаг үршөөл хайраһаатнай, хэшэгһээтнай хүртэхэ эрхэтэй гээшэ гүб? Түрэл нютагнаа гаража, Иордан гол гаталхадаа, би гартаа гансахан тулгууртай ябаа бэлэйб. Мүнөө бусажа ябахадаа, хоёр бүлэг болгон хубаарилһан олон зонтой, үй түмэн адуу малтай ябанаб. ¹¹ Маанадые минии аха Эсаавһаа абарыг! Би айнаб: тэрэ ерэжэ, намайе, һамгад, хүүгэдыемни

бултыень алахал! ¹² Та намда хайн хайханиее хүргэжэ, уг удамыем далайн эрьеын элхэн мэтэ тоо томшогүй болгохоб гэжэ айладаа бэлэйлта. Тэрэ үгээе ханажа, намда туһалыт!

¹³ Яков тэндээ хоноод, Эсаавта бариха бэлэг бэлдэжэ, ¹⁴ хоёр зуун ямаа, хорин тэхэ, хоёр зуун хони, хорин хуса, ¹⁵ ботоготой гушан энги, дүшэн үнээ, арбан буха, хорин эмэ, арбан эрэ элжэгэ илгаба. ¹⁶ Тиигээд энэ малаа түрэл түрэлөөрнь илган, хэдэн хүрэг болгоод, тус бүриинь нэгэ нэгэ зарасада даалгажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад минии урда ороод ябагты! Хүрэг бүхэнэй хоорондо зай баряад туугты!

¹⁷ Эгээл урид ябаһан хүрэг туугша зарасадаа Яков иигэжэ захирба:

– Минии аха Эсаавтай уулзахадашни, тэрэ шамһаа: «Хэнэй зараса гээшэбши? Хайшаа зоринош? Хэнэй мал туунаш?» – гэжэ хурахадань, ¹⁸ иигэжэ харюусахаш: «Энэ танай дүү, үнэн сэхэ богоол Яковайтнай мал. Эдэ бүгэдые дүүтнай танда бэлэг болгон үгэнэ. Эзэмнай хойно-хоомнай ерэжэ ябана».

¹⁹ Хоёрдохи, гурбадахи болон бусад хүрэг туужа ябааша зарасанарта адли эдэ үгэнүүдые хэлэхыень заажа үгөөд,

– Таанад Эсаавтай уулзахадаа, ²⁰ «Танай үнэншэ зараса Яков маанадай хойноһоо ерэжэ ябана» гэжэ заабол хэлээрэйгты, – гэбэ. «Хэрбээ Эсаав ахадаа уридшалан иимэ олон бэлэг үгөө һаам, сэдхэлынь зөөлэржэ, намтай уулзажа магадгүй» гэжэ Яков досоогоо бодоһон байгаа.

²¹ Бэлэг болохо малаа туулгажа эльгээгээд, Яков өөрөө тэрэ хууридаа дахин хонохоёо үлэбэ.

²² Гэбэшье тэрэл хүни Яков Лэһаа, Рахээл һамгадаа, Зилпаа, Билһаа гэдэг хоёр зараса эхэнэрнүүдээ, арбан нэгэн хүүгэдээ абаад, Яббоок голые гарасаар гаталан гараба. ²³ Удаань тэрэ бүхы зөөри хогшолоо, мал хүрэгөө голой саана гаргаба. ²⁴ Тиигээд Яков һөөргөө голоо гаталан, хуушан газартаа ерэжэ, гансаараа үлэбэ.

Һүниндөө танигдаагүй хэн нэгэн Яковта ерэжэ, үүр сайтар тэрээн-тэй барилдаба.

²⁵ Яковые диилэхэгүй байһанаа Тэрэ ойлгоод, Яковай ташаагай яһанай үеһөөнь гаратар сохибо. ²⁶ Тиигээд Тэрэ Яковта хэлэбэ:

– Намае таби, үүр сайхаяа байна.

– Намай үрезөөгүйдэтнай табихагүйб, – гэбэ Яков.

²⁷ – Шинии нэрэ хэн бэ? – гэжэ Тэрэ асууба.

– Яков, – гэбэ тэрэ.

²⁸ Тиихэдэнь Тэрэ хэлэбэ:

– Энээнһээ хойшо шини нэрэ «Яков» бэшэ болохо. Ши хүнтэй барилдажа, илаад, удаань Бурхантай барилдажа диилэһэн хадаш шамда «Израиль», оршуулбал, «Эзэн Бурхантай барилдагша» гэдэг нэрэ үгтэбэ.

²⁹ – Өөрынгөө нэрэ намда хэлыт! – гэжэ Яковой гуйхада,

– Ши Минии нэрэ мэдээд яаха гээбши? – гэжэ Тэрэнь харюусаад, үрээл табяад, ошобо.

³⁰ – Бурхантай нюураараа уулзаһан аад, амиды мэндэ үлэһэмни гайхалтай, – гэжэ Яков хэлээд, тэрэ газарые «Пэнүһээл», оршуулбал, «Бурханай нюур» гэжэ нэрлэбэ.

³¹ Наран гараба. Яков Пэнүһээлһээ ошоходоо, ташаа яһанайнгаа үеһөөн гараһанай ушарһаа дохолжо ябаа бэлэй. ³² Мүнөө болотор израильшууд ташаа гуяын мяха юундэ эдидэггүйб гэбэл, Яковой тэрэ газарайн үе мүсэ булгалуулагдаһанһаа болоно.

Яков Эсаав ахатайгаа уулзана

33 ¹ Яковой харахада, урдаһаань Эсаав ерэжэ ябаба, тэрээнтэй дүрбэн зуун хүн ябалсана. Тиигээд тэрэ Лэһаа, Рахээлые тус бүриин хүүгэдүүдтэйн, хоёр зараса эхэнэрые тус бүриин үхи хүүгэдүүдтэйн суг илган байлгаад, ² зараса эхэнэрнүүдые хүүгэдтэйн хамта урда, хойноһоонь Лэһаае үхи хүүгэдтэйн, удаань Рахээлые Иосифтой хамта зогсообо. ³ Өөрөө Яков урагшаа гаража, ахадаа дүтэлхэ зуураа тэрэнэйнгээ урда долоо дахин газар мүргэбэ.

⁴ Зүгөөр Эсаав тэрээндэ гүйжэ ерээд, шангаар тэбэрин, үбсүүндээ хашаба, таалаба, тиигээд хоюулаа бархирбад. ⁵ Эсаав һэгээ орожо, эхэнэрнүүдые, үхибүүдые обёороод, асууба:

– Эдэшни хэд гээшэб?

Яков харюусаба:

– Танай барлаг болохо намайе Бурхан үреэжэ, иимэ үхи хүүгэдые үршөөгөөл.

⁶ Зараса эхэнэрнүүд үхибүүдтээе ерэжэ, Эсаавта доро дохибо. ⁷ Һүүлээрнь Лэһаа хүүгэдтээе ерэжэ дохибо, эгээ һүүлдэ Иосиф Рахээл эхэтээ ерээд, Эсаавта доро дохин мүргэбэ.

⁸ – Минии урдаһаа тиимэ олон мал хүрэг эльгээһэншни ямар удхатайб? – гэжэ Эсаав асууба.

– Хүндэтэ ахамни! Танай ханаанда тааруу байхын тула бэлэг эльгээгээ һэм, – гэжэ Яков харюусаба.

⁹ – Намда хамаг юумэн биил даа, – гэбэ Эсаав. – Энэ эд зөөриее өөртөө үлөө.

¹⁰ – Угы, – гэжэ Яков харюусаба. – Хэрбээ танай ханаанда минии тааруу болбол үгэһэн бэлэгыемни абыт даа. Намае илдам хайханаар угтаһантнай, танайнгаа нюур шарай дахин хараһамни Эзэн Бурхан-тай уулзажа байһандал мэтэ! ¹¹ Минии танда асарһан бэлэг, үрээлым тогтоон абыт. Бурханай ашаар намда хамаг юумэн бии.

Энэ мэтээр Яков Эсаавые ехэл гуйжа, тэрэнь бэлэгыень абаба.

¹² – Зай, манайда ошоё даа. Би урдатнай ороод, зам заажа үгэхэб, – гэжэ Эсаав хэлэбэ.

¹³ – Хүндэтэ ахамни! Үхибүүдни бага, хүсэ шадалгүй. Тиигээдшые малаймни нарай түлтэйе хараа ёһотойт. Нэгэ үдэрөөр шанга туубал, үхэхэ. ¹⁴ Тиимэхээ та намһаа урид харигты. Харин би бага балшар хүү-гэдэйнгээ, түл малайнгаа аяар аажамхан ябажа, танай Сэһиир нюотаг ерэхэб, – гэжэ Яков харюусаба.

¹⁵ – Тиигээ хаа, би хэдэн зарасаяа үлөөһүү. Тэдэ танда туһалха, – гэжэ Эсаав дурадхаба.

– Хэрэггүй даа. Эгээл шухалань – танай ханаанда минии тааруу болоһон ушар юм, – гэжэ Яков хэлэбэ.

¹⁶ Тэрэл үдэртөө Эсаав һөөргөө Сэһиир тээшээ мордобо. ¹⁷ Харин Яков холо ябаха дурагүй байһан ушарһаа тэндэһээ холо бэшэхэнэ отог бодхоогоод, малдаа хашаа барйба. Тиимэхээ тэрэ газар «Суккоот», оршуулбал, «отогууд» гэжэ нэршэһэн юм.

¹⁸ Удаань Яков Иордан голые гаталан, Ханаһаан орон руу ерээд, Шэхээм хотын хажууда буусаяа түхээрэн байрлаба. Иигэжэ Яков Месопотамиин хойто зүгһөө гараад, Ханаһаан орон нюотагта амар мэндэ ерээ бэлэй. ¹⁹ Тэрэ хотын нуури анхан табигша Шэхээм гэдэг хүнэй хүбүүн Хамоорой үри һадаһадһаа зуун мүнгөөр тэрэ уужам газарые үмсын зөөри болгон, худалдажа абаад, майхангуудаа бодхоон нуурижаба. ²⁰ Тэндээ тэрэ үргэлэй шэрээ түхээржэ, «Израильшуудай шүтэдэг Эзэн Бурханай үргэлэй шэрээ» гэжэ нэрлээ һэн.

Дииные хүсөөр эдлэлгэ, аханарайнь үһөөгөө абалга

34 ¹ Лэһаһаа түрэхэн Яковай басаган Диина тэрэ нюотагай басагадые харахаяа гэрһээ гараба. ² Тиихэдэ тэндэхи обог зонй удамаршан, хиив обогтон болохо Хамоорой хүбүүн Шэхээм тэрээниие хаража, хүсөөрөө барин, эдлэбэ. ³ Тиигээд Шэхээм Диинэдэ, Яковай басаганда, сэдхэл зүрхөөрөө татагдан дурлажа, басаганда инаглан хайхан үгэнүүдые хэлэбэ. ⁴ Удаань тэрэ өөрынгөө эсэгэ Хамоорто ошожо, иигэжэ гуйба:

– Тэрэ басагые намда һамган болгон абажа үгыт.

⁵Хамоорой хүбүүн Шэхээмэй Диина басагыень бузарлаһан, хүсөөрөө эдлэн тухай Яков дуулаба, гэбэшье хээрэ талада малаа адуулһан хүбүүдэйнгөө ерэтэр абяагүй байха гэжэ шийдээ һэн.

⁶Шэхээмэй эсэгэ Хамоор Яковтай хөөрэлдэхээ ерэбэ. ⁷Яковай хүбүүд хээрэ талаһаа ерэхэдэе, Дииные бузарлаһан тухай дуулажа, угаа ехээр сухалдаба. Шэхээм Яковай басаган Дииные хүсөөрөө эдлэжэ, болошогүй юумэ хэжэ, бүхы израильшуудые доромжолһон болоно шуу.

⁸Хамоор иигэжэ хэлэжэ эхилбэ:

– Минии хүбүүн Шэхээмэй сэдхэл танай басаган тээшэ тэгүүлнэ. Тиимэһээ басагыетнай минии хүбүүндэ һамган болгон үгэгты гэжэ эринэб. ⁹Таанар маанадтай худа ураг болыт гэхэ байнаб, танай басагад манай бэри болохо, манай басагад танай хүбүүдэй һамгад болохо. ¹⁰Манаар суг ажаһуугты, газарнай үргэн, үмсэдөө абахада, аралжаа наймаа хэхэдэ болохо.

¹¹Тиигээд өөрөө Шэхээмшье Диинын эсэгэдэ, аханарта иимэ үгэнүүдтэй хандаба:

– Та бүгэдын ханаанда тааруу болохын тула хэлэнэн юумыетнай дүүргэхөөр бэлэмби. ¹²Эгээл ехэ энжэ эригты, эгээл сэнтэй бэлэгүүдые нэрлэгты, хэлэнэн юумыетнай би таанадта үгэхэб, гансал энэ басагаяа намда һамган болгон үгыт!

¹³Дүү басаган Дииные Шэхээмэй бузарлан доромжолһон ушарһаа Яковай хүбүүд Шэхээм болон тэрэнэй эсэгэ Хамоорые мэхэлхэ гэжэ шийдээд, иигэжэ хэлэбэ:

¹⁴– Үгы, бидэ тиигэжэ шадахагүйбди. Бэлгээ отолуулаагүй хүндэ дүү басагаяа һамган болгон үгэхые сээрлэнэбди. Энэнь бидэндэ эшхэбтэр үйлэ мүн. ¹⁵Зүгөөр нэгэ эрилтыемнай дүүргээ һаатнай – таанадай хамаг эрэшүүлэй маанад мэтэ отололго хүүлээ һаа, зүбшөөл үгэхэбди. ¹⁶Тиигэбэлтнай, бидэ басагадаа таанадта хадамда үгэдэг, өөһэдөө танай басагадаар һамга хэдэг боложо, таанадаар хамта һуужа, нэгэ арад болохобди. ¹⁷Хэрбээ манай хэлэһые арсаа һаатнай, бэлгээ отолуулаһаа татагасаа һаатнай, бидэ дүү басагаяа абаад, зөөжэ ошохомнай.

¹⁸Хамоор Шэхээм хоёр энэ хэлэгшыень зүбшөөбэ. ¹⁹Яковай басаганда тэсэбэригүй болотороо хүсэн дурлаһан залуу хүбүүн дары түргэн тэрэ ёһолол хүүлэхээе шийдэбэ. Шэхээм гэр бүлэдөө хамагай хүндэтэй хүн байһан болохолоорнь хэлэнэн үгэнь шанга хуули мэтэ бэлэй.

²⁰Иигэжэ тэрэ Хамоор эсэгэтээ хамта хотын хэрэмэй бартаануудай хажууда суглаа хурал хэдэг эрэшүүлдэ ошоод, иигэжэ идхажа оробо:

²¹– Эдэ зон энхэ тайбан байха дуратай зон. Тиимэһээ манай газар дайдада нютаглаг, дайдаарнай наймаа хэжэ ябаг. Газар дайдамнай уужам

ха юм. Бидэ тэдэнэй басагадые намгад болгожо абахабди, өөһэдынгөө басагадые тэдэндэ намгад болгожо үгэхэбди. ²² Зүгөөр маанадаар сугтаа ажаһууха, нэгэ арад болохын тула тэдэнэр нэгэл эрилтэ табина: манай эрэшүүл тэдээн шэнги бултаараа бэлгэ отолуулга хүүлэхэ ёһотой гэнэ. ²³ Хэрбээ энэ эрилтыень дүүргээ наамнай, эдэ зон маанадаар нэгэн амин ажаһуудаг болохо, тиихэдэнь тэдэнэй мал хүрэг, эд зөөринь манай гарта орохо.

²⁴ Хотын хүн зон Хамоор Шэхээм хоёрой үгэдэ орожо, бүхы эрэшүүл отололго хүүлэбэ.

²⁵ Бэлгэ отолһон ёһололһоо хойшо гурбадахи хоногто эрэшүүлэй үшөө үбшэлжэ, тэнхээгүй байхада, энэ үе намбаашалан, Яковай хоёр хүбүүд, Диинын түрэнэн аханар Симеон ба Левий хэлмэнүүдээ абажа, наадгүй хото балгаһандань ороод, тэндэхи эрэшүүлэе бүгэдыень хюдаба. ²⁶ Тэдэ Хамоорые болон тэрэнэй хүбүүн Шэхээмые хэлмээр сабшажа алаад, Дииные тэдэнэйхиһээ абажа, гэртээ бусаба. ²⁷ Дүү басагыень удамаршынь хүбүүнэй доромжолон бузарлаһанай харюуда бүхы хотын зонһоо үһөөгөө абаха гэжэ Яковай бусад хүбүүд хото руу ерээд, айл бүхэнэй гэр тоножо, сүйд хэбэ. ²⁸ Хотын зоной бүхы мал, элжэгэ болон хээрэ байгаа бүхы зүйл, ²⁹ бүхы эд зөөриинь хаман абажа, эхэнэрнүүдыень болон хүүгэдыень баряанда абаба.

³⁰ Энээнэй удаа Яков Симеон Левий хоёрто иигэжэ хэлээ:

– Таанар намда гай тодхор асарбат! Энэ нютагай яһатан, ханаһаан, пэриizzi обог зон бултадаа бидэндэ хоролхохо. Бидэ үсөөмди. Хэрбээ тэдэнэй хамта бидэнэй урдаһаа дайлаа һаань, бидэ бултадаа усадхагдахабди!

³¹ Зүгөөр Симеон Левий хоёр иигэжэ харюусаба:

– Энэ нютагаархинай дүү басагыемнай янхан эхэнэр мэтээр доромжолһоной удаа бидэ абяа шэмээгүй хуужа байха юм гүбди?!

Яковай Бэт-Ээл бусалга

35 ¹ Бурхан Яковта иигэжэ айладхаба:

– Зай, Бэт-Ээл хүрэтэр нүүгээд, тэндээ хуурижа! Олон жэлэй урда тээ Эсаав ахаһаа зугадан тиишээ ошоходошни, Би шамда үзэгдөө һэм. Ши тэндэ ошоод, Намае хүндэлэн, үргэлэй шэрээ зохёон бари!

² Тиимэхээ Яков гэр бүлэдөө болон өөрын бүхы зондо иигэжэ хандаба:

– Таанадта байһан бурхадай дүрсэнүүдые абажа хаягты, удаань бээе угаагаад, хубсаһа хунараа хэлгэгты. ³ Удаань эндэхээ хүдэлэн, Бэт-Ээл руу нүүхэбди. Тэндэ би Бурханда үргэлэй шэрээ барихаб. Тэрэ

болбол зоболондо ороhon үедэмни тyhалаа, минии ябаһан газарта намтай хамта байлсаа.

⁴ Албата зонинь абажа ябаһан бүхы бурхадай дүрсэнүүдые, шэхэ-нэйнгээ сахаригуудые абаад, Яковта үгэбэ. Эдэ бүгэдые Яков Шэхээм хотодо дүтэ байһан нэгэ сарса модон доро булаба.

⁵ Тэдэнэй аян замдаа гарахада, оршон тойронхи хотын зон гэнтэ Бурханһаа айжа эхилбэ. Тиигэжэ Яковай хүбүүдэй хойноһоо хэншые дахажа, тэдэндэ довтолбогүй.

⁶ Яков бүхы зоноо, мал хүрэгөө абан, Ханаһаан орон нютагай Лүүз, ондоогоор хэлэбэл, Бэт-Ээл гэдэг газар ерэжэ хуурижаба. ⁷ Тэндээ тэрэ үргэлэй шэрээ бүтээбэ. Тиигээд Яков энэ газараа «Эль-Бэт-Ээл», оршуулбал, «Бэт-Ээлэй Бурхан» гэжэ нэрлэбэ. Юундэб гэбэл, урдань Яковай Эсаав ахаһаа тэрьедэхэ үедэ эгээл тэндэ Бурхан Өөрыгөө Яковта элрхэйлээ бэлэй.

⁸ Тиихэдэ Рэбээккае хүхэээ хүхүүлжэ хүн болгоһон хүгшэн Дэ-боораа наһа баража, тэрэниие Бэт-Ээлэй урда талада байдаг нэгэ сарса модоной дэргэдэ газар малтажа, хүдөөлүүлээ бэлэй. Тэрэ газар «Аллоон-Бахуут», оршуулбал, «Гашуудалай сарса модон» гэжэ нэрэшээ һэн.

⁹ Яковай иигэжэ Месопотамиһаа бусажа ерэхэдэ, Бурхан тэрээндэ дахин үзэгдэжэ, дахин үрээбэ. ¹⁰ Бурхан тэрээндэ иигэжэ айладхаа:

– Мүнөө болотороо ши эхэ, эсэгынгээ үгэһэн «Яков» гэжэ нэрээр ябааш. Харин энэ саһаа эхилэн, ши Минии үгэһэн «Израиль» нэрэтэй болобош.

¹¹ Бурхан тэрээндэ үшөө иигэжэ айладхал буулгаа:

– Би Түгэс Хүсэтэ Бурхамби. Үри хүүгэдээр үнэр үдхэн боложо, тоо томшогүй олон уг удамтай байхаш болтогой! Шинии уг удамһаа нэгэ ехэ үндэһэ яһатан бии болоод, тэдэнһээ үдэн, хэдэн улас бии болохо. Шинии үри хүүгэдһөө хожомынь олон хаашуул түрэхэ. ¹² Абраһаам болон Исаагта үмсэ болгон үгэхөөр найдуулһан тэрэ орон нютагые Би шамда үргэхэб. Тиигээд тэрэ газар шинии үхи хүүгэдээр үеһөө үедэ дамжан байдаг угай газар болохо.

¹³ Тиигээд Бурханай хажууһаань холодоходо, ¹⁴ Яков Бурханай тэрээнтэй хөөрэлдэһэн газарта шулуун хүшөө бодхоогоод, унда болон олива модоной тоһо дээрэнь сүршэбэ. ¹⁵ Тиигээд Яков тэрэ газараа «Бэт-Ээл», оршуулбал, «Бурханай үргөө» гэжэ нэрлэбэ.

Бэньямиинэй түрэлгэ ба Рахээлэй наһа баралга

¹⁶ Удаань тэдэ Бэт-Ээлһээ хүдэлжэ, Эпраатаһаа, ондоогоор хэлэбэл, Бэтлэһээм хотоһоо, нилээд ябаад байхадань, Рахээл үхибүү түрэхээе

үбдэжэ эхилбэ. Энэ удаа Рахээл угаа хүндөөр үбдөө. ¹⁷ Иигэжэ үхибүү түрэхөөр зобожо байха үедэнь хүүгэдэй хүйһэ хүндэдэг хүгшэн тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бү ай! Ши үшөө нэгэ хүбүүтэй болобош!

¹⁸ Гэбэшье Рахээл тэсэнгүй, ами табижа байхадаа хаяхан түрэн хүбүүндэ «Бэн-Онии», оршуулбал, «Минии зоболонгой хүбүүн» гэжэ нэрэ үгөөд, наһа бараба. Зүгөөр эсэгэнь хүбүүндэ ондоо нэрэ – «Бэньямиин», оршуулбал, «Эсэгэ болохо минии баруун талада нууха хүбүүн» гэжэ нэрэ үгэбэ.

¹⁹ Тиигэжэ Рахээлэй наһа барахада, Яков һамганайнгаа шарил Эпраата, ондоогоор хэлэбэл, Бэтлэһээм ошохо харгын хажууда хүдөөлүүлээд, ²⁰ булаша хүүр дээрэнь шулуун хүшөө бодхобо. Мүнөөшье хүрэтэр Рахээлэй хүүр дээрэ табиһан нангин шулуун тэндэ байдаг зандаа.

²¹ Израиль нэрэтэй болоһон Яков аян замдаа саашаа ябаад, Мигдаал-Эдэр гэдэг газарта дүтэ майханаа зохёон нуурижаба.

²² Тэндэ байхадаа ууган хүбүүн Рэүбээн эсэгынгээ бага һамган Билһаатай унтаа. Энээн тухай эсэгэнь мэдэбэ.

Яковай хүбүүд

Яков арбан хоёр хүбүүдтэй бэлэй. ²³ Лэһаа һамганһаань Яковай ууган хүбүүн Рэүбээн, Симеон, Левий, Иуда, Иссахаар ба Зэбүлүүн гараа. ²⁴ Рахээл һамганһаань Иосиф ба Бэньямиин гараа. ²⁵ Рахээлэй зараса эхэнэр Билһааһаа Даан ба Напталии гараа. ²⁶ Лэһаагай зараса эхэнэр Зилпааһаа Гаад ба Ашээр гараа. Эдэ хүбүүдэйн олонхинь Яковай Месопотамида байхада түрөө бэлэй.

Исаагай наһа баралга

²⁷ Тэрэ үедэ Яковай эсэгэ Исаак Кирьяат-Арбаагай, ондоогоор нэрлэбэл, Хэброон хотын ойрохоно Мамрээдэ ажаһууһан юм. Урдань Исаак Абраһаам эсэгэтээ хамта тэндэ ажаһуужа байһан юм. Яков тэндэ ошожо, эсэгэтээ уулзаба.

²⁸⁻²⁹ Исаак үндэр наһа наһалжа, зуун нятайдаа наһа бараба. Тэрэ үбгэртэрөө ябаад, үзэхэ юумээ үзөөд, хараха юумээ хараад, элинсэг хулинсагуудтаа мордоо бэлэй. Эсаав Яков хоёр хүбүүдын эсэгээ хүдөөлүүлбэ.

Эсаавай үри һадаһад

36 ¹ Энэ хадаа Эсаавай, ондоогоор тэрэниие нэрлэбэл, Эдоомой угай бэшэг юм. ² Эсаав Ханаһаан орон нютагһаа һамгадые

абаа. Хээт яһатан Элооной Адаае, хиив яһатан Цибэһооной хүбүүн Анаагай басаган Оһолибамаае, ³ мүн Ишмаһээлэй басаган Басэмаадые тэрэ һамган болгон абаа юм. Басэмаадай аха Нэбайһоот бэлэй.

⁴ Эсаав Адааһаа Элипааз, Басэмаадһаа Рэүһээл, ⁵ мүн Оһолибамааһаа Еһүүш, Ялаам ба Коорах хүбүүдтэй болобо. Эдэ Эсаавай хүбүүд Ханаһаанда түрэнэн болоно.

⁶ Һамгадаа, хүбүүд басагадаа бултыень, хамаг албата зоноо мүн адуу малаа дууһыень, Ханаһаанда байхадаа олоһон бүхы эд зөөриее абаад, Эсаав дүүһээ холодон, ондоо орон дайда нүүжэ ошобо. ⁷ Ушар гэхэдэ, тэдэ хоёр тус бүридөө угаа олон мал адууһатай боложо, зэргэлээд ажамидархадань, бэлшээри, уһан хүртэхөө болиһон юм. ⁸ Эсаав Эдоом ороной Сэһиир гэдэг хада уулата нютаг ерэжэ һуурижаба.

⁹ Эсаавай уг удам «эдоом» гэдэг нэрэтэй үндэнэ яһатан болобо. Тэдэ Сэһиир орон дайдын хадалиг газараар байрладаг болоо һэн. ¹⁰ Эсаавай хүбүүд: Адааһаа гараһан Элипааз, Басэмаадһаа түрэнэн Рэүһээл. ¹¹ Элипаазай хүбүүд: Тэмаан, Омаар, Цэпоо, Гатаам, Кэнааз. ¹² Элипаазай Тимнаа гэдэг бага эхэнэрһээ хүбүүн түрэжэ, тэрэниие Амалээг гэжэ нэрлэбэ. Эсаав Адаа хоёрой уг удамынь эдэл болоно.

¹³ Эсаав Басэмаат хоёрһоо түрэнэн хүбүүн Рэүһээл. Рэүһээлэй хүбүүд: Наахат, Зээрах, Шаммаа, Миззаа гэгшэд.

¹⁴ Эсаав Цибэһооной Анаагай басаган Оһолибамааһаа Еһүүш, Ялаам ба Коорах гэдэг гурбан хүбүүдтэй болоо бэлэй.

¹⁵⁻¹⁶ Эсаав Адаа хоёрһоо түрэнэн ууган хүбүүн Элипаазай хүбүүд Тэмаан, Омаар, Цэпоо, Кэнааз, Коорах, Гатаам, Амалээг өөр өөрын обог аймаг бүрилдүүлжэ, эхи табигшадынь болоо һэн. Тэдэ бултадаа Эдоом орон дайдада ажамидардаг бэлэй.

¹⁷ Эсаав Басэмаат хоёрһоо түрэнэн хүбүүн Рэүһээлэй хүбүүд Наахат, Зээрах, Шаммаа, Миззаа гэгшэд мүн лэ тус тустаа обог аймаг бүрилдүүлжэ, эхи табигшадынь болоо. Эдэнэрэй обог зонинь мүн лэ Эдоомдо ажаһуудаг һэн.

¹⁸ Эсаав Цибэһооной Анаагай басаган Оһолибамаа хоёрһоо түрэнэн хүбүүдынь Еһүүш, Ялаам, Коорах гэгшэд мүн лэ гурбан обог аймагай эхи табяа һэн.

¹⁹ Иигэжэ Эсаавай уг удам обог аймагайнгаа эхи табигшад болоһон байна. Иигэжэ Эдоом улас түрэ бии болоһон түүхэтэй.

²⁰ Эсаавай Сэһиир, үгышье һаа, Эдоом орон дайда руу ошохын урда тээ Хорий яһатан Сэһиир гэдэг хүнэй үри һадаһад болохо Лотаан, Шобаал, Цибэһоон, Анаа, ²¹ Дишоон, Ээцэр, Дишаан гэгшэд Эдоомой

газар нютагта ажагуудаг, Сэһиирэй уг удам болохо хорио обог аймагай эхи табигшад болоһон байгаа.

²² Лотаанай хүбүүд: Хорио, Һэмаам. Лотаанай эгэшэ Тимнаа бэлэй.

²³ Сэһиирэй Шобаалай хүбүүд Алваан, Манаахат, Гэбаал, Шэпоо ба Онаам болоно.

²⁴ Сэһиирэй Цибэһоон хадаа Аяа ба Анаа гэжэ хоёр хүбүүдтэй, Анааниинь Цибэһоон эсэгынгээ элжэгэнүүдые адуулжа ябахандаа, хээрэ халуун аршаан олоһон түүхэтэй.

²⁵ Анаа Дишоон гэжэ хүбүүтэй, Оһолибамаа гэжэ басагатай болоо һэн. Тэрэ басаганиинь Эсаавта хадамда гараһан түүхэтэй. ²⁶ Анаагай Дишоон Хэмдаан, Эшбаан, Итраан ба Хэраан гэдэг дүрбэн хүбүүдтэй болоо бэлэй.

²⁷ Ээцэрэй хүбүүд Билһаан, Заваан ба Акаан.

²⁸ Дишаанай хүбүүд: Ууц ба Араан. ²⁹ Иигэжэ хорио яһатан Сэһиирэй уг удам болохо Лотаан, Шобаал, Цибэһоон, Анаа, ³⁰ Дишоон, Ээцэр, Дишаан гэгшэд Сэһиир орон дайдын тэрэ олон обог аймагуудай эхи табигшад болоо бэлэй.

³¹ Израильшуудай хаантай болоодүй байха үедэ Эдоом орондо өөһэдын хаашуул байһан юм. ³² Бэһоорой хүбүүн Бээла Эдоомой эртэ урдын хаан байгаа, Динһабаа хотодо ажагуугаа.

³³ Бээлын наһа бараһан хойно Боцраа хотын Зээрахай Ёваав хаан шэрээдэ нуугаа бэлэй.

³⁴ Ёваавай наһа бараһанай хүүлээр Тэмаан ороной Хушаам хаан шэрээ эзэлбэ.

³⁵ Хушаамай наһа барахада, Авиит хотын Бэдаадай хүбүүн Ёадаад хаан шэрээдэ нууба. Моһааб нютагта дайнай болоходо, мидиан обог аймагые хюдагша тэрэ үнөөхи Ёадаад бэлэй.

³⁶ Ёадаадай наһа барахада, Масрэкаа хотын Самлаа хаан болоо һэн.

³⁷ Самлаагай наһа барахада, Евфрат мүрэнэй эрьедэхи Рэхобоот хотын Саул хаан шэрээдэ нууба.

³⁸ Саулай наһа бараһанай удаа Ахбоорой хүбүүн Бааһал-Ханаан хаан болобо.

³⁹ Ахбоорой хүбүүн Бааһал-Ханаанай наһа барахада, Пааһу хотын Ёадаар хаан шэрээдэ нууба. Ёадаар Мэһэтэбээл гэдэг басага һамга абаа бэлэй. Тэрэ Матрээдэй басаган һэн. Матрээд Мэзаһаабай хүбүүн бэлэй.

⁴⁰ Эсаавай удамһаа мүн лэ олон угууд бии болоо. Тэдэниие нэрлэбэл, Тимнаа уг, Алваа уг, Етээт уг, ⁴¹ Оһолибамаа уг, Элаа уг, Пиноон уг, ⁴² Кэнааз уг, Тэмаан уг, Мибцаар уг, ⁴³ Магдигһээл уг, Ираам уг. Эдоомой угууд эдэ бэлэй. Тэдэ Эдоомой орон дайдада өөһэдын мэдэлэй газартай

боложо, хуурижахан ушархаань газар нютагынь тэдэнэй нэрээр нэрлэгдээ бэлэй. Эдоом уласай эдэ бүхы угууд Эсаавһаа үдэн гараһан түүхэтэй.

Иосиф ба аханарынь

37 ¹ Яков Исаак эсэгынгээ наһа баратар Ханаһаан орон дайдада ажаһуугаа.

² Яковай гэр бүлын түүхэ эндэхэ эхилнэ.

Яковай хүбүүн Иосиф арбан долоо наһаа гүйсөөд, эсэгынгээ бага һамгад болохо Билһаа, Зилпаагай хүбүүдтэй хамта хони, ямаа адуулдаг болоо һэн. Аханарайнгаа юу хэһые тэрэ эсэгэдээ хоблодог байгаа.

³ Үндэр наһатай болоһон хойнонь түрэнэн Иосифтоо Израиль бусад хүбүүдхэ үлүү дуратай бэлэй. Тиигээд тэрэ Иосифто үргэн хамсытай, ута хормойтой, гоё найхан дэгэл бүтээжэ үмдэхүүлхэ болобо.

⁴ Аханарынь эсэгэмнай маанадта орходоо тэрээндэ үлүү дуратай гэжэ харахадаа, атаархан, Иосифые үзэн ядадаг болобо, тэрэнтэй эбтэйгээр харилсажа шадахаяа болибо.

⁵ Нэгэтэ Иосиф зүүдэ хараба. Тиигээд тэрэ зүүдээ аханартаа хөөрбэ, тиихэдэнь тэдэ Иосифые бүришые үзэн ядадаг болобо.

⁶ – Шагнагты, – гэбэ Иосиф. – Ямар зүүдэ зүүдэлһыемни! ⁷ Таряалан дээрэ бидэ хадаһан таряагаа хэһэг хэһэгээрнь багсалан боожо байна хэбэртэйбди. Минии уяһан сомоо гэнтэ газарһаа бодоод согсойшобо, харин таанадай уяһан боолтонууд тэрэниие хүрээлэн, урдаһаань мүргэн, доро дохёол.

⁸ Тиихэдэнь аханарынь хэлэбэ:

– Тиихэдэе ши манай хаан болохо гээ гүш? Үнэхөөр маанадай дээрэ гараха гэжэ байна гүш?

Иигэжэ тэдэ энэ зүүдэнһөөнь боложо, тэрэниие бүри ехээр үзэн ядадаг болобо.

⁹ Иосиф дахин зүүдэ хаража, тэрээнээ баһал аханартаа хөөрбэ:

– Шагныт, би ондоо нэгэ зүүдэ зүүдэлээб. Зүүдэндэмни наран, һара болон арбан нэгэн одо мүшэд намда доро дохин байна гэжэ үзэгдэбэ!

¹⁰ Энэ зүүдээ эсэгэдээ хөөрэхэдэнь, эсэгэнь хүбүүгээ харааба:

– Ямар зүүдэ харадаг хүмши? Бишые, эхэшнишые, шинии аханаршые шамда ерэжэ, хүлдэшни хүгэдэн унаха болоно гүбди?

¹¹ Аханарынь Иосифто атаархан хоролхобо, харин эсэгэнь энэ хөөрөөнь һанаандаа хадууба.

¹² Яковай гэр бүлэ Хэброон хотын хажуудахи тала газарта ажаһуудаг байгаа. Нэгэтэ хүбүүдынь эсэгынгээ мал Шэхээм хотын ойрохоно адуулжа байба ха. ¹³ Тиигээд Израиль Иосифтоо хэлэбэ:

– Аханаршни Шэхээмэй хажуугаар малаа адуулжа байна хаш. Би шамайе тишэнь эльгээхэм.

– Зай, – гэжэ Иосиф зүбшөөбэ.

14 – Ябыш даа, – гэжэ эсэгэнь хэлэбэ. – Аханаршни мэндэ гү, малынь ямар бэ гэжэ мэдээд эрэ.

Тиигээд эсэгэнь тэрэниие ябуулжа, Иосиф Хэброонһоо гараад, Шэхээмдэ дүтэ ерэбэ. **15** Аханарайнгаа байһан газар бэдэржэ, хээрэ талаар ябажа байхадань, танигдаагүй хүн ушарба.

– Ши эндэ юу бэдэрнэш? – гэжэ тэрэ асууба.

16 – Би аханараа бэдэрнэб, – гэжэ Иосиф харюусаба. – Хаана тэдэмни малаа адуулнаб, хэлыт?

17 – Тэдэшни эндэхэ ябаа, – гэбэ тэрэ. – Дотаан ошохомнай гэжэ хэлэхыень би дуулаа нэм.

Иосиф тэндэхэ ябажа, аханараа Дотаанда олобо.

18 Тэдэнэр Иосифой ерэжэ ябахые холоһоо хараад, алаха гэжэ хоорондоо хэлсэбэ.

19 – Энэ манай зүүдэлдэг ноён ерэбэ, – гэжэ тэдэ хөөрэлдэбэ. **20** – Тэрэниие барижа алаад, шэргэһэн худаг руу хаяя. Тиигээд тэрэниие арьяатан барижа эдэе гэжэ хэлэхэбди. Эгээл тиигээд тэрэнэй зүүдэн хэр үнэн дээрээ бээлэгшэ ааб гэжэ харахабди!

21 Харин эгээл аха болохо Рэүбээн энээниие дуулаад, бусадһаа тэрэниие абархые оролдон, иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэниие хороогоод яахамнайб. **22** Шуһа урдахуулаад яахамнайб? Уһа суглуулдаг хээрын нүхэн руу амидыгаар хаяйт. Харин ами наһыень өөһэдөө бү таһалдуулагты.

Үнэн дээрээ тэрэ Иосифые абаржа, эсэгэдээ амиды мэндэ эльгээхэ гэжэ ханаһан байгаа.

23 Иосифой аханартаа ерэхэдэнь, тэдэ үргэн хамсытай, ута, гоё найхан дэгэлыень хуулажа абаад, **24** өөрыень уурай худаг руу хаяба.

25 Тиигээд Рэүбээнэй үгы байха үедэ Яковай бусад хүбүүд эдэе хоол барихаяа һуун байтараа холоһоо ерэжэ ябаһан тэмээн хамбы хараба. Энэ хадаа ишмаһээл обогой наймаашад Галаад хотоһоо Египет руу анхилма найхан үнэртэй гүгэл болон бусад угаа үнэтэй ашаа аралжаа наймаа эрхилхээе абаашажа ябаба. **26** Тиигээд Иуда аха дүүнэртээ иигэжэ хандаба:

– Дүүгээ алаһанай ямар олзо байхаб? Адхалан шуһа нюуха хэрэг гараха. **27** Тиихын орондо дүүгээ ишмаһээл наймаашадта худалдая, тиигээд гарнайшые сэбэр үлэхэ. Юуншые һаа, манай түрэхэн дүү, манай мяханай таһардаһан ха юм.

Аха дүүнэрын зүбшөөбэ.

²⁸ Мидианай наймаашадай дүтэлэн ерэхэдэ, аханарын Иосифые худагһаа гаргаад, хорин шээкэл сагаан мүнгөөр худалдаба. Ишмаһээлэй наймаашад Иосифые Египет руу абаад ошобо.

²⁹ Рэүбээн бусажа, худаг руу тонгойжо харахадаа, Иосифой үгы байһаниие обёоржо, хубсаһаа урижа, уйлан шаналба.

³⁰ – Одхон хүбүүмнай үгыл! – гэжэ дүүнэртээ ерээд, Рэүбээн хэлэбэ. – Харин би яахабиб? Һалаалби даа.

³¹ Иосифой аханар эшэгэ гаргаад, Иосифой үргэн хамсытай, ута найхан дэгэлые шуһанда зуураад, ³² Яков эсэгэдээ абаашажа харуулба.

– Бидэ хээрэдэ энээниие олообди. Танай хүбүүнэй хубсаһан бэшэ бээ? – гэжэ асууба. ³³ Яков дэгэлые харамсаараа танижа хашхарба:

– Хүбүүнэйм самса! Тэрэниием зэрлиг арьяатан бажуугаа! Алаа, эдэ гээшэл Иосиф хүбүүем!

³⁴ Хубсаһа хунараа удара татаад, ташаадаа гансал үнэгүй шэрүүн бүдэй удархай үлээгөөд, Яков олон хоногой туршада хүбүүгээ шаналан бархиржа байгаа. ³⁵ Хүбүүд, басагадынь наатуулха, һамааруулха гэжэ ерэхэдэнь, Яков:

– Үгы! Би үхэлэй орон руу ошон ошотороо хүбүүнэйнгээ хойноһоо уйлан гашуудан байхаб! – гэдэг байба.

³⁶ Тэрэ үедэ мидиан обог аймагай наймаашад Иосифые Египет абаашаад, фараоной түшэмэл, харуулай дарга Потипаарта богоол болгон худалдаба.

Иуда Тамаар хоёр

38 ¹ Тэрэ сагта Иуда аха дүүнэрээ орхин, уруудажа, Адуллаам хотын Хираа гэжэ нэрэтэй нэгэ хүнтэй хүршэ боложо байрлаба. ² Тэндэ байхадаа Иуда Ханаһаан яһатан Шуһаа гэдэг нэгэ хүнэй басага хаража, һамга абаба. ³ Тэрэнь хээлитэй боложо, хүбүү түрэбэ. Иуда тэрээндээ Ээр гэжэ нэрэ үгэбэ. ⁴ Һамганиинь дахин хээлитэй боложо, хоёрдохи хүбүү түрэбэ, тэрээндээ Онаан гэжэ нэрэ үгэбэ. ⁵ Удаань Иудын һамгантаяа Хэзиибтэ байха үедэ һамганиинь гурбадахи хүбүүгээ түрэжэ, Шэлаа гэжэ нэрэ үгэбэ.

⁶ Иуда ууган хүбүүн Ээрэй томо болоходонь, Тамаар гэдэг басага һамга абажа үгэбэ. ⁷ Зүгөөр ууган хүбүүн Ээртэнь Эзэн дурегүй бэлэй, тиимэһээ Эзэн Ээрые усадхаба.

⁸ Тэрэ үеын заншалай ёһоор, үхи хүүгэдгүй хүнэй наһа барабал, дүүниинь наһа барагша ахынгаа һамга абажа, гал гуламтыень унтаруулдаггүй бэлэй. Тиимэһээ Иуда хоёрдохи хүбүүн Онаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Ши наһа бараһан ахынгаа һамган Тамаарда ошожо, гэрлээд, ахынгаа гал гуламтыг саашань үргэлжэлүүлэ.

⁹Зүгөөр Тамаарай түрөө һаань, үхибүүнийнь тэрэнэй бэшэ, наһа бараһан ахынь гэжэ тоологдохо ёһотойдо Онаан эбсэхэгүй байжа, Тамаартай унтаха бүридөө тэрэниие хээлитэй болгохогүйн тула үрэ һалайгаа газарта адхаруулдаг һэн. ¹⁰Иимэ ябадалда Эзэн Бурхан дурагүй байгаа, тиимэхээ тэрэнэй түлөө Тэрэ Онааниие хорообо.

¹¹Тэрэнэй удаа Иуда Тамаарта иигэжэ хэлэбэ:

– Минии хүбүүн Шэлаа үшөө бээе хүсөөдүй байна, ехэ болоторынь эсэгынгээ гэртэ бусаад, бэлбэһэн эхэнэр мэтээр ажаһуулши.

Харин Иуда үнэхөөр Тамаарые Шэлаада үгэхэ дурагүй байгаа. Тамаартай гэрлэжэ, Шэлаа аханартаа адляар мүн лэ Эзэн Бурханда шийдхүүлэгдэжэ, алуулна аа гү гэжэ тэрэ айһан байгаа. Тиигээд Тамаар түрхэмдөө бусаа һэн.

¹²Хэдэн жэлэй үнгэрһэнэй удаа Шуһаа гэдэг хүнэй басаган болохо Иудын һамган наһа бараба. Гашуудаха сагай дүүрэнэй һүүлээр Иуда өөрын анда нүхэр Адуллаам хотын Хираатай хамта Тимнаа хотын хажуугаар бэлшэжэ байһан хонин хүрэгтөө нооһыень хайшалхаяа ошоо бэлэй.

¹³Хадам абамни хонидойнгоо нооһо хайшалхаяа Тимнаа зорибо гэжэ дуулаһан Тамаар ¹⁴үбгээ алдаһан эхэнэрнүүдэй үмдэдэг хубсаһаяа һэлгээд, нюураа нэмэргээр бүглөөд, Тимнаа ошодог харгыда байдаг Энааһим хотын хэрэмэй бартаануудай хажууда ошожо һууба. Шэлаагай бээе хүсөөшье һаань, Иуда тэрэниие өөртэйнь гэрлүүлхэ дурагүй гэшые Тамаар ойлгоһон байгаа.

¹⁵⁻¹⁶Иуда харгы зам дээрэ һуужа байһан эхэнэрые хараашье һаа, танибагүй. Нюурынь нэмэргээр бүглөөтэй байхадань, янхан эхэнэр гэжэ һанаа. Тиимэхээ тэрэ эхэнэртэ эрьежэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Танайда ошожо, хамта унтая.

– Тиигээ һаа, та намда юу үгэхэбта? – гэжэ Тамаар асууба.

¹⁷– Би шамда эшэгэ эльгээхэб, – гэжэ Иуда харюусаба.

– Зай, тиигэбэл, тэрэнээ эльгээхэ гэнэнэй бариса болгон, намда нэгэ юумэ орхигты, – гэбэ Тамаар.

¹⁸– Ямар юумэ бариса болгон үгэхэбиб? – гэжэ Иуда асууба.

– Хүзүүндээ зүүһэн тамгаяа ооһортойнь, гартаа байһан тулгуураа намда үлөөгты, – гэжэ Тамаар харюусаба. Иуда эриһэн юумыень тэрэ эхэнэртэ үгөөд, тэдэнэйдэ ошожо, хамта унтаба.

Тамаар хээлитэй болоһоноо удангүй ойлгобо. ¹⁹Тэрэ нюураа бүглэһэн нэмэргээ тайлаад, бэлбэһэн эхэнэрэй хубсаһа дахин үмдэбэ.

²⁰Иудын эшэгэ эльгээжэ, бариса болгожо үлөөһэн юумэээ тэхэрюулхэээ Адуллаам хотын Хираа нүхэрөө ябуулхадань, тэрэнь хэды шэнээн бэдэрээшье наа, эхэнэрые олобогүй. ²¹Тиигээд тэндэхи зонһоо тэрэ асууба:

– Энааһим хотодо харгын хажууда нуугааша янхан эхэнэр хаана гээшэб?

Зүгөөр тэдэ:

– Тэндэ ямаршые янхан эхэнэр нуугаагүйл, – гэжэ харюусаба.

²²Нүхэрынь бусажа ерээд, Иудада хэлэбэ:

– Би тэрэниие олоогүйб. Харин нютагай зон тэндэ ямаршые янхан эхэнэр үгы һэн гэжэ хэлэнэл.

²³Иуда харюусаа һэн:

– Тэрэниие олохо гэжэ оролдобол, амитанай наадан болохо жэшээтэй байна. Үгэхэ гэхэн эшгээе шамаар эльгээһэн ушарһаам тэрэ эхэнэрые мэхэлээ гэжэ намайе хэншые буруу болгохогүй.

²⁴Гурбан харын үнгэрөөд байхада, Иудада зон дуулгаба:

– Танай бэри Тамаар янхан мэтэ һальхайраад, тэрээнһээ байтагай хээлитэй болоод байна.

– Тэрэниие гэрһэнь шэрэжэ гаргаад, олоной урда галдаха хэрэгтэй, – гэжэ Иуда харюусаба.

²⁵Зүгөөр зоной Тамаарые гэрһэнь шэрэжэ гаргаха гэхэдэ, тэрэ хадам эсэгэдэм иигэжэ хэлыт гэбэ:

– Намайе хээлитэй болгоһон хүн намда хүзүүндээ зүүжэ ябаһан оһортой тамга, тулгуураа орхёод ошоо һэн. Тэрэ юумэнүүдыень танда эльгээнэб. Хэнэй зөөри гээшэб гэжэ та элирүүлхэ гүт?

²⁶Иуда өөрынгөө тамга, тулгуур тэрэ дары танижа, иигэжэ хэлэбэ:

– Би ехэ зэмэтэйб, бурууб. Шэлаа хүбүүндээ һамган болгожо тэрэниие үгөөгүй ушарһаа тэрэнэй урда мянга дахин бурууб.

Тэрээнһээ хойшо Иуда Тамаартай унтаагүй бэлэй.

²⁷Тамаарай нарайлха сагай ерэхэдэ, умай соонь хоёр эхир үхибүүнэй байһаниинь мэдэгдэбэ. ²⁸Хүүгэдэйн нэгэнэй гаража эхилхэдэ, нэн түрүүн гарын бултайба. Хүйһэ хүндэжэ байгша эхэнэр гартань улаан утаһа уяжа, иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ хүүгэн ахань болоно.

²⁹Зүгөөр нялха гараа һөөргөн татажа абаба, нүгөө хүүгэниинь гаража ерэбэ. Тиихэдэнь хүйһэ хүндэгшэ тэрээндэ хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Ши хайшан гээд һэтэ гараабши?

Тиигээд тэрээндэ «Пээрэц», оршуулбал, «Һэтэлэгшэ» гэжэ нэрэ үгтэбэ. ³⁰Хойноһоонь гартаа улаан утаһатай хүбүүн гараба. Тэрээндэ «Зээрэх», оршуулбал, «Шад улаан», гэхэн нэрэ үгтэбэ.

Иосифые жүрөөдэлгэ ба шорондо хаалга

39 ¹ Ишмаһээл обог аймагай наймаашад Иосифые Египет руу абаашажа, богоол болгон, Египедэй фараоной түшэмэл, харуулай дарга Потипарта худалдаһанайнь удаа ² Иосиф тэрэнэй гэртэ байжа, ажалынь хэдэг болобо.

Эзэн тэрэнииe анхаржа, үршөөдэг байһан ушарһаа Иосифой хэһэн ажал хододоо урагшатай, һайн бэлэй. ³ Эзэнэй туһаламжаар тэрэ залуу хүнэй хэһэн ажал бүхэниинь амжалтатай гэжэ Потипаар ажаглан хараба. ⁴ Тиимэһээ тэрэнэй һанаанда Иосиф тааруу боложо, эзэниинь Иосифые гэр байрын зонхилогшо болгоод, хамаг эдлэжэ байһан юумээ тэрээнэй харюусалга доро даалгаба. ⁵ Тэрэ гэһэнһээ хойшо Эзэнэй Иосифые үрежэ эхилхэдэ, Потипаарай эд зөөри, мал хүрэгынь, таряалангуудынь, юрэдөө, бүхы юумэниинь дэлгэржэ, олошоржо эхилбэ. ⁶ Хамаг ажахыгаа эрхилхыень Иосифто найдаад, Потипаар юуншые тухай һанаагаа зобохоёо болёод, гансал эдихэ ууха ажалтай болобо.

Иосиф бэээршые, шэг шарайгааршые сэбэр гоё бэлэй. ⁷ Эзэнэйнь һамган Иосифто анхаралаа ехэтэ хандуулдаг боложо, тэрэниие ехээр хүсэһэндөө иигэжэ хэлэбэ:

– Намтай унтыш даа.

⁸ Иосиф энээнһээн эрид арсажа, иигэжэ харюусаба:

– Эзэмни гэрэйнгээ бүхы юумэ намда этигэн даалгажа, өөрөө юундэшые һанаагаа зобохоёо болёо. ⁹ Энэ гэртэ намайе өөртөө адли эрхэтэй болгожо, һамганһаа бэшые минии гарта үгөө. Би эндэ юушые хэхэ эрхэтэй болоһоншые һаа, эзэнэйнгээ гэргэ эдлэжэ, намайе үргэдэг Бурханай урда нүгэл абажа, иимэ муухай хэрэг хэжэ шадахагүйб.

¹⁰ Үдэр бүри энэ эхэнэр Иосифые үгэдөө оруулхаяа оролдобо, зүгөөр Иосиф тэрэнтэй унтахаяа огто арсадаг һэн.

¹¹ Теэд нэгэтэ гэртэ хүнэй үгэдэ Иосифой ажалаа хэхээе тишшээ ороходонь, ¹² эзэнэйнь һамган хубсаһандань аһажа, дахин хэлэбэ:

– Намтай хэбтыш.

Харин Иосиф гадар хубсаһаяа тэрэнэй гарта орхёод, гэрһээ гүйжэ гараба. ¹³ Иосифой гадар хубсаһанай гартань үлэһые Потипаарай һамган хараад, ¹⁴ гэрэйнгээ зарасанарые дуудаба:

– Харэгты, үбгэнэймни асарһан тэрэ еврей маанадые доромжолжо байна! Гэртэмнай орожо, намайе хүсөөрөө эдлэхэ гэжэ һэдэхэдэнь, би шангаар хашхарааб. ¹⁵ Һүхирхэ бархирхадамни тэрэ сошоод, хубсаһаяашые орхижо, хаяжа байгаад, гэрһээ гүйжэ гараба!

¹⁶ Тиигээд тэрэ эхэнэр үбгэнэйнгөө ерэтэр Иосифой хубсаһа хадагалба. ¹⁷ Потипаарай ерэхэдэнь, һамганиинь үнөөхи хэлээшээ дабтаба:

– Шинии асархан тэрэ еврей богоол манайда орожо, намайе хүсөөрөө эдлэхээр аашалаа. ¹⁸ Харин минии хашхархада, гадар хубсаһаяа эндэ хаяад, тэрьедээ.

¹⁹ Намганайнгаа хэлэхые дуулахадаа, Иосифой эзэн Потипаар ехэ уурлан сухалдажа, ²⁰ Иосифые түрмэ шороной оёрто хаяба. Тэрэ түрмэ шорондо Египедэй фараоной захиралтаар орогшо зон байдаг бэлэй.

²¹ Зүгөөр Эзэн тэндэшье тэрээнтэй байлсажа, үршөөл хайраяа элрхэйлбэ. Тиимэхээ түрмэ шороной ноёной ханаанда Иосиф тааруу болобо. ²² Тэрэ ноён хаагдаһан зоние хаража, түрмын бүхы ажал ударидаха ажал Иосифто даалгаба. ²³ Иосифой ямаршье ажал хэхэдэнь, Эзэн тэрээнтэй хамта байжа, үршөөдэг ушарһаа ажалынь урагшатай байжа, түрмэ шороной ноён Иосифто хамаг ажалаа даалгаад, өөрөө юундэшье оролсохоёо болибо.

Иосиф шорондо

40 ¹ Иосифой түрмэдэ ороһоной удаа нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада Египедэй хаанай ахалагша манзашан, үзэмэй дараһан архи аягалагшан хоёр эзэн хаанайнгаа урда зэмэтэй болобо. ² Фараон өөрынгөө эдэ хоёр түшэмэлдэ уурлан, ³ тэдэниие Иосифой хууһан түрмэ шороной ноёдто тушаажа, тэрэ шорон руу хаяхыень захирба. ⁴ Тиихэдэнь шороной дарга тэдэниие Иосифой гарта дамжуулжа, хаража байхыень даалгаба ха.

Тэдэ хоёр түшэмэл түрмэдэ удаан сагта хуухадаа ⁵ нэгэтэ хүни, нэгэн доро тус тустаа һонин зүүдэ зүүдэлбэд.

⁶ Иосифой үглөөгүүр тэдээндэ ерэхэдэ, тэдэ хоёр ехэл сэдхэхэлээ хүдэлгэһэн янзатайнууд байба.

⁷ – Ямар юумэнһээ ханаагаа зобобот? – гэжэ Иосиф асууба.

⁸ – Бидэ хоёр зүүдэ хараабди, зүгөөр удхыень тайлбарилха хүн эндэ үгы, – гэжэ тэдэ харюусаба.

– Бурханһаа ондоо хэншье зүүдэнэй удха зүб тайлбарилжа шадахагүй. Намда зүүдээ хөөрөжэ үгыт, – гэбэ Иосиф.

⁹ Тиигээд хаанай ахалагша үзэмэй дараһан архи аягалагшан зүүдээ хөөрөбэ:

– Минии урда үзэмэй модоной һөөг ургажа байна гэжэ зүүдэлээб.

¹⁰ Тэрэ һөөг гурбан халаатай. Тиигээд тэрэмни гэнтэ һалбаржа эхилбэ, сэсэглэбэ, тиигээд сэсэгэй хуурида жэмэс эдеэшэбэ. ¹¹ Гартамни фараоной хундага байһан ушарһаа би тэрэ үзэмэй шүүһые шахажа, архи болгоод, хундага руу юулээд, түргөөр гартань барюулааб.

¹² – Зүүдэнэйтнай тайлбари иимэ, – гэжэ Иосиф хэлэбэ. – Гурбан халаа гурбан хоног гээшэ. ¹³ Гурба хоноод байхада фараон таниие дахин дээшэнь үргэхэ, анхан эзэлжэ байхан тушаалдатнай бусааха, урданайхидаал мэтэ тэрээндээ хундага баридаг болохот. ¹⁴ Зүгөөр та бүхы юумэнэйнгээ найжархада, нам тухай ханаарайт. Намда үршөөл хайраа үзүүлжэ, фараондо нам тухай хэлэжэ, энэ түрмэхөө сүлөөлхэ арга хыт даа. ¹⁵ Үнэн дээрээ би ямаршые гэм хээгүй аад, өөрын еврей орон нютагһаа хүсөөр гаргагдажа, тэрээнһээ доройтон энэ харанхы нүхэн руу хаягдааб!

¹⁶ Египедэй фараоной ахалагша манзашан нүгөө түшэмэлэй зүүдэ ехэ найнаар тайлбариллаа гэжэ ханаад, Иосифто хандаба:

– Минии зүүдэнэй удха тайлбарилжа үгыт. Би толгой дээрээ хилээмэнэй гурбан дабхар түрсүүг табяад зогсожо байнаб гэжэ зүүдэлээб. ¹⁷ Тон дээрэхи түрсүүг соо фараондо гэжэ бариһан элдэб хилээмэнэй зүйл, тиигээд тэрэниие шубууд тоншоно гэжэ зүүдэ харааб.

¹⁸ – Танай зүүдэнэй тайлбари иимэ, – гэбэ Иосиф. – Гурбан түрсүүг – энэ гурбан үдэр гээшэ. ¹⁹ Гурба хоноод байхада Египедэй хаан таниие түрмэхөө гаргажа, толгойетнай таһа сабшаад, бэеыетнай модондо үлгэхэ. Тиигээд шубууд үхэхэн бэеыетнай тоншожо эдихэ.

²⁰ Гурба хоноод, Египедэй хаанай түрэнэн үдэр боложо, тэрэ бүхы түшэмэлнүүдээ суглуулан, найр наада түхээрбэ. Тэрэ үдэртөө эзэн хаан ахалагша манзашан болон үзэмэй дараһан архи аягалагшан тухайгаа ханажа, шоронһоо гаргуулан, олоной урда ерүүлээд, ²¹ ахалагша архи аягалагшаниие урид эзэлжэ байгаа тушаалдань бусаажа, тэрэ хаандаа дахин хундага баридаг хүн болобо. ²² Харин ахамад манзашаниие үлгэбэ. Иигэжэ бүгэдэ Иосифой хэлэгшэ, таагшаар болобо.

²³ Египедэй хаанай ахамад архи аягалагша түрмэхөө гараһан болобошые, Иосиф тушаа огто мартажархёо бэлэй.

Фараоной ахалагша түшэмэл болотороо Иосифой дэгжэлгэ

41 ¹ Тэрэ гэнээр хоёр жэл үнгэрбэ. Тиигээд Египедэй хаан иигэжэ зүүдэлбэ: Нил голой эрье дээрэ байна хэбэртэй, ² голһоо сэбэр тобир бэетэй долоон үнээн эрье дээрэ гараад, голой эрьейн бургааһан соо бэлшэбэ. ³ Тэдэнэй хойноһоо үргүүлһэн туранхай ондоо долоон үнээнүүд Нилэй уһанһаа гараба, тиигээд тобир үнээнүүдэй хажууда ошоод, ⁴ эдэ үргүүлһэн туранхай үнээнүүд сэбэр тобир бэетэй тэдэ долоон үнээнүүдые эдижэ эхилбэ. Эндэ хаан һэришэбэ.

⁵ Дахин унтахадаа, тэрэ ондоо зүүдэ хараба: нэгэ эшэхээ һайн шанартай, аяр долоон эдээшэг томо хоолос урган гараба. ⁶ Тэрэнэй

хойноо газархаа хоршогор, халуун халхинда хайруулжа муудахан долоон хоолос ургаба. ⁷Тиигээд энэ хоохон хоолосууд шэмээе абахан, хайн шанартай долоон хоолосые үрэхин залгиба! Хаан эндэ хэришэбэ. Тиигээд энэ юумэ бодото дээрээ бэшэ, зүүдэндэнь харагдаа гэжэ ойлгобо.

⁸Үглөөгүүрынь тэрэ ханаата болоод, Египедэй хамаг мэдэлшэдые болон сэсэн мэргэн тайлбарлагшэдые дуудан ерүүлээд, харахан зүүдээ хөөрэхэдэнь, хэншые тэрэниенй тайлбарилжа шадабагүй.

⁹Гэнтэ ахамад архи аягалагша Египедэй хаанда иигэжэ хандаба:

– Ай даа, буруу юумэ хэһэнээ мүнөө ханажархиба! ¹⁰Нэгэтэ та намда болон ахалагша манзашанда уурлаад, түрмэ шорондо хуулганаа ханана гүт? ¹¹Тиигээд нэгэ хүни бидэ хоюулаа ондо ондоо зүүдэ эли тодоор хараа һэмди. ¹²Тэндэ нэгэ залуу еврей, харуулай даргын богоол, бидэнтэй байлсаа. Бидэ тэрээндэ харахан зүүдэнүүдээ хөөрөбэди, тиихэдэмнай тэрэ тус тустамнай зүүдэншни ямар удхатайб гэжэ тайлбарилжа үгөө. ¹³Хэлэһэнэйнй ёһоор бүхы юумэн бүтээ: та намайе урдань эзэлжэ байһан тушаалдам табяат, нүгөөдэмни саазалуулагдаа.

¹⁴Египедэй хаан тэрэ дары Иосифто хүнүүдые эльгээбэ. Тэрэниие харанхы түрмэһөөнь гаргажа, һахал һамбайненй хюһаад, шэнэ хубсаһа үмдэхүүлээд, хаанда абаашаба. ¹⁵Египедэй хаан тэрээндэ иигэжэ хандаба:

– Би зүүдэ харааб, зүгөөр хэншые тэрэниием тайлбарилжа шаданагүй. Харин шамайе зүүдэ тайлбарилхадаа бэрхэ гэжэ дуулабаб.

¹⁶– Тэрэ минии бэлиг бэшэ, – гэжэ Иосиф харюусаба. – Бурхан лэ танай аша туһада зүб тайлбари үгэжэ шадаха.

¹⁷Тиихэдэнь хаан Иосифто хөөрэбэ:

– Нил голой эрьедэ байнаб гэжэ зүүдэлээб. ¹⁸Гэнтэ долоон тарган тобир үнээнүүд уһанһаа гаража ерээд, голой эрьены бургаһан соо бэлшэжэ эхилбэ. ¹⁹Тэдэнэй һүүлээр үшөө долоон үнээнүүд мүрэнһөө гараба, туранхай ядуу, арһа яһан болонхойнууд – би Египедтэ иимэ ахир яндан үнээнүүдые хаража үзөөгүйб! ²⁰Тиигээд энэ яар муу, үргүүлһэн үнээнүүд нүгөө долоон тобир тарган үнээнүүдые эдижэрхибэ! ²¹Тэдэнь туранхай үнээнүүдэй гэдэһэн соо оробо ха, зүгөөр тэдэнэй гэдэһэнүүд томо болоногүй: үнээнүүд үнөөхил үргэдэг, туранхай зандаа. Тиихэдэнь би хэришэбэб.

²²Һүүлээрнь баһа нэгэ зүүдэ хараба гээшэб: нэгэ шэлбэдэ долоон хоолос ургаба, эдешэһэн томо орооһоор дүүрэн. ²³Тэрэнэй һүүлээр үшөө долоон хоршогор, зүүн зүгэй халуун халхинда хатаһан хоолос ургаба. ²⁴Тиигээд энэ хоохон хоолосууд орооһоор дүүрэн хайн долоон

хоолосуудыг хэсгүүг залгигархиба! Эди шэдитэндэ эдэ зүүдээ хөөрөжэ үгөөб, зүгөөр тэдэ намда юушые тайлбарилжа шадабагүй.

²⁵ Иосиф хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэ хоёр зүүдэн нэгэл удхатай зүүдэн. Бурхан хэхэ гэжэ байгаа үйлэ хэрэгээ танда зүүдээр харуулба гээшэ. ²⁶ Тиигэжэ долоон тарган үнээн болон долоон эдээшэг хоолос хадаа нэгэл адли удхатай. Тэдэ тус тустаа долоо долоон жэлые түлөөлнэ. ²⁷ Тэрээндэл адляар, тэрэ долоон туранхай үнээнүүд болон зүүн зүгэй һалхинда үлээлгэһэн долоон хоршогор хоолос хадаа тус тустаа долоо долоон жэлые түлөөлнэ. Харин тэдэ хадаа үлэсхэлэн хоһон жэлнүүд болоно. ²⁸ Би танда хэлээ бэлэйб: Бурхан ерээдүйн үйлэ хэрэгүүдээ танда нээжэ үгэнэ. ²⁹ Та нюдөөрөө өөрөө харахат: Египедэй хамаг тала дайдада ургаса һайтай элдин баян долоон жэл ерэхэ. ³⁰ Зүгөөр тэрэнэй хойноһоо үлэсхэлэн хоһон аймшагтай долоон жэл үргэлжэлжэ, хуряжа абаһан бүхы ургасаяа эдижэ дууһахадаа, урданай тэрэ элбэг-дэлбэг долоон жэл тушаа хэншые һанахагүй болоно. ³¹ Тэрэ хэсүү сагта урданай баян тарган жэлнүүдые һанаха хүн үгы болохо. ³² Харин энэ зүүдэн хоёр дахин юундэ танда харагдааб гэбэл, Бурхан энэ ерээдүйе сэхэ хараалаад, һаяар тэрэнэ бээлүүлхээ байна. ³³ Тиимэһээ та эсэн мэргэн, урдахияа харадаг хүниие шэлэжэ олоод, тэрээндэ бүхы Египедые ударидан захирха эрхэ мэдэл үгэгты. ³⁴ Тиигээд хэдэн түшэмэлнүүдые мого бүхэндэ томилхо хэрэгтэй байха. Танай захиралтын ёһоор, тэдэ түшэмэлнүүд оршохоёо байгаа долоон жэлэй туршада айл үрхэтэ бүхэнһөө жэл бүриин баян ургасаһаа табанай нэгэ хубиень хуряан абадаг байг. ³⁵ Тиигээд хото бүхэндэ хаанай таряа нөөсэлдэг газарта тэрэ ургаса таряагаа нөөсэлжэ, харуулшадые табиг лэ. ³⁶ Тиихэдэнь Египедтэ долоон үлэн хоһон жэлэй ерэхэдэ, зон эдихэ хоолтой, гэдэһэ садхалан байха. Тиигэжэ улас оронтой хохидолдо нэрбүүлхэгүй.

³⁷ Иосифой үгэнүүд хаанда мүн тэрэнэй түшэмэлнүүдтэ һайшаагдаба.

³⁸ – Энээнһээ үлүү хүниие олохын аргагүй, – гэжэ хаан түшэмэлнүүдтэ хэлэбэ. – Бурханай үршөөһэн хүр хүлдэ тэрээндэ лаб байна!

³⁹ Һүүлээрнь тэрэ Иосифто хандаба:

– Энэ бүгэдые Бурхан шамда нээжэ үгэһэн хадань шамһаа ухаансар, урдахияа мэдэхэ хүн олдохогүй. ⁴⁰ Энэ саһаа хойшо минии гүрэн түрье ударидан хүтэлхэш, албатадни шинии захиралта жэншэдгүй дүүргэхэ. Гансал би хаан нэрээрээ дээрэшни байхаб.

⁴¹ Хаан Иосифто дахин хандан, иигэжэ зонхилбо:

– Зай, би шамайе бүхы Египедэй ахалагша түшэмэлөөр мүнөө табинаб!

⁴²Тиигээд тэрэ тамгатай бэһэлигээ хурганһаа мулталаад, Иосифто зүүлгэбэ, маалинга һайхан хубсаһа үмдэхүүлбэ, хүзүүндэнь алтан зүүдхэл яларуулба. ⁴³Гадна хаан Иосифто өөрынгөө залардаг хоёрдохи тэргээ үгэбэ. Тэрэ тэргээр Иосифой ябахата, бэеыень хамгаалагшад урдань орожо алхалхатаа, дайралдаһан хүн бүхэндэ «Ехэ хүнэй урда унан мүргэгты!» гэжэ хашхардаг байгаа.

Тиигэжэ хаан Иосифые бүхы Египедэй ахалагша түшэмэл ноён болгоо бэлэй. ⁴⁴Тэрэнһээ гадна Иосифто тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ улас түрын хаан минии байгаашье бол шинии аманһаа зарлиг зүбшөөлэй гараагүй сагта энэ улас түрын хэншые хургаяашье хүдэлгэхэ эрхэгүй байха!

⁴⁵Хаан Иосифто Цапэнаат-Панэһаа гэжэ египет нэрэ үгөөд, Оон хотын дээдэ тахилшан болохо Поотипээрэй Асэнаат басагые һамган болгон үгэбэ. Удаань Иосиф Египедээр ябажа, байдал үзэн шэнжэлбэ.

⁴⁶Иосиф гушан наһатайдаа Египет улас түрын ахамад түшэмэл ноён болоһон юм.

Хаанай ордонһоо гаража, тэрэ Египедэй бүхы газар дайдаар ябаба. ⁴⁷Долоон элдин баян жэлнүүдтэ газар дайда элбэг ургаса үгэбэ. ⁴⁸Эдэ жэлнүүдтэ хуряжа абаһан таряа Иосиф Египедэй хото балгааһануудаар нөөсэлбэ, һуурин бүхэндэ хажуудахи таряалангуудайнь ургаса хуряжа суглуулба. ⁴⁹Далайн эрьейн элһэн мэтэ элбэг орооһо таряа тэрэ нөөсэлбэ, һүүлдэнь хэмжэхэ, тоолохошые аргагүй болоо бэлэй.

⁵⁰Үлэн хооһон сагай тохёолдоогүй байхата, Оон хотын дээдэ тахилшан Поотипээрэй басаган Асэнаат Иосиф үбгэндөө хоёр хүбүү удаа дараа түрэбэ. ⁵¹Ууган хүбүүнэйнгээ түрэхэдэ, Иосиф үнгэрһэн зоболон болон мүнөөнэй һайн байдалаа зэргэсүүлжэ үзөөд, иигэжэ хэлэбэ:

– Эсэгынгээ гэртэ аханарһаа амасаһан тэрэ бүхы зоболонгыем Бурхан намда орогүй мартуулжа шадаа.

Тиигээд тэрэ хүбүүндэ «Мэнашшээ», оршуулбал, «Мартанхай» гэхэн нэрэ үгэбэ. ⁵²Хоёрдохи хүбүүнэйнгээ түрэхэдэ, Иосиф иигэжэ хэлэбэ:

– Би Египет руу ерээд, зоболон үзэһэншые һаа, Эзэн Бурханай тухаламжаар үлзы һайхан үрэ дүн туйлааб.

Тиигээд тэрэ хүбүүндэ «Эпраим», оршуулбал, «Һайн үрэ дүн» гэжэ нэрэ үгэбэ.

⁵³Египедэй үрэжэлтэ долоон жэл удангүй үнгэрбэ. ⁵⁴Иосифой уридшалан хэлэһэнэй ёһоор, саашадаа үлэн хооһон долоон жэл ерэбэ. Энэ үлэн хооһон саг хамаг гүрэн орондо тохёолдобо, зүгөөр Египедтэл нөөсэлһэн талха таряан байжа, зон ядарбагүй. ⁵⁵Харин саашадаа үлэн

сагай Египедтэшье үзэгдэжэ эхилхэдэ, албата зониинь эзэн хаанһаа хоол гуйжа эхилбэ. Хаан арад түмэндөө иигэжэ хэлэбэ:

– Иосифто ошогты, Иосифой хэлэнээр юумэ хэгты!

⁵⁶Тиигэжэ Египедээршье үлэсхэлэн хоохон сагай үзэгдэхэдэ, Иосиф нөөсэ амбаарнуудые нээжэ, египедэйхидтэ нөөсэлһэн орооно тарья худалдаха заабари үгэбэ. ⁵⁷Хүршэ гүрэнүүдһээ тарья талха худалдан абахаяа Иосифто, Египет руу зон ерэжэл байгаа, юундэб гэхэдэ, үлэн хоохон байдал хамаг дэлхэйгээр тохёолдоо бэлэй.

Иосифой аханарай Египет руу түрүүшынхиеэ ерэлгэ

42 ¹Иосифой эсэгэ Яковай ажаһуужа байгаа орон нютагта мүн лэ үлэсхэлэн хоохон байдал тохёолдобо. Египедтэ орооно тарьян бии гэжэ дуулаад, Яков хүбүүдтээ хэлэбэ:

– Юу бэе бээе хаража байнабта? ²Египедтэ орооно тарьян бии гэлсэнэ. Тишэ ошожо, орооно худалдажа абаад асарагты, тиигэбэл, магад, туража үхэхэгүйбди.

³Иосифой арбан аханар Египет тарьянда ошобо. ⁴Гансал Бэньямииние, Иосифой түрэнэн дүүе, муу юумэндэ, усалда орохо-хоон айжа, Яков өөрһөөн холо табибагүй.

⁵Ханаһаан орон нютагта үлэсхэлэн хоохон байдалай тохёолдоһонһоо боложо, Израилиин хүбүүд иигэжэ яахашье аргагүй Египет руу зорёо бэлэй. ⁶Тэрэ үедэ Египедэй ахалагша түшэмэл ноён байһан Иосиф лэ бүхы арад зондо орооно худалдаха эрхэтэй байгаа. Аха дүүнэр тэрээндэ ерэжэ, урдань мүргэн ёһолбо. ⁷Иосиф гэдэниие хараад таниба, зүгөөр ойлгоогүй хэбэр үзүүлэн, хариин танигдаагүй хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ байһан мэтэ ехэл шэрүүнээр асууба:

– Таанад хаанаһаа ерээбта?

– Ханаһаан оронһоо эдее хоол худалдажа абахаяа ерээбди, – гэжэ тэдэ харюусабад.

⁸Иосиф аханараа таяа, харин тэдэнь өөрыень таяагүй һэн. ⁹Гэнтэ Иосиф тэдээн тушаа урдань зүүдэлһэнээ һанаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад тагнуулшад гээшэт. Манай газар дайдада һула газар мэдэжэ абаха гэжэ ерээт.

¹⁰– Эрхим хүндэтэ эзэн ноён! Бидэ ямар тагнуулшад байхабибди даа. Ядуухан богоолнуудтнай болохо бидэнэр эдее хоолдо гэжэ ерээлди.

¹¹Бидэ бултадаа нэгэ эсэгын хүбүүдбди. Үнэн сэхэ зомди, тагнуулшад заяандааш байгаагүйбди.

¹²– Худалаар бү хэлэгты, – гэбэ Иосиф. – Манай газар дайдада һула газар тагнажа мэдэхээ ерээт.

¹³ – Угы, эрхим хүндэтэ эзэн ноён! Ядуухан богоолнуудтнай болохо бидэнэр Хананаан орон нютагта ажаһуудаг нэгэ хүнэй арбан хоёр хүбүүд бэлэйбди. Одхон дүүмнай мүнөө эсэгэтээ хамта, харин үшөө нэгэмнай наһа баранхай, – гэжэ тэдэ харюусаба.

¹⁴ Гэбэшье Иосиф тэдээндэ дахин иигэжэ хэлэбэ:

– Минии хэлэһэнэй ёһоор таанад бултадаа тагнуулшад гээшэт. ¹⁵ Зүгөөр би таанадые шалгаад үзэхэмни. Тэрэ одхон дүүгэйтнай наашаа ерээгүйдэ би үгэдэтнай этигэхэгүйб. Тэрэнэй эндэ ерэхэхэе урид таанад Египедһээ амиды мэндэ гарахагүйт! Энээн тушаа би Египедэй эзэн хаанай нэрээр тангаригланаб! ¹⁶ Тэрэ дүүдээ хэн нэгээ эльгээгты, бэшэнтнай эндээ баряанда үлэхэ. Тиигээд үнэн хэлэһэн гү, али үгытнай элирхэ, шалгажа үзэхэбди. Дүүгэйтнай ерээгүй хаань, Египедэй эзэн хаанай шэрээдээ залардагынь үнэн гээшэдэ адляар, таанадай тагнуулшад байһантнай үнэн болохо.

¹⁷ Тиигээд Иосиф тэдэнэрые гурбан хоногоор түрмэдэ һуулгаба.

¹⁸ Гурбадахи хоногтоо Иосиф тэдэниие дуудаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурханһаа айдаг ушарһаа би хүниие алахагүйб. Амиды мэндэ ябаха дуратай хаа, минии хэлэһыемни бүтээгты! ¹⁹ Хэрбээе таанад үнэхөөрөө сэхэ сэбэр зон хаа, таанадай нэгэн түрмэдэ үлэг, харин бэшэнтнай үлэн хоохон гэр бүлэдөө орооһо абажа ошог, ²⁰ тиигээд одхон дүүтээе бусажа иишээ ерүүжэг. Тиигэбэл, ами наһыетнай үршөөхэб.

Иосифой аханар энээниие зүбшөөжэ, ²¹ удаань өһөд хоорондоо хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлсэбэ:

– Дүүгээ муу юумэндэ оруулһанаймнай түлөө хэлээлтэ гээшэ энэ. Зобожо байхыень хараашье хаа, хэды хайра гуйгаашье хаань, бидэ үгыень дуулажа хайрлаагүй хэмди. Тиимэхээл зоболон манай толгойдо буугаа.

²² Тиихэдэнь эгээл аха болохо Рэүбээн бусадтаа хандажа хэлэбэ:

– Тэрэ үхибүүндэ мууе бү хэгты гэжэ минии хэды хэлээшье хаа, таанад дуулаагүй хэн бэшэ гүт? Харин мүнөө шуһыень урдахуулһанайнгаа түлөө харюусажа байнабди.

²³ Иосиф хөөрэлдэһыень ойлгоно гэжэ аха дүүнэр мэдээгүй, юундэб гэхэдэ, Иосиф тэдээнтэй хөөрэлдэхэдөө, зорюута оршуулагшые хэрэглээ бэлэй.

²⁴ Тэдэнэй үгэнүүдые дуулаһан Иосиф тэсэнгүй, нюураа бүтүүлээд, тэндэһээ далда ороод, гансаарханаа уйлаба. Тиигээд һөөргөө ерэжэ, тэдээнтэй дахин хөөрэлдөөд, Симеоные шэлэжэ абаад, аха дүүнэрэйн харанаар байтар хүлибэ.

²⁵ Туламуудтань дүүрэтэр орооно хэхэ, ороононой түлөө түлбэри гэжэ үгэһэн сагаа мүнгыень туламайнь амһарта хэжэ боохо, харгы замдаа эдихэ эдэе үгэхэ гэжэ Иосиф зарасанартаа захирба. Зарасанууд хэлэһэн зарлигыень бээлүүлбэ. ²⁶ Аха дүүнэр орооһотой туламуудаа элжэгэнүүдтээ ашаад, гэртээ бусахаар зорибо.

²⁷ Тиигээд хүни болоходо, тогтожо, хонохоёо байхадаа, тэдэнэй нэгэн элжэгэндээ тэжээл үгэхөөр туламаа нээхэдээ, ороононой түлөө түлэһэн сагаа мүнгээе харажархиба!

²⁸ – Харэгты! Минии түлэһэн мүнгые бусаагаал! Тэрэ туламайм амһар дээрэ байна, – гэбэ тэрэ.

Тиихэдэнь бултадаа сошожо, бэе бэеһээ хурагшалан байгаа хэн:

– Иихэдээ Бурхан бидэниие яаха гэбэ?

²⁹ Эсэгэдээ Хананаан бусажа, аха дүүнэр тэдээнтэй ушарһан юумые бултыень хөөрбэ:

³⁰ – Тэрэ орон нютагай эзэн ноён маанадые тагнуулшад гэжэ һэжэглэн, хатуу шэрүүнээр хандаа. ³¹ Бидэ үнэн сэхэ зомди, тагнуулшад бэшэбди гэбди. ³² Нэгэ эсэгийн арбан хоёр хүбүүдбди, нэгэ дүүмнай наһа баранхай, харин одхон дүүмнай мүнөө Хананаанда эсэгэтээе гэбэбди.

³³ Тиихэдэмнай «үнэн хэлэнэ гүт гэжэ би шалгахам: нэгыетнай эндээ үлөөнэб, бэшэнтнай үлэн хооһоор зобожо байһан гэр бүлэдөө орооно абаад ошог» гэбэ. ³⁴ «Одхон дүүтээе һөөргөө намда ерэхэт. Эгээл тиигэхэдэнтнай, таанадые тагнуулшад бэшэ, үнэн сэхэ зон гэжэ этигэхэб, барянда үлэгшэ нэгыетнай сүлөөлжэ, таанадта манай газар дайдаар сүлөөтэй худалдаа наймаа хэхэ эрхэ олгохоб» гээ.

³⁵ Тиигэжэ хөөрөөд, тэдэнэрэй туламуудайнгаа уялаа тайлахадань, ороононой түлөө түлэһэн мүнгэниинь хүн бүхэнэинь туламай амһар дээрэ боолтотой зандаа олдобо. Энээнһээ тэдэ бултадаа айн хүрдэбэ. Яков эсэгэнь ³⁶ тэдээндэ хандан:

– Таанадһаа боложо, би бүхы хүүгэдээ алдахамнил. Иосиф гээгдээ, Симеон алдагдаа, мүнөө Бэньямииниимни таанад намһаа һалгааха гээ гүт?! Хамаг муу юумэн миниил толгойдо тудана! – гэбэ.

³⁷ Тиихэдэнь ууган хүбүүн Рэүбээн эсэгэдээ иигэжэ хэлэбэ:

– Бэньямииниие намда даалгагты, тэрэниие һөөргэнь амиды мэндэ асархаб. Үгы наам, минии хоёр хүбүүдые алажа, харюугаа абаарайгты.

³⁸ – Үгы, – гэбэ Яков. – Минии хүбүүн таанадаар хамта ошохогүй. Түрэнэн ахань гээгдэнхэй, үлэһэн ганса хүбүүгээ би хайшаньшые ябуулхагүйб. Хэрбээ аян замда ямар нэгэ усалһаа одхон хүбүүнэймни наһа барабал, үтэли болоһон би уй гашуудалда нэрбүүлжэ, үхэлэй орон руу мордохолби!

*Иосифой аханарай Египет руу хоёрдохийё
Бэньямиинтэй хамта ерэлгэ*

43 ¹Ханаһаанда үлэсхэлэн хоонон байдал улам доройтожо, ²Египедһээ асархан орооһоной дууһахада, эсэгэнь хүбүүдтээ хэлэбэ:

– Дахин ошожо, багаханшые хаа, эдихэ хоол асарагты!

³Иуда харюусаба:

– Дүүгээ дахуулжа ерээгүй хаа, нюдэндэмни бү харагдагты гэжэ тэрэ хүн занана һэн. ⁴Хэрбэеэ дүүемнай маанадтай хамта табяа хаатнай, эдэе хоол асархабди. ⁵Хэрбэеэ табяагүй хаатнай, манай тиишэ ошоһонойшые туһагүй, юуб гэхэдэ, дүү хүбүүгүйгөөр нюдэндэмнишые бү үзэгдэгты гэжэ тэрэ хүн хэлээ ха юм.

⁶– Тэрэ хүндэ дүүтэйбди гэжэ хэлэхэ ямар хэрэг байгаа юм? Тэрээнһээтнай боложо, намда дахин зоболон ушархань, – гэбэ Израиль.

⁷Тиихэдэнь аха дүүнэр хэлэбэ:

– Тэрэ хүн маанадһаа хамаг юумыемнай – өөһэд, түрэл гарал тухаймнай, эсэгэтнай амиды мэндэ гү, үшөө дүүнэр, аханар бии гү гэжэ үсэдөөр нурагшалаа. Дүүгээ абаад ерэхэт гэжэ хэлэхыень одоо хаанаһа мэдэхэ байгаабибди?

⁸Иуда Израиль эсэгэдээ хэлэбэ:

– Дүү хүбүүемнай маанадтай табиит даа, тиигээ хаатнай, ябахаар бэлэмди. Тиигэжэ бидэ бүгэдэ – бидэшые, ташые, манай хүүгэдшые – туража үхэнгүй, амиды мэндэ гарасалдахалди. ⁹Би Бэньямиинэй аюул усалгүй байдалай түлөө харюусанаб. Ами наһыень өөр дээрээ дажа абанаб. Би тэрэниие танай урда улаан гараараа хүтэлэн бусаажа асархаб. Тиигээгүй хаа, бүхэли наһаараа танай урда буруутан, зэмэтэй ябуужаб. ¹⁰Зүгөөр иигэжэ удааржа байхын орондо тиишээ хоёр дахин ошоод, ерээд байха һэмди!

¹¹– Зай, яахаб, – гэбэ Израиль. – Тиигээ хаа, иимэ юумэ хэгты: энэ газар дайдын хамагай һайн бэлэг бэлдээд, тэрэ хүндөө абаашагты. Бага-багаар янза бүриин үнэ сэнтэй гүгэлнүүдые, зүгын бала, бүйлөөһэ, миндаль һамарһаашые абалсаад ошогты. ¹²Сагаа мүнгэ түрүүн абаашаһанһаа хоёр дахин ехээр абахат. Туламуудай амһартахи мүнгые бусаагаарайгты. Тэдэ эндүүржэ, туламуудтатнай сагаа мүнгэ хэжэрхижэ магад. ¹³Тиигээд дүүгээ дахуулан, тэрэ хүндөө дахин ошогты. ¹⁴Түгэс Хүсэтэ Бурхан тэрэ хүнэй сэдхэл зүрхые зөөлэрүүлжэ, нүгөө ахыетнай Бэньямиинтэй хамта бусааха шийдхэбэри гаргуулхань болтогой. Нам тухай хэлэбэл, бүхы хүүгэдээ алдаха гэнэн заяатай хаа, алдахал болоно бээб.

¹⁵ Иигэжэ Яковай хүбүүд бэлэг-сэлэг болон түрүүн абаашаһанһаа хоёр дахин ехэ сагаа мүнгэ абаад, Бэньямииние дахуулан, Египет руу ошожо, дахин Иосифой урда бараалхаба. ¹⁶ Бэньямиинэй тэдэнтэй хамта ерэхые Иосиф хаража, гэрэйнгээ ахалагша зарасада хандан, иимэ захиралта үгэбэ:

– Эдэ зоние минии гэртэ оруула. Тиигээд мал гаргаад, эдеэ хоол бэлдэ. Би тэдэнтэй хамта үдын хоол барихаб.

¹⁷ Иосифой захирһанай ёһоор, ахалагша зарасань тэдэниие гэртэнь асарба. ¹⁸ Зүгөөр аха дүүнэр айжа, хоорондоо хэлсэбэ:

– Урда тээ орооһо худалдан абахадамнай, тэдэ манай мүнгэ зорюута туламууд руумнай хэжэ, мүнөө гэртээ асаржа, маанадые барижа, богоол болгоод, элжэгэ унааемнай буляжа абаха хара ханаатай хаш.

¹⁹ Тиигээд гэрэй богоһо дээрэ тэдэ ахалагша зарасадань хандаба:

²⁰ – Эрхим хүндэтэ эзэн, хэлэхыемнай зүбшөөгыт. Бидэ урид иишээ эдеэ хоол абахаяа ерээ хэмди. ²¹ Бусаха харгыдаа хонохоёо тогтоод, туламуудаа нээгээ хэмди. Харахадамнай, хэн хэнэймнай тулам соо орооһоной түлөө түлэһэн сагаан мүнгэмнай байба.

Тэрэ мүнгээ мүнөө һөөргэнь тэрэ шэгээрнь бусаан асарбабди.

²² Тэрээнһээ гадна мүнөө эдеэ хоол худалдан абаха мүнгэн маанадта байна. Харин хэн тиихэдэ сагаан мүнгэ тулам соомнай хэһыень мэдэнэгүйбди.

²³ – Һанаагаа бү зобогты! – гэбэ Иосифой ахалагша зараса. – Бү айгты. Магад, танай болон эсэгынтнай шүтэн хүндэлдэг Бурхан тэрэ мүнгэ нюусаар туламууд соотнай хэжэ болоо. Харин би та бүхэнэй мүнөө түлэһэн мүнгэл тооложо абаха уялгатайб.

Тиигээд тэрэ Симеоные тэдээндэ асараад, ²⁴ бүгэдыень Иосифой гэртэ уриба, хүлнүүдээ угаахыень уһа асарба, тиихэдэнь тэдэ хүлөө угажа амарба. Зараса элжэгэнүүдтэнь тэжээл үгэбэ.

²⁵ Иосиф ерэхэдээ, тэдэнтэй хамта эдеэ хоол бариха гэжэ мэдэһэн ушарһаа тэдэ бэлэг-сэлэгээ гарган бэлдэбэ. ²⁶ Иосифой ерэхэдэ, асарһан бэлэгээ гэртэнь оруулжа баряад, урдань тэдэ үбдэг дээрээ хүгэдэн мүргэбэ. ²⁷ Иосиф тэдэнэй амар мэндые асууһанай удаа иигэжэ һураба:

– Намда хөөрөһэн тэрэ үбгэн буурал эсэгынтнай тамир һайн гү? Амиды мэндэ гү?

²⁸ Тиихэдэнь тэдэ дахин урдань үбдэг дээрээ хүгэдэн мүргэжэ, иигэжэ харюусаба:

– Танай богоол болохо эсэгымнай бэе һайн.

²⁹ Иосиф нэгэ эхэхээ түрэхэн Бэньямиин дүүгээ хараад, иигэжэ асууба:

– Энэ танай намда хөөрэгшэ одхон дүү хүбүүнтнай болоно гү? Бурхан шамайе үршөөхэнь болтогой, хүбүүмни!

³⁰ Дүү хүбүүгээ харахадаа, Иосиф үнэн зүрхэнхөө уяржа, сурхирса бархирхаар болоод байба. Яаралтайгаар ондоо таһалга ороод, тэндээ тэрэ уйлаба. ³¹ Тиигээд нюур, гараа угаажа, айлшадтаа ерэбэ, бэеэ барижа, зарасанартаа эдээ хоол табихыень захирба. ³² Иосиф гансаараа тусхай шэрээдэ хууба, аха дүүнэрынь ондоо шэрээдэ хууба. Египет зон еврей зонтой хамта хоол барихые бузартай гэжэ тоолодог байһан ушарһаа тэндэ байһан Египет ороной зон ондоо шэрээдэ аминдаа хууба. ³³ Иосифой аха дүүнэрынь тэрэнэй урдаһаа харуулан табиһан шэрээдэ хуухадаа, тэдэнэй наһанай эеэр бүхы хандали табиһаниие хараад, бэе бэе руугаа гайхан харасалдаба. ³⁴ Зарасанарынь Иосифой шэрээ дээрэ табяатай хоолһоо тэдэндэ табат соо хэжэ үгэхэдөө, Бэньямииндэ бусад аханарһаань таба дахин үлүү ехэ эдээ хоол үгэжэ байба.

Иигэжэ Иосиф аха дүүнэрээ садатарынь эдээлүүлжэ, жэмэсэй ар-хяар нилээд халатарнь хүндэлөө бэлэй.

Иосифой аханарай эрхимээр туршалга гаралга

44 ¹ Удаань Иосиф ахалагша зарасадаа хэлэбэ:

– Даахаарнь тэдэнэй тулам соо орооһо хэжэ үгэ. Тулам бүридэнь орооһон дээрэнь түлбэри гэжэ асарһан сагаан мүнгыень табяарай. ² Харин эгээн бага хүбүүнэй тулам соо сагаан мүнгэнэй хажуугаар минии сагаан мүнгэн аяга хэхэш.

Зарасань Иосифой хэлэгшые дүүргэбэ.

³ Эртэ үглөөгүүр тэдэниие элжэгэнүүдтэйнь гэртэнь табиба. ⁴ Аха дүүнэр хотоһоо гаража холо ошожо үрдээгүйдэнь, Иосиф ахалагша зарасадаа захирба:

– Яаралтайгаар тэдэниие хүсэ! Хүсэжэ ерээд, тэдээндэ «Һай хэһэндэ юундэ муугаар харюусабат? ⁵ Эзэнэймни мүнгэн аягые юундэ хулгайлбат? Минии эзэн тэрэ аягаһаа уудаг, тэрээгээрээ мэдэл үзэдэг. Ехэл муу юумэ хэбэт» гэжэ хэлэхэш.

⁶ Иосифой ахалагша зараса тэдэниие хүсөөд, эзэнэйнгээ үгэнүүдые дамжуулба. ⁷ Аха дүүнэр харюусаба:

– Эрхим хүндэтэ, та юундэ иигэжэ хэлэнэт? Танай зарасанар болохо бидэ тиимэ юумэ хэжэ зүрхэлхэгүлди. ⁸ Тулам соогоо олоһон сагаан мүнгээшье Ханаһаанһаа һөөргэнь асараа бэлэйлди! Тиимэ хадаа танай эзэнэй алта мүнгэ хулгайлха сэдьхэл маанадта байха аал? ⁹ Хэрбэеэ манай хэн нэгэндэ тэрэ аягын олдоо һаа, тэрэ хүн саазада хүртүүжэн, харин бэшэмнай эзэнэйтнай богоол болон үлүүжэг.

¹⁰ – Хэлэлхээртнай болон, – гэбэ ахалагша зараса. – Хэндэ хулгайлхан юумэн олоноб, тэрэтнай богоол болон абтаха, харин бэшэнтнай хаадгүй гэртээ бусаха.

¹¹ Аха дүүнэр элжэгэнүүдэй нюрганһаа ашаагаа яаралтай буулгажа, өөр өөрынгөө туламай уялаань тайлаба. ¹² Иосифой ахалагша зараса тэдэниие аха захаһаань эхилээд нэгжэбэ, Бэньямиинэй тулам соо аяга олдобо.

¹³ Уйдал гашуудалай тэмдэг болгон, аха дүүнэр хубсаһаяа удара татаба, дахин элжэгэнүүдтээ ашаагаа тээгээд, хото балгаһан бусаба. ¹⁴ Иудын ба бэшэ аха дүүнэрэй ерэхэдэ, Иосиф гэртээ байба. Тэдэ хүлдэнь унан хүгэдэбэ. ¹⁵ Иосиф тэдэндэ хэлэбэ:

– Яажа иимэ юумэ хэбэ гээшэбта? Нам шэнги хүнүүд үзэл хаража, далда юумэ мэдэхэ айхабтар шэдитэй гэжэ мэдэнэгүй гүт?

¹⁶ – Эрхим хүндэтэ эзэн! Бидэ юун гэжэ хэлэхэбибди даа. Өөһэ-дынгөө гэмгүйе яажа гэршэлхэбибди? Бурхан маанадта гэм зэмэ олоод, мүнөө зарга шийдхэжэ байна. Эрхим хүндэтэ эзэмнай, ядуухан бидэтнай аяга хулгайлхан, хулгайлаагүйтээ бултадаа танай богоол болободи, – гэжэ Иуда харюусаба.

¹⁷ – Үгы, – гэбэ Иосиф. – Иигэжэ тад болохогүй. Аяга абаһан хүн лэ минии богоол болохо. Харин бусад амиды мэндэ эсэгэдэ бусагты.

¹⁸ Тиихэдэнь Иуда Иосифто дүтэлжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эрхим хүндэтэ эзэн! Энэ богоолдоо үгэ хэлэхыень зүбшөөгты. Та энэ улас ороной хаан мэтэ засагтайт! Ядуухан минии үгэдэ бү уурлыт, сухалдангүй шагнажа үзыт. ¹⁹ Эрхим хүндэтэ эзэн, танай бидэнһээ «Таанадта эсэгэ бии гү? Ондоо ямар аха дүүтэйбта?» гэжэ асуухадатнай, ²⁰ «Үндэр наһатай эсэгэтэйбди, тэрэнэймнай үтэлһэн хойно гараһан нэгэ дүү хүбүүн бии. Тэрэ дүүгэймнай түрэхэн аха наһа баранхай. Тиигээд дүүгэймнай эхэнээ гансаараа үлэхэн болохолоорнь эсэгэмнай тэрэндээ угаа дуратай юм» гэжэ харюусаа бэлэйлди. ²¹ Тиихэдэмнай маанадта, танай богоолнуудта, «тэрэ дүүгээ абаад ерэгты» гэжэ захираат. ²² Эрхим хүндэтэ эзэмнай, бидэ танда хэлэхэдээ, «дүүгээ бидэ эсэгэһээнһэ һалгажа шадахагүйбди, тиигээ һаамнай, эсэгэмнай уй гашуудалһаа боложо наһа бараха» гэжэ хэлээ бэлэйлди. ²³ Зүгөөр та танай богоол болохо маанадта «Дүүгээ наашань асарагүй һаа, минии нюдэндэ дахин бү харагдагты» гэжэ хэлээт. ²⁴ Тиигээд бидэ танай богоол болохо эсэгэдэ бусажа, эрхим хүндэтэ танай үгэнүүдые дамжуулаабди. ²⁵ Эсэгэмнай дахин иишээ ерэхэ, багаханшые һаа, эдэе хоол худалдажа абаад асарагты гэхэдэнь, ²⁶ бидэ «Үгы, одхон дүүгүйгөөр ошохогүйбди, тэрэнгүйгөөр тэрэ ноёной шарай хараха эрхгүйбди» гэжэ хэлээбди.

27 Тиихэдэмнай манай эсэгэ, танай богоол, иигэжэ манда хэлээ хэн: «Танай мэдэхээр, минии хайрата һамган намда хоёр хүбүү түрэжэ үгөө хэн. 28 Нэгэниинь үгы болошоо. Зэриг арьяатан тэрэниие бажуугаа гэжэ ойлгоо һэмби. Би тэрэниие үгы болохоһоонь хойшо хараагүйб. 29 Мүнөө таанад хоёрдохи хүбүүем абахаяа һанабат. Хэрбэеэ тэрэнэ-йнгээшье усалда ороо һаань, юун болохоб? Танай гэмээр би, үтэли үб-гэжөөл, уй гашуудалда нэрбүүлжэ, үхэлэй орон руу мордохо болохоб!» 30 Тиимэ дээрэнхэ би эсэгэдээ, танай богоолдо, бусахадаа, энэ хүбүүе абаашаагүй һаам, амин голоороо холбоотой 31 энэ хүбүүнэйнгээ үгы байһые хараад, эсэгэмнай тэрэ дары наһа бараха. Тиигэжэ ядуухан бидэ үбгэн буурал эсэгээ уй гашуудалда оруулаад, хүүр булашада оруулһан болоходди! 32 Би, танай богоол, эсэгэдээ үгээ үгэжэ, хү-бүүнэй ами наһые өөр дээрээ даажа, «энэ хүбүүе танда амиды мэндэ бусаажа асараагүй һаам, та намайе бүхы наһанайм туршада буруутан болгооройт» гэхэмби. 33 Тиимэнхэ, эрхим хүндэтэ эзэмнай, би, танай богоол, иигэжэ гуйха байнаб: дүүгэйнгээ орондо эндэ богоол болон үлэхүүлби. Харин тэрэмнай аханартаяа бусаг лэ. 34 Би тэрээнгүйгөөр гэртээ бусажа, эсэгынгээ зоболон гашуудал хаража шадахагүй байнаб!

Иосиф аха дүүнэртээ өөрыгөө танюулба

45 1 Иосиф ондоо зоной дунда бэээ барижа шадахаяа болибо. – Бултадаа эндэхээ гарагты! – гэжэ тэрэ хашхарба. Иигээд хари хүнүүдэй үгы болоходо, Иосиф өөрыгөө аха дүүнэртээ танюулба. 2 Зүгөөр тэрэнэй шангаар уйлахые Египет ороной зон соносожо, эзэн хаанда дуулгаба.

3 – Би Иосифби, – гэжэ тэрэ аха дүүнэртээ хэлэбэ. – Эсэгэмнай үнэхөөр мэндэ гү?

Харин тэдэнь зуг татан зогсоод, үгэшье хэлэхэ аргагүй бахарда-шанхай байгаа хэн.

4 – Наашаа дүтэлэгты, – гэбэ Иосиф. Аха дүүнэр дүтэлбэ.

– Энэ би Иосифби, – гэжэ тэрэ хэлэбэ. – Таанадай Египет руу худалдаһан дүүтнайб. 5 Зүгөөр таанад намайе худалдаһанайнгаа түлөө мүнөө айжа, бэээ зэмэлжэ бү байгты. Таанадай ами наһа абархын тула намайе Бурхан иишэнь эльгээгээ бэшэ гү? 6 Үлэн хооһон байдал мүнөө хоёрдохи жэлээ үргэлжэлжэ байна. Газар хахалжа, тарья тарижа, ургаса хуряахагүй ган гасуурта табан жэл үшөө саашаа үргэлжэлхэ. 7 Бурхан намайе иишэнь таанаднаа урид эльгээхэдээ, танай уг удам газар уһан дээрэ үлөөжэ, туража үхэхэ аюулһаа абарха гэжэ эльгээгээ. 8 Таанад бэшэ, Бурхан намайе наашань асараа болоно. Тэрээнхэ гадна намайе

Египедэй эзэн хаанай эгээл дээдэ тушаалтан, ордонһоонь эхилээд, Египет орониие бүхыдэнь захирдаг хүн Тэрэл болгоо бшуу. ⁹Эсэгэдэмни яаран ошоод, «танай хүбүүн Иосиф иимэ үгэ дамжуулжа байна. Бурхан намайе хамаг Египедэй дээдэ захирагша болгоо. Удаарангүй намда ерыт. ¹⁰Та минии хажууда ерэжэ, Гоошэн гэдэг газарта ажаһуудаг болохот. Үри хүүгэдээ, аша гушанараа, мал хүрэгөө, эд зөөриез бултыень абаад, Египет орон ерэгты. ¹¹Үлэсхэлэн хооһон жэл үшөө табан жэл үргэлжэлхэ. Минии хажууда ерээ наатнай, хэрэгтэй бүхы юумээр таниие хангахаб. Үгы хаа, гэр бүлэтнай, мал хүрэгтнай доройтожо, үлэсэжэ хосорхол» гэнэ гээд дамжуулагты. ¹²Мүнөө та бүгэдэ намайе нюдөөрөө харабат. Түрэнэн дүү Бэньямиинмни намайе нюдөөрөө хаража байна. Би, Иосиф, үнэн бэээрээ урдатнай зогсоод, хөөрэлдэжэ байнаб. ¹³Египедтэ намай ямар агуу засагтай, ямар хүндэтэй ябаһыемни эсэгэдэмни хөөрэгты, эсэгыемни түргөөр наашань асарэгты!

¹⁴Тиигээд Иосиф түрэнэн дүү Бэньямииниие хүзүүдэн тэбэрээд бархирба. Бэньямииншые ахаяа тэбэрин уйлаа хэн.

¹⁵Һүүлээрнь бархиран байжа, Иосиф бэшэ аха дүүнэрээ тэбэрин таалаба. Энээнэй һүүлээр лэ аха дүүнэрын хөөрэлдэхэ хэдэбтэй болобо.

¹⁶Иосифто аха дүүнэрын ерээ гэнэн мэдээ фараондо дуулдаба. Энээндэ фараон ба тэрэнэй түшэмэлнүүд ехэ баяртай байба. ¹⁷Тиигээд фараон Иосифто хэлэбэ:

– Элжэгэнүүдтээ таряа ашаад, Ханаһаан нютагаа бусахыень, ¹⁸удаань эсэгээ, түрэл гаралаа абаад, наашаа ерэхыень аха дүүнэртээ хэлэ. Би таанарта Египедэй тон хайн газарые үгэхэб, һуурижуулхаб. Тиигээд та бүгэдэ эндэ элбэг-дэлбэг ажамидархат. ¹⁹Үхибүүдээ, һамгадаа һуулгаад ерэхэ хүнгэн тэргэнүүдые Египедһээ тэдэ абуужаг. Эсэгээ тэдэнтэй хамта наашань асараг. ²⁰Эд бараан тухай ханагаа зобохо юумэн үгы. Тэндээ орхёодшые ерэхэдэ болохо. Египедтэ байгаа бүхы хайн юумэндэ хүртэхэт.

²¹Израилиин хүбүүд хэлэхээрнь болобо. Иосиф фараоной хэлээшээр, тэдэндэ хүнгэн тэргэнүүдые, харгыдаа эдихэ хоол үгэбэ. ²²Аха дүүнэртээ тус тустань Иосиф хайхан шэнэ хубсаһа бэлэглэбэ. Түрэнэн дүү Бэньямииндээ тэрэ гурбан зуун шээкэл сагаан мүнгэ, мүн табан элдэб янзын хайхан шэнэ хубсаһа үгэбэ. ²³Эсэгэдээ Египедэй газар дайдын хамагай хайхан бараа ашаһан арбан эрэ элжэгэ, таряа талха, хилээмэ, янза бүриин эдэе хоол ашаһан арбан эмэ элжэгэ эльгээбэ. Энэнь эсэгын Египет руу ерэхэ аян замдаа эдихэ хүнэнэн болоно. ²⁴Тиигээд Иосиф аха дүүнэрээ үдэшэн, иигэжэ хэлэбэ:

– Харгыдаа бү хэрэлдээрэйгты!

²⁵Иигэжэ тэдэ Египеднээ гаража, Хананаан орон нютаг руу, эсэгэдэ бусажа ерэбэ. ²⁶Ерэмсээрээ, тэдэ эсэгэдэ мэдээсэбэ:

– Иосиф амиды! Тэрэмнай бүхы Египедые захиран зонхилно.

Эсэгын зүрхэн яг гээд, тэрэ үнэншэжэ ядаа хэн.

²⁷Зүгөөр хүбүүдын Иосифой хэлээшые дамжуулба. Эсэгээ абаашаха гэжэ Иосифой эльгээхэн хүнгэн тэргэнүүдыел харахадаа Яков үбгэн хүбүүдэйнгөө хэлээшэдэ үнэншэжэ, баясан хүхибэ. Израиль үгүүлбэ:

²⁸– Зай, болоо. Иосиф хүбүүмни амиды мэндэ байна гээшэл даа. Үхэхынгөө урда тэрээнтээ уулзахамни! Ябахамни даа!

Иосифой аханар Египет руу гурбадахия эсэгэтээ хамта ерэбэ

46 ¹Тиигэжэ Израиль хамаг зөөриез бүридхөөд, аян замда гараба. Замдаа тэрэ Бэһээр-Шээбэ хүрэжэ, Исаак эсэгэдэ адляар Бурхандаа үргэл хэбэ. ²Нэгэ хүни Бурхан Израильда үзэгдэл харуулан, ооголбо:

– Яков, Яков!

– Би эндэ байнаб, – гэжэ тэрэ харюусаба. ³Бурхан тэрээндэ иигэжэ айладхаба:

– Би болбол шинии үбгэ эсэгын хүндэлдэг Бурхамби. Египет ошохооо бү ай. Би тэндэ шинии уг удамнаа агууехэ арад зониие бии болгохоб. ⁴Өөрөө шамтай суг Египет ябалсахаб. Би Өөрөө тэндэнэ шинии уг удамые гаргахаб. Наһа барахадашни, Иосиф өөрынгөө гаараар нюдыеш бүглэхэ.

⁵Тиигээд Яков Бэһээр-Шээбые орхин саашалба. Фараоной үгэһэн хүнгэн тэргэнүүд дээрэ Израилиин хүбүүд эсэгээ, үхибүүд, хамгадаа нуулгаад, ⁶адууна малаа урдаа туугаад, Хананаанда олоһон эд зөөриез шэрээд дабшаба. Иигэжэ Яков хамаг үри надаһадтаяа Египет зөөгөө хэн. ⁷Тэдэнэй тоодо хүбүүдын, ашанарын, басагадын, зээнэрын, бүхы уг унгинь Египет ерэлсээ бэлэй.

⁸Египет зөөһэн Израилиин хүбүүдэй нэрэнүүд имэ: Яковай ууган хүбүүн Рэүбээн, ⁹Рэүбээнэй дүрбэн хүбүүд Энөөх, Паллуу, Хэцроон ба Харми; ¹⁰Симеон, тэрэнэй зургаан хүбүүд Емүһээл, Ямиин, Ооһад, Яхиин, Цохаар ба ханаһаан яһанай хамганһаань түрэнэн Саул; ¹¹Левий, тэрэнэй гурбан хүбүүд Гэршоон, Кэһаат ба Мэрарии; ¹²Иуда, тэрэнэй гурбан хүбүүд Шэлаа, Пээрэц ба Зээрах. Ээр Онаан хоёр хүбүүдын бүри Хананаанда байхадаа гээгдээ хэн. Пээрэцэй хоёр хүбүүд Хэцроон ба Хамуул; ¹³Иссахаар, тэрэнэй дүрбэн хүбүүд Толаа, Пувваа, Иһооб ба Шимроон; ¹⁴Зэбүлүүн, тэрэнэй гурбан хүбүүд Сээрэд, Элоон ба Яхлээл. ¹⁵Яковтанай Месопотамида байхада Лэһаа хамганһаань Яковта

дээрэ дурдагдаһан зургаан хүбүүн, нэгэ Диина басаган түрөө бэлэй. Яковай һамган Лэһаагай хүбүүд болон ашанарынь хамтадаа гушан гурбан хүн болоо һэн.

¹⁶ Египет руу ошоһон зоной дунда Яковай хүбүүн Гаад, Гаадай долоон хүбүүд Ципиһоон, Хаггии, Шунии, Эцбоон, Эрии, Ародии, Арэлии; ¹⁷ Ашээр, Ашээрэй дүрбэн хүбүүд Имнаа, Ишваа, Ишвии, Бэрияа, басаган Сээраа; Бэрияагай хоёр хүбүүд Хээбэр ба Малхихээл; ¹⁸ Яковай Лэһаае һамга абахата, Лаваан эсэгэнь басагандаа зараса болгон Зилпаа гэдэг эхэнэрые үгөө бэлэй. Зилпаа удаань Яковай бага һамган боложо, хоёр хүбүүдые гаргаа. Тэрэ хоёр хүбүүдынь үринэрээ абаад, Яков эсэгэтээ хамта Египет ошоо һэн. Яковай бага һамган Зилпаагай хүбүүд, ашанарынь хамта арбан зургаан хүн болоно.

¹⁹ Яковай һамган Рахээлһээ гараһан хоёр хүбүүд Иосиф, Бэньямиин гэгшэд байлсаа. ²⁰ Иосиф Египедэй Оон хотын дээдэ тахилшан Поотипээрэй басаган Асэнаадтай гэрлээд, Мэнашшээ, Эпрааим гэдэг хоёр хүбүүдтэй болоо һэн. ²¹ Рахээлһээ гараһан хүбүүн Бэньямиин, Бэньямиинэй арбан хүбүүд Бээла, Бээхэр, Ашбээл, Гэраа, Наамаан, Эхий, Роош, Муппиим, Хуппиим ба Аард тэдэнэй дунда байгаа. ²² Эдэ Рахээлһээ гараһан Яковай үри һадаһад – арбан дүрбэн хүн – мүн лэ Египет ерэлсээ.

²³ Яковай хүбүүн Даан, Даанай хүбүүн Хушиим; ²⁴ нүгөө хүбүүн Напталии, Напталиигай дүрбэн хүбүүд Яхцээл, Гунии, Еэцэр ба Шиллээм гэгшэд байлсаа. ²⁵ Яковай Рахээлые һамга абахата, Лаваан эсэгэнь басагандаа зараса болгон Билһаа гэдэг эхэнэрые үгөө бэлэй. Удаань тэрэ зараса эхэнэр Яковай бага һамган болоод, хоёр хүбүү гаргаа һэн. Эдэ хоёр хүбүүд болон үри һадаһадынь, дүн хамта долоон хүн Яковтай хамта Египет ерээ.

²⁶ Яковай үхи хүүгэдэй тоо гэбэл, өөрыень, һамгадыень, Иосифые оруулангүйгөөр тоолобол, жаран зургаан хүн Египет ерэхэн байна. ²⁷ Энээнһээ гадна Египедтэ түрэхэн Иосифой хоёр хүбүүд болон Яковые, Иосифые нэмэхэдэ, Яковай гэр бүлын тоо дала болоно.

Яков Египедтэ

²⁸ Яков Гоошэн дайдын хаана һуурижаха ёһотойгоо заалгахын тула Иудые Иосифто өөрһөө урид эльгээгээ һэн. Иигэжэ тэдэнэй Гоошэн аймагта ерэхэнэйнһ удаа ²⁹ Иосиф хүлэг мори хүллэхэн хүнгэн тэргээр Гоошэн руу хүржэ ерэбэ. Израиль эсэгээ харамсаараа Иосиф буугаад, хүзүүдэн тэбэрижэ, удаан уйлаа бэлэй. ³⁰ Тиэхэдэнь Израиль Иосифто хэлэбэ:

– Мүнөө шиниингээ амиды мэндэ ябахыеш хараа хадаа үхэхэ-дэмнишые болохо!

³¹ Тиигээд Иосиф аха дүүнэртээ, түрэл саданартаа иигэжэ хэлэбэ:

– Зай, мүнөө би эзэн хаанда ошожо, «аха дүүнэрни болон эсэгымни бүхы түрэл гаралнууд намдаа Ханаһаан оронһоо ерээ. ³²Тэдэмни бултадаа малша зон, мал хүрэгөө, бүхы байһан юумэеэ ашаад, наашаа нүүжэ ерээ» гэжэ хэлэхэм. ³³ Харин таанадһаа ямар ажал хэдэг зомта гэжэ Египедэй хаанай хураа һаань, ³⁴ «Танай богоол болохо бидэнэр бага наһанһаа хойшо мүнөө болотор, манай эсэгэнэр мэтэ, мал адуулдаг зомди» гэжэ хэлээрэйгты. Тиихэдэтнай таанадые Гоошэн гэдэг газар нютагта хуурижуулха.

Египедэй зон хүдөө нютагай нүүдэлшэ малшадта дээрэлхүүгээр хандадаг ушарһаа Иосиф энэение хэрэглэн, аха дүүнэртээ эгээл һайхан газар дайда үгэхэ гэжэ һанһан байгаа.

47 ¹ Египедэй хаанда ерэжэ, Иосиф иигэжэ хэлэбэ:

– Ханаһаанһаа эсэгэмни, аха дүүнэрни жэжэ, бодо малаа туугаад, эд бараагаа ашаад ерээ. Мүнөө тэдэ Гоошэн газар дайдада тогтоод байна.

² Иигэжэ Иосиф аха дүүнэрэйнгээ табыень шэлэн абажа, эзэн хаание бараалхуулба.

³ – Ямар ажал хэнэбта? – гэжэ хаанай асуухада, тэдэ харюусаба:

– Танай барлагууд болохо бидэнэр үбгэ эсэгэнэртээ адли малшад гээшэбди.

⁴ Тиигээд тэдэ эзэн хаанда иигэжэ хандаба:

– Манай Ханаһаан нютагта үлэсхэлэн хоһон байдал тохёолдоо. Ган гасуурһаа уршагтажа, малай бэлшээри үгы болоод байна. Тиихэдэнь бидэ танай нютаг руу нүүжэ ерэхэн ушарһаа ядуухан бидэнэртэ Гоошэн гэдэг нютагта ажаһууха зүбшөөл үгэхыетнай гуйнабди.

⁵ Египедэй хаан Иосифто хэлэбэ:

– Эсэгэшни, аха дүүнэршни шамда гэжэ наашаа ерээ. ⁶ Египет орон шини мэдэл доро байдаг бэшэ аал? Тэдэнэ энэ ороноймнай эгээл һайхан газар болохо Гоошэн аймагта хуурижуула. Аха дүүнэрэйшни дунда мал һайнаар харууһалдаг зоной бии һаань, минии үмсын мал хүрэгые тэдэнэй харюусалгада үгөөрэй.

⁷ Һүүлээрнь Иосиф Египедэй хаанда өөрынгөө эсэгэ Яковые бараалхуулба. Яков хаание Эзэн Бурханай нэрээр үрээбэ. ⁸ Эзэн хаан тэрээнһээ хэды наһатайень асууба ха.

⁹ – Нялха нарайһаа нүүдэл байдалтай би зуун гушан наһатай болоноб. Нүүдэл байдалтай элинсэг эсэгэнэрэймни үндэр наһантай зэргэ-

сүүлбэл, энэ угаа бага юм ааб даа. Наһан соогоо би ехэ зоболон үзэһэн хүм, – гэжэ Яков харюусаба.

¹⁰ Тиигээд тэрэ хаание дахин үрээгөөд, ордонһоо гаража ошобо.

¹¹ Иигэжэ хаанай захирһанай ёһоор, Иосиф аха дүүнэрээ Египедэй эгээл һайхан газарта һуурижуулба. Энэнь Раамсээс хотын хажууда бэлэй. ¹² Иосиф эсэгэ, аха дүүнэрээ болон тэдэнэй гэр бүлэнүүдые бултыень эдэе хоолоор хангадаг һэн.

Египедтэхи үлэсхэлэн хоохон байдал

¹³ Газар дайдадань орооһо тарьян дууһаба – Египедтэшье, Ханаһаандашье үлэн хоохон байдал бүри хэсүү болобо. ¹⁴ Эдэ нютагуудай хүн зондо орооһо наймаалжа, Иосиф хаанай санда Египедэй, Ханаһаанай газар дайдада байһан хамаг сагаан мүнгэ суглуулба. ¹⁵ Тиигэһээр Египедтэшье, Ханаһаандашье сагаан мүнгэнэй дууһахада, Египедэй зон Иосифто ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ мүнгэгүй болообди. Хараһаар байжа та бидэниие үхүүлхэ гээгүй һаа, эдэе хоол үгыг!

¹⁶ – Сагаан мүнгэнэй дууһаа һаань, малаа наашань асарагты, – гэбэ Иосиф. – Эдэе хоол малаар андалдан абажа болохо.

¹⁷ Тэрэ жэл зон адууһа, хони, ямаа, үхэр болон элжэгэ Иосифто асаржа үгөөд, орондонь орооһо абадаг болобо. Иигээд тэдэ малаашье үгэжэ дууһаба.

¹⁸ Нүгөө жэлынэ Египедэй зон Иосифто ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Бүхы мүнгэнэйнгээ дууһаһан тухай бидэ танһаа, манай эрхим хүндэтэ эзэнһээ, нюугаадшье яахабибди. Адууһа малнай, эрхим хүндэтэ, танай болонхой. Маанадта өөрын гэхэ юумэн гэбэл, гансал үмсын газар, энэ бөөмнай үлэнхэй. ¹⁹ Арад зоной туража үхэбэл, энэ газар хоохон болохо бэшэ гү? Хэрбээе танай маанадта эдихэ хоол үгөө һаатнай, бидэ үмсын газарта хамта хаанай албатан болохобди. Бидэндэ мүн лэ тариха үрэхэн хэрэгтэй.

²⁰ Тиигэжэ Иосиф Египедэй бүхы зоной үмсын газарые хаанда худалдан абажа үгэбэ. Эдихэ хоолгүй болоһон бүхы арад зон аргагүйдэн, эдлэдэг газараа иигэжэ худалдаа бэлэй. ²¹ Тэрээнһээ гадна Египет орон нютагай нэгэ захиһаа нүгөө заха хүрэтэр үргэн уужам нютагай хүн зон эзэн хаанай албатан болобо. ²² Гансал тахилшад үмсэ газараа Иосифто худалдаагүй һэн. Юуб гэхэдэ, хаан тэдэниие тусхай зарлиг гарган, үнэгүй хоолоор хангадаг байгаа, тиимэһээ тэдэ үлэсхэлэн ябаагүй, тэдээндэ газараашье худалдаха хэрэг гарабагүй.

²³ Иосиф Египедэй арад зондо хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Би та бүгэдые газартайгнай хамта эзэн хаанда худалдан абажа үгөөб. Мүнөө таанадта тариха үрэхэ үгэнэб. ²⁴ Харин таанад ургаса ху-
ряахадаа, табанай нэгэ хубиенъ хаанда үгэдэг байхат, табанай дүрбэн
хубиенъ тариха үрэхэн, мүн гэр бүлөө гэжээхэ хоол болгон өөхэдтөө
үлөөдэг байхат.

²⁵ Египедэй арад зон Иосифто иигэжэ хэлэбэ:

– Эрхим хүндэтэ эзэмнай! Та маанадые абараат! Тиимэхээ танай
hanaанда тааруу боложо, бидэ хаанай албатан болохобди.

²⁶ Иигэжэ Иосиф газар тухай зарлиг гаргажа, мүнөө хүрэтэр Египед-
дэй зон хуряахан ургасынгаа табанай нэгые эзэн хаандаа татабари
болгон түлэдэг юм. Гансал Египедэй тахилшад үмсэ газараа хаанда
үгөөгүй, өөхэдтөө үлөөнхэй.

Үри hadahadaa Яковай үрелгэ

²⁷ Израилиин уг удамайхид Египедэй Гоошэн газарта амидаран
ажаһуужа, эдлэхэ үмсын газартай, эд зөөритэй, үри хүүгэдээр олон
боложо, ажабайдалынъ ехэ хайн болоо бэлэй.

²⁸ Яков Египедтэ арбан долоон жэл ажаһуужа, зуун дүшэн долоон
наһатай болобо. ²⁹ Наһа бараха сагай ерэхэдэ, Израиль Иосиф хүбүүгээ
дуудажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Хүбүүмни, ши үнэхөөрөө абадаа дуратай юм наа, хүсэлымни
бээлүүлхэб гэжэ үгөө үгэ. Зай, хүбүүмни, ши энээнийем бээлүүлхэ наа,
эртын заншалай ёһоор, абынгаа хоёр гуяын хоорондо гараа табяад,
намда үршөөл хайраа, үнэн шударгаа үзүүлэн, энэ Египедэй нютагта
яһыем орхихогүйб гэжэ тангаригла. ³⁰ Египедһээ гаргажа, үбгэ эсэгэ-
нэрэймнай шарил хүдөөлүүлхэн Ханаһаан орон нютагта абаашажа,
абаяа табяарай.

– Абамни, хэлэһыетнай дүүргэхэб, – гэжэ Иосиф харюусаба.

³¹ – Тиигэбэл, тангаригла! – гэбэ Израиль. Иосиф тангариг үргэбэ.

Израиль таягаа тулажа байгаад Бурханда мүргэбэ.

Яков Мэнашшээ болон Эпрааим ашанараа үрэнэ

48 ¹ Нэгэ хэды саг болоод, эсэгэмни ехээр үбшэлбэ гэжэ Иосиф
дуулаба. Тиигээд тэрэ Мэнашшээ болон Эпрааим гэдэг хүбүү-
дээ дахуулаад, эсэгэдээ ерэбэ. ² «Иосиф хүбүүнтнай ганда зорин ерээ»
гэнэн үгэ дуулаад, Израиль хамаг хүсээе суглуулан, орон дээрээ үндыжэ
һууба. ³ Тиигээд Яков Иосиф хүбүүндээ иигэжэ хандаба:

– Ханаһаан ороной Лүүз гэдэг газарта байхадамни, Түгэс Хүсэтэ
Бурхан намда үзэгдэжэ, үрээгөө бэлэй. ⁴ Үрээхэдөө, Тэрэ «Би шинии

уг удамые үрэжэлтэй олон болгохоб, олон арадуудые шамһаа бии болгохоб, энэ газар нютагые хэтэ мүнхэдөө эзэмшэхээр үри һадаһад-таш үгэхэб» гэхэн юм. ⁵ Минии Египет ерээдүй байхада түрэнэн хоёр хүбүүдшни минии хүбүүд болохо. Эпрааим Мэнашшээ хоёр ууган хүбүүн Рэүбээн Симеон хоёртой адли минии түрэнэн хүбүүд болобо гээшэ. ⁶ Харин тэдэнэй удаа түрэнэн хүбүүд шини болохо. Тэдэндэ өөрын гэхэ үмсэ газар намһаа үгтэхэгүй. Харин намһаа үмсын газарта хүртэнэн аханарайнгаа газар дайдада тэдэ ажаһууха эрхэтэй. ⁷ Пад-даанһаа Ханаһаан руу нүүхэ замдам Эпраата, ондоогоор Бэтлэхээм, хотодо дүтэ Рахээл минии гар дээрэ наһа баража, би тэрэниие харгын хажууда хүдөөлүүлээ бэлэйб.

⁸ Иигэжэ хөөрөжэ байтараа Израиль гэнтэ Иосифой хоёр хүбүүдые хараад, асууба:

– Эдэ хэд бэлэй?

⁹ – Бурханай үршөөһэн хоёр хүбүүдни, – гэжэ Иосиф харюусаба.

– Тэдэнээ намда дүтэлүүлэ, – гэбэ Израиль. – Би тэдэнииеш Эзэн Бурханай нэрээр үрээхэм.

¹⁰ Үбгэ наһан боложо, Израилиин хараа муудаад, мүртэй найнаар харадаггүй хэн. Иосиф хүбүүдээ дүтэлүүлбэ, Израиль ашанараа тэбэрээд таалаба. ¹¹ Тиигээд тэрэ Иосифто хэлэбэ:

– Би шамайе харахаб гэжэ найдаагүй хэм, харин Бурхан шамайешье, шини хүбүүдыешье хараха аза талаан үршөөбэл.

¹² Иосиф хоёр хүбүүдээ эсэгынгээ үбэр дээрэнээ абаад, урдань хүгэдэн, доро дохибо. ¹³ Удаань тэрэ хоёр хүбүүдээ хүтэлөөд, бага хүбүүн Эпрааимые Израилиин зүүн гарта, ууган хүбүүн Мэнашшээ гэгшые баруун гартань абаашан, урдань зогсообо. ¹⁴ Зүгөөр Израиль баруун гараа бага хүбүүн Эпрааимай толгой дээрэ, зүүн гараа ууган хүбүүн Мэнашшээ гэгшын толгой дээрэ табиба. ¹⁵ Тиигээд Иосифые үрээхэдөө, хоёр хүбүүдыень үрээ, иигэжэ тэрэ хэлэбэ:

– Минии үбгэ эсэгэ Абраһаам, эсэгэмни Исаак Бурханай зааһан замаар ябадаг байһан юм. Наһанаймни туршада намайе Бурхан дахуулжа, энэ үдэр хүрэтэр хаража хамгаалан байна. ¹⁶ Намайе ёро муухай хүсэһөө хамгаалжа байһан Эльгээмэл эдэ хоёр хүбүүдые үрээхэнь болтогой! Минии нэрые эдэ хоёр хүбүүд залгамжалан абажа, үбгэ эсэгэнэр болохо Абраһаамай, Исаагай нэрэнүүдые уламжалан абажа ябахань болтогой! Эдэ хүбүүдэй үри һадаһадынь үй түмэн болохонь болтогой!

¹⁷ Эсэгынгээ баруун гараа Эпрааимай толгой дээрэ табиһые Иосиф хараад, дурагүйдэжэ, гарыень абажа, ууган хүбүүн Мэнашшээ гэгшын толгой дээрэ табяад, ¹⁸ иигэжэ хэлэбэ:

– Тиймэ бэшэ, аба! Та эндүүржэ байна. Ууган хүбүүмни энэ байна. Баруун гараа энэ хүбүүнэйм толгой дээрэ табиит.

¹⁹ – Би мэдэнэб, – гэбэ Израиль. – Мэдэнэб, хүбүүмни. Энээнһээш мүн лэ агууехэ арад гараха. Тийгэбэшье, дүү хүбүүниинь тэрээнһээ үлүү байха, олон арадай эхи табиха.

²⁰ Тийгээд тэрэ хоёр ашанараа саашань үреэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Израилиин үри хадаһад бэе бээ үреэхэдөө, та хоёрой нэрэ хэлэжэ байхань болтогой! «Эпрааим Мэнашшээ хоёрой абahan һайн һайхание Эзэн Бурхан танда баһа үгэхэнь болтогой!» гэжэ үреэжэ байг лэ.

Эпрааимай нэрэһээ эхилжэ Яковай хэлэһэниинь ахаһаа үлүү хүндэтэй хүн тэрэ болохо гэһыень элирхэйлнэ.

²¹ Һүүлээрнь Израиль Иосифто хэлэбэ:

– Абашни удахагүй хада гэртээ харихань. Харин Бурхан таанадтай хамта байжа, үбгэ эсэгэнэрэйтнай нютаглан байһан Хананаан орон таанадые бусаан абаашаха. ²² Урдань би эмоор гэдэг обог аймагай урдаһаа тулалдахадаа, һэлмэ, һурша номой хүсөөр шэмэтэй һайхан нэгэ хадалиг газар дайда оложо абahan хүм. Хүбүүдэйнгээ дундаһаа гансал шамдаа би тэрэ газарые үмсын болгон үгэнэб. Иигэжэ, хүбүүмни, ши аханарайнгаа дундаһаа абаһаа эгээл ехэ эд зөөри уг залгамжалан абаа болонош.

Яков хүбүүдээ үреэлдэ хүртөөнэ

49 ¹ Яков хүбүүдээ ерүүлээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Зай, тойроод зогсогты, хүбүүдни. Ерээдүйдэ юун таанадые хүлээнэб гэжэ хэлэхэмни. ² Яковай хүбүүд, сугларагты, Израиль эсэгээ шагнагты!

³ Ууган хүбүүн Рэүбээмни! Эрэ бээе хүсөөд, хаба шадалдаа ябахадамни түрэнэн түрүүшын хүбүүмни, хүсэ шадалыем, бар тэнхээем абажа түрэнэнши. Эрэ хүнэй омог хүсэн шамда бусадһаа үлүү шэнгээгдээ. ⁴ Гэбэшье үерэй уһандал тогтууригүй ши үриин ёһо гуримые бата сахижа шадаагүйш. Тиймэһээ тэрэ ехэ хүсэ шадалшни үхи хүүгэдтэшни шэнгэхэгүй. Түрэнэн эсэгынгээ орондо орожо, бага һамгантайнь унтахадаа, ши эсэгынгээ эрхэ эбдэжэ, гэр бүлыень бузарлааш.

⁵ Симеон болон Левий хүбүүдни! Бэе бээдээ туһалжа, хамта та хоёр ябабашье, хэсүү шэрүүн абьяастайт. ⁶ Уураа хүрбэл, хүниие хороожо, миин байхаһаа үхэр малай шүрбэһые амидыгаар отолжо зугаасадаг та хоёрой бузар үйлэ хэрэгүүдтэ би хээээдэшье хамааралсаагүйб, хээээшье дэмжээгүйб. ⁷ Хэтэрмэ дошхон уур сухалтнай, хэрзэгы зантнай

хараалда хүртэхэ; та хоёрые Эзэн Бурхан Яковай удам соо шэнгээхэ, Израилийн хүбүүд соо шэргээхэ, үмсэ газар үгэхэгүй!

⁸ Иуда хүбүүмни! Аха дүүнэршни үеын үедэ уг удамыеш магтан байхань болтогой! Үри хадаһадшни дайсадаа шэлэ хүзүүн дээрэһээнэ адхан бариһан мэтэ хүдэлгэнгүй захиржа, аха дүүнэрэйшни үри хадаһад уг удамайш урда хүгэдэн мүргэхэ. ⁹ Залуу арсалан мэтэ, Иуда, олзо дээрээ омогтой нуушаш, хүбүүмни. Залуу арсаланай агнажа, олзотой хэбтэшэдээ ерээд, амархадань, хэншые зүрхэлжэ һэрээдэггүй бэшэ гү? Шинии уг удам тиимэ ехэ һүр хүсэтэй болохо. ¹⁰ Иудын үри хадаһад хододоо гартаа хаанай баяг бариха, уг удамынь хододоо зонхилогшод байха. Олон улас түрэнүүд шинии уг удамда албан татабари түлэжэ, урдаш хүгэдэн байха. ¹¹ Үри хадаһадшни үеһөө үедэ дэгжэн дээшэлжэ, баян бүдүүн ажаһууха. Ажаһууһан нютагайнь газар дээрэ үрэжэлтэй, эрхим шанартай, үрэ жэмэсээр элбэг-дэлбэг үзэмэй модной модод ургажа, унажа ябаһан унагаага ургаһан модондо уяжа, элжэгэнииньшые хүрэтэр тэрэ элбэг-дэлбэг жэмэсһээ эдихэ. Уг удамшни үзэмэй дараһан архи хэхэдээ, элбэг ургаһан тэрэ жэмэсые хүлөөрөө гэшхэн шахажа, амтата һайхан хүрин шүүһээрнь хубсаһаа угаажа, дэлгэр баян амидаржа байһанаа харуулхал. ¹² Тэдэнэй нюдэдынь хүрин хара үзэмэй дараһан архиһаа боложо хара, шүдэдынь һүнһөө боложо, дун сагаан байхал.

¹³ Эзбүлүүмни! Шинии үри хадаһад Дундада далайн эрьеэр түбхинэн, үмсын газартай байха. Тэдэ уһан онгосоор худалдаа наймаа эрхилхэ. Уг удамшни Сидоон хото хүрэтэр таран амидарха.

¹⁴ Иссахаар хүбүүмни! Хоёр ганзага сумаагай хоорондо хэбтэжэ байһан хүйхэр бүхэ элжэгэн мэтэ уг удамшни байхал. ¹⁵ Үбһэ ногоотой газарта амаржа байхада аятай гэжэ харахадаа, уг удамшни хүсэ шадалаа зангидан, хүндэ ажалда богоол мэтэ жүдхэхэл.

¹⁶ Даан хүбүүмни! Шинии уг удамууд Израилийн бусад обог аймагтал адли бээе даан ажаһууха. ¹⁷ Тиихэдээ харгы замай хажуугаар мүлхидэг хорото могой мэтэ һанаатай зон шамһаа түрэн гараха. Унажа ябаһан моринойнь шагай хадхажа, дээрэнь мордоод байгааша хүниие унагааха хорон һанаатай могой мэтээр сэдхэхэдэг үри хадаһад шамһаа түрэхэ.

¹⁸ Эзэн Бурхамни! Тэдэнииемни абархат гэжэ найданаб!

¹⁹ Гаад хүбүүмни! Дээрмэшэ дайсан оло дахин орон нютагташ добтолбошые, тэдэниие илаха, мүрдэн намнаха үри хадаһад шамһаа түрэн гарахал.

²⁰ Ашээр хүбүүмни! Эдээ хоолоор элбэг-дэлбэг нютагта шинии үри хадаһад амидаржа, хаанда һайхан эдээ хоол бэлэдхэн, асардаг байхал.

²¹ Напталии хүбүүмни! Гоё найхан инзага түрэн, заха хизааргүй хээрэ талада дуран соогоо амидаржа байгааша ногоон мэтэ сүлөөтэ арад түмэн шамһаа үдэн гарахал.

²² Иосиф хүбүүмни! Булагай дэргэдэ ургаһан, үрэ жэмэсээр элбэг үзэмэй модоной эшэ мэтэ үнэр баян байхаш, халаа ехэтэ уян эшээрээ ханада аһаһан модон мэтэ гээшэш. ²³ Ёурша ном агсаһан сэрэгшэд шам руу дугташан дайлаһан болобошые, ²⁴ хүсэтэ гараараа ши ёурша номоо шанга адхан харбажа, дайсанһаа өөрыгөө хамгаалжа шададаг хүндэл ажабайдалай бүхы хаад түбэгые дабажа, хорото дайсадаа илан диилээш. Юуб гэхэдэ, Яков эсэгыншни шүтэн хүндэлдэг Түгэс Хүсэтэ Бурханай хүсэтэ гар шамайе хамгаалан туһалжа байна. Тэрэ болбол минии уг удам болохо Израилиин зоной найдаха хадын нуури мэтэ бата хамгаалалта юм. Тэрэ болбол Израилиин арад зонииемнай хонин хүрэг мэтэ дахуулан, адуулан байгша эзэн юм. ²⁵ Эсэгыншни хүндэлэн шүтэдэг Түгэс Хүсэтэ Бурхан шамда, шинии уг удамуудта хододоо туһалан, таряалангуудташни уһа элбэг бороо хура оруулан, газарайшни гүн оёорһоо сэбэр найхан булагай уһа гаргажа байхань болтогой! Арюун ябадалтай, үйлэ хэрэг бүтэмжэтэй үй олон үри хадаһадтай боложо, мал хүрэгшни өө мөөгүй, элүүр энхэ үсхэн олошоржо байхань болтогой! ²⁶ Эзэн Бурхан намайе, Яков эсэгыешни, үбгэ эсэгэнэрһээмни үлүү ехээр үреэжэ, элбэг ехээр хэшэглээ. Тэрэнэй үреэл мүнхэ саһатай, мүльһэн голтой үндэр уулашые дабажа гараал. Иосиф хүбүүмни! Аха дүүнэрһээ холо байбашые, тэдэнээ даажа, туһалжа гараһан шинии магнай дээрэ энэ үреэл тамгалагдажа, үеын үедэ уг удамшни энээнһээ хүртэжэ ябахань болтогой!

²⁷ Бэньямиин хүбүүмни! Шоно арьяатандал адли ши дайсадаа, үдэшэ үглөө хамаагүй, таһа татан олзолдог байхаш.

²⁸ Иигэжэ Израиль бүхы хүбүүдээ үреэн, тус бүридэнь үреэл хэлэжэ үгэбэ. Эдэ хүбүүдһэнь хожом Израилиин арбан хоёр обог аймаг үдэн гараа бэлэй.

Яковай наһа баралга

²⁹ Удаань Яков хүбүүдтээ хэлэбэ:

– Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хойноһоо хада гэртээ хариха саг намда дүтөлөө. Хээт обог аймагай Эпроон гэдэг хүнһөө худалдажа абаһан үмсын газарта оршогшо хадын агыда үбгэ эсэгэнэрни хүдөөлүүлэгдэнхэй. Тэндэ намайе абаашажа табяарайгты. ³⁰ Урда сагта минии үбгэ эсэгэ Абраһаам хээт обог аймагай Эпроон гэгшэ хүнһөө Ханаһаан нютагай Мамрээ хотын зүүн талада оршодог Махпэлаа гэдэг агы нүхые худалдан

абажа, булаша бунхан болгонон юм. ³¹Тэндэ минии хүгшэн аба Абра-
наам, хүгшэн эжы Сарра, Исаак аба, Рэбээккаа эжы хүдөөлүүлэгдээн,
тэндэ би Лэһаа намгаяа хүдөөлүүлэб. ³²Тэрэ газар болон агы нүхэн
хээт обог аймагайхидһаа худалдажа абтаһан юм.

³³Яков хүбүүдтээ захяа үгэнүүдээ дууһан хэлээд, дахин орон дээрээ
хэбтэн, амьяа табижа, үбгэ эсэнэртээ мордобо.

50 ¹Иосиф эсэгынгээ толгой тэбэрээд, уйлан хайлан, таалан байба.
²Эмшэ домшонороо дуудан, Израиль эсэгынгээ шарилые
занданшуулха захиралта тэрэ үгэбэ. ³Дүшэн хоногой туршада зандан-
шуулха ажал ябуулагдаба, удаань далан хоногой туршада Египедэй
улад зон Израилиин хойноһоо гашуудаа хэн.

⁴Уй гашуудалай үдэрнүүдэй дүүрэхэдэ, хаанай түшэмэлнүүдтэ
Иосиф хандаба:

– Та бүхэнэй һанаанда тааруу һаам, эзэн хаанда иигэжэ хэлыт.

⁵Минии эсэгэ наһа барахынгаа урда тээ намһаа тангариг абтаһан юм.
Тэрэнэй ёһоор, би эсэгынгээ шарилые Ханаһаан ороной нэгэ хадын
булаша бунханда абаашажа хүдөөлүүлхэ ёһотойб. Тэрэ булаша бун-
хание эсэгэмни өөрөө бэлдээн юм. Эсэгээ хүдөөлүүлээд, бусажа
ерэхэб. Минии ябахые зүбшөөгыт.

⁶Тиэхэдэнь эзэн хаан иигэжэ харюу дамжуулба:

– Яба, эсэгээ хүдөөлүүлэ. Үгэһэн тангаригаа бэелүүлэ.

⁷Тиигэжэ Иосиф эсэгынгээ шарил абаад, Ханаһаан орон зорибо.
Египедэй хаанай бүхы түшэмэлнүүд, зүблэгшэд болон Египедэй бүхы
дээдэ зиндаата зон тэрээнтэй хамта ябаба. ⁸Тэдээнһээ гадна Иосифой
бүхы гэр бүлэ, аха дүүнэр, эсэгэдэнь хамаатай бүхы түрэл гаралнууд
ябалсаба. Гансал бага балшар үхибүүд, мал хүрэгын лэ Египедэй
Гоошэн нютагта үлэбэ. ⁹Хүнгэн тэргэтэй зоной, морин сэрэгэй мүн лэ
ябалсаһан ушарһаа эдэ бүгэдэ нилээд ехэ субаан болоо бэлэй.

¹⁰Тэдэ Иордан голой зүүн талада оршодог Атаад гэдэг хүнэй тарья-
най тээрмэ дээрэ ерээд, дахин уйладдаба. Иигэжэ Иосиф тэндэ долоон
хоногой туршада тогтожо, эсэгынгээ хойноһоо угаа ехээр шаналан-
гашуудан ёһолоо бэлэй. ¹¹Энэ нютагта ажаһуудаг ханаһаанайхид
энээниие хараад, гайхан хэлсэбэ:

– Египедэй зон ямар ехээр бархиралдажа, гашуудажэ байнаб!

Тиимэһээ Иорданай саана оршодог энэ газарые «Египедэй зоной
бархираан» гэжэ нэрлээ юм.

¹²Хүбүүдын эсэгынгээ һүүлшын захяа дүүргээ: ¹³шарилыень Ха-
наһаан орондо асаржа, Мамрээ хотын зүүн талада оршодог Махпэлаа

гэдэг газарай хадын булашада абаашажа хүдөөлүүлбэ. Анхан сагта тэдэнэй үбгэ эсэгэ Абраһаам энэ газарые хээт обогой Эпроон гэдэг хүнһөө худалдан абаа бэлэй.

¹⁴ Хүдөөлүүлһэнэй һүүлээр Иосиф суг ябаһан хүн зонтоёо хамта Египет руу бусаба.

Аха дүүнэртээ Иосифой эблэрэлгэ

¹⁵ Эсэгийнгээ наһа бараһанай һүүлээр Иосифой аха дүүнэр хоорондоо хөөрэлдэбэ:

– Олон жэлэй урда тээ бидэ Иосифто муу юумэ хэһэн гээшэбди. Тиимэһээ тэрэ мүнөө маанадта муу ханажа, үһөөгөө абахаяа ханаа хаань, яхахабди?

¹⁶ Тиигэжэ тэдэ Иосифто иимэ үгэнүүдые дамжуулхыень хүниие эльгээбэ:

– Наһа барахынгаа урда тээ эсэгэмнай иигэжэ захяа хэн: ¹⁷ «Урдань шамда муу юумэ хэһэн аханараа, зэмыень, тэдэнэйгээ үйлэдэһэн нүгэлыень хүлисыш даа гэжэ Иосиф хүбүүндэмни дамжуулаарайгты». Тиимэһээ эсэгымнай шүтэн зальбардаг Бурханай богоолнууд болохо маанадые хүлисыш даа гэжэ бидэ мүнөө шамайе гуйнабди.

Эдэ үгэнүүдые шагнахадаа, Иосиф уйлаа хэн.

¹⁸ Аха дүүнэрын тэрээндэ ерэжэ, урдань хүгэдэжэ мүргөөд, хэлэбэ:

– Бидэ мүнөө танай богоолшые болохоор бэлэн байнабди!

¹⁹ – Бү айгты намһаа, – гэбэ Иосиф. – Би зарга шийдхэдэг Бурхан бэшэб. ²⁰ Таанад намда мууе хэхые оролдоот, зүгөөр Бурханай үршөөлөөр энэтнай дэмбэрэлтэ хэрэгээр дүүрээ: хэды олон зоной ами наһан тэрэнэй ашаар абарагдаа гээшэб! ²¹ Тиимэһээ бү айгты! Би таанадые, танай үхи хүүгэдышые эдихэ хоолоор хангахаб.

Энэ мэтэ хайн хайхан үгэнүүдые тэрэ хэлэжэ, аханарайнгаа ханаа сэдхэл тэгшэрүүлэ бэлэй.

Иосиф наһа барана

²² Иосиф аха дүүнэртээ болон бүхы түрэл гаралаараа хамта иигэжэ Египедтэ амидаржа, зуун арбан наһаяа угтаба. ²³ Тэрэ түрэхэн хүбүүн Эпрааимайнгаа хүүгэдые, аша болон гушанараа, түрэхэн хүбүүн Мэнашшээ гэгшынгээ хүбүүн Махирай хүүгэдые үзөө бэлэй.

²⁴ Наһа барахынгаа урда тээ Иосиф аха дүүнэрээ дуудаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Минии мордохо саг дүгэлжэ байна. Гэбэшые Бурхан таанадта тулалха, энэ орон нютагнаа гаргажа, үбгэ эсэгэнэрнай болохо Абраһаамда, Исаагта, Яковта үгэхөөр тангариглаһан тэрэ орон нютаг руу абаашаха.

²⁵Тиигээд Иосиф аха дүүнэрһээ тангариг абаба:

– Бурханай таанадта туһалан эндэһээ гаргажа, тэрэ орон нютаг руу зөөлгэхэдэнь, минии яһые эндэһээ тишэнь абаашаад хүдөөлүүлхэт.

²⁶Иигэжэ Иосиф зуун арбан наһандаа нүгшэбэ. Шарилайнь зан-даншуулагдаад, хайрсаг соо анжаруулһан орон Египет мүн.

Моисейн хоёрдохи ном

Египедһээ гаралга

Моисейн табан номой хоёрдохи номынь Израилиин арад зоной нэгэн ниитэ боложо нягтарһан тухай юм: Яковай уг удам Египедтэхи богоол байдалһаа мултарна ба тэдэндэ Һургаал үршөөгдэнэ. Эдэ үйлэ хэрэгүүд гурба мянган жэлэй саада тээ болоо (сагыень тон зүб тодорхойлох талаар түүхэшэд маргалдана).

Номой түрүүшын хуби соо (1-19-дэхи бүлэгүүд) Египедһээ Өөрын арадые гаргахын тула Эзэнэй шэлэһэн хүн Моисей тухай хэлэгдэнэ. Хоёрдохи хуби (20-40-дэхи бүлэгүүд) – Бурханай ба Тэрэнэй арад түмэнэй хоорондо Хэлсээ баталалга, Һургаал үршөөлгэ мүн. Һургаалай голынь гэбэл, Бурханай Арбан зарлиг (20:2-17) болоно. Эгээл эдэ зарлигууд мүнөө үе сагай олохон арадуудай ёһо Һургаалай үндэһэн болоо. Бурхан Өөрын хуули заабаринуудые, Өөрын абари зан, бодото үнэн нэрээ Моисейдэ болон арад түмэндэ аалиханаар эли болгожо эхилнэ. Үргэлэй шэрээ ба Эзэнэй Өөрын арад түмэнэй дунда оршохо израильшуудай аянай нангин зүйл – Майхан хүмые яажа байгуулхаб гэжэ Тэрэ Моисейдэ тодорхойгоор заабарилна (25-30-дахи бүлэгүүд). Бурхан миин хаража байна-дохи бэшэ, найдуулһанайнгаа ёһоор, Абраһаамай, Исаагай ба Яковай үри һадаһадые сүлөөлхын тула дэлхэйн түүхын ябасада нүлөө үзүүлнэ. Гэхэтэй хамта, Моисейтэй хаа-хаанагүй уулзаһан зоной, эсэргүүсэһэн тухай маанадта энэ ном хөөрэнэ: дадал болоһон богоолшолгонь ойлгосогүй эрхэ сүлөөһөө аюулгүй, дээрэ мэтээр тэдэндэ һанагдана. «Эхин» гэжэ номдол адли, Библи гол дүрэнүүдээ элдэб талаһаа, дутуу дундануудыень, алдуу-эндүүнүүдыень нюунгүй зураглана.

Израильшууд Египедтэ

1 ¹ Яковтай Египет орондо ерэнэн Израиль угсаатан гэбэл, ² Рэүбээн, Симеон, Левий ба Иуда, ³ Иссахаар, Зэбүлүүн ба Бэньямиин, ⁴ Даан ба Наптали, Гаад ба Ашээр болоно. ⁵ Яковай үри хадаһанай тоо (Египет урид ерэнэн Иосифтой хамта) дала хүрэнэн байгаа.

⁶ Иосиф болон аха дүүнэрын, тэдэнэй үеын зон наһа бараа хааб даа. ⁷ Израильшуудай тоо улам олошоржо, олон болоходоо шадалтай боложо, тэндэхи орон нютагы дүүргэбэ.

Фараон израильшуудые дарлана

⁸ Египедтэ Иосифы мэдэхгүй шэнэ фараон Египедэй хаан шэрээдэ һууба. ⁹ Тэрэ нэгэтэ албатандаа иигэжэ хэлэбэ:

– Харыт, энэ Израилиин үри хадаһад ямар олон болоо гээшэб, иигээд манһаа булюу хүсэтэй болохонь лэ. ¹⁰ Ямар нэгэ аргаар эдэ зониие түрэхэ үдэхыень хизаарлаха хэрэгтэй байна. Дайн дажар эхилэг даа, эдэшни дайсадтай хэлсэжэ буһалгаалхадаа, эритэ мэсээе барижа, манай урдаһаа шэглүүлхэдээ болохо. Эсэстээ орон нютагһаамнай гаража ошоходоо магадгүй.

¹¹ Израилиин зондо хүшэр ажал хүүлэжэ, шадалаа баратарынь зараха зорилгоор хинагша харуулшадые табиба. Хоол хүнэнэ тусхай нөөсэлдэг Питоом, Раамсээс гэжэ хотонуудые израильшуудые хүсөөр баалажа барюулба.

¹² Израиль угсаатание хүндэ ажалда туляаха бүринь тэдэ улам олошоржо, дэлгэржэ байба. Египедэй зон тэдээнһээ ехэ айдаг болобо. ¹³ Тэдэ израильшуудые борьбо дээрээ бохииторнь ажал хүүлэхэ гэжэ гам хайрагүйгөөр баадхадаг болобо. ¹⁴ Израильшуудай хэхэ ажалынь гэхэдэ, шабар худхаад, хэбүүдтэ хэжэ, хирпиисэ хэхэ ажал бэлэй. Гадна таряалан дээрэ бүхы ажалынь хэдэг нэн. Барагдашагүй хүшэр ажалда сүхэрһэн зоной гасалан зоболон тухай хэлэлтэшьегүй.

¹⁵ Фараон еврейнүүдэй дундаһаа Шипраа ба Пуһаа гэжэ хүйһэ хүндэдэг хоёр хүгшэдые дуудажа асаруулаад:

¹⁶ – Еврей эхэнэрнүүдэй хүүгэдэй хүйһэ хүндэхэдөө, хаража байгты – хүбүүн гараа хаань, алагты, басаган түрөө һаа, хамаагүй амиды байг, – гэжэ захирба.

¹⁷ Теэд хүйһэ хүндэдэг хүгшэд Бурханһаа айжа, Египедэй фараоний хэлэһы дүүргэдэггүй, нялхануудта гар хүрэдэггүй байба. ¹⁸ Фараон тэдэниие дуудажа:

– Юүндэ хүүгэдые амиды орхихо болобот? – гэжэ асууба. ¹⁹ Хүйһэ хүндэдэг хүгшэд:

– Еврей һамгад египет һамгадһаа ондоо байнал, бэень шэрхи гү, хүйһэ хүндэхээе ерэхэдэмнай, түрэжэрхинхэй байнал, – гэһэн харюу үгэбэ. ²⁰Энээнэйнһ түлөө Бурхан хүйһэ хүндэдэг хүгшэдтэ һайе хээ һэн.

Израилиин арад түмэн олошоржол, шанга боложол байба. ²¹Хүйһэ хүндэдэг хүгшэдэй Бурханһаа түбэгшөөдэг байһан ушарһаа Тэрэ гэр бүлэнүүдыень үнэржүүлэн бэхижүүлээ агша.

²²Фараон бүхы албатан арадтаа иимэ захирал буулгаба:

– Һая түрэхэн хүбүүдыень уһа гол руу хаягты, басагадай түрэбэл, амиды үлөөгты.

Моисейн мүнделэлгэ

2¹Тэрэ сагта Левиин обогой нэгэ хүн обогойнгоо эхэнэрые һамган болгожо абаба ха. ²Һамганиинһ хээлитэй болоод, хүбүү түрэжэ, һайхан байһыень хараад, гурбан һара соо нюугаад байба. ³Гэбэшье саашадаа нюуха аргагүй болоходонь, хулһан арагта дабирхай түрхижэ, уһанда шэнгэхээр бэшэ болгоод, нялхаяа араг соо мансытайнһ хэбтүүлжэ, голой эрьедэ хулһан соо табиба. ⁴Нялхын эгэшэ юун бологшо ааб гэжэ холохонһоо адаглажа байба.

⁵Фараоний басаган бээ угааһааа голой эрьедэ шэбэгшэнэртээ хамта ерэбэ ха. Хулһан соо байһан араг үлгы обёорходоо, зараса басагаа эльгээжэ асаруулба. ⁶Нээжэ харахадань, нарай хүүгэн бархиржа байба. Фараоний басаган нялхые хайрлан энхэрбэ. Еврей үхибүүн гэжэ тэрэ ойлгоо. ⁷Холохонһоо хаража байһан нялхын эгэшэ фараоний басаганда дүтэлжэ хэлэбэ:

– Би ошожо, энэ нялхые хүхөөрөө танда тэнжээхэ эхэнэрые еврей эхэнэрнүүд сооһоо дуудажа асархам гү?

⁸– Ошыш даа, ошо, – гэжэ фараоний басаган хэлэбэ. Басаган ошодоо, хүүгэнэй эхыень дуудажа асарһаниинһ тэрэ бэлэй. ⁹Фараоний басаган ерэхэн һамганда иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ нялхые абажа, хүхөө хүхүүлэн намда тэнжээгыш, түлөөһэ үгэхэб.

Тиигэжэ түрэхэн эхэнь нарай хүбүүе абажа гэжээбэ. ¹⁰Хүбүүнэй томохон боложо хүдэржэхэдэ, эхэнь фараоний басаганда асарба. Фараоний басаган хүбүүе өөрын хүбүүн болгожо, «уһан сооһоо тэрэниие гаргажа абааб» гэжэ хэлэн, Моисей* гэжэ нэрэ үгэбэ.

* **2:10** Моисей гэдэг еврей нэрэ өөрын үгүүлбэрээр Моше «гаргаха» гэхэн үйлын үгэтэй адлишуу.

Моисейн Египедһээ тэрьедэлгэ

¹¹ Олохон жэл үнгэршэбэ, Моисей томо болоод байгаа. Нэгэтэ угайнгаа зондо тэрэ ошожо, гасаланта хүшэр ажалыень нюдөөрөө үзэбэ. Египедэй харуулшанай еврей хүние сохижо байхыень хараба.

¹² Иишэ тиишээ хараашалаад, хүнэй үгы байхадань, тэрэ египет харуулшание алаад, элһэндэ булаба.

¹³ Үглөөдэрынь баһа ерэхэдэнь, еврей хоёр хүн наншалдажа байба.

– Суг хажуудаш тулижа байһан хүние харшалха ямар муу заяатай амитамши? – гэжэ Моисей сохигшодонь хэлэбэ.

¹⁴ – Хэн шамайе манай дээрэ ноён болгоо юм, зарга шийдхэгшээр табяа юм? Египедэй тэрэ хүние алаһандаал адли намайе алахаяа ханаа гүш? – гэжэ тэрэ хүн урдаһаань һөөргэдэбэ.

Тэрэ үйлэ хэрэгни мэдэгдэ гэжэ Моисей ойлгоходоо, айхын ехээр айба.

¹⁵ Энэ ушар тухай дуулаһан фараон Моисейе барижа саазалха гһэн захиралта үгэбэ. Амия аршалха гэжэ Моисей тэрьелхэдэ, мидиан угсаатанай газарта ошоо бэлэй. Тэндэхи нэгэ худагай хажууда амаржа һуухадань, ¹⁶ эсэгынгээ хонидые уһалха гэжэ уһаар тэбшэ дүүргэхээ мидиан угсаатанай санаартанай долоон басагад дүтэлжэ ерэбэ. ¹⁷ Худагта ерһэн ондоо хонишод басагадые баһажа, худагта дүтэлүүлбэгүй.

Моисей бодоод, басагадые үмөөрэн, хонидыень уһалжа үгэбэ. ¹⁸ Басагадай гэртэе бусахадань, Рэһээл эсэгэнь асууба:

– Басагадни, яагаа түргэн бусабат мүнөөдэр?

¹⁹ – Египедһээ ерһэн нэгэ хүн маанадые хонишодой урда үмөөржэ, уһа удхаад, хонидыемнай уһалаал, – гэжэ тэдэ хөөрэбэ.

²⁰ – Алим тэрэ хүнтнай? Юундэ тэрэниие хээрэ орхёод ерэбэт? Дуудагтыл даа, эдеэлүүлэгты, – гэжэ тэрэ басагадтаа хэлэбэ.

²¹ Моисей тэрэ айлайда байха гэжэ шийдэбэ. Рэһээл удангүй Циппоораа гэжэ басагаая Моисейдэ хадамнаба. ²² Һамганайнгаа хүбүү түрэхэдэнь, «би хари газарта ерүүл хүн болооб» гэжэ хэлээд, хүбүүндэе Гэршоом гэжэ нэрэ үгэбэ.

²³ Удаахан саг үнгэрбэ, Египедэй хан түрые эзэлжэ байһан фараоншые нүгшэбэ. Хүшэр ажалда дарагдаһан израильшууд ёоложо, туһа эрижэ, Бурханаа дуудан байгаа. Тэдэнэй ёолоон Бурханда дуулдаба.

²⁴ Ёолооень соносоһон Бурхан Абраһаам, Исаак болон Яковтай хэлсэе баталһанаа ханаандаа оруулба. ²⁵ Тиин Израиль угсаатан тээшэ Бурхан харасаяа шэглүүлбэ, анхаралаа хандуулба.

Бурхан Моисейе дуудана

3¹ Моисей мидиан угсаатанай газарта хадам эсэгэн болоһон Итроо* санаартанай хони адуулдаг hэн. Нэгэтэ хонидоо сул губи руу тууһаар туужа, Бурханай хада Хорээб тээшэ дүгэлэн ерэбэ. ²Тэндэ аhажа байһан үүргэнын һөөг сооһоо Эзэнэй Эльгээмэл тэрэндэ үзэгдэбэ. Гайхал ехэ, үүргэнын һөөг бургааһан гал дүлөөр соробхилжо байһан аад, шатажа дууһаха хэбэргүй байба. ³«Дүтэлжэ харахамни, энэ гайхамшаг ямар үзэгдэл гээшэб, яахадаа иигэжэ үүргэнын эшэ шатажа дууһадаггүй юм?» – гэжэ Моисей досоогоо үгүүлбэ.

⁴Моисейн ерэжэ ябахыень хаража байһан Эзэн Бурхан һөөг сооһоо тэрэндэ хандажа дуудаба:

– Моисей! Моисей!

– Би шагнанаб, – гэжэ Моисей харюусаба.

⁵– Иишээ бү дүтэлэ; гуталаа тайла, юуб гэхэдэ, зогсоһон һууриш нангин газар гээшэ, – гэжэ Бурхан айладаба.

⁶– Би шинии үбгэ эсэгын Бурхан гээшэб, – гэжэ удаань Тэрэ айладаа. – Абраһаамай Бурхан, Исаагай Бурхан, Яковай Бурхан гээшэб.

Моисей Бурхан тээшэ харахаяа зүрхэлэнгүй, нюураа халхалаад байба.

⁷– Би Минии арадай Египедтэ зобожо байхыень харааб, харуулшадай харшалхада туһа эрижэ байхыень дуулааб; Би тэрэнэй зобоһыень мэдээб. ⁸Египедэй гарһаа аршалан мулталжа, хү тарагай, бал тоһоной дэлбэржэ байдаг үргэн найхан нютагта, ханаһаан, хээт, эмоор, пэриззии, хийв, евүүс угсаатанай** газарта абаашаха гэжэ Би газар түбидэ буужа ерээб, – гэжэ Эзэн айладаба. – ⁹Израиль угсаатанай гасаланта ёолоон Минии һонорто хүрэбэ. Египет зоной тэдэниие яжа дарлажа байһые Би харабаб. ¹⁰Иимэ ушарһаа Би шамайе фараондо эльгээхэм: Минии арадые, Израиль угсаатаниие Египедhээ гаргыш даа.

¹¹– Би хэн аад, фараондо ошожо, Израилиин зониие Египедhээ гаргаха болобо гээшэбиб? – гэжэ Моисей Бурханда хэлэбэ.

¹²– Би шамтай суг хажуудаш байхаб. Минии шамайе эльгээһэнэй дүлгэ тэмдэг иигэжэ тудаха: Египедhээ арадыем гаргаһанайш хойно энэ хада дээрэ Бурханда зальбаран, ёһолол бүтээхэ сагтнай ерэхэ, – гэжэ Бурхан харюусаба.

* 3:1 Рэүһэлэй нүгөө нэрэ; хара 2:18.

** 3:8 Ханаһаан, хээт, эмоор, пэриззии, хийв, евүүс угсаатан – израильшуудай ерэхэнэ урид Палестинада ажаһууһан арадууд.

Бурхан Моисейдэ нэрээ айладана

¹³ Моисей Бурханда үгэлбэ:

– Зай, би Израиль угсаатанда ерэжэ хэлэбэ гэлэйб: «Эсэгэнэрэйтнай Бурхан намайе таанадта эльгээбэ». Харин тэдэ намһаа иигэжэ асуухал: «Тэрэ Бурханайш нэрэ хэн бэ?» Тиихэдэнь юун гэжэ харьюусаха болонобиб?

¹⁴ Бурхан Моисейдэ айладаба:

– Би болбол БИ ХЭТЭДЭЭ ОРШОГШО гээшэб. Израиль угсаатанда «БИ ХЭТЭДЭЭ ОРШОГШО намайе таанадта эльгээгээ» гэжэл хэлээрэй.

¹⁵ Бурхан үшөө иигэжэ айладаа:

– Танай эсэгэнэрэй – Абраһаамай Бурхан, Исаагай Бурхан, Яковай Бурхан болохо Эзэн намайе эльгээгээ гэжэ Израилиин хүбүүдтэ хэлэхэш. Минии нэрэ хэтэдээ тиимэ, Намайе угһаа угта тиигэжэл дурдадаг байха зэргэтэй. ¹⁶ Ошо, Израилиин аха захатаниие суглуула. Тэдээндэ иигэжэ дуулга: таанадай эсэгэнэрэй, Абраһаамай, Исаак ба Яковай Бурхан болохо Эзэн намда ерэжэ, иигэжэ айладаал: «Би Египедтэ ямар байдалтай байһыетнай харабаб. ¹⁷ Таанадые Би Египедэй дарлалтаһаа зайлуулжа, ханаһаан, хээт, эмоор, пэриззии, хиив ба евүүс угсаатанай хуудаг, хү тарагаар, бал тоһоор дэлбэржэ байдаг нюотагта абаашахам».

¹⁸ Израиль угсаатанай аха захатан шинии үгэ дуулаха, тэдээнтэй сугтаа Египедэй фараондо ошожо, иимэ айладхал хэхэт: «Еврейнүүдэй Бурхан болохо Эзэн манда үзэгдөө; Эзэн Бурхандамнай зорюулһан үргэл хэхыемнай сүл губи тээшэ, гурбан үдэрэй зайда маанадые табиит».

¹⁹ Би мэдэнэм, хүсэтэ гараар баадхаагүй һаа, Египедэй фараон ябахыетнай зүбшөөхэгүй. ²⁰ Би Өөрын хүсэтэ гар Египет руу һунаахаб, эди шэдеэрээ элдэб гайхамшаг үзэгдэл харуулхаб – тиихэдэм лэ таанадые табиха. ²¹ Минии һанаһан соол Египедэй зоной хандаса хубилха: тэндэһээ ябахандаа гар һула ябахагүйт. ²² Эхэнэрнүүдтнай хүршэнүүдһээ алта мүнгэн зүүдхэл, хубсаһа хунар эрижэ абаха, абаһанаа үхи хүүгэдтээ үмдэхүүлхэт! Египедые тиигэжэ хоһолоон, олзо ехэтэй гарахат.

4 ¹ Моисей харюудань хэлэбэ:

– Намда этигэнгүй, үгыем дуулангүй, «Эзэн шамда үзэгдөөгүй» гэжэ зоной хэлээ һаа, яаха болонобиб?

² Эзэн Моисейһээ:

– Гарташни юун байнаб? – гэжэ асууба.

– Дулды, – гэжэ Моисей харюусаба.

³ – Тэрэнээ газарта хаял даа, – гэжэ Эзэн захирба. Моисейн дулдыгаа газарта хаяхадань, тэрэнь могой болошобо. Моисей могойһоо хүрдэн тэрьелбэ.

⁴ – Гараа харбайгаад, хүүлһээнъ бари, – гэжэ Эзэн захирба. Могойн хүүлһээ Моисейн барихадань, тэрэнь һөөргөө дулды болошобо.

⁵ – Энэ хадаа Эзэнэй, тэдэнэй эсэгэнэрэй – Абраһаамай, Исаак ба Яковай Бурханай, шамда үзэгдэнэй гэршэ гэжэ зон ойлгог, – гэжэ Эзэн айладхаба.

⁶ Эзэн үшөө захирба:

– Гараа үбэртөө хэл даа.

Моисейн гараа үбэртөө хээд абахадань, гарынъ нойтон хамуу үбшэнһөө саһан мэтэ сагаан болошоод байба.

⁷ – Дахяад гараа үбэр руугаа хэ, – гэжэ хэлэхэдэнь, гараа үбэртөө хээд, һөөргэнь абаба. Гарынъ хуушан түхэлдөө оронхой, элүүр бээдэнь адли болоод байба.

⁸ – Шамда этигэнгүй, түрүүшын дүлгэ тэмдэгтэ үнэншэнгүй байгаа наа, нүгөөдэ дүлгэдэ үнэншэхэ ха юм; ⁹ хоёр дүлгэдэ үнэншөөгүй, шинии үгэ дуулаагүй наань, Нил мүнрэнһөө уһа удхан абажа, эрьедэ адха. Мүнрэнһөө удхаһан уһаншни хуурай газар дээрэ шуһан болошохо.

¹⁰ Моисей Эзэндэ зальбарба:

– Эзэн Бурхан минии! Би үгэ хэлэндэ муу хүмби, түрэхын иимэ бэлэйб. Мүнөөшье Өөрын богоолтой хөөрэлдэжэ эхилхэдэтнай би үгэ амалхадаа ахир муулби.

¹¹ Эзэн харюудань айладаба:

– Хэлэ ама хэн хүндэ үгөө юм? Хүниие хэлэхэ хэлэгүй, али шагнаха шэхэгүй хэн болгодог бэ? Хараха нюдэтэй, али хараагүй һохор хэн болгохо шадалтай юм бэ? Би, Эзэн! ¹²Зай, иигээд ошо. Шинии аманһаа үгын гарахада, Би байлсахаб, юу хэлэхыешни хургахаб.

¹³ – Эзэн Бурхан минии! Хайрлыг даа, ондоо хүниие эльгээхэ аргагүй юм гүт? – гэжэ Моисей гуйба.

¹⁴ Эзэн Моисейдэ уурлан хэлэбэ:

– Левиин угай Аһароон дүүшни гэжэ байна. Үгэ хүүртээ тэрэ бэрхэ гэжэ мэдэнэм. Эндэнээ ябахаш, урдаһаашни тэрэ ушарха, шамайе хараад, аргагүй баярлаха. ¹⁵Тэрээндэ ши бүхы юумэ ойлгуулхаш. Хэлэхэ юумээ тэрэнэй амаар хэлэдэг байхаш. Харин юумэ хэлэхэ үедэтнай Би Өөрөө байлсахаб гэжэ хэлэнэ бэшэ аалби; юу хэхыетнай Өөрөө заахаб. ¹⁶Тэрэ шинии орондо арадта хандан хэлэдэг байха, тэрэ шинии хэлэ аманшни болохо. Ши тэрээндэ Бурханиинъ болохош. ¹⁷Энэ дулдыгаа гартаа бари: дүлгэ тэмдэг бээлүүлхэ мээсэ зэбсэгшни гээшэ.

Моисейн Египет руу бусалга

18 Моисей хадам эсэгэ Итроодо ошожо:

– Би ябахам, Египетдэ байхан аха дүүнэртээ бусахамни. Амиды юм гү тэдэмни, ошожо харахамни, – гэжэ хэлэбэ.

– Тиигыш даа, аян замдаа хайн ябаарай, – гэжэ Итроо үреэбэ.

19 Мидиан угсаатанай нютагта Моисейн байхада:

– Египет ошохо сагшни ерээ, шинии хүнэнэ бэдэрхэн хамаг зон наһа баранхай, – гэжэ Эзэн зарлиг буулгаһан байба.

20 Моисей намга, хүбүүдээ элжэгэндэ хуулгажа, Египет тээшэ зорибо. Бурханай дулды гартаа баринхай ябаба.

21 Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Би шамда шэдитэ хүсэ үршөөбэб. Египет бусахадаа, Минии шамда даалгаһан эди шэдитэ үзэгдэлнүүдые фараонной хараһаар байтар бэелүүлээрэй. Би зорюута тэрэнэй үсэдын хүдэлгэхэб: таанадые тэрэ табихагүй.

22 Харин ши фараондо иигэжэ дуулгахаш: «Израиль ууган хүбүүмни гэжэ Эзэн айладана. **23** Намда үргэл хэхыень хүбүүем табиш гэнэб, табяагүй хааш, харюу болгожо, шинии ууган хүбүүнэй ами таһалхалби!»

24 Харгыдаа хоножо байхадань, Эзэн ерэжэ, Моисейн ами хороохо һэдэлгэ хэбэ. **25** Циппоораа намганиинь тиихэдэнь хурса шулуугаар хүбүүнэйнгээ бэлгэ отолжо абаад, шуһыень Моисейн хүлдэ түрхибэ. Тиигээд хэлэбэ:

– Шуһаар холбоотой эрэ нүхэрни ши мүн!

26 Эзэн хажууһаань зайлаба. Шуһан холбоотой эрэ нүхэр гэжэ бэлгэ отололгын ушараар Циппоораа хэлээ болоно.

27 – Моисейн урдаһаа сүл губи руу ошо! – гэжэ Эзэн Аһароондо зарлиг-таба. Аһароон ошоходоо, Бурханай хадын хажууда Моисейтэй ушараад, тэрэниие тэбэрин таалаба. **28** Өөрыень элшэ болгоһон Эзэнэй бүхы үгэнүүдые, зааһан дүлгэ үзэгдэлнүүдые Моисей Аһароондо ойлгуулжа үгэбэ.

29 Моисей Аһароон хоёр сугтаа ябажа, Израилиин аха захатаниие бултыень суглуулба. **30** Моисейдэ Эзэнэй зарлиг болоһон бүгэдые Аһароон амалан, угсаатандаа ойлгуулба. Моисей арад зоной хараһаар байтар дүлгэ тэмдэгүүдые үзүүлбэ. **31** Арад зон одоошье үнэншэбэ. Эзэн Израилиингаа хүбүүдые анхаран, ядарал зоболонгымнай хараа гэжэ дуулахадаа, тэдэ һүгэдэн хүндэлжэ, дор дохин байгаа бэлэй.

Моисей Аһароон хоёр фараондо анха удаа ерэнэ

5 ¹ Удаань Моисей Аһароон хоёр фараондо ерээд хэлэбэ:

– Сүл губида Намда зорюулһан хайндэр хэхыень арадыем табиш гэжэ Израилиин Эзэн Бурхан гуйжа байнал.

² – Эзэн гээшэш хэн гээшэб? Юундэ би Тэрэнэй үгэ дуулажа, израильшуудые табиха болоо хүмбиб? Эзэн гэжэ мэдэхэшьегүйб, тэдэ зониие табихашьегүйб, – гэжэ фараон харюусаба.

³ – Еврейнүүдэй Бурхан маанадта үзэгдөө; манай Эзэн Бурханда үргэл хэхээе гурбан үдэрэй зайда сүл губи руу ошохыемнай зүбшөөгьт. Үгы гэбэл, Тэрэ яра үбшөөр гү, али нэлмээр маанадые хүнөөхэл, – гэжэ Моисей Аһароон хоёр хэлэбэ.

⁴ Фараон харюудань:

– Яаха гэжэ Моисей Аһароон та хоёр зоной тархи эрьюулэн, ажал хэрэгһээнъ хаатуулха болообта?! Ажал тээшээ үтэр арилагты! ⁵ Эдэ олон зоной ажалаа хаябал, юун болохо юм?! – гэжэ хэлэбэ.

⁶ Тэрэл үдэртөө фараон харуулшадтаа ба хинадаг дарганартаа иигэжэ захирба:

⁷ – Энээнһээ хойшо эдэ зондо хирпиисэдэ худхаха голоомо үгэхээе болигты, өөһэдөө ябажа, голоомо суглуула! ⁸ Харин бүтээхэ хирпиисын даабарита тоо тэрэл зандаа үлэг. Урдань хэды хирпиисэ хэгшэ нэм, тэдые мүнөөш хэхэ ёһотой. Ажалынъ багадаад годооролдожо, «Бурхандаа үргэл хэхыемнай сүл губи руу табигты» гэжэ хашхаралдажа байна. ⁹ Ажалынъ ехэ боллогты, хооһон үгэ хүүр шагнаха сүлөөгүй болохо.

¹⁰ Харуулшад, хинагша дарганар газараа гараад, зондо соносхобо:

– Голоомо танда үгэхэгүй гэжэ фараон захирал үгэбэ. ¹¹ Хаанаһаа олонобта, голоомо өөһэдөө бэдэржэ суглуулагты. Харин тэды хирпиисэ бүтээхэ гэхэн урданай даабаритнай зандаа үлэнэ!

¹² Еврейнүүд бүхы Египет ороноор таража, голоомо бэдэрнэбди гэжэ таряалан дээрэхи үбдэл сүбдэл түүдэг болобо. ¹³ Үдэр бүри хэхэн хирпиисынтай тоо урданайхида хүрэхэ ёһотой гэжэ харуулшад хашан бааладаг байба. ¹⁴ Бэлэдхэдэг байһан хирпиисээе яахадаа хүсөөхээе болибот гэжэ израильшуудай дундаһаа табигдаһан харуулшадынъ сохидог болобо. ¹⁵ Израилиин харуулшад фараондо ерэжэ, гомдол барибад:

– Юундэ иигэжэ богоолнуудаа харшалха болобот? ¹⁶ Голоомо үгөөгүй аад, урданайнгаа хэмжээнэй хирпиисэ хэгты гэжэ маанадта, богоолнуудтатнай, захирна. Богоолнуудыетнай сохино! Танай арادتта нүгэл болохо ха юм.

¹⁷ – Таанад залхуут! Миин байхадаа дашуураад, «Эзэндэ үргэл хэхээе ошохомнай» гэлдэнэт. ¹⁸ Арилагты эндэһээ, ажалаа ошожо хэгты. Голоомо үгэхэгүй танда, яанабта, урдань хэдэг хирпиисээе хэхэл ёһотойт, – гэбэ фараон.

¹⁹ Израилиин харуулшад үдэр бүриин ажалай хэмжээ бага болгохоёо байнагүй гэжэ ойлгоходоо, улам сүхэрбэ. ²⁰ Фараонһоо гарахадань,

Моисей Аһароон хоёр тэдэниие хүлэжэ байба. ²¹ Харуулшад тэдэндэ гомдолоо хэлэбэ:

– Таанадһаал боложо, фараон дахуулнуудтаяа бидэниие үзэн ядадаг болоо. Маанадые алуулха гэжэ гартань зэбсэг барюулһан болонот. Таанадай юу хэһые Эзэн үзэг, таанадые шүүбэрилэг!

²² Моисей Эзэндэ хандажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурхан минии, юунэй түлөө эды ехэ зоболон амасанан зон бэ, юундэ намайе иишэ эльгээбэт? ²³ Фараондо ерэжэ, Танай нэрэһээ хэлэжэ эхилһээрни, бүри муухайгаар зониие харшалдаг болоол. Өөрын арад түмэниие абархын тулада Танай хэһэн юумэн алим бэ?!

6 ¹ – Фараондо юу хэхыем харахаш даа; Минии хүндэ гарай баалалтаар удамайш зониие тэрэ табиха, табихаһаа байтагай орон нютагһаа үлдэжэ гаргаха, – гэжэ Эзэн Моисейдэ харюусаба.

Бурхан Моисейдэ даабари үгэнэ

² Тиигээд Бурхан Моисейдэ айладаба:

– Би Эзэн гээшэб! ³ Абраһаамда, Исаак болон Яковта «Түгэс Хүсэтэ» гэһэн нэрээр үзэгдөө һэм, харин «Эзэн» гэһэн нэрээ мэдүүлээгүйб. ⁴ Ханаһаан орондо тэдэ хэсэжэ ябагша һэн. Тэрэ орон нютагые өөһэдын болгожо үгэхэ тухай тэдэнтэй хэлсээн баталаа бэлэйб. ⁵ Египедэй дарлалта доро Израиль угсаатанай ёолохые мүнөө дуулажа, тэрэ хэлсээ тухай ханаандаа оруулааб. ⁶ Израиль угсаатанда иигэжэ дуулга: «Би Эзэнби! Би таанадые Египедхээ гаргахаб, дарлалтаһаа сүлөөлхэб! Би таанадые абархаб, Минии гар һунаалгаатай, хэһээлтэм шанга! ⁷ Таанадые Минии арад болгожо, Бурхантнай болохоб. Таанадые Египедэй дарлалтаһаа гаргаһан танай Эзэн Бурхан гэжэ ханажа ябахат. ⁸ Абраһаамда, Исаак болон Яковта үгэхэб гэжэ тангариглаһан орон дэбисхэртэ таанадые оруулхаб, уг удамарайтнай эзэлэн һууха газар болгожо үгэхэб. Би Эзэн мүн гээшэб!»

⁹ Энэ айладаһыень Моисей Израилин зондо дамжуулан хэлэбэ, харин тэдэнь хүшэр ажалда диилдэжэ, зоригоо мохонхой, Моисейн үгэ шагнахашые дурагүй байба.

¹⁰⁻¹¹ – Фараондо ошожо, Израиль угсаатанай орон нютагһаааши гарахыень зүбшөөгыш гэжэ тэрээндэ хэлэ, – гэбэ Эзэн.

¹² – Израилин зон үгыемни дууланагүйл, хайшан гэжэ фараон минии үгэ дуулаха юм? Би үгэ хэлэндээ ахир һэмнэйб, – гэжэ Моисей хэлэбэ.

¹³ Израиль угсаатанда ошохыень, тэдэниие Египедһээ гаргахын тула Египедэй засаг түрэ эзэлдэг фараондо ошожо айлалдал хэгты гэжэ Моисей Аһароон хоёрто Эзэнэй зарлигтаһаниинь тэрэ бэлэй.

Моисей ба Аһарооний угай бэшэ

¹⁴ Обогууды ахалха хүнүүд гэбэл, иимэ байна. Израилиин ууган хүбүүн Рэүбээнэй хүбүүд Эноох ба Паллуу, Хэцроон ба Хармиин гэгшэд болоно. Тэдэнһээ Рэүбээнэй обог эхи татаа юм.

¹⁵ Симеоний хүбүүд Емүһээл, Ямиин, Ооһад, Яхиин, Цохаар ба ханаһаан угтай эхэнэрэй хүбүүн Саул болоно. Тэдэнһээ Симеоний обог гараһан болоно.

¹⁶ Левиин хүбүүды ахалан тоолоходо, Гэршоон, Кэһаат ба Мэрариин болоно. Левий гээшэ зуун гушан долоон наһа наһалһан гэхэ.

¹⁷ Гэршооний хүбүүд Либниин ба Шимэй гэгшэд өөрын урагтай.

¹⁸ Кехадай хүбүүд: Амраам ба Ицһаар, Хэброон ба Үззиһээл. Кэһаат зуун гушан гурбатай боложо наһа бараа. ¹⁹ Мэрариин хүбүүд Маһлиин ба Мушиин.

Левиин обог гэхэдэ эдэл болоно.

²⁰ Амраам гээшэнь өөрынгөө абга эгэшэ Ёхээбэдые һамган болгожо абаһан байгаа. Тэрэ эхэнэрһээ Аһароон ба Моисей түрэнһэн юм. Амраам зуун гушан долоотой болоһон гэхэ.

²¹ Ицһаарай хүбүүд: Коорах, Нээпэг ба Зихриин.

²² Үззиһээлэй хүбүүд: Мишаһээл, Элцапаан ба Ситриин.

²³ Аһароон Амминадаабай басаган, Нахшооний эгэшэ Элишээбые һамган болгожо абаһан юм. Тэрэнь Надааб, Абиһуу, Эльзаар ба Итамаар гэжэ хүбүүдые түрөө.

²⁴ Коорахай хүбүүд: Ассиир, Элканаа ба Абиасаап. Энэ Коорахай ураг удам гээшэ.

²⁵ Аһарооний хүбүүн Эльзаар Пүтиһээлэй басагадай нэгые абаа, тэрэнь Пинэһаасые түрөө.

Эдэ хадаа левит угай эхи табигшад болоно.

²⁶ Израилиин хүбүүдые сэрэг шэнгээр жагсаагаад, Египедэй газарһаа гаргагты гэжэ Эзэнэй зонхилһон Аһароон Моисей хоёр болоно.

²⁷ Моисей Аһароон хоёр Израиль угсаатаниие Египедһээ гаргахын тулада фараонтой үгөөр эдилдэн тэмсэжэ байгаа бэлэй.

Бурхан Моисейдэ үшөө нэгэ даабари үгэнэ

²⁸⁻³⁰ Египедтэ Моисейтэй хөөрэлдэжэ байхадаа Эзэн айладаа һэн: – Би Эзэнби! Минии хэлэһэн бүгэдые фараондо дамжуула.

– Үгэ хэлэндээ би ахир нэмнэйб. Фараон минии үгэ дуулаха юм аал? – гэжэ Моисей зүрхэ алдан дуугараа бэлэй.

7 ¹Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Би шамае фараондо бурхан болгожо табиба гээшэб, харин Ахароон ахашни шинии нэрэхээ лүндэншэн болохо. ² Минии хэлэ гэнэн юумэ ши хуу хэлэхэш, Ахароон ахашни Израиль угсаатание өөрын газар дайдаһаа табиш гэжэ фараондо хандан хэлэхэ. ³ Зүгөөр Би фараоной үсэд зангыень хүдэлгэхэб. Минии олон дүлгэ тэмдэг болон гайхамшаг үзэгдэлнүүдые Египет орондо үзүүлхэб. ⁴ Харин таанадай үгэ фараон дуулахагүй. Одоол тиихэдэ Египет Минии гарай хүндые мэдэхэ даа! Минии арад болохо Израиль угсаатание сэрэг шэнгээр жагсаан Египеднээ гаргахаб. Хэһээлтэм шанга! ⁵ Минии хүндэ гарта сохюулхадаал Эзэн хэн гээшэб гэжэ Египет зон мэдэхэ даа. Тиихэдэнь лэ Израиль угсаатание тэндэхэ гаргахаб.

⁶ Эзэнэй зарлигые Моисей Ахароон хоёр гүйсэд бээлүүлбэ. ⁷ Фараондо хандаха тэрэ үедөө Моисей наян наһатай, Ахароон наян гурбатай байгаа.

Фараондо үзүүлһэн дүлгэ тэмдэгүүд

⁸ Эзэн Моисей Ахароон хоёрто айладаба:

⁹ – Фараоной таанадта «Гайхамшаг үйлэ бүтээгьт» гэжэ хэлээ хаань, ши Ахароондо «Дулды абажа, фараоной урда шэдэ» гэжэ хэлээрэй, тиихэдэш могой болошохо.

¹⁰ Моисей Ахароон хоёр фараондо ерэжэ, Эзэнэй захирһанай ёһоор хэбэ: Ахароон дулдыгаа фараоной, тэрэнэй түшэмэлнүүдэй урда шэдэбэ, тэрэнь могой болошобо.

¹¹ Фараон өөрын мэргэшүүлые ба эльбэшэдые дуудажа ерүүлбэ. Египедэй эльбэшэд иимэ юумэ баһал харуулба. ¹² Хүн бүхэниинь дулдыгаа газарта шэдэбэ, тэдэнь могойнууд болошобо. Гэбэшье Ахароондой дулды тэдэнэй дулдынуудые бээдээ татан шэнгээжэрхибэ. ¹³ Теэд фараон тэдэнэй үгэ шагнаха дурагүй байба. Эзэнэй айладаһаар лэ болобо.

Египет зоние хэһээлгэ

¹⁴ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Фараоной үсэд зангынь хүдэлөөд, зоние табиха дурагүй байна. ¹⁵ Үглөөдэр фараоной гол тээшэ ерэхэдэнь, урдаһаань ошоорой. Могой боложо хубилдаг дулдыгаа гартаа баряад, голой эрье дээрэ урдань зогсон, ¹⁶ иигэжэ тэрэндэ хэлэхэш: «Сүл губида ошожо Намда үргэл

хэхьень Минии арадые табиш», – гэжэ Эзэн, еврейнүүдэй Бурхан, шамда дамжуулаа. Харин ши мүнөө болотор үгыень дууланагүйш. ¹⁷ «Эзэн хэн гээшэб гэжэ мүнөө мэдэхэш!» – гэжэ Эзэн шамда айладана. Дулдыгаар Нил мүнэнэй уһа сохиходом, тэрэ уһан шуһан болошохо. ¹⁸ Нил мүнэнэй загаһан хуу хосорхо, уһаниинь жэрхэдэһэ хүрэмэ муухай үнэртэй болохо, египедэйхид голһоо уһа уужа шадахаяа болихо.

¹⁹ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Дулдыгаа Египедэй бүхы уһан дээрэ – гол мүнэн, хэдэһэ, тэдэ-нэй халаа, нуур, сөөрэмүүд дээрэ дэлгэн дээхэш гэжэ Аһароондо хэлэ, уһаниинь шуһан болохо. Бүхы Египедэй газар дайдаар – модон дээрэ, шулуун дээрэ – шуһан бии болохо.

²⁰ Моисей Аһароон хоёр Эзэнэй захирһанай ёһоор бүтээбэ.

Аһароон дулдыгаа үргэжэ, фараоний, тэрэнэй түшэмэлнүүдэй хараһаар байтар Нил мүнэнэй уһа сохибо. Нил мүнэн шуһаар урдаба. ²¹ Уһа мүнэнэй хамаг загаһан үхэбэ, уһаниинь аргагүй муухайгаар анхилба. Египедэй зон голһоо уһа ууха аргагүй болобо. Египет орон шуһаар дүүрэбэ. ²² Египедэй эльбэшэд тиимэ эльбэ баһал хэжэ шадаба. Эзэнэй урид айладаһаар, фараон үсэрһөөр үсэргэ, Моисей ба Аһароон хоёрой үгэ дуулабагүй. ²³ Тэрэ эрьелдээд, ордон тээшэ ябаба, эдэ бүгэдые анхарбагүй. ²⁴ Египет зон голһоо хажуу тээгүүр худагууды малтажа, ууха уһаяа бэдэрбэ. Юуб гэбэл, голһоо уухын арагагүй болоод байгаа.

²⁵ Эзэнэй Нил мүнэндэ гар хүрэнһөө хойшо долоон хоног үнгэрбэ.

Хоёрдохи хэһээлтэ: баханууд

8 ¹ Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо: Фараондо ошожо хэлэхэш:
– Эзэн иигэжэ айладана: «Намда зорюулһан үргэл тахилаа бүтээхьень Өөрым арадые таби. ² Табягагүй хаашни, орон нютагташ жэрхэдэһэ хүрэхөөр муухай хара соохор баханууды табихам. ³ Нил мүнэн соо үй түмэн баханууд исалха, багтажа ядан уһанһаа гаража, ордон соошни, байдаг таһалгадашни, унтадаг орон шэрээдэшни мүлхижэ ерэхэ. Түшэмэл албатанайш, улад зонойш гэрнүүдтэ, гал зуухадатнай, эһээбэри талхандатнай орохо. ⁴ Жэрхэдэһэ хүрэхөөр хара соохор баханууд шамда, арад зон, түшэмэлнүүдтэш аһалдан гарахал!»

⁵ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Египедэй уһа голнууд, Нил мүнэн болон хамаг уһа сөөрэмүүд дээгүүр дулдытай гараа дэлгэн дэежэ, Египедэй газары бахануудаар бүрхөөг гэжэ Аһароондо хэлэ.

⁶ Аhарооной уhа голнууд тээшэ гараа дэлгэн дээхэдэнь, баханууд гаража, Египедые бүрхөөбэ. ⁷ Үнөөхи эльбэшэд баhал тиймэ эльбэ хэхэ шадалаа харуулба – Египедэй газар дайда руу бахануудые эльгээбэ.

⁸ Фараон Моисей Аhароон хоёрые дууджа ерүүлээд хэлэбэ:

– Эзэндэ зальбаржа, намhаа, минии албатан арадhаам эдэ бахануудые зайлуулагты! Тиихэдэтнай Израиль угсаатаниие Бурхандаа үргэл хэхыень табихаб.

⁹ – Эдэ муухай баханууд ямар сагта танай гэрнүүдhээ үгы болохо ёhотойб гэжэ болзор тогтоон томилыш! Шинии түлөө, ноёд түшэмэлнүүдэйш, албатан арадайш түлөө Эзэндэ зальбархадам, баханууд гансал Нил мурэн соо үлэхэ, – гэжэ Моисей фараондо хэлэбэ.

¹⁰ Үглөөдэр гэжэ фараоной хэлэхэдэ:

– Шинии хэлэгшээр лэ болохо. Манай Эзэн Бурхантай тэнсэхэ хэншые үгы гэжэ мэдэжэ абахыншни түлөө энэ хэгдэхэ. ¹¹ Баханууд шамайе, ордонгыеш, түшэмэлнүүдыеш, арад зонииеш орхин зайлаха, гансал Нил мурэндэ үлэхэ, – гэжэ Моисей хэлэбэ.

¹² Моисей Аhароон хоёр фараонhоо гараба. Моисей Эзэндэ хандажа, фараон руу эльгээн бахануудые үгы хэхыень гуйба. ¹³ Эзэн Моисейн гуйлта дүүргэбэ, гэр байшангуудта, хото хорёо соогуур, хүдөөгөөр байhан баханууд үхэбэ. ¹⁴ Үхэхэн бахануудые суглуулжа обоолхдонь, хаа-хаанагүй үмхэйн үнэр танар гутаба. ¹⁵ Харин фараон баханууд үгы болоо гэжэ мэдэхэдээ, үнөөхи үсэд зандаа диилдэн, үгыень дуулахаяа болибо даа. Эзэнэй урид айладаhаниинь бээлбэ.

Гурбадахи хэхээлтэ: илааhан

¹⁶ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Дулдыгаа далайжа, газарай тоошо шорой шабхада гэжэ Аhароондо хэлэл даа, бүхы Египедэй шорой тоошон илааhан боложо хубилха.

¹⁷ Тэрэниень бүтээбэ. Аhароон дулдыгаар газарай шорой шабхадаба, тэрэ дороо үй түмэн илааhан хүн амитанда добтолбо. Бүхы Египедтэ газарай шорой илааhан боложо хубилаа бэлэй. ¹⁸ Фараоной эльбэшэд бүхы эльбээ гаргабашые, илааhа бии болгожо шадабагүй.

Үй түмэн илааhан хүн болон амитадта амар заяа үзүүлхээе болибо.

¹⁹ Египедэй эльбэшэд «Энэ Бурханай гар ха даа» гэжэ фараондо хэлэбэ. Фараон үсэд зангаа хубилгабагүй, үгэ дуулабагүй. Эзэнэй урид айладаhаарнь лэ болобо.

Дүрбэдэхи хэхээлтэ: hоно батаганаан

²⁰ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Үглөөдэр үглөө эртэ бодожо, фараондо ошохо болобош. Гол руу ерэхэдэнь, иигэжэ хэлэхэш: «Эзэнэй айладхал иимэ: Намда үргэл хэхьень Минии арадые табиш! ²¹Табяагүй хааш, шам руу, түшэмэлнүүд, арад түмэн, ордон рууш хононуудые табихаб. Египедэй хамаг зоной гэр байрадань ба хүл доогуурыншье хоно батаганаан исалха! ²²Харин Гоошэн нютагта хоно батаганаан үгы байхаар илгахаб: тэндэ Минии арад угсаатан нуудаг юм – тэндэ хоно батаганаан үгы байха. Газар дэлхэйдэ ганса Эзэн бии гэжэ мэдэхыншни түлөө тиигэжэ хэхэб. ²³Өөрын арадые Би гай охолхоо аршалхаб, харин шинии арад зоние хэхээхэб. Ерэхэ үглөөгүүр тиимэ дүлгэ үзэгдэхэ».

²⁴Эзэн үгэдөө хүрээбэ. Үй түмэн хоно батаганаан фараоной ордондо, ноёд түшэмэлэйн гэрнүүдтэ, бүхы Египедээр дүүрээбэ. Египет орон хоно батаганаанһаа хосорхо туйлдаа хүрээбэ.

²⁵Фараон Моисей ба Аһарооние дуудажа ерүүлээд хэлээб:

– Манай газар нютагһаа гарангүй Бурхандаа үргэл хэгты.

²⁶Моисей харюудань:

– Тиигэжэ болохогүй. Египет арад манай Бурхандаа хэһэн үргэл тахилые бузартай үйлэ, бузгай хэрэг гэжэ нэрлэхэл. Тэдэнэй ойро тахибалнай тэдэ маанадые шулуугаар шэдэжэ алаха бэшэ юм гү? ²⁷Үгы даа, бидэ сүл губи руу гурбан үдэрэй зайда ошожо, манай Эзэн Бурханай хүндэлэлдэ үргэл бүтээхэ ёһотойбди, – гэбэ.

²⁸– Би таанадые сүл губи руу Эзэн Бурхандаа үргэл хэхьетнай табихаб, гансал холо бү ошооройгты. Минии түлөө баһа зальбаран үргөөрэйгты, – гэжэ фараоной хэлэхэдэ:

²⁹– Би иигээд шамһаа гаража, Эзэндэ зальбархам, үглөөдэртөө хоно батаганаанһаа хуу халаха – фараоншье, түшэмэлнүүдшье, бүхы албатан арадшье. Гэбэшье энээнһээ хойшо фараон маанадые мэхэлхээ болиг лэ, Эзэндэ үргэл хэхьень манай угсаатанда һаад бү хэг лэ, – гэбэ Моисей.

³⁰Моисей фараонһоо гаража, Эзэндэ зальбарба. ³¹Эзэн Моисейн гуйлтаар фараон болон тэрэнэй түшэмэлнүүдһээ, албатан зонһоонь үй түмэн хоно батаганаа зайлуулжа, нэгьешье үлөөбэгүй. ³²Харин фараон үсэд зангаа хубилгабагүй, зоние табибагүй.

Табадахи хэһээлтэ: малай тахал

9 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Фараондо ошоод иигэжэ хэлэ: Еврейнүүдэй Эзэн Бурхан: «Намда үргэл хэхьень Минии арадые табиш! ²Табяагүй, барижа байгаа хааш, ³хүдөө байгаа бүхы малдаш – моридтош, элжэгэ тэмээнүүдтэш,

сар үхэртэш, хони ямаандаш – Эзэнэй хүндэ гар бууха, аймшагтай үхэл тахал эхилхэ! ⁴ Харин Египедэй зоной малда шэнгээр бэшэ, Израильшуудай малда Эзэн ондоогоор хандаха: нэгэшье малынь үхэхэгүй», – гэжэ айлладана.

⁵ Тиигээд энэ орон нютагта энэ үйлэ үглөө болохо гэжэ Эзэн саг гаргаба.

⁶ Үглөөдэр үглөөнь Эзэн амалhanaa бүтээжэ, Египедэй зоной малынь хуу үхүүлбэ. Харин израильшуудай мал яабашьегүй. ⁷ Фараон хүниие мэдэхыень эльгээбэ, тиихэдэнь, нээрээшье, Израилиин улад зоной нэгэшье мал гарза болоогүй байба. Гэбэшье үсэдөө алдабагүй, тэдэниие табибагүй.

Зургаадахи хэһээлтэ: яра эдеэрэтэй шарха

⁸ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто айладаба:

– Зуухаһаа дүүрэн адха үнэһэ абаад, фараоной хараһаар байтар тэнгэри өөдэ Моисей хаяг. ⁹ Тиихэдэнь тэрэ үнэһэн Египедтэ тоохон болон орьёлжо, хүнүүдэй, мал амитанай бээдэ яра шарха гараха.

¹⁰ Тэдэ зуухаһаа үнэһэ абажа, фараоной хажууда ошобо. Моисей үнэһэ тэнгэри өөдэ сасаба. Тиихэдэнь хүнүүдэй, мал амитанай бээдэнь яра эдеэрэтэй шарха гаража эхилбэ. ¹¹ Фараоной эльбэшэд Моисейтэй мұрысэжэ шадахаяа болибо: тэдэнэй, Египедэй бүхы зоной бээдэ яра шарха бии болобо. ¹² Гэбэшье Эзэн фараоной үсэдые хүдэлгэжэ, тэрэ үгэ дуулабагүй. Моисейдэ Эзэнэй урид айладаһаарнь лэ болобо.

Долоодохи хэһээлтэ: шанга аадар мүндэр

¹³ Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Үглөөдэр үглөөгүүр эртэ бодожо, фараондо ошоод иигэжэ хэлэхэ: Эзэн, еврейнүүдэй Бурхан, иигэжэ айладана: «Намда зорюулһан үргэл тахилаа бүтээхыень Минии угсаата арадые табиш! ¹⁴ Энэ удаа бүришье аймшагтай хэһээлтэ шамда, түшэмэлнүүдтэш, бүхы арад зондош амасуулхам. Намтай тэнсэхэ хэншье дэлхэй дээрэ үгы гэжэ шинии мэдэхын тулада! ¹⁵ Хүсэтэ гараа далайжа, шамда ба шинии албатан арадта тарбаган тахал халдахаагаа һаам, газарай нюрууһаа үгы болохо һэнта. ¹⁶ Гэбэшье Өөрын хүсэ шадал шамда харуулжа, Өөрын нэрэ соло бүхы дэлхэйгээр суурхуулхын тула Би шамайе амиды үлөөнэб. ¹⁷ Мүнөө болотороо Минии арадта бэрхэшээл ушаруулан, арадыемни табиха дурагүй байнаш. ¹⁸ Үглөөдэр үглөө энэл сагта урдань Египет орондо үзэгдөөгүй шанга аадар мүндэр оруулхам! ¹⁹ Үхэр малаа хушалта һарабша доро хорохыень суглуулаг, газаагуур задагай байһан

хамаг юумээ хушаг гэж хэлэ. Газаа, хүдөөдэ үлэнэн, хушалта доро хороогүй хүн, үхэр мал мүндэртэ сохюулжа хосорхо».

²⁰ Эзэнэй үгэһөө хүрдэнэн фараоной түшэмэл ноёд яаралтай түргэн барлагуудаа, мал хүрэгүүдээ суглуулжа, гэр хушалта доро оруулба.

²¹ Харин үгэдэнь анхараагүй ноёд зоноо, мал хүрэгүүдээ хүдөө талаа асарангүй орхибо.

²² Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Гараа огторгой өөдэ дэлгэн дэхэдэш, Египет орондо айхабтар шанга аадар мүндэр бууха. Тэрэ Еипедэй газар дайдаар зоние, мал, ургамал ногоо сохиho.

²³ Моисей дулдыгаа огторгой өөдэ дэлгэн дэебэ. Эзэнэй хүсэлөөр тэнгэри дуугаржа, сахилгаан сахилжа, залин мүндэртэ аадар орожо эхилбэ. Бүхы Египет ороноор Эзэн мүндэр буулгаба. ²⁴ Египет орондо урдань хэзээдэшье үзэгдөөгүй ехэ мүндэр оробо, сахилгаан сахилба.

²⁵ Хаа-хаанагүй хүдөө талада оройтоһон зон, мал мүндэртэ сохюулжа хосорбо. Ургамал ногоон халаба, модо һөөгүүд хуха сохюулба.

²⁶ Гансал Гоошэн нютагта мүндэр оробогүй – тэндэ Израиль угсаатан нуудаг бэлэй.

²⁷ Фараон Моисей Аһароон хоёрые дууджа асаруулаад хандаба:

– Энэ удаа би нүгэлтэй байһанаа мэдэрнэб; Эзэнтнай үнэниие айладаа юм байна, харин минии болон албатан арадайм буруу элирбэ гээшэ. ²⁸ Эзэндэ зальбарыш даа: тэнгэрийн дуу сахилгаа, аадар мүндэр болуулаг лэ. Би таанадые бэшэ барихагүйб, ошохо тээшэнтнай табихалби.

Моисей тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

²⁹ – Хотоһоо гаран сасуу Эзэн тээшэ гараа дэлгэн дэхэдэм, тэнгэрийн дуу сахилгаан, аадар мүндэр тэрэ дары болихо, газар дэлхэйдэ гансал Эзэн гэжэ мэдэхыншни түлөө тиимэ үйлэ болоно. ³⁰ Гэбэшье ши болон шинии түшэмэлнүүд Эзэн Бурханһаа үшөөл айнагүй гэжэ тухайлнам.

³¹ Ешмээн эдеэшэжэ, маалинга үрэнһээ гүбеэгүй байһан дээрэнһээ мүндэртэ ехээр сохюулһан, ³² шэниисэ болон хара таряан хожом таригдаһан шалтагһаа мүндэрһөө хохидоогүй байба.

³³ Моисей фараониие орхин, хотоһоо гарахадаа, Эзэн руу гараа дэлгэн дэебэ, тиихэдэнь тэнгэри дуугархаа болибо, мүндэр гансата замхаба, бороо тогтобо. ³⁴ Тэнгэрийн хүрөөтэ дуун, аадар мүндэр болибо гэжэ фараон харамсаараа дахяад нүгэл хэжэ, түшэмэлнүүдтээ хамта үсэрхэжэ эхилбэ. ³⁵ Фараон үсэд хатуу зангаараа Израилиин зоние табиха дурагүй зандаа байба. Эзэнэй уридшалан Моисейдэ айладаһаарнь лэ болобол даа.

Наймадахи хэлээлтэ: таршаанууд

10 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Фараондо ошо. Минии дүлгэ тэмдэгүүдые фараондо ба албатан зондонь үзүүлхэ зорилгоор тэрэниие эсэргүүсүүлээб. ²Египедые ямар хэлээлтээр Минии хэнхэнэн тухай, гайхамшаг үзэгдэлнүүдые хайшан гэжэ Минии үзүүлхэн тухай хүбүүдтээ ба аша гушанартаа хөөрөөрэйгты! Эзэн хэн гээшэб гэжэ мэдэхынтнай тула эсэргүүсүүлээб!

³Моисей Аһароон хоёр фараондо ерээд хэлэбэд:

– Эзэн, еврейнүүдэй Бурхан, иигэжэ асуужа байна: Минии урда номгорхошни хэзээ юм бэ? Намда зорюулһан үргэл тахил бүтээхыень Минии арадые табиш. ⁴Табяагүй хаашни, үглөөдэр газар нютагташ таршаа шааруул тараахам. ⁵Газар харахаар бэшэ болотор тоогүй олон таршаа дүүрэхэ, мүндэрһөө бүтэн үлэнэн ургамал хуу эдижэ һалгаха, хүдөө ургажа байһан модо бургааһа хиргаха! ⁶Шинии ордондо, ноёд түшэмэлнүүдэйш, арад албатанайш гэр байшангуудта дүүрэн таршаа бии болохо. Энэ орон нютагта һууһан сагтаа үбгэ эсэгэнэршни тиимэ юумэ үзөөгүй байха.

Иигэжэ хэлээд, Моисей гэрһээ гараба.

⁷Фараондо түшэмэлнүүдынь хандажа хэлэбэ:

– Энэ хүнһөө боложо бидэ удаан зобохоннай гээшэ гү? Өөрынгөө Эзэн Бурханда үргэл хэхыень тэдэниие табиит, Египет хосоржо байна гэжэ харанагүй аалта?

⁸Моисей Аһароон хоёрые фараондо һөөргэнь дуудажа асарба.

– Ошожо, Эзэн Бурхандаа мүргэлөө хэгты. Хэнтнай ошохо болоноб? – гэжэ фараон тэдэнһээ асууба.

⁹– Үбгэд хүгшэдтээе, нарай нялхатаяа, үхи басагад, хүбүүдтээе булта, хамаг үхэр малаа, сар хонидоо абажа ошохо ёһотойбди, юуб гэхэдэ, энэмнай Эзэнэй тогтооһон һайндэр бшуу, – гэжэ Моисей хэлэбэ.

¹⁰– Эхэнэр, хүүгэдтэйтнай хамта би таанадые табихагүйб. Эзэншые таанадта туһалжа шадахагүй. Юундэ хүүгэдээ абашаха гэбэт? Муу бодол сэдхээ гээшэ хат. ¹¹Үгы даа, гансал эрэшүүл ошожо, Эзэндэ хэхэ гэнэн үргэлөө бүтээг – тиигэжэл гуйгаа бэшэ һэн гүт? – гэжэ фараон хэлэбэ.

Моисей Аһароон хоёрые тиигээд үлдэжэ гаргаба.

¹²Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Египедэй газар тээшэ гараа дэлгэн дээл даа, таршаа шумуул дахиад добтолжо, бүхы ногооень, мүндэртэ сохюулаагүй бүхы ургамалыень дууһан һалгаг.

¹³ Моисей Египедэй газар руу дулдытай гараа дэлгэн дэбэ, Эзэн зүүн тээхэе шанга халхи буулгаба. Бүхэли үдэртөө, бүхэли хүнндөө халхин үлэбэ, үглөөгүүр тээшэ үй түмэн таршаа шумуул асарба. ¹⁴ Египедэй бүхы газар дайдада таршаа шумуул довтолон оробо. Урдань хэзээдэшье үзэгдөөгүй, саашадаашье хэзээшье үзэгдэхгүй олон таршаа шумуул газар дайдые бүрхөөбэ. ¹⁵ Газарай нюруу огто харагдахаяа болибо. Таршаа шумуул дайдын бүхы ногоо, бүхы модо жэмэс эдижэ халгаба. Египет орондо ногоо набша гэхэ юумэн үгы болобо.

¹⁶ Фараон яаралтай Моисей Аһароон хоёрые ерүүлээд хэлэбэ:

– Эзэн Бурханайтнай урда, танай урда би гэмтэйб. ¹⁷ Үшөө дахин үршөөгыт, Эзэн Бурхандаа зальбарыт, энэ үхэлтэ үйлэ намһаа холодуулаг лэ.

¹⁸ Моисей фараонһоо гаража, Эзэндэ зальбарба. ¹⁹ Эзэнэй баруун зүгһөө шанга халхи табихадань, таршаа шумуул Хулһата далай* тээшэ хийдэжэ халаба. Египедэй газарта нэгэшье таршаа шумуул үлэбэгүй.

²⁰ Зүгөөр Эзэн фараоние дахяад үсэрүүлбэ, Израилиин үри һадаһадые тэрэ энэшье удаа табибагүй.

Юһэдэхи хэнээлтэ: шэб харанхы

²¹ – Тэнгэри өөдэ гараа дэлгэн дээхэдэш, Египедэй газарта тэмтэржэ ябамаар шэб харанхы болохо, – гэжэ Эзэн Моисейдэ айладаба.

²² Моисей дулдытай гараа тэнгэри өөдэ дэлгэн дэбэ, Египедэй бүхы газарта гурбан үдэрэй туршада нюдэ алдама харанхы байба. ²³ Хэн гэшэгүй хэниеш хараха аргагүй байба, һууһан газарһаа хэншье бодобогүй. Харин Израилиин зоной һуудаг нютагта гэгээтэй байгаа бэлэй.

²⁴ Фараон Моисеие дууджа асаруулаад:

– Ошогты, Эзэнэе тахигты, хүүгэдтнай тантай ябаг. Харин малтнай үлэг. Томо жэжэ илгаагүй, – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ Моисей тархьяа һэжэрбэ:

– Эзэн Бурхандамнай түгэс шатаалта үргэл үргэхэ, зооглон үргэхэ малгүйгөөр юундэ ошохо зонбиди? ²⁶ Бүхы манай мал, нэгэньшье үлэнгүй, бидэнтэй хамта ошохо, тэндэ ямар мал Эзэн Бурхандаа үргэхэеэ шэлэхэбди. Тэндэ хүрөөгүйдөө Бурханда ямар мал үргэхэеэ мэдэнгүйлди.

²⁷ Эзэн фараоной үсэдыень хүдэлгэбэ, тэрэ дахяад табибагүй.

²⁸ – Яба саашаа, дахин намда бү ерэ. Хэрбээ ерэбэл, хүнэһөө хатаахаш, – гэжэ Моисейдэ фараон хэлэбэ.

* 10:19 Еврей угсаатан гүрэн түрээ иимэ хилэтэйгээр байгуулха хүсэлтэй байгаа: Хулһата далай – Улаан далай.

²⁹ – Хэлэнхээршил болуужаг, бидэ хоёр бэшэ уулзахагүйбди, – гэжэ Моисей хэлэбэ.

Арбадахи хэһээлтые уридшалан айладхана

11 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Үшөө нэгэ гай тодхор фараондо болон Египедэй газарта табихам гээшэ, тэрэнэй һүүлээр одоошье таанадые табиха. Табихаһаа байтагай эндэһээ түргөөр намнаха гэжэ оролдохо. ² Хүн бүхэн танилһаа, эхэнэр бүхэн хүршэ эхэнэрһээ алта мүнгэн шэмэг зүүдхэл, һиилүүр эрижэ абаг гэжэ хэлэ.

³ Израиль угсаатанда энэрхыгээр хандахыень тэндэхи зоной сэдхэл Эзэн хубилгаба. Тиигээдшые Моисей египет зондо – ноёд түшэмэлнүүдэй, юрын зоной дунда – нэрэтэй, хүндэтэй байгаа юм.

⁴ Моисей фараондо хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ айладаба: хүниин тэн багаар Египет орон соогуур һэтэ гарахадам, ⁵ Египедэй гэр бүлын ехэ хүбүүд – шэрээ дээрэ һууһан фараоной ууган хүбүүн, тээрмээр талха татажа байһан богоол эхэнэрэй анха түрэнэн нарай хүбүүн адли илгаагүй бүгэдөөрөө, мүн мал амитанай хамаг түрүүшын түлынь ами алдаха. ⁶ Бүхы Египедтэ уй ехэ орилоон, урдань үзэгдөөгүй ехэ уйдхар болохо. ⁷ Харин израильшуудта, тэдэнэй малда нохойш хусахагүй. Египет болон Израиль хоёрой хоорондо ямар илгаа Эзэн хэнэб гэжэ харахат.

⁸ – Түшэмэлнүүдшни намда ерэхэ, – гэжэ Моисей фараондо хэлэбэ. – Ябаха руугаа ябыш даа, арад зоншни баһал ябаг гэжэ гуйха. Тиихэдэнь орон нютагһааш гарахабди.

Моисей фараонһоо уур сухалаар дүүрэн гараба.

⁹ – Фараон үгыеш дуулаха дурагүй байна, Египет орондо Минии үйлэдэһэн гайхамшаг үзэгдэлнүүд үшөөл олон болохын тула энэ хэрэгтэй, – гэжэ Эзэн Моисейдэ айладаба.

¹⁰ Моисей Аһароон хоёр эдэ үзэгдэлнүүдые фараоной урда харуулаа бэлэй. Харин Эзэн фараоние үсэд болгожо, Израилиин зоние тэрэ табиха дурагүй зандаа байба.

Паасхын һайндэрые тогтоолго

12 ¹ Египедэй газарта байхадаа Эзэн Моисей Аһароон хоёрто зарлиг болоо бэлэй:

² – Энэ һара хадаа хамагай эхин һара, жэлэй түрүүшын һара болуужаг. ³ Израилиин бүхы зондо хэлээрэйгты: энэ һарын арбанай үдэртэ бүлэ бүхэн нэгэ хурьга абуужаг. ⁴ Нэгэ хурьга эдижэ барахагүй

багахан бүлэтэй хаа, хүнэйнгөө тоогоор хүршэтээ хамнажа абахада болоно. Нэгэ хурьга хэды зон эдинэб, шадал соогоо болуужаг. ⁵ Ямаршые дутагдал гажуугүй жэлтэй эрэ хурьган байха зэргэтэй. Хурьганай орондо эшгэгэ абахада баһа болохо. ⁶ Тус нарын арбан дүрбэн болоходо үдэшын боро хараанаар хурьгаяа үүсэлэн гаргаха ёһотой. Израилиин ниигэмдэ хабаатай зон булта тиигэхэ ушартай. ⁷ Шуханһаань абажа, эдихэ гэрэйнгээ үүдэнэй хоёр тогогодо болон хүндэлэбшэдэ түрхихэт. ⁸ Мяхыень тэрэ хүнндөө гал дээрэ хууража эдеэрэйгты, эһээлтэгүй талхантай, гашуун ногоотой холижо эдихэ хэрэгтэй. ⁹ Дутуу хуураад түүхэйгөөр гү, али уһан соо шанаад эдижэ болохогүй, тархи тагалсагтайнь, гэдэһэ дотортойнь галда хууража, хайтар болгоод лэ эдихэ хэрэгтэй. ¹⁰ Үглөө болоторнь орхижо болохогүй, үлөө хаань, шатаагты. ¹¹ Эдихэдээ, бүһээ бүһэлээд, гуталаа үмдөөд, харгын тулуур гартаа баряад шамдажа эдихэ ёһотойт. Энэ хадаа Эзэниие хүндэлһэн Паасхын хайндэр гэшэ.

¹² Харин Би тэрэ хүнндөө Египет ороние һэтэ гаража, тэндэхи хамаг зоной гэр бүлэдэ түрэнэн ехэ хүбүүдэйн, малайн түрүүшын эрэ түлнүүдэй ами таһалан нэрбэхэб. Египедэй бурхан шүтөөнгүүдые бүгэдые хэһээхэ Эзэн мүн гэшэб. ¹³ Харин танай байһан гэрнүүдтэ шуһан тэмдэг байгуужаг, шуһа харахадаа, хажуугаартнай гарахаб. Египедэй зоние хүнөөхэдэм, үхэл таанадай хажуугаар гараха.

¹⁴ Энэ үдэрые дурсажа байгты. Хойшодоо үеын үедэ энэ Эзэнэй хайндэр гэжэ тэмдэглэжэ байгты. Энэтнай таанадта хэтын тогтоол болоно. ¹⁵ Долоон үдэр эһээбэригүй талхаар болгоһон хилээмэ эдигты, анханһаа эхилжэ эһээбэри гэртээ үгы хэгты. Энэ долоон хоног соо эһээһэн юумэ эдихэн хүн Израилиин хүн гэжэ бэшэ нэрлэгдэхэгүй.

¹⁶ Түрүүшын үдэр нангин суглаагаа үнгэргэгты, мүн долоодохи үдэртэнь баһал тиигэгты. Эдэ үдэрнүүдтэ ямаршые ажал хэжэ болохогүй, гансал эдээ хоолоо бэлдэхэдэ болохо.

¹⁷ Эһээлтэгүй талханай хайндэр гэжэ тэмдэглэгты. Энэ үдэр Би таанадые Египеднээ гаргаһан болоноб, ушар тиимэһээ хэтын тогтоол болгон энэ хайндэр хойшодоо үеын үедэ тэмдэглэжэ ябаха болонот.

¹⁸ Түрүүшэ нарын арбан дүрбэдэхи үдэрэй үдэшэһөө хорин нэгэнэй үдэшэ болотор эһээнгүй барихан хилээмэ эдидэг байхат. ¹⁹ Долоон хоногой туршада танай гэртэ эһээбэри гэжэ байха ёһогүй, эһээһэн талхан зүйл амандаа хэһэн ямар ерүүлшые, тэрэ нютагайшые хүн байг илгаагүй, иимэ хүн Израилиин хүн гэжэ тоологдохоёо болихо.

²⁰ Эхээрэн юумэ бү эдигты, хаанашье ябахандаа эхээрэггүй талха эдидэг бологты.

²¹ Моисей Израилиин аха захатаниие суглуулжа, зарлиг болобо:

– Гэр бүлэ бүхэн хурьга эшэгэ шэлэжэ, үүсэлэн гаргаг – Паасха бэлдэг. ²² Иссопоор хэгдээн арюудхан сүршэдэг шүүр абажа, амхарта соо байхан шуһанда норгоод, үүдэнэй хоёр тогого ба хүндэлэбшэ шуһаар будаха ёһотойт. Үглөөгүүр болотор хэншые гэрһээ бү гараг. ²³ Египет ороной ууган хүбүүдэй ами хороохо гэжэ ябаһан Эзэн тогого, хүндэлэбшэдэ байһан шуһа харахадаа, хажуугаартнай гараха, усадхагша элшые таанадта оруулхагүй.

²⁴ Энэ хадаа нангин тогтоол болохонь дамжаггүй, таанар болон үри хадаһантнай сахижа ябуужаг. ²⁵ Эзэнэй найдуулһан орон нютагта ороодшые энэ ёһолол сахигты. ²⁶ Үри хүүгэдэйнгээ «энэ ямар ёһолол гээшэб?» гээд хурабал, ²⁷ «Египет зоной ами хорооходоо, Израилиин зоной гэрнүүдые алгасан гаража, манай бүлэнүүдые хайрлаһан Эзэндэ зориулһан Паасхын үргэл гээшэ» гэжэ хэлэхэт.

Арад зон Эзэнэй урда үбдэглэн дохижо ёһолбо. ²⁸ Израиль угсаатан Эзэнэй Моисей Аһароон хоёрто айладаһые бүгэдыень бүтээбэ.

Ууган хүбүүдэй ба малай түрүүшын түлэй үхэл

²⁹ Һүнийн тэндэ Эзэн Египедэй хан шэрээдэ һууһан фараоной ууган хүбүүнһээ эхилээд, түрмэдэ һууһан гэмтэнэй түрүүшын хүбүүн хүрэтэр адли илгаагүй хамаг гэр бүлын ехэ хүбүүдэй, мүн үхэр малай түрүүшын түлэй ами хороожо орхибо. ³⁰ Фараон һүни бодобо, тэрэнэй түшэмэлнүүд, албатан арад бултадаа бодобо. Египет орондо уй ехэ уйлаан, гай ехэ хүлгөөн болобо. Үхэлэй ороогүй гэр Египедтэ байбагүй.

³¹ Фараон тэрэл һүниндөө Моисей Аһароон хоёрые дууджа ерүүлээд, тэдэндэ хэлэбэ:

– Ябагты, минии арад зоной дундаһаа гарагты! Израиль угсаатаниие абаашажа, хэлэһэн тахилаа хэгты. ³² Бодо малаа, жэжэ томыень бултыень абагты. Ябагты, үрээл хэшэгээ намда хүртөөгты!

³³ Орон нютагһаамнай түргэн ябагты гэжэ Египедэй зон израильшууды баалажа захалба; танай ябаагүй һаа, бидэ бултадаа үхэхэмнай гэлдэбэ.

³⁴ Эһэжэ үрдэгүй талхаяа хубсаһандаа монсогойлжо уяад, зон гараба.

³⁵ Моисейн хэлэһээр, Израилиин зон Египедэй зонһоо алта мүнгэн зүүдхэл хэрэгсэлнүүдые, хубсаһа хунар эрижэ абаба. ³⁶ Эзэн египет зоной сэдхэл зөөлэрүүлбэ – тэдэ израильшуудай эриһэн лэ юумыень үгэбэ. Египедхээ тэдэ олзо ехэтэй гараа бэлэй.

Израильшууд Египедхээ гаран ошоно

³⁷ Израиль угсаатан Раамсээсчээ Суккоот тээшэ гараба. Багашуулгүйгөөр зургаан зуу мянган ябаган эрэшүүл гэжэ тоолоо бэлэй. ³⁸ Ондоошье угсаатан тэдээнтэй ябалсаба, олон тоото эбэртэ бодо, томо жэжэ малаа абажа гараба.

³⁹ Египедхээ үлдүүлхэдээ, харгыдаа эдихэ эдээ бэлдэжэ үрдеэгүй, яаралтай гарахан тэдэ эһэжэ үрдеэгүй талхаяа болгожо эдибэ.

⁴⁰ Израиль угсаатан Египедтэ дүрбэн зуун гушан жэлэй туршада һуугаа бэлэй. ⁴¹ Дүрбэн зуун гушан жэлэй үнгэрһэн хойно энэ хүни Эзэнэй сэрэг шэнгээр жагсахан арад Египедхээ мултаран гаража ошобо.

⁴² Энэ хадаа Египедхээ гаргахан Эзэндэ мүргэн хонохо һэримжэтэй хүни болоо. Израиль угсаатанда хэтэдээ Эзэндэ мүргэн нойргүй хонохо хүнинь мүн.

Паасхын ёһо гурим

⁴³ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто зарлиг болобо:

– Энэ Паасхын ёһо гээшэ: ондоо угсаата хэншые эдихэ ёһогүй.

⁴⁴ Мүнгөөр худалдажа абанан богоолой бэлгэ отолболшни, тэрэ эдихэ зэргэтэй. ⁴⁵ Хүлһэншэ ерүүл хүн тэрэниие эдихэ ёһогүй. ⁴⁶ Эдихэн гэрһээ мяха гаргажа болохогүй, гансаханшые яһыень бү хухалагты.

⁴⁷ Израилиин зон бүгэдөөрөө сахин бээлүүлхэ ёһотой. ⁴⁸ Танайда ерүүл хүн Эзэндэ зорюулагдахан Паасхын һайндэр һайндэрлэхэ гээ һаань, тэрэнэй гэр бүлын бүхы эрэнүүдэй бэлгэ отолоорой, тэрэнэйл һүүлээр һайндэрлэхэ эрхэтэй тэрэ болохо. Танай орон нютагта түрэнһэн хүн мэтэ болохо. Бэлгээ отолуулаагүй хүн һайндэрлэхэ ёһогүй. ⁴⁹ Удамайшые хүндэ, танай дунда һуудаг ерүүлшые хүндэ хуули адли байха зэргэтэй.

⁵⁰ Эзэнэй Моисей ба Аһароондо зарлиг болоһоорнь израильшууд бүтээбэ. ⁵¹ Тэрэ үдэр Эзэн Израиль угсаатаниие Египедхээ сэрэг шэнгээр жагсаан гаргаба.

Уган хүбүүе, малай түрүүшын түлые Бурханда зорюулга

13 ¹ Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:
² – Израилиин зоной дунда эхын умайһаа унаһан ехэ хүбүүе, малай түрүүшын түлые Намда зорюулдаг бологты: эдэш Минии болоно.

Эһээлтэгүй талханай һайндэр

³ Моисей угсаата арадтаа хэлэбэ:

– Египедхээ, богоол байхан газарһаа гараһан энэ үдэрые ханажа ябагты, тэндэхээ таанадые Эзэн хүсэ хүсэлэн гаргаа хэн. Эхээгдэхэн юумэ бү эдигты. ⁴ Авиив һарада* мүнөөдэр гараба гэшэ.

⁵ Ханаһаан, хээт, эмоор, хиив ба евүүс угсаатанай анхан һууһан, һү тарагаар, бал тоһоор билтаржа байхан газар үгэхэб гэжэ эсэгэнэртэтнай Эзэн тангариглаһан юм. Эзэнэй гишэнь таанадые оруулхад, энэ һарада алдангүй иимэ мүргэл хэдэг байхат: ⁶ долоон үдэртэ эһээлтэгүй талха эдихэт, долоодохи үдэрынь Эзэндэ зорюулагдаһан үдэр гээд сахихат. ⁷ Эһээлтэгүй талха долоон хоногто эдихэ ёһо болохо жэшээтэй, эһээлтэтэй талха, хүрэнгэ гэртээшье, ойро дүтээшье байлгажа болохогүй. ⁸ Тэрэ үдэр хүбүүндэ хэлэгты: энэ хадаа Египедхээ гарахадам Эзэнэй хэһэн аша туһын дурасхаалынь болоно.

⁹ Энэ хадаа Эзэнэй зарлиг тогтоохын тулада гар дээрэш тэмдэг, нюдэнэйш урда хүшөө болохо ёһотой. Эзэнэй зарлиг хуули үгэ хэлэндэш ходоодо байха ёһотой, юуб гэхэдэ, Эзэн хүсэ хүсэлэн, Египедхээ шамайе гаргаһан байна.

¹⁰ Тогтоогдоһон сагта жэл бүри энэ тогтоол гүйсэдхэдэг байгты.

¹¹ Үбгэ эсэгэнэртэш үгэхэм гэжэ тангариглаһан Ханаһаан орондо Эзэнэй шамайе асарһан хойно ¹² анха түрэнэн ууган хүбүүдэ Тэрэндэ зорюулан үгэхэ ёһотойш. Малай түрүүшын эрэ түл баһал Тэрэнэй болохо. ¹³ Элжэгэнэй түрүүшын тугалай түлөө хурьга үгэжэ абадаг байхаш, абахагүй һаа, амаргал хүзүүень булгалха ёһотойш. Хүнэй ууган хүбүүдэй түлөө – өөрынгөө хүбүүнэй түлөө – түлөөһэ үгэдэг байхаш**.

¹⁴ Хожом хээээ нэгэтэ хүбүүншни «Энэ юун гэхэн удхатайб?» гэжэ асууба гэлэй, тэрээндэ иигэжэ харюусахаш: «Эзэн хүсэтэ гараараа Египедэй дарлалтаһаа маанадые гаргаһан юм. ¹⁵ Фараоной үсэд бодолоор маанадые табингүй тамалхадань, Эзэн Египедэй зоной ууган хүбүүдэй, малайнь түрүүшын түлнүүдэй ами хороогоо. Тэрэ гэхээр лэ анхан түрэнэн малай эрэ түл Эзэндэ үргэнэб, өөрын ууган хүбүүнэй түлөө түлөөһэ үгэдэг заншалтай хүмби. ¹⁶ Энэ хадаа шамда гар дээрэ отолһон, сохо дээрэ шатааһан шарха мэтэ сараа тамга болохо жэшээтэй. Юуб гэхэдэ, Эзэн ашата хүсөөрөө маанадые Египедхээ гаргаа».

* ^{13:4} Хабарай авиив (хожомын нисаан) һара (мартын тэнһээ апрелин тэн болотор) жэлэй эхин гэжэ тоологдодог хэн. Египедхээ гаралгын дурасхаалда Эзэн тэрээниие нэгэдэхи һара гэжэ тодорхойлһон байгаа юм.

** ^{13:13} Ууган хүбүүнэй түлөө мүнгэ түлэжэ, Эзэндэ үргэл болгон үргэхэһөө сүлөөлхэдэ болохо байгаа.

Хулхата далай гаталалга

¹⁷ Израилин зоние фараоной табиладань, Бурхан тэдэниие Пилиштын газараар ябуулбагүй – энэнь даншые богони харгы байгаа. Эзэн иигэжэ сэдхэбэ: тэндэхи арадтай даялалдаха болохобди гэжэ харахадаа зүрхэ алдаад, Египет руугаа бусахадаа болохо. ¹⁸ Тиин Эзэн тэдэниие тойруу харгыгаар, Хулхата далайн хажуудахи сүл губи тээшэ ябуулба. Дайшалхы жагсаалаар Египедхээ гарахан Израиль угсаатан заахан тээшэнь шэглээ бэлэй.

¹⁹ Моисей Египедхээ Иосифой яһа бэеын абажа гараа хэн. Амиды байхадаа, Иосиф Израилин хүбүүдхээ тангариг абаһан гэхэ: «Эзэнэй хэээ нэгэтэ ханалаа хүсэлдүүлэн, Египедхээ таанадые гаргаха сагайнь ербэл, минии яһа хүүр эндэ орхижо бү байгты, абажа гарахат».

²⁰ Суккоодһоо гаража, Израилин зон сүл губиин захадахи Этаам гэжэ газарта тогтобо. ²¹ Эзэн Өөрөө тэдэнэй урда ябаа: үдэр, хүнигүй ябахын тула үдэртөө зам заажа, үүлэн бахана мэтэ, хүнидөө зам гэрэлтүүлжэ, гал бахана мэтэ. ²² Үдэрын үүлэн болодог, хүнинь гал болодог бахана урдань ходо үзэгдэжэ, Израиль угсаатаниие орхингүй замдань хүтэлэн ябаба.

Далайе гаталалга

14 ¹ Эзэн Моисейдэ зарлигтаба:

² – Гэдэргээ хотиржо, Мигдоол болон далайн хоорондо, Бааһал-Цэпооной хажууда, Пи-Һахироодой дэргэдэ тогтог гэжэ Израилин зондо хэлэл даа. ³ Тэдэ замһаа хадууран төөрибэ, сүл губи тэдэндэ дабагдашагүй хаалта болобо гэжэ фараон эндүүрэн ханаг. ⁴ Үсэдтөө диилдэжэ, хойноһоотнай мүрдэн намнаха гэжэ Минии ханаһан үйлөөр тэрэ болохо, одоол тиихэдэ фараоние сэрэгтэйн даража, түгэс илалта туйлаха ёһотойб! Эзэнэй ёһото хэн байһые Египедэй зон мэдэжэ абаг!

Эзэнэй зарлигаарнь лэ Израиль угсаатан бүтээбэ.

⁵ Израиль угсаатан ябаа гэжэ Египедэй хаанда элидхэбэ. Фараон түшэмэлнүүдтээ гэнтэ бодолоо хубилгаба.

– Юу хэбэ гээшэбибди? – гэжэ тэдэ дуугаралдаба. – Ажалыемнай хэжэ байһан ажалшадаа табиха ёһогүй байгаалди.

⁶ Фараон сэрэг зоноо, дайшалхы тэргэнүүдэе түргэн суглуулагты гэжэ захирба. ⁷ Зургаан зуун дайшалхы эрхим тэргэ бэлдэжэ, моридые хүллэбэ. Тэргэ бүхэндэ дүй дүршэлтэй сэрэгшэдые табиба. ⁸ Үсэд нэтрүү фараон Израиль угсаатаниие нэхэжэ ерэхэ гэнэн Эзэнэй ханаһан үйлөөр тиигээд лэ болобол даа.

Харин Израиль угсаатан Бурханай хамгаалалта доро ябаа. ⁹ Египедэй сэрэг хойноһоонь ай-сүй болобо. Фараоной морин сэрэг, дайшалхы

тэргэнүүдын далайн эрьедэ Бааһал-Цэпоонһоо дүтэхэнэ Пи-Һахиroot гэжэ газарта тогтоһон израильшуудые хүсэжэ ерэбэ.

¹⁰ Фараон дүтэлжэ ябаба. Нэхэжэ ерэнэн Египедэй сэрэг хараад, Израиль угсаатан хүрдэхын ехээр хүрдэжэ, Эзэнһээ абарал эрибэ.

¹¹ – Египедтэ яһымнай хаяха газар олдохогүй һэн гү?! – гэжэ тэдэ Моисейдэ хашхаралдаба. – Ши мание хосороохо гэжэ сүл губида асарба гүш? Яаха гэжэ Египеднээ ябуулаабиш? ¹² Египедтэ шамда хэлээ бэшэ һаалди: «Орхи маанадые, египетшүүдэй барлагшые байгуужабди!» Сүл губида хүнэһөө хатаанхаар Египедэй барлаг байһамнай дээрэл!

¹³ – Бү айгты! – гэжэ Моисей арад зондо хэлэбэ. – Хаража байгаарайгты, Эзэн таанадые абарха. Мүнөө египет сэрэгшэдые хаража байнат – харин саашадаа тэдэниие үзэхэшьегүйт! ¹⁴ Танай түлөө Эзэн даялалданал, зүрхөө дарыт.

¹⁵ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Юундэ Намһаа абарал эрихэ болобош? Израиль угсаатанда урагшаа ябахыень зонхилыш! ¹⁶ Харин өөрөө дулдыгаа далай тээшэ дэлгэн дээхэш – далай хажуу тээшээ эбхэрэн зайлажа, хуурай газар бии болохо. Израиль угсаатан далайн оёороор хуурай газарта ябаһан шэнги гарахал. ¹⁷ Уланхатаһан египет сэрэгэй хойноһоотнай хушууран орохые баадхаһан үйлэ хэхэб – одоол тэндэ фараонной сэрэг суур, тэдэнэй дайшалхы тэргэнүүд болон морин сэрэгые хүнөөжэ, илалта туйлахалби! ¹⁸ Фараониие дайшалхы тэргэнүүдтэйн, морин сэрэгтэйн хамта түгэс дарахадамни, Эзэн хэн гээшэб гэжэ египет угсаатан одоол ойлгохо!

¹⁹ Израиль угсаатанай урда ябаһан Бурханай Эльгээмэл жагсаалай һүүлдэ ерэжэ зогсобо. Урдань ябааша үүлэн бахана һүүлдэнь ерэжэ зогсобо. ²⁰ Египедэй болон Израилиин жагсаалнуудые тэрэ илган холодуулба. Үдэртөө бүрэнхы үүлэн байһан аад, хүни болоходо гэрэлтэжэ байба. Тэрэ хүни хоёр жагсаал бэе бээдээ дүтэлбэгүй.

²¹ Харин Моисей гараа далай дээгүүр дэлгэн дээбэ. Бүхэли хүниндөө Эзэн зүүн тээһээ шангаар үлээһэн һалхи тууба, далайн долгин салгидан эбхэрбэ, далайн оёор үзэгдэбэ. ²² Израиль угсаатан далайн оёороор хуурай газарта ябаһан шэнги ябаба. Баруун гар тээнэ эгсэ уһан хана байба, зүүн гартань мүн лэ уһан хана байба. ²³ Египедэй сэрэг – морин сэрэг, дайшалхы тэргэнүүд бүгэдэ – израильшуудые далайн оёороор намнажа, хушууран оробо. ²⁴ Зүгөөр үүр сайжа байхада, Эзэн үүлэн багал бахана сооһоо египедэй сэрэг суур тээшэ хүндэ харасаа шэглүүлбэ, египедэй сэрэг тиихэдэнь һандаран хүрөө дарагдаба. ²⁵ Дайшалхы тэргэнүүдэйн мөөрнүүд тэргэһээ мултаран гаража, египет сэрэг тэдэниие арай-шамай шэрэжэ ябабад. «Израиль угсаатанһаа зугада! – гэжэ

египет сэрэгшэд гэмэр-гутар гэлдэбэ. – Эзэн тэдэндэ туһална: Тэрэ Өөрөө Египедтэй даялалдана ха даа».

²⁶ Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Далай дээгүүр гараа дэлгэн дээхэдэш, эбхэрэн ошоһон уһа долгин һөөргөө тэхэрихэ, египедэй сэрэг, дайшалхы тэргэнүүд, морин сэрэгынь уһанда шэнгэхэ!

²⁷ Моисей гараа далай дээгүүр дэлгэбэ, үглөөгүүрнь уһа долгин тэхэрин ерэбэ. Уһанай урдаһаа гүйлдэжэ ябаһан египет сэрэгые тиигэжэ Эзэн далайн гүн соо шэнгүүлбэ. ²⁸ Израильшуудые намнажа ябаһан фараоной хамаг сэрэгшэдые моридтойнь, тэргэнүүдтэйнь уһа долгин үрэхибэ. Египедэй нэгэшье хүн амиды үлэбэгүй. ²⁹ Харин Израиль угсаатан далайн оёороор хуурай газарта ябаһан шэнги гараба; баруун гар тээнэ уһан хана тогтоод байба, зүүн гар тээнэ – мүн лэ уһан хана. ³⁰ Иигэжэ тэрэ үдэр Эзэн Израиль угсаатаниие Египет зонһоо абарһан байна.

Израиль угсаатан далайн эрьедэ египет сэрэгшэдэй үхэһэн бөөнүүдые хараа хэн. ³¹ Эзэнэй агууехэ гарай Египедэй ойро хүрэнэниие нюдөөрөө хараба. Эзэнэй урда Израилиин зон хүрдэн хүгэдэбэ. Эзэндэ, Тэрэнэй богоол Моисейдэ этигэхын ехээр этигэбэ.

Моисейн илалтын дуун

15 ¹ Моисей болон Израиль угсаатан Эзэндэ магтаал дуу дуулаба:
– Эзэндэ магтаал дуулаял,

- Тэрэ агуу үндэр!
Сэрэгшые моритойнь далай руу шэдэбэл!
- ² Хүсэн түгэлдэр Эзэн минии Бурхан,
Алдар солонни, абарални бологшо
Ашата Бурхамни!
Элинсэгэйм, эсэгым Бурхан болоо.
Эгүүридэ Тэрэнэй соло дуудахалби!
- ³ Дайн байлдаанда хатуу Эзэн!
Тэрэнэй нэрэ – Эзэн!
- ⁴ Фараоной дайшалхы тэргэнүүдые, сэрэгыень далайда шэнгээгээ,
шэлдэг сэрэгшэдыень Хулһата далай соо һалган хосороогоо.
- ⁵ Гүн уһан тэдэниие залгяа:
шулуун мэтэ тэдэ далайн оёор руу шэнгээ.
- ⁶ Эзэн! Гартнай шанга, хүсэтэй!
Эзэн! Гартнай дайсаниие нэрбээ!
- ⁷ Алдар солынтнай жабхалан
эсэргүүсэгшэдэй хүр хүлдые хүнөөгөө.

- Урдаһаатнай бодогшод уур хилэнгэйтнай галда
хагдандал шатажа халаа.
- 8 Үлеэхэдэтнай, уһа долгин хүбхыбэ,
хана мэтэ хажуу тээшээ эбхэрэн зогсобо,
Хулһата далайн уһанай эрьюулгэ
хуурай газарай хайрта адли болобо.
- 9 «Хүсэһүүб даа наанаһаашни намнажа,
хайшаа намһаа зугадабаш, – гэнэн
харата дайсанай бодол тэнюун, –
ойронь хүрэжэ гамгүй хюдахадаа,
олзодо одоол садахамни хаяа,
эритэ мэсынгээ үзүүртэ оруулжа,
эльгэ сэдхэлээ ханаха сагни ерээл».
- 10 Үлеэхэдэтнай, уһан долгин дайсаниее хушаа,
шэдэнэн туулган мэтэ уһанда тэдэ шэнгээ.
- 11 Эзэнтэй жэшэхээр бурхад үгыл!
Хутагтанарай дунда Тан шэнги
хүсэ шадалтай хэншые олдохогүй!
Алдар солоороо хүр дарагша, эди шэдиин Эзэн!
- 12 Гараа дэлгэхэдэтнай – газар дайсадые үрэбхөө!
13 Абарагша угсаатанаа үршөөлдэ хүртөөн,
арюун нангин газартаа
абашаха гэжэ дахуулбаш.
- 14 Арадууд бүгэдөөрөө дуулан,
айжа хүрдэжэ байнал!
Пилиштын зон халганан байна,
- 15 Эдоомой түшэмэлнүүд шэшэрэлдээ,
Моһаабай удамаршад айдаһаа хүрэнхэй,
Ханаһаан ороной зон ухаагаа алдатараа хүрдэнхэй.
- 16 Айжа хүрдэжэ байг тэдэ!
Танай хүсэтэ гар дор
шулуун шэнги шэмээгүй болог!
Эзэн, энэ Өөрын болгоһон
арадтнай алад гаража ябанал!
- 17 Нангин хададаа тэдэниие нютагжуулхат,
Өөрын нууха байшан тэндэ баряат,
тахил үргэлэй хүмэ бодхоот!
- 18 Эзэнэй хаан түрэ
хэтын хэтэдэ үргэмжэлэгдэхэ!

¹⁹ Фараоной морин сэрэгэй далайда ороходо, Эзэн урдаһаань уһа долги салгидуулан эбхэрүүлээ. Харин Израилиин зон далайн оёороор хуурай газарай хайр дээгүүр ябаһандал гараа!

Мириамай илалтын дуун

²⁰ Аһароной эгэшэ, мэдэлшэ Мириам хэсэ сохижо захалба. Бүхы эхэнэрнүүд хойноһоонь ябажа, хэсэ сохин, хатар дэлгэбэ. ²¹ Мириам мэдэлшэ дуугаа дуулаба:

– Эзэндэ магтаал дуулаял!

Һүр жабхаланта хүсээ Тэрэ харуулба!

Сэрэгшые моритойнь далай руу шэдэбэ!

Сүл губида тэнэн ябалга

²² Хулһата далайһаа Моисей Израиль угсаатаниие Шүүр губи тээшэ дахуулан ябаба. Шүүр губида гурбан үдэрэй туршада хаанашье уһа оложо ядаба. ²³ Мараа гэжэ газарта уһан олдоходоо, уужа болохоор бэшэ гашуун байба. ²⁴ Зон гэмэрэлдэжэ эхилбэ, «юу ууха зонбиди?» гэжэ Моисейһээ асууба. ²⁵ Моисей Эзэндэ зальбарба, Эзэн модо тэрээндэ харуулба. Моисейн модонһоо мүшэр хухалжа уһа руу хаяхадань, уһаниинь уухаар амгатай болобо. Тэрэ газарта Бурхан хуули тогтоол тэдээндэ үгөө агша бэлэй, тэрэл газарта туршаха туршалгаар шалгаа агша бэлэй.

²⁶ Эзэн айладхаба:

– Танай Бурхан болохо Эзэнэй үгэ дуулажа, Тэрээндэ таатай юумэ үйлэдэжэ, хэлэһэн зарлигынь соносожо, буулгаһан хуулиинь тогтоожо байбалтнай, египет угсаатанда хүргэһэн үбшэн тахал таанадта хэзээдэшье хүргэхэгүйб. Би эмшэлэгшэ Эзэн гээшэб!

²⁷ Израиль угсаатан Элиим гэжэ газарта ерэбэ. Тэндэнь арбан хоёр аршаан булаг ба хурмын далан модон бии бэлэй. Аршаанай дэргэдэ тогтобо.

Сагаан будаа ба бүднэ шубууд

16 ¹ Элиимһээ Синай* тээшэ зориходоо, Израиль угсаатан тэдэ хоёрой хоорондо байдаг Сиин губида ерэбэ. Египедһээ гараһан сагнаа хойшо хоёрдохы харын арбан табанай үдэр бэлэй. ² Губида байхадаа, Израилиин хүбүүд Моисей Аһароон хоёрто гэмэрэлдэжэ эхилбэ.

* **16:1** Бурханай Израиль угсаатанда хургаал заабари үгэһэн хада олонхи ушарта Синай гэжэ, харин 3-дахи бүлэгтэ Хорээб гэжэ нэрлэгдэнэ. Эндэ бэшэлгын хоёр заншал гарана.

³ – Египедтэ Эзэнэй гарнаа үхөө хаамнай дээрэ хэн ха, – гэлдэбэ. – Тэндэ мяхатай тогоо тойроод нуугша хэмди, дуран соогоо талха эдигшэ бэлэйбди. Арад зоноо үлэсхэлэндэ дайруулжа үхүүлхэ гэжэ энэ сүл губида асарба гүт?

⁴ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Би таанадта бороогой ороһон шэнгээр огторгойһоо талха оруулхаб. Үдэр бүри зон гаража, үдэрэйнгөө эдихэ хоол суглуулдаг байха. Минии тогтоһон эрилтэ байха, тэрэниие сахина гү гэжэ Би Өөрөө хинахаб. ⁵ Долоон хоногой зургаадахи үдэртэнь урда үдэрһөө хоёр дахин ехые суглуулханаа тэдэ хараха.

⁶ Моисей ба Аһароон Израилиин хүбүүдтэ хэлэбэ:

– Египеднээ таниие Эзэн дахуулан гаргаа гэжэ энэ үдэшэндөө ойлгохот. ⁷ Үглөөдэр үглөөгүүр Эзэнэй хүр соло харахат. Юуб гэхэдэ, таанадай гэмэрэлдээн Тэрээндэ дулдаба. Харин бидэ хэн гээшэбиди? Юундэ манда гэмэрхэ болобот?

⁸ – Үдэшэндөө Эзэн мяха үршөөхэ, харин үглөөдэр садатараа хилээмэ эдихэт. Юуб гэхэдэ, танай гэмэрэлдээ Тэрэ дуулаа. Харин бидэ хэн гээшэбиди? Маанадые бэшэ, Эзэниие муушална гээшэт, – гэжэ Моисей хэлэбэ.

⁹ – Израилиин ниигэмые Эзэнэй урда зогсохо гэжэ зонхило. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй гэмэрэлдээн Тэрээндэ дулдаа, – гэжэ Моисей Аһароондо хэлэбэ.

¹⁰ Эдэ үгэнүүдые Аһарооной Израилиин зондо дамжуулхадань, тэдэ губи тээшэ харасаа шэглүүлбэ. Тэндэхи зэрэлгээтэ огторгойдо Эзэнэй хүр хүлдэ үүлэн түхэлөөр үзэгдөө хэн.

¹¹ Эзэн Моисейдэ айладаба:

¹² – Би Израиль угсаатанай гэмэрэлдээ сонособоб. Тэдээндэ иигэжэ хэлэ: «Үдэшэндөө мяха, үглөөдэрынь садатараа талха хилээмэ эдихэт. Таанадай Бурхан болодог Эзэн гэжэ тиихэдэ мэдэхэт».

¹³ Үдэшэлэн тоогүй олон бүднэ шубууд ниидэжэ ерэбэ. Зоной тогтоһон хүрөөн соогуур дүүрэн шубуун бии болобо.

Үглөөгүүр хүрөөн тойроод шүүдэр унаһан байба. ¹⁴ Шүүдэрэй хатахада, губида хюруу унаһан шэнги, гэшхэхэдэ шар-шар гөһөн нимгэхэн сэн бун газар хушаһан байба. ¹⁵ Израилиин хүбүүд ойлгожо ядан, бэе бөһөө энэ юун гээшэб гэжэ асуужа байба. Моисей хэлэбэ:

– Таанадай эдихэ будаа Эзэн үршөөбэ гээшэ. ¹⁶ Гэбэшые заабаритай байха: үлүү хомхойронгүй, хүн бүхэнэй үдэр соол эдихэ зэргээр суглуулха шухала гээд Эзэн айладхаа.

¹⁷ Израиль угсаатан хэлэһээрнь болоо бэлэй. Шадаха зэргээрээ – хэн ехые, хэн багые – будаа суглуулба, ¹⁸ харин гайха ехэ, суглуулханаа хэмжэ-

хэдэнь, ехые суглуулхан хүн үлүү юумэгүй байгаа, багы суглуулхан хүн дутагдалгүй байгаа. Бүлэ бүхэндэ хэрэгтэй хэмжээн лэ суглархан байба.

¹⁹ – Суглуулханаа үглөө эдихэбди гэжэ орхижо бү байгаарайгты, – гэжэ Моисей заабарилба. ²⁰ Угыень дуулаагүй заримашуул олдоол хааба даа. Будаа үлээжэ, үглөө болотор орхиходонь, будаадань хорхой бии болоһон байба. Моисей тэдээндэ ехэтэ уурлаба. ²¹ Үглөө бүри гэр бүлэдөө хүрэхэ хэмжээгээл зон суглуулдаг болобо. Суглуулаагүй будаань үдэрэй наранда хайлашаха юм. ²² Зургаадахи үдэртөө хоёр дахин ехэ хэмжээнэй сагаан будаа суглуулба. Энээн тухай удамаршад Моисейдэ дуулгаба.

²³ – Эзэн энээн тухай айладаа агша һэн. Үглөө ажал хэхэгүй амарха үдэр, Эзэнэй табиһан нангин үдэр суббото мүн болоно. Дуратайгаа жэгнэгты, дуратайгаа шанагты, үлэһыень үглөө болотор орхиходош хамаагүй, – гэжэ Моисей хэлэбэ.

²⁴ Моисейн зүбшөөһөөр, зон үлүү эдеэгээ үглөө болотор үлөөбэ һэн ха. Тэрэнь гутабагүй, хорхой бии болобогүй.

²⁵ – Энээнээ мүнөөдэр эдигты. Энэ үдэр хадаа Эзэнэй табиһан нангин гараг гээшэ, газарта юушые олохогүйт. ²⁶ Зургаан үдэр суглуулдаг байхат. Долоодохи үдэртэ Бурханай табиһан субботодо юумэ олохогүйт, – гэбэ Моисей.

²⁷ Зарим зоной долоодохи үдэртэ баһал суглуулха ханаатай гарахадань, юоншые олдобогүй. ²⁸ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Хэзээ болотор Минии тогтоһон тогтоол, хуулинуудые эбдэхэбта?

²⁹ Ойлгоногүй аалта: Би, Эзэн, гараг тогтоогооб, тиимэһээ зургаадахи үдэртэнь хоёр үдэрэй эдее үгэнэб. Субботодо хүн бүхэн гэртээ һууха, хайшаашые гараха ёһогүй.

³⁰ Израиль угсаатан гарагай долоондо гэртээ һуужа амардаг болобо.

³¹ Эзэнэй үгэһэн сагаан будаань халуун үбһэнэй үрэһэн шэнги аад, бал тоһотой боорсогой амтатай байгаа һэн. Тэрэниие израильшууд манна гэжэ нэрлээ. ³² Моисей иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ зарлигтаа: үдэр соо нэгэ хүнэй эдихэ хэмжээнэй сагаан будаа үеһөө үедэ дурасхаал болгон хадагалагдажа байха зэргэтэй. Египеднээ сүл губида ерээд үлэн хооһон зобожо байхадатнай, Эзэнэй үгэһэн эдишые хүн бүхэн үзэжэ байг.

³³ – Алтан домбо соо нэгэ хоомэр сагаан будаа хээд, Эзэнэй урда таби, үеһөө үедэ хадагалагдажа байха зэргэтэй, – гэжэ Моисей Аһароондо хэлэбэ. ³⁴ Эзэнэй Моисейдэ захирһаарнь, Аһароон Хэлсээнэй ханзын хажууда амһарта соо сагаан будаа хадагаламжада табиба.

³⁵ Израиль угсаатан Бурханай зааһан нютагта ерэтэрээ, Хананаан нютагай хилэ гаталтараа дүшэн жэлэй туршада сагаан будаагаар

хоолложо ябаа гэдэг. ³⁶Хоомэр гээшэнь нэгэ хүниие садхааха гурилай хэмжээн гэхэ гү, али эфаагай арбанай нэгэ хуби болоно.

Рэпидиим хабсагайһаа гараһан уһан

17 ¹Сиин губиһаа саашаа ябахадаа, Израилиин зоной бүлэг Эзэнэй заабаряар холо ябангүй тогтодог һэн. Рэпидиим гэжэ газарта тогтобо. Тэндэнь ууха уһанай байхагүйдэ, ²улад зон үнөөхил Моисейе гэмнэжэ эхилээ нааб даа.

– Уһа оложо үгыш манда, ундамнай хүрэхэдэнь яаха зонбибди? – гэжэ гэмэр гутар гэлдэбэ.

– Уһанай үгүйдэ би яахабиб? – гэбэ Моисей. – Эзэнээл туршана гээшэт.

³Ангаһан зон Моисейһээ һалаха юм бэшэл даа:

– Бидэниие юундэ Египеднээ гаргаабши? Ухи хүүгэдтэеэ, үхэр малтайгаа ангажа үхэхымнай гү?

⁴Сүхэрһэн Моисей Эзэнһээ:

– Арад зоноо яаха хээхэмниб? Эдэш удахагүй намайе шулуугаар шэдэжэ алахань лэ, – гэжэ һураба.

⁵– Зоной урда гара. Израилиин нэгэ хэды аха заха зон шамтай ябуужаг. Нил мүрэнэй уһа сохигшо дулдыгаа абаарай, тиигээд яба. ⁶Тэндэ, Хорээб хада дээрэ, Би урдаш хабсагай дээрэ байлсахаб. Хабсагай ёборходош уһан дэлбэрэн гараха. Зон уһа уужа садаха, – гэжэ Эзэн Моисейе зонхилбо.

Моисей айладхалыень Израилиин ахамад тэргүүтэнэй хараһаар байтар бүтээбэ. ⁷Тэрэ газар Массаа ба Мэрибаа* гэжэ нэрлэгдээ бэлэй, юуб гэхэдэ, тэндэ Израиль угсаатан «Эзэн мантай гү, али бэшэ гү?» гэлдэн, Эзэниие зэмэлһэн, тэсэбэрииень туршанан гэхэ.

Амалээгтэй байлдаан

⁸Рэпидиимдэ байхадань, амалээг угсаатан ерэжэ добтолбо.

⁹– Амалээг угсаатантай тулалдаха зониие шэлэн аба. Харин би Бурханай дулды гартаа барижа, үндэрэй оройдо зогсохоб, – гэжэ Моисей Иисүүс** тухалагшадаа хэлэбэ.

* 17:7 Евр. Массаа «туршалга, шалгалта», Мэрибаа «зарга, гэмнэлгэ» гэхэн удхатай.

** 17:9 Нүүнэй хүбүүн Иисүүс – Моисейн тухалагша, хожомынь израильшуудай удамарша болоһон хүн. Моисейн наһа барахада, Нүүнэй хүбүүн Иисүүс еврейнуудые дахуулжа, олон байлдаанда илалта туйлаһан, эсэстээ Эзэнэй заяһан газарта асарһан гэхэ.

¹⁰Нүүнэй хүбүүн Иисүүс Моисейн захиралта дүүргэжэ, амалээг зонтой тулалдаанда зоноо дахуулан оробо. Моисей хадаа Аһароон Хуур хоёртой хамта гүбээгэй оройдо гараба. ¹¹Моисейн гараа үргэхэдэнь, Израиль илажа захалха юм, гараа доошоо буулгахадань, амалээг дайсан булижа байба. ¹²Эсэһэн Моисейн гараа үргэхэнь хүндэ болобо. Хажуудань шулуу асаржа табибад. Моисей шулуун дээрэ һууба, Аһароон ба Хуур хоёр талаһаа гарынь дүнгэлсэбэ. Наранай оротор Моисейн гарнууд үргэгдэнхэй байба ¹³ – Нүүнэй хүбүүн Иисүүс амалээг угсаатанай сэрэгые булиһаар булижа, бултыень һэлмээр хюдаа агша. ¹⁴Эзэн Моисейдэ иигэжэ зарлигтаба: – Хуйламал бэшэгтэ дурасхаал болгон бэшээд, Иисүүстэ соносхоорой: Амалээгые газарай нюрууһаа Би огтолон һалгахаб – нэрэньшые үлэхэгүй!

¹⁵Моисей үргэлэй шэрээ бодхоожо, «Эзэн – минии туг» гэжэ нэрлэбэ.

¹⁶ – Энэ хадаа «Эзэнэй туг гартамнай! Эзэн амалээгтэй үеһөө үедэ дайралдаха!» гэһэн удхатай, – гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

Моисей руу Итроогой ерэлгэ ба шүүгшэдые томилолго

18 ¹Моисейн хадам эсэгэнь болоһон мидиан угсаатанай санаартан Итроо Моисейн болон Израилиин аша туһада Эзэнэй үйлэдэһэн хэрэгүүдые, Египедхээ Израилиин арад түмэниие Эзэнэй гарганые дуулаба. ²⁻⁶Моисей Циппоораа һамгаяа, хоёр хүбүүдээ урда тээнэ эсэгэдэнь эльгээһэн байгаа. Нэгэ хүбүүниинь Гэршоом гэжэ нэрэтэй. Нүгөөдыень Элиэзээр гэжэ нэрлээ агша һэн. Циппоораа болон Моисейн хоёр хүбүүдые Итроо дахуулжа, Моисейн тогтоһон газарта – сүл губи руу, Бурханай хада руу ерэбэ.

– Итроо хадам эсэгэш шинии һамгантай ба хүбүүдтэй ерээд байна, – гэжэ Моисейдэ дамжуулба. ⁷Моисей гаража, хадам эсэгэдээ доро дохижо, таалажа, удаань тэдэ мэндэшэлдэһэнэй һүүлээр майхан руу оробо. ⁸Израилиин зоной түлөө фараондо ба тэрэнэй арад албатанда Эзэнэй юу хэһэн тухай, губида гаталһан хүшэр зам, Эзэнэй тэдэниие абарһан тухай Моисей хадам эсэгэдээ хөөрөбэ. ⁹Египедшүүдхээ абаржа, Израилиин зоной аша туһада эды олон һаие Эзэнэй үйлэдэһэн тухай Итроо ехэ урматайгаар шагнаад:

¹⁰ – Эзэн алдаршаха болтогой! – гэжэ хэлэбэ. – Таанэдые египедшүүдхээ, фараонһоо аршалаа, египедшүүдхээ зайлуулаа! ¹¹Энээнһээ хойшо Эзэн лэ хамаг бурхадһаа үлүү гэжэ мэдэхэ болобо гээшэб.

¹²Моисейн хадам эсэгэ Итроо түгэс шатаалта үргэл, хоолдо хүртэлсэдэг үргэл Эзэндэ үргэбэ. Үргэлдэ Аһароон болон Израилиин ахамад түрүүшүүл байлсаба, Бурханай урда хоол барилсаба.

¹³ Үглөөдэр үглөөнь Моисей зоной зарга шийдхэхэ гэхэн уялгаяа дүүргэбэ. Үглөөнһөө үдэшэ болотор улад зон тэрэниие тойронхой байба.

¹⁴ – Энэ юу хэнэш даа, зон шинии хажууһаа халанагүй? Гансаараа урдань һуунаш, тэдэш бүхэли үдэртөө хүл дээрээ зогсоно, – гэжэ хадам эсэгэнь асууба.

¹⁵ – Эзэнһээ юумэ асууха гэжэ тэдэ намда ерэнэл даа, – гэбэ Моисей. – ¹⁶ Ямар нэгэ хэрэг шийдхэхэ гэбэл намда ерэнэ. Би тэдэнэй зарга шийдхэдэг, Бурханай хуули хургаалда хургадагби.

¹⁷ – Ши дэмы бэээ зобоонош даа, – гэжэ Итроо хэлэбэ. – ¹⁸ Ши өөрөө зобоонош, зоншье зобоно. Шамда хүндэ, гансаараа диилэхэгүйш. ¹⁹ Минии заабари шагнал даа, Бурхан үршөөг шамайе! Бурханай урда ши арад зоноо түлөөлхэ ёһотойш. Хэрэг заргыень Тэрээндэ дамжуулха, ²⁰ хуули хургаалыень зондо тайлбарилха, яаха хээхыень, ямар замаар ябахыень заабарилха шинии үүргэ. ²¹ Угсаатан соогоо хүндэтэй зониие – Бурханһаа түбэгшөөдөг, үнэн сэхэ, эдилгэ абадаггүй хүнүүдые – шэлэжэ, мянганай, зуунай, табинай, арбанай дарганар болгожо таби. ²² Тэдэ зоной зарга хэрэгүүдые шийдхэжэ, хододоо улад зонтой байха. Шухала хэрэгүүдые шамда дамжуулдаг байна ааб даа. Харин шухала бэшэ, жэжэ хэрэгүүдые өөһэдөө шийдхэнэ бэээ. Тиигэжэ шинии ашаан нэгэ бага хүнгэн болохо, тэрэниие шамтай хамта тэдэ хубаалсаха. ²³ Тиигэбэлшни, Бурхан шамда зарлиг заабари буулгадаг байха. Иигэжэ ши тэсэжэ гараха тэнхээтэй болохош. Зоншни сэдхэлээ тэниихэ, дундаа эбтэй болохо.

²⁴ Моисей хадам эсэгынгээ үгэ анхаралтайгаар шагнажа, хэлэһээрнь болобо. ²⁵ Израилиин зон сооһоо хүндэтэй зониие шэлэжэ, толгойлогшод болгон табиба. Тэдэниие мянганай, зуунай, табинай, арбанай толгойдо табиба. ²⁶ Тэдэ хододоо зонтой хамта байжа, зоной зарга шийдхэдэг болобо. Жэжэ хэрэгүүдые өөһэдөө хаража үзэдэг, шухалыень Моисейдэ дамжуулдаг гуримтай болобо.

²⁷ Моисей хадам эсэгэтээе хахасажа, тэрэнь гэртээ, өөрын газар нютаг руу зорибо.

Синай хадын хормойдо

19 ¹ Египеднээ гараһанһаань хойшо гурбадахи һара эхилбэ. Тэдэ Синайн губида ерэжэ тогтобо. ² Рэпидимһээ гаража, Израилиин арад зон Синайн губида ерээд, хадын хормойдо хотон хүрэнээр тогтобо. ³ Моисей Бурханда айлалдхал хэхээе хада өөдэ гараба. Эзэн хадаһаа тэрээндэ хандаба:

– Яковай уг удамда, Израилиин зондо иигэжэ соноско: ⁴ «Египед-шүүдтэ хэhэн үйльем хараба гээшэт. Бүргэдэй дали дээрэ хуулгандал шуумар ябуулжа, таанадые Өөртөө асарба гээшэб. ⁵ Үгьем дууладаг ба Намтай баталхан хэлсээе үнэн сударгыгаар сахибал, та бүгэдэ Минии эрдэнийн сэнтэ баялиг, арадуудай дундаһаа Минии шэлэмэл гансал арад болохо зэргэтэйт. Газар дэлхэй гээшэ Минии юм, ⁶ харин таанад Минии санаартадай хаан түрэ, нангин арад болохо жэшээтэйт!» Эдэ үгэнүүдые Израилиин зондо дамжуулал даа.

⁷ Моисей бусажа, аха захашуулые суглуулба, Эзэнэй тэрээндэ захирһанай ёһоор, эдэ үгэнүүдые дамжуулба. ⁸ Арад зонинь нэгэ хүн шэнги харюусаа бэлэй:

– Эзэнэй үгөөр лэ ябахабди!

Зоной харюу Моисей Эзэндэ дамжуулба.

⁹ – Шамтай хөөрэлдэхьем зон шэхээрэ шагнажа, шамда этигэхын туладань үдхэн үүлэн соо бээе бээлжэ шамда ерэхэб, – гэжэ Эзэн Моисейдэ айладаба. Моисейн арад зоной харюуе Эзэндэ дамжуулхадань,

¹⁰ Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Арад угсаатандаа иигээд буса. Энэ үдэртөө, үглөөдэр бээе арюуд-хажа, хубсаһа хунараа угаагты гэжэ зонхило. ¹¹ Нүгөөдэрэй үйлэдэ бээе зэһэг: зоной хараһаар байтар Эзэн Синай хадын оройдо морилхонь гээшэ. ¹² Хадые тойруулан зурлаа хээд, тэрэ зурлааһаа сааша гэшхэхэгүй, хада өөдэ гарахагүй, хадын хормойдо хүлөө табихагүй гэһэн хорюул табяарай. Хадын ойро хүлөө табихан хүн амьяа хороолгохо. ¹³ Амиинь хорооходоо, тэрэнэй бээдэнь дүтэлжэ болохогүй – бүрээгэй абяанай дуугаржа байхада шулуугаар шэдэжэ, али номо хуршаар харбажа алаха хэрэгтэй. Хада өөдэ гараха гэжэ хэдэһэн хадань, мал амитан, хүн болоно гү, хэншые хаань, тэрэниие амиды орхижо болохогүй.

¹⁴ Моисей хадаһаа буужа, бээе арюудхаха гэһэн зарлиг дамжуулба. Хүнүүд хубсаһа хунараа угаажа, бээе арюудхан хэргээбэ.

¹⁵ Моисей зондо хэлэбэ:

– Нүгөөдэртэ бэлдэгты. Эхэнэртэй хурисахые зайлагты.

¹⁶ Гурбадахи үдэрынь эртэ үглөөһөө тэнгэри дуугарба, сахилгаан сахилба, хадын орой үдхэн үүлэндэ хушагдаба. Бүрээгэй шанга абяанай соностоходо, зоной зосоо заригад гэбэ. ¹⁷ Хүрээһээ гаража, зоноо дахуулан, Моисей Бурханай урдаһаа ошобо. Хадын хормойдо тэдэ жагсаба. ¹⁸ Эзэнэй гал мэтээр буухада, Синай хада пэшэн шэнги утаа гараад, доһолжо эхилбэ. ¹⁹ Бүрээгэй абяан улам шанга боложол байгаа. Моисейн дуугархада, Бурхан үүлэн сооһоо тэнгэрийн дуугаар харюусаха юм.

²⁰Эзэн Синай хадын оройдо буужа, Моисейе дуудаба. Моисей дээшээ гараба.

²¹Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Эзэндэ дүтэлжэ, Тэрэниие харахамнай гэжэ бү оролдуужаг. Доошоо буугаад, зониие һэргылэн хэлэхэ болобош: үгыем дуулаагүй хаа, амиа хороолгохо. ²²Санаартад Эзэндэ дүтэлхэ гээ хаа, бэеын арюуниие нарин сахиха ёһотой. Үгы гэбэл, Эзэн тэдэниие баһал хүнөөхэ.

²³– Синай хадын оройдо арад зон гарахагүй, – гэжэ Моисей Эзэндэ хэлэбэ. – Та маанадые һэргылээ ха юмта. Хадын хормойгоор хилэ табяад, нангин хада гэжэ үргэмжэлэн нэрлээб.

²⁴– Яба доошоо, һөөргөө Аһароонтой бусахаш. Харин санаартад ба хара зон Эзэндэ ерэхэмнай гэжэ бү һэдэг. Һэдээ хаань, Эзэн тэдэниие хүнөөхэ, – гэжэ Эзэн Моисейдэ айладаба.

²⁵Моисей доошоо зон тээшэ буужа, энэ айлдхалыень дуулгаба.

Арбан хургаал
(Хуу 5:5-33)

20¹Бурхан хургаалай иимэ үгэнүүдые айладаба:

²– Би шамайе Египедэй дарлалтаһаа гаргаһан Эзэн Бурханшни гээшэб.

³Намһаа ондоо бурхан шамда байха ёһогүй.

⁴Өөртөө шүтөөниие бү зохёо, дээдэ тэнгэридэ байһан ба газар дээрэ, мүн газарһаа доогуур уһан соо байһан алибаа юмэнэй дүрсэ бү дархала. ⁵Тэдээндэ бү һүгэдэ, бү мүргэ. Юуб гэхэдэ, Би, Эзэн Бурханшни, жүтөөрхэн сахидаг Бурхан гээшэб. Намайе хэрэгсээнгүй ябаһан эсэгэнэрэй түлөө үри хүүгэдыень, аша гушанарыень гурбадахи, дүрбэдэхи үе хүрэтэрынь хэһээдэгби. ⁶Намда дуратай, захяа заабариием сахижа ябагша зондо мянганшье үе хүрэтэрынь үршөөл хайра үзүүлдэгби.

⁷Эзэн Бурханайнгаа нэрые дэмы бү дурда. Тэрэнэй нэрэ дэмы нэрлэдэг хэниешье Эзэн хэһээлтэгүй орхихогүй.

⁸Субботые нангин үдэр гээд сахидаг бай. ⁹Зургаан үдэрэй туршада ажаллажа, алибаа хэрэгээ бүтээжэ бай. ¹⁰харин долоодохи үдэр – суббото, тэрэ Намда зорюулһан үдэр. Энэ үдэр ямаршье ажал бү хэ, өөрөөшье, хүбүүн, басаганши, богоол шэбэгшэдшни, мал адагуусаншни, хотодош байрлаһан ерүүл хүншье, бултадаа ямаршье ажал хэхэ ёһогүй.

¹¹Юуб гэхэдэ, Эзэн огторгой, газар, далай бүтээгээд, досоонь байгааша бүхы юумэ зургаан үдэрэй туршада байгуулаа, харин долоодохи үдэртэ амараа. Тиймэһээ Эзэн гарагай долоо үрээлдөө хүртөөгөөд, нангин үдэр болгоо.

¹² Эзэн Бурханайнгаа үршөөһэн газарта ута наһатай һуухын тулада эхэ, эсэгээ хүндэлжэ ябаарай.

¹³ Хүниие бү ала.

¹⁴ Ханидаа бү урба.

¹⁵ Хулгай бү хэ.

¹⁶ Хүниие хардажа худалаар бү гэршэлэ.

¹⁷ Хүнэй гэр байра буляаха гэһэн хүсэлдэ бү абта, хүнэй һамганда, хүнэй богоол шэбэгшэндэ, сар элжэгэндэ, хүндэ байһан ямаршые юумэндэ бү һанаашарха.

¹⁸ Бүхы зон тэнгэрийн дуу, сахилгаа, бүрээгэй хүрөөтэ абяа, утаа бааяһан хада хаража байба. Айн шэшэржэ, холохон болоод хаража байба.

¹⁹ – Мантай ши хөөрэлдэ, – гэбэ тэдэ Моисейдэ. – Бидэ шамайе шагнажа байхабди. Бурхан сэхэ бү хандаг, ами наһамнай бидэндэ хайратай.

²⁰ – Бү айгты, – гэжэ Моисей харюусаба. – Таанадай Бурханһаа айжа, нүгэл хэхээ болихын тулада, таанадые туршаха гэжэ Бурхан ерээл.

²¹ Зон холохон зогсобо, үүлэн манан соо бээ бээлһэн Бурханда гансал Моисей дүтэлбэ.

Хэлсээнэй бэшэг

²² Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Израилиин зондо хэлэ: «Хараба гүт, Би тэнгэриһээ таанадта хандабаб. ²³ Алта мүнгөөр бурханай хүрэг дархалжа, Минии хажууда табижа бү байгты.

²⁴ Шорой обоолжо, Намда зорюулһан үргэлэй шэрээ бодхоохош, тэндэ өөрын мал хүрэг сооһоо жэжэ томо малые түгэс шатаалта үргэл ба амгалан байдалай түлөө үргэл үргэдэг байхаш. Нэрээ сонсохон алишые газартаа Би шамда ерэжэ, үрээлдэ хүртөөдэг байхаб.

²⁵ Шулуугаар үргэлэй шэрээ хэбэл, шулуугаа өөлөжэ хэмхэлжэ болохогүй. Өөлэхэдөө шулуу бузарлана гэшэш.

²⁶ Үргэлэй шэрээгэй үндэртэ табсан дээгүүр гаража бү байгаарай, эшгүүри бузаршни үзэгдэжэ магад.

Еврей яһанай барлагууд тухай хуули

21 ¹ Тэдээндэ үгэхэ ёһотой хуулинуудшни гэхэдэ, иимэ.

² Еврей яһанай богоолые худалдажа абаад, зургаан жэл соо тэрэшни шамда зарагдабал, долоодохи жэлдэнь тэрэниие түлөөһгүйгөөр сүлөөдэ табяарайш. ³ Гансаараа ерээ һаа, гансаараа ябаг, һамгатай ерэнэн байбал, һамганиинь тэрээнтэй ошолсог. ⁴ Хэрбээ эзэниинь тэрээндэ эхэнэрые үгэнэн, тэрэнь хүүгэдые түрэнэн байбал,

эхэнэр хүүгэдтээ эзэнэй гэжэ тоологдохо, богоолын гансаараа ябаг. ⁵Хэрбээ «Би эзэндээ, эхэнэртээ ба хүүгэдтээ дуратайб, сүлөөдэ гараха дурагүйб» гэжэ богоолой хэлээ хаа, ⁶эзэнийн тэрэниие Бурханда дүтэлүүлэн – үүдэндэ гү, али үүдэнэй тотогодо асаран – шүбгөөр шэхиень соо нүхэлхэ болоно. Тэрэ гэрээр хэтэдэ богоолын болохо.

⁷Хэрбээ ондоо хүндэ басагаяа богоол болгожо худалдаа хаань, басаганиинь эзэнхээ эрэ хүн шэнгээр табигдахагүй. ⁸Намган болгохо гэжэ эзэн абаһан аад, бодолоо хубилгабал, түлөөһөөр хүнэй абахые зүбшөөхэ уялгатай. Голоод хари хүндэ худалдаха ёһогүй. ⁹Хүбүүнэйнгээ намган болгохо гэжэ абабал, басагандаа шэнги хандаха ёһотой. ¹⁰Эзэнийн өөртөө ондоо намга абабал, богоол эхэнэртээ мяханай хуби, хубсаһа хунар болон гэр соо унтари нууриень үлээг. ¹¹Эдэ гурбые үлээгөөгүй ушарта эхэнэр гэрһээ түлөөһөгүй гаража ошохо эрхэтэй.

Бэын гэмтэлгэ тухай хуули ёһо

¹²Хүниие үхэтэр сохиһон хүнэй ами хороохо ёһотой. ¹³Сохиһон хүн алаха хүсэлгүй байгаа гэжэ элирээ хаа (Бурханай эрхэ хүсэлөөр тиимэ юумэн ушараа гээшэ ааб даа), хоргодохо эрхэ тэрээндэ үгтэжэ болодог, хаана хоргодохыень Би шиидхэхэб. ¹⁴Хэрбээ ондоо хүниие зорюута алаад, Минии үргэлэй шэрээгэй дэргэдэшые хүлисэхые гуйгаа хаань, тэрэнэй ами хороохо ёһотойш.

¹⁵Эхэ, эсэгээ сохиһон алибаа хүнэй ами таһалха ёһотой.

¹⁶Хүниие хулгайлжа, худалдаһан хүнэй (үгы гэбэл, хулуулгаһан хүн тэрээндэ олдобол) ами таһалха ёһотой.

¹⁷Аба эжы хоёроо муушалһан хүн үхэлдэ хүртэхэ ёһотой.

¹⁸Хэрэлдээнэй үедэ нэгэниинь нүгөөдээ шулуугаар гү, али нюдарагаараа сохиходонь, гэмтэжэ хэбтэриин болоошые хаа, ¹⁹амиды үлэбэ гэлэйг, хожомынь бодожо, таяг тулаад гарадаг болоо хаань, сохигшо хүн хэһээлтэдэ орохогүй, гансал үбдэһэн сагай түлөө ба аргалалгыень түлэхэ болоно.

²⁰Эзэнийн богоолоо, эрэ, эмэ хамаагүй, модоор сохиходонь, тэрэ дороо үхэбэ гэлэйг, тэрэнэй түлөө харюусалга амасуулха болоно.

²¹Харин сохюулһан богоолой гү, али богоол эхэнэрэй нэгэн хоёр үдэр амиды байһан ушарта нэхэхэ ёһогүй. Богоол гээшэ эзэнэйн зөөри мүн.

²²Эрэшүүл наншалдаанай үедэ жэрмэһэн эхэнэрые дайраба, тэрээнхээ уламжалан эхэнэр дутуу түрэбэ гэлэй. Эхэнэр амиды байбал, гэмтэй хүн гэршын хажууда мүнгэ түлэхэ ушартай. Хэдые түлэхыень тэрэ эхэнэрэй үбгэн хэлэхэ. ²³Эхэнэрэй наһа барабал, ами наһанай түлөө ами наһа үгэхэ шинии уялга.

²⁴ Нюдэнэй түлөө нюдөөр, шүдэнэй түлөө шүдөөр. Гарай түлөө гараар. Хүлэй түлөө хүлөөр.

²⁵ Шатааһанай түлөө – шатааха. Шархын түлөө – шарха. Гэмтэлгын түлөө – гэмтэлгэ.

²⁶ Эзэниинь эрэ гү, али эхэнэр богоолоо сохёод, нюдыень гэмтээбэл, сүлөөдэ табиha ушартай. ²⁷ Эзэниинь богоолой шүдэ түү сохёо хаа, мүн лэ сүлөөдэ табиha болоно.

²⁸ Эрэ гү, али эмэгтэй хүниие буха мүргэжэ алаба гэлэй, бухые шулуугаар сохижо алаха ёһотой. Мяхыень эдижэ болохогүй. Бухын эзэн харюусалгада татагдахагүй. ²⁹ Харин буха урданшье мүргэдэг байһан, тэрэниинь эзэн мэдэдэг аад, бухань хүниие мүргэжэ алаба гэлэй. Тэрэ ушарта бухыень шулуудажа алаха, эзэнэйнь ами баһа хороохо ёһотой.

³⁰ Аминай түлөө түлөөһэ түлэхэ гээ хаань, амиды үлэхын тула эриһыень түлүүлхэ ушартай. ³¹ Гэрэй эзэнэй хүбүү гү, али басагыёе буха мүргөө хаань, баһал тиигэжэ болохо.

³² Хэрбээ эрэ гү, али эмэгтэй богоолые бухын үхэтэр мүргөө хаа, бухын эзэн богоолой эзэндэ гушан шээкэл сагаан мүнгэ үгэхэ, харин бухыень шулуудажа алаха.

³³ Уһанай нүхэ нээлтэтэй* орхиходо, буха гү, али элжэгэн унашаба гэлэй. ³⁴ Нүхэнэй эзэн амитанай сэн түлэхэ ёһотой, бэе мяхыень өөртөө абажа болохо.

³⁵ Буха ондоо бухые мүргэжэ алаба гэлэй, амиды бухые хоёр эзэд худалдаад, мүнгыень хубааха ушартай. ³⁶ Мүргэдэг буха гэжэ урдань мэдэгдэһэншье хаа, бухаяа харууһалаагүй эзэн бухаяа үгэжэ, хохидолыень даадаг.

Эд зөөшэ тухай хуули

22 ¹ Бэеынь өөртөө абажа болохо. ² Хэн нэгэн буха гү, али хони хулгайлаад, алаһан гү, али худалдаһан байбал, тэрэ нэгэ бухын түлөө табан буха ба нэгэ хониной түлөө дүрбэн хони үгэхэ ушартай.

³ Хулгайшан юумэ хулууха үедөө баригдаад алуулаа хаа, алаһан хүниинь гэмгүй. ⁴ Гэбэшье наранай гараһанай хүүлээр тиимэ юумэн болоо хаа, алагшань гэмтэй болохо. Хулгайшанай бусааха юумэ үгы хаань, өөрыень богоол болгожо худалдуужаг. ⁵ Хулуулгаһан мал

* 21:33 Уһанай нүхэ нээлтэтэй... Ган гасуур сагта (май – сентябрь) урид бооротой үедэ (ноябрь-февраль) нөөсэлһэн уһа ашагладаг байгаа. Шулуутай газарта нүхэ малтажа, ханыень избёосхоор будадаг хэн.

хулгайшанда амидыгаар олдоо хаань, хулгайшан нэгэ бухын, элжэ-гэнэй гү, али хониной түлөө хоёрые үгэхэ ёһотой.

⁶Хэн нэгэн таряалан гү, али уһан үзэмэй сэсэрлиг малаар гэшхүүлэн гэмтээбэл, өөрын таряалан, сэсэрлигһээ дээжыень абажа түлэхэ ёһотой.

Эд зөөри тухай хуулинууд

⁷Гал түймэр гаража, бухал боолтонуудыень, ургаса таряаень, таряалангай талмайень шатаабал, түймэр табиһан хүн түлэхэ ёһотой.

⁸Нэгэ хүнэй нүгөөдэдэ алта мүнгэ, эд хогшол хадагалуулһыень гэрһээн хулуухан хулгайшан баригдабал, тэрэ хулгайшан хоёр дахин ехэ хэмжээгээр бусааха зэргэтэй. ⁹Харин хулгайшанай баригдаагүй хаань, хадагалһан хүн Бурханай урда хүнэй зөөридэ ханаархаагүйб гэжэ гэршэлхэ ёһотой.

¹⁰Буха сар, элжэгэн, хонин, хубсаһан гэхэ мэтэ алибаа үгы болон зөөри минии гэжэ хүнэй хэлэхэ хэрэг зарга Бурханда үзүүлэгдэхэ ёһотой. Хэниие Бурхан гэмтэй гэжэ тоолоноб, тэрэ хоёр дахин ехээр бусааха ёһотой.

¹¹Нэгэ хүнэй нүгөөдэдэ элжэгэ, сар, хони гү, али ондоо мал харууһанда үгэхэдэнь, гэмэ боложо, тэрэнь үхэхэ, гэмтэхэ гү, али дайсанда намнуулан абаашаха ушарта гэршэлэгшын үгы байбал, ¹²хүнэй зөөридэ ханаархаагүйб гэжэ тэрэ харууһалагша хүн Бурханай урда тангариглаха ёһотой. Малай эзэн үлэһыень абуужаг, харууһалагшань гарза хүсэлдүүлхэ ёһогүй. ¹³Харин хулгайда ороо хаань, харагша хүн эзэндэнь тэхэрюулхэ ушартай. ¹⁴Анда эдиюулээ хаань, үлэгшэ һеэ һэбхүүлһынь харуулхадаа, гарза тэхэрюулхэгүй.

¹⁵Нэгэ хүн нүгөөдэһөө мал ашаглаха гэжэ абаба гэлэй, абаһан эзэнэйнгээ үгыдэ тэрэнь гэмтэбэ, үхэбэ гэлэй, абагшань гарза тэхэрюулхэ уялгатай.

¹⁶Эзэнэй байхадань тиимэ юумэн болоо һаа, гарза тэхэрюулдэггүй. Зүгөөр малынь түлбэрээр ашаглагдаһан хаань, эзэн түлбэри абаха зэргэтэй.

Залуу басагантай хурисалай түлөө хэһээлтэ

¹⁷Эрэ хүн залуу басаганай толгойень эрыюулжэ хурисабал, тэрэнэй түлөө анза түлэхэ ба һамган болгожо абаха ёһотой.

Үхэлэй саазада хүртөөхэ буруу ябадалнууд

¹⁸Басаганай эсэгын басагаяа хадамда үгэхэ дурагүй хаань, хури-сагша эрэ басаганай түлөө хэдые түлэхэ ёһотойень түлэхэ уялгатай.

¹⁹Эльбэшэ эхэнэрые амиды орхижо болохогүй.

²⁰ Мал амитантай хурисагшын ами хороохо ёһотой.

Үгытэй зондо энэрэл хайратай байха тухай

²¹ Эзэнһээ ондоо бурхадта үргэл хэһэн хүн хараалда хүртэхэ, үгы хэгдэхэ ёһотой.

²² Ерүүл зониие бү харшала, бү гомдохоо – таанад өөһэдөөшье Египедтэ ерүүл зон байһанта. ²³ Бэлбэһэн эхэнэр болон үншэдые бү харшала. ²⁴ Хашаха харшалха болоо һаатнай, тэдэ Намда хандаха, тэдэ-нэй гомдол дуулаа һаа, ²⁵ Би уурлажа, һэлмэ жадаар таанадые хадхажала! Танай һамгад эрэгүй, хүүгэдтнай үншэд болохол.

²⁶ Минии арад соо үгытэй хүндэ мүнгэ урьһалаа һаа, мүнгэ түрүүлэгшэ шэнги түрээс эрижэ бү бай.

²⁷ Хүнһөө субыень барисаанда абабал, наранай оротор бусааха ёһотойш – ²⁸ бээ хушаха хубсаһан тэрээндэ бэшэ үгы ха юм. Хайшан гээд унтаха юм? Тэрэ Намда хандахал – Би тэрэниие дуулахаб, юуб гэбэл, Би энэрхы сэдхэлтэй мүн.

²⁹ Бурханиие бү муушала, арадайнгаа удамаршые хараажа бү бай.

³⁰ Уһан үзэмэй түрүүлшын шүүһе удаарангүй үргэдэг бай. Ууган хүбүүгээ Намда үгэхэ ёһотойш. ³¹ Томо жэжэ малда тэрэ баһал хабаатай: долоон хоногто эхынгээ хажууда байг, наймадахи үдэртэ Намда тэрэниие үгэхэш. Таанад Минии хадаа арюун зон байха ёһотойт – ангай бариһан амитанай мяха бү эдигты, һэ һэбхүүлшын нохойдо үгэгты.

Үнэн шударга бай

23 ¹ Гүжэр үгэ дабтажа бү байгаарай. Хэрэг шүүлгэдэ гүжэрдэгшые бү дэмжэ, юуб гэхэдэ, шинии гэршэлэлгээр буруу шийдхэбэри абтажа болохо. ² Буруу хэрэгтэ олониие даган дууряажа бү яба. Олоной дуратайшые һаань, зарга шүүбэриин газарта үнэн зүбэ гажаажа бү бай.

³ Үгытэй баяниие харгалзангүй зарга шүүбэри үйлэдэ.

⁴ Төөриһэн сар, элжэгэн дайсанайшые байг, эзэндэнь абаашаха ёһотойш.

⁵ Ашаатай элжэгэнэй газарта хэбтэшэхые харабал, орхижо болохогүй, эзэниинь шинии дайсаншые байг, эзэндэнь туһалха хэрэгтэй.

⁶ Уг аймагайнгаа үгытэй хүнэй зарга шийдхэхэдэ, үнэн шударга байха хэрэгтэй.

⁷ Гэмгүй хүниие гэмтэн болгожо, нүгөө талаһаа зүб гэмнэгшэ хүниие буруутан болгожо, үхэлдэ хүргэхэгүйн тулада худалаар гэмнэлгэ бү дэмжэ. Хоро һанагшада гэмьень Би амасуулахаб!

⁸ Эдилгэ бү аба. Эдилгэ хадаа нюдэтэй хүниие һохор болгодог ба үнэн гэршэлэлгыг хүсэгүй болгодог.

⁹ Ерүүл зониие бү харшала. Ерүүл зоной байдал өөһэдөө мэдэнэ ха юмта – Египедтэ байһанаа бү мартагты.

Субботын үдэр ба субботын жэл

¹⁰ Зургаан жэлэй туршада таряагаа тарижа, ургасаа хуряжа бай.

¹¹ Долоодохи жэлдэнь эдлүүри хэнгүй орхёорой. Угсаатанайш үгытэй-шүүл ургасын үрэ олобол, эдиг, үлэһыень ан гүрөөлшые эдиг, хамаагүй. Уһан үзэмэй ба оливын модоной тарилга баһал тиихэ юм.

¹² Зургаан үдэр ажалаа хээд лэ, долоодохи үдэртэнь амардаг бай. Сар, элжэгэншни бэээ тэниилгэг, богоолшни болон ерүүл зарасашни амья абажа, һэгээ орог.

¹³ Айладаһан бүгэдыем сахиха ёһотойт. Ондоо бурхадай нэрэ бү дурдагты, хэлэ амандатнайш тэдэ бү орог.

Гурбан гол һайндэрнүүд

¹⁴ Жэлдээ гурба дахин Минии һайндэрнүүдые сахидаг бай.

¹⁵ Эһээлтэгүй талханай һайндэр тэмдэглэдэг бай. Египедһээ гаралгын авиив һарада гэжэ тогтоогдоһон сагта долоон хоногой туршада эһээлтэгүй талха эдидэг байхаш гэһэн зарлиг Би буулгаа бэлэйб.

Хэншые Минии урда хоһон гартай харагдаха ёһогүй.

¹⁶ Таряа хадалгын һайндэр гэжэ шинии тариһан таряалангай газарһаа түрүүшын ургаса абан сасуу тэмдэглэдэг бай.

Жэлэй эсэстэ таряаланһаа ургасаяа хуряһан хойноо Ургаса суглуулгын һайндэр тэмдэглэдэг бай.

¹⁷ Жэлдээ гурба дахин бүхы эрэшүүл Дээдэ Эзэнэй урда нюураа үзүүлхэ ушартай.

¹⁸ Намда үргэл хэхэдээ, үргэлэй амитанай шуһа эһээлтэтэй талхан дээрэ дуһаажа бү байгаарай.

Һайндэрэй үргэлэй өөхэ тоһо үглөөгүүр болотор орхижо болохогүй.

¹⁹ Газарһаа абтаһан түрүүшынгээ ургасын дээжыень Эзэн Бурханайнгаа гэртэ асардаг бай.

Эшэгэнэй мяха эхынь һүн соо бү шана.

Эзэн Өөрын арадые хамгаалхаб гэжэ найдуулна

²⁰ Харагтыл даа, Би танай урда Эльгээмэлээ эльгээхэм. Тэрэ таананды замдатнай һахижа, Минии бэлдэһэн газарта абаашаха. ²¹ Тэрээнһээ айжа ябагты, үгыень дуулагты, тэрээндэ харша юумэ бү хэгты. Тэрэ

танай эсэргүүе тэбшэхэгүй, юуб гэхэдэ, тэрээн соо Минии нэрэ алдар оршоно.

²²Тэрэнэй үгыень дуулажа, Минии айладаһан бүгэдые дүүргэбэлтнай, Би танай дайсаңда дайсан, танда муу ханагшада муу ханагша болохоб.

²³Минии Эльгээмэл урдатнай ябалсажа, эмоор, хээт, пэриззии, ханаһаан, хийв, евүүс угсаатанда асарха. Би эдэ арадые усадхахаб. ²⁴Харин таанад тэдэнэй бурхадта хүгэдэжэ бү байгты, заншалыень бү абагты. Бурхадыень үгы хэгты, шүтөөн болохо шулуунуудыень бута сохигты! ²⁵Эзэн Бурхандаа шүтэгты. Тиэхэдэтнай, би эдихэ хоол, уха уһыетнай үрежэ, таанадые үбшэн тахалһаа зайлуулхаб. ²⁶Танай орон нютагта эхэнэр дутуу түрэхэ, үри хүүгэдгүй байха ушар огтолон үгы болохо, үгтэһэн наһаяа дүүрэн наһалха арга Би танда олгохоб.

²⁷Танай замда байһан бүхы арадуудта аймшагтай юумэнүүдые үзүүлэн хүрдөөхэб, дайсадыетнай таанадһаа зугадуулхаб. ²⁸Һононуудые урдууртнай эльгэхэдэм, тэдэ хийв, ханаһаан ба хээт угсаатаниие таанадһаа хүрдэн тэрьеүүлхэ. ²⁹Тэдэниие гэнтэ бэшэ, олон жэлэй туршада үлдэн үгы болгохоб. Үгы наам, газар эзэгүй болохо ба зэрлиг арьяатан таанадай дунда ушаргүй олон болохо.

³⁰Таанадай олон боложо үдөөд, тэрэ орон нютагые эзэмшэн абарттай Би тэдэ арадуудые байн байн үлдэжэ байхаб. ³¹Хулһата далай болон Пилиштын далай*, Сүл губи болон Мүрэн гээд танай эзэлхэ газарай хилэ болгон табихаб. Тэрэ орон нютагта хууһан бүхы зониие танай гарта үгэхэдэм, үлдэжэ гаргахат.

³²Тэдээнтэй, тэдэнэй бурхадтай хэлсээ бү баталагты. ³³Эдэ арадууд танай газар дээрэ хууха ёһогүй – үгы гэбэл, тэдэ таанадые Минии урдаһаа нүгэл хүүлэжэ халаха. Тэдэнэй бурхадта мүргэхэ гээшэ танай занга болохо жэшээтэй».

Израильшууд Бурхантай хэлсээ батална

24 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:
– Аһароон, Надааб, Абиһуу болон Израилиин далан аха захатаниие абаад, хада өөдэ гаража, Намда, Эзэндэ, холоһоо мүргэгты. ²Зүгөөр гансал Моисей Намда дүтэлхэ ёһотой! Ондoo хэншье Нам руу бү дүтэлэг, арад зон хада өөдэ гараха ёһогүй.

³Моисей зондоо ерэжэ, Эзэнэй үгэнүүдые болон тогтоолнуудые бүгэдыень хэлэжэ үгэбэ. Арад угсаатаниинь нэгэ хүн шэнги харюусаа:

* 23:31 Пилиштын далай – Дундада далай, Сүл губи – Нээгэб сүл губи, Мүрэн – Евфрат мүрэн.

– Эзэнэй үгэ соонь лэ ябахабди.

⁴Моисей Эзэнэй бүхы үгэнүүдые бэшэжэ абаба. Үглөөдэрынь хадын хормойдо үргэлэй шэрээ түхээржэ, Израилиин уг аймагуудай тоогоор арбан хоёр нангин шулуу зэргэлүүлэн табиба. ⁵Израиль угсаатан соохи залуу хүбүүдтэ хандажа, түгэс шатаалта үргэл ба амгалан байдалай түлөө үргэл хэхыень зонхилбо. Тэдэнь Эзэндэ бухануудые үргэбэ. ⁶Хахад шуһыень Моисей аяганууд соо суглуулжа, үлэһэн хахад шуһыень үргэлэй шэрээдэ сүршэбэ. ⁷Хэлсээнэй бэшэг уншажа үгэхэдэнь:

– Эзэнэй айладаһан соо жэншэдгүй ябахабди! – гэжэ зон дабтан байба.

⁸Моисей үргэлэй шуһа зон дээгүүр сүршөөд, хэлэбэ:

– Эзэнэй тантай баталһан хэлсээнэй шуһан энэ мүн. Тэрэнэй үгэнүүд хадаа хэлсээнэй эрхэ нүхэсэл гэжэ ойлгогты.

⁹Удаань Моисей, Аһароон, Надааб, Абиһуу болон Израилиин далан аха захатан хада дээрэ гаража, ¹⁰Израилиин Бурханиее бараалхаба. Тэрэнэй хүл доро тэнгэридэл арюун тунгалаг эрдэни шулуугаар хэһэн тайзан үзэгдэһэн шэнги байгаа һэн. ¹¹Бурхан Израилиин удамаршадта багаханшые хоро хүргэбэгүй. Тэдэ Бурханиее үнэхөөр бараалхажа, эдэе унда зооглогшо һэн.

¹²Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Хада өөдэ Намда гарыш. Энэ арадта ухаа заахын тулада Минии бэшэһэн хургаал, зарлигуудтай шулуун хабтаһануудые шамда үгэхэб.

¹³Моисей Иисүүс туһалагшатайгаа Бурханай үндэртэ зорибо.

¹⁴– Эрэтэрнай эндэ байгаарайгты, – гэжэ Моисей аха заха хүнүүдтэ хэлэбэ. – Таанадтай Аһароон ба Хуур үлэхэ. Хэрэг гараа хаань, тэдээндэ хандахада болоно.

¹⁵Моисей өөрөө хада өөдэ гараба.

Хада үүлэндэ хушагданхай байгаа. ¹⁶Эзэнэй һүр соло Синай уулада буугаа. Зургаан үдэртэ хадые үүлэн хушанхай байгаад, долоодохи үдэртэнь Эзэн үүлэн сооһоо Моисейе дуудаба. ¹⁷Уулын оройдо соробхилһон гал мэтэ Эзэнэй һүр соло Израилиин зондо үзэгдөө бэлэй.

¹⁸Моисей үүлэн соо орожо, хада өөдэ гараба. Тэндээ дүшэн үдэр болон дүшэн һүни байгаа бэлэй.

Майхан хүмын хэрэгсэлнүүд

25 ¹Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

²– Намда үргэхэ юумэ суглуулаг гэжэ Израилиин зондо зонхило. Хэн юу үгэхэ дуратайб, тэрэнээ үгэг. ³Иимэ үргэһэн зүйлнүүдые суглуулагты: алта, мүнгэ, зэд, ⁴сэнхир хүхэ, гүн улаан ба бадмаа

раагын үдхэн улаан үнгэтэй ээрэhэн хилгаана утаha, нарин маалинга бүд болон ямаанай хөөбэр нооho, ⁵ элдээд утаhan хониной арha болон нимгэн булгайр, акаци модо, ⁶ зула носоохо оливын тоho, үргэмжэлэлэй ёho бүтээлгэдэ хэрэглэдэг тононой хангал бодос, уталгын хүжэ санзай, ⁷ эфодто* болон энгэрэйнь гуу хүрээдэ хэхэ мана шулуу болон эрдэни шулуу суглуулагты. ⁸ Израиль угсаатан Намда гэжэ нангин шүтөөнэй хүмэ барюужаг, тиихэдэнь Би тэдэнэй дунда оршодог болохоб. ⁹ Таанад Минии байха майхан хүмэ, тэрээн соохи бүхы юумэ Минии харуулхан соо жэншэдгүй нарин бүтээхэ болонот.

Хэлсээнэй ханза яажа бүтээхэ тухай

¹⁰ Акаци модоор** нангин бэшэг хадагалха ханза хүүжэг: хоёр хахад тохой утатай, нэгэ хахад тохой үргэнтэй ба үндэртэй ханза байха ёhotoй.

¹¹ Газаа зосооhoонь шэжэр алтаар хушажа, шэжэр алтаар хүбөөлхэш.

¹² Дүрбэн алтан сахариг хэжэ, ханзын дүрбэн хүлдэ торгоон бүхэлхэш: ханзын нэгэ хажуунаа хоёр сахариг, нүгөө тээhэнь хоёр сахариг.

¹³ Акаци модоор нургаагууды хайжа, алтаар дабтан бүрижэ, ¹⁴ ханзын хоёр хажуугай сахаригуудта оруулхаш. Тэрэ нургааг модондо ханзаяа тээгээд ябадаг байхат. ¹⁵ Нургаагуудаа сахаригнаань абажа болохогүй.

¹⁶ Ханза соо Хэлсээнэй бэшэг хадагалхыетнай Би үгэхэб.

¹⁷ Ханзые хааха хабхаг сэбэр алтаар бүтээхэш; утань хоёр хахад тохойн, үргэниинь нэгэ хахад тохойн хэмжээнэй байха ёhotoй. ¹⁸⁻¹⁹ Хабхагай хоёр захаарнь алтаар дабтажа, хоёр херүүбэй дүрсэ бүтээхэш. Тэдэш хабхагтай нэгэн бүхэли зүйл болохо. ²⁰ Урда урдаhaа зогсоод, хабхаг тээшэ шэртэн, далияа дээгүүрнь дэлгэжэ байха.

²¹ Хабхагы ханза дээрэ табиxаш, ханза соо Минии үгэhэн Хэлсээнэй бэшэг табиxа болонош. ²² Хэлсээнэй ханзын хабхаг дээрэ далита херүүбүүдэй хоорондо Би шамтай уулзажа, Израилиин зондо зарлигуудаа соносхохо үедөө оршоxоб.

²³ Акаци модоор хоёр тохой утатай, тохой үргэнтэй, тохой хахад үндэртэй шэрээ хэхэш. ²⁴ Сэбэр алта дабтажа, шэрээгээ хушаад, алтаар хүбөө хэхэш. ²⁵ Захаарнь альганай шэнээн үндэр хана хээд, баhал алтаар хүбөөлхэш. ²⁶ Дүрбэн алтан сахаригууды хээд, шэрээгэй дүрбэн

* 25:7 Еврей санаартанай богони дэгэл.

** 25:10 Сикким модон (ондоогоор Аравиин улянгир) гэжэ бүхэ шанартай модон, Ливанай хушатай хамта хүмын барилгада тэрэниие хэрэглэдэг байгаа. Тохойн хэмжээ бараглахада, 50 см. Тус ханзын утань 112 см, үргэниинь 75 см, үндэрынь 75 см болоно.

углууда хүл дээгүүрнь торгоохош. ²⁷ Ханада няалдаһан тэдэ сахари-гуудта хургаагуудые хээд, шэрээгээ үргэжэ хууриһаань хүдэлгэхэдэ болоно. ²⁸ Шэрээ зөөхэ хургаагуудые баһал акаци модоор хэжэ, баһал алтаар бүрээрэй. ²⁹ Мүн лэ сэбэр алтаар табаг, шанага, домбо, аяга хэхэ болонош – сэржэмдэ хэрэгтэй. ³⁰ Тус шэрээ дээрэ Намда зориулагдаһан хилээмэн саг үргэлжэ табижа байха ёһотойш.

³¹ Сэбэр алта дабтажа, модоной түхэлтэй дэн бүтээхэш. Эшэ болон халаануудын, халаа дээрэ табигдаха зулын амһарта, оёортонь дэнгэй гол бариха амһарта, сэсэгэй халаа дэльбэнүүд бүгэдэ нэгэн бүхэли болохо зэргэтэй. ³² Дэнгэй модон зургаан халаатай байха: гурбаниинь нэгэ талаһаань, нүгөө гурбань нүгөөдэ талаһаань. ³³ Зургаан халаа бүхэндэ бүйлсын сэсэг шэнги дэльбэтэй, оёртоо булсатай гурбан аягаханууд хууха. ³⁴ Дэнгэй оройдонь бүйлсын сэсэг мэтэ дүрбэн сэсэг байха. ³⁵ Хоёролжон халаанууд доро аягын хуури, нүгөө хоёр халаа доро аягын хуури, гурбадахи хоёролжон халаа доро баһал аягын хуури: бүхы зургаан халаа доро тиймэ хууринууд. ³⁶ Сэбэр алтаар дабтан бүтээһэн зулын голой амһартанууд, халаануудын дэнтээ нэгэн бүхэли байха ёһотой. ³⁷ Зулын долоон бишыхан амһарта хэжэ, дэн дээрэ табихадаш, урдань найнаар гэрэлтүүлхэ. ³⁸ Зулын голой хабшуур, согой амһарта хуу сэбэр алтаар хэгдэһэн байха ёһотой. ³⁹ Дэндэ болон тэрэнэй бүхы хэрэгсэлдэ нэгэ талаант хэмжээнэй шэжэр алта гаргашалха болохош. ⁴⁰ Ойлгоорой, хада дээрэ шамда яжа харуулаа хэмбиб, тон тиймээр жэншэдгүй нарыар бүтээхэ ёһотойш.

Майхан хүмэ

26 ¹ Майхан хүмэдэ гэжэ нимгэн маалинга бүдөөр сэнхир хүхэ, гүн улаан ба шад улаан үнгэтэй утаһаар үргэн энтэй арбан хэхэг бүд нэхэхэш; тэрээн бүхэндэнь херүүбүүдые нэхэхэ болоно. ² Далбагар бүдэй хэхэг бүхэнэй утань хори найман тохой, үргэниинь дүрбэн тохой, арбан хэхэг бүдшни аб адли хэмжээнэй байха ёһотой. ³ Удаань таба табаар тэдэнэ холбожо оёхош. ⁴ Захын бүдүүдэй эрмэгтэ сэнхир хүхэ түдүүлинүүдые хадаш, тиймэ түдүүлинүүдые нүгөө хэхэгэй захаар баһа хадаш. ⁵ Нэгэ хажууһаань табин түдүүли, нүгөө тээн баһал табин түдүүли. ⁶ Удаань табин алтан тобшонуудаар тобшолжо, хоёр хэхэгэй ниилүүлхэдэш, майхан хүмын зосоо нэмэргэ болохо.

⁷ Газаа нэмэргэ гэжэ ямаанай нооһоор үргэн энтэй арба нэгэн далбагар бүд нэхэхэш. ⁸ Далбагар бүд бүхэнэй утань гушан тохой, үргэниинь дүрбэн тохой болохо, бүхы арба нэгэн бүдын аб адли хэмжээнэй байха ёһотой. ⁹ Табыень нэгэ талын болгожо, хамтадхан оёхош, зургаань

нүгөө талын болгохош, нэгэ талын зургаадахи үлүүе дундуурнь эб-хэхэш – тэрэш үүдэн дээгүүр һанжан байха. ¹⁰ Нэгэ захаарнь табин түдүүли, нүгөө тээнъ баһал табин түдүүли хадаш. ¹¹ Зэдээр табин тобшо хэжэ, тэдэ тобшонуудые тобшолжо, нэгэ нэмэргэ болгон, хоёр хубияа ниилүүлэ. ¹² Нэмэргын утаһаа үлүү гараһан хахад энгынь майхан хүмын ара талын хана хушаха ёһотой. ¹³ Хажуу тээгүүрхи нэгэ нэгэ үлүү тохой хажуу хана хушаха ёһотой. ¹⁴ Утан элдэһэн хониной арһаар дээрэһэнь хушалта хэжэ, үшөө тэрээнээ нарин элдэлгэтэй булгайраар хушаарай.

¹⁵ Майхан хүмэдөө акаци модоор ханын хүрэнүүдые хэхэш. ¹⁶ Хүрээ бүхэн утаараа арбан тохой ба үргэнөөрөө тохой хахад байха. ¹⁷ Хоёр модо хүндэлэбшөөр холбожо хэһэн байха ёһотой. Тиигэжэ майхан хүмын бүхы хүрэнүүд хэгдэһэн байха ёһотой. ¹⁸ Майхан хүмын урда ханада гэжэ хорин хүрээ хэхэ хэрэгтэй. ¹⁹ Хүрээ һуулгахада мүнгөөр хэһэн дүшэн түшэг хээрэй. Тиихэдэнь хүрээ бүхэнэй хормойдо, хоёр хүндэлэбшэдэнь тулгahan хоёр хоёр түшэг байха. ²⁰ Хүмын ара талын хойто ханадань мүн лэ хорин хүрээ, ²¹ ба хүрээ бүхэндэнь хоёр түшэг, хамтадаа дүшэн түшэг байха. ²² Майхан хүмын ара талын баруун ханада зургаан хүрээ, ²³ ара талын углуунуудтань үшөө хоёр хүрээ, ²⁴ тэдэнээ доогуурнь асатуулхаш, харин дээгүүрнь, нэгэдэхи сахариг углаха газартань, бүхэлээр хэхэ хэрэгтэй. Тиимэ хоёр хүрээ хээрэй, углуу бүхэндэнь – нэгэ нэгэ. ²⁵ Эдэ найман хүрэнүүдэй һуурида арбан зургаан мүнгэн түшэг хэжэ һуулгаха хэрэгтэй.

²⁶ Акаци модоор хүндэлэбшэнүүдые хэхэш: майхан хүмын нэгэ ханын хүрэнүүдые холбохо табан хүдэлэбшэ, ²⁷ нүгөө ханын хүрэнүүдые холбохо табан хүндэлэбшэ, ара талын баруун хана бүхэлхэ үшөө табан хүндэлэбшэ. ²⁸ Дундахи хүндэлэбшэнь ханын хоёр захаһаа хүрэнүүдые холбохо ёһотой. ²⁹ Хүрэнүүдээ алтаар бүрижэ, хүндэлэбшэтэй холбохын тулада алтан сахаригуудые хэхэш. Хүндэлэбшэнүүдээ баһал алтаар бүрихэш.

³⁰ Хада дээрэ шамда яжа заагаа һэмбиб, тэрэнэй ёһоор лэ майхан хүмэ бодхоохош.

³¹ Сэнхир хүхэ, гүн улаан ба шад улаан үнгэтэй утаһаар, нимгэн маалинга бүдөөр хүшэгэ нэхэхэш; тэрээн дээрэ херүүбүүдэй дүрэнүүдые нэхэхэ ёһотойш. ³² Тэрэ хүшэгээ акаци модоор хэгдэһэн, алталмал дүрбэн баханада үлгэхэш. Тэдэ баханануудые һуулгаха мүнгэн дүрбэн түшэг хэрэгтэй. ³³ Хүшэгэнь тобшонууд доро сэхэ тудалдаха ёһотой. Хүшэгын саана хэлсээнэй ханзаяа табихаш. Энэ хүшэгэ хүмын хамагай нангин хубиие нангин газарһаа илгаха болоно. ³⁴ Хамагай нангин

газарта табяатай, хэлсээнэй ханза дээрэ арюудхалгын хушалта табихаш. ³⁵ Хүшэгийн урда шэрээ, шэрээгэй урда дэн табихаш. Дэнгынь майхан хүмын урда ханын хажууда, шэрээн хойто ханын хажууда табигдаха.

³⁶ Сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн утаһаар ба нарин маалинга бүдөөр майхан хүмэ руу орохо газары халхалдаг олон үнгэтэ хүшэгэ бүтээгдэһэн байха ёһотой. ³⁷ Хүшэгэдөө гэжэ акаци модоор табан бахана хээд, алтаар хушахаш. Алтан дэгээнүүдые баханануудтаа үлгэхэш. Баханануудта табан түшэгыгэ гуулин түмэрөөр шудхаха болонош.

Үргэлэй шэрээ бүтээлгэ

27 ¹ Акаци модоор үргэлэй шэрээ хэхэш. Тэрэ хадаа дүрбэлжэн байха ёһотой – утаараа табан тохой ба үргэнөөрөө табан тохой, үндэрын гурбан тохой болохо. ² Дүрбэн углууень эбэр шэнгээр дээшнэ ёдойлгохош, үргэлэй шэрээтэй нэгэн бүхэли байха жэшээтэй. Шэрээгээ зэдээр бүрин хушахаш. ³ Үргэлэй шэрээгэй хэрэгсэлнүүдые: согой амһарта, шуһа сүршэхэ аяга, мяханай һэрээ, нүүрһэнэй удхуур, хайруулай табак – бултыень зэд түмэрөөр бүтээгээрэй. ⁴ Үргэлэй шэрээдэ хабтагар зэд һагшуур шэнгээр нүхэлжэ, дүрбэн углуудань дүрбэн сахариг холбохош. ⁵ Тэрэнэ үргэлэй шэрээгэй заханаа доошоо, хахадтань хүрэтэр барижа бүхэлөөрэй. ⁶ Үргэлэй шэрээдэ гэжэ акаци модоор нургаагууды хэжэ, зэд түмэрөөр бүрихэш. ⁷ Үргэлэй шэрээ зөөхэ хэрэгтэй болоо хаань, тэдэ нургаагуудаа хажуу тээхи сахаригуудта оруулхат. ⁸ Хабтагайгаар хэһэн үргэлэй шэрээ досоогоо хүнды байха ёһотой. Хада дээрэ шамда харуулһан шэнгээр лэ хүүжэг.

⁹ Майхан хүмээ тойруулаад хашаалха болоно. Урда талаһаань нарин маалинга бүдөөр хэһэн зуун тохойн шэнээн утатай далбагар хүшэгэ байха. ¹⁰ Тэрэнэ хорин баханада үлгэхэ ёһотой. Бахана доро зэд түмэрөөр хорин түшэг хэжэ тодхохо; бахана дээрэхи дэгээ холболтонуудыень мүнгөөр хэгдэхэ. ¹¹ Мүн хойто талаһаа зуун тохой утатай далбагар хүшэгэ доогуураа хорин зэд түшэгтэй хорин баханада үлгэхэ. Бахана дээрэхи дэгээ холболтонуудынь мүнгөөр хэгдэхэ. ¹² Баруун хажууһаа хашаагай үргэнөөрнэ табин тохой утатай далбагар хүшэгэ арбан баханада үлгэгдэхэ, арбан түшэгтэй байха.

¹³ Зүүн тээһэ хашаагай үргэниинь табин тохой байха ёһотой. ¹⁴ Орохо үүдэнһэ нэгэ тээшэ арбан табан тохой утатай далбагар хүшэгэ байг, гурбан түшэгтэй гурбан баханада татагдаг. ¹⁵ Хаалгаһаа нүгөө тээшэ баһал арбан табан тохой утатай гурбан түшэгтэ һуулһан гурбан баханатай хүшэгэ байха ёһотой. ¹⁶ Үүдэндэ гэжэ хорин

тохой хүшэгэ сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн хилгааһан утаһаар нэхэгдэжэ, нарин маалинга бүдтэй зүйхэш. Үүдэндэ дүрбэн бахана, доронь дүрбэн түшэг байха ёһотой.

¹⁷ Хашаагай бүхы баханануудта холболто болон дэгээнүүдын мүнгөөр, баханын түшэгүүд эдээр хэгдэхэ ёһотой. ¹⁸ Хумын газаахи хашаагай утань зуун тохой, үргэниинь табин тохой, нарин маалинга бүд халхабын үндэрынь табан тохой байха. Баханын түшэгүүд эд байха. ¹⁹ Майхан хүмын газаахи хэрэгсэлнүүд, нэмэргэ тогтоохо ба газаахи халхабын гадаһанууд эдээр хэгдэхэ.

²⁰ Израильшуудта иигэжэ захира: зула ходо бадарааж байхын тула тэдэ шамда гараараа худхаһан модоной сэбэр тоһо асараг. ²¹ Аһароон ба тэрэнэй хүбүүд Намтай Уулзалгын Майхан хүмэ соо, хэлсээнэй ханзын байрладаг хүшэгийн наана Эзэнэй үмэнэ үдэшэһөө үглөө болотор саг үргэлжэ зулануудай бадаржа байхыень хинаха ёһотой. Израилиин зон энэ тогтоол хэтэ мүнхэдөө, үеһөө үедэ сахин байха болоно.

Санаартанай хубсаһа хунар бүтээлгэ

28 ¹ Израилиин үри һадаһад сооһоо шинии аха Аһароониие хүбүүдтэйнь дуудаж асара. Аһароон болон тэрэнэй хүбүүд Надааб, Абиһуу, Эльзаар ба Итамаар Минии санаартад болохо табилантай.

² Һүр алдартай ба һайхан үзэмжэтэй байхынь тула һахилай хубсаһа Аһароон ахадаа оюула. ³ Уран гарта оёдолшод олдохо – Би тиимэ шадабари тэдээндэ үгөө бэлэйб. Минии санаартан болохо ёһололдонь хэрэгтэй хубсаһа Аһароондо оёхыень тэдэниие зонхило.

⁴ Минии санаартадаар алба хэхын тула шинии аха Аһароондо болон хүбүүдтэнь нангин хубсаһа* – сээжэбшэ-уута, эфод, ута маалинга самса, угалзатай самса, толгойн боолто ба бүһэ тэдэ оёг. ⁵ Эдэ бүгэдые бүтээхын тула алтан, сэнхир хүхэ, гүн улаан, үдхэн улаан утаһа, маалинга абаг. ⁶ Алтан утаһаар, сэнхир хүхэ, гүн улаан, үдхэн улаан хилгааһаар, нарин маалингаар угалзатай эфод тэдэ хэг. ⁷ Хажуугаарнь тэрээндэ дала мүртэнь даруулгануудые хадаха хэрэгтэй. ⁸ Эфодой бүһэнь эфодтой нэгэн бүхэли шэнги байха ёһотой: эфодтол адли алтан утаһаар, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан хилгааһаар, нарин маалинга зүйлтэтэйгээр нэхээтэй байха ёһотой.

* 28:4 Эгээл аһамад санаартан тусхай нангин хубсаһа үмдэдэг: ута сэнхир хүхэ самса, алтан утаһаар оёһон эфод, урим ба туммим гэжэ жээрэб-шулуу хэдэг сээжэбшэ-уута.

⁹ Хоёр мана шулуу абажа, Израилийн хүбүүдэй нэрэнүүдые хиилэхэш: ¹⁰ нэгэ шулуун дээрэ зургаан нэрэ, нүгөө шулуун дээрэ – мүн лэ зургаан нэрэ, аха захаһаань эхилээд. ¹¹ Уран хилүүршэнэй шулуун дээрэ тамга хиилэн шэнгээр, Израилийн хүбүүдэй нэрэнүүдые хиилээрэй. Эдэ шулуунууды угалзатай алтан гуунуудта хуулгахаш. ¹² Тэдэ шулуунуудаа Израилийн хүбүүд тухай ходо хануулжа байхыень дала мүрэй даруулгануудта бүхэлхэш. Тэдэнэй нэрэнүүдые Аһароон дала мүртөө хадаад, Эзэнэй урда абажа ябаг. ¹³ Угалзатай алтан хоёр гуунуудта ¹⁴ шэжэр алтаар хэнэн гүрэмэл хоёр гэнжэ холбон бүхэлхэш.

¹⁵ Жээрэбэй сээжэбшэ-уута бүтээхэш. Тэрэнэ эфодтол адли алтан утаһаар, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэнэн хилгааһаар нарин маалинга зүйн нэхэхэш. ¹⁶ Тэбхэрхэнээр, ута богонёороо хахад тохой хэмжээнэй хоёр дабхар бүдөөр оёхош.

¹⁷ Сээжэбшэдээ эрдэни шулуу хэхэ дүрбэн шугам халаһа хэхэш. Нэгэндэнь бадмаа раага, молор, маргад; ¹⁸ нүгөө зэргэдэнь – оюун, миндарга, очир; ¹⁹ гурбадахидань – нал эрдэни, гартаам, ягаан болор; ²⁰ дүрбэдэхи зэргэдэнь – бэгтэ молор, мана ба хас эрдэни. Бүхы эрдэни шулуунууды угалзатай алтан гуунуудта хуулгахаш. ²¹ Хамта дээрэ арбан хоёр шулуун, шулуун бүхэндэ тамга сохиһон шэнгээр Израилийн арбан хоёр обогуудай нэгэнэйн нэрэ хиилэгдэхэ.

²² Сээжэбшын түхэлэй уутада гэжэ шэжэр алтаар гэнжэ ооһорнууды хэхэш. ²³ Хоёр алтан сахариг хээд, сээжэбшын углууда торгоогоод, ²⁴ алтан хоёр гэнжээрээ ²⁵ хоёр гуутай холбожо, тэдэ гуунууды эфодой даруулгануудта урдаһаань торгоохош.

²⁶ Үшөө хоёр алтан сахариг хэжэ, сээжэбшэ-уутын хоёр углууда досоо талаһаань, эфодтой уулзадаг таладань барюулхаш. ²⁷ Үшөө хоёр алтан сахариг хэжэ, дала мүрэй даруулгануудай доодо хирхагаар, урда талаһаа, эфодой бүһэтэй уулзадаг газарта торгоохош. ²⁸ Сээжэбшэ-уутын сахаригууды эфодой сахаригуудтай сэнхир ооһороор холбогдоһон, тиэхэдээ уутань эфодой бүһэ дээгүүр байжа, эфодтоо нягтаар няалдаад байгуужаг. ²⁹ Аһароон нангин ордон руу орохо бүрээ энгэртээ Израилийн хүбүүдэй нэрэ хээд ябажа, Эзэнэй урда саг үргэлжэ хануулжа байха болоно.

³⁰ Уутада жээрэбэй шулуунууд* хэгдэхэ ёһотой. Эзэнэй урда Аһароонной байхадань саг үргэлжэ тэдэнь байха зэргэтэй. Эзэнэй урда оршоходоо, Аһароон Израилийн хүбүүдэй жээрэбүүды ходоодо зүүжэ ябаг.

³¹ Эфод доро үмдэхэ самса сэнхир хилгаһан утаһаар нэхэхэш. ³² Тэрэндэнь толгойгоо углаха нүхэн байха, хахархагүйн тула эрмэгыень

* 28:30 Жээрэбэй шулуунууд – шухала ушарта Бурханай заабари мэдэхэ арга.

лабаар хүбэрдэхэ болоно, сэрэгэй хубсаһан шэнги бүхэ байха ёһотой. ³³ Доодо захаарнь сэнхир болон гүн улаан, үдхэн улаан үнгэтэй утаһануудаар жэмэсэй үрын түхэлтэй булсуунуудые хэхэш, хоорондонь алтан хонхоннуудые үлгэхэш. ³⁴ Алтан хонхонууд болон анар жэмэсэй үрэнүүд ээлжэлэн, самсын доодо захые хүбөөлһэн шэнги болоно.

³⁵ Мүргэлэй үедэ Аһароон энэ самсаяа үмдүүжэг. Нангин ордон руу Эзэндэ Аһарооной ороходо, мүн тэндэһээ гарахадань, хонхын абьян дуулдажа байха ёһотой, үгы хаа, тэрэ амиа алдаха.

³⁶ Алтан хабтаһа хээд, дээрэнь тамга һиилэһэн шэнгээр «Эзэнэй нангин» гэһэн үгэнүүдые һиилэхэш. ³⁷ Толгойдо хүрмэдэг бүд дээгүүр, урдаһаа, уяһын тула тэрэ хабтаһандаа сэнхир хүхэ ооһор хадаһаш. ³⁸ Аһарооной духа дээрэ уягдаха. Израиль угсаатанай оруулдаг үргэлэй зүйлнүүдтэ бүхы дутуу дундыень Аһароон өөр дээрээ абаха уялгатай. Аһарооной духа дээрэ тэрэ хабтаһаниинь ходо байха ёһотой – тиихэдээ үргэлынь Эзэнэй ханаанда таараха жэшээтэй.

³⁹ Аһароондо хайхан хээтэй нарин маалинга бүдөөр самса, толгойн хүрмэлтэ, үнгэтэ бүһэ оюулха ёһотойш.

⁴⁰ Аһарооной хүбүүдтэ самса, бүһэ, толгойн боолтонуудые һүр алдартай, хайхан үзэмжэтэй байһынь тулада оюулха болонош.

⁴¹ Аһароон ахадаа, хүбүүдтэнь эдэ хубсаһа хунар үмдэхүүлэ. Аһарооной болон хүбүүдэйнь магнайда оливын тоһо түрхи, санаартан болгохо ёһолол бүтээ, арюудха. Тэдэ Минии санаартад болохо.

⁴² Эшэгүүри халхалха богонихон, бүһэһээ үбдэг хүрэтэр, маалинга үмдэнүүдые тэдээндэ гэжэ оюулхаш. ⁴³ Майхан хүмэ соо Бурхантай уулзадаг газарта ороходоо гү, али хүмэ соо үргэлэй үедэ үргэлэй шэрээдэ дүтэлхэдөө, Аһароон болон хүбүүдынь тэдэниие үмдэхэ ёһотой. Үгы гэдэл, тэдээндэ зэмэ тохогдожо, ами наһаяа алдаха. Аһароондо болон удамдань хэтын заабари тэрэ гээшэ.

Аһароониие хүбүүдтэйнэ Эзэндэ алба хэхээр зориулна

29 ¹ Минии санаартад болохынь тулада хайшан гэжэ арюудхаха болоноб?

Гэмтэлгүй буха, хоёр хуса шэлэжэ аба. ² Эрхим талхаар эһээлтэгүйгөөр бариһан хилээмэ, оливын тоһондо дэбтээһэн, шараһан эһээлтэгүй талха, оливын тоһо түрхиһэн, болгоһон эһээлтэгүй бообо ³ нэгэ араг соо хэхэш. Энэ араг, буха болон хоёр хуса туужа асара.

⁴ Аһароониие хүбүүдтэйнэ Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ асархаш. Ньюр, гарын угаахаш. ⁵ Аһароондо бүхы хубсаһыень – самса, эфод дорохи самса, эфод ба сээжбшэ-ууга үмдэхүүлээд, эфодой бүһөөр

бүһэлхэш. ⁶ Аһарооной толгойдо боолто малгай хүрмэхэш, хүрмэл-тэдөө Нангин шүтөөнэй титим* хуулгажа барюулхаш. ⁷ Оливын тоһо абажа, Аһарооной толгой дээрэнь адхан, тэрэниие тоһолон арюудха.

⁸ Аһарооной хүбүүдые ерүүлжэ, самса үмдэхүүлхэш. ⁹ Аһароондо болон хүбүүдтэнь бүһэ бүһэлжэ, толгойдонь боолтонуудые боохош. Санаартын нэрэ зэргэ Аһароон ба тэрэнэй хүбүүдтэ хэтэдээ үгтэхэ, тэдээндэ зорюулагданан ёһолол ши үнгэргэхэ болонош.

¹⁰ Уулзалгын майхан хүмын хажууда буха асархаш. Аһароон хүбүүдтээ бухын тархида гараа табюужаг. ** ¹¹ Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ Эзэнэй үмэнэ бухын ами таһалхаш. ¹² Бухын шуһанда хургаа норгоод, үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэ түрхихэш, үлэһэн шуһыень үргэлэй шэрээгэй хормойдо адхахаш. ¹³ Бухын бүхы дотор өөхыень, эльгэнэй хуби ба хоёр бөөрыень өөхэтэйнэ үргэлэй шэрээ дээрэ галдахаш. ¹⁴ Харин мяха, арһан болон шабааһыень абаад, хотон хүрэнһөө гадагшань гаргажа галдахаш. Энэ хадаа нүгэл сагааруулгын*** үргэл болоно.

¹⁵ Удаань нэгэ хуса асараарай, Аһароон хүбүүдтээ тархи дээрэнь гараа табюужаг. ¹⁶ Амииень таһалаад, шуһанһаань абажа, үргэлэй шэрээ тойруулан сүршэхэ болоно. ¹⁷ Хусын бэе хэдэн хуби болгон хэсэглээд, гэдэһэ доторыень, хүлыень угаагаад, тархи ба бэшэ хубинууд дээрэнь табижа, ¹⁸ үргэлэй шэрээ дээрэ түгэс шатаахаш. Энэ хадаа Эзэндэ зорюулан түгэс шатаалта үргэл, Тэрээндэ аятай анхилал, тахил мүн.

¹⁹ Хоёрдохи хусая абаарай, Аһароон хүбүүдтээ тархи дээрэнь гараа табюужаг. ²⁰ Хониёо алаад, шуһыень Аһарооной ба тэрэнэй хүбүүдэй баруун шэхэнэй омогто, баруун гарайнь эрхыдэ, баруун хүлэйнэ эрхыдэ түрхихэш. Мүн үргэлэй шэрээ дээрэ тойруулан шуһанһаа сүршэхэш. ²¹ Удаань шэрээ дээрэхээ шуһа ба оливын тоһо абажа, Аһароондо, хубсаһандань сүршэхэш, хүбүүдтэнь, хубсаһандань мүн лэ сүршэхэш. Тиигэжэ Аһароониие хүбүүдтэйнэ, тэдэнэй хубсаһые арюудхаха болонош.

²² Хусын мяханай өөхэ болон тарган һүүлыень, дотор өөхэ һэм-жыень, эльгэнэйнэ өөхэ, хоёр бөөрө өөхэтэйнэ илган абахаш.

* 29:6 «Нангин шүтөөн» гэжэ һиилээтэй, шажанай албатын духада уядаг хабтаһан.

** 29:10 Тархи дээрэнь гараа табихадаа, нүгэлөө арилгажа үршөөл абаха гэдэн удхатай.

*** 29:14 Израилиин хүбүүдэй нүгэл сагааруулгын үргэл гэжэ хэлэгдэнэ. Ойлгомторгүй гэмтэ ябадал хэһэн, үхэһэн хүнэй хэбтэһэн таһалгада ороһон нахилтай хүн, түрэхэн эхэнэр иимэ үргэл хэдэг байгаа.

Энэ хахил хүртөөлгын* үргэл хадань баруун хойто хүлыень абал-сахаш. ²³Эзэнэй урда табяатай эһээлтэгүйгөөр барихан хилээмэнтэй түрсүүгһээ нэгэ хүбэриг хилээмэ, оливын тоһондо дэбтээһэн шараһан талха, нэгэ бообо абаад, ²⁴бултыень Аһароон ба хүбүүдэйнь гар дээрэ табяад, дэен дэлгэгдэхэ үргэл болгон, Эзэнэй үмэнэ дэен дэлгүүлхэш. ²⁵Удаань тэдэнэй гарһаа абаад, түгэс шатаалта үргэлтэй суг үргэлэй шэрээ дээрэ галдахаш. Энэ хадаа Эзэндэ таатай найхан анхилал, Тэрээндэ зорюулагдаһан бэлэг мүн. ²⁶Аһарооний хахилай үргэл болохо хусын үбсүүень абаад, Эзэнэй үмэнэ дэен дэлгэхэш. Тэрэ шиний хуби болоно.

²⁷Эзэндэ гэжэ үргэһэн хониной үбсүү болон бэлэг гэжэ үргэһэн хүлые – Аһарооний болон хүбүүдэйнь хахил хүртөөлгын үргэлые – нангин гэжэ сонсохохо ёһотойш. ²⁸Израилиинхин үхэр мал үргэхэдөө, эдэл хубинуудые Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ үгэхэ ёһотой. Израилиин уг удамда хэтэ наһандаа сахигдаха ёһо гурим энэ мүн. Израилиин зон амгалан байдалай үргэлһөө Эзэндэ мүн лэ үргэхэ ёһотой.

²⁹Аһарооний хахилай хубсаһан тэрэнэй уг удамда дамжуулагдаха ёһотой. Тэрэ хубсаһаарнь лэ хахил хүртөөдэг байха. ³⁰Аһарооний хүлээр санаартан болоһон, Уулзалгын майхан хүмын нангин газарта үүргэ дүүргэхээ ороһон удамынь энэ хубсаһые долоон хоногто таһал-гаряагүй үмдэхэ ёһотой.

³¹Хахил хүртөөлгын үргэлэй хониной мяха абажа, майхан хүмын хорёо соо, нангин газарта, шанахаш. ³²Аһароон хүбүүдтээ тэрэ мяханһаа хүртэн эдихэ ушартай. Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ урид табигдаһан араг соохи талха хилээмэнһээ мүн лэ эдиг.

³³Тэдэниие арюудхалгын, тэдээндэ хахил хүртөөлгын, нангин болгоһоной үедэ үргэһэн үргэлые тэдэ өөһэдөө эдихэ ёһотой. Харин ондоо хүн огто эдихэ ёһогүй, энэ бол нангин зүйл. ³⁴Хахил хүртөөлгын үргэлэй мяханһаа, талха хилээмэнһээ үглөө болотор юумэнэй үлөө һаань, галдаха хэрэгтэй. Хэншые энээниие эдихэ ёһогүй, юуб гэбэл, энэ бол нангин зүйл мүн.

³⁵Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ хабаатай Минии айладаһан бүгэдые жөншэдгүй бүтээхэ – шиний уялга. Тэдэнэй хахил хүртөөлгын ёһолол долоон үдэр үргэлжэлхэ ушартай. ³⁶Үдэр бүри нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үхэр үүсэлдэг байхаш. Иигэжэ үргэлэй шэрээ арюудхалгын

* 29:22 Хахил (сан) хүртөөлгын үргэлдэ хахил абахаяа байгшада баруун хүлынь, үбсүүниинь хүртэдэг. Илгаань гэхэдэ, шажанай албатанай хубиин хахадынь (баруун хүл) Бурханда гэжэ үргэгдэхэдөө, үргэлэй шэрээ дээрэ сүм галдагдадаг. Энэ удаа Моисей шажанай албатын үүргэ дүүргэнэ.

ёһолол бүтээхэш. Үдэр бүри тэрэнээ сэбэрлэжэ, шуһа, оливын тоһо сүршэжэ арюудхадаг байхаш. ³⁷ Үдэр дараалан, долоон үдэрэй туршада тэрэ ёһолол бүтээхэдэш, үргэлэй шэрээ нангинай нангин зүйл болохо. Тэрэнэй ойронь хүрэнэн бүхы юумэн нангин болохо.

³⁸ Үргэлэй тэрэ шэрээ дээрэ саг үргэлжэ, үдэр бүри хоёр түлгэн хурьга үргэдэг байхаш. ³⁹ Нэгыень үглөөгүүр, нүгөөдынь үдэшэлэн үргэдэг байхаш.

⁴⁰ Дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ оливын тоһонтой эфагаай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил худхаһан эрхим шанартай талха нэгэ хурьгантайнь сугтаа үргөөрэй, мүн дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ үзэмэй дараһан архи үргэхэш. ⁴¹ Хоёрдохи түлгэн хурьгаяа үдэшэлэн мүн лэ үглөөнэй шэнги тиимэ талхан, үзэмэй дараһан архи сэргэмтэйгээр үргэхэш. Энэ хадаа Эзэндэ таатай анхилма үнэр, Эзэндэ үргэгдэнэн бэлэг мүн.

⁴² Түгэс шатаалта энэ үргэлые таанад саг үргэлжэ, үеһөө үедэ майхан хүмын үүдэнэй хажууда үргэдэг байхат. Би тэндэ таанадтай уулзадаг, шамтай хөөрөлдэдэг байхаб.

⁴³ Израиль угсаатантай Минии уулзадаг тэрэ газар Минии хүр солын нангин газар болохол. ⁴⁴ Майхан хүмые болон үргэлэй шэрээ нангин болгохоб. Аһароон болон тэрэнэй хүбүүдые адислажа, Минии санаартад болгохоб. ⁴⁵ Израиль угсаатанай дунда ходо байжа, тэдэнэй Бурханиинь болохоб. ⁴⁶ Тэдэнэй дунда оршохын тула Минии, Эзэн Бурханайнь, Египедһээ тэдэниие гаргаһые тэдэ ханадаг байха.

Би хадаа тэдэнэй Эзэн Бурхан мүн!

Сан санзай ууюулгын шэрээ бүтээлгэ

30 ¹ Акаци модоор сан санзай ууюулгын шэрээ бүтээ. ² Тэрэшни тэбхэр түхэлтэй, ута үргэнөөрөө тохой, үндэрөөрөө хоёр тохой байха ёһотой. Эбэр мэтээр ёдойһон дүрбэн углуунуудтаяа нэгэн бүхэли болохо. ³ Оройнь, хажуу талыень, эбэртэ углуунуудыень шэжэр алтаар хушаш, тойруулан алтан хүбөө хэхэш. ⁴ Алтаар хоёр сахариг хэжэ, хүбөө доогуурнь бүхэлэн торгохо болоно. Сахаригуудтаа модон һургааг углажа, үргэлэй шэрээгээ үргөөд ябахат. ⁵ Һургааг акаци модоор хэхэт, мүн лэ алтаар хушашат.

⁶ Хэлсээнэй бэшэгтэй ханза халхалһан хүшэгийн хажууда шамтай уулзахын үедөө Минии дээрэнэ оршодог арюудхалгын хушалтын үмэнэ тэрэ үргэлэй шэрээ табигдаха ёһотой. ⁷⁻⁸ Энэ шэрээ дээрэ хүжэ санзай ууяжа байха – Аһароон үглөө бүри бүхэнэн зула дэнгүүдээ заһан шэнэлдэг, үдэшэ бүри носоодог уялгатай байг. Эзэнэй үмэнэ хүжэ санзай саг үргэлжэ, үеһөө үедэ уагдажа байха ёһотой. ⁹ Энэ үргэлэй шэрээ дээрэ

ондоо зорилгоор уталга, түгэс шатаалта үргэл, талхан үргэл, сэржэм үргэжэ болохогүй. ¹⁰ Жэлэй нэгэ дахин Аһароон шэрээгэй эбэрнүүдтэ шуһа сүршэжэ, арюудхалгын ёһо заншал үнгэргэдэг байг. Үеһөө үедэ жэлэй нэгэ удаа нүгэл сагааруулгын үргэлэй шуһаар сэбэрлэгдэдэг энэ арюудхалга Эзэнэй нангинай нангин зүйл болоно.

¹¹ Эзэн Моисейдэ айладаба:

¹² – Израильшуудай тоо бүридхэл хэхэ үедэ эрэ хүн бүхэн тоо бүридхэлhээ боложо өөртөө аюул ушаруулхагүйн тула Эзэндэ түлөөһэ оруулха ёһотой.* ¹³ Тоо бүридхэлэй үедэ хүн бүхэн хадаа нангин шээкэлэй хахадыень (шээкэл – хорин гер) хүмэдэ оруулаг. Энэ бол Эзэндэ үргэл. ¹⁴ Хори һаһа гүйсэһэн хүн бүхэн тоо бүридхэлэй эхилхэдэ, Эзэндэ иимэ үргэл хэхэ ёһотой. ¹⁵ Баян үгытэйһөө огто илгаатай бэшэ, хүн амин лэ өөрынгөө түлөө түлөөһэ хахад шээкэлhээ бага үргэл оруулха ёһогүй.

¹⁶ Израилиин зонһоо иимэ түлөөһэ абажа, Уулзалгын майхан хүмын дэргэдэхи ажалда хэрэглэхэш. Энэ бол Эзэндэ Израиль тушаа һануулһан тэмдэг, таанадай түлөө түлбэри болохо.

Зэдээр хэһэн угаалуур

¹⁷ Эзэн Моисейдэ айладаба:

¹⁸ – Гар, хүлөө зайлаха томо зэд амһарта, доронь зэдээр табюур хэхэш. Тэрэнэ майхан хүмын ба үргэлэй шэрээгэй хоорондо табига, уһаар дүүргэхэш. ¹⁹ Аһароон ба тэрэнэй хүбүүд тэндэ хүл, гараа угаадаг-зайладаг байха. ²⁰ Майхан хүмэдэ орохын урда тээ тэдэ хүл, гараа угаагаагүй һаа, үхэхэ. Шатаалта үргэл хэхээ үргэлэй шэрээдэ дүтэлхын урда ²¹ тэдэ хүл, гараа угааха ёһотой. Үгы гэбэл, үхэхэ. Аһароон болон тэрэнэй уг удамда үеһөө үедэ дамжуулагдаха хуули гурим гэбэл, энэ мүн.

Магнайда түрхидэг ёһололой тоһон

²² Эзэн Моисейдэ айладаба:

²³ – Эгээл эрхим хүжэ санзай болохо табан зуун шээкэл мирра модоной дабирхай, хоёр зуу табин шээкэл халуун ороной хангалта лавр модоной нюдэһэн холтоһо, хоёр зуун табин шээкэл хангал үнэртэй хулһа, ²⁴ табан зуун шээкэл энэдхэг модоной зөөлэн хальһа (хуу хүмын

* 30:12-13 Зоной тоо бүридхэл хадаа Эзэнэй уур хилэнсэг хүдэлгэхэ жэшээтэй. Юуб гэхэдэ, зоной тоо элирүүлхэ гээшэ тэдэниие зонхилһонтой адли. Зонхилхо эрхэ Бурхандал хабаатай. Тоо бүридхэл гэмээ наманшалһантай адли үйлэ болоно. Тиимэһээ шүтөөндэ мүнгэ оруулха ёһотой болоно.

шээкэлээр хэмнэхэ), мүн нэгэ гиин оливын тоhо абахаш – ²⁵эдэ бүгэ-
дые найруулхаш, магнайда түрхидэг ёhололой нангин тоhо болохо.
²⁶ Нангин энэ тоhые Эзэнтэй уулзалгын майхан хүмэдэ, хэлсээнэй
бэшэгэй ханзада, ²⁷бүхы амхартагайнь хамта шэрээдэ, бүхы хэрэгсэл-
тэйн хамта дэндэ, уталгын үргэлэй шэрээдэ, ²⁸түгэс шатаалта үргэлэй
шэрээ болон тахилай хэрэгсэлнүүдтэ, хүл, гараа зайладаг амхартада
түрхихэ ёhотой. ²⁹Эдэ бүгэдые иигэжэ арюудхахаш, нангинай нан-
гин болохо. Эдэ хэрэгсэлнүүдтэ хүрэнэн бүхы юумэн нангин болохо.
³⁰ Минии санаартад болохын тулада Аhарооной, тэрэнэй хүбүүдэй
магнайда түрхин арюудхахаш!

³¹ Израиль угсаатанда иигэжэ ойлгуулхаш: «Иимэ бүридэлтэй
тоhон хадаа үеhөө үедэ үндэр шэрээдэ үргэмжэлэн хуулгаха ёhололдо
хэрэглэдэг нангин тоhон болохо. ³²Тэрээнине ондоо хүндэ түрхижэ
бү байгты. Өөртөө гэжэ иигэжэ найруулха ёhогүй: энэ хадаа нангин
зүйл, таанадта тэрэл зандаа үлэг. ³³Өөртөө гү, али ондоо хүндэ иимэ
бүридэлтэй тоhо найруулхан гү, али түрхиэн хүн усадхагдаха, угсаата
арадайнгаа тооhоо гаргагдаха».

³⁴Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Натаат*, шэхэлээт, галбаан гэжэ хангал үнэртэй бодосууды сан
уууулдаг дабирхайтай холижо, ³⁵хүжэ санзайн бодос дабhа нэмэн
найруулхаш. Энэ хадаа сэбэр, нангин хүжэ санзай мүн. ³⁶Тэрээнине
нюдэжэ, Минии шамда ерэжэ уулзадаг майхан хүмэ соо хэлсээнэй
бэшэгэй урда уууулдаг байхаш. Эдэ хадаа таанадта нангинай нан-
гин зүйл болог. ³⁷Өөртөө иимэ санзай хэжэ бү байгты, гансал Эзэнэй
нангин зүйл болохо зэргэтэй. ³⁸Иимэ хангал үнэр өөртөө анхилуулха
зорилгоор санзай найруулхан хүн усадхагдаха, өөрын арад зоной тоо-
до тоогдохойо болихо.

Субботын үдэрые сахилга

31 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:
² – Иудын обогой Бэцалээлые шэлээб. Бэцалээл Үриин
хүбүүн, Үри Хуурай хүбүүн. ³Бурханай хүлдөөр тэрээнине дүүргээб.
Тэрэндэ мэргэн ухаа, оюун мэдэсэ, хамаг урлалай үндэр шадабари
үршөөгөөб. ⁴Тэрэ алта мүнгэн, зэд гэхэ мэтэ хамаг түмэрөөр аргагүй
бэрхэ дархан болоо. ⁵Эрдэни шулуу өөлэжэ, гуу хүрээдэ хуулгажа

* 30:34 Натаат – хангал үнэртэй дабирхайн нэрэ. Шэхэлээт – далайн хорхой-
hоо абтадаг хангал бодос. Галбаан – Персидэ ургадаг шүхэр сэсэгтэ ургамалай
зарсаһан шүүһэн. Сан уууулдаг дабирхай – ородоор ладан.

шадаха, модо хиилэхэ, юрэдөө бүхы урлал шадаха. ⁶ Туһалагшаар тэрээндэ Даан обогой Ахисамаахай хүбүүн Оһолиаабые үгэбэб. Шадаха, туһалха зондо хүбэлгэн ухаа, уран шадабари хүртөөбэ гээшэб. Минии шамда захирһан юумэ бүгэдыень тэдэ хүүжэг: ⁷ Майхан хүмэ, хэлсээнэй бэшэгэй ханза, ханзын арюудхалай хушалта болон майхан хүмын хамаг хэрэгсэл, ⁸ талханай шэрээ амһартатайнь, шэжэр алтан дэн бүхы хэрэгсэлтэйнь, уталгын үргэлэй шэрээ, ⁹ түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ, бүхы хогшол хэрэгсэлтэйнь, угаалгын амһарта табууртайнь, ¹⁰ Аһароон санаартанай нахилай нангин хубсаһа ба хүбүүдэйнь санаартан болоходоо үмдэхэ хубсаһа хунар, ¹¹ дээдын шэрээдэ үргэмжэлэн хуулгаха ёһололой тоһо болон хүмэ соо ууюулха хүжэ санзай – Би шамда айладаа бэлэйб, бултыень айладаһаарни бүтээгүүжэг.

¹² Эзэн Моисейе зонхилбо:

¹³ – Минии суббото сахиха гэжэ Израилиин зондо хэлэ. Суббото хадаа Минии таанадтай хэлсэһэнэй, Эзэнэй таанадые шэлэжэ абаһые үеһөө үедэ ханажа ябахыетнай тогтооһон тэмдэг гээшэ. ¹⁴ Субботые сахин байгты: тэрэ хадаа таанадта нангин мүн. Субботые бузарлаһан хүн хороогдохо, тэрэ үдэр ажал хэһэн хүн угсаатанайнгаа тоодо тоогдохоёо болихо. ¹⁵ Зургаан үдэр хүдэлхэ ёһотой, харин долоодохи үдэр хадаа суббото, амаралтын үдэр, Эзэнэй нангин үдэр мүн. Субботодо ажал хэһэн хүн бүхэн усадхагдаха. ¹⁶ Израилиин улад зон үеһөө үедэ субботые сахин байг. Энэ болбол хэтэ мүнхын хэлсээн. ¹⁷ Минии ба Израиль угсаатанай хоорондо хэтэдэ баталагдаһан тэмдэг энэ болоно. Юуб гэбэл, Эзэн тэнгэри газар хоёрые зургаан үдэр соо байгуулаа, харин долоодохи үдэртөө тэнюун сэдхэлтэйгээр амараа бэлэй.

¹⁸ Синай дээрэ Моисейтэй хөөрэлдэжэ дүүргэхэдөө, Эзэн тэрээндэ Өөрын гараар хиилэһэн Хэлсээнэй хоёр шулуун хабтаһа үгэбэ.

Алтан тугал

32 ¹ Моисей хадаһаа бусанагүй гэжэ зон харажал байба. Аһароонниие тойрон иигэжэ хэлэбэ:

– Маанадые дахуулха бурхан бүтээгыш. Харин Египедһээ маанадые гаргаһан энэ Моисейтэй юуншые болоһонниие мэдэхын аргагүй.

² – Танай һамгадай, хүбүүд, басагадай шэхэнэй һийхэнүүдые абажа, намда асарагты, – гэжэ Аһароон тэдэниие зонхилбо.

³ Зон Аһароондо алтан һийхэнүүдээ үгэбэ һэн ха, ⁴ Аһароон тэдэниень хайлуулжа, тугалай хүрэг бүтээбэ.

– Израиль, шамайе Египедһээ гаргаһан Бурханшни бэеэрээл! – гэжэ зон дуугаралдаба.

⁵ Энээниие харахадаа, Аһароон тугалай урда үргэлэй шэрээ бод-хоожо тунхаглаба:

– Үглөөдэр Эзэнэй хайндэр!

⁶ Хойто үглөөгүүрнь тэдэ түгэс шатаалта үргэл ба амгалан байдалай түлөө үргэл үргэбэ. Хүүлээрнь эдихэ, уухаяа һууба, найрлажа хүхижэ оробо.

⁷ – Хадаһаа бууха болобош, – гэжэ Эзэн Моисейдэ айладаба. – Египеднээ гаргаһан угсаатаншни забхайрһан зон лэ байна даа. ⁸ Минии зааһан замһаа ямаршые түргэн тэдэ хадуурба гээшэб даа! Тэдэ өөһэдтөө тугалай хүрэг хээд, тэрээндэ мүргэжэ байнал. Тэдэ «Израиль, шамайе Египеднээ гаргаһан Бурханшни бэээрээл!» гэлдэнэ.

⁹ Эзэн айладаба:

– Яагаа үсэд зэрюу зон гээшэб гэжэ гайханам! ¹⁰ Уур хилэнсэгээ дээрэнь адхажа, тэдэниие хүнөөхэм, бүһаад хэ, харин шамайе агуухэ арадай эхи табиһан элинсэгынь болгохоб!

¹¹ Моисей гараа хабсаруулан, Эзэн Бурханаа аргадажа эхилбэ.

– Эзэн! – гэбэ тэрэ. – Агуухэ хүсөөрөө, агуу шадалаараа Египеднээ гаргаһан Өөрын арадта уур хилэн болоһоной үрэ ямар юм?! ¹² Энэ арадые үхэлдэнэ хүтэлжэ гараа юм байна, хада уулын хормойдо абаашан, хатуу шангаар нэрбэжэ, газарай нюрууһаа үгы болгожо орхибол гэжэ Тан тухай египет зон хэлсэхэл, энэ хэндэ хэрэгтэйб?! Уур хилэнсэгээ номгоруулыт, үршөөгыт Өөрын арадые, бү хүнөөгыт! ¹³ Өөрын богоолнууд Абраһаам, Исаак ба Израильда юун тухай тангариг үгэһэнөө һаныт – тэдэнэй уг удамые тэнгэриин одо мүшэд шэнги олон болгохоб, тэдээндэ гэжэ найдуулһан газараа уг удамдань хэтын хэтэдэ эзэмшэн һуухыень үршөөхэб гэжэ Өөрыгөө гэршэ болгон тангариглаа бэлэйт!

¹⁴ Эзэн уур хилэнсэгээ номгоруулба. Өөрын арад угсаатаниие хүнөөхэ гэжэ забдаһан аад, болибо.

¹⁵ Моисей хадаһаа доошоо бууба. Гартаа хэлсээнэй хоёр шулуун хабтаһа баринхай. ¹⁶ Тэдэ хабтаһануудые Бурхан Өөрөө бүтээгээ, бэшэгүүдыеньшые хабтаһанууд дээрэ Өөрөө һиилэн зураа.

¹⁷ Энэ хирэдэ доро байһан зоной шууяан Иисүүсэй һонорто хүрбэ.

– Хотон хүрээндэмнай байлдаанай шууяан дуулданал! – гэжэ тэрэ Моисейдэ хэлэбэ.

¹⁸ – Энэ илалтын дуун бэшэ, энэ илагдаһанай ёолоон бэшэ! Архиин зугаа дуулданал! – гэжэ Моисей харюусаба.

¹⁹ Хүрээндэ дүтэлхэдөө, Моисей алтан тугалыень хараба. Зугаа дэлгэжэ, хатаржа байһан зоние хараба. Уур сухалда абтаһан Моисей

абажа ерэнэн шулуун хабтаһануудаа хадын хормойдохи газарта биса хаяба. ²⁰Тугалай хүрегыге галда хаяжа хайлуулаад, уйгааг тоброог болоторнь нюдэбэ. Тэрэнээ уһа руу хаяжа, Израилиин зониие үтэр уугты гэжэ занدران, тэрэ уһыень уулгаба.

²¹ – Танай урда ямар гэмтэйдэнь энэ арадые иигэжэ нүгэлдэ түлхибэт? – гэжэ Моисей Аһароонһоо асууба.

²² Аһароон иимэ харюу үгэбэ:

– Бү сухалдыш, эзэн минии! Эдэ зоной муу юумэндэ абьяастайень өөрөөш мэдэнэ ха юмши. ²³Тэдэ иигэжэ хэлээл: «Маанадые дахуулха бурхан бүтээжэ үгыш. Египедhээ маниие гаргаһан Моисейтэй юуншые болоһые мэдэхын аргагүй!» ²⁴ Алтан һиихэ зүүдхэлнүүдээ асарагты намда гээ бэлэйб. Тэрэ алтыень галда хаяхадам, иимэ тугал болоол!

²⁵Зон мэдэлһээм гараа гэжэ Моисей ойлгобо. Аһароон лэ иимэ үйлэ хэжэ, дайсадайнь наадан болгобо ха юм. ²⁶Хүреэгэй үүдэндэ зогсоод, Моисей хэлэбэ:

– Хэн Эзэндэ урбаагүйб? Нам тээшэ дүтэлэгты!

Левиин бүхы хүбүүд хажуудань ерэбэ. ²⁷Моисей тэдээндэ захиралта үгэбэ:

– Израилиин Эзэн Бурхан зарлиг болобо: һэлмээ барижа, хүрээ соогуур, хаалтаһаа хаалта хүрэтэр һэтэ гарагты! Аха дүүшые байг, анда нүхэршые байг, хаяа хадхадаг хүршэшые байг, хамаагүй, сабшажа алагты!

²⁸Левиин хүбүүд захиралтыень шууд дүүргэбэ. Тэрэ үдэр гурба мянган шахуу хүн алуулаа бэлэй.

²⁹ – Мүнөө таанад, – гэбэ тэдээндэ Моисей. – Аха дүү болон үри хүбүүдэйнгөө ами наһаар түлөөһэ оруулжа, Эзэнэй санаартад бологты! Тэрэл ушарта Эзэнэй үрээл үршөөлдэ хүртэхэт!

³⁰Хойто үглөөнь Моисей арад зондо хэлэбэ:

– Нүгэлтнай хэмжэшэгүй ехэ! Гэбэшые би Эзэндэ ошохом, гэмьтнай сагааруулха арга олдожо магад.

³¹Эзэндэ ошоод, Моисей хэлэбэ:

– Эдэ зон хэмжэшэгүй ехэ нүгэл үйлэдөө. Өөһэдтөө алтаар бурхание хээ. ³²Үршөөхэ гээшэ гүт? Үгы гэжэ харюусабал, намайшые Өөрын Номһоо зуража хаяйт!

³³Эзэн харюу үгэбэ:

– Намда эсэргүүсэн, нүгэл хэнэн хүнүүдые Өөрын Ном сооһоо баллахаб. ³⁴Минии заһан газарта зоноо ошожо асара. Минии Эльгээмэл урдашни ябаха. Хэнээлтын үдэрэй ерэхэдэ, нүгэлын аmsуулхаб.

³⁵Тиигэжэ Эзэн Израилиин арадые Аһароонной хэнэн тугалай түлөө хэнээгээ һэн.

Израилиин хүбүүдтэ үгтэһэн Эзэнэй зарлиг

33 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Египедхээ гаргаһан арад угсаатантайгаа эндэхэе ябагты. Хойто үеын удамдань үгэхэб гэжэ Абраһаамда, Исаагта ба Яковта тангариглаһан газар тээшэ ошогты. ²Танай урда Өөрын Эльгээмэлые ябуулжа, ханаһаан, эмоор, хээт, пэриззии, хиив ба евүүс угсаатаниие үлдэхэб. ³Нү тарагаар, бал тоһоор дэлбэржэ байһан тэрэ газарта ошогты! Би тантай ошохогүйб. Юуб гэхэдэ, үсэдһөөтнай хилэнлэн, таанадые усадхажа магадгүйб гэжэ һанан нарилнаб.

⁴Нүрөөтэ үгэнүүдые дуулаһан зон гэмшэлэн уйлалдаба, зүүдхэлнүүдээ бэшэ үмдэбэгүй.

⁵Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Израилиин зондо иигэжэ хэлэ: «Таанар үсэд зон байнат, суг ошоо һаа, агшан зуура таанадые усадхажа магадгүйб! Шэмэглэл зүүдхэлнүүдээ бөөһөө тайлагты. Юу хэхээе хаража үзэхэб».

⁶Хорээб хадын хажууда Израилиин зон зүүдхэлнүүдээ тайлажа, бэшэ үмдөөгүй.

⁷Тэрэ гэхээр Моисей майхан хүмэ гэжэ нэрлэдэг майханаа хотон хүрөөһөө холуур табидаг болобо. Хэн нэгэнэй Эзэндэ хандаха гээ һаа, Моисей хүрөөһөө гаража, майхан хүмэдэ ошодог болоо һэн.

⁸Моисейн майхан хүмэдэ оротор өөһэдын майхангуудай хажууда зогсон харагша бэлэй. ⁹Ороходонь, үүлэн бахана доошоо майхан хүмын үүдэнэй хажууда буудаг, тиигээд Эзэн Моисейтэй хөөрэлдэгшэ бэлэй.

¹⁰Үүлэн бахана харамсаараа зон бултадаа майхангуудайнгаа хажууда газар эльгэлэн унадаг һэн. ¹¹Эзэн Моисейтэй урда урдаһаа харалсан хүнтэй хөөрэлдэжэ байһан шэнгээр хөөрэлдэгшэ һэн. Удаань Моисей хүрөөндээ бусадаг, харин Моисейн туһалагша Нүүнэй хүбүүн Исүүс майхан хүмэһөөн гарадаггүй бэлэй.

Эзэнэй найдүүлга

¹²Моисей Эзэндэ хэлэбэ:

– Энэ арадые саашань дахуула гэжэ намда айладахыеньшые айладаат, харин намтай хэниие эльгээхэе зарлиглаагүйт. Минии нэрэ һананаб гэжэ намда айладаа һэнта, сэдхэлдэм намайе тааранаш гээ һэнта. ¹³Тиимэ һаань, замаа мэдүүлыт, һанаандатнай таараха юумэ минии хэхын тулада Таниие ойлгохо арга олгуулыт. Эдэ зон Танайл арад ха юм!

¹⁴– Би Өөрөө тантай ябажа, шамда туһалхаб, – гэжэ Эзэн айладаба.

¹⁵Моисей Эзэндэ хэлэбэ:

– Маанадтай ошохогүй хаа, эндэхээ ябахыемнай бү баадхыт. ¹⁶Уг-саата аралтаа талархажа байһанайтнай гэршэ ямар бэ? Маанадтай ябаха гэшэтнай болон! Тиибэл, дэлхэйн ондоо арадуудһаа бидэниие үлүү тооһонойтнай гэршэ энэ мүн лэ даа.

¹⁷Эзэн Моисейдэ харюусаба:

– Би энэ гуйлтыеш дүүргэхэб, юуб гэхэдэ, Минии ханаанда ши тааранаш, Би шамайе нэрээршни мэдэдэг болооб.

¹⁸– Һүр солоёо намда үзүүлт! – гэжэ Моисей гуйба.

¹⁹Эзэн айладаба:

– Бүхы хайн хайханаа урдууршни гаргахаб, шинии урда Өөрын нэрэ тунхаглахаб. Хэниие үршөөлдэ хүртөөхэ гэбэл, хүртөөхэб, хэниие хайрлаха гэбэл, хайрлахаб. ²⁰Харин Минии нюур хаража шадахагүйш. Ямаршые хүн Минии нюур хараад, амиды үлөө гэжэ байгаагүй юм.

²¹– Намда дүтэ энэ хабсагай дээрэ зогсохош, – гэжэ Эзэн Моисейдэ айладаба. – ²²Минии хүр солын хажуугаар гарахада, хабсагайн забһарай хабшалда шамайе хоргодуулан, гараараа халхалхаб. Үнгэрһэн хойноо ²³гараа абахадам, ши Намайе хойноһоом үзэхэш, нюурыем харахагүйш.

Шэнэ шулуун хабтаһанууд

34 ¹Эзэн Моисейдэ айладаба:

– Түрүүшынхидэл адли хоёр шулуун хабтаһа хайжа хэ. Шинии эбдэһэн түрүүшын хабтаһанууд дээрэ бэшээтэй байгаа үгэ-нүүдые Би тэрэ хабтаһанууд дээрэ бэшэхэб. ²Үглөөдэр үглөөгүүр бэлэн байхаш. Үглөөгүүр Синай хадын оройдо гаража, Минии урда бээе үзүүлхэш. ³Хэншые шамтай ябаха, хада өөдэ гараха ёһогүй. Хормойдонь малшые бэлшэхэ ёһогүй.

⁴Моисей урданайхидань адляар хоёр шулуун хабтаһа дархалаад, тэдэнээ гартаа баринхай, Эзэнэй захирһанай ёһоор Синай хада өөдэ гараба. ⁵Үүлэн бахана доошоо оробо, Эзэн тэрээн соо бууба, Моисейн урда тогтоод, алдар нэрээ тунхаглаба.

⁶Эзэн Моисейн урдуур гаран тунхаглаба:

– Эзэн, Эзэн, энэрхы, хайрлагша сэдхэлтэй, тэсэбэри ехэтэй, үршөөлтэ ба үнэн сэхэ Бурхан! ⁷Үршөөл хайрань мянганшые үедэ хубилдаггүй: зэмэ, нүгэл, гэмтэ ябадал Тэрэ тэсэн даадаг. Теэд гэмтэниие гэмгүй гэхэгүй: эсэгын нүгэлэй түлөө үри хүүгэдыень, аша гушанарыень хэнээдэг!

⁸Моисей мэгдэн үбдэглэжэ, духаараа газар сохин ⁹дуугарба:

– Эзэн минии! Танай урда таарамжатай байбални, мантай ябалсыт, Эзэн минии! Энэ арал угсаатан үсэд хүжүүн, тиигэбэшье манай

нүгэл болон гэмтэ хазагай ябадалые хүлисыт даа! Маанадые Өөрын үбэ эзэмшэл болгыт!

Эзэнэй израильшуудтай баталһан хэлсээн

¹⁰ Эзэн харюу үгэбэ:

– Би тантай хэлсээ баталнам. Угсаата арадайш хараһаар байтар ямаршые газарта, ямаршые арадта үзэгдөөгүй гайхамшаг үзэгдэлнүүдые харуулхам! Шамае тойроһон зон Минии, Эзэнэй, шинии түлөө хэдэг үйлэ хэрэгүүдые хаража, хүрдэн байг лэ!

¹¹ Таанадта зааһыем дууһан сахигты. Би эмоор, ханаһаан, хээт, пэриззии, хийв, евүүс угсаатаниие таанадһаа зугадуулан ябуулхаб. ¹² Болгоомжотой байгты, ошоһон газартатнай нуудаг зонтой хэлсээ баталжа бү байгты – тэрэтнай танда занга болохо!

¹³ Үргэлэй шэрээнүүдыень хандаргагты, хүгэдэн мүргэдэг нангин шулуунуудыень бута сохигты, Ашэраа бурханда мүргэдэг тахилгата модонуудыень сабшан хаягты!

¹⁴ Эзэнһээ ондоо бурханда хүгэдэхэ ёһогүйт! Юундэб гэхэдэ, Эзэнэй нэрэнь – Жүтөөрхэл! Өөрын юумэ нарин сахигша Бурхан гээшэ!

¹⁵ Тэрэ газарай зонтой хэлсээ баталжа бү байгты. Тэдэнэй бурханда үргэл хэнэбди гэжэ забхайрхада ошожо бү байгты, ошоо хаа, үргэлһөөнь эдилсэхэ болохот. ¹⁶ Тэдэнэй басагадые хүбүүдтэе һамган болгожо абабалтнай, танай хүбүүдые забхай ябадалда оруулха.

¹⁷ Бурханай хүрэг хэжэ бү байгты.

¹⁸ Эһээлтэгүй талханай һайндэр тэмдэглэгты: Минии зарлигтаһаар, долоон хоног соо, авиив һарада болзор болоһон сагтаа, эһээлтэгүй хилээмэ эдигты, юуб гэхэдэ, Египедһээ авиив һарада гаража ошоот.

¹⁹ Эхын умайһаа унаһан түрүүшын хүбүүн ба жэжэ, бодо малай түрүүшын эрэ түл – Минии. ²⁰ Элжэгэнэй түрүүшын тугалай түлбэри хонёор үгэхэт, абаха үгы хаа, амаргал хүзүүень булгалха ушартай. Ууган хүбүүдэйнгөө түлөө түлбэри оруулдаг байхат. Хэншые Минии урда хоһон гартай ерэхэ ёһогүй!

²¹ Зургаан үдэр хүдэлэ, долоодохи үдэртэ амарагты. Таряа тарилгын үедэ, мүн таряа хуряалгын үедэшые ажалаа зогсоожо байгты.

²² Долоон хоногой – шэниисын түрүүшын ургаса хуряалгын һайндэр тэмдэглэгты. Мүн жэлэй эсэстэ Үрэ жэмэс суглуулгын һайндэр тэмдэглэдэг байхат.

²³ Жэлдээ гурба дахин танай эрэшүүл Минии, Израилиин Эзэн Бурханай, үмэнэ зогсохо зэргэтэй. ²⁴ Жэлдээ гурба дахин Минии, Эзэн Бурханайнгаа, урда зогсон, бэеэ харуулбалтнай, Би хари угсаатанай

газар дайда таанадта үгэхэб, танай байһан газар дэбисхэрые үргэдхэ-
хэб, хэншье танай газар булимтаран буляахагүй.

²⁵ Намда үргэл хэхэдээ, үргэлэй амитанай шуһа эһээлтэтэй талхан
дээрэ дуһаажа бү байгаарайгты. Паасхын һайндэртэ үргэгдэһэн үргэ-
лье үглөөгүйр болотор орхижо бү байгты.

²⁶ Газарһаа абтаһан түрүүшынгээ ургасын дээжыень Эзэн Бурха-
найнгаа гэртэ асаржа байгты. Эшэгэнэй мяха эхынь хүн соо бү шанагты.

Моисей арбан хургаалье шулуун хабтаһан дээрэ бэшэжэ абаба

²⁷ Эзэн Моисейдэ зарлиг болобо:

– Эдэ үгэнүүдые бэшэжэ аба. Энэ хадаа Минии шамтай ба Израиль-
тай баталһан хэлсээнэй эрхэ нүхэсэл мүн.

²⁸ Моисей Эзэнтэй дүшэн үдэр ба дүшэн хүни суг байба, юушье
эдингүй, юушье уунгүй. Тэрэ хэлсээнэй эрхэ нүхэсэл – Арбан хургаал
шулуун хабтаһан дээрэ бэшэжэ абаба. ²⁹ Синай хадын оройһоо Моисей
хэлсээнэй бэшэгэй хоёр хабтаһа гартаа баринхай бууба.

Эзэнтэй хөөрэлдэһэнэй һүүлээр Моисейн нюурһаа гэгээн туяа
сасаржа байгаа, тэрэнээ Моисей өөрөө мэдээгүй ябаа. ³⁰ Харин Аһа-
роон болон Израилиин зон тэрээниень хараад, Моисейдэ дүтэлхээ
зүрхэлбэгүй. ³¹ Моисей тэдэниие дуудаба. Аһароон болон удамаршад
дүтэлбэ, Моисей үгэ хэлэжэ эхилбэ. ³² Удаань Израилиин бэшэ зон
дүтэлөө һэн. Синай хадын оройдо Эзэнэй зарлиг болоһыень Моисей
зондо гүйсэд дуулгаба. ³³ Удаань нюураа хушалтаар хушаба.

³⁴ Хөөрэлдэхэ гэжэ Эзэндэ дүтэлхэ бүрээ Моисей нюурһаа хушал-
таяа абадаг байба. Бусахадаа, Эзэнэй зонхилһон бүгэдые Израилиин
арадта дуулгадаг байба, ³⁵ тиигэхэ бүринь Израилиин арад нюурһаань
сасарһан гэгээн туяа үзэдэг болобо. Харин Моисей Эзэнтэй удаадахи
уулзалга болотор нюураа хушадаг байба.

Майхан хүмэ бүтээлгэ

35 ¹ Израиль угсаатание бултыень суглуулжа, Моисей хэлэбэ:
– Эзэнэй зарлиг иимэ. ² Зургаан үдэр хүдэлдэг байгты,
харин долоодохи үдэр Эзэнэй нангин үдэр, суббото, амарха үдэр мүн.
Энэ үдэр ажал хэлэн хүнэй ами наһан таһарха. ³ Субботодо таанадай
гэртэ галшье носоожо болохогүй.

Майхан хүмые бодхооходо хэрэгтэй зүйлнүүдые үргэлгэ

⁴ – Эзэн иигэжэ зарлиг болобо, – гэжэ Моисей Израиль угсаатан-
да хэлэбэ. – ⁵ Эзэндэ үргэхэ зүйлнүүдээ суглуулагты. Үгэхэ ханаатай

хүн байбал, алта, мүнгэ, зэд түмэр, ⁶ сэнхир хүхэ, гүн улаан гү, али үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн хилгааһан утаһа, нарин маалинга бүд гү, али ямаанай хөөбэр нооһо, ⁷ хониной утан элдэһэн арһа болон нарин булгайр, акаци модо, ⁸ зула носоохо оливын тоһо, үргэмжэлэлэй ёһололдо, хүжэ санзайгаар уталгада хэрэглэдэг хангал бодос, ⁹ эфод болон сээжэбшэ-уута шэмэглэхын тулада гуу хүрээдэ хэхэ мана болон бусад үнэтэ шулуу суглуулагты. ¹⁰ Уран гартайшуултнай ерэжэ, Эзэнэй захирһые бултыень бүтээг. ¹¹ Майхан, тэрэнэй нэмэргэ, оройн хушалта, дэгээ түдүүлнүүдые, ханын хүрөөнүүд болон хүндэлэбшэнүүдые, бахана болон түшэгүүдые, ¹² хэлсээнэй бэшэг хадагалдаг ханза болон үргэхэ хургаагуудые, арюудхалгын хушалта болон хүшэгэ, ¹³ талханай шэрээ, шэрээ үргэхэ хургааг модонууд болон амһарта, Эзэнэй урда табигдаха талха, ¹⁴ носодог зула дэнгүүдэй хуури болон тэрэнэй бүхы хэрэгсэл, дэнгүүдые, зулын тоһо, ¹⁵ уталгын шэрээ, тэрэниие үргэхэ хургааг модонуудые, үргэмжэлэлэй ёһололдо магнайда түрхихэ тоһо ба хүжэ санзайн зүйл бодос, майхан хүмэдэ орохо үүдэнэй хүшэгэ, ¹⁶ түгэс шаатаалта үргэлэй шэрээ зэд хагшууртайнь, үргэхэ хургаагуудые болон бусад хэрэгсэл, угаалгын амһарта, табуур, ¹⁷ хүмын газаахи хорёогой хүшэгэ, бахананууд ба тэдэниие нуулгаха түшэгүүдые, хорёогой үүдэнэй хушалта хүшэгэ, ¹⁸ Майхан хүмын нэмэргэ татаха гадаһануудые ба хорёогой хушалта татаха гадаһануудые, тэдээндэ ооһорнуудые, ¹⁹ хүмэ соо алба хэхэ хубсаһа – Аһароон санаартын хахилай хубсаһа ба тэрэнэй хүбүүдэй хахилай хубсаһа жэншэдгүй бүтээхэ ёһотой.

²⁰ Израилиин арад зон тиигээд тараба. ²¹ Хүн бүхэн өөрын сэдхэлэй уялгаар Эзэндэ үргэхэ хүсэлтэй бүхы юумээ, майхан хүмэдэ хэрэгтэй, зосоонь алба ёһолол хэхэдэ ба хахилай хубсаһанда хэрэгтэй алибаа хамаг зүйл асаржа ерэбэ. ²² Ерэхэ дуратай хамаг зон, эрэ, эмэгүй бултадаа алтан зүүдхэлнүүдээ: зүүлтэ, һиихэ, бэһелиг, бугааг мэтэ зүйлнүүдые Эзэндэ үргэл болгожо үгэбэ. ²³ Зарим зон сэнхир хүхэ, үдхэн улаан ба гүн улаан ээрэһэн утаһа, нарин маалинга бүд, ямаанай нооһо, утанжа элдэһэн хониной арһа ба нарин булгайр асарба. ²⁴ Зариман шадаха соогоо мүнгэ гү, али зэд түмэр Эзэндэ бариба. Хэрэглэжэ боломоор акаци модо үргэһэн зон байба. ²⁵ Гартаа дүйтэй эхэнэрнүүд утаһа хилгааһа ээрэжэ, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн утаһа ба нарин маалинга бүд нэхэжэ асарба, ²⁶ ондоо эхэнэрнүүд шадаха оролдохо соогоо ямаанай нооһо ээрэбэ. ²⁷ Удамаршад эфод болон сээжэбшэ-уутые шэмэглэхээ гуу хүрээдэ хэхэ мана болон бусад эрдэни шулуу, ²⁸ мүн гэрэлтүүлхэ, магнайда түрхихэ ба утахын тула хангал үнэртэй бодосуудые, тоһо үргэбэ. ²⁹ Иигэжэ Эзэнэй Моисейгээр

дамжуулан зонхилһон хэрэгтэ хабаадахаая хүсэһэн эрэ, эмын илгаагүй Израилиин хамаг зон Эзэндэ бэлэг үргэбэ.

Майхан хүмые бодхооходо томилогдоһон ажалшад

³⁰ Моисей Израилиин зондо хэлэбэ:

– Мэдэжэ байгты: Эзэн Иудын обогһоо Бэцалээлые шэлээ. Бэцалээл Үрийн хүбүүн, Үри Хуурай хүбүүн. ³¹ Бурханай хүлдөөр Бэцалээлые дүүргэб. Тэрээндэ мэргэн ухаа, ойлголто, оюун мэдэсэ, хамаг урлалай үндэр шадабари үршөөгөө, ³² Тэрэ алта, мүнгэн, зэд гэхэ түмэрөөр аргагүй бэрхэ дархан болоо, ³³ эрдэни шулуу өөлөжэ, гуу хүрээдэ хуулгажа шадаха, модо хиилэхэ, юрэдөө, бүхы урлал шадаха. ³⁴ Эзэн тэрээндэ ба Даан обогой Ахисамаахай хүбүүн Охолиаабта зониие хургаха шадабари үгөө. ³⁵ Эзэн тэдээндэ хиилэхэ уран шадабари, угалзатай бүд, сэнхир хүхэ, үдхэн улаан ба гүн улаан үнгэтэй ээрэһэн утаһаар ба нарин маалинга бүдөөр элдэб үнгын бүд, мүн юрын бүд нэхэхэ уран шадабари, дархан болон уран гартанай бүхы шадабари үршөөгөөл.

Майхан хүмэ

36 ¹ Хүмэ барихынь тулада Эзэнэй мэргэн ухаа, оюун мэдэсэ үршөөһэн Бэцалээл, Охолиааб болон бүхы уран шадабаритан Эзэнэй зааһан соонь жэншэдгүй нарин бүтээхэ ёһотой.

² Моисей Бэцалээлые, Охолиаабые ба Эзэнэй шадабари үгэһэн, ажал хэхэ хүсэлтэй зониие дуудаба. ³ Тэдэ Моисейһээ хүмын барилгада гэжэ зоной үргэһэн зүйлнүүдые абаба. Зон шэнэ шэнэ бэлэгүүдые үглөө бүри асаржал байба. ⁴ Хүмэ барижа байгшад тиихэдэнь ажалаа зогсоожо, ⁵ Моисейдэ ерээд, хэлэбэ:

– Эзэнэй зарлиг болоһон ажалһаа үлүү юумэ зон асаржа байнал, яаха гээшэбибди?

⁶ Хүмэдэ үргэл гэжэ эхэнэр, эрэшүүлшые асархая болиг гэжэ захиралта Моисей хүрээ соо байһан хамаг зондо дуулгахыень соносхобо. Тиин зонһоо үргэлэй юумэ абахая болибо: ⁷ хүрэхөөр юумэн сугларһан, хэрэгтэй хэмжээнһээ үлүү болоһон байгаа.

⁸ Ажалаа захалһан уран гартан майхан хүмэдэ гэжэ нимгэн маалинга бүдөөр, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй утаһаар үргэн энтэй арбан хэһэг бүд нэхэбэ; тэрээн бүхэндэнь херүүбүүдэй зураг нэхэгдэбэ. ⁹ Далбагар бүдэй хэһэг бүхэнэй утань хори найман тохой, үргэниинь дүрбэн тохой болобо; арбан хэһэг бүдынь аб адли хэмжээнэй байба.

¹⁰ Удаань таба табаар тэдэнээ холбожо оёбо. ¹¹ Захын бүдүүдэй эрмэгтэ сэнхир хүхэ түдүүлнүүдые хадаба, тиймэ түдүүлнүүдые нүгөө

хэхэгэй захаар хадаба. ¹² Нэгэ хажууһаань табин түдүүлү, нүгөө тээнъ баһал табин түдүүлү. ¹³ Табин алтан тобшонуудаар тобшолжо, хоёр хэхэгээ ниилүүлжэ, майхан хүмын зосоо нэмэргэ болобо.

¹⁴ Газаа нэмэргэ гэжэ ямаанай хөөбэр нооһоор үргэн энтэй арба нэгэн далбагар бүд нэхэбэ. ¹⁵ Далбагар бүд бүхэнэй утань гушан тохой, үргэниинь дүрбэн тохой болобо; бүхы арба нэгэн бүдынъ аб адли хэм-жээнэй байгаа. ¹⁶ Табыень нэгэ талын болгожо зүйбэ, зургааень нүгөө талын болгожо хамта холбобо. ¹⁷ Нэгэ хэхэгэй захаарнь табин түдүүлү, нүгөө тээнъ баһал табин түдүүлү хадаба. ¹⁸ Зэдээр табин тобшо хэжэ, нэгэ нэмэргэ болгон, хоёр хубияа ниилүүлбэ. ¹⁹ Утан элдэһэн хониной арһаар дээрһээнъ хушалта хэбэ, үшөө тэрээнээ нарин элдэлгэтэй бул-гайраар хушаба.

²⁰ Майхан хүмэдөө акаци модоор ханын хүрэнүүдые хэбэ. ²¹ Хүрээ бүхэн утаараа арбан тохой ба үргэнөөрөө тохой хахад болобо. ²² Хоёр модо хүндэлэбшөөр холбожо хэбэ. Тиигэжэ майхан хүмын бүхы хүрэнүүдые холбобо. ²³ Майхан хүмын урда ханада гэжэ хорин хүрээ, ²⁴ хүрээ хуулгахада мүнгөөр хэһэн дүшэн түшэг хэбэ. Тиихэдэнь хүрээ бүхэнэй хормойдо, хоёр хүндэлэбшэдэнь тулгалан хоёр хоёр түшэг болобо. ²⁵ Хүмын ара талын хойто ханадань мүн лэ хорин хүрээ ²⁶ ба хүрээ бүхэндэнь хоёр түшэг, хамтадаа дүшэн түшэг хэбэ. ²⁷ Майхан хүмын ара талын баруун ханада зургаан хүрээ, ²⁸ ара талын углуунуудтань үшөө хоёр хүрээ хэгдэбэ. ²⁹ Тэдэнээ доогуурнь асатуулба, харин дээгүүрнь (нэгэдэхи сахариг углаха газартань) бүхэлээр хэбэ. Тимэ хоёр хүрээ хэгдэбэ, углуу бүхэндэнь – нэгэ нэгэ. ³⁰ Эдэ найман хүрэнүүдэй хуурида арбан зургаан мүнгэн түшэг хэжэ хуулгаба.

³¹ Акаци модоор хүндэлэбшэнүүдые хэбэ: майхан хүмын нэгэ ханын хүрэнүүдые холбохо табан хүдэлэбшэ, ³² нүгөө ханын хүрэнүүдые холбохо табан хүндэлэбшэ, ара талын баруун хана бүхэлхэ үшөө табан хүндэлэбшэ. ³³ Дундахи хүндэлэбшэнь ханын хоёр захаһаа хүрэнүүдые холбобо. ³⁴ Хүрэнүүдээ алтаар бүрижэ, хүндэлэбшэтэй холбохын тулада алтан сахаригуудые хэбэ. Хүндэлэбшэнүүдээ баһал алтаар бүрибэ.

³⁵ Сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй утаһаар ба нимгэн маалинга бүдөөр хүшэгэ нэхэбэ; тэрээн дээрэ херүүбүүдэй дүрэнүүд нэхэгдэбэ. ³⁶ Тэрээндээ акаци модоор дүрбэн бахана бэлдэжэ, алтаар хушаба, алтан дэгээнүүдые хэжэ, дүрбэн түшэг мүнгөөр шудхажа, баханануудаа хуулгаба.

³⁷ Сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн утаһаар ба нарин маалинга бүдөөр майхан хүмэ руу орохо газарые халхалдаг олон

үнгэтэ хүшэгэ хэбэ. ³⁸ Дэгээнүүдтэй табан бахана хэбэ, баханануудаа дээрэ-дороһоонь алтаар бүрибэ, зэдээр хэһэн түшэгүүдые һуулгаба.

Хэлсэнэй ханза

37 ¹ Уран гарта Бэцалээл акаци модоор хоёр хахад тохой утатай, нэгэ хахад тохой үргэнтэй ба үндэртэй ханза хэжэ, ² газгаа, зоосоһоонь шэжэр алтаар хушажа, тойруулаад шэжэр алтаар хүбөөлбэ. ³ Дүрбэн алтан сахариг хэжэ, ханзын дүрбэн хүлдэ бүхэлбэ: ханзын нэгэ хажууһаа хоёр сахариг, нүгөө тээһэнь хоёр сахариг. ⁴ Акаци модоор хургаагуудые хэжэ, алтаар дабтан бүрибэ, ⁵ ханзын хоёр хажуугай сахаригуудта оруулба. Тэрэ хургааг модондо ханзаяа тээгээд ябаха боломжотой болобо.

⁶ Ханзые хааха хабхаг сэбэр алтаар бүтээбэ; утань хоёр хахад тохойн, үргэниинь нэгэ хахад тохойн хэмжээнэй байба. ⁷ Хабхагай хоёр захаарнь алтаар дабтажа, хоёр херүүбэй дүрсэ урлаба. ⁸ Тэдэнь хабхагтай нэгэн бүхэли зүйл болохо. ⁹ Урда урдаһаа зогсоод, хабхаг тээшэ шэртэн, далияа дээгүүрнь дэлгэжэ байба.

Шэрээ

¹⁰ Акаци модоор хоёр тохой утатай, тохой үргэнтэй, тохой хахад үндэртэй шэрээ хэбэ. ¹¹ Алта дабтажа, шэрээгээ бүрээд, алтаар хүбөөлбэ. ¹² Захаарнь альганай шэнээн үндэр хана хээд, баһал алтаар хүбөөлбэ. ¹³ Алтан сахаригуудые хээд, шэрээгэй дүрбэн углууда хүл дээгүүрнь торгообо. ¹⁴ Ханада няалдаһан тэдэ сахаригуудта хургаагуудые хээд, шэрээгээ үргэжэ һууриһаань хүдэлгэхэдэ болоно. ¹⁵ Шэрээ зөөхэ хургаагуудые баһал акаци модоор хэжэ, баһал алтаар бүрибэ. ¹⁶ Мүн лэ сэбэр алтаар шэрээ дээрэ байха, сэргэмдэ хэрэгтэй болохо амһарта – табаг, шанага, аяга, домбо хэбэ.

Алтан дэн

¹⁷ Сэбэр алта дабтажа, модоной түхэлтэй дэн бүтээбэ. Эшэ болон халаануудынь, халаа дээрэ табигдаха зулын амһарта, оёортонь дэнгэй гол бариха амһарта, сэсэгэй халаа дэльбэнүүд бүгэдэ нэгэн бүхэли боложо харагдаба. ¹⁸ Дэнгэй модон зургаан халаатай байба: гурбаниинь нэгэ талаһаань, нүгөө гурбань нүгөөдэ талаһаань. ¹⁹ Зургаан халаа бүхэндэ бүйлсын сэсэг шэнги дэльбэтэй, оёортоо булсагай гурбан аягаханууд һууба. ²⁰ Дэнгэй оройдонь бүйлсын сэсэг мэтэ дүрбэн сэсэг хэбэ. ²¹ Хоёролжон халаанууд доро аягын һуури, нүгөө хоёр халаа доро аягын һуури, гурбадахи хоёролжон халаа доро баһал аягын һуури:

бүхы зургаан халаа доро тиймэ нууринууды хэбэ. ²² Сэбэр алтаар дабтан бүтээһэн зулын голой амһартанууд, халаануудынь дэнтээ нэгэн бүхэли болобо. ²³ Долоон дэн хэбэ, зулын голой хабшуур, согой амһарта сэбэр алтаар бүтээбэ. ²⁴ Дэндэ болон тэрэнэй бүхы хэрэгсэлдэ нэгэ талаант хэмжээнэй шэжэр алта гаргашалагдаба.

Сан санзайн ууюулгын шэрээ

²⁵ Акаци модоор сан санзай ууюулгын шэрээ бүтээбэ. Тэрэнэ тэб-хэр түхэлтэй, ута үргэнөөрөө тохой, үндэрөөрөө хоёр тохой болобо. Эбэр мэтээр ёдойһон дүрбэн углуунуудтаяа нэгэн бүхэли зүйл болобо. ²⁶ Оройень, хажуу талыень ба эбэртэ углуунуудыень шэжэр алтаар хушаба, тойруулан алтан хүбөө хэбэ. ²⁷ Алтаар хоёр сахариг хэжэ, хүбөө доогуурнь бүхэлэн торгобо. Сахаригуудтаа модон хургааг углажа, үргэлэй шэрээгээ үргөөд ябахар болгобо. ²⁸ Хургаагуудаа мүн лэ акаци модоор хэжэ, алтаар бүрибэ.

²⁹ Магнайда түрхидэг ёһололой нангин тоһо болон уталгада хэрэгтэй найхан хангалтай бодос сэбэрээр, шадамараар найруулба.

Түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ бүтээлгэ

38 ¹ Акаци модоор түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ хэбэ. Тэрэнэ тэбхэр – утаараа табан тохой ба үргэнөөрөө табан тохой, үндэрын гурбан тохой болобо. ² Дүрбэн углууень эбэр шэнгээр дээшэнэ ёдойлгоод, үргэлэй шэрээтэй нэгэн бүхэли болгобо. Шэрээгээ зэдээр бүрин хушаба. ³ Үргэлэй шэрээгэй хэрэгсэлнүүды: нүүрһэнэй удхуур, шуһа сүршэхэ аяга, мяханай хэрээ, согой амһарта, хайруулай табак – бултыень зэд түмэрөөр хэбэ. ⁴ Үргэлэй шэрээдэ хабтагар зэд һагшуур шэнгээр нүхэлжэ, үргэлэй шэрээгэй захиһаа доошоо, хахадтань хүрэтэр барижа бүхэлбэ. ⁵ Модон хургааг хэхэ дүрбэн сахариг шудхажэ, зэд һагшуурай дүрбэн углууда бүхэлбэ. ⁶ Акаци модоор хургаагууды хайжа, зэд түмэрөөр бүрибэ. ⁷ Үргэлэй шэрээ зөөхэ хэрэгтэй болоо һаань, тэдэ хургаагуудаа хажуу тээхи сахаригуудта оруулдаг байха юм. Үргэлэй шэрээ досоогоо хүнды, хабтагайгаар хэгдэбэ.

⁸ Мүн майхан һумын үүдэндэ алба хэдэг эхэнэрнүүдэй толиин зэд абажа, угаабарин амһарта ба табюур хэбэ.

⁹ Удаань тэрэ һүмээ тойруулаад хашаа хэбэ. Урда талаһаань нарин маалинга бүдөөр хэһэн зуун тохойн шэнээн утатай далбагар хүшэгэ байба. ¹⁰ Тэрэнэ хорин баханада үлгэбэ. Бахана доро зэд түмэрөөр хорин түшэг хэжэ бүхэлбэ. Бахана дээрэхи дэгээ холболтонуудыень мүнгөөр хэбэ. ¹¹ Мүн хойто талаһаа зуун тохой утатай далбагар хүшэгэ доогуураа

хорин зэд түшэгтэй хорин баханада үлгэбэ. Бахана дээрхи дэгээ холболтонуудын мүнгөөр хэгдэбэ. ¹² Баруун хажуунаа хашаагай үргэнөөрнь табин тохой утатай далбагар хүшэгэ арбан баханада үлгэгдэбэ, арбан түшэг бахананууд доро шудхагдаба. Баханын дэгээ холболтонуудын мүнгөөр хэгдэбэ. ¹³ Зүүн тээhээ хашаагай үргэниинь баһал табин тохой болобо. ¹⁴ Орохо үүдэнhээ нэгэ тээшэ арбан табан тохой утатай далбагар хүшэгэ гурбан түшэгтэй гурбан баханада татагдаба. ¹⁵ Хаалгаһаа нүгөө тээшэ баһал арбан табан тохой утатай гурбан түшэгтэ һуулгаһан гурбан баханатай хүшэгэ хэгдэбэ. ¹⁶ Хашаагай бүхы далбагар хүшэгэнүүд нарин маалинга бүдөөр хэгдэбэ, ¹⁷ баханын түшэгүүд зэд түмэрөөр шудхагдаба, баханын дэгээнүүд болон холболтонууд мүнгөөр хэгдэбэ. Баханын оройе мүнгөөр хушаба. Хашаагай бүхы бахананууд мүнгэн холболтонуудаар холбогдобо. ¹⁸ Хашаагай үүдэнэй хүшэгэ сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн хилгааһан утаһаар нэхэгдэжэ, нарин маалинга бүдтэй зүйгдэбэ. Хорин тохой утатай байба. Нэмэргын үндэр хашаагайхи шэнги табан тохой болобо. ¹⁹ Үүдэндэ дүрбэн зэд түшэг дээрэ дүрбэн бахана һуулгагдаа; баханын дэгээнүүдые мүнгөөр хээ. Баханын орой мүнгэн, холболтонуудын мүнгэн болобо. ²⁰ Майхан һумын ба хашаагай халхабын гадаһанууд зэдээр хэгдэбэ.

Алта, мүнгэ ба зэдэй жагсаал

²¹ Аһароон санаартанай хүбүүн Итамаарай ударидалга доро леви-дүүд Моисейн захиралтаар хэлсээнэй майхан һумын хамаг гаргашын тоо бүридхэбэ. ²² Иудын обогой Хуурай хүбүүн болохо Үриин хүбүүн Бэцалээл Эзэнэй Моисейгээр дамжуулан зарлигтаһыень дууһан бүтээбэ. ²³ Уран һиилүүршэ, угалзатай бүд, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан утаһа хилгааһаар, нарин маалинга бүдөөр үзэсхэлэнтэ үнгэтэй бүд нэхэхэ уран шадабаритай Даан обогой Ахисамаахай хүбүүн Оһо-лиааб тэрэнтэй суг байгаа.

²⁴ Нангин һумын барилгада хэрэглэгдэһэн үргэлэй алтан гэхэдэ, хорин юһэн талаант ба долоон зуун гушан шээкэл хэмжээнэй болобо (нангин һумын шээкэлэй хэмжээгээр).

²⁵ Нийгэм зоной тоо бүридхэлэй үедэ суглуулагдаһан сагаан мүнгэн зуун талаант ба мянга долоон зуун далан табан шээкэл болобо (нангин һумын шээкэлэй хэмжээгээр): ²⁶ бүридхэлдэ ороһон хори наһанһаа дээшэ амин бүхэнһөө (зургаан зуун гурба мянга табан зуун табин хүн) һумын хахад шээкэлэй хэмжээгээр абтаба. ²⁷ Нэгэ талаант мүнгэн һумын баханануудай ба хашаагай баханануудай түшэг шудхалгада оробо: зуун түшэгтэ – зуун талаант. ²⁸ Баханануудай дэгээ холболтонуудта

ба баханануудай оройе мүнгөөр бүрилгэдэ нэгэ мянган долоон зуун далан табан шээкэл сагаан мүнгэ гаргашалба.

²⁹ Үргэлөөр ороһон ээд түмэр далан талаант ба хоёр мянга дүрбэн зуун шээкэл болобо. ³⁰ Тэрээгээр Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ баханануудай түшэгүүдые, һагшуур түмэртэй үргэлэй шэрээ болон тэрэнэй хэрэгсэл, ³¹ хашаагай хүшэгийн ба хашаагай үүдэнэй баханануудай түшэгүүдые, майхан хүмын ба газгаа халхабын гадаһануудые хэбэ.

Санаартанай хубсаһа хунар нэхэлгэ

39 ¹ Сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн утаһаар хүмэдэ алба хэхэ хубсаһа – Аһароной һахилай хубсаһа нэхэбэ. Тиигэжэ Эзэн Моисейдэ зарлиг болоһон байгаа.

² Алтан утаһаар, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн утаһаар ба нарин маалинга бүдөөр эфод хэбэ. ³ Тиигэхын тулада алта дабтажа хабтайлгаад, тэрээнһээ утаһа өөлөжэ гаргаад, тэрэ утаһаараа, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан ээрэһэн утаһаар, нарин маалингаар угалзатай бүд нэхэбэ. ⁴ Эфодой дала мүртэнь даруулгануудые оёбо. ⁵ Эфодой бүһэнь эфодтой нэгэн бүхэли шэнги байба: эфодтол адли алтан утаһаар, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан хилгааһаар, нарин маалинга зүйлтэтэйгээр нэхэбэ. Тиигэжэ Моисейдэ Эзэн зааһан байгаа.

⁶ Угалзатай алтан гуунуудта һуулгаһан мана шулуунуудые бэлдэбэ. Шулуунууд дээрээ, тамга дээр мэтэ, Израилиин хүбүүдэй нэрэнүүд һиилэгдэбэ. ⁷ Тэдэ шулуунуудаа Израилиин хүбүүд тухай ходо һануулжа байхыень дала мүрэй даруулгануудта бүхэлбэ. Тиигэжэ Эзэн Моисейдэ зааһан байгаа.

⁸ Эфодтол адли алтан утаһаар, сэнхир хүхэ, гүн улаан ба үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн хилгааһаар нарин маалинга зүйн, сээжэбшын түхэлэй уута хэбэ. ⁹ Уутаяа тэб тэбхэрхэнээр, ута, богонёороо хахад тохой хэмжээнэй хоёр дабхар бүдөөр оёбо. ¹⁰ Тэрээндээ эрдэни шулуу хэхэ дүрбэн халааһа зэргэлүүлэн оёбо. Нэгэндэнь бадмаа раага, молор, маргад; ¹¹ нүгөө зэргэдэнь – оюун, миндарга, очир; ¹² гурбадахидань – нал эрдэни, гартаам, ягаан болор; ¹³ дүрбэдэхи зэргэдэнь – бэгтэ молор, мана ба хас эрдэни. Бүхы эрдэни шулуунуудые угалзатай алтан гуунуудта һуулгаба. ¹⁴ Хамта дээрээ арбан хоёр шулуун, шулуун бүхэндэ тамга сохихон шэнгээр Израилиин арбан хоёр обогудай нэгэнэйн нэрэ һиилэгдэбэ.

¹⁵ Сээжэбшын түхэлэй уутада гэжэ шэжэр алтаар гэнжэ ооһорнуудые хэбэ. ¹⁶ Угалзатай хоёр алтан гуунуудые хэбэ. Үшөө хоёр алтан сахариг хээд, сээжэбшын углууда торгоогоод, ¹⁷ алтан хоёр гэнжээрээ ¹⁸ хоёр

гуутай холбобо. Тэдэ гуунуудые эфодой даруулгануудта урдаһаань торгообо. ¹⁹ Үшөө хоёр алтан сахариг хэжэ, сээжэбшэ-уутын хоёр углууда досоо талаһаань, эфодтой уулзадаг таладань барюулба. ²⁰ Үшөө хоёр алтан сахариг хэжэ, дала мүрэй даруулгануудай доодо хирхагаар, урда талаһаа, эфодой бүһэтэй уулзадаг газарта торгообо. ²¹ Сээжэбшэ-уутын сахаригуудые эфодой сахаригуудтай сэнхир ооһороор холбобо. Тиихэдээ уутань эфодой бүһэ дээгүүр байжа, эфодтоо нягтаар нялданхай һэн. Тиигэжэ Эзэн Моисейдэ зааһан байгаа.

²² Эфод доро үмдэхэ самса сэнхир хилгааһан утаһаар нэхэбэ. ²³ Тэрэндэнь толгойгоо углаха нүхэн байба, хахархагүйн тула эрмэгыень лабаар хүбэрдэбэ, сэрэгэй хубсаһан шэнги бүхэ болобо. ²⁴ Доодо захаарнь сэнхир болон гүн улаан, үдхэн улаан үнгэтэй утаһануудаар болон нарин маалингаар анар жэмэсэй түхэлтэй булсуунуудые хэбэ, ²⁵ хоорондонь алтан хонхонхонуудые үлгэбэ. ²⁶ Алтан хонхонууд болон анар жэмэсэй үрэнүүд ээлжэлэн, хурал уншалганда үмдэхэ самсын доодо захые хүбөөлһэн шэнги болобо. Тиигэжэ Эзэн Моисейдэ зааһан байгаа.

²⁷⁻²⁸ Аһароондо ба тэрэнэй хүбүүдтэ маалинга бүдөөр самса, толгойдо хүрмэдэг бүд ба боолтонуудые, нарин маалинга бүдөөр үмдэ оёбо. ²⁹ Сэнхир хүхэ, гүн улаан, үдхэн улаан үнгэтэй ээрэһэн хилгааһаар нарин маалинга бүд зүйн, олон үнгэтэ гоё бүһэ нэхэбэ. Тиигэжэ Эзэн Моисейдэ зааһан байгаа.

³⁰ Һумын нангин титим – алтан хабтаһа хээд, дээрэнь тамга һиилэһэн шэнгээр «Эзэнэй нангин» гэһэн үгэнүүдые һиилэбэ. ³¹ Толгойдо хүрмэдэг бүд дээгүүр, урдаһаа, уяхын тула тэрэ хабтаһандаа сэнхир хүхэ ооһор хадаба. Тиигэжэ Эзэн Моисейдэ зааһан байгаа.

Майхан һумын ажалай түгэсхэл

³² Уулзалгын асар майхан һүмэ бариха ажал түгэсэбэ. Израилиин зон Моисейдэ Эзэнэй зааһан зарлигаар жэншэдгүй нарыар бүтээбэ. ³³ Тэдэ Моисейдэ майхан, тэрэнэй нэмэргэ болон хэрэгтэй бүхы зүйл – дэгээ түдүүлүнүүдые, ханын хүрөөнүүд болон хүндэлэбшэнүүдые, бахана болон доронь шудхаха түшэгүүдые, ³⁴ мүн утанжа элдэһэн хониной арһаар хэһэн хушалта ба нарин булгайр нэмэргэ, хүшэгэ, ³⁵ хэлсээнэй бэшэг хадагалдаг ханза, үргэхэ хургагуудые, арюудхалгын хушалта, ³⁶ талханай шэрээ болон тэрэнэй амһарта, Эзэнэй урда табигдаха талха хилээмэ, ³⁷ шэжэр алтан дэн зулануудтайнь болон тэрэнэй бүхы хэрэгсэл, зулын тоһо, ³⁸ үргэлэй алтан шэрээ, магнайда түрхихэ тоһо ба уталгын хангал бодосуудые, майхан һүмэдэ орохо үүдэнэй хүшэгэ, ³⁹ үргэлэй ээд шэрээ ээд һагшууртайгаар, үргэхэ хургааг болон бусад

хэрэгсэлыень, угаалгын амхарта табюуртайгаар, ⁴⁰ хүмын газаахи хашаагай хүшэгэ, бахананууд ба тэдэнэй доогуурхи түшэгүүдые, хашаагай үүдэнэй хушалта хүшэгэ, ооһорнууд болон гадаһануудые, Уулзалгын майхан хүмэ соо алба хэхын тулада хэрэгтэй бүхы хэрэгсэл, ⁴¹ хүмэдэ алба хэхэ хубсаһа – Аһароон санаартын хахилай хубсаһа ба тэрэнэй хүбүүдэй хахилай хубсаһа асараа бэлэй. ⁴² Эзэнэй Моисейдэ заан захирһанай ёһоор лэ Израилиин арад зон жэншэдгүй нарин бүтээгээ бэлэй.

⁴³ Моисей ябажа хараба, Эзэнэй захирһанай ёһоор нарин хэгдэһэн байба. Моисей тэдэниие адислан үрээбэ.

Майхын хүмые табилга

40 ¹ Эзэн Моисейдэ хандаба:
² – Нэгэдэхи нарын нэгэндэ Уулзалгын майхан хүмээе табяарай. ³ Тэрээн руугаа хэлсээнэй ханзаяа оруулаад, хүшэгөөр халхалаарай. ⁴ Шэрээ оруулжа, хэрэгтэй бүхы юумэ дээрэнь табяарай; дэн асаржа, зулын амхартануудые дээрэнь табяарай. ⁵ Хэлсээнэй бэшэгтэй ханзын урда уталгын алтан шэрээ табяарай, майхан хүмын үүдэндэ хаалта хүшэгэ үлгөөрэй. ⁶ Уулзалгын майхан хүмэдэ орохо үүдэнэй дэргэдэ түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ табяарай. ⁷ Уулзалгын майхан хүмэ ба үргэлэй шэрээ хоёрой хоорондо амхарта табижа, уһаар дүүргээрэй. ⁸ Хүмээе тойруулаад хашаа хээрэй, хашаагай үүдэндэ хүшэгэ үлгөөрэй. ⁹ Удаань үргэмжэлэлэй ёһололдо хэрэглэгдэдэг оливын тоһо абажа, майхан хүмэдэ ба тэрээн соо байһан хамаг юумэндэ сүршэхэш: майхан хүмэ ба тэрэнэй бүхы зүйлнүүд тиихэдэш арюудхагдаха. ¹⁰ Түгэс шатаалта үргэлэй шэрээдэ ба тэрэнэй бүхы хэрэгсэлдэ нангин тоһо баһал сүршэхэш: үргэлэй шэрээ арюудхагдаха – тиигэжэ нангинай нангин болохо. ¹¹ Угаалгын амхартада болон тэрэнэй табюурта баһал тоһо түрхихэш – тэдэш арюудхагдаха. ¹² Удаань Аһарооние хүбүүдтэйн Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ асаржа, хүл, гарын зайлан угаагаарай. ¹³ Аһароондо нангин ёһололой хубсаһыень үмдэхүүлжэ, оливын тоһо магнайдань түрхээрэй: Минии санаартан болохын тулада арюудхаарай. ¹⁴ Тэрэнэй хүбүүдые асаржа, самсануудыень үмдэхүүлээрэй. ¹⁵ Минии санаартад болохын тулада эсэгины магнайда тоһо түрхихэн шэнгээр түрхээрэй. Магнайдань тоһо түрхихэдэш, хэтын хэтэдэ үеһөө үедэ дамжуулагдадаг санаартанай нэрэ зэргэ тэдэндэ үгтэхэ.

¹⁶ Моисей Эзэнэй зарлигтаһан соо жэншэдгүй нарыар бултыень бүтээбэ.

¹⁷ Хоёрдохи жэлэй нэгэдэхи нарын нэгэнэй үдэр майхан хүмэ табигдаа бэлэй.

¹⁸ Моисей майхан хүмые хууридань табиба: түшэгүүдые тодхобо, тэдээн дээрэ хүрээнүүдые хуулгажа, хүндэлэбшэнүүдээр залгаба, баханануудые зогсообо, ¹⁹ майхан хүмые хушалтаар хушаба, дээрэһээнһ нэмэргэ хэбэ – Эзэнэй зааһаар лэ бүтээбэ.

²⁰ Моисей хэлсээнэй бэшэг абажа, ханза соо хэбэ, ханзада хургааг модонуудые бүхэлөөд, дээрэнь арюудхалгын хушалта табиба. ²¹ Эзэнэй захирһанай ёһоор, хэлсээнэй ханзаяа майхан хүмэ соо оруулжа, хүшэгөөр хааба.

²² Майхан хүмын хойто хажуудань Моисей хүшэгийн урдахана шэрээ табиба, ²³ тэрээн дээрэ Эзэнэй үмэнэ байха хилээмэ табиба. Эзэнэй өөртөнһ зааһаар лэ бүтээбэ.

²⁴ Уулзалгын майхан хүмын урда хажууда, хилээмэнэй шэрээгэй урда Моисей дэн табижа, ²⁵ зулын амһартануудые Эзэнэй урда табиба. Эзэнэй өөртөнһ зааһаар лэ бүтээбэ.

²⁶ Уулзалгын майхан хүмэ соо хүшэгийн урда үргэлэй алтан шэрээ табижа, ²⁷ Эзэнэй зааһаар, уталга ууюулба.

²⁸ Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ халхалһан хүшэгэ үлгэбэ. ²⁹ Уулзалгын майхан хүмын үүдэнэй хажууда түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ табижа, Эзэнэй зааһаар, түгэс шатаалта үргэл хэбэ, хилээмэнэй үргэл хэбэ.

³⁰ Уулзалгын майхан хүмын ба үргэлэй шэрээгэй хоорондо угаалгын амһарта табижа, уһаар дүүргэбэ. ³¹ Моисей, Аһароон ба Аһароонхой хүбүүд ³² Уулзалгын майхан хүмэдэ орохын гү, али үргэлэй шэрээдэ дүтэлхын урда тэрэ амһарта соо хүл, гараа зайладаг һэн.

³³ Майхан хүмын ба үргэлэй шэрээ тойруулаад, хашаа соохи юумэ түхээрбэ, хашаагай үүдэндэ хүшэгэ үлгэбэ.

Моисей ажалаа түгэсхэбэ, ³⁴ Уулзалгын майхан хүмэ дээрэ үүлэн бууба, Эзэнэй хүр соло майхан хүмые сүм бүрхөөбэ. ³⁵ Моисей Уулзалгын майхан хүмэ руу орожо ядаба, юуб гэхэдэ, үүлэн тэрэниие далдалаа, Эзэнэй хүр соло майхан хүмые сүм эзэлээд байгаа.

Түгэсхэл

³⁶ Майхан хүмэһөө дээшээ дэгдэжэ, тэрэ үүлэнэй саашаа тамархандань, Израилиин зон замда гаража, ээлжээтэ зорихон газартаа хүрэдэг байба.

³⁷ Үүлэнэй дээшээ дэгдээгүй һаа, тэдэ хууриһаа хүдэлдэггүй, дэгдэхыень хүлээдэг байба.

³⁸ Үдэрынһ майхан хүмэ дээрэ Эзэнэй үүлэн байдаг байба, харин хүниндөө энэ үүлэн соо гал носодог байба – тэрэнииеһ бүхы Израиль угсаатан хараа. Тэдэнэй бүхы аян замдань хододоо тиимэ байгаа бэлэй.

Моисейн гурбадахи ном

Левит

Левийн обогшоо уг гарбалтай Бурханай санаартадай олон тоото уялганууд тухай энэ ном соо хэлэгдэнэ. Тиймэһээ энэ номой нэрэ шимэ.

Эндэ зураглагдаһан үйлэ хэрэгүүд хадаа «Египедһээ гаралга» гэжэ номой түүхые – Синай хада дээрэ Бурханай Моисейгээр дамжуулан айладхаһан зарлигууд тухай хөөрөөниие үргэлжэлүүлнэ. Бурханда үргэлнүүдые үргэхэ уялганууд тухайнь Бурханай санаартадта заабаринууд номой эхиндэ (1-10-дахи бүлэгүүд) үгтэнэ. Үргэлнүүд элдэб удхатай байдаг: Бурханда баяр баясхалан хүргэжэ, зон, бүхы арад түмэн Өөрһөөнь үршөөгдэһэн хүрэнгын хуби үргэдэг, Бурхантай харилсадаг, нүгэлөө наманшалдаг.

Удаань (11-16-дахи бүлэгүүд) сээртэйе сээргүйһээ яажа илгахаб гэһэн заабаринууд үгтэнэ. Бурханай арад түмэн өөрын арюун сэбэрые сахиха ёһотой, энэ дүрим бүхы юумэндэ хабаатай, тэрэ тоодо үдэр бүрийн хэрэгүүдтэ, нэн түрүүн – эдэе хоол шэлэн абалгада.

Номой саашанхи хубинуудта (17-27-дохи бүлэгүүд) хубийн, гэр бүлын, олонийтын ба эд зөөрийн талаар олон хуули дүримүүд тухай хэлэгдэнэ. Эдэ хуулинуудай диилэнхы хубинь эртэ урдын Дорно зүгэй арадуудай хуулинуудта адли, гэбэшье бүхы Бүтээгшэ Түгэс Хүсэтэ Бурханай али талын ударидалга доро һайн дураараа хүнэй ажаһууха хүсэлдэ үндэһэлнэ. Бурханай арад түмэнэй дотор харилсаанай гол заршам – «дүтынгөө хүндэ өөртөөл адли дуратай байгты» (19:18) – эгээл энэ ном соо тунхаглагданхай.

Түгэс шатаалта үргэл

1 ¹Эзэн майхан хүмэһөө Моисейе дуудаж, тэрээндэ иигэжэ хандаба: ²– Израильшуудта соносхон иигэжэ хэлээрэй: али нэгэнтнай Эзэндэ үргэл хэхэ гээ хаа, адуу малаар – эбэртэ бодо малаар, хони ямаагаар үргэл хэг. ³Эбэртэ бодо малһаа түгэс шатаалта үргэл хэхээ ханаа бол, ямаршые дутагдалгүй буха шэлэн абаад, Эзэндэ хайшаагдахынь тула майхан хүмын үүдэндэ асараг. ⁴Хайшаагдахынь тула, нүгэлөө сагааруулхын тула үргэл хэгшэ хүн тэрэ бухынгаа тархи дээрэ гараа табиг. ⁵Тиигээд тэрэ Эзэнэй урда тус бухын амиинь таһалаг, санаарта Аһарооной хүбүүд шуһыень абаад, майхан хүмын үүдэндэ байһан үргэлэй шэрээгэй зүг бүхэниие сабдан сүршэхэ ёһотой. ⁶Тиигээд түгэс шатаалта үргэл малай арһа үбшэжэ абаха, бэеын үелэхэ хэрэгтэй. ⁷Аһарооной уг удам болохо санаартад үргэлэй шэрээ дээрэ гал носоожо, түлэ асараад, гал дээрэ табиг. ⁸Тиигээд Аһарооной уг удам болохо тэдэ санаартад үргэлэй шэрээгэй гал дээрэ байгаа түлээн дээрэ үргэһэн малай үенүүдые тархи болон дотор өөхэнтэйн хамта дэлгэг. ⁹Тагалсагуудыень, гэдэһэ доторыень уһаар угааха хэрэгтэй. Тиигээд санаартан эдэ бүгэдые үргэлэй шэрээ дээрэ шатаан үргэг. Энэ хадаа түгэс шатаалта үргэл гээшэ. Эзэндэ таатай хайхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ.

¹⁰Хэрбээ хони ямаагаар түгэс шатаалта үргэл хэхэ гэбэл, зэмдэг дутагдалгүй хуса гү, али тэхэ асараг. ¹¹Тиигээд Эзэнэй урда, үргэлэй шэрээгэй хойто таладань асараад, амиинь таһалха ёһотой. Аһарооной санаартан үри һадаһад үргэлэй шэрээе шуһаарнь зүг бүхэнһөөнь сүршэг. ¹²Үргэлые үелэн, хэдэн хуби болгоод, тархи болон дотор өөхэнтэйн хамта үргэлэй шэрээ дээрэ носоожо байһан түлээн дээрэ дэлгээхэ ёһотой. ¹³Гэдэһэ доторыень, тагалсагуудыень уһаар угааха хэрэгтэй. Санаартан үргэлэй шэрээ дээрэ бултыень дэлгээгээд, шатааг. Энэ хадаа түгэс шатаалта үргэл гээшэ. Эзэндэ таатай хайхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ.

¹⁴Хэрбээ шубуу шонхорһоо Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл хэхэ гэбэл, түүтэй шубуу гү, али залуу тагтаа шубуу асараг. ¹⁵Санаартан тэрэниие үргэлэй шэрээдэ абаашаад, тархиинь булга мушхаад, үргэлэй шэрээ дээрэ шатааг, харин шуһыень үргэлэй шэрээгэй хана руунь гоожуулаг. ¹⁶Үдэ һодонгуудһаань баряад, шубуунай бэеһээ гэдэһэ доторынь илгажа таһалаад, үргэлэй шэрээгэй зүүн тала руу үнэһэн дээрэ хаяг. ¹⁷Далинуудһаань баряад, бэеын хэдэн хуби болгон хүсэд һалгангүй татажа, санаартан тэрэниинь үргэлэй шэрээ дээрэ галда шатааг. Энэ хадаа түгэс шатаалта үргэл гээшэ. Эзэндэ таатай хайхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ.

Талхан үргэл

2¹ Хэрбээ али нэгэн Эзэндэ талхан үргэл хэхэ гэбэл, шэниисын гурил асараг, тэрээндээ оливын тоһо адхаад, дээрэнь гүгэл хээд, ² Аһароонной санаарта хүбүүдтэ асараг лэ. Санаартан дүүрэн адха оливын тоһотой, гүгэлтэй гурил абаад, үргэлэй шэрээ дээрэ галдаг. Энэ хадаа үргэлэй тэмдэг хуби гээшэ, Эзэндэ таатай һайхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ. ³ Талхан үргэлэй үлэгдэл хадаа Аһароондо ба тэрээнэй хүбүүдтэ хүртэхэ ёһотой. Энэ хадаа нангин, юуб гэхэдэ, Эзэндэ үргэһэн үргэлнүүдһээ абтаһан мүн.

⁴ Хэрбээ үргэл болгон пеешэн соо болгоһон хилээмэнһээ асараа һаа, эһээлтэгүй шэниисын гурилаар бариһан оливын тоһотой хилээмэ, оливын тоһоор тоһодоһон, эһээлтэгүй гурилаар бариһан лепёошхо асара. ⁵ Хэрбээ талхан үргэлөө яла соо болгоһон байбал, тэрэнээ оливын тоһондо зуураһан, эһээлтэгүй шэниисын гурилаар бариһан байха ёһотойш. ⁶ Лепёошхо хэсэг хэсэгээр хухалаад, дээрэһэнь оливын тоһо адха: энэ хадаа талхан үргэл гээшэ.

⁷ Хэрбээ талхан үргэлэйшни хайруул дээрэ шарагдаха байбал, тэрэниие оливын тоһотой худхаһан шэниисын гурилаар бариха ёһотой. ⁸ Иигэжэ бэлдэһэн үргэлөө Эзэндэ зорюулжа, санаартанда барюула, тэрэ үргэлыешни үргэлэй шэрээдэ абаашаха. ⁹ Тэрэ үргэлһөөшни санаартан нэгэ хэдыень үргэлэй тэмдэг хуби гэжэ абаад, үргэлэй шэрээ дээрэ шатааха ёһотой: энэ хадаа Эзэндэ таатай һайхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ. ¹⁰ Талхан үргэлэй үлэгдэл хадаа Аһароондо ба тэрэнэй хүбүүдтэ хүртэхэ ёһотой: энэ хадаа Эзэнэй үргэлнүүдһээ абтаһан нангинай нангиниинь гээшэ.

¹¹ Эзэндэ талхан үргэл бүтээхэдээ, эһээлтэтэй талхаар бү баригты, юундэб гэхэдэ эһээлтэтэй гү, али балатай юумэн үргэлэй шатаалганда орохо ёһогүй. ¹² Харин тэдэниие Эзэндэ зорюулһан ургасын дээжэ гээд асаржа болохо, зүгөөр Тэрээндэ таатай һайхан үнэр гэжэ үргэлэй шэрээ дээрэ галдажа болохогүй. ¹³ Бүхы талхан үргэлөө даһаар даһала. Бурхантайтнай баталһан хэлсээнэй даһан заабол үргэл соотнай байха ёһотой. Үргэл бүхэндөө даһа хээрэй.

¹⁴ Эзэндэ түрүүшын ургасаһаа талхан үргэл үргэхэдөө, түрүүшын ургасын ороһо гал дээрэ хатаагаад, нүдөөд, ¹⁵ дээрэнь оливын тоһо нэмээд, гүгэл хэ: энэ хадаа таряа талханай үргэл гээшэ. ¹⁶ Санаарта тэрэ үргэлэй тэмдэг хубиие – зарим таряаень тоһотойнь, гүгэлтэйнь галда шатааха: энэ хадаа Эзэндэ үргэл болоно гээшэ.

Амгалан байдалай түлөө үргэл

3¹ Хэрбээ амгалан байдалай түлөө үргэл үргэхөө һанабал, эрэ гү, али эмэ эбэртэ бодо малһаа зэмдэг дутагдалгүйень шэлээд, Эзэнэй

урда асараад, ² тархи дээрэнх гараа табяад, майхан хүмын үүдэнэй хажууда амиинь таһалаг. Аһароной санаарта хүбүүд үргэлэй шэрэээ зүг бүхэнһөөнь шуһаар сабдан сүршэхэ. ³ Амгалан байдалай түлөө үргэл үргэгшэ хүн Эзэндэ малай дотор хэмжэ, ⁴ хоёр бөөрэ өөхэтэйн, өөхэтэй эльгэ болон хүлэйн өөхэ илгаад, үргэхэ. ⁵ Аһароной хүбүүд бүгэдыень үргэлэй шэрээ дээрэ абаашаад, носожо байгаа түлээн дээрэхи түгэс шатаалта үргэлтэй хамта галдаха. Энэ хадаа Эзэндэ таатай найхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ.

⁶ Хэрбээ амгалан байдалай түлөө Эзэндэ жэжэ малһаа үргэл үргөө хаа, зэмдэг дутагдалгүй эрэ гү, али эмэ мал асаарг. ⁷ Хусаар үргэл хээ хаа, Эзэнэй үмэнэ асараад, ⁸ тархи дээрэнх гараа табяад, майхан хүмын дэргэдэ амиинь таһалаг. Аһароной хүбүүд шуһаарнь үргэлэй шэрээ зүг бүхэнһөөнь сабдан сүршэг. ⁹ Амгалан байдалай түлөө үргэлэй өөхэ Эзэндэ үргэхэ хэрэгтэй: нүүлэй өөхэ нюрганай яһан хүрэтэр отолоод, мүн дотор өөхэ, гэдэһэ доторой хэмжэ, хото хошхоногойн өөхэ, ¹⁰ хоёр бөөрыень өөхэтэйн, хүлэйн өөхэ, эльгэнэй өөхэ бөөрэтэйн илгаад, ¹¹ эдэ бүгэдые санаарта үргэлэй шэрээ дээрэ галдаха ёһотой. Энэ галай эдеэн – Эзэндэ үргэл мүн.

¹² Харин тэхэ ямаагаар үргэл бүтээхэ гээ хаа, тэрээнэ Эзэнэй үмэнэ асараад, ¹³ гараа толгой дээрэнх табяад, майхан хүмын үүдэндэ амиинь таһалаг. Аһароной хүбүүд шуһыень үргэлэй шэрээгэй зүг бүхэндэ сабдан сүршэхэ. ¹⁴ Эзэндэ үргэл болгон, тэхын дотор өөхэ, гэдэһэ доторой хэмжэ, ¹⁵ хоёр бөөрэ өөхэтэйн, хойто хоёр хүлэй өөхэ, эльгэнэй өөхэ бөөрэтэйн илгана хэрэгтэй. ¹⁶ Эдэ бүгэдые санаарта үргэлэй шэрээ дээрэ галдаха ёһотой. Энэ галай эдеэн – таатай найхан хуншуу үнэр гээшэ; бүхы өөхэн Эзэндэ зорюулагдаха ёһотой. ¹⁷ Ямаршы амитанай өөхэ, шуһые бү эдигты гэһэн хуулиие үеһөө үедэ, хаанашы ажаһуубал, хэтэ мүнхэдөө сахиха ёһотойт.

Нүгэл сагааруулгын үргэл

4 ¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ үгүүлбэ ха:
² – Израильшуудта соносхон иигэжэ хэлэ: Али нэгэнэй эндүүржэ, Эзэнэй зарлиг эбдээ хаань гү, али хэхэ ёһогүй юумэ хээ хаань, ³ һахил хүртэһэн санаартын нүгэл хилэнсэ хээд, арад зоноо гэмтэй болгоо хаань, нүгэлэйнгөө түлөө тэрэ нүгэл сагааруулгын үргэл гэжэ зэмдэг дутагдалгүй нэгэ буруу Эзэндэ үргэг. ⁴ Тэрэнээ майхан хүмын урда асараад, толгой дээрэнх гараа табяад, Эзэнэй үмэнэ амиинь таһалаг. ⁵ Һахил хүртэһэн санаарта үргэһэн малай шуһыень майхан хүмэ руу оруулаад, ⁶ хургаяа шуһанда дүрөөд, Эзэнэй нангин газарай

халхабшын урда долоо дахин хургаараа шуһаар сүршэхэ. ⁷ Тиигээд санаарта Эзэнэй үмэнэ, майхан хүмэ соо байгаа санзай ууюулдаг үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэ үргэһэн малай шуһа түрхиг, бэшэ шуһыень майхан хүмын үүдэндэ байһан түгэс шатаалта үргэлэй шэрээгэй хаяа руу адхаг. ⁸ Тиигээд нүгэл сагааруулгын үргэлдэ буруунай бүхы өөхэ, гэдэһэ доторой һэмжэ, ⁹ хоёр бөөрыень өөхэтэйн, хойто хоёр хүлэйн өөхэ болон эльгэнэй өөхэ бөөрэтэйн илгаха хэрэгтэй, ¹⁰ амгалан байдалай түлөө тахил тахиһан мэтээр. Санаарта түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ дээрэ эдэ бүгэдые шатааг. ¹¹ Үргэһэн буруунай арһа болон бүхы мяхыень тархи, тагалсагуудтайнь, бүхы гэдэһэ дотортойнь, шабааһа-тайнь, ¹² буруунһаа үлэгшэ бүхы юумэ хотон хүрөөһөө гаргажа, сэбэр газарта абаашаад, үнэһэ адхадаг газарта түлөөн дээрэ шатааха хэрэгтэй. Үнэһэ хаана адхадаг бэ, тэндэл галдагдаха ёһотой.

¹³ Хэрбээ израильшуудай эндүүржэ, нүгэл хээд, тэрэнээ өөһөдөө мэдээгүй байгаа хаань, Эзэнэй зарлиг эбдээ хаань, хэхэгүй юумэ хээд, гэм зэмэтэй болоо хаань, ¹⁴ нүгэл хэһэнэйн элирхэдэ, нүгэл сагааруулгын үргэл үргэхын тула бүхы арад зон эбэртэ бодо малһаа нэгэ бурууе майхан хүмын урда асараг. ¹⁵ Арадай ахамад ноёд Эзэнэй үмэнэ тэрэ буруунай тархи дээрэ гараа табиха, тиигээд Эзэнэй үмэнэ амиинь таһалха ёһотой. ¹⁶ Һахил хүртэһэн санаарта буруунай шуһа майхан хүмэ руу оруулаад, ¹⁷ хургаяа шуһанда дүрөөд, Эзэнэй үмэнэ халхабшын урда долоо дахин шуһаар сабдан сүршэг. ¹⁸ Тиигээд Эзэнэй үмэнэ, майхан хүмэ соо байһан үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэнь шуһа түрхээд, бэшэ шуһыень хүмын үүдэндэ байһан түгэс шатаалта үргэлэй шэрээгэй хаяа руу адхаг. ¹⁹ Бүхы өөхыень гаргаад, үргэлэй шэрээ дээрэ галдаха. ²⁰ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргэһэн буруунтай юу хэдэг бэ, тэрэниень бүтээхэ. Иигэжэ санаартын арюудхан бүтээхэдэнь, нүгэл хилэнсэн арилгагдаха. ²¹ Тэрэ буруунай бэе хотон хүрөөһөө холодуулан абаашаад, урда тээхидэл адляар тэрэниень шатааха ёһотой. Энэ хадаа бүхы арад зоной нүгэл сагааруулгын үргэл гээшэ.

²² Хэрбээ удамаршын нүгэлдэ ороо хаань гү, али эндүүржэ, Эзэн Бурханайнгаа зарлиг эбдээ гээшэ хаань, хэхэгүй юумэ хээд, гэм зэмэтэй болоо хаань, ²³ нүгэл хэһэнэйн элирхэдэ, зэмдэг дутагдалгүй нэгэ тэхэ асараг. ²⁴ Тэхын тархи дээрэнь гараа табяад, Эзэнэй үмэнэ, түгэс шатаалта үргэлэй газарта абаашаад, амиинь таһалаг: энэ хадаа нүгэл сагааруулгын үргэл гээшэ. ²⁵ Тиигээд санаарта түгэс шатаалта үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэнь нүгэл сагааруулгын үргэлдэ зорюулан амитанай шуһа хургаараа сүршөөд, бэшэ шуһыень тэрэ түгэс шатаалта үргэлэй шэрээгэй хаяа руу адхаг. ²⁶ Амгалан байдалай түлөө үргэһэн

үргэл шэнгээр, бүхы өөхыень үргэлэй шэрээ дээрэ шатааг. Иигээд санаарта нүгэл хилэнсыень арюудхаад, тэрээндэ хүлисэл үршөөгдэхэ.

²⁷ Хэрбээ али нэгэ юрын хүнэй эндүүржэ, нүгэл хээ хаань, Эзэнэй зарлиг эбдээ хаань, хэхэгүй юумэ хэбэлнь, тэрэ хүн гэмтэй болохо. ²⁸ Хэ-нэн нүгэлэйнь мэдэгдээ хаа, тэрэ хүн үргэл болгожо, зэмдэг дутагдалгүй ямаа асараад, ²⁹ тэрэ нүгэл сагааруулгын үргэл болохо ямаанай тархи дээрэнь гараа табяад, түгэс шатаалта үргэлэй газарта абаашаад, тэрэ ямаанай амиинь таһалха. ³⁰ Тиигээд санаарта түгэс шатаалта үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэнь шуһыень хургаараа сүршөөд, бэшэ шуһыень үргэлэй шэрээгэй хаяа руунь адхаг. ³¹ Амгалан байдалай түлөө үргэ-нэн үргэлдэл адляар бүхы өөхыень илгаад, санаарта үргэлэй шэрээ дээрэ галдажа, Эзэндэ таатай хайхан, үргэлэй хуншуу үнэр гаргаха. Иигэжэ тэрээниие санаарта арюудхаад, тэрээндэ хүлисэл үршөөгдэхэ. ³² Хэрбээ нүгэл сагааруулгын үргэлые хонин хүрэгһөө үргэхөө һанабал, зэмдэг дутагдалгүй хони асараад, ³³ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргэ-нэн хониной тархи дээрэнь гараа табяад, түгэс шатаалта үргэлэй мал гаргадаг газарта абаашаад, амиинь таһалха. ³⁴ Тиигээд санаарта түгэс шатаалта үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэнь нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргэ-нэн хониной шуһа хургаараа сүршөөд, бэшэ шуһыень үргэлэй шэрээгэй хаяа руунь адхаг. ³⁵ Амгалан байдалай түлөө үргэ-нэн хониной өөхэ илгәһандал адляар, санаарта бүхы өөхыень илгаад, Эзэндэ үргэл болохыень үргэлэй шэрээ дээрэ тэрээниие галдаха. Иигэжэ санаарта хэһэн нүгэлыень арюудхаад, тэрээндэ хүлисэл үршөөгдэхэ.

Нүгэл сагааруулгын үргэл

5 ¹ Хэрбээ али нэгэн ямар нэгэ үйлын гэршэ байһан, хараһан, мэдэ-нэн байжа, «дуулгаагүй хаа, хараалда хүртэхэт» гэжэ гэршэнэрые зарга шүүхэдэ дуудахые дуулаашье хаа, дуулгаагүй бол, нүгэлдэ хүртэхэ. ² Хэрбээ али нэгэн эндүүржэ, бузартай юумэндэ гараараа хүрөө хаа, үхэһэн ангай бээдэ гү, үхэһэн малай бээдэ, үхэһэн бузартай могой хорхойдошые хүрөө хаа, тэрэ хүн бузартаһаншые, гэмтэйшые болоно. ³ Хэрбээ хүнэй ямаршые бузар булай юумэндэ эндүүржэ хүрөөд, ойлгомторгүй ябаад, һүүлдэнь мэдээ хаа, тэрэ хүн гэмтэй. ⁴ Хэрбээ али нэгэн ама алдажа, ямаршые бодолгүйгөөр алибаа муу, һайншые хэрэгэй түлөө тангариг үгөөд, ойлгомторгүй ябаад, һүүлдэнь мэдээ хаа, тэрэ хүн гэмтэй болохо. ⁵ Хэрбээ хэн нэгэн эдэ олон гэмүүдэй али нэгэндэнь гэмтэй байгаад, нүгэлөө мэдэрээ хаа, ⁶ нүгэл хэһэнэйнгээ түлөө Эзэндэ жэжэ малһаа хони гү, али ямаа асараад, нүгэл сагааруулгын үргэл үргэг. Санаарта нүгэлыень арюудхаха. ⁷ Хэрбээ хони асарха шадалгүй

байгаа хаа, нүгэлэйнгөө түлөө хоёр эмэ гү, али хоёр эрэ тагтаа шубуу асараг: нэгыень – нүгэл сагааруулгын үргэл гээд, нүгөөдынь – түгэс шатаалта үргэлдэ. ⁸ Тэдээнээ санаартада үгэг, санаарта нүгэл сагааруулгын үргэлдэ гэжэ зорюулаатай шубууе нэн түрүүн абаад, хүзүүень таһалангүй булга мушхаха. ⁹ Тиигээд тэрэнэй шуһаар үргэлэй шэрээгэй хана руу сүршөөд, үлэһыень үргэлэй шэрээгэй хаяа руу гоожуулха. Энэ хадаа нүгэл сагааруулгын үргэл гээшэ. ¹⁰ Нүгөөдынь номын ёһоор түгэс шатаалта үргэлдэ зорюулха. Тиигээд санаарта хэһэн нүгэлыень арюудхаад, тэрэндэ хүлисэл үршөөгдэхэ. ¹¹ Хэрбээ хоёр эмэ гү, али хоёр эрэ тагтаа шубуу асарха шадалгүй байгаа хаань, нүгэл сагааруулгын үргэл гэжэ эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил асараг. Тэрээн дээрээ оливын тоһо бү адхаг, гүгэл бү хэг, юундэб гэхэдэ, энэ хадаа нүгэл сагааруулгын үргэл гээшэ. ¹² Тэрээнээ санаартада асархадань, тэрэнь дүүрэн адха гурил абаад, үргэлэй тэмдэг хуби гээд, Эзэндэ зорюулһан бэлэгүүдтэй хамта үргэлэй шэрээ дээрэ шатааха. Энэ хадаа нүгэл сагааруулгын үргэл болоно. ¹³ Тиигээд санаарта али нэгэ нүгэл хэһыень арюудхаха. Тиигэжэ үршөөл хайра олгогдохо. Талхан үргэл мэтээр санаартада хүртэн үгтэхэ.

Гарза харюулгын үргэл

¹⁴ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

¹⁵ – Хэрбээ хүн эндүүржэ, Эзэнэй нангин зүйлдэ хэхэ ёһогүй юумэ хээ хаа, тэрэ гэмэйнгээ түлөө хүрэг хонид сооһоо ямаршые зэмдэг дутагдалгүй хуса үгэжэ гү, али санаартадай хэрэглэдэг мүнгөөр сэнгыень түлэг. ¹⁶ Ямар нэгэн нангин зүйлдэ гарза хохидол ушаруулбал, сэнгыень бусааха ёһотой, мүн үшөө дээрэнь үнэ сэнгэйнь табадахи хубиие нэмэжэ, санаартада бариг. Санаарта хэһэн гэмыень хусаар сагааруулха, тиигээд тэрэнэй гэм зэм хүлисэгдэхэ. ¹⁷ Юумэ мэдэхэгүй дээрэһээ Эзэнэй зарлигуудые эбдэжэ, хэхэгүй юумэ хэбэл, тэрэ хүн гэмтэй, нүгэлтэй болохо. ¹⁸ Тэрэ хүн гарза харюулгын үргэл гэжэ санаартада зэмдэг дутагдалгүй хуса асараг, үгышые хаа, хусын үнэ сэн түлэг. Юумэ мэдэхэгүй дээрэһээ эндүүржэ нүгэл хэһэн хүнэй гэмые санаарта үргэл мүргэл хээд, сагааруулха. Тиигээд хэһэн гэмынь хүлисэгдэхэ. ¹⁹ Энэ хадаа гарза харюулгын үргэл болоно, хүн Эзэнэй үмэнэ гарза тэхэрюулнэ мүн.

6 ¹ Эзэн Моисейдэ иимэ зарлиг буулгаба:

² – Хэрбээ али нэгэн Эзэнэй үмэнэ гэм хэжэ, нүгэлтэй болоо хаа гү, али хадагалхыень, харюусалга доронь ямар нэгэн зүйлэй

үгтэһые мэлзэжэ гү, али хулгайлһан юумэ нюуһан гү, хүнһөө юумэ буляһан гү, ³ али хүнэй гээһэн юумэ олоод, таһа арсаа һаань, зоной хэдэг нүгэлэй нэгые үйлэдэһэн, худалаар тангариглажа, гэмээ хүндэ болоһон болохо. ⁴ Иимэ юумэ хэһэн, гэмтэй болоһон хүн хулгайлһан, буляһан зүйлөө, хадагалхыень үгтэһэн юумэ бусаагагүйгөө гү, али хэн нэгэнэй гээһэн юумэ олоһоноо бусааг. ⁵ Хуурмагаар тангариглаһан хүн тэрэ юумэн дээрээ табанай нэгэ хубиие нэмээд, гарза харюулгын үргэл хэхэ үдэртэ эзэндэнь бусааха ёһотой. ⁶ Гарза харюулгын үргэл гэжэ тэрэ Эзэндэ зэмдэг дутагдалгүй хуса асараг, үгышые һаа, хусын үнэ сэнгые санаартада мүнгөөр түлэг. ⁷ Тиигээд санаарта Эзэнэй үмэнэ тэрэнэй нүгэл сагааруулаад, тэрэ хүнэй гэмынь хүлисэгдэхэ.

Түгэс шатаалта үргэл

⁸ Тиигээд Эзэн Моисейдэ айладаба:

⁹ – Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ иимэ заабари үгэ: түгэс шатаалта үргэлэй хуули гурим гэбэл, шатаалта үргэлэй юумэн үргэлэй шэрээ дээрэ, гал дээрэ бүхэли хүни соо үглөө болотор байг. Үргэлэй гал носожол байха ёһотой. ¹⁰ Санаарта маалинга бүд хубсаһаа, доронь маалинга дотор самсаяа үмдэг, тиигээд түгэс шатаалта үргэлэй һүүлээр үлэгшэ үнэһэ үргэлэй шэрээ дээрэһээ абаад, үргэлэй шэрээгэй хажууда адхаг. ¹¹ Тиигээд хубсаһаа хэлгээд, тэрэ үнэһэ отог буусаһаа холо сэбэр арюун газарта абашаг. ¹² Галынь үргэлэй шэрээ дээрэ унтарангүй носожол байха ёһотой, үглөө бүри санаарта тэрээндэнь түлээ нэмэжэ, түгэс шатаалта үргэл табижа, мүн амгалан байдалай түлөө үргэлэй өөхэ шатааха ёһотой. ¹³ Үргэлэй шэрээ дээрэ гал унтарангүй, хододоо носожол байха ёһотой.

Талхан үргэл

¹⁴ Энэ бол талхан үргэлэй хуули гуримууд. Аһарооной хүбүүд тэрэ үргэһэн юумые Эзэндэ үргэлэй шэрээгэй урда асарха ёһотой. ¹⁵ Тиигээд санаарта нэгэ адха шэниисын талха, оливын тоһо, байһан бүхы гүгэл абаад, үргэлэй шэрээ дээрэ шатааха. Энэ хадаа үргэлэй тэмдэг хуби гээшэ, Эзэндэ таатай һайхан үргэл, хуншуу үнэр гээшэ. ¹⁶ Бусадыень Аһароон хүбүүдтээ эдихэ ёһотой. Хилээмэ эһээлтэгүйгөөр, нангин газарта эдихэ хэрэгтэй – майхан хүмын хашаа соо. ¹⁷ Эһээлтэ хэрэглэн, тэрэниие барижа болохогүй. Өөрынгөө үргэлнүүдһээ тэдээнэй хубита болгон үгэнэ гээшэб. Энэ хадаа нангинай нангин зүйл гээшэ, нүгэл сагааруулгын үргэл болон гарза харюулгын үргэл мэтэ. ¹⁸ Энээниие Аһарооной эрэ үри һадаһадай эдихэдэ болохо. Энэ хадаа

тэдэндэ Эзэнэй үргэлнүүднээ хэтэ мүнхын хубитань гээшэ. Юумэн бүхэн тэрээндэ хүрөө хаа, арюудхагдаха.

¹⁹ Тиигээд Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

²⁰ – Ахароной хүбүүд тоһоор түрхюулһэн саһаа хойшо Эзэндэ саг үргэлжэ иимэ үргэл үргэдэг байха: эфаагай арбанай нэгэ хуби шэ-ниисын талха, хахадынь – үглөөгүүр, хахадынь – үдэшэ. ²¹ Тиигээд яла соо оливын тоһондо болгохо хэрэгтэй. Танай асарһан хилээмэн һайса худхалан гурилаар баригдаха ёһотой, тэрэниие бутаргагты, таатай һайхан хуншуу үнэр гарган, Эзэндэ үргэгты. ²² Энэ үргэлые һахилда хүртэһэн санаартан Ахароной үри бүхэн бүтээхэ ёһотой. Энэ Эзэнэй хэтэ мүнхын хуули ёһо, талхан үргэл дууһан шатаагдаха ёһотой. ²³ Санаартанай үргэһэн талхан үргэл бүхэн дууһан шатаагдаха ёһотой, тэрэниие эдижэ болохогүй.

Нүгэлөө сагааруулха тахил

²⁴ Эзэн Моисейдэ захирба:

²⁵ – Ахароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ иигэжэ хэлэ: Энэ бол нүгэл сагааруулгын үргэлэй ёһо гурим гээшэ. Нүгэлөө сагааруулха тахилай мал Эзэнэй үмэнэ, түгэс шатаалта үргэлэй мал үүсэлдэг газарта гаргагдаха ёһотой. Энэ нангинай нангин зүйл гээшэ. ²⁶ Нүгэлөө сагааруулха тахил бүтээгшэ санаарта энээнһээ хүртэхэ ёһотой. Хүртэхэдөө, нангин арюун газарта эдихэ ёһотой – майхан хүмын хашаа соо. ²⁷ Юумэн бүхэн үргэлэй мяханда хүрөө хаа, арюудхагдаха. Хубсаһан дээрэ шуһанай сэсэрбэл, тэрэ сэсэрһэн хэнэгые нангин газарта зайлаад аба. ²⁸ Иимэ үргэлэй мяханай шанагдаһан шабар амһарта бута сохихо хэрэгтэй. Зэд амһарта соо шанаа хаа, тэрэниие ялайтарынь сэбэрлээд, уһаар зайлаха хэрэгтэй. ²⁹ Санаарта угтай бүхы эрэшүүл энээниие эдихэ эрхэтэй: энэ хадаа нангинай нангин шүтөөн гээшэ. ³⁰ Харин нүгэл сагааруулгын үргэлэй малай шуһан майхан хүмэ руу арюудхалгын түлөө оруулагдаа хаань, иимэ үргэлэй мяха эдихэ ёһогүй, галда шатааха хэрэгтэй.

Гарза харюулгын үргэл

7 ¹ Энэ хадаа гарза харюулгын үргэлэй ёһо гурим гээшэ. Энэ бол бол нангинай нангин зүйл мүн. ² Гарза харюулгын үргэлэй малые түгэс шатаалта үргэлэй малай ами талалдаг газарта гаргаха ёһотой. Тиигээд шуһаарнь тахилай ендэр тойруулаад, сүршэхэ хэрэгтэй. ³ Үргэл хэгшэ бүхы дотор өөхэ, һэмжэ, һүүльень абаха ёһотой. ⁴ Тиигээд хоёр бөөрынь өөхэтэйнь, гуянынь өөхэ, эльгэнэй өөхэ бөөрэтэй сугтань илгажа абаг. ⁵ Энээниинь санаарта Эзэндэ үргэл болгон, үргэлэй

шэрээ дээрэ шатааха: энэ хадаа гарза харюулгын үргэл болоно гээшэ. ⁶ Бүхы санаарта эрэшүүл энээниие эдихэ эрхэтэй. Эдихэдээ, нангин газарта эдихэ ёһотой: энэ хадаа аргагүй ехэ нангин шүтөөн мүн. ⁷ Нүгэл сагааруулгын үргэл, мүн гарза харюулгын үргэл хоёр нэгэ ёһо гуримтай: үргэлэй юумэ үргэл бүтээһэн санаарта абаха эрхэтэй, юуб гэхэдэ, тэрэ арюудхана. ⁸ Баһа хэн нэгэнэй түгэс шатаалта үргэл бүтээхэдээ, шатаалта үргэлэй арһа үргэл хэгшэ санаарта абаха эрхэтэй. ⁹ Баһа пезшэн соо болгоһон, хайруул гү, али яла дээрэ шараһан юумэн тэрэ үргэл бүтээһэн санаартын болохо. ¹⁰ Баһа тэрэ тоһотой холиһон гү, али хуурай талхан үргэлнүүдые Аһароной бүхы хүбүүд илгаагүй абаха эрхэтэй.

Амгалан байдалай түлөө үргэл

¹¹ Энэ бол Эзэндэ үргэхэ амгалан байдалай түлөө үргэлэй ёһо гурим мүн. ¹² Хэрбээ али нэгэн баяр баясхалан хүргэхын тула үргэл үргэхээ ханаа хаа, оливын тоһо холёод, эһээнгүйгөөр бариһан хилээмэ асарха ёһотой, тоһо түрхихэн эһээлтгүй лепёошхо, тиигээд оливын тоһо шэнгээһэн, шэниисын талха болон оливын тоһотой худхалан хилээмэ асарха ёһотой. ¹³ Лепёошхонуудһаа гадна баяр хүргэһэн амгалан байдалай түлөө үргэлдэ эһээһэн хилээмэ асараг. ¹⁴ Бүхы үргэһэн юумэнүүдһээн нэгыень абаад, Эзэндэ үргэл болгон үргэг: энэ амгалан байдалай түлөө үргэлэй шуһа сүршэгшэ санаартанай болохо юм. ¹⁵ Баяр хүргэһэн амгалан байдалай түлөө үргэлэй мяхан тэрэл үдэртөө эдигдэхэ ёһотой, үглөө болотор тэрээнһээ юумэн үлэхэ ёһогүй. ¹⁶ Хэрбээ хэн нэгэнэй тангаригаар гү, али өөрын дураар үргэл бүтээгээ хаань, үргэһэн юумыень тэрэ үдэртөө эдеэд, үлэһыень үглөөдэрынэ эдижэ болохо. ¹⁷ Үргэлэй мяханһаа гурбадахи үдэр болотор юумэнэй үлөө хаань, тэрэниие галда шатааха хэрэгтэй. ¹⁸ Хэрбээ амгалан байдалай түлөө үргэлэй мяханһаа гурбадахи үдэртөө хүнэй эдээ хаань, тэрэ үргэл үйлэдэһэн хүнэй үргэлын тоогдохогүй, бузартаха, харин эдихэн хүн гэмтэй болохо. ¹⁹ Баһа бузартай юумэндэ хүрэхэн мяхы эдижэ болохогүй, тэрэниие галдаха хэрэгтэй, зүгээр бүзаргүй мяха арюун сэбэр хүнэй эдихэдэ болохо. ²⁰ Хэрбээ бузартай хүнэй Эзэнэй амгалан байдалай түлөө үргэлэй мяханһаа ама хүрөө хаань, тэрэ хүн арад түмэнэйнгөө тоодо тоологдохоёо болихо. ²¹ Хэрбээ али нэгэнэй бузартаад, хүнэй муухай юумэндэ хүрөөд, үгы хаа, малай бузарта гү, үгышые хаа бузартай хорхой шабхайда гар хүрөөд, Эзэнэй амгалан байдалай түлөө үргэлэй мяханһаа ама хүрөө хаань, тэрэ хүн арад түмэнэйнгөө тоодо тоологдохоёо болихо.

Өөхэн ба шуһан

²² Тиигээд Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

²³ – Израильшуудта иигэжэ хэлээрэй: Ямаршые өөхэ (үхэрэйшые, хони ямаанайшые) бү эдигты. ²⁴ Зоболонгой өөхэ, һэеын өөхэ элдэб ушарта хэрэглэжэ болохо, харин эдижэ болохогүй. ²⁵ Эзэндэ үргэгдэжэ байгаа малай өөхэ эдihэн хүн Бурханай арадай нэгэн гэжэ тоологдохоёо болихо. ²⁶ Хаанашые, ямаршые нютагта ажамидаржа байхадаа, малай гү, али шубуунайшые шуһа бү эдигты. ²⁷ Хэрбэеэ хэн нэгэн ямаршые шуһа эдидэг байгаа наа, арад түмэнэйнгөө тоодо тоологдохоёо болихо.

Санаартын хуби

²⁸ Тиигээд Эзэн Моисейдэ иигэжэ үгүүлбэ:

²⁹ – Израильшуудта хэлээрэй: Али хэн нэгэн амгалан байдалай түлөө үргэл Эзэндэ үргөө наа, тэрэ хүн үргэлэй нэгэ хубиень Эзэндэ зорюулха ёһотой. ³⁰ Тэрэ хүн Эзэндэ үргэл болгон, өөхэ үбсүүтэйнь Эзэнэй үмэнэ өөрынгөө гараар дээн дэлгэн асарха ёһотой*. ³¹ Өөхыень санаарта үргэлэй шэрээ дээрэ шатааха, харин үбсүүниинь Аһароонтоной болохо ёһотой. ³² Амгалан байдалай түлөө өөрын үргэлнүүдһээ баруун гуяыень бэлэг болгон, санаартада үгэдэг байгты. ³³ Хэн Аһароонной хүбүүдһээ амгалан байдалай түлөө үргэлэй шуһа болон өөхэ үргэнэб, тэрэ баруун гуяыень абаха ёһотой. ³⁴ Юундэб гэхэдэ, Би израильшуудай амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдһээ бэлэг болгон үргэгдэхэ үбсүү болон бэлэг болгон үргэгдэхэ гуя абаад, Аһароон санаартада, тэрээнэй хүбүүдтэнь хуби болгон, израильшуудай зүгһөө мүнхэ тогтоолоор баринаб.

³⁵ Аһароон ба тэрэнэй удамынь Эзэнэй санаартан боложо, һахил хүртэһэн үдэрһөө хойшо Эзэндэ үргэһэн үргэлнүүдһээ иимэ хуби абадаг юм. ³⁶ Оливын тоһо түрхижэ, һахилда хүртүүлһэн үдэрһөө хойшо тэдээндэ израильшууд хэтэ мүнхэдөө, үеһөө үе дамжан, иимэ хуби үгэдэг байха гэжэ Эзэн захирһан байна.

Үрэ дүн

³⁷ Эдэ хадаа түгэс шатаалта, талхан, нүгэл сагааруулгын, гарза хариулгын, һахил хүртөөлгын, амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдэй хуулинууд мүн. ³⁸ Синай губида израильшуудта Эзэндэ үргэл үргэгты гэжэ захирһадаа, эдэ бүгэдые Эзэн Синай хада дээрэ Моисейдэ захиһан байна.

* 7:30 Дээн дэлгэхэ гээшэ Бурханда зорюулһан удхатай. Дээн дэлгэһэн мяхан санаартанай хүнэһэн болодог, гэбэшые үргэл бүтээ гэжэ тоологдодог.

Ахароон болон хүбүүдэйн һахил хүртэлгэ

8 ¹Эзэн Моисейдэ иимэ зарлиг буулгаба:

² – Ахароон болон тэрээнэй хүбүүдые абаад, хубсаһа хунар, тоһолхо тоһо, нүгэл сагааруулгын үргэл болохо нэгэ буха, хоёр хуса, нэгэ түрсүүг эһээлтэгүй хилээмэ асара. ³ Суглаанай майхан хүмын үүдэнэй дэргэдэ бүхы бүлгэм зониие суглуула.

⁴ Моисей Эзэнэй зарлигаар үйлэдэжэ, майхан хүмын дэргэдэ арад зониие суглуулба. ⁵ Тиигээд Моисей арад зондоо хэлэбэ:

– Энэ хадаа Эзэнэй юу үйлэдэхын тухай буулгаһан зарлиг мүн.

⁶ Тиигээд Моисей Ахароониие хүбүүдтэйн ерүүлээд, уһаар угаалга хэбэ. ⁷ Ахароондо самса үмдэхүүлжэ, бүһөөр бүһэлүүлээд, дээрэһэнь гадар самса үмдэхүүлбэ. Дээрэһэнь эфод үмдүүлээд, эфодой угалзата бүһөөр бүһэлбэ. ⁸ Тиигээд сээжэбшэ-уута үмдэхүүлээд, досоонь урим ба туммим хэбэ. ⁹ Эзэнэй захиһан үгөөр, толгой дээрэнь боолто малгай үмдэхүүлбэ, тэрэ малгайдань урдаа алтан хабтаһатай нангин шүтөөнэй титим һуулгажа барюулба.

¹⁰ Тиигээд Моисей оливын тоһоор майхан хүмые, тэндэ байһан бүхы юумэнүүдые тоһолоод, арюудхаба. ¹¹ Үргэлэй шэрээе долоо дахин сүршэжэ, шэрээ болон тэрээнэй хамаг хэрэгсэлнүүдые, угаалга хэдэг амһарта, тэрээнэй хаяа тоһолбо. ¹² Тиигээд тэрэ тоһолхо тоһонһоо Ахарооной толгой дээрэнь адхан, тэрэниие тоһолон арюудхаба. ¹³ Моисей Ахарооной хүбүүдые ерүүлээд, Эзэнэй захиралтаар тэдээндэ самса үмдэхүүлээд, бүһөөр бүһэлөөд, толгойдонь боолто-нуудые бообо.

¹⁴ Тиигээд тэрэ нүгэл сагааруулгын үргэл болохо нэгэ буха асарба; Ахароон хүбүүдтээ нүгэлэй түлөө үргэл болохо бухын тархида гараа табиба. ¹⁵ Тэрэниие үүсэлһэнэй хойно Моисей шуһанһаань хургаараа абаад, үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэ түрхээд, үргэлэй шэрээе арюудхаба. Үлэһэн шуһыень үргэлэй шэрээгэй доогуур адхаба, иигэжэ тэрэ үргэлэй шэрээ арюудхаба. ¹⁶ Тиигээд Моисей бүхы дотор өөхыень, эльгэнэй өөхыень, хоёр бөөрэ өөхэтэйн абаад, үргэлэй шэрээ дээрэ шатааба. ¹⁷ Тиигээд Эзэнэй захиралтаар тэрэ бухын арһа ба мяхыень, шабааһатайн абаад, хотон хүрээһөө гадагшань гаргажа галдаба.

¹⁸ Түгэс шатаалта үргэлэй хуса асараад, Ахароон хүбүүдтээ дээрэнь гараа табиба. ¹⁹ Тэрэниие үүсэлһэнэй удаа Моисей шуһанһаань абажа, үргэлэй шэрээе тойруулан сүршэбэ. ²⁰ Тиигээд хусын бэе хэдэн хуби болгон хэсэглээд, Моисей тархи, хэсэгүүдые, өөхыень галда шатааба. ²¹ Доторыень, хүлнүүдын уһаар угааба. Тиигээд Моисей

хусые бултыень үргэлэй шэрээ дээрэ шатааба. Энэ хадаа түгэс шатаалта үргэл, Эзэндэ аятай анхилал, Эзэнэй Моисейдэ захирһанай ёһоор, Тэрээндэ бэлэг болоно.

²²Тиигээд тэрэ нахил хүртөөлгын үргэлэй хоёрдохи хусаяа асарба. Аһароон хүбүүдтээ тархи дээрэнь гараа табиба. ²³Тэрэниие гарганаһай хойно Моисей шуһанһаань абаад, Аһароонной баруун шэхэнэй омогто, тиигээд баруун гарайнь эрхыдэ ба баруун хүлэйн эрхыдэ түрхибэ. ²⁴Моисей Аһароонной хүбүүдые ерүүлээд, тэдэнэй баруун шэхэнэй омогто, тиигээд баруун гарайнь эрхыдэ ба баруун хүлэйн эрхыдэ шуһанһаа түрхээд, үлэһэн шуһыень үргэлэй шэрээ дээрэ тойруулан сүршэбэ. ²⁵Тиигээд тэрэ өөхэ – тарган һүүлыень, хамаг дотор өөхэ һэмжыень, эльгэнэйн өөхэ, хоёр бөөрө өөхэтэйн, хусын баруун гуя абаба. ²⁶Эзэнэй урда табяатай эһээлтэгүйгөөр бариһан хилээмэнтэй түрсүүгһээ Моисей эһээлтэгүй нэгэ хилээмэ, оливын тоһотой бообо, нэгэ бообо абаад, хусын өөхэн болон баруун гуя дээрэ табиба. ²⁷Бултыень Аһароон ба хүбүүдэйн гар дээрэ табяад, дэен дэлгэгдэхэ үргэл болгон Эзэнэй үмэнэ дэен дэлгүүлбэ. ²⁸Тиигээд Моисей тэдээнэй гарһаа эдэ бүгэдые абаад, түгэс шатаалта үргэлтэй хамта үргэлэй шэрээ дээрэ галдаба, энэ хадаа Эзэндэ аятай һайхан хуншуу үнэртэй нахил хүртөөлгын үргэл болобо. ²⁹Тиигээд Моисей нахилай үргэл болохо хусын үбсүүень абаад, Эзэнэй үмэнэ дэен дэлгэбэ. Эзэнэй Моисейдэ захирһаар, энэ хадаа нахил хүртөөлгын үргэлһөө Моисейн хуби байгаа.

³⁰Тиигээд Моисей тоһолхо тоһонһоо болон үргэлэй шэрээ дээрэ байгша шуһанһаа абаад, Аһароон дээрэ, тэрэнэй хубсаһа, хүбүүдыень, хүбүүдэйн хубсаһые бүгэдые арьудхаба.

³¹Моисей Аһароон болон хүбүүдтэнь хэлэбэ:

– Таанад майхан һумын үүдэндэ энэ мяхаа шанаад, нахил хүртөөлгын үргэлэй түрсүүг соо байһан бооботой хамта эдигты, иигэжэ намда захигдаһан гэшэ: «Аһароон болон тэрээнэй хүбүүдын энэниие эдихэ ёһотой». ³²Үлэһэн мяха, хилээмыень галдагты. ³³Таанад долоон үдэр соо майхан һумын үүдэнһээ холо бү ошогты, юундэб гэхэдэ, нахил хүртөөлгын ёһололтнай долоон үдэр соо үргэлжэлхэ. ³⁴Эзэн таанадые арьудхахын тула иигэжэ хэхэ гээд айладаһан байна, тэрэнь мүнөөдэр хэгдэбэ. ³⁵Таанад майхан һумын үүдэндэ үдэр-һүнигүй долоон үдэрэй турша соо байгты, үгы һаа, таанад хосорхот. Иигэжэ Эзэнһээ намда захигдаһан юм.

³⁶Иигэжэ Аһароон болон хүбүүдын Эзэнэй Моисейгээр дамжуулан захирһые бултыень бүтээбэ.

Аһароон өөрын болон арадай түлөө үргэл үйлэдэнэ

9¹ Наймадахи үдэртэ Моисей Аһароон болон тэрээнэй хүбүүдые, Израилиин ахамад зоние дуудаба. ² Тэрэ Аһароондо хэлэбэ:

– Өөрын малһаа зэмдэггүй нэгэ буруу нүгэл сагааруулгын үргэл болгон, зэмдэггүй нэгэ эрэ түлгэ түгэс шатаалта үргэл болгон абаад, Эзэндэ үргэл үйлэдэ. ³ Тиигээд израильшуудта хэлэ: «Нүгэл сагааруулгын үргэл болохо нэгэ эрэ ямаа, түгэс шатаалта үргэл болохо нэгэ тугал, нэгэ хурьга абагты». ⁴ Эзэнэй урда амгалан байдалай түлөө үргэл хэхын тула нэгэ хашараг, нэгэ эрэ түлгэ, тиигээд оливын тоһотой холигдоһон талхан үргэлые асарагты. Юундэб гэхэдэ, мүнөөдэр танда Эзэн үзэгдэхэ!

⁵ Моисейн захиһан юумэнүүдые нь майхан һумын урда асарба, бүхы арад зон Эзэнэй урда ерээд зогсобо. ⁶ Тиигээд Моисей тэдэндэ хандаба:

– Өөрынгөө Алдар соло танда үзүүлхын тула Эзэнэй юу хэхыетнай таанадта захиһаниинь энэ болоно.

⁷ Тиигээд Моисей Аһароондо хэлэбэ:

– Үргэлэй шэрээ дээрэ нүгэл сагааруулгын өөрын үргэл болон түгэс шатаалта өөрын үргэл үргөөд, өөрыгөө ба арад зоноо арюудха. Эзэнэй захирһанай ёһоор, арад зонойнгоо түлөө нүгэл сагааруулгын үргэл үргэхэ хэрэгтэй.

⁸ Аһароон үргэлэй шэрээгэй ойро ошоод, нүгэл сагааруулгын үргэлдэ өөрын үргэл болохо тугэлые үүсэлэн гаргаба. ⁹ Аһарооной хүбүүдэй тэрэндэ шуһыень асархадань, тэрэнь шуһанда хургаа дүрөөд, үргэлэй шэрээгэй углуунуудай эбэрнүүдтэ түрхөөд, үлэһэн шуһыень үргэлэй шэрээгэй хаяа руу адхаба. ¹⁰ Эзэнэй Моисейдэ захирһанаар, нүгэл сагааруулгын үргэлэй өөхыень, хоёр бөөрыень, эльгэнэй өөхыень үргэлэй шэрээ дээрэ шатааба. ¹¹ Харин мяха, арһыень хотон хүреэнһөө холо галдаба. ¹² Тиигээд түгэс шатаалта үргэлэй мал үүсэлбэ. Аһароондо хүбүүдые нь гаргаһан малай шуһа асарба, шуһаарнь тэрэ үргэлэй шэрээ тойруулан сүршэбэ. ¹³ Тиигээд түгэс шатаалта үргэлые хэсэг хэсэгээр тархитайнь асархадань, Аһароон үргэлэй шэрээ дээрэ тэдэниие шатааба. ¹⁴ Харин гэдэхэ доторыень, тагалсагуудыень угаагаад, түгэс шатаалта үргэлтэй сугтань үргэлэй шэрээ дээрэ шатааба. ¹⁵ Тиигээд арад зоной үргэл асараад, арад зоной асарһан нүгэл сагааруулгын үргэлэй эшэгэ гаргаад, урда мэтээр нүгэл сагааруулгын үргэл болгон үргэбэ. ¹⁶ Тиигээд түгэс шатаалта үргэл болохо мал асараад, тэрэниие номын ёһоор бүтээбэ. ¹⁷ Талхан үргэлһөө нэгэ адха абаад, үглөөнэй түгэс шатаалта үргэлдэ нэмэлтэ болгон үргэлэй шэрээ дээрэ шатааба. ¹⁸ Удаань ниитэ зонһоо амгалан байдалай түлөө үргэл болгон тахилай

тугал болон эрэ түлгэ гаргаба. Аһароной хүбүүдэй тэрээндэ шуһыень асархадань, тэрэ үргэлэй шэрээ дээгүүр тойруулан сүршэбэ. ¹⁹Тиигээд тугалай болон түлгын өөхэ – һүүл, доторой һэмжэ өөхэ болон хоёр бөөрэ, эльгэнэйнь өөхэ тэрээндэ асарба, ²⁰тиихэдэнь тэрэ тэдэнэ үргэлэй малай үбсүүнэй хажууда табиба. Аһароон үргэлэй шэрээ дээрэ өөхэ шатааба. ²¹Аһароон Моисейн захиралтаар, үбсүүень, баруун гуяыень дээн дэлгэгдэхэ үргэл болгон, Эзэнэй урда дээн дэлгэбэ. ²²Аһароон бүхы үргэлнүүдые – нүгэл сагааруулгын, түгэс шатаалта, амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые дууһан бүтээгээд, гараа үргэжэ, арад зоноо адислаад, доошоо бууба. ²³Тиигээд Моисей Аһароон хоёр майхан хүмэ руу орожо, тэндэһээ гараад, арад зоноо адислаба. Тиихэдэнь Эзэнэй Алдар соло хамаг зондо үзэгдэбэ. ²⁴Гэнтэ Эзэнһээ гал ялабхин бадараад, үргэлэй шэрээ дээрэ байгша түгэс шатаалта үргэл ба өөхэ шатаажархиба, энээниень арад зон хараад, баярлаһандаа хашхаралдан, уруугаа харан унаба.

Надааб Абиһуу хоёрой нүгэл үйлэдэлгэ, үхэлгэ

10 ¹Аһароной Надааб Абиһуу хоёр хүбүүдын өөр өөрынгөө согой амһарта абаад, тэрээн соо сог, уталга хээд, Эзэнэй хэжэ болохогүй гэнэн юумэ – нангин бэшэ гал Эзэндэ асарба. ²Эзэнһээ гал соробхилон, тэдэниие дүргөөжэрхибэ, тэдэнь Эзэнэй үмэнэ үхэшэбэ. ³Моисей Аһароондо үгүүлбэ:

– Эзэн энээниие айладаһан байгаал, иигэжэ үгүүлхэдээ: Намда дүтэ хүнүүд дээрэ Өөрын нангиниие харуулхаб; бүхы арад зоной үмэнэ Алдараа харуулхаб.

Аһароон абяа аниргүй байба. ⁴Моисей Аһароной Үззиһээл абгын Мишаһээл ба Элцапаан хүбүүдые дуудаад, тэдээндэ хэлэбэ:

– Таанад ерээд, түрэл зонойнгоо бээнүүдые нангин газарһаа гаргаад, хотон хүрээһнөө холо абаашагты.

⁵Тэдэнь ерээд, Моисейн хэлэһээр тэдэниие хубсаһанһаань баряад, хотон хүрээһнөө холо абаашаба. ⁶Моисей Аһароон болон тэрээнэй Эльзаар Итамаар хоёр хүбүүдтэнь хэлэбэ:

– Үхэхэгүйн тула, уур хилэнгэйн хамаг хүн зондо хүрэхэгүйн тула толгойгоо бү нюсэгэлэгты, хубсаһаа бү хахалагты, юрэдөө, гай гашуудалаа бү харуулагты. Зүгөөр Эзэнэй галаар дүргэгдэһэн тухай танай аха дүүнэр, бүхы израильшууд уйдхар гашуудалаа харуулхадань болохо. ⁷Харин таанад үхэхэгүйн тула майхан хүмэһөө бү гарагты, юуб гэхэдэ, Эзэнэй тоһолдог тоһон тан дээрэ байна бшуу.

Тиигээд тэдэ Моисейн хэлэһэн үгөөр болобо.

Санаартанай уялганууд

⁸Тиигээд Эзэн Ахароондо зарлиг буулгаба:

⁹ – Ши болон шинии хүбүүд майхан хүмэ руу ороходоо, үзэмэй дарахан архи болон алибаа һогтохо унда бүуугты, үгы хаа, таанад үхэхэт. Энэ хадаа таанадта үеын үедэ мүнхэ хуули ёһо болоно. ¹⁰Таанад арюун ба бузарые, сэбэр ба сэбэр бэшые илгаха ёһотойт. ¹¹Тиигээд Эзэнэй Моисейгээр дамжуулан үгэһэн хуулинуудта израильшуудые хургаха ёһотойт.

¹²Тиигээд Моисей Ахароондо, тэрээнэй үлэһэн Эльзаар Итамаар хоёр хүбүүдтэнь хэлэбэ:

– Эзэндэ үргэһэн үргэлһөө үлэһэн талхан үргэлыень абаад, эһээлтэгүй хилээмыень үргэлэй шэрээгэй хажууда эдигты. Энэ хадаа аргагүй ехэ нангинай нангин зүйл гээшэ. ¹³Энээниие арюун нангин газарта эдихэ ёһотойт. Энэ хадаа Эзэндэ үргэһэн үргэлэй шинии ба шинии хүбүүдэй нэрэтэ хуби гээшэ. Тиигэжэ намда захигдаһан юм. ¹⁴Тиигээд бэлэг гэжэ дэлгэгдэхэ үбсүүн ба бэлэг гэжэ үргэгдэхэ уусые ши өөрынгөө хүбүүд, басагадаараа хамта нэгэ сэбэр газарта эдеэрэй. Юуб гэхэдэ, энэ хадаа израильшуудай амгалан байдалай түлөө үргэһэн үргэлһөө шамда болон шинии хүбүүдтэ үгтэһэн нэрэтэ хуби гээшэ. ¹⁵Эзэнэй урда шинии үргэхын тула тэдэ үргэлэй өөхэнтэй хамта бэлэг гэжэ үргэгдэхэ ууса болон бэлэг гэжэ дэлгэн дээгдэхэ үбсүүе үгэхэ ёһотой. Энэ хадаа Эзэнэй захиралтаар шинии болон шинии хүбүүдэй хэтэ мүнхын нэрэтэ хуби болоно гээшэ.

¹⁶Нүгэл сагааруулгын үргэл болохо эшэгые Моисейн бэдэрхэдэнь, тэрэнь шатаагдаһан байба. Энээниие мэдээд, Моисей Ахарооной үлэһэн Эльзаар Итамаар хоёр хүбүүдтэ уур сухалаа хүрөөд, иигэжэ хэлэбэ:*

¹⁷ – Таанад нүгэл сагааруулгын үргэлые арюун нангин газарта юундэ эдеегүйбта? Энэ хадаа аргагүй ехэ нангинай нангин зүйл гээшэ. Тиигээд энэ арад зоной нүгэл даажа, тэрэ нүгэлыень Эзэнэй үмэнэ сагааруулхынтнай түлөө танда үгтэһэн гээшэ! ¹⁸Шуһанайнь нангин газарта асарагдаагүй байхадань, таанад тэрээниие арюун газарта эдихэ байгаат, иигэжэ намда захираа һэн.

* **10:16** Нүгэл сагааруулгын үргэлэй мяхые санаартад эдидэг байгаа. Харин угаа ехээр бузарлагдаа гэжэ тоолоо хаа, тиймэ мяхые хотон хүрээнһөө гаргаад шатаадаг байгаа. Надааб Абиһуу хоёрой үхэл угаа ехээр майхан хүмые бузарлаа, нүгэлэйн түлөө үргэгдэһэн мяхан хотон хүрээнһөө гадуур шатаагдаха ёһотой гэжэ Ахароон тоолоно. Моисей тэрэниие дэмжээ.

¹⁹ Аһароон Моисейдэ хэлэбэ:

– Мүнөөдэр тэдэ нүгэл сагааруулгын үргэл хээд, түгэс шатаалта үргэлөө Эзэнэй үмэнэ үргөөд байна. Энэ ушар намда тохёолдоһон байна. Хэрбээ нүгэл сагааруулгын үргэлье мүнөөдэр эдэ наамни, Эзэндэ таатай таарамжатай байха гэшэ гү?

²⁰ Энээниень Моисей дуулаад, хайшааба.

Амигад тухай

11 ¹ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иимэ зарлиг буулгаба:

² – Израильшуудта хэлэгты: Бүхы дэлхэй дээрэхи байгша амитанһаа танай эдижэ болохо амигад эдэ болоно: ³ малһаа асатанан туруутай, хибэдэһэ хибэдэг мал эдижэ болохо.

⁴ Харин хибэдэһэ хибэдэг малһаа тэмэээ бү эдигты, юундэб гэхэдэ, хибэдэһэ хибэдэгшые хаа, харин аса туруугүй, тиимэһээ танда бузартай болоно. ⁵ Баһа алаг дааган хибэдэһэ хибэдэгшые хаа, харин аса туруугүйн тула танда бузартай байха. ⁶ Баһа туулай хибэдэһэ хибэдэгшые хаа, харин аса туруугүйн тула танда бузартай байха. ⁷ Тиигээд гахай аса туруутай байбашье, харин хибэдэһэ хибэдэггүй, тиимэһээ танда бузартай байха. ⁸ Тэдэнэй мяханһаа бү эдигты, хээдэньшые гар бү хүрэгты; танда бузартай байха.

⁹ Уһанай амигадһаа хэрбээтэй болон хашарһатай далайн ба голой амигадые таанадай эдихэдэ болохо. ¹⁰ Зүгөөр хэрбээгүй, хашарһагүй далайн ба голой уһан соо ажаמידардаг амигад танда бузартай байха. ¹¹ Тэдэ танда бузар буртаг болохо. Тэдэнэй мяхыень бү эдигты, үхэнэн бөөһөншые жэрхэн холуур ябагты. ¹² Бүхы уһанай хэрбээгүй, хашарһагүй амигад танда бузар буртагтай.

¹³ Шубуудһаа бүргэд, шара шубуун ба харсагые эдихэээ тэбшэгты. ¹⁴ Элеэ болон элдэб янза түрэлэй нашан эдижэ болохогүй. ¹⁵ Баһа элдэб янза түрэлэй хирээ бү эдигты. ¹⁶ Тэмээн шубуун, шара шубуун, хайлгана, элдэб янза түрэлэй харсага баһа эдихэ хэрэггүй; ¹⁷ тиигээд уули, тэмээн хяруул ба хара галуун; ¹⁸ хун шубуун, сахали ба хүхэ дэглээ шубуудһаа сээрлэгты. ¹⁹ Хилэн шубуун, суусагаалжан, бүбөөлжэн, харьһан баабгай шубуудһаа баһа сээрлэгты.

²⁰ Ямаршые дүрбэн хүлтэ амигад, жэгүүртэн, мүлхигшэд танда сээртэй юм. ²¹ Тиимэ болобошые, дүрбэн хүлтэ, жэгүүртэн, мүлхигшэдһөө гансал харайдагуудыень эдихэдэтнай болохо. ²² Харин тэжэн голёогой зүйл, тэжээр голёогой зүйл, хара голёогой зүйл, таршаагай зүйлнүүдые эдихэдэтнай болохо. ²³ Бүхы бэшэ дүрбэн хүлтэй, ниидэдэг, мүлхигшэд танда сээртэй.

²⁴Тэдээнһээ таанад бузартахат. Али нэгэн тэдээнэй үхэхэн бээдэнь хүрөө хаа, тэрэ хүн үдэшэ болотор бузартай байха. ²⁵Али нэгэн тэдээнэй һэеые үргөө хаа, тэрэ хүн хубсаһаа угааха ёһотой, харин үдэшэ болотор бузартай байха.

²⁶Үмаршье мал аса туруутай болобошье, турууниинь хахалбаригүй, хибэдэхэ хибэдэггүй байбал, тэрэ мал бузартай байха. Али нэгэн тэдээнэй ойро хүрөө хаа, тэрэ хүн үдэшэ болотор бузартай байха. ²⁷Баһа алибаа дүрбэн хүлтэ амитадһаа һабараараа ябадагуудыень танда бузартай юм. Али нэгэн тэдээнэй үхэхэн бээдэнь хүрөө хаа, тэрэ хүн үдэшэ болотор бузартай байха. ²⁸Али нэгэн тэдээнэй үхэхэн бээдэнь хүрөө хаа, тэрэ хүн хубсаһаа угааха ёһотой, тиигээд үдэшэ болотор бузартай байха, юундэб гэхэдэ тэдэ танда сэртэй юм.

²⁹Газар дээрэ мүлхигшэдһөө танда сэртэйнуудынь мана һохор, хулгана, гүрбэлэй зүйлнүүд болоно. ³⁰Тиигээд хүлтэ могой, гүрбэл, сүл газарай гүрбэл, эрөөн гүрбэл болон зурма баһа танда сэртэй юм. ³¹Эдэ бүгэдэ бүхы мүлхигшэдэй дундаһаа танда бузартай болоно. Али нэгэн тэдээнэй үхэхэн бээдэнь хүрбэл, тэрэ үдэшэ болотор бузартай байха. ³²Баһа тэдээнэй үхэхэн бэень али нэгэн модон һаба гү, али хубсаһан гү, али аяга шанага гү, бэшэшье хэрэглэдэг юмэн дээрэ унабал, тэрэнь бузартай болохо. Тэрэниие уһанда хээд, үдэшэ болотор байлгаад, арюудхаха хэрэгтэй. ³³Харин хэрбээ үхэхэн бэень шабар һаба руу унаа һаань, һаба соо байгша юмэниинь бузартай болохо. Тэрэ һабыеньшье эбдэгты. ³⁴Алибаа эдихэ эдөөн дээрэ тиимэ һабаһаа уһан адхараа һаань, тэрэнь бузартай болохо. Алибаа ууха ундан тиимэ бузартаһан һаба соо байгаа хаа, тэрэ бузартай гээшэ. ³⁵Баһа тэдэнэй үхэхэн бэһеһэнь юушье хаа, нэгэ юмэн дээрэ унаа һаань, тэрэ юмэниинь бузартай болохо. Пеэшэн ба шабар пеэшэн дээрэ унаа һаань, тэрэ эбдэгдэхэ ёһотой. ³⁶Зүгөөр булагууд болон уһатай худагууд бузарлагдангүй арюун зандаа үлэхэ. Харин тэдэнэй үхэхэн бээдэнь хүрэгшэ хүн бузартаха. ³⁷Хэрбээ үхэхэн амитан тариха таряан дээрэ унабал, тэрэ таряан бузартахагүй. ³⁸Зүгөөр тэрэ үхэхэн амитанай бэе уһаар норгоогдоһон үрэхэн дээрэ унаа һаань, тэрэнь танда бузартай байха.

³⁹Хэрбээ танай хоолдо ородог ямар нэгэн малай үхэхэдэ, тэрэнэй һээдэ хүрэхэн хүн үдэшэ болотор бузартай байха. ⁴⁰Хэн нэгэн малай һэе эдөө хаа, хубсаһаа угааха ёһотой, тэрэ хүн үдэшэ болотор бузартай байха.

⁴¹Газар дээгүүр мүлхидэг элдэб амитадые эдижэ болохогүй, тэдэ танда бузартай. ⁴²Олон хүлтэйшье, дүрбэн хүлтэйшье, гүзээн дээгүүрээ мүлхидэг, газар дээгүүршье мүлхидэг олон янзын амитадые бү

эдигты, бузартахат. ⁴³Өөрынгөө бэе мүлхидэг амитадаар бү бузарлагты. Тэдээнһээ боложо, өөрыгөө бү бузарлагты, бэеэ бү муухай болгогты. ⁴⁴Юундэб гэхэдэ, Би танай Эзэнтнайб: бэеэ арюудхагты, арюун сэбэр бологты, юундэб гэхэдэ, Би танай Эзэн гэгээнби; газар дээгүүр мүлхидэг амитадаар хүр хүлдэээ бү бузарлагты. ⁴⁵Танай Бурхантай болохын түлөө Египедэй газарһаа таанадые гаргаһан Эзэн Бурхантай гээшэб. Арюун сэбэр байгты, юундэб гэхэдэ Би – гэгээнби.

⁴⁶Энэ хуули адууһа мал, шубууд тухай, бүхы уһан соо ажамидардаг амитад тухай, бүхы мүлхидэг амитад тухай. ⁴⁷Энэ хуули бол бузартай бузаргүйень илгахын тухай, ямар амитадые эдижэ болохоб, ямарнуудыень эдижэ болохогүйб гэнэн тухай хуули болоно.

Түрэхэ тухай

12 ¹Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладхаба:

²– Израильшуудта хэлэ: Хэрбээ эхэнэрэй жэрмэһэн болоод, хүбүү түрөө хаань, тэрэ эхэнэр долоон хоногто бузартай байха; харынгаа юумэ үзэһэн шэнги бузартай байха. ³Наймадахи хоногто үхибүүнэй бэлгын үзүүрэй арһа хэндэхэ ёһотойт. ⁴Тэрэ эхэнэр гушан гурбан хоногто арюун нангин юумэнэй ойро хүрэхэгүй, мүргэлэй газарташые ошохогүй, бэеынгээ арюун сэбэр болотор гэртээ нууха ёһотой. ⁵Хэрбээ тэрэ эхэнэрэй басага түрөө хаань, хоёр долоон хоногто бузартай байха. Тэрэ эхэнэр жаран зургаан үдэр бэеынгээ арюун сэбэр болотор гэртээ нууха ёһотой. ⁶Арюудхалгын хоног хүсөөгөөд, тэрэ эхэнэр хүбүүнэйнгээ гү, али басаганайнгаа түлөө хурьга түгэс шатаалта үргэл болгон, залуу тагтаа шубуу гү, али түүтэй шубуу нүгэл сагааруулгын үргэл болгон, майхан хүмын үүдэндэ санаартада асаржа үгэхэ ёһотой. ⁷Санаарта тэрэениень Эзэндэ үргөөд, тэрэ эхэнэрые арюудхаха. Тэрэ үдэрһөө хойшо үхибүү түрэхэн эхэнэр арюун сэбэр гэжэ тоологдохо. Энэ хадаа нарайлалгын хуули болоно. ⁸Хэрбээ нарайлһан эхэнэр хурьга асарха шадалгүй байгаа хаа, хоёр залуу тагтаа шубуу гү, али хоёр түүтэй шубуу, нэгыень түгэс шатаалта үргэл болгон, нүгөөдыень нүгэл сагааруулгын үргэл болгон асараг. Санаартын арюудхалга хэхэдэнь, тэрэ үдэрһөө хойшо нарайлһан эхэнэр арюун сэбэр гэжэ тоологдохо.

Һэлхэ үбшэн тухай

13 ¹Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иимэ зарлиг буулгаба:

²– Хэн нэгэнэй бэеынь арһанда хабдар гү, али элдин гү, али толбо, яра шарха гараа хаань, Аһароон санаартада, үгышые хаа, хүбүүдэйнь нэгэндэ харуулха ёһотой. ³Санаарта бэеынь арһанда байһан

яра хараад, хэрбээ яра шархын үнэн сайхан байгаа хаань, хэрбээ ярын бэеын эдihэн байгаа хаань, энэ хэлхэ үбшэнэй яра шарха гэжэ тодо-руулха. Санаарта тэрэниен үзөөд, тэрэ хүниие бузартай гэжэ тунхаглаха. ⁴ Хэрбээ хүнэй бээдэ сагаан толбо гараад, саашаа мяха руунь ороогүй хаань, үбшэн газарайн үнэн сайгаагүй хаань, санаарта яратые долоон хоногто хааха ёхотой. ⁵ Долоодохи үдэртэ санаарта тэрэниие хараха ёхотой, шархань хубилаагүй хаань, саашаа хүжэрөөгүй хаань, тэрэниие санаарта үшөө долоон хоног соо хааха ёхотой. ⁶ Долоодохи үдэртөө санаарта тэрэ шархыень үзэхэ ёхотой, мүнөөхил зандаа байгаа хаань, тэрэ хүниие сэбэр гэжэ тоолохо, юундэб гэхэдэ, энэ элдин гээшэ, хубсаһаа угаагаад, сэбэр болохо ёхотой. ⁷ Хэрбээ санаартада ерээд, сэбэр гүүлэнэй хүүлээр, элдин саашаа бээдэн тараа хаань, тэрэ хүн хоёрдохёо санаартада ерэхэ ёхотой. ⁸ Санаартын үзэхэдэ, элдин бээдэн тараһан байбалнь, тэрэниие бузартай гэжэ тунхаглаха: энэ хэлхэ үбшэн гээшэ.

⁹ Хэрбээ хэн нэгэндэ хэлхэ үбшэнэй яра шарха бии болоо хаань, тэрэ хүниие санаартада асарха ёхотой. ¹⁰ Санаарта үзөөд, хэрбээ хабдарынь сагаан байгаа хаань, үнэниинь сайхан, хабдартань эдеэрлэн амиды мяхан байгаа хаань, ¹¹ энэ хадаа арһанайн үни болоһон хэлхэ үбшэн гээшэ; санаарта тэрэниие бузартай гэжэ тунхаглаад, хааха, юундэб гэхэдэ, тэрэ хүн бузартай болоно.

¹² Хэрбээ хэлхэ үбшэн хүжэрөөд, санаартанай харахада, үбшэн-тэниие толгойһоон эхилээд, хүл хүрэтэрн бүхы арһыень бүрхөөгөө хаань, ¹³ санаарта тэрэ үбшэн хүниие сэбэр гэжэ соносхохо, юундэб гэхэдэ, бүхы арһаниинь сагаан болоо: тиихэдэ сэбэр гэжэ тоологдохо. ¹⁴ Харин тэрэн эдеэрлэн амиды мяхантай байгаа хаань, тэрэниие бузартай гэжэ тоолохо. ¹⁵ Санаарта тэрэ эдеэрлэн амиды мяха хараад, бузартай гэжэ тунхаглаха; амиды мяхан арюун бэшэ: энэ хадаа хэлхэ үбшэн гээшэ. ¹⁶ Хэрбээ амиды мяханиинь хубилжа, сагаан үнгэтэй болоо хаань, санаартада харуулхаа ерүүжэг. ¹⁷ Санаарта хараад, яра шархынь сагаан үнгэтэй болоо хаань, санаарта тэрэ үбшэнтэниие сэбэр гэжэ соносхохо; тэрэ арюун гээшэ.

¹⁸ Хэрбээ хэн нэгэнэй бэеын арһандань эдеэрэтэй хабдар гараад, эдэгээ хаань, ¹⁹ тиигээд эдеэрэтэй хабдарай нуурида сагаан хабдар бии болоо хаань, али сагаан толбо гү, али улаабтар толбо гараа хаань, тэрэ хүн санаартада ерэхэ ёхотой. ²⁰ Санаарта хайса хараад, хэрбээ тэрэ толбо бэе руунь ороһон байгаа хаань, үнэнэй сайхан байгаа хаань, санаарта тэрэ хүниие бузартай гэжэ тунхаглаха. Юундэб гэхэдэ, энэ шархань эдеэрэтэй хабдар дээрэ бии болоһон хэлхэ үбшэнэй яра шарха

гээшэ. ²¹ Хэрбээ санаартын харахада, үһэниинь сагаан бэшэ, шархань эли бэшэ байгаа хаань, тэрэ хүниие санаарта долоон хоногто хаалгада байлгаха ёһотой. ²² Хэрбээ үбшэнтэнэй арһанда яра шархань ехээр хүжэрөө хаань, санаарта тэрэ хүниие бузартай гэжэ тунхаглаха: энэ хадаа хэлхэ үбшэн гээшэ. ²³ Хэрбээ тэрэ толбо саашаа хүжэрөөгүй хаань, энэ эдеэрэтэй хабдар гээшэ. Тиин санаартан тэрэ үбшэнтэниие арюун гэжэ тунхаглаха.

²⁴ Хэрбээ хэн нэгэнэй бээдэ шатанхай шарха байгаад, эдэгэһэн хууридань улаабтар гү, али сагаан толбо байгаа хаань, ²⁵ санаарта хараад, толбо дээрэхи үһэниинь сайһан, толбо арһа руунь ороһон байгаа хаа, энэ шатанхай шарха дээрэ бии болоһон хэлхэ үбшэн гээшэ. Санаарта тэрэ хүниие бузартай гэхэ. ²⁶ Хэрбээ санаартын харахада, толбо дээрэхи үһэниинь сайгаагүй, шархань саашаа мяха уруунь ороогүй, хүнэй харахада, эли бэшэ байгаа хаань, санаарта тэрээниие долоон хоногто хаалгада байлгаха ёһотой. ²⁷ Долоодохи хоногтоо санаартын тэрэниие харахадань, үбшэнэйнь хүжэржэ, арһан дээгүүрнь тарашан байгаа хаань, тэрэниие санаарта сэбэр бэшэ гэжэ тунхаглаха. Энэ хадаа хэлхэ үбшэнэй яра шарха гээшэ. ²⁸ Хэрбээ арһан дээрэхи толбонь саашаа хүжэрөөгүй, хүнэй харахада, эли бэшэ байгаа хаань, энэ хабдар шатангириһаа хубилһан шарха гээшэ. Санаарта тэрээниие арюун гэжэ сонсохохо, юундэб гэхэдэ, энэ хабдар шатангириһаа болоо.

²⁹ Хэрбээ эрэ хүнэй гү, али эхэнэрэй толгойдо, үргэн дээрэ яра шарха гараа хаань, ³⁰ санаартын тэрэ яра шархыень харахадань, мяха уруунь ороһон, үһэниинь шарабтар, нариихан болоһон байгаа хаань, санаарта тэдэниие бузартай гэжэ сонсохохо. Энэ хамуу үбшэн гээшэ, хүнэй толгойдо гү, али үргэн дээрэ гараһан хэлхэ үбшэн гээшэ. ³¹ Хэрбээ санаартын харахада, хамуугай яра шарха саашаа хүжэржэ, мяха уруунь ороогүй, үһэ үсөөн, халсагар байгаа хаань, санаарта хамуутай хүниие долоон хоногто хаалгатай байлгаха. ³² Долоодохи хоногто санаарта яра шархыень хараха, хэрбээ шархань саашаа хүжэрөөгүй, шарабтар үһэгүй, хамуу арһа руунь ороогүй байгаа хаань, ³³ хамуутай хүнэй үһыень хайшалха, харин элдин яра шархатай газартань хайшалхагүй. Санаарта хамуутай хүниие долоон хоногто хаалгатай байлгаха. ³⁴ Долоодохи үдэртөө санаарта хамуугай яра хараха, хэрбээ элдин саашаа хүжэрөөгүй, арһа уруунь ороогүй байгаа хаань, санаарта тэрэниие сэбэр гэжэ сонсохохо. Хубсаһаа заагагүй угааха ёһотой, тигээд сэбэр арюун болохо. ³⁵ Хэрбээ арюудхалгын хүүлээр арһандань хамуугай ехээр хүжэрөө хаань, ³⁶ санаарта тэрэ хүнэй хамуунь ехээр хүжэрөө гэжэ харахадаа, шарабтар үһэ бү бэдэрэг, юундэб гэхэдэ, тэрэ

хүн бузартай. ³⁷ Хэрбээ хамуу тэрэл зандаа байгаа хаань, дээрэнь хайн үхэн ургажа эхилжэ байгаа хаань, элдин үбшэниинь арилаа гээшэ, тэрэ хүн сэбэр. Санаарта тэрэниие сэбэр гэжэ тунхаглаха.

³⁸ Хэрбээ эрэ хүнэй гү, али эхэнэр хүнэй бэеын арһанда сагаан толбонууд байгаа хаань, ³⁹ Санаартын харахада, сагаан толбонууд бүүдэгэр болоод байгаа хаа, энэ арһандань тараһан хамуу гээшэ, тэрэ хүн сэбэр гэжэ тоологдохо. ⁴⁰ Хүн иихэдээ арюун гэжэ тоологдохо.

⁴¹ Хэрбээ али нэгэнэй толгойн үһэниинь урдаа унаад, халзан болоо хаань, тэрэ халзан малаан гээшэ: тэрэ сэбэр гэжэ тоологдохо. ⁴² Хэрбээ духын халзан дээрэ гү, али сохын халзан дээрэ сагаа улаан толбо бии болоо хаа, тэрэ газарта хэлхэ үбшэн бии болоо гэжэ тоологдохо. ⁴³ Санаарта тэрэниинь хараад, халзан газартань сагаан гү, али улаабтар үнгэтэй хабдар байгаа хаань, арһанай хэлхэ үбшэндэ адли, ⁴⁴ тэрэ хэлхэ үбшэнтэй бузартай хүн гээшэ. Санаарта тэрэниие бузартай гэжэ сонсохо.

⁴⁵ Тэрэ яра шархатай хэлхэ үбшэнтэн хахарһан хангириһан хубсаһа үмдөөд, тархи нүсэгэн, аман хүрэтэрөө нюураа хаагаад: «Бузартайб! Бузартайб!» – гэжэ хашхарха ёһотой. ⁴⁶ Тэрэ хүн бүхы үдэрнүүдтэ, шархын байгаа сагта, арюун бэшэ гэжэ тоологдохо ёһотой, тэрэ хүн бузартай, тиимэнэ тэрэ хүн байраһаан холо, амяараа байрада байха ёһотой.

⁴⁷ Хэрбээ хэлхэ үбшэнэй яра шарха ноһон гү, али маалинга хубсаһанда няалдаад, ⁴⁸ үгышье хаа, маалинга гү, ноһон утаһанай утаашадань гү, хүндэлэндэнь гү, арһанда гү, али арһаар хэһэн юмэндэ няалдаад, ⁴⁹ ногообтор гү, али улаабтар үнгэтэй байгаа хаань, арһандань, хубсаһандань, арһаар хэһэн юмэнүүдтэнь няалдаһан байгаа хаань – энэнь хэлхэ үбшэнэй яра шарха гээшэ. Тэрэниие санаартада харуулха хэрэгтэй. ⁵⁰ Санаарта хараад, яра шарха халдаһан юмэнүүдыень долоон хоногто ондоо тээ байлгаха ёһотой. ⁵¹ Долоодохи үдэртөө санаарта тэрэ халдаһан юмэнүүдыень хараад, хэрбээ тэрэ шархын хубсаһанда гү, али утаашаа ба хүндэлэн утаһандань тараад байгаа хаань, тэрэ хоротой хэлхэ үбшэн, бузартай яра шарха гээшэ гэхэ. ⁵² Тэрэ хүн үмдэһэн бүхы хубсаһаяа шатааха ёһотой. Бүхы хубсаһаниинь ноһоншье, маалингашье, арһаншье байг, утаашаа болон хүндэлэн утаһанииньшье галда шатаагдаха ёһотой, юундэб гэхэдэ, хоротой хэлхэ үбшэнэй яра шарха халдаһан байна.

⁵³ Хэрбээ санаартын харахада, яра шархань хубсаһандань, нэхэлгын утаашаа болон хүндэлэн утаһандань, арһан юмэндэнь ехээр тараагүй байгаа хаань, ⁵⁴ санаарта яра шархатай юмэнүүдыень угаалгаад, долоон

хоногто аминдань хадагалаад байлгаха. ⁵⁵Хэрбээ санаартын харахада муухай болоhon хубсаһа угааһанай һүүлээр яра шархань үшөө хубилаагүй, саашаа дэлгэрээшьегүй байгаа хаань, газаа, дотороошье эдигдэһэн байг, тэрэ юумэн бузартай, тэрээнине галда шатааха хэрэгтэй. ⁵⁶Хэрбээ санаартын харахада, угааһанай һүүлээр яра шархань эли бэшэ болоод байгаа хаань, санаарта тэрэ бүдэй, арһанай хуби, утаашаа гү, хүндэлэн гү утаһа таһалжа абаг. ⁵⁷Хэрбээ яра шархын толбо дахяад хубсаһанда гү, али утаашаа гү, хүндэлэн утаһанда гү, али арһан зүйлдэ бии болоо хаань, тэрэ һүжэрһэн яра шарха гээшэ: яра шархатай, юумые галдаха хэрэгтэй. ⁵⁸Хэрбээ хубсаһа гү, али утаашаа болон хүндэлэн утаһа гү, али арһан зүйл угааһанай һүүлээр, яра шархань халаашье хаань, тэдэниие дахин угааха хэрэгтэй, тиихэдээ тэдэнь арюун бузаргүй болохо.

⁵⁹Энэ хадаа ноохон хубсаһанда гү, али маалинга хубсаһанда гү, али утаашаа болон хүндэлэн утаһанда гү, али нэгэ арһан зүйлдэ гараһан, хэлхэ үбшэнэй яра шарха тухай, ямар ёһоор тэдэ бузартай, бузаргүй гэжэ тунхаглагдаха ёһотой тухайнь хуули болоно.

Хэлхэ үбшэнһөө арюудхалга

14 ¹Эзэн Моисейдэ айладхаба:

²– Хэлхэ үбшэнтэниие арюун болгохо тухай тогтоол хуули иимэ: нэн түрүүн үбшэнтэниие санаартада асарха ёһотой. ³Санаарта хотон хүрезэнэй газаа гараад, үзэхэ, хэрбээ хэлхэ үбшэнтэй хүнэй хэлхэ үбшэниинь эдэгээд байбал, ⁴санаартын захиралтаар арюудхаха хүнэй түлөө хоёр амиды сэбэр шубуу, хуша модо, улаан утаһа, эссооб абаха ёһотой. ⁵Тиигээд санаартын захиралтаар шабар амһарта соо урдажа байһан уһанһаа хээд, дээрэнь нэгэ шубууень алаха ёһотой. ⁶Тэрэ санаарта амиды шубуу, хуша модо, улаан утаһа болон эссооб абаад, бүгэдыень урдажа байһан уһан дээрэ алагдаһан шубуунай шуһанда норгоохо. ⁷Тиигээд арюудхагдажа байһан хүниие долоо дахин сүршэжэ, сэбэр болоо гэжэ хэлээд, амиды шубууень талада табиха ёһотой.

⁸Арюудхагдажа байһан хүн хубсаһаа угаагаад, бүхы үһөө абхуулаад, бээе уһаар угааһанай һүүлээр сэбэр болоод, буудалдаа орохо ёһотой. Зүгөөр тэрэ хүн өөрынгөө майханай газаа тээнэ долоон хоног соо байха ёһотой. ⁹Долоодохи үдэртөө тэрэнь хамаг үһөө хюһажа, толгойгоо, хахалаа, нюдэнынгөө хүмэдхэ, бүхы үһөө абажа, хубсаһаа угаажа, бээе уһаар угаагаад, сэбэр болохо ёһотой.

¹⁰Наймадахи үдэртөө тэрэ хүн хоёр зэмдэг дутагдалгүй эрэ хурьга, нэгэ зэмдэггүй эмэ хурьга, тиигээд талхан үргэл бүтээхын түлөө тоһотой холиһон эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил абаха ёһотой.

¹¹Тиигээд арюудхагша санаарта тэрэ арюудхагдажа байһан хүниие эдэ юумэнүүдтэйнь Эзэнэй үмэнэ майхан хүмын үүдэнэй дэргэдэ байлгаха.

¹²Санаарта нэгэ эрэ хурьга, нэгэ лоог хэмжүүрэй тоһо абаад, тэдэниие гарза харюулгын үргэл болгон, Эзэнэй үмэнэ дэлгэхэ ёһотой.

¹³Тиигээд нүгэл наманшалгын болон түгэс шатаалта үргэлэй мал үүсэлэн гаргадаг нангин газарта тэрэ хурьгаа гаргаха ёһотой, юундэб гэхэдэ, энэ гарза харюулгын үргэл хадаа нүгэл сагааруулгын үргэл мэтэ санаартын хубита юм, энэ хадаа аргагүй ехэ нангин зүйл мүн.

¹⁴Мүн тэрэшэлэн санаарта гарза харюулгын үргэлэй шуһанһаа абаад, арюудхагдажа байһан хүнэй баруун шэхэнэйнь үзүүртэ, баруун гарайнь эрхыдэ, тиигээд баруун хүлэйнь эрхыдэ түрхихэ ёһотой. ¹⁵Санаарта оливын тоһонһоо абаад, өөрынгөө зүүн гарай альган дээрэ адхаха ёһотой. ¹⁶Тиигээд санаарта баруун гарайнгаа хургые тоһондо дүрөөд, хургаараа Эзэнэй үмэнэ тоһоор долоо дахин сүршэхэ ёһотой. ¹⁷Санаарта гарайнгаа альган дээрэхи үлэһэн тоһонһоо арюудхагдагша хүнэй баруун шэхэнэйнь үзүүртэ, баруун гарайнь эрхыдэ ба баруун хүлэйнь эрхыдэ: гарза харюулгын үргэлэй шуһа түрхиһэн газарнуудтань түрхихэ ёһотой. ¹⁸Тиигээд санаарта гарайнгаа альган дээрэ үлэһэн тоһоёо арюудхагдагша хүнэй толгойдо түрхижэ, арюудхаха ёһотой.

¹⁹Энэ мэтээр санаарта нүгэл сагааруулгын үргэл үргэжэ, арюудхагдагша хүниие бузарһаань арилгаһанай хойно, түгэс шатаалта үргэлэй мал үүсэлхэ. ²⁰Мүн тэрэшэлэн санаарта түгэс шатаалта үргэл үргөөд, талхан үргэл үргэлэй шэрээ дээрэ үргэжэ, санаартын тэрэниие арюудхахадань, тэрэ хүн сэбэр болохо ёһотой.

²¹Хэрбээ тэрэ хүн үгытэй, шадалгүй байгаа һаа, нүгэлөө сагааруулха нэгэ үргэгдэхэ эрэ хурьга гарза харюулгын үргэл болгон, оливын тоһотой холиһон эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил үргэл болгон, тиигээд нэгэ лоог хэмжүүрэй оливын тоһо абаг. ²²Баһа тиигээд өөрынгөө шадалаараа хоёр түүтэй шубуу гү, али хоёр залуу тагтаа шубуу: нэгыень нүгэл сагааруулгын үргэл болгон, нүгөөдыень түгэс шатаалта үргэл болгон асараг.

²³Тэрэ хүн тэдэ бүгэдыень арюудхалгын наймадахи үдэртэ санаартада майхан хүмын үүдэнэй дэргэдэ Эзэнэй үмэнэ асарха ёһотой.

²⁴Санаарта гарза харюулгын үргэл болохо хурьга, нэгэ лоог хэмжүүрэй оливын тоһо абаад, тэдэниие Эзэнэй үмэнэ дэен дэлгэхэ ёһотой. ²⁵Тиигээд гарза харюулгын үргэл болохо хурьга гаргаад, санаарта гарза харюулгын үргэлэй шуһанһаа абаад, арюудхагдажа байһан хүнэй баруун шэхэнэйнь үзүүртэ, баруун гарайнь эрхыдэ, тиигээд баруун хүлэйнь эрхыдэ түрхихэ ёһотой. ²⁶Санаарта тоһонһоо зүүн гарайнгаа альган

дээрэ адхаад, ²⁷ тэрэ зүүн гарайнгаа альганһаа Эзэнэй үмэнэ долоо дахин сүршэхэ ёһотой. ²⁸ Тиигээд санаарта альган дээрэхи тоһонһоо арюудхагдагша хүнэй баруун шэхэнэйн үзүүртэ, баруун гарайн эрхыдэ, баруун хүлэйн эрхыдэ: гарза харюулгын үргэлэй шуһа түрхийһэн газарнуудтань түрхихэ ёһотой. ²⁹ Мүн тэрэшэлэн санаарта үлэһэн альган дээрэхи тоһоёо арюудхагдажа байгаа хүнэй нүгэлыень наманшалан адхаха ёһотой. ³⁰ Тэрэ арюудхагдагша хүнэй шадалаараа хүргэһэнһөөнь нэгэ түүтэй шубуу гү, али нэгэ тагтаа шубуу асарха ёһотой. ³¹ Тэрэнэй хабаараа хүргэһэнһөөнь нэгыень нүгэл сагааруулгын үргэл болгон, нүгөөдыень түгэс шатаалта үргэл болгон талхан үргэлтэй сугтань үргэжэ, санаарта арюудхагдагшые Эзэнэй үмэнэ арюудхаха ёһотой.

³² Энэ хадаа мүнэггүй ядуу байһан хэлхэ үбшэнтэниие яжа арюудхахын тухай тогтоол хуули болоно.

Гэрэй хэрэгсэлнүүд дээрэ бури тараха тухай

³³ Тиигээд Эзэн Моисей Аһароон хоёрто айлдхаба:

³⁴ – Эзэлүүритнай болгожо Минии үгэһэн Хананһаанай газарта таанадай ороходо, Би танай эзэлүүрийн газарай гэрнүүдтэ бури дэлгэрүүлхэб. ³⁵ Тиихэдэнь тэрэ гэрэй эзэниинь: «Минии гэртэ ямаршьеб даа нэгэ бури бии болоо», – гэжэ санаартада ошоод, мэдүүлхэ ёһотой. ³⁶ Санаарта тэрэ гэртэ бури үзэхээе орохоһоо урид, «гэрээ хоһологты», – гэжэ захиралта үгэхэ ёһотой, юундэ тиинэб гэхэдэ, гэр соохи бүхы юумэниинь бузарлагдахагүйн түлөө гээшэ. Тэрэнэй һүүлдэ санаарта гэр харахаяа ерэхэ. ³⁷ Хэрбээ санаартын тэрэ бури харахадань, тэрэ ногообтор ба улаабтар хонхорнууд болоод, хана руунь гүн ороһон байгаа хаань, ³⁸ санаарта үүдээрнь гэрһэнь гараад, долоон хоногто тэрэ гэрые хааха ёһотой. ³⁹ Санаарта долоодохи үдэрөө дахин ерээд үзэхэ, хэрбэээ бурийн гэрэй ханаар дэлгэрээд байгаа хаань, ⁴⁰ санаарта тэрэ гэмтэһэн шулуунуудыень хобхолжо абаад, хотоһоо гадна, нэгэ бузартай газарта хаяха ёһотой. ⁴¹ Харин гэрэй зосоохиинь бүхыдэнь хюһаад, тэрэ хюһадаһыень хотоһоо гадна нэгэ бузартай газарта хаяха ёһотой. ⁴² Тиигээд ондоо шулуу абажа, тэдэ шулуунай орондонь оруулаад, ондоо шабадаг юумээр тэрэ гэр шабаха ёһотой.

⁴³ Хэрбэээ хэдышье шулууень абажа, хюһаад, шабаһанай һүүлдэ, бурийн тэрэ гэртэ дахин гаража, ургаа хаань, ⁴⁴ санаарта ерээд, хараха ёһотой. Хэрбээ бурийн гэр дотор дэлгэрээ хаань, тэрэ гэрые химэлхэ хортой бури гээшэ, тэрэ гэр бузартай болоно. ⁴⁵ Тэрэ гэр, шулуу, модыень шабаһан шабарыень эбдэжэ, хотоһоо холо абаашажа, муухай газарта хаяха хэрэгтэй.

⁴⁶Тэрэ гэрэй хаагдаһан сагта досоонь ороһон хүн үдэшэ болотор бузартай байха. ⁴⁷Тэрэ гэртэ унтаһан хүн хубсаһаа угааха ёһотой, тэрэ гэртэ эдеэлһэн хүн баһа хубсаһаа угааха ёһотой.

⁴⁸Харин санаартын ерээд үзэхэдэнь, тэрэ гэр соохи бурынь шабаһанай һүүлээр гэр соо дэлгэрээгүй байгаа хаань, санаарта тэрэ гэрые арюун гэжэ тунхаглаха ёһотой, юундэб гэхэдэ, бурынь халаад байна. ⁴⁹Тиигээд тэрэ гэрые сэбэр болгохын түлөө хоёр шубуу, хуша модо, улаан утаһа ба эссооб абаха ёһотой. ⁵⁰Нэгэ шубууень булагай уһатай шабар амһарта дээрэ алаха ёһотой. ⁵¹Тиигээд хуша модо ба эссооб, улаан утаһа болон амиды шубууень абаад, булагай уһанда норгоод, тэрэ гэр долоо дахин сүршэхэ ёһотой. ⁵²Тэрэшэлэн шубуунай шуһаар, урдажа байһан булагай уһаар, амиды шубуугаар, хуша модоор, эссооб болон улаан утаһаар тэрэ гэр сэбэрлэгдэхэ. ⁵³Тиигээд тэрэ амиды шубууе хотоһоо холо, хээрэ газарта абаашажа, табиха хэрэгтэй. Энэ мэтээр тэрэ гэр арюудхагдаад, сэбэр болохо.

⁵⁴Энэ хадаа али нэгэ яра шарха, бужуу хамуу тухай тогтоол хуули гээшэ: али нэгэ хубсаһанда халдаһан яра шарха, гэр соохи бури, хэлхэн хабдар, элдин ба толбонууд тухай тогтоол хуули мүн. ⁵⁵Энэнь юумэнэй бузартай гү, али сэбэр байһые тогтоохын тула үгтэнэ. ⁵⁶Энэнь халдабаритай арһанай үбшэнгүүд болон буриин тушаа дүримүүд мүн.

Бэеын бузарнууд тухай

15 ¹Эзэн Моисей Аһароон хоёрто үгүүлбэ:
²– Израильшуудта сонсохожо, хэлэгты: хэрбээ хэн нэгэнэй бэеһэнь эдеэрэ гараа хаань, тэрэ эдеэрэһээ боложо хүн бузартай гэжэ тоологдохо. ³Хүнэй бэеһэнь гараһан эдеэрын бузар тухай: хүнэй бэеһээ эдеэр гаража үргэлжлөөшье хаа, гарахаяа болёошье хаа, илгаагүй, хүн бузарлагдаба гээшэ.

⁴Эдеэрэ гаража байһан хүнэй унтариньше бузартай, һууһан газарынше бузартай. ⁵Хэрбээ али нэгэн унтаридань хүрөө хаа, хубсаһаа, бээ уһаар угааха ёһотой, тиигээд үдэшэ болотор тэрэ хүн сэбэр бэшэ гэжэ тоологдохо. ⁶Хэн нэгэн бэеһээ эдеэрэ гарадаг хүнэй һууһан юумэн дээрэ һуугаа хаа, хубсаһаа, бээ уһаар угааха ёһотой, тиигээд үдэшэ болотор бузартай байха.

⁷Хэн нэгэн бэеһээ эдеэрэ гарадаг хүнэй бээдэнь хүрөө хаа, тэрэ хубсаһаа, бээ уһаар угааха ёһотой, тиигээд үдэшэ болотор бузартай байха.

⁸Хэрбээ бэеһэнь эдеэрэ гарадаг хүнэй сэбэр хүн руу нёлбоо хаань, тэрэ хүн хубсаһаа, бээ уһаар угаагаад, үдэшэ болотор бузартай байха.

⁹Бэеһээн эдеэрэ гарадаг хүнэй хууһан хууриһынь бузартай. ¹⁰Хэн нэгэн тэрэ хүнэй доро байһан юумэндэнь хүрөө һаа, үдэшэ болотор бузартай байха. Баһа тэрэ юумэнүүдтэнь гараа хүргэһэн хүн хубсаһаа угааха ёһотой, тиигээд бэеэ уһаар угааг, тиимэ хүн үдэшэ болотор бузартай байха.

¹¹Эдеэрэ гарадаг хүнэй гараа угаангүй хүндэ хүрөө һаань, тэрэ хүн хубсаһаа угааха ёһотой, бэеэ уһаар угааг, тэрэ үдэшэ болотор бузартай байха.

¹²Эдеэрэ гарадаг хүнэй шабар амһартада хүрөө һаань, тэрэ амһартыень бута сохихо хэрэгтэй. Хэрбээ модон амһарта һаань, уһаар угааха хэрэгтэй.

¹³Эдеэрэ гарадаг хүнһөө эдеэрэнь гарахаа болёо һаань, арюудхалгын долоон хоног тоолоод, хубсаһаа угааха ёһотой, бэеэ булагай урдажа байһан уһаар угаагаад, сэбэр болохо. ¹⁴Наймадахи үдэртөө хоёр залуу тагтаа шубуу, хоёр түүтэй шубуу Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ Эзэнэй үмэнэ асаржа, санаартада үгэхэ ёһотой. ¹⁵Санаарта шубуудһаа нэгыень шэлэжэ, нүгэл сагааруулгын үргэл болгон үргэхэ, бэшэ шубуудыень түгэс шатаалта үргэл болгон үргэхэ. Тиигэжэ санаартан эдеэрэ гаран бузарлагдаһан хүниие Эзэнэй үмэнэ арюудхуулан хүлисүүлхэ юм.

¹⁶Хэрбээ хэн нэгэнэй үрэнэнэйнь гараа һаа, тэрэ хүн бүхы бэеэ угааха ёһотой, тэрэ үдэшэ болотор бузартай байха. ¹⁷Элдэб хубсаһандань, элдэб арһанда үрэнэнэйнэ уһаа һаа, тэдэнээ угааха ёһотой, тэрэ үдэшэ болотор бузартай байха. ¹⁸Хэрбээ эрэ хүн эхэнэртэй хэбтээд, ехээр үрэнэеэ гараа һаа, тэрэ бэеэ угааха ёһотой, үдэшэ болотор тэрэ бузартай байха.

¹⁹Хэрбээ эхэнэрһээ һарынхиин гараа һаань, тэрэ долоон хоногто һарынхиин гарахаа болитор хууха ёһотой, хэн нэгэн тэрээндэ дүтэ хүрөө һаа, үдэшэ болотор бузартай байха.

²⁰Тэрэнэй хэбтэһэн унтаринь һарынхиин гарахаа болитор бузартай, юун дээрэ хуунаб, тэрэнь баһа сэбэр бэшэ. ²¹Хэн нэгэн унтаридань хүрөө һаа, хубсаһаа, бэеэ угааха ёһотой, үдэшэ болотор тэрэ сэбэр бэшэ. ²²Хэн нэгэн тэрэ эхэнэрэй хууһан юумэндэнь хүрөө һаа, бэеэ, хубсаһаа угааха ёһотой, үдэшэ болотор тэрэ хүн бузартай. ²³Хэн нэгэн тэрэнэй унтариин нэгэ юумэндэнь хүрөө һаа, хууһан хууридань байһан юумэндэнь хүрөө һаа, тэрэ хүн үдэшэ болотор сэбэр бэшэ.

²⁴Хэрбээ тэрэ эхэнэрэй үбгэнтэеэ унтаа һаа, эрэн долоон хоногто бузартай байха, ямаршыё унтарида тэрэ хүнэй унтаа һаань, тэрэнь бузарлагдаха.

²⁵ Хэрбээ эхэнэр харынгаа юумэнэй болзорһоо урид гү, али һүүлдэ удаан хэды хоногто байгаа хаань, үгышые наа, харын юумэнь болзорһоонь удаан болоо хаань, тиимэ эхэнэр тэрэнэй үнгэртэр сэбэр бэшэ. ²⁶ Эхэнэрэй юумэнэйнь гаража байха үедэ ямаршые унтарида унтаа хаань, тэрэнь сэбэр бэшэ. Харынгаа юумэнэй гараха үедэ унтаринь арюун бэшэ байдаг, тэрээндэл адли унтаринь арюун бэшэ. Ямар юумэн дээрэ һуугааб, тэрэнь баһал сэбэр бэшэ. ²⁷ Хэн нэгэн тэрэ эхэнэрэй унтаридань гү, али юумэндэнь хүрөөб, тэрэ хүн хубсаһаа, бээе угааха ёһотой, тиигээд үдэшэ болотор сэбэр бэшэ байха.

²⁸ Тэрэ эхэнэр харынгаа юумэнэй үнгэрхэдэ, долоон хоногой һүүлдэ сэбэр болохо. ²⁹ Наймадахи үдэр хоёр залуу тагтаа шубуу гү, али хоёр түүтэй шубуу майхан хүмын үүдэндэ, санаартада асаржа үгэхэ ёһотой. ³⁰ Санаарта тэрэ шубуудай нэгыень нүгэл сагааруулгын үргэл болгон үргэхэ, нүгөөдыень түгэс шатаалта үргэл болгон үргэхэ. Тиигээд санаарта эхэнэрэй харынхиин гоожожо бузарлуулһан юумэнһээнэ Эзэнэй үмэнэ арюудхаха.

³¹ Израильшуудые бузарһаа зайлуулагты. Тэдэ бузартажа бү үхэг, тэдэнэй дунда байһан Минии гэр байра бү бузарлаг.

³² Энэ амиды бөөһээнэ эдеэрын гараһанай, харын юумэнэй гараһаа боложо, бузартаһан хүн тухай тогтоол хуули. ³³ Харын юумэнһэе боложо гү, али ондоо шалтагаанһаа шуһаа гаража, зободог эрэ эхэнэр ба арюун бэшэ эхэнэртэй унтаад, үбгэнэйнэ бузартай болоһон тухай тогтоол хуули гэшэ.

Арюудхалгын үдэр

16 ¹ Аһароной хоёр хүбүүдэй Эзэнэй галда дайруулагдаад, наһа барахадань, ² Эзэн Моисейдэ иигэжэ үгүүлбэ:

– Аһароон ахадаа хэлээрэй: дуратай сагтаа һүмын нангин газар руу халхабшын саана, хэлсээнэй ханзын хушалтада бү дүтэлэг, юуб гэхэдэ, үхэлдэ дайрагдажа болохо – хаалта дээгүүрнь үүлэн шэнгээр бии боложо байхаб.

³ Аһароон нангин ордон руу ороо наа, нүгэл сагааруулгын үргэлдэ тугал үргэлтэй, түгэс шатаалта үргэлэй хонитой орохо ёһотой. ⁴ Бээе уһаар угаагаад, түрүүн маалинга дотор хубсаһа үмдэхэ, маалингаа бүһөөр бүһэлхэ, дээрэһээнэ нангин маалинга ута самса үмдэхэ ёһотой, дээрээ маалинга кидар малгай үмдэг – эдэ бүгэдэ нангин хубсаһан болоно. Эдэ хубсаһаа үмдэхэдөө, бээе сэбэрээр угаагаад, үмдэхэ ёһотой. ⁵ Бүхы израильшуудай нэрэһээ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ хоёр тэхэ абаг, нэгэ хуса түгэс шатаалта үргэлдэ зорюулжа абаг.

⁶ Аһароон нүгэл сагааруулгын үргэлдэ тугал асараг, тиигээд өөрыгөө, өөрынгөө гал гуламта арюудхаха ёһотой. ⁷ Аһароон тэдэ хоёр тэхэ-нүүдээ Эзэнэй үмэнэ майхан хүмын үүдэндэ байлгаад, ⁸ жээрэб хаяха: алинь Эзэндэ зорюулагдахаб, алинь табилгатын болохоб. ⁹ «Эзэндэ зорюулагдаха» гэһэн жээрэб бууһан тэхээ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргэхэ ёһотой.

¹⁰ «Табилгатын болохо» гэһэн жээрэбтэй тэхээ Эзэнэй үмэнэ байлгаад, дээрэнь нүгэл арюудхалгын ёһолол бүтээгээд, сүл губи руу сүлөө (хүнэй ябашагүй элһэн губьяр тэдээнэй хуули буса ябадал аашыень бээдээ даагаад ябахыень) табиха ёһотой.

¹¹ Аһароон нүгэлэйнгөө түлөө тугал асараад, нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргөөд, өөрыгөө, өөрынгөө гэр бүлэ сагааруулха. ¹² Тиигээд Эзэнэй үмэнэ байһан үргэлэй шэрээһээ согой амһарта соо дүүрэн улаан сог абаад, дүүрэн адха сан санзай адхаад, халхабшын саана орохо. ¹³ Эзэнэй үмэнэ сан санзай ууюулхадань, хэлсээнэй ханзын дээрэхи арюудхалгын хушалта дээгүүр утаан дэлгэрхэ, ууяха ёһотой, үгы наа, тэрэтнай үхэжэ болохо. ¹⁴ Тугалай шуһаар хургаараа арюудхалгын хушалтын зүүн тала руунь, мүн арюудхалгын хушалтын урдаһаань долоо дахин сүршэхэ. ¹⁵ Тиигээд арад зоной нүгэл сагааруулгын үргэл болгон тэхын амиинь таһалха. Халхабшын саана шуһыень оруулаад, тугалай шуһаар юу хээб, тэрээн шэнгээр бүтээгээд, – арюудхалгын хушалта дээрэнь, урдань сүршэхэ. ¹⁶ Иигээд нангин газараа израильшуудай бузар булай юумэнһээн, нүгэл хилэнсэһээн, гэмтэ ябадалһаань сагааруулха. Энэ мэтын ёһоор тэдээнэй муухай бузарай дунда байһан, майхан хүмые баһа иигэжэ арюудхаха ёһотой. ¹⁷ Майхан хүмэ руу арюудхаха гэжэ ороходонь, нэгэшье хүн тэндэһээ гаратарынь майхан хүмэ соо байха ёһогүй. Тиигээд тэрэ өөрыгөө, өөрынгөө гал гуламтые, израильшуудые арюудхаха ёһотой. ¹⁸ Эзэнэй үмэнэ байһан үргэлэй шэрээ арюудхаад, тугалай болон тэхын шуһа бүхы эбэрнүүдтэнь үргэхэ. ¹⁹ Дээрэнь шуһаар хургаараа долоо дахин сүршөөд, израильшуудые бузарһаань сэбэрлээд, арюудхаха.

Нүгэл сагааруулгын тэхэ

²⁰ Нангин газар, майхан хүмэ, үргэлэй шэрээ эдэ бүгэдые арюудхахын тула ёһолол бүтээгээд, Аһароон нэгэ амиды тэхэ асарха. ²¹ Аһароон хоёр гараа тэрэ тэхын тархи дээрэ табяад, израильшуудай бүхы хуули буса, гэмтэ ябадалнуудыень, бүхы нүгэлыень наманшалаад, тэхын тархи дээрэ тээгээд, тэрээнээ харууһалагша хүнтэй сүл губи руу табижархиха. ²² Тэрэ тэхэ хүнэй бүхы хуули буса ябадалнуудыень

бээдээ шэнгээгээд, амитан зоной ябашагүй газар руу абаашаха. Тиигээд тэрэ тэхэ сүл губи руу табигдаха ёһотой. ²³ Аһароон майхан хүмэ руу ороод, нангин ордоной дотоодо таһалгада ороходоо үмдэһэн маалинга хубсаһаа тайлаад, тэндээ орхёод, ²⁴ бээ нангин газарта уһаар угаагаад, хубсаһаа үмдөөд, гараха. Тиигээд өөрынгөө түлөө, арад зонойнгоо түлөө түгэс шатаалта үргэл үргөөд, өөрыгөө, арад зоноо арюудхаха. ²⁵ Харин нүгэл сагааруулгын үргэлэй өөхыень үргэлэй шэрээ дээрэ галдаха ёһотой. ²⁶ Табилгатын тэхые абаашаһан хүн хубсаһаа, бээ уһаар угааһанайнгаа һүүлдэ байрадаа орохо ёһотой. ²⁷ Харин нүгэл сагааруулгын үргэлдэ зорюулагдаһан тугал тэхэ хоёрой шуһаар нангин газары арюудхаад, мяхыень хүнэй байраһаа холо абаашаад, арһатайнь, мяхатайнь, шабаһатайнь галда шатааг. ²⁸ Галдаһан хүн хубсаһаа, бээ уһаар угаагаад, байрадаа орохо ёһотой.

²⁹ Энэ хадаа танда мүнхэ зар зарлиг болог: долоо һарын арбанда сэдхэлээ номгодхожо байгты, юмэ бү хэгты танай дунда һууһан уул болон ерүүл зоншье ямаршье юмэ бү хэг. ³⁰ Юундэб гэхэдэ, энэ үдэр таанадые арюудхана, Эзэнэй үмэнэ сэбэр байхынтнай түлөө таниие бүхы нүгэл хилэнсэгһээтнай сагааруулна. ³¹ Энэ хадаа түгэс амаралтын суббото болоно. Сэдхэлээ тайбшаруулагты. Энэ бол мүнхэ захя зарлиг гээшэ. ³² Арюудхалгын ёһолол бүтээхэдэ, эсэгынгээ орондо мүргэл хэхэ гэжэ тоһоор түрхюулэн һахил хүртэһэн санаарта хэхэ ёһотой. Нангин маалинга хубсаһаа үмдөөд, ³³ нангин газараа, майхан хүмэ, үргэлэй шэрээ, санаартанаа, арад зоноо арюудхаха. ³⁴ Энэ хадаа танда мүнхэ захя зарлиг болог: жэлэй нэгэ дахин израильшуудые бүхы нүгэл хилэнсэһээн арюудхаха гэһэн Эзэнэй хэлэһэн зарлигаар Моисей бүтээбэ ха.

Үргэлнүүд тухай

17 ¹ Эзэн Моисейдэ үгүүлхэдэ, иигэжэ айладхаба:
² – Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ, бүхы израильшуудта соносхон, иигэжэ хэлээрэй: Эзэн иимэ зарлиг буулгана: ³ Хэрбээе израильшуудай али нэгэнэй отог буусадаа тугал гү, али хони гү, үгы һаа, ямаа гаргаад, али хэн нэгэнэй отог буусын газар тээн үүсэ гаргаад, ⁴ Эзэнэй байрын үмэнэ Эзэндэ үргэл үргэхын тула майхан хүмын үүдэндэ асарагүй хаань, тэрэ хүндэ шуһанай зэмэ тохоогдохо ёһотой: тэрэ шуһа адхаа, тиин тэрэ хүн хэһээгдэхэ ёһотой. ⁵ Юунэй түлөө гэхэдэ, израильшуудай үргэл үргэхэдөө, хээрэ гаргангүйгөөр, харин майхан хүмын үүдэндэ санаартада асараад, Эзэнэй үмэнэ үргэл үргэхын тула гээшэ. ⁶ Санаарта майхан хүмын үмэнэ Эзэнэй үргэлэй шэрээ

дээрэ шуһаар сүршөөд, Эзэндэ таатай найхан хуншуу үнэр өөхэ то-
 hoor гаргаха. ⁷ Саашадаа Бурханда урбан, альбан шүдхэртэ хүгэдэжэ,
 үргэл хэхэгүйнь тула, энэ хадаа тэдэнэртэ угайнь хэтэ мүнхын захяа
 тогтоол болоно гээшэ.

⁸ Үшөө тэдээндэ хэлээрэй: хэрбэээ израильшуудай болон танай
 дунда ажаһуудаг ерүүл зоной хэн нэгэн түгэс шатаалта үргэл гү, али
 үргэл бариса үйлэдэжэ, ⁹ Эзэндэ үргэл болгон, майхан хүмын үүдэндэ
 асараагүй хаа, тэрэ хүн хэнээлтэдэ орохо.

Шуһан тухай

¹⁰ Хэрбэээ израильшуудай болон танай дунда ажаһуудаг ерүүл
 зоной хэн нэгэнэй юунэйб даа шуһа эдээ хаань, тэрэ хүнһөө буруу
 харахаб, шуһа эдихэн хүнэй ами наһыень таһалжа, үгы болгон хо-
 сороохоб. ¹¹ Юундэб гэхэдэ, амитанай ами наһан шуһан соонь юм.
 Тэдэнэй шуһаар үргэл хэхыетнай Би танда захиһаб, юундэб гэхэдэ,
 тэрэ шуһан танай нүгэл сагааруулгын үргэлэй түлбэри болоно гээшэ.
 Тэрэ шуһан танай нүгэл арюудхана. ¹² Тиимэхээ Би израильшуудта
 иигэжэ айладхааб: таанадай нэгэшье хүн шуһа эдихэ ёһогүй, та-
 най дунда ажаһуудаг ерүүл хүн баһа шуһа эдихэ ёһогүй. ¹³ Хэрбэээ
 израильшуудай болон таанадай дунда ажаһуудаг ерүүл зоной али
 нэгэн агнуурида гараад, эдижэ боломоор ан гү, али шубуу баряа хаа,
 тэрэнэй шуһыень гоожуулаад, шоройгоор булаха ёһотой. ¹⁴ Юундэб
 гэхэдэ, бүхы амитанай ами наһаниинь шуһан соонь юм, шуһаниинь
 тэрэнэй ами хүнэһэниинь мүн гээшэ. Тиимэхээ Би израильшуудта
 хэлээб: ямаршье юумэнэй шуһа бү эдигты, юундэб гэбэл, бүхы ами-
 танай ами хүнэһэниинь тэрэнэй шуһан мүн гээшэ; шуһа эдихэн хүн
 үхэжэ хосороогдохо. ¹⁵ Ямар нэгэ зоболго гү, али арьяатанай һэе эдихэн
 хүн, нютаг гү, али ерүүл хүн бүхэн хубсаһаа, нюур гараа уһаар угаа-
 ха ёһотой, үдэшэ болотор бузартай байха, һүүлээрнь арюун болохо.
¹⁶ Хэрбэээ тэрэ хүн юумэээ угаагаагүй хаа, бэээ сэбэрлээгүй хаа, тэрэ
 өөрынгөө нүгэл өөр дээрээ даагаад ябаха.

Ташаяангы хурисал тухай

18 ¹ Эзэн Моисейдэ зарлиг буулгаба:
² – Израильшуудта иигэжэ үгүүлэ: Би хадаа танай Эзэнби.
³ Танай нуужа байһан Египет газарай ёһо заншалаар бү ябагты. Минии
 таанадые абаашажа ябаһан Ханаһаан газарай ёһо заншал бү баримта-
 лагты. Тэдэнэй тогтоолнуудаар бү ябагты. ⁴ Минии хуулинуудые үйлэ-
 дэжэ, Минии тогтоолнуудые сахижа, Минии ёһо баримталан ябагты.

Би хадаа танай Эзэн Бурханби. ⁵ Минии тогтоол болон хуулинуудаар ябагты. Тэдэниие сахижа ябаһан хүн амиды ябаха. Би Эзэнби.

⁶ Хэншые өөрынгөө ойрын түрэл хүнтэй ташаяангы хурисал үйлэдэхэ ёһогүй. Би хадаа Эзэнби.

⁷ Эхэтэеэ ташаяангы хурисал үйлэдөөд, эсэгынгээ нэрэ бү гутаа. Өөрынгөө эхэтэеэ ташаяангы хурисал бү үйлэдэ. Шинии эхэ гээшэ.

⁸ Эсэгынгээ һамгантай ташаяангы хурисал бү үйлэдэ, тиигэжэ ши эсэгынгээ нэрэ гутаанаш.

⁹ Эсэгынгээ гү, али эхынгээ басагантай, гэртэшые түрэнэн, үгы хаа, гаднашые түрэнэн өөрынгөө эгэшэ дүүнэртэеэ ташаяан бү үйлэдэ.

¹⁰ Өөрынгөө хүбүүнэй басагантай, үгы хаа, басаганайнгаа басагантай ташаяан бү үйлэдэ. Тэдэ шинии үри һадаһан болоно гээшэ.

¹¹ Түрэнэн эсэгыншни аад, хойто эхэнээ гараһан басагантай ташаяан бү үйлэдэ. Тэрэшни шинии эсэгээр түрэнэн дүүшни болоно. Таанад нэгэ эсэгэтэй түрэнэн аха дүүнэр болонот.

¹² Эсэгынгээ эгэшэ дүүнэртэй ташаяан бү үйлэдэ. Тэдэ шинии эсэгын ойрын түрэл болоно.

¹³ Эхынгээ эгэшэ дүүнэртэй ташаяан бү үйлэдэ. Тэдэ шинии эхын ойрын түрэл болоно.

¹⁴ Эсэгынгээ ахын һамганда ташаяан үйлэдэхын тула бү ойрто. Тэрэ шинии эгэшэ болоно.

¹⁵ Өөрынгөө бэритэй ташаяан бү үйлэдэ. Тэрэшни шинии хүбүүнэй һамган болоно, тэрээнтэй ташаяан бү үйлэдэ.

¹⁶ Өөрынгөө аха дүүнэрэй һамгадтай ташаяан бү үйлэдэ. Тиигэжэ ши аха дүүнэрэйнгээ нэрые гутаанаш.

¹⁷ Эхэ басаган хоёртой ташаяан бү үйлэдэ. Һамганайнгаа хүбүүнэй басага, басаганайнь басагыешые бү аба. Тэдэнтэй ташаяан бү үйлэдэ. Тэдэшни шинии һамганай ойрын түрэл болоно. Үгы болбол, энэ һальхай һамуу ябадал гээшэ.

¹⁸ Һамганайнгаа амиды мэндэ байхада тэрээнэй эгэшэ дүүень ташаяан үйлэдэхэеэ һамган болгожо бү аба.

¹⁹ Һамганайнгаа һарынхиинь ерэхэдэ, ташаяан үйлэдэхэеэ бү ойрто.

²⁰ Ондоо хүнэй һамгантай ташаяан бү үйлэдэ, бузартахаш.

²¹ Өөрынгөө үри хүүгэдээ Моолохто бү һүгэдүүлэ, өөрынгөө Бурханай нэрэ гутаахаш. Би хадаа Эзэнби.

²² Һамгантай хэбтэнэн мэтээр эрэ хүнтэй бү хэбтэ, энэ жэгшүүритэй ябадал гээшэ.

²³ Ямаршые адуу малтай хэбтэжэ, бээе бү бузарла. Һамгадшые адуу малай урда бү хэбтэг. Энэ хадаа забхайрһан ябадал гээшэ.

²⁴ Таанад энэ мэтээр ашалаад, өөрыгөө бү бузарлагты, юундэб гэхэдэ, энэ мэтэ забхайралга үйлэдэһэн энэ нютагай хүн зоние Би эндэһээ орогуй үлдөөб. ²⁵ Тэрэ газарай бузарлагдахадань, тэрээниие нүгэл хилэнсынь түлөө хэхээгээб: тэрэ газар дээрэнь нуугшадые бөөлжөөд гаргажархибаб. ²⁶ Тиимын тула таанад Минии тогтоол болон хургаалнуудые сахижа ябагты, элдэб муухай жэгшүүринүүдые хэншые болбол, хари хүншые хадаа, ерүүлшые хүн хадаа бү үйлэдэгты. ²⁷ Эдэ элдэбын жэгшүүринүүдые танһаа урид энэ газарта нууһан арад зоной үйлэдэһэндэл адли таанадай тэрэ газарые бузарлаа хаатнай, ²⁸ тэрэ газар тэрэниие бузарлажа эхилхэдэтнай таанадһаа урид нууһан арад зоние бөөлжэн гаргаһан мэтээр таанадышье гаргажа болохо.

²⁹ Али хэн нэгэн энэ мэтэ жэгшүүринүүдые үйлэдөө һаа, тэрэ хүн ами наһаяа хосороожо халаха. ³⁰ Тиимын тула таанад Минии захиһан захиралтануудые сахигты, таанадһаа урид үйлэдэһэн жэгшэгүүринүүдые бү үйлэдэгты, тэдэнээр бээ бү бузарлагты. Би болбол танай Эзэнтнайб.

Арюун сэбэр байха тухай

19 ¹ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

² – Израилиин олониитэдэ тунхагла: Таанад арюун нангин байгты, юуб гэбэл, Би танай Эзэн Бурхантнай арюун нангин байнаб.

³ Таанад өөһэдынгөө эхэ эсэгэһээ түбэгшөөгты. Минии субботонуудые сахигты. Би танай Эзэн Бурхантнай гээшэб.

⁴ Онгондо бү хандагты, шудхамал бурхадые өөһэдтөө бү хэгты. Би танай Бурхан, Эзэн гээшэб.

⁵ Өөртөө аша туһатай байхын түлөө Бурханда амгалан байдалай түлөө үргэл үргэгты. ⁶ Таанад үргэл хэхэн үдэртөө, үглөөдэрынь үргэлһөө ама хүрэхэ ёһотойт, харин гурбадахи үдэртөө үргэлһөө үлэһыень шатаахат. ⁷ Хэн нэгэн гурбадахи үдэртөө үлэһэн үргэлэй юумэнһээ ама хүрөө һаа, энэ бузар муухай гээшэ, һайн байхагүй даа. ⁸ Хэн гурбадахи үдэрэй үргэлһөө эдижэ захалааб, тэрэ хүн нүгэлтэй, Эзэнэй нангин шүтөөн бузарлаба гээшэ, ами наһаяа хосороохонь гээшэ.

⁹ Өөрынгөө газар дээрэ таряа хадахадаа, дууһан бү хуряагты, захадань үлөөгты. Хуряалгын һүүлдэ үлдөөсыень бү суглуулагты. ¹⁰ Юушые үлөөнгүй үзэм жэмэсээ бү суглуулагты, унаһан жэмэсээ бү түүгты. Үгытэйшүүлдэ, ерүүл зондо үлөөгты. Би Эзэнби, танай Бурхантнайб.

¹¹ Хулгай бү хэгты, худалаар бү хэлэгты, бэе бээ бү мэхэлэгты.

¹² Намайе урдаа баряад, тангариг бү хэлэгты. Бурханайнгаа нэрэ бү гутаагты. Би Эзэн гээшэб.

¹³ Хажуудахи хүнөө бү гомодхоо, юумэ бү тоно. Зарахан хүнэйнгөө түлбэри үглөөдэр болотор бү удааруула.

¹⁴ Дүлии хүниие бү хараа, хохор хүнэй урда торожо унахынь түлөө юумэ бү таби. Өөрынгөө Бурханһаа хүрдэн ай. Би Эзэн гээшэб.

¹⁵ Зарга шүүбэридэ ороходоо, худалаар бү хэлэгты. Үгытэй хүнэй нюур бү сахигты. Ехэ хүндэ бү хүгэдэгты. Хажуудахи хүнэйнгөө үйлэ хэрэг үнэн сэхээр шүүбэрилэгты.

¹⁶ Улад зоной дунда элдэб юумэ бү тараагты, дүтынгөө хүнэй ами наһанда бү хүрэгты. Би Эзэн гээшэб.

¹⁷ Аха дүүнэртээ эбэе бү таһарагты. Дүтынгөө хүнэй үйлэ хэрэгыгэе зүб мүрөөр шийдхэгты, тэрэнэй түлөө нүгэл даажа абахагүйт.

¹⁸ Өөрынгөө яһанай хүндэ бү үһөөрхэгты, бү сухалдагты. Дүтынгөө хүндэ өөртөө адли дуратай байгты. Би Эзэн гээшэб.

¹⁹ Минии тогтоохон ёһо гуримые сахигты, малаа ондоо үүлтэртэй малтай бү холигты, таряаландаа хоёр ондоо үрэнэ бү таригты, олон ондоо утаһаар, ноохон ба маалинга утаһаар оёһон хубсаһа бү үмдэгты.

²⁰ Хэн хадамтай һамгантай унтааб, тэрэниие хэнээхэ хэрэгтэй, харин үхэл хүрэтэрнэ хэнээхэ хэрэггүй. ²¹ Эзэндэ майхан хүмын үүдэндэ тэрэ хүн гарза харюулгын үргэл болгон хони асараг. ²² Нүгэлыень арилгахын тула санаарта Эзэнэй үмэнэ хонёор гарза харюулгын үргэл үргэжэ, нүгэлыень арюудхаха, нүгэлыень сагааруулха ёһотой.

²³ Тэрэ газарта ерэхэдээ, жэмэстэ модонуудые һууллагты. Гурбан жэл соо ургаһан үриень эдихэгүйт. ²⁴ Дүрбэдэхи жэлдэ бүхы гараһан жэмэсые Эзэндэ зорюулагдаһан һайндэрнүүдтэ зорюулжа, үргэхэ ёһотойт. ²⁵ Табадахи жэлдэ гараһан бүхы үрэ жэмэсые өөһэдөө эдихэдэтнай болохо. Би Эзэн, танай Бурхантнай гээшэб.

²⁶ Шуһатай юумэ бү эдигты, үзэл бү үзүүлэгты.

²⁷ Толгойгоо түхэрэлжэ үһөө бү хюһагты. Һахалайнгаа үзүүр бү гутаагты.

²⁸ Үхэнэн хүнэй түлөө бээе бү хадхагты. Бээдээ тэмдэгүүдые бү зурагты. Би Эзэн гээшэб.

²⁹ Басагаяа бү бузарлагты. Һальхай ябадалтай болохо. Байһан гартнай һальхай һамуу ябадалаар дүүрэхэ.

³⁰ Минии субботонуудые сахигты, нангин шүтөөндэмни шүтэгты. Би Эзэн гээшэб.

³¹ Үхэнэн хүнүүдые уригшадта бү хандагты, эльбэ шэжэ хэдэг хүнүүдтэ бү харгылагты. Таанад тэдээнһээ бузартахат. Би Эзэн, танай Бурхантнайб.

³² Буурал толгойтой үбгэд хүгшэдэй урда бү нуугты, үбгэн хүниие хүндэлжэ, бодогты. Өөрынгөө Бурханһаа хүрдэн айгты.

³³ Танай газарта ерэнэн уладые бү газаалагты. ³⁴ Танай нютагта байрлаһан ерүүл хүн танай газарай хүн болоно. Өөртөө дуратай байгшадал мэтэ, тэрээндэ дуратай бай. Таанадшые Египедэй газарта ерүүл зон байгаа ха юмта. Би Эзэн, танай Бурхантнай гээшэб.

³⁵ Үйлэ хэрэгүүдтэе үнэн сэхэ байгты, шэгнүүртэ, утын ба хүндын хэмжүүртэ үнэн сэхээр байгты. ³⁶ Танай хэмжүүр, шэгнүүр, гири, эфаа, гиин зүбөөр харуулдаг байг.

Египедэй газарһаа таанадые гаргаһан Эзэн, танай Бурхантнай гээшэб.

³⁷ Минии гаргаһан ёһо гуримуудые, тогтоол хуулинуудые сахижа ябагты. Би Эзэн гээшэб.

Элдэб юмэн тухай

20 ¹ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

² – Израильшуудта хэлэ: Израильшуудай дундаһаа, тэдэнэй дунда байдаг ерүүл зоной дундаһаа хэн нэгэн өөрынгөө хүүгэдые Моолохто үгөө һаа, алуулагдаха. Арад зон тэрэниие шулуугаар шэдэжэ алаха. ³ Би уурлан тэдээн руу эрьехэб, нюураараа тэрэ хүниие харахаб, тэрэниие хюдажа алахаб. Тэрэ хүн хадаа Моолохто үхибүүдһээн үгэжэ, нангин байрыем бузарлаа, нангин нэрыемни гутаагаа. ⁴ Хэрбээ арад зон Моолохто үхибүү үгэһэн хүндэ хандажа, тэрэниие үгы хээгүй һаань, ⁵ би тэрэ хүниие, тэрэнэй түрэл түрсэдые, тэрээнтэй хамта Моолохто мүргэн, һальхай забхай ябадал хэжэ ябаһан улад зониие үгы хэхэб.

⁶ Хэрбээ хэн нэгэнэй үхэһэн хүниие дуудадаг хүндэ, эльбэ шэжэ хэдэг хүндэ хандаа һаань, Би тэрээндэ уурлажа усадхахаб, арад зонийнгоо дундаһаа тэрэ үгы болохо.

⁷ Өөрыгөө арюудхагты, арюун сэбэр байгты, юуб гэхэдэ, Би Эзэнби, Бурхантнайб. ⁸ Минии тогтоол хуулинуудые сахигты, дүүргэгты, юуб гэхэдэ, Би таанадые арюудхадаг Эзэн гээшэб.

⁹ Хэн эхэ эсэгэе муудхажа хэлэнэб, тэрэ алуулха. Эхэ эсэгэе муудхажа хэлэнһэнһе боложо, тэрэ гэм зэмэтэй болохо.

¹⁰ Хэн хадамтай һамгантай унтанаб, хэн танилайнгаа һамгантай унтанаб, тэдэ урбагшад хоюулан алуулха ёһотой. ¹¹ Хэн эсэгынгээ һамгантай хэбтэбэб, тэрэ хүбүүн һамган хоёр алуулха ёһотой. Тэдэнэй шуһа урасхуулһанай гэм өөһэдэйн гэм болохо. ¹² Хэн нэгэн өөрынгөө бэритэе унтаа һаа, тэдэ эзбүүрхэмэ муухай юмэ үйлэдэһэнһөө боложо, хоюулаа алуулха ёһотой.

¹³Эрэ хүн эрэ хүнтэй хурисал үйлэдөө хаа, зэбүүрхэмэ муухай юумэ хээ гээшэ. Тэдэ хоюулаа алуулха ёһотой.

¹⁴Хэн хамганайнгаа эхээр хамга хэнэб, тэдэ хуулида харша юумэ үйлэдөө, тэдэниие галдажа, үгы хэхэ ёһотой.

¹⁵Эрэ хүн үхэр малтай хурисалдабал, тэрэниие үгы хэхэ хэрэгтэй, үхэр малыень алагты. ¹⁶Хэрбээ эхэнэр хүнэй үхэр малтай хурисалдаа хаань, тэрэниие малтайнь алаха ёһотой.

¹⁷Хэн эгэшэ дүүтээ хурисал үйлэдөөб, эсэгынгээ басагантай гү, али эхынгээ басагантай хурисалдааб, тэдэ жэгшүүритэй муухай юумэ үйлэдөө, тэдэниие хүн зоной урда алаха ёһотой.

¹⁸Хэн хамганайнгаа харын юумэнэй гаража байхада, унтанаб, тэдэниие үгы хэхэ ёһотой.

¹⁹Хэн нэгэн эхынгээ дүүтэй гү, али эсэгынгээ дүүтэй хурисал үйлэдөө хаа, ехэ нүгэл хэбэ гээшэ. ²⁰Хэн нэгэн өөрынгөө абгайтай хурисал үйлэдөө хаа, ехэ нүгэл хэбэ гээшэ. Тэдэ үри хүүгэдгүй болоод үхэхэ. ²¹Хэн нэгэн өөрынгөө ахын гү, али дүүгэйнгөө хамгантай хурисалдаа хаа, ехэ жэгшүүритэй муухай юумэ үйлэдөө гээшэ. Тэдэ үри хүүгэдгүй байха.

²²Минии ёһо гуримуудые, тогтоол хуулинуудые сахигты, дүүргэгты. Тиигэбэл, Минии таанадые хүтэлжэ абаашаха газарни таанадые абажа хаяхагүйл. ²³Таанадһаа Минии намнаһан зоной ёһо гуримаар бү ябагты. Юундэб гэхэдэ, тэдэ бүхы муухай юумэ үйлэдөө, тиихэдэнь тэдэндэ ехээр дураа гутаһандаа намнаа хэм. ²⁴«Үрэжэлтэй хайхан энэ газарые таанадай харьяата газар болохо,» – гэжэ найдуулаа хэм. Тиигээд мүнөө тэрэниие үгэнэб. Би танай Эзэн гээшэб, таанадые бусад арадуудһаа илган шэлээ хэм.

²⁵Сээртэй, сээргүй мал, шубуудые таанад илгаруулдаг байха ёһотойт. Сээртэй ан амитадые, шубуудые бү эдигты. Би тэдэниие сээртэй, сээргүй гээд илгаа бэлэйб. ²⁶Таанад арюун байжа, гансал Минии арад түмэн байха ёһотойт. Юуб гэбэл, Би Эзэн гээшэб, Би арюун нангин гээшэб, гансал Минии байхынтнай түлөө ондоо арадуудһаа таанадые илган абааб.

²⁷Үхэһэн хүниие дуудажа, зүбшэжэ байһан, эльбэ жэльбэ хэрэглэһэн эхэнэр, эрэшье хүниие шулуугаар сохижо алаха хэрэгтэй. Өөһэдөө тэдэ зэмэтэй.

Санаартад тухай

21 ¹Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

– Санаартада, Аһарооной хүбүүдтэ, тунхагла: Наһа бараһан түрэлэйнгөө хэн нэгэндэ ойро хүрөөд, өөрыгөө бү бузарлагты.

²Өөрынгөө дутын түрэлэй наһа бараһан хүнэй ойро: эхэ эсэгынгээ, хү-
бүүнэйнгээ, басаганайнгаа, аха дүүгэйнгээ, ³эгэшэ, дүү басаганайнгаа,
сугтаа ажаһууһан хадамда гараагүй басаганайнгаа ойро хүрэхэдэ бо-
лохо, тэдэндэ хүрөө һаа, бээ бузарлахагүй. ⁴Өөрынгөө арад зоной
ямаршьёб даа бусад түрэлэйнгөө ойро хүрөөд, бээ бү бузарлагты.

⁵Тэдэ толгойнгоо үһэ бү хюһаг, һахалаа бү хиргаг, бээ бү хадхаг.

⁶Тэдэ өөрынгөө Бурханай үмэнэ нангин арюун сэбэр байха ёһотой,
Бурханайнгаа нэрэ гутааха ёһогүй, юундэб гэхэдэ, Эзэндэ үргэл үргэнэ,
Бурхандаа хилээмэ үргэнэ, иимын тула арюун нангин байха ёһотой.

⁷Тэдэ халихай эхэнэртэй, нэрээ хухарһан эхэнэртэй ушарха ёһо-
гүй, үбгэндөө голуулһан эхэнэрые һамга абаха ёһогүй, юуб гэхэдэ, тэдэ
өөрынгөө Бурханай үмэнэ арюун нангин ха юм. ⁸Тэрэниие арюудха,
юуб гэхэдэ, шинии Бурханда хилээмэ үргэнэ: нангин арюун байг лэ,
юуб гэхэдэ, Би таниие арюудхадаг арюун нангин Эзэн гээшэб.

⁹Хэрбээ санаартын басаган эсэгынгээ нэрэ гутаажа, зайгуултажа,
халихайраа хаань, тэрэниие галдажа, үгы хэхэ ёһотой.

¹⁰Аха дүүнэрэй эгээл ахань, санаартан, толгой дээрээ санаартын
тоһо адхуулжа арюудхагдаһан, арюун нангин хубсаһа үмдэхэ эрхэ-
тэй, толгойгоо нүсэгэн байлгахагүй, хубсаһаа хахалха, удара татаха
ёһогүй. ¹¹Ямаршьё үхэнэн хүндэ дүтэлхэ ёһогүй, ойронь хүрэхэгүй,
наһа бараһан эсэгэ эхынгээшьё ойро хүрэжэ, бээ бузарлаха ёһогүй.
¹²Нангин мүргэлэй газарһаа холодохо ёһогүй, Бурханайнгаа нангин
ордониие бузарлахагүй, юуб гэхэдэ, Бурханай арюудхалгын тоһоор
тэрэ арюудхагдаһан. Би Эзэн гээшэб.

¹³Тэрэ һамга абахадаа, басага абаха ёһотой. ¹⁴Бэлбэһэн эхэнэрые,
үбгэнһөө халаһан, зайгуул эхэнэрые һамган болгожо абаха ёһогүй,
харин өөрынгөө яһатанай, хүнтэй унтаагүй басага һамган болгожо абаха
ёһотой. ¹⁵Муу эхэнэртэй ушараад, өөрынгөө үрэ өөрынгөө арад зон соо
муу болгохо ёһогүй, юуб гэхэдэ, Би тэдэниие арюудхагша Эзэн гээшэб.

¹⁶Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

¹⁷ – Аһароондо хэлэ: Шинии үри һадаһанай уг унги соо бэеын
зэмдэг дутагдалтай хүн Бурханда эдээнэй үргэл үргэхэ ёһогүй. ¹⁸Муу
бээтэй: һохор, дохолон, һарюу хүн үргэл үргэхэ эрхэгүй. ¹⁹Гар хүлөө
хухарһан хүн; ²⁰бүхэтэр, хатаһан гар хүлтэй, тарбаган хүн, нүдэндөө
сагаасатай, яра шархатай, гэмтэһэн заһаатай хүн үргэл үргэхэ ёһогүй.
²¹Аһароон санаартын үри һадаһадһаа бэеын зэмдэг дутагдалтай хүн
Эзэндэ үргэл үргэхэ ёһогүй, өөрынгөө Бурханда хилээмэн үргэл үргэхэ
эрхэгүй. ²²Өөрынгөө Бурханай хилээмэ, нангин болон хамагай нангин
газарһаа хилээмэ эдихэдэнь болохо. ²³Харин хүшэгэдэ, үргэл үргэдэг

газарта тэрэ дүтэлхэ ёһогүй, юундэб гэхэдэ тэрэ дутуу бэетэй, эрэмдэг хүн. Минии арюун нангин оршониие бузарлаха ёһогүй. Би хадаа тэдэниие арюудхажа байдаг Эзэн гээшэб.

²⁴ Моисей Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ, бүхы израильшуудта зар тунхаг табиба.

Үргэл үргэхэ тухай

22 ¹ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

² – Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ хэлэ: Израильшуудай мүргэлэй нангин зүйлнүүдтэ арюун нангинаар хандагты, Минии нангин нэрые бү гутаагты, Намда зорюулха юумые наринаар сахигты. Би Эзэн гээшэб. ³ Тэдээндэ хэлэ: хэрбээ хэн нэгэн танай угһаа бузартай байгаад, израильшуудай Эзэндэ зорюулһан нангин зүйлнүүдтэ дүтэлөө хаань, Минии үмэнэһөө ами наһаниинь хосорхо. Би Эзэн гээшэб.

⁴ Хэн Аһарооной үри һадаһанһаа хэлхэ үбшэнтэйб, али бэеһээнэ эдеэрэ гаража ябадаг бэ, тэрэ арюун нангин мүргэлэй эдеэ бэеынгээ арюун болотор эдихэ ёһогүй. Хэн нэгэнэй үхэхэн бузартай юумэндэ хүрөө хаань гү, али үрэнэнэйнэ ехээр гараа хаань гү; ⁵ али ямар нэгэ могой хорхойдо хүрэжэ, бузартаа хаань гү, үгы хаа, нэгэ хүндэ хүрөөд, бузартаа хаань, ⁶ тэрэ муухай юумэндэ хүрэнэн хүн гээшэ, тиигээд үдэшэ болотор бузартай байха, бэеэ уһаар угаангүйгөөр арюун эдеэ эдихэ ёһогүй. ⁷ Наранай ороһон хойно, бэеэ арюун болгоод, арюун нангин эдеэ эдихэдэнь болохо, юуб гэхэдэ энэ өөрынэ эдээн ха юм. ⁸ Ые, арьяатанай зобооһон малай мяха эдихэгүй, эдеэ хаа, бузартаха. Би Эзэн гээшэб.

⁹ Нүгэл абаад, тэрээнһээ боложо үхэхэгүйн тула Минии захиргаа тэдэ дүүргэг, сахижа ябаг. Тэдэниие арюудхагша Би Эзэн гээшэб.

¹⁰ Буса ондоо хүн арюун нангин эдеэ эдижэ болохогүй. Санаартын гэртэ байдаг һуулгамаршан хүн тэрэ нангин арюун эдеэ эдихэ ёһогүй.

¹¹ Хэрбээ санаарта хүниие мүнгөөр худалдажа абаа хаа, тэрэ хүниинь нангин эдеэ эдижэ болохо. Гэртэхинэйнэ хилээмыень эдихэдэ болохо.

¹² Санаартын басаган санаарта бэшэ ондоо обогой хүндэ хадамда гараа хаа, үргэлэй арюун нангин эдеэ эдихэ баһа эрхэгүй. ¹³ Хэрбээ санаартын басаган бэлбэнэн болоод, али нүхэрһөө һалаад, үхибүүгүй байгаа хаань, эсэгэдэ бусажа ерээ хаань, залуу байхадаа, яжа байгаа хэн бэ, тэрээгээрээл ажаһууха, эсэгынгээ хилээмэнһээ эдилсэхэдэнь болохо, буса ондоо хүнһөө хэншые хилээмыень эдихэ ёһогүй.

¹⁴ Хэн нэгэн эндүүржэ арюун нангин эдеэнһээ хүртөө хаа, тэрэ хүн арюун нангин эдеэ санаартада үгэхэ ёһотой, дээрэнэ табанай нэгэ хуби

үгэлсэхэ ёһотой. ¹⁵ Израильшуудай Эзэндэ үргэһэн нангин үргэлые муушалха ёһогүй. ¹⁶ Нангин эдее бү эдиг, өөртөө муу юумэ татажа, зүгнэжэ болохогүй, юуб гэхэдэ, тэдэниие арюудхагша Эзэн гээшэб.

Үргэлэй мал тухай

¹⁷ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

¹⁸ – Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ, израильшуудта тунхагла: Хэрбээ израильшуудай дундаһаа гү, али ерүүл зоной дундаһаа шахаа тангаригһаа боложо, үгышые һаа, өөрөө оролдожо, түгэс шатаалта үргэл Эзэндэ үргөө һаань, ¹⁹ Бурханһаа үршөөл абахын түлөө үргэлэй мал зэмдэггүй эрэ бодо малһаа, хони ямаадһаа үргэгдэхэ ёһотой. ²⁰ Эзэндэ тулюур, муу, туранхай, үбшэн мал бү үргэгты. Муу мал үргэхэдэтнай, танда үршөөл хайрлагдахагүй. ²¹ Хэн нэгэн өөрынгөө тангариг хүсэлдүүлжэ, оролдогдог гаргажа, томо бодо мал, үгышые һаа, жэжэ мал амгалан байдалай түлөө үргэхэдөө, һайн мал, тобир тарган, зэмдэггүй мал Эзэндэ үргэхэ ёһотой. ²² Ёхор, дохолон, гэмтэһэн, бээдээ эдээрэтэй, һэлхэнтэй мал Бурханда бү үргэгты. ²³ Тугалай, хурьганай заһааниинь ехэ уташые байг, богонишые байг, һайн дуранай үргэл гэжэ үргэхэдэ болохо. Тангаригай үргэлдэ энэ таарахагүй. ²⁴ Малай заһааниинь биса хүрэхэн, бутархай, таһархай, отологдоһон байгаа һаань, Эзэндэ бү үргэгты. Өөрын газар нютагта энээниие бү үйлэдэгты. ²⁵ Хари газарай зонһоо гэмтэһэн мал Бурханда бү үргэгты, юундэб гэхэдэ, тэрэ зэмдэгтэй: танда үршөөл хайрлагдахагүй, туһа болохогүй.

²⁶ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

²⁷ – Хэрбээ тугалай, хурьганай, эшэгэнэй гарахада, долоон хоног соо эхыень хүхүүлхэ, наймадахи үдэрһөө хойшо Эзэндэ үргэгдэжэ болохо. ²⁸ Үнеэ, хони, ямаа түлтэйн хамта нэгэ үдэр гаргажа болохогүй.

²⁹ Хэрбээ Эзэндэ баярай үргэл үргөө һаа, өөһэдэтнай туһатай байхын тула оролдогты. ³⁰ Тэрэнээ тэрэл үдэртөө эдихэ ёһотойт, үгөөгүүр болотор тэрэнээ үлөөхөгүйт, Би Эзэн гээшэб.

³¹ Минии гаргаһан захяа заабари сахигты, дүүргэгты. Би Эзэн гээшэб. ³² Минии нангин нэрэ бү гутаагты. Израильшуудай дунда арюун нангин байха ёһотойб. Би таанадые арюудхагша Эзэн гээшэб. ³³ Таанадые Египедэй газарһаа гаргаһан, танай Бурхан болохо Эзэн гээшэб.

Субботын һайндэр

23 ¹ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

² – Израильшуудта Эзэнэй һайндэрнүүд тухай, нангин суглаагаа тэрэ үдэрнүүдтэ татаха тухай тунхагла. Энэ минии һайндэрнүүд

гээшэ: ³Зургаан үдэртэ ажалаа хээд, долоодохи үдэртөө – субботодо амарха ёһотой, нангин суглаа хэхэ хэрэгтэй. Хаанашье ажаһуугаа хадаа таанад ямаршые юумэ хэхэгүйт, энэ суббото хадаа Эзэнэй.

Паасхын һайндэр

⁴Энэ Эзэнэй һайндэрнүүд гээшэ, нангин суглаануудые саг соонь үнгэргэхэ ёһотойт. ⁵Түрүүшэ һарын арбан дүрбэдэхи үдэр, үдэшэлэн Эзэнэй Паасха. ⁶Энэ һарын арбан табанай үдэр эһээгдээгүй хилээмэнэй һайндэр. Долоон үдэр соо эһээбэригүй талхаар болгоһон хилээмэ эдигты. ⁷Түрүүшын үдэр нангин суглаагаа үнгэргэгты, ямаршые ажал бү хэгты. ⁸Долоон үдэрэй турша соо Эзэндэ үргэл үргэгты. Харин долоодохи үдэртөө нангин суглаагаа үнгэргэжэ, ямаршые ажал бү хэгты.

Түрүүшын ургасын һайндэр

⁹Эзэн Бурхан Моисейдэ үгүүлбэ:

¹⁰– Израильшуудта соноско: Минии үгэһэн газарта ерээд, таряа тарихадаа, өөрынгөө түрүүшын ургасын нэгэдэхи боолто таряе санаартада асаржа үгэхэт. ¹¹Тэрэ боолто таряетнай танай амгалан байдалай түлөө Эзэнэй үмэнэ үргэхэ. Һайндэрэй үглөөдэрынь тэрэ боолтотой таряе санаарта үргэхэ ёһотой.

¹²Боолтотой таряа үргэхэ тэрэл үдэртөө Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл болгон ямаршые эрэмдэггүй жэлтэй хурьга үргэхэ ёһотойт. ¹³Арбанай хоёр хуби шэниисын гурил оливын тоһондо зууража бариһан хилээмэн үргэл Эзэндэ үргэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй һайхан үнэр Эзэндэ таатай. Мүн дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ үзэмэй дараһан архи үргэхэ хэрэгтэй. ¹⁴Бурхандаа үргэл үргэхэһөө урид хилээмэ, хатааһан таряа, шэнэ таряа бү эдигты. Энэ хадаа үеын үедэ бүхы гэр бүлэдэтнай сахиха мүнхэ тогтоол хуули гээшэ.

Долоон долооний һайндэр

¹⁵Һайндэрэй һүүлээр, нэгэдэхи үдэрһөө эхилээд, боолтотой таряе үргэхэ үдэр хүрэтэр, дүүрэн долоон долоон хоногуудые тоологты. ¹⁶Долоон долоон хоногуудай һүүлээр, табидахи үдэр шэнэ ургасын хилээмэн үргэл Эзэндэ үргэгты. ¹⁷Гэрнүүдһээ үргэхэ хоёр бүхэриг хилээмэ асарагты. Бүхэриг бүхэндэ эфаагай арбанай хоёр хубитай шэниисын гурил гаргашалагдаха ёһотой. Эһээһэн талхаар тэдэниие болгохо хэрэгтэй, энэ бол ургасын дээжэһээ Эзэндэ үргэл болоно. ¹⁸Ямаршые зэмдэггүй долоон түлгэн хурьга, нэгэ буруун буха, хоёр хуса Эзэндэ зорюулжа, хилээмэн үргэлтэй хамта үргэгты. Энэ хадаа Эзэндэ зорюулан түгэс

шатаалта үргэл мүн, хилээмэн үргэлтэй, үзэмэй дараһан архи үргэлтэй хамта. Эзэндэ аятай найхан хэншүү үнэртэй үргэл байха. ¹⁹ Һүрэг ямаадһаа нэгэ тэхэ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргэгты, хоёр хурьгадые амгалан байдалай түлөө үргэгты. ²⁰ Санаарта эдэ хоёр хурьга түрүүшын ургасын таряагаар бариһан хилээмэнтэй хамта Эзэнэй урда үргэг. Тэдэ болбол Эзэнэй нангин зүйл, санаартын болохо юм. ²¹ Энэ үдэр нангин үргэл, мүргэл хэгты, ямаршые ажал бү хэгты. Энэ хадаа таанадта бүхы үеын үедэ сахиха мүнхэ тогтоол хуули гээшэ.

²² Таряагаа хадахадаа, таряалангай захада бү хүрэгты, үлэһэн хоолос бү абагты, үлөөгты. Үгытэй, ерүүл улад тэдэниие суглуулжа абаг. Би Эзэн, танай Бурхан гээшэб.

Бүрэнүүдэй һайндэр

²³ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

²⁴ – Израильшуудта хэлэ: Долоодохи харын түрүүшын үдэр таанадта амгалан тэнюун оршоной, нангин үдэр болохо. Бүрэнүүдэй абьян тэрээн тухай тунхаглан зэдэлэг. ²⁵ Ямаршые ажал бү хэгты. Эзэндэ үргэл үргэгты.

Арюудхалгын һайндэр

²⁶ Тиигээд Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

²⁷ – Баһа долоодохи харын арбадахи үдэр арюудхалгын үдэр гээшэ, үргэл мүргэл болохо, масаг баригты, Намда, Эзэндэ, үргэл үргэгты. ²⁸ Энэ үдэр ямаршые ажал бү хэгты, энэ үдэртнай арюудхалгын үдэр болоно. Минии, Эзэн Бурханайтнай, үмэнэ таанадые арюудхахын тула. ²⁹ Энэ үдэр хүн бүхэн масаг бариха зэргэтэй, үгы һаа, арад зонһоо тусгаарлагдан хүнөөгдэхэ. ³⁰ Хэрбээ хэн нэгэнэй энэ үдэр ажал хээ һаань, тэрэниие үгы хэхэб. Тэрэ уг зонһоо үгы хэгдэхэ. ³¹ Ямаршые ажал бү хэгты – энэ мүнхэ тогтоол хуули үеын үедэ гэр бүлэдэтнай сахигдаха ёһотой. ³² Субботодо масаг баригты. Энэ харын юһэдэхэ үдэрэй үдэшһөө эхилээд, нүгөө үдэшэ болотор амарагты.

Майхангуудай һайндэр

³³ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

³⁴ – Израильшуудта хэлэ: Долоодохи харын арбан табанай үдэртэ бургаһаар хэһэн майхангуудай һайндэр гээшэ, долоон үдэрэй Эзэнэй һайндэр. ³⁵ Түрүүшын үдэр – нангин, ямаршые ажал хэхэгүйт. ³⁶ Долоон хоног соо Эзэндэ үргэл үргэхэт. Наймадахи үдэр – нангин. Эзэндэ үргэл үргэгты. Энэ һайндэрэй һүүлшын үдэр, ямаршые ажал бү хэгты.

³⁷ Эдэ Эзэнэй томилhon нангин хайндэрнүүд гээшэ. Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл, талхан үргэл, малай үргэл, сэржэм үргэлнүүд үргэгдэхэ ёһотой. ³⁸ Эзэнэй субботонууднаа гадна, үргэһэн бэлэгүүдхээтнай гадна, шахаа тангаригай үргэлһөө гадна, өөрын ханаагаар Эзэндэ үргэһэн үргэлһөө гадна эдэ бүгэдэ мүн. ³⁹ Газарай үршөөһэн ургаса хуряаһанай удаа, долоодохи харын арбан табанай үдэр Эзэнэй долоон хоногой хайндэрые үнгэргэгты. Түрүүшын үдэрынь амарагты, наймадахи үдэрынь амарагты. ⁴⁰ Түрүүшын үдэр хайхан модоной жэмэс суглуулагты, дал модоной набша, үдхэн набшаһатай модоной мүшэр, голой бургааһанай мүшэр суглуулагты. Тиигээд Эзэнэй, өөрын Бурханайнгаа урда долоон үдэр хүхилдэн сэнгэн байгты. ⁴¹ Иимэ Эзэнэй хайндэрые жэлдээ долоон хоног соо хайндэрлэгты. Танай үеын үедэ сахиха мүнхэ тогтоол хуули энэ мүн. Долоодохи харада энэ хайндэр тэмдэглэгты. ⁴² Долоон хоног соо бургааһаар, модоной набшаһаар хэһэн отог соо байрлагты. Израилийн ерүүл зон иимэ отог соо баһа байха ёһотой. ⁴³ Танай уг удамууд мэдэхэ ёһотой: Би израильшуудые Египедэй газарһаа гаргахадаа, бургааһаар, үбһөөр хэһэн майхан соо байрлуулаа бэлэйб. Би Эзэн Бурхантай гээшэб.

⁴⁴ Тиигээд Моисей израильшуудта Эзэнэй хайндэрнүүд тухай зар тунхаг тарааба.

Майхан хүмэ соохи хэрэгсэлнүүд

24 ¹ Тиигээд Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба: ² – Израильшуудта иигэжэ захира: Зула ходо бадараажа байхын тула тэдэ шамда гараараа худхаһан модоной сэбэр тоһо асараг. ³ Аһароон майхан хүмэ соо хэлсээнэй ханзын байрладаг хүшэгийн наана Эзэнэй үмэнэ үдэшэһөө үглөө болотор саг үргэлжэ зулануудай бадаржа байхыень хинаха ёһотой. Энэ танай үеһөө үедэ дамжаха мүнхэ тогтоол гээшэ. ⁴ Тэдэ Эзэнэй үмэнэ шэжэр алтан дэн дээрэ ходоодо зула бадарааха ёһотой.

Үргэлэй хилээмэн

⁵ Шэниисын талхаар арбан хоёр хүбриг хилээмэ баригты. Хүбриг бүхэн соо эфаагай арбанай хоёр хубитай гурил байха ёһотой. ⁶ Эзэнэй үмэнэ шэжэр алтан шэрээ дээрэ тэдэниие зургаа зургаагаар багсалан, хоёр багса болгон табигты. ⁷ Багса бүхэнэй хажууда сэбэр гүгэл табигты. Энэнь Эзэндэ үргэл, үргэгдэһэн хилээмэнэй үргэлэй тэмдэг хуби болохо. ⁸ Суббото бүхэндэ израильшуудай зүгһөө Эзэнэй урда иимэ багса хилээмэ табиха хэрэгтэй. Энэ бол мүнхэ хэлсээнэй хуби гээшэ. ⁹ Эдэ

хилээмэн Аһароной ба уг удамайнь болохо. Эдихэдээ, нангин газарта эдихэ хэрэгтэй, юуб гэхэдэ, энэ хадаа Эзэнэй үргэлнүүдэй аргагүй ехэ нангинай нангиниинь гээшэ. Энэ хадаа мүнхэ тогтоол мүн.

Гэмтээхэ тухай

¹⁰ Нэгэтэ израиль һамганай египет хүнһөө гаргаһан хүбүүн отог соогоо израиль хүнтэй наншалдаба. ¹¹ Наншалдахадаа, Бурханай нэрэ муушалаа, хараагаа. Тиэхэдэнь тэрээнине Моисейдэ асарба. Эхэнь Шэломиит, Даан обогой Дибрийгэй басаган бэлэй. ¹² Эзэнэй зарлиг гаргатарынь, тэрээнине хааба ха.

¹³ Тиигээд Эзэн Моисейдэ айладаба:

¹⁴ – Тэрэ хараал хэһэн хүниие отог буусаһаа гаргаад, бултадаа гараа толгой дээрэнь табигты, тиигээд шулуудагты. ¹⁵ Израильшуудта хэлээрэй: «Өөрынгөө Бурханиие харааһан хүн нүгэл абаха. ¹⁶ Эзэнэй нэрэ муушалһан хүн үхэхэ ёһотой: бүхы зон тэрээнине шулуугаар үхэтэрнь шэдэхэ. Үндэр нэрэ муушалһан хүн, ерүүл хүншые байг, нютагайшые хүн байг, хосорхо ёһотой. ¹⁷ Хэн хүниие алааб, тэрэ усадхагдаха ёһотой. ¹⁸ Хэн үхэр мал алааб, сэнгээрнь түлэхэ ёһотой, мал малай түлөө. ¹⁹ Хүнэй бэе гэмтээһэн хүниие баһа тэрэ зэргээр гэмтээхэ хэрэгтэй. ²⁰ Гэмтэлгын харюуда гэмтэлгээр, нюдэнэй түлөө нюдөөр, шүдэнэй түлөө шүдөөр түлэгдэхэ. Яагаад хүнэй бэе гэмтээгээб, тиигээд өөртэнь хүртэхэ ёһотой. ²¹ Хэн үхэр мал алааб, тэрэнэй түлөө түлэхэ ёһотой. Харин хүниие алаһан хүн үхэлдэ хүртэхэ ёһотой. ²² Ерүүл зондошые, нютагай зондошые адли, танда нэгэл зарга шүүбэри байха ёһотой. Юуб гэхэдэ, Би Эзэн Бурхантайб».

²³ Тиигэжэ Моисей израильшуудта хэлээд, тэрэ хэрүүл хараал хэһэн хүниие зон отог буусаһаа гаргаад, шулуудажа алаба. Иигэжэ израильшууд Эзэнэй Моисейдэ үгүүлһэн захиралтаар үйлэдэбэ ха.

Долоодохи жэл

25 ¹ Синай хадын оройдо Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:
² – Израильшуудта соносхон хэлэ: Минии үгэһэн газар дээрэ ерэхэдэтнай, газарай хүрьһэн Эзэнэй субботодо амарха ёһотой. ³ Зургаан жэл соо таряа таригты, зургаан жэл соо үзэм жэмэсэй мүшэр хайшалагты, ургаһан юумыень суглуулагты. ⁴ Долоодохи жэлдэ газарай хүрьһэн амарха ёһотой, амаралта субботын жэл болохо, энэ Эзэнэй суббото гээшэ. Таряаландаа таряа бү таригты, үзэм жэмэсэй модо бү хайшалагты. ⁵ Өөрөө юун ургааб, таряалангай газар дээрэ, тэрэнэе бү хуряа, ургаһан үзэм жэмэс бү суглуула, газарай амарха жэл болог.

⁶Субботын жэлдэ амархадаа, газар таанадта – шамда, шинии богоолдо, шэбэгшэдэ, шинии байлгahan ерүүл уладта, шинии хүлхэлжэ абahan ажалшанда – эдее хоол үгэхэ. ⁷Шинии малда, шинии орон нютагай зэрлиг амитадта газарайтнай ургаса эдее болохо.

Табидахи жэл тухай

⁸Өөртөө субботын долоон жэл тооло, эдэ долоон жэлшни дүшэн юһэн жэл болог. ⁹Арюудхалгын үдэр, долоодохи харын арбадахи үдэр улад зоние дуудажа, бүрээ бэшхүүрнүүдээр дуу гаргагты. ¹⁰Табидахи жэлээ арюудхагты, нютаг дээрэтнай ажаһууһан уладта эрхэ сүлөө соносхогты. Энэ хадаа ойнтай баяр болохо. Хүн бүхэн өөрынгөө эзэмдэжэ байһан газартаа бусагты, өөрынгөө уг угсаатандаа бусагты. ¹¹Табидахи жэл танай ойн баярай жэл болоно. Энэ жэл тарья бү таригты, бү хадагты, газарта ургаһан ургаса бү таһалагты, үрэ жэмэс бү суглуулагты. ¹²Энэ жэл танай ойн баяр, танай нангин жэл гээшэ. Газарһаа өөрөө ургаһан юумэ эдигты. ¹³Ойн баярайнгаа жэлдэ эзэлжэ байһан газартаа бусагты. ¹⁴Хэрбээ дүтынгөө хүндэ юумэ худалдаа хаа, үгышые хаа, дүтынгөө хүнһөө юумэ худалдажа абаа хаа, бэе бээе бү мэхэлэгты. ¹⁵Дүтын хүнһөө таряалан зөөри худалдажа абахадаа, ойн баярай һүүлээр үлэһэн жэлнүүдые тоолооройгты. Таряалан шамда худалдажа байгааша тэрэ хүн ойн баяр хүрэтэр энэ газарһаа хэды жэл ургаса хуряжа абамаар бэ гэжэ тоолог. ¹⁶Хэрбээ олон жэлнүүд үлөө хаань, сэнгээ дээшэнь үргөөрэйгты, хэрбээ үсөөн жэлнүүд үлөө хаань, сэнгээ доошонь буулгаарайгты. Хуряалгын жэлнүүдэй тоо тэрэ шамда худалдана бшуу. ¹⁷Бэе бээе бү мэхэлэгты. Өөрынгөө Бурханһаа айгты, юуб гэхэдэ Би Эзэн, танай Бурхан, гээшэб.

Долоодохи жэл юу эдихэб?

¹⁸Минии хуулинууды дүүргэгты. Минии тогтоолнууды наринаар сахигты, тиигээ хаа, газар дээрээ амгалан тайбан ажаһуухат. ¹⁹Газартнай өөрынгөө үрэ жэмэс үгэхэ, садхалан, амгалан тайбан ажаһуухат. ²⁰Хэрбээ: «Долоодохи жэлээ юугээ эдихэбибди: тарья хуряахагүй байнабди, үрэ жэмэс суглуулхагүй байнабди?» – гэжэ асуугаа хаатнай, ²¹зургаадахи жэлдэтнай би үршөөл эльгээхэб. Газартнай гурбан жэлдэ эдихэ тарья, жэмэс үгэхэ. ²²Наймадахи жэлдэ тарья тарихат, зүгөөр юһэдэхи жэл болотор хуушан хуряһан талха таряагаа, үрэ жэмэсээ эдихэт. Шэнэ тариһан тарьян, жэмэсэйнгээ болотор хуушан тарья талха, жэмэсээ эдихэт.

Үмсын зөөри тушаа

²³ Газарые бусаалтагүй худалдажа болохогүй. Энэ Минии газар: таанад ерүүл улад гээшэт. Намда ажаһуунат. ²⁴ Өөрын угай газар худалдажа абан бусаха эрхэ өөрын бүхы газар нютагай дэбисхэр дээр олгуулха ёһотойт. ²⁵ Хэрбээ ахашни, дүүшни үгырһэн дээрһээ газараа худалдаха болоо хаань, дүтынь түрэл хүнэй тэрэ газарыень худалдажа болохо. ²⁶ Газарыень худалдажа абаха хүнэй үгы, гэбэшье тэрэ өөрөө баяжаад, өөрөө аргаараа худалдажа абаха гэбэл, ²⁷ газараа худалдаһаар хэды жэл болооб, тэрэнээ тоолон гаргаад, үлэгшэ жэлнүүдэй түлөө түлбэри түлөөд, тиигээд газараа һөөргөнъ абаад, эдлэхэдэнь болохо. ²⁸ Хэрбээ түлбэри түлэжэ шадахагүй хаа, худалдажа абанан хүнэй гарта тэрэ зөөринь ойн баярай жэл хүрэтэр байха. Ойн баярай жэлдэ газарынь бусаагдажа, анханайнгаа эзэнэй болохо. ²⁹ Хэн нэгэн хотодо хүнэй байдаг, ханаар хүреэлэгдэһэн гэр худалдаа хаань, жэл үнгэрхэхөө урид һөөргөнъ худалдажа абахада болохо. ³⁰ Хэрбээ жэлэй үнгэртэр гэр худалдагдаагүй хаа, тэрэ ханаар хүреэлэгдэһэн гэр худалдажа абанан хүнэй гэр хододоо болохо, үри надаһандань үлэхэ. Ойн баярай жэлдэ хуушан эзэндэнь үгтэхэгүй. ³¹ Хүдөө һууринда байһан ханаар хүреэлэгдээгүй гэр хүдөө газартай адляар сэгнэгдэхэ. Хэдыдэшье энэ гэр худалдажа абахада болохо. Ойн баярай жэлдэ худалдаһан эзэндэнь үгтэхэ. ³² Левидүүдэй балгасые, хотын гэрнүүдые левидүүдэй хододоо худалдажа абахадань болохо. ³³ Хэрбээ левидүүдэй хотодо худалдаха гэр абаагүй хаань, тэрэ гэр ойн баярай жэлдэ һөөргөө левидүүдтэ үгтэхэ ёһотой. Юундэб гэхэдэ, израильшуудай дунда левидүүдэй балгасын гэрнүүд левидүүдэй үмсын гэрнүүд болоно. ³⁴ Балгасые тойроһон газар худалдажа болохогүй, тэрэ хадаа левидүүдэй хэтэ мүнхэдөө эдлэхэ газарынь гээшэ.

Богоолнууд тухай

³⁵ Хэрбээ аха дүүнэршни үгырөөд, шамда ерээ хаань, туһа хүргэ, ондоо тээһээ ерэхэншье байг, хүдөө ажаһуудагшье байг, шамтай сугтаа байг. ³⁶ Тэрэнэй ургаһан юумэнһээ, ашаг олзобориһоонь бү аба, өөрынгөө Бурханһаа ай. Аха дүүнэршни шамтай хамта ажаһууг. ³⁷ Мүнгээе түрэсэтэйгөөр бү үгэ. Ашаг олзо олохо зорилготойгоор эдээ бү үгэ. ³⁸ Би Эзэн Бурхантай гээшэб. Би таанадые Египедэй газарһаа гаргааб, Ханаһаанай газар танда үгөөб, танай Бурхан болооб.

³⁹ Хэрбээ танай яһатанай али нэгэ хүн үгырөөд, шамда худалдагдаа хаань, богоол шэнгээр тэрэнээ бү зара. ⁴⁰ Тэрэ шинии хүлһэншэн гү, али нүүжэ ерэхэн хүн шэнги байг. Ойн баярай жэл хүрэтэр шамда ажал

хэг. ⁴¹ Тиигээд тэрэ шамһаа зайлуужаг. Үри хүүгэдтээ өөрынгөө уг гарбалдаа бусуужаг, эсэгынгээ эдлэжэ байһан газарые эдлэг. ⁴² Юундэб гэхэдэ, тэдэ – Минии богоолнууд, тэдэниие Би Египедэй газарһаа гаргаа бэлэйб. Тэдэ юрын богоолнууд мэтэ худалдагдаха ёһогүй. ⁴³ Хэрзэгы хатуугаар эзэрхэн тэдэндэ бү ханда, өөрынгөө Бурханһаа ай. ⁴⁴ Эрэ, эхэнэр богоолнуудтай байхаа һанаа һаа, тойроод байһан буса арадһаа худалдажа абагты. ⁴⁵ Нүүжэ ерэнэн уладай үхибүүдые богоол болгожо, худалдан абахадатнай болохо. Тэдэнэй уг изагууртай үхибүүдые худалдажа абахадатнай болохо, юундэб гэхэдэ, танай дэбисхэр дээрэ түрөө ха юм, тиихэдээ тэдэ танай үмсын болохо ёһотой. ⁴⁶ Тэдэниие уг залгамжалан дамжуулагдаха болгогты, үхибүүдтээ дамжуулан үгэхэдэтнай болохо. Үеын үедэ тэдэниие богоол болгогты. Харин израильшуудта, аха дүүнэртээ эзэрхэг хатуугаар бү хандагты. ⁴⁷ Хэрбээ ерүүл хүн, тэрэнэй уг гарбалай хүн баяжаад, үгырһэн аха дүүешни худалдажа абаа һаань, ⁴⁸ тэрэниие һөөргэнь худалдан абажа болохо. Аха дүүнэрейнь нэгэн заабол тэрэниие бусаажа, худалдан абаха ёһотой. ⁴⁹ Хэн нэгэн өөһэдын түрэл сооһоо ондоо ерэнэн уладта худалдагдаһан хүнөө бусаан худалдан абаха ёһотой. Өөрөө баяжабал, тэрэ өөрынгөө түлөө мүнгэ үгэжэ сүлөө болохо. ⁵⁰ Тэрэ заабол худалдажа абаһан хүнтээ тоосохо ёһотой: өөрыгөө худалдаһан жэлһээ эхилээд, ойн баярай жэл хүрэтэр хэды жэл болооб, абаһан мүнгээ жэлэй тоогоор үгэхэ ёһотой. Тэрэ хүндөө саг зуура хүлһэншөөр ажаллаа гэжэ тоологдохо ёһотой. ⁵¹ Хэрбээ үшөө олон жэл үлөө һаань, хэмжээ соонь, өөрынгөө түлөө абаһан мүнгэ үгэхэ ёһотой. ⁵² Хэрбээ ойн баярай жэл хүрэтэр үсөөн жэл үлөө һаань, хэды жэл болооб гэжэ тоолон гаргаад, жэлэй тоогоор өөрынгөө түлөө худалдаанай сэн үгэхэ ёһотой. ⁵³ Бээ худалдаһан хүн хадаа худалдажа абаһан хүндөө саг зуурын хүлһэншэн мэтэ бүхы жэлнүүд соо хүдэлхэ. Тэрэ хүн хүлһэншэ болоһон хүндэ хатуу хэрзэгыгээр эзэрхэн хандаха ёһогүй. ⁵⁴ Хэрбээ бээ худалдаһан хүниие мүнгэ түлэжэ абаагүй һаань, ойн баярай жэлдэ тэрэ үхибүүдтээ хамта сүлөө болохо. ⁵⁵ Юундэб гэхэдэ, израильшууд Минии богоолнууд, Египедэй газарһаа гаргаһан Минии богоолнууд гэшэ. Би Эзэн, танай Бурхан гэшэб.

Бурханай үрээлнүүд

26 ¹ Мүргэхэ шүтөөн, элдэб дүрсэ, шулуун баханануудые өөһэдтөө бү табигты. Мүргэжэ байхаяа зурагтай шулуу өөрынгөө газар дээрэ бү табигты. Би танай Эзэн Бурхан гэшэб. ² Минии субботонуудые сахигты, минии нангин байрада шүтэгты: Би Эзэн гэшэб. ³ Хэрбээ таанад Минии гаргаһан ёһо гуримаар, захяа заабаряар нарин нягтаар

ябаа хаатнай, ⁴ Би таанадта саг соонь бороо оруулхаб, газар хайн ургаса үгэхэ, жэмэстэ модод хайнаар жэмэсээ үгэхэ. ⁵ Таряа ехээр хуряхат, үзэм жэмэс ехээр суглуулхат, өөрынгөө газар дээрэ ажана тэнюун, садхалан ажаһуухат. ⁶ Амгалан тайбан, хэншые таниие хүлгүүлхэгүй, ханаан сэдхэл тэгшэ ажаһуухат. Аймшагтай зэрлиг амитадые газар дээрэхээтнай намнахаб. Һэлмэтэ дайсан газар дээгүүртнай ябахгүй. ⁷ Дайсадаа намнахат, тэдэ Һэлмээр сабшуулжа, урдатнай унаха. ⁸ Таанадай табан хүн зуун дайсание зугадуулха, зуун хүн түмэн зониие намнаха, дайсатнай Һэлмээр сабшуулаад, урдатнай унаха. ⁹ Таанадые анхаржа байхаб. Тиихэдэм, үнэр баян ажаһуухат, олошорхот, таанадтай Хэлсээгээ сахин дүүргэхэб. ¹⁰ Үнгэрһэн жэлэйнгээ юумэ эдихэт, шэнэ юумэтэй болоходоо, хуушан юумээ хаяхат. ¹¹ Таанадай дунда байраа табахаб. Минии сэдхэл таанадаа голохогүй. ¹² Таанадай дунда ябахаб, танай Бурхантнай болохоб, таанад Минии арад зон болохот. ¹³ Би Эзэнтнайб, таанадые богоол болоод, Египедэй газарта зобохогүйн түлөө хөөмэгшыетнай бута сохёоб, толгойетнай дээрэ үргүүлэн, таанадые дахуулжа, тэндэнээ гаргаа бэлэйб.

Бурханай хэһээлтэнүүд

¹⁴ Хэрбээ Минии бүхы тогтоол захяануудыемни дүүргээгүй хаатнай, Минии үгэ дуулахаа болёо хаатнай, ¹⁵ хэрбээ Минии тогтоол хуулинуудые үзэн ядаа хаатнай, хэрбээ зүрхэ сэдхэлтнай Минии гаргаһан хуулида дураа гутаа хаань, Минии захяа заабари дүүргэхээ болёо хаатнай, Намтай хэлсээгээ эбдээ хаатнай, ¹⁶ Би таанадта иигэжэ орохоб: таанадта аймшагтай юумэ, хаталга, халуун үбшэ эльгээхэб, тэдэнһээ боложо, нюдэнтнай шэргэхэ, зүрхэнтнай үбдэхэ. Үрэхэ дэмы тарихат, тэдэниие дайсантнай эдихэ. ¹⁷ Таанад руу эрьен, уур хилэн болохоб, дайсанайнгаа урда унахат. Дайсадтнай таанадые эзэрхэхэ. Таанад хүнэй намнаашыегүй хаа, һээгүй тэрьелхэт. ¹⁸ Хэрбээ иимэ юумэнэй болоходошые, Минии үгэ дуулаагүй хаатнай, нүгэл хэһэнэйтнай түлөө долоо дахин ехээр хэһээхэб. ¹⁹ Танай үсэд бардам зангыетнай хухалхаб, тэнгэриетнай түмэр шэнги болгохоб, газарыетнай зэд шэнги болгохоб. ²⁰ Дэмы хии талаар хүсэнтнай буураха, газартнай ургаса үгэхэгүй, мододтнай үрэ жэмэс үгэхэгүй. ²¹ Хэрбээ эдээнэйшые һүүлээр Намда эсэргүүсээ хаатнай, Минии үгэ дуулаха дурагүй хаатнай, нүгэлэйтнай түлөө сохилто долоо дахин нэмэхэб. ²² Таанадта хүдөө хээрын зэрлиг амитадые эльгээхэб. Тэдэ таанадые үри хүүгэдгүй болгохо, адуу малыетнай хюдаха, өөһэдыетнай үсөөрүүлхэ, тиигээд харгынуудтнай хооһорхо. ²³ Хэрбээ энээнэйшые һүүлээр заһараагүй хаатнай, Намда

эсэргүүсээ хаатнай, ²⁴ Би сухал дундаа танай урдаһаа эсэргүүсэн орохоб. Танай хэхэн нүгэл шэбэлэй түлөө долоо дахин ехээр сохихоб. ²⁵ Хэлсээ эбдэһэнэй түлөө таанадта үһөөгэй хэлмэ эльгээхэб. Өөһэдынгөө хото соо хоргодоо хаатнай, яра шарха эльгээхэб, дайсадай гарта үгэхэб. ²⁶ Хилээмэгүй болгохоб. Нэгэ пеэшэн соо арбан һамгад танда хилээмэ бариха, хилээмэ таанадта шэгнээд үгэхэ, таанад тэрэ хилээмэ эдеэд, садахагүйт. ²⁷ Хэрбээ иимэ юумэнэйшые һүүлээр Минии үгэ дуулаагүй хаатнай, Намда эсэргүүсэн ороо хаатнай, ²⁸ Би сухал дундаа танда эсэргүүсэн орохоб, нүгэлэйтнай түлөө таанадые долоо дахин хэхээхэб. ²⁹ Таанад хүбүүдэйнгөө, басагадайнгаа бэе эдихэ болохот. ³⁰ Тахилай үндэр газарнуудыетнай һандаргаахаб, нангин баханануудыетнай эбдэхэб. Танай үхэхэн бэенүүдые бутархай һүлдэ хүрэг дээгүүртнай тараахаб. Үнэнхэ зүрхэнһөө Би таанадһаа жэрхэхэб. ³¹ Хото балгасыетнай хоһоруулхаб, мүргэлэйтнай орон хоһон болгохоб. Үргэһэн үргэлэйтнай хоншуу һайхан үнэрыень абахагүйб. ³² Танай газар хооһолхоб. Танай байһан газарта зөөжэ ерэхэн дайсадайтнай сошотор хооһолхоб. ³³ Таанадые буса арад зоной дунда тараахаб, хойноһоотнай хэлмэ һугалхаб. Газартнай хооһорхо, хото балгасатнай һандаргагдаха. ³⁴ Тэрэ сагта газартнай амарха. Дайсадай газарта байхадатнай газар хүрһэнтнай амарха. ³⁵ Хаягдаһан, орхигдоһон сагта газартнай амарха, танай байха үе сагта газартнай иигэжэ амараагүй. ³⁶ Таанадһаа үлэхэн зоной дайсадай газарта байхадань, зүрхэ сэдхэлдэнь аймхай зан оруулхаб. Набшаһанай һаршаганаан тэдэниие айлган намнаха. Хүнэй намнаагүй байхада, хэлмэхэ тэрьелһэн мэтээр гүйлдэн унаха. ³⁷ Хүнэй намнаагүй байхада, хэлмэхэ тэрьедэһэндэл, тэдэ бэе бэеһээ торожо байжа гүйлдэхэ. Дайсантай тэмсэхэ хүсэншые танда байхагүй. ³⁸ Буса арадуудай дунда хосорхот. Дайсадайтнай газар таанадые залгиха. ³⁹ Таанадһаа үлэгшэд хуули гурим эбдэһэнэйнгээ, элинсэг эсэгын бурууһаа боложо, дайсанай орон нютагта халаха, үхэхэ. ⁴⁰ Харин өөрын гэмээ, эсэгынгээ гэм зэмые, Минии үмэнэ гэмтэ ябадал хэхэнээ, Намда эсэргүүсэхэнээ тэдэ мэдэрээ һаань, ⁴¹ юунэй түлөө Би сухал дундаа тэдэндэ эсэргүүсээбиб, тэдэниие дайсанайнь газар руу эльгээгээбиб, эмниг зүрхэниинь номгоржо, гэмээ сагааруулаа һаань, ⁴² Би Яковтай, Исаагтай, Абраһаамтай баталһан хэлсээгээ һанахаб, энэ газараа һанахаб даа. ⁴³ Орхигдоһон газарынь хооһорхо. Минии гаргаһан хуули тогтоолдо дураа гутажа, үзэн ядаһандаа, хуулигүй болоһондоо тэдэ дайсадай газарта зобохо, тулиха. ⁴⁴ Харин дайсадай газарта байхадань, Би тэдэнһээ арсахагүйб, тэдэниие орхихогүйб, хюдахагүйб, Хэлсээгээ эбдэхэгүйб. Юуб гэхэдэ, Би тэдэнэй Эзэн Бурханиинь гээшэб. ⁴⁵ Би

тэдэнэй элинсэг хулинсагтай хэһэн Хэлсээгээ һанан байхаб. Тэдэнэй Бурхан болохын тула буса арадуудай хараһаар байтар Би тэдэниие Египедэй газарһаа гаргаа бэлэйб. Би Эзэн гээшэб.

⁴⁶ Иимэ хуули ёһо, тогтоол шиидхэбэри, хургаал заабари Эзэн Моисейгээр дамжуулан, Синай хада дээрэ Израилиин арад түмэндэ үгөө бэлэй.

Тангариг болон арбанай нэгэ хуби тухай

27 ¹ Эзэн Моисейдэ үгүүлбэ:

² – Израильшуудта соносхо: Хэрбээ хэн нэгэн Эзэндэ шахаа тангариг үргөөд, удаань тэрээнһээ сүлөө болохо гэбэл, иимэ мүнгэ түлэжэ сүлөөрхэ. ³ Шинии сэнгээр эрэ хүн хорин наһанһаа жара наһан хүрэтэр – табин мүнгэн шээкэл, нангин үргөөгэй тогтооһон үнэ сэнгэй ёһоор. ⁴ Хэрбээ эхэнэр хаа, шинии сэнгээр гушан шээкэл байха. ⁵ Табан наһанһаа хорин наһан хүрэтэр шинии сэнгээр эрэ хүн хорин шээкэл, эхэнэр хүн арбан шээкэл. ⁶ Нэгэ һараһаа таба наһан хүрэтэр хүбүүн шинии сэнгээр табан мүнгэн шээкэл, басаган хүндэ шинии сэнгээр гурбан мүнгэн шээкэл. ⁷ Жара наһанһаа дээшэ эрэ хүндэ шинии сэнгээр арбан табан мүнгэн шээкэл. Эхэнэр хүндэ арбан шээкэл. ⁸ Хэрбээ шинии сэнгээр үгэхэ шадалгүй, үгытэй байгаа хаань, тэрэ хүниие санаартада абааша, санаарта өөрөө сэн үгэхэ бээ. Тангариг үгэһэн хүнэй шадал зэргэ санаарта харалсана бээ.

⁹ Хэрбээ Эзэндэ үргэл гэжэ бодо мал үргөө хаань, Эзэндэ үргэһэн юумэн арюун нангин болодог. ¹⁰ Тэрэниие хайн хаань, муу малаар, муу мал хаань, хайн малаар хэлгүүлжэ болохогүй. Гэбэшье малые ондоо малаар хэн нэгэн хэлгэбэ гээл даа, тиибэл, тэрэ хоёр мал хоюулаа нангин арюун болохо.

¹¹ Хэрбээ Эзэндэ үргэжэ болохогүй, ямар бэ даа сээртэй мал үгөө хаань, санаартада асаржа харуулха ёһотой. ¹² Санаарта хайн гү, али муу гү гэжэ хэлэхэ, тэрэнэй хэлэһэн сэнгээр болохо. ¹³ Хэрбээ хэн нэгэн худалдажа абахаа ханаа хаа, шинии сэн дээрэ табанай нэгэ хубиие нэмүүжэн.

¹⁴ Хэрбээ хэн нэгэн өөрынгөө гэр Эзэндэ зорюулаа хаань, санаарта гэрэй хайн, мууе сэгнэхэ. Санаарта ямараар сэгнэнэб, тэрээгээрнь болохо. ¹⁵ Хэрбээ үргэһэн гэрээ һөөргөнхэ худалдажа абахаа ханаа хаань, шинии сэн дээрэ табанай нэгэ хуби тэрэ нэмэг, тиигээд гэрынхэ дахин тэрэнэй болохо.

¹⁶ Хэрбээ хэн нэгэн өөрын угай газар Эзэндэ зорюулаа хаань, ямар үнэ сэнтэйб гэжэ сэгнэхэ гэбэл, тэрэ таряалан дээрэ хэды орооһо тарижа боломоор бэ, нэгэ хоомэр ешмээн орооһоной түлөө табин шээкэл мүнгэ

түлэхэ гэгээн шугамаар багсаан, сэнгын тодорхойлогдохо. ¹⁷Хэрбээ хэн нэгэн ойн баярай жэл газараа Эзэндэ зорюулаа хаань, таряалангын дүүрэн сэнгээр сэнгэгдэхэ. ¹⁸Хэрбээ хэн нэгэн ойн баярай жэлэй һүүлээр өөрынгөө газар зорюулаа хаань, санаарта ерэхэ ойн баярай урда тээхи жэлнүүдын тооложо, үнэ сэнгын тодорхойлхо. ¹⁹Хэрбээ хэн нэгэн зорюулхан таряалангаа һөөргэнь худалдажа абахаа ханаа хаа, үнэ сэн дээрэнь табанай нэгэ хуби нэмэжэ түлэхэ. Тиигээд тэрэ газар тэрэнэй болохо. ²⁰Хэрбээ тэрэ зорюулхан газараа худалдажа абангүй, тэрэ таряалангын ондоо хүндэ худалдагдаад байгаа хаань, тэрэ хүн газараа һөөргэнь абажа шадахагүй. ²¹Ойн баярай жэлдэ таряалан эзэндэ бусадаг. Харин иимэ таряалан ойн баярай жэлдэ нангин болохо, юуб гэхэдэ, тэрэ Эзэнэй зөөри болохо, санаартанай эдлэл болохо.

²²Хэрбээ хэн нэгэн худалдажа абан таряалангаа Эзэндэ зорюулаа хаань, ²³ойн баярай жэл болотор хэды жэл үлөөб, энээнһээ дулдыдан таряалан ямар үнэ сэнтэйб гэжэ санаартан тоолохо. Тиигээд тэрэ хүн тэрэл үдэртөө таряалангай үнэ санаартада түлэхэ. Энэ бол Эзэнэй нангин зүйл гээшэ. ²⁴Ойн баярай жэлдэ тэрэ таряалан худалдагдажа абтан эзэндэ бусаха. Тэрэ угайнь зөөри мүн.

²⁵Ямаршы юумэнэй үнэ сэн шээкэлээр тоологдохо. Шээкэл нангин газараар тодорхойлогдохон, шээкэл соо хорин гер.

²⁶Малайнгаа түрүүшын түл Эзэнэй хадань зорюулжа болохогүй. Тугалшы байг, хурьганшы байг, тэдэ Эзэнэй ха юм. ²⁷Хэрбээ сээртэй малай түрүүшын түл хаань, һөөргэнь худалдажа абахада болохо. Тэрэнэй үнэ сэн дээрэ табанай нэгэ хуби нэмэжэ үгэхэ. Хэрбээ худалдажа абаагүй хаань, тэрэ мал тогтомол сэнгээр худалдагдаха.

²⁸Эзэндэ тангариглан зорюулхан малаа, газараа, хүниие хэншы һөөргэнь худалдан абажа шадахагүй, худалдажа шадахагүй. Тэдэ дууһан Эзэнэй байха. ²⁹Бүхы тангаригтай юумэн, хүншы тангаригтай хаа, һөөргөө худалдагдажа абагдахагүй, тангаригтай юумэн үгы хэгдэхэ ёһотой.

³⁰Газарай ургасын, модоной жэмэсэй арбанай нэгэ хуби – Эзэнэй. Энэ бол Эзэнэй нангин зөөри мүн. ³¹Өөрынгөө арбанай нэгэ хубиие хэн нэгэн худалдажа абаха гэбэл, үнэ сэн дээрэнь табанай нэгэ хуби нэмэхэ ёһотой. ³²Бодо, жэжэ малай арбанай нэгэ хуби, юрэдөө, малшанай модоор заажа тоолоһон малай арбанай нэгэ хубинь Эзэнэй нангин зөөри гээшэ. ³³Тэдэниие муу хайн гэжэ илгажа болохогүй, тэдэниие һэлгэжэ болохогүй. Хэрбээ һэлгээ хаань, тэдэ мал хоюулаа нангин зөөри болохо, һөөргэнь худалдан абажа болохогүй.

³⁴Эдэ захяануудыие Эзэн израильшуудта зорюулжа, Синай хадын оройдо Моисейдэ захираа бэлэй.

Моисейн дүрбэдэхи ном Тоололго

Израилиин арал Египедһээ Хананаан руу ошохо аян замдаа тоологдоһон ушарһаа энэ ном «Тоололго» гэжэ нэрэтэй. Номой эхиндэ энэ тоололго тухай хэлэгдэнэ. Эхэ еврей хэлэн дээрээ «Сүл губида» гэжэ нэрэнь эдэ үйлэ хэрэгүүдэй хаана болоһые тэмдэглэнэ.

Синай хада дээрэ Израилиин арал түмэндэ Бурханай Һургаалаа үршөөһэнэй удаа Моисей дайн дажарта ябаха шадалтай Израилиин эршүүлые тоолоно. Левидүүдые тэрэ амьяарнь тоолоно. Саашадаа Бурханай заабаряар, Һургаалда зарим тэды нэмэлтэ оруулагдаа, иигэжэ арал түмэн Эзэнэй найдуулһан орон нютаг руу орохоор бэлэн болоһон байна (1-9-дэхи бүлэгүүд).

Гэбэшье израильшууд Хананаантай хилэ хадхан оршодог Кадээш-Барнээ гэжэ газарта дүтэлхэдөө, энэ газарые тагнахаяа ошогшо зоной хөөрөөндэ этигэжэ, Бурханай найдуулагша орон нютаг руу орохоёо айгаа бэлэй. Иигэжэ айдаһа хүрэхэндөө израильшууд дүшэн жэлэй туршада халуун сүл губяар түгэншэлэн ябаха баатай болоо (10-20-дохи бүлэгүүд). Үгэ дууладаггүй израильшуудай нэгэ үе элһэн сүл губида наһа баража, арал зон байн-ошон, Хананаанай ойро оршодог газар эзэлжэ, Иордан голой зүүн талада оршогшо Моһааб орон нютагта дүтэлбэ (21-36-дахи бүлэгүүд). Тэрэ бүхы он жэлнүүдэй туршада Израилиин арал түмэн олон удаа Моисейн урдаһаа буһалгаа хэжэ, Бурханда гомдожо байгаа. Үгэ дууладаггүй израильшуудые хэхээжэ байхадаашье, Эзэн Өөрын шэлэһэн арадта хододоо үнэн сэхэ, найдуулһан орон нютаг руунь ошохо замдань энэ арал тушаа ханаагаа табижал, дайсадые диилэхэ хүсэ шадал үршөөжэл байгаа.

Моисей израильшуудыг бүридхэн тоолобо

1 ¹ Израильшуудай Египедэй газар дайдаһаа гаража ошоһонһоо хойшо хоёрдохи нарын нэгэдэхи үдэр, Синайн сүл губида майхан хүмэ соо Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

² – Израилиин нийтэ бүхы зоной, тэдэнэй бүхы эрэшүүлые нэрээрнь гэр бүлөөрнь, угаарнь тооложо тооень абагты; ³ Аһароон та хоёр Израилиин сэрэгэй алба хэжэ шадаха, хори наһанһаа дээшэ наһатай бүхы эрэшүүлэй тоо, сэрэгэй бүлэг бүлэгөөрнь тоологты. ⁴ Таанадта обог бүхэнһөө нэгэ хүн – энэ обогой угуудай толгойлогшо туһалха. ⁵⁻¹⁵ Таанадта туһалха зоной нэрэнүүд гэбэл, иимэ:

<i>Обогууд</i>	<i>Угууд</i>	<i>Толгойлогшоноор</i>
Рэүбээнэй	Шэдэхүүрэй хүбүүн	Элицүүр,
Симеоной	Цуришаддайн хүбүүн	Шэлүмиһээл,
Иудын	Амминадаабай хүбүүн	Нахшоон,
Иссахаарай	Цуһаарай хүбүүн	Нэтанээл,
Зэбүлүүнэй	Хэлооной хүбүүн	Элиааб.

Иосифой хүбүүдэй:

Эпраимай	Аммиһүүдэй хүбүүн	Элишамаа,
Мэнашшээгэй	Пэдэцүүрэй хүбүүн	Гамалиһээл,

Бэньямиинэй	Гидеонной хүбүүн	Абидан,
Даанай	Аммишаддайн хүбүүн	Ахиээзэр,
Ашээрэй	Охраанай хүбүүн	Пагиил,
Гаадай	Дэүһээлэй хүбүүн	Элиасаап,
Напталиигай	Энаанай хүбүүн	Ахираа.

¹⁶ Эдэнэр арад зондоо хүндэтэй зон, обогоудай ударидагшад, Израилиин мянган сэрэгэй дарганар болоно. ¹⁷ Моисей Аһароон хоёр нэрээрнь нэрлэһэн эдэ обогоудай толгойлогшоноортой хамта ¹⁸ хоёрдохи нарын нэгэнэй үдэр бүхы ниигэмые суглуулжа, тэдэниие обог обогоорнь, уг угаарнь, гэр бүлөөрнь тоолон нэрлэжэ, сэрэгэй албанда ябажа шадаха хоринһоо дээшэ наһатайшуулайнь хамтын тоо тус тустань тоолон гаргажа бүридхэбэ. ¹⁹⁻⁴⁶ Моисей, Аһароон, Израилиин арбан хоёр обогой удамаршад Синайн сүл губида тогтон байрлаһан Израилиин арбан хоёр эсэгэнэрэй үри саданарые үе үенүүдээрнь, гэр бүлэнүүдээрнь, бүхы эрэшүүлэйн нэрэнүүдые Эзэнэй зарлигаар нэрлэжэ, сэрэгэй албанда ябажа шадаха хоринһоо дээшэ наһатайшуулайнь хамтын тоо обог обогоудаарнь тоолон иигэжэ гаргаба:

<i>Отогууд</i>	<i>Хоринхоо дээшэ наһатай эрэшүүлэй тоо</i>	
Рэүбээнэй		46 500
Симеоной		59 300
Гаадай		45 650
Иудын		74 600
Иссахаарай		54 400
Зэбүлүүнэй		57 400
Эпрааимай		40 500
Мэнашшээгэй		32 200
Бэньяминэй		35 400
Даанай		62 700
Ашээрэй		41 500
Напталиигай		53 400
	Хамта:	603 550

⁴⁷ Левиин обогой уг гарбалтай эрэшүүл израильшуудай хамтын тоо бүридхэлдэ ороогүй. ⁴⁸ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁴⁹ – Левиин үе залгамжалагшадые энэ тоо бүридхэлдэ бү оруула, израилиин эрэшүүлтэй хамта бү тооло, ⁵⁰ гэбэшье левидүүдтэ Гэршэлгын майхан хүмэ, тэрэ хүмэдэ хабаатай бүхы юумэнүүдые болон хэрэгсэлнүүдые даалга. Тэдэнэр майхан хүмэ, тэрэнэй бүхы хэрэгсэлнүүдые абажа ябаг, тэрээниие хамгаалжа, майхан хүмэ тойрон хотон хүрөөнүүдээ бариг. ⁵¹ Нүүхэдээ, левидүүд майхан хүмэээ задалан хуряаг, байрлан тогтоһон газартаа майхан хүмэээ татаг. Хэрбэээ ондоо хүн эдэ бүгэдые хэбэл, үхэхэ. ⁵² Израильшууд сэрэг сэрэгүүдээрээ өөрынгөө тугтаяа хамта өөһэд өөһэдынгөө хотон хүрөөнүүдтэ байха ёһотой. ⁵³ Израильшуудта гай тодхор ушархагүйн тула левидүүд Гэршэлгын майхан хүмын хажууда хотон хүрөөнээ баряад, Гэршэлгын майхан хүмэээ харууһалан харуулда зогсохо ёһотой.

⁵⁴ Израильшууд Эзэнэй Моисейдэ заһан зарлигыень түгэс дүүрэн дүүргэбэ.

Хотон хүрөөнүүдээ яагаад табиха тухай

2 ¹ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:

² – Израильшууд Суглаанай Майхан хүмые тойруулан, өөһэд өөһэдынгөө угай тугуудай дэргэдэ, гэр бүлэнүүдэй тэмдэгүүдэй дэргэдэ хотон хүрөөнүүдээ бариха ёһотой.

³⁻⁹ Урдуур, зүүн зүгтэ Иудын сэрэг бүлэг бүлэгөөрөө зогсохо. Тэдэнэй удаа дараа дараагаар иимэ обог сэрэгүүд оршохо:

<i>Отгоууд</i>	<i>Сэрэгэйн дарганар</i>	<i>Сэрэгшэдэйн тоо</i>
Иудын	Амминадаабай хүбүүн Нахшоон	74 600
Иссахаарай	Цунаарай хүбүүн Нэтанээл	54 400
Зэбүлүүнэй	Хэлооной хүбүүн Элиааб	57 400
		Хамта: 186 400

Эдэнэр түрүүлэн ябаха.

¹⁰⁻¹⁶ Майхан хүмын урда талада Рэүбээнэй сэрэг бүлэг бүлэгөөрөө тогтохо.

<i>Отгоууд</i>	<i>Сэрэгэйн дарганар</i>	<i>Сэрэгшэдэйн тоо</i>
Рэүбээнэй	Шэдэхүүрэй хүбүүн Элицүүр	46 500
Симеоной	Цуришаддайн хүбүүн Шэлүмиһээл	59 300
Гаадай	Рэүһээлэй хүбүүн Элиасаап	45 650
		Хамта: 151 450

Эдэнэр тэдэнэй хүлээр тогтон байрлаһан газарһаа ябаха ёһотой.

¹⁷ Аян замда гарахада, Суглаанай Майхан хүмэ ба левидүүдэй хотон хүрөөн бусад хотон хүрөөнүүдэй тэгэн дунда ябаха болоно. Тогтон байрлагша шэнгээрээ аян замда гарахадаа, хотон хүрөөн бүхэн өөр өөрынгөө тугай дэргэдэ ябаха ёһотой.

¹⁸⁻²⁴ Майхан хүмын баруун талада Эпраимай сэрэг бүлэг бүлэгөөрөө тогтог.

<i>Отгоууд</i>	<i>Сэрэгэйн дарганар</i>	<i>Сэрэгшэдэйн тоо</i>
Эпраимай	Аммиһүүдэй хүбүүн Элишамаа	40 500
Мэнашшээгэй	Пэдэцүүрэй хүбүүн Гамалиһээл	32 200
Бэньямиинэй	Гидеонной хүбүүн Абидаан	35 400
		Хамта: 108 100

Эдэнэр урдахи хоёр хотон хүрөөнүүдэй байраһаа хүдэлһэнэй хүлээр тогтон байрлаһан газарһаа ябаха ёһотой.

²⁵⁻³² Майхан хүмын хойто талада Даанай сэрэг бүлэг бүлэгөөрөө тогтог.

<i>Отгоууд</i>	<i>Сэрэгэйн дарганар</i>	<i>Сэрэгшэдэйн тоо</i>
Даанай	Аммишаддайн хүбүүн Ахиээээр	62 700
Ашээрэй	Охраанай хүбүүн Пагиил	41 500
Напгалиигай	Энаанай хүбүүн Ахираа	53 400
		Хамта: 157 600

Эдэнэр тугуудаа баряад, бултанай хүүлдэ ябаг. Бүхы обогуудай сэрэгшэд хамта дээрээ 603 550 хүн. ³³ Эзэнэй Моисейдэ айладаһан зарлигаар левидүүд израильшуудтай хамта гэдэнэй тоо бүридхэлдэнь ороогүй юм.

³⁴ Израильшууд Эзэнэй Моисейдэ айладаһан зарлиг дүүргэжэ, өөһэд өөһэдынгөө тугууд доро обог обогуудаараа, гэр бүлэнүүдээрээ, эсэгэ эсэгынхидээрээ хубааран, бултадаа хамта ябаа юм.

Аһароной гэр бүлэ ба санаартад

3 ¹ Синай уула дээрэ Эзэнэй Моисейдэ айладаха үе сагта Аһароон болон Моисейн уг удамынь иимэ байгаа. ² Аһароной хүбүүдэй нэрэнүүд: түрүүшын хүбүүн Надааб, тиигээд Абиһуу, Эльзаар ба Итамаар. ³ Нэрэ нэрээрээ нэрлүүлһэн эдэ Аһароной хүбүүд оливын тоһо толгойдоо түрхюулжэ, санаартад болоод, майхан хүмэдэ хурал мүргэлэй алба хэдэг байгаа. ⁴ Гэбэшье Надааб Абиһуу хоёр майхан хүмэдэ алба хэжэ байхадаа, Эзэнэй хорихон гал абаад, Синайн сүл губида наһа бараһан юм. Тэдэ хоёр үри хүүгэдгүй байгаа. Түрэнэн эсэгэ Аһаронойнгоо үшөө амиды мэндэ ябахата, Эльзаар Итамаар хоёр санаартад болоо юм.

Левидүүд – санаартадай туһамаршад

⁵ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁶ – Левиин бүхы обогойхидые санаарта Аһароондо асаржа, тэрэнэй туһамаршад болго. ⁷ Аһароной болон арад зоной урда тэдэ иимэ уялгатай – үргэл мүргэлэй үедэ майхан хүмын дэргэдэхи ажал хэхэ, ⁸ майхан хүмын хэрэгсэлнүүдые хадагалха, үргэл мүргэлэй үедэ израильшуудай гурим журамтай байхыень сахиха. ⁹ Левидүүдые Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдэй мэдэлдэ үгэ. Левидүүд израильшуудһаа шэлэгдэжэ, Аһароон болон тэрэнэй хүбүүдтэ майхан хүмын албанда үгтэхэ ёһотой. ¹⁰ Аһароон болон тэрэнэй хүбүүдтэ санаартанай уялга даалга. Ондоо хэн нэгэн энээниие хэхэеэ һэдэбэл, алуулагдаха.

¹¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ үгүүлбэ:

¹² – Израилин зоной дундаһаа Би левидүүдые абанаб. Эхын умайн түрүүшын жэмэсэй – Израилин ууган хүбүүдэй орондо Би гэдэниие Өөртөө абанаб. Левидүүд Минии болохо. ¹³ Ушар юуб гэхэдэ, алишье ууган хүбүүн ба малай түрүүшын бүхы түл – Минии. Египедэй ууган хүбүүдые болон малай түрүүшын түл үгы хэхэдээ, Би Израиль соо бүхы ууган хүбүүдые ба малай түрүүшын түлые илгааб Өөртөө. Тэдэ Минии юм. Би Эзэн мүн!

Левидүүдэй тоо бүридэлгэ

¹⁴Эзэн Синайн сүл губида израильшуудтай хамта ябаһан Моисейдэ иигэжэ айладаба:

¹⁵ – Левиин обогой бүхы уг болон гэр бүлэнүүдые бүридхэн тооло. Бүхы эрэшүүлыень, мүн нэгэ харатайһаа дээшэ наһатай болоһон хүбүүн үхибүүдыень бүридхэн тооло.

¹⁶ Моисей Аһароон хоёр Эзэнэй захиралта дүүргэжэ, тэдэниие бүридхэн тоолобо.

¹⁷ Левий иимэ нэрэтэй хүбүүдтэй байгаа: Гэршоон, Кэһаат ба Мэрариин. Тэдээнһээ угууд үдэһэн бэлэй. ¹⁸ Гэршооной хүбүүдэй нэрэнүүд уг угсаатайгаа хамта гэбэл, Либнии, Шимэй. ¹⁹ Кэһаадай хүбүүд уг угсаатайгаа хамта – Амраам, Ицһаар, Хэброон болон Үззиһээл. ²⁰ Мэрариин хүбүүд уг угсаатайгаа хамта гэбэл, Маһлиин ба Мушиин. Левиин уг удамай гэр бүлэнүүд болон угууд гэбэл, иимэ юм. ²¹ Либниигэй болон Шимэйин гэр бүлэнүүд Гэршооной угта ородог. ²² Тэдэнэй бүхы эрэшүүлэй болон нэгэ харатайһаа дээшэ бүхы хүбүүн үхибүүдэйн хамтын тоо 7 500 болоно. ²³ Гэршооной обог хотон хүрэнүүдээ баруун зүгтэ – майхан хүмын ара талада бариха ёһотой. ²⁴ Лаһээлэй хүбүүн Элиасаап Гэршооной обогой ударидагша байгаа. ²⁵⁻²⁶ Майхан хүмэ, тэрэнэй дээбэри хушалтанууд, тэрэнэй хото хорёогой арһан хананууд, майхан хүмын үүдэнэй хүшэгэ, майхан хүмын бүхы хэрэгсэлнүүд болон оһорнууд Гэршооной угайхидай харууһаламжада үгтэнэ.

²⁷ Кэһаадһаа Амраамай, Ицһаарай, Хэброоной болон Үззиһээлэй үенүүд таһарна. Эдэнэр бултадаа Кэһаат обогой байгаа. ²⁸ Тэдэнэй бүхы эрэшүүлэйн, мүн нэгэ харатайһаа дээшэ бүхы хүбүүн үхибүүдэйн хамтын тоо 8 600 болоно. Эдэнэр нангин байра аршалан харууһална. ²⁹ Кэһаат обогойхид өөһэдынгөө хотон хүрэнүүдые майхан хүмын урда таладань бариха ёһотой, ³⁰ тиихэдэ Үззиһээлэй хүбүүн Элицпаан Кэһаат обогой үенүүдэйн ударидагшань байгаа. ³¹ Тэдэнэртэ мүргэлэй болон үргэлэй үедэ хэрэглэгдэдэг ханза, шэрээ, тоһон дэнгүүдэй табюур, үргэлэй шэрэнүүд, мүргэлдэ хэрэгтэй нангин байрын амһартанууд, хүшэгэ даалгагдана. Тэдэнэр хэрэгтэй бүхы ажал ябуулна. ³² Санаарта Аһарооной хүбүүн, левит ударидагшадай эгээл дээдэ ударидагша Эльзаар болоно. Тэрэнэй харууһалган доро майхан хүмэ найдан үгтэнэ.

³³ Маһлиин ба Мушиин гэр бүлэнүүд Мэрариин угһаа гарбалтай. ³⁴ Тэрэнэй бүхы эрэшүүлэйн, мүн нэгэ харатайһаа дээшэ наһатай хүбүүн үхибүүдэй хамтын тоо 6 200 болоно. ³⁵ Абиһааилай хүбүүн Цүриһээл Мэрариин үенүүдэй ударидагша байгаа. Тэдэнэр өөһэдынгөө хотон хүрэнүүдые майхан хүмын хойто зүгтэнь бариха ёһотой.

³⁶ Мэрариин хүбүүдэй харууһалалган доро майхан хүмын уняанууд, хүндэлэбшэнүүд, тэрэнэй бахананууд, ³⁷ тэрэнэй хууриин модонууд, тэрэнэй барилгын бүхы хэрэгсэлнүүд, хото хорёогойн бахананууд, тэрэнэй һаднагууд, тэрэнэй хууриинь тулганууд болон ооһорнууд даалгагдана. ³⁸ Майхан хүмын үүдэн талада, наранай гарадаг зүгтэ Моисей Аһароон хоёрой, тэдэнэй хүбүүдэй хотон хүрээрүүд баригдаха ёһотой. Тэдэнэй харууһалган доро израильшуудай энэ Нангин хүмэ үгтэнэ. Хэрбээ эндэ ондоо хүнүүд оробол, тэдэнэр алуулагдаха ёһотой. ³⁹ Эзэнэй захиралтаар Моисей Аһароон хоёр бүхы левидүүдые уг угсаагаарнь: бүхы эрэшүүлыень, тэдэнэй нэгэ һаратайһаа дээшэ һаһатай бүхы хүбүүн үхибүүдые нь бүридхэн тоолоходонь, 22 000 хүн болоно.

Израилин ууган хүбүүдэй тоо бүридэлгэ

⁴⁰ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Израильшуудай бүхы эрэшүүлые болон нэгэ һаратайһаа дээшэ һаһатай бүхы түрүүшын хүбүүн үхибүүдые нь нэрэ нэрээрнь бүридхэн тооло. ⁴¹ Би Эзэмби! Израильшуудай бүхы ууган хүбүүн үхибүүдэйн орондо левидүүдые, израильшуудай үхэр малнуудайнь түрүүшын түлнүүдэйн орондо левидүүдэй үхэр малнуудайнь бүхы түрүүшын түлнүүдые нь Намда үгэ.

⁴² Моисей Эзэнэй захиралтаар израильшуудай бүхы түрүүшын хүбүүн үхибүүдые нь бүридхэн тоолобо. ⁴³ Нэгэ һаратайһаа дээшэ һаһатай түрүүшын бүхы хүбүүн үхибүүдые нь нэрэ нэрээрнь бүридхэн тоолоходонь, 22 273 хүбүүд болобо.

⁴⁴ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁴⁵ – Израильшуудай түрүүшын бүхы хүбүүн үхибүүдэйн орондо левидүүдые, тэдэнэй үхэр малнуудай түрүүшын бүхы түлнүүдэйн орондо левидүүдэй үхэр мал Намда үгэ. Левидүүд Минии болог. Би Эзэнтнай гээшэб! ⁴⁶ Левидүүдһээ 273 хүнөөр олон израильшуудай түрүүшын хүбүүн үхибүүдэй түлөөһэндэ ⁴⁷ хүн бүхэнһөө тогтоомол шэгнүүрээр шэгнэжэ, табан шээкэл мүнгэ суглуула. Израильшуудһаа түлөөһэнэй энэ мүнгэ суглуулаад, ⁴⁸ тэрэнээ Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ үгэ. Энэ хадаа хоёр зуун далан гурбан хүнэй орондо түлэжэ абаһан түлөөһэн болоно.

⁴⁹⁻⁵⁰ Тиигэжэ Моисей хоёр зуун далан гурбан хүнөөр үлүүгэй түлөө сагаан мүнгэ абаба. Тиимэһээ Моисей тэдэнэй түлэжэ абаха мүнгыень израильшуудһаа түрүүшын хүбүүн үхибүүдэйн түлөө тогтоомол шэгнүүрээр шэгнэжэ, нэгэ мянга гурбан зуун жаран табан

шээкэл сагаан мүнгэ суглуулба. ⁵¹ Эзэнэй үгыень дуулажа, Эзэнэй захиралтаар Моисей тэрэ түлэжэ абаха мүнгыень Аһароондо, тэрэнэй хүбүүдтэ үгэбэ.

Кэһаадай удамай ажалнууд

4 ¹ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:
² – Левиин обогой Кэһаадһаа гараһан эрэшүүлые ураг урагаарнь, гэр бүлэнүүдээрнь бүридхэ. ³ Гушанһаа таби хүрэтэр наһатай бүхы эрэшүүлыень бүридхэн тооло. Тэдэ эрэшүүл майхан хүмын үргэл болон мүргэлэй ёһололгын алба хэг. ⁴ Тэдэнэр майхан хүмэ соохи нангин зүйлнүүдэй түлөө харюусалгатай. ⁵ Отог омогойнгоо хотон хүрэнүүдэй аян замда мордохо болоходонь, Аһароон ба тэрэнэй хүбүүд майхан хүмэ соо орожо, халхабша хүшэгыень абаад, тэрээгээрээ хэлсээнэй ханзаяа хушаг. ⁶ Тиигээд булгайр арһаар ханзаяа хушаад, үргэлжэдөө сэнхир хүхэ үнгэтэй нэмэргээр нэмэрээд, хургааг-харбиинхануудые табиг. ⁷ Хилээмэн үргэл табидаг шэрээе сэнхир хүхэ ноһон нэмнээгээр нэмнээд, тэрээн дээрээ үргэл болон мүргэлэй ёһололдо хэрэглэгдэдэг томо жэжэ табагуудые, аягануудые табиг. Тиихэдээ тэдэнэй хажуудань хододоо байдаг хилээмэн үргэл байха ёһотой. ⁸ Тиигээд тэрээн дээрээ улаан хушалта хушуулаад, дээгүүрнь хүхэ булгайр арһаар нэмэргэ нэмэрүүлээд, хургааг-харбиинхануудые табиг. ⁹ Сэнхир хүхэ нэмэргээр халаатай зула дэнгэй голто һууриие, тэрээндэ хэрэглэгдэдэг зулануудые, тэрэнэй хабшагуудые, согой амһартануудые, оливын тоһо хэдэг бүхы амһартануудые хушаг. ¹⁰ Тэрэнэй бүхы хэрэгсэлнүүдые хүхэ булгайр арһаар хушаад, тэдэнээ тээлгүүр дээрэ табиг. ¹¹ Сэнхир хүхэ нэмэргээр үргэлэй алтан шэрээ хушаад, тэрэниие хүхэ булгайр арһаар нэмэрээд, хургааг-харбиинхануудые табиг. ¹² Майхан хүмэ соохи үргэлдэ хэрэглэгдэдэг бүхы юумэнүүдыеень абаад, сэнхир хүхэ нэмэргээр хушажа, хүхэ булгайр арһаар нэмэргээд, тээлгүүрнүүд дээрэ табиг. ¹³ Үргэл шэрээе үнэһэн болон хөөһөөнь сэбэрлээд, тэрэниие уб улаан нэмэргээр хушаг. ¹⁴ Тиигээд тэрээн дээрэ үргэлэй ёһололдо хэрэглэгдэдэг бүхы амһартануудые: согой амһартануудые, мяханай хэрээ, хүрзэхэнүүдые, шуһа сүршэдэг аягануудые, үргэлэй шэрээдэ хэрэглэгдэдэг бүхы амһартануудые булгайр арһаар хушажа табяад, хургааг-харбиинхануудые табиг. ¹⁵ Отог хүрэнэйнгээ аян замда түхээржэ бэлэн болотор, Аһароон ба тэрэнэй хүбүүд майхан хүмээ, тэрэнэйнгээ бүхы хэрэгсэлнүүдые орёожо бэлдэг. Багсалжа бэлэн болоходонь, тэдэнииеень абажа ябахаяа, Кэһаадай гэр бүлынхид тэдээндэ дүтэлэг. Зүгөөр тэдэнэр үхэхэгүй гээһаа, майхан хүмын нангин юумэнүүдтэ гар бү хүрэг. ¹⁶ Зулын тоһон,

уталгын дабирхай, хэзээдэшье ходол байдаг хилээмэн үргэл, түрхидэг оливын тоһон, майхан хүмэ, тэрээн соохи нангин юумэнүүд болон тэрэнэй бүхы хэрэгсэлнүүд санаарта Аһароной хүбүүн Эльзаарта даалгагдан үгтэнэ.

¹⁷ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:

¹⁸ – Левидүүдэй дундаһаа Кэһаадай обогой уг гарбалнуудыень бү хосороогты. Нангинай Нангин таһалгада дүтэлхэдэнь, ¹⁹ тэдэнэй үхэхэгүйн тула иимэ юумэ хэгты: Аһароон ба тэрэнэй хүбүүд майхан хүмэдэ орожо, Кэһаадай үенүүдэйн эрэшүүл бүхэндэ хэхэ ажалыень, үргэлэн абажа ябаха юумэнүүдыень хэлэжэ заажа үгүүжэг. ²⁰ Харин өөһэдөө тэдэнэр үхэхэ гээгүй һаа, майхан хүмээе хуряажа ба хушажа байхадаа, Нангинай Нангин таһалгада орохо ёһогүй.

Гэршооной уг удамай ажалнууд

²¹ Тиигээд Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

²² – Гэршооной үри һадаһадай бүхы обогүүдые, бүхы гэр бүлэнүүдэйн эрэшүүлые бүридхэн тооло. ²³ Сэрэгэй албанда ябажа шадаха тэдэнэй гушан наһанһаа табин наһан хүрэтэрхи эрэшүүл майхан хүмые зөөлгэхэ ажал хэг. ²⁴ Гэршооной үри һадаһадай гэр бүлэнүүд майхан хүмэдэ алба хэхэдэе, тэрэнэй хүндэ ашааень абажа ябаха ажалынь иимэ: ²⁵ Тэдэнэр Уулзалгын майханай бүдые, хушалтануудые, тэрэнэй дээгүүр хушадаг булгайр арһан бэрээһэнүүдые, майхан хүмэ руу ородог халхабша хүшэгые, ²⁶ хорёо хотын халхабша ханануудые, майхан хүмые болон шатаалгата үргэлэй шэрээе тойроод байдаг хорёо хотын халхабша үүдэнүүдые, тэдэнэй бүхы оһорнуудые болон бүхы хэрэгсэлнүүдые үргэлөөд, аян замда абажа ябаха ёһотой. Эдэ бүхы ажалнууд Гэршооной обогой бүхы эрэшүүлдэ даалгагдана. ²⁷ Аһарооной ба тэрэнэй хүбүүдэй захиралта болон ударидалган доро Гэршооной үенүүдэхид хүндэ хүшэр ашаануудые үргэлөөд, аян замда абажа ябахадаа, тэдэнэр зүйл бүрийн ажал хэхэхэе гадна, абажа ябаһан юумэнэйнгээ түлөө харюусалгатай байха ёһотой. ²⁸ Энэ хадаа Гэршооной үри һадаһадай майхан хүмэдэ алба хэхэ ажалынь гээшэ. Эдэ ажалнууд санаарта Аһарооной хүбүүн Итамаарай харууһан доро хэгдэхэ ёһотой.

Мэрариин уг удамай ажалнууд

²⁹ Мэрариин урагые угаарнь, гэр бүлөөрнь бүридхэн тооло. ³⁰ Майхан хүмын дэргэдэхи ажалда эльгээхын тула сэрэгэй албанда ябажа шадаха 30-50 наһа хүрэтэрхи бүхы эрэшүүлыень бүридхэн тооло.

³¹Тэдэнэр Уулзалгын майхан хүмын албанда алба хэхэдээ, иимэ ажал бүтээг: зөөдэлэй үедэ тэдэнэр майхан хүмын хүндэлэбшэ модонуудые, тэрэнэй хүрэнүүдые, баханануудые, хууриин мододые үргэлөөд ябаха ёһотой. ³²Хорёо хотын бүхы бахананууд болон хаднагуудые, тэрэнэй хууриин хүндэлэбшын модонуудые, ооһорнуудые, тэрээндэ хабаатай бүхы юумэнүүдые, тэрэнэй бүхы хэрэгсэлнүүдые, тэдэнэй үргөөд абажа ябаха бүхы юумэнүүдые тэдээндэ нэрэ нэрээрнь тооложо үгэ. ³³Энэ хадаа санаарта Аһароной хүбүүн Итамаарай харууһан доро, майхан хүмын дэргэдэ тэдэнэй алба хэхэ, Мэрариин үри хадаһадай хэхэ ажал гэшэ.

Левидүүдэй уг удамууд

³⁴Моисей, Аһароон болон арадай удамаршад Кэһаадай уг удамые гэр бүлөөрнь, урагаарнь бүридхэн тоолобо. ³⁵Алба хэхэ, Уулзалгын майхан хүмын дэргэдэ ажал хэхэ шадаха гушан наһанһаа табин наһан хүрэтэрхи эршүүлэй тоое тэдэ тоолон гаргаба. ³⁶⁻⁴⁸

<i>Урагууд</i>	<i>Эршүүлэй тоо</i>
Кэһаат	2 750
Гэршоон	2 630
Мэрарии	3 200
	Хамта: 8 580

⁴⁹Эзэнэй Моисейгээр дамжуулан айладаһан захиралтаар тэдэнэй тоо тоолон гаргагдаба. Эзэнэй захиралта дүүргэгдэжэ, тэдэнэй үргөөд ябаха юумэн, ажал хүдэлмэри тодорхойлон үгтэбэ.

Арюун сэбэр байха тухай хуули

5 ¹Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:
²– Арһанай нэлхэнгээр, эдеэрэ болон шуһанай гоожон гарадаг үбшэнүүдээр үбшэлһэн бүхы үбшэнтэдэй болон үхэгшэдэй бөөдэ гар хүрэжэ бузарлагшадые тогтон байрлаһан хотон хүрэнүүдһээ үлдэжэ ябуулха захиралта израильшуудта үгэ. ³Минии саг үргэлжэ таанадай дунда байхада хотон хүрээ бузарлахагүйн тула эдеэрэ гарадаг үбшэн-гүүдээр үбшэлһэн бүхы эршүүлые, мүн эхэнэрнүүдые үлдэжэ, хотон хүрэнүүдэйнгээ газгаа гаргагты.

⁴Моисейдэ айладаһан Эзэнэй захиралтые дүүргэжэ, израильшууд арһанай эдеэрэ болон шуһа гоожон үбшэнтэниие үлдэжэ, хотон хүрэнүүдһээ гаргаба.

Зэмын түлөө гарза харюулга

⁵ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁶ – Израильшуудта иигэжэ хэлэ: Хэрбээ эрэ гү, али эхэнэрэй ямар нэгэ муу юумэ хүндэ хэбэлнь, энэнь Эзэндэ нүгэл хэһэнтэй адли болохо хэн тула гэмтэ ябадалай зэмэдэ ороходоо, ⁷ сэдхэлээрээ өөһэдынгөө нүгэлы мэдэрэг. Тиигээд тэрэ хүн өөрынгөө зэмын түлөө хохидогшодо ялын түлбэриие хуу дууһан түлэжэ, хуулига түлбэридөө үшөө тэрэнэйнгээ табан хубиенъ нэмэг. ⁸ Хэрбээ үхэгшын түрэлхидһөө түлбэриенъ абаха хүнэй үгы байгаа хаань, гэмтэ ябадалайнгаа түлбэриие Эзэндэ зорюулжа, гэмтэ ябадал хэгшэ хүн бүхы түлбэриие санаартада түлэжэ, санаарта тэрэнэй хэһэн гэмые хуса үргэлөөрнь сагааруулаг. ⁹ Хэрбээ израильшуудай хэн нэгэнэйнь үргэлэй юумэ – нангин бэлэг асараа хаань, тэдэ бултадаа санаартын болохо. ¹⁰ Санаарта өөртөнъ асарһан бэлэгүүдые өөртөө үлөөхэ, тэрээндэ үгтэһэн юумэн өөрынъ лэ болохо.

Атаа жүтөөн тухай

¹¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– ¹² Израильшуудта тунхаглан иигэжэ хэлэ: Хэрбээ эхэнэр хүн үбгэндөө урбажа, ¹³ ондоо эрэтэй хурисал хэжэ, энээниенъ үбгэниинъ хараагүй хаа, тэрэ эхэнэр нюусаар бузарлагдаа, гэмынь гэршэлхэ хүн үгы, тэрэ баригдаагүй. ¹⁴ Теэд жүтөөндэ абтаһан үбгэниинъ бузарлагдаһан һамгаяа жүтөөрхэнэ гээ. Үгышые хаа, жүтөөндэ абтаһан үбгэн һамгаяа жүтөөрхэжэ, харин тэрэнь бузарлагдаагүй байгаа хаа, ¹⁵ үбгэниинъ һамгаяа санаартада абаашаг. Тиихэдэ һамганайнгаа түлөө эфаагай арбанай нэгэ хуби ешмээнэй гурил асаар. Тэрэ ешмээнэйнь гурилда оливын тоһон болон уталга хэгдээгүй байха ёһотой. Ешмээнэй гурил – Эзэндэ үргэһэн хилээмэн үргэл атаа жүтөөрхэлэйнь үргэл болоно. Энэ үргэлынь өөрынгөө һамгые үнэн сэхэ бэшэ гэжэ үбгэнэйнь сэдхэн бодоһоной тэмдэг болоно.

¹⁶ Санаарта тэрэниие дахуулжа, Эзэнэй урда абаашаад, ¹⁷ шабар амһарта соо нангин уһа эюулэг. Майхан хүмын досоохи газарһаа шэмхэ шорой абаад, тэрэнээ онсо тусгаар уһан соо хэг. ¹⁸ Тиигээд санаарта тэрэнэй һамгые үргэлэй шэрээгэй урда толгой нүсэгөөр зогсоожо, атаа жүтөөрхэлгын үргэлдэ үбгэнэйнь асарһан хилээмэн үргэл болохо ешмээнэй гурил гартанъ барюулаг. Тэрэ эхэнэртэ хараалай муу хараал шэнгээжэ болохо нангин уһатай шабар домбо санаартын гарта байг. ¹⁹ Санаарта тэрээндэ иигэжэ тангариглан хэлэг: «Хэрбээ өөрынгөө үбгэндэ урбажа, ондоо эрэтэй унтажа, бузартаагүй хааш, энэ онсо

тусгаар уһан шамда хоро хэхэгүй. ²⁰ Харин үбгэндөө урбажа, ондоо эрэтэй унтажа, бузартаһан байгаа һааш, ²¹ энэ онсо тусгаар уһа уухадаа, ши Эзэнэй хараһан муу хараалда хүртэжэ, хуурмаг хээлитэй болохош. Харин шиний түрэл арад хараалда хүртэһэн шамайе харахадаа, шамһаа булта буруу хараха». ²² Санаарта тэрэ эхэнэртэ тангариглан иигэжэ хэлэг: «Хараалай муу хараал шэнгээдэг энэ онсо тусгаар уһан бөөршни тараг. Хэрбөөе шиний нүгэл хэһэн байгаа һаа, умайш доошоо унажа, умайнгаа газгаа хээлитэхэш».

Тэрэ эхэнэр «Тиихэ болтогой!» гэжэ хэлэг.

²³ Санаарта хуйламал саарһан дээрэ хараал бэшэг. Тиигээд тэрэнэ онсо тусгаар уһаар угаажа, үзэг болон үгэнүүдыень үгы болгог. ²⁴ Тэрэ эхэнэр хараалай муу хараал һануулдаг онсо тусгаар тэрэ уһа ууг. Тэрэ уһан тэрэнэй досоо орожо, аймшагтай зоболон үзүүлэг. ²⁵ Санаарта тэрэ эхэнэрэй гарһаа атаа жүтөөнэй үргэлыень абажа, үргэлэй шэрээгэй урда абаашаад, дээрэнь табиг. ²⁶ Санаарта үргэлэй тэмдэг хуби болгон орооһон үргэлһөөнь нэгэ адха абаад, тэрэнэ үргэлэй шэрээ дээрэ табижа шатааг. Тиигээд онсо тусгаар уһа уухыень тэрэ эхэнэртэ үгэг. ²⁷ Хэрбөөе тэрэ эхэнэрэй һэбхиржэ, өөрынгөө үбгэндэ урбаһан байбалнь, онсо тусгаар уһан шуһа мяхан соогуурнь таран урдажа, тэрэндэ аймшагтай зоболон асарха. Хойшодоо тэрэ эхэнэр хэзээдэшье үхибүүтэй болохогүй. Тиигэжэ тэрэ эхэнэр өөрынгөө арадай дунда шоо үзүүлэн, нэрэ хүндэгүй болохо. ²⁸ Хэрбөөе тэрэ эхэнэр үбгэндөө урбаагүй, ондоо эрэтэй унтаагүй байбал, онсо тусгаар уһанда хорлогдонгүй үлэжэ, хожомынь үхи хүүгэдтэй болохо.

²⁹ Энэ хадаа үбгэнтэй эхэнэрэй нүгэл хэжэ һэбхирэлгэн тухай атаа жүтөөрэлгын хуули юм. ³⁰ Эрэ хүн һамгамни намдаа урбажа, ондоо эрэтэй гүйдэнэ гэжэ һэжэглэн тухайлаад, тэрэндэ атаархан жүтөөрхэбэл, иимэ юумэ бүтээг. Санаарта тэрэнэй һамгые Эзэнэй урда абаашаг, энэ хуулиин ёһоор тэрэнэй үргэл мүргэлыень бүтээг. ³¹ Тиихэдэнь тэрэнэй үбгэн ямаршье нүгэлгүй сэбэр үлэхэ, харин һамган нүгэлтэй байбал, өөрөө тэрэ һамганинь зоболон үзэхэ.

Өөрыгөө Эзэндэ зорюулагшад

6 ¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

² – Израильшуудта соносхон иигэжэ хэлэ: Хэрбөөе эрэ гү, али эхэнэр хүн Эзэндэ шахаа тангаригаа үгэжэ, толгойдоо оливын тоһо түрхюулээд, ямар нэгэ болзор саг соо өөрыгөө Эзэндэ зорюулха гэжэ шийдэбэл, ³ үзэмэй дараһан архи, жэмэсээр хэһэн шара унда бү ууг, үзэмэй дараһан архиһаа, мүн һогтоодог унданһаа хэһэн эдэе хоол хатаһан

гү, али хатаагаагүй уһан жэмэс бү эдиг. ⁴ Өөрыгөө Эзэндэ зорюулһан тэрэ хүн саг болзоройнгоо үнгэртэр уһан үзэм жэмэсэй үрэхэнһөө эхилээд, хальһан хүрэтэршые хэһэн унда бү ууг, тэрээгээр хэһэн эдеэ хоол бү эдиг. ⁵ Өөрыгөө Эзэндэ зорюулһан болзор саг соо тэрэ хүн үһээ бү хайшалуулаг. Эзэндэ өөрыгөө зорюулһан саг болзоройнгоо үнгэртэр тэрэ хүн эдэ бүхы юумэнүүдые эдихэ, уухаяа сээрлэжэ, һахал һамбайгаа ургуулаг. ⁶ Эзэндэ зорюулһан болзор сагайнгаа үнгэртэр тэрэ хүн үхэгшын бээдэ гар бү хүрэг. ⁷ Хэрбээ өөрынгөө эсэрын ба эхын гү, али ахын болон эгэшын үхэбэл, тэрэ хүн тэдээндэ гар хүрэхэ ёһогүй, гар хүрэбэл, тэрэ хүн бузарлаха. Тэрэ хүн Эзэндэ өөрыгөө зорюулжа байһан тэмдэг болохо толгойнгоо үһые бү абаг. ⁸ Тиигээд тэрэ өөрыгөө Эзэндэ зорюулжа байһан бүхы үдэрнүүдтэ арюун байха ёһотой.

⁹ Хэрбээ өөрыгөө Эзэндэ зорюулжа байгшын хажуудахи хүн гэнэ боложо гэнтэ үхэшөө һаань, тэрээнһээ тэрэ бузарлаад, тангаригла-лайнгаа хубин болохо толгойнгоо үһые болон һахалые долоодохи үдэртөө абхуулаг. Ушар юуб гэхэдэ, энэ үдэр дахинаа сэбэрлэгдэн арюудхагдаха. ¹⁰ Наймадахи үдэр Эзэндэ өөрыгөө зорюулагша хоёр зэрлиг гү, али тэжээмэл хоёр залуу гулабхаа абаад, санаартада асаржа, Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ үгэг. ¹¹ Санаарта тэдэ шубуудайнь нэгые нүгэл сагааруулгын, нүгөөдыень түгэс шатаалта үргэл болгон тахилай шэрээ дээрэ табижа, үхэгшэһөө бузарлаһан тэрэнэй бэеые сэбэрлэн, толгойень арюудхаг. ¹² Тиигээд тэрэ хүн өөрыгөө Эзэндэ зорюулһан болзор сагаа дахин шэнээр эхилжэ, Эзэндэ мэдэлээ үгэлгын үргэлдэ түлгэн хуса асараг. Юуб гэхэдэ, өөрыгөө Эзэндэ зорюулһан тэрэнэй болзор саг бузартажа, миин хосороо. ¹³ Энэ хадаа өөрыгөө Эзэндэ зорюулһан тухай хуули юм. Өөрыгөө Эзэндэ зорюулалгын болзор сагай үнгэрхэдэнь, тэрэ хүн Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ ерэг. ¹⁴ Тиихэдээ тэрэ хүн Эзэндэ үргэл болгожо эрэмдэг бэшэ нэгэ түлгэн хуса түгэс шатаалта үргэлдэ эрэмдэг бэшэ үшөө нэгэ эмэ түлгэ, нүгэлөө сагааруулгын үргэлдэ эрэмдэг бэшэ бээе хүсэхэн нэгэ хуса амгалан байдалай түлөө үргэл болгон асараг. ¹⁵ Шэниисын гурилые тоһонтой холижо, эһээлтэгүйгөөр болгоһон шаангинуудые, эһээлтэгүйгөөр болгоод, тоһо түрхиһэн хайрмагуудые болон үзэмэй дараһан архи энэ тусгаар үргэлэй хубинуудые түрсүүг соо хээд асаржа болоно. ¹⁶ Санаарта эдэ бүхы үргэлнүүдыень Эзэндэ айладхаад, нүгэл сагааруулгын болон түгэс шатаалта үргэлнүүдые үргэг. ¹⁷ Эзэнтэй эб нэгэтэй болохын тула эрэмдэг бэшэ нэгэ хуса, нэгэ түрсүүг хилээмэ болон үзэмэй дараһан архи үргэг. ¹⁸ Эзэндэ бээе зорюулагша Уулзалгын майхан хүмын үүдэндэ ошожо, Эзэндэ зорюулан ургуулжа байһан үһээ абхуулаад, тэрэ

үһээ хани барисаатай болохо гэхэн үргэлэй гал дээрэ хаяг. ¹⁹ Өөрыгөө Эзэндэ зорюулагшын толгойнгоо үһые абхуулхадань, санаарта шанаһан хониной дала, эһээбэриггүйгөөр талха зууража бариһан нэгэ зузаан хайрмаг, нэгэ шаанги түрсүүг сооһоо абаад, тэрэнэй гар дээрэ табиг. ²⁰ Тиихэдэнь санаарта тэдэ үргэлнүүдыень үргэл хэдэг үргэлэй шэрээдэ абаашаад, сээжэ болон ээм мүрэ хоёройнгоо хоорондо даллаг. Энэ хадаа нүгэл хэгшэдые санаартын арюудхалга болоно. Һүүлдэнь эдэ үргэлнүүд санаартын болодог юм. Энэ ёһололой Һүүлээр өөрыгөө Эзэндэ зорюулагша үзэмэй дараһан архи уухадань болохо. ²¹ Энэ хадаа өөрыгөө Эзэндэ зорюулжа тангариг үгэхэ гэжэ шийдэгшын хуули болон бэлэг үргэлнүүдынь гээшэ. Энээнһээ гадна тэрэ хүн шадал соогоо Эзэндэ үшөө ямар бэ даа үргэл үгэхэ, Эзэндэ үшөө ехэ тангариг үгэхэ гэбэл, тэрэ хүн тэдэнээ бэелүүлхэ ёһотой. Тиигээд тэрэ хүн өөрыгөө Эзэндэ зорюулалгын тангариглалай хуулиин эдэ бүхы ёһололнуудые болон үргэлнүүдые түгэс дүүрэн бэелүүлэг.

Санаартадай үрээлнүүд

²² Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

²³ – Аһароондо ба тэрэнэй хүбүүдтэ иигэжэ хэлэ: Таанад израильшуудые иигэжэ үрээдэг байгты: ²⁴⁻²⁶ «Эзэн таанадые адислаг, аршалаг лэ! Эзэн таанад тээшэ энхэрэн хаража, үршөөл хайра хүртөөг лэ! Эзэн таанадай мүргэлдэ харюусажа, амгалан тайбаниие үршөөг лэ!»

²⁷ Эзэн үшөө иигэжэ нэмэбэ:

– Мүнөөдөө Аһароон хүбүүдтээ хамта Минии нэрэхээ иигэжэ израильшуудые үрээг лэ! Би тэдэниие үрээнэб!

Майхан хүмэдэ зорюулха тухай

7 ¹ Моисейн майхан хүмээ татаад, тэрээндээ болон тэрэнэйнгээ бүхы хэрэгсэлнүүдтэ, үргэлэй шэрээ болон тэрэнэй бүхы хэрэгсэлнүүдтэ оливын тоһо түрхин арюудхаһанай хойно ² израильшуудай арбан хоёр ударидагша, тэдэнэй гэр бүлын эзэд, үе үенүүдэй тооень тоолон гаргагша дарганар ерээжэ, ³ Эзэндэ үргэхэ ашаанай бүрхөөгтэй зургаан тэргэ, тэдэ ашаанай тэргэнүүдтэ хоёр хоёроор хүллэжэ оруулха арбан хоёр сар асарба. Ударидагша бүхэн нэгэ нэгэ сар, хоёр ударидагша хамтаржа, нэгэ нэгэ тэргэ майхан хүмын урда асаржа, Эзэндэ бэлэглэбэ.

⁴ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁵ – Ударидагшадай эдэ үргэлнүүдые ши абажа, левидүүдтэ үгэ. Эдэ үргэлнүүд Уулзалгын майхан хүмээ ашаалжа зөөхэдэ хэрэгтэй болохо. Тиймэхээ эдэ бэлэгүүдые тэдэнэй хэхэ ажалда тааруулан хубаажа үгэ.

⁶ Моисей ашаанай тэдэ тэргэнүүдые болон сарнуудые абаад, тэдээнээ левидүүдтэ үгэбэ. ⁷ Тэдэнэй ажалда шухала хэрэгтэй болохо ашаанай хоёр тэргэ, дүрбэн сар Гэршооной хүбүүдтэ үгэбэ. ⁸ Санаарта Аһарооной хүбүүн Итамаарай хиналта ба ударидалган доро майхан хүмын ажалда хэрэглэхынь тула ашаанай дүрбэн тэргэ, найман сар Мэрариин хүбүүдтэ үгэбэ. ⁹ Теэд Кэһаадай хүбүүдтэ тэдэ бэлэгүүдһээ юуншые хүртэбэгүй. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр Нангин хүмэээ ээм мүрэдээрээ үргэлөөд ябаха ёһотой.

¹⁰ Үргэлэй шэрээе тоһодон арюудхалгын тэрэ үдэр ударидагшад өөһэд өөһэдынгөө үргэлнүүдые тахилганда зорюулжа, үргэлэй шэрээгэй урда табиба. ¹¹ Тиихэдэнь Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Үдэр бүри ударидагша бүхэн өөр өөрынгөө үргэлнүүдые шатаадаг үргэлэй шэрээдэ асаржа байг.

¹²⁻⁸⁸ Иимэ үргэлнүүдые үдэр бүхэндэ асарагшад:

<i>Үдэрнүүд</i>	<i>Үенүүд</i>	<i>Ударидагшад</i>
Нэгэдэхи үдэр	Иудын	Амминадаабай хүбүүн Нахшоон
Хоёрдохи үдэр	Иссахаарай	Цуһаарай хүбүүн Нэтанээл
Гурбадахи үдэр	Зэбүлүүнэй	Хэлооной хүбүүн Элиааб
Дүрбэдэхи үдэр	Рэүбээнэй	Шэдэһүүрэй хүбүүн Элицүүр
Табадахи үдэр	Симеоной	Цуришаддайн хүбүүн Шэлүмиһээл
Зургаадахи үдэр	Гаадай	Дэүһээлэй хүбүүн Элиасаап
Долоодохи үдэр	Эпрааимай	Аммиһүүдэй хүбүүн Элишамаа
Наймадахи үдэр	Мэнашшээгэй	Пэдэцүүрэй хүбүүн Гамалиһээл
Юһэдэхи үдэр	Бэньямиинэй	Гидеоной хүбүүн Абидаан
Арбадахи үдэр	Даанай	Аммишаддайн хүбүүн Ахиээээр
Арбан нэгэдэхи үдэр	Ашээрэй	Охраанай хүбүүн Пагиил
Арбан хоёрдохи үдэр	Напталиигай	Энаанай хүбүүн Ахираа

Тэдэнэй хүн бүхэн иимэ бэлэг үргэлнүүдые асарба:

зуун гушан шээкэлэй жэнтэй мүнгэн нэгэ аяга,

далан шээкэлэй жэнтэй мүнгэн нэгэ аяга.

Хамта: арбан хоёр мүнгэн аяга.

Тэдэ хамтадаа хоёр мянга дүрбэн зуун сагаан мүнгэн шээкэлэй жэнтэй байба. Эдэ амхартанууд хилээмэн үргэлдэ асархан оливын тоһо холиһон, тогтоомол хүндын шэгнүүртэй шэниисын гурилаар барихан эдээ хоолоор дүүргэгдэнхэй байха ёһотой. Хамта: арбан хоёр алтан бойпуур. Тэдэнэй хамтын шэгнүүр: зуун хорин шээкэл.

Түгэс шатаалта үргэлдэ нэгэ буруун буха, наһаа хүсэһэн нэгэ хуса, нэгэ түлгэн хуса.

Хамта: арбан хоёр буруун буха,
арбан хоёр наһаа хүсэһэн хуса,
арбан хоёр түлгэн хуса.

Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ.

Хамта: арбан хоёр тэхэ.

Амгалан байдалай түлөө үргэлдэ хоёр буха, наһаа хүсэһэн табан хуса, табан тэхэ, табан түлгэн хуса.

Хамта: хорин дүрбэн буха, наһаа хүсэһэн жаран хуса, жаран тэхэ, жаран түлгэн хуса. Эдэ бүхы бэлэг-үргэлнүүд майхан хүмые болон тэндэхи үргэлэй шэрээе тоһоор түрхийнэн үдэр, тэдэниие арюудханы ушарта зорюулагдаба. ⁸⁹Моисей Эзэнтэй хөөрэлдэхээ Уулзалгын майхан хүмэ соо оробо. Тэндэхи хэлсээнэй ханза дээрэхи херүүбүүдэй хоорондохы талмайһаа Эзэнэй айладахыень дуулаба.

Зула дэн

8 ¹Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

² – Минии заажа үгэһэн нуурида долоон зула багтаа. Тэдэш зула дэнгүүдэй табюурай урдахы дайдые гэрэлтүүлэг гэжэ ши Аһа-роондо хэлэ.

³Эгээл тиигэжэ, зула дэнгүүдэй нууриин табюурай урдахы дайдые гэрэлтүүлхын тула Аһа-роон зула дэнгүүдые хэрэгтэй газартань тааруулан багтаажа, Эзэнэй Моисейдэ үгэһэн захиралтые дүүргэбэ.

⁴Зула дэнгүүдэй голто эшэнүүд болон нууриин табюурай байгуулга иимэ: Эзэнэй Моисейдэ харуулһан дүрсөөр тэрэ дэн, дэнгэй нуури болон табюурһаа эхилээд тэрэнэй халаа болон сэсэгүүд булта хэбтэ шудхагдажа, сэбэр алтаар хэгдэбэ.

Левидүүдтэ зорюулга

⁵Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁶ – Израильшуудһаа левидүүдые илгаад, тэдэниие нүгэлһөө арюудхан сэбэрлэ. ⁷Тэдэниие нүгэлһөө арюудхан сэбэрлэхын тула иимэ юумэ хэхэ хэрэгтэй: онсо тусгаар уһаар тэдэниие сүршэжэ сэбэрлэ. Тэдэнэр

үhэ абадаг хутагын эрээр өөхэдынгөө бүхы бэе хюнар, хубсаһаа угаар. Тиихэдээ тэдэнэр арюудхагдаха. ⁸ Левидүүд эрэ тугал, оливын тоһо шэниисын гурилтай холижо болгоһон хилэмэн үргэл, мүн тиихэдэ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нүгөөдэ эрэ тугал абаг. ⁹ Тиихэдэнь левидүүдые майхан хүмын дэргэдэ асара. Тиигээд тэндэ израильшуудые суглуулжа, ¹⁰ левидүүдые Эзэнэй урда асара. Израильшууд альгануудаа левидүүдэй толгой дээрэ табиг. ¹¹ Израильшуудай дундаһаа левидүүдые майхан хүмэдэ алба хэхиень эльгээхын тула Аһароон тэдээндэ Эзэнэй урда һахил хүртөөг. ¹² Левидүүд альгануудаа тугалнуудай толгой дээрэ табиг. Тиигээд эдэ тугалай нэгэн нүгэл сагааруулгын үргэл, нүгөөдэнь түгэс шатаалта үргэл болон үргэгдэхэ. Энэ бол левидүүдые арюудхалгын ёһолол мүн.

¹³ Левидүүдые Аһарооной ба тэрэнэй хүбүүдэй урда зогсоожо, Эзэндэ зорюулан, тэдээндэ һахил хүртөө. ¹⁴ Тиигэжэ левидүүдые бусад израильшуудһаа илгахадаш, тэдэнэр Минии албатад болохо. ¹⁵ Тиигэжэ тэдэниие арюудхажо, Намда зорюулһан хойношни тэдэнэр майхан хүмын дэргэдэхи албанда алба хэхээ ошог. ¹⁶ Тэдэ израильшуудһаа илгагдан, Намда үгтэһэн мүн. Израильшуудай умайһаа унаһан түрүүшын хүбүүнэйн орондо левидүүдые Би Өөртөө абанаб. ¹⁷ Израильшуудай бүхы ууган хүбүүд, үхэр малайн түрүүшын бүхы түл бултадаа Минии юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ үдэр Би Египедэй бүхы ууган хүбүүдые болон үхэр малайн түрүүшын түл хюдахадаа, израильшуудай түрүүшын бүхы хүбүүдые, малайн түрүүшын түлые абараа һэм. ¹⁸ Мүнөө Би израильшуудай бүхы ууган хүбүүдэй орондо левидүүдые абанаб. ¹⁹ Бүхы израильшуудай дундаһаа левидүүдые шэлэжэ абаад, тэдэниие Аһароондо ба тэрэнэй хүбүүдтэ үгэбэб. Тэдэнэр майхан хүмын дэргэдэхи алба гүйсэдхэжэ, бүхы израильшуудай энхэ амгалан байхын түлөө алба хэхэ. Усадхалда орохогүйн тула израильшууд нангин газарта дүтэлхэ ёһогүй.

²⁰ Моисей, Аһароон ба израильшууд левидүүдтэй хамта Эзэнэй Моисейдэ айладаһан зарлигыгэ түгэс дүүргэбэ. ²¹ Левидүүд бээе арюудхаба, хубсаһаа угааба. Аһароон тэдэниие нүгэлһөөн арюудханын тула Эзэнэй урда абаашаад, арюудхаба, Эзэндэ тэдэниие зорюулан, ёһолол хэбэ. ²² Энээнэй удаа левидүүд Аһарооной болон тэрэнэй удамай харгалзалга доро майхан хүмын ажал хэдэг болоо. Аһароон болон тэрэнэй хүбүүд Моисейдэ Эзэнэй үгэһэн бүхы зарлигыгэ бээлүүлэн гүйсэдхэбэ.

²³ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

²⁴ – Левидүүд тухай онсо тусгаар хуули иимэ: хорин табанһаа дээшэ наһатай тэдэнэр майхан хүмын дэргэдэхи албанай ажал хэхэ

ёһотой. ²⁵Тэдэнэр табитай болоходоо энэ албанһаа сүлөөлэгдэжэ, тэндэ ажаллаха ёһогүй болохо. ²⁶Табитай бологшод, мүн үшөөшье дээшэ наһатайшуул майхан хүмын дэргэдэхи харуул харадаг аха дүүнэртээ хамһалсаг. Гэбэшье хамһалсана гү, али үгы гү, – тэдэнэй дуран.

Левидүүдэй албан тухай иимэл захиралта үгэхэ ёһотойш.

Паасха

9 ¹Египедһээ израильшуудай гараһанһаа хойшо хоёр жэл нэгэ һара үнгэрөөд, Синайн сүл губида ерээд байхадань, Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

² – Паасха тэмдэглэхэ үдэр гаргагты гэжэ израильшуудта хэлэ. Болзор сагыень гаргаһан үдэр тэдэнэр паасхын һайндэрые тэмдэглэдэг байг. ³Тэдэнэр энэ һарын арбан дүрбэнэй үдэшэ паасхын эдее хоол эдихэдээ энэ һайндэрлэлгын ёһо гурим болон тогтоолнуудыень сахиг.

⁴ Паасха хэгты гэжэ Моисей израильшуудта захирба. ⁵ Эзэнэй Моисейдэ үгэһэн зарлигые жэншэдгүй сахин, түрүүшын һарын арбан дүрбэнэй үдэшэ Синайн сүл губида тэдэнэр Паасха һайндэрлэбэ.

⁶ Үхэһэн хүнэй бээдэ гар хүрэжэ бузарлаһан зон тэрэ үдэр Паасха һайндэрлэхэ эрхэгүй болоходоо, Моисей Аһароон хоёрто ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

⁷ – Бидэ үхэһэн хүнэй бээдэ гар хүрэжэ, бөөмнай бузарлагданхай. Гэбэшье Паасхын һайндэрые һайндэрлэхэ гэһэн үдэр бусад зонтой хамта Эзэндэ үргэлөө үргэхэ гээшэ бидэндэ юундэ хорюултай болохо юм бэ? ⁸ Моисей тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хүлээн зогсогты. Би таанадта юун гэжэ Эзэнэй зарлиглахыень шагнаһууб.

⁹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

¹⁰ – Израильшуудта иигэжэ хэлэ: Хэрбээ таанадай хэн нэгэн гү, али аша гушанар үхэгшын бээдэ гар хүрэжэ бузарлагдаа һаа гү, али гэрһээ холо аян замда ябаашье һаа, Эзэнэй зарлиглаһан Паасха сахин һайндэрлэхэ ёһотой. ¹¹ Хоёрдохи һарын арбан дүрбэнэй үдэшэлэн һайндэрлэг. Тиихэдээ тэдэнэр хониной мяха, эһээбэригүй болгоһон хилээмэ эдиг, гашуун амтатай үбһэ ногоонтой хамта эдиг. ¹² Тэдэнэр энэ һайндэртэ зориулжа шанаһан эдее хоолоо үдэр болотор дууһан эдиг, шанаһан хонинойнгоо гансаханшье яһыень бү хухалаг, Паасхын бүхы хуулинуудые сахиг. ¹³ Хэрбээ арюун сэбэр байбашье, аян замда ябаагүйшье һаа, харин Паасха һайндэрлээгүй хүн Эзэнэй урда зэмэтэй болохо. Тиимэ зон Паасха һайндэрлээгүй, хууляар зарлигтаһан Паасхын тэрэ үдэр Эзэндэ үргэлөө үргөөгүй һаа, арад зонийнгоо

дундаһаа үлдүүлхэ ёһотой. ¹⁴Хэрбээ таанадай дунда ажануудаг ерүүл зон таанадтай хамта Эзэнэй зарлигланан Паасха хайндэрлэхэ гэбэл, тэдэндэ хайндэрлэлгэ зүбшөөгдэнэ. Зүгөөр тэдэ зон Паасхын хуулита бүхы ёһо гуримууды сахи́ха ёһотой. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ хуулита ёһо гуримууд бултанда зорюулагдана.

Үүлэн ба гал

¹⁵Тэрэ үдэр майхан хүмын бодхоогдоходонь, үүлэн тэрэ Уулзалгын майхан хүмые бүрхөөжэ, дээрэнь тогтобо. Харин үдэшэһөө үглөөгүүр болотор майханай дээгүүр гал аһажа байһан мэтэ байба. ¹⁶Тиимэ юумэн ходо болодог нэн: үдэртөө майхан хүмые үүлэн бүрхөөдэг, харин хүниндөө гал аһажа байһантай адли байдаг байба. ¹⁷Майхан хүмэһөө дээшээ дэгдэжэ, тэрэ үүлэнэй тамаран саашалхадань, израильшууд аян замаа үргэлжэлүүлэн, тэрэниие дахадаг байба. Тогтоходонь, тогтодог байба. ¹⁸Тиигэжэ Эзэн израильшуудта ошохо замыень, амарха сагыень харуулжа үгэдэг байба. Майхан хүмын дээрэһээ үүлэнэй дэгдэн саашаа тамархадань, израильшууд тэрэниие дахан ошожо, тогтоходонь тогтоно. ¹⁹Майхан хүмын дээрэ тэрэ үүлэнэй удаанаар тогтоходонь, израильшууд Эзэнэй зарлигыень дүүргэжэ, аян замаа үргэлжэлүүлхээе болижо, удаанаар тэндэ тогтоно. ²⁰Заримдаа тэрэ үүлэнэй ойр зуура байгаад дэгдэхэдэнь, израильшууд баһал удаан байрлангүй, Эзэнэй зарлигаар лэ ябажа байба. ²¹Заримдаа үдэшэһөө үглөөгүүр болотор тэрэ үүлэнэй тогтоходонь, израильшууд тогтожо, тамаран саашаа ошоходонь, хойноһоонь дахан ошожо байба. Үүлэнэй байрадаа нэгэ үдэр, нэгэ хүни зогсоод, саашаа дэгдэн тамархада, израильшуудшые аян замда гарадаг байба. ²²Хэрбээ майхан хүмэ дээрэ тэрэ үүлэнэй хэдэн үдэр гү, али нэгэ һарашые тогтоо һаань, израильшууд тэрэ үүлэнэй тамаран саашаа ошохыень хүлээжэ, тогтон байрланан газартаа байна. Гэбэшые тэрэ үүлэнэй дэгдэн саашаа тамархадань, аян замаа үргэлжэлүүлхэ гэжэ тэдэнэр, майхануудаа хуряагаад, тогтон байрланан газарһаа ябанад. ²³Тиигэжэ тэдэнэр Эзэнэй зарлигаар лэ тогтожо, Эзэнэй зарлигаар лэ замда гаража байба. Иигэжэ тэдэ Эзэнэй Моисейдэ үгэһэн зарлигы сахин гүйсэдхэн байгаа бэлэй.

Мүнгэн бүрэнүүд

10 ¹Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:
²– Ши өөртөө хоёр мүнгэн бүрээ хэбтэ шудхан хүүлэ. Тэдэш улад зоноо ерүүлхэдэшни, хотон хүрэнүүдэ хуряжа, аянда гарахадэшни туһалха. ³Хоёр бүрээгээрэ утаар татан үлээхэдэшни, майхан

хүмын үүдэндэ нийтэ бүхы уладшни сугларха. ⁴ Нэгэ бүрээгээ утаар үлээхэдэшни, Израилиин арбан хоёр обогой ударидагшад, мянгатын дарганар шамда ерэхэ. ⁵ Бүрээгээ таһалдуулан байжа түргэ түргөөр хэдэ дахин үлээхэдэ аян замда гарая гэжэ зүүн зүгтэ оршоһон сэрэгтээ дохёо үгэнэш. ⁶ Бүрээнуүдээрээ таһалдуулан байжа, хоёрдохийо түргэ түргөөр үлээхэдэ, майхан хүмын үүдэнэй урда талада тогтон байрлаһан обог омогой хотон хүрээнуүд майхануудаа задалжа, холын харгыда гарагты гэхэн дохёо үгэнэш. ⁷ Хэрбээ арад зоноо суглуулха гэбэл, түргэ түргөөр бэшэ, харин утаар татажа бүрээнуүдээ үлээ. ⁸ Са-наарта Аһароной уг удам бүрээ үлээхэ ёһотой. Энэ хуули хэтын хэтэдэ таанадта болон таанадай уг гарбалнуудта үгтэнэ.

⁹ Өөрынгөө газар дээрэ дайсадтай тулалдахын урда тээ шангаар аад, түргэ түргөөр бүрээнуүдээ үлээ. Тиихэдэшни Эзэн, шинии Бурхан, дохёошни дуулаад, таанадые дайсаднаа абарха.

¹⁰ Суглаа зарлахадаа, мүн шэнэ нарын эхин үдэрнүүдтэ, хайндэрнүүдэй болоходонь, бүрээнуүдээ үлээгты. Израильшуудай түгэс шатаалта ба амгалан байдалай үргэлнүүдые асархадань, бүрээнуүдээ үлээгты. Энэ ёһолол Эзэндэ, шинии Бурханда, шам тухай хануулга болоно. Би шамда эдэниие бээлүүлхыешни захирнаб. Би Эзэн, шинии Бурхан гээшэб!

Израильшууд аян замда гараба

¹¹ Хоёрдохи жэлэй, хоёрдохи нарын хоридохи үдэр майхан хүмэхөө үүлэн дэгдэбэ. ¹² Тиихэдэнь израильшууд аян замаа үргэлжэлүүлхэээ Синайн сүл губиһаа гараба. Үүлэн тамаран саашалжа, Параанай сүл губи дээрэ тогтобо.

¹³ Тиигэжэ тэдэнэр Эзэнэй Моисейдэ захирһые эхин түрүүшынхиеэ дүүргэжэ, аян замда гараа бэлэй.

¹⁴ Иудын хотон хүрээнэй туг үргэгдэжэ, тэдэнэй сэрэг тогтон байрлаһан газарһаа эгээн түрүүн хүдэлбэд. Иудын обогой хэдэн бүлэг сэрэгые Амминадаабай хүбүүн Нахшоон ударидажа, бүхы сэрэгэйнгээ урда ябаа. ¹⁵ Тэрэнэй хойноһоо Иссахаарай обогой хэдэн бүлэг сэрэгые Цуһаарай хүбүүн Нэтанээл ударидажа, бүхы сэрэгшэдэйнгээ урдань ябаа. ¹⁶ Тэрэнэй хойноһоо Хэлоной хүбүүн Элиаабай ударидалга доро Зэбүлүүнэй обогой хэдэн бүлэг сэрэгшэд ошобо.

¹⁷ Майхан хүмэ задалан хуряагдажа, Гэршоной болон Мэрариин үенүүдэй эрэшүүл тэрэнээ үргэлөөд, аян замда гарабад.

¹⁸ Тэдэнэй һүүлдэ Рэүбээнэй хотон хүрээнэй туг хиидхэн үргэгдэжэ, тэдэнэй хэдэн бүлэг сэрэг тогтон байрлаһан газарһаа гарабад. Тэдэниие Шэдэхүүрэй хүбүүн Элицүүр захиран ябаа. ¹⁹ Цуришаддайн

хүбүүн Шэлүмиһээл Симеоной обогой сэрэгыг ударидан, тэдэнэй хойноһоо ошобо. ²⁰Дэүһээлэй хүбүүн Элиасаап Гаадай хэдэн бүлэг сэрэгыг ударидан, тэдэнэй хойноһоо ябаба.

²¹Тэдэнэй хойноһоо нангин шүтөөнөө үргэлһэн Кэһаадай обогойхид ошобо. Тэдэнэй ерэтэр нангин хүмэ баригдажа үрдихэ ёһотой байгаа.

²²Тэдэнэй һүүлээр Эпрааимай хотон хүрөөнэй туг хийдхэн үргэгдэжэ, сэрэгынь тогтон байрлаһан газарһаа хүдэлбэ. Аммиһүүдэй хүбүүн Элишамаа тэдэ сэрэгыг ударидан толгойлоо. ²³Пэдэцүүрэй хүбүүн Гамалиһээл Мэнашшээгэй обогой бүлэг сэрэгыг толгойлон ударидаба. ²⁴Гидеоной хүбүүн Абидаан Бэньямиинэй бүлэг сэрэгыг толгойлжо гараба.

²⁵Бултанай һүүлдэ Даанай хотон хүрөөнэй туг хийдхэн үргэгдэбэ. Аммишаддайн хүбүүн Ахиээээр тэдэ бүлэг сэрэгыг толгойлон ударидажа гараа. ²⁶Тэдэнэй һүүлдэ Охраанай хүбүүн Пагиил Ашээрэй бүлэг сэрэгыг толгойлбо. ²⁷Энаанай хүбүүн Ахираа Напталиигай бүлэг сэрэгыг толгойлжо, тэдэнэй хойноһоо ошобо.

²⁸Тогтоһон газарһаа хүдэлэн гарахадаа, иимэ жагсаалаар израильшууд аян замда гараха ёһотой байгаа юм.

Моисей ба Хобааб

²⁹Моисей мидиан үндэнэ яһанай болохо хадам эсэгэ Рзүһээлэй хүбүүн Хобаабта иигэжэ айладаба:

– Бидэндэ үгэхэб гэжэ үбгэ эсэгэнэртэмнай үгээе үгэһэн Эзэнэй газар тээшэ бидэнэр ошожо ябанабди. Ши бидэнтэй ябалса, ушар юуб гэхэдэ, Эзэн израильшуудта олон хайн юумэ найдуулаа, шамдашье хайн юумэн хүртэхэ.

³⁰Теэд Хобааб тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би таанадтай ошохогүйб. Би өөрынгөө эхэ орондо, өөрынгөө арадта бусахамни.

³¹Моисей тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Шамае гуйнаб. Сүл губида тогтохо газар ши бидэнһээ хайнаар мэдэнэш. Ши бидэнэй харгышан больш даа. ³²Хэрбээе бидэнтэй ошолсоо хааш, Эзэнэй бидэндэ үршөөн хүртөөһөн бүхы хайн юумэнүүдһээ шамда хубаалдахабди.

³³Тэдэнэр аян замаа Эзэнэй хадаһаа эхилжэ, гурбан хоногой зайе гаталбад. Хотон хүрөөнээ табин зохёохо газар оложо үгэхэ зорилготойгоор Эзэнтэй хэлсээ баталһан ханза урдань тээгдэн ябажа байгаа. ³⁴Үдэртөө Эзэнэй үүлэн дээгүүрнь дэгдэжэ, тэдэ аян замда гарадаг байгаа.

³⁵Тогтон байрлаһан газарһаа арад зонойнгоо аян замда гарахаяа түхээржэ, ханза үргэхэдэнь, Моисей ходол иигэжэ хэлэдэг байгаа:

– Бодыт, Эзэн! Дайсадтнай тараха болтогой! Таниие үзэн ядагшад Танһаа тэрьедэн арилха болтогой!

³⁶ Нангин ханзаяа тогтон байрлаһан газартаа тодхон табихадань, Моисей иигэжэ хэлэдэг байба:

– Бусыт даа, Эзэн, түмэн сая израильшуудтаа!

Табэраа

11 ¹ Израильшууд гашуудал зоболон тухайгаа шангаар гэмэрэлдэн гэмшэлдэжэ эхилбэ. Эзэн тэдэнэй гэмэрэлдээ гэмшэлдээе шагнахадаа, сухалдаад, соробхилһон гал эльгээжэ, хотон хүреэнэй захые шатаажа эхилбэ. ² Израильшууд Моисейһээ туһа эрин хашхаралдажа эхилбэ. Моисей Эзэндэ зальбаран мүргэжэ, галые номгоруулан намдуулба. ³ Тэрэ газарые Табэраа* гэжэ тэдэ нэрлэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, Эзэнэй гал тэндэ, тэдэнэй дунда носоо бшуу.

Далан аха захатан

⁴ Тэдэнэй дунда ябаһан хари зон эдээ хоолой дуталдаһые элирүүлбэ. Тэдэниие нажаалдан, израильшуудшые суг хамта нуугаад, бархиралдан байжа, шангаар иигэжэ гэмэрэлдэшэбэд:

– Бидэнэр мяха эдихээе ханашообди! ⁵ Египедтэ байхадаа түлбэригүй загаһа эдидэгээ хананабди, үгэрсэ, тарвас, мангир, һонгино, гоогол! ⁶ Харин мүнөө бидэнэр шадал тэнхээгүй болошообди! Үдэр бүхэндэ үнөөхил шүүдэр будааһаа бэшэ ондоо юушые харанагүйбди!

⁷ Тэрэ шүүдэр будаа мөөгэ ургамалай үрэхэндэ адли, дүрсэ түхэлөөрөө хангал һөөгэй дабирхай шэнги байгаа. ⁸ Арад зон шүүдэр будаа суглуулжа, тэрэнээ шулуун тээрмээр гү, али уур соо нюдэжэ, тогоон соо шанадаг гү, али нимгэхэн шаанги болгодог, тэрэнэ оливын тоһотой лепёошходо адлишуу амтатай байгаа. ⁹ Һүни бүхэндэ шүүдэртэй хамта хотон хүреэндэнь шүүдэр будаа унадаг байба.

¹⁰ Майханайнгаа үүдэндэ зоной, гэр бүлэ бүхэнэй бархиралдахые Моисей дуулан байгаа. Эзэнэй тэдээндэ хэмгүй ехээр сухалдаһанда Моисей гомдожо, ¹¹ Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Танай зараса болохо намда Та юундэ муу юумэ хэнэбта? Бүхы арадай түлөө харюусалга нам дээрэ Та юундэ ашабат, ямар гэм хэһэндэмни? ¹² Энэ бүхы арад зоной эхэ юм гүб? Тэдэниие би түрөө юм гүб? Үхибүү харууһалдаг эхэнэр мэтэ эдэнэрые үргөөд яба гэжэ Та намайе юундэ бааланабта? Үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэхэб гэжэ тангариглан

* ^{11:3} Энэ үгэ удхаараа «шатаха» гэжэ үгэдэ адли.

найдуулхан газартам эдэниие дахуулан абааша гэжэ Та намайе юундэ албаданабта? ¹³ «Маанадта мяха үгэ» гэжэ уйлан гуйхадань, хамаг бүхы энэ арадые хооллуулха мяха хаанаһаа би олохобиб? ¹⁴ Ори гансаараа би энэ олиггүй хүндэ арадые даажа ябажа шадахагүйб. ¹⁵ Хэрбээ Та дахяад намда хойшодоо тэдэнэй зоболонгые харуулха гээгүй хаа, намайе мүнөө алагты. Хэрбээ Танай үршөөл хайрада хүртөө гээшэ хаам, Та намда гай зоболон бү үзүүлыт!

¹⁶ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Арад түмэнэй аха захатан, удамаршад гэжэ өөрынгөө мэдэдэг Израилиин далан аха захатаниие асара Нам руу. Шамтай хамта зогсохыень тэдэниие майхан хүмын дэргэдэ асара. ¹⁷ Би дээрэһээ буужа, Шамтай хөөрөлдэхэб. Шамда шэнгэһэн Хүлдэһөө зарим тэдые абажа, тэдэ далан зон дээрэ табихаб. Зоной ашаа гансаараа шинии тээжэ ябахгүйн тула тэдэ туһалха.

¹⁸ Улад зондо иигэжэ хэлэ:

– Үглөөгүүр болотор бээе арюудхан бэлдэгты. Үглөөдэр таанад мяха эдихэт. «Бидэнэр хаанаһаа мяха олохобибди? Бидэндэ үл залгаха талаар үлүү хайн байгаал Египедтэ!» – гэжэ хашхаралдан, Эзэнэй дуулахые хүсэжэ байгаат. Эзэн иигэжэ таанадта эдихэ мяхыетнай үгэхэл. ¹⁹ Таанар тэрэ мяхыень нэгэ, хоёр үдэршые бэшэ, табан, арбан үдэршые бэшэ, хорин үдэршые бэшэ, ²⁰ бүхэли һара эдихэт. Танай дунда байгаа-ша Эзэниие буруушаажа гэмэрэлдэнэнэйнгээ түлөө эдихэт тэрэниие ойгоо гутатараа, бөөлжэтэрөө. «Египедһээ бидэнэр юундэ гаража ошоо гээшэбибди?!» – гэлдэн, Эзэнэй урда уйлалдаат.

²¹ Моисей иигэжэ хэлэбэ:

– Минии хажууда зургаан зуун мянган хүн лэ. Харин Та: «Бүхэли һара хүрэхэ мяха тэдээндэ үгэхэб», – гэнэт. ²² Бидэнэй бүхы хони малаа шарууһалаашье хаа, бүхэли һара эдихэ хоол энэ арадта хүрэхэгүйл. Бүхы заһаһыень далайһаа губшуурдаашье хаа, бүгэдэ зондо энэшые хүртэхэгүйл.

²³ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Гарни хүсэгүй юм аал? Минии үгын бэелүүлэгдэхэ, үгыень мүнөө ши харахаш.

²⁴ Моисей майхан хүмэһөө гаража, Эзэнэй айладаһан зарлигые арад зондоо дамжуулан хэлээд, израильшуудай далан ахалагые дуудан, майхан хүмын хажууда ерүүлбэ. ²⁵ Тиихэдэнь майхан хүмэ дээрэ Эзэнэй бахана үүлэнэй буухадань, Моисей Эзэнтэй хөөрөлдэбэ. Моисейдэ үгэһэн нангин хүлдэеэ Эзэн далан ахалагштай хубаалсаба. Тэдэнэртэ Эзэнэй хүлдын ороходонь, тэдэнэр ерээдүйн сагта болохо юумэнүүд тухай уридшалан хэлэбэ, тиигээд болибо.

²⁶ Элдаад, Мэдаад гэжэ нэрэтэй хоёр аха захатан майхан хүмэдэ ерэнгүй, хотон хүрэнэй дунда үлэһэн байбад. Тэдэндэ Эзэнэй хүлдэ баһал оронхой байжа, хотон хүрэнэйнгээ зондо ерээдүйн сагта болохо юумэнүүд тухай уридшалан хэлэжэ эхилбэд. ²⁷ Залуухан хүбүүн Моисейдэ гүйжэ ерээд:

– Элдаад Мэдаад хоёр хотон хүрэн соогоо зондо ерээдүйн сагта болохо юумэнүүд тухай уридшалан хэлэжэ байна, – гэжэ хэлэбэ.

²⁸ Моисейн туһамаршан, залуушуулай дундаһаа тэрэндэ эгээл дүтэ болохо Нүүнэй хүбүүн Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– Минии эзэн Моисей! Тэдэниие болуулыг!

²⁹ – Ай даа, намайе гансааран Эзэнэй мэдээ дуулгагша байһай гэжэ һанана гүш? Эзэн Хүлдээс Өөрын арад зондо бултанда бэлэглэжэ, тэдэ бүгэдэ лүндэншэд болодог хаань! – гэжэ Моисей хэлээд, ³⁰ Израилийн аха захатантай хамта хотон хүрэн руу ошобо.

Бүдэнэ

³¹ Эзэн шанга һалхи далайһаа эльгээжэ, зоной байгша хотон хүрэнэй урда хойнонь тоо томшогүй олон бүдэнэ хаяба. Хотон хүрэнһөөнь урагшаа нэгэ үдэр, хойшоо нэгэ үдэр ябаха зайтай бүхы газар дайда бүдэнэнүүдээр хоёр тохой шахуу зузаанаар хушагдаба.

³² Израильшууд бүхэли үдэр, бүхэли хүни, удаадахи үшөө нэгэ үдэр бүдэнэнүүдые суглуулба. Эгээ багаар суглуулагшын олзо арбанһаа үлүү хоомэр болобо. Тэдэ бүдэнэнүүдэй мяхые ябталан, хотон хүрээ тойруулан обоолжо табяад, ³³ захаһаань шанажа, шаража, бэе бөөһээ үрдилдэжэ, хүсэд жажалангүйгөөр, тэдэнэй залгин хомхойрхдонь, Эзэнэй сухал дэлбэржэ, садахаяа мэдэдэггүй хэжэг үбшэ тэдэнэй дунда дэлгэрүүлбэ.

³⁴ Арад зон энэ газарые «Киброот-Һа-Таһаваа»* гэжэ нэрлэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, садахаа мэдэдэггүй хэжэгээр үхэнэн хүнүүдые тэндэ булан хүдөөлүүлһэн юм.

³⁵ Арад зон Киброот-Һа-Таһавааһаа гараад, Хацэроот хүрэжэ, тэндэ тогтобо.

Мириамые хэлээлгэ

12 ¹ Мириам Аһароон хоёр Моисейдэ дураа гутажа, Күүшһээ уг гарбалтай эхэнэрые һамга абаһанайнь түлөө зэмэлбэд.

* ^{11:34} Киброот-Һа-Таһаваа – энэ нэрэ «садахаяа мэдэхэгүйн булаша» гэнэн удхатай.

² – Эзэн гансал Моисейгээр дамжуулан хургаал заабаринуудаа ард зондо хэлүүлнэ гэжэ гү? Эзэн бидэнэрээршые дамжуулан, ерээдүйн сагта болохо юумэнүүдые уридшалан ард зондо хэлэнэл, – гэжэ тэдэ хоёрой хэлэхые Эзэн дуулаба.

³ Моисейнээ бэшэ даруу номгон зантай хүн энэ дэлхэй дээрэ үгы байгаа.

⁴ Тэрэ дары Эзэн Моисей, Ахароон, Мириам гурбанда иигэжэ айладаба:

– Та гурбан майхан хүмэдэ ошогты.

Тэдэ гурбан майхан хүмэ руу шэглэбэ. ⁵ Эзэнэй үүлэн бахана майхан хүмын үүдэн дээрэ тогтоод, Ахароон Мириам хоёрые дуудахадань, тэдэ хоёр дүтэлэн ошобо. ⁶ Эзэн тэдэ хоёрто иигэжэ айладаба:

– Минии үгэ шагнагты! Хэрбээ Минии лүндэншэн таанадай дунда бии болоһон байбал, Би, Эзэн, тэрээндэ үзэгдэл үзүүлдэгби. Зүүдэлжэ байхадань, тэдээндэ айлдхал буулгадагби. ⁷ Моисейтэй тад ондоогоор харилсанаб, Моисей – Минии үнэн сэхэ зараса. Тэрэ Минии гэртэ бүримүһэн түгэс этигэмжэтэ мүн! ⁸ Тэрээнтэй Би улаан нюураараа уулзалдан, далда хэлээр бэшэ, сэхэ хөөрэлдэнэб. Тэрэ Минии дүрсэ үзэдэг. Тиигээд таанад Моисейдэ, Минии зарасада, юундэ эсэргүүсэхэ болообта?!

⁹ Тэдээндэ Эзэн уур сухалаа орьёлуулба. Тиигээд Тэрэ тэндэнээ зайлаба.

¹⁰ Үүлэн баханын майхан хүмэхөө холодоходонь, Мириамай бэе саһан мэтэ сагаан арһанай үбшөөр хушагдаба. Ахароон эрьелдээд, арһанай үбшэндэ Мириамай нэрбэгдэһые хараба.

¹¹ Ахароон Моисейдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии эзэн, гуйнаб, мунхажа тэнэгээр дуугарһан маанадай нүгэлые хүлисыт. ¹² Эхын умай соо һамшаад, хахад бэень үжэнэн, амигүй түрэнэн үхибүүн мэтэ бү болгыт Мириамые.

¹³ Моисей Эзэндэ шанга дуугаар хандан, иигэжэ гуйба:

– Бурхан, тэрэниие аргалыт даа!

¹⁴ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Эсэгэнь тэрээндэ уурлажа, нюуртань нёлбоо һаань, эшэгүүридэ тэрэ орохогүй байгаа гү? Долоон хоногто тэрэ хотон хүрэнһөө арилаг. Долоон хоногой үнгэрһэн хойно дахинаа тэрэ хотон хүрээндээ бусаг.

¹⁵ Мириам долоон хоногоор сүлүүлжэ, хотон хүрэнһөө гаража ошобо. Израильшууд аян замаа үргэлжэлүүлэнгүй, Мириамай бусатар тогтон байрлаһан газартаа байба.

Тагнуулашдые Ханаһаан руу эльгээбэ

13 ¹ Израильшууд аян замаа үргэлжэлүүлхээз Хацэроодһоо гараад, Параанай сүл губида ерээд тогтобо. ² Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

³ – Ханаһаанай газар дайдые тагнан шэнжэлхын тула хэдэн хүниие тишэнь эльгээ. Би тэрэ газарые израильшуудта үгэнэб. Арбан хоёр обогһоо нэгэ нэгэ ударидагшые тагнан шэнжэлхыень эльгээ.

⁴ Моисей Эзэнэй зарлиг дүүргэжэ, арбан хоёр обогһоо нэгэ нэгэ ударидагшые тагнан шэнжэлхыень Параанай сүл губиһаа эльгээбэ.

⁵⁻¹⁶ Тэдэнэй нэрэнүүд иимэ:

Обогууд

Рэүбээнэй

Симеоной

Иудын

Иссахаарай

Эпраимай

Бэньямиинэй

Зэбүлүүнэй

Иосифой болон Мэнашшээгэй

Даанай

Ашээрэй

Напталиигай

Гададай

Ударидагшадай нэрэнүүд

Заххуурай хүбүүн Шаммууһа,

Хориин хүбүүн Шапаат,

Епуннээгэй хүбүүн Халээб,

Иосифой хүбүүн Игаал,

Нүүнэй хүбүүн Ышээ,

Рапуугай хүбүүн Палтии,

Содиин хүбүүн Гаддиил,

Сусиин хүбүүн Гаддий,

Гэмаллиин хүбүүн Аммиһээл,

Михаээлэй хүбүүн Сэтүүр,

Бопсиин хүбүүн Нахбий,

Махиин хүбүүн Гэүһээл.

¹⁷ Эдэ бүгэдэ Моисейн эльгээһэн газар шэнжэлхэ зон. Моисей Нүүнэй хүбүүн Ышээ гэгшые Исүүс гэжэ нэрлэбэ.

¹⁸ Моисей тэдэниие Ханаһаанай газар тагнан шэнжэлхыень эльгээхэдээ тэдээндэ иигэжэ хэлээ:

– Урда зүгэй орон нютагаар гаража, уула хадын оройдо гарагты.

¹⁹ Харагты тэндэһээ ямар газар бэ гэжэ. Ханаһаанай дайда дээрэ ажаһуудаг арадые хүсэтэй гү, али хүсэгүй гү, хэмгүй олон гү, али үсөөн гү гэжэ хаража тэндэһээ мэдэгты. ²⁰ Тэдэнэй ажаһуудаг газар тунга ногоотой гү, али үгы гү, тэдэнэй ажаһуудаг хотонууд хэрэм ханатай гү, али үгы гү гэжэ хаража тэндэһээ мэдэгты. ²¹ Үрэжэлтэй гү, али үгы гү гэжэ газарайнь хурьһые, үзэм жэмэстэй гү, али үгы гү гэжэ үндэрһөө хаража мэдэгты. Зоригтой байгты, тэндэхи газарай үзэм жэмэс асарагты.

Эгээл энэ үедэ уһан үзэмэй эдеэшэдэг, түрүүшын ургасануудые суглуулдаг саг байба.

²² Тэдэ ошожо, Циин губинаа эхилээд, Лэбоо-Хамаат руу ябаха харгыда оршодог Рэнооб хүрэтэрхи газар шэнжэлэн тагнаба. ²³ Тэдэнэр Нээгэб үнгэрөөд, Хэброон хото ерэбэ. Анаагай үринэр болохо Ахимаан, Шэшай, Талмай гэжэ нэрэтэй хүбүүд тэндэ ажаһуудаг байгаа. Хэброон хадаа Египедэй Цооһан хотоһоо долоон жэл урид баригдаһан юм. ²⁴ Тэдэнэр Эшхоол нугада ерэжэ, уһан үзэмэй эшын баглаа халаае отолжон абаад, тэрэ баглаа халаагаа хургаагта уяад, хоёр хүн тэлэн үргэлөөд ябаба. Тиихэдээ тэдэнэр анар болон инжир модонуудай жэмэсүүдые абабад. ²⁵ Израильшууд уһан үзэмэй модоной эшын баглаа халаае отолһон газараа «Эшхоол нуга» гэжэ нэрлэбэ.

²⁶ Тэдэ дүшэн үдэр соо тэндэхи орон нютаг шэнжэлэн шалгаад, хөөргөө бусаба. ²⁷ Тэдэ Параанай сүл губидахи Кадээшэй хажууда байһан хотон хүрэнүүдтэ бусажа, Моисейдэ, Аһароондо болон түрэл арадтаа хараһан-үзэһэнөө бултыень хөөрөжэ, тэндэхи газарһаа асарһан үзэм жэмэсээ улад зондоо харуулба.

²⁸ Тиигээд тэдэнэр Моисейдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ эльгээһэн газартатнай ошообди. Бүхы эдээ хоолоор элбэг дэлбэг орон нютаг байна. Тэрэ газарай дээжэнь энэ мүн. ²⁹ Харин тэрэ газар дээрэ ажаһуудаг арад зон хүсэтэй. Хотонуудын бата бэхи хэрэмтэй, угаа ехэнүүд. Хараабди тэндэ Анаагай үринэрые! ³⁰ Амалээгүүд Нээгэбта ажаһууна. Хадалиг газарта хээдүүд, евүүсүүд, эмооршууд ажаһууна. Ханаһаанууд далай шадар, Иордан мүрэнэй эрьеэр ажаһууна.

³¹ Халээб Моисейе тойроод шуулдажа байһан зониие замхаагаад:

– Тэндэ ошоёбди. Тэрэ газар эзэмдэбди. Заабол энээниие хэжэ шадахабди, – гэжэ хэлэбэ. ³² Харин тэрээнтэй суг хамта ошолсоод ерэһэн зон иигэжэ арсабад:

– Бидэ тэрэ арадтай тулалдажа шадахагүйбди. Бидэнһээ тэдэнэр хураггүй хүсэтэйл!

³³ Тагнаад ерэгшэ орон нютаг тухай муу хураг израильшуудай дунда тэдэ тараажа эхилбэ:

– Манай шэнжэлэн шалгажа ерэһэн тэрэ орон нютаг хадаа тэрээн дээрэ ажаһуухаяа зүрхэлэгшэ хүн бүхэниие залгиха. Тэндэхи зон бултадаа үндэр гэгшын бээтэй гэжэ хараабди. ³⁴ Тэндэ асари томо бээтэйшүүдые үзөөбди. Тэдэнэр Анаагай үри һадаһад байшоол. Таршаанууд мээтэбди гэжэ хажуудань тэрэ дары өөһэдыгөө ойлгообди. Тон зүб даа, тэдэ маанад руу таршаа хаража байһандал хараал!

Арад зоной булалгаан

14 ¹ Тэрэ хүни бүхы зон оог хашхаралдан, бархиран байгаа. ² Израильшууд Моисей Ахароон хоёрто дураа гутан, иигэжэ шангаар гэмэрэлдэшэбэд:

– Элһэн губида гү, али Египедтэ үхэхээ яагаабиди бидэнэр! ³ Эзэн бидэниие эндэ асаржа, эритэ хэлмээр алуулха гээ гү? Намгад болон үхибүүдыемнай дайсанай олзо болог гээ гү? Египет руу бусабалнай бидэндэ дээрэ ха!

⁴ Зон өөһэд хоорондоо иигэжэ хэлсэдэг болобо:

– Шэнэ ударидагыше хунгаад, һөөргөө Египет руу бусая!

⁵ Моисей Ахароон хоёр бүхы израильшуудай урда нюураараа газар дэрлэн унаба. ⁶ Орон нютагыше шэнжэлэн шалгажа ерһэн Нүүнэй хүбүүн Иисүүс, Епуннээгэй хүбүүн Халээб тэндэ сугларагшадта гай гасалангаа мэдүүлжэ, үмдэжэ ябаһан хубсаһаа хахар шуу татаад, ⁷ иигэжэ хэлэбэд:

– Бидэнэй тагнан шэнжэлжэ хараһан тэрэ газар ехэ хайн, угаа хайн!

⁸ Эзэн бидэндэ энэрхы хаа, эдэе хоолоор дэлбэржэ байдаг үрэжэлтэй тэрэ газарта бидэниие дахуулжа, үгэг лэ бидэндэ тэрэ газар. ⁹ Эзэнэй урдаһаа эсэргүүсэн таанад бү бодогты! Тэрэ орон нютагай арадһаа таанад бү айгты! Тэдэниие бидэ илахабди! Тэдээндэ ямаршые аршалалта үгы. Тиихэдэнь Эзэн бидэнтэй хамтал! Тэдээнһээ таанад бү айгты!

¹⁰ Теэд арад зон «Тэдэниие шулуудажа алая!» гэжэ хашхаралдажа байтараа, майхан хүмын дээрэ Эзэнэй ялбама гэрэл бахана харабад.

Моисей арад зонийнгоо түлөө зальбарба

¹¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Хэды болотор энэ арад Намһаа буруу харахаб? Хэды болотор эдэнэр Намда этигэхэгүйб? Эдээндэ оло дахин дүлгэ үзэгдэл боложо Минии харагдаашые хаа, эдэнэр Намда этигэнэгүйл. ¹² Би тэдэниие үхэлэй ташуураар сохихоб, хумхиин тооһон болгохоб. Эдээнһээ олон, эдээнһээ хүсэтэй арадые шинии удамһаа бии болгохоб.

¹³ Тиихэдэнь Моисей Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ арадые Египедэй дундаһаа хүсөөрөө гаргаа бэлэйт; египетшүүд энээн тушаа дуулахал. ¹⁴ Энэ орон нютагай зондо тэдэ юу болоһы хөөрэхэ. Өөрынгөө арадтай хамта Эзэн ябалсана гэжэ, Өөрыгөө тэдээндэ үзүүлэ гэжэ, үдэртөө Таниие үүлэн бахана болоод тэдэниие дахуулна гэжэ, үдэшэндөө Таниие дүлэтэ үүлэн болоод тэдэниие аршалан бүрхөөнэ гэжэ мэдэнэл. ¹⁵ Хэрбээе гансахан сохилтоор энэ арад зониие усадхаа гээшэ наатнай, Тан тушаа дуулаһан арадууд иигэжэ хэлэхэл: ¹⁶ «Ай даа, үгэхэб гэжэ тангариглаһан газартаа Эзэн энэ арадаа»

абаашажа шадангүй, элхэн губин дунда хосороогоол!»¹⁷ Харин мүнөө минии Эзэнэй хүсэ шадал агуухээр толотохонь болтогой! Та Өөрөө айладаа бэлэйлта: ¹⁸ «Тэсэбэритэй, үршөөл хайраяа заяадаг Би, Эзэн, хуули эбдэгшэдые, гэм хэгшэдые хүлисэдэгби. Гэбэшье хэһэн зэмэтэ ябадалайнь түлөө хүүгэдынь, ашанарынь, гушанарыньшые хэһээгдэхэ». ¹⁹ Египедһээ энэ хүрэтэр ерэтэрнь тэдэниие хүлисэдэгтэл адляар энэ арадтаа агуухэ үршөөл хайраяа үзүүлэн, эдэнэй хэһэн нүгэлые хүлисыт!
²⁰ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Шинии гуйгаа хадаш тэдэниие хүлисэнэб. ²¹ Харин Өөрөөрөө, бүхэдэлхэйе дүүргэһэн Минии, Эзэнэй, алдар солоор тангаригланаб: ²² Минии алдар солые, дүлгэ тэмдэгүүдые Египедтэ ба элхэн сүл губида хараашье наа, Минии айладаһан захяа үгэнүүдые дуулаагүй, арба дахин Минии тэсэбэриие шалгаһан тэдэ бултадаа ²³ үбгэ эсэгэнэртэнь үгэхэб гэжэ Минии тангариглаһан тэрэ орон нютагые харахагүй! Намда этигэдэггүй бүгэдэ зон тэрэ газар нютагые үзэхэгүй! ²⁴ Минии зараса Халээб тэдээнһээ гансааран илгаржа, Намда үнэн сэхэ зандаа үлөө. Тэрэнэйн түлөө Би тэрэниие харагша газартань хүргэн абаашахаб. Үри хадаһадынь энэ орон нютагые эзэмдэн ажаһууха! ²⁵ Тэрэ нугада амалээгүүд, ханаһанууд ажаһууна. Үглөөдэр хотиржо, элхэн сүл губи руу, Хулһата далай тээшэ ошогты.

Эзэн арад зониие хэһээбэ

²⁶ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:

²⁷ – Хэрүүлшэ энэ арад Намда хэды болотор дураа гутахаб? Израиль-шуудай Намда гомдожо байхые Би соносожо байнаб. ²⁸ Тэдэндэ ши иигэжэ дамжуула: «Өөрөөрөө тангаригланаб! – гэжэ Эзэн айладана, – Өөдөө шэдэһэн шулуунтнай өөһэдынтнай толгой дээрэ бууха!» ²⁹ Хамтын тоо бүридхэлдэ ороһон Минии арадай хоринһоо дээшэ наһатайшуул энэ сүл губида булта хосорхо. Ушар юуб гэхэдэ, Намда уурлажа, дураа гутан гэмэрэлдээт. ³⁰ Тиимэһээ үгэхэб гэжэ Минии гараа үргэн тангариглаһан тэрэ газарта таанадай хэншые хүрэжэ ошохогүй. Гансал Епуннээгэй хүбүүн Халээб, Нүүнэй хүбүүн Иисүүс тэрэ газар дээрэм хүлөө табиха. ³¹ „Тулалдаанай эсэстэ дайсадай олзо болохонь лэ“ гэһэн таанадай үхибүүдтэ Би тэрэ газар заяанаб. Таанадай буруушааһан тэрэ газарай хэды найхан байһые тэдэ мэдэжэ абаха. ³² Харин таанадай һээнүүд энэ элхэн сүл губида үлэхэ! ³³ Таанадай бултадаа энэ сүл губида үхэтэр, таанадай Намда үнэн сэхэ бэшэ ябаһанай түлөө үри хүүгэдтнай тэнэжэ, сүл губида дүшэн жэл соо зобохо. ³⁴ Таанад тэрэ газарые дүшэн үдэр соо тагнан шэнжэлээт. Тиимэһээ мүнөө хэһэн нүгэлэйнгөө түлөө

дүшэн жэл соо тулиха зобохот, нэгэ үдэр нэгэ жэлтэй сасуу. Тиэхэдээл таанад Намһаа холодолго ямар бэ гэжэ ойлгохот». ³⁵ Би, Эзэн, айладажа байнаб, Минии урдаһаа эсэргүүсэн бодогшо энэ муухай бүлэг зониие иигэжэ заабол хэһээхэб. Энэ сул губида тэдэ хосорхо, тэндэ үхэхэ.

³⁶ Шэнэ газар тагнан шэнжэлхыень Моисейн эльгээһэн хүнүүдэй бусахадаа тэрэ газар тухай муу үгэ хүүр израильшуудай дунда тараахада, арад зон Моисейдэ дураа гутажа, гэмэрэлдэшэбэ. ³⁷ Тэрэ орон нютаг тухай муу үгэ тарааһан зондо Эзэн тахал үбшэн хүжэрүүлэн, тэдэниие хюдаба. ³⁸ Гэбэшье шэнэ газар тагнан шэнжэлээд ерэгшэдэй дундаһаа Нүүнэй хүбүүн Иисүүс Епуннээгэй хүбүүн Халээб хоёр амиды мэндэ үлэбэд.

Арад зон Ханаһаанай газарта ошохо гэбэ

³⁹ Эзэнэй үгэ арад зондо Моисейн дамжуулхада, израильшууд голхоролдон гэмшэжэ, ⁴⁰ эртэ үглөөгүүр бодоод, уула хада руу шэглэбэ:

– Нүгэл хээ хадаа бидэнэр нүгэлөө арюудхан сэбэрлэхэеэ Эзэнэй ошогты гэһэн газарта ошохомнай.

⁴¹ Моисей тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй зарлигые таанад юундэ дүүргэнэгүйбта? Таанад амжалта туйлахагүйт! ⁴² Эрээд һөөргөө таанад бусагты! Эзэн таанадай дунда үгы байха, тиимэһээ дайсадтнай таанадые хюдахал. ⁴³ Урдатнай амалээгүүд, ханаһаанууд байна, һэлмээр сабшагдан усадхагдахат! Таанад Эзэнһээ буруу хараат, Тиимэһээ Эзэн таанадтай хамта бэшэл!

⁴⁴ Израильшууд Моисейн хэлэһэн үгэдэ этигэнгүй, хада өөдэ гараба. Харин Моисей ба Эзэнэй хэлсээнэй ханза хотон хүрээний дунда үлэбэ. ⁴⁵ Тэрэ хада ууланууд дээрэ ажаһуудаг амалээгүүд болон ханаһаанууд дээрэһэнь добтолон буужа, тэдэниие үй бута сохёод, амиды үлэгшэдыень Хормаа хүрэтэр намнаба.

Үргэл тухай хуулинууд

15 ¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– ² Израильшуудта соносхон, тэдэндэ иигэжэ хэлэ: Таанадта Би газар үгэнэб. Тэрэ газар таанадай орон нютаг болохо. Тэрэ газарта хүрэжэ ошомсоороо, ³ Эзэндэ нангин үргэлнүүдые үргэхэт. Тэдэнэйтнай аятай һайхан хэншүү Эзэндэ һайшаагдаха. Түгэс шатаалта, Тангариг үргэлгын, Амгалан байдалай, Нангин һайндэрнүүдэй үргэлнүүдтэ таанад өөһэдынгөө буха, хуса, тэхэнүүдые асарагты. ⁴ Эзэндэ үргэл үргэхэдөө, тэрэ үргэлдөө нэмэлтэ болгожо, дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ оливын тоһотой холиһон эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын

гурил асарагты. ⁵ Түгэс шатаалта үргэлэй хурьган хуса бүхэнэй тоогоор дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ үзэмэй дараһан архи үргэлдэ гэжэ асарагты. ⁶ Хэрбээе хуса үргэл үргэхэ гээ хаа, эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил гурбанай нэгэ хуби гиинэ оливын тоһонтой холёод асаралсагты. ⁷ Эзэндэ баһал найшаагадаг, аятай найхан хэншүү үнэр гарадаг үзэмэй дараһан архи асарагты. ⁸ Хэрбээе түгэс шатаалта үргэлдэ гү, амгалан байдал тогтоолгондо гү, Эзэндэ тангариглалганда гү эмнигдээгүй залуу тугал үргэхэ гэбэл, ⁹ тэрэ тугал үргэлтээе суг хамта талханай зүйлһөө иимэ юумэ: хахад гиинэ оливын тоһонтой холиһон эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил, ¹⁰ хахад гиинэ үзэмэй дараһан архи асаралса. Энэ хадаа гал дүгжээжэ Эзэндэ зорюулһан найхан хэншүү үргэл болоно. ¹¹ Эзэндэ үргэл үргэхэ бүхэндөө эмнигдээгүй тугал, хони хурьга, эшэгэ асардаг байгты. ¹² Үргэлдэ иимэ мал асарха бүхэндөө үргэлсэхэ иимэ нэмэлтэ юумэнүүдые асардаг байгты.

¹³ Эзэндэ үргэл үргэхэдөө, тэрээндэ таатай хэншүү ууюулхадаа, орон нютагай үндэһэн арадай хүн бүхэн энээниие сахиха ёһотой. ¹⁴ Таанадай дунда ажаһуудаг хари зон ба ерээдүй сагта уг удамайтнай дунда ажаһуулсаха ерүүл зон таанадтал адляар Эзэндэ найхан хэншүү уталгата үргэл үргэхэ ёһотой. ¹⁵ Энэ хуули, гурум сахилга Эзэнэй арадшье, ерүүл зоншье хэтын хэтэдэ сахиха ёһотой. Эзэндэ шүтэдэг таанадта, эндэхи ерүүл зондошье Энэ хуули үеһөө үедэ мүнхэ байг! ¹⁶ Таанадта, израильшуудта, танай дунда ажаһуудаг ерүүл зондо адли хуули, адли гурум байха мүн.

¹⁷ Эзэн Моисейдэ үшөө иигэжэ айладаба:

¹⁸ – Израильшуудта иигэжэ хэлэ: Минии абаашажа ябаһан тэрэ орон нютагта ерэхэдээ, ¹⁹ тэрэ газарта ургуулһан ургаса таряанһаа түрүүшын хилээмэ барижа болгоходоо, тэрээнһээ Эзэндэ үргэл үргэгты. ²⁰ Таряагаа суглуулан хуряажа, тэрэнээ тээрмэдэжэ гурил болгоод, хилээмэ баряад, шэнэ ургасын дээжые Эзэндэ үргэгты. Энэтнай таряалангайтнай дээжэһээ үргэл болоно. ²¹ Эзэндэ ургасынгаа дээжэ үргэдэг энэ ёһо заншалые уг удамтнай саашадаашье сахин байгуужан.

Зорюута бэшэ эндүүрэн үйлэдэһэн нүгэлнүүдэй түлөө үргэлнүүд тухай

²² Эзэнэй Моисейгээр дамжуулһан эдэ бүхы зарлиг заабаринуудые эндүүржэ гү, али мартажа сахяагүй хаа, таанад юу хэхэ, яаха байнат? ²³ Эзэнэй Моисейгээр дамжуулһан, энэ үдэрһөө эхилжэ, үеын үедэ сахигты гэһэн эдэ зарлиг заабаринуудые дүүргэнгүй, ²⁴ гэнэ боложо ниитэ бүлгэмэй гэнтэ алдуу эндүү гаргабал, ниитэ бүлгэм бүхыдөө

нэгэ буруун бухые түгэс шатаалта үргэл болгон, Эзэндэ найшаагдадаг хэншүү гаргаха, эһээбэригүй хилээмэн үргэлтэйгөөр, үзэмэй дараһан архитайгаар, нүгэл сагааруулгын үргэлдэ жэлтэй нэгэ тэхэтэйгээр асараг. ²⁵ Арад зоноо арюудхахын тула албата ажалаа санаарта хэг. Хүнүүд мэдэнгүй нүгэл хээд, хэһэн тэрэ нүгэлөө мэдэржэ, нүгэл сагааруулгын үргэлдэ, түгэс шатаалта үргэлдэ Эзэндэ үргэл-бэлэг асараг. ²⁶ Тиихэдэнь бүхы израильшууд, тэдэнтэй суг хамта ажаһуудаг ерүүл зон мэдэнгүй хэһэн нүгэлһөө мэнэ арюудхан сэбэрлэгдэхэ.

²⁷ Алдууржа хэн нэгэн нүгэл хэбэл, жэлтэй эмэ эшэгэ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ асараг. ²⁸ Тэрэнэй нүгэл арюудхахын тула санаарта Эзэнэй урда тахил мүргэл хэг. Тиихэдэнь тэрэ хүн эндүү алдугаа мэдэржэ, нүгэлһөө арюудхан сэбэрлэгдэхэ. ²⁹ Энэ хадаа израильшуудай үндэһэн зондо, хамта тэдэнтэй ажаһуудаг ерүүл хүнүүдтэ эндүүржэ хэһэн нүгэлһөөнь арюудхалгын нэгэн адли хуули мүн. ³⁰ Хэрбээ нютагай зоной нэгэн гү, али хариһаа нүүжэ ерүүл зоной нэгэн зорюута Хуулида харша ябадал хээ һаа, хоһон сүл губи руу сүлэгдэхэ гү, али хюдан усадхагдаха ёһотой. ³¹ Эзэнэй үгэ дууладаггүй, захяа заабаринуудыень эбдэдэг али нэгэ хүн арадайнгаа дундаһаа сүлүүлхэ ёһотой. Зэмэтэ ябадалайнгаа түлөө тэрэ өөрөөл харюусаха.

Амаралтын үдэр ажаллаһан хүн тухай

³² Израильшууд сүл губида байхадаа, субботын үдэр нэгэ хүнэй галаа түлихэ түлээ суглуулжа ябахые хараад, ³³ тэрэниие Моисей Аһа-роон хоёрто болон арад зоной урда асарбад. ³⁴ Тиигээд тэдэнэр гэмтэ ябадал хэһэнэйнь түлөө яажэ тэрэниие хэһээхээ ойлгожо ядаад, хаалтада хааба.

³⁵ Тиихэдэнь Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Энэ хүн үхэхэ ёһотой. Энэ хүниие хотон хүрэнэй газраа гаргаад, шулуугаар шэдэжэ алагты!

³⁶ Арад зон тэрэниие хотон хүрэнэй газраа гаргаад, Моисейдэ айладаһан Эзэнэй зарлигаар тэрэ хүниие шулуудажэ алаба.

Эзэн арад зоной хуули һаналганда туһалба

³⁷ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

³⁸ – Хэлэжэ соносхо израильшуудта: Хэдэн һабагша томожо, хамтадхан тэдэнэ гүрэгты. Хамтадхан гүрэнэн тэдэ сасагуудтаа хүхэ ноһон утаһа нэмэжэ, хубсаһанайнгаа хормой доро шэдэжэ, үеһөө үедэ тэдэнэ зүүжэ ябагты. ³⁹ Тэдэ сасагуудаа хараха бүхэндөө таанадта Эзэнэй захиһан хургаал заабаринууд ханагдажа, тэдэнииень ходол

сахижа, зальхайралгааа холуур ябагты. ⁴⁰Бүхы хургаал заабаринуудыемни ханажа, сахижа ябаа хаа, Бурханайнгаа урда арюун байхат. ⁴¹Би Эзэмби! Би таанадай Бурхамби! Таанадай Бурхан болохын тула Би таанарые Египедхээ гаргааб! Би бол Эзэн! Би таанадай Бурхамби!

Ударидагшадай Моисейдэ эсэргүүсэл

16 ¹Коорах Ицнаарай хүбүүн, Ицнаар Кэнаадай, Кэнаат Левиин хүбүүн юм. Тэрэ Элиаабай хүбүүд Датаан ба Абираамтай, Пээлэдэй хүбүүн Оонтой (Датаан, Абираам болон Оон Рзүбээнэй үринүүд) хамта ²Моисейдэ эсэргүүсэжэ, буhalгаа эмхидхэбэ. Тэдэнтэй хамта Израиль угсаатанай хоёр зуун табин нэрэтэй солотой, бүхы зоноор хунгагдахан дарганар Моисейдэ эсэргүүсэһэн буhalгаанда хабаадалсаба. ³Тэдэнэр булта Моисей Аһароон хоёрто ерээд, иигэжэ хэлэбэд:

– Болигты бидэндэ хургаал заабари хэлэхээс! Бидэнэр булта нангин бүлгэм гээшэбди! Маанадай дунда Эзэн байна! Таанад Эзэнэй араднаа юугээрээ үлүү дээрэ болошоо юмта?

⁴Моисей тэдэнэй хэлэхые шагнажа, уруугаа харан унаад, ⁵Коорахта болон тэрээнтэй үгээ нэгэдэн үгэсэлдэгшэдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Үглөө үглөөгүүр Эзэн үнэхөөрөө хэн Тэрэнэйб, хэн арюун нангин бэ, Өөр руугаа хэниие дүтэлүүлдэг байха тухайгаа харуулха даа. Тэрэнэй шэлэһэн хүн лэ Тэрээндэ дүтэлдэг байха. ⁶Харин мүнөө ши, Коорах, шамтай үгээ үгэсэлдэгшэд, иимэ юумэ хэгты: улаан согтой амһарта абаад, ⁷Эзэнэй урда үглөө үглөөгүүр асараад, аһажа байгаа нүүрһэ, дээрэнь санзай үбэнүүлэгты. Тиихэдэтнай Эзэн хэниие шэлэһэб, Тэрэ хүн нангин гэжэ мэдэгдэхэ. Таанад, Левиин хүбүүд, даншье үлүү хэтэржэ байнат.

⁸Моисей хэлэхэ гэһэн бодолоо саашань үргэлжэлүүлэн, Коорахта иигэжэ хэлэбэ:

– Шагнагты намайе, левидүүд! ⁹Таанадые Израилиин Бурхан Израилиин бүхы арад түмэнһөө шэлэжэ абаад, зондо алба хэжэ, хүнүүдэй урда зогсожо, Эзэнэй Нангин хүмэдэ албалхын түлөө шэлээл. Энэнь таанадта багадаа гү?! ¹⁰Таанадые, левидүүдые, Эзэн Өөртөө дүтэлүүлэе. Тиихэдэнь мүнөө таанад улам саашаа нэтэржэ, тахилай санаартад болохоёо эрмэлзэбэт. ¹¹Эзэндэ эсэргүүсэжэ, ши, шамтай үгээ үгэлсэгшэд, буhalгаа хэхэ гэбэ гүт? Муу юумэ Аһароон таанадта хээгүйл! Теэд юундэ таанад Аһароондо дураа гутаа, гэмэрэлдэе юмта?!

¹²Тиигээд Моисей Элиаабай Датаан Абираам хоёр хүбүүдые дуудан ерүүлхэ гэжэ тэдээндэ зарасаяа эльгээбэ. Теэд тэдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ ошохогүйбди! ¹³Эдээ хоолоор элбэг дэлбэг газарһаа энэ сүл губида асаржа, бидэниие тураажа алахашни багадаад, маанадые зонхилхо гээбши?! ¹⁴Шинии хойноһоо юундэ дахаха болообибди? Эзэнэй үгэхэб гэхэн эдээ хоолоор элбэг дэлбэг газарта бидэниие асараа гүш? Үзэм жэмэстэ мододой ургадаг үрэжэлтэй газар бидэндэ үгөө аалши? Бидэниие энэ үгөөр мэхэлхэ гэжэ борохон ухаандаа оруулаа гүш? Бидэнэр ошохогүйбди!

¹⁵Моисей аргагүй ехээр уурлажа, Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэнэй нэгэндэшье би муу юумэ хээгүйб. Эдилгэ болгожо нэгэшье элжэгэ абаагүйб. Эзэн, тэдээнһээ үргэл бэлэг бү абыт!

¹⁶Моисей Коорахта иигэжэ хэлэбэ:

– Ши болон шамтай үгээ үгэсэлдэгшэд үглөөдэр Эзэнэй урда зогсогты. Ши, шамтай үгээ нэгэдэн үгэлсэгшэдтэй хамта Аһароон тэндэ байлсаха. ¹⁷Тахилай шэрээгэй урда таанадай хүн бүхэн өөр өөрынгөө бойпуур асаржа, тэрээн соогоо улаан сог хээд, дээрэнь аятай һайхан үнэртэй уталга үбэнүүлэгты. Хоёр зуун табин бойпууртай хамта Аһароон ши хоёрой бойпуурнууд оролсохо.

¹⁸Хүн бүхэн өөр өөрынгөө бойпуур асаржа, тэрээн соогоо улаан сог хэжэ, дээрэһэнь уталга үбэнүүлээд, майхан хүмын үүдэндэ сугларба. Моисей Аһароон хоёр баһал тэндэ зогсодод. ¹⁹Коорах бүхы арад зоноо Моисей Аһароон хоёрой урдаһаа харуулан, майхан хүмын үүдэнэй урда суглуулба. Тэндэ байһан хүн бүхэн Эзэнэй ялбама гэрэл харажархиба!

²⁰Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:

²¹– Та хоёр эндэхээ холодогты. Ушар юуб гэхэдэ, Би тэдэниие энэ дары үгы хэхэм.

²²Моисей Аһароон хоёр нюураараа газар дэрлэн унажа зальбараад, Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Өө, хүлисыт, Бурхан, амиды голтой алишье амитанай Бурхан! Ори ганса хүнэй нүгэл хэхэдэнь, бүхы арад зондо Та уураа бү гаргыт!

²³Тиихэдэнь Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

²⁴– Коорах, Датаанай болон Абираамай майхануудһаа холодогты гэжэ арад зондо хэлэ.

²⁵Моисей Датаанай болон Абираамай майханууд тээшэ ошобо. Израильшуудай ахалагшад тэрэниие дахабад. ²⁶Моисей арад зондо иигэжэ мэдээсэбэ:

– Эдэ нүгэлтэй хүнүүдэй майхануудһаа холодогты, юумэнүүдтэнь гар бү хүрэгты. Хэрбээ тэдэндэ гар хүрэбэл, хэхэн нүгэлэйн түлөө хосорхот!

²⁷ Улад зон Коорахай, Датаанай болон Абираамай майханууднаа холодон ошобод. Теэд Датаан ба Абираам газашаа гараад, өөһэдынгөө һамгад, хүбүүд, нарай үхибүүдтээ хамта майхануудайнгаа үүдэндэ зогсбод.

²⁸ Моисей иигэжэ хэлэбэ:

– Өөрын дура зоргоор бэшэ, харин Эзэнэй эльгээхэдэ, эдэ бүгэдые минии бүтээһые таанад мүнөө иимэ юмэнһээ мэдэхэт: ²⁹ эдэнэрэй юрын үхэлөөр үхөө һаань, Эзэн намайе эльгээгээгүй гэжэ мэдэхэт. ³⁰ Харин хэрбээ юрын бэшэ юумэ Эзэнэй хэбэл, хэрбээ газар ангайгаад, бүхы зөөри хогшолтойнь хамта эдэниие газарай залгибал, хэрбээ эдэнэй амидыгаар Үхэлэй орон руу ошобол, мэдэжэ абаарайгты – эдэ зон Эзэндэ харша юумэ хээ.

³¹ Иигэжэ Моисейн хэлэхэтэй сасуу тэдэнэй хүл доро газар хаха гантан ангайжа, ³² Коорахай уг удамууд гэр бүлэнүүдтээ, зөөри хогшолтоёо газарай тэрэ ган руу унабад.

³³ Тэдэнэр амидыгаар эд зөөритээ хамта Үхэлэй орондо ошобод. Тэдэнэй дээрэ газарай ган хаагдаба. Тиигэжэ тэдэнэр түрэл арадайнгаа дундаһаа үгы болобо. ³⁴ Хажуугаарнь байгаа израильшууд тэдэнэй хашхаралдаае дуулаад: «Бидэниешье баһал газар үрэххижэ магад!» – гэлдэн, тэндэнээ тэрьедэн гүйлдэшэбэд.

³⁵ Эзэнһээ ялбама гал гаража, уталга асарһан 250 хүниие шатаан галдаба.

Аһароной хүлдэ тулгуур

³⁶ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

³⁷ – Тэндэ галдуулагшаднаа үлэхэн бойпуурнуудые суглуулжа, нүүрһэ, нурмынь хаяжа сэбэрлэ гэжэ санаарта Аһароной хүбүүн Эльзаарта хэлэ. Юуб гэбэл, тэдэ арюун болоо. ³⁸ Тэдэнэй эзэдынь нүгэлэйнгөө түлөө үхөө. Бойпуурнуудые дабтан хабтайлгажа, нимгэн түмэр болгуулаад, үргэлэй шэрээнүүдые бүрхөөн хушаг. Тэдэ амһартануудые Эзэн руу асардаг байгаа, тиигээд тэдэ арюун болонхой. Тэдэ хушалтанууд уридшалан һэргылэмжын тэмдэг израильшуудта боложо үгэг.

³⁹ Санаарта Эльзаар галда шатажа дүрэхэн зэд бойпуурнуудые бурма сооһоо суглуулаад, үргэлэй шэрээнүүдые бүрхөөн хушаха нимгэн хушалтанууд болгон дабтуулжа, ⁴⁰ израильшуудай хэтын хэтэдэ һанажа ябахын тула хүлдэ тэмдэг болгожо хабтайлгуулба. Моисей Эзэнэй айладаһан захяаень дүүргэжэ, Аһароной үринэрһээ бэшэ хэншые Эзэнэй урда уталга носоохо ёһогүй болобо. Хэрбээ ондоо хүн уталгы носоогоо һаа, Коорах болон тэрээнтэй үгээ үгэсэлдэгшэд мэтээр үхэхэ.

Ахароон арад зониие абарба

⁴¹ Үглөөдэрынь бүхы израильшууд Моисей Ахароон хоёрто эсэргүүсэн ерээд:

– Та хоёр лэ Эзэнэй зониие алаат! – гэжэ хашхаралдаба. ⁴² Арад зоной тэндэ сугларжа, буһалгаа хэгшэдые дэмжэхэдэнь, Моисей Ахароон хоёр майхан хүмэ тээшэ эрьелдэн хараба. Одоо тэндэ майхан хүмье үүлэн бүрхөөн хушаад байба. Тэрэ үүлэнһээ Эзэнэй харуул гэрэл туяаржа эхилбэ. ⁴³ Моисей Ахароон хоёр майхан хүмэдэ туласа дүтэлбэ.

⁴⁴ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁴⁵ – Эдэ хүнүүдһээ таанад холо бологты. Энэ дары эдэниие үгы хэхэм!

Моисей Ахароон хоёр нюураараа газар дэрлэн, Эзэндэ хүгэдэн зальбарбад. ⁴⁶ Моисей Ахароондо иигэжэ хэлэбэ:

– Өөрынгөө бойпуур абаад, үргэлэй шэрээ дээрэһээ улаан сог болон уталга тэрээн соогоо хээд, аятай найхан үнэр хангалтуулан, арад зондоо түргэн ошожо, тэдэниие аршалан арюудха. Ушар юуб гэхэдэ, Эзэнэй уур сухал хүрэжэ, гай тодхор эхилбэ, тэрэниие болжуулха хэрэгтэй!

⁴⁷⁻⁴⁸ Ахароон Моисейн захиралтые дүүргэжэ, найхан үнэртэй уталга абаад, арад зондоо ошобо. Тиихэдэнь тэдэнэй дунда үхэл тахал таража эхилээд байба. Ахароон үхэгшэдэй болон амиды хүнүүдэй хоорондо зогсоод, тэдэниие уталгаараа арюудхажэ, үхэл тахалһаа абарба. ⁴⁹ Коорахай гэм зэмээр үхэгшэдһөө гадуур 14 700 хүн үхэбэ. ⁵⁰ Үхэл тахалай замхахадань, Ахароон Моисейдэ бусажа, майхан хүмын үүдэндэ ерэбэ.

Ахарооний хүлдэ тулгуур сэсэглэбэ

17 ¹ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

² – Израильшуудтай хөөрэлдэжэ, арбан хоёр обогой ударидагдай хүлдэ тулгуурнуудые абаад, дээрэнь нэрынь бэшэ. Обогой ударидагдаша бүхэнһөө нэгэл тулгуур абаарай. ³ Левиин обогой хүлдэ тулгуур дээрэ Ахарооний нэрэ бэшэ. Обогой удамарша бүхэнһөө нэгэл тулгуур байха ёхотой. ⁴ Майхан хүмэ соо Минии бии болодог нангин ханзын урда тэдэ хүлдэ тулгуурнуудые таби. ⁵ Би таанадай дундаһаа нэгые шэлэхэдэм, хүлдэ тулгууртань ногоон набшаһан ургаха. Таанад руу ходо гэмэрэлдэжэ байдаг израильшуудай гэмэрэлдээ Би иигэжэ болжуулхаб!

⁶ Эзэнэй энэ зарлигые Моисейн арад зондоо хэлэжэ үгэхэдэнь, обогудай ударидагдашад тулажа ябадаг дулдынуудаа тэрээндэ асаржа үгэбэд. Арбан хоёр дулды сугларба. Ахарооний тулгууршые байба. ⁷ Моисей тэдэ дулдынуудые Хэлсээнэй бэшэгэй хадагалагдажа байһан майхан хүмэ соо оруулжа, Эзэнэй урда табиба.

⁸ Углөөдэрынь Моисей Хэлсээнэй бэшэгэй хадагалагдажа байһан майхан хүмэ соо оробо. Левиин уг гарбалай үенүүдые дамжан ябаһан Аһарооной хүлдэ тулгуурта ногоон набшаһад, сэсэгүүд ургажа, халаануудтань бүйлсын һамар бии боложо байба. ⁹ Моисей тэдэ хүлдэ тулгуурнуудые Эзэнэй урдаһаа абажа, майхан хүмэһөө газаһань гаргаад, бүхы израильшуудта харуулба. Арад зон тэдэ тулгуурнуудые шэнжэлэн хараба. Тиигээд гулбаанарынь өөр өөрынгөө хүлдэ тулгуур абаба.

¹⁰ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Аһарооной тулгуур Хэлсээнэй ханзын урда таби. Намда эсэргүү ябадал хэнгүй, Намда үнэн сэхээр алба хэһэн хүнүүдые амиды үлөөхэб гэһэн энэ зарлигыем Аһарооной хүлдэ тулгуур гэршэлжэ, арад зондош хэтын хэтэдэ хануулжа байг!

¹¹ Моисей Эзэнэй захиралтые гүйсэд дүүргэбэ.

¹² Израильшууд Моисейдэ иигэжэ хэлэжэ байба:

– Бидэ үхэжэ байнабди! Бидэ хосоржо байнабди! Бүгэдөөрөө үхэхэмнай! ¹³ Эзэнэй майхан хүмэдэ дүтэлһэн хүн бүхэн үхэдэг. Булта бидэнэр үхэхэмнай гээшэ гү?!

Санаартадай болон левидүүдэй албан

18 ¹ Эзэн Аһароондо иигэжэ айладаба:

– Ши, шинии үринэр, бүхы хотон бүлэтнай майхан хүмэдэ эсэргүү элдэб гэмэй түлөө харюусахат. Ши, мүн шинии үринэр санаартанай алба ябуулхада алдуу эндүү гарабал, мүн лэ харюусалгада татагдахат. ² Өөрынгөө аха дүүнэрые, левидүүдые, өөрын эсэгийн зоной хүнүүдые асара. Тэдэнэр шинии хажууда байг, тэдэнэр шамда, шинии хүбүүдтэ Хэлсээнэй бэшэгэй хадагалагдажа байһан майхан хүмэдэхи алба хэлгэндэ туһалаг. ³ Эдэ хүнүүд шинии харгалзалга доро майхан хүмэ соохи ажалда хамһалсаг. Таанад болон тэдэнэр үхэхэгүй гэбэл, нангин шүтөөнүүдтэ болон үргэлэй шэрээдэ бү дүтэлэгты. ⁴ Тэдэнэр шинии хажууда байг, майхан хүмын албанда, тэндэхи алишье ажалда туһалаг. Ондоо хүнүүд таанадта дүтэлхэ ёһогүй. ⁵ Дахьяд израильшуудта Минии дураа гутан уурлахагүйн тула нангин хүмын, үргэлэй шэрээгэй ажалые сахин таанад өөһөдөө харюусаха болонот. ⁶ Ойлгоорой, Би израильшуудай дундаһаа левидүүдые, танай аха дүүнэрые, шэлэн абааб. Эзэндэ алба хэхыень, майхан хүмэ соо ажалахыень таанадта мүнөө тэдэниие үгэнэб. ⁷ Гэбэшье ши, Аһароон, шинии үринэр гансал санаартын ажал хэхэт. Гансал таанад хүшэгийн саана ородог, гансал таанад үргэлэй шэрээдэ дүтэлдэг байха ёһотойт. Санаартын нангин албые шамда Би бэлэг

болгон үгэнэб. Шамһаа ондоо хэн нэгэн Нангинай Нангин таһалгада ороо һаа, шархияа хатааха тэрэ дары!

Санаартадай болон үхибүүдэйн болохо үргэлнүүдэй хубитанууд

⁸Эзэн Аһароондо иигэжэ айладаба:

– Улад зоной Намда асарһан нангин бүхы үргэл бэлэгүүдыеень Би шамда Өөрөө даалганаб. Би шамда нангин тэдэ бэлэгүүдые үгэнэб. Ши, шинии үринэр үргэлэй тэдэ бэлэгүүдһээ өөһэдынгөө хубитые абахат. Абадаг тэрэ хубитнай хэтын хэтэдэ таанадай болохо.

⁹Улад зон Намда иимэ үргэлнүүдые асарха: талхан үргэл, нүгэл сагааруулгын үргэл, гарза харюулгын үргэл. Эдэ хадаа агуухэ нангин үргэлнүүд болоно. Үргэлнүүдэй хубинь шинии болон үринэрэйш хубита болохо. ¹⁰Таанад тэдэнээ нангин газарта эдихэ ёһотойт. Шинии гэр бүлын бүхы эршүүл эдиг. Энэ бол таанадта нангин болог.

¹¹Израильшуудай асарһан бүхы үргэлнүүд шинии хубита бэлэг болохо. Шамда, шинии хүбүүд болон басагадта Би эдэ үргэлнүүдые хэтын хэтэдэ үгэнэб. Шинии гэр бүлын хүн бүхэн сээрлэжэ, нүгэл хээгүй һаа, тэдэ бэлэгүүдыем эдихэдэнь болохо. ¹²Оливын тоһоной эгээл һайниие, уһан үзэмэй эгээл һайниие, ургаса таряанай эгээл шэные – Эзэндэ тэдэнэй үргэдэг тэдэ бүхы үргэлнүүдыеень эдихэ, уухыншни тула шамда үгэнэб. ¹³Ургаса таряагаа хуряахадаа, арад зон ургасынгаа дээжые Эзэндэ бэлэг болгон асарха. Эдэ бүхы эдээ хоолой зүйлнүүдые Би шамда, шинии гэр бүлэдэ үгэнэб. Бузартаагүй һаа, нүгэл хээгүй һаа, Бурханда үргэһэн үргэл эдихэдэтнай болохо. ¹⁴Эзэндэ үргэл болгожо асардаг Израильдахи бүхы юумэн шинии болохо. ¹⁵Эхынгээ умайе анха түрүүн нээһэн хүншые байг, малшые байг, Эзэндэ үгтэдэг, шинии болохо ёһотой. Хүнэй түрүүшын хүбүүд түлбэритэ. Сээртэй малай түрүүшын түл түлбэритэ. ¹⁶Үхибүүнэй нэгэ һаратай болоходонь, үгтэхэ түлбэриень түлэхэ ёһотойш. Түлбэриее түлэхэ гэжэ сэбэр мүнгэ шэгнэхэдэ, тогтоомол хүндын шэгнүүрээр табан шээкэл мүнгэ шэгнэ. Тэрэш хорин гертэй адли. ¹⁷Гэбэшые түрүүшын түл болохо тугал, хурьган, эшэгэнэй түлөө түлбэри түлэхэ ёһогүйш. Юуб гэхэдэ, тэдэш сээргүй нангин амитад юм. Тэдэнэй шуһые үргэлэй шэрээдэ сүршэ, өөхыень шатаа, аятай һайхан хэншүү үнэрынь Эзэндэ һайшаагдаха. ¹⁸Эдэ малай мяхан, сээжэһээ халта дээшэнь даллан үргэдэг сээжэ үбсүүн болон баруун далань шинии болохо. ¹⁹Намда израильшуудай асардаг нангин үргэл, эдэ бүхы бэлэгүүдые Би, Эзэн, шамда үгэнэб. Эдэ бэлэгүүд шинии хубита болохо. Би хубита бэлэгыешни шамда, шинии хүбүүд болон басагадта хэтын хэтэдэ үгэнэб. Энэ болбол шамтай болон

үри хадаһадтайш баталһан мүнхэ хэлсээн, Минии, Эзэнэй, урда дабаар баталһан хэлсээн юм!

Левидүүдэй хуби

20 Эзэн Аһароондо иигэжэ айладаба:

– Ши ямаршые газар абахагүйш. Шамда хубиин зөөри байха ёһогүй. Израильшуудай дунда шинии хуби бол Би мүн. Би уг залгамжалан дамжуулагдаха шинии заяан гээшэб. **21** Арад зон бүхы олзынгоо арбанай нэгэ хубиие Намда үгэхэ. Тэрэ үгэгшэ хубиинь майхан хүмын албанда ажаллаһанайнь түлөө Би Левиин үри бэенэртэ үгэнэб. **22** Израилиин бусад зон хэзээдэшые майхан хүмэдэ бү дүтэлэг. Хэрбээ тэдэнэр майхан хүмэдэ дүтэлөө хаа, нүгэлтэй болохо, хэнээлтэдэм хүртэжэ үхэхэ. **23** Уулзалгын майхан хүмэ соо гансал левидүүд алба хэхэ, буруу юумэнэй болобол, гансал тэдэ харюусаха. Энэ хуули үеһөө үедэ дамжан үргэлжэлхэнь болтогой! Минии израильшуудта найдуулһан газарһаа левидүүд хуби газар абахагүй. **24** Бүхы газарайнгаа арбанай нэгэ хубиие израильшуудай Намда үргэл болгон асархадань, Би абагша тэрэ хубия левидүүдтэ үгэнэб. Би юундэ тиигэжэ айладанабиб гэхэдэ, таанад, левидүүд, израильшуудта үгтэһэн тэрэ газарһаа хубита газар абахагүйт.

Арбанай нэгэ хуби

25 Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

26 – Ши левидүүдтэй хөөрөлдөөд, тэдэндэ иигэжэ хэлэ: израильшууд арбанай нэгэ хубиие – таанадта үгэдэг байха гэжэ Минии тодорхойлһон хубиие – үгэдэг байха, тэрэ арбанай нэгэ хубиһаа үшөө арбанай нэгы амярлажа, Намда, Эзэндэ, үргэгты. **27** Тэдэнэр хуряаһан таряанайнгаа орооһонһоо таанадта үгэхэ. Тэдэнэр үзэмэй дараһан архиһаа таанадта баһал асарха. Тэдэниинь таанад өөһэдынгөө үргэл болгожо, Эзэндэ үргэхэ ёһотойт. **28** Израильшуудай асарһан тэдэ бэлэгүүдые үргэл болгожо, Эзэндэ үргэхэ ёһотойт. Тиихэдэ таанад өөһэдынгөө арбанай нэгэ хубиин арбанай нэгы Эзэндэ үргэбэ гээшэт. Тиигээд тэрэ арбанай нэгэ хубиһаа санаартан Аһароондо үгэхэ ёһотойт. **29** Израильшууд олоһон бүхы олзынгоо арбанай нэгэ хуби асарха. Тиихэдэнь тэрээнһэнь шэлэжэ, эгээл һайниинь, эгээл арюуниинь абаад, Эзэндэ үргэхэдэтай, тэрэ бэлэг таанадай үргэхэ арбанай нэгэ хуби болохо юм.

30 Левидүүдтэ үшөө иигэжэ хэлэ: израильшууд таанадта өөһэдынгөө ургасын, үзэмэй дараһан архиин арбанай нэгэ хубиие үгэдэг байха. Тиихэдэнь тэрээнһэ эгээл һайн хубиие таанад Эзэндэ үргэдэг байхат. **31** Таанад, гэр бүлынхидтнай үлөөшыень хаанашые эдихэдэтай болохо.

Энэ хадаа майхан хүмын албанда таанадай хэхэн ажалай түлбэри гээшэ. ³² Эрхимэй эрхим үргэлнүүдые Эзэндэ үргөө хадаа, үлөөшэһөөнь хүртэлсэхэдөө, таанад нүгэл абахагүйт. Израильшуудай нангин бэлэгүүдые таанад бузарлана бэшэт, тиимэхээ таанад хосорхогүйт.

Улаан шарагшан үнээнэй үнэнэн

19 ¹ Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:
² – Эзэнэй зарлиглаһан хуули иимэ: эрэмдэг бэшэ, хөөмэгшэ үзөөгүй улаан шарагшан үнэе ологты гэжэ израильшуудта хэлэгты. ³ Тэрэниие санаарта Эльзаарта үгэгты. Хотон хүрэнһөө тэрэниие гарган абаашаад, үүсэлүүлэг. ⁴ Эльзаар тэрэнэй шуһанһаа догоодожо, майхан хүмын үүдэндэ долоо дахин сүршэг. ⁵ Санаартын урда тэрэ үнэегөө бүхыдэнь – шуһа мяхыень, гэдэхэ доторыень шатаажа, дууһан галдаха ёһотой. ⁶ Тиихэдэтнай санаарта Эльзаар хуша болон эссооб ургамалай халаа мүшэрнүүдые, хүри улаан томоһон нооһо тэрэ гал дээрэ хаяг. ⁷ Тиигээд санаарта хубсаһаа угааг, бээе уһаар угааг, тиигээд санаарта хотон хүрээндэ бусаг. Гэбэшые санаарта үдэшэ болотор үшөөл бузарланхай зандаа ябаха. ⁸ Үнэе галдан шатаагшад үмдэжэ ябаһан хубсаһаяа, бээе угааг. Үдэшэ болотор тэдэнэр үшөөл бузарланхай зандаа ябаһад. ⁹ Нүгэл хээгүй хэн нэгэн нурма үнэһыень суглуулаад, хотон хүрэнһөө холо, сэбэр газарта абаашажа табиг. Улаан шарагшанай үнэһениинь улад зондо үлэхэ. Хүниие сэбэрлэхэ ушарта, хүнэй нүгэл наманшалхада, улаан шарагшанай үнэһэн уһан соо хэгдэжэ, улад зондо хэрэглэгдэхэ. ¹⁰ Үргэл хэжэ дууһан шатаһан үнээнэй үнэһэ нурмыень суглуулагша үмдэжэ ябаһан хубсаһаяа угааг, үдэшэ болотор тэрэ үшөөл бузарланхай зандаа ябаха. Энэ хэтэ мүнхын хуули. Израильшуудай, тэдээнтэй хамта ажаһуудаг ерүүл зоной хуули мүн.

Үхэгшэдэй бээдэ гар хүрэлгэ

¹¹ Хэн үхэхэн хүнэй бээдэ гар хүрэнэб, тэрэ хүн долоон хоногто бузартай байха. ¹² Гурбадахи үдэртөө тэрэ хүн арюудхадаг уһаар бээе угааг. Долоодохи үдэртөө тэрэ хүн арюудхадаг уһаар бээе угааг. Тиигээд тэрэ арюун сэбэр болохо. Тиигээгүй һаа, тэрэ хүн бузарлагдан зандаа үлэхэ. ¹³ Үхэхэн хүнэй бэе барижа бузартай болоһон хүн үнэһэтэй уһаар бээе сүршүүлэнгүй нангин майханда ороо һаа, нангин майхание бузарлаха. Нангин майхан бузарлагшые намнажа үлдэгты арад зонһоонь. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ хүн бээе арюудхаагүй, бузарлагданхай зандаа ябана.

¹⁴ Энэ хадаа өөрынгөө майхан соо үхэхэн хэн нэгэн тухай хуули. Хэрбээ өөрынгөө майхан соо хэн нэгэнэй үхөө һаань, хамта тэрээнтэй

байгшад долоон хоногто бузартай ябаха. ¹⁵ Домбонууд болон амхарта-нууд хабхаггүй байбал, бузарланхай байха. ¹⁶ Хэрбээ хээрэ хэлмээр сабшуулжа алуулхан хүндэ гү, али гэртээ наһа бараад, хуурсаг соо хэб-тэгшын бөөдэ, яһандань, хүүртэнь гар хүрэнэн хүн долоон хоног соо бузарланхай ябаха. ¹⁷ Тэрэниие дахин арюудхахын тула таанад нүгэл сагааруулгын үргэлдэ шатааһан шарагша үнээнэй үнэнэ абаад, домбо соо хээд, урдажа байһан уһа дээрэнһэнь эюулэгты, ¹⁸ Нүгэл хээгүй хэн нэгэн эссообой мүшэр абаг, тэрэ мүшэрөө арюудхадаг уһан соо хэг. Тиигээд тэрээгээрээ майхандань, тэрээн соо байһан амхартануудта болон хүнүүдтэ сүршэг, алуулагшын гү, үхэгшын гү яһанда, хуурсагта гар хүрэгшэдэ арюудхадаг уһанһаа сүршэн сагаг. ¹⁹ Бузарлаагүй хүн тэрэ уһаар сүршэжэ, бузарлагшые гурбадахи, долоодохи үдэрнүүдтэ иигэжэ арюудхаг. Тэрэ хүн долоодохи үдэрөөл сэбэр болохо. Тэрэ хүн нангин уһаар хубсаһаая, бээ угааг. Тиихэдээ тэрэ хүн үдэшэ багта арюун сэбэр болохо. ²⁰ Хэрбээ хэн нэгэн бузарлаад, нангин уһаар бээ арюудхангүй, нангин майханда ороо хаа, нангин майханда бузар халдааха. Бузараа арюудхаагүй хүниие израильшуудай дундаһаа үлдэжэ ябуулагты. Нангин уһаар сүршүүлээгүй хаа, тэрэ хүн наранай оротор бузарланхай зандаа ябаха.

²¹ Энэ хуулиие таанад хэтын хэтэдэ сахиха ёһотойт. Арюун уһаар сүршэгшэ хүн хубсаһаа угааха ёһотой. Арюудхадаг уһаар бээ сүршүүлэгшэ хүн бүхэн үдэшэ болотор бузарлагданхай ябаха. ²² Бузартай алибаа хүнэй бузарлаагүй хүндэ гар хүрэнэнь, тэрэ хүн бузарлагдаха. Тэрээндэ гар хүрэгшэ нэгэн үдэшэ болотор бузарлагданхай ябаха.

Мириамай наһа баралга

20 ¹ Нэгэдэхи нарада израильшууд Циин губида ерэжэ, Кадээшдэ тогтобо. Тэндэ Мириам наһа бараба. Тэрэниие тэндэнь хүдөөлүүлбэ.

Моисейн алдуу

² Ууха уһанай байхагүйдэ, улад зон Моисей Аһароон хоёрой урдаһаа үгэсэлдэжэ, ³ иигэжэ Моисейдэ гэмэр гутар болобо:

– Бидэнэй аха дүүнэрэй Бурханай урда наһа барагшадал бидэнэр булта үхэхээ яагаабиди?! ⁴ Юундэ бидэниие дахуулжа, эзэгүй хооһон губида асараабта? Али бидэниие үхэр малтаймнай хамта алаха гэжэ эндэ асараа гүт?! ⁵ Бидэниие юундэ Египедһэ гаргажа, энэ муу газарта асараабта? Балгаха уһагүй энэ газарта инжир, уһан үзэм, анар модод, таряа талхан огто ургахагүйл!

⁶Моисей Аһароон хоёр арад зонһоо холодожо, майхан һумын үүдэндэ ошоод, нюураараа газар дэрлэн унажа, Эзэндэ хүгэдэн зальбарба. Эзэнэй һаруул гэрэл бии болобо. ⁷Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁸– Дулдыгаа абаарай, тиигээд Аһароон ахатаяа хамта арад зоноо суглуулаад, шулуун байсада дүтэлэ. Арад зоной хараһаар байтар дулдыгаараа шулуун байса тоншо. Шулуун байсаһаа уһанай урдахадань, ши арад зоноо үхэр малтайнь хамта ундулуулхаш.

⁹Эзэнэй захиралтаар Моисей Тэрэнэй урда табяатай дулды абаба. ¹⁰Моисей Аһароон хоёр арад зониие шулуун байсын дэргэдэ суглуулба. Моисей тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад саг үргэлжэ гэмэр гутар гэлдэнэт. Тиимэһээ анхаран бидэниие шагнагты! Дулдыгаар энэ байса тоншожо, таанадай ууха уһа эндэһээ гаргахамнай бэшэ аал?!

¹¹Моисей гараа үргэжэ, тэрэ дулдыгаар байсын шулууе хоёр дахин тоншобо. Тэрэ шулуунһаа уһанай ехээр урдахада, тэндэ байһан хүнүүд болон үхэр мал уһа уужа, ундаа харяабат.

¹²Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:

– Таанад Намайе хүндэлэнгүй, бүхы израильшуудтаа Минии арюун нангиниие харуулаагүйт, Намда этигэжэ ябадагаа гэршэлээгүйт. Энэ арадта найдуулагша газараа Би үгэхэб. Теэд таанад түрэл арадаа дахуулжа, тэрэ газартамни орохогүйт!

¹³Тэрэ газар Мэрибаагай уһан гэжэ нэрэтэй болобо. Тэрэ газарта израильшууд уһанай түлөө гэмэрэлдэн, Эзэнтэй арсалдаа үүсхээ. Тиихэдэнь Эзэн Өөрынгөө нангиниие тэдээндэ эндэ харуулаа бшуу.

Эдоомой хаан гараха зам Израильда үгэбэгүй

¹⁴Моисей Кадээшдэ ерээд, Эдоомой хаанда иигэжэ хэлэхыень хэдэн хүнүүдые эльгээбэ:

– Танай аха дүү болохо израильшууд танда хандана. Та бидэнэй зобоһон бүхы зоболонгуудые мэдэнэт. ¹⁵Үнгэрһэн олон жэлнүүдэй саана үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Египедтэ ошоходонь, үни удаан тэндэ бидэнэр ажаһуужа, египет арадта харшалуулаабди. ¹⁶Бидэ Эзэнһээ туһа эрээбди. Бидэнэй гуйлтые Эзэн дуулаад, бидэндэ туһалхыень Эльгээмэлээ эльгээгээ, бидэниие Тэрэ Египедһээ гаргаа. Бидэнэр эндэ, Кадээштэ, ерээд, танай газарай хилэ дээрэ тогтоод байнабди. ¹⁷Танай газар дээгүүр бидэнэй ошохые бидэндэ зүбшөөгүт. Танай таряалан дээгүүр, үзэмэй сэсэрлиг соогууртнай ошохогүйбди, танай худагуудһаа уһа уухагүйбди. Танай орон нютаг үнгэртэрөө зүүлжээшье, баруулжаашье хадуурхагүйбди. Танай хан түрын гол харгыгаар ошохобди.

¹⁸ Теэд эдоом зон тэрээндэ:

– Харьяата манай газар дээгүүр гарахагүйт. Хэрбээ таанадай ошохо гээ хаа, хатуу тулалдаанда хэлмэээ барин гарахабди, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁹ Израильшууд тэдээндэ:

– Танай дардам харгыгаар ошохо гэнэбди. Танай худагһаа манай үхэр малай уһалаа, өөһэдөө бидэ уугаа хаа, таанадта бидэ түлбэри түлэхэбди. Танай газарые хүлөөрөө гаталжа гараха ханаатайбди, маанадта бэшэ юуншые хэрэггүйл, – гэжэ хэлээ бэлэй.

²⁰ Эдоомой хаан дахяад тэдээндэ иигэжэ харюусаба:

– Орон нютагайнгаа газар дээгүүр гараха зүбшөөл бидэ таанадта үгэнэгүйбди.

Эдоом хүсэтэй олон сэрэгшэдээ хүл дээрэнэ суглуулжа, тулалдан байлдахыень израильшуудай урдаһаа эльгээбэ. ²¹ Тиигэжэ Эдоомой хаан орон нютагайнгаа газар дээгүүр израильшуудай гарахыень буруушааба. Тиихэдэнэ израильшууд тэдэнэй газарые тойроод ошохо баатай болобо.

Аһароной наһа баралга

²² Израильшууд Кадээшһээ гараад, Һоор хадада хүрэбэ. ²³ Эдоомой хилын хажуудахи Һоор хадада Эзэн Моисей Аһароон хоёрто иигэжэ айладаба:

²⁴ – Аһароон элинсэг хулинсагтаа ниилэг. Израильшуудта Минии найдуулһан тэрэ газарта Аһароон орохогүй. Мэрибаагай уһанай дэргэдэ айладагша Минии зарлигые та хоюулан дүүргэбэгүйт. ²⁵ Моисей, ши Аһарооние, тэрэнэй хүбүүн Эльзаарые абаад, Һоор хада дээрэ гарга. ²⁶ Аһароной санаарта хубсаһа тайлаад, тэрэнэй хүбүүн Эльзаарта тэрэ хубсаһые үмдэхүүлэ. Тэндэ Аһароон наһа бараха.

²⁷ Моисей Эзэнэй зарлигые дүүргэжэ, бүхы израильшуудай хараһаар байтар Аһароон ба Эльзаартай хамта Һоор хадын оройдо гараба. ²⁸ Моисей Аһароонһоо санаартынь хубсаһа тайлаад, тэрэнэй хүбүүн Эльзаарта үмдэхүүлбэ. Тэндэ, хадын оройдо Аһароон наһа бараба. Моисей Эльзаар хоёр тэрэ хадаһаа буубад. ²⁹ Аһароон наһа бараа гэжэ израильшууд мэдэбэд. Тиигээд тэдэнэр Аһарооние шаналжа, гушан үдэр соо уйлалдан гашуудабад.

Ханаһаан зонтой тулалдаан

21 ¹ Израильшууд Атариимһаа эндэ ерэжэ ябана гэжэ үмэнэ зүгтэ ажаһуудаг ханаһаануудай хаан Араад дуулаад, израильшуудта

добтолжо, хэдэн хүнүүдыень мэдэлдээ абаба. ²Тиихэдэнь израильшууд Эзэндэ тангариглан иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэ арадые дайгаар абалгыё бидэндэ зүбшөөгөө гээшэ хаатнай, тэдэниё болон хотонуудыень Танда бэлэглээд, тэдэ бүхы хотонуудыень һүүлдэнь дууһан хандаргахабди.

³Эзэн израильшуудай тангариглан гуйхыень шагнаад, ханаһаануудыё илахадань тэдэндэ туһалба. Израильшууд тэдэниё болон тэдэнэй хотонуудыё дууһан хандаргажа, тэрэ газараа Хормаа гэжэ нэрлэбэ.

Зэд могой

⁴Эдоомой газар дайдыё тойрожо гаталхын тула тэдэнэр Ёор даһаа Хулһата далай тээшэ ошобо. Тэдэнэр тойруу харгыгаар тулиха зобоходоо, ⁵Эзэндэ болон Моисейдэ дураа гутан иигэжэ гэмэрэлдэбэд:

– Таанад бидэниё юундэ Египедһээ гаргаабта? Бидэнэр энэ сүл губида үхэхэмнай! Эндэ хилээмэншыё, уһаншыё үгыл! Энэ муухай эдэё хоолһоо ойгоо гутажа эхилээбди!

⁶Эзэн тэдэн руу хорото могойнуудыё эльгээбэ. Могойнуудта хадхуулжа, олон израильшууд үхэбэ.

⁷Арад зон Моисейдэ ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэнэр Эзэндэ, танда дураа гутан гэмэрэлдэжэ, өөһэдтөөл нүгэл хэбэбди. Эзэнһээ үршөөл хайра бидэндэ гуйгыт даа. Эзэн эдэ могойнуудаа бидэнһээ холодуулаг лэ!

Моисей арад зондоо үршөөл хайра гуйжа, Эзэндэ һүгэдэн зальбарба.

⁸Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Толотомо могой өөртөө бүтээгээд, тэрэнээ тугайнгаа эшэ дээрэ тодхо. Хэн нэгыё могойн хадхабал, хадхуулагша тэрэ хүн һүр тэмдэг харахадаа, хосоронгүй, амиды үлэхэ.

⁹Моисей зэдээр могой бүтээжэ, тугайнгаа эшэдэ тэрэнээ тодхобо. Могойдо хадхуулһан хүнүүд туг дээрэхи зэд могойё харахадаа, амиды үлэдэг болобо.

Моһааб тээшэ ошодог харгы

¹⁰Израильшууд тэндэнээ гаража, Обоодто ошожо, майхан хүрээ нүүдээ бариба. ¹¹Тиигээд тэдэнэр Обоодһоо гаража, наранай мандадаг зүг тээшэ шэглэжэ, Моһаабай наанахи Ийээ-Абариимай губида тогтожо, майхан хүрээ нүүдээ бариба. ¹²Тэдэнэр тэндэнээ гараад, Зээрэдэй гол газарта майхан хүрээ нүүдээ бариба. ¹³Тэдэнэр тэндэнээ гараад, Эмоорой губи дээгүүр урдан гарадаг, Моһааб Эмоор хоёрой хоорондохы хилэнь болодог Арноон мүрэнэй эрьё дээрэ тогтожо,

майхан хүрeэнүүдээ бариба. ¹⁴Тиимэһээ Эзэнэй байлдаанай ном соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Супаадахи Ваһээб, Арноной урасхал
¹⁵ болон хүнхэрнүүд, Шэбээт-Аар тээшэ
 зурын һунадаг хүнхэрнүүдэй дээрэхи хаданууд
 булта барандаа Моһаабай хилэнүүд.

¹⁶ Израильшууд тэрэ газараа орхижо, «Арад зоноо суглуула, Би шамда уһа үгэхэб» – гэжэ Эзэнэй Моисейдэ найдуулһан Бээр тээшэ ошобо. ¹⁷Тиихэдэ израильшууд тэрэ худагыг магтан, иигэжэ дуулаа һэн:

Дүүрыш уһаар, худаг!
 Дуулагты энэндэ алдар соло!
¹⁸ Агууехэ хүнүүд энэ худаг малтаа!
 Арадай тайжанар энэ худаг малтаа!
 Тулгуур болон зузууртай һаднагуудаараа
 тайжанууд энэ худаг малтаа!

Тэдэнэр тэрэ сүл губиһаа Матаннаа ошобо. ¹⁹Тиигээд тэдэнэр Матаннааһаа гараад, Наһалиһээл, Наһалиһээлһээ Бамоот, ²⁰Бамоотһоо Моһаабай нюруу хүрэтэр ошоод, үбэр талаараа сүл губи тээшэ хараһан Пиисгаа хадада хүрэбэ.

Сиһоон ба Оог

²¹ Израильшууд эмооршуудай хаан Сиһоондо элшэн сайдаа иигэжэ хэлэхыень эльгээбэ:

²² – Танай газараар бидэнэй гарахыг зүбшөөгьт, бидэ хажуу тээшээ хадуурангүй, таряалангаартнай гарахагүйбди, таримал үзэм жэмэсэй сэсэрлигтэтнай орохогүйбди, худагуудһаатнай уһа уухагүйбди, хан түрүнтнай гол харгыгаар ябажа, харьяата газарайтнай хилэ гаталхабди.

²³ Теэд хаан Сиһоон газар нютагаарнь гаталуулха зүбшөөл израильшуудта үгэнгүй, бүхы байһан сэрэгшэдээ суглуулаад, сүл губи руу ябуулжа, Яаһац шадар тэдэнтэй дайралдаба. ²⁴ Израильшууд хааниень һэлмээрээ сабшажа алаад, Арноон мүрэнһөө Яббоок мүрэн хүрэтэрхи эмооршуудай бүхы газар дайдыень эзэмдээд, һайнаар бүхэлэгдэһэн хотонуудтай аммоонуудай хилэдэ хүрэбэ.

²⁵ Израильшууд эмооршуудай Хэшбоон хотые, тэрэниие тойроод байһан бүхы нютагуудые эзэмдэжэ, тэндэнь ажаһуужа эхилбэ. ²⁶ Тиихэдэ Хэшбоон эмооршуудай Сиһоон хаанай ниислэл хотонь байгаа. Урда тээнэ Моһаабай хаантай дайралдажа, Сиһоон тэрэнэй Арноон хүрэтэрхи бүхы газар дайдыень эзэмдэһэн байба. ²⁷ Тиимэһээ тэрэ сагай үльгэршэд түүрэн, иигэжэ дууладаг байгаа:

- Хэшбоон хото руу ошогты!
Сиhoоной хото шэнээр баригдажа,
бата бэхи болог лэ!
- 28 Нэгэтэ Сиhoоной сэрэг
гал дүлэн мэтээр Хэшбоонhoо гараад,
тэдэнэр Моhaабай Аар хотые хандаргаад,
Арнооной эхинэй болон адагайнь
гүбээнүүдые эзэмдээл.
- 29 Таанадта, Моhaабай хүнүүдтэ, тодхор болохо!
Таанад, Хэмоошто шүтэгшэд, хосорхот!
Таанадай бурхан эрэшүүлыетнай зугадалганда,
таанадай басагадые эмооршуудай хаанай мэдэлдэ үгөөл.
- 30 Мэдэбаагай хажуудахи,
мүн Хэшбоонhoо Дибоон хүрэтэрхи,
насимhaа Ноопаа хүрэтэрхи
бүхы зайда ажаһуудаг танай үри хадаһад мүнөө бута сохигдоол.
- 31 Израильшууд эмооршуудай газар дээрэ хотон хүрөөнүүдээ барива.
- 32 Моисей тагнуул хэхиень хэдэн хүниие Язээр хото эльгээбэ. Израиль-
шууд тэрэ хото, мүн тэрэниие тойроод байһан багахан хотонуудые
эзэмдэн абаад, тэндэ байһан эмооршуудые намнан үлдэбэ.

Оогые илаһан тухай

- 33 Тиигээд израильшууд һөөргөө хотиржо, Башаан тээшэ дабшаба.
Башаанай хаан Оог бүхы сэрэгээ дахуулан, Эдрей хотын шадар тэдэн-
тэй тулалдахаяа урдаһаань гараба. 34 Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:
– Тэрээнһээ ши бү ай. Ушар юуб гэхэдэ, Би тэрэниие, сэрэгшэдыень,
тэрэнэй бүхы газар дайдые шинии гарта үгэхэб. Хэшбоондо ажаһууһан
Эмоорой Сиhoон хааниие яагаад ши диилээ һэмши, тэрээндээл тон
адляар тэрэниие диилэхэш.
- 35 Израильшууд Оогые, хүбүүдыень, тэрэнэй бүхы зониие, нэгэшые
хүниие амиды мэндэ үлөөнгүй усадхаа бэлэй. Һүүлдэнь бүхы газар
дайдыень эзэмдэн абаба.

Балаһаам ба Моhaабай хаан

- 22** 1 Тиигээд израильшууд тэндэнһээ гаража, Иорданай хажуудахи
Моhaабай тэгшэ газар дээрэ тогтобо. Иорданай нүгөө бээдэнь
Ерихоон байгаа.
- 2 Циппоорой хүбүүн Балаак израильшуудай яагаад эмооршуудые
үгы хэһыень дууһан хараа. 3 Моhaабай бүхы зон тэдээнһээ угаа ехээр

айжа байгаа. Юундэб гэхэдэ, Израилиин сэрэгшэдэй тоо тэдээнхээ хураггүй олон дээрэхээ тэдэ израильшууднаа айхабтар ехээр хүрдэбэ.

⁴ Моһаабайхид Мидианай аха захатанда иигэжэ хандаба:

– Мүнөө энэ үй түмэн зон нугын зүлгэ ногооо үрэхин эдihэн үхэр мал мэтээр бидэниие, мүн тойроод байһан хамаг бүхы юумыемнай үгы хэхэнь!

Тэрэ үе сагта Циппоорой хүбүүн Балаак Моһаабай хаан бэлэй. ⁵ Тэрэ Евфрат мурэнэй эрье дээрэхи Пэтоор хотодо ажаһуудаг Бэһоорой хүбүүн Балаһаамда, тэндэхи арадта иимэ захяатайгаар элшэн сайдаа эльгээбэ:

– Энэ арад Египедһээ ерэжэ, эндэхи бүхы газар дайдыемни бүрхөөбэ. Энэ арад минии хотон хүрэнүүдэй хажууда хотон хүрэнүүдээ табигад. ⁶ Түргөөр ерэ намда, энэ арадые хараалай муу хараалаар тарнида. Ушар юуб гэхэдэ, энэ арад намһаа хүсэтэй. Хараалай муу хараалаар тарнидабалшни, би тэдэниие үгы хэхэ шадал оложо магад, энэ газарһаа үлдэжэ болохоб. Хэниие ши үрэнэнш, тэрээндэ хайн, хэниие ши хараанаш, тэрээндэ муу байдаг гэжэ би мэдэнэб.

⁷ Моһаабай болон Мидианай аха захатан эльбэ жэльбын түлөө түлбэри баряад, Балаһаамда ерэжэ, Балаагай захяа дуулгаба. ⁸ Балаһаам тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад эндэ хоногты. Намда Эзэнэй юун гэжэ айладаһые би таанадта хэлэхэб.

Моһаабай болон Мидианай аха захатан тэндэ хонохоёо Балаһаамтай үлэбэд. ⁹ Эзэн Балаһаамда үзэгдөөд:

– Шамда юун хүнүүд ерээб? – гэжэ асууба.

¹⁰ Балаһаам Бурханда:

– Моһаабай хаан, Циппоорой хүбүүн Балаак намда эдэниие эльгээгээд, иигэжэ захяа: ¹¹ «Ямар бэ даа ондоо арад Египедһээ ерэжэ, эндэхи бүхы газар дайдыемни бүрхөөбэ. Ши намда ерээд, эльбэ жадхаараа тэдэниие тарнидажа үгыш, тиигэбэлшни би тэдээнтэй дайлагдаха, тэдэниие эндэхээ намнан үлдэхэ хүсэ шадалтай боложо магадби» гээ, – гэбэ.

¹² Бурхан Балаһаамда:

– Ши тэдээнтэй бү яба. Ши тэрэ арадые бү тарнида. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр Минии үрээлдэ хүртэнхэй, – гэжэ айладаба. ¹³ Үглөөгүүр Балаһаам бодоод, Балаагай эльгээһэн тайжануудта иигэжэ хэлэбэ:

– Өөһэдынгөө газарта бусагты. Таанадтай ошохо зүбшөөл Эзэн намда үгэбэгүй.

¹⁴ Моһаабай тайжанууд нютагаа бусажа, Балаагта ерээд, иигэжэ хэлэбэд:

– Балаһаам бидэнтэй ерэхээ арсаба.

¹⁵ Балаак тэдээнһээ бүри ехэ нэрэ солотой, бүри олон тайжануудаа Балаһаамда эльгээбэ. ¹⁶ Тэдэнэр Балаһаамда ерээд хэлэбэ:

– Циппоорой хүбүүн Балаак иигэжэ захяа: Ши намда ерэхээ бү арсыш даа. ¹⁷ Хэрэгьемни шинии бүтээбэл, би шамда элбэг дэлбэг бэлэг барихаб. Ерыш даа, энэ арадые намда хараалай муу хараалаар тарнидажа үгыш.

¹⁸ Балаһаам Балаагай тайжануудта:

– Алта мүнгөөр дүүрэн өөрын ордон Балаагай намда үгөөшье һаа, би өөрынгөө дураар багаханшье һайн гү, али багаханшье муу юумэ хэхын тула Эзэнэй, өөрынгөө Бурханай, зарлигта харша буруу юумэ хэжэ шадахагүйб. ¹⁹ Гэбэшье таанад намтай эндэ хоногты. Энэ һүни намда юун гэжэ Эзэн айладанаб, би тэрэниенъ таанадта хэлэхэб, – гэжэ харюусаба.

²⁰ Һүни Бурхан Балаһаамда үзэгдөөд, иигэжэ айладаба:

– Эдэ хүнүүдэй дахин шамайе гуйжа абаашаха гээ һаань, тэдээнтэй хамта ошолсо. Гэбэшье Минии шамда айладаашаар юумэ хээрэй.

Балаһаамай эмэ элжэгэн

²¹ Үглөөгүүр Балаһаам бодоод, өөрынгөө эмэ элжэгые эмээллэжэ, Моһаабай тайжануудтай суг хамта ошолсобо. ²² Балаһаамай тэдээнтэй ошоходонь, Бурхан сухалдажа, Эльгээмэлээ тэрээндэ эльгээбэ. Тэрэ Эльгээмэл Балаһаамай харгыень хаажа, сэхэ урдань зогсобо. Балаһаам өөрынгөө элжэгэн дээрэ һуунхай, тэрээнтэй суг хамта хоёр зарасань ябалсана.

²³⁻²⁴ Тэрэнэй элжэгэн хуйһаа һугалжа һэлмээе гартаа баряад, сэхэ урдань зогсоһон Эзэнэй Эльгээмэлые хараад, харгыһаа хажуу тээшээ гараба. Балаһаам элжэгээе сохижо, харгыда дахин оруулба. Тиигээд Эльгээмэл үзэм жэмэстэ модонуудай хоорондуур үнгэрөөд, хоёр талаһаа эгсэ ханатай, хажуу тээшээ гарахын аргагүй хадын харгын наридхада хүрэжэ ерэбэ. ²⁵ Тэрэнэй элжэгэн Эзэнэй Эльгээмэлэй урдань зогсохые хараад, сээжэ бэээрээ Балаһаамай хүлые хабсагайда хашан тогтошобо. Балаһаам элжэгээе дахин сохижо, харгын тэгэн дунда оруулха гэжэ оролдобо.

²⁶ Эзэнэй Эльгээмэл тэрэнэй элжэгэнэй алхамшье хажуу тээшээ гарахын аргагүй бүри уйтан, бүри нарин газарта ошоод, харгыень хаажа урдань зогсобо. ²⁷ Элжэгэниинь Эзэнэй Эльгээмэлые хараад, харгы дээрэ хэбтэшэбэ. Балаһаам олиггүй ехээр сухалдажа, барижа ябаһан таягаараа элжэгээ нэрэ һураггүй сохижо мэдэбэ.

²⁸ Эзэн элжэгэнэйн амые нээжэ, Балаһаамда хүнэй хэлээр иигэжэ хэлүүлбэ:

– Шамда ямар муу юумэ би хээбиб? Ши намайе юундэ гурба дахин сохибош?

²⁹ Балаһаам элжэгэндэ:

– Ши эдэнэртэ намайе тэнэглэбэ гэжэ харуулха гэбэ гүш? Намда мүнөө һэлмын байгаа һаа, би шамайе алаха һэм! – гэбэ. ³⁰ Элжэгэн Балаһаамда:

– Шинии элжэгэн би бэшэ юм гүб? Ши намайе энэ үдэр болотор унажа ябана бэшэ гүш? Урдань би иигэдэг һэн гүб? – гэбэ.

– Үгы, – гэжэ Балаһаам харюусаба.

³¹ Эзэн Балаһаамай нюдыень нээбэ. Харгыень хаагаад, һэлмээе хуйһаань һугалжа гартаа баряад байһан Эзэнэй Эльгээмэлые хараад, Балаһаам доро дохижо, һүгэдэн унаба. ³² Эзэнэй Эльгээмэл тэрэндэ:

– Ши юунэй түлөө гурба дахин элжэгээ сохибош? Шамда һаалта хэхэ гэжэ Би харгы замыешни хаагааб. Юундэб гэхэдэ, шинии хэрэг Намда һайшаагданагүй. ³³ Элжэгэншни Намайе хараад, Намһаа тэрьедэжэ, харгыһаа гурба дахин хадуураал! Хэрбээе Намһаа тэрэнэйш тэхэрегүй һаа, шамайе Би алаха байгааб. Харин элжэгые амиды үлөөхэ байгааб! – гэжэ айладаба.

³⁴ Балаһаам Эзэнэй Эльгээмэлдэ:

– Би нүгэл хэбэб. Нарин харгы дээрэм зогсоходотнай, намда һаалта хэнэ гэжэ таниие огто би һанаагүйб. Буруушаагаа һаатнай, нютагаа тэхэрин бусаһууб, – гэбэ. ³⁵ Эзэнэй Эльгээмэл Балаһаамда:

– Ши эдэнэртэй суг хамта ошолдо. Болгоомжолжо ябахые оролдо. Би шамда юун гэжэ айладанабиб, эгээл тэрэниием эдэндэ хэлэхэш, – гэжэ айладаба.

Балаһаам Балаагай эльгээһэн тайжануудтай суг хамта харгы замаа үргэлжэлүүлэн, саашаа ошобо. ³⁶ Балаак Балаһаамые ерэжэ ябана гэжэ дуулаад, тэрэниие угтажа, Арноон шадархи хилын хажууда байдаг Моһаабай хото руу ерэбэ. ³⁷ Балаак Балаһаамтай уулзаад:

– Шамайе дуудажа ерүүлхын тула шамда хүнүүдые би эльгээгээгүй аалби? Ши яаража намда юундэ ерээгүйбши? Шамда түлбэри түлэжэ шадахагүй гэжэ намайе һанаа гүш?! – гэжэ зэмэлбэ.

³⁸ Балаһаам Балаагта:

– Би мүнөө эндэб. Өөрөө би юу хэлэхэбиб даа? Шамда Эзэнэй дамжуула гэгшыень лэ үлөөн дутаангүйгөөр хэлэхэб, – гэжэ харюусаба.

³⁹ Балаһаам Балаагтай суг хамта Кирьяат-Хуцоот ошобо. ⁴⁰ Балаак бухануудые болон хонидые шарууһалаад, үргэлдэ үргэхэ хубияа Балаһаамда болон суг хамта ябаһан тайжануудта үгэбэ.

Балаһаам анха удаа абарагдаба

⁴¹ Үглөө үглөөгүүрынь Балаак Балаһаамые дахуулаад, Бамоот-Бааһалда асарба. Тэндэнээ Балаһаам израильшуудай хотон хүрөөнэй багахан хубиие обёорон хараба.

Балаһаамай үрээл

23 ¹ Балаһаам Балаагта иигэжэ хэлэбэ:

– Ши намда энэ үндэртэ долоон үргэлэй шэрээ баряад, долоон эрэ тугал, долоон эрэ хурьга үргэлдэ бэлдэ.

² Балаак Балаһаамай хэлэгшээр долоон үргэлэй шэрээ барюулаад, үргэлэй шэрээ бүхэндэ нэгэ эрэ тугал, нэгэ эрэ хурьга үргэбэ.

³ – Би уула дээрэ гараһууб, ши түгэс шатаалта үргэлнүүдэйнгөө хажууда үлэ. Минии урдаһаа Эзэн ерэжэ магадгүй. Намда Тэрэнэй айладаһан юумые би шамда дамжуулхаб, – гэжэ Балаһаам Балаагта хэлээд, Эзэнһээ асуудал хурахаяа хадын оройдо гараба.

⁴ Эзэн Балаһаамтай уулзаба. Балаһаам Тэрээндэ:

– Би долоон үргэлэй шэрээ барюулаад, үргэлэй шэрээ бүхэндэ нэгэл эрэ тугал, нэгэ эрэ хурьга үргүүлбэб, – гэбэ.

⁵ Тиэхэдэнь Эзэн айладаха гэнэн үгээ Балаһаамай аман соо хээд, айладаба:

– Балаагта бусаад, иигэжэ хэлээрэй.

⁶ Балаһаамай Балаагта бусахадань, Моһаабай тайжанууд өөһэдынгөө түгэс шатаалта үргэлнүүдэй хажууда зогсод.

⁷ Балаһаам Балаагта иимэ өөрын хургаал үгүүлэлые дуугаран хэлэбэ:

– Моһаабай хаан Балаак, алас дурнын хадануудһаа, Араамһаа намайе эндэ асараад, аргагүй ехээр иигэжэ бааланал:

Эрээд эндэ Яковые тарнидажа үгэ,

ерээд эндэ Израильда муу юумэ айлада!

⁸ Би яажа тарнидахабиб,

Бурхан тарниданагүйл.

Би яажа тэрээндэ муу юумэ айладахабиб,

Эзэн тэрээндэ муу юумэ айладанагүйл.

⁹ Би байсын оройһоо тэрэниие шэртэнэб,

би гүбээгэй оройһоо тэрэниие харанаб.

Бусад арадуудтай тэдэ ниилэнгүй,

бултадаа тэдэнэр аминдаа ажаһуунал.

¹⁰ Элһэн мэтэ тоо томшогүй

Яковай үринэрые хэн тооложо шадахаб?

Израилиин дүрбэнэй нэгэшье

хубиие хэн тоолохоб?
Хэншье шадахагүйл!
Үнэн сэдхэлтэнүүдэй
үхэл намайе абаашаха болтогой!
Тэдэнэй эсэстэл адли минии эсэс байг лэ!

11 Балаак Балаһаамда:

– Иихэдээ ши намда юу хэнэш?! Дайсадыемни тарнидахыеш шамайе би эндэ асараа бэшэ гүб? Эльбэдэн жадхадахынгаа орондо дайсадыемни ши юундэ үрэнэбши?! – гэбэ.

12 Балаһаам Балаагта:

– Эзэнэй айладаһан үгэдэ этигэнэгүй гүш ши минии хэлэхэдэ?! – гэжэ харюусаа хэн.

Балаһаам хоёрдохийо абарагдана

13 Балаак Балаһаамые иигэжэ гуйба:

– Ошолсо намтай ондоо газарта, ши тэдэниие бултыень харахагүйш, зоной хубиенень лэ тэндэнээ харахаш. Тиигээшье һаа, намда тэдэниие тарнидажа үгэ.

14 Балаак тэрэниие дахуулаад, Пиисгаа хадын оройдохи харуулай газарта абаашаад, тахилай долоон шэрээ барюулба. Үргэлэй шэрээ бүхэндэ нэгэ эрэ тугал, нэгэ эрэ хони асаруулба. **15** Балаһаам Балаагта иигэжэ хэлэбэ:

– Өөһэдынгөө түгэс шатаалта үргэлнүүдэй хажууда үлэгты, харин би Эзэнтэй уулзахаяа тиишээ ошохом.

16 Эзэн Балаһаамтай уулзажа, айладаха гэнэн үгээ тэрэнэй хэлэн дээрэ тогтоогоод, иигэжэ айладаба:

– Балаагта бусаад иигэжэ хэлээрэй.

17 Моһаабай бүхы тайжануудтай хамта түгэс шатаалта үргэлнүүдэйнгөө хажууда зогсоһон Балаагта Балаһаам бусажа ерэбэ. Балаак тэрээнһээ иигэжэ асууба:

– Эзэн юун гэжэ айладабаб?

18 Балаһаам өөрынгөө хургаал үгүүлэлые дуугаран иигэжэ хэлэбэ:

– Хүл дээрээ зогсо, Балаак, ханамжатайгаар шагна, Циппоорой хүбүүн,

19 худал зүйл хэлэжэ байха хүн бэшэл Бурхан. Ушар болоод лэ һанаһанаа хубилгаха, уладай хүбүүн бэшэл Тэрэ. Айладаһан зарлигаа хубилгаха юм аал Тэрэ? Найддуулһанаа хубилгахагүйл Тэрэ. Айладаанаал Тэрэ айладаха, айладажа найддуулагшаяа Тэрэ бүтээхэл. **20** Тэрэ арадые үрээ гэжэ Эзэн намда захираа. Эзэн тэдэниие үрээжэ эхилээ. Тэрэнэй үрээльень би хубилгажа шадахагүйб. **21** Яковта тэрьедэлгэ харагданагүйл! Израильда

гай тодхор болохогүйл! Тэдээнтэй хамтал Эзэн Бурхан! Тэдээнтэй хамтал Хаан гээд зар тунхагтай! ²²Тэдэниие Египеднээ гаргаһан Эзэн галзуу дошхон бухадал дайсадтайнь тулалдана. ²³Ямаршье эди шэдитэ хүсэн Яковье илахагүйл. Ямаршье эльбэ жадха Израилие тогтоохогүйл. Яков болон Израиль тухай иигэжэ зон хэлэхэл: «Эзэн эдээнэй түлөө бүхы юумэ хэнэл! ²⁴Эмэ арсалан мэтэ энэ арад хүл дээрээ бододог. Эрэ арсалан мэтэ энэ арад үндыдэг. Бариган олзоёо дууһан эдеэгүйдөө, бүхы шуһыень хорожо садаагүйдөө байһан газартаа хэбтэдэггүй».

²⁵Балаак Балаһаамда:

– Энэ арадые хараагаагүй хадаа ядахын сагта үрээнгүй байхаяа яанабши! – гэжэ хэлэбэ.

²⁶Балаһаам Балаагта:

– Эзэнэй намда айладаһан лэ юумые хэхэб гэжэ би шамда хэлээ бэшэ нэн гүб? – гэжэ харюусаба.

Балаһаамай гурбадаху айладалга

²⁷Балаак Балаһаамда:

– Ошоё, би шамайе дахуулаад, ондоо газарта абаашаһууб. Тэдэниие тарнидан харааха зүбшөөл тэндэ Эзэн үгэжэ магадгүй, – гэбэ.

²⁸Балаак Балаһаамые дахуулаад, үбэр талаараа сүл губи тээшэ хараһан, Пэһоорой оройдо абаашаба.

²⁹Балаһаам Балаагта иигэжэ хэлэбэ:

– Долоон үргэлэй шэрээ намда эндэ баряад, долоон эрэ тугал, долоон эрэ хурьга эндэ асаруула.

³⁰Балаһаамай хэлээшээр Балаак үргэлэй долоон шэрээ барюулаад, тэдээн бүхэндөө нэгэ эрэ тугал, нэгэ эрэ хурьга үргэбэ.

Балаһаам гурбадахия абарагдана

24 ¹Балаһаам Эзэнэй Израилие үрээхээ байхыень хараад, дүлгэ тэмдэгүүдые бэдэрэнгүй, урдынхидаал адли болонгүй, сүл губи тээшэ нюураараа эрьбэ. ²Тиэхэдэе Балаһаам израильшуудай обог обогоороо жэрылдэн зогсоһые хараба. Бурханай Һүлдэ өөртэнь шэнгэжэ, ³тэрэ өөрынгөө хургаал үгүүлэлые иигэжэ айладаба:

– Бэһоорой хүбүүн Балаһаам хэлэнэб. Би тон найнаар хаража байһан тухайгаа хэлэнэб. ⁴Би Бурханай айладахые дууланэб. Түгэс Хүсэтын үзэгдэлые харанэб. Хүтэлбэрилгэ доронь оронхойб, нюдэмни нээлтэтэй.

⁵Яков, шинии майхангууд, Израиль, шинии байранууд ямар найханууд бэ! ⁶Тэдэ нэмжын һунаатай нюруу хүндынүүд мэтэ, горхоной

эрье дээр тариһан сэсэрлиг мэтэ, Эзэнэй тариһан зуун наһата сэсэгүүд мэтэ, уһанай хажууда ургажа байһан гоё һайхан хушанууд мэтэ!
⁷Шинии үрэнүүдэй ургахын тула шамда уһан хододоо элбэг байха!
 Шинии хаан Агааг хаание илаха, шинии хан түрэ агууехэ болохо.
⁸Тэрэ арадые Бурхан Египедһээ гаргаа, тэдээндэ зэрлиг бухын түргэн гүйдэл бии. Харша арадуудые залгижа, яһынь бутаргажа, годлинуудаараа бэеын нэбтэ харбана. ⁹Израиль сахариглан хэбтэһэн арсалан мэтэ номгон! Тэрэ залуу арсалан мэтэл! Тэрэниие хэнэйшье һэрюулээгүй хаа, дээрэ! Тэрэниие үрээгшэ нэгэн үрээлдэ хүртэхэ, тэрэниие хараагша нэгэн хараалда хүртэхэл!

¹⁰Балаһаамда Балаак сухалдажа, гараа арбагануулан:

– Дайсадыемни эльбэдэн тарнидыш гэжэ дуудажа шамайе би эндэ ерүүлээб. Тиихэдэм ши тэдэниие гурбадахия үрээжэ байнаш. ¹¹Би шамда һайнаар түлбэри түлэхэб гэжэ хэлээ һэм. Бурхан шамайе тэрэ шагналһаам болуулаа! Арила эндэһээ өөрынгөө нютаг руу! – гэбэ.

¹²Балаһаам тэрээндэ:

– Ши намда элшэн сайдаа эльгээгээш. Шамда иимэ захяа хүргэгты гэжэ би тэдээндэш хэлээ һэм: ¹³«Дүүрэн алта мүнгэтэй ордон гэрээ Балаагай намда үгөөшье һаань, би Эзэнэй захиралта харгалзангүй, өөрөө мэдэжэ, һайн, муу юумэ хэжэ шадахагүйб. Бурханай намда айладаһан зарлигыел би шамда хэлэхэб». Шинии элшэдтэ иигэжэ минии хэлэһые мүнөө һанана гүш? ¹⁴Зай, мүнөө би өөрынгөө арадта бусахам. Гэбэшье ошохынгоо урда тээ би шамда ерээдүй сагта энэ арад түмэн шинии арадтай юу хэхыень уридшалан хэлэхэм, зүбшөөгыш.

Балаһаам һуулынхиеэ абарагдана

¹⁵Балаһаам өөрынгөө һургаал үгүүлэлые хэлэжэ эхилбэ:

– Бэһоорой хүбүүн Балаһаам хэлэнэб. Би тон һайнаар хаража байһан тухайгаа хэлэнэб. ¹⁶Би Бурханай айладахые дууланаб. Дээдэ Бурханай һанал мэдэнэб. Түгэс Хүсэтын үзэгдэлые харанаб. Хүтэлбэрилгэ доронь оронхойб, нюдэмни нээлтэтэй. ¹⁷Эзэн ерэхэ гэжэ харанаб, гэбэшье тон мүнөө бэшэ. Эзэн ерэхэ гэжэ харанаб, гэбэшье тон һаядаа бэшэ. Яковһаа одон толорон мандаха, Израильһаа засаг баригша бии болохо. Тэрэ засаг баригша Моһаабай тайжанарай толгой таһалха, Шээдэй үринэрые хюдаха. ¹⁸Израиль хүсэтэй болохо, Эдоомой газар тэрэ эзэмдэхэ, өөрынгөө дайсан Сэһиирэй газар эзэмдэхэ. ¹⁹Яковай үринэрэй нэгэн засаг баригша болохо, хотодо амиды үлэгшэдые хюдаха.

²⁰Балаһаам амалээгүүдые хараад, иигэжэ өөрынгөө һургаал үгүүлбэ:

– Бүхы арадуудһаа амалээгүүд хүсэтэйшье һаа, баймга тэдэнэр булта хосорхо!

²¹ Тиигээд Балаһаам хээншүүдые хараад, иигэжэ өөрынгөө һургаал үгүүлэлые хэлэбэ:

– Шубуунай ниидэдэг үндэртэ, годлиин хүрэшэгүй газарта орон нютагтайб гэжэ ши найдан этигэнэ гүш? ²² Баряанда таанадые Ассирийн абахадань, бултадаа таанад, хээншүүд, Бурханай Хаяаниие үгы хэгшэдэл булта хосорхот!

²³ Тиигээд Балаһаам саашань һургаал үгүүлэлээ үргэлжэлүүлэн, иигэжэ хэлэбэ:

– Ай, таанадтай Эзэнэй тулалдахада, таанадай хэн амиды үлэхэб даа?! ²⁴ Онгосонууд Киттиимһээ ерэхэ. Одоол тиихэдэнь Ассири болон Ээбэр диилдэжэ, булта хосорхо!

²⁵ Балаһаам бодоод, гэртээ хариба. Балаак өөрынгөө харгыгаар ошобо.

Израильшууд Пэһоорто

25 ¹ Израильшуудай Шиттиимдэ тогтон байрлажа, хотон хүрэнүүдээ табяад, тэндэ ажаһуужа байха үедэнь эрэшүүлэнь Моһаабай басагадтай танилсажа, һальхай ябадал хэжэ эхилбэ. ² Моһааб басагад өөһэдынгөө бурхадта үргэл үргэхэдөө, Израилиин эрэшүүлэе уриба. Израильшууд үргэлэй мяха эдижэ, тэдэнэй бурхадта мүргэбэ. ³ Израильшууд Пэһоорой Баалда шүтэн мүргэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь тэдээндэ Эзэнэй уур суһал бусалба. ⁴ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

– Энэ арадай бүхы ударидагшадые баряад, улад зонойнь нюдэн доро, улаан наранай элшэн доро тэдэниие ала. Тиигээ һааш, Би, Эзэн, израильшуудта уурлахаяа болихоб.

⁵ Моисей Израилиин ударидагшадта ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад өөһэд өөһэдынгөө обог соо Пэһоорой Баалда шүтэгшэдые барижа алагты!

⁶ Бүхы ударидагшад болон Моисей майхан һүмын үүдэнэй дэргэдэ суглараад голхорон гашуудажа байгаа. Энэ үедэ израиль хүбүүдэй нэгэн мидиан басагые дахуулаад, өөрынгөө гэртэ оруулба. ⁷ Санаарта Аһарооной ашань, Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас эдэ бүгэдые хараад, бусадһаа холодон, жадаяа гартаа баримсаараа, ⁸ израиль хүбүүнэй хойноһоо дахан ошожо, майхан соонь оромсоороо тэдэ хоёрые хадхажа алаба. Тэдэниие алахадань, тэрэ үедэ израильшуудай дунда дэлгэрэн тараһан үхэл тахал замхаба. ⁹ Тиимэ үхэл тахалһаа боложо, хамтадаа 24 000 хүн үхэнэн байгаа.

¹⁰ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

¹¹ – Арад зонойш ондоо бурхадта бэшэ, харин гансал Намда шүтэдэг байхынь тула атаа жүтөөрхэлтэйгөөр Би Өөрынгөө арадта хандадагби. Санаарта Аһароной ашань болохо, Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас Минии жүтөөрхэлые арад зондоо мэдүүлжэ, Минии уур сухалһаа бүхы израильшуудые абарба. Тиимэһээ Би эндэ суглараад байһан таанадые хосороохогүйб, ¹² эб найрамдал асарха хэлсээ Би тэрэнтэй баталнаб. Ши энээн тухай Пинэһааста хэлээрэй. ¹³ Баталһан хэлсээмни иимэ: тэрэнэй гэр бүлэ ходоодоо санаартад болохо. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ өөрынгөө Бурханда оролдосотойгоор хандажа, иимэ үйлэ хэрэг бүтээгээд, израильшуудай гэмые сагааруулаа.

¹⁴ Мидиан басагантай суг хамта алуулагша хүбүүн Симеоной обогой гэр бүлэнүүдэй, үенүүдэй ударидагша Салуугай хүбүүн Зимрии гэжэ нэрэтэй байгаа. ¹⁵ Харин алуулһан мидиан басаганай нэрэ Хозбии юм. Тэрэ мидиан эсэгын зоной обогоудай нэгыень толгойлогшо Цуурай басаган байгаа.

¹⁶ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

¹⁷ – Таанадай дайсад – мидианууд. Тэдэниие хүдан алагты. ¹⁸ Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр мидиан ударидагшын нэгэ басагаар, Хозбии гэжэ нэрэтэй эхэнэрээр таанадай сэдхэл дурьетнай обтуулан, хуурмаг бурхан Бааһал-Пэһоортоо шүтүүлэн мэхэлжэ, таанадай дунда үхэл тахал тараагаа. Тиигэжэ тэдэнэр таанадай дайсад болоо.

Арад зоноо хоёрдохийё тоололго

26 ¹ Үхэл тахалай үнгэрхэдэ, Эзэн Моисейдэ болон Аһароной хүбүүн санаарта Эльзаарта иигэжэ айладаба:

² – Израильшуудые уг угаарнь тоологты. Хоринһоо дээшэ наһатайшуудые тоологты. Израилиин сэрэгэй алба хэжэ шадаха бүхы эрэшүүлыень тоологты.

³ Ерихоон тушаа сэхэ урдань байдаг Иорданай хажуудахи Моһаабай тала газар дээрэ Моисей ба санаарта Эльзаар арад зондо иигэжэ хэлэбэ:

⁴ – Эзэнэй Моисейдэ айладаһан зарлиг дүүргэжэ, Египедһээ гаража эндэ ерэнэн хоринһоо дээшэ наһатай бүхы эрэшүүлэй тоое бүридхэн гаргагты.

⁵ Рэүбээн болбол Израилиин ехэ хүбүүн мүн. Рэүбээнэй хүбүүд: Эноохһоо – Эноохой ураг, Паллууһаа – Паллуугай ураг, ⁶ Хэцроонһоо – Хэцроонной ураг, Хармиһаа – Хармиин ураг эхилнэ. ⁷ Эдэ бүгэдэ Рэүбээнэй ураг болоно. Рэүбээнэй обогой урагуудай бүхы эрэшүүл 43 730 хүн болоно.

⁸ Паллуугай хүбүүн Элиааб. ⁹ Элиаабай хүбүүд: Нэмүһээл, Датаан болон Абираам болоно. Датаан Абираам хоёр Коорахай тала баригшадтай хамта Моисейн, Аһароной болон Эзэнэй хургаал номнолдонь эсэргүү харша буһалгаа эмхидхээ бэлэй. ¹⁰ Тиихэдэнь Эзэн Коорыхе болон тэрээнтэй үгээ үгэлсэгшэдые хэһээжэ, газар гантаагаад, тэдэниие амидыгаар газар доро булаа бэлэй. Тиигэжэ 250 хүн үхөө һэн. Иигэжэ тэдэ бусадта һэргылэлтэ болоо. ¹¹ Гэбэшье Коорахай гэр булынхид амиды үлөө һэн.

¹²⁻¹³ Симеоной обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Нэмүһээлһээ	Нэмүһээлэй
Ямиинһаа	Ямиинай
Яхиинһаа	Яхиинай
Зээрахһаа	Зээрахай
Саулһаа	Саулай

¹⁴ Эдэ бүгэдэ Симеоной обогой урагууд. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 22 200 хүн болобо.

¹⁵⁻¹⁷ Гаадай обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Цэпоонһоо	Цэпооной
Хаггиинһаа	Хаггиин
Шуниинһаа	Шуниин
Озниинһоо	Озниин
Эриинһээ	Эриигэй
Ароодһоо	Ароодой
Арэлиинһээ	Арэлиин

¹⁸ Эдэ бүгэдэ Гаадай обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 40 500 хүн болобо.

¹⁹ Иудын Ээр ба Онаан хоёр хүбүүд Хананаанай газар дайда дээрэ наһа бараа юм. ²⁰ Иудын бусад үринэр:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Шэлааһаа	Шэлаанай
Пээрэцһээ	Пээрэцэй
Зээрахһаа	Зээрахай

²¹ Пээрэцэй үринэр:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Хэцроонһоо	Хэцроонһой
Хамуулһаа	Хамуулай

²² Эдэ бүгэдэ Иудын обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 76 500 хүн болобо.

²³⁻²⁴ Иссахаарай обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Толааһаа	Толаагай
Пуввааһаа	Пувваагай
Яшуубһаа	Яшуубай
Шимроонһоо	Шимроонһой

²⁵ Эдэ бүгэдэ Иссахаарай обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 64 300 хүн болобо.

²⁶ Зэбүлүүнэй обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Сээрэдһээ	Сээрэдэй
Элоонһоо	Элоонһой
Яхлээлһээ	Яхлээлэй

²⁷ Эдэ бүгэдэ Зэбүлүүнэй обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 60 500 хүн болобо.

²⁸ Иосиф Мэнашшээ Эпрааим гэжэ хоёр хүбүүтэй байгаа. Хүбүүн бүхэнэйн обогһоо өөһэдын урагууд үргэлжэлөө юм. ²⁹ Мэнашшээгэй урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Махиирһаа	Махиирай (Махиир болбол Галаадай эсэгэ)
Галаадһаа	Галаадай

³⁰⁻³² Галаадай үринэр:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Иээээрһээ	Иээээрэй

Хээлэгнээ	Хээлэгэй
Асриээлнээ	Асриээлэй
Шээхэмнээ	Шээхэмэй
Шэмидаанһаа	Шэмидаагай
Хээпэрнээ	Хээпэрэй

³³ Хээпэрэй хүбүүн Цэлөпэнаад хүбүүдгүй, харин Маһлаа, Ноһаа, Хоглаа, Милкаа, Тирцаа гэжэ басагадтай байгаа. ³⁴ Мэнашшээдэ иимэ урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 52 700 хүн болобо.

³⁵⁻³⁶ Эпрааим обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Шүтэлаанһаа	Шүтэлаагай
Бээхэрнээ	Бээхэрэй
Тааханһаа	Тааханай
Шүтэлаагай хүбүүн Араанһаа	Араанай

³⁷ Эдэ бүгэдэ Эпрааимай обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 32 500 хүн болобо.

Булта эдэнэр Иосифой обогто оронод.

³⁸⁻³⁹ Бэньямиинэй обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Бээлэнһээ	Бээлын
Ашбээлнээ	Ашбээлэй
Ахираамһаа	Ахираамай
Шэпупаамһаа	Шэпупаамай
Хупаамһаа	Хупаамай

⁴⁰ Бээла Аард Наамаан гэжэ хоёр хүбүүтэй байгаа.

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Аардһаа	Аардай
Наамаанһаа	Наамаанай

⁴¹ Эдэ бүгэдэ Бэньямиинэй обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 45 600 хүн болобо.

⁴² Даанай обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Шухаамһаа	Шухаамай

Энэ ураг Даанай обогой саашанхи урагуудыг үргэлжлүүлнэ. ⁴³Шухаамай урагай бүхы эрэшүүл 64 400 хүн болобо.

⁴⁴ Ашээрэй обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Имнааһаа	Имнаагай
Ишвиһээ	Ишвиигэй
Бэрияаһаа	Бэрияагай

⁴⁵ Бэрияагай үринэр:

Хээбэрһээ	Хээбэрэй
Малхиһээлһээ	Малхиһээлэй

⁴⁶ Ашээрэй басаган Сээраа гэжэ нэрэтэй байгаа. ⁴⁷ Ашээрэй обогой урагууд имэ байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 53 400 хүн болобо

⁴⁸⁻⁴⁹ Напталиигай обогой урагууд:

<i>Обогууд</i>	<i>Ураг</i>
Яхцээлһээ	Яхцээлэй
Гуниһаа	Гуниин
Еэцэрһээ	Еэцэрэй
Шиллээмһээ	Шиллээмэй

⁵⁰ Эдэ бүгэдэ Напталиигай обогой урагууд байгаа. Тэдэнэй бүхы эрэшүүл 45 400 хүн болобо.

⁵¹ Тиихэлээрээ Израилин бүхы эрэшүүлэй тоо 601 730 хүн болобо.

⁵² Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

⁵³ – Үе дамжан залгамжалагдаха хубаариин газарнуудыг эдэ нэрэнүүдэй тоогоор хубаарилха ёһотой. ⁵⁴ Хэн олон үри хүүгэдтэй гэр бүлэтэйб, тэрээндэ ехэ газар, хэн үсөөн хүүгэдтэй гэр бүлэтэйб, тэрээндэ бага газар үгэ. Тоо бүридхэлдэ ороһон гэр бүлынхидэй тоодонь тааралдуулжа, уг гарбалайнь ураг бүхэндэ хубаарита газар үгтэхэ ёһотой. ⁵⁵ Жээрэб хаяжа хубаариин газар хубаарилагдаад, урагай ахамад эсэгэнэрэй нэрээр тэдэ хубаариин газарнууд нэрлэгдэхэ ёһотой. ⁵⁶ Олон ба үсөөн хүнүүдтэй гэр бүлэ бүхэндэ хубаариин газар жээрэб хаялгаар хубаарилагдаха ёһотой.

⁵⁷ Мүн баһа левит обогой зон тоологдоо. Левиин обогой урагууд: Гэршоонһоо – Гэршооной ураг, Кэһаадһаа – Кэһаадай ураг, Мэрариинһээ – Мэрариин ураг эхилнэ.

⁵⁸ Мүн баһа Левиин урагууд: Либниигэй ураг, Хэброоной ураг, Маһлиин ураг, Мушин ураг, Коорахай ураг. Амраам Кэһаат эсэгэтэй мүн. ⁵⁹ Амраамай һамган бологшо Левиин басаган Ёхээбэд гэжэ нэрэтэй байгаа. Тэрэ Египедтэ түрэхэн Левиин басаган бэлэй. Тэрэ Амраамда Аһарооние, Моисейе, тэдэнэй дүү басага Мириамые түрэхэн байна. ⁶⁰ Аһароонһоо Надааб, Абиһуу, Эльзаар, Итамаар түрөө юм. ⁶¹ Гэбэшье Эзэнэй урда хариин гал үргөөд, Надааб Абиһуу хоёр үхэхэн байна. ⁶² Нэгэ һараһаа дээшэ һаһатай бүхы левит эрэшүүлэй тооо бүридхэн абаһадань, тэдэнэр 23 000 хүн болобо. Гэбэшье тэдэнэр израильшуудай хамтын тоо бүридхэлдэнь ороогүй, Эзэнэй үгэхэн хубита газарта хүртөөгүй юм.

⁶³ Моисей ба санаарта Эльзаар хоёр Ерихооной сэхэ урдань байдаг Иорданай хажуудахи Моһаабай тэгшэ газар дээрэ байхадаа бүхы израильшуудай тооень бүридхэн абаа һэн. ⁶⁴ Олон жэлэй урда тээ Синайн сүл губида Моисей ба санаарта Аһароон хоёр бүхы израильшуудые тоолоо бэлэй. Теэд тэдэ хүнүүд булта үхэжэ, тэдэнэй нэгэнииньшье амиды үлөөгүй юм. ⁶⁵ Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэрые булта сүл губида үхэхэ гэжэ Эзэн айладаһан байгаа. Гэбэшье Епуннээгэй хүбүүн Халээб, Нүүнэй хүбүүн Исүүс хоёр лэ амиды үлөө һэн.

Басагад тухай хуули

27 ¹ Иосифой хүбүүн Мэнашшээ, Мэнашшээгэй хүбүүн Махиир, Махиирай хүбүүн Галаад, Галаадай хүбүүн Хээпэр, Хээпэрэй хүбүүн Цэлопэһаад байгаа юм. Тэрэ Маһлаа, Ноһаа, Хоглаа, Милкаа, Тирцаа гэжэ нэрэтэй табан басагатай байгаа. ² Тэдэ эхэнэрнүүд майхан һүмэдэ ерэжэ, Моисейн, санаарта Эльзаарай, ударидагшадай болон бүхы израильшуудай урда гараад, иигэжэ хэлэбэд:

³ – Бидэнэй эсэгэ сүл губида һаһа бараа. Тэрэ өөрынгөө нүгэлэй түлөө нүгшөө юм. Тэрэ Коорахтай үгээ үгэлсэгшэдтэй ниилээгүй. Хүбүүдые үлөөгөөгүй. ⁴ Бидэнэй дунда эсэгынгээ нэрые нэрлүүлхэ хүбүүн үгы. Хүбүүгүй байһан тула манай эсэгэ хамтын тоодо ороогүй. Манай эсэгын аха дүүнэрэй газарһаа бидэндэ хубита газар хубаалдыт.

⁵ Иихэдэнь яаһаб гэжэ Моисей Эзэнһээ асууба. ⁶ Эзэн Моисейдэ иигэжэ харюусаба:

⁷ – Цэлопэһаадай басагад зүб хэлэнэ. Эсэгынь абаха байһан хубита газарые тэдэндэ хубаалдаг. ⁸ Израильшуудта иимэ гурим

тунхаглан хэлээрэй: хэрбээе хүбүүгүй хүнэй наһа барабал, хубита газарынь басагадтань үгтэхэ. ⁹ Хэрбээе басагагүй байбалнь, хубита газарыень аха дүүнэртэнь үгэгты. ¹⁰ Хэрбээе тэрэ аха дүүнэргүй байбал, хубита газарыень эсэгынь аха дүүнэртэ үгэгты. ¹¹ Хэрбээе эсэгэнь аха дүүнэргүй байбал, хубита газарыень нүгшэһэн хүнэй дүтын түрэлдэ үгэгты. Энэ зарлиг израильшуудай дунда Эзэнэй заяаһан хуули болон үлэг.

Нүүнэй хүбүүн Иисүүс

¹² Эзэн Моисейдэ:

– Энэ Абарим хада өөдэ гара. Эдэ израильшуудта үгэхэб гэхэн газарыем эндэхэе ши хара. ¹³ Үндэрһөө тэрэ газар хараад, Аһароон ахадаа адляар наһа барахаш тэндэ. ¹⁴ Ши һанана гүш, Циин губида уһанай түлөө арад зоной буһалгаа хэһыень. Минии арюун нангин байһые зондо харуулжа гэршэлээгүйт, – гэжэ айладаба. (Энэнь Сиин губида оршодог Мэрибаа-Кадээш булаг мүн.)

¹⁵ Моисей Эзэндэ:

¹⁶ – Та ямаршые амитанай амидаралай ба нүгшэлгын Эзэн Бурхан мүн. Энэ арадые ударидаха хүниие томилыт гэжэ би Таниие гуйнаб. ¹⁷ Эзэгүй үлэхэн хонидтол адли энэ арадые элдин шэнэ газарта абаашахын тула элдээрээ дайсадтай тулалдаха эрэлхэг зоригтой ударидагшые энэ арадта томилыт гэжэ би Таниие гуйнаб, – гэжэ хандаба.

¹⁸ Эзэн Моисейдэ:

– Нүүнэй хүбүүн Иисүүс шэнэ ударидагша болог. Сэсэн ухаатай тэрэниие шэнэ ударидагша болго. ¹⁹ Санаарта Эльзаарай урда, арад зоной урда зогсо гэжэ тэрээндэ хэлэ. Тиигээд тэрэниие шэнэ ударидагша болобо гэжэ соносхо. ²⁰ Тэрэниие шэнэ ударидагша болгожо байһанаа арад зондоо харуула. Тиихэдэш бүхы израильшууд үгыень дуулаха. ²¹ Хэрбээе Иисүүс ямар нэгэ шийдхэбэри абаха гээ һаа, санаарта Эльзаарта ошог. Эльзаар урим абахадаа, Эзэнһээ харюу мэдэхэ. Тиихэдэнь Иисүүс болон израильшууд Бурханай захирһан юумынь бүтээг. Хэрбээе Тэрэнэй «Дайлалдахаяа гарагты» гэжэ захираа һаань, тэдэнэр дайлалдахаяа гараг. Хэрбээе Тэрэнэй «гэртээ бусатгы» гээ һаань, тэдэнэр гэртээ ошог, – гэжэ айладаба.

²² Моисей Эзэнэй захиралтые дүүргэжэ, Иисүүсые санаарта Эльзаарай, израильшуудай урда абаашаад, ²³ Иисүүс израильшуудай шэнэ ударидагша болобо гэхэн тэмдэг үгэжэ, тэрэнэй толгой дээрэнь альгаа табиба. Тиигээд Моисей Эзэнэй заабаряар тэрэниие ударидагша болгохо ёһолол бүтээбэ.

Үдэр бүхэнэй үргэлнүүд

28 ¹Эзэн Моисейтэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ тэрээндэ айладаба: ²– Израильшуудта иимэ захяа хэлэ: Намда найшаагдаха талхан болон аятай найхан хэншүү үнэртэ шатаалта үргэлнүүд Минии урда тодорхойлогдоһон сагтаа асарагдадаг байхын түлөө таанад харюусалгатайт.

³Түгэс шатаалта үргэлдэ үдэр бүри эрэмдэг бэшэ хоёр түлгэн хурьга үргэжэ байгты. ⁴Нэгэ түлгэн хурьгыг үглөөгүүр, нүгөөдын үдэшлэн үргэжэ байгты. ⁵Дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ оливын тоһотой эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил худхажа болгоһон талхан үргэлнүүдые үдэр бүхэндэ үргэгты. ⁶Синай хада дээрэ саг үргэлжэ үргэдэг иимэ түгэс шатаалта үргэл Эзэндэ найшаагдадаг аятай найхан хэншүү үнэртэ үргэл мүн. ⁷Нэгэ түлгэн хусатай хамта дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ үзэмэй дараһан архи асарагты. Нангин газарта Эзэнэй урда энэ үргэгдэхэ. ⁸Хоёрдохи түлгэн хурьгаяа үдэшлэн мүн лэ үглөөнэй шэнги тиимэ талхан, үзэмэй дараһан архи сэржэмтэйгээр үргэхэш. Энэ хадаа Эзэндэ таатай анхилма үнэр, Эзэндэ үргэгдэнэн бэлэг мүн.

Субботын үргэлнүүд

⁹Субботодо эрэмдэггүй хоёр түлгэн хуса, оливын тоһонтой холёотой эфаагай арбанай хоёр хуби гурил, мүн үзэмэй дараһан архи асарагты. ¹⁰Ходо үргэжэ байдаг түгэс шатаалта, үзэмэй дараһан архи үргэлнүүд-һээ гадуур суббото бүхэндэ энэ түгэс шатаалта үргэл хэхэ хэрэгтэй.

Нара бүхэнэй үргэлнүүд

¹¹Шэнэ нарын эхиндэ тахилай шэрээ дээрэ түгэс шатаалта үргэлдэ иимэ үргэлнүүдые асарагты: эрэмдэггүй эбэртэ бодо малнуудһаа хоёр буруун буха, нэгэ хуса, долоон эрэ хурьга. ¹²Буруун буха бүхэнтэй оливын тоһонтой холёотой эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил, хусатай хамта үргэхэ үргэлдөө оливын тоһонтой холёотой эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил асарха хэрэгтэй. ¹³Түлгэн хуса бүхэндэ эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил оливын тоһонтой холёод асархат. Энэ түгэс шатаалта үргэл, аятай найхан хэншүү үнэр Эзэндэ бэлэг болоно. ¹⁴Үргэхэ буруун буха үргэлдөө хахад гиинэ үзэмэй дараһан архи, үргэхэ хуса үргэлдөө гурбанай нэгэ хуби гиинэ үзэмэй дараһан архи, тахилай эрэ хурьганда дүрбэнэй нэгэ хуби гиинэ үзэмэй дараһан архи асарагты. Энэ түгэс шатаалта үргэл – жэлдээ нара бүхэндэ үргэхэ үргэлнүүд. ¹⁵Үдэр бүхэнэй түгэс шатаалта үргэлһөө

гадуур сэржэм үргэхэ үзэмэй дараһан архитайгаар нэгэ тэхые нүгэл сагааруулгын үргэлдөө Эзэндэ асарагты.

Паасха

¹⁶Түрүүшын харын арбан дүрбэдэхи үдэртэ Эзэнэй Паасха юм. ¹⁷Энэ харын арбан табанай үдэр – эһээбэригүй талхаар болгоһон хилээмэн зүйлэй хайндэр юм. Долоон үдэр эһээбэригүй талхаар болгоһон хилээмэ эдигты. ¹⁸Түрүүшын үдэр нангин суглаагаа үнгэргэгты, ямаршые ажал бү хэгты. ¹⁹Эзэндэ бэлэг болгожо, ямаршые эрэмдэггүй иимэ мал – эбэртэ бодо малһаа хоёр буруун буха, бээе хүсэһэн нэгэ хуса, долоон эрэ хурьга түгэс шатаалта үргэл болгон тахигты. ²⁰Тэдэнэй хажууда иимэ үргэлнүүдые асарагты: буруун буха бүхэнэйнгөө үргэлдэ оливын тоһо холинхой эфаагай арбанай гурбан хуби гурил, бээе хүсэһэн нэгэ хуса үргэлдөө эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил, ²¹эрэ хурьган үргэлдэ эфаагай арбанай нэгэ хуби гурил, ²²нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ асарагты. ²³Эдэ бүгэдэ үргэлнүүдые үглөө бүхэндэ заабол үргэгдэдэг түгэс шатаалта үргэлнүүдтэ нэмээд үргэхэ зэргэгтэй. ²⁴Хилээмэн үргэл, Эзэндэ уталгын үргэл долоон үдэр соо асарагты. Түгэс шатаалта үргэлһөө, үзэмэй дараһан архиһаа гадуур энээниие хэхэ ёһотойт. ²⁵Харин долоодохи үдэртөө нангин суглаагаа үнгэргэжэ, ямаршые ажал бү хэгты

Түрүүшын ургаса хуряалгын үдэр

²⁶Түрүүшын ургаса хуряалгын хайндэрэй үдэр шэнэ ургасаһаа Эзэндэ хилээмэн үргэл асарагты. Энэ үдэр нангин үргэл, мүргэл хэгты. Энэ үдэр ямаршые ажал бү хэгты. ²⁷Эзэндэ аятай хайхан хэншүү үнэр гаргахаяа эбэртэ бодо малһаа хоёр буруун буха, бээе хүсэһэн нэгэ хуса, долоон түлгэн хурьга түгэс шатаалта үргэлдэ асарагты, тэдэтнай эрэмдэг бэшэ байха ёһотой. ²⁸Тэдэнэй хажууда иимэ үргэлнүүдые асарагты: буруун буха бүхэнэйнгөө үргэлдэ оливын тоһо холинхой эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил, бээе хүсэһэн нэгэ хуса үргэлдөө эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил, ²⁹эрэ хурьган бүхэнэйнгөө үргэлдэ эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил. ³⁰Нүгэлөө сагааруулхын тула нэгэ тэхэ асарагты. ³¹Үдэр бүхэнэй түгэс шатаалта болон талхан үргэлнүүдһээ гадуур ямаршые эрэмдэггүй малаар эдэ үргэлнүүдые үргэхэ хэрэгтэй.

Бүрэнүүдэй хайндэр

29 ¹Долоодохи харын эхин үдэр таанад сугларжа, хайндэрлэхэ ёһотойт. Энэ үдэр ямаршые ажал бү хэгты. Энэ үдэр

бүрeэнүүдe үлeэхэ үдэр. ²Эзэндэ аятай хайхан хангал үнэр гарган, түгэс шатаалта үргэлдэ нэгэ буруун буха, бэеэ хүсэһэн нэгэ хуса, долоон эрэ хурьга асаржа үргэгты. Тэдэтнай эрэмдэг бэшэ байха ёһотой. ³Тэдэнэйнгээ хажууда иимэ үргэлнүүдые асарагты: буруун буха бүхэнэйнгөө үргэлдэ оливын тоһо холиһон эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил, хуса бүхэнэй үргэлдөө эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил, ⁴эрэ хурьган бүхэнэйнгөө үргэлдэ эфаагай арбанай нэгэ хуби гурил, ⁵Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ таанад үргэгты. ⁶Шэнэ һарын эхиндэ ба үдэр бүри үргэдэг түгэс шатаалта, тарья талханай, сэржэмэй үргэлнүүдһээ гадуур эдэ үргэлнүүдые хуулиин ёһоор бүтээгты. Эдэ үргэлнүүдэйтнай аятай хайхан хэншүү үнэр Эзэндэ һайшаагдаха.

Арюудхалгын үдэр

⁷Долоодохи һарын арбанай үдэр таанад сугларжа, һайндэрлэгты. Энэ үдэр масаг баригты, ямаршые ажал бү хэгты. ⁸Эзэндэ аятай хайхан хангал үнэр гаргахаяа түгэс шатаалта үргэлдэ гэжэ иимэ үргэлнүүдые асарагты: нэгэ буруун буха, бэеэ хүсэһэн нэгэ хуса, долоон эрэ хурьга. Эдэтнай эрэмдэг бэшэ байха ёһотой. ⁹Тэдэнэйнгээ хажууда иимэ үргэлнүүдые асарагты: буруун буха бүхэндэ оливын тоһо холинхой эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил, бэеэ хүсэһэн нэгэ хуса бүхэндэ эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил, ¹⁰эрэ хурьган бүхэндэ эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил. ¹¹Саг үргэлжэ тахидаг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдһээ гадуур Арюудхалгын үдэр нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ үргэхэ хэрэгтэй.

Майхангуудай һайндэр

¹²Долоодохи һарын арбан табанай үдэр таанад сугларжа, һайндэрлэхэ ёһотойт. Таанад ямаршые ажал хэнгүй, Эзэнэй һайндэрые долоон үдэрэй туршада тэмдэглэгты. ¹³Эзэндэ һайшаагдадаг, аятай хайхан үнэр гарадаг түгэс шатаалта иимэ үргэлнүүдые асарагты: арбан гурбан буруун буха, бэеэ хүсэһэн хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга. Тэдэнэртнай эрэмдэггүй байха ёһотой. ¹⁴Тэдэнэйнгээ хажууда иимэ үргэлнүүдые асарагты: буруун буха бүхэндэ оливын тоһо холинхой эфаагай арбанай гурбан хуби шэниисын гурил, бэеэ хүсэһэн хуса бүхэндэ эфаагай арбанай хоёр хуби шэниисын гурил, ¹⁵эрэ хурьган бүхэндэ эфаагай арбанай нэгэ хуби шэниисын гурил. ¹⁶Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ асарагты. Тэрэтнай ходо үргэдэг түгэс шатаалта, талхан болон сэржэм үргэлнүүдһээ гадуур үргэл болоно.

¹⁷ Хоёрдохи үдэр ямаршые эрэмдэггүй арбан хоёр буруун буха, хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга асарагты. ¹⁸ Буруун бухануудай, бэеэ хүсэһэн хусануудай болон эрэ хурьгадай тоогоор ба хууляар талхан болон сэржэм үргэлнүүдые үргэгты. ¹⁹ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ үргэгты. Энэ үргэл болбол хододоо үргэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан болон сэржэм үргэлнүүдхээ гадуур үргэл болоно.

²⁰ Гурбадахи үдэр арбан нэгэн буруун буха, бэеэ хүсэһэн хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга үргэгты. Тэдэтнай эрэмдэггүй байха ёһотой. ²¹ Буруун бухануудай, бэеэ хүсэһэн хусануудай, эрэ хурьгадай хажууда тэдэнэй тоогоор ба хууляар талхан болон сэржэм үргэлнүүдые асарагты. ²² Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ үргэгты. Энэ үргэл – хододоо үргэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдхээ гадуур үргэл болоно.

²³ Дүрбэдэхи үдэр арбан буруун буха, бэеэ хүсэһэн хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга үргэгты. Тэдэтнай эрэмдэггүй байха ёһотой. ²⁴ Буруун бухын, бэеэ хүсэһэн хусын болон эрэ хурьганай тоогоор ба хуулиин ёһоор талхан, сэржэм үргэлнүүдые үргэгты. ²⁵ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ асарагты. Энэ үргэл хадаа хододоо хэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдхээ гадуур үргэл болоно.

²⁶ Табадахи үдэр юһэн буруун буха, бэеэ хүсэһэн хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга үргэгты. Тэдэтнай эрэмдэггүй байха ёһотой. ²⁷ Буруун бухын, бэеэ хүсэһэн хусын болон эрэ хурьганай тоогоор ба хуулиин ёһоор талхан, сэржэм үргэлнүүдые үргэгты. ²⁸ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ үргэгты. Энэ үргэл болбол хододоо хэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдхээ гадуур үргэл болоно.

²⁹ Зургаадахи үдэр найман буруун буха, бэеэ хүсэһэн хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга үргэгты. Тэдэтнай эрэмдэггүй байха ёһотой. ³⁰ Буруун бухын, бэеэ хүсэһэн хусын болон эрэ хурьганай тоогоор ба хуулиин ёһоор талхан, сэржэм үргэлнүүдые үргэгты. ³¹ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ асарагты. Энэ үргэл хадаа хододоо хэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдхээ гадуур үргэл болоно.

³² Долоодохи үдэр долоон буруун буха, бэеэ хүсэһэн хоёр хуса, арбан дүрбэн эрэ хурьга үргэгты. Тэдэтнай эрэмдэггүй байха ёһотой. ³³ Буруун бухын, бэеэ хүсэһэн хусын болон эрэ хурьганай тоогоор ба хуулиин ёһоор талхан, сэржэм үргэлнүүдые үргэгты. ³⁴ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ асарагты. Энэ үргэл хадаа хододоо хэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдхээ гадуур үргэл болоно.

³⁵ Наймадахи үдэр – һайндэр. Энэ үдэр ямаршые ажал бү хэгты. ³⁶ Эзэндэ түгэс шатаалта, аятай һайхан хэншүү үнэр дэгжүүлдэг

үргэлдэ эрэмдэггүй нэгэ буруун буха, бэээ хүсэһэн нэгэ хуса, долоон эрэ хурьга үргэгты. ³⁷ Буруун бухын, бэээ хүсэһэн хусын болон эрэ хурьганай тоогоор ба хуулийн ёһоор талхан, сэржэм үргэлнүүдые үргэгты. ³⁸ Нүгэл сагааруулгын үргэлдэ нэгэ тэхэ асарагты. Энэ үргэл хадаа ходоодоо хэгдэдэг түгэс шатаалта, талхан, сэржэм үргэлнүүдһээ гадуур үргэл болоно.

³⁹ Һайндэрнүүдэй үедэ таанад Эзэндэ эдэ үргэлнүүдые үргэхэ ёһотойт. Энэ хадаа таанадай тангариглажа гү, али ехэ оролдолго гаргажа тахиһан түгэс шатаалта, талханай, сэржэмэй, амгалан байдалай үргэлнүүдһээ гадуур үргэгдэхэ юм.

Эхэнэрэй шахаа тангариг тухай

30 ¹ Моисей израильшуудта Эзэнэй захяа заабаринуудые дамжуулжа хэлэбэ. ² Израилин обогүүдай удамаршадта Моисей иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ захираа: ³ «Хэрбэээ хэн нэгэн Эзэндэ тангариг үргэбэл, үгышые наа, энэ-тэрэ юумэнһээ зайлан байхаб гэжэ үгэээ үгэбэл, тэрэ хүн үгэээ эбдэхэ ёһогүй.

⁴ Хэрбэээ залуу эхэнэр үшөө эсэгынгээ гэртэ байхадаа Эзэндэ үгэээ үгэжэ, энэ-тэрэ юумэнһээ зайлан байхаб гэжэ тангариглабал, ⁵ бүхы дашаа тангаригаа тэрэ бээлүүлхэ, найдуулһанаа сахиха ёһотой. Эсэгэнь тангаригыень мэдээд, басагандаа буруушаһан үгэ хэлээгүй һаань, тэрэ залуу эхэнэр найдуулһан юумээ бээлүүлэг. ⁶ Тангариг тухайнь эсэгэнь дуулаад, тэрээндэ зүбшөөлөө үгөөгүй һаань, тэрэ эхэнэр тангаригһаа сүлөө боложо, найдуулагшaya бээлүүлэнгүй байхадань болохо. Ушар юуб гэхэдэ, эсэгэнь хоримжолоо, тиихэдэнь Эзэн тэрэниие хүлисэхэ.

⁷ Тэрэ басаган хадамда гаража, тангариг, найдуулгань тэрээнтэй байжа, ⁸ үбгэниинь тэрэ тангариг тухайнь мэдээд, үгэ дуугүй байбалнь, тангаригаа, үгэһэн үгэээ тэрэ эхэнэр бээлүүлэг. ⁹ Тангариг тухайнь үбгэниинь мэдээд, тэрээндэ зүбшөөлөө үгөөгүй һаань, тэрэ эхэнэр тангариг үгэһөө сүлөөржэ, найдуулагшaya бээлүүлэнгүй байхадань болохо. Ушар юуб гэхэдэ, үбгэниинь хоримжолоо. Тиихэдэнь Эзэн тэрэниие хүлисэхэ.

¹⁰ Хэрбэээ бэлбэһэн гү, али нүхэрһөө халаһан эхэнэр тангариглабал, бээлүүлэг тэрэ тангаригаа.

¹¹ Хэрбэээ хадамтай эхэнэр тангариглан, энэ-тэрэ юумэнһээ зайлан байха тухайгаа найдуулбал, ¹² тангариг үгэлгэ тухайнь үбгэниинь мэдээд, юушые хэлээгүй, хорёогүй һаань, тэрэ эхэнэр тангаригаа

бэлүүлжэ, найдуулан хэлэгшэээ бүтээг. ¹³ Хэрбэээ тангариг үгэлгэ тухайнь үбгэниинь дуулаад, хорижо зүбшөөлөө үгөөгүй хаань, тэрэ эхэнэр тангаригаа бэлүүлжэ шадахагүй. Хэрбэээ тангаригтань үбгэ-нэйнь хаалта хээ хаань, Эзэн тэрэ эхэнэрые хүлисэхэ.

¹⁴ Эхэнэрэй масаглажа, али нэгэн тангариг, ямар нэгэн үүргэ, харюусалга өөртөө абахадань, үбгэниинь хамгандаа зүбшөөжэшье, хорижошье болохо.

¹⁵ Тангариг тухайнь үбгэниинь дуулаад, тэрэнээ бэлүүлхэдэнь хаалта хээгүй хаань, тэрэ эхэнэр найдуулагшяаа түгэс дүүрэн бэлүүлэг.

¹⁶ Хамганайнгаа тангаригууд тухай үбгэниинь дуулаад, буруушаабал, хамганайнь гэм зэмэ үбгэндэнь тохогдохо».

¹⁷ Үбгэн ба хамган тухай, эсэгэ ба эсэгынгээ гэртэ байхан залуу басаган тухай Моисейдэ Эзэнэй айладахан хуули энэ юм.

Израиль мидиануудтай дайралдаба

31 ¹ Эзэн Моисейтэй хөөрэлдөөд, тэрээндэ иигэжэ айладаба:
² – Моисей, мидиануудһаа үһөөгөө аба. Тэрэнэй хүлээр ши наһа барахаш.

³ Моисей израильшуудта хандан иигэжэ хэлэбэ:

– Эрэшүүлэй дундаһаа сэрэгшэдые шэлэгты. Эзэн таанадай сэрэгшэдээр мидиануудһаа үһөөгөө абахань. ⁴ Израилиин обог бүхэнһөө 1 000 сэрэгшые дайн дажарта эльгээхэ ёһотойбди.

⁵ Тиигэжэ Израилиин бүхы обогуудһаа 12 000 хүн сэрэгэй албанда татагдаба. ⁶ Моисейн 12 000 сэрэгшые дайралдахыень эльгээхэдэ, тэдээнтэй хамта санаарта Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас ошолдобо. Тэрэ дохёо үгэдэг бүрөөнүүдые, нангин амһартануудые абаад ябаа.

⁷ Моисейдэ үгэһэн Эзэнэй захиралтаар израильшууд мидиануудтай дайралдажа, тэдэнэй бүхы эрэшүүлэнь алаба. ⁸ Тэдэнэй дунда мидиануудай табан хаашуул Эвии, Рээкэм, Хуур, Цуур болон Рээба гэгшэд алуулба. Мүн баһа эритэ хэлмээр сабшуулжа, Бэһоорой хүбүүн Балаһаам алуулба. ⁹ Израильшууд мидиан эхэнэрнүүдые, үхибүүдые, үхэр малыень олзолон абаба. Тиигээд тэдэнэр мидиануудай газар дайда болон зөөри зөөшыень эзэмдээд, ¹⁰ бүхы хотонуудыень, бүхы тосхонуудыень шатаан галдаба. ¹¹ Тэдэнэр бүхы мидиануудые, бүхы үхэр мал, зөөри зөөшыень суглуулжа, ¹² Ерихоон тушаа сэхэ урдань, Иордан шадархи Моһаабай гол газарта байһан өөһэдынгөө хотон хүрээндэ, Моисейдэ, санаарта Эльзаарта, өөһэдынгөө арадта асарба.

¹³ Моисей, санаарта Эльзаар болон израильшуудай ударидагшад сэрэгшэдээ угтажа, өөһэдынгөө хотон хүрээһнөө гарабад. ¹⁴ Моисей

дайнгаа бусажа ерэнэн мянганай болон зуунай дарганарта уурлан су-
халдаад, тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

¹⁵ – Юундэ таанад эхэнэрнүүдыень амиды үлөөгөөбта?! ¹⁶ Эдэ эхэ-
нэрнүүд израиль эрэшүүлдэ гай тодхор асархал! Эзэндэ арад зомнай
шүтэхөө болихол! Балаһаамай үедэ Пэһоорто бологшо үйлэ хэрэг
дахинаа һэргэхэл! Эзэнэй арад дахяад үхэл тахалда добтолуулхал!
¹⁷ Энэ дары бүхы хүбүүдыень, эрэ эмын хурисал үзэһэн бүхы эмэгтэй-
шүүдыень алагты. ¹⁸ Эрэ эмын хурисал үшөө үзөөгүй эдир залуухан
басагадыень өөһэдтөө үлөөгты. ¹⁹ Тиигэһэн хойноо тэдэниие алагшад,
тэдэнэй үхэһэн бээдэ гар хүрэгшэд хотон хүрэнһөө гаража ошогты,
хотон хүрэнһөө гадуур долоон үдэр байгты. Таанад болон олзо болоһон
зон гурбадахи, мүн долоодохи үдэрнүүдтэ бээе арюудхахат. ²⁰ Арһаар,
ямаанай нооһоор оёһон алибаа бүхы хубсаһаяа, модоор хэһэн бүхы
амһартаяа арюудхагты.

²¹ Санаарта Эльзаар дайнгаа бусаһан сэрэгшэдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Дайнгаа бусаһан сэрэгшэд тухай тогтоол хуулинуудыё таанад-
та дамжуулан хэлэхыень Эзэн Моисейдэ иигэжэ захираа: ²²⁻²³ галда
дүрэн шатахагүй алта мүнгэ, зэд ба түмэр, хара ба сагаан туулганууд
мэтэ зүйлнүүдыё гал соогуур гаргажа сэбэрлэгты, һүүлдэнь уһа сүршэн
арюудхагты. Галда дүрэн шатаха юумэнүүдыё уһаар угаажа арюуд-
хагты. ²⁴ Долоодохи үдэр бүхы хубсаһаа уһаар угаажа арюудхаад, бээе
сэбэрлээд, өөрынгөө хотон хүрээндэ ороходотнай болохо.

²⁵ Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

²⁶ – Хариин газарһаа эзэмдэн асарһан бүхы олзо зөөринүүдээ: хүнһөө
эхилээд үхэр мал хүрэтэр бултыень ши, санаарта Эльзаар болон хүн
зоноо ударидагшад бүридхэн тоологты. ²⁷ Эдэ бүхы юумэ хахадлаад,
дайнда хабаадалсаһан сэрэгшэдтэ, мүн эндэ үлэһэн арад зондо адли
хубинуудыё үгэгты. ²⁸ Дайнда ябагшадай олзоһоо Эзэнэй хуби гэжэ
иигэжэ иллагты: табан зуун олзо басагадһаа нэгыё, табан зуун толгой
эбэртэ бодо малһаа нэгэ үхэрыё, табан зуун толгой элжэгэнүүдһээ нэгэ
элжэгыё, мүн табан зуун толгой хонинһоо нэгэ толгой хониё. ²⁹ Энэ
хадаа дайнай олзын сэрэгшэдэй хахадһаа Эзэндэ зорюулха хуби юм,
санаарта Эльзаарта үргэхыень үгэ. ³⁰ Арад зондоо хубаари болгожо, тэн
хахадыень үгэһэн олзоһоо хүнүүдшыё, үхэрнүүдшыё, элжэгэнүүдшыё,
хонидшыё байг хамаагүй, тэдэнэй табин толгойн нэгыень левидүүдтэ
үгэ. Ушар юуб гэхэдэ, левидүүд Эзэнэй майхан хүмэдэ алба хэнэ ха юм.

³¹ Эзэнэй Моисейдэ айладаһан зарлигыё Моисей ба санаарта Эльза-
ар бээлүүлэн дүүргэбэ. ³² Сэрэгшэд 675 000 толгой жэжэ бодо мал,
³³ 72 000 эбэртэ бодо мал, ³⁴ 61 000 толгой элжэгэ, ³⁵ хурисал үшөө

үзөөгүй 32 000 басагадые олзолон абаһан байба. ³⁶ Дайнда ябаһан сэрэгшэд 337 500 толгой жэжэ бодо мал абабад, ³⁷ тэдэнэйнгээ 675 толгойень Эзэндэ үргэбэд. ³⁸ Сэрэгшэд 36 000 толгой эбэртэ бодо мал абабад, тэдэнэйнгээ 72 толгойе Эзэндэ үргэбэд. ³⁹ Тэдэ 30 500 толгой элжэгэ абабад, тэдэнэйнгээ 61 толгой элжэгэ Эзэндэ бэлэглэбэд. ⁴⁰ Сэрэгшэд эрэ эмын хурисал үшөө үзөөгүй 16 000 басагадые абабад, тэдэнэйнгээ 32 басагые Эзэндэ бэлэглэбэд. ⁴¹ Эзэнэй үгэһэн захиралтые дүүргэжэ, Моисей эдэ бүхы юумэнүүдые Эзэндэ үргэл хэжэ, санаарта Эльзаарта дамжуулан үгэбэ.

⁴² Сэрэгшэдэй олоһон бүхы олзын тэн хахадыень Моисей израильшуудта дамжуулаа. ⁴³ Дайнда ябаагүй зон 337 500 толгой жэжэ бодо мал, ⁴⁴ 36 000 толгой эбэртэ бодо мал, ⁴⁵ 30 500 толгой элжэгэ, ⁴⁶ 16 000 басагадые абаба. ⁴⁷ Моисей олзолон абтаһан тэдэ басагадай болон үхэр малай табин толгой бүхэнһөө нэгэ толгойень абаад, майхан хүмэдэ алба хэдэг левидүүдтэ үгэбэ, Эзэнэй захиралта дүүргэбэ.

⁴⁸ Мянгатын болон зуутын дарганар Моисейдэ ерээд, ⁴⁹ иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ, шинии зарасанууд, өөһэдынгөө сэрэгшэдые тоолообди, нэгэнииньшые алуулаагүй. ⁵⁰ Эзэндэ бэлэг болгожо, бидэ алтаар хэһэн гарай боолтонуудые, бугаануудые, бэһэлигүүдые, һиихэнүүдые болон хүзүүнэй гоёолтонуудые сэрэгшэ бүхэнһөө асарбади. Бидэнэй хэһэн нүгэл арюудхажэ, эдэ бэлэгүүдые Эзэндэ үргэл болгоёл.

⁵¹ Моисей тэдээнһээ алтаар хэһэн гоёолто зүүдхэлнүүдые абаад, тэдэнээ санаарта Эльзаарта үгэбэ. ⁵² Мянгатын болон зуутын дарганарай дайсадһаа тоножо абаад, Эзэндэ үргэһэн алтан зүүдхэлнүүд арбан зургаан мянга долоон зуун табин шээкэл шэгнүүртэй болобо.

⁵³ Дайсадһаа тоножо абаһан алтан зүүдхэлнүүдһээ сэрэгшэд хуулиин ёһоор хүртэхэ хубитаяа өөһэдтөө үлөөбэ. ⁵⁴ Дайсадһаа олзолһон, мянгатын болон зуутын дарганарай асарһан алтан зүүдхэлнүүдые Моисей ба санаарта Эльзаар майхан хүмэ соо абаашажэ табиба. Тэрэ болбол Эзэнэй урда Израилин улад зоной үнэн сэхэ байһан тухай хануулга болоо бэлэй.

Иордан мүрэнһээ зүүлжээ газар хубаарилга

32 ¹ Рэбүээнэй болон Гаадай обогүүдай үхэр мал үй түмэн боложо, үхэр мал үдхэн барихада Язээрэй болон Галаадай газар дайданууд һайн гэжэ тэдэнэр хараба. ² Тиигээд Рэбүээнэй болон Гаадай обогүүдай хүнүүд Моисейдэ, санаарта Эльзаарта болон ниитэ зонойнгоо ударидагшадта ерээд:

³⁻⁴ – Бидэндэ, таанадай зарасанарта, түмэн үхэр мал бии. Бидэнэй дайгаар добтолон орожо булимтаран абаһан эдэ газарнуудта үхэр маалаа харууһалан адуулхата Агороодой, Дибооной, Язээрэй, Нимраагай, Хэшбооной, Элэлээгэй, Сэбаамай, Нэбоогой болон Бэһооной нуга таланууд хайн бэлшээритэй байна. ⁵ Бидэндэ үршөөл хайра хүртөөжэ, бидэниие Иордан мүрэнэй саана эльгээнгүй, маанадта тэдэ газарнуудые үгыт, – гэжэ хэлэбэд.

⁶ Моисей Рэүбээнэй болон Гаадай обогуудай хүнүүдтэ:

– Таанадай аха дүүнэр дайнда ошохо, тиихэдэнь таанад эндэе үлэхэ гэбэ гүт? ⁷ Таанад юундэ израильшуудай толгойень эрьюулхэ гэбэт? Таанадые тэдэнэр нажаалдажа, таанадта Эзэнэй үгэһэн тэрэ газарта ошохо дурагүй болохол! ⁸ Ханаһаан шадархи газар тагнан шэнжэлжэ ерэхыень таанадай эсэгэнэрые Кадээш-Барнээһээ эльгээхэдэм, тэдэ намда таанад шэнгээр ашаландаа һэн! ⁹ Тэдэ Эшхоолой гол газарта хүрөөд, тэндэхи газар харамсаараа, израильшуудай толгойень эрьюулээ һэн. ¹⁰ Тиихэдэнь Эзэн уур сухалаа хүдэлжэ, тэдэндэ иигэжэ тангариглан айладаа бэлэй. ¹¹ «Египедһээ эндэ ерэхэн таанадай хоринһоо дээшэ наһатайшуулай хэншые тэрэ газарыемни харахагүй. Энэ арадта газар үгэхэб гэжэ Би Абраһаамда, Исаагта, Яковта тангариглаа һэм. Теэд тэдэнэр Минии үгэ дуулаагүй. ¹² Тиихэдэнь гансал кэнээзэйн үндэһэ яһанай Епуннээгэй хүбүүн Халээб Нүүнэй хүбүүн Иисүүс хоёр лэ Минии, Эзэнэй, үгэ үнэхөөрөөл дуулаа!» ¹³ Эзэн израильшуудта сухалаа хүрөөд, эбсэшгүй нүгэл хэһэнэйн түлөө дүшэн жэлдэ тулижа, тэнэжэ хосорхынь түлөө тэдэниие элһэн губида орхёо! ¹⁴ Эгээл таанад мүнөө эсэгэнэртээл адляар ашаланданат. Ай даа, нүгэлтэйл байна даа энэ арад! Эзэнэй үшөө ехээр энэ арадта сухалдахынь түлөө эмхи журамаа алдаха гэбэ гүт таанад? ¹⁵ Эзэнэй үгэ таанадай дуулаагүй һаа, Тэрэ израильшуудые сүл губида орхихо. Тиихэдэнь таанад энэ арадаа хосороохот! – гэбэ.

¹⁶⁻¹⁷ Тэдэнэр Моисейдэ дүтэлэн ошоод:

– Бусад арадуудһаа аюулгүй байлгахын тула үхибүүдтээ хотонуудые, үхэр малнуудтаа хашаа хорёонуудые бидэ эндэ барихаяа һананабди. Өөрын арадта туһалхаяа өөһэдөө бидэнэр ошохобди. Өөһэдөө бидэ тэдэниие өөһэдэнь хубита газарта асархабди. ¹⁸ Бүхы израильшуудай хубита газараа абатар бидэнэр гэртээ бусахагүйбди. ¹⁹ Манай хубита газар Иорданай зүүн тээ үлэхэ. Бидэнэр Иордан мүрэнэй баруун талада өөһэдтөө газар эрихэгүйбди, – гэжэ хэлэбэ.

²⁰ Тиихэдэнь Моисей тэдэндэ:

– Эзэнэй урдань ябажа, эрэшүүлтнай дайнда ошог. ²¹ Таанадай сэрегшэд Иордан мүрэн гаталаг. Тэндэ дайсадаа илатартнай таанадтай

хамта Эзэн ябалсаг. ²² Эзэнэй урда эзэмдэлгэндэ тэрэ газар абтаха. Эзэнэй урда, израильшуудай урда таанад зэмэтэй болохогүйт. Эзэмдээн тэрэ газарайнгаа эзэдын болохот. Тиигээд хүүлдэнь таанадай тэхэрижэ гэртээ бусахада болохо. ²³ Эдэ бүгэдые бэлүүлээгүй хаа, Эзэндэ нүгэл хээд, хэһэн нүгэлэйнгөө түлөө хэһээлтэдэ таанад орохот. ²⁴ Үри хүүгэдтээ хотонуудые баригты. Үхэр малнуудтаа хашаа хорёо баригты. Гэбэшые амалһанаа бэлүүлэгты, – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ Гаадай болон Рэүбээнэй обогуудай зон Моисейдэ:

– Бидэ танай зарасануудбди. Та бидэнэй эзэн мүн. Танай хэлэһэн захиралтые бидэ дүүргэхэбди. ²⁶ Манай үхибүүд болон һамгад, манай бүхы үхэр мал эндэхи Галаадай хотонуудта үлэхэ. ²⁷ Бидэ, танай зарасанууд, Иордан мүрэн гаталхабди. Эзэн танайнгаа захиралтаар Эзэнэй урда бидэнэр элдэээ баряад, дайнда ошохобди, – гэжэ хэлэбэ.

²⁸ Моисей санаарта Эльзаарта, Нүүнэй хүбүүн Исүүстэ болон Израилин обогуудай бүхы ударидагшадта тэдэнэй хэлэһэн энэ найдуулгыень дамжуулжа, ²⁹ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбэээ Гаадай болон Рэүбээнэй обогууд, таанадтай хамта Иордан мүрэн гаталжа, Эзэнэй урдань ябажа дайралдабал, тэрэ газар эзэмдэхэдэ, таанад Галаадай тэрэ газарые эдэндэ үгөөрэйгты. ³⁰ Таанадтай хамта дайралдахаяа ошоошыегүй хаа, тэдэ Ханаһанаанай газар дээрэ хубита газар абахадань болохо.

³¹ – Эзэнэй захиралтые энэ дары бүтээхэбди, – гэжэ Гаадай, Рэүбээнэй обогойхид бата найдамтайгаар хэлэбэ, – ³² бидэ мүрэн гаталхабди. Бидэнэр Эзэнэй урда ябажа, Ханаһанаанай газар дээрэ гарахабди. Харин бидэндэ хүртэхэ хубитамнай Иордан мүрэнэй зүүн тээхи газар болог.

³³ Моисей тэрэ газар Гаадай болон Рэүбээнэй обогуудта, мүн Иосифой хүбүүн Мэнашшээгэй обогой хахадтань үгэбэ. Тэрэ газарай хотонууд болон һуурин тосхонууд Эмоорой хаан Сиһоонной хан түрын, Башаанай хаан Оогой хан түрын мэдэлэй байгаа. Эдэ бүхы орон нутагууд тэдэндэ үгтэбэ.

³⁴ Гаадай обогойхид Дибоон, Атороот, Ароһээр, ³⁵ Атроот-Шотаан, Язээр, Ёгбэһаа, ³⁶ Бэт-Нимраа болон Бэт-Һараан гэжэ хотонуудые шэнээр баривад. Тэдэнэр тэдэ хотонуудые барихадаа, дайсаднаа өөһэдыгөө аршалха бүхэ ханатай хэрэмүүдые, үхэр малнуудаа хааха хашаа хорёонуудые барива.

³⁷ Рэүбээнэй обогойхид Хэшбоон, Элэлээ, Кириатаим, ³⁸ Нэбоо, Бааһал-Мэһоон гэжэ хотонуудые шэнээр дахин барива. Мүн Сибмаа һэргээн бодхообо. Шэнээр бариван эдэ хотонуудтаа тэдэ шэнэ нэрэнүүдые үгэбэ.

³⁹ Мэнашшээгэй үри хадаһан болохо Махиирай хүбүүд Галаад ошожо, тэндэ ажаһуудаг эмооршууды үлдөөд, тэдэнэй газар дайдые эзэмдэн абаба. ⁴⁰ Моисей Галаад хотые Мэнашшээгэй удам Махиирай үри хадаһадта үгэбэ. Тэдэ тиишээ зөөжэ хуурижаба. ⁴¹ Мэнашшээгэй ондоо удам Яһиир тэндэхи тойрогой тосхонуудые дайгаар эзэмдэн абаад, тэдэниие «Яһиирай тосхонууд» гэжэ нэрлэбэ. ⁴² Нообаа Кэнаат хотые, тэрэнэй мэдэлдэ байһан тосхонуудые эзэмдээд, Кэнаат хотодо өөрынгөө «Нообаа» гэжэ нэрэ үгэбэ.

Египедһээ Моһааб хүрэтэр израильшуудай аяншалга

33 ¹ Моисей Аһароон хоёр израильшуудые ударидажа, бүлэг бүлэгүүд болгон жагсаажа, Египедһээ гаргаһан юм. Тэдэнэр иимэ орон нюотагуудые гаталбад. ² Моисей Эзэнэй зарлигаар тэдэнэй гаталһан аян замыень бэшээ юм. Тиихэдээ тэдэнэй хэдыдэ, хэзээ ямар газар дайдада тогтон байрлаһан, хэдыдэ, хэзээ ямар газар дайда тээшэ ошоһон тухай тобшо богонихоноор иигэжэ бэшэһэн байна:

³ Нэгэдэхи харын арбан табанай үдэр тэдэ Раамсээсхээ аян замда гараа. Паасхын һүүлээрхи тэрэ үглөөгүүр египет зоной хараһаар байхадань, израильшууд юунһээшье айнгүй, Египедэй газар дайдаһаа гараба. ⁴ Тэрэ үе сагта египет зон бүхы ууган хүбүүдээ хүдөөлүүлжэ байба. Ушар юуб гэхэдэ, Эзэн тэдэнэй бурхадта уурлажа, тэдэндэ үхэл тахал эльгээжэ, ууган хүбүүдыень алаһан юм.

⁵ Израильшууд Раамсээсхээ гаража, Суккоодто тогтон байрлаба. ⁶ Тэдэнэр Суккоодһоо гараад, Этаам хүрэжэ, тэндэхи сүл губида тогтожо, майхан хүрөөнүүдээ барибад. ⁷ Тэдэнэр Этаамһаа гараад, Бааһал-Цэпоной хажуудахи Пи-Һахиroot тээшэ шэглэн ошожо, Мигдоолой хажууда тогтожо, майхан хүрөөнүүдээ татан бариба. ⁸ Израильшууд Пи-Һахиrootһоо гараад, далай гаталжа, сүл губи руу ошобо. Тиигээд тэдэнэр гурбан үдэр ябажа Этаамай сүл губиие гаталаад, Мараагай хажууда тогтон байрлаба. ⁹ Марааһаа гараад, тэдэнэр Элиим ошожо, арбан хоёр булагтай, далан далба модотой энэ газарта тогтон байрлаба. ¹⁰ Тэдэнэр Элиимһээ гаража, Хулһата далайн хажууда тогтон байрлажа, майхан хүрөөнүүдээ татаба. ¹¹ Хулһата далайн хажууһаа гаража, Сиин губида ошоод, тэдэнэр тэндэ тогтон байрлахаяа майхан хүрөөнүүдээ татаба. ¹² Сиин губиһаа гараад, тэдэнэр Допкаагай хажууда тогтон байрлахаяа майхан хүрөөнүүдээ татаба. ¹³ Допкааһаа гараад, тэдэнэр Алуушда тогтон байрлажа, майхан хүрөөнүүдээ татаба. ¹⁴ Алуушһаа гараад, тэдэнэр Рэпидиимдэ тогтон байрлаба. Теэд тэндэ хүн зонийнь ууха уһан үгы байба. ¹⁵ Рэпидиимһээ гараад, тэдэнэр Синайн сүл губида

тогтожо, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ¹⁶ Синайн сүл губиһаа гараад, тэдэнэр Киброот-Һа-Таһаваада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ¹⁷ Киброот-Һа-Таһавааһаа гараад, тэдэнэр Хацэроодто тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ¹⁸ Хацэроодһоо гараад, тэдэнэр Ритмаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ¹⁹ Ритмааһаа гараад, тэдэнэр Римноон-Пээрэцтэ тогтон байрлаһаа майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁰ Римноон-Пээрэцһеэ гараад, тэдэнэр Либнаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²¹ Либнааһаа гараад, тэдэнэр Риссаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²² Риссааһаа гараад, тэдэнэр Кэһэлаатаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²³ Кэһэлаатааһаа гараад, тэдэнэр Шээпэр хадын хажууда тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁴ Шээпэрһеэ гараад, тэдэнэр Харадаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁵ Харадааһаа гараад, тэдэнэр Макхэлоодто тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁶ Макхэлоодһоо гараад, тэдэнэр Таахадта тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁷ Таахадһаа гараад, тэдэнэр Тээрэхтэ тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁸ Тээрэхһеэ гараад, тэдэнэр Миткаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ²⁹ Миткааһаа гараад, тэдэнэр Хашмонаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³⁰ Хашмонааһаа гараад, тэдэнэр Мосэроодто тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³¹ Мосэроодһоо гараад, тэдэнэр Бэнэ-Яакаанда тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³² Бэнэ-Яакаанһаа гараад, тэдэнэр Хор-Хаггидгаадта тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³³ Хор-Хаггидгаадһаа гараад, тэдэнэр Ётбаатада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³⁴ Ётбаатаһаа гараад, тэдэнэр Абронаада тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³⁵ Абронааһаа гараад, тэдэнэр Эциһоон-Гээбэртэ тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³⁶ Эциһоон-Гээбэрһеэ гараад, тэдэнэр Циин сүл губидахи Кадээшэй хажууда тогтон байрлажа, майхан хүрeэнүүдeэ татаба. ³⁷ Кадээшһеэ гараад, тэдэнэр Эдоом орон нютагай хилэ дээрэхи Һоор хадын хормойдо тогтожо, майхан хүрeэнүүдeэ татажа байрлабад. ³⁸ Санаарта Аһароон Эзэнэй зарлиг дүүргэжэ, тэрэ Һоор хада дээрэ гараад, израильшуудай Египедһеэ гараһанһаа хойшо дүшэн жэлэй табадахи һарын нэгэнэй үдэр эндэ наһа бараба. ³⁹ Санаарта Аһароон Һоор хадын оройдо гаража наһа барахадаа, зуун хорин гурбатай байгаа. ⁴⁰ Ханананай орон нютагта Нэгэб хотодо ажаһуужа байһан хананануудай хаан Араад израильшууд ерэжэ ябана гэжэ дуулаба. ⁴¹ Израильшууд Һоор хадаһаа буугаад, Цалмоондо ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдeэ татан байрлаба. ⁴² Тэдэнэр Цалмоонһоо гаража,

Пуноондо ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдээ татан байрлаба. ⁴³Тэдэнэр Пуноонһоо гаража, Обоодто ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдээ татан байрлаба. ⁴⁴Тэдэнэр Обоодһоо гаража, Моһаабай орон нютагай хилэ дээрэхи Ийэ-Абариимай хажууда ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдээ татан байрлаба. ⁴⁵Тэдэнэр Иимһээ гаража, Дибоон-Гаадта ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдээ татан байрлаба. ⁴⁶Тэдэнэр Дибоон-Гаадһаа гаража, Алмоон-Диблатааһимда ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдээ татан байрлаба. ⁴⁷Тэдэнэр Алмоон-Диблатааһимһаа гаража Нэбооһоо холо бэшэ байдаг Абариимай хадануудай бооридо ошожо тогтоод, майхан хүрeэнүүдээ татан байрлаба. ⁴⁸Тэдэнэр Абариимай хадануудһаа холодожо, Ерихоон тушаа сэхэ урдань байдаг Иордан мүрэнэй хажуудахи Моһаабай нюруу газарта ошоод, тогтон байрлахаяа майхануудаа татаба. ⁴⁹Тэдэнэр майхан хүрeэнүүдээ Иордан мүрэнэй зүүн эрьeын Моһаабай нюруу газар дээгүүр тодхон татаба. Гиихэдэнь тэдэнэй хотон хүрeэнэй майхангууд Бэт-Ешимоодһоо эхилээд Акациин талмай хүрэтэрхи газар дайдые бүрхөөб.

Иордан мүрэн гаталха тухай

⁵⁰Ерихоон тушаа Иордан мүрэнэй хажуудахи Моһаабай талада Эзэн Моисейдэ ииггэжэ айладаба:

⁵¹ – Израильшуудта ииггэжэ хэлэ: Иордан мүрэн гаталаад, Ханаһаанай газар дээрэ гарахадаа, ⁵²тэдэнэй газар дайдые буляжа абагты. Тэдэнэй бүхы хүлдэ хүрэгүүдыень, бүхы онгонуудыень дууһан үгы хэгты, обоо дээрэхи нангин газарнуудыень хандаргаагты. ⁵³Таанад энэ газар абагты, эндэ ажаһуугты. Танай угай баялиг болгожо таанадта энэ газар үгэнэб! ⁵⁴Танай ураг бүхэн хубита газараа абаха. Тэрэ ороной газарайнь ямар хуби танай ямар урагта хүртэхэб гэжэ мэдэхээ таанад жээрэб хаяхат. Олон хүнтэй ураг ехэ газар абаха. ⁵⁵Үгэгшэ тэрэ газар дээрэһэмни бусад арадуудые үлдэгты. Үлөөбэлтнай, тэдэнэр үһөө нэхэжэ, шэртэһэн мэтээр хюмһанайтнай забһарта шаагдажа, амгалан таанадые байлгахагүй. Агууехэ тодхор таанадта асарха! ⁵⁶Хэрбээ тэрэ арадые хубаарингаа хубита газар дээрэ үлөөбэлтнай, Би тэдэндэ хэхэ гэжэ шийдэһэн юумээ таанадта хэхэб!

Ханаһаанай хилэ

34 ¹Эзэн Моисейдэ ииггэжэ айладаба:
– ²Израильшуудта Минии энэ захяе дамжуула: Уг залгамжалан дамжуулагдаха Ханаһаанай газар дайдада орохоёо байнат. Ханаһаан орон нютаг иимэ хилэтэй байха:

³ урда хилэтнай Эдоомой захаар Циин сүл губиһаа зурыжа, Даб-
тата далайн урда эрьһеһээ зүүн тээшээ һунан нэмжыхэ. ⁴ Тиигээд урда
зүг руу, Акраббиймэй дабаан руу, Циин сүл губи һэтэлээд, урда зүгһээ
Кадээш-Барнээгээр гаража, Хацаар-Аддаар хүрэтэр, тиигээд Ацмоон
дээгүүр зурын саашалха. ⁵ Ацмоонһоо Египедэй хүндыгөөр мүрэн тээ-
шэ шэглэжэ, тэндэһээ Дундада далай тээшэ зурыха.

⁶ Таанадай баруун хилэ Дундада далайн эрьһээр болоно.

⁷ Таанадай хойто хилэ Дундада далайн эрьһеһээ эхилээд, Һоор ха-
да хүрэтэр һунажа, ⁸ Һоор хадаһаа Лэбоо-Хамаат хүрөөд, тэндэһээ
Цэдаад, ⁹ Зипроон, Хацаар-Энаан хүрэтэр зурыха. Энэ хадаа танай
ороной хойто хилэ болоно.

¹⁰ Таанадай зүүн хилэ Хацаар-Энаанһаа Шэпаам хүрэтэр зурыха.

¹¹ Тиигээд тэрэ хилэтнай Шэпаамһаа саашаа Риблаа хүрэтэр зурын
ошохо. Ааинай зүүн талаар Хиннээрэт нуурай* баруун эрье хүрэхэ.

¹² Тиигээд Иордан мүрэниие уруудан зубшаһаар, Дабтата далайда
хүрэхэ. Энэ таанадай орон нютагай хилэ болоно.

¹³ Тиигээд Моисей израильшуудта иигэжэ захирба:

– Таанад энэ газар абахат. Юһэ хахад обогой зондо энэ газар ху-
баарилхын тула таанад жээрэб татаха ёһотойт. ¹⁴ Юундэб гэхэдэ, Рэү-
бээнэй, Гаадай обогуудай бүхы зон, Мэнашшээгэй обогой хахад зон
хубита газарнуудаа абаа. ¹⁵ Иордан мүрэнэй зүүн талада, Ерихооной
шанха урда байгаа газар тэдэ абанхай.

Газар хубаарилгын түлөө харюусагшад

¹⁶ Эзэн Моисейтэй хөөрэлдөөд, тэрээндэ иигэжэ айладаба:

¹⁷ – Газар хубаарилхаш санаартын хүбүүн Эльзаар, Нүүнэй
хүбүүн Исүүс ¹⁸ болон обог бүхэнһөө нэгэ нэгэ ударидагша шамда
туһалха. Эдэ ударидагшадай нэрэнүүд:

19-28 Обог	<i>Хэнэй хүбүүн бэ</i>	<i>Туһалха ударидагшын нэрэ</i>
Иудын	Епуннээгэй хүбүүн	Халээб,
Симеоной	Аммиһүүдэй хүбүүн	Шэмүһээл,
Бэньяминэй	Хислооной хүбүүн	Элидаад,
Даанай	Ёглиин хүбүүн	Буккии,
Мэнашшээгэй	Эпоодой хүбүүн, Иосифой угай	Ханниһээл,

* **34:11** Үгышье бол, Галилейн нуур.

Эпраимай	Шиптаанай хүбүүн	Кэмүһээл,
Зэбүлүүнэй	Парнаахай хүбүүн	Элицапаян,
Иссахаарай	Аззанай хүбүүн	Палтиһээл,
Ашээрэй	Шэломиигэй хүбүүн	Ахиһууд,
Напталиигай	Аммиһүүдэй хүбүүн	Пэдэһээл.

²⁹ Уг залгамжалан дамжуулагдаха Ханаһаанай газар дайдые израильшуудта хубаарилжа үгэхыень Эзэн эдэ зоние шэлээ бэлэй.

Левидүүдэй хотонууд

35 ¹ Моһаабдахи Иорданай нугада, Ерихооной сэхэ урдань урдадаг Иордан мүрэнэй хажууда Эзэн Моисейдэ иигэжэ айладаба:

² – Абаһан өөһэдынгөө хубаариин газарнуудһаа левидүүдэй амидарха хотонуудые, хотонуудые тойрон малай бэлшэхэ газар левидүүдтэ үгэгты гэжэ израильшуудта захира. ³ Тиихэдэ левидүүд ажаһууха хотонуудтай, малаа бэлшүүлхэ газартай байха. ⁴ Тэдэ хотонуудай хэрэм ханые тойроод, хэрэм ханаһаа мянган тохойһоо бага бэшэ газарта левидүүдэй малайнь бэлшээри нэмжыхэ ёһотой.

⁵ Хотын захаһаа зүүлжээ хоёр мянган тохой, хотын захаһаа урагшаа хоёр мянган тохой, хотын захаһаа баруулжаа хоёр мянган тохой, хотын захаһаа хойшоо хоёр мянган тохой газар хэмжэжэ тэдээндэ үгэгты. Тэдэнэй хото бүхы газарайнь тэгэн дунда байха ёһотой. Хотын дэргэдэхи бэлшээриин талмай иимэ хэмжүүртэй байха.

⁶ Тэдэ хотонуудай зургааниинь ами наһаяа абаржа хоргодохо хотонууд болог. Алууршад тэдэ хотонуудта бээе нюун хоргодог. Тэдэ хотонуудһаа гадуур үшөө дүшэн хоёр хото левидүүдтэ үгэгты. ⁷ Бүхыдөө дүшэн найман хото, мүн тэдэниие тойроод байһан бэлшээриин газар левидүүдтэ үгэгты. ⁸ Израилиин олон хүн зонтой обогуудһаа левидүүдтэ олон хото, үсөөн зонтой обогуудһаа үсөөн хото үгэгты. Левидүүдтэ үгэһэн хотонуудай тоо обог зоной тоодо тааралдуулан үгтэхэ зэргэтэй.

Хорохо хотонууд

⁹ Эзэн Моисейтэй хөөрэлдөөд, тэрээндэ иигэжэ айладаба:

¹⁰ – Израильшуудта сонсохон, тэдээндэ иигэжэ хэлэ: таанад Иордан мүрэн гаталаад, Ханаһаанай газар дээрэ гарахадаа, ¹¹ хорото һаналгүйгөөр хүниие алаад, хоргодожо ами наһаяа абарха гэһэн хүнүүдтэ хоргодолгын хотонуудые шэлэгты. ¹² Хүн үһөөгөө абаха гэгшэдһээ тэрьедэн, ами наһаяа абаржа, нийтэ эмхиин шүүхын шийдхэбэриин гатарат тэндэ хоргодог. ¹³ Таанад хоргодолгын хотонуудые үгэхэ болонот.

Тиимэ зургаан хото байха ёһотой. ¹⁴ Гурбан хото Иорданай энэ талада, гурбан хото Хананаанай газар дээрэ үгэгты. Үгэһэн тэдэ хотонуудтнай үһөө нэхэгшэдһээ хорохо хотонууд болохо. ¹⁵ Израильшуудай хэн нэгэн гү, тэдэнтэй хамта ажаһуудаг ерүүл зоной нэгэн гү, аяншадай нэгэн гү хорото һаналгүйгөөр хүниие алаад, тэдэ хотонуудай али нэгэндэнь хоргодожо болохо.

¹⁶ Хэрбээ хэн нэгэн хэниешьёб түмэр зэбсэгээр сохижо алабал, тэрэ хүн алууршанда тоологдожо, толгойн саазада хүртэхэ ёһотой. ¹⁷ Хэрбээ хэн нэгэн хэниешьёб шулуугаар шэдэжэ алабал, тэрэ шулуунинь хүниие аламаар томо байбалнь, тэрэ хүн алууршанда тоологдожо, толгойн саазада хүртэхэ ёһотой. ¹⁸ Хэрбээ хэн нэгэн хэниешьёб модоор сохижо алабал, сохигшо модонинь хүниие аламаар томо байбалнь, тэрэ хүн алууршанда тоологдожо, толгойн саазада хүртэхэ ёһотой. ¹⁹ Шуһанай түлөө үһөө нэхэгшэ нэгэн алууршаниие намнан барижа хамаагүй алахадань болохо.

²⁰⁻²¹ Хэрбээ хэн нэгэн хэниешьёб үзэн ядахадаа зорюута түлхижэ гү, али зорюута юумэ шэдэжэ алабалнь, иимэ хүн алууршанда тоологдохо, өөрөө алуулха ёһотой. Үһөөгөө нэхэгшэд намнажа тэрэниие баряад алахадань болохо. ²² Алуур хэхэмни гэжэ ойлгонгүй, алагшаяа тэрэнэй түлхиһэн гү, али юумэ шэдэһэн байбалнь, ²³ тудаб гэжэ һанангүй, шулуу тэрэнэй унагаһан байбалнь, урдань дайсад байгаагүй, муу юумэ хүсөөгүй, ²⁴ тиигэбэлнь, зоной ниитэ эмхи алууршан ба үһөө нэхэгшэ хоёрой хоорондох асуудал шийдхэг. ²⁵ Алууршаниие ниитэ эмхи аршалбал, хоргодолгын хотодо тэрэниие һөөргөн абааһаг. Нангин тоһо түрхюулһэн ахамад санаартын һаһа баратар алууршан тэндэ ажаһууг. ²⁶ Алууршан хорожо байгаа хотодо гарабал, ²⁷ үһөөгөө нэхэгшэтэй уулзаад, алуулбал, тэрэниие алагша хүн харюусалгада татагдахагүй. ²⁸ Ойлгомторгүйгөөр хэн нэгы алагша ахамад санаартын һаһа баратар тэрэ хорохо хотонуудай али нэгэндэнь ажаһууха, ахамад санаартын һаһа барахада, нютагаа бусаха ёһотой байгаа. ²⁹ Таанадай хаанашье ажаһуухада, бүхы обог, урагуудаартнай энэ хуули гурим оршохонь болтогой!

³⁰ Гэршэнэрэй байбал, алууршан гэмтэ ябадал хэһэнэйнгээ түлөө толгойн саазада хүртэхэ ёһотой. Гэбэшье ори ганса гэршэ байха ёһогүй. ³¹ Үнэхөөрөө тэрэнэй алууршан байбал, тэрэндэ толгойн сааза хүртүүлэгты. Алууршын ами һананай түлөө эдилгэ мүнгэ абажа болохогүй. ³² Хэниешьёб хэн нэгэн алаад, хоргодолгын хотонуудай нэгэндэ гүйжэ ерэбэлнь, гэртэ бусажа амидархыень зүбшөөхын тула эдилгэ мүнгэ бү абагты. Тэрэ хүн ахамад санаартын һаһа баратар хорохо хотодо ажаһууха ёһотой. ³³ Газараа таанад бү бузарлагты. Юуб гэхэдэ,

зоной шуһа урдахуулха гээшэ газар бузарладаг. Газар арюудхаха гэбэл, хүнэй шуһа урдахуулһан нэгэнэй өөрынь шуһа урдахуулхаһаа ондоо арга байхагүй. ³⁴ Би Эзэмби! Би таанадай газар дээрэ, израильшуудай дунда оршоноб. Тиимэнэеэ таанад газараа бү бузарлагты!

Хадамтай эхэнэрэй угайнь зөөри тухай

36 ¹ Иосифой үри һадаһан, Мэнашшээгэй аша, Махиирай хү-
бүүн Галаадһаа гарбалтай угай удамаршад Моисейдэ болон
израильшуудай ударидагшадта, урагуудай толгойлогшонорто ерээд,
² иигэжэ хэлэбэд:

– Эзэн израильшуудта жээрэбээр хубита газарыень хубаарила гэжэ манай эзэн ноёндо захиралта үгөө һэн. Манай аха Цэлопэһаадай басагадта хубита газар үгтэхэ ёһотой гэжэ Эзэн манай эзэн ноёндо айладаа һэн. ³ Хэрбэеэ ондоо обогой хүбүүн Цэлопэһаадай басагадай нэгыень һамга абаг лэ даа, тиихэдэнь бидэ яахабибди? Басагадайнь хадамда гарбалынь, манай уг удам хубита газараа алдаха. Тиихэдэнь жээрэбээр абтаһан манай газарай хэмжээн бага болохол. ⁴ Ойн баярай жэлдэ юун болохоб? Тиихэдэнь Цэлопэһаадай басагадай мэдэлдэ байһан газары хэн абахоб? Манай обог тэрэ газараа алдаха болоно аал?

⁵ Моисей Эзэнэй зарлигыгэ израильшуудта дамжуулан, иигэжэ хэлэбэ:

– Иосифой обогой эдэ зон зүб хэлэнэ! ⁶ Эзэн Цэлопэһаадай басагадта иигэжэ захяа: «Хэрбэеэ хадамда гараха гэбэл, өөһэдынгөө обогой хүбүүдтэ хадамда гарагты. ⁷ Тиигэбэлтнай, израильшуудай хубита газар обогһоо обогто үгтэнгүй, угайтнай үенүүдэй гэр бүлэ бүхэндэ үлэхэ. ⁸ Хэрбэеэ басаган эсэгынгээ хубита газары абаа һаа, өөрынгөө обогой хүндэ хадамда гараг. Израилин хүбүүн бүхэн угайнгаа газар залгамжалан байг. ⁹ Тиихэдэнь таанадай хубита газарнууд обогһоо обогто орохогүй. Тиигэжэ Израилин хүн бүхэн уг гарбалайнгаа хубита газарнуудыг үлөөг».

¹⁰ Цэлопэһаадай басагад Моисейдэ Эзэнэй зарлигтаһы дүүрэн бээлүүлбэ. ¹¹ Цэлопэһаадай басагад Маһлаа, Тирцаа, Хоглаа, Милкаа болон Ноһаа өөһэдынгөө аха дүүнэртэ хадамда гарабад. ¹² Тэдэнэй үбгэд ба өөһэдөөшье Иосифой хүбүүн Мэнашшээгэй обогой байжа, хубита газарнуудынь тэдэнэй урагта, тэдэнэй эсэгын зондо үлэбэ.

¹³ Ерихоон тушаа сэхэ урда, Иордан мүрэнэй хажуудахи Моһаабай тэгшэ нюруу газарта Эзэн израильшуудта Моисейгээр дамжуулан, эдэ зарлиг ба тогтоолнуудыг айладаа юм.

Моисейн табадахи ном Хуули дабталга

Моисейн табан ном «Хуули дабталга» гэжэ номоор түгэсэнэ. Энэ номой гол удхань гэбэл, Бурханай Гургаалые Израилин арад түмэндэ дамжуулагша Моисейн хүүлшын захяа заабаринууд мүн. Ханаһаан руу орохын урда тээ, Моһаабай орон нютагта байхадаа, Моисей Израилин арадта хандан, Ханаһаанда ажаһуухадаа сахин дүүргэхэ Гургаал тухайнь һануулна. Юуб гэбэл, Синай гү, али Хорээб хада дээрэ түрүүшын хэлсээнэй баталагдаһан саһаа хойшо дүшэ шахуу жэл үнгэрөө бишуу.

Моисейн гурбан ехэ үгэ хүүрһээ (1-4-дэхи бүлэгүүд, 5-11-дэхи бүлэгүүд, 12-26-дахи бүлэгүүд) ба түгэсхэгшэ хубиһаа ном бүридэнэ. Номой нэрэ ойлгосотой: урид гурбан ном соо хэлэгдэгшэ гургаал заабаринууд эндэ дабтагдана, гэхэтэй хамта, шэнэшье захяа заабаринууд, илангаяа Ханаһаанда байхадаа израильшуудта хэрэгтэй болохо зүйл нэмэгдэнхэй.

Гургаалые сахин дүүргэбэл, ямар юрөөлдэ хүртэхэ, эбдэбэл, ямар хараал шэнгээхэ тухай бүлэгүүд (27-30-дахи бүлэгүүд) тус номой ой ухаанда хадуугдамаар бүлэгүүд болоно. Израилин түүхые мэдэхэ, тайлбарилхатамнай тэдэ тунһатай. Израилин арад зоние юундэ энэ-тэрэ гай тодхор дайранаб гэжэ ойлгуулхадаа, израильшуудай дунда тодорһон Бурханай лүндэнишэд ба номлогшод, илангаяа Ерэмияа, эдэ юрөөл, хараалнуудые оло дахин хэрэглэн дурдадаг байгаа. Энэ Хуулийн дабталга номой түгэсхэлэй бүлэгүүд соо (31-34-дэхи) Моисейн Дуу, тэрэнэй юрөөлнүүд, мүн наһа баралга тухайнь хөөрөөн оруулагдана.

Манай ээрын урда тээхи VII зуун жэлдэ Гүмын һэльбэн шэнэлэгдэхэдэ, тон тэрэл «Хуули дабталга» ном олдоһон байгаа магад. Тэрэ үе сагта Ёшияа хаан Бурханай уни хада мартагдаһан захяануудые, Эзэнэй үгэ дууладаггүй зоной шэнгээхэ хараалнуудые дуулажа, Эзэнһээ ехэ

бэшэрхэн, айһан гээшэ. Иигэжэ Израилиин олонийтэ Моисейн саһаа хойшо харагдаа-үзэгдөөгүй шажанай, ёһо сурталай һэргээлгэ эхилһэн юм.

Тус ном хадаа ганса Бурханда шүтэлгын гол бодол, Эзэндэ мүргэжэ, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ дурлаха гэнэн еврей бүхы Һургаалай гол удха эли тодоор харуулна.

Моисей Израилиин арад зондо хандана

1 ¹Иордан голой саада тээ, элһэн сүл губида, Арабаада, Суупай хажууда, Параан, Тоопэл, Лаваан, Хацэроот, Диизаһаб хотонуудай хоорондо байхадаа, Моисейн бүхы Израилиин улад зондо хэлһэн үгэнүүд имэ. ²Хорээб хадаһаа эхилжэ, Эдоомой* хадалиг газар нютагаар үнгэрэн, Кадээш-Барнээ хүрэтэр ябаханда, арбан нэгэн үдэрэй туршада ябамаар юм. ³Израилиин арад зоной Египедһээ гаража, энэ газарта хүрһөөрнь дүшэн жэл үнгэрөө. Дүшэдэхи жэлэй арбан нэгэдэхи харын түрүүшын үдэр** Моисей Израилиин зондо дуулгахыень Эзэнэй өөртэнь захираашые булгыень дамжуулһан гэхэ. ⁴Хэшбоон хотые зонхилдог, эмоор обог аймагай Сиһоон хааниие, мүн Аштароот ба Эдрей хотонуудые зонхилдог, Башаанай Оог хааниие диилһэнэй удаа, ⁵Иорданай саана, Моһаабай газар дайдада Моисей Һургаал тайлбарилжа эхилэһэн. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

⁶– Хорээб хада дээрэ байхадамнай, Эзэн Бурхамнай бидэндэ иигэжэ айладхаа бэлэй: «Энэ хада дээрэ байхатнай хүрөө! ⁷Эрьжэ, аян замда гаража, эмоор обог зоной уулархаг нютаг руу ошогты, мүн оршон тойронхи хүршэнүүдтэнь – Арабаа руу, хада уулархаг нютагууд руу, тала руу, Нээгэб руу, далайн эрье руу, ханаһаануудай нютаг болон Ливаан руу, агуухэ Евфрат мүрэн хүрэтэр зоригты. ⁸Харагты, энэ газар дайдые Би таанадта үгэнэб! Үбгэ эсэгэнэртэтнай – Абраһаамда, Исаагта, Яковта мүн үри хүүгэдтэнь үгэхэб гэжэ Минии, Эзэнэй, тангариглан найдуулһан газар руу ошожо, эзэмдэгты».

Шүүбэрилэгшэдые томилбо

⁹Моисей зондо иигэжэ хэлээ:

– Гансаараа таанадай толгойлогшо байжа шадахагүйб гэжэ Синай хада дээрэ байхадаа хэлээ һэм. ¹⁰Эзэн Бурхантнай та бүгэдые үнэржүүлээ, иигэжэ мүнөө болоходо таанад огторгойн одо мүшэд мэтэ угаа олон болонхойт. ¹¹Эзэн, үбгэ эсэгэнэрэйтнай Бурхан, мүнөө

* ^{1:2}Энэ газар үшөө Сэһиир (эхэ еврей хэлэн дээрээ «үһэтэй зэрлиг» гэнэн удхатай) гээд нэрлэгдэдэг.

** ^{1:3}Египедһээ гараһан саһаа хойшо тоологдоно.

байһандатнай орходоо үшөө хэдэн мянга дахин олон болгохонь. Найдүүлһанайнгаа ёһоор таанадые Тэрэнэй үрээхэнь болтогой! ¹² Харин би гансаараа танай хүшэр хүндэ хэрэгүүдые яажа даажа, хоорондохи арсалдаа хэрэлдээтнай яагаад гансаараа шийдхэжэ ябаха гээшэбиб? ¹³ Обог бүхэнһөө ухаатай сэсэн, юумэ үзэһэн хараһан, дүй дүршэлтэй нэгэ хэды зоние өөһэдөө шэлэгты, тиихэдэтнай тэдэниие танай толгойлогшод болгон томилхоб.

¹⁴ «Энэ зүб», – гэжэ харюусан, таанад намайе дэмжээ һэнта. ¹⁵ Иигэжэ би таанадай шэлэһэн, обогүүдайтнай ухаатай сэсэн, дүй дүршэлтэй эрэшүүлые абажа, таанадай толгойлогшод болгон табяаб. Тэдэниие мянганай, зуунай, табинай, арбанай толгойдо табяаб, ахаматууд болгон, обог изагуураартнай табяа бэлэйб.

¹⁶ Тэдэндэ тэрэ үедэ иигэжэ захираа һэм: «Зоной зарга хэрэгүүдые анхаралтайгаар шагнажа, үнэн зүбөөр бүтээгты: нэгэ яһанайшые зоной хоорондохи хэрэгы, мүн ерүүл хүнтэй арсалдааешье. ¹⁷ Ньюр илгаруулжа бү байгты, шадалтай, шадалгүйшые зоние адли анхаран шагнагты. Хэнһээшые бү айгты, юуб гэхэдэ, шүүбэрилхэ гээшэ Бурханай хэрэг. Өөһэдөө шийдхэжэ шадахагүй хэсүү хэрэгээ намда даалгагты, би тэрэниие шийдхэхэб». ¹⁸ Иигэжэ юу хэхыетнай таанадта би тэрэ үедэ бултыень захиран ойлгуулаа бэлэйб.

Моусей тагнуулшадые эльгээнэ

¹⁹ Эзэн Бурханайнгаа захирһанай ёһоор, Хорээб хадаһаа буужа, энэ үргэн, аймшагтай элһэн сүл губи бултыень гаталан гараабди, энээниие та бүгэдэ өөһэдөө хараа гээшэ аабзат даа. Иигэжэ эмоор обог зоной уулархаг нютаг руу зорижо, Кадээш-Барнээ гэгшэдэ хүрөөбди. ²⁰⁻²¹ Би таанадта иигэжэ хэлээ һэм: «Эзэн Бурханайнгаа, элинсэг хулинсагаймнай Бурханай, бидэндэ үгэжэ байһан эмоор обог зоной уулархаг нютаг руу мүнөө ерээд байнат. Харагты, тэрэ урдатнай байна. Ошогты, Тэрэнэй таанадта найдүүлһанай ёһоор эзэмдэгты, бү айгты, бү хүрдэгты».

²² Теэд таанад бултадаа намда дүтэлжэ, иигэжэ хэлээ бэлэйт: «Бидэнэй ябаха харгы зам тухай, ошохо хото нууринууд тухай мэдээд ерэхыень нэгэ хэды зоние уридшалан эльгээе, тэдэнэр тэрэ орон нютаг шэнжэлээд ерэхэ». ²³ Энэ үгэ хүүртнай намда һайшаагдажа, обог бүхэнһөө нэгэ хүниие, дүн хамта арбан хоёр хүниие, таанадай дундаһаа шэлэбэб. ²⁴ Тэдэнэр ошожо, уулархаг нютагаар саашалжа, Эшхоолой хүндыдэ ошон шэнжэлээд, ²⁵ тэрэ нютагай жэмэс бидэндэ асаржа, нураг суу дуулган иигэжэ хэлэбэ: «Бидэндэ Эзэн Бурханаймнай бэлэглэжэ байһан дайда угаа үрэжэлтэй һайхан газар байна даа».

²⁶ Теэд таанад тиишээ ошохо дурагүй, Эзэн Бурханайнгаа урдаһаа һөөргэдөө бэлэйт. ²⁷ Өөр өөрын майхангууд соо нуужа, таанад иигэжэ гэмэрэлдэжэ байгаат: «Маанадые Эзэн үзэн ядадаг ушарһаа эмоор обог зоноор бидэниие усадхахын тула Египедэй газар дайдаһаа гаргаа. ²⁸ Юундэ тиишээ ошохо биди? Бидэ айнабди. Тэндэхи зон маанадта орходоо томо, үндэршье, хотонуудын мантан, огторгой тулама хэрэм ханануудтай гэжэ тагнуулаар ошоһон зомнай дуулгаа һэн. Тэндэ айхабтар томо бээтэй Анаагай үри һадаһадые тэдэ хараал!» ²⁹ Би таанадта иигэжэ хэлээ һэм: «Тэдэнһээ бү сошогты, бү айгты. ³⁰ Эзэн Бурхантай таанадые хүтэлэн урдатнай ябана. Египедтэ байхада хараһаар байтарнай манда туһалһандал адляар, Тэрэ манай түлөө тэмсэхэ. ³¹ Түрэнэн хүбүүгээ гар дээрээ үргөөд ябаһан хүндэл адли Эзэн Бурхантай элһэн сүл губидашые таанадые үргөөд ябана гэжэ ажаглаа бэлэйт. Бүхы аян замдатнай, энэ газар хүрэтэртнай Тэрэ таанадые абажа ябаа бшуу». ³²⁻³³ Таанадай урда Тэрэ ябажа, бууса табиха газарыетнай бэдэрээ. Харгыетнай гэрэлтүүлжэ, хүнндөө гал дүлэн соо, үдэртөө үүлэн соо урдатнай ябажа байһан Эзэн Бурхандаа таанад минии хэлэһэнэйшые удаа этигээгүй байнат.

Һөөргэдэһэнэй түлөө хэлээлтэ

³⁴ Эзэн үгэнүүдыетнай шагнажа, ехэ сухалдажа, иигэжэ тангариглаһан байна: ³⁵ «Үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэхэб гэжэ Минии тангариглаһан һайн газарые таанадай, энэ муу үеынхидэй, хэншые үзэхэгүй, ³⁶ гансал Епуннээ гэгшын хүбүүн Халээб тэрэниие үзэхэ. Намда үнэн сэхэ зандаа үлэһэнэйн түлөө тэрээндэ болон үри хүүгэдтэнь Би шэнжэлһэн газар дайдыень бэлэглэхэб». ³⁷ Таанадай түлөө намдашые Эзэн уурлажа, иигэжэ айладхаа: «Ши, Моисей, мүн лэ тиишээ орохогүйш. ³⁸ Өөрынгөө туһамаршан, Нүүнэй хүбүүн Иисүүс гэгшые зоригжуула. Израилиин зониие газар эзэмдэхыень тэрэ хүтэлэн абаашаха.

³⁹ Дайсадай олзо болохо гэжэ таанадай һанаһан үхибүүдтнай тиишээ орохо. Тэдэнэр һайн, муу юумэн гэжэ үшөө мэдэнэгүй. Тэдээндэ газар үгэхэдэм, эзэмдэн ажаһууха. ⁴⁰ Харин та бүгэдэ зон, һөөргөө бусагты! Хулһата далай* тээшэ ошоһон харгыгаар элһэн сүл губи руу зоригты».

⁴¹ Таанад намда иигэжэ харюусаа бэлэйт: «Эзэнэй урда нүгэлтэйбди. Эзэн Бурханайнгаа захирһанай ёһоор ошожо дайдалдаа». Тиигээд дайнай зэбсэгүүдээ зүүжэ, уулархаг орон нюотаг руу ороходо ядаха юумэн үгы гэжэ һанаа бэлэйт.

* 1:40 «Ям Суф» (эхэ еврей хэлэн дээрээ), Индийскэ океанай гарам, тэрэниие үшөө Улаан далай гээд нэрлэдэг.

⁴²Тээд Эзэн намда иигэжэ айладхаба: «Бү ошогты, бү дайралдагты гэжэ хэлыш тэдэндэ, юуб гэхэдэ, Би таанадай дунда үгы байхаб, тиимэһээ дайсадтнай таанадые хюдахал». ⁴³Минии таанадта хэлэхэдэм, үгыем дуулаагүйт, Эзэнэй захиралтада һөөргэдэжэ, үсэрхэн, уулархаг орон нютаг руу ороо һэнта. ⁴⁴Тэрэ хада ууланууд дээрэ ажаһуудаг эмоор обог аймагайхид таанадай урдаһаа бодожо, зүгы мэтэ бүхы талаһаа тойрон, таанадые хадхан намнажа, Сэһиирэй хадалиг газар нютагта Хормаа хүрэтэр таанадые хюдаа. ⁴⁵Таанад бусажа, Эзэнэй урда уйлалдаа, туһа эрээ һэнта, тээд Эзэн таанадые дуулаагүй, анхараагүй.

Элһэн сүл губидахи он жэлнүүд

⁴⁶Иигэжэ Кадээштэ удаан сагта байһанайнгаа удаа,

2¹ Эзэнэй захирһанай ёһоор, бидэ һөөргөө эрьежэ, Хулһата далай тээшэ ошоһон харгыгаар элһэн сүл губи руу зорибобди, Сэһиирэй хадануудые тойрон гаража, удаан саг соо ябаа бэлэйбди. ²⁻³ «Энэ хада тойрожо ябахаяа болигты, хойто зүг руу ошогты, – гэжэ Эзэн намда айладхаа. ⁴ – Таанадта иимэ захиралта дамжуулхыемни Тэрэ уялгалаа: „Сэһиирэй уулархаг орон нютагта ажаһуудаг, танай түрэл болохо Эсаавай үри хадаһадай газараар гарахаяа байнат, тэдэнэр таанадһаа айха. Болгоомжотой байгты. ⁵ Тэдээнтэй дай бү үүдхэгты. Тэдэнэй альганайшые шэнээн газар таанадта үгэхэгүйб, Сэһиирэй хадата газарые Эсаавай уг унгида эзэмдэн ажаһуухыень үгөөб. ⁶ Тэдэнһээ мүнгөөр эдээ хоол худалдажа абаад эдигты, мүнгөөр уһа худалдан абажа уугты. ⁷ Эзэн Бурханайнгаа бүхы ажал хэрэгүүдыетнай үрешэн, агууехэ элһэн сүл губяар ябажа байхадатнай таанадые хаража байһан тухайнь бү мартагты. Дүшэн жэлэй туршада Эзэн Бурхантнай таанадтай хамта ябана, тиимэһээ та бүгэдэ ямаршые юумээр дуталдаагүйт“».

⁸Тиимэһээ бидэ манай түрэл саданар болохо Эсаавай үри хадаһадай ажаһуудаг Сэһиирэй уулархаг орон нютагай хажуугаар үнгэржэ, нюруу газарһаа эхилээд, Элаат болон Эциһоон-Гээбэр хүрэтэр зурьһан харгыһаа хотиржо, Моһаабай элһэн сүл губи руу ошобобди.

⁹Эзэн намда үгүүлбэ: «Моһаабай арад зонтой, Лоот гэгшын үри хадаһадтай* бү муудалдагты, байлдаа бү үүдхэгты. Аар хотые тэдээндэ эдлэхыень үгэнхэйб, газарһаань юушые танда хүртүүлхэгүйб».

¹⁰(Урдань Аарта анаакшууд мэтэ хүсэтэй, угаа олон, үндэр эмиимүүд гэдэг арад зон ажаһуугаа. ¹¹Тэдэниие анаакшуудтал адляар

* 2:9 Лоот гэгшын үхи хүүгэд Моһааб ба Аммоон.

рэпаимүүд гээд тоолохо, теэд Моһаабай зон тэдэниие эмиимүүд гээд нэрлэдэг. ¹² Сэһииртэ урдань хорио обог зон ажаһуугаа, теэд Эсавай уг изагууртан газарыень эзэмдээд, өөһэдынгөө хажууһаа тэдэниие хюдан һалгааж, орондонь байрлаа бэлэй. Эзэнэй үгэһэн энжэ газарые Израилин улад зоной дайлан эзэмдэһэн мэтээр, тон тиимээр эдэнэр байрлаа.)

¹³ Эзэн намда айладхаба: «Заа, ябагты! Хадын жалга Зээрэд гаталагты». Иигээд бидэ хадын жалга Зээрэдые гаталаа бэлэйбди. ¹⁴ Кадээш-Барнээ гэгшэһээ манай ошоһонһоо хадын жалга Зээрэдые гаталһан саг хүрэтэр гушан найман жэл үнгэрөө. Эзэнэй тэдээндэ тангариглаһанай ёһоор обогоймнай тэрэ үеын сэрэгэй зон барандаа наһа бараа. ¹⁵ Эзэншые тэдэнэрые һалгааха гэжэ оролдоо, обогтомнай нэгэ нэгээрнь дайрадаг һэн, иигэжэ нэгэнииншые амиды үлөөгүй.

¹⁶ Эдэ сэрэгшэдэй һүүлшынхинь наһа барахадань, ¹⁷ Эзэн намда иигэжэ айладхаба: ¹⁸ «Таанад мүнөөдэр Аар хотоор Моһаабай газар дайда гаталжа байнат. ¹⁹ Аммоной үри һадаһадай газарта дүтэлхэт, теэд тэдэнтэй бү муудалдагты, бү дайладдагты, юуб гэхэдэ, Би Аммоной угай газарһаа таанадта юушые үгэхэгүйб. Тэдэнэр Лоот гэгшын уг удам болоно, тиимэһээ тэдээндэ эдлэхыень энэ газар үгэнхэйб». ²⁰ (Тэрэ рэпаимүүдэй газар гэжэ тоологдодог байгаа. Урдань тэндэ рэпаим обог зон ажаһуугаа. Аммоонууд тэдэниие замзуумшууд гээд нэрлэгшэ һэн. ²¹ Анаак гэгшын үри һадаһад мэтэ замзуумшууд хүсэтэй, угаа олон, үндэр бэетэй арад бэлэй. Аммоонуудай замзуумшуудые хюдахадань, Эзэн туһалаа һэн. Иигэжэ тэдэнэй газарые аммоонууд эзэмдэжэ байрлаа бэлэй. ²² Иимэ ушар Сэһииртэшые болоо һэн. Эзэн хорио обог зоние тэндэ хюдажа, Эсавай уг изагууртан газарыень эзэмдээд, байрлажа, мүнөөшые болотор тэндэ байһаар. ²³ Каптоорһоо ерэһэн каптоорууд Гааза тойрон жэрылдэһэн хууринууд соо ажаһуугша аввиимууд арад зоние хюдажа, газартань байрлаа.)

²⁴ Эзэн айладхаба: «Заа, ябагты! Хадын жалга Арнооние гаталагты. Харагты, эмоор обог зоной Хэшбооной хаан Сиһооние танай мэдэлдэ үгэхэм. Тэдэнэй газар дайдые эзэмдэжэ эхилэгты, тэдээндэ дайгаар орогты! ²⁵ Энэ үдэрһөө эхилжэ, Би огторгой доро ажаһуугша бүхы арадуудые таанадһаа айхаарнь хүрдөөжэ эхилхэмни. Таанадай нэрэ дууламсаараа арадууд шэшэржэ-һүрдэжэ байхал».

Сиһоон хаанай үхэл

²⁶ Би Кэдэмоот элһэн сүл губиһаа Хэшбооной хаан Сиһоондо амгалан тайбан байдал дурадхан, элшэн сайдаа иигэжэ хэлэхыень

эльгээбэб: ²⁷ «Танай газараар бидэнэй гарахые зүбшөөгыт, бидэ хажуу тээшээ хадуурангүй, харгыгаар сэхэ ябахабди. ²⁸ Эдээ хоол таанадһаа мүнгөөр худалдан абажа эдихэбди, уха уһа мүн лэ бидэндэ худалдахадатнай уухабди, гансал хүлөөрөө газарытнай гэшхэн гарахыемнай зүбшөөгыт. ²⁹ Сэһииртэ ажаһуудаг Эсаавай уг удам, Аарта ажаһуудаг Моһаабай улад зон бидэндэ эдэ бүгэдые зүбшөөгөө бэлэй. Эзэн Бурханайнгаа үршөөһэн газар руу Иордан гол гаталан орохо һанаатайбди. Танай газараар гарахыемнай зүбшөөгыт».

³⁰ Теэд Хэшбооной хаан Сиһоон газар нютагаарнь бидэнэй гарахые зүбшөөбэгүй. Юуб гэхэдэ, тэрэниие маанадта диилүүлхэ, газарыень эзэмдүүлхэ зорилготойгоор Эзэн Бурхамнай тэрэниие үсэрхүүлһэн, үгэ дууладаггүй болгоһон байгаа. Энэнь мүнөө бүтөөл.

³¹ Тиихэдэ Эзэн намда айлдахаа бэлэйл: «Харагты, Би танда Хэшбооной хаан Сиһоониие газар дайдатайнь хамта гардуулхамни. Газар уһыень эзэмдэжэ эхилэгты!» ³² Иигэжэ Сиһоон бүхы арад түмэнөө дахуулан, Яһаац хотын хажууда бидэнтэй тулалдахаяа гаража ерэбэ. ³³ Харин Эзэн Бурхамнай тэрэниие манай мэдэлдэ дамжуулжа, бидэ Сиһоон хааниие үхи хүүгэдтэйн, бүхы сэрэгтэйн хамта хюдаа бэлэйбди. ³⁴ Тэрэ үедэ бүхы хотонуудыень эзэлэбди, һандаргаабди, эрэшүүл, эхэнэрнүүдые, үхи хүүгэдые бултыень алаабди, хэнииеньшье амиды үлөөгөөгүйбди. ³⁵ Гансал мал адууһа болон эдэ хотонууд соохи сэнтэй зөөрииень хүнэлжэ абаа һэмди. ³⁶ Арноон нюруу дээгүүр оршодог Ароһээр хотоһоо эхилээд, нюруу газарай һууринһаа захалаад, Галаад хүрэтэр нэгэшье хото бидэнэй урдаһаа ёһотой тулажа шадахагүй байгаа. Манай Эзэн Бурхан бидэндэ бултыень үгөө! ³⁷ Гансал Аммооной уг изагуурай газарта дүтэлөөгүйбди – Яббоок гэжэ гол шадар дайдада, уулархаг орон нютагай хотонуудта. Эзэн Бурханайнгаа гар хүрэхэгүй гэжэ захирһан нэгэшье газар уһанда бидэ дүтэлөөгүй һэмди.

Оог хаанай үхэл

З ¹ Тэндэһээ һөөргөө хотиржо, Башаан тээшэ ябабабди. Башаанай хаан Оог бүхы сэрэгэе дахуулан, Эдрей хотын шадар бидэнтэй тулалдахаяа урдаһаамнай гараба. ² Эзэн намда иигэжэ айладаба: «Тэрээнһээ ши бү ай. Ушар юуб гэхэдэ, Би тэрэниие, сэрэгшэдыень, тэрэнэй бүхы газар дайдые шинии гарта үгэхэб. Хэшбоондо ажаһууһан Эмоорой Сиһоон хааниие яагаад ши диилээ һэмши, тэрээндээл тон адляар тэрэниие диилэхэш». ³ Иигэжэ Эзэн Бурхамнай Башаанай Оог хааниие, бүхы сэрэгыень манай мэдэлдэ үгэбэ. Тиихэдэнь нэгэшье

хүниие амиды мэндэ үлөөнгүй усадхаа бэлэйбди. ⁴Мэдэлдэнь байһан бүхы хотонуудые тэрэ үедэ эзэмдээ һэмди, бидэнэй эзэлээгүй нэгэшье хото үлөөгүй һэн. Дүн хамта жаран хото – Башаанай Оог хаанай зонхилдог Аргооб гэхэн бүхы хизаар дайда эзэмдээбди. ⁵Эдэ хотонуудынь бултадаа үндэр ханануудтай, бартаануудтай, шэбхэнүүдтэй, юрэдөө, ехэ бүхэлэгдэнхэй байгаа. Тэрээнһээ гадна хана хэрэмгүй һууринуудшье олон һэн. ⁶Хэшбооной хаан Сиһооной хотонуудые һандаргаһандал, бидэ тэдэниие һандаргаабди. Эдэ хотонуудта эрэшүүл, эхэнэрнүүдые, үхи хүүгэдые бултыень үгы хээ бэлэйбди. ⁷Гэбэшье мал адууһа болон хотонуудта дээрмэдэһэн зүйлнүүдээ өөһэдтөө олзо болгон абаа һэмди.

⁸Иигэжэ бидэ тэрэ үедэ Иордан голой саана байһан эмоор обог зоной хоёр хаанай газар – Арноон нюрууһаа эхилээд Хэрмоон хада хүрэтэр газарые эзэлэн абаабди. ⁹(Сидоон арад Хэрмооные Сириһоон, эмоор арад Сэниир гээд нэрлэдэг юм.) ¹⁰Иигэжэ бидэ Башаанай Оог хаанай бүхы газар дайдые: намжаа газарта оршодог бүхы хото, бүхы Галаад, Башаан, тиихэдэ Салэхаа, Эдрей хото бултыень эзэмдэн абаа бэлэйбди.

¹¹(Башаанай хаан Оог рэпаимүүдэй дундаһаа эгээл һүүлшын үлөөшэнь бэлэй. Тэрэнэй шулуун хуурсаг мүнөөшье болотор аммоонуудай Раббаа хотодо байһаар: утань юһэн, үргэниинь эрэ хүнэй дүрбэн тохой болохо юм.)

Израилиин обогүүдта газар хубаарилга

¹²Тэрэ үедэ газар дайдые эзэлхэдээ, Арноон нюруу дээгүүр байгааша Ароһээр хотоһоо эхилээд, хадалиг Галаад орон нютагай хахадыень хотонуудтайнь хамта би Рэүбээнэй, мүн Гаадай обогүүдта үгөөб. ¹³Галаадай үлэхэн хубиеннь, мүн Оогой хаан түрэ болохо Башааниие бултыень, тусхайлбал, бүхы Аргооб гэдэг хизаар дайда, би Мэнашшээ гэгшын обогой зоной хахадтань үгэбэб. (Башаан хадаа рэпаимүүдэй газар гэжэ нэрлэгдэдэг һэн. ¹⁴Мэнашшээ гэгшын хүбүүн Яһиир гэшүүршүүдэй болон маһахаашуудай хилэ хүрэтэр Аргооб хизаарые бултыень эзэмдэжэ, Башааниие өөрынгөө нэрээр – Яһиирай һууринууд гээд нэрлээ бэлэй. Энэ нэрэнь мүнөөшье болотор бии.)

¹⁵Мэнашшээ гэгшын ехэ хүбүүн Махиирай уг удамда Галаад үгөөб. ¹⁶Арноон голой нюрууда Галаадһаа Яббоок гол хүрэтэр газарые Рэүбээнэй ба Гаадай обогүүдта үгөөб. Нэгэ талаһаа тус газарай хилэнь Арноон голдо туладаг, нүгөө тээһээн Яббоок гол бэлэй. Яббоок гол хадаа Аммооной уг изагууртантай тэдэнэй хилэ болодог юм. ¹⁷Тэдэнэй газар дайда Иордан гол хүрэтэр, урда талаһаа Хиннээрэт

нуурһаа* эхилээд, Ньюруу газарай далай гү, али ондоогоор Дабһата далай** хүрэтэр, зүүлжээ Пиисгаа хадын хормой хүрэтэр нэмжыдэг.

¹⁸ Тэрэ үедэ би тус обогуудай зондо иигэжэ захираа бэлэйб: «Эзэн Бурхантнай энэ газарые таанадта эзэлэн һуухыетнай үгөө. Дайлалдажа шадаха зонтой бултадаа эзбсэгжээд, Израилиин улад зоной урда байлдаанда орохо ёһотой!» ¹⁹ Гансал һамгадтнай, үхи хүүгэдтнай, үхэр малтнай (таанадта мал олон гээд мэдэнэб) минии үгэһэн хотонуудта үлэг. ²⁰ Таанадта үршөөһэндэл адляар, аха дүүнэртэтнай амгалан байдал Эзэнэй үршөөхэдэнь, Иордан голой баруун бээдэ Эзэн Бурханайтнай үгэжэ байһан газарые аха дүүнэрэйтнай эзэмдэхэдэнь, таанад минии үгэһэн харьяата газарта бусажа ерэхэт».

²¹ Иисүүстэ тэрэ үедэ иигэжэ хэлээ һэм: «Тэрэ хоёр хаашуулда Эзэн Бурханайтнай юу хэһые ши өөрөө хараа ха юмши. Шинии добтолон ороһон газарай хаан түрэнүүдтэ Тэрэ тон тиимээр лэ хандаха. ²² Тэдэнһээ бү айгты, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай Өөрөө танай түлөө оролдон тэмсэжэ байна».

Моисей Хананһаан руу орохогүй

²³ Тэрэ үедэ би Эзэндэ зальбарбаб: ²⁴ «Дээдэ Эзэн! Та Өөрынгөө асари ехэ хүр жабхалан, бата бэхи шадал шандааһа намда, Өөрын зарасада, харуулжа эхилээт. Тандал адли иимэ хэрэгүүдые эрхилхэ, иимэ ехэ хүсэ шадалтай ямар бурхан газар уһан дээрэ, огторгой тэнгэридэ байхаб даа. ²⁵ Иордан голые гаталһуулби, голой саада тээ байгааша үржэлтэй һайхан газарые, тэрэ һайхан уулархаг орон нютагые болон Ливааниие харахыемни зүбшөөгйт!»

²⁶ Теэд Эзэн таанадай түлөө намда уурлаһан байжа, намайе шагнабагүй, иигэжэ захирба: «Хүрөө, болоо! Энээн тушаа Намда бэшэ бү хэлэ!» ²⁷ Пиисгаа хадын оройдо гаража, хойшоо болон урагшаа, зүүн болон баруун тээшээ шэртэн хара. Бүхы юумэ гансал нюдөөрөө харахаш, юуб гэхэдэ, Иордан гол ши гаталхагүйш! ²⁸ Иисүүстэ һургаал заабари хэлэ, тэрэниие зоригжуула, хүр һүлдыень үргэ, юуб гэхэдэ, тэрэл энэ арадые дахуулан, Иордан гол гаталха, шинии хужарлаха газарые улад зондо тэрэл хубаарилан үгэхэ».

²⁹ Иигэжэ бидэ Бэт-Пэһоор хотын шанха урда, тала газарта тогтоо бэлэйбди.

* 3:17 Хиннээрэт нуур – үгышые бол, Галилейн нуур.

** 3:17 Дабһата далай – «Һүнэнэн далай».

Бурханай хургаал дүүргэхэ тухай захяа

4 ¹ Моисей Израилиин улад зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Минии заабарилжа байһан хуули, ёһо гуримуудые сахигты. Тиигэбэл, таанад амар мэндэ байхат, Эзэнэй, үбгэ эсэгэнэрэйтнай Бурханай, үршөөһэн газарта ошожо эзэлэн ажаһуухат. ² Минии заабарилан захирһан үгэнүүдтэ бү нэмэгты, тэдээнһээ хороожошые бү байгты. Эзэн Бурханайтнай захяа заабаринуудые дамжуулхадамни, сахин ябагты. ³ Пэһоорой Баалда Эзэнэй юу хэһые таанад хараа бэлэйт. Пэһоорой Баалда шүтэн мүргэһэн хүн бүхэнийетнай Эзэн үгы хээ бэлэй. ⁴ Харин таанад Эзэн Бурхандаа үнэн сэхэ байһан тула мүнөөшые болотор амиды мэндэт.

⁵ Ойлгогты, Эзэн Бурханайнгаа намда захин заабарилһан хуули, ёһо гуримуудта таанадые хурганаб. Эзэлхэ зорилготойгоор ошожо ябан тэрэ газартаа эдэниие сахин байгты. ⁶ Тэдэниие жэншэдгүй сахин бээлүүлэн байгты, өөрынгөө сэсэн ухаатайе ондоо арадуудта иигэжэ гэршэлхэт. Юуб гэхэдэ, эдэ бүхы хуули ёһо тухай дуулаһан арадууд «Энэ агууехэ арад ямар сэсэн мэргэн ухаатай гээшэб!» гээд хэлэхэл.

⁷ Бидэнэй дуудаха бүхэндэ Эзэн Бурхамнай маанадые анхарна. Бурханта дүтэ, хайра үршөөлтэй үшөө иимэ агууехэ үндэһэ яһатан бии юм аал? ⁸ Мүнөө минии дамжуулжа байһан бүхы энэ хургаал заабаридал адли иимэ үнэн зүб хуули, ёһо гуримтай агууехэ үндэһэтэн үшөө бии юм гү? Үгы!

⁹⁻¹⁰ Теэд болгоомжологты! Хараһан үзэһэн үйлэ хэрэгүүдээ бү мартагты, бүхы наһаараа ой ухаанһаатнай тэдэ бү гараг. Эзэн Бурханайнгаа урда Хорээб хадын дэргэдэ зогсоһон тэрэ үдэр тушаа үхи хүүгэдтээ, аша гушанартаа хөөрэгты. Тэндэ Эзэн намда иигэжэ айладхаа бэлэй: «Улад зониие Минии урда суглуула, Би тэдээндэ Өөрынгөө хургаал айладхахам. Тиихэдэм тэдэнэр хүрьһэтэ дэлхэй дээрэ амидаран байгаа бүхы наһан соогоо Намайе хүндэлжэ хураха, энээндэ үхи хүүгэдээшые хургахал».

¹¹ Таанад дүтэлжэ, хадын хормойдо зогсоо бэлэйт. Хада тэнгэриде тулама гал дүлэндэ абтаатай, хара бараан үүлэтэй, мүн шэб харанхы байгаа бэлэй. ¹² Эзэн гал дүлэн сооһоо таанадта хандан дуугараа һэн. Үгэнүүдыень дуулаат, харин дүрсыень хараагүйт, гансал абяаень дуулаа бэлэйт.

¹³ Тэрэ Өөрынгөө хэлсээе, Арбан Зарлиг, бидэндэ айладхажа, сахин ябахыемнай захиба, хоёр шулуун хабтаһан дээрэ бэшээ һэн. ¹⁴ Эзэлхээе ошожо ябаһан газар дайдада таанадай сахин ябаха хуули, ёһо гуримуудта та бүгэдые хургахыемни Эзэн тэрэ үедэ намда захираа бэлэй.

Онгонуудта бү мүргэгты!

¹⁵ Хорээб хада дээрэхээ, гал дүлэн сооһоо Эзэнэй танда хандаһан тэрэ үдэр та бүгэдэ Өөрыень хараагүйт. Бурхан ямаршье дүрсэгүй. Энээн тушаа хододоо һанажа ябагты. ¹⁶ Энэ юундэ хэрэгтэйб гэхэдэ, таанадай ёһоо алдан, ямар нэгэн шүтөөн дархалхагүйн тула, эрын, эхэнэрэй гү, ¹⁷ али газар дэлхэйн амитанай, тэнгэрээр ниидэдэг жэгүүртэ шубуунай, ¹⁸ газараар мүлхилдэг хорхойн, уһан соогуур тамардаг загаһанай дүрсэ хэхэгүйн тула. ¹⁹ Юундэ хэрэгтэйб гэхэдэ, нара, һара, мүшэдые, юрэдөө, тэнгэрийн хүрөөтэ үзэсхэлэн обёоржо, таанадай тэрээндэ татагдан, доро унан хүгэдэхэгүйн, тэдээндэ мүргэхэгүйн тула. Юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай тэдэниие хамаг огторгой доро ажаһуудаг бүхы арадуудта үршөөһэн ха юм даа. ²⁰ Таанадые Эзэн түмэр зууха сооһоо абажа гаргаһандал, Египедһээ абаран гаргаа. Өөрын арад түмэн болгохын тула. Энэнь бээлээ.

²¹ Эзэн таанадай түлөө намда уурлажа, Иордан голые минии гаталхагүй, Тэрэнэй таанадта хуби болгон үршөөһэн үржэлтэй һайхан газарта минии орохогүй тухай тангариглаһан байна. ²² Тиимэхээ би Иорданиие гаталангүй, энэ газартаа һаһа барахаб, харин таанад голые гаталаад, тэрэ үржэлтэ һайн газар эзэмдэхэт. ²³ Теэд болгоомжологты! Эзэн Бурхантаяа баталһан хэлсээгээ бү мартагты! Эзэн Бурханайтнай захирһанай ёһоор, ямаршье юумэ һажаһан хүрэг, дүрсэ бү дархалагты. ²⁴ Юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай үрбхилдэг гал дүлэн мэтэ, Тэрэ ондоо бурхадые тэсэхэгүй.

²⁵ Үхи хүүгэдтэй, аша гушанартай боложо, дэлхэй дээрэ удаан ажаһуугаад, удаань ёһоо алдажа, ямаршьеб юумэнэй дүрсэ хэн, шүтөөн бүтээхэдээ, Эзэн Бурханайнгаа урда муу боложо, Тэрэниие сухалдуулбал, ²⁶ Иордан гол гаталан эзэмдэхээ ошожо ябаһан газараа алдахат гэжэ огторгой, орон дэлхэйе гэршэ болгон, та бүгэдэндэ мүнөө тунхагланаб. Удаан сагта тэндэ байхагүйт, алуулхат! ²⁷ Эзэн таанадые бүхы арадуудаар тарааха, тиихэдэнь тэдэ арадуудайн дунда үсөөхэн тоотой үлэхэт. ²⁸ Тэндэ модоор болон шулуугаар хүнэй дархалһан, юумэ харадаггүй, дууладаггүй, юушье эдидэггүй ба үнэршье ойлгодоггүй бурхадта зальбаржа байхат. ²⁹⁻³⁰ Гай тодхорой таанадые нэгэ хэды болоод дайража эхилхэдэ, зобохо зүдэрхэ үедөө Эзэн Бурхандаа эрьехэт. Тиихэдээ Тэрэниие бэдэрээ һаа, бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ шүтэн бэдэрбэл, олохот, Тэрэнэй үгэ соо байхат. ³¹ Эзэн Бурхантнай нигүүлэсхы сэдьхэлтэй Бурхан юм. Тэрэ таанадые орхихогүй, һалгаахагүй, үбгэ эсэгэнэртэйтнай баталһан хэлсээгээ, тангариглаһанаа Тэрэ мартахагүй.

³² Урданайнгаа үе саг ханаад үзэгты, алтан дэлхэй дээрэ хүниие Бурханай байгуулхан үдэрһөө хойшо, дэлхэйн нэгэ захиһаа нүгөө захи хүрэтэр энэндэл адли агуу хэрэг байгаа юм гү, энэндэл адли юумэн дуулдаһан гэшэ гү? Иимэ гайхамшагта хэрэг хэзээ нэгэтэ болоо хэн гү? Үгы! ³³ Гал дүлэн сооһоо Бурханай айладажа байһан дууе ямар нэгэн арад шагнаад, таанад мэтэ амиды мэндэ үлөө юм гү? ³⁴ Ошожо, ондоо арад зоной дундаһаа Өөртөө арадые шэлэн абаха гэжэ хэдэһэн үшөө ямар бурхан байгаа? Египедтэ танай хараһаар байтар Эзэн Бурхан-тай элдэб хэхээлтэ, дүлгэ тэмдэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые харуулан, дайн дажарааршые, бар хүсөөршые, агууехэ шадалааршые, аймшагтай үзэгдэлнүүдээршые эдэ бүгэдые таанадай түлөө хээ ха юм. ³⁵ Эзэн Бурхан ганса, Тэрээнһээ ондоо Бурхан үгы гэжэ таанадай лаб ойлгохын тула эдэ бүгэдые хараха арга таанадта үршөөгдөө. ³⁶ Таанадые хургахын тула Тэрэ тэнгэриһээ дуугараа, Өөрингөө агууехэ гал дүлэн газар дэлхэй дээрэ харуулаа, гал дүлэн сооһоо үгэнүүдыень шагнаат. ³⁷ Үбгэ эсэгэнэртэтнай дурлаһандаа Тэрэ таанадые шэлээ, Өөрөө асари ехэ хүсөөрөө таанадые Египедһээ гаргаа. ³⁸ Юундэ гаргаа гэхэдэ, таанадһаа олон, мүн хүсэтэйшые арадуудые хажууһаатнай үлдэжэ, тэдэнэй газар уһанда таанадые асаржа, эдэ бүгэдые танай хубита болгон үгэхын тула Тэрэ тиигээ. Энэнь бүтээ. ³⁹ Зай, Эзэн гэшэ тэнгэри болон газар дээрэ Бурхан, тэрээнһээ ондоо Бурхан байхагүй гэжэ мүнөө мэдэжэ, ой ухаандаа бүхөөр хадуун абагты. ⁴⁰ Таанадта, үхи хүүгэдтэтнай танай хүлээр хайн байхын тула, Эзэнэй хэтэ мүнхэдөө үгэжэ байгааша газарта удаан сагта таанадай ажаһуухын тула минии мүнөөдэр энэ дамжуулан хэлэһэн Тэрэнэй хуули ёһо, захяа заабариие сахин дүүргэн ябагты.

Тэрьедэгшэдэй хорохо хотонууд

⁴¹ Тэрэ үедэ Моисей Иордан голой зүүн бээдэ, наранай мандаха зүгтэ гурбан хото тусгаарлан орхиһон байна. ⁴² Ушар гэхэдэ, хэзээдэшые дайсад бэшэ аад, ойлгомторгүйгөөр хүниие хорооһон хэн нэгэнэй тэдэ хотонуудай нэгэн руу тэрьедэжэ, амиды мэндэ үлэхын, алуулхагүйн тула тэрэ тиигээ. ⁴³ Ямар хотонууд бэ гэбэл: тэгшэ талада байдаг Бээцэр хотые Рэүбээнэй, Галаадтахи Рамоот хотые Гаадай, мүн Башаандахи Голаан хотые Мэнашшээ гэгшын обогуудай зондо тус тустань үлөөһэн байна.

Хургаал хаана заабарилааб

⁴⁴ Энэл даа, Израилиин улад зондо Моисейн дамжуулхан Бурханай хургаал заабари. ⁴⁵⁻⁴⁶ Египедһээ гараһанай удаа, Иордан голой зүүн

бээдэ, Бэт-Пэһоор хотын урдаһаа тулаһан нюруу дээрэ, Хэшбоондо ажаһууһан Сиһоон хаантай эмоор арадай газарта (Египедһээ гарахадаа, Моисей Израилиин улад зонтой хамта тэрэниие диилээ бэлэй) Израилиин зондо Моисей эрхэ нүхэсэлнүүдые, хуулинуудые, ёһо гуримуудые дамжуулаа хэн. ⁴⁷ Сиһоондой мүн Башаанай хаан Оогой – эмоор арадай хоёр хаашуулай газар дайда тэдэ эзэмдээ. Тэрэ газар хадаа Иорданай зүүн бээдэ, наранай мандаха зүгтэ, ⁴⁸ Арноон голой нюруу дээгүүр оршодог Ароһээр хотоһоо эхилээд Сириоон хада хүрэтэр (тэрэниие Хэрмооншье гээд нэрлэдэг) нэмжынэ. ⁴⁹ Иордан голой зүүн бээын намжаа бүхы газараар зүүлжээ, Пиисгаа хадын хормой руу, Дабһата далай хүрэтэр тэрэ газар үргэлжэлнэ.

Арбан Захяа заабари

5 ¹ Моисей Израилиин бүхы арад зониие дуудажа, иигэжэ тэдээндэ хэлэбэ:

– Израилиин арад зон, таанадта мүнөө минии хэлэхэ бүхы хуули, ёһо гуримуудые шагнагты, сээжэлдээд, жэншэдгүй сахин ябагты. ² Эзэн Бурхамнай Хорээб уула дээрэ бидэнтэй хэлсээ баталаа бэлэй. ³ Эзэн энэ хэлсээ манай үбгэ эсэгэнэртэй баталаа бэшэ, мүнөө амиды мэндэ эндэ байгаа бидэ булгантай баталаа юм. ⁴ Таанадтай улаан нюураараа уулзалдан, Эзэн тэрэ хада дээрһээ, гал дүлэн сооһоо үгэ хүүр айладаһан байна. ⁵ Таанадай галһаа айгаад, хада өөдэ гарахагүйдэ би Эзэнэй үгэ таанадта дамжуулха гэжэ Тэрэнэй болон таанадай хоорондо зогсоо бэлэйб.

Тэрэ иигэжэ айладхаа: ⁶ «Би шамайе Египедэй дарлалтаһаа гаргалан Эзэн Бурханшни гээшэб.

⁷ Намһаа ондоо бурхан шамда байха ёһогүй.

⁸ Өөртөө шүтөөниие бү зохёо, дээдэ тэнгэридэ байһан ба газар дээрэ, мүн газарһаа доогуур уһан соо байһан алибаа юумэнэй дүрсэ бү дархала. ⁹ Тэдээндэ бү хүгэдэ, бү мүргэ. Юуб гэхэдэ, Би, Эзэн Бурханшни, хуулияа ханалгатай сахидаг Бурхан гээшэб. Намайе хэрэгсээнгүй ябаһан эсэгэнэрэй түлөө үри хүүгэдыень, аша гушанарыень гурбадахи, дүрбэдэхи үе хүрэтэрын хэһээдэгби. ¹⁰ Намда дуратай, захяа заабарием сахижа ябагша зондо мянганшье үе хүрэтэрын үршөөл хайра үзүүлдэгби.

¹¹ Эзэн Бурханайнгаа нэрые дэмы бү дурда. Тэрэнэй нэрэ дэмы нэрлэдэг хэниешье Эзэн хэһээлтгүй орхихогүй.

¹² Минии, Эзэн Бурханайшни, захирһанай ёһоор, субботые нангин үдэр гээд сахидаг бай. ¹³ Зургаан үдэрэй туршада ажаллажа, алибаа

хэрэгээ бүтээжэ бай. ¹⁴ Харин долоодохи үдэр – суббото, тэрэ Намда зорюулан үдэр. Энэ үдэр ямаршые ажал бү хэ, өөрөөшые, хүбүүн, басаганши, богоол шэбэгшэдшни, сар, элжэгэншни, бүхы мал адагуусаншни, хотодош байрлахан ерүүл хүншые – юрэдөө, бултадаа ямаршые ажал хэхэ ёһогүй. Шамдал адли, богоолнуудшни амарха ёһотой. ¹⁵ Египедтэ богоол байһанаа, тэндэхэ Минии, Эзэн Бурханайшни, бар хүсөөрөө, агууехэ шадалаараа шамайе гаргаһан тухай бү марта. Тиимэхэ Би, Эзэн Бурханшни, субботые жэншэдгүй сахихыешни захирнаб.

¹⁶ Эзэн Бурханайнгаа үршөөһэн газарта үлзэтэй һайн, ута наһатай һуухын тулада Эзэн Бурханайшни шамда захиһан ёһоор эхэ, эсэгээ хүндэлжэ ябаарай.

¹⁷ Хүниие бү ала.

¹⁸ Ханидаа бү урба.

¹⁹ Хулгай бү хэ.

²⁰ Хүниие хардажа худалаар бү гэршэлэ.

²¹ Ондоо хүнэй һамганда бү һанаашарха, хүнэй гэр байрада, зөөри зөөшэдэ: газар таряаланда, богоол шэбэгшэндэ, сар элжэгэндэ, юрэдөө, хүндэ байһан ямаршые юумэндэ бү һанаашарха».

²² Эгээл эдэ үгэнүүдые Эзэн хада дээрэ, гал дүлэнэй, үүлэнэй, шэб харанхын дундаһаа таанадай суглараад байхада шанга гэгшээр айладхаа. Бэшэ юумэ Тэрэ нэмээгүй. Тиигээд Тэрэ хоёр шулуун хабтаһан дээрэ тэдэниие бэшэжэ, намда үгөө бэлэй.

Арад зоной айха ушар

²³ Гал дүлэндэ хадын абтаад байхада, харанхы сооһоо таанад абяа дуулажа, обогуудайтнай толгойлогшод ба аха захатантнай намда дүтэлжэ, ²⁴ иигэжэ хэлээ бэлэй: «Эзэн Бурхамнай Өөрынгөө алдар соло, һүр жабхалан бидэндэ харуулаа, Тэрэнэй абяаень гал дүлэн сооһоо дуулаалди! Улад зонтой Бурханай хөөрэлдэһые, удаань тэдэ зоной амиды мэндэ үлэһые мүнөөдэр үзөө хараабди. ²⁵ Теэд үшөө дахин Эзэн Бурханайнгаа абяа шагнаа гээшэ һаа, үхэхэбди, энэ ехэ гал бидэние үрэхихэ бшуу. Харин бидэ хосорхоо һананагүйбди! ²⁶ Гал дүлэн сооһоо дуугаржа байһан амиды Бурханай хоолойе бидэндэл адли дуулажа, амиды мэндэ үлэһэн амитан бии юм аал? ²⁷ Ши, Моисей, тишшээ дүтэлжэ, Эзэн Бурханайнай айладаһан үгэнүүдые шагнаад, бултыень бидэндэ дамжуула. Бидэ шагнажа, дүүргэхэе оролдохобди».

²⁸ Эзэн эдэ бүгэдые дуулахадаа, иигэжэ намда айладаба: «Арад зоной шамда хэлэһэн үгэнүүдые дуулааб, хэлээшэнь тон зүб. ²⁹ Өөһэдтэнь болон үхи хүүгэдтэнь хэтэ мүнхэдөө һайн байхын тула тэдэнэр

Намае хүндэлжэ, Минии захяа заабаринуудые бүхы наһаараа үнэнхэ зүрхэнһөө сахижа ябаа гээшэ хаань, хэды хайн байха байгааб! ³⁰ Ошоод, майхангуудтаа бусахыень тэдэндэ хэлэ. ³¹ Харин өөрөө, Моисей, удаань Намтай эндэ үлөөрэй. Би шамда бүхы захяа заабари, хуули, ёһо гурим хэлэжэ үгэхэб. Хубитань гэжэ Минии үршөөжэ байһан газарта эдэ бүгэдые сахин дүүргэжэ ябахыень тэдэниие хурга».

³² Эзэн Бурханайнгаа захирһанай ёһоор, жэншэдгүй үйлэ хэрэг ябуулагты, нэгэшье хуулиинь бү хазагайруулагты, хажуу тээшэ халба бү хүрэгты. ³³ Амиды мэндэ ябахын тула, эзэлхэ газартаа удаан сагта ажаһуужа, та бүгэдэндэ хайн байхын тула Эзэн Бурханайнгаа захирһан юумэ сахин дүүргэгты.

Эзэндэ хододоо дуратай байгты!

6 ¹ Эзэмдэхэ зорилготойгоор ошожо ябаһан газартаа сахин байхыетнай Эзэн Бурхантнай таанадые иимэ захяа заабаринуудта, хуули, ёһо гуримуудта хургаха гэжэ намда захиһан байна. ² Таанад, үри һадаһадтнай Эзэн Бурханаа бүхы наһаараа хүндэлжэ ябагты. Минии дамжуулжа байһан Тэрэнэй бүхы хуули ёһо, захяа заабаринуудые сахин ябагты. Тиигэбэл, удаан саг соо ажаһуухат. ³ Израилиин улад зон, соносогты, тиигээд эдэ бүгэдые жэншэдгүй сахин дүүргэхэеэ оролдогты! Тиигэбэл, таанадта хайн байха, угаа үнэржэн, шадал түгэс үндэнэ яһатан болохот, Эзэнэй, үбгэ эсэгэнэрэйтнай Бурханай, найдуулһаар, бүхы юумээр элбэг дэлбэг газартай болохот.

⁴ Израилиин арад зон, соносогты! Манай Эзэн Бурхан ори ганса Эзэн юм. ⁵ Бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ, бүхы амин хүлдөөрөө, бүхы хүсэ шадалаараа Эзэн Бурхандаа дуратай байгты. ⁶ Мүнөө дамжуулан хэлэжэ байгааша эдэ үгэнүүдыемни хододоо һанажа ябаарайгты. ⁷ Үхи хүүгэдтээ энээн тушаа хододоо һануулжа, хэлэжэ байгты. Өөрынгөө гэртэшье һуухадаа, аян замдашье ябахадаа, амаржа байхадаашье, ажал хэжэшье байхадаа энээн тухай хэлэжэ байгты. ⁸ Дүлгэ тэмдэг мэтээр тэдэниие гартаа уягты, һануулга мэтээр магнай дээрээ боолто болгон байлгагты. ⁹ Гэрэйнгээ үүдэнэй тотого дээрэ, бартаанууд дээрэ тэдэниие бэшэгты.

¹⁰ «Үгэхэб» гэжэ үбгэ эсэгэнэртэтнай – Абраһаамда, Исаагта, Яковта тангариглан найдуулһан газар дайда, танай баряагүй мантан ехэ, хайн хотонуудтай тэрэ газарые Эзэн Бурханай та бүгэдэндэ үгэхэдэнь, ¹¹ таанадай суглуулаагүй элдэб хайн зөөри зөөшөөр дүүрэн гэрнүүдые, таанадай малтаагүй худагуудые, таанадай һуулгаагүй үзэмэй модоной ба олива модоной эсэрлигүүдые үгэхэдэнь, иимэ газарта Эзэнэй

таанадые асархадань, эдээ хоолоор элбэг болоходоо, ¹²тиихэдээл одоо болгоомжолотгы! Египедэй газар дайдаһаа, богоол байдалһаа таанадые гаргаһан Эзэниие бү мартагты! ¹³Эзэн Бурханаа хүндэлэгты, гансал Тэрээндэ алба хэгты, гансал Тэрэнэй нэрээр тангариглагты. ¹⁴Ондоо бурхадта бү мүргэгты, тойроод байһан арад үндэхэтэдэй бурхадта алинданьшые бү хүгэдэгты. ¹⁵Ондоо бурхадта мүргөө хаатнай, Эзэн таанадта уур хилэнтэжэ, газарай хүрьһэн дээрэхээ таанадые үгы хэхэ, юуб гэбэл, Эзэн Бурхантнай ондоо бурхадые тэсэжэ байхагүй.

¹⁶Массаада туршаһандал, Эзэн Бурханаа бү туршагты. ¹⁷Эзэн Бурханайнгаа таанадта захирһан захяа заабаринуудые, эрхэ нүхэсэлнүүдые, хуули ёһонуудые жэншэдгүй сахигты. ¹⁸Үнэн зүб, хайн хэрэгүүдые, Эзэнэй ханаанда таарама юумэ хэхэ байгты. Тиигэбэл, таанадта хайн байха, үбгэ эсэгэнэртэтнай Эзэнэй тангариглаһан тэрэ үржэлтэ хайхан газар нютагта ошожо, эзэмдэн ажаһуухат. ¹⁹Тиигэбэл, Тэрэ найдуулһанайнгаа ёһоор, дайсадыетнай үлдэхэ.

²⁰Хожом шинии хүбүүнэй «Эзэн Бурханаймнай таанадта захиһан эрхэ нүхэсэлнүүд, хуули, ёһо гуримуудай удхань ямар гээшэб?» гэжэ асуубал, ²¹хүбүүндээ иигэжэ хэлээрэй: «Египедтэ фараонной богоолнууд байһан гээшэбди, теэд Эзэн тэндэхээ бар хүсөөрөө маанадые гаргаһан юм. ²²Тэрэ дүлгэ тэмдэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые, хэхээлтэнүүдые Египедтэ, фараондо, түшэмэлнүүдтэнь манай хараһаар байтар хэхэн, харуулһан гээшэ. ²³Үбгэ эсэгэнэртэмнай үгэхэб гэжэ тангариглаһан газартаа бидэниие абаашахын, тэрэ газарые маанадта үгэхын тула Эзэн бидэниие Египедтээ гаргаа. ²⁴Тэрэ эдэ бүхы хуули ёһонуудые сахин дүүргэхыемнай захяа. Эзэниие, өөрынгөө Бурханиие, хүндэлхэ ёһотойбди. Тиигэбэл, хайн хайхан ажамидархабди, мүнөөдөөл адли, амиды мэндэ байхабди. ²⁵Эзэн Бурханайнгаа захирһанай ёһоор, бүхы захяа заабаринуудыень сахин дүүргэхээе оролдоо гээшэ хаамнай, сэхэ сэбэр ябадалтай гээд бидэниие Тэрэ тоолохол».

Бурханай шэлэхэн арад

7 ¹Эзэмдэхээ зорижо ябаһан газартатнай Эзэн Бурханайтнай таанадые асархадань, олон арад түмэниие – хээт, гиргааш, эмоор, ханаһаан, пэриizzi, хив, евүүс – танһаа олон, хүсэтэй долоон арадые хажууһаатнай үлдэхэдэнь, ²танай мэдэлдэ тэдэниие Эзэнэй үгэхэдэнь, һамна бута сохихот. Тэдэниие үгы хэгты, тэдээнтэй хэлсээ баталжа бү байгты, бү хайрлагты. ³Худа ураг тэдээнтэй боложо бү байгты: басагая тэдэнэй хүбүүндэ хадамда бү үгэгты, басагыеньшые бэри болгон бү бууллагты. ⁴Юуб гэхэдэ, тэдэнэр үхи хүүгэдыетнай Эзэнһээ буруу

харуулха, тиихэдэнь, тэдэ ондоо бурхадта мүргэжэ эхилхэл. Тиигэмсээрнь Эзэн угаа ехээр уурлажа, тэрэ дары таанадые усадхахал. ⁵Тэдээндэ иимээр хандаха ёһотойт: үргэлэй шэрээнүүдые нь хандаргагты, хүгэдэн мүргэдэг нангин шулуунуудынь бута сохигты, Ашэраа бурханда мүргэдэг тахилгата модонуудынь сабан хаягты, хиилэмэл шүтөөнүүдынь гал дүлэндэ шатаагты! ⁶Энээниие юундэ хэхэбта гэхэдэ, таанад Эзэн Бурханайнгаа нангин арад түмэн гээшэт. Дэлхэй дээрэ байгааша арадуудай дундаһаа таанадыел Өөрын арад болгохо гэжэ Эзэн Бурхантнай шэлэһэн байна.

⁷Юундэ Эзэн гансал таанадые шэлэхэ болооб? Бусад арадуудһаа олон байһанайтнай түлөө бэшэ, юуб гэхэдэ, таанад бусад арадуудһаа үсөөн ха юмта. ⁸Юундэб гэхэдэ, Эзэн таанадта дуратай; танай үбгэ эсэгэнэртэ үгэһэн шахаа тангаригаа бэелүүлхын тула Тэрэ бар хүсөөрөө таанадые Египедһээ гаргаа, фараоной засаг зонхилолтоһоо мултаруулаа, богоол байдалһаатнай сүлөөлөө. ⁹Зай, мэдэжэ байгты: Эзэн Бурхантнай үнэхөөрөө Бурхан, найдамтай Бурхан юм. Өөртэнь дуратай, мүн захяа заабаринуудынь жэншэдгүй сахигшадта үршөөл хайраа Тэрэ мянган үе хүрэтэр бэлэглэдэг, баталһан хэлсээгээ сахижа байдаг. ¹⁰Өөрынь үзэн ядагшадые Тэрэ хэхээдэг, үгы хэдэг. Хэхээлтээ удааруулжа байхагүй. ¹¹Тиимэхээ сахижа ябахыетнай мүнөөдэр минии хэлэһэн захяа заабаринууды, хуулинууды, ёһо гуримууды дүүргэжэ ябагты.

Үгынь дуулаһан арад буянтай

¹²Эдэ ёһо гуримууды анхаржа, сахижа, бэелүүлжэ ябаа гээшэ хаантай, Эзэн Бурхантнай үбгэ эсэгэнэртэтнай найдуулһанайнгаа ёһоор, таанадтай хэлсээгээ сахижа, үршөөл хайраа бэлэглэжэ байхал. ¹³Тэрэ таанадта дуратай байха, үрээхэдэнь, улад зонгнай олошорхо, олон үхибүүдтэй болохот; газар таряалангыетнай үршөөхэдэнь, талха таряатай, үзэмэй дараһан архитай, олива тоһотой байхат; бодо болон жэжэ маллайтнай түл олошорхо. Үбгэ эсэгэнэртэтнай тангариглан, үгэхэб гэжэ найдуулһан тэрэ газарта бүхы үршөөл хайрануудынь таанадта хүрэхэл. ¹⁴Бусад арадуудта орходоо үрээлтэй, буянтай байхат, таанадай дунда үри хүүгэдгүй хүн байхагүй, мал хүрэгэйтнай дунда хубай мал байхагүй. ¹⁵Эзэн таанадһаа элдэб хамшаг зайсуулха, Египедтэ үзэхэн хараһан аймшагтай үбшэнгүүды таанадта халдуулхагүй, харин дайсадтатнай тэдэниие хүжэрөөн тарааха. ¹⁶Эзэн Бурханайнгаа танай мэдэлдэ үгэһэн бүхы арадууды усадхахат, тэдэниие бү хайрлагты, тэдэнэй бурхадта бү зальбаргты, юуб гэхэдэ, энэ хадаа таанадта табиһан урьха гээшэл.

¹⁷ «Эдэ арадууд маанадта орходоо угаа олон лэ, яжа бидэ тэдэниие үлдэжэ шадаха гээшэбиди?» – гээд досоогоо ханажа болохот. ¹⁸ Теэд тэдээнһээ бү айгты! Фараондо, мүн бүхы улад зондонь Эзэн Бурханайтнай юу хэһы ханаад үзыт. ¹⁹ Ямар ехэ гай тодхор тэдээндэ эльгээһыень таанад хараа бэлэйт. Дүлгэ тэмдэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые, бар хүсөөрөө, агууехэ шадалаараа таанадые Египедһээ Эзэнэй гаргаһыень ханаа бээт. Таанадай мүнөө айдаг арадуудтай Эзэн Бурхантнай тон тиимэ юумэ хэхэл. ²⁰ Амиды үлэһэн, хоргодоһон зониие усаджа дууһатараа Эзэн Бурхантнай тэдэнэртэ хорото шарануудые эльгээжэл байха. ²¹ Тэдэ арадуудһаа бү хүрдэгты, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай – агууехэ, хүрөөтэй Бурхан. Тэрэ таанадтай хамта байна. ²² Эзэн Бурхантнай эдэ арадуудые байн ошон хажууһаатнай холодохыень бааджа эхилхэ. Тэдэниие түргөөр халгажа шадахагүйт, юуб гэхэдэ, тиигэбэлтнай, талын арьяатан олоор үдэжэ, таанадта харша болохол. ²³ Эзэн Бурхантнай тэдэниие танда диилүүлхэ, угаа ехээр мэгдэхүүлжэ, хосороохо. ²⁴ Хаашуулыень танай мэдэлдэ Тэрэ үгэхэ, алтан дэлхэй дээрэ тэдэнэй нэрэшье үлэхэгүй. Хэншье таанадта эсэргүүсэжэ шадахагүй, бултыень таанад халгахат! ²⁵ Бурхадайн дүрсэнүүдые галда хаяжа шатаагты! Шүтөөнүүд дээрэн байгааша алта-мүнгые абахаяа бү ханагты, юундэб гэхэдэ, тэрэ таанадта занга болохо. Эзэн Бурхантнай шүтөөнүүдые үзэн ядадаг. ²⁶ Өһөдөө бузарлагдахагүйн тула жэгшүүритэй муухай эдэ шүтөөнүүдые гэртээ бү оруулагты. Тэдэниие үзэн ядаха, тэдэнһээ жэрхэхэ ёһотойт. Юуб гэбэл, хараал тэдээндэ шэнгэнхэй.

Тэжээһэн буруун тэргэ бү эбдэг!

8 ¹ Амиды мэндэ байхын, мүн саашадаа үдэхын тула, Эзэнэй үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэхөөр тангариглан найдуулһан газар руу орожо, эзэлхын тула мүнөөдэр минии хэлэһэн бүхы захяа заабаринуудые сахин бээлүүлэгты. ² Дүшэн жэлэй туршада элһэн сүл губяар таанадые Эзэнэй хүтэлөөд ябаһан бүхы аян зам бү мартагты. Досоогоо юу сэдхэжэ байһыетнай, захяа заабариинь сахиха гүт, али үгы гүт гэжэ мэдэхын тула, таанадые номгоруулхын тула Тэрэ туршажа байгаа. ³ Хүн ганса хилээмээр амидардаггүй, харин Эзэнэй үгын ашаар амиды ябадаг гэжэ ойлгохынтнай тула Тэрэ таанадые даран номгоруулаа, гэдэһыетнай үлдэхүүлээ, удаань таанадай хараагүй, үбгэ эсэгэнэрэйтнайшье үзөөгүй сагаан будаагаар холлуулаа. ⁴ Энэ дүшэн жэл соо хубсаһантнай хуушаржа халаагүй, хүлтнай хабдаагүй. ⁵ Хүбүүгээ хургаһан эсэгэдэл адляар Эзэн Бурхантнай таанадые хүмүүжүүлнэ гээд ойлгожо байгты.

⁶Эзэн Бурханайнгаа захяа заабариие сахигты, Тэрэнэй замаар ябагты, Тэрэниие хүндэлэгты. ⁷Эзэн Бурхантнай таанадые үржэлтэй найхан газар руу абаашажа байна: талаар болон хадын хабшалаар гол горход, булаг, нуурнууд урдадаг; ⁸шэниисэтэй, ешмээнтэй, үзэмтэй, инжиртэй, анар жэмэстэй газар руу, оливын тоһоор мүн зүгын балаар баян орон руу; ⁹эдегээр элбэг дэлбэг, таанадай юугээршые дуталдахагүй газар руу; шулуун бүхэниинь – түмэр түдэгэ, хада уулаһаа ээд түмэр түгдэлжэ абамаар газар дайда руу. ¹⁰Эдижэ садахадаа таанад Эзэн Бурхандаа найн газар үгэнэйнь түлөө баяр баясхалан хүргөөрэйт.

¹¹Болгоомжотой байгты! Эзэн Бурханаа бү мартагты! Мүнөөдэр би таанадта захяа заабариинь, ёһо гуримыень, хуулинуудыень дамжуулнаб, тэдэниие сахигты. ¹²Таанад эдэе хоолоор элбэг дэлбэг болоходоо, найн гэрнүүдые баряад, тэдээн соогоо ажаһуужа эхилхэдээ, ¹³олон мал хүрэгтэй, алта мүнгөөр баян, бүхы юумээр элбэг дэлбэг болоходоо, ¹⁴дээрэлхүү зан үзүүлхээ тэбшэгты, Египедэй газар оронһоо, богоол байдалһаатнай гаргаһан Эзэн Бурханаа бү мартагты. ¹⁵Үргэн гэгшын, аймшагтай элһэн сүл губиин дундуур, элдэб хорото могойнуудтай, хадхууртай хорхойнуудтай, уһагүй хуурай газараар Тэрэ таанадые хүтэлэн гаргаа. Хабсагай шулуунһаа уһа гаргажа, Тэрэ таанадта үгэнэ байна. ¹⁶Таанадые даран номгоруулхын, туршахын тула, хүүлдэнь һаие хэхээ Тэрэ таанадта бэрхэшээлнүүдые ушаруулһан байна. Таанадай мүн үбгэ эсэгэнэрэйтнайшые хараа-үзөөгүй сагаан будагаар элһэн сүл губида таанадые Тэрэ холлуулаа. ¹⁷«Эдэ бүхы баялигые өөрынгөө шадалаар, өөрынгөө хүсөөр олооб» гэжэ досоогоо ханажа бү байгты. ¹⁸Баян болохо шадал таанадта гансал Эзэн Бурхантнай үршөөнэ гээд мартангүй ханажа ябагты. Үбгэ эсэгэнэртэйтнай баталһан хэлсээгээ Тэрэ мүнөөшые бээлүүлнэ. ¹⁹Хэрбээ Эзэн Бурханаа мартаад, ондоо бурхадта хүгэдэжэ, зальбаржа, тэдэниие шүтэжэ эхилээ гээшэ һаа, заабол хосорхот гээд таанадта мүнөөдэр сэхэ хэлэнэб. ²⁰Таанадай дабшан эзэлхэ газар орондо Эзэн бусад арадуудые хюдаха, теэд таанад Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулаагүй гээшэ һаа, тэдэндэл адляар хосорхот.

Ехэ нүгэлэй хойшолон

9 ¹Израилиин арад зон, соносогты! Мүнөөдэр Иордан гол гаталжа, таанадһаа олон, хүсэтэй арадуудай газар уһа эзэмдэхээ ошохотнай. Хотонуудынь мантан ехэнүүд, огторгойдо тулама үндэр хэрэм ханануудтай. ²Зониинь арсалан хүсэтэй, үндэр бэетэй гэжэ Анаак гэгшын уг залгамжалагшад тухай, хэншые тэдэниие диилэжэ шадахагүй тухай дуулаһан байхат. ³Теэд мүнөө одоо мэдэжэ байгты: Эзэн Бурхантнай

бүхы юумэ үрэхилдэг гал дүлэндэл, таанадай урда ябана. Тэрэ тэдэниэ хюдаха, таанадаар диилүүлхэ. Эзэнэй та бүгэдэндэ найддуулһанай ёһоор, таанад газар уһыень эзэмдэхэт, түргөөр тэдэниэе халгаахат.

⁴Эзэн Бурханайтнай тэдэниэе үлдэн гаргахата, «Бидэнэй сэбэр сэхэ ябадалтай байһанда Эзэн энэ газар эзэмдэхыемнай асарба» гээд досоогоо сэдхэжэ бү байгты. Тэдэ арадуудай буруу ябадалтай байхадань Эзэн үлдэнэ бшуу. ⁵Тэдэнэй газар дайда үнэн сэхэ байһанайтнай түлөө бэшэ, сэбэр сэхээр ажаһууһанайтнай түлөө бэшэ таанадта хүртэхэ. Тэдэ арадуудай буруу ябадалтай һэн тула, мүн танай үбгэ эсэгэнэр болохо Абраһаам, Исаак, Яков гэгшэдтэ тангариглаһан үгээ дүүргэхын тула Эзэн Бурхантнай тэдэниэе хажууһаатнай үлдэхэл. ⁶Тиимэхэ энэ һайхан газар үгэхэдөө, таанадай сэбэр сэхэ байһанай түлөө бэшэ гээд ойллогты. Таанад, юрэдөө, үсэд лэ зон гээшэлта даа.

Алтан тугал

⁷Элһэн сүл губида Эзэн Бурханаа сухалдуулһанаа оройдоошые бү мартагты. Египедэй газар дайдаһаа гараһан үдэрһөө хойшо энэ газарта ерэтэрээ Эзэндэ таанад эсэргүүсээт. ⁸Хорээб хадын хажууда Эзэниэе сухалдуулхадатнай, Тэрэ таанадые хюдан алдатараа уурлаа бэлэй. ⁹Таанадтай Эзэнэй баталһан хэлсээнэй шулуун хабтаһануудые абахаяа хада өөдэ би гаража, дүшэн үдэрэй, дүшэн һүниин туршада хада дээрэ эдөө хоол барингүй, уһа уунгүй байхадам, ¹⁰Өөрынь гараар бэшэһэн бэшэгтэй хоёр шулуун хабтаһа намда Эзэн үгөө бэлэй. Та бүгэдын сугларһан тэрэ үдэр хада дээрэһээ, гал дүлэн сооһоо Эзэнэй таанадта айладхаһан бүхы үгэнүүд тэдээн дээрэ бэшээтэй байгаа. ¹¹Иигэжэл дүшэн хоногой үнгэрһэн хойно Эзэн намда хоёр хабтагар шулуу – хэлсээнэй хабтаһануудые үгэһэн гээшэ. ¹²Тиигээд Эзэн намда айладаба: «Эндэхэ түргөөр доошоо буу, юуб гэхэдэ, Египедһээ гаргаһан арад түмэншни муу зантай болоо. Минии зааһан харгыһаа түргэхэнөөр тэдэ хадуураа, шудхамал хүрэг өөһэдтөө хээ».

¹³Эзэн үшөө намда иигэжэ дуулгаба: «Энэ арадые шобто хаража байнаб. Одоол үсэд зон даа. ¹⁴Намда һаалта бү хэ, Би тэдэниэе хюдахам, алтан дэлхэй дээрэ нэрэньшые мартагдаха, харин тэдэнһээ хүсэтэй, олон тоото улад зониие шамһаа үдэн гаргахаб».

¹⁵Гартаа хэлсээнэй хоёр шулуун хабтаһа баринхай би һөөргөө эрьежэ, хаданаа буубаб. Хада гал дүлэндэ абтанхай байгаа. ¹⁶Эзэн Бурханайнгаа урда таанадай нүгэл хэһые, тугалай шудхамал дүрсэ өөһэдтөө хэһые, Эзэнэй зааһан замһаа түргөөр хадуурһыетнай би хараа бэлэйб. ¹⁷Тиимэхэ би танай хараһаар байтар тэрэ хоёр хабтаһа газар

руу шэдэжэ, бута сохёо хэм. ¹⁸ Таанадай бүхы нүгэл шэбэлэй түлөө, Эзэнэй урдаһаа муу юумэ хэжэ, Тэрэниие сухалдуулһанайтнай түлөө би Эзэнэй урда дахин хүгэдэн унаад, урид байһандал адляар дүшэн хоногой туршада эдэе хоол барингүй, уһа уунгүй байбаб. ¹⁹ Юундэ тиигээбиб гэхэдэ, Эзэнэй уур хилэнһээ ехэ айгааб. Тэрэ таанадта угаа сухалдажа, хюдахаяа һанаһан юм. Теэд энэшье удаа минии үгэ Тэрэ дуулаба. ²⁰ Эзэн мүн лэ Аһароондо ехэ сухалдажа, хюдахаяа һанаһан байгаа. Теэд би Аһароонийшье түлөө тэрэ үедэ зальбараа хэм. ²¹ Танай хэһэн нүгэлые – тугалай шудхамал дүрсэ абажа, гал дүлэндэ хаябаб. Бута сохижо, үнэһэн тоборог болоторынь бутаргаад, хадаһаа урдаһан горхон руу хаяа хэм.

²² Табэраада, Масаада, Киброот-Һа-Таһаваада байхадаа таанад Эзэниие мүн лэ сухалдуулаат. ²³ Кадээш-Барнээ гэгшэһээ Эзэнэй таанадые эльгээжэ, «Минии таанадта үгэжэ байһан газар руу уруудан буужа эзэлэгты!» – гээд айладахадань, та бүгэдэн урдаһаань һөөргэдэжэ, этигэбэгүйт, үгыень дуулабагүйт. ²⁴ Таанадые мэдэхэ болоһон саһаам хойшо Эзэндэ һөөргэдэн байнат.

²⁵ Тиимэһээ Би Эзэнэй урда хүгэдэн унажа, дүшэн хоногой туршада мүргэбэб. Юуб гэхэдэ, Тэрэнэй таанадые үгы хэхээ һанаһан тухай мэдэжэ байгааб. ²⁶ Эзэндэ иигэжэ зальбарааб: «Дээдэ Эзэн, Өөрын арад түмэниие, Өөрын хубиие бү усадхыт! Һүр жабхалангаараа тэдэниие абараа, бар хүсөөрөө Египедһээ гаргаа бэлэйт. ²⁷ Абраһаам, Исаак, Яков гэдэг өөрынгөө богоолнуудые ой ухаандаа оруулыт. Энэ арадай үсэдые мартыт, тэдэнэй буруу байдал, нүгэл шэбэл хэһыень бү тоогыт. ²⁸ „Найдуулан хэлэһэн газар дайдадаа Эзэн тэдэниие абашажа шадаагүй. Тэдэниие үзэн ядаһан ушарһаа хосороохо гэжэ элһэн сүл губи руу абашаа“, – гээд Египедэй зон хэлсэжэ болохол. ²⁹ Тиийһээ тиитэрээ тэдэ – Танай арад, Танай хуби, асари ехэ хүсөөрөө, агууехэ шадалаараа тэдэниие Египедһээ гаргаат».

Хуулиин шэнэ хабтаһанууд

10 ¹ Тэрэ үедэ Эзэн намда иигэжэ айладхаба: «Түрүүшынхидэл адли хоёр шулуун хабтаһа хайжа хэ, тэдэниие хадагалха модон ханза дархала, тиигээд Намда хада өөдэ гара. ² Шинии эбдэһэн түрүүшын хабтаһанууд дээрэ бэшээтэй байгаа үгэнүүдые Би тэрэ хабтаһанууд дээрэ бэшэхэб. Тиигээд ханза руу тэдэниие хээрэй».

³ Акаци модоор ханза хэбэб, урданайхидань адляар хоёр шулуун хабтаһа дархалбаб, тиигээд тэдэниие абаад, хада өөдэ гарабаб. ⁴ Танай сугларһан үдэр хада дээрэһээ, гал дүлэн сооһоо таанадта айладхаһан

Өөрынгөө Арбан Зарлиг Тэрэ урдань бэшээтэйдэл адляар эдэ хабта-
ханууд дээрэ бэшэжэ, намда үгэбэ. ⁵ Би һөөргөө эрьеэд, хадаһаа буу-
баб. Тиигээд Эзэнэй намда захирһанай ёһоор, өөрынгөө дархалһан
ханза руу хабтаһануудые хэбэб. Тэрэ гэһэн саһаа хойшо тэдэ тэндэл
байгша юм.

⁶ (Израилиин арад зон Бээроот-Бэнэ-Якаанай уладай худагуудһаа
Мосэроо хүрэтэр аян зам гаталба. Тэндэ Аһароон наһа баража, хүдөө-
лүүлэгдөө бэлэй. Тэрэнэй орондо Эльзаар хүбүүниинь санаартан болоо
һэн. ⁷ Тэндэһээ тэдэнэр Гудгодаа руу зорибо, Гудгодаһаа гол горход
элбэгтэй – Ётбаата хүрэтэр ошоо бэлэй. ⁸ Тэрэ үедэ Эзэн Левиин обо-
гой зоние бусадһаа тусгаар илгажа, Өөрынгөө хэлсээнэй ханза* абан
ябахыень даалгаба. Тэдэнэр Эзэнэй урда зогсодог, санаартанай уялга
дүүргэдэг, Тэрэнэй нэрээр зоние үрээдэг болобо. Мүнөөшье болотор
тэдэ энэ ажалаа хэһээр. ⁹ Бусад уг гарбалнуудта орходоо Левиин обогой
зон өөрын хуби газаргүй. Юуб гэхэдэ, Эзэн Өөрөө тэдэнэй хуби болоно.
Эзэн Бурхантай тэдээндэ тиигэжэ айладаа бэлэйл.)

¹⁰ Түрүүн байһандал адляар, хада дээрэ би дүшэн хоногой турша-
да байгааб. Эзэн дахин минии үгэ дуулажа, таанадые хюдахагүй гээд
шиидээ һэн. ¹¹ Эзэн намда захирба: «Ошо, арад зоноо хүтэлжэ, урдань
яба. Үгэхэб гэжэ танай үбгэ эсэгэнэртэ Минии тангариглан найдуулһан
газар орон руу тэдэнэр орожо, эзэмдэг лэ».

Эзэн ямар эрилтэ табинаб

¹² Зай, Израилиин арад зон, Эзэн Бурхантай таанадта гансал эрил-
тэтэй: Тэрэниие хүндэлэгты, Тэрэнэй зааһан замаар хододоо ябагты,
Тэрээндэ дуратай байгты, үнэнхэ зүрхэнһөө Эзэн Бурхандаа хүгэдэгты.
¹³ Таанадта мүнөөдэр минии дамжуулһан Эзэнэй захяа заабаринуу-
дые, хуули ёһонуудые сахигты. Тиигэбэлтнай, таанадта һайн байха.
¹⁴ Эгээл үндэр огторгойнуудшые, газар дэлхэй, мүн дээрэнь байгааша
бүхы юумэн Эзэн Бурханайтнай мэдэлэй юм. ¹⁵ Теэд гансал танай үб-
гэ эсэгэнэртэ Эзэн дурлажа, тэдэнэй уг удам болохо таанадые бусад
арадуудһаа шэлэн абаа. Мүнөөшье болотор таанад Тэрэнэй шэлэн
абаһан арад зандаат. ¹⁶ Тиимэхээ энэ саһаа хойшо Эзэнэй үгэ дууладаг
бологты, саашадаа бү үсэрхэлдэгты. ¹⁷ Юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантай
бурхадай ехэ Бурхан, эзэдэй ехэ Эзэн, Тэрэ агууехэ, асари хүсэтэй,
һүрөөтэй Бурхан. Тэрэ нюур илгажа байдаггүй, эдилгэ абадаггүй,
¹⁸ үншэн хэнзэнүүдые, бэлбэһэн эхэнэрнүүдые аршалдаг, ерүүл зондо

* ^{10:8} Захяа заабаринуудай бэшээтэй хабтаһануудые хадагалдаг ханза.

дуратай, тэдээндэ эдээ хоол, хубсаһа хунар үгэдэг. ¹⁹Таанадшые ерүүл зондо налархай байгты, юуб гэхэдэ, өөһэдөө Египедэй газар дайдада ерүүл зон байгаа ха юмта. ²⁰Эзэн Бурханаа хүндэлэгты, Тэрээндэ хүгэдэгты, Тэрээндэ хододоо үнэн сэхэ байгты. Гансал Тэрэньнгээ нэрээр тангариглагты. ²¹Тэрэ – танай алдар соло, Тэрэ – танай Бурхан. Танай түлөө агууехэ, хүрдэмөөр хэрэгүүдые хэһыень өөһэдынгөө нюдөөр хараа ха юмта. ²²Далан халуун амин үбгэ эсэгэнэртнай Египет руу ерэхэн юм. Харин мүнөө Эзэн Бурхантнай таанадые огторгойн одо мүшэд мэтээр үнэржүүлээ.

Эзэнэй хүр жабхалан

11 ¹Эзэн Бурхандаа дуратай байгты, тэрэнэй захиралта, хуулинуудые, ёһо гурим, мүн захяа заабариеннь хододоо сахин, дүүргэн ябагты. ²Һанажа байгты! Үхибүүдтнай бэшэ, таанад өөһэдөө Эзэн Бурханайнгаа хэһээлтэ мэдэһэн, хараһан байнат. Тэрэнэй хүр жабхалан, бар хүсыень, агууехэ шадалынь һанаад үзэгты. ³Тэрэнэй дүлгэ тэмдэгүүдые, Египедэй фараонтой, бүхы газар оронтойнь хэһэн гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые; ⁴таанадай хойноһоо Египедэй сэрэгэй намнахадань, мори унаад, мүн дайшалхы тэргээр хойноһоотнай мүрдэхэдэнь, Хулһата далайн уһан соо Эзэнэй тэдэниие шэнгээһые, дууһан һалгааһые; ⁵энэ газарта ерэтэртнай элһэн сүл губида таанадай түлөө Тэрэнэй юу хэһые; ⁶Рэүбээнэй уг удамай Элиааб гэдэгэй хүбүүд болохо Датаан болон Абираамтай Тэрэнэй юу хэһые. Израилиин арад зоной хараһаар байтар газар дэлхэй аман мэтээр ангайн хахаржа, тэдэ хоёрые, гэр бүлэнүүдыень, майхангуудыень, абаад ябаһан бүхы эд зөөриеннь залгижархёо бэлэй. ⁷Иигэжэ таанад лэ Эзэнэй эрхилэн бүтээһэн агууехэ хэрэгүүдые нюдөөрөө хараһан зон болонот.

Эзэнэй үгэһэн газарта

⁸Тиимэхээ мүнөөдэр минии дамжуулһан бүхы захяа заабаринуудые сахин байгты. Тиигэбэл, таанад шанга болохот, Иордан гол гаталан, эзэмдэхэ гэхэн газартаа ошожо, эзэлхэт. ⁹Тиигэбэл, Эзэнэй танай үбгэ эсэгэнэртэ, уг удамдань үгэхөөр тангариглан найдуулһан газар дайдада, хүн далайн урдажа, зүгын балай дэлгэржэ байһан газарта, удаан сагта ажаһуухат. ¹⁰Эзэлхээ ошожо ябаһан газартнай танай орхихон Египедэй газартал адли бэшэ. Тэндэ үрэхэ тарин хаяхадаа, огород уһалһандал адли хүлөөрөө хүдэлэн, таряалангаа уһалдаг, угаа ехэ ажалтай бэлэйт. ¹¹Харин танай эзэмдэхээ ошожо ябаһан тэрэ газар тэнгэрийн хура бороогоор ундалдаг хада уулатай, намжаа нюруу газарнуудтай

орон нютаг юм. ¹²Эзэн Бурхантнай тэрэ газарые анхаралаар хүрээлдэг, түхэрээн жэлэй туршада харааһаа табидаггүй.

¹³Хэрбээ минии мүнөөдэр хэлэнхэн захяа заабаринуудые шагнан сахижа, Эзэн Бурхандаа дуратай байжа, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Тэрээндэ хүгэдөө гээшэ хаатнай, ¹⁴хабарай ба намарай үедэ, юрэдөө, хэрэгтэй сагтань Эзэн танай газарта бороо хура эльгээхэ. Тиихэдэнь таанад таряа талхатай, үзэмэй дараһан архитай, оливын тоһотой байхат. ¹⁵Малайтнай тэжээл болохо үбһэ ногоо газар дээрэтнай Тэрэ ургуулха, тиихэдэнь таанад элбэг эдээтэй байхат.

¹⁶Тээд болгоомжологты, мэхээр хэн нэгэн дурыетнай булягуужан. Хажуу тээшэе бү ходорогты, бусад бурхадта бү шүтэгты, тэдээндэ бү мүргэгты. ¹⁷Үгы хаатнай, Эзэн таанадта уур сухал болохо. Огторгойе бүглэн хаахадань, бороон орохогүй, газарһаа ургаса гарахагүй, тиигээд таанад Эзэнэй үршөөжэ байһан энэ хайхан газарта удахагүй хосорхот.

¹⁸Минии эдэ үгэнүүдые ой ухаандаа, зүрхэ сэдхэлдээ хадуун абагты, гартаа дүлгэ тэмдэг болгон уягты, ханажа байхын тула магнай дээрэтнай тэдэ боолто болоод байг лэ. ¹⁹Тэдээн тухай хэлэжэ, үхи хүүгэдээ хургагты – гэртээшье нуухадаа, харгыдашье ябахадаа, амаржа байхадашье, ажал хэхэдээшье. ²⁰Тэдэниие гэрэйнгээ үүдэнэй тотого дээрэ, бартаанууд дээрээ бэшэгты. ²¹Танай үбгэ эсэгэнэртэ үгэхээе Эзэнэй тангариглан найдуулһан тэрэ газар орондо таанарай ба үхибүүдэйтнай удаан саг соо ажаһуухын тула, хэды саг соо огторгой газар дээрэ оршохо – тэды сагай туршада таанадай тэндэ байхын тула эдэ бүгэдые хэгты.

²²Минии хэлэнхэн захяа заабаринуудые жэншэдгүй сахин дүүргэжэ байгаа хаатнай, Эзэн Бурхандаа дуратай байбалтнай, Тэрэнэй замаар ябалалтнай, Тэрээндэ үнэн сэхэ байгаа хаатнай, ²³танай хажууһаа бусад арадуудые Эзэн үлдэхэ. Тиихэдэнь таанадһаа олон, хүсэтэйшье арадуудые диилэжэ, газар, уһыень эзэмдэхэт. ²⁴Гэшхэнхэн газар бүхэнтнай танай болохо – урда зүгэй элһэн сүл губиһаа хойто зүгэй Ливаан хүрэтэр, зүүн зүгэй Евфрат мүрэнһөө баруун зүгэй аяар Дундада далай хүрэтэр танай хилэнүүд нэмжыхэ. ²⁵Хэншье танай урдаһаа тулажа шадахагүй. Эзэн Бурханайтнай найдуулһанай ёһоор, хайшаашье ошолболтнай, танай урда арадуудые Тэрэ халгануулан байха.

Израилиин арадай шэлэхэ зүйлнүүд

²⁶Анхарагты, би мүнөөдэр таанадта үрээл хараал хоёрой нэгыень шэлэхые дурадханаб: ²⁷хэрбээ таанад мүнөөдэр минии дамжуулжа байһан Эзэн Бурханайнгаа захяа заабаринуудые сахибал, үрээл хайрада

хүртэхэт; ²⁸ хэрбээ таанад Эзэн Бурханайнгаа захяа заабариие сахингүй, минии мүнөөдэр заажо байһан замһаа хотироо һаа, танигдаагүй ондоо бурхадта мүргэжэ эхилээ һаа, хараалда хүртэхэт.

²⁹ Эзэлхэеэ ошожо ябаһан газар руутнай Эзэн Бурханайтнай асархадань, Гэризиим хада дээрэһээ үрээл, харин Эбаал хада дээрэһээ хараал табигты. ³⁰ Тэдэ хаданууд Иордан голой баруун бээдэнь, наранай орохо зүгтэ, Арабаада ажаһуугша ханаһаан арадай газар дайда дээрэ, Гилгаал хотын хажуугаар, сарса модоной ургадаг Морээ гэдэг тахилгатай ойдо дүтэхэнэ юм.

³¹ Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байһан газарые эзэмдэхэеэ таанад Иордан гол мүнөө гаталхатнай. Тиигээд тэрэ газарые эзэлжэ, тэндэ ажаһуухадаа, ³² минии мүнөөдэр дамжуулан хэлэжэ байгааша бүхы хуули, ёһо гуримуудые сахин дүүргэгты.

Гансал газарта үргэл хэхэт

12 ¹ Элинсэг хулинсагайтнай Эзэн Бурханай эзэлхыетнай үгэжэ байһан тэрэ газарта заатагүй танай сахин дүүргэхэ хуули, ёһо гуримууд гэбэл, иимэ: ² Таанадта диилдэһэн тэдэ арадуудай үндэр уула, добо гүбээнүүд дээрэ, алибаа һаглагар модон доро өөһэдынгөө бурхадта мүргэдэг газарнуудыень бүримүһэн үгы хэгты. ³ Тэдэнэй үргэлэй шэрээнүүдые хандаргаагты, нангин шулуун баханануудыень бута сохигты, Ашэраагай баханануудые галдагты, бэшэ хээээдэшье тэрэ газарта дурсагдахагүйгөөр бурхадайнь һиилэмэл хүрэгүүдые таһа сабшагты. ⁴ Эзэн Бурхандаа таанад ондоогоор мүргэхэ ёһотойт. ⁵ Эзэн Бурхантнай бүхы обогуудайтнай газар дайдада Өөрынгөө һуури шэлэн тодорхойло, тэндэ Өөрынгөө нэрэ баталха. Мүргэхэеэ таанад гансал тишээ ерэхэ ёһотойт. ⁶ Түгэс шатаалта үргэлөө, үргэлөө, ургасынгаа болон малай арбанай нэгэ хубиие, өөһэдынгөө хубиин үргэл, шахаа тангаригаартнай хараалагдаһан үргэл, өөһэдын һайн дуранай үргэл, томо болон жэжэ малай түрүүшын түл тишээ асарагты. ⁷ Тэндэ Эзэн Бурханайнгаа урда гэр хотоноороо эдэе хоол баригты. Ямар ажал хэһэнээ, ямар үрэ дүн туйлаһанаа баяртайгаар мэдээсэн, Эзэн Бурхантнай таанадта эдэ бүгэдые үршөөгөө гээд һанан дурсан байхат.

⁸ Хүн бүхэндэ юун зүб шэнгеэр һанагданаб, тиимээр лэ бидэ Бурхандаа мүргэдэг байгаабди. Харин тэндэ таанад тиигэжэ байха ёһогүйт. ⁹ Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байһан амгалан тайбан газарта, тэрэ хубита газартаа, арай хүрөөгүй байнат. ¹⁰ Харин Иорданиие гаталаад, Эзэн Бурханайтнай эзэлхыетнай үгэжэ байһан газар дайдада түбхинэхэдөө, тойроод байһан дайсаднаатнай Тэрэнэй амаруулхада, амгалан тайбан,

аюулгүй ажаһуужа эхилхэдээ, ¹¹Эзэн Бурханайтнай нэрээ нэрлүүлхэ газар шэлэн заахадань, тиишэнь минии хэлэһэн бүхы юумэ асарагты: түгэс шатаалта үргэлөө, үргэлөө, ургасынгаа болон малай арбанай нэгэ хубиие, өөрынгөө хубиин үргэл, Эзэндэ үргэһэн шахаа тангаригаартнай хараалагдаһан эрхим үргэл. ¹²Таанад үхи хүүгэдтээ хамта, зарасанартнай, хото һуурин соотнай байдаг левидүүд тэндэ ошожо, бултадаа Эзэн Бурханайнгаа урда хүхилдэгты. Левидүүд өөрын хуби газаргүй гээшые бү мартагты. ¹³Хараһан лэ газартаа түгэс шатаалта үргэл хэхээ тэбшэгты. ¹⁴Харин танай али нэгэн обогүүдай эзэлдэг дайдын нэгэ газар Эзэнэй заахада, тэндэ түгэс шатаалта үргэл хэгты, мүн минии хэлэһэн юумые бултыень дүүргэгты.

¹⁵Гэхэтэй хамта, Эзэн Бурханайнгаа үршөөһэнэй хэмээр хэды малтай болонобши, тэрээнһээ дулдыдан, ханаһан лэ сагтаа, дураараа малаа үүсэлжэ, мяхыень эдихэдэтнай болохо. Бузартаһан ба арюун сэбэр хүншые тэрэниие гүрөөһэнэй гү, али зээрэнэй мяха эдихэндэл адляар эдихэ аргатай. ¹⁶Гансал шуһыень эдихэ ёһогүйт, уһан шэнгээр тэрэниие газарта адхагты. ¹⁷Бурханда үргэхэ үргэлөө – орооһо таряанайнгаа, үзэмэй дараһан архиингаа, мүн оливын тоһонойнгоо Бурханда үргэгдэхэ арбанай нэгэ хубиие, томо болон жэжэ малайнгаа түрүүшын түл, шахаа тангаригаартнай хараалагдаһан үргэл, өөһэдын һайн дуранай үргэл, хубиин үргэл ажаһуудаг газартаа бү эдигты. ¹⁸Эдэ бүгэдые Эзэн Бурханайнгаа урда, Тэрэнэй шэлэһэн газарта эдеэрэйт. Таанад хүбүүд, басагадтаяа, бүхы зарасанартаяа, хото соотнай байдаг левидүүдтэй хамта эдэниие эдижэ, Эзэн Бурханайнгаа урда хүхилдэн, хэһэн ажалаараа сэдхэлээ ханан байгты. ¹⁹Ойлгогты, өөрынгөө газар дайда дээрэ байгаа бүхы үе сагтаа левидүүдтэй бүхы юумээрээ хубаалдажа байгты.

²⁰⁻²¹Эзэн Бурхантнай орон түрынтнай хилэнүүдые үргэдхэхөөр найдуулаа бэлэй. Тэрэнэй энэ хэрэг бүтээхэдэнь, шэлэн зааһан нангин үргөөһөөнь таанадай хэн нэгэнэй гэр дан холо үлэжэ магад. Холо байжа, мяха эдихээ ханабал, эдихэдэтнай хамаагүй. Эзэнэй үршөөһөн малһаа үүсэлхэдээ, минии хэлэһээр, гэртээ тэрэниие хэзээшые эдихэдэтнай болохо. ²²Гүрөөһэ гү, али зээрэн эдихэндэл адляар энэ мяха эдихэдэтнай болохо. Арюун сэбэршые, мүн бузартайшые хүнэй энээниие эдихэдэ хамаагүй. ²³Гансал шуһа эдихэгүй гэжэ ехэ нарибшалаарай, юуб гэхэдэ, шуһан гээшэ ами наһан болоно, мяхангай хамта ами наһа эдижэ болохогүй. ²⁴Шуһа бү эди, уһан мэтээр тэрэниие газарта адха. ²⁵Эзэнэй захириһаар бүхы юумэ хээд байбалшни, шамда ба һүүлдэнь шинии уг удамда һайн байха. Шуһа бү эдеэрэй. ²⁶Нангин зүйлөө, шахаа

тангаригаар хараалагдаһан үргэлөө хэхэ гэбэл, Эзэнэйнгээ шэлэһэн газарта ошоорой. ²⁷Тэндэ Эзэн Бурханайнгаа үргэлэй шэрээ дээрэ түгэс шатаалта үргэлэй мяха болон шуһые шатаан үргөөрэй; харин амгалан байдалай түлөө үргэлэй шуһа Эзэн Бурханайнгаа үргэлэй шэрээ дээрэ адхаад, мяхыень эдеэрэй. ²⁸Минии захин хэлэһэн үгэнүүдые дуулажа, сахин дүүргэгты. Эзэн Бурхандаа аятай, хайн юумэ хэжэ байбалтнай, таанадта, мүн үри хадаһандатнай хэтын хэтэдэ хайн байхал.

Шүтөөнүүдтэ бү мүргэгты!

²⁹Таанадай эзэмдэхээ ошожо байһан газарта бусад арадуудые Эзэн Бурханайтнай хюдахадань, тэдэ арадуудай газарые эзэмдэжэ, тэндэнь ажаһуудаг болоходоо, ³⁰болгоомжологты! Эдэ арадуудай үгы хэгдэжэ байхада, урьхадань бү орогты, тэдэнэй бурхад тухай бү асуугты, «Тэдэ арадууд яжа бурхадтаа мүргэдэг байгаа гээшэб? Би мүн лэ тиимээр мүргэдэг болохоб», – гэжэ бү хэлэгты. ³¹Эзэн Бурхандаа тэдэндэл адляар бү хандагты. Эзэнэй жэрхэдэг, үзэн ядадаг юумые эдэнэр хэдэг, үхи хүүгэдээшье бурхадтаа үргэн, гал дээрэ шатаадаг байгаал! ³²Минии таанадта захиһан юумэ бултыень дүүргэхээ оролдогты, хэлэһэндэм юушье бү нэмэгты, бү хороогты!

Ондоо бурхадта шүтэхые уряалһан хүнэй амиие һүнөө

13 ¹Таанадай дунда лүндэншэ гү, али зүүдэ тайлбарилагша бий болоод, дүлгэ тэмдэг гү, али гайхамшагта үзэгдэл харуулхаяа найдуулжа, ²тэдэ тэмдэгүүдэйн нээрээ бэлүүлэгдэшоо гээшэ хаань, танихагүй ондоо бурхадта шүтэдэг болохыетнай тэрэ таанадта идхан хэлэжэ магад. ³Тэрэ лүндэншые гү, али зүүдэндэе юумэ харадаг хүниие бү шагнагты; юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай Намда бүхы зүрхэ сэдьхэлһээ дуратай гээшэ гүт гэжэ мэдэхын тула таанадые туршажа байна гээшэл. ⁴Эзэн Бурханаа шүтэн ябагты, Тэрэниие хүндэлэгты! Захяа заабаринуудыень сахигты, үгыень дуулагты! Тэрээндэ мүргэгты, Тэрээндэ үнэн сэхэ байгты! ⁵Эзэн Бурханайтнай захиһан замһаа таанадые хадууруулхаяа ханажа уряалһан, Египедэй газар дайдаһаа гаргаһан, богоол байдалһаатнай мултаруулһан Эзэн Бурхандаа урбахыетнай тухирдаг тэрэ лүндэншые гү, али зүүдэндэе юумэ харадаг хүниие хороохо хэрэгтэй. Өөһэдһөө муу юумэ зайсуулха ёһотойт.

⁶Шамда дүтэ хэн нэгэн – аха, дүүшни, хүбүүншни гү, али басаганшни, дуратай һамганшни гү, али анда нүхэршни шинии, мүн үбгэ эсэгэнэрэйшни мэдэхэ танихагүй ондоо бурхадта мүргэдэг болохыеш һэмээхэнээр үгэдөө оруулха ханаатай, «ошожо, ондоо бурхадта зальбардаг

болоё» гээд хэлээ хаань, ⁷ танай хажууда, мүн холошье ажаһуудаг, дэлхэе нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэр дүүргэдэг арадуудай бурхадта мүргэдэг болохыешни аргадажа эхилээ хаань, ⁸ тэрэнэй үгэдэ бү оро, бү шагна, нигүүлэсхы зан бү гарга, тэрэниие бү хайрла, бү аршала. ⁹ Тэрэниие ала! Алахадаа, эхилээд ши тэрээндэ гар хүрэн, шулуу шэдээрэй, удаань бүхы арад зон гар хүрэхэ. ¹⁰ Шулуу шэдэн тэрэниие алаарай! Юуб гэхэдэ, Египедэй газар дайдаһаа гаргаһан, богоол байдалһаашни мултаруулһан Эзэн Бурханһаашни шамайе холодуулхые тэрэ һэдээ бшуу. ¹¹ Энэ ушар тушаа бүхы Израилин улад зон дуулажа, хүрдэхэ, саашадаа иимэ муухай хэрэг хэншье хэхэеэ болихо.

¹² Ажаһуухынтнай тула Эзэн Бурханайтнай үгэһэн али нэгэн хотодо ¹³ танай арадай дунда өөдэгүй хүнүүд бии болоһон, «ошожо, ондоо, мэдэхгүй бурхадта зальбардаг болоё» гээд хотын ажаһуугшадта хэлэнэ гэжэ дуулаа хаа, ¹⁴ мүрдэлгэ гүрдэлгэ ябуулагты, найса мүшхэгты. Тиигээд иимэ жэгшүүритэй юумэнэй танай дунда үнэхөөр болоо гэшэ хаань, ¹⁵ тэрэ хотын ажаһуугшадые бултыень һэлмээр сабшагты, мал хүрэгыень мүн лэ һалгаагты. Тэрэ хотые дууһан үгы хэгты! ¹⁶ Зонийн бүхы зөөри хотын талмай дээрэ суглуулагты. Удаань энэ хотые бүхы зөөритэйнь Эзэн Бурхандаа үргэн шатаагты. Энэ хото хэтэ мүнхэдөө һандархай шулуун үлэгдэл болоод лэ үлэхэ, хэзээдэшье дахин бодхоогдохо ёһогүй. ¹⁷ Тэрэ усадхагдаха юумэнһээ юундэньшье гар бү хүрэгты. Тиигэбэлтнай, Эзэнэй уур хилэн намдажа, Тэрэ таанадта үршөөл үгэхэ, хайрлаха, үбгэ эсэгэнэртэтнай тангариглаһанайнгаа ёһоор, таанадые үнэр арад болгохо. ¹⁸ Эзэн Бурханайнгаа үгыень дуулажа, минии мүнөө дамжуулжа байһан Тэрэнэй захяа заабаринуудые сахин, Эзэн Бурхандатнай таатай, хайн юумэ хэжэ байбалтнай, эдэ бүгэдэ гүйсэд бүтэхэ.

Гашуудалай хорюултай ёһолол

14 ¹ Таанад Эзэн Бурханайнгаа арад зон болонот. Хэн нэгэнэй наһа барахада, гашуудалай тэмдэг харуулан, өөһэдыгөө хадхажа, отолжо бү байгты, магнай дээрэхи үһээ бү хюһагты. ² Юундэб гэхэдэ, таанад Эзэн Бурханай нангин арад ха юмта. Дэлхэйн арадууд сооһоо Эзэн таанадыел Өөрынгөө арад болгохо гэжэ шэлэһэн байна.

Сээргүй ба сээртэй амитад

³ Жэгшүүритэй муухай ямаршье юумэ бү эдигты. ⁴ Таанадай эдижэ болохо амитад гэбэл: үхэр, хонин, ямаан, ⁵ буга, зээрэн, боро гүрөөһэн, янгир, зэрлиг буха, оронго, аргали. ⁶ Асатаһан туруутай, хибэдэһэ хибэдэг мал эдихэдэтнай болохо. ⁷ Гансал тэмээ, туулай, дорго бү эдигты,

юундэб гэхэдэ, тэдэнэр хибэдэһэ хибэдэгшые хаа, харин аса туруугүй. Тэдэнэр таанадта сээртэй. ⁸ Тиигээд гахай аса туруутай байбашье, харин хибэдэһэ хибэдэггүй, тиимэһээ танда бузартай байха. Тэдэнэй мяханһаа бү эдигты, һэдэньшые гар бү хүрэгты; танда бузартай байха.

⁹ Уһанай амитадһаа һэрбээтэй болон хашарһатай амитадые таанадай эдихэдэ болохо. ¹⁰ Зүгөөр һэрбээгүй, хашарһагүй амитадые бү эдигты: тэдэ танда бузартай байха.

¹¹ Сээргүй ямаршые шубуу эдихэдэтнай болохо, ¹²⁻¹⁸ харин элдэб янза түрэлэй иимэ шубуудые эдижэ болохогүй: бүргэд, бэгсэргэ, харсага, нашан харсага, элээ, ёло, хирээ, тэмээн хяруул, шара шубуун, сахали, хилэн шубуун, хүхэ дэглээ, хотон шубуун, суусагаалжан, бүбөөлжэн, һарьһан баабгай.

¹⁹ Далитай бүхы хорхой шумуул таанадта сээртэй, тиимэһээ тэдэниие бү эдигты, ²⁰ харин сээргүй алишые шубуу эдихэдэтнай болохо.

²¹ Үхэһэн амитадай һэе бү эдигты. Танай хотодо байгша ерүүл хариин хүндэ тэрэниие үгэгты, үгышые хаа, худалдагты, тэрэ эдиг. Юуб гэхэдэ, таанад Эзэн Бурханайнгаа нангин арад ха юмта.

Эшэгые эхынь һүн соо бү шанагты.

Арбанай нэгэ хуби тухай

²² Жэл бүри ургуулдаг ургасынгаа арбанай нэгэ хубиие амьарлан орхи. ²³ Тиигээд Эзэн Бурханайнгаа нангин үргөөдэ ошожо, Тэрэнэй урда таряанайнгаа, үзэмэй дараһан архиингаа, оливын тоһоной арбанай нэгэ хубиинь, мал һүрэгэйнгөө түрүүшын түл эдеэрэй. Иигэжэ ши Эзэн Бурханаа хододоо хүндэлжэ, түбэгшөөжэ һурахаш. ²⁴ Эзэн Бурханайтнай нангин үргөө шамһаа холо байба гээл даа. Тэрэнэй үршөөһэн ургаса, мүн түлэй арбанай нэгэ хубиие тишэнь абаашажа шадахагүй байгаа хаа, ²⁵ эдэ бүгэдээ худалдаад, мүнгэн болгоод, Эзэн Бурханайнгаа нангин үргөөдэ тэрэ мүнгөө абаад ошоорой. ²⁶ Тиигээд тэрэ мүнгөөрөө һанаһан юумээ худалдан аба: үхэр, хони, үзэмэй дараһан архи, шара ундаа, һанаһан бүхы юумээ. Гэр бүлэтээ хамта тэндэ Эзэн Бурханайнгаа урда эдеэлэ, сэнгэ.

²⁷ Гэбэшые шинии хотодо ажаһуудаг левидүүд тухай бү марта. Юундэб гэхэдэ, шамда орходоо тэдэндэ газарай хуби үгы ха юм. ²⁸ Гурбан жэлэй үнгэрхэ эсэстэ жэлэй ургасын, мүн түлэйнгөө арбанай нэгэ хубиие суглуулжа, хото соогоо нөөсэлдэг бай. ²⁹ Тиихэдэш өөрын хубиин газаргүй левидүүд, ерүүл зон, шинии хотын үншэн хэнзэнүүд, бэлбэһэн эхэнэрнүүд ерэжэ, садатараа эдеэлжэ байг. Иигээд байгаа һаашни, Эзэн Бурханшни хэһэн хэрэг бүхэниеш үрээхэл.

Үри хүлисэхэ тухай жэл

15¹ Долоон жэлэй үнгэрхэ эсэстэ зоной үриень хүлисэ. ² Энэ яагаад хэгдэхэб гэхэдэ, нэгэ яһанай болохо хүндэ зөөри, мүнгэ хэн нэгэн зээлеэр үгэһэн байгаа хаа, тэрэниие хүлисэжэ, нэгэ уг унгиин энэ хүнһөө үриэе бү нэхэг. Юуб гэхэдэ, тэрэ жэлдэ үри хүлисэхэ ёһотой гээд Эзэн тунхаглаһан байна. ³ Хариин хүнһөө үриэе нэхэхэдэш болохо, гэбэшье Израилиин уладай үритэй нэгэндэ үриень хүлисэ.

⁴ Танай орон нютагта үгытэй хүн бү үзэгдэг. Эзэн Бурхан танай хуби гээд эдлэхыетнай тэрэ газар үгэнэ, таанадые үреэжэл. ⁵ Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулажа, минии мүнөөдэр дамжуулан хэлэһэн бүхы захяа заабаринуудые сахин дүүргэхээе оролдоо гээшэ хаатнай, эдэ бүгэдэ хүсэлдэхэ байна. ⁶ Найдуулһанайнгаа ёһоор, Эзэн Бурхантнай таанадые үреэхэ, тиихэдэнь ондоо арадуудта урьһаар үгэхэ мүнгэтэй, баян нуухат, өөрөө хэнһээшье мүнгэ урьһалхагүйт. Таанад олон арадуудые зонхилон нуухат, харин тэрэ арадуудай нэгэнииньшье таанадые захиран зонхилхогүй.

⁷ Эзэн Бурханайшни үгэжэ байһан газарта ажаһууха үедэш нэгэ хотодо шинии арад зонһоо хэн нэгэн үгыржэ болохо. Хатуу, шэрүүн сэдхэлтэй бү бай, үгытэй угсаатандаа туһалхаяа бү арса. ⁸ Тэрээндэ заабол туһала, хамһалса, хэрэгтэй юумыень урьһаар үгэ. ⁹ «Долоодохи жэл, үри шэри хүлисэхэ жэл, ойртоо» гэһэн муу ханаан толгойдош орожо, үгытэй угсаатандаа шэрүүнээр хандан, тэрээндэ туһалхаяа арсаханаа болгоомжоло. Юуб гэхэдэ, тэрэ Эзэндэ шам тухай гомдол бариха, тиихэдэнь ши зэмэтэй болохош. ¹⁰ Тэрээндэ эриһэн юумыень үгэ, үгэжэ байхадаа сэдхэлдэшни бүглэржэ бү байг. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэгэй түлөө Эзэн Бурханшни бүхы ажал хэрэгүүдыеш, бүтээжэ байгаа бүхы юумыеш үреэхэ. ¹¹ Газар дэлхэй дээрэ үгытэй нэгэ тэды израильшууд хододоо байха. Тиимэһээ үгытэй угсаатандаа туһалхые, өөрынгөө орон нютагай гуйраншанда туһалжа байхые би шамда захирнаб.

Богоолые сүлөөдэ табиха тухай

¹² Еврей яһанай эрэ гү, али эхэнэрэй богоол болон, шамда бээе худалдаад, зургаан жэл соо тэрэшни шамда зарагдабал, долоодохи жэлдэнь тэрэниие сүлөөдэ табяарайш. ¹³ Сүлөөдэ табихадаа, тэрэниие хооһоор бү эльгээгээрэй. ¹⁴ Өөрынгөө таряа талханһаа, мал адууһанһаа, үзэмэй дараһан архи хорзоһоо харамнангүй тэрээндэ үгэ. Эзэн Бурханайшни үршөөһэн юумэнһээ хубаалда. ¹⁵ Египедэй газар дайдада богоол байһанаа, Эзэн Бурханайшни шамайе сүлөөлһые бү марта. Тиимэһээл би мүнөө шамда захиржа захижа байна ха юмбиб.

¹⁶ Хэрбээ богоолойшни шамда болон гэр бүлэдэш дуратай байһан, хайн байһан ушарһаа танайда үлэхээе ханажа, гаран ошохоо арсаа хаань, ¹⁷ шүбгэ абажа, шэхээрнь үүдэн руу нэнгүүлжэ, шэхьень нүхэлэ. Энэ хадаа тэрэнэй хэтэ мүнхэдөө шинии богоол болоһоной тэмдэг юм. Богоол эхэнэрэйшье шэхэ иимээр нүхэлөөрэй. ¹⁸ Сүлөөдэ богоолые табихадаа, бү хара буу, юуб гэхэдэ, тэрэ зургаан жэл соо хүдэлжэ, шинии хүлһэлжэ абаха ажалшанай түлбэрийн хахадайнь түлөө хүдэлөө бшуу. Иигэжэ хэрэг бүхэнийеш Эзэн Бурханшни үрээхэл.

Малай түрүүшын түл

¹⁹ Томо болон жэжэ малайнгаа түрүүшын эрэ түлые Эзэн Бурхандаа тусгаарлан орхи. Иимэ тугал ажалда бү хэрэглэ, иимэ хурьганай нооһошье бү хайшала. ²⁰ Эзэн Бурханайнгаа урда, нангин үргөөдэ жэл бүри гэр бүлөөрөө тэрэниие эдээрэй. ²¹ Малда ямар нэгэн дутагдал – дохолон гү, али хохор, үгышье хаа, үшөө ондоо дутуу дундатай байгаа хаань, тэрэниие Эзэн Бурхандаа бү үргэ. ²² Ши тэрэниие гэртээ эди. Арюун, мүн бузартайшье хүнэй эдихэдэ хамаагүй, гүрөөһэн, зээрэнэй мяха эдихэндэл адляар тэдэ эдиг лэ. ²³ Гансал малай шуһа бү эди, уһан шэнгээр тэрэниие газар руу адха.

Паасха

16 ¹ Авиив гэхэн һарада Паасха гэхэн хайндэр хайндэрлэжэ, Эзэн Бурханаа хүндэлэгты. Юуб гэхэдэ, авиив һарада хүниндөө Тэрэ таанадые Египедһээ гаргаа бэлэйл. ² Эзэнэй нангин үргөөдэ үхэр, хонёор Паасхын үргэл хээрэйгты. Энэ үргэл Эзэн Бурхандашни зорюулагдаха ёһотой. ³ Өһээһэн талхаар бариһан хилээмэ Паасхын үргэлтэй хамта бү эдигты. Долоон үдэр эһээбэригүй талхаар болгон хилээмэ Паасхын үргэлтэй хамта эдээрэйгты, Египедэй газар дайдаһаа яаралтайгаар гаран ошоходоо иимэ хилээмэ эдэе бэлэйлта. Эдигты энэ гай зоболонгой хилээмэ, Египедһээ гараһан тэрэ үдэрые амиды мэндэ байһан сагтаа һанан байгаарайт. ⁴ Танай газар нютагта долоон хоногой туршада хэндэшье эһээбэри байха ёһогүй. Тиихэдэ түрүүшын үдэр боро хараанаар үргэһэн мяханһаа үглөөгүүр болотор юуншье үлэнгүй эдигдэхэ ёһотой.

⁵⁻⁶ Малаар Паасхын үргэл гансал Эзэнэй нангин үргөө соо хээрэйгты. Эзэн Бурханайтнай танда үршөөжэ байһан газарта хаа-хаанагүй иимэ үргэл хэжэ болохогүй. Үдэшлэн, наранай орохо үедэ, таанадай Египедһээ гараһан сагта Паасхын үргэл хээрэйгты. ⁷ Эзэн Бурханайнгаа нангин үргөөдэ мяха шанажа эдээрэйгты, тиигээд үглөөдэрынь гэртээ

харихадатнай болохо. ⁸Энээбэриггүй талхаар болгоһон хилээмэ зургаан хоногой туршада эдигты, харин долоодохи үдэртөө нангин суглаагаа үнгэргэжэ, ямаршые ажал бү хэгты.

Ургаса Хадалгын хайндэр

⁹ Ургаса хадажа эхилһэн сагнаа хойшо долоо дахин долоон хоногы тоолоорой. ¹⁰ Тиигээд Эзэн Бурханайнгаа нэрэ хүндэдэ Ургаса хуряалгын хайндэр хайндэрлэгты, Эзэн Бурханайтнай таанадые үршөөһэнэй хэмжүүрээр, юрэдөө, шадалайнгаа аяар Тэрээндэ үргэл хээрэйгты. ¹¹ Эзэнэй нангин үргөөдэ таанад үхи хүүгэдтээе, зарасанаараа, левидүүдтэй, ерүүл зонтой, танай хотын үншэн хэнзэнүүдтэй, бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэй хамта Эзэн Бурханайнгаа урда хүхилдэгты. ¹² Египедтэ богоол байһанаа бү мартагты, тиигэжэ эдэ хуулинуудые сахин гүйсэдхөөрэйгты.

Майхангуудай хайндэр

¹³ Таряагаа тээрмэдэһэнэй, үзэмэй модонойнгоо шүүһэ даража дүүргэһэнэй удаа Майхангуудай хайндэр хайндэрлэгты. ¹⁴ Таанад үхи хүүгэдээрээ, богоолнуудтаяа, левидүүдтэй, ерүүл зонтой, танай хотын үншэн хэнзэнүүдтэй, бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэй хамта хайндэрэй үедэ хүхилдэгты. ¹⁵ Эзэнэй нангин үргөөдэ долоон хоногой туршада Тэрэниие магтан хайндэрлэгты. Ургасыетнай, бүхы ажал хэрэгүүдыетнай Эзэн Бурханай үрээһэн ушарһаа таанад сэдхэл дүүрэн сэнгэгты.

¹⁶ Танай үндэһэ яһанай бүхы эрэ зон Эзэн Бурханайнгаа нангин үргөөдэ жэлдээ гурба дахин ерэхэ ёһотой: Паасхын, Ургаса хуряалгын хайндэр болон Майхангуудай хайндэрнүүдэй үедэ. Ерэхэдээ, Эзэнэй урда гар хоһон бү ерэгты. ¹⁷ Эзэн Бурханайнгаа үршөөн үгэһэнэй хэмээр, шадалайнгаа аяар хүн бүхэн бэлэг асараг лэ.

Зарга хэрэгүүдые шийдхэлгэ

¹⁸ Эзэн Бурханайнгаа үршөөһэн бүхы хото соо обог бүхэндэ хэрэг шүүн шийдхэгшэдые болон ахаматуудые томилон табигты. Тэдэнэр улад зоной хэрэгүүдые зүбөөр шийдхэжэ байг лэ. ¹⁹ Тэдэ хуули гурим хазагайруулха, нюур илгажа байха ёһогүй. Эдилгэ бү аба, юуб гэхэдэ, эдилгэ хадаа сэсэн хүниие һохор болгодог, үнэн шударга хүниие худалша болгодог. ²⁰ Үнэн шударга, гансал үнэн шударга байхаяа эрмэлзээрэй! Тиигэбэл, Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байгаа газарые эзэмдэн, амар мэндэ ажаһуухат.

Бусад бурхадые шүтэлгэ

²¹Эзэн Бурхандаа үргэлэй шэрээ бүтээхэдээ, Ашэраа бурханай модо хажуудань бү хуулгагты, ямаршые модо бү хуулгагты. ²²Шүтөөнүүдтэ мүргэхэ шулуун бахана бү бодхоогты, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай энээниие үзэн ядадаг.

17 ¹Дутагдал зэмдэгтэй үхэр гү, али хони Эзэн Бурхандаа бү үргэгты. Юуб гэхэдэ, энэ хадаа Эзэн Бурхандатнай жэгшүүритэй муухай юумэн гээшэ.

²⁻³Эзэн Бурханайтнай танда үгэһэн ямар нэгэн хото соо хэн нэгэн, эрэ хүн гү, али эхэнэр, Тэрэнэй үзэн ядадаг муу юумэ хэжэ, ондоо бурхадта мүргэжэ, нара, һарада гү, али огторгойн одо мүшэдтэ зальбаржа, Тэрэнтэй байгуулһан хэлсээгээ эбдээ гээшэ һаань, ⁴иимэ муу юумэ дуулаа һаа, һайса шалгагты. Үнэн дээрээ иимэ бузар муухай хэрэгэй Израильда үзэгдөө хадань, ⁵иимэ муу юумэ хэһэн тэрэ эрэ хүниие гү, али тэрэ эхэнэрые хотын бартаануудай* хажууда абаашажа, шулуудаж алагты. ⁶Муу юумэ хэһыень нэгэ хүнэй гэршэлхэдэ, алажа бү байгты. Харин хоёр гү, али үшөөшые олон хүнэй энээниие баталан гэршэлжэ байгаа хадань, тэрэ хүн хороогдохо ёһотой. ⁷Тэрэниие алахын тула эгээн түрүүн гэршэ зон шулуу шэдэжэ эхилхэ ёһотой. Удаань бусад зон шулуу шэдэхэ, иигэжэ өөһэдынгөө дундаһаа муу юумэ арилгагты.

Зарга шүүбэри

⁸Ямар нэгэн хэрэгүүдые, жэшээн, хүниие хорооһон ушар гү, али хоёр хүнэй зөөри зөөшын талаар арсалдаае, үгышые һаа, хэнииеб даа гэмтээһэн хэрэгые нютагай шүүбэрилэгшэд шийдхэжэ шадахагүй байбалнь, бартаануудай хажууда ондо ондоо һанамжануудай гарабалнь, Эзэн Бурханайнгаа нангин үргөөдэ ошогты. ⁹Левит санаартадта ба тэрэ үедэ хэрэгүүдые шийдхэн шүүбэрилжэ байгаагада ерэжэ асуухадатнай, юу хэһые тэдэнэр хэлээд үгэхэ. ¹⁰Эзэнэй нангин үргөө соо тэдэнэр шийдхэбэри соносхохо. Тэдэнэй шийдхэбэри дүүргэхэ, хэлэһыень бултыень жэншэдгүй сахиха, гүйсэдхэхэ ёһотойт. ¹¹Тэдэнэй таанадта заабарилһан һургаалай ёһоор лэ, хэлэһэн соонь лэ хэрэг бүтээгээрэйгты. Шийдхэбэриень бү хазагайруулагты, нарибшалаарайгты. ¹²Эзэн Бурханайтнай албатан болохо санаартанай гү, али шүүбэрилэгшын үгэнүүдые дуулангүй һөөргэдэһэн хүн үхэхэ ёһотой. Иигэжэ муу юумэн Израиль сооһоо үгы хэгдэхэ жэшээтэй. ¹³Бүхы

* ^{17:5}Эртэ урдын Израильда тэндэ бүхы шухала хэрэгүүд шийдхэгдэдэг байгаа.

арад зон энээн тушаа дуулажа хүрдэг, дахин тиимэ һөөргэдэхэ ябадал хэншые бү гаргаг.

Хаанай уялганууд тушаа

¹⁴Эзэн Бурханайнгаа үршөөн дамжуулжа байһан газарта ерэжэ эзэмдээд, ажаһуужа эхилхэдээ, «маанадые тойрон ажаһуугша арадуудтал адляар, өөһэдтөө хааниие залаа» гээд шиидэбэл, ¹⁵Эзэн Бурханайнгаал шэлэһэн хүниие өөһэд дээрээ хаанаар залаха ёһотойт. Таанадай нэгэн хаантнай болуужан, хариин хүниие өөрынгөө хаан болгожо бү табигты. ¹⁶Хаан хадаа өөртөө моридойнгоо тоо олошоруулжа байха ёһогүй, моридые олоор абахын тула зоние Египет руу эльгээжэ байха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, Эзэн «Тиишээ, энэ харгыгаар һөөргөө бусахагүйт» – гэжэ таанадта айладаа һэн шуу. ¹⁷Мүн тиихэдэ тэрэ олон һамгатай байха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ иигэжэ Эзэнһээ холодожо магад. Тэрэ өөртөө алта мүнгэ угаа ехээр суглуулха ёһогүй.

¹⁸Хаан шэрээдэ залархадаа, левит санаартадта хадагалагдадаг номһоо хургаал тэрэ өөртөө буулгажа бэшэг. ¹⁹Тэрэ номые өөртөө баряад байг, бүхы наһан соогоо тэрэниие уншаг. Юуб гэхэдэ, хаан гэшэ Эзэн Бурханаа хүндэлжэ хураха, энэ хургаалые болон хуулинуудые гүйсэд дүүргэхые оролдохо ёһотой. ²⁰Тиигэбэл, хаан арад зондоо дээрэлхэжэ байхагүй, захяа заабаринуудһаа баруун, зүүн тээшээ хазагайржа байхагүй. Тиимэл хаан ба тэрэнэй уг изагуур удаан саг соо Израилиин хаанта засагые гартаа баряад зонхилхол.

Санаартанай хуби

18 ¹Израилиин бүхы улад зоной газарай хуби абажа байхадань, Левиин санаарта обогтон иимэ юумэндэ хүртэхгүй. Хубинь – Эзэндэ үргэдэг үргэлнүүд, тэдээгээр тэдэ хооллохо. ²Бусад обогой зондо орходоо левидүүд газарай өөрын хубигүй байха. Эзэнэй тэдээндэ айладаһанай ёһоор, Эзэн лэ Өөрөө тэдэнэй хуби мүн.

³Арад түмэнэй үргэлһөө санаартанай абаха хубинь гэбэл, үргэжэ байһан үхэр гү, али хониной хоёр үргэн, гэдэһэ дотор болоно. ⁴Орооһоной, үзэмэй дараһан архиин, оливын тоһоной дээжэ, хонидһоо хайшалһан түрүүшын ноһо тэрээндэ мүн лэ үгэгты. ⁵Юуб гэхэдэ, Өөрынһ урда зогсожо, хэтын хэтэдэ алба хэхыень Левий гэгшын үри һадаһадые бүхы обогуудһаатнай Эзэн Бурхантнай шэлээ ха юм.

⁶Израилиин ямар нэгэн хотодо ажаһуудаг левит Эзэнэй нангин үргөөдэ дураараа өөрөө ерэжэ, ⁷Эзэндэ алба хэдэг бусад левидүүдтэл адли, Эзэн Бурхандаа алба хэбэл, ⁸тэдэнтэй адли эдэе хоолдо хүртэдэг

байха, мүн эсэгэһээ абаһан хубияа худалдажа, мүнгээ өөртөө үлөөхэ эрхэтэй.

Хүүгэдээ шатаан үргэхэ хорюултай

⁹Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байһан газарта ерэхэдээ, тэндэхи арадуудай хэжэ байһан жэгшүүритэй муухай юумэ хэжэ бү һурагты. ¹⁰Хүбүүгээ гү, али басагаяа гал дээрэ шатаажа үргэхэ ёһогүйт. Ерээдүйе айладагша, тааха шэдитэн, юумэ харадаг хүн, эльбэ жэльбэтэй нэгэн таанадай дунда бү байг, ¹¹шэбшэдэг эльбэшэд, үхэнэн хүнэй хүнэнэ дуудагшад, шэдитэн, наһа бараһан зонтой хөөрэлдэдэг зон танай дунда бү үзэгдэг лэ. ¹²Эдэ бүгэдые хэдэг зоние Эзэн үзэн ядадаг. Иимэ жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдэй түлөө Эзэн Бурхантнай тэдэ арадуудһаа газарыень абажа, таанадта үгэхэ. ¹³Эзэн Бурханайнгаа урда түгэс арюун байгты. ¹⁴Танай үлдэн гаргаха тэдэ арадууд юумэ таадаг шэдитэй зоние, ерээдүйе айлрадхагшадые шагнадаг. Харин Эзэн Бурхантнай таанадта энээниие даалгаа бэшэ!

Лүндэншые эльгээхэл!

¹⁵Таанадай дундаһаа намдал адли лүндэншые Эзэн Бурхантнай элирүүлэн гаргаха. Тэрэнэй үгэ дуулаха ёһотойт. ¹⁶Хорээб хадын дэргэдэ сугларһан тэрэ үдэр гээгдэхэнэ айжа, таанад Эзэнэй дуу хоолойе дахин шагнахагүй тухай, тэрэ ехэ гал дүлэн бэшэ үзэхэ харахагүй тухай гуйгаа бэлэйт. ¹⁷Эзэн намда иигэжэ айладаа һэн: «Тэдэнэй хэлээшэнь зүйтэй. ¹⁸Шамдал адли лүндэншые өөһэдынь дундаһаа тодоруулан гаргахаб, тиигээд юу хэлэхыень тэрээндэ заажа үгэхэб. Минии бүхы захиралтые тэрэ арад зондо хэлэжэ байха. ¹⁹Тэрэнэй Минии нэрэһээ хэлэнэн үгэнүүдые хэн нэгэнэй дуулаагүй гээшэ һаань, Би тиимэ хүниие хэлээхэб!» ²⁰Минии айладаагүй юумэ Минии нэрэһээ лүндэншын ярибал, мүн ондоо бурхадай нэрэһээ хэлэбэл, иимэ лүндэншэ үхэхэ ёһотой».

²¹«Эзэнэй айладаагүй үгэ тэрэ хэлэнэ гээд хаанаһаа мэдэхэ гээшэ-бибди?» – гэжэ досоогоо һанажа болохот. ²²Хэрбээ лүндэншын Эзэнэй нэрэһээ хэлэнэн зүйл болоогүй, бээлүүлэгдээгүй байбал, тэрэнэ Эзэнэй айлрадхаһан үгэ бэшэ. Тэрэниие лүндэншын өөрын дураар хэлэнэн һэн тула таанад тэрэ лүндэншэһөө бү айгты.

Хэн тэдэ хотонууд соо хорохо эрхэтэйб

19 ¹Эзэн Бурханайтнай бусад арадуудые хүдан һалгаажа, газар дайдыень танда үгэнэнэй удаа таанад хотонуудтань, гэрнүүдтэнь

ажануужа эхилхэдээ, ²⁻³ Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байһан газарыг гурбан хуби болгон хубаагты, тиигээд хуби бүхэнэй дунда тэрэ зоной хүрэхэдэнь бэлэн байха хото шэлэн тодорхойлогты. Хүниие хорооһон хэн нэгэн тэндэ хорохо аргатай болохо.

⁴ Ямар алууршан тиишээ зугадан ошобол, амиды мэндэ үлэхэ ёһотойб гэхэдэ, дайсад байгаагүй аад, дүтын хүнөө ойлгомторгүй хорооһон хэн нэгэн тэндэ хорохо аргатай. ⁵ Жэшээн, хоёр хүн модо отолхоёо ой руу ошожо, модо отолхо гэжэ нэгэнэйнь хүхэтэй гараа далайхадань, хүхын мунса эшэһээ мулта хүрөөд, нүгөөдэ хүниие дайража, тэрэнь гээгдэбэл, тэрэ ойлгомторгүй алаһан хүн амиды мэндэ үлэхын тула тэрэ гурбан хотонуудай нэгэндэ гүйжэ ошохо аргатай. ⁶ Ганса хото шэлэн орхёо хаатнай, тэрээн хүрэтэр зай холо байжа магад. Алуулһан хүнэй дүтын түрэл үһөөгөө абахаяа тэрэ сүйд хэнэн хүниие хүсэжэ баряад, уур сухал дундаа тэрэниие алажа магад. Теэд тэрэ алуулхаар юумэ хээгүй ха юм. Юуб гэхэдэ, гээгдэнэн хүнтэй бэе бээе үзэн ядажа һая наашашье байгаагүй. ⁷ Тиимэһээл гурбан хото шэлэгты гэжэ таанадта би захирна гээшэб.

⁸⁻⁹ Мүнөөдэр минии дамжуулһан бүхы эдэ захяа заабаринуудыг дүүргэхээ оролдодог, Эзэн Бурхандаа дуратай, наһаараа Тэрэнэй айладаһаар ажануугаа гээшэ хаатнай, үбгэ эсэгэнэртэтнай найддуулһанай ёһоор, бүхы газар дайда Тэрэ таанадта үгэхэл. Эзэн Бурхантнай газарайтнай хилэ үргэдхэхэб гэжэ үбгэ эсэгэнэртэтнай тангариглаа бэлэй. Тиихэдэнь, тэрэ гурбан хотодо үшөө гурбыг нэмээрэйгты. ¹⁰ Тиигэбэл, танай харьяата газар болгон, Эзэн Бурханайтнай үгэжэ байһан газар дайдада зэмгүй хүн алуулагдахаяа болихо, тэрэнэй түлөө таанад гэмтэй болохогүйт.

¹¹ Харин хэн нэгэн нүгөөдэ хүниие үзэн ядажа, һэмээхэнээр амадажа алаад, тэдэ хотонуудай нэгэн руу зугадан ошоо гээшэ һаань, ¹² хотын аха захатан хойноһоонь эльгээжэ, тэрэниие асаруулха ёһотой. Удаань үһөөгөө абажа алахыень алуулһан хүнэй дүтын түрэлдэ тэрэ хүниие дамжуулха болоно. ¹³ Алуулха хүниие бү хайрлагты, өөрөө тэрэ зэмгүй хүниие алаа ха юм. Израильһаа энэ гэм зайсуулагты, тиигэбэл, таанадта һайн байхал.

Харьяата газарай хилэнүүд

¹⁴ Хүршынгөө газарай хилэнүүдыг бү эбдэ. Эзэн Бурханайтнай эдлэхыетнай үгэнэн газар дайдада анха түрүүн ерэхэдээ, үбгэ эсэгэнэртнай газар хубаарилаа. Шинии хуби гэжэ тэмдэглэн шулуу табяа. Тэрэ шулуу бү хүдэлгэ.

Гэршэнэр тухай хуули ёһо

¹⁵ Хэниешьеб хэн нэгэн гэмтэ ябадал, зэмэ, нүгэл хээ гэжэ зэмнэбэл, нэгэ хүнэй гэршэлһээр хэрэг бүтэхэгүй. Ямаршые гэмнэлгэ хоёр-гурбан хүнэй гэршэлгээр баталагдаха зэргэтэй. ¹⁶ Худалаар хүниие хэн нэгэн хардажа магад. ¹⁷ Тиигэбэл, заргалдагша тэдэ хоёр хоюулаа Эзэнэй нангин үргөө руу ошоог, тэрэ үедэ санаартан болон шүүбэрилэгшэ байһан зон тэдэнэй хэрэг шийдхэг лэ. ¹⁸ Шүүбэрилэгшэд һайса тэрэ хэрэг шэнжэлхэ ёһотой. Гэршэлэн хэлэгшэ хүн нүгөөдэ хүниие, нэгэ яһанайнгаа хүниие, худалаар хардаа гэжэ элирбэл, ¹⁹ тэрэ хэхээлтэ амасаха ёһотой. Нүгөөдэ хүндэ тэрэ юу хэхээ байгаа, тон тиимэ юумэ өөртэнь хэгты. Иигэжэ өөһэдынгөө дундаһаа муу юумэ сараха болонот. ²⁰ Энээн тухай дуулаад, бусад зон айха, дахин хээээдэшые иимэ бузар муухай юумэн үйлэдэгдэхэгүй. ²¹ Зэмэтэй хүниие хайрлажа бү байгты. Эндэ иимэ заяг заршам баримталагдаха ёһотой: ами наһыень хорообол, өөрынгөө ами наһаар түлэг, нюдэнэй түлөө нюдөөр, шүдэнэй түлөө шүдөөр, гарай түлөө гараар, хүлэй түлөө хүлөөр.

Дайн тухай ёһо гуримууд

20 ¹ Дайсадайнгаа урдаһаа байлдаанда гарахадаа, таанадһаа олон моритой, дайшалхы тэргэтэй, сэрэгтэй байһыень обёороод, бү айгты, юуб гэхэдэ, Египедһээ гаргаһан Эзэн Бурхантнай таанадтай байһаар. ² Байлдаанда гарахадатнай санаартан дүтэлөөд, сэрэгшэдтэ хандаг, ³ иигэжэ хэлэг: «Израилиин арад, соносогты! Мүнөөдэр таанад байлдаанда орохотнай. Хатуу шанга зоригтой байгты, тэдээнһээ бү айгты, бү тэбдэгты, бү хүрдэгты! ⁴ Юундэб гэхэдэ, таанадай түлөө дайсантай тулалдахын, диилүүлхын тула Эзэн Бурхантнай таанадтай хамта ябана». ⁵ Ахамадууд сэрэгшэдтэ иигэжэ хэлэг: «Шэнэ гэр баряад, арюудхалгын ёһолол хээгүй хүн хэн байнаб? Ондоо хүнэй гэрыень арюудхахагүйн тула тэрэ хүн гэртээ бусаг. Юуб гэхэдэ, байлдаанда тэрэ унажа магад. ⁶ Хэн нэгэн үзэмэй модоной сэсэрлиг тарижа, жэмэсыень амталаагүй байбал, гэртээ бусаг. Ушар гэхэдэ, тэрэ байлдаанда унажа магад, тиихэдэнь ондоо хүн тэрэнэй жэмэс суглуулхал. ⁷ Хэн нэгэн басага хадамлаад, үшөө гэрлээгүй байбал, гэртээ бусаг. Юуб гэбэл, тэрэ дайнда унажа магад. Тиигэбэлнь, ондоо хүн тэрээнтэйн гэрлэхэ бшуу».

⁸ Ахамадууд нэмэн иигэжэ хэлэг: «Хэн аймхайб, дээрэ зүрхэтэйб, бэшэ зоние һажаалдуулхагүйн, зоригыень мүхөөхэгүйн тула гэртээ бусаг». ⁹ Арад зондо хэлэхэ юумээ хэлээд, ахамадууд сэрэгшэдые хүтэлхэ сэрэгэй дарганарые томилог.

¹⁰ Эзэмдэхэ зорилготойгоор хото руу дүтэлхэдөө, байлдаа хэнгүй эбээ ойлголсохые ажаһуугшадтань дурадхагты. ¹¹ Хэрбээ тэдэ таанадтай үгээе ойлголсохоёо ханажа, бартануудаа сэлээ хаа, таанадта ясаг түлэхэ, ажалыетнай хэхэ ёһотой. ¹² Хэрбээ тэрэ хотынхидой таанадта бээе тушаахаһаа арсажа, урдаһаатнай эсэргүүсэн дайладбабалнь, тэрэ хотые бүһэлэгты. ¹³ Эзэн Бурхантнай тэрэниие эзэлхэдэтнай туһалха, тиихэдэнь бүхы эрэшүүлыень һэлмээр хороогооройгты. ¹⁴ Харин эхэнэрнүүдые, үхи хүүгэдые, адуу мал болон хото соо байгаа бүхы юумэ өөртөө абахадатнай болохо; Эзэн Бурханайнгаа туһаар дайсадаа диилээт, иигэжэ тэдэнэй зөөриие олзо болгон абажа, эдлэхэдэтнай болохо. ¹⁵ Танһаа угаа холо хотонуудта (хажуудахи арадуудайтнай хото бэшэл хаань), бултандань тон иимээр лэ хандаарайгты.

¹⁶ Харин Эзэн Бурханайнгаа эзэлхыетнай үгэжэ байһан тэрэ газарай хотонууд соо нэгэшье халуун ами бү үлөөгты, бултыень алагты! ¹⁷ Хээт, эмоор, ханаһаан, пэриizzi, хийв, евүүс гэдэг арадуудые дууһан хюдаарайгты, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай таанадта тиигэжэ захираа бэлэй. ¹⁸ Өөһэдынгөө бурхадта хүгэдэн хэдэг жэгшүүритэй муухай юумэ тэдэнэй таанадта заахагүйн тула, тиигээд Эзэн Бурханайнгаа урда нүгэл та бүгэдын хэхэгүйн тула тэдэниие хюдагты.

¹⁹ Эзэлхэ зорилго табижа, хотые удаан сагта бүһэлөөд байбашье хаа, алим жэмэстэ мододыень бү эбдэгты. Тэдэнэй үрэ жэмэсээр хооллоходо болохо бшуу. Оршон тойронхи байгааһиие ханха зайдан бү болгогты, юуб гэхэдэ, талын модон танһаа хоргодон хорохо хүн бэшэ ха юм даа. ²⁰ Эдихэ жэмэс үгэдэггүй модод гээд һайн мэдэхэ мододоо орбонгоорнь унагаажа, дайлажа байһан хото эзэлтэрээ урдаһаань бүхэлэлтэ тэрээгээр лэ хэхэдэтнай болохо.

Хүниие алаһан ушар тухай

21 ¹ Эзэн Бурханайтнай үгэжэ байһан газар дайдада алуулһан хүн олдобол, теэд хэн тэрэниие хороогооб гэжэ мэдэхын аргагүй байгаа хаань, ² шини аха захатан болон шүүбэрилэгшэд ошожо, алуулһан хүниие тойроод оршогшо хотонууд хүрэтэр зай хэмжэг лэ. ³ Алуулһан хүндэ дүтэ хотые элирүүлхэдээ, тэрэ хотын аха захатан нэгэшье хүллэгдөөгүй, ажалда хэрэглэгдээгүй залуу үнээ шэлэн абажа, ⁴ элдүүрилээгүй, үрэнэ хүрэнгэ таряагүй эрбетэй, шэргэдэггүй горхон руу абашаад, тэндэ, горхоной хажууда, тэрэ залуу малай амарга хүзүүнь хухалаг. ⁵ Санаартан, Левиин үри һадаһад, тиишээ дүтэлэг, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай тэдэниие өөртөө алба хүүлэхын, мүн Эзэнэй нэрээр зониие тэдэнэй юрөөхын тула шэлээ ха юм. Бүхы зарга хэрэгүүдые,

гэмтэхэ хохидохо бүхы ушарнуудые эдэнэр лэ шиидхэдэг бшуу. ⁶Үнөөхи алуулхан хүндэ хамагнаа ойро оршодог хотын бүхы аха захатан залуу малай хүзүү хухалан мушхаһанай удаа дээрэнь гараа угааха ёһотой. ⁷Тиигээд тэдэнэр иигэжэ хэлэг: «Манай гарһаа энэ хүн гээгдээ бэшэ, энэ хэрэгые хараа бэшэбди. ⁸Оо, Эзэн! Танай Египедһээ сүлөөлһэн Өөрын арад Израилие хүлисыт. Гэм зэмэгүй хүниие алаһан ушарые Өөрынгөө арадта, Израильда, бү тохыт». Иигэжэ урдахуулхан шуһанай түлөө таанад зэмэтэй бэшэ болохот. ⁹Иигэжэ таанад гэм зэмэгүй хүнэй шуһа урдахуулһанһаа гэмээ арюудхахат. Энэ болбол Эзэндэ таатай.

Баряанда байһан эхэнэр тухай

¹⁰Шинии дайнда мордоходо, Эзэн Бурхантнай дайсадые диилүүлбэ гэлэй. Тэдэниие баряанда абаха үедөө ¹¹дундань сэбэр найхан эхэнэрые ши хаража, дурлажа, тэрээгээр һамга хэхээ һанабал, ¹²гэртээ асара. Тиигээд тэрэ толгойгоо хюһаг, хюһһаяа абаг, ¹³баряанда байһанайнгаа хубсаһа һэлгэг. Тиигээд гэртэшни байжа, һарын туршада эсэгэ, эхэ тухайгаа гашуудаха. Һүүлдэнь ши тэрэнэй үбгэн, тэрэшни шинии һамган болохо аргатай. ¹⁴Удаань тэрээндэ дурагүй болоо һаа, һанаһан тээшэнь таби, гэбэшые тэрэниие бү худалдаарай, богоол бү болгоорой, юуб гэхэдэ, тэрэниие хүсөөрөө һамган болгоо ха юмши.

Ууган хүбүүнэй эрхэ

¹⁵Хэн нэгэн хоёр һамгатай байжа, нэгэндэнь дуратай, нүгөөдэдэнь дурагүй байба гээл даа. Тиигээд хоюулаа тэдэнь хүбүүдые түрөөд, дурагүй һамганһаань хүбүүн түрүүн гараа гээшэ һаань, ¹⁶хүбүүдэйнгөө дунда эд зөөриез хубаарилхандаа, тэрэ хүн дурагүй һамганһаа гараһан хүбүүндээ хүртэхэ зөөриие дуратай һамганһаа гараһан хүбүүндээ үгэхэ ёһогүй. ¹⁷Дурагүй һамганһаань гараһан ууган хүбүүгээ мэдэржэ, байһан зөөриһөө хоёр дахин ехээр хуби тэрээндэ үгэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, тэрэ эрэ шадал хүсэнэйн дээжэ болоно, түрүүлэн гараһан эрхэ түлөөлгэтэй.

Үгэ дууладаггүй хүүгэд тухай

¹⁸Хэн нэгэнэй хүбүүн үсэд, һөөргэдэдэг, эхэ, эсэгынгээ үгэ дууладаггүй, һургаал заахадань, үгыень дууладаггүй һаань, ¹⁹эхэ, эсэгэнь тэрэниие абажа, хотынгоо аха захатанда, хотын бартаануудай дэргэдэ асараг. ²⁰Тиигээд хотынгоо аха захатанда иигэжэ хэлэг: «Энэ манай хүбүүн үсэд, һөөргэдэдэг, манай үгэ дууланагүй, мүнгэ дэмы үригшэ, архинша». ²¹Тиихэдэнь хотын бүхы ажаһуугшад тэрэ хүбүүе шулуудажэ

алаг. Иигэжэ өөһэдһөө муу муухай юумэ зайсуулхат. Израилин бүхы улад зон энээн тушаа дуулажа, айхал.

Саазын һүүлээрхи хуули ёһо

²² Хэн нэгэнэй ами наһыень таһалдуулма гэмтэ ябадал хээ гээшэ хаань, тэрэниие алахадаа, бэеынь модондо үлгэжэ, ²³ һүниндөө модондо орхихо ёһогүйт. Тэрэл үдэр тэрэниие хүдөөлүүлэгты, юуб гэхэдэ, модондо үлгөөтэй хүн Бурханай урда хараалай ехэ хараалтай. Эзэн Бурханайнгаа эдлэхыетнай үгэжэ байһан газар дайда бү бузарлагты.

Үшөө бусад хуулинууд

22 ¹ Израилин хүнэй үгы болоһон үхэр гү, али хони харабал, бү орхи, эзэндэнь бусаа. ² Тэрэ хүнэй шамһаа холо ажаһуудаг байгаа хаань, үгышые хаа, хэнэй мал бэ гэжэ мэдэхэгүй хаа, өөрынгөө гэр руу тэрэниие туун абааша. Эзэнэйн бэдэржэ олоходо тэрэниие бусаагаарай. ³ Хүнэй элжэгэ, хүнэй хубсаһа олобол, юрэдөө, Израилин хүнэй үгы болоһон ямаршые эд зөөри олобол, иигээд лэ бусаагаарай. Иимэ заяг заршам ходоодо баримтала.

⁴ Угсаатанайшни элжэгэн гү, али үхэр харгыдаа унаа гээшэ хаань, орхёод тэрэниие бү яба, унаһан малаа бодхооходонь эзэндэнь туһала.

⁵ Эхэнэр хүн эрэ хүнэй хубсаһа бү үмдэг, эрэ хүн эхэнэрэй хубсаһа бү үмдэг. Юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхандатнай энэ ехэ муухай үйлэ хэрэг гээшэ.

⁶ Харгыда ябахаташни модон дээрэ гү, али газар дээрэ шубуунай уурхайн дайралдаа гээшэ хаань, тиихэдэ эхэ шубуун дальбараанууд таяа гү, али үндэгэнүүд дээрэе һуужа байгаа гээшэ хаань, дальбараануудтайнь, үндэгэнүүдтэйн хамта эхыень бү аба. ⁷ Үндэгэнүүдыень, дальбараануудыень абахаташни болохо, харин эхыень таби. Иигээд байгаа наашни, шамда һайн байха, удаан наһа наһалхаш.

⁸ Шэнэ гэр барихадаа, хушалтынь захаар түшэлгэнүүдые* хэ. Тиигэбэл, хэн нэгэнэй хушалтаһаа унаа гээшэ хаань, ши энэ гай усалда зэмэтэй бэшэ байхаш.

Таарахагүй зүйлнүүд

⁹ Үзэмэй жэмэсэй сэсэрлигтэ хоёр ондоо үрэнэ хаяжа бү орхи. Хаяа нааш, тэрэ хорюултай болохо, ши тэрэниие эдихэ ёһогүйш.

¹⁰ Сар ба элжэгэ нэгэн доро хүллөөд, газар бү хахала.

* **22:8** Гэрэй хушалта дээрэ зон ябадаг байгаа. Эдэ түшэлгэнүүд аюулһаа һэргылхэ зорилготой.

¹¹ Хилгааһан болон маалинга утаһа хамтадхан нэхэхэн хубсаһа бү үмдэ.

¹² Сасаг хэжэ, үмдэдэг хубсаһанайнгаа дүрбэн тээһэнь тэрэниие уян бүхэлэ.

Хурисал тухай хуули ёһонууд

¹³ Хэн нэгэн һамга абажа, хамта унтажа, тиигээд тэрээндээ дурагүй болоод, ¹⁴ муу юумэ хэлэжэ, нэрыень гутаажа, тэрэ һамган тухай «Би тэрэниие абааб, унтааб, теэд басаган бэшэ байшоо» гэжэ хэлээ һаань, ¹⁵ басаганай эсэгэ, эхэнь хотын үүдэнүүдтэ ерэжэ, тэрэнэй басаган байһанай тэмдэгүүдые аха захатанда харуулаг. ¹⁶ Басаганай эсэгэ аха захатанда иигэжэ хэлэхэ: «Би басагаяа энэ хүндэ һамган болгожо үгөө һэм, теэд тэрэ дурагүй болоо. ¹⁷ Тиигээд муу юумэ басаган тухайм тараажа, басаганайм басаган байһыень олоогүй тухайгаа хэлэнэ. Харин минии басаганай басаган байһыень гэршэлһэн зүйлнүүд энэл!» – гээд, хотын аха захатанай урда хубсаһыень дэлгэг лэ. ¹⁸ Тиихэдэнь хотын аха захатан тэрэ үбгэн болоһон хүниие хэһээхэ ёһотой. ¹⁹ Израилиин арад зоной басаган тухай муу һураг тэрэ тараагаа, тиимэһээ зуун шээкэл мүнгэнэй яла тэрээндэ ашагдаха, тиигээд басаганай эсэгэдэ энэ мүнгэн үгтэхэ ёһотой. Басаган хадаа тэрэ хүнэй һамган зандаа үлэг, тэрэ бүхы наһаараа тэрээнтэй халажа шадахагүй.

²⁰ Харин хэлэхэн юумэниинь үнэн байжа, басаган байһанайнь тэмдэгэй олдоогүй гээшэ һаань, ²¹ тэрэ басагые эсэгын гэрэй үүдэнүүдтэ аха захатан асаржа, хотын зон тэрэниие үхэтэрын шулуудаг. Юуб гэхэдэ, тэрэ Израиль соо эшхэбтэр муухай юумэ хээ, эсэгынгээ гэртэ байхадаа забхай, янхан ябадал гаргаа. Өөһэдынгөө арадай дундаһаа муу юумэ иигэжэ үгы хэгты.

²² Үбгэнтэй һамгантай хэбтэжэ байһан хэн нэгэнэй олдоо гээшэ һаань, хоюулыень – тэрэ һамгые, мүн тэрээнтэй хэбтэжэ байһан эрэ хүниие алаха хэрэгтэй. Иигэжэ муу юумэ Израильһаа зайсуулагты.

²³ Ондоо хүндэ хадамлуулһан басага хэн нэгэн хүсэжэ, тэрээнтэй унтабал, тиихэдэ энэ хэрэгэй хото соо болоо гээшэ һаань, ²⁴ хоюулыень тэрэ хотын бартаануудта гаргажа, үхэтэрын шулуудагты: басагые хото соо байһан аад, шашхаагүйнь түлөө, эрэ хүниие нэгэ яһанайнгаа хүнэй һамган болохо басагые хүсөөрөө эдлэхэнэинь түлөө. Иигэжэ өөһэдынгөө дундаһаа муухай хэрэг сарагты.

²⁵ Хадамлуулһан басагые эрэ хүнэй хээрэ барижа, хүсөөрөө эдлээ гээшэ һаань, гансал эрэ хүниие алаха хэрэгтэй. ²⁶ Харин басаганда гар бү хүрэгты, ами наһыень хороомоор гэм зэмэ тэрэ хээгүй. Энэ хадаа

нэгэ хүнэй нүгөөдэдэ добтолжо алаһантай жэшээтэй ха юм даа. ²⁷ Хадамлуулһан басагые тэрэ хээрэ оложо баряа. Басаганай хашхараашье хаань, абарха хүн байгаагүй.

²⁸ Хадамлуулаагүй басагые хэн нэгэнэй хаража, баряад, хүсөөрөө тэрэниие эдлэһэн тухайнь мэдэгдээ гээшэ наа, ²⁹ басаганай эсэгэдэ табин шээкэл мүнгэ тэрэ үгэхэ ёһотой. Тиигээд басагые тэрэ эрэ хүн һамга абаха ёһотой, юуб гэхэдэ, хүсөөрөө эдлээ ха юм. Бүхы наһаараа тэрэнтэй тэрэ халажа шадахагүй. ³⁰ Хэншые эсэгынгээ һамга өөрын һамган болгон абажа, нэрыень гутааха ёһогүй.

Эзэнэй улад зоной тоодо хэн байха ёһогүйб

23 ¹ Эмнюулһэн гү, али гэмтэһэн заһаатай хүн Эзэнэй улад зоной дунда тоологдохо ёһогүй.

² Тэдэнэй дунда мүн лэ янхан эхэнэрэй хүбүүнэй байхань хорюултай. Тэрэнэй уг удам арбадахи үе хүрэтэрөө Эзэнэй зонтой хамтарха ёһогүй.

³ Аммоон болон моһааб арадуудай хэн нэгэн, мүн үри хүүгэдынь арбадахи үе хүрэтэрөө Эзэнэй арад зонтой хамта байха эрхэгүй. Хэзээшье! ⁴ Юуб гэхэдэ, таанадай Египедһээ гараад ябаха үедэ тэдэнэр хара уһа, хилээмэ таанаднаа харамнаа бэлэй. Үшөө таанадта хараал шэнгээхыень Месопотамиин Пэтоор хотын Бэһоорой хүбүүн Балаһаамые тэдэнэр хүлһлөө һэн. ⁵ Теэд Эзэн Бурхантнай Балаһаамай үгэ дуулаагүй, тэрэнэй хараалые танда үрээл болгон хубилгаа, юундэб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай танда дуратай. ⁶ Амиды мэндэ байгаа сагтаа аммоон болон моһааб арадуудта ажана амгалан байдал бү хүсэгты, тэдэндэ бү туһалагты.

⁷ Эдоом арадые шоо бү үзэгты, юуб гэхэдэ, тэдэнэр таанадтай аха дүү арадууд болохо. Египедэй арад зониие мүн лэ шоо бү үзэгты, юуб гэхэдэ, таанад тэдэнэй газар дайдада ерүүл зон байгаа ха юмта. ⁸ Тэдэнэй гурбадахи үеын үхибүүд Эзэнэй улад зоной дунда тоологдохо аргатай.

Буусаяа сэбэр байлгагты

⁹ Дайсадайнгаа урдаһаа байлдан ошоходоо, бузартаха ушарһаа һэргылэн байгты. ¹⁰ Хэрбээ һүниндөө хэн нэгэнэй үрэнһе гаража, мэдэнгүй гэнтэ бузарлагдаа наа, тэрэ хотон хүрэнһөө гаража ошог, тиигээд һөөргөө бү оруужан. ¹¹ Үдэшэ болоходонь, тэрэ бээ уһаар угааха, тиигээд наранай ороходо, һөөргөө хотон хүрэнһээ бусаха аргатай.

¹² «Мори хараха» газартнай хотон хүрэнһөө гадуур байха ёһотой. ¹³ Дайнай зэр зэбсэгһээ гадна ондоо модо абаад ябагты. Бээ заһахадаа, тэрээгээр нүхэ малтажа, үдхэнөөр гараһанаа булагты. ¹⁴ Юундэб гэбэл,

Эзэн Бурхантнай таниие хамгаалхын, мүн дайсадаа диилэхэ, даагаяа хүүлдэхэдэтнай туһалхын тула хотон хүрээндэтнай таанадтай хамта байлсана. Тиимэхээ Тэрэнэй муухай юумэ хараха үзэхэгүйн, тиигээд таанадые орхихогүйн тула хотон хүрээнтнай арюун байха ёһотой.

Элдэб хуули ёһонууд тухай

¹⁵ Ямар нэгэ богоолой эзэнһээ тэрбелжэ ерээ гээшэ хаань, тэрэниие эзэндэнь бү бусаа. ¹⁶ Таанадай хажууда, шэлэнэн хото соогоо тэрэ ажа-хуун байг лэ, ши тэрэниие бү харшала.

¹⁷ Шажан мүргэлэй тусхай ёһолол – хурисалда бээ зорюулһан эмэ, эрэшье хүн Израилиин улад зоной дунда бү үзэгдэг. ¹⁸ Эзэн Бурханайнгаа үргөө руу ямаршье ёһо гуримаар үндэлэн янхан эхэнэрэй гү, али янхан эрын олоһон мүнгэ бү оруулагты. Юуб гэхэдэ, эдэ бүгэдэ Эзэн Бурхандатнай жэгшүүритэй муухай юумэн гээшэ.

¹⁹ Өөрынгөө арад зоной хэн нэгэндэ мүнгэ гү, али эдэе хоол, үшөөшье ондоо юумэ зээлээр үгөө гээшэ хаа, түрээс тэрээнһээ бү нэхэ. ²⁰ Хариин хүнһөө түрээс абахадаш болохо, гэбэшье нэгэ арад яһанай болохо хүнһөө тэрэниие бү аба. Тиигээд байбалшни, Эзэн Бурхантнай эзэмдэхээе ошожо ябаһан газар дайдадашни шинии бүхы хэрэг үрөөн байхал.

²¹ Эзэн Бурхандаа дашаа тангариг үгөө хадаа тэрэниие удаан болгонгүй бээлүүлэ. Юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантнай заабол тэрэниие шамһаа нэхэхэ, дүргээгүй хаа, нүгэлтэй болохош. ²² Дашаа тангариг үгөөгүй хаа, нүгэлгүй байхаш. ²³ Эзэн Бурхандаа һайн дураараа тангариг үгэнэш, тиимэхээ аманһаа унаһан үгээ дүүргэхээе оролдо.

²⁴ Израилиин хүнэй үзэмэй модоной сэсэрлигтэ ороходоо, үзэм хэдышье хаа, садатараа эдихэдэшни болохо, гансал амһарта руугаа тэрэниие хэжэ бү абааша. ²⁵ Израилиин хүнэй надхажа байгаа таряаланда ерэхэдээ, гараараа хоолос шобторон, ороһоо эдихэдэшни болохо, харин хадуур далайжа, тэрэнэй ургаса бү олзоборило.

Һамга абаха мүн халаха ушарнууд

24 ¹ Хэрбээ хэн нэгэн һамга абаад, удаань тэрээндэ хандасань хубилжа, тэрээнһээ жэрхэжэ эхилээ хаа, халаха тухай гэршэлгэ бэшэжэ, гартань барюулаад, гэрһээ эльгээг. ² Тэрэ һамган гэрһээнъ гаража ошоходоо, ондоо хүндэ хадамда гаража болохо. ³ Теэд нүгөөдэшье үбгэнэйнъ тэрээндэ дурагүйтэжэ, халаһан тухай гэршэлгэ бэшэжэ үгөөд, гэрһээ эльгээгээ хаань, үгышье хаа, наһа бараа хаань, ⁴ түрүүшын үбгэниинъ тэрэниие дахин һамга абаха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ һамган бузарлагдаа. Энэ хэрэг Эзэндэ жэгшүүритэй муухай

байхал. Эзэн Бурханайнгаа хуби болгон үгэжэ байһан газар дайда дээрэ иимэ нүгэл шэбэл бү хэгты.

Бусад ёһо гуримууд

⁵ Хэн нэгэн һая һамга абаа гээшэ һаа, дайн дажарта бү мордог, ямаршые ажал тэрээндэ даалгаха хэрэггүй. Нэгэ жэлэй туршада тэрэ сүлөөтэй гэртээ байжа, залуу һамгаяа жаргуулха ёһотой.

⁶ Урьһаар хэн нэгэндэ юумэ үгэнэй түлөө орондонь барюулга гэжэ хэншые тэрэнэй шулуун тээрмэ абаха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, ами һаһаяа залгадаг бүхы эдэе хоолыень тэрэ хуряан абаһандал болоно ха юм.

⁷ Ямар нэгэн хүнэй өөрынгөө Израилиин арад түмэнһөө хэниешыеб хулгайлжа, богоол болгон худалдаа гээшэ һаань, тэрэниие алаха хэрэгтэй. Иигэжэ өөһэдынгөө дундаһаа муу юумэ сарагты.

⁸ Арһанай халдабарита үбшөөр үбшэлөө гээшэ һаа, левит санаартадта минии дамжуулан бүхы хургаалнуудые жэншэдгүй сахин дүүргэн байгты. ⁹ Египедһээ гараад ябажа байхадатнай Эзэн Бурханайтнай Мириамда юу хэһые бү мартагты.

¹⁰ Хүндэ зээлеэр юушыеб үгөө гээшэ һаа, тэрэнэй түлөө барюулга абахын тула гэртэнь бү оро. ¹¹ Газаа байгаарай. Шамһаа урьһалһан тэрэ хүн барюулга гэжэ хубсаһаяа гэрһээ өөрөө гаргажа үгэг лэ. ¹² Тэрэнэй үгытэй гээшэ һаань, хүниндөө тэрэ барюулгыень өөртөө бү байлга, ¹³ тэрэл үдэшэндөө бусаагаарай, тиихэдэшни тэрэ унтаха хубсаһатай боложо, шамайе үреэхэл. Эзэн Бурхантнай зүб, һайн хэрэг хээ гэжэ шамайе тоолохо.

¹⁴ Нэгэ яһанай гү, али танай газар дайдада, танай хото соо ажаһуудаг ерүүл хүншые һаань, хүлһэншэниие, үгытэй, мүн угаа ядуу байдалтай хэн нэгэниие бү харшала. ¹⁵ Наранай орохын урда тээ үдэрэйн түлбэриие үгэдэг бай, юуб гэхэдэ, тэрэ үгытэй, тиигээд энэ мүнгэ ехэ хүлээнэ. Түлөөгүй һаашни, тэрэ Эзэндэ шам тухай гомдол бариха, тиигээд ши нүгэлтэй болохош.

¹⁶ Үхибүүдэйн хэһэн гэмтэ ябадалай түлөө эсэгэнэрынь, эсэгэнэрейнь хэһэн гэмтэ ябадалай түлөө үхибүүдынь саазалжа болохогүй. Харин өөрын хэһэн гэмтэ ябадалайл түлөө хүн үхэлэй саазада хүртэхэ зэргэтэй.

¹⁷ Ерүүл хүниие, үншэн хэнзые гажа буруу бү шүүбэрилэ. Зээлеэр абаһан юумэнэйн түлөө барюулга болгон бэлбэһэн эхэнэрэй хубсаһа бү аба. ¹⁸ Египедтэ богоол байһанаа, Эзэн Бурханайтнай тэндэһээ таанэдые гаргажа сүлөөлһыень бү мартагты. Тиимэһээ би таанадта эдэ бүгэдые үгытэй зоной аша туһада хэһыетнай захирнаб.

¹⁹Өөрынгөө таряалан дээрэ ургаса хадажа байхадаа, поолидо нэгэ боолто таряа мартаа гээшэ наа, һөөргөө бү эрье. Ерүүл хүндэ, үншэн хэнзэдэ, бэлбэһэн эхэнэртэ тэрэ хүртэг. Тиигэбэлшни, Эзэн Бурхантнай бүхы хэһэн юумышени үрээхэл. ²⁰Оливын модо сохин, жэмэсыень суглуулжа байхадаа, һөөргөө эрьен, үлөөшыень суглуулжа бү бай. Ерүүл хүндэ, үншэн хэнзэдэ, бэлбэһэн эхэнэртэ тэрэ үлэг.

²¹Үзэмэй жэмэсэй сэсэрлигһээ үзэм хуряагаад, үлөөшыень дахин бү түү. Эдэ бүгэдэ ерүүл хүндэ, үншэн хэнзэдэ, бэлбэһэн эхэнэртэ үлэг лэ. ²²Египедтэ богоол байһанаа бү мартагты. Тиимэһээл би иимэ юумэ захирнаб.

25 ¹Хоёр хүнэй хоорондо зарга хэрэгэй гараа гээшэ һаань, хоюулаа сүүдтэ ошог. Тэндэ хэрэгыень шүүбэрилэн хаража, хэниинь зүб, хэниинь бурууб гэжэ шиидхэхэ. ²Зэмэтэй нэгыень сохихо хэрэгтэй гэжэ шүүбэрилэгшын шиидэбэл, тэрэ хүниие хэбтүүлхыень захираг. Тиигээд тэрэ хүнэй сохюулжа байхадань шүүбэрилэгшэ хаража байха ёһотой. Хэды ехэ гэм тэрэ хүн хээб, тэды дахин тэрэниие сохихо ёһотой. ³Дүшэ дахин тэрэниие сохиходо болохо. Харин энээнһээ ехээр хэтэрүүлээ гээшэ наа, нэгэ яһанай болохо тэрэ хүнэй ами наһые юуншые гэжэ тоодоггүйтэй жэшээтэй болохош.

⁴Таряа тээрмэдэжэ байһан сарай эдихэдэнь, һаалта бү хэ.

Хүбүүтэй болонгүй нүхэрөө алдаһан эхэнэр тухай хуули ёһо

⁵Аха дүүнэрэй хамта ажаһуудаг байгаад, үхи хүүгэдгүй нэгэнэйн гээгдэшоо гээшэ наа, тэрэнэй һамган эгээлэй хүндэ хадамда гараха ёһогүй. Хадам аха гү, али хадам дүүнь тэрэниие һамган болгожо абаха, хамта һууха ёһотой. ⁶Тэрэ һамганһаа гараһан түрүүшын үхибүүн наһа бараһан аха-дүүгэйн нэрэ зүүжэ ябаха, гуламтыень залгамжалха болоно. Иигэжэ тэрэнэй нэрэ Израиль соо мартагдахагүй, үлэхэ юм. ⁷Харин нүгшэһэн ахынгаа гү, али дүүгэйнгээ һамга абахаһаа тэрэнэй һанаагүй һаань, бэринь хотын бартаануудай дэргэдэ, аха захатанда ошожо, иигэжэ хэлэг: «Хадам аха (али хадам дүү) Израиль соо дүүгэйнгээ (али ахынгаа) нэрэ үлөөхэхөө, намайе һамган болгожо абахаһаа арсана». ⁸Тиихэдэнь тэрэ хүнэй ажаһуугша хотын аха захатан тэрэниие дуудажа асаруулаад, хөөрэлдэхэ ёһотой. Тэрэнэй үсэрхэжэ, «ахынгаа (дүүгэйнгээ) һамга абахагүйб» гэжэ хэлээ һаань, ⁹бэринь аха захатанай хараһаар байтар тэрээндэ дүтэлжэ, хүлһөөнь шаахайень мултан абажа, нюуртань нёлбоод, иигэжэ хэлэг: «Ахынгаа (дүүгэйнгээ) гэр бүлые дахин һэргээхээ һанадаггүй хүндэ иигээд хандадаг юм».

¹⁰ Иигэжэ тэрэ хүнэй гэр бүлые «шаахайгаа мулталуулһан хүнэй гэр бүлэ» гээд Израиль соо нэрлэдэг болохо.

Элдэб ёһо гуримууд

¹¹ Хоёр хүнэй наншалдажа байхада, нэгэнэйнь һамган сохижо байһан хүнэй гарһаа үбгэеэ абарха гэжэ дүтэлөөд, гараа һарбайжа, нүгөөдые бэлгэһэнь баряа гээшэ һаань, ¹² тэрэнэй гарые таһа сабшагты, бү хайрлагты.

¹³ Юумэ хэмжэжэ байхадаа, хүниие бү мэхэлэ: мэшээг соошни хоёр ондоо – бага, ехэ шулуун гиирнүүд байха ёһогүй; ¹⁴ таряа талха хэмжэдэг хоёр ондоо амһарта – бага, ехэ – гэртэшни байха ёһогүй. ¹⁵ Һайн, тон зүб шулуун гиирнүүдые болон амһартануудые хэрэглэ. Тиигэбэл, Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байгаа газарта үни удаан ажаһуууаш. ¹⁶ Мэхэ гохо хэжэ байгааша бүхэниие Эзэн Бурхантнай үзэн ядадаг.

Амалээгүүдые алагты!

¹⁷ Египедһээ гараад ябажа байхадатнай амалээг арад зоной таанадта юу хэһые бү мартагты. ¹⁸ Тэдэнэр Бурхан буянһаа айгаагүй, аян замда ябахадатнай амадажа, ядарһан зүдэрһэн таанадта ара талаһаатнай добтолоод, хүсэгүй болоһондоо гээгдээд ябаһан зоһиетнай алаа бэлэй. ¹⁹ Эзэн Бурханайтнай эзэлхыетнай танай хуби гэжэ үгэжэ байгаа газар дайдада ороходоо, оршон тойронхи дайсаднаатнай Тэрэнэй амаруулхадань, амалээг арад тухай дурсалгашье алтан дэлхэй дээрэ бү үлөөгты, бултыень хюдагты! Энээн тушаа бү мартагты!

Газарай дээжэ

26 ¹ Эзэн Бурханайнгаа шини хуби гэжэ үгэжэ байһан газарта хүрэжэ, эзэмдэжэ, тэндэ ажаһуужа эхилхэдээ, ² тэрэ газарһаа абаһан бүхы ургасынгаа дээжыень суглуулжа, түрсүүг соо хээд, Эзэн Бурханайнгаа нангин үргөөдэ абааша. ³ Тэрэ үедэ санаартан байһан хүндэ ерэжэ, иигэжэ хэлээрэй: «Манай үбгэ эсэгэнэртэ Эзэн газар үгэхэб гэжэ тангариглаа бэлэй. Би энэ газарта ерээд байнаб гэжэ Эзэн Бурхандаа дуулгахын тула мүнөөдэр ерээбэб».

⁴ Санаартан шамһаа түрсүүг абажа, Эзэн Бурханайтнай үргэлэй шэрээгэй урда табиха. ⁵ Ши Эзэн Бурханайнгаа урда байжа, иигэжэ хэлэхэш: «Үбгэ эсэгэмни нүүдэл байдалтай араам яһанай хүн байгаа. Тэрэ Египет руу ошожо, түбхинөө бэлэй. Ошоходоо, тэрэ нэгэ хэды хүнһөө бүридэһэн гэр бүлэтэй һэн, теэд тэндэ ехээр үдэжэ, агууехэ, хүсэтэй, олон тоото арад тэрээнһээ мүндэлөө. ⁶ Теэд Египедэй улад зон

маанадта муугаар хандадаг байгаа, хашаа харшалаа, хүшэр хүндэ ажал маанад дээрэ ашаа. ⁷Тиихэдэнь бидэ Эзэндэ, элинсэг хулинсагайнгаа Бурханда, орилон бархиран мүргөө бэлэйбди. Эзэн манай гуйлтые дуулаа, манай ядарал, хүндэ хүшэр ажалыемнай, маанадай дарлалта хараа. ⁸Бар хүсөөрөө, агуухэ шадалаараа, аймшагтай үзэгдэлнүүдээр, дүлгэ тэмдэгүүдэй, мүн гайхамшагта үзэгдэлнүүдэй аргаар Эзэн маанадые Египеднээ гаргаа. ⁹Тиигээд маанадые энэ газарта асаржа, хүн далайн урдажа, зүгын балай дэлгэржэ байһан энэ үршөөлтэ һайхан дайда үршөөгөө. ¹⁰Мүнөө Эзэндэ үршөөһэн газарайнь ургасын дээжэ асарааб».

Эдэ бүгэдые Эзэн Бурханайнгаа урда табижа, Тэрээндэ хүгэдэн мүргэ. ¹¹Шамда, мүн гэр бүлэдэшни Эзэн Бурханайтнай үршөөһэн ашаг шэмээр бахаа ханан, баясан байгаарай. Левидүүдтэй, танай дунда ажаһуудаг ерүүл зонтой баяраа хубаалда.

¹²Гурбадахи жэл бүри – ургасын арбанай нэгэ хубиие үргэхэ жэлдэ газарай эдее хоолой арбанай нэгэ хубиие амьарлажа, хотонуудтатнай ажаһуудаг левидүүдтэ, ерүүл зондо, үншэн хэнзэнүүдтэ, бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэ үгөөрэй. Тиихэдэшни тэдэнэр эдижэ садажа байхал. ¹³Тиигээд Эзэн Бурхандаа иигэжэ хэлээрэй: «Танай намда захиһан нургаал заабариин ёһоор, би өөрынгөө гэрһээ нангин хуби гаргажа, левидүүдтэ, ерүүл зондо, үншэн хэнзэ үхибүүдтэ, нүхэрөө гээһэн эхэнэрнүүдтэ үгөөб. Танай захяа заабари эбдээгүйб, тэрэниие мартаагүйб. ¹⁴Уйдхар гашуудалта үедөө тэрээнһээ эдее бэшэб, ургаса суглуулхадаа арюун сэбэр байгааб, нүгшэһэн хүнэй түлөө тэрээнһээ үргөөгүйб. Би Танда, Эзэн Бурхандаа, үнэн сэхэ байгааб, Танай захирһанай ёһоор бүхы юумэ дүүргээб. ¹⁵Манхан огторгойдохи Өөрынгөө нангин ордонһоо доошоо шэртэн харыт, Өөрынгөө Израилиин арад түмэниие, маанадта үгэһэн газар дайдаяа үрээгыт. Һүн далайн урдадаг, зүгын балай дэлгэрдэг энэ газарые үгэхэб гэжэ үбгэ эсэгэнэртэмнай тангариглаа бэлэйт».

¹⁶Эзэн Бурхантнай эдэ бүхы хуули, ёһо гуримуудые дүүргэхыешни мүнөөдэр шамда захирна. Бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ эрмэлзэн, тэдэниие дүүргээрэй. ¹⁷«Эзэн минии Бурхан, Тэрэнэй айладаһаар ажаһуухаб, хуулинуудыень, захяа заабариень, ёһо гуримуудыень сахин дүүргэхэб, үгэ соонь байхаб», – гэжэ мүнөө ши хэлэбш. ¹⁸Эзэн таанадые Өөрын хубиин арад түмэн гээд мүнөөдэр айладхана. Өөрын захяа заабаринуудые сахин ябаха тухай Тэрэ захирна. ¹⁹«Өөрынгөө бүрилдүүлһэн таанадые бусад арадуудһаа бүри олон болгохоб, хүндэтэй, нэрэ түрэтэй, толотомо һайханаар ажаһуухат, Минии Өөрын нангин арад болохот», – гэжэ Эзэн Бурхантнай тунхаглана.

Шулуун дээрэ бэшээтэй Бурханай хургаал

27 ¹ Моисей болон Израилиин аха захатан арад зонтой хөөрэлдэжэ, Моисей зондо хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Мүнөөдөр минии дамжуулхан бүхы захяа заабаринууды дүүргэн байгты. ² Иордан гол гаталжа, Эзэн Бурханайтнай үгэжэ байхан газарта ерэхэдэ, тэрэ үдэр томо шулуу бодхоон табижа, сагаан шохойгоор будагты. ³ Тэдээн дээрэ энэ хургаалай бүхы үгэнүүды бэшэгты. Эзэн Бурханайнгаа үгэжэ байхан, хүн далайн, зүгын балай урдажа байхан газарта ороходоо, ⁴ ара таладатнай Иордан голтой үлэхэдэ, минии мүнөөдөр захирханай ёһоор, тэдэ шулуунууды Эбаал хада дээрэ табигты, тиигээд сагаан шохойгоор тэдэниие будагты. ⁵ Шулуугаар Эзэн Бурхандаа үргэлэй шэрээ баригты. Теэд барихадаа, түмэр түдэгэ хэрэглэнгүй баригты. ⁶ Тиигэхын тула түгдэрөөгүй бүхэли шулуунуудаар Эзэн Бурхандаа үргэлэй шэрээ бариха ёһотойт. Тэрээн дээрэ Эзэн Бурхандаа түгэс шатаалта үргэл үргэгты. ⁷ Амгалан байдалай түлөө үргэл үргэжэ, тэндээ эдеэлжэ, Эзэн Бурханайнгаа урда сэнгэжэ, хүхилдэжэ байгты. ⁸ Шулуунууд дээрэ Бурханай хургаалай бүхы үгэнүүды ойлгомоор, эли тодоор бэшэгты.

⁹ Удаань Моисей санаарта левидүүдтэй хамта Израилиин улад зондо иигэжэ тунхаглаба:

– Израилиин арад зон! Шэмээгүй соносогты! Энэ үдэр таанад Эзэн Бурханайнгаа арад түмэн болобот. ¹⁰ Тиимэһээ Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулан ябагты, минии мүнөөдөр таанадта захин дамжуулхан Тэрэнэй захяа заабаринууды, хуули ёһонууды сахин дүүргэгты!

Арбан хоёр хараал

¹¹ Моисей тэрэ үдэр арад түмэндэ үшөө иигэжэ захиба:

¹² – Иордан гол гаталхадатнай, Симеоний, Левиин, Иудын, Иссахаарай, Иосифой, Бэньямиинэй обогүүдай улад зон Гэризиим хада дээрэ зогсожо, арад зониие юрөөг. ¹³ Харин Эбаал хада дээрэ Рэүбээн, Гаад, Ашээр, Зэбүлүүн, Даан, Напталиин гэгшэдэй обог зон зогсожо, харааг. ¹⁴ Левидүүд шангаар хашхаран, Израилиин улад зондо иигэжэ дуулгаха: ¹⁵ «Хэн нэгэн модо, шулуугаар гү, али шудхажа шүтөөн бүтээгээд, нюусаар тэрээниие табяа наа, хараалай ехэ хараал өөртөө шэнгээхэ! Юуб гэхэдэ, тэдэ хадаа дарханай гараар хэгдэһэн, Эзэндэ жэгшүүритэй муухай юумэн гээшэл».

Тиихэдэнь бүхы арад зон харюудань хэлэхэ: «Болтогой!»

¹⁶ «Эсэгэ, эхээе хүндэлдэггүй хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

¹⁷ «Хүршынгөө хилэнүүдэй гэмдэгүүды ондоо тээшэнь болгоһон хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

¹⁸ «Фохор хүниие мэхэлжэ, харгыһаань хадууруулһан хүн хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

¹⁹ «Ерүүл зоной, үншэн хэнзын, үбгээе гээһэн эхэнэрэй эрхэнүүдые эбдэһэн хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²⁰ «Эсэгынгээ һамгантай унтажа, нэрынь гутааһан хүн хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²¹ «Ямар нэгэн малтай хурисал үзэжэ байһан хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²² «Түрэхэн эгэшэтээ гү, али дүү басагантаяа, үгышые һаа, эсэгэ нэгэтэй гү, али эхэ нэгэтэй эгэшэ, дүүтээе унтаһан хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²³ «Хадам эжытээе унтажа байһан хүн хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²⁴ «Нэгэ яһанай хүнөө нюусаар хороогшо нэгэн хараалай ехэ хараалтай!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²⁵ «Мүнгэ абажа, гэмгүй хүниие алажа байгааша хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

²⁶ «Бурханай энэ һургаалай үгэнүүдые бэелүүлдэггүй, тэдэниие сахин дүүргэдэггүй хүн хараалай ехэ хараал шэнгээхэ!»

Бүхы арад зон харюусаха: «Болтогой!»

Юрөөл тухай

28 ¹Эзэн Бурханайнгаа үгэ соонь ябажа, минии мүнөөдэр таанадта хэлэхэн Тэрэнэй захяа заабариинь сахин дүүргэжэ байгаа гээшэ һаатнай, Тэрэ таанадые дэлхэйн арадуудһаа дээгүүр үргэхэ.

²Эзэн Бурханайнгаа үгынь дуулажа байгаа һаатнай, иимэ үреэлнүүд таанадта шэнгэжэ хүсэлдэхэ:

³хото һууринуудыетнай, хүдөө талыетнайшые Эзэн юрөөхэ;

⁴таанадые үнэр баян болгон, газарайтнай ургаса, малайтнай түл олон болгон Эзэн юрөөхэ;

⁵орооһо таряаетнай, эдэе хоолыетнай Эзэн юрөөхэ;

⁶ гэртээ ороходотнай, гэрhээ гарахадатнайшые Эзэн юрөөхэ.

⁷ Таанадта добтолhон дайсадые Эзэн хараһаар байгартнай үгы хэхэ. Тэдэнэр нэгэ харгыгаар ерэжэ добтолhон аад, долоон аян замаар таанадһаа тэрьедэн ошохо.

⁸ Амбаараар дүүрэн тарья талхатай байхыетнай, хэһэн бүхы хэрэгүүдыетнай Эзэн юрөөхэ. Үгэжэ байһан газар дээрээ Тэрэ таанадые юрөөхэ.

⁹ Эзэн Бурханайнгаа захяа заабаринуудые сахин дүүргэжэ, Тэрэнэй захирһанай ёһоор бүхы юумэ хээ гээшэ хаатнай, та бүгэдэндэ тангариглаһанай ёһоор, Эзэн таанадые Өөрын нангин арад болгохол.

¹⁰ Тиихэдэнь Өөрын арад болгон Эзэнэй таанадые шэлэһые дэлхэйн бүхы арадууд хаража, таанадһаа айдаг болохо. ¹¹ Шамда «үгэхэб» гэжэ найдуулһан, үбгэ эсэгэнэртэтнай тангариглаһан газар дайдада Эзэн үхи хүүгэдые таанадта олоор үршөөхэ, хони малыетнай олоор түлжүүлхэ, һайн ургаса бэлэглэхэ. ¹² Эзэн огторгойн баян һан таанадта нээжэ, хэрэгтэй сагта танай газарта бороо хура эльгээжэ байха, хэһэн хэрэгыетнай бултыень юрөөхэ. Тиихэдэнь олон арад яһатанда урьһаар үгэжэ байхат, харин урьһаар абаха ядуу саг өһөдтэтнай тохёолдохогүй.

¹³ Сахин дүүргэжэ байхыетнай минии мүнөөдэр дамжуулан хэлэжэ байһан Эзэнэй захяа заабаринуудые дүүргэжэ байгаа хаатнай, Тэрэ таанадые дахагшад бэшэ, удамаршад болгохо, тиихэдэнь доройтонгүй, ходоодоо амжалтатай ябадаг байхат. ¹⁴ Минии мүнөөдэр таанадта хэлэжэ байгааша һургаалые жэншэдгүй дүүргэгты, ондоо бурхадта һүгэдэн мүргэжэ бү байгты.

Эзэнэй үгэ дуулаагүй һаа, хараал шэнгээхэ

¹⁵ Эзэн Бурханайнгаа үгөөр байгаагүй һаа, минии мүнөөдэр дамжуулан хэлэжэ байгша Тэрэнэй захяа заабаринуудые, хуули ёһонуудые сахин дүүргээгүй хаатнай, хараалай ехэ иимэ хараалнууд бултадаа таанадта хүрэхэ:

¹⁶ хото һууринуудтатнай, хүдөө таладатнайшые Эзэн хараал шэнгээхэ;

¹⁷ орооһо тарьяндатнай, эдэе хоолдотнай Эзэн хараал шэнгээхэ;

¹⁸ үри хүүгэдтэтнай, газарай ургасада, хони малдатнай Эзэн хараал шэнгээхэ;

¹⁹ гэртээ ороходоо, мүн гэрhээ гарахадаа хараал шэрээлтэй байхат.

²⁰ Муу муухай хэрэг хэһэнэйтнай – Өөрыень орхиһонойтнай түлөө Тэрэ таанадта удахагүй һалатартнай, үхэтэртнай хараалай муу хараал, үймөөн һандарал, хэһэн хэрэг бүхэндэтнай гай тодхор эльгээхэ.

²¹ Эзэмдэхээ ошожо байһан газарайтнай хүрьһэнһөө таанадые үгы

болготороо Эзэн таанадта тарбаган тахал үбшэ халдаажал байха. ²²Эзэн таанадые уушханай ханяадан, хумхаа үбшэн, халууралга, хабдараар нэрбүүлэн сохихо, ган гасуур, хуурай халхи эльгээжэ, ургасыетнай халгааха. Таанадай хосортор эдэ үбшэнгүүд хойноhootнай дахан ябаха. ²³Толгой дээрэхи огторгойтнай бороо хураггүй, зэд мэтэ мэлигэр, хүл дорохи газартнай түмэр мэтэ хатуу, хуурай болохо. ²⁴Эзэн танай газарта орохо бороо хурые шорой болгон хубилгааха, тиихэдэнь хумхаа тоохон таанадай хосортор огторгойһоо буужал байха.

²⁵Эзэн дайсадтатнай туһалжа, таанадые диилүүлхэ. Нэгэ харгыгаар тэдэнэй урдаһаа довтолһон аад, долоон аян замаар тэдэнһээ тэрьедэн ошохот. Тиигээд дэлхэйн гүрэн түрэнүүдээр зон таанадай гай тодхор хаража, шэшэрэн халганан байхал. ²⁶Таанадай һэенүүд шубуу шонхорой, ан гүрөөлэй хүнэһэн болохо, тэдэниие үргөөхэ хүн байхагүй. ²⁷Эзэн Египедэй улад зондо эльгээһэн мэтэ эдеэрэнүүдээр, хабдараар, улхангаар, маажуур үбшөөр таанадые дайраха, тэдэниие эмшэлжэ шадахагүйт. ²⁸Эзэн таанадые уймар, хохор балай болгохо, холёо үбшэ эльгээхэ. ²⁹Тиихэдэнь хохор хүнэй тэмтэржэ ябадагтал, гэгээн сагаан үдэр дунда тэмтэрэн ябадаг болохот. Зорихон хэрэгтнай урагшагүй, үдэр бүри зон таанадые хашажа харшалжа, дээрмэшэлжэ байха, таанадые абарха хүн олдохогүй.

³⁰Басага өөртөө хадамлахаш, теэд ондоо хүн тэрээнтэйш гэрлэхэ. Гэр барихаш, теэд тэрээн соогоо ажаһуухагүйш. Үзэмэй модо тарин һуулгахаш, теэд тэрээнһээ амталхагүйш. ³¹Хараһаар байтаршни ондоо хүн үхэрыеш үүсэлхэ, харин ши тэрээнһээ эдихэгүйш. Элжэгыешни буляаха, шамда бусаахагүй. Хониншни дайсадта хүртэхэ, теэд шамда туһалха хүн олдохогүй. ³²Хүбүүд, басагадшни богоол болон ондоо арадта үгтэхэ. Үдэр бүри тэдэнэй бусахые хүлээн хараһандаа нюдэдшни бүрүүлтэхэ, һулархаш. ³³Хариин улад зон газарайшни хэшэг, ажалайшни бүхы үрэ дүн эдижэ хэрэглэжэ байха. Харин ши наһаараа хашагдажа, үйлөө үзэжэ байхаш. ³⁴Үзэһэн хараһан юумэнһээ боложо ухааншни балартаха. ³⁵Эзэн угаа үбшэнтэй яра эдеэрээр шамайе дайран үбдэхөөхэ. Тэрэниие аргалжа шадахагүйш. Үбдэг, шэлбэнүүд дээрэшни, юрэдөө, хүлэйшни улаһаа эхилээд толгойншни зулай хүрэтэр яра гараха юм.

³⁶Эзэн шамайе, хаантайшни хамта танигдаагүй, үбгэ эсэгэнэрэйтнайшье мэдэхэгүй арад зондо ябуулха. Тэндэ ши модоор болон шулуугаар хэһэн бурхадта һүгэдэн мүргэжэ эхилхэш. ³⁷Эзэнэй эльгээһэн тэрэ арадуудта ши шоо үзүүлжэ, ябаган зугаадань орожо, наада бариха, баһаха зүйлынь болоод байхаш.

³⁸Үрэнхэ хүрэнгэ ехээр поолито тарихаш, теэд бага ургаса суглуулхаш, юундэб гэхэдэ, тэдэниие таршаа шумуул эдихэ. ³⁹Үзэмэй жэмэсэй модонуудые хуулгажа харууналхаш, теэд үрэ жэмэсынь суглуулжа шадахагүйш, үзэмэй дараһан архи уухагүйш, юундэб гэхэдэ, тэдэниие үтэн хорхой эдихэ. ⁴⁰Оливын модод бүхы газарааршни ургаха, гэбэшье оливын тоһо бөөдээ түрхихэгүйш, юундэб гэхэдэ, оливанууд газарта унажа, үжэн илзарха. ⁴¹Хүбүүд, басагадые түрэхэш, теэд тэдэнээ гээхэш, юундэб гэхэдэ, дайсад тэдэниие олзолон баряанда абаашаха. ⁴²Бүхы мододыешни, бүхы ургасыешни хорхой шумуул эдижэ халгааха.

⁴³Таанадай дунда байдаг ерүүл зон хархайн, таанадые зонхилжо, дээгүүртнай гэшхэжэ гаражал байха, тиин таанад доошоо унажал байхат. ⁴⁴Тэдэнэр таанадта урьһаар үгэхэ мүнгэтэй, харин таанад урьһалха мүнгегүй байхат. Тиинһээр тэдэ танай толгой, таанад һүүлынь болохот.

⁴⁵Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулаагүй, Тэрэнэй таанадта захирһан захяа заабаринуудыень, хуули ёһонуудыень сахин дүүргээгүй байһанайтнай түлөө таанадта хараал шэрээл шэнгэжэ, үхэтэртнай хойноһоотнай дахан хүрэхэл. ⁴⁶Энэ хараал шэрээл хадаа таанадта мүн уг удамдатнай хэтэ мүнхын хэнһээлтэ амасуулха гэнэн Бурханай дүлгэ тэмдэг, харуулһан юумэниинь болохо.

⁴⁷Бүхы юумэнэй танда элбэг дэлбэг байхада Эзэн Бурханаа баяртай хүхюутэйгөөр тахяагүй байһанайтнай түлөө ⁴⁸Эзэн таанадай урдаһаа дайсадые эльгээхэ. Тэдэндэ алба хэхэт. Үлэн хоһон, ехэ ангаһан, нюсэгэн сурба, бүхы юумээр дуталдажа ажаһуухат. Хүзүүндээ хөөмэгшэ углуулһандал, үхэтэрөө хүшэр хүндэ мүлжэлгэ, дарлалта доро байхат. ⁴⁹Хэлыеньшье танай мэдэхэгүй арад түмэниие дэлхэйн захаһаа Эзэн таанадта эльгээхэ. Бүргэдтэл адли, тэдэ таанадта добтолон орохо. ⁵⁰Дошхон хэрзэгы зантай һэн тула тэрэ арад наһажаал зонииешье, үхи хүүгэдыешье хайрлахагүй. ⁵¹Таанадые хоһоруултараа тэдэнэр хони малыетнай, ургасыетнай буляжа абан эдихэ. Ороһо таряа, үзэмэй дараһан архи, оливын тоһо, тугал, хурьгашье таанадта тэдэнэр үлөөхэгүй. Туража үхэтэртнай бүхы юумыетнай абаха. ⁵²Эзэн Бурханайтнай үгэнэн газарта бүхы хотонуудыетнай тэдэ бүһэлхэ, хотын бүһэлүүр хананууд үндэр, бүхэ гээд найдахадатнай, бүхы газар дайдаартнай эдэ ханануудые эбдэхэ. ⁵³Дайсадай сэрэгээр бүһэлүүлжэ, хашуулжа харшалуулжа, Эзэн Бурханайнгаа үршөөһөн үхи хүүгэдээ эдижэ эхилхэт. ⁵⁴⁻⁵⁵Таанадай дунда эгээл зөөлэн, һайн сэдхэлтэйшье эрэ хүн бүһэлэгдэнэн хото соо эдихэ юумэгүй болоходоо, үхи хүүгэдээ эдижэ эхилхэ. Аха дүүдээшье, дуратай һамгандаашье, амиды мэндэ байһан үхибүүндээшье тэрэ мяханһаа хубаалдахагүй. ⁵⁶⁻⁵⁷Таанадай дунда эгээл зөөлэн,

хайн сэдхэлтэй, урдань юугээршые дуталдаагүй эхэнэр бүхэлэгдэһэн хото соо эдихэ юумэгүй болоходоо, наа түрэнэн үхибүүгээ, мүн набта-наа эдихэ. Үбгэнтэеэшые, үхи хүүгэдтэеэшые тэрээнһээ хубаалдахагүй.

⁵⁸ Энэ ном соо бэшэгдэһэн хургаалай бүхы үгэнүүдые сахин дүүргэхэе оролдоогүй, Эзэн Бурханайнгаа алдар солото, хүрөөтэ нэрые хүндэлөөгүй гээшэ наатнай, ⁵⁹ Эзэн таанадта, мүн уг удамдатнай аргалагдахагүй үбшэ, хэзээдэшые сарагдахагүй хүжэг үбшэ, гай тодхор эльгээхэл. ⁶⁰ Египеттэ таанадай хаража хүрдэһэн үбшэнүүдые Эзэн эльгээхэ. Тэдэнь таанадта халдаад, халахаяа болихо. ⁶¹ Хургаалай ном соо бэшэгдээшыегүй элдэб үбшэ, элдэб гай тодхор Эзэн таанадай хосорон халатар эльгээжэл байха юм. ⁶² Огторгойн одо мүшэд мэтэ олон бэлэйт. Теэд Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулаагүйт, тиимэһээ таанадай үсөөхэн лэ хүн амиды мэндэ үлэхэ. ⁶³ Таанадта хайн юумэ хэжэ, таанадые олон болгон, үнэржүүлжэ байхадаа Эзэн хэды ехэ баясажа байгааб даа. Тэрээндэл адляар, таанадые үгы хэжэ, халгаажэ байхадаа Тэрэ баярлан бахархан байхал. Эзэлхээ зорин ошожо байһан газар дайдаһаа таанад хамагдан гаргуулхат.

⁶⁴ Дэлхэйн нэгэ захаһаа нүгөөдэ заха болотор ажаһуугша бүхы арадуудаар таанадые Эзэн тарааха. Өөрынгөө танихагүй, үбгэ эсэгэнэ-рэйнгээшые мэдэхгүй ондоо бурхадта, модоор, мүн шулуугаар хэгдэһэн бурхадта, тэндэ хүгэдэн, мүргэн байхат. ⁶⁵ Теэд тэрэ арадуудай хоорондо ханаантнай тэгшэ байхагүй, «минии» гэхэ, хүлөөшые амаруулха газар олохогүйт. Зүрхэнтнай айн халаганан байха, нюдэнтнай шэргэхэ, сэдхэлтнай сүхэрхэ. Эдэ бүгэдые Эзэн эльгээхэ. ⁶⁶ Ами наһантнай хододоо аюулда орожо байха, үдэр, хүнигүй айжа, халганажа, үглөө мүнөө амиды мэндэ байхаяа мэдэхгүй ажаһуухат. ⁶⁷ Хараһан юумэн-һээ зүрхэ сэдхэлтнай айн халганажа, үглөөгүүр «үдэшэ болоһой!» гээд хүсэхэт, харин үдэшэлэн «үглөө мандаһай!» гээд үгүүлхэт. ⁶⁸ «Энэ харгы замые дахин харахагүйт» гэжэ минии дамжуулан хэлэһэншые наа, Эзэн таанадые далайн онгосонуудаар Египет руу бусааха. Тэндэ дайсадтаа богоол болохоёо бээе худалдажа эхилхэт, теэд таанадые худалдан абаха хүн олдохогүй.

Моһаабтахи хэлсээн

29 ¹ Хорээб хадын хажууда Эзэн Израилин арад түмэнтэй хэлсээ баталһан байна. Тэрээнһээ гадна Моһаабай газар дайда нэмэлтэ үшөө нэгэ хэлсээ гэдээнтэй баталхыень Эзэн Моисейдэ захирба. Тэрэнь энэ. ² Моисей Израилин улад зониие дуудажэ, иигэжэ тэдээндэ хэлэбэ:

– Египедэй газар нютагта фараондо, тэрэнэй бүхы түшэмэлнүүдтэ, бүхы газар дайдадань Эзэнэй юу хэһыень өөһэдөө нюдөөрөө хараа бэлэйт. ³ Ямар ехэ гай тодхор, агуухэ дүлгэ тэмдэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые Тэрэнэй хэһые таанад хараа һэнта. ⁴ Харин Эзэн юунэй болоһые ойлгохо ухаа, хараха нюдэ, шагнаха шэхэ таанадта мүнөө болотор үгөөгүй. ⁵ Дүшэн жэл соо Тэрэ таанадые элһэн сүл губьяр хүтэлэн ябаа. Энэ саг соо хубсаһантайшые нанги набта болоогүй, гуталтнайшые халаагүй, ⁶ эдэе хоолшые баряагүйт, үзэмэй дараһан архи, шара ундаашые уугаагүйт. Тэрэ – Эзэн, танай Бурхан, гэжэ та бүгэдын мэдэхын тула энэ хэгдээ. ⁷ Энэ газарта ерэхэдэтай, манай урдаһаа Хэшбооной Сиһоон ба Башаанай Оог хаашуул дай үүдхэн добтолоо һэн. Теэд бидэ тэдэниие диилээбди. ⁸ Тиигээд тэдэнэй газар абажа, Рзүбээн, Гаад гэгшэдэй обогуудта, мүн Мэнашшээ гэгшын обогой хахадтань үгөө бэлэйбди. ⁹ Энэ хэлсээнэй бүхы захяа заабаринуудые сахин дүүргэгты. Тиигэбэл, хэһэн хэрэг бүхэнтнай урагшатай байха.

¹⁰ Таанад бултадаа – удамаршад, уг изагуурай ахалагшад, ахамадууд, хинадаг дарганар, Израилиин бүхы улад зон Эзэн Бурханайнгаа урда мүнөө зогсонот. ¹¹ Үхи хүүгэдтнай, һамгадтнай, таанадай дунда ажаһуугша ерүүл зон – түлээ залһа хахалагшаһаа эхилээд уһа зөөгшэд хүрэтэрөө бултадаа эндэ байна. ¹² Эзэн Бурхантаяа хэлсээ баталхын, шахаа тангаригаа үгэхын тула эндэ ерэнхэйт. Эзэн Бурхантай хэлсээ мүнөөдэр таанадтай баталхань. ¹³ Таанадта хэлһэнэйнгээ, мүн үбгэ эсэгэнэртнай болохо Абраһаам, Исаак болон Яковта тангариглаһанай ёһоор, Тэрэ таанадые Өөрын арад болгохын, мүн Өөрөө танай Бурхан болохын тула эндэ таанадые суглуулаа. ¹⁴ Эзэн энэ хэлсээ, шахаа тангариг ганса маанадтай батална бэшэ, ¹⁵ урдань зогсоошо бидэнһээ гадна мүнөөдэр бидэнэй дунда үшөө үгы байһан уг удамтаймнай Тэрэ энэ хэлсээ батална.

¹⁶ Египедэй газар дайдада яжа ажаһууһанаа, арадуудай хоорондуур аян зам гаталан иишээ ерэнэнээ һаныт. ¹⁷ Модоор, шулуугаар, мүнгөөр, алтаар хэһэн жэгшүүритэй шүтөөнүүдыеень хараа бэлэйт. ¹⁸ Эзэн Бурханаа орхиһон эрэ хүн гү, али эхэнэр, гэр бүлэ гү, али обог аймаг таанадай дунда бү үзэгдэг. Ондоо арадуудай бурхадта хүгэдэхэеэ хэншые бү ошог, юуб гэхэдэ, иимэ зон хоротой, гашуун ургамалай үндһэндэл адли болоно бшуу. ¹⁹ Энэ хараал шэрээл дуулажа, хэн нэгэн досоогоо бардамлажа, «Һанаһаараа юумэ саашадаашые хэжэ байхаб, муу юумэн намда хүрэхэгүй» гээд һанажа болохо. Теэд иимэ хүнһөө боложо, ондоошые зон муу юумэндэ дайрагдажа магад. ²⁰⁻²¹ Иимэ хүниие Эзэн хүлисэхэгүй, тэрээндэ ехэ сухалдажа, зэбүүрхэжэ, Израилиин

бүхы обогууднаа тэрэниие илган гаргаха, хюдаха. Хуули соо, тогтоохон хэлсээнэй хуйламал бэшэг соо баталагдаһан хараал шэрээл иимэ хүндэ хүрэжэ, тэрэнэй нэрэшье алтан дэлхэй дээрэ мартагдаха. Эзэн иигэжэ тэрэниие хэһээхэ.

²² Саашанхи үетнай, танай һүүлээр ажаһууха уг удамтнай, холын газар нютагнаа ерэнэн хариин зон тэрэ газар дайдын гай тодхор, Эзэнэй тэрэ газарта дэлгэрүүлһэн зоболон хаража, иигэжэ хэлэхэ: ²³ «Бүхы газар хүхэр ба даһан, гал дүлэн. Үрэхэ хүрэнгэ тарихын, юумэ ургуулхын аргагүй. Содом, Гоморро, Адмаа, Цэбоһиим хотонуудые уур сухал дундаа Эзэнэй хюдаһанай һүүлээр мэтэ ямаршье ногоон тэрээн дээрэ урганагүйл». ²⁴ Ондоо бусад арадууд иигэжэ асууха: «Юундэ Эзэн энэ газарта иимээр хандааб? Юундэ иимэ ехээр уурлаа, сухалдаа гээшэб?» ²⁵ Харюунь иимэ байха: «Египедэй газар дайдаһаа гаргахадаа, Эзэнэй, өөһэдынь үбгэ эсэгэнэрэй Бурханай, тэдэнтэй баталһан хэлсээе өөһэдынь мартаһанайнь түлөө. ²⁶ Израилиин улад зон танихагүй, ондоо, Эзэнэй хориһон бурхадта мүргэжэ эхилээ. ²⁷ Тиэхэдэнь Эзэн энэ газар дайдада уурлажа, тус ном соо бэшээтэй бүхы хараалнуудые тэдээндэ эльгээһэн байна. ²⁸ Уур сухалтай, хилэнсэгтэ, ехэ дураа гутаһан Эзэн тэдэниие газарһаань үлдэн гаргажа, хариин нютаг руу эльгээгээ. Мүнөө тэдэнэр тэндээ байһаар».

²⁹ Гансал Эзэн Бурханаймнай мэдэхэ нюуса зүйлнүүд байдаг. Харин Тэрэ бидэндэ Өөрынгөө һургаал эли болгоо, бидэ болон үхи хүүгэднай тэрэнииень хододоо сахин дүүргэн ябаха ёһотойбди.

Нютагтань бусаалгын эрхэ нүхэсэлнүүд

30 ¹ Үрээл хараал хоёрой нэгые шэлэхэ тухай би таанадта хэлээб. Минии хэлэһэн эдэ бүхы үгэнүүдэй – үрээл мүн хараал шэрээлнүүдэй таанадта хүрэхэдэнь, Эзэн Бурханайнгаа ондоо арадуудай дунда таанадые тараан ажаһуулгахада, ойлгожо, тэрэ шэлэхэ зүйлнүүд тушаа бодолгото боложо эхилхэт. ² Хэрбээ таанадай мүн үри һадаһадайтнай Эзэн Бурхандаа эрьежэ, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ хойноһоонь дахажа, үгыень дуулабал. ³ Эзэн таанадые хайрлажа, баряһанаа бусаажа, арадууд хоорондуур тарааһанаа һөөргэнь та бүгэдые суглуулан асарха, үршөөл хайраа бэлэглэхэ. ⁴ Тэнгэрийн хирхаг хүрэтэр тараагдаһан байгаашье һаатнай, Эзэн Бурхантнай таанадые суглуулжа, тэндэһэ һөөргэнь асархал. ⁵ Элинсэг хулинсагайтнай газарта Эзэн таанадые асарха, тэрэ газар дахин танай болохо. Эзэн таанадта үршөөл хайраа бэлэглэжэ, үбгэ эсэгэнэрһээтнай үшөө үнэр баян, амжалта түгэс таанадые болгохо байна.

⁶Эзэн Бурхантнай таанадые болон уг удамыетнай Өөр руунь зүрхэ сэдхэлээрээ тэгүүлдэг болгохо, тиихэдэнь Эзэн Бурхандаа бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ дурлахат, иигэжэ амиды мэндэ үлэхэт. ⁷Тэрэ эдэ бүхы хараал шэрээлнүүдые дайсадтатнай һөөргэн эрьюулэн эльгээхэ, юуб гэхэдэ, тэдэнэр таанадые үзэн ядадаг, намнадаг бшуу. ⁸Таанад һөөргөө эрьежэ, дахин Эзэнэй үгэ дууладаг болохот, мүнөөдэр минии таанадта дамжуулан хэлэһэн Тэрэнэй бүхы захяа заабаринуудые сахин дүүргэдэг байхат. ⁹Танай бүхы хэрэгүүдые Эзэн Бурхантнай угаа урагшатай болгохо, олон үхибүүдые үршөөхэ, олон түл, баян ургаса үрэн үгэхэ. Тэрэ таанадта эльгэтэй байжа, хайн юумэ таанадта хэхэдээ баярлаха. Үбгэ эсэгэнэртэтнай хайн юумэ хэхэдээ мүн лэ баясадаг бэлэй. ¹⁰Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулажа, хургаалай энэ ном соо бэшэгдэһэн Тэрэнэй захяа заабаринуудые, хуули ёһонуудые сахин дүүргэгты. Бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Эзэн Бурхандаа этигэн эрьегты.

Ами наһан ба үхэл хатал

¹¹Мүнөөдэр минии дамжуулан хэлэһэн захяа заабаринууд таанадай ойлгоходо тиимэшье хэсүү зүйл бэшэ. ¹²Тэнгэридэ байгаа зүйл бэшэ. «Маанадай шагнахын, тэдэниие сахин дүүргэхын тула тэнгэри өөдэ хэн гараха, бидэндэ асарха юм бэ?» гэжэ хэлэхээр юумэн бэшэ. ¹³Далайн саана тэдэ байна бэшэ. «Хэн далайе гаталан, маанадта тэдэниие асаржа, шагнуулжа, бидэниие сахин дүүргүүлдэг болгохо гээшэб?» – гэжэ хэлэхын аргагүй. ¹⁴Бурханай үгэ шамтай хамта байна, хэлэ амандашни, зүрхэ сэдхэлдэшни оршоно, яагаад сахихаб гэжэ хэлэжэшье шадахат.

¹⁵Анхарагты, би таанадта ами наһан ба үхэл хаталай, аза жаргал ба гай зоболонгой нэгыень шэлэхые мүнөөдэр дурадханаб. ¹⁶Би таанадта мүнөөдэр юу дамжуулан захианаб гэбэл, Эзэн Бурхандаа дуратай байхыетнай, Тэрэнэй захирһаар ажаһуухыетнай, Тэрэнэй захяа заабаринуудые, хуулинуудые, ёһо гуримуудые сахин дүүргэхыетнай. Тиигэбэл, амиды мэндэ байхат, үнэр баян болохот, эзэмдэхее таанадай шэглэн ошожо байһан газарта Эзэн Бурхантнай таанадые үрээхэ юм. ¹⁷Теэд таанад Эзэнһээ буруу хаража, Тэрэниие дуулаагүй гээшэ хаа, хэн нэгэнэй үгэдэ орожо, ондоо бурхадта хүгэдэн мүргэжэ байгаа гээшэ хаа, ¹⁸забол хосорхот гэжэ таанадта мүнөөдэр би соносхоноб! Иордан гол гаталан, эзэмдэхее ошожо байһан газар дайдадаа таанад удаан ажаһуухагүйт. ¹⁹Мүнөө гэршэ болохыень огторгой газар хоёрые дууданаб: ами наһан ба үхэл хаталай, юрөөл ба хараал шэрээлэй нэгыень шэлэхые би мүнөөдэр

таанадта дурадханаб. Өөхэдын болон үри хадаһадайнгаа амиды мэндэ ажаһуухын тула ами наһа шэлыт!

²⁰Эзэн Бурхандаа дуратай байгты, Тэрэнэйнгээ үгэ дуулагты, Тэрэндээ үнэн сэхэ байгты. Тиигэбэлтнай, танай үбгэ эсэгэнэртэ – Абраһаам, Исаак, Яков гэгшэдтэ «үгэхэб» гэжэ тангариглан найдуулһан газар дайда дээрээ таанадта Тэрэ ута наһа үршөөхэл.

Моисейн халаан – Иисүүс

31 ¹Моисей Израилиин бүхы улад зондо хэлэһэнээ үргэлжэлүүлбэ: ²– Мүнөө би зуун хорин наһатайб, ябахамни хүндэ болонхой. Иорданиие ши гаталхагүйш гээд Эзэн намда айладаа.

³Эзэн Бурхантай урдатнай Өөрөө гол гаталан, таанадые хүтэлэн ябаха. Тэрэ арадуудые таанадай түлөө үгы хэхэ, тиигээд газар, уһыень эзэмдэхэт. Эзэнэй айладаһанай ёһоор, таанадые Иисүүс хүтэлхэ. ⁴Эмоор арадуудай хаашуул болохо Сиһоон ба Оог гэгшэдтэ юу хээ нэм, тон тиимэ юумэ Эзэн тэдэ арадуудта хэхэ. ⁵Эзэнэй тэдэниие таанадаар диилүүлхэдэнь, минии хэлэһэн захяа заабаринуудай ёһоор тэдээндэ хандаарайгты. ⁶Хатуу шанга, эрэлхэг зоригтой байгты, тэдээнһээ бү айгты, бү хүрдэгты, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхантай таанадтай хамта ябана. Тэрэ таанадые орхихогүй, хаяхагүй.

⁷Моисей Иисүүс гэгшые дуудажа, Израилиин бүхы улад зоной дунда тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хатуу шанга, эрэлхэг зоригтой байгаарай, юуб гэхэдэ, үбгэ эсэгэнэртэмнай Эзэнэй «үгэхэб» гэжэ тангариглаһан газар дайда руу энэ арад зоноо ши хүтэлэн абаашахаш. Ши хуби хубяар тэрэ газарые зондо хубаарилхаш. ⁸Эзэн Өөрөө шамайе хүтэлэн ябаха, Тэрэ шамтай байха, шамайе орхихогүй, хаяхагүй. Бү ай, бү хүрдэ!

Һургаал заабариие уншаха тухай

⁹Моисей Бурханай Һургаал заабари бэшэжэ, Эзэнтэй баталһан хэлсээнэй ханза абаад ябадаг Левиин обогой санаартадта, мүн Израилиин бүхы аха захатанда тэрэниие үгэбэ. ¹⁰Тиигээд Моисей удамаршадта хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Долоон жэлэй үнгэрхэ бүри, үри шэри хүлисэхэ жэлдэ, Майхангуудай һайндэрэй үедэ ¹¹бүхы Израилиин зоной Эзэн Бурханайнгаа урда мүргэхээ нангин үргөөдэнь суглархадань, энэ Һургаал заабариие бүхы зоной дуулахаар шангаар уншагты. ¹²Бүхы арад зониие – эрэшүүл, эхэнэрнүүдые, үхи хүүгэдые, танай хотонуудта ажаһуудаг ерүүл зониие бултыень суглуулагты. Тэдэнэр шагнажа, Эзэн Бурханаа хүндэлжэ,

хургаалайнь бүхы үгэнүүдые сахин дүүргэжэ хураха. ¹³ Юумэ мэдэхгүй тэдэнэй үхи хүүгэд хургаал шагнажа, Эзэн Бурханаа хүндэлжэ хураха. Иорданиие гаталан, эзэлхэеэ ошожо байһан газар дайдаа ажаһууха бүхы сагтаа тэдэнэр Эзэниие хүндэлдэг байхал.

Моисей ба Иисүүс Эзэнэй урда

¹⁴ Эзэн Моисейдэ хандаба:

– Зай, нүгшэхэ сагшни дүтэлбэ. Иисүүсые дууда. Тиигээд майхан хүмэ руу ерэгты, Би тэрээндэ захяа заабари айладхахаб.

Моисей Иисүүс хоёр ерэжэ, майхан хүмэ руу оробо. ¹⁵ Үүлэн баханаар хүрээлэгдэнхэй Эзэн бии болобо. Тэрэ үүлэн бахана майхан хүмын үүдэнэй хажууда тогтоо хэн.

¹⁶ Тиигээд Эзэн Моисейдэ иигэжэ үгүүлбэ:

– Удахагүй наһа барахашни. Тиихэдэшни энэ арад һальхай ябадал гаргажа, зорин ошожо байһан хариин газар дайдын бурхадта мүргэжэ эхилхэ. Намае орхижо, өөһэдтэйн баталһан Минии хэлсээе тэдэнэр эбдэхэ. ¹⁷ Тиихэдэнь тэрэ дары Минии уур суhal бужаганажа, Би тэдэниие орхихоб, тэдээндэ туһалхаяа болихоб. Тэдэнэр халаха тээшэ болохо, элдэб олон гай тодхор дээрэнь бууха. Тиихэдэнь тэдэ иигэжэ хэлэхэ: «Бурханаймнай маанадтай байгаагүйһөө боложо, энэ муу юумэн бидэниие дайраа бэшэ гү?» ¹⁸ Ондоо бурхадта мүргэһэнэйн түлөө, хэһэн бүхы муу муухай юумэнэйн түлөө Би тэрэ үедэ тэдээндэ туһалхаяа эрид арсахаб. ¹⁹ Зай, иигээд өөһэдтөө энэ дуу бэшэгты. Израилиин улад зониие гэмнэхэдэмни, энэ дуун Минии гэршэ болохо, зониие тэрээндэ хургагты. ²⁰ Үбгэ эсэгэнэртэнь тангариглаһан, хүн далайн, зүгын балай урдажа байһан газарта Би тэдэниие асархаб. Тэдэнэр эдеэлжэ, садажа, таргалжа, ондоо бурхадта мүргэжэ эхилхэ. Намае тоохоёо болижо, Минии хэлсээ эбдэхэ. ²¹ Тэдэниие олон муу юумэнэй, мүн гай тодхорой дайрахада, энэ дуун тэдэнэй буруу байһые гэршэлхэ. Юуб гэхэдэ, уг удамыньшые энэ дууе мартаагүй байха бшуу. Би тангариглаһан газартаа үшөө тэдэниие асараадүй байнаб, гэбэшые тэндэ юу хэхэеэ ханаһыень мэдэнэб.

²² Тэрэл үдэртөө Моисей дуу бэшэжэ, Израилиин арад зониие тэрээндэ хургаба.

²³ Удаань Эзэн Нүүнэй хүбүүн Иисүүстэ захирба:

– Хатуу шанга, эрэлхэг зоригтой бай, юуб гэхэдэ, Израилиин арад түмэниие Минии тангариглан найдуулаһан газарта хүтэлэн абаашахаш. Би шамтай суг байхаб.

Моисей ард зониие хэргылнэ

²⁴ Моисей тэрэ хургаалай бүхы үгэнүүдые бултыень ном соо бэшэжэ,
²⁵ Эзэнтэй баталхан хэлсээнэй ханза абаад ябадаг левидүүдтэ хандаба:

²⁶ – Хургаалай энэ ном абагты, тиигээд Эзэн Бурхантаяа баталхан хэлсээнэйнгээ ханзын хажууда табигты. Улад зоной урдаһаа тулахадам, тэрэ гэршэ болохо. ²⁷ Зоной үсэдые, өөрынхиеэ табихаяа һанадаггүйе мэдэнэб. Минии бүхы наһанай үргэлжэлдэ тэдэ Эзэндэ үсэрхэжэ байна. Гээгдэнэйм удаа бүри үсэд болохо юм бэшэ гү? ²⁸ Минии урда обогуудайнгаа ахамадуудые, хинадаг дарганарые суглуулагты. Тэдэндэ сэхэ өһөдтэнь эдэ үгэнүүдые хэлэхэб, тэдэнэй урда гэршэ болгон огторгой газар хоёрые дуудахаб. ²⁹ Би мэдэнэб: минии нүгшэнэй удаа зон ёһоо алдаха, минии заабарилхан харгы замһаа хадуурха. Нэгэ хэды сагай үнгэрхэдэ, тэдэ гай гасалантай дайралдаха, юуб гэхэдэ, Эзэнэй муу гэжэ тоолодог юумэ хэхээе байна, өһөдынгөө хэрэгүүдээр тэдэ Эзэниие сулдуулха.

Моисейн дуун

³⁰ Израилиин бүхы улад зон сугларжа, Моисей тэдэндэ бултандань сэхэ энэ дууе, бүхы үгэнүүдыеень эсэс хүрэтэрынь иигэжэ үгүүлэн дуулаба:

32 ¹ Огторгой, анхара, би хэлэхэмни,
газар, шагна минии үгэнүүдые.

² Багахан дуһалнуудай зүлгэ ногоон дээрэ унаһандал,
зөөлэн ногоон дээрэ аадарай адхарһандал,
хургаални бороо мэтэ адхарха, үгэнүүдни шүүдэр мэтэ унаха.

³ Эзэнэй нэрэ дуулан магтанаб!
Бурханайнгаа агууехые магтагты!

⁴ Тэрэ – танай хамгаалагша,
хэрэгүүдынь түгэс.
Бүхы аян замынь залан сэхэ.
Бурхан найдамтай, хуурмаг худал юумэн Тэрэндэ үгы,
Тэрэ үнэн зүб, шударга сэхэ юм.

⁵ Тэрэнэй ард зон гэжэ нэрлүүлхэ һэшхэлтнай хаанаб?
Нүгэл шэбэлтнай угаа ехэ,
таанад – мэхэшэд ба хара худалшад гээшэт!

⁶ Эзэндээ юундэ иигэжэ ханданабта,
тэнэг, ухаагүй ард?
Тэрэ – танай Эсэгэ, таанадые байгуулаа, үндэнэ яһатан болгоо.

- 7 Эртэ урдын саг ханаад үзэгты,
үни заяанда үнгэрхэн он жэлнүүд тушаа бодомжолоод
туршагты.
Эсэгэнэрхээ асуун хурагты,
тэдэ танда ойлгуулха,
үбгэдхөө асуугаарайгты,
тэдэ танда хэлэхэ.
- 8 Дээдэ Бурхан газар дэлхэе
арадуудта хуби болгон хубаарилхадаа,
хүн түрэлтэниие сасан тараахадаа,
Израилиин улад зоной аша туһада
арадуудай харьяата газарай хилэнүүдые табяа.
- 9 Эзэн Өөрын хуби болгон
Израилиин арадые,
Яковай уг удамые шэлэнэн юм.
- 10 Тэрэ Яковай уг удамые
элхэн сүл губида,
хубхай хооһон, халхитай гүн талада олоо.
Эзэн тэдэниие анхаралаараа хүрээлөө, харууһалаа,
нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтэ
аршалаа.
- 11 Бүргэд шубуунай дальбараануудаа
ниидэжэ хургахын тула
уурхайһаа түлхин гаргажа,
дээгүүрнь элин ниидэжэ,
далая дэбин, тэдэнээ дүнгэн байһандал,
Эзэн Израилиие унахаһаань һэргылэн аршалаа.
- 12 Эзэн арад зоноо
гансаараа хүтэлэн ябаа,
ондоо бурхан тэрээнтэй байгаагүй.
- 13 Эмээл дээрээ хуулганһандал, Тэрэ
Яковай уг удамые гүбээ газарнуудые унуулан ябуулжа,
таряалангай ургасаар хооллуулаа,
хабсагайһаа – зүгын бала,
сахюур шулуунһаа оливын тоһо гарган тэнжээгээ.
- 14 Тэдэнэй үнеэнүүд, хонид
һү, тоһо элбэг дэлбэг үгэдэг байгаа,
эгээл эрхим хуса, ямаадые,
үхэр мал, эрхим шэниисэ Тэрэ тэдээндэ үгөө.

- Үзэмэй дараһан архишые байгаа.
- 15 Ешүрүүн* маряажажа, дээрэлхүү зантай болобо,
таргалаа, бүдүүрээ, үсэд болоо,
Бүтээгшэ Бурханаа, өөрын абаралта Хабсагайгаа тообогүй.
- 16 Эгээлэ бурхадта тэдэнэр мүргэжэ,
Эзэнэй уур хүдэлгөө.
Жэгшүүрилтэ муухай юумэ тэдэнэр хэжэ,
Тэрэниие сухалдуулаа.
- 17 Тэдэ Бурхадта бэшэ,
альбан шүдхэрнүүдтэ үргэл хэдэг байгаа.
Хажуудахи араднаа халан абаһан,
үбгэ эсэгэнэрэйнгээшые мэдэхэгүй
ондоо шэнэ бурхадта
тэдэнэр үргэл хэжэ эхилээ.
- 18 Мүндэлүүлһэн Хабсагайгаа
тэдэ мартаа,
ами наһа үршөөһэн Бурхаяа
ой ухаандаашые оруулаагүй.
- 19 Энээниие Эзэн ажаглажа, дураа гутажа,
хүбүүд, басагадаа тоохоёо болибо.
- 20 Тиигээд Тэрэ иигэжэ айладхаба:
«Тэдээнһээ буруу хаража,
һүүлдэнь юун бологшо ааб гээд хүлээхэмни.
Тэдэ ёһоо алдаһан зон,
аша харюулхаяа мартаһан үхибүүд мэтэ.
- 21 Тэдэнэр шүтөөнүүдтэ мүргэдэг боложо,
Минии сухал хүргэбэ.
Тэдэнь бурхад бэшэ ха юм,
хэндэшые хэрэггүй юумэд.
Тиимэһээ Би арад боложо бүрилдөөдүй уладаар
тэдэниие атаархуулжа,
тэнэг зоноор тэдэнэй уур сухал хүргэхэб!
- 22 Гал дүлэн мэтээр
Минии уур сухал бужаганаа,
үхэлэй орон хүрэтэр дүлэтэнэ,
газарые болон хэшэгыень шатаан залгижа,

* 32:15 Ешүрүүн – Израилиин арадай үшөө нэгэ нэрэ, «һайн», «сэхэ» гэхэн удхатай. Мүн 33:5 хара.

- хада уулын үндэнэ хуури хайрана.
- 23 Би тэдээн дээрэ гай тодхор обоолжо,
годлинуудаа дууһан тэдээн руу харбахаб!
- 24 Тиихэдэ тэдэнэр гэдэнэ үлдэн,
мүн үбшэ хабшанһаа гээгдэхэ.
Би урдаһаань зэрлиг арьяатанай шүдэ,
могойн хоро эльгэхэб.
- 25 Газаа – тэдэнэр һэлмээр хороогдохо,
гэртээ – айһанһаа зүрхээ хахаран гээгдэхэ:
эдир хүбүүншье, залуу хүүхэншье,
хүхөөр үхибүүншье, сагаан үһэтэй үбгэншье.
- 26 Би хэлээб:
„Тэдэниие тараан сасахаб, үгы хэхэб,
тиихэдэм тэдээн тушаа зон
огтолон мартаха“.
- 27 Теэд дайсадынь юун гээд һанахаб гэжэ
мэдэнэб.
„Эзэн Израилиие хюдаа бэшэ,
энэ хадаа бидэ өөрынгөө асари ехэ хүсөөр тэдэниие
диилээбди“, –
гэжэ дайсадынь буруу ойлгохол».
- 28 Израиль болбол толгойгоо төөриһэн,
ухаагүй арад юм.
- 29 Ухаатай гээшэ һаа, тэдэнэр
тэдээнтэй юунэй болохоёо байһыень
ойлгохо бэлэйл.
- 30 Нэгэ хүн мянган зониие
намнажа шадаха гү,
хоёр хүн үй түмэниие
үлдэжэ бираха гү?
Тэдэ мянган зоной Хабсагайн
өөһэдыень орхёо гээшэ һаа,
Эзэнэй тэдээнһээ арсаа гээшэ һаань,
иимэ юумэн ушархал.
- 31 Дайсадай «хабсагайн»
манай Хабсагайдал адли
бата бэхи бэшэ юм.
Тэдэ өөһэдөө энээн тушаа мэдэнэ.

- 32 Дайсад Содом болон Гоморродол адли
забхай, хальхай, хорото гашуун жэмэстэй
уһан үзэмэй эшэ мэтэл.
- 33 Үзэмэй дараһан архинь луу, могойн хорон мэтэ!
34 Эзэн иигэжэ айлрадхаа:
«Үһөөгөө абахаяа хүлеэжэ,
хэнээлтгээ хадагалан байхамни.
Ханза соогоо ласадуулхам.
- 35 Бүдэрхэдэнь, үһөөгөө абахаб,
зэмыень амасуулхаб.
Хосорхо сагынь дүтэлөө,
удахагүй тэдэнэр хэнээгдэхэ».
- 36 Эзэн Өөрынгөө арад зоние сүүдлэхэ.
Тэдэнэр хүсэгүй болоо,
Өөртэнь мүргэдэг зон
ямаршые туһагүй болоо гэжэ харахадаа,
эдэ зоние Тэрэ хайрлаха.
- 37 Тиихэдэ Эзэн Өөрын улад зонһоо
иигэжэ асууха:
«Найдадаг бурхадтнай хаана гээшэб?
Хабсагайтнай хаанаб?»
- 38 Танай асарһан үргэлэй өөхэ тэдэ эдээ,
үргэлэй үзэмэй дараһан архи уугаа,
бодожо тэдэнэр таанадта туһалаг лэ!
Таанадые аршалаг лэ!
- 39 Мүнөө харана гүт:
Биб, ганса Би байнаб.
Намнаа бэшэ ондоо Бурхан үгы.
Би гээгдүүлнэб, нэгэн доро амидыруулнаб,
Би хюданаб, мүн аргалнаб.
Мини урдаһаа хэншые һөөргэдэжэ шадахагүй!
- 40 Гараа огторгой руу харбайжа,
Өөрын амиды байһаар тангаригланаб:
41 Өөрынгөө сахилгаан һэлмэ хурсадажа,
шүүбэрилжэ эхилхэдээ,
дайсадһаа үһөөгөө абахаб,
Намаие үзэн ядагшадта
зэмыень амасуулхаб;
- 42 годлинуудтаа шуһа хорүүлхаб,

Минии хэлмэ зоной мяха эдихэ,
алуулхан, баряанда абтаһан зоной шуһа ууха,
дайсанай удамаршадай толгойнуудые сабшаха!»

- ⁴³ Бусад яһатад, Бурханай арадтай хамта баярлагты!
Юуб гэхэдэ, зарасануудыень алаһан зондо
Тэрэ хэһээлтэ амасуулдаг,
тэдэнэй түлөө дайсаднаа үһөөгөө абадаг,
Өөрынгөө газарай, арад зоной
нүгэл хүлисэн арюудхадаг.

Моисей зониие дуунда һургана

⁴⁴ Тиигээд Моисей Нүүнэй хүбүүн Исүүстэй хамта энэ дуунай
бүхы үгэнүүдые арад зоной дуулахаар хэлэжэ үгэбэ. ⁴⁵ Израилин бүхы
зондо эдэ үгэнүүдые бултыень хэлэжэ дүүргэхэдээ, Моисей ⁴⁶ үшөө
иигэжэ нэмэбэ:

– Мүнөөдэр минии һэргылжэ хэлэһэн үгэнүүдые зүрхэ сэдхэлдээ
хадуужа абагты, энэ һургаал заабариин бүхы үгэнүүдые сахин дүүргэ-
хыень үхи хүүгэдтээ захигты. ⁴⁷ Юуб гэхэдэ, энэ хоһон үгэнүүд бэшэ,
энэ хадаа танай ами наһан гээшэ. Энээнэй ашаар таанад ошожо ябаһан
газартаа, Иорданай саана, удаан сагта ажаһуухат.

Эзэнэй зарлиг

⁴⁸ Тэрэл үдэр Эзэн Моисейтэй хөөрэлдэжэ, иигэжэ айладаба:

⁴⁹ – Абариим хада руу ошо, Моһаабта, Ерихооной урда байдаг
Нэбоо хада өөдэ гараарай, тэндэнээ Ханаһаанай орон нютаг тээшэ
хара. Тэрэ газар дайдые Би Израилин арад зондо эзэлхыень үгэнэб.
⁵⁰ Гараһан хада дээрээ ши наһа барахаш. Шинии аха Аһарооной һоор
хада дээрэ нүгшэжэ, урда түрэлдөө ошоһондол, ши мүн лэ тиимээр
урда түрэлнүүдтээ хамтархаш. ⁵¹ Юуб гэхэдэ, Циин гэһэн элһэн сүл
губида, Мэрибаа-Кадээш булагай хажууда байхадаа, Израилин зоной
дундаһаа та хоёр Минии урда нүгэл хэһэн байнат. Израилин улад
зондо гэгээн арюун байһыемни эли тодоор харуулаагүйт. ⁵² Тиимэһээ
ши Израилин арад зондо Минии үгэжэ байһан тэрэ газар дайдые хо-
лоһоо харахаш, теэд тишээ орожо шадахагүйш!

Моисейн һүүлшын юрөөлнүүд

33 ¹ Бурханай хүн Моисейн нүгшэхынгөө урда тээ Израилин
улад зондо үгэһэн үрээлынь иимэ мүн. ² Тэрэ хэлэбэ:

- Эзэн Синайһаа ерээ,
Сэһиир дээгүүр мандаа,
Параан хадаһаа толороо.
Мэрибаа-Кадээшһээ, ташаланһаа, урда зүгһөө Тэрэ ерээ.
- 3 Нээрээшье, Тэрэ Өөрынгөө арадта дуратай!
Гэгээн зонийнь Тэрэнэй гарта!
Тэдэнь хургаал абахаяа хүлдэнь хүгэдэн байна.
- 4 Моисей бидэндэ хургаал заабари дамжуулаа,
Яковай арад зондо угай баялиг – хуули захин үгөө.
- 5 Израилиин удамаршадай, обогүүдай
хамта суглараад байха үедэ
Хаан Ешүрүүнэй толгойлогшо болоо.
- 6 Моисей Рэүбээнэй обог тушаа иигэжэ хэлээ:
«Үсөөншье һаа, Рэүбээнэй уг удам
хододоо ажаһууна».
- 7 Иуда тушаа Моисей иигэжэ хэлэбэ:
«Эзэн, Иудые анхарыт,
арад түмэн руунь асарыт,
өөрын гараар тэрэ бээе аршална,
дайсадаа дарахадань туһалыт!»
- 8 Левиин обог тушаа тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Эзэн, Өөрынгөө шийдхэбэри
урим ба туммим* гэгшээр элирхэйлнэт.
Үнэн сэхэ левидүүд тэдэниетнай хадагалдаг.
Массаада тэдэниие туршаад үзөө һэнта,
Мэрибаагай уһанай дэргэдэ шалгаа һэнта.
- 9 Тэдэнэр эхэ, эсэгээе харахаяа болинхой,
аха, дүүнэрээ танихаа болёо,
үхи хүүгэдээ орхинхой,
гэбэшье Танай үгэнүүдые сахин хадагална,
Тантай баталһан хэлсээгээ дүмэн дүүргэнэ.
- 10 Тэдэнэр Яковые ёһо гуримуудтатнай хургана,
Израилиин уладта хургаалыетнай дамжуулна,
Танай урда хүжэ санзай ууюулна,

* 33:8 Жээрэб шэнгээр хэрэглэгдэдэг шулуунууд гү, али модон, үгышье һаа, яһан.

- үргэлэй шэрээ дээрэтнай
түгэс шатаалта үргэл үргэнэ.
- 11 Эзэн, хүсэ шадалыень юрөөгыт,
хэһэн хэрэгынь дэмжыт,
тэдээндэ үһэрхэн бодоһон зониие хюдыт,
үзэн ядагшадыень үндыхээе болиторынь һалгаагыт».
- 12 Бэньямиинэй обог тушаа тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Эзэнэй дуратай эдэ зон
хажуудань һанаа амар ажаһууна,
Бурхан тэдэниие хододоо аршална,
Бурханай дэбисхэрэй дунда
тэдэ хашалгүй байна».
- 13 Иосифой обог тушаа тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Эзэн тэдэнэй газар дайдые
бороо хураар, шүүдэрэй дуһалаар,
доро байгаа гүн уһаар үреэнэ,
- 14 наранай элшэһээ һайн үрэ жэмэс,
һарын туяаһаа эрхим ургаса тэдээндэ үршөөнэ,
- 15 эртэ урдын хадануудай оройһоо,
хэтэ мүнхэ гүбээнүүдэй үндэрһээ
эрхим дээжыень бэлэглэнэ,
- 16 хүрһэтэ газарай хэшэгые,
дээрэнь байгааша бүхы юумэ
Иосифто Тэрэ үгэхэ,
дүрэжэ байһан бургааһан соо
харагдагша Эзэнэй үреэл
аха дүүнэрэй дунда шалгарагша
Иосифой обогто хүртэхэ.
- 17 Иосиф – бухын түрүүшын түл!
Зэрлиг үхэрэй эбэртэл адли эбэртэй,
тэдэ эбэрынь гэбэл,
Эпрааимай үри һадаһад,
Мэнашшээ гэгшын хэдэн мянгаад уг удам юм.
Тэдэ эбэрнүүдээрээ
ондоо арадуудые мүргэжэ,
газарай заха руу түринэл!»

- 18 Зэбүлүүнэй болон Иссахаарай обогууд
тушаа тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Аян замдаа Зэбүлүүн амжалтатай ябаха,
Иссахаар, майхангуудтаа баяртай ажаһуугаарай!»
- 19 Зоние тэдэ үндэр өөдэ дуудана,
тэндэ хэхэ ёһотой үргэлөө үргэнэ.
Далайн баялиг тэдэ олзорилдог,
элһэнһээшье ашаг үрэ абадаг байна».
- 20 Гаадай обог тушаа тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Гаадай газар үргэдхэгшэ юрөөлтэй!
Амаржа байтараа, гэнтэ ямар нэгэн амитанда добтолжо,
шүрбэнэ шандааһыень,
толгой эхиень хайра гамгүй таһалдаг
арсаландал адли юм Гаад.
- 21 Газарай эрхимыень тэдэ өөһэдтөө абанхай,
арад зоной удамаршад болон тодороо,
Израилиин удамаршад хамта суглараад байхада,
Эзэнэй сүүд тэрэ хээ,
Израиль тухай Эзэнэй шийдхэбэринүүдые тэрэ дүүргээ».
- 22 Даанай обог тухай тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Башаанһаа хүрэн гарадаг
залуу арсалан мэтэ Даан».
- 23 Напталиигай обог тухай тэрэ иигэжэ хэлэбэ:
«Напталиида Эзэн хододоо талархай байдаг,
Эзэнэй юрөөхэдэнь, газарынь
баруун, урда зүгүүдээр нэмжыхэ».
- 24 Ашээрэй обог тушаа тэрэ иигэжэ хэлээ:
«Бусад обогуудта орходоо
Ашээр юрөөлтэй ажаһууна,
аха, дүүнэрынь тэрээндэ дуратай,
оливын тоһондо хүлнүүдынь умбана.
- 25 Хотонуудынь бүхэ түмэр, зэд бартаануудтай,
тэрэ хододоо хүсэ шадалтай амидарха».
- 26 Израилиин арад зон,

- Ешүрүүнэй Бурхандал адли ямаршые бурхан байхагүй!
Тэрэ хүр жабхалантайгаар үүлэд дээрэ
тэнгэрээр соёрон, танда тулалхаяа ерээ.
- 27 Эртэ урдын Бурхан – амарха газар,
Тэрэнэй хэтэ мүнхэ гарнууд
таниие дэмжэдэг,
Тэрэ хажуунаатнай дайсадыетнай үлдөө,
тэдэниие «хюда!» гээд танда айладаа.
- 28 Израиль аюулгүй амгалан ажаһууна,
Яков орооһо таряагаар, жэмэсэй архяр баян,
бороо хурын ородог газар дээрэ
гансаараа хашалгүй ажаһууна.
- 29 Буянтайш, Израиль!
Эзэнэй хамгаалдаг шамдал адли арад байхагүй!
Эзэн – шамайе аршалдаг бамбай,
алдар солыншни хэлмэ.
Дайсадшни шинии урда дохин байха,
нюргыень ши дэбһэхэш.

Моисейн наһа баралга

34 ¹Моисей Моһаабай тэгшэ газарһаа Нэбоо хада дээрэ – Ерихоон хотоһоо зүүлжээ, Пиисгаа орьёл өөдэ гараба. Эзэн тэрээндэ бүхы газарые – Галаадһаа Даан хүрэтэр, ²Напталии гэгшын бүхы газарые, Эпрааимай, Мэнашшээ гэгшын газарнуудые, Иудын газар дайдые, Дундада далай хүрэтэр, ³Иудын урда газар дайда, тиихэдэ Пальма модоной хото гэжэ нэрлэдэг Ерихооной болон Цооһарай хоорондохи тэгшэ газарые бултыень харуулаа. ⁴Тиигээд Эзэн тэрээндэ хандан, иигэжэ айладаба:

– Үри хүүгэдтэтнай энэ газар үгэхэб гэжэ Абраһаамда, Исаак болон Яковта «Минии тангариглан найдуулһан газар энэл даа». Шамда өөрынгөө нюдөөр энэ газар харахыешни зүбшөөгөөб, гэбэшые ши тиишээ орожо шадахагүйш.

⁵Иигэжэ Моисей, Эзэнэй зараса, тэндэ, Моһаабай газарта, Эзэнэй айладаһанай ёһоор, наһанһаа нүгшэһэн байна. ⁶Эзэн Моисей гэгшые Моһаабта, Бэт-Пэһоор хотын хажууда, тэгшэ газарта хүдөөлүүлбэ, теэд мүнөөшые болотор тэрэнэй хүүрэй тон хаана байһые хэншые мэдэдэггүй. ⁷Моисей нүгшэхэдөө зуун хори наһатай байгаа. Тэрэнэй бэе шанга зандаа, нюдэнэйн хараса балартаагүй бэлэй. ⁸Израилиин арад зон Моисей тушаа гушан үдэрэй туршада гашуудал дүүрэн байба.

Гашуудал, голхоролой сагай дүүрэтэр тэдэнэр Моһаабай нюруу газарта байгаа бэлэй.

Шэнэ удамаршан – Иисүүс

⁹Нүүнэй хүбүүн Иисүүстэ сэсэн мэргэнэй хүр хүнэнэн шэнгэн халин оробо. Ушар юуб гэхэдэ, Моисей толгой дээрэнһе гараа табижа, өөрынгөө орондо тэрэниие томилһон байгаа. Израилиин улад зон Иисүүсэй үгэ дууладаг, Эзэнэй Моисейдэ захин заабарилһан бүхы юумые сахин дүүргэдэг болоо һэн.

¹⁰Моисейдэл адли лүндэншэ Израилиин арад зоной дунда бэшэ хээээдэшые үзэгдөөгүй бэлэй. Юуб гэхэдэ, Эзэн гансал тэрэнтэй улаан нюураараа ушарһан байна. ¹¹Дүлгэ тэмдэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые хэхыень Моисей гэгшые Эзэн Египет руу эльгээгээ. Тэрэ үзэгдэлнүүдые фараон, түшэмэлнүүдынь, Египедэй бүхы улад зон өөр дээрэ үзэн, хараһан байна. ¹²Израилиин арад зоной хараһаар байтар агууехэ, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые Моисейһээ бэшэ ондоо ямаршые лүндэншэ хээээдэшые хээгүй бэлэйл.

Нүүнэй хүбүүн Иисүүсэй ном

Нүүнэй хүбүүн Иисүүсэй ном Хуушан Хэлсээнэй түүхын номуудай хэһэгые нээнэ. Гол үйлэнь Ханаһаанай хилэ дээрэ Моисейн нүгшэһэнэй һүүлээр эхилнэ. Нүүнэй хүбүүн Иисүүс Моисейн наһа бараһанай удаа Израилиин арад түмэниие ударидажа, Ханаһаан руу асарна. Ханаһаанай газар дайда эдлэхыень Израилиин арад зондо үгэхэб гэһэн найдуулгаяа Бурхан иигэжэ бэлүүлнэ. Энэ түсэб бэлүүлхын тула Иисүүсэй эрэлхэг ударидалга Бурханай гарта гол зэмсэг болоно.

Номые гурбан гол хубида хубаамаар: Ханаһаанай орон нютаг эзэмдэлгэ (1-12-дохи бүлэгүүд); Израилиин обогүүдай дунда газар хубаарилга (13-22-дохи бүлэгүүд); арад түмэнэй болон Бурханай хоорондох Хэлсээ шэнээр баталалга (23-24-дэхи бүлэгүүд).

Орон нютагай түлөө тэмсэл нангин дайн дажарай заяг заршамаар ябуулагдаа. Зоной Бурханда үнэнхэ зүрхэнһөө этигэн, үгыень дуулаа хаань, Эзэн израильшуудта түгэс илалта үршөөдэг байгаа. Бурханай захиралтаар, израильшууд диилэн абаһан бүхы хотонуудые үгы хэхэ, досоонь байгаа бүхы юумэ Эзэндэ зорюулха гү, али мүн лэ үгы хэхэ ёһотой байгаа. Сэрэгшэд энэ олзоһоо өөһэдтөө юушье үлөөхэ ёһогүй бэлэй. Диилэн абаһан хотонуудта иигэжэ хандахань мүнөө бидэндэ ехэ шэрүүн гээд һанагдана, харин тэрэ үедэ энэ юрын лэ хэрэг байгаа.

Орон нютаг эзэмдэн абаһанай удаа хурсаар табигдагша асуудал гэбэл: газаруна хубаарилһанай һүүлээр Израилиин обогүүд нэгэн нийтэ арад түмэн зандаа үлэхэ гү? Бүтээгшэдээ үнэн сэхэ тэдэ үлэхэ гү? Энээн тушаа саашанхи номууд соо хэлэгдэнэ.

Эзэн заяата газараа эзэлэ гэжэ Иисүүстэ зарлиг буулгаба

1 ¹Эзэнэй богоол Моисейн наһа бараһан хойно Эзэн Нүүнэй хүбүүн, Моисейн албатан Иисүүстэ хэлэбэ:

² – Минии богоол Моисей үхэбэ; ши бодоод, энэ Иорданиие гатала, ши, энэ бүхы улад Израилиин хүбүүдтэ Минии үгэһэн газарта ошогты. ³ Танай үльмын гэшхэһэн бүхы газарые Моисейдэ хэлэһэн ёһоороо Би танда үгэнэб. ⁴ Элһэн губиһаа энэ Ливаан хүрэтэр, агууехэ Евфрат мурэн хүрэтэр хээдүүдэй бүхы газар, наранһаа баруун тээшэнхи агууехэ далай хүрэтэр зай танай мэдэлэй болохо. ⁵ Шинии бүхы наһан соо хэншые шамтай тэнсэхэгүй; Моисейн хажууда байһандал адли Би хажуудаш байхаб: шамһаа холодохогүйб, шамайе орхихогүйб. ⁶ Хатуу, зоригтой байгаарай; юундэб гэхэдэ, эсэгэнэртэнь үгэхэб гэжэ тангариглаһан газарым ши тэдээндэ эдлэхынь үгэхэш. ⁷ Гансал хатуу ба тон зоригтой байгаарай, Моисейн шамда захиһан бүхы хуулиие сахижа, дүүргэжэ ябаарай, Богоолни. Тэрээнһээ хайшаашые бү хазагайраарай, тиибэл лэ бүхы хэрэгээ бодолтойгоор хэхэш. ⁸ Энэ хуулиин ном шамһаа бү холодог; энэ номдо бэшэгдэһэн бүхы юумэ зүб бээлүүлхын тула үдэр хүнигүй тэрээнһээ нуража байгаарай: тиибэлшнил бүхы харгыш амжалтатай байха, бодол хэрэгшни зүб байха. ⁹ Би шамда зарлиг буулганаб: хатуу ба зоригтой байгаарай, бү ай, бү хүрдэн бахарда. Хаанаш ошоо нааш, Эзэн, шинии Бурхан хажуудаш байха.

¹⁰ Тиигээд лэ Иисүүс зоной ахаматуудта зарлиг буулгажа хэлэбэ:

¹¹ – Зоной байһан газараар ябажа, зондо зарлиг хэлэгты: харгыдаа хүнэһе бэлдэгты гэгты, юундэб гэхэдэ, гурба хоноод, танай эсэгэнэрэй Бурхан, Эзэн танда энжэ болгожо үгэһэн газар абахаа энэ Иорданай саана ошохот гэгты.

¹² Рэүбээнэй, Гаадай обогуудта, Мэнашшээгэй хахад обогто Иисүүс хэлээ:

¹³ – Эзэнэй богоол Моисейн танда юу захиһые ханагты: «Эзэн, танай Бурхан танай ханаа амаруулжа, энэ газарые танда үгөө».

¹⁴ Таанарай һамгад, таанарай хүүгэд, таанарай мал Иорданай саана Моисейн үгэһэн газарта үлэхэ; таанар булта, тэмсэхэ шадалтай зон, зэбсэг баряад, аха дүүнэрэйнгөө урда ябажа, тэдээндэ туһалагты.

¹⁵ Эзэнэй, танай Бурханай тэдээндэ энжэ болгожо үгэһэн газар абатарын туһалагты; тиһэн хойноо энжэ газартаа бусажа, наранһаа зүүлжэ Иорданай саана Эзэнэй богоол Моисейн үгэһэн газар эдлэжэ хуугаарайгты.

¹⁶ Тэдэ харюудань Иисүүстэ иигэжэ хэлэбэ:

– Шинии захиржа хэлэһэн бүхы юумэ хэхэбди, хаанаш эльгээгээ хааш, ошохобди. ¹⁷ Моисейн үгэ дууладагтаал адли шинии үгэ дуулахабди. Гансал Эзэн, шинии Бурхан, Моисейтэй ябаһандаал адли шамтай ябуужа. ¹⁸ Шинии зарлигта эсэргүүсэһэн хүн, шинии үгэ дуулаагүй хүн үхэл амасаха. Гансал хатуу ба зоригтой байгаарай.

Рахааб ба тагнуулшад

2 ¹ Нүүнэй хүбүүн Иисүүс Шиттиимһээ хоёр тагнуулшые нюусаар эльгээгээд:

– Ошожо газараа, Ерихооние харагты, – гэжэ захиба. Хоёр залуу хүбүүд Рахааб нэрэтэй залихай эмын гэртэ ерээд, тэндээ хонобо.

² Энэ хүни газар харахаа Израиль угсаатанһаа танигдаагүй хүнүүд ерээ гэжэ Ерихооной хаанда дуулгаба.

³ Ерихооной хаан Рахаабда хүниие эльгээжэ: «Шамда ерэхэн, шинии гэртэ ороһон зоние гаргажа үгэ, тэдэш бүхы газарымнай харахаа ерээ», – гэжэ хэлүүлбэ.

⁴ Тэрэ эхэнэр ерэхэн хоёр хүниие нюугаад:

– Ямаршьеб зон намда ерээ һэн, зүгөөр хаанахи зон байһынь мэдэнгүйб. ⁵ Харанхыда хашаагай үүдэ хааха сагай болоходо тэдэ гараад ошоо һэн, хайшаа ошоһынь мэдэнгүйб, түргэн намнажа хүсэгты, – гэжэ хэлэбэ.

⁶ Өөрөө тэдээниие хушалта дээрэ гаргаад, тэндэ дэлгээһэн дурһанай боолтонууд соо нюуба.

⁷ Эльгээгдэһэн элшэд тэдээниие Иордан ошоһон харгыгаар гарса хүрэтэр мүрдэбэ. Намнагша нэхүүлэй гаран сасуу хашаагай үүдэ хааба.

⁸ Унтахаа хэбтэхынь урда эхэнэр тэдээндэ гэрэй орой дээрэ гараба.

⁹ Тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй энэ газарые танда үгэһые мэдэнэб. Тиигээд таанар маниие хүрдөөн айлгаат, энэ газарта һуудаг бүхы зон танһаа хүрдэн шэшэржэ байна. ¹⁰ Танай Египедһээ гаража ябахата, Эзэн танай урда Хулһата далайн уһа хатаагаа гэжэ дуулаа һэмди. Иорданай саанахи Эмоорой хоёр хаашуулые, Сиһоон Оог хоёрые яажа усадхаһытнайш дуулаа һэмди. ¹¹ Энээн тухай дуулахадаа, зүрхэмнай һуларая, танда эсэргүүсэхэ хэндэмнайш үгы болоо, юундэб гэхэдэ, Эзэн, танай Бурхан дээрэ тэнгэришые, доро газарташые захирна. ¹² Тиигээд Эзэнэй нэрээр намда тангариглагты: минии танда һайниие хэхэн ёһоор минии эсэгын гэртэ һайниие хэхээ хэлэгты. Намда найдамтай тэмдэг үгэгты, ¹³ минии эсэгэ эхые, аха дүүем, эгэшэ дүүем, тэдээнэйдэ байһан бүхы зоние амиды үлөөхэбди, манай хүнэһые үхэлһөө абархабди гэгты.

¹⁴Тэдэ зон эхэнэртэ хэлэбэ:

– Манай энэ хэрэг элирүүлээгүй хаатнай, манай хүнэнэн танай орондо үхэлөө олог; Эзэнэй манда газар үгэхэдэ, бидэ шамда һайниие хэхэбди, үнэниие нээхэбди.

¹⁵Тиигээд эхэнэр сонхоороо мушхамалаар тэдэниие табяа, юундэб гэхэдэ, гэрынь хотын ханада баригдаһан тула тэдэ хана соо байгаа.

¹⁶– Мүрдэгшэдөөр уулзахагүйн тула хада өөдэ ошогты, мүрдэгшэдэй бусатар тэндээ гурбан хоног хоргодохот, бусаһан хойнонь харгыдаа гарахат, – гэжэ хэлээ.

¹⁷Тэдэ зон эхэнэртэ хэлэбэ:

– Иимэ юумэ хээгүй һаашни, манай тангаригһаа бидэ сүлөөрхэбди: ¹⁸энэ газарта манай ерэхэдэ, маниие табиһан сонходоо ши улайлгаһан мушхамал уяарай, тиигээд эсэгэ эхээ, аха дүүнэрээ, эсэгынгээ бүхы бүлые гэртээ суглуураарай. ¹⁹Хэрбээ шинии гэрэй үүдээр хэн нэгэн газаашаа гараа һаань, шуһан тэрэнэй толгойдо тудаха, бидэ шинии жадха тангаригһаа сүлөөрхэбди, шинии гэртэ шамтай хүнэй байгаа һаа, тэрэндэ ондоо хүнэй гарай хүрөө һаа, тэрэнэй шуһан манай толгойдо тудаха; ²⁰хэрбээ манай энэ хэрэг нээгээ һааш, тэрэ тангаригһаа баһал сүлөөрхэбди.

²¹Эхэнэр:

– Танай үгын ёһоор болог, – гээд, тэдэниие табиба. Тэдэнэй саашаа ошоходо, эхэнэр сонходоо улаан мушхамал уяба.

²²Тэдэ ошожо, хада дээрэ гараад, нэхүүлэй бусатар тэндээ гурбан үдэр байба. Нэхүүл тэдэниие бүхы харгыгаар бэдэрээд олоогүй. ²³Тиигээд тэдэ хоёр хүнүүд гэдэргээ бусаад, хадаһаа буужа, Иорданиие гаталаад, Нүүнэй хүбүүн Иисүүстэ ерэжэ, бүхы ябадалаа хөөрөбэд.

²⁴Тэдэ Иисүүстэ хэлэбэ:

– Эзэн тэрэ бүхы газарые манай гарта үгөө, тэндэхи бүхы зон манһаа айжа хүрдэжэ байна.

Израиль угсаатан Иорданиие гаталба

3 ¹Иисүүс израильшуудтайгаа үглөөгүүр эртэ бодоод, Шиттиимһээ гаража, Иорданда ерэбэ. Тэдэ Иорданиие гаталангүй тэндээ хонобо.

²Гурба хоноод, ахаматууд зоной байһан газар эрьбэ. Тиигээд зондо зарлиг буулгаба:

³– Танай Бурхан болохо Эзэнэй хэлсээнэй ханза, тэрэниие үргөөд ябаһан шажанай албатан левидүүдые харахадаа, байраһаа хүдэлжэ, хойноһоонь ябагты. ⁴Танай ба Эзэнэй хоорондохи зай хоёр мянган тохой хүрэтэр хэмжүүртэй байха ёһотой; тэрэндэ бү дүтэлэгты. Тэрэ замаар ябаашьегүй һаа, тиигэжэ ябаха замаа мэдэхэт.

⁵ «Бээе арюудхагты, юуб гэхэдэ, үглөөдэр Эзэн танай дунда үзэг-дөөгүй юумэ харуулха», – гэжэ Иисүүс зондо хэлэбэ.

⁶ Санаартанда Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– Хэлсээнэй ханза үргөөд, зоной урда ябагты.

Санаартан ханза үргөөд, зоной урда ябаба.

⁷ Тиихэдэнь Эзэн Иисүүстэ иигэжэ айладаба:

– Израилиин бүхы хүбүүдэй урда шамайе энэ үдэр алдаршуулан магтажа эхилхэб. Тиихэдэм Намайе Моисейтэй ябаһандал шамтай ябахань гэжэ тэдэ ойлгохо. ⁸ Ши хэлсээнэй ханза үргэжэ ябаһан санаартанда: «Иорданай уһан соо орон сасуу тогтогты», – гэжэ зарлиг буулга.

⁹ Иисүүс Израилиин хүбүүдтэ:

– Наашаа дүтэлөөд, Эзэнэй, танай Бурханай үгэ шагнагты, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁰ Иисүүсэй хэлэһэниинь:

– Тэрэ үгэһөө танай дунда амиды Бурхан бии гэжэ мэдэхэт. Танда газар үгэхын тула Тэрэ ханаһаануудые, хээдүүдые, хивүүдые, пэризиинүүдые, гиргаашуудые, эмооршуудые, евүүсүүдые үлдэхэ. ¹¹ Энэ бүхы газарай Эзэнэй хэлсээнэй ханза танай урда Иорданиие гаталха; ¹² Израилиин обогүүдһаа арбан хоёр хүниие, обог бүхэнэй нэгэ хүниие абагты. ¹³ Бүхы газарай Эзэнэй ханза үргэлжэ ябаһан санаартанай хүлэй һүеын Иорданай уһанда ороходо, Иорданай уһан хатаха, дээрэһээ урдаһан уһан хана болохо.

¹⁴ Тиигээд зоной Иорданиие гаталхаа майхангуудһаа хүдэлхэдэ санаартан хэлсээнэй ханза зоной урдуур үргэн гараба. ¹⁵ Хэлсээнэй ханза үргөөшэдэй Иорданда орожо, шажанай албатанай хүлнүүдэй уһанда нороходо (Иордан шэниисэ хадаха бүхы үдэрнүүдтэ эрьһээ халижа байгаа), ¹⁶ дээрэһээ урдаһан уһан Царэтаанай хажуудахи Адаам хото хүрэтэр ехэ зайда хана болобо; талын далай, Дабһата далай руу урдаһан уһан шэргэн дууһаба. ¹⁷ Зон Ерихооной хажуугаар гаталба; Эзэнэй хэлсээнэй ханза үргэжэ ябаһан санаартан Иорданай тэг дунда хуурай газар дээрэ зогсожо байба. Израилиин хүбүүд хуурай газараар Иордан голые гаталба.

Иорданай оёорой арбан хоёр шулуун

4 ¹ Бүхы зоной Иорданиие гаталхада, Эзэн Иисүүстэ айладаба:

² – Зоной дундаһаа арбан хоёр хүниие, обог бүхэнһөө нэгэ хүниие абагты, ³ тиигээд тэдэндэ зарлиг үгөөд хэлэгты: «Иорданай тэг дундаһаа, шажанай албаганай хүлэй хүдэлэнгүй зогсоһон газарһаа арбан хоёр шулуу абаад, энэ һүни хонохо газартаа табигты».

⁴Иисүүс Израилийн хүбүүднээ томилһон, обог бүхэнэй нэгэ хүниие дуудаад, ⁵тэдэндэ айладаба:

– Эзэнэй, танай Бурханай ханзын урда Иорданай тэг дунда ошоод, тэндэһээ хүн бүхэн Израилийн обогүүдай тоогоор нэгэ нэгэ шулуу абаад, мүр дээрээ табигты. ⁶Тэдэ танай туг болохо ёһотой; хойшонхи үеын танай хүбүүдэй: «Эдэ шулуун юундэ танда байгаа?» – гэжэ танһаа һурахата, ⁷«Эзэнэй Иорданиие гаталхата, Тэрэнтэй баталһан хэлсээнэй ханзын урда Иорданай уһанай хубаарһанай дурасхаалда байгаа», – гэхэт; тиимэһээ эдэ шулуунууд Израилийн хүбүүдтэ хэтэ мүнхэдөө дурасхаалай хүшөө болохо.

⁸Израилийн хүбүүд бүгэдые Иисүүсэй захирһан ёһоор хээ: Эзэнэй Иисүүстэ хэлэхээр Иорданһаа арбан хоёр шулуу, Израилийн обогүүдай тоогоор абаад, хонохо газартаа абаашажа, хажуудаа табяа. ⁹Ондоо арбан хоёр шулуунуудые Иисүүс Иорданай тэг дунда, хэлсээнэй ханза үргэжэ ябаһан шажанай албатанай хүлэй зогсоһон газарта табяа. Тэрэ шулуунууд мүнөөшье тэндэ бии.

¹⁰Ханза үргэжэ ябаһан санаартан Моисейн захяагай ёһоор зондо хэлээрэй гэжэ Эзэнэй Иисүүстэ захирһанай ёһоор бүхы юумэнэй дууһатар Иорданай урда зогсожо байгаа; арад зон яаран голые гаталжа байгаа.

¹¹Бүхы зоной Иорданиие гаталхата, Эзэнэй захяагай ханзашье гараа, шажанай албатан зоной урда ябаа.

¹²Рэбүээнэй хүбүүд, Гаадай хүбүүд, Мэнашшээгэй обогой хахад зэбсэг баряад, Моисейн хэлэхэн ёһоор Израилийн хүбүүдэй урда гараа.

¹³Дүшэ мянга тухай тэмсэлэй зэбсэгтэн тэмсэхын тула Эзэнэй урдуур Ерихооной тала руу гараа.

¹⁴Тэрэ үдэр Эзэн бүхы Израилийн хараһаар байтар Иисүүсые алдаршуулаа; бүхы наһан соонь Моисейһээ айһандал адли булта тэрээнһээ айдаг болоо.

¹⁵Эзэн Иисүүстэ иигэжэ хэлээ:

¹⁶– Хэлсээнэй ханза үргэжэ ябаһан санаартанда Иорданһаа гарахыень захира.

¹⁷Иисүүс шажанай албатанда:

– Иорданһаа гарагты, – гэжэ захираа.

¹⁸Эзэнтэй баталһан хэлсээнэй ханза тэлэжэ ябаһан санаартанай Иорданһаа гарахата, тэдэнэй хүлэй үльмын хуурай газар гэшхэхэтэй адли Иорданай уһан һаба руугаа хааян, үсэгэлдэр, гурбан үдэрэй саана урдагшадаал адли эрьһээ халин урдаба.

¹⁹Зон Иорданһаа гараад, нэгэдэхи харын арбанай үндэр майхан хүрээгөө Гилгаалда, Ерихооной зүүн талада табяа. ²⁰Иорданһаа абаһан

арбан шулуугаашье Иисүүс Гилгаалда табья. ²¹ Тиигээд Израилиин хүбүүдтэ иигэжэ хэлээ:

– Хойшонхи сагта танай хүбүүдэй «Эдэ шулуунууд ямар удхатайб?» гэжэ эсэгэнэрһээ һурахада, ²² «Израиль энэ Иорданиие хуурай газараар гаталаа» гэжэ хүбүүдтээ хөөрөөрэйгты. ²³ Яагаад бэ гэхэдэ, Эзэн, танай Бурхан танда Иорданай уһа хатаагаад, танай гаратар хүлээгөө, тиигэжэ баһал Эзэн, танай Бурхан Хулһата далайе танай гаратар хатаагаа. ²⁴ Газар дэлхэйн бүхы арадууд Эзэнэй гарай хүсэтэйе мэдэг, ямаршые сагта Эзэнһээ, танай Бурханһаа хүрдэг гэжэ тиигээ.

Гилгаалда хэгдэһэн отололго

5 ¹ Иорданай энэ тала руу, далай тээшэ һууһан эмооршуудай бүхы хаашуул, далай шадар һууһан ханаһаануудай бүхы хаашуул тэдээнэй гол гаратар Эзэн Израилиин хүбүүдэй урда Иорданай уһа хатаагаа гэжэ дуулахадаа, зүрхэниинь һулараа, Израилиин хүбүүдэй урдаһаа тэдэ хүнэнхэгүй болоо.

² Тэрэ үедэ Эзэн Иисүүстэ иигэжэ хэлээ:

– Шулуун хутага хээд, Израилиин хүбүүдэй бэлгэ дахяад отолхо болобош.

³ Иисүүс шулуун хутага хээд, «Бэлгэ отололгын добо» гэгдэһэн газарта Израилиин хүбүүдые отолоо.

⁴ Иимэ шалтагаанаар Иисүүс Израилиин хүбүүдэй бэлгэ отолоо: Египедһээ гараһан бүхы эрэ түрэлтэй зон, дайлалдаха шадалтай бүхы зон замдаа элһэн губида хосороо. ⁵ Бүхы гараһан тэдэ зон бэлгэеэ отолуулаа агша һэн. Египедһээ гараһан хойноо элһэн губида түрэхэн зон отолуулаагүй. ⁶ Юуб гэхэдэ, Израилиин хүбүүд дайлалдаха шадалтай бүхы зоной дууһан үхэтэр, дүшэн жэлдэ элһэн губида ябаа. Тэдэ зон Эзэнэй абья дуулаагүй байгаа. Тиимэһээ эсэгэнэртэнь үгэхэб гэжэ Эзэнэй тангариглаһан хүнэй ба зүгын балай урдажа байдаг газарые тэдэ үзэхэгүй гэжэ Эзэн тангариглаа. ⁷ Тэдээнэй орондо Эзэн хүбүүдынь бодхоо. Иисүүс тэдэнэй бэлгыень отолуулба, юундэб гэхэдэ, замдаа тэдэ отолуулаагүй байгаа.

⁸ Бүхы зон отолуулһан хойноо эдэгэтэрээ хонодог газартаа үлөө.

⁹ «Тиигээд лэ Египедэй эшэгүүритэ ябадал таанарһаа Би арилгааб» гэжэ Эзэн Иисүүстэ хэлээ. Тиимэһээл тэрэ газар мүнөө хүрэтэр Гилгаал гэжэ нэрэтэй.

Түрүүшын Паасха

¹⁰ Израилиин хүбүүд Гилгаалда майхан хүрээгөө түхээрээд байгаа. Һарын арбан дүрбэнэй үдэр, үдэшэлэн, Ерихооной талада Паасха

тэмдэглээ. ¹¹ Найрай үглөөдэрын энэ газарай эдеэнһээ, тэрэл үдэрөө эһээлтэгүй талха, шараһан орооһо эдибэ. ¹² Тэндэхи газарай гаргаһан эдээ эдижэ эхилһэнэйнь үглөөдэр жэжэ сагаан будаа унахаа болёо. Израилиин хүбүүд жэжэ сагаан будаагүй болоо, зүгөөр тэдэ тэрэ жэл Ханаһанай газарай гаргаһан эдээ эдижэ байгаа.

¹³ Иисүүс Ерихооной хажууда байхадаа, гартаа һэлмэтэй хүнэй урдаа зогсожо байхые хараа. Иисүүс хажуудань ошоод:

– Манай гүш, али манай дайсадай гүш? – гэжэ нураа.

¹⁴ – Би Эзэнэй сэрэгшэдэй ударидагшаб, мүнөө эндэ ерээб, – гэжэ тэрэнь хэлээ. Иисүүс урдань хүгэдэн газарта унаад:

– Миний эзэн ноён богоолдоо юу хэлэхэб? – гээ.

¹⁵ Эзэнэй сэрэгшэдэй ударидагша Иисүүстэ хэлээ:

– Хүлһөө гуталаа тайла, шиний зогсоһон газар нангин.

Иисүүс хэлэһэн үгынь дүүргээ. ¹⁶ Ерихоон хотын бартаагаа суур-галаа. Израилиин хүбүүдһээ айһандаа суургалагдаа: хэншье гараагүй, хэншье ороогүй.

Ерихоон абтаба

6 ¹ Тиихэдэ Эзэн Иисүүстэ хэлээ:

– Ерихооние ба тэрээнэй хааниие, Ерихоон соо байһан хүсэ-тэй зоние шиний гарта үгэнэб. ² Бүхы дайралдаха шадалтай зон хотые тойрон ябагты, үдэрэй нэгэ дахин хотые тойрогты; тиигэжэ зургаан үдэр тойрооройгты. ³ Долоон санаартан долоон бүрээ ханзын урда үргэжэ ябаг; долоодохи үдэр хотые долоо дахин тойрогты, албатан бү-рээгээ үлеэг. ⁴ Бүрээгэй абяа дуулахадаа, бүхы зон шангаар хашхараг, тиихэдэнь хотын хана нууридаа хүрэтэр бутаран унаха, тиихэдэнь хүн бүхэн өөрынгөө зүгһөө хото руу орохо.

⁵ Нүүнэй хүбүүн Иисүүс Израилиин санаартаниие дуудаад, тэ-дээндэ хэлээ:

– Хэлсээнэй ханза үргэгты; долоон шажанай албатан Эзэнэй хэл-сээнэй ханзын урда долоон бүрээндүүдые үргэжэ ябаг.

⁶ Тиигээд арад зондо хэлээ:

– Ошожо хотые тойрогты; зэбсэг барихан сэрэгшэд Эзэнэй хэлсээ-нэй ханзын урда ябаг.

⁷ Иисүүсэй зондо хэлэхэтэй адли хэлсээнэй ханзын урда долоон бү-рээ үргэжэ ябаһан долоон санаартад хүдэлөөд, бүрээгээ үлеэжэ эхилээ, Эзэнэй хэлсээнэй ханза тэдээнэй хойноһоо хүдэлөө. ⁸ Зэбсэгтэй зон бүрээгээ үлеэһэн санаартадай урда ябаа; арадань ябаһан зон хэлсээнэй ханзын хойноһоо хүдэлөө, ябадалдаа бүрээ үлеэжэ ябаа.

⁹Зондо Иисүүс зарлиг буулгажа хэлээ:

– Бү хашхарагты, абяа бү гарагты, «хашхарагты!» гэжэ минии хэлэ-
һэн үдэр болотор аманһаатнай үгэ унаха ёһогүй, тиихэдэм хашхархат.

¹⁰Тиигээд Эзэнэй хэлсээнэй ханзые хото тойрон ябажа хүдэлөөд,
нэгэ тойроо; хонодог газартаа ерэжэ хоноо.

¹¹Удаадахи үдэрынь Иисүүс үглөөгүүр эртэ бодоод, санаартад Эзэ-
нэй хэлсээнэй ханза үргөөд ябажа эхилээ. ¹²Эзэнэй хэлсээнэй ханзын
урда долоон бүрээ үргэжэ ябаһан долоон санаартад бүрээгээ үлээжэ
ябаа; зэбсэгтэн урдань ябаа, арадань ябаашад бүрээгээ үлээн, Эзэнэй
хэлсээнэй ханзын хойноһоо ябаа. ¹³Тиигэжэ удаадахи үдэрынь хотые
нэгэ дахин тойроод, хонодог газартаа бусаа. Зургаан үдэр тиигэжэ дабтаа.

¹⁴Долоодохи үдэрөө үүрэй толоноор эртэ бодоод, хотые долоо дахин
тойроо; гансал энэ үдэр хотые долоо дахин тойроо.

¹⁵Санаартанай долоодохоёо бүрээгээ үлээхэдэ, Иисүүс арад зондо:

– Хашхарагты, Эзэн хотые танда үгөө! ¹⁶Хото хараал доро байха,
бүхы зосоонь байһан юумэн Эзэндэ үгтэхэ; гансал залихай Рахааб
амиды үлэг, тэрэ, тэрээнэй гэртэ байһан бүхы зон амиды үлэг; юун-
дэб гэхэдэ, тэрэ манай эльгээһэн элшэдые нюугаа. ¹⁷Зүгөөр таанар
бузартай юумэнһээ юушьеб абаад, өөһэдөө бузарлагдахагүйн тула
болгоомжологты; Израилин хүбүүдэй хонодог газарта хараал хүр-
гэжэ, тэрээндэ гай тодхор асарха ёһогүйт. ¹⁸Бүхы мүнгэ ба алтан, зэд
ба түмэр амһартанууд Эзэнэй нангин зөөри боложо, Эзэнэй нөөсэ
жасада орохо.

¹⁹Зон хашхараад, бүрөөнүүдээ үлээжэ эхилээ. Бүрээгэй абяа дуу-
лахадаа, зон шангаар хашхаржа эхилээ, тиихэдэнь хотын хана нуури
хүрэтэрөө бутаран унаад, хүн бүхэн өөрынгөө байһан зүгһөө хото руу
юрьен ороод, хотые эзэлээ. ²⁰Хотодо байһан хараалда хүртэһэн бүхы
юумэ – үбгэд һамгадынь, үтэлһэн залуутайнь, үхэр, хони, элжэгэнүү-
дынь хэлмэ жадаар усадхаа.

²¹Газар хараһан хоёр залуу хүбүүдтэ Иисүүс хэлээ:

– Тэрэ залихай эхэнэрэйдэ ороод, тэндэ байһан зоние тангариг-
лаһан ёһоороо бултынь гаргагты.

²²Хотые хараһан залуу хүбүүд эхэнэрэй гэртэ ороод, Рахаабые, тэ-
рээнэй эсэгэ эхые, аха дүүнэрынь, гэртэнь байһан бүхы зоние, түрэлхи-
дынь бултыень гаргаад, Израилин хотон хүрөөнһөө гадуур суглуулба.

²³Хотые, зосоонь байһан бүхы юумэ галда шатааба; мүнгэ, алта,
зэд, түмэр амһартануудые Эзэнэй гэрэй нөөсэ жасада үгэбэ.

²⁴Янхан эхэнэр Рахаабые, тэрээнэй эсэгын гэрые, гэртэнь байһан
бүхы зоние Иисүүс амиды үлөөгөө. Тэрэ мүнөөш хүрэтэр Израилин

дунда байна, юундэб гэхэдэ, тэрэ Ерихооние шэнжэлхэээ Иисүүсэй эльгээһэн тагнуулшадые нюугаа.

²⁵Тэрэ үедэ Иисүүс тангариглаад хэлээ:

– Энэ Ерихоон хотые һэргээһэн хүн Эзэнэй хараалда хүртэхэ; түрүүшынгээ хүбүүн дээрэ һууриинь табиха, одхон хүбүүн дээрээ ханынь хаалга табиха.

²⁶Эзэн Иисүүстэй хамта байгаа, тэрээнэй алдар суу бүхы газар дэлхэйгээр тараа.

Ахаанай нүгэл ба хараал тухай

7¹Теэд Израилиин хүбүүд гэмтэ хэрэг хээ, Эзэндэ зорюулаатай юумэнһээ абаа. Иудын обогой Зээрахай Забдиин, тэрээнэй хүбүүн Хармиигай хүбүүн Ахаан хараалта юумэнһээ абаад, Эзэнэй уур хилэн Израилиин хүбүүдтэ буугаа.

²Ерихоонһоо Иисүүс Бэт-Ээлэй зүүн талада Бэт-Аавэн шадар байһан Һай руу хүнүүдые эльгээгээд, тэдэндэ:

– Ошоод газар харагты, – гэжэ хэлээ. Тэдэнь ошоод, Һай хотые хараа.

³Һөөргөө Иисүүстэ бусаад, тэдэ хэлээ:

– Бүхы зон тишэ бү ошог, хоёр гурбан мянга тухай зон ошоод, Һай хотые эзэлэг; бүхы зоние тишэ эльгээжэ бү зобоо, хотодо үсөөн зон байна.

⁴Тиигээд бүхы араднаа гурбан мянга тухай зон тишэ ошоо. Теэд тэдэ Һай хотын зонһоо тэрьелэн зугадаа. ⁵Һай хотынхид гушан зургаан хүниие алаад, хотынгоо хаалгаһаа Севарим хүрэтэр мурдэн намнаа, тиигээд хадаһаа буухадань, бута сохёо. Тэрээнһээ арадай зүрхэн хайлаад, уһан шэнги болоо.

⁶Иисүүс хубсаһаа таһа татан уриад, Эзэнэй хэлсээнэй ханзын урда нюураараа газар мүргэн унаа, үдэшэ болотор хэбтээ. Иисүүс ба Израилиин аха захатан тархидаа үнэнһэн тоборог адхаа.

⁷Иисүүс иигэжэ хэлээ:

– Түгэс хүсэтэ Эзэн! Юундэ Та энэ арадые Иордан гаталуулан гаргаабта? Маниие эмооршуудай гарта үгэжэ, усадхахын түлөө гү? Иорданай саана үлэхөө яагаабиди! ⁸Эзэн Бурхан! Израилиин дайсадтаа нюргаа харуулһан хойно би юун гэхэбид? ⁹Ханаһаан оронойхид ба газар дэлхэйн бүхы зон дуулаад, манай нэрые газар дээрэһээ усадхахал. Тиихэдэнь Танай агуухеһэ нэрэ нэрлүүлхэдэ Та юу хэхэбта?

¹⁰Эзэн Иисүүстэ хэлээ:

– Бодо, юундэ ши нюураараа газар мүргэн хэбтээбши? ¹¹Израиль нүгэл хээ, Минии тэдэндэ сахижа байхыень захирһан, Намтай баталһан

хэлсээгээ эбдээ, Намда зорюулагдаһан юумэнһээ тэдэ хулуужа абаад, өөһэдынгөө юумэнэй дунда нюугаа. ¹²Тиһэнэй түлөө Израилийн хүбүүд дайсадайнгаа урда тэсэнгүй дайсадта нюугаа харуулаа, юуб гэхэдэ, тэдэ хараалда хүртөө; өөһэдынгөө дундаа хараалтыг усадхагүй наатнай, таанадаар ябахгүйб. ¹³Бодо, арад зоноо арюудхаад, тэдээндэ хэлэ:

– Үглөөгүүр болотор нүгэлөө арюудхагты. Юундэб гэхэдэ, Эзэн, Израилийн Бурхан: «Израиль, хараалта юумэн дундашни байна; тиимэхээ хараалтыг бэһээ холодхоогүй сагтаа дайсадайнгаа урда тэсэхгүйш», – гэнэ гэ.

¹⁴Үглөөдэр булта обогүүдаараа ерэгты. Эзэнэй зааһан обог угуудаараа ерэг; Эзэнэй зааһан уг бүлэнүүдээрээ ерэг; Эзэнэй зааһан бүлэхөө нэгэ нэгэ хүн ерэг. ¹⁵Хараалда хүртэһэн юумэ хулуугаа гэжэ элирүүлэгдэһэн хүн хамаг юумэтэйгээ хамта галда шатаагдаха зэргэтэй; тэрэ хүн Эзэнтэй баталһан хэлсээгээ эбдээ, хуули буса ябадалаараа Израилие бузарлаа.

¹⁶Иисүүс үглөөгүүр эртэ бодоод, Израилие обог обогоорнь ерэхыг захиржа, Иудын обог зааба. ¹⁷Тиһгээд Иудын обогыг угуудаараа ерэхынь захиржа, Зээрахай уг заагаа. Зээрахай угта бүлөөрөө ерэхынь захираад, Забдиин бүлэ заагаа. ¹⁸Бүлэдэ нэгэ нэгээрээ ерэхыень захираад, Зээрахай гуша, Забдиин аша, Хармиигай хүбүүн Ахаание Иудын обогһоо заагаа.

¹⁹Тиһгээд Иисүүс Ахаанда хэлэ:

– Хүбүүмни! Эзэндэ, Израилийн Бурханда алдар соло үгэ, Тэрээнэй урда сэхээ хэлэ, намһаа нюунгүй юу хэһэнээ намда соносо.

²⁰Харюудань Ахаан Иисүүстэ хэлэ:

– Зүб, би Эзэнэй урда, Израилийн Бурханай урда нүгэлтэйб, тиимэ юумэ хээб: ²¹олзын дунда нэгэ найхан Шинаарай хубсаһа, хоёр зуун шээкэл мүнгэ, табин шээкэл жэнтэй монсогор алта харааб. Эдэ бүгэдыг найхашаагаад абааб; эдээниие майхан соогоо газарта булааб, мүнгэ доронь нюугааб.

²²Иисүүсэй эльгээһэн хүнүүд майхандань гүйдэжэ ошоод, нюуһан юумыень, доронь мүнгыень олоо. ²³Эдэ бүгэдыг майхан соонь олоод, Иисүүстэ, Израилийн бүхы хүбүүдтэ асараад, Эзэнэй урда табяа.

²⁴Иисүүс ба тэрэнтэй бүхы израильшууд Зээрахай хүбүүн Ахаание, мүнгэ, хубсаһа, монсогор алта, хүбүүд, басагад, сар, элжэгэ, хони, майхан, бүхы байһан юумыень абаад, Ахоор хүндыдэ гаргаа. ²⁵Иисүүс иигэжэ хэлэ:

– Манда гай тодхор асарһанайш түлөө Эзэн энэ үдэр шамда тодхор ушаруулна.

Израильшууд тэрээниие шулуугаар шэдээд, бултыень шулуудаж шатаагаад, шулуу хаяжа булаа. ²⁶ Үндэр обоо шулуу дээрэнь хаяа. Тэрэ обоо мүнөөш хүрэтэр бии. Энээнэй хүүлээр Эзэнэй уур хилэн номгороо. Тиимэһээ тэрэ газарые мүнөөш хүрэтэр Ахоор хүнды гэдэг.

Израильшууд Һай хотые эзэлбэ

8 ¹Эзэн Иисүүстэ хэлээ:

– Бү ай, бү хүрдэ; дайралдаха шадалтай бүхы зоноо абаад, Һай хото тээшэ ошо. Би Һай хотын хааниие, тэрээнэй арад зониие, тэрээнэй хотые, тэрээнэй газар шинии гарта үгэнэб. ² Һай хотые, тэрээнэй хааниие, Ерихоон хотые, тэрээнэй хааниие хэһээһэндээл адли хэһээ. Гансал олзыень малынь өөһэдтөө хубаагты, хотын ара талада һажуул сэрэг таби.

³ Иисүүс, дайралдаха шадалтай бүхы зон Һай тээшэ ошохо гэжэ бодобо. Иисүүс гушан мянган зоригтой зониие һунгаад, һүни тэдээниие эльгээбэ. ⁴ Тэдээндэ захиралта үгөөд хэлээ:

– Таанар хотын ара талада һажуул сэрэг болохо ёһотойт; хотоһоо бү холодогты, булта бэлэн байгты. ⁵ Намтай ябаһан бүхы зонтой хамта бидэ хотодо дүтэлэн ошохобди. Һай хотын зоной манай урдаһаа гарахада, урданайхидаал адли бидэ тэдээнһээ зугадахабди. ⁶ Тэдэ манай хойноһоо дахан мүрдэхэ, бидэ тэдээниие хотоһоо һамааруулхабди; манай зугадахада тэдэ: «Урданайхидал адли манһаа зугадаба», – гэлдэхэ. ⁷ Тиихэдэнь таанар отон хоргодоһон газарһаа бодоод, хотые эзэлхэт. Эзэн, танай Бурхан хотые танай гарта үгэхэ. ⁸ Хотые абахадаа, тэрэниие галдахат. Эзэнэй үгөөр хэгты, би танда захиралта үгэнэб.

⁹ Иигэжэ Иисүүсэй тэдээниие эльгээхэдэ, тэдэ отон хоргодохоо ошоод, Бэт-Ээл Һай хоёрой хоорондо Һай хотын баруун тээ хоргодоо; Иисүүс тэрэ һүни арад зоной дунда хоноо. ¹⁰ Үглөөгүүр эртэ бодоод, Иисүүс арад зоноо хараа. Иисүүс ба Израилиин аха захашуул зоной урда Һай хото тээшэ ошоо. ¹¹ Дайралдаха шадалтай зон, тэрэнтэй ябаһан зон Һай хотодо дүтэлэн ошоо. ¹² Һайн хойто талада зоноо тогтоон табяа. Хотын ба тэдээнэй хоорондо хүнды тала байгаа. Тиигээд табан мянган тухай зониие абаад, Бэт-Ээл Һай хоёрой хоорондо, хотын баруун талаһаа хоргодон отоһын табяа. ¹³ Хотын хойно тогтон хоноһон зониие һүүлэйн хотын баруун талаһаа байхаар табяа. Тиигээд тэрэ һүни Иисүүс хүндын тэг дунда гараа. ¹⁴ Һай хотын хаан энээниие харахадаа, үглөөгүүр эртэ бодоод, хотынгоо зонтой Израилиин урдаһаа тэмсэхээ талын наана хэлсэһэн газартаа гараа. Хотын ара талада отоһон сэрэг бии гэжэ тэрэ мэдээгүй. ¹⁵ Иисүүс ба бүхы Израиль диилдэһэн

юумэдэл элхэн тала тээшэ гүйлдөө. ¹⁶ Һай хотынхид хотодо байһан бүхы зоние мүрдэе гэжэ дуудаад, Иисүүсье намнан хотоһоо холо ошоо. ¹⁷ Һайда, Бэт-Ээлдэ Израилин хойноһоо намнаагүй нэгэш хүн үлөөгүй. Израилие мүрдэн тэдэ хотоёо һула орхёо.

¹⁸ Тиихэдэнь Эзэн Иисүүстэ хэлээ:

– Гартаа бариһан мэсээ хурсадха, Һай тээшэ ошо, Би тэрээниие шини гарта үгэхэб.

Иисүүс гартаа бариһан мэсээ хурсадхаад, хото тээшэ ошоо. ¹⁹ Отон хоргодоһон зон һууриһаа бодоод, Иисүүсэй гараа урагшань һарбайхада, хото руу орожо, тэрэ дары эзэлэн шатаагаа. ²⁰ Һай хотын зон гэдэргээ эрьсэд, хотын утаан тэнгэри өөдэ соробхилно гэжэ хараа. Хайшааш тэрьелхэ газар байгаагүй, юундэб гэхэдэ, элхэн тала руу гүйлдэжэ ябаһан зон мүрдэгшэдэйнгөө урдаһаа эрьсэ.

²¹ Хоргодоод һууһан зон хотые эзэлээ, хотын утаан тэнгэри өөдэ соробхилно гэжэ харахадаа, Иисүүс ба бүхы Израиль һөөргөө тэхэрин, Һай хотын зоние хюдажа эхилээ. ²² Һай хотынхид урдаһаань гарахадаа, хоёр талаһаа Израилин зондо хашагдаа. Израильшууд нэгэш хүниие амиды үлөөн, зугадуулангүй хуу хюдаа. ²³ Һай хотын хааниие амидыгаар баряад, Иисүүстэ асараа.

²⁴ Израильшууд Һай хотын бүхы зоние хүндыдэ, элхэн губида мүрдэжэ нэгэш хүниие үлөөнгүй алаа. Тиигээд Һай тээшэ хандажа, мэсын хурса үзүүрээр хосороогоо. ²⁵ Тэрэ үдэр унаһан үбгэд һамгад, Һай хотын бүхы зон арбан хоёр мянга һэн. ²⁶ Иисүүс Һай хотын бүхы зоние хюдан унагаатаргаа һарбайһан мэсэтэй гараа һула табяагүй.

²⁷ Гансал малынь ба энэ хотын зөөриие Израилин хүбүүд Эзэнэй Иисүүстэ хэлэһэн ёһоор хоорондоо хубаагаа. ²⁸ Иисүүс Һай хотые шаатажа, бутархай һандарал, элхэн губи болгоо.

²⁹ Һай хотын хааниие модондо үлгөө. Үдэшэ болотор хаан тэрэ модон дээрэ үлгөөтэй байгаа. Наранай ороходо Иисүүсэй захиралтаар модонһоо абаад, хотын ханын хаалгын хажууда хаяа, обоо шулуугаар булаа. Тэрэ обоонь мүнөөш хүрэтэр бии.

Иисүүс зондо Моисейн хуулиие уншаба

³⁰ Тиихэдэ Иисүүс Эбаал хада дээрэ Эзэндэ, Израилин Бурханда үргэл эмхидхээ. ³¹ Эзэнэй богоол Моисейн Израилин хүбүүдтэ захиһан ёһоор, үргэлэй шэрээ хабтагар шулуунуудаар хээ, тэрээн дээрэ түмэр гаргадаггүй байгаа. Энээн тухай Моисейн хуулин ном соо бэшээтэй. Үргэлэй шэрээ дээрэ Эзэндэ зорюулжа түгэс шатаалта үргэлнүүдые, амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые асараа.

³² Тэндэ шулуун дээрэ Иисүүс Моисейн хуулиһаа сэг буулгажа, Израилиин хүбүүдэй урда бэшээ. ³³ Бүхы Израиль, тэрээнэй ахаматууд ба хинадаг дарганар, зарга шүүгшэд Эзэнэй хэлсээнэй ханза үргэһэн шажанай албатан левидүүдэй урда ерүүлшье, анханай байһаншье хоёр талаһаа зогсоо; нэгэ хахадынь Гэризиим хадын хажууда, нүгөө хахадынь Эбаал хадын хажууда урдань Эзэнэй богоол Моисейн захирһанай ёһоор Израилиин арадые үрээл хэшэгтээ хүртээхээ зогсоо. ³⁴ Тиигээд Иисүүс хуулиин бүхы үгэнүүдые, юрөөл хараалынь хуулиин номдо бэшэгдэһэнэй ёһоор уншаа. ³⁵ Моисейн Иисүүстэ орхиһон бүхы захяа сооһоо Израилиин бүхы суглаанай урда, һамгадайнь ба хүүгэдэйнь урда, тэдээнэй дунда байһан ерүүл зоной урда Иисүүсэй уншаагүй нэгэш үгэ үлөөгүй.

Иорданай саанахи хаашуул Израильтай дайралдахаа бэлдэбэ

9 ¹ Энээниие дуулахадаа Иорданай саанахи бүхы хаашуул, хададашье, таладашье, агууехэ далайн бүхы эрьээр байһан хаашуул, Ливаанда, Хээдтэ, Эмоорто, Ханаһаанда, Пэризиидэ, Хиивдэ ба Евүүстэ байһан хаашуул ² Иисүүстэй ба Израильтай эбтэй тэмсэхын тула булта сугларба.

³ Зүгөөр Гибэһооной зон Ерихоон Һай хоёрые Иисүүсэй яаһые дуулаад, ⁴ мэхэ гаргаба: харгыдаа эдихэ хилээмэ абаад, элжэгэнүүдтэ хуушан мүшөөгүүдые, хахархай халааһатай үзэмэй дараһан архиин туламуудые ашаад ошобо. ⁵ Хүлэйн гуталшье хуушан, халааһатай, хубсаһанииньшье хуушан үмхи, харгын хилээмэнииньшье хатанги, буританги байгаа. ⁶ Тэдэ Гилгаалда Израилиин зоной тогтоһон газарта, Иисүүстэ ерээд:

– Ехэ холо газарһаа ерээбди, тиимэхэ мантай эб найрамдал тухай хэлсээ баталыт, – гэжэ хэлэбэ ха.

⁷ Израилиинхин хиивүүдтэ хэлэбэ:

– Таанар манда дүтэ байнагүй гүт? Яажа тантай эб найрамдал тухай хэлсээ баталхабди?

⁸ Тэдэ Иисүүстэ хэлэбэ:

– Бидэ шинии богоолнуудбди.

Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ:

– Хэд гээшэбта, хаанаһаа ерээбта?

⁹ Тэдэ Иисүүстэ хэлэбэ:

– Ехэ холын газарһаа ерээбди. Эзэнэй һэшхэлдэ, шинии Бурханай һэшхэлдэ шинии богоолнууд болонобди. Тэрээнэй алдар тухай, Египедтэ Тэрээнэй юу хэһэн тухай дуулаабди. ¹⁰ Иорданай саада талада байһан Эмоорой хоёр хаашуулда Хэшбооной хаан Сиһоондо, Аштароодто

байхан Башаанай хаан Оогдо юу хэһыень дуулаабди. ¹¹ Иимэ юумэ дуулахадаа, манай үбгэн түрүүшүүл, манай газарай бүхы зон манда иигэжэ хэлээ:

– Харгыдаа хилээмэ абаад, урдаһаань ошожо, «Бидэ танай богоолнуудбди, мантай эб найрамдал тухай хэлсээ баталагты», – гэгты. ¹² Энэ хилээмэ танда ерэхээ харгыда гараһан үдэрөө халуун байхадань гэрһээ абаабди, мүнөө энэмнай хатажа буритаа. ¹³ Энэ архиин туламуудта шэнэ үзэмэй дараһан архи хээ һэмди, мүнөө эдэмнай хахараа, гутал хубсаһамнайшые холын харгыда хуушараа.

¹⁴ Израильшууд тэдээнэй хилээмынь абаад, Эзэнһээ һураагүй. ¹⁵ Иисүүс тэдээнтэй эб найрамдал тухай хэлсээ баталаад, амин голытнай таһалхагүйб гэжэ тогтоол гаргаа. Олоной ударидагшад тиимэ тангариг үгөө.

¹⁶ Эб найрамдал тухай хэлсээ баталһанай хойно гурба хоноод, тэдэ хүршэнэрнай, манһаа холо бэшэ байдаг гэжэ дуулаа. ¹⁷ Яагаад бэ гэбэл, Израилиин хүбүүд харгыда гараад, гурбадахи хоногтоо тэдэнэй хотонуудта хүрөө. Тэдэнь Гибэһоон, Хэпираа, Бээроот ба Кирьяат-Еариим хотонууд һэн. ¹⁸ Израилиин хүбүүд тэдээниие сохёогүй, юундэб гэхэдэ, олоной ударидагшад Эзэнэй, Израилиин Бурханай нэрээр тангариглаа. Энээнэй түлөө бүхы Израилиин зон дарганартаа голхорон гомдоо. ¹⁹ Ударидагшад бүхы олондо хэлээ:

– Бидэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай нэрээр тангариглаабди, тиимэһээ эдээнэй ойро хүрэхэ аргагүйбди. ²⁰ Манай үгэһэн тангаригай түлөө уур хилэндэ хүртэхэгүйн тула эдээниие амиды орхиё.

²¹ Тиигээд ударидагшад хэлээ:

– Амиды байг, зүгөөр хамта олондо түлээ хахалдаг, уһа удхадаг байха. Бүхы олон дарганарай хэлэһэн ёһоор болоо.

²² Иисүүс тэдээниие дуудаад:

– Юунэй түлөө маниие мэхэлээбта, манда дүтэ байдаг аад, «ехэ холымди» гээбта? – гэжэ һураа.

²³ – Энээнэй түлөө хараалда хүртэбэт! Наһан соогоо богоол ябахат, минии Бурханай гэртэ түлээ хахалхат, уһа удхахат, – гээ. ²⁴ Харюудань тэдэ хэлээ:

– Эзэн, шинии Бурхан таанарта бүхы газар үгэжэ, танай урда газар дээрэхи бүхы зоние усадхахынь өөрынгөө богоол Моисейдэ захираа гэһэн мэдээн богоолнуудайш шэхэндэ хүрөө, тиихэдэнь бидэ амиимнай таһалхань гэжэ ехээр айһандаа иимэ юумэ хээбди. ²⁵ Мүнөө шинии гарта байнабди: яжа һайнаар, гомдолгүйгөөр манда хандахаб гэжэ һананаш, тиижэл ханда.

²⁶Иисүүс тэдэниие Израилин хүбүүдэй гарһаа сүлөөлөө, израильшууд тэдэниие алаагүй. ²⁷Тэрэ үдэр Иисүүс олондо ба Эзэнэй үргэлэй газарта түлөө хахалхынь, уһа удхахынь томилоо; мүнөөш хүрэтэр тэдэ Эзэнэй хунгаһан үргэлэй газарта тиимэ ажал хэжэ байна.

Табан Эмоорой хаашуулые бута сохилго

10 ¹Иерусалимай хаан Адони-Цээдэг Иисүүс Һай хотые абажа, хараалда хүртөөгөө, хааниень баһал Ерихооние ба тэрээнэй хаание усадхагшадаал адли усадхаа, Гибэһооной зон Израильтай эб баталаад, тэдээнэй дунда үлөө гэжэ дуулахадаа, ² тэрэ ехээр айгаа. Юундэб гэхэдэ, Гибэһоон хаашуулай хотонуудай нэгэн болохо томо хото һэн, Һай хотоһоо ехэ хото һэн, зонииньше зоригтой байгаа. ³Тиимэхээ Иерусалимай хаан Адони-Цээдэг Хэброоной хаан Һоһаамда, Ярмуудай хаан Пираамда, Лахишэй хаан Япийһада, Эглооной хаан Дэбииртэ элшэдые эльгээгээд, ⁴ намда ерэжэ, Иисүүстэй, Израилин хүбүүдтэй эб баталһанайнь түлөө Гибэһооние дарахадам туһалагты гэжэ хэлүүлээ.

⁵Тэдэ суглараад, Эмоорой табан хаашуул: Иерусалимай хаан, Хэброоной хаан, Ярмуудай хаан, Лахишэй хаан, Эглооной хаан, тэдээнэй бүхы жагсаалда гараһан зон дай хэхээ Гибэһооной хажууда майхан хүрөөнүүдэе түхээрээ. ⁶Гибэһооной зон Израилин байһан газарта, Гилгаалда Иисүүстэ эльгээжэ хэлүүлээ:

– Богоолнуудһаа гараа бү аба, түргөөр манда ерэжэ абара. Туһа манда хүргэ, юуб гэхэдэ, хадада нуудаг эмооршуудай бүхы хаашуул манай урдаһаа ерээ.

⁷Иисүүс Гилгаалһаа өөрөө ошоо, тэрээнтэй хамта дайралдаха шадалтай бүхы зон, бүхы зоригтой эрэшүүл ошоо.

⁸Эзэн Иисүүстэ хэлээ:

– Тэдэниие Би шинии гарта үгөөб: хэнииньше шинии урдаһаа тэсэхэгүй.

⁹Иисүүс дайсадта гэнтэ ерээ, юундэб гэхэдэ, бүхэли һүни Гилгаалһаа ябаа. ¹⁰Эзэн тэдэниие израильшуудһаа ехээр хүрдөөгөө, тиигээд Гибэһоондо тэдэниие израильшууд бута сохёо, Бэт-Һорооной үндэртэ ошоһон харгыгаар тэдэниие мүрдөө, Азэкаа ба Маккэдаа хүрэтэр тэдэниие дараа.

¹¹Израильшуудһаа Бэт-Һорооной хадын ташалангаар зугадахадань, Эзэн тэнгэриһээ Азэкаа хүрэтэр томо шулуугаар шэдээ, тэдэ хосороо; шулуун аадарһаа хосороошодынь Израилин хүбүүдэй мэсэхээ үхэгшэдһөө олон байгаа.

¹² Эзэнэй Эмоорые Израилиин гарта үгэнэн үдэр, Гибэхоондо тэдээнине Бурханай сохинон үдэр, Израилиин хүбүүдэй хараһаар байтар тэдээнэй сохюулһан үдэр Иисүүс Эзэндэ уряалан хандаад, Израилиин зоной урда хэлээ:

– Наран, Гибэхоон дээрэ тогто, нара Аялооной хүнды дээрэ тогто!

¹³ Тиигээд нараншые тогтоо, нараншые зоной дайсаднаа үһөөгөө абатар тогтоод байгаа. Иашарай* номдо энээн тухай «наран тэнгэрийн тэг дунда тогтоод, баруун тээшээ тонгойхоо бүхэли үдэр яараагүй!» – гэжэ бэшээтэй бэшэ гү? ¹⁴ Эзэнэй хүнэй үгэ иигэжэ дуулаһан үдэр урданшые, хожомынышые байгаагүй. Юундэб гэхэдэ, Эзэн Израилиин түлөө тэмсээ.

¹⁵ Тиигээд Иисүүс, тэрээнтэй бүхы Израиль байһан газартаа, Гилгаалда бусаа.

¹⁶ Илагдаһан табан хаашуул зугадаад, Маккэдаагай агуйда хоргодоо. ¹⁷ «Тэрэ табан хаашуул олодо, тэдэ Маккэдаагай агуйда хоргодожо байна» гэжэ Иисүүстэ дуулгахадань, ¹⁸ Иисүүс хэлээ:

– Агуйн үүдэндэ томо шулуу унагаагаад, хажуудань харуул табигты; ¹⁹ таанар бү тогтогты, дайсадаа мүрдэгты, тэдэнэй сэрэгэй һүүл талые усадхагты, хотонууд руу бү табигты, юуб гэхэдэ, Эзэн, танай Бурхан тэдээнине танай гарта үгөө.

²⁰ Иисүүсэй ба Израилиин хүбүүдэй тэдээнине нилээн ехээр усадхан дарахада амиды үлөөшэдынь бэхижүүлэгдэнэн хотонууд руу зугадаа.

²¹ Бүхы зон Иисүүсэй байһан газарта Маккэдаа руу эб асаржа бусаба, Израилиин хүбүүд хуу толгой бүтэн байба.

²² Тиихэдэнь Иисүүс хэлээ:

– Агуйн амһар онгойлгоод, тэрэ табан хаашуулые намда гаргажа асарагты.

²³ Хэлэн зарлигынь дүүргээ. Тэдэ табан хаашуулые – Иерусалимай хааниие, Хэброоной хааниие, Ярмуудай хааниие, Лахиийшэй хааниие, Эглооной хааниие агуйһаа гаргаад, Иисүүстэ асараа. ²⁴ Тэдэ хаашуулые Иисүүстэ асархадань, Иисүүс бүхы Израилиин зоние дуудаад, тэрээнтэй ябаһан сэрэгэй ударидагшадта хэлээ:

– Эдээнэй хажууда ошоод, хүлөөрөө эдэ хаашуулай хүзүү гэшхэгты.

Тэдэ хаашуулай хажууда ошоод, хүлөөрөө хүзүүень гэшхээ. ²⁵ Иисүүс тэдээндэ хэлээ:

– Бү айгты, бү хүрдэгты, хатуу ба зоригтой байгты; юундэб гэхэдэ, Эзэн танай дайралдаха бүхы дайсадта тийжэл хандаха.

* ^{10:13} Еврей хэлэн дээрэ «Үнэн Сэхын» гэнэн удхатай, урданай Израилиин байлдаанууд тушаа дуунуудай ном.

²⁶Тиигээд Иисүүс тэдээниие хадхан алаад, табан модон дээрэ үлгөө; үдэшэ болотор тэдэ модондо үлгөөтэй байгаа. ²⁷Наранай ороходо Иисүүсэй захиралтаар тэдээниие модонһоо абаад, хоргодоһон агуй руу хаяад, амһарынь томо шулуугаар хаагаа. Тэдэ шулуунууд мүнөөш хүрэтэр байдаг.

²⁸Тэрэл үдэрөө Иисүүс Маккэдае эзэлээд, тэрээниие, хааниень хэлмээр дараа, тэндэ байһан бүхы амитай юумэндэ хараал хүртөөгөө: хэниеш бүтэн орхёогүй, Ерихооной хаание хэһэгшэдэл адляар Маккэдагай хаание хэһэгээ.

²⁹Иисүүс, тэрээнтэй хамта Израилиин бүхы зон Маккэдааһаа Либнаада ошожо, Либнаагай урдаһаа дайралдаа. ³⁰Эзэн тэрээниие, тэрээнэй хааниие Израилиин гарта үгөө. Иисүүс тэрээниие, тэрээн соо байһан хамаг амитай юумэ юуш үлөөнгүй хэлмээр усадхаа, Ерихооной хаание яагаа хэм, тэрээн шэнгеэр хааниень халгаа.

³¹Либнааһаа Иисүүс, тэрээнтэй хамта бүхы Израилиинхин Лахииш тээшэ ошоод, хажуудань майхан хүрээгөө татаа, тэрээнэй урдаһаа дайралдаа. ³²Эзэн Лахиишые Израилиин гарта үгөө. Үглөөдэрын Иисүүс тэрээниие эзэлээд, хэлмээр усадхаа, бүхы амитай юумыень алажа, Либнаада адляар халгаа. ³³Тиихэдэй Гээзэрэй хаан Ёораам Лахишдэ туһалхаа ерээ; теэд Иисүүс тэрээниие, арад зониень хэниешье амиды үлөөнгүй хэлмээр усадхаа.

³⁴Тиигээд Иисүүс ба тэрээнтэй Израилиинхин Лахиишһээ Эглоон тээшэ ошоод, хажуудань байрлаа, тэрээнэй урдаһаа дайралдаа. ³⁵Тэрэл үдэртөө эзэлэн абаад, тэрээниие, зосоонь байһан бүхы амитай юумые хэлмээр усадхаад, Лахишдэл адляар хараалда хүртээгөө.

³⁶Тиигээд Иисүүс ба тэрээнтэй бүхы Израильшууд Эглоонһоо Хэброон тээшэ ошожо, тэрээнэй урдаһаа дайралдаа. ³⁷Хэброоние эзэлээд, тэрээниие, хааниень, бүхы хотонуудын, тэндэ байһан бүхы амитай амитадые хэлмээр усадхаа, Эглооние халгаһандал адляар халгаагаа.

³⁸Һүүлээрнь Иисүүс ба Израиль Дэбиир тээшэ хандажа, тэрээнэй урдаһаа дайралдаа. ³⁹Тэрээниие, хааниень, бүхы хотонуудын эзэлээд, хэлмээр усадхаа. Дэбииртэ байһан бүхы амиды юумэндэ хэнэйш үлэхэгүйгөөр хараал хүртөөгөө. Дэбиирые, тэрээнэй хаание, Либные ба тэрээнэй хаание, Хэброоние ба тэрээнэй хаание халгаһандал адляар халгаа.

⁴⁰Иисүүс бүхы хадын газарые, Нээгэб ба доро газарнуудые, хадын бооридо байһан газар нютагуудые, тэдээнэй хаашуулые усадхаад, хэниешье амиды үлөөгөөгүй, бүхы амитай амитадые Эзэнэй, Израилиин Бурханай захиһан ёһоор хараалда хүртөөгөө. ⁴¹Кадээш-Барнээһэ ба

Гааза хүрэтэр, Гоошэнэй бүхы газарые Гибэхоон хүрэтэр Иисүүс усадхан халгаа. ⁴² Эдэ газарнуудай бүхы хаашуулые, тэдээнэй газарые Иисүүс нэгэл ябадалаар эзэлэн усадхаа; юундэб гэхэдэ, Эзэн, Израилиин Бурхан Израилиин түлөө тэмсээ.

⁴³ Тиигээд Иисүүс ба тэрээнтэй бүхы Израилиин зон байдаг газартаа, Гилгаалда бусаа.

11 ¹ Энээниие дуулаад, Хацоорой хаан Ябиин Мадооной хаан Ёваавта, Шимрооной хаанда, Ахшаапай хаанда, ² хойто зүгтэ хада дээрэ нуудаг хаануудта, Хиннээрэтэй үбэрэй талада ба доро газарта, баруун тээшээ Напоот-Доордо нуудаг хаашуулда, ³ зүүн тээшээ, далай тээшэ нуудаг ханаанаануудта, эмооршуудта, хээдүүдтэ, пэризиинүүдтэ ба хадада нуудаг евүүсүүдтэ, Хэрмооной хажууда Мицпаагай газар дээрэ нуудаг хийвүүдтэ эльгээгээ. ⁴ Тэдэ булта хүдэлөө, зонийн жагсаал тэдээндэ хамтараа. Далайн эрьейн элхэн шэнги олон зон суглараа; морид, хоёр сахаригта байлдаанай тэргэнүүд ехэ олон байгаа. ⁵ Эдэ бүхы хаашуул суглараад, Израильтай тэмсэхээ Мэроомой уһанай эрьедэ ерэжэ, майхан хүрээгөө дэлгээ.

⁶ Эзэн Иисүүстэ хэлээ:

– Тэдээнһээ бү ай, үглөөдэр, энэ үе багта, тэдээниие Би Израилиин хүбүүдэй гарта сохихынь үгэхэб; моридойн шүрбэһэ таһа отолоорой, байлдаанай хоёр сахаригта тэргэнүүдын шатаагаарай.

⁷ Иисүүс ба тэрээнтэй хамта дайралдаха шадалтай бүхы зон гэнтэ Мэроомой уһан тээшэ гараад, тэдээндэ добтолоо. ⁸ Эзэн тэдээниие Израильшуудай гарта үгөө; тэдээниие хюдан даран, агуухэ Сидоон, Мисрэпоот-Мааһим хүрэтэр, зүн тээшээ Мицпээгэй тала хүрэтэр мурдэн намнажа, бултын хюдаа, нэгэшье амиды хүниие үлөөгөөгүй. ⁹ Иисүүс тэдээниие Эзэнэй хэлэһэн ёһоор шийдхээ – моридойн шүрбэһэ таһа отолоо, байлдаанай хоёр сахаригтануудын шатаагаа. ¹⁰ Тэрэ үедэ һөөргөө бусаад, Иисүүс Хацоорые абаа, хааниинь һэлмээр алаа (урдань Хацоор эдэ бүхы хаан оронудай ниислэл хотонь байгаа). ¹¹ Хотодо байһан бүхы зониие усадхажа, Хацоор хотые шатаагаа.

¹² Эдэ хаашуулые ба эдэ хотонуудые эзэлэн абаад, бүхы амитай юумые һэлмээр усадхаад, Эзэнэй богоол Моисейн хэлэһэн ёһоор хараал шэнгээгээ. ¹³ Үндэр газарта байһан бүхы хотонуудые израильшууд шатаагаа гэхэ хэрэггүй, гансал Хацоорые Иисүүс шатаагаа. ¹⁴ Эдэ хотонуудай бүхы олзо зөөри, малынь Израилиин хүбүүд өөһэдтөө хубаагаа; зонийн бултынь һэлмээр алаа, нэгэш амиды хүниие

үлөөгөөгүй. ¹⁵ Эзэнэй Өөрынгөө богоол Моисейдэ захирһанай ёһоор Моисей Иисүүстэ захяа, Иисүүс хэлэһыень хуу дүүргээ: Эзэнэй Моисейдэ захирһанһаа нэгэш үгэ хазагайруулаагүй.

Иисүүсэй эзэлһэн газарнууд

¹⁶ Иигэжэ Иисүүс бүхы энэ хада дээрэхи газарые, Нээгэбэй бүхы газарые, Гоошэнэй бүхы газарые ба хотогор доро газарнуудые, Израилиин тэгшэ тала ба хадануудые, хотогор доро газарнуудые ¹⁷ Халак хадаһаа Сэһиир хүрэтэр, Хэрмооной хажуудахи Ливаанай талын Бааһал-Гаад хүрэтэр газарые эзэлэн абаад, тэдэнэй бүхы хаашуулынь барижа хюдаа, алаа. ¹⁸ Эдэ бүхы хаашуултай Иисүүс удаан дай хээ. ¹⁹ Гибэһоондо нуудаг хийвүүдһээ ондоо Израилиин хүбүүдтэй эб баталһан хото гэжэ байгаагүй: бултынь дайлан абаа. ²⁰ Юундэб гэхэдэ, тэдэ Эзэнһээ зүрхээ шэрүүдхээд, израильшуудые дайгаар угтаа. Эзэнэй Моисейдэ захиһан ёһоор, тэдэ хараалда хүртэхэ, үршөөл абахагүй, усадхагдаха хубитай байгаа.

²¹ Тэрэл үедэ Иисүүс хада дээрэ, Хэброондо, Дэбииртэ, Анаабта, Иудын бүхы хада дээрэ, Израилиин бүхы хада дээрэ анаакшуудые хюдаа; хотонуудтайнь хамта Иисүүс тэдээниие хараалда үгөө. ²² Израилиин хүбүүдэй газар дээрэ анаакшуудһаа нэгэш хүн үлөөгүй, гансал Гаазада, Гаадта ба Ашдоодто үлөө.

²³ Тиигэжэ Эзэнэй Моисейдэ хэлэһэн ёһоор Иисүүс бүхы газар абаа, тэрээнээ Иисүүс Израилиин зондо обогууд хоорондонь хубаажа үгөө. Газар дайда дайнһаа амараа.

Моисейн илаһан хаашуул

12 ¹ Израилиин хүбүүдэй хюдан даража, Иорданай нүгөө талада наранһаа зүүн тээшэ, Арнооной урадхалһаа Хэрмоон хада хүрэтэр, зүүн тээшэнхи бүхы тала өөрын эдлэл болгожо абаһан газарнуудайнь хаашуул энэ:

² Хэшбоондо байһан, Арнооной урадхалай эрьедэхи Ароһээрһээ, дунда урадхалһаа Галаадай хахадые аммоонуудай хилэ Яббоогой урадхал хүрэтэр, ³ зүүн тээшээ Хиннээрэтэй далай, Дабһата далай хүрэтэр, зүүн тээшээ Бэт-Ешимоот ошоһон харгыгаар, Пиисгаа уула шадарай зарим газарые урагшаа эзэлжэ байһан эмоорой хаан Сиһоон.

⁴ Тэрээнэй хүршэ Оог, Башаанай хаан, рэпаимүүдэй һүүлшын хаан Аштароодто ба Эдрейдэ байһан, ⁵ Хэрмоон хадын ба Салэхаагай, Гэшүүрэй ба Маһахаагай хилэ хүрэтэр бүхы Башаанай, Хэшбооной хаан Сиһооной хилэ хүрэтэр Галаадай хахадай эзэн.

⁶Эзэнэй богоол Моисей ба Израилиин хүбүүд тэдээниие алаа; тиигээд Эзэнэй богоол Моисей газарыень Рэүбээнэй ба Гаадай обогуудай ба Мэнашшээгэй обогой хахадай уламжалха эдлэл болгожо үгөө.

Иисүүсэй илахан хаашуул

⁷Иисүүсэй ба Израилиин хүбүүдэй сохихон Иорданай энэ талада Ливаанай хүнды талын Бааһал-Гаадһаа, Сэһиир тээшэ һунаһан Халака хада хүрэтэрхи Эмоорой газарай хаашуул доро тоологдоно. Энэ газарые Иисүүс Израилиин обогуудта хубааж, угай эдлэл болгожо үгөө.

⁸Энэ газар хада дээрэ, доро хотогорто, тэгшэ талада, хадын ташаланда, элһэн губидашые, урда зүгтэшые нэмжынэ; хээдүүдэй, эмооршуудай, ханаһаануудай, пэриizziинүүдэй, хийвүүдэй ба евүүсүүдэй хаашуул:

⁹Ерихооной нэгэ хаан, Бэт-Ээлэй хажуудахи Һайн нэгэ хаан,

¹⁰Иерусалимай нэгэ хаан, Хэброоной нэгэ хаан,

¹¹Ярмуудай нэгэ хаан, Лахиишэй нэгэ хаан,

¹²Эглооной нэгэ хаан, Гээзэрэй нэгэ хаан,

¹³Дэбиирэй нэгэ хаан, Гадээрэй нэгэ хаан,

¹⁴Хормаагай нэгэ хаан, Араадай нэгэ хаан,

¹⁵Либнаагай нэгэ хаан, Адуллаамай нэгэ хаан,

¹⁶Маккэдаагай нэгэ хаан, Бэт-Ээлэй нэгэ хаан,

¹⁷Таппууһаагай нэгэ хаан, Хээпэрэй нэгэ хаан,

¹⁸Апээгын нэгэ хаан, Шарооной нэгэ хаан,

¹⁹Мадооной нэгэ хаан, Хацоорой нэгэ хаан,

²⁰Шимроон-Мэрооной нэгэ хаан, Ахшаапай нэгэ хаан,

²¹Таанаахай нэгэ хаан, Мэгиддооной нэгэ хаан,

²²Кээдэшэй нэгэ хаан, Кармээлэй дэргэдэхи Ёкнэһаамай нэгэ хаан,

²³Напоот-Доорой дэргэдэхи Доорой нэгэ хаан, Гилгаалай Гойимэй нэгэ хаан,

²⁴Тирцаагай нэгэ хаан. Бүхыдөө гушан нэгэн хаан бэлэй.

Израильшуудай эзэлхэ ёһотой газарнууд

13 ¹Иисүүсэй хүгшэрөөд, үбгэ наһан болоходо Эзэн тэрээндэ хэлээ: – Ши үбгэрөөд, үндэр наһа хүсэбэш, угай болгожо абаха газар үшөө олон. ²Иимэ газарнууд үлөө: Пилиштын оршон тойронхи газарнууд ба Гэшүүрэй бүхы газар. ³Египедэй урдахи Сихорһоо хойшоо Экрооной хилэ хүрэнэн газар Ханаһаанай гэжэ тоологдодог, тэндэ Пилиштын табан эзэд бии: Гаазай, Ашдоодой, Ашхэлооной, Гаадай, Экрооной. Урда зүгтэ аввиимуудай газар.

⁴Урагшаа Хананаанай бүхы газар, Сидоной Мэараанаа Апээк хүрэтэр, эмооршуудай хилэ хүрэтэр, ⁵үшөө Гэбаалай газар ба наранхаа зүүн тээшэнхи Хэрмоон хадын хажуудахи Бааһал-Гааднаа Лэбоо-Хамаатай аман хүрэтэр. ⁶Ливааннаа Мисрэпоот-Мааһим хүрэтэр хадада һуудар зониие, бүхы Сидонойхидые Израилиин хүбүүдэй хараһаар байтар Би үлдэхэб. Минии шамда захирһан ёһоор энэ газарые Израилиин хубита болгожо хубаа. ⁷Энэ газарые юһэн обогой ба Мэнашшээгэй хубита болгожо хубаа.

Иорданай саанахи газар хубаалга

⁸Рэүбээнэй ба Гаадай обогоуд, Мэнашшээгэй обогой нүгөө хахад Эзэнэй богоол Моисейн үгэһэн ёһоор Иорданһаа зүүн тээшэ хубитаяа абаа. ⁹Арноон урадхалай эрьедэ байдаг Ароһээрһээ эхилээд, урадхалай дунда байһан хотые, Дибоон хүрэтэрхи Мэдэбаагай үргэн талые абаа. ¹⁰Хэшбоондо аммоонуудай хилэ хүрэтэр эзэрхэжэ байһан эмооршуудай хаан Сиһоной бүхы хотонуудые абаа. ¹¹Үшөө Галаадые, Гэшүүрэй ба Маһахаагай можонуудые, бүхы Хэрмоон хадые ба Салэхаа хүрэтэр бүхы Башааниие абаа. ¹²Аштароодто ба Эдрейдэ түрэ барижа байһан Башаанай Оог хаанай гүрэниие абаа. Моисейн даража үлдэһэн рэпанимүүдһээ тэрэ гансаараа үлэһэн байгаа. ¹³Зүгөөр Израилиин хүбүүд Гэшүүрэй ба Маһахаагай зониие үлдөөгүй, Гэшүүр Маһахаа хоёр мүнөө хүрэтэр Израилиин дунда байна.

¹⁴Гансал Левиин обогто хубитые үгөөгүй: Эзэнэй, Израилиин Бурханай үргэл тэрээнэй хубита болоно, тэрэндэ Эзэн тиижэ хэлээ.

Рэүбээн угсаатан Иорданай саана газар абаа

¹⁵Рэүбээнэй обогой угсаатанда Моисей хубита газарынь хубаажа үгөө: ¹⁶Арноон урадхалай эрье дээрэхи Ароһээр, урадхалай дундахи хото, Мэдэбаа шадарай бүхы тэгшэ тала, ¹⁷Хэшбоон ба тэгшэ талын тэрээнэй бүхы хотонууд: Дибооншье, Бамоот-Бааһалшье, Бэт-Бааһал-Мэһооншье, ¹⁸Яаһцаа, Кэдэмоот ба Мэпаат, ¹⁹Кириатааим, Сибмаа ба Эмээг хада дээрэхи Цээрэт-Шааһар, ²⁰Бэт-Пэһоор ба Пиисгаагай ула шадарай газар ба Бэт-Ешимоот. ²¹Эдэнь тэгшэ талын бүхы хотонууд, Хэшбоондо захиржа байгаад, Моисейдэ алуулһан эмоорой хаан Сиһоной бүхы гүрэн, баһал алуулһан Мидианай ударидагшадай: Эвиин, Рээкэмэй, Цуурай, Хуурай, Рээбын, тэрэ газарта байһан Сиһоной тайжанарай газар тэдээнэй заха хилэ байгаа. ²²Баһал Израилиин хүбүүдэй хэлмээр алаһан мэдэлшэ Бэһоорой хүбүүн Балаһаамай газар хилэ байгаа. ²³Иордан Рэүбээнэй хүбүүдэй газарай

заха байгаа. Рэүбээнэй хүбүүдэй угай гэжэ үгтэһэн газарай, хото тосхонуудай хубаари иимэ.

Гаадай угсаатан Иорданай саана газар абаба

²⁴ Гаадай обогто, Гаадай хүбүүдтэ угсаагаарнь Моисей баһал хубаари үгөө: ²⁵ Язээр ба Галаадай бүхы хотонууд, Раббае урдахи Ароһээр хүрэтэр Аммооной хүбүүдэй газарай хахад, ²⁶ Рамаат-Мицпээ ба Бэтониим хүрэтэр, Маханааимһаа Дэбиирэй хилэ хүрэтэр Хэшбооной газарнууд, ²⁷ Бэт-Һараам хүндыдэ ба Бэт-Нимраа ба Суккоот ба Цапоон, Хэшбооной хаан Сиһооной гүрэнэй үлэгдэл, Иорданһаа зүүн тээшэе Хиннээрэтэй далай хүрэтэр Иордан гол тэдээнэй заха хилэ болоно. ²⁸ Гаадай хүбүүдэй угай гэжэ үгтэһэн газарай, хото тосхонуудай хубаари иимэ.

Мэнашшээгэй угсаатанай хахад баһал Иорданай саана газар абаба

²⁹ Угсаатанаараа Мэнашшээгэй хүбүүдэй обогой хахад болодог Мэнашшээгэй обогой хахадта Моисей хубаари үгөө. ³⁰ Маханааимһаа эхилээд, бүхы Башаан, Башаанай хаан Оогой бүхы гүрэн, Башаанда байһан Яһиирай бүхы тосхонууд, жаран хотонууд тэдээнэй заха байгаа. ³¹ Галаадай хахад, Аштароот ба Эдрей, Башаанай Оог хаанай хотонууд Мэнашшээгэй хүбүүн Махиирай хүбүүдтэ, угсаагаараа Махиирай хүбүүдэй хахадта үгтөө. ³² Ерихоонһоо зүүн тээшэ Иорданай саана Моһаабай тэгшэ талада Моисей тэдэндэ иимэ хубаари үгөө. ³³ Зүгөөр Левиин обогто Моисей хубаари үгөөгүй: Эзэн, Израилиин Бурхан Өөрөө тэдээнэй хубита болоно, Өөрөө Тэрэ тэдэндэ тиижэ хэлээ.

Ханаһаанай газар хубаалга

14 ¹ Ханаһаанай газар дээрэ шажанай албатан Эльзаар, Нүүнэй хүбүүн Иисүүс, Израилиин хүбүүдэй обогуудта дарганарай хубааряар Израилиин иимэ хубитые абаа. ² Эзэнэй Моисейдэ хэлэһэн ёһоор жээрэб хаяжа, юһэн обогто, Мэнашшээгэй хахад обогто тэдэ хубаагаа.

³ Хоёр обогто, Мэнашшээгэй хахад обогто Моисей Иорданай саана хубаари үгөө; левидүүдтэ тэдээнэй хоорондо хубаари үгөөгүй. ⁴ Юундэб гэхэдэ, Иосифой хүбүүдһээ Мэнашшээгэй, Эпраимай хоёр обог гараа; тиимэһээ тэдэ левидүүдтэ газар дээрэ хубаари үгөөгүй, гансал һууха хотонууды, малаа байлгаха, ондоо юумэ хэхэ ойрын газартайгаар үгөө.

⁵ Газарые хубитануудта хубаахадаа, Израилиин хүбүүд Эзэнэй Моисейдэ хэлэһэнэй ёһоор хээ.

Халээб Хэброониие абаба

⁶ Иудын хүбүүд Гилгаал руу Иисүүстэ ерээ. Тиигээд кэнээзэйн Епуннээгэй хүбүүн Халээб хэлээ:

– Эзэнэй Моисейдэ, Бурханай хүндэ Кадээш-Барнээдэ нам тухай, шам тухай юун гэһыень мэдэнэш. ⁷ Эзэнэй богоол Моисейн газар хара гэжэ намайе Кадээш-Барнээхээ эльгээхэдэ, би дүшэтэй ябааб, зүрхэнэйгөө хэлэһэн руу би харюу асарааб. ⁸ Намтай ошоһон аха дүүнэрни арадай зүрхэ уяруулаа, би Эзэнэй, минии Бурханай хэлэхээр лэ хээб. ⁹ Тэрэ үдэр Моисей тангариглажа хэлээ: «Шинии хүлэй гэшхэһэн газар, шинии хубита болохо, хэтэ мүнхэдөө үхи хүүгэдэйшни хубита болохо, юундэб гэхэдэ, Эзэнэй, минии Бурханай үгэ зүб сахяаш». ¹⁰ Тиигээд Эзэн намайе амиды үлөөгөө. Энэ үгэ Эзэнэй Моисейдэ хэлэһэнһээ хойшо дүшэн табан жэл үнгэрөө. Тиихэдэ Израиль элһэн губьяр ябажа байгаа. Мүнөө би наян табатайб. ¹¹ Зүгөөр тиихэдэ Моисейн эльгээхэ үеынхидэл адли мүнөө шадалтайб, мүнөө дайралдахашье, орохо гарашье шадалтайб. ¹² Тиимэхээ Эзэнэй тэрэ үдэр хэлэһэн энэ хадые намда үгэ. Тэндэ Анаагай хүбүүд нууна гэжэ тэрэ үдэр ши дуулааш, тэдээнэй хотонууд томо ба бэхилэгдэһэн; Эзэнэй намтай ябаа хаань, тэрээнэй хэлэһэн ёһоор би тэдээнине үлдэхэб.

¹³ Иисүүс юрөөгөөд, Епуннээгэй хүбүүн Халээбтэ Хэброониие хубита болгожо үгөө. ¹⁴ Тиигээд Хэброон кэнээзэйн Епуннээгэй хүбүүн Халээбэй хубита боложо мүнөө хүрэтэр үлөө, юуб гэхэдэ, тэрэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай үгэ тон зүб сахяа. ¹⁵ Хэброоний нэрэ урдань Кирьяат-Арбаа гэдэг байгаа, Анаагай хүбүүдэй дунда тиимэ нэрэтэй нэгэ агууехэ хүн байгаа. Тэрэ газар тиигээд дайнаа номгороо.

Иудын угсаатанай газарай хилэ

15 ¹ Иудын обогой угсаатанаар хаяһан жээрэб иимэ байшоо: Эдоомтой зэргэлээд урагшаа Теманай захата Циин гэдэг элһэн губи байгаа. ² Урагшаа сэлхыһэн хэдэһэнһээ Дабһата далайн заха тэдээнэй урда хилэ болоо. ³ Урда зүгтэ тэрэ Акраббиммэй дабаан өөдэ нэмжынэ, Цииные үнгэрөөд, урда зүгһөөнь Кадээш-Барнээдэ аһажа, Хэброониие үнгэрөөд, Аддаар өөдэ аһан Каркаа тээшэ годирно. ⁴ Тиигээд Ацмоониие үнгэрөөд, Египедэй урадхал тээшэ ошоно, тиимэхээ энэ хилын эсэс далай болоно. Энэнь урда захын хилэ болоно.

⁵ Зүүн тээшээ хилэнь Дабһата далайда, Иорданай адаг хүрэнэ. Хойто талын хилэ далайн хэдэһэнһээ, Иорданай адагһаа эхилнэ. ⁶ Эндэхээ хилэ Бэт-Һоглаа тээшэ үгсэнэ, хойто талаһаань Бэт-Арабаае

үнгэрөөд, хилэ дээшээ, Рэүбээнэй хүбүүн Бооһанай шулуун хүрэтэр ошоно. ⁷ Тиигээд хилэ Ахоор хүндыһөө Дэбиир тээшэ үгсөөд, хойто зүгтэ урадхалай урда талаһаа тобойһон Адуммиимай үндэрэй эсрэг байһан Гилгаал тээшэ годирно; тэндэһээ хилэ Эн-Шээмэшэй уһанда хүрэжэ, Эн-Рогээлэй хажууда дууһана. ⁸ Тэндэһээ хилэ Ёинноомой хүбүүнэй хүнды тээшэ Евүүсэй урда талаһаа үгсэнэ. Тэрэ Иерусалим гээшэ. Тиигээд хилэ Ёинноомой хүнды тушаа баруун тээнэ байһан хадын оройдо гарана. Ёинноомой хүнды хойшоо Рэпаимэй хүндын захата оршодог. ⁹ Хадын оройһоо Нэптооһаагай уһанай эхин булаг тээшэ годироод, Эпроон хадын хотонууд тээшэ ошоно, тиигээд хилэ Баһалаа тээшэ годирно; тэрэ Кирьяат-Еарим гээшэ. ¹⁰ Тиигээд хилэ Баһалааһаа далай тээшэ, Сэһиир хада тээшэ Еарим хадын хойгуур ошоно, тэрэ Хэсалоон гээшэ. Тэндэһээ Бэт-Шээмэш тээшэ уруудан, Тимнае үнгэрнэ. ¹¹ Эндэһээ Экрооной хойто талаар ошоод, Шиккэроон тээшэ годирно, Баһалаа хадые үнгэрөөд, Ябнээл хүрэжэ, далайн эрьедэ дууһана. Агууехэ далай баруун хилэ болоно. ¹² Иудын хүбүүдэй, тэдээнэй угсаатанай хилэ бүхы талаһаа иимэ.

Халээб Отниһээл хоёр Хэброоние ба Дэбиире эзэлбэ

¹³ Халээбтэ, Епуннээгэй хүбүүндэ, Эзэнэй хэлэһэн ёһоор, Иисүүс Иудын хүбүүдэй дунда хэсэг газар үгөө: Кирьяат-Арбаагай, Анаагай эсэгийн газар, ондоогоор хэлэхэдэ, Хэброоние. ¹⁴ Тиигээд Халээб тэндэһээ Анаагай хүбүүдые: Шэшайе, Ахимаание ба Талмаайе, Анаагай ухибүүдые үлдөө.

¹⁵ Эндэһээ Дэбиир хотынхидтой дайралдахаяа ошобо (урдань Дэбиире Кирьяат-Сээпэр гэдэг байгаа). ¹⁶ Тиигээд Халээб: «Дайгаар добтолжо, Кирьяат-Сээпэрые абаһан хүндэ өөрынгөө Ахсаа басагые намга хэхыень үгэхэб», – гээ.

¹⁷ Кирьяат-Сээпэрые Халээбэй дүү болохо Кэнаазай хүбүүн Отниһээл эзэлэе, тиигээд тэрэндэ Халээб Ахсаа басагайа намган болгожо абахыень үгөө. ¹⁸ Отниһээл Ахсаа хоёрой хуримаа хэхэ үдэрэй гаргагдахада, эсэгэһээ тала газар эри гэжэ Отниһээл гэрлэхэ басагандаа заагаа. Ахсаагай эсэгэдээ ошоод, унажа ябаһан элжэгэнһээ буухадань, Халээб басаганһаа: «Юун шамда хэрэгтэйб?» – гэжэ асууба.

¹⁹ Ахсаа эсэгэдээ иигэжэ харюусаба: «Та намда үршөөлөө хайрлыт. Та намда Нээгэбэй газар үгөөт. Мүнөө газараа уһалдаг булагуудые үгыт даа».

Халээб басаганайнгаа гуйлтыень дүүргэжэ, дээдэ болон доодо булагуудые үгэбэ.

Иудын угсаатанай мэдэлэй хотонууд

²⁰ Иудын хүбүүдэй обогой угсаагаарнь хубааһан хубитанууд иимэ:

²¹ Иудын хүбүүдэй обогой урда зүгтэ Эдоомтой ниилэдэг захын хотонууд энэ: Кабцээл, Эдээр ба Ягуур, ²² Кинаа, Димонаа, Ададаа, ²³ Кээдэш, Хацоор ба Игнаан, ²⁴ Зиип, Тээлэм ба Бэалоот, ²⁵ Хацоор-Хадатгаа, Кэриһоот, Хэцроон, ондоогоор Хацоор, ²⁶ Амаам, Шэмаа ба Моладаа, ²⁷ Хацаар-Гаддаа, Хэшмоон ба Бэт-Пээлэд, ²⁸ Хацаар-Шуһаал, Бэһээр-Шээбэ ба Бизоти́я, ²⁹ Баһалаа, Иим ба Ээцэм, ³⁰ Элтолаад, Хэси́л ба Хормаа, ³¹ Циклааг, Мадманнаа ба Сансаннаа, ³² Лэбаһоот, Шилһи́им, Ааин ба Риммоон: бултадаа хорин юһэн тосхонуудтай хотонууд. ³³ Доро газарта: Эштаһоол, Цораа ба Ашнаа, ³⁴ Занаах, Эн-Ганни́им, Таппууһаа ба Энаам, ³⁵ Ярмуут, Адуллаам, Сохоо ба Азэкаа, ³⁶ Шаарааһим, Адитааһим, Гэдэраа, үгыш һаа, Гэдэро-тааим: арбан дүрбэн хотонууд тосхонуудтайгаа. ³⁷ Цэнаан, Һадашаа, Мигдаал-Гаад, ³⁸ Дилэһаан, Мицпээ ба Ёктээл, ³⁹ Лахииш, Боцкаат ба Эглоон, ⁴⁰ Каббоон, Лахмаас ба Хитли́ш, ⁴¹ Гэдэроот, Бэт-Дагоон, Наһамаа ба Маккэдаа: арбан зургаан хотонууд тосхонуудтайгаа. ⁴² Либнаа, Ээтэр ба Ашаан, ⁴³ Иптаа, Ашнаа ба Нэци́иб, ⁴⁴ Кэилаа, Ахзи́иб ба Марэшаа: юһэн хотонууд тосхонуудтайгаа. ⁴⁵ Экроон тэрээнһээ дулдыданги хотонуудтаяа ба тэдээнэй тосхонуудтай. ⁴⁶ Экроонһоо далай тээшэ Ашдоодой хажууда байһан бүхы юумэн сэлээнүүдтээ. ⁴⁷ Ашдоод, тэрээнһээ дулдыданги хотонууд ба тэрээнэй сэлээнүүд, Гааза, тэрээнһээ дулдыданги хотонууд ба тэрээнэй сэлээнүүд Египедэй урадхал хүрэтэр ба хилэ болоһон Агууехэ далай хүрэтэр. ⁴⁸ Хаданууд дээрэ: Шами́ир, Яйти́ир ба Сохоо, ⁴⁹ Даннаа, Кирьяат-Саннаа, ондоогоор Дэби́ир, ⁵⁰ Анааб, Эштэмоо ба Ани́им, ⁵¹ Гоошэн, Холоон ба Гилоо: арбан нэгэ хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁵² Арааб, Румаа ба Эшаан, ⁵³ Януум, Бэт-Таппуух ба Апэ́эка, ⁵⁴ Хумтаа, Кирьяат-Арбаа, ондоогоор Хэброон ба Циһоор: юһэн хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁵⁵ Маһоон, Кармээл, Зи́ип ба Юттаа, ⁵⁶ Езрээл, Ёкдэһаам ба Занаах, ⁵⁷ Хаяан, Гибаа ба Тимнаа: арбан хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁵⁸ Халхуул, Бэт-Цуур ба Гэдоор, ⁵⁹ Маараат, Бэт-Аноот ба Элтэкоон: зургаан хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁶⁰ Кирьяат-Бааһал, ондоогоор Кирьяат-Еари́им ба Раббаа: хоёр хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁶¹ Элһэн губида: Бэт-Арабаа, Мидди́ин ба Сэкакаа, ⁶² Нибшаан, Ир-Мээлах ба Эн-Гээди: зургаан хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁶³ Зүгөөр Иерусалимда һууһан евүүс зоние Иудын хүбүүд үлдэжэ шадаагүй, тиимэһээ евүүсүүд мүнөөш хүрэтэр Иудын хүбүүдтэй хамта Иерусалимда һуудаг.

Мэнашшээгэй ба Эпрааимай угсаатанай хүртэһэн газарнуудай урда хилэ

16 ¹ Һүүлдэнь Иосифой хүбүүдтэ жээрэб буугаа: Ерихооной хажуудахи Иорданһаа, Ерихооной уһанай хажууда зүүн тээшэ, Ерихоонһээ Бэт-Ээлэй хада тээшэ нэмжыһэн элһэн губи; ² Бэт-Ээлһээ хилэ Лүүз тээшэ ошоно, тиигээд Атарофа хүрэтэр Архэйн хилэдэ ниилэнэ, ³ далай тээшэ Яплээдэй хилэдэ буужа, доодо Бэт-Һорооной хилэдэ ба Гээзэртэ хүрэнэ, далайн эрьедэ дууһана. ⁴ Энээниие Иосифой үри хадаһад болохо Мэнашшээ Эпрааим хоёр хубита болгожо абаа.

Эпрааимай угсаатанай мэдэлэй газарнууд

⁵ Эпрааимай хүбүүдэй газарые угсаануудаарнь хубабал, иимэ байгаа: зүүн талаһаа тэдээнэй хубаариин хилэ Атароот-Аддаар дээдэ Бэт-Һороон хүрэтэр. ⁶ Тиигээд хилэ Михмэтаадай хойгуур далай тээшэ ошоно, Таанаат-Шилоогой зүүн тала тээшэ годирно, Яноохой зүүн талаһаа тэрээниие үнгэрнэ. ⁷ Яноохоо Атароф ба Наараа тээшэ буугаад, Ерихоондо ниилэжэ, Иорданда хүрэнэ. ⁸ Таппууһааһаа хилэ далай тээшэ, Канаа урадхал тээшэ ошоод, далайгаар дууһана. Угсаагаарнь хубааһан Эпрааимай хүбүүдэй обогой хубита иимэ.

⁹ Мэнашшээгэй хүбүүдэй хубаари соо Эпрааимай хүбүүдтэ хотонууд таһалагдаа, бүхы хотонууд сэлээнүүдтээе үгтөө. ¹⁰ Теэд эпрааимайхин Гээзэртэ байһан ханаһаануудые үлдөөгүй; тиимэһээ ханаһаанууд мүнөө хүрэтэр татабари түлөөд, эпрааимайхинай дунда һууна.

Мэнашшээгэй угсаатанай мэдэлэй газар

17 ¹ Иосифой түрүүшын хүбүүн Мэнашшээгэй обогто жээрэбээр иимэ газарнууд тудaa. Дайнда зоригтой байһан Галаадай эсэгэ, Мэнашшээгэй ехэ хүбүүн Махиирта Галаад Башаан хоёр тудaa.

² Мэнашшээгэй бэшэшье хүбүүдтэ хубита хүртөө. Угсаагаарнь Абиээзэрэй хүбүүдтэ, Хээлэгэй хүбүүдтэ, Асриээлэй хүбүүдтэ, Шээхэмэй хүбүүдтэ, Хээпэрэй хүбүүдтэ, Шэмидаагай хүбүүдтэ хуби хүртөө. ³ Иосифой хүбүүн Мэнашшээгэй эрэ түрэхэн хүбүүн Махиирай, Махиирай хүбүүн Галаадай, Галаадай хүбүүн Хээпэрэй хүбүүн Цэлопэһаадта хүбүүд үгы, гансал басагадтай байгаа. Басагадайнь нэрэнүүд иимэ: Маһлаа, Ноһаа, Хоглаа, Милкаа ба Тирцаа. ⁴ Тэдэ шажанай албатан Эльзаарта, Нүүнэй хүбүүн Иисүүстэ, ударидагшадта ерээд хэлээ:

– Аха дүүнэрэймнай хоорондо манда хубитые үгэхынь Эзэн Моисейдэ захираа.

Эзэнэй зарлигаар тэдэндэ эсэгын аха дүүнэрэй хоорондо хубита үгтөө.

⁵Галаадай, Иорданай саана байһан Башаанай газарһаа ондоо арбан хэсэг Мэнашшээгэй хубида буугаа. ⁶Тиигээд Мэнашшээгэй басагад хүбүүдэйн дунда хубита абаа, Галаадай газар Мэнашшээгэй бэшэ хүбүүдтэ тудaa.

⁷Мэнашшээгэй хилэ Ашээрһээ Шэхээмэй эсрэг байдаг Михмэтаат тээшэ ошоно; тэндэһээ хилэ баруулжаа Эн-Таппууһаагай зон тээшэ ошоно. ⁸Таппууһаагай газар Мэнашшээдэ хүртөө, Мэнашшээгэй хилын хажуудахи Таппууһаа хото Эпрааимай хүбүүдтэ хүртөө. ⁹Эндэһээ хилэ урда талаһаань Канаа урадхал тээшэ бууна. Эдэ хотонууд Мэнашшээгэй хотонуудай дунда байгаашье хаа, Эпрааимай мэдэлэй. Мэнашшээгэй хилэ урадхалай хойто талада, тэрэ далайгаар дууһана. ¹⁰Урагшаа байһан юумэн Эпрааимай, хойшоо байһан юумэн Мэнашшээгэй; далай тэдээнэй хилэ байгаа. Ашээртэ тэдэ хойто талаһаань туладаг, Иссахаарта зүүн талаһаань туладаг.

¹¹Иссахаарай ба Ашээрэй хажууда Бэт-Шэһаан ба тэрээнтэй холбоотой газарнууд, Иблэһаам ба тэрээнтэй холбоотой газарнууд, Доорой, Эн-Доорой зон ба тэдээнтэй холбоотой газарнууд, Таанаахай зон ба тэрээнтэй холбоотой газарнууд, Мэгиддооной зон ба тэрээнтэй холбоотой газарнууд, Наапет гурбадахи хуби Мэнашшээгэй мэдэлдэ үгтэнхэй. ¹²Мэнашшээгэй хүбүүд эдэ хотонууды езэлжэ шадаагүй, тиигээд ханаһаанууд энэ газарта үлөө. ¹³Израилиин хүбүүд хүсэ ороходоо, ханаһаанууды ясаг түлөөшэд болгоо, зүгөөр үлдөөгүй.

Эпрааимай ба Мэнашшээгэй угсаатан үлүү ехэ газар эрээд абаагүй

¹⁴Иосифой үри һадаһад Иисүүстэ иигэжэ хэлээ:

– Юундэ ши минии хубида ганса хубита, ганса хэсэг газар үгөөбши, би олон зонтой ха юмбиб, Эзэн намайе элбэг дэлбэг юрөөгөө бэшэ гү?

¹⁵Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ:

– Хэрбээ ши олон зонтой хаа, Эпрааимай хадын багадаа хаа, ой руу ошоод, тэндэ пэриizziинүүдэй ба рэпааимүүдэй газарта ой сэбэрлэ.

¹⁶Иосифой үри һадаһад хэлэбэ:

– Манда хада үлэхэгүй, юундэб гэхэдэ, хүндын талада, Бэт-Шэһаанда, тэдээнтэй холбоотой газарта, Езрээлэй талада һуудагшы ханаһаанууд байлдаанай түмэр тэргэтэй.

¹⁷Теэд Иисүүс Иосифой үри һадаһадта, Эпрааимда ба Мэнашшээдэ хэлээ:

– Ши олон зонтойш, хүсэ ехэтэйш, гансал хубита газартай байхаггүйш: ¹⁸ хадашье шинии болохо, энэ ойешье сэбэрлэхэш, тэрэ дууһатараа шинии байха; байлдаанай түмэр тэргэтэйшье, хүсэтэйшье хаань, ханаһаануудые ши үлдэхэш.

Үлэхэн газарнуудые хубаахын урда тээ

18 ¹ Израилиин бүхы зон Шилоодо шүүлгын газарта суглараад, тэндэ суглаанай майхан хүмэ табиба, юундэб гэхэдэ, тэрэ орон тэдээнэй мэдэлдэ ороод байгаа. ² Израилиин хүбүүдһээ хубитаяа абаагүй долоон обог үлэхэн байгаа.

³ Иисүүс Израилиин хүбүүдтэ хэлээ:

– Эзэнэй, танай эсэгэнэрэй Бурханай танда эдлэгты гэжэ үгэнэн газарые ошоод абахые оролдонгүй удаан нууха зон гүт? ⁴ Отог бүхэнһөө гурбан хүниие үгэгты, би тэдэниие газарнуудаар ябажа, яжа хубитада хубаахые бүридхэжэ бэшэхые эльгээхэб, тиигээд тэдэ намда бусажа ерэхэ. ⁵ Газарые долоон хубита болгожо хубааг. Иуда өөрынгөө хилэдэ урда зүгтэ үлэг, Иосифой гэр бүлэ өөрынгөө хилэдэ хойто зүгтэ үлэг. ⁶ Таанар долоон хубита болгожо газарые бэшээд, эндэ намда асарагты: би эндэ, Эзэнэй, манай Бурханай урда танда жээрэб хаяхаб. ⁷ Левидүүд танай дунда үмсын газаргүй байха, юундэб гэхэдэ, шажанай албан тэдээнэй хуби болоно; Гаад, Рэүбээн ба Мэнашшээгэй обогой хахад Моисейн, Эзэнэй богоолой үгэнэн хубитаяа тэдэ Иорданай саана зүүн тээшэ абаа.

⁸ Тэдэ зоной газар хэмжэн бэшэхээе ошоходо, Иисүүс тэдэндэ иимэ захиралта үгөө:

– Ошоод, газарые тойрожо харагты, тайлбарилжа бэшээд, намда бусахат; би эндэ Шилоодо Эзэнэй урда жээрэб танда хаяхаб.

⁹ Тэдэ газарые ошожо үзөөд, хотонуудаарнь тэмдэглэн бэшээд, дэб-тэр соо долоон хэсэг болгожо хубаагаад, Иисүүсэй байһан Шилоодо ерэбэ. ¹⁰ Иисүүс Шилоодо, Эзэнэй урда жээрэб хаяад, хэсэг хэсэгээрнь израильшуудта газарые хубаагаа.

Бэньямиинэй обогой мэдэлэй газарнууд

¹¹ Түрүүшын жээрэб Бэньямиинэй обогой хүбүүдтэ угсаагаарнь унаа. Жээрэбэй ёһоор тэдээнэй хилэ Иудын обогой ба Иосифой обогой хоорондуур гараа.

¹² Тэдээнэй хилэ хойто таладаа Иорданай хажууда эхилээд, Ерихоондо дүтүүр хойгуурнь гараад, баруун тээшээ хада өөдэ аһана, тиигээд Бэт-Аавэн гэдэг элхэн губида дууһана. ¹³ Тэндэһээ хилэ Лүүз тээшэ,

ондоогоор Бэт-Ээл гэдэг Лүүзэй урда талада ошоно, тэндэхээ Атароот-Аддаар тээшэ, доодо Бэт-Үорооной урда байдаг хада тээшэ бууна.

¹⁴Тиигээд хилэ годиржо, Бэт-Үороон хадаһаа урагшаа далай тээшэ шэглэнэ. Иудын үри хадаһадай хото Кирьяат-Бааһалай, ондоогоор, Кирьяат-Еариимэй хажууда дууһана. Энэ баруун талын хилэ һэн.

¹⁵Урда талаараа Кирьяат-Еариимһээ хилэ далай тээшэ ошоно, Нэптооһаа гэдэг уһанай эхиндэ хүрэнэ. ¹⁶Тиигээд хилэ Һинноомой хү-бүүнэй хүндын урда, Рэпаиимэй хүндыдэ байдаг үзүүр тээшэ уруудаад, хойшоо Һинноомой хүндыгөөр Евүүсэй урда талада буужа, Эн-Рогээл тээшэ бууна. ¹⁷Тиигээд хойноһоо годиржо, Эн-Шээмэш тээшэ, Адум-миимай үндэр нюруугай эсрэг байдаг Гелилоот тээшэ ошоно, тэндэхээ Рэүбээнэй хүбүүн Бооһанай шулуун тээшэ бууна. ¹⁸Тиигээд тэгшэ талын хажуугаар хойшоо ходоржо, тэгшэ тала тээшэ бууна; ¹⁹эндэхээ хилэ Бэт-Үоглаагай хажуугаар хойшоо ходоржо, Дабһата далайн хой-то һэдэхэнэй хажууда, Иорданай урда эсэстэ дууһана. Энэ урда зүгэй хилэ һэн. Зүүн талаһаань Иордан хилэ болоно.

²⁰Бэньямиинэй хүбүүдэй хубаари угсаагаараа хубаагдаһан бүхы талын хилэнүүдтээ иимэ.

²¹Бэньямиинэй хүбүүдэй обогой угсаатанай мэдэлдэ иимэ хотонууд байгаа: Ерихоон, Бэт-Үоглаа ба Ээмэк-Кэцииц, ²²Бэт-Арабаа, Цэмарааим ба Бэт-Ээл, ²³Аввиим, Параа ба Опраа, ²⁴Хэпаар-Аммонии, Опнии ба Гээбэ: арбан хоёр хотонууд сэлээнүүдтээ. ²⁵Гибэһоон, Рамаа ба Бээроот, ²⁶Мицпээ, Хэпираа ба Моцаа, ²⁷Рээкэм, Ирпээл ба Таралаа, ²⁸Цэлаа, Ээлэп ба Евүүс, ондоогоор Иерусалим, Гибаа ба Кирьяат: арбан дүрбэн хотонууд сэлээнүүдтээ. Угсаагаарнь үгтэһэн Бэньямиинэй үри хадаһадай хубита энэ.

Симеоной угсаатан Иудын угсаагай газарай дунда газар абаба

19 ¹Хоёрдохи жээрэб угсаагаарнь илгәһан Симеоной хүбүүдэй обогто, Симеондо тудаб; тэдээнэй хубаари Иудын үхи хүбүүдэй хубаариин дунда байгаа.

²Тэдээнэй хубаарида Бэһээр-Шээбэ, үгыш хаа, Шэбаа, Моладаа, ³Хацаар-Шуһаал, Балаа ба Ээцэм, ⁴Элтолад, Бэтүүл ба Хормаа, ⁵Циклааг, Бэт-Мархабоот ба Хацаар-Сусаа, ⁶Бэт-Лэбаһоот ба Шарүһээн: арбан гурбан хото сэлээнүүдтээ.

⁷Ааин, Риммоон, Этэр ба Ашаан: дүрбэн хотонууд сэлээнүүдтээ. ⁸Эдэ хотонуудые тойроод, Баһалаат-Бээр, үгыш хаа, урда Рамаа хүрэтэр байһан бүхы сэлээнүүд. Симеоной хүбүүдэй обогой угсаагаарнь хубааһан хубита иимэ. ⁹Иудын хүбүүдэй хэсэгһээ Симеоной хүбүүдэй

обогто хубаари үгтөө. Иудын хүбүүдэй хэсэг тэдээндэ дан ехэ байһан ушарһаань Симеоной хүбүүд тэдээнэй газарай дунда хубаари абаа.

Зэбүлүүнэй угсаатанай мэдэлэй газар

¹⁰ Гурбадахи жээрэб Зэбүлүүнэй хүбүүдтэ угсаагаарнь буугаа. Тэдээнэй хубаариин хилэ Сариид хүрэтэр үргэлжэлөө. ¹¹ Тэдээнэй хилэ далай тээшэ, Маралээ тээшэ үгсэжэ, Даббээшэдтэ ба Ёкнэһаамай урдахи урадхалда тулгана; ¹² Сарииднаа һөөргөө зүүн талада, наранһаа зүүн тээшэ ошожо, Хислоот-Табоорой хилэ хүрэнэ; эндэһээ Дабэраат тээшэ ошожо, Япийһа өөдэ үгсэнэ. ¹³ Эндэһээ зүүн тээшээ Гаат-Хээпэр, Эт-Кациин руу ходоржо, Риммоон, Нэһаа хото тээшэ ошоно. ¹⁴ Тиигээд хилэ хойноһоо Ханнатоон тээшэ годиржо, Иптаах-Ээлэй хүндыдэ дууһана. ¹⁵ Саашаа Каттаат, Наһалаал, Шимроон, Идалаа ба Бэтлэхээм. Хамтадаа арбан хоёр хотонууд сэлээнүүдтээ.

¹⁶ Эдэ хото сэлээнүүд Зэбүлүүнэй хүбүүдтэ угсаагаарнь үгтэһэн хубаари мүн.

Иссахаарай угсаатанай мэдэлэй газарнууд

¹⁷ Дүрбэдэхи жээрэб Иссахаарай обогто, угсаагаарнь Иссахаарай үри һадаһадта буугаа. ¹⁸ Тэдээнэй заха хилэ гэбэл: Езрээл, Хэсүллоот ба Шүнээм, ¹⁹ Хапарааһим, Шиһоон ба Анахараат, ²⁰ Раббиит, Кишиһоон ба Ээбэц, ²¹ Рээмэт, Эн-Ганниим, Эн-Хаддаа ба Бэт-Пацэц. ²² Тиигээд хилэнь Табоорто, Шаһацуумаада, Бэт-Шээмшдэ тулгажа, Иорданай хажууда дууһана. Хамтадаа арбан зургаан хото сэлээнүүдтээ.

²³ Эдэ хото сэлээнүүд Иссахаарай үри һадаһадай угсаагаараа хубааж абаһан хубита газарнууд мүн.

Ашээрэй угсаатанай мэдэлэй газарнууд

²⁴ Табадахи жээрэб Ашээрэй обогто, тэдээнэй угсаагаар туддаа. ²⁵ Тэдээнэй нууха газар нууринууд гэбэл, Хэлкаат, Халии, Бээтэн ба Ахшаап; ²⁶ Аламмээлэх, Амаад ба Мишаал; тиигээд хилэ баруун талаһаань Кармээлдэ, Шиһоор-Либнаадта тулгана; ²⁷ тиигээд һөөргөө наранай зүүн тээшэ Бэт-Дагоон руу ошожо, Зэбүлүүндэ, Иптаах-Ээлэй хүндыдэ тулгана, Бэт-Ээмэк ба Нэйһээл хүрэжэ, Кабуулай хажуугаар зүүн талаһаань гарана; ²⁸ саашаа Абдоон, Рэһооб, Хаммоон ба Канаа, агууехэ Сидоон хүрэтэр; ²⁹ тиигээд хилэ Рамаа тээшэ бусажа, Тиир гэдэг бэхилэгдэһэн хото хүрэнэ, Хосаа тээшэ годиржо, далай шадар, Ахзииб гэдэг газарта дууһана; ³⁰ саашаа Уммаа, Апээк ба Рэһооб гэхэн хамтадаа хорин хоёр хото сэлээнүүдтээ болоно.

³¹Эдэ хото сэлээнүүд Ашээрэй обогой угсаагаарнь хубааһан хубита мүн.

Напталиигай угсаатанай мэдэлэй газарнууд

³²Зургаадахи жээрэб Напталиигай үри һадаһадта, тэдээнэй угсаануудаар тудaa. ³³Тэдээнэй хилэ Хээлэлһээ ба Цаананниимэй ойһоо гараад, Адами-Нээкэб ба Ябнээл тээшэ ошожо, Лаккуум хүрөөд, Иордан шадар дууһана; ³⁴эндэһээ хилэ баруун тээшээ Азноот-Табоорто бусаад, тэндэһээ Хуккоок тээшэ ошожо, урдаһаань Зэбүлүүндэ тулгана, баруун тээһэнь Ашээртэ, Иорданай хажууда наранай зүүн тээһээ тулгана. ³⁵Бэхилэгдэһэн хотонууд: Циддиим, Цээр, Хаммаат, Раккаат ба Хиннээрэт, ³⁶Адамаа, Рамаа ба Хацоор, ³⁷Кээдэш, Эдрей ба Эн-Хацоор, ³⁸Ироон, Мигдаал-Ээл, Хорээм, Бэт-Анаат ба Бэт-Шээмэш. Хамтадаа арбан юэн хотонууд сэлээнүүдтэээ болоно.

³⁹Эдэ хото сэлээнүүд Напталиигай обогой угсаагаараа хубааж абаһан хубаари мүн.

Даанай угсаатанай мэдэлэй газар

⁴⁰Даанай обогто угсаагаарнь долоодохи жээрэб тудaa. ⁴¹Тэдээнэй эзэмшэхэ газар нютагууд гэбэл, Цораа, Эштаһоол ба Ир-Шээмэш, ⁴²Шаалаббин, Аялоон ба Итлаа, ⁴³Элоон, Тимнаа ба Экроон, ⁴⁴Элтэкээ, Гиббэтоон ба Баһалаат, ⁴⁵Еһүүд, Бэнээ-Бэраак ба Гаат-Риммоон, ⁴⁶Мэ-Яркоон ба Раккоон Яафын хажуудахи можотоёо хамта. Даанай үри һадаһадай газарнууд тэдээндэ багадаа. ⁴⁷Тиигээд Даанай хүбүүд Лээшэмдэ дайгаар ошоод эзэлээ; һэлмээр хюдажа, газарынь болгон абажа, тэндэ һуурижаа. Тиигээд Лээшэмые Даан гэжэ үбгэ эсэгынгээ нэрээр нэрлээ.

⁴⁸Эдэ хото сэлээнүүд Даанай обогой угсаагаараа эзэмшэхэ хубита газар мүн.

Иисүүс Тимнаат-Сээраа абаба

⁴⁹Газарай хубаари дууһахада, Израилиин хүбүүд дундаа Нүүнэй хүбүүн Иисүүстэ хубитые үгөө: ⁵⁰Эзэнэй зарлигаар тэрээндэ Эпрааимай хада дээрэхи өөрэйн гуйһан Тимнаат-Сээраа хотые үгөө. Тэрэ хото баряад, зосоонь байдаг болоо.

⁵¹Шажанай албата Эльзаарай, Нүүнэй хүбүүн Иисүүсэй, обогой дарганарай Шилоодо, Эзэнэй нюур дээрэ суглаанай майхан хүмын үүдэндэ Израилиин хүбүүдэй обогуудта жээрэбээр хубааһан хубита хубааринууд иимэ. Тиигээд тэдэ газар хубаалгые дүүргээ.

Зургаан шэбээ хотонууд

20 ¹Эзэн Иисүүстэ иигэжэ хандаа:
² – Минии Моисейгээр дамжуулжа танда хэлэһэн шэбээ хотонуудые өөһэдтөө баригты гэжэ Израилиин хүбүүдтэ хэлэ. ³ Эндүүржэ, хорото һаналгүйгөөр хүниие алаһан хүн тэндэ хорохо ёһотой. Тэдэ хотонууд шуһанай түлөө үһөө нэхээшэдһээ хоргодохо шэбээ боллог. ⁴ Эдэ хотонуудай нэгэн руу зугадаһан хүн хотын ханын үүдэндэ тогтоод, тэрэ хотын ахамадуудай дуулахаар ябадалаа хөөрэг; тэдэ хотодоо оруулаад, дундаа байлгаха. ⁵ Шуһанай түлөө үһөө нэхэгшын мүрдэжэ ерэхэдэ, тэрээнэй гарта тэдэ алагшые үгэхэгүй. Юундэб гэхэдэ, тэрэ мэдэнгүй алаа, алуулагшые үзэн ядажа байгаагүй. ⁶ Олоной урда шүүлгэдэ гаратараа, тэрэ үедэ байһан ахамад санаартын үхэтэр тэрэ хотодо байг. Һүүлдэ алагша өөрынгөө хотодо, гэртээ, зугадан гарһан хотодоо ошуужа.

⁷Тиигээд Кээдэшые Галилейдэ Напталиигай хада дээрэ, Шэхээмые Эпрааимай хада дээрэ, Кирьяат-Арбае, ондоогоор Хэброоние, Иудын хада дээрэ илгаа. ⁸Иорданай саана, Ерихоной эсрэг зүүн тээшэ Бээцэр элһэн губида, тэгшэ талада Рэүбээнэй обогһоо, Галаадта Рамоот Гаадай обогһоо, Башаанда Голаан Мэнашшээгэй обогһоо хотонууд илгагдаа.

⁹Энэ хотонууд бүхы израильшуудта ба тэдээнэй дунда байһан ерүүл зондо эндүү алдуугаар хүниие алагшын тишэ зугадахын тула, шуһанай түлөө үһөө нэхэгшын гарһаа олоной шүүлгын урда зогсотороо үхэхэгүйн тула зорюулагдана.

Левидүүдтэ үгтэһэн хотонууд

21 ¹Левидүүдэй обогой дарганар шажанай албатан Эльзаарта, Нүүнэй хүбүүн Иисүүстэ, Израилиин удамаршадта ерээд, ²Шилоодо, Ханаһаанай газар дээрэ, иигэжэ хэлээ:

– Эзэн Моисейгээр дамжуулжа, манай нууха хотонуудые, малаа бариха шадарай газар үгэхэ гээ.

³Тиигээд Израилиин хүбүүд Эзэнэй зарлигаар өөһэдынгөө хубаариһаа левидүүдтэ иимэ хотонуудые шадар газартайнь үгөө.

⁴Кэһаадай угсаатанда жээрэб буулгаа; шажанай албата Аһароной ури һадаһад байһан левидүүдтэ Иудын обогһоо, Симеоний обогһоо, Бэньяминэй обогһоо жээрэбээр арбан гурбан хотонууд тудaa. ⁵Кэһаадай бэшэ хүбүүдтэ Эпрааимай обогой угсаатанһаа, Даанай обогһоо, Мэнашшээгэй обогой хахадһаа жээрэбээр арбан хотонууд тудaa. ⁶Гэршооний хүбүүдтэ Иссахаарай обогой угсаатанһаа, Ашээрэй обогһоо, Напталиигай обогһоо, Мэнашшээгэй обогой хахадһаа Башаанда жээрэбээр арбан

гурбан хотонууд тудaa. ⁷ Мэрариин үри һадаһадта тэдээнэй угсаагаар Рэбүзээнэй, Гаадай ба Зэбүлүүнэй обогуудһаа арбан хоёр хотонууд тудaa.

⁸ Тиигээд Израилиин хүбүүд Эзэнэй Моисейгээр дамжуулжа захиһан ёһоор левидүүдтэ энэ хотонуудые шадар газартайнь үгөө.

⁹ Иудын хүбүүдэй обогһоо, Симеоной хүбүүдэй обогһоо эндэ нэрээрнь нэрлэһэн хотонуудые үгөө: ¹⁰ жээрэбынь түрүүлэн бууһан ушарһаа Кэһаадай угсаатанһаа, Левиин хүбүүдһэй Аһарооной хүбүүдтэ ¹¹ Иудын хада дээрэ оршоһон Кирьяат-Арбаае, ондоогоор Хэброоние, тойроод байһан шадар газарынь үгөө (Арба болбол Анаагай эсэгэнь һэн); ¹² энэ хотын талбай, оршон тойроһон тосхонуудын Епуннээгэй хүбүүн Халээбтэ үмсэ болгожо үгөө.

¹³ Иигэжэ шажанай албатан Аһарооной хүбүүдтэ алууршын хорохо шэбээ хото Хэброоние ба шадарынь, Либнаае ба шадар газарынь, ¹⁴ Яттириые ба шадар газарынь, Эштэмооһае ба шадар газарынь, ¹⁵ Холооние ба шадар газарынь, Дэбириые ба шадар газарынь, ¹⁶ Ааиние ба шадар газарынь, Юттае ба шадар газарынь, Бэт-Шээмэшые ба шадар газарынь: хоёр обогһоо юһэн хотонуудые үгөө. ¹⁷ Бэньяминэй обогһоо Гибэһооние ба шадар газарынь, Гээбые ба шадар газарынь, ¹⁸ Анатоодые ба шадар газарынь, Алмооние ба шадар газарынь, хамтадаа дүрбэн хото үгөө.

¹⁹ Бүхы дээрээ Аһарооной хүбүүдтэ, шажанай албатанда, арбан гурбан хото шадар газартаа үгтөө.

²⁰ Кэһаадай хүбүүдэй угсаатанда, левидүүдтэ, Кэһаадай бэшэшые хүбүүдтэ жээрэбэй ёһоор Эпрааимай обогһоо хотонууд тудaa. ²¹ Тэдээндэ алууршанай хорохо шэбээ хото Шэхээмые ба шадар газарынь Эпрааимай хада дээрэ, Гээзэрые ба шадар газарынь, ²² Кибцааимые ба шадар газарынь, Бэт-Һорооние ба шадар газарынь: дүрбэн хотонуудые үгөө.

²³ Даанай обогһоо Элтэкээе ба шадар газарынь, Гиббэтооние ба шадар газарынь, ²⁴ Аялооние ба шадар газарынь, Гаат-Риммооние ба шадар газарынь: дүрбэн хотонуудые үгөө.

²⁵ Мэнашшээгэй обогой хахадһаа Таанаахые ба шадар газарынь, Гаат-Риммооние ба шадар газарынь: хоёр хотые үгөө.

²⁶ Кэһаадай хүбүүдэй бэшэ угсаатанда бүхы дээрээ арбан хотонууд шадар газартаа үгтөө.

²⁷ Гэршооной хүбүүдтэ, левиин угсаатанай, Мэнашшээгэй обогой хахадһаа алууршын хорохо шэбээ – Башанай Голаан хотые шадар газартайнь ба Бээштэраае шадар газартайнь: хоёр хото үгөө.

²⁸ Иссахаарай обогһоо Кишиһооние ба шадар газарынь, Дабэраагые ба шадар газарынь, ²⁹ Ярмуудые ба шадар газарынь, Эн-Ганниимые ба шадар газарынь: дүрбэн хото үгөө.

³⁰ Ашээрэй обогһоо Мишаалые ба шадар газарынь, Абдооние ба шадар газарынь, ³¹ Хэлкаадые ба шадар газарынь, Рэһообые ба шадар газарынь: дүрбэн хото үгөө.

³² Напталиигай обогһоо алууршын хорохо шэбээ хотые – Галилейн Кээдэшые ба шадар газарынь, Хаммоот-Доорые ба шадар газарынь, Картааные ба шадар газарынь: гурбан хотые үгөө.

³³ Гэршооной хүбүүдтэ изагуураарнь бүхы дээрээ арбан гурбан хотонууд шадар газартаа үгтөө.

³⁴ Мэрариин хүбүүдэй изагуурнуудта, бэшэ левидүүдтэ Зэбүлүүнэй обогһоо Ёкнэһаамые ба шадар газарынь, Картаае ба шадар газарынь, ³⁵ Димнаае ба шадар газарынь, Наһалаалые ба шадар газарынь: дүрбэн хотые үгөө.

³⁶ Рэүбээнэй обогһоо Бээцэрые ба шадар газарынь, Яаһцаае ба шадар газарынь, ³⁷ Кэдэмоотые ба шадар газарынь, Мэпаадые ба шадар газарынь: дүрбэн хото үгөө.

³⁸ Гаадай обогһоо алууршанай хорохо шэбээ хотонуудые – Галаадай Рамоотые шадар газартайнь, Маханааимые шадар газартайнь, ³⁹ Хэшбооние шадар газартайнь, Язээрые шадар газартайнь: дүрбэн хото үгөө.

⁴⁰ Мэрариин хүбүүдтэ изагуураарнь, левидэй бэшэ изагууртанда бүхы дээрээ жээрэбээр арбан хоёр хото тудaa.

⁴¹ Израилиин хүбүүдэй мэдэлэй газарта левидүүдтэ бүхыдөө дүшэн найман хотонууд шадар газартаа байгаа. ⁴² Хото бүхэнэй дэргэдэ тойроод шадар газар байгаа.

Эзэнэй үгэ дүүргэгдөө: заяата газар эзэлэгдээ

⁴³ Иигэжэ Эзэн эсэгэнэртэнь үгэхэб гэжэ тангариглаһан бүхы газараа Израильда үгөө. Тэдэ газарые үеһөө үедэ орохо эдлэл болгон абаад, дээрэнь нуурижаа.

⁴⁴ Эсэгэнэртэнь тангариглаһан ёһоороо бүхы талаһаань амгалан байдал Эзэн тогтоогоо; дайсадайнь хэнииньшые тэдэнэй урда тэсээгүй, бүхы дайсадые Эзэн тэдээнэй гарта үгөө.

⁴⁵ Израилиин гэртэ Эзэнэй хэлэһэн бүхы һайн үгэнүүдһээ нэгэшые үгэ дүүргэгдөөгүй үлөөгүй, хамаг юумэн хүсэлдөө.

Иорданай саана газар абаһан Израилиин зон гэртээ бусаба

22 ¹ Тиэхэдэ Иисүүс Рэүбээнэй, Гаадай обогуудые, Мэнашшээгэй обогой хахадые дуудаад, тэдээндэ хэлээ:

² – Эзэнэй богоол Моисейн зарлиг буулгаһан бүхы юумэ таанар бээлүүлээт. Минии танда захирһан бүхы юумэндэ үгыемни дуулаат.

³ Аха дүүнэрээ олон үдэрэй туршада мүнөөшье хүрэтэр орхёогүйт, Эзэнэй, танай Бурханай зарлигаар хэхэ юумэ хуу хээт. ⁴ Мүнөө Эзэн, танай Бурхан тэдээндэ хэлэһэн ёһоороо танай аха дүүнэрэй сэдхэл амаруулаа; тиигээд таанар бусагты, майхангуудтаа ошогты, Иорданай саана Моисейн үгэһэн эдлэхэ газартаа хуурижагты. ⁵ Гансал Эзэнэй богоол Моисейн танда захиһан захяа хуулиие жэншэдгүй сахихые оролдогты: Эзэндэ, танай Бурханда дуратай байгты, Тэрээнэй замаар ябагты, Тэрээнэй захяае хадагалжа ябагты, Тэрээндэ няалдажа, бүхы зүрхөөрөө, бүхы сэдхэлээрээ алба хэгты.

⁶ Иисүүс тэдэниие юрөөгөөд табяа, тэдэ майхангуудаараа тараа.

⁷ Мэнашшээгэй обогой нэгэ хахадта Моисей Башаанда хубитые үгөө, нүгөө хахадтань Иисүүс аха дүүнэртэйнь Иорданай саана баруун зүг руу хубитые үгөө. Тэдэниие гэртэнь табихадаа, Иисүүс юрөөн эльгээгээ.

⁸ Тэдээндэ иигэжэ хэлээ:

– Таанар агууехэ зөөритэй майхангуудтаа бусанат, олон малтай, мүнгэтэй, алтатай, ээдтэй, түмэртэй, барагдашагүй олон хубсаһатай бусанат; дайсадһаа абаһан олзоёо аха дүүнэртээ хубаалдагты.

⁹ Тиигээд Рэүбээнэй хүбүүд, Гаадай хүбүүд, Мэнашшээгэй обогой хахад Шилоодо, Ханаһаанай газар дээрэ байһан Израилиин хүбүүд-һээ холодон, Эзэнэй Моисейгээр дамжуулжа үгэһэн зарлигаар абаһан өөһэдынгөө эзэлэн эдлэхэ Галаадай газарта ошоо.

Иорданай саана табигдаһан үргэлэй шэрээ тухай арсалдаан

¹⁰ Ханаһаанай газарта байһан Иорданай оршон тойрондо ерээд, Рэүбээнэй хүбүүд, Гаадай хүбүүд, Мэнашшээгэй обогой хахад зон Иорданай дэргэдэ хараха янзада ехэ томо тахилай шэрээ барижа бодхоо.

¹¹ Израильшууд зоной хэлсэхые дуулаа: Рэүбээнэй хүбүүд, Гаадай хүбүүд, Мэнашшээгэй обогой хахад зон Иорданай оршон тойрон Ханаһаанай газар дээрэ, Израилиин хүбүүдэй эсрэг тахилай шэрээ баряа гэжэ нураг дуулаа.

¹² Энээниие дуулахадаа, Израилиин хамта олон тэдээнэй урдаһаа дайгаар ошохоёо Шилоодо суглараа.

¹³ Израилиин хүбүүд түрүүн Пинэһаасые, шажанай албатан Эльзаарай хүбүүе Галаад руу Рэүбээнэй хүбүүдтэ, Гаадай хүбүүдтэ ба Мэнашшээгэй обогой хахадта эльгээгээ. ¹⁴ Израилиин обог түлөөлһэн нэгэ нэгэ ударидагшые, арбан удамаршые эльгээгээ; тэдээнэй хүн бүхэниинь Израилиин мянганда обогтоной дарга байгаа. ¹⁵ Тэдэ Галаадай газарта ерээд, Рэүбээнэй хүбүүдтэ, Гаадай хүбүүдтэ, Мэнашшээгэй обогой хахад зондо ошоод хэлээ:

16 – Эзэнэй хамта олон ииэгэнэ: мүнөө Эзэнһээ хазагайржа, өөһэдтөө үргэлэй шэрээ барижа, Эзэнэй урдаһаа бодожо, Израилиин Бурханай урда ямар гэмтэ хэрэг үйлэдөөбта? 17 Мүнөө хүрэтэр манһаа арилгагдаагүй Пэһоорой хуули буса ябадал бага гү? Тэрээнэй түлөө Эзэнэй олон зон гэмтээ. 18 Таанар мүнөө Эзэнһээ хазагайрнат! Мүнөөдэр Эзэнэй урдаһаа буһалгаатанат, үглөөдэр Эзэн бүхы Израилиин олондо сухалаа хүрэхэ! 19 Эзэмшэлгынгээ газарые сэбэр бэшэ гэжэ һанаа һаа, Эзэнэй эзэмшэлгын газарта ошогты, тэндэ Эзэнэй асар майхан бии; манай дунда хубитые абагты, зүгөөр Эзэнэй урдаһаа бү бодогты, Эзэнэй, манай Бурханай үргэлэй шэрээһээ үлүү өөһэдтөө үргэлэй табсан зохёожо, манай урдаһаа бү буһалгаатагты. 20 Хараалта юумэнһээ абажа, ганса Ахаанай, Зээрахай хүбүүнэй гэмтэ хэрэг хэхэдэ уур хилэн бүхы Израилиин олондо буугаа бэшэ һэн гү? Хуули буса хэрэгэйнгээ түлөө ганса тэрэ үхөө бэшэ.

21 Рэүбээнэй хүбүүд, Гаадай хүбүүд ба Мэнашшээгэй обогой хахад Израилиин мянгануудай дарганарта иигэжэ харюусаба:

22 – Бурхануудай Бурхан болохо Эзэн, бурхануудай Бурхан, Тэрэ мэдэнэ, Израильше мэдэнэ! Хэрбээ манай буһалгаатажа, Эзэнһээ хазагайраа һаа, энэ үдэр Эзэн маниие хайралхагүй! 23 Хэрбээ манай Эзэнһээ хазагайрхын тула, тэрээн дээрэ түгэс шатаалта үргэл асархын тула, хилээмэнэй үргэл, мүн амгалан байдалай түлөө үргэл хэхын тула үргэлэй шэрээ бодхоогооо һаамнай, Өөрөө Эзэн хэхээг! 24 Зүгөөр бидэ хожом танай хүбүүдтэ: «Эзэнээр, Израилиин Бурханаар яахатнайб! 25 Рэүбээнэй хүбүүд ба Гаадай хүбүүд, Эзэн манай танай хоорондо хилэ болгожо Иорданиие табяа: Эзэндэ танай хуби үгы», – гэхэгүйн түлөө иимэ юумэ хээбди. Тиигэжэ танай хүбүүд Эзэндэ шүтэхын манай хүбүүдые табихагүй һэн. 26 Тиимэһээ бидэ түгэс шатаалта үргэл тахихын тулада бэшэ, амиды үргэл асархын тулада бэшэ үргэлэй шэрээ бодхооо гэлсээбди. 27 Зүгөөр тэрэ манай ба танай хоорондо, маанарай хойшонхи түрэлнүүдэй хоорондо гэршэ боложо, манай түгэс шатаалта үргэлөөр, манай үргэлөөр, манай амгалан байдалай түлөө үргэлөөр Эзэниие хүндэлжэ байһыемнай харуулха зэргэтэй. Тиигэбэл, хожомой сагта танай хүбүүд манай хүбүүдтэ: «Танай хуби Эзэндэ үгы», – гэхэ аргагүй байха. 28 Бидэ хэлсээбди: хэрбээ манда, манай түрэлнүүдтэ хойто үедэ тиигэжэ хэлээ һаань, бидэ: «Харагты, Эзэнэй үргэлэй шэрээдэ адли юумэ манай эсэгэнэр түгэс шатаалта үргэл тахихын тулада бэшэ, амиды үргэл асархын тулада бэшэ, манай танай хоорондо гэршэ болохын түлөө хээ», – гэхэбди. 29 Эзэнэй урдаһаа буһалгаатаха, мүнөө Эзэнһээ хазагайрха ба түгэс шатаалта үргэл тахихын, хилээмэнэй үргэл

асаралгын, тахил тахилгын үргэлэй шэрээ зохёохо ябадал байхагүй, Эзэнэй, манай Бурханай үргэлэй шэрээ Тэрээнэй майханай урдал байха.

³⁰ Шажанай албатан Пинэһаас, тэрээнтэй ерэхэн олоной ударидагшад ба Израилиин мянгатын толгойнууд Рэүбээнэй хүбүүдэй, Гаадай хүбүүдэй, Мэнашшээгэй хүбүүдэй хэлэхэн үгэ шагнаад, зүбшөөн хүлээгөө. ³¹ Тиигээд Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас Рэүбээнэй хүбүүдтэ, Гаадай хүбүүдтэ, Мэнашшээгэй хүбүүдтэ хэлээ:

– Эзэн манай дунда гэжэ мүнөөдэр бидэ мэдээбди, таанар Эзэнэй урда гэмтэ ябадал хээгүйт; мүнөө таанар Эзэнэй гарһаа Израилиин хүбүүдые сүлөөлбэт.

³² Тиигээд Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас ба ударидагшад Рэүбээнэй хүбүүдхээ, Гаадай хүбүүдхээ Ханаһаанай газарта Израилиин хүбүүдтэ бусажа, тэдээндэ харюу асараа. ³³ Израилиин хүбүүд энээнине зүбшөөгөөд, Бурхание дэмжэн юрөөгөө, Рэүбээнэй хүбүүдэй, Гаадай хүбүүдэй байһан газар хүйдхэхын түлөө дайгаар ошохоёо болёо.

³⁴ Рэүбээнэй хүбүүд, Гаадай хүбүүд үргэлэй шэрээ «Гэршэ» гэжэ нэрлээ, юундэб гэхэдэ, тэрэ Эзэн манай Бурхан болоно гэжэ манай хоорондо гэршэлээ гээ.

Иисүүсэй хахасалгын үгэ

23 ¹ Эзэнэй Израилие бүхы талын дайсаднаань номгодхоһон, тэнигэр болгоһон хойно олон жэл үнгэрхэдэ Иисүүс хүгшэржэ, үндэр наһатай болоо. ² Тиигээд Иисүүс Израилиин бүхы хүбүүдые, тэдээнэй ахамдуудые, түшэмэлнүүдые, зарга шүүгшээдые, хинадаг дарганарые дуудаад:

– Би үбгэрөөб, үндэр наһатай болооб. ³ Эзэнэй, танай Бурханай танай урда дайралдаһан арадуудыетнай таанар хараат, юуб гэхэдэ, Эзэн, танай Бурхан, Өөрөө танай урда дайралдаа. ⁴ Тиигээд лэ би үндэхэн арадуудые жээрэбэй ёһоор танай хубита болгон хубаагааб, Иорданһаа наранһаа баруун тээшэ Агууехэ далай хүрэтэр усадхаһан бүхы арадуудаа танда хубаагааб. ⁵ Эзэн, танай Бурхан Өөрөө тэдээниие танһаа үлдэхэ, танай урда хюдан усадхаха, тиигэжэ Эзэн, танай Бурхан тэдээнэй газарые танай эдлэл болгон үгэхэ. ⁶ Тиимэхээ Моисейн Хуулиин номдо бэшэгдэхэниие тон зүбөөр хадагалжа сахихые оролдогты, баруун тээшэшье, зүүн тээшээшье бү хазагайрагты. ⁷ Танай урда үлэхэн тэдэ арадуудтай бү худхалдагты, тэдээнэй бурхадай нэрые бү дурдагты, тэдээгээр бү тангариглагты, тэдээндэ бү алба хэгты, хүгэдэн бү дохигты. ⁸ Зүгөөр мүнөө хүрэтэр тийһэн ёһоороо Эзэндэ, танай Бурханда няалдагты. ⁹ Эзэн агууехэ ба хүсэтэй арадуудые танһаа үлдөө,

мүнөө хүрэтэр танай урда хэншые тэнсэжэ тэсээгүй. ¹⁰Танай нэгэ хүн мянган хүниие үлдэнэ, юундэб гэхэдэ, Эзэн, танай Бурхан, Өөрөө танай түлөө дайралдана гээ нэм. ¹¹Тиимэхээ Эзэндэ, танай Бурханда али болохоор дуратай байхые оролдогты. ¹²Хэрбээ таанарай буруу хараад, танай дунда үлэһэн арадуудта халдаа хаатнай, тэдэнтэй түрэл болоо хаатнай, тэдээндэ ябадаг болоо хаатнай, тэдээнэй танда ябадаг болоо хаа, ¹³Эзэн, танай Бурхан тэдэ арадуудые танһаа үлдэхэгүй, тэдэ танда бугуули ба губшуур болохо, танай хабһанда ташуур, нюдэндэтнай адаалхай үбһэн болохо, Эзэнэй, танай Бурханай танда үгэһэн газарһаа таанар усадхагдахат.

¹⁴Мүнөө би бүхы газарай замаар ябахамни. Таанар бүхы зүрхөөрөө, бүхы сэдхэлээрээ Эзэнэй, танай Бурханай тан тухай хэлэһэн нэгэшые хайн үгэ дэмы байгаагүй, танда бүхы юумэн бээлүүлэгдээ, бээлүүлэгдээгүй нэгэшые үгэ үлөөгүй гэжэ мэдэгты. ¹⁵Танай толгой дээрэ Эзэнэй, танай Бурханай алибаа хайн үгэ яажа бээлүүлэгдээб, тэрээн шэнгээр Эзэн танай толгой алибаа муу үгэ бээлүүлжэ шадаха. Эзэнэй, танай Бурханай танда үгэһэн энэ хайн газарһаа үгы болотортнай усадхаха. ¹⁶Эзэнтэй, танай Бурхантай баталһан хэлсээгээ эбдээ хаатнай, Тэрэнэй захяа заабаринуудые сахяагүй хаатнай, ондоо бурхадта алба хэжэ, тэдээндэ мүргөө хаатнай, Эзэнэй уур хилэн танай тархида шатажа, Эзэнэй танда үгэһэн энэ хайн газарһаа таанар үгы болон арилхат.

Иисүүс ба Израилиин арад Шэхээмдэ

24 ¹Иисүүс Израилиин бүхы обогуудые Шэхээмдэ суглуулаад, Израилиин ахамадуудые, түшэмэлнүүдые, зарга шүүгшэдые, хинадаг дарганарые дуудаад, Эзэнэй урда жагсаагаа. ²Иисүүс арад зондо хандаа:

– Эзэн, Израилиин Бурхан иигэжэ хэлэнэ: «Эртэ урданһаа танай эсэгэнэр голой саана байгаа. Абраһаамай эсэгэ Тээраа, Нахоорой эсэгэ ондоо бурхадта албан хэдэг байгаа. ³Танай эсэгэ Абраһаамые Би голой саанаһаа абаад, Ханаһаанай бүхы газар дээгүүр ябуулааб, тэрээнэй үрые олон болгоод, Исаагые тэрээндэ үгөөб. ⁴Исаагта Яковые ба Эсаавые үгөөб. Эсаавта Сэһиирэй уула хайрлааб, теэд Яков ба тэрээнэй хүбүүд Египет руу ошоо. ⁵Би Моисейе ба Аһарооние эльгээгээд, Египедые гай зоболонгоор дайрааб, Египедтэ гай тодхор ушаруулааб; тиигээд таанарые гаргааб. ⁶Танай эсэгэнэрые Египедһээ гаргахадамни, таанар Хулһата далайда ерээт. Тиэхэдэ Египедэй зон хоёр сахаригтай тэргээр, хазаар морёор танай эсэгэнэрые Хулһата далай хүрэтэр намнаа. ⁷Эсэгэнэртнай Эзэндэ хандан гуйгаа. Эзэн таанарай ба Египедэй зоной хоорондо шэб

харанхые табья, тэдээн тээшэ далай урадхуулхадань, уһан тэдээниие дараа. Египедтэ юу хэһыемни танай нюдэн хараа. Тиигээд удаан элһэн губида байгаат. ⁸ Би таанадые Иорданай саана байһан эмооршуудай газарта асарааб. Тэдэ таанартай тулалдаа. Би тэдээниие танай гарта үгөөб, таанар тэдээнэй газарые эдлэл болгожо абаат. Би тэдээниие танай урда хюдааб. ⁹ Моһаабай хаан, Циппоорой хүбүүн Балаак буһалгаатаад, Израилиин урдаһаа дайгаар ошоо. Тиигээд Бэһоорой хүбүүн Балаһаамые эльгээжэ, таанарта хараал хүртөөхыень уряалаа. ¹⁰ Теэд Би Балаһаамай үгэ дуулаха дурагүй байгааб. Тэрэ таниие юрөөгөө. Би таанарые тэрээнэй гарһаа сүлөөлөөб. ¹¹ Таанар Иорданиие гаталаад, Ерихоондо ерээт. Ерихооной зон, эмооршууд, пэризиинүүд, ханаһаанууд, хээдүүд, гиргаашууд, хиивүүд, евүүсүүд тантай дайралдажа эхилээ, теэд Би тэдээниие танай гарта үгөөб. ¹² Би танай урда хорото зүгынүүдые эльгээгээб, тэдэ танһаа хоёр эмооршуудай хаашуулые үлдөө; танай хэлмээр, танай номоор энэ хэгдээ бэшэ. ¹³ Танда Би газар үгөөб, тэрээн дээрэ таанар ажаллаагүйт, танай баряагүй хотонуудые үгөөб, тэдээн соо таанар һуунат, танай һуулгаагүй уһан үзэмэй, оливын сэсэрлигүүдһээ таанар жэмэсын эдинэт».

¹⁴ Эзэнһээ айгты, сэбэрээр, үнэн сэхээр Тэрэндэ алба хэгты. Голой саана Египедтэ танай эсэгэнэрэй алба хэһэн бурхадта бүшүтэгты, Эзэндэ алба хэгты. ¹⁵ Эзэндэ шүтэхэ дурагүй һаа, хэндэ алба хэхээ мүнөө шэлэгты, голой саана ба Египедтэ танай эсэгэнэрэй алба хэһэн бурхадта алба хэхэ гүт, али танай һуужа байһан газарай арадай, эмооршуудай, бурхадта гү? Би, минии гэр бүлэ Эзэндэ алба хэхэбди.

¹⁶ Арад зон харюудань иигэжэ хэлээ:

– Эзэниие орхижо, ондоо бурхадта бидэ алба хэхэгүйбди! ¹⁷ Юундэб гэхэдэ, Эзэн болбол манай Бурхан мүн. Тэрэ бидэниие, манай эсэгэнэрые Египедһээ, богоолой гэрһээ гаргажа, хараһаар байтарнай агуухэ гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээгээ, манай ябаһан бүхы замда, зүрэжэ гараһан бүхы арадуудай дунда маниие хаража ябаа. ¹⁸ Эзэн манһаа бүхы арадуудые ба энэ газарта байһан эмооршуудые үлдөө. Тиимэһээ бидэ Эзэндэ алба хэхэбди, юундэб гэхэдэ, Тэрэ – манай Бурхан мүн.

¹⁹ Иисүүс зондо хэлээ:

– Эзэндэ алба хэжэ шадахагүйт, юундэб гэхэдэ, Тэрэ – арюун Бурхан, хатуу сахилта Бурхан, хуули буса ябадалыетнай, нүгэлыетнай хүлисэхэгүй. ²⁰ Хэрбээ һайе хэжэ байһан Эзэниие таанарай орхижо, ондоо хариин бурхадта алба хэдэг болоо һаа, Тэрэ таанадһаа буруу хараха, муу юумэ таанадта шэглүүлжэ, усадхаха.

²¹ Арад зон Иисүүстэ хэлээ:

– Бидэ Эзэндэ алба хэхэбди.

²² Иисүүс зондо хандаа:

– Өөхэдөө Эзэниие хунгажа, Тэрээндэ алба хэхэбди гэжэ өөхэдэ-гөө гэршэлхэ гүт?

Зон:

– Гэршэлхэбди, – гэжэ харюусаа.

²³ – Тиигэбэл танда байһан хариин бурхандаа орхёод, сэдхэл зүрхээ Эзэндэ, Израилиин Бурханда шэглүүлэгты.

²⁴ Зон Иисүүстэ хэлээ:

– Эзэндэ, манай Бурханда алба хэхэбди, Тэрээнэй үгэ дуулахабди.

²⁵ Тиигээд тэрэ үдэр Иисүүс арадай зүгһөө Эзэнтэй хэлсээ баталаа, Шэхээмдэ арад зондо тогтоолнуудые ба хуули тунхаглаа. ²⁶ Эдэ үгэнүүдые Иисүүс Бурханай хургаалай номдо бэшээд, томо шулуу абажа, тэрээнээ сарса модон доро табяа. Тэрэ шулуун Эзэнэй нангин газарай хажууда байдаг. ²⁷ Тиигээд Иисүүс бүхы арад зондо хэлээ:

– Энэ шулуун манда гэршэ болохо, юуб гэхэдэ, Эзэнэй манда хэлэн бүхы үгэнүүдые тэрэ дуулаа; Бурханайгаа урда танай худалаар хэлэлэлтнай, тэрэ таниие гэмнэнэн гэршэ болохо.

²⁸ Тиигээд Иисүүс арад зоние табяа, хүн бүхэн өөрынгөө хубита газарта ошоо.

²⁹ Энээнэй хүүлээр Нүүнэй хүбүүн, Эзэнэй богоол Иисүүс зуун арбан наһатайдаа наһа бараа. ³⁰ Тиигээд тэрээниие өөртэнь заяагдан хубаариин газарта, Эпрааимай хада дээрэ, Гааһаш хадаһаа хойшо байдаг Тимнаат-Сээраада хүдөөлүүлээ. ³¹ Иисүүсэй амиды ябаханда, мүн тэрэнэй наһанһаа нүгшэнэн хойно Эзэнэй Израильда юу бүтээһые хараһан ахамдуудай амиды мэндэ ябаханда, Израиль бүхы үдэрнүүдтэ Эзэндэ хүгэдэн, Тэрээндэ алба хээ.

³² Израилиин хүбүүдэй Египедһээ гаргаһан Иосифой яһыешье Шэхээмдэ, Шэхээмэй эсэгэ Хамоорой хүбүүдһээ Яковай зуун зоосоор худалдажа абаһан, хүүлдэ Иосифой хүбүүдтэ хубаари боложо хүртэнэн талбай газар дээрэ хүдөөлүүлээ.

³³ Тэрээнэй хүүлээр Аһарооной хүбүүн Эльзаар наһа бараа. Эпрааимай хада дээрэ тэрээндэ үгтэнэн, хожомынь тэрээнэй хүбүүндэ хүртэнэн Пинэһаасай нюруу дээрэ тэрээниие хүдөөлүүлээ.

Ударидагшадай ном

Израилийн арадай түүхэдэ эгээл хүндэ хүшэр үе сагай нэгэн – Ханаһаниие эзэмдэн абаһанай һүүлээр болон Израилийн түрүүшын хаашуулай арад зониие зонхилдог болоһон саг хүрэтэр хугасаанда Израилийн обогүүдай ажабайдал Ударидагшадай ном соо зураглагдана. Нүүнэй хүбүүн Исүүсэй ном соо бэшэгдэһэн эзэрхэг байлдаануудай үедэ Израилийн обогүүд энэ орон нютагһаа Ханаһанай арад зониие дууһан үлдэжэ гаргаагүй байгаа. Ябаандаа тэдэнэй заншалнуудые, тахил үргэлнүүдые тэдэ даган абажа эхилээ, иигэжэ Эзэниие уурлуулаа (1:1–2:9-дэхи бүлэгүүд).

Оло дахин дабтагдагша үйлэ хэрэгүүд: арад түмэн нүгэл хэнэ; хүршэ арадуудай дайлаталгаар Бурхан тэдэниие хэһээнэ; израильшууд туһа эрин Эзэндэ хандана; энэ гай тодхорые сарахын тула Эзэн удамаршые эльгээнэ – эдэ бүгэдэ номой гол хубидань (2:10–16:31) зураглагдана. Эдэ удамаршад (ударидагшад) Бурханай һунгаһан зон, гэхэтэй хамта нүгэл хэдэг юрын лэ хүнүүд хэн тула бүгэдэ юумэ зүб хэдэггүй бэлэй. Тиимэһээ дайсаниие илаһанай удаа юумэн хуушан хэбэлдээ ородог хэн.

Тэрэ үедэ хүн бүхэн зүб шударга гэжэ тоологшо юумэеэл хэжэ (17-21-дэхи бүлэгүүд), израильшуудай дунда эхи эмхигүй байдал хаахаанагүй үзэгдэдэг бэлэй. Тус ном хадаа шэрүүн хэрзэги хэдэн үйлэ хэрэгээр түгэсэнэ.

Иуда ханаһануудтай дайралдаба

1 ¹ Исүүсэй наһа бараһанай һүүлдэ израильшууд Эзэнһээ иигэжэ асууба:

– Хэн бидэнэй дундаһаа эгээн түрүүн ханаһануудтай дайралдахаяа ошохо ёһотойб?

²Эзэн тэдээндэ иигэжэ айладаба:

– Иудын обогойхин дайралдахаяа ошог. Тэдэнэй газар эзэмдэхыень Би тэдээндэ зүбшөөнэб.

³Иуда өөрынгөө аха Симеоной уг удамуудһаа туһа эрин иигэжэ хэлэбэ:

– Минии аха дүүнэр, хүн бүхэндэ хубаарин газар үгэхэб гэжэ Эзэн бидэндэ найдуулаа. Хэрбэеэ ханаһаануудай газар дайдыень дайгаар эзэмдэлгэдэ таанадай бидэндэ туһалаа һаа, бидэнэр танай газарай түлөө тулалдахаар бэлэнбди.

Симеоной үеынхид өөһэдынгөө ахын үеынхидтэ туһалха гэжэ шийдэбэ.

⁴Ханаһаан болон пэриззии арадуудые үй бута сохилгондо Эзэн Иудынхидтэ туһалба. Бээзэк хотодо арбан мянган хүн алуулба. ⁵Тэрэ тулалдаанда тэдэнэр Адони-Бээзэгтэй уулзаад, тэрэнтэй тулалдажа, ханаһаан болон пэриззии арадуудые үй бута сохибо. ⁶Адони-Бээзэгэй тэрьедэхэдэнь, тэдэнэр тэрэниие хүсэжэ баряад, гарайнь болон хүлэйн эрхы хургануудые таһар сабшаба.

⁷Адони-Бээзэг тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би далан хаашуулай хүлэйн болон гарайнь эрхы хургануудые таһар сабшаа һэм. Минии шэрээ доро мухарин унаһан тэдэ эрхы хургануудые тэдэнэр суглуулаа бэлэй. Мүнөө Эзэн эгээл тэрэ минии хэһэн үйлэ хэрэгээрни намайе хэһээбэ.

Тэрэниие Иерусалимда асарба. Тэрэ тэндэ наһа бараа.

⁸Иудын обогой сэрэгшэд Иерусалимда дайгаар добтолон орожо, тэрэ хотые эзэлбэ. Тэдэнэр һэлмээрээ тэндэхи хүнүүдые алаад, тэрэ хотыень галдан шатааба.

⁹Тиигээд тэдэнэр хадалиг газарта ажаһуудаг ханаһаануудтай дайралдахаяа баруун хилынь болодог тала газар болон Иудаһаа урагшаа нэмжһэн губи тээшэ ошобо. ¹⁰Иудын обогойхид Хэброондо (Урдандаа энэ хото Кирьяат-Арбаа гэжэ нэрэтэй байгаа) ажаһуудаг ханаһаануудтай дайралдахаяа урагшаа дабшаба. Тэндэ тэдэнэр Анаагай обогой Шэшайе, Ахимааниие, Талмааие алабад.

Халээб ба тэрэнэй басаган

¹¹Тиигээд Иудынхид тэрэ газараа орхижо, Дэбиир хотынхидтой дайралдахаяа ошобо (урдань Дэбиирые Кирьяат-Сээпэр гэдэг байгаа).

¹²Тэдэнэй дайгаар добтолон орохын урда тээ Халээб хэлэбэ:

– Дайгаар добтолжо, Кирьяат-Сээпэрые абаһан хүндэ өөрынгөө Ахсаа басагые һамга хэһыень үгэхэб.

¹³ Кирьяат-Сээпэрые Халээбэй дүү болохо Кэнаазай хүбүүн Отни-
һээл эзэлэ, тиигээд тэрээндэ Халээб Ахсаа басагаяа һамган болгожо
абахыень үгөө.

¹⁴ Отниһээл Ахсаа хоёрой хуримаа хэхэ үдэрэй гаргагдахада, эсэгэ-
һээ тала газар эри гэжэ Отниһээл гэрлэхэ басагандаа заагаа. Ахсаагай
эсэгэдээ ошоод, унажа ябаһан элжэгэһнээ буухадань, Халээб басаган-
һаа: «Юун шамда хэрэгтэйб?» – гэжэ асууба.

¹⁵ Ахсаа эсэгэдээ иигэжэ харюусаба: «Ши намда үршөөлөө хайрла.
Ши намда Нээгэбэй газар үгөөш. Мүнөө газараа уһалдаг булагуудые
үгыш даа».

Халээб басаганайнгаа гуйлтыень дүүргэжэ, дээдэ болон доодо
булагуудые үгэбэ.

¹⁶ Моисейн хээн үндэнэ яһанай хадамай хүбүүд Пальма модоной*
хотоһоо гараад, Араад хотоһоо урагшаа нэмжыдэг Иудын сүл губида
хүрэжэ, тэндэ нютагжан тогтобо.

¹⁷ Иудынхид өөрынгөө Симеон ахынхидтай суг хамта тиишээ ошожо,
Цэпаадта ажаһуудаг ханаһаануудта дайгаар добтолоод, тэрэ хотыень
һандарган һүйдхэбэ. Тиигээд тэрэ хотонь мүнөө болотор Хормаа гэжэ
нэрлэгдэдэг юм.

¹⁸ Иудынхид Гааза болон Ашхэлоон хотонуудые, тэдэниие тойроод
байһан тосхон нууринуудые, мүн Экроон ба тэрэниие тойроод байһан
тосхон нууринуудые булимтаран эзэлбэ.

¹⁹ Эзэн Иудынхидэй талада байба. Иудынхид тэндэхи үндэрлиг га-
зарнуудыень булимтаран эзэлээд, тала газарта ажаһуудаг хүнүүдыень
намнан үлдэжэ шадабагүй. Ушар юуб гэхэдэ, тэдээндэ дайшалхы түмэр
тэргэнүүд байгаа. ²⁰ Моисейн хэлэгшээр Халээб Анаагай гурбан хүбүү-
дэй үри хадаһадыень тэндэнээ намнан үлдөөд, Хэброон хото эзэлбэ.

Бэньяминэй уг удамууд

²¹ Бэньяминэй уг удамууд Иерусалимда ажаһуудаг евүүсүүдые
орон нютагһаань намнан үлдэжэ шадабагүй. Тиимэнээ тэндэ евүүсүүд
мүнөө болотор Бэньяминэй уг удамуудай дунда ажаһуудаг юм.

Иосифой уг удамууд Бэтээлые эзэлбэ

²² Иосифой уг удамууд дайралдахаяа Бэт-Ээл хото тээшэ ошобо.
Эзэн тэдэнтэй хамта ябалсаба. ²³ Бэт-Ээл хотые (Урдандаа энэ хото
Лүүз гэжэ нэрэтэй байгаа) мэдэжэ абахын тула тэдэнэр тагнуулшадые

* 1:16 Эндэ иигэжэ Ерихоон хото нэрлэгдэнэ.

тиишэнь эльгээбэ. ²⁴ Тагнуулшад тэрэ хотоһоо гаража ябаһан хүниие зогсоогоод, тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хото руу ородог нюуса харгы бидэндэ хэлэжэ, заажа үгэ. Тиигэ-бэлшни бидэнэр харюудань шамда һае хэхэбди.

²⁵ Тэрэ хүн хото руу ородог нюуса харгы тагнуулшадта хэлэжэ, заажа үгэбэ. Иосифой уг удамууд нюуса харгыгаар тэрэ хото руу орожо, тэндэ ажаһуудаг хүнүүдые һэлмээрээ алаба. Тиигээд тэдэнэр нюуса харгы заагшые болон тэрэнэй гэр бүлые сүлөөдэ табибад.

²⁶ Тэрэ хүн хээдүүдэй ажаһуудаг газар нюотагта ошожо хото баряад, тэрэнээ Лүүз гэжэ нэрлэбэ. Мүнөө болотор тэрэ хотые энэ нэрээрнь нэрлэдэг юм.

Ондоо обогүүд ханаһаануудтай дайралдаба

²⁷ Ханаһаануудай уг удамууд Бэт-Шэһаан, Таанаах, Доор, Иблэ-һаам ба Мэгиддоо хотонуудта, мүн тэдэниие тойроод байһан тосхон һууринуудта ажаһуудаг байба. Мэнашшээгэй уг удамууд эдэ хотонууд-һаа ханаһаануудые үлдэн гаргажа шадабагүй. Тиигээд лэ ханаһаанууд ажаһууһан тэдэ газарнуудтаа үлэһэн байгаа. ²⁸ Хожомынь хүсэтэй болоходоо, израильшууд ханаһаануудай газарыень буляжа абаад, хүндэ ажал тэдээндэ хүүлэдэг өөһэдынгөө албатад болгоо һэн. ²⁹ Эпраимай уг удамууд Гээзэртэ ажаһуудаг ханаһаануудые тэндэһээнэ намнажа гаргангүй, тэдэнэртэй суг хамта ажаһуужа эхилбэд. ³⁰ Зэбүлүүнэй уг удамууд Китроон, Наһалаал хотонуудта ажаһуугшадые газар дайда-һаань үлдэжэ гаргангүй, ханаһаануудые хүндэ ажалаа хүүлэдэг албатад болгоод, тэдэнэй дунда ажаһуужа эхилбэд.

³¹ Ашээрэй уг удамууд Аккоо, Сидоон, Ахлааб, Ахзииб, Хэлбаа, Апиик болон Рэһооб хотонуудта ажаһуугшадые тэндэһээнэ үлдэжэ гаргабагүй. ³² Ашээрэй уг удамууд өөрынгөө газар дайдые орхёод ошогты гэжэ ханаһаануудые идхан баалажа шадабагүй. Ушар тиимэ-һээ, тэдэнэр ханаһаануудай дунда ажаһуужа эхилбэ.

³³ Напталиигай уг удамууд Бэт-Шээмэштэ болон Бэт-Анаадта ажаһуугшадые тэндэһээнэ үлдэн гаргажа шадабагүй. Тэдэнэр хана-һаануудай дунда ажаһуухаяа үлөөд, тэдэниие хүндэ ажалаа хүүлэдэг албатад болгобо.

³⁴ Даанай уг удамууд зэбсэгтэ хүсөөрөө эмооршуудые хадата газар-нууд тээшэнь хашан түрижэ, гол газартань тэдэниие дахин буулгаба-гүй. ³⁵ Тиихэдэнь эмооршууд Һар-Һээрэсэй хада дээрэ, Аялоон болон Шаалбиимдэ ажаһууха гэжэ шиидэбэд. Гэбэшые хожомынь хүсэтэй болоходоо, Иосифой уг удамууд эмооршуудые хүндэ ажал хүүлэдэг

өөхэдынгөө албатад болгобо. ³⁶ Эмоорой газар дайда Акраббиймэй дабааһаа Сээла хүрэтэр һунан нэмжыбэ.

Эзэнэй Эльгээмэл Бохиимдо ерэнэ

2 ¹Эзэнэй Эльгээмэл Гилгаалһаа Бохиимдо ерээд, Эзэнэй хэлэһэн зарлигыень израильшуудта иигэжэ дамжуулба: «Би таанадые Египедһэ гаргааб, таанадай үбгэ эсэгэнэртэ тангариглан найдуулагша газартаа таанадые асарааб. Таанадтай баталһан хэлсээгээ хээээдэшье эбдэхэгүйб гэжэ Би хэлээ нэм. ²Орондонь таанад тэрэ газар дээрэ ажаһуудаг хүнүүдтэй хээээдэшье хэлсээ бү баталагты, тэдэнэй үргэлэй шэрээнүүдые һандаргагты. Гэбэшье таанад Минии үгэ дууланагүйт! Таанад юу хээ гээшэбта? ³Мүнөө Би эндэхи уул хүнүүдые таанадһаа холодхон үлдэхэгүйб. Тэдэнэр таанадта урьха, тэдэнэй бурхад таанадта гүльмэ боложо үгэхэ гэжэ мүнөө Би таанадта хэлэнэб!»

⁴Эзэнэй Эльгээмэлэй эдэ үгэнүүдые дамжуулхадань, тэндэ байһан израильшууд оог хуугай табилдан бархиралдаба. ⁵Тиигээд израильшууд бархиралдагша газараа Бохиим гэжэ нэрлээд, тэрэ газартаа Эзэндэ үргэл үргэбэд.

Үгэ дуулалга ба диилдэлгэ

⁶Арад зоноо Исүүсэй табихадань, израильшууд үбгэ эсэгэнэртэнь үгтэһэн өөхэдынгөө хубаарин газарнуудта ошобо. ⁷Исүүсэй амиды һэрүүн ябахата, мүн тэрэнэй наһанһаа нүгшэһэн хойно Эзэнэй Израильда бүтээһэн агууехэ хэрэгүүдыеень хараһан ахамадуудай амиды һэрүүн ябахата, Израиль бүхы үдэрнүүдтэ Эзэндэ хүгэдэн, Тэрээндэ алба хээ.

⁸Нүүнэй хүбүүн, Эзэнэй үнэн сэхэ зараса Исүүс зуун арбатайдаа наһа бараба. ⁹Израильшууд тэрэниие Тимнаат-Хээрэс гэжэ газарай Гааһаш хадаһаа хойшоо Эпрааимай хадануудай нэгэн дээрэ хүдөөлүүлбэ.

¹⁰Тэрэнэй наһа бараһанай һүүлдэ энэ обогһоо шэнэ үенүүд гараба. Тэдэнэр Израильда хэһэн Эзэнэй агууехэ хэрэгүүдыеень мэдэхэгүй байбад. ¹¹Тиихэдэ тэдэнэр Эзэндэ муу муухай ябадал хэжэ, хуурмаг бурхан Баалда шүтэн мүргэдэг болобо.

¹²Тэдэнэр угайнгаа үбгэ эсэгэнэрэй шүтэн мүргэдэг байһан, мүн бүхы израильшуудые Египедэй газарһаа гаргаһан Эзэниие орхижо, оршон тойрон ажаһуудаг арадуудай хуурмаг бурхадта шүтэн мүргэдэг болобо. Тиихэдэнь Эзэн тэдээндэ сухалдашаба. ¹³Израильшууд Эзэнэе орхижо, Баалда болон Аштаартуудта шүтэн мүргэжэ эхилбэ.

¹⁴Эзэн израильшуудта сухалдаад, тэдээндэ добтологты, тэдэнэй эд зөөриенень тоногты гэжэ оршон тойрон ажаһуудаг арадуудта зарлиглаба.

¹⁵Эзэн израильшууднаа холодобо. Тиихэдэнь израильшууд хаанашье дайралдахадаа, ходол дайсадта диилдэдэг болобо. Хэрбээе оршон тойрон ажаһуудаг арадуудай хуурмаг бурхадта шүтэн мүргөө наа, таанад ходол диилдэхэт гэжэ Эзэн уридшалан израильшуудта айладаа, тангариглаа хэн. Израильшууд олиггүй ехээр тулин зобобо.

¹⁶Тиихэдэнь Эзэн тэдэнэй дундаһаа ударидагшадые һунган шэлэжэ, тэдэнэе ударидагшад гэжэ нэрлэбэ. Тэдэ ударидагшад тонон дээрмэдэдэг дайсадһаа израильшуудые аршалан хамгаалдаг болобо. ¹⁷Гэбэшье арад зон ударидагшадайнгаа үгыень дуулабагүй. Израильшууд үбгэ эсэгэнэрэйнгээ шүтэжэ ябаһан Эзэнһээ урбажа, эндэхи бусад ондоо арадуудай хуурмаг бурхадта шүтэдэг, мүн мүргэдэг болобо.

¹⁸Дайсад оло дахин израильшуудта добтолбо. Тиихэдэнь тэдэнэр өөрынгөө Бурханһаа туһа эрижэ мүргэбэд. Эзэн тэдэниие хайрлаад, дайсадһаа өөрынгөө арад зониие аршалан хамгаалхынь тула тэдээндэ ударидагшадые эльгээдэг болобо. Ударидагшадай амиды мэндэ ажаһуухада, Эзэн Өөрөө тэдэнэй ударидагшадай ахалагша боложо, дайсадһаа израильшуудые ходол аршалан абардаг байба. Гэбэшье дарлалта болон харшалалтада орожо, зобохо тулихадаа, тэдэнэй гэмэрэлдээ болон бархиралдаае дуулаад, Эзэн тэдэниие хайрлажа эхилбэ. ¹⁹Теэд ударидагшын үхэхэдэ, тэдэнэр өөһэдынгөө үбгэ эсэгэнэрһээ бүри ехээр нүгэл хэжэ, хуурмаг бурхадта шүтэдэг ба үргэл мүргэл хэдэг болошобо. Тиигэжэ тэдэ израильшууд үсэрэлдэжэ, сэхэ сэбэр замһаа гараад, нүгэлтэ зам руу зорибод.

²⁰Эзэн израильшуудта сухалдаад, иигэжэ айладаба:

– Эдэнэрэй үбгэ эсэгэнэртэй Би хэлсээ баталаа хэм. Эдэнэр Минии үгые дуулабагүй. Эдэнэр Намтай баталһан үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хэлсээе эбдэбэ. ²¹Тиимэһээ Би Нүүнэй хүбүүн Иисүүсэй орхиһон энэ арадай дундаһаа эндэхи уул хүнүүдые эндэһээ үлдэжэ гаргабагүйб. Үхэхэдөө, Иисүүс эдэ арадуудые эндэ орхёо юм. Би эдээндэ энэ газар дээрэ үлэхэ зүбшөөл үгэнэб. ²²Израильшуудые туршахын тула Би эдэниие хэрэглэхэмни. Эдэ израильшууд үбгэ эсэгэнэр мэтээр Эзэнэй заагша замаар ошохо үгыень Би туршан хаража үзэхэб.

²³Иигэжэ Эзэн тэдээндэ энэ газар дээрэ үлэхэ зүбшөөл үршөөгөөд, эндэ үлэнэн уул хүнүүдые Иисүүсэй гарта тушаабагүй.

Эзэн израильшуудые туршаха гэбэ

3¹⁻² Эзэн израильшуудые туршаха гэбэ. Тэрэ сагта ажаһууһан израильшуудай хэншье ханаһаанай газарай түлөө дайралдаагүй байба. Эзэн бусад арадуудые израилин газар дээрэ юундэ үлөөгөөб

гэхэдэ, эндэхи бүхы дайнда хабаадалсаагүй тэдэнэрые дайралдажа хургаха гээ юм. Эзэн энэ газар дээрэ иимэ нэрэтэй арадууды: ³ пилиштын табан эзэмдэгшэдтэй хамта бүхы ханаһаанууды, бүхы сидоонууды болон хийвүүды орхихон байгаа. Тэдэнэр Бааһал-Хэрмоонһоо Лэбоо-Хамаат хүрэтэрхи Ливаанай хадалиг газарта ажаһуугаа юм. ⁴ Моисейгээр үбгэ эсэгэнэртэнь үгэһэн захяа заабаринуудыень бэелүүлнэ гү гэжэ Эзэн израильшууды туршажа харахын тула эдэ арадууды эндэнь орхихон байгаа.

⁵ Тиигээд лэ израильшууд ханаһаануудай, хээдүүдэй, эмооршуудай, пэризиинүүдэй, хийвүүдэй болон евүүсүүдэй дунда ажаһууба. ⁶ Тэдэнэр намга хэхээ тэдэнэй басагадые абаба. Тэдэнэр хүбүүдтэнь басагадаа хадамнаба. Тиихэдээ тэдэнэр тэдэ арадуудай бурхадта хүгэдэн мүргэдэг болобо.

Отниһээл – түрүүшын ударидагша

⁷ Эзэн израильшууды муу юумэ хэнэ гэжэ хараба. Тэдэнэр Эзэнээ, Өөрынгөө Бурхание мартаад, Баалда болон Ашэраада шүтэн мүргэбэд. ⁸ Эзэн израильшуудта суhalдаад, тэдэниие илагты гэжэ Месопотамай хаан Кушаан-Ришатааимда үршөөл хайраяа үгэбэ. Месопотамай хаан тэдэниие найман жэл соо зонхилбо. ⁹ Эзэнһээ израильшуудай туһа эрин мүргэхэдэнь, Эзэн Халээбэй дүү хүбүүнһээ гараһан Кэнаазай хүбүүн Отниһээлые тэдээндэ эльгээбэ. Тэрэ израильшууды дайсаднаа аршалан абарба. ¹⁰ Бурханай Хүлдын досоонь ороходо, Отниһээл израильшуудай ударидагша болобо. Отниһээл израильшууды дахуулан, дайралдахаяа ошобо. Тиихэдэнь Эзэн Араамай хаан Кушаан-Ришатааимай сэрэгшэдые тэрэнэй дарахада туһалба. ¹¹ Кэнаазай хүбүүн Отниһээлэй наһа баратар тэрэ газар дээрэ дүшэн жэл соо амгалан байдал тогтобо.

Эһууд ударидагша болобо

¹² Эзэн израильшуудай муу юумэ дахин хэхыень хараад, энэ арадые үй бута сохихын тула Моһаабай хаан Эглоондо хүсэ шадал үршөөбэ. ¹³ Эглоон өөрынгөө сэрэгтэ аммоонуудай болон амалээгүүдэй сэрэгшэдые суглуулан нэгэдхээд, дайгаар израильшуудта добтолон орожо, тэдэнэй Пальма модото* хотые эзэмдэн абаба. ¹⁴ Тиигээд арбан найман жэл соо Моһаабай хаан Эглоон израильшууды зонхилбо. ¹⁵ Израильшууд Эзэндэ зальбаржа, дахин туһа эрибэд. Эзэн израильшууды

* 3:13 1:16 шүлэгтэ үгтэһэн тайлбарилга харатгы.

аршалан абархын тула Бэньямиинэй обогой Гэраагай халгайбша хү-
бүүн Эһуудые тэдэндэ эльгээбэ.

Тиэхэдэнь израильшууд Моһаабай хаан Эглоондо бэлэг эльгээбэ.
¹⁶ Эһууд өөртөө нэгэ тохой утатай, хоёр таладаа эритэй элдэ дархалаад,
тэрэнэе субынгаа саана нюужа, баруун ташаанда һанжуулан бэһэлээд,
¹⁷ Моһаабай хаан Эглоондо бэлэг асарба. Эглоон үлүүсэ ехээр таргал-
һан хүн байба.

¹⁸ Эһууд хүнүүдһээ суглуулһан хандиб мүнгөө Эглоондо үгөөд,
бэлэг асарагшадаа табиба. ¹⁹ Тиигээд Эһууд газаашаа гарахаяа үүдэн
тээшэ ошобо. Тэрэ Гилгаал хотодо шабараар хэһэн бурхануудай дүр-
сын хажуугаар үнгэржэ ябатараа, һөөргөө Эглоондо бусаад, иигэжэ
хэлэбэ:

– Хаан, би шамда нюусаар нэгэ юумэн тухай хэлэхэ ёһотойб.

– Ааляр! – гэжэ Эглоон хэлээд, өөрынгөө зарасануудые таһалга
сооһоо гарган ябуулба. ²⁰ Эһууд тэрэнэй амардаг хоёрдохой дабхарта
байдаг таһалгада ороод, иигэжэ хэлэбэ:

– Бурханһаа шамда эльгээһэн бэлэг намда байна.

Эглоон хаан шэрээһээ бодобо. ²¹ Эһууд зүүн гараа субынгаа саана
нюуһан, баруун ташаандаа һанжуулан бэһэлһэн элдээ абаад, тэрээгээ-
рээ хаанай гэдэһые хадхаба. ²² Эшэдээ хүрэтэрөө Эһуудай элдэ тэрэнэй
гэдэһэ руу оробо. Хаанай нарин гэдэһэн гаража, тэрээн дээрэхи дотор
өөхэниинь элдын эшые бүрхөөбэ. Тиэхэдэнь Эһууд тэрэнэй гэдэһэ
руу хадхалан элдээ һугалангүй тэндэнь орхёод, ²³ таһалгын үүдыень
шэбхэдээд, тэндэһээ ондоо таһалга руу гаража, тэрэл гэшхүүрээр доо-
шоо буугаад, тэндэһээ түргэн арилба.

²⁴ Эһуудай ябамсаар, зарасанууд Эглоон хаанай амардаг таһалгада
ерэбэ. Тэдэнэр таһалгын үүдэнэй шэбхэдээтэй байхадань: «Хаан үүдээе
шэбхэдээд, бээе хүнгэлжэ байна», – гэлсэбэ.

²⁵ Тэдэнэр удаан хүлээгөөд, һанаан үнөөндэ абтажа, замаг руунь
түлхюур хэжэ, үүдыень нээбэ. Тиигээд тэдэнэр хаанайнгаа амардаг
таһалга руу ороод, алуулһан хаанайнгаа хүр бэеын шала дээрэ хэбтэ-
хыень харабад.

²⁶ Эглоон хаанайнгаа бээе хүнгэлхые зарасануудайнь хүлээхые
һамбаашалжа, Эһууд шабараар хэһэн бурхануудай дүрсин хажуугаар
үнгэрөөд, далда газараар хоргодоһоор, Сэираа хүрэбэ. ²⁷ Тиигээд тэрэ
тэндэһээ Эпрааимай хадануудта хүрөөд, эбэр бүрээгээ үлээбэ. Бүрээгэй
абяанай суурятан зэдэлхэдэнь, израильшууд тэндэ сугларба. Тиигээд
тэдэнэр хада руу буужа эхилбэд. Тэдэнэй урдань Эһууд ябана.

²⁸ Эһууд тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии хойноһоо ябагты! Манай дайсад болохо моһаабуудые үй бута сохиходо Эзэн бидэндэ туһалха!

Израильшууд Эһуудай хойноһоо ошобод. Тэдэнэр хада руу буугаад, Моһааб ошодог харгыгаар Иордан мүрэн гаталдаг гарсье эзэлээд, нүгөө талаһаа мүрэн гаталха гэхэн хэниешье табибагүй. ²⁹ Хүдэр шамбай бэетэй ба бар ехэ хүсэтэй арбаад мянган моһаабуудай хэнсье тэрьедэжэ шадангүй, тэрэ гарса дээрэ алуулба. ³⁰ Тиигээд тэрэ үдэр израильшууд моһаабуудые үй бута сохибо. Тиихэдэнь тэдэнэй газар дайда дээрэ наян жэл соо амгалан тайбан байдал тогтобо. ³¹ Эһуудай удаа Анаадай хүбүүн Шамгаар ударидагша байгаа. Үхэр туудаг модоор тэрэ зургаан зуун пилишт зоние усадхаа бэлэй. Тэрэ мүн лэ Израилие абарагша байгаа.

Дэбоора – эхэнэр ударидагша

4 ¹ Эһуудай наһа бараһанай һүүлдэ израильшууд дахин Эзэнэй урда муу муухай үйлэ хэрэгүүдые хэжэ эхилбэ. ² Тиихэдэнь Эзэн израильшуудые засаглан бариха хүсэ шадал Ханаһаанай хаан Ябиинда үршөөбэ. Ябиин тэрэ үе сагта Хацоор хотодо засаг барижа байгаа. Хароошэт-Хагойимдэ ажаһуудаг Сисэраа болбол тэрэ хаанай сэрэгэй ноён байһан юм. ³ Юһэн зуун түмэр тэргэтэй Сисэраа израильшуудые хорин жэл соо дошхон хэрзэгыгээр дарлаба.

⁴ Израильда ударидагшадай ажаһууһан тэрэ үе сагта Лаппидоотын һамган Дэбоораа Бурханай мэдээ асарагша эхэнэр байба. ⁵ Тэрэ Эпрааимай хадалиг газар дээрэхи Рамаа ба Бэт-Ээл хотонуудай хоорондохы Дэбоораагай Далдуу модотын адагта ажаһуудаг байгаа. Нэгэтэ Израилин уг удамай хүбүүд тэрэ эхэнэртэ ерэжэ, Сисэраае яаха хээхэ тухай һураба.

⁶ Дэбоораа Напталиигай уг удамай ажаһуудаг Кээдэш хотоһоо Абиноһаамай хүбүүн Бараакые дууджа ерүүлээд, тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн, Израилин Бурхан шамда иигэжэ зарлиглана: Напталиигай болон Зэбүлүүнэй уг удамуудта ошожо, арба мянган сэрэгшэдьень суглуулаад, тэдэниие дахуулжа, Табоор хада дээрэ гара. ⁷ Би Ябиинай сэрэгүүдэнь жанжан Сисэраае, тэрэнэй бүхы тэргэнүүдые, тэрэнэй үй түмэн сэрэгшэдье Кишоон мүрэнэй гол газарта дахуулжа асараад, шини гарта тушаахаб. Тэндэ илалта туйлахадатнай, таанадта Би туһалхаб.

⁸ Бараак тэрэ эхэнэртэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээе намтай шини ошолдоо һаа, би дайладдахаяа ошохооб. Хэрбээе ошолдоогүй һаашни, би дайладдахаяа ошохогүйб.

⁹ Дэбоораа тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би шамтай ошолдохоб. Теэд байлдаанай энэ аян зам шамайе алдаршуулхагүй. Гэбэшье Эзэн Сисэраае эхэнэрэй гарта үгэнэ.

Дэбоораа Бараактай суг хамта Кээдэш хото ошобо. ¹⁰Тэндэ Бараак Напталиигай болон Зэбүлүүнэй уг удамууднаа арба мянган сэрэгшэдые суглуулаад, тэдэнээ хойноо дахуулжа, дайралдахаяа ошобо. Дэбоораа тэдэнтэй суг хамта ябалсаба.

¹¹Тэрэ үе сагта өөрынгөө хээн уг удамууднаа таһарһан Хээбэр гэжэ нэрэтэй хүн тэндэ ажаһууба. Хээн үндэһэ яһанай Хобаабай үри һадаһануудай нэгэн Моисейн хадам эсэгэ болохо юм. Кээдэшһээ холо бэшэ Цаананниимэй сарса модонуудай хажууда Хээбэр өөрынгөө майхан хүрэнүүдые татаба.

¹²Абиноһаамай хүбүүн Бараак Табоор хада дээрэ гараа гэжэ Сисэраада дуулдаба. ¹³Тиихэдэнь Сисэраа өөрынгөө юһэн зуун тэргэнүүдээ болон бүхы сэрэгүүдээ суглуулаад, Хароошэт-Хагойиим хотоһоо гаража, Кишоон мүрэндэ ошобо.

¹⁴Дэбоораа Бараакта иигэжэ хэлэбэ:

– Урагшаа! Мүнөөдэр Сисэраагай сэрэгүүдые һамна бута сохиходошни, Эзэн шамда туһалха. Харгы замыешни сүлөөлжэ, шинии урда Эзэн ябаха.

Бараак арбан мянган сэрэгшэдээ дахуулжа, Табоор хада руу бууба.

¹⁵Дайшалхы тэмсэлэй үедэ Эзэн Сисэраае, тэрэнэй бүхы тэргэнүүдые болон тэрэнэй бүхы сэрэгы бахардалганда оруулба. Тиихэдэнь тэдэнэр юу хэхээ мэдэхээ болишоод, хүл хөөрсэг табилдаба. Сисэраа өөрынгөө тэргэһээ хүрэжэ буугаад, ябагаар тэрьелбэ. ¹⁶Бараак болон тэрэнэй сэрэгшэд Сисэраагай тэргэнүүдые болон сэрэгшэдые Хароошэт-Хагойиим хото хүрэтэр намнан мүрдэжэ, һэлмэнүүдээрэ сабшан, нэгэшье хүниень амиды үлөөбөгүй.

¹⁷Сисэраа Хээбэрэй һамган Яһээлэй байдаг майхан тээшэ гүйжэ ерэбэ. Хээн үндэһэ яһанай Хээбэр Хацоорой хаан Ябиинтай эбтэй ээтэй ажаһуудаг байгаа.

¹⁸Яһээл дүтэлжэ ябаһан Сисэраае харамсаараа, тэрэниие угтахаяа майханһаа гараад:

– Хүндэтэ минии эзэн, майхандами орыт! Орогты бү айгты! – гэжэ уриба.

Сисэраа тэрэнэй майханда оробо. Яһээл хибэсээрэ тэрэниие хушаба.

¹⁹Сисэраа хибэсээ сэлээд, Яһээлдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би ундаа хүрөөб. Намда ууха уһа үгыш.

Яһээл хү хэнхэй арһан хүхүүрэйнгөө амһарые нээжэ, тэрэнэй ундыень харяагаад, тэрэниие хибэсээр дахин хушаба.

²⁰ Сисэраа хибэс дороһоо Яһээлдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Ошоод, майханайнгаа үүдэндэ зогсо. Хэрбээ хэн нэгэнэй ерээд, «Эндэ хүн бии гү?» гэжэ шамһаа һураа һаань, «Хэншье үгы» гэжэ хариусаарай.

²¹ Сисэраа ехээр эсэһэн тула тэрэ дары унташаба. Теэд Хээбэрэй Яһээл һамган газарһаа һугалжа майханайнгаа гадаһыень абаба. Тиигээд тэрэ эхэнэр нүгөөдэ гартаа алха барижа, маряһаар Сисэраада ерээд, гадаһанайнгаа үзүүрыень тэрэнэй сабиргайда тулган шэглүүлэмсээрээ, узуурыень алхаар сохибо. Тэрэ гадаһан Сисэраагай сабиргай соогуур һэтэ гараад, газар руу шаагдашаба. Сисэраа үхэбэ.

²² Эгээл энэ үедэ Сисэраае мүрдэн бэдэржэ байһан Балаак Яһээлэй майханда хүрэжэ ерэбэ. Яһээл тэрэниие угтажа урдаһаань ошоод, тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Майхан соом орыш даа, мүрдэн бэдэржэ ябаһан хүниешни би шамда харуулхаб.

Майхан соо ороходоо, Бараак сабиргай руугаа гадаһа шаалгуулжа үхэһэн Сисэраагай хүүр бэеын газарта хэбтэхыень хараба.

²³ Тиигэжэ тэрэ үдэр Эзэн израильшуудай урда Ханаһаанай хаан Ябиинай хан түрые номгоруулба. ²⁴ Ханаһаанай хаан Ябиинай сэрэгые Тэрэнэй дууһан хюдатар, израильшуудай сэрэг үдэр бүхэндэ хүсэтэй ба улам олон боложо байба.

Дэбоорагай дуун

5 ¹ Сисэраае һамна бута сохиһон тэрэ үдэр Дэбоораа, Абиноһаамай хүбүүн Бараак хоёр иимэ үгэнүүдтэй дуу дуулаба:

² – Ударидагшадай Израилиин сэрэгые бодхооходонь,
улад зоноо байлдаанда добтолон оруулхадань,
Эзэнэе магтагты!

³ Хаашуул, шагнагты!
Хайхарагты, амбан һайд!
Би Эзэндэ дууланаб.
Би Израилиин Бурханда
магтаал дуугаа үргэнэб!

⁴ Эзэн минии,
Танай Сэһириһээ гарахада,
Эдоомой тала гаталхада,
Газар доһолоол,
огторгой бүрхэжэ,
олигой ехэ уһан үүлэнһээ адхараал.

- 5 Эзэнэй, Синай хадын
Бурханай урда
Эзэнэй, Израилийн
Бурханай урда
хаданууд дорьбон хүдэлөөл.
- 6 Анаадай хүбүүн Шамгаарай
засагаа барихада,
тэрэ үе сагта Яһээлэй ажаһуухада,
аяншад болон наймаашадай
тойруу харгыгаар ябахада,
урданайнь сэхэ харгынууд
унаагай жэнгүйһөө хоһоршоол!
- 7 Тэндэ Дэбоораа, шинии ерэхэгүйдэш,
тэдэнэй эхэнь үшөө болохогүйдэш,
Израилийн тосхон һууринуудта
эрэлхэг ударишагшад үгы болошоол.
- 8 Хуурмаг бурхадта шүтэхэдэнь,
хотын үүдэндэ дайн эхилээл.
Халхабша болон жадатай хүн
Израилийн дүшэ мянган сэрэгшэд
соо олдоогүйл.
- 9 Элдэ жадаяа баряад дайнда ошодог
Израилийн сэрэгшэд,
Минии зүрхэн таанадтайл.
Эзэнээ магтагты!
- 10 Сагаан элжэгэнүүдые унагшад,
хибэс дээрэ һуугшад,
харгыгаар ябагшад,
магтаал дуугаа дуулагты!
- 11 Хонид болон малнуудай суглардаг
худагуудай хажууда
хүжэм дуута цимбалай
абьяан соностоол.
Эзэнэй баатаршалга тухай,
Израилийн ударидагшадай
баатаршалга тухай,
хотын үүдэндэхи байлдаанай
илалта тухай
хүнүүд магтаал дуугаа дууланал!

- 12 Һэрииш Дэбоораа, һэрииш даа,
һайхан дуугаа дуулыш!
Бараак, Абиноһамай хүбүүн,
баряанда абагшадаа туугыш!
- 13 Таанад, амиды үлэгшэд,
уаридагшадтаа ошогты.
Таанад, Эзэнэй арад,
Намда хүсэ асарагты.
- 14 Амалээгэй орондо нютагжаһан
Эпрааимуудай сэрэгшэд ерээл!
Шини хойноһоо Бэньяминэй
сэрэгшэд ошолсоол!
Махирай үенүүдһээ сэрэгэй
дарганар ошоол!
Зэбүлүүнэй үенүүдһээ гараһан сэрэгшэд
зузууртай һорьбоор хадхахадаа бэрхэл!
- 15 Иссахаарай тайжанууд
Дэбоораатай хамтал!
Бараакта үнэн сэхэ Иссахаарай арад
тэдэнэй хойноһоо гол тээшэ ябгалаа.
Рэбүээнэй эсэгын зон
гүнзэгы бодолдо абтанхай!
- 16 Түүдэгэй дундуур һуужа,
хонишоной жэмбүүр юугээ соносоо хүмши?
Рэбүээнэй эсэгын зон гүнзэгы
бодолдо абтанхай!
- 17 Галаадай арад Иорданай саана
амгалан ажаһууна.
Даанай арад онгосонууд дээрэ
юундэ зөөгөө юм?
Далайн эрье дээрэ, мүн
далбагата онгосонуудай ерэдэг газарта
Ашээрэй эсэгын зон ажаһууна.
- 18 Харин Напталиигай, Зэбүлүүнэй арадууд
хайран ами наһаяа гамнангүй,
хадалиг газарай түлөө тулалдана.
- 19 Хаашуул тулалдаанда ерээл.
Ханаһаанай хаашуул
Мэгиддооной уһан шадархи

- Таанаахта тэмсээл.
Харин тэдэнэртэ мүнгэн олзо
хүртөө үгыл.
- 20 Тэнгэрийнээ одо мүшэд туһалаа.
Тэндэһээ өөрынгөө замаар
Сисэраатай тулалдаа.
- 21 Урданай гол, Кишоон гол
урадхалаараа дайсадые хаанаш!
Уур сухални дайсадай
хүсье бууруулыш!
- 22 Тэргэтэй моридойнь гүйлдэхэдэ,
туруунуудайнь түбэрөөн дуулдана.
- 23 Эзэнэй Эльгээмэл иигэжэ зарлиглана:
«Мэрооздо муу хараалым хүргэгты!
Тэндэхи зониие муугаар хараагты!
Тэдэнэр Эзэндэ туһалхаа бү ерэг!
Тэрээндэ сэрэгшэд туһалхаа бү ерэг!»
- 24 Майхан соо ажаһуудаг
эхэнэрнүүдэй дундаһаа
хээн үндэһэ яһанай Хээбэрэй һамган
Яһээл үрээлдэмни хүртэг!
- 25 Сисэраагай уһа эрихэдэнь,
Яһээл тэрээндэ һү аягалаа.
Сисэраагай аяга соонь
сүсэги хэжэ, тэрээндэ үгөө!
- 26 Газаа гарамсаараа тэрэ эхэнэр
гадаһыень майханһаа һугалаад,
баруун гартаа хүдэлмэришэдэй
алха баряал!
Тэрэнэй сабиргайда гадаһа тулгаад,
тэрэнээ толгой соогуурнь ходор шаагаал.
- 27 Тэрэ Яһээлэй хүл доро һунаа.
Тиигэжэ тэрэ тэмсэлдэ унаа.
Тэрэнэй хүл доронь һунаһан шэгтээ
тэндэ Сисэраа үхөөд хэбтээ.
- 28 Сонхоороо Сисэраагай эжы шагаагаад,
сорхирсо уйлан, иигэжэ асуугаа:
«Юундэ хүбүүнэйм тэргэнүүд удаашарнаб?
Юундэ моридойнь түбэрөөн дуулданагүйб?»

- 29 Тэрээндэ һахюулайнь сэсэн
эхэнэрнүүд харюусабад.
Тэрэ өөрөө өөртөө иигэжэ хэлэбэ:
30 «Хүхилдэнэ тэдэнэр мүнөө магадгүй.
Хоорондоо тэдэнэр олзоёо хубаанад.
Хоёр, нэгэ басагадые сэрэгшэд
өөртөө абанад.
Бүдэй хоёр талаһаа оёһон хубсаһа
байлдаанда илагша үмдэнэл.
Элдэб үнгэтэй хубсаһануудые
Эсэтэрээ Сисэраа олзо сооһоо бэдэрнэл».
- 31 Эзэн Минии, элшэ хүсөөрөө
наранай мандаһан мэтээр,
Танай дайсад булта хосорог!
Танда дуратайшуул хүсэ орог!

Энэ газар дээрэ дүшэн жэл соо энхэ тайбан байба.

Мидианууд Израилие эзэмдэбэ

6¹ Израильшууд Эзэнэй дурагүй муу муухай юумэнүүдые дахин хэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь Эзэн тэдэниие долоон жэл соо зонхилхыень мидиануудай гарта үгэбэ. ²Мидианууд израильшуудһаа булюу хүсэтэй байһан тула тэдээндэ олиггүй хэрзэгыгээр хандаба. Тиихэдэнь израильшууд хабсагай хадануудта нюуса агынуудые олоод, өөһэдынгөө эдихэ эдээ хоолой зүйлнүүдые тэдээн соо хадагалба. ³Ушар юуб гэхэдэ, зүүн зүгтэ ажаһуудаг мидианууд болон амалээгүүд тэдэнэй ургуулһан таряаень үхэр малнуудаараа үлтиртэр гэшхүүлээд гардаг, ⁴Гааза хүрэтэрхи таряаланайнь газарнууд дээгүүр өөһэдынгөө майхануудые тодхон татажа, тэдэнэй эдээ хоолынь болодог хонидой, үхэрнүүдэй болон элжэгэнүүдэй нэгыеньшые үлөөнгүй буляжа абадаг байба. ⁵Ушар тиимэһээ тэдэнэй асарһан өөһэдын майханууд болон үхэр малнууд таршаа шумуул мэтэ олон байгаа. Тоо томшогүй олон тэмээнүүдтэ ашаагаа тэээн тэдэнэр Израилиин газарай хара шорой болотор ябабад. ⁶Тиихэдэнь израильшууд мидиануудай хэрзэгы энэ аашаһаа үгырэн хоһоржо, Эзэнһээ туһа эрин, Тэрээндэ зальбарба.

⁷Мидиануудай хэрзэгы энэ аашыень болуулыт гэжэ бүхы израильшуудай уйлалдан байжа, туһа эрин зальбархадань, ⁸Эзэн тэдээндэ Лүндэншээ эльгээбэ.

Лүндэншэн тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн, Израилийн Бурхан таанадта иигэжэ хэлэнэ: «Би таанадые Египеднээ, богоолшолгын гэрнээ гаргааб. ⁹ Би таанадые Египедэй дарлалтаһаа зайсуулааб. Бусад дайсадһаатнай абарааб. Таанадһаа тэдэниие үлдөөб. Таанадта тэдэнэй газарыень үгөөб. ¹⁰ „Би – Эзэн, таанадай Бурханби. Тэдэнэй газар дээрэ ажаһуухадаа, эмооршуудай бурхадта бү шүтэгты“, – гэжэ таанадта Би хэлэгшэ һэм. Теэд таанад Минии үгые дуулаагүйт!»

Эзэнэй Эльгээмэл Гидоонтой уулзаба

¹¹ Тэрэ үдэр Эзэнэй Эльгээмэл Гидоонтой уулзахаяа Опраада ерээд, сарса модон доро һууба. Тэрэ сарса модон Абиэзээрэй уг удамай Ёһаашай мэдэлэй байгаа. Ёһааш Гидооной эсэгэ байһан юм. Шэниисын орооһо сохилгоной үедэ Гидоон мидиануудһаа хоргодохын тула уһан жэмэс шахан дарадаг шахуургын хажууда байба.

¹² Эзэнэй Эльгээмэл Гидооной урдань бии болоод, тэрээндэ иигэжэ айладаба:

– Хүсэтэй сэрэгшэ, Эзэн шамтай оршоно.

¹³ Гидоон тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хүлисэгты, минии Эзэн. Хэрбээ бидэнтэй Эзэнэй байгаа болбол, юундэ бидэнэр ходол гай тодхорто оронобиди? «Эзэн бидэниие Египеднээ гаргаа» гэжэ бидэнэй үбгэ эсэгэнэрэй хөөрэлдэдэг Тэрэнэй эди шэдинүүдынь хаанаб? Мүнөө Эзэн бидэниие орхижо, мидиануудай гарта үгөөл!

¹⁴ Эзэн тэрэниие хараад, иигэжэ айладаба:

– Ши хүсэтэйш. Ошо, мидиануудай гарһаа израильшуудые абара. Мүнөө Би шамайе эльгээнэб!

¹⁵ Гидоон Тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Эзэмни! Би израильшуудые яагаад абархабиди? Минии гэр бүлэ Мэнашшээгэй обог соо эгээ үгытэйнь лэ. Би өөрынгөө эсэгийн гэр бүлэ соо эгээл одхониинь гээшэб.

¹⁶ Тиихэдэнь Эзэн тэрээндэ иигэжэ айладаба:

– Би шамтайб! Ши нэгыншье үлөөнгүйгөөр бүхы мидиануудые үгы хэхэш.

¹⁷ Гидоон Тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ Танда һайшаагдабални, Та, Эзэн энэ гээшэб гэжэ дүлгээе намда харуулыт. ¹⁸ Минии бусатар Та эндэнээ холо бү ошыт даа. Танда бэлэг асаржа, тэрэ бэлэгээ урдатнай табиха зүбшөөл намда үгэжэ хайрлыт даа.

– Би эндэ һуухаб, шамайе хүлээхэб, – гэжэ Эзэн тэрээндэ айладаба.

¹⁹Гидоон гэртээ ошоод, эшэгэнэй мяха бүхэлээр шанаба, нэгэ эфаа гурил эхээнгүйгөөр шаанги бариба. Тиигээд тэрэ бүхэли мяхаяа түрсүүг соо, нула шүлыень түмпэн соо хээд, сарса модоной узуурта хүлээжэ хууһан Эзэндэ тэдэнэй асарба.

²⁰Эзэнэй Эльгээмэл Гидооние иигэжэ захирба:

– Шанаһан бүхэли мяхаяа, эхээбэриггүйгөөр болгоһон шаангияа энэ шулуун дээрэ таби, уһан шүлыень газарта адха.

Гидоон Тэрэнэй зарлиг дүүргэн бэлүүлбэ.

²¹Эзэнэй Эльгээмэлэй гартаа баригша хүлдэ тулгуурайнгаа үзүүрээр мяханда болон шаангида хүрэхэдэнь, тэрэ шулуунһаа гал гараад, Гидооной асарһан мяхые болон шаангиие тэрэ гал үрэхихэн юумэдэл үгы хэжэрхибэ. Эзэнэй Эльгээмэлшые тэрэ дары үгы болошобо.

²²Гидоон Эзэнэй Эльгээмэлтэй хөөрэлдэһэнөө хаял ойлгоод, иигэжэ хашхарба: «Минии Эзэн Бурхан, би үхэхэмни гээшэ гү? Би нюур нюураараа золгожо, Эзэнэй Эльгээмэлые хараба!»

²³Тиихэдэнь Гидоондо Эзэн иигэжэ айладаба:

– Хуу һайн, бү ай! Ши үхэхэгүйш!

²⁴Гидоон тэндэ үргэлэй шэрээ бүтээгээд, тэрэнэй «Эзэн энхэ тайбан үршөөнэ» гэжэ нэрлэбэ.

Абиээзэрэй уг удамуудай ажаһуудаг Опраа хотодо үргэлэй тэрэ шэрээ мүнөө болотор байдаг юм.

Гидоон Баалай тахилай шэрээе хандаргаба

²⁵Тэрэ хүни Эзэн Гидоондо иигэжэ айладаба:

– Ши эсэгынгээ хүрэгһөө долоо наһатай тарган нэгэ буха аба. Тиигээд эсэгынгээ Баалда зорюулһан тахилайнь шэрээе хандарга, тэрэнэй хажуудахи Ашэраагай модо отолжо унагаа. ²⁶Тиимсээрээ хабсагай дээрэ Эзэндэ, өөрынгөө Бурханда үргэлэй шэрээ барижа бүтээгээд, отологшо Ашэраагайнгаа модо түлээн болгожо тэрээн дээрээ хээд, үшөө тэрээн дээрээ бухаяа табяад, тэрэнэй түгэс шатаалта үргэл болгон асара.

²⁷Эзэнэй хэлэгшээр Гидоон өөрынгөө зарасануудһаа арбан нэгэн хүниие шэлэжэ абаба. Тиигээд үдэр байхадань гэртэхидни болон хотын зон хаража болохо гэжэ айгаад, эдэ бүхы хэрэгүүдээ үдэшэлэн бүтээбэ.

²⁸Үглөөгүүр хотын зон һэрээд, Баалда гахидаг шэрээе хандаргаһан, тэрэнэй хажуудахи модоной отологдоһон байхые, мүн шэнээр баригдаһан үргэлэй шэрээе болон дууһан шатааһан бухын үлэгдэлнүүдые хараба.

²⁹Тэдэнэр бэе бэеһээн иигэжэ хурабад: «Хэн эдэ бүгэдые хээ гээшэб?»

Хэн бэ даа тэдээндэ иигэжэ харюусаба: «Ёһаашай хүбүүн Гидоон эдэ бүгэдые хээ юм».

³⁰ Энэ хойтын зон Ёһаашда ерээд, тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Ши өөрынгөө хүбүүе гэрһээ гарга. Баалай үргэлэй шэрээнь хандаргаһанай, хажуудахи модыень отолһоной түлөө шинии хүбүүн үхэхэ ёһотой.

³¹ Хүнүүдэй хүрээлгэн соо ороһон Ёһааш тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад Баалые үмөөрнэ гүт? Баалые хамгаалха гэнэ гүт? Тэрэниие үмөөрэгшэ үглөө үглөөгүүр болотор үхэлдэ үгтэхэ. Хэрбээе Баал үнэхөөр бурхан байбал тэрэ өөрөө өөрынгөө түлөө тахилайнгаа шэрээе хандаргагшадтай тэмсэг.

³² Ёһааш саашань үглэлэн иигэжэ нэмэбэ:

– Хэрбээе тахилайнь шэрээе Гидооной хандаргаа хаа, Баал өөрөө тэрээнтэй тэмсэг!

Тэрэ үдэрһөө хойшо Гидооние Еруббаал* гэжэ нэрлэбэ.

Гидоон мидиануудые бута сохибо

³³ Израильшуудтай тэмсэхэ гэжэ зүүн зүгтэ ажаһуудаг мидиан, амалээг болон бусад арадууд бултадаа нэгэдэбэ. Тэдэнэр Йордан мүрэн гаталаад, майхан хүрээнууддэ Езрээлэй хүнхэртэ татаба. ³⁴ Эзэнэй Һүлдэ Гидооной досоо орожо, тэрээндэ эрэлхэг зориг, хүсэ шадал үгэбэ. Абиээзэрэй уг удамуудые дуудан ерүүлжэ, тэдэниие толгойлон дахуулха гэжэ Гидоон үхэр бүрээгээ үлээбэ. ³⁵ Дайн байлдаанда зэр зэбсэгээ абаад ерэгты гэхэн захяатайгаар тэрэ элшэдээ Мэнашшээгэй, Ашээрэй, Зэбүлүүнэй болон Напталиигай обогуудта эльгээбэ. Тэдэнэр тэрэ дары Гидоондо, тэрэнэй сэрэгтэ ерэбэ.

³⁶ Гидоон Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Израильшуудые аршалан хамгаалхадаш туһалхаб гэжэ Та намда айладаа һэнта. Гэршэлгээе намда харуулжа хайрлыт! ³⁷ Би тарьяа сомодог газарта хониной арһа дэбдихэб. Хэрбээе гансал ноһон дээрэнш шүүдэрэй унаад, оршон тойронхи газарайнь хуурай байбалнь, минии гараар израильшууд абагдаха гэжэ Танай хэлэгшын үнэн байһыень би мэдэхэб.

³⁸ Үглөө үглөөгүүрынь Эзэнэй хэлэгшээр болобо. Гидоон эртэ үглөөгүүр бодоод, арһанайнгаа ноһыень бажуужа, шүүдэрэй уһаар улхангаа дүүргэбэ.

³⁹ Тиигээд Гидоон Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

* 6:32 Еруббаал – еврей хэлээр «Тэрээнтэй Тэмсэгшэ».

– Намда Та бү сухалдаарайт. Нэгэ юумэн тухай Танһаа асууха зүбшөөл намда хайрлыт. Хониной арһаар туршалгаяа үшөө дахин намда харуульт. Мүнөө хониной арһан хуурай, харин бүхы газар шүүдэрөөр бүрхөөгдэг лэ!

⁴⁰ Эзэн тэрэнэй гуйлтые тэрэ һүни бээлүүлжэ, хониной арһые хуурай үлөөгөөд, бүхы газар шүүдэрээр бүрхөөбэ.

Эзэн Гидоондо туһалба

7 ¹ Еруббаал гэжэ нэрэтэй болоһон Гидоон, мүн тэрээнтэй хамта ябагшад Хароод булагай эхиндэ байрлажа, майхан хүреэнэе та-таба. Тэдэнэй байрлаһан газарай хойто зүгтэ Морээ уулын хаягай хүнхэртэ мидианууд майхан хүрээгөө татаһан байба.

² Эзэн Гидоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Шинии хүнүүд тэдээнһээ үлүү олон байна. Мидиануудые Би таанадай гарта үгэхэгүйб. Минии урда израильшууд «Магад өөһэдөө өөһэдыгөө абараабди» гэжэ болохо. ³ Тиймэһээ хэд дайсадһаа айнаб, тэдэнэр Галаадай хадануудта байдаг түрэл арадтаа бусагты гэжэ соносохо.

Хорин хоёр мянган сэрэгшэд Гидооние орхижо, гэр гэртээ бусаба. Тиихэдэнь арбан мянган сэрэгшэд үлэбэ.

⁴ Гидоондо Эзэн иигэжэ хэлэбэ:

– Үшөөл олон сэрэгшэд үлөө байна. Үлэгшэдыень ши дахуулжа, урдажа байһан уһанда абааша. Тиихэдэш Би тэдээнһээ шамда шэлэхэб. «Шамтай ошолдогты» гэжэ Би хэлэхэб. Тиихэдэмни шамтай ошолдохо сэрэгшэд ошолдог. «Шамтай ошолдожо болохогүй» гэжэ Би хэлэхэб. Тиихэдэм шамтай ошолдохогүй сэрэгшэд үлэг.

⁵ Гидоон сэрэгшэдые дахуулжа, урдажа байһан уһанда асарба. Гидоондо Эзэн иигэжэ айладаба:

– Нохой шэнгээр хэлээрээ уһа долёогшодые нэгэ тээшэнь, үбдэглэн һуугаад, уһа уугшадые нүгөө тээшэнь хубаарила.

⁶ Альгаараа уһа удхажа, тэрэнээ хэлээрээ долёожо уугшад гурбан зуун сэрэгшэд болобо. Бусадые уһа уухын тула үбдэглэн һууба.

⁷ Гидоондо Эзэн иигэжэ айладаба:

– Таанадые абархын тула Би таанадай гарта мидиануудые үгэхэб. Тиигэхын тула эдэ гурбан зуун сэрэгшэдые хэрэглэхэб. Таби бусадыень гэр гэртэнь.

⁸ Гидоон тэдэниие гэр гэртэнь табяад, гурбан зуун сэрэгшэдые үлөөбэ. Гидоон тэдэниие гэртэнь табихынгаа урда тээ тэдээнһээ эдее хоолые болон эбэр бүрэнүүдыень өөртөө үлөөбэ.

Тэдэнэй тогтон байрлан газарай тээ дорохи гол газарта мидиануудай майхан хүрэн байба. ⁹Тэрэ хүни Гидоондо Эзэн иигэжэ айладаба:

– Бодо, мидиануудай майхан хүрэндэ ошо. Би тэдэниие шини гарта үгэнэб. ¹⁰Ошохоёо тэндэ айбал, ши өөрынгөө зараса Пураатай ошолсо. ¹¹Тэдэнэй майхан хүрэндэ ошоод, тэдэнэй юун гэжэ хөөрэлдэхыень шагна. Тиигэбэл, ши тэдэндэ добтолхоһоо айхагүйш.

Гидоон ба тэрэнэй зараса Пураа хада руу буужа, ара үбэргүйгөөр зэбсэгжэн дайсадай сэрэгтэ ерэбэ. ¹²Мидианууд, амалээгүүд болон зүүн зүгтэ ажаһуугшад мурэнэй тэрэ гол газарта байрлан тогтобо. Таршаа мэтэ олон тэдэниие, далайн эрьсын элхэн мэтэ олон тэмээнүүдыень тоолохын аргагүй үй түмэн байба.

¹³Гидоон дайсадай майхан хүрэндэ ерээд, тэдэнэй хөөрэлдөө шагнажа эхилбэ. Нэгэ сэрэгшэ нүгөөдэдөө иигэжэ хэлэнэ:

– Ешмээнэй гурилаар бариһан түхэрэн томо хүбэриг бидэнэй тогтон байрлагша майхан хүрэн соогуур мухариба гэжэ би зүүдэлээб. Түхэрэн тэрэ хүбэриг зээрэмхэйтэн мухариһаар, майхан нэшэн мургэбэ. Тэрэнэй хүсэһөө майхан урбалдан һандарба.

¹⁴Нүгөөдэнь тэрэнэй зүүдыень иигэжэ тайлбарилна:

– Энэшни Израиль үндэнэй Ёнашай хүбүүн Гидооной хэлмэ болоно ха юм. Эзэн тэдэнэй гарта мидиануудые болон майхан хүрэнэй бүхы сэрэгшэдые үгэбэ гэшэл.

¹⁵Тэрэ зүүдэн, тэрэнэй тайлбари тухай Гидоон шагнаад, Эзэндэ зальбаржа, доро дохимсоороо израильшуудай майхан хүрэндэ бусаад, иигэжэ сэрэгшэдтэ хэлэбэ:

– Бодогты! Мидиануудай сэрэгшэдые бута сохилгондо Эзэн бидэндэ туһалха.

¹⁶Гурбан зуун сэрэгшэдээ гурбан бүлэг болгожо хубаагаад, Гидоон сэрэгшэ бүхэндэ эбэр бүрээ болон хоһон домбо үгэбэ. Домбо бүхэн соо бамбар дэн бадараагдаба.

¹⁷Тиигээд Гидоон сэрэгшэдтээ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад намайе хараад, минии хэһэн юумэ хэгты. Би дайсадай майхан хүрэндэ ошоод, юу хэнэбиб, таанад тэрэниием хэхэт. ¹⁸Тэдэнэй майхан хүрэнииень хүрээлэгты. Минии эбэр бүрээгээ үлээхэдэ, тэдэнэй майхан хүрэнииень хүрээлхэн таанад эбэр бүрээндээ үлээжэ: «Эзэнэй түлөө! Гидооной түлөө!» – гэжэ хашхаралдагты.

¹⁹Хүниин тэндэ харуулшэдые халан хэлгэлгын хүүлээр Гидоон зуун сэрэгшэдтээ хамта хада уруу буужа, дайсадай майхан хүрэндэ дүтэлбэ. Тэдэнэр эбэр бүрээндээ үлээбэд, домбонуудаа бута сохобод. Сэрэгшэд бүхэн зүүн гартаа бамбар дэн, баруун гартаа эбэр бүрээ

барива. ²⁰ Тэдэ гурбан бүлэгэй сэрэгшэд эбэр бүрээгээ үлээжэ байжа, иигэжэ хашхаралдабад:

– Эзэнэй түлөө хэлмээрээ сабша! Гидооной түлөө хэлмээрээ сабша!

²¹ Гидооной сэрэгшэд дайсадай майхан хүрэнэйн газра талаһаа хүрээлэн зогсод. Мидиануудай майхан хүрэнһөө оог хашхаралдаан соностоод, тэдэнэр хүл хөөрсэг табилдажа, тэрьедэн зугадаха газар бэдэршэбэд.

²² Гидооной гурбан зуун сэрэгшэд эбэр бүрэнүүдээ үлээбэ. Эзэн майхан хүрэн соогоо байһан мидианай сэрэгшэдые бэе бээтээ тэмсэхэ эсэргүүсэлгэндэ абаашаба. Тэдэнэр хэлмээрээ бэе бээ хадхажа алабад. Тэдэнэй амиды үлэнэн сэрэгшэд Цэрэраа тээхи зүгэй мүрэнэй эрьедэхи Бэт-Шитаа болон Таббаат хотын хажуудахи Абээл-Мэхолаагай хилэ хүрэтэр тэрьедэн зугадаба. ²³ Тиихэдэнь дуудан ерүүлэгдэнэн Напталиигай, Ашээрэй болон Мэнашшээгэй обогүүдай бүхы сэрэгшэд мидиануудые намнан мүрдэбэ.

²⁴ – Хадаһаа буужа, мидиануудай урдаһаа добтологты, Бэт-Барааһаа Иордан мүрэн хүрэтэрхи тэдэнэй бүхы гарсануудыень эзэмдэгты, – гэнэн захяатайгаар Гидоон элшэдээ хадалиг газарта ажаһуудаг Эпрааимай обогой бүхы зондо эльгээбэ.

Эпрааимай обогойхин булта сугларжа, харгы замдаа Бэт-Барааһаа Иордан хүрэтэрхи мүрэн гаталдаг гарсануудые эзэмдэбэ. ²⁵ Тэдэнэр Хирээ болон Шоно гэжэ нэрэтэй мидиан тайжануудые барижа, Хирээ Хирээгэй шулуун дээрэ, Шоные Шонын уһан жэмэс дарадаг даруулгын газарта алаад, толгойнуудыень Иорданай саана байһан Гидоондо асаржа үгэбэ.

Эпрааим обогойхин Гидоондо сухалдана

8 ¹ Эпрааим обогойхин суглараад:

– Юундэ ши иимэ ябадал гаргабаш? Мидиануудтай дайллалдахадаа, юундэ бидэниие дуудабагүйбши? – гэжэ Гидоонһоо асуугаад, тэрэнтэй арсалдашаба.

² Гидоон тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Мүнөө би таанад шэнги ехэ юумэ хээ аалби? Абиээзэрэй гэр бүлынхидһөө нураггүй ехэ уһан үзэм түүжэ суглуулхадаа, Эпрааимайхид баярланагүй аалта? ³ Эзэн Хирээ болон Шоно гэжэ нэрэтэй мидиануудай тайжануудые таанадай гарта үгөөл! Би хэнэн өөрынгөө амжалтые таанадай хэнэн ажалтай яжа жэшэхэбиб?

Иигэжэ харюусахадань, тэдэнэр номгоржо, Гидоондо зүрью юумэ хэлэхэеэ болибод.

Гидоон мидианай хоёр хаашуулые амидыгаар бариба

⁴Гидоон болон тэрээнтэй хамта гурбан зуун сэрэгшэд Иордан мүн рэн гаталжа, нүгөөд эрье дээрэнъ гараба. Тэдэнэр дайсадые намнан мүрдэлгэһөө эсэбэд.

⁵Гидоон Суккоот хотодо ажаһуугшадта иигэжэ хэлэбэ:

– Минии хойноһоо ябаһан сэрэгшэдтэ хилээмэ үгэгты. Эдэнэр гэдэһээ үлдөөшье, эсээшье. Харин би Мидианай хаашуул Зээбах Цалмуннаа хоёрые мүрдэжэ ябанаб.

⁶Суккоот хотын засаг баригшад тэрээндэ иигэжэ хэлэбэд:

– Таанад Зээбах Цалмуннаа хоёрые үшөө баряагүйт. Теэд бидэнэр шинии сэрэгшэдые юундэ эдеэлүүлхэ болобобди?

⁷Тиэхэдэнь Гидоон тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Зээбах Цалмуннаа хоёрые бидэнэй гарта Эзэнэй тушаахадань, үүргэнын болон нохойн хоншоорой эшээр таанадай нюсэгэн бэеын бэлсэрүүтэтэр шабхадахабди.

⁸Гидоон Суккоодһоо Пэнүһээл ерээд, тэрэ хотынхидһоо хилээмэ эрибэ. Тиэхэдэнь тэдэнэр Суккоот хотынхидтол тон адляар Гидооной сэрэгшэдтэ хилээмэ үгэхээ арсаба. ⁹Гидоон Пэнүһээл хотынхидто иигэжэ хэлэбэ:

– Илалта туйлаад, һөөргөө бусахадаа, би энэ аранга хэрэмытнай һандаргахаб.

¹⁰Зээбах Цалмуннаа хоёр арбан таба мянган сэрэгшэдтээ суг хамта Каркоор хотодо саг зуура байрлаба. Эдэ сэрэгшэд зүүн зүгтэ ажаһуугшадтай зуун хори мянган сэрэгшэдһээ амиды үлэһэн байба.

¹¹Гидоон Нообаа болон Ёгбэһаа хотоһоо зүүн зүг тээшэ ошодог харгыгаар Каркоор хото хүрөөд, һанаа амар байһан дайсадай майхан хүрээндэ добтолон оробо. ¹²Зээбах, Цалмуннаа хоёр зугадан тэрье-дэбэ. Гэбэшье Гидоон тэдэнэй хойноһоо намнажа хүсөөд, Мидианай хаашуулые барижа, тэдэнэй сэрэгүүдые үй бута сохибо.

¹³Ёһашай хүбүүн Гидоон дайнһаа бусахадаа, Хээрэсэй дабаае гаталба. ¹⁴Гидоон Суккоот хотын залуу хүбүүе баряад мүшхэбэ. Тэрэ залуу хүбүүн Суккоот хотын засаг барига далан долоон дарганарай болон аха захатадай нэрэнүүдые бэшээд, Гидоондо үгэбэ.

¹⁵Гидоон суккоодойхидто ерээд, иигэжэ тэдээндэ хэлэбэ:

– Эдэнэр Зээбах Цалмуннаа хоёр лэ даа. Таанад намайе наада барин энеэлдээд: «Таанад Зээбах Цалмуннаа хоёрые үшөө баряагүй байнат. Бидэнэр шинии эсэһэн сэрэгшэдтэ юундэ эдээ хоол үгэхэ болобобди?» – гэжэ хэлээ бэлэйт.

¹⁶Тэрэ Суккоот хотын аха захатадые баряад, тэдэниие хэһээжэ, адаалхай үүргэнын болон нохойн хоншоорой эшэнүүдээр шабхадаба.

¹⁷Тиигээд Гидоон Пэнүхээлэй аранга хэрэм хандаргаад, тэрэ хотынхидые хюдаба.

¹⁸Гидоон Зээбах Цалмуннаа хоёрһоо иигэжэ һураба:

– Табоор хада дээрэ таанадай алагша хүнүүд ямар зон байгаа нэм?

Зээбах Цалмуннаа хоёр тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Тэдэнэр шамдал адли байгаа. Тэдэнэй хүн бүхэн хаан хүбүүн шэнги байгаа бэлэй.

¹⁹Гидоон тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Тэдэнэр минии эжын хүбүүд, минии түрэхэн аханар байгаа. Хэрбээ тэдэниие амиды үлөөһэн байбалтнай, мүнөө би таанадые алахагүй нэм гэжэ Эзэндэ тангаригланаб!

²⁰Тиигээд тэрэ өөрынгөө ехэ хүбүүн Етээртэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэ хаашуулые ала!

Етээр үшөө залуухан байһан тула тэдээнһээ айгаад, өөрынгөө һэлмые хуйһаань һугалбагүй.

²¹Тиихэдэнь Зээбах Цалмуннаа хоёр Гидоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Ши өөрөө бидэниие ала! Шамда зориг ба хүсэн бии ха юм.

Гидоон бодоод, Зээбах Цалмуннаа хоёрые алажа, тэмээнүүдэйнь хүзүүнһээ гоёлтотой горёнуудыень абаба.

Гидоон эфод хэбэ

²²Израильшууд Гидоондо иигэжэ хэлэбэд:

– Ши, удаань шинии хүбүүд, һүүлдэнь шинии ашанар бидэниие зонхилон ударидаг. Ушар юуб гэхэдэ, ши бидэниие мидиануудһаа абарааш!

²³Гидоон тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанадые би зонхилон ударидахагүйб. Таанадые минии хүбүүдшье зонхилон ударидахагүй. Зүгөөр таанадые Эзэн зонхилон ударидаха болтогой!

²⁴Гидоон сэрэгшэдтээ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанадһаа нэгэл юумэ гуйнаб. Сэрэгшэ бүхэн өөрынгөө олоһон олзоһоо нэгэ нэгэ һиихэ намда үгэгты!

Ушар юуб гэхэдэ, диилдэгшэд олон алтан һиихэтэй байба. Гэбэшье тэдэ һиихэнүүдынь израильшуудай байһан юм.

²⁵– Үгэхэбди, – гэжэ тэдэнэр Гидоондо хэлээд, сэрэгшэ бүхэн хубсаһаяа газар дээрэ дэлгээжэ дэбдеэд, тэрээн дээрээ олоһон өөһэдынгөө олзоһоо нэгэ нэгэ һиихэ хаяба.

²⁶Сэрэгшэдһээ эрижэ абаһан тэрэнэй алтан һиихэнүүд нэгэ мянга долоон зуун шээкэл болобо. Эдээнһээ гадуур Мидианай хаашуулай бүһэлжэ ябаһан гоёлтотой горёнуудые, шэмэглэл зүүдхэлнүүдые,

үмдэжэ ябаһан уб улаан хубсаһануудые болон тэмээнүүдэйн хүзүү-
нүүдһээ алтан гэнжэнүүдыень абажа, бэлэг болгон, Гидоондо үгэбэ.

²⁷ Гидоон тэрэ алтаараа нэгэ эфод бүтээгээд, өөрынгөө Опраа хо-
тодо тэрэнээ табиба. Тиихэдэнь бүхы израильшууд эфодтонь шүтэн
мүргэжэ, тэндэ забхайралдажа эхилбэ. Тэрэ эфодын* Гидоондо болон
тэрэнэй бүхы түрэлхидтэ занга болобо.

Гидооной үхэл

²⁸ Мидианууд Израилиин хүбүүдтэ хүр хүлдөөрөө дарагдажа, дахин
толгойгоо үргэбэгүй. Гидооной ажаһуухада, энэ нютагта дүшэн жэл
соо энхэ амгалан байба.

²⁹ Ёнаашай хүбүүн Еруббаал нютагаа бусажа, өөрынгөө гэртэ ажа-
һууба.

³⁰ Гидоон олон һамгатай байһан тула далан хүбүүтэй болоһон
байгаа. ³¹ Шэхээмдэ байдаг баряанай эхэнэрэй Гидоонһоо хүбүүтэй
болоходонь, Гидоон тэрэ хүбүүень Абимээлэх гэжэ нэрлэбэ.

³² Ёнаашай хүбүүн Гидоон үндэр наһа наһалаад үхэбэ. Тиихэдэнь
тэрэниие Абиэзэрэй хубаарин газарай Опраа хотодо хүдөөлүүлһэн
эсэгынь агы нүхэн хуурсагта хүдөөлүүлбэ.

³³ Гидооной наһа барахалаар израильшууд дахин Баалда шүтэн заб-
хайралдажа, Баал-Бэриитые өөһэдынгөө бурхан болгобо. ³⁴ Израиль-
шууд Израилиин газар дайдыень хүрээлһэн бүхы дайсадай гарһаа
тэдэниие гаргажа абарһан Эзэниие, өөрынгөө Бурханиие һанажа
ябабагүй. ³⁵ Мүн Израильда хамаг һайн юумэ хэһэнэйн түлөө тэдэнэр
Еруббаалай гэхэ гү, али Гидооной гэр бүлэдэ энэрэл хайра үзүүлбэгүй.

Абимээлэх хаан болобо

9 ¹ Еруббаалай хүбүүн Абимээлэх Шэхээм хотодо ажаһуудаг эхын-
гээ түрэлхидтэ ошоод, тэдэндэ болон эхынгээ угай бүхы хүнүүдтэ
иигэжэ хэлэбэ:

² – Таанадые мэдэлдээ барижа байхын тула таанадта Еруббаалай
бүхы хүбүүд гү, али тэдэнэй хэн нэгэниинь зонхилоо һаа дээрэб гэжэ
Шэхээм хотынхидто ойлгуулагты. Би таанадай шуһа мяхан гээшэб.

³ Нагасанарын тэрэнэй хэлэһэн бүхы үгые Шэхээм хотынхидто
дамжуулан ойлгуулаад:

– Яаба хээбэшье тэрэ бидэнэй түрэл, – гэлдэбэд.

* 8:27 Эфод – эндэ энэ үгэ буруу номлолой шүтөөнэй ямар нэгэн зүйлые
тэмдэглэнэ.

⁴ Тиигээд тэдэнэр Баал-Бэриитэй хүмэһөө далан шээкэл мүнгэ абажа, тэрэнээ Абимээлэхдэ үгэбэ.

Мүнгээ абаашаха болоходоо Абимээлэх юушые хэдэггүй, дура зоргоороо ябадаг эрэшүүлые хүлһэлэн абаба. Хаанашье ябахадань, тэдэнэр Абимээлэхые дахабад.

⁵ Абимээлэх Опраа хотодо байдаг эсэгынгээ гэртэ бусаад, өөрынгөө аха дүүнэр болохо Еруббаалай далан хүбүүдые нэгэ шулуун дээрэ алаба. Эгээл энэ үедэ Еруббаалай одхон хүбүүн Ётаам Абимээлэхһээ хоргодожо, ори гансаараа амиды үлэбэ.

⁶ Шэхээм болон Бэт-Миллоогой хотонуудай бүхы хүнүүд Шэхээмэй дэргэдэхи сарса модоной хажуудахи нангин шулуунай дэргэдэ сугларжа, Абимээлэхые өөһэдынгөө хаан болгожо хүнгаба.

Ётаамай намтар

⁷ Энээн тухай Ётаамда хөөрөжэ үгэхэдэнь, тэрэ Гэризиим хадын орьёл дээрэ гараад, тэндэнээ хашхаран, шэхээмэйхидтэ иигэжэ хэлэбэ: – Шэхээмэйхид, намайе шагнагты:

⁸ Захиржа байха хааниие өөһэдтөө томилхо гэжэ модонууд эндэ сугларба. «Ши ерээд, бидэнэй хаан боло», – гэжэ тэдэнэр оливын модондо дурадхаба.

⁹ Теэд оливын модон тэдээндэ иигэжэ харюусаба: «Хүнүүд болон бурхад тоһонойм түлөө намда баяр хүргэнэд. Тиимэ һэн тула би тоһоёо үгэхээ болёод, бусад бэшэ модонуудые зонхилхо аалби?»

¹⁰ Тиихэдэнь модонууд боди модондо хандан иигэжэ дурадхаба: «Ши ерээд, бидэнэй хаан боло».

¹¹ Боди модон тэдээндэ хандажа: «Би амтатай болон һайн үрэ жэмэсээ үгэхээ болижо, ондоо бусад модонуудые зонхилхо болоно аалби?» – гэжэ һураба.

¹² Тиихэдэнь тэдэ модонууд уһан үзэмэй эшэдэ хандажа: «Ши ерээд, бидэнэй хаан боло», – гэжэ дурадхаба.

¹³ Уһан үзэмэй эшэ тэдээндэ хандажа: «Би бурхан болон хүнүүдые хүхээлгэдэг уһан үзэмэйнгөө шүүһые үгэхээ болижо, ондоо бусад модонуудые зонхилхо болоно аалби?» – гэжэ дураггүйгөөр асууба.

¹⁴ Һүүлэй һүүлдэ бүхы модонууд үүргэнэдэ хандажа: «Ши ерээд, бидэнэй хаан боло», – гэжэ дурадхаба.

¹⁵ Үүргэнэ тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ: «Үнэхөөрөө намайе өөһэдынгөө хаан болгожо томилхо гэбэл, таанад ерэжэ, минии һүүдэр доро хорогты. Тиигээгүй һаатнай, үүргэнэһээ гал гараад, Ливаанай хуша оёе шатааха».

¹⁶ Хэрбээ таанад үнэн зүрхэнхөө, бодото нэшхэлхээ Абимээлэхые өөхэдынгөө хаан болгожо табибал, таанад тэрэнтэй хайн байхат. Хэрбээ Еруббаалда болон тэрэнэй гэр бүлэдэ үнэн сэхээр, мүн тэрээндэ хүндэтэйгөөр таанадай хандалга хайн байха. ¹⁷ Минии эсэгэ өөрынгөө ами наһые гамнангүйгөөр таанадай түлөө тулалдажа, таанадые мидиануудай гарһаа абараа.

¹⁸ Харин таанад мүнөөдэр минии эсэгийн гэр бүлын урдаһаа эсэргүүсэжэ, тэрэнэй далан хүбүүдые нэгэ шулуун дээрэ алаат. Таанад Абимээлэхые Шэхээмдэ ажаһуугшадай хаан болгожо табибат. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ таанадай түрэл байшоо. Гэбэшье тэрэ минии эсэгийн богоол эхэнэрһээ гараһан хүбүүн лэ!

¹⁹ Хэрбээ таанад мүнөө Еруббаалда, тэрэнэй гэр бүлэдэ, тэрэнэй угта үнэн ябадал хэбэл, таанад өөхэдынгөө Абимээлэх хаанда баярлагты, тэрэ таанадта баярлаг.

²⁰ Тиимэ бэшэ байбалынь, Абимээлэххээ гал гаража, Шэхээмэй болон Бэт-Миллоогой хүнүүдые галдан шатааг! Шэхээм хотынхид, Бэт-Миллоо нууринайхид Абимээлэхые үгы хэхэ гал носоог!

²¹ Иигэжэ хэлэнэйнгээ һүүлдэ Ётаам тэндэнэ тэрьедэн гүйгөөд, өөрынгөө Абимээлэх ахаһаа хоргодожо, Бээр хотодо ажаһуугаа юм.

Абимээлэх Шэхээмэй урдаһаа тэмсэбэ

²² Гурбан жэл соо Абимээлэх Израилиин хаан түрыень барива. ²³⁻²⁴ Абимээлэхэй өөрынгөө аха дүүнэр болохо Еруббаалай далан хүбүүдые алахадань, Шэхээмдэ ажаһуугшад тэрээндэ туһалһан байгаа. Бурхан Абимээлэх болон Шэхээмдэ ажаһуугшадай хоорондо хорото хүнэнэ һүлдэе эльгээбэ. Шэхээмэйхид Абимээлэхдэ дурагүй боложо, яжаб даа тэрээндэ хоро хүргэхэ гэжэ шиидэбэ. ²⁵ Шэхээмэйхид тэрэниие отон харууһалха хүнүүдые хадын оройдо һуулгаба. Тэдэнэр хадын хормойгоор ошодог харгыгаар ябаһан бүхы хүнүүдые дээрмэдэн тонодог болобо. Удангүй энээн тухай мэдээсэл Абимээлэхтэ дуулдаба.

²⁶ Эбэдэй хүбүүн Гаһал аха дүүнэртээ суг хамта Шэхээмдэ нүүжэ ерээд, тэрэ хотын гудамжануудаар ябаба. Тиихэдэнь урдаа хараха тулгамнай гэжэ шэхээмэйхид тэрээндэ найдадаг болобо.

²⁷ Нэгэтэ шэхээмэйхид хээрэ гаража, уһан үзэм хуряагаад, тэрэнээ шахан даража, үзэмэй дараһан архи хэбэ. Тиигээд тэдэнэр хайндэрлэн сэнгэнэй һүүлдэ өөхэдынгөө бурханай хүмэ соо эдеэлбэд, ундалбад, муу муухайгаар Абимээлэхые хараажа эхилбэд.

²⁸ Эбэдэй хүбүүн Гаһал иигэжэ асууба:

– Абимээлэх хэн бэ? Шэхээм юун бэ? Юундэ бидэнэр тэрээндэ алба хэхэ болообибди? Еруббаалай хүбүүн Абимээлэх, тэрэнэй нютагай засаг баригша Зэбүүл хоёр Шэхээмэй эсэгын Хамоорой хүнүүдтэ алба хэхэ ёһотойл. Юундэ бидэнэр Абимээлэхдэ алба хэхэ болонобибди? ²⁹Хэрбээ минии зонхилгон доро энэ арадай ороо һаань, би Абимээлэхые үлдэхэдөө: «Өөрынгөө сэрэгые суглуула, тулалдаанда гара», – гэжэ тэрээндэ хэлэхэ байгааб!

³⁰Эбэдэй хүбүүн Гааһалай хэлэһэн эдэ үгэнүүдые энэ хотын засаг баригша Зэбүүл дуулаад, тэрээндэ олиггүй ехээр суhalдаад, ³¹иимэ захяатайгаар элшэдэ Арумда байһан Абимээлэхтэ нюусаар эльгээбэ: «Эбэдэй хүбүүн Гааһал аха дүүнэртээ суг хамта Шэхээмдэ ерээд, энэ хотын бүхы зониие шинии урдаһаа эсэргүүсэлгэндэ бодхоожо байна. ³²Тиимэһээ, ши хүни бодоод, өөрынгөө сэрэгшэдтэй хамта тэрэ хотодо дүтэлэн ошожо, таряалан соонь хоргодо. ³³Эртэ үглөөгүүр, наранай гаража байхада, хотодо добтоло. Шамтай тулалдаха гэжэ тэдэнэр Гааһал хотоһоо гараха. Шинии урдаһаа тэдэнэй добтолхонь, ши өөрынгөө хүсэ шадалые тэдээндэ гарга».

³⁴Абимээлэх болон тэрээнтэй хамта байһан сэрэгшэд хүни бодожо, Шэхээм хотын хажууда дүтэлөөд, дүрбэн бүлэг болон хубаарба. Тиигээд тэдэнэр дайсадаа отохо нуугада нуубад.

³⁵Үглөөгүүр Эбэдэй хүбүүн Гааһалай газаашаа гаража, хотын хаалга үүдэндэ ерээд зогсохонь, Абимээлэх болон тэрээнтэй хамта байһан сэрэгшэд нуугаһаа гарабад.

³⁶Гааһал хүнүүдые хараад: «Харал даа. Хүнүүд хадаһаа буунад», – гэжэ Зэбүүлдэ хэлэбэ.

«Ши хадын һүүдэрые хүнүүд гэжэ харанаш», – гэжэ Зэбүүл харюусаба.

³⁷«Һайнаар харыш, хүнүүд уулаһаа буунад. Нэгэ бүлэг Меоннимай сарса модонһоо ерэбэ», – гэжэ Гааһал дахин хэлэбэ.

³⁸Зэбүүл тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– «Абимээлэх гэгшэ хэн бэ? Бидэнэр тэрээндэ алба юундэ хэнэ-бибди?» гэжэ бардамаар хэлэһэн үгэшни хаанаб? Эдэнэр шинии баһагша хүнүүд ха юм. Мүнөө ши урагшаа гараад, тэдэнэртэй тулалда.

³⁹Гааһал Шэхээмэй хүнүүдые дахуулаад, урагшаа түрүүлжэ, Абимээлэхтэй тулалдаба. ⁴⁰Гааһалай тэрьедэхэдэнь, Абимээлэх тэрэниие хойноһоонь намнаба. Шэхээм хотын хаалга үүдэн хүрэтэр тэрэнэй олон хүнүүд алуулба. ⁴¹Абимээлэх сэрэгшэдтээ хамта Арумаа хото тээшэ зорибо. Тиихэдэнь Зэбүүл Гааһалые болон тэрэнэй аха дүүнэрые үлдэжэ, Шэхээмһээ гаргажа ябуулба.

⁴² Үглөөдэрын шэхээмэйхид ажалаа хэхээ таряаланайнгаа газарта гараба гэжэ Абимээлэх мэдэбэ. ⁴³ Тэрэ сэрэгшэдээ гурбан бүлэг болгожо хубаагаад, тэдэнээ хээрэ талада хоргодуулба. Шэхээм хотынхидой таряаланайнгаа газарта ерэхэдэнь, Абимээлэх сэрэгшэдээ отон хоргодоһон газарнуудһаа бодхоожо, тэдэндэ довтолбо.

⁴⁴ Абимээлэх өөрынгөө бүлэгий абаад, хотын хаалга үүдые эзэмдэжэ, тэндээ зогсобо. Тиихэдэнь тэрэнэй нүгөөдэ хоёр бүлэгүүд шэхээмэйхиды таряаланайн талмай дээрэ алаба.

⁴⁵ Абимээлэх бүхэли үдэр Шэхээмэй хүнүүдтэй тулалдажа, тэдэниие бултыень хюдаад, тэрэ хотые хандаргаад, тэгшэ газарнууд дээгүүрнэ дабһа сасан адхаба.

⁴⁶ Шэхээмэй аранга хэрэмэй хандарһан тухай эндэ ажаһуудаг аха захатан дуулаад, аюулгүй газар бэдэржэ Эл-Бэриит хүмын Нангин таһалга соо сугларба.

⁴⁷ Шэхээмэй аранга хэрэм соо байгшад мүнөө Һүмэ соо суглараа гэнэн үгэ хүүр Абимээлэхтэ дуулдаба. ⁴⁸ Абимээлэх хамта ябагшадтаяа Цалмоон хада дээрэ гараад, абажа ябаһан хүхөөрөө модоной мүшэрнүүдые таһар сабшажа, тэдэнээ ээм мүрэ дээрээ табяад: «Минии хэнэн юумые таанад бушуу түргөөр хэгты», – гэжэ суг хамта ябагшадтаа хэлэбэ.

⁴⁹ Хүн бүхэн модоной мүшэрнүүдые таһара сабшажа, тэдэнээ ээм мүрэ дээрээ табяад, Абимээлэхые дахан, хойноһоонь ошобо. Тэдэнэр мүшэрнүүдээ Шэхээмэй хүмые тойруулан табяад, тэдэндэ гал носообо. Тиигэжэ тэдэнэр тэрэ хүмые, мүн тэрээн соо хороод байһан мянгаад эршүүл болон эхэнэрнүүдые галдан шатааба.

Абимээлэхэй үхэл

⁵⁰ Һүүлдэнь Абимээлэх сэрэгшэдтээ хамта Тэбээц хотодо довтолжо, тэрэниие эзэмдэн абаба. ⁵¹ Бата бэхи аранга хэрэм тэрэ хотын дунда байгаа. Эршүүл болон эхэнэрнүүд, энэ хотын бүхы хүнүүд гүйлдэжэ тэрээн соо оромсоороо, үүдыеень шэбхэдээд, аранга хэрэмэй дээдэ дабхарта гараба. ⁵² Абимээлэх хамта ябагшадтаяа тэрэ аранга хэрэмые бүһэлэн тойроод, галдаха гэжэ тэрэнэй үүдэндэ дүтэлбэ. ⁵³ Тиихэдэнь нэгэ эхэнэр тээрмын түгдэрхэй шулуу дээрһэнэнь хаяжа, тэрэнэй толгойе гэмтээбэ.

⁵⁴ Абимээлэх зэбсэгыень абажа ябагшад дэри түргэн дуудажэ ерүүлээд: «Эхэнэр хүн намайе алаа гэжэ хэлсэхэгүйн тула һэлмээе һугалаад, ши намайе ала», – гэжэ тэрэндэ хэлэбэ.

Залуу хүбүүн һэлмээрээ хадхажэ тэрэниие алаба. ⁵⁵ Абимээлэх үхөө гэжэ израильшууд хараад, өөр өөрынгөө гэртэ бусабад.

⁵⁶Өөрынгөө далан аха дүүнэрые алажа, өөрынгөө эсэгэдэ муу юумэ хэһэн Абимээлэхэй нүгэлые Бурхан иимэ үхэлөөр шийдхэн харюулба. ⁵⁷Тиигээд Бурхан Шэхээмдэ ажаһуугшадай бүхы мууень тэдэнэй өөһэдынь толгой дээрэ буулгаба. Иигэжэ Еруббаалай хүбүүн Ётамай хараал тэдэндэ тохёолдобо.

Зарга шүүгшэ Толаа

10 ¹Абимээлэхэй алуулһанай һүүлдэ израильшуудые абархын тула Иссахаарай үеын Пуһаагай хүбүүн Толаа ударидагша болобо. Тэрэ Пуһаа Додоогой аша мүн. Тэрэ Эпрааимай уг удамуудай байдаг хадалиг газарай Шамиир хотодо ажаһуугаа. ²Тэрэ хорин гурбан жэл соо Израилийн ударидагша байба. Тэрэнэй наһа барахадань, тэрэниие Шамиир хотодо хүдөөлүүлбэ.

Зарга шүүгшэ Яһиир

³Толаагай үхэһэнэй һүүлдэ Галаад хотын Яһиир ударидагша болобо. Тэрэ хорин хоёр жэл соо Израилийн ударидагша байһан юм. ⁴Яһиир гушан хүбүүтэй, унадаг унаагай гушан элжэгэтэй байгаа. Тэдэнэр Галаадай газар дээрэ гушан хототой байба. Тэдэниие Яһиирай хотонууд гэжэ мүнөөшье болотор нэрлэдэг. ⁵Яһиирай наһа барахадань, тэрэниие Камоондо хүдөөлүүлбэ.

*Израильшууд Эзэндэ дахин
шүтэдэг болобо*

⁶Израильшууд Эзэндэ дахин муу юумэ үйлэдэжэ, хуурмаг бурханууд Баалда, Аштаартуудта болон араамшуудай, сидоонуудай, моһаабуудай, аммоонуудай, пилиштүүдэй бурхануудта шүтэн мүргэжэ эхилбэ. Тиихэлээрээ тэдэнэр Эзэнэ орхижо, Тэрээндэ шүтэн мүргэхээ болибо. ⁷Тиихэдэнь Эзэн израильшуудта сухалдажа, тэдэниие пилиштүүдэй болон аммоонуудай гарта үгэбэ. ⁸Тэрэ жэлһээ эхилжэ найман жэл соо тэдэнэр Иордан мүрэнэй зүүн эрьһеэ саашанхи эмооршуудай Галаад нютагта ажаһууһан израильшуудые хашан дарлаба. ⁹Аммоонууд Иордан мүрэн гаталаад, Иудын, Бэньямиинэй болон Эпрааимай обогуудай урдаһаа эсэргүүсэн дайралдахаяа ошобо. Израильшууд тон ехэ дарлалтада орожо доройтобо.

¹⁰Тиихэдэ израильшууд Эзэндэ иигэжэ хашхаралдаба:

– Бидэ Танда эсэргүүсэжэ, нүгэл хээбди. Бидэ өөһэдынгөө Бурхан орхёод, Баалай бурханда шүтэн мүргөөбди.

¹¹Эзэн израильшуудта иигэжэ айладаба:

– Таанад египедүүдтэ, эмооршуудта, аммоонуудта, пилиштүүдтэ, ¹²сидоонуудта, амалээгүүдтэ болон моһабуудта харшалуулан дарлуулбат. Таанадай Намда хашхаралдан гуйхада, Би таанадые тэдэнэй гарһаа абараагүй аалби? ¹³Таанад Намайе орхёод, ондоо бурхануудта шүтэн мүргөөт. Би таанадые дахин абархагүйб. ¹⁴Таанад шэлэжэ абагша өөһэдынгөө бурхануудта ошоод, тэдээнһээ туһа эрин хашхаралдагты. Тэдэнэр таанадые харшалта болон дарлалтаһаа гаргаг лэ.

¹⁵Израильшууд Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Танай урда бидэнэр нүгэл хээбди. Та бидэнтэй дураараа болооройт, тээд Та мүнөө гансал бидэниие аршалжа хайрлыт!

¹⁶Тэдэнэр үнэнхэ зүрхэнһөө хариин бүхы бурхануудые буруушаажа, Эзэндэ шүтэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь Эзэн тэдэнэй зобохо тулихыень хараад, тэдэниие хайрлаба.

Удамаршые бэдэрһэн тухай

¹⁷Аммоонууд дайралдахаяа суглараад, Галаадай газар дээрэ өөһэдынгөө майхан хүрөөн татажа байрлаба. Израильшууд сэрэгээ суглуулаад, Мицпаа хотодо байрлаба.

¹⁸Галаадай сэрэгшэд болон ударидагшад бэе бээдээ иигэжэ хэлэбэд: «Аммоонуудтай дайралдахада хэн бидэниие дахуулхаб? Тэрэ Галаадай бүхы зоной ударидагша болохо».

Иптаа ударидагша болобо

11 ¹Галаадай хүбүүн Иптаа эрэлхэг зоригтой сэрэгшэ байгаа. Зальхай эхэнэр Галаад гэжэ нэрэтэй хүнһөө тэрэ хүбүү түрөө юм. ²Галаадай намган тэрээндэ хүбүүдые түрэбэ. Тэдэ хүбүүд томо болоод, Иптаае түрэл хотоһоо үлдэхынгөө урда тээ тэрээндэ иигэжэ хэлэбэд: «Ши бидэнэй эсэгэһээ ямаршые зөөри залгамжалан абахагүйш. Юундэб гэхэдэ, ши зальхай, ондоо эхэнэрһээ гарааш».

³Тиихэдэнь Иптаа аха дүүнэрһээ зугадажа, Тооб орон нютагта түбхинэбэ. Тэндэ Иптаа гэмтэ ябадал хэгшэдтэй нүхэсэбэ. Тэдэнэр тэрэнэй ударидалган доро добтолгонуудые хэбэ.

⁴Нэгэ хэдэн сагай үнгэрхэдэ, аммоонууд дайгаар Израильда добтолбо. ⁵Тиихэдэнь Тооб орон нютагаа орхижо, Галаадаа бусуулха гэжэ Галаадай аха захатад Иптаада ошобо.

⁶Аха захатад Иптаада ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Орон нютагаа бусажа, бидэнэй сэрэгэй толгойлогшо больш даа. Аммоонуудтай дайралдаябди.

⁷Тиихэдэнь Иптаа тэдээнһээ иигэжэ асууба:

– Урдань таанад намайе үзэн ядажа, минии эсэгын гэрhээ үлдэжэ ябуулаа бэшэ гүт? Харин мүнөө таанад ядаралда ороходоо, намда юундэ ерээбэт?

⁸ Галаадай аха захатад Иптаада иигэжэ харюусаба:

– Бидэнэй болон Галаадай бүхы зоной толгойлогшо болохыншни тула бидэнэр шамда мүнөө ерээбди. Ши бидэнтэй ошолдо, аммоонуудтай тулалда.

⁹ Иптаа тэдэ аха захатадhaа иигэжэ һураба:

– Һайн гээшэ. Ньютагаа бусажа, аммоонуудтай дайралда гэжэ таанадай гуйхада, Эзэнэй намда илалта үршөөбэл, би таанадай засаг баригша болохо гүб?

¹⁰ Галаадай аха захатад тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн бидэнэй гэршэ! Илалта заабол туйлахаш гэжэ бидэнэр тангаригланабди.

¹¹ Иптаа Галаадай аха захатадтай хамта ошобо. Сэрэгшэд тэрэниие өөрынгөө дарга ба толгойлогшо болгобо. Иптаа өөрынгөө хамаг бүхы үгэнүүдые үгэлэн, Мицпаа хотын Эзэнэй гэр соохи тахилай шэрээгэй урда хэлэбэ.

Аммооной хаанда Иптаагай эльгээһэн бэшэ

¹² Иптаа иимэ бэшэгтэйгээр элшэдээ Аммооной хаанда эльгээбэ: «Бидэнэй хоорондо ямар арсалдаан гарааб? Юундэ ши дайгаар бидэнэй газарта ерээбши?»

¹³ Аммооной хаан Иптаагай элшэдтэ иигэжэ харюусаба: «Израильшууд Египедhээ гараад, Арноонhоо Яббоок болон Иордан хүрэтэрхи минии газар дайдые эзэлбэ. Тиимэһээ энхэ тайбанаар тэдэ газарнуудыемни намда бусаа».

¹⁴ Элшэдэйнгээ тэрэ бэшэгыень дамжуулхадань, Иптаа элшэдээ Аммооной хаанда дахин эльгээхэдээ, ¹⁵ иигэжэ тэрээндэ хэлэбэ:

– Израиль Моһаабай болон Аммооной газарнуудые абаагүй. ¹⁶ Израильшууд Египедhээ гараад, Хулhата далай тээшэ сүл губьяар ошожо, Кадээшдэ хүрөө. ¹⁷ Тиихэдэ тэдэнэр элшэдээ Эдоомой хаанда эльгээхэдээ, иигэжэ гуйгаа: «Шинии газар дээгүүр гаталан ошохо зүбшөөл бидэндэ үгыш». Теэд Эдоомой хаан израильшуудта зүбшөөл үгөөгүй бэлэй. Мүн баһа тэдэнэр элшэдээ Моһаабай хаанда эльгээбэ. Тэдэнэй хаан өөрынгөө газар дээгүүр гаталха зүбшөөл израильшуудта үгөөгүй хэн. Тиихэдэнь израильшууд Кадээшдэ үлөө бэлэй.

¹⁸ Һүүлдэнь израильшууд сүл губиие гаталаад, Эдоомой болон Моһаабай газарнуудые тойрон үнгэржэ, Моһаабай зүүн хилэдэхи

Арноон мүрэнэй саана майхан хүрөөнээ табин байрлаа юм. ¹⁹Тиихэдэ израильшууд элшэдээ Хэшбоон хотодо байдаг эмооршуудай хаан Сиhoондо эльгэгээгэ hэн.

Тиихэдэнь тэрэнэй элшэд Сиhoондо иигэжэ хэлээ бэлэй: «Өөhэдынгөө газарта хүрэжэ ошохымнай тула ши өөрынгөө газар дээгүүр гаталха зүбшөөл израильшуудта үгыш даа».

²⁰Теэд эмооршуудай хаан Сиhoон өөрынгөө газар дээгүүр гаталуулха зүбшөөл израильшуудта үгэнгүй, өөрынгөө бүхы арадые суглуулаад, Яаhцаада майхан хүрөөнээ табижа байрлаад, израильшуудтай тулалдаа hэн. ²¹Тиихэдэнь Эзэн, Израилиин Бурхан Сиhoоние болон тэрэнэй сэрэгшэдые израильшуудай гарта үгэбэ. Тиихэдэнь израильшууд эмооршуудай ажаhууһан бүхы газарыень, ²²Арноонhоо Яббоок мүрэн болон сүл губиһаа Иордан мүрэн хүрэтэрхи бүхы дайдыень эзэлбэ. ²³Эзэн, Израилиин Бурхан газар дээрэhээнэ эмооршуудые намнаад, тэрэ газарыень израильшуудта үгөө hэн. Тиихэдэнь ши тэрэ газарыень hөөргэнь абаха гэбэ гүш? ²⁴Шинии Хэмоош бурханай үгэһэн газарые ши эзэлнэгүй аалши? Бидэнэй эзэлээд байһан эдэ бүхы газарые Эзэн, бидэнэй Бурхан угайтнай баялиг гэжэ бидэндэ үгөө юм. ²⁵Ши Моhаабай хаан Циппоорой хүбүүн Балаагһаа юугээрээ үлүү болошоо юмши? Тэрэ Израильтай хэрэлдээ гү, али тэдэнтэй дайралдаа гү? ²⁶Израильшууд гурбан зуун жэл соо Хэшбоондо болон Ароhээртэ, тэдэниие тойроод байһан хотонуудта болон Арноон мүрэнэй эрье дээгүүрхи бүхы хотонуудта ажаhууна. Таанад эдэ олон жэлнүүд соо тэдэнэй газарнуудые юундэ бусаажа абаагүйбта? ²⁷Би шинии урда ямаршые зэмэгүйб. Харин ши минии урдаһаа дайгаар добтолон, намда муу юумэ хэнэш. Эзэн, үнэн бодото зарга шиидхэгшэ мүнөө израильшуудай гү, али аммоонуудай хэниинь зүб бэ гэжэ шиидхэг лэ.

²⁸Теэд Аммооной хаан Иптаагай эльгээһэн элшэдэйнэ хэлэһэн үгые шагнабашьегүй.

Иптаагай тангариг

²⁹Бурханай hүлдэ Иптаагай толгой дээрэ бууба. Иптаа Галаад болон Мэнашшээе үнгэрөөд, Галаадай Мицпээ хото дайраад, тэндэһээ саашаа аммоонуудай газар тээшэ ошобо.

³⁰Иптаа Эзэндэ иигэжэ тангариглаба: «Хэрбээ минии гарта аммоонуудые үгэбэлтнай, ³¹аммоонуудһаа энхэ тайбан бусабални, намайе угтажа, минии гэрэй үүдээр гарагша хүн Эзэнэй болохо. Би тэрэниие түгэс шатаалта үргэлдэ үргэхэб».

³²Иптаа ошожо, аммоонуудтай дайралдаба, Эзэн аммоонуудые тэрэнэй гарта үгэбэ. ³³Иптаа Ароhээрхээ Минниит хүрэтэрхи, тэрээнһээ

саашанхи Абээл-Кэрамиим хото хүрэтэрхи хорин хотонуудыг үгы хэбэ. Энэнь аммоонуудай агууехэ диилдэлгэ боложо, тэдэнэр израильшуудай урда номгорбод.

³⁴ Иптаа Мицпаада байдаг гэртээ бусажа ерэбэ. Тэрэнэй урдаһаа бүлбэнүүр дуугаргажа, бүжэглэн хатарһаар угтаһан эхэнэрнүүдэй дундаһаа басаганиинь урагшаа гараба. Иптаа тэрээнһээ бэшэ бусад хүүгэдгүй, харин ори ганса басагатай байгаа. ³⁵ Иптаа басагаһаа харамсаараа, тэрээндээ уйдхар гашуудалаа харуулха гэжэ өөрынгөө хубсаһыг таһар татаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Хөөрхы минии үхин! Ши намда гашуудал асарбаш! Ши минии сэдхэлыг тамалагшадай нэгэн болобош. Би Эзэндэ тангариглаа һэм. Мүнөө би тэрэнээ яашье хубилгажа шадахагүйб!

³⁶ Басаган эсэгэдээ хандажа:

– Минии эсэгэ! Ши Эзэндэ тангариг үгөөш. Ши намайе яахаб гэжэ Тэрэндэ хэлээ һэмши, мүнөө тэрэнээ бүтээ. Ушар юуб гэхэдэ, аммоонуудыг бута сохиходошни Эзэн шамда туһалаа ха юм, – гээд, ³⁷ үргэлжэлүүлбэ. – Намда гансал нэгэ юумэ зүбшөөгыш даа. Намайе хоёр һараар табиш даа. Би хада дээрэ гараад, хэзээдэшье хурисал үзэжэ үхибүүтэй болохогүйгөө шаналан, хани басагадтаяа хамта уйлаһуулби.

³⁸ – Ошо, – гээд, Иптаа хоёр һараар басагаһаа табиба.

Тэрэ басаган хани басагадтаяа хамта хада дээрэ гараба. Тэдэнэр үргэлдэ үгтэһэн басагаһаа шаналан булта уйлалдаба. ³⁹ Хоёр һарын үнгэрхэдэ, басаган эсэгэдээ бусаба. Иптаа Эзэндэ үгэһэн тангаригаа бүтээбэ. Тиигээд лэ тэрэнэй басаган эрэтэйшье унтажа, үхибүүтэйшье боложо үзөөгүй юм.

Эндэһээ уламжалан, Израильда иимэ нэгэ ёһо заншал бии болоо бэлэй. ⁴⁰ Жэл бүхэндэ Израилиин басагад дүрбэн үдэр соо ябажа, Галаад угай Иптаагай басаган тухай дуу дууладаг юм.

Иптаа ба Эпрааим

12 ¹ Эпрааимай угай сэрэгшэд Цапоон хото ерэбэ.

– Намтай хамта ябагты гэжэ ши бидэниие дуудангүйгөөр юундэ аммоонуудтай дайралдахаяа ошообши? Бидэнэр шамайе гэртэйш хамта шатаахамнай, – гэжэ Иптаада хэлэбэ.

² Иптаа тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би болон минии арад аммоонуудтай аргагүй ехэ хэрэлдээтэй байгаабди. Би таанадыг дуудааб. Теэд таанад намайе тэрэнэй гарһаа абаржа шадахагүй байгаат. ³ Таанад намайе абархагүй гэжэ ханаад, ами наһандам аюултайшье наань, мүрэн гаталжа, аммоонуудтай тулалдааб.

Эзэн тэдэниие минии гарта дамжуулан үгөө. Мүнөө таанад намтай юундэ дайралдахаяа ерээбта?

⁴Иптаа Эпрааимай обогойнхидые үй бута сохимсоороо, Галаадта ажаһуудаг бүхы эрэшүүлыень суглуулаад, тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад Эпрааимай угайнь оргодолнууд гээшэт. Таанад өөһэдын газар үгыт. Таанадай заримашуул Эпрааимайшые болон Мэнашшээ-гэйшые угайхид болоно.

⁵Галаадай уг удамууд Иордан мүрэн гаталдаг бүхы гарсануудые эзэмдэн абаба. «Мүрэн гаталхыемни намда зүбшөөгыш», – гэжэ Эпрааимай угһаа хэзээ нэгэтэ тэрьедэһэн оргодолнуудай хэн нэгэнэйн гуйхада, галаадайхид тэрээнһээ иигэжэ асуудаг байба: «Ши Эпрааимай угай гүш?» «Үгы», – гэжэ тэрэнэй харюусахадань: ⁶«„Шиболет“ гэжэ хэлэл даа», – гэжэ тэдэнэр тэрэниие баадхадаг байба.

Эпрааимай угай хүнүүд энэ үгэ хэлэжэ шадахагүй һэн тула «шиболет» гэдэг байба. Тиигэжэ галаадайхид Эпрааим угайхидые мэдэдэг болоод, Иордан гаталдаг гарсануудай дэргэдэ тэдэниие хадхаж аладаг болобо.

Тиихэдэ тэдэнэр Эпрааимай угай дүшэн хоёр мянган хүнүүдые алаһан юм.

⁷Иптаа зургаан жэл соо Израилиин ударидагша байба. Һүүлдэнь Галаад угай Иптаагай наһа барахадань, Галаадай хотонуудай нэгэндэ тэрэниие хүдөөлүүлһэн юм.

Хэшбоон ударидагша болобо

⁸Иптаагай наһа барахадань, Бэтлэһээм хотын Хэшбоон Израилиин ударидагша болобо. ⁹Тэрэ гушан хүбүүтэй, гушан басагатай байгаа. Тэрэ өөрынгөө басагадые түрэл бэшэ эрэшүүлдэ хадамда үгэбэ, өөрынгөө хүбүүдтэ түрэлнүүдэйнгээ басагадые һамга абхуулба. ¹⁰Тиигээд Хэшбоон наһа бараба. Тэрэниие Бэтлэһээм хотодо хүдөөлүүлбэ.

Элоон ударидагша болобо

¹¹Хэшбооной наһа барахадань, Зэбүлүүнэй обогой Элоон Израилиин ударидагша болобо. Тэрэ арбан жэл соо израильшуудые ударидаба.

¹²Тиигээд Зэбүлүүнэй обогой Элоон наһа бараба. Тэрэниие Зэбүлүүнэй харьяата газарай Аялоондо хүдөөлүүлбэ.

Абдоон ударидагша болобо

¹³Элооной наһа барахадань, Пиратоон хотын Һиллээлэй хүбүүн Абдоон Израилиин ударидагша болобо. ¹⁴Абдооной дүшэн хүбүүд,

гушан ашанар далан элжэгэнүүдые унадаг байгаа. Тэрэ найман жэл соо Израилийн ударидагша байба.

¹⁵Тиигээд Пиратоон хотын Ёиллээлэй хүбүүн Абдоон наһа бараба. Тэрэниие амалээгүүдэй ажаһуудаг хада дээрэ, Эпрааим угай харьяата газар дээрэхи Пиратоон хотодо хүдөөлүүлбэ.

Самсоон түрэбэ

13 ¹Израильшууд Эзэндэ дахин муу юумэ хэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь Эзэн тэдэниие дүшэн жэл соо пилиштүүдэй гарта тушааба.

²Тэрэ сагта Цораа хотодо түрэнэн Даанай угһаа гарбалтай Манооһаа гэжэ нэрэтэй хүн ажаһууба. Намганайнь түрэдэггүй байһан тула тэрэ үхибүүдгүй байгаа.

³Эзэнэй Эльгээмэл Манооһаагай намганай урда бии болоод, тэрэндэ иигэжэ айладаба:

– Ши үхибүүтэй болодоггүй байнаш, харин мүнөө хээлитэй боложо, хүбүү түрэхэш. ⁴Тиихэдээ болгоомжолжо, үзэмэй дараһан архи болон шара ундаа бү уу, бузартай эдээ хоол бү эди. ⁵Үхибүүнэйнгээ үһыень бү хайшала. Юундэб гэхэдэ, нарайлха нялхашни умай сооһоо өөрыгөө Эзэндэ зорюулан үгэнхэй юм. Таанадай энэ хүбүүн израильшуудые пилиштүүдэй гарһаа абаран аршалжа эхилхэ.

⁶Тэрэ эхэнэр өөрынгөө үбгэндэ гүйжэ ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Бурханай хүн намда ерээл. Тэрэнэй шарайнь аймшагтай байба. Би тэрэнэй хаанаһаа ерэхые хураагүйб. Тэрэ намда нэрэээшье хэлээгүйл. ⁷Бурханай тэрэ хүн намда иигэжэ хэлээ юм: «Хээлитэй болобош, хүбүү түрэхэдөө, үзэмэй дараһан архи болон ногтоодог шара ундаа бү уу, бузартай эдээ хоол бү эди. Ушар юуб гэхэдэ, нарайлха нялхашни умай сооһоо наһалха наһанайнгаа эсэс хүрэтэр өөрыгөө Эзэндэ зорюулан үгөө».

⁸Манооһаа Эзэндэ зальбараад, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн минии! Танай эльгээһэн Бурханай хүн дахин бидэндэ ерэл лэ! Түрэхээ байһан үхибүүнэй томо болотор юу хэбэл дээрэб гэжэ бидэниие хургаг лэ.

⁹Эзэн Манооһаагай хэлэхые дуулаба. Эзэнэй Эльгээмэл дахин тэрэ эхэнэртэ ерэбэ. Тиихэдэнь тэрэнэй хажуудань Манооһаа үгы, харин тэрэ эхэнэр ори гансааран таряаланайнгаа талмай дээрэ байба.

¹⁰Үнөөхи эхэнэр үбгэндөө гүйжэ ерээд, тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Үсгэлдэр ерэгшэ Бурханай хүн дахин намдаш ерээл!

¹¹Манооһаа бодоод, намгаяа дахажа, таряаланайнгаа талмайда ошоод, тэрэ хүнһөө иигэжэ хураба:

– Минии намгантай хөөрэлдэнэн хүн ши болоно гүш?

– Билби даа, – гэжэ Эзэнэй Эльгээмэл харюусаба.

¹² Тиихэдэнь Манооһаа тэрээнһээ иигэжэ һураба:

– Хэлэһэн үгыншни бээлүүлэгдэхэдэ, манай хүбүүн яажа ажаһууха болоноб? Тэрэмнай юу хэхэ ёһотойб?

¹³ Эзэнэй Эльгээмэл тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Минии хэлэһэн тэдэ бүхы юумэнүүдһээ намганшни һэргылэг.

¹⁴ Уһан үзэмэй эшэһээ гараһан бүхы юумэнүүдые бү эдиг, үзэмэй дараһан архи болон һогтоодог шара ундаа бү ууг, бузартажа муу болоһон эдээ хоол бү эдиг. Шинии намган Минии хориһон эдэ бүхы юумэнүүдһээ сээрлэг.

¹⁵ Тиихэдэнь Манооһаа Эзэнэй Эльгээмэлые иигэжэ гуйба:

– Бидэнэй эшэгэ шанаад асартар ши намайе эндээ хүлеэгыш даа.

¹⁶ Эзэнэй Эльгээмэл тэрээндэ иигэжэ айладаба:

– Шамайе би хэды хүлеэгөөшье һаа, шанаад асарһан эдээ хоолыешни эдихэгүйб. Хэрбээ тэрэнээ Эзэндэ үргэхэ гэбэл, ши тэрэнээ түгэс шатаалта үргэлдэ үргөөрэй.

Манооһаа тэрэ хүниие Эзэнэй Эльгээмэл гэжэ мэдэбэгүй.

¹⁷ Манооһаа Эзэнэй Эльгээмэлһээ иигэжэ асууба:

– Шинии хэлэһэн үгын бээлүүлэгдэхэдэ, бидэнэр шамайе магтан алдаршуулха гэнэбди. Тиимэһээ ши бидэндэ өөрынгөө нэрые хэлэжэ хайрлыш.

¹⁸ Эзэнэй Эльгээмэл Манооһаада иигэжэ айладаба:

– Ши юундэ минии нэрые һурабаш? Минии нэрэ юрэ бусын юм.

¹⁹ Манооһаа шанаһан эшэгээ болон хилээмэн үргэлнүүдээ асаржа, Эзэндэ үргэхээ шулуун дээрэ табиба. ²⁰ Үргэлэй шэрээһээ галай дүлэн огторгой өөдэ дэгдэбэ. Тиихэдэнь Эзэнэй Эльгээмэл тэрэ дүлэнтэй хамта дэгдэлсэбэ. Манооһаа ба тэрэнэй намган эдэ бүгэдые хараад, нуураараа газар дэрлэн унажа, Тэрээндэ зальбаршабад.

²¹ Эзэнэй Эльгээмэл дахин харагдабагүй. Тиихэдэнь Манооһаа тэрэниие Эзэнэй Эльгээмэл байба гэжэ мэдэбэ.

²² Манооһаа ухаа алдажа, өөрынгөө намганда иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ Бурханиие хараһан тула үхэхэмнай!

²³ Теэд намганиинь үбгэндөө иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ Эзэн бидэниие алаха гэбэл, Тэрэ бидэнэй гарһаа түгэс шатаалта ба хилээмэн үргэлнүүдые абахагүй, бидэндэ эдэ бүгэдые харуулха, хэлэхэ үгы байгаал!

²⁴ Үнөөхи эхэнэр хүбүү түрөөд, тэрээндээ Самсоон гэжэ нэрэ үгэбэ. Самсоон томо болобо. Эзэн тэрэниие адислаба. ²⁵ Цораа болон Эштаһоол

хоёрой хоорондо оршодог Маханээ-Даан хотодо Самсооной ажаһуу-хадань, Эзэнэй Һүлдэ тэрэнэй толгой дээрэ буужа, ажал ябуулгыень эрхилүүлсэжэ эхилбэ.

Самсоон һамга абаба

14 ¹ Самсоон Тимнаа хото ошоод, пилишт яһанай залуу басагые харамсаараа, тэрэндэ дурлашаба.

² Тэрэ гэртээ бусаад, эхэ болон эсэгэдээ иигэжэ хэлэбэ:

– Тимнаа хотодо байдаг пилишт басагадай нэгэндэ дурлашооб. Һамга хэхиемни тэрэниие намда асарагты.

³ Эсэгэ болон эхэнэ тэрээнһээ иигэжэ һураба:

– Манай бүхы арадай, мүн аха дүүнэрэй дундаһаа һамга абаха басаган шамда олдоногүй юм гү? Бэлгынгээ үзүүрыень отолууддаггүй пилиштүүдэй басагые юундэ һамга абахая ханабаш?

Самсоон эсэгэдээ иигэжэ харюусаба:

– Тэрэ намда һайшаагдаа. Тэрэниие намда һамга хэхиемни асарагты!

⁴ Пилиштүүдһээ үһөөгөө израильшууд абаг гэжэ Самсоондо Эзэнэй үршөөһэн зарлигыень хүбүүнэй эхэ, эсэгэ хоёр мэдэбэгүйд. Эгээл тэрэ үе сагта пилиштүүд израильшуудые дарлан захиржа байһан юм.

⁵ Самсоон эхэ болон эсэгэтээ хамта Тимнаа хото ошобо. Тэдэнэр хотын хажуудахи уһан үзэмэй таряалангай талмайда дүтэлэн ерэбэ. Залуу нэгэ арсалан эрхирээд, гэнтэ хүрэжэ, Самсоондо добтолон дүтэлбэ.

⁶ Эзэнэй Һүлдэ Самсооной толгой дээрэ бууба. Тиихэдэнь Самсоон зэр зэбсэг баряагүй нюсэгэн гараараа эшэгэн мэтээр арсаланиие таһар удар татажархиба. Теэд тэрэ хэһэн энэ үйлэ хэрэгээ эхэ эсэгэдээ хэлэбэгүй.

⁷ Тиигээд Самсоон Тимнаа хото ерэжэ, тэрэ эхэнэртэй хөөрэлдэбэ. Тэрэ эхэнэр Самсоондо һайшаагдаба.

⁸ Хэдэн хоног үнгэрөөд байхада, үнөөхи эхэнэрые гэртээ асарха гэжэ Самсоон тэрэл харгыгаар дахин ошобо. Самсоон алаһан арсаланайнгаа хүүр бэеыень хараха хүсэлэндэ абтажа, тэрэндэ дүтэлэн ерэбэ. Зүгынүүд арсаланай хүүр бэе соо үүрээ хэнхэй, балаа суглууланхай байба.

⁹ Самсоон зүгын бал гартаа баряад, тэрэнээ харгыдаа эдибэ.

Самсоон гэртээ ерээд, өөрынгөө эсэгэ болон эхэдэ зүгын бал үгэбэ. Тэдэнэр зүгын бал эдибэд. Гэбэшые Самсоон арсаланай хүүр бэе сооһоо абагша зүгынгөө тэрэ бал тухай эсэгэ болон эхэдээ хэлэбэгүй.

¹⁰ Самсооной эсэгэ үнөөхи эхэнэрыень харахаяа ошобо. Самсоон тэрэ хотоһоо һамган болгожо абаха басаганайнгаа хурим найрыень хэхэ болобо. Эндэ хурьгэн ороһон залуу хүбүүд хадам эсэгынгээ гэртэ найр

хэдэг заншалтай байба. ¹¹ Хадам эсэгэнх Самсооние хараад, хүрьгэн-тэйгөө хамта басаганайгаа найрта байлсаха гушан эрэшүүлье уриба.

¹² Самсоон тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би таанадта таабари хэлэхэмни. Хэрбээе найрай үргэлжэлхэ долоон үдэрэй туршада таабариемни таанадай зүбөөр тайлбарилаа хаа, би таанадта гушан маалинга самса болон хэлгэжэ үмдэхэ гушан хубсаха үгэхэб. ¹³ Хэрбээе таанадай минии таабарие тайлбарилжа шадаагүй хаа, таанад намда гушан маалинга самса, хэлгэжэ үмдэхэ гушан хубсаха үгэхэт.

– Зай, хэлыш даа таабарияа, бидэ шагнажа байнабди, – гэжэ тэдэнэр Самсоондо хэлэбэ.

¹⁴ Самсоон тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдигэн юумэн эдеэн болоо.

Хүсэтэйһөө амталуур бии болоо.

Тээд тэдэнэр гурбан үдэрэй туршада тэрэ таабариенх тайлбарилжа шадабагүй.

¹⁵ Дүрбэдэхи үдэр тэдэнэр Самсоонхой хамганда ерээд:

– Таабариенх тайлбарилхымнай тула ши үбгээе аргада. Тэрэнэй таабариенх бидэнэй тайлбарилжа хэлээгүй хаа, бидэ шамайе болон шини эсэгын гэрыенх галдан шатаахабди. Нюсэгэн болотор тонуулхымнай тула таанад бидэниие эндэ асараа гүт! – гэжэ занабад.

¹⁶ Самсоонхой урда хамганиенх уйлаганан, иигэжэ хэлэбэ:

– Ши намайе үзэн яданах, ши намда дурагүйш. Ши минии арадай хүбүүдтэ таабари хэлээш. Ши тэрэ таабариингаа тайлбарие намда хэлэхэ дурагүйш.

Самсоон тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би таабариингаа тайлбарие өөрынгөө эсэгэ ба эхэдэшые хэлээгүйб. Тэрэнэйнгээ тайлбарие шамда юундэ хэлэхэ болоо хүнбиб?

¹⁷ Самсоонхой хамган үлэгшэ тэдэ үдэрнүүдтэ уйлаба. Уйлажа байжа, хамганайнгаа аргагүй ехээр гуйхаданх, хүүлэй хүүлдэ долоодохи үдэр Самсоон хамгандаа таабариингаа тайлбариеенх хэлэбэ. Тиихэдэнх үнөөхи эхэнэр өөрынгөө арадай хүбүүдтэ үбгэнэйнгөө таабариин тайлбарие хэлэжэ үгэбэ.

¹⁸ Долоодохи үдэр хадын саана наранай орохын урда тээ тэдэнэр Самсоондо ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Зүгын балһаа үлүү ехэ амтатай юун бэ?

Зэрлиг арсаланһаа үлүүсэ ехэ хүсэтэй хэн бэ?

Самсоон тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад минии эмэ тугалаар

газар хахалаагүй хаа,
таабарииемни таахагүй байгаат.

¹⁹ Эзэнэй Хүлдэ Самсоной толгой дээрэ хүсэтэйгөөр бууба. Тэрэ Ашхэлоон хото ошожо, гушан пилиштүүдые алажа, самсануудыень болон хэлгэхэ хубсаһануудыень абаад, тэдэнэ таабарииень таагшадта үгөөд, эсэгынгээ гэртэ ерэбэ.

²⁰ Харин хадам эсэгэнхэ хадамда үгэжэ байһан басаганайнгаа найрта хүрьгэн орожо байһан Самсоонтой танилсажа нүхэсэһэн гушан эрэ-шүүлэй нэгэндэ тэрэ басагаяа үгэһэн байба.

Самсоон пилиштүүдтэ гай тодхор асарба

15 ¹ Хожомынь, шэниисэ хуряалганай боложо байха үедэ Самсоон һамгантаяа уулзаха гэжэ хадам абындаа эшэгэн бэлэгтэй ерээд, иигэжэ гуйба:

– Би өөрынгөө һамгантай уулзаха гэжэ ерээб. Һамганаймни унтадаг таһалгада орохо зүбшөөл намда үгыт?

Тээд хадам эсэгэнхэ тэрэниие хадамда үгэһэн басаганайнгаа унталгын таһалгада оруулбагүй. ² Гэбэшье тэрэ Самсоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Басагыемни голоо гэжэ шамайе һанаад, найрта нүхэсэһэн шинии нүхэдэй нэгэндэ хадамнаа һэм. Һамганайшни дүү басаган бүришье сэбэрхэн юм. Ехэ басаганайм орондо дүү басаганиинь шинии һамган болог лэ.

³ Тээд Самсоон хадам эсэгэдээ иигэжэ хэлэбэ:

– Мүнөө пилиштүүд өөһэдөөл гэмтэй! Мүнөө би тэдэниие һургал байхаб!

⁴ Самсоон ошожо, гурбан зуун үнэгэ баряад, һүүл һүлээрнь хоёр хоёроор холбоод, һүүлнүүдэйнхэ хоорондо бамбар дэнгүүдые уяба.

⁵ Тиигээд бамбар дэнгүүдтээ гал носоогоод, тэдэ үнэгэнүүдээ пилиштүүдэй таряалан руу табиба. Тиигэжэ Самсоон тэдэнэй боолто бухалнуудые, хадагдаагүй таряалан, уһан үзэмэй эшэнүүдые болон тоһон модонуудыень галдан шатааба.

⁶ «Хэн энэ муухай хэрэг хэбэ гээшэб?» – гэжэ пилиштүүд асууба.

Тэдэндэ иигэжэ харюусабад: «Тимнааһаа хүрьгэн орогшо Самсоон энэ хэрэг хэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, хадам эсэгэнхэ тэрэнэй һамгые ондоо хүндэ, тэрэнэй нүхэртэ үгөө юм».

Тиихэдэнь пилиштүүд ошожо, Самсоной һамгые эсэгэтэйнхэ хамта гэр соонь галдажархибад.

⁷ Самсоон пилиштүүдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад энэ муу хэрэг хэбэт. Теэд би таанаднаа үнөөгөө абахадаал ханаагаа амархаб!

⁸ Самсоон олон пилиштүүдые зэрлигээр хюдажа алаад, ошожо Этаам хабсагайн хабшал соо хоргодон хууба.

⁹ Пилиштүүд ошожо, Иудада майхан хүрэнээ татажа, Лээхи хүрэтэр байрлаад, дайралдахаар бэлэн болобо.

¹⁰ Иудада ажаһуугшад тэдээнһээ иигэжэ хураба:

– Таанад юунэй түлөө бидэнтэй тулалдаха гэбэт?

Пилиштүүд тэдээндэ иигэжэ харюусаба:

– Бидэ Самсооние барижа хүлээд, бидэнэй арадта хэһэн үйлэ хэрэгтэнь тон адляар тэрэниие хэһээхээ ерээбди.

¹¹ Гурбан мянган иудынхид Этаам хабсагайн хабшалда ошоод, Самсоонһоо иигэжэ хураба:

– Бидэниие пилиштүүдэй засаг доро мэдэлтэй гэжэ ши мэдэнэ гүш? Ши юундэ иимэ ябадал гаргаабши?

– Тэдэнэр намда ямар муу юумэ хээ һэм, эгээл тиимэ муу юумэ би тэдээндэ хэхэб, – гэжэ Самсоон харюусаба.

¹² Тиихэдэнь тэдэнэр Самсоондо иигэжэ хэлэбэд:

– Бидэнэр шамайе барижа хүлээд, пилиштүүдэй гарта үгэхэбди.

Самсоон тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад намайе алахагүйбди гэжэ намда тангариглагты!

¹³ Иудада ажаһуугшад Самсоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ шамайе алахагүйбди. Бидэ шамайе хүлижэ уяад, пилиштүүдэй гарта тушаахабди.

Тиигээд тэдэнэр Самсооние хоёр шэнэ аргамжаар хүлижэ уяад, хабсагайн хабшалһаа гаргабад.

¹⁴ Лээхидэ тэдэнэй дүтэлхэдэ, пилиштүүд баяртайгаар хашхаралдан, тэдэниие угтабад. Эзэнэй Һүлдэ тэрэнэй толгой дээрэ эршэмтэйгээр бууба. Тиихэдэнь маалингын утаһанай галда шатагша шэнгээр тэрэнэй гарыень хүлин уяһан аргамжа оһор таһаршаба.

¹⁵ Самсоон һаяхан үхэһэн элжэгэнэй үрүү олоод, тэрээгээрээ мянган пилиштүүдые алаба.

¹⁶ Тиигээд тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

«Үхэһэн элжэгэнэй үрүүгээр үзэлэй олон дайсадые хюдааб.

Үхэһэн элжэгэнэй үрүүгээр мянган хүниие алааб!»

¹⁷ Тиигэжэ хэлээд, Самсоон элжэгэнэйнгээ үрүүе хаяад, тэрэ газараа Раамат-Лээхи гэжэ нэрлэбэ.

¹⁸Удангүй тэрэ ундаа ехээр хүрэхэдөө, Эзэниие дуудаад: «Би Танай богоол гээшэб. Та намда агууехэ илалта туйлалгыг үршөөгөөт. Харин мүнөө Та ундыемни хүрүүлжэ, намайе бү үхүүлт, бэлгынгээ үзүүрые отолуулаагүй пилиштүүдэй гарта бү үгыт!» – гэжэ гуйба.

¹⁹Тиихэдэнь Эзэн Лээхиин газар доогуур худал ангайлгажа, газар дорооо уһа гаргаба. Уһа уужа ундаа харяхадаа, тэрэ һэргэн амидырба. Тиигээд лэ тэрэ газарыень «Дуудагшын булаг» гэжэ нэрлэгдээ һэн. Тэрэ газар Лээхидэ мүнөөшье болотор байдаг юм. ²⁰Иигэжэ Самсоон пилиштүүдэй засагаа барижа байха үедэ хорин жэл соо ударидагша байба.

Самсоон Гааза хотодо ерэбэ

16 ¹Нэгэтэ Самсоон Гааза хото ошобо. Тиихэдээ тэрэ янхан эхэнэрые хараад, тэрээнтэй гэртэнь оробо.

² – Самсоон эндэ ерээ, – гэжэ хэн нэгэн гаазайхидта хэлэбэ.

Тэндэхи зон Самсоониие алаха ханаатайгаар ороһон тэрэ газарыень бүһэлэн хүрээлбэ. Тиихэдээ тэдэнэр хотын хаалта үүдэнэй эргэдэ бээе нюужа хоргодоод:

– Үүр сайтар хүлээбди, Самсоониие алаябди, – гэлсэбэд.

³Самсоон хүниин тэн болотор янхан эхэнэртэй дулаахан хэбтэриденэ хэбтээд, унтариһаа бодожо, газашаа гараад, хотын хаалта үүдые хоёр тээхи баханануудтайнь болон шэбхэ хаалтатайнь хамта газарһаа һугалжа, тэдэнээ дала мүрэ дээрээ үргэлөөд, Хэброоной хажуудахи хада дээрэ абаашаба.

Самсоон ба Далиилаа

⁴Тэрэнэй хүлээр Самсоон Сорээк хүнхэртэ ажаһуудаг Далиилаа гэжэ нэрэтэй эхэнэртэ дурлашаба.

⁵Пилиштүүдые зонхилогшод Далиилаада ерээд:

– Тэрэниие диилэжэ бидэнэй хүлихын тула ши тэрэниие аргадажа, үгэдөө оруулаад, хаанаһаа тэрэ агууехэ хүсэтэй болоноб гэжэ мэдэ. Тиибэлшни, бидэнэй хүн бүхэн шамда мянга нэгэ зуун мүнгэн зоос үгэхэ, – гэжэ хэлэбэд.

⁶Далиилаа Самсоонһоо иигэжэ һураба:

– Ши хаанаһаа агууехэ хүсэ шадал олонобши? Шамайе диилэхын тула ямар юумээр уялтайб гэжэ намда нюусаяа хэлэжэ үгыш?

⁷Самсоон тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээе намайе һурша номо хүбшэлдэг хатаагаагүй долоон шэнэ хүбшээр хүлибэлнь, би юрын хүнүүд шэнги агууехэ хүсэ шадалгүй болохоб.

⁸ Тиихэдэнь пилиштүүдые зонхилогшод хурша номо хүбшэлдэг хүсэд хайнаар хатаагаагүй долоон шэнэ хүбшэнүүдые Далиилаада үгэбэд.

Далиилаа тэдээгээрнь Самсооние хүлижэ уяба. ⁹Тиихэдэнь тэдэнэй нэгэн Далиилаагай унтадаг таһалга соо хоргодоод байба.

Далиилаа Самсоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Самсоон! Пилиштүүд шамайе барихаяа ерэбэд!

Самсоон олһон һабагшые галда дүргэһэн шэнгээр хурша ном хүбшэлдэг тэдэ хүбшэнүүдыень тоосоогүй бэлэхэнээр таһалба. Тиихэдэнь тэдэнэр Самсооний агуухэ хүсэ шадалайнь нюусые мэдэбгүй.

¹⁰ Далиилаа Самсоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Ши намайе мэхэлээш! Мүнөө намда хэлэл даа, юугээр шамайе уялтайб?

¹¹ Самсоон Далиилаада иигэжэ хэлэбэ:

– Хэзээдэшые хэрэглэгдээгүй шэнэ аргамжануудаар намайе хүлибэлнь, би юрын хүнүүд шэнги агуухэ хүсэ шадалгүй болохоб.

¹² Далиилаа Самсооние шэнэ аргамжануудаар хүлээд, тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Самсоон! Пилиштүүд шамайе барихаяа ерэбэд!

Тиихэдэнь тэдэнэй нэгэн Далиилаагай унтадаг таһалга соо хороод байба. Самсоон тэдэ аргамжануудыень һабагша шэнгээр таһалба.

¹³ Далиилаа Самсоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Ши намайе дахин мэхэлжэ, худалаар хэлэбэш. Шамайе юугээр уялтайб гэжэ намда нюусаяа хэлыш даа?

Самсоон тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээе минии толгойһоо долоон багса үһэ абажа, тэдээнээрни утаһануудтай хамта бүдэй хуури табижа гүрөөд, тэдэнээ бүд нэхэдэг станогто модон хадааһаар хадаа һааш, би юрын хүн шэнги агуухэ хүсэ шадалгүй болохоб.

¹⁴ Далиилаа Самсооние өөрынгөө үбдэг дээрэ унтуулба. Тэрэнэй унтахадань, Далиилаа тэрэнэй толгойһоо долоон багса үһэ хайшалжа абаад, тэдээгээрнь утаһануудтай хамта бүдэй хуури табижа гүрөөд, тэдэнээ бүд нэхэдэг станогто модон хадааһаар хадаад: «Самсоон! Пилиштүүд шамайе барихаяа ерэбэ!» – гэжэ Далиилаа хашхарба.

Самсоон нойрһоо һэрээд, станогоо бүдтэйн хамта газарһаа хуга татан бодобо.

¹⁵ Далиилаа тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээе ши намда үнэн зүрхэнһөө этигэн найдадаггүй аад, намда дуратайб гэжэ юундэ хэлэнэш? Ши намда нюусаяа хэлэхэ дурагүйш.

Хаанаһаа агууехэ хүсэ шадал абанабиб гэжэ ши намда хэлэнгүй, намайе гурба дахин мэхэлээш.

¹⁶ Далиилаа үдэр бүхэндэ нюусыень мэдэжэ абахаяа Самсооние гуйһан үгэнүүдээрээ хашараан зобоожо, тэрэнэй хэргэлэмжые мохообо.

¹⁷ Һүүлэй һүүлдэ Самсоон Далиилаада иигэжэ хэлэбэ:

– Миний толгойн үһые хайшалжа болохогүй. Ушар юуб гэхэдэ, би эхынгээ умай соо байхадаа, өөрыгөө Эзэндэ зорюуланхайб. Хэрбэеэ үһыемни хайшалаа хаань, миний агууехэ хүсэ шадал бууража, юрын хүн шэнги болохоб.

¹⁸ Самсоон өөрынгөө нюусые намда хэлэбэ гэжэ Далиилаа мэдээд, пилиштүүдые зонхилогшодто хүниие эльгээхэдэ, тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Ерэгты. Энэ удаа тэрэ намда өөрынгөө нюусые хэлэбэ.

Пилиштүүдые зонхилогшод мүнгэн зоос абаад, Далиилаада ерэбэд. ¹⁹ Далиилаа Самсооние өөрынгөө үбдэг дээрэ унтуулаад, хүниие дуудажа ерүүлбэ. Тэрэ хүн Самсооний толгойн долоон багса үһыень хайшалба. Тиихэдэнь Самсооний агууехэ хүсэн бууража, тэрэ юрын лэ хүн болошобо.

²⁰ Далиилаа тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Самсоон! Пилиштүүд шамайе барихаяа ерэбэ!

Самсоон нойrhoо хэрээд, иигэжэ сэдхэбэ: «Гэмгүйдөө. Би энэшье удаа бэеэ абарха нэгэ арга олохол байхаб». Теэд тэрэ Эзэндэ орхюулһанаа мэдэбэгүй.

²¹ Пилиштүүд тэрэниие барижа, нюдыень тэһэ хадхаад, Гааза асархадаа, тэрэниие хүрэл хоёр гэнжээр гэнжэлбэ. Тиигээд тэрэниие түрмэдэ һуулгажа, тэндэ һуугшадтай хамта шэниисын хоолос сохилгондо зараба.

²² Тэндэ шэниисын хоолос сохихо ажалда ябахадань, тэрэнэй толгойн дээрэхи хайшалуулһан газартань үһэн дахин ургажа эхилбэ.

Самсооний наһа баралга

²³ Пилиштүүдые зонхилогшод өөһэдынгөө бурхан Дагоондо асари ехэ үргэл үргэжэ, хүхилдэн сэнгэхэеэ эндэ суглараад, иигэжэ хэлэбэд:

– Бидэнэй бурхан бидэнтэй дайралдаһан Самсооние бидэнэй гарта тушааба!

²⁴ Пилиштүүд Самсооние хараад, өөһэдынгөө бурханиие магтан, иигэжэ дуулалдабад:

– Бидэнтэй дайралдагшые, бидэнэй газар хоолологшые, бидэнэй үхэһэн бээер, орон нютагыемнай дүүргэгшые бидэнэй бурхан бидэнэй гарта тушаагаал!

²⁵ Найрлан сэнгэжэ байһан пилиштүүд иигэжэ хашхаралдабад:
– Түрмэһөө Самсооние эндэ асарагты! Тэрэ бидэниие сэнгүүлэн хүхээг!

Тэдэнэр Самсооние харанхы түрмэһөө асаруулаад, бидэниие сэнгүүлэн хүхээ гэжэ тэрээндэ захирба. Хүтэлөөд ябагша залуухан хүбүүн Самсооние Дагоон бурханай хүмын досоохи хоёр бахана тулгын хоорондо хүтэлэн асарба.

²⁶ Самсоон гарһаань хүтэлөөд ябаһан залуу хүбүүндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би энэ гэрые бүхэлжэ баридаг бахана тулгыень барижа үзэхүүб. Ши намайе хүтэлжэ, тэндэ абааша. Би тэрэ бахана тулга түшэжэ, халта амарһууб.

Залуу хүбүүн Самсооние хүтэлжэ, бахана тулгада абаашаба.

²⁷ Эрэшүүл болон эхэнэрнүүд тэрэ хүмэ соо багтажа ядан зогсобод. Тэндэ бүхы пилиштүүдые зонхилогшод байба. Хүмын орой дээрэн гурба мянган эрэшүүл болон эхэнэрнүүд Самсооний сэнгүүлжэ хүхээлгэхыень хүлээнэд.

²⁸ Самсоон Эзэниие дуудан, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн минии, намайе һаныт! Мүнөө Бурхан намда хүсэ шадал үгыт! Өөрынгөө хоёр нюдэнэй түлөө эдэ пилиштүүдһээ үһөөгөө абаһуулби!

²⁹ Самсоон хүмые бүхэлжэ баридаг хоёр бахана тулгын хоорондо орожо, баруун гараараа нэгыень, зүүн гараараа нүгөөдыень тулган бариба. ³⁰ Тиигээд Самсоон иигэжэ хэлэбэ:

– Би пилиштүүдтэй хамта үхэхүүб!

Тэрэ бүхы хүсөөрөө тэдэ бахана тулгануудые хоёр тээшэн түлхибэ. Тиихэдэн тэндэ байһан бүхы пилиштүүдые зонхилогшод болон хүнүүд хандаржа унаһан хүмэдэ даруулжа үхэбэд.

Тиигэжэ Самсоон амиды ябахандаа алаһан хүнүүдһээ бүри олон хүнүүдые өөрынгөө үхэлөөр алаба.

³¹ Тэрэнэй аха дүүнэр болон тэрэнэй эсэрын бүхы гэр бүл эрэжэ, тэрэнэй хүүр бэеыень абабад. Тиигээд тэдэнэр Самсооние Цораа болон Эштаһоол хоёрой хоорондо эсэгыень хүдөөлүүлһэн Манооһагай агы нүхэн хуурсагта хүдөөлүүлбэ.

Самсоон хорин жэл соо Израилин ударидагша байһан юм.

Михаагай бурхануудай дүрсэ хүрэгүүд

17 ¹ Эпраим угайхидай ажаһуудаг хадалиг орон нютагта Михаа гэжэ нэрэтэй хүн байба. ² Михаа өөрынгөө эхэдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Шинии мянга нэгэ зуун шээкэл мүнгэнэй үгы болоходонь, ши минии хажууда ерээд, хараалай муу хараалаар хараагаа бэлэйш. Тэдэ мүнгэншни намда байна. Би хулуугааб.

– Минии хүбүүн, Эзэн шамайе адислаха болтогой! – гэжэ тэрээндэ эхэнь хэлэбэ.

³ Михаа өөрынгөө эхэдэ мянга нэгэ зуун шээкэл мүнгэ бусааба. Тиэхэдэнь эхэнь хүбүүндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би энэ мүнгөө арюудхажа, хүбүүнэйнгөө түлөө Эзэндэ зорюулан үргэнэб. Энэ мүнгөөрни шабар болон шудхамал бурхануудай дүрсэ-нүүдые бүтээг.

⁴ Михаа өөрынгөө эхэдэ тэдэ мүнгыень бусааба. Тэрэнэй эхэ хоёр зуун шээкэл мүнгэ абаад, тэдэнээ мүнгэшэ дарханда үгэбэ. Мүнгэшэ дархан шабараар болон мүнгэ шудхажа бурхануудай дүрсэнүүдые бүтээгээд, тэдэнээ Михаагай гэр соо табиба.

⁵ Михаа бурхануудай дүрсэнүүдтэ хүгэдэн мүргэдэг гэртэй болобо. Тэрэ эфод болон терафим* хэжэ, хүбүүдэйнгөө нэгэндэ хахил хүртөөлгөөд, тэрэниие өөрынгөө санаарта болгобо.

⁶ Тэрэ сагта Израильда хаанай үгы байһан тула хүн бүхэн зүб гэжэ ханаһан лэ юумэээ хэдэг байба.

⁷ Эгээл тэрэ үедэ Иудын Бэтлэһээм хотодо Иудын обогой залуу левит хүбүүн ажаһууба. ⁸ Ажамидархын тула хамаагүй хаанашье тогтон байрлахаб гэжэ тэрэ залуу хүбүүн сэдхээд, Бэтлэһээмһээ гаража ошобо. Тэрэ яба ябаһаар Эпраимай уг удамуудай ажаһуудаг хадалиг орон нютагта байһан Михаагай гэртэ ерэбэ.

⁹ – Ши хаанаһаа ерэбэш? – гэжэ Михаа тэрээнһээ һураба.

– Би Иудын Бэтлэһээмһээ уг гарбалтай левит хүнби, хоолойгоо тэжээхэ, ажамидарха газар бэдэрнэб, – гэжэ залуу хүбүүн харюусаба.

¹⁰ – Манайда байгыш даа. Ши минии эсэгэ ба санаарта боло. Би жэл бүхэндэ шамда арбан шээкэл мүнгэ үгэхэб, хубсаһа болон эдеэ хоолоор хангахаб, – гэжэ Михаа тэрээндэ дурадхаба.

¹¹ Залуу левит хүбүүн зүбшөөжэ, Михаагай гэртэ байжа, тэрэнэй түрэнэн хүбүүн шэнги болобо.

¹² Михаа залуу хүбүүндэ хахил хүртүүлжэ, өөрынгөө санаарта болгобо.

¹³ – Минии гэртэ левит хүбүүнэй санаарта болоходонь, мүнөө Эзэн намда туһалха гэжэ би найданаб, – гэжэ Михаа хэлэбэ.

* 17:5 Эфод болон терафим – эндэ иигэжэ шажанай шүтөөнэй ямар нэгэн зүйлнүүд нэрлэгдэнэ.

Даанай обогойхид Лаашиш хотынхидыг дишлэбэ

18 ¹ Тэрэ үедэ Израильда хаан үгы байба. Даанай обогойхид байрлан нютагжаха газар өөхэдтөө бэдэрбэд. Ушар юуб гэхэдэ, Израилин бусад обогүүдай хубаарин хубита газартай болоходонь, Даанай обогойхидто хубаарин хубита газар хүртөөгүй юм. ² Тиимэһээ Даанай обогой зон нютагжан байрламаар газар хараашалан бэдэржэ ерэхыень Цораа болон Эштаһоол хотонуудһаа хүсэтэй табан сэрэгшэдые шэлэжэ олоод:

– Ябагты, нютагжан байрламаар газар бэдэрэгты, – гэжэ тэдэндэ хэлэбэд.

Тэдэнэр Эпрааимай обогойхидой ажаһуудаг хадалиг орон нютагта байдаг Михаагай гэртэ ерээд, тэндэ хонобод.

³ Михаагай гэртэ байхадаа, тэдэнэр залуу левит хүбүүнэй дуу дуулаад, тэрэ гэртэнь ороод:

– Хэн шамайе эндэ асарааб? Ши эндэ юу хэнэш? Ши юундэ эндэ байнаш? – гэжэ санаартаһаа асуубад.

⁴ Тэнэжэ тулижа ябахадань, Михаагай туһалһан тухай дурдаад, залуу хүбүүн тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Михаа намайе хүлһэлөө. Би тэрэнэй санаарта болооб.

⁵ Тэдэнэр тэрэ залуу хүбүүндэ иигэжэ хэлэбэд:

– Бидэнэй зорижо ябаһан аян зам амгалан тайбан гү, хэрэгнай бүтэсэтэй байха гү гэжэ ши Бурханһаа асуужа үгэ.

⁶ Санаарта тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Энхэ амгалан ябагты. Ошожо ябаһан аян замыетнай Эзэн хараха.

⁷ Табан сэрэгшэ тэндэнээ саашаа ошожо, Лаашишта ерэбэ. Тиихэдээ тэдэнэр эндэхи арадыг сидоонуудай ёһо заншал баримталжа, амгалан тайбан, аалин номгон ба һанаа амар ажаһууна, энэ орон нютагта дутаха юумэн болон засаг бариха хүн үгы гэжэ харабад. Тэдэнэр сидоонуудһаа холо байһан тула хэнтэйшыг харилсаа холбоогүй байбад.

⁸ Табан сэрэгшэ Цораа болон Эштаһоол хотонуудтаа бусажа ерэбэд. Тиихэдэнь аха дүүнэрын тэдээнһээ иигэжэ хурабад:

– Таанад юу мэдэжэ ерэбэт?

⁹ Тэдэнэр иигэжэ харюусабад:

– Дайгаар тэдэндэ добтолон ороёбди. Бидэ тэрэ орон нютаг хараабди. Ехэл найн газартай орон нютаг байна. Таанад юу хүлээнэт? Тэндэ дайгаар добтолон орохоёо бү удаашарагты! Угаймнай баялиг болохо тэрэ орон нютаг эзэлэбди! ¹⁰ Таанад һанаа амар байдаг арадыг мэдэлдээ абахадаа, тэндэхи газарнуудын үргэн ба уужам, тэндэ

хамаг юумэн элбэг дэлбэг байна гэжэ харахат. Бурхан тэрэ газарнуудые бидэнэй гарта тушаанал!

¹¹ Даанай обогой зургаан зуун сэрэгшэд дайшалхы элдээе бүхэлжэ, Цораа болон Эштаһоол хотонуудһаа гаража ошобо. ¹² Тэдэнэр түрүүшээр Иудын Кирьяат-Еаримдэ ошоод, майхан хүреэнэе татабад. Кирьяат-Еаримай хажуудахи тэрэ газарые «Маханээ-Даан» гэжэ мүнөө болотор нэрлэдэг юм.

¹³ Тэндэнэе тэдэнэр Эпраимай уг удамуудай ажаһуудаг хадалиг орон нютаг ошожо, Михаагай гэртэ ерэбэд. ¹⁴ Лааһиш нютаг шэнжэлэн хаража ерэнэн гэдэ табан сэрэгшэд бусад сэрэгшэдтэе иигэжэ хэлэбэд:

– Эдэ гэрнүүдэй нэгэн соо эфод, терафим, шабар болон шудхамал бурхануудай хүрэгүүд байдаг. Тэдэниенй яалтайб гэжэ таанад бодо-жо үзэгты.

¹⁵ Тэдэнэр Михаагай гэрей хажууда тогтожо, залуу левидэй гэртэ ороод, санаартые мэндэшэлбэд.

¹⁶ Тиихэдэнь дайшалхы зэбсэгэе бүхэлхэн Даанай обогой зургаан зуун сэрэгшэд хаалта үүдэнэйнй хажууда зогсобод.

¹⁷⁻¹⁸ Хаалта үүдэнэй хажууда зургаан зуун сэрэгшэдтэй хамта санаартын зогсоходо, тэндэхи газар шэнжэлжэ хараһан табан сэрэгшэ Михаагай гэртэ орожо, шабараар болон шудхажа хэнэн бурхадай дүрсэ хүрэгүүдые, эфод, терафим абабад. Тиихэдэнь залуу левит санаарта тэдээнһэе иигэжэ асууба:

– Таанад юу хэжэ байнабта?

¹⁹ Тэдэнэр залуу санаартада иигэжэ хэлэбэд:

– Абья гарангүй, аниргүй бай! Бидэнтэй хамта ябалса, бидэнэй эсэгэ ба санаарта болохош! Ганса хүнэй санаарта байнхаар Израилин бүтэн нэгэ обогой санаарта байбал шамда дээрэ бэшэ аал?

²⁰ Санаарта баярлаад, эфод болон терафим, шабар болон шудхамал бурхануудай дүрсэ хүрэгүүдые абажа, тэдэнтэй хамта ябалсаха болобо.

²¹ Сэрэгшэд байра дээрэе эрьелдээд, үхи хүүгэдэе, үхэр малнуудаа болон зөөри зөөшөнүүдэе урдаа оруулжа, Михаагай гэрһэе холодожо эхилбэд.

²² Михаа болон тэрэнэй хүршэнэр сугларжа, хойноһоонь мүрдэн, тэдээндэ дүтэлбэд. ²³ Ара нюрганһаань тэдэнэй оог хашхаралдаа табилдахада, зургаан зуун сэрэгшэд ябадалаа зогсоожо, гэдэргэе эрьелдээд:

– Шамда юун хэрэгтэйб? Ши юундэ хүнүүдые суглуулбаш? – гэжэ Михааһаа асуубад. ²⁴ Михаа тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад минии бүтээлгэнэн бурхануудай дүрсэнүүдые, минии санаартые юундэ абаад ошохотнайб? Би юушьегүй үлэбэб! Шамда юун хэрэгтэйб гэжэ таанад юундэ намһаа асуубат?

²⁵ Даанай обогойхид тэрээндэ иигэжэ хэлэбэд:

– Ши аниргүй боло, бү дуугара! Сухалтай зон бидэнэй дунда олон ябана. Бидэнэй дайгаар таанадта добтолоо хаа, шамда, шинии гэр бүлэдэ болон орон нютагташни хосорол ерэхэ!

²⁶ Тиигэжэ занаад, Даанай обогойхид аян замаа үргэлжэлүүлэн саашалба. Эдэнэр намһаа булюу хүсэтэй гэжэ Михаа ойлгоод, гэртээ бусаба.

²⁷ Тэдэнэр Михаагай бүтээлгэһэн бурхануудай дүрсэ хүрэгүүдые болон санаартые абаад, Лааиш ерэжэ, номгон даруугаар ба ханаа амар ажаһууһан арадые хэлмээрээ сабшаад, тэндэхи хотонуудыень галдан шатаабад.

²⁸ Сидоонһоо холо, мүн хэнтэйшые харилсаа холбоогүй байһан тэдээндэ хэншые туһалбагүй. Тиихэдэ Лааиш хото Бэт-Рэхообой хажуудахи хүнхэртэ байгаа. Тэдэнэр тэрэ хотые хэргээн бодхоогоод, тэндэ ажаһуухаяа нүүжэ ерээ һэн. ²⁹ Тиихэдэ тэдэнэр Израилиин хүбүүнэй, Даан элинсэгынгээ нэрээр тэрэ хотые нэрлээ юм. Урдандаа тэрэ хото Лааиш гэжэ нэрэтэй байгаа.

³⁰ Даанай угай хүбүүд шабараар болон шудхажа бүтээһэн бурхануудай дүрсэ хүрэгүүдые өөһэдынгөө хотодо табибад. Тэдэнэр Мэнашшээһээ гараһан Гэршоомой хүбүүн Ёнатаание өөһэдынгөө санаарта болгобод. Ёнатаан болон тэрэнэй хүбүүд Даанай обогой зоной нүүлгэхэ саг хүрэтэр тэрэ газартаа санаартад байһан юм.

³¹ Бурханай хүмын Шилоодо байха үе сагта Даанай үри һадаһад Михаагай бүтээлгэһэн тэдэ бурхадай дүрсэ хүрэгүүдтэ шүтэн мүргэжэ байһан юм.

Левит ба тэрэнэй баряанай эхэнэр

19 ¹ Тэрэ үе сагта Израильда хаан угы байгаа. Эпрааимай зоной ажаһуудаг орон нютагта нэгэ левит хүн ажаһууба. Тэрэ хүн Иудын Бэтлэһээм хотоһоо баряанай эхэнэрые гэртээ асаржа, тэрээнтэй хамтарба. ² Тэрэ залуу һамганиинь үбгэнтээе хэрэлдэжэ эрхээд, гэрһээ арилжа, Иудын Бэтлэһээмдэ байдаг эсэгынгээ гэртэ ошоод, дүрбэн һара болобо.

³ Левит хүн зарасаяа болон хоёр элжэгэ абаад, үнөөхи эхэнэрээ аргадажа, өөрынгөө гэртэ асархын тула тэрэ хото ерэбэ.

Тэрэ эхэнэр үбгээе эсэгынгээ гэртэ оруулба. ⁴ Залуу эхэнэрэй эсэгэ хүрьгэнөө хаража баяртайгаар угтаад, гэртэнь хонохые тэрээндэ дурадхаба. Левит хүбүүн хадам эсэгындээ гурбан хоногто эдеэлбэ, ууба, унтаба.

⁵ Левит хүбүүн дүрбэдэхи үдэрэй эртэ үглөөгүүр бодоод, гэртээ хари-хаяа түхээршэбэ. Тиихэдэнь хадам эсэгэнь тэрээндэ иигэжэ дурадхаба:

– Эдеэлжэ хүсэ шадал ороод, гэртээ хариш даа.

⁶ Левит хүбүүн аян замда гарахаяа болиго, хадам эсэгэтээ хамта эдеэлбэ, ууба. Хадам эсэгэнь тэрээндэ иигэжэ дурадхаба:

– Үшөө нэгэ хүни хоножо амара, сэнгэ.

⁷ Теэд левит хүбүүн ябах аргадажа, гэртээ хонуулха болгобо.

⁸ Левит хүбүүн табадахи үдэрэй эртэ үглөөгүүр бодоод, ябахаяа түхээршэбэ. Тиихэдэнь залуу эхэнэрэй эсэгэ хүрэгэндөө иигэжэ хэлэбэ:

– Эдеэлжэ хүсэ шадал оро, үдэ болотор амара.

Тэдэ хоёр хамта хуугаад, эдеэлбэд, уубад.

⁹ Залуу хүбүүн бодожо, баряанайнгаа эхэнэртэй болон зарасатаяа хамта ябахаяа түхээршэбэ. Тиихэдэнь залуу эхэнэрэй эсэгэ хүрэгэндөө иигэжэ хэлэбэ:

– Үдэр үнгэржэ, үдэшин боро хараан буужа дүтэлөө. Эдеэлжэ, сэнгэжэ эндээ хоныш даа. Үглөөдэр эртэхан бодоод, гэртээ бусахаяа аян замда гараарайш.

¹⁰ Теэд левит үшөө дахин хонохооо арсажа, хууриһаа бодоод, өөрынгөө элжэгэнүүдые болон баряанай эхэнэрые абаад, Евүүс (мүнөө Иерусалим) хото тээшэ ошобо.

¹¹ Тэдэнэй Евүүс хотодо дүтэлхэдэнь, наран хадын саана орохо дүтэлөөд байба. Тиихэдэнь зараса өөрынгөө эзэндэ иигэжэ дурадхаба:

– Евүүсүүдэй энэ хотодо орожо хоноёбди.

¹² – Үгы. Бидэнэр израильшуудай бэшэ, ондоо арадай ажаһуудаг хотодо оронгүй, Гибаа хүрэтэр ошоёбди, – гэжэ левит хүбүүн харюусаад, зарасадаа иигэжэ дурадхаба: ¹³ – Гибаа гү, али Рамаа хүрээбди, тэдэнэй али нэгэндэнь хонуужабди.

¹⁴ Тэдэнэр саашалбад. Бэньямиинэй угайхидай ажаһуудаг Гибаада тэдэнэй дүтэлхэдэнь, наран хадын саана оробо. ¹⁵ Тиихэдэнь тэдэнэр Гибаа ошоһон харгыгаар хото руу хонохоёо ошобод. Тиигээд тэрэ хотын талмай дээрэ ерэжэ хуубад. Теэд хэншые тэдэниие хонуулхаяа гэртээ урибагүй.

¹⁶ Үдэшэлэн нэгэ үбгэн ажалаа дүүргээд, таряаланһаа бусахадаа, тэрэ талмай дээгүүр гэртээ ошожо ябаба. Тэрэ үбгэн Эпраимай угай хүн аад, Гибаада ажаһуугаа. Харин энэ хотын ехэнхи зон Бэньямиинэй обогой хэн.

¹⁷ Үбгэжөөл хотын талмай дээрэ хууһан тэрэ левидые хараад:

– Ши хайшаа зорибош? Ши хаанаһаа ябанаш? – гэжэ асууба.

¹⁸ Үнөөхи эрэ хүн үбгэжөөлдэ иигэжэ харюусаба:

– Бидэ Иудын Бэтлэхэмһээ Эпраимай угайхидай ажаһуудаг хадалиг орон нютаг руу ошожо ябанабди. Би тэндэхиб. Би Иудын Бэтлэхэм ошооб, харин мүнөө өөрынгөө гэртэ бусажа ябанаб. Теэд хэншые намайе урижа, гэртээ оруулнагүй. ¹⁹ Элжэгэдтэмни холоомон болон тэжээл бии, намда, минии эхэнэртэ болон зарасада хилээмэн ба үзэмэй дараһан архи бии. Бидэндэ юуншые хэрэггүй.

²⁰ – Яанаагаа бү зобо. Шамда байһан юумэн намдашые байха. Гансал ши газар бү хоныш даа, – гэжэ тэрэ үбгэжөөл хэлээд, ²¹ тэдэниие гэртээ оруулба, элжэгэнүүдтэнь тэжээл үгэбэ. Тэдэнэр хүлөө угаагаад, һуужа эдээлбэд, уубад.

²² Тэдэнэй найрлажа һуухадань, энэ хотодо хэрэгээ дүүрэнэн яндан эршүүл тэрэ гэр хүрээлбэ. Тиигээд тэдэнэр үүдэ тоншожо, үбгэжөөлдэ иигэжэ хашхаралбад:

– Шинии гэртэ орогшые газашань гарга! Бидэнэр тэрэниеш хүсөөрөө эдлэхэмнай!

²³ Гэрэй эзэн газашаа гараад, тэдэниие аргадан, иигэжэ хэлэбэ:

– Болохогүйл, минии аха дүүнэр, гэмтэ ябадал бү хэгты! Энэ хүниие хүсөөрөө бү эдлэгты! Юундэб гэхэдэ, гэртэмни байгша хүн – минии айлшан. ²⁴ Намда үхин басаган, тэрээндэ баряанай эхэнэр байна. Би тэдэниие газашань гаргаһууб. Таанад хамаагүй тэдэниие хүсөөрөө эдлэгты. Харин минии айлшанда бузгай ёһо буруу хэрэг бү хэгты!

²⁵ Теэд тэдэнэр гэрэй эзэнэй гуйлтыень дуулабагүй. Тиихэдэнь үнөөхи левит өөрынгөө баряанай эхэнэрые түлхижэ газашань гаргаад, тэдээндэ үгэбэ. Тэдэнэр баряанай эхэнэрые эмэ гэжэ мэдэмсээрээ, бүхэли хүнндөө тэрэниие хүсөөрөө эдлээд, үүр хираанаар табибад.

²⁶ Үүр сайжа байхада үнөөхи залуу эхэнэр үбгэнэйнгөө хоноһон гэртэ бусажа, үүдэнэйн хажууда унаад, газар һаруул болотор хэбтэбэ.

²⁷ Эртэ үглөөгүүр үнөөхи левит хүбүүн бодоод, аян замаа үргэлжэлүүлхээ газашаа гараба. Тиихэдэнь үнөөхи баряанайн эхэнэр гараа үүдэнэй богоһо дээрэ табяад хэбтэбэ.

²⁸ Левит тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бодо, ябаябди!

Теэд тэрэ эхэнэр харюусабагүй. Тэрэ эхэнэр үхэшэнэн байба. Левит хүбүүн тэрэ эхэнэрээ өөрынгөө элжэгэн дээрэ тээгээд, гэртэ бусаба.

²⁹ Тэрэ эрэ гэртээ ерээд, хутагая абажа, үхэгшэ баряанайнгаа эхэнэрые арбан хоёр хэсэг болгожо, үе мүсөөрын булгалан отолоод, тэдэнэ Израилин арбан хоёр обогүүдай ажаһууһан орон нютагуудта тарааба.

³⁰ – Израильшуудай Египедһээ гараһан үдэрһөө энэ үдэр болотор иимэ муухай үйлэ хэрэг бидэнэй дунда болоошье, харагдаашье үгыл! Харэгты! Энэ үйлэ хэрэгтэ һанал бодолоо табижа, яаха хээхэ тухай зүбшэн хэлсэгты! – гэжэ энэ муухай үйлэ хэрэг хараһан хүн бүхэн хэлэбэд.

Израильшуудай болон Бэньямиинуудай хоорондох дайн

20¹ Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр ажаһуудаг израильшууд болон Галаадта ажаһуугшад бултадаа нюотаг нюотагһаа гаража, Мицпаадахи Эзэнэй гэрэй урда сугларбад. ² Тэндэ Израилиин бүхы обогуудай болон бүхы үенүүдэйн ударидагшад байба. Тэндэ Эзэнэй шэлэһэн арад болон элдээ шагтагалан бүхэлһэн дүрбэн зуу мянган сэрэгшэд сугларба. ³ Мицпаада израильшууд сугларба гэжэ Бэньямиинэй угай зон дуулаба.

– Ямар ушарһаа энэ муухай үйлэ хэрэг хэгдээб гэжэ хэлыт? – гэжэ израильшуудай ударидагшад асуубад.

⁴ Алуулагша эхэнэрэй үбгэн болохо үнөөхи левит тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би баряанайнгаа эхэнэртэй хамта Бэньямиинэй Гибба хотодо хонохоёо ерээ бэлэйб. ⁵ Гиббагай эрэшүүл намда эсэргүүсэн бодожо, хоножо байһан гэрымни тойрон хүрээлөө һэн. Тэдэнэр намайе алаха зорилготой байгаа. Тэдэнэр минии баряанай эхэнэрые хүсөөрөө эдлэжэ зобоогоод алаа. ⁶ Би баряанайнгаа эхэнэрые хэсэгүүд болгожо отолоод, тэдэнээ нэгэ нэгээр израильшуудай эзэмдэжэ байһан бүхы орон нюотагуудта тараажа эльгээгээб. Ушар юуб гэхэдэ, Бэньямиинэйхид Израильда хуули буса ба эшхэбтэр үйлэ хэрэг хэбэ бшуу. ⁷ Мүнөө таанад, израильшууд, энэ үйлэ хэрэг зүбшэжэ, яаха хээхээ хэлсэгты!

⁸ Тэдэнэр бултадаа нэгэ хүн мэтээр иимэ шийдхэбэри гаргабад: «Бидэнэй нэгэншье өөрынгөө майханда бү ошог! Бидэнэй хэншье өөрынгөө гэртэ бү буса!» ⁹ Мүнөө бидэнэр жээрэб хаяжа, Гиббаада добтолходо болохо гү, али үгы гү гэжэ мэдэебди. ¹⁰ Бидэ Израилиин обог бүхэнэй зуун хүнһөө арбан хүниие, мянган хүнһөө зуун хүниие, арба мянган хүнһөө мянган хүниие шэлэжэ абаябди. Тэдэнэр Израильда хорото муухай үйлэ хэрэг хэгшэдые хэһээхээ Бэньямиинэй Гээбэ хотодо добтолхоёо ошоһон сэрэгшэдтэ эдээ хоол асаржа байг! Манай сэрэг Бэньямиинэй газар дээрэхи Гээбэ ошожо, энэ муухай үйлэ хэрэгэйнь түлөө тэдэнһээ үһөөгөө абаг!»

¹¹ Тиигээд Израилиин сэрэгшэд Гиббаада добтолхоёо хажуудань ошобо. ¹² Израилиин обогуудай болон үенүүдэйн ударидагшад хандалга

бэшгтэйгээр элшэдээ Бэньямиинэй бүхы үенүүдтэ эльгээбэ. Тэрэ хандалга бэшэг соонь иигэжэ бэшээтэй байба: «Таанад ямар муухай үйлэ хэрэг хэбэ гээшэбта? ¹³ Таанад хэрэгээ дүүрэнэн яндан бүхы эрэшүүлэе Гибаа хотоноо барижа, бидэндэ үгэгты. Бидэнэр тэдэниие алажа, хорото муухай ябадал Израильһаа зайсуулхамнай!»

Тээд Бэньямиинэй обогой сэрэгшэд Израилиин сэрэгшэдэй, өөһэдынгөө аха дүүнэрэй үгыень дуулабагүй. ¹⁴ Тиигээд тэдэнэр өөһэдынгөө хотонуудые орхижо, Израилиин сэрэгшэдтэй дайралдахаяа Гибаа хотодо сугларбад. ¹⁵ Тэрэ үдэр бусад хотонуудһаа Гибаада сугларһан Бэньямиинэй обогойхиной элдээ хуйһаань нугалжа шадаха сэрэгшэдэй тоо хорин зургаа мянган эрэшүүл болобо. Тэдээнһээ гадуур Гибаа хотодо ажаһуугшад өөһэдынгөө долоон зуун шэлэгдэмэл сэрэгшэдые израильшуудай урдаһаа эльгээбэ. ¹⁶ Тэдэ долоон зуун шэлэгдэмэл сэрэгшэд бултадаа халгайбша ба нур бэһээр шулуу шэдэхэдээ, хилгаана алдангүй тудатаг байбад.

¹⁷ Бэньямиинэй обогой сэрэгшэдһээ гадуур израильшуудай дүрбэ мянган сэрэгшэд тэндэ сугларба. Тэдэ сэрэгшэд элдээ хуйһаань нугалжа шадаха, дайшалхы дүй дүршэлтэй байбад.

¹⁸ Израильшууд бодожо, Бэт-Ээлдэ ерээд, Бурханһаа иигэжэ нураба: – Бидэнэй хэн эгээн түрүүн Бэньямиинэй угайхидтай дайралдахаяа ошохооб?

Эзэн тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Иуда эгээн түрүүн ябаха.

¹⁹ Үглөө үглөөгүүрынь израильшууд бодоод, Гибаагай хажууда сэрэгэйнгээ майхан хүрэн татажа байрлаба.

²⁰ Тэдэнэр Бэньямиинэй угай сэрэгшэдэй урдаһаа сэрэгээ абаашажа жагсаалда зогсоолгоод, Гибаагай хажууда тэдэнтэй дайралдахаар бэлэн болобод. ²¹ Бэньямиинэй угай сэрэгшэд израильшуудтай дайралдахаяа Гибааһаа гарабад. Тэдэнэр тэрэ үдэр хорин хоёр мянган израильшуудые алаба.

²² Израильшууд урда үдэрынь тогтон байрлаһан газартаа бусажа ерээд, тэдэнтэй дахин дайралдахаяа бэлдэбэд. ²³ Тэдэнэр үдэшэ болотор уйралдабад. Тиигээд тэдэнэр Эзэнһээ иигэжэ асуубад:

– Бидэнэр өөһэдынгөө аха дүүнэр болохо Бэньямиинэй угайхидтай дахин дайралдахамнай гү, али яахамнайб?

Эзэн тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Урагшаа! Тэдэнтэй дайралдагты!

²⁴ Хоёрдохи үдэр израильшууд Бэньямиинэй угай сэрэгшэдтэй дайралдахаяа тэдэндэ дүтэлбэд. ²⁵ Тэрэ үдэр Бэньямиинэй угай сэрэгшэд

Гибанаа добтолон гарабад. Тиихэдээ тэдэнэр энэ удаа израильшуудай элдэтэй арбан найма мянган сэрэгшэдые алабад.

²⁶ Тиихэдэнь израильшуудай бүхы сэрэг Бэт-Ээл хото ошобо. Тэдэнэр тэндэ үдэшэ болотор масаглажа, хүмын тахилай шэрээгэй урда уйлалдаад, Эзэндэ түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые үргэбэд.

²⁷ Тиихэдэ Эзэнтэй баталхан хэлсээнэй ханза Бэт-Ээлдэ байба.

²⁸ Эгээл тэрэ хүмэ соо Эльзаарай хүбүүн Пинэнаас алба хэдэг байгаа. (Тэрэнэй эсэгэ Эльзаар Аһароной хүбүүн юм.)

Израильшууд Пинэнаасаар дамжуулжа, Эзэнһээ иигэжэ һурабад:

– Бидэнэр өөһэдынгөө аха дүүнэр болохо Бэньямиинэй угай сэрэгшэдтэй дахин дайлалдахамнай гү, али үгы гү?

Эзэн иигэжэ айладаба:

– Урагшаа! Би үглөөгүүр тэдэниие таанадай гарта дамжуулан үгэхэб.

²⁹ Израильшууд Гибана хотые хүрээлэн тойрожо, тэдэниие отон һуубад.

³⁰ Гурбадахи үдэр израильшууд Бэньямиинэй угай сэрэгшэдтэ добтолбод. Тиихэдээ тэдэнэр урдынхидаал адляар дайшалхы жагсаалаар жэрылдэжэ, Гибанаа дүтэлбэд.

³¹ Бэньямиинэй угай сэрэгшэд урдынхидаал адляар израильшуудые хюдажа, Бэт-Ээл Гибана хоёрые холбоһон харгын ута руу намнабад. Тиихэдээ тэдэнэр гушаад израильшуудые алабад.

³² Бэньямиинэй угай сэрэгшэд иигэжэ сэдхэнэд: «Бидэнэр эдэниие урдынхи мэтээр алахабди».

Тиихэдэнь израильшууд тэрьедэн зугадааша боложо, дайсадтаа харгыгаар намнуулжа, хотоһоонь холо абаашаха гэжэ сэдхэбэд.

³³ Баһал-Тамарта дайсадаа отон һууһан израильшууд хоргодоһон газарнуудһаа гаража, добтолгондо оробод. Мүн Гээбын баруун талада бээе нюужа хоргодоһон израильшууд дайсадтаяа тулалдахаяа нуугаһаа бодобод. ³⁴ Израильшуудай арба мянган шэлэгдэмэл сэрэгшэд Гибана руу добтолон ошобод. Айхабтар шэрүүн тулалдаан болобо. Теэд Бэньямиинэй угай сэрэгшэд гай тодхорто орожо байһанаа ойлгобогүйд.

³⁵ Бэньямиинэй угай сэрэг үй бута сохюулаг гэжэ Эзэн үршөөл хайраа израильшуудта заяаба. Тэрэ үдэр израильшууд дайшалхы һайн бэлэдхэлтэй Бэньямиинэй угайнь сэрэгшэдэй хорин таба мянга нэгэ зуун хүниен алабад. ³⁶ Бэньямиинэй угай сэрэгшэд израильшуудта диилдэжэ байһанаа ойлгобод. Израильшууд Гибана хотын хажууда бээе нюужа хоргодоһон сэрэгшэдэйнгээ гэнтэ добтолгондо найдажа, зорюута гэдэргээ сугарһан байба. Бэньямиинэй угай сэрэгшэд эзэлжэ абаһан

газараа тэдэндэ алдабад. ³⁷ Нуугада хоргодоод хууһан израильшууд гэнтэ хүл дээрээ бодожо, эршэмтэйгээр довтолон, Гибаа хото соо орожо, хэлмээрээ тэндэхи бүхы зонииень алабад. ³⁸ Тиигээд тэдэнэр тэрэ хото соо утаа башхуулан огторгой өөдэ дэгдээжэ, зорюута сухарихан сэрэгшэдтээ довтолгондо дахин орохо дохёо тэмдэг үгэбэд.

³⁹⁻⁴¹ Бэньямиинэй угай сэрэгшэд израильшуудые намнажа, гушан сэрэгшэдыень алахадаа: «Түрүүшын тулалдаандал адляар эдэниие диилэжэ байнабди», – гэжэ сэдхэбэд. Теэд өөһэдынгөө хото сооһоо баглагар хара утаанай огторгой өөдэ дэгдэхые, мүн хотынгоо гал дүлэн соо байхые Бэньямиинэй угай сэрэгшэд гэдэргээ эрьежэ хараба. Тиэхэдэнь израильшууд сухарихаяа гэнтэ болижо, хөөргөө довтолон, тэдэнтэй тулалдаба. Бэньямиинэй угай сэрэгшэд ямар гай тодхорто орожо байһанаа харамсаараа, израильшуудта довтолхоёо зүрхэ алдашабад.

⁴² Тэдэнэр израильшуудһаа тэрьедэн зугадажа, сүл губи руу гүйлдэшэбэд. Теэд тэдэнэр тулалдаанһаа тэрьедэжэ шадабагүй. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ хотоһоо гарагшад тэдэниие намнан хүсэжэ алабад.

⁴³ Израильшууд тэдэниие тойрон хүрээлбэд. Тиигээд тэдэниие Мэ-нүүххээ Гибаагай зүүн тээхи тала хүрэтэр мүрдэн намнабад.

⁴⁴ Иигэжэ Бэньямиинэй угай арбан найма мянган сэрэгшэд алуулба. Тэдэнэр бултадаа хүсэ шадалтай, дайшалхы дүй дүршэлтэй эрэшүүл байгаа юм. ⁴⁵ Тэдэнэй амиды үлэгшэдынь гэдэргээ эрьежэ, сүл губи руу, Риммоон байса хабсагай тээшэ зугадабад. Израильшууд Бэньямиинэй угай таба мянган сэрэгшэдые харгыдань хүсэжэ алабад. Тиигээд израильшууд тэдэниие Гидоом хүрэтэр мүрдэн намнажа, үшөө хоёр мянган сэрэгшэдыень хюдабад.

⁴⁶ Тэрэ үдэр элдээе нугалжа шадаха Бэньямиинэй угай хорин таба мянган сэрэгшэд алуулба. Тэдэнэр бултадаа эрэлхэг зоригтой сэрэгшэд байһан юм. ⁴⁷ Гэбэшье Бэньямиинэй угай зургаан зуун сэрэгшэд сүл губи руу, Риммоон байса хабсагай тээшэ гүйлдэжэ, тэндэ дүрбэн һара соо хоргодон байбад.

⁴⁸ Израильшууд Бэньямиин эсэгын зоной ажаһуудаг орон нютагта хөөргөө гэхэрижэ, тэндэхи бүхы хүнүүдыень болон үхэр малнуудыень хэлмээрээ алаад, харгы замдань байһан бүхы хотонуудыень галдан шатаабад.

Бэньямиинэй хүбүүдэй һамгад

21 ¹ Израильшууд Мицпаада иигэжэ тангариглабад: «Бидэнэй хэншье басагадаа Бэньямиин обогой хүбүүдтэ хадамда үгэхэгүй».

² Израильшууд Бэт-Ээл хотодо ерээд, Бурханай гэртэ үдэшэ болотор нуухадаа, шангаар уйлалдабад. ³ Тиигээд тэдэнэр иигэжэ Эзэндэ хэлэбэд:

– Эзэн, Израилиин Бурхан! Израильда энэ үйлэ хэрэг юундэ болобо гээшэб? Мүнөө обогүүдай нэгэн Израильда үгы болобол!

⁴ Үглөө үглөөгүүрынь израильшууд тэндэ үргэлэй шэрээ бодхоогоод, түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые үргэбэд. Тиихэдээ израильшууд бэе бэеһээ иигэжэ асуубад:

– Израилиин бүхы обогүүдһаа хэн Эзэнэй гэртэ суглаанда ерэбэгүйб?

⁵ Иигэжэ тэдэнэр асуугаад, Эзэнэй гэртэхи сугларалганда, мүн Мицпаа хотодо ерээгүй хүнүүд алуурга хүртэхэ гэжэ хатуу тангариг үгэбэд.

⁶ Израильшууд аха дүү болохо Бэньямиин обогой хүнүүдые хайрлаад, иигэжэ хэлэбэд: «Мүнөөдэр Израилиин обогүүдай нэгэн үгы хэгдэбэ. ⁷ Өөһэдынгөө басагадые Бэньямиин обогой хүбүүдтэ хадамда үгэхэгүй гэжэ Эзэнэй гэртэ тангариглаһан аад, бидэнэр амиды үлэгшэ хүбүүдтэнь һамга абаха басагадые хаанаһаа олохобиди?»

⁸ Һүүлдэнь израильшууд бэе бэеһээ иигэжэ асуубад: «Израилиин бүхы обогүүдһаа хэн Мицпаа хото Эзэнэй гэртэ ерээгүйб?»

Галаадай Ябээшдэ ажаһуугшадһаа хэншыэ Эзэнэй гэртэ сугларалганда ерэбэгүй. ⁹ Бүхы сэрэгүүд эндэ сугларба. Теэд Галаадай Ябээшһээ хэншыэ тэдэнэй энэ сэрэгтэ орохоёо ерэбэгүй.

¹⁰ Тиихэдэнь израильшуудай бүлгэм арбан хоёр мянган шамбай шиираг сэрэгшэдые тэрэ хотодо добтолон оролгондо эльгээхэдээ, тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад Галаадай Ябээш хото ошожо, һэлмээрээ тэндэхи эхэнэрнүүдые үхи хүүгэдтэйн хамта алагты! ¹¹ Тэдэнэй бүхы эрэшүүлые, эрэшүүлтэй унтаһан тэдэнэй бүхы эхэнэрнүүдые хараалай муу хараалдаа болон үхэлдэ үгэгты! Энэ хадаа таанадта үгэһэн нангин захиралта мүн!

¹² Тэдэнэр Галаадай Ябээш хотынхидой дундаһаа хурисал үзөөгүй дүрбэн зуун үхидые олоод, тэдэниие ханаһаанай газар дээрэхи Шилоодо байрлаһан израильшуудай хотон хүрээндэ асарбад. ¹³ Һүүлдэнь Израилиин бүлгэм эбтэй оролгые соносхохыень элшэдээ Риммоон байса хабсагайда хоргодоод байһан Бэньямиинэй угай сэрэгшэдтэ эльгээбэ.

¹⁴ Бэньямиинэй угай сэрэгшэд гэртээ бусабад. Израильшууд Галаадай Ябээш хотоһоо асарһан үнөөхи хурисал үзөөгүй үхидөө һамга хэхыень тэдэндэ үгэбэд. Теэд тэдэндэ үхид хүртэбэгүй.

¹⁵ Эзэн Израилийн бүхы обогуудай нэгэ эсэгийн зоние үгы болгуулаа. Тиэхэдэнь израильшууд Бэньямиин обогой алуулхан зоние шаналбад.

¹⁶ Израилийн бүлгэмэй аха захатад иигэжэ ханаа үнөөндэ абташабад: «Бэньямиин обогой бүхы эхэнэрнүүд алуулаа. Бидэнэр амиды үлэхэн эдэ эрэшүүлдэнь хамгадые хаанаһаа оложо үгэхэмнай гээшэб?»

¹⁷ Тэдэнэр иигэжэ хэлэбэд: «Бэньямиин обогой хосоржо үгы болгохогуйн тула угай хубита хубаарин газарыень амиды үлэхэн эдэ эрэшүүлдэ үлөөбди. ¹⁸ Теэд бидэнэр өөһэдынгөө үхидые эдэнэртэ хадамда үгэхэ аргагүйбди».

Ушар юуб гэхэдэ, Бэньямиинэй угай хүбүүдтэ үхидээ хадамда үгэбэл, хараалай муу хараалда хүртэг гэжэ тэдэнэр тангариглахан байбад.

¹⁹ Жэл бүхэндэ Эзэнэй хайндэр Шилоодо (энэ хото Бэт-Ээлхээ хойшоо Шэхээм ошодог харгын зүүн талада, Лэбонаһаа урагшаа байдаг) болодог гэжэ тэдэнэр гэнтэ ханаадхибад.

²⁰ Израилийн аха захатан Бэньямиинэй угай тэдэ хүбүүдтэ иигэжэ хэлэбэд:

– Тэндэ ошогты! Уһан үзэмүүдэй эшэнүүд соо хоргодогты! ²¹ Шилоо хотын үхидэй хатархаяа дүхэригтэ гарахадань, уһан үзэмүүдэй эшэнүүд сооһоо гарагты. Һамга хэхэ басагаая Шилоо хотын үхидэй дундаһаа баряад, Бэньямиин обогой ажаһуужа байһан орон нютаг абашагты.

²² Тэдэ үхидэй эсэгэнэр болон аха дүүнэр гомдол барихаяа бидэндэ ерэхэдэнь, бидэнэр тэдээндэ иигэжэ хэлэхэбди: «Бэньямиин эсэгийн зоной хүбүүдые хүлисэгты. Таанадай үхидые хулгайгаар һамга абахадань, тэдэниие хүлисэгты. Тэдэнэр тулалдаанай үедэ бэшэ, харин амгалан тайбан байхадань, һамга хэхээ таанадай үхидые абашаба ха юм. Таанад Бэньямиинэй угай хүбүүдтэ үхидөө үгэхэгүйбди гэжэ хэлэхэн тангариг үгэдөө хүрэхэ гээшэт».

²³ Бэньямиинэй угай тэдэ хүбүүд Израилийн аха захатанай хэлэгшээр, дүхэригтэ хатархаяа гараһан басагадые хулуужа абаад, өөһэдынгөө хубаарин газарнуудта ошоод, һандарһан хотонуудаа һэргээжэ, шэнэ тосхон һууринуудые бодхоогоод, тэндэ ажаһуужа эхилэ һэн.

²⁴ Тиэхэдэ израильшууд тэндэхээ өөһэдынгөө обогто, үенүүдтэ болон гэр гэртээ мүн лэ тараа бэлэй.

²⁵ Тэрэ үе сагта Израильда хаан байгаагүй. Тиимэхээ хүн бүхэн ханаһанаа бүтээжэ, һарбайһанаа абажа байһан юм.

РҮҮДЭЙ НОМ

Рүүдэй домог түүхэ Израилиин түүхын хүшэр хүндэ, ударидагшадай зонхилдог үе сагта болоһон юм. Ударидагшадай томо номдо бэшээтэй үйлэ хэрэгүүдхээ тад ондоо, гэр бүлын хубин домог эндэ зураглаатай.

Номой гол дүрэ – Израильтай хилэ хадхан оршодог Моһаабай нэгэ залуу эхэнэр. Моһаабууд израильшуудай дайсад байгаа, уг удамынь израильшуудтай холилдохо ёһогүй бэлэй (Хуули дабталга, 23-дахи бүлэг). Харин Рүүт Израилиин хүндэ хадамда гараа, нүхэрэйнгөө наһа бараһанай удаа хадам эжы Наомиидаа үнэн сэхэ үлэжэ, хадам эжынгээ арадые ба Бурханиень өөрын арад ба өөрын Бурхан болгоһон байна.

Номой түгэсхэлдэ Рүүдэй уг удам тоологдонхой, иигэжэ бидэ Рүүт хадаа Израилиин эгээл агууехэ хаан болохо Давидай элинсэг эжы байһан гэжэ мэдэнэбди. Хүн хадаа Бурханда үнэнхэ зүрхэнһөө этигэжэ, хургаал заабаринуудыень сахин амидарбал, ямар үндэнэ яһатанһаа гарбалтайнь орой хамаатай бэшэ мүн.

Наоми болон Рүүт

1 ¹ Израилие хаашуулай захиран зонхилхо үе саһаа урид тэрэ орондо үлэсхэлэн хоһон байдал тохёолдоо бэлэй. Иудадахи Бэтлэһээм хотын нэгэ хүн намгантаяа, хоёр хүбүүдтээ хамта Моһаабай нютаг руу ажаһуухаар ябаба. ² Тэрэ хүнэй нэрэнь Элимээлэх, намганайн нэрэ Наоми, хоёр хүбүүдын Махлоон ба Хилиһоон хэн. Тэдэ Иудадахи Бэтлэһээмэй, Эпраатын зон бэлэй. Моһаабай орон нютаг руу ерээд байхадаа, ³ Элимээлэх наһа баража, Наоми намганинь гансаараа хоёр хүбүүдтээ үлэбэ.

⁴ Хүбүүдын моһаабай басагадые намга абаа. Нэгэнь Орпаа, нүгөөдэнь Рүүт гэжэ нэрэтэй хэн. Арбаад жэл тэндэ амидарһанай удаа ⁵ Махлоон ба Хилиһоон мүн лэ наһа бараба. Иигэжэ тэрэ эхэнэр хоёр хүүгэдээ болон үбгээ үнгэрүүлэ бэлэй.

⁶ Эзэн Өөрын арад түмэн тушаа анхаралаа табижа, хайн урга-са үршөөнэ гэжэ Наомии Моһаабта байхадаа дуулаба. Тиигээд тэрэ хоёр бэритээ хамта тэндэнээ гаража ябахара зэһэбэ. ⁷ Байһан газараа орхижо, тэрэ хоёр бэритээ хамта Иудын газар нюотаг руу бусаха замда гараба. ⁸ Наомии хоёр бэридээ иигэжэ хэлэбэ:

– Эжы эжынгээ гэр руу бусагты даа. Наһа барагшадта болон намда энэрхы найнаар хандадаг байгаат, Эзэн тон тиимээр таанарта харюулхань болтогой! ⁹ Ондоо үбгэнтэй боложо, өөрын гэртэй, амгалан тайбан байхыетнай Эзэн үршөөхэнь болтогой!

Тиигээд тэрэ бэринүүдээ таалаба. Тээд тэдэнь шангаар бархиралдан:

¹⁰ – Арад түмэн руутнай тантай хамта ошохомнай, – гэбэ.

¹¹ Наомии хэлэбэ:

– Басагадни, бусагты. Юундэ таанар намтай хамта ябахабта даа. Таанадта үбгэд болохо хүбүүдые би үшөө түрэжэ шадахагүй бшууб. ¹² Бусагты, басагадни, ябагты! Хадамда гаража шадахагүйб, би хүгшээрөөб. Хэрбээ «Найдал намда үшөөл бии» гэжэ хэлээд, энэ хүниндөө үбгэнтэй унтаж, хүбүүдые түрөөшье наам, ¹³ тэдэнэй томо болотор таанар яаж хүлээхэбта?! Хадамда гарахаһаа татагалзажа байха юм гүт? Үгы даа, басагадни. Энэнь таанадта орходоо үлүү намда хүндэ байна. Эзэн намайе хэһээгэ.

¹⁴ Тэдэ дахин шангаар уйлалдаба. Орпаа хадам эжыгээ таалан хаха-саба, харин Рүүт хадам эжыдээ няалдаад, ошобогүй. ¹⁵ Наомии тэрээндэ:

– Хара даа, нүгөө бэримнай арад түмэндээ, бурхадтаа бусаба. Хойноһоонь шишье буса даа, – гэбэ. ¹⁶ Тээд Рүүт:

– Таниие орхижо ошохыемни, бусахыемни бү баалыт даа. Юуб гэхэдэ, танай ябаха газар руу би ябахаб, танай хонохо газарта бишье хонохоб. Танай арад түмэн минии арад түмэн, танай Бурхан минии Бурхан болохо! ¹⁷ Танай нүгшэхэ газарта бишье нүгшэхэб, тэндээ хүдөөлүүлэгдэхэб. Хэрбээ үхэлһөө бэшэ ондоо аргаар минии танһаа халабал, Эзэн намайе шанга хэһээхэнь болтогой! – гэжэ хэлэбэ. ¹⁸ Өөртэйн хамта ябахара эрид шиидэһыень Наомии хараад, бэшэ юумэ хэлэхээ болибо.

¹⁹ Тиигээд тэдэ хоюулаа ябажа, Бэтлэһээмдэ хүрэжэ ерэбэ. Тэдэнэй ерэхэдэ, хотын бүхы зон хүлгэжэ, эхэнэрнүүд:

– Энэ Наомии мүн гү? – гэлдэбэ. ²⁰ Наомии тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Намайе Наомии гэжэ бү нэрлэгты. Түгэс Хүсэтэ Бурхан минии ажабайдалые угаа ехэ гашуудалтай болгоһон тула намайе Мараа* гэжэ

* 1:20 «Наомии» – «зохидхон, сэбэрхэн». Эхэ еврей хэлэн дээрэ «Мараа» болбол «гашуун» гэһэн удхатай.

нэрлэгты. ²¹ Би эндэхээ гарахадаа, бүхы юумээр дүүрэн гарахан болобошье, Эзэн намайе хоохон бусааба. Нам тушаа Эзэнэй хатуу харюу айлдханамай, Түгэс Хүсэтэ Бурханамай намда гай зоболон эльгээхэнэй удаа таанад намайе яагаад Наомии гэжэ нэрлэхэбта?!

²² Иигэжэ Наомии моһааб Рүүт бэритээе хамта орон нютаг Моһаабһаа бусаа бэлэй. Тэдэ ешмээн хадаха сагай эхиндэ Бэтлэхэм руу ерээ хэн.

Рүүт Бооһазай таряалан дээрэ

2 ¹ Наомиида үбгэнөөрнь түрэл болохо Бооһаз гэжэ хүн бии хэн. Тэрэ хүндэтэй, баян, Элимээлэхэй угай бэлэй. ² Моһааб Рүүт Наомиида:

– Таряалан руу ошохыемни намайе табиит. Хэн нэгэнэй зүбшөөбэл, хойноһоонь ябажа, унаһан хоолос түүхэб, – гэхэдэнь, Наомии тэрээндэ:
– Басагамни, ошо даа, – гэбэ.

³ Иигэжэ тэрэ ябажа, таряа хадагшадай хойноһоо дахажа, унажа үлэхэн хоолос түүбэ. Яба ябаһаар тэрэ гэнтэ Элимээлэхэй угай Бооһазай таряалангай хуби дээрэ ерэшэн байба.

⁴ Тиигэхээр Бооһаз Бэтлэхэмһээ ерэжэ, таряа хадагшадта:

– Эзэн таанартай хамта оршохонь болтогой! – гэхэдэ, тэдэ:

– Эзэн таниие үрээхэнь болтогой! – гэжэ харюусаба.

⁵ Таряа хадагшадай ажал хинагша зарасаһаа Бооһаз:

– Энэ хэнэй басаган бэ? – гэжэ асууба. ⁶ Таряа хадагшадай ажалай түлөө харюусалгатай зарасань:

– Тэрэ Моһааб нютагһаа Наомиитай хамта бусажа ерэхэн моһааб залуу эхэнэр юм. ⁷ «Таряа хадагшадай хойноһоо ябажа, боолтонуудай хоорондуур унаһан хоолос түүхыемни зүбшөөгыт», – гэжэ намайе гуйгаад, хара үглөөнһөө мүнөө болотор тэрэ ажаллажа байна, һарабша доро амархань үсөөн, – гэжэ харюусаба.

⁸ Бооһаз Рүүдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Басагамни, шагна. Хаягдаһан хоолос түүхээе ондоо таряалан руу бү ошо, эндэхээ бү холодо, минии шэбэгшэ эхэнэрнүүдтэй хамта үлэ.

⁹ Тэдэнэй хадаха таряалангые хаража, хойноһоонь ябаарай. Шамайе үлдэжэ болохогүй гэжэ би зарасанартаа захирааб. Ангахадаа, минии зарасанарай удхаһан һабаһаа уугарай.

¹⁰ Рүүт газарта хүрэтэр доро дохижо, тэрээндэ:

– Минии хариин хүн байгаашье һаа, та юундэ намда иимэ энэрхыгээр ханданабта? Би яагаад танай талархалда хүртөө гээшэбиб? – гэбэ.

¹¹ Бооһаз тэрээндэ харюусан:

– Үбгэнэйнгөө наһа бараһанай дараа шини хадам эжыдээ хэһэн бүхы юумые, эхэ, эсэгээ, түрэнн нютагаа орхижо, урид хээээшье мэдээгүй арад түмэн руу ерэн тухайшни намда зон дуулгаа һэн. ¹²Энэ хэрэгэйшни түлөө Эзэн шагнахань болтогой! Израилин Эзэн Бурханһаа ерэхэ шагналынь дүүрэн байха болтогой! Тэрэнэй дали доро хоргодохо газар бэдэрэн ерээш, – гэбэ. ¹³Тиихэдэнь тэрэ:

– Эзэмни, та намда угаа энэрхыгээр хандабат. Намтай зохидоор хөөрэлдэжэ, һанаа сэдхэлымь заһабат. Харин би танай али нэгэн шэбэгшын шэгшэдэшье хүрэхэгүй гээшэлби, – гэбэ. ¹⁴Эдэе хоол бариха сагай ерэхэдэ, Бооһаз тэрээндэ:

– Наашаа дүтэлөөд, хилээмэнһээ эди, тэрэнээ укуста дүрөөд эди, – гэбэ. Тиихэдэнь тэрэ таряа хадагшадай хажууда ерэжэ һууба. Бооһаз тэрээндэ хуураһан орооһо үгэбэ. Рүүт эдижэ садаад, заримыень үлээбэ. ¹⁵Тиигээд тэрэ бодожо, үлэнн хоолос суглуулхаяа ошобо. Бооһаз зарасанартаа иигэжэ захирба:

– Таряанай боолтонуудай хоорондууршье тэрэ суглуулаг, бү доромжологты тэрэниие. ¹⁶Таряа бооходоо, хоолос унагаажа, тэрээндэ үлөөгты. Суглуулаг, бү тэрэниие хараагты.

¹⁷Иигэжэ Рүүт үдэшэ болотор унаһан хоолос түүбэ. Түүһэн таряагаа сохиходонь, нэгэ эфаа болобо. ¹⁸Энээнээ абаад, тэрэ хото руу ошожо, хадам эжыдээ харуулба. Тиигээд үнөөхи эдижэ садаһанайнгаа удаа үлөөһэн эдеэгээ гаргажа, хадам эжыдээ үгэбэ. ¹⁹Хадам эжынь тэрээндэ:

– Хаягдаһан хоолосые хаана мүнөөдэр түүбэш? Хаана ажаллабаш? Шам тушаа һанаагаа табиһан хүн юрөөлдэ хүртэхэнь болтогой! – гэбэ. Иигээд Рүүт хэнтэй ажаллаһан тухайгаа хадам эжыдээ хөөрөжэ:

– Минии ажаллаһан таряалангай эзэнэй нэрэнь Бооһаз, – гэжэ хэлэбэ. ²⁰Наоми бэридээ:

– Амиды болон нүгшэһэншье зониие энэрэлээрээ орхидоггүй Эзэн тэрэ хүниие үрээхэнь болтогой! Тэрэ хүн болбол бидэндэ ойрын түрэлэй хүн, бидэниие худалдан абаха эрхэтэнэй нэгэн юм, – гэжэ хэлэбэ.

²¹Моһааб Рүүт:

– Тэрэ хүн үшөө «Минии зарасанарай бүхы ургасые хуряжа дүүргэтэр тэдэнэй хажууһаа бү холодоорой» гэжэ намда хэлээ, – гэбэ.

²²Наоми Рүүт бэридээ:

– Басагамни, тэрэ хүнэй шэбэгшэнэртэй хамта гарахашни һайн, ондоо таряалан дээрэ ябабалшни, шамда үсэрэлдэжэ болохо бшуу, – гэжэ хэлээ һэн. ²³Иигэжэ Рүүт хаягдаһан хоолос түүхын тула ешмээн болон шэниисэ хуряаха ажалай дүүрэтэр Бооһазай шэбэгшэ эхэнэрнүүдһээ холодобогүй. Тэрэ хадам эжытээ хамта ажаһууһан зандаа байгаа.

Рүүт тушаа Бооһазай ханаагаа табилгань

3 ¹Хадам эхэ Наомиинь тэрээндэ:
 – Басагамни, шам тухай ханаагаа зобохо, гэр байраар хангаха үбгэ шамда бэдэрхэ ханаатайб. ²Зай, шэбэгшэнэртэйнь хамта шинии байгааша Бооһаз түрэлэймнай хүн гээшэ. Хараарай даа, тэрэ энэ үдэшэ гүмнээ дээрэ ешмээн хийдхүүлхэ. ³Ши бээе угаагаад, хайхан үнэртэй то-хо түрхөөд, эгээл хайхан хубсаһаа үмдөөд, гүмнээ руу ошо. Гэбэшье тэрэ хүнэй эдижэ, уужа дууһатар тэрээндэ бү харагдаарай. ⁴Хаана унтахаяа хэбтэхыень ши ажаглаарай. Тиигээд ошожо, хүнжэлыень нэхээд, хүлэйн хажуугаар хэбтээрэй. Юу хэыхешни тэрэ шамда хэлэхэ даа, – гэжэ хэлэбэ.

⁵Рүүт тэрээндэ:

– Танай хэлээшые сүм дүүргэхэб, – гэбэ.

⁶Тиигээд тэрэ гүмнээ руу ошожо, хадам эжынгээ хэлээшээр бүгэдые сүм бээлүүлбэ. ⁷Бооһаз эдижэ уужа, сэдхэл тэниглэн болоод, обоолоотой таряанай хажууда унтахаяа хэбтэбэ. Рүүт нэмээхэн ерээжэ, хүнжэлыень нээгээд, хажуудань хэбтэшэбэ. ⁸Һүнийн тэн багаар Бооһаз гэнтэ һэришэбэ. Эрьелдэхэдэнь, хажуудань нэгэ эхэнэр хэбтэжэ байба ха.

⁹– Ши хэмши? – гэжэ тэрэ асууба.

– Би Рүүт зарасатнай байнаб. Та намайе дали дороо абыт даа, туһа хүргэхэ ёһотой манай түрэл хүн та гээшэт, – гэбэ тэрэнь. ¹⁰Тиихэдэнь Бооһаз:

– Басагамни, шамайе Бурхан буян хэшэгтэ хүртөөг! Гэр бүлэдөө үнэн сэхэ байханаа урдынхиһаа үлүү хайнаар мүнөө харуулбаш, үгытэй, баяншые залуу хүнэй хойноһоо ябабагүйш. ¹¹Зай, басагамни, ханаагаа бү зобоорой. Хэлэһэн юумыешни бултыень би дүүргэхэб. Хотымнай бүхы зон шамайе хайн эхэнэр гэжэ мэдэнэ. ¹²Намайе танай түрэл гэдэгын үнэн, гэбэшье намһаа дүтэ түрэл бии юм. ¹³Энэ хүниндөө эндээ хоноорой. Үглөө үглөөгүүр тэрэ хүн шамайе аршалалта дороо абаха хаа, абаг. Абаагүй хаань, би абахаб гэжэ Эзэнэй урда тангаригланаб! Үглөө болотор унта даа, – гэбэ. ¹⁴Рүүт үглөө болотор тэндээ хэбтэжэ, гэгээрхын урда тээ бодобо, юуб гэхэдэ, «эхэнэр гүмнээ руу ерээ хэн гэжэ хэншые бү мэдэг» гэжэ Бооһаз хэлээ бшуу.

¹⁵– Нэмэргээ үгэ даа. Баряад бай, – гэжэ Бооһаз хэлэбэ. Рүүт нэмэргээ баряад байба. Тиихэдэнь тэрэ зургаан хэмжүүр ешмээн хэмжэжэ, үргэлүүлбэ. Тиигээд Бооһаз хото руу ябаа хэн.

¹⁶Рүүт хадам эжыдээ ерэбэ. Тэрэнь:

– Басагамни, юу бэ? – гэбэ. Бооһазай юу хэһыень бултыень тэрэ хадам эжыдээ хөөрэбэ. ¹⁷Тэрэ:

– Энэ зургаан хэмжүүр ешмээниие тэрэ намда үгөө. «Хадам эжидээ гар хоолон бү буса даа» гэжэ тэрэ намда хэлээ, – гэбэ. ¹⁸ Хадам эжынь:

– Басагамни, хүлеэгөөрэй, энэ хэрэгэй яжа дүүрэхые дары сагтаа мэдэхэш. Юуб гэбэл, Бооһаз мүнөөдэр тэрэниие шийдхээгүй дээрээ амараа үзэхэгүй даа, – гэжэ хэлэбэ.

Рүүт болон Бооһазай гэрлэлгэ

4 ¹ Бооһаз хотын бартаануудай хажууда ошоод, тэндээ нууба. Харахадань, хэлэһэн тэрэ түрэлын уруудажа ябаба. Бооһаз тэрээндэ:
– Хажуудам ерээд нуугыш, – гэбэ. Тэрэ хүн ерээд, нууба. ² Бооһаз хотын аха захатанай арбыень суглуулжа асараад:

– Эндэ нуугыт, – гэбэ. Тэдэ нууба. ³ Бооһаз тэрэ түрэлдөө иигэжэ хэлэбэ:

– Моһаабай орон нютагһаа бусажа ерэхэн Наомии манай аха дүү болохо Элимээлэхэй нэгэ хэхэг газарые худалдажа байна. ⁴ Би энээн тушаа шамда сэхэ хэлэхэ гэжэ бодооб. Эндэ нуугааша зоной, арадайнгаа аха захатанай урда тэрэниие худалдан аба! Хэрбээ худалдан абаха наа, аба. Харин үгы наа, намда хэлэ! Би мэдэхэ ханаатайб. Худалдан абаха эрхэтэй хүн шил болонош. Шинии хүлээр би болоноб.

Тэрэнь хэлэбэ:

– Би худалдажа абахаб.

⁵ Бооһаз:

– Ши Наомийһаа газар худалдан абаха тэрэ үдэртөө наһа бараашын хамгые, моһааб Рүүт гэгшые, хамга болгон абаха ёһотойш. Иигэжэ тэрэ үхибүү түрэжэ, тэрэ үхибүүн наһа бараашын нэрэ нэрлүүлэн, угайнгаа газар зөөри залгамжалха болоно, – гэбэ. ⁶ Тэрэ түрэлын:

– Тиигэбэл, би худалдан абажа шадахагүйб. Абаа наа, өөрын хүүгэдтэ үлөөхэ юушьегүй болохолби. Худалдан абаха эрхэ шамда үгтэнэ – энээниие өөртөө худалдажа аба. Харин би абажа шадахагүйб, – гэбэ.

⁷ Урда сагта Израильда худалдан абаха болон газар хэлгэсэлдэхэ талаар ямар нэгэн хэрэгы баталхадаа иимэ заншал байгаа: нэгэн шаахайгаа тайлажа, нүгөөдэдөө үгэдэг хэн. Энэ хадаа баталгаанай тэмдэг болодог бэлэй.

⁸ – Ши худалдан аба, – гэжэ тэрэ түрэлын Бооһазта хэлээд, шаахайгаа тайлаа хэн.

⁹ Бооһаз аха заханарта болон бүхы арад зондо хандан:

– Мүнөөдэр би Наомийһаа Элимээлэх ба Хилиһоон, Махлооной угай бүхы зөөри худалдан абаһанайм гэршэнэр та бүгэдэ мүн! ¹⁰ Баһа Махлооной бэлбэһэн эхэнэрые, моһааб Рүүдые, өөрын хамган болгон

абанаб. Иигэжэ угайнь зөөридэ наһа бараһан хүнэй нэрэ нэрлүүлэгдэхэ, хотын зоной дундаһаа угынь таһалдан угы болохогүй. Мүнөөдэр таанар энээнэй гэршэнэр мүн! – гэжэ хэлэбэ. ¹¹ Хотын бартаануудай хажууда байгааша бүхы зон болон аха заханар:

– Бидэ гэршэнэр мүн! Шинии гэртэ орожо байгааша эхэнэрые Эзэн Израилин арад зоние үдэн олошоруулагша Рахээл болон Лэһаадал адли болгохонь болтогой*! Эпраатада хүсэ шадалтай, Бэтлэхэмдэ алдартай байгаарай! ¹² Эзэнэй энэ залуу эхэнэрхээ үгэхэ үри удамаар дамжуулан, шинии гэр бүлэ Иудада Тамаарай түрэгшэ Пээрэцэй** гэр бүлэдэл адли болохонь болтогой! – гэлдэбэ.

¹³ Иигэжэ Бооһаз Рүүдые һамга абаа бэлэй. Эзэн тэрээндэ үрэ тогтоон үршөөбэ. Рүүт хүбүү түрэбэ. ¹⁴ Эхэнэрнүүд Наомиида:

– Мүнөө таниие үри һадаһагүй үлөөгөөгүй Эзэндэ магтаал үргэе! Аша хүбүүнэйтнай нэрэ Израильда алдаршахань болтогой! ¹⁵ Тэрэ ажамидаралыетнай һэргээжэ, үндэр һаһандатнай дүнгэжэ байхал. Юуб гэхэдэ, танда дуратай бэритнай тэрэниие түрөө. Бэритнай танда долоон хүбүүдһээ үлүү дээрэл, – гэлдэбэ. ¹⁶ Наомии үхибүү абажа, үбэр дээрээ хэбтүүлэн харууһалаа бэлэй. ¹⁷ Хүршэ эхэнэрнүүд тэрээндэ Обээд гэжэ нэрэ үгөөд, «Наомиин хүбүүн» гэжэ нэрлэгшэ һэн. Обээд хадаа Давидай эсэгэ болохо Ишайн эсэгэ юм.

Давид хаанай угай бэшэ

¹⁸ Пээрэцһээ эхилэн, Давидай угай һарбаалжан гэбэл, энэ: Пээрэцтэ Хэцроон түрөө бэлэй. ¹⁹ Хэцроондо Раам, Раамда Амминадааб, ²⁰ Амминадаабта Нахшоон, Нахшоондо Салмоон, ²¹ Салмоондо Бооһаз, Бооһазта Обээд, ²² Обээдтэ Ишай, Ишайда Давид мүндэлэн түрэхэн юм.

* 4:11 Эх 29:15-30; 46:15, 22 хара.

** 4:12 Эх 38:29 хара.

Хаан түрэнүүд тухай НЭГЭДЭХИ НОМ

Еврей заншалаар Хаан түрэнүүд тухай 1-дэхи болон 2-дохи номууд Самуилай номууд гээд нэрэтэй. Юуб гэбэл, тэдэнэй эхиндэ Самуилай мундэлхэн болон Израилиин арад түмэнэй түүхэдэ тэрэнэй эзэлхэн нуури тухай хэлэгдэнэ. Тэрэ Бурханай лүндэншэ болон Израилиин хүлшын удамарша байгаа. Номой эхин бүлэгүүдтэ (1-7-дохи) Израилиин арад түмэниие ударидагша Самуилай амидарал зураглагдана. Тэрэ хаан бэшэ, ахамад санаартан бэшэ бэлэй, гэбэшье өөрын гэр бүлэдэ юушье хубилгахаа ханадаггүй, Бурханай нургаал эбдэжэ байгааша түрэнэн хүбүүдэ зүбөөр хүмүүжүүлжэ шадахагүй ахамад санаарта Элиидэ орходоо Бурханай заабари үнэн зүбөөр сахин дүүргэдэг байгаа.

Харин гол хөөрөөн хадаа Самуил тухай бэшэ, Израилиин түрүүшын хаанууд тухай юм. Тусхай ёһолол ябуулжа, толгойдонь тоһо түрхин, Самуил Бурханай заабари дүүргэжэ, тэдэ хаашуулые хан шэрээдэ заларуулһан бэлэй. Хаанай засагай тогтоһон, дайсадай урдаһаа ябуулһан дайнууд тухай удаадахи бүлэгүүдтэ (8-15-дахи) хэлэгдэнэ. Израилиин түрүүшын хаан Саул Бурханай арадые хүтэлхэ ударидагша бэшэ байба. Тиэхэдэнь Самуил эдир залуу хонишон Давидые хан шэрээдэ заларуулха гэхэн Бурханай захиралта дуулаа бэлэй. Израилиин саашанхи түүхэ Давидай нэрэтэй таһаршагүй холбоотой болохо.

Давид гансата хан шэрээ эзэлэе бэшэ, түрүүшээр тэрэ Саул хаанай дэргэдэ алба хээ, хүүлдэнь тэрээнһээ зугадан тэрьелжэ, хоргодожо байгаа (16-30-дахи бүлэгүүд). Бурханай шэлэнэн хаан байгаашье һаа, Давид хаан шэрээе хүсэрхэлгэ хэрэглэн эзэлхэ ёһогүй, Саулай һаһа баратар хүлээхэ баатай байгаа. Саулай Эзэниие буруу хараһан, эльбэ шэди хэрэглэнэнэй удаа тэрэ өөрөө болон хүбүүдынь пилиштүүдэй эсрэг дайн дажарта һаһа барана, иигэжэ түрүүшын ном түгэсэнэ (31-дэхи бүлэг).

Элканаа гэр бүлэтээ Шилоодо байна

1 ¹ Эпрааимай хадалиг газартахи Цүүпэй Раматааһим* хотодо эпрааим угай нэгэ хүн байдаг байгаа. Тэрэнэй нэрэнь Элканаа, тэрэ хадаа Ероһаамай хүбүүн, Элиһүүгэй аша, Тоохугай гуша, Цүүпэй дүшэ хэн. ² Тэрэ хоёр һамгатай байгаа: нэгэнь Ханнаа, нүгөөдэхинь Пэниннаа гэжэ нэрэтэйнуүүд бэлэй. Пэниннаа үхи хүүгэдтэй, харин Ханнаа хүүгэдгүй хэн. ³ Энэ хүн жэл бүри түрэл хотоһоо гаража, Түмэн Сэрэгтэ Эзэндэ мүргэхээ, үргэл хэхээ Шилоо руу ошодог бэлэй. Тэндэ Элии гэгшын хоёр хүбүүд – Хопнии ба Пинэһаас Эзэнэй санаартад байгаа. ⁴ Элканаа үргэл хэһэн үдэртөө Пэниннаа һамгандаа, хүбүүд, басагдтаа үргэлһөө хубинуудые хүртөөдэг хэн. ⁵ Харин Ханнаада хоёр дахин ехэ хуби үгэдэг байгаа, юуб гэхэдэ, Эзэнэй тэрэндэ үхибүү үршөөгөөгүйшье һаань, Ханнаада тэрэ угаа дуратай бэлэй. ⁶ Ханнаагай үхибүү түрэдэггүй ушарһаа боложо, Пэниннаа тэрэниие доромжолдог, Эзэнэй умайень хаһан ушарта гомдон голхоруулхые оролдодог хэн. ⁷ Жэл бүхэн Эзэнэй хүмэ ошохо бүринь нэгэнь нүгөөдээ голхоруулдаг, нүгөөдэнь уйлажа, эдэе хоолһоо гарадаг бэлэй. ⁸ Элканаа үбгэниинь тэрэндэ:

– Ханнаа, юундэ ши бархирнабши, юундэ эдеэлнэгүйбши, ямар ушарһаа зүрхэншни гажарнаб? Би шамда арбан хүбүүдһээ дээрэ бэшэ аалби? – гэжэ хэлэдэг байба.

Ханнаа ба Элии

⁹⁻¹⁰ Нэгэтэ Шилоодо эдеэлжэ ууһанай удаа Ханнаа бодожо, сэдхэлэйнгээ ехэ гажарһанда угаа гашуудалтайгаар уйлан, Эзэндэ хүгэдэн мүргэбэ. Энэ үедэ Элии санаартан Эзэнэй хүмын үүдэнэй хажууда, һандали дээрэ һуужа байгаа. ¹¹ Ханнаа дашаа тангариг үгэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Танай шэбэгшэ болохо минии гай гашуудалые хаража, нам тушаа һанажа, мартангүй, хүбүү үршөөгөө һаатнай, тэрэниие бүхы наһаараа Танай мэдэлдэ үгэхэб. Толгойнь үһые хайша хүрэхэгүй**.

¹² Тэрэ удаан сагта Эзэндэ зальбараа. Элии амыень гэтэн байгаа хэн. ¹³ Теэд Ханнаа досоогоо шэбшэн зальбаржа, гансал уралынь хүдэлжэ,

* **1:1** 19-дэхи шүлэгтэ Элканаагай гэр бүлэ Рамаа хотодо ажаһуугаа гэжэ хэлэгдэнэ.

** **1:11** Үһээ хайшалангүй байха гэшэ Эзэн Бурханда бээе зориулһанай тэмдэг бэлэй.

абяаниинь дуулдабагүй. Тиймэнээ Элии тэрээниие ногтуу гэжэ ханаба. ¹⁴Элии тэрээндэ:

– Хэды болотор ногтуу эндэ зогсохобши? Ошожо тэлэрэ! – гэжэ хэлэбэ.

¹⁵Гэбэшье Ханнаа:

– Үгы даа, эзэн. Би сэдхэлээ гажаржа байһан эхэнэрби. Үзэмэй дараһан архи, шара ундашые уугаагүйб, харин Эзэнэй урда сэдхэлэйнгээ шарха элирхэйлжэ байнаб. ¹⁶Танай шэбэгшэ болохо намайе муу һамган гээд бү ханагты. Ушар юуб гэбэл, угаа ехэ уйдхар гашуудалһаа боложо би мүнөө болотор зальбаржа байгааб, – гэжэ харюусаба.

¹⁷Элии тэрээндэ:

– Амгалан хайн ябыш даа. Израилиин Бурхан шинии гуйһан гуйлтые бэелүүлхэнь болтогой! – гэбэ.

¹⁸Ханнаа:

– Юрөөл тогтог! – гээ һэн.

Тиигээд тэрэ бусажа, эдеэндэ орожо, нюур шарайнь урданайхидал адли гунигтай байхаяа болёо бэлэй.

Самуил мүнделбэ

¹⁹Удаань тэдэ үглөөгүүр бодожо, Эзэндэ мүргөөд, һөөргөө Рамаада байдаг гэртээ бусаба. Элканаа Ханнаа һамгантаяа унтажа, Эзэн Ханнаагай гуйлта анхараа бэлэй. ²⁰Иигэжэ тэрэ хээлитэй боложо, нэгэ жэл үнгэрхэдэ хүбүү түрэбэ.

– Би энэ хүбүүе Эзэнһээ гуйжа абааб, – гэжэ хэлээд, тэрэ Самуил* гэжэ нэрэ тэрээндээ үгэбэ. ²¹Тиигээд дахин Шилоо руу ошожо, Эзэндэ жэл бүрийн үргэл болон тангариглан хэлэһэн тусхай үргэлөө үргэхэ сагынь Элканаада ба гэр бүлэдэнь тудаба ха. ²²Тээд Ханнаа ошобогүй. Тэрэ үбгэндөө:

– Үхибүүнэй хүхэнһөө гарахадань би тэрэниие Эзэнэй урда абаа-шахаб, тиигээд тэрэ тэндээ хэтэдээ үлэхэ, – гэбэ ха.

²³Элканаа үбгэниинь:

– Һанаһаараа боло даа. Хүхөөрөө тэрэнээ тэнжээтэрээ гэртээ бай. Эзэн үгээ бэелүүлхэнь болтогой! – гэжэ тэрээндэ харюусаа һэн.

Иигэжэ һамганиинь үлэжэ, хүбүүнэйнгээ хүхэнһөө гаратарынь хүүхүүлжэ тэжээбэ. ²⁴Тэрэнэйнгээ хүхэнһөө гарахадань тэдэ хамта Шилоо руу ошобо. Тэдэ гунан буруу, нэгэ эфаа гурил болон нэгэ арһан тулам үзэмэй дараһан архи абаад ошоо һэн. Хүбүүниинь үшөө нялха

* 1:20 Еврей хэлэн дээрэ «Бурхан шагнаг» гэхэн удхатай.

наһандаа ябаа. ²⁵Тиигээд тэдэ буруугаа үүсэлжэ үргэбэ, хүбүүгээ Элиидэ дүтэлүүлбэ. ²⁶Ханнаа тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн! Ута наһатай, удаан жаргалтай ябахатнай болтогой! Би эндэ, танай хажууда зогсожо, Эзэндэ мүргэн зальбаржа байгааша үнөөхи эхэнэр гээшэлби даа. ²⁷Энэ үхибүүнэй түлөө мүргэн зальбаржа байгаа бэлэйб. Гуйһан гуйлтыемни Эзэн бээлүүлэ. ²⁸Тиимэхээ хүбүүгээ Тэрээндэ зорюулан үгэнэб. Энэ хүбүүн бүхы наһаараа Эзэндэ алба хэжэ байха.

Эли Эзэндэ хүгэдэн мүргэбэ.

Ханнаагай магтаал дуун

- 2** ¹ Ханнаа иигэжэ зальбаран мүргэбэ:
– Эзэн зүрхыем баяраар билтаруулаа,
Бурханай туһаар хүсэн түгэс болооб.
Дайсадаа наада харан хүхинэб,
Эзэнэй туһалһанда угаа баяртайб.
- ² Эзэндэл адли арюун хэншые байхагүй.
Тэрэл ори ганса Бурхан гээшэ,
манай Бурхандал адли хамгаалагша байхагүй.
- ³ Дайдые баһан бү дуугарагты,
Далайе зандан бү дуугарагты.
Эзэн бүхы юумэ мэдэдэг Бурхан,
зоной бүхы хэрэгүүдые Тэрэ шүүдэг.
- ⁴ Баатарнуудайшые номо һаадаг хухардаг,
үргүүлжэ, бүдэржэ ябаашадшые хүсэ халин дэлбэрдэг.
- ⁵ Садхалан байгаашадшые хилээмэнэй түлөө бээ хүлһэлэн
хүдэлжэ,
үлэсхэлэн хоһон зоншые садажа амардаг.
Үриггүй эхэнэршые долоон хүбүүтэй боложо,
үнэр, олон хүүгэдтэй һамганшые гансаараа үлөөд зободог.
- ⁶ Эзэн үхүүлдэг ба амидырулдаг.
Тэрэ үхэлэй орон руу эльгээдэг ба үргэн гаргадаг.
- ⁷ Эзэн үгырүүлдэг ба баяжуулдаг,
нэрэ хухалдаг ба алдар соло олгуулдаг.
- ⁸ Хумхаа тоһон сооһоо Тэрэ үгытэй хүниие дээшэнь гаргажа,
гуйраншаниие ядуу байдалһаань мултаруулжа,
амбан ноёдтой хамта һуулган,
Хойморто һуури эзэлүүлнэ.
Дэлхэйн түшэг тулгуур – Эзэнэй,

- тэрээн дээрэ юртэмсэ Тэрэ тогтоогоо.
- 9 Һүзэгтэй арюун зонойнгоо ами наһа Тэрэ хамгаалдаг, харин муу зон харанхыда үгы болоно. Хүн гээшэ бар хүсөөрөө бата бүхэ бэшэ, Тэрэнэй туһалаагүй наа, илахагүй.
- 10 Өөртэйнь үрсэлдэгшэдые Эзэн хюдаха, тэнгэриһээ аянга тэдээндэ буулгаха. Эзэн бүхы дэлхэй шүүбэрилэн зонхилхо. Абарагшада Тэрэ хүсэ шадал үгэхэ, һунган шэлэһэн Табисууртаяа илагдашагүй болгохо!

11 Элканаа Рамаада байдаг өөрын гэртээ хариба, харин хүбүүн Эзэндэ алба хэхээс Элии санаартанай хажууда үлөө бэлэй.

Элиин хүбүүд

12 Элиин хүбүүд Эзэниие хүндэлдэггүй муу зон бэлэй. 13 Арад зоной урда санаартанай бээе абажа ябаха ёһые тэдэ сахидаггүй һэн. Хэн нэгэнэй үргэл хэжэ байхадань, санаартанай зараса гурбан шүдэтэй һэрээ гартаа баринхай ерэжэ, мяханай шанагдажа байха үедэ 14 тогоон руу гү, али түмпэн руу, үгышые наа, үшөө ондоо амһарта руу, мүн улхан руу һэрээгээрээ хадхан ородог һэн. Һэрээдэ торон гараһан юумэ санаартан өөртөө абадаг бэлэй. Шилоо руу ерэхэн Израилиин бүхы зондо тэдэ иимээр хандадаг һэн. 15 Энээнһээ байха бүришые доройтожо, тоһо өөхэ шатаагаадүй байхада санаартанай зараса ерэжэ, үргэл хэжэ байһан хүндэ иигэжэ хэлэдэг бэлэй:

– Шараха мяха санаартанда үгэ. Тэрэ шамһаа шанаһан мяха абахагүй, түүхэй мяха абаха.

16 – Өөхэнь хайлаг, тиигээд һанаһанаа хэдышые абахадатнай болохо, – гэжэ хэн нэгэнэй хэлээ һаань, тэрэ:

– Үгы, мүнөөл үгэ, үгы һаашни, хүсөөрөө абахаб, – гэдэг байгаа.

17 Иигэжэ Эзэнэй урда эдэ залуу зоной нүгэл угаа ехэ бэлэй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр Эзэндэ үргэдэг үргэлнүүдтэ угаа хүндэгүйгөөр хандажа байгаа.

Самуил Шилоодо

18 Харин балшар хүбүүн Самуил маалинга эфод *хубсаһа үмдэн, Эзэнэй урда алба хэдэг бэлэй. 19 Гадар багахан тэрлигыень тэрээндэ эхэнь оёжо, жэл бүрийн үргэл хэхээс үбгэнтээ хамта ерэхэдээ асаржа

* 2:18 Эфод – санаартанай гадар хубсаһанай нэгэ хэсэгынь; сээжэбшэ.

үгэдэг хэн. ²⁰Тиихэдэ Эли Элкаанае ба намгыень үреэжэ, иигэжэ Элканаада хэлэдэг хэн:

– Эзэндэ зорюулхан хүбүүнэйшни орондо Эзэн энэ намганһаашни шамда хүүгэдые үшөө үршөөхэнь болтогой!

Энээнэй удаа тэдэ гэртээ харидаг хэн. ²¹Эзэн Ханнае үреэжэ, тэрэ үшөө гурбан хүбүү, хоёр басага түрөө хэн. Балшар хүбүүн Самуил Эзэнэй хажууда томо боложол байгаа.

Эли хрбүүдтээ

²²Эли үндэр наһатай болоо. Өөрынь хүбүүдэйнь бүхы Израилиин зондо юу хэжэ байдагыень, мүн Суглаанай майхан хүмын үүдэнэй хажууда хүдэлдэг эхэнэрнүүдтэй тэдэнэй унтадаг тухай тэрэ дууладаг бэлэй. ²³Тэрэ тэдэндэ иигэжэ хэлэдэг хэн:

– Таанад тухай муу нураг бүхы арад зонһоо дууланаб. Юундэ иимэ хэрэгүүдые хэнэбта?! ²⁴Хүүгэдни, иигэжэ болохогүй. Эзэнэй зониие даража байна гэшэт, намда дуулдаһан мэдээн оройдоошье хайн бэшэ. ²⁵Хэрбээ нэгэ хүнэй нүгөөдэ хүндэ нүгэл хээ һаань, тэрэнэй түлөө Бурханда зальбардаг. Харин хүнэй Эзэнэй урдаһаа нүгэл хээ һаань, хэн тэрэнэй түлөө зууршалан зальбарха бэ?

Тээд тэдэнэр эсэгынгээ үгэ дуулабагүй, юуб гэхэдэ, Эзэн тэдэниие усадхаха гэжэ түсэблөөд байгаа.

²⁶Балшар хүбүүн Самуил бүри ургажа, Эзэндэ болон улад зондо улам һайшаагдажа байгаа.

Элиин гэр бүлэдэ аймшагтай мэдээн айладхагдаба

²⁷Тиигэхээр байтар Бурханай хүн Элиидэ ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ айладхана: Шинии эсэгын гэр бүлын Египедтэ фараоной зараса байхадань, Би Өөрыгөө тэдэндэ элирхэйлэн харуулаа бэшэ аалби? ²⁸Минии санаартан боложо, Минии үргэлэй шэрээдэ үндэрлэн гаража, санзай ууюулжа, Минии урда эфод үмдэн ябахынь тула Би Израилиин бүхы обогуудһаа тэдэниие шэлэн абаа бэшэ аалби? Израилиин зоной галаар үргэдэг бүхы үргэлнүүдһээ хуби абажа байхыень Би эсэгыншни гэр бүлэдэ зүбшөөгөө бэшэ аалби? ²⁹Тээд Намда үргэхэ үргэлнүүдые, бэлэгүүдые юундэ хүндэлнэгүйбта? Минии арад түмэн Израилиин үргэлнүүдэй хамагай һайгаарнь өөрынгөө хүбүүдые таргалуулан, тэдэ хүбүүдээ Намһаа үлүүгээр юундэ һанажа байнабши? ³⁰Шинии гэр бүлэ болон үри һадаһаншни Минии урда хэтэ мүнхэдөө санаартад ябаха гэжэ Би, Израилиин Эзэн Бурхан, найдуулаа бэлэйб. Тээд мүнөө иимэ юумэн дүүрээ гэжэ айладханаб! Юуб гэхэдэ, Намайе

хүндэлдэг зониие Би үргэхэб, Намаие баһадаг зондо хараал хүртөөхэб!
³¹Харагты, Би шинии болон түрэл саданарайшни ургажа ябаа улаан бургааһад болохо бүхы залуу зониие усадхахаб, тиихэдэмни шинии гэр бүлэдэ үндэр наһатай хүн үгы болохо. ³²Муу байдалтай боложо, Израилийн бусад зондо Минии үршөөһэн үршөөлнүүдтэ атаархан байхаш. Шинии гэр бүлэдэ хэзээдэшье үндэр наһатай хүн байхагүй болоно. ³³Би Өөрын үргэлэй шэрээһээ уг удамыешни зайлуулхагүйб. Теэд санаартад зандаа үлөөхэдэмни, голхорхо ушарһаа нюдэдшни хохор болохо, сэдхэлшни гажарха. Шинии гэр бүлын уг залгамжалагшад бултадаа дунда наһандаа гээгдэхэ. ³⁴Үгэнүүдэймни заабол бэелүүлэгдэхын дүлгэ тэмдэг шамда иимэ байха: Хопнии ба Пинэһаас хүбүүдшни нэгэ үдэр хоюулаа наһа бараха. ³⁵Намда үнэн сэхэ, Минии үгэ заабол сахин дүүргэхэ санаартаниие Өөртөө үргэн табихаб. Минии тоһо түрхин ёһолон шэлэһэн хаанай урда алба хэхэ үри һадаһадые тэрээндэ үршөөхэб. ³⁶Шинии гэр бүлэһөө амиды үлэһэн хэн нэгэн хашарһа мүнгэнэй, зүһэм хилээмэнэй түлөө ерэжэ, санаартанда хүгэдэн, «зүһэм хилээмэ олохымни тула санаартанай ямаршье тушаалда намаие томилыт» гэжэ гуйха.

Бурхан Самуилые дуудана

З¹Балшар хүбүүн Самуил Элиин хажууда Эзэндэ алба хэжэл байба. Тэрэ үедэ Эзэнэй үгэ хомор, үзэгдэлнүүдшье үсөөн бэлэй. ²Элиин нюдэдынь муудажа эхилһэн, һайнаар хаража шадахагүй болоһон байгаа. Нэгэтэ тэрэнэй өөрын таһалга соо хэбтэжэ, ³Бурханай ханзын оршодог Эзэнэй хүмэ соо Самуилай хэбтэжэ, мүн тиихэдэ Бурханай дэнгэй унтараадүй байхада, ⁴Эзэн Самуилые дуудаба.

– Би эндэ байнаб, – гэжэ тэрэ харюусаба. ⁵Тиигээд Элиидэ гүйжэ ошоод:

– Намаие дуудахадатнай би эндэ ерээб, – гэжэ тэрэ хэлэбэ. Харин Эли:

– Би шамаие дуудаагүйб. Һөөргөө ошоод хэбтэ, – гэхэдэнь, Самуил бусажа хэбтэбэ. ⁶Эзэн дахин Самуилые дуудаба. Тиихэдэнь Самуил бодожо, Элиидэ ошоод, хэлэбэ:

– Намаие дуудахадатнай би эндэ ерээб.

Гэбэшье Эли харюусаба:

– Би дуудаагүйб. Хүбүүмни, бусаад хэбтэ даа.

⁷Самуил Эзэниие тиихэдэ үшөө мэдэдэггүй, Эзэнэй үгэшье тэрээндэ үшөө дуулдаагүй байгаа.

⁸Эзэн гурбадахияа Самуилые дуудаба. Самуил бодожо, Эли руу ошоод, хэлэбэ:

– Намае дуудахадатнай би эндэ ерээб.

Тиихэдэнь балшар хүбүүе Эзэн дуудана гэжэ Элии ойлгобо. ⁹ Элии Самуилда хэлэбэ ха:

– Ошожо хэбтэ. Хэрбээ Тэрэнэй шамае дуудабал, «Эзэн, айладхажа хайрлыт, Танай богоол шагнажа байна» гэжэ хэлээрэй.

Самуил бусажа, хэбтэһэн газартаа хэбтэбэ. ¹⁰ Эзэн ерээжэ зогсоод, урид дуудаһандал адляар дуудаб:

– Самуил, Самуил!

Самуил харюусаба:

– Айладхажа хайрлыт. Танай богоол шагнажа байна.

¹¹ Эзэн Самуилда иигэжэ айладхаба:

– Хараарайгты, Би Израилиин зондо нэгэ юумэ хэхэмни. Тэрээн тухай дуулаһан хүн бүхэнэй хоёр шэхэн соонь ханхинаха. ¹² Тэрэ үдэр Би Элии гэр бүлэ тухай Өөрынгөө хэлэһэн юумые бултыень эхин-һэнь эсэс хүрэтэр гүйсэдхэхэб. ¹³ Хүбүүдэйнгээ Намае, Бурхание, хараадагые мэдэжэ байгаад, тэдэниие баридаггүй байһанайнь түлөө, иимэ гэм зэмэй түлөө тэрэнэй гэр бүлые хэтэ мүнхэдөө хэхээхэб гэжэ Би тэрээндэ айладхаа бэлэйб. ¹⁴ Тиимэһээ Элии гэр бүлын гэм зэмэ ямаршые үргэлөөр, ямаршые бэлэгээр хэзээдэшые сагааруулагдахагүй гэжэ Би Элии гэр бүлэдэ тангаригланаб.

¹⁵ Иигээд Самуил үглөө болотор хэбтэбэ. Удаань Эзэнэй үргөөгэй үүдэнүүдые тэрэ нээбэ. Самуил энэ үзэгдэлые Элиидэ хэлэхээс айжа байгаа. ¹⁶ Элии Самуилые дуудаб:

– Минии хүбүүн, Самуил!

Самуил харюу үгэбэ:

– Би эндэ байнаб.

¹⁷ – Эзэн шамда юун гэжэ айладхааб? Намһаа бү нюу. Шамда айладхаһан үгэһөө гансыеньшые намһаа нюугаа наашни, Бурхан ехээр хэхээхэ, – гэжэ Элии хэлэбэ. ¹⁸ Самуил юушые нюунгүй бүгэдыень тэрээндэ хөөрөбэ. Тиихэдэнь Элии иигэжэ үгүүлээ һэн:

– Тэрэ хадаа Эзэн мүн. Һанаһаараа Тэрэ юумэ үйлэдэхэл.

¹⁹ Самуил ехэ болоо, Эзэн тэрээнтэй хамта байлсаа, Самуилай айладхаһан бүхы юумэнь бээлдэг байба. ²⁰ Тиимэһээ Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр бүхы Израилиин зон Самуил Эзэнэй лүндэншэ болоо гэжэ мэдэбэ. ²¹ Тиигээд Эзэн Самуилда Өөрыгөө элирхэйлһэн, хөөрэлдэһэн Шилоо нууриндаа үзэгдэжэл байгаа.

4 ¹ Иигэжэ Самуилай үгэ бүхы Израилээр таража, зон тэрэниие дууладаг болобо.

Бурханай хэлсээнэй ханза булягдаба

Пилиштүүд дай үүдхэжэ, израильшууд тэдэнтэй тулалдахаар гаража, Ээбэн-Эзэрэй дэргэдэ хотон хүрэнээр тогтобо. Пилиштүүд Апэгтэ тогтоо һэн. ² Пилиштүүд Израилин урдаһаа жагсажа, байлдаан боложо, израильшууд пилиштүүдтэ бута сохигдобо. Пилиштүүд дайнай талмай дээрэ дүрбэ мянгаад хүниие халгааба. ³ Амиды үлэһэн зонойнгоо хотон хүрэндэ бусахадань, Израилин ахаматууд иигэжэ хөөрэлдэбэ:

– Эзэн мүнөөдэр юундэ бидэниие пилиштүүдтэ диилдүүлэб? Эзэнэй хэлсээнэй ханза Шилооһоо асарая. Тэрэ бидэнтэй байжа, дайсаднаа абарха.

⁴ Тиигээд арад зон Шилоо руу хүнүүдые эльгээжэ, херүүбүүд дээрэ оршоһон Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй хэлсээнэй ханза тэндэһээ абажа ерэбэ. Элиин хоёр хүбүүд Хопнии ба Пинэһаас Бурханай хэлсээнэй ханзатай хамта ерэлсээ һэн.

⁵ Эзэнэй хэлсээнэй ханзын хотон хүрэндэ асарагдахадань, бүхы израильшууд газарай дохолтор угаа ехээр хашхаралдаба. ⁶ Пилиштүүд тэрэ ехэ шууяа дуулаад, хэлсэбэ:

– Еврейнүүдэй хотон хүрэндэ юун ехэ хашхаралдаан гарана гээшэб?

Тиигээд Эзэнэй хэлсээнэй ханзын хотон хүрэндэ ерэһые тэдэ мэдэжэ, ⁷ айжа, иигэжэ хэлэбэ:

– Бурхан тэдэнэй хотон хүрэндэ заларан ерээ. Бидэ халаабди! Иимэ юумэн урдань маанадтай тохёолдожо байгаагүй юумэл. ⁸ Бидэндэ тодхор бугаа. Хэн маанадые энэ абари ехэ хүсэ шадалтай Бурханһаа абархаб? Энэ хадаа элһэн сүл губида египетшүүдые элдэб гай тодхороор халгаһан Бурхан гээшэл. ⁹ Пилиштүүд, шанга зоригтой байя. Еврейнүүдэй маанадай богоол байһандал адляар өөһэдөө тэдэнэй богоол болохогүйн тула зоригтой байжа, тулалдая.

¹⁰ Тиигээд пилиштүүд шанга тулалдажа, израильшууд диилдэжэ, хүн бүхэниинь өөрынгөө майхан руу тэрьедэн гүйбэ. Израильһаа гүша мянган ябаган сэрэг алуулһан, угаа ехэ гай тодхор болоһон байгаа.

¹¹ Эзэнэй ханза булягдан абтажа, Элиин хоёр хүбүүд Хопнии, Пинэһаас алуулаа һэн.

Эли наһа бараба

¹² Нэгэ Бэньямиин обогой хүн байлдаанай жагсаал газарһаа зугадан, тэрэ үдэрөө Шилоодо ерэбэ. Тэрэ гай гашуудалһаа боложо хубсаһаяа уринхай, толгой дээрээ шорой адханхай байгаа. ¹³ Тэрэнэй ерэхэдэ, Эли харгын хажууда хандали дээрэ һуунхай, Бурханай ханзын түлөө

зүрхэнэйн түшэгэнэжэ байһан ушарһаа тэрэ аргагүй гэтэн хаража байгаа. Үнөөхи хүн хото руу орожо, мэдээ дуулгаба. Хотын зон бултадаа шангаар уйлалдаба. ¹⁴Элии уйлалдаа бархиралдаае дуулаад:

– Энэ юун шууяан бэ? – гэжэ асуухадань, үнөөхи хүн яаралтай ерэжэ, Элиидэ дуулгаба. ¹⁵Элии ерэн найман наһатай, хараань муудажа, нюдэдынь харахаяа болинхой байгаа. ¹⁶Тэрэ хүн Элиидэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би байлдаанай газарһаа тэрьедэжэ мүнөөдөр ерээб.

– Юун болооб, хүбүүмни? – гэжэ Элии асууба. ¹⁷Мэдээ хүргэжэ ерэгшэ хүн:

– Манайхид пилиштүүдһээ тэрьедэжэ, зомнай угаа ехээр хороогдоо, танай Хопнии ба Пинэһаас хоёр хүбүүд алуулаа, Бурханай ханза буляагдаа! – гэжэ харюусаба.

¹⁸Тэрэнэй Бурханай ханза тухай дурдамсаарнь, Элии хаалгануудай хажуудахи хандалиһаа гэдэргээ унан, хүзүүгээ хухалжа гээгдэбэ. Ушарынь хадаа тэрэ үндэр наһатай, нүһэр бээтэй болоһон байгаа. Дүшэн жэлэй туршада тэрэ Израилиин ударидагша байгаа.

Пинэһаасай һамган наһа бараба

¹⁹Тэрэнэй бэри, Пинэһаасай һамган, хээлитэй, түрэхын урда тээхэнэ байгаа. Бурханай ханзын буляагдаһан, хадам эсэгынгээ ба үбгэнэйнгөө гээгдэһэн тухай мэдээсэл дуулахадаа, тэрэ гэнтэ үбдэглэжэ, үхибүү түрэжэрхибэ. ²⁰Тиигээд тэрэнэй ехэ үбдэжэ, наһа баража байхада, хажуудань байһан эхэнэрнүүд иигэжэ хэлээ:

– Бү ай. Ши хүбүү түрөөш.

Теэд тэрэ харюусабагүй, ямаршые хүсэгүй болоод байба. ²¹Бурханай ханзын буляагдажа, хадам эсэгынгээ ба үбгэнэйнгөө наһа бараһан ушарһаа тэрэ:

– Бурханай алдар Израильһаа халан ошобо, – гэжэ хэлэн, хүбүүгээ Ихабоод* гэжэ нэрлэбэ.

²²– Бурханай ханзын буляагдаһан ушарһаа Бурханай алдар Израильһаа халаба, – гэжэ тэрэ үгүүлээ бэлэй.

Бурханай ханзые пилиштүүд олзолбо

5 ¹Пилиштүүд Бурханай ханзые олзолон абаад, Ээбэн-Ээээрһээ өөрын Ашдоод хото руу абаашаба. ²Тэндэ тэдэ Бурханай ханзые Дагооной дуганда оруулаад, Дагооной хажууда табиба. ³Ашдоодой-хидой үглөөдэрынь бодоод харахада, Дагоон Эзэнэй ханзын урда

* 4:21 Ихабоод – еврей хэлэн дээрэ «алдар үгы» гэхэн удхатай.

нюураараа газарта унанхай байба. Тэдэ Дагооние абаад, байрадань дахин табиба. ⁴ Удаань үглөө үглөөгүүр тэдэнэй бодоод харахада, Дагоон Эзэнэй ханзын урда нюураараа газарта дахин унанхай байба. Дагооний толгой ба хоёр гарынь отолоотой богоһо дээрэ, тиихэдэ бэнь лэ үлэнхэй байгаа. ⁵ Тиимэхэ Дагооний санаартад ба дугандань ерэгшэд булта Ашдоодто байдаг Дагооний дуганай богоһо дээрэ мүнөө хүрэтэр гэшхэдэггүй.

⁶ Эзэн ашдоодойхиды шангаар хэһээжэ, Ашдоодой болон тэрэнэй хаяагаар ажаһуугшадые халгажа, хэлхэн үбшөөр дайраба. ⁷ Энээнине Ашдоодой зон хараад, иигэжэ хэлсэбэ:

– Израилиин Бурханай ханза бидэнэй дунда үлөөжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ маанадта болон манай бурхан Дагоондо гай тодхор ушаруулжа байна.

⁸ Хүнүүды тэдэ эльгээжэ, Пилиштын бүхы ноёды суглуулжа асууба:

– Израилиин Бурханай ханзые яахабиди?

– Гаат руу эльгээхэ хэрэгтэй, – гэхэн шийдхэбэри абтаа һэн.

Тиигээд Израилиин Бурханай ханзые тэдэ Гаат руу абаашаба.

⁹ Гаат руу абаашаһанайнь удаа Эзэн энэ хотые хэһээжэ, айха хүлгэхэ ушарнууд угаа олоор гараба. Тэрэ энэ хотын зоние хүгшэн, залуугүй зобоожо, хэлхэн үбшэ халдахуулба. ¹⁰ Бурханай ханзые тэдэ Экроон руу эльгээбэ. Хэлсээнэй ханзын ерэхэдэнь, Экрооний зон хашхаралдаба:

– Бултыемнай алахын тула Израилиин Бурханай ханзые иишэнь асарба!

¹¹ Тиигээд тэдэ хүнүүдые эльгээжэ, Пилиштын бүхы ноёды суглуулжа, иигэжэ хэлсэбэ:

– Маанадые болон гэр бүлэнүүдыемнай халгаахагүйн тула Израилиин Бурханай ханзые байһан газар руунь бусаан ябуулагты.

Бурханай тэдэние угаа шэрүүнээр хэһээһэнһээ хүлгөөн бүхы хотоор боложо байгаа. ¹² Үхэхэнь үхэжэ, үхөөгүй зон хэлхэ үбшэндэ баригдажа, хотын оог бархираан тэнгэридэ тулама дэгдэжэ байгаа бэлэй.

Бурханай ханзые бусааба

6 ¹ Эзэнэй ханзын пилиштүүдэй нютагта долоон нара байхадань, ² пилиштүүд санаартадые ба мэдэлшэдые дуудажа, иигэжэ асууба ха:

– Эзэнэй ханзые яахабиди? Байһан газартань тэрэние яажа бушахые бидэндэ заажа үгыт.

³ Тэдэнь харюусаба:

– Хэрбээ таанад Израилийн Бурханай ханзые бусааха гэбэл, хоо-
hoor бү эльгээгты. Таанад гэм зэмээ сагааруулхын тула заабол бэлэг
эльгээлсэгты. Тиигэбэл, эдэгэхэт, Тэрэ таанадые юундэ даража байнаб
гэжэ мэдэхэт.

⁴ Тиихэдэнь улад зон асууба:

– Гэм зэмэй түлөө ямар үргэл үргэхэбибди?

Тэдэнь иигэжэ хэлэбэ:

– Пилиштын ноёдой тоогоор табан алтан хэлхэн үбшэ, табан ал-
тан хулгана дархалагты. Юуб гэхэдэ, таанад болон танай ноёд дээрэ
нэгэл гай гасалан буугаа ха юм. ⁵ Хэлхэн үбшэнэй ба энэ газарые
хоохоруулжа байгааша хулганануудай дүрсэнүүдые хээд, Израилийн
Бурханда магтаал үргэгты. Тиигэбэлтнай, таанадые, бурхадьетнай
ба газарьетнай дарахаяа Тэрэ болихо аалам. ⁶ Египетшүүдэй болон
фараоной үсэрхэндэл, юундэ таанад үсэрхэхэбта даа? Бурханай
тэдээндэ хүсээ элирхэйлхэдэл тэдэ Израилийн зоние табяа бэлэй.
⁷ Зай, мүнөө хөөмэгшэ үмдэхүүлээгүй, түрүүшынхиеэ тугаллахан
хоёр үнээ болон нэгэ шэнэ тэргэ абажа бэлдэгты. Үнээдые тэргэдэ
хүллэжэ, тугалнуудыень халгаажэ, байрадань абаашагты. ⁸ Эзэнэй
ханзые абажа, тэргэ дээрэ табигты. Гэм зэмэй түлөө бэлэг болгон
алтан зүйлнүүдые хайрсаг соо хэжэ, ханзын хажууда табигты. Ти-
гээд эльгээн ябуулагты. ⁹ Тэрэ ханзын өөрынгөө нютаг руу ошоһон
харгы замаар Бэт-Шээмэш руу ябахые харабал, Израилийн Бурхан
бидэндэ энэ ехэ гай зоболон ушаруулба гэхэбди. Харин үгы хаань,
Тэрэ бидэниие дайраа бэшэ, энэнь бидэнтэй миин өөрөө тохёолдоо
гэжэ мэдэхэбди.

¹⁰ Иигэжэ тэдэ тон тиимээр хэрэг бүтээжэ, тугалтай хоёр үнээ
абаад, тэргэдэ хүллөөд, тугалнуудыень байрадань бариба. ¹¹ Эзэнэй
ханзые болон алтан хулганануудтай, хэлхэн үбшэнэй дүрсэнүүд-
тэй хайрсаг тэргэ дээрэ табиба. ¹² Үнээд Бэт-Шээмэш руу харгы-
гаар сэхэ ябажа, нэгэн замаар лэ мөөрэн саашалба, хажуу тээшээ
годирбогүй. Пилиштын ноёд Бэт-Шээмэшэй хилэ хүрэтэр тэдэнэй
хойноһоо ябаба.

¹³ Бэт-Шээмэшэй зон нюруу газарта шэниисэ хадажа байгаа. Тэдэ
шэртэжэ, ханзые обёороод, хараһандаа ехэ баярлаба. ¹⁴ Тэргэ Бэт-
Шээмэшэй Ёшуһаа гэдэг хүнэй таряаланда ерэжэ, томо шулуунай
хажууда тогтобо. Тэдэ зон тэргын модо хахалан, үнээнүүдые Эзэндэ
түгэс шатаалта үргэл болгон үргэбэ. ¹⁵ Левидүүд Эзэнэй ханза болон
тэрэнтэй хамта байһан алтан зүйлнүүдтэй хайрсаг абажа, тэрэ ман-
тан шулуун дээрэ табиба. Бэт-Шээмэшэй зон тэрэ үдэр Эзэндэ түгэс

шатаалта үргэл болон бусад үргэлнүүдые хэбэ. ¹⁶Пилиштын табан ноёд энээниие хараад, тэрэ үдэртөө Экроон руу бусаба.

¹⁷Пилиштүүдэй гэм зэмээ сагааруулхын тула Эзэндэ үргэл болгон эльгээһэн хэлхэн үбшэнэй алтан дүрсэнүүд гэбэл, нэгэнь Ашдоодой түлөө, нэгэнь Гаазай түлөө, нэгэнь Ашхэлооной түлөө, нэгэнь Гаадай түлөө, нэгэнь Экрооной түлөө байгаа.

¹⁸Алтан хулгананууд хадаа Пилиштын табан ноёдой зонхилдог хотонуудай – бүхэлэгдэһэн хотонуудай ба хэрэм ханагүй хууринуудай тоогоор байгаа бэлэй. Эзэнэй ханзые табиһан тэрэ томо шулууд мүнөөшье болотор Бэт-Шээмэшэй Ёшуһаагай таряалан дээрэ ажаглажа болохо.

¹⁹Бэт-Шээмэшэй далан* хүниие ханза нээжэ хараһанайнь тула Эзэн хюдан усадхаба. Арад зониие угаа ехээр хюдаһандань зон гашуудан уйлалдаа хэн.

Бурханай ханза Кирьяат-Еариимдэ

²⁰ – Эзэнэй, энэ арюун Бурханай урда хэн зогсожо шадахаб? Тэрэ бидэнһээ хэн руу ошохоб? – гэжэ Бэт-Шээмэшэй зон хөөрэлдэбэ. ²¹Тиимэһээ тэдэ Кирьяат-Еариимэй ажаһуугшадта элшэнэрые эльгээжэ, иигэжэ хэлэхын захиба:

– Пилиштүүд Эзэнэй ханзые бусаагаа. Таанад ерэжэ, тэрэниие өөртөө абаашагты.

7 ¹Кирьяат-Еариимэй зон ерэжэ, Эзэнэй ханза абажа, гүбээ дээрэхи Абинадаабай гэртэ асарба. Тэрэнэй хүбүүн Эльзаар Эзэнэй ханза хинажа байха гэһэн ёһолол үнгэргөө хэн.

Самуил – Израилиин хүтэлбэрилэгшэ

²Ханзын Кирьяат-Еариимдэ үлэһэнһөө хойшо удаан саг үнгэрбэ, хорин жэл үнгэрөө. Израилиин бүхы арад зон Эзэндэ бултадаа хандан, зальбардаг болобо.

³Самуил Израилиин бүхы арад зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ таанад бүхы ухаан бодолоороо Эзэндэ эрьен хандажа байгаа наа, өөһэд хоорондоһоо хариин бурхадай болон Аштаартуудай дүрсэнүүдые зайлуулагты, үнэнхэ зүрхэнһөө бээе Эзэндэ зорюулагты, гансал Тэрээндэ мүргэгты. Тиихэдэ Эзэн таанадые пилиштүүдэй һабарһаа абарха.

* 6:19 Эхэ еврей хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн хуйламал номууд соо хоёр ондоогоор бэшээтэй: 70 хүн, мүн 50 000 хүн.

⁴ Тиигэжэ Израилиин зон Баалнуудай болон Аштаартуудай дүр-сэнүүдтэй хахасажа, ганса Эзэндэ мүргэдэг болобо.

⁵ Самуил зондо соносхобо:

– Бүхы Израилиин зон Мицпаада суглараг! Би таанадай түлөө тэндэ Эзэндэ мүргэн зальбархаб.

⁶ Тэдэ Мицпаада сугларжа, уһа удхан, Эзэнэй урда сасан, тэрэ үдэр масаглан:

– Бидэ Эзэнэй урда нүгэл хээбди, – гэбэ. Самуил Мицпаада Израилиин зоние ударидан байгаа.

⁷ Израилиин арад зоной Мицпаада сугларһан тухай пилиштүүд дуулаад, ноёдынь Израилиин урдаһаа добтолхоёо гараба. Израильшууд тэрээн тушаа дуулажа, пилиштүүдһээ хүрдэбэ. ⁸ Израилиин арад зон Самуилда хэлэбэ ха:

– Пилиштүүдэй һабарһаа маанадые абархын тула Эзэн Бурхандамнай һайса зальбаржал байгты.

⁹ Самуил нэгэ нарай хурьга абажа, тэрэниие дууһан шатаан, түгэс шатаалта үргэл болгон Эзэндэ үргэбэ. Тэрэ Израилиин түлөө Эзэндэ һайса зальбаржа, Эзэн тэрэниие анхарба. ¹⁰ Самуилай түгэс шатаалта үргэл үргэжэ байхада, пилиштүүд Израильтай тулалдахаар дүтэлэн ерэбэ. Гэбэшье Эзэн тэрэ үдэр пилиштүүд дээрэ хүсэтэ аянга буулгажа, тэдэниие ухаа алдуулба, тиигээд тэдэ израильшуудта һамна бута сохигдоо һэн. ¹¹ Израилиин зон Мицпааһаа пилиштүүдые намнан, Бэт-Каарай оршон хүрэтэр тэдэниие алан хүдан мүрдэбэ.

¹² Удаань Самуил нэгэ шулуу абаад, Мицпаа Шээн хоёрой дунда табяад, тэрэнээ Ээбэн-Ээзэр* гэжэ нэрлэбэ.

– Эзэн энэ газар хүрэтэр бидэндэ туһалаа, – гэжэ тэрэ хэлээ бэлэй.

¹³ Иигэжэ пилиштүүд илагдажа, Израилиин хилэнүүд руу дахин нэбтэрэн орохоёо болибо. Самуилай амиды байха сагта Эзэн пилиштүүдые даран байгаа. ¹⁴ Пилиштүүдэй буляжа абаһан Экроонһоо Гаат хүрэтэр хотонууд Израильда бусаагдаба. Пилиштүүдэй һабарһаа газар нютагаа иигэжэ Израиль сүлөөлөө. Тэрэнэй болон эмооршуудай хоорондо амгалан байдал тогтоо бэлэй.

¹⁵ Самуил бүхы наһаараа Израилие зонхилон ударидаа. ¹⁶ Тэрэ жэлһээ жэлдэ Бэт-Ээл, Гилгаал, Мицпаагаар тойрон, Израилиин удамарша тула тэндэхи бүхы газарнуудые зонхилоо. ¹⁷ Удаань тэрэ Рамаада бусадаг һэн. Юуб гэхэдэ, гэрынь тэндэ бэлэй. Мүн лэ тэрэ Рамааһаа Израилие зонхилдог байгаа. Самуил Эзэндэ үргэлэй шэрээ тэндэ баряа һэн.

* 7:12 Ээбэн-Ээзэр – еврей хэлэн дээрэ «туһаламжын шулуун» гэхэн удхатай.

Израиль өөхэдтөө хааниие эринэ

8¹ Самуил үндэр наһатай боложо, өөрынгөө хүбүүдые Израилиин удамаршад болгон табиба. ² Ууган хүбүүнэйн нэрэ Ёһээл, хоёрдохи хүбүүнэйн нэрэ Абияа бэлэй. Тэдэ Бэһээр-Шээбэдэ удамаршад бэлэй. ³ Харин хүбүүдын эсэгынгээ замаар ябаагүй, эдилгэ тээшэ эрьежэ, бэлэгүүдые абан, ёһо гурим хазагайруулдаг байба.

⁴ Израилиин бүхы аха захатан сугларан, Рамаа руу Самуилда ерэбэ.

⁵ Тиигээд тэрээндэ тэдэ:

– Та үбгэрөөт. Хүбүүдтнай танай замаар ябанагүй. Тиимэһээ мүнөө бусад арадуудтал адли бидэниие зонхилхо хааниие маанадта табин томилжо үгыт, – гэжэ хэлэбэ. ⁶ Тэдэнэй:

– Бидэниие зонхилхо хааниие маанадта үгэгты, – гэжэ хэлэһэниинь Самуилда хайшаагдабагүй. Самуил Эзэндэ мүргэн зальбарба.

⁷ Эзэн Самуилда:

– Арад зоной шамда хэлэһэн бүхы юумэ дуула. Юуб гэхэдэ, тэдэ шамайе буруушаана бэшэ, харин тэдэниие зонхилон хаан байхыемни Намайе буруушаажа байна! ⁸ Минии тэдэниие Египедһээ гаргаһан үдэрһөө хойшо мүнөө болотор тэдэ Намайе орхин, ондоо бурхадта алба хэнхэндэл адляар тэдэ мүн лэ шамда иимэ юумэ хэжэ байна. ⁹ Зай, тэдэнэй үгые дуула. Гансал ши тэдээндэ хайса хануулжа, зонхилхо хаанайн эрхэнүүдые соноско, – гэжэ айладхаба.

¹⁰ Тэрэһээ хааниие эрижэ байгааша арад зондо Самуил Эзэнэй бүхы үгэнүүдые хэлэжэ үгэбэ. ¹¹ Тэрэ хэлэхэдэ:

– Таанадые зонхилхо хаанай эрхэ мэдэлын иимэ байха: хүбүүдыетнай тэрэ сэрэгэй албанда татан, морин тэргэнүүдтээ һуулгаха, мориндоо мордуулан байха, морин тэргэнүүдэйн урдуур хэрэгтэй юумээрнь хангажа тэдэ гүйдэг байха. ¹² Хаан өөртөө мянгаад болон табин хүнэй дарга болгон тэдэниие томилхо, газараа тэдэнээр халхуулхын, таряагаа хуряалгахын, сэрэгэй зэр зэбсэг болон тэргын хэрэгсэлнүүдые өөртөө хүүлэхын тула тиихэ юм. ¹³ Басагадыетнай тэрэ абажа, хоншуу үнэртэй түрхилгэ дом бэлдүүлхэ, эдээ хоол шануулха, хилээмэ болгуулха. ¹⁴ Таанадай таряалан, үзэмэй болон олива модоной таряалангуудайтнай эгээл эрхимыень тэрэ абажа, өөрынгөө зарасанарта үгэхэ. ¹⁵ Таряанайтнай үрэхөө болон үзэмэй таряалан-хаатнай арбанай нэгэ хубиие тэрэ абажа, түшэмэлнүүдтээ ба зарасанартаа үгэхэ. ¹⁶ Эрэ, эмэ богоолнуудыетнай, эгээл хайн, залууень, элжэгэнүүдыетнай тэрэ абажа, өөрынгөө ажал хэрэгүүдтэ хэрэглэхэ. ¹⁷ Жэжэ бодо малайтнай арбанай нэгэ хуби тэрэ абаха, таанад өөхэдөө тэрэнэй богоолнууд болохот. ¹⁸ Тиихэдээ таанад өөхэдтөө шэлэһэн

хаанһаа боложо, хашхаран ёолон байхат. Тээд Эзэн таанадые дуулахагүй, – гэбэ.

¹⁹ Гэбэшые арад зон Самуилай үгэ дуулахаһаа татагалзан:

– Үгы, маанадые зонхилхо хаан байха ёһотой. ²⁰ Бидэ бусад бүхы арадуудтал адли болохобди, манай хаан бидэниие зонхилхо, маанадай урда ябажа, байлдаануудтамнай маанадые ударидаха, – гэлдэбэ.

²¹ Самуил арад зоной бүхы үгэнүүдые шагнаад, тэдэниие Эзэндэ дабтан хэлэбэ. ²² Эзэн Самуилда айладан:

– Тэдэнэй үгэ дуулажа, хааниие тэдэндэ томило, – гэбэ.

Тиигээд Самуил Израилиин зондо:

– Хүн бүхэн өөр өөрынгөө хото руу бусагты, – гэжэ хэлэбэ.

Саул Самуил хоёр уулзаба

9 ¹ Бэньямиин обогой Кииш гэжэ нэрэтэй нэгэ хүн байгаа. Тэрэ Абиһээл гэгшын хүбүүн, Цэроор гэгшын аша, Бэхораатын гуша, Апииахын дүшэ бэлэй. Тэрэ баян, хүндэтэй хүн байгаа. ² Тэрэ Саул гэжэ нэрэтэй хүбүүтэй хэн. Саул залуу, хайхан, Израилиин зоной дунда тэрээнһээ үлүү хайхан, нюргаар үндэр хүн үгы бэлэй.

³ Нэгэтэ Саулай эсэгэ Киишэй элжэгэнүүд үгы болошобо. Кииш өөрынгөө хүбүүн Саулда иигэжэ хэлэбэ:

– Зарасанарай нэгыень абажа, элжэгэнүүдые бэдэрхээе ошо.

⁴ Тэдэ Эпрааимай уула хадаар, Шалиишаа нютагаар бэдэрэн ябаба, тээд элжэгэнүүдээ олобогүй. Шаһалиим нютагаар тэдэ ябаба, тэндэ элжэгэнүүд мүн лэ үгы. Бэньямиин нютагааршые тэдэ ябаба, олобогүй.

⁵ Цүүп нютагта ерэхэдээ, Саул зарасадаа иигэжэ хэлэбэ:

– Һөөргэлэе. Эсэгэмни элжэгэнүүд тушаа бэшэ, харин маанадай түлөө ханаагаа зобохо.

⁶ Зарасань тэрээндэ:

– Хүлээгты. Энэ хотодо Бурханай хүн бии. Тэрэ хүндэтэй хүн. Тэрэнэй хэлэһэн юумэн булта бээлүүлэгдэдэг. Мүнөө тэрээндэ ошоё. Хаана элжэгэнүүдые олохыемнай тэрэ заажа үгэжэ магад, – гэбэ. ⁷ Саул зарасадаа:

– Бидэ ошоо наа, тэрэ хүндэ юу абаашажа үгэхэбибди? Манай сумаануудта эдээншые дууһанхай. Бурханай хүндэ бариха бэлэгшые байхагүй. Бидэндэ юун бииб? – гэбэ. ⁸ Зарасань Саулда:

– Харатты. Намда шээкэлэй дүрбэнэй нэгэ хуби бии. Би тэрэниие Бурханай хүндэ үгэхэб, тиихэдэм ябаха замыемнай тэрэ бидэндэ заажа үгэхэ, – гэжэ харюусаба.

⁹⁻¹¹ Саул зарасадаа:

– Зүб хэлэжэ байнаш. Ошоё, – гээ хэн.

Иигээд Бурханай хүнэй байдаг хото руу тэдэ ябаба. Хото өөдэ үгсэн ябахандаа, уһа урдахаяа гаража ябаһан залуу басагадтай тэдэ уулзажа, тэдээнһээ асууба:

– Мэдэлшэн бии гү?

(Урдань Израильда хэн нэгэн Бурханай хүниие асуухаяа ошоходоо, «мэдэлшэндэ ошоё» гээд хэлэдэг бэлэй. Мүнөө Бурханай лүндэншэ гээд нэрлэдэг хүниие урдань мэдэлшэн гэдэг байгаа.)¹² Тэдэ харюусаба:

– Байна. Сэхэ ябагты. Одоо яарагты, юуб гэхэдэ, арад зон мүнөөдэр үргэлэй газарта үргэл хэхэ, тиимэхэ тэрэ хото руу мүнөөдэр ерээ юм.¹³ Таанад хото руу оромсоороо үргэлэй газарта гарахынь, хоол барихынь урда тээ тэрээнтэй золгогты. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй үргэл үрэхээ ерэтэр арад зон хоол барихагүй. Үргэлые тэрэнэй үрэхэнэй удаа уригдагшад хоол барижа эхилдэг. Тиимэхэ яарагты, мүнөө үшөө тэрэниие олохолта.

¹⁴ Тиигэжэ тэдэнэр хото өөдэ үгсэбэ. Хото соо ябахадань, Самуил үргэлэй газар өөдэ гарахаар урдаһаань ябажа байба.

¹⁵ Саулай ерэхын нэгэ үдэрэй урда тээ Эзэн Самуилда юумэ эли болгон иигэжэ айладаа бэлэй:

¹⁶ – Үглөөдэр энэ сагта Би шамда Бэньямиинэй обогой нэгэ хүниие эльгээхэб. Ши тэрэниие Минии арад түмэн Израилиин захирагша ноён болгон, тэрээндэ оливын тоһо түрхин ёһолол хэ.* Тэрэ Минии арад түмэниие пилиштүүдэй һабарһаа абарха. Арад түмэнэймни туһа эрин уйлаһаниинь Намда дуулдаа.

¹⁷ Самуилай Саулые обёорходо, Эзэн тэрээндэ мэдүүлбэ:

– Хара. Минии шамда хэлэхэн хүн энэ байна. Тэрэ Минии арад түмэниие хүтэлбэрилхэ.

¹⁸ Саул хаалгануудай хажууда ябааша Самуилда дүтэлжэ, иигэжэ хандаба:

– Мэдэлшын гэрэй хаана байдагые намда хэлэжэ үгыт.

¹⁹ Самуил Саулда:

– Би мэдэлшэн гээшэб. Минии урда ороод, үргэлэй обоо өөдэ ябагты. Юуб гэхэдэ, мүнөөдэр таанад намтай хамта хоол барихат. Үглөө үглөөгүүр би мэдэхээ һанаһан асуудалнуудтатнай харюусахаб.

²⁰ Гурбан хоногой урда тээ үгы болоһон элжэгэнүүд тухайгаа һанаагаа бү зобогты. Юуб гэхэдэ, тэдэ олдоо. Юрэдөө, Израилиин бүхы баялиг мүнөө хэнэй юм бэ?! Шинии болон шинии угай! – гээ бэлэй.

²¹ Саул:

* 9:16 Оливын тоһо хүнэй толгой дээрэ түрхихэ гээшэ Эзэн Бурханай тусхай тэмдэгтэй байһыень гэршлэн ёһолол болоно.

– Би Израилиин обогоуд сооһоо хамагай багань болохо Бэньямин обогой хүбүүн гээшэб. Минии эсэгийн бүлэ тэрэ обогой бүхы гэр бүлэнүүд сооһоо эгээл багань бэшэ юм аал? Та юу хэлэнэбта? – гээ һэн.

²² Самуил Саулые болон зарасыень танхимда дахуулан орожо, уригдаһан гушан зоной түрүүдэ, хойморто һууха газар зааба. ²³ Самуил тогоошондо хэлэбэ:

– Минии шамда үгөөшэ, «өөртөө тэрэниие байлга» гэжэ хэлэһэн хубиие асара.

²⁴ Тогоошон мяхатай гуя гарган, Саулай урда табиба. Самуил иигэжэ хэлэбэ:

– Шамда үлөөһэн юумэн энэ байна. Урдаа табижа, эдеэлэ. Би зониие урижа хэлэһэнһээ хойшо шамда гэжэ энээниие хадагалан табиһан юмби.

Иигэжэ Саул Самуилтай хамта тэрэ үдэр эдээ хоол барья бэлэй. ²⁵ Тэдэнэр обооһоо хото руу буужа, Саулда хушалта дээрэ* орон заһагдаа һэн.

²⁶ Үүр сайхада Самуил хушалта дээрэ хоногшо Саулые дуудаба:

– Бодо. Би шамайе үдэшэхэб.

Саул бодожо, Самуилтай хамта газашаа гараба. ²⁷ Хотын заханда хүрэжэ байхадаа Самуил Саулда иигэжэ хэлэбэ:

– Маанадһаа урид ябахые зарасадаа хэлэ. Харин өөрөө эндэ зогсон бай. Би шамда Бурханай үгэ мэдүүлхэмни.

Зарасань урда тээнь гаража ябаа бэлэй.

Хаан болгоһон ёһолол

10 ¹ Самуил һабатай оливын тоһо абажа, Саулай толгой дээрэ адхаад, тэрэниие таалаад хэлэбэ:

– Эзэн Өөрын угай баялигай захирагша болгон, шамда тоһо түрхин ёһолно. ² Ши мүнөөдэр намһаа ошожо ябахандаа, Бэньяминэй газар нютагта Цэлцаадахи Рахээлэй хүүрэй дэргэдэ хоёр хүнтэй уулзахаш. Тэдэ шамда «Шинии бэдэржэ ошоһон элжэгэнүүд олдoo. Ойлгогты, эсэгэшни элжэгэнүүд тухайгаа һанаагаа зобохоёо болижо, хүбүүнэйнгээ хаана ябахые һурагшална, һанаагаа зобоно» гэжэ хэлэхэ. ³ Ши тэндэһээ саашаа ябажа, Табоорой сарса модондо хүрэхэш. Тэндэ Бэт-Ээлдэхи Бурхан руу ошожо байһан гурбан хүнтэй уулзахаш. Нэгэнь гурбан эшэгэ, нүгөөдэнь гурбан хүбриг хилээмэ, гурбадахинь нэгэ тулам үзэмэй дараһан архи абаад ябаха. ⁴ Тэдэ шамтай мэндэшэлдэхэ, хоёр хүбриг хилээмэ шамда үгэхэ. Ши гарһаань хилээмэ абахаш. ⁵ Удаань Пилиштын харуулай бүлэгэй байһан газарта, Бурханай Гибаада хүрэхэш.

* ^{9:25} Хушалта дээрэ – Израильда гэрэй хушалта дээрэ таһалганууд байдаг.

Хото руу орожо байхадаа, тэндэ ятаг, хэнгэрэг, лимбэ, хуур дуугарган, бүжэглэн, үргэлэй обооһоо буужа байһан лүндэншэдэй бүлэгтэй уулзахаш. Тэдэ абарал буулгажа ябаха. ⁶ Эзэнэй хүр хүлдэ шам дээрэ хүсэтэй буужа, ши тэдэнтэй хамта бүжэглэн, абарал буулган, ондоо хүн болон хубилхаш. ⁷ Тэдэ дүлгэ тэмдэгүүдэй шамда хүрэжэ ерэхэдэнь, ханаһан юумэээ хээрэй. Юуб гэхэдэ, Бурхан шамтай хамта байна. ⁸ Ши намһаа уридшалан Гилгаал руу ошоорой. Хараарайгты, би түгэс шатаалта үргэлнүүдые болон амгалан байдалай үргэлнүүдые үргэхэээ шамда ерэхэб. Миний шамда ерэтэр долоон хоног тэндэ хүлээгөөрэй. Хэхэ юумыешни бултыень би шамда заажа үгэхэб.

⁹ Самуилые орхин эрьехэ үедэнь Бурхан Саулай ухаан бодол хубилгаба. Тэдэ бүхы дүлгэ тэмдэгүүд тэрэл үдэртөө хүсэлдөө бэлэй. ¹⁰ Саулай зарасатаяа хамта Гибаада хүрэхэдэнь, лүндэншэдэй бүлэг тэдээндэ дайралдажа, Бурханай хүр хүлдэ Саул дээрэ хүсэтэйгөөр буугаад, тэрэ тэдээнтэй хамта абарал буулгажа ябаа һэн. ¹¹ Саулые үнинэй мэдэдэг бүхы зон лүндэншэдтэй хамта тэрэнэй айладхал табижа байхые обёо-роод, өөһэд хоорондоо иигэжэ хэлсэбэ:

– Киийшэй хүбүүнтэй юун болоо гээшэб? Саул мүн лэ лүндэншэдэй нэгэн юм гү?

¹² Тэндэ байһан нэгэ хүн:

– Теэд бусадайнь эсэгэнэр хэд бэ? – гэбэ. Тиимэһээ «Саулшые баһа лүндэншэ юм гү?» гэжэ хэлсэдэг болоһон гэхэ. ¹³ Саул абарал буулгажа дүүргээд, үргэлэй обоондо ошобо.

¹⁴ Саулай абга тэрэниие болон зарасыень хаража, иигэжэ асууба:

– Таанад хаагуур ябаабта?

Саул харюусаба:

– Элжэгэнүүдые бэдэрээбди. Теэд олоогүйбди, Самуилда ошообди.

¹⁵ Саулай абгань хэлэбэ:

– Самуилай таанарта юу хэлэһые намда хөөрөжэ үгыш.

¹⁶ Саул абгадаа харюусаба:

– Элжэгэнүүд олдоо гэжэ тэрэ маанадта соносхоо һэн.

Гэбэшые хаан түрэ тухай Самуилай тэрээндэ хэлэһые тэрэ абгадаа хэлэбэгүй.

Саулые хаан гэжэ зондо соносхобо

¹⁷ Удаань Самуил арад түмэниие Мицпаа руу, Эзэндэ дуудан суглуулба. ¹⁸ Тиигээд Израилиин арад зондо тэрэ иигэжэ соносхобо:

– Израилиин Эзэн Бурхан иигэжэ айладажа байна: Би таанадые Египедһээ гаргаад, таанадые египетшүүдэй һабарһаа болон таанадые

дарлажа байсан бүхы хаан түрэнүүдхээ абараа һэм. ¹⁹ Бүхы гай тод-хорһоо, зоболонһоо абардаг Намае, өөрынгөө Бурханиие, таанад мүнөөдэр үлүү харабат. Маанад дээрэ хааниие табигты гэбэт. Зай, мүнөө Минии урда обог болон мянгаараа зогсогты.

²⁰ Тиигээд Самуил Израилиин бүхы обогууды дүтэлхыень захирба. Бэньямиинэй обог шэлэгдэн заагдаһан байна. ²¹ Удаань тэрэ Бэньямиинэй обогые бүлэ бүлөөрөө дүтэлхыень захирба. Матриин гэр бүлэ шэлэгдэһэн байна. Кишэй хүбүүн Саул шэлэгдэбэ. Харин тэрэниие бэдэрээд, зон олобогүй. ²² Тиимэхээ зон Эзэнһээ:

– Тэрэ эндэ ерэхэ гү? – гэжэ асууба. Эзэн айладаба:

– Харагты, тэрэ ашаан соо хоргодоод байна.

²³ Зон гүйн ошожо, тэрэниие тэндэхээ абаад ерэбэ. Саул арад зоной дунда зогсоходоо, улад зонһоо мүрөөрөө үндэр байгаа. ²⁴ Самуил бүхы арад зондо соносхобо:

– Эзэн хэниие шэлээб гэжэ ойлгон харана гүт? Бүхы арад түмэнэй дунда энэ хүнтэй зэргэсэхэ хүн үгы!

Тиимэхээ бүхы зон баярлан хашхаралдаба:

– Хаан мандаха болтогой!

²⁵ Самуил арад зондо хаанай эрхэ, уялганууды ойлгуулжа, хуйла-ламал ном соо бэшэжэ, тэрэ номоо Эзэнэй оршодог нангин газарта табиба. Удаань тэрэ бүхы арад зониие гэр гэртээ бусахыень захирба.

²⁶ Саулшые баһал Гибаадахи гэр руугаа бусаба. Бурханай зүрхэ сэдьхэлыень хүдэлгэһэн ушарһаа зориг ороһон зарим улад зон тэрэниие дахаба. ²⁷ Харин зарим этэгээдүүд:

– Энэ хүн маанадта яажа туһалха юм? – гэлдэн, тэрэниие баһажа, бэлэгүүды тэрээндэ асарбагүй. Харин Саул энээниие хараагүй мэтэ ябаа бэлэй.

Саул аммоонуудые диилэнэ

11 ¹ Аммооной хаан Наһааш сэрэгээ ударидан ерэжэ, Ябээш-Галаадые бүһэлбэ. Ябээшэй бүхы зон Наһаашда:

– Маанадтай хэлсээ баталаа һаашни, бидэ шинии албатан болохобди, – гэжэ хэлэбэ. ² Аммоон хүн Наһааш тэдээндэ:

– Би таанадтай иимэ гуримаар хэлсээ баталхаб: хүн бүхэнэйтнай баруун нюдые тэһэлжэ, бүхы Израилиин нэрэ гутаахаб, – гэбэ. ³ Ябээшэй аха захатан тэрээндэ:

– Израилиин бүхы нютагуудта элшэнэрые эльгээхыемнай бидэндэ долоон хоногой хугасаа үгыт. Хэрбээ маанадые хэнэйшые абархагүй байгаа һаань, бидэ гаража, танда бээе тушаахабди, – гэжэ гуйба.

⁴Элшэнэр Саулай Гибая руу ерэжэ, эдэ үгэнүүдые арад зондо дуулгаба. Тиихэдэнь бүхы зон шангаар уйлалдаба. ⁵Энэ үедэ Саул сарнуудые туун, таряаланһаа бусажа ябаа. Тэрэ:

– Зон уйлалдана, энэ юун болоноб? – гэжэ асууба. Зон тэрээндэ Ябээшэй ажаһуугшадай үгэнүүдые хэлэжэ үгэбэ. ⁶Эдэ үгэнүүдые дууламсаарнь, Бурханай хүр хүлдэ Саул дээрэ хүсэтэй бууба. Тэрэ угаа ехээр сухалдаба. ⁷Тэрэ хоёр сар абажа, сабшан хубаагаад, элшэнэрээр Израилиин бүхы нютагуудта эльгээжэ:

– Саул болон Самуилай хойноһоо ябаагүй хүнэй сарнуудтай иимэ юумэн тохёолдохо, – гэжэ хэлэбэ. Арад зон Эзэнһээ айжа, нэгэ хүн мэтэ бултадаа ерээ хэн. ⁸Саул тэдэниие Бээзэгтэ тоолобо. Израилиин зон гурбан зуу мянга, Иудын эрэшүүл гуша мянга байба. ⁹Тэдэ ерэнэн элшэнэртэ:

– Ябээш-Галаадай зондо иигэжэ хэлээрэйгты: «Үглөөдэр үдын тэн багаар абарагдахат», – гэбэ. Тиигэжэ элшэнэр бусажа ерээд, Ябээшэй хүнүүдтэ дуулгахадань, тэдэнь баярлаба. ¹⁰Тиигээд Ябээшэй зон:

– Үглөөдэр бидэ гаража, танда бээ тушаахабди. Таанад дураараа маанадтай хэхэ юумээ хээрэйгты, – гэжэ Наһаашта хэлэбэ. ¹¹Үглөөдэрынь Саул сэрэгээ гурбан бүлэг болгон хубааба. Үүрэй толоной задарха үедэ тэдэ хотон хүрээлэн руунь сүмэрэн орожо, үдэ хүрэтэр аммоонуудые хюдаба. Амиды үлэнэн хүнүүдын нэгэ нэгээрээ бутаран таража тэрьедэбэ.

Гилгаалда Саулые хаан гэжэ тунхаглаба

¹²Тиихэдэ арад зон Самуилда:

– «Саул маанадые зонхилжо байха юм гү?» гэдэг зон хэд бэлэй? Тэдэ хүнүүдые асарагты, бидэ тэдэниие алахабди, – гэлдэбэ. ¹³Теэд Саул:

– Энэ үдэр хэниешье алажа болохогүй. Юуб гэхэдэ, мүнөөдэр Эзэн Израильда абарал буулгаа, – гэжэ хэлэбэ. ¹⁴Тиигээд Самуил арад зондо:

– Гилгаал руу ошоё. Тэндэ хаан түрын эхи тэмдэглэе, – гэбэ. ¹⁵Иигэжэ бүхы арад зон Гилгаал руу ябажа, тэндэ, Гилгаалда, Эзэнэй урда Саулые хаан гэжэ тунхаглаба, амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые Эзэндэ үргэбэ. Саул болон Израилиин бүхы зон тэндэ угаа ехээр баярлан байгаа бэлэй.

Самуил улад зондо хандана

12 ¹Самуил бүхы Израильда хандан:

– Харагты. Би таанарай намда хэлэнэн бүхы юумые шагнаад, үгыетнай дуулажа, таанад дээрэ хааниие томилон табяаб. ²Мүнөө

таанарта хаан алба хэжэ ябана. Харин би үбгэрөөб, үһэмни сайгаа. Минии хүбүүд таанартай хамта байна. Би эдир наһанһаа хойшо энэ үдэр хүрэтэр таанадта алба хэжэ ябааб. ³ Мүнөө эндэ улаан нюураараа урдатнай байхадамни Эзэнэй урда болон тоһо түрхин томилһон хүнэйн урда намда хэлэгты. Би хэнэй үхэр буляжа абаабиг? Хэнэй элжэгэ абаабиг? Хэниие дарлаа, зобоогообиг? Хэнһээ эдилгэ абаад, юумэ мэдээшэгүй болоод байгааабиг? Хэрбээ тиимэ юумэн байгаа хаань, би таанадта бултыень бусаахаб, – гэбэ. ⁴ Тэдэ:

– Та маанадые дарлаагүйт, зобоогоогүйт, хэнэйшье гарһаа юушье абаагүйт, – гэбэ. ⁵ Самуил тэдээндэ:

– Таанарай намда ямаршье гэм зэмэ олоогүй тухай Эзэн мүнөөдэр таанадай дунда гэршэ боложо, Тэрэнэй тоһо түрхин арюудхаһан хүн мүн лэ гэршэ боложо байна, – гэхэдэнь, тэдэ:

– Тэрэ болбол гэршэ мүн! – гэлдэбэ. ⁶ Тиихэдэнь Самуил арад зондо:

– Моисей, мүн Аһарооние томилһон, таанадай үбгэ эсэгэнэрые Египедһээ гаргаһан Эзэн гэршэ мүн. ⁷ Тиимэхээ мүнөө бодогты. Таанарта болон танай үбгэ эсэгэнэртэ Эзэнэй хэһэн бүхы үршөөл хайра тухай би Тэрэнэй урда таанадтай заргалдахамни. ⁸ Яковай Египедтэ ерэхэдэ, танай үбгэ эсэгэнэрэй Эзэндэ хашхаран байжа мүргэхэдэ, Эзэн Моисей болон Аһарооние эльгээжэ, тэдэ танай үбгэ эсэгэнэрые Египедһээ гаргаа, энэ газарта хуурижуулаа. ⁹ Теэд тэдэнэй өһөдынгөө Эзэн Бурханаа мартахадань, Тэрэ урдаһаань дайралдажа байгаа Хацоорой сэрэгэй жанжан Сисэраагай, пилиштүүдэй болон Моһаабай хаанай гарта тэдэниие дамжуулаа хэн. ¹⁰ Эзэндэ мүргэн шашхалдан, «бидэ Эзэниие орхижо, Баалнуудта ба Аштаартуудта мүргэжэ, нүгэл хээбди. Харин мүнөө дайсадаймнай гарһаа маанадые мултаруулыт. Бидэ Танда мүргэдэг болохобди» гэжэ тэдэ гуйгаа бэлэй. ¹¹ Тиихэдэнь Эзэн Еруббаал, Бэдаан, Иптаа болон Самуилые эльгээжэ, тойроод байһан дайсадһаатнай таанадые абараа хэн. Тиигээд таанад хэнһээшье айнгүй ажаһуугаат. ¹² Таанад Аммооной хаан Наһаашай урдаһаатнай дайлажа ерэхые хараад, «угы, бидэниие хаан захирха ёһотой» гэжэ намда хэлээ хэнта. Эзэн, танай Бурханай, хаантнай байһаар байтар иигэжэ хэлээт. ¹³ Зай, таанадай шэлэһэн, таанадай эриһэн хаан энэ байна. Харагты, Эзэн таанад дээрэ хааниие табиба. ¹⁴ Хэрбээ Эзэнһээ айжа, Тэрээндэ алба хэжэ, Тэрэнэй үгэ дуулажа, Тэрэнэй айладалда эсэргүүсэнгүй байгаа хаа, таанад болон таанадые зонхилогшо хаан Эзэн Бурханайнгаа хойноһоо дахан ябаа хаа, хайн байхат. ¹⁵ Хэрбээ Эзэнэй үгэ дуулангүй, айладалдань эсэргүүсэжэ байгаа хаантнай, Эзэн танай үбгэ эсэгэнэрэй урдаһаа эсэргүү байһандал урдаһаатнай

эсэргүүсэхэ. ¹⁶Одоошье зогсожо, Эзэнэй таанарай нюдэн дээрэ үйлэдэхэ энэ агуу хэрэгыг харагты. ¹⁷Мүнөө ургаса хадаха саг*. Зүб гү? Теэд минии Эзэниие дуудахадамни, Тэрэ аянга, бороо эльгээхэ. Тиихэдэнь таанад өөһэдтөө хааниие гуйжа, Эзэнэй урда хэһэн нүгэлэйнгөө угаа ехэ байһые мэдэхэт, харахат, – гэбэ.

¹⁸Тиин Самуилай Эзэниие дуудахада, Эзэн тэрэ үдэр аянга, бороо эльгээбэ. Бүхы арад зон Эзэнһээ болон Самуилһаа угаа ехээр айба. ¹⁹Тиигээд бүхы зон Самуилда:

– Бидэ өөһэдтөө хааниие гуйжа, өөһэдынгөө бүхы нүгэл дээрэ энэ бузар муухай юумэ нэмээбди. Тиимэһээ маанадай үхэхэгүйн тула богоол бидэнынгээ түлөө Эзэн Бурхандаа мүргэн зальбарыт, – гэбэ.

²⁰Самуил арад зондо:

– Бү айгты. Таанад энэ бүхы муу муухай юумэ хээт. Гэбэшье Эзэниие дахан ябаханаа бү хадуурагты, Эзэндэ бүхы сэдхэл зүрхөөрөө алба хэгты. ²¹Хэрэггүй, туһа хүргэхэгүй, абархагүй дэмы юумые бү дахагты. ²²Юуб гэхэдэ, Эзэн агууехэ нэрынгээ түлөө Өөрын арад түмэниие орхихогүй. Ушарынь гэбэл, Эзэн таанарые Өөрынгөө арад зон болгон шэлээл! ²³Мүн би таанадай түлөө зальбархаяа болихогүйб – Эзэнэй урда нүгэл хэхээ тэбшэхэб. Би таанадта хайн, сэхэ зам заахаб. ²⁴Гансал Эзэнһээ айжа, Тэрээндэ бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ, үнэн сэхээр алба хэгты. Эзэн таанарта ямар агууехэ юумэ хээ гээшэб, һанан байгты! ²⁵Хэрбээ муу юумэ хээ һаа, таанадшье, танай хааншье усадхагдахат, – гэжэ хэлэбэ.

Пилиштүүдтэй дайн эхилбэ

13 ¹Саул гушатайдаа хаан шэрээдэ заларжа, хоёр жэл соо Израилие зонхилбо. ²Тэрэ Израильһаа гурба мянган хүниие шэлэн абажа, хоёр мянганиинь тэрээнтэй хамта Михмаашта болон Бэт-Ээлэй хада уулата нютагта байба, нүгөөдэ нэгэ мянганиинь Ёнатаантай хамта Бэньямиинэй обогой газар дайдын Гибаада байба. Үлөөшэ зониие тэрэ гэр руунь эльгээбэ.

³Ёнатаан Гээбэдэ байһан пилиштүүдэй харуулай бүлэг бута сохибо. Пилиштүүд энээн тухай дуулаба. Тиигэхэдэнь Саул бүхы орон дотор эбэр бүрээ үлээн дуугаргажа:

– Еврейнүүд шагнаг лэ! – гэбэ. ⁴Пилиштүүдэй харуулай бүлэг Саулай бута сохихон, мүн пилиштүүдэй Израилие үзэн ядадаг болоһон тухай дуулахадаа, арад зон Гилгаалда байһан Саулда дуудагдан сугларба.

* 12:17 Ургаса хадаха саг – зунай эхин, Израильда энэ үедэ бороо ородоггүй.

⁵ Пилиштүүд Израильтай дайралдахаар сугларба: гуша мянган тэргэ, зургаа мянган морин сэрэг ба далайн эрьеын элхэн мэтэ тоо томшогүй ябаган сэрэг олон байгаа. Тэдэ ерэжэ, Бэт-Аавэнэй зүүн талада, Михмаашта хотон хүрэнээр тогтобо. ⁶ Израилин улад зон хашуулханаа мэдэжэ, аюулай ушарһые хараад, агы нүхэнүүдтэ, хадын хабшалаар, хабсагайн дундуур, газар дорохи нүхэн, худагуудаар хоргодобо. ⁷ Зарим еврейнүүд Иорданиие гаталжа, Гаад болон Галаадай нютагта ошобо. Харин Саул Гилгаалда байһаар лэ байгаа. Тэрэнтэй байһан бүхы зон айн шэшэржэ байгаа хэн.

Саул захяал заабариие эбдэнэ

⁸ Саул Самуилай хэлэһэн долоон хоног соо хүлээбэ, теэд Самуил Гилгаалда ерэбэгүй. Зон Саулые орхин таража эхилбэ. ⁹ Иигэжэ Саул: – Түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые намда асарагты, – гэжэ хэлэбэ. Тиигээд тэрэ түгэс шатаалта үргэл үргэбэ. ¹⁰ Түгэс шатаалта үргэл үргэжэ дүүргээд байхадань, Самуил ерэбэ. Саул тэрэниие угтан мэндэшэлхээе гараба. ¹¹ Харин Самуил:

– Ши юу хээбши? – гэжэ асууба. Саул:

– Улад зоной намайе орхижо, таража эхилһые, танайшые хэлэһэн хугасаадаа ерээгүйе, пилиштүүдэй Михмаашта сугларжа байһые би хараа хэм. ¹² Тиимэһээ би «Пилиштүүд мүнөө Гилгаалда минии урдаһаа дайлан ерэхэнь, харин би Эзэнһээ хайра гуйгаагүйб» гэжэ ханаад, түгэс шатаалта үргэл үргэхээе шиидээ хэм, – гэжэ харюусаба.

¹³ Самуил Саулда:

– Ши бодолгүй юумэ үйлэдэбэш. Эзэн Бурханайнгаа шамда захиһан захяа заабариие дүүргээгүйш. Тиигээгүй хаашни, Эзэн одоо Израильда шинии хааншалал хэтэ мүнхэдөө бэхижүүлхэ бэлэйл. ¹⁴ Теэд мүнөө шинии хааншалал тогтохогүй. Эзэн Өөртөө Өөрынгөө ханаа сэдхэлдэ таарама хүниие олохо, тэрэ хүндэ улад зоной ударидагша байхые захирха. Юуб гэхэдэ, Эзэнэй захирһан юумэ бээлүүлээгүйш, – гэбэ.

¹⁵ Самуил бодожо, Гилгаалһаа Бэньяминэй обогой газар дайдын Гибаа руу ошобо. Саул өөртэйн хамта байһан хүнүүдые тоолобо, зургаан зуугаад хүн байба. ¹⁶ Саул болон тэрэнэй хүбүүн Ёнатаан, мүн тэдэнтэй хамта байһан хүнүүд Бэньяминэй обог зоной газар дайдын Гээбэдэ байба. Пилиштүүд Михмаашта хотон хүрэнээр байгаа хэн. ¹⁷ Пилиштүүдэй хотон хүрэнһөө гурбан бүлэг хюдагшад гараад, нэгэ бүлэгын Опраа руу харгыгаар, Шуһаал газар руу шэглэбэ. ¹⁸ Нүгөөдэ бүлэгын Бэт-Һороон руу шэглэбэ, гурбадахи бүлэг элхэн сүл губидахи Цэбоһиим нюруугай хилэ руу шэглээ хэн.

¹⁹ Израилин бүхы нютагуудта хаанашье түмэршэ дархан байдаггүй бэлэй. Юуб гэхэдэ, еврейнүүд хэлмэ, жада хэжэ болохо гэжэ пилиштүүд түбэгшөөдэг байгаа. ²⁰ Тиймэхээ бүхы Израиль анзаһа, түмэр хүрээ, хүхэ, хадуураа хурсадуулхын тула пилиштүүд руу ошохо ёһотой байгаа. ²¹ Анзаһа, түмэр хүрээ, аса, хүхэ, мүн хадхуур заһахын тула ехэ үнэтэй үнэ сэн – шээкэлэй гурбанай хоёр хуби тус тустань түлэхэ хэрэгтэй хэн. ²² Тиймэхээ байлдаанай үдэр Саул болон Ёнатаантай хамта байһан арад зоной хэнэйншье гарта хэлмэ, жада байбагүй. Гансал Саул болон тэрэнэй хүбүүн Ёнатаанда байгаа.

²³ Пилиштүүдэй сэрэгэй бүлэг Михмааш гаталхая гаража ерээ бэлэй.

Ёнатаанай габьяа

14 ¹ Нэгэ үдэр Саулай хүбүүн Ёнатаан зэр зэбсэгынь баряад ябагша залуу хүбүүндээ:

– Ябая, хадын жалгые гаталан, нүгөө талада байһан пилиштүүдэй сэрэгэй бүлэг руу ошоё, – гэжэ хэлэбэ. Харин энээн тухай Ёнатаан эсэгэдээ дуулгабагүй. ² Саул Гибаагай захада, Мигроондохи анар модон доро байгаа. Тэрэнтэй хамта зургаан зуу шахуу зон байлсаа. ³ Тэдэнэй тоодо Ахияа санаартан байлсаа. Тэрэ Ахитуубай хүбүүн хэн. Ахитууб хадаа Ихабоодой дүү болоно. Ихабоод Шилоодо Эзэнэй санаартан байһан Элийн гуша, Пинэһаасай хүбүүн бэлэй. Ёнатаанай ошоһон тухай зон мэдээгүй байгаа.

⁴ Пилиштүүдэй сэрэгэй бүлэгтэ Ёнатаанай дүтэлхэ гэхэн хадын хабшалай хоёр талаар ёдогор хабсагайнууд байдаг байгаа. Нэгэнэйн нэрэ Боцээц, нүгөөдын нэрэ Сээнээ бэлэй. ⁵ Нэгэ хабсагайн Михмааш тээшэ, хойто зүг руу, нүгөөдэ хабсагай Гээбэ тээшэ, урда зүг руу харанхай хэн.

⁶ Ёнатаан зэр зэбсэг баряад ябагша хүбүүндээ:

– Ябая. Бэлгэе отолуулаагүйшүүлэй сэрэгэй бүлэг руу дүтэлэн ошоё. Эзэн бидэндэ туһалжа магад. Олоншье, үсөөншье зониие абархадань Эзэндэ һаалта болохо юумэн үгы, – гэжэ хэлэбэ. ⁷ Зэр зэбсэг баряад ябагша хүбүүн:

– Һанаһаараал юумэ хэгты. Ябагты, би танай ябаһан тээшэ тантай хамта ябалсахаб, – гэбэ. ⁸ Ёнатаан:

– Ойлгоорой, тэдэ хүнүүд руу ошоходомнай тэдэ маанадые хараха. ⁹ Хэрбээ тэдэнэй бидэндэ «зогсогты, маанадай дүтэлтэр хүлеэгты» гэбэл, бидэ зогсожо, тэдээн руу үгсэхэгүйбди. ¹⁰ Хэрбээ тэдэнэй «маанад руу ерэгты» гэбэл, бидэ үгсэн ошохобди. Юуб гэхэдэ, энэ хадаа Эзэн тэдэниие манай гарта үгөө гэхэн дүлгэ тэмдэг бидэндэ болохо, – гэжэ хэлэбэ.

11 Тэдэ хоёрой пилиштүүдэй сэрэгэй бүлэгтэ өөрыгөө харуулхандань, пилиштүүд:

– Харэгты, еврейнүүд хоргодожо байһан нүхэнүүдһээ гаража байна, – гэлдэбэ. **12** Сэрэгэй бүлэгэй зон Ёнатаанда ба зэр зэбсэг баригша хүбүүндэ:

– Маанад руу ерэгты! Бидэ таанарта нэгэ юумэ хэлэхэбди, – гэжэ хашхаралдаба. Ёнатаан зэр зэбсэг баригшадаа:

– Намайе дахаад яба. Юуб гэбэл, Эзэн тэдэниие Израилиин гарта үгэбэ гээшэ, – гэбэ. **13** Тиигээд Ёнатаан гар, хүлөөрөө аһалдан, дээшээ абирба, тэрэнэй зэр зэбсэг баригша хүбүүн араһаань дахаба. Пилиштүүд Ёнатаанда хюдагдан, урдуурнь унажа, зэр зэбсэг баригша хүбүүн араһаань эсэслэн усадхан ябаба. **14** Эхин энэ сохилтодо Ёнатаан зэр зэбсэг баряша хүбүүнтээ хамта альганай шэнээн гэхээр багахан газарта хорин хүниие алаба. **15** Хотон хүрээндэшье, таладашье, бүхы сэрэгэй дунда хүрдөөн болоо бэлэй. Сэрэгэй бүлэг болон хюдагша бүлэгүүд шэшэржэ, мүн газар доһолжо, Бурхан угаа ехэ хүрдөө эльгээ бэлэй.

Пилиштүүд диилдэбэ

16 Бэньямиинэй обогой газар дайдын Гибаада байгша Саулай харуулай харахада, тоо томшогүй зон таража бутаран, наашаа саашаа гүйлдэжэ байба. **17** Саул хамта байһан хүнүүдтэй:

– Өөһэдыгөө тоологты. Бидэнэй дундаһаа хэнэй гаража ошоһые мэдэгты, – гэжэ хэлэбэ. Тэдэнэй өөһэдыгөө тоолоходо, Ёнатаан болон зэр зэбсэг баригша хүбүүниинь үгы байба. **18** Саул Ахияада:

– Бурханай ханза асарагты, – гэбэ. Тэрэ үедэ Бурханай ханза Израилиин зонтой хамта байгаа. **19** Саулай санаартантай хөөрэлдэжэ байха үедэ пилиштүүдэй хотон хүрээндэхи үймөөн үргэлжэлэн, улам ехэ боложо байгаа. Саул санаартанда:

– Зальбархаяа боли, гараа доошонь таби, – гэжэ хэлэбэ. **20** Саул болон тэрэнтэй хамта байһан бүхы зон хашхаралдан, байлдаанай газар руу дабхиба. Тэндэ пилиштүүд угаа ехэ үймөө хэжэ, бэе бэеэ һэлмээр сабшажа байба. **21** Пилиштүүдтэй байһан, тэдэнэй түлөө дайралдажа бэеэ хүлһэлэгшэ еврей зон Саул болон Ёнатаантай хамтаран, израильшуудай тала барин эрьбэ. **22** Эпрааимай хада уулата газарта хоргодожо байһан бүхы израильшууд пилиштүүдэй зугадажа байһан тухай дуулаад, хойноһоонь намнажа, хюдажа эхилбэ. **23** Иигэжэ тэрэ үдэр Эзэн Израилие абаржа, байлдаан Бэт-Аавэн хүрэтэр үргэлжэлөө һэн.

Байлдаанай хүлээрхи үйл хэрэгүүд

²⁴ Тэрэ үдэр Израилиин эрэшүүл ехэ зүдэрөө. Саул арад зоние тангариглуулан:

– Үдэшэ болотор, дайсадһаа минии үһөөгөө абатар хоол бариһан хэн нэгэн хараал шэнгээхэ болтогой! – гэбэ. Тиимэһээ хэншые эдээ хоолһоо амсабагүй. ²⁵ Зоной бүгэдөөрөө ой руу ороходо, тэндэ газар дээрэ зүгын бал байба. ²⁶ Тэдэ ой руу ороод, зүгын балай урдажа байһые харабашье, нэгэшые хүн тэрээндэ гар хүрэжэ, гараа амандаа хэбэгүй. Юуб гэхэдэ, зон тангаригаа зүршэхэдэ бууха хараалһаа айжа байгаа. ²⁷ Харин эсэгынгээ арад зоние тангариглуулһые Ёнатаан шагнаагүй байгаа. Тиимэһээ гартаа бариһан модоной үзүүрые тэрэ зүгын балай хархинагта хэжэ, амандаа хэхэдээ, нюдэнь сэлмэбэ. ²⁸ Тэрээндэ арад зонһоо нэгэн:

– Эсэгэтнай арад зоние хатуугаар тангариглуулан, «мүнөөдэр хоол бариһан хүн хараалда хүртэхэ» гэжэ хэлээ нэн. Зон иигэжэ эсээ, – гэбэ. ²⁹ Тиигээд Ёнатаан:

– Минии эсэгэ гай тодхорто энэ уладые оруулаа. Энэ зүгын балһаа заахание эдихэдэмни минии нюдэд яжа сэлмээ гээшэб, харагты. ³⁰ Хэрбээ зоной мүнөөдэр дайсадһаа олзолһон олзоһоо эдээ хаань, пилиштүүд үшөө ехээр алагдаха байгаа бэшэ гү?! – гэбэ.

³¹ Тэдэ тэрэ үдэртөө Михмаашһаа Аялоон хүрэтэр пилиштүүдые сохибо. Зон ядаржа ехэ эсээд байгаа. ³² Хүнүүд олзо юумэн руу шунахайран орожо, хони, үхэр, тугалнуудые барижа, газар дээрэ үүсэлжэ, шуһатайнь хамта эдижэ байба. ³³ Удаань Саулда:

– Харагты. Зон шуһатайнь эдижэ, Эзэнэй урда нүгэл хэжэ байна, – гэжэ мэдээсэгдэбэ. Саул:

– Таанар урбагшад гээшэт! Мүнөө нам руу томо шулуу мухарюулан асарагты, – гэбэ. ³⁴ Саул иигэжэ хэлэбэ:

– Зоной дундуур ябажа, тэдээндэ: «Өөһэд өөһэдынгөө үхэр, хоние нам руу асаржа, эндэ тэдэниие үүсэлжэ эдигты. Шуһатайнь эдижэ, Эзэнэй урда нүгэл бү хэгты», – гэжэ хэлэгты.

Иигэжэ бүхы зон тэрэ хүни тус тустаа өөрын үхэр асаржа, тэндэ үүсэлбэ. ³⁵ Саул Эзэндэ зорюулжа, үргэлэй шэрээ бодхообо. Энэнь Эзэндэ тэрэнэй зорюулан бодхоонһон түрүүшын үргэлэй шэрээ бэлэй.

³⁶ Саул:

– Хүниндөө пилиштүүдэй хойноһоо ябан добтолжо, үүр сайтар тэдээндэ добтолон, нэгэшые хүниень бү үлөөе, – гэбэ. Зон:

– Танай һанаһаар болог, – гэлдэбэ. Харин санаартан:

– Эндэ Бурханһаа асууя, – гээд хэлэбэ. ³⁷ Саул Бурханһаа асуун:

– Пилиштүүдэй хойноһоо ябажа мүрдэхэмни гү? Та тэдэниие Израилиин гарта үгэхэ гүт? – гээд һураба. Тээд Бурхан тэрэ үдэр Саулда харюусабагүй. ³⁸Саул:

– Арад түмэнэй ахалагшад, таанад бүгэдэ дүтэлэгты. Хэн мүнөөдэр нүгэл хээб гэжэ шалгажа мэдэгты. ³⁹Израилие абарһан Бурханай нэрээр тангаригланаб. Минишье хүбүүн Ёнатаан хэһэн байгаа һаа, заабол үхэхэ ёһотой, – гэбэ.

Арад зоной дундаһаа тэрээндэ харюусаха нэгэшье хүн байбагүй. ⁴⁰Саул Израилиин бүхы зондо:

– Таанад нэгэ талада зогсогты. Би өөрынгөө хүбүүн Ёнатаантай хамта нүгөө талада зогсохоб, – гэбэ. Улад зон Саулда:

– Һанаһаараа юумэ хэгты, – гээ бэлэй. ⁴¹Саул Израилиин Эзэн Бурханда:

– Зэмэтэниие заажа үгыт, – гэбэ. Ёнатаан болон Саул заагдаба, арад зон сүлөө үлэбэ. ⁴²Тиигээд Саул:

– Миний хүбүүн Ёнатаан бидэ хоёрой хоорондо жээрэб хаягты, – гэбэ. Жээрэбээр Ёнатаан шэлэгдэбэ. ⁴³Саул Ёнатаанда:

– Юу хэһэнээ намда хэлэ, – гэбэ. Ёнатаан тэрээндэ харюусажа:

– Би бариһан модонойнгоо үзүүрээр зүгын бал зааханаар дүрэжэ, ама хүрөө һэм. Тиигээд үхэхэ ёһотойб, – гэжэ хэлэбэ. ⁴⁴Саул:

– Ёнатаан! Ши заабол үхэхэ ёһотойш. Энээниие гүйсэдхөөгүй һаамни, Бурхан намайе хэһээхэнь болтогой! – гэбэ. ⁴⁵Гэбэшье арад зон Саулда:

– Энэ агууехэ илалтые Израильда асарһан Ёнатаан үхэхэ гэжэ гү? Иигэжэ болохогүй. Эзэнэй нэрээр тангариглая. Тэрэнэй толгойһоо нэгэшье үһэн газарта унахагүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ мүнөөдэр Бурхантай хамта энээниие үйлэдөө, – гэлсэбэ. Иигэжэ арад зон Ёнатаание абаржа, тэрэ үхэбэгүй. ⁴⁶Саул пилиштүүдые мүрдэхээ болижо, пилиштүүд нютаг руугаа ябаба.

⁴⁷Саул Израилиин хаан болоһонһоо хойшо тойроод байһан бүхы дайсадтаяа: моһаабуудтай, аммоонуудтай, эдоомуудтай, Цобаагай хаашуултай, пилиштүүдтэй тулалдажа, хэнэйшье урдаһаа гарабал, амжалта туйладаг байба. ⁴⁸Тэрэ эрэлхэг зориг гарган, амалээгүүдые усадхажа, Израилие дээрмэдэлгэһээ абарба.

Саулай гэр бүлэ

⁴⁹Саулай хүбүүд гэбэл, Ёнатаан, Ишви, Малхишууна бэлэй. Хоёр басагадэйн нэрэнүүд гэбэл, эгэшэнь Мэрааб, дүүнь Михаал бэлэй.

⁵⁰Саулай һамганай нэрэ Ахинооһам, тэрэ Ахимаацай басаган һэн.

Сэрэгэйн даргын нэрэ Абнээр байгаа. Тэрэ Саулай абга Нээрэй хүбүүн хэн. ⁵¹ Саулай эсэгэ Кииш ба Абнээрэй эсэгэ Нээр Абиһээл гэгшын хүбүүд бэлэй.

⁵² Саулай амидарһан сагта пилиштүүдтэй шэрүүн тэмсэл үргэлжэлжэл байгаа. Зоригтой, шадалтай хүниие харабал, Саул тэрэниие өөрын сэрэгтэ абадаг байба.

Амалээгүүдтэй байлдаан

15 ¹ Самуил Саулда:

– Шамайе Өөрын арад түмэн болохо Израилиин хаан болгон, тоһо түрхижэ, ёһолол хэхые Эзэн намайе эльгээгээ. Тиимэхээ мүнөө Эзэнэй зарлиг шагна. ² Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхажа байна: «Египедһээ гараха замдань Израильда Амалээгэй добтолһон ушар Би һананаб. ³ Мүнөө ши ошожо, амалээгүүдые бута сохин, тэдэнэй хамаг юумые усадха, бү хайрла. Эрэ, эмые, нарай нялха хүүгэдыншье, үхэр ба хони, тэмээ ба элжэгыень бултыень хюда» гэнэ, – гэбэ.

⁴ Тиигээд Саул арад түмэнөө дуудажа, Тэлаһиимдэ тэдэниие тоолоходонь, хоёр зуу мянган ябаган сэрэг, үшөө Иудын арба мянган сэрэг байба. ⁵ Саул Амалээг гэгшын хотодо дүтэлжэ, талада амадан хүлээбэ.

⁶ Саул хээнүүдтэ:

– Ошогты, минии таанарые тэдэнтэй хамта һалгаахагүйн тула амалээгүүдэй дундаһаа һалан ябагты. Юуб гэхэдэ, таанад Израилиин арад зоной Египедһээ гараад ябаха үедэ тэдэндэ энэрилтэйгээр хандаа бэлэйт, – гэбэ. Тиигэжэ хээнүүд амалээгүүдэй дундаһаа һалажа ябаба. ⁷ Саул Хавилаһаа Египедэй хилын хажууда байһан Шүүр хүрэтэр амалээгүүдые бута сохибо. ⁸ Тиигээд амалээгүүдэй хаан Агаагые амидыгаар олзолон барижа, арад зониинь бултыень һэлмын эрээр сабшан һалгааба. ⁹ Теэд Саул ба тэрэнэй арад зон Агаагые болон эгээл һайн хони, үхэр, тарган тугал, хурьга, юрэдөө, бүхы сэнтэй юумэ хайрлажа, тэрэ замдань үлөөбэ. Харин тэдэ хэрэггүй, үнэ сэнгүй зүйлнүүдые усадхаба.

Самуил Саулда алдууень заана

¹⁰ Тэрэ үедэ Самуилда Эзэн иигэжэ айладаба:

¹¹ – Би Саулые хаан болгоһондоо халагланаб. Юуб гэхэдэ, тэрэ Намһаа эрьежэ, Минии захяа заабари дүүргэбэгүй, – гэжэ дуулдаба.

Самуил уур сухал боложо, бүхэли һүниндөө Эзэндэ зальбаран мүргөө хэн. ¹² Эртэ үглөө Самуил бодоод, Саултай уулзахаяа ошобо. Зон Самуилда:

– Саул Кармээлдэ ерэжэ, тэндэ өөрын хүндэдэ хүшөө бодхоогоо. Тэндэнээ эрьежэ, Гилгаал руу ябаа, – гэжэ хэлэбэ. ¹³ Самуилай Саулда ошохондонь, Саул тэрээндэ:

– Эзэн таниень буян хэшэгтэ хүртөөхэнь болтогой! Би Эзэнэй захяа заабари бэелүүлэб, – гэбэ. ¹⁴ Харин Самуил:

– Минии шэхэндэ хонидой маараан, намда дуулдажа байгаа үхэрэй мөөрөөн – энэ юун бэ? – гэбэ. ¹⁵ Саул:

– Тэдэ амалээгүүдхээ асарагдаһан юм. Юуб гэхэдэ, зон хони, үхэрэй эгээл хайниень үлөөгөө, Эзэн Бурхандатнай үргэхөө тиигээ. Гэбэшье байһан бусадыең усадхаабди, – гэбэ. ¹⁶ Самуил Саулда:

– Хүрөө, болоо! Энэ хүни Эзэнэй намда юун гэжэ айладхаһые шамда дуулгахамни, – гэбэ. Саул тэрээндэ:

– Хэлэгты, – гээ ха. ¹⁷ Самуил:

– Ши өөрыгөө бишыханаар хэды ханажа байбашье, Израилиин обогүүдай ударидагша болоо бэшэ гүш? Эзэн шамайе Израилиин хаан болгожо, тоһолоо бэлэй. ¹⁸ Эзэн аян замда шамайе эльгээн, «ошо, нүгэлтэ амалээгүүдые усадхан, үгы болоторынь тулалда» гээ. ¹⁹ Ши юундэ Эзэнэй үгыень дуулаагүйбши, олзо шүүрэн абажа, Эзэнэй урда бузар мууе хээбши? – гэбэ. ²⁰ Саул Самуилда:

– Би Эзэнэй үгыень дуулааб. Эзэнэй эльгээһэн аян замаар ябааб. Би Амалээгэй хаан Агаагые олзолон асарааб, амалээгүүдые бүримүһэн усадхааб. ²¹ Гэбэшье арад зон Гилгаалда танай Эзэн Бурханда үргэл үргэхын тула усадхагдаха юумэнүүдхээ эрхим хони, үхэр абажа асараа хэн, – гэбэ. ²² Самуил:

– Эзэнэй үгэ дуулахань Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл, мүн үргэлнүүдые хэжэ баярлуулхаһаа дээрэ бэшэ гү? Ойлго, үгэ дуулаха гээшэ үргэл үргэхэһөө дээрэ. Айладхаһаарнь байха гээшэ хусын өөхэнһөө үлүү. ²³ Юуб гэхэдэ, тэршэлхэ гээшэ эди шэдиин нүгэлтэй адли. Һөөргэдэхэ гээшэ онгондо мүргэхэтэй адли. Эзэнэй үгэһөө шинии татагасаһан тула Эзэн мүн лэ шамайе хаан байлгахаһаа татагасаа, – гэжэ үгүүлбэ. ²⁴ Саул Самуилда:

– Би нүгэл хээб. Арад зонһоо айжа, үгыень дуулажа, Эзэнэй захиралта ба танай үгые дүүргээгүйб. ²⁵ Хүлисыт даа минии нүгэл! Эзэндэ мүргэхымни тула намтай хамта бусыт даа! – гэбэ. ²⁶ Гэбэшье Самуил Саулда:

– Би шамтай хамта бусахагүйб. Юуб гэхэдэ, ши Эзэнэй үгэһөө тагасааш, мүн Эзэншье шамайе Израилиин хаан байлгахаһаа татагасаа, – гэбэ. ²⁷ Самуил ябаха тээшээ эрьбэе, теэд Саул Самуилай дэгэлэй хормойһоо аһалдаад, таһалжархиба. ²⁸ Самуил тэрээндэ:

– Эзэн мүнөөдэр шамһаа Израилиин хаан түрэ таһалан абаа, тэрэниие шамһаа үлүү хүндэ үгэбэ. ²⁹ Юрэдөө, Израилиин Мүнхэ Бурхан айладхаһан үгээ эбдэдэггүй, хэһэн хэрэг тухайгаа гэмшэдэггүй. Юуб гэхэдэ, Тэрэ хүнтэй адли бэшэ, гэмшэхэ бэшэ, – гэбэ. ³⁰ Саул:

– Би нүгэл хээб. Гэбэшье мүнөө минии арад зоной аха захатанай болон Израилиин урда намайе хүндэлыт даа, намтай хамта бусыт. Би Эзэн Бурхандатнай хүгэдэн мүргэхэмни, – гэжэ гуйба. ³¹ Тиигээд Самуил Саулай хойноһоо дахан бусаба. Саул Эзэндэ хүгэдэн мүргөө һэн. ³² Тэрэнэй удаа Самуил:

– Амалээгүүдэй хаан Агаагые намда асарагты, – гэбэ. Гэнжэтэй Агааг «Үхэлэй зоболон үнэхөөр лэ үнгэрөө» гэжэ досоогоо бодон, тэрэндэ дүтэлбэ. ³³ Самуил:

– Шинии хэлмын эхэнэрнүүдые үхи хүүгэдгүй болгоһондол адли, эхэнэрнүүдэй дундаһаа шинии эхэ хүүгэдгүй болог лэ, – гэжэ дуугарба. Тиигээд Самуил Агаагые Эзэнэй урда Гилгаалда таһа сабшаа һэн. ³⁴ Самуил Рамаа руу ябажа, харин Саул өөрынгөө байдаг Гибаадахи гэр руугаа бусаба. ³⁵ Самуил наһа бараха үдэр хүрэтэрөө Саулые дахин хараагүй, юундэб гэхэдэ, Самуил Саул тухай ехэ гашуудаж байгаа. Эзэншье Саулые Израилиин хаан болгоһондоо гэмшээ.

Давид хаан болохоор шэлэгдэбэ

16 ¹ Эзэн Самуилда айладхан:

– Би Саулые Израилиин хаан байлгахаһаа татагасааб. Ши хэды болотор Саулай хойноһоо гашуудаха юмши? Эбэрээ оливын тоһоор дүүргээд яба. Би шамайе Бэтлэһээмэй Ишай гэдэг хүндэ эльгээхэм. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй хүбүүдэй дундаһаа Өөртөө хааниие шэлээб, – гэбэ.

² Харин Самуил хэлэбэ:

– Би яагаад ябахабиб? Саул энээн тухай дуулаад, намайе алахал. Эзэн айладхаба:

– Ши эмэ хашараг абажа, «Эзэндэ үргэл үргэхээ эрээб» гэжэ хэлэ.

³ Үргэл хэхэдээ, Ишайе дуудаарай. Юу хэхыешни шамда заажа үгэхэб. Ши Минии зааһан хүнэй толгойдо оливын тоһо түрхээрэй.

⁴ Иигэжэ Самуил Эзэнэй айладхал бүтээжэ, Бэтлэһээм руу эрэбэ. Хотын аха захатан тэрэниие угтахаяа шэшэрэлдэн гаража:

– Та амгалан тайбан хэрэгээр эрээ гүт? – гэжэ асууба. ⁵ Самуил:

– Амгалан тайбан хэрэгээр. Эзэндэ үргэл үргэхээ эрээб. Бее арюудхаад, намтай хамта үргэл үргэхээ эрэгты, – гэбэ. Тэрэ мүн Ишай гэгшые, тэрэнэй хүбүүдые арюудхан, тэдэниие үргэл үргэхыень уриба. ⁶ Тэдэнэй ерэхэдэнь, Самуил Элиаабые хараад, «Эзэнэй

тоһолһон хүн энэ байжа магадгүй» гэжэ бодоо бэлэй. ⁷ Теэд Эзэн Самуилда айлладхан:

– Тэрэнэй түхэл маяг болон нюргаар үндэрыень бү хара. Би тэрэниие тоохогүйб. Юуб гэхэдэ, Эзэн хүндэл адляар харадаггүй. Хүн нюурыень лэ харадаг, Эзэн зүрхэ сэдхэлыень харадаг гээшэ, – гэбэ. ⁸ Тиигээд Ишай Абинадаабые дуудан, Самуилай урдуур ябуулба. Самуил:

– Эзэн энэ хүниие мүн лэ шэлээгүй, – гэбэ. ⁹ Ишай Шаммае урдуурнь ябуулба. Самуил:

– Эзэн энэшье хүниие мүн лэ шэлээгүй, – гэбэ. ¹⁰ Иигэжэ Ишай долоон хүбүүдэ Самуилай урдуур ябуулаа, гэбэшье Самуил Ишайда:

– Эзэн эдэниие шэлээгүй, – гээ бэлэй. ¹¹ Самуил Ишайда:

– Шинии хүбүүд бултадаа эндэ байна гү? – гэхэдэнь, Ишай:

– Одхон хүбүүмни үлөө. Харагты, тэрэ хонидоо адуулжа байна, – гэбэ. Тиихэдэнь Самуил Ишайда:

– Хүниие эльгээжэ, тэрэ хүбүүе асара. Тэрэнэй эндэ ерэтэр бидэ эдеэлхээе нуухагүйбди, – гэбэ. ¹² Ишай хүниие ябуулжа, тэрэниие асаруулба. Тэрэ ягаа улаахан, хайхан нюдэтэй, хайхан түһөөтэй хүбүүн байба. Эзэн айлладхан:

– Бодожо, тэрэниие тоһоло. Энэ болбол тэрэ хүн мүн, – гэбэ. ¹³ Самуил эбэртэй тоһо абажа, аханарайнь дунда тэрэниие тоһолбо. Тэрэ үдэрһөө эхилжэ Эзэнэй хүр хүлдэ Давид дээрэ хүсэтэй буугаа һэн.

Самуил бодожо, Рамаа руу бусаба.

Давид Саулай таһалга соо

¹⁴ Эзэнэй хүлдэ Саулһаа эрьен ошобо. Эзэн муу хүлдэ тэрээндэ эльгээжэ, айлган хүрдүүлбэ. ¹⁵ Саулай зарасанар тэрээндэ:

– Харагты, Бурханһаа ерэнэн муу хүлдэ таниие айлган хүрдүүлжэ байна. ¹⁶ Эзэмнай, өөрынгөө урда байгаа зарасанартаа захирагты. Иигэжэ тэдэ ятаг дээрэ наадажа шадаха хүниие бэдэрэг лэ. Бурханһаа ерэнэн муу хүлдын танда ерэхэдэнь, тэрэ ятаг дээрэ наадаха. Тиихэдэнь танда хайн болохо, – гэлдэбэ.

¹⁷ Саул зарасанартаа:

– Һайнаар наададаг хүниие оложо, намда асаратгы, – гэбэ. ¹⁸ Нэгэ зарасань:

– Харагты, би Бэтлэхэмэй Ишай гэгшын хүбүүе хараа һэм. Тэрэ наадажа шададаг, зоригтой, дайшалхы хүн, үгэдөө ухаалиг, хайхан түһөөтэй. Эзэншье тэрэнтэй хамта байна, – гэбэ. ¹⁹ Саул Ишайда элшэнэрые эльгээжэ:

– Өөрынгөө хони адуулдаг Давид хүбүүе намда эльгээ, – гэбэ. ²⁰Ишай элжэгэ абажа, нэгэ талха, нэгэ тулам үзэмэй дараһан архи, нэгэ эшэгэ ашаад, өөрын хүбүүн Давидаар тэдэниие Саул руу эльгээбэ. ²¹Давид Саулда ерэжэ, тэрэндэ алба хэбэ. Саулда тэрэ ехэ найшаагдажа, Давид Саулай зэр эбсэг баряад ябагша болобо. ²²Саул Ишайда хүниие эльгээжэ:

– Давид намда алба хэг, тэрэ намда ехэ найшаагдаа, – гэбэ. ²³Бурханай муу хүлдын Саулда ерээд байхадань, Давид ятаг абажа, наададаг бэлэй. Тиихэдэнь Саулда тэнхээ тамир бусажа, зохид боложо, муу хүлдэ тэрээнһээ зайлажа ошодог хэн.

Голиаф израильшуудые байлдаанда дуудана

17 ¹Пилиштүүд дайралдахаяа сэрэгээ суглуулба. Тэдэ Иудадахи Сохоодо сугларжа, Сохоо болон Азэкаагай дунда, Эпэс-Даммиимда хотон хүрэнээрээ зогсобо. ²Саул болон Израилиин эрэшүүл сугларжа, Элаагай хүндыдэ хотон хүрэнээр тогтон, пилиштүүдтэй тулалдахаар жагсаба. ³Пилиштүүд нэгэ хада дээрэ, Израиль нүгөө хада дээрэ зогсобо. Тэдэнэй дунда хүнды байгаа.

⁴Тиигээд пилиштүүдэй хотон хүрэнһөө тулалдаашан гаража ерэбэ. Тэрэнэй нэрэнь Голиаф, тэрэ Гаатһаа, зургаа хахад тохой үндэр бээтэй хүн бэлэй. ⁵Тэрэнэй толгойдо гуулин дуулга, табан мянга шээкэлэй шэгнүүртэй хайрһата хуяг бээдээ үмдэһэн байгаа. ⁶Тэрэ хүлдөө гуулин үбдэгшэтэй, мүн дала мүртөө гуулин жадатай. ⁷Тэрэнэй жадын эшэ нэхэдэг годоо модонтой адли бүдүүн, жадын үзүүр зургаан зуун шээкэлэй шэгнүүртэй байба. Бамбай үргэгшэнь тэрэнэй урда ябаба.

⁸Голиаф зогсожо, Израилиин жагсаал сэрэгшэдтэ хашхаран:

– Таанад юундэ жагсан ерээбта? Би пилишт хүмби, харин таанад Саулай богоолнууд бэшэ гүт? Өөһэдөө нэгэ хүниие шэлэжэ, нам руу ябуулагты. ⁹Хэрбээ тэрэ хүн намтай тулалдан, намайе алаа хаань, бидэ таанадай богоол болохобди. Харин хэрбээ би тэрэниие диилэжэ алаа хаам, таанад маанадай богоол боложо, бидэндэ ажал хэхэт, – гэбэ.

¹⁰Пилишт хүн саашань:

– Мүнөөдэр би Израилиин жагсаал сэрэгые доромжолжо байнаб. Нэгэ хүниие ябуулагты, хоюулаа туласалдая, – гэбэ. ¹¹Энэ пилишт хүнэй үгэ дуулахадаа, Саул болон бүхы Израилиин зоной зоригынь бууража, тэдэ ехээр айба.

Давид сэрэгэй жагсаалай дунда

¹²Давид хадаа Иудадахи Бэтлэһээмэй эпраат яһанай Ишай гэжэ нэрэтэй хүнэй хүбүүн хэн. Ишай найман хүбүүдтэй бэлэй. Тэрэ Саулай

хааншалгын үедэ үндэр наһатай үбгэн болоһон байгаа. ¹³Ишай гэгшын гурбан ехэ хүбүүдынь Саулые дахан дайнда мордобо. Дайн дажарта ошоһон гурбан хүбүүдэйн нэрэ гэбэл, ууган хүбүүнийнь – Элиааб, удаадахинь Абинадааб, нүгөөдэнь Шаммаа бэлэй. ¹⁴Давид одхон хүбүүнийнь байгаа. Гурбан томо хүбүүдынь Саулые дахажа ябаа. ¹⁵Харин Давид заримдаа Бэтлэһээмдэ эсэгынгээ хони адуулхын тула Сауллаа һөөргөө бусадаг байгаа.

¹⁶Тэрэ пилишт хүн дүшэн үдэрэй туршада үглөө, үдэшэ бүри гаража, өөрыгөө харуулдаг байба.

¹⁷Ишай Давид хүбүүндээ:

– Нэгэ эфаа хуураһан орооһо, энэ арбан хилээмэ абажа, хотон хүрээндэ байһан аханартаа гүйдэлөөрөө ошо. ¹⁸Мүн энэ арбан үрмэ мянгатын даргада абаашажа үгөөд, аханарайнгаа мэндые мэдээд, хайн байһанайнь ямар нэгэн тэмдэг абажа ерэ. ¹⁹Саул болон аханаршни, мүн бүхы Израилийн эрэшүүл Элаагай хүндыдэ пилиштүүдтэй тулалдажа байна, – гэбэ.

²⁰Давид эртэ үглөөгүүр бодожо, хонин хүрэгөө нүгөө хонишондо даалгаад, хүнэнэ абаад, Ишайн захирһанай ёһоор ошобо. Тэрэнэй хотон хүрээндэ ерэхэдэ, сэрэгшэд шууян, хашхаралдан, жагсажа байба. ²¹Израильшууд болон пилиштүүд урда урдаһаа жагсан зогсобо. ²²Давид үргэжэ асарһан юумээ харуулшанда орхёод, жагсаал сэрэг руу гүйжэ ошоод, аханартаяа мэндэшэлдэбэ. ²³Давидай аханартаяа хөөрэлдэжэ байха үедэнь тулалдаашан, Голиаф гэжэ нэрэтэй Гаадай пилишт хүн өөһэдынгөө сэрэг жагсаалһаа гаража ерэн, урид хэлэһэн тэрэл үгэнүүдые хэлэхэдэнь, Давид тэрэниие дуулажархиба. ²⁴Израилийн бүхы эрэшүүл тэрэ хүниие хараад, ехэ айн зугадаба. ²⁵Израилийн эрэшүүл:

– Тэрэ ерэжэ байһан хүниие харана гүт? Израилиие доромжолхоёо тэрэ гаража ерэнэ. Тэрэниие алаһан хүниие хаан ехэ баялигаар шагнан, өөрынгөө басага тэрээндэ хадамлаха, эсэгын гэр бүлые Израильда татабари түлэхэһөө сүлөөлхэ, – гэлдэбэ. ²⁶Тиэхэдэнь Давид хажуудаа зогсожо байһан хүнүүдтэ:

– Энэ пилишт хүниие алажа, Израилиие доромжолхые болуулан хүн ямар шагнал абахаб? Бэлгээ отолуулаагүй энэ пилишт хүн амиды Бурханай сэрэгы доромжолжо байха хэн гээшэб? – гэбэ. ²⁷Зон урид хэлэһэндэл адляар, тэрэниие алаһан хүн иимэ шагналда хүртэхэ гээд харюусаба. ²⁸Тэрэнэй ехэ аха Элиааб Давидай зонтой хөөрэлдэжэ байхые дуулаад, ехэ уурлан:

– Ши юундэ иишээ ерээбши? Талада байгаа хэдэн хонидоо хэндэ орхёобши? Би ехэрхүү зан, муу ханааешни мэдэнэб. Ши тулалдаа харахая ерэ бээш? – гэжэ зандарба. ²⁹Харин Давид:

– Би юу хээ юмбиб? Нуража болохогүй юм гү? – гэбэ. ³⁰Тиигээд тэрэ тэрээнһээ буруу харан, ондоо хүндэ эрьежэ, үнөөхил юумэеэ асууба. Зон урид хэлэхэндэл адли харюу үгөө хэн.

³¹ Давидай хэлэхэн үгэнүүдые зон дуулажа, Саулда мэдүүлбэ. Тиигээд Саул Давидые дуудан асаруулба. ³² Давид Саулда:

– Тэрэ хүнһөө боложо, хэншые зүрхэ сэдьхэлээ бү хүнтэрүүлэг. Танай богоол би ошожо, тэрэ пилишт хүнтэй тулалдахаб, – гэбэ. ³³ Тиихэдэнь Саул Давидта:

– Ши тэрэ пилишт хүнтэй тулалдажа шадахагүйш. Юуб гэхэдэ, ши эдир залууш, харин тэрэ дүй дүршэлтэй сэрэгшэ, – гэбэ. ³⁴ Гэбэшые Давид Саулда:

– Танай богоол болохо би эсэгынгээ хони адуулдаг байгаа. Арсалан гү, али баабгайн ерээд, хонин хүрэгһөө хурьга абан ябаа хаань, ³⁵ би хойноһоонь ошожо, тэрээндэ добтолжо, хурьгаа абардаг хэм. Хэрбээ тэрэнэй минии урдаһаа бодон ороо хаань, би үнэнһөөнь шүүрэн абажа, тэрэниие сохижо аладаг байгаа. ³⁶ Танай богоол болохо би арсалан, баабгайн али алинииншые алаһан байхаб. Тэрэ бэлгээ отолуулаагүй пилишт хүндэ амиды Бурханай сэрэгы доромжолһонойнь түлөө тээдэндэл адли юумэн болохо, – гэбэ. ³⁷ Давид саашань:

– Арсалан, баабгайн һабарһаа намайе абарһан Эзэн тэрэ пилишт хүнэйшые гарһаа намайе абарһа, – гээ бэлэй. Саул Давидта:

– Ошо. Эзэн шамтай хамта байха болтогой, – гэжэ хэлэбэ. ³⁸ Тиигээд Саул Давидта өөрынгөө хубсаһа үмдэхүүлжэ, толгойдонь зэд дуулга табиба, бээдэнь хуяг үмдэхүүлбэ. ³⁹ Давид энээнһээ урда сэрэгэй хубсаһа нэгэшые үмдөөгүй хадаа үмдөөд, Саулай хэлмэ бүһэлэн зүүгээд, хүдэлжэ туршаба. Тиигээд Давид Саулда:

– Нураагүй хэн тула би энээниие үмдөөд ябажа шадахагүй байнаб, – гэбэ. Тиигээд Давид тэрэ хубсаһа тайлаа хэн. ⁴⁰ Тэрэ модоёо гартаа барижа, горхонһоо табан мэлигэр шулуу өөртөө шэлэжэ абаад, хонишоной сумаа руугаа хэбэ. Тиигээд дүүгүүрээ гартаа баряад, тэрэ пилишт хүн тээшэ ошобо.

Давид Голиафые алаба

⁴¹ Тиихэдэ пилишт хүншые бамбай баригшяа урдаа табин, Давид руу дүтэлжэ ерэбэ. ⁴² Пилишт хүн шэртэжэ хараад, Давидые голобо. Юуб гэхэдэ, Давид ягаа улаахан, һайхан түһөөтэй залуухан хүбүүн байгаа. ⁴³ Тэрэ Давидта:

– Ши юундэ нам руу модо барижа ербэш? Би нохой юм гүб? – гэбэ. Пилишт хүн өөрынгөө бурхадые дурдан, Давидые харааба шэрээбэ. ⁴⁴ Тиигээд Давидта:

– Ерэ наашаа, би шини бэе огторгойн шубуу шонхорто, хээрын ан арьяатанда үгэхэб, – гэжэ занаб. ⁴⁵ Давид пилишт хүндэ:

– Ши хэлмэ, бамбай, жада баринхай нам руу ерэжэ байнаш. Харин би шини доромжолһон Израилин сэрэгэй Бурхан, Түмэн Сэргтэ Эзэнэй нэрээр шам руу ерэжэ байнаб. ⁴⁶ Мүнөөдэр Эзэн шамайе минии гарта үгэхэ. Би шамайе алаад, толгойешни бөөһээшни таһалхаб. Мүнөөдэр би пилишт сэрэгшэдэй хэнуүүдые огторгойн шубуу шонхорто, хээрын ан арьяатанда үгэхэб. Бүхы улад Израильда Бурхан бии гээд мэдэдэг болохо. ⁴⁷ Энэ сугларһан олоншые Эзэн хэлмэ, жада хэрэглэнгүй абардаг гээшые мэдэдэг болохо. Энэ байлдаан хадаа Эзэнэй байлдаан, тиигээд Тэрэ таанадые манай гарта үгэхэ, – гэбэ.

⁴⁸ Пилишт хүнэй бодожо, Давидтай тулалдахаар урдаһаань дүтэлжэ байхадань, Давид тэрэнэй урдаһаа тулалдаанай газар руу түргэн гүйбэ. ⁴⁹ Давид гараа сумаада хэжэ, нэгэ шулуу абаад, дүүгүүрээр дүүгүүрдээд буудахадаа, пилишт хүнэй сохо онобо. Шулуун сохо руунь зоогдон орожо, тэрэ нюураараа газар шаажа унаба.

⁵⁰ Иигэжэ Давид хэлмэгүй, гансал дүүгүүр болон нэгэ шулуугаар пилишт хүниие илаба. ⁵¹ Давид гүйжэ ошоод, тэрэ пилишт хүн дээрэ гаража, хэлмыень хуйһаань нугалан абажа, тэрэниие алаад, толгойень хэлмээр таһа сабшаба.

Баатарайнгаа алуулһые пилиштүүд хараад, тэрьедэбэ. ⁵² Израиль болон Иудын зон бодожо хашхаралдан, пилиштүүдые хүнды, Экроной хаалга хүрэтэр намнаба. Шаараанһим тээшэ, Гаат болон Экроон хүрэтэр харгы замаар алуулһан пилиштүүд унажал байба. ⁵³ Израильшууд пилиштүүдые намнахаяа болин бусажа, тэдэнэй хотон хүрээниие дээрмэдэбэ. ⁵⁴ Удаань Давид пилишт хүнэй толгойе абажа, Иерусалимда абаашаба, харин зэр зэбсэгыень майхан соогоо табиба.

Саул Давидые сэрэгэй даргаар томилно

⁵⁵ Саул Давидай пилишт хүнэй урдаһаа гаража байхыень хараад, сэрэгэй дарга Абнээрһээ:

– Абнээр, энэ залуу хүн хэнэй хүбүүн бэ? – гэжэ асууһан байгаа. Абнээр:

– Минии хаан, танай ами наһаар тангаригланаб, би мэдэнэгүйб, – гээ. ⁵⁶ Хаан:

– Ши тэрэ залуу хүнэй хэнэй хүбүүн байһые асуугыш, – гэжэ захирба. ⁵⁷ Давидай тэрэ пилишт хүниие алаад, бусажа ябахата, Абнээр тэрэниие Саулай урда дахуулан абаашаба. Давидай гарта пилишт хүнэй толгой байгаа. ⁵⁸ Саул Давидһаа:

– Эдир хүбүүн, ши хэнэй хүбүүн бэлэйш? – гэжэ асууба. Давид:
– Би танай богоол Бэтлэхэмэй Ишай гэгшын хүбүүмби, – гэжэ харюусаа хэн.

Давид Ёнатаан хоёр нүхэсэнэ

18 ¹ Давидай Саултай хөөрэлдэжэ дүүргэхэдэ, Ёнатаан тэрээн-тэй танилсан нүхэсэбэ, тиигээд өөртөө мэтээр Давидта угаа ехээр хайра дуратай болобо. ² Саул тэрэ үдэрһөө Давидые хажуудаа байлгажа, эсэгынь гэртэ табяагүй бэлэй. ³ Ёнатаан Давидта өөртөө мэтээр дурлаан тула Давидтай хэлсээ баталба. ⁴ Тэрэ үмдэжэ байһан гадар хубсаһаяа тайлажа, мүн хуягаа, хэлмээшье, һурша номоошье, бүһээшье Давидта үгэбэ. ⁵ Иигэжэ Давид Саулай эльгээһэн газар бүридэнь ябажа, амжалта туйладаг байгаа. Саул тэрэниие сэрэгэй ноён болгобо. Энэнь бүхы арад түмэндэ болон Саулай зарасанарта найшаагдаа бэлэй.

Саул Давидта атаархана

⁶ Давидай үнөөхи пилишт хүниие усадхаһанай һүүлээр бүгэдөөрөө бусан ерэжэ ябахадань, эхэнэрнүүд Израилин бүхы хотонуудһаа гаража, хэнгэрэг, хэсэ дуугарган, дуу дуулажа, хатаржа, баяртайгаар Саул хааниие угтаба. ⁷ Эхэнэрнүүд хүгжэм наадан:

– Саул мянган хүниие алажа, Давид түмэниие алаба, – гэжэ дуулалдаба. ⁸ Тиихэдэнь энэ үгын Саулай дура гутаан тула тэрэ ехэ уурлан:

– Давидта түмэниие үгэжэ, намда мянгые үгэбэ. Тэрээндэ гансал хаан түрэ дуталдана бэшэ гү? – гэжэ хэлэбэ. ⁹ Тэрэ үдэрһөө хойшо Саул Давидые һэжэглэн харадаг болобо.

¹⁰ Үглөөдэрынь Бурханһаа ерэнэн муу һүлдэ Саулые хүсэтэй дайража, Давидай урдандаал адли ятаг гартаа абажа, наадажа байхадань, Саул гэр соогоо галзууржа байгаа. Тэрэнэй гартань жада байгаа хэн.

¹¹ Тэрэ «Давидые ханада хадахам» гэжэ ханаад, жада шэдэбэ. Теэд Давид тэрээнһээ хоёр удаа зайлаба.

¹² Саул Давидһаа айжа эхилбэ. Юуб гэхэдэ, Эзэн Саулһаа зайлажа, Давидтай хамта байгаа. ¹³ Тиимэһээ Саул Давидые өөрһөө холодуулжа, мянган сэрэгэй даргаар табиба. Давид зониие байлдаануудта ударидан ябаа. ¹⁴ Эзэнэй Давидтай хамта байһан ушарһаа тэрэ бүхы хэрэгүүдтэ амжалта туйлагша хэн. ¹⁵ Давидай амжалта туйлажа байһые хаража, Саул тэрээнһээ угаа ехээр айжа байгаа. ¹⁶ Харин бүхы Израиль болон Иуда Давидта дуратай хэн. Юуб гэхэдэ, тэрэ илалта туйладаг бэрхэ жанжин байгаа.

Давид Саулай басага хамга абана

¹⁷ Саул Давидта:

– Энэ хадаа минии ехэ басаган Мэрааб. Тэрэниие шамда хамган болгон үгэхэб. Гансал минии түлөө зоригтой байжа, Эзэнэй байлдаануудта тулалда, – гэбэ. Ушарынь гэхэдэ, Саул «Минии гарһаа бэшэ, харин пилиштүүдэй гарһаа Давид хосорог» гэжэ ханаа бэлэй. ¹⁸ Гэбэшье Давид Саулда:

– Би хэн гээшэбиб? Минии ами наһан, эсэгымни гэр бүлэшье Израильда юун гээшэб? Би яжа хаанай хүрьгэн болохобиб? – гэбэ. ¹⁹ Саулай басаган Мэраабые Давидта үгэхэ сагай ерэхэдэнь, тэрэниие Мэхолаадай Адриһээлдэ хамган болгон үгэбэ.

²⁰ Теэд Саулай нүгөө басаган Михаал Давидта дуратай болобо. Энээн тухай Саулда мэдээжэ болоходонь, тэрэ дуратай байба.

²¹ Саул: «Михаал Давидта урьха болохо, пилиштүүдэй гарһаа тэрэнэй хосорхын тула Михаалые тэрээндэ үгэхэмни», – гэжэ бодобо. Тиимэһээ Саул Давидта:

– Мүнөө ши хүрьгэмни болохо хоёрдохи арга боломжотойш, – гэбэ.

²² Тиигээд Саул зарасанартаа:

– Давидта нюусаар хөөрэлдэжэ, иигэжэ хэлэгты: «Харагты. Хаан танда талархай, зарасанаршые бултадаа танда дуратай. Тиимэһээ хаанай хүрьгэн бологты» гэгты, – гэжэ захирба. ²³ Иигэжэ Саулай зарасанар бүхы эдэ үгэнүүдые Давидта дуулгаба. Гэбэшье Давид:

– Би үгытэйб, хайн угайшые хүн бэшэб. Иимэ хүндэ хаанай хүрьгэн болохонь хүнгэн гээд ханана гүт? – гэбэ. ²⁴ Саулай зарасанар Давидай хэлэһэн үгэнүүдые Саулда дуулгаба. ²⁵ Тиихэдэнь Саул:

– Таанад Давидта иигэжэ хэлэгты: «Хаан дайсаднаа үһөөгөө абахын тула зуун пилишт хүнэй отологдоһон бэлгэнүүдһээ бэшэ юушые энжэ болгон абахаяа хананагүй» гэгты, – гэбэ. Саул Давидые пилиштүүдэй гараар алахые бодожо байгаа. ²⁶ Саулай зарасанарай эдэ үгэнүүдые Давидта дуулгахадань, хаанай хүрьгэн болохо энэ боломжо тэрээндэ найшаагдаба. ²⁷ Тогтооһон хугасаагай үнгэрөөдүй байхада Давид бодожо, хүнүүдтэйгээ хамта ябажа, пилиштүүдэй дундаһаа хоёр зуун хүниие сохижо алаа хэн. Давид тэдэнэй бэлгын арһа асаржа, хаанай хүрьгэн болохын тула тэдэниие тоо ёһоорнь хаанда үгэбэ. Иигэжэ Саул Михаал басагаяа Давидта хамган болгожо үгөө бэлэй.

²⁸ Эзэнэй Давидтай хамта байһые, мүн өөрынь басаган Михаалай Давидта дуратайе Саул хаража мэдээд, ²⁹ Давидһаа улам ехээр айба. Бүхэли наһандаа Саул Давидай дайсан болобо.

³⁰Пилиштүүдэй ноёдой дайралдахаар ерэхэдэ, Давид Саулай бүхы сэргэй түшэмэлнүүдхээ үлүү амжалтанууды туйлан, тэрэнэй нэрэнь улам ехээр алдаршаба.

Давид Саулда харшалуулна

19 ¹Саул өөрын хүбүүн Ёнатаанда болон бүхы зарасанартаа Давиды алаха тухай хэлэдэг байгаа. Теэд Саулай хүбүүн Ёнатаан Давидта ехэ дуратай хэн. ²Тиимэхээ тэрэ Давидта:

– Минии эсэгэ Саул шамайе алахаяа ханажа байна. Тиимэхээ үглөөдэр болгоомжотой байжа, далда газарта хоргодо. ³Би гаража, шини байһан тала газарта эсэгынгээ хажууда зогсон, шам тухай эсэгэтээ хөөрэлдэхэб. Ямар нэгэ юумэ мэдээ наа, би шамда дуулгахаб, – гэбэ.

⁴Удаань Ёнатаан Саул эсэгэдэ Давидые найшаан хэлэжэ:

– Тэрэ танай урдаһаа нүгэл хээгүй, хэрэгүүдынь танда ехэ ашаг туһатай. Тиимэхээ та, хаан, өөрын богоол болохо Давидай урдаһаа нүгэл бү үйлэдыт. ⁵Тэрэ ами наһаяа хайрлангүй пилишт Голиафые усадхажа, Эзэн бүхы Израильда агууехэ абарал буулгаа. Та тэрэниие хараад, баясаа бэлэйт. Теэд юундэ ямаршые шалтагангүйгөөр Давидые алажа, гэмгүй хүнэй шуһанай нүгэл үйлэдэхэ гэжэ байнабта? – гэбэ.

⁶Саул Ёнатаанай хэлэһые шагнаад, тангариглан:

– Эзэнэй нэрээр тангаригланаб, тэрэ алуулхагүй, – гэбэ. ⁷Тиигээд Ёнатаан Давидые дуудажа, бүхы эдэ үгэнүүдые тэрээндэ дуулгаба. Ёнатаан Давидые Саул руу дахуулан абаашаад, Давид урдандаал адли Саулда алба хэбэ.

⁸Дахин дайн эхилжэ, Давид гараад, пилиштүүдтэй тулалдан, тэдэниие олоор хюдаба. Тэдэ Давидһаа тэрьедэн гүйдөө хэн.

⁹Эзэнһээ ерэнэн муу хүлдэ Саулые дайража, Саул гэр соогоо гартаа жада барин һуужа, Давид ятаг дээрэ наадажа байба. ¹⁰Саулай жадаар Давидые ханада хадаха гэхэдэ, Давид Саулһаа халба хүрэжэ, Саулай жада ханада зоогдошобо. Давид тэрэ хүниндөө тэрьедэн, бээе абарһан байна.

¹¹Саул Давидай гэр руу элшэнэрые эльгээн, тэрэниие амадажа, үглөөгүүр алаха гэбэ. Теэд Давидай һамган Михаал Давидта:

– Энэ хүни ши ами наһаяа абараагүй наа, үглөөдэр алуулхаш, – гэбэ.

¹²Иигэжэ Михаал тэрэниие сонхоор буулгажа, тэрэ газаашаа гараад, зугадажа зайлаба. ¹³Михаал гэрэй онгониие абаад, орон дээрэ табижа, толгой дээрэнь ямаанай нооһо хэжэ, тэрэниие хубсаһаар хушаба.

¹⁴Давидые барихаар Саулай элшэнэрые эльгээхэдэ, Михаал:

– Тэрэ үбдэнхэй, – гэбэ. ¹⁵Саул Давидые харахаяа элшэнэрые мүн лэ эльгээжэ:

– Тэрэниие оро дэбисхэртэйн хамта намда асарагты. Би тэрэниие алахаб, – гэбэ. ¹⁶Элшэнэрэй ерэжэ харахада, толгой дээрээ ямаанай нооһотой гэрэй онгон орон дээрэ байба. ¹⁷Саул Михаалда хэлэбэ:

– Юундэ ши намайе иигэжэ мэхэлжэ, дайсаниием табижа, тэрье-дүүлбэш?

Михаал Саулда хэлэбэ:

– Тэрэ «намайе таби. Үгы наашни, би шамайе алахаб» гэжэ хэлээ.

Давид Рамаа руу Самуилда ерэнэ

¹⁸Давид тэрьедежэ, Рамаа руу Самуилда ерэжэ, Саулай тэрээндэ хэһэн юумэ бултыень Самуилда хөөрэбэ. Тиигээд Самуилтай хамта тэрэ Найһоот руу ошожо байрлаба. ¹⁹Нэгэ хүн Саулда:

– Давид Рамаагай Найһоодто байна, – гэжэ дуулгаба. ²⁰Тиигээд Саул Давидые барихаяа элшэнэрые эльгээбэ. Гэбэшье лүндэншэдэй бүлэгэй абарал буулгажа, Самуилай тэдэниие ударидажа байхые элшэнэр хараад, Бурханай хүлдэ тэдээндэ буужа, тэдэ мүн лэ адли айладал табин байба. ²¹Саулда энээн тухай дуулгахадань, тэрэ ондоо элшэнэрые эльгээбэ. Тэдэшье мүн лэ адли абарал буулгажа эхилбэ. Иигэжэ Саул гурба удаа элшэнэрые эльгээжэ, тэдэнь мүн лэ абарал буулгадаг болоо хэн. ²²Саул өөрөө Рамаа руу ошожо, Сээхүдэ байдаг нэгэ томо худаг руу ерэбэ.

– Самуил ба Давид хаана байнаб? – гэжэ Саулай асуухадань, нэгэ хүн:

– Тэдэ одоо Рамаагай Найһоодто байна, – гэбэ. ²³Саул тэндэһээ Рамаагай Найһоот руу ябажа, тэрээндэ Бурханай хүлдэ буужа, Рамаагай Найһоот хүрэтэрөө тэрэ Бурханай үгэ айладажа ябаа. ²⁴Тэрэ мүн хубсаһаа тайлажа, Самуилай урда унатараа абарал буулгаба, үнжэн хонон нюсэгэн хэбтээ.

Тиимэһээ «Саулшье баһал лүндэншэ юм гү?» гэдэг болоһон байна.

Ёнатаан Давидта туһална

20 ¹Давид Рамаагай Найһоодһоо зугадан, Ёнатаанда ерэжэ:

– Би юу хээ юмбиб? Ямар гэм зэмэтэйбиб? Би танай эсэгэдэ ямар нүгэл хээд, тэрэ минии ами наһа таһалдуулхаяа бэдэрнэб? – гэбэ.

²Ёнатаан тэрээндэ:

– Тиимэ юумэн болохогүй. Ши үхэхэгүйш. Минии эсэгэ ехэ, бага ямаршье хэрэгые намда дуулгангүй хэдэггүй. Тиигэхэлээр энэ хэрэгые минии эсэгэ намһаа яагаад нюухаб даа? Тиимэ юумэн байхагүй, – гэбэ.

³Гэбэшье Давид дахин тангариглан:

– Намае танай нюдэндэ хайра үршөөл олоо гээд танай эсэгэ хайн мэдэнэ. Тэрэ «Ёнатаание гомдохоохогүйн тула энэ хэрэгые тэрээндэ бү мэдүүлэгты» гэжэ хэлээ. Харин би Эзэнэй нэрээр болон танай ами наһаар тангаригланаб, үхэл хүрэтэр нэгэ алхам лэ намда үлөө, – гэбэ.

⁴ Ёнатаан Давидта:

– Хэлэ, юу хэхэмниб? Шинии түлөө юушые хэхээр бэлэмби, – гэбэ.

⁵ Давид Ёнатаанда:

– Үглөөдэр шэнэ нарын баяр хэн тула би хаантай хамта эдээ хоолой шэрээдэ нууха ёһотойб. Гэбэшые та намае эльгээн табигты. Гурбадахи үдэрэй үдэшэ болотор би хээрэ талада хоргодохоб. ⁶ Хэрбээ танай эсэгийн намае асуугаа хаань, «Давид Бэтлэхээм хото руугаа түргөөр ябаад ерэхээе гуйжа, зүбшөөл намһаа абаа юм. Юуб гэхэдэ, тэндэ бүхы түрэл гаралайнь түлөө жэлэй үргэл үргэхэ ёһолол болохо» гэжэ хэлээрэйгты.

⁷ Хэрбээ эсэгынтай «хайн» гэжэ хэлэбэл, танай богоол абарагдаха. Хэрбээ тэрэнэй ехээр уурлабал, тэрэ намда муу юумэ хэхээе шиидээ гэжэ ойлгохот. ⁸ Иигэжэ богоолдоо үршөөл хайра үзүүлыт. Юуб гэхэдэ, та Эзэндэ тангариглан, өөрын богоолтой хэлсээ баталаа бэлэйт. Гэбэшые намда гэм зэмын байгаа хаань, өөрөө намае алагты. Намае эсэгэдэе абаашажа үгэхэ ямар хэрэг танда байнаб? – гэбэ. ⁹ Ёнатаан:

– Тиимэ юумэн шамтай болохогүй. Минии эсэгийн шамда муу юумэ хэхээр шиидэһые лаб мэдээ гээшэ хаа, би шамда дуулгангүй байха юм гүб? – гэхэдэнь, ¹⁰ Давид Ёнатаанда:

– Хэрбээ эсэгынтай танда хатуу харюу үгэбэл, хэн намда дуулгаха юм? – гэбэ. ¹¹ Ёнатаан Давидта:

– Ошоё, хээрэ талада гарая, – гэбэ. Тиигээд тэдэ хоюулаа талада гараба. ¹² Ёнатаан Давидта:

– Израилиин Эзэн Бурхан гэршэ болог. Би үглөөдэр, үгышые хаа, нүгөөдэр энэл үедэ эсэгынгээ һанаашые мэдээд байхаб. Хэрбээ Давид тушаа хайн ханаа бодолтой байбалнь, би шамда дуулгахын тула хүниие эльгээхэгүйб. ¹³ Хэрбээ минии эсэгийн шамда муу юумэ хэхээе шиидэһэн байгаа хаань, тэрэниие шамда дуулгахаб, шамайе табихаб, тиихэдэмни һаад аюулгүй ошохош. Тиигээгүй хаамни, Эзэн намае, Ёнатаание, шиидхэхэнь болтогой! Эзэн минии эсэгэтэй хамта байһандал адляар шамтайшые хамта байхань болтогой! ¹⁴ Шишые минии амиды мэндэ байгаа сагта намда үнэн сэхэ бай, энээниие Эзэн мэдэг! ¹⁵ Эзэнэй Давидай дайсадые нгыеньшые үлөөнгүй газарай хүрьһэнһөө усадхаһан үедэшые ши өөрын хайра үршөөл минии гэр бүлэхөө һалгаангүй байхашни болтогой, хэтэ мүнхэдөө! – гэжэ хэлэбэ. ¹⁶ Ёнатаан Давидай гэр бүлэтэй иигэжэ хэлсээ баталаад:

– Хэлсээн эбдэгдээ хаа, Эзэн Давидһаа энээниие нэхэхэнь болтогой! – гэбэ. ¹⁷ Ёнатаан Давидта дуратай байһан тула тэрэниие дахин тангариглуулба. Юуб гэхэдэ, тэрэ өөртөө мэтэ Давидта угаа дуратай байгаа. ¹⁸ Ёнатаан Давидта:

– Үглөөдэр шэнэ харын баяр. Шини хууриин хоохон байхадань, шамайе үгы гэжэ мэдэхэ. ¹⁹ Гурбадахи үдэр болоходо, ши урдань хоргодожо байһан тэрэ газартаа ошожо, Аазэл шулуунай дэргэдэ байгаарай. ²⁰ Би сагаалса харбажа байһан мэтээр тэрэ зүг руу гурбан годли харбахаб. ²¹ Нэгэ залуу зарасые ябуулжа, «ошожо, годлинуудые оложо ерэ» гэжэ хэлэхэб. Хэрбээ би залуу зарасада тусгаарлан, «хара, годлинууд шини саада талада байна. Тэдэниие абажа ерэ» гэжэ хэлээ хаам, ши гаража ерээрэй. Юуб гэхэдэ, Эзэнэй нэрээр тангаригланаб, шамда ямаршые гай тодхор, аюул болохогүй. ²² Хэрбээ би залуу зарасада «Хара, годли шини наада талада байна» гэжэ хэлэбэлни, ши ошоорой. Юуб гэхэдэ, Эзэн шамайе ябуулжа байна. ²³ Ши бидэ хоёрой хэлсэһэн зүйлдэ хэтэ мүнхэдөө Эзэн гэршэ мүн! – гэжэ хэлэбэ.

²⁴ Иигээд Давид хээрэ талада хоргодобо. Шэнэ харын баяр болоходо, хаан эдэе хоолой шэрээндэ хууба. ²⁵ Хаан заншалта ёһоороо ханын дэргэдэхи өөрын хуурида хууба. Ёнатаан бодожо, Абнээр Саулай хажууда хууба, харин Давидай хуури хоохон байба. ²⁶ Гэбэшые Саул тэрэ үдэр юушые хэлээгүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ: «Гэнтын юумэн боложо болоо, тэрэ бээе бузарлаһан байгаа бээе», – гэжэ һанаба. ²⁷ Удаадахи үдэр, шэнэ харын баярай хоёрдохи үдэршые Давидай хуури хоохон зандаа байба. Иигээд Саул өөрынгөө хүбүүн Ёнатаанһаа:

– Яахадаа Ишайн хүбүүн үсэгэлдэр, мүнөөдэршые эдэе хоолдо ерэнэгүйб? – гэжэ асууба. ²⁸ Тиихэдэнь Ёнатаан Саулда:

– Давид Бэтлэхээм руу ябахаяа намһаа ехэ гуйһан юм. ²⁹ Тэрэ хадаа «Манай түрэл гарал тэрэ хотодо үргэл хэхэ ёһотой, минии аха ерэхыемни захираа, намайе табиит. Хэрбээ минии танай хайра үршөөлтэй хаамни, намайе ябуулыт, аханартаяа уулзахамни» гэжэ хэлээ бэлэй. Тиимэ ушарһаа хаанай шэрээндэ тэрэ ерээгүй, – гэжэ харюусаба.

³⁰ Саул Ёнатаанда ехэ уурлажа:

– Муухай дошхон эмьн хүбүүн! Ишайн хүбүүе шэлэжэ, өөрыгөө бузарлан, эхээ бузарлан байгаашыешни намайе мэдэнэгүй гэжэ һанаа гүш? ³¹ Ишайн хүбүүнэй энэ газар дээрэ амиды байгаа сагта шишые, шини хаан түрэшые тогтохогүй. Мэнэ гһнээр хүниие эльгээжэ, тэрэниие намда асара. Тэрэ заабол үхэхэ ёһотой, – гэбэ.

³² Харин Ёнатаан Саул эсэгэдээ харюусан:

– Юундэ тэрэ алуулагдаха ёһотой юм? Тэрэ юу хээ юм? – гэбэ.
³³ Тиихэдэнь Саул Ёнатаание алахаар тэрээн руу жада шэдэбэ. Иигэжэ эсэгынгээ Давидые алахаар шийдэһые Ёнатаан ойлгобо.
³⁴ Ёнатаан угаа уурлан, эдээнэй шэрээнһээ бодожо, шэнэ харын баярай хоёрдохи үдэртэ эдээ барибагүй. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй эсэгын Давидые доромжолһондо Давидай түлөө сэдхэлынь гашуудажа байгаа.

³⁵ Үглөө болоходо, Ёнатаан зараса хүбүүе дахуулан, Давидтай хэлсэһэнэй ёһоор хээрэ тала руу гаража ябаба. ³⁶ Тэрэ хүбүүндэ:

– Минии харбажа байгаа годлинуудые оложо ерэ, – гэбэ. Хүбүүнэй гүйжэ ошоходонь, Ёнатаан тэрэ хүбүүнһээ саашаа годлинуудые харбаба. ³⁷ Ёнатаанай харбаһан годлиин газарта тэрэ хүбүүнэй гүйхэдэ, Ёнатаан хойноһоонь:

– Годли шинии наада тээ байна, – гэжэ хашхарба. ³⁸ Ёнатаан хүбүүнэй араһаа:

– Түргөөр гүй, зогсожо болохогүй, – гэжэ хашхарба. Ёнатаанай зараса хүбүүн годли оложо абаад, эзэндээ ерэбэ. ³⁹ Гэбэшье хүбүүн юушье мэдээгүй, гансал Ёнатаан Давид хоёр ушарые мэдэжэ байгаа.
⁴⁰ Ёнатаан өөрынгөө зэбсэгые хүбүүндэ үгэжэ:

– Энээниие хото руу абааша, яба, – гэжэ хэлэбэ. ⁴¹ Зараса хүбүүнэй ябахата, Давид урда зүгһөө гаража ерэн, нюураараа газар шаан унажа, гурба удаа хүгэдэн мүргэбэ. Тэдэ бэе бээе таалажа, хамтадаа уйлалдаба. Давид үлүү ехээр уйлаа бэлэй. ⁴² Ёнатаан Давидта:

– Амгалан тайбан ябаарай. «Эзэн ши бидэ хоёрой хоорондо болон минии үри надаһадай ба шинии үри надаһадай хоорондо хэтэ мүнхэдөө байхань болтогой!» гэжэ хоюулаа ши бидэ хоёрой Эзэнэй нэрээр тангариглаһамнай хэтэ мүнхэдөө оршоғ лэ! – гэбэ.

⁴³ Тиигээд Давидай ябахата, Ёнатаан хото руу бусаа хэн.

Давид Саулһаа тэрьедэнэ

21 ¹ Давид Нооб руу Ахимээлэх санаартанда ошобо. Ахимээлэх Давидтай уулзахадаа, халганан айжа, тэрээндэ:

– Юундэ ши хэнтэйшье бэшэ, гансаараабиш? – гэжэ асууба. ² Давид Ахимээлэх санаартанда:

– Хаан намда нэгэ хэрэг даалгажа, иигэжэ хэлээ: «Минии шамайе эльгээһэн, даалгаһан хэрэг тухаймни хэндэшье хэлэжэ болохогүй». Би зоноо нэгэ газарта орхёод ерэб. ³ Зай, даб гээд үгэжэрхихөөр бэлэн юун шамда байнаб – табан хилээмэншье һаань, олдоһон юумэ намда үгэ, – гэбэ. ⁴ Санаартан Давидта харюсажа:

– Намда юрэ бусын хилээмэн үгы. Гэбэшье арюудхаһан хилээмэн бии. Баяар эхэнэрнүүдтэй унтаагүй эрэшүүл эдижэ болохо, – гэбэ.

⁵ Давид санаартанда харюусан:

– Гараһанһаамнай хойшо мүнөө хүрэтэр эхэнэрнүүд маанадтай байгаагүй. Сэрэгшэдэй бэень бузартаагүй. Хэрэг үүргэмнай мүнөө хүндэ, тиимэхээ эхэнэрнүүд тухай ханаха сүлөө үгы, – гэжэ хэлэбэ.

⁶ Тиигээд санаартан тэрээндэ арюудхаһан хилээмэ үгэбэ. Тэрэниие Эзэнэй үмэнэхөө абаад үгөө, орондонь Эзэнэй урда халуун хилээмэ табиха ёһотой бэлэй. Энээнһээ бэшэ ондоо хилээмэн тэрээндэ байгаагүй бшуу.

⁷ Тэрэ үдэр Саулай зарасанарай нэгэн тэндэ Эзэнэй урда байгаа бэлэй. Тэрэ эдоом хүн, нэрэнь Доһээг. Тэрэ хадаа Саулай хонишодой ахалагшань хэн.

⁸ Давид Ахимээлэхтэ:

– Даб гээд үгэмөөр жада, хэлмэ танда үгы гү? Би өөрынгөө хэлмэ, ондоо зэр зэбсэгээшье абаагүйб, юуб гэхэдэ, хаанай даабаринь яаралтай байгаа, – гэбэ. ⁹ Санаартан:

– Элаагай хүндыдэ танай алаһан пилишт хүн Голиафай хэлмэ бии. Тэрэ эфодой саана, хубсаһанда орёолтогой байна. Хэрбээ ханаа хаа, тэрэниие өөртөө абагты. Эндэ тэрээнһээ ондоо юумэн байхагүй, – гэбэ. Давид:

– Тэрээнһээ дээрэ хэлмэ байхагүй. Тэрэниие намда үгэ, – гээ хэн.

Давид пилиштүүдтэ Гаат ерэнэ

¹⁰ Иигээд Давид зэхэжэ, тэрэ үдэр Саулһаа зугадан, Гаадай хаан Ахишта ошобо. ¹¹ Ахишта зарасанарынь:

– Энэ хүн тэрэ нютаг ороной Давид хаан гэдэгынь бэшэ гү? Тэрээн тухай «Саул мянгые алажа, Давид үй түмэниие алаба» гэжэ дуулан бүжэглөө хэн бэшэ гү? – гэлдэбэ. ¹² Давид эдэ үгэнүүдые шагнан түбэгшөөжэ, Гаадай хаан Ахишһаа ехэ хүрдэбэ. ¹³ Тэрэ тэдээнһээ харуул ухаагаа нюужа, ухаа муутай хүн мэтэ болон, хотын хаалга үүдэнүүдые сараалан зуража, хахал руугаа шүлһөө гоожуулан байба. ¹⁴ Ахиш зарасанартаа:

– Харана гүт, тэрэ ухаа муутай хүн. Юундэ тэрэниие намда асаараабта? ¹⁵ Намае ухаа муутай хүнөөр дуталдаа гээд иимэ хүнэй ааша үзэхьемни минии урда тэрэниие асараа гүт?! Энэ хүниие гэртэмни оруулха гээ гүт?! – гэжэ зандарба.

Санаартадай үхэл

22 ¹ Давид тэндэхэ ябажа, Адуллаамай агы руу зугадаба. Аханарынь болон түрэл гаралынь бултадаа тэрээн тухай дуулаад, Давидай байһан газарта ерэбэ. ² Зобоһон, үридэ ороһон, засагта дураггүй болоһон бүхы зон Давидай хажууда сугларба. Иигэжэ дүрбэн зуугаад хүн тэрээндэ хамтарба. Давид тэдэнэй ударидагша болоо һэн.

³ Давид тэндэхэ Моһаабай Мицпээ руу ошожо, Моһаабай хаанда:

– Бурханай намда юу хэхые мэдэтэрни эсэгэ эхэ хоёрни таанадтай байг лэ, – гэжэ гуйба. ⁴ Иигэжэ Давид тэдэниие Моһаабай хаанда орхижо, тэдэ Давидай бүхэлэлтэдэ хоргодон байһан хугасаа соо хаанайда байлсаа.

⁵ Лүндэншэ Гаад Давидта:

– Энэ бүхэлэлтэ соо бү бай. Иуда руу ябажа ошо, – гэбэ. Давид ябажа, Хээрэт гэдэг ой руу ерэбэ.

⁶ Давидай ба тэрээнтэй хамта байһан зон тухай нэгэтэ Саул дуулаба. Тэрэ үедэ Саул Гибаада, сухай модон доро, үндэр газарта гартаа жада баринхай нуужа байгаа. Бүхы зараса түшэмэлнүүдынь тэрэниие тойрон зогсожо байгаа һэн. ⁷ Саул тойрон байһан зарасанартаа:

– Шагнагты, Бэньямиинэй үринэр! Ишай гэгшын хүбүүн та бүгэдэндэ таряалангуудые ба уһан үзэмэй талмайнуудые үгэжэ, таанадые бултыетнай мянгатын болон зуутын дарганар болгохо юм гү?! ⁸ Ушарынь гэбэл, та бүгэдэ минии урдаһаа эсэргүү юумэ үйлэдэнэт. Минии хүбүүнэй Ишайн хүбүүнтэй хэлсээ байгуулхада намда дуулгаһан хүн байгаагүй, таанадай хэншые минии түлөө сэдхэлээ үбдөөгүй, минии хүбүүн урдаһаамни богоолюемни эсэргүү болгоо, энээн тушаа хэншые намда дуулгаагүй! – гэжэ хэлэн зэмэлбэ.

⁹ Тиихэдэнь Саулай зарасанарай хажууда зогсожо байһан эдоом хүн Доһээг:

– Ишайн хүбүүнэй Нооб руу, Ахитуубай хүбүүн Ахимээлэхтэ ерэһые би хараа һэм. ¹⁰ Ахимээлэх тэрээн тухай Эзэнһээ асуужа, тэрээндэ хүнэхэ үгөө, пилишт Голиафай һэлмые үгөө, – гэбэ.

¹¹ Хаан нэгэ хүниие эльгээжэ, Ахитуубай хүбүүн, санаартан Ахимээлэхые болон Нообто санаартан байһан тэрэнэй түрэлхидые дууджа, тэдэ бултадаа хаанда ерэбэ. ¹² Саул:

– Ахитуубай хүбүүн, шагна, – гэхэдэнь, тэрэ:

– Эзэмни, би эндэ байнаб, – гэбэ. ¹³ Саул тэрээндэ:

– Юундэ ши Ишайн хүбүүнтэй хамта минии урдаһаа эсэргүү хэрэг үйлэджэ, тэрээндэ хилээмэ, һэлмэ үгэжэ, минии урдаһаа мүнөө эсэргүү

болоходонь, занга намда бэлдэхэдэнь туһалан, тэрээн тухай Бурханда мүргөөбши? – гэбэ. ¹⁴ Ахимээлэх хаанда харюусан:

– Танай бүхы зарасанарай дунда Давидтал адли үнэн сэхэ хүн хэн бииб? Давид танай, хаанай хүрьгэн, танай харуулшадай дарга, гэртэтнай хүндэтэй хүн ха юм. ¹⁵ Би тэрэнэй түлөө ганса мүнөөдэр лэ Бурханда мүргэжэ эхилээ юм гүб? Үгы даа, хаан, өөрынгөө богоолые, минии эсэгын бүхы гэр бүлые эндэ бү зэмэлэгты. Юуб гэхэдэ, танай богоол бага, ехэшье юумэ энэ бүхы хэрэгтэ огто мэдэхэгүй байна, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁶ Гэбэшье хаан:

– Ахимээлэх, ши заабол үхэхэ ёһотойш. Ши болон шинии эсэгын бүхы гэр бүлэ, – гэбэ. ¹⁷ Хаан хажуудань зогсожо байһан харуулшадтаа:

– Ошоод, Эзэнэй санаартадые алагты. Юуб гэхэдэ, тэдэ Давидтай ниилээ, тэрэнэй тэрьедэһые мэдээшье наа, намда дуулгаагүй, – гэбэ. Теэд хаанай зарасанар Эзэнэй санаартанда гар хүрэжэ алахаяа зүрхэ-сэбэгүй. ¹⁸ Тиихэдэнь хаан Доһээгтэ:

– Ши ошоод, санаартадые ала, – гэхэдэнь, Эдоомой Доһээг ошожо, санаартанда довтолжо, маалинга эфод үмдэһэн наян табан хүниие тэрэ үдэр алаба. ¹⁹ Тэрэ санаартанай хото Нообые, эрэшүүлһээ эхилээд эхэнэрнүүд хүрэтэр, эдиршүүлһээ эхилээд нарай нялха үхибүүд хүрэтэр, үхэр, элжэгэ болон хонидые һэлмын эрээр усадхаба.

²⁰ Гэбэшье Ахитуубай аша, Ахимээлэхэй нэгэ хүбүүн Абиатаар тэрьедэжэ, амиды үлөөд, Давид руу ошобо. ²¹ Эзэнэй санаартадые Саулай халгаһан тухай Абиатаар Давидта мэдээсэбэ. ²² Тиихэдэнь Давид тэрээндэ:

– Тэрэ үдэр эдоом хүн Доһээг гэгшын тэндэ байхадань, тэрэ лаб Саулда дуулгаха гэжэ би мэдэжэ байгаа һэм. Би шинии түрэлхидэй гээгдэһэндэ зэмэтэйб. ²³ Намтай хамта бай. Бү ай. Юуб гэбэл, намайе алахаяа һанаһан хэн нэгэн шамайешье алахаа эрмэлзэхэ. Намтай хамта ши харууһан доро байхаш, – гэбэ.

Давид Кэилае сүлөөлнэ

23 ¹ Давидта:

– Пилиштүүд Кэилаада довтолон, тоогуудые дээрмэдэнэ, – гэжэ дуулдаба. ² Давидай Эзэнһээ:

– Би ошожо, эдэ пилиштүүдые хюдаха гүб? – гэжэ асуухадань, Эзэн Давидта:

– Яба, ши пилиштүүдые хюдахаш, Кэилае абархаш, – гэжэ айла-даба. ³ Гэбэшье Давидай хүнүүд өөртэнь:

– Харагты, бидэ эндэ Иудада байһан мүртөө айжа байнабди. Яагаад Кэилаа руу, пилиштүүдэй сэргэй урдаһаа ошохо гэшэбибди? – гэлдэбэ. ⁴Тиихэдэнь Давид дахин Эзэнһээ асууба. Эзэн тэрээндэ харюусажа:

– Бодоод, Кэилаа руу ошо. Юуб гэхэдэ, Би пилиштүүдые шинии гарта үгэжэ байнаб, – гэжэ айладаба. ⁵Иигэжэ Давид өөрын хүнүүдтэй хамта Кэилаа руу ошожо, пилиштүүдтэй тулалдан, тэдэнэй мал хүрэгые булян туужа, пилиштүүдые угаа олоор алаба. Иигээд Давид Кэилаагай ажаһуугшадые абараа бэлэй.

⁶Ахимээлэхэй Абиатаар хүбүүн Давидта Кэилаа руу тэръедэн ерэхэдэ, гартаа эфод барин асарһан байгаа.

⁷Давидай Кэилаа руу ерэнэн тухай Саулда мэдээжэ болоходонь, тэрэ:

– Бурхан тэрэниие минии гарта үгэбэ. Юуб гэбэл, Давид хаалга, суургатай хотодо орожо, өөрөө өөрыгөө хаагаа, – гээ. ⁸Иигэжэ Саул Кэилаа руу ябахые, Давидые болон хүнүүдые нь бүхэлхые бүхы арад зониие дуудажа суглуулба.

⁹Саулай өөртэнь хоро хэхэ гэжэ байһые Давид мэдээд, Абиатаар санаартанда:

– Эфод абажа ерэ, – гэжэ хэлэбэ. ¹⁰Тиигээд Давид:

– Израилиин Эзэн Бурхан! Саулай Кэилаа руу ерэжэ, намһаа боложо энэ хотые усадхахаяа байһые Танай богоол лаб дуулаад байна.

¹¹Кэилаагай зон намайе тэрэнэй гарта үгэхэ гү? Танай богоолой дуулаһандал Саул хүрэжэ ерэхэ гү? Израилиин Эзэн Бурхан, богоолдоо мэдүүлжэ хайрлыт, – гэхэдэнь, Эзэн:

– Тэрэ ерэхэ, – гэжэ айладхаба. ¹²Давид:

– Кэилаагай зон намайе болон минии хүнүүдые Саулай гарта үгэхэ гү? – гэхэдэнь, Эзэн:

– Үгэхэ, – гэжэ айладхаба. ¹³Тиихэдэнь Давид болон тэрэнэй зургаан зуугаад зон, Кэилааһаа гаража, энэ тэрээгүүр түгэншэлэн амидарба. Кэилааһаа Давидай гаран гүйһые Саулда дуулгахадань, тэрэ тишшээ ошохоёо болибо.

Давид хада уулата нютагта хоргодоно

¹⁴Давид элһэн сүл губида бүхэлэлтэнүүдтэ хоргодожо, Зиип гэдэг элһэн сүл губиин хада уулаар байба. Саулай үдэр бүри тэрэниие бэдэржэ байбашье, Бурхан Давидые тэрэнэй гарта үгэбэгүй.

¹⁵Саулай өөрыень алахаяа бэдэржэ байһые Давид мэдэжэ байгаа.

Давид Зиипэй элһэн губида, Хорээштэ байба. ¹⁶Саулай хүбүүн Ёнатаан бодожо, Хорээш руу Давидта ерээд, Бурханда этигэлыень бүри шанга болгобо. ¹⁷Тэрэ Давидта:

– Бү ай. Юуб гэбэл, минии эсэгэ Саул шамайе олохогүй. Ши Израилин хаан боложо, би шинии хүүлээр зогсохо хүн болохоб. Минии эсэгэ Саулшые энээн тухай мэдэжэ байна, – гэбэ. ¹⁸ Иигээд тэдэ хоёр Эзэнэй урда хэлсээ баталба. Давид Хорээштэ үлэжэ, Ёнатаан өөрынгөө гэр руу бусаба.

¹⁹ Зиипшүүд Гибаруу Саулда ерэжэ:

– Давид Ешимооной урда зүгтэхи Хахилаагай гүбээдэ, Хорээштэхи бүхэлэлтэдэ, манай эндэ хоргодожо байна. ²⁰ Одоол иигэжэ, хаан, сэдхэлэйнгээ хүсэл бэелүүлжэ, хүрэжэ ерэгты. Харин манай хэрэг – тэрэниие хаанай гарта тушааха гээшэ болоно, – гэжэ хэлэбэ. ²¹ Саул:

– Эзэн таанарые үрээхэнь болтогой. Юуб гэхэдэ, таанад намайе хайрлабат. ²² Ошыхт даа, бүри эли тодорхой болгон, тэрэнэй ошодог газар болон тэндэ тэрэниие харахан хүн тухай найса шалгажа үзэгты. Юуб гэхэдэ, тэрэниие угаа мэхэтэй хүн гэжэ би дуулааб. ²³ Тиимэхээ хаража, тэрэнэй хоргодожо байһан бүхы газарнууд тухай мэдэжэ, лаб үнэн мэдээ абаад бусажа ерэгты. Тиихэдэтнай би таанартай хамта ябахаб. Хэрбээ тэрэнэй энэ орон нютагта байгаа хаань, би Иудын бүхы зон соогуур тэрэниие бэдэрэн олохоб, – гэбэ.

²⁴ Иигээд тэдэ бодожо, Саулһаа урид Зиип руу ябаба. Давид болон тэрэнэй хүнүүд Ешимооной урда зүгтэхи хүндэдэ, Маһоон гэдэг элһэн губида байгаа. ²⁵ Саул ба тэрэнэй хүнүүд Давидые бэдэржэ гараба. Энээн тухай Давидта мэдээсэхэдэнь, тэрэ Маһооной элһэн губида үлэн, хадатай газар руу ерэжэ бууба. Саул энээниие дуулаад, Давидай хойноһоо Маһоон элһэн губи руу мүрдэн ошобо. ²⁶ Саул уулын нэгэ талаар, Давид болон тэрэнэй хүнүүд уулын нүгөө талаар ябаба. Давид Саулһаа зайлаха гэжэ яаража ябаба, Саул өөрынгөө хүнүүдтэй Давидые зонтойнь хамта барихаар бүхэлжэ байба. ²⁷ Теэд нэгэ элшэ Саулда ерэжэ:

– Түргөөр ерэгты. Пилиштүүд орон нютаг руу добтолон ороо, – гэжэ дуулгаба. ²⁸ Иигэжэ Саул Давидые мүрдэн ябахаяа болижо, пилиштүүдэй урдаһаа ошобо. Тиимэхээ энэ газарые зон «Хубаарилгын хада» гэжэ нэрлээ бэлэй.

Давидта Саулай ами наһан хайртай байба

24 ¹ Давид тэндэһээ ябажа, Эн-Гээдиин бүхэлэлтэнүүдтэ хоргодобо. ² Пилиштүүдые мүрдөөд Саулай бусахада:

– Давид одоо Эн-Гээдиин элһэн губида байна, – гэжэ мэдээсэгдэбэ. ³ Тиигээд Саул бүхы Израильһаа гурба мянган хүниие шэлэн абаад, Давидые болон тэрэнэй хүнүүдые бэдэрхээ янгирнуудай байрладаг хабсагайнүүд руу ошобо. ⁴ Харгын хажуугаархи хонидой хашаада

ерээд, тэндэ агы нүхэнэй байхада, Саул бээе захиаяа тиишээ оробо. Давид болон тэрэнэй зон тэрэ агын оёрто энэ үедэ нуужа байгаа бэлэй. ⁵ Давидай хүнүүд өөртэнь:

– Эзэнэй танда «Хара, Би дайсаниешни гарташни үгэхэб, тэрэнтэй юу хэхээ өөрынгөө дураар болоорой» гэжэ айладаһан тэрэ үдэрын энэл ха, – гэлдэбэ. Давид бодожо, Саулай дэгэлэй хормойһоо нэмээхэн отолжо абаба. ⁶ Теэд тэрэнэй удаа Давид Саулай дэгэлэй хормойһоо отолһондоо сэдхэлээ ехэ зобобо. ⁷ Тэрэ хүнүүдтэ:

– Эзэнэй байгаа һэн тула Тэрэнэй тоһолһон өөрынгөө эзэндэ минии иигэжэ хандаха, Эзэнэй тоһолһон хүндэ гараа минии далайха гэшэ намһаа холо байг лэ, – гэжэ хэлэбэ. ⁸ Давид иигэжэ хэлэжэ, зоноо татан, Саулда добтолхыень зүбшөөбгүй.

Саул бодожо, агы нүхэнһөө гаража, замаа үргэлжэлүүлбэ. ⁹ Давидшыэ энээнэй удаа бодожо, агы нүхэнһөө гаража, Саулай хойноһоо дуудан:

– Минии эзэн хаан! – гэбэ. Саулай эрьежэ харахада, Давид нюураа газардан мүргэбэ. ¹⁰ Давид Саулда:

– Та юундэ «Давид танда муу юумэ хэхэ ханаатай» гэжэ хэлэдэг зоной үгэ хүүр шагнаабта? ¹¹ Үнэндөө мүнөөдэр энэ агы нүхэндэ Эзэнэй таниие минии гарта үгэжэ байһые мүнөө та харанат. Зарим зоной таниие алая гэжэ хэлээшые хаань, би таниие хайрлажа, «Би өөрын эзэндэ гар хүрэхэгүйб, юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа Эзэнэй тоһолһон хүн» гэжэ хэлээ бэлэйб. ¹² Минии эсэгэ, гартамни байһан өөрынтнай дэгэлэй хормойн үртэнэ һайса харатгы. Ушарынь гэхэдэ, би танай дэгэлэй хормойһоо отолжо абабашые, таниие алаагүйб. Мэдэжэ хаража байгты: намда хорото ханаан, гэм зэмэшые байхагүй, би танда нүгэлшые үйлдөөгүйб. Харин та намайе алахаяа бэдэржэ байнат. ¹³ Эзэн та бидэ хоёрые шүүжэ, Эзэн минии түлөө танһаа үһөө абахань болтогой. Харин би танда гар хүрэхэгүйб. ¹⁴ «Нүгэлтэнһөө нүгэл гарадаг» гэдэг урданай сэсэн үгэ бии бэлэй. Харин би танда гар хүрэхэгүйб. ¹⁵ Израилин хаан хэнэй хойноһоо гаража ерээ гэшэб? Хэниие та мүрдэн байнабта? Энэ хадаа үхэнэн нохойн, нэгэ булуудхын хойноһоо ябанантай адли. ¹⁶ Эзэн шүүбэрилэгшэ боложо, та бидэ хоёрой хоорондохы хэрэг шэнжэлэг, минии гомдолые хараад шийдхэг, танай гарһаа намайе абархань болтогой! – гэжэ хэлэбэ.

¹⁷ Давидай Саулда иигэжэ хэлэжэ дүүргэнэй удаа Саул:

– Давид, хүбүүмни, энэ шамайе соносоно гүб? – гэжэ, ехээр татан, шангаар уйлаба. ¹⁸ Тэрэ Давидта:

– Ши намһаа үлүү зүб байнаш. Юуб гэхэдэ, шинии намда һайнаар хандажа байхада би шамда муугаар хандажа байгааб. ¹⁹ Эзэнэй шинии

гарта намайе тушаажа байхадань, ши намайе алангүй, намда хайе үйлэ-
дэжэ байһанаа мүнөөдэр элирхэйлээш. ²⁰ Дайсанаа олоһон хүн амиды
мэндээр тэрэнэе табидаг юм гү?! Мүнөөдэр намда үйлэдэһэн хэрэгэйшни
түлөө Эзэн шамайе хайн хайхан юумээр шагнахань болтогой! ²¹ Мүнөө
одоо би мэдэнэб: ши заабол хаан болохош, Израилиин хаан түрэ заабол
шинии гарта орохо. ²² Минии һүүлээр үлэхэ уг удамыемни усадхахагүй,
нэрьемни эсэгымни гэр бүлэхөө таһалхагүй тухай ши Эзэнэй нэрээр
намда тангаригла, – гэжэ хэлэбэ. ²³ Давид энээн тухай Саулда тангариг-
лаба. Саул гэртээ бусажа, Давид болон тэрэнэй зон бүхэлэлтэ руу ябаба.

Самуил наһа бараба

25 ¹ Самуил наһа бараба. Бүхы Израиль сугларжа, тэрээн тухай
гашуудан, түрэл Рамаа хотодонь тэрэниие хүдөөлүүлбэ.

Давид ба Абигааһил

Давид зэһэжэ, Параанай элһэн сүл губи руу ябаба. ² Маһоондо
ажаһуудаг нэгэ хүн Кармээлдэ зөөритэй байгаа. Тэрэ ехэ баян хүн һэн:
гурба мянган хонитой, нэгэ мянган ямаатай бэлэй. Тэрэнэй хонидой
нооһо хайшалалга Кармээлдэ боложо байхадань, тэрэ Кармээл руу
ерэһэн байгаа. ³ Тэрэ хүнэй нэрэ Набаал, һамганайнь нэрэ Абигааһил
бэлэй. Энэ һамган һаруул ухаатай, хайхан түһөөтэй һэн, харин нүхэ-
рынь шэрүүн, муу зантай байгаа. Тэрэ халээб хүн һэн.

⁴ Давид элһэн сүл губида байхадаа, Набаалай хонидоо хайшалжа
байһан тухай дуулаба. ⁵ Тиигээд Давид арбан залуу зониие эльгээжэ,
тэдээндэ:

– Кармээл өөдэ гаража, Набаалтай уулзан, минии нэрэхээ тэрэниие
мэндэшэлээрэйгты. ⁶ Иигэжэ минии нэрэхээ хэлээрэйгты: «Мэндээ!
Танай, мүн гэр бүлынтнай, танай гэхэ бүхы юумэнэй амгалан тайбан
байхань болтогой! ⁷ Хонидой нооһо хайшалаан танда боложо байна
гэжэ би мүнөө дуулааб. Зай, танай хонишодой бидэнтэй хамта байха
үедэ бидэ тэдэниие гомдохоогоогүйбди. Тэдэнэй Кармээлдэ байһан
бүхы сагтань тэдэнэй юумэнһээ юуншье үгы болоогүй. ⁸ Өөрынгөө
зарасанарһаа асуубалтнай, тэдэ тиигэжэ хэлэхэ. Тиимэхээ минии
залуушуулда үршөөл хайра үзүүлыт. Мүнөөдэр хайн үдэр. Бидэ, бо-
гоолнуудтаа, танай хүбүүн болохо Давидта арга шадалаараа юушье
һаа, үгыт», – гэжэ хэлээрэйгты.

⁹ Давидай залуушуул ошожо, эдэ бүхы үгэнүүдые Давидай нэрэхээ
хэлээд, харюу хүлээбэ. ¹⁰ Харин Набаал Давидай зарасанарта харюу-
сахадаа:

– Давид гээшэ хэн юм бэ? Ишайн хүбүүн гээшэ хэн юм? Мүнөө эзэнхээ зугаадаг богоолнууд олон болоо. ¹¹ Хонидой нооһо хайшалагшадта зорюулжа бэлдэнэн энэ мяха, уһа болон хилээмээе хаанаһаашье ерэһыень мэдэхэгүй хүнүүдтэ би үгэхэ болоно гээшэ гүб? – гэбэ. ¹² Тиэхэдэнь Давидай залуушуул ерэнэн замаараа бусажа ерээд, эдэ бүхы үгэнүүдые Давидта дуулгаба. ¹³ Давидай хүнүүдтэ:

– Һэлмээ бүһэдөө зүүгты! – гэжэ захирхадань, хүн бүхэн Һэлмэээ зүүбэ. Давидшые баһа Һэлмэээ зүүжэ, дүрбэн зуугаад хүн Давидай хойноһоо ябажа, хоёр зуун хүн ашаа бараагаа һахижа үлэбэ. ¹⁴ Набаалай һамган Абигааһилда залуу зарасанарай нэгэн мэдүүлэн:

– Харагты, манай эзэндэ мэндэ хүргэхэээ элһэн сүл губиһаа элшэ-нэрые Давидай эльгээхэдэнь, манай эзэн тэдэниие хараагаа. ¹⁵ Харин тэдэ зон бидэндэ ехэ һайнаар хандажа, бидэниие гомдохоогоогүй, мүн бидэнэй тэдэнтэй хамта хээрэ талада байхада маанадай юуншые үгы болоогүй. ¹⁶ Тэдэнэй хажууда хони адуулжа байха үедэмнай тэдэнэр үдэршые, һүнишые бидэндэ хана халхабша мэтэ болон байгаа бэлэй. ¹⁷ Тиимэһээ одоо та юу хэхэээ бодожо хаража мэдэгты. Юуб гэхэдэ, манай эзэниие болон бүхы гэр бүлыень гай зоболонгой дайрахань дамжаггүй. Эзэн болбол өөдэгүй зантай һэн тула хэншые тэрэнтэй хөөрэлдэжэ шадахагүй, – гэбэ.

¹⁸ Абигааһил хоёр зуун хилээмэ, хоёр тулам үзэмэй дараһан архи, гаргажа бэлдээтэй табан хони, табан сатаа хуураһан орооһо, зуун боолто үзэм, хоёр зуун багса инжир яаралтай абажа, тэдэнээ элжэгэнүүдтэ ашаба. ¹⁹ Тэрэ өөрынгөө зарасанарта:

– Минии урда ябагты. Би таанарай хойноһоо ошохоб, – гэбэ. Тэрэ эхэнэр Набаал үбгэндөө юушые хэлээгүй һэн. ²⁰ Тэрэнэй элжэгээ унаад, уулын хотируу зүргөөр доошоо буужа байха үедэ Давид болон тэрэнэй хүнүүд урдаһаань ерэжэ ябаба. Иигэжэ тэдэ уулзаа бэлэй. ²¹ Давид:

– Би элһэн сүл губида тэрэ хүнэй бүхы зөөри дэмы харууһалааб. Тэрэнэй юумэнһээ юуншые үгы болоогүй бэлэй. Тэрэ намда һайниие муугаар харюулба. ²² Хэрбээ үглөө болотор улад зонһоонь гансашье эрэ хүниие үлөөбэлни, Бурхан намайе, Давидые, хэхээхэнь болтогой! – гэжэ өөртөө үгүүлэн ябажа байгаа.

²³ Абигааһил Давидые харамсаараа яаралтай элжэгэнһээ буужа, Давидай урда унан мүргэбэ. ²⁴ Тэрэ Давидай хүлдэ унажа:

– Минии эзэн, би зэмэтэйб. Шэбэгшынгээ танда хандахыень зүбшөөгты! Шэбэгшынгээ үгэ дуулыт! ²⁵ Тэрэ муу хүн Набаалые* минии

* 25:25 Набаал – еврей хэлэн дээрэ «ухаа муутай» гэнэн удхатай.

эзэн бү анхараг. Юуб гэхэдэ, тэрэ өөрынгөө нэрэтэй адли хүн ха юм. Тэрэнэй нэрэнь Набаал, тэнэг байха гээшэ тэрээнтэй хамта ха юм. Харин танай шэбэгшэ би эзэнэйнгээ эльгээхэн залуушуулые хараагүй байгаа. ²⁶ Мүнөө, минии эзэн, Эзэнэй нэрээр болон танай ами наһаар тангариглая. Эзэн таниие шуһа урдахуулхаһаа, үһөөгөө абахаһаа тогтоог лэ. Танай дайсад, минии эзэндэ хоро хүсэгшэд Набаалтай адли болохонь болтогой! ²⁷ Танай шэбэгшэ өөрынгөө эзэндэ энэ бэлэг асараа, эзэнтэймни хамта ябаһан залуушуулда үгэнэб. ²⁸ Шэбэгшынгээ гэм зэмые хүлисыт. Эзэн заабол минии эзэнэй уг удам шанга болгохо, юуб гэхэдэ, минии эзэн Эзэнэй дайн дажарые ябуулна. Мүндэлһэн саһаа эхилжэ, та муу юумэ хээгүйт, хэхэшьегүйт! ²⁹ Хэрбээ хэн нэгэн хүнэй бодожо, таниие мүрдэжэ, алахаяа бэдэрээ һаань, минии эзэнэй амиие танай Эзэн Бурхан ами наһанай уутада хэжэ уяха болоно. Харин дайсадайтнай амиие Эзэн шулуу дүүгүүртэ хэжэ шэдэһэндэл адли болгохо юм. ³⁰ Эзэн тан тухай һайнаар айладаһан бүхы юумэеэ дүүргэжэ, Израилин ударидагшаар таниие томилходо, ³¹ дэмы шуһа урдахуулжа, үһөөгөө абахаһаа бэээ бариһан тула энэ ушар хадаа минии эзэнэй зүрхэ сэдхэлдэ тодхор болон гашуудал болохогүй. Эзэнэй минии эзэндэ һайн һайханиие хэхэдэ, өөрынгөө шэбэгшые ой ухаандаа оруулхат, – гэжэ хэлэбэ.

³² Давид Абигааһилда:

– Мүнөөдэр шамайе намтай уулзуулхаар ябуулһан Израилин Эзэн Бурхан үрээл магтаалтай! ³³ Мүн шинии һаруул ухаан магтаалтай! Намайе мүнөөдэр шуһа урдахуулхаһаа болон үһөөгөө абахаһаа болуулһан ши үрээл магтаалтайш! ³⁴ Намайе шамда хоро хэхэхээ болуулһан Израилин Эзэн Бурханай нэрээр тангаригланаб, хэрбээ намтай уулзахаяа шинии яаража, урдаһаамни ерээгүй һаашни, үнэхөөр үүр сайтар Набаалай гансашье эрэ хүн үлэхэгүй һэн, – гэжэ хэлэбэ. ³⁵ Иигэжэ Давид Абигааһилай гарһаа асарһан юумыень абаад:

– Гэртээ амгалан тайбан бусаарай. Зай, би шинии хэлэһые дуулааб, шинии гуйлтые дүүргэхэб, – гэбэ. ³⁶ Тиигээд Абигааһилай Набаалда бусажа ерэхэдэ, Набаал гэртээ хаанай найр шэнги найр хэжэ байба. Набаалай ехэ һогтуу байһан тула сэдхэлынь сэнгүү байгаа. Абигааһил үүр сайтар тэрээндэ юушые хэлэбэгүй. ³⁷ Харин үглөө болоходонь, Набаалай элүүр болоходо, һамганиинь тэрээндэ энээн тухай хөөрбэ. Теэд Набаалай зүрхэн хүмэрижэ, тэрэ саа үбшэндэ нэрбэгдэн, шулуун мэтэ болобо. ³⁸ Арбаад хоногой удаа Эзэн Набаалые дайража, тэрэ наһа бараа һэн.

³⁹ Давид Набаалай наһа бараһые дуулаад:

– Набаалда доромжолуулхан минии түлөө үгөө абахан, Өөрын богоолоо муу юумэһнээ зайлуулхан Эзэн магтаалтай! Эзэн Набаалай нүгэлые өөртэнь харюулба, – гэбэ. Тиигээд Давид Абигааһилые өөрынгөө һамган болгон абаха тухайгаа тэрээндэ мэдүүлжэ, хүниие эльгээбэ.

⁴⁰ Давидай зарасанар Кармээл руу Абигааһилда ерэжэ, тэрээндэ:

– Давид шамайе һамган болгон абахын тула бидэниие эльгээгээ, – гэжэ хэлэбэ. ⁴¹ Тэрэ эхэнэр бодожо, нюураараа газар хүрэтэр мүргэн:

– Харагты, танай шэбэгшэ эзэнэйнгээ зарасанарай хүл угаахаар бэлэн, – гэбэ. ⁴² Абигааһил яаралтай бодожо, элжэгэ унаад, табан шэбэгшэнэртээ хамта Давидай элшэнэрэй хойноһоо ябан ошожо, Давидай һамган болобо.

⁴³ Давид мүн лэ Езрээлэй Ахинооһамые һамга абаа, тэдэ хоюулаа Давидай һамгад болоо һэн. ⁴⁴ Саул Давидай һамган, өөрынгөө басаган Михаалые Галлиим нютагай Лааһишай хүбүүн Палтиида үгөө бэлэй.

Давид Саулые дахин амиды үлөөнэ

26 ¹ Гиббаада байһан Саулда зиипшүүд ерэжэ:

– Давид Ешимооной хажууда байдаг Хахилаагай гүбээндэ хоргодожо байна, – гэбэ. ² Саул бодожо, Израилиин гурба мянган эрхим эрэшүүлые абаад, Зиипэй элһэн сүл губида байһан Давидые бэдэрхээе тишээ ябаба. ³ Саул Ешимооной хажууда оршодог Хахилаагай гүбээн дээрэ, харгын хажуугаар хотон хүрээһээр тогтобо. Давид энэ үедэ элһэн сүл губида байгаа, Саулай өөрыень мүрдэжэ элһэн сүл губи руу ябаһыень мэдэһэн байгаа. ⁴ Тиимэхээ Давид тагнуулшадые эльгээжэ, Саулай үнэхөөр ерэһые мэдэбэ. ⁵ Давид Саулай хотон хүрээһээр тогтоһон газарта ерэжэ, Саул болон тэрэнэй сэрэгэй жанжин болохо Нээрэй Абнээр хүбүүнэй хаана унтадагыень хараба. Саул хадаа буудалайнгаа дунда унтажа, арад зонийн тэрэниие тойроод байгаа.

⁶ Тиигээд Давид хээт хүн Ахимээлэх ба Цэруяагай хүбүүн, Ёһаабай дүү Абишай гэгшэдтэ хандан:

– Хэн намтай хамта Саулай хотон хүрээһ руу ошохо? – гэхэдэнь, Абишай:

– Би тантай ябахаб, – гэжэ харюусаба. ⁷ Давид Абишай хоёр һүни тэдэ зон руу ошоод харахадань, Саул буудалай дунда унтажа байна, тэрэнэй жада толгойн хажууда газарта зоогдоотой. Абнээр болон зон тэрэниие тойроод унтажа байба. ⁸ Абишай Давидта:

– Бурхан мүнөөдэр дайсаниетнай гартатнай үгөө. Мүнөө энэ жадаар тэрэниие нэгэн доро газарта хадхан алахыемни намда зүбшөөгыт. Хоёр дахин хадхаха ушар гарахагүй, – гэбэ. ⁹ Теэд Давид Абишайда:

– Тэрэниие бү ала. Эзэнэй тоһолһон хүндэ гар далайгаад, хэн гэм зэмэгүй үлэжэ шадахаб?! – гэбэ. ¹⁰ Давид мүн лэ:

– Эзэнэй нэрээр тангаригланаб, Эзэн тэрэниие заабол усадхаха, үгышые наа, тэрэнэй үхэхэ үдэр ерэхэ, үгы наа, тэрэ тулалдаанда ошо-жо гээгдэхэ! ¹¹ Минии Эзэнэй тоһолһон хүндэ гараа далайхыемни Эзэн хорихо болтогой! Мүнөө толгойнь хажуудахи жада, уһатай домбо абаад ябая, – гэжэ хэлэбэ. ¹² Давид Саулай толгойн хажууһаа жада болон уһатай домбо абажа, тэдэ ошобо. Тэдэниие хараһан, мэдэһэн, һэриһэн хүн байбагүй. Юуб гэбэл, Эзэнһээ ерэнэн гүнзэгы нойр тэдээндэ буужа, бултадаа унтаж байгаа бэлэй.

¹³ Удаань Давид нүгөө тала руу ябажа, холо зайда уулын орой дээрэ гараба. Саулай хотон хүрэн хүрэтэр ехэ зай байгаа бэлэй. ¹⁴ Давид сэрэгшэдые болон Нээрэй хүбүүн Абнээрые дуудан:

– Абнээр! Харюусыш намда! – гэбэ. Абнээр:

– Хэмши? Хаанда хэрэгтэй гүш? – гэбэ. ¹⁵ Давид Абнээртэ:

– Ши эрэ хүн бэшэ гүш? Израильда шамтай зэргэсэхэ хүн үгы юм бэшэ гү? Юундэ ши өөрынгөө эзэн хааниие хамгаалнагүйбши? Ушар гэхэдэ, хэншые ерэжэ, шинии эзэн хааниие хороожо шадаха! ¹⁶ Үйлэ хэрэгшни һайн бэшэ. Эзэнэй нэрээр тангаригланаб, таанар саазалагдаха ёһотойт. Юуб гэбэл, өөһэдынгөө эзэниие, Эзэнэй тоһолһон хүниие, хамгаалнагүйт. Мүнөө харыт, хаанай толгойн хажууда байһан жада ба уһатай домбо хаанаб?! – гэбэ.

¹⁷ Тиихэдэнь Саул Давидай абяа таяад:

– Минии хүбүүн Давид, энэ шинии абяан бэшэ гү? – гэхэдэнь, Давид:

– Минии абяан, эзэн хаамни, – гэжэ харюусаба. ¹⁸ Тэрэ үшөө: – Юундэ минии эзэн өөрынгөө богоолой хойноһоо мүрдэн ябана бэ? Би юу хээбиб? Ямар муу юумэн намда байнаб? ¹⁹ Мүнөө минии эзэн хаан өөрынгөө богоолой хэлэхые шагнаг. Хэрбээ Эзэн таниие намда эсэргүү болгоо наа, Тэрэ үргэл намһаа абахань болтогой! Харин тэрэ хүнүүдэй үйлэдэһэн зүйл наа, Эзэнэй урда тэдэ хараал шэрээл шэнгээг лэ! Юуб гэхэдэ, тэдэ намайе үлдэхэдээ, Эзэнэй угай зөөриһөө минии хуби намһаа хасана бшуу, «яба, ондоо бурхадта мүргэ» гэжэ хэлэнэ. ²⁰ Эзэнэй оршонһоо холо минии шуһа газарта бү урдахуулыт! Ушар гэбэл, Израилиин хаан уулада торхируу шубуу агнажа байһантай адли ганса булуудха бэдэрхээе гараа ха юм даа, – гэжэ хэлэбэ.

²¹ Тиихэдэнь Саул:

– Би нүгэлтэйб. Бусажа ерыш, минии хүбүүн Давид! Би дахин шамда гай тодхор хэхэгүйб. Юуб гэбэл, минии ами наһанай шамда хайратай

байһые мүнөө элирхэйлээш. Би ухаагүй юумэ хэжэ, ехэ алдуу гаргааб, – гэбэ. ²² Давид харюудань:

– Харагты, хаанай жада энэ! Залуушуулай нэгэн ерэжэ, тэрэниие абаг лэ. ²³ Эзэн хүн бүхэниие үнэн зүбөөрнь болон этигэлтэй байһаарнь анхархань болтогой! Эзэнэй мүнөөдэр таниие минии гарта үгөөшье хаань, би Эзэнэй тоһолһон хүнэй урдаһаа гараа далайхаяа татагасааб. ²⁴ Одоол намда танай ами наһанай угаа үнэтэй байһантай адли Эзэнэй нюдэндэ минии ами наһанай ехэ үнэтэй байхань болтогой! Мүн Эзэн намайе хамаг зоболонһоо абархань болтогой! – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ Саул Давидта:

– Минии хүбүүн Давид, буян хэшэгтэйш даа! Ехэ хэрэг бүтээжэ, үнэхөөр амжалта туйлахаш! – гэбэ. Иигээд Давид саашаа ябаба, Саул гэртээ бусаа бэлэй.

Давид пилиштүүдэй дунда

27 ¹ Давид өөртөө:

– Би хэзээ нэгэн үдэр Саулай гарта орожо болохоб. Пилиштүүдэй нютаг руу зугадажа ошохоһоо ондоо хайн арга намда үгы ха. Тиигэбэл, Саул намайе орхижо, Израилиин бүхы хилэ нютагаар бэдэрхэээ болихо, тиигэжэ би тэрээнһээ абарагдахаб, – гэбэ. ² Давид бодожо, өөртэйнь хамта байһан зургаан зуун зоноо дахуулан, Гаадай хаан, Маһоохын Ахиш хүбүүндэ ошобо. ³ Давид болон тэрэнэй зон өөһэдынгөө гэр бүлэнүүдтэй хамта Гаадта Ахиштай хамта ажаһууба. Давид хоёр намгадтаяа – Езрээлэй Ахинооһам ба Набаалай намган байһан, Кармээлэй Абигаһилтай хамта байгаа. ⁴ Давидай Гаат руу зугадаһан ушар Саулда мэдээжэ болобо. Тээд тэрэ дахин Давидые бэдэрбэгүй.

⁵ Давид Ахишта:

– Хэрбээ танай сэдхэлдэ таараа юм наамни, бага хотонуудай нэгэндэ намда газар үгтэжэ, би тэндэ ажаһуухамни гү? Богоолтнай хаанай хотодо тантай хамта яагаад һууха гээшэб? – гэжэ хэлэн үгүүлбэ. ⁶ Иигэжэ Ахиш тэрэ үдэр Циклаагы Давидта үгэбэ. Тиимэһээ Циклааг мүнөө болотор Иудын хаашуулай мэдэлдэ байдаг. ⁷ Пилиштүүдэй нютагта Давидай ажаһууһан сагай хугасаа гэбэл, нэгэ жэл, дүрбэн һара бэлэй.

⁸ Давид зонтоёо хамта ябажа, гэшүүршүүдтэ, гирзиидүүдтэ болон амалээгүүдтэ добтолдог байба. Тэдэ арадууд эртэ урдаһаа Шүүр, Египедэй газар хүрэтэр ажаһуудаг хэн. ⁹ Давид тэрэ нютагы дайража, нэгэшье эрэ, эмэ хүниие амиды мэндэ үлөөнгүй, хони, үхэр, элжэгэ, тэмээн хүрэгүүдые, хубсаһа буляан абажа, удаань бусажа, Ахиш руу эрэдэг байба. ¹⁰ Ахиш:

– Мүнөөдэр ши хэндэ добтолон орообши? – гэжэ асуухадань, Давид:
– Иудын урда зүгтэ, Ерахмээлэй урда зүгтэ, Хээнэй урда зүгтэ, – гэжэ харюусадаг байгаа. ¹¹ Давид нэгэшье эрэ, эмэ хүниие амиды мэндэ үлөөдэггүй, Гаат руу нэгэшье хүниие асардаггүй һэн.

– Тиигэбэл, тэдэ «Давид иимэ юумэ хээ, иимэ хэрэг ябадалтай хүн, пилиштүүдэй нютагта байхадаа үргэлжэ иимэ хэрэг үйлэдэжэ байгаа» гэжэ хэлэжэ, маанад тухай дуулгаха, – гэжэ тэрэ хэлэдэг бэлэй. ¹² Иигэжэ Ахиш Давидта этигэн:

– Өөрынгөө арад түмэн Израильда Давид лаб үзэн ядуулдаг болонхой, тиимэһээ хэтэ мүнхэдөө минии богоол болохо, – гэжэ ханажа байба.

28 ¹ Тэрэ үедэ пилиштүүд Израилин урдаһаа дайралдахаяа сэргээ суглуулба. Ахиш Давидта:

– Ши зонтоёо намтай хамта тулалдаанда ябахат, энээниие һайнаар ойлгогты, – гэбэ. ² Давид Ахишта:

– Һайн даа. Танай богоолой юу хэжэ шадахые мэдэжэ абахат, – гээ ха. Тиихэдэнь Ахиш Давидта:

– Һайн лэ гээшэ. Би шамайе бүхы наһаараа минии бэе хамгаалагшаар томилноб, – гэбэ.

Саул эльбэ жэльбэтэнтэй зүбшэнэ

³ Самуилай наһа бараһанда бүхы Израиль гашуудажэ, тэрэниие өөрын хото болохо Рамаада хүдөөлүүлбэ. Саул эльбэ жэльбэтэйшүүлэ ба үзэлшэдые орон нютагһаа үлдэн гаргаба.

⁴ Пилиштүүд сугларан ерэжэ, Шүнээмдэ хотон хүрээндэ тогтоходонь, Саулшые бүхы Израилие суглуулжа, Гилбооһада хотон хүрээндэ тогтобо. ⁵ Саул пилиштүүдэй хотон хүрээниие хараад, ехэ айжа, зүрхэниинь доһолбо. ⁶ Тэрэнэй Эзэндэ хандахадань, Эзэн зүүдээршые, уримээршые*, лүндэншэдээршые харюу үгэбэгүй. ⁷ Тиихэдэнь Саул өөрынгөө зарасанарта:

– Эльбэ жэльбэтэй эхэнэрые намда бэдэржэ ологты. Би тэрээндэ ошожо, юумэ асуухамни, – гэбэ. Зарасанарынь:

– Эн-Доорто эльбэ жэльбэтэй нэгэ эхэнэр бии, – гэлдэбэ. ⁸ Саул хубсаһаяа һэлгэжэ, зүһээ хубилгаад, хоёр хүнтэй хамта ябажа, тэрэ эхэнэртэ һүниндөө ерэбэд. Саул:

* ^{28:6} Уримээршые – урим ба туммим гэдэг хэрэгсэлнүүдэй аргаар санаартан Эзэнэй харюу мэдэдэг байгаа.

– Намда үзэл хаража, минии нэрлэһэн хүниие дуудажа үгыш, – гэбэ. ⁹ Эхэнэр тэрээндэ:

– Энэ орон нютагһаа эльбэ жэльбэтэйшүүлые, үзэлшэдые Саулай үлдэн гаргаһые ши мэдэнэш. Тиин юундэ ши намда урьха табижа, намайе алуулха гэбши? – гэжэ хэлэн байба ха. ¹⁰ Саул тэрээндэ Эзэнээр тангариглан:

– Эзэнэй нэрээр тангаригланаб. Энэ хэрэгһээ боложо шамда ямаршые хэһээлтэ амасуулагдахагүй, – гэжэ хэлэбэ. ¹¹ Тиихэдэнь тэрэ эхэнэр:

– Шамда хэниие дуудажа үгэхэбиб? – гэхэдэнь, Саул:

– Намда Самуилые дуудажа үгэ, – гэбэ ха. ¹² Тэрэ эхэнэр Самуилые хаража үзэжэ, шангаар хашхараадхиба. Тиигээд тэрэ эмэ Саулда:

– Та юундэ намайе мэхэлээбта? Та Саул ха юмта, – гэбэ. ¹³ Хаан тэрээндэ:

– Бү ай. Харин ши юу харанабши? – гэбэ. Тэрэ эхэнэр:

– Газарһаа дээшээ гаража байһан хүнэнэ хаража байнаб, – гэжэ хэлэбэ. ¹⁴ Саул тэрээнһээ:

– Тэрэнэй түхэл дүрэнэ ямар бэ? – гэжэ асуухада, тэрэ:

– Наһатай хүн гаран ерэжэ байна. Тэрэ дэгэл үмдэнхэй, – гэбэ. Тэрэ Самуил гэжэ Саул ойлгоод, нюураараа газар хүрэтэр унан хүгэдэн байба. ¹⁵ Самуил Саулда:

– Юундэ ши намайе дуудажа, намайе дэбэргээнэбши? – гэхэдэнь, Саул харюудань:

– Би ехэ зобожо байнаб. Пилиштүүдэй намтай дайралдахаяа ерэжэ байхадань, Бурхан намһаа халан ошоо, лүндэншэдээршые, зүүдээршые намда харюу үгэнэгүй. Тиимэһээ яаха ёһотойемни намда заажа үгэхыетнай би таниие дуудааб, – гэбэ. ¹⁶ Самуил:

– Эзэнэй шамһаа буруу хаража, шинии дайсан болоһон хойно юундэ намһаа асуужа байнаш? ¹⁷ Эзэн намаар дамжуулан айлдхаһаанаа гүйсэдхэхэ. Эзэн шинии гарһаа хаан түрые халган абажа, ондоо хүндэ – Давидта үгэхэ. ¹⁸ Эзэниие дуулангүй, Амалээгтэ бужаганан байгаа уур хилэнгыень хангаагүй байһан ушарһаашни Эзэн мүнөө шамда тэрэниие үйлэдэжэ байна. ¹⁹ Эзэн мүн баһа Израилие шамтай хамта пилиштүүдэй гарта үгэхэ. Иигэжэ үглөөдэр ши хүбүүдтээ хамта намда ерэжэ хамтархат. Израилиин сэргые Эзэн пилиштүүдэй гарта дамжуулха, – гэжэ хэлэбэ.

²⁰ Тиихэдэнь Саул гэгтэ бүхы бэеэрээ газарта алдалан унашаба. Тэрэ Самуилай үгэнүүдһээ боложо ехэ айгаа, мүн тэрэ бүтэн хоногой туршада юушые эдеэгүй байһан тула тэрээндэ хүсэ тэнхээ байбагүй.

²¹ Үнөөхи тэрэ эхэнэр Саулда ерэжэ, тэрэнэй хүрдэһые хараад:

– Танай шэбэгшэ үгыетнай дуулаад, өөрынгөө ами наһа хайрлангүй, хэлээшыетнай дүүргэбэ. ²² Мүнөө ташье шэбэгшынгээ үгэ дуулагты. Урдатнай зүһэм хилээмэшье наа, табихамни. Эдигты, бусаха замдатнай тэнхээ тамир бии болохо, – гэбэ. ²³ Теэд тэрэ арсажа:

– Эдихэгүйб, – гэбэ. Теэд зарасанарынь үнөөхи эхэнэртэй хамта тэрэниие ехэ гуйжа, Саул үгыень дуулаба. Тэрэ газарһаа бодоод, орон дээрэ һууба. ²⁴ Эхэнэрэй гэртэ тарган тугал байгаа. Тэрэниие яаралтай тэрэ үүсэлэн гаргаба. Тиигээд гурил зууража, эһээлтэгүй хилээмэ болгобо. ²⁵ Саулай болон зарасанарайнь урда табихадань, тэдэ эдеэлбэ. Тиигээд тэрэл хүниндөө тэдэ бодожо ошоо бэлэй.

Пилиштүүд Давидые газаашална

29 ¹ Пилиштүүд бүхы сэрэгээ Апээгтэ суглуулба. Харин израильшууд Езрээлдэхи булагай хажууда хотон хүрэнээр тогтобо. ² Пилиштүүдэй ноёдой зуута, мянгатаараа үнгэрэн ябахата, Давид болон тэрэнэй хүнүүд Ахиштай хамта тэдэнэй һүүлдэнь ябаба. ³ Пилиштүүдэй ударидагшад:

– Эдэ юун еврейнүүд гээшэб? – гэлдэбэ. Ахиш пилиштүүдэй ударидагшадта:

– Энэ хадаа Израилиин хаан Саулай зараса Давид гэжэ мэдэхэгүй юм гүт? Тэрэ намтай хамта нэгэ хоёр жэл соо байлсана, намда ерэнһээн хойшо мүнөө болотор би тэрээндэ ямаршье муу юумэ олоогүйб, – гэжэ хэлэбэ. ⁴ Теэд пилиштүүдэй ударидагшад Ахишта уурлажа, тэрээндэ:

– Энэ хүн бидэнтэй хамта байлдаанда бү ябаг, тэрэниие һуурижуулһан газар руунь бусаагты. Байлдаанай үедэ тэрэ маанадай дайсан боложо магад. Эндэ байһан манай хүнүүдэй толгойһоо бэшэ ондоо юугээр тэрэ эзэнэйнгээ үршөөл хайрада хүртэхэб даа? ⁵ «Саул мянгые алажа, Давид үй түмэниие алаба» гэжэ бүжэглэн дуулалдадаг хүниинь энэ Давид бэшэ гү? – гэлдэбэ.

⁶ Ахиш Давидые дуудан:

– Эзэнэй нэрээр тангаригланаб, ши үнэн сэхэ хүнши. Намтай хамта сэрэгые ударидажа ябалсахадашни дуратай байха байгааб. Юуб гэхэдэ, намда ерэнһээн хойшо мүнөө болотор би шамда ямаршье муу юумэ оложо обёороогүйб. Гэбэшье эдэ ноёд шамда дурагүй байна. ⁷ Тиимэһээ пилиштүүдэй ноёдой дура гутаахагүйн тула мүнөө эрьежэ, амгалан тайбан буса, – гэбэ. ⁸ Давид Ахишта:

– Би юу хээбиб? Танай урда ерэнһэн үдэрһөө хойшо мүнөө хүрэтэр танай богоол ямар муу юумэ хэнэндэ эзэн хаанайнгаа дайсадтай тулалдахаяа гаража шадахагүй юм бэ? – гэбэ ха. ⁹ Ахиш Давидта харюусан:

– Бурханай Эльгээмэлдэл адли минии урда зүб байһыешни би мэдэнэб. Тээд пилиштүүдэй ноёд «Тэрэ маанадтай хамта байлдаанда бү ошог» гэжэ хэлээ. ¹⁰Ши хамта ерэнэн зонтоёо, эзэнэйнгээ зарасанартай, үглөөдэр эртэ бодомсоороо бусагты, – гэжэ хэлэбэ. ¹¹Иигэжэ Давид болон тэрэнэй зон үглөөгүүр пилиштүүдэй газарта бусахаяа эртэлэн бодобо. Харин пилиштүүд Езрээл руу ябаа бэлэй.

Давид амалээгүүдтэй тулалдана

30 ¹Давидай болон зонойнь гурбан хоногой удаа Циклааг руу ерэхэдэнь, амалээгүүд Нээгэб болон Циклаагта добтолһон байба. Тэдэ Циклаагы езэлжэ, галдан шатааһан байгаа. ²Тэрэ эхэнэрнүүдые ба тэндэ байһан бүхы зониие – бага, ехэшы зониие алангүйгөөр олзолон абажа, өөрынгөө нютаг руу ябаһан байба. ³Давидай болон зонойнь хото руу ерээд харахада, тэрэ галдагданхай, һамгадын, хүбүүд, басагадын баряанда абтан ошонхой байгаа. ⁴Тиихэдэнь Давид ба тэрээнтэй хамта байһан зон шангаар уйлалдан, хүсэ шадалгүй болотороо бархиралдаба. ⁵Давидай хоёр һамгад Езрээлэй Ахинооһам ба Набаалай һамган байһан Кармээлэй Абигааһил гэгшэдшы олзолон абтагдаһан байгаа.

⁶Арад зоной бултадаа өһөдынгөө хүбүүд, басагад тухай гашуудаж, Давид руу шулуу шэдэн алахаяа хэлсэжэ байһан ушарһаа Давид ехэ зобобо. Гэбэшы Давид өөрын Эзэн Бурханаар өөрыгөө зоригжуулба.

⁷Удаань Давид Ахимээлэхэй хүбүүн, санаартан Абиатаарта:

– Эфод намда асара, – гэбэ. Абиатаар Давидта эфод асарба. ⁸Давид Эзэнһээ:

– Энэ дээрмэшэ бүлэгы мүрдэхэмни гү? Би тэдэниие хүсэхэ гүб? – гэжэ асуухадань, Эзэн тэрээндэ:

– Мүрдэ. Юуб гэбэл, ши тэдэниие хүсэхэш, өөрын юумэ бусаажа шадахаш, – гэжэ харюусаба. ⁹Тиигээд Давид зургаан зуун хүнтэй хамта ябажа, Бэсоор горхон руу хүрэжэ ерээд, зарим зониие тэндэ үлээбэ. ¹⁰Бэсоор горхониие гаталжа шадахагүй болотороо эсэһэн хоёр зуун хүн тэндээ үлэжэ, Давид өөрөө, мүн дүрбэн зуун хүн саашаа мүрдэн ошобо.

¹¹Тэдэ хээрэ нэгэ египет хүниие оложо, тэрэниие Давид руу асарба. Тэрээндэ хилээмэ үгэхэдэнь, эдибэ, ундалба. ¹²Тэрээндэ инжирэй боолтын хэнэг, хоёр боолто үзэм үгэхэдэнь, тэрэ эдижэ, тэнхээ оробо. Ушар гэхэдэ, гурбан үдэр, гурбан һүни тэрэ эдээ эдээгүй, уһа уугаагүй байгаа. ¹³Давид тэрээндэ:

– Хэнэйбши, хаанаһаабши? – гэжэ асуухадань, тэрэ:

– Би египет хүнэй хүбүүмби, амалээг хүнэй богоол гээшэб. Гурбан үдэрэй урда тээ минии үбдэхэдэ, эзэмни намайе хаяад ошоо. ¹⁴ Бидэ хэрээдүүдэй, Иудын харьяата газар болон Халээбэй урда зүгүүд руу шуумайн добтолжо, Циклаагые галдан шатаагаабди, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁵ Давид тэрээндэ:

– Дээрмэшэдэй бүлэг руу газаршалан абаашажа шадаха гүш? – гэхэдэнь, тэрэ:

– Намайе алахагүй, эзэнэймни гарта үгэхэгүй тухай Бурханаар намда тангариглагты. Тиигэбэл, би таниие тэрэ дээрмэшэдэй бүлэг руу абаашахаб, – гэжэ харюусаба. ¹⁶ Тиигээд тэрэ Давидые дахуулан абаашаба. Харахада, амалээгүүд газараар дүүрэн таранхай, пилиштүүдэй болон Иудын газарһаа олзолон абаһан ехэ олзоһоо боложо, һайндэрлэжэ, эдижэ, уужа байба. ¹⁷ Давид боро гэгээнһээ үглөөдэрэй үдэшэ хүрэтэр тэдэниие хюдаба. Тэмээ унажа тэрьедэһэн дүрбэн зуун сэрэгшэдһээ бэшэ тэдэнэй хэншые амиды мэндэ үлэбэгүй.

¹⁸ Иигэжэ амалээгүүдэй буляһан бүхы юумые Давид тэхэрюулэн абаба, өөрынгөө хоёр намгадыешье абарба. ¹⁹ Тэдэнэй юуншые – бага, ехэшые зон, хүбүүд, басагадшые, олзолуулһан юумэншые, буляалһан зүйлһөө нэгэншые үгы болоогүй. Давид бултыень тэхэрюулжэ бусааба. ²⁰ Иигээд Давид бүхы хони, үхэрые абажа, сэрэгшэдын урдаа мал һүрэг туужа:

– Энэ хадаа Давидай олзо, – гэжэ хэлэн байгаа һэн. ²¹ Бэсоор горхоной хажууда орхихон, Давидые дахажа шадахагүй болотороо эсэһэн хоёр зуун хүн руу хүрэжэ ерэхэдэнь, тэдэ Давидые болон тэрээнтэй ерэһэн хүнүүдые угтажа, урдаһаань ерэбэ. Давид тэдэ зондо дүтэлэн, мэндэшэлбэ. ²² Тиихэдэнь Давидтай хамта ябаһан хүнүүдэй дундаһаа муу, хара һанаатай зон:

– Тэдэ бидэнтэй хамта ябаагүй, тиимэһээ өөһэдынгөө һамга, хүүгэдээл абажа ошог. Бидэ эрьюулжэ абаһан олзоһоо тэдэнтэй хубаалдахагүйбди, – гэлдэбэ. ²³ Теэд Давид:

– Аха дүүнэрни, маанадые хамгаалжа, урдаһаамнай ерэһэн дээрмэшэ бүлэгы бидэнэй гарта Эзэнэй үгэн иигэжэ байхада, тиигэжэ болохогүй. ²⁴ Иигэжэ хэхые хэншые таанадай үгэ дуулахагүй. Тулалдаанда ябаһан хүнүүдэй хубинь ашаа бараанай дэргэдэ байһан хүнүүдэй хубитай адли байха ёһотой. Бултанда адляар хубаарилха хэрэгтэй, – гэбэ. ²⁵ Тэрэ үдэрһөө хойшо Давидай энээниие Израилиин сахиха хуули, тогтоол болгоһониинь мүнөө болотор дамжан ерэнхэй.

²⁶ Давид Циклаагта ерээд, нүхэдынь болохо Иудын аха захатанда олзын юумэнһээ эльгээн:

– Харагты, энэ хадаа Эзэнэй дайсаднаа абанан олзохоо таанарта бэлэг, ²⁷ Бэт-Ээл, урда Рамоот болон Яттииртэ байһан зондо, ²⁸ Ароһээр, Сипмоот болон Эштэмооһада байһан зондо, ²⁹ Рахаал, Ерахмээлэй хотонууд болон хээнүүдэй хотонуудта байһан зондо, ³⁰ Хормаа, Бор-Ашаан болон Атаахда байһан зондо, ³¹ Хэброондо байһан зондо, Давидай өөрынь ба зонойнь ороһон гараһан бүхы хууринуудай зондо, – гэжэ хэлээ бэлэй.

Саул ба тэрэнэй хүбүүдынь наһа бараба

31 ¹ Пилиштүүд Израильтай дайралдан, Израилин зон пилиштүүдһээ тэрьедэжэ, Гилбооһа уулада алдалан унаба. ² Пилиштүүд Саулы болон тэрэнэй хүбүүдые хүсэжэ, Саулай Ёнатаан, Абинадааб, Малхишууһа хүбүүдые алаба. ³ Саулы тойроод ехэ байлдаан бужаганажа, нурша ном харбагшад тэрэниие харбажа, хүндөөр шархатуулба. ⁴ Тиихэдээ Саул өөрынь зэр зэбсэгыг үргэгшэдэ:

– Ши һэлмээе һугалаад, намайе хадхажа ала. Бэлгээ отолуулаагүй эдэ хүнүүд ерэжэ, намайе хадхан алажа, доромжолхол, – гэбэ. Тээд зэр зэбсэгынь үргэгшэ ехэ айжа, тэрэ захиралтыень дүүргэжэ шадабагүй. Саул һэлмэ абажа, дээрэнь унашаба. ⁵ Зэбсэг баригшань Саулай үхэһые үзөөд, өөрынгөө һэлмэ дээрэ унажа, Саулай хажууда үхэбэ. ⁶ Иигэжэ тэрэ үдэр Саул гурбан хүбүүдтээ, зэр зэбсэг үргэгшэтэйгөө болон бүхы сэрэгтээ хамта гээгдэбэ.

⁷ Ньюу газарай нүгөө талада болон Иордан голой саада талада байһан Израилин бүхы зон сэрэгэй тэрьедэһэн, Саулай болон хүбүүдэйн үхэһые мэдээд, хотонуудаа орхижо, зугадаба. Пилиштүүд ерэжэ, тэндэ байрлаа бэлэй.

⁸ Үглөөдэрынь пилиштүүд алагдһан зоние тонохоёо ерэхэдээ, үхэһэн Саулай болон тэрэнэй гурбан хүбүүдэй бэенүүдые Гилбооһа уула дээрэ олобо. ⁹ Тэдэ Саулай толгой отолжо, хуяг, дуулгыень тайлан абажа, өөһэдынгөө шүтээнүүдэй хүмэ соо, арад зондо мэдээ дуулгахаяа элшэнэрые Пилиштын бүхы нютагуудаар эльгээбэ. ¹⁰ Саулай сэрэгэй зэмсэгыг тэдэ Аштаартуудай хүмэ соо табижа, бэеыень Бэт-Шаанай ханада үлгэбэ.

¹¹ Ябээш-Галаадай ажаһуугшад пилиштүүдэй Саулда юу хэһые дуулаад, ¹² бүхы сэрэгшэдынь бодожо, бүхэли һүниин туршада алхаһаар Бэт-Шаан ерээд, Саулай болон тэрэнэй хүбүүдэй бэенүүдые хотын ханаһаа абажа, Ябээштэ асараад, шатааба. ¹³ Тиигээд яһыень суглуулжа абаад, Ябээшдэхи сухай модон доро хүдөөлүүлбэ. Тэдэ долоон хоног масаглаа һэн.

Хаан түрэнүүд тухай хоёрдохи ном

Еврей заншалаар, энэ ном урдахи номтой хамта «Самуилай ном» гэж нэрлэгддэг, юуб гэхэд, энэ номой гол дүр болохо Давидыг Самуил хан шэрээд заларуулаа бэлэй. Давидай хан шэрээг эзэлхэн, Израилие зонхилхон тухай энэ ном хөөрэнэ. Эхиндэ тэрэ ганса Иудын обогой хаан байгаа (1-4-дэхи бүлэгүүд), дараань Израилин хойто обогудыг тэрэ захиржа эхилээ бэлэй (5-20-дохи бүлэгүүд). Эдэ бүгэдэ үйлэ хэрэгүүд манай ээрын урдахи XI зуун жэлэй хүүлдэ – X зуун жэлэй эхиндэ болоо.

Өөрын хүбүүдтэйгээ Давидай яажа харилсадаг тухай тусхай бэшэгдэнэ. Юуб гэбэл, энэ асуудал болбол хаанай угыг хэниинь залгамжалхаб гэнэн асуудалтай сэхэ холбоотой (11-20-дохи бүлэгүүд). 21-24-дэхи бүлэгүүдтэ Давидай хааншалгын олон ондоо үйлэ хэрэгүүд зураглагдана, эндэ алинь алинай хойноһоо болооб гэжэ наринаар баримталагдаагүй.

Давид хаанай үе сагта Израилин арад түмэнэй саашанхи хуби заяа тодорхойлхон хоёр томо үйлэ хэрэг болоо. Түрүүшынхинь – Иерусалимыг Давидай эзэмдэн абалга. Энэ хото Израилин ниислэл, нангин хото боложо, мүнөөшье болотор бүхэдэлхэйн анхарал татадаг. Хоёрдохинь – Давидай уг удам лэ Израилин арад түмэниг ударидан байха гэжэ Бурханай Давидта найдүүлга. Энэ сагһаа хойшо гансал тэрэнэй уг таһардаһан Израилин хуулиг хаашуул боложо шадаха болоо бэлэй.

Давид Саулай гээгдэнэн тушаа мэдэбэ

1 ¹Саулай гээгдэнэнэй удаа Давид амалээгүүдые бута сохижо, һөөргөө бусаад, хоёр хоног Циклаагта байба. ²Гурбадахи үдэрын нэгэ

хүн Саулай хотон хүрэнхөө хүрэжэ ерээ хэн. Тэрэнэй хубсахан гай гашуудалхаа боложо уригданхай, толгойнь тооно шоройдо дарагданхай. Тэрэ Давидта дүтэлөөд, газарта унан, лунажа мүргэбэ. ³ Давид тэрэнхээ асууба:

– Ши хаанаһаа ерээбши?

– Би Израилиин хотон хүрэнхөөб, арай гэжэ амиды үлөөб, – гэжэ тэрэ харюусаба.

⁴ – Юун болооб? Намда дуулгыш, – гэбэ Давид.

– Манай сэрэг байлдаанай газарһаа тэрьедэжэ, олон зомнай шархатаа, алуулаа. Саул болон тэрэнэй хүбүүн Ёнатааншые алуулаа, – гэжэ тэрэ хэлэбэ.

⁵ – Саулай, мүн тэрэнэй хүбүүн Ёнатаанай гээгдэһые ши хаанаһаа мэдээбши? – гэжэ мэдээ хүргэжэ ерэгшэ залуу хүнхөө Давид асууба. ⁶ Давидта тэрэ иимэ харюу үгөө хэн:

– Тушаан болон дайралдажа, би тиихэдэ Гилбооһа хадада байгааб. Жада дээрээ тонгойһон Саулые хараа хэм, дайшалхы тэргэнүүд ба морин сэрэгүүд тэрэниие хүсэжэ байгаа бэлэй. ⁷ Тэрэ ара тээшээ эрьежэ, намайе хараад, дуудаба. «Би эндэ байнаб», – гэжэ харюусабаб. ⁸ «Ши хэн гээшэбши?» – гэжэ намһаа асуухадань, «би амалээг хүмби», – гэжэ хэлээ бэлэйб. ⁹ Тиихэдэм Саул: «Дүтэлөөд, намайе ала! Би хүндөөр шархатанхайб, угаа зобожо байнаб», – гэбэ. ¹⁰ Би дүтэлжэ, тэрэниие алаа хэм. Юуб гэбэл, иимэ хүндөөр шархатаһанайнгаа удаа тэрэ амиды байжа шадахагүй гэжэ мэдэжэ байгааб. Тэрэнэй толгой дээрэхи титим, гарайнь бугааг абажа, иишэнь тандаа асарааб, эзэмни.

¹¹ Давид гашуудалда абтан, хубсаһаяа уриба, тэрээнтэй хамта байһан бүхы зон мүн лэ тиибэ. ¹² Һэлмээр сабшагдан алуулһан Саул ба тэрэнэй хүбүүн Ёнатаан тушаа, Эзэнэй улад зон болохо Израиль тушаа тэдэ гашуудан уйлажа, үдэшэ болотор масаг бариба. ¹³ Давид мэдээ хүргэжэ ерэнэн залуу хүнхөө асууба:

– Ши хаанахи хүмши?

– Би ерүүл хүн болохо амалээг хүнэй хүбүүмби, – гэжэ тэрэ харюусаа хэн. ¹⁴ Давид тэрээндэ хэлээ бэлэй:

– Ши Эзэнэй шэлэжэ, тоһоор түрхиһэн хүндэ гар хүрэн алажа байхаһаа юундэ айгаагүйбши?!

¹⁵ Тиигээд Давидай зонойнгоо нэгыень дуудажа:

– Дүтэлөөд тэрэниие алагты! – гэхэдэнь, тэрэ амалээг хүниие үхэ-тэрынь сохижо алаба. ¹⁶ Давид амалээг хүндэ иигэжэ үгүүлээ бэлэй:

– Ши өөрөө өөртөө тодхор татааш. «Эзэнэй тоһолһон хүниие алааб» гэжэ хэлэхэдээ, ши өөрынгөө урдаһаа гэршэлээш.

Саул болон Ёнатаан тушаа Давидай гашуудал

¹⁷ Давид Саул болон тэрэнэй хүбүүн Ёнатаан тухай гашуудалай энэ дуу дуулажа, ¹⁸ Иудын улад зониие тэрээндэ* хургахые захирба. (Тэрэ Иашарай** ном соо бэшэгдэнхэй.)

- ¹⁹ Израилиин бахархал! Ши дайсанайнгаа урда хүгэдэн
сухарингүй алуулбаш!
Эгээл эрэлхэг зоригтойшуулнай алдалан унаба!
- ²⁰ Пилиштүүдэй басагадые баярлуулхагүйн,
бэлгээе отолуулаагүй зоной үхидые хүхээхэгүйн тула
энээн тушаа Гаадта бү мэдүүлэгты,
Ашхэлооной гудамжануудташые бү тунхаглагты.
- ²¹ Оо, Гилбооһын уула хаданууд,
таанад дээрэ шүүдэр бү унаг, бороо бү орог,
таряалангууд хододоо хооһон байг лэ!
Юуб гэхэдэ, эрэлхэг зоригтойшуулай бамбай,
Саулай тоһо түрхюүлһэн бамбай тэндэ бузарлагдаба.
- ²² Ёнатаанай хурша ном тодо мэргэн,
Саулай хэлмэ хайра гамгүй байгаа,
шархатаһан дайсадай шуһа хородог,
сэрэгшэдэй өөхэ отолдог бэлэйл.
- ²³ Саул ба Ёнатаан, эгээл дуратайнууднай, эгээл хайханууднай,
амиды сагтаа хамта, наһа барахадаашые тэдэ халаагүйл!
Тэдэ бүргэдһөөшые хурдан,
арсаланһаашые хүсэтэй бэлэйл.
- ²⁴ Оо, Израилиин басагад, Саул тушаа уйлыта!
Тэрэ таанадта уб улаан дэгэл гоёон үмдэхүүлдэг,
хубсаһыетнай алтаар шэмэглэдэг хэн.
- ²⁵ Тулалдаанда баатарнууд унаба!
Ёнатаан дайсадайнгаа урда хүгэдэн сухарингүй алуулаа.
- ²⁶ Ёнатаан, ахамни!
Тан тушаа зобон шаналжа байнаб.
Та намда угаа хайратай байгаат.
Танай хайра дуран намда хэды гайхалтай хайхан,
бүһэгүй хүнэй дуранһаа үлүү дээрэ бэлэйл.

* **1:18** Еврей хэлэн дээрэ «хурша номдо» гээд бэшэгдэнхэй.

** **1:18** Еврей хэлэн дээрэ «Үнэн Сэхын» гэнэн удхатай, урданай Израилиин байлдаанууд тушаа дуунуудай ном.

27 Эрэлхэг зон алдалан унаба,
дайнай зэбсэгүүд халаба!

Давид Иудын хаан болобо

2¹ Тэрэнэй удаа Давид Эзэнхээ асууба:
– Яахамниб? Иудын ямар нэгэн хото руу ябахам гү?
– Яба, – гэжэ Эзэн тэрээндэ захирба.
– Хайшаа ошохобиб? – гэжэ Давидай асуухада,
– Хэброон руу, – гэжэ Эзэн айладхаба. ² Тиигээд Давид өөрынгөө хоёр намгадтай – Езрээл хотын Ахинооһам ба Набаалай һамган байһан, Кармээл хотын Абигааһилтай хамта тиишээ ябаба ха. ³ Тэрэ өөрын зониие гэр бүлэтэйнь дахуулан асаржа, Хэброондо ба тойроод байһан тосхонуудтань байрлаба. ⁴ Иудын обогой зон ерэжэ, тэндэ Давидые Иудын хаан болгон, тоһо түрхин ёһолол хэбэ.

Ябээш-Галаадай зон Саулые хүдөөлүүлээ гэжэ дуулахадаа, ⁵ Давид тиишээ элшэнэрые эльгээжэ, ажаһуугшадта иигэжэ хэлэхыень захяа гэхэ:

– Таанар өөһэдынгөө эзэн Саулда үнэн сэхэ байһанаа элирхэйлжэ, тэрэниие хүдөөлүүлһэндөө Эзэнэй урда буян хэшэгтэйт! ⁶ Одоо мүнөө Эзэн таанарта үршөөл хайраяа, үнэн шударгаяа үзүүлхэнь болтогой! Иимэ үйлэ хэһэнэйтнай тула бишье таанарта һайн һайханиие үйлэдэхэб. ⁷ Хүсэ шадалтай, эрэлхэг зоригтой байгты! Танай эзэн хаан Саул наһа бараа. Иудын обогой зон намайе өөрынгөө хаан болгон, тоһо түрхин ёһолоо.

Иш-Боошэт Израилин хаан болобо

⁸ Харин Саулай сэрэгэй жанжин, Нээрэй хүбүүн Абнээр Саулай хүбүүн Иш-Боошэдые абаад, Маханааим руу асарба. ⁹ Тэрэ Галаад, Ашуур, Езрээл, Эпрааим, Бэньямиинэй, юрэдөө, хамаг Израилин хаанаар тэрэниие табиба. ¹⁰ Саулай хүбүүн Иш-Боошэт Израилин хаан болоходоо дүшэ наһатай байгаа. Тэрэ хоёр жэл соо хаанта засаг баряа бэлэй. Тиихэдэ Иудын обогой зон Давидые дахан, тэрээндээ үнэн сэхэ байгаа. ¹¹ Давид долоон жэл, зургаан һарын туршада Хэброонһоо Иудые зонхилһон байна.

Израиль болон Иудын хоорондохой дайн

¹² Нээрэй хүбүүн Абнээр Саулай хүбүүн Иш-Боошэдой сэрэг удари-дан, Маханааимһаа гаража, Гибэһоон руу шэглэбэ. ¹³ Цэруяа гэдэг эхэтэй Ёһааб Давидай сэрэг ударидан, мүн лэ гаража, тэдэ Гибэһоонхой

сөөрэмэй хажууда уулзаба. Тэдэнэй нэгэнь сөөрэмэй наада талада, нүгөөдэнь саада таладань байгаа. ¹⁴ Абнээр Ёһаабта дурадхаба:

– Эрхим сэрэгшэдые гарган, өөһэдынгөө урда тэмсэлдүүлэе.

– Гаргайл, – гэжэ Ёһааб зүбшөөбэ. ¹⁵ Тиигээд Саулай хүбүүн Иш-Боошэдой сэрэгһээ арбан хоёр Бэньямиин угай зон, Давидай албатанһаа арбан хоёр хүн гараба. ¹⁶ Тэдэнэр бэе бэеынгээ толгойһоо аһалдажа, бэе бэеынгээ хабиргай руу хэлмэ хадхажа, алдалан хамта унаа бэлэй. Тиимэһээ Гибэһоондо байдаг тэрэ газар «Ҳэлмэнүүдэй талмай» гэжэ нэрлэгдэе һэн. ¹⁷ Тэрэ үдэр угаа хүндэ тулалдаан боложо, Абнээр болон израильшууд Давидай сэрэгтэ диилдээ бэлэй.

¹⁸ Тэндэ Цэруягай гурбан хүбүүд Ёһааб, Абишай, Асаһээл гэгшэд байлсаа. Асаһээл хадаа талын зээрэн мэтэ хурдан хүлтэй байгаа. ¹⁹ Тэрэ Абнээрэе сэхэ намнажа, хажуу тээшээ халташые годирхогүй байба.

²⁰ Абнээр эрьежэ:

– Асаһээл, ши мүн гүш? – гэхэдэнь, тэрэ:

– Тиимэ, биб, – гэжэ харюусаба ха. ²¹ Абнээр:

– Намайе намнахаа боли! Баруун гү, али зүүн тээшээ эрьежэ, залуу нэгые барижа, тэрэнэй зэр зэбсэгые өөртөө аба, – гээ бэлэй. Теэд Асаһээл тэрээнһээ халаха һандахагүй байба. ²² Абнээр дахин Асаһээлдэ:

– Намһаа хала! Угы һааш, шамайе алаха ёһотой болохоб. Тиигэбэл, би яжа шинии аха Ёһаабай урдаһаа хараха биб? – гэбэ. ²³ Теэд тэрэ болибогүй. Тиихэдэнь Абнээр жадын нүгөө үзүүрээр тэрэниие гэдэһе руунь хадхаба, жада нюргаарнь нэбтэ гарашаба. Асаһээл унажа, тэрэл газартаа гээгдэшоо һэн. Тэрэнэй бэе газар дээрэ хэбтэнхэй, тэндэ ерэнһэн зон бултадаа хажуудань тогтодог байба.

²⁴ Харин Ёһааб болон Абишай Абнээрэй хойноһоо намнаба. Гибэһооной элһэн сүл губи руу ошоһон харгы дээрэ байдаг, Гиинһагай наана оршодог Аммаагай дабаанда наранай орожо байхада тэдэ хүрэжэ ерэбэ. ²⁵ Бэньямииншууд Абнээрэй хажууда сугларжа, нэгэ бүлэг болоод, дабаанай оройдо зогсобо. ²⁶ Абнээр Ёһаабые дуудаба:

– Бидэ бэе бээ хэтэ мүнхэдөө алажа байха гүбди? Хойшолонгуудынь угаа гашуун байха гэжэ мэдэнэгүй гүш? Аха дүүнэрээ намнахаяа болихо тухай ши зондоо хэлэхэгүй юм гүш? ²⁷ Ёһааб:

– Бурхан үзэг, хэрбээ шинии эдэ үгэнүүдые урид хэлээ һааш, үшөө үглөө байхада сэрэгшэд аха дүүнэрэйнгээ хойноһоо намнахаяа болихо байгаал, – гэбэ. ²⁸ Иигээд Ёһааб эбэр бүрээгээр үлеэжэ, бүхы сэрэг тогтожо, израильшуудай хойноһоо мүрдэхээе, бэшэ тулалдахаяа болибо. ²⁹ Абнээр болон тэрэнэй зон тэрэ һүниндөө нюруу газараар

үнгэржэ, Иорданиие гаталан, үдэ хүрэтэр алхалхаар Маханааимда ерэбэ.

³⁰ Ёһааб Абнээрэй хойноһоо ябахаяа болижо бусахадаа, бүхы сэрэгээ суглуулба. Асаһээлһээ гадна Давидай арбан юһэн албатан алга байгаа. ³¹ Харин тэдэ өөһэдөө Абнээрэй сэрэгһээ гурбан зуун жаран бэньяминшуудые алаһан байба. ³² Тэдэ Асаһээлые абажа, Бэтлэһээмдэ оршодог эсэгынь булашада хүдөөлүүлбэ. Тиигээд Ёһааб өөрын сэрэгтэй хамта бүхэли хүниндөө ябан, үүр сайха үедэ Хэброондо хүрэбэ.

3 ¹ Саулай гэр бүлын тала баригшадай, мүн Давидай тала баригшадай хоорондо удаан сагта хёморолдоон үргэлжэлбэ. Давид улам хүсэтэй боложо, харин Саулай гэр бүлын тала баригшад улам доройтожол байба.

Хэброондо түрэн Давидай хүбүүд

² Хэброондо Давид хүбүүдтэй болоо хэн. Ууган хүбүүниинь езрээлэй эхэнэр Ахинооһамһаа гараһан Амноон юм. ³ Удаадахи хүбүүниинь кармээл эхэнэрһээ, Набаалай һамган байһан Абигааһилһаа гараһан Хилааб. Гурбадахи хүбүүниинь Гэшүүрэй хаан Талмайн басаган Маһахаагай гаргаһан Абшалоом юм. ⁴ Дүрбэдэхи хүбүүниинь Хаггиит гэгшэһээ гараһан Адонияа, табадахи хүбүүниинь Абиатаалһаа гараһан Шэпаатияа. ⁵ Зургаадахи хүбүүниинь Эглааһаа гараһан Итрэһаам болоно. Давидай эдэ зургаан хүбүүд Хэброондо түрэн намтартай.

Абнээр Давидтай хамтарба

⁶ Саулай гэр бүлые, мүн Давидай гэр бүлые дэмжэгшэдэй хоорондо хёморолдооной боложо байгаа зуура Абнээр Саулай гэр бүлэдэ бүри батажан, хүсэтэй боложол байба. ⁷ Саулда Рицпаа гэдэг бага һамган байһан байгаа. Тэрэ хадаа Айяа гэгшын үхин хэн. Иш-Боошэт Абнээрэе зэмэлбэ:

– Юундэ ши минии эсэгын бага һамгантай унтаабли?

⁸ Абнээр Иш-Боошэдой хэлэһэн үгэдэ ехэ уурлажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Намае Иудын нохой гэжэ һанаа гүт? Би Саулай гэр бүлэдэ, тэрэнэй аха дүү болон нүхэдтэнь үнэн сэхэ байгаа, таниие Давидһаа абарааб. Харин та мүнөө тэрэ эмэһээ боложо, намае зэмэлжэ байнат! ⁹⁻¹⁰ Хаан түрые Саулай гэр бүлэһөө шэлжүүлэн абаад, Давидые орон түрын нэгэ захиһаа нүгөө захи болотор, Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр Израилиин болон Иудын хаан болгон табихаб гэжэ Эзэн Давидта

тангариглаа бэлэй. Иигэжэ зэмэлжэ байгаа хадатнай, би энээниие бээлүүлхэб! Угы хаам, Бурхан намайе шиидхүүжэн!

¹¹ Тиихэдэнь Иш-Боошэт Абнээртэ нэгэшье үгэ хэлэхээ айгаа хэн.

¹² Абнээр өөрынгөө зүгһөө элшэнэрые Давидта эльгээжэ:

– Хэн энэ газар ороние зонхилхоб? Намтай хэлсээ баталагты, тиихэдэтнай тан тээшэ бүхы Израилие татажа, танда туһалхаб, – гэжэ хэлүүлбэ.

¹³ – Зай, хайн гээшэ. Би шамтай хэлсээ баталхаб, гансал нэгэ иимэ гуйлтатайб: намтай уулзахаяа ерэхэдэе Саулай басаган Михаалые абаад ерэ, – гэбэ Давид. ¹⁴ Тиигээд Давид Саулай хүбүүн Иш-Боошэдто элшэнэрые эльгээн:

– Михаал хамгыемни намда бусаагты. Би пилиштүүдэй зуун бэлгын арһаар тэрэниие абаа һэм, – гэжэ хэлүүлбэ. ¹⁵ Иш-Боошэт хүниие эльгээжэ, Михаалые үбгэнһөөнь, Лааһишай хүбүүн Палтиһээлһэе бусаан абаба. ¹⁶ Харин үбгэниинь хамгаяа уйлан дахажа, Бахуриим хүрэтэр ябаба. Абнээрэй тэрээндэ:

– Һөөргөө буса, – гэхэдэнь, тэрэ гэртээ бусаа бэлэй. ¹⁷ Абнээр Израилиин удамаршадта хандаба:

– Таанар Давидые өөһэдынгөө хаан болгохые үнинэй хүсэжэ байгаа бэлэйт. ¹⁸ Мүнөө энээнээ бээлүүлэгты. Юуб гэбэл, Эзэн Давид тушаа айладахадаа, «Өөрынгөө зараса Давидаар Би Өөрын арад түмэн Израилие пилиштүүдэй ба хамаг дайсадайнь һабарһаа абаруулхаб» гэжэ айладхаа бэлэйл.

¹⁹ Абнээр мүн лэ бэньямииншуудта энээн тушаа хэлэбэ. Израилиин болон Бэньямиинэй обогой бүхы зоной хүсэһэн юумэ Давидта дуулгахаяа тэрэ Хэброон руу ошоо хэн.

²⁰ Абнээр хорин хүниие дахуулан, Хэброондо байһан Давид руу ерэбэ. Абнээрэй ба тэрээнтэй хамта байһан зоной хүндэдэ Давид найр наада дэлгэбэ. ²¹ Абнээр Давидта хэлэбэ:

– Минии бодоод гаража, хамаг Израилие, эзэн хаан, тандаа суглуулхыемни зүбшөөгыт. Тэдэ тантай хэлсээ баталжа, та ханаһаараа бүгэдые зонхилон, хаан түрээе ударидахат.

Давид Абнээрые табижа, тэрэ амгалан мэндэ гаража ошобо.

Абнээрэй үхэл тухай

²² Тиһээр Ёһааб түрүүтэй Давидай зон дээрмэдэлгэ добтолоонһоо ехэ олзотой бусан ерэбэ. Абнээр Давидтай хамта Хэброондо байгаагүй һааб даа, юуб гэбэл, Давидай тэрэниие табихадань, тэрэ амгалан гаража

ошоһон байна ха юм. ²³ Ёһаабай сэрэгтээ хамта бусажа ерэхэдэнь, зон тэрэндэ дуулгаба:

– Нээрэй хүбүүн Абнээрэй хаанда ерэхэдэ, хаан тэрэниие амиды мэндэ табяа.

²⁴ Тиихэдэнь Ёһааб хааниие бараалхан:

– Та яанабта?! Абнээрэй танда ерэхэдэ юундэ табяабта?! ²⁵ Нээрэй хүбүүн Абнээрэе та мэдэнэ ха юмта. Тэрэ таниие мэхэлжэ, орохо гараха нүхэ һубыетнай мэдэхээ, хэжэ байгаа бүхы юумыетнай ойлгохоёо ерэнэн байна ха юм, – гэбэ.

²⁶ Ёһааб Давидай үргөөһөө гараад, Абнээрэй хойноһоо өөрын зоние эльгээжэ, тэдэнь тэрэниие Сираагай худагһаа бусаан асарба. Гэбэшье Давид энээн тушаа мэдээгүй. ²⁷ Иигээд Абнээрэй Хэброондо асарагдахада, Ёһааб тэрэнтэй хүнгүйгөөр хөөрэлдэхээ бартаанууд тээшэ абаашаад, гэдэһэ руунь хадхажэ алаба. Ёһаабай дүү Асаһээлые алаһанайнгаа түлөө иигэжэ Абнээр наһа бараа бэлэй.

Абнээр тушаа Давидай гашуудан тухай

²⁸ Давид энээн тушаа һүүлдэнь дуулаад хэлэбэ:

– Нээрэй хүбүүн Абнээрэй гээгдэнхэндэ би болон минии хаан түрэ Эзэнэй урда оройдоошье гэм зэмэгүйл. ²⁹ Тэрэнэй шуһан Ёһаабай болон түрэл гаралайн толгой дээрэ буухань болтогой! Венерическэ, һэлхэ үбшэнтэн, таяг тулаашад, һэлмээр сабшуулагшад, үлэн хоһон зон Ёһаабай уг удамһаа бү халаг!

³⁰ Асаһээл дүүень Гибэһоондохи тулалдаанда Абнээрэй алаһандань Ёһааб ба тэрэнэй дүү Абишай гэгшэ иигэжэ Абнээрэе алаа бшуу.

³¹ Тиигээд Давид Ёһаабта, мүн бүхы сэрэгтэ хэлэбэ:

– Хубсаһаа урижа, гашуудалай хубсаһа үмдөөд, Абнээр тушаа гашуудан уйлагты.

Давид хаан өөрөө хуурсагай араһаа алхалаа. ³² Иигээд тэдэ Абнээрэе Хэброондо хүдөөлүүлбэ. Хаан Абнээрэй хүүр дээрэ шангаар уйлажа, бүхы арад зоншье уйлалдаба. ³³ Давид Абнээртэ зорюулан, гашуудалай иимэ дуу дуулаба:

Мунхаг үхэлөөр Абнээр үхэхэ ёһогүйл байгаал даа.

³⁴ Шинии гар хүлигдөөгүй, шинии хүлшье тушагдаагүй бэлэйл.

Дээрмэшэдэй гарһаал ши унааш!

Бүхы зон тэрээн тушаа бүри ехээр бархиралдаба. ³⁵ Удаань Давидые эдэе хоол барихыень аргадахаяа зон үшөө үдэр байхада ерэбэ. Теэд Давид тангариглажа хэлэбэ:

– Хэрбээ наранай шэнгэтэр минии хилэээм, үгышые хаа, ямар нэгэн хоол эдибэлни, Бурхан намайе хэхээхын ехээр хэхээг лэ!

³⁶ Бүхы зон энээн тушаа мэдэжэ, хаанай хэхэн бүхы үйлэ хэрэгүүдэй тэдэндэ найшаагдадагтал, энэнь мүн лэ тэдэндэ найшаагдаба.

³⁷ Иигэжэ Нээрэй хүбүүн Абнээрэй гээгдэхэндэ хаанай ямаршые хамаагүй байһые бүхы Иуда болон бүхы Израиль тэрэ үдэр ойлгоо хэн.

³⁸ Удаань хаан зондоо сонособо:

– Мүнөөдэр Израильда агууехэ сэрэгэй ноён болон удамаршын нүгшэһые таанад ойлгоно гүт? ³⁹ Би хаан түрэдэ тоһоор түрхюулэн ёһолуулһаншые хаа, мүнөөдөө үшөөл хүсэгүйб, харин Цэруяагай хүбүүд угаа хэрээгы хатуу. Эзэн мууе үйлэдэгшэдэ хэхэн хэмээрнь тэрэниень амасуулхань болтогой!

Иш-Боошэдой үхэл

4 ¹ Абнээрэй Хэброондо наһа бараһан тухай Саулай хүбүүн Иш-Боошэт дуулажа, зоригынь мохобо, бүхы Израильшые хүрдэбэ.

² Саулай хүбүүн Иш-Боошэдто сэрэгэй бүлэгүүдэй хоёр ударидагша бии хэн. Нэгэнэйн нэрэ Баһанаа, нүгөөдэнэйн нэрэ Рэхааб бэлэй. Тэдэ хоюулаа Бэньямиинэй обогһоо уг гарбалтай, Бээроодой хүн Риммоной хүбүүд хэн. (Бээрот хадаа Бэньямиинэй нэгэ хото гээд тоологдодог бэлэй. ³ Теэд Бээроодой зон Гиттаһим руу тэрьедэжэ, мүнөө болотор тэндэ ерүүл зон гэлсүүлэн ажаһуудаг.)

⁴ Саулай хүбүүн Ёнатаан Мэпибоошэт гэжэ нэрэтэй хүбүүтэй хэн. Тэрэ хүл муутай бэлэй. Таба наһатай байхадань, Саулай болон Ёнатаанай гээгдэхэн тухай мэдээсэл Езрээлһээ ерэжэ, тэрэниие харууһалагша эхэнэр тэбэрин тэрьедэхэдэе, яаража, үхибүү унагаажэ, тэрэ дохолон болошоо хэн.

⁵ Бээрот хотын Риммоной хүбүүд Рэхааб ба Баһанаагай үдын халуунаар Иш-Боошэдой гэртэ ерэхэдэнь, тэрэ үдын халуунһаа амаржа байба. ⁶ Гэрэй үүдэнэй хажууда ороһоо илгажа байгша эхэнэр дууража унтаһаһан байгаа, тиимэһээ Рэхааб ба Баһанаае харабагүй. ⁷ Гэртэ тэдэнэй ороходонь, Иш-Боошэт нойрсодог таһалгадаа орон дээрээ хэбтэжэ байгаа ха. Тэрэниие тэдэ алажа, толгойнь отолон абаад, нюруу газараар бүхэли хүниндөө ябан ошобо. ⁸ Тиигээд тэдэ Иш-Боошэдой толгойе Хэброондо байһан Давидта асараад, хаанда хэлэбэ:

– Харэгты, энэ хадаа танай ами наһанда харша байһан дайсан Саулай хүбүүн Иш-Боошэдой толгой. Эзэн хаамнай, Эзэн мүнөөдэр Саулай болон тэрэнэй уг удамһаа танай түлөө үһөөгөө абхуулаа.

⁹ Бээрот хотын Риммоной хүбүүд Рэхааб ба Баһанаада Давид харюусаба:

– Намае элдэб тодхорхоо абаржа байхан Эзэнэй урда тангаригла-
наб. ¹⁰Нэгэ хүн намда «Харыта, Саул гээгдээ» гэжэ мэдээсээд, өөрыгөө
хайн мэдээ асарааб гэжэ бодожо байхадань, би шагнал үгэхын орондо
тэрэниие баряад, Циклаагта усадхаа хэм. ¹¹ Харин мүнөө харатай муу
зоной гэмгүй хүниие гэртэнь, өөрынь орон дээрэ алаад байхада, би
тэрээнэйнь түлөө тэдэниие харюусалгада татахаб! Таанадые газарай
хурьхэнһөө аршажа хаяхаб!

¹² Давид захиржа, сэрэгшэдынь тэдэниие алажа, гар, хүлыень саб-
шаад, Хэброондо, сөөрэмэй хажууда үлгэбэ. Иш-Боошэдой толгойе
тэдэ абажа, Хэброондо, Абнээрэй агы нүхэн хуурсаг соо хүдөөлүүлбэ.

Давид Израилиин болон Иудын хаан болобо
(1 Уг 11:1-9; 14:1-7)

5 ¹ Удаань Израилиин бүхы обогүүд Хэброон руу, Давидта ерээд
хэлэбэ:

– Бидэ танай мяха шунанай таһардаһан бэлэйлди. ² Урид Саулай
манай хааншье байха үедэ та Израилиин арад зониие байлдаануудта
ударидажэ, сэрэг хододоо илалта туйлаад бусадаг байгаа. Тиигээд
Өөрынь арад түмэн болохо Израилиие танай ударидаха, удамаршан
болохо тухай Эзэн танда найдуулан айладхаһан бэлэйл.

³ Иигэжэ Израилиин бүхы аха захатан Хэброон руу хаанда ерэ-
жэ, Давид хаан тэндэ Эзэнэй урда тэдэнтэй хэлсээ баталба. Тиигээд
тэдэ Давидые Израилиин хаан болгон, тоһо түрхин ёһолбо. ⁴ Давид
гуша наһатайдаа хаан боложо, дүшэн жэл соо хаан түрые зонхилбо.
⁵ Тэрэ Хэброондо Иудые долоон жэл, зургаан нара, Иерусалимда
бүхы Израиль болон Иудые гушан гурбан жэлэй туршада захиран
зонхилон байгаа юм.

Давид Иерусалимые эзэлнэ

⁶ Хаан өөрынгөө зонтой хамта Иерусалим руу, евүүсүүдэй урдаһаа
добтолхоёо гараба. Тэрэ нютагай уул зон болохо евүүсүүд Давидта
иигэжэ хэлэбэ:

– Ши иишээ орожо шадахагүйш. Һохор, дохолоншье зон шамайе
үлдэжэ гаргахал.

Тэдэ Давидые хото руу нэбтэрэн орожо шадахагүй гэжэ һанажа
байгаа. ⁷ Гэбэшье Давид Сионой хэрэм эзэлэн абаба. Энэнь Давидай
хото* болобо.

* 5:7 Давидай хото – мүнөө Иерусалим хотын хуби.

⁸Тэрэ үдэр Давид иигэжэ хэлэбэ:

– Евүүсүүдтэй тулалдагша хүн бүхэн тэдэнэй хоолойе отолог! Һохор болон дохолон хүнүүдые би үзэн яданаб! Тиимэһээл «һохор, дохолон зон Эзэнэй үргөө руу орохо ёһогүй» гэлсэдэг юм.

⁹Иигэжэ Давид тэрэ хэрэмдэ байрлажа, тэрэнь Давидай хото гэжэ нэрлэгдээ бэлэй. Бүхы хотые, Миллоһоо эхилээд саашань, шэнэ хэрэм ханаар хүрээлбэ. ¹⁰Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурханай өөртэйнь хамта байһан ушарһаа Давид улам хүсэтэй боложол байгаа.

¹¹Тиирэй хаан Хираам Давид руу элшэнэрые эльгээбэ. Тэдэ Ливаанай үнэтэ сэнтэй хуша модо асарба. Модшо ба шулууша дархашуул мүн лэ ерэбэ. Тэдэ Давидта ордон барижа үгэбэ. ¹²Эзэнэй өөрыень Израилиин хаан болгожо баталһые, Өөрынь арад түмэн болохо Израилиин түлөө хаан түрыень үргэлсэһые Давид ойлгобо. ¹³Хэброонһоо ерэнэнэйнгээ удаа Давид Иерусалимда үшөө бага һамгадые, мүн һамгадые өөртөө абаба. Тэрэ үшөө хүбүүд, басагадтай болобо. ¹⁴Иерусалимда түрэнэн тэрэнэй үхи хүүгэдэй нэрэнүүд гэбэл: Шаммууһа, Шобааб, Натаан, Соломоон, ¹⁵Ибһаар, Элишууа, Нээпэг, Япийһа, ¹⁶Элишамаа, Элиадаа, Элипээлэт гэгшэд болоно.

Пилиштүүд илагдаба
(1 Уг 14:8-17)

¹⁷Давидые Израилиин хаан болгожо, тоһо түрхин ёһолһон тухай дуулахадаа, бүхы пилиштүүд зэһэн гаража, Давидые алахая бэдэрбэ ха. Давид энээниие дуулажа, хэрэм руу доошоо бууба. ¹⁸Пилиштүүд ерэжэ, Рэпаиимэй хүндыдэ таран тогтобо. ¹⁹Давид Эзэнһээ асууба:

– Пилиштүүдэй урдаһаа гарахам гү? Тэдэниие диилэхэдэм туһалха гүт?

Эзэн Давидта айладхаба:

– Гара! Пилиштүүдые диилэхэдэтнай Би заабол таанадта туһалхаб.

²⁰Тиигээд Давид Бааһал-Пэрациим руу ерэжэ, тэндэ пилиштүүдые хюдаба. Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн минии урда дайсадыемни үерэй уһан мэтэ сүмэ сохёо.

Тиимэһээ тэрэ газар Бааһал-Пэрациим* гэжэ нэрлэгдээ бэлэй.

²¹Пилиштүүд тэрьедэхэдээ, тэндэ бурхадайнгаа дүрсэнүүдые хаяа бэлэй. Давид зонтоёо тэдэниеннь оложо абаа һэн.

²²Пилиштүүд дахин ерэжэ, Рэпаиимэй хүндыгөөр таран зогсобо.

²³Давидай Эзэнһээ асуухада, Эзэн айладаба:

* 5:20 Еврей хэлэн дээрэ «Эзэн сүмэ сохин гарана» гэхэн удхатай.

– Урдаһаань шэглэн бү гара. Тэдэнэй араар тойрожо, лиирэ модоной түглын талаһаа тэдэндэ довтоло. ²⁴ Лиирэ мододой орой дээгүүр алхалжа байһанай абяа дуулахадаа, таанад довтологты. Юуб гэхэдэ, Би пилиштүүдые хюдахаяа одоо тиихэдэ танай урда гараад ябана гээшэб.

²⁵ Давид Эзэнэй захирһанай ёһоор бүхы юумэ бүтээжэ, Гээбэһээ Гээзэр хүрэтэр пилиштүүдые хюдаа һэн.

*Нангин ханза Иерусалим руу асарагдаба
(1 Уг 13:1-14; 15:25-16:3)*

6 ¹ Давид Израилиин эрхим эрэшүүлые дахин суглуулба. Тэдэ гуша мянган суглараа. ² Давид зэхэжэ, херүүбүүд дээрэ заларагша Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй нэрээр нэрлэгдэн Бурханай ханзые асархаяа тэдэ зонтоёо хамта Иудын Баһалаа руу ябаба. ³ Добо дээрэ байһан Абинадаабай гэрһээ абаашахын тула тэдэ Бурханай ханзые шэнэ тэргэ дээрэ табиба. Абинадаабай хүбүүд Уззаа, Ахиһоо гэгшэд Бурханай ханзатай тэрэ тэргэ хүтэлбэ, ⁴ тиихэдэ Ахиһоо ханзын урдуурнь алхалан ябаа бэлэй. ⁵ Давид болон бүхы израильшууд Эзэнэй урда хүхилдэн, бүхы шадалаараа дуу дуулажа, ятаг, лира, хэнгэрэг, тобшуур, сан дуугарган наадажа ябаа.

⁶ Тэдэнэй Нахооной обииндо хүрэжэ ерэхэдэ, үхэрнүүдынь торожо, Бурханай ханзые хэлтылгэбэ. Уззаа тэрэ ханзада хүрэн, шүүрэн барива. ⁷ Эзэн тэрэ дары Уззаада уур хилэн боложо, Бурханһаа түбэгшөөхөгүй ябадалайнь түлөө тэндэнь һалгаажэ, тэрэ Бурханай ханзын дэргэдэ гээгдэбэ. ⁸ Эзэнэй Уззаае һалгаһанда Давид шаналаа бэлэй, тиигээд энэ газарые Пээрэц-Уззаа* гэжэ нэрлэбэ. Мүнөө болотор тэрэ иигэжэ нэрлэгдэдэг. ⁹ Тэрэ үдэр Давид Эзэнһээ айн, иигэжэ хэлээ һэн:

– Эзэнэй ханзые яагаад өөртөө абаашахабиб даа?

¹⁰ Тиигээд тэрэ Эзэнэй ханзые өөрын хото руу абаашахаяа зүрхэсөөд, Гаат хотын ажаһуугша Обээд-Эдоомой гэртэ тэрэниие шэглүүлбэ. ¹¹ Иигэжэ Эзэнэй ханза Гаат хотын хүн Обээд-Эдоомой гэртэ гурбан һара байба. Эзэн Обээд-Эдоомые ба бүхы гэр бүлыень юрөөбэ ха. ¹² Давид хаанда зон иигэжэ дуулгаба:

– Бурханай ханзаһаа боложо, Эзэн Обээд-Эдоомой гэр бүлые болон хамаг юумыень юрөөгөө.

Давид ошожо, Бурханай ханзые Обээд-Эдоомой гэрһээ Иерусалим руу баяртай абан ерэбэ. ¹³ Эзэнэй ханзые үргэн ябаһан зоной зургаан алхам алхаха бүхэндэнь Давид үхэр болон тарган тугалаар үргэл үргэн

* 6:8 Еврей хэлэн дээрэ «Уззаагай хэнээлтэ» гэхэн удхатай.

байба. ¹⁴ Давид маалинга эфод үмдэнхэй, Эзэниие магтан бүхы шадалаараа бүжэглэбэ. ¹⁵ Иигэжэ Давид болон бүхы израильшууд шаг шууяа татан, эбэр бүрээ дуугарган, Эзэнэй ханзые тэлэн ябаба.

¹⁶ Эзэнэй ханзые Давидай хотодо оруулха үедэ Саулай басаган Михаал сонходо байгаад, Эзэнэй урда хатаран, баясан ябаһан Давидые харажархиба, тиигээд тэрэниие шоо үзэбэ. ¹⁷ Иигэжэ тэдэ Эзэнэй ханзые асаржа, Давидай зорюута тэрэндэ гэжэ бодхоохон майханай дунда, байрадань залаба. Давид Эзэндэ түгэс шатаалта болон амгалан тайбан байдалай үргэлнүүдые үргэбэ. ¹⁸ Тэрэ түгэс шатаалта ба амгалан байдалай үргэлнүүдые үргэжэ дүүргээд, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй нэрээр арад зониие юрөөбэ. ¹⁹ Тиигээд тэрэ бүхы израильшуудта, эрэшүүл болон эхэнэрнүүдтэ нэгэ-нэгэ зүһэм хилээмэ, хатааһан финикиин лепёошхо, үзэмэй лепёошхо үгэбэ. Удаань хамаг зон гэр гэртээ хариба ха.

²⁰ Давидай гэр бүлээ юрөөхээе ерэхэдэнь, Саулай басаган Михаал тэрэниие угтан гаража, иигэжэ хэлэбэ:

– Израилиин хаан мүнөөдэр ямар ехээр шалгарба гээшэб! Тэнэг хүнэй эшэхэгүй нюсэгэлдэгтэл, тэрэ мүнөөдэр зарасанарайнгаа, шэбэгшэнэрэйнгээ хараһаар байтар нюсэгэлөө.

²¹ Давид Михаалда харюусаба:

– Би Эзэниие магтан баярлаһан зандаал байхаб! Шинии эсэгэһээ болон тэрэнэй бүхы түрэл гаралһаа дээгүүр намайе һунган шэлэжэ, Эзэн Өөрынь арад түмэн болохо Израилиин удамаршан болгон намайе томилоо. Эзэндэ магтаал түүрэн, бүжэглэжэл байхаб! ²² Би энээнһээшье ехээр доройтохоб. Харин шинии хэлэһэн тэдэ шэбэгшэнэр намайе үндэрөөр сэгнэхэл!

²³ Саулай басаган Михаал наһа баратараа иигэжэ үри хүүгэдгүй байгаа бэлэй.

Давид Бурханда хүмэ бодхоохые түсэблэнэ

7 ¹⁻² Давид өөрынгөө ордондо ажаһуужа, Эзэн тойроод байһан дайсадһаань аршалжа, амгалан байдал үршөөгөө бэлэй. Давид лүндэншэ Натаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй хэлсээнэй ханзын майхан соо табяатай байхада, би хуша модоор барихан ордондо ажаһуунаб.

³ Натаан хаанда харюусаба:

– Һанаһан юумээе бултыень үйлэдэгты, юуб гэхэдэ, Эзэн тантай хамта байна.

⁴ Тэрэл хүнндөө Эзэнэй үгэ Натаанда иигэжэ дуулдаба:

5 – Ябажа, минии зараса Давидта иимэ юумэ хэлэ. Эзэн иигэжэ айлдхажа байна: «Минии оршохо үргөө барижа үгэхэ хүнийнь ши мүн юм гүш? 6 Израилиин арад зоние Египеднээ гаргаһан саһаа хойшо энэ болотор Би үргөө соо байгаагүйб, майхан соол оршон, нэгэ газарһаа нүгөө газар хүрэтэр ябадаг байгааб. 7 Израилиин арад зонтой хаанашье ябаа хадаа Өөрынгөө арадай удамаршадта* „намда Ливаанай үнэтэ сэнтэ хуша модоор үргөө баригты“» – гэжэ нэгэшье дахин айладаагүйб.

8 Тиимэһээ мүнөө ши Минии богоол Давидта иигэжэ хэлэ:

– Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айлдхажа байна. Өөрынгөө арад түмэн Израилиин захирагша болгохын тула Би шамайе бэлшээриһээ, хонин хүрэг харууһалжа байхаташ абаа нэм. 9 Хаанашье ябахаташ Би шамтай байжа, хамаг дайсадыешни шинии хажууһаа усадхааб. Мүнөө дэлхэйн агууехэ зондол адли шамайе агууехэ болгон, нэрыешни алдаршуулхам. 10 Би Израилиин арадые ажаһууха газартай болгохоб, тэрэнэй байдал батадхажаб, өөһэдынгөө газар дээрэ амгалан ажаһууха, тэдэнэр хэзээдэшье намаргаанда орохоёо болихо. Энээнһээ хойшо тэрэниие хашаашад дахин харшалхагүй. 11 Өөрынгөө арад түмэн Израилие хүтэлхыень удамаршадые табиһан саһаа эхилжэ, Би бүхы дайсаднааш шамайе амаруулхаб, гэр бүлеш батажуулхаб гэжэ Эзэн шамда дуулгана. 12 Шинии наһа баража, үбгэ эсэгэнэртээ хамта мүнхэ нойроор нойрсоходош, Би шинии нэгэ хүбүүе хаан шэрээдэ хуулгажа, хаан түрыень бата болгохоб. 13 Тэрэ Намда ордон бодхоохо, Би тэрэнэй уг удамда хаан шэрээ хэтэ мүнхэдөө эзэлүүлхэб. 14 Би тэрэнэй эсэгэ боложо, тэрэ Минии хүбүүн болохо. Тэрэнэй гэм зэмэ хэбэл, мүшэрөөр эсэгын хүбүүгээ хэнээдэгтэл хэнээхэб. 15 Гэбэшье Минии үршөөл хайра тэрэнтэй байха. Саулһаа буруу хаража, шамда энэрэл үзүүлһэндэл тэрээнһээ буруу хаража байхагүйб. 16 Ши хододоо үри һадаһадтай байхаш, хаан түрэшни хэтэ мүнхэдөө оршохо. Хаан шэрээдэ хууха уг удамшни хэзээдэшье таһалдахагүй!

17 Натаан эдэ бүхы үгэнүүдые болон үзэгдэлые дууһан Давидта хөөрөжэ үгэбэ.

Давид Бурханда мүргэнэ
(1 Уг 17:16-27)

18 Давид хаан ошожо, Эзэнэй урда хуун, иигэжэ зальбарба:

– Эзэн Бурхамни! Би хэн аад, баһа минии гэр бүлэ юун аад, Та намайе иитэрээ үргөө гээшэбта? 19 Энэшье Танда бага шэнгээр һанагдаал,

* 7:7 Удамаршадта – еврей хэлэн дээрэ «обогудта».

Эзэн Бурхамни! Өөрынгөө богоолой уг удамай ерээдүй тушаа үшөө айлдхаат. Хүниие иигэжэ хүтэлнэлта, Эзэн Бурхамни! ²⁰ Би, Давид, Танда энээнһээ үлүү үшөө юу хэлэхэбиб даа? Та Өөрынгөө богоолые мэдэнэ ха юмта, Эзэн Бурхамни! ²¹ Айладаһанаа батадхажа, Өөрынгөө һанаагаар эдэ бүгэдые хэбэт. Богоолтнай болохо намда эдэ бүхы агууехэ хэрэгүүдээ Та мэдүүлбэт. ²² Эзэн Бурхамнай, Та болбол агууехэт! Тандал адли хэншые байхагүй. Бидэнэй шагнажа мэдэхээр, Танһаа бэшэ ондоо Бурхан байхагүй! ²³ Танай арад түмэн Израильдал адли үшөө ямар үндэхэтэн газар дээрэ байнаб? Та, Бурхан, Израилие абаржа, Өөрын арад түмэн болгоод, Өөрынгөө нэрэ алдаршуулаа бэлэйт. Египедһээ гаргажа, ондоо арадуудһаа болон тэдэнэй бурхадһаа сүлөөлэн, арад түмэнэйнгөө түлөө Та агууехэ, хүрдэмөөр үйлэ хэрэгүүдые хээ бэлэйт. ²⁴ Израилин арад зониие хэтэ мүнхэдөө Өөрын арад түмэн болгобот. Эзэн, Та тэдэнэй Бурхан болобот. ²⁵ Нам тухай болон минии уг удам тухай айладаһан үгэнүүдээ мүнөө хэтэдээ бээлүүлыт, Эзэн Бурхан! Үгүүлһэнээ баталыт! ²⁶ Нэрэтнай хэтэ мүнхэдөө агууехэ боложо, «Түмэн Сэрэгтэ Эзэн болбол Израилин Бурхан» гэжэ хэлэгдэхэн болтогой! Минии, Давидай, уг удамһаа Танай энэрэл хайра бү халаг лэ! ²⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилин Бурхан! Юундэ Танда иимэ зальбаралтай хандахаяа зүрхлөөбиб гэхэдэ, Та эдэ бүгэдые намда, Өөрынгөө богоолдо, мэдүүлээт, уг удамыемни хаан шэрээдэ хододоо байха гээд айлдхаа бэлэйт. ²⁸ Эзэн Бурхамни, Та болбол Бурхан. Найдуулһан юумээе хододоо бээлүүлдэгта, иимэ һайн юумэ намда, богоолдоо, дуулгат. ²⁹ Танай богоол болохо минии уг удамые юрөөгыт, Танай үршөөл хайра тэрээнтэй хэтэ мүнхэдөө байг лэ! Эзэн Бурхан, Та Өөрөө энээн тухай айлдхаа бэлэйлта, Танай юрөөлөөр минии, Танай богоолой, уг удам хэтэ мүнхэдөө юрөөлтэй байхань болтогой!

Давидай илалтанууд тухай
(1 Уг 18:1-17; 2 Хаан 20:23-26)

8 ¹ Тэрэнэй удаа Давид пилиштүүдые илажа, номгоруулба. Тэрэ Мэтээг-Һаһаммаа хотые тэдээнһээ буляан абаба.

² Давид моһаабуудые бута сохибо. Тэрэ тэдэниие газар дээрэ хэбтүүлээд, аргамжаар хэмжэбэ. Гурбанайнь хоёр хубиие алаба, нэгэ хубииень амиды үлөөбэ. Моһаабшууд Давидай засаг мэдэржэ, ясаг түлэдэг болобо.

³ Цобаагай хаан, Һадаад-Ээээрэй хүбүүн Рэһооб Евфрат мүрэнэй нюруугаар өөрынгөө засаг түрые батадхаяа ошожо ябаа. Давид тэрэниие бута сохибо. ⁴ Давид нэгэ мянга долоон зуун морин сэрэг, хорин

мянган ябаган сэрэг олзолон абаба. Тэргын моридойнь шүрбэһые тэрэ отолбо, харин зуун тэргэдэ хүрэхөөр моридые мэндэ үлөөгөө хэн.

⁵Цобаагай хаан Ыадаад-Эзэртэ туһалхаяа Дамааскын араамшуудай ерэхэдэнь, Давид хорин хоёр мянгыень алаба. ⁶Тиигээд Дамааскын араамшуудые зонхилхо өөрын сэрэг ноёдые дээрэнь табиба, араамшууд богоолынь боложо, ясаг түлэдэг болоо хэн. Давидай ябаһан газар бүхэндэнь Эзэн туһалжа байгаа. ⁷Ыадаад-Эзээрэй зоной алтан номо хаадагуудые Давид буляан абажа, Иерусалим руу асарба. ⁸Ыадаад-Эзээрэй хотонууд болохо Бээтах болон Бэротайһаа Давид хаан угаа ехэ гуулин түмэр мүн лэ дээрмэдэн абаа хэн.

⁹Ыадаад-Эзээрэй хамаг сэрэгыг Давидай бута сохиһон тухай Хамаадай хаан Той гэгшэ дуулаад, ¹⁰тэрэниие мэндэшлхын, һаие хүргэхын тула Ёраам хүбүүгээ эльгээбэ. Ушарынь хадаа Ыадаад-Эзээр Тойтой ходо дайралдажа байгаа бшуу. Ёраам ерэхэдэ, алтан, мүнгэн, гуулин эд зүйлнүүдые асарба. ¹¹Давид хаан диилэгшэ бүхы уласуудһаа абаһан алта, мүнгэнтэй хамта тэрэниениеньше Эзэндэ зорюулба. ¹²Тэдэ ямар уласуудһааб бэ гэхэдэ, эдоом, моһааб, аммоон, пилишт, амалээг, мүн Цобаагай хаан Рэһообой Ыадаад-Эзээр хүбүүһнээ олзолон абаһан зөөри болоно.

¹³Давид Дабһата хүндыдэ арбан найман мянган эдоомшуудые хюдажа, тэрэ байлдаанһаа бусахадаа, угаа ехэ нэрэтэй түрэтэй болобо. ¹⁴Тэрэ Эдоомдо өөрын сэрэг ноёдые һуурижуулба. Бүхы Эдоомоор тэдэ байрлажа, эдоомшууд бултадаа Давидай богоолнууд болобо. Давидай ябаһан газар бүхэндэнь Эзэн туһалан байгаа.

Давидые хүрээлэгшэд

¹⁵Иигэжэ Давид бүхы Израилиин хаан түрэ барижа, арад түмэнөө зүб шударгыгаар зонхилжо байгаа. ¹⁶Цэруяа эхэтэй Ёһааб сэрэгэй дарга, Ахилүүдэй хүбүүн Ёшапаат түүхэ бэшээшэ, ¹⁷Ахитуубай хүбүүн Цадоок болон Абиатаарай хүбүүн Ахимээлэх санаартад, Сэраяа бэшээшэ, ¹⁸Ёядаагай хүбүүн Бэнайя Давидай бэе аршалагшадай ноён хэн, тэрэ хэрээдүүдые ба пелидүүдые захирдаг хэн. Давидай хүбүүд санаартан байгаа.

Давид Мэпибоошэт хоёр

9 ¹Нэгэтэ Давид иигэжэ хэлэбэ:
– Саулай гэр бүлэһөө амиды мэндэ үлэнэн хүн үгы гээшэ гү?
Ёнатаанай түлөө би тэрээндэ энэрэл хайра үзүүлхэ хэм.

²Саулай гэртэ Цибаа гэжэ нэрэтэй зараса байдаг байгаа. Тэрэ Давидта дуудагдаба. Хаанай тэрээнһэ:

– Ши Цибаа гүш? – гэжэ асуухадань, тэрэ:
– Танай богоол би мүн, – гэбэ. ³ Хаан тэрээнһээ асууба:
– Саулай гэр бүлэһөө хэн нэгэн үлөөгүй гээшэ гү? Бурханда хэлэ-
һэнэй ёһоор, би тэрээндэ энэрэл хайра үзүүлхэ хэм.

Цибаа хаанда харюусаба:

– Ёнатаанай хүл муутай хүбүүн бии.

⁴ Хаан тэрээнһээ асууба:

– Тэрэ хаана байнаб?

– Аммиһээл гэгшын хүбүүн Махиирай гэртэ, Лодэбаарта, – гэжэ
Цибаа харюу үгөө хэн. ⁵ Тиигээд Давид хаан хүниие эльгээн, Лодэбаар-
һаа, Аммиһээл гэгшын хүбүүн Махиирай гэрһээ тэрэниие асаруулба.

⁶ Саулай аша, Ёнатаанай хүбүүн Мэпибоошэт Давидта ерэжэ, га-
зарта унан мүргэбэ. Давид тэрээндэ хандаба:

– Мэпибоошэт!

– Танай богоол би эндэ байнаб, – гэбэ тэрэ.

⁷ – Бү ай. Би шинии эсэгэ Ёнатаанай түлөө шамда энэрэл хайра
заабол үзүүлхэб, хүгшэн абыншни Саулай бүхы газарые шамда бу-
саахаб. Ши минии шэрээдэ һуужа, намтай хамта хододоо эдее хоол
баридаг байхаш, – гэжэ Давид тэрээндэ хэлэбэ. ⁸ Мэпибоошэт дахин
мүргэбэ:

– Богоолтнай үхэһэн нохойһоо дээрэ бэшэл. Хэн аад, би танай
хайрада хүртэнэ гээшэбиб?!

⁹ Тиигээд Саулай зараса Цибаае хаан дуудажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Саулай болон тэрэнэй гэр бүлын бүхы юумые би шинии эзэнэй
аша хүбүүндэ үгэнэб. ¹⁰ Эзэнэйшни аша хүбүүнэй хоол хүнэхэтэй
байхын тула ши, хүбүүдшни, богоолнуудтнай газарынь элдүүрилжэ,
үрэ жэмэсыень асаран үгэжэ байгты. Тэрээнһээ гадна эзэнэйшни аша
хүбүүн Мэпибоошэт минии шэрээдэ һуужа, намтай хамта эдее хоол
бариха эрхэдэ хүртэхэ.

Цибаа арбан табан хүбүүтэй, хорин богоолтой бэлэй. ¹¹ Тэрэ хаан-
да харюусаба:

– Эзэн хаанайнгаа намда, богоолдоо, захирхан бүхы юумые би
дүүргэхэб.

Иигэжэ Мэпибоошэт хаанай хүбүүдэй нэгэн мэтэ Давидтай хамта
гэртэнэ эдее хоол баридаг болобо. ¹² Тэрэ Михаа гэжэ нэрэтэй бишыхан
хүбүүтэй хэн. Цибаагай гэр бүлын гэшүүд бултадаа Мэпибоошэдой
зарасанар болобо. ¹³ Мэпибоошэдой хоёр хүлынь муу, дохолдог, тэрэ
Иерусалимда ажаһуудаг, хододоо хаанай шэрээдэ һуужа, эдее хоол
баридаг байгаа.

*Давид аммоонуудыг болон араамшуудыг хюдаба
(1 Уг 19:1-19)*

10 ¹Нэгэ хэды сагай үнгэрхэнэй удаа аммоонуудай хаан наһа бараба. Тэрэнэй орондо Хануун хүбүүниинь хаан шэрээдэ һууба ха. ²Тиэхэдэнь Давид:

– Эсэгын намда үршөөл хайра үзүүлхэндэл би Наһаашай хүбүүн Хануунда тиимэ хайра үзүүлхэ юм байна, – гэжэ хэлээд, эсэгэ тухайнь шаналһанаа элирхэйлхээ өөрынгөө зарасанарыг тэрээндэ эльгээбэ. Давидай зарасанарай аммоонуудай газар руу ерэхэдэнь, ³аммоонуудай ноёд өөрынгөө хаан Хануунда иигэжэ хэлэбэ:

– Давид танда шаналалаа мэдүүлхээ зоние эльгээхэдэ эсэгытнай хүндэлхэндөө эльгээгээ гэжэ һанаа гүт? Үгы даа, энэ хотыг тагнан хаража хандаргаахая Давид тан руу зоноо эльгээгээ.

⁴Тиэхэдэнь Хануун Давидай зоние барижа, хүн бүхэнэйн һахалай хахадые хюһаад, хубсаһыень ташаа хүрэтэрын шуулажа таһалаад, һөөргөн табига ха. ⁵Энээн тушаа Давид дуулажа, тэдэ зонойнгоо урдаһаа хүнүүдыг эльгээн, һахалайнгаа ургатар Ерихоондо байхыень, тиигээд һүүлдэнь бусахыень захиба. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэ зон угаа доромжологдоод байгаа шуу.

⁶Аммоонууд Давидай дайсад болоһоноо ойлгожо, Бэт-Рэһообой болон Цобаагай араамшуудта хандан, хорин мянган ябаган сэрэг, Тообһоо арбан хоёр мянган эрэшүүлыг, Маһахаагай хаание нэгэ мянган хүнтэйн хүлхэлэн абаба. ⁷Давид энээниг дуулаад, Ёһаабыг эгээл эрэлхэг сэрэгтэйн хамта урдаһаан эльгээбэ ха. ⁸Аммоонууд гаража ерээд, өөрынгөө гол хото Раббаагай бартаануудай дэргэдэ байлдаанай жагсаалаар зогсобо. Цобаа болон Рэһообой араамшууд, мүн Тооб болон Маһахаагай зон амяараа талада тогтобо.

⁹Хоёр газарта тулалдаха хэрэгтэйгэ Ёһааб хараад, Израилин бүхы шэлдэг эрэшүүлыг шэлэн, араамшуудай урдаһаа табига. ¹⁰Харин үлэхэн зоноо аммоонуудай урда жагсаахыг тэрэ өөрын дүү Абишай гэгшэдэ даалгаба. ¹¹Ёһааб иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ араамшуудай намһаа үлүү хүсэтэй байгаа һаань, ши намда туһалхаш. Харин аммоонуудай шамһаа хүсэтэй байгаа хадань, би шамда туһалхая ерэхэб. ¹²Зоригтой бай! Арад түмэнэйнгөө түлөө, Бурханайнгаа хотонуудай түлөө эрэлхэг шангаар зогсоё. Эзэн хэхэ юумээ үйлэдэхэнь болтогой!

¹³Иигэжэ Ёһаабай болон тэрээнтэй хамта байһан сэрэг араамшуудтай тулалдаба, араамшууд зугадаба. ¹⁴Аммоонууд араамшуудай зугадаһыг хараад, өөһэдөө Абишайһаа зугадажа, хото руугаа оробо

ха. Тиигээд Ёһааб аммоонуудта дайсахаяа болижо, Иерусалим руу ерэбэ.

¹⁵ Араамшууд Израильда диилдэһэнээ хараад, өөһэдынгөө бусад зониие суглуулба. ¹⁶ Ёадаад-Ээзэр хүнүүдые эльгээн, Евфрат мүрэнэй саада эрьедэ байһан араамшуудые асаруулба ха. Тэдэнь Хэлаамда ерэбэ. Ёадаад-Ээзэрэй сэрэгэй жанжин Шобаах тэдэниие ударидан ябаа. ¹⁷ Энээн тушаа Давидта мэдээжэ боложо, тэрэ бүхы Израилие суглуулан, Иорданиие гаталжа, Хэлаам руу ерэбэ. Араамшууд Давидай урдаһаа тулалдахаяа жагсаа. Байлдаан боложо, ¹⁸ араамшууд израильшуудһаа тэрьедэбэ. Давид тэдэнэй долоон зуун дайшалхы тэргэтэ сэрэг, дүшэн мянган морито сэрэг хюдажа, сэрэгэй жанжин Шобаахые шархатуулхадань, тэрэ тэндээ хосорбо. ¹⁹ Ёадаад-Ээзэрэй мэдэлдэ байгаа бүхы хаашуул Израильда илагдананаа ойлгожо, Израилиин эрхэдэ орожо, энхэ тайбан ажаһууха тухай хэлсээ баталба. Араамшууд энээнһээ хойшо аммоонуудта туһалхаяа айдаг болоо хэн.

Давид Бат-Шээбэ хоёр

11 ¹ Хабарай эхеэр, хаашуулай дайнда мордодог үедэ, Давид Раббаае бүһэлхөөр, аммоонуудые бута сохихоор Ёһаабые өөрынгөө түшэмэлнүүдтэй, мүн Израилиин бүхы сэрэгтэй хамта эльгээбэ. Давид өөрөө Иерусалимда үлөөд байгаа.

² Нэгэтэ үдэшэлэн Давид унтариһаа бодожо, хаанай ордоной хушалта дээрэ сэнгэжэ ябатараа бэеэ угаажа байһан нэгэ эхэнэрые хушалта дээрэнээ хараба. Тэрэ эхэнэр угаа найхан байгаа. ³ Давид хүниие ябуулжа, тэрэ эхэнэр тухай лаблан асуухадань,

– Энэ хадаа Урияа гэдэг хээт хүнэй һамган, Элиаамай басаган Бат-Шээбэ гээшэ, – гэжэ мэдээсэгдэбэ. ⁴ Давид элшэнэрые эльгээжэ, тэрэниие асаруулба ха. Ерэхэдэнь, Давид тэрэнтэй унтаа хэн. Тэрэ эхэнэрэй һарынхинь дууһаад байгаа, тиигээд тэрэ гэртээ бусаа бэлэй. ⁵ Тэрэ хээлитэй боложо, Давид руу хүниие эльгээн, иигэжэ дуулгаба:

– Хээлитэй болооб.

⁶ Давид Ёһааб руу хүниие эльгээжэ, иигэжэ захиба:

– Урияа гэдэг хээт хүниие нам руу эльгээ.

Ёһааб Урияае тэрээн руу эльгээбэ. ⁷ Уриягай ерэхэдэнь, Давид Ёһаабай болон сэрэгэй элүүр энхэ тухай, байлдаанай ямар ябаһан тушаа һурасагааба. ⁸ Тиигээд тэрэ Урияада хэлэбэ:

– Гэртээ харижа, амара.

Урияа гэгшын хаанай ордонһоо гаража ябахадань, хаан хойноһоонь эдеэн бэлэг эльгээбэ. ⁹Тээд Урияа хаанай ордоной үүдэнэй дэргэдэ хаанай харуулшадтай хамта унтаж, гэртээ ошобогүй. ¹⁰Зоной Давидта:

– Урияа гэртээ харяагүй, – гэжэ хэлэхэдэнь, тэрэ Урияаһаа асууба:

– Ши удаан сагта үгы аад, ерээ ха юмши. Юундэ гэртээ ошоногүйбши?

¹¹ Урияа Давидта харюусаба:

– Ханзын, Израилин, Иудын сэрэг зоной майхангууд соо оршо-жо, минии ноён Ёһаабай болон тэрэнэй сэрэгэй задагай талада хоножо байхадань, би гэртээ эдижэ уужа, һамгантаяа унтаж байха аалби?! Танаар, ами наһаартнай тангаригланаб: би иимэ юумэ хэхэгүйб!

¹² Тиимэхээ Давид Урияада дурадхаба:

– Мүнөөдэр ши эндээ дахин үлэ. Үглөөдэр би шамайе һөөргэнь ябуулхаб.

Иигээд Урияа тэрэ үдэр болон үглөөдэрынь Иерусалимда үлэбэ.

¹³ Давид тэрэниие урижа, хамта эдеэлжэ ундалжа, Урияае һогтообо. Тээд үдэшэ Урияа гаража ошоходоо, хаанай харуулшадтай хамта мүн лэ тэрэ унтари дээрээ унтаа һэн.

¹⁴ Үглөө болоходонь, Давид Ёһаабта бэшэг бэшэжэ, Урияатай эльгээбэ. ¹⁵ Тэрэ бэшэг соогоо бэшэхэдээ:

– Урияае шэрүүн гэгшын тулалдаанда түрүүлэн табижа, хажуу-һаань холодогты. Тиихэдэтнай тэрэ хюдуулжа, гээгдэхэ, – гэхэн байгаа.

¹⁶ Иигэжэ хотын дэргэдэ тулалдаанай болоходо, хүсэтэй дайсадай байһан газарые Ёһааб мэдэжэ абаад, Урияа гэгшые тэндэ табиба. ¹⁷ Дайсад хотоһоо гаража ерээд, Ёһаабай сэрэгтэй дайралдажа, Давидай сэрэгһээ хэдэн зон алдалан унаба, хээт хүн Урияашье алуулба.

¹⁸ Байлдаанай бүхы үйлэ ябаса тухай Давидта мэдээсэхээе Ёһааб хүниие эльгээгээ һэн. ¹⁹ Тэрэ элшэдэ захиран, иигэжэ хэлэбэ:

– Байлдаанай бүхы үйлэ тухай хаанда хэлэжэ дүүргэхэдэш, ²⁰ хаанай уурлажа, «таанад тулалдахадаа хотодо тиимэ дүтэ юундэ ошообта? Дээрэхээ дайсад харбажа болохо гээд мэдэдэггүй юм гүт? ²¹ Ерүббээшэдэй хүбүүн Абимээлэхэй яагаад алуулһые һанана гүт? Тэрэ Тэбээцтэ болоо һэн. Нэгэ эхэнэр хотын хэрэм ханаһаа тээрмын шулуу унагааж, тэрэниие алаа һэм шуу. Юундэ таанад хэрэм ханада тиимэ дүтэ ошообта?» гэжэ шамайе зангаа һаань, ши «Танай албатан, Урияа гэдэг хээт хүн мүн лэ алуулаа» гэжэ хэлээрэй.

²² Иигээд элшэ ошожо, Ёһаабай хэлэ гэхэн бүхы юумэ Давидта дуулгаба. ²³ Тэрэ Давидта хэлэбэ:

– Дайсад бидэнһээ хүсэтэй байжа, добтолон, хээрэ талада гараашье һаань, бидэ тэдэниие һөөргэнь хотын бартаанууд хүрэтэр шахаабди.

²⁴ Тиихэдэмнай хотын хэрэм ханаһаа харбаашад маанадые харбажа, Үндэр түрэлтэ хаан, танай зарим зон хосороо, мүн танай зараса, хээт хүн Урияа гэгшэ алуулаа.

²⁵ Тиихэдэнь Давид элшэдэ хэлэбэ:

– Ши Ёһаабта иигэжэ дамжуула: «Һэлмэ гээшэ хэниешье сабшажа магад. Энэ хэрэг тушаа ханаагаа бү зобогты. Хотын урдаһаа добтолгоёо бүри шангадхаажа, хотые хандаргаажа орхигты». Иигэжэ хэлэжэ, тэрэнэй урма зоригые бадарга.

²⁶ Урияа үбгэнэйнгөө алуулһан тухай һамганиинь дуулаад, нүхэр тухайгаа уйлан гашуудаба. ²⁷ Гашуудалай сагай үнгэрхэдэ, Давид хүниие эльгээжэ, тэрэ эхэнэрые гэртээ асаруулба. Тэрэнь һамганиинь боложо, тэрээндэ хүбүү түрөө һэн. Гэбэшье Давидай үйлэдэһэн хэрэг Эзэндэ һайшаагдаагүй бэлэй.

Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо

12 ¹ Эзэн Натаан лүндэншэниие Давидта эльгээбэ. Тэрэ Давидта ерэжэ, иимэ юумэ хөөрэбэ:

– Нэгэ хотодо хоёр хүн байдаг байгаа: нэгэнь баян, нүгөөдэнь үгытэй. ² Баян хүниинь угаа олон хонин болон үхэр хүрэгтэй һэн. ³ Харин үгытэйнь худалдан абажа тэжээһэн нэгэ бишыхан хурьганһаа бэшэ юушьегүй һэн ха. Хурьган тэрээнэйдэ үхибүүдтэйнь хамта үдэжэ, эдихэн юумыень эдижэ, аягаһаань уужа, үбэртэнь унтаж, юрэдөө, тэрэ хүн өөрынгөө үхиндэл адляар тэрэниие ханадаг байгаа. ⁴ Нэгэтэ баян хүнэйдэ аяншан ерэбэ. Тиихэдэнь тэрэ тэрээндэ эдэе бэлдэхэдээ, өөрынгөө хони гү, али үхэр гаргахаяа харамнажа, ядуу хүнэй хурьга гаргажа, ерэхэн хүндэ эдэе бэлдээ.

⁵ Тиихэдэнь Давид тэрэ хүндэ ехэ уурлажа, Натаанда хэлэбэ:

– Эзэнэй урда тангаригланаб, энээни хэхэн хүн үхэхэ ёһотой! ⁶ Тэрэ хүн хайрлаха сэдхэлгүй. Иимэ хэрэг үйлэдэһэн ушарһаа тэрэ хүн хурьганай түлөө дүрбэ дахин ехэ түлбэри түлэхэ ёһотой.

⁷ Натаан Давидта иигэжэ хэлэбэ:

– Ши болбол тэрэ хүн гээшэш! Израилиин Эзэн Бурхан иигэжэ айладхажа байна: «Би шамайе Израилиин хаанаар томилооб, Саулһаа шамайе абарааб. ⁸ Би шамда хаанта ордон, һамгадыешни үгөөб, шамайе Израилиин болон Иудын хаан болгооб. Хэрбээ энээнэй багадаа хаань, Би шамда үшөө ехэ юумэ үгэхэ һэм. ⁹ Теэд юундэ ши Минии үгэ тоонгүй, энэ муу юумэ хээбши? Хээт хүн Урияа гэгшые һэлмээр хюдааш, аммоонуудай һэлмээр усадхааш! Тэрэнэй һамгые өөрын һамган болгон абааш! ¹⁰ Тиимэ ушарһаа одоо шинии уг удамһаа хэн нэгэн заабол хүндэ

хороолгожо үхэдэг байха. Иимэ юумэн хэтэ мүнхэдөө үргэлжэлхэ. Юуб гэхэдэ, ши Намда хайхарамжагүйгөөр хандажа, хээт хүн Урияа гэгшын хамгые өөрын хамган болгон абаа бэлэйш. ¹¹ Үзөөрэй даа, шамда гай зоболон Би гэр бүлэнхөөшни ушаруулхаб. Би шини хараһаар байтар хамгадыешни абажа, дүтын хүндэш үгэхэб. Тэрэ гэгээн сагаан үдэр шини хамгадтай унтаха. ¹² Ши иимэ юумэ нюусаар үйлэдөөш, харин Би бүхы Израилиин урда энээниие хэхэб». Эзэн иигэжэ айлрадхана.

¹³ Давид Натаанда хэлэбэ:

– Би Эзэнэй урда нүгэлтэйб.

– Эзэн шамайе хүлисөө. Ши үхэхэгүйш. ¹⁴ Харин энэ хэрэг хэжэ, Эзэниие тоогоогүй байһанайш түлөө шини хүбүүн заабол гээгдэхэ, – гэжэ Натаан хэлэбэ. ¹⁵ Иигээд Натаан гэр руугаа бусаа һэн.

Урияа гэгшын бэлбэһэн эхэнэрэй Давидһаа түрэнэн үхибүүе Эзэн дайража, тэрэ хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэбэ. ¹⁶ Давид тэрэ үхибүүнэй түлөө Бурханиие гуйн, масаг барижа, газар дээрэ хэбтэн унтадаг болобо. ¹⁷ Эгээл ехэ түшэмэлнүүдын тэрэниие газарһаа бодхоохо гэжэ дээрэнэ зогсоодшые үзөө, теэд тэрэ бодобогүй, эдеэ хоолшые тэдэнтэй хамта барибагүй. ¹⁸ Долоодохи үдэртэ үхибүүн хамшаба. Давидай түшэмэлнүүд үхибүүнэй гээгдэһэн тухай тэрээндэ хэлэхэеэ айжа байба. Юуб гэбэл, тэдэ хүүгэнэй үшөө амиды байха үедэ бидэ хааниие аргадахадамнай, тэрэ манай үгэ дуулаагүй бэлэйл. Мүнөө «Үхибүүн наһа бараа» гэжэ яагаад хэлэхэбибди даа? Тэрэ өөртөө ямар нэгэ муу юумэ хэжэ магад, – гэлсэжэ байба.

¹⁹ Харин Давид зонойнгоо шэбэнэлдэхые обёороод, үхибүүнэй наһа бараһые ойлгобо. Тиигээд Давидай түшэмэлнүүдһээ:

– Үхибүүн наһа бараа гү? – гэжэ асуухада, тэдэ:

– Тиигээ, наһа бараа, – гэжэ хэлэбэ. ²⁰ Давид газарһаа бодожо, бэеэ угаажа, тоһо түрхээд, хубсаһаа хэлгэбэ. Тэрэ Эзэнэй үргөөдэ орожо, мүргэбэ. Удаань гэртээ бусажа, хоол бэлдэхүүлжэ эдибэ. ²¹ Тиихэдэнь түшэмэлнүүдын асууба:

– Танай үйлэдэһэн энэ хэрэг ямар ушартай гээшэб? Үхибүүнэй амиды байхада та масаг барижа, уйлажа байгаат. Харин хүүгэнэй наһа барахада, та бодожо, эдеэ хоолдо ороолта.

²² Давид харюусаба:

– Үхибүүнэй амиды байха үедэ би масаг барин, уйлажа байһамни «Эзэн намайе хайрлажа, үхибүүн амиды мэндэ үлэхэ аалам» гэжэ наһан ушарһаа бэлэй. ²³ Теэд тэрэ гээгдээ. Би юундэ масаг барихабибди даа. Би тэрэниие дахин бусаажа шадаха аалби? Угы! Би хэзээ нэгэтэ тэрээн руу ошохоб, харин тэрэ намда эрьен ерэхэгүй.

Соломоон мүндэлбэ

²⁴Тиигээд Давид намганайнгаа, Бат-Шээбын ханаа тэгшэрүүлжэ, тэрээнтээ унтаба. Тиийээр тэрэнь хүбүү түрэжэ, Соломоон гэжэ нэрэ үгэбэ. Эзэн хүбүүндэ дурлажа, ²⁵лүндэншэн Натааные эльгээн, Едидаа* гэжэ нэрээр нэрлүүлбэ.

Давид Раббаае эзэлбэ
(1 Уг 20:1-3)

²⁶Раббаа гээшэ аммоонуудай ниислэл хото бэлэй. Ёһааб Раббаагай урдаһаа тулажа, тэрэниие эзэлэн абахаяа байба. ²⁷Тиигээд тэрэ Давидта элшэнэрые эльгээн, иигэжэ хэлэхыень захиба:

– Раббаагай урдаһаа дайлажа, уһаар хангадаг газарнуудыень эзэлэн абааб. ²⁸Минии энэ хотые эзэлэн абаа хаа, минии нэрэ алдаршаха болоно бшуу. Тиимэһээ та мүнөө үлэһэн зониие суглуулаад, хотын урдаһаа хотон хүрэнээр зогсожо, эзэмдэгты.

²⁹Давид бүхы зониие суглуулжа, Раббаа руу ошон, урдаһаань дайлан, хотые эзэмдээ һэн. ³⁰Хаанайнь** толгойһоо титим тэрэ абаба. Титим хадаа нэгэ талаант алтаар бүтээгдэһэн, үнэтэ шулуутай бэлэй. Давид тэрэниие өөрынгөө толгой дээрэ табиба. Тэрэ мүн лэ угаа ехэ олзо хотоһоо гарган абаа һэн. ³¹Давид хотын улад зониие гаргажа абаашаад, тоосхоно хэдэг хүдэлмэридэ зараба. Хотые хюрөөгөөр, түмэр хурса зэмсэгээр, түмэр хүхөөр хандаргаба. Аммоонуудай бүхы хотонуудта тэрэ иимээр хандаа һэн. Энээнэй удаа Давид бүхы сэрэгтээ хамта Иерусалим руу бусаа һэн.

Аммоон ба Тамаар

13 ¹Удаань иимэ юумэн болобо. Давидай хүбүүн Абшалоом Тамаар нэрэтэй, сэбэр хайхан дүү басагантай байгаа. Давидай нүгөөдэ намганайнь хүбүүн Аммоон тэрээндэ дурлаба ха. ²Аммоон үбшэлтэрөө Тамаар тухай ханаан үнөөн болодог болобо. Тамаар басаган үшөө байгаа, тиимэһээ тэрээндэ яажа дүтэлхээ тэрэ бэрхшээжэ байба. ³Тэрэ нэгэ нүхэртэй һэн. Тэрэнь Давидай аха Шимаагай хүбүүн Ёнадааб бэлэй. Ёнадааб ехэ мэхэтэй байгаа. ⁴Тэрэ Аммоондо хэлэбэ:

– Хаанай хүбүүн байгаад, юундэ ши үдэрһөө үдэртэ туранхай боложол байнабши? Намда хэлэхэгүй юм гүш?

* 12:25 Еврей хэлэн дээрэ «Бурханай хайра үршөөлтэй» гэхэн удхатай.

** 12:30 Хаанайнь – аммоонуудай шүтэдэг Моолох бурханай гээд ойлгоходо болохо.

Амноон тэрээндэ харюусаба:

– Абшалоом ахынгаа дүү басаган Тамаарта дурлашооб.

⁵Тиихэдэнь Ёнадааб тэрээндэ иимэ юумэ дурадхаба:

– Орондоо хэбтэжэ, үбшэлхэн мэтэ хэбэр үзүүлэ. Эсэгынгээ шамайе эрьехэеэ ерэхэдэнь, тэрээндэ «Дүү басаган Тамаарые ерүүлжэ, минии хараһаар байтар эдэе хоол намда бэлдүүлыт. Тамаарай гарһаа эдэе барихаб» гэжэ хэлэ.

⁶Иигэжэ Амноон хэбтэжэ, үбшэлхэн мэтэ хэбэр үзүүлбэ.

Хаан тэрэниие эрьехэеэ ерэбэ. Амноон эсэгэдээ хэлэбэ:

– Дүү басаган Тамаарые ерүүлжэ, минии хараһаар байтар намда хэдэн бообо хүүлыт, намда тэрэнэй гарһаа эдихыем зүбшөөгыт.

⁷Тиихэдэнь хаан Тамаарай гэр руу хүниие ябуулжа:

– Амноон ахынгаа гэртэ ошожо, тэрээндэ эдэе хоол хэжэ үгэ, – гэжэ хэлэхыень захяа хэн. ⁸Иигэжэ Тамаар Амноон ахынгаа гэртэ ерэбэ. Тэрэ хэбтэжэ байгаа. Тамаар талха абажа зуураад, хараһаар байтарнь бообо хэжэ, шанаба. ⁹Тэрэ тогоогоо абажа, эдэе урдань табиба. Теэд Амноон эдихэеэ арсаба. Амноон иигэжэ хэлэбэ:

– Бултадаа эндэһээ гараг.

Бүхы зон тэндэһээ гараба. ¹⁰Тиихэдэнь Амноон Тамаарта хэлэбэ ха:

– Эдэе унталгын таһалга руу абааша, би шинии гарһаа эдихэб.

Тамаар хэнэн бообонуудаа Амноон ахынгаа унталгын таһалга руу абаашаба. ¹¹Урдань табихадань, Амноон тэрэниие саб тэбэрээд:

– Намтай хэбтэ, – гээ бэлэй. ¹²Теэд Тамаар тэрээндэ хэлэбэ:

– Угы, ахай, тиигэжэ болохогүй. Намайе бү доромжологты. Израильда иимэ юумэ хэдэггүй бшуу. Иимэ муухай юумэ бү хэгты. ¹³Бишье иигэжэ бузарлагдаад хайшаа ошохобиб? Ташье Израильда ухаагүй зоной нэгэн мэтэ тоологдодог болохот. Хаантай хөөрэлдыт даа. Тэрэ намайе танда үгэхэеэ арсахагүй байха.

¹⁴Теэд Амноон тэрэнэй үгые дуулабагүй. Үлүү хүсэтэй байһан тула тэрэниие хүсөөр эдлэбэ.

¹⁵Удаань Амноон тэрэниие угаа ехээр үзэн ядажа эхилбэ. Тэрэ үзэн ядалгань тэрээндэ дуратайһаа булюу ехэ байгаа бэлэй. Амноон тэрээндэ хандаба:

– Бодоод, тонило!

¹⁶Харин Тамаарай тэрээндэ:

– Угы. Намайе үлдэхэ гээшэ танай намда хэнэн муу хэрэгһээ бүри муу юумэн, – гэжэ хэлэбэшье, тэрэ үгыень дуулабагүй. ¹⁷Тиигээд Амноон залуу зарасаяа дуудан, иигэжэ захирба:

– Энээниие намһаа үлдэжэ гаргаад, үүдээ шэбхэдэ.

Амнооной зараса захиралтыень дүүргээ хэн. ¹⁸ Тамаар үнгэтэ ута хубсаһа үмдэнхэй бэлэй. Хаанай хадамда гараадүй басагад иимэ хубсаһа үмдэдэг байгаа. ¹⁹ Тамаар толгой дээрээ үнэхэ адхан, үнгэтэ хубсаһаая урижа, нюураа гараараа бүглэн, шангаар уйлан ябаба. ²⁰ Тэрэнэй аха Абшалоом:

– Амноон ахашни шамтай хамта байгаа гү? Дүүхэймни, мүнөө дуугүй байгыш даа. Тэрэ шинии аха бшуу даа. Энээниие зүрхэ сэдхэлдээ хадагалжа бү бай, – гэбэ. Иигэжэ Тамаар Абшалоом ахынгаа гэртэ хүр хүлдэгүй, гансаардан ажаһуугаа бэлэй.

²¹ Давид хаан эдэ бүхы хэрэг тушаа дуулаад, ехэ уурлаба. ²² Харин Абшалоом Амноондо хайн, муушые юумэ хэлээгүй. Дүү басаган Тамаарые хүсөөр эдлэнхэндэнь тэрэ Амнооные үзэн ядадаг болоо хэн.

Абшалоом үһөөгөө абана

²³ Тэрээнхээ хойшо хоёр жэл үнгэрөө. Абшалоом Эпраим хотын хажуудахи Бааһал-Хацоорто хонидой нооһо хайшалалгын баяр хэжэ, хаанай бүхы хүбүүдые уриба. ²⁴ Абшалоом хааниие бараалхан, иигэжэ уриба:

– Танай богоол болохо би хонидой нооһо хиргаха баяр хэжэ байнаб. Та түшэмэлнүүдтэйгээ хамта ерэжэ, баяр ёһололдо хабаадыт.

²⁵ Теэд хаан Абшалоомдо харюусаба:

– Үгы даа, хүбүүмни, маанадай булта ябаһанай хэрэггүй. Шамда дарамта болохобди.

Хэдышые Абшалоомой гуйгаа хадань, хаан ошобогүй, харин тэрэниие юрөөбэ. ²⁶ Тиэхэдэнь Абшалоом иигэжэ хэлэбэ:

– Тиигэбэл, минии аха Амноон бидэнтэй хамта ошог лэ.

– Юундэ тэрэ шамтай ошохо юм? – гэжэ хаан асууба. ²⁷ Гэбэшые Абшалоомой гуйхадань, Амнооные болон өөрынгөө бүхы хүбүүдые тэрэнтэй хамта тэрэ ябуулба.

²⁸ Абшалоом зарасанартаа захирба:

– Анхарагты! Амнооной үзэмэй дарһан архи уужа, хүхижэ эхилхэдэнь, би таанарта «Амнооные хюдагты» гэхэб. Тиэхэдэм тэрэниие алагты. Бү айгты. Би өөрөө таанарта захиржа байна ха юмбид. Бү айгты, зоригтой байгты!

²⁹ Абшалоомой зарасанар захирһанайнь ёһоор Амнооные алаба. Тиэхэдэнь хаанай бүхы хүбүүд өөр өөрынгөө луус унаад, тэрэедэбэ.

³⁰ Тэдэнэй үшөө аян замдаа ябажа байха үедэ Давидта иимэ мэдээн дуулдаба:

– Абшалоом хаанай бүхы хүбүүдые алаа, хэнииньшые амиды үлөөгүй.

³¹ Тиихэдэнь хаан бодожо, хубсаһаа урин, газарта унаа бэлэй. Тэрэнэй хажууда байһан бүхы зарасанарынь мүн лэ хубсаһаяа уриба. ³² Теэд Давидай аха Шимаагай хүбүүн Ёнадааб иигэжэ хэлэбэ:

– Хаанай хүбүүд бултадаа алуулба гэжэ та бү ханагты. Амноон лэ алуулаа. Ушар юуб гэхэдэ, дүү басаган Тамаарыень Амнооной доромжолһон үдэрһөө хойшо Абшалоом иимэ ханаатай байгаа. ³³ Тиимэхээ одоо «Хаанай бүхы хүбүүд алуулба» гэжэ ханаата боложо бү байгты, эзэн хаамни. Гансал Амноон гээгдээ.

³⁴ Абшалоом тиигэхээр байтар тэрьедээ бэлэй.

Тэрэ үедэ харуулшан хүбүүнэй обёорходо, хадын ташалангаар олон зон буужа ябаба. Тэрэ хаанда энээн тушаа дуулгаба. ³⁵ Ёнадааб хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Харагты, эдэ танай хүбүүд ерэжэ ябана. Минии хэлэхэнэй ёһоор лэ болобо.

³⁶ Тэрэнэй дуугарамсаарнь лэ хаанай хүбүүд ерэжэ, шанга гэгшээр уйлалдаба. Хаан болон тэрэнэй бүхы түшэмэлнүүдшье мүн лэ шангаар бархиралдаа бэлэй.

³⁷⁻³⁸ Абшалоом тэрьедэн, Гэшүүрэй хаан, Аммиһүүдэй хүбүүн Талмай руу ошоо һэн. Тэрэ тэндэ гурбан жэлэй туршада байгаа. Давид Амноон хүбүүнэйнгөө хойноһоо үни удаан сагта гашуудабашье, ³⁹ гашуудахаяа болижо, уур сухалынь бууража, Абшалоомой хойноһоо мүрдэн гарабагүй.

Абшалоомые бусааха талаар Ёнааб оролдону

14 ¹ Хаанай Абшалоомые үгылжэ эхилһэн тухай Цэруяагай хүбүүн Ёнааб ойлгобо. ² Тиигээд Ёнааб Тэкооһа руу хүниие ябуулжа, тэндэхээ ухаатай сэсэн эхэнэрые асаруулжа, тэрээндэ иигэжэ захиба:

– Ши уйлан гашуудажа байһан хүнэй хэбэр үзүүлжэ, гай гашуудалай үедэ үмдэдэг хубсаһа үмдэ. Бээдээ тоһо түрхингүй, наһа баранан хүнэй хойноһоо олон үдэр гашуудажа байһан эхэнэр шэнги хэбэр үзүүлэ. ³ Удаань хаанда ошожо, минии энэ мүнөө зааха үгэнүүдые хэлэ.

Тиигээд Ёнааб тэрэ эхэнэртэ хэлэхэ үгэнүүдые нь заажа үгэбэ.

⁴ Тэкооһагай эхэнэр хаанда ошожо, хүгэдэн газарта унажа, иигэжэ хандаба:

– Туһалжа хайрлыт, Үндэр түрэлтэ хаан!

⁵ Хаан тэрээнһээ асууба:

– Юун болооб?

– Би бэлбэхэн эхэнэрби, үбгэмни наһа баранхай. ⁶ Би хоёр хүбүүтэй бэлэйб. Тэдэ хоёр хээрэ талада наншалдажа, тэдэниие болуулха

хүн байгаагүй. Тиигээд нэгэн нүгөөдэээ хюдан алаба. ⁷ Мүнөө бүхы түрэлхид миний урдаһаа тулажа, «ахаяа алаһан хүниие бидэндэ үгэ. Алаһан ахынь түлөө тэрэниие алаһамнай» гэлдэнэ. Тэдэ иигэжэ минии ори гансахан ошо унтаргаажа, газар дээрэ үбгэнэймни нэрыешье, уг удамыеньшые үлөөхэгүйнь, – гэжэ тэрэ эхэнэр хэлэбэ.

⁸ Тиихэдэнь хаан эхэнэртэ иигэжэ хэлэбэ:

– Гэртээ буса. Шам тухай зарлиг буулгажа, туһалхаб.

⁹ Тэкооһагай эхэнэр харюудань иигэжэ хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ хаан, гэм зэмэнь намда болон минии гэр бүлэ дээрэ буухань болтогой. Харин хаан болон тэрэнэй гэр бүлэ гэмгүй.

¹⁰ Иихэдэнь хаан тэрээндэ хэлэбэ:

– Шиний урдаһаа һөөргэдэһэн хүниие намда асараарай. Тэрэ бэшэ шамайе гомдохоохогүй.

¹¹ Тэрэ эхэнэр иигэжэ хэлэбэ ха:

– Хаан, шуһанай түлөө үһөөгөө абагшадай олошорхогуйн тула та өөрын Эзэн Бурханай нэрээр тангариглыт. Тиихэдэтнай минии хүбүүе һалгаахагүйл.

– Эзэнэй урда тангаригланаб, хүбүүнтэйшни ямаршые муу юумэн болохогүй! – гэжэ хаан хэлэбэ. ¹² Тиихэдэнь тэрэ эхэнэр иигэжэ хандаба:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Үшөө нэгэ юумэ танда хэлэхыемни зүбшөөгылт.

¹³ – Хэлэ! – гэбэ хаан.

– Юундэ та Бурханай арадай урдаһаа иимэ буруу юумэ хэнэбта? Эдэ үгэнүүдые хэлэхэдээ, та өөрыгөө гэмтэй хүн болгоот. Юуб гэхэдэ, үлдэһэн өөрынгөө хүбүүе гэртэнь бусаанагүйт. ¹⁴ Бидэ бултадаа наһа барахабди, газарта адхагдаад, дахин суглуулжа шадахаар бэшэ уһан мэтэ болохобди. Буйсадууһан хүниие гэртэнь бусааха арга зам ологшые Бурхан хэхээхгүйл. ¹⁵ Мүнөө хадаа, Үндэр түрэлтэ хаан, энэ хэрэгы хэлэхэе танда юундэ ерээбиб гэхэдэ, түрэлэй зон намайе айлгаа. Тиихэдэнь би «Хаантай хөөрэлдэхэм, минии хэлэхээр тэрэ хэжэ магад. ¹⁶ Тэрэ намайе шагнажа, намайе болон хүбүүемни Бурханай угай зөөриһөө таһалан усадхахаа һанаһан зонһоо абарха» гэжэ һанаа бэлэйб. ¹⁷ Танай тангариг намайе абарха гэжэ досоогоо һанааб. Юуб гэхэдэ, Үндэр түрэлтэ хаан Бурханай элшэ мэтэ, һайн, мууе илгаруулдаг. Эзэн Бурхантнай тантай хамта оршоһонь болтогой! – гэжэ тэрэ эхэнэр хэлэбэ.

¹⁸ – Минии асууһан асуудалда үнэн сэхээр харюусыш, – гэбэ хаан.

– Үндэр түрэлтэ хаан, асуугты, – гэжэ тэрэ эхэнэр хэлэбэ ха.

¹⁹ – Эдэ бүгэдые хэлэхы шамда Ёһааб захираа гү? – гэжэ хаанай асуухада, эхэнэр харюусаба:

– Үндэр түрэлтэ хаан, танай амиды мэндэ байһандал, энэ тон тиимэл даа, та зүбөөр таабат. Танай зараса Ёһааб эдэ бүгэдые хэхьемни, эдэ үгэнүүдые танда хэлэхьемни захираа. ²⁰ Хэрэгые танай зүбөөр ойлгохын тула тэрэ иимэ арга хэрэглээ. Үндэр түрэлтэ хаан, та Бурханай Эльгээмэл мэтэ сэсэн мэргэнта, газар дээрэхи юумэ бултыень мэдэнэт.

²¹ Тиихэдэнь хаан Ёһаабта хэлэбэ:

– Зай, би шинии хэлэхээр хэхэ гэжэ шиидээб. Ши ошожо, Абшалоом хүбүүем бусаагыш.

²² Ёһааб газарта унан мүргэн хэлэбэ:

– Бурхан таниие буян хэшэгтээ хүртөөг, Үндэр түрэлтэ хаан! Танай намда талархажа байһые би мүнөө мэдэжэ байнаб, юуб гэхэдэ, та минии гуйлтые дүүргэбэт.

²³ Тиигээд Ёһааб Гэшүүр руу ябажа, Абшалоомые Иерусалим руу асарба. ²⁴ Харин хаан иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэниие гэртэнь абааша. Ньюраа намда бү харуулаг.

Иигэжэ Абшалоом өөрынгөө гэртэ ажаһуужа, хааниие бараалхаха эрхэгүй байгаа бэлэй.

Абшалоом Давидтай эблэрбэ

²⁵ Бүхы Израиль соо хаанашье Абшалоомтой адли тиимэ найхан гэжэ магтуулха хүн байгаагүй. Толгойһоо хүлэй ула хүрэтэр тэрээндэ өө мөө үгы хэн. ²⁶ Тэрэ угаа үдхэн үһэтэй бэлэй. Хүндэ, дарадаг байһан ушарһаань тэрэ жэл бүри үһээ хюһуулдаг хэн. Хюһуулаад, хаанай хэмжүүрээр хэмжэхэдэнь, үһэниинь хоёр зуун шээкэл татадаг байгаа. ²⁷ Абшалоом гурбан хүбүүтэй, нэгэ басагатай бэлэй. Басаганайнь нэрэ Тамаар, тэрэ сэбэр найхан хэн.

²⁸ Абшалоом Иерусалимда хоёр жэл соо ажаһуухадаа хаантай нэгшье удаа уулзаагүй. ²⁹ Тэрэ Ёһаабые хаан руу эльгээхээ тэрээн руу хүниие ябуулба, теэд Ёһааб ерэбэгүй. Хоёрдохёо хүниие эльгээхэдэнь, тэрэ мүн лэ ерэбэгүй. ³⁰ Тиихэдэнь Абшалоом зарасанартаа иигэжэ хэлэбэ:

– Харана гүт, Ёһаабай таряалангай минии таряаланай хажууда байхые. Тэндэ ешмээн таряатай. Ошожо, тэрэниинь галдан шатаагты.

Зарасанарынь Ёһаабай таряаландань гал табиба. ³¹ Ёһааб Абшалоомой гэртэ ерэжэ, асууба:

– Зарасанаршни юундэ минии таряалангы галдан шатаагааб?!

³² Абшалоом харюусаба:

– Би шинии хойноһоо эльгээгээ хэм. Шамаие намда ерэхьешни гуйгаа бэлэйб. Шамаие хаанда эльгээжэ, юундэ намайе Гэшүүрһээ

бусааһыень асуухаяа ханаа хэм. Хааниие харанагүйб, тиимэхээ тэндэ үлэхэмни намда дээрэ хэн ха. Би хааниие бараалхахаа хананаб! Гэм зэмэтэй хаамни, тэрэ намайе алаг лэ!

³³ Иигэжэ Ёһааб хаанда ошожо, Абшалоомой хэлэһые тэрээндэ хөөрөбэ. Тиихэдэнь хаан Абшалоомые дуудаба. Абшалоом хааниие бараалхажа, газарта унан урдань мүргөө хэн. Хаан тэрэниие таалаа бэлэй.

Тэжээһэн буруун тэргэ эбдэхэ

15 ¹ Тэрэнэй удаа Абшалоом өөртөө моридтой дайшалхы тэргэ, табин хүнһөө бүридэһэн харуултай болобо. ² Тэрэ эртэ үглөөгүүр бодожо, хотын хаалгануудай хажуудахи харгы дээрэ зогсодог байба. Зарга хэрэгтэй хэн нэгэнэй хаанда мүргэн шүүбэрилүүлхээ ерэжэ яббал, Абшалоом тэрэниие дуудажа, иигэжэ асуудаг хэн:

– Ши хаанаһаабши?

– Израилиин тэрэ обогһооб, – гэжэ тэрэ хүнэй харюусахадань,

³ Абшалоом тэрээндэ иигэжэ хэлэдэг байгаа:

– Харьш даа, шинии хэрэг хайн, зүб байна. Харин хаанай зүгһөө шамайе шагнаха хүн байхагүй.

⁴ Үшөө нэмэн тэрэ иигэдэг хэн: – Оо, намайе энэ уласай зарга шүүгшээр томилоо гээшэ хаань, зарга хэрэгтэй хүн бүхэн намда ерэжэ, би тэдэниие зүбөөр шүүбэрилдэг байха хэм!

⁵ Хэн нэгэнэй тэрээндэ дүтэлжэ, хүгэдэн мүргэхэ гэбэл, тэрэ тэбэрин тааладаг хэн. ⁶ Үнэн зүбые бэдэрэн хаанда ерэхэн хүн бүхэндэ Абшалоом иимээр хандадаг байгаа. Иигэжэ тэрэ Израилиин зоной зүрхэ сэдхэлые татадаг болобо.

⁷ Дүрбэн* жэлэй үнгэрһэнэй удаа Абшалоом хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэндэ үргэһэн тангаригаа минии бээлүүлхын тула намайе Хэброон руу табиит. ⁸ Танай богоол болохо би Араамай Гэшүүртэ байхадаа, «хэрбээ Эзэнэй намайе үнэхөөр Иерусалим руу бусаагаа хаань, би Эзэндэ үргэл хэхэб» гэжэ тангариглаа хэм.

⁹ Хаан тэрээндэ харюусаба:

– Амар амгалан ябаарай даа.

Иигэжэ тэрэ Хэброон руу ошобо. ¹⁰ Абшалоом Израилиин бүхы обог аймагуудаар тагнуулшадые эльгээжэ, иигэжэ захиба:

– Эбэр бүрезгэй абяа дуулахадаа, таанар «Абшалоом Хэброоной хаан болоо!» гэжэ хашхаралдаарайгты.

* 15:7 Дүрбэн – еврей хэлэн дээрэ «дүшэн».

¹¹ Абшалоомтой хамта хоёр зуун хүн Иерусалимхаа гаран ошоо хэн. Тэдэ юушые боложо байһыень мэдээгүй, уригдаад лэ ошоһон зон бэлэй. ¹² Абшалоом үргэл хэхэдээ хүниие ябуулжа, Давидай зүбшэгшэ Ахитоопэлые Гилоо хотоһоонь дууджа асаруулба. Иигэжэ шанганюуса хэлсээн байгуулагдажа, Абшалоомтой нэгэдэн ниилэхэ зоной тоо олон боложол байгаа бэлэй.

Давид Иерусалимхаа тэрьедэбэ

¹³ Тиихэдэ Давидта мэдээ асарагша нэгэн ерэжэ, иигэжэ дуулгаба:
– Израильшууд Абшалоомой тала баряад байна.

¹⁴ Тиихэдэнь Давид Иерусалимда өөртэйнь хамта байһан бүхы түшэмэлнүүдтээ иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрьедэхэ ёһотойбди. Үгы наа, Абшалоомдо бултадаа алуулхабди. Түргэлэе! Тэрэнэй маанадые баряадүй, гай ушаруулан, зоние хэлмээр сабшан усадхаадүйдэнь гаран ошоё.

¹⁵ Тэдэнь хаанда харюусаба:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Танай хэлэхээр лэ бүхы юумэ хэхэбди.

¹⁶ Хаан гаража, тэрэнэй хойноһоо гэр бүлэнь, бүхы түшэмэлнүүдын дахан ошобо. Харин гэрээ хажуулан, хаан арбан бага һамгадаа үлөөбэ.

¹⁷ Хаан болон тэрэнэй бүхы зон хотоһоо гаран ябажа, Бэт-Мэрхаада тогтобо. ¹⁸ Хамаг түшэмэлнүүд хажуудань зогсобо. Бэеыень аршалаашад бултадаа, хэрээдүүд ба пэлидүүд бултадаа, мүн хаантай хамта Гаатһаа ерэнэн зургаан зуун хүн бүгэдэ хаанай урдуур жагсаалаар ябан үнгэрбэ.

¹⁹ Хаан гаадуудай удамаршан Иттайда иигэжэ хэлэбэ:

– Ши юундэ бидэнтэй хамта ябанабши? Хари хүн ха юмши, өөрынгөө газарһаа үлдүүлэнхэйш. Бусажа, нүгөөдэ хаантай хамта үлэ. ²⁰ Ши һаял бидэндэ ерээш. Тиигээд хаагууршые ябахаяа мэдэхэгүй аад, би шамайе мүнөө намтай яба гэжэ баадхаха аалби? Ши өөрынгөө нютаг зоние абаад буса. Үршөөл хайратай, сэхэ сэбэр ябахатнай болтогой!

²¹ Иттай хаанда харюусаба:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Эзэнэй нэрээр тангаригланаб: танай амидышые, нүгшөөдшые, хаанашые байгаа хадатнай би тэндэл байхаб!

²² Тиимэнэ Давид Иттайда хэлэбэ:

– Тиигээ наа, ошоё.

Иигээд гаадай Иттай, тэрэнэй бүхы зонинь үхи хүүгэдтээ хамта ошобо. ²³ Нютагаа орхин ошожо ябахандаа бүхы зон шангаар бархиралдан ябаа. Хаан Кидроон горхо гаталха гарасын хажууда байгаа. Бүхы арад зон сүл губи тээшэ замаар шэглэн ябаа.

²⁴ Цадоок болон тэрээнтэй байхан бүхы левидүүд Бурханай хэлсээнэй ханзые абажа ябаа. Тэдэ тус ханзые буулган табиба*. Бүхы зоной Иерусалимһаа гаратар Абиатаар үргэл хэжэ байгаа**. ²⁵ Хаан Цадоогто хэлэбэ:

– Бурханай ханзые хото руу бусаан абааша. Эзэнэй үршөөл хайрада хүртөө гээшэ хаам, Тэрэ намайе дахин бусаажэ, Өөрыгөө болон оршодог газараа үзүүлхэ. ²⁶ Харин Тэрэнэй намайе үршөөгөөгүй гээшэ хаань, яхааб, Тэрэ намда ханаһаараа юумэ хүүжэн. ²⁷ Хаан үшөө тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хара даа, өөрынгөө хүбүүн Ахимаац болон Абиатаарай хүбүүн Ёнатаание аба. Хоюулаа хүбүүдтээ хамта амгалан тайбан хото руу бусагты. ²⁸ Таанадһаа мэдээнэй ерэтэр би сүл губида, Иордан голэй гарасын дэргэдэ хүлээн тогтохоб.

²⁹ Цадоок болон Абиатаар Бурханай ханзые Иерусалим руу бусаажэ, тэндээ үлэбэ.

³⁰ Давид Элеон хада өөдэ үгсэхэдөө, толгойгоо бүглэн, уйлан, хүл нюсэгэн ябаба. Мүн тэрээнтэй хамта байхан бүхы зон толгойгоо бүглэн, уйлан ябаа хэн. ³¹ Хэн нэгэнэй Давидта:

– Абшалоомтой нюуса хэлсээ хэгшэдэй дунда Ахитоопэл байна, – гэжэ хэлэхэдэнь, Давид:

– Эзэн, Ахитоопэлэй зүблөөе ухаа удхагүй болгожо үгыт гэжэ би зальбарнаб, – гэбэ. ³² Бурханда мүргэдэг газар болоһон хадын оройдо Давидай гараха үедэ хубсаһаа уринхай, толгой дээрээ шорой адхаһан архэй хүн Хушай урдаһаань ерэжэ ябаба. ³³ Давид тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ ши намтай ябабал, намда дарамта болохош. ³⁴ Харин хото руу бусабал, Абшалоомдо «Хаан, би танай зарасаб. Урдань эсэгынтай зараса байгааб, мүнөө танай зарасаб» гэжэ хэлээрэй, Ахитоопэлэй зүблөөе туһагүй болгожо шадахаш. ³⁵ Тэндэ санаартад Цадоок болон Абиатаар шамтай хамта байха. Хаанай ордон соо дуулаһан лэ юумээ тэдээндэ хөөрөөрэй. ³⁶ Цадоогой хүбүүн Ахимаац болон Абиатаарай хүбүүн Ёнатаан тэдэнтэй хамта байха. Дуулаһан юумыетнай тэдэ намда дамжуулха.

³⁷ Тиигээд Давидай нүхэр Хушай хото руу ошобо. Тэрэ үедэ Абшалоомшые Иерусалим руу ерэжэ байгаа бэлэй.

* 15:24 Еврей хэлэн дээрэ «адхаба».

** 15:24 Еврей хэлэн дээрэ «дээшээ үгсэн гараа».

Давид ба Цибаа

16 ¹ Давид хадын оройноо нэгэ бага уруудан ябахандаа, Мэпибоошэдой зараса Цибаатай уулзаба. Тэрэ ашаа тээхэн хоёр элжэгэтэй, тэдээн дээрээ хоёр зуун хүбэриг хилээмэн, зуун багса хатааһан үзэм, зуун багса инжир, нэгэ тулам үзэмэй дараһан архи ашаһан ябаа. ² Хаанай Цибааһаа:

– Яахая эдэ бүгэдые абаад ябанабши? – гэжэ асуухада, Цибаа иигэжэ харюусаба:

– Элжэгэнүүд хаанай гэр бүлын унаа, хилээмэн болон жэмэс зоной эдихэ хоол, үзэмэй дараһан архи хадаа элһэн сүл губида эсэхэн зоной ууха ундан болохо юм.

³ – Эзэнэйшни хүбүүн хаана байнаб? – гэжэ хаан асууба ха.

– Тэрэ Иерусалимда үлөө, «мүнөө израильшууд үбгэ эсэгымни хаан түрые намда бусааха» гэжэ хэлэнэ, – гэбэ Цибаа.

⁴ Тиэхэдэнь хаан Цибаада иигэжэ хэлэбэ:

– Мэпибоошэдой хамаг юумэн мүнөө шинии.

– Үндэр түрэлтэ хаан, би танай үнэн зарасаб, үршөөл хайратнай хододоо намтай байхань болтогой! – гэжэ Цибаа хэлэжэ, доро дохибо.

Давид ба Шимэй

⁵ Давид хаанай Бахуриимдэ хүрэжэ ерэхэдэ, Саулай түрэлэй нэгэ хүн гаража ерэбэ. Тэрэ Гэраагай хүбүүн Шимэй бэлэй. Тэрэ хараал шэрээл табижа ябаба. ⁶ Хаан руу, мүн хаание баруун, зүүн талаһаа тойроод байһан түшэмэлнүүд руунь тэрэ шулуу шэдэжэ байгаа һэн.

⁷ Шимэй:

– Тонило, тонило! Алууршан! Хаатаржаан! ⁸ Саулай гэр бүлын шуһа урдахуулһанайш түлөө Эзэн шамайе хэхээжэ байна. Ши Саулай хаан шэрээ буляжа абааш. Тиимэхээл Эзэн хаан шэрээе шамһаа шэлжүүлэн, Абшалоом хүбүүндэшни үгэбэ. Алууршан байһандашнил эдэ бүхы гай гасалан шамтай ушарна, – гэжэ харааба. ⁹ Цэруяа эхэтэй Абишай:

– Энэ үхэхэн нохой яахадаа минии эзэн хаание харааха болооб? Ошожо, тэрэнэй толгой таһа татахые намда зүбшөөгыт, – гэбэ ха. ¹⁰ Хаан:

– Цэруяагай хүбүүд, таанад яанабта? Хэрбээ Эзэнэй тэрээндэ «Давидые хараа» гэжэ хэлээ хадань, тэрэ харааһан болобол, хэн тэрээндэ «Ши юундэ иинэбши?» гэжэ хэлэхэ юм? – гэбэ. ¹¹ Тиигээд Давид Абишай болон бүхы түшэмэлнүүдтээ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии түрэхэн хүбүүнэй намайе алаха гэжэ байгаа хадань энэ бэньямиин хүнэй тиихэньшые бүри ехэ шалтагаантай юм бэшэ гү? Орхигты тэрэниие! Эзэн тэрээндэ захираа, тэрэ хараажал байг. ¹² Эзэн

мини доромжолуулагдажа байһые хаража, тэрэнэй хараалай орондо намда хайн хайханиие хэжэ магад.

¹³ Давид болон тэрэнэй зон өөрын харгы замаар саашалжа, Шимэй тэдэнэй хойноһоо, хадын ташалангаар гэшхэлэн, тэрэниие хараажа, шулуу шэдэжэ, шорой сасажа ябаа хэн. ¹⁴ Хаан өөрынгөө зонтой хамта Иордан руу* ерэбэ. Тэдэ эсэжэ ядарһан тула тэндэ амараа хэн.

Абшалоом Иерусалимда ерэбэ

¹⁵ Абшалоом болон бүхы Израилиин сэрэг Иерусалим хото руу ерэбэ. Ахитоопэлшые тэрээнтэй хамта ерээ хэн. ¹⁶ Давидай нүхэр Хушай гэдэг архэй хүн Абшалоомдо ерэжэ, иигэжэ хандаба:

– Хаан мандатугай! Хаан мандатугай! ¹⁷ Абшалоом Хушайһаа асууба:

– Нүхэртөө шини үнэн сэхэ байгаашаһни энэ гээшэ гү? Юундэ ши нүхэртээ хамта ябаагүйбши?

¹⁸ Хушай Абшалоомдо харюусаба:

– Үгы. Эзэн болон энэ арад түмэн, бүхы израильшууд хэниие шэлэн һунганаб, би тэрэнэй боложо, тэрээнтэй хамта байхаб. Би тантайб.

¹⁹ Тиигээдшые би хэндэ бэшэ алба хэхэбиб даа. Урдань танай эсэгэдэ алба хэдэг бэлэйб, мүнөө хүбүүндэнь хэхэ ёһотойб.

²⁰ Нэгэ хэды болоод Абшалоом Ахитоопэлһээ асууба:

– Зүбшэл хэлэгты. Яаха болонобибди?

²¹ Ахитоопэл харюусаба:

– Гэрээ һахюулхаар эсэгынгээ үлөөһэн бага һамгадтай унтагты. Таниие эсэгэдээ үзэн ядуулхаар юумэ хэһыетнай, үнэхөөр дайсаниинь болоһыетнай бүхы Израиль дуулажа, танай тала баригшад бүри ехээр таниие дэмжэжэ эхилхэ.

²² Иигээд Абшалоомдо ордоной хушалта дээрэ майхан татагдаба, тэрэ тишээ орон, эсэгынгээ бага һамгадтай унтаба. Хамаг Израиль энээниие хараа хэн.

²³ Тэрэ сагта Ахитоопэлэй зүбшэлнүүд Бурханһаа зүбшэл асуужа байһандал тоологдодог байгаа. Тэдэ Давидташые, Абшалоомдошые ехэ сэнтэй бэлэй.

Хушай үүргээ дүүргэбэ

17 ¹ Ахитоопэл Абшалоомдо иигэжэ хэлэбэ:

– Арбан хоёр мянган хүниие шэлэжэ абаад, энэ һүни Давидые нэхэн ошохыемни зүбшөөгыт. ² Тэрэнэй эсэжэ, тэнхээ алдаад

* ^{16:14} Иордан руу – эхэ хэлэн дээрэ ном соо эдэ үгэнүүд үгы.

байха үедэнь би довтолжо, тэрэниие айлгахаб. Тиихэдэм тэрээнтэй байһан бүхы сэрэг зон зугадаха. Харин би гансал хааниие алахаб. ³ Бүхы сэрэгы танда бусаан асархаб. Та гансал хүниие – Давидые алахаяа һанана ха юмта, тэрэнэй гээгдэхэдэнь, хамаг сэрэг амгалан тайбан бусаха.

⁴ Энэнь Абшалоомдо болон Израилиин бүхы удамаршадта һайшаагдаба.

⁵ Гэбэшье Абшалоом иигэжэ хэлэбэ:

– Хушай гэдэг архэй хүниие мүн лэ дуудагты. Тэрэнэй юун гэжэ хэлэхыень шагная.

⁶ Хушай Абшалоомдо ерэбэ. Абшалоом тэрээндэ Ахитоопэлэй дурдхалые хөөрөжэ, иигэжэ асууба:

– Ахитоопэлэй зүбшэл заабари иимэ. Бидэ тэрэнэй үгөөр болохо гүбди, али үгы гү? Хэрбээ «үгы» гээ һаа, өөрынгөө һанамжа хэлэ.

⁷ Хушай Абшалоомдо харюусаба:

– Энэ удаа Ахитоопэлэй зүбшэл заабари таарахагүй. ⁸ Хээрэ талада гүлгэдөө буляалгаһан эмэ баабгайдал адли эсэгэтнай болон зоһинь дошхон, зоригтой эрэшүүл гэдэгы та мэдэнэт. Танай эсэгэ дайнда мэргэшэһэн хүн, тэрэ сэрэгтээ хамта хоножо байхагүй. ⁹ Мүнөө ямар нэгэ агы нүхэндэ гү, али ондоо тээ тэрэ хорожо байһан байха. Хэрбээ түрүүшын лэ байлдаанда танай сэрэг хороолгожо эхилээ һаань, энээниие дуулаһан зон «Абшалоомой сэрэг бута сохюулаа!» гэлдэхэ.

¹⁰ Тиигэбэл, арсаландал адли зоригтой хүнэйшье зоригынь мохохол. Юуб гэбэл, танай эсэгин зоригтойнь, тэрэниие дахаад ябаһан зон эрэлхэгынь бүхы Израильда мэдээжэ. ¹¹ Тиимэһээ оронойнгоо нэгэ талаһаа нүгөө хүрэтэр, Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр далайн эрьедэхи элһэн мэтэ үй олон израильшуудые бултыень суглуулжа, та өөрөө тулалдаанда тэдэниие хүтэлэгты гэжэ би зүбшэл заабари үгэхэ байнаб. ¹² Давидай хаанашые байгаа һаань, бидэ тэрээндэ довтолхобди. Шүүдэрэй газарта унадаг мэтэ бидэ тэрээн дээрэ нэмэрэн буужа, тэдэнэй нэгэньшье амиды үлэхэгүй. ¹³ Хэрбээ тэрэнэй али нэгэн хото руу орон хоргодоо һаань, манай зон тэрэ хото руу аргамжануудые асаржа, нэгэшье шулуунай үгы болотор тэрэ хотые* хүнды хүрэтэр доошонь шэрэхэбди.

¹⁴ Абшалоом болон бүхы израильшууд иигэжэ хэлсэбэ:

– Хушай гэдэг архэй хүнэй зүбшэл Ахитоопэлэй үгэһэн зүбшэлһөө дээрэ.

* 17:13 Еврей хэлэн дээрэ «тэрэниие».

Тэдэ иигэжэ юундэ шиидээб гэхэдэ, Эзэн Абшалоомдо гай тодхор ушаруулхын тула Ахитоопэлэй найн зүбшэл заабари хараада абтахагүй гэжэ шиидэһэн байгаа.

Давид һэргылэгдэн тэрьедэбэ

¹⁵ Абшалоомдо болон Израилиин удамаршадта ямар зүбшэл заабари өөрөө үгэһэнөө, Ахитоопэлэй тэдэндэ ямар зүбшэл үгэһые Хушай санаартад Цадоок ба Абиатаарта хөөрөбэ. ¹⁶ Тэрэ тэдэндэ иигэжэ захиба:

– Мүнөө угаа яаралтайгаар хүниие эльгээжэ, Давидта «Энэ хүни элһэн сүл губиин хажуудахи голой гараса дээрэ бү хоногты, яагаашье хаа, Иордан голые гаталан гарагты. Тиигэбэл та сэрэгтгээ хамта хосорхогүйт» гэжэ дуулгыт.

¹⁷ Санаартадай хүбүүд Ёнатаан болон Ахимаац Рогээл гэдэг худагай хажууда хүлээжэ байгаа. Тэдэ Иерусалим руу орожо, бээ харуулхаяа ханаагүй. Тиимэһэнь шэбэгшэ эхэнэр тэдэндэ ошожо дуулгаба. Тиихэдэнь тэдэ Давид хаанда ошожо хэлэхэ ёһотой бэлэй.

¹⁸ Теэд нэгэ залуу хүбүүн тэдэниие хараад, Абшалоомдо дамжуулан дуулгаа хэн. Тэдэ хоюулаа түргөөр хоргодожо, Бахуриим руу нэгэ хүнэй гэртэ ерэбэ. Хорёо соонь худаг байгаа, тиигээд тэдэ хоёр доошоо худаг руу бууба. ¹⁹ Гэрэй эзэнэй һамган нэмэргэ бүд абажа, худагай амһар дээгүүр татаад, тэрээн дээрэ будаа тараан сасажа, юушые мэдэхээр бэшэ болгобо. ²⁰ Абшалоомой сэрэгшэд тэрэ гэртэ ерэжэ, эхэнэрһээ:

– Ахимаац болон Ёнатаан хаанаб? – гэжэ асуухадань, тэрэ эхэнэр иигэжэ харюусаба:

– Тэдэ горхо гаталаад ябаа хэн.

Абшалоомой албатан тэдэниие бэдэрбэ, гэбэшые олонгүй, Иерусалим руу бусаа хэн. ²¹ Тэдэнэй ябаһанай хойно тэдэ хоёр худагһаа гаража, Давид хаанда ошожо мэдээ хүргэн, Ахитоопэлэй зүбшэл заабари тушаа хөөрөөд, иигэжэ хэлэбэ:

– Гол түргэн гаталагты.

²² Тиигэжэ Давид болон тэрээнтэй байгаа бүхы зон Иордан голые гаталан гараба. Үр сайтар тэдэ бултадаа гол гаталаа бэлэй.

²³ Ахитоопэл өөрын зүбшэл заабариин тоогдоогүй байһые хараад, элжэгээ эмээллэн, түрэлхи хото руугаа гэртээ бусан ерэжэ, гэр бүлдөө гэрээд үгээ хэлээд, бээ боожо алаба. Тэрэ эсэгынгээ булашада хүдөөлүүлэгдөө хэн.

²⁴ Давид Маханааим хото руу ерэбэ. Энэ үедэ Абшалоом болон тэрээнтэй байгаа израильшууд бултадаа Иордан голые гаталаа. ²⁵ Абшалоом Ёнаабай орондо Амааса гэгшые сэрэгэй ударидагшаар томилоо.

Амасаа хадаа Езрээл хотын Итраа гэгшын хүбүүн; тэрэнэй эхэнь Аби-гааһил, Абигааһил гээшэ Наһаашай басаган, Ёһаабай эхэ Цэруягай дүү бэлэй. ²⁶ Абшалоом болон тэрэнэй зон хотон хүрөөнээр Галаадай газар нютагта тогтобо.

²⁷ Давидай Маханааим руу ерэхэдэнь, аммоонуудай Раббаа хотын Наһааш гэдэг хүнэй хүбүүн Шобии болон Лодэбаарай Аммиһээл гэгшын хүбүүн Махиир, Галаадтахи Рогэлиим нютагай Барзиллай гэгшэд ²⁸ ун-тари хэбтэри, аяга, шабар амһарта, тиихэдэ эдэе хоол: шэниисэ, ешмээн, гурил, хатааһан орооһо, шошо, улаан зарма, ²⁹ зүгын бала, ямаанай ба үнээнэй хүөөр хэһэн бяслаг Давидта ба сэрэгтэнь асарба. Сэрэгшэд элһэн сүл губида гэдэһээ үлдөө, эсээ, ангаа гэжэ тэдэ мэдээд байгаа.

Абшалоом үхэбэ

18 ¹ Давид өөртэйнь хамта байһан зоние тооложо, тэдээн дээрэ мянгатын, зуутын дарганарые томилбо. ² Тиигээд сэрэгээ гурбан бүлэг болгон хубаарилжа, нэгыень Ёһаабай, нүгөөдыень тэрэнэй дүү Цэруягай Абишай гэгшын, гурбадахиень гаадай Иттайн ударидалга доро байлдаанда эльгээбэ. Хаан сэрэгшэдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би өөрөө таанадтай ошолдохом.

³ Харин тэдэ:

– Үгы! Бү ошогты. Юуб гэхэдэ, бидэнэй тэрьедэбэл, хэншые энээниие анхархагүй, маанадай хахадшые үхөө наа, тэдэ энээниие тоохогүй. Харин та маанадай түмэн зонтой тэнсүү болонот. Тиимэхээ та хотоһоо бидэндэ туһалхаар бэлэн байхатнай дээрэ, – гэлдэбэ.

⁴ Хаан тэдээндэ хэлэбэ:

– Алинь таанарта хамагай дээрэ шэнгээр ханагданаб, тэрээгээр лэ болоё.

Хаан хаалгануудай хажууда зогсожо, хамаг зон мянгата, зуутаараа жагсаалаар үнгэрэн ябаба. ⁵ Тэрэ Ёһаабта, Абишайда болон Иттайда иигэжэ захирба:

– Минии түлөө Абшалоом хүбүүе дүмэгты, гар бү хүрэгты.

Абшалоом тухай хаанай сэрэгэй бүхы ударидагшадта тиигэжэ захиржа байһые бүгэдэ зон шагнаа һэн. ⁶ Иигээд Давидай сэрэг израильшуудай сэрэгэй урдаһаа тулалдахаяа байлдаанай талмай руу гаран ошобо. Тулалдаан Эпрааимай ой соо болоо бэлэй. ⁷ Израильшууд тэндэ Давидай зондо илагдажа, тэрэ үдэр угаа ехэ хюдалдаан боложо, хори мянган хүн хосорбо. ⁸ Тэндэхи тулалдаан бүхы орон нютагаар дэлгэржэ, тэрэ үдэр һэлмээр сабшагдаһан зонһоо үлүү олон зон ой модон соо гээгдэһэн байба.

⁹ Луус унанхай Абшалоом Давидай зоние гэнтэ обёорбо. Тэдээнһээ тэрьедэжэ, томо сарса модоной һаглагар мүшэр доогуур луусай гарахадань, Абшалоомой толгойн үһэн мүшэртэ орёолдон, тэрэ тэнгэри газар хоёрой хоорондо үлгэлдэн үлэшэбэ. Унажа ябаһан луусынь сашалан ябашоо. ¹⁰ Нэгэ хүн тэрэниие хараад, Ёһаабта дуулгаба:

– Абшалоомой сарса модондо үлгэлдөөд байһые би харааб.

¹¹ Ёһааб тэрэ мэдээсэл дуулгаһан хүндэ:

– Ши тэрэниие хараһан аад, алажа, газарта юундэ унагаагаагүйбиши? Тиигээ һааш, би шамда арбан мүнгэн шээкэл болон бүһэ үгэхэ байгаа, – гэхэдэнь, ¹² тэрэ Ёһаабта хэлэбэ:

– Намда мянганшые шээкэл мүнгэ үгөө һаань, би хаанай хүбүүндэ гар хүрэхгүйб. Маанадай шагнажа байхада хаан танда болон Абишай, Игтай гэгшэдтэ «Абшалоом хүбүүе минии түлөө дүмөөрэйгты» гэжэ захираа бэлэйл. ¹³ Хэрбээ минии ондоогоор хэрэг үйлэдэжэ, Абшалоомые алаа гээшэ һаам, хаанда энэ заабол мэдээжэ боложо, та өөрөө намда хэһээлтэ амасуулхалта.

¹⁴ Ёһааб иигэжэ хэлэбэ:

– Би эндэ шамтай сагаа дэмы үнгэргэжэ байнаб.

Тиигээд тэрэ ошоод, гартаа гурбан модо абаад, сарса модондо үлгэлдэнхэй, үшөө амиды байһан Абшалоомой сээжэ руу зообо. ¹⁵ Ёһаабай дайнай зэбсэг барижа ябаһан арбан залуу зон Абшалоомые тойрожо, эсэслэн алаба.

¹⁶ Ёһаабай эбэр бүрээгээр үлеэжэ, дайнай дүүрэн тухай дохёо үгэхэдэнь, сэрэгын дуулаад, израильшуудые мүрдэн мүшхэн ябаһанаа болижо, һөөргөө бусаба. Ёһааб сэрэгшэдээ дүмэдэг бэлэй. ¹⁷ Ёһаабай зон Абшалоомой бэе абажа, ой соо гүнзэгы нүхэндэ хаяад, тэрэнэй дээрэхээ угаа ехээр шулуу обоолбо. Бүхы израильшууд өөр өөрынгөө гэр руу гүйдэн тараа бэлэй.

¹⁸ Абшалоом үшөө амиды мэндэ байхадаа Хаанай хүндыдэ өөртөө хүшөө табиһан юм. Тэрэ:

– Минии нэрэ нэрлүүлхэ хүбүүн намда үгы, – гэжэ хэлээд, тэрэ хүшөө өөрынгөө нэрээр нэрлээ бэлэй. «Абшалоомой хүшөө» гэжэ мүнөө хүрэтэр тэрэ нэрлэгдэдэг.

Абшалоомой гээгдэн тушаа Давид мэдэбэ

¹⁹ Цадоогой хүбүүн Ахимаац Ёһаабта иигэжэ хандаба:

– Хаанда гүйжэ ошоод, дайсадыень Эзэнэй усадхаһан тухай дуулгахыем намда зүбшөөгыт.

²⁰ Харин Ёһааб тэрэндэ иигэжэ харюусаба:

– Үгы, ши мүнөөдэр һайн мэдээ асархагүйш. Ондоо үдэр мэдээ хүргэхэдэш болохо. Хаанай хүбүүн гээгдээ ха юм. ²¹ Удаань Ёһааб эфиоп хүндэ хэлэбэ:

– Ошожо, юу хараһанаа хаанда мэдээсэ.

Тэрэ эфиоп хүн Ёһаабта доро дохёод, гүйжэ ошобо. ²² Цадоогой хүбүүн Ахимаац дахин Ёһаабта хандаба:

– Юуншье болоо һаань, би эфиоп хүнэй хойноһоо гүйн ошохомни, зүбшөөгыт.

– Хүбүүмни, юундэ гүйхэшниб? Иимэ мэдээнэй түлөө ши шагналда хүртэхэгүйлши, – гэбэ Ёһааб. ²³ Ахимаац:

– Тиимэшье байг. Харин би гүйн ошохол ёһотойб, – гэхэдэнь, Ёһааб:

– Гүй! – гэбэ ха. Ахимаац Иорданай хүндыгөөр гүйжэ, эфиоп хүниие хүсэн түрүүлжэ гүйгөө бэлэй. ²⁴ Давид тиихэдэ хотын дотор болон гадар хаалгануудай хоорондо һуужа байгаа. Харуулшан хотые хүрээлһэн ханын оройгоор ябажа, хаалга дээрэ зогсоод, хараашалжа байһаар гүйдэлөөрөө ерэжэ ябаһан нэгэ хүниие обёорбо. ²⁵ Харуулшанай доошоо хашхаран, хаанда дуулгахадань, хаан:

– Ганса хүн байгаа һаа, мэдээ асарна, – гэбэ. Үнөөхи хүн улам ойртожол байгаа. ²⁶ Тиигээд харуулшан баһа нэгэ хүниие гүйн ерэжэ байхыень хараба. Харуулшан хаалгашанда дуулгаба:

– Баһа нэгэ хүн гансаараа гүйн ерэжэ ябана.

– Тэрэшье баһа мэдээ асаржа ябана, – гэбэ хаан. ²⁷ Харуулшан үгүүлбэ:

– Түрүүлэн гүйжэ байгаашань Цадоогой хүбүүн Ахимаацтал адляар гүйнэ гэжэ харанаб.

– Тэрэ һайн хүн. Һайн мэдээ асаржа ябана, – гэбэ хаан. ²⁸ Ахимаац хаанда шангаар:

– Бүгэдэ сайн, – гэжэ хэлээд, газар хүрэтэр мүргэбэ. – Үндэр түрэлтэ хаан! Танай Эзэн Бурхан буян хэшэгтэй! Урдаһаатнай эсэргүүсэһэн зониие Тэрэ хюдаа, – гэбэ. ²⁹ Хаан асууба:

– Абшалоом хүбүүн мэндэ гү?

– Танай жанжин Ёһаабай намайе эльгээхэ үедэнь би нэгэ ехэ шууяанай боложо байхые шагнаа һэм. Теэд юун болоһыень мэдэнгүйб, – гэжэ Ахимаац харюусаба. ³⁰ Тиихэдэнь хаан тэрээндэ хэлэбэ:

– Хажуу тээшээ боложо, тэндэ зогсо.

Тэрэ хажуу тээшээ болоод, зогсобо. ³¹ Удаань эфиоп хүн хүрэжэ ерээд, хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ хаанда баяртай мэдээсэл дуулгая! Танай урдаһаа эсэргүүсэһэн бүхы зониие Эзэн мүнөөдэр хэлээгээ.

³² Хаан тэрээнһээ асууба:

– Абшалоом хүбүүн мэндэ гү?

– Тэрээнтэй болоһондол адли юумэн хаанай дайсадтай, муу юумэ урдаһаатнай түсэблэжэ байгаашадтай болохонь болтогой! – гэбэ эфиоп хүн. ³³ Тиэхэдэнь хаанай сэдхэл хүмэрижэ, тэрэ дээшэлэн, хаалгын дээрэхи таһалга руу орожо уйлаба. Тишээ ошожо ябахандаа, Давид иигэжэ дабтан дуугаржа ябаа:

– Минии хүбүүн Абшалоом! Хүбүүмни, Абшалоом хүбүүмни! Шинии орондо минии гээгдээ хаа, дээрэ байгаа. Абшалоом хүбүүмни, хүбүүмни!

Ёһааб Давидые зэмлэнэ

19 ¹ Хаанай Абшалоомой хойноһоо уйлан гашуудажэ байһан тушаа Ёһааб дуулаба. ² Тиигээд тэрэ үдэр илалтань бүхы сэрэгшэдтэ гай гашуудал болон хубилба. Ушар юуб гэхэдэ, хүбүүн тухайгаа хаанай сэдхэлээ үбдэжэ байһые зон дуулаһан, хэлсэһэн байгаа. ³ Дайнһаа зугадажа, нэрээ гутааһан зоной нюусаар бусажа ерэдэгтэл, тэрэ үдэр сэрэг хото руу хэмээхэн, нюусаар орожо ерэбэ. ⁴ Хаан нюураа бүглөөд, шангаар:

– Минии хүбүүн Абшалоом! Абшалоом, хүбүүмни, хүбүүмни! – гэжэ орилжо байгаа. ⁵ Ёһааб хаанай гэртэ ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Ами наһыетнай болон басагад, хүбүүдэйтнай, һамгадайтнай, бага һамгадайтнай ами наһа абарһан өөрынгөө бүхы сэрэгы мүнөөдэр та доромжолоот. ⁶ Таниие үзэн ядадаг зондо та дуратайт, танда дуратай зониие та үзэн яданат. Сэрэгэй дарганар болон зарасанар танда юуншье бэшэ гэжэ мүнөөдэр харуулбат. Хэрбээ Абшалоом амиды мэндэ, харин бидэ бултадаа хосороо һаамнай, танда таарамжатай байха хэн ха гэжэ мүнөөдэр ойлгобоб. ⁷ Мүнөө газашаа гараад, сэрэгшэдтэй хөөрэлдэгты. Гараагүй һаатнай, Эзэнэй урда тангаригланаб, энэл хүнндөө нэгэшье хүн тантай үлэхэгүй! Энэ хадаа наһан соогоо үзэһэн хараһан гай зоболонһоотнай үшөө доро юумэн байха.

⁸ Иигээд хаан бодон ошожо, хотын хаалгын дэргэдэ нууба. Сэрэгшэдтэ энээн тухай дуулгахадань, сэрэг бултадаа хаанай урда сугларба.

Давид Иерусалим руу һөөргэлбэ

Харин израильшууд тус тустаа өөһэдын майхан руу зугадан тарашоо һэн. ⁹ Израилиин бүхы обогүүдай зон өөһэд хоорондоо иигэжэ арсалдажа эхилбэ:

– Хаан бидэниие дайсадһаа, пилиштүүдэй һабарһаа абаран сүлөөлөө. Харин мүнөө Абшалоомһоо боложо, хаан газар нюотаһаа тэрьедээ.

¹⁰ Бидэнэй тоһолжо хаан болгоһон Абшалоом байлдаанда алуулаа. Юундэ мүнөө хааниие һөөргэнь бусаахаяа хэншье оролдоногүйб?

¹¹ Давид хаан санаарта Цадоок болон Абиатаарта хүниие эльгээжэ, иигэжэ захиба:

– Иудын удамаршадта иигэжэ хэлэгты: «Юундэ таанад хааниие ордондонь түрүүлэн бусаахаяа һананагүйбта?» ¹² Таанад болбол минии аха дүү, мяха шуһанайм таһардаһан. Тиимэ аад, юундэ намайе бусаан асархада һүүлшын болохо болообта?» ¹³ Мүн Амаасада «Ши минии мяха шуһанай таһардаһан бэшэ юм гүш? Би шамайе Ёһаабай орондо сэрэгэйнгээ жанжин болгохоб. Тиигээгүй һаам, Бурхан намайе шийдхүүжэн!» гэжэ хаан хэлэнэ гээд хэлэгты.

¹⁴ Давидай үгэнүүд Иудын бүхы зоной зүрхэ сэдхэл хүдэлгэжэ, түшэмэлнүүдтээ хамта бусахыень тэдэ хаанда дурадхаа һэн.

¹⁵ Тиигээд хаан бусажа, Иордан голдо хүрэбэ. Тэрэниие угтан, гол гаталуулхын тула Иудын зон Гилгаалда ерээ һэн.

Шимэй хулисэл гуйна

¹⁶ Бахуриимһээ уг гарбалтай бэньямиин хүн Гэраагай хүбүүн Шимэй Давид хааниие угтахаяа яаран, Иудын зонтой хамта ерэбэ.

¹⁷ Тэрэнтэй хамта бэньямиин обогой мянган эрэшүүл, тиихэдэ Саулай гэр бүлын зараса Цибаа арбан табан хүбүүдээ, хорин зарасанараа дахуулан, Иордан голдо хаантай уулзахаяа ерээ бэлэй.

¹⁸ Иигээд тэдэ хаанай гэр бүлэдэ, түшэмэлнүүдтэнь гол гаталхадань туһалба. Хаанай Иордан гол гаталхадань, Гэраагай хүбүүн Шимэй урдань газарта унаба.

¹⁹ Тэрэ хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн хаамни, намайе гэмтэй гэжэ бү тооложо байгыт. Танай Иерусалимһаа гаража байһан тэрэ үдэр минии хэһэн гэмые зүрхэ сэдхэлдээ хадагалжа бү ябыт. ²⁰ Үндэр түрэлтэ хаан, би нүгэл хэһэнээ мэдэнэб, тиимэһээ Иосифой гэр бүлэһөө эгээл түрүүлэн таниие угтахаяа би мүнөөдэр ерээб.

²¹ Цэруяагай хүбүүн Абишай харюудань иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй тоһолон ёһолһон хүниие хараһанайнгаа түлөө Шимэй үхэхэ ёһотой.

²² Гэбэшье Давид хэлээ һэн:

– Цэруяагай хүбүүд, энэ болбол минии шийдхэхэ хэрэг. Израилин хаан мүн гээшэб гэжэ мүнөөдэр мэдэб. Мүнөөдэр хэншье Израильда алуулха ёһогүй.

²³ Тиигээд хаан Шимэйдэ тангариглан, иигэжэ тунхаглаба:

– Ши үхэхэгүйш.

Хаан Мэпибоошэдтой уулзаба

²⁴ Саулай аша хүбүүн Мэпибоошэт мүн лэ хаание угтахаяа гараба. Тэрэ хаанай Иерусалимһаа гаража ябаһан үдэрһөө хойшо энэ мүнөө амар мэндэ бусажа ерэнэн үдэр хүрэтэрынь хүлөө угаагаагүй, хахалаа абаагүй, хубсаһаашье угаагаагүй байба. ²⁵ Угтахаяа урдаһаань Иерусалим руу тэрэнэй ерэхэдэ, хаан асууба:

– Мэпибоошэт, ши юундэ намтай хамта ябаагүйбши?

²⁶ – Үндэр түрэлтэ хаан! Та намайе эрэмдэг гээд мэдэнэт. Тантай хамта ябахаяа һанажа, элжэгэ эмээллэхыень зарасадаа хэлэхэдэм, тэрэ намайе мэхэлээ. ²⁷ Намайе худалаар танда хоблоо. Теэд та Бурханай Эльгээмэл мэтэт. Хэхэ гэнэн юумээ хэгты. ²⁸ Минии үбгэ эсэгын гэр бүлэ хаанай урда юуншье бэшэ, үхэл тарааха зон байгаашье хаань, та намайе өөрынгөө шэрээдэ, тантай хамта эдэе хоол баридаг зоной дунда хуулгаат. Би юундэшье гомдохо эрхэгүйб, – гэжэ Мэпибоошэт харюусаба.

²⁹ Хаан тэрээндэ хэлэбэ:

– Энээн тухай хэлэхэшни хүрөө. Ши болон Цибаа газар хоорондоо хубааж абахат гэжэ би захирнаб.

³⁰ – Цибаа бултыеньшье абаг лэ. Эзэн хаанаймни амиды мэндэ бусаһаниинь лэ намда эгээл сэнтэй, – гэжэ Мэпибоошэт хэлээ һэн.

Давид ба Барзиллай

³¹ Галаадай хүн Барзиллай Рогэлиимһээ ерэжэ, хаанай Иордан гол гаталхадань мүн лэ үдэшэлсэбэ. ³² Барзиллай хадаа угаа үндэр наһатай, наая хүрэнэн хүн бэлэй. Тэрэ баян хүн байгаа, тиимэхээ Давидай Маханааимда байха үедэнь хүнэхөөр хангаа һэн. ³³ Хаан Барзиллайда хэлэбэ:

– Намтай хамта гол гаталан ябагты. Би Иерусалимда тание анхаралаар хүреэлхэб.

³⁴ Теэд Барзиллай иигэжэ харюусаба:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Би үндэр наһатайб. Тантай хамта Иерусалим ошоошье хадаа би хэды удаан амиды мэндэ ябахабид даа? ³⁵ Би наая наһатай болооб. Һайн, мууешье илгаруулжа шадахагүйб, эдее-унданай амта ойлгоногүйб, эрэ, эхэнэр дуушадай хоолойшье дуулахагүйб. Эзэн хаандаа юундэ дарамта болохобид даа. ³⁶ Богоолтнай тантай хамта Иордан голые гаталжа, нэгэ бага ябаад бусаг. Намда шагнал хэрэггүй. ³⁷ Минии өөрынгөө хотодо, эхэ, эсэгынгээ булашын ойро үхэхын тула намайе һөөргөнъ табигты. Харин энэ минии хүбүүн Кимһаам. Тэрэ тантай ябаг лэ, Үндэр түрэлтэ хаан. Өөрынгөө һанаһаар тэрээндэ хандаарайт.

³⁸ Хаан тиихэдэнь иигэжэ хэлэбэ:

– Кимһаам намтай хамта ябаг. Танда таарамжатай юумэ би тэрээндэ хэжэ байхаб. Танай намһаа хүсэһэн бүхы юумыетнайшые би бээлүүлхэб.

³⁹ Иигэжэ Давид болон тэрэнэй бүхы сэрэг Иордан гол гаталба. Хаан Барзиллай гэгшые таалажа, юрөөбэ. Тиигээд Барзиллай гэр руугаа бусаа һэн.

Иуда Израиль хоёр арсалдаба

⁴⁰ Хаан Гилгаал руу ябажа, Кимһаамшые тэрээнтэй ошобо. Иудын бүхы сэрэгшэд, Израилиин сэрэгэй хахадынь хааниие дахан ябаа һэн.

⁴¹ Удаань израильшууд бултадаа хаанда ерээд, иигэжэ хандаба:

– Манай аха дүүнэр болохо Иудын зон юундэ таниие буляжа, бүхы гэр бүлэтэй, түшэмэлнүүдтэйтнай, тантай хамта байһан бүхы зонтой Иордан гол гаталуулан асарааб?

⁴² Иудын зон тэдээндэ харюусаба ха:

– Юундэб гэхэдэ, хаан болбол манай дүтэ түрэл юм. Юундэ энээнэй түлөө бидэндэ уурланабта? Хаанһаа бидэ эдэе хоолоор хүндэлүүлжэ байгаа бэшэбди, бэлэг үгөө бэшэ.

⁴³ Израилиин зон хэлэбэ:

– Давид хаанай талаар таанадта орходоо бидэ арба дахин ехэ эрхэтэйбди. Хааниие һөөргэн бусааха тухай маанадай түрүүн хэлэһые бү мартагты!

Гэбэшые Иудын зон эрхэнүүд тухайгаа хэлэхэдэе, Израилиин зон-хоо үлүү шанга, дошхон байгаа бэлэй.

Шэбаа – буһалгаа үүсхэгшэ

20 ¹ Бэньямиин хүн Бихрии гэгшын бирагуй, үймөө үүдхэдэг абари зантай Шэбаа хүбүүн тэндэ байлсаа. Тэрэ зониие суглуулхаяа эбэр бүрээгээр үлеэжэ, иигэжэ хэлэжэ байба:

– Давидтай хамта бү байя! Тэрээнэй хойноһоо бү ябая! Израилиин улад зон, гэр гэртээ тарая!

² Иигэжэ Израилиин бүхы зон Давидые орхижо, Бихриин хүбүүн Шэбаае дахаба. Гэбэшые Иордан голһоо эхилээд, Иерусалим хүрэтэр Иудын зон хаантаяа хамта байгаа.

³ Давид Иерусалим руу ордондоо ерэхэдэе, ордон һахюулжа үлөөһэн арбан бага һамгадаа тусхай гэртэ байрлуулжа, хиながшадые табиба, хэрэгтэй бүхы юумээрнь тэдхэн байба. Теэд хаан тэдэнтэй бэшэ унтаагүй, тэдэ бэлбэһэн эхэнэр мэтэ амидаржа, үхэн үхэтэрөө иигээд лэ байгаа һэн.

⁴ Хаан Амосаада иигэжэ хэлэбэ:

– Иудын зониие гурбан үдэрэй туршада эндэ бултыень суглуула. Мүн өөрөөшые тэдэнтэй хамта байлсаарай.

⁵Тиигээд Амасаа Иудын зоние дуудахаяа ябабашье, хаанай хэлэ-
нэн сагта һөөргөө ерэбэгүй, удаашарба. ⁶Давид Абишайда хэлээ һэн:

– Мүнөө бидэндэ Бихриин хүбүүн Шэбаа Абшалоомһоо үлүү гай
тодхор татахань. Ши минии сэрэг дахуулжа, тэрэниие мүрдэн мүшхэн
ошо. Тэрэ бүхэлэгдэһэн хотодо орожо, маанадһаа хорожо магад.

⁷Тиигээд Ёһаабай зон, хаанай бэе аршалагшад, хэрээдүүд ба пэли-
дүүд, бусадшые сэрэгшэд Бихриин хүбүүн Шэбаае мүрдэн ошохоёо Ие-
русалимһаа гараба. ⁸Тэдэнэй Гибэһоондохи томо шулуунай хажууда
байхадань, Амасаа тэдэнтэй уулзашаба. Ёһааб сэрэгэй хубсаһаа үмдэн-
хэй, хуйтай хэлмээе ташаадаа зүүнхэй ябаа. Тиигээд тэрэнэй урагшаа
алхахата, хэлмэнь нугарба. ⁹Ёһааб Амасаада:

– Ахай, та һайн гүт? – гэжэ хэлээд, Амасаае таалахаяа баруун
гараараа һахалыень барйба. ¹⁰Харин Амасаа Ёһаабай гарта байһан
хэлмэнэ болгоомжолбогүй. Ёһаабай Амасаае хэбэл руунь хадхаха-
да, гэдэһэниинь газарта гоожобо. Тэрэ амьяа табижа, Ёһаабай дахин
тэрэниие хадхаханы хэрэггүй болоод байгаа.

Удаань Ёһааб болон тэрэнэй дүү Абишай Бихриин хүбүүн Шэбаагай
хойноһоо мүрдэн ошобо. ¹¹Ёһаабай залуу сэрэгшэдэй нэгэн Амасаагай
үхэнэн бэеын хажууда зогсон, иигэжэ үгүүлээ һэн:

– Ёһаабай болон Давидай түлөө байһан зон Ёһаабай хойноһоо
ябагты!

¹²Шуһандаа зууралдаһан Амасаагай бэе харгы хүндэлэн хэбтэжэ
байгаа. Үхэнэн бэеын хажууда зоной тогтохые тэрэ залуу сэрэгшэ ха-
раад, харгыһаа тала газар руу тэрэниие шэрэн абаашажа, дэгэлээр ху-
шаба. ¹³Амасаагай бэеые харгыһаа холодууламсаар, сэрэг зон бултадаа
Ёһаабай хойноһоо дахан, Бихриин хүбүүн Шэбаае мүрдэхээе ошобо ха.

¹⁴Шэбаа Израилиин бүхы обогүүдай газараар гаража, Абээл-Бэт-
Маһахаа хото руу ерээ. Бихриин түрэлэй зон* тэрэнэй хойноһоо хото
руу ошоо бэлэй. ¹⁵Ёһааб зонтоёо хамта ерэжэ, Абээл-Бэт-Маһахаа хотые
бүһэлбэ, хотын ханануудай урда далан бодхоожо, хана һандаргаахаяа
һэдэбэ. ¹⁶Тэрэ үедэ хотоһоо нэгэ ухаансар эхэнэр иигэжэ хашхарба:

– Шагныт! Шагныт! Ёһаабта наашаа ерэхыень хэлыт!

¹⁷Ёһаабай тэрээн руу дүтэлхэдэ, тэрэ эхэнэр асууба:

– Та Ёһааб гүт?

– Тиимэ, биб, – гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ, тэрэ эхэнэр хандаба:

– Шэбэгшэтнай болохо минии үгэ дуулыт.

* 20:14 Бихриин түрэлэй зон – еврей хэлэн дээрэ эдэ үгэнүүд үгы, гансал
«бүхы Бэриим» гээд бэшээтэй.

– Би шамайе анхаралтай шагнажа байнаб, – гэбэ Ёһааб.

¹⁸ – Урдань зон «Абээл руу ошобол, асуудалнуудтатнай харюу байха» гэжэ хэлсэдэг бэлэй. Тиигээд хэрэг шийдхэгдэдэг хэн. ¹⁹ Абээл хадаа Израилин хуушанай, амгалан тайбан, найдамтай хайн хотонуудай нэгэн болоно. Ямар ушарһаа та тэрэниие хандаргаахаяа һананабта? Эзэнэй угай зөөриие урижа халгаахатнай, – гэбэ тэрэ эхэнэр.

²⁰ Ёһааб харюусаба:

– Огто тиимэ бэшэл. Би танай хото хандаргаахаяа, үгы хэхэээ һана-на бэшэб. ²¹ Ушар тиимэ бэшэ. Эпрааимай уулархаг нюотагһаа Бихриин хүбүүн Шэбаа танай хото соо байна. Тэрэ Давид хаанай урдаһаа эсэргүүсээ. Тэрэниие тушаан үгөө һаатнай, бидэ энэ хотоһоо холодохобди.

– Зай, тиибэл, тэрэнэй толгойе хотын хэрэм ханаһаа тан руу шэдэн унагаахабди, – гэжэ тэрэ эхэнэр хэлэбэ. ²² Тиигээд тэрэ эхэнэр хотын зон руу ошожо, эсэн үгэ хүүрээрээ тэдэниие үгэдөө оруулба. Тэдэ Бихриин хүбүүн Шэбаагай толгой отолжо, Ёһааб руу шэдэбэ. Тиигээд Ёһаабай эбэр бүрээгээр үлээхэдэ, сэрэг хотоһоо таран ябажа, өөр өөрынгөө гэр руу бусаба. Ёһаабшые мүн лэ Иерусалим руу хаанда бусаа хэн.

Давидай түшэмэлнүүд
(2 Хаан 8:15-18; 1 Уг 18:14-17)

²³ Ёһааб Израилин бүхы сэрэгэй ударидагша бэлэй. Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа хаанай бэе хамгаалагшадай, хэрээдүүдэй ба пэлидүүдэй ударидагша хэн. ²⁴ Адораам хадаа хара хүндэ ажал хэдэг зоной хинагша, Ахилүүдэй хүбүүн Ёшапаат түүхэшэн, ²⁵ Шэваа бэшээшэ, Цадоок болон Абиатаар санаартад, ²⁶ мүн Яһиир хотын Ираа Давидай санаартан байгаа.

Саулай уг удамай зон алуулба

21 ¹ Давидай хаан түрэээ зонхилхо үедэнь үлэсхэлэн хоһон гурбан жэл хойно хойноһоо тохёолдобо. Тиихэдэнь Давид Эзэнһээ ушар шалтагааниинь һурагшалба. Эзэн иигэжэ айладхаба:

– Саул болон тэрэнэй гэр бүлэ зоной шуһа урдахуулһандаа зэмэтэй. Тэрэ Гибэһооной хүнүүдые алаа.

² Тиигээд хаан Гибэһооной зоние дуудаад, тэдэнтэй хөөрэлдэбэ. (Гибэһооной зон израильшууд бэшэ, эмооршуудһаа үлэһэн багахан бүлэг зон бэлэй. Израильшууд тэдэниие харалсаха хамгаалха тухай тангариг үгэһэн байгаа, гэбэшые Саул Израилин болон Иудын зондо һайшаагдахын тула тэдэниие усадхахаар эрмэлзээ хэн.) ³ Удаань Давид Гибэһооной зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Би таанадта юу хэхэмниб? Танай урда Израилиин нүгэл яагаад арюудхахадам, таанад Эзэнэй арадые юрөөхэбта?

⁴ Гибэһооной зон тэрээндэ харюусаба:

– Саулай болон тэрэнэй гэр бүлын алта мүнгэ абаха хэрэг манда байхагүй. Мүн Израильдашые хэн нэгэниие алаха ханаан бидэндэ үгы.

– Таанадай түлөө минии юу хэхые таанад хүсэнэбта? – гэжэ Давид асууба.

⁵ – Саул маанадые халгааж, Израилиин газар нютагта үгы болоторнай усадхахаяа ханаа хэн. ⁶ Тэрэнэй уг удамнаа долоон эрэ зониие маанадта тушаажа үгэгты. Бидэ Эзэнээр шэлэгдэһэн Саулай Гибаада Эзэнэй урда тэдэниие боожо алахабди, – гэжэ тэдэ хаанда хэлэбэ.

– Тэдэниие таанарта үгэхэб, – гээ хэн Давид.

⁷ Саулай хүбүүн Ёнатаан болон Давид хоорондоо Эзэнэй урда тангариг үгэһэн байгаа, тиимэхэ тэрээнхээ боложо, Саулай аша, Ёнатаанай хүбүүн Мэпибоошэдые Давид хайрлажа, амиды үлөөбэ. ⁸ Тиигээд хаан Айягай үхин Рицпаагай Саулда түрэжэ үгэһэн хоёр хүбүүдые – Армонии болон Мэпибоошэдые, Мэхолаагай хүн Барзиллай гэгшын Адриһээл хүбүүндэ Саулай басаган Мэраабай* түрэжэ үгэһэн табан хүбүүдые абажа, ⁹ Гибэһооной зондо үгэбэ. Тиигэжэ тэдэниие Гибэһооной зон Эзэнэй урда, хада дээрэ үлгэжэ алаба. Долоон хүн хамта хосороо бэлэй. Ешмээн хадаха үеын эхин үдэрнүүдтэ тэдэ алуулаа.

¹⁰ Айягай үхин Рицпаа уйдхар гашуудалай үедэ үмдэдэг шэрүүн нэмэргэ абажа, үлгүүлһэн зоной байгаа хабсагай дээрэ тэрэниие татан, ешмээн хадаха сагнаа эхилэн, намарай бороо хура болотор тэндэ байба. Үдэрын тэнгэрийн шубуудые, хүни хээрын арьяатаниие тэрэ үргөөн, үхэхэн бээнүүдтэ хүргүүлбэгүй.

¹¹ Айягай басаган, Саулай бага хамган Рицпаагай юу хэхые Давид дуулахадаа, ¹² ошожо, Ябээш-Галаадай зонһоо Саулай болон тэрэнэй хүбүүн Ёнатаанай яһануудые абаба. (Гилбооһа хада дээрэ пилиштүүдэй Саулые алажа, Бэт-Шаан хотын зоной суглардаг талмай дээрэ бээнүүдые нь үлгэхэдэ, Ябээш-Галаадай зон тэдэниие хэмээхэн абаһан байгаа.) ¹³ Давид Саулай болон Ёнатаанай яһануудые тэндэхэ асаржа, үлгүүлһэн долоон хүнэйшые яһа суглуулаад асарба. ¹⁴ Иигээд тэдэ Саул болон тэрэнэй хүбүүн Ёнатаанай яһа Бэньямиин нютагай Цэлаада, Киш эсэгын булаша бунханда хүдөөлүүлбэ. Бүхы юумэн хаанай захирһанай ёһоор бүтэгдэбэ. Энэнэй удаа энэ орон нютаг тушаа тэдэнэй зальбарал гуйлта Бурханда хүрөө хэн.

* 21:8 Мэрааб – эндэ үгтэһэн энэ нэрэ урданай оршуулгануудта дайралдана.

Пилиштүүдтэй дайн
(1 Уг 20:4-8)

¹⁵ Пилиштүүд дахин Израильтай дайралдаба. Давид зонтоёо хамта ябажа, тэдэнтэй тулалдаба, эсэн ядарба. ¹⁶ Абарга томо бээтэй Рэпаиимэй үри хадахан Ишбиибэнооб Давидые алахая ханаба. Гуулин жадань гурбан зуун шээкэл жэнтэй, тэрэ шэнэхэн хэлмэ зүүхэн байгаа. ¹⁷ Гэбэшье Цэруяагай хүбүүн Абишай Давидта туһалан, абарга пилишт хүниие хюдажа алаба. Тиихэдэнь Давидай сэрэгшэд тэрээндэ тангариглан, иигэжэ хэлээ хэн:

– Израилиин зоной этигэл найдабари болохо та дахин маанадтай хамта байлдаанда бү гарагты.

¹⁸ Тэрэнэй удаа Гообто пилиштүүдтэй үшөө нэгэ байлдаан болоо. Хушаа нютагтай Сиббэхай тиихэдэ абарга томо бээтэй Рэпаиимэй үри хадахан Саап гэгшые алаа.

¹⁹ Дахяад Гообто пилиштүүдтэй үшөө ондоо тулалдаан боложо, Бэтлэхэмэй хүн, Яһаар-Орэгиимэй хүбүүн Элханаан Гаадай хүн Голиаф гэгшые хюдан алаба. Голиафай жадын эшэ нэхэмэлшэдэй годоо модон мэтэ бүдүүн хэн.

²⁰ Гаадта дахин тулалдаанай болоходо, гар, хүлдөө зургаан хургатай, бүхыдөө хорин дүрбэн хургатай, абарга бээтэй эрэ хүн тэндэ байба. Тэрэ хүн баһал Рэпаиимэй үри хадахан байгаа. ²¹ Тэрэнэй израильшуудые доромжолон баһахада, Давидай аха Шимэйн хүбүүн Ёнатаан тэрэниие хюдан алаа хэн.

²² Эдэ дүрбэн Гаадай абарга томо бээтэй Рэпаиимэй үри хадаһад байгаа, Давидта болон тэрэнэй хүнүүдтэ алуулаа.

Давидай магтаал дуун
(Псал 17:1-51)

22 ¹ Давидые Саулһаа болон бүхы дайсаднаань Эзэнэй абархада, тэрэ энэ дууе Эзэндэ зорюулан дуулаба:

² – Тэрэ иигэжэ хэлээ:

Эзэн хадаа минии хабсагай,

³ минии хорохо газар, абарагша Бурхамни, хамгаалагша хадамни, минии бамбай, абаралай ууламни, бүхэлэлтэмни.

Тэрэ минии Абарагша,

балмад шэрүүнһээ намайе хамгаалаа.

⁴ Магтаал хүндэтэй Эзэниие дуудахадаа, дайсаднаа абарагданаб.

- 5 Үхэлэй аргамжанууд намайе хүлибэ,
хосоролтын урасхалнууд намайе айлгаба.
- 6 Үхэлэй ороной утаһад намайе тойруулан бообо,
үхэлтэ урьханууд урдамни байна.
- 7 Зоболондоо би Эзэниие дууданаб,
Өөрын Бурханда хандан хашхарнаб,
Тэрэ Өөрын хүмэһөө хоолойем дуулаба,
хашхараамни һонортоһь хүрэбэ.
- 8 Тэрэнэй уур сухалһаа
газар доһолон шэшэрбэ,
огторгойн һууринууд хүдэлбэ.
- 9 Хамарһаань утаан гаража,
аманһаань гал дүрэлзэжэ,
аһажа байгаа нүүрһэн хажуугаарнь сэсэрэн байгаа бэлэй.
- 10 Тэрэ огторгойе хэлтылгээд доошоо бууба,
хүл доронь – шэб харанхы.
- 11 Херүүбые хүлэглөөд ниидэбэ,
һалхинай жэгүүр дээрэ элин халиба.
- 12 Харанхые Тэрэ Өөрын нэмэргэ болгобо,
огторгойн хара үүлые, уһанай харанхые
Өөрыгөө тойруулан хүшэгэ болгобо.
- 13 Тэрэнэй урда тээхи гэгээн һаруулһаа
хара үүлэн, мүндэр болон галта нүүрһэн нүүжэ байгаа.
- 14 Эзэн огторгойдо хүнхинэжэ,
Дээдэ Бурхан дуугаа үгэбэ.
- 15 Годлинуудые харбажа, дайсадые сасан бутаргааба,
сахилгаа сахилуулжа, бута сохибо.
- 16 Эзэнэй дуу хоолойһоо,
уур сухалта амисхаалһаа
уһанай эхин үзэгдэбэ,
газарай һууринууд эли гараба.
- 17 Тэрэ дээрэһээ гараа һунгажа, намайе абаба,
гүн уһанһаа намайе татажа гаргаба.
- 18 Намайе хүсэтэ дайсанһаамни,
намһаа хүсэтэй, намайе үзэн ядагша дайсадһаа абараа.
- 19 Гай тодхорто үдэртэмни тэдэ нам руу добтолоо,
теэд Эзэн минии түшэг тулга байгаал!
- 20 Тэрэ намайе уужам газарта абаашаа,
намда эльгэтэй ушарһаа намайе абараа.

- 21 Зүб шударга байханайм түлөө,
муу юумэ хээгүй байхандам
Эзэн намайе урмашуулаа.
- 22 Юуб гэбэл, Эзэнэй замһаа хадуураагүй,
өөрын Бурханһаа буруу харан, мууе хээгүйм түлөө.
- 23 Тэрэнэй бүхы тогтоолнууд урдамни,
хуулинуудһаань, юрэдөө, буруу хараагүйб.
- 24 Урдань би гэмгүй арюун байгааб,
гэм зэмһээ бээ холо абан ябааб.
- 25 Зүб шударга байханайм түлөө,
урдань муу юумэ хээгүй байхандам
Эзэн намайе урмашуулаа.
- 26 Үнэн сэхэ зондоо Та үнэн сэхэт,
түгэлдэр түгэс зондо Та түгэлдэрта.
- 27 Сэхэ сэбэр зондоо Та сэхэ сэбэрээр ханданат,
мэхэтэй хүниие мэхынь хэмээр мэхэлнэт.
- 28 Дарлалтада байгаашадые абарнат,
бардам зониие харасаараа мүхөөнэт!
- 29 Эзэн, Та болбол минии гэрэл;
Эзэн минии харанхые гэрэлтүүлнэ.
- 30 Тантай хамта дайсадые хюданаб,
Бурхантаяа хамта хана дабанаб.
- 31 Бурханай замынь залан арюун,
үгэнүүдынь арюун сэбэр.
Өөртэнь этигэдэг бүхы зондо Тэрэ бамбай болодог.
- 32 Эзэнһээ бэшэ Бурхан байхагүй.
Манай Бурханһаа ондоо
Аршалалта байхагүй.
- 33 Бурхан намда хүсэ нэмээнэ,
зүб харгыда гаргана.
- 34 Хүлыем бугын хүлдэл адли болгоо,
үндэр газарта зогсохо шанар үршөөгөө.
- 35 Гарнуудым дайнда дадхаана,
гуулин һурша ном хамаагүй татахаб!
- 36 Та намда абаралай бамбай үгөөт,
энэрэлтнай намайе дээшэнь үргэнэ.
- 37 Алхамыем үргэдхөөт,
хүлнүүдни буруу гэшхэхэгүй!

- 38 Дайсадаа намнан хүсэхэб,
усадхатараа бусахагүйб.
- 39 Тэрэниие бута сохихоб, бэшэ бодохогүй,
хүл доромни гэшхэгдэхэ.
- 40 Дайшалхы хүсэ намда үршөөгөөт,
урдаһаам тулагшадые ула дором унагаагаат.
- 41 Намһаа тэрьедүүлэн, дайсадыем гүйлгөөт,
үзэн ядагшадаа усадхааб.
- 42 Тэдэнэй туһа эрин хараашалхада, хэншые абараагүй,
Эзэниие дуудахадань, Тэрэ дуулаагүй.
- 43 Газарай шорой тоохон мэтээр тэдэниие һагшааб,
гудамжын шорой мэтээр бажуугааб, дэбһээб.
- 44 Арад түмэнэймни буһалгаанһаа намайе абараат,
бусад арадуудые ударидахаар намайе үлөөгөөт.
Урид минии мэдээгүй яһатан намда алба хэнэ.
- 45 Хариин зон урдаһаам билдагуушална.
Дууламсаараал тэдэ захиралтым дүүргэнэ,
- 46 Хариин улад зон зүрхөө алдажа,
хороһон газарһаа шэшэрэлдэн гарана.
- 47 Эзэн амиды! Хабсагаймни магтагдаха болтогой!
Абаралайм Бурхан дээгүүр үргэгдэг лэ!
- 48 Минии түлөө үһөөгөө абадаг,
арадуудые намда даруулдаг Бурхан,
- 49 Та намайе дайсадһаам абараат,
намда эсэргүүсэгшэдһээ дээгүүр намайе табяат,
хэрзэги зонһоо холодуулаат.
- 50 Энээнэйтнай түлөө үндэһэтэдэй хоорондо
Таниие магтан дуулан байхаб,
Танай нэрэ алдарты магтаалнуудые дуулахаб, Эзэн!
- 51 Өөрынгөө хаанда агууехэ илалта туйлуулнат,
шэлэгшэ хүн Давидтаа болон үри һадаһадтань
хэтэ мүнхэдөө хайра үршөөлөө үзүүлнэт!

Давидай һүүлшын үгэнүүд

23 ¹ Бурханай агууехэ болгоһон, Яковай Бурханай хаан болгон тоһолһон, Израильда ирагуу дуунуудые зохёогшо, Ишайн хүбүүн Давидай һүүлшын үгэнүүд энэ гэхэ:

² – Эзэнэй Һүлдэ намаар дамжуулан айладхана,
Тэрэнэй үгэ минии хэлэн дээрэ байна.

- 3 Израилийн Бурхан айлдхаан юм,
Израилийн аршалагша намда үгүүлэн юм:
«Бурхангаа айхы мэдэжэ,
үнэн зүбөөр зониие зонхилдог хаан
4 наранай мандаха үглөөнэй гэрэл,
үүлэгүй сэлмэг үглөө,
бороогой удаа ногоо толотуулдаг наран мэтэ».
- 5 Бүгэдые эмхидхэн, найдамтай,
хэтэ мүнхын хэлсээ Тэрэнэй намтай баталаа хадань,
миний гэр бүлэ Бурханай урда мүн тиимэ бэшэ аал?
Тэрэ миний уг удамые юрөөхэ.
Энэ хадаа миний хүсээн зүйл,
Бурхан тэрэниие заабол дүүргэхэ.
- 6 Харин нүгэлтэй зон
улаан гараар барижа болохогүй
хадхууртай үбһэн мэтэ,
тиимэһээ хаягдана.
- 7 Тэдэндэ хүрэхэ гэбэл,
түмэр жадаар гү, али ондоо түмэр зэбсэгээр хүрэхэ хэрэгтэй.
Тиигээд тэдэ тэндээл шатаагдаха ёһотой.

Давидай алдар суута сэрэгшэд
(1 Уг 11:10-41)

⁸Давидай алдар суута сэрэгшэдэй нэрэнүүд гэбэл, иимэ: гурбан мэдээжэ эрэшүүл сооһоо эгээл суутайнь Тахэмоон нютагай Ёшээб-Башшээбэт. Тэрэ найман зуун хүн тээшэ жадаа үргэжэ, нэгэ удаа бултыень халгаагаа.

⁹Тэрэнэй удаа Ахоохой аша, Додоогой хүбүүн Эльзаар. Нэгэтэ тэрэ Давидтай хамта байхадаа үшөө хоёр сэрэгшэтэй хамтаран, тулалдахаяа суглархан пилиштүүдые доромжолон, хабаа туршалсахаяа дуудаһан юм. Израильшууд тиихэдэ сухаряа бэлэй. ¹⁰Израильшууд тиихэдэ сухарижа байгаа, харин тэрэ зэһэжэ гараад, пилиштүүдые хюдахадаа, гарайнгаа хүдэлхөө болитор хюдаа. Эзэн тэрэ үдэр Израильда агууехэ илалта үршөөгөө һэн. Эльзаарай диилэнэнэй удаа израильшуудай ерэнэнэй ушар гэхэдэ, алагдаһан зоной зөөри гансал суглуулхын түлөө бэлэй.

¹¹Тэрэнэй удаа Ыраар нютагай Агээгэй хүбүүн Шаммаа. Улаан зарма тарихан Лээхий гэжэ нэгэ газарта пилиштүүд тулалдахаяа суглархан байгаа. Сэрэг пилиштүүднээ зугадаба. ¹²Тиихэдэнь Шаммаа тэрэ таряалангай дунда зогсон хамгаалжа, пилиштүүдые алаа. Иигэжэ Эзэн агууехэ илалта үршөөгөө бэлэй.

¹³ Пилиштүүдэй бүлэг сэрэгэй Рэпаимэй хүндыдэ байха үедэ, ургаса хуряаха сагай эхиндэ гушан удамаршын гурбаниинь Адуллаамай агы руу Давидта ерээ хэн. ¹⁴ Давид тийхэдэ хэрэм соо, харин пилиштүүдэй бүлэг Бэтлэхэмдэ байгаа. ¹⁵ Давид ундаа ехээр хүрөөд хэлэбэ:

– Бэтлэхэмэй гол үүдэнэй дэргэдэхи худагһаа хэн уһа асаржа уулгахаб?

¹⁶ Тэдэ гурбан сэрэгшэ пилиштүүдэй хотон хүрээ нэбтэ гаража, Бэтлэхэмэй хаалгын дэргэдэхи худагһаа уһа удхажа, Давидта асараа бэлэй. Гэбэшье Давид уунгүй, Эзэндэ адхажа үргэбэ. ¹⁷ Тиигээд тэрэ иигэжэ хэлээ:

– Эзэн, намайе хамгаалыт, би энээниие уужа шадахагүйб. Ами наһандаа аюултайгаар ябажа ерэхэн зоной шуһые ууха гэхэнтэй жэсээтэй бэшэ гү?

Эдэ гурбан алдар суутай сэрэгшэд энэ мэтын хэрэгүүдые хэдэг бэлэй.

¹⁸ Цэруяагай хүбүүн, Ёһаабай дүү Абишай тэдэ гурбанай толгойлогшо байгаа. Тэрэ жадаар гурбан зуун хүниие алажа, тэдэ гурбантай хамта сууда гараһан гээшэ. ¹⁹ Тэрэ гушанһаа эгээл алдартайнь байгаа, тиигээд тэдэнэй ноён болоо. Гэбэшье сэрэгэй гурбан жанжинай тоодо ороогүй.

²⁰ Кабцээлэй хүн, Ёйдаагай хүбүүн Бэнайя эрэлхэг зоригтой хүн бэлэй. Тэрэ олон баатарлиг үйлэ хэрэгүүдые хээ, Моһаабай арсалан мэтэ хүсэтэй хоёр сэрэгшые алаа. Мүн саһатай нэгэ үдэр уһа суглуулдаг нүхэн руу орожо, тэндэ арсалангые алаһан юм. ²¹ Тэрэ баһа Египедэй нэгэ абарга эрые хюдаа бэлэй. Тэрэ египет хүн гартаа жадатай байгаа. Харин Бэнайя һаба модотой ерэжэ, египет хүнэй гарһаа жадыень буляан абаад, тэрэ жадаарнь өөрыень алаа хэн. ²² Ёйдаагай хүбүүн Бэнайя гэгшэ иимэрхүү баатаршалгануудые хэдэг бэлэй. Тэдэ гурбантай хамта тэрэ ехэ сууда гараа. ²³ Гушан зоной дунда тэрэ суурхабашье, тэдэ гурбан жанжинай тоодо ороогүй. Давид тэрэниие өөрын бэе хамгаалагшадай толгойлогшо болгоо хэн.

²⁴ Тэдэ гушан баатарнуудай дунда хэд байгааб гэбэл:

Ёһаабай дүү Асаһээл,

Бэтлэхэмһээ Додоогой хүбүүн Элханаан,

²⁵ Хароодһоо Шаммаа,

Хароодһоо Эликаа,

²⁶ Пэлээтһээ Хээлэц,

Тэкооһаһаа Иккээшэй хүбүүн Ираа,

²⁷ Анатоодһоо Абиээзэр,

Хушааһаа Мэбуннай,

²⁸ Ахоохһоо Цалмоон,

Нэтопаһаа Маһарай,

- ²⁹ Нэтопааһаа Баһанаагай хүбүүн Хээлэб,
Бэньямийнэй Гибаагай Рибай гэгшын хүбүүн Иттай,
³⁰ Пиратоонһоо Бэнайяа,
Нахалээ-Гааһашһаа Гиддай,
³¹ Арабааһаа Абиалбоон,
Бархумһаа Азмаавэт,
³² Шаһалбоонһоо Эльахбаа,
Яшээнэй хүбүүд, Ёнатаан,
³³ Һараарһаа Шаммаагай,
Араһаа Шараарай хүбүүн Ахиһаам,
³⁴ Маһахаһаа Ахасбай гэгшын хүбүүн Элипээлэт,
Гилооһоо Ахитоопэлэй хүбүүн Элиаам,
³⁵ Кармээлһээ Хэцроо,
Араабһаа Паһарай,
³⁶ Цобааһаа Натаанай хүбүүн Игаал,
Гаадһаа Банин,
³⁷ Аммоонһоо Цээлэг,
Бээроот нютагай, Цэруяагай хүбүүн Ёһаабай дайнай зэбсэг үргэг-
шэ Нахрай,
³⁸ Итраа нютагай Ираа ба Гарээб,
³⁹ Урияа гэдэг хээт хүн.

Эдэ хадаа бултадаа гушан долоон эрэшүүл болоно.

Зоной тоо бүридхэл
(1 Уг 21:1-7)

24 ¹Эзэн дахин Израильда уурлан хилэнтэжэ, Давидые арад зоной урдаһаа идхан баадхаба:

– Ябаад, Израилин болон Иудын улад зоной тоо бүридхэгты.

²Иигэжэ хаан сэрэгэйнгээ жанжин Ёһаабта захирба:

– Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр Израилин бүхы обогуудаар ябажа, зоной тоо бүридхэгты. Би тэдэнэй хэды байһые мэдэхэеэ һананаб.

³ – Танай Эзэн Бурхан Израилин арад зоние зуу дахин олошо-руулхань болтогой! Үндэр түрэлтэ хаан энээнине өөрынгөө нюдөөр үзэхэнь болтогой! Гэбэшье та юундэ энээнине хэхэеэ һананабта? – гэжэ Ёһааб асууба ха. ⁴Яба-хээбэшье, Ёһааб ба сэрэгэй ударидагшад хаанай захиралта дүүргэхэ баатай болоо һэн. Тэдэ хаанһаа гаража, Израилин арад түмэниие тоолохоёо ошоо бэлэй.

⁵Тиигээд тэдэ Иордан голые гаталан, Ароһээрэй урда таладань тогтобо. Тэрэ хото голой хүндын дунда, Гаадай газар дээрэ оршодог бэлэй. Тэндэһээ тэдэ хойшолон, Язээр тээшэ, ⁶мүн Галаад ба Тахтим-Ходши нютагуудаар ябаба. Удаань тэдэ Даан-Яһаан руу ерэбэ, Сидооние тойробо. ⁷Тиигээд тэдэ урда зүг руу, Тиирэй бүхэлэгдэһэн хотонуудта хүрэбэ, хийвүүдэй болон ханаһаануудай бүхы хотонуудаар ябаба. Тэндэһээ Иудын урда зүгтэ байдаг Бэһээр-Шээбэдэ ерэжэ, тоо бүридхэлые дүүргэбэ. ⁸Иигэжэ тэдэ бүхы нютагуудаар ябажа, юһэн һара, хорин хоногой удаа Иерусалимда бусажа ерээ һэн. ⁹Тиигээд Ёһааб уласай хүн зоние тоолон бүридхэһэн данса хаанда үгэбэ. Дайн дажарта ябажа шадаха найман зуун мянган эрэшүүл Израильда, табан зуун мянган хүн Иудада байба.

Эзэнэй хэһээлтэ
(1 Уг 21:8-17)

¹⁰Арад түмэниие тоолоһоной удаа Давид шаналжа, Эзэндэ иигэжэ зальбарба:

– Би энэ юумэ хэжэ, ехэ нүгэл үйлэдэбэб. Эзэн, Өөрынгөө зарасын нүгэлые хүлисыт гэжэ мүнөө гуйнаб. Би ухаагүй юумэ хээб.

¹¹Үглөө үглөөгүүр, Давидай бодоод байхада, Эзэн лүндэншэ, Давидай мэдэлшэн Гаадта иигэжэ дуулга гэбэ:

¹²– Давидта ошоод иигэжэ хэлэ: «Би шамда гурбан хэһээлтэ дурадханам; ши тэдэнэй нэгыень шэлэхэш, тиигээд тэрэниие шамда эльгээхэб», – гэжэ Эзэн дамжуулна.

¹³Гаад Давид руу ошожо, асууба:

– Юу шэлэхэбта? Орон нютагтатнай гурбан жэл үлэххэлэн хоохон байдал тохёолдог гү? Үгы һаа, дайсадтнай таниие мүрдэн мүшхэжэ, та тэдээнһээ гурбан һарын туршада тэръедэн байха гүт? Үгышье һаа, орон нютагтатнай гурбан үдэрэй туршада тахал үбшэн дэлгэрхэнь гү? Энээн тушаа бодоод, намайе эльгээһэн Бурханда минии ямар харюу бусаахые хэлээрэйгты.

¹⁴Давид Гаадта харюусаба:

– Ехэ гай тодхорто би орооб. Би зонһоо хэһээлтэ амасаһаа һанаһагүйб. Эзэнэй үршөөл хайра агууехэ, тиимэһээ Тэрэ Өөрөө маанадта хэһээлтэ шэлэг лэ даа.

¹⁵Тиигэжэ Эзэн тэрэ үглөөһөө эхилэн, тогтоохон саг болзор хүрэтэр Израильда тахал үбшэн тараажа, Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр, орон нютагай нэгэ захһаа нүгөө заха хүрэтэр далан мянган зон һаһа бараба. ¹⁶Бурханай Эльгээмэлэй Иерусалимые усадхаһаа һанаһадань, Эзэн гай гасалан тушаа шаналан, зоние һалгажа байһан Эльгээмэлдэ:

– Хүрөө! Боли! – гэж захирба. Эзэнэй Эльгээмэл тэрэ үедэ евүүс хүн Арунаагай гүмнөө дээрэ байгаа.

*Давид Арунаагай гүмнөө худалдажа абаба
(1 Уг 21:18-27)*

¹⁷ Арад зоние усадхажа байһан Эльгээмэлые хараад, Давид Эзэндэ зальбарба:

– Нүгэл үйлэдэн, буруу зүйл хэһэн хүн бил гээшэб. Харин эдэ зон хонид мэтэ, ямар муу юумэ хээ юм? Та намайе болон минии гэр бүлые хэһээгьт.

¹⁸ Тэрэ үдэр Гаад Давидта ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Ябажа, евүүс хүн Арунаагай гүмнөө дээрэ Эзэндэ зорюулжа, үргэлэй шэрээ бодхоогты.

¹⁹ Давид Эзэнэй захиралта дүүргэжэ, Гаадай хэлэһээр тишээ ошобо. ²⁰ Арунаа доошоо харахадаа, хаанай түшэмэлнүүдтээе хамта тэрээн тээшэ үгсэн ерэжэ ябахые обёорбо. Тэрэ гаража ерээд, газар хүрэтэр хаанда мүргэбэ. ²¹ Тиигээд Арунаагай:

– Үндэр түрэлтэ хаан, та ямар ушар болоод, намда ерэбэт? – гэжэ асуухадань, Давид:

– Зонһоо гай гасалан һалгаахын тула шинии гүмнөө худалдажа абаад, Эзэндэ үргэлэй шэрээ бодхоохо ханаатайб, – гэжэ хэлэбэ.

²² Арунаа Давидта:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Хэрэгтэй юумээе бултыень абажа үргэгты. Харагты, эндэ түгэс шатаалта үргэлдэ хэрэгтэй эбэртэ бодо мал байна. Түлеэндэ гэжэ үхэрэй хөөмэгшэнүүд, таряа үйрүүлдэг хабтанууд бии. ²³ Эдэ бүгэдые би, Арунаа, танда баринаб, – гэжэ хэлээд, нэмэн:

– Эзэн Бурхантай танай үргэлые тогтоохонь болтогой! – гэбэ.

²⁴ Харин хаан Арунаада иигэжэ хэлэбэ:

– Угы, би заабол үнэ сэнгээрнь шамһаа худалдажа абахаб. Юуб гэхэдэ, би үныень түлөөгүй зүйлөөр Эзэн Бурхандаа түгэс шатаалта үргэл үргэхэгүйб.

Тиигээд Давид гүмнөө болон эбэртэ бодо мал табин шээкэл мүнгөөр худалдан абаба. ²⁵ Иигээд Давид тэндэ Эзэндэ үргэлэй шэрээ барижа, түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые үргэбэ. Иигэжэ Эзэн энэ уласай зальбархые соносон, тахал үбшэн Израильһаа татагдан халаа һэн.

Хаан түрэнүүд тухай гурбадахи ном

Израилиин арад түмэнэй гүрэн болон Эзэн Бурхантай тэрэнэй харилсаан тушаа хөөрөөн энэ ном соо үргэлжэлнэ. Олон хаашуул тухай тэрэн соо хэлэгдэнэ. Еврей заншалаар энэ ном удаадахи номтойгоо хамта «Хаашуулай ном» гэжэ нэрэтэй. Номыг гурбан гол хубида хубаамаар: 1) Соломоон Давид эсэгэй хаанай засаг залгамжална (1-2-дохи бүлэгүүд); 2) Соломооний хааншалга болон амжалтануудын (3-11-дэхи бүлэгүүд). Энэ хуби соо гол анхарал Иерусалимда Бурханай хүмэ барилгада хандуулагдана (5-8-дахи бүлэгүүд); 3) Арад түмэнэй хоёр хубида хубаарилга: хойто зүгтэ Израиль, урда зүгтэ Иуда, эдэ гүрэнүүдэй хаашуулай манай ээрын урдахи IX зуун жэлэй хахад хүрэтэр хааншалалга (12-22-дохи бүлэгүүд).

Номой зохёолшон хаан бүхэниие Эзэн Бурханда хэр үнэн сэхэ байһаарнэ сэгнэнэ. Хаанай үнэнхэ зүрхэнһөө Эзэндэ хүгэдэн мүргэн, заабариень сахин байхадань, гүрэн халбаржа байна. Харин хаанай онгонуудта хүгэдэн, Бурханай захяа заабари дүүргээгүй байхадань, гай тодхор ушарна.

Ном соо хаашуулһаа гадна Бурханай лүндэншэд шухала үүргэ дүүргэнэ. Тэдэ Бурханай зарлиг арадта дуулгадаг, улад зониие өөрын Бурханда үнэн сэхэ байлгахын тула эдэбхитэйгээр үйлэ хэрэгүүдтэ оролсодог байна. Тэрэ үедэ Бурханай лүндэншэдэй дунда ахамад лүндэншэ гээд Элияа тоологдодог байгаа. Тиимэхэ энэ номой хүүлшын хубиин гол дүрэ гэжэ Элияае тооломоор.

Давидай үбгэрэлгэ

1 ¹ Давид хаан үндэр наһатай үбгэн болобо. Тэрэниие хэдэн дабхар хүнжэлөөр хушабашье, дулаасажаяа болёо бэлэй. ² Тиихэдэнь түшэмэлнүүдынь тэрээндэ:

– Манай эзэн хаан, танда нэгэ залуу басага бэдэрхьемнай зүбшөөгйт. Тэрэ тантай хамта байжа, тан тушаа ханаагаа табин байха. Тэрэниие та үбэртэлэн унтахат, иигэжэ бэетнай дулаасаха, – гэбэ.

³ Израилиин бүхы нютагуудаар гоё найхан басага бэдэржэ, Шүнээм хотодо Абишааг гэжэ нэрэтэй басагые оложо, хаанда асарба. ⁴ Тэрэ басаган угаа найхан, хаан тушаа ханаагаа табижа, хэрэгтэй юумыень асаржа абаашажа байгаа. Харин хаан тэрээнтэй унтаагүй хэн.

Адонияа хаан болохо хүсэлтэй

⁵⁻⁶ Хаггиит намганһаа түрэхэн Давидай хүбүүн Адонияа Абшалоомой наһа бараһанай удаа эгээл ехэ хүбүүниинь болоод байгаа. Тэрэ ехэ үзэсхэлэн гоё хүбүүн бэлэй. Эсэгэнь тэрэниие нэгэшье зэмэлдэггүй, хүбүүн өөрыгөө ехэ дээгүүр табидаг, хаан болохом гэжэ хэлэдэг хэн. Иигэжэ тэрэ өөртөө дайшалхы морин тэргэнүүдтэй, моридтой, табин хүнһөө бүридэхэн сэрэгтэй болобо. ⁷ Цэруяагай хүбүүн Ёһаабтай, Абиатаар санаартантай тэрэ хөөрэлдэжэ, тэдэнь өөрыень дэмжэжэ эхилбэ. ⁸ Гэбэшье Цадоок санаартан, Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа, лүндэншэ Натаан, Шимэй, Рэһии, Давидай бэе аршалагшад Адонияагай тала барибагүй.

⁹ Нэгэтэ Адонияа Рогээл булагай хажуудахи Зоһэлээт гэжэ хабсагайн дэргэдэ хонёор, үхэр болон тарган тугалнуудаар үргэл хэбэ. Тэрэ өөрын аха дүү болохо хаанай бүхы хүбүүдые, Иудын бүхы түшэмэлнүүдые уряа бэлэй. ¹⁰ Харин Натаан лүндэншые, Бэнайяа гэгшые, хаанай бэе аршалагшадые, мүн Соломоон дүүгээ урибагүй.

Соломооние хаан болгон тоһолон ёһолхые Давид захирна

¹¹ Тиихэдэнь Натаан Соломооной эхэ Бат-Шээбэдэ:

– Хаггидэй Адонияа хүбүүн өөрыгөө хаан болгоо гэжэ дуулаа хэн гүт? Давид эзэн хаамнай энээн тушаа юушье мэдэнэгүй! ¹² Өөрын болон Соломоон хүбүүнэйнгээ ами наһа абархажаяа ханаа гээшэ хаантай, иимэ зүбшэл үгэхэ байнаб: ¹³ Давид хааниие энэ дары бараалхажа, «Эзэн хаамни, минии хүбүүн Соломоон танай удаа хаан болохо, хаан шэрээдэ һууха гэжэ та намда тангариглаа бэшэ хэн гүт? Теэд юундэ Адонияа мүнөө хаан боложо байна гээшэб?» гэжэ хэлэгты.

¹⁴ Хаантай хөөрэлдэжэ байгаа үедэтнай би орожо, танай үгэнүүдые батадхахаб, – гэбэ ха.

¹⁵ Бат-Шээбэ хаание бараалхан унтариин таһалга руунь ерэбэ. Хаан угаа үбгэрһэн, Шүнээм нютагай Абишааг басаган тэрээндэ алба хэжэ байгаа һэн. ¹⁶ Бат-Шээбэ хаанда доро дохин мүргэбэ. Хаан:

– Шамда юун хэрэгтэйб? – гэжэ асууба. ¹⁷ Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ эзэн хаамни! Минии хүбүүн Соломоон танай удаа хаан боложо, хаан шэрээ эзэлхэ гээд та намда Эзэн Бурханайнгаа урда тангариг үргөө бэлэйт. ¹⁸ Харин мүнөө Адонияа хаан болоод байна, та, эзэн хаамни, тэрээн тушаа юушые мэдэнэгүйт. ¹⁹ Олон гэгшын үхэр, тугал, хонёор тэрэ үргэл хэжэ, бүхы хүбүүдыетнай, Абиатаар санаартые, сэрэгэй жанжин Ёһаабые уряа. Теэд Соломоон хүбүүетнай урибагүй. ²⁰ Эзэн хаамни, танай удаа хаан шэрээ хэн эзэлхэб гэжэ өөрөө танай сонсохые Израилиин бүхы улад зон хүлэжэ байна. ²¹ Эзэн хаанаймни мордошоо гээшэ хаа, намайе, Соломоон хүбүүемни буһалгаашад гэжэ гэмнэхэл.

²² Иигэжэ хэлэжэ байгаа үедэнь Натаан лүндэншэ ерээ. ²³ Тэрэнэй ерэһые хаанда дуулгаба. Натаан хаанай урда ерэжэ, доро дохин мүргэбэ. ²⁴ Тиигээд тэрэ хаанда:

– Үндэр түрэлтэ эзэн хаамни! Танай удаа Адонияа хаан болохо гэжэ сонсохоо һэн гүт? ²⁵ Мүнөө тэрэ ошожо, олон үхэр, тугал, хонёор үргэл хэжэ, танай бүхы хүбүүдые, сэрэгэй жанжинуудые, Абиатаар санаартые уряа. Иигэжэ тэдэ мүнөө найрлажа, «Адонияа хаан манда-тугай!» гэжэ хашхаралдан байна. ²⁶ Танай үнэн богоол намайе, Цадоок санаартые, Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшые, Соломоон хүбүүетнай тэрэ уряагүй. ²⁷ Эзэн хаамни, та эдэ бүгэдые мэдэжэ зүбшөөжэ байна гээшэ гүт, танай удаа хаан шэрээе хэн эзэлхэб гэжэ юундэ маанадта дуулгаагүйбта? – гэжэ асууба.

²⁸ Давид хаан:

– Бат-Шээбые дуудагты! – гэжэ захирба. Бат-Шээбэ ерэжэ, урдань зогсобо.

²⁹ Хаан иигэжэ тангариг үргэбэ:

– Намайе элдэб гай гасаланһаа абардаг Эзэнэй нэрээр тангаригла-наб: ³⁰ Соломоон хүбүүншни минии удаа хаан шэрээ эзэлхэ гэжэ Израилиин Эзэн Бурханай урда тангариглаһанаа мүнөөдэртөө бээлүүлхэб!

³¹ Тиихэдэнь Бат-Шээбэ газар хүрэтэр доро дохижо:

– Минии эзэн Давид хаан, та мүнхэ наһа наһалхатнай болтогой! – гэжэ хэлэбэ.

³² Удаань Давид хаан:

– Цадоок санаартые, Натаан лүндэншые, Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшые наашань дуудагты! – гэжэ захирба. Тэдэ хаан руу ерэбэ. ³³ Хаан тэдээндэ:

– Таанад түшэмэлнүүдые дахуулаад, Соломоон хүбүүемни минии унадаг элжэгэндэ мордохуулаад, Гихоон горхоной хажууда абаашагты. ³⁴ Цадоок санаартан, Натаан лүндэншэ, таанад Соломооние оливын тоһоор түрхижэ, Израилин хаан болгоһон ёһолол хэгты! Үхэр бүрээ үлээн, «Соломоон хаан мандатугай!» гэжэ хашхаралдагты! ³⁵ Удаань тэрэниие һөөргөнх үдэшэхэт. Тиихэдэтнай тэрэ минии хаан шэрээдэ һуужа, миний орондо хаан болохо. Израилин болон Иудын ударидагшаар тэрэниие томилноб! – гэбэ.

³⁶ Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа хаанда харюусаба:

– Бүтэхэнь болтогой! Эзэн хаанаймни Эзэн Бурхан энээниие батадхаха болтогой! ³⁷ Эзэн хаантаймни Эзэнэй хамта байһандал адляар Тэрэ Соломоонтойшые хамта байжа, хаан шэрээень Давид хаанай хаан шэрэһэнэ бүри дээгүүр үргэхэнь болтогой!

³⁸ Тиигэжэ Цадоок санаартан, Натаан лүндэншэ, Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа, хаанай бэе аршалагша хэрээдүүд ба пэлидүүд Давид хаанай элжэгэндэ Соломооние мордохуулжа, Гихоон горхон тээшэ абаашаба. ³⁹ Цадоок санаартан нангин майханһаа асарһан оливын тоһотой эбэр абажа, Соломооние хаан болгон тоһоор түрхибэ. Үхэр бүрээгээр үлээхэдэнь, бүхы арад зон:

– Соломоон хаан мандатугай! – гэжэ хашхаралдаба. ⁴⁰ Удаань бүхы зон Соломоонной хойноһоо дахан, һөөргөнх үдэшэжэ, лимбээр хүгжэмдэн, газар дэлхэйн доһолтор угаа баярлан хашхаралдан байгаа бэлэй.

Соломон Адонияае үршөөнэ

⁴¹ Адонияа айлшадтаяа хамта найрлажа дүүргэжэ байтараа шаг шууяа дуулаба. Ёһааб үхэр бүрээгэй абяа дуулаад:

– Юун болоод хотодо иимэ ехэ шууяан гарана гээшэб? – гэжэ асууба. ⁴² Хэлэжэ байтарынь Абиатаар санаартанай хүбүүн Ёнатаан ерээ бэлэй. Адонияа:

– Оро наашаа. Ши найн хүнши, тиимэһэнэ найн мэдээ асараа ёһотойш, – гэбэ. ⁴³ Харин Ёнатаан хэлэбэ:

– Угы. Давид эзэн хаамнай Соломооние хаан болгобо. ⁴⁴ Цадоок санаартые, Натаан лүндэншые, Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшые, хаанай бэе аршалагша хэрээдүүд ба пэлидүүдые хаан Соломоонтой хамта эльгээжэ, тэдэ Соломооние хаанай элжэгэн дээрэ һуулгаба. ⁴⁵ Тиигээд Гихоон горхоной хажууда Цадоок санаартан, Натаан лүндэншэ тэрэниие

хаан болгон, тоhoор түрхээ, тэндэхээ баяртай шууяатай hөөргөө бу-
сахадань, хото хүлгөө шууяагаар дүүрээ. Таанад тэрэ шууяа сонсоот.
⁴⁶ Соломоон мүнөө хаан шэрээдэ заларан huуба. ⁴⁷ Тэрээгээр хэрэг
дүүрээгүй, түшэмэлнүүд эзэн хаан Давидые бараалхан, «Бурхантнай
Соломооной нэрые танай нэрэхээ үлүү алдаршуулан, хан шэрээнь
бүри дээгүүр үргэхэнь болтогой!» гэжэ хэлээ. Хаан унтари дээрээ мур-
гэн дохижо, ⁴⁸ «Хаан шэрээдэ заларха хүниие мүнөөдэр үгэжэ байгша
Израилиин Эзэн Бурханда магтаал үргэе! Амиды мэндэ энэниие ха-
ража үзэжэ байхыем Бурхан зүбшөөгөөл!» гэжэ зальбараа.

⁴⁹ Адониягай айлшад айжа, бултадаа бодожо, өөр өөрын замаар
ябашаба. ⁵⁰ Адонияа Соломоонhoо айжа, нангин майхан руу орожо,
үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдые шүүрэжэ бариба.

⁵¹ – Адонияа танhaа айна, тиимэхээ мүнөө үргэлэй шэрээгэй эбэр-
нүүдтэ аhalдаад, «намаые алахагүйб гэжэ Соломоон хаан тангариг
түрүүн үргэг лэ» гэнэ, – гэжэ зон Соломоондо дуулгаба.

⁵² Соломоон:

– Хэрбээ намда урбангүй байгаа haань, толгойнь нэгэшье үhэн
газарта унахагүй. Харин урбажа, муугаар байгаа haа, тэрэ усадхагда-
ха, – гэжэ айладхаба. ⁵³ Тиигээд Соломоон хаан хүнүүдые эльгээжэ,
тэдэнь Адонияае үргэлэй шэрээhээ хаан руу асарба. Адонияа хаанда
доро дохин мургэбэ. Тиихэдэнь Соломоон:

– Гэртээ хари, – гэбэ.

Давидай hүүлшын захяа
(1 Уг 29:26-28)

2 ¹ Давид наha бараха сагайнгаа дүтэлхэдэ, Соломоон хүбүүндээ
иимэ hургаал заабари хэлэбэ:

² – Бултанай мордохо замаар миниишье мордохо саг дүтэлбэ. Ши
хадаа бата найдамтай, эрэ хүндэл бай. ³ Юушье хэбэл, хаанашье ябабал,
амжалта туйлахын тула Өөрын Эзэн Бурхание шүтэн ябаарай. Мои-
сейн хуули соо бэшэгдэхэн Эзэнэй хуули ёho, зарлигуудые, тогтоол,
hургаалнуудые сахин байгаарай. ⁴ Тиигэбэлшни, «үри haдаhадшни
Намда үнэнхэ зүрхэнhөө шүтэн, бүхы шадалаараа Минии hургаал заа-
баринуудые дүүргэн байгаа гээшэ haа, Израилиин хан шэрээ хододоо
эзэлдэг байха» гэжэ намда айладаhан найдуулгаяа Эзэн бэлүүлхэ.
⁵ Үшөө Нээрэй хүбүүн Абнээр, Етээрэй хүбүүн Амасаа гэгшэдтэ – Изра-
илиин хоёр жанжинда Цэруяагай хүбүүн Ёhaабай юу хэһые hanана
ёhotойш. Амгалан тайбан байдалай тогтоод байхада тэрэ дайнай үе-
дэ мэтэ тэдэниие алаа бэлэй. Гарынь тэдэнэй шуhанда зууралданхай.

⁶Тиимэһээ ши мэргэн ухаагаараа бодожо, өөрын үхэлөөр тэрэниие бү үхүүлээрэй. ⁷Галаад нютагай Барзиллай гэдэг хүнэй хүбүүдтэ хайра үзүүлжэ, шамтай хамта эдэе хоол барیداг зоной дунда һуулгаарай. Абшалоом ахаһаш тэрьедэн байха үедэм тэдэ намда туһалһан юм. ⁸Бэньямиин обогой Бахуриим хотын Гэраагай хүбүүн Шимэй гэдэг үшөө бии. Минии Маханааим ошожо ябахата, тэрэ намайе харааж байгаа хэн. Гэбэшье Иордан гол дээрэ нам руу ерэхэдэнь, би тэрээндэ «Шамайе усадхахагүйб» гэжэ Эзэнэй нэрээр тангариглаа һэм. ⁹Харин ши сэсэн ухаатай хүнши, тиимэһээ тэрэниие миин бү табяарай, усад-хаха хэрэгтэй гэжэ мэдэжэ байнаш.

¹⁰Иигэжэ Давид наһа баража, Давидай хото соо хүдөөлүүлэгдөө хэн. ¹¹Давид дүшэн жэлэй туршада Израилин хаан байгаа: долоон жэл соо Хэброондо, гушан гурбан жэл – Иерусалимда. ¹²Соломоон Давид эсэгынгээ хаан шэрээ эзэлжэ, хаан засагаа бахим бариба.

Адонияе хюдалга

¹³Нэгэтэ Хаггиидэй хүбүүн Адонияа Соломооной эхэ Бат-Шээбэдэ ерэбэ.

– Һайе ханажа ерэбэ гүш? – гэжэ Бат-Шээбэ асууба.

– Амгалан һайе, – гэбэ тэрэ, – ¹⁴Тантай би нэгэ хэрэг тухай хөөрэлдэхэ ханаатай ерэбэ.

– Теэд хэлыш тэрэнээ, – гэбэ Бат-Шээбэ.

¹⁵– Хан түрэ минии болохо ёһотой гэжэ Израилин зон ханажа, намайе ерээдүй хаан гээд тоолодог байгаа. Харин ондоогоор хэрэг эрьежэ, минии дүү хүбүүн хаан болобо. Энэ хадаа Эзэн иигэжэ шиидээ! ¹⁶Мүнөө би нэгэл юумэн тухай гуйха ханаатайб, – гэжэ Адонияа үгүүлбэ.

– Хэлэ, – гэбэ Бат-Шээбэ.

¹⁷– Шүнээмэй Абишаагые намда һамган болгожо үгэхэ тухай Соломоон хаантай хөөрэлдэжэ үгыт, тэрэ танда арсахагүй шуу, – гэбэ тэрэ.

¹⁸– Зай, би шинии гуйлта тушаа хаанда дуулгахаб, – гэжэ Бат-Шээбэ харюусаба.

¹⁹Иигэжэ Адонияа тухай хөөрэлдэхээ Бат-Шээбэ Соломоон хаанда ерэбэ ха. Хаан урдаһаань бодожо, доро дохёод, хан шэрээдээ һууба. Хаанай эхэдэ мүн лэ шэрээ асагагдажа, Бат-Шээбэ Соломооной баруун талада һууба. ²⁰Бат-Шээбэ:

– Би нэгэ жаахан гуйлтатайб, намда бү арсыш, – гэбэ. Хаан:

– Эжымни, гуйгыт, би танда арсахагүйлби, – гэбэ ха. ²¹Бат-Шээбэ:

– Шүнээмэй Абишаагые Адонияа ахадаа һамган болгон үгыш даа, – гэбэ. ²²Соломоон харюудань:

– Адонияада Шүнээмэй Абишаагые үгэхэ тухай юундэ гуйбат?! Минии аха һэн тулань нэгэ мүртөө тэрээндэ хаан түрьешье гуйгьт! Абиатаар санаартан, Цэруяагай хүбүүн Ёһаабшье тэрэнэй тала барина бэшэ аал?! – гэжэ хэлэбэ. ²³ Удаань Соломоон хаан Эзэнэй урда тангариглан:

– Иимэ үгэнүүдые хэлэхэдэ, Адонияа өөрынгөө ами наһанда өөрөө харша юумэ хээгүй һаань, Бурхан намайе шийдхүүжэг! – гэбэ, – ²⁴ Минии эсэгэ Давидай хан шэрээ дээрэ Эзэн намайе бата найдамтайгаар заларуулаа, айладхалайнгаа ёһоор хан түрье намда үршөөгөө. Амиды мэндэ Эзэнэй нэрээр тангаригланаб – Адонияа энэ дары үхэхэ ёһотой!

²⁵ Тиигээд Соломоон хаан Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшые эльгээжэ, тэрэнь Адонияае усадхаба.

Абиатаарые сүлэлгэ

²⁶ Абиатаар санаартанда хаан:

– Анагоот хото руу, таряалан руугаа яба! Үхөө һааш, зохистой байгаа, гэбэшье мүнөө шамайе алахагүйб, юуб гэхэдэ, минии эсэгэ Давидтай хамта ябахадаа, Эзэн Бурханай ханза харууһалжа ябааш, эсэгэтэймни хамта гай гасалангуудые амасааш, – гэбэ. ²⁷ Иигэжэ Соломоон Абиатаарые Эзэнэй урда тахил үргэлнүүдые хэдэгһээ болюулжа, Эзэнэй Элиин үри һадаһад тушаа Шилоодо айладханиинь гүйсэбэ.

²⁸ Энээн тушаа Ёһааб дуулажа, Эзэнэй Һүмэ руу гүйдэлөөрөө ошоод, үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүдтэ аһалдаба (тэрэ Абшалоомой бэшэ, Адонияагай тала баридаг байгаа бшуу). ²⁹ Ёһаабай Эзэнэй нангин майхан руу тэрьедэжэ ошоһон, үргэлэй хажууда байһан тушаа Соломоон хаанда дуулдаба. Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшые Соломоон эльгээжэ:

– Ошожо, тэрэниие усадха, – гэбэ. ³⁰ Бэнайяа Эзэнэй нангин майхан руу ерэжэ:

– Хаан шамайе гара гээд захирна, – гэбэ ха. Ёһааб:

– Үгы, би эндэ үхэхэб, – гэжэ хэлэбэ. Бэнайяа Ёһаабай хэлээшые хаанда дамжуулба. ³¹ Хаан тэрээндэ:

– Хэлэһэнэйнь ёһоор хэ, тэрэниие алажа, хүдөөлүүлэ. Ёһаабай гэмгүй зониие алаһанай түлөө би, мүн Давидай бэшэшье үри һадаһад иигэжэ гэм зэмэгүй болохобди. ³² Давид эсэгымни мэдээгүй байтар Ёһааб ямаршье зэмэгүй, өөрһөөнь хураггүй эрхим хоёр хүниие – Нээрэй хүбүүн, Израилиин жанжин Абнэарые, мүн тиихэдэ Етээрэй хүбүүн, Иудын жанжин Амасае һэлмээр сабшан алаа һэм шуу. Эзэн энэ шухые өөрын толгой дээрэ буулгаха. ³³ Тэрэ шуһан Ёһаабай болон үри һадаһанайнь толгой дээрэ хэтэ мүнхэдөө тудан байхань болтогой!

Харин хан шэрээ эзэлдэг Давидай үри хадаһадта Эзэн хэтэ мүнхэдөө амгалан байдал үршөөхэнь болтогой! – гэбэ.

³⁴ Иигэжэ Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа ошожо, Ёһаабые алаба. Тэрэ элһэн сүл губида оршоого гэгтээ хүдөөлүүлэгдөө бэлэй. ³⁵ Соломоон хаан Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшые Ёһаабай орондо сэрэгэй жанжин, Абиатаарай орондо Цадоогые ахамад санаартан болгобо.

Шимэйе алалга

³⁶ Тиигээд хаан хүниие эльгээжэ, Шимэй гэгшые дуудан:

– Иерусалим соо өөртөө гэр барижа, тэндээл ажамидара. Хотогоо бү гараарай. ³⁷ Гаража, Кидроон горхо гаталаа хаа, заабол хосорхош – энэниие мэдэжэ бай. Өөрөөл зэмэтэй болохош, – гэбэ.

³⁸ Шимэй хаанда:

– Үндэр түрэлтэ эзэн хаамни, ойлгооб, танай захирһанай ёһоор байхаб, – гэбэ. Иигэжэ тэрэ Иерусалим соо удаан сагта ажамидарба.

³⁹ Гурбан жэлэй удаа Шимэйн хоёр богоол Гаадай хаан, Маһахаагай хүбүүн Ахиш руу зугадан тэрьедэбэ. Энээн тушаа зон Шимэйдэ дуулгаба. ⁴⁰ Шимэй зэһэжэ, элжэгэндээ мордоод, Гаат руу Ахишта богоолнуудаа бэдэрэн ошобо. Тэдэнэ олоод, Гаатһаа асаржа һөөргөө Шимэйн бусахадань, ⁴¹ зон энээн тушаа Соломоондо дуулгаба. ⁴² Хаан хүниие эльгээжэ, Шимэй гэгшые дуудаад:

– Иерусалимһаа гарабал, заабол тэрэ үдэртөө үхэхэш гэжэ би шамда Эзэнэй нэрээр тангариглан соноскоо бэшэ аалби? «Зай» гэжэ ши намда хэлээ бэлэйш. ⁴³ Эзэнэй урда тангариглан хэлһэн захиралтануудыемни юундэ дүүргээгүйбши? – гэбэ. ⁴⁴ Хаан Шимэйдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии эсэгэ Давидта хэһэн бүхы муу муухай хэрэгүүдээ мэдэнэш, сүм ойлгонош. Эзэн муу муухай хэрэгүүдыеш толгой дээрэш бусаан буулгаг! ⁴⁵ Харин би үрээлдэ хүртэхэм болтогой! Давидай хан шэрээ Эзэнэй урда хэтэ мүнхэдөө оршохонь болтогой!

⁴⁶ Иигэжэ хаан Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшэдэ захиржа, тэрэнь ошоод, Шимэй гэгшые усадхаба. Соломоон иигээд бахим гэгшээр хаан түрэээ бариба.

Соломоон фараоний басага һамга абана

(2 Уг 1:3-12)

3¹ Соломоон Египедэй фараоний басага һамга абажа, фараонтой холбоо батадхаба. Өөрынгөө ажаһууха ордон, мүн Эзэнэй хүмэ, тиихэдэ Иерусалимые бүһлэн хэрэм хана бодхоотороо тэрэ һамгаяа Давидай хото соо байхыень асараа бэлэй.

Гибэхоондохи обоо

²Эзэнэй Һумын баригдаадүй байха үедэ арад зон мүргэлэй обоонууд дээрэ үргэл хэдэг байгаа. ³Соломоон Давид эсэґынгээ захяа заабаринуудые сахин, Эзэндэ угаа дуратай һэн. Теэд бусадтал адли тэрэшые мүргэлэй обоонууд дээрэ үргэл, уталгануудые хэдэг бэлэй.

⁴Нэгэтэ хаан үргэл хэхэеэ Гибэхоон руу ошобо. Тэндэ эгээл ехэ мүргэлэй обоон байдаг байгаа. Соломоон тэрэ үргэлэй шэрээ дээрэ мянган түгэс шатаалта үргэл үргэбэ.

Соломоон Эзэнһээ сэсэн мэргэн ухаа гуйна

⁵Гибэхоондо тэрэл һуниндөө Эзэн Соломоондо зүүдэндэнь үзэгдэжэ:

– Юун шамда хэрэгтэйб, Намһаа гуйхадаш болохо, – гэжэ Бурхан айладхаба. ⁶Соломоон:

– Минии эсэгэ, Танай богоол Давидта Та ехэ энэрэл хайра үзүүлээт. Тиигээдшые тэрэ Танда үнэн сэхэ, зүб шударгы, сэхэ сэбэр хандадаг бэлэй. Тэрэ ехэ энэрэл хайраяа үргэлжэлүүлэн, хан шэрээдэ мүнөө һуужа байгша хүбүү тэрээндэ үршөөгөөт. ⁷Эзэн Бурхамнай, минии хэды залуушые һаа, яагаад ударидахые мэдэхэшыегүй һаам, Та намайе Давид эсэґым удаа хаан болгон табяат. ⁸Танай шэлэгшэ, тооложо барамаар бэшэ үй түмэн арад зонойтнай дунда би байнаб. ⁹Һайн муу хоёрые илгаруулан ойлгохо, арад зониетнай шүүхэ сэсэн ухаа Та намда үршөөгыт. Намһаа бэшэ хэн Танай тоо томшоґгүй арад зониие зонхилжо шадахаб? – гэжэ хандаба.

¹⁰Соломооний иигэжэ гуйһаниинь Эзэн Бурханда ехэ һайшаагдаба.

¹¹Тиимэһээ тэрээндэ Бурхан:

– Өөртөө ута һаһа эрибэгүйш, баялиг хогшол эрээ бэшэш, дайсадыш усадхахыем гуйгаа бэшэш, гансал зарга шүүбэри гүйсэдхэхэдэ хэрэгтэй сэсэн мэргэн ухаа гуйбаш, ¹²зай, тиимэһээ шинии гуйһанай ёһоор хэрэг ябуулхам: сэсэн мэргэн, бүхы юумэ ойлгохо ухаа шамда үршөөнэб. Шамдал адли ухаатай иимэ хүн байгаагүй, шинии удаашые тиимэ хүн мүндэлхэгүй. ¹³Шинии гуйгаагүй юумэ мүн лэ үгэнэб: баялиг, алдар соло үршөөнэб. Иимэ бэшэ ондоо хаан байхагүй. ¹⁴Өөрын эсэгэ Давидтал адли, Намайе шүтэн, ёһо гуримуудыем, захяа заабаринуудыем сахин байбалшни, ута һаһа шамда бэлэглэхэб, – гэжэ айладхаба.

¹⁵Соломоон нойрһоо һэрижэ, зүүдэндэнь Бурханай үзэгдэһые ойлгобо. Тиигээд тэрэ Иерусалим руу ошоґо, Эзэнтэй хэлсээ баталһан ханзын урда зогсоґо, түгэс шатаалта үргэл, амгалан байдалай түлөө үргэл үргэбэ. Удаань бүхы түшэмэлнүүдтээ найр наада эмхидхээ бэлэй.

Соломоной сэсэнээр зарга шүүлгэ

¹⁶ Нэгэтэ хоёр янхан эхэнэр хаанда ерэжэ, урдань зогсобо. ¹⁷ Нэгэ эхэнэрынь:

– Үндэр түрэлтэ хаан эзэмни, би энэ эхэнэртэй нэгэ гэртэ байдагби. Тэрэнэй байһаар байтар би үхибүү түрөө һэм. ¹⁸ Түрэнэйим удаа гурбадахи үдэр энэ эхэнэр мүн лэ үхибүү түрөө. Маанадһаа бэшэ хэншые тэрэ гэртэ байгаагүй, бидэ хоюулаал бэлэйбди. ¹⁹ Энэ эхэнэр унтаж байтараа хүниндөө үхибүүгээ даража, тэрэнъ гээгдэбэ. ²⁰ Тиигээд энэ эхэнэр хүни дунда бодоод, бүхөөр унтаж байхадамни хүбүүемни абаад, өөрынгөө үбэртэ хээ, харин өөрын үхэнэн хүбүүгээ минии хажууда хэнэн байгаа. ²¹ Үглөөгүүр һэрижэ, хүбүүгээ хүхүүлхэ гэхэдэм, тэрэ үхэнэн, харин һайнаар харахадам, тэрэ минии түрэнэн хүбүүн бэшэ байба, – гэбэ. ²² Харин нүгөөдэ эхэнэрынь:

– Үгы, амидынъ минии хүбүүн, харин үхэнэниинъ шинии! – гэжэ хэлэбэ.

– Үгы! Шинии хүбүүн үхэнэн, харин минии хүбүүн амиды! – гэжэ түрүүшын эхэнэр һөөргэдэнэ. Иигэжэ тэдэ хаанай урда хэрэлдэжэ арсалдажа зогсобо. ²³ Хаан:

– Амиды хүбүүхэн минии, харин үхэгшэ хүбүүн шинии гэжэ хүн бүхэнтнай хэлэнэ. ²⁴ Намда һэлмэ асарагтылши, – гэжэ захирба. Хаанда һэлмэ асарба. ²⁵ Тиихэдэнъ хаан:

– Амиды байһан энэ хүүгэдые хоёр хэнэг болгон сабшагты! Тиигээд нэгэ хэнэгые нэгэ эхэнэртэ, нүгөөдэ хэнэгые нүгөө эхэнэртэ үгэгты, – гэжэ захирба. ²⁶ Амиды хүбүүнэй үнэхөөр эхэнъ зүрхэ сэдхэлээ доһолгон, хүбүүгээ угаа хайрлажа:

– Үндэр түрэлтэ эзэн хаамни! Үхибүүе бү алыт! Тэрээндэ үгэгты! – гэбэ. Харин нүгөөдэ эхэнэр:

– Шамдашые, намдашые энэ үхибүүн бү хүртэг, хоёр болгон сабшагты! – гэжэ хэлэбэ. ²⁷ Тиихэдэнъ хаан:

– Үхибүү бү сабшагты! Түрүүшын эхэнэртэ үгэгты, юуб гэхэдэ, тэрэ үнэхөөр эхэнъ, – гэжэ хэлээ һэн.

²⁸ Израилиин бүхы улад зон хаанай яажа энэ хэрэг шийдхэһые дуулахадаа, үнэн зүбөөр зарга хэрэгүүдые шийдхэхэ сэсэн мэргэн ухаа Бурхан тэрээндэ үршөөгөө гэжэ ойлгожо, хааниие ехэ хүндэлжэ эхилбэ.

Соломоной түшэмэлнүүд

4 ¹ Соломоон бүхы Израилие хааншалан зонхилдог һэн. ² Тэрэнэй түшэмэлнүүд гэбэл: Цадоогой хүбүүн Азаария – санаартан; ³ Шишаагай хүбүүд Элихоорэп ба Ахия – бэшээшэд; Ахилүүдэй хүбүүн

Ёшапаат – гүрэнэй данса хадагалагша; ⁴ Ёядаагай хүбүүн Бэнайя – сэ-рэгэй жанжин; Цадоок болон Абиатаар – санааргад; ⁵ Натаанай хүбүүн Азаария – можонуудай ноёдые хинагша; Натаанай хүбүүн Забууд – санаартан, мүн хаанай зүбшэгшэ; ⁶ Ахишаар – хаанай ордонгой эгээл ехэ түшэмэл; Абдаагай хүбүүн Адонираам – ясагай түлөө харюусагша бэлэй. ⁷ Хаанай ордоние эдэе хоолоор хангаха уялгатай арбан хоёр мого ноёдые Соломоон томилжо, тэдэ тус тустай нэгэ харын туршада өөрын нютаг могохоо эдэе хоол асардаг бэлэй. ⁸ Тэдэ ноёдые нэрлэ-бэл, хада уулата Эпрааим нютаг могодо Хуурай хүбүүн зонхилоо. ⁹ Макаац, Шаалбиим, Бэт-Шээмэш, Элоон (Бэт-Ханаан) хотонуудта Бэн-Дээкэрэй хүбүүн ударидаа. ¹⁰ Аруббоот, Сохоо хотонуудай, мүн Хээпэр орон нютагай түлөө Хээсэд гэгшын хүбүүн харюусалгатай хэн. ¹¹ Абинадаабай хүбүүн бүхы Напаат-Доорой түлөө харюусадаг, тэрэ Соломооной Тапаат басагатай гэрлэнхэй, Соломооной хүргэн бэлэй. ¹² Ахилүүдэй хүбүүн Баһанаа Таанаах, Мэгиддоо хотонуудай, Царэтан хотын хажуудахи, Езрээлхээ доошоо, Бэт-Шэһаанһаа Абээл-Мэхолаа, Ёкмэһаамай нүгөө тала хүрэтэр нэмжидэг дайдын түлөө харюусалгатай байгаа. ¹³ Бэн-Гээбэрэй хүбүүн Галаадтахи Рамоот хотые, Мэнашшээ гэгшын хүбүүн Яһириай обог һурунуудые зонхилдог, мүн хэрэм ханатай, гуулин шэбхэнүүдтэй жаран хотонуудтай Башаандахи Аргооб нютаг могое захирдаг бэлэй. ¹⁴ Иддоогой хүбүүн Ахинадааб Маханааим нютаг дайдын түлөө харюусагша хэн. ¹⁵ Ахимаац Наптали мого нютагы зонхилдог, Соломооной басаган Басэмаат һамгатай байгаа. ¹⁶ Хушай гэгшын хүбүүн Баһанаа Ашээр мого нютагта, мүн Бэалоодто захирагша хэн. ¹⁷ Паруаахай хүбүүн Ёшапаат Иссахаар мого нютагта зонхилоо. ¹⁸ Элаагай хүбүүн Шимэй Бэньямиинэй мого нютагта захиран һуугаа. ¹⁹ Үри гэгшын хүбүүн Гээбэр эмоор яһатанай хаан Сиһооной, мүн Башаанай хаан Оогой ажаһуугша Галаад нютагта зонхилоо. Нэгэл тушаалтан орон нютагай түлөө харюусагша бэлэй.

Соломооной хан түрын һур жабхалан

²⁰ Иуда болон Израилин арад зон тэрэ үедэ далайн эрьейн элһэн мэтэ тоолошогүй олон болотороо үдэжэ, баян садхалан, жаргалтай хүхюу ажаһуугаа.

²¹ Евфрат мүрэнэй болон Пилишт орон нютагай хоорондуур оршодог, Египет хүрэтэр нэмжыгшэ дайдануудай хан түрэнүүдые Соломоон зонхилон ажаһуугаа. Тэдэ хан түрэнүүд Соломооной амиды мэндэ сагта үргэлжэ ясаг түлэжэ байгаа. ²² Соломооной хүрээлэнгэй үдэр бүрийн хүнэһэн гэбэл, гушан кооро сагаан талхан, жаран кооро

хара талхан, ²³ талха таряагаар тэжээхэн арбан, бэлшээрээр адуулхан хорин эбэртэ бодо мал, зуун хонин, буга, зээрэн, гүрөөхэнүүд, тарган тобир галуу тахяанууд бэлэй. ²⁴ Евфрат мүрэнэй зүүн эрьеын бүхы хан түрэнүүдые, Типсаахнаа эхилээд, Гааза хүрэтэр бүхы газар дайдые тэрэ зонхилжо, тойроод байгааша орон нютагуудтаяа эбтэй эетэй ажамидараа. ²⁵ Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр нэмжыдэг газар дайдатай Иудын болон Израилин зон Соломооной амиды байгаа сагта ажана амгалан, өөрын үзэмэй модоной һөөгүүд, инжир модод дороо ажаһуугаа. ²⁶ Соломоондо дүшэ мянган хүллэдэг морид, арбан хоёр мянган унаха морид бии хэн.

²⁷ Можо нютагай ноёд өөр өөрын һарада Соломоон хаанда бүхы эдеэ хоолынь дутамаггүй асардаг бэлэй. ²⁸ Моридыень ешмээн, голоомоор тэдэ жэншэдгүй хангаа.

Соломооной агуухэ мэргэн ухаан

²⁹ Бурханай хайраар Соломоон сэсэн мэргэн, угаа ехэ эрдэмтэй, хизааргүй ухаатай байгаа. ³⁰ Зүүн зүгэй сэсэн мэргэшүүлһээ, Египедэй сэсэшүүлһээ тэрэ хураггүй дээгүүр мэргэн ухаатай хэн. ³¹ Эзраахай Этаанһаа, Махоолой хүбүүд Ёмаан, Халкоол, Дардаанһаа, юрэдөө, бүхы зонһоо тэрэ сэсэн мэргэн, хаяа хадхаад ажаһуугша орон нютагуудай уладта тэрэ алдаршаад байгаа. ³² Соломоон гурба мянган мэргэн үгүүлэл бэшээ, мянгаад дуу зохёогоо. ³³ Ургамал модон тушаа – Ливаанай үнэтэ хуша модонһоо эхилээд, хана дээгүүр ургадаг ногоон тухай, амитад, жэгүүртэн, мүлхидэг хорхой, загаһа жараахай тухайшые тэрэ үгүүлэгшэ хэн. ³⁴ Дэлхэйн хаашуул тэрэнэй сэсэн мэргэн тушаа дуулажа, мэргэн үгэнүүдыеень шагнахыень хүнүүдые зорюута эльгээдэг бэлэй.

*Эзэнэй Һүмэ барилгада бэлэдхэл
(2 Уг 2:1-18)*

5 ¹ Тиирэй хаан Хираам Соломооной эсэгэ Давидтай хододоо нүхэсэжэ байһан юм. Эсэгын хаан шэрээдэ нуухыень Соломооные тоһоор түрхибэ гэжэ дуулахадаа, тэрэ Соломоон руу өөрынгөө тушаалтадые эльгээбэ. ² Соломоон харюудань Хираамда иимэ мэдээсэл эльгээбэ: ³ «Минии эсэгэ Давид тойроод байгша дайсадтаяа дайралда дайралдаһаар, Эзэнэй туһаар тэдэнэ хүл дороо гэшхээ, Эзэн Бурханайнгаа Һүмэ бариха гэгэн хүсэлөө бээлүүлжэ үрдээгүй гээд та мэдэнэт. ⁴ Харин мүнөө Эзэн Бурхамни маанадта ажана амгалан байдал үршөөгөө, дайсад, гасалан үгы гэхэдэ болохо. ⁵ Шинии һүүлээр хан шэрээдэ заларан нууха хүбүүншни Намда зориулһан Һүмэ барин бодхоохо гэжэ Эзэн

Давид эсэгэдэм айлдханаан байна. Зай, тиигээд би мүнөө Эзэн Бурханайнгаа Һүмэ барижа эхилхэм. ⁶ Теэд Ливаанай үнэтэй хуша модон намда хэрэгтэй. Тиимэ ой модо намда үгыт даа. Модо отолхо тухай албатандаа захирыт, юуб гэхэдэ, иимэ ажалда сидоонуудһаа бэшэ дүй дүрэтэй хүнүүд олдохогүй, миниишье албата зон тэрэ ажалда хүдэлүүжэн лэ. Албатанайтнай ажалай түлөө би танай хэлэһэнэй ёһоор мүнгэ түлэхэб».

⁷ Хираам Соломоной үгэнүүдтэ ехэ баясаба, тиигээд иигэжэ хэлэбэ:

– Олон тоото арадта захирха иимэ мэргэн ухаатай хүбүүе Давидта заяагша Эзэндэ магтаал үргэе!

⁸ Тиигээд Хираам Соломоондо харюу эльгэбэ: «Шинии гуйлтые анхаралтай шагнабаб. Үнэтэй хуша модод, наһадые үгэхэб. ⁹ Албатамни тэрэ мододые Ливаанһаа далай хүрэтэр абаашаад, уяжа, хала хээд, танай заагша газар хүрэтэр далайн долгёор эльгээхэ. Обоолходомнай тэндэһээ абана бэээт. Харин орондонь намда орооһо таряа үгэбэлтнай зохистой бэлэй». ¹⁰ Хираам үнэтэй хуша модо, наһадые Соломоондо хэрэгтэй хэмдэнь үгэбэ. ¹¹ Соломоон Хираамда жэл бүри хоёр мянган кооро шэниисэ, хорин кооро оливын тоһо үгэжэ байгаа. ¹² Эзэн найдуулһанайнгаа ёһоор сэсэн мэргэн ухаа Соломоондо үршөөжэ, Хираам Соломоон хоёр хоорондоо хэлсээ баталаад, эбтэй эетэй ажаһууба.

¹³ Һүмэ бариха модо бэлдэхэ ажалда бүхы Израиль сооһоо гуша мянган хүнүүдые суглуулха тухай Соломоон захирба. ¹⁴ Тиигээд нара бүри арба мянган зоние хэлгүүлэн, Ливаан руу ажалда эльгээдэг байба. Иигэжэ тэдэ ажалшад нэгэ нара Ливаанда ажал хээд, хоёр нарын туршада гэртээ амардаг хэн. Тэдэниие Адонираам захиран зонхилоо. ¹⁵ Хада уулын шулуу сабшаха ная мянган, тэрэ хүндэ шулуун ашаа зөөхэ дала мянган хүн Соломоондо бии бэлэй. ¹⁶ Ажал хүдэлмэриие хинаха гурба мянган гурбан зуун хүниие Соломоон томилон табяа хэн. ¹⁷ Һүмын һуури табиха сабшаатай мантан, үнэтэй шулуун хабтануудые асарха тушаа хаан захираа бэлэй. ¹⁸ Соломоной, Хираамай барилгаша зон, мүн Гэбаал хотынхид хамта хүдэлжэ, Һүмын һууриин шулуу, модо заһан сабшажа бэлдэе хэн.

Эзэнэй Һүмэ барилга

(2 Уг 3:1-14)

6 ¹ Израилиин улад зоной Египедһээ гараһаар дүрбэн зуун наян жэлэй үнгэржэ байхада, Израилиин хан шэрээ эзэлһээр дүрбэдэхи жэлдээ, жэлэй хоёрдохи нара болохо зиив нарада Соломоон Эзэнэй Һүмэ барижа эхилээ бэлэй.

²Баригша Эзэнэй Һүмэнь уташаа жаран тохой, хүндэлөөшөө хорин, үндэрөөрөө гушан тохой хэн. ³Һүмын үүдэнэй урда тээ үшөө нэгэ таһалга байгаа. Тэрэнэй утань үргөөгэй хүндэлөө хэмдэ адли хорин тохой, үргэниинь арбан тохой байгаа. ⁴Һүмын сонхонуудые тэрэ досоо талаһаа үргэнөөр, харин газар талаһаа уйтанаар хэбэ. ⁵Гадаа ханануудые тойруулан, Һүмын талануудаар, хойноньшы тэрэ барилга бариба. ⁶Доодо дабхарынь таһалганууд табан тохой, дунда дабхарынхинь зургаан тохой, дээдэ дабхарынхинь долоон тохой үргэн байба. Барилгы Һүмын ханатай залгаагагүйн тула Һүмын ханануудые тойруулан дабхар ньюрунууд хэгдэбэ.

⁷Һүмын барилгада сабшагдаһан шулуун хабтанууд лэ хэрэглэгдэ. Алха, хүхэ мэтын түмэр зэбсэгүүдэй абьяанһаа тэбшэн, Соломоон тэдэниие хэрэглэхые хорёо бэлэй.

⁸Дунда дабхар руу үүдэн Һүмын урда талада хэн. Мушхарһан гэшхүүрээр дунда дабхарай таһалганууд руу, тэндэнээ гурбадахи дабхар руу оромоор бэлэй. ⁹Иигэжэ тэрэ Һүмые барижа дүүргэбэ. Хушалтыень хуша модон хабтагайнуудаар бүрхөөгөө. ¹⁰Һүмэ тойруулан табан тохой үндэртэй таһалгануудые тэрэ барья, Һүмэдэ тэдэ хуша модоор барисалданхай хэн.

¹¹Эзэн Соломоондо иигэжэ айладхаба:

¹²⁻¹³ – Минии хуули ёһонуудые эбдэнгүй, зарлигуудыем дүүргэжэ, захяа заабаринуудыем сахижа яабалшни, Давид эсэгэдэш найдуулһанаа бээлүүлхэб. Барижа байгааша Һүмэ соошни, Өөрын арад Израилиин дунда оршожо, тэдэниие орхингүй анхаран байхаб.

¹⁴Соломоон Һүмэ барижа дүүргэбэ.

¹⁵Һүмын досоо ханануудые үнэтэй хуша модон хабтагайнуудаар, шалыень агар модон хабтагайнуудаар тэрэ хушан барья. ¹⁶Һүмын эгээл саада талада хорин тохой утатай таһалга хэжэ, хамагай нангин газар болгон амяарлаба, хана, хушалтыень үнэтэй хуша модоор бүтээбэ. ¹⁷Урда таладань дүшэн тохой утатай таһалга болоо бэлэй. ¹⁸Досоо талань үнэтэй хуша модон хабтагайгаар хушагданхай, шулуун хаанашы харагдахагүй, юрэдөө, ханануудаар буурсаг, халбаржа байгаа сэсэгүүд хиилэгдэнхэй хэн.

¹⁹Эзэнэй хэлсээнэй ханза залахын тула тэрэ Һүмэ соо хамагай нангин газар амяарлан таһалһан байна. ²⁰⁻²²Хамагай нангин газар хорин тохой утатай, хорин тохой үргэнтэй, хорин тохой үндэртэй байгаа. Соломоон тэрэниие досооһоонь шэжэр алтаар хушаба, урда тээнэ алтан гэнжэ татаба, үнэтэй хуша модон үргэлэй шэрээшы алтаар хушаа.

²³ Чидун модоор бүтээгдээн хоёр херүүбые хамагай нангин газарта тэрэ табиба. Херүүб бүхэн арбан тохой үндэртэй бэлэй. ²⁴⁻²⁶ Аб адлихан хэмжүүртэй, түхэл зүхэтэй эдэ херүүбүүдэй дали табан тохой бэлэй. ²⁷ Соломоон тэдэ херүүбүүдые хамагай нангин газарта табиба. Нэгэ херүүбэй дали нэгэ ханада, нүгөөдынь дали нүгөө ханада хүрэжэ байба. Хоёрдохи далинуудынь хоорондоо шүргэлсэн байгаа хэн. ²⁸ Херүүбүүдые тэрэ мүн лэ шэжэр алтаар хушаба.

²⁹ Эдэ хоёр таһалгын ханануудта тойроод пальма модоной, халбаржа байгаа сэсэгүүдэй, херүүбүүдэй дүрсэнүүд хиилээтэй хэн. ³⁰ Һумын шалыешье тэрэ шэжэр алтаар шэмэглээ.

³¹ Хамагай нангин газар руу орохо үүдэ чидун модоор тэрэ бүтээжэ, табан гэшхүүртэ тотого хэбэ. ³² Хоёр хэхэгһээ бүридэһэн энэ үүдэн дээрэ хиилээтэй херүүбүүд, пальма модод, халбаржа байгаа сэсэгүүд бии хэн. Тэдэниие мүн лэ алтаар тэрэ хушаба. ³³ Һүмэ руу орохо үүдэнэй тотого дүрбэн гэшхүүртэй, ³⁴ хоёр хэхэгһээ бүридэһэн энэ үүдэн агар модоор хэгдэнхэй, хэхэг бүхэниинь үшөө хоёр хуби болодог, хүдэлдэг хэн. ³⁵ Үүдэн мүн лэ хиилээтэй херүүбүүдэй, пальмануудай, сэсэгүүдэй дүрсэнүүдтэй, алтаар шэмэглээтэй бэлэй.

³⁶ Дотоо хашаае тэрэ гурбан үе сабшамал шулуун, нэгэ үе хуша модон түхэлтэйгээр хэбэ.

³⁷ Соломоон хан шэрээ эзэлһээр дүрбэдэхи жэлэйнгээ ябажа байхада, жэлэй хоёрдохи нара зиивэй үргэлжэлдэ Эзэнэй Һумын нуури табиһан байна. ³⁸ Арбан нэгэдэхи жэлдээ, жэлэй наймадахи бүүл нарада Һумын барилга бүхыдөө түгэсөө, бүхы хэрэгсэлнүүдынь хэгдээ, ханаһан юумэн булта бүтөө хэн. Соломоон хаан тэрэниие долоон жэл баряа бэлэй.

Хаанай ордон барилга

7 ¹ Соломоон хаан өөрынгөө ордониие арбан гурбан жэлэй туршада баряа бэлэй. ²⁻³ Зуун тохой утатай, табин тохой үргэнтэй, гушан тохой үндэртэй энэ ордониие тэрэ Ливаанай үнэтэй хуша модоор баряа хэн. Арбан табан хуша модон бахананууд нэгэ шугам бүридүүлжэ, дүн хамта иимэ дүрбэн шугам, бүхыдөө дүшэн табан бахана, ордоной хуша модон хушалта баряад байгаа. ⁴ Гурбан шугам сонхонууд, табсангууд тала бүхэндэ бии хэн. ⁵ Тала бүхэндэ гурбан үүдэн байгаа, тотогонуудынь дүрбэн табсантай бэлэй. ⁶ Ордон руу орохо талада баханануудыё һарабшатайнь хамта тэрэ хээ, ордон руу ороходо, табин тохой утатай, гушан тохой үргэнтэй заал тэрэ баряа. ⁷ Соломоонной хан шэрээ нүгөөдэ заал соо хэн. Тэндэ нуужа, тэрэ зарга хэрэгүүдые шиидхэдэг байгаа.

Тэрэ таһалга досоогоо булта үнэтэ хуша модоор хушагданхай бэлэй. ⁸ Соломоной ажаһуудаг таһалганууд зарга хэрэгүүдые шийдхэдэг таһалгаһаа ондоо тээ оршодог, гэбэшье тон адляар баригданхай хэн. Һамгандаа, фараоной басаганда, ордон барихадаа, тэрэ мүн лэ заал мэтээр бүтээгээ хэн. ⁹ Доодо талаһаа эхилээд хушалта хүрэтэрөө ордонгууд болон гадаада хашаанууд тааралдуулан сабшаһан, мэлигдэ-хэн үнэтэ эрхим шулуугаар бүтээгдээ. ¹⁰ Байшангай һуурида үнэтэй, һайн шанартай найма-арбан тохой ута мантан шулуунууд табигдаа. ¹¹ Дээгүүрнь хэрэгтэй хэмжүүрээр сабшагдаһан үнэтэ шулуунууд болон хуша модон табигдаа. ¹² Соломоон ехэ хорёо барихадаа, шулуун гурбан шугам, хуша модоор шугам, тиигээд дахин иигэжэ дабтажа баряа. Эзэнэй Һумын дотор хорёо, заалай хашаа тон лэ иимээр хэгдээ.

Эзэнэй Һүмэдэ зорюулһан түмэршэ дархан Хираамай бүтээлнүүд

¹³⁻¹⁴ Тиир хотодо гуулин хэрэгсэлнүүдые бүтээхэдээ шадамар нэгэ хүнэй Хираам гэжэ хүбүүн эсэгынгээ наһа барахада дархан дүрьень халан абаһан байгаа. Тэрэнэй эхэнь Напталии обогой бэлэй. Соломоон хаан Тиир хотоһоо тэрэ Хираамые дуудажэ, элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэбэ.

*Хоёр гуулин бахана
(2 Уг 3:15-17)*

¹⁵ Хираам арбан найман тохой үндэртэй, арбан хоёр тохой үргэнтэй хоёр гуулин бахана бүтээбэ. ¹⁶ Табан тохой үндэртэй хоёр зузаан хушалта тэрэ бүтээжэ, бахананууд дээрэ табиба. ¹⁷ Тэдэ зузаан хушалтанууд гэнжэ мэтээр хэгдэнхэй долоон шугам угалзануудаар шэмэглэгдээ. ¹⁸ Угалзанууд дээгүүр хоёр шугам алим мэтэ угалза тэрэ хэбэ. ¹⁹ Нангин үргөөгэй үүдэнэй урдахи таһалга соо бахананууд дээрэ дүрбэн тохой үндэртэй бадма сэсэг дүрсэтэй хушалта тэрэ бүтээгээ бэлэй. ²⁰ Эдэ баханануудай оройдохи гэнжын дэргэдэ байгша сахаригуудай хажууда хоёр зуун сэмбэрүү сэсэгээр шэмэглэл тойроод хэгдэбэ. ²¹ Хираам хоёр бахана Һумын гол үүдэнэй хоёр талаар табижа, баруун талын баханы Яхиин, зүүн талынхиинь Бооһаз гэжэ нэрлэбэ. ²² Баханануудай оройдо бадма сэсэг шэмэглэл хэбэ. Иигэжэ бахана бодхоохо ажал дүүрэбэ.

*Гуулин далай
(2 Уг 4:2-5)*

²³ Хираам гуулин түмэрөөр томо түхэрээн амһарта бүтээжэ, Далай гэжэ нэрлэбэ. Утаашаа тэрэ арбан, гүнзэгынь табан, тойруулан гушан

тохой хэмжүүртэй хэн. ²⁴Тэрэ далайн эрмэг тойруулан сэсэгын далбаа мэтэ шэмэглэлнүүд хэгдээ. Арбан тохой хэмжүүртэй далайе тэдэ хоёр шугамаар бүхэлжэ, далайтай нэгэн ниитэ мэтээр шудхаатай байгаа. ²⁵Тэрэ далай арбан хоёр шудхамал буха дээрэ тодхоотой: гурбаниинь хойто зүг руу, гурбаниинь баруун, үшөө гурбан урда, мүн лэ гурбан зүүн зүгүүд руу харанхай бэлэй. Далай тэдээн дээрэ табяатай, бухануудай уусанууд досоошоо, түб руугаа эрьенхэй байгаа. ²⁶Далайн амхартын хана альганай шэнээн зузаан, захань аягын эрмэгтэл, халбархан бадма сэсэг мэтээр надхаад байна. Тэрэ далай хоёр мянган баата уһанай багтаамжатай байгаа.

Гуулин табюурнууд

²⁷Удаань тэрэ гуулин арбан табюур хэбэ. Табюур бүхэн дүрбэн тохой ута, тон тиимэ хэмжүүр үргэн, гурбан тохой ута хэн. ²⁸Табюурнууд забхартай, хүрээлэнгүүдтэй. ²⁹Тэрэ хүрээлэнгүүд дээрэ арсалан, үхэр, херүүбэй дүрсэнүүд хиилээтэй. Доогуурнь сэсэг угалза хиилээтэй. ³⁰Табюур бүхэн дүрбэн гуулин мөөртэй, дүрбэн тулгууртай. Угаалгын һабанууд доро сэсэг мэтэ угалзанууд бии. ³¹Орой дээрэхи титимэй дотор амһарынь нэгэ тохой, баханын табсандад адли монсогор, нэгэ хахад тохой забхартай, угалзатай. Тэрэ багахан шаар дүрбэлжэн дугы соо оршоно. ³²Мөөрнүүд болон тулгуурнууд тэрээн доро хэн. Мөөрнүүд нэгэ хахад тохой үндэр бэлэй. ³³Мөөрнүүд тэргын мөөртэл адли шудхамал хэн. ³⁴Табюур бүхэнэй дүрбэн углуугаар – дүрбэн табсан. ³⁵Табюур бүхэн дээрэ хахад тохой үндэр, монсогор, гэбэшье барюулнуудтай шаар байгаа. ³⁶Тэрэ шаарнууд, барюулнууд дээгүүрнь тэрэ херүүбүүдые, арсалангуудые, пальмануудые, халбархан сэсэг угалзануудые хиилэбэ. ³⁷Иигэжэ тэрэ арбан табюур бүтээгээ: бултадаа аб адли хэмжүүртэй, түхэл янзатай хэн. ³⁸Тиигээд тэрэ арбан тогоо гуулин түмэрөөр бүтээбэ. Тогоон бүхэн дүшэн баата уһанай багтахаар, дүрбэн тохой үргэнтэй, тэрэ табюурнууд дээрэ тодхогдоо бэлэй. ³⁹Һумын баруун талада табан табюур, зүүн таладань мүн лэ табан табюур, зүүн-урда талада Далай амһарта тэрэ табиба.

*Эзэнэй Һумын хэрэгсэлнүүдэй юрэнхы жагсаал
(2 Уг 4:11–5:1)*

⁴⁰Хираам тогоо, хүрээхэнүүдые, сүршэхэ аягануудые дархалба. Хираам Соломоон хаанай захиралтаар Эзэнэй Һүмэдэ хэжэ байгааша бүхы ажалаа дүүргээ бэлэй. Тэрэнэй бүтээһэн хэрэгсэлнүүдые онсолон дахин нэрлэбэл: ⁴¹хоёр бахана; бахананууд дээрэ табюур; тэдэ

табюурнуудыг хушаан шүүмэр; ⁴² шүүмэрнүүд дээрэ дүрбэн зуун бамбаруу сэсэг, хоёр шугамаар шүүмэр бүхэн дээрэ; ⁴³ арбан табюур ба тэдээн дээрэ угаалгын арбан хаба; ⁴⁴ нэгэ далай, мүн далайе тэлэн үргэгшэ арбан хоёр буха; ⁴⁵ тогоо, хүрээхэнүүдыг, сүршэхэ хабануудыг тэрэ хээ. Соломоон хаанай захиралтаар Эзэнэй Хүмэдэ зорюулаатай эдэ бүхы хэрэгсэлнүүдыг Хираам гуулин мэлигэр түмэрөөр хээ бэлэй. ⁴⁶ Иордан голы хажууда, Суккоот Царэтан хоёрой хоорондо шабар дүрсэнүүд руу гуулин шудхан тэдэ бүтээлнүүд хаанай захиралтаар бүтээгдээ хэн. ⁴⁷ Эдэ хэрэгсэлнүүд угаа олон хэн, тиимэхээ Соломоон тэдэниие хэмжээгүй, хэды шэнээн гуулин түмэрэй гаргашалагдахыг мэдэхын аргагүй байгаа бэлэй. ⁴⁸ Эзэнэй Хүмын үшөө бусад хэрэгсэлнүүдыг Соломоон хаан дархалуулба: үргэлэй алтан шэрээ, Эзэнэй урда табигдадаг талхан үргэлэй шэрээ; ⁴⁹ хамагай нангин газарай урда табиха дэнгүүдыг (табыень хаалгын баруун талада, табыень хаалгын зүүн талада) сэбэр алтаар; сэсэгүүдыг, дэнгүүдыг, хабшуурнуудыг; ⁵⁰ сэбэр алтаар аяга табагуудыг, хайша, сүршэдэг аяга, уталгын амһарта, бойпуурнуудыг, хайруул. Хамагай нангин газар руу ородог дотор үүдэнүүдэй хэрэгсэлнүүдыг, мүн Хүмын гол таһалгын үүдэнүүдэй хэрэгсэлнүүд алтаар хэгдэнхэй байгаа. ⁵¹ Эзэнэй Хүмэ барилгын ажалай дүүрэхэнэй удаа Соломоон Давид эсэгынгээ Бурханда зорюулан үргэһэн алта, мүн-гэ, эд зүйлнүүдыг Эзэнэй Хүмын эрдэниин сан руу оруулан хадагалба.

Эзэнэй Хүмэ руу Хэлсээнэй ханза залалга
(2 Уг 5:2–6:2)

8 ¹ Соломоон Эзэнэй хэлсээнэй ханзыг Давидай хото болохо Сионһоо гарган абаашаха хэрэгээр Израилиин угуудай амбан һайдыг, обогуудай удамаршадыг, аха захатаниие Иерусалим руу дуудаба. ² Иигэжэ израильшууд бултадаа жэлэй долоодохи һара этаниимдэ һайндэрэй үедэ Соломоон хаанда сугларан ерэбэ. ³ Израилиин бүхы ахаматуудай суглархада, санаартан хэлсээнэй ханза үргэжэ, ⁴ Уулзалгын майхан хүмыг, майхан соо байгааша нангин бүхы хэрэгсэлнүүдыг, Эзэнэй ханзыг абаад, санаартан ба левидүүд тэдэ бүгэдыг тэлээд абаашаба. ⁵ Соломоон хаан болон Израилиин улад зон хэлсээнэй ханзын урда тээ алхалжа, тоо томшогүй хони, буруугаар үргэл үргэжэ байгаа бэлэй. ⁶ Иигэжэ санаартан Эзэнэй хэлсээнэй ханзыг Хүмын дотоодо таһалгада, Хамагай нангин газарта, хөрүүбүүдэй дали доро залаба. ⁷ Хөрүүбүүд хэлсээнэй ханза дээгүүр далая дэбижэ, тэрэниие тэлээд ябадаг хургаагтайнь хамта хушан байба. ⁸ Ханзыг тэлэжэ ябадаг хургаагууд аргагүй утанууд аад, Хамагай нангин газарай урда оршоһон дотоодо таһалгаһаа харагдадаг,

харин газараа бултайжа харагдадаггүй бэлэй. Мүнөөшье болотор тиймэ зандаа. ⁹ Израилийн арад зоной Египедхээ гарахада, Хорээб хада дээрэ Эзэнэй тэдэнтэй хэлсээ баталжа, Моисейн тиишэнь хэһэн хоёр шулуун хабтаһанһаа бэшэ ондоо юумэн тэрэ ханза соо үгы хэн.

¹⁰ Санаартадай нангин газарһаа гарахада, үүлэн Эзэнэй Һүмье гэнтэ бүрхөөбэ. ¹¹ Эзэнэй алдар солоор толорһон үүлэнэй Эзэнэй Һүмье барандань бүрхөөһэн ушарһаа санаартан зогсожо, уялгануудаа дүүргэжэ шадахаяа болёод байгаа бэлэй. ¹² Удаань Соломоон иигэжэ хэлэбэ:

Эзэмнай, барагар үүлэн соо оршохо дуратайгаа Та айлдхаат.
¹³ Танай хэтэ мүнхэдөө заларан оршохо үндэр үргөө би баряаб!

*Арад түмэндэ Соломооной хандалга
(2 Уг 6:3-11)*

¹⁴ Тиигээд хаан эрьежэ, зогсоод байгааша Израилийн улад зоние юрөөбэ. ¹⁵⁻¹⁶ Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Израилийн Эзэн Бурханда магтаал үргэнэб! Минии эсэгэ Давидта найдуулһанаа Тэрэ мүнөө бодотоор бээлүүлээ. Эзэн иигэжэ айлдхаа бэлэй: «Өөрын арад түмэн Израилие Египедхээ гаргаһанһаа хойшо Минии нэрын заларха Һүмье ямар хотодо баригдахые, мүн Минии арад түмэн Израилийн удамаршаар хэниешье хунгаагүй байгаа. Мүнөө Минии нэрын оршохоор Иерусалимые хунганаб, Минии арад түмэн Израилие хүтэлхыень Давидые шэлэнэб». ¹⁷ Давид эсэгэмни Израилийн Эзэн Бурханай нэрын оршохо Һүмэ бариха гэжэ түсэблөө. ¹⁸ Гэбэшье Эзэн Давид эсэгэдэм иигэжэ айладаа хэн: «Минии заларха Һүмэ бариха гэһэн хүсэлтэй байһаншни хайн. ¹⁹ Теэд тиймэ Һүмэ ши барихагүйш, харин шамһаа гараһан үри, түрэхэн хүбүүншни Минии нэрын заларха тиймэ Һүмэ Намда бариха!» ²⁰ Эзэн айладаһанаа бээлүүлбэл! Эзэнэй зарлигай ёһоор би Давид эсэгээ халан, Израилийн хан шэрээ эзэлэб, тиигээд Израилийн Эзэн Бурханда зорюулан Һүмэ баряаб. ²¹ Египедхээ гаргахадаа, манай үбгэ эсэгэнэртэй Эзэнэй баталһан хэлсээнэйн хада-галагдадаг ханзын заларха хуури тэрэ Һүмэ соо бэлдэб.

*Соломооной зальбарал
(2 Уг 6:12-40)*

²² Соломоон Израилийн улад зоной хараһаар байтар Эзэнэй үргэлэй шэрээгэй урда зогсоод, гараа дээшэнь хунгажа, ²³ иигээд зальбарба:

– Израилийн Эзэн Бурхан! Дээгүүр огторгойгоор, доогуур газар түбээр Тандал адли Бурхан байхагүй! Хургаал заабарийетнай үнэнхэ зүрхэнһөө сахигша зондоо Та энэрэл хайраяа үзүүлнэт, зарасанартайгаа баталхан хэлсээгээ мартанагүйт. ²⁴ Минии эсэгэ Давидта, Өөрынгөө үнэн зарасада, айлладхан найдуулханаа мүнөө Та бодотоор бээлүүлбэт!

²⁵ «Үри хадаһадшни шамдал адляар Минии хургаал заабари сахин, зааһан замаарни ябабал, Израилийн хан шэрээ тэдэ хододоо эзэлэн хууха» гэжэ Өөрын зараса, минии эсэгэ Давидта найдуулханаа бээлүүлт, Израилийн Эзэн Бурхамнай! ²⁶ Өөрын богоол, минии эсэгэ Давидта найдуулхан үгэтнай бата бээлхэнь болтогой, Израилийн Бурхан!

²⁷ Нээрээ, Бурхан газар дээрэ оршохо юм аал?! Огторгойн уудам Таниие багтаажа шаданагүй бшуу. Тиимэһээ газар түби дээрэ минии бариһан хүмэ соо Танай багтахагүйнь эли! ²⁸ Эзэн Бурхамни! Гэбэшье Танай зараса болохо минии зальбарал дуулыт, үршөөл хайра тухай гуйлтыем анхарыт! Мүнөөдэр урдатнай Танай зарасын шэбшэжэ байһан зальбарал соносыт! ²⁹ «Эндэ Минии нэрэмни оршохо» гэжэ Та айлладхаа бэлэйт. Үдэр, хүнигүй энэ газарые – хүмые мэлмытнай хаража байг лэ! Танай зарасын тэрэ газарта зальбархада, тэрэниие анхаржа, шагнажа байгыт! ³⁰ Минии болон Өөрын арад түмэн Израилийн энэ газарта зальбаржа гуйжа байхада, огторгойдо оршогшо газарһаа маанадые анхаржа, нүгэлымнай хүлисэжэ хайрлыт!

³¹ Хэн нэгэн дүтын хүнэй урдаһаа нүгэл хэбэ гэжэ хардуулба гэлэй. Тэрэ хардуулжа байгааша хүн хүмэ соо үргэлэй шэрээгэй урда зогсожо, «нүгэл хээгүйб» гэжэ тангариг үргэхэ. ³² Та огторгойһоо энээниие дуулажа, богоолнуудайнгаа зарга хэрэг шийдхэжэ, гэмтэниие элирүүлжэ, гэмьне амасуулыт, харин гэмгүй хүниие сагааруулан аршалыт!

³³ Танай арад Израиль урдаһаатнай нүгэл хэжэ, дайсанда диилдээд, Тан руу эрьежэ, нэрыетнай дурдан магтажа, энэ хүмэ соо Танда зальбаран, хүлисэл гуйгаа һаань, ³⁴ огторгойн уудамһаа тэдэниие дуулажа, Өөрын арад түмэн Израилийн нүгэл хүлисэжэ, элинсэг хулинсагтань үгэһэн газар дайда руу тэдэниие бусаагыт!

³⁵ Арад зоной Танай урда нүгэл хэхэдэнь, Та бороо хура эльгэхэеэ болибо гэлэйт. Харин тэдэнэй хүмэ руу хандан зальбаржа, нэрыетнай дурдан магтажа, хэһээлтэ амсаһан нүгэлөө мэдэрэн гэмшэжэ, Танда зальбаран гуйбалнь, ³⁶ Та огторгойн уудамһаа Израилийн арад түмэниие, Өөрын зарасанарые дуулажа, нүгэлыень хүлисыт, ябаха арюун харгы замыень заажа үгыт, тиигээд үе дамжан эзэлхэ гэжэ Танай үгэһэн газар дайдадань бороо хура эльгээгыт!

³⁷ Дэлхэй дээрэ үлэсхэлэн байдал гү, али тахал үбшэн үзэгдэнэ гү, газар гандаһанһаа гү, ааяма халуунһаа гү, али таршаа шумуулда эдигдэн, бурида абтан, үбшэлэн ургаса һалана гү, дайсан хотонуудтань добтолон ороно гү, юрэдөө, ямар нэгэн гай тодхор, үбшэ хабшанай тохёолдобол, ³⁸ Танай Израилиин арад түмэн бүгэдөөрөө, али ганса нэгэ хүниинь гай тодхороо, гашуудалаа мэдэрэн, энэ хүмэ руу гараа һунган, үнэнхэ зүрхэнһөө гуйн зальбарха. ³⁹ Оршодог газар – огторгойн уудамһаа тэдэнэй гуйлта дуулажа, тэдэниие хүлисэжэ, хэһэн хэрэгэйн хэмээр хүн бүхэндэ хэһээлтыень амсуулжа, ашыень харюулыт. Хүнэй зүрхэ сэдхэлдэ юун байһые гансал Та мэдэнэ ха юмта. ⁴⁰ Манай үбгэ эсэгэнэртэ үгэһэн газартатнай ажаһууха сагтаа Израилиин арад түмэн Таниие хүндэлэн, Танһаа айн түбэгшөөн ябаг лэ.

⁴¹⁻⁴² Танай арад түмэн Израилиин бэшэшье байһан хариин хүнэй Танай агууехэ нэрэ хүндэ, хүсэ шадал, туһалхада бэлэн байһан һарбайһан гар тухайтнай мэдээд, холын газар дайдаһаа ерэжэ, хүмын урда зальбаран гуйбалынь, ⁴³ Та оршодог газарһаа – огторгойн уудамһаа тэрэ хариин хүниие дуулажа, гуйлтыень дүүргыт. Тиигэбэл, дэлхэйн бүхы арадууд Танай нэрэ хүндэ ойлгожо, Танай арад түмэн Израильдал адли Танһаа айн түбэгшөөжэ, Таниие хүндэлжэ эхилхэ. Минии баряаша үргөө Танай нэрээр дуудагдадаг гэжэ тэдэ мэдэхэ.

⁴⁴ Танай заабарилһанай ёһоор арад түмэнтнай дайсадайнгаа урдаһаа добтолон гарахаа хэдэбэ гэлэй. Тиигээд арад зонтой шэлэһэн хото руутнай, Танда шүтэн минии барилһан хүмэ руу хандан зальбархадань, ⁴⁵ огторгойн уудамһаа тэдэнэй зальбарал, гуйлта дуулажа, тэдээндэ туһалыт!

⁴⁶ Нүгэл хэдэггүй хүн байхагүй. Харин Танай урда тэдэнэй нүгэл хэхэдэнь, Та тэдээндэ ехэ уурлажа, дайсадай һабарта оруулба гэлэйт. Дайсад тэдэниие холо, ойрын хариин газар руу баряанда абаашаха. ⁴⁷ Баряанда байхадаа тэдэ һэгээ орожо, «бидэ нүгэл хээбди, муу юумэ үйлэдөөбди, зэмэтэйбди» гэжэ нүгэлөө мэдэрэн гэмшэбэл, Танда зальбарбал, ⁴⁸ элинсэг хулинсагтань дамжуулан Танай үгэһэн газар руу, Танай шэлэһэн хото руу, Танда шүтэн минии барилһан хүмэ руу харан, баряанда абан дайсадай газарта үнэнхэ зүрхэнһөө зальбараа һаань, ⁴⁹ оршодог газарһаа – огторгойн уудамһаа тэдэнэй зальбарал гуйлта дуулажа, тэдээндэ туһалыт! ⁵⁰ Хэды ехэ нүгэл хээшье һаань, арад түмэнөө хүлисыт, баряанда абагша дайсадайн тэдээндэ һайнаар хандахыень үршөөгыт! ⁵¹ Галаар бушаганажа байгаа зуухадал адли Египедһээ гаргаһан, Танай шэлэһэн арад түмэн гэбэл, тэдэл болоно шуу.

⁵² Би Танай үнэн зарасаб, Израилиин арад түмэн – Танай арад мүн. Тание гуйн зальбархадамнай, хэзээдэшые маанадые дуулан, харгалзан байхатнай болтогой! ⁵³ Эзэн Бурхан! Элинсэг хулинсагыемнай Египеднээ гаргахадаа, Өөрын богоол Моисейгээр дамжуулан, иигэжэ айладхаа бэлэйт: «Дэлхэйн арадууднаа тэдэниие шэлэн, Өөрын арад түмэн болгооб».

⁵⁴ Соломоон Эзэндэ эдэ бүхы зальбарал гуйлта хэхэдээ, Эзэнэй үргэлэй шэрээгэй урда үбдэг дээрээ, гараа огторгой руу хунгаад мүргөө бэлэй. Зальбарһанай удаа тэрэ бодобо.

Израилиин арадые Соломоной үрээлгэ

⁵⁵ Зогсоод, тэрэ Израилиин улад зониие шанга дуугаар үрээбэ:

⁵⁶ – Эзэндэ магтаал үргэе! Найдуулһанайнгаа ёһоор Тэрэ Израилиин арад зондо амгалан тайбан байдал түхөөгөө. Үнэн зараса Моисейгээр дамжуулан айладхаһан бүхы һайн һайхан найдуулгань бээлүүлэгдээ. ⁵⁷ Эзэн Бурхамнай элинсэг хулинсагтамнай туһалан байгаа. Тэрэ маанадтайшые хамта байжа, хэзээдэшые маанадые бү орхиг лэ! ⁵⁸ Элинсэг хулинсагтамнай захин дамжуулһан захяа заабаринуудынь, хуули ёһонуудынь, тогтоолнуудынь сахихыемнай, үгынь дуулахыемнай Тэрэ манай зүрхэ сэдхэл Өөртөө татаг лэ! ⁵⁹ Минии зальбаран мүргэгшэ эдэ үгэнүүд Эзэн Бурхандамнай үдэр, һүнигүй дуулдажа, богоолынь болохо минии болон Өөрын арад түмэн Израилиин гуйлтые үдэр бүри дүүргэжэ байхань болтогой! ⁶⁰ Эзэн гээшэ Бурхан, Тэрээнһээ ондоо Бурхан байхагүй гэжэ дэлхэйн бүхы арадууд мэдэг лэ! ⁶¹ Мүнөө байһандал адляар таанад Эзэн Бурхандаа хододоо үнэн сэхэ байжа, ёһо гуримуудыень, захяа заабаринуудыень сахин байхатнай болтогой!

Эзэнэй Һүмэ арюудхалга
(2 Уг 7:4-10)

⁶² Удаань хаан болон Израилиин бүхы арад зон Эзэндэ үргэл хэбэ. ⁶³ Соломоон Эзэндэ амгалан байдалай түлөө иимэ үргэл: хорин хоёр мянган бодо мал, зуун хори мянган жэжэ мал үргэбэ.

Иигэжэ хаан ба бүхы израильшууд Эзэнэй Һүмэ арюудхаба.

⁶⁴ Тэрэл үдэртөө хаан Эзэнэй Һүмын урда тээхи дотор хорёо арюудхан, түгэс шатаалта болон талха таряанай үргэлнүүдые, амгалан байдалай түлөө үргэлэй өөхэ тэндэ үргөө бэлэй. Эзэнэй урда оршодог үргэлэй гуулин шэрээ эдэ бүгэдэ үргэл үргэхэдэ угаа бага байһанһаань боложо тэдэ дотор хорёо соо үргэгдөө һэн. ⁶⁵ Соломоон найр наада хэбэ. Эзэн Бурханаймнай урда Израилиин бүхы арад – Лэбоо-Хамаатһаа эхилээд,

Египедэй хүнды хүрэтэр нэмжыһэн дайдын улад зон угаа олоор – Соломоонтой хамта долоон үдэр, дахяад долоон үдэр, дүн хамта арбан дүрбэн үдэрэй туршада хайндэрлэбэ. ⁶⁶ Нүгөөдэ үдэрынь Соломоон арад зоние гэртнь табья бэлэй. Тэдэ хаанда үрээл табяад, Давид бо-гоолдоо болон Өөрын арад түмэн Израильда Эзэнэй хайн хайхание хэһэндэ досоогоо баясан, гэр гэртээ тараа хэн.

*Эзэн дахин Соломоондо үзэгдэнэ
(2 Уг 7:11-22)*

9 ¹ Эзэнэй хүмэ, хаанай ордон болон хэхэ гэхэн юумэээ Соломоонной барижа дүүргэхэдэнь, ² Гибэһоондо үзэгдэхэндэл адляар Эзэн тэрээндэ хоёрдохёо үзэгдэбэ. ³ Тиигээд Эзэн Соломоондо иигэжэ айлдахба:

– Би шинии зальбарал дуулааб. Намайе хүндэлжэ шинии бариһан хүмье арюудхааб, тиигээд хододоо тэрэниие анхаран байхаб. ⁴ Давид эсэгэдээл адли Минии захяа заабаринуудые бултыень үнэнхэ зүрхөөрөө сахин, ёһо гуримуудым, тогтоолнуудым дүүргэжэ ябаа һааш, ⁵ үри һадаһаншни Израилин хан шэрээ хододоо эзэлжэ байха гэжэ Давид эсэгэдэш найдуулһанайм ёһоор шинии үринэр Израилин хан шэрээе хэтэ мүнхэдөө эзэлэн ажаһууха.

⁶ Харин таанадай болон үри хүүгэдэйтнай Намһаа буруу харан, Минии үгэхэн захяа заабаринуудые, тогтоолнуудые сахингүй, ондоо бурхадта мүргэн шүтэжэ, тэдэндэ алба хэдэг болоболтнай, ⁷ үгэхэн газар дайдаһаа Израилин арад түмэниие хүдан һалгаахаб, Өөрын нэрэ алдарта шэлэжэ абаһан энэ хүмье буруушаахаб, тиихэдэм Израиль дэлхэйн арадуудай наадан, шоо үзэлгэн болохо. ⁸ Энэ мүнөө байгаа-ша хүмэ тухай хажуугаарнь һүүлдэнь гарагша хүн бүхэн: «Энэ газар дайдые болон энэ хүмье Эзэн юунэйн түлөө хэһээгээ гээшэб?» – гэжэ һүрдэн, эшхэрэн байха. ⁹ Тэрээндэ иимэ харюу үгэхэ: «Египедһээ гаргаһан Эзэн Бурханаа орхижо, ондоо бурхадта няалдан, шүтэн мүргэжэ, тэдээндэ алба хэдэг болоһонойнь түлөө Эзэн тэдээндэ иимэ гай гасалан эльгээгээ».

*Соломоонной бусад үйлэ хэрэгүүд
(2 Уг 8:1-18)*

¹⁰ Хорин жэлэй туршада Соломоон хоёр байшан – Эзэнэй хүмэ болон хаанай ордон – барья юм. ¹¹ Тиирэй хаан Хираам Соломоонной эриһээр үнэтэ хуша болон агар мододые, алта мүнгэ үгэжэ байгаа. Энээнэйн түлөө Соломоон хаан Хираамда Галилей газар дайдада хорин хото

бэлэглэбэ. ¹² Хираам Соломоной үгэһэн хотонуудые харахаяа Тиир хотоһоо гараба. Тэдэ хотонуудые үзэбэ, тиигээд шамарлаба.

¹³ – Нүхэр, намда үгэгшэ хотонуудшни эдэ гээшэ гү? – гэжэ тэрэ хэлээд, Кабуул* гээд тэрэ газарые нэрлэбэ. Мүнөөшье болотор тэрэ газар дайда иигэжэ нэрлэгдэдэг. ¹⁴ Тиигээд Хираам Соломоон хаанда зуун хорин талаант алта харюудань гэжэ эльгээ бэлэй.

¹⁵ Эзэнэй Һүмэ, хаанай ордон барихын, мүн хотын баруун талые дүүргэхын, Иерусалимай бүхэлүүр хана барихын, Хацоор, Мэгиддоо, Гээзэр хотонуудые хэргээн бодхын тула Соломоон улад зоние баадхан хүдэлүүлбэ. ¹⁶ (Египедэй фараон Гээзэр хотые эзэмдэн, галдан хандаргаһан, хотодо ажаһуугша ханаһануудые алаһан бэлэй. Басага-найнгаа Соломоондо хадамда гарахадань энжэ болгон тэрэ хотые үгөө һэн. ¹⁷ Соломоон тэрэниие хэргээн бодхоогоо.) Доодо Бэт-Һорооние тэрэ мүн лэ хэргэбэ. ¹⁸ Зэлүүд хоһон газартахи Баһалаат, Тадмоор хотонуудые, ¹⁹ эдеэ хоол нөөсэлһэн бүхы хотонуудые, моридые болон дайшалхы тэргэнүүдые хадагалһан хотонуудые, юрэдөө, Иерусалимда, Ливаанда, бүхы харьяата газар дээрээ барихаяа ханагша юумэээ Соломоон барюулба. ²⁰⁻²¹ Израилиин зон эмоор, хээт, пэриizzi, хийв, евүүс яһатанда довтолжо, газарын эзэмдээ бэлэй. Тэдэнэй амиды үлэһэн үлдөөсын үхи хүүгэдые Соломоон зарасанар болгобо. Тэдэ мүнөөшье болотор зарасанарын зандаа байна. ²² Израилиин арад зоние Соломоон хара ажалда зарадаггүй, тэдэ сэрэгшэд, сэрэгэй ноёд, захирагшад, дайшалхы тэргэнүүдэй болон морин сэрэгэй ноёд болон ябадаг һэн.

²³ Соломоной барилгануудта хабаадагша арадые зонхилогшо табан зуун табин харгалзалагша тушаалтан табигдаа бэлэй. ²⁴ Хотын баруун талые Соломоон бариба. Хаанай ордон барихадань, һамганиинь, Египедэй фараоний басаган, тиишээ ошожо байрлаа һэн.

²⁵ Соломоон түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые Эзэндэ зорюулан бариһан үргэлэй шэрээ дээрэ жэлдээ гурба дахин үргэдэг байгаа. Эзэнэй урда тэрээн дээрээ уталгануудыешье уууулдаг бэлэй. Иигэжэ тэрэ Һүмэ барижа дүүргэбэ.

²⁶ Эдоомой газар дайдада, Хулһата далайн эрьедэхи Элоодой хажууда оршодог Эциһоон-Гээбэртэ Соломоон хаан далайн онгосонуудые бүтээгээ һэн. ²⁷ Хираам далайгаар тамархадаа дүршэлтэй зарим зоноо Соломоной зонтой хамта алба хэхыень эльгээгээ бэлэй. ²⁸ Тэдэ Опиир орон руу тамаран ошожо, дүрбэн зуун хорин талаант шэжэр алта Соломоон хаанда асараа һэн.

* 9:13 Кабуул – энэ нэрэ «хэрэггүй газар» гэхэн удхатай байжа магадгүй.

Шэбаагай хатанай Соломоондо айлшлалга
(2 Уг 9:1-12)

10 ¹Шэбаагай хатан Соломоон хаанай алдар соло тушаа дуулаад, таабаринууд мэтэ хүндэ асуудалнуудые тэрэндэ табижа тур-шахаяа һэдэбэ. ²Тиигээд тэрэ Иерусалим руу ехэ баялиг асарба: арюун хангалтай гүгэл уталгануудые, алта мүнгэ, эрдэни шулуунуудые дүүрэн ашаһан тэмээн хамбытай хүрэжэ ерэбэ. Соломоондо орожо, һананан тухайгаа асуужа, тэрээнтэй хөөрэлдэбэ ха. ³Соломоон бүхы асуудал-нуудтань харюу үгэбэ. Хаанай мэдэхэгүй юумэн үгы байба. ⁴Шэбаагай хатан Соломооной сэсэн мэргэн байһые, бариһан ордонгыень, ⁵шэрээ дээрэ дэлгэһэн эдээ хоолыень, түшэмэлнүүдэйнь гэр байра, бэеынь уян шаламгайе, хубсаһа хунарыень, үзэмэй дараһан архи аягалагшадые, Эзэнэй Һүмэ соо үргэһэн түгэс шатаалта үргэлыень хаража, тэсэжэ ядан, ⁶хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Өөрынгөө газар дайдада байхадаа танай хэрэгүүд, сэсэн мэргэн ухаан тушаа дуулаһан байна. ⁷Гэбэшье өөрөө ерэжэ, өөрынгөө нюдөөр хараадүйдөө тэрэ үгэнүүдтэ этигэдэггүй байгааб. Мүнөө хаража байха-даа, хахадыньшые дуулаагүй байгааб гэжэ һананаб, юуб гэхэдэ, сэсэн мэргэн ухаантнай, баялигтнай минии дуулаһанһаа үлүү ехэ байнал. ⁸Зонтнай хэды жаргалтайб! Хажуудатнай байжа, сэсэн мэргэн үгүүлэлытнай шагнаха аргатай богоолнуудтнай хэды жаргалтайб! ⁹Энэрэл хайраа үзүүлэн, хаан шэрээдэ таниие заларуулагша Эзэн Бурхантнай үрээл магтаалда хүртэг лэ! Израильда хэтэ мүнхэдөө дуратай байһан-даа таниие үнэн шударга байхынтнай тула, үнэн зүбые үйлэдэхынтнай тула Эзэн таниие хаанаар томилоол!

¹⁰Тиигээд тэрэ хаанда асарһан бэлэгүүдээ барюулба: зуун хорин талаант шэжэр алта, үнэтэ эрдэни шулуунуудые, үнэтэ хангалтай гү-гэлнүүдые. Соломоон хаанда Шэбаагай хатанай бэлэглэһэнһээ үлүү иимэ ехэ гүгэл бэшэ хэзээдэшье асаржа байгаагүй юм. ¹¹Опиирһоо алта асардаг далайн онгосо Опиирһоо энэ удаа барилгын үнэтэ модо, эрдэни шулуунуудые асарба. ¹²Тэрэ асарһан үнэтэ зандан модоор хаан Эзэнэй Һүмын болон хаанай ордоной гэшхүүрнүүдые шэмэглүүлбэ. Мүн лэ хүгжэмшэдтэ ятага болон лимбэнүүдые тэрэ урлуулба. Нэгэн доро барилгын иимэ ехэ үнэтэй модон урдань хэзээдэшье асарагдаа-гүй, мүнөөшье болотор асарагдаагүй юм. ¹³Шэбаагай хатанай эри-һэн, хүсэһэн бүхы юумыень, дээрэһэнь өөрын үгэхэ гэжэ һананан зүйлнүүдые нэмэжэ, Соломоон хаан бардам гараараа элбэг дэлбэг бэлэг барюулба. Тиигээд Шэбаагай хатан албатанаараа өөрын орон нюотаг руу бусаба.

Соломоной баялиг
(2 Уг 1:14-17; 9:13-28)

¹⁴ Соломоон хаан жэл бүри зургаан зуун жаран зургаан талаант алта олзолдог хэн. ¹⁵ Энээнһээ гадна аралжаа наймаа эрхилэгшэдһээ, Аравиин хаашуулай, Израилин мого ньютагуудай ноёдһоо алта мүн-гэн хаанай һан руу орожол байгша хэн.

¹⁶ Соломоон хаан шэжэр алтаар хоёр зуун мантан бамбай бүтээлгэбэ. Бамбай бүхэндэ зургаан зуун шээкэлэй алтан гаргашалагдаа. ¹⁷ Хаан алтаар гурбан зуун багашаг бамбай бүтээлгэбэ. Бамбай бүхэндэ гурбан миина алтан гаргашалагдаа хэн. Хаан тэдэ бамбайнуудые Ливаанай үнэтэ модоор шэмэглэгдэһэн таһалга соо табиба. ¹⁸ Тэрэ заанай хоёо-гоор мантан хан шэрээ бүтээлгэбэ. Тиигээд тэрэ шэрээе шэжэр алтаар шэмэглүүлбэ. ¹⁹⁻²⁰ Хан шэрээ руу ошоһон зургаан гэшхүүр, шэрээгэй хоёр талаар гар табиха табсангууд, хажуугаарнь зогсоһон хоёр арсалан, тиихэдэ тэрэ зургаан гэшхүүр дээрэ арбан хоёр арсалангай дүрсэнүүд хоёр талаарнь дархалуулагдаба, шэрээгэй ара таладань бухын дүрсэ байба. Иимэ үзэсхэлэнтэ зүйлые ямаршые хан түрэдэ урдань урлаагүй бэлэй.

²¹ Соломоон хаанай бүхы аяганууд алтан, Ливаанай үнэтэ модоор шэмэглэгдээтэй таһалгада бүхы амһартанууд алтан хэн. Мүнгэн Соломооной үе сагта үнэтэйдэ тоологдодоггүй бэлэй. Тиимэһээ мүнгөөр бүтээгдэһэн юуншые тэрээндэ байгаагүй. ²² Хаанай далайн онгосонууд Хираам хаанай онгосонуудтай хамта Таршииш хүрэтэр тамардаг, гурбан жэлдээ нэгэ удаа алта, мүнгэ, заанай хоёо, хармагшан, тугас шубуудые асардаг бэлэй.

²³ Соломоон хаан дэлхэйн бүхы хаашуулһаа үлүү баялигаараа, сэсэн мэргэн ухаагаараа шалгараа хэн. ²⁴ Тиимэһээ дэлхэйн хамаг зон Соломоонтой уулзаха, Эзэн Бурханай заяаһан сэсэн мэргэн ухаань шагнаха гэжэ эрмэлзэдэг байгаа. ²⁵ Жэлһээ жэлдэ хаанда ерэхэн хүн бүхэн бэлэг асардаг хэн: алта, мүнгэн амһартануудые, хубсаһа хунар, дайнай зэбсэгүүдые, үнэтэ гүгэлнүүдые, хурдан моридые, лууснуудые бэлэг болгон барйдаг байгаа.

²⁶ Тиигэжэ Соломоон хаанда нэгэ мянга дүрбэн зуун дайшалхы тэргэ, арбан хоёр мянган морин сэрэг сугларба. Тэдэнээ тэрэ дайшалхы тэргын байрладаг хотонуудаар, мүн өөрын Иерусалим хото соо байрлуулаа. ²⁷ Соломоон хаанай зонхилхо сагта Иерусалимда мүнгэн түмэр юрын шулуундал адли тоологдодог, харин Ливаанай үнэтэ хуша модод набтар газараар ургадаг һөөг бургаһандал адли үдхэн ургадаг бэлэй. ²⁸ Соломоон хаанай наймаашадынь хаандаа моридые Египедһээ,

Күээхээ худалдан абадаг хэн. ²⁹ Тэдэ наймаашад Египедһээ дайшалхы тэргэ зургаан зуун шээкэл, мори зуун табин шээкэл мүнгөөр худалдан абадаг хэн. Дараань тэдэ наймаашад араамшуудай болон хээдүүдэй хаашуулда тэдэниие асардаг бэлэй.

Соломоон хариин бурхадта мүргэнэ

11 ¹ Соломоон хаан фараоной басаганһаа гадна хари оронуудай, Моһаабай, Аммооной, Эдоомой, Сидооной, мүн хээт зоной эхэнэрнүүдтэ дурладаг байгаа. ² Эдэ арадууд тушаа Эзэн Израилиин зондо хандан «Таанар тэдэнтэй, мүн тэдэшье таанартай худа ураг боложо байха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, тэдэ таанарай зүрхэ сэдхэлые өөрын бурхад руу шэглүүлхэ шуу» гэжэ хэргылээ бэлэй. Теэд Соломоон тэдэ арадуудай эхэнэрнүүдтэ дурладаг бэлэй. ³ Хаан долоон зуун һамгатай, тиихэдэ гурбан зуун бага һамгатай байгаа. Тэдэ Бурханай харгы замһаа тэрэниие хадууруулба. ⁴ Соломооной үбгэрхэдэ, һамгадынь тэрэниие хариин бурхадта мүргэдэг болгуулха гэжэ оролдожо эхилбэ. Давид эсэгэдээ адли бэшэ, өөрын Эзэн Бурханда тэрэ бүхы сэдхэлһээ шүтэхэеэ болибо. ⁵ Иигэжэ Соломоон Сидооной эхэнэр бурхан Аштаартада, Аммооной жэгшүүрилтэ шүтээн Милхоомдо шүтэжэ эхилбэ. ⁶ Эзэнэй урда тэрэ нүгэл үйлэдэжэ, Давид эсэгэдээ адли Эзэндэ үнэн сэхэ бэшэ байба. ⁷ Удаань Соломоон Моһаабай жэгшүүрилтэ шүтээн Хэмоошто ба Аммооной жэгшүүрилтэ шүтээн Моолохто зорюулан, Иерусалимай зүүн зүгтэ байгаа уула дээрэ мүргэлэй обоо байгуулба. ⁸ Өөһэдын бурхадта уталга ууюулан, тахил үргэжэ байһан хари ороной бүхы һамгадтаа тэрэ иимэ мүргэлэй газарнуудые байгуулаа.

⁹⁻¹⁰ Хоёр дахин өөртэнь үзэгдэжэ, хариин бурхадта мүргэхыень хориһон Израилиин Эзэн Бурханһаа Соломооной хадууран байхада Эзэн тэрээндэ уурлаба. ¹¹ Эзэн Соломоондо:

– Иимэ юумэ үйлэдэжэ, Минии шамда захиһан хэлсээ заабариим сахяагүй байһанайш тула Би шамһаа хаан түрээ заатагүй хуулан абажа, түшэмэлдэш үгэхэб. ¹² Гэбэшье Давид эсэгыншни аша габьяа хараада абан, эдэ бүгэдые шинии амиды байгаа сагта бээлүүлхэгүйб, хүбүүнэйш хааншалха үедэ хэхэб. ¹³ Харин бүхы хан түрээ хуулан абахагүйб, минии богоол Давидай болон шэлэн абаһан Иерусалимайнгаа түлөө Би нэгэ обогые хүбүүндэш үлөөхэб, – гэжэ айладаба.

Соломооной дайсад

¹⁴ Тиигээд Эзэн эдоом хүн, хаан уг удамтай Һадаадые Соломооной дайсан болгобо. ¹⁵⁻¹⁶ Энээнэй урда тээ, Эдоомые Давидай

диилээд байха үедэ сэрэгэйнъ жанжин Ёһааб байлдаанда унаһан сэрэгшэдые хүдөөлүүлхэеэ ерээ бэлэй. Ёһааб болон сэрэгшэдынъ зургаан нарын туршада Эдоомдо байжа, тэндэ байгаа бүхы эрэшүүлэе усадхаа хэн. ¹⁷Тиихэдэ үшөө үхибүүн байһан Ыадаад эсэгынгээ эдоом яһанай нэгэ хэды түшэмэлтэй хамта Египет руу тэръедээ хэн. ¹⁸Тэдэ Мидианһаа гаража, Параан руу ерээд, хэдэн хүниие дахуулан, Египедэй фараондо ошоо. Фараон тэрээндэ гэр байра, газар үгэбэ, эдеэ хоолоор хангадаг болобо. ¹⁹Ыадаад фараоний һаанаанда ехэ таараһан тула фараон тэрээндэ өөрынгөө хатан Тахпэнээзэй дүү басага һамган болгон үгэжэ гэрлүүлбэ. ²⁰Тахпэнээзэй дүү басаган тэрээндэ Гэнубаат гэжэ хүбүү түрэбэ. Тахпэнээз тэрэ хүбүүе фараоний гэртэ өөрынгөө хүбүүдтэй хамта үдүүлһэн байна. ²¹Давид болон сэрэгэй жанжин Ёһааб һаһа бараа гэжэ дуулахадаа, Ыадаад фараондо:

– Өөрынгөө газар нютаг руу ошохыем зүшөөгыт, – гэжэ гуйба.

²²– Минии хажууда байхадаа ши юугээрээ дуталдаад, өөрын нютаг руу бусахые хүсэнэбши? – гэжэ фараон тэрээндэ хэлэбэ ха.

– Үгы, дуталдаха юумэн үгы, харин гансал бусахыем зүшөөгыт даа, – гэжэ тэрэ харюусаба.

²³Бурхан үшөө нэгэ хүниие – Элиадаагай хүбүүн Рэзооные – Соломоной дайсан болгобо. Тэрэ Рэзоон өөрын эзэнһээ, Цобаагай хаан Ыадаад-Эзээрһээ, тэръедэһэн байгаа. ²⁴Ыадаад-Эзээрые Давидай диилэһэнэй удаа Рэзоон дээрмэшэдэй бүлэгэй толгойлогшо болобо. Тэдэ Дамааск руу ошожо, сугларагша зониинъ тэрэниие Дамааскын хаан болгобо. ²⁵Соломоной амиды мэндэ байгаа сагта тэрэ хододоо Израилиин дайсан байгаа. Ыадаад болон Рэзоон хододоо Израильда сүйд ушаруулдаг хэн. Тэрэ араамшуудые зонхилон хааншалаа.

Хан түрэ хубаагдаха тухай

Ахиин зүгнэл

²⁶Соломоной түшэмэл Еробоһаам хаанай урдаһаа эсэргүүсэн бодобо. Тэрэ Набаадай хүбүүн, Эпрааимай Цэрэдаагай хүн хэн. Эхэнь бэлбэһэн эхэнэр Цэруяа бэлэй. ²⁷Юундэ тэрэ хаанай урдаһаа буһалгаалааб гэбэл, ушарынь иимэ: Соломоной ажалшадай Иерусалимай хойто талада хотын хана хэрэмүүдые заһабарилжа байхада, ²⁸Соломоон Еробоһаамай шанга хүдэлдэгые обёоржо, Мэнашшээ болон Эпрааимай обогүүдай газарнуудаар ябуулагдажа байгаа ажал хүдэлмэриие хинахыень томилбо. ²⁹Нэгэтэ Еробоһаамай Иерусалимһаа гараад ябажа байхада Шилооной Ахияа лүндэншэ шэнэ хубсаһа үмдэнхэй урдаһаань

дайралдаба. Хээрэ талада ганса гэдэл байгаа. ³⁰Гэнтэ Ахияа шэнэ хубсаһаяа абаад, арбан хоёр хуби болгон шуулажархиба. ³¹Тиигээд тэрэ Еробоһаамда иигэжэ хэлэбэ:

– Энээнэй арбан хубиине аба. Юуб гэхэдэ, Израилиин Эзэн Бурхан иигэжэ айладаа: Соломоонһоо хан түрэ хуряан абажа, шамда арбан обог үгэнэм. ³²Харин Минии богоол Давидые болон Израилиин бүхы газар нютагууд сооһоо шэлэн абаһан Иерусалим хотые хараада абан, Соломоондо нэгэл обог үлөөхэб. ³³Энээнине юундэ хэнэбиб гэхэдэ, Соломоон Намае орхижо, Сидоной бурхан Аштаартуудта, Моһаабай бурхан Хэмоошто, Аммоной бурхан Милхоомдо шүтэн мүргэжэ эхилээ. Соломоон Минии хойноһоо ябаагүй, Намда таатай зүб юумэ хээгүй, Давид эсэгэдээл адли байгаагүй, хуули ёһонуудыем, тогтоол заабаринуудыем сахибагүй. ³⁴Гэбэшье Соломоонһоо бүхы хаан түрье хуряан абахагүйб, Минии хургаалнуудые, хуули ёһонуудые сахидаг байһан Давидай, Минии шэлэн абагша богоолой, аша габьяагай түлөө Соломоонине амиды мэндэ сагтань хаан зандань байлгахаб. ³⁵Харин тэрэнэй хүбүүнһээ хаан түрье абажа, арбан обогыень шамда үгэхэб. ³⁶Хүбүүндэнь нэгэ обог үлөөхэб. Тиихэдэм Намда мүргэдэг байхын тула Минии шэлэн абаһан Иерусалимда Давид богоолойм үри һадаһан хододоо хааншалан байха. ³⁷Шамае Израилиин хаанаар Би шэлэнэб. Хүсэһэн арадаа ши зонхилон байхаш. ³⁸Минии захин заабарилһан бүхы юумэ сахижа, Минии хойноһоо дахан ябажа, Давид богоолдом адляар Намда таатай хэрэг үйлэдэн, хуули ёһонуудыем, хургаалнуудыем сахин байгаа һааш, Би шамтай байхаб, Давидай түлөө хэһэндэл адляар Израилиин хаан түрэ шамда, үринэртэш хододоо үгэн байхаб. ³⁹Давидай үринэртэ зэмэ амасуулан хэһээхэб, гэбэшье хододоо хэһээжэ байха бэшэб.

⁴⁰Соломоон Еробоһаамые алаха гэжэ бэдэрбэ, теэд Еробоһаам Египедэй хаан Шишаак руу зугадан тэрьелжэ, Соломоонной наһа баратар Египедтэ ажаһуугаа бэлэй.

Соломоонной наһа баралга
(2 Уг 9:29-31)

⁴¹Соломоонной хэһэн бусад хэрэгүүд, ажаябуулгань ба сэсэн мэргэн ухааниинь тэрэнэй үйлэ хэрэгүүд тушаа ном соо бэшээтэй юм. ⁴²Бүхы Израилие зонхилжо, дүшэн жэлэй туршада Соломоон Иерусалим соо хааншалаа. ⁴³Тэрэ наһа баража, Давид эсэгынгээ хотодо элинсэгүүдтэйгээ хамта хүдөөлүүлэгдэбэ. Удаань тэрэнэй орондо хан шэрээдэ Рэхобаам хүбүүнине залараа бэлэй.

Хан түрын хубаарилга
(2 Уг 10:1-19)

12 ¹ Бүхы израильшууд Рэхобаамые хаан болгохо гэжэ Шэхээм-дэ суглархан байгаа. Тиимэһээ Рэхобаам Шэхээмдэ ерэбэ. ² Набаадай хүбүүн Еробоаам Соломоон хаанһаа тэрьедэн Египет руу ошоһон аад, тэрээн тушаа дуулахадаа, һөөргөө бусаба. ³ Израилиин улад зон тэрээниие дуудажа ерүүлээд, хамта Рэхобаам хаанда ошожо, иигэжэ хэлээ бэлэй:

⁴ – Танай эсэгэ маанадые ехэ хүндөөр дарлаһан юм. Харин та эсэгынгээ шэрүүн зарлиг зөөлэрүүлжэ, маанад дээрэ тээһэн хүндэ ашаае хүнгэрүүлжэ, ажалыемнай хүнгэдхөө гээшэ һаатнай, бидэ Танда албалам байхалди.

⁵ – Ябагты, гурбан хоногой һүүлээр дахин намда ерээрэйт, – гэжэ Рэхобаам тэдээндэ харюусаба. Арад түмэн тараба. ⁶ Эсэгынь амиды байхада албалжа байгаа аха захатантай Рэхобаам зүбшэжэ:

– Ямар харюу энэ арад түмэндэ хэлэхэбиб? – гэжэ асууба.

⁷ – Хэрбээ нэгэ үдэрөөр энэ улад зонойгоо барлагынь боложо, хэрэгтэй юумыень бэлүүлээ, зүбшөөһэн харюу үгэбэлтнай, тэдэ хэтын хэтэдэ танай зарасанар байхал, – гэжэ тэдэ хэлээ һэн.

⁸ Харин Рэхобаам тэдэнэй зүбшэл хараада абангүй, өөртэйнь хамта үдэһэн, мүнөө өөрынь түшэмэлнүүд болоһон залуу зонтой зүбшэл бариба.

⁹ – Эсэгынтнай маанад дээрэ ашаһан хүндэ ажалые хүнгэлыт гэжэ намда хэлэжэ байгааша арад зондо юун гэжэ харюу үгэхэбиб, намда зүбшэл хэлэгты, – гэжэ тэрэ тэдээндэ хандаба. ¹⁰ Өөртэйнь хамта үдэһэн залуу зон тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эсэгэтнай маанад дээрэ хүндэ ажал ашаа, тэрэниие хүнгэлыт гэжэ танда хэлэжэ байгааша тэрэ улад зондо иимэ харюу үгэгты: «Минии шэгшы хурган эсэгымни бэлхүүһэнһээ бүдүүн юм! ¹¹ Зай, минии эсэгэ таанарта хүндэ ажал хүүлээ юм гээшэ һаань, би тэрэ ажалые бүри хүндэ бологохоб! Минии эсэгын таанадые ташуураар сохёо хадань би таанадые адаалхай түмэр түдэгөөр хэһээхэб!»

¹² Гурбадахи үдэртөө намда ерээрэйгты гэжэ хаанай захирһанай ёһоор Еробоаам ба бүхы улад зон Рэхобаамда гурбадахи үдэртөө ерэбэ. ¹³ Хаан аха захатанай зүбшэл анхарангүй, арад зондо хатуу шэрүүн харюу үгэбэ. ¹⁴ Тэрэ залуу зоной зүбшэл хараада абажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Минии эсэгэ таанадта хүндэ ажал хүүлээ, би тэрэниие бүри хүндэ болгохоб! Эсэгэмни таанадые ташуураар сохидог байгаа, би таанадые адаалхай түмэр түдэгөөр хэһээхэб!

¹⁵ Иигэжэ хаан арад зоной гуйлтые анхарбагүй. Ушар юуб гэхэдэ, иимэ аргаар Шилооной Ахияя гэгшээр дамжуулан, Набаадай Еробоһаам хүбүүндэ Эзэнэй айладхагша иигэжэ хүсэлдэхэ байгаа бшуу. ¹⁶ Хаан маанадай гуйлта анхарбагүй гэжэ Израилиин зон бултадаа ойлгоходоо, иигэжэ дуугаралдаба: «Давидай гэр бүлэ маанарта хэд болохоб?! Ишайн хүбүүн маанадта хуби үлөөхэгүйл. Израилиин зон, гэртээ тарая даа! Рэхобаам өөрынгөө арадые зонхилон байг, маанарта бү хамаархаг».

Тиигэжэ Израилиин бүхы улад зон гэр гэртээ тараа бэлэй. ¹⁷ Рэхобаам иигэжэ гансал Иудын обогой хотонууд дээрэ хаан болон зонхилоо үлөө бэлэй.

¹⁸ Зараса хүдэлмэришэдые хинагша Адораамые Рэхобаамай эльгээхэдэ, израильшууд тэрээнине шулуудан алажархиба. Харин Рэхобаам хаан тэргэдэ яаралтай нуужа, Иерусалим руу тэрьедээ бэлэй. ¹⁹ Иигэжэ тэрэ сагнаа мүнөө хүрэтэр Израилиин зон Давидай үри хадаһадта эсэргүү байдаг.

Израилиин хан шэрээдэ Еробоһаамай заларал
(2 Уг 11:1-4)

²⁰ Еробоһаамай бусаһан тушаа Израилиин улад зон дуулахадаа, тэрэние суглаандаа дуудажа асаруулаад, Израилиин хаан болгобо. Гансал Иудын обог зон Давидай уг удамда үнэн зандаа үлөө бэлэй.

²¹ Рэхобаам Иерусалим руу бусаад, Иудын болон Бэньямиинэй обогүүдһаа дайнда дүрэтэй зуун наян мянган эрхим сэрэгшэдые суглуулба. Тэдэ Израильда довтолжо, бүхы орон нютагые Соломооной хүбүүн Рэхобаамай мэдэлдэ оруулха ёһотой байгаа. ²² Гэбэшые Бурхан лүндэншэ Шэмаятада иигэжэ айладхал буулгаба: ²³⁻²⁴ «Өөрын аха дүүнэртэй, Израилиин арад зонтой, дайн дажар бү үүдхэгты, гэр гэртээ харигты, юуб гэхэдэ, эдэ бүгэдые Эзэн ушаруулаа гэжэ Соломооной хүбүүн, Иудын хаан Рэхобаамда болон Иудын ба Бэньямиинэй бүхы зондо ойлгуулан хэлэ». Тэдэ Эзэнэй үгэ дуулажа, гэр гэртээ хариба.

Даан ба Бэт-Ээлдэ онгодые Еробоһаам табина

²⁵ Эпраим хада дээрэ Шэхээм хото Еробоһаам бүхэлжэ, барилга ябуулба. Тэндэ тэрэ байрлаа һэн. Удаань тэрэнээ орхижо, Пэнүһээл хото бүхэлөө бэлэй.

²⁶⁻²⁷ Нэгэтэ тэрэ «энэ арад зон Иерусалим руу Эзэнэй хүмэдэ тахил үргэхээе ябажа байхадаа Иудын хаан Рэхобаамда татагасан эрьехээе магад. Тиигэбэл, тэдэ намайе алаад, Рэхобаамай хааншалга мэдэрхэл»

гэжэ ханажа эхилбэ. ²⁸Зүбшэһэнэй удаа хаан хоёр алтан тугал бүтээбэ. Тиигээд тэрэ улад зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Иерусалим руу бэшэ ябаһанай хэрэггүй. Израилиин улад зон, таанадые Египедһээ гаргаһан бурхадтнай гэбэл, эдэ мүн!

²⁹Нэгэ алтан тугалые тэрэ Бэт-Ээлдэ, нүгөөдыень Даанда табиба. ³⁰Улад зон мүргэхээ Бэт-Ээл болон Даан руу ябажа, нүгэл абажа эхилбэ. ³¹Еробоһаам хада уулануудаар мүргэлэй газарнуудые байгуулба, Левиин обогой бэшэ санаартадые томилбо.

³²Иудада болодог баяр наадандал адли баярые тэрэ наймадахи харын арбан табадахи үдэртэ байгуулжа, үргэлэй шэрээ дээрэ үргэл үргэдэг болобо. Бүтээһэн тугалнуудтаа үргэл Бэт-Ээлдэ үргэжэ эхилбэ. Хада уулануудаар байгуулһан мүргэлэй газарнуудаараа тэрэ санаартадые томилбо.

Иудын хан түрын лүндэншэ Бэт-Ээлэй үргэлэй шэрээ тухай

³³Өөрынгөө дураар тогтооһон наймадахи харын арбан табанай үдэр тэрэ Бэт-Ээлдэ бүтээһэн үргэлэй шэрээ дээрэ үргэл үргэхээ ошобо. Израилиин зондо зорюулһан баяр наада эхилхээ тэрэ үргэлэй шэрээдэ дүтэлбэ.

13 ¹Зай, уталга ууюулхаяа бэлдэжэ, үргэлэй шэрээгэй хажууда Еробоһаамай зогсожо байхада, Бурханай хүн Иудаһаа Бэт-Ээлдэ Эзэнэй зарлигаар ерэбэ. ²Тэрэ үргэлэй шэрээдэ Эзэнэй айладхал хашхаран соносхобо:

– Үргэлэй шэрээ, үргэлэй шэрээ! Эзэн иигэжэ айладхаа: «Давидай уг удамда Ёшияа гэжэ нэрэтэй хүбүүн түрэхэ. Тэрэ шам дээрэ уталга ууюулдаг, мүргэлэй обоонуудай санаартадые үргэл болгон шатааха, хүнэй яһануудые шам дээрэ галдаха!» ³Бурханай хүн үшөө иигэжэ нэмэбэ:

– Эзэн үнэхөөрөө энээниие айладхаа гэнэнэй дүлгэ тэмдэг гэбэл, нимэ: хараарайт, үргэлэй шэрээ хамхаран бутарха, дээрэнь байгааша үнэһэн таран хиидэхэ.

⁴Бурханай хүнэй Бэт-Ээлэй үргэлэй шэрээдэ хандан айладхаһые хаан дуулахадаа, гараараа тэрээн руу заагаад:

– Баригты энэ хүниие! – гэжэ захирба. Тэрэ дары заагааша гарынь, яагаашье һаань, хүдэлхээ болишобо. ⁵Эзэнэй үгөөр Бурханай хүнэй үзүүлһэн дүлгэ тэмдэгэйн ёһоор, үргэлэй шэрээ хамхаран бутарба, дээрэнь байгааша үнэһэн таран хиидэбэ. ⁶Хаан Бурханай хүндэ хандан:

– Минии түлөө Эзэн Бурхандаа мүргыш даа, гарайм хүдэлдэг болохые гуйгыш даа, – гэбэ. Бурханай хүнэй Эзэндэ зальбархада, хаанай гар эдэгэжэ, урдынхидаал адли болобо. ⁷Хаан Бурханай хүндэ:

– Намтай хамта ошожи, эдээ хоол баригты, бэлэг танда үгэхэб, – гэбэ. ⁸ Харин тэрэ хаанда иигэжэ харюусаба:

– Өөрынгөө ордоной хахадыеньше үгөө наатнай, би тантай ошохогүйб, энэ газарта эдээ хоол эдихэгүйб, уһа уухагүйб. ⁹ Ушар юуб гэхэдэ, Эзэн намда иигэжэ зарлигтаһан юм: «Тэндэ хоол бү баряарай, уһа бү уугаарай, ябаһан харгы замаараа бү бусаарай».

¹⁰ Тиигээд тэрэ Бэт-Ээл руу ерэнэн харгыгаараа бэшэ, ондоо харгыгаар эрьен ябаба.

Лүндэншын үгэ дуулахагүй ушар

¹¹ Тэрэ сагта Бэт-Ээлдэ нэгэ үндэр наһатай лүндэншэ ажаһуудаг байгаа. Тэрэнэй хүбүүдэй нэгэн эсэгэдэ ерээд, Бэт-Ээлдэ мүнөөдэр тэрэ Бурханай хүнэй хэнэн хэрэгүүдые, хаанда хэлээшэ үгэнүүдыень хөөрөжэ үгэбэ. ¹² Эсэгэнь хүбүүдхэ:

– Тэрэ ямар харгыгаар бусаа бэ? – гэжэ асууба. Хүбүүдынь Иудаһаа ерэнэн Бурханай хүнэй һөөргэлһэн харгыг харуулба. ¹³ Тэрэ хүбүүдтэ:

– Минии элжэгэн дээрэ эмээл тохогты, – гэбэ. Хүбүүдынь элжэгэн дээрэ эмээл тохобо. Тиигээд тэрэ элжэгэ унан мордобо. ¹⁴ Үндэр наһатай лүндэншэ Бурханай хүнэй хойноһоо ябажа, сарса модон доро һуужа байхадань тэрэниие олоод:

– Иудаһаа ерээшэ Бурханай хүн та мүн гүт? – гэжэ асууба.

– Би, – гэбэ тэрэ.

¹⁵ – Минии гэртэ ошожи, эдээ хоол барижа хайрлыт, – гэжэ үбгэн лүндэншэ уриба.

¹⁶⁻¹⁷ – Би тантай хамта бусан ябажа шадахагүйб, юуб гэхэдэ, «тэндэ эдээ хоол бү баряарай, унда бү уугаарай, ябаһан харгыгаараа бү бусаарай» гэжэ Эзэн намда захирһан юм, – гэжэ Бурханай хүн харюусаба.

¹⁸ – Би тандал адли лүндэншэ гээшэб. Эльгээмэл Эзэнэй үгэ намда дамжуулан, «тэрэниие гэртэ оруулжа, эдээ хоол, унда таби» гэжэ айладхаа юм, – гэжэ үндэр наһатай лүндэншэ хэлэбэ. Гэбэшье тэрэ худалаар хэлээ.

¹⁹ Бурханай хүн үбгэн лүндэншэтэй хамта гэртэнь ерэжэ, эдээ хоол бариба, ундалба. ²⁰ Эдээ хоолой шэрээгэй саана тэдэнэй һуужа байха үедэ Эзэнэй үгэ үбгэн лүндэншэдэ хүрэжэ ерэбэ. ²¹ Иудаһаа ерээшэ Бурханай хүндэ тэрэ иигэжэ шангаар соносхобо:

– Эзэн иигэжэ айладажа байна: Минии үгэ дуулангүй, захиралтыем дүүргээгүй байһанайш түлөө, ²² һөөргөө бусажа, Минии хорихон газарта эдээлжэ ундалжа байһанайш түлөө иимэ юумэн тохёолдохо: наһа барахадань, шамайе үбгэ эсэгэнэрэйш булашада хүдөөлүүлхэгүй.

²³ Эдээлжэ уужа дүүргэһэнэйн удаа тэрэ Бурханай хүндэ элжэгэ эмээллэжэ үгэбэ.

²⁴ Бурханай хүн аян замда гараба. Харин харгыдань арсалан дайралдажа, Бурханай хүниие алажархиба. Бэень харгы зам дээрэ хаяатай хэбтэжэ, элжэгэн хажуудань зогсонхой, бэеын хажууда арсалан зогсожо байба. ²⁵ Хажуугаар үнгэржэ байгааша улад зон харгы дээрэ хэбтэжэ байһан бэе хүүрын, дэргэдэнь зогсожо байһан арсалиниие хаража, энээн тушаа үбгэн лүндэншын ажаһуудаг хото соо хөөрөбэ ха. ²⁶ Аян замһаань тэрэниие бусааһан тэрэ үбгэн лүндэншэ энээн тушаа дуулаад:

– Эзэнэй зарлиг дүүргээгүй тэрэл Бурханай хүн ха. Эзэн тэрээндэ айладаһанайнгаа ёһоор, тэрэниие арсаланда үгэжэ, таһа татуулаад алаба, – гэбэ.

²⁷ – Элжэгэ эмээллэгты, – гэжэ хүбүүдтээ хэлэхэдэнь, тэдэнь эмээллэбэ. ²⁸ Үбгэн лүндэншэ харгыда гаража, аян зам дээрэ хэбтэһэн бэе хүүрыень олобо. Бэеын хажууда элжэгэн ба арсалан зогсожо байгаа. Арсалан бэе хүүрые эдээгүй, элжэгэндэ хүрөөгүй байба. ²⁹ Лүндэншэ Бурханай хүнэй хүүрые үргэжэ, элжэгэн дээрэ тээгээд, гашуудалай ёһолол хэжэ, хүдөөлүүлхээз хөөргэнь Бэт-Ээл руу абашаба. ³⁰ Тэрэ шарил хүүрые өөрынгөө булашада хүдөөлүүлжэ, «хөөрхы даа, дүүмни!» гэжэ уйлан хайлан байгаа бэлэй. ³¹ Хүдөөлүүлһэнэй удаа тэрэ хүбүүдтээ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии наһа барахада, Бурханай хүнэй хүдөөлүүлэгдэһэн энэ булаша соо, яһануудайнь хажууда намайе табяарайгты. ³² Юуб гэхэдэ, Бэт-Ээлэй үргэлэй шэрээ болон Самариин хотонуудаар мүргэлэй обоонууд тушаа тэрэнээр дамжуулан Эзэнэй айладаһаниинь бээлүүлэгдэхэ.

Еробоһаам нүгэлөө олошоруулжал байна

³³ Иимэ ушарай болоһоной удаа Еробоһаам хаан бузар муу замһаа эрьбэбгүй, мүргэлэй газарнуудаар юрын улад зонһоо санаартадые томилон табиһаар лэ байба. Дуратай хүндэ тэрэ һахил хүртүүлжэ байгаа. ³⁴ Иимэ нүгэлтэ хэрэгүүд тэрэнэй уг удамые һэе мүргүйгөөр усадхагдаха тээшэнь хүтэлэн байгаа бэлэй.

Еробоһаамай удам хан шэрээһээ бууха гэжэ Ахияа зүгнэнэ

14 ¹ Тэрэ үедэ Еробоһаамай хүбүүн Абияа үбшэлбэ. ² Еробоһаам һамгандаа:

– Еробоһаамай һамган гэжэ шамайе танихаар бэшэ болотороо зүһээ хубилгаад, Шилоо руу ошо. Энэ арад түмэнэй хаан болохош гэжэ намда хэлэгшэ Ахияа лүндэншэ тэндэ ажаһуудаг. ³ Арбан хүбэриг хилээмэ,

бообо, зүгын бала абаад, тэрээндэ ошо. Хүбүүнтэй юун болохые тэрэ шамда хэлэжэ үгэхэ, – гэбэ.

⁴Еробоамай хамган тон тиимээр хэбэ, Шилоо руу ошоод, Ахиягай гэртэ ерэбэ. Үндэр наһатай болоһон Ахиягай нюдэд харахаяа болинхой байгаа.

⁵Эзэн Ахияада:

– Анхара, Еробоамай хамган үбшэн хүбүүн тухайгаа шамайе асуухаяа ерэжэ ябана. Тэрэ зүһээ хубилгаад ерэхэ. Ши тэрээндэ иимэ харюу үгөөрэй, – гэжэ заажа үгэбэ.

⁶Үүдээр орожо ябааша тэрэнэй абяа дуулаад, Ахияа:

– Еробоамай хамган, оро наашаа. Юундэ зүһээ хубилгаабши? Би шамда муу мэдээ хэлэхэб. ⁷Израилиин Эзэн Бурхан иигэжэ айладаа гээд Еробоаамда ошожо хэлэ: «Юрын улад зоной дундаһаа Би шамайе үргэжэ, Минии арад түмэн болохо Израилиин удамарша болгон табяаб.

⁸Давидай уг удамнаа хан түрэ халгаажа, шамда үгөө бэлэйб. Харин ши Минии хургаал заабаринуудые сахижа, Намда таатай хэрэгүүдые үйлэдэн, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Намайе даган ябаһан Давид богоолдомни адли бэшэ байбаш. ⁹Шамнаа урид байгааша зонһоо ши бүри муу хэрэгүүдые эрхилжэ, ондоо бурхад, шудхамал шүтөөнүүдые бүтээжэ, Минии уур хүргэбэш, Намнаа буруу харабаш. ¹⁰Энээнэйш түлөө Би шинии, Еробоамай, уг удам дээрэ гай гасалан татахаб, бага, томо бүхы эрэ үринэрыеш усадхахаб. Хог үтэгжэл юушые үлөөнгүй галдадагтал, шинии уг удамые галдан хаяхаб. ¹¹Еробоамай гэр бүлын хэн нэгэнэй хото дотор наһа барабал, тэрэниие нохойнууд таһа татан эдихэ, хээрэ хэн нэгэнэйнь үхэбэл, огторгойн жэгүүртэн тэрэниие тоншожо эдихэ. Юуб гэбэл, иигэжэ Би, Эзэн, айладаа мүн!»

¹²Мүнөө гэртээ ошо. Хото руугаа оромсооршни, үхибүүншни наһа бараха. ¹³Израильшууд бултадаа тэрэнэй хойноһоо гашуудаха, хүдөөлүүлхэ, юуб гэбэл, Израилиин Эзэн Бурхан Еробоамай гэр бүлэһөө тэрээндэл тааламжатай хайн зүйл оложо, Еробоамай гэр бүлэһөө гансал тэрэ зүб гуримаар хүдөөлүүлэгдэхэ.

¹⁴Израильда шэнэ хааниие Эзэн табиха, тэрэнь тэрэл үдэртөө Еробоамай уг удамые үгы хэхэ. Энэ хаяар болохо гээд хананаб.

¹⁵Уһанда найгажа байһан зэгсэ мэтээр Эзэн Израилие сохихо, үбгэ эсэгэнэртэнь үгөөшэ энэ хайн газарһаа израильшуудые гаргаха, Евфрат мүрэнһөө сааша тэдэниие хаяха. Ушарынь гэбэл, тэдэ Ашэраа бурханай хүрэгүүдые бүтээжэ, Эзэнэй уур хүргөө. ¹⁶Еробоамай нүгэлэй түлөө, Израилиин уладые нүгэлдэ оруулһанайнь түлөө Эзэн Израилие орхихо, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁷Еробоһаамай һамган бодожо, Тирцаа руу бусаба. Гэрэйнгээ бо-гоһо алхамсаарнь, үхибүүн наһа барашаба. ¹⁸Өөрынгөө богоол, Ахия лүндэншөөр дамжуулан Эзэнэй айладаһанай ёһоор, бүхы израильшууд тэрэнэй хойноһоо гашуудан, хүдөөлүүлбэ.

¹⁹Еробоһаамай бусад хэрэгүүд – яжа дйаллдаһан, яжа хааншал-һаниинь Израилиин хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. ²⁰Тэрэ хорин хоёр жэлэй туршада хааншалаа, тиигээд наһа барахадань, орондонь Надааб хүбүүниинь хан шэрээ эзэлбэ.

Иудын хаан – Рэхобаам
(2 Уг 12:9-16)

²¹Соломоной хүбүүн Рэхобаам дүшэ нэгэ наһатайдаа Иудын хаан болоһон байна. Өөртэнь мүргэн зальбардаг байхын тула Израилиин обогүүдай газар дайдаһаа Эзэнэй шэлэн абааша Иерусалим хотодо тэрэ арбан долоон жэлэй туршада хааншалаа. Эхэнь Аммоной Наһамаа бэлэй.

²²Иудын улад зон Эзэндэ таагүй хэрэгүүдые эрхилжэ, эсэгэнэрэйнгээ нүгэл бүри арьбадхан, Эзэниие уурлуулба. ²³Үндэр толгой бүхэнэй оройдо, һаглагар модон бүхэн доро тэдэ мүргэлэй обоонуудые, онгонуудые, Ашэраа бурханай хүрэгүүдые байгуулан бариба. ²⁴Мүн янхан эрэшүүл тэрэ газарта байгаа. Израилиин улад зонһоо Эзэнэй намнан холодуу-лагша арадуудай жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые тэдэ хэдэг байгаа.

²⁵Рэхобаамай табадахи жэлээ хааншалжа байха үедэ Египедэй хаан Шишаак Иерусалимда довтолжо, ²⁶Эзэнэй Һумын болон хаанай ордоной баялигуудые олзолон абаба. Бүхы юумэ тэрэ хуряан абаа, Соломоной хэһэн бүхы алтан бамбайнуудыешье абаа. ²⁷Тэрэ алтан бамбайнуудай орондо Рэхобаам гуулин бамбайнуудые бүтээлгээд, хаанай ордоной үүдэ харууһалагша сэрэгэй ноёдто үгэбэ. ²⁸Хаанай Эзэнэй Һүмэ руу ошоходонь, харуулшад тэдэ бамбайнуудые абаад ябадаг һэн, удаань харуулай таһаг руу дахин абаашагша бэлэй.

²⁹Рэхобаамай хэһэн бүхы бусад хэрэгүүд тушаа Иудын хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. ³⁰Рэхобаам ба Еробоһаам бүхы наһаараа дай-сад байгаа. ³¹Рэхобаам наһа баража, Давидай хото соо уг удамайнгаа булаша бунхан соо хүдөөлүүлэгдэбэ. Эхэнь Аммоной Наһамаа бэлэй. Абияам хүбүүниинь орондонь хаан шэрээ эзэлбэ.

Иудын хаан – Абияам
(2 Уг 13:1-2, 22–14:1)

15 ¹Набаадай хүбүүн Еробоһаамай арбан наймадахи жэлээ хаан-шалжа байха үедэ Абияам Иудын хаан болоһон юм. ²Тэрэ

гурбан жэлэй туршада Иерусалимда зонхилоо. Эхэнь Абшалоомой басаган Махахаа бэлэй. ³Абияам эсэгынгээ урид үйлэдэһэн нүгэлнүүдье дабтажа, элинсэг эсэгэ Давидтал адляар Эзэн Бурхандаа үнэн сэхэ байгаагүй. ⁴Теэд Давидай аша габьяа хараада абан, Эзэн Бурханиинь хааншалха хүбүү тэрэндэ үршөөжэ, Иерусалимье амгалан бата байдалтай болгоод байгаа. ⁵Ушар юуб гэбэл, Давид Эзэндэ таатай хэрэг үйлэдэдэг, хургаал заабаринуудыень амиды мэндэ сагтаа ходоодоо сахин ябаа. Нэгэл дахин тэрэ хээт хүн Урияа гэгшэтэй муу юумэ хэһэн ааб даа. ⁶Рэхобаам Еробоһаам хоёрой амиды мэндэ сагтаа ходоодоо дайралдан байгаашань Абияамай үе сагта мүн лэ үргэлжлөө. ⁷Абияамай бусад бүхы хэрэгүүд Иудын хаашуулай угай бэшэг соо тунхаглагданхай. Абияам Еробоһаамтай дайралдаа. ⁸Абияам наһа баража, Давидай хото соо тэрэниие элинсэг хулинсагуудтайнь хамта хүдөөлүүлбэ. Орондонь Асаа хүбүүниинь хаан шэрээдэ заларба.

Иудын хаан – Асаа
(2 Уг 14:2-3; 15:16–16:6, 11-14)

⁹Израилиин хаан Еробоһаамай хоридохи жэлээ хааншалан байха үедэ Асаа Иудын хаан болоһон юм. ¹⁰Дүшэн нэгэн жэлэй туршада тэрэ Иерусалимда хааншалаа. Хүгшэн эжынь хадаа Абшалоомой басаган Махахаа бэлэй. ¹¹Элинсэг эсэгэ Давидтал адли, Асаа Эзэндэ таатай хэрэгүүдые эрхилэн байгаа. ¹²Тэрэ янхан эхэнэр болон эрэшүүлые орон нютагһаа үлдэжэ гаргаа, эсэгэнэрэйнгээ бүтээгшэ онгонуудые зайлуулба. ¹³Ашэраа бурханай хүрэг бүтээлгэһэнэйнь тула Махахаа гэдэг хүгшэн эжыгээ хатанай нэрэ хүндэһөө буулгаа бэлэй. Асаа тэрэ хүрэгыень бута сабшуулжа, Кидроон горхойной хажууда шатаалгаба. ¹⁴Мүргэлэй бүхы обоонуудые үгы хээгүйшые һаа, Асаа бүхы наһандаа Эзэндэ үнэн сэхэ байгаа. ¹⁵Өөрөө Бурханда зорюулжа, мүн эсэгынгээ Бурханда зорюулһан мүнгэ, алта болон һумын хэрэгсэлнүүдые Эзэнэй Һүмэ руу тэрэ оруулжа табяа һэн. ¹⁶Иудын хаан Асаа ба Израилиин хаан Баһашаа бүхы наһаараа дайсад байгаа. ¹⁷Израилиин хаан Баһашаа Иудын хан түрэдэ добтолон орожо, Асагай хан түрэ руу хэнэйшые нэбтэрэн орохогүйн, мүн тэндэһээ хэнэйшые гарахагүйн тула Рамаа хото бүхэлжэ эхилбэ. ¹⁸Эзэнэй Һүмэ соо болон хаанай ордон соо үлөөшэ алта мүнгэ Асаа абажа, түшэмэлнүүдээрээ Дамааск руу, Араамай хаан, Хэзиһоонной аша хүбүүн, Табриммоонной хүбүүн Бэн-Һадаадта эльгээжэ, иигэжэ хэлэхые захирба: ¹⁹«Танай болон минии эсэгэнэрэй хоорондохи хэлсээндэл адли хэлсээ хоорондоо баталхые дурадханаб. Анхарыт,

танда мүнгэ, алта эльгээбэб. Израилиин хаан Баһашаатай хэлсээгээ болюулжа, намһаа һалан ошохыень баадхыт».

²⁰ Бэн-Һадаад Асаа хаанай үгэ анхаржа, Израилиин хотонуудта добтолхыень сэрэгэйнгээ дарганарые эльгэбэ. Сэрэгшэдынь Ийон, Даан, Абээл-Бэт-Маһахаа, бүхы Хиннээрэт ба Напталиигай бүхы газар дайда эзэлбэ. ²¹ Энээн тушаа дуулахадаа, Баһашаа Рамаа хотые бүхэлхээ болёод, Тирцаа руу бусаба. ²² Асаа хаан нэгэшье хүниие үлөөнгүйгөөр Иудын бүхы зоние дуудажа, Баһашаагай Рамаа хото барихадаа хэрэглэжэ байгааша бүхы модо шулууе хотоһоо гаргуулба. Тиигээд тэрэгээр Бэньяминэй газар дээрэхи Гээбэ хотые ба Мицпаа хотые барюулба. ²³ Асаа гэгшын бусад хэрэгүүд, бүхы баатаршалганууд, баригша хотонууд тушаань Иудын хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. Үбгэн наһандаа тэрэ хүл муутай болоһон бэлэй. ²⁴ Асаа наһа баража, элинсэг эсэгэ Давидай хото соо хүдөөлүүлэгдэбэ. Орондонь Ёшапаат хүбүүниинь хаан шэрээдэ заларба.

Израилиин хаан – Надааб

²⁵ Иудын хаан Асаа гэгшын хоёрдохи жэлээ хааншалан байхада Еробоһаамай хүбүүн Надааб Израилиин хаан болоһон юм. Тэрэ Израилие хоёр жэл соо хааншалаа. ²⁶ Израилие нүгэлдэ оруулһан эсэгынгээ нүгэл бүри олошоруулан, Эзэндэ таагүй хэрэг тэрэ хэдэг байгаа.

²⁷ Иссахаарай обогой Ахияагай хүбүүн Баһашаа урдаһаань нюуса хэлсээ ябуулжа, Израилиин бүхы зонтой хамта Пилиштын Гиббэтоон бүһэлжэ байхадань Надаабые алажархиба. ²⁸ Иудын хаан Асаа гэгшын гурбадахи жэлээ хааншалжа байхада Баһашаа тэрэниие алаһан болоно. Тиигээд тэрэ орондонь хаан шэрээ эзэлбэ. ²⁹ Хаан шэрээдэ зарлархадаа, тэрэ Еробоһаамай бүхы гэр бүлые усадхаба, нэгэшье хүниие амиды үлөөбэгүй. Иигэжэ Өөрынгөө богоолоор, Шилооной Ахияагаар дамжуулан айладаһан Эзэнэй үгэ хүсэлдэбэ. ³⁰ Энэ юундэ тохёолдооб гэхэдэ, Еробоһаам Израилие нүгэлдэ оруулаа, өөрөөшье нүгэл хээ, Израилиин Эзэн Бурхание ехэ уурлуулаа. ³¹ Надаабай бусад хэрэгүүд Израилиин хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. ³² Иудын хаан Асаа ба Израилиин хаан Баһашаа амиды мэндэ сагтаа хододоо хоорондоо дайллалдажа байгаа.

Израилиин хаан – Баһашаа

³³ Иудын хаан Асаа гэгшын гурбадахи жэлээ хааншалан байха сагта Ахияагай хүбүүн Баһашаа бүхы Израилие зонхилдог болобо, хорин дүрбэн жэлэй туршада тэрэ Тирцаада хааншалаа. ³⁴ Эзэндэ таагүй

хэрэгүүдые хэжэ, Израилие нүгэлдэ оруулхан Еробоһаамай жэшээ даган тэрэ ябаа.

Баһашаагай удам хаан шэрээһээ бууха гэжэ Еһүү лүндэншэ зүгэнэ

16 ¹Эзэн Ханаанин хүбүүн, лүндэншэ Еһүүгээр дамжуулан Баһашаада иигэжэ айладаһан байна: ²«Ши хэншье бэшэ байгааш, харин Би шамайе Израиль арадайнгаа удамарша болгоо һэм. Харин ши Еробоһаамай жэшээ даган, Минии арад болохо Израилие нүгэлдэ оруулжа, Намайе уурлуулбаш. ³Набаадай хүбүүн Еробоһаамай гэр бүлэтэй юу хээ һэмбиб, тон тиимэ юумэ шинии гэр бүлэтэй хэхэб, шатаан үгы хэхэб. ⁴Гэр бүлыншни хэн нэгэн хото соо наһа бараа хаа, нохойнуудта һэень эдиулэгдэхэ; хэн хүдөө үхэбэл, огторгойн жэгүүртэндэ тоншуулан үгы хэгдэхэ». ⁵Баһашаа гэгшын бусад хэрэгүүд, баатаршалганууд Израилин хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. ⁶Баһашаа наһа баража, Тирцаада элинсэгүүдэйнгээ булашада хүдөөлүүлэгдэбэ. Орондонь Элаа хүбүүнийн хаан шэрээдэ заларба. ⁷Баһашаа гэгшын гэр бүлэ тушаа, Эзэнэй урда ямар нүгэл хэһэн тушаань, Еробоһаамай бүлэдэл адли хэрэгүүдээрээ Эзэниие уурлуулдаг тухайн, мүн юундэ усадхагдаһан тушаань Ханаанин хүбүүн, лүндэншэ Еһүүгээр дамжуулан Эзэн айладхаа.

Израилин хаан – Элаа

⁸Иудын хаан Асаа гэгшын хорин зургаадахи жэлээ хааншалан байхада, Баһашаагай хүбүүн Элаа Израилин хаан боложо, Тирцаада хоёр жэл зонхилоо. ⁹Түшэмэлын, тэрэнэй тэргэтэ сэрэгэй хахадьень захирдаг жанжин Зимрии урдаһаань нюуса хэлсээ ябуулба. Нэгэтэ Тирцаада хаанай ордоной түлөө харюусадаг Арцаа гэгшын гэртэ Элаа хаанай үзэмэй дараһан архи уужа һогтоод байхада, ¹⁰Зимрии орожо ерээд, тэрэниие алажархиба. Тиигээд тэрэ орондонь хаан шэрээдэ һууба. Энэ болбол Иудын хаан Асаа гэгшын хорин долоодохи жэлээ хааншалан байхада болоо бэлэй. ¹¹Зимрии хаан болоходоо, Баһашаа гэгшын бүхы гэр бүлэ дууһан усадхаба. Бүхы эрэгтэй зонийн, түрэлхидын, нүхэдыншье алуулаа бэлэй. ¹²Еһүү лүндэншөөр дамжуулан, Баһашаа тушаа Эзэнэй айладхалай ёһоор, Зимрии бүхы гэр бүлын хюдаа һэн. ¹³Баһашаагай, Элаа хүбүүнэйн хэһэн нүгэлэй, Израилин уладые нүгэлдэ оруулһанайн түлөө, онгонуудаараа Израилин Эзэн Бурхание уурлуулһанайн түлөө эдэ бүгэдэ тохёолдоо. ¹⁴Элаа гэгшын бусад хэрэгүүд Израилин хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй.

Израилийн хаан – Зимри

¹⁵ Иудын хаан Асагай хорин долоодохи жэлээ ханшалан байхада Зимри хаан шэрээ эзэлжэ, долоон хоногой туршада Тирцаада хааншалаа. Израилийн сэрэг Пилиштын Гиббэтооной урдаһаа хотон хүрэнээр бүхэлэн буугаад байгаа. ¹⁶ Зимри нюуса хэлсээ ябуулжа, хаание алаа гэжэ дуулахадаа, тэдэ бултадаа сэрэгэй жанжин Омриие тэрэл үдэртөө, хотон хүрэн соогоо Израилийн хаан болгобо. ¹⁷ Омри болон Израилийн сэрэг Гиббэтооние орхижо, Тирцаа руу ошожо, довтолбо. ¹⁸ Хотын эзэлэгдэһые Зимри мэдэхэдээ, хаанай ордоной саада таһалга руу ороод, хаанай ордон галдан шатаажа, өөрөө тэрэ галда үхэбэ. ¹⁹ Юундэ энэ болооб гэхэдэ, тэрэ нүгэл хэжэ, Еробоһаамай жэшээ даган, Израилийн улад зоние нүгэлдэ оруулжа, Эзэндэ таагүй хэрэгүүдые үйлэдөө. ²⁰ Зимриигэй бусад хэрэгүүд, ябуулһан нюуса хэлсэниинь Израилийн хаашуулай угай ном соо бэшээтэй.

²¹ Тиигээд Израилийн арад түмэн хоёр хэһэг болон хубаарба: хахадынь Гинаадай хүбүүн Тибний гэгшые, нүгөөдэ хахадынь Омриие хаан болгохо дуратай байба. ²² Омрийн түлөө байһан хахадынь диилэбэ. Тибний хосорбо, Омри хаан болобо.

Израилийн хаан – Омри

²³ Иудын хаан Асаа гэгшын гушан нэгэдэхи жэлээ хааншалан байхада Омри Израилийн хаан боложо, арбан хоёр жэлэй туршада хааншалба. Түрүүшын зургаан жэл тэрэ Тирцаада хааншалаа. ²⁴ Тэрэ зургаа мянган хэһэг мүнгөөр Самарийн хадые Сээмэр гэжэ хүнһөө худалдан абажа, хада бүхэлэн, хото баряад, хадын эзэн байһан Сээмэрэй нэрээр тэрэ хотые Самария гэжэ нэрлэбэ. ²⁵ Омри Эзэндэ таагүй хэрэгүүдые хэдэг байба, урдань байгааша зонһоо бүри муу үйлэ хэрэгүүдые ябуулба. ²⁶ Набаадай хүбүүн Еробоһаамай жэшээ даган, тэрэ Израилийн уладые нүгэлдэ оруулжа, онгонуудые бүтээжэ, Израилийн Эзэн Бурхание уурлуулаа. ²⁷ Омрийн бусад хэрэгүүд, баатаршалгануудынь Израилийн хаашуулай угай ном соо бэшээтэй. ²⁸ Омри наһа баража, Самарида элинсгэйнгээ булашада хүдөөлүүлэгдэбэ. Орондонь Ахааб хүбүүниинь хаан шэрээ эзэлбэ.

Израилийн хаан – Ахааб

²⁹ Иудын хаан Асаа гэгшын гушан наймадахи жэлээ хааншалан байхада Омрийн хүбүүн Ахааб хаан болоһон байна. Тэрэ хорин хоёр жэлэй туршада Израилие Самарида зонхилон байгаа. ³⁰ Омрийн хүбүүн Ахааб урдань байгааша зонһоо бүри таагүй хэрэгүүдые Эзэнэй

урда хэдэг байгаа. ³¹ Набаадай хүбүүн Еробоһаамай нүгэлые даган байхань багадаад, тэрэ Сидооной хаан Этбаалай басаган Изээбэлые һамга абажа, Баалда мүргэдэг болобо. ³² Тэрэ Самарида Баалда мүргэдэг байшан барижа, Баалда зорюулһан үргэлэй шэрээ тэрээн соо байгуулба. ³³ Ахааб Ашэраа бурханай дүрсэ бүтээбэ. Урдань байгааша Израилиин хаашуулһаа бүри үлүүгээр тэрэ Израилиин Эзэн Бурхание уурлуулаа һэн. ³⁴ Ахаабай хаан байха үедэ Бэт-Ээлэй Хиһээл Ерихоон хотые дахин бариба. Ерихооной үндэһэ һуури табижа байхадаа, тэрэ Абираам гэжэ ууган хүбүүгээ алдаба, ажалай эсэстэ, хотын хаалгануудые дүүргэжэ байхадаа, тэрэ Сэгүүб* гэжэ одхон хүбүүгээ алдаба. Иигэжэ Нүүнэй хүбүүн Иисүүсээр дамжуулһан Эзэнэй айлдхал бээлбэ.

Лүндэншэ Элияа ган гасуур тухай зүгнэнэ

17 ¹ Галаадтахи Тишбиигэй лүндэншэ Элияа Ахаабта иигэжэ хэлэбэ:

– Минии зальбардаг Израилиин Эзэн Бурханай нэрээр тангаригланаб! Удаадахи хоёр жэлэй туршада шүүдэршые унахагүй, бороошые орохогүй. Гансал минии хэлэхэдэ орохо.

² Эзэн тэрээндэ иигэжэ айладхаба:

³ – Энэ газар орхижо, зүүн зүг руу шэглэн ошоод, Иордан голһоо зүүлжээ урдагша Хэриит горхоной хажуугаар хоргодо. ⁴ Энэ горхонһоо ундалжа байхаш, тэндэ хирээнүүдтэ шамайе эдээ хоолоор ханган байхыень Би захирааб.

⁵ Тэрэ Эзэнэй үгэ дуулажа, ошожо, Иорданһаа зүүлжээ урдагша Хэриит горхоной хажууда үлэбэ. ⁶ Хирээнүүд тэрээндэ үглөө, үдэшэ хилээмэ болон мяха асардаг, горхонһоо тэрэ ундалдаг байба. ⁷ Нэгэ хэды сагай удаа тэрэ горхон хаташаба, юуб гэхэдэ, тэрэ нютагта бороо ороогүй шуу.

Элияа Зарэпаадай бэлбэһэн эхэнэртэ тухална

⁸ Эзэн Элияада иигэжэ айладаба:

⁹ – Сидооной хажуудахи Зарэпаат руу яба. Тэндээ үлөөрэй. Шамайе хооллуулдаг байха тухай нэгэ бэлбэһэн эхэнэртэ захирааб.

¹⁰ Элияа Зарэпаат руу ошобо. Хотын хаалгануудта дүтөлөөд харахадань, нэгэ бэлбэһэн эхэнэр хатаһан мүшэр суглуулжа ябана. Тэрэ эхэнэрые дуудаад:

* 16:34 Хара Нүүн 6:25.

– Намда нэгэ амһарта соо ууха уһа хэжэ асарыт даа, – гэжэ гуйба.

¹¹ Эхэнэрэй уһа абажа ерэхээс ошоходонь, тэрэ хойноһоонь хашхарба:

– Хилээмэ мүн лэ намда асарыт.

¹² Харин тэрэ эхэнэр:

– Танай Эзэн Бурханай нэрээр тангаригланаб, намда хилээмэн үгыл. Аяга соо нэгэ адха гурил, нэгэ дуһал болохо гэхээр оливын тоһон бии. Харагты даа, би хоёр модо оложо суглуулаад, гэртээ ошожо, энээниие бэлэдхэжэ болгохоб, тиигээд хүбүүнтээ хамта эдээд, удаань хоюулаа үхэхбди, – гэбэ.

¹³ – Бү ханаагаа зобо, – гэжэ Элия хэлэбэ. – Хэлээшэ юумээс ошожо хэ. Харин урид намда энээнһээ багахан талха хээд асара. Өөртөө болон хүбүүндээ энээнэй удаа эдээ хоол хэхэш. ¹⁴ Израилиин Эзэн Бурханай айладаһанай ёһоор, Эзэнэй газар руу бороо эльгэтэр аяга соо гурил ба оливын тоһон дууһахагүй!

¹⁵ Тэрэ эхэнэр ошожо, Элиягай хэлээшээр хэжэ, өөрөөшье, өөрын гэр бүлэшье, Элияашье олон үдэрэй туршада эдээ хоолтой байба. ¹⁶ Аяга соо гурил ба оливын тоһон дууһанагүй. Элия гэгшээр дамжуулан Эзэнэй айладхаһанай ёһоор хэрэг бүтэбэ.

Элия бэлбэһэн эхэнэрэй хүбүүе амидыруулна

¹⁷ Энээнэй удаа гэрэй эзэн эхэнэрэй хүбүүн ехэ үбшэлжэ, амисхалынь таһалдаба. ¹⁸ Тэрэ эхэнэр Элияада:

– Би танда ямар муу юумэ хээбиб? Бурханай хүн гэжэ таниие наанаалби. Харин та минии нүгэлые хануулжа, хүбүүем хюдахаяа ерэнэн байгаат, – гэбэ.

¹⁹ – Хүбүүгээ намда үгэ, – гэжэ хэлээд, хүбүүень тэрэ үргэн абажа, өөрынгөө байдаг таһалга руу абаашаад, унтари дээрээ хэбтүүлбэ.

²⁰ Элия Эзэндэ зальбарба:

– Эзэн Бурхамни! Та минии тогтоһон энэ гэрэй бэлбэһэн эхэнэрэй хүбүүе үхүүлжэ, гай буулгаха юм гүт?!

²¹ Хүбүүн дээрэ тэрэ гурба дахин алдалан хэбтээд, Эзэндэ зальбарба:

– Эзэн Бурхамни! Энэ үхибүүнэй амиие бусаагыт!

²² Эзэн Элия гэгшын гуйлта дуулажа, үхибүүнэй ами наһа бусаажа, тэрэнь амилжа эхилбэ. ²³ Элия үхибүүе тэбэрин абаад, дээдэ таһалгаһаа буулган, эхэдэнь үгэбэ. Тиигээд тэрэ хэлэбэ:

– Харьш, хүбүүншни амиды мэндэл. ²⁴ Тэрэ эхэнэр Элияада:

– Одоол би мүнөө таниие Бурханай хүн гэжэ танижа, үнэхөөрөө Эзэн танаар дамжуулан айладана гээд мэдэбэб! – гэжэ хэлэбэ.

Элиа ба Баалай лүндэншэд

18 ¹ Олон сагай үнгэрхэнэй удаа, ган гасуурай гурбадахи жэлдэ Эзэн Элиада иигэжэ айладаба:

– Ошожо, Ахаабтай уулза. Би энэ нютаг руу бороо оруулхаб.

² Элиа Ахаабтай уулзахаяа ошобо. Самарида үлэхсэлэн хоһон байдал шангадаад байгаа. ³ Хаанай ордоной түлөө харюусадаг Обадияе Ахааб дуудаба. Обадияа Эзэнһээ түбэгшөөдэг хүн байгаа. ⁴ Эзэнэй лүндэншэдые Изээбэлэй хюдажа байхада, Обадияа зуун лүндэншые таби табяар хубаагаад, агы нүхэн соо нюужа, эдээ хоолоор, ундаар хангадаг бэлэй. ⁵ Ахааб Обадияада:

– Энэ газар нютагай уһатай бүхы газараар, гол горходоор ябаад хара. Моридой болон луусуудайнгаа эдихэ ногоо хаанаһаа олохоннайб? Үгы хаа, тэдэнээ алаха болонобди, – гэбэ. ⁶ Тэдэ газар шэнжэхээр өөр хоорондоо хубаагаад ябаба: Ахааб нэгэ харгыгаар, Обадияа нүгөө харгыгаар ошобо.

⁷ Обадияа ябажа байтараа Элиае харажархиба. Танимсаараа тэрэ доошоо хүгэдэн:

– Минии эзэн Элиа та мүн гүт? – гэжэ асууба. ⁸ Тэрэнь:

– Би. Элиа эндэ ерээд ябана гэжэ эзэндээ ошожо хэлэ, – гэбэ.

⁹ Обадияа хэлэбэ:

– Минии ямар нүгэл хэһэндэ та намайе Ахаабай гарта алахыень дамжуулхаяа байнат? ¹⁰ Эзэн Бурханайтнай нэрээр тангаригланаб, минии хаан таниие бэдэржэ, бүхы хаан түрэнүүдээр, арад уласуудаар зониие эльгээгээ һэн. «Үгы» гэжэ хэлэхэдэнь, тэрэ хан түрэнһөө болон арад түмэнһөө танай олдоогүй тухай хаамнай тангариг шахаа абадаг байгаал. ¹¹ Харин мүнөө «Элиа эндэ байна гэжэ тэрээндэ дуулга» гэнэт.

¹² Танһаа холодон ошоболни, Эзэнэй Һүлдэ минии мэдэхэгүй газар руу таниие абаашаха. Ахаабтай тан тухай дуулгабални, тэрэ таниие олонгүй, намайе алахал. Би багаһаа хойшо Эзэнһээ түбэгшөөдэг гээшэлби.

¹³ Изээбэлэй Эзэнэй лүндэншэдые алажа байхада, зуун лүндэншые таби табяар агы нүхэн соо минии хоргодуулжа, эдээ, ундаар хангадаг байһан тушаа танда мэдээжэ гү? ¹⁴ Харин мүнөө та хэлэнэт: «Ошожо, Элиа эндэ байна гэжэ хаандаа дуулга». Тэрэ намайе алахал.

¹⁵ Элиа хэлэбэ:

– Минии шүтэдэг Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй нэрээр тангаригланаб! Мүнөөдэртөөл би хаанда харагдахаб.

¹⁶ Обадияа Ахаабай урдаһаа ошожо, энээн тушаа хэлэбэ. Тиихэдэнь Ахааб Элиагай урдаһаа ошобо. ¹⁷ Ахааб Элиа гэгшые харахадаа:

– Израилиие зобоогшо ши эндэ байна гүш? – гэбэ. ¹⁸ Элиа харюусаба:

– Би Израилие зобооно бэшэб, шини гэр бүлэ болон эсэгыншни бүлэ Эзэнэй хургаал заабаринуудые орхижо, Баалнуудые дахан мүргэжэ эхилээ. ¹⁹ Мүнөө хадаа Израилиин бүхы улад зоние Кармээл хада дээрэ суглуула. Баалай дүрбэн зуун табин лүндэншые ба Изээбэлэй шэрээгэй саана эдээ хоол баридаг, Ашэраа бурханай дүрбэн зуун лүндэншые тиишэнь асара.

²⁰ Ахааб Израилиин бүхы арад түмэниие дуудажа ерүүлбэ, Кармээл хада дээрэ бүхы лүндэншэдые суглуулба. ²¹ Элиаа бүхы арад зондо дүтэлэн:

– Таанад хэды болотор хоёрой хоорондо байхабта? Эзэнэй Бурхан юм хаань, Тэрээндэ мүргэгты. Баалай Бурхан хаань, Баалда мүргэгты, – гэбэ. Арад зон тэрээндэ нэгэшые үгэ хэлэбэгүй. ²² Элиаа арад түмэндэ:

– Би гансаараа Эзэнэй лүндэншэ үлэнхэйб. Баалай лүндэншэд хадаа дүрбэн зуун табин хүн юм. ²³ Хоёр үхэр асарагты. Тэдэ нэгэ үхэр шэлэн абажа, үүсэлээд, хубинууд болгон хубаагаад, түлээн дээрэ табиг, харин гал бү носоог. Би нүгөөдэ үхэрые бэлэдхээд, түлээн дээрэ табихаб, харин гал аһаахагүйб. ²⁴ Баалай лүндэншэд өөрынгөө бурханда зальбараг, би Өөрын Эзэн Бурхандаа зальбархаб. Галаар харюу үгэгшэ Бурхан үнэхөөрөө Бурхан мүн, – гэбэ. Бүхы арад зон:

– Болохо, – гэлдэбэ. ²⁵ Элиаа Баалай лүндэншэдтэ:

– Таанад олон байһан тула эхилээд нэгэ үхэр шэлэжэ абаад, бэлэдхэн, бурхандаа зальбарагты. Харин гал бү аһаагаарайгты, – гэбэ. ²⁶ Тэдэ асарагдаһан үхэрнүүдэй нэгыень абаад, бэлэдхэжэ, үглөөнһөө эхилээд үдэ болотор:

– Баал, маанадта харюусыт! – гэжэ зальбарба. Теэд ямаршые абьян гарабагүй, хэншые харюу үгэбэгүй. Хэнэн үргэлэйнгөө шэрээ тойроод тэдэ собхоролдобо.

²⁷ Үдын тэн багаар Элиаа тэдэниие наадалжа эхилбэ:

– Бурхан юм хаань, шангаар дуудыта! Тэрэтнай ондоо юмэн тушаа бодолгото болоо гү, али сүлөөгүй гү, али аян замдаа ябана юм гү? Үгышые наа, тэрэ унтажа магад, тиигэбэл, хэрихэл!

²⁸ Тэдэ шангаар хашхаралдан зальбаржа эхилбэ. Гуримайнгаа ёһоор, өөһэдыгөө хэлмэ, хутагаар хадхахадань, шуһан бэе дээгүүрнь урдан байгаа нэн. ²⁹ Үдын үнгэртэр тэдэ иигэжэ байгаа. Теэд ямаршые абья шэмээ гарабагүй, хэншые тэдээндэ харюусабагүй.

³⁰ Элиаа бүхы арад түмэндэ хэлэбэ:

– Нам руу дүтэлэгты!

Арад тэрээн руу дүтэлбэ. Элиаа Эзэнэй хандаргагдаһан үргэлэй шэрээ заһабарилба. ³¹ Элиаа Яковай хүбүүдэй обогүүдай тоогоор

арбан хоёр шулуу абаба. Яковые Эзэн Израиль гэжэ нэрлээ хэм шуу.
³² Эдэ шулуунуудаар Элиа Эзэндэ мүргэхэ үргэлэй шэрээ бодхоогоо
һэн. Тиигээд үргэлэй шэрээгэй хажуугаар хоёр саата таряа багтамаар
үргэнтэй ханааб малтаба. ³³ Үргэлэй шэрээ дээрэ тэрэ түлөөнэй модо
зэргэлэн табяад, дээрэнь үхэрэй сабшаһан мяха табиба. ³⁴ Тиигээд
иигэжэ хэлэбэ:

– Дүрбэн хүнэгөөр уһа асараад, түгэс шатаалта үргэл болон түлөөн
дээрэ адхан байгты.

Тэдэ хэлээшыень бүтээбэ. Удаань тэрэ:

– Дабтагты, – гэбэ. Тиихэдэнь тэдэ дабтаба.

– Гурбадахяа хэгты, – гэхэдэнь, гурбадахяа тэдэ тиигээд хэбэ.

³⁵ Үргэлэй шэрээгэй хажуугаар уһан урдажа, ханааб уһаар дүүрэбэ.

³⁶ Үдэшин тахил үргэхэ сагай болоходо, Элиа лүндэншэ урагшаа га-
ража, иигэжэ зальбарба:

– Абраһамай, Исаагай болон Израилиин Эзэн Бурхан! Өөрыгөө
Израилиин Бурхан мүн гэжэ, Танай захирһанай ёһоор минии, богоо-
лойтнай, эдэ бүгэдые ябуулһаниие мүнөө батадхыта!

³⁷ Эзэн, намда харюу үгыт, харюусыт! Энэ арад зон Таниие, Эзэниие,
Бурхан гэжэ мэдэг лэ, зүрхэ сэдхэлыень Өөр тээшээ эрыюулхын тула
намда харюу үгыт!

³⁸ Эзэн гал дүлэ эльгэжэ, түгэс шатаалта үргэл, түлөөн, шулуунууд
шатаба. Иигэжэ газарай шорой галдагдажа, ханааб соо байгааша уһан
үгы болотороо хаташаба. ³⁹ Энээниие харахадаа, арад зон һүгэдэн уна-
жа, иигэжэ хашхаралдаба:

– Эзэн – манай Бурхан мүн! Эзэн – манай Бурхан мүн!

⁴⁰ Элиа тэдээндэ захирба:

– Баалай лүндэншэдые баригты! Хэншые тэрьедэхэ ёһогүй!

Тэдэниие барихадань, Элиа Кишоон горхоной хажууда абаашаад,
тэдэниие алаба.

⁴¹ Элиа Ахаабта:

– Ошожо эдэе хоол баригты, юуб гэбэл, бороогой абяан дуулда-
на, – гэбэ. ⁴² Ахааб эдэе барихаяа ошобо, харин Элиа Кармээл хадын
оройдо гараад, газар тээшэ тонгойн, толгойгоо үбдэгүүдэйнгөө хоо-
рондо хабшуулан байба. ⁴³ Тиигээд тэрэ зарасадаа хэлэбэ:

– Далай руу ошожо хара.

Тэрэнь ошоод, хараад:

– Юуншые үгы, – гэбэ ха.

– Долоо дахин иигэжэ ошожо хараарай, – гэжэ Элиа хэлэбэ. ⁴⁴ До-
лоодохиёо ошожо харахадаа, тэрэнь хэлэбэ:

– Альганай шэнээн хэмжүүртэй багахан үүлэн далай дээгүүр бии болобо.

– «Морин тэргээ бэлдэгты, бороондо орохогүйн тула гэртээ харигты» гэжэ Ахаабта ошожо хэлэ, – гээд Элия зарасадаа захирба.

⁴⁵Удахагүй халхилжа, тэнгэри барагар үүлээр хушагдаад, ехэ бороо хура орожо эхилбэ. Ахааб морин тэргэдээ хуугаад, Езрээл руу яаба. ⁴⁶Эзэн хүсэ шадал Элияда үршөөхэдэнь, тэрэ бүхэээ бүхэлөөд, Ахаабай урда түрүүлэн, гүйдэлөөрөө Езрээл руу оробо.

*Элхэн сүл губи руу Изээбэлхээ
Элиягай тэрьедэлгэ*

19 ¹Элия гэгшын хэһэн бүхы үйлэ хэрэгүүдые, лүндэншэдые хэлмээр усадхаһан тушаа Ахааб Изээбэлдэ хөөрөжэ үгэбэ. ²Тиихэдэнь Изээбэл Элияда хүниие эльгээжэ:

– Хэрбээ минии үглөөдэр энэ сагта тэдэ лүндэншэдтэл адли шамайе усадхаагүй наам, бурхад намайе үгы хэг лэ! – гэжэ дамжуулба.

³Элия айжа, ами наһаяа абархын тула Иудын Бэһээр-Шээбэ руу ошобо. Тэндэ зарасаяа үлөөгөөд, ⁴өөрөө бүхэли үдэр алхалан, сүл губи руу ерээд, хаглагар модоной хүүдэр доро хуугаад, үхэхые хүсэн байба. Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Намда хүрөөл даа. Үхэхэн хүнһөө үлүү бэшэб, тиимэхээ, Эзэн, ами наһыем абыт!

⁵Тэрэ хаглагар модон доро хэбтэжэ, унташаба. Гэнтэ Эльгээмэл тэрээндэ хүрэжэ:

– Бодожо эдеэлэ, – гэбэ. ⁶Элиягай харахада, толгойнь хажууда халуун шулуунууд дээрэ хилээмэн, амһарта соо уһан байба. Тэрэ эдеэлээд, ундалаад, дахин унташаба. ⁷Эзэнэй Эльгээмэл дахин бусажа, тэрээндэ хүрөөд:

– Бодожо, эдеэлэ, юуб гэбэл, аян замшни холо, – гэбэ. ⁸Тэрэ бодожо, эдеэлээд, ундалаад, хоолһоо хүсэ ороод, дүшэн үдэрэй, дүшэн хүниин туршада Бурханай Хорээб хада хүрэтэр яаба.

⁹Тэндэ тэрэ агы нүхэн руу ороод, хонобо.

Хорээб хада дээрэ Элияда Эзэнэй үзэгдэл

Гэнтэ Эзэн тэрээндэ хандажа:

– Элия, ши эндэ юу хэнэбши? – гэжэ асууба.

¹⁰– Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, би Танда албалхын тула бии шадалаараа шармайдагби. Теэд Израилиин арад зон Тантай хэһэн хэлсээгээ эбдэжэ, Танда тахил үргэдэг үргэлэй шэрээнүүдые хандаргаажа,

лүндэншэдыетнай хэлмээр сабшан усадхаа. Би гансаараа үлөөб, харин намайешье алаха гэжэ забдана, – гэжэ тэрэ хэлэбэ. ¹¹ Эзэн харюусаба:

– Газаашаа гараад, Минии урда, хада дээрэ зогсо.

Зай, Эзэн үнгэржэ, асари ехэ хүсэтэй халхи эльгэхэдэнь, хаданууд хамхаржа, хабсагайнууд бутаржа байба. Гэбэшье тэрэ халхин дотор Эзэн байгаагүй. Халхинай удаа газар хүдэлбэ. Гэбэшье газар хүдэлэлгын дотор Эзэн байгаагүй. ¹² Удаань гал дүлэн болобо. Гэбэшье гал дотор Эзэн байгаагүй. Галай удаа аалихан шэбэнээн дуулдаба.

¹³ Тэрэниие дуулахадаа, Элиаа нюураа нэмэргээрэ орёожо, агын аманда гаража зогсобо. Зай, тэрэ дуу шэмээ тэрээнхээ иигэжэ асууба:
– Элиаа, юу эндэ хэнэбши?

¹⁴ – Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, би Танда албалхын тула бии шадалаараа шармайдагби. Теэд Израилиин арад зон Тантай хэнэн хэлсээгээ эбдэжэ, Танда тахил үргэдэг үргэлэй шэрээнүүдые хандаргаажэ, лүндэншэдыетнай хэлмээр сабшан усадхаа. Би гансаараа үлөөб, харин намайешье алаха гэжэ забдана, – гэжэ тэрэ хэлэбэ.

¹⁵ – Яба, Дамааскын сүл губи руу ошо. Тишээ ерэжэ, Хазанээлые Араамай хаан болгон тоһоло. ¹⁶ Нимшиигэй хүбүүн Еһүүе Израилиин хаан болгон тоһоло. Шапаадай хүбүүн, Абээл-Мэхолаагай Элишаае өөрынгөө орондо лүндэншэ болго. ¹⁷ Хазанээлэй хэлмэнээ зугадаһан хүн Еһүүгэй гарта орожо үхэхэ. Еһүүгэй хэлмэнээ зугадагша хүн Элишаагай гарта орожо үхэхэ. ¹⁸ Гэбэшье Би долоо мянган хүниие Израильда амиды мэндэ үлөөгөөб. Тэдэ бултадаа Баалда хүгэдөөгүй, тэрэниие үнсэн таалаагүй, – гэжэ Эзэн айладаба.

Элишаае лүндэншын ажалда Эзэнэй дуудалга

¹⁹ Элиаа тэндэнээ ябажа, Шапаадай хүбүүн Элишаае газар хахалжа байхадань олобо. Арбан хоёр паар үхэртэй, өөрөө арбан хоёрдохи паар үхэрэй хажууда тэрэ ажал хэжэ байба. Элиаа хажуугаарнь гарахадаа, тэрээн дээрэ нэмэргээе табиба. ²⁰ Элишаа үхэрнүүдээ орхёод, Элиаа гэгшын хойноһоо гүйн:

– Аба, эжыгээ таалаад, удаань таниие дахаад ябахыемни зүбшөөгйт, – гэбэ. Элиаа тэрэндэ:

– Ошо, тиигээд бусаарай. Би яахабиб даа, – гэжэ хэлээ хэн. ²¹ Элишаа тэрэниие орхин ошоожо, нэгэ паар үхэрые тахил болгон үүсэлэн гаргаад, буулгыень эбдэн түлижэ, үхэрэй мяха шанаад, зондо үгэбэ, тэдэнь эдибэ. Удаань тэрэ ошоожо, Элиаа гэгшын туһамаршан болоод, дахаад ябаа хэн.

Израильда Араамай анха удаа добтолго

20¹ Араамай хаан Бэн-Һадаад бүхы сэрэгээ суглуулба. Гушан хоёр хаашуул морин сэрэгтээ, дайшалхы тэргэнүүдтээ тэрэнэй тала баримталан, бултадаа Самариее бүһэлэн добтолбо. ² Бэн-Һадаад Израилин хаан Ахаабта хото руунь элшэнэрые ябуулжа, ³ иигэжэ хэлэхиень захирба: «Алта мүнгээ, һамгадаа болон шадал шандааҺатай хүбүүдээ дамжуулан үгэ гэжэ Бэн-Һадаад хаан шамда эрилтэ табина». ⁴ Израилин хаан иимэ харюу үгэбэ: «Танай хэлээшээр болохонь болтогой, эзэн хаамни. Би болон минии бүхы юумэн танай болог». ⁵ Элшэнэр дахин тэрэндэ ерэжэ, иигэжэ дуулгаба: «Бэн-Һадаад иигэжэ хэлэнэ – алта мүнгээ, һамгадаа, хүбүүдээ намда дамжуулхат. ⁶ Тиимэһээ үглөөдэр энэ сагта би түшэмэлнүүдээ шам руу эльгээхэдэм, тэдэ шинии ордон, түшэмэлнүүдэйш гэрнүүдые урбуулан бэдэржэ, бүхы үнэтэй зүйлнүүдыеш хуряан абашаха».

⁷ Израилин хаан орон нютагайнгаа бүхы удамаршадые суглуулаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Харыт, Бэн-Һадаад урдаһаамнай муу хэрэг түсэблөөд байна. Һамгадыем, хүбүүдыем, алта мүнгыем хуряан абахам гэхэдэнь, би арсаагүй бэлэйлби!

⁸ Бүхы удамаршадынь, арад зониинь:

– Тэрэнэй үгэ бү дуула, бү зүбшөө, – гэлдэбэ.

⁹ Тиихэдэнь тэрэ Бэн-Һадаадай элшэнэртэ:

– Эзэн хаандам дамжуулыт: танай богоол болохо нам руу элшэнэрые түрүүшынхией ябуулжа дурадхаһан зүйлнүүдыетнай бэлүүлхээр бэлэмби, харин мүнөө хэлээшыетнай дүүргэхэ аргамгүй, – гэжэ дамжуулхыень захиба. Элшэнэр ошожо, харюуень дуулгаба. ¹⁰ Бэн-Һадаад иигэжэ харюу дамжуулба:

– Угаа олон сэрэг таанад руу дахуулан асархадам, һандаргагдаһан Самариин үнэһэн шорой тэдэ асаруулааша зондом бултандань альган соонь хүртэхэгүй. Энэение бэлүүлээгүй һаам, бурхад намда гай гасалан ушаруулаг лэ!

¹¹ Израилин хаан харюу эльгэбэ:

– Юушые хээгүй аад, һайрхаха гээшэ үлүү. Хэрэгэй эсэстэ һайрхаһан дээрэ.

¹² Энэение дуулахадаа, хаашуултай хамта майхангууд соо үзэмэй дараһан архи уужа байһан Бэн-Һадаад сэрэгэй түшэмэлнүүдтээ захирба:

– Хотодо добтолхоо бэлдэгты!

Тэдэнь хотодо добтолхоо бэлдэбэ.

¹³ Тэрэ үедэ Израилиин Ахааб хаанда нэгэ лүндэншэ дүтэлжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ айладажа байна: «Иимэ ехэ сэрэг харана гүш? Үзэ-хэш, намайе Эзэн гэжэ ойлгохыншни тула Би мүнөөдэр шамда илалта үршөөхэб!»

¹⁴ – Хэнээр энээниие хүүлэхэб? – гэжэ Ахааб асууба.

– Можонуудай ноёдой захиралта доро байгааша залуу сэрэгшэдээр гээд Эзэн айладаа, – гэжэ тэрэ харюусаба.

– Хэн байлдаае ударидахаб? – гэжэ Ахаабай асуухада,

– Та, – гэжэ тэрэ харюу үгөө хэн.

¹⁵ Можонуудай ноёдой ударидалга доро ябадаг залуу сэрэгшэдые хаан хамта суглуулжа тоолобо: хоёр зуун гушан хоёр гээд элирбэ. Удаань Израилиин арад зоние тоолоходонь, долоо мянга гээд эли болобо. ¹⁶ Үдын тэн багаар тэдэ хотоһоо хүдэлэн гараба.

Энэ үедэ Бэн-Һадаад хамтарагша гушан хоёр хаашуултаяа хамта майхангууд соо шал ногтуу байгаа. ¹⁷ Можонуудай ноёдой залуу сэрэгшэд түрүүлэн байлдаа эхилээ. Бэн-Һадаадай эльгээһэн тагнуулшад ерэжэ, «Самариһаа зон гараад, ерэжэ ябана!» гэжэ дуулгаба.

¹⁸ – Амидыгаар тэдэниие барижа асарагты! Амгалан тайбаншые хэрэгээр ябаа хаань, дайлахаяашые ябаа хаань, – гэжэ Бэн-Һадаад захирба. ¹⁹ Залуу сэрэгшэд Израилиин сэрэгые дахуулан, байлдаанда оробо. ²⁰ Байлдаан-хюдалдаан боложо, Араамай сэрэг тэрьедэжэ эхилбэ, израильшууд хойноһоонь намнаба. Араамай хаан Бэн-Һадаад нэгэ хэды зонтой хамта мори унаад зугадаба. ²¹ Израилиин хаан сэрэгээрээ хойноһоонь гараад, моридые, дайшалхы тэргэнүүдые хуряан абаба. Иигэжэ Араамай сэрэгые тэдэ угаа олоор усадхаба.

²² Лүндэншэ Израилиин хаанда дүтлөөд, иигэжэ хэлэбэ:

– Амаржа, хүсөө суглуула, юу хэхэээ түсэб зохёо, юуб гэбэл, ерэхэ жэлэй эхиндэ Араамай хаан шамда довтолхо, – гэбэ.

Израильда Араамай хоёрдохёо довтолго

²³ Араамай хаанай түшэмэлнүүд хаандаа иигэжэ хэлэбэ:

– Израилиин бурхад хадаа хада уулын бурхад, тиимэһээ тэдэ маанэдые диилээ. Харин тала газарта тэдэнтэй тулалдаа хаа, заабол диилэхэбди. ²⁴ Гушан хоёр хаашуулые шэрээһэнь бууллагты, орондонь өөрынгөө зоние зонхилогшодоор табигты. ²⁵ Хэды сэрэгшэднай алдалан унааб, тэды сэрэгшэдые, хэды морид, тэды моридые, хэды дайшалхы тэргэнүүд, тэды тэргэнүүдые дахин нэргээн байгуулаа. Тиигээд тала газарта тэдэнтэй тулалдабал, заабол илахабди.

Тэрэ үгыень дуулажа, хэлээшээрнь бүтээбэ. ²⁶Удаадахи жэлэй эхиндэ Бэн-Үадаад Араамай сэрэг суглуулжа, Израильтай дайралдахая Апээк руу ерэбэ. ²⁷Израилиин сэрэгшэдшые сугларжа, хүнэһе хоолоо абаад, урдаһаань ерэбэ. Тиигээд израильшууд хотон хүрөөнээрээ урдань тогтобо. Израилиин сэрэг тэдэнэй урда ямаадай хоёр багахан хүрэг мэтээр харагдаба, харин Араамай сэрэг бүхы орон нютаг бүрхөөн байгаа һэн.

²⁸Бурханай хүн Израилиин хаанда дүтэлжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ айладана: «Намае тала газарай бэшэ, хада уулын бурхан гэжэ араамшуудай хэлэһэндэнь Би шамда илалта үршөөхэб, ши иимэ ехэ сэрэг диилэхэш. Таанад Намае Эзэн гээд ойлгохот».

²⁹Долоон хоногой туршада тэдэ урда урдаһаа харан, хотон хүрөөнээрээ зогсобо. Долоодохи үдэр байлдаан эхилжэ, израильшууд нэгэ үдэрэй туршада Араамай зуу мянган ябаган сэрэг усадхаба. ³⁰Үлөөшэ сэрэгынь Апээк руу зугадаба, теэд тэндэ хотын хана хэмхэрэн, хорин долоон мянган сэрэгшыень даража унаба.

Бэн-Үадаад мүн лэ хэрэм хото руу тэрьедэн ерээ. Тэндэ тэрэ нэгэ гэрэй саада таһалга соо хоробо. ³¹Түшэмэлнүүдын тэрээндэ:

– Израилиин хаашуул энэрхы сэдхэлтэй гээд бидэ дуулаабди. Шэрүүн таар хубсаһа нарин матаргайдаа тойруулаад, олоһо хүзүүндээ уяад, Израилиин хаан руу ошохыемнай зүбшөөгыт. Тиихэдэмнай тэрэ танай ами наһа хайрлажа магад, – гэбэ. ³²Тэдэ шэрүүн таар хубсаһа нарин матаргайдаа тойруулаад, олоһо хүзүүндээ уяад, Израилиин хаанда ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Танай богоол болохо Бэн-Үадаад «ами наһыем хайрлыт» гэнэ.

– Тэрэ амиды мэндэ юм аал? Тэрэ болбол минии дүү шуу, – гэжэ Ахааб дуугарба. ³³Бэн-Үадаадай зон энээниие һайн тэмдэг гэжэ тоолоод, хэлээшыень дабтан:

– Танай дүү Бэн-Үадаад, – гэлдэбэ. Ахааб хаан:

– Ошожо, тэрэниие асарагты, – гэбэ. Бэн-Үадаад тэрээн руу ерэбэ. Ахааб тэрэниие морин тэргэдээ һуулгаба. ³⁴Бэн-Үадаад тэрээндэ:

– Минии эсэгын танай эсэгэнэ абahan хотонуудые би бусаажа үгэхэб. Мүн Самарида минии эсэгын байгуулһан шэнги худалдаа наймаанай гудамжануудые та Дамааскад байгуулһа эрхэтэйт, – гэжэ хэлэбэ. Ахааб харюу үгэбэ:

– Иимэ хэлсээ баталбал, би шамае табихаб.

Тиигээд тэрээнтэй хэлсээ баталаад, сүлөө табиба.

Ахаабай хосорхо тухай лүндэнишэ зүгэнэ

³⁵Эзэнэй захирһанай ёһоор, нэгэ лүндэнишэ нүгөөдэ лүндэншэдэ:

– Намае сохи! – гэбэ. Теэд тэрэнь сохихоёо арсаба. ³⁶Тиихэдэнь тэрэ:

– Эзэнэй үгэ дуулаагүйншни түлөө намһаа холодон ошоходош арсалан шамайе барижа алаха, – гэбэ. Тэрэнэй ошоходонь, арсалан дайралдажа, тэрэ хүниие алажархиба. ³⁷Тэрэ лүндэншэ ондоо хүниие олоод:

– Намайе сохи, – гэбэ. Тэрэ хүн өөрыень сохижо, шархатуулба. ³⁸Лүндэншэ нюураа боолтоор орёогоод, харгы руу ошожо, хаанай тэрээгүүр гарахые хүлээбэ. ³⁹Хаанай хажуугаарнь гаража байхада, тэрэ хаанда хашхарба:

– Үндэр түрэлтэ хаан, би дайнда ябааб. Нэгэ сэрэгшэ баряанда абтаһан дайсаниие нам руу асараад, «энэ хүниие харууһалан бай. Зугадаа хаань, ши өөрөө алуулхаш, үгышые хаа, гурбан мянган хэхэг мүнгэ түлэхэ ёһотой болохош» гэжэ хэлээ. ⁴⁰Теэд минии ондоо хэрэг хэжэ байхада, тэрэ дайсан зугадаал.

Израилиин хаан тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Шиидхэбэри ямар байхаб гэжэ ши өөрөө хэлэжэ байнаш.

⁴¹Боолтоёо тайлахадань, хаан тэрэниие лүндэншэ хүн гэжэ таниба.

⁴²Лүндэншэ тэрээндэ:

– Эзэн иигэжэ айладажа байна: «Минии алаха гэжэ зарлигтаһан хүниие табиһанайнгаа түлөө ши тэрэнэй орондо үхэхэш, арад зоншни тэрэнэй арадай орондо хосорхо!»

⁴³Израилиин хаан ехэ ханаагаа зобонхой, уруу дуруу юумэн гэртээ, Самари руу бусаба.

Набоодой уһан үзэмэй сэсэрлиг

21 ¹Эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүдэй удаа иимэ юумэн болоо. Самариин хаан Ахаабай ордоной хажууда Езрээлэй Набоот гэжэ хүн уһан үзэмэй сэсэрлигтэй хэн. ²Ахааб Набоодто:

– Минии ордоной хажууда хадань намда энэ сэсэрлигээ үгэ, би тэндэ сэсэрлиг тариха хүсэлэнтэйб. Орондонь би шамда энээнһээ хайн уһан үзэмэй сэсэрлиг үгэхэб, үгышые хаа, үнэ сэнгээрнь мүнгэ үгэхэб, – гэбэ. ³Теэд Набоот:

– Элинсэг хулинсагайнгаа угай зөөри танда үгэхыем Эзэн хоринол! – гэбэ. ⁴Угайнгаа зөөри үгэхэгүйб гэжэ Езрээлэй Набоодой хэлһэндэнь Ахааб ехэ уруу дуруу, гомдонги гэртээ ерээд, унтаридаа хэбтэжэ, нюураараа буруу харан, эдээ хоолһоо гараад байба. ⁵Изээбэл һамганиинь тэрээндэ ерээд:

– Юун болооб? Юундэ уруу дуруу байнат, эдээ хоол баринагүйбта? – гэжэ асууба.

⁶– Уһан үзэмэй сэсэрлигээ намда мүнгөөр гү, али ондоо сэсэрлигээр андалдан үгыш гэжэ Езрээлэй Набоодто хэлэхэдэм, сэсэрлигээ үгэхэгүйб гэжэ тэрэ хэлээ, – гэжэ тэрэ харюусаба.

7 – Та Израилин хаан бэшэ юм гүт?! Бодожо, эдеэлэгты, ханаагаа бү зобогты. Езрээлэй Набоодой сэсэрлиг би танда абажа үгэхэб, – гэжэ Изээбэл хэлэбэ. 8 Тиигээд тэрэ Ахаабай нэрэхээ бэшэг бэшэжэ, тамгаарнь тамгалаад, Набоодой хотын удамаршадта болон түшэмэлнүүдтэ эльгээбэ. 9 Бэшэг соо тэрэ иигэжэ бэшээ:

– Масаг бариха үдэр соносхоод, Набоодые арад зоной урда хуулгагты, 10 урдаһаань харуулан, хоёр этэгээдүүдые хуулгаад, «энэ хүн Бурхание ба хаание хараана» гэжэ худалаар гэршэлхыень заагты. Тиигээд тэрэниие гаргажа, үхэтэрынь шулуугаар сохигты.

11 Хотын удамаршад, түшэмэлнүүд Изээбэлэй бэшэг соогоо захирхан захиралтыень дүүргэбэ. 12 Масагай үдэр соносхожо, Набоодые арад зоной урда хуулгаба. 13 Хоёр этэгээдүүд урдаһаань хараад хуужа, «Набоот Бурхание болон хаание хараана» гэжэ худалаар хардан, зоной дуулахаар хэлэбэ. Тиигээд Набоодые хотоһоо гаргаад, үхэтэрынь шулуугаар сохибо. 14 «Набоот шулуугаар сохюулжа үхөө» гэжэ Изээбэлдэ тэдэ дуулгаба. 15 Энээниие дуулахадаа, Изээбэл Ахаабта:

– Набоот үхөө, тиимэхээ мүнгөөршье үгэхээ ханаагүй сэсэрлигыень ошожо аба, – гэбэ. 16 Набоодой үхэхэн тушаа Ахааб дуулахадаа, сэсэрлигыень өөртөө абахаяа ошобо.

Ахаабай удам хан шэрээһээ буулгагдаха гэжэ Элияа зүгнэнэ

17 Тишбиигэй лүндэншэ Элияада Эзэн иигэжэ айладаба:

18 – Самариһаа зонхилдог Израилин хаан Ахааб руу ошо. Тэрэ Набоодой уһан үзэмэй сэсэрлиг абахаяа ерээд байна. 19 Тэрээндэ иигэжэ хэлээрэй: «Ши алаад, угайнь зөөриие эзэмдэхэ гэжэ байна гүш? Набоодой шуһы нохойнуудай долёожо байһан тэрэ газарта нохойнууд шини шуһа долёохо», – гэжэ Эзэн айладана.

20 Ахааб Элияа гэгшые харахадаа:

– Зай, дайсамни, олобо гүш намайе? – гэбэ. Элияа тэрээндэ хэлэбэ:

– Олоол бээбэ. Юуб гэхэдэ, ши Эзэндэ таагүй хэрэг үйлэдэжэ байнаш. 21 Эзэн шамда гай гасалан ушаруулха. «Ши болон шини гэр бүлын богоол, мүн сүлөөшье эрэ хүн бүхэн үхэхэ. 22 Набаадай хүбүүн Еробоһаамтай болон Ахияагай хүбүүн Баһашаа гэгшэтэй юу хээ хэмбиб, тон тиимэ юумэ Би шамтай хэхэб. Юуб гэбэл, ши Намайе ехэ уурлуулааш, Израилин улад зоние нүгэлдэ оруулааш» гэжэ Эзэн айладана. 23 Мүн Изээбэл тушаа Эзэн иигэжэ айладаа: «Нохойнууд Изээбэлье Езрээлэй ханын саана таһа татан эдихэ». 24 Ахаабай гэр бүлын хэн нэгэн хото соо үхэбэл, нохойнуудта һэнь эдюулэгдэхэ; хэн нэгэниинь талада үхэбэл, огторгойн жэгүүртэндэ тоншуулан халаха.

²⁵Изээбэл намганайнгаа үгөөр Эзэндэ таагүй юумэ үйлэдэжэ бай-
хан Ахаабтал адли хүн хэзээ наашашье үзэгдөөгүй бэлэй. ²⁶Израиль-
шууднаа холодуулан, Эзэнэй үлдэн намнаһан эмоор зондол адли, он-
гонуудта шүтэн хүгэдэжэ, тэрэ угаа муухай юумэ хээ. ²⁷Эдэ үгэнүүдые
дуулахадаа, Ахааб хубсаһа хунараа удара татан, шэрүүн таар хубсаһа
үмдэбэ. Тэрэ масаг барижа, таар соо унтаж, уруу дуруу юумэн байба.

²⁸Эзэн Тишбиигэй Элияа лүндэншэдэ иигэжэ айладхаба:

²⁹– Минии урда Ахаабай номгорһые харана гүш? Номгороо хадань
амиды мэндэ сагтань гай годхор тэрээндэ ушаруулхагүйб. Хүбүүнэйн
хааншалан байха үе сагта бүхы уг удамдань гай гасалан хүргэхэб!

Араамда Ахаабай добтолго

(2 Уг 18:1-27)

22 ¹Араам болон Израилин хоорондо гурбан жэлэй туршада дайн
дажар болоогүй. ²Гурбадахи жэлдэнь Иудын хаан Ёшапаат
Израилин хаанда зорижо ошобо. ³Израилин хаан түшэмэлнүүдтээ:

– Галаадай Рамоот хото манай гэжэ таанад мэдэнэ гүт? Юундэ
юушые хэнэгүй, Араамай хаанһаа тэрэнээ бусаанагүйбибди? – гэжэ
асууба. ⁴Тиигээд тэрэ:

– Галаадай Рамоодто добтолхоёо намтай хамта гараха гүш? – гэжэ
Ёшапаадһаа асуугаа бэлэй. Тиихэдэнь Ёшапаат Израилин хаанда:

– Ши хайшаа ябахабши, бишые тишээ ябахаб. Минии сэрэг шинии
сэрэгэй хойноһоо ябаха, минии морид шинии моридой хойноһоо зори-
хо, – гэбэ. ⁵Удаань Ёшапаат Израилин хаанда:

– Түрүүн Эзэнһээ зүбшөөл нурыш, – гэбэ. ⁶Израилин хаан дүрбэн
зуугаад лүндэншые суглуулжа:

– Галаадай Рамоодто добтолхонмай гү, али үгы гү? – гэжэ асууба.
Тэдэ:

– Добтологты, Эзэн тэрэниие танай гарта үгэжэ байна, – гээд ха-
рюусаба. ⁷Харин Ёшапаат:

– Эзэнһээ асууха үшөө ондоо лүндэншэ эндэ бии гээшэ гү? – гээд
асууба. ⁸Израилин хаан Ёшапаадта:

– Эзэнэй харюу дамжуулан хэлэдэг үшөө нэгэ хүн биил даа, теэд
би тэрээндэ дурагүйб, юуб гэхэдэ, тэрэ нам тушаа гансал муугаар
уридшалан хэлэдэг, һайн юумэ хэлээгүй. Имлаагай хүбүүн Михай
гээшэ, – гэбэ. Ёшапаат тэрээндэ:

– Угы, хаан, тиигэжэ бү хэлыш, – гэбэ. ⁹Тиихэдэнь Израилин хаан
нэгэ түшэмэлөө дуудажа:

– Имлаагай хүбүүн Михай гэшые түргөөр дуудажа асара, – гэбэ.

¹⁰ Израилийн хаан болон Иудын Ёшапаат хаан хаан хубсаһаяа үмдэнхэй, Самари хотын талмай дээрэ, хаалгануудай хажууда өөр өөрын хаан шэрээдэ заларанхай нуугаа. Бүхы лүндэншэд урдань абарал буулгажа байгаа бэлэй.

¹¹ Хэнаанаагай хүбүүн Цэдэкиия өөртөө түмэр эбэрнүүдые хэжэ, иигэжэ соносхобо:

– Эзэн мүн айладхана: Араамай улад зоние иимэ эбэрнүүдээр мүргэжэ, дууһан хюдахаш.

¹² Бүхы лүндэншэдшье тон тиимээр уридшалан айладхажа байгаа:

– Галаадай Рамоодто добтолон орогты, амжалта туйлахат, Эзэн тэрэниие танай гарта үгэнэ.

¹³ Михай гэгшые дуудахаяа ошогшо нэгэн:

– Михай, лүндэншэд нэгэн хүн мэтэ бултадаа хаанда хайн мэдээ дуулган, лүндэн табина. Танайшье үгэ тэдээндэл адли байг лэ, хайн мэдээ дуулгыт даа, – гэбэ. ¹⁴ Михай:

– Эзэнэй нэрээр тангаригланаб! Эзэнэйл айладаһан үгэ би дамжуулхаб, – гэбэ. ¹⁵ Тэрэ хаанда ерэбэ. Хаан тэрээнһээ:

– Михай, Галаадай Рамоодто добтолон орохоннай гү, али үгы гү? – гэжэ асууба. Тэрэ:

– Добтолон орогты, амжалта туйлахат, Эзэн тэрэниие танай гарта үгэнэ, – гэбэ. ¹⁶ Хаан тэрээндэ:

– Эзэнэй нэрэһээ дуугархадаа, ши намда зүбхэн үнэн сэхые дуулга гэжэ хэды дахин шамда тарнидан хэлэхэбиб? – гэхэдэнь, ¹⁷ тэрэ хэлэбэ:

– Хонишонгүй хонид мэтэ хада уулаар таранхай Израилийн сэрэг харанаб. «Тэдэ удамаршагүй. Дай үүдхэнгүй, гэр руугаа амар тайбан бусаг лэ» гэжэ Эзэн айладана.

¹⁸ Израилийн хаан Ёшапаадта:

– Тэрэ нам тушаа хайнаар бэшэ, гансал муугаар уридшалан айладхадаг гэжэ би хэлээ бэшэ һэн гүб? – гэбэ. ¹⁹ Михай харюудань:

– Эзэнэй айладхал шагна! Эзэнэй сэнтиидээ залараад, хажуудань баруун, зүүн гараарнь Огторгойн сэрэг барандаа зогсон байна гэжэ би харааб. ²⁰ Эзэн иигэжэ асууба: «Ахаабай хорхойень хэн хүдэлгэжэ, Галаадай Рамоот руу абаашажа шадахаб? Тэрэ тэндэ хосорхо һэн». Булта өөр өөрын һанамжануудые дурадхажа байхада, ²¹ нэгэ хүнэһэн урагшаа гаража, Эзэнэй урда зогсоод, «би шадахаб» гэбэ. «Ямар аргаар?» гэжэ Эзэн тэрээнһээ асууба. ²² Тэрэ «би ошожо, тэрэнэй бүхы лүндэншэдые худал абарал буулгадаг болгохоб» гэбэ. Эзэн «шадахаш. Ошожо, энээнэ бүтээ» гээ һэн. ²³ Тиигээд мүнөө Эзэн шинии лүндэншэдые худал хэлэдэг болгоо. Тэрэ шамда гай тодхор ушаруулха гээд шиидээ.

²⁴ Хэнаанаагай хүбүүн Цэдэкиия дүтэлөөд, Михай гэгшын хасар альгадаад,

– Эзэн намда бэшэ, гансал шамда айладана гэжэ нээрэе һанажа байна гүш?! – гэбэ. ²⁵ Михай хэлэбэ:

– Хорохо газар бэдэржэ, нэгэ таһалгаһаа нүгөө таһалга руу гүйжэ байхадаа энээниие мэдэхэш даа.

²⁶ Израилиин хаан захирба:

– Михайые баригты! Тиигээд хотын дарга Аммоондо болон хаанай хүбүүн Ёһаашда абаашагты! ²⁷ Энээниие түрмэ шорондо хаяжа, минии амиды мэндэ бусатар хилээмэ, уһаар үл залгуулан байгты гээд хаан захирна гэжэ хэлэгты.

²⁸ Михай хэлэбэ:

– Амиды мэндэ бусаа һааш, Эзэн намда айладаагүй гээд элирхэ.

Тиигээд тэрэ иигэжэ зондо соносхобо:

– Бултадаа энээниие шагнаад, хадуужа абагты!

*Байлдаанда Ахаабай диилдэһэн ушар ба үхэлынь
(2 Уг 18:28-34)*

²⁹ Израилиин хаан Ахааб болон Иудын хаан Ёшапаат сэрэгээ дахуулан, Галаадай Рамоот хотодо добтолхоёо ошобо. ³⁰ Ахааб Ёшапаадта иигэжэ хэлэбэ:

– Би хубсаһаа һэлгээд, байлдаанда орохон. Харин ши хаанай хубсаһа үмдөөд бай.

Израилиин хаан ондоогоор хубсалжа, байлдаан руу оробо. ³¹ Араамай хаан дайшалхы тэргэнүүдэйнгээ гушан хоёр ноёдто иигэжэ захирба:

– Юрын сэрэгтэйшые, сэрэгэй ноёдтойшые бү тулалдаарайгты, гансал Израилиин хаанда добтолооройгты.

³² Дайшалхы тэргэнүүдэй ноёд Ёшапаадые хараад, «Израилиин хаан энэ мүн» гэжэ һанажа, тэрээнтэй тулалдахаа хотирбо. Теэд Ёшапаадай хашхархада, ³³ дайшалхы тэргэнүүдэй ноёд тэрэнэй Израилиин хаан бэшэ байһые харахадаа, тэрээнһээ хотироо һэн. ³⁴ Араамай нэгэ сэрэгшэ һурша номоор харбахадаа, өөрөөшые ойлгоногүй Израилиин хааниие хуягайнь забһарай нүхэ оножо шархатуулба. Тэрэ дайшалхы тэргын жолоо баригшада:

– Эрьеэрэй, байлдаанһаа намайе гарга. Би шархатааб, – гэбэ.

³⁵ Теэд тулалдаан тэрэ үдэр бүри эршэдэжэ, хаан Араамай сэрэгэй урдаһаа харан, дайшалхы тэргэ соогоо байха баатай болоо һэн. Шархаһаань шуһан урдажа, тэргын дотор адхарба. Үдэшэ тээ хаан наһа

бараба. ³⁶Наранай орожо байхада, Израилийн бүхы жагсаалаар иимэ захирал соносхогдобо:

– Бултадаа өөрын хото руу, өөрын газар руу ябая!

³⁷Иигэжэ Ахааб хаан наһа бараа бэлэй. Бээнй Самари руу аса-рагдажа, тэндэ хүдөөлүүлэгдэбэ. ³⁸Самариин сөөрэмэй хажууда тэрэ дайшалхы тэргые угаахадань, Эзэнэй айладаһанай ёһоор, нохойнууд хаанай шуһа долёожо, янхан эхэнэрнүүд тэндэхээ бээе угаажа байгаа.

³⁹Ахаабай бусад хэрэгүүд, заанай яһаар бодхон бариһан ордон, бариһан бүхы хотонууд тухайнь Израилийн хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. ⁴⁰Ахааб элинсэг хулинсагуудайнгаа булаша бунханда хүдөөлүүлэгдэжэ, орондонь Ахазия хүбүүнийнь хаан шэрээдэ заларба.

*Иудын хаан – Ёшапаат
(2 Уг 20:31–21:1)*

⁴¹Израилийн хаан Ахаабай дүрбэдэхи жэлээ хааншалха үедэ Асагай хүбүүн Ёшапаат Иудын хаан болоһон юм. ⁴²Ёшапаат гушан табатайдаа хаанай шэрээдэ һуужа, Иерусалимда хорин табан жэлэй туршада хааншалаа. Эхэнь Шилхийгэй басаган Азубаа бэлэй. ⁴³Тэрэ Асаа эсэгынгээ жэшээ даган, Эзэндэ таатай хэрэгүүдые эрхилэн ябаа. Гэбэшье тэрэ онгон бурхадта мүргэдэг обоонуудые усадхабагүй. Тиимэхээ арад зон урдынхи мэтээр тэдэ обоонуудые тахин, үхэр мал шарууһалжа, түгэс шатаалта үргэл хэдэг, уталгануудые ууюулдаг байгаа. ⁴⁴Ёшапаат Израилийн хаантай амгалан тайбан байха тушаа хэлсээ баталаа. ⁴⁵Ёшапаадай бусад хэрэгүүд, баатаршалганууд Иудын хаашуулай угай бэшэг соо бэшээтэй. ⁴⁶Үшөө Асаа эсэгын амиды мэндэ байхада бии байгааша янхан эхэнэр, эрэшүүлые тэрэ үгы болгон усадхаа. ⁴⁷Эдоомдо тэрэ үедэ хаан байгаагүй, хаанай томилон табиһан захирагша тэрэ орон нютагые зонхилдог байгаа. ⁴⁸Опиир гэжэ газар руу алта олзолхын тула ошохоёо Ёшапаат далайн мантан онгосонуудые баряа. Теэд тэдэнь Эциһоон-Гээбэртэ бутаран халаа бэлэй. Иигэжэ хүрэхэ газараа хүрөөгүй. ⁴⁹Тиихэдэнь Ахаабай хүбүүн Ахазия Ёшапаадта:

– Минии зонтой хамта танай зон далайн онгосоор тамардаг байлэ, – гэбэ, харин Ёшапаат зүбшөөгөөгүй. ⁵⁰Ёшапаат наһа баража, элинсэг хулинсагтаяа хамта Давидай хото соо хүдөөлүүлэгдөө һэн. Тэрэнэй орондо Иораам хүбүүнийнь хаан шэрээдэ заларба.

Израилийн хаан – Ахазия

⁵¹ Иудын хаан Ёшападай арбан долоодохи жэлээ хааншалха үедэ Ахаабай хүбүүн Ахазия Самарида Израилийн хаан болоһон юм. Тэрэ Израилие хоёр жэл соо хааншалхадаа, ⁵² Эзэндэ таагүй хэрэгүүдые хэжэ, эхэ, эсэгынгээ болон Израилие нүгэлдэ оруулһан Набаадай хүбүүн Еробоһаамай жэшээ даган ябаа. ⁵³ Тэрэ Баалда шүтэн мүргэжэ, эсэгэдээл адли, Израилийн Эзэн Бурханиее бүхы үйлэ хэрэгүүдээрээ уурлуулаа бэлэй.

Хаан түрэнүүд тухай дүрбэдэхи ном

Израиль болон Иуда гүрэнүүд тухай урдахи ном соо хөөрөөн энэ ном дотор мүн лэ үргэлжэлнэ. Манай ээрын урдахи IX зуун жэлэй хахадһаа VI зуун жэлэй хахад хүрэтэр сагта болоһон үйлэ хэрэгүүд тушаа энэ ном соо хэлэгдэнэ. Номые хоёр гол хубида хубаамаар: 1) манай ээрын урдахи 722 ондо Самариие ашуурнуудай эзэмдэхын урда тээхи үе сагай хоёр гүрэнэй түүхэ (1-17-дохи бүлэгүүд); 2) манай ээрын урдахи 586 ондо Иерусалимые вавилоншуудай эзэлэн абахын урда тээхи үе сагай Иуда гүрэнэй түүхэ (18-25-дахи бүлэгүүд).

Израильшуудай Эзэн Бурханда үнэн сэхэ бэшэ байһанһаань эдэ бүгдэдэ гай гасалан ушараа. Эзэн арад түмэниие энээн тушаа оло дахин һэргылһэн бэлэй. Еврей арадай түүхын гол үйлэнүүд гэбэл, Иерусалимые усадхалга болон Иудын арад түмэнэй гол хубиие Вавилоон руу баряанда туун абаашалга болоно (25-дахи бүлэг).

Энэ ном хадаа ганса хаашуул тухай бэшэ, Израилиин агууехэ лүндэншэд Элиа, тэрэнэй шаби Элишаа (2-9-дэхи, 13-дахи бүлэгүүд), Исай (19-20-дохи бүлэгүүд) тухай хөөрэнэ. Бурхан үйлэ ябадалнуудыень яажа сэгнэнэб, тэдээнһээ юу хүлээнэб гэжэ Элишаа арад зондо болон ударидагшадта мэдүүлнэ, гэбэшье бүхы зон энээниинь дуулаха дуратай бэшэ. Арюун ябадалтай байхыень Хэээкиа хааниие Исай һургана ба ерээдүйн сагта Иерусалимай һандарха тухай һэргылнэ (20-дохи бүлэг). Иудын хаан, арюун ябадалтай Ёшиа тухай хөөрөөн ном дотор тусхай һуури эзэлнэ (22-23-дахи бүлэгүүд). Энэ хаанай аша габьяа гэхэдэ, олон бурхадта мүргэлтэй тэмсэл болон ганса Бурханда шүтэн мүргэхын тула тэрэнэй ябуулһан шажанай талаар шэнэлэлтэнүүд болоно. Энэ хаанай захирха үедэ Һүмэ соо Һургаалай хуйламал бэшэгүүд олдоо, тэндэнь Хуулиин дабталга ном байгаа магадгүй.

Элия ба Израилин хаан Ахазия

1 ¹ Ахаабай наһа бараһанай һүүлдэ моһаабууд Израилин урдаһаа эсэргүүсэн бодобо.

² Ахазияа Самарихадахи өөрынгөө ордоной дээдэ дабхарһаа унажа, хэрэлсынгээ тохойлуур эбдэжэ бэрхэтээд, «Энэ бэрхэтэлгэһээ һайжарха гүб гэжэ Экрооной бурхан Баалзэбүүлһээ һурагты» гэһэн даабаритайгаар элшэдээ эльгээбэ. ³ Эзэнэй Эльгээмэл Самариин хаанай элшэдые угтаха ба иигэжэ асууха захиралта Тишбиигэй Элияда үгэбэ: «Израильда Бурхан үгы юм аал? Экрооной шүтөөн Баалзэбүүлһээ үршөөл хайра һураха гэжэ юундэ ерэбэ гээшэбта? ⁴ Эзэн иигэжэ айладана: ши хэбтэһэн оронһоо буунгүй үхэхэш!» Элия тэдэнэй урдаһаа ошобо.

⁵ Хаанай элшэнэр хаандаа бусабад.

– Таанад юундэ бусабат? – гэжэ хаан асууба.

⁶ Тэдэнэр иигэжэ харюусабад:

– Бидэнэй урдаһаа нэгэ хүн угтажа гараад: «Таанадые эльгээһэн хаандаа бусагты. Эзэн иигэжэ айладана гээд дамжуулагты: „Израильда Бурхан үгы юм аал? Ши Экрооной шүтөөн Баалзэбүүлһээ үршөөл хайра гуйхаяа эдэ элшэдээ намда эльгээбэ гүш? Ши энээнэйнгээ түлөө оронһоо буунгүй үхэхэш!“» – гэжэ хэлээ.

⁷ Хаан тэдээнһээ иигэжэ асууба:

– Таанадые угтагша, эдэ бүгэдые хэлэгшэ хүн ямар түхэлтэй байгаа?

⁸ Тэдэнэр иигэжэ хаанда харюусабад:

– Тэрэ хүн хониной арһан дэгэлтэй, бэлхүүһэндээ һур бүһэ бүһэлһэн байгаа.

– Тэрэ Тишбиигэй Элия, – гээд хаан ⁹ тэрээн руу табитын даргы табин сэрэгшэдтэйн хамта эльгээбэ.

Табитын дарга хадын орой дээрэ һуһан Элияда ерэбэ.

– Бурханай хүн, – гэжэ тэрэ Элияда хандаба. – Доошоо буу гэжэ хаан шамда захирна!

¹⁰ Элия тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ би Бурханай хүн байбални, гал тэнгэриһээ буужа, шамайе болон шинии табин сэрэгшэдые үнэһэн шандаруу болотор шатааг!

Гал тэнгэриһээ буужа, тэрэниие болон тэрэнэй табин сэрэгшэдые үнэһэн шандаруу болотор шатааба. ¹¹ Хаан ондоо табинай даргы табин сэрэгшэдтэйн хамта Элияда дахин эльгээбэ.

Тэрэ сэрэгэй дарга Элияда ерээд:

– Бурханай хүн! Түргэн доошоо буу гэжэ хаан шамда захирна, – гэбэ.

¹² Элия тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ би Бурханай хүн байбални, гал тэнгэриhээ буужа, шамайе табин сэрэгшэдтэйшни хамта үнэнэн шандаруу болотор шатааг!

Бурханай гал тэнгэриhээ буужа, тэрэниие табин сэрэгшэдтэйн хамта үнэнэн шандаруу болотор шатааба.

¹³ Хаан гурбадаху табинайнгаа даргые табин сэрэгшэдтэйн хамта тэрээндэ эльгээбэ. Тэрэ дарга үндэрлиг өөдэ гаража, Элияагай урда үбдэглэн хуугаад:

– Бурханай хүн! Минии ба танай барлагуудай – энэ табин зоной ами наһые хайрлыт! ¹⁴ Тэнгэриhээ бууһан гал түрүүшын хоёр табитын даргые сэрэгшэдтэйн хамта үнэнэн шадаруу болотор шатаагаа. Харин мүнөө та минии амиды мэндэ ябахые үршөөгыт! – гэжэ гуйба.

¹⁵ Эзэнэй Эльгээмэл Элияада иигэжэ зонхилбо:

– Доошоо буу, тэрээнтэй ошолдо, тэрээнһээ бү ай.

Элияа бодоод, табитын даргатай хамта хаанда ошожо, ¹⁶ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн иигэжэ айладана: Израильда Бурхан үгы юм шэнги Экрооной шүтөөн Баалзэбүүлһээ үршөөл хайра гуйхаяа элшэдээ эльгээһэнэйнгээ түлөө ши хэбтэһэн орон дээрэһээ бодонгүй үхэхэш!

¹⁷ Ахазияа Эзэнэй Элияада айладаһан аргаар үхэбэ. Тэрэнэй хүбүүгүй байһан тула Ёраам хаан болобо. Ёшапаадай хүбүүн Иораамай Иудын хан шэрээдэ хоёр жэл хуугаад байхада энэ ушар болоо.

¹⁸ Ахазияагай хэһэн бусад үйлэ хэрэгүүд Израилийн хаашуулай угай ном соо бэшээтэй юм.

Элияагай тэнгэридэ дэгдэлгэ

2 ¹ Эзэн Элияае хуй һалхяар тэнгэри өөдэ иигэжэ дэгдүүлбэ. Элияа Элишаатай хамта Гилгаалһаа ябагаар гараба.

² Элияа Элишаада иигэжэ хэлэбэ:

– Ши эндэ үлэ. Эзэн намайе Бэт-Ээл эльгээнэ.

– Эзэнэй ба шинии амиды байгаа сагта би шамайе орхихогүйб гэжэ тангаригланаб, – гэбэ Элишаа.

Тэдэ хоёр Бэт-Ээл тээшэ ошобо.

³ Бэт-Ээлдэ байһан лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүдэй түлөөлэгшэд тэдэниие угтаад:

– Мүнөөдэр Эзэн минии эзэниие абаашахань гэжэ мэдэнэ гүш? – гэжэ Элишаада хэлэбэд.

– Мэдэнэб, ханаагаа бү зобогты, – гэжэ Элишаа харюусаба.

⁴ Элияа Элишаада хандажа:

– Элишаа эндээ үлэ. Эзэн намайе Ерихоон эльгээнэ, – гэбэ.

– Эзэнэй ба шинии амиды байгаа сагта би шамайе орхихогүйб гэжэ тангаригланаб, – гэбэ Элишаа.

Тэдэ хоёр хамта Ерихоон ерэбэд.

⁵Ерихоондо байһан лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүдэй түлөөлэгшэд тэдэниие угтаад:

– Мүнөөдэр Эзэн шинии эзэниие абаашахань гэжэ мэдэнэ гүш? – гэжэ Элишааһаа хураба.

– Мэдэнэб, һанаагаа бү зобогты, – гэбэ Элишаа.

⁶Элиа Элишаада хандажа:

– Ши эндээ үлэ, Эзэн намайе Иордан эльгээнэ, – гэбэ.

– Эзэнэй ба шинии амиды байгаа сагта би шамайе орхихогүйб гэжэ тангаригланаб, – гэбэ Элишаа.

Тэдэ хоёр хамта Иордан ошобо.

⁷Лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүдэй түлөөлэгшэд тэдэ хоёрые дахан ошолсожо, хараанай газарта үлэбэд. ⁸Элиа субаяа абажа эбхээд, тэрээгээрээ уһа сохибо. Уһанай хоёр тээшээ боложо харгы гаргахада, тэдэ хоёр хуурай газар дээгүүр мурэн гаталба.

⁹Мурэн гаталамсаараа, Элиа Элишаада хандажа:

– Минии шамтай байһан сагта, шамда минии юу хэбэл дээрэб? – гэжэ хураба.

– Танай эди шэдитэ бэлиг шадабари намда нэмэжэ, минии бэлигые хоёр дахин ехэ болгог, – гэжэ Элишаа хэлэбэ.

¹⁰– Хүшэр хүндэ юумэ гуйнаш. Хэрбээ тэнгэри өөдэ минии дэгдэхые харабалшни, гуйһан хэрэгшни бүтэхэ. Хэрбээ харабагүйлшни, бүтэхгүй.

¹¹Тэдэ хоёр хөөрэлдэһөөр, аян замаа үргэлжэлүүлжэ, харгыгаар саашалбад. Гэнтэ дайшалхы гал тэргэ, гал морид бии болоод, хуй халхин эшхэржэ, Элиае Элишааһаа холодхон, тэнгэри өөдэ абаад ябашаба.

Элишээ Элиагай хүлдые залгамжалба

¹²Элишаа эдэ бүгэдые харамсаараа:

– Эсэгэмни, эсэгэмни! Израилиин дайшалхы тэргэ ба тэрэнэй морид! – гэжэ тэрэнэй хойноһоо хашхарба.

Элиа тэрэнэй нюдэндэ харагдахаяа болибо. Тиэхэдэнь Элишаа өөрынгөө уйдхар гашуудал харуулжа, хабсаһаяа шудара татаад, ¹³газарта уһанан Элиагай субые абаад, Иорданай эрьдэ ерэбэ.

¹⁴Элишаа тэрэнэй субаар уһа сохёод:

– Элиагай Бурхан, Эзэн хаана гээшэб? – гэжэ асуугаад, тэрээгээрээ үшөө дахин уһа сохин шабхадаба.

Уһан хоёр тээшээ хубааран эбхэржэ, тэрээндэ харгы гаргаба. Элишаа хуурай газараар мүрэн гаталба. ¹⁵Ерихоон мүрэнэй эрьһенээ тээ саанахана зогсожо байһан лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүдэй түлөөлөгшэд энэ үйлэ хэрэг хараад:

– Элиягай хүлдэ Элишаада ороо! – гэжэ хашхаралдаад, тэрэнэй урда ерējэ, доро дохиһоной һүүлдэ ¹⁶иигэжэ хэлэбэд:

– Танай барлагууд болохо маанадай дунда табин хүсэтэй шэрбүүһэтэй эрэшүүл байна. Эдэнэр минии эзэниие бэдэрхээе ошог. Магад, Эзэнэй Хүлдэ тэрэниие абаашажа, хадануудай гү, али хүндынүүдэй нэгэндэ хаяа аалам.

– Хэниешье бү эльгээгты, – гэжэ Элишаа хэлэбэ.

¹⁷Тээд тэдэнэй үни удаан гуйхада:

– Зай, эльгээгты, – гэжэ тэрэ зүбшөөбэ.

Табин хүнүүд бүлэг бүлэгүүд болгогдожо, гурбан үдэр бэдэрээд олобогүй.

¹⁸Тэдэ бүлэгүүд Ерихоондо байһан Элишаада бусабад.

– Бэдэрхээе бү ошогты гэжэ би хэлээ һэмнайб, – гэжэ Элишаа хэлэбэ.

Элишаагай гайхамшагта үзэгдэлнүүд

¹⁹Тэрэ хотынхид Элишаада хандажа:

– Эзэн манай, харагты! Манай хото һайн газарта байна. Тээд эндэ муу уһатай, үрējэлгүй хүрьһэтэй, – гэжэ хэлэбэд.

²⁰Элишаа тэдээндэ хандажа:

– Намда шэнэ амһарта үгэгты. Тэрээн соогоо дабһа хэгты, – гэжэ хэлэбэ.

Тэрэ хотынхид эриһэн бүхы юумыень асаржа тэрээндэ үгэбэд.

²¹Элишаа булагай эхиндэ ошожо, урасхал руунь дабһаяа сасаад:

– Эзэн иигэжэ хэлэнэ: «Би энэ уһа арюудхабаб. Энэ уһанһаа дахин хээээдэш үхэл тахал ба үрējэлгүйдэлгэн болохогүй!» – гэжэ хэлэбэ.

²²Элишаагай хэлэһэн үгэ бэелүүлэгдэжэ, мүнөө болотор тэндэхи уһан арюун сэбэр байгша юм.

²³Элишаа тэндэһээ Бэт-Ээл ошобо. Хотогоо гүйжэ гараһан үхибүүд харгыгаар ябаһан тэрэниие хараад:

– Халзан толгойтой, яба саашаа! Халзан толгойтой, яба саашаа! – гэжэ тэрэниие наада барин, хойноһоонь хашхаралдабад.

²⁴Тэрэ гэдэргээ эрьелдэжэ, тэдэниие хараад, Эзэнэй нэрээр тэдэниие хараалда хүртөөбэ. Хоёр эмэ баабгай ойһоо гарамсаараа, үхибүүдтэ добтолжо, дүшэн хоёр үхибүүдые таһар удар татаба.

²⁵ Элишаа тэндэнээ Кармээл уулада ошоод, хүүлдэнэ Самарида бусаба.

Израилиин хаан – Ёраам

3 ¹ Иудын хаан Ёшапаадай арбан наймадахи жэлээ хан түрэээ за саглажа байхада, Ахаабай хүбүүн Ёраам Самарида Израилиин хаан боложо, арбан хоёр жэлдэ хан шэрээдэ хууба. ² Тэрэ эхэ эсэгэ хоёр шэнги хэтэрхы ехээр бэшэшье наа, Эзэнэй урда баһал бага зэргээр муу үйлэ хэрэгүүдые үйлэдэдэг байба. Тэрэ эсэгынгээ бүтээлгэнэн Баалай нангин шулууе үгы хэбэ. ³ Ахаабай хүбүүн Ёраам бүхы Израильда нүгэл хэнэн Набаадай хүбүүн Еробоһаамай үйлэдэнэн хэрэг үргэлжлүүлбэ.

Ёраам ба Ёшапаат Моһаабай хаантай дайралдана

⁴ Моһаабай хаан Мэшаа хони малаар баян байһан тула Израилиин хаанда саг соогоо зуун мянган хони, зуун мянган эрэ хониной ноһо түлэдэг байба. ⁵ Ахаабай наһа барахада, Моһаабай хаан Израилиин хаанда эсэргүүсэн бодобо. ⁶ Ёраам хаан Самариһаа гаража, Израилиин сэрэгүүдые суглуулаад:

⁷ – Моһаабай хаан минии урдаһаа эсэргүүсэн бодобо. Ши намтай хамта моһаабуудтай тулалдахаяа ошохо гүш? – гэжэ хэлэхэ захяатайгаар элшэдээ Иудын хаанда эльгээбэ.

– Би шамтай ошолдохоб. Ши, шинии сэрэг, шинии морид хайшаа зориноб, би, минии сэрэг, минии морид тиишээ зорихо, – гэжэ Ёшапаат харюусаба.

⁸ Ёшапаат Ёраамһаа иигэжэ хураба:

– Бидэ ямар харгыгаар ошохобиди?

– Бидэ Эдоомой сүл губиие гаталха ёһотойбди, – гэжэ Ёраам харюусаба.

⁹ Израилиин хаан Иудын болон Эдоомой хаашуултай хамта гараба. Тэдэнэр долоон үдэр тойруу замаар ябабад. Сэрэгшэдтэнэ ба тэдэнэй хойноһоо туужа ябаһан үхэр малдань хүрэхэ уһан багадаба.

¹⁰ Израилиин хаан иигэжэ хэлэбэ:

– Ай халаг! Моһаабуудай гарта бидэниие үгэхэ гэжэ Эзэн бидэ гурбан хаашуулые энэ сүл губида асарба.

¹¹ Ёшапаат түшэмэлнүүдтээ хандажа:

– Эзэнэй лүндэншэ эндэ үгы гээшэ гү? Яаха хээхэ тухай тэрээгээр Эзэнһээ асууха байгаабди, – гэжэ хэлэбэ.

– Шапаадай хүбүүн Элишаа эндэ байна. Элишаа Элияагай туһалагша байгаа юм, – гэжэ Израилиин хаанай түшэмэлнүүдэй нэгэн хэлэбэ.

¹² Ёшапаат иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэ жэнхэни лүндэншэ мүн. Эзэн тэрэнээр дамжуулан үгээе айлдахаха.

Израилиин хаан Ёшапаат болон Эдоомой хаантай Элишаада ерэбэ.

¹³ Элишаа Израилиин хаанда хандажа:

– Шамда намһаа юун хэрэгтэйб? Өөрынгөө эхэ эсэрын лүндэншэдтэ ошо! – гэжэ хэлэбэ.

– Тиигэжэ бү хэлыш даа. Моһаабуудай гарта үгэхэ гэжэ Эзэн бидэниие, гурбан хаашуулые эндэ асараа, – гэжэ Израилиин хаан Элишаада хэлэбэ.

¹⁴ Элишаа тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Би шүтэн мүргэжэ алба хэдэг, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй зүгһөө тангаригланаб. Хэрбээ би Иудын хаан Ёшапаадые хүндэлөөгүй һаа, би шамайе харахашьегүй байгааб. ¹⁵ Мүнөө таанад намда хүгжэмшэниие дуудагты.

Хүгжэмшын хүгжэм наадахада, Элишаа Эзэнэй хүлдэ хүсэнһөө онгоо оруулжа эхилбэ.

¹⁶ Элишаа тэдэнэртэ хандажа:

– Эзэн иигэжэ хэлэнэ: «Бүхы хүнды уһаар дүүрэхэ, уһаар дүүрэхэ!» Эзэн иигэжэ хэлэнэ: ¹⁷ «Таанад аадар бороогой орохые харахагүйт, һалхинай үлеэхые үзэхэгүйт, тиигэбэшые хүнды уһаар дүүрэхэ! Таанад, таанадай сэрэгшэд болон үхэр мал тэрэ уһанһаа ууха!» ¹⁸ Теэд Эзэндэ энэ бага даа! Тэрэ моһаабуудые таанадай гарта үгэхэ! ¹⁹ Таанад тэдэнэй бүхы бэхижүүлгэнүүдые, бүхы хотонуудые һандаргахат, бүхы жэмэстэ модонуудыень таһар сабшахат, тарилгын бүхы газарыень үрэжэлгүй болгожо, дээрэнэ шулуунуудые хаяхат! – гэжэ хэлэбэ.

²⁰ Үглөөгүүр үргэл үргэдэг саг ерэбэ. Эдоомһоо урдаһан уһан оршон тойрониие бүрхөөбэ. ²¹ Моһаабууд тэдэ хаашуулай дайгаар добтолхоёо байһые мэдээд, зэр зэбсэг барижа шадаха бүхы эрэшүүлээ суглуулаад, сэрэгүүдээ хилэ дээрэ табиба. ²² Эртэ үглөөгүүр наранай туяагай урдаһан тэрэ уһан дээрэ толорходо, моһаабууд тэрэниие холоһоо харахадаа, улаан шуһан гэжэ харабад. ²³ «Энэ шуһан! – гэжэ тэдэнэр һанаад, хаашуул өөһэд хоорондоо тэмсэжэ, бэе бээе алабад. – Моһаабууд олзодоо хийдэн добтологты!»

²⁴ Тиигээд тэдэнэр израильшуудай тогтон байрлаһан хүрэн тээшэ харайлдаба. Израильшууд эсэргүүсэн тэмсэжэ, тэдэнэй добтолгые болуулба. Моһаабууд тэдээнһээ тэрьедэжэ эхилбэд. Израильшууд тэдэниие хюдан, хойноһоонь намнажа, ²⁵ тэдэнэй хотонуудые газар дээрэһээ үгы хээд, сэрэгшэ бүхэн таряаланайнь бүхы һайн газарнууд

дээгүүр шулуунуудыг хаяба, булагуудайн эхинүүдыг шулуугаар бүтүүлбэ, бүхы жэмэстэ модонуудыг таһар сабшажа унагааба. Тиэхэдэнь гансал Киир-Харээсэдтэ шулуунууд байһан газартаа үлэбэд, хэнжүүрээр шулуу шэдэгшэд хотыг хүрээлжэ, шулуунуудаар харбан шэдэбэ.

²⁶ Моһаабай хаан диилдэжэ байһанаа хараад, элдэтэй долоон зуун сэрэгшэдэ абажа, сүмэ сохин гарахаяа Эдоомой хаан тээшэ дабшаба. Тээд тэдэнэр тэрьедэхэ харгы өөһэдтөө гаргажа шадабагүй. ²⁷ Тэрэ хаан хан шэрээнэ эзэлхэ өөрынгөө хүбүүе хэрэмэй дээрэхи үргэлэй шэрээ дээрэ түгэс шатаалта үргэл болгон үргэбэ. Израильшууд тэдэнэй Хэмоош бурхандаа үхибүүгээ үргэлгэндэ дураа гутажа, добтолгоёо болуулжа, өөһэдынгөө нютаг руу бусабад.

Элишаа угытэй бэлбэһэн эхэнэртэ туһална

4 ¹ Лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүн байһан нэгэ хүнэй бэлбэһэн эхэнэр Элишаада ерээд:

– Шинии барлаг, минии үбгэн наһа бараа. Ши, барлагни Эзэниие хүндэлдэг байгаа гэжэ мэдэнэш! Мүнөө үри шэридэ ороһон бидэндэ зээлеэр мүнгэ үгэгшэ хүн өөртөө барлаг хэхээ минии хүбүүдыг абаа-шахаяа ерээ! – гэжэ уйлан хашхарба.

² Элишаа тэрэ эхэнэртэ хандажа:

– Би шамда юугээр туһалхаиб? Ши намда хэлэ, гэртэш юун үлөөб? – гэжэ һураба.

– Шинии барлагай, минии гэртэ хоһон, гансал оливын тоһоной багахан домбо бии, – гэжэ тэрэ эхэнэр харюусаба.

³ Элишаа тэрэ эхэнэртэ иигэжэ хэлэбэ:

– Гудамжаар ябаад, хоһон домбонуудыг хүршэнэрһөө суглуула. Домбонууд олон байбал найн. ⁴ Өөрынгөө ба үхибүүдэйнгээ хойноһоо үүдээе хаажа шэбхэдээд, тоһо тэдэ бүхы амһартануудтаа дүүрэтэр эюулээд, хажуу тээшэнь таби.

⁵ Тэрэ эхэнэр Элишааһаа гэртээ бусажа, хүршэнэрһөө домбонуудыг суглуулаад, өөрынгөө ба хүбүүдэйнгөө хойноһоо үүдээе хаажа шэбхэдэбэ. Хүбүүд эхэдээ хоһон домбонуудыг асаржа үгэнэ. Тэрэ эхэнэр тэдэ амһартанууд соо тоһо эюулнэ. ⁶ Бүхы амһартанууд оливын тоһоор дүүрэбэ.

– Удаадахинь асара, – гэжэ тэрэ эхэнэр өөрынгөө хүбүүе гуйба.

– Амһартанууд дууһаа, – гэжэ тэрэ хүбүүн харюусаба.

Оливын тоһоншыг дууһашаба.

⁷ Тэрэ эхэнэр Бурханай хүндэ ерэжэ, энээн тухайгаа хөөрөбэ.

– Ошожо, эдэ тоһоёо худалдаад, үригээ түлэ. Үлэгшэ тоһон шамда, шинии хүбүүдтэ бүхы наһандатнай хүрэхэ, – гэжэ Элишаа хэлэбэ.

Элишаа Шүнээмэй эхэнэртэ туһална

⁸Нэгэтэ Элишаа Шүнээм ерэбэ. Баян нэгэ эхэнэр тэндэ байдаг байба. Тэрэ эхэнэр Элишаае эдеэлүүлхэ гэжэ гэртээ уриба. Элишаа тэндэ ошохо бүхэндөө тэрэ эхэнэрэй гэртэ орожо эдеэлдэг болобо.

⁹Нэгэтэ тэрэ эхэнэр үбгэндөө иигэжэ хэлэбэ:

– Манайда ходол орожо эдеэлдэг энэ хүниие Бурханай хүн гэжэ мэдэгшэб. ¹⁰Хоёрдохи дабхарай багахан таһалгада орон, шэрээ, хандали болон дэн табиябди. Тэрэ хүн бидэндэ ерэхэдээ, тэндэ орожо амардаг байг.

¹¹Нэгэтэ Элишаа тэндэ ерэжэ, тэрэ таһалгада орожо, амархаяа хэбтээд:

¹²– Шүнээмэй эхэнэрые дууда, – гэжэ өөрынгөө Гэһаази зарасада хэлэбэ.

Зараса тэрэ эхэнэрые дуудажа, Элишаада ерүүлбэ.

¹³Элишаа зарасадаа иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэ эхэнэртэ иигэжэ хэлэ: «Ши манай түлөө ханаагаа зобонош. Бидэ шамда ямар юумэ хээ хаамнай хайн бэ? Шам тухай бидэ хаанай гү, али сэрэгэй даргын урда үгэ хэлэхэмнай гү?»

– Минии түрэлхид намда ханаагаа табидаг юм даа, – гэжэ тэрэ эхэнэр харьюсаба.

¹⁴Элишаа Гэһаазиһаа иигэжэ хураба:

– Бидэ энэ эхэнэртэ ямар туһа хүргэжэ шадахабибди?

– Энэ эхэнэр үхибүүгүй, үбгэниинь үбгэршэнхэй, – гэжэ Гэһаази хэлэбэ.

¹⁵Элишаа зарасадаа хандажа:

– Тэрэ эхэнэрые дууда, – гэжэ гуйба.

Гэһаази тэрэ эхэнэрые дуудаба. Тэрэ эхэнэр үүдэндэ ерээд тогтошобо.

¹⁶Элишаа тэрэ эхэнэртэ хандажа:

– Нэгэ жэл үнгэрөөд, эгээл энэ сагта ши хүбүүгээ үбэр дээрээ баряд байхаш, – гэжэ хэлэбэ.

– Эзэмни, Бурханай хүн намайе, өөрынгөө барлагые бү мэхэлэ, – гэжэ тэрэ эхэнэр хэлэбэ.

¹⁷Элишаагай хэлэгшээр нэгэ жэл үнгэрөөд, энэл сагай ерээд байхада, нарайлха болоһон тэрэ эхэнэр хүбүүтэй болобо.

Элишаа Шүнээмэй хүбүүе амидыруулна

¹⁸Тэрэнэй хүбүүн томожобо.

Нэгэтэ тэрэ хүбүүхэн таряа хадажа байһан өөрынгөө эсэгэдэ ошобо.

¹⁹Тиигээд тэрэ өөрынгөө эсэгэдэ хандажа:

– Минии толгой! Минии толгой үбдэнэ! – гэбэ.

– Энээниие эхэдэнь абааша, – гэжэ тэрэнэй эсэгэ хүлхэншэндөө хэлэбэ.

²⁰ Хүлхэншэн тэрэ хүбүүе гарһаань хүтэлөөд, эхэдэнь абаашаба. Эхэнь тэрэ хүбүүгээ үбдэг дээрээ һуулгаад, хахад үдэр һамааруулба. Теэд үдэ багта тэрэ хүбүүхэн амияа табиба.

²¹ Тэрэ эхэнэр хүл дээрээ бодожо, хүбүүгээ Бурханай хүнэй амаржа хэбтэдэг орон дээрэ табяад, үүдыень шэбхэдэжэ, газаашаа гарамсаараа, ²² өөрынгөө үбгые дууджа ерүүлээд:

– Намда зарасануудайнгаа нэгые, нэгэ эмэ элжэгэ үгэ. Би Бурханай хүндэ түргэн ошоод ерэхүүб, – гэжэ гуйба.

²³ Тэрэнэй үбгэн иигэжэ һамганһаа асууба:

– Мүнөөдэр тэрээндэ юундэ ошохо гэбэбши? Мүнөөдэр һарын нэгэншые бэшэ, субботошые бэшэл?

– Хуу һайн байха, – гээд, ²⁴ тэрэ эхэнэр эмэ элжэгээ эмээллүүлээд, өөрынгөө зарасада хандаба:

– Эсэтэрнь элжэгээ гүйлгэ. Минии шамда юумэ хэлэтэр, элжэгээ бү байлга!

²⁵ Тэрэ эхэнэр Кармээл хада дээрэ байһан Бурханай хүндэ ошобо. Бурханай хүн тэрэ эхэнэрые холоһоо хараад, өөрынгөө зарасада хэлэбэ:

– Харалши, энэ үнөөхи Шүнээмэй эхэнэр гү даа? ²⁶ Ши урдаһаань гүйжэ ошоод, «Ши, үбгэншни, хүбүүншни хэр бэ?» гэжэ һура.

Гэһаази тэрэ эхэнэрые угтажа ошоод, эзэнэйнгээ хэлэгшээр асууба.

– Бута һайн байнабди, – гэжэ тэрэ эхэнэр харюусаба.

²⁷ Тиигээд тэрэ эхэнэр хада дээрэ гаража, Бурханай хүнэй урда үбдэглэн һуушаба. Гэһаази тэрэ эхэнэрые бодхоохо гэжэ дүтэлбэ.

– Энэ эхэнэрые орхи даа. Энээнэй зүрхэ сэдхэл уйдхар гашуудалаар дүүрэнхэй. Эзэн намһаа нюужа, энээнэй уйдхар гашуудалые намда хэлээгүй, – гэжэ Бурханай хүн хэлэбэ.

²⁸ Тэрэ эхэнэр иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн минии, би шамһаа хүбүү эрээ һэн гүб? «Намайе бү мэхэлэ» гэжэ би шамда хэлээ бэшэ гүб?

²⁹ Элишаа Гэһаазида иигэжэ хэлэбэ:

– Ууса нюргаяа бэһэлэ, минии таяг гартаа абаад, харгыда гара. Харгы замдаа уулзаһан хүниие бү мэндэшэлэ, хэн нэгэнэй мэндэшэлэе һаа, бү харюуса, минии таяг үхибүүнэй нюур дээрэ таби.

³⁰ Үхибүүнэй эхэ иигэжэ хэлэбэ:

– Танай амиды байгаа сагта, би таниие орхихогүйб гэжэ Эзэнэй зүгһөө тангаригланаб.

Гэһаази хүл дээрээ бодоод, тэрэ эхэнэртэй ошолсобо.

³¹ Гэһаази тэдээнһээ урид хүрэхэ газартаа хүрөөд, таягаа үхибүүнэй нюур дээрэ табиба. Теэд тэрэ үхибүүн ами орожо, абяа гарабагүй. Тиихэдэнь Гэһаази Элишаагай урдаһаа газаашаа гараад:

– Үхибүүн һэринэгүй, – гэжэ хэлэбэ.

³² Элишаа гэртэ оробо. Үхэнэн үхибүүн тэрэнэй орон дээрэ хэбтэбэ.

³³ Тэрэ ара нюргандахи үүдээ шэбхэдээд, Эзэндэ зальбаран мүргөөд,

³⁴ хүл дээрээ бодожо, үхибүүн дээрэ тонгойгоод, өөрынгөө амые тэрэнэй аманда, өөрынгөө нюдые тэрэнэй нюдэндэ, өөрынгөө альгые тэрэнэй альганда абаашан няжа, тэрэнэй дээрэ һунан хэбтэбэ. Үхибүүнэй бэе махабад бүлээдэһээр дулаасаба. ³⁵ Элишаа хүл дээрээ бодоод, тэрэ таһалга соогуур сааша наашаа нэгэ удаа алхалба. Тиигээд тэрэ үнөөхи орондоо бусажа, үхибүүнэй дээрэ дахин һунажа хэбтээд, нэгэ, хоёр... долоо дахин найтаагаад, нюдөө нэбэ.

³⁶ Тиигээд Элишаа Гэһаазиие дуудажа ерүүлээд:

– Тэрэ Шүнээмэй эхэнэрые дууда! – гэжэ захирба.

Гэһаази Шүнээмэй эхэнэрые дуудаба. Тэрэ эхэнэр тэдэнэй байһан таһалгада оробо.

– Өөрынгөө үхибүүе аба, – гэжэ Элишаа тэрэ эхэнэртэ хэлэбэ.

³⁷ Тэрэ эхэнэр Элишаада ерэжэ, тэрэнэй хүлдэ мүргэн унажа, газарта хүрэтэр доро дохимсоороо, өөрынгөө үхибүүе абаад, таһалгаһаа гараба.

³⁸ Элишаа Гилгаал бусаба.

Хорото эдеэн

Тиихэдэ бүхы орон дотор үлэн хооһон байдал ушараад байба.

Лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүд Элишаае тойрон сугларба.

– Томо тогоо гал дээрэ табяад, бултанда шэнгэн эдеэ шана, – гэжэ Элишаа Гэһаази зарасадаа хэлэбэ.

³⁹ Эгээл тэрэ үе сагта нэгэ хүн үрэхэ түмһэ бэдэрхээ хээрэ гараад, зэрлиг хулуу (тыквэ) оложо, тэрэниие эдидэг үгыень мэдэхгүй аад, тэрэ үрэхэ самсынгаа хормойгоор дүүрэн суглуулаад, байрадаа бусамсаараа, тэдэнэе буталжа, шэнгэн эдеэ шанажа байһан тогоон соо хэбэ.

⁴⁰ Шэнгэн эдеэ аягалагдажа, хүнүүд уужа эхилбэд.

– Бурханай хүн, энэ тогоон соо хорон байнал! – гэжэ тэдэнэр хашхаралдажа эдеэлхээ болишобод.

⁴¹ Элишаа иигэжэ хэлэбэ:

– Намда гурил асаратгы!

Тэрэндэ гурил асарба. Элишаа гурил тогоотой шэнгэн эдеэн соо үбэнүүлээд:

– Аягалагты, эдеэлэгты, – гэжэ хэлэбэ.
Тогоон соохи шэнгэн эдеэн арюудхагдаһан байба.

Зуун хүниие садхаалга

⁴² Нэгэ хүн Бааһал-Шалиишаһаа эндэ ерэжэ, түрүүшын ургасын ешмээнэй талхаар бариһан хорин хилээмэ ба эдеэшэжэ болоһон орооһотой хоолосууды Бурханай хүндэ үгэбэ.

– Эдэниие хүнүүдтэ тараагты, эдиг, – гэжэ Элишаа хэлэбэ.

⁴³ Гэһаази зараса Элишаада хандажа:

– Зуун хүндэ үгэхэдэмни, энэтнай хүрэхэгүйл! – гэжэ хэлэбэ.

– Энэ эдеэ хүнүүдтэ тараа, эдиг. Эзэн иигэжэ хэлэнэ: «Тэдэнэй эдеэлжэ садахада, үшөө үлэхэ», – гэжэ Элишаа хэлэбэ.

⁴⁴ Элишаагай зараса тэрэ хүнэй асарһан эдеэ хоол тарааба. Тэдэнэрэй садатараа эдеэлхэдэ, Эзэнэй хэлэгшээр тэрээнһээ үлэбэ.

Наамаанай элдин үбшэнһөө элүүрэлгэ

5 ¹ Араамай хаанай сэрэгүүдэй дарга Наамаан өөрынгөө эзэндэ агуухэдэ тоологдодог ба хүндэлүүлдэг байба. Ушар юуб гэхэдэ, Эзэн тэрээгээр араамшуудта илалта туйлуулһан юм. Эрэлхэг зоригтой сэрэгшэ Наамаан элдинээр үбшэлдэг байба.

² Нэгэтэ араамшуудай сэрэгшэд израильшуудай газарта добтолон орожо, үхин басагые олзо болгон асарба. Тэрэ басаган Наамаанай һамганай шэбэгшэ болобо. ³ Тэрэ шэбэгшэ басаган өөрынгөө эзэн эхэнэртэ хандажа:

– Хэрбэээ минии эзэн Самаридахи лүндэншэдэ ошоо һаа, элдин үбшэнөө эмшэлүүлхэ байгаа, – гэжэ хэлэбэ.

⁴ Наамаан өөрынгөө эзэндэ ошожо, олзо болгожо асарһан израилин басаганай хэлэһэн үгые дамжуулба.

⁵ Тиэхэдэнь Араамай хаан Наамаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Тиигэбэл, ши яба. Би шамда Израилин хаанда бэшэһэн бэшэг үгэхэб.

Наамаан арбан талаант сэбэр мүнгэ, зургаа мянган шээкэл алта, һэлгэжэ үмдэхэ арбан хубсаһа абаад, аян замда гараба. ⁶ Тэрэ Израилин хаанда ерээд, иимэ бэшэгтэй бэшэгээ үгэбэ:

«...Би энэ бэшэгтэйгээр шамда өөрынгөө үнэн сэхэ зараса Наамааниие эльгээбэб. Энэ бэшэг абамсаараа, энээнэй элдин үбшые арилгыш даа».

⁷ Израилин хаан тэрэ бэшэг уншамсаараа, өөрынгөө хубсаһые таһар удар шуулаад:

– Би үхүүлдэг, амидыруулдаг Бурхан гээшэ аалби? Энэ хүнэй элдиние арилга гэжэ Араамай хаан намда бэшэнэл! Өөһэдөөшые бодоод

үзэгты, өөһэдөөшье харагты! Араамай хаан намтай хэрэлдэхэ арга мэхэ гаргажа байна! – гэжэ хэлэбэ.

⁸ Элишаа, Бурханай хүн, Израилиин хаанай өөрынгөө хубсаһые таһар удар шуулаһые дуулаад:

– Та юундэ өөрынгөө хубсаһа хахар удар шуулабат! Израильда лүндэншэ бии гэжэ хараг, тэрэ хүн намда ерэг лэ, – гэжэ хэлэхыень зарасаяа хаанда эльгээбэ.

⁹ Дайшалхы тэргэдэ моридые хүллэһэн Наамаан Элишаагай гэрэй үүдэнэйнь дэргэдэ тогтоод, гэрэй эзэниие хүлэбэ.

¹⁰ Элишаа тэрээндэ элшэнээ эльгээжэ: «Ши долоо дахин Иорданда шунга. Тиихэдэшни шинии бэе сэбэрлэгдэн арюудхагдажа, элдиншни үгы болохо», – гэжэ хэлүүлбэ.

¹¹ Наамаан сухалдаха хоорондоо байһан байра дээрээ эрьелдээд:

– Элишаа газашаа гаража, өөрынгөө Бурхан, эзэниие нэрлэжэ, өөрынгөө гарые үбшэлһэн газар дээгүүрни ябуулжа, элдин үбшэнииемни эмшэлхэ гэжэ ханааб... ¹² Дамааск шадар урдадаг Аманаагай, Парпаарай уһанууд Израилиин бүхы мэрэнүүдэй уһанһаа сэбэр байха даа. Элдинһээ бээе сэбэрлэжэ, тэдэ мүрэнүүдтээ шунгана бээбэ, – гэжэ хэлээд, тогтоһон газарһаа хүдэлбэ.

¹³ Өөрынь һахюулшадһаа хүнүүд тэрээндэ ерээд:

– Эсэгэ манай, лүндэншын танда бэрхэшээлтэй юумэ хэ гэжэ хэлээ һаань, хэлэгшыень бзелүүлхэгүй һэн гүт? «Шунга, элдиншни сэбэрлэгдэхэ» гэжэл юрэ тэрэ хэлээ ха юм, – гэжэ байжа аргадабад.

¹⁴ Наамаан Бурханай хүнэй хэлэгшээр Иордан мүрэндэ ошожо, долоо дахин шунгаба. Тиихэдэнь тэрэнэй бэе нялха үхибүүнэй бэе мэтэ сэбэр болошобо.

¹⁵ Наамаан өөрынгөө һахюул сэрэгшэдтэй хамта Бурханай хүндэ бусажа, Элишаагай урда зогсоод:

– Мүнөө би бүхы газар дээрэ Бурхан үгы, харин гансал Израильда Бурхан бии гэжэ мэдэхэ болобоб. Танай барлаг намһаа аша харюугай бэлэг абажа хайрлагты, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁶ Элишаа тэрээндэ хандажа:

– Би шүтэн мүргэжэ, алба хэжэ байдаг Эзэнэй зүгһөө тангариглажа, шамһаа бэлэг абахагүйб, – гэжэ хэлэбэ.

Наамаан бэлэг абахыень Элишаае баалаба. Теэд Элишаа тэрэнэй бэлэгһээ арсаба.

¹⁷ Наамаан тэрээндэ хандажа:

– Хэрбээе минии бэлэг танай абаагүй хада, хоёр луусай дааха өөһэдынгөө газарай шоройе танай барлаг намда үгэгты. Би энээнһээ хойшо

Эзэнхээ бэшэ, бусад бурхануудта түгэс шатаалта ба зүгээл үргэлнүүдые үргэхэгүйб. ¹⁸ Эзэн намайе, танай барлагые гансал нэгэ юумэндэ хүлисэг. Эзэнэйнгээ Риммоон хүмэдэ мүргэхээе ошоходо, би тэрэниие үдэшэжэ, гархаань дүнгөөд ябагшаб. Тиймэнээ тэрэ хүмэ соо мүргэхэ баатай бологшоб. Эзэн танай барлаг намайе энэ ябадалыемни хүлисэхэ болтогой, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁹ Элишаа Наамаанда хандажа:

– Амар амгалан ябагты, – гэжэ хэлэбэ.

Наамаан гэр тээшээ зорижо, холошье ошоогүй ябаба.

²⁰ Бурханай хүн гэжэ тоологдодог Элишаагай зараса Гэһаази: «Минии эзэн араам Наамаанай асархан бэлэгые абабагүй. Эзэнтэй хамта тангаригланаб. Би тэрэниие хүсэжэ, юушье хаань, абаха ёһотойб», – гэжэ сэдхэхэд, ²¹ Наамаанай хойноһоо гүйшэбэ.

Наамаан хойноһоонь гүйһэн хүниие хаража, дайшалхы тэргэ дээрһээн буугаад, Гэһаазиие угтан, урдаһаань ошожо:

– Бүхы юумэн хайн гү? – гэжэ һураба.

²² Гэһаази иигэжэ хэлэбэ:

– Бүхы юумэн хайн. Минии эзэн танда иигэжэ хэлэхыемни эльгээбэ: «Лүндэншэдэй зүблэлэй хоёр залуу гэшүүд Эпрааимай хадалиг оронһоо намда ерээ. Тэдээндэ гэжэ нэгэ талаант сэбэр мүнгэ, хэлгэжэ үмдэхэ хоёр хубсаһа намда үгэжэ хайрлыт!»

²³ Наамаан тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хоёр талаант сэбэр мүнгэ абажа хайрла.

Наамаан Гэһаазида бэлэг абахыень гуйжа, аргадажа байжа, хоёр талаант сэбэр мүнгэ, хэлгэжэ үмдэхэ хоёр хубсаһа боожо сумаада хээд, хоёр зарасадаа үгэбэ. Тэдэ хоёр эзэнэйнгээ үгэгшэ бэлэг үргэлөөд, Гэһаазиин урда ябабад.

²⁴ Гэһаази хотын захата хүрөөд, сумаатай бэлэгүүдээ Наамаанай зарасануудһаа абажа, тэдэниие табимсаараа, тэдэ бэлэгүүдээ гэртээ оруулжа, нюуба.

²⁵ Тийгээд тэрэ өөрынгөө эзэнэй урда ерэбэ.

– Ши, Гэһаази хаанаһаа ерэбэш? – гэжэ Элишаа һураба.

– Би, танай барлаг хаанашые ошоогүйб, – гэжэ Гэһаази харюусаба.

²⁶ Элишаа тэрээндэ олиггүй сухалтайгаар:

– Минии хүлдэ шамайе дахажа, тэрэ хүнэй дайшалхы тэргэһээн буугаад, шамайе угтахые хараагүй гэжэ һанана гүш? Мүнөө мүнгэ алтатай, хубсаһатай, оливын ба уһан жэмэсэй тужануудтай, үхэр малтай, эрэ ба эмэ барлагуудтай болоһойб гэжэ һанаха саг бэшэ! ²⁷ Наамаанай элдин үбшэн шамда, шинии үри һадаһадта бүхы һанандатнай халдаг! – гэжэ хэлэбэ.

Гэһаази элдин үбшэнһөө хужаруутаж, саһан мэтэ сагаан шэг шарайтай болошоод, Элишаагай гэрһээ гараба.

Өөдөө хөөрэгшэ хүхэ

6¹ Лүндэншэдэй зүблэлэй гэшүүд Элишаада хандажа:
– Шамае тойрожо суглардаг энэ гэр бидэндэ багадана.² Өөһэ-дынгөө сугларжа байха шэнэ гэр барихын тула хүн бүхэн нэгэ нэгэ барилгын бүдүүн ута модо бэлдэхээс Иордан ошохомай, – гэжэ хэлэбэд.

– Ябагты, – гэжэ Элишаа зүбшөөбэ.

³ Тиихэдэнь тэдэнэй нэгэн:

– Та өөрынгөө барлаг зарасартай хамта ошолсожо хайрлыт, – гэжэ гуйба.

– Зай ябаябди, – гэжэ Элишаа хэлээд,⁴ тэдэнэртэй хамта ябалсаба.

Тэдэнэр Иорданай эрьедэ ерэжэ, модо отолон унагаажа эхилбэ.

⁵ Модо сабшан унагаажа байһан нэгэнэй хүхэ гарһаань шэлжэрэн хиидээд, уһан соо унашаба.

– Ай халаг! Эзэн минии! Тэрэ хүхэ минии бэшэ, харин зээлеэр хүн-һөө абаа һэм, – гэжэ тэрэ хүбүүн халаглашаба.

⁶ Бурханай хүн:

– Хаана унааб? – гэжэ тэрээнһээ һураба.

Тэрэ хүн Элишаада хүхынгөө унаһан газарые заажа харуулба. Элишаа модоор шэнэ эшэ хээд, тэрэнэе хүхын шэнгэһэн газарта шэдэбэ. Шэнгэһэн хүхэ уһан дээрэ хөөрэн гараба.

⁷ Элишаа тэрээндэ хандажа:

– Хүхээе аба, – гэжэ хэлэбэ.

Тэрэ хүн гараа харбайжа, уһан дээрэ хөөрэгшэ хүхээе абаба.

Элишаа ба араамшуудай довтолго

⁸ Араамай хаан Израильда дайгаар ходол довтолон ородог болобо. Добтолгодо орохынгоо урда хаан өөрынгөө түшэмэлнүүдтэй зүблөө хээд, «Иимэ газарта сэрэгүүдэ эльгээгты» гэжэ захиралта үгэхэтэйн сасуу

⁹ Элишаа: «Иимэ газарта бү харагдагты, хэргэг байгты, тиишээ араамшууд ошоно», – гэжэ Израилийн хаанда захяа мэдээсэжэ, урид дуулгадаг байба. ¹⁰ Израилийн хаан Бурханай хүнэй хэлэгшэ газарта байһан өөрынгөө хүнүүдтэ хэргэг байхые захирба. Бурханай хүнэй уридшалан мэдээсэхэдэ, Израилийн хаан тэрэ дары шийдхэбэри хэмжээ абадаг болобо. ¹¹ Араамай хаан һанаата ехэ боложо, өөрынгөө зарасануудые дуудаж ерүүлээд:

– Бидэнэй хэн Израилийн хаанда нюусаая дуулганаб, үтэр хэлэгты! – гэжэ зандарба.

¹²Түшэмэлнүүдэйнь нэгэн тэрээндэ хандажа:

– Минии эзэн хаан, бидэнэй хэншые дуулганагүйл. Танай унталгынгаа таһалга соо хэлэһэн үгэнүүдые Израилиин лүндэншэ Элишаа Израилиин хаанда дамжуулан хэлэжэ болохо, – гэжэ хэлэбэ.

¹³Арамай хаан түшэмэлнүүдтээ хандажа:

– Мүнөө тэрэ хаана байнаб гэжэ мэдэгты, ябагты! Би тэрэниие баяад асархын тула хүнүүдые эльгээхэб! – гэжэ хэлэбэ.

– Элишаа мүнөө Дотаанда байна, – гэжэ тэдэнэр хаандаа хэлэбэд.

¹⁴Тиихэдэнь Арамай хаан дайшалхы морито тэргэнүүдээ ба олон сэрэгшэдээ Дотаанда эльгээбэ. Тэдэнэр хүни ерэжэ, тэрэ хотые бүһэлэн хүрээлбэд.

¹⁵Элишаагай зараса эртэ үглөөгүүр бодожо, газашаа гараад, хотыень бүһэлэн тойроод байһан сэрэгүүдые ба дайшалхы морито тэргэнүүдые харамсаараа, гэртээ ороод:

– Гай гасалан ерээ! Эзэн минии, бидэ яахамнай гээшэб? – гэжэ һураба.

¹⁶Элишаа тэрээндэ хандажа:

– Бү ай! Бидэнтэй хамта байгшад тэдэнтэй хамта байгшадһаа үлүү олон! – гэжэ хэлэбэ.

¹⁷Тиигээд тэрэ зальбаржа мүргөөд:

– Эзэн, минии зарасын харахын тула нюдыень нээгты, – гэжэ хэлэбэ.

Эзэн тэрэнэй зарасын нюдэ нээбэ. Тиихэдэнь тэрэ зарасын харахада, гүбээгээр дүүрэн морид, галта тэргэнүүд байба. Тэдэнэр Элишаае бүһэлэн тойроод, ¹⁸тэдээн тээшэ, гүбээ уруу буубад. Элишаа Эзэндэ зальбаржа:

– Эдэниие хохор боллогты, – гэжэ гуйба.

Эзэн Элишаагай гуйлта дүүргэжэ, тэдэниие хохор болгобо.

¹⁹Элишаа тэдээндэ хандажа:

– Таанад ондоо харгыгаар ондоо хотодо ошожо ябанат. Минии хойноһоо ябагты. Би таанадые бэдэрһэн хүндэтнай дахуулан абаашаһууб, – гээд, тэдэниие дахуулжа, Самарида абаашаба.

²⁰Тэдэнэй Самарида ерэхэдэ:

– Эзэн, тэдээндэ харуулха гэжэ нюдыень нээгты, – гэжэ Элишаа гуйба.

Эзэн тэдэнэй нюдэ нээбэ. Тэдэнэр Самариин дунда байһанаа харабад.

²¹Израилиин хаан тэдэниие хараад:

– Эсэгэ минии, би эдэниие алахамни гү? – гэжэ Элишааһаа һураба.

²²Элишаа хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Ши бү ала! Ши өөрынгөө элдээр, өөрынгөө һурша номоор эдэниие олзолоогүй аад, эдэниие алажа болохогүй! Эдээндэ хилээмэ, уһа үгэ. Эдэнэр эдеэлээд, ундалаад, өөһэдынгөө эзэндэ бусат.

²³ Израилийн хаан тэдэниие садатарынь хүндэлөөд, гэртэнь табиба. Садатараа эдеэлхэн тэдэнэр өөхэдынгөө эзэндэ бусабад.

Тэрэ үдэрхөө эхилжэ, араамшууд Израильда орохоёо болибо.

Бүхэлөөтэй Самарида тохёолдогшо үлэсхэлэн хоохон байдал

²⁴ Хэдэн үдэрнүүдэй үнгэрөөд байхада, Араамай хаан Бэн-Һадаад өөрынгөө бүхы сэрэгүүдые суглуулаад, Самари хотые бүхэлэн хүреэлбэ.

²⁵ Бүхэлэн хүреэлгэ Самарида үлэн хоохон байдал асаржа, нэгэ элжэгэн наян шээкэл сэбэр мүнгэтэ, кабаагай дүрбэнэй нэгэ хуби болохо түүтэйн бааһан табан шээкэлтэ болобо.

²⁶ Нэгэтэ Израилийн хаанай өөрынгөө хотын хэрэмэй ханын дээгүүр ябажа байхада:

– Минии эзэн хаан, намда туһалыт! – гэжэ ямар нэгэ эхэнэр уйлаганан байжа хашхарба.

²⁷ Хаан тэрээндэ хандажа:

– Туһа бү эри! – гэжэ харюусаад, үргэлжэлүүлбэ. – Эзэн шамда туһалха болтогой. Таряанай гүмнөөгүй, уһан үзэм дарадаг шахуургагүй би юугээр шамда туһалхабиб?

²⁸ Ши ямар гуйлтатайбши?

– «Өөрынгөө хүбүүе үгэ, мүнөөдэр шинии хүбүүе, үглөөдэр минии хүбүүе шанажа эдиебди» гэжэ энэ эхэнэр хэлэбэ. ²⁹ Тиигээд минии хүбүүе шанажа эдиебди. «Өөрынгөө хүбүүе үгэ, шанажа эдиебди» гэжэ би үглөөдэрынь хэлээб. Теэд тэрэ эхэнэр өөрынгөө хүбүүе нюугаа, – гэжэ тэрэ эхэнэр хаанда хэлэбэ.

³⁰ Хаан тэрэ эхэнэрэй хэлэхые шагнаад, тэрэнэй уйдхар гашуудалые хубаалдажа, өөрынгөө хубсаһые таһар удар шууламсаараа, хэрэмэй ханын дээгүүр саашаа ябашаба. Тиихэдэнь арад зон хаанай хаяр шуу татаһан хубсаһанайнь саана уйдхар гашуудалда үмдэдэг хубсаһа харабад.

³¹ Хаан иигэжэ хэлэбэ:

– Шапаадай хүбүүн Элишаагай толгойн мүнөөдэр ээм мүрэ дээрээ үлөө хаань, Эзэн намайе хэхээхэ болтогой!

³² Элишаа өөрынгөө гэр соо аха захатадта хүреэлүүлээд, тэдэнэй тэгэн дунда һууба. Хаан тэрээндэ бээ хамгаалуулагшадай даргые эльгээбэ. Тэрэ даргын ерэхын урда тээ Элишаа аха захатадта хандажа:

– Харагты, энэ алууршанай хүбүүн минии толгойе таһар сабшаһаяа ерэхэнь. Элшэнэйн ерэхэхээ урда үүдээ хаагты! Үүдээ бүхөөр баряад, тэрэниие бү оруулагты! Би тэрэнэй хойноһоо дахажа ябаһан эзэнэйн алхамуудые дууланаб...

³³ Тэрэнэй хэлэхэ гэнэн юумээ хүсэд хэлээгүй байхада, хаан ерэбэ.

– Эзэн бидэндэ, – гэжэ Элишаа хэлэжэ эхилбэ, – ямар аюул эльгээ-бэб гэжэ харагты! Эзэнһээ бэшэ юун намда хүлээгдэхэб даа.

7 ¹ Элишаа арад зондо хандажа:

– Эзэнэй үгэ шагнагты! Эзэн иигэжэ хэлэнэ: Үглөөдэр Самариин хаалта үүдэнэй дэргэдэ нэгэ сатаа шэниисын гурил нэгэ шээкэлээр, хоёр сатаа ешмээнэй гурил нэгэ шээкэлээр худалдагдахань, – гэжэ соносхобо.

² Бэеын хамгаалагшадай дарга хаание гарһаань дүнгөөд, үдэ-шэжэ ябахатаа:

– Тэнгэрийн хаабариие Эзэнэй нээгээшье хада, шини айладхал бэлүүлэгдэхэгүй! – гэжэ Бурханай хүндэ хэлэбэ.

– Ши хоёр нюдөөрөө харахаш, зүгөөр ши тэрээнһээ ама хүрэхэ-гүйш! – гэжэ Элишаа тэрэндэ хэлэбэ.

Бүлэлэлтын эсэ

³ Эгээл энэ сагта элдин үбшэнтэй дүрбэн хүн хотын хаалта үүдэнэй дэргэдэ һуубад. Тэдэнэр бэе бээдээ:

– Бидэнэр үхэлөө хүлээжэ, юундэ эндэ һуунабиди? ⁴ Хэрбээ бидэ шийдхэбэри абажа хото ошоо хаа, тэндэхи үлэн хоһон байдалһаа үхэхэбди. Эндэ үлөөшье хаа, үхэхэ байнабди. Араамшуудта хулжажа ошоёбди. Тэдэнэй бидэниие хайрлаа хаа, амиды үлэхэбди, хайрлаагүй хаань, алуулхабди.

⁵ Харанхы болохолоор, тэдэнэр араамшуудай сэрэгэй хүрээндэ ошобо. Тэдэнэй тэрэ хүрээндэ дүтэлхэдэ, тэндэ хэншье үгы байба.

⁶ Эзэн араамшуудай сэрэгэй тогтоһон хүрээндэ дайшалхы тэргэнүүдэй түерэлдөө, моридой туруунуудай түбэрэлдөө болон сэрэгүүдэй шаг шууяа асаржа эдэлүүлһэн байба. «Израилиин хаан бидэндэ добтолхын тула хээдүүдэй ба египедүүдэй хаашуулые бэе тээшээ татаба», – гэжэ тэдэнэр хэлсээд, ⁷ хүнийн харанхые һамбаашалжа, ами бээ аршалан абарха гэжэ, өһөдынгөө майхануудые, моридые, элжэгэнүүдые болон ашаанай тэргэнүүдые орхёод, тэрьедэн зугадаһан байба.

⁸ Элдин үбшэнтэй тэдэ дүрбэн араамшуудай сэрэгэй тогтон байр-лаһан хүрээндэ захидахи майханда орожо эдээлбэд, уубад. Тиигээд тэдэнэр алта, мүнгэ, хубсаһа абажа, тэдэнээ холошог абаашажа нюу-гаад, ондоо майханда орожо, мүн лэ тиимэ юумэнүүдые абажа, тэдэнээ холошог абаашажа нюубад.

⁹ Тэдэнэр бэе бээдээ:

– Бидэ буруушаг юумэ хэнэ бэшэ гүбди? Энэ үдэр бидэнэй баярлал-гын үдэр. Хэрбээ бидэнэр эндэ үүр сайтар удаашарбал, гэм зэмэтэд

болохобди. Бидэнэр эндэхээ түргэхэн арилаябди, хаанай ордондо ошожо, энээн тухай дуулгаябди, – гэлсэбэд.

¹⁰ Тэдэнэр бусажа, хотын хаалта үүдэндэ ошоод, харуулшадые дуудажа ерүүлээд:

– Бидэ Араамай сэрэгэй тогтон байрлаһан хүрээндэ ошообди. Хэншые тэндэ үгы, гансал хон-жэн байна. Харин гансал морид ба эл-жэгэнүүд уяатай, майханууд байһан шэгтгээ байнад, – гэжэ хэлэбэд.

¹¹ Харуулшад хашхаралдан, хүнүүдые дуудажа ерүүлээд, энэ һонин хаанай ордондо дуулгахые захирбад.

¹² Хаан һүни бодоод, өөрынгөө түшэмэлнүүдые дуудажа ерүүлээд:

– Араамшууд бидэндэ ямар нэгэ занга бэлдэбэ гэжэ таанадта дуулганаб. Тэдэнэр бидэнэй үлэн хоһон байһые мэдэнэд. Тэдэнэр хээрэ талада бээе нюужа хоргодохын тула сэрэгүүдэйнгээ хүрөөн орхёо. «Израильшуудай хотоһоо гарахада, бидэниие амидыгаар баряад, хото руумнай ороёбди» гэжэ тэдэнэр һанаа, – гэжэ хэлэбэ.

¹³ Хаанай түшэмэлнүүдэй нэгэн иигэжэ хэлэбэ:

– Амиды үлэһэн табан моридоо эмээллэбди. Хото соо үлэн хоһон байһан тэдэ морид бүхы израильшууд мэтэ үхэхэ... Тэндэ юун болооб гэжэ мэдэхын тула хэн нэгые эльгээбди.

¹⁴ Хаан дайшалхы хоёр тэргэдэ моридые хүллүүлээд, хүнүүдые Араамай сэрэгүүдэй хүрээндэ эльгээхэдэ:

– Ябагты, юун болооб гэжэ харагты, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁵ Тэдэнэр Иордан ошохо замдаа яаралтайгаар тэрьедэһэн Араамай сэрэгшэдэй хаяһан хубсаһан болон зэр зэбсэгүүдэй газарта хэбтэхые харабад. Тэдэнэр Самаридаа бусажа, бүхы хараһан юумэнүүдээ хаандаа хөөрөбэд.

¹⁶ Арад зон хотоһоо гаража, Араамай сэрэгэй хүрээниие тонохоёо ошобо. Нэгэ сатаа шиниисын гурил нэгэ шээкэлээр, хоёр сатаа ешмээнэй гурил нэгэ шээкэлээр худалдабад. Эзэнэй хэлэһэн үгэ бөөлүүлэгдэбэ.

¹⁷ Хаан бэе хамгаалуулагшадай үнөөхи даргые хотын хаалта үүдые харууһалхыень томилбо. Арад зон хотын хаалта үүдэндэ тэрэниие түлхи дайража унагаагаад, дээгүүрнь гэшхэжэ гараба. Тиихэдэнь тэрэ дарга наһа бараба. Эдэ бүхы аюулнууд Элишаагай гэртэ хаанай ерэхэдэ, Бурханай хүнэй уридшалан хэлэгшээр үнгэрбэ.

¹⁸ Бурханай хүнэй хаанда уридшалан хэлэһэн үгэнүүд булта бөөлүүлэгдэбэ. Элишаа хаанда тиихэдэ иигэжэ хэлээ һэн:

– Үглөөдэр энэл сагта Самарин хаалта үүдэнэй дэргэдэ хоёр сатаа ешмээнэй гурил нэгэ шээкэлээр, нэгэ сатаа шиниисын гурил нэгэ шээкэлээр худалдагдаха. ¹⁹ Тиихэдэнь хаанай бэе хамгаалагшадай

дарга Бурханай хүндэ иигэжэ хэлээ бэлэй: «Тэнгэрийн хаабариие Эзэнэй нээгээшье хаа, шинии айладаһан үгэ бээлүүлэгдэхгүй». «Ши хоёр нюдөөрөө харахаш, зүгөөр ши тэрээнһээ ама хүрэхгүйш» гэжэ тиихэдэ Элишаа тэрэндэ хэлээ һэн.²⁰ Тиигээд лэ Элишаагай хэлэһэн айладхал хүсэлдэжэ, олон зон хотын хаалта үүдэнэй дэргэдэ тэрэниие дайража унагаагаад, үхэтэрынь гэшхээ юм.

Шүнээмэй эхэнэртэ газарынь бусаагдаба

8¹ Элишаа үхэһэн хүбүүнэ амидыруулагша эхэнэртэ хандажа:
– Ши өөрынгөө гэр бүлэтэй хамта аян замда түхээрэ, ажамидарха нюотаг хаана нэгэ тээ бэдэржэ оло. Юуб гэхэдэ, Эзэн долоон жэл соо энэ хизаарта үлэн хооһон байдал заяагаа, – гэжэ хэлэбэ.

²Тэрэ эхэнэр Бурханай хүнэй хэлэһэн үгые дуулажа, гэр бүлээ абаад, пилиштүүдэй орон нюотагта байха газар оложо, тэндэ долоон жэлдэ ажаһууба.³ Долоон жэлэй үнгэрхэдэ, тэрэ эхэнэр нюотагаа бусажа, өөрынгөө гэр ба хубита газараа бусажа абаха туһа эрихээе хаанда ошобо.

⁴Тиихэдэ хаан Бурханай хүнэй зараса Гэһаазида хандажа:

– Элишаагай хэһэн агууехэ хэрэг тухай намда хөөрөжэ үгэ, – гэжэ гуйба.

⁵Үхэһэн хүбүүе Элишаагай амидыруулһан тухай хаанда Гэһаазиин хөөрөжэ байхада, өөрынгөө гэр ба хубита газарые бусаалгаха гэжэ тэрэ эхэнэр тэдэндэ ерэбэ.

⁶Хаан тэрэ эхэнэрһээ һураба. Тэрэ эхэнэр хаанда бүхыгөө хөөрөөд, ерэһэн хэрэгээ хэлэбэ. Тиихэдэнь хаан тэрэ эхэнэртэ туһалхыень заһагаа абхуулһан харуулһандаа хандажа:

– Энэ эхэнэртэ урдань байһан бүхы зөөриие, энэ эхэнэрэй ябаһан саһаа хойшо энэ үдэр хүрэтэр таряанайнь газарта ургаһан бүхы ургасыень бусажа үгэхые хинан ажагла, – гэжэ захирба.

Араамай хаан болохош гэжэ Хазанһээлдэ Элишаа дуулгана

⁷Араамай хаан Бэн-Һадаадай үбшэлжэ байхада, Элишаа Дамааск ерэбэ.

– Бурханай хүн эндэ ерээ, – гэжэ түшэмэлнүүдынь хаанда дуулгаба.

⁸Бэн-Һадаад хаан Хазанһээлдэ хандажа:

– Бэлэг абаад, Бурханай хүндэ ошо. Энэ үбшэнһөө эдэгэхэ үгыемни тэрэ хүн Эзэнһээ һураг, – гэжэ хэлэбэ.

⁹Хазанһээл бэлэгүүдые бэлдээд, Бурханай хүниие золгохоёо гэрһээ гараба. Тэрэ Дамааскын бүхы һайн зүйлнүүдые дүшэн тэмээндэ тээгээд, аян замда ябажа, удангүй Элишаада ерээд хэлэбэ:

– Хүбүүншни байһан мэтээр шамайе хүндэлдэг Арамай хаан Бэн-Үадаад намайе шамда эльгээхэдэ: «Энэ үбшэнһөө эдэгэхэ гүб?» – гэжэ һураба.

¹⁰ Элишаа тэрээндэ хандажа:

– Яба, тэрээндэ иигэжэ хэлэ: «Та заабол эдэгэхэт. Теэд таниие үхэхэ гэжэ Эзэн намда дуулгаа», – гэжэ хэлэбэ.

¹¹ Элишаа үни удаан шэг шарайгаа барылгаад, харасаяа тогтообо. Тиигээд Бурханай хүн уйлашаба.

¹² Хазанһээл тэрээндэ хандажа:

– Та юундэ уйланат? – гэжэ һураба.

– Юундэб гэхэдэ, би мэдэнэб, – гэжэ Элишаа харюусажа эхилбэ. – Ши израильшуудта ехэ уйдхар асарха байнаш.

Ши тэдэнэй хэрэмүүдые
үнэнэн тоборог болготор галдахаш,
ши тэдэнэй эдиршүүлтэй
элдээрээ тэмсэхэш,
балшар багашуульень
хэсэг болотор сабшаш,
жэрмэнэн эхэнэрнүүдэйн
гэдэһые гаргахаш.

¹³ Хазанһээл тэрээндэ:

– Иимэ муухай хэрэг үйлэдэхэ аалби? Би танай зараса, амин хайрата нохой ха юмбиб...

– Эзэн минии зүүдэндэ бии болоо, – гэжэ Элишаа хэлэжэ эхилбэ. – «Шамайе Арамай хаан болгохо» гэжэ Тэрэ намда хэлээ.

¹⁴ Хазанһээл Элишаанаа гараад, өөрынгөө эзэндэ бусаба.

– Элишаа шамда юун гэжэ хэлээб? – гэжэ Бэн-Үадаад һураба.

Хазанһээл харюудань хэлэбэ:

– «Таниие заабол эдэгэхэ» гэжэ хэлээ.

¹⁵ Үглөөдэрынь Хазанһээл ороной хушалта абажа, тэрэнээ уһанда хэбэ. Тиигээд Хазанһээл тэрэ норгоһон хушалтаяа Бэн-Үадаадай нюур дээрэ хаяба. Бэн-Үадаад амияа бүтэжэ үхэбэ. Хазанһээл тэрэнэй орондо хаан болобо.

*Иудын хаан – Иораам
(2 Уг 21:5-10, 20)*

¹⁶ Израилиин хаан Ахаабай хүбүүн Ёраамай табан жэлдэ хаан байхада, тиэхэдэ Ёшапаадай Иудын хан түрье захиржа байхада, Ёшапаадай хүбүүн Иораам Иудын хаан болобо. ¹⁷ Тэрэ гушан хоёр

наһатайдаа хаан боложо, найман жэлэй туршада Иерусалимда хаан шэрээдэ хуугаа. ¹⁸Иораам Ахаабай гэр бүлын ябадалаар, Израилиин хаашуулай замаар ябаба. Тэрэнэй һамган Ахаабай басаган байгаа. Тиймэһээ тэрэ муу жэшээ халан абажа, Эзэнэй урда нүгэлтэ хэрэгүүдые хэдэг байба. ¹⁹ Харин Эзэн Өөрын зараса Давидһаа боложо иудынхиды хосороохогүйб гэхэн шиидхэбэри гаргаа һэн. Ушар юуб гэхэдэ, үеын үедэ уг удамынь хааншалан байха гэжэ Эзэн Давиды найдуулһан байгаа.

²⁰ Иораамай хааншалха үедэ Эдоомой арад зон буһалгаалжа, амыарлан, өөрын хаание хунгаба. ²¹ Иораам тэдэндэ харюу үгэжэ, өөрынгөө дайшалхы морин тэргэнүүдтээ хамта добтолгондо орохоёо Цаһиирта дүтэлбэ. Тэдэниие Эдоомой сэрэг бүһэлбэ, гэбэшье тэдэ хүниин туршада эдоомуудай сэрэгүүдэй хүрээниие бүһэлэн хүрээлөөд, тэдэниие, тэдэнэй дайшалхы тэргэнүүдэй дарганарые хүдан даража шадаа һэн. Гэбэшье Иудын сэрэгүүд өөһэдынгөө орон нютаг тээшэ тэрьедэн зугадаба. ²² Тиигээд лэ эдоомууд иудынхидһаа таһараад, мүнөө болотор мэдэлдэнь ороогүй юм. Тиихэдэ Либнаа Иудаһаа амыараа болоо һэн.

²³ Иораамай бусад хэрэг ябадалнууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм.

²⁴ Иораам үхэбэ. Тэрэниие Давидай хотодо элинсэг хулинсагайнь бунханда хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй орондо, тэрэнэй хүбүүн Ахазия хан шэрээнь эзэлбэ.

Иудын хаан – Ахазия
(2 Уг 22:1-6)

²⁵ Израилиин хаан Ахаабай хүбүүн Ёраамай арбан хоёр жэлдэ хан түрээ барижа байхада, Иораамай хүбүүн Ахазия Иудын хаан болобо. ²⁶ Ахазия хорин хоёртойдоо хан шэрээдэ хуужа, нэгэ жэлэй туршада Иерусалимда засаглаба. Тэрэнэй эхэ Атаалия Израилиин Омри хаанай басаган һэн. ²⁷ Ахазия Ахаабай хүрьгэн байһан тула Ахаабай гэр бүлэдэл адляар хэрэгүүдые эрхилжэ, Эзэнэй урда нүгэл үйлэдэбэ.

²⁸ Ахазия Ахаабай хүбүүн Ёраамтай хамта Араамай хаан Хазаһээлтэй дайралдахаяа Галаадай Рамоодто байлдаанда ошобо. Араамшууд тэндэ Ёраамые шархагуулба. ²⁹ Хаан Ёраам Рамоодто Араамай хаан Хазаһээлтэй дайралдахада араамшуудта шархатуулһан шархаяа эмшэлхээ Эзрээл бусаба. Иудын хаан Иораамай хүбүүн Ахазия шархатаһан Ахаабай хүбүүн Ёраамые эрьежэ, баһал Эзрээл эрэбэ.

*Израилиин хан шэрээдэ Еһүүе
тоһолон ёһололго*

9¹ Мэдээсэгшэ Элишаа лүндэншэдэй зүблэлэй зарим гэшүүдые дуудажа ерүүлээд:

– Бэһеэ бэһэлэ, энэ шэлтэй оливын тоһо аба, тиигээд Рамоот-Галаад яба. ² Ши тэндэ ерэхэдээ, Нимшиигэй аша, Ёшапаадай хүбүүн Еһүүе бэдэржэ олоод, эгээ холын таһалгадань дахуулжа абаашаад, ³ шэл соо хэһэн оливын тоһо тэрэнэй толгойдо адхамсаараа:

– Эзэн иигэжэ хэлэнэ: «Би шамайе Израилиин хаан болгожо, тоһо түрхибэб», – гэжэ хэлээд, үүдэ нээжэ, гэдэргээшье харангүйгөөр, тэндэһээ зугада. Бү хүлеэ, – гэжэ хэлэбэ.

⁴ Лүндэншэ залуу хүбүүн Рамоот-Галаад ошобо. ⁵ Тэрэнэй тэндэ ерэхэдэ, сэрэгэй дарганар хуубад.

– Сэрэгэй жанжан, намһаа танда хэлэхэ үгэ байна, – гэжэ залуу хүбүүн хэлэбэ.

– Бидэнэй хэндэб? – гэжэ Еһүү һураба.

– Сэрэгэй жанжан танда, – гэжэ тэрэ хүбүүн харюусаба.

⁶ Еһүү бодоод, тэрээнтэй хамта гэртэ оробо. Тэрэ хүбүүн шэл соохи оливын тоһо Еһүүгэй толгойдо адхаад:

– Израилиин Бурхан, Эзэн иигэжэ айладана: Би шамайе Эзэнэй арад зон болохо Израилиин хаан болгожо, толгойдош тоһо түрхибэб.

⁷ Ши өөрынгөө эзэн Ахаабай угыг үгы хэхэ ёһотойш. Тиигүүлжэ Би Изээбэлдэ алуулһан Эзэнэй барлаг болохо бүхы лүндэншэдэй шуһанай түлөө үһөөгөө абахаб. ⁸ Ахаабай бүхы уг хосорог! Би Израильдахи Ахаабай угай бүхы бага ба ехэ эршүүлые бултыень үгы хэхэб. ⁹ Ахаабай угыг үгы хэгшэдэл, Набаадай хүбүүн Еробоһаамай, Ахиягай хүбүүн Баһашаагай угууды баһал үгы хэхэб. ¹⁰ Нохойнууд Езрээл шадархи газарта Изээбэлые эдихэ. Хэншье тэрэ эхэнэрые хүдөөлүүлхэгүй, – гэжэ хэлээд, үүдэ нээжэ, тэндэһээ зугадаба.

¹¹ Еһүүгэй гэрһээ гарахада, эзэнэй дүтын хүнүүд тэрээндэ дүтэлбэд.

– Бүхы юумэн бараг гү? Тэрэ галзуу танда юундэ ерээб? – гэжэ тэдэнэр һураба.

– Таанад тэрэ хүниие ямар хүн байһыень мэдэнэт. Тэрэ намда юу хэлэхэб даа, – гэжэ Еһүү харюусаба.

¹² Тэдэнэр бэе бэеэ эбдүүсэжэ:

– Ши юуб даа нюунаш! Үнэн сэхыень бидэндэ хэлэ, – гэжэ баалабад.

– Тэрэ намда, – гэжэ Еһүү залуу хүбүүнэй хэлэһые дабтажа эхилбэ. – Эзэн иигэжэ хэлэбэ: Би шамайе Израилиин хаан болгожо, толгойдош тоһо түрхюулбэб.

¹³Тэдэнэр бушуу түргөөр өөр өөрынгөө хубсаһа тайлажа, Еһүүгай ябаха хэрэлсын тэбсэгүүд дээрэ дэбдижэ, эбэр бүрөөнүүдые үлээжэ:
– Еһүү хаан болобо! – гэжэ хашхаралдаба.

*Израилиин хаан Ёраамые Еһүү алана
(2 Уг 22:7-9)*

¹⁴Тиигээд лэ Нимшиигэй аша, Ёшапаадай хүбүүн Еһүү Ёраамай урдаһаа эсэргүүсэн бодобо.

Тэрэ сагта Ёраамай ударидалга доро байһан Израилиин бүхы сэрэгүүд Араамай хаан Хазаһээлэй довтолгодо харюу үгэхэ гэжэ Рамоот-Галаад шадар хүлээбэ.

¹⁵Ёраам хаан Араамай хаан Хазаһээлтэй тулалдажа шархатахадаа, тэрэнээ эмшэлүүлхээс Езрээл бусаба.

– Хэрбээ таанад минии түлөө наатнай, таанадай хэншые хотоһоо бү гараг, Езрээлдэ ошожо, юунэй боложо байһые бү дуулгаг, – гэжэ Еһүү хэлээд, ¹⁶дайшалхы тэргэдээ һуумсаараа, Езрээл тээшэ ошобо. Шархатаһан Ёраам тэндэ хэбтээ юм. Иудын хаан Ахазияа тэрэниие эрьхээс тэндэ ерээбэ.

¹⁷Езрээлэй хэрэмэй аранга дээрэ харуулда зогсоһон сэрэгшэ дүтэлэн ерэжэ ябаһан Еһүүгэй үй түмэн сэрэгүүдые хараад:

– Сэрэгүүд ерэжэ ябана! – гэжэ мэдээсэбэ.

– Эмээл моритые урдаһаань эльгээ. Тэрэ тэдэниие угтажа ошоод «Амар амгалан гү?» гэжэ нураг, – гэжэ Ёраам захирба.

¹⁸Эмээл морито угтажа, Еһүүдэ ошоод:

– «Амар амгалан гү?» гэжэ Ёраам хаан нурана, – гэжэ хэлэбэ.

– Амар амгалан тухай юу мэдэхэбши даа. Бидэнэй хойноһоо даха, – гэжэ Еһүү хэлэбэ.

– Манай элшэн тэдээндэ ошоһон аад, бусабагүй, – гэжэ хэрэмэй дээрэхи арангын харуулшан хэлэбэ.

¹⁹Ондоо эмээл моритые эльгээбэ. Тэрэ тэдэнэй сэрэгүүдтэ ошоод:

– «Амар амгалан гү?» гэжэ Ёраам хаан нурана, – гэжэ хэлэбэ.

– Амар амгалан тухай юу мэдэхэбши даа. Бидэнэй хойноһоо даха, – гэжэ Еһүү хэлэбэ.

²⁰Хэрэм дээрэхи арангын харуулшан Ёраамда иигэжэ мэдээсэнэ:

– Хоёрдохи элшэн тэдээндэ ошоһон аад, бусабагүй! Нимшиигэй хүбүүн Еһүүгэй сэрэгүүд тогтонгүй, бидэн тээшэ галзуу юумэдэл ерэжэ ябана!

²¹Ёраам иигэжэ захирба:

– Минии дайшалхы тэргэдэ моридые хүллэгты!

Тэрэнэй дайшалхы тэргэдэ моридые хүллэбэд. Израилин хаан Ёраам Иудын хаан Ахазияа хоёр өөр өөрынгөө дайшалхы тэргэнүүдтэ нуугаад, Езрээлэй Набоодой талада Еһүүтэй уулзабад.

²² Ёраам Еһүүтэй золгон уулзаад:

– Еһүү, амар амгаланаар ерэбэ гүш? – гэжэ нураба.

– Шинии эхэ Изээбэлэй забхайрал, тэрэнэй эди шэдинүүд бидэндэ ямар амар амгалан байлгахаб? – гэжэ Еһүү харюусаба.

²³ Ёраам дайшалхы тэргээрээ байра дээрээ эрьелдээд, тэндэнээ зугадан тэрьедэхэдээ:

– Ахазия, урбалта! – гэжэ Ахазияда хашхарба.

²⁴ Еһүү хурша номоо татажа харбахандаа, Ёраамай хоёр далын хоорондо тудаб. Тэрэнэй харбаһан годлиин үзүүр Ёраамай зүрхэндэ шаагдаба. Тэрэ өөрынгөө дайшалхы тэргэ дээрэ унаба.

²⁵ Еһүү өөрынгөө бэе хамгаалагшадай дарга Бидкаарда хандажа:

– Ёраамай үхэнэн бэе абаад, Езрээлэй Набоодой газарта хая! Һана-на гүш – ши бидэ хоёрой зэргэлээд, Ахаабай эсэгые үдэшэжэ ябаханда, тэрээн тухай муу зүн Эзэнэй иигэжэ айладаһые: ²⁶ «Би үсэгэлдэр Набоодой ба тэрэнэй хүбүүдэй шуһа харааб! Би шамда үһөө нэхэбэрийн түлбэри түлэхэб!» Эзэнэй хэлэнэн айладхал бэелүүлжэ, тэрэнэй үхэнэн бэе абаад, эндэ хая, – гэжэ захирба.

Иудын хаан Ахазиягай үхэл

²⁷ Иудын хаан Ахазияа эдэ бүгэдые хараад, Бэт-Хаггаанай харгыгаар зугадаба.

– Тэрэниие алагты! – гэжэ Еһүү хашхаран, тэрэнэй хойноһоонь намнаба.

Бидкаар Ахазияа Иблэһаамай хажуудахи Гуурай үгсүүр өөдэ гаража ябахадань хүсөөд, тэрэнэй хойноһоонь харбажа, дайшалхы тэргэ дээрэн тэрэниие шархатуулба. Тэрэ Мэгиддоо хүрөөд, тэндэ наһа бараба. ²⁸ Тэрэнэй зарасанууд тэрэнэй үхэнэн бэеые Иерусалим абаашажа, Давидай хотодо үбгэ эсэгэнэртэйн зэргэлүүлэн, булаша бунхандань хүдөөлүүлбэ. ²⁹ Ахаабай хүбүүн Ёраамай Израильда арбан нэгэн жэлдэ хааншалжа байхада, Ахазияа Иудын хаан болобо.

Еһүү Изээбэлые алана

³⁰ Еһүү Езрээл ерэбэ.

Изээбэл энэ ушар тухай мэдээсэл абажа, нюдөө шэрдээд, үһээе һамнажа гоёод, сонхынгоо саана зогсобо. ³¹ Энэ үе сагта Еһүү хотын хаалта үүдээр оробо.

– Өөрынгөө эзэниие алахан Зимриигэй хэрэг найн гү? – гэжэ Изээбэл тэрэндэ хашхарба*.

³² Еһүү толгойгоо үргэжэ, сонхо тээшэ хараад:

– Хэн эндэ миний тала тээшэб? Хэн нэгэн бий гү? – гэжэ һураба. Заһаагаа абхуулһан хоёр-гурбан харуулшад сонхоор харабад.

³³ Еһүү тэдэндэ хандажа:

– Изээбэлые доошонь хаягты! – гэжэ захирба.

Заһаагаа абхуулһан харуулшад Изээбэлые сонхоор доошонь хаябад. Тэрэнэй шуһан гэрэй ханада ба моридто сэсэрбэ. Еһүү тэрэнэй үхэнэн бэе дээгүүр дайшалхы тэргэ морёороо гараад, ³⁴ ордон соо орожо, найрлахаяа һуумсаараа:

– Үйлөө харламаар энэ эхэнэртэ һаналаа табигты. Яаба хээбэшье хаанай басаган байһан тэрэниие хүдөөлүүлэгты, – гэжэ захирба.

³⁵ Хүнүүд тэрэниие хүдөөлүүлхээ ошобо. Теэд тэдэнэр тэрэ эхэнэрэй толгойн, гар болон хүлэйнь яһануудһаа бэшэ юумэ олобогүй. ³⁶ Тэдэнэр бусаад, энээн тухай Еһүүдэ хэлэбэд. Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэнэй барлаг, Тишбиигэй Элияагай уридшалан, Эзэнэй иигэжэ хэлэһэн үгые сонсоһон мэдээсэл бээлүүлэгдэбэ: «Езрээл шадархи тала дээрэ Изээбэлэй бэеые нохойнууд эдихэ!» ³⁷ Таряалан үтэгжүүлэгшэ мэтээр, тэрэнэй үлэгдэлнүүд Езрээл шадар тараан хаягдаха! Изээбэл эндэ байна гэжэ толгойдоо хэншье оруулхагүй!»

Ахаабай бүхы удамые Еһүү усадхана

10 ¹ Еһүү Ахаабай томилһон сэрэгэй дарганарта, аха захатадта отолуулһан болон заһаагаа харуулшадта бэшэг бэшэжэ, тэрэнээ Самари хото эльгээбэ. Еһүү тэрэ бэшэг соогоо иигэжэ бэшэбэ:

² «...Таанад энэ бэшэг абабат. Таанадтай хамта таанадай эзэнэй хүбүүд, таанадта дайшалхы тэргэнүүд, морито сэрэгүүд, бэхижүүлэгдэнэн хотонууд болон зэр зэбсэгүүд бий. ³ Өөһэдынгөө эзэнэй хүбүүдһээ эгээ бэрхыень, эгээ эрэлхэг зоригтойень хунгажа, эсэгын хан шэрээдэ тунхаглаад, өөһэдынгөө эзэнэй түлөө тэмсэгты!»

⁴ Тэдэнэр айшоод: «Хоёр хаан Еһүүтэй тэмсэжэ шадабагүй, харин бидэ тэрэнтэй яажа тэмсэхэбиди», – гэлсэбэд. ⁵ Хаанай түшэмэлнүүд, хотын дарга, аха захатан болон һахюулай харуулшад Еһүүдэ иимэ харюу эльгээбэ: «Бидэ танай барлагуудби. Танай бидэндэ хэлэһэн юумэ бүримүһэн бүтээхэбди. Бидэ хэниишье хаан болгохогүйбди. Та яаха гэнэт, тэрэнээ бээлүүлэгты, бүтээгты».

* 9:31 Хара 3 Хаан 16:10.

⁶ Еһүү тэдээндэ хоёрдохи бэшэгээ эльгээбэ. Тэрэ бэшэг соонь иигэжэ бэшээтэй:

«Хэрбээ таанад намайе үргэмжлөө һаа, минии үгэ дуулажа, Ахаабай хүбүүдэй толгойнуудые таһар сабшаад, үглөөдэр энэл сагта тэдэнэ намда Езрээл солсагты!»

Далан хаан хүбүүд байгаа. Хотын мэдээжэ хүнүүд тэдэниие хүмүүжүүлжэ томо болгоо. ⁷Тэдэнэр тэрэ бэшэг абаад, хаанай далан хүбүүдые барижа, толгойнуудыень таһар сабшажа түрсүүгүүд соо хээд, тэдэнэ Езрээлдэ байһан Еһүүдэ эльгээбэд.

⁸ Дуулган мэдээсэгшэ Еһүүдэ ерээд, иигэжэ хэлэбэ:

– Хан хүбүүдэй толгойнуудые асараабди.

– Тэдэнэ хотын хаалта үүдэнэй хажууда хоёр обоохой болгогты. Тэдэ обоохойнууд тэндэ үдэр болотор байг, – гэжэ Еһүү хэлэбэ.

⁹ Үглөөгүүр Еһүү газаашаа гараад, арад зондо хандажа хэлэбэ:

– Таанад гэм зэмгүйт, харин би ори гансааран эзэн хаанай урдаһаа эсэргүүсэн бодожо, тэрэниие алааб. Теэд эдэниие хэн алааб? ¹⁰ Эзэнэй айладаһан үгэ заабол хүсэлдэдэг, Ахаабай гэр бүлын үгы хэгдэхэ тухай Эзэнэй Өөрынгөө барлаг Элиягаар арад зондо дамжуулһан бүхы үгэнүүд бээлүүлэгдэхэ гэжэ мэдэгты.

¹¹ Тиигээд Еһүү Езрээлдэ байһан Ахаабай гэр бүлын, тэрэнэй бүхы амбан һайдай, дүтын хүнүүдэй, санаартадай нэгэшье хүниие амиды үлөөнгүйгөөр алаба.

¹² Самари тээшэ ошобо. Тэрэ харгы замдаа Бэт-Ээкэд – Хароһиимэй хажууда тогтожо, ¹³ Иудын хаан Ахазиягай уг удамуудтай уулзаад:

– Таанад хэд гээшэбта? – гэжэ һураба.

– Бидэ Ахазиягай аха дүүнэр болонобди. Бидэнэр хаанай хүбүүнэй, хатан эхын бэе тамир мэдэхээ ошожо ябанабди, – гэжэ тэдэнэр харюусабад.

¹⁴ Еһүү сэрэгшэдтээ хандажа:

– Эдэниие амидыгаар баригты! – гэжэ захирба.

Тэдэниие амидыгаар бариад. Тэдэ дүшэн хоёр хүн байба. Тэдэниие Бэт-Ээкэдэй хажуудахи уһанай нүхэн соо нэгыншье амиды үлөөнгүйгөөр алабад.

¹⁵ Еһүү замаа үргэлжэлүүлжэ саашаа ошоходоо, урдаһаань ерэжэ ябаһан Рэхаабай хүбүүн Ёнадаабтай уулзаба. Еһүү тэрээндэ амар мэндээ хэлээд:

– Би шамтайб. Ши хэнтэйбши? – гэжэ һураба.

– Бишье шамтайб, – гэжэ Ёнадааб харюусаба.

– Тиигэбэл ши үнэн сэхээ баталжа, гараа намда һарбай, – гэжэ Еһүү хэлэбэ.

Ёнадааб тэрэндэ гараа харбайба. Еһүү тэрэниие урижа дайшалхы тэргэ дээрээ гаргаад, ¹⁶ тэрэндэ хандажа:

– Намтай ябалса. Ши минии Эзэндэ үнэн сэхэ байһые харахаш, – гэбэ. Ёнадааб тэрэнтэй хамта ябалсаба.

¹⁷ Еһүү Самарида ерэмсээрээ, Ахаабай гэр бүлэһөө үлэһэн бүхы уг удамуудыень алаба. Тиигэжэ Элиягаар дамжуулагша Эзэнэй айлдаһан захяа үгэ бөөлүүлэгдэбэ.

Баалда алба хэгшэдые Еһүү усадхана

¹⁸ Еһүү арад зониие суглуулаад:

– Ахааб Баалда багал алба хэһэн байна. Харин Еһүү тэрэндэ оролдосотойгоор алба хэхэ! ¹⁹ Мүнөө таанад нэгэшье хүниие үлөөнгүй, Баалай лүндэншэдые, тэрэнэй бүхы санаартадые суглуулжа, намда асарагты! Би Баалда агууехэ үргэл үргэхэ гэбэб! Өөрынгөө дураар намда ерээгүй хүнэй толгой таһарха! – гэжэ хэлэбэ.

Үнэн дээрээ, Еһүү Баалда шүтэн мүргэгшэдые бултыень үгы хэхэ гэһэн иимэ мэхэ гаргаһан байба.

²⁰ Еһүү арад зондо хандажа:

– Баалай һайндэрэй нангин суглаа үнгэргэхые зарлагты! – гэжэ захирба.

Энээн тухай соносхогдобо. ²¹ Еһүү суглаа зарлаха хүнүүдые Израилиин бүхы орон нютагта эльгээбэ. Баалай бүхы албатадай нэгэншье үлэнгүй, тэрэнэй хүмэ соо багтажа ядан сугларба.

²² Еһүү тэдэнэй хубсаһа хадагалдаг хүндэ хандажа:

– Баалай бүхы албатадта хубсаһануудыень тараа, – гэжэ захирба.

Тэрэ хүн хубсаһануудые асаржа, Баалай албатадта тарааба.

²³ Еһүү Рэхаабай угай Ёнадаабтай Баалай хүмэдэ ороод, Баалай албатадта хандажа:

– Баалда алба хэгшэд эндэ гансал үлэхэ ёһотой. Тиимэһээ таанадай дунда Эзэндэ алба хэгшэдһээ хэн нэгэнэй байһан үгые шалгажа, бэе бэеэ харагты, – гэжэ хэлэбэ.

²⁴ Тиигээд тэрэ үргэлнүүдтэ болон түгэс шатаалта үргэлнүүдтэ бэлэдхэл хүүлэжэ эхилбэ.

Еһүү наян сэрэгшэдые хүмын хүрэнэй газара зогсоогоод, тэдэндэ хандажа:

– Би таанадай гарта сэхэ үгэхээ эдэниие ерүүлэб. Эдэнэй хэн нэгэнэй эндэһээ һэмээхэн гаража арилаа һаа, таанад толгойгоороо харюусахат, – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ Еһүү түгэс шатаалта үргэл дүүргээд, бэе хамгаалуулагшадайнгаа ба харуулайнгаа дарганарта хандажа:

– Досоонь орогты! Бултыень хюдагты! Тэдэнэй хэншые хүмэһөө амиды гараха ёһогүй! – гэжэ захирба.

Тэдэнэр хэлмээрээ хүмэ соо байгшадые дууһан алажа, үхэһэн бэенүүдыень эндэ тэндэ орхёод, Баалай хүмын нангин таһалгада оробод. ²⁶Тиигээд тэдэнэр тэндэхээ Баалай нангин бэшэгтэй хабтагар шулуунуудые газаргаад, бута сохижо галдабад.

²⁷Тиигэжэ тэдэнэр Баалай нангин шулуунуудые ба хүмые үгы хээд, тэрэ нууридань шабхан барива.

Еһүүгэй хааншалга

²⁸Тиигэжэ Еһүү Баалые Израильда үгы хэжэ усадхаба. ²⁹Еһүү Израилин газар дээрэ үйлэдэһэн Набаадай хүбүүн Еробоһаамай хэһэн нүгэл хилэнсэгүүдхээ дууһан арсангүй, Бэт-Ээл ба Даанда байһан алтан тугалнуудые үгы хэнгүй, орхёо юм.

³⁰Эзэн Еһүүдэ хандажа:

– Ши Намда таарамжатай ба һайн хэрэг ябуулгануудые Минии һанагшаар, Ахаабай бүхы уг удамуудые зүбөөр үгы хэбэш. Тиимэһээ шини уг гарбал дүрбэдэхи үе хүрэтэр Израилин хан шэрээдэ һууха болтогой! – гэжэ айладаба.

³¹Теэд Еһүү үнэн зүрхэнһөө Израилин Бурханай, Эзэнэй нангин хуулинуудые сахибагүй. Тэрэ Израильда нүгэл хэһэн Еробоһаамай үйлэдэһэн нүгэлнүүдхээ арсабагүй.

³²Тэрэ сагта Израильһаа хэсэг газарнуудые түрүүшынхией таһалан үгэбэ. Араамай хаан Хазанһээл Израилин эзэлжэ байһан бүхы газарые: ³³Иорданһаа зүүлжэ Галаадай бүхы (Гаадай, Рэүбээнэй, Мэнашшээгэй) Арноной хабшал дээгүүрхи Ароһээр, Галаад болон Башаан хүрэтэрхи газарнуудые дайгаар добтолон абаба.

³⁴Еһүүгэй хэһэн бусад хэрэгүүд, эрэлхэг баатаршалганууд «Израилин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ³⁵Еһүүгэй үхэхэдэ, тэрэниие үбгэ эсэгэнэртэйнь зэргэлүүлжэ, Самарида хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй наһа бараһанай һүүлээр, тэрэнэй хүбүүн Ёахааз хаан болобо.

³⁶Израилин хаан Еһүү хорин найман жэлдэ Самарида хан түрээс засаглаһан юм.

Атаалия Иудын хан түрын засаг барина
(2 Уг 22:10-12)

11 ¹Ахазиягай эхэ Атаалияа хүбүүнэйнгээ алуулһые мэдэхэдэ, хан шэрээе эзэлхэ байһан хаанта гэр бүлын гэшүүдые бултыень алаха тухай захиралта үгэбэ. ²Иораам хаанай басаган, Ахазиягай эгэшэ Ёшэбаа

алуулха хуби заяатай байһан хаанай хүбүүдэй дундаһаа Ёһаашые нюусаар хулуужа абарба, тэжээһэн эхэтэйн хамта өөрынгөө унталгын таһалгада асаржа хоргодуулба. Тиигэжэ Ёшэбаа Ёһаашые Атаалияаһаа нюужа, тэрэ амиды мэндэ үлөө бэлэй. ³ Атаалияагай хааншалха үедэ, зургаан жэлэй туршада, тэрэ тэжээдэг эхэтэеэ хамта Бурханай хүмэ соо хоргодобо.

*Атаалияае хан шэрээһэнэ абажа хаялга ба амишень хороолго
(2 Уг 23:1-21; 24:1-3)*

⁴ Долоодохи жэлэй ябажа байхада, юрын ба түгэс шатаалта үргэлнүүдые эмхидхэн үнгэргэдэг ахамад санаарта Ёядаа хаанай һажуул харуулшадай ба ябаган сэрэгшэдэй зуутын дарганарые дууджа, Эзэнэй хүмэдэ суглуулба. Ёядаа Эзэнэй хүмэ соо тэдэниие баалажа шахаа тангаригынь абаад, тэдэндэ хан хүбүүн Ёһаашые харуулба.

⁵ Тиигээд Ёядаа тэдэндэ хандажа:

– Таанад иимэ юумэ хэгты: субботодо ажалдаа гараха ёһотой таанадай гурбанай нэгэ бүлэг хаанай ордон харууһалаг! ⁶ Гурбанай нүгөөдэ бүлэг Суур хаалта үүдэ, гурбанай гурбадахи бүлэг Харбагшадай хаалта үүдэндэхи хаанай ордон харууһалаг! ⁷ Субботын үдэр харуулай албанда гарахагүй нүгөөдэ хоёр бүлэг хааниие аршалжа, Эзэнэй үргөөе харууһалаг! ⁸ Зэр зэбсэгэе баряад, хааниие алишье талаһаань аршалан, бүһэлэн тойрожо зогсогты! Таанадта дүтэлһэн хүн алуулха! Хаанашые ошоходонь, хааниие үдэшэгты! – гэжэ захирба.

⁹ Зуутануудай дарганар юрын ба түгэс шатаалта үргэлнүүдые эмхидхэн үнгэргэдэг Ёядаа санаартанай захирһан бүхы юумыень дүүргэбэ. Субботын үдэр харуулай албанда гарагшад, мүн тэрэ үдэр амарагшад өөһэдынгөө зуутануудай дарганартай хамта Ёядаа ерэбэд. ¹⁰ Ёядаа Эзэнэй хүмэ соо Давид хаанай хадагалаанда байһан жадануудые, бамбай хуягуудые зуутадай дарганарта тарааба. ¹¹ Сэрэгшэд зэр зэбсэг баряад, хааниие зүг бүхэнһөө харууһалжа, хүмын урда талаһаа хойто тала хүрэтэр, мүн хүмын хорёо соохи үргэлэй шэрээн дэргэдэ зогсобод. ¹² Ёядаа Ёһаашые газаа гаргаад, хаанай титим үмэдхүүлжэ, хаанай нэрэ түрын тэмдэг барюулжа, оливын тоһо толгойдонь түрхээд, хаан болоһыень соносхобо. Арад зон альгаа ташажа: «Хаан мандаха болтогой!» – гэжэ хашхаралдабад.

¹³ Атаалияа сэрэгшэдэй ба арад зоной альгаа ташахые, хашхаралдахые дуулаад, Эзэнэй хүмэдэ ошобо. ¹⁴ Атаалияа хаашуулай зогсодог баханануудай хажууда ёһо гуримай дагуу зогсоһон хааниие, сэрэгэй дарганарые, эбэр бүрөөнүүдые үлээгшэдые болон хүхилдэн байһан арад зониие хараад, эбэр бүрөөнүүдэй хүнхинэн зэдэлхые шагнаад, хубсаһаяа таһар удхар шууламсаараа:

– Урбалта! Урбалта! – гэжэ хашхарба.

¹⁵ Санаарта Ёядаа бүлэг сэрэгүүдые ударидадаг зуутадта хандажа:
– Тэрэ эмые хүмэһөө гаргажа, жагсаалай дэргэдэ асарагты! Тэрэнэй тала баригшадые алагты! – гэжэ захирба.

Ёядаа тэрэ эхэнэрые хүмэ соо алажа болохогүй гэжэ ханаһан байба.

¹⁶ Атаалияе барижа, Моридой хаалта үүдээр үргөөһөө зүүн зүг тээшэ гаргаад, ордонһоо холо абаашаад алаба.

Санаарта Ёядаагай хубилалтанууд

¹⁷ Санаарта Ёядаа арад зоноо Эзэнэй арад болгохын тула Эзэндэ үнэн сэхэ байха тухай хэлсээ Эзэнэй болон арад түмэнэй, хаанай хоорондо баталба. Тиигээд хаан эсэгэдэ үнэн сэхээр алба хэхэ тухай хэлсээ хаанай болон арад түмэнэй хоорондо баталба.

¹⁸ Тиигээд арад зон Баалай хүмэдэ ошожо хандаргаагаад, үргэлэй шэрээнүүдые, бурхадай хүрэгүүдые үй бута сохёод, Баалай санаарта Маттааниие үргэлэй шэрээнүүдэй урда алаба.

Ёядаа харуулшадые Эзэнэй хүмын дэргэдэ орхибо. ¹⁹ Тиигээд зуутанай дарганар, харуулшад, ябаган сэрэгшэд, бүхы арад зон Ёядаа санаартантай хамта хааниие Эзэнэй хүмэһөө гаргаад, Харуулшадтай хаалта үүдэнүүдээр хаанай ордон руу ороторын үдэшэбэ. Ёнааш хан шэрээдэ заларан нууба. ²⁰ Бүхы арад зон баярлажа хүхилдэбэ. Атаалияагай хаанай ордон соо һэлмээр сабшуулан алуулагдаһан хойно хото дотор амгалан тайбан байдал тогтоо хэн. ²¹ Ёнааш хаан болоходоо долоотой байба.

Иудын хаан – Ёнааш

12 ¹ Еһүүгэй долоодохи жэлээ Израилиин хан түрын засаг барижа байхада, Ёнааш Иудын хаан болоһон байна. Тэрэ Иерусалимда дүшэн жэлдэ хан түрээ засаглаба. Тэрэнэй эхэ Цивьяа Бэһээр-Шээбэһээ уг гарбалтай байгаа. ² Ёнааш санаарта Ёядаагай хургаал заабариие баримталжа, бүхы наһандаа Эзэндэ таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые хэбэ. ³ Гэбэшые тэрэ онгон бурхадта мүргэдэг обоонуудые усадхабагүй. Тиимэһээ арад зон урдынхи мэтээр тэдэ обоонуудые тахин, үхэр мал шарууһалжа, түгэс шатаалта үргэл хэдэг байгаа.

Ёнааш Һүмэ һэргээнэ (2 Уг 24:4-14)

⁴ Ёнааш санаартадта хандажа:

– Эзэнэй хүмын досоохи нангин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэндэ бэлэг болгожо оруулһан, хүмые тэдхэн байгуулганда хүнүүдһээ албата

татабари абанан, Эзэнхээ али нэгэ юумэ туһа эрижэ тангариглалгадаа үргэһэн, санаартадай танилнуудһаа суглуулһан, хүмэдэ мүргэхээе ерэнэн хүзэгтэйшүүлэй үргэһэн бүхы мүнгэнүүдые ⁵ санаартад өөһэдынгөө этигэмжэтэ хүнүүдһээ абаг. Тиигээд тэрэ мүнгөөрөө хүмын хаана нэгэ тээнъ хандаралгануудые заһабарилуулаг, – гэжэ хэлэбэ.

⁶ Теэд Ёһааш хаанай хорин гурбадахи жэлээ хан түрээе засаглажа байхада, санаартад Хүмын хандаралгые заһабарилжа шадабагүй.

⁷ Ёһааш хаан санаарта Ёядаае, мүн бусад санаартадые дууджа ерүүлээд:

– Таанад Хүмын эбдэржэ хандарһан юумэнүүдые юундэ заһабарилуулнагүйбта? Тиимэл хадаа өөһэдынгөө этигэмжэтэ хүнүүдһээ мүнгэ бэшэ бү абагты! Харин тэдэ мүнгэнтнай Хүмын заһабарилгада зориулагдаһан байгаа, – гэбэ.

⁸ Санаартад арад зонһоо бэшэ мүнгэ суглуулхагүйбди гэжэ үгээе үгөөд, Хүмын заһабарилгаһаа болибо. ⁹ Санаарта Ёядаа нэгэ хайрсаг абажа, тэрэнэй дээрэ нүхэ гаргаад, тэрэнэе Хүмын үргэлэй шэрээгэй баруун талада табиба. Үүдэнэй дэргэдэхи харуулһан санаартад Эзэнэй хүмэдэ мүргэхээе ерэнэн хүнүүдэй үргэһэн мүнгые тэрэ хайрсаг руу табюулдаг болобо. ¹⁰ Тэрэ хайрсагай мүнгөөр дүүрэхэдэ, хаанай бэшээшэн ахамад санаартан хоёр Эзэнэй хүмэдэ оруулагдаһан мүргэлшэдэй үргэһэн мүнгые хайрсагһаа гаргажа тоолоод, тэдэ мүнгэ уутада хэжэ ябталаад, ¹¹ Эзэнэй хүмые заһабарилуулдаг эрхилэгшэдтэ үгэдэг болобо. Тэдэнэр Эзэнэй хүмэдэ хэһэн ажалайн түлөө модошо, шулууша дархашулда, ¹² мүн шулуушадта болон шулуу хайгшадта үгэдэг, Эзэнэй хүмын заһабарилганда хэрэгтэй болоһон модо шулуу ба хайгдаһан шулуунуудые худалдажа абадаг байба. ¹³ Теэд Эзэнэй хүмын ханда ороһон мүнгэнһөө Эзэнэй хүмын табагуудта, хабшуурнуудта, соргонуудта, сүршэхэ аршаан хэдэг аяга ба домбонуудта болон алта мүнгөөр хэһэн элдэб бүхы хэрэгсэлнүүдтэ гаргашалагдабагүй. ¹⁴ Тэрэ мүнгэнһөө гансал Эзэнэй хүмын досоохи ажал хэгшэдтэ, мүн заһабарилганда гаргашалагдадаг байба. ¹⁵ Хүдэлмэришэдтэ тоосооень хэхээе Эзэнэй хүмын ханһаа мүнгэ абанан хүнүүдтэ юунэй түлөө мүнгэ түлэһэн тухайн тоосохо эрилтэ табигдадаггүй, харин тэдэнэр найдал этигэмжэдэ хүртэдэг байба. ¹⁶ Гэм ба нүгэл сагааруулгын үргэлдэ үргэдэг тахилай мүнгэн Эзэнэй хүмын ханда оруулагдадаггүй, харин тэдэ мүнгэн санаартадта зориулагдана.

Ёһааш Хазанһээлхээ Иерусалимые абарна
(2 Уг 24:23-27)

¹⁷ Тэрэ сагта Араамай хаан Хазанһээл дайшалхы аяншалга гаргажа, Гаадые добтолон абаба. Тиигээд тэрэ Иерусалимые булимтаран абахаяа

hanaaшалба. ¹⁸Тиихэдэнь Иудын хаан Ёнааш Иудын хаашуул байһан Ёшапаат, Иораам болон Ахазия гэжэ үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хүмэдэ зорюулжа үргэһэн бүхы алта мүнгыень Эзэнэй хүмын ба хаанай ордоной дараануудһаа оложо, тэдэнээ Арамай хаан Хазанээлдэ эльгээбэ. Тиихэдэнь Хазанээл Иерусалимда добтолон орохоёо болибо.

¹⁹Ёнаашай хэһэн бусад үйлэ хэрэгүүд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ²⁰Тэрэнэй өөрын түшэмэлнүүд нюуса хэлсээ хэжэ, Ёнаашы Бэт-Миллоодо алаба. ²¹Шимаадай хүбүүн Иозахар, Шомээрэй хүбүүн Ёзабаад, тэрэнэй түшэмэлнүүд Миллоо ошодог харгыда ябаһан тэрэниие алабад.

Ёнаашы Давид хотын булашадахи үбгэ эсэгэнэртэйн зэргэлүүлжэ хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй хүбүүн Амация эсэгынгээ орондо хаан болобо.

Израилин хаан – Ёахааз

13 ¹Ахазиягай хүбүүн Иудын хаан Ёнаашай хорин гурбан жэлдэ хан түрээ засаглажа байхада, Енүүгэй хүбүүн Ёахааз Самарида Израилин хаан болобо. Тэрэ арбан долоон жэлдэ хан түрээ засаглаба. ²Тэрэ Израилие нүгэлтэ зам уруу хүтэлбэрлһэн Набаадай хүбүүн Еробонамай үйлэдэжэ хэһэн хэрэг ябуулганууды үргэлжэлүүлбэ. ³Тиихэдэнь Эзэн Израильда сухалдаад, тэрэниие Арамай хаан Хазанээлэй ба Хазанээлэй хүбүүн Бэн-Һадаадай гарта удаанаар үгэбэ.

⁴Ёахааз туһа эрижэ, Эзэндэ мүргэбэ. Эзэн тэрэнэй гуйлтые дуулаба. Тиигээд Тэрэ Арамай хаанай Израилие зобоохыень хараба. ⁵Эзэн Израилие абархын түлөө абарагыше эльгээжэ, израильшууды Арамай дарлалтаһаа сүлөөлбэ. Тиихэдэнь израильшууд урдандаа байһан шэнги өөһэдынгөө орон нютагта амгалан тайбан ажаһуудаг болобо. ⁶Гэбэшы израильшууды нүгэлтэ зам руу хүтэлбэрлһэн Еробонамай гэр бүлэ нүгэл хэхээ болибогүй. Самаридахи Ашэраагай бахана модон тэрэл зандаа үлөөбэ.

⁷Ёахаазай сэрэгүүд үгы хэгдэбэ: оройдоол табин морито сэрэгшэд, арбан дайшалхы тэргэ, арба мянган ябаган сэрэгшэд үлэбэ. Арамай хаан израильшууды үй бута сохижо, харгын тоонон мэтээр тэдэниие дэбһэжэ байба.

⁸Ёахаазай хэһэн бусад хэрэгүүд болон эрэлхэг баатаршалганууд тухай «Израилин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ⁹Ёахааз наһа бараба. Тэрэниие Самариин булашадахи үбгэ эсэгэнэртэйн зэргэлүүлжэ хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй хүбүүн Ехонааш эсэгынгээ орондо хаан болобо.

Израилин хаан – Ехоааш

¹⁰ Иудын хаан Ёһаашай гушан долоон жэлдэ хан түрэээ засаглажа байхада, Ёһаазай хүбүүн Ехоааш Самарида Израилин хаан болобо. Тэрэ арбан зургаан жэлдэ хан түрэээ засаглаба. ¹¹ Тэрэ Эзэнэй дура гутаадаг харата хэрэгүүдые үйлэдэдэг байба. Тэрэ израильшуудые нүгэлтэ ябадалнуудта түлхихэн Набаадай хүбүүн Еробоаамай нүгэл шэбэлһээ зайсангүй, тэрэ нүгэлтэ ябадалнуудые үргэлжэлүүлбэ.

¹² Ехоаашай хэһэн бусад агуухэ хэрэгүүд (Иудын хаан Амацияатай дайралдалга), тэрэнэй баатаршалганууд тухай «Израилин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ¹³ Ехоааш үбгэ эсэгэнэртээ хамта булаша бунханда нойрсобо. Еробоаам тэрэнэй хан шэрэээ эзэлбэ. Ехоааш Самариин булашада Израилин хаашуултай хамта хүдөөлүүлэгдэбэ.

Элишаагай наһа баралга

¹⁴ Элишаа үбшэлөөд, арай амиды хэбтэбэ. Тиихэдэнь Израилин хаан Ехоааш тэрэниие эрьежэ ерэмсээрээ, тэрэнэй дээрэнь тонгойгоод: – Эсэгэ минии! Эсэгэ минии! Израилин дайшалхы тэргэнүүд тантай хахасаха дурагүйл, – гэжэ шаналан уйлаба.

¹⁵⁻¹⁷ Элишаа тэрэнэй гар дээрэ гараа табяад:

– Һурша ном, годли аба, – гэжэ гуйба.

Ехоааш Һурша ном годли хоёрые абаба.

– Мүнөө ши зүүн сонхо нээ, – гэжэ Элишаа гуйба.

Ехоааш тэрэ гэрэйн зүүн сонхо нээбэ.

– Һурша номой хүбшэргэе татаад, нээлтэтэй сонхоор харба, – гэжэ Элишаа гуйба.

Ехоааш харбаба.

Элишаа тэрэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ годли Эзэнэй илалта!

Энэ годли Араамые диилэлгын илалта!

Ши араамшуудые Апээгтэ бултыень үгы хэхэш!

¹⁸ Тиигээд Элишаа Израилин хаанда дахин хандажа:

– Харбаһан годлиёо аба, – гэжэ гуйба.

Ехоааш харбаһан годлиёо абаба.

– Тэрээгээрээ газар сохи! – гэжэ Элишаа гуйба.

Ехоааш тэрэ годлөөр гурба дахин газар сохибо.

¹⁹ Бурханай хүн сухалдаад:

– Хэрбээ ши таба-зургаа дахин газар сохёо наа, араамшуудые бултыень алаха байгааш. Харин мүнөө ши араамшуудые гурба дахин диилэхэш, – гэжэ хэлэбэ.

²⁰ Элишаа наһа бараба. Тэрэниие хүдөөлүүлбэ.

Тэрэ сагта үй түмэн моһабууд жэл бүхэндэ дайгаар добтолон орожо, израильшуудые намнадаг байба. ²¹ Нэгэтэ ямар нэгэ хүниие хүдөөлүүлжэ байһан хүнүүд моһабуудай бүлэг сэрэгшэдые хараад, тэдээнһээ айһан хүрдэһэнһөө боложо, тэрэ хүнэйнгөө үхэхэн бэеые Элишаагай агы нүхэн хуурсагта хаяад, тэрьедэн гүүлдэшэбэ. Тиихэдэнь үхэхэн тэрэ хүнэй бэе Элишаагай араг яһануудые дайража амидыраад, хүл дээрээ бодошобо.

Израиль Араамтай дайралдана

²² Ёахаазай хан түрээ засаглажа байхада, Араамай хаан Хазанһээл дайгаар добтолжо, Израилиие дарамталжа байба. ²³ Теэд Эзэн Абраһаам, Исаак болон Яковтай үнэн сэхэ байха тухай хэлсээ баталһанаа гэршэлжэ, израильшуудые хайрладаг, тэдэнэй хэхэн гэм зэмые хүлисэдэг байба. Тиимэһээ тэрэ үе сагта Эзэн израильшуудые эсэслэн үгы хэхэ гэжэ Өөрһөө үшөө холо болгобогүй. ²⁴ Араамай хаан Хазанһээл наһа бараба. Тэрэнэй хүбүүн Бэн-Һадаад хаан болобо. ²⁵ Тиихэдэнь Ёахаазай хүбүүн Ехоһааш Хазанһээлэй булимтаран абаһан хотонуудые тэрэнэй хүбүүн Бэн-Һадаадһаа дайгаар бусаажа абаба. Ехоһааш араамшуудта гурба дахин дайгаар добтолжо, тэдэниие үй бута сохёод, Израилиин хотонуудые бусааба.

*Иудын хаан – Амация
(2 Уг 25:1-4, 11-12)*

14 ¹ Израилиин хаан Ёахаазай хүбүүн Ехоһаашай хан түрээ хоёрдохи жэлээ засаглажа байхада, Ёһаашай хүбүүн Амация Иудын хаан болобо. ² Тэрэ хорин таба наһатайдаа хаан боложо, хорин юһэн жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Иерусалимһаа уг гарбалтай, Ёһаддаан гэжэ нэрэтэй байгаа. ³ Тэрэ Эзэндэ таарамжатай хэрэгүүдые бүтээжэ байбашье, үбгэ эсэгэ Давидай хэхэн бүхы ябуулгануудайнь эды тэдыень лэ бүтээбэ. Харин тэрэ өөрынгөө эсэгэ Ёһаашай хэрэг ябадалые дэмжэн үргэлжэлүүлбэ. ⁴ Гэбэшье тэрэ онгон бурхадта мүргэдэг обоонуудые усадхабагүй. Тиимэһээ арад зон урдынхи мэтээр тэдэ обоонуудые тахин, үхэр мал шарууһалжа, түгэс шатаалта үргэл хэдэг байгаа.

⁵ Амация хаан хүсэндөө ороходоо, хаан эсэгыень алаһан түшэмэлнүүдые саазалба. ⁶ Гэбэшье, тэрэ алууршадай хүбүүдые саазалбагүй. Ушар юуб гэхэдэ, Моисейн Хуули соо Эзэн иимэ захяа заабари үгэнэ: «Үхибүүдэйн хэхэн гэмтэ ябадалай түлөө эсэгэнэрын, эсэгэнэрэйн»

хэһэн гэмтэ ябадалай түлөө үхибүүдынь саазалжа болохогүй. Харин өөрын хэһэн гэмтэ ябадалайл түлөө хүн үхэлэй саазада хүртэхэ зэргэтэй».

⁷Амация Дабһата хүндыдэ арба мянган эдоомууды алаад, Сээлые дайгаар эзэмдэжэ, тэрэ хотые шэнээр Ёктээл гэжэ нэрэлбэ. Тэрэ хото мүнөө болотор иимэ нэрэтэй юм.

*Амация болон Ехоһааш хоёрой хоорондохой дайн
(2 Уг 25:17–26:2)*

⁸Тэрэнэй һүүлдэ Амация Еһүүгэй аша, Ёхаазай хүбүүн болохо Израилиин хаан Ехоһаашда элшэдэе иимэ мэдээтэй эльгээбэ: «Дайлалдахаяа гара! Ньюр нюураараа тулалдая!»

⁹Израилиин хаан Ехоһааш Иудын хаан Амацияда иимэ харюу эльгээбэ:

– Хэзээ нэгэтэ Ливаанда ургажа байгааша үүргэнэ Ливаандахи хуша модондо «Хүбүүнэйм һамган болгон басагаяа үгыш» гэжэ хэлээ бэлэй. Теэд Ливаанай ан арьяатан тэрэнэй хажуугаар үнгэржэ ябахандаа, тэрэ үүргэные хуха нуга дэбһэн гараа. ¹⁰Эдоомые диилэһэн илалта шинии толгойе эрьюулээ. Сэдьхэлдээ гансал энэ илалтаараа омогорхо. Юундэ өөртөө гай тодхор бэдэрбэш? Магад, өөрөө хүлөө алдажа, Иудатай хамта унажа болохош!

¹¹Амация тэрэнэй хэлэһэн энэ үгые дуулабагүй. Иигэжэ Израилиин хаан Ехоһааш ба Иудын хаан Амация Иудын Бэт-Шээмэштэ нюур нюураараа уулзажа, дайлалдаба. ¹²Израилиин сэрэг Иудын сэрэгые бута сохибо. Амиды үлөөшөн гэр руугаа тэрьедэн гүйбэ. ¹³Израилиин хаан Ехоһааш Бэт-Шээмэш шадархи тулалдаанда Ахазиягай аша, Ёһаашай хүбүүн болохо Иудын хаан Амацияе баряанда абажа, Иерусалим руу абашаба. Тэндэ тэрэ Иерусалимай хэрэм ханануудые Эпраимай хаалта үүдэнһэ Булангай хаалта үүдэн хүрэтэр дүрбэн зуун тохой ута ханые сүмэ сохижо, хотодо оробо. ¹⁴Тиигээд тэрэ Эзэнэй хүмын ба хаанай ордоной һангуудта байһан алта мүнгэ, үнэтэй сэнтэй бүхы хэрэгсэлнүүдые тоножо, улад зониие барянда абаад, Самари руу бусаа һэн.

Ехоһаашай ба Амациягай наһа баралга

¹⁵Ехоһаашай бусад хэрэг ябуулганууд, тэрэнэй Иудын хаан Амациягай тулалдаһан баатаршалганууд тухай «Израилиин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ¹⁶Ехоһааш наһа бараба. Тэрэниие Самарида байдаг үбгэ эсэгэнэртэйнь зэргэлүүлжэ, Израилиин хаашуулай булашада хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй хүбүүн Еробоһаам хаан болобо.

Амациягай наһа баралга

¹⁷ Ёахаазай хүбүүн болохо Израилиин хаан Ехоһаашай наһа баранай удаа үшөө арбан табан жэл үлүү Иудын хаан Ёнаашай хүбүүн Амацияа ажаһууһан гээшэ. ¹⁸ Амациягай бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм.

¹⁹ Тэрэндэ эсэргүү нюуса хэлсээ Иерусалимда эмхидхэгдэбэ. Теэд Амацияа Лахиш руу тэрьедэн хороо һэн. Гэбэшье нүгөөдэ зон Лахиш руу ошожо, тэрэниие олоод, алаба. ²⁰ Тэрэнэй бэеые морид дээрэ тээгээд, Иерусалимда асаржа, үбгэ эсэгэнэртэйн хамта Давидай хотодо хүдөөлүүлээ бэлэй. ²¹ Иудын арад зон арбан зургаатай Азаарияа* Амациягай орондо хаан болгобо. ²² Амациягай үбгэ эсэгэнэртээ хамта нойрсоходо, Азаарияа Элаат хотые шэнээр барюулаад, тэрэнэ Иудын засаглал доро үгэбэ.

Израилиин хаан – Еробоһаам II

²³ Ёнаашай хүбүүн Амациягай арбан табан жэлдэ Иудын хаан байхада, Ехоһаашай хүбүүн Еробоһаам Израилиин хаан болобо. Тэрэ дүшэн нэгэн жэлдэ хан түрэээ засаглажа, Самарида ажаһууба. ²⁴ Тэрэ Эзэндэ таарамжагүй хэрэг ябадалнуудые хэһэн байна. Тэрэ Израилие нүгэлтэ зам руу хүтэлбэрилһэн Набаадай хүбүүн Еробоһаамай нүгэлһөө зайсаагүй.

²⁵ Еробоһаам Лэбоо-Хамаатһаа Дабһата далай хүрэтэрхи бүхы газар Израильда бусааба. Тиигэжэ Гаат-Хээпэрһээ гараһан Амиттайн хүбүүн, Эзэнэй барлаг – лүндэншэн Ионын арад зондо дамжуулан соносхол – Израилиин Бурханай, Эзэнэй айладаһан үгэ бээлүүлэгдэбэ. ²⁶ Эзэн Израилин багашуулһаа ехэшүүл хүрэтэр булта үхэжэ, гашуун зоболон үзэжэ, абарагшагүйдэлгые хараад, ²⁷ тэндэхи газар дээрэһээ Израилиин нэрые үгы хэхэгүй гэбэ. Тиигээд Эзэн Ехоһаашай хүбүүн Еробоһаамай гараар израильшуудые абаруулба.

²⁸ Еробоһаамай дайшалхы баатаршалганууд, тэрэнэй яажа Дамааск болон Хамаат хотонуудые Израильтай хамта Иудын засаглал дороһоо бусаалгаһан ба бусад ябуулганууд тухай «Израилиин хаашуулай түүхын ном» бэшээтэй юм. ²⁹ Тэрэнэй наһа барахада, тэрэниие Израилиин хаашуулай, өөрын үбгэ эсэгэнэртэй зэргэлүүлжэ хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй һүүлээр тэрэнэй хүбүүн Захарияа хаан болобо.

* 14:21 Азаарияа – бусад газарнуудта энэ хаанай нэрэ Уззияа, жэшэнь, 15:13, 30, 32 ба бусад газарнуудые харатгы.

*Иудын хаан – Азаария
(2 Уг 26:3-4, 21-23)*

15¹ Израилийн хаан Еробоһаамай хорин долоодохи жэлээ хан түрээ засаглажа байхада, Амациягай хүбүүн Азаария Иудын хаан болобо. ² Тэрэ арбан зургаа наһатайдаа хаан боложо, табин хоёр жэлэй туршада Иерусалимда хан шэрээдэ һууба. Тэрэнэй эхэ Иерусалимһаа уг гарбалтай Ехоолия гэжэ нэрэтэй байгаа. ³ Тэрэ Амацияа эсэгэдээл адляар Эзэндэ таарамжатай зүб хэрэгүүдые эрхилдэг байгаа. ⁴ Гэбэшье тэрэ онгон бурхадта мүргэдэг обоонууды усадхабагүй. Тиимэһээ арад зон урдынхи мэтээр тэдэ обоонууды тахин, үхэр мал шарууһалжа, түгэс шатаалта үргэл хэдэг байгаа.

⁵ Эзэн Азаарияа хаанда үбшэн эльгээбэ. Саа үбшэн тэрэнэй бүхы бэээр тараба. Тэрэ наһа баратараа саа үбшэндэ даруулаад, амяараа гэртэ Бэт-Хотшиитдо ажаһуугаа. Ётаам хүбүүнийнь улас түрынгөө хэрэгүүдые эрхилжэ, арад зоноо ударидаба.

⁶ Азаариягай бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ⁷ Азаариягай наһа барахадань, тэрэниие үбгэ эсэгэнэртэйнэ зэргэлүүлжэ, Давидай хотодо булашада хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй орондо хаан шэрэеэнь Ётаам хүбүүнийнь эзэлбэ.

Израилийн хаан – Захария

⁸ Иудын хаан Азаариягай хан түрээе гушан наймадахи жэлээ засаглажа байхада, Еробоһаамай хүбүүн Захария Израилийн хаан болобо. Тэрэ Самарида зургаан һара хан түрээе засаглаба. ⁹ Тэрэнэй хэрэг ябуулганууд үбгэ эсэгэнэрийнэ хэдэг байһан ябуулганууд мэтэ Эзэндэ таарамжагүй байба. Ушар юуб гэхэдэ, Захария Израилие нүгэлтэ зам руу дахуулһан Набаадай хүбүүн Еробоһаамдал адли нүгэл шэбэл үйлэдэжэ байба. ¹⁰ Ябээшэй хүбүүн Шаллуум Захарияада эсэргүүнюуса хэлсээ хэжэ, тэрэниие Иблэһаамда алаад, өөрөө хаан болобо.

¹¹ Захариягай бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Израилийн хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ¹² Еһүүгээр дамжуулжа арад зондо тунхаглаһан Эзэнэй айладажа: «Шинии уг гарбал дүрбэдэхи үе хүрэтэр, хүбүүн, аша, гуша, дүшэнэр Израилийн хан шэрээдэ һууха», – гэжэ хэлэһэн үгэ бээлүүлэгдэбэ.

Израилийн хаан – Шаллуум

¹³ Иудын хаан Уззиягай гушан юһэдэхи жэлээ хан түрээе засаглажа байхада, Ябээшэй хүбүүн Шаллуум Израилийн хаан болобо. Тэрэ Самарида хан түрээе нэгэ һара засаглаба. ¹⁴ Гадиин хүбүүн Мэнаһэм

Тирцааһаа гаража, Самарида ошоод, Ябээшэй хүбүүн Шаллуумые аламсаараа, өөрөө хаан болобо. ¹⁵ Шаллуумай хэрэг ябуулганууд, тэрэнэй нюуса хэлсээн тухай «Израилиин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ¹⁶ Тэрэнэй урда хотынгоо хаалта үүдые нээгэгүйн түлөө Мэнааһэм Таппууһаа хотые, тэрэ хотынхидые бултыень үгы хээд, Тирцаа хүрэтэрхи бүхы газар дайдые хоохоруулба. Тиихэдээ Мэнааһэм тэрэ хотодо байһан бүхы жэрмэһэн эхэнэрнүүдэй гэдэһые хаха зүһэжэ, зэрлиг муухайгаар алаба.

Израилиин хаан – Мэнааһэм

¹⁷ Иудын хаан Азаариягай гушан юһэдэхи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, Гадиин хүбүүн Мэнааһэм Израилиин хаан болобо. Тэрэ Самарида арбан жэлэй туршада хаан шэрээ эзэлэн һууба. ¹⁸ Эзэндэ таарамжагүй тэрэнэй хэһэн хэрэг ябуулганууд Израилие нүгэлтэ зам руу абашаһан Набаадай хүбүүн Еробоһаамай хэһэн нүгэлнүүдһээ зайсабагүй.

¹⁹ Ассирийн хаан Пүүл* Мэнааһэмэй хан түрэээ засаглажа байһан Израильда дайгаар добтолон оробо. Мэнааһэм өөрынгөө хаан түрые абаран үлөөхэ, өөһэдыгөө аршалуулан үмэгшүүлхэ гэжэ, Пүүлдэ мянган талаант мүнгэ барюулха болобо. ²⁰ Мэнааһэм тэды мүнгэ тэрээндэ үгэхын тула Израилиин бүхы баяшуулһаа албата татабари суглуулба. Тэдэнэй хүн бүхэн табин шээкэл мүнгэ Ассирийн хаанда үгэбэ. Ассирийн хаан эрьелдээд, өөрынгөө орон нюотаг ошобо.

²¹ Мэнааһэмэй бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Израилиин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм.

²² Мэнааһэм наһа баража, өөрынгөө үбгэ эсэгэнэртэй зэргэлэн хүдөөлүүлэгдэбэ. Тэрэнэй орондо тэрэнэй хүбүүн Пэкайяа хаан болобо.

Израилиин хаан – Пэкайяа

²³ Иудын хаан Азаариягай табин жэлдэ хан түрэээ засаглажа байхада, Мэнааһэмэй хүбүүн Пэкайяа Израилиин хаан болобо. Тэрэ Самаридахи хан шэрээдэ хоёр жэл һууба. ²⁴ Тэрэнэй хэһэн Эзэндэ таарамжагүй хэрэг ябуулганууд Израилие нүгэлтэ зам руу абашаһан Набаадай хүбүүн Еробоһаамай нүгэлнүүдһээ зайсажа, огтошые холо болобогүй. ²⁵ Харуулшадай дарга Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаа Пэкайяада нюуса эсэргүү хэлсээ эмхидхэжэ, Самаридахи ордон соогоо амардаг таһалгадань тэрэниие алаба. Энэ хэрэг үйлэдэлгэндэ табин

* 15:19 Пүүл – саашадаа энэ хаан Тиглаат-Пилэсээр гэжэ нэрлэгдэхэ.

галаадууд тэрэндэ хамһалсаба. Пээкаа Пэкайяе алаад, өөрөө орондонь хаан болобо.

²⁶ Пэкайягай бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Израилиин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм.

Израилиин хаан – Пээкаа

²⁷ Иудын хаан Азаариягай табин хоёрдохи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаа Израилиин хаан болобо. Тиин тэрэ Самарида хорин жэлэй туршада хаан шэрээдэ һууба.

²⁸ Тэрэнэй хэнэн Эзэндэ таарамжагүй хэрэг ябуулганууд Израилие нүгэлтэ зам руу абашаһан Набаадай хүбүүн Еробоһамай нүгэлнүүд-һээ зайсажа, огтошье холо болобогүй.

²⁹ Израилиин хаан Пээкаагай амиды байхада, Ассириин хаан Тиглаат-Пилэсээр дайгаар довтолжо, Абээл-Бэт-Маһахаа, Ийон, Напталиигай Яноох, Кээдэш, Хацоор, Галаад, Галилей болон бусад бүхы газарнуудыень эзэмдэн абаба. Тэрэ тэдэ газарнуудай хүнүүдые олзолон абаад, Ассиридэ абашаба.

³⁰ Элаагай хүбүүн Ёшээ Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаада нюуса эсэргүү хэлсээ эмхидхэжэ, тэрэниие алаба. Уззиягай хүбүүн Ётаамай хоридохи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, Ёшээ Пээкаае алаад, тэрэнэй орондо хаан болобо. ³¹ Пээкаагай хэнэн бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Израилиин хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм.

Иудын хаан – Ётаам

(2 Уг 27:1-9)

³² Израилиин хаан Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаагай хоёрдохи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, Уззиягай хүбүүн Ётаам Иудын хаан болобо. ³³ Ётаам хорин таба наһатайдаа хаан боложо, арбан зургаан жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Цадоогой басаган Ерушаагай хүбүүн һэн бэлэй. ³⁴ Уззия эсэгэдээл адли Эзэндэ таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые хэжэ байгаа. ³⁵ Гэбэшье тэрэ онгон бурхадта мүргэдэг обоонууды усадхабагүй. Тиимэһээ арад зон урдынхи мэтээр тэдэ обоонууды тахин, үхэр мал шарууһалжа, түгэс шатаалта үргэл хэдэг байгаа.

Тэрэ Эзэнэй хүмын Дээдэ хаалта үүдэ барюулба.

³⁶ Ётаамай бусад хэрэгүүд тушаа «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшэгдэнхэй.

³⁷ Тэрэнэй амиды байхада, Эзэн эхин түрүүшынхиеэ Араамай хаан Рэциниие, Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаае Иудын хаан орондо дайгаар эльгээбэ.

³⁸ Ётаамай наһа барахада, тэрэниие Давидай хото соо үбгэ эсэгэнэрэйн хажууда хүдөөлүүлбэ. Орондонь Ахааз хүбүүниинь хаан шэрээдэ заларба.

*Иудын хаан – Ахааз
(2 Уг 28:1-4)*

16 ¹ Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаагай арбан долоодохи жэлээ хан түрээ засаглажа байхада, Ётаамай хүбүүн Ахааз Иудын хаан болобо. ² Хаан шэрээдэ залархадаа, Ахааз хори наһатай байгаа. Иерусалимда тэрэ арбан зургаан жэлэй туршада хааншалба. Элинсэг эсэгэнь болохо Давидтал адляар тэрэ Эзэндэ таатай хэрэгүүдые хэдэггүй хэн. ³ Тэрэ Израилиин хаашуулай жэшээ даган ябаа. Израилиин арадай хараһаар байтар Эзэнэй үлдэһэн арадуудай жэгшүүритэй муухай үйлэ хэрэгүүдые һажаалдан, тэрэ өөрынгөө хүбүүе галда шатаан бурхадта үргэдэг байба. ⁴ Тэрэ нютагай обоонууд дээрэ, гүбээнүүд дээрэ, ямар нэгэ набшаһата модон доро тахилай үхэр мал шатаадаг, уталгануудые ууулдаг байба.

*Ахааз Ассириие аршалхыень гуйна
(2 Уг 28:5-8, 16-21)*

⁵ Тэрэ үдэрнүүдтэ Араамһаа Рэциин хаан Израилиин хаан Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаа хоёр Иудада дайгаар ошобо. Тэдэнэр Ахаазые Иерусалимда бүһэлэн хүрээлөөд, тэрэниие диилэн булижа шадабагүй. ⁶ Тиихэдээ Араамай хаан Рэциин Элаат бусажа, иудейнүүдые тэндэһээ үлдэжэ гаргаба. Тиигээд араамшууд тэндэ нютагжаба. Тэдэнэр мүнөө болотор тэндэ ажаһууһаар юм.

⁷ Ахааз элшэдээ Ассириин хаан Тиглаат-Пилэсээртэ эльгээхэдээ: – Би барлагшни, эсэгэмни байһандал шамда хандадагби! Ерэ, намайе минии дайсад болоһон Араамай хаанай, Израилиин хаанай гарһаа абара, – гэжэ захиба.

⁸ Ахааз Эзэнэй хүмын ба хаанай ордоной һангуудай дарасануудһаа алта мүнгэ абаад, тэдэнээ Ассириин хаанда бэлэг болгожо эльгээбэ. ⁹ Ассириин хаан тэрэнэй гуйлтые дүүргэжэ, Дамааскда дайгаар добтолон орожо, тэрэ хотые эзэмдээд, Рэцииние саазалба, тэндэхи хүнүүдые Киир руу туужа абаашаба.

*Ахааз Эзэнэй Хүмые шэнээр һэльбэнэ
(2 Уг 28:23-25)*

¹⁰ Ахааз хаан Ассириин хаан Тиглаат-Пилэсээртэй уулзахаяа Дамааск ошожо, тэндэхи тахилайн шэрээе хараад, тэрэ тахилайн шэрээгэй

дүрсин тодорхой хэбые санаарта Урияда эльгээбэ. ¹¹ Хаанай нютагаа бусахын урда тээ санаарта Урияа Дамааскһаа Ахаазай эльгээгшэ үргэлэй шэрээгэйнь хэбээр тон тиимэ тахилай шэнэ шэрээ бүтээгээд байба.

¹² Хаан Дамааскһаа бусажа, тахилай тэрэ шэнэ шэрээе хараад, тэрэндэ дүтэлэн ержэ, дээрэнь гараба. ¹³ Тиигээд Ахааз хаан тахилай тэрэ шэрээ дээрэ түгэс шатаалта, эдэе хоолой үргэлнүүдые шатаагаад, үзэмэй дараһан архи сасаһанай һүүлдэ, найрлалгын үргэлнүүдтэ шуһа сүршэбэ.

¹⁴ Тахилай хүрэл шэрээ Эзэнэй хүмын үүдэнэй сэхэ урдань табяатай байба. Тиихэдэнь хаан тэрэниие Эзэнэй хүмэдэ ородог үүдэнһээ холо болгожо, тахилай шэнэ шэрээ Эзэнэй хүмэ хоёрой хоорондо урдандаа байһан үргэлэй шэрээе шэнээр табигдаһан үргэлэй шэрээгэй хойто талада абаашажа табиха захиралта үгэбэ.

¹⁵ Ахааз хаан санаарта Урияда иигэжэ захирба:

– Тахилай энэ ехэ шэрээ дээрэ хаанай ба арад зоной асарһан тахилнуудые, үглөөнэй түгэс шатаалта үргэлнүүдые, үдэшин үргэлнүүдые шатаа. Тэрэ шэрээдэ үзэмэй дараһан архи саса, түгэс шатаалта үргэлнүүдтэ шуһа сүршэ. Тахилай энэ хүрэл шэрээ намда гэдэнэ дотор үргэжэ, үзэл харахада (Эзэнһээ туһа гуйхада) хэрэгтэй.

¹⁶ Ахааз хаанай зарлигаар санаарта Урияа бүхы юумэ бүтээбэ.

¹⁷ Ахааз хаан табюурнуудһаань бүрээһэнэй хушалтануудые, табюурнуудһаань шаануудые абхуулба. Тиигээд тэрэ шулуун шалаһаа дээшээ эдэ бүхы юумэнүүдые дороһоонь тулгадаг Зэд Далай, зэд бухануудые доошонь табюулба. ¹⁸ Мүн баһа Эзэнэй хүмэ соо байдаг хан шэрээгэй дээрэхи хүшэгийн бүрээһэ, Эзэнэй хүмэдэ хаанай ордонһоо ородог нарин хоридоорой газар талын гоёолтые абхуулба. Эдэ бүгэдэ Ассирийн хаанай түлөө баригдаһан байгаа.

*Ахаазай наһа баралга
(2 Уг 28:26-27)*

¹⁹ Ахаазай хэһэн бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ²⁰ Ахааз хаан наһа баража, Давидай хотодо өөрынгөө үбгэ эсэгэнэртэй зэргэлжэ хүдөөлүүлэгдэбэ. Хэээкиа хүбүүнийнь орондонь хаан шэрээдэ заларба.

Израилиин хаан – Ёшээ

17 ¹ Иудын хаан Ахаазай арбан хоёрдохи жэлээ хан түрээе засаглажа байхада, Элагай хүбүүн Ёшээ Израилиин хаан болобо. Тэрэ Самарида хан түрээе юһэн жэлдэ засаглаба. ² Тэрэнэй хэһэн хэрэг

ябуулганууд Эзэндэ таарамжагүй байба, теэд урдахи Израилиин хаашуулай хэһэн хэрэг ябуулгануудтай адли тиимэ харата дорой бэшэ байба.

³ Ассирийн хаан Шалманасаарай дайгаар Ёшээдэ добтолон ороходо, Ёшээ тэрээнэй мэдэлдэ орожо, алба татабари түлэдэг болобо. ⁴ Үүлдэнь Ассирийн хаан Ёшээе урбалта хэжэ, элшэдэ Египедэй Соо хаанда эльгээбэ гэжэ сонсобо. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ жэл бүхэндэ Ассирийн хаанда албата татабари түлэхэ аад, тэрэнээ түлөөгүй байба. Тиихэдэнь Ассирийн хаан Ёшээе баряад, түрмэдэ хуулгаба.

⁵ Ассирийн хаан Израилиин бүхы газарые эзэмдээд, Самариде ошо-жо, гурбан жэлдэ сэрэгээрэ тэрэ хотые хүрээлэн бүһэлбэ. ⁶ Ёшээгэй юһэдэхи жэлээ хан шэрээдэе хуухада, Ассирийн хаан Самарие эзэмдэн абаба. Тиигээд тэрэ израильшуудые Ассири туужа асараад, Гозаан дээгүүр урдадаг Хабуур голой эрьедэхи Халаада, мүн баһа Мидийн хотонуудта нютагжуулха гэбэ.

Израилиин хосоролтын шалтагаан

⁷ Израильшууд Египедэй хаан, фараоний дарлалта дороһоо абаржа, үбгэ эсэгэнэрыень Египедһэе гаргаһан Эзэнэй, өөрынгөө Бурханай урда зэмэтэй болобо. ⁸ Тэдэнэр Эзэнэй израильшуудта үгэһэн газарнуудай уул зоной ёһо заншалые баримталдаг, мүн баһа Израилиин хаашуулай зарлиг тогтоолнуудые сахидаг болошоһон байба. ⁹ Тиимэһээ тэдэнэр Эзэндэ, өөрынгөө Бурханда үнэн сэхэ бэшэ, харин нүгэлтэ хэрэгүүдые хэдэг байба. Тэдэнэр өөһэдынгөө нютагжаһан бүхы тосхонуудай, харуулай хэрэмүүдһээ эхилжэ бэхижүүлгэтэй томо хотонууд хүрэтэрхи обоонуудта үргэлэй шэрээнүүдые бодхоон бариба, ¹⁰ нангин шүтөөнүүдые ба Ашэраагай модон сэргэнүүдые үндэр гүбээнүүд дээрэ, набшаһата модон бүхэн доро табиба. ¹¹ Эзэн обоонуудай тахилнуудта үргэлнүүдэе шатаадаг арадуудай газарнуудые израильшуудта үгэхэ гэжэ тэндэхи уул хүнүүдые газар дайда дээрэһэнь намнаһан байгаа. ¹² Теэд израильшууд тэдэ газартань нютагжахалаараа, «Тэдэнэй ёһо заншал ба шажан мүргэлдэ бү орогты» гэжэ Эзэнэй айладаһан захяаень дүүргэнгүй, тэдэнэй онгон бурхадта шүтэн мүргэдэг болошоо юм.

¹³ Эзэн Өөрынгөө бүхы лүндэншэдээр ба абаралдагшадар уридшалан дамжуулжа, израильшуудта ба иудынхидтэ ингэжэ айладаа юм:

– Бусагты, муу замһаа зайсагты! Минии захяа заабариене сахигты! Би таанадта үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэгшэ Хургаал заабаринуудаа Өөрынгөө барлаг лүндэншэдээр дамжуулааб. Минии айладагша захяа заабаринууд тэрэ Хургаал соо байха.

¹⁴Теэд тэдэнэр Эзэнэй хэлэлхэн үгые хайхаран абабагүй. Тэдэнэр Эзэндэ, өөрынгөө Бурханда этигэдэггүй байһан эсэгэнэртээл адляар үсэрэлдэбэд. ¹⁵Израильшууд Тэрэнэй хуулинуудые, үбгэ эсэгэнэртэйнь баталһан үнэн сэхэ байха тухай хэлсээе, тэдэндэ захихан захяе мартажа, оршон тойронхи арадуудые нажаалдажа, онгон бурхадтань шүтэн мүргэдэг болобо. Эзэн тэдэниие бү нажаалдагты, тэдээнһээ жэшээ бү абагты гэжэ израильшуудта хэлэлхэн байгаа. ¹⁶Теэд тэдэнэр Эзэнэй, өөрынгөө Бурханай бүхы зарлиг захяануудые хайхарбагүй. Тиигээд тэдэнэр өөһэдтөө тугалнуудые шудхаад, Ашэраагай модон сэргэнүүдые табяад, наран, һара болон тэнгэрийн одо мүшэдтэ мүргэжэ, Баалда алба хэжэ, ¹⁷хүбүүд басагадаа үргэл болгожо галда шатаадаг, үзэл үзэжэ, эльбэ жадха хэжэ һурахые оролдодог болобо. Тиигэжэ тэдэнэр Эзэндэ таарамжагүй хэрэгүүдтэ ба нүгэлдэ дарагдаба. ¹⁸Эзэн эдэ бүгэдые хэдэг болошоһон израильшуудта суhalдаад, гансал иудын зониие Өөртөө үлөөжэ, бусадыень Өөрһөө холдохожо үлдэбэ. ¹⁹Теэд иудыншые зон Эзэнэй, өөрынгөө Бурханай захяа заабаринуудые сахихаяа болижо, израильшуудтал адляар тэндэхи уул арадуудай ёһо заншал ба шажан мүргэлдэ оробо...

²⁰Эзэн Израилиин бүхы зониие зэбүүрхэлтэйгээр буруушаажа, тэдэниие доромжолон, Өөрһөө холо болгожо, тонуул ба дээрмэдэлгэндэ үгэбэ.

²¹Эзэнэй Израилие Давидай хан шэрээһээ амьарлахадань, израильшууд Набаадай хүбүүн Еробоһаамые һунгажа, өөһэдынгөө хаан болгожо томилбо. Теэд Еробоһаам Эзэнээ мартахые израильшуудта баадхан идхажа, тэдэниие аймшагтай нүгэлтэ зам руу абашаба. ²²Израильшууд Еробоһаамай нүгэлтэ замаар дабшажа, эдэ бүхы нүгэлнүүдһээ зайсажа шадбагүй.

²³Эзэн Өөрынгөө бүхы барлаг лүндэншэдээр уридшалан дамжуулан захяа зарлигуудыень сахяагүй Израилие Өөрһөө холо болгожо үлдэбэ. Тиихэдэнь израильшууд өөһэдынгөө орон нютаг орхижо, Ассиридэ сүлүүлэн нүүжэ, мүнөө болотор нютагжаһан газартаа ажаһуунад.

Самари руу ондоо арадуудые нүүлгэ

²⁴Ассирийн хаан өөрынгөө хүнүүдые Вавилоонһоо, Кутааһаа, Аввааһаа, Хамаатһаа, Сэпарваһимһээ израильшуудай ажаһууһан Самарийн тосхонуудта ба хотонуудта нүүлгэн абашаба. Тэдэнэр Самарийн орон нютагай бүрин эрхэтэ эзэд боложо, тэндэхи хотонуудта болон тосхонуудта ажаһуужа эхилбэд.

²⁵Тэдэнэр тэндэ нүүжэ ерэхэдээ, түрүүшээр Эзэниие шүтэдэггүй, хүндэлдэггүй байба. Тиихэдэнь Эзэн тэдэндэ арсалануудые эльгээбэ. Арсаланууд довтолжо, тэдэниие аладаг болобо.

²⁶ Тиихэдэнь арад зон Ассирийн хаанда хандажа:

– Танай зарлигаар Самарийн тосхонууд ба хотонуудта нүүжэ ерэһэн бидэнэр энэ ороной Бурханда яаж шүтэн мүргэдэг ёһолол мэдэнэгүйбди. Бурхан бидэндэ арсалануудые эльгээбэ. Тэдэ арсаланууд бурханда яаж шүтэн мүргэдэг ёһолол мэдэхэгүй хүнүүдые алана, – гэжэ хэлэбэд.

²⁷ Ассирийн хаан тэдэнэртэ хандажа:

– Тэндэһээ эндэ туужа асархан санаартадай али нэгыгэ Самаридань бусаагты. Тэрэ тэндэ ошоод, таанадтай байхадаа, Самарийн ороной бурханда яаж шүтэн мүргэдэг ёһолол таанадта зааж, хургажа үгэг, – гэбэ.

²⁸ Самариһаа эндэ туулгуулжа асаруулһан санаартадай нэгэн тэндэ бусаба. Тэрэ Бэт-Ээлдэ нютагжан хуурижаад, тэрэ арадые яаж Эзэндэ мүргэхэб гэнэн ёһолол зааж хургажа эхилбэ. ²⁹ Тиихэдэнь тэрэ арад нютагжан хуурижаһан газарайнгаа урдандаа самарянуудай бариһан дуган бүхэндэ өөһэдынгөө бурхануудай дүрсэнүүдые табибад. ³⁰ Вавилонойхид Суккоот-Бэноот бурханай, Кутаа хотынхид Нэргаал бурханай, Хамаат хотынхид Ашимаа бурханай дүрсэнүүдые, ³¹ Авваа хотынхид Нибхааз ба Тартаак бухануудай дүрсэнүүдые бодхообо. Тиихэдэнь Сэпарваһиймһээ нүүжэ ерэгшэд Сэпарваһиймэй бурханууд болохо Адраммээлэхтэ ба Анаммээлэхтэ үргэл хэжэ, өөһэдынгөө үхибүүдые галда үгэдэг болобо.

³² Тэрэ үе сагта тэдэнэр Эзэндэ мүргэдэг, өөһэдынгөө яһатанһаа хэн нэгыгэ нютагайнгаа обоонуудай санаарта болгожо томилбо. Тэрэ санаарта тэндэхи обоонуудта, мүн дуганууд соо тэдээндэ мүргэл үнгэргэдэг болобо. ³³ Теэд тэдэнэр Эзэндэ мүргөөшье һаа, өөһэдынгөө бурхадта шүтэдэг байба. Ушар юуб гэхэдэ, хари газарта нүүжэ ерэһэн тэдэнэр эхэ орондоо шүтэжэ байһан өөһэдынгөө бурхануудые мартабагүй.

³⁴ Тэдэнэр мүнөө болотор урданайнгаа ёһо заншалые сахиһаар зандаа юм. Тиимэһээ тэдэнэр Эзэндэ шүтэн мүргэхээ, Яковай нэрые «Израиль» гэжэ хэлгээд, тэрэнэй уг удамуудта сахигты гэжэ захиһан Эзэнэй бүхы захяа заабаринуудые, хуулинуудые болон хургаалнуудые сахихаяа болишобо.

³⁵ Эзэн тэдэнэртэй үнэн сэхэ байха тухай хэлсээ баталжа:

– Ондоо бурхануудта бү ёһологты, бү мүргэгты, тэдээндэ үргэл бү хэгты. ³⁶ Харин Өөрынгөө агуухэ хүсөөр, Өөрынгөө баруун гараар таанадые Египедһээ гаргаһан гансал Эзэндэ ёһологты, гансал Тэрээндэ мүргэгты, гансал Тэрээндэ үргэл үргэгты. ³⁷ Тэрэнэй таанадта бэшэһэн хуулинуудые, захиралтые, хургаалнуудые болон ёһо заншалнуудые сахигты, ходол тэдэниинь бэелүүлэгты. ³⁸ Минии таанадтай баталһан үнэн сэхэ тухай хэлсээ бү мартагты, ондоо бусад бурхануудта бү

ёһологты. ³⁹Гансал Эзэндэ, таанадай Бурханда ёһологты. Тэрэ таанадые бүхы дайсадһаа аршалха, – гэжэ зарлиглаба.

⁴⁰Теэд тэдэнэр Эзэнэй үгые дуулангүй, өөһэдынгөө хэжэ ябаһан урданай ёһо заншал үргэлжэлүүлжэ, ⁴¹Эзэндэ мүргэжэ, өөһэдынгөө онгон бурхануудта алба хэжэл байба. Тэдэнэй үхи хүүгэд ба ашанар мүнөө болотор эсэгэнэрэйнгээ хэнэн ябадалнуудые даган үргэлжэлүүлһэн зандаа юм.

Иудын хаан – Хэээкия

(2 Уг 29:1-2; 31:1, 20-21; 4 Хаан 17:5-7)

18 ¹Израилиин хаан, Элаагай хүбүүн Ёшээгэй гурбадахи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, Ахаазай хүбүүн Хэээкия Иудын хаан болобо. ²Хэээкия хорин таба наһатайдаа хаан боложо, Иерусалимда хорин юһэн жэлэй туршада хааншалаа. Тэрэнэй эхэнь Захариягай басаган Абияа бэлэй. ³Үбгэ эсэгэ Давидтал адляар тэрэ Эзэндэ таатай хэрэгүүдые эрхилдэг һэн.

⁴Тэрэ обоонуудай тахилган болюулба, нангинаар шүтэдэг шулуунуудые буталба, Ашэраагай модон сэргэнүүдые таһар сабшан унагааба, Моисейн бүтээһэн зэд могойе үгы хэбэ. Израильшууд тэрэ үдэр болотор могойн урда үргэлнүүдые шатаадаг, тэрэнээ Нэхуштаан гэжэ нэрэлдэг байгаа. ⁵Хэээкияа Эзэндэ, Израилиин Бурханда найдадаг байба. Тэрэнэй байхадашье, тэрэнэй һүүлээршье, Хэээкияа шэнги хаан Иудын бүхы хаашуулай дунда үгы байһан юм. ⁶Тэрэ Эзэнэй талые түгэс дүүрэн баримталдаг, Тэрээнһээ огто холододоггүй, Моисейгээр дамжуулһан Тэрэнэй зарлигуудые сахидаг байба. ⁷Эзэн Хэээкияатай хамта. Тиимэһээ Хэээкияа ямаршье юумэ хэбэл, тэрэнь булта бүтэдэг байгаа. Хэээкияа Ассирийн хаанай урдаһаа эсэргүүсэн бодожо, тэрэнэй засаглал дороһоо гараба.

⁸Хэээкияа пилиштүүдые бута сохёод, Гааза хүрэтэр ошожо, тэрэнэй оршон тойронхи газарнуудые, харуулай хэрэм арангануудые, бэхижүүлгэтэй хотонуудые эзэмдэн абаба.

⁹Хэээкияагай дүрбэдэхи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, (Израилиин хаан Элаагай хүбүүн Ёшээгэй долоодохи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада) Ассирийн хаан Шалманасаар дайгаар Самарида добтолон орожо, тэрэ хотые сэргээрээ тойрон бүһэлбэ. ¹⁰Гурбан жэлэй үнгэрхэдэ, Шалманасаар тэрэ хотые эзэмдэн абаба. Хэээкияагай зургаадахи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, (Израилиин хаан, Элаагай хүбүүн Ёшээгэй юһэдэхи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада) Самари хандарба.

¹¹ Ассирийн хаан израильшуудыг намнан туужа, Гоцаан соогуур урдадаг Хабуур голой эрьедэхи Халаада, мүн баһа Мидийн хотонуудта сүлэн нүүлгэбэ. ¹² Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр Эзэнэй, өөрынгөө Бурханай үгыг дуулангүй, Эзэнэй тэдэнтэй баталһан үнэн сэхэ байлга тухай хэлсээе сахидаггүй, Эзэнэй барлаг Моисейн дамжуулан хэлэгшэ бүхы зарлигуудыг бээлүүлээгүй, тэдэндэ мэдэлээ үгөөгүй юм!

*Иерусалимда Сэннахэрийбэй заналта
(2 Уг 32:1-19; Иса 36:1-22)*

¹³ Хэээкиа хаанай арбан дүрбэдэхи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, Ассирийн хаан Сэннахэрийб дайгаар довтолжо, сэрэгүүдээрээ Иудын бэхжүүлэгдэһэн бүхы хотонуудыг тойрон бүхэлөөд, һүүлдэнь эзэмдэн абаба.

¹⁴ Иудын хаан Хэээкиа Лахишдэ байһан Ассирийн хаанда элшэдээ эльгээхэдэ: «Би зэмэтэй! Намһаа холодо. Намда ямаршыг алба татабари тохонош, би бултыень түлэхэб», – гэжэ захиба.

Ассирийн хаан Иудын хаан Хэээкиада гурбан зуун талаант сэбэр мүнгэ, гушан талаант алта түлэхыень уялгалба. ¹⁵ Хэээкиа Эзэнэй хүмын ба хаанай ордоной һангуудта байһан бүхы мүнгэ, ¹⁶ Эзэнэй хүмын үүдэнүүдэй бүрээһэн хушалтануудыг тогонуудтайнь хамта (Хэээкиагай захиралтаар тэдэ бүрээһэн хушалтанууд ба тогонууд алтаар бүтээгдэһэн байгаа) абажа, Ассирийн хаанда үгэбэ.

¹⁷ Ассирийн хаан Лахишһээ Иерусалим руу Хэээкиа хаанда өөрынгөө Тартан*, Раб-Сарис** ба Ассирийн түшэмэл ноён гурбыг олон сэрэгтэй хамта эльгээбэ. Тэдэнэр Иерусалимда дүтэлжэ, харгын хажууда бүд будажа сагаан болгодог газарта, хэмэл ехэ сөөрэм руу уһа урадхуулдаг һубагай хажууда тогтоод, ¹⁸ хаание дуудаба. Тэрэнэй урдаһаа ордоной захирагша, Хилкиягай хүбүүн Элиакиим, бэшээшэ Шэбнаа, олондо тунхаг тараагша Асаапай хүбүүн Ёһаа гэгшэд гараба.

¹⁹ Ассирийн түшэмэл ноён тэдэндэ хандажа:

– Хэээкиа хаанай бээдээ найдан байһанай шалтагаан юун бэ гэжэ Ассирийн агууехэ хаанай мэдэхээ һананан тухай хэлэбэ: ²⁰ «Ши хоон үгэ хэлэнэш! Харин дайралдаанда хүсэн, дүй дүршэл хэрэгтэй! Ши хэндэ найдан, минии урдаһаа эсэргүүсэн бодобош? ²¹ Египет туһалха гээд найданат. Теэд энэ болбол хухарһан таяг хэрэглэн, түшэһэндэл адли болохол! Хухарһан таяг дууһан хухаржа, альгыетнай шаажа, соо

* ^{18:17} Тартан – сэрэгүүдэй эгээн ехэ дарга.

** ^{18:17} Раб-Сарис – заһагаа абхууһан харуулашадэй эгээн ехэ дарга.

хадхал. Египедэй хаанда найдаха гээшэ энээндэл адли юм. ²² Али таанад „Эзэн Бурхандаа найданабди“ гэжэ намда хэлэхэ гүт? Ямар Бурхандаа найданабта – Хэээкияа хаанай мүргэлэй газарнуудыень, үргэлэй шэрээнүүдыень хандаргаанан Бурхандаа гү? Хэээкияа Иудын болон Иерусалимай зондо гансал энэ газарта, Иерусалимда мүргэхэ, нэгэл шэрээ дээр үргэл хэхэ гээд заабарилаа хэн бэээ».

²³ Ши Ассирийн хаантай, минии эзэнтэй боосоо хээшье хаа, шүүхэгүйш! Би шамда хоёр мянган мори үгэхэб. Тэдэниие унаха хүнүүдые суглуулжа шадаха юм гүш? ²⁴ Ши минии эзэнэй мэдэлдэ байһан хизаар оронуудай эгээн хүсэгүй тулюур засаглагшадай али нэгэндэ харюу сохилто үгэжэ шадаха юм гүш? Али Египедэй дайшалхы тэргэнүүдтэ, тэрэнэй морин сэрэгтэ найдана гүш?.. ²⁵ Тиигээдшье би Эзэнэй зүбшөөлгүйгөөр энэ газарта дайлаха гэжэ ошохо хэн гүб? Үгы ааб даа. Энэ орон нютагта ошожо, хандарал ушаруулха тухайм Эзэн Өөрөө намда захираал!

²⁶ Тиихэдэнь Хилкиягай хүбүүн Элиакиим, Шэбнаа ба Ёһаа тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэнтэй араам хэлээр хөөрэлдэгты. Бидэ ойлгохобди. Еврей хэлэн дээрэ бү хэлэгты, зон хотын хэрэм хананууд дээрэһээ шагнажа байна.

²⁷ Гэбэшье Ассирийн түшэмэл ноён тэдээндэ иигэжэ ганиран бадашаба:

– Минии эзэн гансал танай хаанда болон таанадта эдэ бүгэдые хэлэхыем эльгээгээ гэжэ гү? Үгы! Таанадтай хамта бааһаая эдижэ, шээһээ уужа байха табисууртай энэ хана дээрэ байгааша бүхы зондо энээниие сонсохыем хаамни эльгээгээ!

²⁸ Тиигээд түшэмэл ноён бодожо, еврей хэлэн дээрэ шанга гэгшээр иигэжэ хэлэбэ:

– Ассирийн хаанай, агууехэ хаанай хэлэһэн үгэ шагнагты! ²⁹ Хаан иигэжэ хэлэнэ: «Хэээкияа таанадые мэхэлхээ болиг! Тэрэ таанадые абаржа шадахагүй! ³⁰ Эзэндэ найдагты гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ бү этигэгты. Эзэн таанадые абархагүй, хотонуудыетнай эзэмдэхэ гэнэн зорилгоһоонь манай Ассирийн сэрэгые хазагайруулхагүй. ³¹ Хэээкиягай хэлэхые бү шагнагты!» Хотогоо гаража, бээе тушаагты гэжэ Ассирийн хаан захирна! Таанадай хүн бүхэн өөһэдынгөө уһан жэмэсэй эшын, инжир модоной жэмэсүүдые эдихэт, өөһэдынгөө худагай уһа уухат. ³² Һүүлдэнь би таанадые таанадай орон нютаг мэтэ имэл орон нютагта, орооһотой ба үзэмэй дараһан архитай орон нютагта, хилээмэтэй ба уһан жэмэстэй орон нютагта, тоһотой ба зүгын балтай орон нютагта абаашахаб. Таанад тэндэ ажаһуухат, үхэхэгүйт! Хэээкиягай

үгэдэнь бү орогты! Эзэн таанадые абарха гэжэ тэрэ таанадые мэхэлнэ!
³³ Ондоо арадуудай бурхад өөрынгөө орон нютагые Ассирийн хаанай гарһаа абараа юм аал? ³⁴ Хамаат, Арпаадай бурхад мүнөө хаанаб?! Сэпарваһиимэй, Ёнаагай ба Ивваагай бурхад хаанаб?! Хэниинь Самариие минии гарһаа абарһан юм? ³⁵ Эдэ орон нютагуудай бурхад нютагаа хэзээ намһаа абараа юм? Тиигээд мүнөө Эзэн Иерусалимые намһаа яажа абархаб?

³⁶ Арад зон харюусангүй, дуугай байба. Юуб гэхэдэ, харюудань юушые дуугархагүй тухайнь Хэээкияа хаан тэдээндэ захирһан байгаа бшуу.

³⁷ Ордоной эрхилэгшэ Хилкияагай хүбүүн Элиакиим, бэшээшэ Шэбнаа, тунхаг зарлагша Асаапай хүбүүн Ёһаа уйдхар гашуудалаа мэдүүлжэ, өөһэдынгөө хубсаһа хахар – шуур татаад, Хэээкияада ерэжэ, Ассирийн түшэмэл ноёной хэлэһэн бүхы үгэнүүдые дамжуулба.

*Иерусалимые абарха тухай Исайн зүгнэл
(Иса 37:1-8)*

19 ¹ Хэээкияа хаан эдэ бүгэдые дууламсаараа, уйдхар гашуудалаа мэдүүлэн хубсаһаа урижа, таар үмдөөд, Эзэнэй хүмэдэ ошобо. ² Тиигээд ордоной захирагша Элиакиимые, бэшээшэ Шэбнаае ба ахамад санаартадые таар хубсаһа үмэдхүүлээд, Амооцой хүбүүн, лүндэншэ Исайда эльгээбэ.

³ Хэээкияа Исайда иимэ мэдээсэл дуулгахыень тэдээндэ даалгаа бэлэй: «Энэ үдэр болбол гай гасалангай, хэһээлтын, нэрэ хүндөө бууралгын үдэр. Нарайлхаяа байһан аад, түрэхэ арга шадалгүй эхэнэртэл адли байнабди. ⁴ Ассирийн хаан ахамад түшэмэлөө амиды Бурхание доромжолхо-баһахын тула эльгээгээ. Эзэн Бурхантнай баһаһан тэдэ үгэнүүдые соносожо, хэлэһэн хүнүүдыень хэһээхэ бэээ. Амиды мэндэ үлэһэн өөһэдынгөө зон тушаа Бурхандаа зальбарыт».

⁵ Хэээкияа хаанай түшэмэлнүүдэй Исайда ерэхэдэ, ⁶ иимэ харюу һөөргэнь эльгээбэ: «Ассирийн хаанай зарасануудай Намайе баһажа доромжолһон үгэнүүдые дуулаад бү ай гэжэ Эзэн танда айладхал буулгана. ⁷ Би Ассирийн хаанда хүлдэ эльгээхэб, тэрэ нэгэ мэдээсэл абамсаараа, өөрынгөө орон нютаг руу бусаха. Тиигээд Би тэрэниие тэндэнь һэлмээр сабшан хүнөөхэб».

*Ассирийн шэнэ заналтанууд
(Иса 37:9-20)*

⁸ Ассирийн түшэмэл ноён хаанайнгаа Лахиш хото орхиһон, мүнөө Либнаа хотые сэрэгүүдээрээ тойрон бүһэлһэн тушаа дуулаад, тишшээ

ошобо. ⁹Күүшэй хаан Тирхаакагай дайгаар ерэжэ байһан тухай Ассирийн хаан дуулажа, элшэнэрые иимэ бэшэгтэйгээр Хэээкияа хаанда эльгээбэ: ¹⁰Иудын хаан Хэээкияада иигэжэ дамжуулагты:

– Этигэн найдадаг Бурханшни Иерусалим Ассирийн хаанай мэдэлэй болохогүй гэжэ айлдхажа, шамайе бү мэхэлэг. ¹¹Анхараарай, Ассирийн хаашуулай бүхы орон нютагуудтай юу хэһые дуулаһан байхаш: дууһан усадхаа! Тиигээд ши амиды мэндэ үлэхэ гэжэ гү?! ¹²Бусад арадуудай бурхад тэдэниие абаржа шадаагүй юм! Минии үбгэ эсэгэнэр Гозаан ба Харраанай арадуудые, Рээцэп хотынхидые, Тэлассаарта байдаг Эдэн хотынхидые үгы хээ! ¹³Хамаат ба Арпаадай болон Сэпарваһиим хотын хаашуул мүнөө хаанаб? Һэнаагай ба Ивваагай хаашуул хаана байнаб?

Хэээкияагай зальбарал

¹⁴Хэээкияа элшэнэрһээ хуймал бэшэг абажа уншаад, Эзэнэй хүмэдэ орожо, тэрэнээ Эзэнэй урда дэлгэбэ.

¹⁵Тиигээд тэрэ Эзэндэ зальбарба:

– Херүүбүүд дээрэ заларагша, Түмэн Сэрэгтэ Израилиин Эзэн Бурхан! Та ори гансаараа газар дээрэхи бүхы хан түрэнүүдэй Бурхан болонот! Та огторгой, газарые бүтээгээт! ¹⁶Мүнөө шэхээ табижа, шагныт, нюдөө нээжэ, харыт! Амиды Бурхание доромжолхо гэжэ элшэдээ эльгээһэн Сэннахэриибэй үгые соносыт! ¹⁷Эзэмни, нээрээшье, Ассирийн хаашуул эдэ бүхы арадуудые үгы хээ, орон нютагуудыень хандаргаа, хооһолоол. ¹⁸Тэдэнэй бурхадые шатаагаал! Ушар юуб гэхэдэ, тэдэ бурхад бэшэ, харин хүнэй гараар бүтээгдэһэн модод ба шулуунууд байшоол! Тиимэхээ тэдэ юумэд усадхагдаа! ¹⁹Эзэн Бурхамни, Та болбол ори ганса Бурхан, бэшэ Бурхан байхагүй гээшые дэлхэйн бүхы хан түрэнүүд мэдэхын тула мүнөө маанадые дайсад-наамнай абарыт!

*Сэннахэриибэй үхэхэ тухай Исайн зүгнэлгэ
(Иса 37:21-35)*

²⁰Амооцой хүбүүн Исай иимэ захяа Хэээкияада дамжуулхые захирба:

– Эзэн, Израилиин Бурхан иигэжэ айладана: «Ши Ассирийн хаан Сэннахэриибтэ гомдоһоноо мэдүүлэн, Намда зальбарбаш. Би дуулааб».

²¹Сэннахэриибтэ айладаһан Эзэнэй үгэ иимэ:

Шамайе Сионой басаган үзэн ядана,
шамайе наада барижа энеэнэ!

- Шинии хойноhoо хаража,
Иерусалим толгойгоо гэжэрнэ.
- 22 Хэниие доромжолон-наадалан байhанаа мэдэнэ гүш?
Хэн руу шангаар бадашажа,
хэн руу бардамлан харанабши?!
Намае, Израилиин арюун Бурхание,
дайран доромжолоош.
- 23 Элшэдээрээ дамжуулан ши
Эзэниие гомодхообош!
Ши иигэжэ хэлэбэш:
Тэргэнүүд намда олон,
тэдэнтээ хамта хаданууд дээрэ,
Ливаанай шэлэ хүтэлнүүд дээрэ гарааб.
Ливаанай үндэр хушануудые,
Тэрэнэй эгээн һайн кипарис
модонуудые таһа сабшааб.
Тэдэнэй эгээн саада орьёлнуудта гарааб,
тэдэнэй эгээн буртаг шэрэнгитэй,
хүбшэ ойдо орооб.
- 24 Худагуудые малтажа,
хариин газарта уһа уугааб,
хүлэйнгөө улаар Египедэй голнуудые
дэбһэн гаража хатаагааб.
- 25 Минии эдэ бүгэдые үнинэй түсэблэһэн тушаа
ши дуулаагүй юм гүш?
Мүнөө энээниие бээлүүлбэ гээшэб.
Бүхэлэгдэһэн хотонуудые
обоохой шулуун боложо һандаргаха
арга боломжо таанадта үгөөб.
- 26 Зүүн зүгэй һалхинһаа хаташаһан
зүлгэ ногоон мэтэ,
хээрэ талада хагдаршаһан
хатаһан ногооной эшэ мэтэ,
гэрэй хушалта дээрэ ургажа,
найгахын урда тээ
хатаһан үрмэдүүл мэтэ болоо,
тэндэхи хүнүүд хүсэ шадалгүй,
тэнсэлгүйгөөр айһанһаа нэрээ хухараа.
- 27 Гэбэшье Би шинии һууха-бодохые,

- гараха-орохые болон
Минии урдаһаа бушаганахые дууһан мэдэнэб.
- 28 Минии шэхэндэ соностоһон
Намда эсэргүүсэн уурлаһанайш түлөө,
дээрэлхүү ааша зангайш түлөө
шинии хамарта гохо хадхаад,
шинии аманда хазаар үмэдхөөд,
шамайе ерэгшэ харгыгааршни бусаахаб!
Тэрэ сагта гохоһоонь ооһорлоод, олзолһон хүнүүдые туужа, орон
нютагаа абаашадаг байгаа.
- 29 Хэзэкиа, шамда юун болохоб гэжэ харуулһан дүлгэ тэмдэг
үгтэнэ:
Түрүүшын жэлдэ зэрлиг таряанһаа
ургаһан орооһо түүгты!
Тиигээд хойто жэлдэ
өөрөө ургаһан орооһо суглуулагты!
Гурбадахи жэлдээ тариһан таряагаа
хуряагаад, эдигты!
Уһан жэмэсэй эшэнүүдые һуулгаад,
уһан жэмэсэй үрэнэ эдигты!
- 30 Иудын уг удамай амиды үлэгшэд
дахин доогуураа үндэһэлэн,
дээгүүрээ үрэ жэмэс гаргаха юм.
- 31 Амиды үлэгшэд Иерусалимһаа гараха,
амин бээе абарагшад Сион хадаһаа бууха.
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн энээниие
заабол бээлүүлхэл.
- 32 Ассирийн хаан тушаа Эзэн айладхаба:
Тэрэ энэ хото руу орохогүй,
тиишэнь ном годлинуудаа харбахагүй.
Хотын урдаһаа бамбай бариһан
сэрэгынь ерэхэгүй,
бүһэлүүр обоошые бодхоохогүй!
- 33 Тэрэ ерэнэн замаараа тэхэрхэ,
энэ хото руу орохогүй, –
гэжэ Эзэн айладхана мүн!
- 34 Өөрынгөө түлөө,
Минии барлаг Давидай түлөө
Би энэ хотые аршалан абархаб!

Ассирийн сэрэг диилдэбэ
(2 Уг 32:21; Иса 37:36-38)

³⁵ Тэрэ хүни Эзэнэй Эльгээмэл бии боложо, Ассирийн сэрэгэй хүреэндэ зуун наян таба мянган сэрэгшые алаба. Үглөөдэрынь үүр сайхада харахада, оршон тойрон үхэнэн хүнүүдэй бээнүүд хэбтэбэ.

³⁶ Ассирийн хаан Сэннахэрииб сухарижа, гэр тээшээ тэрьедэн зугадаһаар, Нинэвээдэ бусаба. ³⁷ Нэгэтэ тэрэнэй өөрынгөө Нисроох бурханай хүмэ соо мүргэл хэжэ байхада, тэрэнэй Адраммээлэх, Шарээцэр гэжэ хоёр хүбүүд эсэгээ һэлмээр сабшан алаад, өөһэдөө Арараат нюотаг руу зугадаба. Сэннахэриибэй орондо Эсархаддоон гэжэ хүбүүниинь хаан шэрээ эзэлэе һэн.

Хэээкиягай үбдэһэн ба һайн болоһон ушар
(2 Уг 32:24; Иса 38:1-8, 21-22)

20 ¹ Энэ үедэ Хэээкияа хаан ехээр үбдэжэ, наһа бараха туйлдаа хүрөөд байба. Амооцой хүбүүн, лүндэншэ Исай тэрээниие эрьежэ ошоходоо, иигэжэ хэлэбэ:

– Үхэжэ байна, һайн болохогүй гээд шам тушаа Эзэн аиладхана, тиимһээ гэрээд үгэнүүдээ хэлэг лэ гэжэ Тэрэ захирна.

² Тиихэдэнь Хэээкияа хана руу хараад, Эзэндэ зальбарба:

³ – Эзэмни! Танай урда үнэн сэхээр, ямаршые гэм зэмэ хэнгүй ажаһууһыемни, Танда таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые бүтээдэг байһыемни һаныт даа, – гээд, хугшаран уйлашаба.

⁴ Исайн хаанай ордонһоо Хотын Дунда үшөө гараагүй ябахата, ⁵ Эзэн тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии арад зониие зонхилогшо Хэээкияада бусаад, иигэжэ хэлэ: Би, Эзэн, шинии үбгэ эсэгэ Давидай Бурхан, гуйлтыешни соносооб, нулимсыеш харааб, шамайе Би эдэгээхэб. Ши нүгөөдэр Эзэнэй хүмэдэ оро. Тиигээд шинии наһые Би арбан табан жэлээр утадханаб. ⁶ Шамайе болон энэ Иерусалим хото Ассирийн хаанһаа абархаб, Минии барлаг Давидай түлөө, Өөрынгөө түлөө энэ хотые Би хамгаалхаб!

⁷ Исай иигэжэ захирба:

– Инжир модоной хатаагдаһан үрэ жэмэс асаратгы!
Зарасанарынь хатаагдаһан үрэ жэмэс асарба. Тэрэниие хабдажа эдеэрдэһэн газартань табихата, Хэээкияа эдэгэжэ эхилбэ.

⁸ Эзэн үнэхөөр намайе эдэгээжэ, минии нүгөөдэр Эзэнэй хүмэдэ ошохымни дүлгэ тэмдэг ямар байхаб гэжэ Хэээкияа Исайһаа асууба.

⁹ Исай тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Арбан табсан хэрэлснээ доошоо бууһан хүүдэр хөөргөө арбан табсан өөдөө гараха гү? Өөрынгөө хэлэһэн үгые бээлүүлхэ гэхэн Эзэнэй хүлдэ тэмдэг энэ болонол даа.

¹⁰ Хэээкиа тэрээндэ хандажа:

– Хүүдэр арбан табсан хэрэлснээ доошоо бууханшье бууха, теэд хөөргөө хэрэлсы өөдэ арбан табсан гарахагүйл! – гэбэ.

¹¹ Тиихэдэнь лүндэншэ Исай Эзэнһээ туһа гуйба. Эзэн Ахаазай ордон гэрэй хэрэлсы уруу бууһан хүүдэр арбан табсангаар хөөргэнь тэхэрюулбэ.

Хүүдэрэй хэрэлсын табсануудай дээгүүр доошо дээшээ гаралгаар хэды сагай болоһые тэрэ сагта мэдэдэг байгаа.

*Вавилоной элшэнэр
(Иса 39:1-8)*

¹² Тэрэ сагта Баладаанай хүбүүн, Вавилоной хаан Мэродаах-Баладаан Хэээкиае үбшэлөө гэжэ дуулаад, элшэнэрээ тэрээндэ бэлэг-сэлэгтэйгээр ба хандалга бэшэгтэйгээр эльгээбэ.

¹³ Хэээкиа тэдэнэй үгэ шагнаад, элшэнэртэ өөрынгөө эрдэни зэндэ-мэниин һан соо байһан алта мүнгөө, хангалтай уталгаа, үнэтэй сэнтэй тоһо, яар-ябта буу зэбсэгүүдээ болон хадагалдаг газарта байһан бүхы юумэнүүдээ тэдээндэ харуулба. Тиихэдэнь тэдэнэртэ харуулагдангүй үлэһэн нэгэшье юумэн Хэээкиагай ордон ба хан түрэ соо үлэбэгүй.

¹⁴ Лүндэншэ Исай Хэээкиада ерэжэ асууба:

– Эдэ зон хаанаһаа зорижо ерээб? Юун гэжэ хэлэнэб?

– Тэдэ алас холын Вавилоон оронһоо ерээ, – гэжэ Хэээкиа харюусаба.

¹⁵ Ордон соо тэдэ юу үзөөб? – гэжэ лүндэншэн асууба.

– Тэдэнэр минии ордон соохи бүхы юумэ үзөө. Эрдэниин сан соо хадагалаатай бүхы юумэнүүдые тэдээндэ харуулааб, – гэжэ Хэээкиа харюусаба.

¹⁶ Тиихэдэнь Исай Хэээкиа хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй айладханаһан үгэ дуула: ¹⁷ Ордон соо байгаа бүхы юумэн, үбгэ эсэгэнэрэйтнай энэ болотор суглуулһан бүхы зөөри Вавилоон руу абашагдаха үдэрнүүд заабол ерэхэ. Эндэ юуншье үлэхэгүй. ¹⁸ Шинии үри һадаһад, удамайшни таһардаһанууд, угыешни залгамжалагшад барянда абтажа, Вавилоной хаанай ордон соо заһаагаа абхуулһан харуулшад болохо.

¹⁹ Хэээкиа Исайда хандан хэлэбэ:

– Мүнөө шинии Эзэнһээ дамжуулан хэлэһэн үгэнүүдшни һайн мэдээсэл байна.

«Миний амиды мэндэ байгаа сагта эндэ амгалан тайбан, аюулгүй байдал оршохо» гэжэ Хэээкияа сэдхэбэ ха юм.

*Хэээкияагай наһа баралга
(2 Уг 32:32-33)*

²⁰ Хэээкияагай бусад хэрэг ябуулганууд, тэрэнэй габьяа, тэрэнэй яагаад сөөрэм барюулһан, нужааг малтуулһан, хотодоо уһатай болгоһон тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ²¹ Хэээкияа наһа баража, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хажууда хүдөөлүүлэгдэбэ. Орондонь Мэнашшээ хүбүүнийнь хаан шэрээ эзэлбэ.

*Иудын хаан – Мэнашшээ
(2 Уг 33:1-10, 18-20)*

21 ¹ Мэнашшээ арбан хоёртойдоо хаан болоод, Иерусалимда табин табан жэл соо хааншалба. Тэрэнэй эхэ Хэпцибаа гэжэ нэрэтэй байгаа.

² Тэрэ Эзэндэ таарамжагүй хэрэгүүдые хэбэ. Эзэнэй израильшуудта үгэһэн газар дээрэхи уул арадууд мэтээр тэрэ жэгшүүритэй муухай ябадалнуудые үйлэдэбэ. ³ Хэээкияа эсэгийнгээ хандаргаһан мүргэлэй обоонуудые дахин нэргээн бодхообо, Баалда зорюулһан үргэлэй шэрээнүүдые барюулба, Израилиин хаан Ахаабые һажаажа Ашэраагай модон сэргэнүүдые бүтээлгэбэ, тэнгэрийн наран, һара болон одо мүшэдтэ мүргэдэг, тэдээндэ алба хэдэг болобо.

⁴ Иерусалимда Миний нэрэ алдар оршохо гэжэ Эзэнэй айладхаһан Һүмэ соо тэрэ үргэлэй шэрээнүүдые байгуулба.

⁵ Мэнашшээ Эзэнэй хүмын хоёр хашаа соо тэнгэрийн наран, һара болон одо мүшэдтэ үргэл хэхэ үргэлэй шэрээнүүдые барюулба. ⁶ Тэрэ хүбүүгээ галда шатаан үргэһэн байна. Мэдэлшэн, үзэлшэн, эльбэ жэльбэшэн болон тэрэ байгаа, үхэһэн зоние дуудадаг, эльбэ жэльбэ харуулдаг зонтой зүбшэдэг һэн. Эзэндэ таагүй юумэ олоор тэрэ хэжэ, Эзэнэй уур сухал хүдэлгэбэ. ⁷ Израилиин уг изагуурай эзэмшэдэг бүхы хото тосхонуудай дундаһаа шэлэн абаһан энэ Иерусалим хотодо, энэ Һүмэ соо Миний нэрэ алдар хэтэ мүнхэдөө алдаршан байха гэжэ Эзэнэй Давидта, Соломоон хүбүүндэнь айладхаһан эгээл тэрэ Һүмэ соо Мэнашшээ һиилэмэл хэмэл Ашэраагай дүрсэ табиба.

⁸ – Миний захин заабарилһан, Моисейн дамжуулһан Хуули ёһо тэдэнэй жэншэдгүй наринаар сахижа байбал, үбгэ эсэгэнэртэнь үгэһэн энэ орон нюотаһаа холуур хариин газарта зайгуултажа байхыень израильшуудые дахин хээээдэшые баалан хашахагүйб.

⁹ Теэд тэдэнэр Эзэнэй үгые дуулабагүй. Мэнашшээ өөрынгөө арад зоние харгы замхаань хадууруулжа, тэдэнэр израильшуудта газарыень үгэхэ гэжэ Эзэнэй хюдаһан арадуудһаа бүри дороор харатай хэрэгүүдые үйлэдэдэг болоо.

¹⁰ Эзэн Өөрынгөө барлагууд болохо лүндэншэдтэ дамжуулан, иигэжэ хэлэбэ:

¹¹ – Иудын хаан Мэнашшээ онгон бурхануудта шүтэн мүргэлгэдэ абаашаһан эмооршуудай урдахи хаашуулһаа хураггүй олон муу муухай ябадалнуудые үйлэдэжэ, ¹² хэһэн эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүдэйнь түлөө, – гэжэ Эзэн, Израилиин Бурхан хэлэнэ. – Удахагүй Би Иерусалимда ба Иуда эсэҗын зондо эгээл иимэ гай гашуудал эльгээхэб. Тиихэдэмни тэрээн тухай шагнаһан хүн бүхэн хүрдэн айха. ¹³ Самариие, Ахаабай гэрые хэһээһэндэл тон адляар Би Иерусалимые хэһээхэб. Би амһарта угаажа аршаад, амһарынь доошонь харуулжа табигшадал, Иерусалимые урбалдуулхаб. ¹⁴ Би Өөрынгөө амиды үшөө үлэһэн дуратай арадһаа буруу хаража, тэдэниие дайсадай ба дээрмэшэдэй гарта үгэхэб. ¹⁵ Тэдэнэй үбгэ эсэгэнэрэй Египедһээ гараһан үдэрһөө эхилээд, мүнөө болотор Намда таарамжагүй хэрэг ябуулгануудые хэһэн, хэжэшье байһан эдэ хүнүүд Минии уур сухалые хүргэнэ! ¹⁶ Тэрээнһээ гадуур Мэнашшээ ямаршье гэм зэмэгүй олон хүнүүдые хюдажа, бүхы Иерусалимые улаан шуһаар бүрхөөбэ. Тэрэ Эзэндэ таарамжагүй юумэ хүүлэхэ гэжэ Иуда эсэҗын хүнүүдые нүгэлтэ зам руу түлхибэ. Тиихэдэнь энэ зэбүүрхэмэ ааша тэрэнэй нүгэлдэ нэмэри боложо үгэбэ.

¹⁷ Мэнашшээгэй хэһэн нүгэлнүүд ба бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ¹⁸ Мэнашшээ үбгэ эсэгэнэртээ зэргэлжэ, өөрынгөө ордоной – Уззаагай сэсэрлиг соо хүдөөлүүлэгдэбэ. Тэрэнэй һүүлдэ тэрэнэй хүбүүн Аммоон хаан болобо.

Иудын хаан – Аммоон
(2 Уг 33:21-25)

¹⁹ Аммоон хорин хоёртойдоо хаан боложо, хоёр жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Ётбаа нютагай Харууцын басаган Мэшүллээмэт гэжэ нэрэтэй байгаа. ²⁰ Мэнашшээ эсэгэдээл адляар тэрэ Эзэндэ таарамжагүй харата хэрэгүүдые хэжэ байгаа. ²¹ Тиихэдээ тэрэ эсэгээ нажаалдажа, али бүхы хэрэгээ бүтээхэдээ, эсэҗынгээ замаар, эсэҗынгээ шүтэн мүргэжэ байһан онгон бурхануудта алба хэжэ, тэдэндэ шүтэн мүргэдэг байба. ²² Теэд тэрэ Эзэнэй хойноһоо дахангүй, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ тахин шүтэжэ ябаһан Эзэниие, өөрынгөө Бурханиие мартаба. ²³ Аммооной дүтын хүнүүд хаанай эсрэг нюуса хэлсээ зохёожо,

хамтаран эсэргүүсэжэ, хаанай ордон соо тэрэниие алаба. ²⁴ Арад зон нюуса хэлсэндэ хабаадагшадые бултыень барижа усадхаад, Аммоной хүбүүн Ёшияе хаан шэрээдэ нуулгаба.

²⁵ Аммоной бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ²⁶ Уззаагай сэсэрлиг соо тэрэниие хүдөөлүүлбэ. Тэрэнэй дараа тэрэнэй Ёшияа хүбүүн хаан болобо.

*Иудын хаан – Ёшияа
(2 Уг 34:1-2, 8-13)*

22 ¹ Ёшияа найма наһатайдаа хаан боложо, гушан нэгэн жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Боцкаат нюотагай Адаягай басаган Едидаа гэжэ нэрэтэй байгаа. ² Тэрэ Эзэндэ таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые хэжэ, зүүн баруун тээшээ хадуурангүйгөөр, өөрынгөө үбгэ эсэгэ Давидай жэшээ даган, зүб замаарнь ябаа.

³ Ёшияа өөрынгөө хан түрые арбан наймадахи жэлээ засаглажа байхадаа, Мэшуллаамай аша, Ацаалияагай хүбүүн Шапаанда иимэ захиралтатайгаар бэшээшээ Эзэнэй хүмэдэ эльгээбэ:

⁴ – Ахмад санаартан Хилкияда ошо. Арад зонһоо үүдэ харуу-һалагша хүнүүдэй Эзэнэй хүмын һанда суглуулжа оруулһан бүхы мүнгэ хайлуулха захиралта тэрээндэ үгэ. ⁵ Хайлуулһан тэрэ мүнгээ Эзэнэй хүмын заһабарилгын ажал хинагша зондо дамжуулаг. Тэдэнэр тэрэ мүнгэн Эзэнэй хүмэ заһабарилжа байгааша хүдэлмэришэдтэ түлэг: ⁶ модошо дархашуулда, барилгашадта, шулууша дархашуулда хэһэн ажалайнь түлөө түлэг, мүн баһа хүмын заһабарилганда хэрэгтэй болоһон модо ба хабтагайлжа хайһан шулуунуудые худалдажа абахыень тэрэ мүнгэнһөө үгэг. ⁷ Эдэ мүнгэ дамжуулан үгэһэн хүнүүдһээ тоосоо хэхэ эрилтэ абаһанай хэрэггүй. Тэдэнэр этигэл найдалтайгаар ажаллаг.

*Һургаалай ном Эзэнэй Һүмэ соо олодо
(2 Уг 34:14-28)*

⁸ Ахмад санаарта Хилкияа Шапаан бэшээшэдэ хандажа:

– Би Эзэнэй хүмэ соо Хуулиин ном олооб, – гээд, хуйламал бэшэг Шапаанда үгэбэ. Бэшээшэ тэрэ хуйламал бэшэг уншаба.

⁹ Шапаан бэшээшэ хэһэн ажалаа тоосохоёо хаанда ерэжэ:

– Танай барлагууд хүмын һанда ороһон мүнгэ хайлуулаад, Эзэнэй хүмые заһабарилагшадай даргада үгөө, – гээд ¹⁰ үргэлжэлүүлбэ. – Хилкияа санаарта танда энэ хуйламал бэшэг дамжуулхые намда үгөө.

Шапаан бэшээшэ тэрэ хуйламал бэшэг хаанда уншажа үгэбэ.

¹¹ Хаан тэрэ ном соохи бэшэлгэ дууһан шагнаад, уйдхар гашуудалгата шаналгаяа мэдүүлжэ, хубсаһаяа хахар-шуур татаба.

¹² Тиигээд хаан Хилкияа санаартанда, Шапаанай хүбүүн Ахикаамда, Михайн хүбүүн Ахбоордо, Шапаан бэшээшэдэ болон хаанай зараса Асайяада хандан захирба:

¹³ – Ошогты, Эзэнһээ нам тухай, арад зон тухай, бүхы иудынхид тухай һурагты. Мүнөө олдогшо ном соохи бэшэлгэ бидэндэ ямар удхатайб? Юуб гэхэдэ, энэ ном соо бэшээтэй бүхы юумэ үбгэ эсэгэнэрнай сахин байгаагүй, Эзэнэй үгэ дуулаагүй, тиимэһээ Эзэн маанадта угаа ехэ уур хилэнсэгтэй байна.

¹⁴ Санаарта Хилкияа, Ахикаам, Ахбоор, Шапаан, Асайяа табан Хулдаа гэдэг лүндэншэ эхэнэртэй хөөрөлдэхээ ерэбэ. Хулдаа хадаа хүмын санаартадай хубсаһа хадагалдаг Шаллуумай һамган бэлэй. Шаллуум болбол Тикваагай хүбүүн, Хархаасай аша бэлэй. Хулдаа Иерусалимай хоёрдохой тойрогто ажаһуудаг һэн. Тэдэнэр ерэнэн хэрэгээ тэрэ эхэнэртэ хэлэбэд.

¹⁵ Хулдаа тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанадые нам руу эльгээгшэ хүндэ иигэжэ дамжуулагты гээд Израилиин Эзэн Бурхан айлдхана: ¹⁶ «Удахагүй, тон һаядаа Би энэ хотодо, тэндэхи хүнүүдтэ гай тодхор эльгээхэб. Иудын хаанай уншанан ном соохи бэшэлгэ бүхыдөө бээлүүлэгдэхэ. ¹⁷ Юундэб гэхэдэ, тэдэ Намайе орхижо, ондоо бурхадта уталгануудые ууюулдаг байгаа. Иигэжэ тэдэнэй хэһэн хэрэгүүд Минии сухал хүргэбэ. Энэ газарта Минии уур хилэн бушаганажа, унтархагүй». ¹⁸ Эзэнһээ асуухаяа таанадые эльгээһэн Иудын хаанда иигэжэ дамжуулагты! Эзэн, Израилиин Бурхан шамда уншажа үгэһэн номой тэдэ үгэнүүд тухай иигэжэ хэлэнэ: ¹⁹ Гэмээ мэдэрһэнэйш түлөө, энэ газар болон ажаһуугшад тушаань хоһоролгондо ба хараалай муу хараалда үгэхэб гэжэ Минии хэлэһэн үгэнүүдые дуулахадаа, даруу номгон болоһонойш түлөө, гашуудан, хубсаһа хунараа удара татаһанайш, Минии урда бархирһанайш түлөө Би шамайе анхарааб гэжэ Эзэн айлдхана. ²⁰ Би шамайе үбгэ эсэгэнэртэшни тайбан мордохуулхаб. Ши амгалан тайбанаар өөрынгөө уг удамуудай агы нүхэн хуурсаг соо нойрсохош. Тиихэдээ ши энэ хотодо эльгээһэн Минии гай тодхорые харахагүйш.

Энэ харюу хаанда дамжуулагдаба.

Ёшияагай хубилалтанууд
(2 Уг 34:3-7, 29-33)

23 ¹ Тиихэдэ хаан Иерусалимай ба Иудын бүхы аха захатадые тэрэндэ сугларан ерэхэ захиралта үгэбэ. ² Тэрэ Эзэнэй

хүмэдэ оробо. Тиихэдэнь бүхы Иуда ба Иерусалимда ажаһуугшад, санаартад, лүндэншэд болон бага ехэгүй арад зон барандаа тэрэнэй хойноһоо дахажа, Эзэнэй хүмэдэ оробо. Хаан Эзэнэй хүмэдэ олдohon Хэлсээ баталгын хуйламал бэшэг тэдэндэ уншажа үгэбэ. ³ Хаан табсан дээрэ зогсоод, Эзэниие дахан ябаха, энэ ном соо бэшээтэй хэлсээнэй үгэнүүдые бээлүүлхын тула хургаал заабаринуудынь, захиралтануудынь, хуули ёһонуудынь бүхы сэдхэлһээ, үнэнхэ зүрхэнһөө сахин байха тушаа хэлсээ баталба. Арад зон тэрэ хэлсээ тогтоон абаба.

⁴ Хаан тэнгэрийн наран, нара болон одо мүшэдтэ, Ашэраада ба Баалда шүтэн мүргэлгэндэ алба хэдэг бүхы хэрэгсэлнүүдые Эзэнэй хүмэһөө гаргажа хаяха захиралта ахамад санаарта Хилкияада, санаарта туһалагшадта үгэбэ. Хаан тэдэ бүхы хэрэгсэлнүүдые Иерусалимһаа гаргажа, Кидрооной хүндын ташаланда абаашажа шатаагаад, үнэһыень Бэт-Ээлдэ абаашуулба.

⁵ Тиигээд тэрэ Иудын хотонууд ба Иерусалимай оршон тойронхи мүргэлэй обоонууд дээрэ үргэл үргэжэ байха гэжэ Иудын хаашуулай тогтоол гаргаһан, мүн баһа Баалай ба тэнгэрийн наран, нара болон одо мүшэдтэ шүтэдэг тэрэс шажанай бүхы шүтөөнүүдые абхуулба.

⁶ Тиигээд тэрэ Эзэнэй хүмэһөө Ашэраагай дурые гаргажа, Иерусалимай хэрэм ханын саанахи Кидрооной хүндыдэ абаашахыень захирба.

Тиигээд тэрэ дүрсые Кидрооной хүнды соо шатаажа, үнэһыень хамажа суглуулаад, эгээлэй юрын хүнүүдэй булаша дээгүүр сасан тарааба. ⁷ Тиигээд тэрэ Эзэнэй хүмэ соо урдандаа байһан «зорюулагдаһануудай» таһалгые, Ашэраада эхэнэрнүүдэй хубсаһа хунар оёдог таһалга үгы хэбэ.

⁸ Тэрэ Иудын бүхы хотонуудай санаартадые дуудаба, тэдэнэй тахижа байдаг Гээбэһээ Бэһээр-Шээбэ хүрэтэрхи мүргэлэй обоонуудые бузарлаба. Тиигээд тэрэ (хотын хаалта үүдэнэй зүүн таладахи Хотын дарга Ёшуһаагай хаалта үүдэнүүдэй урдань байдаг) хаалта үүдэнэй хажуудахи тэрэс шажанай дуган үгы хэбэ. ⁹ Иерусалим хотын Эзэндэ тахидаг шэрээдэ алба хэдэг санаартадта, мүргэлэй шүтөөнүүдтэ үргэл үргэлгые болуулба. Зүгөөр тэдэнэр бусад санаартадтай эһээбэригүй хилээмэ эдихые зүбшөөбэ.

¹⁰ Тэрэ Бэн-Гинноомой хүнхэртэхи Тоопэдтэ Моолох бурханда өөрынгөө хүбүү ба басага галда үгэлгые болуулба.

¹¹ Тиигээд тэрэ Иудын хаашуулай Наранда зорюулһан моридые, дайшалхы тэргэнүүдые галдаба. Тэдэнэр Эзэнэй хүмын үргөөндэ

ородог үүдэнхээ холо бэшэ байдаг заһаагаа абхуулхан Натаан-Мээлэх харуулшанай таһалгануудта дүтэшэг байгаа.

¹² Тиигээд тэрэ Иудын хаашуулай, Ахаазай амардаг гэрэй дээдэ дабхарай оройдо бодхоохон үргэлэй шэрээнүүдые хандаргаба. Мэнашшээ тахилэй тэдэ шэрээнүүдые Эзэнэй хүмын хоёр хашаа хорёо соо бүтээлгээн байгаа. Тэрэ тэдэниие хандарган буталжа, бутархайнуудыень тооно шоройтойгоор хамаад, тэдэниие Кидрооной хүндыдэ хаюулба.

¹³ Хаан Иерусалимай зүүн тээхээ урагшаа Элеон хада хүрэтэр байһан мүргэлэй шүтөөнүүдые бузарлаба. Израилиин хаан Соломоон сидооной яндан – Аштаарта, моһаабай яндан – Хэмоошто болон аммооной яндан – Милхоомдо шүтөөнүүдые барюулһан байгаа.

¹⁴ Тэрэ нангин шулуунуудые буталба, Ашэраагай модон сэргэнүүдые таһар сабшажа унагааба. Тиигээд тэрэ нангин тэдэ газарнуудта үхэһэн хүнүүдэй яһануудые хаяба.

¹⁵ Хаан Набаадай хүбүүн Еробоһаамай Бэт-Ээлдэ барюулһан, тэрэ нэй зэмээр бүхы Израиль нүгэл хэжэ байһан үргэлэй шэрээе мүргэдэг обоонуудай онгонуудтай хамта үгы хэбэ. Тиигээд тэрэ Ашэраагай модон сэргэнүүдые шатаажа үнэһэн тоборог болгобо.

¹⁶ Ёшияа эрьежэ, хада дээрэхи булаша бунхан хараад, тэндэһээ хүүрэй яһануудые асархые захирба. Тиигээд тэрэ тэндэһээ асарһан хүүрэй яһануудые үргэлэй шэрээ дээрэ шатаажа, Бурханай хүнөөр дамжуулһан Эзэнэй үгые бөөлүүлжэ, тэрэ үргэлэй шэрээе бузарлаба.

¹⁷ Ёшияа тэндэхи хотын зондо хандажа:

– Энэ юун хүшөө шулуун бэ? – гэжэ һураба.

Тэндэхи хотын зон тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Таниие Бэт-Ээлдэхи үргэлэй шэрээе үгы хэхэ гэжэ бүхы юумэ уридшалан хэлэхээе Иудаһаа ерэхэн Бурханай хүнэй булаша.

¹⁸ Ёшияа тэдээндэ хандажа:

– Энэ булашые орхигты. Хэншые тэрэнэй үлэгдэлдэ гар бү хүрэг, – гэжэ захирба.

Ёшияагай хүнүүд тэдэ үлэгдэлнүүдтэ, мүн тэдээнтэй хамта Самариаһаа ерэхэн лүндэншын үлэгдэлнүүдтэ гар хүрбэгүй.

¹⁹ Ёшияа Эзэнэй уур сухалые хүргэдэг байһан Израилиин хаашуулай Самариин хотонуудта ба мүргэлэй обоонуудта барюулһан бүхы дугануудые Бэт-Ээлэй обоонууд дээрэхи дуган мэтээр болюулба.

²⁰ Тиигээд тэрэ үргэлэй шэрээнүүд дээрэ санаартадые алаад, тэдэнэй үхэһэн бөөнүүдые шатааба.

Тиигээд тэрэ Иерусалимда бусаба.

Паасха дахин нэргээлгэ
(2 Уг 35:1, 18-19)

²¹ Хаан бүхы арад зондоо хандажа:

– Хэлсээ баталгын ном соо бэшэһэн бэшэлтээр, Эзэндэ, өөһэдынгөө Бурханда Паасха үнгэргэгты! – гэжэ захирба.

²² Израилин ударидагшадай, Иудын болон Израилин хаашуулай хан түрээ засаглажа байһан сагнаа эхилжэ энэ үдэр болотор Паасха тэмдэглээгүй байба. ²³ Ёшияагай арбан наймадахи жэлээ хааншалжа байха сагта Эзэндэ зорюулагданаһан тэрэ Паасхын хайндэр Иерусалимда болоо хэн.

Ёшияагай бусад шэнэ хэрэгүүд

²⁴ Ёшияа Иерусалимдахи иудынхидай дунда заншал боложо дэлгэрһэн, онгонуудай хүрэгүүдтэ шүтэн мүргэлгые, үхэгшэдэй хуурмаг хий үзэгдэлнүүдые болон хүнэнэ хүлдэнүүдые дуудалгануудые үгы хэбэ. Тиигэжэ тэрэ Хилкияа санаартын Эзэнэй хүмэдэ ологшо ном соохи Хуулинуудые бээлүүлэн гүйсэдхэбэ.

²⁵ Моисейн дамжуулһан Хуулинуудые үнэн зүрхэнһөө, бүхы сэдхэлһээ, бүхы хүсэ шадалаараа Эзэндэ үнэн сэхэ байлгые сахижа бээлүүлһэн Ёшияаһаа хойшо нэгэшые иимэ хаан байгаагүй. Тиимэ даа, тэрэнэй хүүлээршые, тэрээнтэй жэшэмээр хаан үгы байгаа.

²⁶ Теэд Мэнашшээ харатай бузар хэрэгүүдээрээ Эзэниие доромжолжо, Иудын арад зондо аймшагтайгаар Тэрэниие сулалдуулжа, тэрэ уур хилэнсэнэ заахашые замхаагүй бэлэй.

²⁷ Эзэн иигэжэ хэлэнэ:

– Би Израилиие газар дайда дээрэһээнэ намнагшадал тон адляар иудынхидые баһал Өөрынгөө нюдэнһөө холодхон намнахаб! Би шэлэгшэ Иерусалим хотоһоо арсахаб! Би яагаад израильшуудые Өөрһөө холодхон намнаабиб, эгээл тэрээн шэнгээр иудынхидые намнахаб! Минии шэлэгшэ хото – Иерусалимһаа арсахаб! «Эндэ Минии нэрэ оршохо» гэжэ хэлэнэн хүмэнһөө арсахаб!

Ёшияагай үхэл
(2 Уг 35:20–36:1)

²⁸ Ёшияагай бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм.

²⁹ Тэрэ сагта Египедэй хаан, фараон Нээхо Ассириин хаанда добтолхоёо Евфрат мүрэн тээшэ ошобо. Ёшияа хаан тэрэниие утгахаяа урдаһаанэ ошобо. Фараон Мэгиддоодо Ёшияае харамсаараа алаба.

³⁰ Дүтын хүнүүд алуулхан хаанаа Мэгиддооһоо Иерусалим асаржа, тэрэниие агы нүхэн хуурсагта хадагалба. Арад зон Ёшияагай хүбүүн Иохаазда оливын тоһо түрхөөд, эсэгынь орондо хаан шэрээдэ һуулгаба.

Иудын хаан – Иохааз
(2 Уг 36:2-4)

³¹ Иохааз хорин гурба наһатайдаа хаан боложо, гурбан һарын туршада Иерусалимда хааншалба. Тэрэнэй эхэ Либнаа хотын Ерэмияагай басаган Хамутаал гэжэ нэрэтэй байгаа. ³² Тэрэ үбгэ эсэгэнэртээл мэтэ Эзэндэ таарамжагүй хэрэг ябуулгануудые хэһэн байна.

³³ Фараон Нээхо тэрэниие Иерусалимай хан шэрээһээ хаһажа, харуул доро Хамаатдахи Риблаада байлгаад, яла болгожо зуун талаант мүнгэ, нэгэ талаант алта түлэхыень Иудын орон нютагта баадхаба.

³⁴ Фараон Нээхо Ёшияагай хүбүүн Элиакиимые эсэгынь орондо хан шэрээдэ үргэмжлөөд, тэрээндэ Ёякиим гэжэ шэнэ нэрэ үгэбэ. Тиигээд фараон Иохаазые Египет абаашаба. Тэрэ тэндэ наһа бараба.

Иудын хаан – Ёякиим
(2 Уг 36:5-8)

³⁵ Ёякиим фараондо мүнгэ ба алта үгэхэ болобо. Фараоной эриһэн эрилтые дүүргэхын тула Ёякиим оронойнгоо бүхы хүнүүдтэ татабари мүнгэ тохобо. Тиихэдээ тэрэ хүн бүхэндэ ядамаггүй һууха хэмжээһээ (ажаһууха байдалһаа) дулдыдажа, фараон Нээходо алта мүнгэ үгэхэ эрилтэ табиба.

³⁶ Ёякиим хорин таба наһатайдаа хаан шэрээ эзэлжэ, арбан нэгэн жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Румаагай Пэдаяагай басаган Зэбудаа гэжэ нэрэтэй байгаа. ³⁷ Эзэн Бурханайнгаа урда тэрэ үбгэ эсэгэнэртэйгээл адли жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа.

24 ¹ Тиихэдэ Вавилооной хаан Навуходоносор Иудын орон нютагта дайгаар добтолжо, Ёякиимые өөрынгөө мэдэл доро абаба. Ёякиим тэрээндэ гурбан жэлдэ алба хээд, эсэргүүсэн бодобо. ² Тиихэдэнь Эзэн тэрэниие үгы хэхын тула вавилоонойхидой, араамшуудай, моһаабуудай болон аммоонуудай үй түмэн сэрэгүүдые иудынхидтэ эльгээбэ. Тиигэжэ Өөрынь барлаг болохо лүндэншэдээр айладаһан Эзэнэй үгэ бээлүүлэгдэбэ. ³ Мэнашшээгэй хэһэн бүхы нүгэлтэ үйлэ хэрэгүүдэй түлөө Эзэн иудынхидые Өөрһөө холо болгохо гэжэ шиидээ. ⁴ Ушар юуб гэхэдэ, Мэнашшээ ямаршые гэм зэмэгүй

хүнүүдые алажа, тэдэнэй шуһаар Иерусалимые дүүргэһэн байгаа. Эзэн тэрэниие хүлисөөгүй.

⁵ Ёякиимэй бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын хаашуулай түүхын ном» соо бэшээтэй юм. ⁶ Ёякиим наһа баража, үбгэ эсэгэнэртээ ошобо. Тэрэнэй һүүлдэ Ехонияа хүбүүниинь орондонь хаан шэрээ эзэлбэ.

⁷ Египедэй хаан өөрынгөө орон нютагһаа бэшэ гарабагүй. Вавилооной хаан Египедэй хаанай мэдэлдэ урдань байһан Египедэй худалһаа Евфрат хүрэтэрхи бүхы газарнуудыень булимтаран абаба.

*Иудын хаан Ехонияа барянда абтана
(2 Уг 36:9-10)*

⁸ Ехонияа арбан найма наһатайдаа хаан боложо, гурбан нара ба арбан үдэр хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Иерусалимын Элнатаанай басаган Нэхуштаа гэжэ нэрэтэй байгаа. ⁹ Тэрэ эсэгэдээл адли Эзэнэй урда жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа.

¹⁰ Тэрэ сагта Вавилооной хаан Навуходоносорой сэрэгүүдэйн дарганар Иерусалим тээшэ дабшажа, тэрэ хотые сэрэгүүдээрэ тойрон хүрээлбэ. ¹¹ Вавилооной хаан Навуходоносорой ерэхэдэ, тэрэ хото сэрэгүүдээр тойруулан хүрээлүүлэнхэй байба. ¹² Иудын хаан Ехонияа Вавилооной хаанда өөрыгөө эхэтээ, түшэмэлнүүдтээ, сэрэгүүдэйнгээ дарганартай, дүтынгөө хүнүүдтэй хамта бээ тушааба. Энэ ушар Вавилооной хаанай наймадахи жэлээ хан түрээ засаглажа байхада болобо.

Навуходоносор Иерусалим абаба

¹³ Навуходоносор Эзэнэй хүмын хангай дараанда байһан бүхы баялигуудые, мүн хаанай ордоной дарасада байһан бүхы баялигуудые, Эзэнэй хүмэдэ Соломооной бүтээлгэһэн алтан хэрэгсэлнүүдые орон нютагаа абаашажа, бултыень хайлуулба. Эзэнэй айладаһан үгэ бээлүүлэгдэбэ. ¹⁴ Навуходосонор тэрэнэй бүхы түшэмэлнүүдые, бүхы баяшуулые, бүхы хүнүүдые – хамтадаа арбан мянган хүнүүдые, мүн түмэршэ ба гар үзүүрэй дархашуулые Иерусалимһаа сүлэн ябуулба. Тиихэдэнь гансал үгытэйшүүл тэндэ үлэбэ.

¹⁵ Тэрэ Ехонияе Вавилоон абаашаба. Тэрэнтэй хамта хан эхые, хаанай хатадые, дүтынь хүнүүдые, орон нютагтаа нэрэтэй солотой болоһон ноёд найдые туужа абаашаба. ¹⁶ Тэрэ зургаа мянган ноёд найдые, мянган түмэршэ ба гар үзүүрэй дархашуулые, бүхы тэшэмэлнүүдые, бүхы сэрэгшэдые Иерусалимһаа Вавилоон туужа абаашаба. ¹⁷ Вавилооной хаан Ёякиимэй орондо Магтаания абгыень хаан болгожо, тэрээндэ Цэдэкиия гэжэ шэнэ нэрэ үгэбэ.

Иудын хаан – Цэдэкиия
(2 Уг 36:11-14; Ер 52:1-3)

¹⁸ Хорин нэгэ наһатайдаа Цэдэкиия хаан боложо, арбан нэгэн жэлэй туршада тэрэ Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Либнаа хотын Ерэмияагай басаган Хамутаал гэжэ нэрэтэй байгаа. ¹⁹ Ёякиим хаандал адли Цэдэкиия хаан Эзэнэй урда жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа. ²⁰ Иерусалимай болон Иудын зоной Эзэнэй уур сухалые аргагүй ехээр хүдэлгэхэдэ, Тэрэ тэдэниие буруушааж, тэдэнһээ буруу хараба.

Цэдэкиия Вавилооной хаанай урдаһаа эсэргүүсэн бодобо.

Иерусалимай усадхалга
(2 Уг 36:15-20; Ер 39:1-10; 52:4-27)

25 ¹Цэдэкииягай хан түрэээ юһэдэхи жэлээ засаглажа байхада, арбадахи харын арбанай үдэр Вавилооной хаан Навуходоносор өөрынгөө бүхы сэрэгүүдтэй хамта Иерусалимда дүтэлэн ерэбэ. Тэрэ сэрэгүүдээрээ Иерусалимые тойрожо хүрээлөөд, тэрэниие тойруулжа бүһэлэлтын хэрэм бодхобо. ²Тэрэ хотые сэрэгээр хүрээлэлгэн Цэдэкииягай хан түрэээ арбан нэгэдэхи жэлээ засаглатар үргэжэлбэ. ³Дүрбэдэхи харын юһэнэй үдэр (тэрэ сагта тэрэ хотын зон эдихэ хоолгүй болоһон тула туража үхэхэ туйлда хүрэбэ) ⁴хотын хэрэм хана сүмэ сохигдобо. Тиихэдэнь бүхы сэрэгшэд хүнийн харанхые һамбаашалжа, Хоёр Ханын хаалта үүдээр гаража, хаанай сэсэрлигэй хажуугаар, хотын газаа гараад, (тиихэдэ тэрэ хото халдейнүүдтэ тойруулан хүрээлүүлэнхэй байба), Арабаа тээшэ ошодог харгыгаар ябабад. ⁵Теэд Вавилооной сэрэг Цэдэкиия хаанай хойноһоо мүшхэн ябажа, Ерихооной талада тэрэниие хүсэжэ бариба. Цэдэкииягай сэрэгшэд бултадаа хаанаа орхижо тэрьедэбэ. ⁶Риблаа хотодо байһан Вавилооной хаан руу Цэдэкиия асаржа тушаахадань, тэндэ тэрэниие шиидхэбэ. ⁷Цэдэкииягай хараһаар байтар хүбүүдые нь алаба, удаань тэрэнэй нюдэ тэһэлжэ, хүрэл гэнжээр гэнжэлээд, Вавилоон руу абаашаба.

⁸ Вавилооной хаан Навуходоносорой арбан юһэдэхи жэлээ хан түрэээ засаглажа байхада, табадахи харын долооной үдэр Вавилооной хаанай зүбшэгшэ, харуулай ахамад Набузарадаан Иерусалим руу ерэбэ. ⁹Тэрэ Эзэнэй хүмэ, хаанай ордон, Иерусалимай бүхы томо һайн гэрнүүдые дууһан шагааба. ¹⁰Набузарадаанай сэрэгшэд Иерусалимые тойроһон хотын хэрэм ханые буталан һандаргаба. ¹¹Хото соо үлөөшэ зоние, урбалта хэжэ Вавилооной тала баримталагшадтай хамта хаанай харуулай дарга Набузарадаан Вавилоон руу абаашаба. ¹²Хамагай

ядуу зоной заримыень үзэмэй модоной сэсэрлигүүдтэ, таряалан дээрэ ажаллахыень орон нютагтань үлөөбэ.

¹³ Халдейшүүд Эзэнэй хүмэдэ байһан зэд баханануудые, табюур хууринуудые болон Зэд Далайе хэсэгүүд болгожо хухалаад, зэдыень Вавилоон абаашаба. ¹⁴ Тиихэдээ тэдэнэр тогоонуудые, удхуурнуудые, бойпуурнуудые, хабшуурнуудые, шанагануудые болон мүргэлдэ хэрэглэгдэдэг хамаг бүхы зэд хэрэгсэлнүүдые абалсаба. ¹⁵ Хаанай харуулай дарга баһа алта, мүнгөөр хэгдэһэн бүхы юумэ: бойпуур, сүршэлгын аяга – бултыень үбэршэлөө. ¹⁶ Эзэнэй хүмэ соо байха гэжэ Соломооной бүтээлгэһэн үшөө хоёр баханын, нэгэ Зэд Далайн болон табюур хууринуудай зэдые тооложо, шэгнэжэ барагдашагүй ехэ байгаа. ¹⁷ Тэдэ хоёр бахана аб адли һэн: бахана бүхэн арбан найман тохой үндэртэй, тэдэнэй дээрэхиие хүрэлөөр хэгдэһэн оройн толгой бүхэн гурбан тохой үндэртэй байба. Бахана бүхэнэй оройн толгойе тойруулжа, хүрэлөөр шэмэглэн гоёһон сэмбэрүү модоной үрэ жэмэсүүдтэй ба тортой байгаа.

¹⁸ Харуулай дарга Набузарадаан ахамад санаарта Сэраяае, хоёрдохи санаарта Цэпаанияе болон үүдэнэй гурбан харуулшадые олзолон абаба. ¹⁹ Тиигээд тэрэ мүн баһа хотодо байһан нэгэ сэрэгэй ноёниие, хотодо олдоһон хаанай табан зүбшэгшэдые, орон нютагай зониие сэрэгэй албанда татадаг жанжинай бэшээшые, үшөө тэрэ хотодо олдоһон хүндэтэй жаран хүнүүдые олзолон абаба. ²⁰ Хаанай харуулай дарга Набузарадаан тэдэ олзолон абагшадаа туужа, Риблаа хотодо байһан Вавилооной хаанда асарба. ²¹ Вавилооной хаан тэдэниие Хамаат газарай Риблаа хотодо саазалба.

Иигэжэ Иудын хан түрын улад зон түрэл нютагһаа сүлэгдөө һэн.

Иудын зонхилогшо Гэдаалия
(Ер 40:7-9; 41:1-3)

²² Вавилооной хаан Навуходоносор Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияе Иудада үлэгшэдые зонхилхыень томилжо, тэндэнь үлөөбэ. ²³ Вавилооной хаан Гэдаалияе эндэхи нютагай дарга болгожо томилбо гэжэ Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээл, Карээһагай хүбүүн Ёханаан, Нэтопааһаа уг гарбалтай Танхуумэдэй хүбүүн Сэраяа болон Язаанияа гэгшэ маһахаа хүн дуулаад, өөһэдынгөө сэрэгүүдэй дарганартай, өөһэдынгөө хүнүүдтэй хамта тэрээнтэй уулзахаяа Мицпаа ошобод.

²⁴ Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияа тэдэнэй ба тэдэнэй хүнүүдэй урда иигэжэ тангариглаба:

– Халдейн ноёд найдһаа бү айгты! Энэ орон нютага үлэгты. Вавилооной хаанда алба хэгты, тиигэбэл, бүхы юумэнтнай һайн байха.

²⁵ Долоодохи нарада хаанай түрэл болохо Элишамаагай аша, Нэ-тааниягай хүбүүн Ишмаһээл арбан хүнтэй хамта ерэжэ, Гэдаалияе, мүн баһа иудейнүүдые болон халдейнүүдые, Мицпаа хотодо тэрээнтэй хамта байгшадые бултыень алабад. ²⁶ Тиихэдэнь иудейнүүд бага ехэгүй бултадаа сугларжа, сэрэгүүдэйнгээ дарганартай хамта халдейнүүдһээ айгаад, Египет тээшэ тэрьедэн зугадаба.

*Ехонияа түрмэхөө сүлөөдэ гарана
(Ер 52:31-34)*

²⁷ Эвиил-Мэродаах Вавилоной хаан болоходоо, тэрэл жэлээ Иудын хаан Ехонияе олзолгондо абтаһанһаа хойшо гушан долоон жэлэй үнгэрөөд байхада, арбан хоёрдохи харын хорин долооной үдэр тэрэниие түрмэхөө табиба. ²⁸ Эвиил-Мэродаах Ехонияатай урин зулгыгаар хөөрэлдөөд, тэрэнэй Вавилоондо байһан сагта бусад хаашуулһаа дээгүүр һуурида һуухые захирба. ²⁹ Ехонияа түрмэдэ һуухадаа үмдэжэ байһан хуушан хубсаһаа тайлажа, шэнэ хубсаһа үмдэбэ. Тиигээд Ехонияа тэрэ үдэрһөө эхилжэ, үхэн үхэтэрөө Вавилоной хаантай хамта шэрээдэ һуужа эдеэлдэг байба. ³⁰ Тиигэжэ тэрэ наһа баратараа Вавилоной хаанһаа үдэр бүхэндэ тэдхэмжэ тэжээл ходел абажа байһан юм.

Угай бэшэгэй нэгэдэхи ном

Хаашуулай номууд соо бэшээтэй үйлэ хэрэгүүд мүн лэ Угай бэшэгэй номууд соо гол түлэб зураглагдана, гэбэшые нэгэ бага ондоогоор.

1-дэхи бүлэгхөө эхилээд, 10-дахи бүлэг хүрэтэр Израилиин арад түмэнэй угай бэшэг үгтөөтэй. Арад түмэнэй Вавилоондохы баряанһаа бусаһанай һүүлээр үе саг (манай ээрын урдахы V зуун жэл хүрэтэр) эндэ мүн лэ ороо. Эдэ угай бэшэгүүдтэ Иудын, Бэньямиинэй болон Левиин обогуудта анхарал илангаяа хандуулагдана.

Саул хаанай наһа бараһанай удаа Давидай хааншалгын сагай зарим шухала үйлэнүүд тушаа 10-21-дэхи бүлэгүүдтэ хэлэгдэнэ. Түрүүшын номой гол дүрэ гэбэл, Давид хаан болоно. Тэрэ Иерусалимые израильшуудай Эзэндэ магтаал үргэдэг хото болгоо бэлэй. Хаашуулай номуудта орходоо энэ ном соо Давидай алдуу эндүүнүүд тушаа хэлэгдэнэгүй шахуу.

Эзэнэй Һүмэ барихаяа Давидай яажа бэлдэһэн тухай 22-29-дэхи бүлэгүүдтэ хөөрэгдэнэ. Левидүүдтэ болон санаартанда тусхай анхарал хандуулагдана, тиимэһээ номой зохёолион тэдэнэй тооһоо уг гарбалтай байгаа гэжэ таамагламаар. Эзэнэй Һүмые Соломоон барья, гэбэшые энэ барилгын гол эдэбхитэн Давид байгаа гэжэ зохёолион онсолно.

Аха захатанай үе саг

(Эх 5:1-32; 10:1-29; 11:10-26; 25:1-4, 12-16; 36:10-43)

1 ¹Адаам, Шээт, Энош, ²Хэнаан, Маһалалээл, Ярээд, ³Эноох, Мэ-түшээлах, Лаамэх, ⁴Ной, Шээм, Хаам ба Яапэт.

⁵Яапэдэй хүбүүд: Гоомэр, Магоог, Мадай, Яваан, Тубаал, Мээшэх ба Тираас. ⁶Гоомэрэй хүбүүд: Ашхэнааз, Рипаат ба Тогармаа. ⁷Яваанай хүбүүд: Элишаа, Гаршииш, Киттиим, Роданиим.

⁸Хаамай хүбүүд: Күүш, Мицраим, Пүүт ба Хананаан. ⁹Күүшэй хү-бүүд: Сэбаа, Хавилаа, Сабтаа, Раамаа ба Сабтэхаа. Раамаагай хүбүүд:

Шэбаа ба Дэдаан. ¹⁰ Күүшэй хүбүүн Нимроод мүн. Тэрэ дэлхэй дээрэ түрүүшын хүсэтэ баатар байгаа.

¹¹ Мицраимһаа үдэн гараа: лүүдшүүд, анаамууд, лэһаабууд, наптуухууд, ¹² патруусууд, каслуухууд, тэдэ хоёрһоо пилиштүүд гараһан, каптоорууд.

¹³ Ханаһаан ууган хүбүүндээ Сидоон гэжэ нэрэ үгэбэ. Тэрэнэй бу-сад хүбүүдынь Хээт, ¹⁴ Евүүс, Эмоор, Гиргааш, ¹⁵ Хиив, Архээ, Сиин, ¹⁶ Арваад, Цэмээр болон Хамаат гэгшэд.

¹⁷ Шээмэй хүбүүд гэбэл: Элаам, Ашшуур, Арпахшаад, Лүүд ба Араам. Араамай хүбүүд: Ууц, Хуул, Гээтэр ба Мээшэх. ¹⁸ Арпахшаад Шээлах гэдэг хүбүүтэй нэн, Шээлахэй хүбүүн Ээбэр. ¹⁹ Ээбэр хоёр хүбүүтэй болоһон юм. Тэрэ үедэ олон обог аймагуудай бэе бэеһээ таһаран халажа байһан ушарһаа Ээбэр нэгэ хүбүүндээ «хубаарилга» гэхэн удхатай Пээлэг гэжэ нэрэ үгэбэ. Нүгөөдэ хүбүүнэйн нэрэ – Ёктаан. ²⁰ Ёктаанай хүбүүд: Алмодаад, Шээлэп, Хацармаавэт, Яарах, ²¹ Һадораам, Узаал, Диклаа, ²² Гэбаал, Абимаһээл, Шэбаа, ²³ Опиир, Хавилаа, Ёваав. Эдэ хүбүүд булта Ёктаанай болоно.

²⁴ Шээм, Арпахшаад, Шээлах, ²⁵ Ээбэр, Пээлэг, Рэһүү, ²⁶ Сэрүүг, Нахоор, Тээраа, ²⁷ Абрам, удаань тэрэ Абраһаам болоһон.

²⁸ Абраһаамай хүбүүд: Исаак ба Ишмаһээл. ²⁹ Тэдэнэй гарбал гэхэдэ иимэ: Ишмаһээлэй ууган хүбүүн Нэбайһоот, дараань Кэдаар, Адбээл, Мибсаам, ³⁰ Мишмаа, Думаа, Массаа, Һадаад, Тэмаа, ³¹ Етүүр, Напиш болон Кээдэмаа. Эдэ хүбүүд Ишмаһээлэй хүбүүд болоно. ³² Абраһаамай бага һамган Кэтүраһаа гараһан хүбүүд: Зимраан, Ёкшаан, Мэдаан, Мидиан, Ишбаак, Шууһаа. Ёкшаанай хүбүүд: Шэбаа, Дэдаан. ³³ Мидианай хүбүүд: Эпаа, Ээпэр, Эноох, Абидаа ба Элдаа. Кэтүраагай үри һадаһад эдэ болоно.

*Эсаавай уг удам
(Эх 36:10-14)*

³⁴ Абраһаамай хүбүүн Исаак. Исаагай хүбүүд: Эсаав, Израиль. ³⁵ Эсаавай хүбүүд: Элипааз, Рэһээл, Еһүүш, Ялаам ба Коорах. ³⁶ Элипаазай хүбүүд: Тэмаан, Омаар, Цэпии, Гатаам, Кэнааз, Тимнаа, Амалээг. ³⁷ Рэһээлэй хүбүүд: Наахат, Зээрах, Шаммаа, Миззаа гэгшэд.

³⁸ Сэһиирэй хүбүүд: Лотаан, Шобаал, Цибэһоон, Анаа, Дишоон, Ээцэр, Дишаан. ³⁹ Лотаанай хүбүүд: Хорин, Ыомаам. Лотаанай эгэшэ Тимнаа бэлэй. ⁴⁰ Шобаалай хүбүүд: Алваан, Манаахат, Гэбаал, Шэпии, Онаам болоно. Цибэһоонхой хүбүүд: Айяа, Анаа. ⁴¹ Анаагай хүбүүн Дишоон. Дишоонхой хүбүүд: Хамраан, Эшбаан, Итраан ба Хэраан.

⁴²Ээцэрэй хүбүүд: Билхаан, Заваан, Яакаан. Дишооной хүбүүд Ууц ба Араан болоно.

⁴³Израильшуудай хаантай болоодүй байха үедэ Эдоом орондо өөхэдын хаашуул байхан юм. Бэһоорой хүбүүн Бээла Эдоомой эртэ урдын хаан байгаа, Динһабаа хотодо ажаһуугаа; ⁴⁴Бээлын наһа бараһан хойно Боцраа хотын Зээрахай Ёваав хаан шэрээдэ һуугаа бэлэй; ⁴⁵Ёваавай наһа бараһанай һүүлээр Тэмаан ороной Хушаам хаан шэрээ эзэлбэ; ⁴⁶Хушаамай наһа барахада, Авиит хотын Бэдаадай хүбүүн Һадаад хаан шэрээдэ һууба. Моһааб нютагта дайнай болоходо, мидиан обог аймагые хюдагша тэрэ үнөөхи Һадаад бэлэй; ⁴⁷Һадаадай наһа барахада, Масрэкаа хотын Самлаа хаан болоо һэн; ⁴⁸Самлаагай наһа барахада, Евфрат мүрэнэй эрьедэхи Рэхобоот хотын Саул хаан шэрээдэ һууба; ⁴⁹Саулай наһа бараһанай удаа Ахбоорой хүбүүн Бааһал-Ханаан хаан болобо; ⁵⁰Ахбоорой хүбүүн Бааһал-Ханаанай наһа барахада, Пааһу хотын Һадаад хаан шэрээдэ һууба. Һадаад Мэһэтэбээл гэдэг басага һамга абаа бэлэй. Тэрэ Матрээдэй басаган һэн. Матрээд Мэзаһаабай хүбүүн бэлэй. ⁵¹Һадаад наһа бараа.

Эдоомой угууд гэбэл: Тимнаа уг, Алваа уг, Етээт уг, ⁵²Оһолибамаа уг, Элаа уг, Пиноон уг, ⁵³Кэнааз уг, Тэмаан уг, Мибцаар уг, ⁵⁴Магдиһээл уг, Ираам уг. Эдоомой угууд эдэ бэлэй.

*Яковай болон Иудын үри һадаһад Давид хүрэтэр
(Эх 35:22-26; Рүүт 4:18-22; Мт 1:3-6)*

2 ¹Израилин хүбүүд эдэ: Рэүбээн, Симеон, Левий, Иуда, Иссахаар ба Зэбүлүүн, ²Даан, Иосиф, Бэньямиин, Наптали, Гаад ба Ашээр.

Иудын үри һадаһад

³Иудын хүбүүд Ээр, Онаан болон Шэлаа Ханаһаан нютагай басаган Бат-Шууаһаа гараа. Иудын ууган хүбүүн Ээр нүгэл хилэнсэгтэй байгаа, Эзэн Бурхан тэрэниие үршөөнгүй наһа баруулаа. ⁴Иудын бэри Тамаар байгаа, Пээрэц, Зээрах хүбүүдые тэрээндэ түрэхэн юм. Иуда табан хүбүүтэй бэлэй.

⁵Пээрэцэй хүбүүд: Хэцроон ба Хамуул. ⁶Зээрахай хүбүүд: Зимрии, Этаан, Һэмаан, Халкоол, Дараа; бүхыдөө табан байгаа.

⁷Хармиигай хүбүүн Ахаар тангаригаа эбдэжэ, Израильда гай тодхор ушаруулһан юм. ⁸Азаария Этаанай хүбүүн.

⁹Хэцрооной хүбүүд Ерэхмээл, Раам, Хэлүбай гэгшэд һэн. ¹⁰Раамай хүбүүн Амминадааб болоно; Амминадаабай хүбүүн Нахшоон Иудын гарбалтанай тайжа байгаа; ¹¹Нахшооной хүбүүн Сальмаа, Сальмаагай

хүбүүн Бооһаз; ¹² Бооһазай хүбүүн Обээд, Обээдэй хүбүүн Ишай; ¹³ Ишайн ууган хүбүүн Элиааб, хоёрдохинь Абинадааб, гурбадахинь Шимаа, ¹⁴ дүрбэдэхинь Нэтанээл, табадахинь Раддай, ¹⁵ зургаадахинь Ооцэм, долоодохинь Давид. ¹⁶ Тэдэнэй эгшэ, дүү: Цэруяа, Абигааһил. Цэруяагай хүбүүд: Абишай, Ёһааб, Асаһээл гурбан. ¹⁷ Абигааһил Амаһаае түрөө; Амаһаагай эсэгэ ишмаһээл гарбалтай Етээр байһан.

¹⁸ Хэцрооной хүбүүн Халээб Азубаа һамганһаа Ериһоот басагатай һэн. Тэрээнһээнһэ гараһан хүбүүд: Еэшэр, Шобааб ба Ардоон болоно. ¹⁹ Азубаагай һаһа бараһада, Халээб Эпраатые һамган болгобо, тэрэнь Хуур гэжэ хүбүү түрэбэ. ²⁰ Хуур Үрии хүбүүтэй, Үрии Бэцалээл хүбүүтэй һэн.

²¹ Хэцроон жара һаһатай байхадаа Махиирай (Махиир бол Галаадай эсэгэ) басага һамган болгобо, тэрэнь Сэгүүб хүбүү түрэбэ. ²² Сэгүүбэй хүбүүн Яһиир, тэрэ Галаадай газар дээрэ хорин гурбан өөрын хототой һэн. ²³ Зүгөөр Гэшүүрэй, Араамай зон Яһиирай тосхон һуруинуудые, Кэнаат, бүхыдөө жаран хото эзэмдэбэ. Эдэ бүхы хотонууд Галаадай эсэгэ Махиирай үри һадаһадай байһан юм. ²⁴ Хэцрооной һаһа бараһанай һүүлээр Халээб хүбүүниинһэ эсэгынгээ һамга Эпраатые өөрын һамган болгобо, тэрэнь Ашхуур хүбүү түрөө һэн. Ашхуур – Тэкооһагай эсэгэ.

²⁵ Хэцрооной ууган хүбүүн Ерэхмээлэй хүбүүд: ууган хүбүүн Раам, тэрэний удаа Бунаа, һоорэн, Ооцэм, Аһияа. ²⁶ Ерэхмээл үшөө Атарая гэжэ һамгатай байгаа; тэрэ Онаамай эхэ болоно. ²⁷ Ерэхмээлэй ууган хүбүүн Раамай хүбүүд: Маац, Ямиин болон Ээкэр. ²⁸ Онаамай хүбүүд: Шаммай ба Ядаа. Шаммайн хүбүүд: Надааб ба Абишуур. ²⁹ Абишуурай һамган Абиһааил Ахбаан, Молиид гэжэ хүбүүдые түрэбэ. ³⁰ Надаабай хүбүүд: Сээлэд, Аппааим. Сээлэд үхибүүгүй һаһа бараа. ³¹ Аппааимай хүбүүн Ишии. Ишиигэй хүбүүн Шэшаан. Шэшаанай хүбүүн Ахлай. ³² Шаммайн дүү Ядаагай хүбүүд: Етээр, Ёнатаан. Етээр үхибүүгүй һаһа бараһан. ³³ Ёнатаанай хүбүүд: Пээлэт, Зазаа. Эдэ булта Ерэхмээлэй үринэр мүн.

³⁴ Шэшаан хүбүүгүй, харин басагадтай байгаа. Шэшаан Египедһээ уг гарбалтай Ярһаа гэжэ нэрэтэй зарамалтай байһан; ³⁵ Шэшаан басагадайнгаа нэгые Ярһаада һамга абуулба: тэрэнь Аттаһе түрэбэ. ³⁶ Аттаһе Натаанай эсэгэ, Натаан Забаадай эсэгэ; ³⁷ Забаад Эплаалай эсэгэ, Эплаал Обээдэй эсэгэ; ³⁸ Обээд Еһүүгэй эсэгэ, Еһүү Азаариягай эсэгэ; ³⁹ Азаария Хээлэцэй эсэгэ, Хээлэц Элэһаагай эсэгэ; ⁴⁰ Элэһаа Сисмайн эсэгэ, Сисмай Шаллуумай эсэгэ. ⁴¹ Шаллуум Екаамиягай эсэгэ, Екаамия Элишамаагай эсэгэ.

⁴² Ерэхмээлэй дүү Халээбэй үри хүүгэд: тэрэний ууган хүбүүн Мэшаа, Мэшаа Зиипэй эсэгэ. Хэброоной эсэгэ Марэшаагай үри һадаһад

эдэ болоно. ⁴³Хэброоной хүбүүд: Коорах, Таппуунаа, Рээкэм ба Шэмаа. ⁴⁴Шэмаа Рахаамай эсэгэ, Рахаам Ёркэнаамай эсэгэ. Рээкэм Шаммайн эсэгэ. ⁴⁵Шаммайн хүбүүн Маһоон, Маһоон Бэт-Цуурай эсэгэ. ⁴⁶Халээбэй бага һамган Эпаа Ыраан, Моцаа, Газээзые түрэбэ. Ыраан Газээзэй эсэгэ. ⁴⁷Яһдайн хүбүүд: Рээгэм, Ётаам, Гэшаан, Пээлэт, Эпаа ба Шааф. ⁴⁸Халээбэй бага һамган Маһахаа Шээбэрые, Тирханаае түрэбэ; ⁴⁹мүн тэрэ Мадманнаагай эсэгэ Шаафые, Махбэнаагай, Гибаагай эсэгэ Шэваае түрэбэ. Ахсаа Халээбэй басаган. ⁵⁰Халээбэй үри һадаһад эдэл болоно.

Хуурай (Хуур Эпраатын ууган хүбүүн) хүбүүд: Кирьяат-Еариимые байгуулагша Шобаал; ⁵¹Бэтлэхээмые байгуулагша Сальмаа; Бэт-Гадээрые байгуулагша Харээп. ⁵²Кирьяат-Еариимые байгуулагша Шобаалай хүбүүд: Ыроһээ, Хации, Мэнүһоот. ⁵³Кирьяат-Еариимэй уг зон: итридүүд, пүтиинүүд, шумаадууд, мишраинууд. Тэдээнһээ цораагайхин, эштаһоолууд гараа. ⁵⁴Сальмаагай хүбүүд: Бэтлэхээм, Нэтопаадайхин, Атроот-Бэт-Ёһааб болон манаахадуудай хахадын – цораагайхин. ⁵⁵Ябээцтэ ажаһуудаг соприидуудай угай зон тираадууд, шимаадууд, сухаадууд. Эдэ хадаа Бэт-Рэхаабай эсэгэ Хаммаатһаа гараһан хээнүүд мүн.

Давидай үри һадаһад
(2 Хаан 3:2-5; 5:13-16; 1 Уг 14:4-7)

3 ¹Хэброондо түрэхэн Давидай хүбүүд: Езрээл нютагай Ахинооһамһаа гараһан ууган хүбүүн Амноон; хоёрдохинь Кармээл нютагай Аби-гааһилһаа гараһан Даниил; ²гурбадахинь – Гэшүүрэй хаан Талмаайн басаган Маһахааһаа гараһан Абшалоом; дүрбэдэхинь Хаггиидэй хүбүүн Адонияа; ³табадахинь Абитаалһаа гараһан Шэпаатияа; зургаадахинь – Давидай һамган Эглааһаа гараһан Итрэһаам. ⁴Давидай эдэ зургаан хүбүүд Хэброондо түрэхэн; долоон жэл зургаан һара соо Давид тэндэ хаан байгаа.

Харин гушан гурбан жэл соо тэрэ Иерусалимда хан түрэ эзэлээ. ⁵Иерусалимда түрэхэн тэрэнэй хүбүүд: Шимаа, Шобааб, Натаан, Соломоон. Эдэ дүрбэн хүбүүд Аммиһээлэй басаган Бат-Шууаһаа гараһан; ⁶Ибһаар, Элишамаа, Элипээлэт, ⁷Нооһаһ, Нээпэг, Япийһа, ⁸Элишамаа, Элиадаа болон Элипээлэт – үшөө эдэ юһэн. ⁹Эдэ бултадаа Давидай хүбүүд, мүн бага һамгадһаашье хүбүүд байһан. Тэдэнэй эгэшэ Тамаар мүн.

¹⁰Соломооной хүбүүн Рэхобаам, Рэхобаамай хүбүүн Абияа, Абияагай хүбүүн Асаа, Асаагай хүбүүн Ёшапаат, ¹¹Ёшапаадай хүбүүн Иораам, Иораамай хүбүүн Ахазияа, Ахазияагай хүбүүн Ёһааш, ¹²Ёһаашай хүбүүн Амацияа, Амацияагай хүбүүн Азаарияа, Азаарияагай хүбүүн Ётаам, ¹³Ётаамай хүбүүн Ахааз, Ахаазай хүбүүн Хэээкияа, Хэээкияагай хүбүүн

Мэнашшээ, ¹⁴Мэнашшээгэй хүбүүн Аммоон, Аммооной хүбүүн Ёшияа. ¹⁵Ёшияагай хүбүүд: ууган хүбүүн Ёханаан, хоёрдохинь Ёяким, гурбадахинь Цэдэкиия, дүрбэдэхинь Шаллуум. ¹⁶Ёякимэй хүбүүд: Ехония, Цэдэкиия. ¹⁷Ехониягай хүбүүд: Ассиир, тэрэнэй хүбүүн Шалтиээл, ¹⁸Малкираам, Пэдаяа, Шэнацаар, Екаамия, Ёшамаа, Нэдабияа. ¹⁹Пэдаяагай хүбүүд: Зэрубабээл болон Шимэй. Зэрубабээлэй хүбүүд: Мэшуллаам ба Ханаанияа, Шэломиит тэдэнэй дүү басаган болоно. ²⁰Үшөө табан: Хашубаа, Ооһэл, Бэрэхияа, Хасаадия болон Юшааб-Хээсэд. ²¹Ханаанияагай хүбүүд: Пэлаатияа болон Ешайя; Ешайягай хүбүүн Рэпаяа, Рэпаяагай хүбүүн Арнаан, Арнаанай хүбүүн Обадияа, Обадияагай хүбүүн Шэхаанияа. ²²Шэхаанияагай үринэр: Шэмая ба Шэмаягай хүбүүд – Хаттууш, Игаал, Барииһаа, Нэһаарияа болон Шапаат, бултадаа зургаан байһан. ²³Нэһаарияагай хүбүүд: Эльйознай, Хэээкиия ба Азрикаам. ²⁴Эльйознайн хүбүүд: Ёодаабьяа, Элиашииб, Пэлаяа, Аххууб, Ёханаан, Дэлаяа, Анани, бүхыдөө долоон.

Иудын үри хадаһад

4 ¹Иудын хүбүүд: Пээрэц, Хэцроон, Хармии, Хуур болон Шобаал. ²Шобаалай хүбүүн Рэнаяа, тэрэнэй хүбүүн Яахат; Яахадай хүбүүд Ахумай Лааһад хоёр. Эдэ бол Цораат уг унгийн зон болоно. ³Этаамай хүбүүд эдэ: Езрээл, Ишмаа, Идбааш, тэдэнэй эгэшэ Ёацэлэллони, ⁴Гэдоорой эсэгэ Пэнүһээл, Хушаагай эсэгэ Ээээр. Эдэ бол Эпраатын ууган хүбүүн ба Бэтлэхээмые байгуулагша Хуурай үри хадаһад болоно. ⁵Тэкооһагай эсэгэ Ашхуур Хэлаа Наһараа гэжэ хоёр һамгатай байгаа. ⁶Наһараа тэрээндэ Ахузаам, Хээпэр, Тэмнии болон Нахаштари и гэгшэдые түрээбэ. Наһарааһаа гараһан хүбүүд эдэ болоно. ⁷Хэлааһаа гараһан хүбүүд: Цээрэт, Цохаар болон Этнаан.

⁸Кооцоо Анууб ба Цобэбаа гараһан; Ёаруумай хүбүүн Ахархээлэй уг унги мүн лэ тэрээнһээ эхилһэн юм.

⁹Аха дүүнэр сооһоо эгээл хүндэтэйн Ябээц байһан юм. Эхэнь хүбүүндээ Ябээц гэжэ нэрэ үгэхэдөө, иигэжэ хэлэһэн: «Би тэрэниие ехээр үбдэжэ түрөөб». ¹⁰Ябээц Израилиин Бурханиие дуудан, иигэжэ хэлэбэ:

– Та намайе Өөрынгөө юрөөлөөр юрөөжэ, газар дайдыем үргэдхыт! Та намайе дүнгэжэ, гай гасалан мэдэнгүй байхымни тула гай тодхорһоо аршалан байгыт!

Бурхан тэрэнэй гуйгшые үршөөгөө бэлэй.

¹¹Шухаагай аха Хэлүүб Мэхиир гэжэ хүбүүтэй болобо; Мэхиир хадаа Эштооной эсэгэ мүн. ¹²Эштооной хүбүүд Бэт-Рапаа, Пасзах, мүн Наһааш хотые байгуулагша Тэхиннаа; эдэнэр Рэхаада ажаһуудаг һэн.

¹³ Кэнаазай хүбүүд: Отниһээл ба Сэраяа. Отниһээлэй хүбүүн Ха-таат. ¹⁴ Мэонотайн хүбүүн Опраа, Сэраяагай хүбүүн Ёһааб модошо дархашуулай угай эхи табигша мүн. ¹⁵ Епуннээгэй хүбүүн Халээбэй хүбүүд: Иирү, Элаа ба Нааһам. Элаагай хүбүүн Кэнааз.

¹⁶ Еһаллэлээлэй хүбүүд: Зиип, Зипаа, Тирияа ба Ашарээл. ¹⁷ Эз-раагай хүбүүд: Етээр, Мээрэд, Эпээр болон Ялоон. Мээрэд фараоной басага Битьяе һамга абажа, тэрэнь Мириам, Шаммай, Ишбаахые түрөө. Ишбаахай хүбүүн Эштэмооһа мүн. ¹⁸ Мээрэдэй нүгөө һамган Иудын обогой бэлэй. Тэрэ Гэдоорой эсэгэ Ярээдые, Сохоогой эсэгэ болохо Хээбэрые, Занаахай эсэгэ болохо Екүтиһээлые түрөө.

¹⁹ Гармиин Кэилаа ба Маһахаагай Эштэмооһа гэгшэдэй эсэгэнэр Ёдьяагай һамганһаа гараһан болоно. Ёдьяагай һамган Наахамай дүү бэлэй. ²⁰ Шимооной хүбүүд: Амноон, Риннаа, Бэн-Ханаан ба Тилоон. Ишиигэй үри һадаһад: Бэн-Зохээт ба Бэн-Зохээдэй хүбүүн.

²¹ Иудын хүбүүн Шэлаагай үри һадаһад: Лэхаагай эсэгэ Ээр, Марэ-шаагай эсэгэ Лаһадаа. Эдэ гэр бүлэнүүдһээ үнэтэй улһан бүд нэхэгшэд гараһан юм. Ашбээһа гээд нэрэтэй уг болоно. ²² Ёһиим, Коззбаагай ажаһуугшад, Лээхэмдэ ажаһуугша моһаабуудые зонхилһон Ёһааш ба Сараап. Зүгөөр эдэ үйлэ хэрэгүүд эртэ урда сагай мүн. ²³ Тэдэнэр шабар амһарта хэдэг, Нэһаһиим ба Гэдэраада ажаһуудаг, хаанда ажал хэдэг зон байгаа.

Симеоной үри һадаһад
(Нүүн 19:2-9)

²⁴ Симеоной хүбүүд: Нэмүһээл, Ямиин, Ярииб, Зээрах болон Саул. ²⁵ Саулай хүбүүн Шаллуум, Шаллуумай хүбүүн Мибсаам, Мибсаамай хүбүүн Мишмаа болоно; ²⁶ Мишмаагай хүбүүд: Хамүһээл; тэрэнэй хүбүүн Заххуур; Заххуурай хүбүүн Шимэй. ²⁷ Шимэй арбан зургаан хүбүүтэй, зургаан басагатай байгаа; тэрэнэй аха дүүнэртэ хүбүүд үсөөн, обог зо-ниинь Иудынхиһээ нилээд үсөөн байгаа. ²⁸ Тэдэнэр Бэһээр-Шээбэдэ, Моладаада, Хацаар-Шуһаалда, ²⁹ Билһаада, Эцэмдэ, Толаадта, ³⁰ Бэтү-һээлдэ, Хормаада, Циклаагта, ³¹ Бэт-Мархабоодто, Хацаар-Сусиимда, Бэт-Бириидэ мүн Шаарааһимда ажаһуугаа. Давидай хааншалхын урда тэдэ иимэ хотонуудта һуугаа болоно, ³² мүн иимэ тосхонууд соо: Этаам, Ааин, Риммоон, Тоохэн болон Ашаанда, үшөө табан һууринууд соо, ³³ Бааһал хүрэтэр тараһан энэ һууринуудай хажуугаархи нютагуудта һуугаа. Тэдэнэрэй ажаһууһан газар болон уг угынь эдэ болоно.

³⁴ Мэшобааб, Ямлээх болон Амациягай хүбүүн Ёһаа, ³⁵ Ёһээл ба Асһиһээлэй хүбүүн Сэраяагай Ёһиибиягай хүбүүн Еһүү, ³⁶ Эльйознай,

Яакобаа, Ешоная, Асайяа, Адигээл, Есимигээл, Бэнайяа, ³⁷Шипиин хүбүүн Зизаа. Шипии Аллоной, Аллоон Едаягай, Едаяа Шимриин, Шимрии Шэмаягай. ³⁸Эндэ нэрэ нэрээр тоологдоһон зон обогүүдайнаа ударидагша тайжанууд байһан юм. Тэдэнэй уг удам халаатан, угаа олон болоо бэлэй. ³⁹Тэдэ малай бэлшээри бэдэрэн, Гэдоор хүрэтэр, гол нюруугай зүүн тала хүрэтэр ошодог һэн. ⁴⁰Тэндэ амгалан аюулгүй байдалтай үргэн газар, үржэлтэй, хайн бэлшээри тэдэ олоо бэлэй. Тэдэнэй урда тээ энэ орон нютагта Хаамһаа уг гарбалтай зон ажаһуугаа. ⁴¹Дээрэ нэрэ нэрээр тоологдоһон зон Иудын хаан Хэээкиягай үедэ энэ газарта ерэжэ, эндэ ажаһууһан Хаамай үри хадаһадай, мээүншүүдэй отог майхангуудые хандаргаажэ, зонииень хюдаа бэлэй. Орондонь өөһэдөө байрлажа, мүнөө болотор байна. Юуб гэбэл, тэндэ малай хайн бэлшээри бии. ⁴²Тэдээн сооһоо табан зуун хүн (Симеоний хүбүүдэй дундаһаа) Сэһиирэй хада уула руу ошобо. Удамаршадынь гэбэл, Ишиигэй хүбүүд Пэлаатияа, Нэһаарияа, Рэпаяа болон Үззиһээл бэлэй. ⁴³Тэндэ Амалээгэй үри хадаһадһаа үлэһэн һүүлшын зониие тэдэ хюдаад, мүнөө болотор өөһэдөө тэндэ ажаһуунад.

Рэүбээнэй үри хадаһаа

5 ¹Израилиин ууган хүбүүн Рэүбээн. Харин тэрэ эсэгынгээ орон унтариие бузарлажа, Израилиин ууган хүбүүнэй алдар нэрэ Иосифой хүбүүдтэ дамжуулагдаад, түрүүшын гээд бэшэгдэхэгүй байһан юм. ²Өөһэдынгөө аха, дүүнэр сооһоо Иуда эгээл шадалтайнь байһан, ёһотойл ударидагша тэрээнһээ гараһан, гэбэшье ууган хүбүүнэй эрхэ Иосифто даалгагдаһан түүхэтэй.

³Израилиин ууган хүбүүн Рэүбээнэй хүбүүд: Эноох, Паллуу, Хэцроон болон Хармии.

⁴Ёһээлэй уринэр: тэрэнэй хүбүүн Шэмаяа, Шэмаягай хүбүүн Гоог, Гоогой хүбүүн Шимэй, ⁵Шимэйн хүбүүн Михаа, Михаагай хүбүүн Рэһаяа, Рэһаяагай хүбүүн Бааһал, ⁶Бааһалай хүбүүн Беэраае Ассириин хаан Тиглаат-Пилээсэр барянда туужа абаашаһан юм. Беэраа Рэүбээнэй обогой тайжа байһан. ⁷Тэдэнэй аха дүүнэр, тэдэнэй бүлэнүүд, тэдэнэй угай бэшэг иимэ: ахалагшань Еигээл, тиигээд Захарияа, ⁸удаань Азаазай хүбүүн Бээла. Азаазай эсэгэ Шэмаа, Шэмаагай эсэгэ Ёһээл. Бээла Арһээртэ ажаһуугаа, газар дайдань Нэбоо болоод Бааһал-Мэһоон хүрэтэр нэмжыдэг бэлэй.

⁹Галаадай газар дээрэ Рэүбээнэй үри хадаһадай үхэр мал хэмгүй олон ушарһаа тэдэ Евфрат мүрэнһөө эхилһэн сүл губи хүрэтэр, зүүлжээ газараар ажаһуудаг һэн. ¹⁰Тэдэнэр Саулай ударидалгын үедэ

нагаарнуудтай дайлалдаад, диилээд, Галаадай зүүн талын бүхы дай-
даар майхангууд соо ажаһуудаг болоһон түүхэтэй.

Гаадай үри һадаһад

¹¹ Гаадай хүбүүд тэдэнэй шанха урда, Башаанһаа эхилээд, Салэ-
хаа хүрэтэр ажаһуудаг байгаа; ¹² Башаанда Ёһээл ахалагшань байгаа,
хоёрдохинь Шапаам, тиигээд Янай болон Шапаат болонод. ¹³ Аха,
дүүнэрынь гэр бүлэтээ долоон байгаа гэбэл: Михаээл, Мэшуллаам,
Шэбаа, Ёрай, Якаан, Зияа болон Ээбэр. ¹⁴ Бүүзэй, Яхдоогой, Ешишайн,
Михаээлэй, Галаадай, Ярооһагай, Хуриин, Абиһааилай хүбүүд эдэ бо-
лоно. ¹⁵ Гуниин Авдиэлиин хүбүүн Ахии уг зоноо толгойлдог байгаа.
¹⁶ Тэдэ Галаадта, Башаанда, хажуугаархи һуруинуудтань, Шароной
бэлшээри газарнуудаар холын заха хүрэтэрынь ажаһуугаа. ¹⁷ Иудын
хаан Ётаамай, Израилиин хаан Еробоһаамай үенүүдтэ тэдэнэр тоодо
абтаһан юм.

¹⁸ Рэүбээнэй, Гаадай үри һадаһадай дунда, Мэнашшээгэй хахад
обогой дунда һэлмэ болон бамбай баридаг, һурша номоор харбадаг,
байлдаанда шадбаритай дүшэн дүрбэн мянган долоон зуун жаран
дайшалхы эрэшүүл байһан юм. ¹⁹ Тэдэнэр нагаарнуудтай, Етүүртэй,
Напиштай, Нодаабтай дайлалдаба. ²⁰ Байлдаанай үедэ тэдэнэр Бур-
ханда ехээр этигэн найдажа мүргэбэ. Тэдэниие Бурхан дуулаба, на-
гаарнуудые, бүхы зөөри зөөшэнүүдыень тэдэнэртэ эзэмдүүлэн үгэбэ.
²¹ Иигэжэ тэдэ үхэр малыень эзэмдэн абаа: табин мянган тэмээ, хоёр
зуун табин мянган жэжэ мал, хоёр мянган элжэгэ. Зуун мянган хүниие
баряанда абаа. ²² Энэ байлдаан Бурханай байгаа! Олон сэрэгшэд алуу-
лаа! Рэүбээнэй үри һадаһад сүлэлгэдэ туугдан ошотороо нагааршуудай
газарта ажаһуугаа бэлэй.

Мэнашшээгэй хахад обогой үри һадаһад

²³ Мэнашшээгэй хахад обогой үри һадаһад Башаанһаа эхилээд,
Бааһал-Хэрмоон болон Сэниир мүн Эрмон хада хүрэтэрхи газар дайда
дээрэ ажаһуугаа; тэдэнэр угаа олон байгаа. ²⁴ Тэдэнэй үенүүдэй тай-
жанууд: Эпээр, Ишии, Элиээл, Азриһээл, Ерэмияа, Ёодаабьяа болон
Яхдиһээл гэгшэд – шиираг эрэшүүл, мэдээжэ бүһэтэн, обог зоноо хү-
тэлбэрилэгшэд болоно.

²⁵ Израилиин улад зондо зай гаргахаяа бусад арадуудые үлдэһэн,
өөрын үбгэ эсэгэнэрэй Бурханай урда тэдэ нүгэл хэжэ, тэдэ арадуудай
бурхадта мүргэжэ эхилбэ. ²⁶ Тиихэдэнь Израилиин Бурхан Пүүлэй,
Ассириин хаанай һүр һүлдыень үргэбэ, Тиглаат-Пилэсээрэй, Ассириин

хаанай, хүл хүлдыень дэмжэн, Рэүбээнэй, Гаадай, Мэнашшээгэй хахад обогой үри хадаһадые Халаа, Хабуур болон Һараа, Гозаан мүрэн шадархи нютагуудта ябуулаа, тэдэнэр мүнөөшье болотор тэндээ.

Левиин үри хадаһад

6 ¹ Левиин хүбүүд: Гэршоон, Кэһаат, Мэрари; ² Кэһаадай хүбүүд: Амраам, Ицһаар, Хэброон, Үззиһээл; ³ Амраамай үхибүүд: Аһароон, Моисей, Мириам. Аһороной хүбүүд: Надааб, Абиһуу, Эльзаар, Итамаар; ⁴ Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас, Пинэһаасай хүбүүн Абишууа; ⁵ Абишууагай хүбүүн Букки, Буккиин хүбүүн Үззи; ⁶ Үззиин хүбүүн Зэраахияа, Зэраахияагай хүбүүн Мэрайһоот; ⁷ Мэрайһоодой хүбүүн Амарияа, Амарияагай хүбүүн Ахитууб; ⁸ Ахитуубай хүбүүн Цадоок, Цадоогой хүбүүн Ахимаац; ⁹ Ахимаацай хүбүүн Азаарияа, Азаарияагай хүбүүн Ёханаан; ¹⁰ Ёханаанай хүбүүн Азаарияа, тэрэ Иерусалимда Соломооной барихан хүмэдэ санаартан байгаа. ¹¹ Азаарияагай хүбүүн Амарияа, Амарияагай хүбүүн Ахитууб; ¹² Ахитуубай хүбүүн Цадоок, Цадоогой хүбүүн Шаллуум; ¹³ Шаллуумай хүбүүн Хилкияа, Хилкияагай хүбүүн Азаарияа; ¹⁴ Азаарияагай хүбүүн Сэраяа, Сэраяагай хүбүүн Ёцадаак; ¹⁵ Навуходоносорой гараар Эзэнэй Иудын, Иерусалимай зоние нүүлгэхэ үедэ Ёцадаак баряанда туугдан абтаа һэн.

¹⁶ Левиин хүбүүд: Гэршоом, Кэһаат, Мэрари; ¹⁷ Гэршоомой хүбүүдэй нэрэнүүд: Либнии ба Шимэй. ¹⁸ Кэһаадай хүбүүд: Амраам, Ицһаар, Хэброон, Үззиһээл; ¹⁹ Мэрариин хүбүүд: Маһли ба Муши.

Левиһээ үдэн гараһан уг унгинууд ба тэдэнэй үбгэ эсэгэнэр. ²⁰ Гэршоомой уг: тэрэнэй хүбүүн Либнии; Либниигэй хүбүүн Яахат; Яахадай хүбүүн Зиммаа; ²¹ Зиммаагай хүбүүн Ёһаа, Ёһаагай хүбүүн Иддоо, Иддоогой хүбүүн Зээрах, Зээрахай хүбүүн Ёһатэрай. ²² Кэһаадай үринэр: тэрэнэй хүбүүн Амминадааб, Амминадаабай хүбүүн Коорах, Коорахай хүбүүн Ассиир; ²³ Ассиирэй хүбүүн Элканаа, Элканаагай хүбүүн Эбисаап, Эбисаапай хүбүүн Ассиир; ²⁴ Ассиирэй хүбүүн Таахат, Таахадай хүбүүн Үриһээл, Үриһээлэй хүбүүн Уззияа, Уззияагай хүбүүн Саул. ²⁵ Элканаагай хүбүүд: Амасай ба Ахимоот. ²⁶ Ахимодой хүбүүн Элканаа, Элканаагай хүбүүн Цопай, Цопайн хүбүүн Наахат; ²⁷ Нахадай хүбүүн Элиааб; Элиаабай хүбүүн Ероһаам, Ероһаамай хүбүүн Элканаа; ²⁸ Самуилай хүбүүд: ууган хүбүүн Ёһээл, хоёрдохинь Абияа. ²⁹ Мэрариин үринэр: Маһли, тэрэнэй хүбүүн Либнии, Либниигэй хүбүүн Шимэй, Шимэйн хүбүүн Уззаа; ³⁰ Уззаагай хүбүүн Шимаа, Шимаагай хүбүүн Хаггияа, Хаггияагай хүбүүн Асайяа.

³¹Эзэнэй Һүмэ соо ханзын табигдаһан сарһаа хойшо дуушадай ударидагшаар Давидай табигдан хүнүүд эдэ мүн. ³²Иерусалимда Соломооной Эзэнэй Һүмэ бодхоохын урда тэдэнэр Уулзалгын майхан хүмын урда дуушадар алба хэдэг байгаа. Тэдэнэр өөрын онсо заабаряар албая ябуулдаг байһан. ³³Алба ябуулагшад ба тэдэнэй хүбүүд гэбэл, Кэһаадай үри һадаһад сооһоо Өһээлэй хүбүүн, дуушан Һэмаан гэлэй. Өһээлэй эсэгэ Самуил, ³⁴Самуилай эсэгэ Элканаа, Элканаагай эсэгэ Ероһаам, Ероһаамай эсэгэ Элизэл, Элизэлэй эсэгэ Тоһаа, ³⁵Тоһаагай эсэгэ Цүүп, Цүүпэй эсэгэ Элканаа, Элканаагай эсэгэ Махаат, Махаадай эсэгэ Амасай, ³⁶Амасайн эсэгэ Элканаа, Элканаагай эсэгэ Өһээл, Өһээлэй эсэгэ Азаария, Азаариягай эсэгэ Цэпаания, ³⁷Цэпааниягай эсэгэ Таахат, Таахадай эсэгэ Ассиир, Ассиирэй эсэгэ Эбиасаап, Эбиасаапай эсэгэ Коорах, ³⁸Коорахай эсэгэ Ицһаар, Ицһаарай эсэгэ Кэһаат, Кэһаадай эсэгэ Леви, Левиин эсэгэ Израиль. ³⁹Һэмаанай баруун талада зогсогшо аха дүү гэбэл, Асаап. Асаапай эсэгэ Бэрэхия, Бэрэхиягай эсэгэ Шимаа, ⁴⁰Шимаагай эсэгэ Михаээл, Михаээлэй эсэгэ Баасэйа, Баасэйагай эсэгэ Маалхия, ⁴¹Маалхиягай эсэгэ Этнии, Этниигэй эсэгэ Зээрэх, Зээрэхай эсэгэ Адаяа, ⁴²Адаяагай эсэгэ Этаан, Этаанай эсэгэ Зиммаа, Зиммаагай эсэгэ Шимэй, ⁴³Шимэйн эсэгэ Яахат, Яахадай эсэгэ Гэршоом, Гэршоомой эсэгэ Левий болоно.

⁴⁴Мэрариин үринэр, Һэмаанай зүүн талада зогсоошо аха дүү гэбэл, Этаан бэлэй. Этаан Кишиин хүбүүн, Кишии Авдиин, Авдии Маллуухай, ⁴⁵Маллуух Хашаабиягай, Хашаабияа Амациягай, Амация Хилкиягай, ⁴⁶Хилкия Амциин, Амци Баниин, Бани Шээмэрэй, ⁴⁷Шээмэр Маһлиин, Маһлии Мушиигай, Мушии Мэрариин, Мэрариин Левиин хүбүүн. ⁴⁸Тэдэнэй аха, дүүнэр левидүүд Бурханай майхан гэртэ элдэб албангуудта томилогдоһон юм.

⁴⁹Израилиин алишье талаһаа арюун сэбэр байлгые Бурханай боогоол Моисейн заабарилһанай ёһоор, Аһароон болон тэрэнэй хүбүүд Хамагай Нангин газарта элдэб мүргэлнүүдые бүтээхэһээ гадна, түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ дээрэ тахилай үргэл шатаадаг, уталгын шэрээ дээрэ сан санзай ууюлдаг, мүн бэшэшье үргэлнүүдые бөөлүүлдэг байгаа. ⁵⁰Аһарооной үри һадаһад: Эльзаар; тэрэнэй хүбүүн Пинэһаас; Пинэһаасай хүбүүн Абишууа; ⁵¹Абишууагай хүбүүн Букки; Буккиин хүбүүн Уззи; Уззиин хүбүүн Зэраахия; ⁵²Зэраахиягай хүбүүн Мэрайһоот; Мэрайһоодой хүбүүн Амария; Амариягай хүбүүн Ахитууб; ⁵³Ахитуубай хүбүүн Цадоок; Цадоогой хүбүүн Ахимаац мүн.

⁵⁴Тэдэнэй мэдэлэй һуурин тосхонуудай байра байдал Кэһаадай угай Аһарооной хүбүүдтэ жээрэбэй гуримаар үгтөө, ⁵⁵Иудын газартахи

Хэброоние, мүн тэрэнэй хажуудахи хүдөө нютагууды мэдэлдэнь үгөө; ⁵⁶Епуннээгэй хүбүүн Халээбтэ энэ хото, мүн хажуудахи тосхонууды газартайнь үгэбэ. ⁵⁷Аһароной хүбүүдтэ иимэ хотонууд үгтөө: Хэброон, Либнаа, мүн Яттиир, Эштэмооһа хотонуудай хажуудахи тосхонууд газартайгаар, ⁵⁸Хилээз, Дэбиир хотонууд тосхонуудтайгаар, ⁵⁹Ашаан болон Бэт-Шээмэш хотонууд хажуудахи нютагуудтайгаар, ⁶⁰харин Бэньямиинэй обогһоо Гээбэ хоты тосхонуудтайгаарнь, Алэмээт хоты тосхонуудтайгаарнь, Анатоот хоты тосхонуудтайгаарнь тэдэнэй мэдэлдэ үгөө: тэдэнэй отог зоной мэдэлдэ байһан хотонууд бүхыдөө арбан гурбан болоо. ⁶¹Мэнашшээгэй обогой хахадһаа арбан хото Кэһаадай угай бусад хүбүүдтэ жээрэбэй ёһоор үгтэбэ. ⁶²Иссахаарай, Ашээрэй, Напталиигай, Башаанда һуудаг Мэнашшээгэй обогүүдһаа Гэршоомой хүбүүдэй бүлэнүүдтэ арбан гурбан хото үгтөө. ⁶³Рэүбээнэй, Гаадай болон Зэбүлүүнэй обогүүдһаа арбан хоёр хото Мэрариин хүбүүдэй бүхы бүлэнүүдтэ жээрэбэй ёһоор үгтөө. ⁶⁴Израильшууд иигэжэ левидүүдтэ хото һуруинууды тойроод байгааша бэлшээритэйнь үгөө болоно.

⁶⁵Иигэжэ тэдэнэр эдэ дээрэ нэрлэгдэһэн хотонууды тосхонуудтайгаарнь Бэньямиинэй, Симеоний, Иудын отогүүдһаа жээрэбэй ёһоор таһалан үгөө.

⁶⁶Эпраимай обогһоо Кэһаадай зарим хүбүүдтэ хотонууд таһалагдан үгтөө. ⁶⁷Тэдэнэртэ үгтэһэн хотонууд гэбэл: Шэхээм хото Эпраимай хада дээрэхи тосхонуудтайгаар, Гээзэр хото тосхонуудтайгаар, ⁶⁸Ёкмэһаам, Бэт-Һороон бэлшээри газартайгаарнь, ⁶⁹Аялоон, Гаат-Риммоон хотонууд бэлшээриин газартайгаарнь; ⁷⁰Мэнашшээгэй обогой хахад зоной газарһаа Анээр, Балаһаамы тосхонуудтайгаар таһалагдаа; Кэһаадай эсэгын зарим хүбүүдтэ энэ хабаатай.

⁷¹Гэршоомой хүбүүдтэ Мэнашшээгэй изагуурай хахадһаань Башаандахи Голаан тосхонуудтайгаарнь, мүн Аштароот тосхонуудтайгаар үгтөө. ⁷²Иссахаарай обогһоо Кээдэш тосхонуудтайгаарнь, Дабэраат хажуудахи тосхонуудтайгаар, ⁷³мүн Рамоот болон Анээм тосхонуудтайгаар; ⁷⁴Ашээрэй обогһоо Машаал, Абдоон тосхонуудтайгаар, ⁷⁵Хуккоок болон Рэһооб тосхонуудтайгаар; ⁷⁶Напталиигай обогһоо Галилейдэхи Кээдэш тосхонуудтайгаар, Хаммоон, Кириатаим тосхонуудтайгаар үгтөө.

⁷⁷Харин Мэрариин бусад хүбүүдтэ Зэбүлүүнэй обогһоо Риммоон болон Табоор хотонууд тосхонуудтайгаар үгтөө. ⁷⁸Рэүбээнэй обогһоо сүл губида оршодог Бээцэр тосхонуудтайгаар, Яһһаа тосхонуудтайгаар; Иорданай таладахи Ерихооной шанха урдахи мүн Иорданһаа зүүлжээ нэмжыһэн дайда; ⁷⁹мүн Кэдэмоот болон Мэпаат хотонууд

тосхонуудтайгаар; ⁸⁰ Гаадай обогһоо Галаадтахи Рамоот, Маханаим тосхонуудтайгаар; ⁸¹ мүн Хэшбоон, Язээр тосхонуудтайгаар үгтөө.

Иссахаарай үри һадаһад

7 ¹Иссахаарай хүбүүд: Толаа, Пуһаа, Яшууб, Шимроон дүрбэн. ²Толаагай хүбүүд: Үззии, Рэпаяа, Ериһээл, Яхмай, Ибсаам, Шэмүһээл, онсонь Толаагай уг соо дайшалхы абари зантай хүнүүд олон байһан; Давидай үедэ тэдэнэй тоо хорин хоёр мянган зургаан зуун байһан. ³Үззиин хүбүүн Израахия; Израахиягай хүбүүд: Михаээл, Обадияа, Ёһээл болон Ишшияа табан байгаа. Тэдэнэр бултадаа ахамад дарганууд һэн. ⁴Тэдэнэр бултадаа олон һамгадтай, олон хүбүүдтэй тула отогойнгоо хүнүүдтэй хамта дайн байлдаанда хабаадаха сэрэгшэдынь гушан зургаан мянганда хүрэдэг байгаа. ⁵Угай бэшэгээр Иссахаарай обогой дайшалхы аха, дүүнэр наян долоон мянганда хүрэдэг һэн.

Бэньямиинэй үри һадаһад

⁶Бэньямиин гурбан хүбүүдтэй байгаа: Бээла, Бээхэр, Едиаһээл. ⁷Бээлын хүбүүд: Эцбоон, Үззии, Үззиһээл, Еримоот ба Ирии хамтадаа табан, үе үеынгөө толгойлогшонор, бултадаа дайшалхы шадбаританууд байһан. Тэдэнэр угай бэшэгтэ хорин хоёр мянган гушан дүрбэн гээд бэшэгдэнхэй. ⁸Бээхэрэй хүбүүд: Зэмираа, Ёһааш, Элиээзэр, Эльйознай, Омрии, Ерэмоот, Абияа, Анатоот ба Алэмээт. Эдэ бултадаа Бээхэрэй хүбүүд мүн. ⁹Угай бэшэгтэ отогойнгоо, үе үеынгөө толгойлогшонортой бэшэгдэхэдээ, хорин мянган хоёр зуун дайшалхы шадбаритан гээд заагданхай. ¹⁰Едиаһээлэй хүбүүн Билһаан. Билһаанай хүбүүд: Еһүүш, Бэньямиин, Эһууд, Хэнаанаа, Зэтаан, Таршииш, Ахишаахар. ¹¹Едиаһээлэй эдэ хүбүүд обог омогуудаа толгойлһон дайшахы шадбаритай эрэшүүл байһан; дайнда орохо арбан долоон мянган хоёр зуун болодог һэн. ¹²Иирэй хүбүүд Шүппиим ба Хуппиим. Ахээрэй хүбүүн Хушиим.

Напталиигай үри һадаһад

¹³Напталиигай хүбүүд: Яхциһээл, Гунии, Еэцэр, Шаллуум, эдэ Билһаагай үхибүүд.

Мэнашшээгэй үри һадаһад

¹⁴Мэнашшээгэй хүбүүд: арамай араднаа гарбалтай тэрэнэй бага һамганһаа гараһан Асриээл; тэрэ Галаадай эсэгэ болохо Махиирые түрөө. ¹⁵Махиир Хуппиим ба Шүппиим хоёрой эгэшэ Маһахаае һамган болгожо абаа; хоёрдохинь Цэлопэһаад нэрэтэй. Цэлопэһаад басагадые

гаргаа. ¹⁶ Махиирай намган Маһахаа хүбүү түрэжэ, тэрээнээ Пээрэш гээд нэрлэбэ, харин дүүгэйн нэрэ Шээрэш. Тэрэнэй хүбүүд: Улаам, Рээкэм. ¹⁷ Улаамай хүбүүн Бэдаан. Махиирай хүбүүн, Мэнашшээгэй хүбүүн – эдэ Галаадай хүбүүд мүн. ¹⁸ Тэрэнэй эгшэ Молээхэт Ишһооды, Абиээзэрые, Маһлаае түрөө. ¹⁹ Шэмидаагай хүбүүд: Ахиһаан, Шэхээм, Ликхий ба Аниһаам.

Эпрааимай үри һадаһад

²⁰ Эпрааимай хүбүүд: Шүтэлаа, тэрэнэй хүбүүн Бээрэд, Бээрэдэй хүбүүн Таахат, Таахадай хүбүүн Эладаа, Эладаагай хүбүүн Таахат, ²¹ тэрэнэй хүбүүн Забаад, Забаадай хүбүүд Шүтэлаа, Ээээр, Элаад. Тэдэ хүбүүдэй тэрэ газарта ажаһуудаг хүнүүдэй үхэр мал хүсөөр эзэмдэхээ һанахадань, Гаадай хүнүүд тэдэниие алаа һэн. ²² Тэдэнэй эсэгэ Эпрааим хүбүүдээ ехээр шаналан, олон үндэрэй туршада уй-хай табин, гашуудалда абтаба, аха, дүүнэрын олоороо ерэжэ, һанаань заһан тайбшаруулба. ²³ Удаань тэрэ намгантаяа унтаба. Намганиинь хээлитэй болоод, хүбүү түрэбэ, эсэгэнь энэ хүбүүгээ Бэрияа гээд нэрлэбэ, энэнь тэрэнэй гэртэ уйдхар тохёолдоо гэхэн удхатай юм. ²⁴ Тэрэ Шээрэ гэжэ басагатай һэн. Тэрэнь доодо ба дээдэ Бэт-Һороон ба Үззээн-Шэһэраа гээшэдые байгуулһан түүхэтэй. ²⁵ Тэрэнэй хүбүүн Рэпаа, мүн Рээшэп, ба тэрэнэй хүбүүн Тээлах, мүн тэрэнэй хүбүүн Таахан, ²⁶ тэрэнэй хүбүүн Лаадан, тэрэнэй хүбүүн Аммиһүүд, тэрэнэй хүбүүн Элишамаа, ²⁷ тэрэнэй хүбүүн Нүүн, тэрэнэй хүбүүн Иисүүс. ²⁸ Тэрэнэй эзэлжэ ба ажаһууһан газарын иимэ байгаа: Бэт-Ээл ба тэрэндэ мэдэлтэй хотонууд: Нааранһаа зүүлжэ Гээзэрһээ баруулжа, тэрэндэ мэдэлтэй хотонууд; Шэхээм ба Айяа хүрэтэр мэдэлтэй хотонуудынь. ²⁹ Мэнашшээгэй хүбүүдтэ мэдэлтэй хотонууд: Бэт-Шэһаан, Таанаах, Мэгиддоо, Доор гэхэ мэтэ болоно. Израилиин Иосифой хүбүүд тэндэ ажаһуугаа.

Ашээрэй үри һадаһад

³⁰ Ашээрэй хүбүүд: Имнаа, Ишваа, Ишви ба Бэрияа, мүн тэдэнэй эгшэ Сээрэа. ³¹ Бэрияагай хүбүүд: Хээбэр ба Малхиһээл. Тэрэ Бирзайһиитын эсэгэ. ³² Яплээдэй, Шээмэрэй, Хотаамай, мүн тэдэнэй эгшэ Шуһаагай эсэгэ Хээбэр мүн. ³³ Яплээдэй хүбүүд: Пасаах, Бимһаал Ашваат. Эдэнэр Яплээдэй хүбүүд мүн. ³⁴ Шээмэрэй хүбүүд: Ахий Рохгаа, Хуббаа ба Араам. ³⁵ Тэдэнэй дүү Һээлэмэй хүбүүд: Цопаах, Имнаа, Шээлэш ба Амаал. ³⁶ Цопаахай хүбүүд: Сууһаа, Харнээпэр, Шуһаал, Бэри, Имраа, ³⁷ Бээцэр, Һоод, Шаммаа, Шилшаа, Итраан ба

Бээрэ. ³⁸Етээрэй хүбүүд: Епуннээ, Писпаа ба Араа. ³⁹Уллаагай хүбүүд: Араах, Ханниһээл, Ричияа. ⁴⁰Ашээрэй эдэ хүбүүд бултадаа отогойнгоо гулбаанууд, шэлдэг бзетэй эрэшүүл, сэрэгшэд, сэрэгэй ахамад тушаалтайнууд. Угай бэшэгэй ёһоор дайн байлдаанда хабаадаха шадалтай хорин зургаан мянган хүн гээд бэшэгдэнхэй.

Бэньямиинэй үри һадаһад
(1 Уг 9:34-44)

8 ¹Бэньямиинэй ууган хүбүүн Бээла, хоёрдохинь Ашбээл, гурбадахинь Ахраах, ²дүрбэдэхинь Ноһаа, мүн табадахинь Рапаа болоно. ³Бээлын хүбүүд: Аддаар, Гэраа, Абиһууд, ⁴Абишууа, Наамаан, Ахооһах, ⁵Гэраа, Шэпупаан, Хураам.

⁶Гээбэдэ ажаһуугшад Манаахат нүүһэн отогуудай гулбаанууд байһан Эхуудай хүбүүд гэбэл: ⁷тэдэниие зөөлгэһэн Наамаан, Ахияа болон Гэраа мүн; тэрэ Уззаагай ба Ахиһуудай эсэгэ.

⁸Шахараим өөрынгөө һамгад Хушиим Баһараа хоёрые түрхэмүүдтэнь ябуулһанай һүүлээр Моһаабай газар дээрэ үхибүүдтэй болоһон юм. ⁹Тэрэ өөрынгөө һамган Хоодэшһөө Ёваав, Цибияа, Мэшаа, Малхаам, ¹⁰Еһүүц, Сахияа ба Мирмаа хүбүүд отогойнгоо гулбаанууд боложо тодорһон. ¹¹Хушиим һамганһаа Абитууб ба Элпаал хүбүүд түрөө. ¹²Элпаалай хүбүүд гэбэл: Ээбэр, Мишаам болон Шээмэд, тэрэ Оноо Лоод хотонуудые бодхоогоо.

¹³Бэрияа ба Шэмаа. Тэдэнэр Аялоондо ажаһуудаг отогуудайнгаа гулбаанууд байһан юм. Тэдэнэр Гаат хотодо ажаһуугшадые үлдэн намнаһан. ¹⁴Ахиһоо Шашаак, Ерэмоот, ¹⁵Зэбаадьяа, Араад, Эдээр, ¹⁶Михаээл, Ишпаа ба Ёһаа, эдэнэр бултадаа Бэрияагай хүбүүд болоно.

¹⁷Зэбаадьяа, Мэшуллаам, Хизкии, Хээбэр, ¹⁸Ишмэрай, Излияа, Ёваав – эдэнэр Элпаалай хүбүүд мүн. ¹⁹Якиим, Зихрии, Забдии, ²⁰Элиэнай, Циллэтай, Элиээл, ²¹Адаяа, Бэраяа, Шимраат – эдэнэр Шимэйн хүбүүд мүн. ²²Ишпаан, Ээбэр, Элиээл, ²³Абдоон, Зихрии, Ханаһаан, ²⁴Ханаанияа, Элаам, Антотийа, ²⁵Ипдэйя ба Пэнүһээл гэгшэд Шашаагай хүбүүд. ²⁶Шамшэрай, Шэхаарияа, Атаалияа, ²⁷Яарэшия, Элияа ба Зихрии гэгшэд Ероһаамай хүбүүд. ²⁸Эдэнэр отогуудайнгаа гулбаанууд. Тэдэнэр Иерусалимда ажаһуугаа.

²⁹Гибэһоондо Гибэһооной эсэгэ Еиһээл ажаһуугаа. Тэрэнэй һамган Маһаһаа нэрэтэй бэлэй. ³⁰Тэдэнэй ууган хүбүүн Абдоон, тэрэнэй удаадахинь Цуур, Кииш, Баһал, Нээр, Надааб, ³¹Гэдоор, Ахиһоо, Зээхэр болоно. ³²Миклоот Шэмаагай эсэгэ. Тэдэнэр аха дүүнэртээ хамта Иерусалимда ажаһуугаа.

³³ Нээрэй хүбүүн Кииш, Киишэй хүбүүн Саул: Саулай хүбүүд Ёнатаан, Малхишууһа, Абинадааб ба Эшбааһал. ³⁴ Ёнатаанай хүбүүн Мэрииб-Бааһал; тэрэнэй хүбүүн Михаа. ³⁵ Михаагай хүбүүд: Питоон, Мээлэх, Таарэа ба Ахааз. ³⁶ Ахаазай хүбүүн Ёһаддаа; Ёһаддаагай хүбүүд: Алэмээт, Азмаавэт ба Зимрии; Зимриигэй хүбүүн Моцаа; ³⁷ Моцаагай хүбүүн Бинаа. Тэрэнэй хүбүүн Рапаа, тэрэнэй хүбүүн Элэасаа; тэрэнэй хүбүүн Ацээл. ³⁸ Ацээл зургаан хүбүүтэй байгаа, тэдэнэй нэрэнүүдынь эдэ: Азрикаам Бохэрүү, Ишмаһээл, Шэһаарияа, Обадияа ба Ханаһаан; тэдэ булта Ацээлэй хүбүүд мүн. ³⁹ Тэрэнэй дүү Ээшэгэй хүбүүд: ууган хүбүүнийнь Улаам, хоёрдохинь Еһүүш, гурбадахинь Элипээлэт. ⁴⁰ Улаамай хүбүүд сэрэгшэ уладууд, номоор мэргээр харбадаг, олон хүбүүд болон ашанартаяа дүн хамта зуун табин байгаа. Тэдэнэр бултадаа Бэньямиинэй хүбүүдһээ мүн.

9 ¹ Бүхы израильшууд өөр өөрын отогуудаар Израилиин хаашуулай номдо тоологдон бэшэгдээ һэн. Иудейнүүд хуули буса ябадалнууды хэһэнэйнгээ түлөө Вавилоон руу нүүлгэгдээ һэн. ² Израилиинхид, санаартад, левидүүд, мүн тэдэндэ дамжуулагшад Израилиин хотонуудта, эзэлжэ байһан газар нютагуудта түрүүшын ажаһуугшад боложо тодорһон юм.

Иерусалимда ажаһуугшад
(Нэх 11:3-19)

³ Иерусалимда Иудын хүбүүдэй зариманиинь ажаһуугаа, мүн эндэ Бэньямиинэй, Эпрааимай, Мэнашшээгэй хүбүүдэй нэгэ хэдынь ажаһуугаа гэбэл: ⁴ Аммиһүүдэй хүбүүн Утай, Омриин хүбүүн, Имриин хүбүүн, Баниин – эдэ Иудын хүбүүн Пээрэцэй хүбүүд болоно; ⁵ Шилооной хүбүүд сооһоо Асайяа ууган хүбүүнийнь болон тэдэнэй хүбүүд; ⁶ Зэрахай хүбүүдһээ Еүһээл болон тэдэнэй аха дүүнэр – зургаан зуун ерэн хүн; ⁷ Бэньямиинэй хүбүүдһээ Саллуу, Мэшуллаамай хүбүүн, Ёдаабьяагай хүбүүн, Ёссэнуһаагай хүбүүн; ⁸ Ероһаамай хүбүүн Ибнэяа, Үззиин хүбүүн Элаа, Михриин хүбүүн Мэшуллаам болон Шэпаатияагай хүбүүн, Рэүһээлэй хүбүүн, Ибниһаагай хүбүүнэй, ⁹ тэрэнэй аха дүүнэр, обогүүд: юһэн зуун жаран табан – эдэ эрэшүүл обогүүдаа толгойлоо.

¹⁰ Санаартад эдэ гэбэл: Едаяа, Ёярииб, Яхиин, ¹¹ Азаарияа, Хилкияагай хүбүүн, Мэшуллаамай хүбүүн, Цадоогой хүбүүн, Мэрайһоодой хүбүүн, Ахитуубай хүбүүн. Эдэнэр Бурханай гэртэ алба толгойлог байгаа. ¹² Ероһаамай хүбүүн, Пашхуурай аша, Малхияагай гуша Адаяа; Адһһээлэй хүбүүн, Яхзэраагай хүбүүн, Мэшуллаамай гуша,

Мэшиллэмийдэй дүшэ Маасай. Мэшиллэмиит хадаа Иммээрэй хүбүүн байгаа; ¹³ тэдэнэрэй аха дүүнэр, өөһэдынгөө отогуудай гулбаанууд. Эзэнэй гэртэ алба хэхэ эрхим хүнүүд нэгэ мянган долоон зуун жаран болоо.

¹⁴ Харин левидүүдхэ гэбэл: Мэрариин хүбүүдхэ Хашаабияагай хүбүүн, Африкаамай хүбүүн, Хашшуубай хүбүүн Шэмая; ¹⁵ Асапай хүбүүн Зихриигэй хүбүүн, Михаагай хүбүүн, Матгаания, Галаал, Хээрэш, Бахбакар; ¹⁶ Шэмаяагай хүбүүн, Галаалай аша, Едүтүүнэй гуша Обадия; Нэтопаадай хүдөө нютагуудта ажаһуудаг Элканаагай аша, Асаагай хүбүүн Бэрэхия.

¹⁷ Үүдэнэй харуулшад гэбэл: Шаллуум, Аххууб, Талмоон, Ахимаан, тэдэнэй аха дүүнэр; Шаллуум тон ахалагшань байһан. ¹⁸ Левиин хүбүүд хаанай үүдэнэй зүүн талын харуулда мүнөөшье байдаг. ¹⁹ Корэйн, тэдэнэй аха дүүнэр, тэрэнэй омогтон Коорахай хүбүүн, Эбиасапай хүбүүн, Коорахай хүбүүн Шаллуум болоно. ²⁰ Эльзаарай хүбүүн Пинэһаас тэдэнэрэй дарга байха үедэ Эзэн тэдэнэртэй байгаа. ²¹ Мэшэлэмияагай хүбүүн Захария майхан хүмын үүдэнэй харуулшад хэн. ²² Үүдэнэй харуулшадаар хунгагдаһан зон бүхыдөө хоёр зуун арбан хоёрто хүрэдэг хэн. Тэдэнэр нютаг нютагуудаар бүридхэлдэ абтаһан бэлэй. Үнэн сэхээр албаяа бэелүүлһэнэнь түлөө Давид ба Самуил мэдэлшэн тэдэниие энэ албанда табиһан түүхэтэй. ²³ Тэдэнэр, үри һадаһадынь майханай, Эзэнэй гэрэй үүдэнүүдэй харуулшад болон тодорһон юм. ²⁴ Тэрэнэй дүрбэн таладань харуулшад гэбэл: зүүн, баруун, хойто болон урда талаһаа. ²⁵ Эдэнэрэй аха дүүнэр өөһэдынгөө сэлээнгүүдтэ ажаһуудаг байгаа, зүгөөр ээлжээнэй ёһоор тэдэнтэй хамта байхаяа долоон үдэрөөр ердэдэг хэн. ²⁶ Этигэл ехэтэй левидүүд дүрбэн талын удамаршад; тэдэнэр Бурханай гэрэй үнэтэ зүйлнүүдые, бусадшье байрануудые хараха харуулшадаар томилогдоһон бэлэй. ²⁷ Харуулай уялгануудые бэелүүлдэг тула хүниие Бурханай гэрэй хажууда үнгэргэдэг, үглөө бүринь үүдэнүүдые сэлдэг хэн.

²⁸ Тэдэнэрэй заримашуулда тусхайта амһартанууд даалгагдаһан, тиигээд тоогоорнь абадаг, мүн тэдэнэрэйнэ зэргээр хубаадаг хэн. ²⁹ Харин нүгөөшүүлдэнь санаартанда хамһабариин хэрэгтэй ажал даалгагдаа гэбэл: эрхим гурил, үзэмэй дараһан архи, оливын тоһо, санзай болон уталгын бэшэшье зүйлнүүдые бэлдэхэ гэхэ мэтэ.

³⁰ Санаартадай хүбүүдэй заримашуулын хангалтама уталгануудые бэлдэдэг хэн. ³¹ Левидүүдэй, Коорах нютагай Шаллуумай ууган хүбүүн Матгитияада хубардаа дээрэ бэлдэдэг зүйлнүүд даалгагдаа. ³² Кэһаадай хүбүүдэй аха дүүнэрэй заримашуулда гарагай долоон бүхэндэ үргэлэй хэрэгтэй хилээмэ бэлдэдэг хэн.

³³ Левидүүдэй отогойхидто дуушад гол үүргэ дүүргэдэг, тэдэнэр хүмын таһалганууд соохи ажалнуудһаа сүлөөлэгдэнхэй тула уялгануудаа сэхэ дүүргэдэг һэн. ³⁴ Тэдэнэр левидүүдэй үенүүдэй гол гулбаанууд һэн. Тэдэнэр Иерусалимда ажаһуудаг бэлэй.

Саулай үри һадаһад
(1 Уг 8:29-38)

³⁵ Гибэһоондо Гибэһооной эсэгэ Еиһээл ажаһуугаа. Тэрэнэй һамган Маһахаа нэрэтэй бэлэй. ³⁶ Тэдэнэй ууган хүбүүн Абдоон, тэрэнэй удаадахинь Цуур, Кииш, Бааһал, Нээр, Надааб, ³⁷ Гэдоор, Ахиһоо, Захарияа болон Миклоот, ³⁸ Миклоот Шимаамай эсэгэ. Тэдэнэр аха дүүнэртээ хамта Иерусалимда ажаһуугаа. ³⁹ Нээрэй хүбүүн Кииш, Киишэй хүбүүн Саул; Саулай хүбүүд Ёнатаан, Малхишууһа, Абинадааб ба Эшбааһал. ⁴⁰ Ёнатаанай хүбүүн Мэрииб-Бааһал; тэрэнэй хүбүүн Михаа. ⁴¹ Михаагай хүбүүд – Питоон, Мээлэх, Тахрээ. ⁴² Ахаазай хүбүүн Яраа; Яраагай хүбүүд: Алэмээт, Азмаавэт ба Зимри; Зимриигэй хүбүүн Моцаа. ⁴³ Моцаагай хүбүүн Бинаа. Тэрэнэй хүбүүн Рэпаяа; тэрэнэй хүбүүн Элэасаа; тэрэнэй хүбүүн Ацээл. ⁴⁴ Ацээл зургаан хүбүүтэй байгаа, тэдэнэй нэрэнүүдынь эдэ: Азрикаам, Бохэрүү, Ишмаһээл, Шэһаарияа, Обадияа ба Ханаһаан; тэдэнэр Ацээлэй хүбүүд мүн.

Саулай эсэсэй үдэрнүүд, наһа баралга
(1 Хаан 31:1-13)

10 ¹ Пилиштүүд Израильтай дайралдан, Израилин зон пилиштүүдһээ тэрьедэжэ, Гилбооһа уулада алдалан унаба. ² Пилиштүүд Саулые болон тэрэнэй хүбүүдые хүсэжэ, Саулай Ёнатаан, Абинадааб, Малхишууһа хүбүүдые алаба.

³ Саулые тойроод ехэ байлдаан бужаганажа, һурша ном харбагшад тэрэниие харбажа, хүндөөр шархатуулба. ⁴ Тиихэдээ Саул өөрынь зэр зэбсэгыг үргэгшэдэ:

– Ши һэлмээе һугалаад, намайе хадхажа ала. Бэлгээе отолуулаагүй эдэ хүнүүд ерэжэ, бэеымни доромжолхол, – гэбэ.

Тээд зэр зэбсэгынь үргэгшэ ехэ айжа, тэрэ захиралтыень дүүргэжэ шадабагүй. Саул һэлмэ абажа, дээрэн унашаба. ⁵ Зэбсэг баригшань Саулай үхэһые үзөөд, өөрынгөө һэлмэ дээрэ унажа үхэбэ. ⁶ Иигэжэ Саул гурбан хүбүүдтээ, бүхы зарасанартаа хамта гээгдэбэ. ⁷ Ньюру газарта байһан Израилин бүхы зон сэрэгэй тэрьедэһэн, Саулай болон хүбүүдэйнь үхэһые мэдээд, хотонуудаа орхижо, зугадаба. Пилиштүүд ерэжэ, тэндэ байрлаа бэлэй.

⁸ Үглөөдэрынь пилиштүүд алагдаһан зониие тонохоёо ерэхэдээ, үхэхэн Саулай болон тэрэнэй гурбан хүбүүдэй бэенүүдые Гилбооһа уула дээрэ олобо. ⁹ Тэдэ Саулай толгой отолжо, хуяг, дуулгыень тайлан абажа, зэбсэгыень абажа, өөһэдынгөө шүтээнүүдтэ, арад зондо мэдээ дуулгахаяа элшэнэрые Пилиштын бүхы нютагуудаар эльгээбэ. ¹⁰ Саулай сэрэгэй зэбсэгые тэдэ өөһэдын бурхадай хүмэ соо табижа, толгойень Дагоной хүмэ соо үлгэбэ.

¹¹ Ябээш-Галаадай ажаһуугшад пилиштүүдэй Саулда юу хэһые дуулаад, ¹² бүхы сэрэгшэдынь ошожо, Саулай болон тэрэнэй хүбүүдэй бэенүүдые абажа, Ябээштэ асарба. Тиигээд яһыень Ябээшдэхи сарса модон доро хүдөөлүүлбэ. Тэдэ долоон хоног масаглаа хэн.

¹³ Эзэндэ үнэн сэхэ байгаагүй, Эзэнэй үгэ дуулаагүй, үхэхэн зоной хүнэнэ дуудагшада хандаһанайнгаа түлөө Саул иигэжэ наһа бараба. ¹⁴ Эзэниие тэрэ хүндэлөөгүй. Эзэн тэрэниие хороожо, Ишайн хүбүүн Давидта хан түрэ дамжуулба.

*Давидай бүхы Израилиие толгойлон хүтэлбэрлгэ
(2 Хаан 5:1-3, 6-10; 23:8-39)*

11 ¹ Удаань бүхы израильшууд Хэброон руу, Давидта сугларан ерээд хэлэбэ:

– Бидэ танай мяха шуһанай таһардаһан бэлэйлди. ² Урид Саулай манай хааншье байха үедэ та Израилиин арад зониие байлдаануудта ударидажа ябаат. Тиигээд Өөрын арад түмэн болохо Израилиие танай ударидаха, удамаршан болохо тухай Эзэн Бурхантнай танда найдуулан айлрадхаһан бэлэйл.

³ Иигэжэ Израилиин бүхы аха захатан Хэброон руу хаанда ерэжэ, Давид хаан тэндэ Эзэнэй урда тэдэнтэй хэлсээ баталба. Тиигээд тэдэ Давидые Израилиин хаан болгон, тоһо түрхин ёһолбо. Иигэжэ Самуилаар дамжуулан Эзэнэй найдуулһаниинь бэлэбэ.

*Давид Иерусалимые эзэлнэ
(2 Хаан 5:6-10)*

⁴ Давид болон бүхы израильшууд Иерусалим гэхэ гү, али Евүүстэ ошоо. ⁵ Тэндэ ажаһуугша евүүсүүд Давидта иигэжэ хэлэбэ:

– Ши иишээ орожо шадахагүйш.

Гэбэшье Давид Сионной хэрэм эзэлэн абаба. Энэнь Давидай хото болобо. ⁶ Тиигээд Давид иигэжэ хэлэбэ:

– Евүүсүүдтэ түрүүлэн орогшо хүн толгойлогшонь, сэрэгэй дарга болохо.

Хэнһээшье түрүүн Цэруяагай хүбүүн Ёһааб байжа, толгойлогшонь болобо.

⁷ Иигэжэ Давид тэрэ хэрэмдэ байрлажа, тиимэнһээ тэрэ Давидай хото гэжэ нэрлэгдээ бэлэй. ⁸ Бүхы хотые, Миллооһоо эхилээд саашань, Давид шэнэ хэрэм ханаар хүрээлбэ. Ёһааб хотын нүгөө талые үргэлжэлүүлбэ. ⁹ Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй өөртэйнь хамта байһан ушарһаа Давид улам хүсэтэй боложол байгаа.

Давидай эрхим сэрэгшэд

¹⁰ Эзэнэй айладаһанай ёһоор, Давидай сэрэгэй ноёд ударидалгынь үедэ тэрэниие дэмжэжэ, хаан шэрээ эзэлхэдэнь бүхы израильшуудтай хамта тэрээндэ туһалба. ¹¹ Давидай алдар суута сэрэгшэдэй нэрэнүүд гэлбэл, иимэ: гурбан мэдээжэ эршүүл сооһоо эгээл суутайнь Хахмониигай хүбүүн Яшобаам. Тэрэ гурбан зуун хүн тээшэ жадаа үргэжэ, нэгэ удаа бултыень һалгаагаа. ¹² Тэрэнэй удаа Ахоохой аша, Додоогой хүбүүн Эльзаар. Тэрэ хадаа гурбан сэрэгшэдэй нэгэн болоно. ¹³ Нэгэтэ тэдэнэй Пас-Даммиимда Давидтай хамта байхада, пилиштүүд тулалдахаяа сугларһан байгаа бэлэй. Тэндэ ешмээн таряатай һэн. Сэрэг пилиштүүдһээ зугадаба. ¹⁴ Тиихэдэнь тэдэ гурбан сэрэгшэ таряалангай дунда зогсон, талмайе хамгаалжа, пилиштүүдые алаа. Иигэжэ Эзэн агууехэ илалта үршөөгөө бэлэй.

¹⁵ Пилиштүүдэй бүлэг сэрэг Рэпайимэй хүндыдэ хотон хүрэнээр тогтоод байха үедэ гушан удамаршын гурбаниинь Адуллаамай агын хажуудахи хабсагай руу Давидта ерээ һэн. ¹⁶ Давид тиихэдэ хэрэм соо, харин пилиштүүдэй бүлэг Бэтлэхэмдэ байгаа. ¹⁷ Давид ундаа ехээр хүрөөд хэлэбэ:

– Бэтлэхэмэй гол үүдэнэй дэргэдэхи худагһаа хэн уһа асаржа уулгахаб?

¹⁸ Тэдэ гурбан сэрэгшэ пилиштүүдэй хотон хүрээ нэбтэ гаража, Бэтлэхэмэй хаалгын дэргэдэхи худагһаа уһа удхажа, Давидта асараа бэлэй. Гэбэшье Давид уунгүй, Эзэндэ адхажа үргэбэ. ¹⁹ Тиигээд тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн, намайе хамгаалыт, би энээниие уужа шадахагүйб. Ами наһандаа аюултайгаар ябажа ерэнэн зоной шуһые ууха гэнһэнтэй жэшээтэй бэшэ гү?

Эдэ гурбан алдар суутай сэрэгшэд энэ мэтын хэрэгүүдые хэдэг бэлэй.

²⁰ Цэруяагай хүбүүн, Ёһаабай дүү Абишай тэдэ гурбанай толгойлогшо байгаа. Тэрэ жадаар гурбан зуун хүниие алажа, тэдэ гурбантай хамта сууда гараһан гээшэ. ²¹ Тэрэ гушанһаа эгээл алдартайнь байгаа,

тиигээд тэдэнэй ноён болоо. Гэбэшые сэрэгэй гурбан жанжинай тоодо ороогүй.

²² Кабцээлэй хүн, Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа эрэлхэг зоригтой хүн бэлэй. Тэрэ олон баатарлиг үйлэ хэрэгүүдые хээ, Моһаабай арсалан мэтэ хүсэтэй хоёр сэрэгшые алаа. Мүн саһатай нэгэ үдэр уһа суглуулдаг нүхэн руу орожо, тэндэ арсалангые алаһан юм. ²³ Тэрэ баһа табан тохой үндэртэй, Египедэй нэгэ абарга эрые хюдаа бэлэй. Тэрэ египет хүн гартаа томо гэгшын жадатай байгаа. Харин Бэнайяа һаба модотой ерэжэ, египет хүнэй гарһаа жадыень буляан абаад, тэрэ жадаарнь өөрыень алаа һэн. ²⁴ Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа гэгшэ иимэрхүү баатаршалгануудые хэдэг бэлэй. Тэдэ гурбантай хамта тэрэ ехэ сууда гараа. ²⁵ Гушан зоной дунда тэрэ суурхабашье, тэдэ гурбан жанжинай тоодо ороогүй. Давид тэрэниие өөрын бэе хамгаалагшадай толгойлогшо болгоо һэн.

²⁶ Тэдэ баатарнуудай дунда хэд байгааб гэбэл: Ёһаабай дүү Асаһээл; Бэтлэхэмһээ Додоогой хүбүүн Элханаан; ²⁷ Һароорһоо Шаммоот; Пэлоонһоо Хээлэц; ²⁸ Тэкооһаһаа Иккээшэй хүбүүн Ираа; Анатоодһоо Абиээзэр; ²⁹ Хушааһаа Сиббэхай; Ахоохһоо Илай; ³⁰ Нэтопаһаа Маһарай; Нэтопаһаа Баһанаагай хүбүүн Хээлэд; ³¹ Бэньяминэй Гибаагай Рибай гэгшын хүбүүн Игтай; Пиратоонһоо Бэнайяа; ³² Нахалээ-Гааһашһаа Хурай; Арабааһаа Абиһээл; ³³ Бахаруумһаа Азмаавэт; Шаһалбоонһоо Эльхабһаа; ³⁴ Гизоной Һашээмэй хүбүүд, Һараарһаа Шагэгэгэй хүбүүн Ёнатаан; ³⁵ Һараарһаа Сахаарай хүбүүн Ахиһаам; Үүрэй хүбүүн Элипаал; ³⁶ Махэраа нютагай Хээпэр; Пэлоон хотын Ахияа; ³⁷ Кармээлһээ Хэцроо; Эзбайн хүбүүн Наһарай; ³⁸ Натаанай аха Ёһээл; Һагриин хүбүүн Мибһаар; ³⁹ Аммоонһоо Цээлэг, Бээрот нютагай, Цэруяагай хүбүүн Ёһаабай дайнай зэбсэг үргэгшэ Нахрай; ⁴⁰ Итраа нютагай Ираа ба Гарээб; ⁴¹ Урияа гэдэг хээт хүн; Ахлайн хүбүүн Забаад; ⁴² Шизаагай хүбүүн Адинаа Рэүбээнэй обогой, обогойнгоо удамарша, тэрээнтэй хамта гушан хүн; ⁴³ Маһахаагай хүбүүн Ханаһаан; Митаан хотын Ёшапаат; ⁴⁴ Аштэраат нютагай Узияа; Ароһээр нютагай Хоттаамай хүбүүд Шамаа ба Еиһээл; ⁴⁵ Шимриин хүбүүн Едиаһээл, тэрэнэй дүү, Тициин Ёһаа; ⁴⁶ Маһаабай Элиээл ба Элнаамай хүбүүд Ерибай, Ёһаабия; Моһаабай Итмаа; ⁴⁷ Элиээл, Обээд, Мэцобаагай Яасиһээл гэгшэд болоно.

Давидай сэрэгшэд Циклаагта

12 ¹ Тэдэнэр Кишэй хүбүүн Саулһаа Циклаагта хороод байһан Давидта сэрэгшэдэй диилэнхын эрэлхэг зоригтой, байлдаанда туһатайнууд байһан. ² Номо һаадаг баруун, зүүншые гарнуудаараа тэгшэ

харбадаг, мүн баһа шулуу шэдэдэг хүнүүд Бэньямиинэй угай Саулай аха, дүүнэр эдэ гэбэл: ³Гибәа нютагай Шэмаагай хүбүүд, ехэнь Ахиээзэр, тэрэнэй удаа Ёһааш; Азмаавэдэй хүбүүн Езиһээл ба Пээлэт; Анатоот хотын Бэрахаа ба Еһүү; ⁴гушанай толгойлогшо, тэдээн сооһоо эгээл зоригтойнь Гибэһоон хотын Ишмай; Гэдэраа хотын Ерэмияа, Яхазихээл, Ёханаан ба Ёзабаад; ⁵Харууп хотын Элузай, Еримоот, Бэһалияа, Шэмаарияа, Шэпаатияа; ⁶Коорахай уг удамай Элканаа, Ишшияа, Азарээл, Ёһээзэр, Яшобаам; ⁷Гэдоор хотын Ероһаамай хүбүүд Ёэлаа ба Зэбаадьяа.

⁸Сүл губида бүхэлэлтэ соогоо Давидай байхада, Гаадай обогой зон ерэжэ, тэрээнтэй хамтарба. Тэдэ эрэлхэг, байлдааша, бамбай, жадатай хүнүүд бэлэй. Тэдэ арсалан мэтэ шэрүүн хэрзэгы шарайтай, хадын зээрэн мэтэ хурданууд; ⁹ахалагшань Эээр, хоёрдохинь Обадиаа, гурбадахинь Элиааб, ¹⁰дүрбэдэхинь Мишманнаа, табадахинь Ерэмияа, ¹¹зургаадахинь Аттай, долоодохинь Элиээл, ¹²наймадахинь Ёханаан, юһэдэхинь Элзабаад, ¹³арбадахинь Ерэмияа, арбан нэгэдэхинь Махбаннай. ¹⁴Тэдэнэр Гаадай хүбүүдэй таһардаһад, сэрэгэй толгойлогшонууд байгаа: багашуулынь зуунай, ехэшүүлынь мянганай дарганууд. ¹⁵Тэдэнэр түрүүшын нарада Йордан гаталжа, эрье дээрэһээ добтолоод, зүүн, баруун голнуудта ажаһуугшадые байраһаань намнанад.

¹⁶Давидай бэхижүүлһэн газарта Бэньямиинэй ба Иудын обогүүдай зон ербэ. ¹⁷Давид тэдэниие угтан абажа, тэдэнэртэ хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Һайн дураараа манда туһалхаяа ербэлтнай, би тантай нэгэ зүрхэтэйб; хэрбээ хорото сэдхэлтэй ерэжэ, намай дайсадтамнай тушааха байбалтнай, намда нүгэл хүрэхэгүй, манай эсэгэнэрэй Бурхан шийдхэхэл.

¹⁸Гушанай толгойлогшо Амасайда Һүлдэ буужа, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Давид, бидэ танайбди! Ишайн хүбүүн, тантай хамтабди! Танда энхэ тайбаниие хүсэнэбди! Танда туһалагша Бурхандатнай энхэ амгаланниие хүсэнэбди!

Давид тэдэниие угтан абаад, сэрэгэйнгээ манлайда томилбо.

¹⁹Мэнашшээгэй обогой зариманиинь Давидай талада оробо, тиигээд тэдэ пилиштүүдтэй хамта Саулай урдаһаа дайралдаба. Давид ба тэрэнэй зон пилиштүүдэй түлөө дайралдаа бэшэ. Пилиштын удамаршад өөһэд хоорондоо зүбшөөд, тэдэниие эльгээхэдээ, иигэжэ хэлэбэд:

– Манай толгой дээгүүр гараад, өөрынгөө эзэн Саулай талада орохо.

²⁰Тэрэнэй Циклааг бусажа ерэхэдэ, тэрээндэ Аднаах, Ёзабаад, Едиаһээл, Михаээл, Ёзабаад, Элиһүү, Циллэтай гэгшэ мэнашшээнүүдэй мянганай толгойлогшод шэлжэбэ. ²¹Тэдэнэр Давидай дайсадтай тэмсэлдэ ехээр туһалаа, юуб гэхэдэ, тэдэнэр эрэлхэг зоригтой, бэрхэ

сэрэгэй дарганууд байһан юм. ²² Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри Давидта үзүүлэгдэһэн туһаламжань бүри үргэдэжэ, Бурханай туһаламжаар сэрэгын улам олон болобо.

²³ Эзэнэй айладаһанай ёһоор, Саулай хан түрые Давидта дамжуулаха зорилготойгоор Хэброон ерэнэн сэрэгэй ахамад удамаршадай тоо иимэ: ²⁴ Иудын хүбүүдхээ дайнда түгэс бэлэн, жада халхабшатай зургаан мянган найман зуун; ²⁵ Симеоной хүбүүдхээ долоон мянган зуун; ²⁶ Левиин хүбүүдхээ дүрбэн мянган зургаан зуун. ²⁷ Аһарооной обогой гулбаа Ёядаа, мүн тэрэнтэй гурбан мянган долоон зуун; ²⁸ Эрэлхэг эдир Цадоок, мүн тэрэнэй обог хорин хоёр даргатая; ²⁹ Бэньямиинэй хүбүүдэй Саулай аха дүүнүүдхээ гурбан мянган, гэбэшье тэдэнэй олониинь Саулай тала барйдаг байгаа. ³⁰ Эпраимай хүбүүдхээ эрэлхэг зоригтой өөһэдынгөө обогто суутай хорин мянган найман зуун; ³¹ Давидые хан шэрээдэ хуулгаха хэрэгтэ хабаадаһан, Мэнашшээгэй хахад үеһөө арбан найман мянган; ³² Иссахаарай хүбүүдхээ сэсэн ухаатай Израильда юунэй хэрэгтэйе мэдэрһэн хоёр зуун ахамад, мүн тэрэнэй уряагаар тэмсэлдэ бодохо бүхы аха дүүнэрын; ³³ Зэбүлүүнэй үеһөө дайн байлдаанда нэгэ эрмэлзэлтэй, элдэб элдэб зэбсэгүүдые түгэс шудалһан табин мянган; ³⁴ Напталиигай обогһоо мянган удамаршад, мүн тэрэнтэй хамта халхабша жадануудтай гашан долоон мянган; ³⁵ Даанай үеһөө байлдаанда хабаадаха хорин найман мянган зургаан зуун; ³⁶ Ашээрһээ байлдаанда түгэс бэлэн дүшэн мянган; ³⁷ Иорданһаа Рэүбээнэй, Гаадай обогүүдһаа, мүн Мэнашшээгэй хахад үеһөө түгэс зэбсэгтэй зуун хорин мянган.

³⁸ Давидые бүгэдэ Израилиин шэрээдэ хуулгаха зорилготойгоор эдэ бүхы сэрэг сэбэр сэдхэлээрээ Хэброон ерэбэд. Мүн бэшэнииньшье Давидые хан шэрээдэ хуулгаха хэрэгтэ ханал нэгэтэйнууд байгаа. ³⁹ Тэдэнэр Давидта гурбан үдэр байжа, эдеэлээ, уугаа; юуб гэхэдэ, аха, дүүнүүдын эдэ бүгэдые бэлдээ. ⁴⁰ Тэдэнэй бүхы дүтын хүнүүд, мүн тиэхэдэ Иссахаарай, Зэбүлүүнэй ба Напталиигай отогойхид бүхы эдеэ хоол гэхэ гү, али гурил, алим жэмэсүүдые үзэм, элдэб түхэлэй тоһонуудые элжэгэнүүдээр, тэмээнүүдээр, сарнуудаар, лусуудаар асараа, олон эбэртэ бодо жэжэ мал туужа ерээ; энэ баяр Израилиин ерээдүй хүгжэлтэдэ зорюулагдаа.

*Ханзые Кирьяат-Еаримһээ Обээд-Эдоом руу абашалга
(2 Хаан 6:1-11)*

13 ¹ Давид мянганай, зуунай даргануудтай, мүн бүхы удамаршадтай зүбшэбэ, ² тиигээд тэрэ израильшуудай бүгэдын суглаан дээрэ иигэжэ хэлсэбэ:

– Эзэнэй, манай Бурханай үршөөхэнэй ёһоор бүхы израилиин газар дээрэхи манай аха, дүүнүүдтэ, мүн санаартадта ба левидүүдтэ, тэдэнэй хотонууд болон тосхонуудта манда сугларха дохёо эльгээе; ³өөһэдынгөө ханза тэндэнээ наашань асарха, юуб гэхэдэ, Саулай үдэрнүүдтэ, бидэ тэрээндэ нэгэшье хандаагүйбди.

⁴Удаань суглаан иигэжэ тогтообо «Зүб, тиигэхэ ёһотой», энэ хэрэг бүхы арад түмэндэ тон зүб гээд тоологдоо.

⁵– Тиигээд Давид Египедэй Шихоорһоо эхилээд, Хамаатай аман хүрэтэрхи бүхы израильшуудые суглуулжа, Бурханай ханза Кирьяат-Еаримһээ асарха гээд хэлсэбэд. ⁶Давид мүн бүхы израильшууд херүүбүүд дээрэ заларагша Эзэнэй нэрээр нэрлэгдэнэн Бурханай ханзые асархаяа Иудын Баһалатаа, ондоогоор Кирьяат-Еарим, руу ябаба. ⁷Абинадаабай гэрһээ Бурханай ханзые шэнэ тэргэ дээрэ табяад абаашабад; Уззаа Ахиһоо хоёр энэ тэргэ хүтэлэн ябаба. ⁸Давид болон бүхы израильшууд Бурханай урда хүхилдэн, бүхы шадалаараа дуу дуулажа, ятаг, лира, хэнгэрэг, тобшуур, сан дуугарган наадажа ябаа.

⁹Тэдэнэй Кидооной амбаарта хүрэжэ ерэхэдэ, үхэрнүүдынь торожо, ханзые хэлтылгэбэ. Уззаа тэрэ ханзада хүрэн, шүүрэн бариба. ¹⁰Эзэн тэрэ дары Уззаада уур хилэн боложо, гараа ханза руу хунгаһанайнь түлөө тэндэнь халгаажа, тэрэ Бурханай урда гээгдэбэ. ¹¹Эзэнэй Уззаае халгаһанда Давид шаналаа бэлэй, тиигээд энэ газарые Пээрэц-Уззаа гэжэ нэрлэбэ. Мүнөө болотор тэрэ иигэжэ нэрлэгдэдэг.

¹²Тэрэ үдэр Давид Бурханһаа айн, иигэжэ бодоо нэн: «Эзэнэй ханзые яагаад өөртөө абаашахабид даа?» ¹³Тиигээд тэрэ ханзые өөрын хото руу абаашахаяа зүрхэсөөд, Гаат хотын ажаһуугша Обээд-Эдоомой гэртэ тэрэниие шэглүүлбэ. ¹⁴Иигэжэ Бурханай ханза Обээд-Эдоомой гэртэ гурбан нара байба. Эзэн гэр бүлыень, Обээд-Эдоомые ба бүхы юумыень юрөөбэ ха.

*Давидай хүсэн ба баялиг
(2 Хаан 5:11-16; 1 Уг 3:5-8)*

14 ¹Тиирэй хаан Хураам Давид руу элшэнэрые эльгээбэ. Тэдэ Ливаанай үнэтэ сэнтэй хуша модо асарба. Давидта ордон барижа үгэхээ модошо ба шулууша дархашуул тэдэнтэй хамта ерэбэ. ²Эзэнэй өөрыень Израилиин хаан болгожо баталһые, Өөрынь арад түмэн болохо Израилиин түлөө хаан түрыень дээрэ үргэлсэһые Давид ойлгобо.

³Давид Иерусалимда шэнэ һамгадые абажа, үшөө хүбүүд, басагадтай болобо. ⁴Иерусалимда түрэнэн тэрэнэй үхи хүүгэдэй нэрэнүүд гэбэл: Шаммууһа, Шобааб, Натаан, Соломоон, ⁵Ибһаар, Элишууа, Элпээлэт, ⁶Нооһаһ, Нээпэг, Япийһа, ⁷мүн Элишамаа, Бээлиадаа, Элипээлэт.

*Пилиштүүдые бута сохилго
(2 Хаан 5:17-25)*

⁸ Давидые бүхы Израилиин хаан болгожо, тоно түрхин ёһолһон тухай дуулахадаа, бүхы пилиштүүд зэһэн гаража, Давидые алахая бэдэрбэ ха. Давид энээниие дуулажа, урдаһаань гараба. ⁹ Пилиштүүд ерэжэ, Рэпаимэй хүндые дээрмэдэжэ мэдэбэ. ¹⁰ Давид Бурханһаа асууба:
– Пилиштүүдэй урдаһаа гарахам гү? Тэдэниие диилэхэдэм туһалха гүт?

Эзэн Давидта айладхаба:

– Гара! Пилиштүүдые диилэхэдэтнай Би заабол таанадта туһалхаб.

¹¹ Тиигээд Давид сэрэгтээ Бааһал-Пэрациим руу ерэжэ, тэндэ пилиштүүдые хюдаба. Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бурхан минии урда дайсадыемни үерэй уһан мэтэ минии гараар сүмэ сохёо.

Тиимэһээ тэрэ газары Бааһал-Пэрациим гэжэ нэрлээ бэлэй.

¹² Пилиштүүд тэрьедэхэдээ, тэндэ шүтөөнүүдээ хаяа бэлэй. Давид захиралта үгэжэ, тэдэниинь галда шатаажа үгы хэбэд.

¹³ Пилиштүүд дахин ерэжэ, хүндые дээрмэдэжэ мэдэбэ. ¹⁴ Давидай Бурханһаа асуухада, Бурхан айладаба:

– Урдаһаань шэглэн бү гара. Тэдэнэй араар тойрожо, лиирэ модоной түглын талаһаа тэдээндэ добтоло. ¹⁵ Лиирэ мододой орой дээгүүр алхалжа байһанай абяа дуулахадаа, таанад добтологты. Юуб гэхэдэ, Би пилиштүүдые хюдахаяа одоо тиихэдэ танай урда гараад ябана гэшэб.

¹⁶ Давид Бурханай захирһанай ёһоор бүхы юумэ бүтээжэ, Гибэһоонһоо Гээзэр хүрэтэр пилиштүүдые хюдаа һэн. ¹⁷ Давидай нэрэ соло бүхы газар дайдаар суурхаба, Эзэн бүхы арадууды тэрэнэй нэрээр хүрдөөдэг болобо.

Ханза Иерусалим асаралга

15 ¹ Давид өөрынгөө нэрэтэ хотодо ордонгууды барижа, Бурханай ханзада тусхай байра бодхоогоод, тэрээндэ гэхэн майхан хүмэ түхээрбэ. ² Давид иигэжэ хэлэбэ:

– Левидүүдһээ бэшэ хэншые Бурханай ханза зөөхэ ёһогүй; юуб гэхэдэ, Эзэн бултан сооһоо тэдэниие шэлэжэ, Өөртэнь хэтын хэтэдэ алба хэхыень уялгалаа. ³ Давид бэлдэһэн байрадаа Эзэнэй ханза оруулхын тула бүхы израильшууды Иерусалимда суглуулба. ⁴ Давид Аһарооной хүбүүдые, левидүүдые суглуулба: ⁵ Кэһаадай хүбүүдһээ Уриһээлые даргаар, мүн тэрэнэй аха дүүнэрые – зуун хорин хүн; ⁶ Мэ-рариин хүбүүдһээ Асайяе даргаар, мүн тэрэнэй аха дүүнэрые – хоёр

зуун хорин хүн; ⁷ Гэршоомой хүбүүдхээ Ёһээлые даргаар, мүн тэрэнэй аха дүүнэрые – зуун гушан хүн; ⁸ Элицапаанай хүбүүдхээ Шэма-яае даргаар мүн тэрэнэй аха дүүнэрые – хоёр зуун хүн; ⁹ Хэброоной хүбүүдхээ Элиээлые даргаар, мүн тэрэнэй аха дүүнэрые – наян хүн; ¹⁰ Үззиһээлэй хүбүүдхээ Амминадаабые даргаар, мүн тэрэнэй аха дүүнэрые зуун арбан хоёр хүн.

¹¹ Давид Цадоок, Абиатаар санаартадые, мүн Үриһээл, Асайяа, Ёһээл, Шэмааа, Элиээл, Амминадааб гэһэн левидүүдые дуудаба. ¹² Тиигээд тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Левидүүдэй обогой гулбаанууд таанад! Өөһэдыгөө, өөһэдынгөө аха дүүнэрые арюудхан сэбэрлээд, минии бэлдэһэн газарта Израилиин Эзэн Бурханай ханза залан оруулха болобот. ¹³ Манай Эзэн Бурханай заабаринуудые дүүргээгүй байһанаймнай түлөө маниие хэһээгээл.

¹⁴ Израилиин Эзэн Бурханай ханзые үргэжэ, байрадань табихын тула левидүүд, санаартад бээ арюудхан сэбэрлэбэд. ¹⁵ Эзэнэй айладаһанай, Моисейн захирһанай ёһоор левидүүдэй хүбүүд Бурханай ханза ута урганууд дээрэ табяад, мүн дээрээ үргэн оруулба.

¹⁶ Левидүүдэй даргануудта өөһэдынгөө аха дүүнэрэй дундаһаа хүгжэмэй зэмсэгүүд дээрэ псалтирнууд, цитранууд, кимвалнууд дээрэ наадажа, баяр баясхалангай оршон байдал байгуулха гэһэн захиралта Давид үгэбэ. ¹⁷ Тиигээд энэ хэрэгтэ левидүүд табигдаба гэбэл: тэрэнэй аха дүүнэрһээ Ёһээлэй хүбүүн Ёзмааниие, тэрэнэй аха дүүнэрһээ Бэрэхиягай хүбүүн Асаапые, харин тэдэнэй аха, дүүнэрэй Мэрариин хүбүүдхээ Кушаяагай хүбүүн Этаан; ¹⁸ мүн тэдэнэртэй хамта тэдэнэрэй хоёрдохы уеын аха, дүүнэрые үүдэнүүдэй харуулшадаар: Захарияа, Бээн, Язиһээл, Шэмирамоот, Ехиһээл, Уннии, Элиааб, Бэнайяа, Маашэяа, Маттитияа, Элипэлээһү, Микнэйяа, мүн Обээд-Эдоом, мүн Еиһээл гэгшэд табигдаа. ¹⁹ Ёзмаан, Асаап, Этаан гэгшэд зэд кимвалнууд дээрэ шангаар наадаба; ²⁰ харин Захарияа, Азиһээл, Шэмирамоот, Ехиһээл, Уннии, Элиааб, Маашэяа, Бэнайяа гэгшэд псалтирнууд дээрэ нариихан абяа гарган наадабад. ²¹ Эдэ бүгэдые эхилхын урда Маттитияа, Элипэлээһү, Микнэйяа, Обээд-Эдоом, Еиһээл, Азаазияа гэгшэд цитранууд дээрэ наадабад. ²² Левидүүдэй дарга Хэнаанияа хүгжэмэй багша байһан тула, мэргэжэлдээ эгээл шадамар бэрхэ байһан юм. ²³ Бэрэхияа, Элканаа гэгшэд ханзын дэргэдэхи харуулшад байгаа. ²⁴ Шэбааньяа, Ёшапаат, Нэтанээл, Амасай, Захарияа, Бэнайяа, Элиээзэр Бурханай ханзын урда бүрэнүүдые үлеэгээ, Обээд-Эдоом Ехияа хоёр ханзын дэргэдэхи харуулшад байгаа.

*Давидай хотодо ханза оруулга
(2 Хаан 6:12-19)*

²⁵ Давид, Израилиин аха захатан, мянганай дарганууд Обээд-Эдоомой гэрһээ Эзэнэй хэлсээнэй ханза баяртай гаргаба. ²⁶ Бурханай хэлсээнэй ханза үргэн ябаһан левидүүдтэ Бурхан туһалан байгаа. Тэдэ Тэрээндэ үргэл болгон, долоон тугал, долоон хурьга үргэбэ. ²⁷ Давид маалинга хубсаһа үмдэбэ, ханза үргэжэ ябаһан левидүүд, дуушад, тэдэнэй дарга Хэнаания тон иимэ хубсаһатай байбад. Давид энэ хубсаһан дээрэ маалинга эфод үмдэбэ ²⁸ Бүхы израильшууд шаг шууяа татан, эбэр бүрээ дуугарган, бүрэнүүдэй, хэнгэрэгэй хүгжэм доро, хуур, арфа дээрэ наадан, Эзэнэй хэлсээнэй ханза тэлэн абаашаха замдань дуураан ябаба.

²⁹ Эзэнэй хэлсээнэй ханзые Давидай хотодо оруулха үедэ Саулай басаган Михаал сонходо байгаад, хатаран, баясан ябаһан Давидые харажархиба, тиигээд тэрэниие шоо үзэбэ.

*Ханзын дэргэдэхи дуушадай уялга
(Псал 104:1-15; 95:1-13; 105:1, 47-48)*

16 ¹ Иигэжэ тэдэ Бурханай ханзые асаржа, Давидай зорюута тэрээндэ гэжэ бодхооһон майханай дунда залаба. Бурханда түгэс шатаалта болон амгалан тайбан байдалай үргэлнүүдые үргэбэ. ² Тэрэ түгэс шатаалта ба амгалан байдалай үргэлнүүдые үргэжэ дүүргээд, Эзэнэй нэрээр арад зониие юрөөбэ. ³ Тиигээд тэрэ бүхы израильшуудта, эрэшүүл болон эхэнэрнүүдтэ нэгэ-нэгэ зүһэм хатааһан огноо жэмэсээр бариһан хилээмэ, нэгэ-нэгэ зүһэм шараһан мяха, үзэмэй нэгэ баглаа үгэбэ.

⁴ Эзэнэй ханзын урда Израилиин Бурхан, Эзэнээ магтан алдаршуулхын, соло дуудалгын албанда левидүүдэй заримыень томилбо гэбэл: ⁵ ахалагшаар Асаапые, тэрэнэй удаа хоёрдохииень Захарияе, Иеизилие, Шэмирамоодые, Ехихээлые, Маттитияе, Элиаабые псалтирнууд ба цитранууд дээрэ, мүн Бэнайяе Обээд-Эдоомые, мүн Еихээлые, мүн Асаапые кимвалнууд дээрэ, ⁶ харин Бэнайяе, Яхазихээлые, санаартадые Бурханай хэлсээнэй ханзын урда бүрэнүүдые ходо үлээжэ байхаар томилбо.

⁷ Тэрэ үдэр Давид Эзэндээ эгээл түрүүшын магтаал Асаапаар, мүн тэрэнэй аха, дүүнэрээр зорюулгын, дуулал үнгэргэбэ:

Давидай баяр баясхалангай дуун

⁸ – Эзэниие магтан дуулагты, нэрыень дурдан дуудагты.

- Арадуудта хэрэгүүд тушаань дуулгагты;
9 Эзэн тушаа дуулагты, магтаал үргэгты,
гайхамшагта үзэгдэлнүүд тушаань зар тунхаг тараагты.
10 Нангин нэрыень магтан дуулагты.
Эзэндэ эрмэлзэгшэ зоной зүрхэ сэдхэл баясан байг лэ!
11 Эзэниие болон хүсыень бэдэрэгты,
Тэрээн руу хододоо шармайгты,
12 Тэрэнэй хэһэн гайхамшагта хэрэгүүдые,
бэлгэ тэмдэгүүдые,
айладхаһан шиидхэбэринүүдыеһань һаныт.
13 Абраһаамай үри һадаһад, Тэрэнэй зарасанар,
Тэрэнэй шэлэн һунгаһан Яковай үхибүүд таанар!
14 Тэрэ бол манай Эзэн Бурхан,
бүхы дэлхэйгээр зарга шүүбэри үйлэдэдэг.
15 Мянгаад үеын туршада үргэлжэлэгшэ
Тэрэнэй хэлсэе һанажа ябагты.
16 Энэ хадаа Абраһаамтай баталһан хэлсээниинь,
Исаагта үгэһэн тангаригынь юм.
17 Тэрэниие Яковта хуули болгон,
Израильда хэтэ мүнхын хэлсээн гэжэ баталһан юм.
18 «Таанадай уг залгамжалан дамжуулха зүйл
болгон Ханаһаанай газар дайда үгэхэб» –
гэжэ Тэрэ айлалдхаһан бэлэй.
19 Тиихэдэ тэдэ тоогоор үсөөн, угаа үсөөн болон
хариин газарта ерүүл зон байгаа.
20 Тэдэ үндэһэтэнһээ нүгөө үндэһэтэн руу,
элдэб хан түрэхөө нүгөөдэ руу тэнэжэ-түншэжэ ябаа.
21 Тэрэ тэдэниие харшалхы хэндэшье зүбшөөгөөгүй,
тэдээн тушаа хаашуулдашье зарлиг үгөө:
22 «Тоһолон шэлэһэн зондомни гар бү хүрэгты,
лүндэншэдтэмни муу юумэ бү хэгты!»
23 Эзэндэ дуу дуулагты,
бүхы дэлхэй, Эзэндэ дуулагты.
Абарһан тухайнь үдэрһөө үдэртэ дуулгагты!
Тэрэнэй алдар солье үндэһэтэдэй дунда,
24 Тэрэнэй гайхамшагта хэрэгүүдые
бүхы арадуудай дунда тунхаглагты!
25 Юуб гэбэл, Эзэн агуухэ, угаа магтагдаха,
бүхы бурхадһаа үлүү Тэрээнһээ аймаар.

- 26 Юуб гэбэл, бусад арадуудай бурхад – хооһон шүтээнүүд,
харин Эзэн огторгой бүтээһэн юм.
- 27 Нэрэ хүндэ болон хүр жабхалан урдань,
хүсэ шадал ба үзэсхэлэн байдал нангин газартань оршодог.
- 28 Арад зоной обогууд, Эзэниие магтагты,
Эзэнэй алдар соло ба хүсэ шадал магтагты!
- 29 Эзэндэ нэрынь шанараар алдар соло дуудагты!
Үргэл асаржа, урдань ерэгты.
Гэгээн солынь үзэсхэлэн соо Эзэндэ хүгэдэн мүргэгты!
Бүхы дэлхэй, Тэрэнэй урда шэшэрэн байгты!
- 30 «Эзэн бол Хаан!» гэжэ үндэһэтэдэй дунда хэлэгты.
Юртэмсэ нээрээ бата бэхи тогтоогдонхой, ганхахагүй.
- 31 Огторгой баясаг, газар дэлхэй хүхиг!
- 32 «Эзэн ударидана!» гэжэ арадуудай дунда хэлсэг!
Тэнгис далай болон досоонь байгаа бүхы юумэн нээрэг лэ!
- 33 Тала газар болон дээрэнь байгааша бүхы юумэн баярлана,
ойн модод бултадаа баясан дуулана,
Эзэнэй урда!
Юуб гэбэл, Тэрэ заларан ерэжэ байна,
газар дэлхэе шүүбэрилхээр заларжа байна.
- 34 Эзэндэ магтаал үргэгты, юуб гэбэл, Тэрэ һайн,
энэрэл хайрань хэтэ мүнхэдөө!
- 35 Дуудагты: «Абарагша Бурхамнай, маанадые абарыт,
бидэниие суглуулыт, хариин арадуудһаа зайлуулыт,
Танай нангин нэрые магтаха боломжо бидэндэ үгыт,
Танай алдар солоор бахархахамнай болтогой!»
- 36 Израилиин Эзэн Бурхан хэтын хэтэдэ магтагдахань болтогой!

Бүхы зон «Болтогой!» гэжэ хэлээ, Эзэниие магтаа.

³⁷ Давид Эзэнэй хэлсээнэй ханзын урда Асаапые, мүн тэрэнэй аха, дүүнэрые үлөөжэ, ханзын урда хододоо, үдэр бүри алба хэхыень уялгаба. ³⁸ Обээд-Эдоомые, мүн тэрэнэй аха, дүүнэрые, бүхыдэнь жаран найман хүн Едүтүүнэй хүбүүн Обээд-Эдоомые, мүн Хосаае, үүдэнэй харуулшанаар, ³⁹ харин Гибэһооной үндэртэ оршодог Эзэнэй байрын урда Цадоок санаартаниие, тэрэнэй аха, дүүнэрые, ⁴⁰ Тэрэнэй Израильда захиһанай, Эзэнэй хуули соо бэшэгдэһэнэй ёһоор Эзэндэ зориулагдаһан үглөөнэй болон үдэшын түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ дээрэ үргэл бээлүүлхын түлөө; ⁴¹ Тэрэнэй үршөөл хайра хэтын хэтэдэ оршоно гэжэ

Эзэниие магтан алдаршуулхын тула Ыэмаан Едүтүүн хоёр болон бусад шэлэгдэжэ, тэдээнтэй хамта байгаа. ⁴² Ыэмаан Едүтүүн хоёр бүреэнүүд, кимвалнууд болон хүгжэмэй бусадшые зэмсэгүүд дээрэ наадажа байгаа; Едүтүүнэй хүбүүдые үүдэнэй дэргэдэ табиба.

⁴³ Бүхы хүн зон гэр гэртээ харибад; Давидшые өөрынгөө гэрые үрөөн адислахаяа ошобо.

Натаанай дэмжэлгэ
(2 Хаан 7:1-17)

17 ¹ Давид өөрынгөө ордондо ажаһуужа эхилхэдээ, лүндэншэ Натаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй хэлсээнэй ханзын майхан соо табяатай байхада, би хуша модоор бариһан ордондо ажаһуунаб.

² Натаан Давидта харюусаба:

– Ыанаһан юумээ бултыень үйлэдэгты, юуб гэхэдэ, Бурхан тантай хамта байна.

Бурхан дэмжэбэгүй

³ Тэрэл хүниндөө Бурханай үгэ Натаанда иигэжэ дуулдаба:

⁴ – Ябажа, минии зараса Давидта иимэ юумэ хэлэ. Эзэн иигэжэ айладхажа байна: «Минии оршон байха үргөө барижа үгэхэ хүниинь ши мүн юм гүш?! ⁵ Израилиин арад зониие гаргаһан саһаа хойшо энэ болотор Би үргөө соо байгаагүйб, майхан соол оршон, нэгэ газарһаа нүгөө газар хүрэтэр ябадаг байгааб. ⁶ Израилиин арад зонтой хаанашые ябаа хадаа Өөрынгөө арадай удамаршадта Намда Ливанай үнэтэ сэнтэ хуша модоор үргөө баригты», – гэжэ нэгэшые дахин айладагүйб. ⁷ Тиимэхээ мүнөө ши Минии богоол Давидта иигэжэ хэлэ: «Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхажа байна. Өөрынгөө арад түмэн Израилиин захирагша болгохын тула Би шамайе бэлшээриһээ, хонин хүрэг харууһалжа байхадаш абаа һэм. ⁸ Хаанашые ябахаш Би шамтай байжа, хамаг дайсадыешни шинии хажууһаа усадхааб. Мүнөө дэлхэйн агууехэ зондол адли шамайе агууехэ болгон, нэрыешни алдаршуулхам. ⁹ Би Израилиин арадые ажаһууха газартай болгохоб, тэрэнэй байдал батадххааб, өөһэдынгөө газар дээрэ амгалан ажаһууха, тэдэнэр хээээдэшые һамаргаанда орохоёо болихо. Энээнһээ хойшо тэрэниие хашаашад дахин харшалхагүй. ¹⁰ Өөрынгөө арад түмэн Израилие хүтэлхыень шүүбэрилэгшэдые табиһан саһаа эхилжэ, Би бүхы дайсаднааш шамайе амаруулхаб, гэр бүлыеш батажуулхаб гэжэ Би шамда дуулганаб. ¹¹ Шинии наһа баража, үбгэ эсэгэнэртээ хамта мүнхэ

нойроор нойрсоходош, Би шинии нэгэ хүбүүе хаан шэрээдэ һуулгажа, хаан түрыень бата болгохоб. ¹²Тэрэ Намда ордон бодхоохо, Би тэрэнэй уг удамда хаан шэрээ хэтэ мүнхэдөө эзэлүүлхэб. ¹³Би тэрэнэй эсэгэ боложо, тэрэ Минии хүбүүн болохо. Минии үршөөл хайра тэрэнтэй байха. Шинии урда зонхилогшоһоо буруу хаража, шамда энэрэл үзүүлһэндэл тэрээнһээ буруу хаража байхагүйб. ¹⁴Минии арадые, Минии хан түрые зонхилхын тула Би тэрэниие хэтэдэе табиخاب. Хаан шэрээдэ һууха уг удамынь хэзээдэшье таһалдахагүй!»

¹⁵Натаан эдэ бүхы үгэнүүдые болон үзэгдэлые дууһан Давидта хөөрөжэ үгэбэ.

Давидай зальбаралга
(2 Хаан 7:18-29)

¹⁶Давид хаан ошожо, Эзэнэй урда һуун, иигэжэ зальбарба:

– Эзэн Бурхамни! Би хэн аад, баһа минии гэр бүлэ юун аад, Та намайе иитэрээ үргөө гээшэбта? ¹⁷Бурхан, энэшье Танда бага шэнгээр ханагдаал! Өөрынгөө богоолой уг удамай ерээдүй тушаа үшөө айладхаат. Минии агууехэ хүн байһандал Та намайе анхарнат, Эзэн Бурхамни! ¹⁸Би, Давид, Өөрынгөө богоолые магтаһандатнай Танда энээнһээ үлүү үшөө юу хэлэхэбиб даа? Та Өөрынгөө богоолые мэдэнэ ха юмта. ¹⁹Айладаһанаа батадхажа, Өөрынгөө ханаагаар эдэ бүгэдые хэбэт. Богоолтнай болохо намда эдэ бүхы агууехэ хэрэгүүдээ Та мэдүүлбэт. ²⁰Эзэн, Тандал адли хэншье байхагүй. Бидэнэй шагнаһаар-мэдэхээр, Танһаа бэшэ ондоо Бурхан байхагүй! ²¹Танай арад түмэн Израильдал адли үшөө ямар үндэһэтэн газар дээрэ байнаб? Та, Бурхан, Израилие абаржа, Өөрын арад түмэн болгоод, Өөрынгөө нэрэ алдаршуулаа бэлэйт. Египедһээ гаргажа, ондоо арадуудһаа сүлөөлэн, арад түмэнэйнгөө түлөө Та агууехэ, хүрдэмөөр үйлэ хэрэгүүдые хээ бэлэйт. ²²Израилин арад зониие хэтэ мүнхэдөө Өөрын арад түмэн болгобот. Эзэн, Та тэдэнэй Бурхан болобот.

²³Нам тухай болон минии уг удам тухай айладаһан үгэнүүдээ мүнөө хэтэдээ бээлүүлйт, Эзэн! Үгүүлһэнээ баталыт! ²⁴Нэрэтнай хэтэ мүнхэдөө бата, агууехэ боложо, «Түмэн Сэрэгтэ Эзэн болбол Израилин Бурхан» – гэжэ хэлэгдэхэнь болтогой! Минии, Давидай, уг удамһаа Танай энэрэл хайра бү халаг лэ! ²⁵Бурхамни! Юундэ Танда зальбархаяа зүрхэлөөбиб гэхэдэ, Та эдэ бүгэдые намда, Өөрынгөө богоолдо, мэдүүлээт, уг удамыемни хаан шэрээдэ хододоо байха гээд айладхаа бэлэйт. ²⁶Эзэн, Та болбол Бурхан. Иимэ һайн юумэ намда, богоолдоо, дуулгабат. ²⁷Танай богоол болохо минии уг удамые юрөөгыт, Танай

үршөөл хайра тэрээнтэй хэтэ мүнхэдөө байг лэ! Эзэн, Танай юрөөлөөр минии уг удам хэтэ мүнхэдөө юрөөлтэй байхань болтогой!

Давид дайсадаа илаба
(2 Хаан 8:1-18; 20:23-26)

18 ¹Тэрэнэй удаа Давид пилиштүүдые илажа, номгоруулба. Тэрэ Гаат хотые тойроод байгаа нууринуудтайнь тэдээнһээ буляан абаба. ²Давид моһаабуудые бута сохибо. Иигэжэ моһаабууд Давидай засаг мэдэржэ, ясаг түлэдэг болобо.

³Цобаагай хаан Һадаад-Ээзэр Евфрат мүрэнэй нюруугаар өөрынгөө засаг түрые батадхаяа ошожо ябаа. Давид тэрэниие Хамаат хүрэтэр бута сохибо. ⁴Давид нэгэ мянга дайшалхы тэргэ, долоон мянган морин сэрэг, хорин мянган ябаган сэрэг олзолон абаба. Тэргын моридойнь шүрбэһые тэрэ отолбо, харин зуун тэргэдэ хүрэхөөр моридые мэндэ үлөөгөө һэн. ⁵Цобаагай хаан Һадаад-Ээзэртэ туһалхаяа Дамааскын араамшуудай ерэхэдэнь, Давид хорин хоёр мянгыень алаба. ⁶Тиигээд Дамааскын араамшуудые зонхилхо өөрын сэрэг дээрэнь табиба, араамшууд богоолынь боложо, ясаг түлэдэг болоо һэн. Давидай ябаһан газар бүхэндэнь Эзэн туһалжа байгаа. ⁷Һадаад-Ээзэрэй зоной алтан номо һаадагуудые Давид буляан абажа, Иерусалим руу асарба. ⁸Һадаад-Ээзэрэй хотонууд болохо Тибхаат болон Күүнһээ Давид угаа ехэ гуулин түмэр мүн лэ дээрмэдэн абаа һэн. Соломоон тэрээгээр гуулин далай, баханануудые, элдэб амһартануудые дархалан бүтээлгээ бэлэй. ⁹Цобаагай хаан Һадаад-Ээзэрэй хамаг сэрэгые Давидай бута сохиһон тухай Хамаадай хаан Тооһу гэгшэ дуулаад, ¹⁰тэрэниие мэндэшэлхын, һайе хүргэхын тула Һадораам хүбүүгээ эльгээбэ. Ушарынь хадаа Һадаад-Ээзэр Тооһутай ходо дайралдажа байгаа бшуу. Һадораам ерэхэдээ, алтан, мүнгэн, гуулин эд зүйлнүүдые асарба. ¹¹Давид хаан диилэгшэ бүхы уласуудһаа абаһан алта, мүнгэнтэй хамта тэрээнииньшые Эзэндэ зорюулба. Тэдэ ямар уласуудһааб бэ гэхэдэ, эдоом, моһааб, аммоон, пилишт, амалээг.

¹²Цэруяагай хүбүүн Абишай Дабһата хүндыдэ арба найман мянган эдоомуудые хюдаба. ¹³Тэрэ Эдоомдо өөрын сэрэг ноёдые нуурижуулба. Эдоомшууд бултадаа Давидай богоолнууд болобо. Давидай ябаһан газар бүхэндэнь Эзэн туһалан байгаа.

Давидай дүтын туһамаршад

¹⁴Иигэжэ Давид бүхы Израилиин хаан түрэ барижа, арад түмэнөө зүб шударгыгаар зонхилжо байгаа. ¹⁵Цэруяа эхэтэй Ёһааб сэрэгэй дарга, Ахилүүдэй хүбүүн Ёшапаат түүхэ бэшээшэ, ¹⁶Ахитуубай хүбүүн

Цадоок болон Абиатаарай хүбүүн Абимээлэх санаартад, Шавшаа бэшээшэ, ¹⁷ Ёйдаагай хүбүүн Бэнайяа Давидай бэе аршалагша хэрээдүүдэй ба пэлидүүдэй ноён нэн. Давидай хүбүүд хаанай туһамаршад байгаа.

*Аммоонууд ба араамшуудыг илан даралта
(2 Хаан 10:1-19)*

19 ¹ Нэгэ хэды сагай үнгэрхэнэй удаа аммоонуудай хаан Наһааш наһа бараба. Тэрэнэй орондо хүбүүниинь хаан шэрээдэ һууба ха. ² Тиэхэдэнь Давид: «Эсэгынь намда үршөөл хайра үзүүлхэндэл би Наһаашай хүбүүн Хануунда тиимэ хайра үзүүлхэ юм байна», – гэжэ хэлээд, эсэгэ тухайнь шаналһанаа элирхэйлхэээ өөрынгөө элшэнэрые тэрээндэ эльгээбэ. Шаналалаа мэдүүлхэээ Давидай зарасанарай аммоонуудай газар руу ерэхэдэнь, ³ аммоонуудай ноёд Хануунда иигэжэ хэлэбэ:

– Давид танда шаналалаа мэдүүлхэээ зоние эльгээхэдээ, эсэгытнай хүндэлхэндөө эльгээгээ гэжэ һанаа гүт? Үгы даа, энэ хотые тагнан хаража хандаргаахаяа Давид тан руу зоноо эльгээгээ.

⁴ Тиэхэдэнь Хануун Давидай зоние барижа, хюһаад, хубсахыень ташаа хүрэтэрынь шуулажа таһалаад, һөөргэнь табиба ха. ⁵ Тэдэнэй аян замдаа ябажа байхада, энэ ушар тушаа Давид дуулажа, тэдэ зонингоо урдаһаа хүнүүдые эльгээн, һахалайнгаа ургатар Ерихоондо байхыень, тиигээд һүүлдэнь бусахыень захиба. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэ зон угаа доромжологдоод байгаа шуу.

⁶⁻⁷ Аммоонууд Давидай дайсад болоһоноо ойлгожо, Хануун болон аммоонууд Араам-Наһарааимһаа, Араам-Маһахааһаа ба Цобааһаа дайшалхы тэргэнүүдые сэрэгтэйн хүлхэлэн асархаа нэгэ мянган талаант мүнгэ эльгээбэ. Тэдэ гушан хоёр мянган дайшалхы тэргэ сэрэгтэйн, Маһахаа хааниие сэрэгтэйн хүлхэлэн абаба. Тэдэнь ерэжэ, хотон хүреэнээр жагсан, Мэдэбаагай шадар зогсобо. Аммоонууд мүн өөһэдын хотонуудһаа сэрэг суглуулаад, дайнда бэлдэбэ. ⁸ Давид энээниие дуулаад, Ёһаабые эгээл эрэлхэг сэрэгтэйн хамта урдаһаань эльгээбэ ха.

⁹ Аммоонууд гаража ерээд, өөрынгөө гол хото Раббаагай бартаануудай дэргэдэ байлдаанай жагсаалаар зогсобо. Туһалхаа ерэгшэ хаашуул амяараа талада тогтобо. ¹⁰ Хоёр газарта тулалдаха хэрэгтэйе Ёһааб хараад, Израилиин бүхы шэлдэг эрэшүүлые шэлэн, араамшуудай урдаһаа табиба. ¹¹ Харин үлэхэн зоноо аммоонуудай урда жагсаахые тэрэ өөрын дүү Абишай гэгшэдэ даалгаба. ¹² Ёһааб иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ араамшуудай намһаа үлүү хүсэтэй байгаа һаань, ши намда туһалхаш. Харин аммоонуудай шамһаа хүсэтэй байгаа хадань, би

шамда тулалхаяа ерэхэб. ¹³ Зоригтой бай! Арад түмэнэйнгөө түлөө, Бурханайнгаа хотонуудай түлөө эрэлхэг шангаар зогсоё. Эзэн хэхэ юумээ үйлэдэхэнь болтогой!

¹⁴ Иигэжэ Ёһаабай болон тэрээнтэй хамта байһан сэрэг араамшуудтай тулалдаба, араамшууд зугадаба. ¹⁵ Аммоонууд араамшуудай зугадахые хараад, өөһэдөө Абишайһаа зугадажа, хото руугаа оробо ха. Тиигээд Ёһааб аммоонуудта дайсахаяа болижо, Иерусалим руу ерэбэ.

¹⁶ Араамшууд Израильда диилдэһэнээ хараад, хүнүүдые эльгээн, Евфрат мүрэнэй саада эрьедэ байһан араамшуудые асаруулба. Ёһааб-Ээээрэй сэрэгэй жанжин Шопаах тэдэние ударидан ябаа. ¹⁷ Энээн тушаа Давидта мэдээжэ боложо, тэрэ бүхы Израилие суглуулан, Иордание гаталба. Тэрэ араамшууд руу ерээд, сэрэгээ татаба. Давид араамшуудай урдаһаа сэрэгэй жагсаалаар зогсожо, байлдаан болобо. ¹⁸ Араамшууд израильшуудһаа тэрьедэбэ. Давид тэдэнэй долоо мянган дайшалхы тэргэтэ сэрэг, дүшэн мянган ябаган сэрэг хюдажа, тэдэнэй сэрэгэй жанжин Шопаахые алаба. ¹⁹ Ёһааб-Ээээрэй мэдэлдэ байгаа албатан Израильда илагдаһанаа ойлгожо, Давидай эрхэдэ орожо, энхэ тайбан ажаһууха тухай хэлсээ баталба. Араамшууд энээнһээ хойшо аммоонуудта тулалхаяа болёо хэн.

Давид Раббаа хотые эзэлээ
(2 Хаан 11:1; 12:26-31; 21:18-22)

20 ¹ Хабарай эхеэр, хаашуулай дайнда мордодог үедэ, Ёһааб сэрэгтээ аммоонуудай газар нютаг хооһоруулаад, Раббае бүһэлбэ. Давид өөрөө Иерусалимда үлөөд байгаа. Ёһааб Раббаа руу орожо, хотые усадхаба. ² Хаанайнь толгойһоо титимыень Давид абаба. Титим хадаа нэгэ талаант алтаар бүтээгдэһэн, үнэтэ шулуутай бэлэй. Давид тэрэниие өөрынгөө толгой дээрэ табиба. Тэрэ мүн лэ угаа ехэ олзо хотоһоо гарган абаа хэн. ³ Давид хотын улад зониие барянда абан тууба, хотые хюрөөгөөр, түмэр хурса зэмсэгээр, түмэр хүхөөр һандаргаба. Аммоонуудай бүхы хотонуудта тэрэ иимээр хандаа хэн. Энээнэй удаа Давид бүхы сэрэгтээ хамта Иерусалим руу бусаа хэн.

Пилиштүүдтэй тулалдаан
(2 Хаан 21:18-22)

⁴ Тэрэнэй удаа Гээзэртэ пилиштүүдтэй үшөө нэгэ байлдаан болоо. Хушаа нютагтай Сиббэхай гиихэдэ рэпаимүүдэй үри һадаһан болохо абарга томо бээтэй Сааф гэгшые алаа. Пилиштүүд иигэжэ даргада бэлэй. ⁵ Дахьяд пилиштүүдтэй үшөө ондоо тулалдаан боложо,

Яниир-Орэгиимэй хүбүүн Элханаан Гаадай хүн Голиафай Лахми гэжэ дүүе хюдан алаба. Голиафай жадын эшэ нэхэмэлшэдэй годоо модон мэтэ бүдүүн хэн. ⁶ Гаадта дахин тулалдаанай болоходо, гар, хүлдөө зургаан хургатай, бүхыдөө хорин дүрбэн хургатай, баһал Рэпаиимэй уг гарбалтай абарга бэетэй эрэ хүн тэндэ байба. ⁷ Тэрэнэй израильшуудые доромжолон баһахада, Давидай аха Шимаагай хүбүүн Ёнатаан тэрэниие хюдан алаа хэн ⁸ Эдэнэр хадаа Гаадта хууһан Рэпаиимэй уг гарбалтай зон байгаа, Давидта болон тэрэнэй хүнүүдтэ алуулаа.

*Арад зоной тоо бүридхэл
(2 Хаан 24:1-25)*

21 ¹ Шолмос Израильда довтолжо, Израилин улад зоной тоо бүридхэхыень Давидые баадхаба. ² Иигэжэ хаан Ёһаабта болон зоной бусад ударидагшадта захирба:

– Даанһаа Бэһээр-Шээбэ хүрэтэр Израилин бүхы обогуудаар ябажа, зоной тоо бүридхэгты. Би тэдэнэй хэды байһые мэдэхээс хананаб.

³ – Эзэн Израилин арад зоние зуу дахин олошоруулхань болтогой! Эзэн хаамни, тэдэ бултадаа танай үнэн сэхэ албатан лэ, юундэ энээниие хэхээс хананабта? Израиль зэмэтэй болохол, – гэжэ Ёһааб асууба ха. ⁴ Зүгөөр хаанай үгэ хуули болобо, Ёһааб бүхы Израильяр дууһан ябаад, Иерусалимаа бусажа ерэбэ.

⁵ Тиигээд Ёһааб уласай хүн зоние тоолон бүридхэхэн данса хаанда үгэбэ. Дайн дажарта ябажа шадаха нэгэ сая зуун мянган эрэшүүл Израильда, дүрбэн зуун далан мянган хүн Иудада байба. ⁶ Левидүүд, Бэньямиинэй үри һадаһад Ёһаабаар тоологдоогүй, Ёһааб хаанай захиралтые һайшаагаагүй шуу.

⁷ Бурхан энэ хэрэгыень зүбшөөбэгүй. Тэрэ энэ ушараар Израилие хэхээс гэжэ шийдэбэ. ⁸ Давид Бурханда иигэжэ хандаба:

– Би энэ юумэ хэжэ, ехэ нүгэл үйлэдэбэб. Өөрынгөө зарасын зэмые хүлисыт гэжэ гуйнаб. Би ухаагүй юумэ хээб.

⁹ Эзэн Давидай мэдэлшэн Гаадта иигэжэ дуулга гэбэ: ¹⁰ Давидта ошоод иигэжэ хэлэ:

– Эзэн иигэжэ дамжуулна: «Би шамда гурбан хэхээлтэ дурадханам; ши тэдэнэй нэгыень шэлэхэш, тиигээд тэрэниие шамда эльгээхэб».

¹¹⁻¹² Гаад Давид руу ошоожо, асууба:

– Эзэн иигэжэ айладана: Юу шэлэхэбши? Гурбан жэл үлэсхэлэн хоохон байдал тохёолдог гү? Үгы һаа, дайсадтнай таниие мүрдэн мүшхэжэ, та тэдэнэй хэлмэнээ гурбан һарын туршада тэрьедэн байха гүт? Үгышые һаа, Израилин бүхы нютагаар Эзэнэй Эльгээмэл Эзэнэй

хэлмэ далайжа, орон нюотагтатнай гурбан үдэрэй туршада тахал үбшэн дэлгэрхэнь гү? Энээн тушаа бодоод, намайе эльгээхэн Бурханда минии ямар харюу бусаахые хэлээрэйгты.

¹³ Давид Гаадта харюусаба:

– Ехэ гай тодхорто би орооб. Би зонһоо хэхээлтэ амасахаяа хана-нагүйб. Эзэнэй үршөөл хайра агууехэ, тиимэхээ Тэрэ Өөрөө маанадта хэхээлтэ шэлэг лэ даа.

¹⁴ Тиигэжэ Эзэн Израильда тахал үбшэн тараажа, далан мянган зон наһа бараба. ¹⁵ Бурхан Эльгээмэлэе Иерусалимые хандаргаха даа-баритай эльгээбэ. Тэрэ Эльгээмэлэй хотые усадхажа эхилхэдэ, Эзэн гай гасалан тушаа шаналан, зониие халгаажа байһан Эльгээмэлдэ:

– Хүрөө! Боли! – гэжэ захирба.

Эзэнэй Эльгээмэл тэрэ үедэ еүүс хүн Арнаанай гүмнөө дээрэ байгаа. ¹⁶ Давидай нюдөө нээн харахадань, газар тэнгэри хоёрой хоорондо Иерусалим руу хэлмэ далайһан Эзэнэй Эльгээмэлые хараба; гашуудалай хубсаһа үмдэһэн Давид болон тэрэнэй аха захатан хүгэдэн мүргэбэд.

¹⁷ Давид Эзэндэ зальбарба:

– Арад зониие тоолохо тухай захиралта би үгөөб! Нүгэл үйлэдэн, буруу зүйл хэһэн хүн бил гээшэб. Харин эдэ зон хонид мэтэ, ямар муу юумэ хээ юм? Та намайе болон минии гэр бүлые хэхээгты. Харин арад гүмэнөө тахал үбшөөр бү халгыт.

*Давид үргэлэй шэрээ бодхооно
(2 Хаан 24:18-25)*

¹⁸ Эзэнэй Эльгээмэл Давидта дуулгахыень Гаадта иигэжэ захирба: «Ябажа, еүүс хүн Арнаанай гүмнөө дээрэ Эзэндэ зорюулжа, үргэлэй шэрээ бодхоогты». ¹⁹ Давид Эзэнэй захиралта дүүргэжэ, Гаадай хэлэ-һээр тишээ ошобо. ²⁰ Арнаан таряа хадажа байтараа эрьежэ харахадаа, Элшые обёорбо. Арнаанай дүрбэн хүбүүдын хоргодошобо. ²¹ Давид Арнаанда ерэбэ. Арнаан Давидые хаража, гаража ерээд, газар хүрэтэр хаанда мүргэбэ. ²² Давид Арнаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Гүмнөөгөө намда худалдыш. Зонһоо гай гасалан халгаахын тула шини гүмнөө дээрэ Эзэндэ үргэлэй шэрээ бодхоохо ханаатайб. Дүүрэн үнэ сэнгээрнь намда худалда.

²³ Арнаан Давидта иигэжэ харюусаба:

– Миинтээр абыт. Эзэн минии хаан, ханаһаараа юумэ хэгты. Ха-рагты, эндэ түгэс шатаалта үргэлдэ хэрэгтэй эбэртэ бодо мал байна. Таряа үйрүүлдэг хабтанууд бии, талхан үргэлдэ таряан бии. Эдэ бүхы юумэ би танда баринаб.

24-25 Харин Давид хаан Арнаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Угы, би заабол үнэ сэнгээрнь шамһаа худалдажа абахаб. Юуб гэхэдэ, би үныень түлөөгүй зүйлөөр Эзэн Бурхандаа түгэс шатаалта үргэл үргэхэгүйб.

Тиигээд Давид энэ газарые зургаан зуун шээкэл мүнгөөр худалдан абаба. 26 Иигээд Давид тэндэ Эзэндэ үргэлэй шэрээ барижа, түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые үргэбэ. Тэрэ Эзэндэ зальбарба, Эзэн энэ гуйлтыень дуулаад, түгэс шатаалта үргэлэй шэрээдэ огторгойһоо гал эльгээбэ. 27 Эзэн Эльгээмэлдэ иигэжэ захирба: «Һэлмэээ доошонь таби».

28 Евүүс Арнаанай гумнөө дээрэ Эзэн өөртэнь харюу үгэбэ гэжэ Давид мэдээд, тэндэ үргэлнүүдээ бээлүүлбэ. 29 Моисейн сүл губида байхадаа хүүлэнэн Эзэнэй майхан хүмэ, түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ Гибэһооной үндэртэ тэрэ үедэ байгаа. 30 Эзэнэй Эльгээмэлэй һэлмэхэ хүрдэнэн Давид Бурханда мүргэхын тула тишээ ошохо аргагүй бэлэй.

22 1 Давид иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурханай Хүмэ, мүн израильшуудай үргэлөө шатаан үргэдэг түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ эндэ байха.

Хүмэ барилгада Давид бэлдэлгэ хэнэ

2 Израилин газар дээрэ ерүүл бүхы дархашуулые суглуулха гэнэн захиралта Давид гаргаад, Бурханай гэрэй шулуу хайха шулуушадые табиба. 3 Давид гол үүдэнүүдэй хадаһануудые дабтан хэхэ түмэр ехээр, мүн бүгэдые хабсаруулан суглуулгада хэрэгтэй хэмжүүргүй шахуу зэд бэлдэбэ, 4 Давидта Сидоон, Тиир хотынхидой бэлдэнэн хуша модон аргагүй ехэ байба. 5 Давид иигэжэ хэлэбэ:

– Минии хүбүүн Соломоон залуу, үшөө шадал багатай, зүгөөр Бурханда зорюулһан энэ гэр бүхы нютагууд соо ехэ найхан гээд суутай байханаа гадна шэмэглэл урлалнуудын дабташагүй үзэсхэлэн байхын тула би Соломоондо түгэс бэлэдхэл хэхэ ёһотойб.

Давид наһан болотороо аргагүй ехэ ажал бүтээһэн юм.

Соломоондо хургаалай үгэ

6 Соломоондоо захиржа, Израилин Бурханай, Эзэнэй гэр бариха захяа үгэбэ. 7 Давид Соломоондо иигэжэ хэлэбэ:

– Хүбүүмни! Өөрынгөө Бурханай, Эзэнэй хүндэлэлдэ үнэн зүрхөөрөө гэр бодхоохо хүсэлтэй ябааб; 8 зүгөөр Эзэн намда иигэжэ хэлээ һэн: «Олон дай хэжэ, ши ехэ шуһа адхааш. Минии урда газар дээрэ

ехэ шуһа адхаһан ушарһаа Намда зорюулһан гэр бодхохо эрхэгүйш. ⁹ Шамда хүбүүн түрэхэ; Соломоон гэжэ нэрэтэй ехэ амгалан тэнюун хүн байха. Тэрэниие тойроһон бүхы дайсадыень номгоруулжа, амгалан байдал тогтооһоб. ¹⁰ Тэрэ Намда зорюулһан гэр бариха, харин Би Эсэгэнь мэтэ, тэрэ Намда хүбүүмни мэтэ болохо. Тэрэнэй хан түрэ Израильда хэтэдээ байха».

¹¹ Хүбүүмни! Тэрэнэй намда хэлэһэнэй ёһоор Эзэнэй гэр бодхоожо, амжалтатай ябахаш. Бурхан шамтаяа байха. ¹² Өөрынгөө Бурханай, Эзэнэй хуули ёһонуудые сахижа яба, шамайе Израилиин толгойлогшоор томилхо. Эзэн шамда удха ёһо, ухаан бодол хэшээхэ. ¹³ Эзэнэй Моисейдэ Израилиин аша туһада үгэһэн захяануудые, хуули ёһонуудыень наринаар бээлүүлжэ ябахадаа, ши хододоо амжалтатай ябахаш. Эрэлхэг зоригтой, юунһээшье айнгүй, сэдхэл дүүрэн яба. ¹⁴ Бүхы сэдхэлээрээ Эзэнэй гэрэй барилгада зуун мянган талаант алта, зуун мянган талаант мүнгэ, харин зэд болон түмэрэй хэмжүүр тоогүй ехэ; мүн баһа элдэб түхэлэй модонуудые, шулуунуудые бэлдээб. ¹⁵ Хамаг хэрэгые бүтээхэ шадабаритай модошо дархашуул, отологшод, шулуу хайгшад шамда хүсэд бии. ¹⁶ Алтан, мүнгэн, зэд, түмэр хүрэхөөр бии, эхилэ, тиигээд бээлүүлэ; Эзэн шамтаяа байха.

Соломоондо туһалха тайжануудта захяа

¹⁷ Давид Соломоондо туһалхыень Израилиин бүхы тайжануудта иимэ захяа үгэбэ:

¹⁸ – Бүхы талаһаа амгалан байдал түхөөгшэ Эзэн Бурхан таанадтаяа бэшэ юм гү? Тэрэ газар дээрэ ажаһуугшадые минии гарта дамжуулан үгөө; Эзэнэй, Тэрэнэй арадта газар мэдэлдэнь ороол. ¹⁹ Эзэнээ, Өөрынгөө Бурхание хүндэлхын тула өөһэдынгөө зүрхэ сэдхэлые, ухаан бодолые сүм зорюулагты, Эзэнэй хэлсээнэй ханза, хадагалха гэр, Бурханда хабаатай хэрэгсэлнүүдые бүтээхын тула Эзэндээ зорюулһанаа бүтээхын тула эбтэйгээр ябажа, Эзэн Бурханай нангин гэр бодхоогты.

Левидүүд

23 ¹ Давид үндэр наһатай болоод, ажаһуудалай утые гаталжа садахадаа, өөрынгөө хүбүүн Соломооние Израилиин хаанаар табиба. ² Израилиин бүхы тайжануудые, санаартадые, левидүүдые суглуулба; ³ гушан наһанһаа дээшэ левидүүд тоологдобо; тэдэнэй энэ тоо гушан найман мянган хүн болобо. ⁴ Тэдэнһээ Эзэнэй гэртэ алба хэхээр томилогдоошод – хорин дүрбэн мянган, хинадаг дарганар болон зарга

шүүгшэд – зургаан мянган, ⁵ мүн харуулшад дүрбэн мянган, хүгжэмэй элдэб зэмсэгүүд дээрэ Эзэниие магтан дуулагшад – дүрбэн мянган, ⁶ Давид тэдэниие Левиин Гэршооной, Кэһаадай, Мэрариин бүлэгүүд болгон таһалба.

⁷ Гэршоонһоо Лаадан ба Шимэй. ⁸ Лааданай хүбүүд: ахань Ехихээл, Зэтаам, Ёһээл гурбан; ⁹ Шимэйн хүбүүд: Шэломоот, Хазихээл, Һараан гурбан. Тэдэнэр Лааданай обогой гулбаанууд. ¹⁰ Шимэйн үшөө хүбүүд: Яахат, Зинаа, Еһүүш ба Бэрияа. Шимэйн хүбүүд дүрбэн: ¹¹ Яахат ахань, хоёрдохинь Зинаа, Еһүүш Бэрияа хоёр үсөөн хүбүүдтэй тула эсэгынгээ гэртэ тэдэнэр нэгэ тоодо ороо. ¹² Кэһаадай хүбүүд: Амраам, Ицһаар, Хэброон, Үззихээл дүрбэн.

¹³ Амраамай хүбүүд: Аһароон ба Моисей. Аһароон хамагай нангин бүтээлнүүдтэ зорюулагдан абтаа, тэрэ, мүн тэрэнэй хүбүүд хэтэдээ Эзэнэй шарайн урда алба бэелүүлхэ, Тэрэнэй нэрэнһээ үрээлдэ хүртөөхэ, Тэрээндэ алба хэхэ уялгатай. ¹⁴ Харин Моисей Бурханай хүн, тэрэнэй хүбүүд левиин обогто оруулагданхай. ¹⁵ Моисейн хүбүүд: Гэршоом ба Элиээзэр. ¹⁶ Гэршоомой ехэ хүбүүн Шэбүһээл. ¹⁷ Элиээзэрэй хүбүүн – Рэхабияа. Элиээзэр ондоо хүбүүгүй байгаа. Харин Рэхабияа олон хүбүүдтэй байһан. ¹⁸ Ицһаарай ехэ хүбүүн Шэломоот. ¹⁹ Хэброоной хүбүүд: Ерияа, хоёрдохинь Амарияа, гурбадахинь Яхазихээл, дүрбэдэхинь Екамэһаам. ²⁰ Үззихээлэй хүбүүд: ехэнь Михаа, хоёрдохинь Ишшияа. ²¹ Мэрариин хүбүүд: Маһли ба Мушии. Маһлиин хүбүүд: Эльзаар ба Кииш. ²² Эльзаар наһа бараа, тэрэ хүбүүгүй, харин ба-сагадтай байгаа; тэдэнэй дүү Киишэй хүбүүд тэдэниие өөртөө абаа. ²³ Мушиигай хүбүүд: Маһли, Эдээр, Ерэмөөт гурбан.

Левидүүдэй уялганууд

²⁴ Левиин эдэ хүбүүд гэрнүүдээрээ, эсэгэнэрэйнгээ отогуудай гулбаануудаар бүхыдөө тоологдоод, хорин наһанһаа, мүн тэрэнһээ дээшэ наһатай хүнүүдые Эзэнэй гэртэ алба хэхээр ябуулдаг хэн. ²⁵ Давидай хэлэнһэнэй ёһоор:

– Израилиин Эзэн, Бурхан өөрынгөө арадта амгалан байдал үршөөжэ, тэрэниие Иерусалимда хэтын хэтэдэ түбхинүүлээ, ²⁶ левидүүд майхан хүмэ, мүн эдээндэ хабаатай хэрэгсэлнүүдые үргэлхэ ёһогүй байһан.

²⁷ Давидай һүүлшын заабариин ёһоор, Левидүүд хорин наһатайһаа, мүн тэрэнһээ дээшэ наһатай хүнүүд бүридхэлдэ абтаа, ²⁸ Эзэндэ алба хэхын тула Аһарооной хүбүүдэй хажууда байжа, Бурханай гэрэй дэргэдэ элдэб алба бэелүүлхын, мүргэлэй нангин хүмэ, хашаа, мүн

тэрээндэ хабаатай элдэб барилганууд соохи ариг сэбэрые сахиха, ²⁹ хилээмэнэй үргэлэй шэниисын гурилай, дурадхалай хилээмэнэй, эһээбэригүй, болгоһон, шараһан хилээмэнэй хэмжүүрнүүдые, шэгнүүрые сахин адаглаха, ³⁰ Эзэндээ үглөө, үдэшэ бүри баяр хүргэжэ, алдар соло дуулалгые заншалта болгон хинаха, ³¹ дүримүүдэй гури-маар Эзэнэй урда ходоодо бээлүүлэгдэдэг гарагай долооной, шэнэ харын эхинэй, тоогой ёһоор һайндэрнүүдтэ Эзэндэ зорюулагдан түгэс шатаалта бүхы үргэлнүүдые бээлүүлхэ, ³² Эзэнэй гэртэ алба хэхэдээ, өөһэдынгөө аха, дүүнэрые, Аһарооной хүбүүдые, майхан хүмэ, харууһалха уялгануудынь эдэ мүн.

Санаартанай уялганууд

24 ¹ Аһарооной хүбүүдэй уялганууд. Аһарооной хүбүүд: Надааб, Абиһуу, Эльзаар, Итамаар. ² Надааб Абиһуу хоёр эсэгһээ урид наһа бараһан юм, тэдэнэр хүбүүгүй байгаа; тиймэһээ Эльзаар Итамаар хоёр санаартанай уялгануудые дүүргээ. ³ Давид тэдэнэй уялгануудые хубаариллаа – Эльзаарай хүбүүдһээ Цадоок, Итамаарай хүбүүдһээ Ахимээлэх ээлжээгээр албаяа ябуулаа. ⁴ Эльзаарай хүбүүдэй үенүүд Итамаарайхиһаа олон байһан. Тэрэ иигээд элирүүлээ: Эльзаарай хүбүүдэй үенүүдэй дарганууд арбан зургаа, харин Итамаарайхи найман. ⁵ Эльзаарай, Итамаарай хүбүүдһээ Бурханай урдахи нангин газарай ахалагшадые жээрэбэй гуримаар элирүүлдэг хэн. ⁶ Хаанай, тайжануудай, санаартан Цадоогой, Абиатаарай хүбүүн Ахимээлэхэй, санаартадай бүлэнүүдэй гулбаануудай урда левидүүдһээ Нэтанээлэй хүбүүн Шэмаяа Эльзаарай бүлын үеһөө, Итамаарай бүлын үеһөө жээрэбэй ёһоор ахалагшыень тодорюулдаг хэн.

⁷ Түрүүшын жээрэб Ёяриибтэ, хоёрдохинь Едаяада тудаб. ⁸ Гурбадахинь Хариимда, дүрбэдэхинь Сэориимдэ, ⁹ табадахинь Маалхияада, зургаадахинь Миямииндэ, ¹⁰ долоодохинь Ёаккооцдо, наймадахинь Абияада, ¹¹ юһэдэхинь Ешуаада, арбадахинь Шэханьяада, ¹² арбан нэгэдэхинь Элиашиибта, арбан хоёрдохинь Якиимда, ¹³ арбан гурбадахинь Хуппаада, арбан дүрбэдэхинь Ешэбаабта, ¹⁴ арбан табадахинь Билгаада, арбан зургаадахинь Иммээртэ ¹⁵ арбан долоодохинь Хэзииртэ, арбан наймадахинь Ёаппицээцтэ, ¹⁶ арбан юһэдэхинь Пэтаахияада, хоридохинь Эзкээлдэ, ¹⁷ хорин нэгэдэхинь Яхиинда, хорин хоёрдохинь Гамуулда, ¹⁸ хорин гурбадахинь Дэлайяада, хорин дүрбэдэхинь Маһаазияада. ¹⁹ Израилиин Бурханай, Эзэнэй тэрээндэ захихан заабарийн ёһоор тэдэнэй эсэгэ Аһарооноор дамжуулгын гуримаар Эзэнэй гэртэ ерээд, албаяа эрхилхэ гуримынь иимэ юм.

Бусад левидүүд

²⁰ Левиин бэшэ хүбүүдэй хубаарил иимэ: Амраамай хүбүүдхээ Шэбүхээл, Шэбүхээлэй Эхдэя. ²¹ Рэхабияаһаа: Рэхабияагай хүбүүдхээ ехэнь Ишшия; ²² Ицһаарһаа: Шэломоот; Шэломоодой хүбүүдхээ Яахат; ²³ Хэброоной хүбүүдхээ ахань Ерия, хоёрдохинь Амария, гурбадахинь Яхазинээл, дүрбэдэхинь Екамэһаам. ²⁴ Үззиһээлэй хүбүүдхээ Михаа; Михаагай хүбүүдхээ Шамиир. ²⁵ Михаагай дүү (аха) Ишшия; Ишшиягай хүбүүдхээ Захария. ²⁶ Мэрариин хүбүүдхээ Маһли ба Мушии; Яазияагай хүбүүдхээ Бэноо. ²⁷ Мэрариин үринэр: Яазияагай хүбүүд, Бэноо, Шооһам, Заххуур, Ибри. ²⁸ Маһлиидэ – Эльзаар; тэрэ хүбүүгүй. ²⁹ Киштэ; Кишэй хүбүүдхээ Ерэхмээл. ³⁰ Мушиигай хүбүүд: Маһли, Эдээр, Еримоот. Левидүүдэй аха, дүүнэрэй үенүүд эдэ мүн. ³¹ Аһарооной хүбүүдтэй хамта Давид хаанай урда, Цадоогой, Ахимээлэхэй, санааргадай, бүлэнүүдэй болон дарганарай урда жээрэб таталгыг үнгэргэдэг байгаа.

Хүгжэмшэдэй уялганууд

25 ¹ Давид ба сэрэгэй дарганууд Асаапай, Ёмаанай, Едүтүүнэй хүбүүдые албанда томилжо, тэдэнэр абарал буулгадаг, цитранууд, псалтирнууд, кимвалнууд дээрэ наададаг; тэдэнэр албанайнгаа хэрэгтэ томилогдобо. ² Асаапай хүбүүд: Заххуур, Иосиф, Нэтаания, Ашарээла гэгшэд хэн. Асаапай хүбүүдые Асаап эсэгэнь өөрөө хүтэлжэ ябаа. Тэрэ хаанай зарлигаар абарал буулгадаг, наададаг байгаа. ³ Едүтүүнхээ, Едүтүүнэй хүбүүд: Гэдаалия, Цэри, Исай, Семей, Хашаабия болон Маттития, эдэ зургаанар Едүтүүн эсэгынгээ хүтэлбэри доро ябаа. Тэрэ цитра дээрэ наадан, Эзэндэ магтаал сол дуудадаг, Тэрээндэ баяр хүргэдэг, мүн абарал буулгадаг хэн. ⁴ Ёмаанһаа, Ёмаанай хүбүүд: Буккия, Маттаания, Үззиһээл, Шэбүхээл, Еримоот, Ханаания, Ханаани, Элиаата, Гидаалти, Ромаамти-Ээээр, Ёошбэкааша, Маллооти, Ёотиир болон Махазинһоот. ⁵ Бурханай хэлһэнэй ёһоор нэрэ сольень алдаршуулха хаанай мэдэлшэ Ёмаанай хүбүүд эдэ мүн. Бурхан Ёмаанда арбан дүрбэн хүбүү, гурбан басага үршөөгөө. ⁶ Тэдэнэр бултадаа эсэгынгээ хүтэлбэри доро хаанай, үгышые һаа, Асаапай, Едүтүүнэй, Ёмаанай заабаряар кимвалнуудай, псалтирнуудай, цитрануудай хүгжэм доро дууладаг, Бурханай гэртэ иимэ алба бэелүүлдэг хэн. ⁷ Эзэнэй гэртэ дуулаха албанда һураһан бэлэй, тэрэниие шудалһан тэдэнэй аха, дүүнэрэй тоо хоёр зуун наян хүн. ⁸ Тэдэнэр жээрэбэй ёһоор багшанар болон шабинарта багашуул ехэшүүлтэй хамта эндэ албаяа дүүргэдэг бэлэй.

⁹Түрүүшынхинь Иосифой орондо Асапта тудалдаба; хоёрдохинь тэрэнэй үхибүүдэй, мүн аха, дүүнэрэй түлөө Гэдаалияада, тэдэнэр арбан хоёр байгаа; ¹⁰гурбадахинь Заххурта, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ¹¹дүрбэдэхинь Ицриидэ, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ¹²табадахинь Нэтаанияада, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэрэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ¹³зургаадахинь – Буккияада, тэрэнэй аха дүүнэртэ, хүбүүдтэ, бүхыдөө арбан хоёр хүн; ¹⁴долоодохинь Ешарээлэдэ, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ¹⁵наймадахинь Исайда, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ; тэдэнэр арбан хоёр; ¹⁶юһэдэхинь Маттаанияада, тэрэнэрэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ; тэдэнэр арбан хоёр; ¹⁷арбадахинь Шимэйдэ, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ¹⁸арбан нэгэдэхинь Азарээлдэ, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ¹⁹арбан хоёрдохинь Хашаабияада, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²⁰арбан гурбадахинь Шэбүһээлдэ, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²¹арбан дүрбэдэхинь Маттитияада, тэрэнэй аха дүүнэртэ, хүбүүдтэ, тэдэ арбан хоёр; ²²арбан табатадахинь Ерэмөөдто, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²³арбан зургаадахинь Ханаанияада, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²⁴арбан долоодохинь Ёшбэкаашада, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²⁵арбан наймадахинь Ханаанида, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²⁶арбан юһэдэхинь Маллоотидо, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ; тэдэнэр арбан хоёр; ²⁷хоридохинь Элиатаада, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²⁸хорин нэгэдэхинь Ёотиирто, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ²⁹хорин хоёрдохинь Гидаалтида, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ³⁰хорин гурбадахинь Махазииһоодто, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха, дүүнэртэ, тэдэнэр арбан хоёр; ³¹хорин дүрбэдэхинь Ромаамти-Эээзэртэ, тэрэнэй хүбүүдтэ, тэрэнэй аха дүүнэртэ; тэдэнэр арбан хоёр байгаа.

Үүдэнэй харуулшадай уялганууд

26 ¹Коорахай угһаа гараһан үүдэнэй харуулшадай уялганууд: Асапай хүбүүдэй Коорахай хүбүүн Мэшэлээмия; ²Мэшэлээмиягай хүбүүд; ахань Захарияа, хоёрдохинь Единаһээл, гурабадахинь Зэбаадьяа, дүрбэдэхинь Ятнийһээл, ³табадахинь Элаам, зургаадахинь Ёханаан, долоодохинь Эльэйһоэнай. ⁴Обээд-Эдоомой хүбүүд: ахань

Шэмаяа, хоёрдохинь Ёзабаад, гурбадахинь Ёнаа, дүрбэдэхинь Сахаар, табадахинь Нэтанээл, ⁵ зургаадахинь Аммиһээл, долоодохинь Иссахаар, наймадахидань Пэүллэтэйдэ, Бурхан тэрэниие үрээлдөө хүртээгөө бшуу. ⁶ Шэмаяагай хүбүүд өөһэдынгөө обогто дарганууд байһан; тэдэнэр аргагүй ехэ шадалтайнууд һэн. ⁷ Шэмаяагай хүбүүд Отнии, Рэпаһээл, Обээд, Элзабаад хүсэ ехэтэйнүүд, Элиһүү, Сэмаахияа. ⁸ Эдэнэр бултадаа Обээд-Эдоомой хүбүүд; тэдэнэр, мүн тэдэнэрэй хүбүүд, тэдэнэрэй аха, дүүнэр оролдосотойнууд, албан хэрэгтэ урагшатайнууд. Обээд-Эдоом жаран хоёр хүбүүтэй һэн. ⁹ Мэшэлээмияа арбан найман хүбүүдтэй, бултадаа оролдосотойнууд, албан хэрэгтэ урагшатайнууд. ¹⁰ Мэрариин хүбүүдэй нэгэн Хосаагай хүбүүд: Шимрии ахалагшань, зүгөөр тэрэ эсэгын түрүүшын хүбүүн бэшэ, эсэгэнь тэрэниие ахалагша болгоһон; ¹¹ хоёрдохинь Хилкияа, гурбадахинь Тэбаалияа, дүрбэдэхинь Захарияа; Хосаа арбан гурбан хүбүүтэй һэн. ¹² Эзэнэй гэртэ алба хэхэ тэдэнэй аха, дүүнэрэй, отогойнгоо хотон айлнуудай хэмжээгээр үүдэшэдээр томилогдоошодынь эдэ мүн. ¹³ Тэдэнэр жээрэб татажа, хотон айлнуудай ехэ, багануудаар Эзэнэй гэрэй үүдэнүүдтэ табигдадаг һэн. ¹⁴ Зүүн талынхида Шэлээмияа жээрэбээр тудабя; тэрэнэй хүбүүн сэсэн зүшлэлэгшэ Захарияада хойто талын үүдэн тудалдаба. ¹⁵ Обээд-Эдоомдо урда талынхи, харин тэрэнэй хүбүүдтэ амбарнууд тудалдаа. ¹⁶ Шүппиим Хосаа хоёрто баруун талын Шаллэхээдэй үүдэн тудалдаа, эндэхи харуулшад бэе бэеынгээ урдаһаа хараад байдаг, мүн эндэһээ харгы эхилдэг. ¹⁷ Зүүн талада зургаа зургаагаар левидүүд, хойнонь дүрбэ дүрбөөр, урдахидань дүрбэ дүрбөөр, юумэ хадагалдаг газарта хоёр хоёроор хүнүүд байдаг. ¹⁸ Баруун талын үүдэнэй харгы дээрэ дүрбэ дүрбөөрөө. ¹⁹ Мэрариин, мүн Коорахай хүбүүд үүдэшэдээр иигэжэ табигдаа.

Баялигуудта табигдаһан левидүүд

²⁰ Левидүүд, мүн тэдэнэй аха дүүнэр Бурханай гэрэй баялигуудые, тэрэндэ хабаатай үзэсхэлэн үнэтэ зүйлнүүдые харадаг һэн. ²¹ Гэршоомой хүбүүд, Лааданай хүбүүд Лааданһаа, Гэршооной, Лааданай бүлэнүүдэй ахамдууд: Эхилиэлии. ²² Эхилиэлиин хүбүүд: Зэтаам, Ёһээл, тэрэнэй дүү Эзэнэй гэрэй баялигуудые харууһалдаг байгаа. ²³ Амраамай, Ицһаарай, Хэброоной, Үззиһээлэй үри һадаһад хамтаараа. ²⁴ Моисейн хүбүүн Гэршоом, тэрэнэй хүбүүн Шэбүһээл баялигуудай ахамад харуулшад. ²⁵ Тэрэнэй дүү Элиээзэрэй хүбүүн Рэхабияа, тэрэнэй хүбүүн Исай, тэрэнэй хүбүүн Ёраам, тэрэнэй хүбүүн Зихрии, тэрэнэй хүбүүн Шэломоот. ²⁶ Шэломоот ба тэдэнэй аха, дүүнэр хаанай, отогуудай гулбаануудай,

мянганай, зуунай даргануудай, сэрэгүүдые хүтэлбэрилэгшэдэй баялигуудые харадаг байгаа. ²⁷ Тэдэнэр байлдаанда олзоборилхон баялигууднаа Эзэнэй гэртэ тэдхэлгэдэ үгэдэг хэн. ²⁸ Лүндэншэн Самуил, Кишэй хүбүүн Саул, Нээрэй хүбүүн Абнээр, Цэруягай хүбүүн Ёнааб гэгшэдтэ зориулганууд Шэломоодой гарта байгаа.

Хаанай бэшээшэд, хэрэгүүдые шийдхэгшэд, дарганууд

²⁹ Ицнаарай обогһоо Ханаания болон тэрэнэй хүбүүд иеһүдүүдэй гадаадын албанда бэшээшэдээр, зарга шүүгшэдээр томилогдохон. ³⁰ Хэброоной обогһоо: Хашаабия, тэрэнэй аха, дүүнэр эрэлхэг зоригтойнууд, нэгэ мянган долоон зуун хүн, Иорданһаа баруулжаа, Израилин нютагуудта Эзэнэй элдэб албанда, хаанай албанда байһан түүхэтэй. ³¹ Хэброоной обогто Ерияа гулбаа байжа, обогой үенүүдые толгойлоо. Давидай хан шэрэйн дүшэдэхи жэлдэ Язээр-Галаадта тэдэнэр бүридхэлдэ абтаһан, тэдэнэрэй дунда эрэлхэг хүнүүд олон хэн. ³² Тэдэниие Давид Рэүбээнэй, Гаадай үенүүд, Мэнашшээгэй хахад үе дээрэ, Бурханай бүхы, хаанай хамаг хэрэгүүдые эрхилэгшээр табиһан юм.

Сэрэгэй дарганарай тушаалта хүнүүдэй уялганууд

27 ¹ Жэлэй алишье үедэ, нара бүри Израилин хүбүүдэй отогуудай гулбаанууд, мянганай, зуунай дарганар, бэшэшье тушаалтад хаандаа элдэб олон албануудта хүдэлмэрилдэг байһан. Тэдэнэй таһаг бүридэ хорин дүрбэн мянган хүн хүдэлмэрилдэг хэн. ² Забдихээлэй хүбүүн Яшобаам нэгэдэхи харын нэгэдэхи таһагай дарга байгаа; тэрэнэй таһагта хорин дүрбэн мянган хүн. ³ Тэрэ Пээрэцэй хүбүүдэй нэгэн, нэгэдэхи нарада сэрэгэй бүхы даргануудай ахаманын байһан. ⁴ Хоёрдохи харын бүлэгэй дарга Ахоох нютагай Додай байба; тэрэнэй таһагта Миклоот тайжа байгаа, бүлэгтэнь хорин дүрбэн мянган. ⁵ Гурбадахи харын гурбадахи сэрэгэй ахмад дарга санаартан Ёядаагай хүбүүн Бэнайяа, тэрэнэй бүлэгтэ хорин дүрбэн мянган: ⁶ Бэнайяа хадаа суута гушан эрэлхэг баатарнуудай нэгэн, тэдэнэй дарга, тэрэнэй таһагта Аммизабаад хүбүүниинь алба хэһэн. ⁷ Дүрбэдэхи харын дүрбэдэхинь Ёнаабай дүү Асаһээл, удаань тэрэнэй хүбүүн Зэбаадьяа, таһагтань хорин дүрбэн мянган. ⁸ Табадахи харын табадахинь Израахия нютагай Шамһуут тайжа, бүлэгтэнь хорин дүрбэн мянган. ⁹ Зургаадахи харын зургаадахинь Тэкооһа нютагай Иккээшэй хүбүүн Ираа, тэрэнэй бүлэгтэ хорин дүрбэн мянган. ¹⁰ Долоодохи харын долоодохинь Эпрааимай хүбүүдһээ Пэлоон нютагай Хээлэц, бүлэгтэнь хорин дүрбэн мянган. ¹¹ Наймадахи харын наймадахинь

Зээрах обогой Хушаа нютагай Сиббэхай, тэрэнэй таһагта хорин дүрбэн мянган. ¹² Юһэдэхи харын юһэдэхинь Бэньямиинэй хүбүүдһээ Анатоот нютагай Абиээээр, тэрэнэй бүлэгтэ хорин дүрбэн мянган. ¹³ Арбадахы харын арбадахинь Зээрах обогой Нэтопаа хотын Маһарай, тэрэнэй таһагта хорин дүрбэн мянган. ¹⁴ Арбан нэгэдэхи харын арбан нэгэдэхинь Эпрааимай хүбүүдһээ Пиратоон нютагай Бэнайя, таһагтань хорин дүрбэн мянган. ¹⁵ Арбан хоёрдохи һарада арбан хоёрдохинь Отниһээл обогой Нэтопаа нютагай Хэлдай, тэрэнэй таһагта хорин дүрбэн мянган хүн тоологдодог хэн.

Израилиин отогуудай удамаршад

¹⁶ Израилиин отогуудай ноёд: Рэүбээнэй ахамад дарга Зихриигэй хүбүүн Элизээр, Симеоной – Маһахаагай хүбүүн Шэпаатия, ¹⁷ Левийн – Кэмүһээлэй хүбүүн Хашаабия, Аһароной – Цадоок, ¹⁸ Иудын – Давидай аха, дүүнэрэй Элиааб; Иссахаарай – Михаээлэй хүбүүн Омри; ¹⁹ Зэбүлүүнэй – Обадиягай хүбүүн Ишмаайя; Напталиигай – Азриһээлэй хүбүүн Еримоот; ²⁰ Эпрааимай – Азаазиягай хүбүүн Ёшээ; Мэнашшээгэй хахад үеын – Пэдаяагай хүбүүн Ёһээл; ²¹ Галаадтахи Мэнашшээгэй хахад үеын – Захариягай хүбүүн Иддоо; Бэньямиинэй – Абнээрэй хүбүүн Яасиһээл; ²² Даанай – Ероһаамай хүбүүн Азарээл. Израилиин отогуудай толгойлогшонор эдэ мүн. ²³ Давид хори хүрөөгүйшүүлые бүридхэлдэ абаагүй, юундэб гэхэдэ, Эзэн тэрээндэ иигэжэ хэлээ: «Би Израилие тэнгэрийн одод мэтэ олон болгохоб». ²⁴ Цэруяагай хүбүүн Ёһааб тооложо эхилһэн аад, тиигээд дүүргээгүй. Энэ хэрэгэйн түлөө Бурхан Израильда ехээр сухалдаа. Давидай угай бэшэгтэ тоо бүридхэлдэ тиигээд оруулагдаагүй юм.

Хаанай түшэмэлнүүд

²⁵ Адихээлэй хүбүүн Азмаавэт хаанай баялигуудые харууһалдаг байһан; харин Уззиягай хүбүүн Ёнатаан хотонууд болон тосхонуудтахи, тусхай түхээрэлгэнүүд соохи таряаланһаа абтаһан ургасануудай нөөсөнүүдые харууһалдаг; ²⁶ Хэлүүбэй хүбүүн Эзри таряалан дээрэхи хүдэлмэринүүдые, газарай ажал харадаг; ²⁷ Рамаа нютагай Шимэй үзэмэй модоной ургаса, харин Шапаам нютагай Забдии үзэмэй дараһан архиин нөөсөнүүдые; ²⁸ голнуудта ургадаг тоһото модоной ургасануудые Гээдэрэ нютагай Баһал-Ханаан; харин тоһоной нөөсөнүүдые Ёһааш; ²⁹ Шароондо бэлшэдэг эбэртэ бодо малай түлөө энэ нютагай Шитрай; харин Шитрай голлой мал – Адлайн Шапаат; ³⁰ тэмээнүүдые – Ишмаһээл нютагай Обиил; элжэгэнүүдые – Мэроноот нютагай Эхдэя; ³¹ жэжэ

малнуудыг – Ыагаар нютагай Язииз. Эдэ бултадаа Давид хаанай газар нютагуудай дарганууд мүн.

Давидай зүблэгшэд

³² Давидай абга Ёнатаан ехэ сэсэн хүн бэшээшэнь, зүбшэлэгшэнь байгаа; Хахмониигай Ехихээл хаанай хүбүүдэй дэргэдэ; ³³ хаанай зүбшэлэгшэ Ахитоопэл; хаанай дүтынь нүхэр Архэй нютагай Хушай; ³⁴ Ахитоопэлэй хүүлээр Бэнайягай хүбүүн Ёядаа, Абиатаар; харин Ёнааб хаанай сэрегэй ехэ дарга байгаа.

Давидай гэрээд үгэ

28 ¹ Давид Иерусалимда Израилин бүхы тайжануудыг, обог үенүүдэй гулбаануудыг, хаанда алба хэдэг таһагуудай даргануудыг, мянганай, зуунай даргануудыг, нютагуудай ноёдыг, адууна малнуудай түлөө харюусагшадыг, һамгадйнгаа харуулшадыг, сэрегэй даргануудыг, эрэлхэг бүхы эршүүлэе суглуулба. ² Давид тэдэнэй урда хүл дээрээ бодоод, сугларагшадта иигэжэ хэлэбэ:

– Минии аха, дүүнэр, мүн минии арад түмэн, намайе шагнагты! Эзэнэй хэлсээнэй ханза хадаглаха гэр бодхоохо хүсэлөө зүрхэндөө хадуун абажа ябааб. Бурханда хэрэгтэй энэ барилгыг бэелүүлгэдэ хамагыг түгэс бэлдэб. ³ Зүгөөр Бурхан намда иигэжэ дуулгаа һэн: «Ши намда зорюулагдаһан гэр бү бодхоо, юуб гэхэдэ, ши дайшалхы замтай, ехээр шуһа адхаһан хүн байнаш». ⁴ Зүгөөр Эзэн, Израилин Бурхан минии эсэгийн гэр сооһоо Израилин хан шэрээ эзэлхээр намайе шэлээл, юуб гэхэдэ, Тэрэ Иудыг тайжаар һунгаа, харин минии эсэгийн хүбүүд сооһоо намайе шэлэжэ, бүхы Израилин хаанаар үршөөн табяал; ⁵ Эзэн намда олон хүбүүдыг үршөөн үгөөл, зүгөөр минии бүхы хүбүүд сооһоо Тэрэ минии хүбүүн Соломооние Эзэнэй Израилин хан шэрээдэ шэлэн һуулгаал. ⁶ Тиигээд намда иигэжэ хэлээл: «Намда хэрэгтэй бүтээн бариха, юундэб гэхэдэ, Би тэрэниие Өөрынгөө хүбүүн болгон шэлээб, Би тэрээндэ Эсэгэнь болохоб; ⁷ хэрбээ тэрэ Минии захяануудыг, Минии заабаринуудыг дүүргэн, хатуу зоригтой энэ үдэр шэнгээр ябаа һаань, тэрэнэй хан түрыг хэтэдэнь баталхаб». ⁸ Харин мүнөө бүхы израильшуудай Эзэнэй суглаанай урда өөрынгөө Бурханда хандан иигэжэ захиаб: таанад энэ газарыг эзэлэн, өөһэдынгөө Бурханай, Эзэнэй бүхы захяануудыг наринаар бэелүүлжэ ябагты. ⁹ Ши, минии хүбүүн, Соломоон, өөрынгөө эсэгийн Бурхание мэдэрэ, үнэн зүрхэнһөө, хамаг сэдхэлһээ Тэрээндээ алба хэжэ яба, Эзэн сэдхэлһы, һанаан бодолынь мэдэжэ байха. Хэрбээ Тэрэниие бэдэрээ

нааш, Тэрэниие олохош; харин Тэрэнээ мартабалшни, Тэрэ шамайе хэтын хэтэдэ орхихо. ¹⁰Мэдэжэ яба, Эзэн нангин гэр барилгаар шамайе шэлээ, хүсэлөө зоримгойгоор бээлүүлэ.

¹¹ Давид өөрынгөө хүбүүн Соломоондо баруун үүдэнэй, тэрэнэй гэрэй, юумэ хадагалдаг газарай, тэрэнэй таһалгын, тэрэнэй досоо таһалгануудай ханзын гэрэй түхэл зурагуудые үгэбэ, ¹² тэрэ сэдхэлдээ наринаар абажа ябаһанаа хэлэжэ, бүхы таһалгануудай, Эзэнэй гэрэй хорёогой түхэл зурагуудые Бурханай гэрэй баялигууд, тэрээндэ зоруулагдаһан үнэтэ зүйлнүүд, ¹³ Эзэнэй гэртэхи элдэб амһартануудай болон нангин ябуулгануудта хэрэгтэй амһартануудай, левидүүдэй таһалгануудай түхэл зурагууд, ¹⁴ элдэб тахилда хэрэглэгдэхэ амһартануудай хэмжүүрэй тамгатай алтан, мүн иимэ амһартануудта мүнгэлгэбэ. ¹⁵ Дэнгүүдэй алта үгэбэ, тэрэнэй тус бүхэниинь шэгнүүрэй тамгатай байха ёһотой, мүн тэрэ дэнгүүдэй тус бүхэниинь ямар тахилда яагаад хэрэглэгдэхэ ёһотойб гээд заагданхай, мүнгэн амһартанууд шэгнүүрэй тамгатай байха ёһотой; ¹⁶ мүн дураасхалай хилээмэнэй алтан шэрээ бүхэндэ алта, мүнгэн шэрээ бүхэндэ мүнгэ; ¹⁷ һэрээнүүдтэ, аягануудта, сүршэдэг түхээрлэгнүүдтэ сэбэр (сула) алта үгэбэ. Алтан, мүнгэн табатууд хэмжүүрэй тамгатай байха ёһотой, ¹⁸ хэмжүүрэй тамгатай үргэлэй уталгын амһарта сэбэр алтан, хүрдэ дээрэ херүүбүүдэй далинуудаар Эзэнэй хэлсээнэй ханза хушаха, энэнь сэбэр алтан байха. ¹⁹ «Тэрэ эдэ бүхы барилгануудые бүтээлгэдэ намда заабари үгөө, эдэ заабаринууд Эзэнһээ», – гэжэ Давид хэлэбэ. ²⁰ Давид Соломоондоо иигэжэ хэлэбэ:

– Эрэлхэг зоримгой шанга яба, юунһээшье бү ай, зүрхэ бү алда, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхан, Минии Бурхан хододоо шамтай байха, Эзэнэй гэрэй бүхы заабаринуудыень дүүргээд байбалшни, Тэрэ шамаа холо болохогүй, шамайе хээээдэш орхихогүй, ²¹ Бурханай гэртэхи элдэб албангуудые бээлүүлхэ левидүүдэй болон санаартадай таһалганууд эдэ мүн. Шинии бүхы захиралтануудые дүүргэхээр бэлэн арад түмэн, мүн хамаг уран ямаршье ажалнуудые дүүргэхэ уран дархашуул шамда түгэс бии.

Баян бардамай урья

29 ¹ Давид хаан бүхы сугларааша зондо иигэжэ хэлэбэ:
– Бурханай шэлэһэн минии хүбүүн үшөөл залуу, хүсэ багатай, харин бээлүүлхэ хэрэгынь агууехэ, энэ гэр хүндэ зоруулагдаһан бэшэ, харин Эзэн Бурханда. ² Би бүхы наһаараа Бурханай гэртэ хэрэгтэй алтанай зүйлнүүдтэ хүрэхэ алта, мүнгэнэй зүйлнүүдтэ хэрэгтэй мүнгэ, хүсэд хүрэхэ эдэ, түмэр, олон зүйлэй модо, оникс (хюмһан) шулуу,

шэмэглэлэй элдэб янзын олон үнгын, үнэтэ шулуунууды, хэмжүүргүй ехээр улаан шулуу (гранит); ³ мүн эдэ бүгэдэһөө гадуур өөрынгөө Бурханай нангин гэртэ зорюулан, минии мэдэлдэ байһан алта, мүнгэнэй, мүн бусадшые баялигууды зорюулан үргэнэб: ⁴ гэрэй хананууды шэмэглэхэ гурбан мянган талаант алта, Опиирой алта, долоон мянган талаант сэбэр мүнгэн, ⁵ алташа, мүнгэшэ дархашуулай бүтээхэ элдэб янзын бүтээлнүүдтэ, дархашуулда түлэхэ мүнгэн гээд шэглүүлэгдэхэ. Эзэндээ зорюулан, хэн мүнөө эдэ бүгэдые үргэл болгон үргэхэб?

⁶ Израилиин обог, үенүүдэй эсэгэнэрэй дарганууд, мянганай, зуунай дарганууд, хаанай мэдэлэй газарнуудай дарганууд үргэл үргэбэд. ⁷ Бурханай гэртэ хэрэгтэй табан мянган талаант, арбан мянган драахма алта, арбан мянган талаант мүнгэ, арбан найман мянган талаант зэд, зуун мянган талаант түмэр үргэл болгон үргэбэд. ⁸ Үнэтэ шулуутай хүнүүд Эзэнэй гэрэй баялиг болгон, Гэршоон нютагай Ехиһээлэй мэдэлдэ дамжуулбад. ⁹ Тэдэнэй оролдолго хэшээлдэ арад түмэн урмашан баясабад, юуб гэхэдэ, тэдэнэр үнэн сэдхэлһээ Эзэндээ үргөө бшуу, мүн Давид хааншые соёрхон баясаба.

Давидай мүргэл

¹⁰ Давид хаан суглаанай урда Эзэнээ юрөөн алдаршуулба, тиигээд Давид иигэжэ хэлэбэ:

– Хэтын хэтэдэхи маанадай эсэгэ Израилиин Эзэн Бурхан, Та үрээл магтаалда хүртэн байхат! ¹¹ Танай Эсэгэ, мүн тэнгэри, газар дээрэхи алдар суу, алдар хүсэн, алдар соло, эдэ бүхыдөө Танайл: Минии Бурхан Хамагые эзэмдэгшэ мэтэ бултанһаа эрхимынь Та гээшэт, хан түрээ, Бурхан, Танайл. ¹² Баялиг, алдар соло Танһаал, Та хамагые Эзэмдэгшэт, Танай гарта агуу хүсэн, хамагые батадханат, хамагые алдаршуулнат, засаг түрэшье Танайл. ¹³ Бидэ мүнөө өөрынгөө Бурхан Тандаа соло дууданабди, Танайнгаа алдар нэрые магтанабди. ¹⁴ Юрэдөө би хэнбиб, минии арад хэн бэ, ушараа ойлгоһон дээрэһээ үргэл үргэнэ бэшэ гүбди? Эдэ бүхы Танһаал, Танай гарһаа абаһанаа Тандаал үргэл болгон үргэнэлди, ¹⁵ юундэб гэхэдэ, бидэ Танай урда юрын аяншадбди, мүн манай эсэгэнэр айлшад байгаал, газар дээрэхи үдэрнүүд һүүдэр мэтэл, юуншые мүнхэ бэшэл. ¹⁶ Манай Эсэгэ Бурхан! Гэр барилгада бэлдэһэн эдэ бүхыгөө Танай нангин нэрэдэ зорюулан, Танһаа хүртэлгэ, эдэ бүхыдөө Танһаал. ¹⁷ Минии Бурхан мэдэнэб, Та үнэн зүрхэнһөө дурланат, сэдхэлһээ туршанат; би сэбэр сэдхэлһээ эдэ бүхые үргэнэб, минии хараһаар Танай арад Тандаа баясан, үргэл үргөөл. ¹⁸ Манай эсэгэнэрэй, Абраһамай, Исаагай, Израилиин Эсэгэ

Бурхан. Өөрынгөө арадай зүрхэ сэдхэл, ухаан бодолой мэдэрэлые хэтын хэтэдэ үршөөн байгыт, тэдэнэй зүрхэ сэдхэлые өөртөө шэглүүлэн ябыт. ¹⁹ Гэр бодхоохо талаар минии бэлдэһые сүм дэмжыт, Танай дүримүүдые, Танай захяануудые бэелүүлхын тула минии хүбүүн Соломоондо хүсэ зориг заяагыт.

²⁰ Давид өөрынгөө суглаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Өөһэдынгөө Эзэн Бурхание үрээр магтагты.

Өөһэдынгөө эсэгэнэрэй Эзэн Бурхание суглаан үрээр ёһолбод. Бурхандаа, хаандаа хүгэдэн мүргэбэд. ²¹ Үглөөдэрын Эзэнһээ үргэлнүүдые, Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл үргэбэд, эдэниие бэелүүлгэдэ бүхы Израилийн үмэнэһөө мянган тугал, мянган түлэгэ, мянган хурьга зальбаран үргэбэд. ²² Тэрэ үдэр Эзэнэй урда урма баяртайгаар эдеэлбэ, ундалбад; үглөөдэрын Давидай хүбүүн Соломооние хан шэрээдэ залан һуулгабад, Эзэнэй урда тэрэниие зонхилогшоор томилон тоһоор түрхибэ, ахамад санаартанаар Цадоогые хунгабад.

Соломооние хан шэрээдэ һуулгалга

²³ Соломооной өөһэдынгөө эсэгэ Давидай орондо хаан болон, Эзэнэй хан шэрээдэ һуухадань, бүхы Израиль урма баяр түрүүлэн, мэдэлээ мэдүүлбэд. ²⁴ Ороной бүхы дарганууд болон хүсэ ехэтэн, Давид хаанай бүхы хүбүүд Соломоон хаанай мэдэлдэ оробод. ²⁵ Эзэн Соломооние бүхы Израилийн урда дээрэ үргэн алдаршуулба, энээнһээ урда Израилийн нэгэшье хаан иимэ үндэр хайрада хүртөөгүй юм.

*Давидай наһа баралга
(3 Хаан 2:10-12)*

²⁶ Ишайн хүбүүн Давид бүхы Израилийн хан түрэ эзэлһэн түүхэтэй. ²⁷ Тэрэ дүшэн жэлэй туршада Израилийн хаан байгаа: долоон жэл соо Хэброондо, гушан гурбан жэл – Иерусалимда. ²⁸ Үндэр наһа наһалаа, баян ажабайдал, үнэр дэлгэр, алдар соло ехэтэй байһан; тэдэнэй орондо Соломоон хүбүүниинь хан түрэ эзэлбэ.

²⁹ Давид хаанай түрүүшын болон һүүлэй үеын ажал ябуулгые лүндэншэн Самуилай дэбтэр соо бэшэгдэнхэй. Лүндэншэ Нагаанай, үзэлшэ Гаадай тэмдэглэлнүүд соо, ³⁰ хамаг ажал ябуулгань, тэрэнэй хан түрэ, тэрэнэй эрэлхэг зориг, элдэб ушаралта ябадалнууд, тэрэнэй болон Израилийн үйлэ хэрэгүүд, газар дэлхэйн хан түрэнүүд тэрээн соо бэшэгдэнхэй.

Угай бэшэгэй хоёрдохи ном

Манай ээрын урдахи X-VI зуун жэлнүүдэй үедэ Израилин арад түмэнэй түүхэ тушаа хөөрөөн Угай бэшэгэй 2-дохи ном соо үргэлжэлнэ. 1-9-дэхи бүлэгүүд соо Соломоон хаанай хааншалга болон Бурханай үргөө барилга тухай хэлэгдэнэ. 10-36-дахи бүлэгүүд Израилин хоёр гүрэн болон хубаархан, Соломоон хаанай уг удамай Иудын хан түрье зонхилһон тухай хөөрэнэ. Хаашуулай номуудһаа юугээрээ илгаатайб гэбэл, энэ ном соо хойто Израилин хан түрэ зонхилогшо хаашуул урда Иудын хан түрын хэрэгүүдтэ хабаадахадаал дурдагдана, бэшэ тээ тэдээн тушаа хэлэгдэнгүй.

Түрүүшын номдол адли, Иерусалимда Бурханай үргөөгэй шухала байһанда, гүрэнэй ажал хэрэгүүдтэ санаартадай болон левидүүдэй хабаададагта зохёолшон онсо анхарал хандуулна. Хаашуулай номдол, Эзэнэй лүндэншэд энэ ном соо шухала үүргэ дүүргэнэ.

Иерусалим руу еврейнүүдэй бусахые зүбшөөһэн Киир хаанай зарлигаар Угай бэшэгэй номууд түгэсэнэ. Израилин арад түмэнэй өөрын орон нютагта, гэбэшье перс хаашуулай засаг доро амидархан саашанхи түүхэ Эзрагай болон Нэхэмьягай номууд соо зураглагдана.

*Соломоной хааншалалгын эхин
(3 Хаан 3:4-15)*

1 ¹ Давидай хүбүүн Соломоон хаан түрээ бахим барива. Эзэн Бурхан тэрэниие хайраараа орхингүй, угаа ехэ хүсэ шадалтай болгон дэгжүүлээ бэлэй.

² Соломоон хаан мянганай, зуунай дарганарта, зарга хэрэгүүдые шийдхэгшэдтэ, обог омогуудай толгойлогшонорто, юрэдөө, Израилин бүхы ноёдто захиржа, ³ Соломоон ба тэрэнтэй хамта бүхы сугларгаша зон Гибэһоон руу мүргэлэй газарта ошобо. Юундэ ошооб гэхэдэ, тэндэ ээлүүд хоһон газарта Эзэнэй богоол Моисейн табиһан

Бурханай оршолой Уулзалгын майхан хүмэ байгаа шуу. ⁴Гэбэшье Бурханай ханза Иерусалимда, Давидай табиһан майхан соо хэн. Давид хаан тэрэ ханзые Кирьяат-Еаримһээ Иерусалим руу асараа бэлэй. ⁵Хуурай аша, Үрийн хүбүүн Бэцалээлэй гуулин түмэрөөр бүтээһэн үргэлэй шэрээ Гибэһоондо, Эзэнэй оршолой нангин майханай урда тээ байгаа. Соломоон ерэгшэ зонтоёо хамта тэндэ Эзэндэ үргэл хэжэ мүргэбэ. ⁶Эзэнэй оршолой Уулзалгын майхан хүмын урда тээ, гуулин түмэрөөр бүтээһэн үргэлэй шэрээ дээрэ Соломоон хаан түгэс шатаалта үргэлдэ мянган мал асарба.

⁷Тэрэл хүниндөө Бурхан Соломоондо үзэгдэжэ:

– Юун шамда хэрэгтэйб, Намһаа гуйхаташ болохо, – гэжэ айладхаба.

⁸Соломоон Бурханда:

– Минии эсэгэ Давидта Та ехэ энэрэл хайра үзүүлээт. Эсэгээе даган хаан болохыемни мүнөө намда зүбшөөгөөт. ⁹Харин мүнөө, Эзэн Бурхан, минии эсэгэ Давидта найддуулһанаа бэлүүлыт. Газарай шорой мэтэ тоо томшогүй арад түмэнэй хаан болгон намайе табяа хадаа, ¹⁰мүнөө тэдэниие зонхилхо сэсэн мэргэн ухаа болон эрдэм мэдэсэ намда үршөөгыт. Юуб гэбэл, намһаа бэшэ хэн Танай агууехэ арад зониие зонхилжо шадахаб? – гэжэ хэлэбэ.

¹¹Бурхан Соломоондо:

– Ухаандаа байгааша юумые үнэн сэхэ хэлээш. Баялиг, үнэтэ нөөсөнүүдые, алдар соло, дайсадтаа үхэл, мүн өөртөө ута наһа гуйхын орондо ши хаан болгожо Минии шамайе табихада, тэрэ арадыем зонхилхын тула сэсэн мэргэн ухаа, эрдэм өөртөө гуйбаш. ¹²Сэсэн мэргэн ухаан болон эрдэм шамда үршөөгдэнэ! Энээндэ нэмэжэ, шинии урда болон хойто сагуудай хаашуудда байгаагүй баялиг, үнэтэ нөөсөнүүдые, алдар соло шамда үршөөхэб, – гэжэ айладхаба.

*Баян Соломоон хаан
(3 Хаан 10:26-29; 2 Уг 9:25-28)*

¹³Соломоон Гибэһоондохи мүргэлэй газарһаа, Уулзалгын майхан хүмэһөө Иерусалим руу бусажа, Израилиие зонхилон байба. ¹⁴Тиигэжэ Соломоон хаанда нэгэ мянга дүрбэн зуун дайшалхы тэргэ, арбан хоёр мянган морин сэрэг сугларба. Тэдэнээ тэрэ дайшалхы тэргын байрладаг хотонуудаар, мүн өөрын Иерусалим хото соо байрлуулаа. ¹⁵Соломоон хаанай зонхилхо сагта Иерусалимда алта, мүнгэн юрын шулуундал адли тоологдодог, харин үнэтэ хуша модод набтар газараар ургадаг һөөг бургааһандал адли үдхэн ургадаг бэлэй. ¹⁶⁻¹⁷Соломоон хаанай наймаашадынь хаандаа моридые Египедһээ, Күээһээ худалдан

абадаг hэн. Тэдэ наймаашад Египедhээ дайшалхы тэргэ зургаан зуун шээкэл, мори зуун табин шээкэл мүнгөөр худалдан абадаг hэн. Удаань тэдэ наймаашад араамшуудай болон хээдүүдэй хаашуулда тэдэниие асардаг бэлэй.

Һүмэ бариха хэрэгтэ бэлэдхэл
(3 Хаан 5:1-18)

2 ¹Эзэндэ мүргэдэг Һүмэ болон хаанай ордон бариха тухай Соломоон захирба. ²Дала мянган хүниие барилгын модо, шулуу зөөхэ, ная мянгые хада хабсагайhaа шулуу сабшаха ажалда тэрэ татаба. Мүн тиихэдэ гурба мянга зургаан зуун хүниие тус ажал хүдэлмэри харгалзалха уялгатайгаар тэрэ томилоо бэлэй.

³Тиигээд Тиирэй Хураам хаанда Соломоон иимэ гуйлта эльгээбэ:

– Минии эсэгэ Давидай өөртөө ордон барижа байхада та үнэтэ хуша модо олоор эльгээдэг hэнта. Мүнөө намда тиигэжэ туhалхагүй гүт?

⁴Эзэн Бурхандаа магтаал соло үргэхэ Һүмэ би барижа байнхайб. Тэндэ бидэ анхилма найхан үнэртэй уталга ууюлхабди, нангин хилээмэ саг үргэлжэ дурадхан байхабди, түгэс шатаалта үргэлнүүдые үглөө, үдэшэ бүри, Амаралтын үдэр, Нарын шэнэ, Эзэн Бурхандаа магтаал соло үргэхэ найндэр бүхэндэ үргэжэ байхабди. Израилиин арад зоной хэтэ мүнхэдөө энээниие сахин байха тухай Эзэн Бурхан захираа бэлэйл.

⁵Минии барижа эхилhэн Һүмэ хадаа угаа ехэ, юуб гэхэдэ, манай Бурхан бусад бурхадhaа угаа ехэ юм. ⁶Гэбэшье Тэрэнэй багтахаар Һүмэ хэн барижа шадахаб? Огторгойн уудамшье Тэрээни багтаажа шаданагүй бшуу! Тиин Тэрээндэ Һүмэ барижа байхаар Би хэн гээшэбиб? Гансал Тэрээндэ уталга ууюлха газар зохёон бариха шадалтайб.

⁷Мүнөө намда уран дарханиие эльгээжэ хайрлыт. Тэрэ алташа, мүнгэшэ, гуулинша, түмэршэ дархан байха ёhotой, бүдтэй ажал хэхэ дүрэ шадалтай, мүн ниилэхэ ажал мэдэхэ байха зэргэтэй. Танай эльгээhэн тэрэ дархан минии эсэгэ Давидай хүлhэлэн асархан уран дархашуултай хамта эндэ, Иудын хан түрэдэ болон Иерусалимда, ажал хэхэ. ⁸Танай албатан Ливаанай ой модо бэлдэхэдээ дүрэтэй бэрхэ гээд мэдэнэм. Намда үнэтэ хуша модо, кипарис, зандан ой модо эльгээгыт. Минии албатан тишээ ошожо, танай ажалшадтай хамта ажал хэхээр бэлэн байна. ⁹Юуб гэхэдэ, намда угаа олон модон хэрэгтэй. Ехэ мантан, гайхалтай һонин Һүмэ би бариха hанаатайб. ¹⁰Модо бэлдэгшэ танай албатанда би хорин мянган кооро шэниисэ, тон тиимэ хэмжүүртэй ешмээн, хорин мянган баата үзэмэй дараһан архи, тон тиимэ хэмжүүрэй оливын тоһо үгэхэб.

¹¹ Тиирэй хаан Хураам Соломоондо иимэ харюу бэшээд, эльгээбэ:
 – Эзэн Өөрын арад түмэндэ дуратай байһандаа таниие хаан болгон дээрэнь табяа. ¹² Огторгой болон газар бүтээгшэ, Давид хаанда сэсэн мэргэн, ухаатай хүбүү үршөөгшэ Израилиин Эзэн Бурхан үреэл буянтай! Тэрэ хүбүүниинь Эзэндэ Һүмэ болон хаанта ордон өөртөө бариха эрдэм ухаатай. ¹³ Мүнөө би танда сэсэн мэргэн, эрдэмтэй бэрхэ Хураам-Абии гэжэ хүниие эльгээнэб. ¹⁴ Тэрэнэй эхэ Израилиин Даан обогой, эсэгэнь Тиир хотын хүн. Хураам-Абии гэгшэ алташа, мүнгэшэ, гуулинша, түмэршэ, шулууша, модошо дархан, ямаршые нарин, үнэтэй бүдые элдэб үнгэтэй болгон будаха шадбаритай, хиилэхэдээ бэрхэ, даалгаһан даабариетнай тон наринаар дүүргэжэ шадаха. Тэрэ танай дархашуултай болон эсэгынтнай, минии нүхэр Давидай, хургаһан дархашуултай хамта ажал хэхээр бэлэн. ¹⁵ Зай, тэрэ хэлээшэ шэниисэ, ешмээн, оливын тоһо болон үзэмэй дараһан архияа мүнөө эльгээгыт. ¹⁶ Танда хэды хэрэгтэйб, тэды модо бидэ Ливаанда отолон унагаагаад, хамталан уяжа, һала болгоод, далайгаар Яафа хүрэтэр табихабди. Танай албатан тэндэһээ тэрэ модо абажа, Иерусалим руу абаашаха. ¹⁷ Израилиин орон нютагта ажаһуугааша ерүүл зониие Соломоон, Давид эсэгынгээ хэзээ нэгэтэ тоолоһондол адляар, тооложо, зуун табин гурбан мянга зургаан зуун хүн гээд элирүүлбэ. ¹⁸ Тэдэнэй далан мянгыень барилгын модо, шулуу зөөхэ ажалда, наян мянгыень шулуу хада уулаар сабшаха ажалда тэрэ томилбо. Тиигээд гурбан мянга зургаан зуун хүниие тэрэ шэлэжэ, хүдэлмэришэдэй хойноһоо хинаха, ажал дүүрэн хүсэндэнь ябуулхаар томилоо бэлэй.

*Соломон Һүмэ барина
 (3 Хаан 6:1-38; 7:15-22)*

З¹ Соломооной эсэгэ Давид Һүмын оршохо газар үни тодорхойлон байгаа. Тэрэ газарынь хадаа Иерусалимда, Эзэнэй Давидта зааһан Моринаа гэжэ хада дээрэ, евүүс хүн Арнаанай орооһо сохидог һуурида бэлэй. Соломоон тэндэ Эзэнэй Һүмын барилга эхилбэ. ² Хаан түрые зонхилжо эхилһэнһээ хойшо дүрбэдэхи жэлэй хоёрдохи һарада тэрэ барилга захалаа бэлэй.

³ Бурханай Һүмын һууриие Соломоон утаашаа жаран тохой, хүндэлөөшөө хорин тохой гээд табяа һэн. ⁴ Һүмэ руу орохо талаһаа үшөө нэгэ таһалга баригдаа. Тэрэ Һүмын хүндэлөөшөө байгша хэмжүүр хорин тохой үргэн, дээшээ зуун хорин тохой үндэр, досоо талаһаа шэжэр алтаар хушаатай һэн. ⁵ Гол таһалга кипарис модоор, эгээл һайн алтаар гоёон хушагдажа, пальма модоной болон гэнжын түхэл маягууд хиилэгдээ

бэлэй. ⁶ Соломоон хаан гол таһалгыг гоё найхан үнэтэ шулуунуудаар шэмэглээд, Парвааһимһаа асарагдаһан алтаар ⁷ гэрэй хушалтын модо досооһоонь, богоһонуудыг, хана, үүдэнүүдыг хушаба. Тиигээд тэрэ ханануудаар далитай амитад – херүүбүүдыг хиилүүлээ бэлэй. ⁸ Һүмэ соо эгээл нангин газар тэрэ таһалан хэхэдээ, ута-үргэниинь аб адли, хорин тохой тэбхэрхэн газар таһалан амяарлаад, зургаан зуун талаант шэжэр алтаар хушаба. ⁹ Табин шээкэл алтан ганса хадаһануудыг шудхахада гаргашалагдаа бэлэй. Дээдэ таһалгануудыг тэрэ мүн лэ алтаар хушаба.

¹⁰ Удаань тэрэ хоёр херүүбыг хиилэн хүүлэжэ, Эзэнэй Һүмын эгээл нангин газарта табуулаад, алтаар хушан шэмэглэбэ. ¹¹⁻¹³ Херүүб бүхэн хоёр далитай, табан тохой утатай нэгэ далинь хана хүрэн дэбээтэй, мүн лэ иимэ утатай нүгөө далинь хоёрдохи херүүбэй дэбээтэй далитай шэргэлдэн байгаа. Тэдэ амитад хүл дээрэ зогсонхой, энэ таһалга руу ородог газар тээшэ нюураараа шэглэнхэй бэлэй. Иигэжэ хоёр амитадай дүрбэн дали хорин тохой утаашаа дэбээтэй, эгээл нангин таһалгын бүхы үргэниие эзэлэнхэй хэн. ¹⁴ Эгээл нангин газар-таһалга гол таһалгаһаа бүд хүшэгөөр таһалагдаатай бэлэй. Тэрэ хүшэгэ хүхэ, үдхэн улаан мүн улаан үнгэтэй бүдөөр, мүн нарин улһаар хэгдэнхэй хэн. Дээрэнь тэрэ херүүбүүдэй дүрсэнүүдыг урлан шэрүүлбэ.

*Хоёр эд бахана
(3 Хаан 7:15-22)*

¹⁵ Һүмын урда тээ табиха хоёр бахана тус тустаа гушан табан тохой үндэртэй бодхоожо, Соломоон бахана бүхэн дээрэ табан тохой үндэртэй мунса байгуулба. ¹⁶ Тэрэ гэнжэ хүүлэжэ, гэнжээр баханануудай дээдэ талыг шэмэглүүлбэ. Тиигээд тэрэ зуун анар жэмэс хиилэн дархалуулжа, гэнжэдэ бүхэлэн гоёолгобо. ¹⁷ Удаань хаан баханануудыг Һүмын урда тээ үүдэнэйн баруун ба зүүн талада табижа, баруун талын баханые Яхиин, зүүн талынхиинь Бооһаз гэжэ нэрлэбэ.

*Һүмын хэрэгсэлнүүд
(3 Хаан 7:23-51)*

4 ¹ Соломоон хаан үргэлэй гуулин шэрээ бүтээлгэбэ. Тэрэнэй ута-үргэниинь аб адлихан, хорин тохой, харин үндэрын арбан тохой хэн.

² Тэрэ гуулин түмэрөөр томо түхэрээн амһарта бүтээжэ, Далай гэжэ нэрлэбэ. Утаашаа тэрэ арбан, гүнзэгынь табан, тойруулан гушан тохой хэмжүүртэй хэн. ³ Тэрэ далайн эрмэг тойруулан бухын хүрэгөөр шэмэглэлнүүд хэгдээ. Арбан тохой хэмжүүртэй Далайг тэдэ хоёр шугамаар

бүхэлжэ, Далайтай нэгэн ниитэ мэтээр шудхаатай байгаа. ⁴Тэрэ далай арбан хоёр шудхамал буха дээрэ тодхоотой: гурбаниинь хойто зүг руу, гурбаниинь баруун, үшөө гурбан урда, мүн лэ гурбан зүүн зүгүүд руу харанхай бэлэй. Далай тэдээн дээрэ табяатай, бухануудай уусанууд доосоо, түб руугаа эрьенхэй байгаа. ⁵Далайн амхартын хана альганай шэнээн зузаан, захань аягын эрмэгтэл, халбархан бадма сэсэг мэтээр надхаад байна. Тэрэ далай гурбан мянган баата уһанай багтаамжатай байгаа. ⁶Угааха арбан амхарта тэрэ хүүлэжэ, таба табаар хоёр талаар табюулба. Түгэс шатаалта үргэл үргэхэ юумэн тэндэ зайладаг хэн. Далай соо санаартад бээе угаадаг байгаа.

⁷Хэхэ ёһотой хэм соонь арбан алтан дэнгэй табюур хаан хүүлэжэ, нангин үргөө соо табяад, таба табаар хоёр талаар табюулба. ⁸Арбан алтан шэрээ бүтээлгэжэ, нангин үргөө соо таба табаар хоёр талаар тэрэ табюулаа бэлэй. Шуһа сүршэхэ алтан зуун аяга мүн лэ тэрэ хүүлэбэ.

⁹Хоёр хашаа Соломоон барюулба: нэгэнь санаартадай хашаа; нүгөөдэнь үргэн гэгшын дотор хашаа, тэрээн руу орохо үүдэнүүд гуулин түмэрөөр дабтаһан байгаа. ¹⁰Тэрэ Далайе баруун талада, һумын зүүн урда зүгтэ табюулаа хэн.

¹¹Хураам-Абии тогоо, хүрзэхэнүүдые, сүршэхэ аягануудые дархалба. Хураам-Абии Соломоон хаанай захиралтаар Бурханай гэртэ хэжэ байгаааша бүхы ажалаа дүүргээ бэлэй. Тэрэнэй бүтээһэн хэрэгсэлнүүдые онсолон дахин нэрлэбэл: ¹²хоёр бахана; бахананууд дээрэ табюур; тэдэ табюурнуудые хушаһан шүүмэр; ¹³шүүмэрнүүд дээрэ дүрбэн зуун сүмбэрүү сэсэг, хоёр шугамаар шүүмэр бүхэн дээрэ; ¹⁴табюурнууд, тэдээн дээрэ угаалгын һабанууд; ¹⁵нэгэ далай, мүн далайе тэлэн үргэгшэ арбан хоёр буха; ¹⁶тогоо, хүрзэхэнүүдые, һэрээ тэрэ хээ. Соломоон хаанай захиралтаар Эзэнэй Һүмэдэ зорюулаатай эдэ бүхы хэрэгсэлнүүдые Хураам-Абии гуулин мэлигэр түмэрөөр хээ бэлэй. ¹⁷Иордан голый хажууда, Суккоот болон Цэрэдаа хоёрой хоорондо шабар дүрсэнүүд руу гуулин шудхан тэдэ бүтээлнүүд хаанай захиралтаар бүтээгдээ хэн. ¹⁸Иигэжэ Соломоон хаанай захиралтаар хэрэгсэлнүүд угаа олоор хэгдэжэ, хэды шэнээн гуулин түмэрэй гаргашалагдаһые мэдэхын аргагүй байгаа бэлэй.

¹⁹Бурханай гэрэй үшөө бусад хэрэгсэлнүүдые Соломоон хаан дархалуулба: үргэлэй алтан шэрээ, Эзэнэй урда табигдадаг талхан үргэлэй шэрээнүүдые; ²⁰хамагай нангин газарай урда носоодог ёһоор носоохо дэнгүүдые табюурнуудтайнь сэбэр алтаар; ²¹сэсэгүүдые, дэнгүүдые, хабшуурнуудые – булта эгээл шанартай шэжэр алтаар; ²²хайша, сүршэдэг аяга, уталгын амхарта, бойпуурнуудые, хайруул сэбэр алтаар.

Хамагай нангин газар руу ородог дотор үүдэнүүд, мүн Һумын гол талгалын үүдэнүүдшье алтаар хэгдэнхэй байгаа.

5 ¹Эзэнэй Һүмэ барилгын ажалай дүүрэнэй удаа Соломоон Давид эсэгынгээ Бурханда зорюулан үргэнэн алта, мүнгэ, эд зүйлнүүдые Бурханай гэрэй эрдэнийн сан руу оруулан хадагалба.

*Нангин ханзые зөөлгэ
(3 Хаан 8:1-13)*

²Соломоон Эзэнэй хэлсээнэй ханзые Давидай хото* болохо Сионһоо гарган абаашаха хэрэгээр Израилин аха захатаниие, обогүүдай удамаршадые, Израилин угуудай амбан һайдые Иерусалим руу дуудаба. ³Иигэжэ израильшууд бултадаа жэлэй долоодохи һарада һайндэрэй үедэ хаанда сугларан ерэбэ. ⁴Израилин бүхы ахамадуудай суглархада, левидүүд хэлсээнэй ханза үргэбэ, ⁵Уулзалгын майхан һүмые, майхан соо байгааша нангин бүхы хэрэгсэлнүүдые, ханзые абаад, левит санаартад тэдэ бүгэдые тэлээд абаашаба. ⁶Соломоон хаан болон Израилин улад зон хэлсээнэй ханзын урда тээ алхалжа, тоо томшогүй угаа олон хони, буруугаар үргэл үргэжэ байгаа бэлэй. ⁷Иигэжэ санаартан Эзэнэй хэлсээнэй ханзые Һумын дотоодо таһалгада, Хамагай нангин газарта, херүүбүүдэй дали доро залаба. ⁸Херүүбүүд хэлсээнэй ханза дээгүүр далая дэбижэ, тэрэниие тэлээд ябадаг һургаагтайнь хамта хушан байба. ⁹Ханзые тэлэжэ ябадаг һургаагууд аргагүй утанууд аад, Хамагай нангин газарай урда оршоһон дотоодо таһалгаһаа харагдадаг, харин газарһаа бултайжа харагдадаггүй бэлэй. Мүнөөшье болотор тиимэ зандаа. ¹⁰Израилин арад зоной Египедһээ гарахада, Хорээб хада дээрэ Эзэнэй тэдэнтэй хэлсээ баталжа, Моисейн тиишэнь хэһэн хоёр шулуун хабтанһаа бэшэ ондоо юумэн тэрэ ханза соо үгы хэн. ¹¹⁻¹⁴Тэндэ байгааша бүхы санаартад илгаагүй бултадаа урид бээе арюудхаад байгаа. Бүхы дууша левидүүд, тодорхойлбол, Асаап, Һэмаан, Едүтүүн, хүбүүдынь, аха дүүнэрынь үргэлэй шэрээгэй зүүн талада зогсоо бэлэй. Тэдэ нимгэн маалинга хубсаһа үмдэнхэй, ятага, хуур дээрэ наадажа, хэсэ хэнгэрэг сохижо байгаа, хажуудань үхэр бүрээ үлеэгшэ зуун хорин санаартан зогсоо. Иигэжэ тэдэ дуу дуулажа, хүгжэмлэжэ, Эзэниие магтан дуулажа байгаа. «Эзэн хайн, Тэрэнэй үршөөл хэтэ мүнхэ!» – гэжэ тэдэнэй нэгэн хүн мэтэ жэгдэ хоолойгоор дуулан магтан, хүгжэмлэжэ байхада,

* 5:2 «Давидай хото» гээд Иерусалимай нэгэ хуби нэрлэгдэдэг байгаа, тэрэ хубиие Давид евүүсүүдһээ дайгаар абаа бэлэй.

Эзэнэй Һумые үүлэн бүрхөөн дүүргэбэ. Эзэнэй алдар солоор толорһон үүлэнэй Бурханай гэрые барандань бүрхөөһэн ушарһаа санаартан зогсожо, уялгануудаа дүүргэжэ шадахаяа болёод байгаа.

*Соломоной арад зондо хандалга
(3 Хаан 8:14-53)*

6 ¹ Удаань Соломоон иигэжэ хэлэбэ:
– Эзэмнай, барагар үүлэн соо оршохо дуратай байһан тухайгаа Та айлдхаат. ² Танай хэтэ мүнхэдөө заларан оршохо үндэр үргөө би баряаб. ³ Тиигээд хаан эрьежэ, зогсоод байгааша Израилиин улад зоние юрөөбэ. ⁴ Тэрэ иигэжэ хэлээ:
– Израилиин Эзэн Бурханда магтаал үргэнэб! Минии эсэгэ Давидта найдуулһанаа Тэрэ мүнөө бодотоор бээлүүлээ. Эзэн иигэжэ айлдхаа бэлэй: ⁵ «Өөрын арад түмэн Израилие Египедһээ гаргаһанаа хойшо Минии нэрын заларха Һумые ямар хотодо баригдахые, мүн Минии арад түмэн Израилиин удамаршаар хэниешье хунгаагүй байгааб. ⁶ Мүнөө Минии нэрын оршохоор Иерусалимые хунганаб, Минии арад түмэн Израилие хүтэлхыень Давидые шэлэнэб». ⁷ Давид эсэгэмни Израилиин Эзэн Бурханай нэрын оршохо Һүмэ бариха гэжэ түсэблөө. ⁸ Гэбэшье Эзэн Давид эсэгэдэм иигэжэ айладаа хэн: «Минии заларха Һүмэ бариха гэхэн хүсэлтэй байһаншни хайн. ⁹ Теэд тиимэ Һүмэ ши барихагүйш, харин шамһаа гараһан үри, түрэхэн хүбүүншни Минии нэрын заларха тиимэ Һүмэ Намда бариха!» ¹⁰ Эзэн айладаһанаа бээлүүлбэл! Эзэнэй зарлигай ёһоор би Давид эсэгэеэ халан, Израилиин хан шэрээ эзэлээб, тиигээд Израилиин Эзэн Бурханда зорюулан Һүмэ баряаб. ¹¹ Израилиин улад зонтой Эзэнэй баталһан хэлсээнэйнь хадагалагдадаг ханзые би тэрэ Һүмэ соо табяаб.

Соломоной зальбаралга

¹² Соломоон Израилиин улад зоной хараһаар байтар Эзэнэй үргэлэй шэрээгэй урда зогсоод, гараа хунгажа, ¹³ уридшалан тэрэ утаашаа хүндэлөөшөө табан тохой утатай, дээшээ гурбан тохой үндэр гуулин табсан дархалуулжа, нангин үргөөгэй хорёогой тэгэн дунда, үргэлэй шэрээгэй хажууда табуулһан байгаа. Соломоон табсан дээрэ гараад, Израилиин улад зоной хараһаар байтар үбдэглэн һуужа, гараа дээшэн хунгажа, ¹⁴ иигээд зальбарба:

– Израилиин Эзэн Бурхан! Огторгой, газар дээрэшье Тандал адли Бурхан байхагүй! Һургаал заабариетнай үнэнхэ зүрхэнһөө сахигша зондоо Та энэрэл хайраяа үзүүлнэт, зарасанартайгаа баталһан хэлсээгээ

мартанагуйт. ¹⁵ Минии эсэгэ Давидта, Өөрынгөө үнэн зарасада, айладхан найдуулханаа мүнөө Та бодотоор бээлүүлбэт! ¹⁶⁻¹⁷ «Үри хадаһадшни шамдал адляар Минии хургаал заабари сахин, зааһан замаарни ябабал, Израилиин хан шэрээ тэдэ хододоо эзэлэн һууха» – гэжэ Өөрын зараса, минии эсэгэ Давидта найдуулханаа бээлүүлт, Израилиин Эзэн Бурхамнай! Өөрын богоол, минии эсэгэ Давидта найдуулхан үгэтнай бата бээлхэнь болтогой, Израилиин Эзэн Бурхан! ¹⁸ Нээрээ, Бурхан хүнүүдтэй газар дээрэ оршохо юм аал! Огторгойн уудам Таниие багтаажа шаданагүй бшуу. Тиимэхээ газар түби дээрэ минии бариһан хүмэ соо Танай багтахагүйнь эли! ¹⁹ Эзэн Бурхамни! Гэбэшье Танай зараса болохо минии зальбарал дуулыт, үршөөл хайра тухай гуйлтыем анхарыт! Мүнөөдэр урдатнай Танай зарасын шэбшэжэ байһан зальбарал соносыт! ²⁰ «Эндэ Минии нэрэмни оршохо» гэжэ Та айладхаа бэлэйт. Үдэр, хүнигүй энэ газарые – Хүмые мэлмытнай хаража байг лэ! Танай зарасын тэрэ газарта зальбархада, тэрэниие анхаржа, шагнажа байгыт! ²¹ Минии болон Өөрын арад түмэн Израилиин энэ газарта зальбаржа гуйжа байхада, огторгойдо оршогшо газарһаа маанадые анхаржа, нүгэлымнай хүлисэжэ хайрлыт! ²² Хэн нэгэн дүтын хүнэй урдаһаа нүгэл хэбэ гэжэ хардуулба гэлэй. Тэрэ хардуулжа байгааша хүн хүмэ соо үргэлэй шэрээгэй урда зогсожо, «нүгэл хээгүйб» гэжэ тангариг үргэхэ. ²³ Та огторгойһоо энээниие дуулажа, богоолнуудайнгаа зарга хэрэг шиидхэжэ, гэмтэниие элирүүлжэ, гэмьнь амасуулыт, харин гэмгүй хүниие сагааруулан аршалыт! ²⁴ Танай арад Израиль урдаһаатнай нүгэл хэжэ, дайсанда диилдээд, Тан руу эрьежэ, нэрыетнай дурдан магтажа, энэ Хүмэ соо Танда зальбаран, хүлисэл гуйгаа һаань, ²⁵ огторгойн уудамһаа тэдэниие дуулажа, Өөрын арад түмэн Израилиин нүгэл хүлисэжэ, элинсэг хулинсагтань үгэһэн газар дайда руу тэдэниие бусаагыт! ²⁶ Арад зоной Танай урда нүгэл хэхэдэнь, Та бороо хура эльгэхээе болибо гэлэйт. Харин тэдэнэй Хүмэ руу хандан зальбаржа, нэрыетнай дурдан магтажа, хэхээлтэ амсаһан нүгэлөө мэдэрэн гэмшэжэ, Танда зальбаран гуйбалнь, ²⁷ Та огторгойн уудамһаа Израилиин арад түмэниие, Өөрын зарасанарые дуулажа, нүгэлыень хүлысыт, ябаха арюун харгы замыень заажа үгыт, тиигээд үе дамжан эзэлхэ гэжэ Танай үгэһэн газар дайдадань бороо хура эльгээгыт! ²⁸ Дэлхэй дээрэ үлэсхэлэн байдал гү, али тахал үбшэн үзэгдэнэ гү, газар гандаһанһаа гү, ааяма халуунһаа гү, али таршаа шумуулда эдигдэн, бурида абтан, үбшэлэн ургаса һалана гү, дайсан хотонуудтань добтолон ороно гү, юрэдөө, ямар нэгэн гай тодхор, үбшэ хабшанай тохөөлдөбол, ²⁹ Танай Израилиин арад түмэн бүгэдөөрөө, али ганса нэгэ хүниинь гай тодхороо, гашуудалаа мэдэрэн, энэ Хүмэ руу гараа һунган, үнэнхэ зүрхэнһөө гуйн зальбарха. ³⁰ Оршодог газар –

огторгойн уудамһаа тэдэнэй гуйлта дуулажа, тэдэниие хүлисэжэ, хэһэн хэрэгэйнь хэмээр хүн бүхэндэ хэһээлтыень амсуулжа, ашыень харюулыт. Хүнэй зүрхэ сэдхэлдэ юун байһые гансал Та мэдэнэ ха юмта. ³¹ Манай үбгэ эсэгэнэртэ үгэһэн газартатнай ажаһууха сагтаа Израилиин арад түмэн Таниие хүндэлэн, Танһаа айн түбэгшөөжэ, бүхы наһаараа зааһан замаартнай ябаг лэ. ³² Танай арад түмэн Израилиин бэшэшье байһан хариин хүнэй Танай агуухэ нэрэ хүндэ, хүсэ шадал, туһалхада бэлэн байһан харбайһан гар тухайтнай мэдээд, холын газар дайдаһаа ерэжэ, Һумын урда зальбаран гуйбалынь, ³³ Та оршодог газарһаа – огторгойн уудамһаа тэрэ хариин хүниие дуулажа, гуйлтыень дүүргыт. Тиигэбэл, дэлхэйн бүхы арадууд Танай нэрэ хүндэ ойлгожо, Танай арад түмэн Израильдал адли Танһаа айн түбэгшөөжэ, Таниие хүндэлжэ эхилхэ. Минии баряша үргөө Танай нэрээр дуудагдадаг гэжэ тэдэ мэдэхэ. ³⁴ Танай заабарилһанай ёһоор арад түмэнтнай дайсадайнгаа урдаһаа добтолон гарахаа һэдэбэ гэлэй. Тиигээд арад зонтой шэлэһэн хото руутнай, Танда шүтэн минии бариһан Һүмэ руу хандан зальбархадань, ³⁵ огторгойн уудамһаа тэдэнэй зальбарал, гуйлта дуулажа, тэдээндэ туһалыт! ³⁶ Нүгэл хэдэггүй хүн байхагүй. Харин Танай урда тэдэнэй нүгэл хэхэдэнь, Та тэдээндэ ехэ уурлажа, дайсадай һабарта оруулба гэлэйт. Дайсад тэдэниие холо, ойрын хариин газар руу баряанда абаашаха. ³⁷ Баряанда байхадаа тэдэ һэгээ орожо, «Бидэ нүгэл хээбди, муу юумэ үйлэдөөбди, зэмэтэйбди» гэжэ нүгэлөө мэдэрэн гэмшэбэл, Танда зальбарбал, ³⁸ элинсэг хулинсагтань дамжуулан Танай үгэһэн газар руу, Танай шэлэһэн хото руу, Танда шүтэн минии бариһан Һүмэ руу харан, баряанда абаһан дайсадай газарта үнэнхэ зүрхэнһөө зальбараа хаань, ³⁹ оршодог газарһаа – огторгойн уудамһаа тэдэнэй зальбарал гуйлта дуулажа, тэдээндэ туһалыт! Хэды ехэ нүгэл хээшье хаань, арад түмэнөө хүлисыт. ⁴⁰ Эзэн Бурхамнай! Маанадые харыт, энэ газарһаа манай зальбаран мүргэхэдэ, Та шагныт.

- ⁴¹ Эзэн Бурхан,
Та хүсэ шадалайнгаа ханзатай хамта
Өөрын амарха газарта заларыт!
Эзэн Бурхан,
санаартадтнай хубсаһаар мэтээр абаралтаар хубсалаг,
Танай үнэн сэхэ зон найн найхандатнай баярлаг!
- ⁴² Эзэн Бурхамнай!
Шэлэн ёһолһон нэгээ бү буруушаагыт!
Зараса Давидта найдуулһан
энэрэл хайра тухайгаа бү мартыт.

Үүмын арюудхалга
(3 Хаан 8:62-66; 9:1-9)

7 ¹Соломоной зальбаран мүргэжэ дүүргэхэдэ, огторгойһоо гал дүлэн зуралзаад, түгэс шатаалта үргэлые болон бусад үргэлнүүдые бултыень шатаан үрэхижэрхибэ. Эзэнэй алдар соло Үүмые дүүргэбэ. ²Үүмэ баран Эзэнэй алдар солоор дүүрэхэ, санаартан Үүмэ руу орожо шадаагүй бэлэй. ³Израилиин улад зон бултадаа Эзэнэй гал дүлэнэй болон ялагар гэрэлэй гараһые харахадаа, газар руу, шулуун табсан дээр хүгэдэн унажа мүргэн, Эзэниие магтан, Тэрэ хайн юумэ ходоодоо хэдэг, хайра энэрэлынь хэтэ мүнхын гэлдэн байба. ⁴Удаань хаан болон бүхы зон Эзэндэ үргэл хэбэ. ⁵Соломоон хаан Эзэндэ амгалан байдалай түлөө иимэ үргэл: хорин хоёр мянган бодо мал, зуун хори мянган жэжэ мал үргэбэ. Иигэжэ хаан ба бүхы израильшууд Бурханай Үүмэ арюудхаба. ⁶Санаартад зиндаагай ёһоор нууринуудтаа зогсобо. Израилиин бүхы улад зоной зогсоод байхада, левидүүд хүгжэм наадажа байгаа. Хэтэ мүнхын хайра үршөөлтэй Эзэниие магтан дуулахын тула Давид хаан хүгжэмэй зэбсэгүүдые зохёон дархалһан гээд мэдээжэ. Санаартад ёһолол ябуулжа, дуу хүгжэм гаргажа байба. ⁷Соломоон хаан Эзэнэй Үүмын урда тээхи дотор хорёо арюудхан, түгэс шатаалта болон талха таряанай үргэлнүүдые, амгалан байдалай түлөө үргэлэй өөхэ тэндэ үргөө бэлэй. Эзэнэй урда оршодог үргэлэй гуулин шэрээ эдэ бүгэдэ үргэл багтааха аргагүй дээрэнэ тэдэ дотор хорёо соо үргэгдөө хэн. ⁸Иигэжэ Соломоон тэрэ үедэ долоон үдэрэй туршада үргэлжэлһэн найр наада хэбэ. Израилиин бүхы арад – Лэбоо-Хамаатһаа эхилээд, Египедэй хилэдэ урдаһан горхон хүрэтэр нэмжыһэн дайдын улад зон угаа олоор – Соломоонтой хамта тэндэ сугларан хайндэрлээ. ⁹Үргэлэй шэрээ арюудхаха ёһолол долоон хоногой туршада үргэлжэлбэ. Энээнһээ гадна үшөө долоон хоног хайндэр болоод, нүгөө үдэрынь түгэхсэлэй хайндэр болоо бэлэй. ¹⁰Эзэн Давидта, Соломоондо болон Өөрын арад түмэн Израильда Эзэнэй хайн хайханиие хэһэндэ досоогоо баясан, хайндэрлэн байгааша арад түмэнөө Соломоон хаан долоодохи харын хорин гурбадахи үдэр гэр гэртэнь тараан табяа бэлэй.

Эзэн Соломоондо үзэгдэнэ
(3 Хаан 9:1-9)

¹¹Иигэжэ Соломоон хаан Эзэнэй Үүмэ, хаанай ордон барижа дүүргээ. Үүмэ болон ордон соогоо хэхэ гэхэн юумээ тэрэ бултыень амжалтатай хэжэ дүүргэбэ. ¹²Эзэн Соломоондо тэрэл хүни үзэгдэжэ, иигэжэ айладхаба: – Би шинии зальбарал дуулаад, Намда үргэл үргэдэг газар гэжэ Би энэ газарые шэлээб. ¹³Огторгойн орёл хаагаад, бороо хура эльгэнгүй

байхадам гү, хорхой шумуулда ургаса эдюулжэ байхадам гү, али тахал үбшэн Өөрын арад түмэндэ эльгэхэдэм, ¹⁴ Минии арад түмэн гансата номгоржо, Нам руу эрьен, муу муухай хэрэгүүдээ орхин, зальбарангуй байхадань, Би тэдэниие огторгойһоо дуулажа, нүгэлынь хүлисэн, газар уһыень элүүр мэндэ болгодог байхаб. ¹⁵ Энэ газарта хэн нэгэнэй зальбаран мүргэбэл, Би энээнһээ хойшо тэрэниие хаража, анхаралтайгаар шагнажа байхаб. ¹⁶ Хэтэ мүнхэдөө Намда зоной мүргэжэ байхын тула Би энэ хүмэ шэлэн абажа, арюудхааб. Тиигээд Би ходоодо тэрэниие хаража, шэхээ табин байхаб. ¹⁷ Давид эсэгэдээд адли Минии захяа заабаринуудые бултыень үнэнхэ зүрхөөрөө сахин, ёһо гуримуудым, тогтоолнуудым дүүргэжэ ябаа нааш, ¹⁸ үри хадаһаншни Израилиин хан шэрээ ходоодо эзэлжэ байха гэжэ Давид эсэгэдэш найдуулһанайм ёһоор шинии үринэр Израилиин хан шэрээ хэтэ мүнхэдөө эзэлэн ажаһууха. ¹⁹ Харин таанадай Намһаа буруу харан, Минии үгэһэн захяа заабаринуудые, тогтоолнуудые орхёод, ондоо бурхадта мүргэн шүтэжэ, тэдэндэ алба хэдэг болоболтнай, ²⁰ үгэһэн газар дайдаһаа Израилиин арад түмэниие хүдан халгаахаб, Өөрын нэрэ алдарта шэлэжэ абаһан энэ хүмые буруушаахаб, дэлхэйн арадуудай наадан, шоо үзэлгэн болгохоб. ²¹ Энэ мүнөө байгааша хүмэ тухай хажуугаарнь һүүлдэнь гарагша хүн бүхэн: «Энэ газар дайдые болон энэ хүмые Эзэн юнэйн түлөө хэхээгээ гээшэб?» – гэжэ хүрдэн, эшхэрэн байха. ²² Тэрээндэ иимэ харюу үгэхэ: «Египедһээ гаргаһан, үбгэ эсэгэнэрэйн шүтэн ябаһан Эзэн Бурханаа орхижо, ондоо бурхадта няалдан, шүтэн мүргэжэ, тэдээндэ алба хэдэг болоһонойнь түлөө Бурхан тэдээндэ иимэ гай гасалан эльгээгээ».

*Соломоной бусад хэрэгүүд
(3 Хаан 9:10-28)*

8 ¹Эзэнэй хүмэ болон хаанай ордон хорин жэлэй туршада баринаһанайнгаа удаа ²Соломоон Хураам хаанай үгэһэн хотонуудыешье барижа, Израилиин улад зоние тэндэ байрлуулба. ³ Тэрэ Хамаат-Цобаагай газар уһанда дайлажа, эзэлээ бэлэй. ⁴ Зэлүүд хоһон газарта Тадмоор гэжэ хото, мүн эдеэ хоол нөөсэлһэн хотонуудые Хамаадта тэрэ баряа һэн. ⁵ Бүхэ хэрэмтэй, зузаан ханатай, бүхэ үүдэн, суургатай Дээдэ болон Доодо Бэт-Һорооние тэрэ мүн лэ барюулба. ⁶ Баһалаат гэжэ хото, эдеэ хоол нөөсэлһэн бүхы хотонуудые, моридые болон дайшалхы тэргэнүүдые хадагалһан хотонуудые, юрэдөө, Иерусалимда, Ливаанда, бүхы харьяата газар дээрээ барихаяа һанагша юумэээ Соломоон барюулба. ⁷⁻⁸ Израилиин зон хээт, эмоор, пэриizzi, хийв, евүүс яһатанда добтолжо, газарын эзэмдээ бэлэй. Тэдэнэй амиды үлэһэн үлдөөсын үхи хүүгэдые,

юрэдөө, Израилийн арадһаа бусад зониие, Соломоон зарасанар болгобо. Тэдэ мүнөөшье болотор зарасанарынь зандаа байна. ⁹ Израилийн арад зониие Соломоон хара ажалда зарадаггүй, тэдэ сэрэгшэд, сэрэгэй ноёд, захирагшад, дайшалхы тэргэнүүдэй болон морин сэрэгэй ноёд болон ябадаг хэн. ¹⁰ Соломооной барилгануудта хабаадагша арадые зонхилогшо табан зуун табин харгалзалагша тушаалтан табигдаа бэлэй.

¹¹ Һамгаяа, фараоной басагые, Соломоон Давидай хотодохи ордонһоо ондоо ордон руу, тусхай тэрээндэ гэжэ баригдаһан ордон руу, нүүлгэбэ. Тэрэ иигэжэ хэлээ бэлэй: «Миний һамганшье һаа, тэрэ Израилийн Давид хаанай ордон соо байха ёһогүй, юуб гэхэдэ, энэ газарта ханза оршоно, энэ арюудхагдаһан газар гээшэ».

¹² Һумын урда тээ табюулһан үргэлэй шэрээ дээрэ Соломоон Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл үргэбэ. ¹³ Моисейн ёһо һургаалнуудые сахин, түгэс шатаалта үргэлнүүдые тусхай үдэрнүүдтэ – амаралтын үдэртэ, Һарын шэнэдэ, жэлэй гурбан ехэ һайндэрнүүдтэ: Эһээбэригүй хилээмэнэй һайндэртэ, Түрүүшын ургаса хуряалгын һайндэртэ ба Отогуудай һайндэртэ – үргэдэг байха гэжэ тэрэ дурадһаа хэн. ¹⁴ Давид эсэгынгээ захиралта дүүргэн, санаартадай үдэр бүриин ажал, санаартадта туһалдаг левидүүдэй Бурхание магтан дуулаха ажалаа жэншэдгүй ябуулһаар гурим Соломоон эмхидхэбэ. Һумын хашаа бүхэндэ харуул тэрэ табюулаа. Бурханай хүн болохо Давид эсэгынь захяа тиимэ байгаа юм. ¹⁵ Иигэжэ Давид хаанай санаартад болон левидүүд тухай, нөөсөнүүд тушаа захиралта жэншэдгүй сахигдаа хэн. ¹⁶ Иигэжэ Соломоон барилга дүүргэбэ. Тэрэ Һумын һуури табяа, тэрэл түгэсэтэрнь баряа. Эзэнэй Һүмэ дууһан бүтэн болоо бэлэй.

¹⁷ Удаань Соломоон эдоом арадай газар дайдада оршодог далайн эрьедэхи Эциһоон-Гээбэр болон Элоот руу ошобо. ¹⁸ Хураам тэрээндэ далайн онгосонуудые болон далайгаар тамархадаа дүршэлтэй зарасануудые эльгээгээ бэлэй. Соломооной албатад тэдэнэй онгосонуудта һуужа, Опиир орон руу тамаран ошожо, дүрбэн зуун табин талаант шэжэр алта Соломоон хаанда асараа хэн.

*Шэбаагай хатан Соломоондо айлшална
(3 Хаан 10:1-29; 11:41-43; 2 Уг 1:14-17)*

9 ¹ Шэбаагай хатан Соломоон хаанай алдар соло тушаа дуулаад, таабаринууд мэтэ хүндэ асуудалнуудые тэрээндэ табижа туршаһаа һэдэбэ. Тиигээд тэрэ Иерусалим руу ехэ баялиг асарба: арюун хангалтай гүгэл уталгануудые, алта мүнгэ, эрдэни шулуунуудые дүүрэн ашаһан тэмээн хамбытай хүрэжэ ерэбэ. Соломоондо орожо, һанаһан

тухайгаа асуужа, тэрээнтэй хөөрэлдэбэ ха. ² Соломоон бүхы асуудал-нуудтань харюу үгэбэ. Хаанай мэдэхэгүй юумэн үгы байба. ³ Шэбаагай хатан Соломооной сэсэн мэргэн байһые, бариһан ордонгыень, ⁴ шэрээ дээрэхи эдее хоолыень, зарасанарайнь һуудаг хандалинуудые, хубсаһа хунар, эзэндээ хандасыень, манза баряшадайнь хубсаһа, маяг, мүн тиихэдэ Эзэнэй үргөө соо түгэс шатаалта ямар баян үргэл хаанай үргэдэгые хаража, угаа гайхан-гоёшоон байгаа бэлэй. ⁵ Тиигээд тэрэ хаанда иигэжэ үгүүлбэ:

– Өөрынгөө газар дээрэ байхадаа танай хэрэгүүд болон сэсэн мэргэн ухаан тушаа дуулаһамни зүб байба. ⁶ Гэбэшье өөрөө ерэжэ, өөрынгөө нюдөөр хараадүйдөө тэрэ үгэнүүдтэ этигэдэггүй байгааб. Мүнөө хаража байхадаа хахадыньшье дуулаагүй байгааб гэжэ һананаб, юуб гэхэдэ, сэсэн мэргэн ухаантнай минии дуулаһанһаа үлүү ехэ байнал. ⁷ Зонтнай хэды жаргалтайб! Хажуудатнай байжа, сэсэн мэргэн үгүүлэлэйтнай шагнаха аргатай богоолнуудтнай хэды жаргалтайб! ⁸ Энэрэл хайраа үзүүлэн, хаан шэрээдэ таниие заларуулагша Эзэн Бурхантнай үрээл магтаалда хүртэг лэ! Танай Бурхан Израильда дуратай байһандаа, мүн хэтэ мүнхэдөө тэрэниие баталха һаналтайгаар таниие үнэн шударга байхынтнай тула, үнэн зүбые үйлэдэхынтнай тула Тэрэ таниие хаанаар томилоол.

⁹ Тиигээд тэрэ хаанда асарһан бэлэгүүдээ барюулба: зуун хорин талаант шэжэр алта, үнэтэ эрдэни шулуунуудые, үнэтэ хангалтай гүгэлнүүдые. Соломоон хаанда Шэбаагай хатанай бэлэглэнхэнтэй адли иимэ һайхан гүгэл бэшэ хэзээдэшье асаржа байгаагүй юм. ¹⁰ Хураамай албатан болон Опириһоо алта асарагша Соломооной албатан үнэтэ зандан модо болон эрдэни шулуунуудые мүн лэ асараа бэлэй. ¹¹ Тэрэ асарһан үнэтэ зандан модоор хаан Эзэнэй Һумын болон хаанай ордоной гэшхүүрнүүдые дархалуулба. Мүн лэ хүгжэмшэдтэ ятага болон лимбэнүүдые тэрэ урлуулба. Иимэ юумэн Иудын газар дайдада хэзээшье харагдаа үзэгдөөгүй байгаа. ¹² Шэбаагай хатанай эриһэн, хүсэһэн бүхы юумыень, дээрэһэнь өөрын үгэхэ гэжэ һанаһан зүйлнүүдые нэмэжэ Соломоон хаан элбэг дэлбэг бэлэг барюулба. Тиигээд Шэбаагай хатан албатанаараа өөрын орон нютаг руу бусаба. ¹³ Соломоон хаан жэл бүри зургаан зуун жаран зургаан талаант алта олзолдог һэн. ¹⁴ Энээнһээ гадна аралжаа наймаа эрхилэгшэд, хүпеесүүд, Аравиин хаашуул, можо нютагуудай ноёд Соломоондо алта мүнгэ асаржал байгаа бэлэй. ¹⁵ Соломоон хаан шэжэр алтаар хоёр зуун мантан бамбай бүтээлгэбэ. Бамбай бүхэндэ зургаан зуун шээкэл алтан гаргашалагдаа. ¹⁶ Хаан алтаар гурбан зуун багашаг бамбай бүтээлгэбэ. Бамбай бүхэндэ гурбан

зуун шээкэл алтан гаргашалагдаа хэн. Хаан тэдэ бамбайнуудые Ливаанай үнэтэ модоор шэмэглэгдэһэн таһалга соо табиба. ¹⁷ Тэрэ заанай хоёогоор мантан хан шэрээ бүтээлгэбэ. Тиигээд тэрэ шэрээе шэжэр алтаар шэмэглүүдлбэ. ¹⁸ Хан шэрээ руу ошоһон зургаан гэшхүүр, шэрээ доро алтан табсан, шэрээгэй хоёр талаар гар табиха табсангууд, хажуугаарнь зогсоһон хоёр арсалан, ¹⁹ тиихэдэ тэрэ зургаан гэшхүүр дээрэ арбан хоёр арсалангай дүрсэнүүд хоёр талаарнь дархалуулагдаба. Иимэ үзэсхэлэнтэ зүйлые ямаршые хан түрэдэ урдань урлаагүй бэлэй. ²⁰ Соломоон хаанай бүхы аяганууд алтан, Ливаанай үнэтэ модоор шэмэглэгдээтэй таһалгада бүхы амһартанууд алтан хэн. Мүнгэн Соломооной үе сагта үнэтэйдэ тоологдодоггүй бэлэй. Тиимэһээ мүнгөөр бүтээгдэһэн юуншые тэрээндэ байгаагүй. ²¹ Хаанай далайн онгосонууд Хураам хаанай онгосонуудтай хамта Таршииш хүрэтэр тамардаг, гурбан жэлдээ нэгэ удаа алта, мүнгэ, заанай хоёо, хармагшан, тугас шубуудые асардаг бэлэй.

²² Соломоон хаан дэлхэйн бүхы хаашуулһаа үлүү баялигаараа, сэсэн мэргэн ухаагаараа шалгараа хэн. ²³ Тиимэһээ бүхы дэлхэйн хаашуул Соломоонтой уулзаха, Эзэн Бурханай заяаһан сэсэн мэргэн ухаань шагнаха гэжэ эрмэлзэдэг байгаа. ²⁴ Жэлһээ жэлдэ хаанда ерэнэн хүн бүхэн бэлэг асардаг хэн: алта, мүнгэн амһартануудые, хубсаһа хунар, дайнай зэбсэгүүдые, үнэтэ гүгэлнүүдые, хурдан моридые, лууснуудые бэлэг болгон баридаг байгаа. ²⁵ Моридой болон дайшалхы тэргэнүүдэй дүрбэ мянган байра, арбан хоёр мянган морин сэрэг Соломоондо байгаа. Тэрэ тэдэнээ дайшалхы тэргэнүүдэй хотонуудаар, Иерусалимда өөрын хажууда байрлуулба. ²⁶ Иигэжэ тэрэ Евфрат мүрэнһөө эхилээд, Пилиштын газар дайда хүрэтэр, Египет орон хүрэтэр бүхы хаашуулые зонхилон нуугаа. ²⁷ Тэрэнэй зонхилон байха үедэ Иерусалимда мүнгэн юрын шулуундал адли тоологдодог, харин үнэтэ хуша модод набтар газараар ургадаг һөөг бургааһандал адли үдхэн ургадаг бэлэй. ²⁸ Соломоондо моридые Египедһээ, мүн бүхы орон нюотагуудһаа худалдан абадаг хэн.

²⁹ Соломооной хэнэн бусад хэрэгүүд, эхинһээ эсэс хүрэтэр, Натаан лүндэншын бэшэгүүд соо, мүн Шилооной Ахиягай лүндэн соо, лүндэншэ Иддоо гэгшын Набаадай хүбүүн Еробоһаам хаан тухай харанан зүн соонь зураглагданхай. ³⁰ Бүхы Израилие зонхилжо, дүшэн жэлэй туршада Соломоон Иерусалим соо хааншалаа. ³¹ Тэрэ наһа баража, Давид эсэгынгээ хотодо элинсэгүүдтэйгээ хамта хүдөөлүүлэгдэбэ. Удаань тэрэнэй орондо хан шэрээдэ Рэхобаам хүбүүниинь залараа бэлэй.

*Израильшууд Рэхобаам хаанай урдаһаа эсэргүүсэнэ
(3 Хаан 12:1-24)*

10 ¹ Бүхы израильшууд Рэхобаамые хаан болгохо гэжэ Шэхээмдэ сугларһан байгаа. Тиимэнэеэ Рэхобаам Шэхээмдэ ерэбэ. ² Набаадай хүбүүн Еробоһаам Соломоон хаанһаа тэрьедэн Египет руу ошоһон аад, тэрээн тушаа дуулахадаа, һөөргөө бусаба. ³ Израилин улад зон Еробоһаамда дуудажа ерүүлээд, хамта Рэхобаам хаанда ошожо, иигэжэ хэлээ бэлэй:

⁴ – Танай эсэгэ маанадые ехэ хүндөөр дарлаһан юм. Харин та эсэгынгээ шэрүүн зарлиг зөөлэрүүлжэ, маанад дээрэ тээһэн хүндэ ашаае хүнгэрүүлжэ, ажалымнай хүнгэдхөө гээшэ хаатнай, бидэ танда албалам байхалди, – гэжэ хэлэбэ.

⁵ – Гурбан хоногой һүүлээр дахин намда ерээрэйт, – гэжэ Рэхобаам тэдэндэ харюусаба.

Арад түмэн тараба. ⁶ Эсэгынь амиды байхада албалжа байгаа аха захатантай Рэхобаам зүбшэжэ:

– Ямар харюу энэ арад түмэндэ хэлэхэбиб? – гэжэ асууба.

⁷ – Хэрбээ энэ улад зондоо һайнаар хандан, эрилтэнүүдыень дүүргэн, зүбшөөһэн харюу үгэбэлтнай, тэдэ хэтын хэтэдэ танай зарасанар байхал, – гэжэ тэдэ хэлээ һэн. ⁸ Харин Рэхобаам тэдэнэй зүбшэл хараада абангүй, өөртэйн хамта үдэһэн, мүнөө өөрын түшэмэлнүүд болоһон залуу зонтой зүбшэл бариба.

⁹ – Эсэгынтнай маанад дээрэ ашаһан хүндэ ажалые хүнгэлыт гэжэ намда хэлэжэ байгааша арад зондо юун гэжэ харюу үгэхэбиб, намда зүбшэл хэлэгты, – гэжэ тэрэ тэдэндэ хандаба.

¹⁰ Өөртэйн хамта үдэһэн залуу зон тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эсэгэтнай маанад дээрэ хүндэ ажал ашаа, тэрэниие хүнгэлыт гэжэ танда хэлэжэ байгааша тэрэ улад зондо иимэ харюу үгэгты: «Минии шэгшы хурган эсэгымни бэлхүүһэнһээ бүдүүн юм! ¹¹ Зай, минии эсэгэ таанарта хүндэ ажал хүүлээ юм гээшэ һаань, би тэрэ ажалые бүри хүндэ бологохоб! Минии эсэгын таанадые ташуураар сохёо хадань би таанадые адаалхай түмэр түдэгөөр хэһээхэб!»

¹² Гурбадахи үдэртөө намда ерээрэйтгы гэжэ хаанай захирһанай ёһоор Еробоһаам ба бүхы израилин улад зон Рэхобаамда гурбадахи үдэртөө ерэбэ. ¹³ Хаан аха захатанай зүбшэл анхарангүй, арад зондо хатуу шэрүүн харюу үгэбэ. ¹⁴ Тэрэ залуу зоной зүбшэл хараада абажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Минии эсэгэ таанадга хүндэ ажал хүүлээ, би тэрэниие бүри хүндэ болгохоб! Эсэгэмни таанадые ташуураар сохидог байгаа, би таанадые адаалхай түмэр түдэгөөр хэһээхэб!

¹⁵ Иигэжэ хаан арад зоной гуйлтые анхарбагүй. Ушар юуб гэхэдэ, иимэ аргаар Шилоной Ахияа гэгшээр дамжуулан, Набаадай Еробоаам хүбүүндэ Эзэнэй айладхагша иигэжэ хүсэлдэхэ байгаа бшуу.

¹⁶ Хаан маанадай гуйлта анхарбагүй гэжэ Израилиин зон бултадаа ойлгоходоо, иигэжэ дуугаралдаба:

– Давидай гэр бүлэ маанадта хэд болохоб?! Ишайн хүбүүн маанадта хуби үлөөхэгүйл. Израилиин зон, гэртээ тарая даа! Рэхобаам өөрынгөө арадые зонхилон байг, маанадта бү хамаархаг.

Тиигэжэ Израилиин бүхы улад зон гэр гэртээ тараа бэлэй. ¹⁷ Рэхобаам иигэжэ гансал Иудын обогой хотонууд дээрэ хаан болон зонхилжо үлөө бэлэй. ¹⁸ Зараса хүдэлмэришэдые хинагша Адораамые Рэхобаамай эльгээхэдэ, израильшууд тэрээнине шулуудан алажархиба. Харин Рэхобаам хаан тэргэдэ яаралтай нуужа, Иерусалим руу тэрьедээ бэлэй. ¹⁹ Иигэжэ тэрэ сагнаа мүнөө хүрэтэр Израилиин зон Давидай үри нададта эсэргүү байдаг.

Эзэн Израилиин арадтай дайралдахыень Рэхобаамые хорино

11 ¹ Рэхобаам Иерусалим руу ерэжэ, Иудын болон Бэньямиинэй обогүүдһаа дайнда дүрэтэй зуун наян мянган эрхим эрэшүүлые суглуулба. Тэдэ Израильда довтолжо, бүхы орон нютагые Соломоной хүбүүн Рэхобаамай мэдэлдэ оруулха ёһотой байгаа. ² Гэбэшье Бурхан лүндэншэ Шэмаятада иигэжэ айладхал буулгаба:

³⁻⁴ – Өөрын аха дүүнэртэй, Израилиин арад зонтой, дайн дажар бү үүдхэгты, гэр гэртээ харигты, юуб гэхэдэ, эдэ бүгэдые Эзэн ушаруулаа гэжэ Соломоной хүбүүн, Иудын хаан Рэхобаамда болон Иудын ба Бэньямиинэй бүхы зондо ойлгуулан хэлэ. Тэдэ Эзэнэй үгэ дуулажа, Еробоаамай урдаһаа дайралдахаяа ошожо ябаһанаа бусажа, гэр гэртээ хариба.

⁵ Рэхобаам Иерусалимда ажаһуухадаа, Иудын хотонуудые тойруулан хэрэм ханануудые барюулаа бэлэй. ⁶ Тэрэ Бэтлэһээм, Этаам, Тэкооһа, ⁷ Бэт-Цуур, Сохоо, Адуллаам, ⁸ Гаат, Марэшаа, Зиип, ⁹ Адорааим, Лахиш, Азэкаа, ¹⁰ Цораа, Аялоон, Хэброон гэдэг Иудын болон Бэньямиинэй обогүүдай ажаһуудаг хотонуудые иигэжэ бүхэлөө һэн. ¹¹ Иигэжэ тэрэ эдэниие хэрэм ханануудаар бүхэлжэ, харюусалгата зоние табин, орооһо тарая, тоһо, үзэмэй дараһан архи хадагалдаг амбаарнуудые зохёобо. ¹² Тиихэдэ жада, бамбануудаар угаа шангаар тэдэниие бүхэлөөд, Иудын болон Бэньямиинэй харьяата газарнуудые өөрын хиналта доро байлгаа һэн.

¹³ Израилиин газар уһан дээрэ байгааша санаартад болон леви-дүүд тэрээн руу сулгарба. ¹⁴ Юуб гэбэл, Еробоаам болон хүбүүдынь

Эзэнэй санаартад байхааань тэдэниие болуулхан байгаа. Тийхэдэнь тэдэ левидүүд өөхэдэйн хото байра орхижо, Иуда руу, Иерусалим руу, ерээ хэн. ¹⁵Еробоаам мүргэлтэ газарнуудта, тэхэ ямаануудай, буруун тугалнуудай дүрсэнүүдтэ мүргэдэг газарнуудта өөрын санаартадые табяа бэлэй. ¹⁶Израилиин бусад обогуудай зон Эзэн Бурханда мүргэхээ хүсэбэл, иишээ ерээ хэн. Иигэжэ санаартадай болон левидүүдэй хойноһоо зарим зон Иерусалим руу ерэжэ, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханда үргэл хэхээе ерэдэг байгаа. ¹⁷Тэдэ Иудын хан түрэдэ гурбан жэл соо ажаһуужа, Давид болон Соломоондо үнэн сэхэ байһанаа элирхэйлэн, Соломоной хүбүүн Рэхобаамые дэмжэн гурбан жэл байгаа.

¹⁸Давидай хүбүүн Еримоодой басага Махалаадые, мүн Ишайн хүбүүн Элиаабай басаган Абиһааилые Рэхобаам һамга абаа бэлэй. ¹⁹Тэдээнһээ тэрэ Еһүүш, Шэмаарияа, Заһаам гэдэг хүбүүдтэй болоо хэн. ²⁰Удаань Абшалоомой басага Маһахаа гэгшые тэрэ һамган болгон абажа, тэрэнь Абияа, Аттай, Зизаа, Шэломиит гэдэг хүбүүдые түрөө бэлэй. ²¹Рэхобаам арбан найман һамгатай, жаран бага һамгантай, тэдээнһээ хорин найман хүбүүтэй болон жаран басагатай байгаа. Абшалоомой басага Маһахаада тэрэ бусад һамгад, бага һамгадһаа үлүү дуратай хэн. ²²Тиигээд тэрэ Маһахаагай хүбүү Абияа гэгшые аха дүүнэрэйн удамаршаар табиба. Юуб гэбэл, тэрэ иигэжэ Абияае хан шэрээдэ удаань һуулгаха гэһэн түсэбтэй байгаа. ²³Рэхобаам сэсэн мэргэнээр хэрэг ябуулжа, бусад хүбүүдэ Иудын болон Бэньямиинэй газар нютагуудаар, бүхэлэгдэһэн хотонуудаар байрлуулжа, мүнгэ алта тэдээндээ ехээр үгэжэ, олон һамгадые абуулаа бэлэй.

*Шишаак Иерусалимда довтолно
(3 Хаан 14:21-31)*

12 ¹Рэхобаамай хан түрын батажахада, өөрөө хүсэ шадалтай болоходоо, тэрэ болон албата бүхы зонийн Эзэнэй һургаал орхижорхёо бэлэй. ²Эзэндэ урбаһанайн ушарһаа Рэхобаамай табадахи жэлээ хааншалжа байха үедэ Египедэй хаан Шишаак Иерусалимда довтолжо, ³нэгэ мянга хоёр зуун дайшалхы тэргэтэй, жара мянган морин сэрэгтэй юмэн угаа олон сэрэг Египедһээ асарба. Тэрэ тоодо Ливиин, Суккоодой, Эфиопиин сэрэгшэд ерэлсээ. ⁴Шишаак Иудын хан түрын хэрэм хотонуудые эзэлэн абажа, Иерусалимда тулан ерэбэ.

⁵Лүндэншэ Шэмаяа гэгшэ Рэхобаамда болон Шушааһаа хорон Иерусалимда сугларагша Иудын удамаршадта ерэжэ, иигэжэ айладхаба:

– Эзэн иигэжэ айладхал буулгана: Намайе орхиһонойтнай түлөө Би мүнөө таанадые Шушаагай һабарта орхихоб!

⁶ Хаан болон удамаршад үгэнүүдэй зүб байһые мэдэржэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй мэдэлээр лэ болохо.

⁷ Тэдэнэй буруугаа ойлгоһоние Эзэн хаража, дахин Шэмаяа гэгшэдэ иигэжэ айлалдаха:

– Тэдэ буруугаа мэдэрэ. Тиймэнээ Би тэдэниие хюдахагүйб, хаяар сүлөө болгохоб, Иерусалим дээрэ уур сухалаа Шушаагай гараар хүргэхгүйб. ⁸ Гэбэшье тэдэ Шишаагай зарасанар болохо. Тийхэдээ Намда алба хэхэ гээшые дэлхэйн хаан түрэнүүдтэ алба хэхэ гээшэнээ илгаруулан ойлгохо.

⁹ Египедэй хаан Шишаак Иерусалимые эзэлэн орожо, Эзэнэй хүмын болон хаанай ордоной баялигуудые олзолон абаба. Бүхы юумэ тэрэ хурьян абаа, Соломоной хэнэн бүхы алтан бамбайнуудыешье абаа. ¹⁰ Тэрэ алтан бамбайнуудай орондо Рэхобаам гуулин бамбайнуудые бүтээлгээд, хаанай ордоной үүдэ харууналагша сэрэгэй ноёдто үгэбэ. ¹¹ Хаанай Эзэнэй хүмэ руу ошоходонь, харуулшад тэдэ бамбайнуудые абаад ябадаг хэн, удаань харуулай таһаг руу дахин абаашагша бэлэй. ¹² Хаанай буруугаа мэдэрэн байхадань Эзэн тэрэндэ уураа хүргэнгүй, эсэслэн тэрэниие хюдабагүй, тийгээдшые Иудын хан түрэдэ хайншые юумэнүүд ушараа бэлэй.

*Рэхобаамай засаглалай эсэс
(3 Хаан 14:21-24, 29-31)*

¹³ Рэхобаам Иерусалимда зонхилон, хаан засагаа батадхан байба. Хаан шэрээдэ залархадаа Рэхобаам дүшэ нэгэтэй байгаа. Израилиин обогүүдһаа Эзэнэй шэлэн абажа, алдар солоёо дуудуулан байһан Иерусалим хотодо тэрэ арбан долоон жэлэй туршада хааншалаа. Эхынь нэрэ Наһамаа, аммоон арадай бэлэй. ¹⁴ Эзэниие дахан бэдэрэн байха хэдэлгэ хэдэггүй байһандаа тэрэ муу юумэ хэжэ байгаа гээшэ.

¹⁵ Эхинһээ эхилээд эсэс хүрэтэр Рэхобаамай бүхы хэрэгүүд Шэмаяа лүндэншын болон Иддоо мэдэлшын бэшэһэн угай бэшэгүүд соо зураглагданхай. Рэхобаам Еробоһаам хоёр хоорондоо саг үргэлжэ дайралдажа байгаа. ¹⁶ Рэхобаам наһа баража, Давидай хото соо уг удамайнгаа агы нүхэн хуурсаг соо хүдөөлүүлэгдэбэ. Абияа хүбүүниинь орондонь хаан шэрээ эзэлбэ.

*Абияа – Иудын хаан
(3 Хаан 15:1-7)*

13 ¹Еробоһаамай арбан наймадахи жэлээ хааншалжа байха үедэ Абияа Иудын хаан болоһон байна. ²Тэрэ гурбан жэлэй туршада

Иерусалимда зонхилоо. Эхэнх Михайя гэжэ нэрэтэй, Гибаагай Үри-
нээлэй басаган бэлэй.

Абияа болон Еробоһаам дайралдаба. ³ Дүрбэн зуун мянган хүнһөө
бүридэһэн сэрэгээ Абияагай байлдаанда табихада, Еробоһаам найман
зуун мянган сэрэг урдаһаань гаргаба. Хоёр талаһаа эрхим, зоригтой
сэрэгшэд табигдаа гэжэ онсолмоор. ⁴ Хадалиг Эпрааим газарай Цэма-
рааим хада өөдэ Абияа гаража, иигэжэ дуугарба:

– Еробоһаам болон бүхы Израилиин арад зон, намайе шагнагты!
⁵ Израилиин Эзэн Бурхан Давидтай дабһанда мүнхэдөө хадагалагдаһан
хэлсээ баталжа, тэрээндэ болон уг удамдань Израилиин хан шэрээ хэтэ
мүнхэдөө дамжуулаа гэжэ мэдэнэгүй гээшэ гүт?! ⁶ Теэд Набаадай хүбүүн
Еробоһаам өөрын эзэн хаан Соломооной урдаһаа буһалгаалан бодоо.
⁷ Хажуугаарнь хооһон, хэндэшье хэрэггүй зон сугларжа, хүсэтэйбди
гэжэ өһөдыгөө харуулхын тула Соломооной хүбүүн Рэхобаамай ур-
даһаа тулан бодоо һэн. Рэхобаам залуу байгаа, урдаһаань харюу үгэхэ
дүй дүршэлгүй һэн. ⁸ Давидай уг удамда Эзэнэй үгэгшэ хаанта засагай
урдаһаа мүнөө таанад дайралдаха гэжэ байна гээшэ гүт?! Угаа олон
сэрэгтэйт, бурхад болгон таанадта Еробоһаамай дархалуулжа үгэгшэ
алтан хүрэгүүдтэйт. ⁹ Эзэндэ алба хэдэг Аһарооной угай санаартадые
болон левидүүдые таанад үлдэжэ, хари газарай арадуудай зониие са-
наартад болгон табяат. Буха болон долоон хони абаад ерэнэн лэ хүн
таанадай хуурмаг бурхадудай санаартан бологшо. ¹⁰ Харин бидэ Эзэн
Бурхантаяа хамта байһаарбди. Бидэ Тэрэнээ орхөгүйбди, Аһарооной
угай санаартад Эзэнээ тахиһаар, левидүүд тэдээндэ туһалһаар лэ бай-
на. ¹¹ Үглөө, үдэшэ бүхэндэ тэдэ Эзэндэ түгэс шатаалта үргэл үргэнэ,
уталгануудые ууюулна, сэбэр шэрээ дээрэ талхан үргэл табина, үдэшэ
бүри алтан дэн, бусад дэнгүүдые носооно; бидэ Эзэн Бурханайнгаа хур-
гаал сахинабди, харин таанад тэрэниие орхинхойт. ¹² Харыт, маанадые
ударидан, бидэнтэй хамта Бурхан байна, урдаһаатнай байлдаа эрхил-
һэнэй дохёо үгэдэг үхэр бүрөөнүүдтэеэ хамта Бурханай санаартад бии.
Израилиин улад зон! Элинсэг хулинсагайнгаа Эзэн Бурханай урдаһаа
байлдаа бү үүдхэгты. Юуб гэбэл, амжалта туйлахагүйт.

¹³ Еробоһаам тэдэниие тойрохоор хойно талаһаань бүлэг ябуулба.
Иигэжэ тэрэ сэрэгтэеэ хамта Иудын зоной урда тээнх, харин эльгээгшэ
бүлэгынх хойто таладань байгаа бэлэй. ¹⁴ Иудын зоной харахада, урда,
хойто талаарнь байлдаан боложо байба. Тэдэ Эзэндэ зальбаран гуйжа,
санаартад үхэр бүрээгээ үлэбэ. ¹⁵ Иудын зон байлдаанай хашхараа
үргэбэ. Тэдэнэй хашхархада, Бурхан Еробоһаамые болон Израилиин
бүхы сэрэгшэдые Абияа болон Иудын хараһаар байтар хюдаа бэлэй.

¹⁶ Израилийн сэрэгшэд Иудын сэрэгнээ тэрьедэн гүйбэ; Бурхан тэдэниие Иудаар диилүүлээ хэн. ¹⁷ Абияа сэрэгээрээ тэдэниие шанга даража, Израилийн табан зуу мянган эрхим сэрэгшэд алуулба. ¹⁸ Израилийн улад зон номгоржо, Иудын зон үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханда найдадаг байһандаа илалта туйлаба. ¹⁹ Абияа Еробоаамые мүрдэн намнажа, тэрээнһээ Бэт-Ээл хотые хууринуудтайнь хамта, Ешанаа хотые хууринуудтайнь, Эпрооние хууринуудтайнь хамта эзэмдэн абаа бэлэй. ²⁰ Абияагай мэндэ байгаа сагта Еробоаам дахин хүсэтэй боложо шадаагүй. Эзэн тэрэниие хюдажа, тэрэ наһа бараа хэн. ²¹ Харин Абияа угаа ехэ хүсэ шадалтай боложо, арбан дүрбэн һамга абажа, хорин хоёр хүбүүтэй, арбан зургаан басагатай болоо хэн. ²² Абияагай бусад хэрэгүүд, хэлэһэн үгэнүүдынь, наһанайнь харгы Иддоо лүндэншын бэшэг данса соо зураглагданхай.

*Асаа – Иудын хаан
(3 Хаан 15:8-12)*

14 ¹ Абияа наһа баража, Давидай хото соо тэрэниие элинсэг хулинсагуудтайнь хамта хүдөөлүүлбэ. Орондонь Асаа хүбүүниинь хаан шэрээдэ заларба. Хааншалгынь эхинһээ арбан жэлэй туршада Иудын орон нютаг амгалан тайбан байдалда байба.

² Эзэн Бурханайнгаа үгэ соонь байжа, Асаа Эзэндэ таатай дэмбэрэлтэй хэрэгүүдые эрхилэн байгаа. ³ Хариин шүтөөнүүдэй үргэлэй шэрээ болон обоонуудые тэрэ үгы хэжэ, бахана хүрэгүүдыень бута сохибо, Ашэраа бурханда мүргэдэг газарай мододые унагаан сабшаба. ⁴ Элинсэг хулинсагайнгаа Эзэн Бурханда мүргэдэг, нургаал ёһонуудыень болон захяа заабаринуудыень сахин байха тушаа Иудын улад зондо тэрэ хэлэбэ. ⁵ Иудын хан түрын бүхы хотонуудаар мүргэдэг обоонуудые болон уталга ууюулдаг шэрээнүүдые тэрэ болуулба. Хааншалгынь үедэ амгалан тайбан байдал тогтоо бэлэй.

⁶ Эзэн энхэ тайбан байдал үршөөжэ, тэрэ жэлнүүдтэ дайн дажар үгы, юрэдөө, газар дайда амгалан, тиимэһээ Асаа Иудын хан түрын хотонуудые хэрэм ханануудаар бүхэлөө хэн. ⁷ Иудын улад зондо тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэ хотонуудые бүхэлэн, самхагуудтай, үүдэ, шэбхэнүүдтэй ханануудаар хүрээлэе. Эзэн Бурхандаа мүргэхэдэмнай, Тэрэ бидэндэ бүхы талаһаа тэгшэ энхэ тайбан байдал үршөөгөө. Тиимэһээ газар уһан маанадайнгаа байһаар.

Тэдэ иигэжэ барилга ябуулжа, амжалта туйлаа бэлэй. ⁸ Асаа хэды сэрэгтэй байгаа гэбэл, бамбай, жадануудтай Иудын обогой гурбан

зуун мянган, бамбайтай, мүн хурша номоор харбадаг хоёр зуун наян мянган Бэньямиин угай эрэлхэг зонтой бэлэй.

⁹Эфиопиин Зээрах нэгэ сая сэрэгтэй болон гурбан зуун дайшалхы тэргэтэй юумэн тэдэндэ добтолжо, Марэшаа хүрэтэр ерэбэ. ¹⁰Асаа урдаһаань ерэжэ, тэдэ Марэшаагай хажууда Цэпатаа гэдэг нюруу газарта байлдаанда жагсаба. ¹¹Асаа Эзэн Бурханаа дуудан, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн, шанга, шанга бэшэшье сэрэгтэ Та илалта туйлуулнат. Эзэн Бурхамнай, бидэндэ туһалыт. Танда найданабди, Танай нэрэ алдаршуулхаяа иимэ олон сэрэгэй урдаһаа гараабди. Эзэн Бурхамнай, Таниие хэншье диилэжэ шадахагүй.

¹²Асаагай, Иудын бүхы зоной хараһаар байтар Эзэн Эфиопиин сэргые хюдажа, эфиопиинхид тэрьедэжэ эхилбэ. ¹³Асаа сэрэгшэдтэеэ хамта тэдэниие Гэраар хүрэтэр намнажа, бултыень усадхаба. Иигэжэ эфиопиинхид Эзэнэй болон тэрэнэй сэрэгэй урда хюдуулаа бэлэй. Иудынхид угаа ехэ юумэ олзоборилоо хэн. ¹⁴Тиигээд тэдэ Гэраарай хажуугаархи бүхы хотонуудые хюдаа, юуб гэбэл, Эзэнһээ ехэ айжа байгаа. Тэдэ бүхы хотонуудые дээрмэшэлжэ, угаа ехэ олзо абаа хэн. ¹⁵Малшадай отогуудыешье тэдэ усадхан дээрмэшэлээ, олон гэгшын хони, ямаа, тэмээнүүдые туужа абаашаа. Иигэжэ тэдэ Иерусалим руу бусаа бэлэй.

Асаагай хубилалтанууд
(3 Хаан 15:13-16)

15 ¹Одээд гэгшын хүбүүн Азаарияа руу Бурханай Һүлдэ нэбтэрэн оробо. ²Тэрэ Асаада ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Асаа болон Иудын, Бэньямиинэй улад зон, намайе шагныта! Эзэнтэй хамта байбалтнай, Тэрэ таанадтай хамта оршохо. Тэрэниие бэдэрээ наа, олохот; харин Эзэниие орхиболтнай, Тэрэ таанадые орхиho. ³Олон үдэрэй туршада Израиль бодото үнэн бурхангүй, хургадаг санаартагүй, хуули ёһогүй байха. ⁴Харин гай тодхорой тохёолдоходо, тэрэ Израилиин Эзэн Бурханда ерьежэ, бэдэржэ эхилхэ. Тиихэдэнь Тэрэ Өөрыгөө олгуулха. ⁵Тэрэ үедэ гаража орожо байгааша зондо аюултай болоод байха. Юуб гэбэл, орон нютагуудай ажаһуугшадай байдалда ехэ гэгшын хёморолдоон болохо. ⁶Үндэнэ яһатан нүгөөдэ яһатаниие, хото нүгөө хотые мунсадаха, юуб гэбэл, Бурхан элдэб гай тодхор ушаруулан, тэдэниие хүлгөөн байха. ⁷Харин таанад шанга байха ёһотойт, зоригтнай бү мүхэг, юундэб гэбэл, хэнэн хэрэгэйтнай түлөө шагнал байха.

⁸Лүндэншэн Одээдэй хүбүүн Азаарияа гэгшын айладхаһан лүндэн шагнахадаа, Асаа зоригжон, Иудын болон Бэньямиинэй нютагуудһаа

онгон хүрэгүүдые, Эпрааим гэдэг хадалиг газарта оршогшо хотонууднаа онгонуудые үгы хэбэ. Үумын досоо хорёо соо оршодог Эзэнэй үргэлэй шэрээ тэрэ заһабарилба. ⁹ Эпрааимай, Мэнашшээгэй, Симеоний улад зон Эзэн Бурханай Асаа гэгшые дэмжэн байхые харахадаа, тэрээн руу олоороо ерэжэ ажаһуугаа. Асаа Иудын болон Бэньямиинэй бүхы зоние, мүн тэдээнтэй хамта ажаһуугааша Эпрааимай, Мэнашшээгэй, Симеоний зоние дуудаба. ¹⁰ Тэдэ Иерусалимда Асаагай хааншалгын эхинһээ арабан табадахи жэлэй гурбадахи нарын ябажа байхада сугларба. ¹¹ Тэрэл үдэртөө тэдэ туужа асарһан долоон зуун бодо малаар, долоон мянган хонёор үргэл Эзэндэ үргэбэ. ¹² Үнэн зүрхэнһөө, бүхы сэдхэлһээ Эзэн Бурхание шүтэн хүндэлэн байха тухай хэлсээ тэдэ баталба. ¹³ Израилиин Эзэн Бурхание хүндэлэн шүтэдэггүй хүн бүхэн – бага, ехэшье, эрэ, эмэшье, бултадаа, хосорхо зэргэтэй. ¹⁴ Үхэр бүрээ, эбэр бүрээ дуугаруулан, шанга шууяатайгаар тэдэ Эзэндэ үнэн сэхэ байха тухайгаа тангариглаа бэлэй. ¹⁵ Иигэжэ Иудын улад зоной жэншэдгүй Эзэн Бурханда шүтэхэдэ, Тэрэ Өөрыгөө олгуулба. Зон үнэнхэ зүрхэнһөө Тэрээндэ тангариглажа, энээндээ ехэ баяртай байгаа. Эзэн иигэжэ тэдээндэ бүхы талаһаань энхэ тайбан байдал бэлэглээ һэн.

¹⁶ Ашэраа бурханай хүрэг бүтээлгэһэнэйнь тула Маһахаа гэдэг нагаса эжыгээ хатанай нэрэ хүндэһөө буулгаа бэлэй. Асаа тэрэ хүрэгыень унагаалгажа, хэдэн хэһэг болгон бута сабшуулаад, Кидроон горхоной хажууда шатаалгаба. ¹⁷ Израилиин газар дайдада мүргэлэй бүхы обоонуудые үгы хээгүйшье һаа, Асаа бүхы наһандаа Эзэндэ үнэн сэхэ байгаа. ¹⁸ Өөрөө Бурханда зорюулжа, мүн эсэгынгээ Бурханда зорюулһан мүнгэ, алта болон Һумын хэрэгсэлнүүдые Бурханай Һүмэ руу тэрэ оруулжа табьяа һэн.

¹⁹ Иудын орон дайдада энхэ тайбан байдал Асаа гэгшын хааншалгын гушан табадахи жэл хүрэтэр үргэлжэлөө бэлэй.

*Асаа араамайхидһаа хамгаалалта гуйна
(3 Хаан 15:17-24)*

16 ¹ Асаа гэдэг хаанай гушан зургаадахи жэлээ Иудын хан түрые зонхилон байхада Израилиин хаан Баһашаа Иудын хан түрэдэ добтолон орожо, Асаагай хан түрэ руу хэнэйшье нэбтэрэн орохогүйн, мүн тэндэһээ хэнэйшье гарахагүйн тула Рамаа хото бүхэлжэ эхилбэ. ² Асаа хаан Эзэнэй нангин үргөө соохи болон хаан ордонойнгоо алта, мүнгэ гаргажа, Дамааск хотодо ажаһуугша Араамай хаан Бэн-Һадаадта зльгээжэ, иигэжэ хэлэхые захирба:

³ – Танай болон минии эсэгэнэрэй хоорондохи хэлсээндэл адли хэлсээ хоорондоо баталхые дурадханаб. Анхарыг, танда мүнгэ, алта эльгээбэб. Израилиин хаан Баһашаатай хэлсээгээ болюулжа, намһаа халан ошохыень баадхыт.

⁴ Бэн-Үадаад Асаа хаанай үгэ анхаржа, Израилиин хотонуудта добтолхыень сэрэгэйнгээ дарганарые эльгэбэ. Сэрэгшэдынь Ийон, Даан, Абээл-Мааим болон Напталиигай бүхы хотонуудые эзэлбэ. ⁵ Энээн тушаа дуулахадаа, Баһашаа эхилһэн ажалаа хаяад, Рамаа хотые бүхэлхэээ болибо. ⁶ Асаа хаан Иудын бүхы зониие дуудаж, Баһашаагай Рамаа хото барихадаа хэрэглэжэ байгааша бүхы модо шулууе хотоһоо гаргуулба. Тиигээд тэрээгээр Гээбэ хотые ба Мицпаа хотые барюулба. ⁷ Тэрэ үедэ Ханаани мэдэлшэн Иудын хаан Асаа руу ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурхандаа найдан байхын орондо ши Араамай хаанда найдан байгааш, тиимэһээ Араамай сэрэгые алдааш. ⁸ Эфиопиин болон Ливиин зон угаа хүсэтэй сэрэгтэй, дайшалхы ехэ олон тэргэнүүдтэй болон морин сэрэгтэй байгаа бэшэ аал? Теэд шинии Эзэндэ найдан байхада, Тэрэ тэдэниие шинии олзо болгоо. ⁹ Газар дэлхэйн Тэрээндэ үнэн этигэдэг зониие бултыень Эзэн хаража байдаг, тиигээд тэдээндэ Тэрэ туһалдаг. Мүнөө ши буруу юумэ хэбэш. Тиимэһээ энээнһээ хойшо шамда добтолон орогшод бии болохо.

¹⁰ Асаа энээнэйн түлөө мэдэлшэндэ ехэ уурлажа, түрмэ шорондо хаяба. Тэрэ үедэ Асаа улад зоной зариманиие хашадаг харшалдаг байгаа.

*Асаагай наһа баралга
(3 Хаан 15:23-24)*

¹¹ Асаагай бүхы үйлэ хэрэгүүд эхинһээ эсэс хүрэтэр Иудын болон Израилиин хаашуулай ном соо бэшээтэй юм. ¹² Хааншалалгынгаа гушан юһэдэхи жэлдэ Асаа хүлэй үбшэнтэй боложо, үбшэниинь һүжэрэн, бөөэрнь дээшэлбэ. Теэд тэрэ үбдэжэ байхадаа Эзэнһээ туһа гуйгаа бэшэ, аргалаашадта хандаа һэн. ¹³ Тиигэжэ Асаа зонхилолгынгоо дүшэн нэгэдэхи жэлдэ наһа баража, элинсэг хулинсагтаа мордоо бэлэй. ¹⁴ Давидай хото соо өөртөө гэжэ тэрэнэй зохёогшо булаша бунхан соо тэрэниие хүдөөлүүлхэдөө, элдэб уталгануудаар, анхилма үнэртэй дабирхайнуудаар дүүргэһэн хүүр соо тэрэниие табья бэлэй. Хүдөөлүүлхэдээ, иимэ уталгануудые угаа олоор мүн лэ ууюулаа һэн.

Ёшапаат – Иудын хаан

17 ¹ Ёшапаат хүбүүниинь орондонь хаан болобо. Тэрэ Израилиин урдаһаа эсэргүүсэхэ хүсэ шадалтай болоо бэлэй. ² Иудын бүхы

хэрэм хотонуудыг аршалха сэрэг тэрэ табиба, Иудын газар дайдаар болон Асаа эсэгынгээ эзэмдэн абагша Эпрааимай хотонуудаар мүн лэ тэрэ сэрэг табья бэлэй. ³Элинсэг хулинсаг болохо Давидай жэшээ даган ябажа, Баалда зальбардаггүй байһандань Эзэн тэрэниие үрегөө һэн. ⁴Тэрэ эсэгынгээ Бурханда шүтэдэг, захяа заабаринуудыень дүүргэдэг, израильшуудай хэрэгүүдыг нажаадаггүй бэлэй. ⁵Эзэн Тэрэнэй хааншалга үрежэ, Иудын улад зон Ёшапаадта бэлэг сэлэг үргэдэг байгаа. Иигэжэ тэрэ угаа баян, алдар солотой болоо һэн. ⁶Эзэндэ алба хэжэ байһандаа тэрэ омогорхон, Иудын хан түрэдэ ондоо бурхадта мүргэдэг газарнуудыг тэрэ үгы хээ бэлэй. ⁷Хан түрэ зонхилжо эхилһэнһээ хойшо гурбадахи жэлэйнгээ ябажа байхада тэрэ Иудын хотонуудаар улад зоние нургахын тула тусхай зоноо – Бэн-Хайилыг, Обадия, Захария гэгшэдыг, Нэтанээлыг, Михайя гэгшыг эльгээбэ. ⁸Мүн лэ левидүүдыг: Шэмая, Нэтаная, Зэбаадья, Асахээл, Шэмирамоот, Ёнатаан, Адония, Тобия, Тооб-Адония гэгшэдыг, мүн тэдэнтэй хамта Элишамаа, Ёраам гэдэг санаартадыг эльгээлсэбэ. ⁹Эзэнэй ёһо гуримуудай ном баринхай, тэдэ Иудын бүхы хотонуудаар ябажа, зоние нургаба. ¹⁰Иудын хажуугаар оршодог хан түрэнүүдыг Эзэн Иудаһаа айдаг болгобо. Тиимэһээ тэдэ Ёшапаадтай дай үүдхэдэггүй бэлэй. ¹¹Пилиштын зон Ёшапаадта мүнгэ, бэлэг баридаг һэн. Мүн лэ Араабай зон тэрээндэ долоон мянга долоон зуун хони, долоон мянга долоон зуун ямаа бэлэг үгэбэ. ¹²Иигэжэ Ёшапаат бүри хүсэтэй болон, Иудын хан түрэ соо хэрэмүүдыг болон нөөсөнүүдэй хотонуудыг барюулаа бэлэй. ¹³Тэрэ хаан түрэ соогоо олон гэгшын нөөсэтэй, Иерусалим хото соо эрэлхэг сэрэгтэй һэн. ¹⁴Түрэл түтимэйн ёһоор бүридхэлыг гэбэл, Иудын обогой түмэн сэрэгтэй дарганар: гурбан зуун мянган эрхим сэрэгтэй Һаднаа, ¹⁵удаань хоёр зуун наян мянган сэрэгтэй Ёханаан жанжин, ¹⁶удаань Зихригэй хүбүүн, эзэндэ үнэн сэхэ Амация хоёр зуун мянган эрхим сэрэгтэй; ¹⁷Бэньямиинэй обогой Элиадаа гэдэг эрхим сэрэгшэ нурша номтой, бамбайтай хоёр зуун мянган сэрэгтэй, ¹⁸удаань зэр зэбсэгтэй нэгэ зуун наян мянган сэрэгтэй Ёзабаад. ¹⁹Эдэ зон хаанда алба хээ. Тэдэнһээ гадна Иудын хэрэм хотонуудаар үшөө сэрэг байгаа хааб даа.

*Михай Ахаабай эсрэг лүндэн табина
(3 Хаан 22:1-35)*

18 ¹Иигэжэ Ёшапаат баян, алдар солотой болоходоо, Израилин хаан Ахаабтай үхи хүүгэдээ гэрлүүлбэ. ²Нэгэ хэды жэлэй үнгэрһэнэй удаа тэрэ Самари руу Ахаабта айлшалба. Тэрэниие болон хамта эрэгшэ зоние нь хүндэлэн, Ахааб хони, үхэр угаа олоор үүсэлбэ.

Галаадта оршодог Рамоот хотодо добтолон орохо тухай дурадхал Ахааб тэрэндэ оруулба.

³ – Галаадай Рамоодто добтолхоёо намтай хамта гараха гүш? – гэжэ Израилиин хаан Ахааб Иудын хаан Ёшапаадһаа асуугаа бэлэй.

Тиихэдэнь Ёшапаат Израилиин хаанда:

– Ши хайшаа ябахабши, бишье тишээ ябахаб. Минии сэрэг шинии сэрэгэй хойноһоо ябаха. Би шамтай хамта дайнда ябахаб! – гэжэ харюусаба.

⁴ Удаань Ёшапаат Израилиин хаанда:

– Түрүүн Эзэнһээ зүбшөөл һурыш, – гэбэ.

⁵ Израилиин хаан дүрбэн зуугаад лүндэншые суглуулжа:

– Галаадай Рамоодто добтолхоннай гү, али үгы гү? – гэжэ асууба.

Тэдэ:

– Добтологты, Бурхан тэрэниие танай гарта үгэжэ байна, – гээд харюусаба. ⁶ Харин Ёшапаат:

– Эзэнһээ асууха үшөө ондоо лүндэншэ эндэ бии гээшэ гү? – гээд асууба. ⁷ Израилиин хаан Ёшапаадта:

– Эзэнэй харюу дамжуулан хэлэдэг үшөө нэгэ хүн биил даа, теэд би тэрэндэ дурагүйб, юуб гэхэдэ, тэрэ нам тушаа гансал муугаар уридшалан хэлэдэг, хайн юумэ хэлээгүй. Имлаагай хүбүүн Михай гээшэ, – гэбэ. Ёшапаат тэрэндэ:

– Үгы, хаан, тиигэжэ бү хэлыш, – гэбэ. ⁸ Тиихэдэнь Израилиин хаан нэгэ түшэмэлөө дуудажа:

– Имлаагай хүбүүн Михай гээшые түргөөр дуудажа асара, – гэбэ.

⁹ Израилиин хаан болон Иудын Ёшапаат хаан хаан хубсаһаяа үмдэнхэй, Самари хотын талмай дээрэ, хаалгануудай хажууда өөр өөрын хаан шэрээдэ заларанхай һуугаа. Бүхы лүндэншэд урдань абарал буулгажа байгаа бэлэй. ¹⁰ Хэнаанаагай хүбүүн Цэдэкиия өөртөө түмэр эбэрнүүдые хэжэ, иигэжэ соносхобо:

– Эзэн мүн айладхана: Араамай улад зониие иимэ эбэрнүүдээр мүргэжэ, дууһан хюдахаш.

¹¹ Бүхы лүндэншэдшые тон тиимээр уридшалан айладхажа байгаа:

– Галаадай Рамоодто добтолон орогты, амжалта туйлахат, Эзэн тэрэниие танай гарта үгэнэ.

¹² Михай гэгшые дуудахаяа ошогшо нэгэн:

– Михай, лүндэншэд нэгэн хүн мэтэ бултадаа хаанда хайн мэдээ дуулган, лүндэн табина. Танайшые үгэ тэдээндэл адли байг лэ, хайн мэдээ дуулгыт даа, – гэбэ.

¹³ Михай:

– Эзэнэй нэрээр тангаригланаб! Эзэн Бурханайгаал айладаһан үгэ би дамжуулхаб, – гэбэ.

¹⁴ Тэрэ хаанда ерэбэ. Хаан тэрээнһээ:

– Михай, Галаадай Рамоодто добтолон орохоннай гү, али үгы гү? – гэжэ асууба. Тэрэ:

– Добтолон орогты, амжалта туйлахат, Эзэн тэрэниие танай гарта үгэнэ, – гэбэ.

¹⁵ Хаан тэрээндэ:

– Эзэнэй нэрэһээ дуугархадаа, ши намда зүбхэн үнэн сэхые дуулга гэжэ хэды дахин шамда тарнидан хэлэхэбиб? – гэхэдэнь.

¹⁶ Михай хэлэбэ:

– Хонишонгүй хонид мэтэ хада уулаар таранхай Израилиин сэрэг харанаб. «Тэдэ удамаршагүй. Дай үүдхэнгүй, гэр руугаа амиды мэндэ бусаг лэ», – гэжэ Эзэн айладана.

¹⁷ Израилиин хаан Ёшапаадта:

– Тэрэ нам тушаа найнаар бэшэ, гансал муугаар уридшалан айлад-хадаг гэжэ би хэлээ бэшэ хэн гүб? – гэбэ.

¹⁸ Михай харюудань:

– Эзэнэй айладхал шагна! Эзэнэй сэнтиидээ залараад, хажуудань баруун, зүүн гараарнь Огторгойн сэрэг барандаа зогсон байна гэжэ би харааб. ¹⁹ Эзэн иигэжэ асууба: «Израилиин хаан Ахаабай хорхойень хэн хүдэлгэжэ, Галаадай Рамоот руу абаашажа шадахаб? Тэрэ тэндэ хосорхо хэн». Булта өөр өөрын ханамжануудые дурадхажа байхада, ²⁰ нэгэ хүнэһэн урагшаа гаража, Эзэнэй урда зогсоод, «Би шадахаб» гэбэ. «Ямар аргаар?» гэжэ Эзэн тэрээнһээ асууба. ²¹ Тэрэ «Би ошожо, тэрэнэй бүхы лүндэншэдые худал абарал буулгадаг болгохоб» гэбэ. Эзэн «Шадахаш. Ошожо, энээнээ бүтээ» гээ хэн. ²² Тиигээд мүнөө Эзэн шинии лүндэншэ-дые худал хэлэдэг болгоо. Тэрэ шамдагай тодхор ушаруулха гээд шиидээ.

²³ Хэнаанаагай хүбүүн Цэдэкиия гэгшэ дүтэлөөд, Михай гэгшын хасар альгадаад:

– Эзэн намда бэшэ, гансал шамда айладана гэжэ нээрээ ханажа байна гүш? – гэбэ.

²⁴ Михай хэлэбэ:

– Хорохо газар бэдэржэ, нэгэ таһалгаһаа нүгөө таһалга руу гүйжэ байхадаа энэниие мэдэхэш даа. ²⁵ Израилиин хаан захирба:

– Михайые баригты! Тиигээд хотын дарга Аммоондо болон хаанай хүбүүн Ёнаашда абаашагты! ²⁶ Энэниие шорондо хаяжа, минии амиды мэндэ бусатар хилээмэ, уһаар үл залгуулан байгты гээд хаан захирна гэжэ хэлэгты.

²⁷ Михай хэлэбэ:

– Амиды мэндэ бусаа нааш, Эзэн намда айладаагүй гээд элирхэ. Тиигээд тэрэ иигэжэ зондо соносхобо:

– Бултадаа энээниие шагнаад, хадуужа абагты!

*Ахааб харбуулжа наһа барана
(3 Хаан 22:29-35)*

²⁸ Израилиин хаан Ахааб болон Иудын хаан Ёшапаат сэрэгээ дахуулан, Галаадай Рамоот хотодо добтолхоёо ошобо. ²⁹ Ахааб Ёшапаадта иигэжэ хэлэбэ:

– Би хубсаһаа нэлгээд, байлдаанда орохон. Харин ши хаанай хубсаһа үмдөөд бай.

Израилиин хаан ондоогоор хубсалжа, байлдаан руу оробо. ³⁰ Араамай хаан дайшалхы тэргэнүүдэйнгээ ноёдто иигэжэ захирба:

– Юрын сэрэгтэйшье, сэрэгэй ноёдтойшье бү тулалдаарайгты, гансал Израилиин хаанда добтолооройгты. ³¹ Дайшалхы тэргэнүүдэй ноёд Ёшапаадые хараад, «Израилиин хаан энэ мүн» гэжэ ханажа, тэрээнтэй тулалдахаа хотирбо. Теэд Ёшапаадай хашхархада, Эзэн тэрээндэ туһалжа, добтологшодыень зайсуулба. ³² Дайшалхы тэргэнүүдэй ноёд тэрэнэй Израилиин хаан бэшэ байһые харахадаа, тэрээнһээ хотироо хэн.

³³ Араамай нэгэ сэрэгшэ хурша номоор харбахадаа, өөрөөшье ойлгонгүй Израилиин хааниие хуягайнь забһарай нүхэ оножо шархатуулба. Тэрэ дайшалхы тэргын жолоо баригшада:

– Эрьеэрэй, байлдаанһаа намайе гарга. Би шархатааб, – гэбэ. ³⁴ Теэд тулалдаан тэрэ үдэр бүри эршэдэжэ, Израилиин хаан Ахааб Араамай сэрэгэй урдаһаа харан, дайшалхы тэргэ соогоо үдэшэ болотор байха баатай боложо, наранай орохо үедэ хаан наһа бараба.

Ёшапаат заргашадые томилно

19 ¹ Иудын хаан Ёшапаат амиды мэндэ Иерусалим руу гэртээ бусажа ябаба. ² Ханааниин хүбүүн, лүндэншэ Еһүү тэрээндэ дайралдажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Муу хүндэ туһалжа байһанайш тула, Эзэниие үзэн ядадаг зонтой үелжэ байһанайш тула Эзэн шамда угаа уурлажа байна! ³ Гэбэшье бүхы хэрэгүүдшни муу бэшэ. Ашэраа бурханда мүргэдэг онгонуудые ши галдан үгы хээш, Бурханиие шүтэн хүндэлдэг байхаяа оролдонош.

⁴ Ёшапаат Иерусалимда ажаһуудаг бэлэй. Гэбэшье тэрэ харьяата газар дайдаараа ябажа, Бэһээр-Шээбэһээ хадалиг Эпрааим хүрэтэр аяншалжа, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханда мүргэн шүтэдэг байхыень

зониие хургажа эхилбэ. ⁵Иудын хэрэм ханануудтай бүхы хотонуудаар шүүбэрилэгшэдые табижа, ⁶тэдээндэ иигэжэ хэлээ һэн:

– Юу хэжэ байһанаа мэдэржэ байгты. Таанад зоной бэшэ, Эзэнэй зарга шүүбэри хэжэ байна гэшэст. Эзэн таанадай хэрэгтэтнай оролсоно. ⁷Эзэнһээ айжа байгты, болгоомжолжо зарга хэрэгүүдые шиидхэгты. Эзэн Бурхамнай үнэн бэшые, нюур илгажа шүүбэрилгые, эдилгэ абалгые эрид хоридог.

⁸Левидүүдэй, санаартадай болон уг унгинуудай ахамэдые Ёшапаат шэлэжэ, Иерусалимда Эзэнэй зарга хэрэгүүдые шиидхэхэ уялгатай болгобо. Тиигээд тэдээнтэй хамта Иерусалим руу ерэжэ, ⁹иимэ захяа тэдээндэ тэрэ үгэбэ:

– Эзэндэ үнэн сэхээр албалагты. ¹⁰Шуһа урдахуулһан гү, хуули еһын, захяа гуримай, дүримэй, ёһо заншалнуудай гү – элдэб арсалдаата хэрэгүүд арад зонһоомнай орожо байха. Зүбөөр шиидхэжэ байгты, Эзэнэй урда нүгэлтэй тэдэниие бү болгогты. Уур хилэнгынь таанадта, мүн арад зондотнай бү хүрэг. Иигэжэ үйлэ ябуулбал, нүгэл абахагүйт. ¹¹Ахамэд санаартан Амарияа шажан мүргэлэй хэрэгые эсэслэн шиидхэхэ эрхэтэй. Ишмаһээлэй хүбүүн, Иудын обогой ахалагша Зэбаадьяа бусад хэрэгүүдые эсэслэн шиидхэхэ. Левидүүд таанадта туһалха. Шанга байгты, хэрэгүүдые эрхилэгты, Эзэн таанадта зүбөөр хэрэг эрхилхэдэ туһалха.

*Ёшапаат аммоонуудтай, моһаабуудтай, Сэһиирэй хадаар
ажаһуудаг зонтой дайралдана*

20 ¹Нэгэ хэды сагай үнгэрһэнэй удаа моһаабууд болон аммоонууд, тиихэдэ зарим мүүнүүд Ёшапаадта добтолон оробо.

²Зон Ёшапаадта ерэжэ, иигэжэ дуулгаба:

– Далайн эрьһеһээ, Эдоомһоо угаа ехэ сэрэг тан руу ерэжэ ябана. Тэдэ мүнөө Хацацоон-Тамаарые гэхэ гү, али Эн-Гээди гэгшые эзэлбэ.

³Ёшапаат айжа, Эзэндэ мүргэжэ эхилбэ. Тиигээд тэрэ Иудын улад зондо масаг бариха тухай захиралта буулгаба. ⁴Эзэнһээ туһа гуйхаяа Иудын хан түрын бүхы хотонуудһаа зон Иерусалимда яаралтай сугларба.

⁵Иудын болон Иерусалимай улад зоной Эзэнэй Һүмэ соо суглархада, Ёшапаат шэнэ суглаанай урда гаража, ⁶иигэжэ зальбарба:

– Үбгэ эсэгэнэрэймнай Эзэн Бурхан! Огторгойһоо дэлхэйн арадуудые зонхилон байнат. Та агууехэ хүсэ шадалтайт, урдаһаатнай хэншые тулажа шадахагүй! ⁷Бурхамнай, Өөрын арад түмэн Израилийн энэ газар уһан руу нүүжэ ерэхэдэ, Та эндэ урда саһаа ажаһуугааша арадуудые үлдэн намнажа, энэ орон нютагые Өөрын нүхэр Абраһамай үри һадаһадта хэтэ мүнхэдөө үгөө бэлэйт. ⁸Тэдэ эндэ һуурижажа, Танда соло дуудаха

нангин үргөө барижа, иигэжэ мэдэжэ байгаа: ⁹ «Ямар нэгэн гай тод-хор – дайн гү, тахал үбшэн гү, али үлэсхэлэн хоохон байдал тохёолдоо хадань, бидэ энэ нангин үргөө соо Эзэндэ гуйлта үргэн зальбархабди, Тэрэ бидэниие дуулажа, абарха». ¹⁰ Мүнөө хадаа Аммооной, Моһаабай болон Сэһиирэй хадаар ажаһуудаг сэрэгүүд маанадта добтолон оробо. Манай үбгэ эсэгэнэрэй Египет орон нюотагһаа гараад ябажа байхада тэдэнэй газар дээгүүр гарахыень Та зүбшөөгөөгүй бэлэйт. Тиимэхээ үбгэ эсэгэнэрнай хажуугаарнь үнгэржэ, тэдэниие хюдаагүй бэлэйл. ¹¹ Харыт, Танай бидэндэ үгэһэн угай газар нюотагһаа тэдэ бидэниие үлдэхээ ерэбэл! ¹² Манай Бурхан! Тэдэниие усадхыт! Маанадта добтологшо иимэ ехэ сэрэгэй урдаһаа тулаха хүсэн бидэндэ байхагүй. Юугээшьэ хэхээ бидэ мэдэнэгүйбди, харин Тандаал найданабди!

¹³ Иудын бүхы эршүүл һамгадтаяа, үхи хүүгэдтээ хамта Эзэнэй нангин үргөө соо зогсон байгаа бэлэй. ¹⁴ Гэнтэ Эзэнэй Һүлдэ Асаапай угай тэндэ зогсожо байгааша левит хүн Яхазихээлдэ шэнгэн оробо. Яхазихээл хадаа Захариягай, Захария Бэнайягай, Бэнайяа Еиһээлэй, Еиһээл Маттааниягай хүбүүн бэлэй. ¹⁵ Яхазихээл иигэжэ хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ Ёшапаат хаан, Иудын болон Иерусалимай бүхы арад зон, анхаралтайгаар шагныта! Энэ ехэ сэрэгһээ бү айгты, бү хүрдэгты гэжэ Эзэн таанадта айладхана. Энэ дайнай үрэ дүн таанадһаа бэшэ, Бурханһаа сэхэ дулдыдаха. ¹⁶ Үглөөдэр тэдэнэй урдаһаа добтолон орогты. Тэдэ мүнөө Цици гэжэ гүбээ дээрэ гаража байна. Ерүһээл гэжэ зэлүүд хоохон талын урда, нюруу газарай эсэстэ тэдэниие олохот. ¹⁷ Энэ удаа таанад дайралдана бэшэт, нуурияа эзэлэн зогсожо, Эзэнэй таанадта үршөөһэн илалта харан байгты. Иудын болон Иерусалимай улад зон, бү айгты, хүрдэн бү сошогты. Үглөөдэр тэдэнэй урдаһаа добтологты, Эзэн таанадтай хамта!

¹⁸ Ёшапаат хаан нюураараа газар хүрэтэр мүргэбэ. Иудын болон Иерусалимай бүхы арад зон Эзэндэ зальбаран, мүн лэ унажа мүргөө бэлэй. ¹⁹ Кэһаадай болон Коорахай угай левидүүд Израилиин Эзэн Бурханда угаа шангаар магтаал үргэхээ бодоо хэн.

²⁰ Нүгөө үглөө тэдэ эртэ бодожо, Тэкооһа гэдэг зэлүүд хоохон газар руу зорибо. Зорихын урда тээ Ёшапаат хаан зогсожо, иигэжэ бултанда хэлэбэ:

– Иудын болон Иерусалимай улад зон, намайе шагныта! Эзэн Бурхандаа үнэнхэ зүрхэнһөө этигэн байгты! Тэрэнэй лүндэншэдтэ этигэгты! Тиигэбэл, амжалта туйлахат.

²¹ Тиигээд гэрэ арад түмэнтэй зүбшэжэ, «Эзэндэ магтаал үргэгты! Юуб гэбэл, Тэрэнэй хайра үршөөл хэтэ мүнхын!» гэжэ магтан дуулаха

нангин хубсаһатай дуушадые сэрэгэй урда табиба. ²² Тэдэнэй магтан дуулажа эхилхэдэ, Эзэн Иудада дайгаар ороһон аммоонуудай ба моһабуудай урдаһаа, Сэһиир хадын уласай урдаһаа сэрэгшэдые ябуулба. Тиигээд дайсад усадхагдаа бэлэй. ²³ Яагаад бэ гэбэл, Аммоон ба Моһаабай сэрэгүүд Сэһиир хадын уласта довтолжо, эсэслэн усадхаба. Удаань тэдэ бэе бээтэээ дайралдаа бэлэй. ²⁴ Иудын сэрэг зэлүүд хоһон газарта байгааша самхаг руу дүтэлжэ хараба: дайсадай сэрэг бултадаа үхэнхэй газар дээрэ хэбтэжэ байба. ²⁵ Ёшапаат түшэмэлнүүдтээ хамта олзо оложо абаашахаяа ерэхэдэе, угаа ехэ эд зөөри, мал адууһа, хубсаһа хунар ба бусад үнэтэй зөөри оложо, гурбан үдэрэй туршада абаашаашье хадаа бултыень абаашажа шадабагүй. ²⁶ Дүрбэдэхи үдэрөө тэдэ Берахаа* гэдэг нюруу газарта сугларжа, Эзэндэ магтаал үргэн зальбарба. Тиимэһээ энэ нюруу газар Берахаа гэжэ нэршэһэн юм. ²⁷ Иуда болон Иерусалимые толгойлһон Ёшапаат түшэмэлнүүдтээ хамта Иерусалим руу бусахадаа, угаа хүхижэ ябаа. Юуб гэбэл, дайсадыень Эзэн даран диилүүлээ бшуу. ²⁸ Иигэжэ тэдэ Иерусалим хотоор үнгэрэн, Эзэнэй хүмэ хүрэтэр ятага, үхэр бүрээ дээрэ хүгжэмлэн ябаа хэн. ²⁹ Израилийн дайсадтай Эзэнэй дайралдаһан тушаа дэлхэйн арадууд дуулахадаа, ехэ хүрдэбэ. ³⁰ Ёшапаадай хааншалалга саашадаа амгалан тайбан байдалда үргэлжэлбэ. Бурхан тэрэниие алишье талаһаань аршалан байгаа хэн.

Ёшапаадай засаглалай эсэ
(3 Хаан 22:41-50)

³¹ Ёшапаат гушан табатайдаа Иудын хаан болоһон юм. Тэрэ Иерусалимда хорин табан жэлэй туршада хааншалаа. Эхэнь Шилхиигэй басаган Азубаа бэлэй. ³² Тэрэ Асаа эсэгынгээ жэшээ даган, Эзэндэ таатай хэрэгүүдые эрхилэн ябаа. ³³ Гансал обоонуудта үргэл үргэхэ гээшэ болуулагдаагүй, арад зон үбгэ эсэгэнэрэйнгээ мүргэдэг Бурханда гүйсэд хандаагүй байгаа.

³⁴ Ёшапаадай бүхы хэрэгүүдые, эхинһээ эхилээд һүүл хүрэтэр, Хаанаанин хүбүүн Еһүү бэшэн дансалаа бэлэй. Тиигээд тэрэнь Израилийн хаашуулай түүхэ тушаа ном соо оруулагдаа хэн.

³⁵ Иудын Ёшапаат хаан нэгэ үедэ Израилийн Ахазияа хаантай эб холбоотой байһан юм. Харин Ахазияа олон муу муухай хэрэгүүдые хээ. ³⁶ Тэнгис далайгаар Таршииш руу тамарха мантан онгосонуудые хамта бариха гэжэ тэдэ хэлсэбэ. Тэрэ мантан онгосонуудые Эциһоон-Гээбэртэ тэдэ баряа хэн. ³⁷ Гэбэшье Марэшаа хотын Додаваһуугай хүбүүн

* 20:26 Берахаа: еврей хэлэн дээрэ энэ нэрэ «магтаал» гэһэн удхатай.

Элиээсэр Ёшапаат тушаа иимэ лүндэн табиба: «Ахазияатай холбоотой байһанайш түлөө Эзэн шинии хэһэн юумэ һалгааба». Мантан онгосонууд бутаржа, Таршииш руу тамаржа шадахаар бэшэ болоо бэлэй.

*Иораам – Иудын хаан
(4 Хаан 8:16-24)*

21 ¹ Ёшапаат наһа баража, элинсэг хулинсагтаяа хамта Давидай хото соо хүдөөлүүлэгдөө һэн. Тэрэнэй орондо Иораам хүбүүнийн хаан шэрээдэ заларба. ² Израилийн Ёшапаат хаан долоон хүбүүтэй байгаа: Иораам, Азаария, Ехихээл, Захария, Азаария, Михаээл, Шэпаатия. ³ Тэрэ хүбүүдтээ алта, мүнгэ болон бусад үнэтэй олон бэлэгүүдые, Иудын хэрэм хотонуудые үгөөд, ууган хүбүүн Иораамаа хаан болгоо бэлэй.

⁴ Эсэгынгээ хан түрые бахим барихадаа, Иораам бүхы дүүнэрээ болон арадай зарим удамаршадые һэлмээр сабшан усадхаба.

⁵ Тэрэ гушан хоёр наһатайдаа хаан боложо, найман жэлэй туршада Иерусалимда хаан шэрээдэ хуугаа. ⁶ Иораам Ахаабай гэр бүлын ябадалаар, Израилийн хаашуулай замаар ябаба. Тэрэнэй һамган Ахаабай басаган байгаа. Тиимэһээ тэрэ муу жэшээ халан абажа, Эзэнэй урда нүгэлтэ хэрэгүүдые хэдэг байба. ⁷ Харин Эзэн Давидтай баталһан хэлсээнһээ боложо Давидай уг удамые хосороохогүйб гэһэн шийдхэбэри гаргаа һэн. Ушар юуб гэхэдэ, үеын үедэ уг удамын хааншалан байха гэжэ Эзэн Давидые найдуулһан байгаа.

⁸ Иораамай хааншалха үедэ Эдоомой арад зон буһалгаалжа, Иудын эрхэ мэдэлһээ гаража, өөрын хаание һунгаба. ⁹ Иораам сэрэгэй ноёдтоёо, дайшалхы морин тэргэнүүдтээ хамта добтолгондо орохоёо Эдоом руу нэбтэрэн оробо. Тэдэниие Эдоомой сэрэг бүһэлбэ, гэбэшье тэдэ хүниин туршада эдоомуудай сэрэгүүдэй хүрээниие бүһэлэн хүрээлөөд, тэдэниие, тэдэнэй дайшалхы тэргэнүүдэй дарганарые хюдан даража шадаа һэн. ¹⁰ Тиигээд лэ эдоомууд иудынхидһаа таһараад, мүнөө болотор мэдэлдэнь ороогүй юм. Тиихэдэ Либнаа мүн лэ Иораамай эсрэг буһалгаалба, юуб гэхэдэ, Иораам үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханиие орхёод байгаа бшуу. ¹¹ Тэрэ Иудын хадалиг газарнуудаар мүргэлэй газарнуудые байгуулжа, Иудын болон Иерусалимай зониие Эзэнэй урдаһаа нүгэл хэхэ харгы руу түлхибэ.

¹² Элияа лүндэншэнһөө бэшэг тэрээндэ ерээ һэн. Тэрэ бэшэг соо иигэжэ бэшээтэй байгаа:

– Элинсэг хулинсаг Давид эсэгыншни Эзэн Бурханай айладхал дуулгахам. Абынгаа, Ёшапаат хаанай, хүгшэн абынгаа, Иудын Асаа

хаанай, жэшээ халан абангүй, ¹³ Израилийн хаашуулнаа жэшээ абажа, Ахаабай болон уг удамайнь хэдэгтэл адляар, Иудын болон Иерусалимай ажаһуугшадые Эзэнһээ буруу харуулһанайш түлөө, шамһаа үлүү хайн дүү хүбүүдээ усадхаһанайш түлөө ¹⁴ Эзэн арад түмэниеш, үхи хүүгэдыеш, һамгадыеш, зөөри хогшолыеш угаа ехээр хюдаха. ¹⁵ Тэрэ өөрыеш гэдэһэ доторой шанга үбшэндэ нэрбүүлжэ, үдэр бүри үбшэниеш доройтуулжа байха.

¹⁶ Эзэнэй түсэблэнэй ёһоор, Эфиопиин арад түмэнтэй дүтэ ажаһуудаг пилишт болон арааб арадууд Иораамда ехэ уурлаба. ¹⁷ Тэдэ Иудын хан түрэ руу добтолон орожо, хаанай ордоной баялиг дээрмэшэлбэ, хүбүүдыень болон һамгадыень барянда туун абаашаба. Гансал хаанай бага хүбүүн Иохааз үлөө бэлэй. ¹⁸ Энэнэй удаа Эзэн Иораамые эдэгшэгүй доторой үбшэндэ нэрбүүлбэ. ¹⁹ Хоёр жэлэй туршада үбшэн үдэрһөө үдэртэ улам хүжэржэ, эсэсэй эсэстэ тэрэ угаа ехээр зобожо наһа бараа хэн. Үбгэ эсэгэнэрэйн наһа барахада арад түмэн гашуудалай түүдэг носоодог аад, тэрэнэй наһа барахада түүдэг носообогүй.

²⁰ Иораам гушан хоёр наһатайдаа хаан шэрээ эзэлжэ, найман жэлэй туршада Иерусалимнаа хан түрээ зонхилон байгаа. Тэрэнэй наһа барахада хэншые гашуудаагүй. Тэрэниие Давидай хотодо хүдөөлүүлбэшые, хаанай бунхан руу оруулаагүй бэлэй.

Ахазия – Иудын хаан
(4 Хаан 8:25-29; 9:14-29; 11:1-3)

22 ¹ Арааб арадай сэрэг Иудын урдаһаа дайлалдажа байхадаа, Иоораамай бүхы хүбүүдые алаһан байгаа. Гансал бага хүбүүниинь Ахазия амиды үлөө хэн. Тиимэһээ Иерусалимай улад зон Ахазия гэгшые хаан шэрээдэ дэбжэн һуулгаба. ² Ахазия хорин хоёртойдоо хан шэрээдэ һуужа, нэгэ жэлэй туршада Иерусалимда засаглаба. Тэрэнэй эхэ Атаалия Израилиин Омри хаанай басаган хэн. ³ Эхэнэ нүгэл үйлэдэхэ талаар тэрээндэ зүбшэл заабари үгэдэг байжа, тэрэ Ахаабай гэр бүлэдэл адляар хэрэгүүдые эрхилдэг байба. ⁴ Эсэгын наһа бараһанай удаа гэр бүлын гэшүүд тэрээндэ зүбшэл үгэдэг, хосорхо тээшэнэ татадаг байжа, Ахаабай үри наһаһадтал адляар тэрэ Эзэнэй урда нүгэл үйлэдэбэ. ⁵ Тэдэнэй үгэ дуулажа, Ахазия Израилиин хаан байгша Ахаабай хүбүүн Ёраамтай хамта Араамай хаан Хазанһээлтэй дайлалдахая Галаадай Рамоодто байлдаанда ошобо. Араамшууд тэндэ Ёраамые шархатуулба. ⁶ Тэрэ Рамоодто Араамай хаан Хазанһээлтэй дайлалдахада араамшуудта шархатуулһан шархаяа эмшэлхээе Езрээл бусаба. Иоораамай хүбүүн Ахазия Ахаабай хүбүүн Ёраамые эрьжэ ерээ хэн.

⁷ Ёраамда ерэнэн ушарыень Ахазияе халгаха талаар Эзэн хэрэглээ бэлэй. Ахазияа ерэжэ, Ёраамтай хамта Нимшиигэй хүбүүн Еһүү гэгшын урдаһаа добтолбо. Харин тэрэ Еһүү гэгшые Ахаабай уг удам усадхагшаар Эзэн шэлэн түсэблэн, тоһоор түрхихэн байгаа. ⁸ Ахаабай гэр бүлэ тушаа Эзэнэй зарлиг гүйсэдхэжэ байхадаа, Еһүү Иудын удамаршадые ба Ахазиягай аханарай хүбүүдые оложо алаһан юм. ⁹ «Ахазияа гэгшые бэдэрэгты!» гэжэ тэрэ захирба. Ахазиягай Самарида хоргодоод байһыень оложо, Еһүү гэгшэдэ тэрэниие асарба. Тиигээд Ахазияа тэндэ усадхагдаба, гэбэшые бэень хүдөөлүүлэгдөө һэн. Юуб гэбэл, «Эзэниие бүхы үнэнхэ зүрхэнһөө хүндэлэн шүтэдэг байһан Ёшапаат хаанай аша хүбүүн гээшэ» гэжэ зон тэрээн тушаа хэлсэдэг байгаа шуу. Хаан шэрээдэ заларха хүн Ахазиягай гэр бүлэдэ бэшэ үлөөгүй.

¹⁰ Ахазиягай эхэ Атаалияа хүбүүнэйнгээ алуулһые мэдэхэдээ, хан шэрээе эзэлхэ байһан Иудын хаанта гэр бүлын гэшүүдые бултыень алаха тухай захиралта үгэбэ. ¹¹ Гэбэшые Иораамай хаанай басаган Ёшабээт алуулха хуби заяатай байһан хаанай хүбүүдэй дундаһаа Ёнаашые нюусаар хулуужа абарба, тэжээһэн эхэтэйн хамта өөрынгөө унталгын таһалгада асаржа хоргодуулба. Иигэжэ Ахазияатай нэгэ эсэгэтэй, ондоо эхэнүүдтэй, тиимэһээ Ахазиягай эгэшэ, Ёядаа санаартанай һамган Ёшабээт Ёнаашые Атаалияаһаа нюужа, тэрэ амиды мэндэ үлөө бэлэй. ¹² Атаалиягай хааншалха үедэ, зургаан жэлэй туршада, тэрэ Бурханай гэр соо хоргодобо.

Атаалиягай эсрэг буһалгаан
(4 Хаан 11:4-20)

23 ¹ Долоодохи жэлэй ябажа байхада Ёядаа санаартан хэрэг эрхилхэ эдэбхи үүсхэл гарган, сэрэгэй ноёдтой хэлсээ холбоотой болобо. Хэдтэйб гэбэл, Ероһаамай хүбүүн Азаарияатай, Ёханаанай хүбүүн Ишмаһээлтэй, Обээдэй хүбүүн Азаарияатай, Адаяа гэгшын хүбүүн Маашэяатай, Зихриигэй хүбүүн Элишапаадтай. ² Тэдэ Иудын бүхы хотонуудаар ябажа, левидүүдые болон айл хотонуудай удамаршадые суглуулжа, Иерусалим руу ерүүлбэ. ³ Тэндэ Бурханай гэр соо тэдэ суглараад, Ёнаашда туһалха тухай хаантай хэлсээ баталба.

Ёядаа иигэжэ тэдэндэ хэлэбэ:

– Давидай үри һадаһад хододоо хаан шэрээ эзэлэн һууха гэжэ Эзэн айлладхаа һэн шуу. Тиимэһээ хаанай хүбүүн хаан байха ёһотой. ⁴ Таанад иимэ юумэ хэгты: субботодо ажалдаа гараха ёһотой санаартадай болон левидүүдэй гурбанай нэгэ бүлэг Һумын үүдэнүүдые харууһалаг, ⁵ нүгөөдэнь хаанай ордониие, гурбадахинь гол үүдые харууһалан байха.

Бүхы арад зон Эзэнэй гэрэй хашаанууд соо байха. ⁶ Санаартад болон левидүүднээ бэшэ хэншые Эзэнэй гэр руу орохо ёһогүй. Санаартад болон левидүүд арюудхалай ёһолол хүүлэнэн, тиймэнээ орохо эрхэтэй. Харин бусад бүхы зон Эзэнэй айлалдал сахин, газар байха зэргэтэй. ⁷ Левидүүд зэр зэбсэгээ баряад, хааниие алишые талаһаань аршалан, бүһэлэн тойрожо зогсогты! Хаанашые ошоходонь, хааниие үдэшэгты! Һүмэ руу ороһон хүн алуулха!

⁸ Ёядаа санаартанай захирхан бүхы юумыень левидүүд болон Иудын арад зон дүүргэбэ. Субботын үдэр харуулай албанда гарагшад, мүн тэрэ үдэр амарагшад өөһэдынгөө зуутануудай дарганартай хамта ерэбэ, юуб гэхэдэ, Ёядаа санаартан харуул таһалдангүй зогсохо ёһотой гээд хэлээ бшуу. ⁹ Ёядаа Эзэнэй хүмэ соо Давид хаанай хадагалаанда байһан жадануудые, ехэ ба бага бамбай хуягуудые зуутадай дарганарта тарааба. ¹⁰ Тиигээд тэрэ хүн бүхэндэ зэр зэбсэг барюулаад, хааниие зүг бүхэнһөө харууһалжа, Һүмын урда талаһаа хойто тала хүрэтэр, мүн Һүмын хорёо соохи үргэлэй шэрээн дэргэдэ табиба. ¹¹ Ёядаа болон хүбүүдынь хаанай хүбүүн Ёһаашые газар гаргаад, хаанай титим үмэдхүүлжэ, хаанай нэрэ түрын тэмдэг барюулжа, оливын тоһо толгойдонь түрхээд, хаан болоһыень соносхобо. Арад зон: «Хаан мандаха болтогой!» – гэжэ хашхаралдабад. ¹² Атаалияа хаанда магтаал дуудан гүйлдэнэн арад зонниие дуулаад, Эзэнэй хүмэдэ ошобо. ¹³ Атаалияа хаашуулай зогсодог баханануудай хажууда үндэр тайзан дээрэ хааниие, сэрэгэй дарганарые, эбэр бүрээ үлээгшэдые болон хүхилдэн байһан арад зонниие хараад, эбэр бүрээндэй хүнхинэн зэдэлхые, хүгжэмэй зэмсэг барихан дуушадай магтаал дуулаһые шагнаад, хубсаһаяа таһар удхар шууламсаараа:

– Урбалта! Урбалта! – гэжэ хашхарба. ¹⁴ Санаарта Ёядаа бүлэг сэрэгүүдые ударидадаг зуутадта хандажа:

– Тэрэ эмые Һүмэнһөө гаргагты, тэрэнэй тала баригшэдые алагты! – гэжэ захирба.

Эзэнэй хүмэ соо тэрэниие бү алагты гэжэ санаартан хэлэбэ. ¹⁵ Атаалияае барижа гаргаад, хаанай ордоной Моридой хаалта үүдэн тээшэ абашаад алаба. ¹⁶ Санаарта Ёядаа арад зоноо Эзэнэй арад болгохын тула Эзэндэ үнэн сэхэ байха тухай хэлсээ Эзэнэй болон өөрын, арад түмэнэй, хаанай хоорондо баталба. ¹⁷ Тиигээд тэдэ бултадаа Баалай хүмэдэ ошожо һандаргаад, үргэлэй шэрээнүүдые, бурхадай хүрэгүүдые үй бута сохёод, Баалай санаарта Матгааниие үргэлэй шэрээнүүдэй урда алаба. ¹⁸ Санаартад болон левидүүдтэ Эзэнэй Һүмын ажал хэрэгүүдые ябуулхыень Ёядаа даалгаба. Тэдэ Давид хаанай зарлигай ёһоор, харуулда

зогсохо, Моисейн хуулийн ёһоор, Эзэндэ түгэс шатаалта үргэлнүүдые үргэхэ уялгатай бэлэй. Мүн найр наадануудай үедэ баяр баясхалан, дуу хүгжэм дэлгэрүүлхэ ёһотой хэн. ¹⁹ Арюун бэшэ хэн нэгэнэй орохогүйн тула тэрэ Эзэнэй гэрэй үүдэнүүдэй хажууда харуул табиба. ²⁰ Тиигээд зуутанай дарганар, түшэмэлнүүд, арадай удамаршад, бүхы арад зон Ёядаа санаартантай хамта хааниие Эзэнэй хүмэһөө гаргаад, гол үүдэнүүдээр хаанай ордон руу ороторынь үдэшэн ябажа, хаан шэрээдэнь заларуулба. ²¹ Бүхы арад зон баярлажа хүхилдэбэ. Атаалиягай хэлмээр сабшуулан алуулагдаһан хойно хото дотор амгалан тайбан байдал тогтоо хэн.

Ёһааш – Иудын хаан
(4 Хаан 11:21–12:21)

24 ¹ Ёһааш оройдоол долоо наһатайдаа хаан болоһон байна. Дүшэн жэлэй туршада тэрэ Иерусалимда хааншалба. Эхэнь Цибия нэрэтэй, Бэһээр-Шээбэ хотоһоо бэлэй. ² Ёядаа санаартанай амиды мэндэ байгаа сагта Ёһааш Эзэндэ таарамжатай хэрэгүүдые бүтээжэ ябаа. ³ Ёядаа санаартан Ёһаашда хоёр һамга шэлэн абажа, Ёһааш үхи хүүгэдтэй болоо хэн. ⁴ Нэгэ хэды сагай үнгэрһэнэй удаа Эзэнэй хүмые заһабарилха гэжэ Ёһааш шиидэбэ. ⁵ Санаартадые болон левидүүдые тэрэ суглуулжа, иигэжэ хэлэбэ:

– Иудын хотонуудаар ябажа, Бурханайнгаа гэр заһабарилхада хэрэгтэй мүнгэ алта Израилийн бүхы арад зонһоо жэл бүри суглуулжа эхилэгты. Энэ хэрэгыг удааруулангүй ябуулагты.

Тээд левидүүд яарабагүй. ⁶ Тиихэдэнь хаан тэдэнэй толгойлогшо Ёядаа гэгшые дууджа асаруулаад, хэлэбэ:

– Иуда болон Иерусалимһаа мүнгэ татабари суглуулхыень юундэ левидүүдые эльгээнэгүйбши? Суглаанай майханиие заһабарилан байха хэрэгтэ мүнгэ суглуулдаг байха гээд Эзэнэй богоол Моисей болон израильшуудай суглаан шиидээ һэм шуу. ⁷ Нүгэлтэ муу Атаалия болон хүбүүдын Бурханай хүмэ дээрмэшэлжэ, Баал бурханда мүргэхээ хэрэгсэлнүүдыеень абаал.

⁸ Хаанай захиралтаар албатан нэгэ ханза дархалжа, Эзэнэй хүмын үүдэнэй хажууда газааһаань табиба. ⁹ Эзэндэ алба татабари үгэдэг байха тухай Израилийн арад түмэндэ үшөө зэлүүд хоһон газараар ябахандаа Бурханай богоол Моисейн тогтооһон хуули гуримые сахин, Эзэндэ алба татабари үгэгты гэжэ Иудын болон Иерусалимай бүхы зондо зар тунхаг тараагдаба. ¹⁰ Арад зон, удамаршадын дуратайгаар энээниие угтажа, Иерусалим руу мүнгэ асаржал-асаржал, ханзые дүүргэдэг байба.

¹¹ Үдэр бүри левидүүд ханзые абажа, хаанай түшэмэлнүүдтэ асардаг байгаа. Алта мүнгэнэй ехээр суглархан байхадань, хаанай бэшээшэ түшэмэл болон ахамад санаартанай этигэлтэ тушаалтан ерэжэ, мүнгэ ханзаһаа абажа тоолодог, тиигээд хооһон ханза һөөргөнъ абаашажа табидаг һэн. Иигэжэ үдэр бүри хэжэ, алта мүнгэ ехээр нөөсөлбэ. ¹² Тэрэ суглархан мүнгые хаан болон Ёядаа санаартан Эзэнэй гэр заһабарилгын ажал эрхилэгшэдтэ үгэхэдэнь, тэдэ шулууша, модошо, түмэршэ дархашуулые хүлһэлжэ, Эзэнэй Һүмэ заһабарилха ажалда хүдэлүүлдэг байба. ¹³ Бултадаа тэдэ шууд хүдэлжэ, Бурханай гэр заһабарилжа, хайхан түхэлтэй, бата бэхи болгобо. ¹⁴ Ажалай дүүрэхэдэ, үлөөшэ мүнгэ алтые тэдэ хаанда болон Ёядаада тушааба. Тэрэ алта мүнгөөр Эзэнэй Һүмын хэрэгсэлнүүд, тахил табагууд бүтээгдэбэ. Ёядаагай амиды мэндэ сагта Эзэнэй Һүмэ соо түгэс шатаалта үргэл хододоо үргэгдэжэ байгаа. ¹⁵ Ёядаа үбгэржэ, ехэ үндэр – зуун гуша наһатай болоод, наһа бараа бэлэй. ¹⁶ Израилиин улад зоной, Бурханай ба Һүмын түлөө угаа оролдон байһандань тэрэниие хаашуултай хамта Давидай хото соо хүдөөлүүлэ һэн.

¹⁷ Теэд Ёядаагай наһа бараһанайнь удаа Иудын удамаршад ерэжэ, хааниие бараалхахадань, хаан тэдэнэй үгөөр хэрэгүүдые ябуулдаг болобо. ¹⁸ Иигэжэ улад зон үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурхание орхижо, онгонуудта, Ашэраа бурханда мүргэжэ эхилбэ. Тэдэнэй гэм зэмэй түлөө Эзэн Иудада болон Иерусалимда уурлаба. ¹⁹ Өөртэнь эрьен ерэхыень лүндэншэдыешье Тэрэ арад түмэндэ эльгээгээ. Тэдэнь зондо ойлгуулан хэлээ, гэбэшье зон анхарбагүй. ²⁰ Ёядаагай хүбүүн Захарияда Бурханай Һүлдэ халин оробо. Тэрэ арад зоной өөрыень харахаар добо дээрэ гараад, иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй захяа заабаринуудые юундэ таанад алхан гаранат? Өөһэдтөө муу юумэ хэнэт. Таанадай Эзэниие орхиһондол, Тэрэ таанадые орхихол!

²¹ Зон Захариягай урдаһаа эсэргүүсэн нэгэдэжэ, Ёһааш хаан тэдэнтэй хамтарба. Хаанай зарлигай ёһоор, Эзэнэй Һүмын хашаа соо Захарияе зон шулуугаар шэдэн алаа һэн. ²² Ёядаа эсэгынъ өөртэнь хэһэн һайн хэрэгүүдые хаан мартажа, иигэжэ хүбүүень алаа бэлэй. Захарияа амияа табижа байхадаа, «Эзэн хараг, үһөөгөө абаг лэ!» гэжэ хэлээ һэн.

²³ Энээнэй удаа жэл үнгэрөөд байхада, Араамай сэрэг Иуда болон Иерусалимда добтолжо, эзэмдэн абаад, удамаршадые бултыень хюдаба, олзолһон бүхы зөөри хогшолые Дамааск руу хаандаа эльгээбэ. ²⁴ Араамай сэрэгэй үсөөншые наань, угаа ехэ сэрэгтэй Иудые Эзэн тэдээнэй диилэхыень зүбшөөгөө бшуу. Юуб гэхэдэ, тэдэ үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн

Бурхание орхёо. Ёнаашые тэдэ шархатуулаа. ²⁵ Шархануудһаа боложо, угаа үбдэжэ зобожо байхадань, албатаниинь Ёнаашай урдаһаа эсэргүүсэжэ, Ёйдаа санаартанай хүбүүе алаһанайнь түлөө өөрыень хэбтэри дээрэнь алаба. Ёнаашые Давидай хото соошые һаа, харин хаашуулай булаша бунхан соо бэшэ хүдөөлүүлэе һэн. ²⁶ Хаанай урдаһаа хэд эсэргүүсэн хэлсээб гэбэл, аммоон арадай Шимаат гэжэ нэрэтэй эхэнэрэй хүбүүн Забаад, моһааб арадай Шимриит гэжэ нэрэтэй эхэнэрэй хүбүүн Ёзабаад. ²⁷ Ёнаашай хүбүүд тухай, Ёнааш тушаа хэлэгдэһэн олон лүндэн ба Бурханай гэр заһабарилха тушаа хаашуулай ном соо бэшэгдэнхэй. Амацияа хүбүүниинь орондонь хаан шэрээдэ залараа һэн.

*Амацияа – Иудын хаан
(4 Хаан 14:1-20)*

25 ¹ Амацияа хорин таба наһатайдаа хаан боложо, хорин юһэн жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Иерусалимһаа уг гарбалтай, Ёһаддаан гэжэ нэрэтэй байгаа. ² Тэрэ Эзэндэ таарамжатай хэрэгүүдые бүтээжэ байбашые, үнэнхэ зүрхэнһөө Тэрэндэ гүйсэд шүтэн байгаагүй. ³ Хаан хүсэндөө ороходоо, хаан эсэгыень алаһан түшэмэлнүүдые саазалба. ⁴ Гэбэшые тэрэ тэдэнэй хүбүүдые саазалбагүй. Ушар юуб гэхэдэ, Моисейн Хуули соо Эзэн иимэ захяа заабари үгэнэ: «Үхибүүдэйн хэһэн гэмтэ ябадалай түлөө эсэгэнэрынь, эсэгэнэрэйн хэһэн гэмтэ ябадалай түлөө үхибүүдынь саазалжа болохогүй. Харин өөрын хэһэн гэмтэ ябадалай түлөө хүн үхэлэй саазада хүртэхэ зэргэтэй».

⁵ Амацияа Иудын болон Бэньямиинэй обогүүдай хори болон дээшэ наһатай бүхы эрэшүүлые суглуулаад, уг угаарнь мянганай болон зуунай бүлэгүүд болгон хубаарилаад, дээрэнь сэрэгэй ноёдые табиба. Иигэжэ эрхим, дайшалхы дүршэлтэй, жада, бамбай баридаг гурбан зуун мянган сэрэгшэд бии гэжэ тэрэ элирүүлбэ. ⁶ Мүн үшөө Израилиин зуун мянган сэрэгшэдые зуун талаант мүнгөөр хаан хүлһэлэн абаба. ⁷ Харин нэгэ лүндэншэ тэрэндэ ерэжэ:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Израилиин эдэ сэрэгшэдтэй хамта байлдаанда бү гарагты. Эзэн израильшуудта, эпрааимай хүбүүдтэ туһалхагүй. ⁸ Харин өөрын сэрэгтэй дайнда гаража, баатарлигаар дайралдаа һаатнай, Эзэн танда туһалжа, илалта туйлахат. Үгы һаа, Эзэнэй шийдхэбэрээр таанад диилдэхэт. Илалта туйлуулха гү, али диилдүүлхэ гэжэ Эзэн лэ мэдэдэг, – гэжэ хэлэбэ.

⁹ – Израилиин сэрэгтэ үгэһэн зуун талаант мүнгээ яаха болонобиб? – гэжэ Амацияа лүндэншэһөө асууба.

– Энээнһээ ехэ мүнгэ Эзэн танда үршөөхэл, – гэбэ тэрэнь.

¹⁰Эпраимай обогһоо ерэнэн сэрэгтэ гэртээ һөөргөө ошохыень Амация захирба. Гэртээ бусан ябаханда тэдэ угаа ехээр Иудын хан түрэдэ уурлажа ошоо бэлэй. ¹¹Амация зоригжон, сэрэгээ ударидан гаража, Дабһата хүндыдэ Эдоомой арба мянган сэрэг хюдаа һэн. ¹²Иудын сэрэг арба мянган дайсадые амидыгаар барижа, хабсагай дээрэһээ хаяхадань, тэдэ хосорбо. ¹³Амациягай һөөргөнх эльгээгшэ, байлдаанда хамта абаагүй тэрэ сэрэг Иудын Самари болон Бэт-Һороон хотонуудай хоорондо зайгуултажа, гурба мянган хүниие алаба, ехэ зөөри дээрмэшлэн олзолбо. ¹⁴Эдоомой сэрэг диилэнхэй удаа Амация һөөргөө гэртээ бусаба. Эдоом арадай онгонуудые тэрэ асаржа, өөрын бурхад болгон табижа, мүргэжэ, уталгануудые урдань ууюулжа байба. ¹⁵Эзэн Амацияда уурлажа, лүндэншые эльгээбэ.

– Танай добтолходо өөрын арадые абараагүй хариин бурхадта юундэ мүргэнэбта? – гэжэ лүндэншэ Амацияда хэлэбэ.

¹⁶– Минии зүбшэгшөөр шамайе табяагүйб. Хүрөө, боли! Угы хаа, усадхагдахаш, – гэжэ хаан харюу үгэбэ.

Лүндэншэ аниргүй болобо, гэбэшье иигэжэ хэлээ бэлэй:

– Нүгэл хээт, мүн минии зүбшэл дууланагүйт. Бурхан таниие хюдахал гэжэ шийдэнхэй.

¹⁷Иудын хаан Амация зүбшэгшэдтээ хөөрэлдөөд, Еһүүгэй аша, Ёахаазай хүбүүн болохо Израилиин хаан Ехоһаашда иимэ мэдээ эльгээбэ: «Дайлалдахаяа гара! Ньюр нюураараа тулалдая!» ¹⁸Израилиин хаан Ехоһааш Иудын хаан Амацияда иимэ харюу эльгээбэ:

– Хэзээ нэгэтэ Ливаанда ургажа байгааша үүргэнэ Ливаандахи хуша модондо: «Хүбүүнэйм һамган болгон басагаяа үгыш» – гэжэ хэлээ бэлэй. Теэд Ливаанай ан арьяатан тэрэнэй хажуугаар үнгэржэ ябаханда, тэрэ үүргэны хуха нуга дэбһэн гараа. ¹⁹Эдоомые диилэнхэн илалта шинии толгойе эрьюулээ. Сэдьхэлдээ гансал энэ илалтаараа омогорхо. Юундэ өөртөө гай тодхор бэдэрбэш? Магад, өөрөө хүлөө алдажа, Иудатай хамта унажа болохош!

²⁰Амация тэрэнэй хэлэнхэн энэ үгые дуулабагүй, ушарынь хэлэбэл, Эдоомой бурхадта мүргэжэ эхилэнхэйнх түлөө тэдэниие Ехоһаашаар диилүүлхэ гэжэ Бурхан шийдэнхэн байгаа бшуу. ²¹Иигэжэ Израилиин хаан Ехоһааш ба Иудын хаан Амация Иудын Бэт-Шээмэштэ нюур нюураараа уулзажа, дайлалдаба. ²²Израилиин сэрэг Иудын сэрэгые бута сохибо. Амиды үлөөшөнх гэр руугаа тэрьедэн гүйбэ. ²³Израилиин хаан Ехоһааш Бэт-Шээмэш шадархи тулалдаанда Иохазай аша, Ёһаашай хүбүүн болохо Иудын хаан Амацияе барянда абажа, Иерусалим руу абаашаба.

Тэндэ тэрэ Иерусалимай хэрэм ханануудые Эпраимай хаалта үүдэнһээ Булангай хаалта үүдэн хүрэтэр дүрбэн зуун тохой ута ханые сүмэ сохижо, хотодо оробо. ²⁴Тиигээд тэрэ Бурханай гэр соо байгааша, Обээд-Эдоомой үри хадаһадай харууһалагша алта, мүнгэн хэрэгсэлнүүдые, хаанай ордоной хангуудта байһан алта мүнгэ, үнэтэй сэнтэй бүхы хэрэгсэлнүүдые тоножо, улад зониие баряанда абаад, Самари руу бусаа хэн.

Амацияагай үхэл
(4 Хаан 14:17-20)

²⁵Ёахаазай хүбүүн болохо Израилиин хаан Ехоһаашай наһа барананай удаа үшөө арбан табан жэл үлүү Иудын хаан Ёһаашай хүбүүн Амацияа ажаһууһан гээшэ. ²⁶Амацияагай бусад хэрэг ябуулганууд тухай «Иудын болон Израилиин хаашуулай ном» соо бэшээтэй юм. ²⁷Амацияагай Эзэнһээ буруу хараһан саһаань эхилжэ, тэрээндэ эсэргүү нюуса хэлсээ Иерусалимда эмхидхэгдэбэ. Теэд Амацияа Лахиш руу тэрьедэн хороо хэн. Гэбэшье нүгөөдэ зон Лахиш руу ошожо, тэрэниие олоод, алаба. ²⁸Тэрэнэй бэеые морид дээрэ тээгээд, Иерусалимда асаржа, үбгэ эсэгэнэртэйнь хамта Иудын хотодо хүдөөлүүлэ бэлэй.

Уззия – Иудын хаан
(4 Хаан 14:21-22; 15:1-7)

26 ¹Иудын бүхы улад зон Амацияагай хүбүүн Уззияе* хаан болгон табиба. ²Элинсэг хулинсагайнгаа булаша соо эсэгынгээ хүдөөлүүлэгдэһэнэй удаа тэрэ Элоот гэжэ хотые заһабарилан бодхоогоод, һөөргөнэ Иудын мэдэлдэ оруулба. ³Уззия арбан зургаа наһатайдаа хаан боложо, табин хоёр жэлэй туршада Иерусалимда хан шэрээдэ һууба. Тэрэнэй эхэ Иерусалимһаа уг гарбалтай Ехоолия гэжэ нэрэтэй байгаа. ⁴Тэрэ Амацияа эсэгэдээл адляар Эзэндэ таарамжатай зүб хэрэгүүдые эрхилдэг байгаа. ⁵Захария лүндэншэнэй заабаряар тэрэ Бурхание хүндэлдэг хэн. Бурханшье тэрээндэ амжалта туйлуулдаг байгаа. ⁶Уззия хаан пилишт арадай сэрэгтэй дайралдажа, Гаат, Ябнээ, Ашдоодой хэрэм ханануудые бута сохибо. Тиигээд тэрэ Ашдоодой хажуугаар болон Пилиштын бусад газарнуудта хото һууринуудые баряа бэлэй. ⁷Пилишт арадые, Гуур-Бааһалда ажаһуудаг арааб, мүн тиихэдэ мэүүншүүдые диилэхэдэнь Бурхан тэрээндэ тухалаа. ⁸Аммоон арад зон Уззияда ясаг түлэдэг хэн. Уззиягай угаа хүсэ шадалтай болоходонь, нэрэнь Египедэй хилэ хүрэтэр мэдээжэ болоо бэлэй. ⁹Иерусалимда Булангай,

* ^{26:1} Уззия – олон газарта энэ нэрэ «Азаария» гэжэ ондоо маягаар үгтэнэ

Нюруугай үүдэнүүд дээгүүр болон углуу тохойгоор самхагууды тэрэ барижа, хотые бүхэлбэ. ¹⁰Зэлүүд хоһон газарташые самхагууды тэрэ баряа, олон худагууды малтаа. Тэрэ нюруу газараар бэлшээшэ олон малтай, газар элдүүрилхэ ажалда дуратай, тиймэһээ хада уулааршые сэсэрлиг ургуулааша, газар элдүүрилэгшэ олон албатантай бэлэй. ¹¹Дүй дүршэлтэй сэрэгшые Уззияда байгаа. Еиһээл бэшээшэ болон хинадаг дарга Маашэяа гэгшэд хаанай түшэмэл Ханааниягай хүтэлбэри доро сэрэгэй тоо бүридхэл барижа байгаа. ¹²⁻¹³Уг удамуудай хоёр мянга зургаан зуун удамаршын хүтэлбэри гурбан зуун долоо мянган табан зуун эрэлхэг сэрэгшэ дайсантай дайралдагша бэлэй. ¹⁴Уззиягай захиралтаар бүхы сэрэгтэ бамбай, жада, дуулга, хуяг, хурша ном, шулуу шэдэдэг түхээрэлгэнүүд олоор бүтээгдэбэ. ¹⁵Иерусалимай дархашуул годли, томо шулуу шэдэдэг онһон түхээрэлгэнүүды бүтээжэ, самхагууд, углуунуудаар табиба. Хотонууды эрхимээр аршалһан, хүсэ шадалтай болоһон Уззияа тушаа хураг суу али холуур тараа бэлэй.

Уззиягай доройтолго ба хэһээлтэ
(4 Хаан 15:5-7)

¹⁶Уззияа хүсэ шадалтай болоходоо, бардамлажа эхилбэ, энэнь тэрэниие хосоруулаа. Нэгэ үдэр тэрэ Эзэнэй Һүмэ руу орожо, үргэлэй шэрээ дээрэ уталга ууюулба. Иигэжэ тэрэ нүгэл хээ һэн. ¹⁷Эзэндэ үнэн сэхээр алба хэдэг наян санаартантай хамта тэрээн руу Азаарияа санаартан ерэжэ, ¹⁸Уззияа хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ хаан! Иигэжэ болохогүй. Эзэндэ уталга ууюулха гээшэ Аһарооной үри санаартадай хэрэг. Эндэһээ гарагты! Буруу юумэ хээт, Эзэн Бурханай урда алдар солотой байхагүйт.

¹⁹Уталгын ууюур баряад байгша Уззияа угаа уурлаба. Санаартадай хараһаар байтар, Эзэнэй Һүмэ соо, үргэлэй шэрээгэй хажууда зогсоод байгааша Уззиягай нюур дээрэ һэлхэ бузар үбшэнэй тэмдэгүүд гаража эхилбэ. ²⁰Ахамад санаарта Азаариягай болон бусад санаартадай харахада, духа дээрэнь һэлхэ бузар үбшэн харагдаад байба. Тэндэһээ гарахыень тэдэ баадхаба, Уззияа өөрөөшые гарахаяа шамдаба. ²¹Иигэжэ Уззияа хаан наһа баратараяа һэлхэ бузар үбшэндэ даруулаад, амяараа гэртэ ажаһуугаа. Эзэнэй Һүмэ руу орохо эрхэгүй һэн. Ётаам хүбүүниинь хаанай ордон соо ажаһуужа, улас түрөө зонхилон байгаа.

²²Амооцой хүбүүн Исай лүндэншэн Уззияа хаанай бусад хэрэг ябуулганууд тухай ном соогоо бэшэһэн юм. ²³Уззиягай наһа барахадань, тэрэниие үбгэ эсэгэнэртэйнь зэргэлүүлжэ, хаашуулай хүүрнүүд соо хүдөө тэрэниие хүдөөлүүлээ һэн. Юуб гэбэл, тэрээн тушаа «һэлхэ

бузар үбшэнтэй» гэжэ хэлэдэг байгаа бшуу. Тэрэнэй орондо хаан шэрэень Ётаам хүбүүнийнь эзэлбэ.

Ётаам – Иудын хаан
(4 Хаан 15:32-38)

27 ¹ Ётаам хорин таба наһатайдаа хаан боложо, арбан зургаан жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Цадоогой басаган Ерушаагай хүбүүн хэн. ² Уззия эсэгэдээл адли Эзэндэ таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые хэжэ байгаа. Гэбэшье Эзэнэй хүмэ руу ородоггүй бэлэй. Теэд арад түмэн нүгэл хэдгээрээл хэжэ байгаа. ³ Ётаам Эзэнэй хүмын Дээдэ хаалта үүдэ барюулба, мүн Оопэл гүбээ дээрэхи ханые заһабарилха ехэ ажал ябуулаа. ⁴ Иудын хаданууд дээгүүр хотонуудые, ой модон соогуур ордон, хэрэм самхагуудые тэрэ барья бэлэй. ⁵ Аммоонуудтай тэрэ дайладжа, диилээ. Тиигэжэ аммоонууд тэрээндэ жэл бүри, гурбан жэлэй туршада, зуун талаант мүнгэ, арбан мянган кооро шэниисэ, мүн лэ тиимэ хэмжүүртэй ешмээн үгэжэ байгаа. ⁶ Эзэн Бурхандаа этигэл дүүрэн байһандаа Ётаам угаа хүсэ шадалтай хаан болоо хэн. ⁷ Ётаамай бусад хэрэгүүд тушаа Израилийн болон Иудын хаашуулай ном соо бэшгэдэнхэй. ⁸ Ётаам хорин таба наһатайдаа хаан боложо, арбан зургаан жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. ⁹ Ётаамай наһа барахада, тэрэниие Давидай хото соо үбгэ эсэгэнэрэйн хажууда хүдөөлүүлбэ. Орондонь Ахааз хүбүүнийнь хаан шэрээдэ заларба.

Ахааз – Иудын хаан
(4 Хаан 16:1-20)

28 ¹ Хаан шэрээдэ залархадаа Ахааз хори наһатай байгаа. Иерусалимда тэрэ арбан зургаан жэлэй туршада хааншалба. Элинсэг эсэгэнь болохо Давидтал адляар тэрэ Эзэндэ таатай хэрэгүүдые хэдэггүй хэн. ² Тэрэ Израилийн хаашуулай жэшээ даган ябаа. Баалай шудхамал хүрэгүүдые тэрэ бүтээдэг хэн. ³ Нинноом хүндыдэ Ахааз уталгануудые ууюлдаг, Израилийн арадай хараһаар байтар Эзэнэй үлдэһэн арадуудай жэгшүүритэй муухай үйлэ хэрэгүүдые нажаалдан, хүбүүдээ галда шатаан бурхадта үргэдэг байба. ⁴ Тэрэ нютагай обоонууд дээрэ, гүбээнүүд дээрэ, ямар нэгэ набшаһата модон доро тахилай үхэр мал шатаадаг, уталгануудые ууюлдаг байба. ⁵ Араамай сэрэг тэрээндэ добтолон диилэжэ, олон зоииень баряанда туужа, Дамааск руу абашаба. Мүн Израилийн хаанда тэрэ диилдэжэ, һамна бута сохюулба. ⁶ Израилийн Рэмаалиягай хүбүүн Пээкаа нэгэ үдэр Иудын зуун хори мянган сэрэгшые бута сохёо бэлэй. Юуб гэбэл, тэдэ

үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурхание орхёо бшуу. ⁷Эпраимай обогой баатар, Израилийн сэрэгшэ Зихрии Ахааз хаанай Маашэяа хүбүүе, хаанай ордоной захирагша Азрикаамые, хаанай удаа хоёрдохой хүн болохо Элканае алаа. ⁸Израилийн сэрэг аха дүү болохо Иудын хоёр зуу мянган эхэнэр, хүүгэдые олзолон барижа, мүн угаа ехэ эд зөөри дээрмэшэлэн абажа, Самари руу эльгээгээ.

Иудын зоной баряанһаа бусалга

⁹Тэрэ Самарида Одээд гэжэ Эзэнэй лүндэншэ байдаг һэн. Тэрэ Самари руу бусажа байгааша Израилийн сэрэгэй урда гаража, иигэжэ хэлэбэ:

– Үбгэ эсэгэнэрэйтнай Эзэн Бурхан Иудын улад зондо уурлажа, таанадта тэдэниие диилүүлбэ. Теэд таанадай угаа хэрзэгы муухайгаар тэдэниие хюдаһан тушаа Тэрэ дуулаа. ¹⁰Мүнөө Иудын болон Иерусалимай улад зониие өөрын богоол болгохо ханаатай байнат. Ихэдээ таанад Эзэн Бурханайнгаа урда нүгэл хэнэбди гэжэ мэдэнэгүй аалта? ¹¹Мүнөө намайе дуулагты! Аха дүү арадайнгаа дундаһаа баряанда гэжэ абааша тэдэ зоноо һөөргөнхэ эльгээгты! Үгы хаатнай, Эзэн таанадта уур хилэнсэгээ хүргэхэ.

¹²Эпраимай обогой, Израилийн хан түрын дүрбэн удамаршад – Ёханаанай хүбүүн Азаария, Мэшиллэмөөдой хүбүүн Бэрэхия, Шаллуумай хүбүүн Хээккия, Хадлайгай хүбүүн Амааса дайн дажарһаа бусажа ябаашадай урдаһаа гаража, ¹³иигэжэ хэлэбэ:

– Баряанда абаһан зониие иишэнь бү оруулагты. Эзэнэй урда нүгэлтэй болохобди. Манай гэм зэмэ ехэ, Эзэн Израильда ехэ уурлаад байна. Нүгэл дээрээ нүгэл, гэм дээрээ гэм нэмээхэ гээ гүт?!

¹⁴Тиигэжэ сэрэгшэд баряанда абаһан зониие, олзоёо удамаршадай болон бүхы улад зоной урда табин орхибо. ¹⁵Тэдэ нэрлээшэ дүрбэн удамарша нюсэгэн зониие олзын хубсаһа хунарһаа, гуталһаа хубсалуулба, гуталтай болгобо. Тиигээд тэдэниие эдеэлүүлээд, ундалуулаад, шархануудтань оливын тоһо түрхээд, бүхы муудаһан нуларһан зонииень элжэгэнүүд дээрэ нуулгаад, Иудын хан түрэ руу һөөргөнхэ, пальмануудай хото Ерихоон руу эльгээбэ. Удаань тэдэ Самари руу бусаа бэлэй.

*Ахаазай засаглалай эсэ
(4 Хаан 16:7-20)*

¹⁶⁻¹⁷Эдоомуудай Иудын хан түрэ руу дахин дайлажа, олон зониие хюдажа, олониие баряанда абаһадань, энэ үедэ Ахааз хаан Ассирийн хаашуулда туһа эрин хандаба. ¹⁸Энэ үедэ пилиштүүд Иудын нюруу

газарай болон урда зүгэй хотонуудаар таран ябажа, Бэт-Шээмэш, Аялоон, Гэдэроот, Сохоо, Тимнаа, Гимзоо хотонуудыг хууринуудтайнь хамта эзэлжэ, хуурижаба. ¹⁹ Иудын хаан Ахаазай улад зоноо буруу тээшэнь хүтэлжэ, Эзэнэй урда ехэ нүгэл хэндэндэнь, тэрээнэй түлөө Эзэн бүхыдэнь Иудын хан түрэдэ гай гасалан тохобо. ²⁰ Ассирийн хаан Тиглаат-Пилэсээр ерээшье хадаа тэрэндэ туһалхын орондо түбэг ушаруулжа байба. ²¹ Юуб гэхэдэ, Ахааз Эзэнэй хүмэ сооһоо, өөрын ордонһоо болон удамаршадһаа алта мүнгэ абажа, өөрын аша туһада хэрэглэхын орондо Ассирийн хаанда үгөө бэлэй.

²² Гай гасаланта үе сагай тохёолдоодшые байхада Ахааз хаан Эзэнэй урда гэм зэмэ хэнээр зандаа байба. ²³ Тэрэ иигэжэ хэлэгшэ хэн:

– Дамааскын бурхад Араамай хаашуулда туһалаа, минии тэдэндэ үргэл үргөө хаа, тэдэ намдашые туһалха.

Иигэжэ тэрэ өөрыень дайлажа байгааша Дамааскын бурхадта үргэл үргэдэг байба. Гэбэшые энэнь өөртэнь болон Израилийн бүхы улад зондо гай тодхор ушаруулба. ²⁴ Ахааз Бурханай гэрэй амһарта хэрэгсэлнүүдые суглуулжа, бута сохибо. Тиигээд тэрэ Эзэнэй гэрэй үүдэнүүдые хаажа, Иерусалимай бүхы газарнуудаар үргэлэй шэрээнүүдые байгуулба. ²⁵ Иудын хото бүхэндэ хариин бурхадта үргэл үргэхэ газарнуудыг тэрэ зохёожо, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханай уур хилэн өөр тээшээ татаба.

²⁶ Ахаазай хэнэн бусад хэрэг ябуулганууд тухай эхинһээ эсэс хүрэтэр Иудын болон Израилийн хаашуулай ном соо бэшээтэй. ²⁷ Ахааз хаан наһа баража, Иерусалимда, гэбэшые Израилийн хаашуулай булаша бунханһаа гадуур хүдөөлүүлэгдэбэ. Хэээкиа хүбүүнийн орондонь хаан шэрээдэ заларба.

*Хэээкиа – Иудын хаан
(4 Хаан 18:1-3)*

29 ¹ Хэээкиа хорин таба наһатайдаа хаан боложо, Иерусалимда хорин юһэн жэлэй туршада хааншалаа. Тэрэнэй эхэнь Захариагай басаган Абияа бэлэй. ² Үбгэ эсэгэ Давидтал адляар тэрэ Эзэндэ таатай хэрэгүүдые эрхилдэг хэн.

Хэээкиа хүмые сэбэрлэнэ

³ Хааншалжа эхилһээр түрүүшын нарадаа тэрэ Эзэнэй хүмын үүдэнүүдые нээжэ, заһабарилба. ⁴ Тиигээд тэрэ санаартадыг болон левидүүдые ерэхыень захиржа, хүмын зүүн талада суглуулаад, ⁵ иигэжэ айлдхаба:

– Левидүүд, намайе шагныта! Мүнөө өөхэдөө бузаргүй арюун боложо, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханай Һүмые арюудхагты! Һүмэ-һөө бузартай юумэ гаргажа хаягты. ⁶ Манай үбгэ эсэгэнэр муу юумэ үйлэдэн, Эзэн Бурхандамнай таагүй хэрэгүүдые хэдэг байгаа. Тэдэ Бурханаа орхижо, Эзэнэй Һүмэһөө буруу хаража, ⁷ үүдыень хаагаад, дэнгүүдыень унтараагаад, уталгануудые ууюулангүй, Израилиин Бурханай Һүмэ соо түгэс шатаалта үргэлнүүдые үргэнгүй байба. ⁸ Эзэн Иуда болон Иерусалимда угаа ехэ уурлажа, тэдэниие усадхаха талаар хэрэг ябуулхадань, бүхы зон хүрдэн айжа, сошожо байгаа бэлэй. Энээниие таанад өөхэдөө хараат. ⁹ Иигэжэ манай үбгэ эсэгэнэр байлдаануудта алуулаа, үхибүүднай, һамгаднай баряанда байһаар. ¹⁰ Мүнөө би Израилиин Эзэн Бурхантай хэлсээ баталха гэжэ шиидээб, тиихэдэм Тэрэ бидэндэ уурлахаяа болихо аалам. ¹¹ Хүбүүдни! Сагаа дэмы гээжэ бү байгты, юуб гэхэдэ, Өөрэйнь урда зогсожо, алба хэжэ, уталгануудые ууюлхыетнай, албалхыетнай Эзэн Таанадые шэлээ бшуу.

¹² Эдэ левидүүд үгыень дуулажа, үйлэ хэрэг ябуулхаар бэлэн байһанаа гэршэлбэ: Кэһаадай уг унгийн Амасайн хүбүүн Махаат, Азаариягай хүбүүн Ёһээл; Мэрарийн уг унгийн Авдиигай хүбүүн Киийш, Еһаллэлээлэй хүбүүн Азаария; Гэршооной уг унгийн Зиммаа гэгшын хүбүүн Ёһаа, Ёһаагай хүбүүн Эдэн; ¹³ Элицапаанай уг унгийн Шимрий ба Еһээл; Асаапай уг унгийн Захария ба Маттаания; ¹⁴ Һэмаанай уг унгийн Еһиһээл ба Шимэй; Едүтүүнэй уг унгийн Шэмаа ба Үззиһээл. ¹⁵ Тэдэ бусад левидүүдые хамта суглуулжа, бэе арюудхалгын ёһолол хэбэ. Тиигээд тэдэ хаанай захиралта дүүргэн, Эзэнэй һургаалай ёһоор Эзэнэй Һүмэ арюудхахааа ошобо. ¹⁶ Санаартад Эзэнэй Һүмэ руу сэбэрлэхээе оробо. Эзэнэй Һүмэ соо ологшо бузартай бүхы юумэ тэдэ Эзэнэй Һүмын хашаа руу гаргаба. Левидүүд энээниие Кидрооной хүнды руу абаашахааа абаа һэн.

¹⁷ Арюудхалгын ажалые тэдэ түрүүшын һарын түрүүшын үдэр ябуулжа эхилбэ. Наймадахи үдэрын тэдэ Эзэнэй үүдэнэй хажуудахи таһалга руу оробо. Иигэжэ тэдэ Эзэнэй Һүмые найман үдэр соо арюудхажа, түрүүшын һарын арбан зургаадахи үдэр ажалаа түгэсхэбэ. ¹⁸ Хэээкиа хаанда тэдэ ерэжэ иигэжэ дуулгаба:

– Бидэ Эзэнэй Һүмэ арюудхаабди. Түгэс шатаалта үргэлэй шэрээ амһарта хэрэгсэлнүүдтэйн, нангин хилээмэнэй шэрээ хэрэгсэлнүүдтэйн хамта. ¹⁹ Ахааз хаанай хааншалгынгаа үедэ, Эзэндэ шүтэнгүй байхадаа хаяаша амһарта хэрэгсэлнүүдые бидэ суглуулжа арюудхаабди. Тэдэ мүнөө Эзэнэй үргэлэй шэрээгэй урда байна.

²⁰ Тэрэ дары Хэээкиа хаан хотын удамаршадые суглуулжа, Эзэнэй Һүмэ руу ошобо. ²¹ Захиралтын ёһоор, хаан угай, Иудын хан түрын

нүгэл сагааруулгын ба нангин үргөө сэбэрлэхын тула долоон буруун, долоон хуса, долоон хурьган, долоон тэхэ асарагдаба. Эзэнэй үргэлэй шэрээ дээрэ түгэс шатаалта үргэл үргэхэ тухай хаан Аһароной үри һадаһадта, санаартадта, захирба. ²²Буруудые, удаань хусануудые, хурьгадые санаартад үүсэлжэ, шуһыень үргэлэй шэрээдэ түрхибэ. ²³Тиигээд тэхэнүүдые хаанай болон сугларагша зоной урда тэдэ асаржа, хаан ба улад зон дээрэнһе гарнуудаа табиба. ²⁴Санаартад тэдэ тэхэнүүдые үүсэлжэ, бүхы Израилиин нүгэл арюудхахын тула шуһаарнь үргэлэй шэрээ сэбэрлэбэ. Юуб гэхэдэ, бүхы Израилиин түлөө хаан түгэс шатаалта үргэл болон нүгэл сагааруулгын үргэл хэхые захираа хэн шуу. ²⁵Эзэнэй Давидта дамжуулһан хургаал заабариие хаанай лүндэншэ Гаад ба Натаан лүндэншэ һануулжа, хаан Эзэнэй Һүмэ соо ятага, хэнгэрэг гартаа баринхай левидүүдые табиба. ²⁶Давидай хүгжэмтэ зэбсэгүүдые баринхай левидүүд болон санаартад үхэр бүрөөнүүдтээ зогсобо. ²⁷Хээкиа түгэс шатаалта үргэл үргэхэ тушаа захиржа, энэ ёһололой эхилхэдэнь, Эзэндэ магтаал үргэһэн дуу хүгжэм үхэр бүрөөгэй болон Израилиин хаан Давидай хүгжэмтэ зэбсэгүүдэй дууряалга доро эхилбэ. ²⁸Түгэс шатаалта үргэлэй дууһан үргэгдэтэр сугларагша бүхы зон мүргэн зальбаржа, дуушад дуулажа, үхэр бүрөөнүүд дуугаралдажа байгаа бэлэй. ²⁹Энэ ёһололой дүүрэхэдэнь, хаан болон бүхы байгааша зон доро дохин Эзэндэ мүргэбэ. ³⁰Давидай болон Асаап лүндэншын бэшэһэн дуунуудые дуулажа, Эзэндэ магтаал үргэхыень Хээкиа хаан болон түшэмэлнүүд левидүүдтэ захирба. Тэдэнь баяртайгаар магтаал үргэжэ, хүгэдэн, доро дохин мүргэн байгаа бэлэй. ³¹Хээкиа зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Таанад мүнөө Эзэндэ өөрыгөө зорюулаат. Үргэлнүүдые үргэжэ, баяр баясхалангай бэлэгүүдые Эзэнэй Һүмэ руу асаран байгты.

Зон үргэлнүүдые, баяр баясхалангай бэлэгүүдые асаржа эхилбэ. Һүзэг эхэтэйшүүл түгэс шатаалта үргэлнүүдыешье асараа хэн. ³²Эзэндэ зорюулһан түгэс шатаалта үргэлэй тоо гэбэл, далан үхэр, зуун хуса, хоёр зуун хурьган бэлэй. ³³Эзэнэй үрөөлдэ хүртэхын тула үргэхэ үргэлэй бусад тоо хадаа зургаан зуун үхэр, гурбан мянган хонин бэлэй. ³⁴Бөө арюудхалгын ёһолол гараһан санаартад үсөөн байжа, түгэс шатаалта үргэлэй малые бултыень тэдэнэй гаргажа байха хүсэгүй хэн тула тэдээндэ левидүүд туһалаа бэлэй. Юуб гэхэдэ, санаартадта орходоо левидүүд бөө арюудхалгын ёһололые ехэ наринаар сахиһан байгаа. Тиигээд тэдэ бусад санаартадай бөө арюудхатар, хэрэгэй дүүрэтэр түгэс шатаалта үргэл үргэлгэдэ туһалаа хэн. ³⁵Тарган малаар түгэс шатаалта үргэлнүүд, жэмэсэй архьяр үргэлнүүд мүн лэ угаа олон байгаа.

Иигэжэ Эзэнэй Һүмэ соо мүргэлэй ёһолол дахин хэргэгэдэеэ хэн. ³⁶Иимэ түргөөр арад түмэнөө Эзэнэй анхаржа, баяр баясхалан зохёондонь Хэээкияа болон бүхы зон баясан байгаа бэлэй.

Хэээкияа Паасхын хайндэр тэмдэглэнэ

30 ¹ Израилиин Эзэн Бурханда Паасха хэхээе Иерусалим руу, Эзэнэй Һүмэдэ, ерэхэ тухай зар тунхаг Хэээкияа Израилиин болон Иудын бүхы газар дайдаар эльгээжэ, Эпрааимай болон Мэнашшээгэй обогуудай зондо бэшэг бэшэбэ. ²⁻⁴ Олохон санаартад бээе арюудхаадүй, арад зон Иерусалимда суглараадүй байһанһаа боложо, Паасхые саг соонь үнгэргэжэ шадахагүй байба. Тиимэһээ Паасхые хоёрдохи нарада хайндэрлэхэ гэнэн шийдхэбэри хаан, түшэмэлнүүдынь ба Иерусалимда сугларааша зон зүблөөн дээрэ шийдэбэ. ⁵ Бэшэн тогтооһоной ёһоор Паасха үнинэй үнгэргөөгүй хэн тула мүнөө одоол хайнаар үнэргэхын тула Иерусалим руу ошохо тухай бүхы Израилээр, Бэһээр-Шээбэһээ Даан хүрэтэр, зарлан тунхаглаха гээд тэдэ тогтообо. ⁶ Иигэжэ хаанай болон түшэмэлнүүдэйнь бэшэгүүдые абанхай элшэд Израилиин болон Иудын газар дайдаар ябажа, хаанай захяа заабаряар иигэжэ хэлэн байба:

– Израилиин арад зон, Абраһаамай, Исаагай болон Израилиин Эзэн Бурханда эрьегты! Ассирийн сэрэгэй һүүлээр амиды мэндэ үлөөшэ танай зондо Тэрэ тиихэдэ эрьехэл. ⁷ Үбгэ эсэгэнэртнай болон арадайтнай заримашуул өөрынгөө Эзэн Бурхание шүтэнгүй байгаа, тиихэдэнь Тэрэ олохониенъ усадхаа. Энээниие таанад өөһэдөө хараат. Тэдэндэл адли бү байгты. ⁸ Мүнөө үсэрхэжэ бү байгты, эсэгэнэртээ адли бү болыт. Эзэнтэй эблэрыт, хэтэ мүнхэдөө Тэрэнэй арюудхаһан нангин үргөө руу ерэгты, Эзэн Бурхандаа алба хэгты, тиихэдэ Тэрэ таанадта уурлахаяа болихо. ⁹ Эзэндэ эрьехэдэтнай, арад зонийетнай, үхи хүүгэдытнай баряанда баряад байгша зон хайрлажа эхилхэ, тиигээд өөрын газар уһан руу тэдэ бусажа шадаха. Эзэн Бурхантнай энэрхы, хайрлаха сэдхэлтэй, Тэрээндэ шүтэжэ эхилхэдэтнай, таанадһаа буруу харахагүй.

¹⁰ Эпрааимай ба Мэнашшээгэй обогуудай газарһаа эхилээд, Зэбүлүүнэй обогой газар хүрэтэр элшэнэр ябаба, харин улад зон тэдээниие наадалжа, баһажа байба. ¹¹ Гэбэшье Ашээрэй, Мэнашшээгэй болон Зэбүлүүнэй обогуудай зарим зон дуулажа, Иерусалим руу ерэбэ. ¹² Бурхан үйлэ хэрэг ябуулжа, Иудын улад зоние хаанай болон түшэмэлнүүдэй захяа заабари нэгэн хүн шэнгээр дүүргэхөөр болгобо.

¹³ Эһэгээгүй Хилээмэнэй хайндэр хайндэрлэхээе Иерусалимда хоёрдохи нарада угаа ехэ улад зон сугларба. ¹⁴ Иерусалим соо байгааша

үргэлэй болон уталгын шэрээнүүдые тэдэ хандаргажа, Кидрооной хүнды руу хаяба. ¹⁵ Хоёрдохи харын арбан дүрбэдэхи үдэр тэдэ Паасхын хурьгадые үүсэлэн гаргаба. Санаартад болон левидүүд эшэжэ, бээе арюудхаба. Тиигээд тэдэ Эзэнэй хүмэ руу түгэс шатаалта үргэл асарба. ¹⁶ Бурханай хүн Моисейн хуули ёһоор, тэдэ Эзэнэй хүмэ соо өөрын нуури эзэлбэ. Левидүүд санаартад үргэлэй шуһа дамжуулан үгэжэ, санаартад тэрэ шуһые үргэлэй шэрээ дээрэ дуһалуулба. ¹⁷ Бээе арюудхаагүй зон эндэ олон байжа, тэдэ Паасхын хурьгадые гаргажа шадахагүй хэн тула левидүүд орондонь тэдэ хурьгадые үүсэлэн гаргажа, Эзэндэ зорюулан үргөө бэлэй. ¹⁸ Эпрааимай, Мэнашшээгэй, Иссахаарай болон Зэбүлүүнэй обогүүдай олохон зон бээе арюудхаагүй байгаа. Гуримай ёһоор тэдэ Паасха эдихэ ёһогүй хэн, гэбэшье эдибэ, юуб гэхэдэ, Хэээкияа тэдэнэй түлөө зальбаран мүргөө:

– Эзэн хайн, хүлисэхэ ¹⁹ бүгэдые, хэн үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханда үнэнхэ зүрхэнһөө шүтэжэ эхилнэб, бээе арюудхаагүйшые хаа!

²⁰ Эзэн Хэээкияае дуулажа, арадые хүлисэбэ.

²¹ Иерусалимда сугларагша Израилиин арад түмэн Эһээгээгүй Хилээмэнэй хайндэр долоон үдэрэй туршада угаа хүхилдэн үнгэргэбэ. Левидүүд болон санаартад Эзэниие магтан дуулахада хэрэгтэй хүгжэмэй зэбсэгүүд дээрэ наадан, Эзэндэ магтаал үдэр бүри үргэн байгаа. ²² Эзэнэй хайндэрые хайнаар үнгэргэжэ байгааша левидүүдые Хэээкияа магтаба.

Амгалан байдалай түлөө үргэл үргэн, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурхание магтан, иигэжэ долоон хоногой туршада тэдэ хайндэрэй эдее бариба. ²³ Сугларагшад үшөө долоон хоногой туршада хайндэрлэхэ гэжэ шиидээд, эдэ долоон хоногые хүхилдэн сэнгэн үнгэргэбэ. ²⁴ Иигэжэ Иудын Хэээкияа хаан нэгэ мянган буха болон арба мянган хони улад зондо үгөө бэлэй. Мүн лэ түшэмэлнүүд нэгэ мянган буха, арба мянган хони үгэбэ. Санаартадшые олоор бээе арюудхаад байгаа. ²⁵ Иудаһаа, Израильһаа ерээшэд, санаартад болон левидүүд, Израилиин болон Иудын хан түрэнүүдтэ ажаһуугааша ерүүл зон, юрэдөө, бултадаа хүхилдэн сэнгэн байгаа бэлэй. ²⁶ Иерусалимда агууехэ хүхилдөөн-сэнгээн болоо хэн. Израилиин хаан, Давидай хүбүүн Соломоонойшые үе саһаа хойшо иимэ ехэ баяр сэнгээн Иерусалимда үзэгдөөгүй бэлэйл. ²⁷ Санаартад болон левидүүд улад зондо үрээл гуйн, Эзэндэ зальбарба. Огторгой-дохи нангин үргөө сооһоо Эзэн тэдэнэй зальбархан абяа дуулаа бэлэй.

31 ¹ Эдэ бүгэдын удаа тэндэ байгааша Израилиин бүхы зон Иудын хотонууд руу ошожо, хариин бурхадай хүрэгүүдые

бута сохибо, Ашэраагай модон сэргэнүүдые таһар сабшан унагааба, бүхы Иудын газараар болон Бэньямиинэй, Эпраимай, Мэнашшээгэй обогүүдай харьяата газарнуудаар үргэлэй обоонуудые болон үргэлэй шэрээнүүдые үгы болоторынь хандаргааба. Тиигээд хүн бүхэн гэртээ бусаа хэн. ² Хэээкиа санаартадые болон левидүүдые уялгануудайнь ёһоор хубаарилжа, түгэс шатаалта болон амгалан байдалай үргэлнүүдые үргэхэ ажалда, Эзэндэ магтаал үргэхэ, алдар соло дуудаха хэрэгтэ, мүн Эзэнэй Хүмын үүдэнүүдэй хажууда табиба. ³ Хаан өөрын зөөриһөө түгэс шатаалта үргэлдэ гэжэ хуби тодорхойлон үгэбэ. Эзэнэй хуули ёһо соо бэшэгдэһэнэй ёһоор, үглөөнэй болон үдэшин, амаралтын үдэрэй, Шэнэ харын, хайндэрнүүдэй түгэс шатаалта үргэлнүүдтэ гэжэ тэрэ хуби үгөө хэн. ⁴ Санаартадай болон левидүүдэй Эзэндэ албаяа хаадгүй хэжэ байхын тула тэдэндэ тэдхэмжэ үгэжэ байхыень Иерусалимай улад зондо тэрэ захирба. ⁵ Энэ захиралтын тунхаглагдаһанай удаа Израилийн улад зон бүхы юумэнэй арбанай нэгэ хубиёе – орооһо таряанай, үзэмэй дараһан архиин, оливын тоһоной, зүгын балай, элдэб ургасын угаа ехэ дээжэ асарба. ⁶ Иудын хотонуудаар ажаһуугааша иудын болон израилийн зон эбэртэ бодо болон жэжэ малай арбанай нэгэ хубиёе, Эзэн Бурхандаа зорюулһан бэлэгүүдые олоор асаржа, обоо-хүбөө яб-талан табиба. ⁷ Гурбадахи һарада тэдэ бэлэгүүдые асаржа эхилээ хэн, долоодохи һарада асаржа дүүргэбэ. ⁸ Хэээкиа түшэмэлнүүдтээ хамта ерэжэ, энэ обоо-хүбөөе хаража, Эзэндэ болон Тэрэнэй арад Израильда баяр баясхалан хүргэбэ. ⁹ Хэээкиа санаартадаһа болон левидүүдһээ энэ обоо-хүбөөе тушаа һанамжыень асууба. ¹⁰ Ахамад санаартан, Цадоогой үри һадаһан Азаария тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэнэй Хүмэ руу улад зоной үргэл хэжэ эхилһэн саһаа хойшо бидэ садатараа эдеэлжэ эхилээбди, үшөө олон эдээ хоол үлэнэ. Эзэнэй арадаа үрезһэнэй ашаар лэ эдэ бүгэдые бидэ хараа гээшэлди.

¹¹ Хэээкиа хаанай захиралтаар Эзэнэй Хүмэ соо зөөри нөөсэлхэ талганууд бэлдэгдэбэ. ¹² Тишээ бүхы бэлэгүүдые, арбанай нэгэ хубиин үргэлнүүдые наринаар тоолон абаашаба. Энэ зөөрин дарга Ханаания левит хэн, Шимэй дүүнь хоёрдохи дарга болобо. ¹³ Хэээкиа хаанай болон ахамад санаартан Азаария гэгшын захиралтаар Ханаания ба Шимэй дүүгэйн туһамаршад гэбэл, Ехихээл, Азаазия, Наахат, Асаһээл, Еримоот, Ёзабаад, Элиээл, Исмаахия, Махаат ба Бэнайяа гэгшэд болоо хэн. ¹⁴ Имнаагай хүбүүн Корээ левит Эзэнэй Хүмын зүүн зүгэй үүдэнүүдэй харуулһан бэлэй. Тэрэ Эзэндэ үргэгдэһэн зүйлнүүдэй эрхилэгшэ, хэрэгтэй, шухала юумэ хубаажэ үгэдэг бэлэй. ¹⁵⁻¹⁸ Санаартадай ажаһуугша бусад хотонуудаар уялгануудайнь ёһоор левидүүдтэ

эдеэ хоол, зөөри хубаарилхада, тэрээндэ Ээдэн, Миньямин, Ешууна, Шэмаяа, Амарияа, Шэханьяа гэгшэд туһалдаг байгаа. Левидүүдтэ уг удамаарнь бэшэ, тушаалайнь, ажалайнь ёһоор, Эзэнэй хүмэдэ үдэр бүри алба хэгшэ эдэнэртэ – гурба наһатайһаа эхилээд дээшээ зондо; данса руу бэшэгдэнэн санаартадта уг удамаарнь, хоринһоо дээшэ наһатай левидүүдтэ уялгануудайнь ёһоор, бүлэгүүдыень хараада абан; данса соо бэшэгдэнэн зондо бага хүүгэдтэйн, һамгадтайнь хамта, бултандань эдеэ хоол, зөөри үгтэдэг һэн. Юуб гэбэл, эдэнэр нангин ажалда өөһэдыгөө дууһан зорюулаа шуу. ¹⁹ Хото бүхэндэ тусхай зон табигдажа, хото соо, мүн хажуугаарнь оршодог һууринуудта ажаһуугша Аһароной угай эрэ зондо, мүн левидүүдэй данса соо бэшүүлэгдэнхэй зондо газар хубаарилжа үгэдэг байгаа.

²⁰ Бүхы Иудын газар дайдаар Хэээкиаа зүб хэрэгүүдые эрхилээ, Эзэн Бурхандаа таатай юумэ хээ. ²¹ Бурханай хүмын, мүн хуули ёһо, захяа заабаринуудые сахиха хэрэгүүдтэ тэрэ өөрын Бурхан тушаа һанан, үнэнхэ зүрхэнһөө оролдоо. Тиимэһээ тэрэ амжалта туйлаа.

*Сэннахэрииб Иерусалимда добтолно
(4 Хаан 18–20; Иса 36–39)*

32 ¹ Хэээкиаа хаанай иигэжэ үнэн сэхээр Эзэндэ хэрэгүүдые ябуулһанай удаа Ассириин хаан Сэннахэрииб Иуда руу орожо, бэхижүүлэгдэнэн бүхы хотонуудай хэрэм ханануудые бута сохин орохо гэжэ сэрэгтээ захирба. ² Иерусалимай урдаһаа дай үүдхэхэ түсэбтэй Сэннахэриибэй ерэһые Хэээкиаа харахадаа, ³ хотоһоо гадуур байгааша худагуудые булаха гэжэ түшэмэлнүүдтээ, сэрэгэй ноёдтоёо хамта шиидэбэ. Тиигээд тэдэнь туһалжа, ⁴ олон зон сугларжа, «Ассириин сэрэг ерэхэдээ уһа бү олог» гэлдэн, бүхы худагуудые болон тэрэ газар дайдаар урдагша горхо булаба. ⁵ Хэээкиаа хаан урмашажа, унаһан хэрэм ханые дахин һэргээн, самхаг хүрэтэр бодхоожо, гадуурнь үшөө ондоо хана бариба. Иерусалимай газар далангуудые тэрэ бүхэлбэ, олон жада, бамбайнуудые бүтээбэ. ⁶ Зониее ударидаха сэрэгэй жанжинуудые тэрэ томилбо. Тиигээд тэдэниие хотын үүдэнүүдэй хажууда суглуулжа, хаан иигэжэ хэлэбэ:

⁷ – Шанга, зоригтой байгты. Ассириин хаанһаа, тэрээнтэй байгааша олон сэрэгһээ бү айгты, бү хүрдэгты, юуб гэхэдэ, бидэ тэрээндэ орходоо ехэ хүсэтэйбди. ⁸ Тэрэ хүнэй талаар хүсэтэй, харин маанадтай хамта Эзэн Бурхамнай! Тэрэ бидэндэ туһалха, байлдаануудта маанадтай хамта дайралдаха.

Арад зон хаанайнгаа үгэнүүдые шагнаад, шанга зоригтой болобо.

⁹Энээнэй удаа Ассирийн хаан Сэннахэрийб сэрэгтээ хамта Лахиисэй хажууда үшөө байхадаа Иерусалим руу, Хээкияа хаанда болон тэндэ байгааша бүхы иудейнүүдтэ, иимэ мэдээ эльгээбэ:

¹⁰ – Бээдээ найдан байһанай шалтагаан юун бэ, яаж хүрээлэгдэһэн Иерусалимда һуухабта гэжэ би, Ассирийн хаан Сэннахэрийб, асуунаб. ¹¹ «Эзэн Бурхамнай Ассирийн хаанһаа бидэниие абарха» – гэжэ Хээкияа хэлэхэдээ, эдихэ эдөөгүй, ууха ундагүй болоод үхэхыетнай һанана бэшэ аал? ¹² Бурханай мүргэлэй газарнуудыень, үргэлэй шэрээнүүдыень Хээкияа һандаргажа, Иудын болон Иерусалимай зондо гансал энэ газарта, Иерусалимда мүргэхэ, нэгэл шэрээ дээр үргэл хэхэ гээд заабарилаа һэн бээ. ¹³ Дэлхэйн арадуудтай минии болон үбгэ эсэгэнэрэймни юу хэһые таанад мэдэнэгүй аалта? Ондoo арадуудай бурхад газар уһаяа минии гарһаа абаржа шадаха аал? ¹⁴ Үбгэ эсэгэнэрэймни хюдаһан ямар арадуудай бурхад нютагаа намһаа абараа юм? Тиимэһээ танай Бурхан намһаа таанадые яаж абархаб?! ¹⁵ Мүнөө Хээкияа таанадые мэхэлхээ болиг, иимэ аргаар буруу тээшэнь бү хүтэлэг лэ. Тэрээндэ бү этигэгты. Ямаршые арадай, ямаршые хаан түрын нэгэшые бурханай арад түмэнөө үбгэ эсэгэнэрһээмни болон намһаа абаржа шадаагүй бол, танайшые Бурхан таанадые намһаа абаржа шадахагүй!

¹⁶ Элшэдынь үшөө олон юумэ Эзэн Бурханай урдаһаа, Тэрэнэй боогоол Хээкияа гэгшын урдаһаа хэлэн байгаа. ¹⁷ Бэшэгүүдыешые тэрэ бэшэжэ, Израилийн Эзэн Бурхание доромжолһон байна. «Дэлхэйн арадуудай бурхад арад түмэнөө намһаа абараагүйдэл адляар Хээкияагай Бурхан арадаа намһаа абаржа шадахагүй» гэжэ тэрэ Эзэн Бурханай урдаһаа хэлэһэн юм. ¹⁸ Иерусалимай хана дээрэ байгааша зондо еврей хэлэн дээрэнь хашхараншые хэлэжэ, айлгаха, хүрдөөхэ, иигэжэ хотые эзэлхэ гэжэ тэдэ һэдэһэн байна. ¹⁹ Хүнэй гараар бүтээһэн хүрэг мэтээр, дэлхэйн арадуудай юрын бурхадта адли гээд Иерусалимай Бурхан тухай тэдэ хэлээдшые абаа.

²⁰ Хээкияа хаан болон Амооцой хүбүүн Исай лүндэншэн огторгой руу, Бурхандаа зальбаран мүргэжэ, туһа гуйба. ²¹ Эзэн Эльгээмэлэ ябуулжа, тэрэ Ассирийн сэрэгые ноёд һайдтайнь хамта хюдаба. Иигэжэ Ассирийн хаан өөрынгөө газар руу нэрээ хухараад бусаа һэн. Тиигээд тэрэнэй өөрынгөө бурханай хүмэ соо мүргэл хэхээ ерэхэдэ, тэрэнэй түрэхэн хүбүүд эсэгээ һэлмээр сабшан алаа бэлэй. ²² Иигэжэ Эзэн Хээкияа болон Иерусалимай улад зониие Ассирийн хаан Сэннахэрийбһээ абарһан гээшэ. Бурхан тэдэниие бүхы талаһаань бусад дайсаднаа мүн лэ аршалан байгаа. ²³ Олон зон Иерусалим руу ерэжэ, Эзэндэ зориулһан үргэлнүүдые болон Иудын хаан Хээкияада үнэтэ

бэлэгүүдые асараа хэн. Энээнэй удаа тэрэ бүхы арадуудай дунда нэрэ хүндэтэй болоһон юм.

*Хэээкиягай засаглалай эсэс
(4 Хаан 20:1-19; Иса 38:1-8; 39:1-8)*

²⁴ Энэ үедэ Хэээкияа хаан ехээр үбдэжэ, наһа бараха туйлдаа хүрөөд байба. Тэрэ Эзэндэ зальбарба. Эзэн тэрэниие дуулажа, эдэгэхэ тухайнь дүлгэ тэмдэг үгэбэ. ²⁵ Теэд энээнэй түлөө Хэээкияа Эзэндэ баяр баясхалан хүргэн хүндэлэн ёһолбогүй, юуб гэхэдэ, тэрэ бардамлаа шуу. Иуда болон Иерусалим энээнэй түлөө гэм амасаа хэн. ²⁶ Гэбэшье Хэээкияа болон Иерусалимай улад зон бардам зангаа орхибо, тиимэ-һээ Хэээкиягай амиды мэндэ байгаа сагта Эзэн тэдэниие хюдабагүй.

²⁷ Хэээкияа угаа баян, нэрэ хүндэтэй болоо. Алта мүнгэ, үнэтэ шулуу, анхилма найхан гүгэл, бамбай, бүхы үнэтэ амһарта нөөсэлхэ амбаар тэрэ барюулба. ²⁸ Орооһо таряа, үзэмэй дараһан архи, оливын тоһо нөөсэлхэ амбаарнуудые, эбэртэ бодо малай далнуудые, хонин хүрэгэй хашаануудые тэрэ барюулба. ²⁹ Хотонуудыешье тэрэ барюулаа. Бурхан тэрээндэ угаа ехэ зөөри үршөөжэ, жэжэ болон эбэртэ бодо мал тэрээндэ угаа олон байгаа бэлэй. ³⁰ Энэл Хэээкияа Гихоон горхоной дээдэ хэдэнэ хаажа, Давидай хотын баруун тала руу, доошонь табиһан гээшэ. Тэрэнэй бүхы хэрэгүүд урагшатай найн ябаа. ³¹ Гансал Вавилооной хаашуулай элшэнэрэй тэрээндэ ерэжэ, газар дээрэ болохо хэрэгүүд тушаа ямар дүлгэ тэмдэгүүд бии гээшэб гэжэ асуун байхада, Бурхан Хэээкияада туһалбагүй, юуб гэхэдэ, ухаан бодолдонь юун байна хаб гэжэ шалгахаяа ханаа бшуу.

³² Хэээкиягай бусад хэрэг ябуулганууд болон дэмбэрэлтэй үйлэ-нүүд Амооцой хүбүүн Исай лүндэншэнэй үзэлнүүд соо болон Иудын ба Израилин хаашуулай ном соо бэшэгдэнхэй. ³³ Хэээкияа наһа баража, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хажууда Давидай үри һадаһадай бунхан соо хүдөөлүүлэгдэбэ. Наһа бараһанайнь удаа Иудын болон Иерусалимай арад зон тэрэниие хүндэлэн ёһолоо бэлэй. Орондонь Мэнашшээ хүбүүниинь хаан шэрээ эзэлбэ.

*Мэнашшээ – Иудын хаан
(4 Хаан 21:1-10, 17-18)*

33 ¹ Мэнашшээ арбан хоёртойдоо хаан болоод, Иерусалимда табин табан жэл соо хааншалба. ² Тэрэ Эзэндэ таарамжагүй хэрэгүүдые хэбэ. Эзэнэй израильшуудта үгэһэн газар дээрэхи уул арадууд мэтээр тэрэ жэгшүүритэй муухай ябадалнуудые үйлэдэбэ. ³ Хэээкияа

эсэгийнгээ хандаргаһан мүргэлэй обоонууды дахин һэргээн бодхообо, Баалда зорюулһан үргэлэй шэрээнүүды барюулба, Ашэраагай модон сэргэнүүды бүтээлгэбэ, тэнгэрийн наран, һара болон одо мүшэдтэ мүргэдэг, тэдэндэ алба хэдэг болобо. ⁴ «Иерусалимда хэтэ мүнхэдөө Минии нэрэ алдар оршохо» гэжэ Эзэнэй айладхаһан Һүмэ соо тэрэ үргэлэй шэрээнүүды байгуулба. ⁵ Мэнашшээ Эзэнэй һүмын хоёр хашаа соо тэнгэрийн наран, һара болон одо мүшэдтэ үргэл хэхэ үргэлэй шэрээнүүды барюулба. ⁶ Бэн-Һинноомой хүндыдэ тэрэ хүбүүдэ галда шатаан үргэһэн байна. Мэдэлшэн, үзэлшэн, эльбэ жэльбэшэн болон тэрэ байгаа, үхэһэн зоние дуудадаг, эльбэ жэльбэ харуулдаг зонтой зүбшэдэг һэн. Эзэндэ таагүй юумэ олоор тэрэ хэхэ, Эзэнэй уур сухал хүдэлгэбэ. ⁷⁻⁸ «Минии захин заабарилһан, Моисейн дамжуулһан бүхы хуули ёһо, гурим, тогтоолнууды тэдэнэй сахижа байбал, үбгэ эсэгэ-нэртэнь үгэһэн энэ орон нютагһаа холуур хариин газарта зайгуултажа байхыень израильшууды дахин хэзээдэшье баалан хашахагүйб. Израилиин уг изагуурай эзэмшэдэг бүхы хото тосхонуудай дундаһаа шэлэн абаһан энэ Иерусалим хотодо, энэ Һүмэ соо Минии нэрэ алдар хэтэ мүнхэдөө алдаршан байха» гэжэ Эзэнэй Давидта, Соломоон хүбүүндэнь айладхаһан Бурханай Һүмэ соо Мэнашшээ һиилэмэл хэмэл дүрсэ табиба. ⁹ Мэнашшээ Иудын болон Иерусалимай улад зоние харгы замһаань хадууруулжа, тэдэнэр израильшуудта газарыень үгэхэ гэжэ Эзэнэй хюдаһан арадуудһаа бүри дороор харатай хэрэгүүды үйлэдэдэг болоо. ¹⁰ Эзэнэй Мэнашшээ болон арад түмэндэнь хандан ойлгуулаашье һаа, тэдэ үгыень дуулабагүй. ¹¹ Эзэн Ассирийн сэрэг тэдээн руу асаруулжа, тэдэ Мэнашшээ гэгшые хүлин уяжа, гэнжэлжэ, Вавилоон руу абаашаба. ¹² Мэнашшээ зобохын ехээр зобожо, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Бурханай урда угаа даруу номхон боложо, Эзэн Бурхандаа эрьежэ, туһа эрижэ эхилбэ. ¹³ Мэнашшээ Тэрээндэ зальбаран мүргэжэ, Бурхан тэрэниие анхаржа, зальбаралынь дуулажа, Иерусалим руу, хаан шэрээдэнь бусааба. Иигэжэ Мэнашшээ Эзэн хадаа Бурхан мүн гэжэ ойлгобо. ¹⁴ Энээнэй удаа тэрэ Давидай хотын баруун талаһаа эхилээд, гадар хэрэм хана бодхоон, Гихооной хажуудахи хүндыһөө Загаһадай Үүдэнүүд хүрэтэр, Оопэлые тойруулан, угаа үндэрөөр бариба. Иудын бүхэлэгдэһэн бүхы хотонуудаар тэрэ сэрэгэй ноёдые ударидахыень табиба. ¹⁵ Хариин бурхадые болон онгоние Эзэнэй Һүмэ сооһоо тэрэ гаргаба, Эзэнэй Һүмын оршодог хада дээрэ болон Иерусалим соо түхээрэгдэнхэй үргэлэй шэрээнүүды хото соо тэрэ үгы болгобо. ¹⁶ Мэнашшээ Эзэнэй үргэлэй шэрээ һэргээн бодхоожо, амгалан байдалай болон Бурханда баяр баясхаланай үргэлнүүды тэрээн дээрэ үргэбэ.

Израилиин Эзэн Бурханда алба хэхиень Иудын арад түмэндэ тэрэ захирба. ¹⁷ Арад зон ондоо газарнуудта, обоонууд дээрэ үргэл хэжэ байгаашье хадаа, тэдэ үргэлнүүдээ Эзэн Бурхандаа зорюулан үргэжэ байгаа бэлэй.

¹⁸ Мэнашшээгэй хэһэн бусад хэрэг ябуулганууд, Бурхандаа шэбшэһэн зальбаралынь, Израилиин Эзэн Бурханай нэрэһээ тэрээндэ айладхан лүндэншэдэй үгэнүүд Израилиин хаашуулай ном соо бэшэгдэнхэй. ¹⁹ Тэрэнэй зальбаралга, Бурханай тэрэниие анхарханиинь, бүхы нүгэл, гэм зэмынь, номхон даруу болохын урда тээ үргэлэй газарнуудые түхээрһэниинь, Ашэраа бурханай болон онгонуудай дүрсэнүүдые табиһан газарнуудын Хозай гэгшын бэшэгүүд соо зураглагданхай. ²⁰ Мэнашшээ наһа баража, ордон соонь тэрэниие хүдөөлүүлбэ. Аммоон хүбүүниинь орондонь хаан шэрээдэ заларба.

*Аммоон – Иудын хаан
(4 Хаан 21:19-24)*

²¹ Аммоон хорин хоёртойдоо хаан боложо, хоёр жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. ²² Мэнашшээ эсэгэдээл адляар тэрэ Эзэндэ таарамжагүй харата хэрэгүүдые хэжэ байгаа. Эсэгынгээ бүтээһэн онгонуудта тэрэ үргэл үргэжэ, тэдэниие шүтэжэ байгаа. ²³ Харин эсэгэдээ орходоо тэрэ Эзэнэй урда номхон даруу болоогүй, бүри ехэ нүгэлнүүдые хээ. ²⁴ Аммооной дүтын хүнүүд хаанай эсрэг нюуса хэлсээ зохёожо, хамтаран эсэргүүсэжэ, хаанай ордон соо тэрэниие алаба. ²⁵ Арад зон нюуса хэлсээндэ хабаадагшадые бултыень барижа усадхаад, Аммооной хүбүүн Ёшияае хаан шэрээдэ нуулгаба.

*Ёшияа – Иудын хаан
(4 Хаан 22:1-20; 23:1-20)*

34 ¹ Ёшияа найма наһатайдаа хаан боложо, гушан нэгэн жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. ² Тэрэ Эзэндэ таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые хэжэ, зүүн баруун тээшээ хадуурангүйгөөр, өөрынгөө үбгэ эсэгэ Давидай жэшээ даган, зүб замаарнь ябаа.

³ Үшөө гүлмэр залуу байхадаа, хааншалалгынгаа наймадахи жэлдэ элинсэг эсэгэ Давидай Бурханда тэрэ мүргэжэ эхилээ. Хааншалалгынгаа арбан хоёрдохи жэлдэ Иудын болон Иерусалимай газар дайдые обоонууд дээрэ түхээрһэн үргэлэй шэрээнүүдһээ, Ашэраа бурханда зальбардаг сарса модон шүтөөнүүдһээ, ниилэһэн, шудхаһан дүрсэнүүдһээ тэрэ сүлөөлбэ. ⁴ Захирһанайнь ёһоор Баалнуудта зорюулагдаһан үргэлэй шэрээнүүдые болон тэдээндэ дүтэ байгааша уталга уууулдаг

шэрээнүүдые албатаниинь үгы хэбэ. Ашэраа бурханай хүрэгүүдые, шудхаан бусад хүрэгүүдые Ёшияа бута сохибо. Тиигээд хумхаа тоохон болотор бутаргаад, тэдээндэ үргэл үргэгшэ зоной хүүр дээрэ тэрэ хийдхүүлбэ. ⁵Тэдээндэ үргэл үргэгшэ санаартадай араг яһые үргэлэй шэрээнүүд дээрэнэ тэрэ шатааба. Иигэжэ тэрэ Иуда болон Иерусалимые бузарһаань арюудхаба. ⁶Мэнашшээ, Эпрааим, Симеоной, мүн Напталиигай хотонуудаар тэрэ һэлмээр сабшан иимэ хэрэгүүдые ябуулба. ⁷Үргэлэй шэрээнүүдые болон Ашэраа бурханай мүргэлтэй мододые Ёшияа үгы хэбэ. Хүрэгүүдые тоохон болотор тэрэ бута сохибо, уталгын бүхы шэрээнүүдые Израилин газар дайдаар халгааба. Тиигээд тэрэ Иерусалим руу бусаа хэн.

Ёшияа Һумые шэнэлэн бодхоно
(4 Хаан 22:3-7)

⁸Арбан наймадахи жэлээ хааншалжа байхадаа, газар дайда болон Бурханай Һүмэ арюун болгоһоной удаа тэрэ Ацаалиягай хүбүүн Шапаание, хотын дарга Маашэяе, Ёахаазай хүбүүн, түүхэ бэшэгшэ Ёһае Эзэнэй Һүмэ заһабарилхыень эльгээбэ. ⁹Һумын үүдэ харууһалагша левидүүд Мэнашшээгэй, Эпрааимай болон Израилин бусад обогүүдай зоной, Иудын болон Бэньямиинэй, Иерусалимай уладай Бурханай энэ Һүмэ руу асарагша алта мүнгые суглуулаа бэлэй. Тэрэ мүнгые эдэ гурбан ахамад санаартан Хилкияада үгэбэ. ¹⁰Удаань энэ мүнгэн Эзэнэй Һүмэ заһабарилжа байгааша хүдэлмэришэдтэ дамжуулха зорилготойгоор тэрэ заһабарилгын ажал хинагша зондо үгтөө хэн. ¹¹Үшөө Иудын хаашуулай муудхаан гэрнүүдые заһабарилха хэрэгтэ хабтагайлжа хайһан шулуунуудые, гэр модо худалдажа абахыень мошо дархашуулда, барилгашадта тэрэ мүнгэнһөө үгтөө бэлэй.

¹²Бурханда этигэдэг зон тэндэ хүдэлөө. Тэдэниие хинахаар Мэраарин үри һадаһад, левидүүд Яахат ба Обадиа, Кэһаадай үри һадаһад Захария ба Мэшуллаам табигдаа. Хүгжэмэй зэр зэмсэгүүд дээрэ наадажа шададаг бүхы левидүүд ¹³ашаа тэлэн ябааша зоной ажал хинадаг, мүн бүхы ажалшадые хинан байгаа. Левидүүдэй заримань бэшээшэд, хинадаг дарганар, үүдэ харууһалагшад байгаа бэлэй.

¹⁴Эзэнэй Һүмэ руу асарааша алта мүнгэ тэдэнэй гаргажа байхада, Хилкияа санаарта Моисейгээр дамжуулһан Эзэнэй Хуулин ном олобо. ¹⁵Тиигээд Хилкияа Шапаан бэшээшэдэ хандажа:

– Би Эзэнэй Һүмэ соо Хуулин ном олооб, – гээд, хуйламал бэшэг Шапаанда үгэбэ.

¹⁶Шапаан тэрэ хуйламал бэшэгые хаанда абаашаад, иигэжэ дуулгаба:

– Албатантнай даалгагдаһан бүхы юумэ хэнэ. ¹⁷Эзэнэй хүмэ соо олодоошо алта мүнгэ адхажа, хинагшадта болон хүдэлмэришэдтэ дамжуулаа.

¹⁸Хаанда мүн лэ тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хилкиа санаартан намда ном үгөө.

Тиигээд тэрэ номые Шапаан хаанда уншаба.

¹⁹Һургаалай үгэнүүдые хаан дуулахадаа, уйдажа, хубсаһа хунараа удара татаба. ²⁰Тиигээд хаан Хилкиада, Шапаанай хүбүүн Ахикаамда, Михаагай хүбүүн Авдоондо, Шапаан бэшээшэдэ болон хаанай зараса Асайада хандан захирба:

²¹– Ошогты, Эзэнһээ нам тухай, Израилиин, Иудын үлөөшэ арад зон тухай хурагты: Мүнөө олдогшо ном соохи бэшэлгэ бидэндэ ямар удхатайб? Юуб гэхэдэ, энэ ном соо бэшээтэй бүхы юумэ үбгэ эсэгэнэрнай сахин байгаагүй, Эзэнэй үгэ дуулаагүй, тиимэһээ Эзэн маанадта угаа ехэ уур хилэнсэгтэй байна.

²²Хилкиа болон хаанай эльгээгшэ бусад зон Хулдаа гэдэг лүндэншэ эхэнэртэй хөөрөлдэхээ ерэбэ. Хулдаа хадаа санаартадай хубсаһа хадагалдаг Шаллуумай намган бэлэй. Шаллуум болбол Токһаадай хүбүүн, Хасраагай аша бэлэй. Хулдаа Иерусалимай хоёрдохи тойрогто ажаһуудаг нэн. Тэдэнэр ерэнэн хэрэгээ тэрэ эхэнэртэ хэлэбэд. ²³Хулдаа тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Таанадые нам руу эльгээгшэ хүндэ иигэжэ дамжуулагты гээд Израилиин Эзэн Бурхан айладхана: ²⁴Удахагүй, тон һаядаа Би энэ хотодо, тэндэхи хүнүүдтэ гай тодхор эльгээхэб. Иудын хаанда уншаһан ном соохи бэшэлгэ бүхыдөө бэелүүлэгдэхэ. ²⁵Юундэб гэхэдэ, тэдэ Намайе орхижо, ондоо бурхадта уталгануудые ууюлдаг байгаа. Иигэжэ тэдэнэй хэһэн хэрэгүүд Минии сухал хүргэбэ. Энэ газарта Минии уур хилэн бушаганажа, унтархагүй. ²⁶Эзэнһээ асуухаяа таанадые эльгээһэн Иудын хаанда иигэжэ дамжуулагты! «Эзэн, Израилиин Бурхан шамда уншажа үгэнэн номой тэдэ үгэнүүд тухай иигэжэ хэлэнэ: ²⁷Гэмээ мэдэрһэнэйш түлөө, энэ газар болон ажаһуугшад тушаань Бурханай үгэнүүдые дуулахадаа, даруу номгон болоһонойш түлөө, гашуудан, хубсаһа хунараа удара татаһанайш, Минии урда бархирһанайш түлөө Би шамайе анхарааб гэжэ Эзэн айладхана. ²⁸Би шамайе үбгэ эсэгэнэртэшни тайбан мордохуулхаб. Ши амгалан тайбанаар өөрынгөө уг удамуудай агы нүхэн хуурсаг соо нойрсохош. Тиихэдээ ши энэ хотодо болон ажаһуугшадтань эльгээһэн Минии гай тодхорые харахагүйш».

Энэ харюу хаанда дамжуулагдаба.

*Ёшияа арад зон Бурхан хоёрой хоорондох
хэлсээ шэнээр батална
(4 Хаан 23:1-3)*

²⁹Тиихэдэ хаан Иерусалимай ба Иудын бүхы аха захатадые тэрээндэ сугларан ерэхэ захиралта үгэбэ. ³⁰Тэрэ Эзэнэй хүмэдэ оробо. Тиихэдэнь бүхы Иуда ба Иерусалимда ажаһуугшад, санаартад, лүндэншэд болон бага ехэгүй арад зон барандаа тэрэнэй хойноһоо дахажа, Эзэнэй хүмэдэ оробо. Хаан Эзэнэй хүмэдэ олдоһон Хэлсээ баталгын хуйламал бэшэг тэдээндэ уншажа үгэбэ. ³¹Хаан өөрынгөө газарта зогсоод, Эзэниие дахан ябаха, энэ ном соо бэшээтэй хэлсээнэй үгэнүүдые бээлүүлхын тула нургаал заабаринуудынь, захиралтануудынь, хуули ёһонуудынь бүхы сэдхэлһээ, үнэнхэ зүрхэнһөө сахин байха тушаа хэлсээ баталба. ³²Иерусалимда болон Бэньямиинэй газар дайдада байгааша улад зониие бултыень иимэ найдуулга үгэхыень тэрэ захирба. Иерусалимай арад зон элинсэг хулинсагайнгаа Бурхантай баталһан хэлсээнэй ёһоор хэрэгүүдые эрхилдэг болобо.

³³Израилиин арад зоной бүхы газар уһанһаа жэгшүүрилтэ муухай хүрэгүүдые Ёшияа зайсуулба, Израилиин дайдада байгаа бүхы зондо Эзэн Бурхандаа шүтэн мүргэхые захирба. Тэрэнэй амиды мэндэ байгаа сагта улад зон үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Эзэн Бурханаа орхёгүй бэлэй.

*Ёшияа Паасхын һайндэр тэмдэглэнэ
(4 Хаан 23:21-23, 28-30)*

35 ¹Эзэнэй хүндэлэлдэ Иерусалимда Паасхын һайндэр Ёшияа хэбэ. Түрүүшын һарын арбан дүрбэдэхи үдэр Паасхын хурьган үүсэлэгдээ һэн. ²Ёшияа санаартадые Эзэнэй хүмэ соо һууринуудтань томилон байгуулжа, албаяа һайнаар хэхыень дэмжэн-үргэн байба. Египедэй хаан Нээхо Евфрат мүрэнэй хажууда оршодог Кархемииш хото руу сэрэгээ ударидаһан, дайдалдахаяа ерэбэ. Ёшияа тэрэнэй урдаһаа ерэбэ. ³Израилиин арад зониие нургадаг, Эзэндэ бээ зорюулан левидүүдтэ тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Мүр дээрэ ашаа табяад бү ябагты. Давидай хүбүүн, Израилиин хаан Соломоной баригша хүмэ соо тэрэ ханзые табигты. Мүнөө Эзэн Бурхандаа болон Израилиин арад зондо алба хэгты. ⁴Израилиин хаан Давидай болон Соломоон хүбүүнэйн бэшэн заһанай ёһоор, түрэл гаралаараа, хубаарилгануудаараа зогсон, бэлэн байгты. ⁵Арад зонойнгоо обогуудаар хубаардагай ёһоор, мүн левидүүдэй хубаарилгын ёһоо зангаар хүмэ соо зогсон байгты. ⁶Паасхын хурьга үүсэлэгты, Эзэнэй

Моисейгээр дамжуулхан үгын ёһоор, Эзэндэ зорюулан үргэхэдэ арад зондо тэрэниие бэлэн болгогты, бээ арюудхагты.

⁷ Тэндэ байгааша улад зондо Паасхын үргэл хэхиень Ёшияа хаан өөрынгөө адуу малһаа гуша мянган хони хурьга, эшэгэ, гурба мянган эбэртэ бодо мал үргэн үгэбэ. ⁸ Түшэмэлнүүдынь хайн дураараа арад зондо, санаартадта болон левидүүдтэ мүн лэ мал үгөө хэн: Бурханай гэрэй эрхилэгшэд Хилкияа, Захарияа ба Ехихээл Паасхын үргэлдэ гэжэ санаартадта хоёр мянга зургаан зуун хони хурьга, гурбан зуун эбэртэ бодо мал дамжуулба. ⁹ Левидүүдэй удамаршад болохо Ханаанияа, тэрэнэй дүүнэр Шэмаяа ба Нэтанээл, мүн тиихэдэ Хашаабияа, Еихээл, Ёзабаад гэгшэд Паасхын үргэлдэ гэжэ левидүүдтэ таба мянган хони хурьга ба табан зуун эбэртэ бодо мал үргэбэ.

¹⁰ Паасхын хайндэртэ бүхы юумэнэй бэлэн болоходо, санаартад болон левидүүд хаанай захирһанай ёһоор, хубаарилгануудаараа нуурияа эзэлбэ. ¹¹ Паасхын хурьгад, эшэгэдэй үүсэлэгдэхэдэ, левидүүд арһыень үбшэжэ абажа, санаартад үргэлэй шэрээ дээрэ шуһа сүршэжэ байба. ¹² Моисейн ном соо бэшэгдэһэнэй ёһоор, Эзэндэ зорюулагдһан түгэс шатаалта үргэлэй мал түрэл гаралнуудаарнь улад зондо левидүүд хубаарилба. Эбэртэ бодо малые мүн лэ тиимээр тэдэ хубаарилба. ¹³ Заабарилагдһанай ёһоор, Паасхын хурьга, эшэгэдые гал дээрэ тэдэ шаража, нангин үргэлэй мяха элдэб тогоон соо шанажа, бүхы арад зондо түргөөр абаашан үгэбэ. ¹⁴ Удаань тэдэ өһөдтөө болон санаартадта Паасхын мяха бэлдэбэ, юуб гэбэл, Аһарооной үри һадаһад болохо санаартад хүни болотор түгэс шатаалта үргэл, өөхэ үргэжэ сүлөөгүй байгаа. ¹⁵ Давидай, Асаапай, Ёмаанай, мүн хаанай мэдэлшэн Едүтүүнэй захяа заабариин ёһоор, дуушад, Асаапай үри һадаһад, өөрынгөө нуури орхихо ёһогүй хэн. Үүдэн бүхэнэй харуулшад мүн лэ нуурияа орхихо ёһогүй бэлэй. Тиимэхээ левидүүд тэдээндэшые Паасхын мал бэлдээ бэлэй. ¹⁶ Иигэжэ Ёшияа хаанай заабариин ёһоор, тэрэ үдэр Эзэнэй хүндэлэлдэ Паасхын хайндэр боложо, түгэс шатаалта үргэлнүүд Эзэнэй үргэлэй шэрээ дээрэ үргэгдэбэ. ¹⁷ Тэндэ байгааша Израилиин улад зон тэрэ сагта Паасхын болон Эһээгээгүй Хилээмэнэй хайндэрнүүдые долоон хоногой туршада үнгэргэбэ. ¹⁸ Паасхын иимэ хайндэр Самуил лүндэншын үе саһаа нааша болоогүй бэлэй. Ёшияагай, санаартадай, левидүүдэй, Иудын бүхы зоной, тэндэ байгааша Израилиин улад зоной, мүн Иерусалимай ажаһуугшадай хэһэн Паасхын иимэ ехэ хайндэрые Израилиин бэшэ ямаршые хаан хээгүй бэлэйл. ¹⁹ Ёшияагай арбан наймадахи жэлээ хааншалжа байха сагта тэрэ Паасхын хайндэр болоо хэн.

Ёшияагай наһа баралга
(4 Хаан 23:28-30)

²⁰ Ёшияагай Бурханай хүмэ соо хурал тахилай ажалые һэргээнэй удаа Египедэй хаан Нээхо Кархэмишдэ добтолхоёо Евфрат мурэн тээшэ ошобо. Ёшияа хаан тэрэниие угтахаяа урдаһаань ошобо. ²¹ Нээхо тэрээндэ элшэнэрые эльгээжэ, иигэжэ дуулгахыень захирба:

– Иудын хаан, шини урдаһаа бэшэ, дайсадайнгаа урдаһаа добтол-ноб. Бурхан намда яарахыем айлалдахаа. Бурхан минии талада байна, тиимэһээ урдаһаань бү һөөргэдэ, үгы һааш, Тэрэ шамайе усадхаха!

²² Харин Ёшияа тэрээнһээ хотиржо ошобогүй, дайлалдахаяа бэлдэбэ, Бурханай Нээхоор дамжуулһан айлалдахые дуулабагүй. Тэрэ Мэгиддоо гэдэг нюруу газарта дайлалдахаяа гараба.

²³ Байлдаанай үедэ Ёшияа хаан дайсадта харбуулжа, шархатаба. «Намайе абаашагты, би хүндөөр шархатааб», – гэжэ тэрэ зарасанартаа хэлэбэ. ²⁴ Зарасанарын тэрэниие дайшалхы тэргэнһээ үргэн гаргажа, ондоо морин тэргэдэ һуулгажа, Иерусалим руу абаашаба. Ёшияа үнгэржэ, тэрэниие үбгэ эсэгэнэрэйнь булаша бунханууд соо хүдөөлүүлбэ. Иудын ба Иерусалимай бүхы улад зон тэрэнэй хойно-һоо гашуудаа бэлэй.

²⁵ Ерэмияа лүндэншэ Ёшияа хаан тушаа гашуудалай дуу зохёонон гээшэ. Дууша эрэшүүл ба эхэнэрнүүд гашуудалай дуунууд соогоо Ёшияа тушаа мүнөө болотор хэлэдэг байгаа, тиигээд Израилиин арад түмэн тэдэниие дууладаг болоо. Иигэжэ тэдэ дуунууд Гашуудалай дуунай согсолбори соо бүридхэгдэн гээшэ.

²⁶ Ёшияагай бусад хэрэгүүд, Эзэнэй хургаалнуудые сахин байһан дэмбэрэлтэй үйлэнүүдын, ²⁷ эхинһээ эхилээд эсэс хүрэтэрөө Израилиин болон Иудын хаашуулай ном соо бэшээтэй юм.

Иудын хаан – Иохааз
(4 Хаан 23:31-35)

36 ¹ Тэрэ орон нютагай арад зон Ёшияагай хүбүүн Иохаазые эсэгын орондо Иерусалимда хаан шэрээдэ һуулгаба. ² Иохааз хорин гурба наһатайдаа хаан боложо, гурбан харын туршада Иерусалимда хааншалба. ³ Египедэй хаан тэрэниие Иерусалимай хан шэрээһээ хаһажа, яла болгожо зуун талаант мүнгэ, нэгэ талаант алта түлэхыень Иудын орон нютагта баадхаба. ⁴ Египедэй хаан Нээхо Иохаазай дүү Элиакиимые Иудын болон Иерусалимай хан шэрээдэ үргэмжлөөд, тэрээндэ Ёяким гэжэ шэнэ нэрэ үгэбэ. Тиигээд Нээхо Иохаазые Египет руу абаашаба.

Иудын хаан – Ёякиим
(4 Хаан 23:36–24:6)

⁵ Ёякиим хорин таба наһатайдаа хаан шэрээ эзэлжэ, арабан нэгэн жэлэй туршада Иерусалимда хааншалаа. Эзэн Бурханайнгаа урда тэрэ жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа. ⁶ Вавилооной хаан Навуходоносор орон нютаг рууны дайгаар довтолжо, Вавилоон руу абаашахаяа Ёякиимыг гэнжлээ бэлэй. ⁷ Эзэнэй хүмын үнэтэ хэрэгсэлнүүдэй зарим хубиены Вавилоон руу Навуходоносор абаашаад, ордон соогоо хэбэ. ⁸ Ёякиимэй бусад хэрэг ябуулганууд, хэнэн жэгшүүритэй муухай үйлэнүүдын Израилин ба Иудын хаашуулай ном соо бэшээтэй. Тэрэнэй һүүлдэ Ехония хүбүүнийн ордонь хаан шэрээ эзэлбэ.

Иудын хаан – Ехония
(4 Хаан 24:8-17)

⁹ Ехония арбан найма наһатайдаа хаан боложо, гурбан нара ба арбан үдэр Иерусалимда хааншалаа. Эзэнэй урда тэрэ жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа. ¹⁰ Нэгэ жэлэй үнгэрһэнэй удаа Навуходоносор хаан тэрэниие Эзэнэй хүмын үнэтэ хэрэгсэлнүүдтэй хамта Вавилоон руу асархыень захирба. Тиигээд тэрэ Цэдэкиия агыень Иудын болон Иерусалимай хаан болгобо.

Иудын хаан – Цэдэкиия
(4 Хаан 24:18-20; Ер 52:1-3)

¹¹ Хорин нэгэ наһатайдаа Цэдэкиия хаан боложо, арбан нэгэн жэлэй туршада тэрэ Иерусалимда хааншалаа. ¹² Эзэн Бурханайнгаа урда тэрэ жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа. Эзэнэй үгэ айладхадаг Ерэмия лүндэншые номгохоноор тэрэ шагнажа шададаггүй һэн.

¹³ Навуходоносорто үнэн сэхэ байхаб гэжэ Эзэнэй нэрээр тангариглахыень Цэдэкиияыг Навуходоносор хаан баадхаан юм. Теэд Цэдэкиия тэрэнэй урдаһаа буһалгаалба. Цэдэкиия үсэрхэжэ, Израилин Эзэн Бурханда бусахаяа арсаба. ¹⁴ Иудын удамаршад, санаартад, улад зон тойрон ажаһуугша ондоо арадуудай жэгшүүритэй муухай жэшээ даган, нүгэлөө олошоруулба, Иерусалимда Эзэнэй Өөрөө арюудхаан хүмыг бузарлаба.

Иерусалим унаба
(4 Хаан 25:1-21; Ер 39:1-10; 52:4-27)

¹⁵ Үбгэ эсэгэнэрэйн Эзэн Бурхан һэргылхыень тэдээн руу лүндэншэдөө эльгээжэл-эльгээжэл байба, юундэб гэхэдэ, Тэрэ арадаа, нангин

үргөөгөө хайрладаг байгаа. ¹⁶Тээд тэдэ Бурханай элшэдые наадалжа, Үгыень анхарангүй, лүндэншэдыень хараажа байба. Тиимэһээ арад зоной абарагдахын аргагүйгөөр Эзэн арадтаа уурлаба. ¹⁷Иигэжэ Эзэн тэдээндэ добтолхыень Вавилооной хаание эльгээбэ. Вавилооной хаан Эзэнэй Һүмэ соо залуу хүбүүдые хэлмээр сабшан усадхаба. Тэрэ хэниешье – эрэ, эмыешье, залуу, хүгшэншье зоние хайрлабагүй. Бурхан тэрэнэй мэдэлдэ бүхы зоние үгэһэн байба. ¹⁸Бурханай гэрэй ехэ, бага бүхы үнэтэ хэрэгсэлнүүдые, хаанай, түшэмэлнүүдэйн үнэтэ зүйлнүүдые бултыень тэрэ Вавилоон руу абаашаба. ¹⁹Навуходоносорой сэрэгшэд Бурханай гэрые галдан шатааба, Иерусалимай хэрэм ханануудые хандаргаба, шухала ордон, самхагуудыень галдаба, бүхы баялигуудыень үгы хэбэ. ²⁰Амиды үлөөшэ зоние тэрэ Вавилоон руу нүүлгэн абаашаба. Персиин улас түрын бии болотор тэдэ өөрын болон үхи хүүгэдэйн богоолнууд байгаа бэлэй. ²¹Иигэжэ «Далан жэлэй туршада энэ орон нютаг хооһон зандаа хэбтэхэ» гэжэ Ерэмия лүндэншөөр Эзэнэй дамжуулһан үгэнүүд бүтэбэ.

Киир хаанай захиралта
(Эзр 1:1-3)

²²Персиин хаан Киирэй түрүүшын жэлээ хааншалжа байхада Ерэмиягаар дамжуулһан үгэнүүдэйнгөө бээлүүлэгдэхын тула Эзэн Кииртэ нүлөө үзүүлжэ, тэрэ бүхы хаан түрөөрөө бэшэмэл аргаар болон үгэнүүдээр иигэжэ тунхаглахые захирба: ²³«Персиин хаан Киир иимэ зарлиг буулгана: Огторгойн Эзэн Бурхан газар дэлхэйн бүхы хаан түрэнүүдые минии мэдэлдэ үгөө. Иудын Иерусалимда Тэрээндэ шүтэн мүргэдэг Һүмэ барихыемни Тэрэ захираа. Эзэн Бурханай арад зонһоо хэн байнаб, тэрэ тиишээ ошог лэ! Эзэн Бурханиинь тэрээнтэй хамта байхань болтогой!»

Эзраагай ном

Эзраагай ном хадаа перснүүдэй Вавилоониe эзэлхэдэ, еврей арадай орон нютагаа Вавилоондохи барьяанһаа бусалгыe зураглана. Энээнэй удаа Иерусалим һэргээгдэн бодхоогдожо, тэндэ дахяад Эзэндэ мургэдэг болобо. Эхэ нютагаа бусалга тиимэ бэлэн байгаагүй: тойроод һуудаг арадууд һаад хэдэг, һандарһан хан түрын ниислэл хотыe еврейнүүдэй дахин барихада дурагүй байгаа. Яабашье, манай ээрын урдахи 515-дахи ондо Бурханай үргөө дууһан баригдаа бэлэй. Урма зориг бадараадаг лүндэн табяаша Хаггей ба Захариягай оруулһан горитой хубиe эндэ тэмдэглэмээр.

Энэ ном болон Нэхэмьяагай ном Угай бэшэгэй номуудай үргэлжэлэл гээд нэгэ зохёогшоор бэшэгдэһэн байжа магадгүй. Номыe гурбан гол хубида хубаамаар: 1) Персиин хаан Киирэй хааншалгын үедэ еврейнүүдэй орон нютагаа түрүүшын бусалга (манай ээрын урдахи 538 он), (1-2-дохи бүлэгүүд); 2) Манай ээрын урдахи 586 ондо Вавилооной сэрэгээр усадхагдаһан Эзэнэй Һумыe шэнээр барилга ба арюудхалга (3-6-дахи бүлэгүүд). Энэ хуби соо хөөрөөн еврей хэлэнһээ гадна, араам хэлээр бэшэгдэнхэй, Персиин хаан түрын элдэб олон арадууд араам хэлэтэй байһан бэлэй; 3) санаартан болон номшон Эзраагай еврейнүүдэй нэгэ бүлэгтэй хамта Иерусалим руу бусалга (7-10-дахи бүлэгүүд). Эзэндэ этигэл шүтэлгыe дахин һэргээхэдэнь, Һургаалыень сахин дүүргэхэдэнь тэрэ арад зондоо туһалһан гээшэ. Сэхэ руунь хэлэбэл, Эзраа шажанай гол ёһонуудай үндэһэ һуури байгуулаа, тэдэ гол ёһонуудыe еврейнүүд саашадаашье, Шэнэ Хэлсээн хүрэтэр, сахин байгаа.

Киир хаанай захиралта
(2 Уг 36:22-23)

1 ¹Персиин хаан Киирэй түрүүшын жэлээ хааншалжа байхада Ерэ-
мияагаар дамжуулхан үгэнүүдэйнгөө* бээлүүлэгдэхын тула Эзэн
Кииртэ нүлөө үзүүлжэ, тэрэ бүхы хаан түрөөрөө бэшэмэл аргаар болон
үгэнүүдээр иигэжэ тунхаглахые захирба:

² «Персиин хаан Киир иимэ зарлиг буулгана: Огторгойн Эзэн Бур-
хан газар дэлхэйн бүхы хаан түрэнүүдые минии мэдэлдэ үгөө. Иудын
Иерусалимда Тэрээндэ шүтэн мүргэдэг хүмэ барихыемни Тэрэ захираа.
³Эзэн Бурханай арад зонһоо хэн байнаб, тэдэ Иудын газарта, Иерусалим
хото ошожо, Израилиин Эзэн Бурханай хүмын барилгада хабаадалсаг.
Бурханиинь тэдээнтэй хамта байхань болтогой! ⁴Харин арадһаа үлэг-
шэдтэ бултандань, хаанашье байгаа һаань, нютагай зон алта мүнгөөр,
үхэр малаар, мүн ондоошье зөөри зөөшөөр, Иерусалимдахи Бурханай
хүмын барилгада ехэ үргэл хэжэ туһалалсаг».

Бусаха замдаа бэлэдхэл

⁵Иудын, Бэньямиинэй уг гарбалай аха заханар, санаартад болон
левидүүд, мүн Бурханай зүрхэ сэдьхэлынь зоригжуулхан бусадшые
хүнүүд Эзэнэй хүмэ барилсахаяа Иерусалим тээшэ түхээрбэд. ⁶Нютаг
зон хүмын үргэлдэ нэмэри оруулһанһаа гадна мүнгэн амһартануудые,
алтан болон бусад үнэтэ хэрэгсэлнүүдые, үхэр мал үгэбэ.

⁷Персиин хаан Киир Иерусалимһаа өөрынгөө бурханай хүмэдэ
Навуходонсорой абаашажа табиһан Эзэнэй хүмэдэ хабаатай бүхы
амһартанууд болон эд хэрэгсэлнүүдые ⁸үнэтэ хэрэгсэлнүүдэйнгээ
сан баригша Митрэдаадаар гаргуулжа, тэрэнь Иудын тайжа Шэш-
баццаарта бүрин тоогоорнь тушаажа үгэбэ. ⁹Тэдэниинь тоолон
нэрлэбэл: гушан алтан табак, нэгэ мянга хори юһэн мүнгэн табак,
¹⁰гушан алтан аяга, дүрбэн зуун арбан мүнгэн аяга ба мянган бусад
амһартанууд.

¹¹Бүхы алтан, мүнгэн амһартануудынь табан мянга дүрбэн зуу
байба. Вавилоонһоо Иерусалим тээшэ нүүлгэнэй болоходо, эдэ бүгэ-
дые Шэшбаццаар абажа ерэнэн юм.

Түрүүшын зөөдэлөөр Зэрубабээлтэй суг ерэгшэд

2 ¹⁻²Вавилооной хаан Навуходонсорто дайгаар абтажа, хүсөөр
Вавилоон абаашагдаад, тэндэнээ Зэрубабээлтэй, Иисүүстэй,

* ^{1:1}Хара Ер 29:10.

Нэхэмьяатай, Сэраяатай, Рээлааяатай, Мордохайтай, Билшаантай, Миспээрэдтэй, Бигбайтай, Рэхүүмтэй, Баһанаатай хамта Иуда, Иерусалим болон өөр өөрынгөө хотонуудта бусажа ерэнэн израильшуудай нэрэй жагсаал иимэ: ³Пароошой уг – хоёр мянган зуун далан хоёр хүн, ⁴Шэпаатиягай уг – гурбан зуун далан хоёр, ⁵Араахай уг – долоон зуун далан таба, ⁶Паһаат-Моһаабай уг (Иисүүсэй, Ёһаабай үри һадаһад) – хоёр мянган найман зуун арбан хоёр, ⁷Элаамай уг – нэгэ мянган табан зуун дүрбэн, ⁸Заттуугай уг – юһэн зуун дүшэн табан, ⁹Заххайн уг – долоон зуун жаран, ¹⁰Баниин уг – зургаан зуун дүшэн хоёр, ¹¹Бэбэйн уг – зургаан зуун хорин гурбан, ¹²Азгаадай уг – нэгэ мянган хоёр зуун хорин хоёр, ¹³Адонихаамай уг – зургаан зуун жаран зургаан, ¹⁴Бигбайн уг – хоёр мянган табин зургаан, ¹⁵Адиинай уг – дүрбэн зуун табин дүрбэн, ¹⁶Этээрэй уг (Хэээкиягай үри һадаһад) – ерэн найман, ¹⁷Бэцайн уг – гурбан зуун хорин гурбан, ¹⁸Ёраагай хүбүүдһээ зуун арбан хоёр, ¹⁹Хашуумай уг – хоёр зуун хорин гурбан, ²⁰Гиббаарай уг – ерэн табан, ²¹Бэтлэхэмдэ ажаһуугшад – зуун хорин гурбан, ²²Нэтопааһаа гараашад – табин зургаан, ²³Анатоодһоо гараашад – зуун хорин найма, ²⁴Азмаавэдэй уг – дүшэн хоёр, ²⁵Кирьяат-Еаримһээ, Хэпирааһаа, Бээрроодһоо гараашад – долоон зуун дүшэн гурбан, ²⁶Рамааһаа, Гээбэхээ гараашад – зургаан зуун хорин нэгэн; ²⁷Михмаашһаа гараашад – зуун хорин хоёр, ²⁸Бэт-Ээлһээ, Һайһаа гараашад – хоёр зуун хорин гурбан, ²⁹Нэбоогой уг – табин хоёр, ³⁰Магбиийшай уг – зуун табин зургаан, ³¹нүгөө Элаамай уг – нэгэ мянган хоёр зуун табин дүрбэ, ³²Хариимай уг – гурбан зуун хорин, ³³Лоодой, Хадиидай, Оноогой уг – долоон зуун хорин таба, ³⁴Ерихооной уг – гурбан зуун дүшэн таба, ³⁵Сэнаагай уг – гурбан мянган зургаан зуун гушан.

³⁶Санаартад: Едаягай уг (Иисүүсэй үри һадаһад) – юһэн зуун далан гурбан, ³⁷Иммээрэй уг – нэгэ мянган табин хоёр, ³⁸Пашхуурай уг – нэгэ мянган хоёр зуун дүшэн долоон, ³⁹Хариимай уг – нэгэ мянган арбан долоон.

⁴⁰Левидүүд: Иисүүсэй болон Кадмиһээлэй уг (Һодэбаагай үри һадаһад) – далан дүрбэн хүн, ⁴¹дуушад: Асаапай уг – зуун хорин найман хүн, ⁴²Үүдэнэй харуулшад: Шаллуумай уг, Этээрэй уг, Талмооной уг, Аххуубай уг, Хатигтаагай уг, Шобайн уг – хамтадаа зуун гушан юһэн хүн.

⁴³Һумын зарасанар: Цихаагай уг, Хасупаагай уг, Таббаһоотын уг, ⁴⁴Хэрээсэй уг, Сиһаагай уг, Падооной уг, ⁴⁵Лэбаанай уг, Хагабаагай уг, Аххуубай уг, ⁴⁶Хагаабай уг, Шалмайн уг, Ханаһаанай уг, ⁴⁷Гиддээлэй уг, Гаахарай уг, Раһаяагай уг, ⁴⁸Рэциинэй уг, Нэходаагай уг, Газзаамай уг, ⁴⁹Уззаагай уг, Пасээхэй уг, Бэсайн уг, ⁵⁰Аснаагай уг, мэүүншүүдэй

уг, нэписиимүүдэй уг, ⁵¹ Бахбуугай уг, Хакупаагай уг, Хархуурай уг, ⁵² Бацлуудай уг, Мэхидаагай уг, Харшаагай уг, ⁵³ Бархоосой уг, Сисэраагай уг, Тээмаагай уг, ⁵⁴ Нэциһаагай уг, Хатипаагай уг.

⁵⁵ Соломоной богоолнуудай уг: Сотайн уг, Сопээрэдэй уг, Пэрудаагай уг, ⁵⁶ Яалаагай уг, Дархооной уг, Гиддээлэй уг, ⁵⁷ Шэпаатиягай уг, Хаттиилэй уг, Похээрэт-Һаццэбаһиимэй уг, Амиигай уг.

⁵⁸ Һумын албан, Соломоной богоолнуудай үри һадаһад – бүхыдөө гурбан зуун ерэн хоёр хүн.

⁵⁹ Тээл-Мээлаа, Тээл-Харшаа, Хэрүүб, Аддаан, Иммээр хотонуудһаа гараһан аад, Израильһаа гараһан уг гарбалаа гэршэлжэ шадаагүй хүнүүд гэбэл, ⁶⁰ Дэлайяагай уг, Тобиягай уг, Нэходаагай уг – зургаан зуун дүшэн хоёр хүн.

⁶¹ Тэдэнһээ гадна санаартадһаа гэбэл: Хабайягай уг, Һаккооцой уг, мүн Барзиллайн уг. Барзиллай бол Галаад нютагай Барзиллайн басагадай нэгые һамган болгоод, нэрэдэнь ороһон түүхэтэй. ⁶² Тэдэнэр угай бэшэгүүдые бэдэрээд, тэдээн соо өөһэд тухайгаа тэмдэглэл олобогүй, тиигээд тэдэниие санаартадай хэргэмһээ хаһаба. ⁶³ Санаартанай урим ба туммим дээрэ үзэл үзэжэ, Бурханай хүсэл мэдэхын урда тэдэнэр нангин үргэлһөө эдихэ эрхэгүй гээд засаг баряша хэлэбэ.

⁶⁴ Энэ бүлэгтэ бүхыдөө дүшэн хоёр мянга гурбан зуун жаран хүн гээд тоологдоно, ⁶⁵ богоолнууд, шэбэгшэнүүдгүйгөөр, – тэдэнэй тоо долоон мянга гурбан зуун гушан долоондо хүрөө, үшөө тиихэдэ хоёр зуун дууша эрэшүүл болон эхэнэрнүүд, ⁶⁶ долоон зуун гушан зургаан морин, хоёр зуун дүшэн табан луус, ⁶⁷ мүн дүрбэн зуун гушан табан тэмээн, зургаа мянга долоон зуун хорин элжэгэн тоологдоһон байна.

⁶⁸ Бусажа ерэнэн угуудай гулбаанарай зариман Иерусалимдахи Эзэнэй һумые һуури дээрэнь бодхоохо гэжэ һайн дураараа үргэл хэбэд. ⁶⁹ Һүмэ барилгын санда тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжоор жаран нэгэн мянга драаһма алта, табан мянга миина сагаан мүнгэ, санаартадай үмдэхэ зуун хубсаһа хунар үргэбэ.

⁷⁰ Санаартад, левидүүд, дуушад, үүдэнэй харуулшад, һумын зарасанар гэхэшэлэн бүхы зон, бүхы израильшууд өөһэдынгөө хотонуудта ажаһуудаг болобо.

Үргэлэй шэрээ бүтээлгэ

3 ¹ Долоодохи һара* гараба. Израильшууд өөһэд өөһэдынгөө хотонуудта ажаһуужа байгаа. Тиихэдээл нэгэн хүн шэнги өбтэйгээр

* 3:1 Тишри һара – сентябрь-октябрь.

булта Иерусалим хотодо сугларбад. ² Ёцадаагай хүбүүн Иисүүс санаарта аха дүүнэртээ, мүн Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээл аха дүүнэртээ хамнажа, Израилиин Бурханда түгэс шатаалта үргэл үргэхын тула Моисейн хуулида бэшэгдэнэй ёһоор үргэлэй шэрээ дархалбад. ³ Буса газарай зонһоо айжа байбашье, үргэлэйнгөө шэрээ анханай нууридань табижа, үдэшэ, үглөө бүхэндэ Эзэндээ түгэс шатаалта үргэлөө үргэжэ эхилбэд. ⁴ Тэдэ үдэр бүхэндэ түгэс шатаалта үргэл үйлэдэжэ, үдэр үдэртэнь бүтээдэг ёһо гуримаарнь Майханай һайндэрые үнгэргэбэд. ⁵ Энээнһээ удаалан түгэс шатаалта үргэл бүтээлгэ болобо, харын шэнэдэшые, Эзэндэ зорюулагданан һайндэрнүүдтэшые, али хэн нэгэнэй Эзэндээ һайн дураараа үргэл үргэхэдэшые, түгэс шатаалта үргэл үргэжэл байба. ⁶ Долоодохи харын нэгэн шэнын үдэр Эзэндээ түгэс шатаалта үргэл үргэжэ эхилээ һэн. Тиихэдэ Эзэнэй хүмын нуури үшөө табигдаадүй байгаа.

⁷ Тиигээд шулуу хайгшадта болон модошо дархашуулда сагаан мүнгэн үгтэбэ, Персиин хаан Киирэй зүбшөөлөөр Ливаанһаа далайгаар Яафа хүрэтэр үнэтэ хуша модо асаруулхын тула Сидоной болон Тиирэй зондо эдихэ ууха юумэ, оливын тоһо үгэдэг болобо.

Һумын нуури табилга

⁸ Бусагшадай Иерусалимдахи Бурханай гэртэ хүрэнэн саһаа хойшо, удаадахи жэлэйнэ хоёрдохи һарада* Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээл, Ёцадаагай хүбүүн Иисүүс, тэдэнэй бүхы аха дүүнэрынэ, санаартад болон левидүүд гэхэшэлэн баряанһаа бусаһан зон булта һүмэ барилгын эхи табиба. Эзэнэй һүмэ барилгын хүдэлмэри хинан шалгахаар хоринһоо дээшэ наһатай левидүүдые томилбо. ⁹ Иисүүс өөрынгөө хүбүүдтэй, мүн аха дүүнэртээ, Кадмиһээл хүбүүдтээ, Иудын үринэр Бурханай гэрэй барилга хэгшэдэй ажал хамта хинан шалгажа эхилбэ. Тэдэнтэй суг Хэнададай үринэр, түрэл гаралынэ, левидүүд хүдэлөө. ¹⁰ Эзэнэй һумын нуури барилгашадай табижа дүүргэхэдэ, санаартад санаарта-найнгаа хубсаһа үмдэжэ, Эзэнэйнгээ алдар солые Израилиин хаан Давидай табиһан хуули ёһоор дуудахын тула, санаартад бэшхүүрнүүдээ, левидүүд, Асаапай хүбүүд, дэмшэнүүдээ бариба. ¹¹ «Магтагты!», «Эзэн Бурханаа алдаршуулагты!», «Энэрхы хадаа Тэрэ Израилие хододоо үмэгшэлхэ!» гэхэшэлэн олон магтаал дуунуудые дуулабад. Эзэнэй һумын нууриин табигданантай дашарамдуулан бүхы зон Эзэндээ соло магтан хашхаралдаба.

* 3:8 Ияр һара – апрель-май.

¹²Түрүүшын Һумын найханиие хараһан үндэр наһатай санаартад, левидүүд, удамай түрүү аха заха үбгэд шэнэ Һумын һуури харахадаа, эзэлүүдгүй шангаар бархиралдаба, олонхинь баяраа багтаажа ядан шангаар хашхаралдаба. ¹³Хэнэй баярлаһые, хэнэй бархирһые илгаруулхын огто аргагүй, бүгэдын бар хашхараанһаа холо саагуур суурятан газар доһолжо байгаа хэн.

Дайсадай туһалха гэхэн мэдүүлгэ

4 ¹Сүлэлгэ баряанһаа бусагшад Эзэндээ, Израилиин Бурханда, Һүмэ барижа байна гэжэ Иудатанай, Бэньямиинтэнэй дайсад дуулаба. ²Тиигээд Зэрубабээл болон угуудай гулбаануудта тэдэ ерэжэ:

– Энэ Һүмыетнай бидэ тантай хамта барилсаябди. Тантай адли бидэ танай Бурханда мүргэнэбди. Маниие иишэ асарһан Ассириин хаан Эсархаддооной үеһөө тооложо, үргэл Тэрээндэ үргэнэбди, – гэбэ.

³ – Манай Бурханда мантай хамта таанар Һүмэ барилсахагүйт. Персиин хаан Киирэй захирһанай ёһоор, Израилиин Бурханда бидэ өөһэдөө Һүмэ барихабди, – гэжэ Зэрубабээл, Иисүүс болон Израилиин угуудай гулбаанар арсалта хэбэ.

⁴Тиихэдэнь тэрэ газарай зон Һүмэ барилгада али болохоор наалта хэдэг, Иудын зоной хүсэ шадалыень бууруулха гэжэ оролдодог болобо.

⁵Персиин ноёд, түшэмэлнүүдтэ эдилгэ үгэжэ, хаан Киирэй байхаһаа эхилээд, Персиин Даарий хаанай хан шэрээдээ һууха хүрэтэр тэрэ барилга урагшань ябуулаагүй юм.

Хаанда хоб орожо, барилга зогсоогдобо

⁶Хаан түрэээ Ахашвероошой һая эзэлээд байхада Иудын газарта, Иерусалимда ажаһуугшадые гэмнэжэ, дайсалагша зон гомдол бэшэһэн юм. ⁷Артагсээрэгс хаанай хан шэрээдэ һууха үедэ Бишлаам, Митрэдээт, Табээл гэгшэд бусад нүхэдтээ Персиин хаан Артагсээрэгстэ гомдол эльгээһэн байгаа. Тэрэ бэшэгынь араам хэлээр, араам үзэгөөр бэшэгдэнхэй хэн.

⁸Тиихэдэ захирагша Рэхүүм бэшээшэ Шимшай хоёр Иерусалимайхидта эсэргүү үшөө нэгэ бэшэг Артагсээрэгс хаанда эльгээбэ:

⁹«Динайнуудай, афарсатхайнуудай, тарпэлайнуудай, апарсуудай, аркевайнуудай, вавилоонойхидой, сүүзынхидэй, дэһайнуудай, элаамайхидай удамаршад болон ¹⁰агууехэ хаан Аснаппаарай Самариин хотонуудаар, Евфрат мүрэнһөө баруулжаа нотагуудаар нүүлгэһэн бусадшые арадуудай түлөөлэгшэдэй зүгһөө захирагша Рэхүүм, бэшээшэ Шимшай гэгшэд бусад нүхэдтээ бэшэнэбди». ¹¹Тэдэнэй эльгээһэн

бэшэгэйнь буулгабаринь иимэ: «Евфрат мүрэнһөө баруулжаа нютагуудаар ажаһуудаг танай албата зонһоо эзэн хаан Артагсээрэгсдэ. ¹² Эзэн хаамнай мэдэжэ абыт. Танһаа гараад, наашаа нүүжэ, манда Иерусалим ерэнэн энэ буһалгаата иудейнүүд барилга хэжэ, хүрээлһэн хана бодхоожо байнал. Ёууриень табижа дүүргэе. ¹³ Эзэн хаамнай оюун ухаандаа ойлгожо абыт. Хэрбээ энэ муу зонтой хотынхид хотоёо барижа, хотын хана бодхоожо дүүргэбэл, алба татабаринуудаа түлэхэеэ арсажа, эзэн хаанаймнай жасада горитой хохидол оруулхал. ¹⁴ Хаанай ордонһоо ажамидаржа байдаг бидэ эзэн хаанайнгаа һан жасын үригдэхэ ушары тэсэхэ аргамнай үгы. Ушар тиимэһээ энэ бэшэг эльгээббди. ¹⁵ Танай эсэгэнэрэй бэшэһэн дэбтэрнүүдые бэдэрүүлжэ, тэмдэглэлнүүдые шэнжэлхэдээ, үнинһөө хойшо хаануудай урдаһаа буһалгаалдаг муу зонтой хото байгаа гэжэ мэдэхэлта. Тиимэл хадаа һандаргагдаһан байгаа гэбэ. ¹⁶ Ушар тиимэһээ, энэ хотын һэргээн баригдажа, хүрээлһэн ханая бодхооболнь, Евфратһаа баруулжанхи газартнай танай мэдэлһээ гараха байха гэжэ мэдүүлнэбди».

¹⁷ Захирагша Рэхүүмдэ, бэшээшэ Шимшайда, Самари болон Евфратһаа баруулжанхи хотонуудта ажаһуудаг бусад нүхэдтэ хаан харюу эльгээбэ: «Амар сайн! ¹⁸ Эльгээһэн бэшэгтнай оршуулагдажа, минии урда тодо һонороор уншагдаа. ¹⁹ Намһаа захиралта үгтэжэ, бэдэрэгдэжэ, энэ хото эртэ саһаа урда тээхи хаашуулай урдаһаа бододог, буһалгаа үйдхэдэг байһаниинь мэдэгдээ. ²⁰ Евфратһаа баруулжанхи газарнууды езэмдэжэ, алба, татабари абажа байһан хүсэтэй хаашуул Иерусалимда байһан гэжэ элирээ. ²¹ Барилга хэхэеэ болигты гэжэ эдэ зондо захиралта үгэгты. Минии зүбшөөл үгөөгүй сагта энэ хото баригдаха ёһогүй. ²² Харин жэншэдгүй энээниие гүйсэдхэгты, үгы бол, ехэ хохидол гаража, хаан түрэдэ муу юумэн ушарха».

²³ Захирагша Рэхүүм, бэшээшэ Шимшай болон тэдэнэй бусад нүхэд Артагсээрэгс хаанай бэшэг уншаһан дары тэдэ Иерусалим хотын иудейнүүдтэ ошожо, сэрэгэй хүсөөр тэдэнэй ажал тогтообо. ²⁴ Тиигэжэ Иерусалимдахи Бурханай хүмын барилга зогсошоо. Персиин Даарий хаанай хан шэрээдэ һууһаар хоёрдохи жэл болотор иимэ байдал үргэлжэлөө юм.

Хаггай болон Захариягай үедэ Һүмэ барилга

5 ¹ Лүндэншэ Хаггай ба Иддоогой хүбүүн лүндэншэ Захарияа гэгшэд Израилиин Бурханай нэрэһээ Иудын нютагта, Иерусалимда байһан иудейнүүдтэ абарал, лүндэн дуулгажа эхилбэ. ² Тиихэдэнь Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээл, Ёцадаагай хүбүүн Иисүүс гэгшэд Иерусалимдахи

Бурханай гэрэй барилга шэнээр эхилбэ, тэдэнтэй хамта Бурханай лүндэншэд, тэдэниие дэмжэгшэд булта хүдэлөө.

Хорон ханаатай мурдэлгэ

³ Евфрадай баруун хажуудахи можын ноён Таттэнай, Шэтаар-Бозэнай болон тэдэнэй нүхэд барилгашадта ерэжэ, иигэжэ асууба:

– Энэ хүмэ бариха, хана бодхоохо зүбшөөл хэн үгөөб?

⁴ Тийхэдэнь барилга хэжэ байһан хүнүүдэй нэрэнүүдыень бидэ хэлэжэ үгөөбди.

⁵ Харин иудейн аха заханарые Бурхан хаража байһан тула тэдэнэр хорижо шадабагүй. Ушар тиимэхээ Даарий хаанда бэшэг эльгээжэ, тэрэнэйн харюугай ерэтэр тэрэ хүмын барилга зогсоогдоогүй.

Дайсад Даарий хаанда хоб эльгээбэ

⁶ Евфратһаа баруулжаа газарнуудай ноён Таттэнай Шэтаар-Бозэнай хоёрой Даарий хаанда бэшэһэн бэшэгэй удха иимэ:

⁷ – Даарий хаан, сайн байна! ⁸ Иудын можодо баригдажа байһан Бурханай гэртэ ошообди гэжэ тандаа мэдээсэнэбди. Тэрэ хүмэ томо шулуунуудаар баригдана, ханадань гасуу модон хабшуулагдажа хэгдэнэ. Тэдэнэй оролдолгоор хүмын барилга угаа түргэн бүтэнэ.

⁹ – Энэ хүмэ бариха, хана бодхоохо зүбшөөл хэн танда үгөөб? – гэжэ бидэ тэдэнэй аха заханарһаа асуугаабди. ¹⁰ Тэрэнһээ гадна танда мэдээсэхын тула гол эдэбхитэдэйн нэрэнүүдые элирүүлжэ абаабди.

¹¹ Тэдэ манда иигэжэ харюусаба: «Бидэ тэнгэри болон газар бүтээһэн Эзэнэй богоолнууд хэн тула энэ хүмэ һэргээн бодхоожо байнабди. Олон жэлэй урда тээ Израилиин агуухэ хаан энэ хүмые барижа, арюудхаа юм.

¹² Эсэгэнэрэймнай Огторгойн Бурхание уурлуулхата, Тэрэ Вавилоной хаан, халдей угтай Навуходоносорой шэрүүн гарта тэдэниие оруулжа, энэ хүмэ һандаргагдаһан, зониинь Вавилоон нүүлгэгдэһэн байгаа юм.

¹³ Хожомын Вавилоной Киир хаан хан шэрээдэ һууһан нэгэдэхи жэлдээ Бурханай энэ гэр һэргээн бодхоохо зүбшөөл манда үгөө. ¹⁴ Иерусалимдахи хүмэхөө Вавилонодохи хүмэдэ Навуходоносорой абаашаһан алтан, мүн-гэн амһартануудыень Вавилоной хаан Киир тэндэхи хүмэхөө гаргажа,

Шэшбаццаарта тушаажа үгэхэдөө, тэрэниие Иуда можын ноён болгоод, ¹⁵ иигэжэ хэлээ юм: „Эдэ амһартануудые Иерусалимдахи хүмэдэнь бусаа. Тэрэ Бурханай хүмэ өөрынгөө һуури дээрэ баригдаг“.

¹⁶ Шэшбаццаар ошожо, Иерусалимдахи Бурханай гэрэй һуури табилгые эмхидхээ. Тэрэ саһаа мүнөө болотор энэ барилга үргэлжэлһөөр, үшөө дүүргэгдээгүй».

¹⁷Танда таатай байбалнь, эсэгэ хаануудайнгаа дараан соогуур тэмдэглэл, бэшэгүүдыень Вавилоондоо бэдэрүүлыт. Иерусалимда Бурханай гэр барюулха гэхэн Киир хаанай захиралта үнэн байгаа гү? Мэдэхэйнгээ удаа, энэ асуудалаар хаанай шийдхэбэри манда дуулгагдана бээ.

Мүрдэн шэнжэлгэ ба Даарий хаанай харюу

6 ¹Даарий хаан захиралта үгэжэ, Вавилооной хаашуулай үнэтэ дараагаа хадагалдаг газарнуудаар, номой сангууд соогуур бэдэрлэгэ хүүлэхэдэнь, ²Мидия можын Экбатаана хотын ордон соо нэгэ хуйламал бэшэг олдобо.

Тэрээн соонь иигэжэ бэшээтэй байгаа: «Һанахын тулада. ³Хан шэрээдэ хууһан жэлдээ Киир хаанай Иерусалимдахи Һүмэ тухай үгэһэн захиралта: үргэл үргэхын тула Һүмээ һэргээг, найдамтай хуури табюулаг, үндэрынь жаран тохой, үргэниинь баһа жаран тохой байха. ⁴Ханань гурбан зэргэлээ томо шулуунуудаар, нэгэ зэргэлээ модоор бодхоогдохо ёһотой. Хүдэлмэрийн гаргаша хаанай һан жасаһаа түлэгдэхэ. ⁵Иерусалимай Һүмэһөө Навуходоносор хаанай Вавилоон абаашан алтан, мүнгэн амһартанууд Иерусалимайнгаа Һүмэдэ һөөргөө бусаагдажа, анхан хууһан хууринуудтаа табигдаха ёһотой.

⁶Евфратаа баруулжаа можын ноён Таттэнай Шэтаар-Бозэнай хоёр, таанар уһанай саана таанарай нүхэд болохо зонтой зайлагты тэндэһээ. ⁷Бурханай гэрэй ажалые бү зогсоогты. Анхан байра дээрэнь Бурханай энэ гэрые Иуда можын ноён, иудейн аха заханар барюулаг.

⁸Намһаа танда захиралта: тэрэ Бурханай гэрэй барилгада хүдэлжэ байһан иудейн аха заханарта таанар туһалха ёһотойт. Танай могоһоо хаанай жасада орохо татабари суглуулжа, тэрэ барилгын зогсоогдохогүйн тула тэдэндэ түргэн үгэжэ байгты. ⁹Огторгойн Бурханда түгэс шатаалта үргэл үргэхэ хурьга хусануудые, тугал буруунуудые, тэрэшэлэн шэнийсэ, даһа, үзэмэй дараһан архи, тоһо гэхэшэлэн Иерусалимай санаарта нэрлэхэн бүхы юумэнүүдые, хэды хэрэгтэй гэнэб, тэдые үдэрһөө үдэртэ удааруулангүй үгэгты. ¹⁰Эзэн хаанайнгаа болон тэрэнэй хүбүүдэйн түлөө Огторгойн Бурханда таатай түгэс шатаалта үргэл үргэхыень, мүргэхыень бү һаатуулагты!

¹¹Иигэжэ захирнаб: хэн энэ захиралтыемни дүүргэнгүйб, тэрэнэй гэрэйн модон хугалагдажа абтаха, өөрөө тэрэ модондоо хууллагдан алуулагдаха, гэр байрань һандаргагдаха.

¹²Энэ зарлигыемни эбдэхээ һанаһан ямаршые хаан, ямаршые арад байг, Иерусалимдахи Бурханай Һүмэдэ сүйд хээ һаань, Өөрынгөө нэрые тэндэ оршохо гэжэ тодорхойлһон Бурхан тэдэниие илгаагүй хүнөөг.

Би, Даарий хаан, энэ зарлиг табибаб. Энэ зарлигни тон наринаар бөөлүүлэгдэхэ болтогой».

Һумын барилгыг дүүргэлгэ

¹³ Евфратһаа баруулжаа можын ноён Таттэнай, Шэтаар-Бозэнай болон тэдэнэй нүхэд бултадаа Даарий хаанай зарлиг тон наринаар дүүргэбэ. ¹⁴ Лүндэншэд Хаггай болон Иддоогой хүбүүн Захариягай зүгнэн хэлэһээр, иудейн аха захатан барилгаяа урагшатай түргэн ябуулжал байгаа. Тиигэжэ Израилиин Бурханай хүсэлөөр, Персиин хаашуул Киир, Даарий, Артагсээрэгс гэгшэдэй дэмжэлгээр ¹⁵ Даарий хаанай хан шэрээдэ һууһаар зургаадахи жэлэй адаар харын гурбан шэнэдэ энэ Һумын барилга дүүрэбэ.

Һумыг арюудхалга

¹⁶ Израильшууд – санаартад, левидүүд болон баряанһаа бусаһан зон Бурханай гэрэй арюудхалда угаа баяртайгаар хабаадаба. ¹⁷ Зуун буха, хоёр зуун хони, дүрбэн зуун хурьга Бурханай гэр сагааруулгын үргэлдэ асарба, үшөө израильшуудай уг эсэгэнэрэй тоогоор, бүхы Израилиин нүгэл арилгахын тула арбан хоёр ямаа асаржа үргэбэ. ¹⁸ Моисейн ном соо бэшэгдэнэй ёһоор, Иерусалимай Һүмэдэ алба хэхэ санаартадыг зэргэ зэргээрнь, левидүүдыг зиндаа зиндаагаарнь томилбод.

¹⁹ Баряанһаа бусаһан зон нэгэдэхи харын* арбан дүрбэндэ Паасха хэбэ. ²⁰ Санаартад, левидүүд бээ арюудхажа, булта арюун сэбэр болоод, баряанһаа бусаһан зоной түлөө, аха дүү санаартадайнгаа түлөө, өөр өөрынгөө түлөө гэхэшэлэн бултанай түлөө Паасхада үргэһэн малые үүсэлбэ. ²¹ Нүүжэ ерээд, хари газарай буса зоной бузарһаа бээ арюудхаһан израильшууд Эзэндээ, Израилиингаа Бурханда, дүтэлхын тула булта Паасхаяа эдибэ.

²² Эһээлтэгүй хилээмэнэй һайндэрыг долоон хоногой туршада ехэ баяртайгаар һайндэрлэбэ, юундэб гэхэдэ, Эзэнэй, Израилиин Бурханай, һүмэ барихадань туһалхын тула Ассирийн хаанай зүрхэ зөөлэрүүлһэн Эзэн тэдэниие баярлуулаа бшуу.

Эзраагай бусалга ба тэрэнэй хэһэн хубилалтанууд

7 ¹ Эдэ үйлэ хэрэгүүдэй үнгэрһэнэй удаа, хан шэрээдэ Персиин хаан Артагсээрэгсэй һууха үедэ Эзраа Вавилоонһоо Иерусалим тээшэ зорибо. Эзраа Сэраяагай хүбүүн, Сэраяа Азаариягай, Азаария

* ^{6:19} Нэгэдэхи нара – март-апрель.

Хилкиягай, ² Хилкия Шаллуумай, Шаллуум Цадоогой, Цадоок Ахитуубай, ³ Ахитууб Амариягай, Амария Азаариягай, Азаария Мэрайһоодой, ⁴ Мэрайһоот Зэраахиягай, Зэраахия Уэзиин, Уэзии Буккиин, ⁵ Букки Абишууагай, Абишууа Пинэһаасай, Пинэһаас Эльзаарай, Эльзаар ахамад санаартан Аһароонхой хүбүүн. ⁶ Эзраа Эзэнһээ, Израилиин Бурханһаа, заяатай, Моисейн хуулинуудые һайн сахидаг, Хуули заадаг багша байгаа. Эзэнэй Эзрае харгалзажа байдаг тула тэрэнэй һанаһан юумэнүүдые хаан бултыень хүсөөдэг байгаа.

⁷ Артагсээрэгс хаанай хан шэрээдэ һууһаар долоодохи жэлдэ зарим израильшууд, санаартад, левидүүд, үүдэ һахигшад болон һумын албантан гэхэшэлэн олон хүн Эзраатай суг Иерусалим ерэлсээ. ⁸ Хаанай хан шэрээдэ һууһаар долоодохи жэлэй табадахи һарада* тэдэ Иерусалим хүрэжэ ерээ. ⁹ Нэгэдэхи һарын нэгэнэй үдэр Вавилоонһоо гараад, табадахи һарын нэгэнэй үдэр Иерусалим хото хүрэхэдөө, тэдэнэр Түгэс Хүсэтэ Бурханайнгаа харууһан дорой ябаа. ¹⁰ Юуб гэхэдэ, Эзэнэй хуулинуудые үзэжэ, наринаар өөрөө сахихаһаа гадна тэрэнэй израильшуудта заажа, үнэн зүб ябадалда һургахын тула Эзраа үнэн сэдхэлһээ оролдожо ябаа.

Артагсээрэгс хаанай Эзраада үгэһэн бэшэгэй удха

¹¹ Эзэнэй хуули заабаринуудые Израилиин зондо заадаг багша, номшон, санаартан Эзраада Артагсээрэгс хаанай эльгээһэн бэшэгэй удха иимэ:

¹² «Огторгойн Бурханай хуули заабаринуудые гүйсэд мэдэдэг санаартан Эзраада хаануудай хаан Артагсээрэгсчээ» гэхэ мэтэ.

¹³ «Миний хан түрэ дотор байһан Израилиин арад, левидүүд, санаартад шамтай Иерусалим ошохоёо һанабал, ошог гэжэ намһаа захиралта үгтэнхэй. ¹⁴ Ши бол хаанһаа, тэрэнэй долоон түшэмэлнүүдһээ эльгээгдэжэ, шиний абажа ябаһан Бурханай хуулийн хэр зэргэ Иуда болон Иерусалимда гүйсэдхэгдэнэб гэжэ шэнжэлхэ даабаритайш. ¹⁵ Иерусалимда байдаг Израилиин Бурханда хаан болон зүблэгшэнэрэй үргэл алта, мүнгэ, ¹⁶ тэрэнһээ гадна Вавилоонхой можодо шиний суглуулха бүхы алта, мүнгэ, арад зонхой болон санаартанай һайн дураараа Иерусалимдахи Бурханай гэртэ үргэхэ үргэл асархын тула ши эльгээгдэнэш; ¹⁷ энэ алта мүнгөөрөө үтэр түргэн буха, хуса, хурьга ба эдээн үргэл болон сүршэхэ ундан үргэл худалдажа абаад, Иерусалимдахи Бурханай гэрий үргэлэй шэрээдэ асара. ¹⁸ Үлэһэн алта мүнгөөрөө Бурханайнгаа дура хүсэлөөр таанар аха дүүнэртээ юу хэхэ дуратайбта,

* 7:8 Ав һарада – июль-август.

хээрэйгты. ¹⁹Шамда үгтэһэн Бурханай гэртэ хэрэглэгдэхэ амһартанууды Иерусалимай Бурханай урда таби. ²⁰Бурханайтнай гэртэ үшөө юун хэрэгтэй гэжэ һананабши, тэдэниие хаанай баялигууды хадагалдаг газарһаа абаарай.

²¹Евфрадһаа баруулжаа можодохи баялигууды хадагалдаг зондо би, Артагсээрэгс хаан, иимэ зарлиг үгэнэб: огторгойн Бурханай хуули хургаал заадаг багша, санаартан Эзраа танһаа юу эринэб, эриһэн юу-мыень бултынь түргэн үгэгты. ²²зуун талаант хүрэтэр сагаан мүнгэ, зуун кооро шэниисэ, зуун баата үзэмэй дараһан архи, зуун баата оливын тоһо, тиихэдэ дабһа хэмжүүргүйгөөр. ²³Хан түрэдэмни, намда, хан тайжанартамни огторгойн Бурханай уур сухалай хүрэхэгүйн тула Бурханай захирһан юумэнүүды, Тэрэнэй гэртэ хабаатай юумэнүүды оролдосотой наринаар бүтөөгты. ²⁴Бурханай гэртэ хабаатай албатадһаа: санаартадһаа, левидүүдһээ, дуушадһаа, үүдэ һахигшадһаа, бүхы һүмын албатанһаа алба татабари абтахагүй гэжэ мэдүүлнэбди.

²⁵Ши, Эзраа, Бурханайнгаа хайрлаһан оюун ухаагаар бодомжолжо, Бурханай болон засаг түрын хуули мэдэхэ бэрхэ ноёды, заргашады томило. Хэд мэдэнэгүйб, тэдэниие хургагты. ²⁶Хэн шини Бурханай болон хаанай хуули бэелүүлнэгүйб, тэрэниие дары түргэн шүүбэрилжэ, толгойн саазаар, сүлэлгөөр, мүнгэнэй ялаар гү, али шорондо хаажа, хэһэн гэмэйн зэргээр хэһээгты».

Эзраагай магтаал дуун

²⁷⁻²⁸Иерусалимай Эзэнэй гэр шэмэглэхые хаанай сэдхэл зоригжуулһан Эзэн Бурханаймнай хүсэл һайхан, үбгэ эсэгэнэрэймнай Бурханайн. Хаан болон түшэмэлнүүд, хан тайжанар намайе энхэрнэ. Огторгойн Бурханай намайе орой дээрһээм харгалзахада, омог сэдхэлһээ израильшуудаа ороноо бусахыень хамтаруулнаб.

Эзраатай сугтаа ерэлсэгшэ хүнүүдэй тоо

8 ¹Артагсээрэгс хаанай хан шэрээдэ һууха үедэ Вавилоонһоо намтай суг гаралсаһан угууд болон тэдэнэй гулбаанар эдэ: ²Пинэһаасай хүбүүдһээ Гэршоом, Итамаарай хүбүүдһээ Даниил, Давидай хүбүүдһээ Хаттууш ³(Шэханьяагай хүбүүдһээ), Парошой хүбүүдһээ Захария, тэрээнтэй хамта угайнь зуун табин эрэ хүн, ⁴Паһаат-Моһаабай хүбүүдһээ Зэраахияагай хүбүүн Эльйэһознай, тэрээнтэй хамта хоёр зуун эрэ хүн, ⁵Яхазһээлэй хүбүүн Шэханья, тэрээнтэй хамта гурбан зуун эрэ хүн, ⁶Адиинай хүбүүдһээ Ёнатаанай хүбүүн Эбэд, тэрээнтэй табин эрэ хүн, ⁷Элаамай хүбүүдһээ Атаалияагай хүбүүн Ешайя,

тэрээнтэй суг далан эрэшүүл, ⁸ Шэпаатиягай хүбүүдхээ Михаээлэй хүбүүн Зэбаадьяа, тэрээнтэй наян эрэшүүл, ⁹ Ёнаабай хүбүүдхээ Ехихээлэй хүбүүн Обадияа, тэрээнтэй хоёр зуун арбан найман эрэшүүл, ¹⁰ Шэломиидэй хүбүүдхээ Ёсифьяагай хүбүүн, тэрээнтэй сугтаа зуун жаран эрэшүүл, ¹¹ Бэбэйн хүбүүдхээ Бэбэйн хүбүүн Захарияа, тэрээнтэй хорин найман эрэ хүн, ¹² Азгаадай хүбүүдхээ Ёаккатаанай хүбүүн Ёханаан, тэрээнтэй хамта зуун арбан эрэ хүн, ¹³ Адонихаамай хүбүүдхээ һүүлшынхидэйн нэрэнүүд эдэ: Элипээлэт, Еихээл, Шэ-маяа, тэдэнтэй суг жаран эрэ хүн, ¹⁴ Бигбайн хүбүүдхээ Утай Заххуур хоёр, тэдэнтэй суг далан эрэ хүн.

Левидүүд болон Һумын албатанай үүргэ

¹⁵ Аһаваада шудхадаг уһанай эрьедэ би эдэ зониие суглуулжа, тэндээ гурбан хоногто байрлаабди. Зоноо, санаартадаа бүридхэхэдэмни, Левиин хүбүүдхээ нэгэшье хүн олдбогүй. ¹⁶ Тиигээд удамаршадһаа Элиээзэр, Ариээл, Шэмаяа, Элнатаан, Ярииб, Элнатаан, Натаан, Захарияа болон Мэшуллаамые, эрдэмтэдхээ Ёярииб Элнатаан хоёрые дуудуулжа асаруулаад, ¹⁷ Касипияа нютагай ахамад Иддоодо, тэрэнэй аха дүүнэр болохо Һумын албатанта ошожо:

– Манай Бурханай гэртэ алба хэхэ хүнүүдые томилогты, – гэжэ хэлэхэ даабари үгөөд, тэдэниие эльгээбэб. ¹⁸ Бурханаймнай манаа хаража байһан тула Маһлиигэй хүбүүдэй нэгэн болохо Шэрээбияа гэжэ сэсэн хүниие хүбүүдтэйн, аха дүүнэртэйн хамта арбан найман хүниие манда эльгээбэ. Маһлиинь Левиин хүбүүдэй нэгэн, Левиинь Израилиин. ¹⁹ Мүн Мэрариин хүбүүдхээ Хашаабияа Ешайя хоёрые хүбүүдтэйн, аха дүүнэртэйн, хамтадаа хорин хүниие үгөө. ²⁰ Левидүүдэй албан туһамаршад болгожо, Давид хаанай болон түшэмэлнүүдэйн табиһан Һумын албатанай угһаа үшөө хоёр зуун хорин хүниие нэмэбэ. Тэдэнэй нэрэнүүд булта дэбтэртэ бэшэгдэнхэй.

²¹ Бурханай урда сэдхэлээ номгоруулжа, үхи хүүгэдтээ, зөөри зөөшэтээ аян замаа амгалан гаталхые Тэрээнһээ гуйхын тула бидэ масаглаха ёһотойбди гэжэ Аһаваа голой эрьедэ байхадаа сонсохобоб. ²² Замда ушарһан дайсадһаа маниие хамгаалха сэрэг хаанһаа эрихээ эшэдэхэмни хүрөө һэн. Юуб гэхэдэ, «Манай Бурхан Тэрээндэ мүргэн һүгэдэгшэдтэ бултандань туһалдаг, харин буруу харагшадта уураа хүсэн түгэсөөр харуулдаг» гэжэ хаантай хөөрэлдэхэдөө хэлһэн байгаа бшууб. ²³ Тиигээд бидэ масаглаабди, боложо байгаа үйлэ хэрэгтэмнай туһалхые Бурханаа гуйгаабди, манай мүргэлые Бурхамнай анхараа.

Гумын үргэл

²⁴ Санаартадые хүтэлбэрилхэ арбан хоёр удамаршые томилбоб: Шэ-рээбияа Хашаабияа хоёрой хажууда тэдэнэй арбан аха дүүнэр. ²⁵ Хаан, тайжанар, түшэмэлнүүд болон тэндэ байһан бүхы израильшуудай Бурханай гэртэ үргэһэн алта, сагаан мүнгэ, амһартануудые бултыень шэгнүүрээр шэгнэжэ, эдэ арбан хоёр ноёдто даалгаб. ²⁶ Шэгнүүрээрнь тэдэндэ үгэһэн юумэнүүд гэхэдэ: зургаан зуун табин талаант сагаан мүнгэн, зуун талаант мүнгэн амһарта болон элдэб зүйлнүүд, зуун талаант алта, ²⁷ нэгэ мянган драахмын сэнтэй хорин алтан аяга, алтан мэтэ сэгнэгдэдэг ялагар зэдээр хэһэн хоёр амһарта.

²⁸ Тиигээд тэдэндэ иигэжэ хэлэбэб:

– Эсэгэнэрэйтнай Бурхандаа хайн дураараа үргэһэн алта мүнгэн, эдэ амһартанууд Эзэнэймнай нангин зүйлнүүд болоно. Таанаршые Эзэн Бурханайнгаа урда ехэ үүргэтэй, нангин хүнүүд болобо гэшэт. ²⁹ Иерусалимдахи Эзэнэй гэрэй санда абаашажа, Израилиин угуудай аха захатанай, санаартадай, левидүүдэй хараһаар байтар эдэ бүгэдые шэгнүүрээрнь тушаагаагүй сагтаа тон һэримжэтэй ябагты, наринаар харууһалагты!

³⁰ Санаартад, левидүүд шэгнэгдэһэн алта, мүнгэ, амһартануудые Иерусалимдахи Эзэнэй гэртэ абаашахаяа даажа абаба.

Эзрагай Иерусалим ерэлгэ

³¹ Нэгэдэхи һарын арбан хоёрой үдэр Аһаваа голһоо бидэ Иерусалим ошохо замдаа гараббди. Бурхамнай мантаяа һэн тула харгыдамнай отоһон дайсаднаа маниие ходо абаржа ябаа. ³² Одоол Иерусалимаа хүрэжэ, тэндээ гурба хонобобди. ³³ Дүрбэдэхи үдэртөө бидэ Бурханай гэртэ ошожо, Уриягай хүбүүн санаартан Мэрэмоодто, тэрээнтэй суг байһан Пинэһаасай хүбүүн Эльзаарта, Иисүүсэй хүбүүн Ёзабаадта, Биннуйн хүбүүн Ноһаадьяада – левидүүдэй гарта асарһан алтаяа, мүнгээ ба амһартануудаа шэгнүүрээрнь тушаажа үгэбэбди. ³⁴ Булта шэгнүүрээрээ, тоогоороо тушаагдаа. Шэгнэгдэһэн бүхы юумэн тэрэ дары тэмдэглэн бэшэгдээ.

³⁵ Вавилоонһоо нүүжэ ерэгшэд Израилиин Бурханда түгэс шатаалта үргэл хэхээе бүхы Израилиин түлөө арбан хоёр буха, ерэн зургаан хони, далан долоон хурьга, арбан хоёр тэхэ нүгэл сагааруулгын үргэлдэ асарба. Эдэ бүгэдөөр Эзэндээ түгэс шатаалта үргэл хээ.

³⁶ Удаань хаанай нэрээр харшалдагуудта ба Евфратһаа баруулжаа можын ноёдто хаанай эльгээһэн зарлиг абаашажа барюулба, тийхэдэнь Израилиин арадые, мүн Бурханай хүмэ тэдэнэр хүндэлдэг болобо.

Эзраагай хээн хубилалтанууд

9¹ Эдэ бүгэдын үнгэрхэнэй удаа Израилийн угуудай гулбаанар, аха захатан намда ерэж хэлэбэ:

– Израильшууд, санаартад, левидүүд буса түрэлтэ арадуудһаа, тэдэнэй бузарһаа илгаржа гараагүй, ханаһаануудай, хээдүүдэй, пэризийнүүдэй, евүүсүүдэй, аммоонуудай, моһаабуудай, египедшүүдэй болон эмооршуудай² басагадаар һамга хэхэхэ гадна хүбүүдтээ һамга абхуулна, тиигэжэ нангин шуһамнай буса түрэлтэдтэй холисолдожо байна. Энэ хуули буса ябадалда аха захатан, нэрэтэй түрэтэйшүүл эхи табяа.

³ Иимэ үгэ дуулахадаа, би дотор, гадар хубсаһаяа удара татажа хаяад, толгойнгоо үһэ, һахалаа ходоро зулгаагаад, аргагүй ехэ гашуудалда орон һуубаб. ⁴ Тиихэдэмни нүүжэ ерэгшэдэй гэм зэмэтэ ябадалай түлөө Израилийн Бурханһаа айһан зон булта намда сугларба.

Би гашуудалда баригданхай, үдэшин үргэл болотор һуубаб. ⁵ Үдэшин үргэлэй болоходо, би гэмшэжэ һууһанаа бодожо, дотор гадаргүй хархай хубсаһатай, үбдэг дээрээ һэхэржэ һуугаад, гарнуудаа өөдөнһ харбайжа, Эзэндээ, өөрынгөө Бурханда зальбарбаб, ⁶ гуйбаб:

Эзраагай мүргэл

– Бурхамни! Тан тээшэ нюураа үргэхээ айһаб, эшэнэб. Юуб гэхэдэ, хуули буса ябадалнай толгойһоомнай дээшэ, гэмэ зэмэмнай тэнгэри тулама болоо. ⁷ Эсэгэнэрэйнгээ үеһөө мүнөө болотор гэмэ зэмэмнай таһарнагүй, хуули буса ябадалайнгаа түлөө бидэ, хаашуулнай, санаартаднай хари газарай хаашуулай гар доро, һэлмэ доронь орожо, туулгажа, тонуулжа, мүнөө болотор доромжолуулжа ябанабди. ⁸ Гэбэшье Та, манай Бурхан, манаа орхёогүйт, Танай захиһан нангин газарта һуурижаһымнай тула үсөөхэнөөршье һаа, зониимнай амиды үлөөгөөт, нюдыемнай нээжэ ойлгуулаат, богоолшолго тэсэн гараха арга олгоот. ⁹ Бидэ богоолнуудбди, харин богоолшолгыншье үедэ Та, манай Бурхан, бидэниие орхёогүйт. Персиин хаашуулые манда зөөлөөр хандуулжа, маниие һөөргөө өөдэлхэ, Иудадаа, Иерусалимдаа бусажа аршалагдаха, һандаралда ороһон Бурханайнгаа хүмэ дахинаа һэргээн бодхоохо арга манда олгоот.

¹⁰ Мүнөө иимэ юумэнэй болоод байхада, Бурхамнай, юун гэжэ хэлэхэбиди?! Захяа заабариһаатнай нээрээ хадуураабди. ¹¹ Зараса лүндэншэдөөрөө дамжуулан мандаа захигша һэнта: «Эзэмдэхээе ошожо ябаһан газартнай буса зоной муу муухайһаа, нүгэлтэ ябадалнуудһаань захиһаа захи хүрэтэрөө бузарлагданхай. ¹² Тэрэ газарай шэмээр

амидархаяа, тэндээ бүхэжэн ажаһуухаяа, хүбүүдтээ дамжуулан хэтэдэнь үгэхээс ханаа хаа, тэдэнтэй хэзээшье бү эбсэгты, зөөридэнь бү обтогты. Басагадаа тэдэнэй хүбүүдтэ бү үгэгты, хүбүүдтээ тэдэнэй басагаар һамга бү хүүлэгты». ¹³ Эдэ бүгэдын удаа манай хэһэн хэмжэшэгүй ехэ гэм зэмымнай, хуули буса ябадалаймнай зэргээр хэһээнгүй хүлисөөт, тиигэжэ абарагдаха арга манда олгоот, Бурхамнай. ¹⁴ Тииһэнэйтнай удаа бидэ дахин захяа заабариитнай эбдэжэ, эдэ жэрхэмшэгтэй арадтай түрэл түтим боложо ябах аалди? Та уур сухалда абтажа, бидэниие үгы хэжэ болохо аалта? Амиды үлэһэншье, абарагдаһаншье үлэхэгүй гү? ¹⁵ Израилиин Эзэн Бурхан! Энэрхыт даа манаа. Бидэ гэм зэмэтэ ябадалнуудһаа гүйсэд халажа шадаашьегүй хаа, мүнөөдэр болотор амиды үлэһэн хадаа энэһэнхэ хойшо Танайнгаа урда зүб замаар ябахайбди даа.

Буса түрэлтэ һамгад тухай асуудал шийдхэлгэ

10 ¹ Бурханай гэрэй урда Эзраагай гуйжа, мүргэжэ, хүгэдэжэ, бархиржа байхада израильшууд – эрэшүүл, эхэнэрнүүд, үхибүүд гэхэшэлэн олон зон суглараад, ехээр бархиралдаа. ² Элаамай угай Ехиһээлэй хүбүүн Шэханьяа Эзраада хэлэбэ:

– Буса түрэлхитэдэй басагадаар һамга хэһэндээ бидэ Бурханай урда гэмтэйбди, гэбэшье Израильда найдал бии. ³ Бидэ Бурхантайгаа хэлсээ баталая. Бурханайгаа хуули заршамые һайхашаан хүндэлдэг танай заабари даган, бидэ бултадаа һамгадаа түрэхэн үхибүүдтэйн түрхэмүүдтэнь ябуулаябди. Тиихэдэ булта хуулита ёһоороо болохол! ⁴ Эзраа, энэ шинии шийдхэхэ хэрэг, бидэ шинии үгөөр ябахабди. Бодожо, зоригтойгоор хэлэ!

⁵ – Мүнөө «хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди» гэжэ тангариг үргэгты, – гэжэ Эзраа санаартадай толгойлогшонорто болон левидүүдтэ, бүхы израильшуудта захирба. Булта тангариг үргэбэд. ⁶ Бурханай гэрэй хажууһаа Эзраа бодожо, Элиашиибай хүбүүн Ёханаанай гэртэ ерэбэ. Тэрэ хилээмэшье эдеегүй, уһашье уугаагүй, юундэб гэхэдэ, нүүжэ ерэгшэдэй гэм зэмэтэ ябадалнуудһаа гашуудажа, бархиржа ябаа.

⁷ Бүхы Иуда болон Иерусалимаар иимэ зар тунхаглагдаба: «Баряанһаа бусагшад Иерусалимда суглараг. ⁸ Гурбан хоногой туршада хэн тэндэ ерэнэгүйб, ноёдой болон аха заханарай шийдхэбэрээр, гэр бүлэдэнь үзэн ядама хараал шэнгээхэ, харин өөрыень нүүжэ ерэгшэ нийтэ зонһоо холодуулха». ⁹ Иуда болон Бэньямиинтэнэй газарай зон гурбан хоногой туршада Иерусалимда булта сугларба. Энэ юһэдэхи һарын*

* ^{10:9} Хислээб һара – ноябрь-декабрь.

хориной үдэр хэн. Бурханай гэрэй урдахи талмай дээрэ бүхы зон хүйтэн борооһоо ба боложо байгаа үйлэ хэрэгһээ шэшэрэлдэн хуугаа хэн.

¹⁰ Санаартан Эзраа бодожо, тэдэндэ хэлэбэ:

– Таанар буса түрэлтэнэй басагадаар намга хэһэндээ гэмдэ оробо гээшэт, тиигэжэ бүхы Израилиин гэм зэмые арьбадхабат. ¹¹ Мүнөө Эзэнэйнгээ урда, эсэгэнэрэйнгээ Бурханай урда, гэмээ наманшалагты, Тэрэнэй хүсэл бэелүүлэгты, ондоо газарай зонһоо, буса түрэлтэ намгадаа өөрыгөө холодуулагты!

¹² Тэндэ сугларһан зон булта шанга дуугаар харюусаба:

– Шинии хэлэһэн юумые гүйсэд бүтээхэбди. ¹³ Зүгөөр газаа бооротой, удаан байхын аргагүй, олон хүнэймнай гэмдэ ороһон тула нэгэ-хоёр үдэрөөр бүтэхэ хэрэг бэшэл. ¹⁴ Тиимэһээ зонойнгоо орондо ноёднай оролдог лэ. Энэ хэрэгэй түлөө Эзэнэймнай уур сухалай салгидаа үдыдэ буса түрэлтэ намга абаһан хүнүүд ноёнтоёо, заргашадтаяа өөр өөрынгөө хотоһоо эндэ ерэжэ, хэрэгээ шиидхүүлэг лэ.

¹⁵ Тиихэдэнь Асаһээлэй хүбүүн Ёнатаан, Тикваагай хүбүүн Яхзэий гэгшэд энэ хэрэгые буруушааба, Мэшуллаам ба левит Шэббэтай тэдэниие дэмжэбэ.

¹⁶ Баряанһаа нүүжэ ерэгшэд дээрэ хэлэгдэһэн ёһоор болобо. Санаартан Эзраа уг бүхэнһөө гулбаанарые нэрээрнь дуудан, энэ хэрэг хүтэлхөөр томилбо. Эдэ хэрэг шиидхэхэ түрүүшынгээ суглаа арбадахи харын* нэгэн шэнэдэ нээбэ. ¹⁷ Буса түрэлтэ намга абаһан бүхы хүнүүдэй хэрэгүүд нэгэдэхи харын түрүүшын үдэр харагдажа дүүрэбэ.

Буса түрэлтэ намга абаһан санаартадай нэрэнүүд

¹⁸ Буса түрэлтэдэй басагаар намга хэһэн хүбүүд санаартадайшые дунда олдоо – Ёцадаагай хүбүүн Исүүсэй болон аха дүүнэрэйнхүбүүд: Маашэяа, Элиээзэр, Ярииб, Гэдаалияа. ¹⁹ Тэдэ гараа табижа, намгадаа ябуулхабди гэжэ найдуулба, хэһэн гэмэйнгээ түлөө үргэл хэхэ хони асарха болобо. ²⁰ Иммээрэй хүбүүдһээ: Ханаани, Зэбаадьяа. ²¹ Хариимай хүбүүдһээ: Маашэяа, Элияа, Шэмаяа, Ехихээл, Уззияа. ²² Пашхуурай хүбүүдһээ: Эльёэнай, Маашэяа, Ишмаһээл, Нэтанээл, Ёзабаад, Элэсаа. ²³ Левидүүдһээ: Ёзабаад, Шимэй, Кэлайяа, тэрэ үшөө Кэлитаа гэжэ нэрэтэй, Пэтаахияа, Иуда, Элиээзэр. ²⁴ Дуушадһаа: Элиашииб. Үүдэ нахигшадһаа: Шаллуум, Тээлэм, Үрии.

²⁵ Бусад израильшуудһаа: Пароошой хүбүүдһээ Рамияа, Иззияа, Малхияа, Миямиин, Эльзаар, Малкийя, Бэнайяа; ²⁶ Элаамай хүбүүдһээ

* 10:16 Тэбээт нара – декабрь-январь.

Маттаания, Захария, Ехихээл, Абдии, Ерэмоот, Элия. ²⁷Заттуугай хүбүүдхээ Эльйознай, Элиашииб, Маттаания, Ерэмоот, Забаад, Ази-заа. ²⁸Бэбэйн хүбүүдхээ Ёханаан, Ханаания, Заббай, Атлай. ²⁹Баниин хүбүүдхээ Мэшуллаам, Маллуух, Адая, Яшууб, Шэһаал, Рамоот. ³⁰Паһаат-Моһаабай хүбүүдхээ Аднаа, Хэлаал, Бэнайя, Маашэя, Маттаания, Бэцалээл, Биннуй, Мэнашшээ. ³¹Хариимай хүбүүдхээ Элиэээр, Ишшия, Малхия, Шэмая, Симеон, ³²Бэньямиин, Маллуух, Шэмаария. ³³Хашуумай хүбүүдхээ Маттэнай, Маттатгаа, Забаад, Элипээлэт, Ерэмай, Мэнашшээ, Шимэй. ³⁴Баниин хүбүүдхээ Маадай, Амраам, Уээл, ³⁵Бэнайя, Бэдия, Хэлүһүү, ³⁶Бани, Мэрэмоот, Элиашииб, ³⁷Маттаания, Маттэнай, Яасуу. ³⁸Биннуйн хүбүүдхээ Шимэй, ³⁹Шэлээмия, Натаан, Адая, ⁴⁰Махнадбай, Шашай, Шарай, ⁴¹Азарээл, Шэлээмия, Шэмаария, ⁴²Шаллуум, Амария, Иосиф. ⁴³Нэбоогой хүбүүдхээ Еихээл, Маттиития, Забаад, Зэбинаа, Яддай, Ёһээл, Бэнайя. ⁴⁴Эдэ бүгэдэ буса түрэлтэдэй басагадаар һамга хэһэн, зариманайнь һамгад тэдэндэ үхибүү түрэжэ үгэһэн байгаа.

Нэхэмьяагай ном

Энэ ном хадаа Эзраагай номой хөөрөөе үргэлжлүүлнэ – Вавилоон-дохи барьянһаа бусаһанай удаа Иудада еврейнүүдэй ажабайдалаа дахин һэргээн бодхоолгыг зураглана. Гэбэшье Эзраа санаартан болон Хуули заадаг багша байһан һаань, Нэхэмьяа – улас түрын удамаршан болон эмхидхэн байгуулагша. Иерусалим хотыг болон Эзэнэй һумыг шэнээр барин бодхоохын тула хожуланайнь хүсэн, оролдолго хэрэгтэй.

Еврей яһанай Нэхэмьяа Персиин хаанай дүтын түшэмэл байһаныг һаа, Эзэндэ болон өөрын арад зондо арагагүй дуратай бэлэй. Иудада түрэл арадайнгаа ядалдажа байһаныг дуулаад, Нэхэмьяа Иерусалим руу бусажа, хотыг шэнээр барин бодхоохо гэжэ шиидээд, Персиин хаанһаа зүбшөөл абана (1:1–2:10). Тэрээнһээ байтагай, Персиин хаан тэрээндэ угаа ехэ засаг, үргэн түлөөлгэнүүдыг үгэнэ.

Иудыг засаглагша зиндаатай Иерусалим руу бусаад, Нэхэмьяа израильшуудыг эмхидхэн, тойроод һуугааша арадуудһаа хамгаалха хотын хана болон бартаануудыг барюулна (2:11–7:73). Хүршэ дайсан арадуудай хэды эсэргүүсээшье, мүн еврейнүүдэй өөһэдын хоорондохи арсалдаанай гараашыг һаань, Нэхэмьяа гол зорилгоёо сүм бэлүүлнэ. Иггэжэ еврей арадай улас түрын болон шажан мүргэлэй ажабайдал һэргээгдээ бэлэй (8-13-дахи бүлэгүүд).

1 ¹ Хахальяагай хүбүүн Нэхэмьяагай үгэнүүд.

Нэхэмьяа Иерусалим тушаа шанална

Хоридохи жэлэй* хислээб һарада Сүүзэ хэрэмдэ би байгаа. ²Минни аха дүүнэрэй нэгэн Ханаани Иудын хүнүүдтэй хамта тэндэ ербэ.

* ^{1:1} Артагсээрэгсэй хааншалгын хоридохи жэлдэ. Хислээб – ноябрь-декабрь.

Иерусалим тухай, богоолшолгоһоо амиды үлэһэн иудейнүүд тухай тэдэнһээ асуубаб. ³Тэдэнэр иигэжэ харюусаба:

– Баряанһаа амиды бусаашад тэрэ газарта аргагүй хүшэр хүндэ байдалда, ехэ доромжолог доро байна. Иерусалим хандаргагданхай, үүдэнүүдынь галдагданхай.

⁴Эдэниие дуулаад, би нуугаад бархирбаб. Би хэдэн үдэр соо га-
шуудалда абтажа, масаглажа байгаад, Огторгойн Бурханда мүргэбэб,
⁵хэлэбэб:

– Агууехэ, хүрөөтэ Огторгойн Эзэн Бурхан! Танай захяануудые бэлүүлэгшэдтэй, Танда үнэн зүрхэнһөө дурлагшадтай, үнэн сэхэ Танай хэлсээе наринаар бэлүүлэгшэдтэй баталһан Хэлсээгээ сахин дүүргэнэт. ⁶Өөрынгөө зарамалай мүргэлые шагнахын тула шэхэнтнай һонор, нюдэнтнай нээлтэтэй байг лэ! Израилиин нүгэлнүүдэй түлөө, Израилиин хүбүүдэй, Танай зарасануудай түлөө үдэр хүнигүй мүргэ-
хыемни дуулыт. Танай урда бидэ нүгэлтэйбди; минии бүхы угсаатан, мүн бишье нүгэлтэйб. ⁷Өөрынгөө зараса Моисейдэ Танай үгэһэн зарлиг, хуули, тогтоолнуудые бидэ сахижа шадаагүйбди, Танай урда бидэ ехэ зэмэтэйбди. ⁸Гэбэшье Өөрын богоол Моисейдэ иигэжэ айладаһанаа һаныт: «Хэрбээе таанадай урбабал, Би таанадые арадуудай хоорондо сасан тараахаб. ⁹Хэрбээе таанад Намда хандажа, Минии зарлиг нари-
наар сахин бэлүүлжэ эхилбэлтнай, тэнгэрийн захадашье байбалтнай, би таанарые шэлэһэн газартаа асархаб, Минии нэрэ тэндэ мэдээжэ болохо». ¹⁰Өөрынгөө бата гараар, Өөрынгөө агуу хүсөөр тэдэниие Та сүлөөлөөлта, тэдэнэр Танай арад, Танай зарамалнууд лэ! ¹¹Гуйнаб Та-
ниие, Эзэмни! Танай нэрын урда хүгэдэхые хүсэһэн зарасынгаа гүйлта-
да, Танай зарасануудай гүйлтануудта, Эзэмни, шэхээе табин шагныт. Энэ хүнэй урда байхадам, Өөрынгөө энэрэл хайра намда үршөөгыт, Өөрынгөө зарасада туһалыт!

Би тэрэ үедэ хаанай архи аягалагша байгааб.

*Иерусалимые тойруулан шэнээр хана
барихыень хаан Нэхэмьяада зүбшөөнэ*

2 ¹Артагсээрэгс хаанай хоридохи жэлээ ударидажа байһан хабарай нисаан һарада* энэ ушар болоһон юм. Хаанда үзэмэй дараһан архи асархадань, би аягалаад, тэрээндэ барибаб. Хүндэ бодолдо абтаад бай-
хыем хаан урид үшөө үзөөдүй байгаа. Тиимэһээ мүнөө хараад, ²хаан иигэжэ намһаа асууба:

* ^{2:1} Нисаан һарада – март-апрель.

– Ши юундэ иимэ гунигтайбши? Ши үбдэнэ бэшэлши. Энэш элдэб бодолхоо бэшэ юм бээ?

Би айхабтар ехээр айһанһаа ³хаанда иигэжэ хэлэбэб:

– Хаан хэтэ мүнхэдэ ажаһууг лэ! Минии элинсэгүүдэймни хүдөө-лүүлэгдэһэн хотын һандаргагдаад, үүдэнүүдэйнь галдагдаад байхада муудангүй яахабиб?

⁴Хаан иигэжэ хэлэбэ:

– Тиигээд юу эрихэеэ һананабши?

Огторгойн Бурханда зальбарһанай удаа ⁵хаанда иигэжэ хэлэбэб:

– Хэрбэеэ хаан хайраа үршөөжэ, богоолойтнай танда хэрэгтэй байбалнь, элинсэгүүдэйм хүдөөлүүлэгдэһэн Иудын хото эльгээгыт, би энэ хотые шэнээр бодхоохолби.

⁶Хаан намһаа иигэжэ асууба (хатаниинь хажуудань һуужа байгаа):

– Ши удаанаар ошохоёо һанана гүш? Хэзээ бусахабши?

Хаан намайе эльгээхэ зүбшөөл үгэжэрхибэ! Би бусаха болзороо хэлэн, ⁷иигэжэ хэлэбэб:

– Хэрбэеэ хаан дэмжэбэл, Евфратһаа баруулжаа газарнуудай засаг баряшадта бэшэгүүдые эльгээжэ, Иудын орон нютаг ошохо зүбшөөл намда үгэг лэ; ⁸хаанай ойн харуулшан Асапта һумын хажуудахи хэрэм хана ба үүдэнүүдэй, хотын хэрэм ханын, минии байха гэрэй модо үгэхэ тухай бэшэг үгэг лэ.

Минии Бурхан намтай байжа, хаан эдэ бүгэдые үгэбэ.

⁹Евфратһаа баруулжаа газарнуудай засаг баряшадта ерээд, хаанай бэшэгүүдые үгэбэб. Хаан намтай сэрэгэй нэгэ хэдэн даргануудые морин сэрэгтэй суг эльгээһэн байгаа.

¹⁰Хороон нютагай Санбаллаат Аммоон нютагай Тобияа хоёр энээн тухай мэдээд, израильшуудай аша туйы хамгаалха хүн бии болобо гээд ехээр халаглабад.

¹¹Би Иерусалим ерээд, тэндэ гурбан хоног соо байбаб. ¹²Һүни би гэрһээ гарабаб; намтай нэгэ хэдэн хүнүүд байгаа. Иерусалимай аша туһада иимэ хэрэг бэлүүлхыем минии Бурхан даалгаба гэжэ хэндэ-шье хэлээгүй байгааб. Би элжэгэ унаад, харин намайе үдэшэгшэд ябагаар ябаба. ¹³Иерусалимай ханануудые шэнжэлэн, Нугын үүдэн гэдэг хаалгаар һүни гараад, би Луу могойн булаг, Шэбхэ шоройн үүдэн гэдэг хаалганууд руу шэглэн ошобоб. Ханануудынь һандаргаданхай, үүдэнүүдынь галдаданхай байба. ¹⁴Минии Булагай үүдэн болон Хаанай сөөрэм хүрэхэдэ, унаагаар ябахын аргагүй байба. ¹⁵Би һүни дахин хана шэнжэлэн, жалга үгсэн дээшэлбэб, һүүлээрнь Нугын үүдээр гэдэргээ хото бусабаб.

¹⁶ Минии хайшаа ошоһые, юу хэһые дарганар мэдэбэгүй. Эдэ бүхы хүдэлмэри бэелүүлхэ болоһон тухайнь нэгэ хэды сагай үнгэртэр иудейнүүдтэ, санаартадта, баяшуулда, даргануудта ба барилгашадта би юушые хэлээгүй байгааб.

¹⁷ Харин мүнөө би тэдэнэртэ иигэжэ хэлэбэб:

– Ямар гай тодхорто байһанаа таанад хаража байнат. Иерусалим хандаргагдаа, хаалга үүдэнүүдынь галда шатаагданхай. Иерусалимай хэрэм ханануудые бодхооёл, өөһэдһөө эшхэбтэр муухайе зайлууулай!

¹⁸ Бурханаймни намайе үршөөһые, хаанай намда юу хэлэһые би тэдэнэртэ дуулгабаб.

– Бодхоохобди, барихабди! – гэжэ тэдэнэр хэлэбэд. Тиигээд дэмбэрэлтэй энэ хэрэгээ бэелүүлжэ эхилбэд.

¹⁹ Хороон нютагай Санбаллаат, Аммоон нютагай Тобияа, арааб яһанай Гээшэм энээн тухай мэдээд, маниие баһажа, доромжолжо эхилбэд.

Тэдэнэр иигэжэ хэлэбэд:

– Таанад юу хэжэ байнабта? Хаанай урдаһаа бодохотнай гээшэ гү?

²⁰ Би тэдэнэртэ иигэжэ харюусабаб:

– Огторгойн Бурхан бидэндэ амжалта үршөөнэ. Бидэ, Тэрэнэй боогоолнууд, барилга эхилхэмнай! Харин таанарта Иерусалимда өөрын хуби байхагүй, ямаршые эрхэгүйт, таанад тухай эндэ дурдалгашые байхагүй!

Иерусалимай ханануудые шэнээр бариһан зоной жагсаал

3 ¹ Ахамад санаартан Элиашииб, мүн тэрэнэй түрэл болохо санаартад Хониной үүдэн гэжэ хаалга, шэбхэ хүшэлтэнүүдые заһабарилба, хаабаринуудыень үлгэбэ, арюудхабад. Тэдэнэр Зуутанай хэрэмһээ Хананээлэй хэрэм хүрэтэр арюудхабад.

² Ерихоондо ажаһуугшад саашань барибад, саашань Имриин хүбүүн Заххуур үргэлжэлүүлбэ.

³ Сэнаагай угай хүнүүд Загаһанай үүдэ заһабарилба. Тэдэнэр монуудыень бэхилээд, хаабари, хүшэлгэнүүдыень үлгэбэд.

⁴ Саашадахи ханые Ыакоооцой аша, Уриягай хүбүүн Мэрэмоот, тэрэнһээ саанахиие Мэшэзабээлэй аша, Бэрэхиягай хүбүүн Мэшуллаам, тэрэнэй саанахиие Баһанаагай хүбүүн Цадоок заһабарилба.

⁵ Саашадахи ханые Тэкооһагай ажаһуугшад шэнэлбэд. Зүгөөр Тэкооһагай мэдээжэ хүнүүд өөрынгөө Эзэнэй туһада хүдэлхэ дурегүй байба.

⁶ Хуушан үүдэ Пасээхэй хүбүүн Ёядаа ба Бэсодиягай хүбүүн Мэшуллаам гэгшэд заһаба. Тэдэнэр монуудыень бүхэлөөд, шэбхэ хүшэлгэнүүдыень, хаабаринуудыень үлгэбэд.

⁷Евфратһаа баруулжаа газарай засаг баряашын мэдэлэй Гибэһоон, Мицпаа нютагуудай зон – Гибэһоон нютагай Мэлаатия, Мэроноот нютагай Ядоон гэгшэд хэрэм хана саашань заһабарилбад.

⁸Тэдэнһээ саанахиие мүнгэшэ дархан Харһаяагай хүбүүн Уззиһээл, удаадахиенъ арюун үнэртэ уһа бэлдэгшэ Ханаанияа заһабарилба. Тэдэнэр Иерусалимые Үргэн хана хүрэтэр һэргээн бодхообо.

⁹Ханын саанадахиие Иерусалимай хахад можые толгойлогшо Хуурай хүбүүн Рэпая, ¹⁰саанахиенъ Харумаапай хүбүүн Едая (тэрэ өөрынгөө гэрэй урдахиие), үргэлжэлэлынъ Хашабнэягай хүбүүн Хаттууш һэльбэн заһабарилба.

¹¹Ханын нүгөө талые, Пеэшэнэй самхагые Паһаат-Моһаабай хүбүүн Хашшууб, Хариимай хүбүүн Малхияа гэгшэд заһабарилба.

¹²Ханын үргэлжэлэлые Иерусалимай нүгөө хахад можые толгойлогшо Һаллоһээшэй хүбүүн Шаллуум өөрынгөө басагадтай хамта заһабарилба.

¹³Гол болон талын үүдые Хануун гэгшэ Занаах нютагай ажаһуугшад һэльбэн шэнэлбэ. Тэдэнэр үүдэнүүдые шэнээр баряад, хаабаринуудыенъ, шэбхэ, хүшэлтэнүүдыенъ үлгэбэ. Тэдэнэр мянган тохойн хэмжээнэй хана заһабарилжа, Шэбхэ шоройн үүдэн хүргэбэ. ¹⁴Шэбхэ шоройн үүдые Бэт-Һахээрэм гэжэ нютагые толгойлогшо, Рэхаабай хүбүүн Малхияа заһабарилба. Тэрэ үүдэ заһабарилжа, хаабаринуудыенъ, шэбхэ, хүшэлтэнүүдыенъ үлгэбэ. ¹⁵Мицпаа нютагые толгойлогшо, Хол-Хозээгэй хүбүүн Шаллуум Булагай үүдэ шэнэлбэ. Тэрэ үүдэ шэнэлээд, харшын үүдые пүмпэгэр маягтайгаар бүтээбэ, хаабаринуудыенъ, мүн шэбхэ, хүшэлтэнүүдыенъ үлгэбэ. Давидай хотоһоо доошолһон гэшхүүрһээ хаанай сэсэрлиг соохи Шээлах гэжэ сөөрэм хүрэтэр хана һэргээн заһабарилба.

¹⁶Тэрэнһээ саанахиие Бэт-Цуур гэжэ нютагай хахадыенъ толгойлогшо Азбуугай хүбүүн Нэхэмьяа заһабарилба. Тэрэ Давидые хүдөөлүүлһэн бунханай шанха урдаһаа эхилээд, хэмэл сөөрэм, Сэрэгшэдэй байшан хүрэтэрхи хана һэргээбэ.

¹⁷Саашанхи ханые левидүүд заһабарилба: Баниин хүбүүн Рэхүүм, үргэлжэлэлыенъ Кэилаа нютагай хахадыенъ толгойлогшо Хашаабияа (тэрэ өөрынгөө нютагай зүгһөө хүдэлөө) болоно.

¹⁸Үшөө үргэлжэлһэн ханые тэдэнэй түрэлнүүд заһабарилба. Мүн баһа тэндэ Кэилаа нютагай нүгөө хахадыенъ толгойлогшо Хэнадаадай хүбүүн Баввай хүдэлөө.

¹⁹Саашанъ Мицпаа нютагай толгойлогшо Иисүүсэй хүбүүн Эзээр буландахи зэбсэг хадагалдаг байрын шанха урда үгсэһэн ханын нүгөө талые заһабарилба.

²⁰Ханын хотирхой талые Заббайн хүбүүн Баруух ахамад санаарта Элиашиибай гэрэй үүдэн хүрэтэр үргэлжлүүлэн бариба.

²¹Элиашиибай гэрэй үүдэнхээ эхилээд, гэрэй заха болотор ханын нүгөө талые Һаккооцой аша, Уриягай хүбүүн Мэрэмоот үргэлжлүүлбэ.

²²Ханын үргэжэлэлые ойро тойрын санаартад шэнэлбэ, ²³саашань Бэньямиин ба Хашшууб өөһэдынгөө гэрэй шанха урдахиие, саашань Анааниягай аша, Машэяагай хүбүүн Азаарияа өөрынгөө гэрэй хажуудахиие.

²⁴Азаариягай гэрхээ булан, ханын хотирхой хүрэтэрхиие Хэнадаадай хүбүүн Биннуй заһабарилба. ²⁵Харуулшадай байрын хажуудахи Хаанэт дээдэ ордоной Үндэр самхагай шанха урдахи булан болотор Узайн хүбүүн Палаал үргэлжлүүлбэ.

Саашань Пароошой хүбүүн Пэдаяа, ²⁶ба Оопэл гүбээ дээрэ ажаһуудаг Һумын албатан үргэлжлүүлбэ. Тэдэнэр Үндэр самхагай ба зүүн зүгтэхи Уһашанай үүдэн хүрэтэрхи ханые хэльбэн шэнэлбэд.

²⁷Үндэр ехэ самхагай нүгөө талаһаа эхилээд Оопэл гүбээ тойроһон ханые Тэкооһада ажаһуугшад үргэлжлүүлэн заһабарилба.

²⁸Мориной үүдэнэй талын ханые санаартад байдаг гэрэйнгээ шанха урдахиие заһабарилбад.

²⁹Тэндэнээ саашанхиие Иммээрэй хүбүүн Цадоок (гэрэйнгээ шанха урдахиие) заһабарилба, саашань Зүүн талын үүдэнэй харуулшан Шэханьяагай хүбүүн Шэмаяа үргэлжлүүлбэ.

³⁰Ханын нүгөө талые Цалаапай зургаадахи хүбүүн Хануун ба Шэлээмияагай хүбүүн Ханаанияа үргэлжлүүлбэ.

Ханын саашанхи үргэлжэлэлые Бэрэхиягай хүбүүн Мэшуллаам байрынгаа урдахиие заһабарилба, ³¹Алташа дархан Малхияа Суглаанай үүдэнэй шанха урдахи Һумын албатанай болон наймаашадай гэр, мүн булангай талмай хүрэтэрхиие заһабарилба. ³²Булангай талмайһаа эхилээд Хониной үүдэн хүрэтэрхи ханые алташа дархашуул ба наймаашад шэнэлэн заһабарилба.

Дайсадай заналта хэжэ байбашье, барилга үргэлжэлнэ

4 ¹Бидэниие хана барина гэжэ Санбаллаат мэдэхэдээ, сучалаар бусалан уурлаба. Иудейнүүдые наада барин, ²тэрэ өөрынгөө түрэлнүүдтэ, Самариин сэрэгшэдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэ баарһад иудейнүүд тэндэ юу хэхэ болоноб? Хотые һэргээжэ, эдэнэр үргэл үргэхэ гэжэ гү? Шандаруу болоһон энэ боһоо шэнээр бодхоһон шулуун ханануудын нэгэ доро дүүрэшэхэл.

³Тэрэнэй хажууда Аммоон нютагай Тобияа байба. Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Харин иигэн бодхообошье гэлэй! Үнэгэнэй хүрэшэхэдэ, тэдэнэй бүхы ханануудынь бутаран унашahal!

⁴ – Манай Бурхан, шагныт! Тэдэнэр маниие газашалжа байнал. Эдэнэй шоодбори өөхэдынь толгой дээрэ буулгыт: тэдэнэр богоолшолуулан, хариин газарта шоодборилуулаг лэ. ⁵ Маанадые, барилгашадые, доромжолһон тэдэнэй энэ нүгэл Танда бү мартагдаг лэ, тэдэнэрэй энэ гэм зэмынь бү сагаараг лэ.

⁶ Хүн зоной бүхы эрмэлзэл ажалдаа хандуулагданхай. Тиимэхэе маанадай барижа байгаа хана үндэрөөрөө хахадтаа хүрэхэ.

⁷ Иерусалимай ханануудай хэргээн бодхоогдохые Санбаллаат, Тобияа гэгшэдхээ гадна араабууд, аммоонууд, Ашдоодой ажаһуугшад мэдэжэ, ханын нүхэнүүдэй бүтүүлэгдэжэ эхилхэдэ, аргагүй ехээр сухалдабад. ⁸ Манай оролдолгые һалгаахын тула тэдэнэр Иерусалим руу дайгаар орожо, хотые хандаргахаяа хэлсэбэд.

⁹ Бидэнэр өөрынгөө Бурханда мүргэжэ, тэдэниие хүлээн, үдэр хүнигүй харуул табибади.

¹⁰ Иудейнүүд иигэжэ хэлэхэ:

– Эндэ бутархай шулуунай аргагүй ехэ һэн тула ашаа зөөгшэд ажалдаа диилдэнэ. Бидэ энэ хана хэргээн бодхоожо шадахагүйбди.

¹¹ Харин манай дайсад иигэжэ хэлэхэд:

– Бидэ гэнтэ добтолжо, тэдэниие бута сохиходомнай, тэдэнэр юушые хэжэ шадангүй, юушые ойлгонгүй үлэшэхэ, тиигээд ажалыень зогсоон наатуулхабди.

¹² Тэдэнэртэй хүршэ ажаһуугша иудейнүүд зүг бүхэнһөө манда ерэхэ, дайсанай маанад руу добтолхоёо байһан тухай хэргылжэ байгаа.

¹³ Эли газарта, ханын саада талада, доодо талада би бүлэ бүлөөрнь илган, һэлмэ жадатай, хурша номтой хүнүүдые табибад. ¹⁴ Би бултыень хараһанай һүүлээр ноёд һайдта, дарганарта, бусад зондо иигэжэ хэлэхэб:

– Бү хүрдэн айгыт! Агууехэ, аймшагтай Эзэнээ һанан дурдагты, мүн тиигээд, өөхэдынгөө гэрнүүдэй, өөхэдынгөө һамгадай, өөхэдынгөө хүбүүд, басагадай, өөхэдынгөө аха дүүнэрэй түлөө тэмсэн бодогты!

¹⁵ Эдэ бүгэдэ манда мэдээжэ гээд манай дайсад мэдэхэд, тиигээд Бурхан тэдэнэй һаналые буруу хүргэхэ. Тиихэдэнь бидэ ханадаа ерээд, өөхэдынгөө ажал үргэлжэлүүлэхэбди. ¹⁶ Энэ үдэрһөө эхилжэ, минии зоной хахадын ажал хэбэ, харин нүгөөдэ хахадын жадануудаа, халхабшануудаа, хурша номуудаа баряад, дуулгануудаа үмдөөд, иудынхидые хамгаалан, харуулда зогсобо. Сэрэгшэд ¹⁷ хана хэргээн бодхоогшодой хажууда байгаа. Ашаа зөөгшэд нэгэ гартаа ашаа, харин

нүгөөдэ гартаа зэбсэг бариха баатай болобо. ¹⁸Барилгашан бүхэн нэл-мээ зүүгээд хүдэлбэ.

Минии дэргэдэ бүрээгээр дохёо үгэгшэ байгаа. ¹⁹Би ноёд найдууд-та, дарганарта, мүн бусад зондо иигэжэ хэлэбэб:

– Аргагүй ехэ ажал ябуулагдана. Бидэ энэ ханаяа зубшан, бэе бэе-нээ таруу байнабди. ²⁰Таанад эбэр бүрээгэй абья хаанашье дуулахадаа, тэрэ абьяан руу гүйжэ, манда суглархат. Манай Бурхан манай түлөө тэмсэлдэ зогсохо!

²¹Бидэ хүдэлмэрээ ябуулаабди, харин зоной хахадынь жадануудаа барин, үүр сайхаһаа эхилээд, одо мүшэдэй гаратар харуулда зогсоо.

²²Тэрэ үдэрнүүдтэ би хүн зондо хандан, иигэжэ хэлэбэб:

– Хүн бүхэн ажалшадтаяа хамта Иерусалимда хүнийн туршада үлэг. Тиигэбэл, хүниндөө бидэ харуулда байхабди, үдэртөө ажалаа ябуулхабди.

²³Би өөрөөшье, минии аха дүүнэр, зарасанар, минии харуулшад бултадаа хубсаһатаая унтажа, хүн бүхэмнай баруун гартаа зэбсэгээ адхаад байгаа.

Нэхэмьяа үри шэритэй обогойнгоо зониие хүлисэхыень иудейнүүдые баадхана

5 ¹Зоной нэгэ хэдынь, мүн тэдэнэй һамгад өөһэдынгөө яһатан иудейнүүдтэ ехээр гомдожо гэмэрэлдэбэд. ²Тэдэнэй заримань иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ өөһэдөө, басагад, хүбүүднайшые ехэ олон. Тиимэхээ бэээ тэжээхын тула маанадта ехэ талха тарьяан хэрэгтэй болоно.

³Нүгөөдүүлынь иигэжэ нэмэбэ:

– Үлэсхэлэн байдалай үедэ орооһо таряагаар гэр байраяа, сэсэрлиг тарьяалангуудаа барисаанда үгэхэ баатай болонобди.

⁴Гурбадахинь баһа иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ хаанда алба татабари түлэхын тула тарьяанайнгаа газар, уһан үзэмэй талбай барисаанда үгэжэ, мүнгэ зээлеэр абаха баатай болонобди.

⁵Бидэ нэгэ яһатан, нэгэ мяха шуһатайлди, манай үхибүүд тэдэнэйхи мэтэл. Зүгөөр бидэ хүбүүд болон басагадаа богоол болгохо болонобди, манай басагадай зариманиинь хүсөөр зарагдажа байна. Манай тарья-лан, сэсэрлиг ондоо зоной мэдэлдэ, бидэ ямаршые шадалгүйбди.

⁶Би тэдэнэй иимэ гэмэрэлдээ дуулаад, аргагүй ехээр сухалдабам.

⁷Би бодожо үзөөд, ноёд найдуудые, баяшуулые, даргануудые зэмэлэбэм. Тиигээд би тэдэнэртэ иигэжэ хэлэбэб:

– Таанар юундэ аха дүүнэртээ алта мүнгэ ехэ түрэсэтэйгээр зээл-лэжэ, баяжажа байнат?!

Би энэ ушараар суглаа зарлааб, ⁸ ноёд найдта иигэжэ хэлэбэб:

– Бидэ ондоо шажантанда худалдагдана аха дүү иудейнүүдэ арга шадалаараа бусажа абахые оролдонобди. Харин тиихэдэ таанар өөһэдынгөө аха дүүнэрые наймаалжа байхат! Дахин бидэ тэдэниие худалдажа абаха болоно гүбди?!

Тэдэнэр шэмээгүй, юушые хэлэхэ аргагүй байбад.

⁹ Тиигээд би үргэлжэлүүлбэб:

– Таанар аргагүй муухай үйлэ хэрэгүүдые үүсхэжэ байнат. Нэн түрүүн өөһэдынгөө Бурханһаа айха ёһотой байгаат! Таанар манай дайсад, буруу номнолтоной наада энеэдэн болохо гэжэ байнат. ¹⁰ Би өөрөө, мүн минии түрэл гаралнууд, зарамалнууд бултадаа мүнгэ, орооһо таряа зээлеэр үгэнэбди. Зүгөөр иимэ ябадалаар баяжахаяа болиёл! ¹¹ Тэдэнэртэ зээлеэр үгэнэн мүнгэнэй түрэсэ, мүн орооһо таряа, үзэмэй дараһан архи, ургамалай тоһоной түлөө барисаанда абаһан таряалан, үзэм жэмэсэй сэсэрлигүүдыень, оливын һөөгүүдыень, гэр байрануудыень энэ үдэрһөө гэдэргэнь бусаагты.

¹² Тэдэнэр иигэжэ харюусабад:

– Бусаахабди, тэдэнһээ юушые эрихэээ болёобди! Танай хэлэнһээр хэхэбди.

Би санаартадые дуудабаб, эндэ байгшадһаа тангариг абабаб, тэдэнэр хэлэнһэнээ бээлүүлхээр найдуулба. ¹³ Би хормойгоо нэжэрэн иигэжэ хэлэбэб:

– Хэлэнһэн үгэээ дүүргэдэггүй хүнүүдые Бурхан гэр байраһаань, зөөри баялигуудһаань холодуулаг лэ. Иимэ хүн үгырэн хоһорог!

Бүхы суглаан дэмжэбэ:

– Болтогой!

Удаань Бурхандаа магтаал үргэбэ.

Тиигээд булта хэлэнһэнээ дүүргээ бэлэй.

Нэхэмья ямаршые тэдхэмжэ салин абангүй

Иудын орон нютагые зонхилно

¹⁴ Арбан хоёр жэлэй туршада, Артагсээрэгсэй хааншалгын хори-дохи жэлһээ гушан хоёрдохи жэл болоторынь би Иудын орон нютаг зонхилон байгааб. Энэ үедэ би түрэл гаралнуудтаяа засаглагшада үгтэхэ тэдхэмжэ хэрэглээгүйб. ¹⁵ Минии урдахид арад зондо хүндэ хүшэр ашаан мэтэ һэн, засаг баряшад дүшэн шээкэл мүнгэнһөө гадуур өөһэдтөө амтан эдэе хоолоор, жэмэсэй архяар тэдхэмжэ эридэг байгаа. Тэдэнэй зарамалнууд хүн зониие зобоодог һэн. Би Бурханаа ехээр хүндэлдэг ушарһаа иимэ ааша гаргаагүйб.

¹⁶ Би хотын ханын захабарилга эрхилээб. Бидэ өөһэдтөө таряалан-гуудые худалдажа абаагүйбди, минии бүхы зарамалнууд хамтаран, ханануудые хэргээн бодхоолгодо хабаадаа.

¹⁷ Минии хүндын шэрээдэ иудейнүүд, тэдэнэй дарганар дүн хамта зуун табин хүн, мүн тиихэдэ оршон тойрон хууһан яһатануудай дундаһаа зон байдаг хэн. ¹⁸ Нэгэ үдэрэй туршада нэгэ сар, шэлэмэл зургаан эрье хонин эдэе хоолдо хэрэглэгдэдэг бэлэй. Энээнһээ гадна элдэб шубууд эдеэндэ ородог хэн. Арба арбан хоног бүри элдэб янзын үзэмэй дара-һан архи элбэгээр асарагдадаг хэн. Би мужын засаглагшада хэрэгтэй элдэб янзын амтан эдэе хоол эрижэ байгаагүйб, ушарынь гэбэл, арад зон энээнһээ гадна хүндэ ажалда дарагданги байгаа.

¹⁹ Энэ арадай түлөө минии оролдоһые, минии Бурхан, хадуун абыт, намда аша туһынь харюулыт!

Нэхэмьяагай эсрэг зохёогдоһон хэлсээн

6 ¹ Санбаллаат, Тобияа, арааб Гээшэм ба манай бусадшые дайсад үүдэнүүдэйн, хаабаринуудайн үшөө үлгэгдөөгүй байхада, намайе ханануудые бодхообо, нүхэнүүдые бүтүүлбэ гэжэ дуулаба, ² Санбаллаат, Гээшэм гэгшэд намда иимэ удхатай захяа эльгээбэ:

– Оноо нугада Хахапириимдэ уулзая.

Тэдэнэр минии урдаһаа муу хэрэг хараалба. ³ Би тэдэнэртэ захяа хүргэгшөөр иимэ мэдээ дамжуулбаб:

– Би нэгэ ехэ ажал хэжэ байнаб, танда хүрэжэ ошохо тухагүйб. Би бултыень орхёод, ажалаа хаяжа, танда ошохо юм гүб?

⁴ Эдэнэр намайе дүрбэ дахин уриба, би урилга бүхэндэнь тэдэнэртэ тиимээр харюу эльгээбэ. ⁵ Санбаллаат өөрынгөө зарасые табадахия намда эльгээбэ. Тэрэ задархай бэшэг асарба, ⁶ тэрээн соонь иигэжэ бэшээтэй байба:

– Зоной дунда, мүн Гээшэм соо иимэ хураг суу гарана, ши иудейнүүдтэй суг буһалгаа үүсхэхэ зорилготойш, ушар иимэхээ ханануудые һэльбэн бодхоонош. Ши тэдэнэрэй хаан болохо юм хаш гээд хэлсэнэ. ⁷ Иерусалимда шам тухай иигэжэ соносхожо байгаа лүндэншэдые ши томилнош: «Иудын орон нютагта хаан бии болобо!» Энээн тухай булта хаанда дуулгагдаха. Ерыш, зүбшэжэ үзэл.

⁸ Би иимэ харюу эльгээбэб: «Шинии хэлээшэш худал, юуншые байгаагүй. Ши бултыень һанаанһаа зохёогоош!»

⁹ Эдэ хүнүүд маанэдые айлгаха гээд һэдэбэ, маанэдые өөһэдынгөө ажал дүүргэнгүй орхихо гээд найдаһан байба. Харин би энэ хэрэгэе бүри эршэмтэйгээр эрхилбэл!

¹⁰ Би Мэһэтэбээлэй аша, Дэлайяагай хүбүүн Шэмаяада ерэхэдэмни, тэрэ гэртээ байба. Гэртэнь ороходомни, Шэмаяа үүдээ шэбхэдээд, намда иигэжэ хэлэбэ:

– Бурханай гэр соо уулзая. Һүмэ соо ороод, үүдэнүүдыень шэбхэ-дэебди. Шамайе алахаяа ерэхэ, хүниндөө ерэжэ шамайе алаха!

¹¹ Би иигэжэ хэлэбэ:

– Нам шэнги хүн зугадаха болоно гү? Би өөрынгөө ами наһа абархын тула Һүмэ соо хорохо болоно гүб? Орохогүйб.

¹² Энэниие Бурхан эльгээгээгүй гэжэ би ойлгобоб. Тобияа, Санбаллаат гэгшэд тэрэниие хүлһэлжэ, тэрэ нам тушаа лүндэн табижа байна ха. ¹³ Тэдэ намайе айһандаа нүгэл хэжэ болохо гэжэ найдаад, тэрээндэ мүнгэ түлөө байна, нүгэл хэһэнэйм удаа тэдэ нам тухай элдэб худал гүэ тараажа, муушалха байгаа.

¹⁴ Тобияа, Санбаллаат гэгшэдэй мүн намайе айлгахаар шиидэһэн Ноһаадьяа эхэнэрэй, бусадшы лүндэншэдэй эдэ бүхы ябадалнуудые, минии Бурхан, хадуун абыт!

Барилгын түгэсхэл

¹⁵ Табин хоёр үдэрэй туршада энэ хүдэлмэри эрхимээр ябуулагдажа, элүүл һарын* хорин табанай үдэр хотын хананууд һэргээгдэбэ.

¹⁶ Энээн тухай манда дурагүйшүүл бултыень мэдэбэ, мүн энэниие дүтэ шадарай хүн зон хараад, дээрэлхүү зангынь номгорбо; энэ хэрэг манай Бурханай үршөөлөөр бүтэбэ гээд тэдэнэр мэдэрбэд.

¹⁷ Эдэ үдэрнүүдтэ Иудын орон нютагай ноёд һайд Тобияада саг үргэлжэ бэшэгүүдые эльгээдэг, Тобияаһаа харюунууд ерэдэг байгаа. ¹⁸ Иудын орон нютагта олонхинь тэрээнтэй тангариг холбоо барисаатай байгаа, юуб гэхэдэ, тэрэ Араахай хүбүүн Шэханьяагай хүрьгэн һэн, харин тэрэнэй хүбүүн Ёханаан Бэрэхияагай хүбүүн Мэшуллаамай басагаар һамга хэһэн юм. ¹⁹ Тэдэнэр бултадаа намда Тобияае магтадаг, минии үгэнүүдые тэрээндэ дуулгадаг байгаа. Намайе айлгаха бэшэгүүдые Тобияа эльгээдэг һэн.

7 ¹ Хотын ханануудай һэргээн бодхоогдоходо, би үүдэнүүдэй хаа-баринуудые үлгүүлэбэ, үүдэнүүдэй харуулшадые, дуушадые, левидүүдые томилбоб. ² Иерусалимые зонхилхо хэрэг хоёр хүндэ даалгааб: өөрынгөө дүү Ханаанида, хэрэмэй дарга Ханаанияада (тэрэ ехэ найдамтай, хүзэгтэй, энээн шэнги хүн тон үсөөн бэлэй).

³ Би тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

* 6:15 Элүүл һара – август-сентябрь.

– Үдын халуунай үедэ Иерусалимай үүдэнүүдые нээлтэтэй орхи-жо болохогүй. Харуулшад харуулда гаратараа үүдэнүүдые хаалгатай, шэбхэдээтэй байлгаг. Иерусалимда ажаһуудаг хүнүүдхээ харуулшад томилогдохо ёһотой, хүн бүхэнийнь харуулда, өөһэдынгөө гэрнүүдэй хажууда хаража байг. ⁴Тэрэ үедэ хото үргэн, ехэшье, зүгөөр тэндэ хүн зониинь үсөөн, гэрнүүдэй диилэнхынь үшөө заһабарилагдаагүй байгаа.

Иерусалимда түрүүн бусажа ерэнэн зоной нэрын жагсаал

⁵ Минии Бурханай намда мэдүүлхэн хүсэл бодолые бээлдүүлэн, би уг гарбалыень тогтоохын тула ноёд найдые, дарганарые, бүхы хүн зоние суглуулбаб.

Би нютагаа түрүүлэн бусажа ерэгшэдэй угайнь бэшэгүүдые олобоб. Тэндэ иигэжэ бэшээтэй байба:

⁶⁻⁷ «Вавилооной хаан Навуходоносорто дайгаар абтажа, хүсөөр Вавилоон абаашагдаад, тэндэнээ Зэрубабээлтэй, Иисүүстэй, Нэхэмьяатай, Азаарияатай, Раамияатай, Нахамаанитай, Мордохайтай, Билшаантай, Миспээрэдтэй, Бигбайтай, Нэхүүмтэй, Баһанаатай хамта Иуда, Иерусалим болон өөр өөрынгөө хотонуудта бусажа ерэнэн израильшуудай нэрын жагсаал иимэ: ⁸ Парошой уг – хоёр мянган зуун далан хоёр хүн, ⁹ Шэпаатиягай уг – гурбан зуун далан хоёр, ¹⁰ Араахай уг – зургаан зуун табин хоёр, ¹¹ Паһаат-Моһаабай уг (Иисүүсэй, Ёһаабай үри һадаһад) – хоёр мянган найман зуун арбан найман, ¹² Элаамай уг – нэгэ мянган табан зуун дүрбэн, ¹³ Заттуугай уг – найман зуун дүшэн табан, ¹⁴ Заххайн уг – долоон зуун жаран, ¹⁵ Биннуйн уг – зургаан зуун дүшэн найман, ¹⁶ Бэбэйн уг – зургаан зуун хорин найман, ¹⁷ Азгаадай уг – хоёр мянган гурбан зуун хорин хоёр, ¹⁸ Адонихаамай уг – зургаан зуун жаран долоон, ¹⁹ Бигбайн уг – хоёр мянган жаран долоон, ²⁰ Адийнай уг – зургаан зуун табин табан, ²¹ Этээрэй уг (Хэээкиягай үри һадаһад) – ерэн найман, ²² Хашуумай уг – гурбан зуун хорин найман, ²³ Бэцайн уг – гурбан зуун хорин дүрбэн, ²⁴ Хариипай уг – зуун арбан хоёр, ²⁵ Гибёһооной уг – ерэн табан, ²⁶ Бэтлэхэмһээ, Нэтопаһаа гараашад – зуун наян найман, ²⁷ Анатоодһоо гараашад – зуун хорин найма, ²⁸ Бэт-Азмаабэдһээ гараашад – дүшэн хоёр, ²⁹ Кирьяат-Еаримһээ, Хэпирааһаа, Бээродһоо гараашад – долоон зуун дүшэн гурбан, ³⁰ Рамааһаа, Гээбэхээ гараашад – зургаан зуун хорин нэгэн, ³¹ Михмаашһаа гараашад – зуун хорин хоёр, ³² Бэт-Ээлһээ, Ёайһаа гараашад – зуун хорин гурбан, ³³ Нэбооһоо гараашад – табин хоёр, ³⁴ ондоо Элаамай уг – нэгэ мянган хоёр зуун табин дүрбэ, ³⁵ Хариимай уг – гурбан зуун хорин, ³⁶ Ерихооной уг – гурбан зуун дүшэн таба, ³⁷ Лоодой, Хадиидай,

Оноогой уг – долоон зуун хорин нэгэн, ³⁸ Сэнаагай уг – гурбан мянган юһэн зуун гушан.

³⁹ Санаартад: Едаяагай уг (Иисүүсэй үри хадаһад) – юһэн зуун далан гурбан, ⁴⁰ Иммээрэй уг – нэгэ мянган табин хоёр, ⁴¹ Пашхуурай уг – нэгэ мянган хоёр зуун дүшэн долоон, ⁴² Харимай уг – нэгэ мянган арбан долоон.

⁴³ Левидүүд: Иисүүсэй уг (Һодэбаагай угай, Кадмиһээлэй үри хадаһад) – далан дүрбэн хүн. ⁴⁴ Дуушад: Асаапай уг – зуун дүшэн найман хүн.

⁴⁵ Үүдэнэй харуулшад: Шаллуумай уг, Этээрэй уг, Талмооной уг, Аххуубай уг, Хатиитаагай уг, Шобайн уг – зуун гушан найман хүн.

⁴⁶ Һумын зарасанар: Цихаагай уг, Хасупаагай уг, Таббаһоотын уг, ⁴⁷ Хэрээсэй уг, Сиһаагай уг, Падооной уг, ⁴⁸ Лэбаанай уг, Хагабаагай уг, Шалмайн уг, ⁴⁹ Ханаһаанай уг, Гиддээлэй уг, Гаахарай уг, ⁵⁰ Раһаяагай уг, Рэциинэй уг, Нэходаагай уг, ⁵¹ Газзаамай уг, Уззаагай уг, Пасээхэй уг, ⁵² Бэсайн уг, мээүншүүдэй уг, нэписиимүүдэй уг, ⁵³ Бахбуугай уг, Хакупаагай уг, Хархуурай уг, ⁵⁴ Бацлиидэй уг, Мэхидаагай уг, Харшаагай уг, ⁵⁵ Бархоосой уг, Сисэраагай уг, Тээмаагай уг, ⁵⁶ Нэциһаагай уг, Хатипаагай уг.

⁵⁷ Соломооной богоолнуудай уг: Сотайн уг, Сопээрэдэй уг, Пэридаагай уг, ⁵⁸ Яалаагай уг, Дархооной уг, Гиддээлэй уг, ⁵⁹ Шэпаатияагай уг, Хаттиилэй уг, Похээрэт-Һаццэбаһиимэй уг, Аммооной уг.

⁶⁰ Һумын албатан, Соломооной богоолнуудай үри хадаһад – бүхыдөө гурбан зуун ерэн хоёр хүн.

⁶¹ Тээл-Мээлаа, Тээл-Харшаа, Хэрүүб, Аддоон, Иммээр хотонуудһаа гараһан аад, Израильһаа гараһан уг гарбалаа гэршэлжэ шадаагүй хүнүүд гэбэл, ⁶² Дэлайяагай уг, Тобияагай уг, Нэходаагай уг – зургаан зуун дүшэн хоёр хүн.

⁶³ Тэдэнһээ гадна санаартадһаа гэбэл: Хабайяагай уг, Һаккооцой уг, мүн Барзиллайн уг. Барзиллай бол Галаад нютагай Барзиллайн басагадай нэгыг һамган болгоод, нэрэдэнь ороһон түүхэтэй. ⁶⁴ Тэдэнэр угай бэшэгүүдые бэдэрээд, тэдээн соо өөһэд тухайгаа тэмдэглэл олобогүй, тиигээд тэдэниие санаартадай хэргэмһээ хаһаба. ⁶⁵ Санаартанай урим ба туммим дээрэ үзэл үзэжэ, Бурханай хүсэл мэдэхын урда тэдэнэр нангин үргэлһөө эдихэ эрхэгүй гээд засаг баряаша хэлэбэ.

⁶⁶ Энэ бүлэгтэ бүхыдөө дүшэн хоёр мянга гурбан зуун жаран хүн гээд тоологдоно, ⁶⁷ богоолнууд, шэбэгшэнүүдгүйгөөр, – тэдэнэй тоо долоон мянга гурбан зуун гушан долоондо хүрөө, үшөө тиихэдэ хоёр зуун дүшэн табан дууша эрэшүүл болон эхэнэрнүүд, ⁶⁸ долоон зуун гушан зургаан морин, хоёр зуун дүшэн табан луус, ⁶⁹ дүрбэн зуун

гушан табан тэмээн, зургаа мянга долоон зуун хорин элжэгэн тоологдоһон байна.

⁷⁰ Угуудай гулбаанарай зариман Ёүмэ хэргээн бодхоолгодо үргэл үргэбэ: засаг баригша – нэгэ мянган драахма алта, табин аяга, табан зуун гушан санаартанай хубсаһа хунар; ⁷¹ угуудай гулбаанарай зариман – хорин мянган драахма алта, хоёр мянган хоёр зуун миинэ сагаан мүнгэ. ⁷² Бусад арад түмэн – хорин мянган драахма алта, хоёр мянган миинэ сагаан мүнгэ, санаартадай үмдэхэ жаран долоон хубсаһа хунар үргэбэ.

⁷³ Санаартад, левидүүд, үүдэнэй харуулшад, дуушад, хара зон, хүмын зарасанар гэхэшэлэн бүхы израильшууд өөһэд өөһэдынгөө хотонуудта ажаһуудаг болобо».

Эзраа арад зондо Моисейн Хуули уншана

8 ¹ Долоодохи нара эхилбэ. Израильшууд өөһэдынгөө хотонуудта ажаһуужа байгаа. Долоодохи нара гараба. Израильшууд өөр өөрын нютагуудаар ажаһуужа байгаа. Арад зон Унашанай үүдэнэй талмай дээрэ нэгэ хүн шэнгээр сугларбад. Эзэнэй Израильда заабарилһан Моисейн Хуули бэшээтэй хуйламал бэшэг асархыень Эзрае гуйбад.

² Эзраа санаартан Хуулита хуйламал бэшэг долоодохи нарын* түрүүшын үдэр суглаанда хабаадаһан, ойлгохо шадалтай эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй үзэмжэдэ гаргаба. ³ Унашанай үүдэнэй урдахи талмай дээрэ сугларһан ойлгохо шадалтай эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй урда Эзраа үүр сайханаа эхилээд, үдэ болотор хуйламал бэшэг уншаба. Арад зон шэхээ табин шагнаба. ⁴ Хуули заадаг багша Эзраа энэ хэрэгтэ гэжэ зорюулагдаһан тусхай түхээрэгдэһэн аранга дээрэ байба, тэрэнэй баруун гарай талада Маттиития, Шэмаа, Аная, Урия, Хилхия ба Маашэя, харин зүүн таладань Пэдая, Мишаһээл, Малхия, Хашуум, Хашбадаана, Захария ба Мэшуллаам байбад. ⁵ Эзраагай бултанһаа дээрэ зогсоод, арад зоной урда хуйламал бэшэг дэлгэхэдэ, бүхыдөө зогсон бодобо. ⁶ Эзраа Эзэндэ, агуу Бурханда, мүргэбэ, тиихэдэнь бүхы арад гараа дээрэ үргэн иигэжэ харюусабад: «Болтогой, болтогой!» Эзэндэ бултадаа доро дохин, нюураараа газар мүргэн унабад. ⁷ Иисүүс, Бани, Шэрэбия, Ямиин, Аххууб, Шэббэтай, Нодья, Маашэя, Кэлитаа, Азаария, Ёзабаад, Хананаан, Пэлая ба левидүүд талмай дээрэ байһан арад зондо Хуули тайлбарилба.

* 8:2 Тишри нара – сентябрь-октябрь.

⁸ Тэдэнэр хуйламал бэшэг соохи Бурханай Хуули уншажа, удхыень тайлбарилан ойлгуулбад.

⁹ Арад зондо заабарилагшад Нэхэмья – засаглагша, санаартан ба Хуули заадаг багша Эзраа, мүн левидүүд бүхы зондоо иигэжэ хэлэбэд:

– Энэ үдэр болбол манай Эзэн Бурханай үдэр. Бү гашуудагты, бү орилогты! (Хуулиин үгэнүүдые шагнажа байхадаа бултадаа бархиралдажа байгаа.)

¹⁰ Тэрэ арад зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Гэртээ харижа, эрхим эдэе хоол эдигты, үзэмэй дараһан архинһаа хүртэгты, тиигээд үгытэй зондо хүндэһөө хубаалдагты. Энэ үдэр манай Эзэнэй нангин үдэр. Бү гашуудагты: Бурханай баяр таанарта шадал нэмээхэ.

¹¹ Левидүүд арад зоной һанаа бодолые амаруулан, иигэжэ хэлэбэд:

– Аргаарагты! Нангин энэ үдэр гашуудажа болохогүүл.

¹² Арад зон гэр гэртээ хариба. Хүн зон хүхилдэжэ, байһанаараа зонтой хубаалдажа, булта амтатый эдэе эдибэд, уубад. Иигэжэ шагнаһан дуулаһанаа ойлгожо абаба!

Отог майхангуудай һайндэр

¹³ Хоёрдохи үдэр бүхы угуудай гулбаанар, санаартад болон левидүүд Хуули үзэхээ Хуули заадаг багша Эзраада сугларба. ¹⁴ Тэдэнэр Хуули дотор Эзэнэй Моисейгээр дамжуулһан тэмдэглэл олобо, израильшууд долоодохи һарын һайндэрые тусхайгаар бодхоохон һарабша доро үнгэргэхэ ёһотой гээд байба, ¹⁵ тэдэнэр өһөдынгөө бүхы хотонуудта, Иерусалимда иигэжэ дуулган мэдээсэхэ: «Гүбээ, үндэр добо дээрэһээ таримал, мүн зэрлиг оливын, мииртын, паальмын, мүн бэшэшье набшаһата модонуудай мүшэрнүүдые асараад, эндэ заагдаһанай ёһоор һарабшануудые түхээрхэ ёһотойт».

¹⁶ Хүн зон ошожо, мүшэрнүүдые асараад, Бурханай гэрэй хорёо соо, Эпрааимай үүдэнүүдэй, Уһашанай үүдэнэй талмайнууд дээрэ, мүн хүн бүхэн гэр дээрээ, газаагаа һарабшануудые түхээрбэд. ¹⁷ Баряанһаа бусаһан бүлэг хүнүүд бултадаа өөр өөртөө һарабшануудые түхээрээд, тэрээн дороо нуубад. Израильшууд Нүүнэй хүбүүн Исүүсхээ хойшо энэ үдэр болотор иимэ һарабшануудые бүтөөгөөгүй байба. Баярын билтаржа байба. ¹⁸ Бурханай энэ Хуулита хуйламал бэшэгһээ хэнэг үдэр бүри, үдэрһөө үдэртэ уншагдадаг болобо. Энэ һайндэр долоон хоног соо болодог, харин наймадахи үдэрын хуулита гуримай ёһоор эндэ баярай суглаан үнгэрдэг байба.

Арад зон Бурханай урда нүгэлөө наманшална

9¹ Израильшууд тэрэ харын хорин дүрбэнэй үдэр сугларжа, гашуудай шэрүүн хубсаһа үмдөөд, бэе дээрээ шорой адхаад, масаглабад.

² Израилийн үри хадаһад хариин зонһоо илгаран таһараад, хүл дээрээ байжа, өөһэдынгөө эсэгэнэрэй, мүн өөһэдынгөө нүгэлнүүдые наманшалан мүргэбэ. ³ Тэдэнэр хоногой дүрбэнэй нэгэ хуби соо гэхэ гү, али найман саг соо хүл дээрээ байжа, өөрынгөө Эзэн Бурханай Хуули хуйламал бэшэгһээ уншаба. Үшөө найман саг соо тэдэнэр нүгэлөө наманшалжа, Эзэн Бурхандаа мүргэн зальбарбад. ⁴ Иисүүс, Банин, Кадмиһээл, Шэбааньяа, Бүнний, Шэрээбияа, Банин болон Хэнаан гэгшэд левидүүдтэ зорюута бэлдэгдэһэн ендэр дээрэ зогсоод, өөһэдынгөө Эзэн Бурханиее шангаар дуудан мүргэбэд.

⁵ Иисүүс, Кадмиһээл, Банин, Хашабнэяа, Шэрээбияа, Ёодьяа, Шэбааньяа, Пэтаахияа гэгшэ левидүүд:

– Бодогты, тиигээд өөһэдынгөө Эзэн Бурханда магтаал үргэгты! Алдар нэрыень хэтын хэтэдэ магтан дуулагты! Хэнһээшье ехэ алдар солотой, ямаршье магтаалһаа үлүү лэ Танай нэрэ! – гэгты.

Иудейнүүдэй гэмшэһэн зальбарал

⁶ Та – Эзэн, Та – гансат! Та огторгой, огторгойн огторгойнуудые, одо мүшэдые, газар, дээрэнь байгааша хамагые, далайнуудые бүтээгээд, досоонь байгааша бүхы юумэ байгуулаат. Тэдээндэ бултандань ами үгөөт. Огторгойн сэрэг Танда доро дохин мүргэнэл!

⁷ Та – Эзэн Бурхан! Та Абрамые шэлэн хунгаат, тэрэниие халдейн Үүрһээ гаргаад, Абраһаам гэжэ нэрэ үгөөт. ⁸ Тэрэ Танда үнэн зүрхэнһөө үнэн сэхэ гэжэ мэдэхэдээ, Та тэрээнтэй хэлсээ баталаад, тэрэнэй үри хадаһадта ханаһаануудай, хээт зоной, эмооршуудай, пэриззиинүүдэй, евүүсүүдэй ба гиргаашуудай газар уһа үгэхээе найдуулаат. Та хэлэһэн үгэдөө хүрөөт, юуб гэбэл, Та үнэн шударгат! ⁹ Та манай эсэгэнэрэй Египедтэ зобожо байхые хараат. Хулһата далайн дэргэдэ тэдэнэй «абарыт!» гэжэ хашхаралдахые дуулаат. ¹⁰ Тэдэниие египедшүүдэй доромжолон зобоохые мэдэхэдээ, Та фараондо, тэрэнэй бүхы зарасануудта, тэрэ ороной бүхы хүн зондо дүлгэ тэмдэг, шэдитэ үйлэ харуулжа, гайхуулаат. Та мүнөөшье болотор мартагдашагүй алдар соло олоот. ¹¹ Тиигээд Та манай эсэгэнэрэй хараһаар байтар далайе дундуурнь таһалжа, тэдэниие далайн оёороор гаталуулаат, харин намнагшадыень гүнзэгы уһа руу хаягдаһан шулуун шэнгээр Та шэнгээн хосороогот. ¹² Та үдэртөө үүлэн баханаар харгыень заажа үгөөт, харин хүниндөө тэдэнэй гаталха замыень туяагаар гэрэлтүүлжэ үгөөт. ¹³ Та Синайн хада дээрэ буугаат. Та тэдээнтэй огторгойһоо хөөрэлдөөт. Та

тэдэнэртэ зүб тогтоолнуудые, бодото хургаалнуудые, хуулинуудые, хайн захяа заабаринуудые үгөөт. ¹⁴ Та тэдэнэртэ Өөрынгөө субботые нангин наринаар сахиха ябахыень заабарилаат, Өөрынгөө зараса Моисейгээр захяа заабаринуудые, хуулинуудые, хургаалнуудые тэдэнэртэ захиржа үгөөт. ¹⁵ Та тэдэнэртэ үл залгахыень огторгойһоо хилээмэ, шулуун хабсагайһаа уһа гаргажа, ундыень харяагаалта. Та тэдэнэртэ үгэхэб гэжэ гараа үргэн тангариглаһан газар руу ошожо, эзлэн абахыень айладаалта.

¹⁶ Харин тэдэнэр, манай эсэгэнэр, үсэд хэрзэгы зан харуулжа, Танай захяануудые дуулабагуйл! ¹⁷ Тэдэнэй дунда Танай бэелүүлһэн эди шэдинүүдыетнай мартаад, үгыетнай дуулахаяа арсаал. Тэдэнэр үсэд зан харуулжа, Египет руу һөөргөө богоол болохоёо бусахын тула өөһэдтөө удамаршые шэлэн табяал! Зүгөөр Та – хүлисэгшэ, хайхан зантай, нигүүлэсхы сэдхэлтэй, уур сухалда абташагүй, хайра ехэтэ Бурханта; Та тэдэниие орхёогүйт. ¹⁸ Шудхамал онго бүтөөжэ, маниие Египедһээ гаргаһан бурхан энэ гээд соносхожо ехээр гомдохооходоньшые, ¹⁹ Өөрынгөө нигүүлэсхы сэдхэлээр Та тэдэниие элһэн губидашые орхёогүйт: үдэртөө үүлэн баханаар заахаяа, хүнндөө замыень туяагаар гэрэлтүүлхээе орхёогүйт. ²⁰ Өөрынгөө хайхан Һулдые тэдэндэ үгэжэ, Та юу хэхиень заагаат. Та саг үргэлжэ Өөрынгөө будаа эльгээжэ байгаат, ундыень харяаха уһа үгэжэл байгаат. ²¹ Та тэдэнэй дүшэн жэлдэ элһэн губида ябахадань дүнгөөт, тэдэнэр юугээршые дуталдаагүйл, хубсаһа хунарыншые элээгүй, хүлнүүдыньшые хабдаагүйл. ²² Та хан түрэнүүдые, олон арадуудые дэлхэйн заха хүрэтэр тэдэнэй мэдэлдэ үгөөт. Тэдэ Хэшбоон хаанай Сиһооной, Башаан хаанай Оогой нютагуудые мэдэлдээ абаал. ²³ Та тэдэнэй үри һадаһадые тэнгэрийн мүшэдтэл олон болгоот. Израильшууд эндэ ерэжэ эзэмдэн һууха гэжэ тэдэнэй эсэгэнэртэ Та айладаһан байжа, үри һадаһадыень энэ нютагта асараат. ²⁴ Тиигээд үри һадаһадынь ерээд, орон нютагые эзэмдээ: Та эндэ ажаһуудаг ханаһаануудые илаха хэрэгтэнь туһалаат. Та энэ ороной хаашуулые, арадуудые израильшуудай гарта, мүн тэдэнэй дүүрэн засагта үгөөт. ²⁵ Израильшууд бүхэлэгдэмэл хотонуудыень, мүн үрэжэл ехэтэй газарнуудыень буляжа абаба, элдэб зөөрээр дүүрэн гэрнүүдыень, шулуутай газарта һэндэһэн худагуудыень, уһан үзэм, олива жэмэсэй олон сэсэригүүдыень, жэмэстэ шугынуудыень эзэлбэ. Танай агуу үршөөлөөр тэдэнэр садатараа эдеэлжэ, баян тарган һуунад лэ.

²⁶ Зүгөөр тэдэнэр буһалгаалба, урдаһаатнай бодобо. Таниие, Танай Хуули хургаалые ара нюргаараа шэдэжэ хаяба. Тэдэниие Танда бусаахаяа, мүн тэдэниие хургахаа эльгээһэн Танай лүндэншэдые алаба. Израильшууд иигэжэ гуйлай ехэ муу хэрэгүүдые хэбэ! ²⁷ Тиигээд Та тэдэниие дайсадайнь һабарта оруулаат, эдэнь бултыень хашажа эхилбэ.

Тэдэнэр аргагүй хүндэ байдалда ороходоо, Таниие дууджа эхилбэ, Та огторгойн уудамһаа дуулабат. Та Өөрынгөө нигүүлэсхы агуу сэдхэлһээ тэдэнэртэ абарагшадые эльгээбэт, тэдэ дайсаднаань сүлөөлбэ. ²⁸ Зүгөөр тэдэнэр амаржа эхилэмсээрээ, Танда харша ябуулгануудаа дахинаа үүсхэжэ эхилбэд, Та тэдэниие дайсадайнһаа нарта оруулбат, эдэнь мэдэлдээ абаба. Тэдэнэр Тандаа дахинаа хандабад. Та тэдэниие огторгойһоо анхаржа, нигүүлэсхы агуу сэдхэлээрээ оло дахин абарбат. ²⁹ Танай Хуулида бусаха тухай Та тэдээндэ заагаат, харин тэдэнэр дээрэлхүү боложо, захяануудыетнай дуулабагүй. Тогтоолнуудыетнай сахибал, хүн амиды ябаха байгаа, харин тэдэ тогтоолнуудайтнай урдаһаа нүгэл хэбэ. Тэдэнэр али болохоор Танһаа буруу харана, үсэрхэнэ, дуулаха шагнаха дурагүйнүүд! ³⁰ Олон жэлдэ Та тэдэниие тэсээт. Лүндэншэдөөрөө дамжуулан, Та Өөрын Һүлдөөр тэдэниие хургаат, тэдэнэрэй ойлгохогүйдэнь, Та тэдэниие хариин арадай нарта оруулаат.

³¹ Өөрынгөө нигүүлэсхы агуу сэдхэлээр Та тэдэниие дууһан хосорхо туйлда хүргөөгүйт, орхөөгүйт. Та хайн ханаатай, нигүүлэсхы сэдхэлтэй Бурхантай! ³² Ассирийн хаашуулай үеһөө энэ болотор Танай бүхы арадай, манай эсэгэнэрэй хуби заяанда, мүн манай лүндэншэдэй, санаартадай, манай удамаршадтай, хаашуулай хуби заяанда, маанадта үзэгдэһэн бүхы бэрхэшээлнүүдые багада бү тоолыт, Хэлсээгээ үнэн сэхээр хадагалагша, нигүүлэсхы, аймшагтай, хүсэтэй агуу Бурхан, Ээ манай Бурхан!

³³ Харин бидэ зэмэтэйбди, Та ходоодоо үнэн сэхэ байгаат, манда бүхыдөө тохёолдоһые тон зүбөөр бүхыень шийдхээт. ³⁴ Манай хаашуул, удамаршад, санаартад, мүн манай эсэгэнэр Танай Хуули дүүргэдэггүй байгаа. Танай тэдээндэ заабарилһан зарлигуудыетнай болон хургаал заабаринуудыетнай бэлүүлхы тэдэ оролдоогүйл. ³⁵ Танай тэдэнэртэ бэлэглэһэн захагүй үргэн үрэжэл хайтай газар дээрэ өөрынгөө хан түрэдэ Танһаа сэгнэшгүй туһа абажа байгаад, тэдэнэр Танда алба хэхы хүсөөгүйл, харша үйлэ хэрэгүүдээ үүсхэхээр лэ байгаал. ³⁶ Заа, иигээд бидэ богоолнуудбди. Үрэ жэмэсээрнь, хайн шэмээрнь хоолложо байхын тула манай эсэгэнэртэ Танай үгэһэн газарта бидэ богоолнуудбди! ³⁷ Манай нүгэлнүүдэй түлөө энэ газарай баян ургаса маанадые зонхилхоор табигдаһан хаашуулда хүртэнэл. Тэдэнэр маанадые, үхэр малыемнай өөһэдынгөө дураар хэрэглэнэл. Бидэ аргагүй ехэ хохидолдо байнабди.

Моисейн Хуули сахихабди гэхэн уялга арад зон абана

³⁸ Ушар иимэһээ бидэ хэлсээ бэшэжэ зохёогоод, манай удамаршад, левидүүд, санаартад тэрэниие өөһэдынгөө тамгануудаар баталбад.

10 ¹Өөхэдынгөө тамгануудые табиба гэбэл:

Хахальяагай хүбүүн, засаг баригша Нэхэмьяа, харин тиигээд Цэдэкиия, ²Сэраяа, Азаарияа, Ерэмияа, ³Пашхуур, Амарияа, Малхияа, ⁴Хаттууш, Шэбааньяа, Маллуух, ⁵Хариим, Мэрэмоот, Обадияа, ⁶Даниил, Гиннэтоон, Баруух, ⁷Мэшуллаам, Абияа, Миямиин, ⁸Маһаазияа, Билгай, Шэмаяа. Эдэнэр тайлгашад.

⁹Левидүүд:

Азаанияагай хүбүүн Исүүс, Хэнадаад угай Биннуй ба Кадмиһээл. ¹⁰Харин тэдэнэй түрэлнүүд: Шэбааньяа, Ёдьяа, Кэлитаа, Пэлаяа, Ханаһаан, ¹¹Михаа, Рёһооб, Хашаабияа, ¹²Заххуур, Шэрээбияа, Шэбааньяа, ¹³Ёдьяа, Банин, Бэниину.

¹⁴Ноёд һайд: Пароош, Паһаат-Моһаабай, Элаам, Заттуу, Банин, ¹⁵Бүнниин, Азгаад, Бэбэй, ¹⁶Адонияа, Бигбай, Адиин, ¹⁷Этээр, Хэээкиия, Аззуур, ¹⁸Ёдьяа, Хашуум, Бэцай, ¹⁹Хариип, Анатоот, Нэбай, ²⁰Магпиһааш, Мэшуллаам, Хэзиир, ²¹Мэшэзабээл, Цадоок, Яддууһа, ²²Пэлаатияа, Ханаһаан, Анааяа, ²³Ёошээ, Ханаанияа, Хашшууб, ²⁴Ғаллоһээш, Пилхаа, Шобээг, ²⁵Рэхүүм, Хашабнаа, Маашэяа, ²⁶Ахияа, Ханаһаан, Анаан, ²⁷Маллуух, Хариим, Баһанаа.

²⁸Үлөөшэ хүнүүд – санаартад, левидүүд, үүдэнэй харуулшад, дуушад, һумын албатан – ондоо яһатанһаа таһараад, Бурханай Хуули сахижа эхилһэн хүнүүд, тэдэнэй һамгад, хүбүүд, басагад, юрэдөө, ойлгохо шадалтайшуул бултадаа ²⁹өөһэдынгөө мэдээжэ угсаатантай хамтаржа, Бурханай зарамал Моисейгээр дамжуулагданан Бурханай Хуули баримталан ажаһууха, Эзэн Бурханаймнай бүхы захяа заабаринуудые наринаар сахин бээлүүлхэ, Тэрэнэй тогтоолнуудыень, хуулинуудыень дүүргэхэ тангариг үргэбэд.

Нэмэлтэ үүргэ уялганууд

³⁰Бидэ өөһэдынгөө басагадые ондоо арадай хүнүүдтэ хадамда үгэхэгүйбди, мүн өөһэдынгөө хүбүүдтэ тэдэнэй басагадаар һамга абхуулхагүйбди.

³¹Субботын үдэр ондоо арадуудай наймаанда асарһан эд бараа, орооһо таряаень энэ үдэр, мүн ондоо нангин үдэрнүүдэй үедэ бидэ худалдажа абахагүйбди. Долоон жэлэй һүүлээр газар эдлүүрилхэ ёһогүйбди, хүнэй али бүхы үринүүдыень хүлисэн орхихо ёһотойбди.

³²Манай Бурханай Һүмэдэ мүргэл бээлүүлгэдэ жэлэй туршада шээкэлэй гурбанай нэгэ хубиие үгэхэбди гэжэ уялга абанабди: ³³Эзэнэй урда табидаг хилээмэндэ, үдэр бүриин хилээмэнэй үргэлдэ, үдэр бүриин түгэс шатаалта үргэлдэ, субботодо үргэдэг түгэс шатаалта үргэлдэ,

харын шэнын үргэлдэ, Эзэнэй тодорхойлһон һайндэрнүүдтэ, нангин үргэлнүүдтэ, Израилиин нүгэл сагааруулгын үргэлнүүдтэ, манай Бурханай гэрэй бүхы ажалда хэрэгтэйень үгэхэ ёһотойбди.

³⁴ Хуули соо бэшэгдэһэнэй ёһоор, Эзэн Бурханайнгаа үргэлэй шэрээдэ шатааха түлээ жэл бүри ямар угуудай түлөөлэгшэд заагдаһан болзортонь Бурханай гэртэ асарха тухай бидэ – санаартад, левидүүд ба арад зоной түлөөлэгшэд жээрэб татабабди.

³⁵ Жэлһээ жэлдэ бидэ Эзэнэй Һүмэдэ ургасынгаа дээжэ, жэмэстэ алишье мододой түрүүшын алим жэмэсье асардаг байхабди. ³⁶ Һургаал соо бэшэгдэһэнэй ёһоор, манай Эзэн Бурханай Һүмэдэ санаартадта, бидэ өөһэдынгөө ууган хүбүүдые, мүн тиихэдэ хони, үнээнүүдэйнгөө түрүүшын түл асардаг байхабди.

³⁷ Манай Бурханай гэрэй хадагаламжада, санаартадта, хилээмэнэй, алим жэмэсүүдэй, үзэмэй дараһан архиин, ургамалай тоһоной дээжэ-нүүдые бидэ үргэжэ байхабди, харин ургасын арбанай нэгэ хубиие – левидүүдтэ (тэдэ левидүүд газар элдүүрилдэг манай бүхы хотонууд бүриһөө арбанайнь нэгые суглуулна).

³⁸ Арбанай нэгэ хуби суглуулдаг левидүүдтэй хамта Аһарооной үри санаартан байха ёһотой, левидүүд манай Бурханай гэр руу, хадагаламжын таһалганууд руу, бүхыдөө суглуулһанай арбанайнь нэгэ хубиие оруула. ³⁹ Израильшууд ба левидүүд өөһэдынгөө үргэлнүүдые – орооһо, үзэмэй дараһан архи, тоһо гэхэ мэтэээ эдэ таһалгануудта асарха. Тэндэ нангин газарай хэрэгсэлнүүд, Һүмэдэ элдэб ёһо бэелүүлдэг санаартадай, үүдэнэй харуулшадай, дуушадай хэрэгсэлнүүд байха.

Бидэ өөһэдынгөө Бурханай гэрые хайша хэрэгээр байлгаха ёһогүйбди.

Иерусалимай ажаһуугшад

11 ¹ Хүтэлбэрилхы удамаршад Иерусалимда ажаһуудаг болобо, харин бэшэ зон жээрэбэй ёһоор иигэжэ тодоруулбад: арбанай нэгэ хуби нангин хото Иерусалимда, юһэн хубинь ондоо хотонуудта үлэбэд. ² Арад зон Иерусалимда һайн дураараа ажаһууха бологшодые үреэбэ.

³ Иерусалимда ажаһуудаг ороной хүтэлбэрилхы угуудай гулбаанар эдэнэр болоно. (Харин Иудын хотонуудта израильшууд, санаартад, левидүүд, Һумын албатад, мүн Соломооной зарасанууд – эдэнэр өөһэд өөһэдынгөө хотонуудта ажаһуугаа.)

⁴ Иерусалимда ажаһуугшад гол түлэб Иудын ба Бэньямиинэй угуудай зон бэлэй.

Иудын угһаа: Пээрэцэй үри һадаһан, Уззиягай хүбүүн Атая; Уззия Захариягай, Захария Амариягай, Амария Шэпаатиягай, Шэпаатия Маһалалээлэй бэлэй; ⁵ Шилооной үри һадаһан, Баруухай хүбүүн Маашэя; Баруух Хол-Хозээгэй, Хол-Хозээ Хазаягай, Хазая Адаягай, Адая Ёяриибай, Ёярииб Захариягай хүбүүн бэлэй. ⁶ Пээрэцэй үри һадаһад болохо дүрбэн зуун жаран долоон сэрэгшэ Иерусалимда ажаһуудаг болоо һэн.

⁷ Бэньямиинэй угһаа: Мэшуллаамай хүбүүн Саллуу; Мэшуллаам Ёһээдэй, Ёһээд Пэдаягай, Пэдая Холайягай, Холайя Маашэягай, Маашэя Итиээлэй, Итиээл Ешайягай хүбүүн бэлэй. ⁸ Мүн тэрэнтэй Габбай, Саллай гэгшэд. Бүхыдөө юһэн зуун хорин найман хүн. ⁹ Зихриигэй хүбүүн Ёһээл тэдэнэй дарга байгаа, харин Һассэнуһагай хүбүүн Иуда хотын даргын орлогшоор томилогдоо.

¹⁰ Санаартад: Ёяриибай хүбүүн Едая, Яхиин, ¹¹ Бурханай гэрые эрхилэгшэ, Хилкиягай хүбүүн Сэрая; Хилкия Мэшуллаамай, Мэшуллаам Цадоогой, Цадоок Мэрайһоодой, Мэрайһоот Ахитуубай хүбүүн бэлэй; ¹² тэдэнэй түрэлнүүд, Һүмэ соо ажал бүтээгшэд, бултадаа найман зуун хорин хоёр хүн. Баһа Ероһаамай хүбүүн Адая; Ероһаам Пэлаалиин, Пэлаали Амциин, Амци Захариягай, Захария Пашхуурай, Пашхуур Малхиягай хүбүүн бэлэй; ¹³ тэрэнэй түрэлнүүд, угуудай удамаршад – бүхыдөө хоёр зуун дүшэн хоёр хүн. Баһа Азарээлэй хүбүүн Амашсай; Азарээл Ахзайн, Ахзай Мэшиллэмоодой, Мэшиллэмоот Иммээрэй хүбүүн бэлэй; ¹⁴ тэрэнэй түрэлнүүд хүсэтэ сэрэгшэд – бүхыдөө зуун хорин найман хүн. Хаггэдолиимай хүбүүн Забдиһээл тэдэнэй дарга байгаа.

¹⁵ Левидүүдһээ: Хашшуубай хүбүүн Шэмая; Хашшууб Азрикаамай, Азрикаам Хашаабиягай, Хашаабия Бүнниигэй хүбүүн бэлэй; ¹⁶ Бурханай гэрһээ газар тээ ажал ябуулдаг левидүүдэй толгойлогшод Шэббэтай ба Ёзабаад; ¹⁷ мүргэлэй магтаал дууладаг гол дуушан, Михаагай хүбүүн Маттаания; Михаа Забдиин, Забди Асаапай хүбүүн бэлэй; хоёрдохи дуушан Бахбуугья; Шаммууһын хүбүүн Абдаа; Шаммууһа Галаалай, Галаал Едүтүүнэй хүбүүн бэлэй. ¹⁸ Нангин хотодо бүхыдөө хоёр зуун наян дүрбэн левит тоологдоо.

¹⁹ Үүдэнүүдэй харуулшад: Аххууб, Талмоон ба тэдэнэй түрэлнүүд – үүдэнүүдые харууһалагшад – бүхыдөө зуун далан хоёр хүн.

²⁰ Израильшуудай бусадынь, санаартад ба левидүүд Иудын бүхы хото һуруинуудаар, угай хубинуудаар ажаһуугаа.

²¹ Һүмын албатан Иерусалимай Оопэл гүбээ дээрэ ажаһуудаг һэн; тэдэниие Цихаа Гишпаа хоёр ударидадаг һэн.

²²Иерусалимда левидүүдые Баниин хүбүүн Үззии ударидан толгойлогч хэн; Банин Хашаабияагай, Хашаабияа Маттаанияагай, Маттаанияа Михаагай бэлэй. Үззии Бурханай гэртэ мүргэл гүйсэдхэлгын түлөө харюусадаг дуушадай Асаап гэжэ угһаа гаралтай хэн. ²³Эдэ уялганууд хаанаар томилогдоһон тула тусхай зарлигаар үдэр үдэрөөр заагданхай хэн. ²⁴Иудын хүбүүн Зээрахай үри һадаһан, Мэшэзабээлэй хүбүүн Пэтаахияа манай арадай хэрэгүүдэй талаар хаанай туһалагша байгаа.

Израильшуудай Иерусалимһаа гадуур ажаһуудаг хото тосхонууд

²⁵Иудын угай зоной һуудаг тосхонууд газар таряалангуудтаяа:

Кирьяат-Арбаа ба оршон тойронхи тосхонууд, Дибоон ба хажуудахи тосхонууд, Ехабцээл ба хажуудахи тосхонууд, ²⁶Ешууһа, Моладаа, Бэт-Пээлэд, ²⁷Хацаар-Шуһаал, Бэһээр-Шээбэ ба хажуудахи тосхонууд ²⁸Циклааг, Мэхонаа ба хажуудахи тосхонууд, ²⁹Эн-Римоон, Цораа, Ярмуут, ³⁰Занаах, Адуллаам ба хажуудахи тосхонууд, Лахиш ба хажуудахи таряалангууд, Азэкаа ба хажуудахи тосхонууд. Хүнүүд Бэһээр-Шээбэһээ Ыинноомой хүнды хүрэтэр түбхинэн ажаһуугаа.

³¹Бэньямиинэй угай хүнүүд Гээбэһээ эхилээд, иимэ нютагуудта ажаһуугаа:

Михмааш, Айяа, Бэт-Ээл ба хажуудахи тосхонууд, ³²Анатоот, Нооб, Анаанияа, ³³Хацоор, Рамаа, Гиттааһим, ³⁴Хадиид, Цэбоһим, Нэбаллаат, ³⁵Лоод, Оноо ба Урашуулай гол.

³⁶Иудын газар дээрэ ажаһууһан левидүүдэй зариманиинь Бэньямиинэй газарта түбхинэнэн түүхэтэй.

Иерусалимда түрүүн бусажа ерэнэн левидүүд ба санаартадай нэрын жагсаал

12 ¹Иисүүстэй ба Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээлтэй хамта бусажа ерэнэн левидүүд ба санаартад эдэ болоно:

Сэраяа, Ерэмияа, Эзраа, ²Амарияа, Маллуух, Хаттууш, ³Шэханьяа, Рэхүүм, Мэрэмоот, ⁴Иддоо, Гиннэтой, Абияа, ⁵Миямиин, Маадьяа, Билгаа, ⁶Шэмаяа, Ёярийб, Едаяа, ⁷Саллуу, Амоог, Хилкияа ба Едаяа. Иисүүсэй үеын санаартадай ба тэдэнэй түрэлнүүдэй толгойлогшод эдэ болоно.

⁸Тиигээд левидүүд: Иисүүс, Биннуй, Кадмиһээл, Шэрээбияа, Иуда, Маттаанияа. Маттаанияа өөрынгөө түрэл гаралнуудтай хамта баяр баясхалангай дуунуудые эмхидхээ. ⁹Тэдэнэй албаяа бэелүүлжэ байхадань Бахбуугьяа, Уннии гэгшэд түрэлнүүдтээ хамта урдань зогсожо, мүн лэ дууладаг хэн.

Ахамад санаарта Исүүсэй үри хадаһад

¹⁰ Ёяхиимай эсэгэ Исүүс, Ёяхиим Элиашиибай эсэгэ, Элиашииб Ёядаагай эсэгэ, ¹¹ Ёядаа Ёнатаанай, харин Ёнатаан Яддууһагай эсэгэ.

Ахамад санаарта Ёяхиимай үеын санаартадай нэрын жагсаал

¹² Ёяхиимай үеын санаартадай угуудай гулбаанууд эдэ: Мэраяа Сэраяагай угта, Ханаания – Ерэмиягай угта, ¹³ Мэшуллаам – Эзраагай угта, Ёханаан – Амариягай угта, ¹⁴ Ёнатаан – Маллуухай угта, Иосиф Шэбааньягай угта, ¹⁵ Аднаа – Хариимай угта, Хэлхай – Мэрайһоодой угта, ¹⁶ Захария – Иддоогой угта, Мэшуллаам – Гиннэтооной угта, ¹⁷ Зихри – Абиягай угта, Пилтай – Миньямиинай, Моадиягай угуудта, ¹⁸ Шаммууһа – Билгаагай угта, Ёнатаан – Шэмаягай угта, ¹⁹ Маттэнай – Ёяриибай угта, Үззи – Едаягай угта, ²⁰ Каллай – Саллуугай угта, Эбэр – Амоогой угта, ²¹ Хашаабия Хилкиягай угта, Нэтанээл – Едаягай угта.

²² Персиин Даарин хан шэрээгэй урда Яддууһагай, Ёханаанай, Ёядаагай, Элиашиибай үенүүдтэ левидүүдэй, санаартадай толгойлогшоной тоо бэшэг ябуулагдаһан байна.

²³ Элиашиибай хүбүүн Ёханаанай үе саг хүрэтэр левидүүдэй угуудай гулбаанууд угай бэшэгтэ бэшэгдээ.

²⁴ Левидүүдэй гулбаанууд: Хашаабия, Шэрээбия ба Кадмиһээлэй хүбүүн Исүүс, баһа тэдэнэй түрэлнүүд шанха урдань зогсодог байгаа; Бурханай хүн Давидай захиһанай ёһоор нэгэ бүлэгынь нүгөөдынгөө шанха урдаһаа баяр баясхалангай магтаал бээлүүлдэг байгаа. ²⁵ Маттаания, Бахбуугьяа, Обадия, Мэшуллаам, Талмоон, Аххууб гэгшэд үүдэнүүдэй харуулшад байгаа: тэдэнэр үүдэнүүдэй дэргэдэхи хадагаламжын газарнуудые харууһалдаг хэн.

²⁶ Хуули заадаг багша, санаартан Эзраагай, засаг баригша Нэхэмьягай үедэ Ёцадаагай аша, Исүүсэй хүбүүн Ёяхиимай үедэ эдэ зон ажаһуугаа.

Иерусалимай хана арюудхалгын ёһолол

²⁷ Иерусалимай ханы баярай оршондо арюудхахын тула Иерусалимда хэсэ хэнгэрэгээр болон ятагаар наадаха, дуу дуулаха, баярай мүргэл бээлүүлхэ левидүүд нютаг бүхэнһөө суглуулагдаба. ²⁸ Иерусалимай оршон тойронһоо дуушад суглуулагдаба: Нэтопаадай тосхонуудһаа, ²⁹ Бэт-ха-Гилгаалһаа, Гээбэ ба Азмаавэт тойрогуудһаа (дуушад Иерусалим тойруулаад тосхонуудые барибад). ³⁰ Санаартад болон левидүүд өһөдэгөө арюудхажа, удаань арад зониие, хана, үүдэнүүдые арюудхаха ёһолол хэбэ.

³¹ Би Иудын обогой удамаршадые ханада асаржа, тиигээд баяр баясхалангай ябаган дуушадай хоёр ехэ жагсаал эмхидхэн байгуулбаб. Тэрэнэй нэгэниинь ханын баруун талаһаа Бог шоройн үүдэн тээшэ ошобо. ³² Хойноһоонь Иудын обогой удамаршаддай хахадьнь, тиигээд Ёшояа ябаба, ³³ тэдэнэрэй удаа Азаария, Эзра, Мэшуллаам, ³⁴ Иуда, Бэньямин, Шэмаяа болон Ерэмияа, ³⁵ тиигээд бүрээрүүдтэй санаартад, баһа тиигээд Ёнатаанай хүбүүн Захария (Ёнатаан Шэмаяагай хүбүүн, Шэмаяа Маттааниягай, Маттаания Михайягай, Михайяа Заххуурай, Заххуур Асапай хүбүүн бэлэй), ³⁶ тиигээд тэрэнэй түрэлнүүд Шэмаяа, Азарээл, Милалай, Гилалай, Маһай, Нэтанээл, Иуда болон Ханаани Бурханай хүн Давидай хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдтэй ябабад. Урдань Хуули заадаг багша Эзраа ябаба. ³⁷ Булгагай үүдэ үнгэрөөд, Давидай Хотын табсангуудаар тэдэнэр дээшэлээд, хана үгсэн Давидай гэрэй хажуугаар зүүлжээ Уһашанай үүдэн хүрэтэр.

³⁸ Дуушадай хоёрдохи жагсаал зүүн гар тээшэ шэглэбэ, би тэдэнэй хойноһоо хүн зонойнь хахадтай хамта хана зубшан, Пеэшэншэнэй хэрэм үнгэрөөд, Үргэн хана хүрэтэр, ³⁹ Эпраимай үүдэ үнгэрөөд, Хуушан үүдэ, Загаһанай үүдэ, Хананээлэй хэрэм, тиигээд Зуунай хэрэмһээ Хониной үүдэн хүрэтэр. Жагсаал Харуулшанай үүдэндэ зогсобо.

⁴⁰ Һүүлээрнь хоёр жагсаал Бурханай гэрэй хажууда зогсобо. Тэндэ би байбаб, намтай хамта даргануудай хахадьнь, ⁴¹ санаартад Элиакиим, Маашэяа, Миньямин, Михайяа, Эльйознай, Захарияа, Ханаанияа – бүрээрүүдтэй, ⁴² харин тиигээд Маашэяа, Шэмаяа, Эльзаар, Үззии, Ёханаан, Малхияа, Элаам болон Эзээр. Дуушад аһан шадалаараа шангаар дуулад, тэдэниие ударидагша Израахия байба. ⁴³ Тэрэ үдэр арад зон аргагүй ехэ үргэл бүтээбэ, удаань аргагүй ехээр баярлабад – Бурхан тэдэнэртэ агуу баяр үршөөбэ. Эхэнэрнүүд, үхибүүдшые хүхилдэбэд. Иерусалимай баярай хүхилгэ аяр холоһоо дуулдажа байгаа!

Һумые тэдхэхэ үргэлнүүдые суглуулагшад томилогдоо

⁴⁴ Тэрэ үдэр хадагаламжануудые даагшанар томилогдобо, тэдэнэр эндэ оруулагдаһан хүнэһе болон элдэб зүйлнүүдые, хото бүхэнэй мэдэлэй газарһаа суглуулагдаһан ургасын арбанай нэгэ хубиие, түрүүшын ургасын дээжэ үргэлнүүдые бүридхэн абаха, санаартадта, левидүүдтэ Хуулиин ёһоор үгтэхэ хубинуудые тодорхойлохэ зэргэтэй. Зогсон албаяа хэжэ байгааша санаартад, левидүүд – Иудын улад зондо баяр хүхилдөөн бшуу. ⁴⁵ Давидай, тэрэнэй хүбүүн Соломоной заабарийн ёһоор тэдэнэр өөрынгөө Бурханда мүргэл, мүн арюудхалгын ёһолол бээлүүлээ, тэдэнтэй хамта дуушад, үүдэнүүдэй харуулад байлсаа.

⁴⁶Юуб гэхэдэ, Давидай, мүн Асаапай эртэ урдын үедэ дуушадай дарганууд томилогдонхой, Бурханда магтаалай дуунууд, баяр баясхангай дуунууд тодоруулагданхай байгаа. ⁴⁷Харин Зэрубабээлэй, мүн Нэхэмьяагай үенүүдтэ бүхы израильшууд дуушадта, мүн үүдэнүүдэй харуулшадай үдэр бүрийн аша туһада хубитые оруулдаг, тэрээнһээ гадна левидүүдэй хубиие таһалдаг, левидүүд Аһарооной үри һадаһадай хубиие таһалжа үгэдэг хэн.

*Израильшууд ондоо яһатаниие өөһэдэйнгөө дундаһаа тусгаарлан
холодуулба*

13 ¹Тэрэ үдэр арад зондо Моисейн ном уншагдаба. Аммооной ба моһаабай зон Бурханай арадтай хэзээшье хамтархагүй гээд тэндэ бэшэгдэнхэй байба. ²Юуб гэхэдэ, тэдэнэр израильшуудые эдэе хоолоор, уха ундаар угтаагүй, харин тэдэнэртэ хараал буулгаха хүсэлэнтэйгөөр Балаһаамые тухираа бшуу. Зүгөөр манай Бурхан хараалыень үрээл болгоо. ³Зон энэ хуулийн удхые мэдэһэнэй һүүлээр Израильһаа бүхы ондоо яһатаниие таһалба.

Нэхэмья ба Тобия

⁴Манай Бурханай гэрэй таһалгануудые даагша, Тобияатай түрэлэй һабагшатай санаартан Элиашииб энээнэй урда тээ ⁵арбанай нэгэ хуби гэжэ левидүүдтэ, дуушадта, үүдэнэй харуулшадта үгтэдэг орооһо, үзэмэй дараһан архи, тоһо гэхэ мэтые, санаартадта бэлэгүүдые, талхан үргэлнүүдые, уталгануудые, амһартануудые хадагалдаг байһан ехэ таһалгые Тобияада үгэбэ. ⁶Харин тэрэ үедэ би Иерусалимда байгаагүйб: Вавилооной хаан Артагсээрэгсэй гушан хоёрдохи жэлээ хан шэрээдэ һууһан үедэнь хаанда ошоод байгааб. Нэгэ хэдэн сагай һүүлээр би хаанһаа зүбшөөл абаад, ⁷Иерусалим бусажа ерэбэб, Элиашиибай Тобияагай туһада ямар муу юумэ хэһэниие, Бурханай гэрэй хашаа соо таһалга үгэһые мэдэбэб! ⁸Би ехэ уурлаад, Тобияагай зөөри зөөшые энэ таһалгаһаа гаргажа хаябаб. ⁹Удаань таһалгануудые арюудхуулаад, Бурханай гэртэ хэрэгтэй юумэнүүдые, хилээмэн үргэлнүүдые, уталгануудые дахин хадагалуулдаг болобоб.

Нэхэмья левидүүдтэ тэдхэмжэ тогтооно

¹⁰Левидүүдтэ үгтэхэ хубийн үгтэхээ болиходо, алба бэлүүлдэг левидүүд дуушадтаяа хамта өөһэд өөһэдынгөө газар гүйлдэбэ гэжэ мэдэбэб. ¹¹Би даргануудые зэмэлэн, иигэжэ хэлэбэб: «Юундэ Бурханай гэр хэрэгсээнгүй байха болобоб?» Ябагшадые би һөөргэнь бусаажа,

албанайнь газарнуудта табиб. ¹²Иудын бүхы үри хадаһад орооһоной, үзэмэй дараһан архиин, тоһоной арбанай нэгэ хубиие хадагаламжада оруулжа эхилбэд. ¹³Би хадагаламжануудые даагшадаар санаартан Шэ-лээмияе, Хуули заадаг багша Цадоогые, мүн левит Пэдаяе томилбоб, харин тэдэнэй туһалагшаар Маттааниягай аша, Заххуурай хүбүүн Ханаһааные табиб. Тэдэнэр ехэ найдамтай хүнүүд гээд тоологдодог һэн. Тэдэнэр өөһэдынгөө аха дүүнэрэй хоорондо бүхы юумэ хубаарил-ха уялгатайнууд байгаа.

¹⁴Бурханайнгаа гэрэй аша туһада, мүргэл ябуулхын тула бээлүүл-һэн һайн хэрэгүүдыемни хадуужа абыт! Бурхамни, минии ашые һанан байгыт!

Нэхэмья израильшуудта субботын үдэр сахихыень захирна

¹⁵Субботын үдэр Иудада ажаһуугшад тусхай амһарта соо уһан үзэм низалан дарадаг, үзэмэй дараһан архи, уһан үзэм, алим жэмэсүүдые, элдэб ашаануудые элжэгээр зөөдэг байна гэжэ тэрэ үедэ мэдэжэ аба-боб. Субботын үдэр энэ бүгэдые Иерусалим руу тэдэнэр асарна. Тэрэ үдэр тэдэнэрэй наймаагаа эрхилжэ байхадань, би энэ үдэрһөө хойшо иимэ ябадал хэхэ ёһогүйт гэжэ тэдэнэртэ хэлэбэб.

¹⁶Тиирһээ уг гарбалтай хүнүүд элдэб ашаа, загаһа субботын үдэр Иудада, Иерусалимда ажаһуугшадта худалдадаг байгаа.

¹⁷Би Иудын ноёд һайдые зэмэлбэб. Тиигээд би тэдэнэртэ иигэжэ хэлэбэб:

– Таанад яахадаа иимэ муу ябадал гаргажа, субботын үдэрые бу-зарланабта? ¹⁸Танай үбгэ эсэгэнэрэй иимэ ябадалайнь түлөө манай Бурхан маанадта, энэ хотодо бэрхэшээлнүүдые эльгээгээ бэлэй. Суб-ботые бузарлаһанайнгаа түлөө таанар Израильда үшөө ехэ гай тодхор ушаруулхатнай.

¹⁹Суббото эхилхын урда, Иерусалимай үүдэндэ боро хараанай эхилхэдэ, би үүдэнүүдыень хааха, субботын үнгэртэр нээхэгүй гээд захирбоб. Субботын үдэр хото руу ямаршые юумэ оруулхагүйн тула би үүдэнүүдэй хажууда өөрынгөө зарамалнуудые табиб.

²⁰Элдэб бараатай худалдаашад, наймаашад Иерусалимай ханын саана хэдэн һүниее дахин дахин үнгэргэхэ баатай болобод, ²¹зүгөөр би тэдэнэртэ уридшалан мэдээсээд, иигэжэ дуулгааб:

– Таанар хотын ханын дэргэдэ яахадаа хононобта? Хэрбээе үшөө дахин дабтабалтнай, таанарта хүсэ хэрэглэхэб.

Тэрэ гэхэн саһаа хойшо субботын үдэрнүүдтэ тэдэнэр үзэгдэхээ болёо һэн.

²² Субботын нангиниие тахихын тула би левидүүдтэ арюудхалга хээд, үүдэнэй харуулда зогсохо гэхэн захиралта үгэбэб.

Өөрынгөө агуу хайраар, минии Бурхан, намайе үршөөгыт, минии аша туһада энэниие хадужа абыт.

Нэхэмьяа бусад яһанай хүнтэй гэрлэлгые буруушаана

²³ Зарим иудейнүүд Ашдоодой, Аммооной, Моһаабай эхэнэрнүүдые һамга абанхай гэжэ тэдэ үдэрнүүдтэ харабаб. ²⁴ Тэдэнэй үхибүүдэй хахадынь ашдоодой, үгышье һаа, ондоо арадуудай хэлэн дээрэ хэлэнэ, тэдэнэр еврей хэлэ мэдэнэгүй.

²⁵ Би эдэ хүнүүдые хараажа, хараал шэнгээжэ эхилээд, харин нэгэ хэдыень сохёод, үһыень зулгаабаб. Би тэдэнэртэ Бурханай урда тангариг абхуулаад, иигэжэ хэлэбэб:

– Өөһэдынгөө басагадые тэдэнэй хүбүүдэй һамган болгуулхагүй, тэдэнэй басагадаар бэри хэхэгүй, өөһэдтөөшье абахагүйбди гээд тангариглагты! ²⁶ Израилиин хаан Соломоон иимэ нүгэл хэхэн юм. Олон арадуудай дунда тэрээндэл адли бэлигтэй хаан байгаагүйл, тэрэ хадаа Бурханаар үршөөгдэхэн, тэрэниие Бурхан бүхы Израилиин хаан болгоо, зүгөөр ондоо яһатанай һамгадынь тэрэниешье нүгэлдэ оруулаал. ²⁷ Ондоо яһанай басагадаар һамга хэжэ, өөрынгөө Бурханда урбажа, энэ ехэ нүгэл таанадые хэжэ байна гэжэ бидэ дуулажа байха болоно гүбди?!

²⁸ Ахамад санаартан Элиашиибай хүбүүн Ёядаагай хүбүүдэй нэгэн Хороон нютагай Санбаллаадай хүрьгэн байгаа; би тэрэниие өөрһөө үлдэбэб.

²⁹ Нангин нэрэ зэргээе, Тантай баталһан хэлсээгээ, левидүүд, санаартад таанад, гутаабат гэжэ тэдэнэртэ һануулыт, минии Бурхан.

³⁰ Ондоо яһатанһаа хүн зоноо арюудхан сэбэрлээд, санаартадта, левидүүдтэ тэдэнэй бээлүүлхэ уялгануудыень тус бүридэнь заажа үгэбэб, ³¹ хараалагдаһан болзортонь түлээ асарха, түрүүшын ургасаһаа үргэл үргэхэ хэрэгүүдтэнь һаналыень хандуулбаб.

Минии Бурхан, нам тухай һанажа байгыт, ашыем харюулыт!

Эстээрэй ном

«Эстээрэй ном» соо Перс-Мидиин хаан орондо дууһан усадхагдаха аюулһаа еврей арадай яажа зайлаһан тухай хэлэгдэнэ. Тэрэ үедэ, манай ээрын урдахи V зуун жэлдэ, Перс-Мидиин хаан орон Энэдхэгэй хилэһээ эхилэн, Египет хүрэтэр бүхы газар нютаг эзэмдээд байгаа. Манай ээрын урдахи 539 ондо перснүүд Вавилоонише дишлээд, тэндэ барянда байһан еврейнүүдтэ түрэл нютагаа бусахыень зүбшөөл үгөө бэлэй. Олонхи еврейнүүд энэ арга боломжо хэрэглэнгүй, хари гүрэндэ үлөө. Тэдэнэй заримань хаанай ордондо һайн ажалтай, үндэр тушаалтай байгаа.

Бусад арадуудай заншалһаа еврейнүүдэй шажан ба заншалнууд ондоо, хандасаньше тэдээндэ ондоохон бэлэй. Хан түрэдэ зиндаагаараа хоёрдохы хүн Хамаан бүхы еврейнүүдые усадхалга түсэблөө, абарагдаха, амиды үлэхэ ямаршые арга үгы шэнги. Гэбэшые еврей яһатан, хатан Эстээр арад зоноо абаржа шадана. Тэрэ эхэнэр хүнэй аргаар, зөөлэхэнөөр хөөрэлдэнэ, дайсантай сэхэ тулалданагүй, хаан нүхэрэйнгөө сэдхэхлые өөр тээшээ болгоно. Сэсэн ухаатай Мордохай абгань тэрээндэ зүбшэл үгэжэ туһална.

Эхэ еврей хэлэн дээрээ энэ ном соо Бурхан тухай нэгэшые удаа дурдагданагүй, Перс болон Мидиин хаанай ажабайдалай нэгэ уршагта ябадал мэтээр бэшээтэй. Харин үйлэ хэрэгэй ябасань үни түсэблэгдэнхэй, хэлэгдэшьегүй һаа, Бурхан лэ түүхэдэ гол нүлөө үзүүлнэ. Мүнөөшые болотор еврейнүүд энэ ном Пүүриим һайндэрэй үедэ уншадаг, абарагдаһан ехэ баяраа тэмдэглэдэг юм.

Баштии хатанай панхарууталга

1 ¹Энэ үйлэ хэрэг хадаа эзэн хаан Ахашвероошой хан шэрээгээ эзэлэн нуугаа үедэ болоһон гэхэ.

Ахашвероош хаан Энэдхэгһээ Эфиопи хүрэтэр зуун хорин долоон аймагые зонхилдог һэн. ²Хаан Сүүзэ гэдэг ниислэл хотодо ажаһуугаа.

³ Хаан шэрээдэ заларһанһаа хойшо гурбадахи жэлдээ найр хэбэ. Перс болон Мидиин уласай түшэмэлнүүд, сэрэгэй ноёд, аймаг нютагай зонхилогшод ба элдэб ноёд һайд уригдажа, хааниие бараалхаба. ⁴ Хахад жэлэй туршада хаан найр зугаа дэлгэжэ, хан түрынгөө агууехэ баялиг, өөрынгөө ялас гэмэ алдарта нэрэ элирхэйлжэ, бүгэдые гайхуулба.

⁵ Энээнэй удаа тэрэ ордонойнгоо сэсэрлиг соо долоон хоногой туршада үргэлжэлһэн найр наада дэлгэжэ, ниислэл хото Сүүзэдэ ажаһуудаг бүхы зониие ехэ, багатайнь уриба. ⁶ Найрай болоһон газар хадаа мүнгэн сахаригуудаар бүһэлөөтэй гантиг баханануудта сагаан, шад улаан үнгэтэй миндаһан утаһаар татаһан саб сагаан, бэхэ мэтэ үнгэтэй хүшэгэнүүдээр шэмэглэгдэнхэй байба. Шала сагаан, улаан гантиг, эржэн, оюун гэхэ мэтэ үнэтэй эрдэни шулуунуудаар шэгэдхэн шэмэглээтэй бэлэй. Алта, мүнгөөр бүриһэн хажуулжа хэбтэхэ олон тоото һандалинууд байгаа. ⁷ Элдэб гоё алтан хундаганууд соо ундан улад зондо дурадхагдаба. Үзэмэй дараһан архи хаанай агууехэ баялигайнь хэмээр, харамгүй аягалагдаа. ⁸ Хаанай буулгаһан зарлигай ёһоор ерэнэн хүн бүхэн өөрөө хэр зэргэ үзэмэй дараһан архи уухаа мэдэжэ, аягалагшад хүн бүхэнэй хүсэһэнэй ёһоор үзэмэй дараһан архи аягалжа байха ёһотой байгаа.

⁹ Тэрэ үедэ Ахашвероош хаанай ордондо Баштии хатаниинь эхэнэрнүүдтэ зорюулһан тусхай найр наада мүн лэ дэлгэбэ. ¹⁰ Найрай долоодохи үдэр Ахашвероош хаан халамгай хүхюун болоходоо, өөрынгөө зараса болохо долоон тайган түшэмэлээ ерүүлбэ. Мэһүмаан, Биззэтаа, Харбонаа, Бигтаа, Абагтаа, Зэтаар ба Хархаас гэжэ тэдэ нэрэтэй бэлэй. ¹¹ Хатан Баштии аргагүй һайхан байгаа. Ахашвероош хаан титим үмдэхүүлжэ тэрэниие асараад, ерэгшэ бүхы ноёд түшэмэлнүүдтэ, улад зондо харуулжа гайхуулха гэһэн байгаа. ¹² Тиигээд тайган түшэмэлнүүдэй Баштии хатанда ерээд, эзэн хаанай захиралтые дамжуулхадань, хатан ошохоёо арсаба. Энээниие хаан дуулажа, угаа ехээр уурлаба.

¹³ Ямар нэгэн хуули, эрхэ тухай шухала асуудалай гарахада, Ахашвероош хаан урданай хэрэг түүхэ һайн мэдэдэг сэсэн мэргэшүүлтэй, хуули ёһо мэдэдэг зонтой зүбшэдэг зантай байгаа. ¹⁴ Перс болон Мидиин уласай эгээл үндэр тушаалнуудые эзэлдэг, хааниие һанаһан сагтаа бараалхаха эрхэтэй Харшэнаа, Шэтаар, Адматаа, Таршииш, Мээрэс, Марсэнаа, Мэмухаан гэдэг сэсэн мэргэшүүлдээ хаан хандаба.

¹⁵ – Тайган түшэмэлнүүдээр дамжуулан, би Баштии хатанда захиралта үгөө бэлэйб. Гэбэшье минии, хаанай, үгые тэрэ дуулабагүй. Хуулин ёһоор тэрээнтэй яаха ёһотойби? – гэжэ тэрэ асууба.

¹⁶ Хаанда болон бусад түшэмэлнүүдтэ Мэмухаан:

– Баштии хатан хадаа ганса эзэн хаан танай урда бэшэ, Ахашвероош хаанай бүхы улас түрын түшэмэлнүүдэй, бүхы улад зоной урда буруу юумэ хээ. ¹⁷ Энэ хэрэг тушаа бүхы эхэнэрнүүд дуулаха аабза. Тиигээд үбгээ хүндэлэнгүй, «Ахашвероош хаанайсье Баштии хатанаа дуудахадань, тэрэнь ерээгүй һэм шуу» гэлдэн байхал. ¹⁸ Энээнһээ хойшо Перс, Мидиин уласай бүхы хатан абхайнууд Баштии хатанай хэһэн хэрэг тушаа дуулажа, ноён нүхэдтөө тиимэл аргаар хандажа эхилхэ. Энээнһээ боложо, олон зон өөһэд хоорондоо эбээ таһаран, бэе бэеэ доромжолжо эхилхэ. Хэрэг иигээд дууһахагүйнь лабтай. ¹⁹ Эзэн хаан, танай ханаанда таарамжатай хаань, иимэ зүбшэл хэлэхэ байнаб: Баштии Ахашвероош хаанай нюур хээээсье бэшэ харахагүй гэһэн зарлиг буулгаад, энэ зарлигаа Перс, Мидиин уласай хуули ёһонуудта оруулха. Хэньсье тэрэ хуули болуулжа шадахагүй болоно. Баштии хатанһаа үлүү һайхан эхэнэрые шэлэн абажа, хатан болгохо. ²⁰ Тиигээд хаанай тэрэ зарлигыг энэ ехэ гүрэн түрөөр зарлан дуулгахада, ядуу, баяньсье эхэнэрнүүд эрэ нүхэрөө хүндэлэн байдаг болохол, – гэжэ хэлэбэ.

²¹ Эдэ үгэнүүд хаанда болон түшэмэлнүүдтэ һайшаагдаба. Мэму-хаанай хэлэһэнэй ёһоор, хаан хэрэг бүтээжэ, ²² улас түрынгөө бүхы аймаг нютагууд руу яһатан бүхэнэй хэлэн дээрэ бэшэг эльгээжэ, эрэ хүн гээшэ гэрэйнгээ эзэн байха ёһотой мүн гэһэн зар тунхаглаба.

Эстээр хатан болобо

2 ¹ Энэ үйлэ хэрэгэй удаа Ахашвероош хаан уур сухалайнгаа буурахада, Баштии, тэрэнэй хэһэн хэрэг, тэрээн тушаа буулгаһан зарлиг тухайгаа ханаба. ² Хаанда албалжа байгаашад:

– Эрэ хүниие үзөөгүй залуу һайхан басагадые танда, эзэн хаан, бэдэрэн шэлэхэнь зүйтэй. ³ Хан түрын бүхы аймаг нютагуудаар залуу һайхан басагадые шэлэн бэдэрхэ түлөөлгэтэй зоние томильт. Тэдэ басагадые ниислэл хото Сүүзэдэ, ордоной эхэнэрнүүдэй таһагта асараг. Басагад, эхэнэрнүүдэй харуулшан, тайган түшэмэл Хигайн харууһан доро үгтэхэ, тэдэндэ гоё һайханаар анхилһан түрхидэг тоһон үгтэдэг байха. ⁴ Хаанай ханаанда таараһан басаган Баштиин орондо хатан болог лэ, – гэлдэбэ. Энэ зүбшэл хаанда һайшаагдажа, тэрэ тон тиимээр хэрэг ябуулба.

⁵ Тэрэ үедэ Яһиирай Мордохай гэдэг иудей хүн ниислэл хото Сүүзэдэ ажаһуугаа. Яһиир хадаа Шимэйн, Шимэй Киишэй, уг удамаараа Бэньямиинэй обогой болохо. ⁶ Урдань Вавилоон уласай хаан Навуходонсор Иерусалим хото эзэлжэ, Иудын хаан Ехонияатай хамта олон зоние олзлон нүүлгэһэн, Мордохай тэдэнэй хоорондо байһан ушарһаа иимэ замаар Сүүзэдэ асарагдаад, амидаржа байгаа. ⁷ Мордохайн үеэлэ

үхин Һадассагай эхэ эсэгынь хоюулаа наһа барахада, Мордохай басагые үргэн абажа, түрэнэн басагандаа мэтээр хандажа, тэнжээгээ бэлэй. Басаганай нэрэ «Һадассаа», гэбэшье тэрэ «Эстээр» гэжэ үшөө ондоо нэрэтэй хэн. Тэрэ үзэхэлэн хайхан, тэгшэ гоё бөөтэй басаган бэлэй.

⁸Эзэн хаанай зарлиг тогтоол тунхаглагдажа, түшэмэлнүүдын олон басагадые ниислэл хото Сүүзэдэ асаржа, эхэнэрнүүдэй хүреэлэнгэй захирагша Хигайн харууһан доро үгэжэ байба. Эстээр басаган тэдэнэй тоодо мүн лэ асарагдаба.

⁹Эстээр Хигайда угаа хайшаагдажа, тэрэ дары басаганда хайхан хангалтай тоһон, тухай хоол үгтэдэг болобо. Ордоной зараса эхэнэрнүүдэй дундаһаа долоон зараса басагадые Эстээртэ үгэжэ, Хигай Эстээрые шэбэгшэнэртэйн хамта эхэнэрэй гэрэй эгээл хайн хубида байрлуулба. ¹⁰Мордохайн заабарилһанай ёһоор Эстээр өөрынгөө түрэл гарал, үндэнэ угсаатан тухай хэндэшье хэлэдэггүй хэн. ¹¹Эстээрэй хэр амидаржа байһан тухай мэдэхын тула үеэлэ аха Мордохайн үдэр бүри эхэнэрнүүдэй хүреэлэнэй хашаа руу ерэдэг хэн.

¹²Басагад хаанда орохын урда тээ арбан хоёр харын туршада бээе гоё хайхан болгоод, ээлжээнэй ёһоор ородог хэн: зургаан харын туршада смирна модоной дабирхайгаар бээе аршуулдаг, үшөө зургаан харын туршада ондоо хангалтама хайхан зүйлнүүдээр бээе гоё болгодог бэлэй.

¹³Тиигээд лэ тэдэ хаанда ородог байгаа. Хаанда ошохын урда тээ эриһэн лэ юумэнь, хубсаһа хунар, зүүдхэл тэдэндэ үгтэдэг хэн. ¹⁴Хаанай үргөө руу басаган үдэшэ ороод, үглөөнь эхэнэрнүүдэй хүреэлэн руу бусажа, тэрээнһээ хойшо бага хатанай үргөөдэ амидарха ёһотой байба. Хаанай тайган түшэмэл Шаашгааг гэдэг хүн тэрэ үргөөгэй түлөө харюусадаг хэн. Хаанай талархажа, дахин тэрэ басагые нэрээрнь нэрлэн дуудаагүйл хаа, тэрэ һөөргөө хаанда хээээдэшье оруулагдадаггүй бэлэй.

¹⁵Абиһааилай басаган Эстээр, Мордохайн үеэлэ, үргэмэл басаганиинь, хаанда орохо сагайнгаа ерэхэдэ, хаанай тайган түшэмэл Хигай гэгшын зүбшэлэй ёһоор хубсаһа хунар үмдэжэ, гоёолто зүүжэ тааруулба. Тэрэ бэшэ юушье эрибэгүй. Эстээрые хараһан хүн бүхэн өөрыень хайхашаажа байба. ¹⁶Ахашвероош хаанай шэрээдэ заларһанай удаа долоодохи жэлэй арбадахи һарада, иудейнүүдэй тоололгоор, тэбээт һарада, Эстээрые хаанай үргөөдэ оруулба.

¹⁷Эзэн хаан бусад басагадһаа үлүүгээр Эстээртэ дурлажа, энхэрэн илдамаар хандажа, толгой дээрэнь хатанай титим табижа, Баштиин орондо хатан болгон үргэбэ. ¹⁸Тиигээд хаан Эстээрэй хүндэдэ найр наада хэжэ, бүхы түшэмэл, захирагшадые урижа, аймаг бүхэндэ энэрэл хайра үзүүлжэ, баян бэлэгүүдые тарааба.

Мордохай хаанай ами наһа абарна

¹⁹⁻²⁰ Басагадые хоёрдохийё суглуулган болоходошыё, хатан болотороошыё Эстээр ямар түрэл гаралтай, ямар үндэһэ яһатанай хүн байһанаа хэндэшыё энэ болотор хэлэдэггүй бэлэй. Мордохайн харууһан доро байһандал адляар үгыень сахин дүүргэдэг хэн. Энэ үедэ Мордохай хаанай ордон соо ажаллаха болобо.

²¹ Хаанай ордондо Мордохайн уялгаяа дүүргэжэ байхада, харуулшад Бигтаан Тээрэш хоёр хаанда дурагүйдэн, амиень таһалхаар хэлсэжэ байба. ²² Энээниие дуулахадаа, Мордохай Эстээр хатанда хэлэбэ. Эстээр энээниие хаанда дамжуулжа, Мордохайн мэдүүлһэн тушаа мэдээсэбэ ха. ²³ Хаан энэ мэдээ шалган үзөөд, үнэн байһыень баталжа, үнөөхи хоёрыё модондо үлгэн саазалба. Хаанай зарлигай ёһоор энэ үйлэ ябал уласай үдэр бүрийн дэбтэртэ тэмдэглэн бэшэгдээд хадагалагдаба.

Еврейнуудыё усадхаха гэжэ Ыамаан түсэблэнэ

3 ¹ Эдэ бүгэдын удаа Ахашвероош хаан Агаагай* удам угсаа болохо Ыаммидаатын Ыамааниие бусад түшэмэл ноёдһоо үндэр албан тушаалда томилбо. ² Эзэн хаанай буулгаһан зарлигай ёһоор ордоной бүхы түшэмэлнүүд Ыамааниие ёһолон хүндэлжэ, үдэг хүгэдэн унажа байгаа. Гансал Мордохай тэрэнэй урда хүгэдэдэггүй, унажа байдаггүй хэн.

³ Ордоной бусад түшэмэлнүүд тэрээндэ:

– Юундэ хаанай зарлигыё дүүргэнэгүйбта? – гэдэг бэлэй.

⁴ Үдэр бүри тэдэ иигэжэ тэрээндэ хэлэхэдэнь, Мордохай «би иудей хүн гээшэб» гэжэ хэлээд, хүгэдэн байхаһаа арсадаг байба. Мордохай яагша ааб гэжэ харахын тула тэдэ энээн тухай Ыамаанда хоблон мэдүүлбэ. ⁵ Энээниие мэдэһэнэй удаа Мордохайн урдань үнэхөөр хүгэдэнгүй байһыё хаража, Ыамаан ехэ уурлаба. ⁶ Мордохайн иудей үндэһэтэн байһыё мэдэһэн Ыамаан ганса өөрыень бэшэ, харин Ахашвероош хаанай улас түрэдэ оршон һуугаа бүхы иудейнуудыё усадхаха гэжэ һанаба ха.

⁷ Еврей зоной литэ тоололгоор жэлэй нэгэдэхи һарада, ондоогоор хэлэбэл, нисаан гэдэг һарада, Ахашвероош хаанай шэрээдэ заларһанаа хойшо арбан хоёрдохи жэлдэ Ыамаан мэдэлшэдһээ иудейнуудыё хэзээ усадхаха тухай зүблэн асуужа, тэдэнь һара, үдэр бүхэн тушаа шоо хаяба. Тиэхэдэнь «Арбан хоёрдохи гэхэ гү, али адаар гэдэг һарада» гэжэ шоо харуулба.

⁸ Энээнэй удаа Ыамаан Ахашвероош хаанда орожо:

* ^{3:1} Агааг – амалээгүүдэй хаан байжа магадгүй; 1 Хаан 15:8 хара.

– Манай улас түрын бүхы аймаг, бүхы үндэһэ яһатадай дунда тараанхай нэгэл зүрюу ханаатай үндэһэтэн бии. Тэдэнэй хуули ёһонууд ондоо, тэдэ хаанай хуули зарлиг сахинагүй. 9 Энээнине зүб гэжэ ханабал, тэдэниие хэһээнгүй миин бү орхиита. 9 Энээнине зүб гэжэ ханабал, тэдэниие усадхаха тушаа зарлиг буулгыт. Тиигэбэл, хаанай санда оруулхаяа сангай түшэмэлнүүдтэ арбан мянган талаант сагаан мүнгэ үгэхэб, – гэбэ.

10 Тиихэдэнь Ахашвероош хаан тамгатай багажаа тайлаад, иудейнүүдые усадхаха тухай зарлиг тамгалхыень Агааг хаанай удам угсаа болохо Һаммидаатын Һамаанда, иудейнүүдэй дайсанда, үгэжэ:

11 – Мүнгые ши өөртөө абаарай! Тэрэ үндэһэтэн тушаа асуудал мүн лэ өөрын дураар шийдхэ, – гэбэ.

12 Еврейн он тоололгын нэгэдэхи харын арбан гурбанда Һамаанай гаргаһан тогтоолой ёһоор хаанай бэшээшэд дуудагдажа, дээдэ тушаал эзэлэгшэдтэ, аймаг мого бүхэнэй толгойлогшонорто өөр өөрын хэлэн дээрэ бэшэг бэшэбэ. Ахашвероош хаанай нэрэһээ бэшэг бэшэгдэн, хаанай тамгаар батадхагдаба. 13 Энэ зарлигай ёһоор иудей он тоололгын арбан хоёрдохы харын, ондоогоор хэлэбэл, адаар харын арбан гурбанда, нэгэ үдэрэй туршада хүгшэн залуу гэжэ илгангүй, хүүгэд, эхэнэр гэжэ хайрлангүй, бүхы иудейнүүдые алажа хюдаад, эд зөөриинь хурьяан абаха ёһотой байба. Хаанай элшэнэр улас түрын бүхы мого аймагуудаар иимэ бэшэгүүдые абаашаба. 14 Тэрэ үдэртэ арад түмэнэй бэлэн байхын тула тус тогтоол бүхы аймаг можонуудаар бүхы үндэһэ яһатанда тунхаглан уншагдаха ёһотой байба. 15 Хаанай зарлигай ёһоор элшэнэр шамдан ябажа, зарлиг тарааба. Зарлиг мүн лэ ниислэл хото Сүүзэдэ тунхаглагдаба. Эзэн хаан Һамаан хоёрой амар тайбан үзэмэй дараһан архи уужа хуухада, ниислэл хотын арад түмэн хүл хөөрсэгэнөөн боложо, ехэ хүрдэбэ.

Эстээр Һамаанай түсэбүүдтэ һаад хэнэ

4 1 Мордохай энээн тушаа дуулахадаа, ехэ гашуудажэ, хубсаһаа шуу татажа, гашуудалай хубсаһа үмдэжэ, толгой дээрээ үнэһэ сасажа, хотын гудамжада гаража, шангаар уйлан, гашуудан ябаба. 2 Иигэжэ тэрэ эзэн хаанай ордоной гол хаалгын хажууда эрэбэ. Гашуудалай хубсаһа үмдэһэн хүн тишээ орожо болохогүй байһан ушарһаа тэрэ үүдэнэй дэргэдэ ерээд зогсобо. 3 Хаанай зарлиг шагнаһан бүхы газар нюотагуудай иудейнүүд угаа ехээр гашуудан уйлажа, эдэе хоолшые эдихэ уухаа болёод, олонхинь гашуудалай удархай хубсаһа үмдэнхэй, үнэһэ тооһон соо хэбтэжэ байгаа бэлэй.

4 Шэбэгшэ эхэнэрнүүдэй, зараса тайган түшэмэлнүүдэй ерэжэ, Мордохай тухай хөөрэхэдэ, Эстээрэй сэдхэл угаа зобобо. Гашуудалай

удархай хубсаһаа һэлгэхыень ондоо хубсаһа тэрэ Мордохайда эльгээбэ, харин тэрэнь абабагүй. ⁵Тиэхэдэнь өөрыень харгалзалхаяа хаанай табяаша түшэмэл тайган Һатаахые Эстээр дуудажа, ямар ушарһаа иимэ гай гашуудал боложо байһые мэдээд ерэхыень Мордохайда эльгээбэ.

⁶Иигэжэ хаанай ордоной гол хаалгануудай урда тээ оршогшо хотын үргэн талмай дээрэ Мордохайтай уулзахаар Һатаах ерээ бэлэй. ⁷Мордохай тохёолдоһон бүхы байдалые хөөрөжэ үгөөд, Һамаанай иудейнүүдые усадхаһанайнгаа түлөө эзэн хаанай сан руу хэды шэнээн мүнгэ оруулхаар дуугарһан тухайнь хүрэтэр хэлэбэ. ⁸Энээнһээ гадна ниислэл хото Сүүзэдэ зарлан тарааһан тэрэ үнөөхи иудейнүүдые усадхаха тухай зарлигай нэгэ буулгабарие Мордохай Һатаахта үгэжэ, Эстээртэ абаашажа, бүгэдые тайлбарилжа үгэхыень хэлэбэ. Мүн эзэн хаание заабол бараалхажа, өөрын арад үндэһэтэнэй түлөө тэрээнһээ үршөөл хайра гуйхые Мордохай Эстээртэ захиба.

⁹Һатаах бусажа ерээд, Мордохайн хэлэһэн юумые Эстээртэ дамжуулба. ¹⁰Эстээр тэрэниие Мордохай руу һөөргэнь ябуулжа, иимэ юумэ дуулгахыень дамжуулба:

¹¹ – Эзэн хаанай тогтооһон хуулиин ёһоор өөрынь дуудаагүй сагта эрэ, эмэ ямаршые хүн дотоо хашаадань орожо, хаантай уулзахые оролдобол, саазалуулдаг. Хаанай түшэмэл бүхэн, нютаг можонуудаар ажаһуугша хүн бүхэн энээниие һайн мэдэдэг, харин нэгэл ушарта амиды үлэжэ болохо: хэрбээ зүбшөөлгүйгөөр орожо ерэхэн хүн руу эзэн хаан алтан таягаараа заабал, тэрэ хүнэй ами наһан абарагдаа гэхэн удхатай. Гэбэшые намайе эзэн хаан һүүлэй гушан хоногой туршада нэгэшые дуудаагүй.

¹²Эстээрэй үгэнүүдыень Мордохайда дамжуулхада, ¹³тэрэ Эстээртэ иимэ харюу эльгээбэ:

– Хаанай ордондо байгаа хадаа бүхы иудейнүүд сооһоо гансаарханаа амиды мэндэ гарахаб гэжэ ши бү һана! ¹⁴Иимэ үе сагта шинии амаа хаагаад байгаа һаа, иудейнүүдые абарха арга ондоо газарһаа ерэхэ. Харин шинии гал гуламта үгы хэгдэхэ. Тиигээдшые иимэ сагта хэрэгтэй болохо гэжэ шинии хаанай ордондо орожо, хатан болоһон ушар байгаа юм аалам, хэн мэдэхэб.

¹⁵Эстээр энээниие шагнаад, Мордохайда иимэ харюу эльгээбэ:

¹⁶ – Та мүнөө ниислэл хото Сүүзэдэ байгааша иудейнүүдые бултыень суглуулаад, минии түлөө гурбан хоног юушые эдин уунгүй масаглажа, Эзэн Бурханһаа туһаламжа гуйгты! Тэрэ үедэ бишые зараса эхэнэрнүүдтээ хамта мүн лэ эдэе хоол барингүй байхаб. Энээнэй һүүлээр хэды

буруушые юумэ хэжэ байгаашье хаа, би хаание бараалхан орохоб. Үхэхэ ёһотой хаа, үхүүжэб!

¹⁷Мордохай ошожо, Эстээрэй хэлэһэнэй ёһоор хэрэг бүтээгээ бэлэй.

Эстээр хатан хаанда хандахаяа зүрхэлбэ

5 ¹Энээнэй һүүлээр гурбан хоногой удаа Эстээр хатан хубсаһаа үмдөөд, эзэн хаанай ордоной дотоо хашаа руу зүбшөөлгүйгөөр оробо. Энэ үедэ хаан ордоной хойморто, орохо үүдэнэй шанха урдаһаа хараһан талада табяатай хан шэрээ-сэнтиидээ заларжа байгаа. ²Ордоной шанха урда хашаа соо зогсожо байгааша Эстээрые харахалаараа эзэн хаан таалан хүлеэжэ абахаар байһанаа элирхэйлэн, тэрээн тээшэ алтан баягаа шэглүүлбэ. Тиихэдэнь Эстээр дүтэлжэ, баягай үзүүртэ гар хүрэбэ. ³Хаан тэрээндэ:

– Эстээр хатан, шамда юун хэрэгтэйб? Намда ямар гуйлтатайбши? Хан түрынгөө хахадыньшые шамда үгэхөөр бэлэмби, – гэжэ хэлэбэ.

⁴– Эзэн хаан, танай һанаанда таарамжатай һаань, танда зорюулжа минии бэлдэһэн найрта һамаантай хамта морилыт, – гэжэ Эстээр хэлэбэ.

⁵Хаан түшэмэлнүүдээ дуудан:

– Һамаание түргэн дуудагты! Эстээрэй хэлэһэнэй ёһоор болог, – гэбэ. Тиигээд Эстээрэй бэлдэһэн найрта хаан һамаантай хамта ерэбэ.

⁶Үзэмэй дараһан архи уужа һуухадаа, хаан Эстээртэ хандан:

– Юу хүсэнэбши, тэрэниешни бүтээхэб. Ямар гуйлтатайбши? Хан түрынгөө хахадыньшые хамаагүй үгэхэб, – гэжэ хэлэбэ.

⁷Эстээр харюудань:

– Намда нэгэл гуйлта хүсэл бии. ⁸Эзэн хаан, танай һанаанда таараад байгаа һаамни, минии гуйлта, хүсэлые та бээлүүлхээр байгаа хаа, үглөөдэр минии бэлдэгшэ найрта һамаантай хоюулаа ерыт даа. Үглөөдэр би танда бүхы юумээ хэлэхэб, – гэбэ.

Һамаан Мордохайе саазалха һанаатай

⁹Тэрэ найрһаа һамаан сээжэ тэнигэр, сэдхэл дүүрэн гараба. Ордоной гол хаалгын дэргэдэ һуугааша Мордохайтай тэрэ дайралдаба ха. Мордохай тэрэниие хараад, бодобошьегүй, һууриһаа хүдэлбэшьегүй. Тиихэдэнь һамаан Мордохайда ехэ уурлаа бэлэй.

¹⁰Гэбэшые һамаан бээе барижа, тэрээндэ юушые хэлэнгүй, гэр тээшээ ошобо. Гэртээ ерээд, тэрэ хани нүхэдөө, Зээрэш гэдэг һамгая ерүүлбэ ха. ¹¹Һамаан тэдээндэ баян дэлгэр байдалаа, олон хүбүүдтэй байһанаа, хаанай тэрэниие үндэрөөр сэгнэжэ, хан түрын бүхы захирагша, ноёдһоо дээгүүр тушаалда табиһан тухай хөөрэн байгаа бэлэй.

¹² Үамаан:

– Тэрэнһээ гадна Эстээр хатан эзэн хаанда зорюулан найр бэлдэхэдээ, гансал намайе уряа. Үглөөдэр би хаантай хамта баһа тэрэнэй найрта уряалтайб. ¹³Гэбэшые хаанай ордоной хаалгын дэргэдэ һуугааша Мордохай иудейн миний нюдэндэ үзэгдэжэ байгаа сагта би хээээдэшые сэдьхэл дүүрэн байжа шадахагүйб, – гэбэ.

¹⁴ Зээрэш һамганиинь ба бүхы нүхэдынь тэрээндэ:

– Табин тохой үндэртэй үлгэхэ бахана бодхуула. Үглөөдэр хааниие бараалхахадаа, Мордохайе тэрээндэ үлгэжэ алаг гэжэ хэлээрэй. Тиигээд хаантай хамта хүхюутэй юумэд найрта ошооройт, – гэхэн зүбшэл үгэбэ.

Энэ зүбшэл Үамаанда һайшаагдажа, тэрэ үлгэхэ бахана бодхуулба.

Мордохайн дэгдэлгэ ба Үамаанай доройтолго

6 ¹Хаан тэрэ һүни унтаж ядаад, хан түрын түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдые тэмдэглэһэн үдэр бүрийн дэбтэр асаруулжа уншуулба. ²Хаанай бэе хамгаалагшад болохо Бигтаан ба Тээрэшэй эзэн хааниие алаха гэжэ байһые мэдээд, Мордохайн хаанда дуулгаһан тухай тэмдэглэл тэндэ уншахадань, ³хаан:

– Энээнэй түлөө Мордохайда ямар хайр шагнал үгтөөб? – гэжэ асууба.

– Юуншые үгтөөгүй, – гэжэ түшэмэлнүүдынь харюусаба.

⁴– Хэн газраа ерээд байнаб? – гээд хаан асууба ха. Бэлдэһэн үлгэхэ баханадаа Мордохайе үлгэн алаха зүбшөөл хаанһаа абаха гэжэ Үамаан ордоной дотор хашаа соо ерээд байгаа.

⁵– Ордоной хашаа руу Үамаан орожо ерээд байна, – гэжэ түшэмэлнүүдынь хэлэбэ.

⁶Үамаанай орожо ерэхэдэ, хаан тэрээндэ:

– Хаан эгээл ехээр һайшаагдаһан хүндөө ямар хайр шагнал үгэхэ ёһотойб? – гэхэн асуудал табиба ха. Энээниие дуулахадаа, Үамаан доосоогоо «Намһаа ондоо бэшэ хэндэ хаан хүндэлэл үзүүлхээе һанахаб даа» гэжэ бодоод:

⁷– Дээдын ехэ хүндэлэл үзүүлхэ гэдэл, тэрэ хүндэ ⁸хаанай үмдэдэг хубсаһа, хаанай унадаг аргамаг һайн хүлэг мори асараад, толгой дээрэнь хаанай титим табижа, ⁹тэрэ хүниие дээдэ тушаалтай нэгэ ноёноор хубсалуулаад, мориндо мордохуулжа, ниислэл хотын бүхы гудамжаар мориие хүтэлэн ябуулха захиралта ноёндо үгэжэ, тиигээд ябажа ябахандаа, «Эзэн хаан хүндэлэл үзүүлхэ гэхэн хүнөө иигэжэ үргэмжэлэн хүндэлнэ!» гэжэ олондо мэдүүлэн хашхаран ябахые тэрээндэ даалгаха хэрэгтэй, – гэбэ.

¹⁰ – Зай, тиигэбэл, ши минии хаан хубсаһа, хүлэг мориие түргөөр абаад ерэ! Тиигээд ордоной хаалгын дэргэдэ һуудаг Мордохай иудейе абаад, энэ мүнөө хэлэгшээ тэрээндэ хүсэлдүүлэ! Харин хэлэһэнһээ юушые мартангүй бултыень тэрээнтээ хээрэй! – гэжэ хаан Һамаанда захирба.

¹¹ Һамаан хаанай хубсаһа, хүлэг мориие абажа, Мордохайе дуудан ерүүлээд, хаанай хубсаһа үмдэхүүлжэ, мориндо мордуулаад, хотын бүхы гудамжаар мори хүтэлэн ябуулжа, «Эзэн хаан хүндэлэл үзүүлхэ гэһэн хүнөө иигэжэ үргэмжэлэн хүндэлнэ!» – гэжэ олондо тунхаглан хашхаран ябаба.

¹² Удаань Мордохай ордоной хаалганууд тээшэ һөөргөө бусаба. Һамаан тиихэдэ уруу-дуруу юумэн, нюураа бүглөөд, гэр тээшээ ошоо бэлэй. ¹³ Тиигээд Һамаан Зээрэш һамгаяа, хани нүхэдөө суглуулжа ерүүлээд, өөртэйнь ямар ушарай тохёолдоһые хөөрөжэ үгэбэ.

– Шамайе доошонь унагааһан тэрэ Мордохай иудей үндэһэтэн юм хаань, ши тэрэнэй урдаһаа тэмсээд, юумэ олохогүйш, харин өөрөө һүйдхэлдэ орохош, – гэжэ тэдэ сэсэн мэргэн зүблэгшэдынь ба Зээрэш һамганиинь тэрээндэ хэлээ бэлэй.

¹⁴ Үшөө хөөрөлдэжэ байхадань, хаанай тайган түшэмэлнүүд ерэжэ, Эстээрэй бэлдэһэн найр нааданда ошоһые Һамааниие яруулжа эхилбэ.

7 ¹ Тиигэхээр Эстээрэй бэлдэһэн найр нааданай газарта эзэн хаан Һамаантай хамта дахин хүрэжэ ерэбэ. ² Найрай хоёрдохи үдэр тэдэ үзэмэй дараһан архи шэмэжэ һуухадаа, хаан Эстээртэ хандан:

– Хатан Эстээр, юу хүсэнэбши? Хүсэһэн бүхы юумыешни би дүүргэхэб. Шамда юун хэрэгтэйб? Хаанта улас түрынгөө хахадыеньшые хамаагүй үгэхөөр бэлэмби, – гэбэ.

³ Тиихэдэнь Эстээр хатан харюусаба:

– Минии эзэн хаан, хэрбээ танай һанаанда минии тааража, хүсэ-лымни та үнэхөөрөө бээлүүлхэб гэбэл, ами наһыемни абараат гэхэнтэй жэшэмээр байна. Тиихэдэ ганса минии ами наһа бэшэ, арад түмэнием мүн лэ абаржа хайрлаат! ⁴ Маанадые мүнгэнэй түлөө усадхаха гэжэ байна. Хэрбээ минии арад түмэниие нээрээшые богоол болгон худалдаха гэжэ байгаагүй хаань, эзэн хаамни, танда би нэгэшые хандахагүй байгааб.

⁵ Ахашвероош хаан Эстээр хатанһаа:

– Иимэ юумэ түсэблэгшэ тэрэ этэгээдшни хэн бэ? Тэрэ хүн мүнөө хаана байнаб? – гэжэ асууба.

⁶ – Тэрэ дайсан болбол энэ ёро муута Һамаан! – гэжэ Эстээрэй харюусахада, хатан хаан хоёрһоо Һамаан һүрдэн айгаа бэлэй.

⁷ Хаан аргагүй ехээр уурлажа, уужа байгааша үзэмэй дарахан архияа орхёод, ордоной сэсэрлиг руу ябашаба, харин Хамаан Эстээр хатанһаа ами наһыень хайрлаха тухай гуйха гэжэ зорюута тэндээ үлэбэ. Эзэн хаан өөрыень хайрлангүй шиидхэхэнь гэжэ Хамаан ойлгоһон байгаа.

⁸ Сэсэрлиг соо нэгэ хэды саг байгаад, хаан дараса уужа байгааша үргөөдөө бусаба. Эстээр хатанай байгааша хандали дээрэ Хамаанай лунаад хэбтэхые тэрэ хараад:

– Минии ордон соо, минии хажууда энэ бузар амитан хатаниием хүсөөрөө эдлэхэнь гү?! – гэжэ уурлан үгүүлбэ.

Хаанай хэлэмсээр тайган түшэмэлнүүд Хамаанай толгойе бүтүүлэн бүглэбэ. ⁹ Тайган түшэмэлнүүдэй нэгэн Харбонаа хаанда:

– Хамаанай гэрэй дэргэдэ хаяхан бодхоһон табин тохой үндэр үлгүүр бии. Танай ами наһа абарһан Мордохайе тэндэ үлгэхэ гэжэ байһан юм, – гээд хэлэбэ. Ахашвероош хаан:

– Тиигэбэл, өөрыень тэндэ дүүжэлэн үлгэгты! – гэбэ.

¹⁰ Иигэжэ Мордохайе алахаар бодхоһон үлгүүртэ Хамаан өөрөө үлгүүлэгдэбэ. Энээнэйл удаа одоол хаанай уур сухал номгороо бэлэй.

Еврейнүүдэй абарагдаһан тухай

8 ¹ Тэрэ үдэртөө Ахашвероош хаан иудейнүүдэй хара дайсан Хамаанай гэр байра, зөөри хогшолые Эстээр хатанда бэлэг болгон үгэбэ. Эстээр Мордохайтай ямар хамаа харилсаатай байһанаа хаанда ойлгуулжа, хаан Мордохайе ордондоо уриба. ² Хамаанһаа бусажа абаһан тамгатай бэһэлигээ хаан тайлан абажа, Мордохайда үгөө һэн. Эстээр Хамаанай зөөри зөөшын эрхилэгшээр Мордохайе томилбо.

³ Тиигээд Эстээр дахин хааниие бараалхан, хүлдэнь хүгэдэн уйлажа, Агаагай удам угсаа болохо Хамаанай иудейнүүдэй урдаһаа хэдэгшэ ёро муу үйлэ хэрэгүүдые болюулхыень гуйба. ⁴ Хаан Эстээр руу алтан баягаа шэглүүлжэ, Эстээр бодоод, хаанай урда зогсон:

⁵ – Минии эрхим хаан, хэрбээ һанаандатнай минии таараһан, үршөөл хайра доротнай байгаа һаамни, эзэн хаанайм бүхы могоюу гугуудаар ажһуугша иудейнүүдые усадхахаар Агаагай удам угсаа болохо Һаммидаатын Хамаанай хэдэн гаргаһан тогтоолые болюулха тухай зарлиг гаргажа болохо гү? ⁶ Үгы һаа, түрэл арадъем усадхажа байхыень би миин хаража, тэсэжэ оройдоошые шадахагүй байнаб. Түрэл саданарайнгаа хосоржо байхые амархан хаража шадахагүйб, – гэжэ хэлэбэ.

⁷ Тиихэдэнь Ахашвероош хаан Эстээр хатанда, иудей Мордохайда:

– Түрэл арадтнай болохо иудейнүүдэй урдаһаа үйлэдэһэн хэрэгүүдэйн түлөө би Хамааниие үлгэжэ, эд зөөрииень Эстээртэ үгөө һэм.

⁸Тээд хуулийн ёһоор хаанай тамгаар тамгалжа, хаанай нэрээр гаргаһан зарлигыг болуулха арга намда байхагүй. Зүгөөр байдал хубилгахын тула иудейнүүд тушаа минии нэрээр шэнэ зарлиг гаргажа, минии бэһэлиг-тамгаар тамгалхада болохо. Тэрэ зарлиг соо юу бэшэхээ та бүгэдэ өөһэдөө шиидэнэ бээт, – гэжэ хэлэбэ.

⁹Иигэжэ иудейнүүдэй он тоололгоор гурбадахи харын, иудей хэлээр «сиваан» харын хорин гурбанда хаанай бэшээшэд дуудуулагдажа, Перс ба Мидийн улас түрын Энэдхэгһээ Эфиопи улас түрэ хүрэтэр оршодог зуун хорин долоон мого нютагаар ажаһуугааша бүхы иудейнүүдтэ, улас түрын засаг баригшадта барандань, мого аймагай захирагшадта, ноёд, түшэмэлнүүдтэ зориулһан зарлигыг Мордохайн хэлэгшын ёһоор бэшэбэ. Энэ зарлиг улас түрын бүхы мого нютагуудаар ажаһуугааша үндэнэ яһатан бүхэнэй хэлэн дээрэ, өөһэдын үзэг бэшэгээр бэшэгдэбэ. Энээнһээ гадна зарлиг иудей хэлэн дээрэ үзэг бэшэгээрнь бэшэгдэбэ.

¹⁰Мордохай Ахашвероош хаанай нэрээр зарлиг бэшүүлээд, хаанай тамгаар тамгалуулжа, моридойнь байрада тэжээгдэнэн хурдан мори-дые унаһан элшэнэрээр тараалгаба.

¹¹Хаанай нэрээр бүтээгдэнэн энэ зарлигай ёһоор бүхы хотонуудаар ажаһуугааша иудейнүүд сугларжа, өөһэдыгөө хамгаалха эрхэтэй болобо. Энэ юун бэ гэбэл, хэрбээ ямар нэгэн угсаатанай гү, али нютаг можын зоной иудейнүүдые дайража, эхэнэр, хүүгэдтэ добтолжо, эд зөөриень буляжа абахаяа ханаа хаань, иудейнүүд мүн лэ тэдээндэ добтолжо, бүхы зонийнь алажа усадхаад, эд зөөриень олзолхо эрхэтэй болоо бэлэй. ¹²Зарлигай ёһоор иудей он тоололгын арбан хоёрдохи гэхэ гү, али иудей хэлээр адаар харын арбан гурбанда, гансахан үдэрэй туршада энэ үйлэ ябадал улас түрөөр болохо ёһотой хэн. ¹³Тэрэ үдэр дайсанһаа үһөөгөө абахаар иудейнүүдэй бэлэн байхын тула хуулийн хүсэтэй буулгабари бэшэгүүдые хан түрын бүхы мого нютагуудаар зарлажа, бүхы үндэнэ яһатанда үргэнөөр дуулган тарааха шиидхэбэри гаргагдаа хэн. ¹⁴Хаанай захиралтын ёһоор хурдан мори-дые унагша элшэнэр зарлиг тараахаяа яаралтай шумайба. Энээнһээ гадна ниислэл хото Сүүзэдэ зарлиг тунхаглагдаба.

¹⁵Энээнэй удаа хүхэ, сагаан үнгэтэй хаанай хайхан хубсаһа үмдэнхэй, алтан томо титим толгойдоо табинхай, шад улаан үнгэтэй миндаһан нэмэргэ нэмэрэнхэй Мордохайн хаанай ордонһоо гаража ерэхэдэ, ниислэл хотынхид баярлан, хашхаралдажа байжа угтаба. ¹⁶Энэ үдэр иудейнүүдтэ ехэ гэрэл туяатай, баяр баясхалантай, аза жаргалтай, алдар хүндэтэй үдэр болоо хэн.

¹⁷ Хаанай энэ зарлигай зарлагдаһан газар бүхэндэ иудейнүүд үргэн ехэ баяр тэмдэглэн, найр наада хэдэг байба. Энэ улас түрын ондоо үндэ-һэ яһатадай олохон зон иудейнүүдһээ айжа, иудейбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг болоо бэлэй.

Иудейнүүд харшалагшадаа диилээ

9 ¹ Еврей он тоололгын арбан хоёрдохи харын, иудей хэлээр адаар харын арбан гурбан болобо. Тэрэ үдэр эзэн хаанай нэрээр гаргаһан анханай зарлигай ёһоор дайсад иудейнүүдые диилэхэбди гэжэ һанаа бэлэй. Гэбэшье тад ондоогоор хэрэг эрьебэ, иудейнүүд харшалагшадаа диилээ һэн. ² Иигэжэ Ахашвероош хаанай мэдэлэй Перс, Мидиин улас түрын бүхы нютаг можонуудаар ажаһуугша иудейнүүд хотонуудаар сугларжа, добтологшо дайсадтаа харюу үгэхөөр бэлэн болобо. Ондоо үндэһэ яһатан иудейнүүдһээ айһан ушарһаа урдаһаань эсэргүүсэхэе зүрхэлбэгүй. ³ Улас түрын бүхы мого нютагуудай ноёд, захирагшад, түшэмэлнүүд, хаанай зүбшэгшэд Мордохайһаа айһандаа иудейнүүдтэ туһалба. ⁴ Хаанай ордондо Мордохай үндэр тушаалтай, нэрэ хүндэтэй боложо, тэрээн тушаа һураг суу мого нютагуудаар үргэнөөр тараба. Мордохайн нэрэ хүндэ улам дээшэлжэл, бэхижэжэл байба.

⁵ Иигэжэ иудейнүүд өөһэдыень үзэн ядадаг дайсадаа хайра гамгүй һэлмээр сабшан хюдажа, өөһэдын дураар хэрэг үйлэдэбэ. ⁶ Ниислэл хото Сүүзэдэ иудейнүүд табан зуун хуниие алажа усадхаба. ⁷⁻¹⁰ Гадна иудейнүүдэй дайсад Һаммидаатын Һамаанай арбан хүбүүд болохо Паршандаат, Далпоон, Аспаата, Поратаа, Адальяа, Аридатаа, Пармаштаа, Арисай, Аридай, Байзатаа гэгшэдые тэдэ алаба, харин хэнэйшье эд зөөри дээрмэдэбэгүй.

¹¹ Ниислэл хото Сүүзэдэ алуулһан зоной тоо хаанда тэрэл үдэртөө мэдээсэгдээ һэн.

¹² Хаан Эстээртэ:

– Мүнөөдэр иудейнүүд ниислэл хото Сүүзэдэ табан зуун хуниие, тэрэ тоодо Һамаанай арбан хүбүүдые алаа. Бусад мого нютагуудаар юу хээ гээшэб! Ши мүнөө үшөө ямар гуйлтатайбши? Гуйһан юумыешни сүм дүүргэхэб. Шамда үшөө юун хэрэгтэйб? Хүсэһэн лэ юумыешни бэелүүлхэб, – гэбэ.

¹³ – Агууехэ хаанай зүбшөөгөө һаа, үглөөдэр Сүүзэдэ иудейнүүд дайсадаа мүн лэ элирүүлэн хюдаха эрхэтэй байг лэ. Тиихэдэ Һамаанай арбан хүбүүдэй хүрэг бэенүүдые баханада үлгэг лэ, – гэжэ Эстээр хэлэбэ.

¹⁴ Хаан энэниие зүбшөөжэ, Сүүзэдэ зарлиг тараагдаба. Һамаанай арбан хүбүүдэй бэенүүд баханада үлгэгдэбэ. ¹⁵ Еврей литээр адаар гэдэг

харын арбан дүрбэндэ ниислэл хото Сүүзэдэ ажаһуудаг иудейнүүд дахин суглараад, үшөө гурбан зуун дайсадаа алаба, гэбэшье эд зөөри-дэнь гар хүрөөгүй бэлэй. ¹⁶⁻¹⁷ Еврей литээр адаар гэдэг харын арбан гурбанда бусад мого нютагуудай иудейнүүд мүн лэ сугларжа, дайсад-һаа бээ аршалан, далан таба мянган хүние алан усадхаба, харин эд зөөри-дэнь гар хүрөөгүй бэлэй. Тиигээд үглөөдэрынь, арбан дүрбэндэ, тэдэ амаржа, найр наада дэлгэн, баясан сэнгэн байба.

¹⁸ Ниислэл хото Сүүзэдэ ажаһуугааша иудейнүүд арбан гурбанда, арбан дүрбэндэ суглараад, дайсадаа усадхаа. Тиигээд арбан табанда амаржа, найр наада дэлгэбэ, баясан баярлан байба. ¹⁹ Тэрэ үеһөө хойшо хүдөөгэй иудейнүүд адаар харын арбан дүрбэниие баяр нааданай, һайндэрэй үдэр болгожо, найр наада эмхидхэжэ, бэе бээдээ бэлэг баридаг заншалтай болоо хэн.

Пүүриим һайндэр

²⁰ Мордохай энэ бүхы үйлэ хэрэгүүд тухай бэшэжэ, Ахашвероош хаанай мэдэлэй холо ойрын нютаг нугануудаар иудейнүүдтэ бэшэг эльгээжэ, ²¹ жэл бүри адаар харын арбан дүрбэ, арбан табаниие баяр болгон тэмдэглэхье захиба. ²² Ушар гэбэл, иудейнүүд тэдэ үдэрнүүдтэ дайсанай гарһаа мултаржа, уйдхар гашуудалынь баяр наадан боложо, гашуудалайнь үдэр баярай үдэр болон хубилаа бшуу. Тиимэһээ Мордохайн эльгээгшэ захяагай ёһоор иудей зон тэрэ үдэрые баярай үдэр болгон тэмдэглэжэ, найр наада дэлгэн, бэе бээ амтан эдээгээр хүндэлжэ, ядаруу зондо бэлэг баридаг болонхой. ²³ Тэрэ гэхэнһээ хойшо иудейнүүдэй эхи үндэһэ табяаша зүйлнь заншалта боложо, Мордохайн тэдээндэ бэшэһэнэй ёһоор бүтээ бэлэй.

²⁴ Бүхы иудейнүүдэй дайсан Агагай удам угсаа болохо Һаммидаатын Һамаан ямар һарада, ямар үдэртэ алалга хюдалга ябуулбал зохистойб гэжэ мэдэхын тула шоо-пүүр хаян байгаа. ²⁵ Эстээрэй хааниие бараал-хахада, тэрэ зарлиг гаргажа, иудейнүүдэй урдаһаа Һамаанай һэдэгшэ хорото үйлэ хэрэг өөрын толгой дээрэ буугаа бэлэй: иигэжэ Һамааниие хүбүүдтэйн хамта баханада үлгөө хэн. ²⁶ Энээнһээ хойшо иудейнүүд тэрэ баяр наадые «пүүр» гэжэ үгэһөө «пүүриим» гэжэ нэрлэдэг.

Еврейнүүд үзэһэн хараһан, тохёолдоһон бүхы үйлэ ябадалаа, мүн Мордохайн эльгээгшэ захяа тухай ²⁷ өөһэд хоорондоо болон үеһөө үедэ дамжуулан, захин хэлсэжэ, иудей угай хүн бүхэн тэрэ хоёр үдэрые жэл бүри тэрэл һарадаа, тэрэл үдэртөө Мордохайн заабарилһанай ёһоор заабол тэмдэглэхэ заншал тогтоогоо бэлэй. ²⁸ Эдэ үдэрнүүд тушаа иудей айл бүхэн үеын үедэ хаанашье амидаржа ябаа сагтаа һанажа,

тэмдэглэжэ байдаг. Еврей зон эдэ үдэрнүүдые бү мартаг, уг унгинь үеһөө үедэ сахин ябаг! ²⁹ Иудей Мордохайн үргэмэл басаган Перс, Мидиин улас түрын хатан, Абиһааилай Эстээр «пүүриим» гэдэг һайндэр тухай Мордохайн бэшэһэн захяае бүрин дүүрэн дэмжэжэ, хаанта уласай албан ёһоор бэшэг гарган баталба. ³⁰ Мордохай тэрэ бэшэгы Ахашвероошой улас түрын зуун хорин долоон аймаг можонуудаар ажаһуугааша бүхы иудейнүүдтэ эльгээбэ. Энэ захяа соогоо Мордохай Эстээр хатантай хамта иудей арад түмэндөө халуун мэндэ дамжуулан, амгалан тайбан, үнэн шударга байдал хүсэн юрөөн байгаа бэлэй. ³¹ Мордохай иудейн Эстээр хатан хоёрой захиһанай ёһоор иудейнүүд «пүүриим» һайндэрые тэрэл сагтань үеһөө үедэ заабол тэмдэглэдэг байхые захяа соогоо бэшээд, һайндэрэй урда иудей хүн бүхэн масаг барижа, Эзэнһээ үрээл хайра гуйха ёһотойе заабарилаа һэн. ³² Эстээр хатанай зарлигай ёһоор «пүүриим» һайндэрые иигэжэ тэмдэглэдэг боложо, энэнь ном соо бэшэгдэнхэй.

Ахашвероош хаанай һүр хүсэн, Мордохайн һүр жабхалан

10 ¹ Тэрэ үедэ эзэн хаан Ахашвероош ниислэл хотоһоо гадуур оршодог, далайн эрьеэр, аралнуудаар ажаһуугша зониие бултыень оруулан, улас түрын бүхы эрхэтэдһээ албан татабари татаха тухай захирба. ² Эзэн хаан Ахашвероошой үндэр эрхэ ямба, шадал хүсэн тухай, мүн Мордохайе дээрэ үргэн, алдар хүндэдэ хүртөөһэн тухайн Перс, Мидиин улас түрын хаанай он дараалалгын бэшэгтэ тэмдэглэгдэн үлэһэн байдаг. ³ Мордохай иудей эрхэ ямбаараа, албан тушаалаараа улас түрээ соогоо гансал Ахашвероош хаанай удаа байһан хүн болоно. Тэрэ хадаа түрэл арад зонийнгоо, уг удамайнгаа түлөө хододоо оролдожо, тэдэндээ амгалан тайбан байдал олгуулхын тула тэмсэжэ, иудейнүүдэй үндэр хүндэдэ хүртэн, зүрхэ сэдхэлынь татажа шадаа бэлэй.

Иоовой ном

Иоовой ном соо нэгэ хайн хүнтэй муу хэрэгүүдэй тохёолдохон тухай зураглагдана: тэрэ хүнэй зөөри хогшолынь үгы болоно, үхи хүүгэдынь наһа барана, өөрөө тэрэ зоболонто үбшөөр үбшэлнэ. Үнэн шударга бии юм гү? Иимэрхүү юумэнэй болодог юртэмсэдэ тэрэ яажа амидархаб?

Иоовые хатааруулхаяа нүхэдынь ерэнэ, гэбэшье өөрыень зэмэлжэ эхилнэ: зобоо хадаа ши нүгэлтэн гээшэш. Теэд Иоов тэдэнтэй эбсэхгүй байна, иимэ хатуу хэнээлтэдэ хүртэхөөр ямаршые нүгэл хээгүйб гэжэ тэрэ мэдэнэ бшуу. Тэрэ улаан нюураараа Бурхантай уулзажа, өөрынгөө гэмгүйе батадхаха, Бурханай зүб шударга бэшээр өөртэнь хандаһые ойлгуулха ханаатай. Нүхэдтэйгээ хөөрэлдөөндэнь Элиһүү гэжэ хүн оролсоно, удаань Өөрөө Эзэн Иоовто хандан айладана. Эзэн Иоовой асуудалнуудта сэхэ харюусаагүйшые хаа, энэ уулзалга зобоһон үнэн зүб хүнэй Бурхантай эбээ ойлгосолгоор түгэсэнэ. «Хайн хүнүүд юундэ зобоноб?» гэхэн асуудал харюугүй үлэхэн шэнгишые хаа, гол харюунь хадаа иимэ хүнэй Бурхантай ушарханинь болоно.

Номые табан хубида хубаамаар: 1) прозын маягтай оршол (1-2-дохи бүлэгүүд); 2) Иоовой нүхэдтэйгөө заргалдаһан гурбан боосоон (3-14-дэхи, 15-21-дэхи, 22-31-дэхи бүлэгүүд); 3) Элиһүүгэй үгэнүүд (32-37-дохи бүлэгүүд); 4) Эзэн Иоовто асуудал табина (38-41-дэхи бүлэгүүд); 5) прозын маягтай түгэсхэл (42-дохи бүлэг).

Иоовой ном гол түлэб ирагуу найрагай хайхан хэлээр бэшэгдэнхэй. Иимэ хэлэн зарим үедэ ойлгоходо хүндэ байдаг. Энэ ном соо бэшээтэй зарим еврей үгэнүүд Библи дотор нэгэл удаа дайралдана, тиимэһээ удхань хүсэд ойлгосогүй. Хуулбаринуудай хоорондо зүрилдөөнүүд бии, тиимэһээ зарим мэдүүлэлнүүдые, үгэ хэлэлгые элдэб янзаар ойлгожо боломоор. Гэбэшье, номой гол удха энээнһээ боложо ондоо болохогүй байна.

Иоовой үнэн шударгыг туршалга

1 ¹ Ууц нюутагта Иоов гэжэ хүн ажаһуугаа. Тэрэ нүгэл хилэнсэг гэжэ мэдэхгүй, үнэн шударга, Бурханда бэшэрэн шүтэдэг, бузар мууһаа огто зайлаха гэжэ оролдодог хүн байгаа. ² Тэрэнэй гэр бүлэдэнь долоон хүбүүн, гурбан басаган түрэнэн юм. ³ Зөөри баялигынь гэхэдэ, долоо мянган хонитой, гурба мянган тэмээтэй, табан зуун паар ажалай сартай, табан зуун эмэ элжэгэтэй, олон тоото зарасанартай байгаа. Тэрэ хүн Дурна зүгэй хамагай суутай зоной нэгэн бэлэй.

⁴ Иоовой хүбүүд ээлжээгээр өөр өөрын үдэртэ нэгэнэйнгээ гэртэ сугларжа, найрлан сэнгэдэг, мүн баһа гурбан эгэшэнэрээ эдихэ уухыень уридаг байба. ⁵ Найр сэнгэлэйн дүүрэхэдэ, Иоов хүүгэдэ дууджа, арюудхалгын ёһолол бүтээдэг хэн. Мүн үглөөгүүр тэрэ эртэлэн бодожо, хүбүүдэйнгөө тоогоор түгэс шатаалта үргэл асардаг байба. Хүүгэдэйн хэн нэгэн Эзэниие баһажа, нүгэл хэжэ байгуужаг гэжэ Иоов ханаандаа түбэгшөөдэг хэн.

⁶ Нэгэтэ Бурханай хүбүүдэй Эзэнэй үмэнэ ерэхэдэнь, тэдэнэй дунда эрлиг оролсобо. ⁷ Эзэн тэрээнһээ асууба: «Ши хаанаһаа ерэбэш?». «Газар дэлхэйгээр хэсэжэ ябаһанаа ерээб», – гэбэ эрлиг. ⁸ «Минии зараса Иоовые хараа гүш? Тэрээн шэнги гэм зэмэгүй, үнэн шударга, Бурханда хүгэдэн бэшэрдэг, бузар мууһаа зайладаг хүн дэлхэй дээрэ үгыл», – гэжэ Эзэн айладаба.

⁹ «Нэгэл удхатайгаар Бурханай урда бэшэрдэг юм бэшэ гү? ¹⁰ Та тэрэниие, орон гэр, зөөри хамагыень хэрэм мэтээр хорёолон хамгаалаа бэшэ аалта? Та тэрэнэй ажал үйлэ үрөөн арьбажуулаат, зөөри баялигынь, мал хүрэгынь ехэ боложол байна. ¹¹ Харин мутараа хунган эдэ бүгэдынь үгы хэбэлтнай, Таниие хараангүй хайшаа ошохо юм?», – гэжэ эрлиг харюу үгэбэ.

¹² «Тиигэбэлнь, бүхы байһан юмэниинь шинии гарта орохо болоно. Өөртэнь лэ гар хүрэжэ болохогүй», – гэбэ Эзэн. Тиин эрлиг Эзэнэй хажууһаа зайлан ошобо.

¹³ Нэгэтэ Иоовой хүбүүд, басагадай ехэ ахындаа суглараад, эдижэ уужа байһан нэгэ үдэртэнь ¹⁴ Иоовто нэгэ хүн ерээд:

– Сарнуудаар газар хахалжа байбабди. Элжэгэдтнай хажуудань бэлшэжэ ябаа. ¹⁵ Гэнтэ шэбаа угсаатан добтолон ерэжэ, малыешни буляжа, ажалшадыеш хэлмэдэжэ алабал. Гансаараа би амиды гаралсажа, шамда дуулгахаяа яаран ерэбэб, – гэбэ.

¹⁶ Тиигэжэ хэлэжэ байтарнь, баһа нэгэн ерэжэ хэлэбэ:

– Тэнгэриһээ гэнтэ гал буужа, хонин хүрэгыешни адуулагша хоншодтойш дууһан үрэхин һалгаа. Би гансаараа амиды үлэжэ, танда хэлэхэ яаран ерэбэб.

¹⁷ Хэлэжэ дүүрээгүй байтарнь, үшөө нэгэ хүн ерэжэ дуулгаба:

– Халдей угсаатанай дээрмэшэд гурбан тээһээ добтолжо, ажалшадыеш жадаар хаджажа алаад, тэмээнүүдыетнай буляжа абаа. Би гансаараа амиды үлөөб.

¹⁸ Тэрэниие хэлэжэ дүүргээгүй байтарнь баһа нэгэ хүн ерэжэ мэдүүлбэ:

– Шинии хүбүүд, басагадай ехэ ахынгаа гэртэ үзэмэй дараһан архи уужа, эдеэлжэ байтар, ¹⁹ сүл губиин саанаһаа ехэ һалхин бодожо, байшанай дүрбэн углуу сохибо. Байшан һандархадаа, бүхы байһан зониие үхэтэр даража унаба. Гансал би амиды гаралсааб.

²⁰ Тиихэдэнь Иоов бодожо, гадар хубсаһая таһар татажа, толгойнгоо үһэ хайшалуулаад, газарта үбдэглэн мүргэжэ, Эзэндэ хэлэбэ:

²¹ – Би эхын умайһаа нюсэгэн ерээ һэм, энэ дэлхэйһээ тишээ нюсэгэн бусанаб. Эзэн намда эд зөөри, үри хүүгэдые үгөө бэлэй. Мүнөө һөөргөн бусаажа абаа. Эдэ бүгэдые хэхэ эрхэтэй Эзэнэй нэрэ алдаршаг!

²² Иимэ юумэнэй болоходо Иоов Бурханиие нэгэш үгөөр муушалбагүй, Тэрэнэй урда ямаршые гэм хэбэгүй.

Иоовые эрлиг дахин хардана

2 ¹ Бурханай хүбүүдэй Эзэнэй урда суглархадань, муу ёротой эрлиг баһа ерэбэ.

² – Ши хаанаһаа ерэбэш? – гэжэ Эзэнэй һурахадань, тэрэ иигэжэ харюусаба:

– Газар дэлхэйгээр хэсэжэ ябааб.

³ Эзэн эрлигтэ хандаба:

– Минии зараса Иоовые анхарба гүш? Тэрээн шэнги хүн дэлхэйдэ байхагүй. Гэм зэмэгүй, үнэн шударга тэрэ хүн намайе хүндэлжэ, буруу юумэнһээ зайлажа, болгоомжолон ябадаг. Ямаршые ушар шалтагаангүй ши бүхы юумыень үгы хэхэ зүбшөөл намһаа абаа һэнши, гэбэшые тэрэ мүнөөшые гэмтэй юумэ хээгүй.

⁴ Эрлиг Эзэндэ харюу үгэбэ:

– Амие амяарнь сэгнэхэ гэдэг! Хүн гээшэ ами бэеынгээ түлөө бүхыгөө үгэдэг юм. ⁵ Харин мутараа хунгажа, яһа мяхандань хүрбэлтнай, тэрэ Танда хараал хэлэнгүй яаха һэм!

⁶ Эзэн эрлигтэ иигэбэ:

– Үзэлши, тэрэ шинии гарта байна, зүгөөр тэрэнэй аминда хүрэжэ болохогүй.

⁷ Эрлиг Иоовые хүлэйн улаһаа толгойнь орой хүрэтэр яра хадьхада барюулба. ⁸ Иоов бэе маажаха гэжэ хатуу шабарай хэлтэрхэй абаад, үнэнэн бурма соо һууба. ⁹ Һамганиинь Иоовто хэлэбэ:

– Ши үнэн шударгаяа хадагалһаар гүш? Тэрээнһээш ямар үрэ гарахаб? Мурынь ганса Бурхание хараагаад үхыш тиигээд.

¹⁰ – Ши хиирээ гүш? Бидэ Бурханһаа гансал һайниие хүлээгөөд, мууе абахагүй ёһотой юм гүбди? – гэжэ Иоов үгэ хэлэхэдээ, нүгэл хэлэбэгүй.

¹¹ Иоовой зоболон тухай тэрэнэй нүхэд – Тэмаан ороной Элипааз, Шууһаа ороной Билдаад, Наамаа ороной Цопаар дуулажа, тэрээндэ ошобо. Тэдэ нүхэртөө гашуудалаа мэдүүлжэ, сэдхэлыень заһаха гэжэ ерэбэ. ¹² Тэдэ холоһоо хараад, нүхэрөө танибагүй. Шангаар уйлалдан, хубсаһаа таһа татажа, толгойдоо шорой хаяба. ¹³ Тиигээд хэнииньшые тэрээндэ нэгэшые үгэ хэлэнгүй, долоон үдэр, долоон хүни хажуудань газар дээрэ һууба. Угаа ехэ үбшэн шаналалда баригдаһыень хараба.

Иоовой гашуудалта үгэлэл

3 ¹ Удаань Иоов үгэ амалхадаа, түрэнэн үдэрөө харааба. ² Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

³ – Минии түрэнэн үдэр, «хүбүүн бүрилдөө» гэгдэнэн хүни хүнэжэ халаһай! ⁴ Тэрэ үдэр харанхы байг, дээрэ байһан Бурхан тэрэниие хаража бү үзэг, тэрэ үдэрые бү гэрэлтүүлэг. ⁵ Харанхы болон хара манан тэрэниие бусаажа абаг. Үүлэн тэрэниие бүрхөөгүүжэг. Тэрэ үдэрые харанхы айлгаг, арааха залгиг. ⁶ Тэрэ хүни шэб харанхыда эзэлэгдэг. Жэлэй үдэрнүүдэй дунда тэрэ үдэр бү тоологдог, һарын тоололгодо бү орог. ⁷ Тэрэ хүни үрэгүй байг, тэрэ хүни баярай хуугай бү зэдэлэг. ⁸ Левиатаные* нэргээхээр забдаһан үдэрые хараагшад тэрэниие харааг. ⁹ Тэрэнэй үдэшын бүрэнхын мүшэд бүхэг, гэгээн гэрэл хүлээн абангүй үүрэй сайхые бү үзэг. ¹⁰ Юундэб гэхэдэ, эхын хэбэл нээгдэхые зогсоогогүй, намайе зоболонһоо зайлуулаагүй. ¹¹ Юундэ би умай соогоо бүтөөгүй, гарамсаараа үхөөгүй хүмбиб?! ¹² Юундэ үбдэг дээрэ бөөмэйлэн эхын хүхэнүүд эдеэлүүлхэ гэжэ хүлээн абааб?! ¹³ Би мүнөө аниргүй хэбтээд, нойрсожо амарха байгаа ха юмбиб. ¹⁴ Дэлхэйн хаашуул болон туһалагшадтайнь, губида һандарһан барилгануудтайнь, ¹⁵ гэрээ мүнгөөр дүүргэжэ, алта суглуулжа байһан ноёдтой хамта хэбтэхэ хэмби. ¹⁶ Наранай гэрэл үзөөгүй нялхада адли намай хаяха байгаал. ¹⁷ Тэндэ хара һанаатайшуулшые сүйд хэхээе болижо, ядаран тулигшад амардаг. ¹⁸ Шорондо хаягдаһан амитан тайбан һуудаг. Тэндэ харуулшанай хашхараан дуулдахагүй. ¹⁹ Тэндэ ехэ багагүй бултадаа адли эрхэтэй, богоол эзэнһээ сүлөө байдаг. ²⁰ Юундэ зобогшодо гэрэл, гашуудагшада

* 3:8 Левиатан – эхи эмхигүй байдалай, муу муухайн хүлдэ, далайн абарга томо амитан. Тэрэниие Эзэн диилээ бэлэй.

амин үгтэдэг юм? ²¹Тэдэ үхэлые хүлээгөөшье хаань, ерэдэггүй, нюуһан эрдэнийһээ үлүүгээр тэдэ үхэлые бэдэрдэг. ²²Үхэлэй нүхэндэ дүгэлхэдөө хүхилдэн баярладаг. ²³Замынь хаагдаһан хүндэ гэрэл хэрэгтэй бэшэ, Бурхан тэрээндэ бэрхэшээл олошоруулна. ²⁴Эдэе хоолой орондо намда ёолоон ерээ, нулимсамни уһан шэнги адхараа. ²⁵Минии жэхын түбэгшөөдэг юумэ намтай ушаржа, минии айдаг юумэн намда ерээ. ²⁶Намда ажана тайбан гэжэ байхагүй, тэнюун байдал намһаа зайлаа, гай гашуудал ерээ.

Элипаазай Иоовто хандаһан үгэ

4 ¹Удаань Тэмаан ороной Элипааз харюу хэлэбэ:
² – Минии үгэ тэбшэхэ гүш? Хэлэнгүй байхын аргагүй байна.
³Ши олон хүндэ ухаа заажа, һал унаһан хүниие хүсэ оруулдаг бэлэйш.
⁴Бүдэрһэн хүниие тэнхэрүүлдэг, сүхэрэгшые үгөөрөө тэдхэжэ туһалдаг байгааш. ⁵Харин зоболоной өөртэшни буухадань һал унааш, зоболон бэээрээ үзэхэдөө, урма зоригшни хухараа. ⁶Бурханай үмэнэ бэшэрэн хүгэдэлгэ шинии этигэл, үнэн шударга замаар ябаһаншни шинии найдабари бэшэ юм гү? ⁷Һанаад үзыш: гэмгүй аад, хэн мүхэхэн байна? Хаана шулуун шударга хүнүүд хүнөөгдэжэ байгаа юм бэ? ⁸Харин би хараһан байнаб: нүгэлэй таряаланда зоболон таригшадта тэрэнэ өһөдэдын толгой дээрэ буудаг. ⁹Бурханай амисхалһаа тэдэ хосордог, Тэрэнэй уур хилэнсэгэй хүсэтэ сохилтоһоо хүнэн ошодог. ¹⁰Дошхон арсалангууд шангаар хэрхирнэ, теэд залуу арсалангуудай шүдэнүүд һуга татуулан абтанхай. ¹¹Эдишээе олохоо болиһон арсалан үхэжэ, гүлгэдын бутаран тараба. ¹²Намда нэгэ үгэ нюусаар ерэжэ, шэхэндэмни шэбэнээн дуулдаба. ¹³Харанхы хүни аймшагтай зүүдэ зүүдэлээд, ¹⁴үхэн айжа, яһа мүсэмни шэшэргэнэбэ. ¹⁵Нюурайм хажуугаар хүнэнэнэй үнгэрэн гарахада, толгоймни үһэн үрзыхэдэл гэбэ. ¹⁶Тогтоод хажуудам байгаа, теэд түхэл дүрсыень илган танижа шадахагүй байбаб. Аниргүй байдал. Удаань би үгэ дуулабаб:

¹⁷ – Хүн түрэлхитэн Бурханай үмэнэ гэмгүй байжа шадаха гү? Хүн өөрын Бүтээгшын үмэнэ сэбэр байжа шадаха гү? ¹⁸Тиигэжэ Өөрын зарасанарташы Тэрэ этигэдэггүй, Эльгээмэлыншы урдань буруу байдаг. ¹⁹Шабар гэртэ һуудаг хүндэ найдахын аргагүй. Тэдэниие усадахань хорхой алахаһаа бэлэн. ²⁰Үглөөгүүр амиды байһан хүн үдэшэ хосордог. ²¹Иигэжэ амидаралай удха ушарые ойлгоогүй байтарынь, үхэл гэнтэ гэрэй тооноор сүмэрэн унахал.

5 ¹Дуудахадаш харюусаха хүн байгаа юм гү? Гэгээнүүдэй алиндань хандаха болонош? ²Уур сухалын тэнэгые үхэлдэ асарна,

атаархал гэнэн нэгэниие үхүүлнэ. ³Тиимэ нэгэ тэнэг баяниие хараа нэм. Нуурижажа үрдешьегүй байһан тэрэнэй гэрынь уданшьегүй хараалда ороо бэлэй. ⁴Тэрэнэй хүүгэдтэ хэншье туһалхагүй, гэмнэлгын газарта хүүгэдыень шүүн шийдхэхэдэнь, үмэглэхэ хүн олдохогүй. ⁵Ядуушуул тариһан тарьяень хуряан эдихэ, хадхуртай хашаа дээгүүрнь үбһэ ногоо хулгайлан шэдэхэ. Мүнгэндэ уланхатагшад зөөридэнь ханаархаха. ⁶Гай зоболон газар дороһоо ургадаггүй, гашуудал шоройһоо бии болодоггүй. Хүнэй буруу ябадалһаа гарадаг. ⁷Галай ошоной дээшээ харбадагтал хүн зоболонгой түлөө түрэдэг. ⁸Би шам шэнги хаа, Бурханда хандажа, ушараа хэлэхэ нэм. ⁹Тэрэнэй хэрэгүүд агууехэ, ухаанда орошогүй, гайхамшаг зүйлнүүдын тоо томшогүй. ¹⁰Тэрэ газар дэлхэй дээрэ хура бороо оруулна, таряалан дээрэ уһа эльгээнэ. ¹¹Доройтоһониие өөдэнь татажа, бэлбэһэн ядууе хамгаалан тэдхэдэг. ¹²Мэхэшэдэй түсэб нураажа шадана, тэдэнэй гарһаа амжалта алдагдана. ¹³Тэрэ мэргэн ухаантайшуулые мэхэ гохоорнь баридаг, хэдышье сог залитайгаар забдаа хаань, тэрээниинь үрэ дүнгүй болгодог. ¹⁴Тэдэндэ гараха газар үгы боложо, гэгээн үдэр гэнтэ харанхы боложо, наран шэнгэһэн мэтэ болодог. ¹⁵Хүсэтэй нэгэнэй хүсэгүйе дарлахата Тэрэ зогсоожо, ядуушуулые хүсэтэнэй һабарһаа абардаг. ¹⁶Тэрэшэлэн ядуушуул этигэл найдабари абажа, бузар булайе үүсхэгшэд амаяа хаахаһаа ондоо үгы болоно.

¹⁷Бурханһаа хургаал абажа, зан заншалаа заһуулһан хүн үнэхөөр азатай. Тиимэхээ Түгэс Хүсэтын хэһээлтэхээ бү жэгшэ. ¹⁸Тиигэжэ үбэдхөөдэг ба шархые боожо үгэдэг. Тэрэнэй мутарһаа гэмтээд, Тэрэнэй хүсөөр эдэгэһэн мэтэ болодог. ¹⁹Долоон гай гамшагһаа доройтоошье хаа, удаань ши сэхэрхэш. ²⁰Үлэсхэлэнэй үедэ үхэлһөө Тэрэ абарха, дайнай үедэ эритэ мэсэхээ зайлуулха. ²¹Энгэй үдэрнүүдтэ хоб жэбһээ хамгаална. Тойроод хамаг юумэнэй хүнөөшье хаа, ши тэрээнһээ бү ай. ²²Үгырэл сүйрэл, үлэсхэлэн зоболон, зэрлиг арьяатан – алинһааншье айха хэрэггүй. ²³Шулуу шоройшье хаа, шамда түшэг болохо, хээрын амитан шамтай эбтэй байха. ²⁴Орон гэртээ тайбан нуужа, хашаа һарабшашни бүтэн байха. ²⁵Үрэ хүүгэдшни үдхэн үбһэ ногоон шэнги үнэр олон байха. ²⁶Амидаржа ханаад, наһанай туйлда ши хүрэхэш. ²⁷Энэ үнэниие арайхан ухаалдижа олоһомнай энэл даа, шишье баһа мэдэжэ абабал, үлүү болохогүй.

Иоовой харюу

6 ¹Иоов иигэжэ харюусаба:

²– Минии зоболон жэнгээр хэмнэбэл, далайн бүхы элһэнһээ хүндэ байхал. ³Тиимэхээ би дэмы шашажа нуунаб даа. ⁴Түгэс Хүсэтын

номонууд минии дотор, тэдэнэй хорые хүнэнэмни уужа байна. Намайе айлгаха бүхы аргуудые Тэрэ хэрэглэхэ мэтэ.

⁵ Ногоондо бэлшээн хулан хашхарха гү? Үбһэ тэжээлэй тэбшын хажууда үхэр мөөрэхэ гү? ⁶ Дабһагүй хоол хэн эдихэб? Үндэгэнэй сагаанда амтан байха гү? ⁷ Үгэшни намда иимээр лэ ханагдажа байгаа ушартаа би хүлээн абажа шадахагүй байнам. Ойшоон үзэбэл, хоротой хоол эдихэн мэтэ болоно.

⁸ Минии хүсэһэниие Бурхан юундэ үгэнэгүйб даа? ⁹ Ами наһыем Тэрэ абаа хаань, би ехэ баярлаха байгаа. ¹⁰ Дууһашагүй зоболон минии эсэс болоно. Ямаршые хэсүү үедэ би арюун Эзэнэй үгэдэ зүрилдөөгүйб даа. ¹¹ Энээнһээ үлүү тэсэбэри намда байхагүй. Этигэл найдабаримни мүхэжэ, минии үхэлэй ямар хадань би тэсэхэ болонобиб? ¹² Би хада шулуун шэнги шанга бэшэб, минии бэе хүрэлөөр шудхалан бэшэ. ¹³ Туйлдаа хүрэтэр ядархан намда тулаха найдабари үгы.

¹⁴ Сүхэрһэн хүн Түгэс Хүсэтэһөө хүрдэхэ, гэбэшые анда нүхэдһөө энэрэл байха бэлэй. ¹⁵ Гэхэдэш таанар хаа-яа шэргэһэн, хаа-яа үерлэһэн горхон мэтэ найдабаригүй байнат. ¹⁶ Уулын саһа мүльһэнэй хайлахада иимэ горхон сэлхэлзэн харлабашые, ¹⁷ халуун наранай гарахада хатажа шэргэдэг. ¹⁸ Тэмээн хамбы тиимэ горхонһоо уһа ууха гэжэ зорин ошоходоо, ангажа үхэхэ туйлдаа хүрэдэг. ¹⁹ Тэмаа хотын тэмээн хамбышадай, Шэбаа хотын аяншадай дэмы найдаһан ушар олон. ²⁰ Губиин элһэн соо үгы болоһон уһа горхондо найдаһандаа тэдэ сүхэрөө. ²¹ Таанар мүнөө тиимэшүү байдалтай хадаа намда туһалжа шадахагүйт. Минии зоболон хараад хүрдэжэ байнат. ²² Би таанарһаа мүнгэ эринэ гүб? Өөрын зөөриһөө минии түлөө үргэ гээ хэн гүб? ²³ Үгы гэбэл, дошхон дайсанай һабарһаа абарыт гэжэ гуйгаа хэн гүб? ²⁴ Намайе хургагты, тиихэдэтнай би абяагүй болохоб. Гэмыем заажа үгэгты. ²⁵ Үнэн үгэ тэсэжэ шагнахань хэсүү байна, теэд тэрээнһээ ямар үрэ гарахаб? Минии бурууе баталаа бэшэт. ²⁶ Сүхэрһэн хүнэй үгэ һалхин мэтэ үнгэрдэг гэжэ бодоод, үгыем буруудхаха гэжэ байна гүт? ²⁷ Таанар үншэн хүнэй түлөө жээрэб хаяжа, анда нүхэрөө богоол болгон худалдаха этэгээд мэтэ хатуу сэдхэлтэй байнат. ²⁸ Намайе харагты. Би таанарта худал үгэ хэлээгүйб. Минии урда бурууе хүлээжэ, шударга бэшээр хандахаяа болигты. ²⁹ Энэ байдалые эрьюулэн бодобол, гомдохо хүниинь би гээшэб. ³⁰ Хэлэһэн үгэнүүдтэм худал бии гү? Буруу зүбые илгаха шадабарияа би алдаа гүб? Үгы, тиимэ бэшэ.

7 ¹ Хүнэй амидарал гээшэ хүшэр алба хаһан, хүлһэнэй ажалда жүдхэлһэн мэтэ хүндэ юм. ² Зараса богоол бүхэли үдэртөө ойгоштороо халуун наранда хүдэлхэдөө, оройн һүүдэр тухай уйдан бододог. Хүндэ

ажалаа арайсье дүүргээд, хүлһээ горидон хүлээдэг. ³Тэрэшэлэн минии бэе уйтай үдэр харануудые тэбшэн хүлээбэсье, хайниие үзөөгүй. Хайниие үзэхын орондо хүни бүри зобон тэршэлдэг. ⁴Унтаха сагай ерэхэдэ, амаржа шадахань хэлсээтэй. Хүниин утань минии хубида жэл мэтэ. Үүр сайтар орондоо хульбэржэ, тэсэжэ ядан хэбтэнэб. ⁵Үбшэн бэем хубсаһаар бэшэ, үтэтэй яраар хушагданхай. Архамни хахаран эдеэрлэнэ, хуушан ярын хатахада, шэнэ толбо бии болоно. ⁶Үдэр хоногууд бүд нэхэгшын ээрүүлһээ түргөөр үнгэржэ, этигэл найдабаригүй эсэстээ дүтэлнэ.

⁷Бодожо үзэгты: ами наһамни халхин мэтэ агшан зуурын хэрэг болоно. Энэ хорбоо юртэмсэдэ жаргал гэжэ минии нюдэн үзэхэгүй. ⁸Намае харадаг хүнэй нюдэн намае дахин харахагүй. Танай нюдэн нам дээрэ тогтоошье гэлэй, би байхагүй байжа магадгүй, бү гайхагты. ⁹Тэнгэрийн үлэнэй гэнтэ урдан ошодогтол Үхэлэй орон руу ябагша хүн хорбоо юртэмсэдэ бусажа ерэхэгүй. ¹⁰Тиигээд орон гэртээ тэрэ дахин үзэгдэхэгүй, тэрээниие түрэл танилынсье ог таһа мартадаг. ¹¹Иимэ болохолоороо хэлэ амаа тэбшэн нууха хэрэг намда үгыл. Бэе сэдхэлэйнгээ зоболон тухай ярингүй яахабиб даа.

¹²Эзэн минии, Танаар мануулжа байха тэнгис далай гү, али далайн аймшагтай шүдхэр хэн гүб? ¹³⁻¹⁴Унтаха нойртоол зоболонгоо марта-наб гэхэдэш, аймшагтай зүүдэ үзүүлжэ улам хүрдөөнэлта. ¹⁵Иигэжэ байнхаар зүүдэн соохи амитадай намае бажуужа алаһаниинь дээрэ. ¹⁶Амиды ябаха хүсэлгүй болоһон намае бү тамалыт. Амидарални удха ушаргүй болоо.

¹⁷Эзэн минии! Танай дэргэдэ хүн юунсье бэшэ һаань, юундэ тэрэниие шухалада үзэнэ гээшэбта? ¹⁸Юундэ тэрэниие үглөө бүри үзэжэ, агшан бүридэ анхарна гээшэбта? ¹⁹Намае түр зуурашье орхин, шүлһөө залгихымни сүлөө үгыт. ²⁰Би нүгэл үйлэдөө гүб? Хүн түрэлтэниие хинан харгалзалагша Танда би юу хээ гээшэбиб? Минии өөртөө дарамта болоторни, намае харбаха бай болгон үзэн ядана гээшэбта? ²¹Би Танда тиимэ хэсүүгээр үзэгдэнэ гээшэ гүб? Та юундэ хэһэн гэмьем сагаадханагүй гээшэбта? Удахагүй үхэхэ намае хүлисэхэнь дээрэ бэшэ юм гү? Эсэ тиигэбэл намае энэ дэлхэйдэ бэдэрээд олохогүйт.

Билдаадай Иоовто хандаһан үгэ

8 ¹Шууһаа угай Билдаад харюудань хэлэбэ:

²– Ши хэр удаан иигэжэ дуугархабши? Гэмнэлгын үгэнүүдшни хүсэтэ халхин мэтэл. ³Бурхан шударга ёһые забхайруулдаг гү? Түгэс Хүсэтэ үнэниие буруу болгодог гү? ⁴Үри хүүгэдшни Тэрэнэй урда гэм хэхэдэнь, Тэрэ нүгэлэйнь хүсэндэ тушаагаа ха юм. ⁵Тиимэ хадань ши

Түгэс Хүсэтэ Бурханһаа хүлисэл гуйгыш. ⁶ Хэрбээ ши үнэхөөр арюун шударга байбалшни, Тэрэ шинии түлөө Өөрөө бодожо, шинии үнэн шударгыг гэршэлхэл. ⁷ Тиин урдынхиһаа үлүү өөдэргэ болоно бээш.

⁸ Эртын зоной ухаанһаа хуража, элинсэгүүдэй үзэжэ мэдэнэниие ойлгожо аба. ⁹ Бидэнэй мэдэсэ һая түрэнэн хүүгэдэйхи шэнги багахан, һүүдэр шэнги газар дээгүүр үнгэрхэдөө, юушые мэдэнэгүйбди. ¹⁰ Элинсэгүүдэй үлөөһэн ухаанһаа хура.

¹¹⁻¹² Уһагүй газарта хулһан ургадаггүй. Уһанай шэргэбэл, энэ ургамал үбһэнһөө түргэн хатана. ¹³ Бурханда бэшэрдэггүй хүн энээнтэй адли юм. ¹⁴ Тиимэ хүнэй этигэл найдабари абаахайн шүлһэндэл хэбрэг ушарһаа хатаһан хулһанһаа бэлэхэнээр хухарна. ¹⁵ Абаахайн шүлһэндэ үлгэлдэнэн хүндэ ямар найдабари байхаб даа? Найдаһан гэрынь тогтодоггүй, хэдышые шагтагалдаа һаань, даахагүй. ¹⁶ Бурханда үлэ анхардагууд хог үбһэн мэтэ. Халуун наранда үдхэрэн ургажа, мүшэрнүүдын сээрлигээр таража, ¹⁷ үндэнүүдын хурьһэн доогуур аһалдадагые һаа, ¹⁸⁻¹⁹ үндэнөөрнь һугалан байраһаань хүдэлгэбэл, оро мүргүй үгы болоод, орондонь ондоо үбһэн ургана. Амидаралайн баясхалан энээгээр дүүрээ.

²⁰ Гэмгүй хүниие Бурхан бүримүһэн орхихогүй гээшэ үнэн, гэмтэ хүндэ туһалдаггүй гэдэгынь баһал үнэн. ²¹ Үнэхөөр ши гэмгүй һаа, Тэрээнһээ баяр жаргал оложо, ²² шамайе үзэн ядагшадые аягүй байдалда оруулхаш. Муу хүнэй гал гуламта хэзээ нэгэн сагта унтардаг.

Иоовой харюу

9 ¹ Иоов харюудань хэлэбэ:

² – Хэлэһэн үгэшни үнэн гэжэ мэдэнэм. Гэбэшые ахирхан амидардаг бидэ Бурханай урда түгэс гэмгүй байжа яажа шадаха бэлэйбди? ³ Тэрээнтэй үгэ буляалдаха гэбэл, мянган асуудал табиһадань, нэгэндэншые зүб харюу олохогүйлди. ⁴ Тэрэнэй оюун ухаан, хүсэ шадалын хизааргүй. Хэн Тэрээндэ эсэргүүсээд, бүтэн үлэһэн юм? ⁵ Уур хилэнсэгээрээ уула хабсагай бутаргахань Тэрээндэ юуншые бэшэ. ⁶ Газар дэлхэй хүдэлгэхэдэнь дэлхэй бүмбэрсэг үндэнөөрөө шэшэрэн һалганана. ⁷ Тэрэнэй зарлигаар наран хиртэжэ, одо мүшэд бүхэдэг. ⁸ Огторгойн түмэн одо мүшэдые бүтээһэн агуу хүсэниинь далайн мандал дээгүүр аялан зорино. ⁹ Тиигэжэ Долоон үбгэдые, Гурбан һогоониие, Зургаан мүшэдые, тэнгэрийн бүхы ододые Тэрэ бүтээгээ. ¹⁰ Хүнэй ойлгохын аргагүй үй түмэн гайхамшаг юумэ бүтээжэ байдаг.

¹¹ Хажуугаарни үнгэрхэдэнь би Тэрэниие ажаглахагүй, алхасынь шэмээе дуулахагыегүй байнаб.

¹² Юушье абаа хаань, Тэрэниие хаатуулха арга байхагүй. «Юундэ энэниие абабат?» гэж хэн асууха эрхэтэйб? ¹³ Уурлажа эхилээ хаань, номгоруулха арга байхагүй. Рааһаб шүдхэрэй урда хүгэдэгшэд бүгэдэ Тэрэнэй урда сүхэрөө юм. ¹⁴ Тиимэһээ би Тэрэнтэй тоосолдохогүйб. Хэлэхэшье үгэ алга. ¹⁵ Буруу бэшэшье хаа, би харюу үгэжэ шадахагүйб. Агуу шүүгшэһээ үршөөл гуйхамнил үлэнэ. ¹⁶ Тэрээндэ хандахадамни, Тэрэ харюусабашье гэлэй, харин минии үгэ Тэрэ соносоо гэжэ би этигэ-хэгүй байнам. ¹⁷⁻¹⁸ Шуурган мэтээр добтолжо, ушар шалтаггүй зобоо-жо, амилхашье сүлөө олгохогүй гэбэл Тэрэнэй эрхэ. ¹⁹ Эрхэ шадалынь хизааргүй ехэ, хэншье Тэрээндэ эсэргүүсэхэ шадалгүй. Шүүлсэхэ гээ хаа, хэн Тэрэниие дуудажэ шадахаб? ²⁰ Би хэды буруу бэшэшье хаа, урдань мунхаг үгэ хэлээд лэ буруутан болохоб. Гэмгүйшье хаа, гэмтэн болохоб. ²¹ Үнэхөөр буруугүй байнам, теэд тэрэ шухала аал? Үхэхэм намда дээрэ байна. ²² Хүнэй гэмтэй гэмгүйнь үнэндөө ямар илгаатай юм бэ? ²³ Бүгэдэ адлихан Тэрэнэй гараар усадхагдадаг. Гэмгүй хүнэй гэнтэ үхөө гэхэдэ, Тэрэ шоглон энеэжэ байхал. ²⁴ Адагай муу хүмүүс энэ дэлхэе зонхилжо, шүүгшэ, шүүмжэлэгшэдынь һохор мэтэ болонхой. Энэ байдалые Тэрээнһээ ондоо хэн бии болгоо юм бэ?

²⁵ Амидарални гүйгшэдэй урилдаан мэтэ хурдан үнгэрнэ. Тэрэ һайниие юрэдөө үзэнэгүй. ²⁶ Хүнэй амидарал гээшэ уһан дээгүүр һолжорһон хулһан онгосонууд мэтэ, олзодо шунаһан бүргэдэй дай-раад гараһан мэтэ нюдэ сабшаха зуурын хэрэг. ²⁷⁻²⁸ Зоболон гунигаа мартажа, уруу дуруу шарайгаа орхижо, энеэшье гээ хаань, шадахагүй байнам. Би үбшэ зоболонһоо айдаг ба таанар намайе буруутан гһээр байнат. ²⁹ Тиимэ хадань минии дэмы зүдхэһэнэй ямар хэрэг байгаа юм? ³⁰⁻³¹ Үльгэрлэбэл, үбшэн бэеэ саһанай уһаар угаажэ, гараа сабандан сэ-бэрлээшье һаам, намайе угаадаһанай нүхэндэ хаяхадатнай, үмдэһэн хубсаһандам хүрэтэр үмхэй бэеым үзэн ядаха болоһонтой жэшээтэй.

³² Тэрэнэй хүндэ адли байгаа хаань, би шүүлгын газарта заргалдан, Тэрээндэ харюу үгэжэ болохо байгааб. ³³ Зүгөөр хэншье бидэ хоёрой дунда зууршалан гараа табихагүй. ³⁴ Тэрэ хүлдэ барюулаа намһаа хо-лодуулжа, хүрдүүлэн шийдхэхэеэ болиг лэ. ³⁵ Тиигэбэл айнгүй хэдэн үгэ хэлэмээр байна. Үгэ хэлэхэгүй шалтагаан үнэндөө намда байхагүй.

10 ¹ Өөрын амидарал үзэн ядадаг болоһон би гомдолоо Бурханда мэдүүлхэмни. ² «Эзэн минии! Намайе иигэтэр бү гэмһыт! Харин юундэ намай үзэн ядаһанаа хэлээд үгыт! ³ Та Өөрөө намайе бүтээһэн аад, иигэжэ үзэн ядахадаа, адагай муу этэгээдүүдэй бахаа ханахые хангажа байхадаа зүб юумэ хэнэ гээшэ гүт? ⁴ Амитай хүндэ адляар

Танай нята харадаггүй, ⁵ Танай үдэрнүүд мүнхэ бэшэ хүнүүдэй үдэрнүүдтэ адли бэшэ, Танай жэлнүүд хүнэй жэлнүүднээ ондоо. ⁶ Та юундэ иитэрээ минии үйлэ үзэжэ бурууемни бэдэрнэт, нүгэлтэй байһыемни элирүүлхэ гэжэ оролдонот? ⁷ Ихэдээ эгээлэй хүнүүдтэ адляар намда хандахадаа хамагые хаража байдаг Бурхан бэшэ болоно гүт? Буруугүй болохыем Та мэдэнэт. Танай мутарһаа хэн намайе халгажа шадахаб? Хэншые халгажа шадахагүй.

⁸⁻⁹ Та Өөрөө намайе газар шоройһоо бүтээһэн аад, шорой болгохо гэжэ юундэ хүсэбэт? ¹⁰ Та намайе хүн шэнгээр юулэжэ, ээзгэй шэнги бүрилдүүлжэ, ¹¹ арһа мяхыем суглуулжа, яһа шүрбэхөөр холбоогүй хэн гүт? ¹² Танай бэлэглэһэн хайраар би амиды ябанаб. ¹³ Гэбэшые сэдхэл соогоо далдалһан бодолыетнай би ойлгоном. ¹⁴ Алибаа гэм үйлдэбэлни, Та анхарангүй үнгэрхэ ушаргүйт. ¹⁵ Гэмтэй болобол шийдхэл үзэнгүй би гарасалдахагүйб гэжэ мэдэнэм. Гэмтэй болоболни гай гашуудал намда бууха. Гэмгүйшые хаа, толгойгоо үргэжэ зүрхэлхэгүйб. Иигээд оройдоо гэмгүй хүндэ зоболон амасуулха эрхэтэйт. ¹⁶ Зобохын ехээр зобожо байхадам, арсалан мэтэ добтолжо, үрсэгэнүүлэн тамалнат. ¹⁷ Та намайе дахин дахин гэмнэжэ, уур хилэнсэгтнай улам ехэдэнэ.

¹⁸ Тиигэбэл юундэ Та намайе эхын умайһаа түрүүлээ гээшэбта? Хүнэй нюдэндэ харагдахын урда үхэхэмни дээрэ байгаа. ¹⁹ Тиигээд оршолонто юртэмсэдэ огто ерээгүй мэтэ эхын хэбэлһээ унамсаараа үхээрийн газарта ошохо хэм. ²⁰ Удангүй үхэхэ намайе удаан бү тамалыт. Ойро зуура хэргэжэ, амьяа абаха сүлөө олгыт. ²¹ Хизааргүй харанхы ба гүн хүүдэрэй орон руу ошохымни урда хэшээгыт. ²² Нюдэ балай хүни тэрэнэй хажууда юуншые бэшэ. Эхи захагүй байдал, гүн харанхы тэндэ зонхилно» гэжэ хэлэнэм.

Цопаарай Иоовто хандаһан үгэ

11 ¹ Наамаан обогой Цопаар хэлэбэ:

² – Мянга түмэн үгэдэш харюу үгэхэнь зүб. Олон үгэтэй хүн зүб гээд бусадай ама таглаха хэрэггүй. ³ Ши хэндэш зэмэлүүлэнгүй, Эзэниие торгоохо гэжэ бодобол эндүүрнэш. ⁴ Үнэн хургаалытнай батаар дахадаг ушарһаа Танай урда гэмгүйб гэжэ хэлээш. ⁵ Тэрэнэйш түлөө Бурхан эрид буруушааха ёһотой. ⁶ Шамда харюусаа хаа, мэргэн ухаанай нюусануудые Тэрэ нээгээд үгэхэ хэн. Тэрэнэй оюун ухаанда хизаар байхагүй. Шинии гэмэй ехэ хубиие хэлээгүй гэжэ мэдэ.

⁷ Ши өөрөө Бурханай гүн ухаае, Хамагые баригша Түгэс Хүсэтын хизаарые оложо шадаха гүш? ⁸ Тэнгэри мэтэ хизааргүй Тэрэнэй үндэртэ хүрэжэ шадаха гүш? Үхэлһөө гүнзэгы бодолыень түгэс ойлгожо

шадаха гүш? ⁹Түби дэлхэйһээ, тэнгис далайһаа үргэн ехэ ухаандань ши хэрхэн хүрэхэбши? ¹⁰Хэрбээ Тэрэ шамайе хорижо шиидхэхэ гэбэлнь хэн зогсоожо шадахаб? ¹¹Хуурмаг хүниие тэрэ ядахагүй танидаг, хүн бүхэнэй гэм Тэрэнэй нюдэндэ эли. ¹²Харин зэрлиг элжэгэнһээ хүнэй түрэхэнь шам мэтын тэнэгэй ухаатай бологшоһоо хилбархан.

¹³Ши нүгэлөө наманшалжа, үршөөл хайра Тэрээнһээ гуйгаад, ¹⁴хожомынь гэм үйлдэхээ болииш. Бишыханшые бурууһаа халаха гэжэ оролдо. Нүгэлһөө зайлажа, майхангуудтаа хорон муугай оршон усадхабал, ¹⁵толгойгоо дээшэнь үргэжэ үнэхөөр шадаха, айха эшэхын үндэһэгүй болохош. ¹⁶Зоболоншни бүримүһэн мартагдажа, голлой уһанай урдан үнгэрһэн мэтэ ханагдахал. ¹⁷Амидаралшни үдын наран мэтэ гэрэлтэжэ, харанхы соо үүр сайһан мэтэ болохо. ¹⁸Тиин этигэл найдабари бии боложо, сэдхэл амарха. Эрбен тойрогшоо хараад, ши айха юумэгүй амар унтахаш. ¹⁹Иигэжэ һайн нуухышни хүнүүд хараад, хүндэлэн туһаламжа эридэг болохо. ²⁰Харин муу этэгээд тэрэ үедэ хэсүү байдалһаа гараха аргагүйгөө мэдээд, сэдхэлээ муудажа, тэдэнэй гансал найдаха юумэн үхэлэй урда дүүрэн сээжээр ами абахань лэ үлөө.

Иоовой Цонарта үгэһэн түрүүшын харюу

12 ¹Иоов харюу үгэбэ:

²– Дэлхэйдэ гансал таанар ухаатай юм гүт? Таанарай наһа барахада хүн түрэлтэн ухаагаар дутаха гү? ³Харин би таанарһаа дутуугүй алибаа юумэ ойлгоноб. Энэ мэтые хэн мэдэдэггүй юм? ⁴Танил талануудай наада зугаада би оронхойб. Урдань би Бурханһаа гуйлтадаа харюу абадаг бэлэйб. Мүнөө гэм хээгүй, үнэн шударга би бултанай доро болоо хэбэртэйб. ⁵Зоболон үзөөгүй сагтаа таанар зобоһон хүниие наадалжал шаданат. ⁶Үнэн шударга минии зобожо байхада дээрмэшэн этэгээдүүд баяжажа, Бурхание тоодоггүй зон амар нууна. Тэдэ өөрын хүсэ шадалые бурхан болгон үргэмжэлнэ.

⁷⁻⁸Ан араатан, жэгүүртэн, загана жараахайһаа, газар дэлхэйһээ асуугаад үзыш! ⁹Тэдэ нэгэл юумэ баталан хэлэхэ. Хорбоо юртэмсын хуули гурим Эзэн зохёогоо гэжэ тэдэ мэдэнэ. ¹⁰Амитан бүрийн амидарал, хүнэй ами наһан Тэрэнэйл гарта байна. ¹¹Харин эдэ бүгэдэ таанарта хамаагүй. Аманшни амтан хоолдо дуратайдал адли шэхэншни дэмы үгэ соносохо дуратай.

¹²⁻¹³Үндэр наһатан уужам мэргэн ухаантайшые гэгдээ наа, Эзэндэл оюун ухаан, хүсэ шадал түгэс байдаг. ¹⁴Тэрэнэй усадхаһаниие хэншые дахин бодхоожо шадахагүй. Тэрэнэй хаһаниие хэншые сүлөөлжэ шадахагүй. ¹⁵Тэрэнэй уһа тогтоохо гэбэл, ган болохонь зайлашагүй, уһа

табигалнь дэлхэй дүүргэхэ. ¹⁶ Хэмжээгүй ехэ хүсөөрөө хамагыг Тэрэ диилэжэ шадаха, мэхэлэгдэнэн ба мэхэлхэн хүнүүд барандаа Тэрэнэй гарта ородог. ¹⁷ Түшэмэл ноёдые гар хооһоор ябуулжа, шүүгшэдэй мунхагыг харуулан тушаалһаань үлдэжэ болохо. ¹⁸ Хаад ноёдые шэрээ-һээнэ буулган, шорондо оруулжа шадана. ¹⁹ Бүмын санаартад, изагуур ехэтэн Тэрэнэй хүсэһэн сагта доошоо бууна. ²⁰ Ухаатай түшэмэд хэлэхэ үггүй боложо, сэсэн үбгэд хүгшэд дэмы гайхан хосорно. ²¹ Хэргэм зэргэтэйшүүл зоной наадан болоно, хүсэтэн хүсэһэн сагтань доройтоно. ²² Хамагай далда зүйл эли болгожо, гүн харанхыг гэрэлдэ абажа ердэг. ²³ Зарим улас үндэхэтэниие хүсэтэй болгожо, нүгөөдүүлынь нураан унагадаг. Зарим уласай газарынь үргэдхэнэ, зариманай газар буляан абадаг. ²⁴ Арад олоной ударидагшад ушараа олохоо болижо, сүл губида харгыгаа төөрижэ жолоогоо алдана. ²⁵ Иигэжэ Эзэнһээ боложо, тэдэ харанхыда тэмтэрэн, ногтуу хүн мэтэ гуйбажа ябадаг.

13 ¹ Эдэ бүгэдые би нюдөөрөө хаража, шэхээрээ шагнааб. ² Би таанарай мэдэхэ юумэ хуу мэдэнэм. ³ Гэбэшье намда маргаха хэрэг байхагүй. Би Түгэс Хүсэтэ Эзэнтэй ярилсахыг хүсэжэ байнам. Тэрэнтэй арсалдаха дуран хүрэнэ. ⁴ Таанарай ханаанһаа баалажа зохёонон үгэ эмээ мэдэхэгүй эмшэнэй үгэнэн эм шэнги. ⁵ Иимэһээ амаа татан дуугай шарайлхадаа, таанар хүнэй нюдэндэ ухаатай харагдажа магадгүйт.

⁶ Минии сэдхэл ойлгожо, хүсэл бодолыем мэдэжэ абагты. ⁷ Эзэнэй түлөө худалаар хэлэхэ ямар хэрэг байгаа юм, Эзэндэ танай хуурмаг хэрэгтэй юм гү? ⁸ Тэрэнэй талыг бариһан аад, зорёолхоно гүт? Бурханай түлөө тэмсэхэ гээ гүт? ⁹ Тэрээгээр шалгуулбал, буруугүй гаража шадаха гүт? Хүниие мэхэлхэн шэнгээр Тэрэниие мэхэлжэ шадаха гүт? ¹⁰⁻¹¹ Хэрбээ таанар нюусаар нэгэнэйн тала барижа, үнэн бэшээр шүүбэл, Тэрэнһээ шийдхэл абажа, гайхамшагта хүсьень хараад, айн хүрдэхэт. ¹² Бургаалайтнай үгэнүүд халхинда хийдэхэ үнэнэн мэтэ. Баталһан тогтоолтнай шабар хэрэм мэтэ хэбрэг. ¹³ Амаа хаажа, минии хэлэхэ ээлжээ үгэгты. Удаань болохо юумэн болуужаг.

¹⁴ Үхэлшье намда хамаагүй. Үхэлһөө зугадаха хэрэг намда үгы. ¹⁵ Амием абаашье хаань, этигэнэн хэбээрээл байхаб. Ямаршье хаа, би Тэрэнэй үмэнэ ошоод, өөрыгөө хамгаалхаб. ¹⁶ Бурхангүй хүнүүд Тэрэнэй урда ошожо шадахагүй, би урдань ошобол – абарал олохоб. ¹⁷ Минии үгэ анхаралтай шагнагты. ¹⁸ Би мүнөө хэрэг шүүлгын газарта Тэрэнэй урда ошоод өөрыгөө үмэглэхөөр бэлэн байнам. Гэмтэй бэшээе би батаар мэдэнэм.

¹⁹Эзэн минии, хэн нэгэнэй минии бурууе гэршэлжэ шадабал, би үгэ дуугүй үхэхөөр бэлэнби. ²⁰Хоёрхон лэ юумэ гуйха ханаатайб. Гуйлтыем зүбшөөбэл, Та намтай уулзан хөөрэлдэхэт. ²¹Өөрын мутар намхаа холодуулжа, айлган шиидхэхэеэ болиит. ²²Асууһан бүхэндэтнай би харюусахаб. Амаа нээхэ сүлөө үгэгты. Үгы гэбэл, минии һурахада, Та харюусагты. ²³Танай урда би ямар гэмтэй гээшэбиб? Хамаг нүгэлыем нюултагүй хэлэгты.

²⁴Юундэ өөрын нюур нюужа, намайе дайсан мэтээр үзэнэт? ²⁵Танай урда минии бэе һалхинда хиидэхэ хамхуул, хатаһан набша мэтэ бишыхан бэшэ юм гү? Бишыхан намайе гартаа адхан иигэжэ тамалха ушар бии юм гү?

²⁶Шиидхэлтнай хатуудажа байна. Эдир залуугай алдуу мүнөөдэрэй шиидхэлые хүндэ болгожо байна. ²⁷Хүлыем гэнжэдэ уяжа, хэһэн юумыем нарин ажаглажа, гэшхэһэн мүрыем шалган үзэжэ байнат.

²⁸Амидарал гээшэ табиһан хоол мэтэ муудажа, хадагалһан хубсаһан мэтэ хорхойдо эдүүлжэ дууһадаг.

14 ¹Эхэнэрһээ гараһан хүнэй наһан богони, тэрэнэй үтэлхэнь түргэн. Амидарал гээшэ түбэгтэй. ²Һалбаран дэльбыһһэн сэсэг хурдан хоршыдог. Оройн һүүдэр түргэн хатадаг. Хүнэй амидарал тэрээндэ адлихан. ³Иимэ амитадые үзэжэ, шиидхэл хубаахань Танда хэрэгтэй юм гү?

⁴Бузар юумэнһээ арюун байдал гарахагүй. Хүн гээшэ түрэлхиин бузартай амитан. ⁵Хүнэй наһанай хэмжээе тогтоожо үгэһыетнай хэн ондоо болгожо шадахаб? ⁶Зарсыншые ажалда дууһаха саг байдаг ха юм, хүндэ үхэн үхэтэрынь сүлөө үгэхэгүй гээшэ гүт?

⁷Ургажа байгаа модые отолбошые, үндэһэнһөө дахин ургажа болодог. ⁸⁻⁹Модоной үндэһэн хатабашые, бороогой ороходо һэргэдэг юм.

¹⁰Хүн гээшэ модондо адли бэшэ. Нэгэл удаа үхэхэдөө, дүүрээ. Үхэһэн хүнэй хаана ошодогыень хэн хэлэжэ шадахаб?

¹¹Нуурай уһанай дундаран хоһорходо, голый уһанай шэргэжэ хатаһантай адли ¹²хүн гээшэ үхөөд, дахин бодожо ердэггүй. Тэнгэри дэлхэйн хүнэн хүнэтэр тэрэ нойрһоо һэрихэгүй.

¹³Эзэн минии! Үхэлэй орондо намайе нюужа, Танай уур хилэнсэгэй бууратар намайе үхүүлээд, болзолһон сагта бодхоожо ярилдаха байгаат. ¹⁴Үхэһэн хүниие амилуулжа шадаха бэээт. Зоболон бэрхэшээлэй үдэрнүүдэй хубилтар би хүлеэхэб. ¹⁵Дуудаһан сагта би бодожо ерээд, харюу үгэбэлни, өөрын гараар бүтээһэн намайе үзэхэдөө, эрхэ бэшэ өөгшөөжэ магадгүйт. ¹⁶Тиигээд хэһэн бүхыемни нарибшалан шалгажа,

нүгэлтэ хэрэг намда тохонгүй, ¹⁷ сумаа соо шуудайлхан мэтэ хойшонь хээд мартажашье магад.

¹⁸ Гэбэшье бороогой ухан уула нураадаг, хада шулуу хахалдаг, ¹⁹ үерэй ухан хүрһэ шорой эбдэдэг. Тэрээншэлэн Та хүнэй найдал аажамханаар таһалдаг байнат. ²⁰ Хүсэтэ Танай эсэргүүсэл хүн удаан тэсэхэгүй. Аалихан доройтохоор амидаралһаа халин зайладаг. ²¹ Үри хүүгэдэйнгээ доройтохо өөдөлхые тэрэ мэдэхэгүй, гомдолыень тараан хайрлаха аргагүй. ²² Өөрын лэ бэе сэдхэлэй зоболон үбшэн бэеын эзэмдэдэг.

Элипаазай хоёрдоху үгэ

15 ¹ Удаань Тэмаан хотын Элипааз Иоовто дахин хандажа хэлэбэ: ² – Зүүн зүгэй хуурай халхьяр дотороо дүүргэхые сэсэн хүн хүсэхгүйл, тэрээндэ адли хоохон үгөөр харюу үгэхэнь хэн хэндэмнай ашаггүй бэшэ юм гү? ³ Сэсэн хүн дэмы үгэ алдахагүй. ⁴ Шинии хэлэһээр, Бурханиие хүндэлхэ хэрэггүй болоно. ⁵ Харатай хүнүүд лэ иигэжэ дуугардаг, гэм гэмшэлһээ хулжахын тулада залитай үгэ хэлэжэ байнаш. ⁶ Шамае заатагүй буруудхаха гэнэгүйб. Хэлэһэн бүхы үгэшни шамае элишэлжэ байна.

⁷ Энэ дэлхэйдэ эгээл түрүүшын хүн ши юм гүш? Бурхан газарай нюруу бүтээхын урда шамае бүтээгээ юм гү? ⁸ Тэрэнэй бүхы нюусые ши мэдэнэ гүш? Хүнһөө үлүү сэсэн ухаанда хүртэбэ гүш? ⁹ Бидэнһээ үлүү юу мэдэхэбши? ¹⁰ Буурал үбгэд бидэнэй үгэ зүбшөөнэ. Тэрэ эсэгэһээш үндэр наһатай бшуу.

¹¹ Бурханай шамае дүмэхэнь багадаа гү? Бидэнэй зөөлэн үгөөр хэлэһэмнай шамда дээрэ бэшэ гү? ¹² Ши юу ханаарханаанда нюдэнши омоогоор ялалзанаб? ¹³ Юундэ уурлан, Бурханда муу үгэ хэлэнэш?

¹⁴ Тэрэнэй урда хүнүүд арюун сэбэр байжа шадаха гү? Энэ дэлхэйдэ эхэнэрһээ түрэнэн хүн түгэс гэмгүй байжа шадахагүй. ¹⁵ Эзэн бидэнһээ байтагай Өөрынгөө гэгээнүүдтэ бата найдадаггүй. Тэрэнэй урда юрэ бусын юртэмсэшье арюун бэшэ. ¹⁶ Харин хүн гэжэ бузар амитанда найдалтай гү? Булагай уһанай гараһантай адли хүнэй гэм буруу таһархагүй.

¹⁷ Иоов хэлэһэн үгэдэм анхара. Үзэһэн хараһанаа ярихамни. ¹⁸ Урданай ухаантан мэргэдэй хэлэһэн үгэ бшуу даа. Үбгэдһөө тэдэ һуража, энэ болотор дамжуулаа. ¹⁹ Урдын тэрэ сагта гадаадын ондоо омогтон үзэл бодолыень бузарлаагүй байгаа.

²⁰ Нүгэлтэй хүнүүд наһан соогоо зобожо, үргэлжэ аймшаг үзэнэ. Дарлагшын наһанай эсэс тэдээндэ мэдэгдэхэгүй. ²¹ Хуряжа суглуулһан зөөринь дээрмэшэнэй гарта гэнтэ ороно. ²² Хэһэн үйлэдөө тэнсүү

шийдхэл абахаа тэдэ ойлгожо, гунигта бодолдо абтана. ²³ Мяхаша шу-буунай үхэл хүлээдэгтэл Эзэнэй шийдхэл буухые тэдэ мэдээд, ²⁴ дайнда бэлдэһэн хаан мэтэ айн хандарһаар амидаралаа үнгэргэнэ.

²⁵ Юундэб гэхэдэ, тэдэ энэ дэлхэйн Түгэс Хүсэтэ Бурханда бардам хандажа байна. ²⁶ Халхабша дуулга барин дайсан тээшэ зоригтой даб-шаһан сэрэг мэтэ тэдэ эсэргүүсэн тэмсэнэ.

²⁷ Гэдэһэ садхаланһаа нюурынь мяхалиг, ташаа нюрганиинь өөхэ-лиг болонхой. ²⁸ Хото нууринуудынь хоһорон үгыржэ, ²⁹ хүрэнгэ зөөринь үригдэн барагдана. ³⁰ Тэрэнэй шийдхэлһээ тэдэ зайлажа шадахагүй, үхэлэй харанхыда орожо, галда шатаһан сусал мэтэ үгы болоно. Иигэжэ Тэрэнэй уур хилэнсэг тэдэниие усадхана. ³¹ Нүгэлтэн хоһон найдалаар бээе бү мэхэлэг, эсэстээ юушьегүй үлэхэ. ³² Саһаа урид гэнтэ муудажа, ургажа байгаад хатаһан модон мэтэ болоно. Тиимэ модоной мүшэр дахин сэсэглэжэ шадахагүй. ³³ Түүхэй жэмэстэй мүшэрөө таһалуулһан уһан үзэмэй модон, эртэ үхэһэн алимай модон иимэ болодог. ³⁴ Нүгэлтэ зон хайн хайханиие үзэхэгүй, үри хүүгэдгүй үхэдэг. Эдилгэ абагшын гэр гал түймэртэ хосорно. ³⁵ Иимэ хүнэй һа-наанда муу үйлын үрэ нуурияа оложо, хожомой нэгэ сагта хүүгэдэй түрэнэн мэтэ гэнтэ гаража ерэдэг.

Иоовой харюу

16 ¹ Иоов харюу үгэбэ:

² – Иимэрхүү үгэ би урдань оло дахин шагнаһан байнаб. Хүнэй сэдхэл заһахын орондо таанар улам зобоодог байнат. ³ Дэмы донгодожо дууһаба гүш? Юундэ үргэлжэ тоосолдоо хүмши? ⁴ Таанарай нам шэнги болоо һаа, бишье тархья һэжэрэн зэмэлхэ байгааб. ⁵ Би һа-нааетнай заһажа, сэдхэлыетнай уужам болгожо шадаха һэм.

⁶ Хэды хөөрэлдэбэшье, минии зоболон бага болоногүй. Баһа үгэ дуугүй нуухань мүн лэ хэсүү. ⁷⁻⁸ Эзэн намайе туйлдам хүргэжэ байна. Гал гуламтыем усадханаһаар дүүрэхэгүй, ахирхан бэеым гартаа оруулан зобоожо байна. Үбшэн зоболондо нэрбэгдэн, арһа яһан болооб. Бусад хүнэй урда гэнтэ амитан болооб.

⁹ Уурлан хилэнлэһэн Тэрэ намайе зэрлиг амитаниие мүрдэһэн ангуу-шан мэтэ намнажа, үбшэн бэеым шүдөөрөө удар татахаар бэлэн байна. Дайсад болон бусад нам тээшэ нюдөө хөлойлгон, ама шүдөө арзайлгана. ¹⁰ Хасар нюурым альгадахаар барахагүй өөһэд хоорондо эбсэн дором-жолно. ¹¹⁻¹² Өөрыень сэгнэдэггүй зоной гарта Эзэн намайе оруулжа, гэнтэ бахалуурдан абажа, бүхы бэеым нюхажа хаяад, бай болгобо. ¹³ Бурша номо агсаһан сэрэгүүдынь намайе тойрон зогсоод, доторым

хаха харбажа, шуһа нүжьем гоожуулһан мэтэ. ¹⁴Тэрэ намайе хайрлаха шэнжэгүй. Харин дошхон сэрэгшэ мэтэ дахин дахин нам тээшэ довтолно.

¹⁵ Иигэжэ би эгүүридэ гашуудалай шэрүүн хубсаһа үмдэһэн мэтэ болооб. Духаараа газар мүргэжэ, ¹⁶нюдэнэйнгөө хабдатар, нюурайнгаа улайтар бархирааб. ¹⁷Гэм хэхэхээ зайлажа, Бурханда сэхэ сэбэр сэдьхэлһээ зальбардаг байһандаа би иимэ зоболондо орооб.

¹⁸ Минии арюн шуһые газар шорой нюуха ёһогүй. Үнэн шударга бэшэ байдалда эсрэг би бодожо байнам. Минии дуу хоолой хэншые таглаха ёһогүй. ¹⁹ Гэмгүйем баталха гэршэ юрэ бусын юртэмсэдэ олдохо. Тэрэ намайе хамгаалха. ²⁰ Анда нүхэдни намайе наада барижа байна. Тиимэһээл би Бурханай урда нулимсаяа гарганам. ²¹ Анда нүхэрөө хамгаалан зууршалһан мэтэ тэрэ гэршэ тэнгэридэ намайе Бурханай урда хамгаалхань болтогой. ²² Удангүй би үхэжэ, энэ дэлхэйдэ дахин бусажа ерэхэгүй ушарһаа энэл намда шухала байна.

17 ¹ Урма зоригни хухаржа, үдэр хоногуудни дууһажа, удахагүй хуурсагта орохоо бодожо байнам. ² Тойрон хамаг зон намайе наадалжа байна. Хараха нюдөө огто аняагүй сагтаа энээниел үзэхэ хубитай болооб.

³ Та Өөрөө минии түлөө барисаа баталжа гэм зэмэгүй гэжэ гэршэлыт. Танһаа ондоо хэншые намтай иимэ хэлсээ баталжа шадахагүй. ⁴ Та тэдэнэй ухаань балартуулаат, ушар тиимэһээ тэдэндэ бахархал бү үгыт. ⁵ Олзо ашагай түлөө нүхэдтөө туһалаагүй хүнэй үри хүүгэдынь нюдэ һохор болодог гэлсэгшэ. ⁶ Тэрэ намайе хохирооходоо энэ үгые баталһан мэтэ. Намайе бултанай наадан болгоод, хүнүүд нюуртам нёлбожо байна. ⁷ Уйдхар зоболондо абтаһан би хоохон агаар шэртэжэ, бэе мүсэмни һүүдэр шэнги болоол. ⁸ Үнэн шударга зон энээниие гайхан, Бурханда этигээгүй ябадалай гай гэжэ буруу тайлбарилна. ⁹ Үнэн шударга зон замһаа хадуурхагүй, гэмгүй хүнүүд хүсэ нэмэхэ. ¹⁰ Өөһэдыгөө зүб гэжэ тоолодог тэдэ минии урда сугларбал, хэниинь мэргэн ухаатайб гэжэ би хэлэжэ шадахагүйб.

¹¹ Удахагүй би үхэжэ халахаб. Хүсэһэн түлэблэһэн олон юумэмни хэзээшые бээлхэгүй, үгы болохо. ¹² Амидаралайм харанхыда ороходо, анда нүхэдни үдэр гэхэ юм. Гэрэлтэ үдэр ерэнэ гэжэ тэдэ сэдьхэл заһабашые, шэб харанхы шэгээрээ. ¹³ Хуурсагай нүхөөр би гэр хэжэ, тэндэл унтажа амархамни. ¹⁴⁻¹⁵ Хуурсагтай нүхэндэ хандажа, «ши минии эсэгэ» гэжэ, үтэн хорхойнуудта хандажа, «таанар минии эхэ эгэшэ» гэжэ хэлэдэг болоходом, минии найдалда хэн анхарха юм? ¹⁶ Бөөмни булагдаашые хаа, найдални булагдахагүй юм бэээ.

Билдаадай хоёрдохи үгэ

18 ¹ Шууһаа нютагай Билдаад Иоовто хандаба:
² – Хэлээ бүлюудэхэтнай хүрөө бэшэ гү? Хэзээ амаа хааха гэшэбта, бодожо үзөөд дуугардаг болоёл. ³ Ши юундэ бидэниие малһаа дородо тоолонобши? ⁴ Бардам омогһоо боложо, ши өөрынгөө бэеые таһа татахаһаа холо бэшэ байнаш. Шамһаа боложо оршолон юртэмсын зүй тогтоол хубилжа, амитай бүхы усадхагдаха, хада шулуун байраһаа хүдэлхэ юм гү?

⁵⁻⁶ Гэмтэй этэгээдүүдэй гэр гэрэлгүй боложо, гал гуламтань хүнэхэ болоно. Тиимэ муу хүнэй хохиржо муу шийдхэл үзэхэнь зүб гэшэ. ⁷ Элүүр энхэ байһанаа алхадалынь нуларжа, хорото хэрэгүүдынь өөртэнь эсэргүү болодог. ⁸ Өөрынь хүлнүүд тэрэниие, муу бодолынь тиимэ хүниие урьхадан торгожо, зангада хүлөө шэхэнхэнтэйн адли болгоно.

⁹ Ороһон зангаһаа тэрэ мултаржа шадахагүй. ¹⁰ Тиимэ хүниие зам дээрэнь далда занга үргэлжэ отожо байдаг.

¹¹ Тиимэ хүн аюул аймшагта бүһэлэгдэн, гараха газаргүй болоно.

¹² Тэрэнэй шадалынь барагдажа, зоболонһоо бэшэ юумэ үзэнэгүй.

¹³ Арһа мяхан хүрэтэрни үхэлэй үбшэндэ эдигдэнэ. ¹⁴ Орон гэртээ тэнюун нууна гэжэ найдажа байһанаа гэнтэ аймшагтай хаанай олзо болоһон мэтэ болоно. Тэрэ хаанай нэрэ «Үхэл» гэдэг. ¹⁵ Танигдаагүй хүнүүд гэртэнь орожо нуухадаа, үмхэй үнэрын арюудхаха гэжэ арса хүжэ шатаана. ¹⁶⁻¹⁷ Тэрэ хүн үндэнэ мүшэрын хатаһан модонтой адли боложо, түрэнхэн нютагтань тэрэниие таниха хүн үгы болошодог.

¹⁸⁻¹⁹ Тиимэ муу хүн гэрэлтэ дэлхэйһээ харанхы оршондо түлхигдэн орожо, уг галгаха гансашье уригүй үхэнэ. ²⁰ Энээниие дуулаһан хүн бүхэн гайхан жэхыдэг, хамаг зон айхын ехээр айдаг. ²¹ Бурханиие тоодоггүй иигэжэ хохирдог байха юм.

Иоовой харюу

19 ¹ Иоов харюу үгэбэ:

² – Таанар хэр удаан муу үгөөр намайе дайлан зобоохобта?

³ Таанар намайе арба дахин доромжолбот, тэрээнһээ эшэхгүй байна гүт? ⁴ Үнэхөөр минии эндүүрһэн байгаашье һаа, танда ямар хамаатайб?

⁵ Хэрбээ таанар өөрыгөө намһаа дээгүүр үзэн, минии амсаһан зоболон ашглан, намайе гэмтэн болгохые баталха гээ һаа, нэгэ юумэ ойлгогты.

⁶ Бурхан намайе нэрбэжэ унагаагаа. Иигэжэ би Тэрэнэй торто баригдаһан ушарһаа зугадаха газарни үгы. ⁷ «Алабал!» гэжэ минии хашхархада, ямаршые харюу үгы. «Гомдолым хаража шүүгыт, туһалыт!» гэхэдэм, үмэглэл байхагүй. ⁸ Харин Тэрэ зам дээрэм шулуу хаяжа, манан харанхы

буулгаба. ⁹Гэм зэмгүй би хүндэ ямба хүлээн абадаг байгаа, тезд Эзэн бүхы нэрэ хүндыем хухалаа. ¹⁰Бүхы тээһээм Тэрэ намайе нэрбэжэ, этигэл найдабарием модоной үндэһэн шэнгээр ходо татажа хаяа. ¹¹Өөрын дайсадай тоодо оруулжа, уур хилэнсэгээ нам тээшэ шэглүүлээ. ¹²Юрэ бусын сэрэгүүдынь гэрым хүрээлэн дайраһан мэтэ.

¹³⁻¹⁴ Аха дүүнэрни, түрэл саданарни намайе орхижо, анда нүхэд, танил таланууд тоохоо болёо. ¹⁵Гэртэм хонолго һурадаг байһан зон мүнөө намтай мэндэшэлхээ болижо, зарасанарни намайе хари хүн гэжэ тоолодог болоо. ¹⁶Тэдээнһээ туһа эрижэ дуудахадам, тоожо үгэнэгүй. ¹⁷Үмхэй үнэртэй аминһаам һамгамни хулжан зайлажа, түрэн хүүгэдни ойртохо дурагүй болоо. ¹⁸⁻¹⁹Балшар хүүгэд намһаа жэгшэжэ, бии болоходом наадалдаг болоо. Хамагай дүтэ нүхэдни үзэн ядадаг болоо. ²⁰Мүнөө намһаа арһа яһан хоёр үлэжэ, амиды голтойхон байнам.

²¹Бурханай мутар намайе сохёод байхадань, анда нүхэдни, таанар, юундэ хайрлахагүй байнат? ²²Тэрэнтэй хамһажа намайе хашаха хэрэг бии гү?

²³⁻²⁴Өөрыгөө би гэмгүй гэжэ тоолодог һэн тула минии үгые номой хуудаһанда бэшээд, хадын шулуун дээрэ һиилээд, туулгаар барлаад, эгүүридэ үлөөбэл – һайн байгаа. ²⁵Юундэб гэхэдэ, намда Абарагша бии. Тэрэ һүүлдэнь намайе хамгаалхаа ерэхэл. ²⁶⁻²⁷Арһа мяхамни үбшэндэ эдюулжэ үгы болоошье һаань, хожомынь би дахин ами орожо, бэеэрээ Бурханай урда ошохом зайлашагүй. Үхэн үхэтэрөө би энэниел хүсэхэ байнаб.

²⁸Нүхэдни, таанар намайе буруудхажа, зоболон дээрэм зоболон нэмэхээ болигты. ²⁹Эзэнэй уур хилэнсэгһээ болгоомжологты. Тэрэнэй уур хилэнсэгэй хурса һэлмэдэл сабшахада, шийдхэлынь ямар болохые таанар мэдэхэт.

Цопаарай хоёрдохы үгэ

20 ¹Удаань Наамаа хотын Цопаар Иоовто хандаба:
²– Сэдьхэлэйм зоболон харюу хэлэхыем эрилтэ табижа байна. ³Намайе доромжолһон зэмэлэл дуулаад, уурлахаһаа ондоо аргагүй.
⁴⁻⁵Оршолондо хүниие бүтээжэ үгэһэн саһаа хойшо Эзэндэ хүзэглөөгүй этэгээдүүд ойро зуурын жаргал эдлэнэ гэжэ мэдэхэ бэшэ аалши? ⁶Тиимэ хүн тэнгэридэ тулатараа бахархашы, ⁷нэгэ сагта үмхэй бааһантаяа адли эгүүридэ үгы болоходонь, «Үнөөхимнай хаанаб?» гэжэ өөһэд хоорондоо гайхан асуухалта. ⁸Тиимэ хүнэй амидарал зүүдэн мэтэ үнгэрдэг. ⁹Орон нютагтань тэрэниие дахин оложо харахагүй. ¹⁰Тэрэ хүн ядуушуулые мүнөө дарлабашы, хожомынь тэрэнэй

үри хүүгэд булхайлжа абаһан зөөриень бусаан үгэжэ, үршөөл туһа-
ламжа эрихэ саг болохо. ¹¹ Шадал дундаа бэень эртэ булагдан, газар
шоройдо шэнгэхэ.

¹² Муу юумэ хэхэдээ, тиимэ хүн амаа тамшаан хорхойтодог.
¹³ Амандаа хэһэн шэхэр амтархан хүхэхэндэл, гэнтэ ябадалаа орхихо
гэжэ байхагүй. ¹⁴ Гэбэшье хэһэн гэмынь хожом хоротой хоол мэтэ
боложо, ¹⁵ эдихэн хоолоо бөөлжэн гаргаһантай адли, абаһан хү-
рэнгээ хаяха баатай болохо. Үнэн шударга байдалай түлөө Бурхан
энээниие хэдэг. ¹⁶ Муу хэрэг үйлэдэхэ гээшэ могойн хоро ууһантай
адли. ¹⁷ Иимэ хэрэг үйлэдэһэн хүн түргэн үхэжэ, зүгын бал, үрмэ
тоһоор билтарһан элбэг амидаралые эдэлжэ шадахагүй. ¹⁸ Наһан
соогоо суглуулһан зөөринь ямаршье жаргал үгэхгүй. ¹⁹ Ушарынь
хадаа тэрэ ядуушуулые дарлажа, өөрөө бодхоогоогүй гэрнүүдые бу-
ляжа абадаг байгаа. ²⁰ Садаха гэдэхые тэрэ мэдэдэггүй, сэдхэлынь
ханаха гэжэ байдаггүй. ²¹ Үрэхигшэ аманһаань юуншье зайлаагүй.
Бусадые хайрлаха сэдхэлгүй тэрэ хүнэй баян, тарганиинь удаа-
най бэшэ. ²² Элбэг дүүрэн амидаржа байһанаа тэрэ гэнтэ хохидожо,
туйлай ехэ зоболон үзэхэ. ²³ Сэнгэлэн байдалдаа ханажа байтарынь
Бурханай уур хилэнсэгэй хатуу шийдхэл гэнтэ бууна. ²⁴ Тэрэ хүнэй
байдал һэлмэнэ зайлаад, хүрэл һуршада оногдоһондо адли. ²⁵ Хурса
һомоной нюргандань зоогдожо, бэеынь шобто гарахада, хүрэл булса-
гарынь эльгыень биса татажа, тэрэ хүндэ айдаһан ерэнэ. ²⁶ Досоонь
захалһан гал тэрэниие үрэхихэ, гэр бүлэнь суглуулһан зөөритээе
баһал галда хуйхалагдаха. ²⁷ Тэнгэри тиимэ хүнэй гэм элишэлхэ,
газар дэлхэй эсрэг гэршэлхэ. ²⁸ Эзэнэй уур хилэнсэг эд зөөриень
үерэй уһан мэтэ хаман аршана.

²⁹ Гэмтэй хүн Эзэнһээ иимэл шийдхэл абадаг юм. Тэрэниие шударга
байдалай түлөө хэнэ.

Иоовой Цопаарта үгэһэн хоёрдохи харюу

21 ¹ Тиихэдэнь Иоов харюу үгэбэ:
² – Минии хэлэхые анхаралтай шагнахадаа, һанааем тэг-
шэлнэ гээшэт. ³ Намайе тэбшэжэ хэлүүлэгты. Һүүлээрнь наадалжа
байхадатнай болоно.

⁴ Би хүндэ гомдоно бэшэб. Удаан тэбшэжэ шадахагүймини минии
буруу бэшэ. ⁵ Убшэн бэеым хараад, алмайран гайхахадаа, амаа таглаха
бэээт. ⁶ Үнэн байдалаа би бодоходоо, эрхэгүй айн шэшэрнэм.

⁷ Хэрбээ таанарай ярянаы үнэн болбол, Бурхан яагаад муу хүнүү-
дые үтэр үхүүлдэггүй юм бэ? Тэдэ ута наһа наһалжа, улам хүсэрхэхэ

боложол байдаг. ⁸ Үри хүүгэдэйнгээ, аша гушанарайнгаа наһа хүсэхые үзэжэ, ⁹ Бурханһаа ямаршые шиидхэл абаагүй, ханаа амар һууна. ¹⁰ Үхэр малынь үбшэндэ нэрбэгдэнэгүй, үнээ гунжадынь дутуу түрэнэгүй, түлынь бүтэн. ¹¹ Үнэр олон үри хүүгэдынь хонин хүрэг мэтэ хушууран, ¹² хуур лимбын хүгжэмэй аялга соо сэнгэн баясана. ¹³ Тиимэ зон наһан соогоо өөдэргэ амидараад, ханаан тэгшэ үхэлэй газарта ошодог.

¹⁴⁻¹⁵ «Түгэс Хүсэтэ Эзэн хэн хадаа маниие зонхилхо болооб? Тэрэниие хүндэлхэнь ямар ашагтай юм бэ? Тэрэнтэй ярилдаха ямар хэрэгтэй юм бэ?» гэжэ тэдэнэр хоорондоо хэлсэдэг, «Бидэ танай замаар ябахгүйбди, харин бидэниие бү дайра» гэжэ Бурханда хэлэхэдээ хаатахагүй.

¹⁶ Харагтыл даа, муу зоной хайн амидархань зан шанарһаань шалтагаалдаггүй байна. Гэбэшые тэдэнэй үзэл бодолые би хэзээшые зүбшөөн дэмжэхэгүй байна.

¹⁷ Бурхан үнэхөөр гэмтэй хүнүүдэй гал гуламта усадхадаг гэжэ гү? Тэдэ үнэхөөр хохидол үзэдэг гэжэ байха гү? Бурхан тэдэндэ хилэгнэн зоболондо оруулдаг гэжэ гү? ¹⁸ Тэдэ халхинда хийдэхэ хатаһан голоомо, хамагдаһан мэхийнэ мэтэ үгы болодог гэжэ үнэн гү?

¹⁹ Бурхан хүнэй гэм нүгэлые үри хүүгэдтэнь хабадуулжа шиидхэдэг гэжэ таанар бодоно гүт? Энэ буруу. Бурхан гэмтэйл хүниие шиидхэн хохироохо ёһотой. ²⁰ Тэрэ хүн өөрын лэ бэеэр Түгэс Хүсэтэ Бурханай уур хилэнсэг амсаха зэргэтэй. ²¹ Тиин эртэ наһа барахадань, гэр бүлэнь тэрэндэ ямар хабаатай юм бэ? ²² Бурхан хамагай дээрэ байжа, тэнгэридэш байгшадые шүүн шиидхэдэг, хэн нэгэн Тэрэндэ ухаа заахам гэжэ оролдодог гү?

²³⁻²⁴ Зарим хүн элүүр шамбай, тарган садхалан, ханаан тэнигэр ябаһаар үхэдэг. ²⁵ Тиихэ зуура ондоо нэгэн жаргал нэгэтэшые үзэнгүй, халагла халаглаһаар үхэдэг. ²⁶ Гэбэшые хэнииньшые үхэжэ булагдаад, үтэ хорхойдо эдьюулээд үнгэрдэг.

²⁷ Таанарай намайе яжа буруудхаха, ямар харюу үгэхэ байһые би мэдэнэб. ²⁸ «Тэрэ алдар нэрэ ехэтэйшүүлэй гэрынь хаанаб, нүгэлтэнэй майхан алин бэ?» гэхэ ханаатайт. ²⁹ Газар үзэжэ, нюдөө тайлаһан хүнүүдһээ асуугаарайт. ³⁰ Гэмтэй муу хүн һүйдхэлэй үдэртэ бүтэн үлэдэг, Бурханай ууртай шиидхэлдэ тэрэ ородоггүй. ³¹ Үнэхөөр гэмтэй хүнэй хэнээлтэдэ оронгүй байха ушар олон. ³² Үхэхэдэнь, үргэн абаашаад, хүүр бунханайнь дээрэ харуул табидаг. ³³ Олон хүн ойронь ошожо хүндэлһэнөө мэдүүлдэг. Газарай зөөлэн нэмэргэдэ хушагдан, тэрэ амардаг. ³⁴ Худал үгэ ярижа, хайшан гээд ханааем тэгшэлхэ гэбэт.

Элипаазай гурбадаху үгэ

22 ¹Тэмаан хотын Элипааз Иоовто хандаба:
²– Хүнэй мэргэн ухаан өөртөнх лэ хэрэгтэй, Бурханда хүн-
 һөө ямар ашаг байба гэшэб. ³Шинии гэмгүй байдал Түгэс Хүсэтэдэ
 ямар хэрэгтэйб? Бөө сагаадхаха гэжэ оролдохошни Тэрээндэ ямар
 хэрэгтэй юм бэ? ⁴Тэрэ шамһаа түбэгшөөжэ, шамтай адли болошоод,
 заргалдажа байха гэжэ бодоно гүш? ⁵Үгы, шинии хэһэн муу хэрэгүүд
 олон, мянган гэмэйнгээ түлөө шийдхэлдэ орожо байнаш. ⁶Зээли абаха
 гэһэн хүнһөө барисаагаар мүнгэ эдижэ, хүнүүдые нюсэгэлдэг бэлэйш.
⁷Ядарһан хүндэ ши уһа харбайгаагүйш, үлдэһэн хүнһөө талха харам-
 нааш. ⁸Тиихэ хирэдээ хүсэ шадалтай хүн газар эзэлдэг, нэрэтэй солотой
 зон тэндэ хуудаг гэжэ тоолодог байгааш. ⁹Ядуу бэлбэһэн һамгадай гар
 сайлгангүй бусаажа, үншэн дорой хүүгэдэй эрхэ хаһажа байгааш. ¹⁰Тэ-
 рэнэй түлөө ши урьхада орожо, элдэб аюул аймшагаар хүрээлүүлжэ,
 гэнэ зоболондо унааш. ¹¹Гүн харанхыда ороод, үзэжэ хараха аргагүй
 боложо, зоболон дүүрэн амсажа, үерэй уһанда абтаһан мэтэ болоош.
¹²Бурханай оршодог газар холо байна. Аласай одод тээшэ хара, тэдэ
 ямар үндэр бэ? ¹³Ши тэрэниие мэдээд, ман тухай Тэрэ юу мэдэхэб даа.
 Үзэгдэхгүй ушарһаа харанхытай адли. Тэрэ гүн харанхые нэбтэлэн
 бидэниие хинажа шадаха гү? гэжэ хэлэхэш. ¹⁴Шинии хэлэһээр, Бурхан
 оршолонто юртэмсын хизаарые хараха шадабаригүй.

¹⁵Адагай муу хүнүүдэй гэмтэ замаар ябаханда шамда ямар хамаа-
 тайб? ¹⁶Тиимэ хүнүүд саһаа урид үхэжэ, амидаралайнх үндэһэн үерэй
 уһанда ходор татуулһан мэтэ болодог. ¹⁷«Түгэс Хүсэтэ Хамагы бариг-
 ша бидэндэ хэрэгтэй бэшэ» гэжэ бодоод, холохон байхые Тэрээнһээ
 гуйдаг. ¹⁸Үнэндөө Тэрэл үйлыень бүтэмжэтэй, гэрыень баялигаар
 дүүрэн болгоо юм. Муу хүнэй бодол би зүбшөөжэ шадахагүй байнаб.
¹⁹⁻²⁰Гэмгүй хүн гэнтэ муу хүнэй һүйдхэл хараад, «Бидэнэй дайсад хү-
 нэжэ, эд хүрэнгөнх шатаа» гэжэ баярладаг.

²¹Түгэс Хүсэтэ Тэрээнтэй ойртон эблэрһэншни дээрэ. Тиигэбэл
 ши Тэрээнһээ һайн хандаса хүлээхэ зэргэтэйш. ²²Тэрэнэй хэлэһэн үгэ
 заабари хүлээн абажа, сэдхэлдээ хадуун дэмжэ. ²³⁻²⁴Түгэс Хүсэтэдэ
 хандаба, ажал үйлэшни бүтэмжэтэй болохонь дамжагүй. Гэм хэхээ
 болижо, үнэтэй гэжэ тоолодог эд баялигаа бог нобшо дээрэ хая. Опиир
 нютагай эрхим шанарай алтые голой элһэ шулуунтай худжажа орхи.
²⁵Газар дэлхэйн Түгэс Хүсэтэ Эзэн лэ шинии найдабари болоһон үнэтэ
 баялиг байха ёһотой. ²⁶Тиигэбэл ши Түгэс Хүсэтэдэ түшэг тулга оложо,
 сэдхэлшни тэнигэр болохо, Бурхан тээшэ харахаш. ²⁷Тиигээд заль-
 барһан бүхэнэйнгөө харюу Тэрээнһээ абахаш. Харин ши талархалаа

элирхэйлхын тулада хэлэһэн үгэ тангаригаа һүүлээрнь бэелүүлжэ бай. ²⁸Тиигэбэл ханаһан бүхы ханааншни бүтэжэ, амидаралайш зам гэрэлтэй болохо. ²⁹Хэсүү үедэ Тэрээнһэ туһаламжа эрибэлшни, даруу зантай шамда Тэрэ туһалхал ёһотой. ³⁰Тэрээнһэ байтагай гэмтэй хүнэй зүгһөө шинии зууршалбал, Тэрэ шамайе ханан шийдхэлһэ тэрэниие сүлөөлхэ.

Иоовой харюу

23 ¹Иоов харюу үгэбэ:

² – Би Бурханда гашуун гомдолоо мэдүүлхэмни. Иимэ байдалые зүб гэхэгүй ушарһаа бэшээр аргагүй байна. ³Тэрэниие хаанаһаа олохо болохые би мэдэдэгһэйб, байдаг газартань дүтэлбэл, ямар хайн гээшэ хэм. ⁴Тэрэнэй үмэнэ хэрэгээ мэдүүлжэ, шүүн сэгнэхын хүлээбэл, бүришые хайн байгаа. ⁵Би гомдолоо ойлгуулаад, өөрыгөө үмэглэхэ байгааб. Тэрэнэй харюу шагнажа, хэлэһэн бүхы үгыень ойлгохо хэмби. ⁶Хизааргүй хүсөөрөө намтай заргалдаха юм гү? Үгы даа, Тэрэ намайе усадхахагүй, анхаран шагнаха ёһотой. ⁷Хэншые шударга үнэн хэрэгэй түлөө Тэрээнтэй арсалдахадань яахаб. Тиин минии гэмгүй болохымни хүлээн зүбшөөжэ, Өөрын шүүлгэһэ намайе сүлөөлэн табиha хэн.

⁸Баруун, зүүн зүг тээшээ хайшаашые ябахадань, Тэрэ үзэгдэнгүй. ⁹Урда, хойто зүгтэ хүсэ шадалын харагдабашые, намда Өөрөө үзэгдэхэ гэжэ алга. ¹⁰Үзэгдэхэгүйнь шухала бэшэ юм бээ, гэшхэһэн бүхы мурым Тэрэ хайн мэдэнэ. Намайе шалган туршаад, холисогүй шэжэр алта элирүүлһэндэл хэлэхэ. ¹¹Би Тэрэнэй замһаа нэгэшые хадуураагүйб. ¹²Хэлэһэн үгэдэнь зааханшые зүрээгүйб, үгэһэн заабариһаань нэгэһэншые хадуураагүйб.

¹³Оршолон юртэмсэдэ ганса Бурхан байдаг. Тэрэнэй шийдхэбэриие хэн өөршэлэн хубилгажа шадахаб, хүсэһэн бүхэнөө Тэрэ хэдэг. Намда дүүрэн зоболон амасуулха гээ хаань, хэн боли гэхэб, ¹⁴Тэрэнэй нөөсэдэнь тиимэ юмэн ехэ. ¹⁵Мүнөө би Тэрэнэй урда айн шэшэржэ байнаб. ¹⁶Бурхан урма зоригымни мохообо, Түгэс Хүсэтэ намайе хүрдөөн айлгаба. ¹⁷Харанхыда оруулжа хаяхын урда хүнөөхээ яагаа даа. Манан харанхы соо юушые харахаа, юушые ойлгохоо болёод байнаб.

24 ¹Түгэс Хүсэтэ яагаад саг хугасаае тогтоогоогүй гээшэб? Бурхание мэдэхэшые хүнүүд Тэрэнэй үдэрнүүдые юундэ мэдэнэгүй гээшэб?

²Хүршэ айлайнгаа үмсын газарые эзэлхын тула табигдаһан мужаа абаад хаяха юм. Хүнэй хони туугаад, өөрынгөө хүрэг соо нюуха юм. ³Үншэн хүүгэдэй ганса элжэгые хайрлаха сэдхэлгүй буляан абаашана.

Бэлбэһэн эхэнэрэй зээли гуйхада, ганса үнеэнь барисаанда абана. ⁴Муу хүнүүдэй хашалтаһаа боложо, үгытэй ядуушуул бэеэ нюухаһаа ондоо аргагүй болодог.

⁵Иигэжэ эзэгүй талада хоол бэдэрһэн зэрлиг элжэгэн шэнги үгытэй ядуушуул тэнэжэ үл залгадаг. Хээрын үбһэнһөө бэшэ ондоо эдихэ юумэн тэдээндэ олдохо бэшэ. ⁶Хээрэ талаһаа зэрлиг ногоо, гэмтэ муу баяшуулай уһан үзэмэй сэсэрлигһээ хаягдаһан үжэһэн жэмэс суглуулна. ⁷Һүниин хүйтэндэ үмдэхэ хубсаһагүй дагжа хүрэн, ⁸уулын бороодо нороод, хабсагайн үбэртэ шэшэрэн зогсоно. Ондоо хоргодохо газар тэдээндэ байхагүй.

⁹Бэлбэһэн эхэнэрэй үритэй болоходонь, хүхөөр хүүгэдыень һалган абажа, богоол болгодог гэмтэн байдаг. Зээлеэр гуйһан ядуу хүнһөө хэтэрмэ ехэ барисаа эридэг. ¹⁰Энээнһээ боложо ядуушуул үмдэхэ хубсаһагүй нүсэгэ шабган ябана, эдеэн болохо таряа зөөгөөшье һаа, эдихэ хоолгүй хүдэлнэ. ¹¹Баяшуулда жэмэсэй тоһо, үзэмэй дараһан архи шахан үгэбэшье, үлэн хоһон, аманайнгаа сангаа гаргаха аргагүй байдаг. ¹²Хотодо усалда ороһон, үхэхэ туйлдаа хүрэгшэдэй ёолоон, туһа эриһэн мүргэл Эзэнэй анхаралда абтанашьегүй.

Гэрэл туяагай дайсад

¹³Гэмтэй хүнүүдтэ гэрэлтэ амидарал таарахагүй. Тэрэнэй замаар тэдэ ябажа шадахагүй. ¹⁴Алууршан хүн үүрээр бодожо гараад, ядуу дорой хүнэй ами хороон дээрмэдэнэ, харин хүнинь хулгай хэнэ. ¹⁵Забхай хүн үдэшың боро харааниие хүлеэжэ, «Намайе хүн танихагүй» гэжэ нюураа далдалан гаража ошодог. ¹⁶Хулгайша хүн харанхы болохые хүлеэгөөд, үдэр хаража абаһан бусадай гэртэ нүхэ малтадаг. Тэдээндэ гэрэл хэрэггүй. ¹⁷Бусад зондо сэл харанхы хүни аймшагтай, харин хуурмаг хүнүүдтэ гэгээн үдэр мэтэ һайхан.

¹⁸Тиимэ хүнүүд уһан дээрэ хөөрэһэн хөөһэн мэтэ түргэн арилха болтогой. Тэдэнэй эзэлдэг газар хараалда хүртэг. Тэдэ түргэн үхэжэ, уһан үзэмэй сэсэрлигтээ ажаллажа шадахагүй болог. ¹⁹Ган болон халуунай уһа саһа хайлуулан шэргээһэндэл адли нүгэл үйлэдэгшэд хүнэжэ, Үхэлэй орон тэдэниие залгиг. ²⁰Түрэхэн эхэнь тэдэниие мартаг. Үтэ хорхой үхэхэн бээдэнь найрлан сэнгэг. Тиин хамаг муу муухай хатан үмхирһэн модон шэнги унаг. ²¹Үри хүүгэдгүй эхэнэрые доромжолон гутаажа, бэлбэһэн абгайн зоболон хараагүй хэбэртэй үнгэрһэнэй түлөө хүн иимэл шийдхэл абаха ёһотой. ²²Юртэмсын Эзэн тиимэрхүү бардам этэгээдүүдые хуха нуга дарадаг. Тэрэнэй бодоходо ямаршье хүсэтэй хүн ута наһа наһалха найдабаригүй болодог. ²³Тэрэнэй хүсэтэ гарай хүндөөгүй сагтал хүн тайбан байдаг, Тэрэ харасаяа тэдэнэй

харгынаа холодуулдаггүй. ²⁴ Түр зуура дээшээ гараад, бусадтал адли үгы болодог. Хиргуулхан хоолос мэтэ унаад бусадта адли обоологдохо. Үхэхэдөө, тэдэ бусаднаа ямаршые илгаагүй байдаг. ²⁵ Минии энэ үгыг хэн буруушааж, намайе худалша гэхэ байнаб?

Билдаадай гурбадахи үгэ

25 ¹ Шуунаа отогой Билдаад Иоовто хандан хэлэбэ:
² – Хамагыг захирагша Бурханиее хүн бүхэн хүндэлхэ ёһотой. Тэрэ тэнгэридэ байгаад, юртэмсые гуримшуулан эблүүлдэг.
³ Хэн Тэрэнэй хүсэтэ сэрэгэй тоо гаргажа шадахаб? Тэрэнэй гэрэл ямар хүн дээрэ тудангүй үнгэрнэб? ⁴ Хэн Тэрэнэй урда огто гэмгүй гэгдэхэб? Эхэнэр хүн сэбэр байха гү? Хүн түрэлтэн соо тиимэ хүн байхагүй.
⁵ Тэрэнэй урда гэрэлтэ харашые харанхы, одо мүшэдшые ялагар бэшэ байхадань, ⁶ хорхой мэтэ хүн гээшэ Тэрэнэй урда ямар байлтайб даа.

Иоовой түгэсхэлэй үгэ

26 ¹ Иоов харюу үгэбэ:
² – Шадалаа халаһан намда ямар ехээр туһалба гээшэбта.
³ Ухаагаа мууданһан намда үнэтэ зүбшэл үгэбэт. Ямар хэрэгтэй бэлиг ухаа үгэбэ гээшэбта? ⁴ Энэ үгэ хэлэхэхэе урид таанар хэнһээ заабари абаба гээшэбтэ? Хэнэй хүнэнэн шамаар дамжуулжа яриба гээшэб?
⁵ Бурханай үмэнэ газарай гүн доро хүлгүй оёор, бунханда ороһон хүнэй хүнэнэн айһандаа шэшэрэлдэжэ байдаг. ⁶ Үхэлэй орон Тэрэнэй хараса доро ямаршые хаалтагүй, Үхэл Тэрэнэй урда һалганана. ⁷ Эзэн хүлгүй оёор дээгүүр Хойто зүгыг тогтоогоод, хоһон зайда газар дэлхэйе үлгэжэрхёо. ⁸ Тэрэнэй хүсөөр уһа шиигтэй үдхэн үүлэн агаар мандалда тогтон байдаг. Хүндэ уһанай үүлэн мананай сасаран тарахагүйнь гайхалтай. ⁹ Түхэрээн харын нюур үүлээр бүтүүлжэ шадана. ¹⁰ Гэрэл болон харанхын хилые далайн нюруу дээрэ тогтоогоо. ¹¹ Тэрэнэй уурлаханда, тэнгэрийн бахананууд айн шэшэрнэ. ¹² Тэрэ хүсэ шадалаараа далайе номгоруулдаг, Рааһаб шүдхэрые диилэн дарадаг. ¹³ Тэрэнэй амисхалаар һалхин номгоржо, тэнгэри сэлмэдэг. Өөрын мутараар шуурга үүсхэдэг могойе таһа татаба. ¹⁴ Энэ хадаа Тэрэнэй хүсэ шадалай багахан хэсэг болоно. Бидэ Тэрээн тухай шэбэнээл дууланабди. Асар хүсэтэ абяанай шэнжые хэншые хүсэд ойлгожо шадахагүй.

27 ¹ Иоов дахин хэлэбэ:
² – Эрхыемни хаһанан Түгэс Хүсэтэ Эзэнэй, сэдхэлэй голхорол намда асарһан Хамагыг баригшын байгаа сагта, ³⁻⁴ амия

табьягуй, хүнэхэ хүлдөө алдаагүйдэмни минии аманһаа хуурмаг үгэ дуулдахагуй, минии хэлэн худалаар хэлэхэгуй. ⁵Таанарай үгэ зүб гэжэ хэлэхэгуйб. Үхэн үхэтэрөө өөрыгөө гэмгүйдэ тоолохоб.

⁶Би өөрын үнэн зүбье баримталхадаа, һөөргэ сухарихагуйб. Сэдь-хэлни амидаралай нэгэшье үдэрһөө халаглахагуй.

⁷Намда эсэргүү хүн бүхэндэ гэмтэн мэтэ хандахые би Эзэнһээ хүсэжэ байнаб. ⁸Тэрэнэй харгые дахаагуй хүнүүд наһа бараха туйлдаа хүрэхэдөө, юундэ найдаха гээшэб? ⁹Тэрээндэ зоболоной тохёолдоходо, Бурхан хашхархыень дуулаха гү? ¹⁰Түгэс Хүсэтын ойро байхадаа ярихые түбэгшөөһэн аад, үхэхынгөө урда гуйхадаа өөдэтэй харюу абаха гү?

¹¹Би Түгэс Хүсэтын хүсэтэ гар, зан шанар тухай нюултагуй хэлэхэб. ¹²Таанад өөһэдөө Тэрэнэй хүсье мэдэхэ байгаад, юундэ намайе буруутан болгоно гээшэбта?

Гэмтэдэй ба дарлагшадай хойшолон

¹³Түгэс Хүсэтэ бусадые дарладаг гэмтэй хүнүүдые хэр шиидхэдэгынь хэлэхэ хэрэгтэй болоно. ¹⁴Тиимэ хүндэ үри хүүгэд олоншье һаа, үлэн хооһон ябажа, дай дажарта хосорно. ¹⁵Үлэхэн нэгэниинь үбшэндэ нэрбэгдэнэ. Бэлбэхэн эхэнэрын уйлахашье шадалгүй болохо, ээлжээгээр хүүгэдын үхэжэ эхилхэ. ¹⁶⁻¹⁷Шорой мэтэ ехэ мүнгэтэй, шабар мэтэ олон хубсаһа дараһан гэмтэ хүнүүдэй наһа барахада, үнэтэ хубсаһыень ондоо шударга хүнүүд үмдэжэ, гэмгүй зон мүнгыень хубаажа абана. ¹⁸Өөрын гал гуламта илааһанай шүлхэн тор мэтэ тогтоогдодог, харуулшанай обоохой шэнги түр зуура бодхоогдодог. ¹⁹Тиимэ хүн орон дээрээ баян унтабашье, нюдөө нээхэдэнь, зөөри гэжэ үгы. ²⁰Тэрэ үедэ үерэй уһан мэтэ айдаһаниинь нэмэрин ерэжэ, хүсэтэ шуурганда харанхыгаар туугдаһан мэтэ болохо. ²¹Дурна зүгэй хара һалхин тэдэниие байраһаань хобхо татаһан мэтэ. ²²Тэрэ шуурган хүниие хайрлахагуй, зугадан зайлаха ямаршье аргагүй. ²³Хара һалхин тэрэниие наада барин, альга ташаһан мэтэ эшхэрэн, байраһаань хобхо татан үлдэнэ.

Сэсэн мэргэндэ магтаал

28 ¹⁻²Уурхайн гүн сооһоо хүн алта мүнгэ олзолдог, газарһаа түмэр абадаг, шулуунһаа зэд хайлуулдаг. ³Тиихын тулада агы нүхэн соо гэрэлтүүлэн, ⁴нюдэ балай харанхы соогуур газарай гүн руу доошоо дүүлижэ, улһа дамжан дүүжэндэдэг. ⁵Газарай хүрһэндэ хүн таряа таридог, гэбэшье гүн соонь һэндэжэ, урбуулан уурхай малтадаг. ⁶Газар дорохи хадын хара шулуун соо үнэтэ миндарга шулуун, алтан

нюугданхай. ⁷ Жэгүүртэнэй хаан бүргэд тиймэ гүнзэгыг үзөөгүй, харсагын нюдэндэ тэрэ харагдаагүй. ⁸ Араатанай хаан арсаланшыг тиймэ харанхыда ороогүй.

⁹ Хүн ган булад мэтэ хада шулууге хахалжа, уула хабсагайе урбуулжа хаяна. ¹⁰ Хабсагай соо харгы гаргажа, оёорынь нюдөөрөө харана. ¹¹ Унанай эхииге газар дороһоо оложо, уурхайда оруулхагүйн тулада таглажа, нюугданан юумыг гэрэлтэй газарта гаргадаг.

¹² Сэсэн ухаае хүн хаанаһаа оложо шадахаб? Олохын тулада хаана ошохо ёһотойб?

¹³ Сэсэн ухаанай хэр зэргэ үнэтэ зүйл болодогыг хүнүүд ойлгодог юм гү? Хүн түрэлтэнэй нюутагта тэрэ олдохогүй. ¹⁴ Далайн гүнзэгүдэ тэрэ байхагүй, далай дээрэшыг үгы. ¹⁵ Тэрэниие алта мүнгөөр худалдан абажа болохогүй. ¹⁶ Опиир нюутагай шэжэр алтаар, үнэтэ мана, эрдэни шулуугаар тэрэ үнэлэгдэхгүй. ¹⁷ Үнэтэ алтан болон тунгалаг уһан шэнги шэл тэрээндэ хүрэхгүй, шэжэр алтаар бүтээһэн шэлдэг һайхан эдлэлшыг тэрэнтэй зэргэсэхгүй. ¹⁸ Хоморой оюун шүрэ, болор шулууге дурдалтагүй. Сэсэн ухаан бадмараагаһаа үлүү. ¹⁹ Эфиопиин молор эрдэни, шэжэр алтаар тэрэниие сэгнэхэ аргагүй.

²⁰ Тиигэбэл мэргэн ухаан хаанаһаа ерэдэг юм бэ? Амидаралай удха ойлгохын тулада хайшаа ошобол зохид гээшэб? ²¹ Хүхэ тэнгэри дорохи хамаг амитанай, жэгүүртэ шубуунай нюдэнһөө тэрэ нюугдаатай. ²² Һүйдхэл ба үхэл хоёр тэрээн тухай хэлэхэ: «Бага зэргэ дуулаа һэмди».

²³ Гансахан лэ Бурхан тэрээниие хаанаһаа олохыг мэдэхэ. ²⁴ Гансахан лэ Тэрэ оршолон дэлхэйе нэгэ амьяар хаража, тэнгэри дорохи бүхы хэрэгыг үздэг. ²⁵⁻²⁷ Тэрэ һалхинай хүсэ, уһанай хэмжээ, аадар бороогой орохыг, сахилгаанай замыг шийдхээд, оршолонгыг бүтээһэн тэрэ ухаае ондоо юунтэйшыг жэшэшгүй гэжэ үнэлөө һэн.

²⁸ Тиигээд өөрынгөө бүтээл болохо хүндэ хандажа, «Ехэ Эзэн намайе хүндэлхэ гээшэ таанарай хубида эгээл сэсэн зүйл болохо. Тиин гэмтэ байдалһаа зайлажа ябахань хүнэй амидаралда хамагһаа ухаатай шухала» гэбэ.

Иоовой түгэсхэлэй үгэ

29 ¹ Иоов дахин үгэ хэлэбэ:

² – Ай даа, Бурханай хамгаалалтада байһан сагаа тэхэрюулдэгһайб. ³ Урдань Тэрэ минии хажууда байжа, харанхы дэлхэйдэ ябаха гэрэлтэ зам зажа байгша һэн. ⁴ Шадал дундаа өөдэргэ ябаха үедэм Бурхан намһаа һалангүй орон гэрыем хамгаалдаг бэлэй. ⁵ Тэрэ сагдахин ерэбэл һайн һэн. Түгэс Хүсэтын хамгаалалта доро үри хүүгэдни

хажуудам байгаа. ⁶Мал адуунамни сагаан эдээ элбэгээр хайрлажа, жэмэстэ модо хада хабсагайдашье тарихада, тоһоор билтаржа байгаа юм. ⁷Минии хотын хэрэмэй хаалгын зэргэдэ ерэжэ һуудалаа эзэлхэдэм, ⁸залуушуул замһаа зайлажа, үбгэд һууриһаа бододог һэн. ⁹Удамаршад намайе хараад, үгэ хэлэхэээ түбэгшөөдэг, амаа альгаараа бүтүүлдэг, ¹⁰хэргэм зэргэтэн минии урда дуугаа хуряадаг һэн.

¹¹Намтай бэээрээ уулзажа, хэлэхыемни шагнаһан хүн талархан магтадаг бэлэй. ¹²Ушарынь гэхэдэ, би ядуушуулые зоболонһоо гэтэлгэжэ, үншэдтэ туһалдаг байгааб. ¹³Бэлбэһэн абгайнар баярлажа, һаһа дүүрэжэ байһан зон үршөөлтэ үгөөр дурдадаг байгаа. ¹⁴Гэм нүгэлгүй амидарха гэшэ минии хубида хубсаһа үмдэхэтэй адли юрын нэгэ хэрэг бэлэй. ¹⁵Би һохор хүнүүдтэ нюдэн, дохолон хүнүүдтэ хүл боложо, ¹⁶ядуу хүниие эсэгэ мэтэ энхэржэ, зарга шүүхэдээ, танихагүй хүндэ адляар хандаха гэжэ оролдодог бэлэйб. ¹⁷Хорото этэгээдэй шүдыень хуха сохижо, олзыень аман соһоонь ходо татажа абаһан байнаб.

¹⁸Гэр нюотагтаа амгалан амидаржа, ута һаһа һаһалжа, амидаралаймни үдэрнүүд далайн элһэн мэтэ олон болохо гэжэ би найдажа байгааб. ¹⁹⁻²⁰Һүни бүри үндэһэ мүшэрөө шүүдэрээр ундалуулха модон мэтэ алдар нэрэмни намтай хамта, хүсэ шадални буурадаггүй гэжэ би бододог һэм. ²¹Хүнүүд намһаа зүбшэл заабари хүлээн, шэхээ табин шагнагша бэлэй. ²²Хэлэһэн үгэш дутуу гэжэ хэншье нэмэжэ байгаагүй. ²³Ангаһан газарай хура бороогой уһа хүлэһэн мэтэ зон амаа нээхыем хүсэн һуудаг байгаа. Үгыем соносоһон хүн бүхэн үгэ дуугүй зүбшөөдэг һэн. ²⁴Энезбхилхэдэм, этигэжэ ядан урдаһаам хаража, өөг шэнги харасыем бэдэрдэг бэлэй. ²⁵Би хаан хүнэй түмэн сэрэгээ захирһан мэтэ түрүү зэргэдэ һуужа, ядуушуулай һанаань тэгшэлдэг бэлэйб.

30 ¹Гэбэшье мүнөө ондоо болоо. Наһаар намһаа залуу хүнүүд намайе наадалжа байна. Тэдэнэй өөдөгүй муу эсэгэнэрые хони адуулдаг нохойн хургагшааршье хүлһэлдэггүй һэмби. ²Тэнхээ тамираа алдаһан тэдэ залуушуулые ажалда абахань ашаггүй. ³Үлэн хоохон тэдэ үхэдэл мэтэ ⁴эзэгүй губи талаар һүниндөө тэнэжэ, үбһэ ногоо таһалжа, гашуун арсын жэмэсээр хоол залгана. ⁵Хүнүүд тэдэниие харабал, хулгайшаниие намнаһандал хашхаран хотоһоо холо зайлуулдаг. ⁶Тиин тэдэ зэрлиг амитад мэтэ голой хатаһан һаба соо, ⁷хээрын һөөг бургаһанай дунда бархиралдан, адаалхай бог үбһэн соо шууялдан сугларжа хононо. ⁸Нэрэ хүндэгүй тэдэниие хүн бүхэн үлдэжэ гаргадаг.

⁹Гэбэшье эдэ мэтын өөдөгүй амитад нам тухай шоглон ярижа, дуу зохёохо жэшээтэй. ¹⁰Тэдэ намһаа бэшүүрхэжэ, нюур руумни нёлбохоһоо

наана болоно. ¹¹ Номымни хүбшэргэе таһа татажа, Тэрэнэй намайе зобоохые хараад, тэдэ юунһээше гайхахаяа болинхой. ¹²⁻¹³ Хото хүреэлһэн сэрэгэй хэниише табидаггүй мэтэ эдэ этэгээдүүд замдамни хаад ушаруулжа, намайе алаха туйлдаа хүрэнхэй. Хэншые тэдэниие хориглохогүй байна. ¹⁴ Тиин тэдэ хотын хэрэмэй сүмэрхэйгөөр зүдхэн ороһон сэрэгтэ адляар сугларан намайе дайрана. ¹⁵ Минии жэхыдэһэн хүрэжэ, алдар нэрэм халхинда хиидэһэн мэтэ замхажа, ажана тэгшэ байдал, хүгжэлни үүлэндэл дэгдэн ошоо.

¹⁶ Удаан зоболондоо шаналан, удахагүй иигээд үхэхэ саг ерээ. ¹⁷⁻¹⁹ Һүни бүри яһамни янгинан үбдэнэ. Хүсэтэ Эзэн шэлэ хүзүүнһээмни барижа, шабар шабхада хаян, үнэнэ шорой мэтэ болгоо.

²⁰ Эзэн минии! Туһа эрижэ хандахадам, харюу үгөөгүйт. Үндын бодоод хэлэхэдэм, үгэ дуугүйл шэртэхэ юмта. ²¹⁻²² Намда хатуу шэ-рүүнээр хандажа, бүхы шадалаараа хашан, халхи шуурганда хиидхэн, иишэ тиишэ шэдэлэн байнат. ²³ Мэдэнэм, хүн бүхэнэй ородог үхэлэй хара нүхэндэ намайе Та оруулхат. ²⁴ Дорой амитан би хайрлал гуйхаһаа бэшэ яахабиб. Иймэ хүниие хашан хабшахадаа яана гээшэбта? ²⁵ Хү-нэй зоболон үзөөд, би адлихан уйлажа, хооһон ядууе үнэн сэдхэлһээ хайрладаг байгаа бэшэ аалби?

²⁶ Би Танһаа аза жаргалай гэрэл абанаб гэжэ хүлээгөөшые һаа, гуниг зоболоной харанхыда оробоб. ²⁷ Махабадымни хёморһон үбшэнүүд диилэжэ, зоболоной үдэрнүүд ерэнхэй. ²⁸ Наранай халуун элшэһээ бэшэ, үбшэнэй баршадһаа арһамни харлан хатаба. ²⁹ Олонһоо туһаламжа гуйбашье, харюу соносоогүй би сүл губиин сүүбэн шоно, талада хашхарһан тэмээн шубуунда адли болооб. ³⁰ Харлаһан арһамни гуужан унажа, яһамни хатажа байна. ³¹ Урданай һайхан сагта ятага лимбын жаргалтай аялгаар дүүрэн байһан байдалнай мүнөө гашуудалай аялгаар тоглоно.

31 ¹ Өөрын эхэнэрһээ бэшые һайшааһан нюдөөр харахагүй гэжэ үнэн сэдхэлһээ тангариглаа һэм. ²⁻³ Түгэс Хүсэтын хүн бүхэн-тэй тоосоо хэхэдэ, гэмтэй этэгээд гэмээ амасаха гэжэ мэдэнэб. ⁴ Тэрэ ябаһан харгыем хёрхоор адаглан, алхам бүхэниием алданагүй бэшэ аал?

⁵ Хуурмаг ябадалаар бусадые хохидоһон гэжэ намайе буруутан болгобол Эзэн минии амидаралые эхинһээнэ шүүхэ ёһотой. ⁶ Үнэн шударгыгаар шүүжэ үзөөд гэмгүйемни тогтооно.

⁷ Хэрбээ замһаа хадууржа, хориглоһон хорилтодо эсэргүүсэжэ, өөрын хүсэлдэ абтан гэм хэнэн байбал, ⁸ минии тариһан ургасые ондоо хүн хуряан эдиг, минии бүхы таримал үндэһөөрөө үхэг. Би тиимэ гэм хээгүйб гэжэ мэдэхэ болоноб.

⁹ Хэрбээ би танилайнгаа эхэнэртэй хамуурха гэжэ үүдэнэйн хажууда отон хүлээдэг байһан хаамни, ¹⁰ – харюудань минии хамган айлай ажалда зарагдажа, ондоо хүн тэрэнэй үбэртэ хэбтэхэ болтогой. ¹¹ Иимэ халихай ябадалай түлөө намайе хатуу шийдхэл хүлээхэ байгаа. ¹² Намайе хэтын зоболоной галда хаяхань зүб. Тиигээд минии гэһэн юумэн һэегүй усадхагдаг.

¹³ Хэрбээ ажалшадтаа үнэн шударга буса байгаа хаам, зарасын гомдолоо мэдүүлхэдэнь, хэрэглэнгүй байгаа хаам, ¹⁴ хожомын Тэрэнэй хэрэг шүүлгэдэ ошохо нюургүй болоноб. ¹⁵ Эзэн тэрэниие намдал адли эхын хэбэл соо бүтээжэ, хүн бэеын адли үгэһэн бэшэ юм гү?

¹⁶ Үгытэй ядуу хүндэ туһалхаяа татагалзаагүйб. Бэлбэһэн эхэнэрнүүдые би дэмжэн тэдхэжэ, урма зоригыень һэргээдэг байгааб. ¹⁷ Өөрөө садаһан аад, үншэн ядууһаа хоол харамнажа байгаагүйб. ¹⁸ Би тэдэниие түрэнэн эсэгэһэнь өөрэгүй адли энхэрээб, бэлбэһэн эхэнэртэ түшэг тулга болооб.

¹⁹⁻²⁰ Үмдэхэ хубсаһагүй ядуушуулда хониной нооһоор хубсаһа оён үгэжэ дулаасуулхадань, тэдэ үнэн сэдхэлһээ баяр хүргэдэг бэлэй.

²¹ Хэрбээ би танил шүүгшээр тала татан үншэн хүүгэдтэй заргалдан хохирооболни, ²² мурни нюрганһаа халуужаг, гарни тохонотһоо таһаруужаг. ²³ Би Бурханай шийдхэлһээ айжа, дошхон хүсэтэ шанарһаань һүрдэжэ, тиимэ гэмые тойрожо ябадаг байгааб.

²⁴⁻²⁵ Мүнгэ зөөридэ би найдажа ябаагүйб. Баян шадалтайгаараа бардамлажа үзөөгүйб. Алта мүнгые амидаралай үндэһэн болгоогүйб.

²⁶⁻²⁷ Гэгээн нарые, гэрэлтэ нарые хараад, бурхан болгон хүгэдөөгүйб, гараа таалан хунгаагүйб. ²⁸ Тиигэбэл гэмтэ ябадал хэһэн, Дээдэ Бурхание доромжолһон болохо удхатай һэн хойнонь, хүн сээрлэхэ ёһотой.

²⁹ Дайсанай хосорхые хараад, би баярлажа байгаагүйб. ³⁰ Хараал табижа, тэдэнэй үхэл үзэхые хүсөөгүйб. ³¹ «Мяхыень эдижэ садабагүйдли» гэжэ ажалшадни нэгэтэшье хэлээгүй. ³² Замда ябаһан орохо газаргүй хүниие би газар хонуулжа байгаагүйб.

³³ Ондоо хүнүүд шэнги гэмээ нюуха гэжэ оролдоогүйб. ³⁴ Зоной муу хэлэ аманһаа зайлажа, угсаатанайнгаа зоной зэбүүрхэлһээ айжа гэртээ хороогүйб.

³⁵ Хэн нэгэн намайе шагнаһаая яана гээшэб? Түгэс Хүсэтэ анхаран намда хандаг лэ гэжэ хүсэнэм. Минии гэмтэй гэмгүйе саарһан дээрэ бэшэг лэ. ³⁶ Тэрэ тэмдэгыень би энгэр дээрээ хадан, толгойдоо титим болгон үмдөөд ябаха хэм. ³⁷ Тайжа мэтэ Бурханда бараалхажа, наһан соогоо гэм нүгэлгүй ябаһанаа яриха хэм. ³⁸ Минии гэм зэмэ тухай газар орилхоор, бураздаагайн гомдохоор ³⁹ ургасыень түлбэригүи эдижэ,

таряашадые зобоогоогүйб. ⁴⁰Тиигэһэн байбални, шэниисын орондо адаалхай үүргэнэ, ешмээнэй орондо хог үбһэн ургуужаг.

Иигэжэ Иоов үгэээ дүүргэбэ.

Элиһүүгэй Иоовто болон тэрэнэй гурбан нүхэдтэ хандаһан үгэ

32 ¹Иоовой өөрыгөө гэмгүйдэ тоолоһоор байхадань гурбан нүхэ-дынъ арсалдахаяа болибо. ²Тиихэдэнь арсалдааень шагнажа байһан Раам обогой Бүүзэй удам Барахээлэй хүбүүн Элиһүү гэжэ хүн оролсобо. Бурханиие бэшэ, өөрыгөө зүбтэн болгоходонь, Иоовто сухалдаа. ³Гурбан нүхэдэйнъ Иоовые буруу болгожо шадаагүй дээрэһэнь тэдээндэ бүришые уурлаба. ⁴Тэрэ гурбаниинъ өөрһөөнь аха байһан хадань Элиһүү Иоовые дуугайхан шагнажа, ээлжээгээ хүлээгөөд байгаа. ⁵⁻⁶Ахамад гурбанай Иоовто зохистой харюу үгэжэ шадахагүйдэнь, Элиһүү уурлаад, дуугаржа эхилбэ. Бүүзэй удам, Барахээлэй хүбүүн Элиһүү иигэжэ хэлээ:

– Ахамад таанарай урда би амаа нээхээ аягүйрхэжэ байгааб. ⁷«Эдэ үбгэд сэсэн нургаал хэлэхэ ёһотой» гэжэ хүлээһэмни буруу гээшэ ха. ⁸Һүлдэ хүнэһэн гэжэ хүндэ байха, Түгэс Хүсэтын амисхал тэрээндэ ухаа оруулдаг. ⁹Гансал үндэр наһан хүндэ мэргэн сэсэниие үгэдэг бэшэ. ¹⁰Тиимэ хадань таанар минишые хэлэхые шагнагты.

¹¹Үгыетнай хүсэн хүлээжэ, Иоовто харюу үгэхыетнай тэсэбэритэй шагнааб. ¹²Үгэ бүриие соносоходом, Иоовой гэмтэйе хэншые баталжа шадаагүй, үгэһэн харюудатнай зүб юумэн үгы. ¹³Өөһэдыгөө сэсэн гээд, «Хүн боложо түрэхэн бидэ Иоовой буруу зүбые баталжа шадахагүйбди, Бурхан лэ шадана» гэжэ болохо юм гү? Энээниие баталхань танайл хэрэг бэшэ юм гү? ¹⁴Иоов намда юушые хэлээгүй ушарһаа намда хамаагүй. Харин тэрэнэй намда хандаа наань, би таанартай адли харюу үгэхэгүй һэм.

¹⁵⁻¹⁶Иоов! Эдэ гурбан хэлэхэ үгэгүй болоһон ушарһаань минии ээлжээн ерээ. ¹⁷Бишые өөрын хуби харюулжа, ¹⁸һанал бодолоо хэлээгүйдэм, сэдхэлни амар бэшэ. ¹⁹Үзэмэй дараһан архинай һабыень онгойлгоогүй сагта дэлбэ хүрэгшэтэй адли, ²⁰һанамжяа хэлэжэл һанаам амарха. Хэлэхэ юумэн олон. ²¹Намае шагнагты, хэнэйшые тала би барихагүйб. ²²Хүн болоһоор би нюур сахижа һураагүйб. Намае бүтээгшын шиидхэхэ ушарһаа би энээниие тойрожо ябагшаб.

Элиһүүгэй хоёрдоху үгэ

33 ¹⁻²Иоов! Үгыемни анхаран шагныш. Би хэлэхэ юумээ хэлэхэм. ³Үнэн шударга сэдхэлэй оёорһоо мэдэхэ юумээ хэлэхэб. ⁴Түгэс Хүсэтэ Бурханай Һүлдэ намае бүтээн, ами наһа үгэһэн бэлэй.

⁵ Та үгэдэм харюу үгэхэ хүсэлтэй хаа, үгэ бүхэнөө найнаар бодожо үзөөд, үнэхөөр зоригтой ярьягаа эхилэгты! ⁶ Бурханай урда та бидэ хоёрой эрхэ тэгшэ. Таниешье, намайешье тэрэ шоройһоо бүтээһэн бэшэ гү? ⁷ Намһаа айн ербэхэ хэрэггүй. Би танда шанга эрилтэ табижа, хоолойдотнай хутага тулгана бэшэб.

⁸⁻¹⁰ «Би ямаршы гэм хээгүйлби. Буруу юумэ үйлэдөөгүйб. Гэбэшые Тэрэ намайе буруудхан дайсан гэжэ тоолохо шалтаг бэдэрнэ. ¹¹ Хулыем тушаагаар тушажа, алхам бүхэнием шалгана» гэжэ хэлэхыеш дуулааб.

¹² Үнэниие би хэлэхүү. Тиигэжэ хэлэхэшни үндэһөөрөө буруу. Бурхэниие хүнтэй жэшэжэ болохогүйл. ¹³ Гомдоходош харюу үгөөгүй хадань Тэрэниие буруудхажэ болохогүй. ¹⁴ Эзэнэй олон аргаар үгээ хэлээшые хаань, хүн өөрөө анхардаггүй. ¹⁵⁻¹⁶ Харанхы хүни хүнүүдэй унтаандань, зүүдэ үзэгдэл үзүүлэн, шэхэндэнь шэбэнэн, Тэрэ аюулһаа болгоомжолдог. ¹⁷ Иигэжэ хүниие муу үйлэһөө зайлуулжа, бардамыень заһажэ, ¹⁸ үхэлэй нүхэнһөө зайлуулан, ами наһыень эритэ илдэһээ хамгаалхань олон.

¹⁹ Зарим ушарта хүнэй зан заһахын тулада үбшэн хүргэнэ. Хүнэй бүхы бэе үбдэжэ, яһа уһаниинь шархиржа, ²⁰ эдеэн тээшэ харахашье дурагүй болодог. ²¹ Тарган сула байһан тэрэ хүн арһа яһан болотороо туража, ²² үхэлэй эрмэгтэ тулгана.

²³ Харин мянган Эльгээмэлнүүдэй дундаһаа үмэглэгшэ нэгэниинь тэрэ хүниие хайрлажа, ²⁴ зүб замыень заажэ үгэхөөр шиидэжэ, «Нүхэндэ унахаһаань тэрэниие абарыт. Би тэрэниие шиидхэлһээ сүлөөлхэ арга олохоб» гэжэ Бурханай урда зууршалаа хаань, ²⁵ тэрэ хүн үхэлһөө сүлөөржэ, бэен тэнхэржэ, залуугайхидал адли хүсэ тамиртай болоно. ²⁶ Удаань тэрэ хүн Бурханда зальбаржа, Тэрэнэй талархал хүлээн абаад, жаргалтай болоно. Бурхан тэрэниие гэм зэмэгүй болгоно. ²⁷ «Би нүгэл хээб, үнэн зүбые хадууруулааб, теэд Бурхан намайе хэһээгээгүй, ²⁸ үхэлһөө сүлөөлһэн ушарһаань би амиды ябанаб» гэжэ зондо бахархан яридаг.

²⁹ Бурхан иимэрхүү маягаар хүниие хэдэн удаа үхэлһөө абаржа, ³⁰ нарата дэлхэйдэ амиды ябуулха хүсэлтэйгөө харуулдаг.

³¹ Иоов! Ойро зуура амаа хабшаад, минии хэлэхые шагныш. ³² Хэрбээ үгыемни шүүмжэлхэ гээ хаа, ярихыеш хэн хорихоб даа. ³³ Би танда али болохоор үнэн шударга ханданаб. Хэлэхэ үгэгүй хаа, амаа хаа. Би ухаатай сэсэн үгэ хэлэжэ үгэхэб.

Элиһүүгэй гурбадаху үгэ

34 ¹ Элиһүү саашань үргэлжэлүүлбэ:

² – Сэсэн мэргэн таанар, намайе шагнагты. ³ Хэлэн, тангалайн хоолой амта танидаг шэнги шэхэн хүнэй үгэ шагнаха дуратай

байдаг. ⁴ Бидэ өөһэд соогоо Иоовой зүб бурууе шиидхэхэ ёһотойбди. ⁵ «Гэм зэмэгүй намда Бурхан үнэн шударга бэшээр хандажа байна. ⁶ Өөрын зүбые баталһан би худалшан болохоёо байна гүб? Засаг хуулидань зааханшые зүришөөгүй байхадам ами наһым абажа байна» гэжэ Иоов хэлэбэ.

⁷ Иоов шэнги уһа ууһандал бэлэхэнээр нүгэлтэй юумэ хэлэжэ байдаг, ⁸ хоро һанаашадтай, этэгээд үйлэ үүсхэгшэдтэй хослодог хүн хаанашые үгы. ⁹ «Бурханай замаар ябахань ямаршые ашаггүй» гэжэ тэрэ хэлээ.

¹⁰ Сэсэн мэргэн таанар, шагнагты! Бурхан буруу, Түгэс Хүсэтэ шударга бэшэ хэрэг үйлэдэхэ гэжэ байгаагүй. ¹¹ Хүн хэнэн бүхы хэрэгтээ тэнсүү харюу Тэрээнһээ абадаг. ¹² Бурхан муу үйлэ үнэхөөр хэдэггүй, үнэн шударгые хуурмагшалха шанар Түгэс Хүсэтэдэ байхагүй. ¹³ Хэн Тэрээндэ газар дэлхэйе захирха эрхэ үгөө юм? Хэн Тэрээндэ юртэмсэ бүгэдые дамжуулаа юм? ¹⁴ Дураа хүрөө һаа, Эзэн ами һаһа үгэдэг, Өөрынгөө һүлдэ, Өөрынгөө амисхал хүн бүхэнһөө һөөргөнъ бусааха шадалтай. ¹⁵ Тиигээ һаань, амитай голтой хамаг юумэн хумхийн тоһон болохол.

¹⁶ Иоов, та өөрыгөө сэсэн мэргэн гэжэ тоолодог хадаа намайе шагнагты. ¹⁷ Үнэн шударга байдалые үзэн ядадаг Эзэн юртэмсые яажа зонхилхо болоноб? Түгэс Хүсэтэ Эзэниие буруу болгохомной зүб юм гү? ¹⁸ Хаанда «ши нүгэлтэйш», тайжа ноёдто «хуули эбдэнэш» гэжэ хэлэжэ болодог гү? ¹⁹ Эзэн тайжанарай нюур харадаггүй, баян хүниие ядууһаа үлүүгээр үзэхэгүй. Юундэб гэхэдэ, хүн бүхэниие Тэрэ Өөрөө бүтээгээ. ²⁰ Гэнтэн үхэл һүниндөө ердэг. Хүлгөөн соо угсаатан арадууд талиидаг. Хүсэтэниие хүсэн унагаадаг бэшэ. ²¹ Эзэнэй мэлмы хүн бүхэнэй замые ажаглан байдаг. ²² Хэншые хараһаанъ зайлажа шадаагүй, гүн харанхыдашые нюугдаха газар байхагүй. ²³ Иимэһээ Бурханай үмэнэ шүүлгэдэ ошохо саг болзор хүндэ тогтоогдоогүй. ²⁴ Хүсэтэниие асуултаггүйгөөр усадхан хаяжа, орондонь ондоо хүнүүдые табидаг, урда тээнъ хинан шалгаха хэрэг Тэрээндэ гарахагүй. ²⁵ Хүн бүхэниие онсогой нарыар мэдэхэ ушарһаа, муу этэгээдые һүни дунда усадхадаг. ²⁶ Олоной урда гэмтэниие усадхадаг. ²⁷ Тиимэ хүнүүд заһан замһаанъ хадуржа, хэлэһэн үгыень тоонгүй, ²⁸ ядуу зондо дээрэлхүүгээр хандахаданъ, ядуушуулай орилоон Тэрээндэ дуулдадаг. ²⁹ Тэрэнэй харюу үгөөгүй байхада хэн буруушааха юм? Бидэнһээ нюураа нюун байхаданъ, хэн Тэрэниие хараха юм? Арад үндэһэтэндэшые, хүндэшые адли, ³⁰ замһаа хадурһан нүгэлтэнэй зониие худхуулан хаан шэрээдэ һуухагүйнъ түлөө энээниие үйлэдэнэ.

³¹ «Нээрээшые би гэмтэй гээшэ хаб. Гэм хэхэээ болихом. ³² Ойлгоогүй юумыем ойлгуулжа, зүб зам заажа үгыт. Би хэнэн гэмээ дахин дабтахагүйб» гэжэ Бурханда та хэзээ нэгэтэ хэлээ һэн гүт? ³³ Хэрбээ

та буруугаа мэдэрэн зүбшөөхэ дурагүй юм хаа, Эзэнһээ хайн харюу абаагүйдөө гайхаха хэрэггүй. Энэшни намда хамаагүй, танайл шиидхэхэ хэрэг. Энэ үгыем та буруушаахагүй ёhotoйт.

³⁴⁻³⁵ Минии үгэ шагнаһан ухаатай зон «Иоов гээшэ юумэ мэдэхгүй хүн байна» гэжэ хэлэхэдэе болохо байна. ³⁶ Бурхание тоодоггүй зондол адли харюусадаг ушарһаа Иоовой Тэрээнһээ хатуу сээрлэл абаха зүб. ³⁷ Иоов өөрөө нүгэл шэбэл үйлэдэжэ тогтоогүй, бидэнэй урда Бурхание наадалжа, зүрилдэжэ байна.

Элиһүүгэй дүрбэдэхи үгэ

35 ¹ Элиһүү үргэлжэлүүлбэ:

² – Иоов, Бурхантай өөрыгөө сасуулан, өөрыгөө Бурханаа үлүү шударга гэжэ тоолохо хэрэггүй. ³ «Минии нүгэл хилэнсэгүй амидарал намда ямар ашагтай юм?» гэжэ хэлэнш. ⁴ Би энээндэшни, шамда ба шинии нүхэдтэ харюу үгэхэм:

⁵ Хүхэ тэнгэри өөдэ харыт. Хүрэжэ болохогүй үндэртэ үүлэнүүд хөөбэлзэн байна. ⁶ Энээндэл гэмтэ амидаралтнай Бурханда хүрэшгүй холо. Тооложо барашагүй нүгэл хээшье хаа, Тэрэниие хохироожо шадахагүй. ⁷ Мүн баһа гансашье гэм хээгүйб гээд, Тэрээндэ юу үгэхэбши? Энээгээрээ та Тэрээндэ туһа хүргэнэ бэшэт. ⁸ Гэмтэ ябадалаараа өөртэйгөө адли бусад хүнүүдыел хохирооно бэээт. Һайн үйлэ хэбэл, хүнүүдтэ туһатай. Харин юртэмсын Эзэндэ энэ бүхэн хамаагүй.

⁹⁻¹¹ Зобожо дарлагдһан хүнүүд уйлан ёоложо, хархис этэгээдүүдэй һабарһаа гараха гэжэ тэгүүлбэшье, тэдэниие Бүтээгшэ хэсүү үедэ туһалжа шадаха гү гэжэ ойлгодоггүй. Хүнүүдые бүтээхэдэе, арьяатан амитантай, жэгүүртэн шубуунтай жэшэмээр бэшэ ехэ ухаа үгэһэниинь ушартай гэжэ ухаалдидаггүй. ¹² Тэдэ Тэрэниие тоонгүй омог бардам байдаг ушарһаа хэсүү үедэ туһа гуйхадаа Тэрээнһээ харюу абажа шадахагүй хадаал дэмы уйлан ёололдоно. ¹³ Түгэс Хүсэтэ Бурхан хүнүүдэй гуйлтые хэрэгсээдэггүй.

¹⁴ Тэрэниие харанагүйб, Тэрэниие хэрэг шүүлгэдэ ерэхыень хүлеэнэб гээ хадаа хүлеэхэл болоош. ¹⁵ «Тэрэ хадаа гэмтэ хүниие анхарангүй, гэмтэ хэрэгые шиидхэнгүй үнгэрдэг» гэжэ дэмы хэлэхышни тоохо болихо хэрэг үнэндөө Тэрээндэ байна гү? ¹⁶ Иоов үнэндөө юушье мэдэхгүй аад, дэмы үгэ дуугаржа байна.

Элиһүүгэй түгэсхэлэй үгэ

36 ¹ Элиһүү үгэ хүүрээ үргэлжэлүүлэн, иигэжэ хэлэбэ:

² – Тэсэжэ шагнабалшни, Бурхан тухай юу хэлэхэ һанаатай байһанаа шамда харуулхаб. ³ Би мэдэлгээ алас холоһоо абажа, зүб

байдалыг Бүтээгшэдэ хамааруулнаб. ⁴ Би гансашье худал үгэ аманһаа унагаангүй, үнэниел харуулнаб.

⁵ Түгэс Хүсэтэ болобошье, Тэрэ хатуу сэдхэлтэй хүниие хүлээн абаха. ⁶ Гэмтэй хүнүүдые удаан амиды байлгадаггүй, зобохо дарлагдана хүниие шударгы хамгаалдаг. ⁷ Гэмгүй хүндэ тэрэ хайраа үршөөжэ, хаан мэтэ хүндэтэй болгодог. ⁸ Зарим нэгэниинь нэрэтэй болоходоо, бээ магтан найрхаһаар буруутажэ, түрмэдэ хаагдаһан гэнжэтэй гэмтэн мэтэ болоходонь, ⁹ бардам занһаа болохо гэм хэһыень Тэрэ харуулжа, ¹⁰ буруу замһаа зайлаха эрилтэ табина. ¹¹ Хэрбээ тэдэ Тэрэнэй үгэ дуулан, зааһан замдань оробол, байдалынь найжаржа, үлэһэн наһа үедөө элбэг жаргалтай болоно. ¹² Тэрэнэй үгэ дуулаагүй һаа, үнэн байдалаа ойлгонгүй ябаһаар эритэ зэбсэгһээ наһа барана.

¹³ Бурхание сэгнэдэггүй зон хоро һанажа ябадаг, түрмын оёорой гэмтэн болоһоншье һаа, Тэрээнһээ туһаламжа эридэггүй. ¹⁴ Тиигэжэ тэдэ эдир наһандаа янхан эрэшүүлэй дунда худхаһаар үхэдэг ушар олон. ¹⁵ Гэбэшье зобоһон хүниие Тэрэ абардаг, зобохо үедэнь дарлагдашатай ярилсадаг.

¹⁶ Тэрэ таниие зоболонһоо абаржа, аюулгүй, түбшэн зохид, унда хоолтой элбэг дэлбэг амидарал үгэхэ хүсэлтэй. ¹⁷ Харин та гэмтэн мэтэ шийдхүүлхэ тухай бодожо байнат. Хуули шүүлгэ, шийдхэл сааза тухай һанаа сэдхэлээ табинат. ¹⁸ Хэзээ нэгэтэ хэрэг шүүхэдээ эдилгэ абаһан байжа болоо хат. Харин мүнөө шүүлгэбэл, зөөри хүрэнгэтнай таниие хамгаалжа шадахагүй. Иигэжэ бээ бү мэхэлэгты. ¹⁹ Хүнэй эд хүрэнгэ, хүсэ шадал Бурханай шийдхэлһээ зайлуулхагүй. Тиимэ аргаар хосоролһоо холодохогүйт. ²⁰ Һүни дунда наһа бараашье һаа, шийдхэлһээ зугадахагүйт. ²¹ Зоболон гаталхын тулада ондоо зам шэлэхэ болонош. Тиигээгүй һаа, Бурханай үмэнэ улам буруутахат. Таниие ондоо замда оруулхын тулада Тэрэ туршалга хэжэ байна.

²² Тэрэнэй хүсэ шадалай хэр зэргые мэдэнэ гээшэ гүт? Тэрэнтэй тэнсэхэ багша үгы. ²³ Хүнэй ухаан хажуудань юуншье бэшэ. Хэн Тэрэниие һургажа шадахаб? Хэн Тэрэниие буруудхаха эрхэтэйб? ²⁴ Хүнүүд хэһэн юумыень магтан дурдадаг. Танайшье тиигэбэл, зохистой. ²⁵ Бүхы хүнүүд тэдэ хэрэгүүдые хаража болоно. ²⁶ Түгэс Хүсэтэ Тэрэниие гүйсэд ойлгохын аргагүй. Эгүүридэ оршодог Бурхание ойро зуура амидардаг бидэ ухаандаа багтаажэ шадахагүйбди.

²⁷ Бурхан газар дэлхэйһээ уһа уурал дэгдэхээжэ, бороогой үүлэн болгон хубилгана. ²⁸ Тэрэ үүлэнһээ хура бороо орожо, бүхы дэлхэйе уһална. ²⁹ Бурханай бороогой үүлэ нүүлгэжэ, тэнгэри дуугаргадагыень хэн ойлгожо шадахаб? ³⁰ Үүлэнэй забһараар наран харагдажа, хурьһэтэ

дэлхэйдэ, далайн гүндэ гэрэл тудана. ³¹ Иимэ аргаар Тэрэ хүнүүдые шиидхэхын зэргэ элбэг дэлбэг ургаса хайрладаг. ³² Бурханай гарта сахилгаан байха, Тэрэнэй заахан тээшэ буудал буудаг. ³³ Хүхэ тэнгэридэ хүрөөтэ абяанай дуулдахада, халхи шуурган эхилхэнь гэжэ үхэр малшые ойлгодог.

37 ¹ Тэнгэри дуугархадань, айдаһамни хүрэжэ, зүрхэмни дэлбэ гарахаа һанана. ² Энэ аймшагтай дуун Тэрэнэй аманһаа гараһан бололтой. ³ Тэнгэрийн дуун дэлхэйн нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэр дуулдажа, сахилгаан нэбтэ шобто сахилна. ⁴ Энэнь хадаа Хүсэтэ Эзэн хүр жабхалантай дуу хоолойгоор үгэ хэлэһэн мэтэ. Дуу сахилгаанда хизаар байхагүй. ⁵ Тэрэ үгэеэ хэлэжэ гайхамшаг хэрэгээ бүтээдэг. Хэн энээниие ойлгожо шадахаб? ⁶ Тэрэнэй зарлигаар саһан орожо, бороо шудхана. ⁷ Тэрэнэй хэрэгүүдые бүхы зоной мэдэхын тулада хүсэ шадалаа иигэжэ харуулдаг. ⁸ Хээрын зэрлиг амитад эшээндээ хороно. ⁹ Урда зүгһөө хүсэтэ халхин буудаг, хойто зүгһөө хүйтэн ерэдэг. ¹⁰ Тэрэнэй хүсөөр гүнзэги уһан, үргэн гол мүльһэтэн хүрэнэ. ¹¹ Тэрэнэй хүсөөр тэнгэрийн үүлэндэ ехэ уһан сугларжа, тэгэн дундань сахилгаан сахилдаг. ¹² Тэрэнэй хүсэлөөр үүлэн нүүжэ, үгэ бүхэниинь дуулан дахана. ¹³ Бурханай шиидхэбэрээр нэгэ газарта хайра, нүгөөдэ тээ хэһээлтэ буужа байдаг.

¹⁴ Иоов, та минии үгэ анхаран шагнагты. Бурханай бүтээһэн гайхамшагта юумые бодоод узыт. ¹⁵ Тэрэнэй зарлиг үүлые захиржа, сахилгаа сахилуулха гэжэ мэдэхэ гүт? ¹⁶ Үндэр тэнгэридэ үүлэнэй хайшан гээд тогтохые мэдэхэ гүт? Тэрэнэй мэдэсэ, бүтээһэн хэрэгүүдын гайхал түрүүлдэг. ¹⁷ Урда зүгһөө бүгшэм ерэхэдэнь, хубсаһаал тайлажа шаданат. ¹⁸ Тэрээндэ адли шудхамал толи мэтэ сэлмэг тэнгэриие бүтээжэ шадаха гүш? ¹⁹ Тэрээнтэй юугээ ярихаашье мэдэхэгүйш. Та бидэндэ заажа үгэхэ гүт? Энэ харанхыда юушые ойлгонобди. ²⁰ Би Тэрээнтэй яринаб гэжэ хэлээгүйб. Агуу хүсэниинь ерэжэ усадхана аа гү гэжэ айжа байнаб.

²¹ Үүлэнэй саанахи наран харагдахашьегүй һаань, халхин үлеэжэ үүлые тараадаг. ²² Тэнгэрийн хойто хаяада сугларһан үүлэн наранай гэрэлдэ алтан мэтэ туяаран харагдадаг. Бурханай ойро алтан үүлэнтэй жэшэхээр бэшэ бүришые хүрөөтэй. ²³ Хэн Түгэс Хүсэтэдэ ойртожо шадахаб? Агууехэ хүсэтэй аад, тэрэ хүнүүдые дарладаггүй, үнэн сударгыгаар харилсадаг. ²⁴ Тиимэ дээрэһээнь хүнүүд Тэрэниие үргэмжэлэн хүндэлдэг. Хэршые ухаатай һаа, Тэрэнэй урда юуншые бэшэбди.

Бурхан Иоов хоёрой үгэ андалдаан

38 ¹Хара халхин сооһоо Иоовто Эзэн харьюусаба:

² – Ши юумэ мэдэхэгүй аад, Минии хүсэл зорилго тухай яриха гэжэ оролдохо ямар эрхэтэй юумши? ³Зориглон бүһеэ бүһэлжэ, Минии табиган асуудалда харьюуса.

⁴Энэ дэлхэйе бүтээжэ эхилхэдэм ши хаана байгаа юумши? Оршолоной яжа бүтэдэгы ойлгодог хаа, ши тайлбарилжа үгэ. ⁵Дэлхэйн хэмжээ хизаарые хэн тогтоохон бэ? Бүтээхэдээ, хэн оһор татажа хэмжэһэн юм бэ? ⁶Газар дэлхэйн үндэһэн юун дээрэ табигдаһан бэ? Хэн дэлхэйн тулаха углуугай шулуу тогтоогооб? ⁷Тэрэ үедэ үглөөнэй одод баярлан дуулажа, Бурханай хүбүүд согтой хашхаржа байгаа.

⁸Гүн далайн газар дороһоо нэбтэрэн гарахадань хэн үүдыеень хажа хизаарлаһан байнаб? ⁹Тэрэ үедэ Би захагүй далайда үүлэн хушалта нэмэржэ, харанхы оршон тогтоогооб. ¹⁰⁻¹¹ Би Өөрөө далайн үүдэ хаагаад, «Хүсэтэ долгиншни энэ хүрэтэр хүрөөд, саашаа дэлбэржэ болохогүй» гэжэ зарлиг буулгахадам, хэн гүйсэдхөөгүй байгааб?

¹²Иоов, ши наһан соогоо зарлиг буулган үүр сайлгажа үзэһэн гүш? ¹³Гэрэлтэ үглөө дэлхэйдэ түхөөжэ, дэлхэйн захаһаа барижа һэжэрээд, харанхы хүни гэм хэдэг хүнүүдые тонилгоһон гүш? ¹⁴Үүр сайхада, хада уулын, тала хүндын илгаань шабар дээрэ тамга табижа зураһан мэтэ тодорно. ¹⁵Үдэрэй харуул ерэхэдэнь гэмтэ хэрэгтэн хорото ажалаа хэхэ аргагүй боложо, хүсэ шадалынь бууража, гарын хухарһан мэтэ болодог.

¹⁶Ши далайн гүнзэгьдэ орожо, эхи захыень үзөө һэн гүш? ¹⁷Үхэлэй үүдэн гэжэ мэдэхэ гүш, шэб харанхын үүдэ хэн шамда харуулааб? ¹⁸Дэлхэй юртэмсын хэр зэргэ уужам болохые ши мэдэхэ гүш? Эдэ бүгэдые ши мэдэхэ хаа, Намда харьюу үгэ.

¹⁹Гэрэл харанхы хоёрой хаанаһаа ерэдэгые ши мэдэхэ гүш? ²⁰Тэдээниие өөрын дураар захиржа шадаха гүш? ²¹Энэ дэлхэйе бүтээхэ үедэмни ши хажуудам байжа, хизааргүй үндэр наһа наһалһан мэтэ яридаг ушарһаа энэ бүхэниие мэдэхэл ёһотойш.

²²Дай дажар зогсоохын тулада зарим үедэ саһа мүндэр оруулдагби. ²³Тэрэниие хаана бэлдэн нөөсэлдэгым ши хараһан гүш? ²⁴Ямар ушарһаа сахилгаан сахилжа, зүүн зүгһөө халхин үлеэдэг бэ?

²⁵⁻²⁷Бороогой ороходо эзэгүй тала губинууд ундалдаг. Уһа уужа садахадаа, үбһэ ногоо ургуулдаг. Хэн энэ бороогой орохо, шуурганай хүдэлхэ нүхэсэл тогтоодог бэ? ²⁸Хура бороо, шүүдэрэй уһан хүнтэй адли түрэдэг гэжэ гү? ²⁹Гол нуурай уһанай, газарай хүрьһэнэй шулуун мэтэ хүлдэхэдэ, ³⁰тэрэ саһан мүльһэн сэдбэг хүйтэн эхын хэбэлһээ түрэнэ гэхэ гүт?

³¹ Ши Зургаан мүшэдые хоорондонь холбожо, Гурбан хогоониe халган илгаша шадаха гүш? ³² Жэлэй дүрбэн уларил соо одо мүшэдые зохихо байрадань табижа шадаха гүш? Долоон үбгэдые ши захиржа шадаха гүш? ³³ Тэнгэрийн хуули ши түгэс мэдэжэ, дэлхэйн зүй гурим тогтоожо шадаха гүш?

³⁴ Үүлэдтэ захиралта үгэжэ, бороо оруулжа шадаха гүш? ³⁵ Сахилгааниe зонхилходош, ³⁶ тэрэ «Зай, би бэлэн» гэжэ хэлэхэ гү? ³⁷⁻³⁸ Энэ ехэ оюун ухаае хэн бии болгоһон бэ? Хүхэ тэнгэриһээ уһа сүршэжэ, хуурай шоройе норгохо гээшэ хэнэй захиралтаар хэгдэһэн бэ?

³⁹⁻⁴⁰ Арсаланай үлэн гүлгэдэй эшээндээ хоол хүлээхэдэнь, ши эхэ арсаланда хоол олгожо шадаха гүш? ⁴¹ Хирээгэй үлэн дальбараахайнуудай хоол эрин хушуугаа ангайлгахадань, ши эхэ хирээдэ хоол үгэжэ шадаха гүш?

39 ¹ Зэрлиг амитадые ши өөрын дураар захиржа шадаха гүш? Янгир ямаанай эшэгэлхэ сагые шиидхэжэ шадаха гүш? Зэрлиг хогооной тугаллаха үедэ хажуудань байдаг гүш? ² Һогоон хэды һара хээлитэй байдагынь хэлэхэ гүш? Тугаллаха сагынь тогтоожо шадаха гүш? ³ Һогоонууд үбдэжэ зобон тугалладаг. ⁴ Тугалынь хээрэ талада дураараа үдэжэ, хүсэ шадал ороходоо, унаһан газараа орхин ошодог. Ши тэдээн тухай хэр зэргэ нарин мэдэн захиржа шадахабиш?

⁵ Хээрын зэрлиг элжэгэндэ тэрэ сүлөөтэ амидаралыень хэн үгэһэн бэ? ⁶ Хужартай хоһон талые тэрэнэй гэр орон болохые Би шиидэжэ тогтоогоо һэм. ⁷ Зэрлиг элжэгэн хотын шууяанһаа хулжан ошожо, хүнэй гараар тэрэниe хурган унахын аргагүй. ⁸ Уулын нюруугаар дамжан бэлшэжэ, ногоо оложо эдинэ.

⁹ Зэрлиг үхэр ажалдашни зүдхэжэ, тэбшын дэргэдэ бүхэли һүни зогсохые хүсэхэ гү? ¹⁰ Ши тэрээндэ анзаһа хүллэжэ, газар хахалжа шадаха гүш? ¹¹ Шадал ехэтэй зэрлиг үхэртэ найдажа, хүндэ ажалаа хүүлэжэ шадаха гүш? ¹² Тэрэнэй хүсөөр ургасаа хуряагаад, тарья сохидог газарта хүргүүлжэ шадаха гүш?

¹³ Тугас шубуунда үнгэтэ дали, тэмээн шубуунда нийдэхэшьегүй һаань, үдэ ши үгөө һэн гүш? ¹⁴ Тэмээн шубуун газар дээрэ үндэгэлэн хээрын дулаахан шоройдо үндэгэеэ хадагалдаг. ¹⁵ Хээрын амитан хүн үндэгыем гэшхэнэ гэжэ тэрэ һанаа зобохогүй. ¹⁶ Тэрэ шубуун өөрын үндэгые үри гэжэ тоолохогүй, бүхы оролдолгом дэмы болохо гэжэ ойлгохогүй байна. ¹⁷⁻¹⁸ Бурхан тэрээндэ сэсэн ухаан үршөөгөөшьегүй һаа, хурдан хүл, мори ахиха шадабари үгөө.

¹⁹ Ши хүлэг мориндо шадал үгэжэ, хүзүүень намирһан дэлһээр хушанан гүш? ²⁰ Шааруул мэтэ дүүлин харайха шадабари тэрээндэ

үгөө гүш? Сошомо шангаар турьяха хүр солгёо ши тэрээндэ үгөө гүш? ²¹ Солгёон хөөрүүгээр туруугаараа газар сохин, шадал соогоо урагшаа тэгүүлэн байлдаанда ороно. ²² Аюул тэрэ тоохогүй, хурса хэлмэхээ багаханшые хүрдэхгүй. ²³ Эзэнэйн номо хаадаг хэлжэгэнэн, наранай гэрэлдэ жадань ялалзана. ²⁴⁻²⁵ Хүлэг мориной амыень татаха хэсүү болоно. Бүрээгэй абья дууламсаараа морид шангаар турьян дүүлинэ. Хүлэгүүд холоһоо тулалдаанай охи үнэр абажа, сэрэгэй удамаршын хашхараа соносоно.

²⁶ Харсага шубуунда урда зүг ниидэхэ ухаа ши үгөө гүш? ²⁷ Шинии хүсэлөөр бүргэд далияа дэлгэн үндэр тээшэ дүүлижэ, уулын орьёлдо уурхайгаа түхээрдэг гү? ²⁸⁻³⁰ Тэрэ шубуун эгсэ хабсагайда уурхайгаа барижа, тэрэ үндэрһөө олзо хараашалан, дальбараадаа шуна амасуулна. Үхэнэн хэеын холошые хаань, хурса нюдэтэй бүргэд заатагүй ерэхэ.

Иоовой шаналалга

³¹ Эзэн Иоовто хандажа асууба:

³² – Түгэс Хүсэтэ Намтай үгэ буляалдаха ханаатай байнаш. Намайе буруу болгохо үгэ байна гү? Ямар харюу үгэхэ байнаш?

³³ Иоов иигэжэ харюусаба:

³⁴ – Танай хажууда би хэн гээшэбиб даа. Хэлэхэ юумэн намда үгы. Амаа таглаа хаамни дээрэ. ³⁵ Энээнһээ урда би Танда хандан, хэдэн удаа яриһан байнаб. Оройдоошые абья гарахаяа болёоб.

Эзэн Иоовто бүтээлнүүдээ үзүрлнэ

40 ¹ Эзэн хүсэтэ шуурган сооһоо Иоовто харюусаба:

² – Зоригтой бодожо, Минии табиһан асуудалда харюу үгэ.

³ Ши Намайе шударга бэшэ гэхэшни гү? Өөрыгөө зүб болгохын түлөө ши Намайе буруудхахашни гү? ⁴ Ши өөрыгөө Бурхантай адли хүсэн түгэс гэхэшни гү? Шинии дуу хоолой Тэрэнэй нэрьеэн шэнги шанга хүртэй гү? ⁵⁻⁸ Үндэр нэрэ алдараа суурхуулхын тулада оршолоной дээдэ хүр жабхалан олыш. Тиигээд хүн түрэлтэнэй гэмтэ байдалые элишэлэн, омог бардам хүн бүхэниие доошонь даража шиидхыш. Бүгэдын нюдэн дээрэ гэмтэ зондо нэгэ мүнэн шиидхэл буулган усадхажа, үхэлэй хубсаһа үмэсхүүлээд, газарта булыш. ⁹ Хэрбээ энээниие хэжэ шадабалшни, Би шамайе хүндэлэн магтахаб.

¹⁰ Бегемот гэжэ амитаниие хүнүүдтэй адли бүтээгээб. Тэрэ үхэр мэтэ үбһэн тэжээлтэй. ¹¹ Шүрбэһэлиг хүлынь харыш, ууса бэень ямар хүрөөтэйб даа. ¹² Бүүлынь хүдэлхэдөө, хуша модон мэтэ, хүлэйнь булшангууд шулуун мэтэ хатуу. ¹³ Хүрэл хоолой мэтэ яһатай, түмэр бахана

мэтэ хүсэтэй. Энэ хадаа Минии бүтээхэн зэрлиг амитанһаа эгээл хүрөөтэйнь. ¹⁴ Бүтээгшэ Эзэн Бил тэрээниие номгоруулан диилэжэ шадахаб. ¹⁵⁻¹⁶ Зэрлиг амитадай тэршэлэн ябадаг уулаһаа тэрэ тэжээлээ оложо, адаалхай һөөг доро амаран хэбтэжэ, намагай ожорһон соо бээе нюуна. ¹⁷ Голой бургаанан, һөөг модон тэрээниие халуун наранһаа хамгаалжа шадана. ¹⁸ Иордан голой үерлэжэ, амандань туласа хүрөөшье хаань, энэ амитан хэншье гэхэгүй. ¹⁹ Хараһаар байтарынь нюдыень халхалан барижа шадаха гүш? Урьхадан барижа, хоншоорынь нүхэлөөд, бурантаг үлгэжэ шадаха гүш?

²⁰ Ши Левиатан* гэжэ аймшагтай амитаниие загаһашанай дэгээгээр урьхадан баряад, хэлэнһээн оһорложо шадаха гүш? ²¹ Хоншоортонь сахариг, үрүүндэнь дэгээ хээд, хүтэлжэ шадаха гүш? ²² Тэрэ шамһаа айн шэшэржэ, үршөөл хайра гуйха гү? ²³ Тиигээд шамтай хэлсээ баталан, бүхы наһаараа зарасашни болохо гү? ²⁴ Ши тэрээниие гэрэй тэжээбэри шубуе мэтэ хааж, басагадтаяа наадхуулжа шадаха гүш? ²⁵ Ханаһаанай наймаашад мяхынь эбдээд, хоорондоо хубааж, хэсэг хэсэгээр худалдажа шадаха гү? ²⁶ Ши тэрээниие жадаар хадхан агнажа, толгойень загаһанай хэрээгээр сүмэлжэ шадаха гүш? ²⁷ Ши нэгэ удаа тэрэниие барижа шадабал, наһан соогоо мартахагүй хургаал абахаш.

41 ¹ Тэрэниие барижа номгоруулна гэжэ бодохошье аргагүй. Харахадаа, зүрхэ алдахаар. ² Тэрэниие уурлуулхаһаа түбэгшөөхөгүй хүн гэжэ байхагүй. Тиимэ хэн хойноо минии урда хэн ерэжэ эсэргүүсэжэ шадахаб? ³ Намһаа урид тэрэ амитаниие номгоруулһан хүндэ шагнал үгэхэб. Хүхэ тэнгэрийн доро оршодог юумэн хуу Минии.

⁴ Левиатан гэжэ тэрэ амитан тухай бодоходоо, тэгшэ бэе, шадал тэнхээ тухайнь хэлэхэхээ бэшэ юумэн үгы. ⁵ Хэн тэрэнэй хубсаһанай захаһаа үргэжэ шадахаб? Хэн тэрээндэ хазаар углахаб? ⁶ Хэн тэрэнэй хурса шүдэтэй амые ангайлгахаяа зүрхэлхэб? ⁷⁻⁹ Нюргандань сэрэгэй хуягууды зэргэлүүлэн табиһан мэтэ харагдадаг, хоорондонь агааршье орохо зай байхагүй. ¹⁰ Тэрэнэй найтаахань сахилгаан сахилһан мэтэ хүрөөтэй. Нюдэниинь мандажа байһан наран мэтэ. ¹¹ Аманһаань гал дүлэн гаража, ошо бутарһандал үзэгдэнэ. ¹² Хамарынь бусалжа байһан уһатай тогоонһоо уурал һабһаха мэтэ харагдадаг. ¹³ Амилхадань аманһаань гараһан галһаа нүүрһэ носоожо болохоор. ¹⁴ Адар хүсэтэ хүзүүтэй тэрэниие хараһан бүхэн үхэтэрөө айна. ¹⁵ Олон дабхар мяханиинь булшан шүрбэһөөр нягта холбогдожо, ¹⁶ тээрмын шулуун

* 40:20 Левиатан – Иоов 3:8 хара.

мэтэ хатуу зоригыень элишэлнэ. ¹⁷ Энэ дэлхэйн хамагай шадалтай хүнүүдшые тэрээнһээ айн шэшэрнэ. ¹⁸ Тэрээндэ эсэргүү байлдаха гэбэл, хэлмэ жада, хурша, хуяг хэрэгтэй бэшэ. ¹⁹ Хүхэ түмэр тэрээндэ үбһэнэй холоомо мэтэ, хүрэл зэбсэг үмхирһэн модон мэтэ. ²⁰ Харбаһан хуршаһаа тэрэ дальтирхагүй. Шэдэһэн шулууе таряанай хальһан гэжэ тоолоно. ²¹ Мунса модые холоомо гэжэ һанадаг, шэдэһэн жадын эшхэрээнһээ энеэдэниинь хүрэхэ. ²² Гэдэһэниинь хахархай шаазанай эри шэнги, ябахадань газар шорой анзаһаар хахалагдаһан мэтэ болодог. ²³ Тэрэнэй умбан ороходо, нуурай уһан бусалһан тогоон мэтэ бурьялна, далайн уһан хоро эдхэхэн уһатай горшоогтой эрьюулгэ мэтэ хуйлана. ²⁴ Араһаань уһан арьялан, сагаан хөөһэн хахарна. ²⁵ Энэ дэлхэйдэ тэрээн шэнги зориг шадалтай амитан байхагүй. ²⁶ Амитадай хаан энэ гэжэ дэлхэйн бултанһаа бардам амитаншые хэлэдэг.

Иоовой халаглал

42 ¹ Иоов Эзэндэ иигэжэ хэлэбэ:

² – Эзэн минии! Танай хүсэлые хэншые һаа, һаатуулжа шадахагүй гэжэ би мэдэнэм. ³ Юушые мэдэхэгүй соогоо Минии хүсэл зорилго тухай яриха гэжэ оролдохо ямар эрхэтэйби гэжэ Та намда хэлээ һанта. Үнэхөөр би ойлгоогүй юумээ яряаб. Энэ гайхамшагта юумэ мэдэхэ арга үнэндөө намда үгы. ⁴ Та үгэ хэлэжэ, асуудал табин, харюу эринэт. ⁵ Энээнһээ урагша Тан тухай дуулаһан би мүнөө өөрын нюдөөр үзэбэб. ⁶ Тиимэһээ хэлэһэн үгэһөө арсажа, шорой, үнэһэн соо угаа халаглажа байһаб.

Иоовой гэм сагааруулга ба байдалынь һэргээлгэ

⁷ Иоовтой хөөрэлдэжэ дүүргээд, Эзэн Тэмаан хотын Элипаазда хандаба:

– Минии зараса Иоов нам тухай үнэниие хэлэнэ. Гэхэдэш, ши хоёр нүхэдтээ хамта нам тухай худал үгэ хэлэһэн ушарһаа би та гурбанда уурлажа байһаб. ⁸ Иимэһээ та гурбан долоон буха, долоон тэхэ Иоовоор нядалуулан, Намда түгэс шатаалта үргэл үргэгты. Удаань Иоов таанарай түлөө Намһаа хүлисэл гуйха болоно. Таанар Иоовтой адли Нам тухай үнэн үгэ хэлэжэ шадаагүй хадаа хүндэ шийдхэл абаха ёһотойт. Гэбэшые Иоовой гуйлта Би дуулабал, таанарые хэнээлтэгүй орхихоб.

⁹ Тэмаан хотын Элипааз, Шууһаа обогой Билдаад, Наамаа обогой Цопаар Эзэнэй хэлэһэниие ёһолон дүүргэбэ. Тиигээд Иоов гурбан нүхэдэйнгөө түлөө хүлисэл гуйжа, Эзэн анхаран шагнаба.

¹⁰ Анда нүхэдэйнгөө түлөө хүлисэл гуйхадань, Эзэн Иоовто урда урданайхиһаа хоёр дахин үлүү эд зөөри үгэбэ. ¹¹ Иоовой аха дүү, анда

нүхэд, танил талань сугларан, ехэ найр хэбэ. Эзэнһээ боложо асари ехэ зоболон үзэһэн Иоовто хүн бүхэн нэгэ нэгэ хэсиитэ мүнгэ, нэгэ нэгэ алтан һиихэ бэлэглэбэ.

¹² Эзэн Иоовой шэнэ байдалые урда урдынхиһаа жэшээгүй һайн болгожо үгэбэ. Иигэжэ Иоов арбан дүрбэн хонитой, зургаан мянган тэмээтэй, мянган паар сар үхэртэй, мянган элжэгэтэй болобо. ¹³ Энээнһээ гадна айл гуламта залгаха долоон хүбүүтэй, гурбан басагатай болобо.

¹⁴ Тэрэ гурбанай эгэшэнь Емимаа, дундахинь Хэциһаа, одхон басаганиинь Кээрэн-Хаппуух гэжэ нэрэтэй бэлэй. ¹⁵ Иоовой гурбан басагад шэнги гоё һайхан эхэнэрнүүд энэ дэлхэйдэ байгаагүй. Эртын заншалай ёһоор, имагтал хүбүүд лэ уг залгамжалдаг болобошье, Иоов гурбан үхиндөө хүбүүдтээ адли зөөри хүрэнгэ хубаан үгэбэ.

¹⁶ Тиигэжэ зоболон туйлаһанһаа хойшо Иоов зуун дүшэн жэл дэлхэй юртэмсэдэ амидаржа, гуша дүшэнэрөө нюдөөрөө хараба. ¹⁷ Тиигээд байдалдаа садажа наһа бараба.

Псалманууд

Еврей хэлээр энэ ном «Тэхиллим» («Магтаал дуунууд») гэжэ нэрэтэй. Хуушан Хэлсээниие эртэ урдын грек хэлэндэ оршуулхадаа, хүгжэмэй зэмсэгэй нэрээр «Псалтерион» гэжэ нэрэ үгэһэн байна, эндэһээ ород хэлэн дээрэ нэрэнэ «Псалтирь» гэжэ үгтөө. Бүлэгүүдыненэ «псалманууд» гэнэ, тиимэһээ буряад хэлэндэ оршуулхадаа, бидэ номые «Псалманууд» нэжэ нэрлээбди.

Ном 150 псалмаһаа бүридэнэ (эртэ урдын грек зарим оршуулгануудта 151 псалма дайралдана). Манай оршуулгада псалмануудай дугаарлал болбол ород Синодальна оршуулгада, эртэ урдын грек хэлэндэ оршуулгада адли, эхэ еврей хэлэн дээрэ бэшээтэй номтой энэ талаар зүрилдөөтэй.

Псалмануудай ном иимэ хубинуудһаа бүридэнэ: түрүүшын хуби – 1-40-дэхи псалманууд; хоёрдохинь – 41-71-дэхи псалманууд; гурбадахинь – 72-88-дахи псалманууд; дүрбэдэхинь – 89-105-дахи псалманууд; табадахинь – 106-150-дахи псалманууд. Вавилоондохи баряанһаа Израилиин арад түмэнэй бусаһанай һүүлээр псалмануудай эдэ табан хуби нэгэ ном боложо бүридхэгдэһэн байна. Зарим дуулал нэгэ жаахан хубилгагдаад, номой ондо ондоо хубинуудта дайралдана, мүн Хуушан Хэлсээнэй бусад номуудта байна (жэшээнэ, 17-дохи псалма Хаан түрэнүүд тухай хоёрдохи номой 22-дохи бүлэгтэ дайралдана).

Эдэ псалманууд түхэл маягаараа, удхаараа угаа ондоонууд. Туһа эрижэ, Бурханиие гуйһан, мүн дайсаднаа абарха, тэдэниие хэһээхэ тухай гуйлтанууд дайралдана. Бурханай энэрэл, хатуу үедэ туһа хүргэһэндэнь баяр хүргэһэншье, Бурханай үршөөлтэй, дайгаа дараһан, даагаа һүүлдэһэн хаашуулые магтаһаншье, Израилиин урданай түүхын үйлэ хэрэгүүдые зураглаһаншье псалманууд биш. Энэ номой гол дүрэ, бүгэдые байгуулагша Бурханда магтаал дуулаһан псалманууд эгээл найханууд гээд һанагдана. Хүнэй сэдэхэлэй элдэб байдалда таарамаар

зальбаралнуудыг энэ ном соо оломоор юм. Тиимэһээ олон ондоо арадуудай зальбаралай ном гэжэ Псалмануудай номыг нэрлэжэ болохо. Олон яһатанай ирагуу найрагшад энэ номой түхэл болон маягыг дабтадаг, зурагладаг, нангин псалмануудыг өөрын хэлэн дээрэ оршуулдаг юм.

Зарим псалмануудай эхиндэ түүхэдэ байгаа хүн тухай, үгышыг наа, тэрэ псалматай удхаараа холбоотой үйлэ хэрэгүүд тухай хэлэгдэнэ. Давид болбол псалмануудай зохёолшон гү, али гол дүрэ гү, үгышыг наа, ирагуу найрагай энэ жанрыг тэрэ байгуулаа гэжэ баталан хэлэхын аргагүй. Иимэ ушарта бидэ иимэ гаршагуудыг «Давидай псалма» гээд лэ оршуулнабди.

Гадна, псалмануудай эхиндэ псалма гүйсэдхэхэдөө хэрэглэгдэхэ хүгжэмэй зэмсэгэй нэрэ гү, али хүгжэмэй нэрэ үгтөөтэй. Эхэ еврей хэлэн дээрэ эдэ гаршагуудай удхань эли тодо гэхын аргагүй, тиимэһээ тэдэниг дүтэрхыгөөр оршуулаабди, зарим тээ тэрэ зандань еврей үгөөрнь үлөөгөөбди.

«Сэла» гэжэ үгэ псалмануудай дунда дайралдана, псалма гүйсэдхэн дуулахадаа, нэгэ бага амья абан, аниргүй байхыг зааһан гээд таамаглагдана. Тэрэниг бидэ «хүгжэм» гэжэ бэшэн тэмдэглээд, үгэгүйгөөр хүгжэм соносохыг заабарилһан тоглоомой зохёолдол адляар оршуулаабди.

Зарим псалманууд (24; 33; 36; 110; 111; 118; 144) акростих мэтэ маягаар найруулагданхай. Эдэ псалмануудта мүр гү, али строфа бүхэн еврей алфавидай үзэгһөө удаа дараалан эхилнэ. Иимэ арга «Ерэмиягай гашуудал» номдо болон «Соломоон хаанай хургаал» номой хүрлшын бүлэгтэ мүн лэ хэрэглэгдээ.

- 1** ¹ Хорото муу зоной зүбшэл дагаагүй,
нүгэлтэнэй замаар ябаагүй,
Бурханиг баһагшадтай хамта нуудаггүй хүн үнэн шударгал!
- 2** Юуб гэбэл, Эзэнэй хургаал тэрэниг баяртай болгодог,
Эзэнэй хургаал тушаа үдэр,
 һүниггүй тэрэ бисалгал болон байдаг.
- 3** Урасхал уһанай дэргэдэ тарихан модондол тэрэ адли.
Тус модон асарха сагтаа алим жэмсээ эдешүүлэн асардаг,
набшань хатадаггүй. Тиимэ хүнэй хэһэн
 хэрэг бүхэниинь үлзүтэй.
- 4** Хорото муу зон тиимэ бэшэ.
 Тэдэ һалхинда хиидэдэг мэхинэ мэтэ.
- 5** Тиимэһээ хорото муу зон заргыг шүүжэ,
нүгэлтэн зүб шударга зоной хажууда байжа шадахагүй.

6 Юуб гэбэл, Эзэн зүб шударга зоной замые хинадаг,
харин хорото муу зон үхэлэй харгыгаар шэглэдэг.

2¹ Юундэ үндэнэ яһатан буһалгаалжа,
арад түмэнүүд дэмы юумэ һанаашалнаб?

² Газарай хаашуул, засаглагшад
хоорондоо үгэсэлдэн хэлсэжэ,
Эзэнэй болон Бурханай табисууртын
урдаһаа эсэргүүсэн бодобо.

³ «Хөөмэгшынь өөһэдын хүзүүнһээ буулгая, хүлилгыень
өөһэдһөө хаяял!», – гэжэ хэлэнэ.

⁴ Тэнгэридэ байгаа сэнтийһээ Эзэн энеэжэ,
тэдэниие баһан хүхихэл.

⁵ Тиигээд Тэрэ тэдэндээ уур суhal дундаа айладажа,
уур хилэнгээрээ тэдэниие хүрдүүлэн,

⁶ «Өөрын нангин хада Сион дээр Өөрын хааниие табяаб», – гэхэ.

⁷ Би, хаан, Эзэнэй зарлигые тунхаглахам.
Эзэн намда иигэжэ айладаа:

«Ши Минии хүбүүнши,
Мүнөөдэр Би Эсэгэшни болооб.

⁸ Намһаа гуй! Би үндэнэ арадуудые шинии мэдэлэй болгохоб,
дэлхэйе заха хизаартайньшые шинии болгохоб.

⁹ Ши тэдэниие түмэр баягаар бута сохижо,
дарханай бүтээгшэ шабар амһартанууд мэтээр тэнэ буталхаш».

¹⁰ Тиимэһээ, хаашуул, ухаалиг байгты,
дэлхэйн удамаршад, хургаал абагты!

¹¹ Айжа, Эзэндэ алба хэгты. Шэшэрэн баясан байгты.

¹² Хүбүүень таалагты!

Үгы хаатнай, Тэрэ уурлажа, харгы замдаа хосорхот.

Юуб гэбэл, уур хилэнгынь гэнтэ аһаха-носохо юм.

Абарал бэдэрэн, Тэрээндэ хандагша хүн бүхэн юрөөлтэй!

(2 Хаан 15:14-17)

3¹ [Давидай псалма. Өөрын хүбүүн Абшалоомһоо тэрьедэн гүйжэ
байхадаа Давидай бэшэн.]

² Эзэн! Хэды олон дайсадтай гээшэби!

- 3 Урдаһаам угаа олон зон тулан бодоол!
«Бурхан тэрэниие абархагүй!» гэжэ
нам тушаа олон зон хэлэнэ. [Хүгжэм]
- 4 Харин Та, Эзэн, минии бамбай мүн!
Та намда илалта үршөөнэт,
зориг намда үгэнэт.
- 5 Эзэниие шангаар дуудахадам,
Тэрэ Өөрын нангин хада уулаһаа харюусаха. [Хүгжэм]
- 6 Хэбтэнэб, унтанаб, бодоноб,
юуб гэхэдэ, Эзэн намайе аршална.
- 7 Намайе тойроошо
түмэн зонһоо айнагүйб.
- 8 Эзэн, намайе аршалыт!
Бурхамни, намайе абарыт!
Дайсадайм үрүүе буталан эбдыт,
муу зоной шүдэ түүрэ сохиит.
- 9 Гансал Эзэнһээ абарал буужа ерэхэ.
Үреэлынь арад түмэндэнь тудаха. [Хүгжэм]

4¹ [Дуунай бүлэгыг хутэлбэрилэгшэдэ: хүбишэргэйтэ хүгжэмэй зэмсэ-
гэй дууряалга доро. Давидай псалма.]

- 2 Зүб шударгым тодорхойлдог Бурхан,
Таниие дуудахадам, намда харюу үгыт!
Айжа-һүрдэжэ байхадам, Та намайе айхаһаа сүлөөлөөт.
Намайе үршөөгыт, зальбаралым дуулыт!
- 3 Улад зон! Хэды болотор Нам тухай муугаар хэлэжэ байхабта?
[Хүгжэм]
Хоохон юумэндэ дуратай, худал хуурмагыг намнажа
хэды болотор байхабта?
- 4 Өөртэнь үнэн сэхэ хүндэ
Эзэн бусадһаа ондоогоор хандадаг гэжэ мэдээрээт.
Дуудахадам, Тэрэ намайе дууладаг.
- 5 Уур сухалда абтаһаншыг һаа, нүгэл шэбэл бү үйлэдэгты,
Хэбтэжэ байхадаа, бодолгодо абтан, шэмээгүй байгты.
[Хүгжэм]

- 6 Үргэлнүүдые зүбөөр үргэгты,
Эзэндэ этигэн байгты.
- 7 «Хэн нэгэн бидэндэ жаргал асарха гү?» гэжэ олон зон хэлэнэ.
Эзэн! Маанад руу харуул харасаа шэглүүлыт!
- 8 Эдээ хоолоор, жэмэсэй архяар баян зондошье байгаагүй
баяр Та минии сэдхэлдэ түхөөгөөт!
- 9 Амар энхэ унтахаа хэбтэнэб, нойрсоноб.
Эзэн! Гансал Та намда аюулгүй амгалан байдал үршөөнэт!

5¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: лимбын дууряалга доро. Дави-
дай псалма.]

- 2 Эзэн! Үгэнүүдыем дуулыт!
Һанаа алдахым анхарыт!
- 3 Хаамни, Бурхамни, хашхарааем шагныт!
Би Танда зальбаржа байнаб.
- 4 Эзэн! Үглөө бүри Та намайе дуулажа байнат.
Үглөө бүри би найдал дүүрэн урдатнай байнам.
- 5 Муу хүндэ Та дурагүй Бурханта,
нүгэлтэй хүн Танай хажууда байжа шадахагүй!
- 6 Һайрхадаг зон урдаһаатнай хаража шадахагүй,
муу муухай хэрэг үйлэдэгшэдые Та үзэн яданат,
гүжэр үгэ хэлээшэдые усадхахат,
алууршан, худалшан Танда жэгшүүритэй муухай.
- 8 Танай хайраар би гэр руутнай орохоб,
нангин Һүмэдэтнай шэшэрэн-айн һүгэдэхэб.
- 9 Эзэн! Өөрын үнэн зүб замаар намайе хүтэлэн ябыт!
Дайсадтамни харша болгон, харгыем дардам сэхэ болгыт!
- 10 Дайсад үнэн зүб юумэ хэлэдэггүй.
Сэдхэлдэнь – үхэл хатал,
ама хоолойнь – үхэлэй зам руу татадаг,
хэлэниинь билдагануур.
- 11 Бурхан, тэдэниие хэлээгыт!
Һанамжалһан юумэнь өөһэдэйн толгой дээр бууг!
Нүгэлтэй тэдэниие намнажа үлдыт!
Тэдэ Таниие буруушаана бшуу!

- 12 Танай аршалан байгаа зон хүхилдэн байг лэ!
Тэдэнэй хамгаалагшань Танай байһанда
тэдэ хэтэ мүнхэдөө хүхин байг!
Нэрэдэтнай дуратай зондо Та баяр хүхилдөөн болонот.
- 13 Эзэн, Та үнэн шударга хүниие үрээхэт,
бамбайгаар мэтэ үршөөлөөрөө тэрэниие халхалхат!

6¹ *[Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: найман хүбшэргэйтэй зэр зэмсэгэй дууряалга доро. Давидай псалма.]*

- 2 Эзэн, хилэнсэглэн намайе бү хэһээгыт!
Уурлан намда гэм бү амасуульт!
3 Хүсэмни халаал, Эзэн, намайе хайрлыт!
Бөөмни халганажа байна, эдэгээгыт!
4 Һүнэһэмни шэшэржэ байна!
Эзэн! Хэды болотор энэ үргэлжэлхэб?!
- 5 Хайрлыт! Ами наһыем үлөөгыт!
Нигүүлэсхы сэдхэлтэй Та, намайе абарыт!
6 Юуб гэхэдэ, үхэнэн хүн Тан тушаа ханахагүй,
Үхэлэй орондо хэншые Танда магтаал үргэхэгүй.
- 7 Ёолохоһоо эсэшооб,
һүни бүри дэрэмни нулимсаһаа нойтон,
унтари хэбтэрээ гашуун нулимсаар норгоноб.
8 Гай гашуудалһаа нюдэмни шэргээ –
дайсад руугаа хаража шаданагүйб.
- 9 Муу муухай зон, намһаа зайлагты!
Юуб гэхэдэ, Эзэн минии бархираа дуулаал!
10 Эзэн минии шэбшэлгэ дуулаха,
зальбаралым Тэрэ анхарха!
- 11 Дайсадни хүрдэхэ, эшхэбтэр байдалда орохо,
нэрээ гутаан, тэрэ дары һөөргөө ошохо!

7¹ *[Давидай гашуудал дуун. Бэньямиинэй обогой Күүш тухай мэдэхэдээ, тэрэ Эзэндэ энэ дуу дуулаа бэлэй.]*

- 2 Эзэн Бурхамни! Тандаал найдажа байнаб!
мүрдэн намнагшаднаа намайе абарыт, аршалыт!
- 3 Үгы хаа, дайсан намайе арсаландал таһа татаха,
хэхэг болгон зулгааха, хэншые абархагүй!
- 4 Эзэн Бурхамни! Буруу юумэ хээ,
гараа бузарлаа гээшэ хаам,
5 нүхэртөө муу юумэ хээ хаам,
дайсандаа туһалаа хаам,
6 хойноһоом дайсан намнажа, хүсэг,
ами наһыем газарта шэдэн,
нэрэ хүндыем шоройдо худхаг лэ!
- 7 Эзэн, уур хилэнсэглэн бодыт,
дайсадайм бушаганажа байгаа сухалай урдаһаа үндыгыт,
Бурхамни, һэриит, захиран тогтоохон заргаяа бээлүүлыт!
- 8 Арадууд Таниие тойрон сугларха,
тэдээн дээгүүр, үндэртэ, хан шэрээдээ заларыт!
- 9 Та арадуудые шүүхэт.
Эзэн, миниишые зарга хэрэгые шиидхыт:
би гэмгүйб, зүб гээшэб.
- 10 Муу муухай зоной уур суhal эсэслэг!
Зүб шударга Бурхан, Та зүрхэ, дотор нэбтэ харадагта,
үнэн зүб хүниие дэмжыт!
- 11 Бурхан – минии бамбай!
Зүрхөөр хирэгүй арюун зониие Тэрэ абардаг.
- 12 Бурхан – зүб шударга шүүгшэ,
үдэр бүри Тэрэ хилэнсэгээ харуулдаг.
- 13 Тэрэ дахин һэлмээ бүлюудэбэ,
һурша номоо шангадан татаба,
14 үхэлтэ зэбсэг Тэрэ гартаа баряад,
гал дүлэтэ годлинуудые бэлдэбэл!
- 15 Зүб бэшэ юумэ бүрилдүүлэгшэ хүн
муу муухай юумээр хээли оложо,
худал хуурмагые түрэнэ.
- 16 Ондоо хүндэ унаха нүхэ малтагша нэгэн
өөрөөл тиишээ халин унаха!
- 17 Муу юумэнь өөрынь урдаһаа эрьехэ,

- өөрын толгойдо бууха!
18 Зүб шударга хэрэгэйн түлөө Эзэндэ найниие хүргэнэб,
Дээдэ Эзэнэй нэрэ магтан дууланаб!

8¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: *гиттит гэжэ хүбшэргэйтэ зэр зэмсэгэй дууряалга доро. Давидай псалма.*]

- 2 Эзэн Бурхамнай!
Нэрэтнай дэлхэй дүүрэн хүр жабхалантай!
3 Үхибүүдэй, нарай нялха хүүгэдэй аманһаа
Та Өөртөө магтаал дуудуулхат!
Дайсадай урдаһаа Та бүхэлэлтэ хээт,
үһөөгөө абагышешье номгоруулаат.
4 Танай бүтээһэн огторгой,
Танай байгуулһан һара, мүшэдые харанам.
5 Хүн гээшэ юун бэ,
Яагаад тэрэниие Та һананабта?
Хүнэй хүбүүн юун бэ,
Яагаад Та тэрэниие анхарнабта?
6 Ойро зуура тэрэниие Та Эльгээмэлнүүдһээ доогуур табяат,
алдар солоор ба нэрэ хүндөөр титимлээт.
7 Танай бүтээлнүүд дээгүүр засаглаха эрхэ тэрээндэ олгуулаат,
ула доронь бүгэдые оруулаат:
8 хони ямаадые, бухануудые, ан арьяатаниешье,
9 огторгойн жэгүүртэниие, далайн уудамда тamarдаг загаһадые...
- 10 Эзэн Бурхамнай!
Нэрэтнай дэлхэй дүүрэн хүр жабхалантай!

9¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Хүбүүнэйнгээ орондо үхэ» гэһэн аялга. Давидай псалма.]

- 2 Эзэн, үнэнхэ зүрхэнһөө Танда найниие хүргэнэб,
гайхамшагта хэрэгүүдыетнай тунхагланаб.
3 Тан тушаа баярлан, баясан байнаб,
Дээдэ Бурхан, нэрыетнай магтан дууланаб.
4 Эрхэхэдэтнай, дайсадни һөөргөө сухарижа,
бүдэрэн унаба, хосорбо!
5 Иигэжэ Та минии заргалдаан, шүүхын хэрэг шийдхээт,
сэнтиидээ залараат, Үнэн шударга шүүгшэ!

- 6 Арадуудые номгоруулаат, хорото муу зониие усадхаат,
тэдээн тушаа дурсагдахашье юумэн үгы болоо.
- 7 Дайсад хэтэдээ хандаргагдан халаа,
хотонуудыень үндэһөөрнь абажа хаяат,
тэдээн тушаа юуншье хануулнагүй.
- 8 Эзэн хэтэ мүнхэдөө хааншалан байха.
Зарга шүүбэри ябуулхын тула Тэрэ шэрээгээ дэлгээ.
- 9 Бүхы дэлхэе Тэрэ үнэн шударга шүүбэрилхэ,
арадуудые шударга сэхээр шүүбэрилхэл.
- 10 Дарлагдаад байгаа хүндэ Эзэн хорохо газар,
бэрхшээлтэй сагта хоргодохо газар болохо.
- 11 Нэрыетнай мэдэдэг зондо Та этигэл найдалынь гээшэт,
юуб гэбэл, Таниие бэдэрэн дагагшадые орхидоггүйт.
- 12 Сиондо оршодог Эзэндэ магтаал дуулагты,
хэхэн үйлэ хэрэгүүдынь зоной дунда тунхаглагты.
- 13 Шуһа урдахуулагшадһаа үһөөгөө Тэрэ абадаг, ханажа байдаг,
зобогшодой ёолоон хашхараае мартадаггүйт.
- 14 Эзэн, намайе үршөөгьт! Дайсад намайе зобоожо байнал, харьт!
Үхэлэй хаалгаһаа намайе бодхоонот.
- 15 Юунэй түлөө бэ гэхэдэ,
Сионой хаалгануудта Таниие магтан байхым тула.
Намайе абарһандатнай баясан байхаб!
- 16 Үндэһэтэнүүд өөһэдын малтаһан нүхэндэ унаа,
өөһэдын нюуһан торон зангада хүлөөрөө орошоо.
- 17 Иигэжэ Эзэнэй зарга эли тодо болоо,
хорото муу хүн өөрын торон зангада ороо! [Хүгжэм]
- 18 Бурхание мартадаг бүхы үндэһэтэнүүд –
хорото муу зон Үхэлэй орон руу бусаха.
- 19 Үгытэй хүн хэтэ мүнхэдөө мартагдаа бэшэ,
ядуу зонһоо найдалынь мүнхэдөө таһараа бэшэ!
- 20 Эзэн, заларьт! Хүнэй бардамынь бү илаг лэ!
Үндэһэтэнүүд Танай зарга шүүлгэндэ ерэг лэ!
- 21 Эзэн, тэдэниие айлган хүрдүүлыт,

- яар хүнүүд гээшэлди гэжэ үндэһэтэн мэдэдэг байг лэ!
[Хүгжэм]
- 22 Эзэн, юундэ Та холо зогсонобта,
бэрхэшээлтэй сагта харагданагүйбта?
- 23 Бардам зантай хорото муу хүн ядуу хүниие намнажа
хойноһоонь ябана.
Өөрынгөө зангада тэрэ өөрөө орог лэ!
- 24 Муу хүн дуратай юумэ абажа шадахаараа һайрхажа,
хомхой хүн Эзэниие хаража,
Тэрээнһээ буруу хаража байна гээшэ.
- 25 Тэрэ бардамаар хаража,
«харюусалга гэжэ байхагүй, Бурхан үгы» гэжэ һанадаг.
- 26 Бүхы замынь амжалтатай байдаг.
Танай шиидхэл тэрээнһээ холо, үндэр,
бүхы дайсадынь тэрээндэ юуншье бэшэ.
- 27 «Би оройдоошье бүдэрхэгүйб,
үеын үедэ гай зоболонтой ушархагүйб» гэжэ тэрэ һанадаг.
- 28 Амандань – хараал, мэхэ, худал,
хэлэндэнь – һаад түбэг, хорон һанаан.
- 29 Тэрэ амадаха газарта һуудаг,
нюуса газарта гэмгүй хүниие аладаг,
ядуу хүниие гэтэн бэдэржэ байдаг.
- 30 Нүхэндөө байгаа арсалан шэнги
тэрэ нюуса газарта хорожо, маряжа,
ядарһан хүниие барижа шэрэхээе хэбтэдэг.
Тиигээд ядарһан нэгэниие торон зангадаа оруулжа баридаг.
- 32 Бээе хуряан, маряжа, хүрэн унахадань,
азагүйшүүл хүсэтэй һабартань ородог.
«Бурхан мартамхай, буруу хараад байна,
юушье харанагүй» гэжэ тэрэ хорото хүн һанадаг.
- 33 Эзэн, бодыт! Бурхан, гараа һунгыт!
Ядуу зон тухай бү мартыт!
- 34 Хорото муу хүн Бурханиие юундэ хараана бэ?
Харюусалгада татахагүй гэжэ Тан тухай һанана гү?
- 35 Теэд Та харанат, гай тодхор, зоболон ажагланат.
Өөрын гараар бүхы юумэнэй түлөө харюулхат!

- Ядуу хүн өөрыгөө Танда үгэнэ,
үншэн хэнзын туһалагша гээшэт.
- 36 Хорото муу юумэ хэжэ,
бузар үйлэдэжэ байгаашын гарые хухалаад,
хорон мууень элирүүлээд,
олохын арагагүй болотор мууень үгы хыт!
- 37 Эзэн хадаа хэтэ мүнхэдөө Хаан юм.
Газар нютагһаань хариин зон усадхагдаха.
- 38 Эзэн, Та даруу номгон зоной хүсэл соносоо бэлэйт.
Зүрхыень зоригжуулжа, шэхээ табин шагныт!
- 39 Иигэжэ дэлхэй дээрэ дарлалта үүдхэдэг зоной үгы болохын тула
үншэн болон ядуу зоной түлөө оролсыт!

10¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай зохёоһон.]

- Хорохо хамгаалха газарни – Эзэн!
Таанар намда хандан, «Хада руугаа
шубуун мэтэ ниидэ» гэжэ
яаж хэлэжэ шаданабта!
- 2 Харыт, хорото муу зон хурша номоо татажа,
годлиёо табихаар бэлдэжэ байгаашань
харанхыда үнэн шударга хүниие
харбахын тулада юумэл.
- 3 Ёууриин хандаргагдаад байхада
зүб шударга хүн юу хэжэ шадахаб даа.
- 4 Эзэн Өөрын нангин үргөөдэ байна.
Эзэнэй сэнтиинь – тэнгэридэ.
Нюдэдын зон руу хаража,
мэлмынь тэдэниие шалгажа байна.
- 5 Хэн зүб шударгаб, хэн бурууб гэжэ Эзэн шалгадаг,
хүсэрхэлдэ дуратай хүниие үзэн ядадаг.
- 6 Тэрэ хорото муу зон дээрэ
бороо мэтээр тор гүльмэ буулгаха,
гал, хүхэр болон галта шанга халхин
тэдэнэй хуби хэшэгын мүн.
- 7 Эзэн зүб шударга.
Тэрэ зүб шударгада дуратай,

сэхэ шударга хүн шарайень харахал.

11 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: найман хүбшэргэйтэ зэр зэмсэгэй дуурялга дорю. Давидай псалма.]

² Эзэн, абарыг! Сэхэ шударга хүн таһараал!

Зоной дунда этигэмээр хүн үгы болоол!

³ Тэдэ бэе бээдээ худалаар хэлэнэ.

Урал амань худалша,

һанаһан юумээ хэлэдэггүй.

⁴ Худалша урал амыень,

һайрхан яряша хэлыень

Эзэн таһа сабшаг лэ!

⁵ Тэдэ «Ярихадаа бэрхэбди,

хэлэмнай – манай зэр зэбсэг,

хэншые маанадта захиржа шадахагүй» гэнэ.

⁶ Эзэн «Үгытэйшүүлэй хоһорхо,

ядуу зоной ёолохо абяанһаа боложо

Би мүнөө бодохоб.

Хүсэһэнэйнй ёһоор аюулгүй газарта абашахаб!» гэнэ.

⁷ Шабар зуухада хайлуулжа,

долоо дахин сэбэрлүүлэгдэһэн мүнгэн мэтэ

Эзэнэй үгэ сэбэр юм.

⁸ Эзэн, Та тэдэниие аршалнат.

Мүнөө саһаа эхилээд, үеын үедэ

тэдэниие гамнан хамгаалнат.

⁹ Харин хорото муу зон тойроод эрьелдэнэ,

муу этэгээд зоной дунда хүндэтэй болоод байна.

12 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай псалма.]

² Эзэн, хэды болотор юм бэ?

Та намайе хэтэдээ мартаа юм гүт?

Хэды болотор намһаа хорон байхабта?

³ Би хэды болотор һанаагаа зобон байхабиг?

Бүхэли үдэртөө зүрхэм үбдэнэ.

Хэды болотор дайсадни дээгүүрни гараад байхаб?

- 4 Эзэн Бурхамни! Нам руу харыт,
харюу үгыт, нюдэндэм гэрэл үршөөгыт.
Үгы хаа, би мүнхэ нойроор нойрсохомнил.
- 5 Намайе диилээб гэжэ дайсамни бү ханаг,
унаа гэжэ намда дурагүйшүүл бү баярлаг!
- 6 Би Танай хайра энэрэлдэ этигэнэб!
Зүрхэмни Танай абаралда баярлаха.
Намайе Эзэнэй үршөөхэн тухай би дуулахаб!

(Псал 52)

- 13** ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай зохёолон.]
Мунхаг хүн сэдхэлдээ «Бурхан үгы» гэжэ ханана.
Зон хальхай хамуун хэрэгүүдые хэнэ,
муу муухай, жэгшүүритэй юумэ үйлэдэнэ.
Хайн хэрэг хэдэг хүн байхагүй.
- 2 Юумэ ойлгодог, Бурхание бэдэрдэг хүн бии гү
гэжэ мэдэхээ Эзэн тэнгэриһээ зон руу харана.
- 3 Бүхы зон хамта замһаа хадуураа,
бүгэдөөрөө забхайралдаа.
Хайн хэрэг хэдэг хүн байхагүй,
нэгэшье үгы.
- 4 Муу юумэ хэдэг тэдэ юушье ойлгодоггүй юм гү?
Хилэмэ эдиһэндэл адляар минии арад түмэниие зооглонол,
Эзэниие дууданагүй.
- 5 Тэндэ тэдэ угаа ехээр айха.
- Юуб гэбэл, Бурхан зүб шударга зоной тала баримтална.
- 6 Таанар үгытэй ядуу зоной найдалые наада баринат,
харин тэдэнэй тулгуубари – Эзэн!
- 7 Израилиин абарал Сионһоо ерэхэнь болтогой!
Арад зоноо баряанһаа Эзэнэй бусаахада,
Яков баярлаха, Израиль баясаха!

- 14** ¹ [Давидай псалма.]
Эзэн! Хэн Танай майхан соо ажаһуужа,
Нангин хада дээрэтнай хэн амидаржа шадахаб?
- 2 – Үнэн зүбөөр ябажа, зүб шударгы хэжэ,
зүрхэндөө үнэн зүбые үгүүлдэг хүн.

- 3 Гүжэр үгэ хэлэдэггүй, нүхэртөө муу юумэ хэдэггүй,
дүтэ зондоошье эсэргүүсэн буруу болгожо байдаггүй хүн.
4 Шоодбори хүн Тэрэнэй нюдэндэ жэгшүүритэй,
гэбэшье Эзэнһээ айдаг зониие Тэрэ хүндэлдэг.
Хэн нэгэндэ тангариг үргэбэл, тэрэнээ заабол бээлүүлдэг.
5 Мүнгэнэй түрэсын түлөө зээлеэр үгэжэ байдаггүй,
эдилгэ абажа, гэмгүй хүниие хардажа байдаггүй –
хэн иимээр хэрэг ябуулнаб, тэрэ хэтэ мүнхэдөө ганхахагүй!

15¹ [Давидай шүлэг.]

- Бурхан, намайе хамгаалыт!
Хорохо газар Танһаал бэдэрнэлби.
2 Би Эзэндэ хэлэнэб: «Та бол минии Эзэн,
минии һайн һайхан – гансал Танһаал!»
3 Эзэндэ үнэн сэхэ, зүб шударга хэрэг ябуулааша,
үнэн сэхые хэлээшэ хүндэл адли байхаа хүсэнэб!
- 4 Ондоо бурханда хандагшадай зоболон олошорог!
Шуһата ундан үргэлынъ тэдэнтэй хамта үргэхэгүйб,
нэрэнүүдынъше амаараа дурдахагүйб!
- 5 Эзэн болбол уг залгамжалха хубим,
ундамни мүн.
Та минии хуби заяае баряад байнат.
6 Намда тааламжатай һайхан газар хүртөө,
уг залгамжалан эзэмшэхэ юумэм үнэхөөр һайхан.
7 Намда зүбшэл заабари үгэдэг Эзэниие магтанам,
һүниндөөшье досоомни хургаалынъ соностоно.
8 Би Эзэниие үргэлжэ урдаа харанаб,
хажуудам байгаа сагта ганхан унахагүйб.
9 Тиимэһээ зүрхэ сэдъхэлни баяраар халая,
Хэлэ амамни дорюун болоо,
Махабад бэемни хүсэл найдалаар дүүрээд байна.
10 Та һүнэһэ һүлдъемни үхэлэй орондо орхихогүйт,
Өөрынгөө шударгы Зарасые шалзараажа үмхирүүлхэгүйт.
11 Амидаралай харгы зам намда заажа үгэнэт.
Өөрынгөө хажууда байлгажа,
Та баяр баясхалангаар намайгаа дүүргэхэт.
Баруун гартатнай хэтэ мүнхын баяр жаргал оршодог.

16¹ [*Давидай зальбарал.*]

- Эзэн, хашхархыем дуулыт!
Үнэн зүб тухай гуйналби.
Гуйлтыем анхарыт,
худалша бэшэл минии хэлэн.
- 2 Зарга хэрэгыем шиидхэхэт,
хэн зүб бэ гэжэ нюдэнтнай хаража байна.
- 3 Та минии зүрхэн руу шэртэн хараат,
һүниндөө намайе туршахаа ерээт,
намда ямаршые гэм үгы байһые ойлгоот,
аманһаамни муу юумэн гараагүй.
- 4 Зоной юушые хээ хадань
би Танайл үгэ дуулаад байнам,
гэмтэнтэй адли болохогүйб.
- 5 Танай харгы замаар алхалхыем,
хүлэймни буруу гэшхэхэгүйень
баталжа-шангалжа үгыт.
- 6 Бурхан, Таниие дууданалби, харюусыт!
Шэхээ нам руу табиит, үгыем шагныт!
- 7 Танда этигэн найдагшадта хайраа үзүүлыт,
гараараа дайсадһаа аршалыт.
- 8 Нюдэнэй сэсэгы мэтэ намайе хамгаалыт,
далиингаа һүүдэртэ хоруулыт.
- 9 Намда добтолоошо муу зонһоо,
намайе хүрээлэн, алахаяа һанаашадһаа аршалыт.
- 10 Өөхөөр тэдэ хушагдаа,
бардамлан дуугарна.
- 11 Алхам бүхэндэмни тэдэ намайе хүрээлжэ,
газарта унагаахаяа гэтэн байна.
- 12 Тэдэ олзоор жүрөөдэһэн арсаландал,
нюуса газарта гэтэгшэ залуу арсаландал адли.
- 13 Эзэн, бодыт! Урдаһаань гарыт, доро дохюулыт!
Тэдэ муу муухай зонһоо намайе һэлмээрээ аршалыт,
- 14 гараараа тэдэ зонһоо,
тэдэ зонһоо, Эзэн!

Хубинь – амиды зоной дунда.
Хэбэлыень Өөрын эрдэни санһаа дүүргэнэт.
Тэдэ садхалан байха, хүүгэдтэнь, нялха үринэртэньшые үлэхэл.

- 15 Зүб шударга байһанайм түлөө
нюурыетнай хараха эрхэ намда үгтэнхэй.
Һэрихэдээшые, Танай дүрэ садатараа хараха аргатайб.

(2 Хаан 22:1-51)

17¹ [*Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Эзэнэй богоол Давидай зохёоһон дуун. Давидые Саулһаа болон бүхы дайсадһаань Эзэнэй абархада, тэрэ энэ дууе Эзэндэ зорюулан дуулаба.*]

- Тэрэ иигэжэ хэлээ:
2 – Минии хүсэн болохо Эзэн,
би Танда дуратайб!
3 Эзэн хадаа минии хабсагай,
минии хорохо газар, абарагша Бурхамни,
хамгаалагша хадамни, минии бамбай,
абаралай ууламни, бүхэлэлтэмни.
4 Магтаал хүндэтэй Эзэниие дуудахада,
дайсадһаа абарагданаб.
5 Үхэлэй аргамжанууд намайе хүлибэ,
хосоролтын урасхалнууд намайе айлгаба.
6 Үхэлэй ороной утаһад намайе тойруулан бообо,
үхэлтэ урьханууд урдამни байна.
7 Зоболондоо би Эзэниие дууданаб,
өөрын Бурханда хандан хашхарнаб,
Тэрэ Өөрын хүмэһөө хоолойем дуулаба,
хашхараамни һонортонь хүрэбэ.
8 Тэрэнэй уур сухалһаа
газар доһолон шэшэрбэ,
хадын һууринууд хүдэлбэ.
9 Хамарһаань утаан гаража,
аманһаань гал дүрэлзэжэ,
аһажа байгаа нүүрһэн хажуугаарнь
сэсэрэн байгаа бэлэй.
10 Тэрэ огторгойе хэлтылгээд доошоо бууба,
Хүл доронь – шэб харанхы.

- 11 Херүүбые хүлэглөөд ниидэбэ,
халхинай жэгүүр дээрэ элин халиба.
- 12 Харанхые Тэрэ Өөрын нэмэргэ болгобо,
огторгойн хара үүлые, уһанай харанхые
Өөрыгөө тойруулан хүшэгэ болгобо.
- 13 Тэрэнэй урда тээхи гэгээн һаруулһаа
хара үүлэн, мүндэр болон галта нүүрһэн нүүжэ байгаа.
- 14 Эзэн огторгойдо хүнхинэжэ,
Дээдэ Бурхан дуугаа үгэбэ.
Мүндэр болон галта нүүрһэн.
- 15 Годлинуудаа харбажа, дайсадые сасан бутаргааба,
олоор сахилгаа сахилуулжа, бута сохибо.
- 16 Эзэн, Танай дуу хоолойһоо,
уур сухалта амисхаалһаа
уһанай эхин үзэгдэбэ,
газарай һууринууд эли гараба.
- 17 Тэрэ дээрэһээ гараа һунгажа, намайе абаба,
гүн уһанһаа намайе татажа гаргаба.
- 18 Намайе хүсэтэ дайсанһаамни,
намһаа хүсэтэй, намайе үзэн ядагша дайсадһаа абараа.
- 19 Гай тодхорто үдэртэмни тэдэ нам руу добтолоо,
теэд Эзэн минии түшэг тулга байгаал!
- 20 Тэрэ намайе уужам газарта абаашаа,
намда эльгэтэй ушарһаа намайе абараа.
- 21 Зүб шударга байһанайм түлөө,
муу юумэ хээгүй байһандам
Эзэн намайе урмашуулаа.
- 22 Юуб гэбэл, Эзэнэй замһаа хадуураагүй,
өөрын Бурханһаа буруу харан, мууе хээгүйм түлөө.
- 23 Тэрэнэй бүхы тогтоолнууд урдамни,
Хуулинуудһаань, юрэдөө, буруу хараагүйб.
- 24 Урдань би гэмгүй арюун байгааб,
гэм зэмэһээ бээе холо абан ябааб.
- 25 Зүб шударга байһанайм түлөө,
урдань муу юумэ хээгүй байһандам
Эзэн намайе урмашуулаа.

- 26 Үнэн сэхэ зондоо Та үнэн сэхэт,
түгэлдэр түгэс зондо Та түгэлдэрта.
- 27 Сэхэ сэбэр зондоо Та сэхэ сэбэрээр ханданат,
мэхэтэй хүниие мэхынь хэмээр мэхэлнэт.
- 28 Дарлалтада байгаашадые абарнат,
бардам зониие харасаараа мүхөөнэт!
- 29 Эзэн, Та болбол минии гэрэл;
Бурхан минии харанхые гэрэлтүүлнэ.
- 30 Тантай хамта дайсадые хюданаб,
Бурхантаяа хамта хана дабанаб.
- 31 Бурханай замынь залан арюун,
үгэнүүдынь арюун сэбэр.
Өөртэнь этигэдэг бүхы зондо Тэрэ бамбай болодог.
- 32 Эзэнһээ бэшэ
Бурхан байхагүй.
Манай Бурханһаа ондоо
Аршалалта байхагүй.
- 33 Бурхан намда хүсэ нэмээнэ,
Зүб харгыда гаргана.
- 34 Хүлыем бугын хүлдэл адли болгоо,
үндэр газарта зогсохо шанар үршөөгөө.
- 35 Гарнуудым дайнда дадхаана,
гуулин һурша ном хамаагүй татахаб!
- 36 Та намда абаралай бамбай үгөөт,
баруун гараараа намайе дүнгөөт,
энэрэлтнай намайе дээшэнь үргэнэ.
- 37 Алхамыем үргэдхөөт,
хүлнүүдни буруу гэшхэхэгүй!
- 38 Дайсадаа намнан хүсэхэб,
усадхатарая бусахагүйб.
- 39 Тэрэниие бута сохихоб, бэшэ бодохогүй,
хүл доромни гэшхэгдэхэ.
- 40 Дайшалхы хүсэ намда үршөөгөөт,
урдаһаам тулагшадые ула дором унагаагаат.
- 41 Намһаа тэрьедүүлэн, дайсадыем гүйлгөөт,
үзэн ядагшадая усадхааб.
- 42 Тэдэнэй туһа эрин дуудахада, хэншые абараагүй,
Эзэниие дуудахадань, Тэрэ дуулаагүй.

- 43 Шорой тооһон мэтээр тэдэниие һагшааб,
гудамжын шорой мэтээр дэбһээб.
- 44 Арад түмэнэй буһалгаанһаа намайе абараат,
бусад арадуудые ударидахаар намайе табяат.
Урид минии мэдээгүй яһатан намда алба хэнэ.
- 45 Дууламсаараал тэдэ захиралтым дүүргэнэ,
хариин зон урдаһаам билдагуушална.
- 46 Хариин улад зон зүрхөө алдажа,
хороһон газарһаа шэшэрэлдэн гарана.
- 47 Эзэн амиды! Хабсагаймни магтагдаха болтогой!
Абаралайм Бурхан дээгүүр үргэгдэг лэ!
- 48 Минии түлөө үһөөгөө абадаг,
арадуудые намда даруулдаг Бурхан,
- 49 Та намайе дайсадһаам абараат,
намда эсэргүүсэгшэдһээ дээгүүр намайе табяат,
хэрзэги зонһоо холодуулаат.
- 50 Энээнэйтнай түлөө үндэһэтэдэй хоорондо
Таниие магтан дуулан байхаб,
Танай нэрэ алдарта магтаалнуудые дуулахаб, Эзэн!
- 51 Өөрынгөө хаанда агуухэ илалта туйлуулнат,
шэлэгшэ хүн Давидтаа болон үри һадаһадтань
хэтэ мүнхэдөө хайра үршөөлөө үзүүлнэт!

- 18** ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай псалма.]
² Тэнгэри Бурханай хүр жабхалангы зарлан тунхаглана,
огторгой Тэрэнэй хэһэн бүтээлнүүдые айладхана.
- 3 Үдэр дараадахи үдэртэ яряа дамжуулна,
һүни нүгөөдэ һүнидэ эрдэм мэдээсэнэ.
- 4 Шэмээгүй, үгэшье соностоногүй,
дуу хоолойньшье дуулданагүй.
- 5 Тэдэнэй хэлээшнь бүхы газар дэлхэйгээр тараа,
тэдэнэй үгэнүүдынь газар дэлхэйн заха хизаар хүрөө.
Тэндэ Бурхан наранда гэжэ майхан табяа.
- 6 Хуримаа наадажа байгаа залуу хүндэл
наран тэрэ үргөөһөө гарана,
урилдаанай баатар мэтэ
тэрэ баясана.
- 7 Мандахань тэнгэрийн нэгэ захиһаа,
тойрохонь нүгөө заха хүрэтэр,
халуунһаань хорохо арга байхагүй.

- 8 Эзэнэй хургаал тэгшэ түгэлдэр,
хүр хүлдэ хэргээдэг.
Эзэнэй заабари бата,
гэнэн хүниие ухаатай болгодог.
- 9 Эзэнэй захиралтань зүб, зүрхэ баясуулдаг,
хургаал заабаринь харуул тодорхой,
нюдэ онгойлгодог.
- 10 Эзэнһээ айхань сэбэр,
хэтэ мүнхэдөө оршодог.
Эзэнэй зарга шүүбэринүүд үнэн,
бүгэдэ зүб шударга.
- 11 Тэдэ алтанһаа,
обоо шэжэр алтанһаа үлүү хүсэмөөр.
Зүгын балаһаа,
зүгын хархинагһаа дуһагша юумэнһээ үлүү амтатай.
- 12 Би, Танай богоол, тэдэниие сахидагби,
тэдэниие сахиһанай түлөө агуухэ шагнал байдаг.
- 13 Өөрын бурууе хэн ойлгожо шадахаб даа.
Далда байгаа бурууһаам намайе арюудхыгт.
- 14 Һанаашалһан нүгэлнүүдһээм намайе зайлуулыгт,
богоолыетнай тэдэ бү зонхилог.
Тиигэбэл, би гэмгүй боложо,
агуухэ нүгэлһөө сүлөө болохоб.
- 15 Минии Хабсагай, минии Абарагша болохо Эзэн!
Аманһаамни гарагша үгэнүүд, сэдхэлэймни бодолнууд
Танда тааламжатай байхань болтогой!

19 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай псалма.]
² Гай тодхорто үдэр Эзэн шамайе дуулахань болтогой!

- Яковай Бурханай нэрэ шамайе аршалаг лэ!
3 Тэрэ шамда нангин газарһаа туһа эльгээхэнь болтогой!
Сионһоо шамда түшэг тулгуубари болог лэ!
4 Тэрэ шинии бүхы тахилнуудые һанахань болтогой!
Түгэс шатаалта үргэлыеш тогтоон абаг лэ! [Хүгжэм]
5 Зүрхэнэйшни бүхы хүсэлнүүдые хүртээхэнь болтогой!
Бүхы түсэбүүдыеш бэелүүлэг лэ!
6 Бидэ шинии илалтада баясан дуулахабди,

Бурханайнгаа нэрээр тугаа мандуулхабди!
Эзэн шинии бүхы гуйлтые бээлүүлхэнь болтогой!

- 7 Эзэн Өөрын ёһолон шэлэхэн хаанаа
абардаг гэгшые мүнөө мэдэбэб.
Өөрын арюун тэнгэриһээ тэрээндэ харюу үгэжэ,
хүсэ шадалта гараараа тэрээндэ илалта туйлуулаа.
- 8 Зарим зон морин тэргэдэ, заримашуул моридтоо найдадаг,
харин бидэ Эзэн Бурхандаал найдадагбди.
- 9 Тэдэ ганхажа унаба,
харин бидэ бата зогсонобди!
- 10 Эзэн, абарыт!
Хаанда илалта үршөөгыт!
Дуудахадамнай, бидэндэ харюу үгыт!

20 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Давидай псалма.]

- ² Эзэн, хүсэ үршөөһэндэтнай хаан баясажа байна,
абарһандатнай тэрэ ямар ехэ баярлажа байна гээшэб!
- 3 Зүрхэнэйнь хүсэлэнгүүдые Та гүйсэд бээлүүлээт,
гуйлтаһаань татагалзаагүйт. [Хүгжэм]
- 4 Та тэрэниие хайхан юрөөлөөр угтан абаат,
шэжэр алтан титим толгой дээрэнь табят.
- 5 Тэрэ Танһаа ами наһа гуйхадань,
хэтэ мүнхэдөө ута наһа үршөөгөөт.
- 6 Танай илалта тэрэниие алдаршуулаа,
нэрэ хүндэ болон хүр хүсэ тэрээндэ эльгээгээт.
- 7 Та хэтэ мүнхэдөө тэрэниие үрээгөөт,
Өөрын оршондо баясаха арга тэрээндэ үгөөт.
- 8 Дээдэ Эзэн, Танда хаан найдадаг,
Танай хайрын ашаар тэрэ ганхахагүй.
- 9 Танай гар бүхы дайсадые,
үзэн ядагшадыетнай олохол.
- 10 Та уурлаха үедээ галтай зууха
руу тэдэниие хаяһандал болохот.
Танай уур хилэн тэдэниие залгиха,
гал тэдэниие шатааха.
- 11 Тэдэнэй үри газарай хүрһэнһөө үгы хэхэт,
удамыень амиды зоной дундаһаа усадхахат.

- 12 Хэдышые тэдэ Танай урдаһаа хорото муу юумэ ханаашархажа,
буһалгаа түсэблэһэн байбашье, амжалта туйлахагүй.
13 Зугадуулхат тэдэниие,
нюур руунь шэглүүлэн хурша номоо татахат.
14 Хүсэ шадалаараа, Эзэн, үргэмжэлэгдэхэтнай болтогой!
Бидэ Танай хүсэ шадалые дуулан магтахабди!

21¹ [Дуунай бүлэгыг хүтэлбэрлэгшэдэ: «Үүрэй толоной задарха-
да» гэдэг аялга. Давидай псалма.]

- 2 Бурхамни, Бурхамни, юундэ намайе орхибот?
Холот, туһалхагүйт, ёолохым дуулахагүйт.
3 Бурхамни! Үдэр, хүнигүй Таниие дууданаб,
теэд харюусанагүйт, ханааем тэгшэлнэгүйт.
- 4 Арюун нангинтнай
Израильда магтуулан, хан шэрээ дээрээ заларан һуунат.
5 Элинсэг хулинсагнай Танда этигэн байгаа,
этигэн байгаа, тэдэниие абараат.
6 Туһа эрин, Таниие дуудахадаа, тэдэ абарагдаа.
Танда этигэхэдээ, тэдэ эшхэбтэр байдалда ороогүй.
- 7 Би болбол хүн бэшэ, үтэ хорхой гээшэб.
Зон намайе хараана, баһана.
8 Намайе харахадаа, тэдэ баһан энеэлдэнэ,
толгойгоо һэжэрэн, хэлээ бүлюүдэнэ:
9 «Тэрэ Эзэндэ этигэдэг байгаа, тиимэ хадань Эзэниинь лэ абараг!
Тэрээндэ Эзэн дуратай һаа, абараг!»
10 Эзэн, Та намайе эхын хэбэлһээ гарган мүндэлүүлээт,
эхымни энгэртэ тэбэрин бөөмэйлжэ, амар амгалан байлгаат.
11 Хэбэлһээ гараһанһаа хойшо Танай харууһан доро байгааб,
бүрилдэһэн саһаам хойшо Та минии Бурхан мүн.
12 Гай тодхор дүтэлжэл байна, намһаа бү холодыт.
Хэншые намда туһалхагүйл.
13 Бухадал адли хүлээжэ, дайсад намайе тойроол!
Башаанай тобир буханууд намайе хүрээлөө.
14 Олзолһон олзо дээрээ архиран байгааша арсалдандал
тэдэ нам руу амаа ангайн архиран байна!
15 Һалхинда туугдаһан тэмээн халаахайдал
би хүсэ шадалгүйб.

- Яһамни бутаран һалаа,
зүрхэмни дэнгэй өөхэндэл
сээжэдэм мүхэнэ.
- 16 Хүсэмни голый уһандал адли шэргэшоо.
Хэлэмни тангалайдаа няалдашоо.
Та намайе үхэхыем шорой руу табибат.
- 17 Хорото дайсад намайе хүрээлбэ,
бүлэг нохойдол намайе бүһэлбэ,
гар, хүлыем нэбтэ хазаба.
- 18 Бүхы яһыем тооломоор.
Тэдэ нам руу ехэ хомхойгоор хаража байна.
- 19 Хубсаһыем хоорондоо хубааж,
хубсаһыем жээрэблэн абана.
- 20 Харин Та, Эзэн, бү холодыт,
хүсэмни, намдаа туһалхаар шамдыт!
- 21 Намайе һэлмэхэ,
ами наһым нохойнуудһаа абарыт!
- 22 Арсалангай аманһаа, бүхын эбэрһээ абарыт!
Намда харюу үгыт!
- 23 Би аха дүүнэртээ Танай нэрые хэлэхэб,
сугларагшадай дунда Таниие магтахаб:
- 24 «Эзэнһээ айдаг зон, Тэрэниие магтагыт!
Яковай уг удам болохо та бүгэдэн, Тэрэниие алдаршуулагты!
Израилиин үринэр, Тэрээнһээ түбэгшөөн, хүндэлэн байгты!
- 25 Зобонһон хүнэй зоболонһоо Тэрэ жэгшээгүй, үзэн ядаагүй,
тэрээнһээ буруу хараагүй.
Туһа гуйжа тэрэнэй дуудахада, Тэрэ дуулаа».
- 26 Ехэ хуралай дунда Таниие магтанаб.
Танһаа айдаг зоной хараһаар байтар тангаригаа бээлүүлхэб.
- 27 Ядуу зон эдижэ садаха,
Эзэниие дуудагшад Тэрэниие магтаха.
Хэтэ мүнхэдөө тэдэ амар амгалан ажаһууг лэ!
- 28 Дэлхэйн бүхы заха хизаараар зон
Эзэниие һанажа, Тэрээн руу эрьехэ,
үндэнэ яһатанай бүхы обогууд Тэрэниие хүндэлэн мүргэхэ.
- 29 Юуб гэбэл, хаанай засаг Эзэнэй мэдэлэй,
тэрэл үндэнэ яһатаниие захиран зонхилдог.
- 30 Дэлхэйн шандааһатай хүн бүхэн

- Тэрэнэй урда мүргэхэ,
Наратада байгаа бүхы зон
урдань хүгэдэхэ.
- 31 Тэдэнэрэй уг удам Тэрээндэ алба хэжэ,
ерэхэ үенүүдтэ Эзэн тухай хөөрэхэ,
- 32 Эзэнэй сэхэ шударга тухай,
хэрэгүүд тухайнь зарлаха!

22 ¹ [Давидай псалма.]

- Эзэн болбол минии хонишон.
Би юугээршые дутахагүйб.
- 2 Тэрэ намайе ногоон бэлшээри дээр хэбтүүлжэ,
амгалан уһан руу хүтэлэн абаашадаг.
- 3 Тэрэ минии урма зоригые бадараадаг.
Тэрэ найдуулһанайнгаа ёһоор, зүб замаар намайе хүтэлдэг.
- 4 Үхэлэй харанхы хүндыгөөр ябабашье,
хорото мууһаа айхагүйб,
юуб гэбэл, Та, Эзэн, намтай хамта байнат.
Танай һабаа, Танай баяг намайе хамгаалан,
амар амгалан байлгана.
- 5 Дайсадайм хараһаар байтар
урдамни зоогой шэрээ бэлдэбэт.
Та намайе хүндэлэн ёһолбот,
аягым билтарма дүүргэбэт.
- 6 Танай Һайн Һайхан болон хайра энэрэл
наһанайм туршада намайе хододоо дахан ябаха.
Эзэнэй үргөө соо би удаан сагта оршохоб.

23 ¹ [Давидай псалма.]

- Дэлхэй болон тэрээн дээрэ байгааша хамаг зүйл,
юртэмсэ ба тэрээн соо амидарагша бүхы хүн, амитад –
Эзэнэй юм.
- 2 Далайнууд дээгүүр һууриинь Тэрэ табяа,
гүнзэги уһан дээгүүр байгуулаа.
- 3 Эзэнэй хада өөдэ хэн гаража болохоб?
Нангин үргөө соонь хэн зогсохоб?
- 4 Гэм зэмэ хээгүй,

- муу юумэ бодоогүй,
 бурханай дүрсэнүүдтэ мүргөөгүй,
 худал тангариг үргөөгүйл хүн!
- 5 Иимэ хүниие Эзэн үрэхэ,
 Абарагша Бурханиинь үршөөхэ.
- 6 Иимэл зон Бурханай урда ерэдэг,
 Яковай Бурханай хажууда оршодог. [Хүгжэм]
- 7 Бартаанууд, хүхин баясыта!
 Урданай үүдэнүүд, нээгдыта!
 Һур жабхаланта Хаан орожо ерэхэ!
- 8 Һур жабхаланта Хаан гээшэ хэн бэлэй?
 Хүсэтэй, шадалтай Эзэн,
 дайнай баатар Эзэн мүн!
- 9 Бартаанууд, хүхин баясыта!
 Урданай үүдэнүүд, нээгдыта!
 Һур жабхаланта Хаан орожо ерэхэ!
- 10 Һур жабхаланта Хаан гээшэ хэн бэлэй?
 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн гээшэ
 Һур жабахаланта Хаан мүн!

- 24** ¹ [Давидай зохёон.]
 н Алзэн Эзэн, Танда ами наһаяа үргэнэб.
- ц ² Оо, Бурхамни! Тандаал найданаб.
 Бээт Тиимэһээ эшхэбтэр байдалда орохогүйб,
 дайсадни намһаа боложо баярлахагүй!
- л ³ Эшэгүүр болохогүй бшуу Танда найдагшад,
 Гиимэл харин урбагшад эшхэбтэр байдалда орохо, хоонон үлэхэ.
- т ⁴ Гараха замаа намда мэдүүлыт, Эзэн!
 Даалэт Өөрын харгынуудые намда заажа үгыт.
- п ⁵ Дахуулан намайе ябыт Өөрын зүб харгыгаар,
 Һээ намайе хургыт!
 Юуб гэбэл, Та минии Бурхан, минии Абарал мүн,
 би Танда үдэр бүри найданаб.
- г ⁶ Жэндэл адли хайрлаха сэдхэлээ,
 Заийн энэрэл хайраяа һаныт, Эзэн!
 Тэдэ хэтэ мүнхын бэлэйл.

- п 7 Залуу наһанайм нүгэлые, алдуу зүршэлыем бү һаныт!
Хээт Намда энэрхы һайнаар хандадагаа һаныт,
 Эзэн, һайн һанаатай бэлэйлта!
- ц 8 Иимэ һайн, зүб шударга юм, Эзэн!
Тээт Тиимэхээ Тэрэ нүгэлтэндэ замынь заажа үгэдэг.
 ь 9 Лаб зүб зам руу юрын зониие Тэрэ заладаг,
Ёд тэдэниие Өөрын замда һургадаг.
 ц 10 Мүрнүүдынь гэбэл,
Каап Өөртэйнь хэһэн хэлсээ, заабариинь сахигшадта
 энэрэл хайра болон үнэн мүн!
- ы 11 Нүгэлыем хүлисыт даа, Эзэн, Өөрын нэрэ хаража,
Лаамэд хэдышые ехэ байгаа һаань!
 н 12 Одоо хэн нэгэн Эзэниие хүндэлжэ, айжа байбал,
Мээм Ямар зам баримталан ябахаб гэжэ
 Бурхан тэрээндэ заажа үгэхэл.
 г 13 Сайн сайхан байдал дотор ами наһань үнгэрхэ,
Нүүн уг удамынь үеһөө үедэ газар эзэмшэн һууха.
 о 14 Түбэгшөөн-хүндэлэн байгаашадта Эзэн этигэдэг,
Саамэх хэлсээгээ тэдээндэ тунхагладаг.
- у 15 Урьха зангаһаа Эзэн хүлыем сүлөөлжэ үгэнэ,
Аайин нюдэдни хододоо Тэрээн руу ханданхай.
 э 16 Үршөөгыт намайе, нам руу хараад,
Пээ би гансаарданги, хорогүй бшууб.
 з 17 Хара гай гасалангуудни олошороо,
Цадээ хабшуу газарһаа намайе гаргыт!
 18 Һүйдхэл, зоболонгыем хаража,
 бүхы нүгэлым хүлисыт.
 ь 19 Шадал соогоо дайсадни намайе үзэн ядана,
Рээш хэды олон гээшэб гэжэ тэдэниие харыт!
 ш 20 Эшэхэгүйб Танда найдажа байһандаа,
Шшин ами наһым хамгаалыт, намайе абарыт!
 л 21 Юугээршые дутуу бэшэ,
Таав зүб шударга байһамни намайе хамгаалаг лэ!
 Гансал Танда би найданаб.
- 22 Ямаршые гай тодхорһоо
 зайлуулыт Израилиие, Бурхан!

25¹ [Давидай зохёон.]

- Эзэн, үнэн сэхээр ябаалби,
зарга хэрэгьем зүб шийдхыт.
Хайшаашье гуйбангүйгөөр
Тандал найданаб.
- 2 Эзэн, намайе шалгыт, туршыт!
Сэдьхэл зүрхым, бодолнуудым шалгыт.
- 3 Танай энэрэл хайра урд ам эли тодо,
Танда үнэн сэхээр ябанам.
- 4 Худалша хуурмаг зонтой хамта нуухагүйб,
олон зантайшуултай хамта ябахгүйб.
- 5 Хорого ханаатайшуулай суглааниие үзэн яданаб,
муу муухай зонтой хамта нуухагүйб.
- 6 Гэмгүй байханаа элрхэйлэн гараа угаахаб,
Үргэлэй шэрээетнай гороолон ябахалби, Эзэн.
- 7 Һайнта даа гэжэ шангаар магтан дуулахаб,
Танай гайхамшагта хэрэгүүдые тунхаглахаб.
- 8 Эзэн! Танай нангин үргөөдэ,
алдар солынтнай оршодог газарта дуратайб.
- 9 Нүгэлтэнтэй хамта,
алууршадтай хамта намайе бү усадхыт.
- 10 Тэдэ улаан гараараа хорого муухай хэрэгүүдые хэдэг,
гарынь эдилгээр дүүрэнхэй.
- 11 Харин би үнэн сэхээр ябанам,
намайе абарыт, хайрлыт!
- 12 Хүлнүүдни тэгшэ газарта зогсоно.
Зоной дунда Эзэниие үрэн магтанам!

26¹ [Давидай зохёон.]

- Эзэн минии гэрэл туяа, абарални, хэнһээ айхабиб тиимэхээ?
Эзэн минии ами наһанай хамгаалалта,
хэнһээ хүрдэхэбиб тиимэхээ?
- 2 Намһаа үһөөгөө абаха ханаатайшуул,
дайсад болон муу муухай зон
бэеым залгихаа намда дүтэлбэл,
өөһэдөө бүдэрэн унаха!

- 3 Дайсанай түмэн сэрэг намайе бүхэлбэшье,
би айхагүйб!
Дайн дажар урдаһаамни болобошье,
би этигэл найдалтай зандаа байхаб!
- 4 Би бэдэрһэн нэгэл юумээ Эзэнһээ гуйнаб:
энэ хадаа Эзэнэй найхание хаража,
нангин үргөөдэнь харюу Тэрээнһээ хүлээн,
наһан соогоо Эзэнэй үргөөдэ байһуулби.
- 5 Гай зоболонгой үдэр Тэрэ намайе
Өөрын һарабша доро хоргодуулан хамгаалха,
Өөрын майхангай нюуса газарта намайе хоруулха,
намайе хада хабсагай дээрэ гаргаха.
- 6 Тиихэдэнь тойроод байгаа дайсад дээгүүр
би үргэмжэлэгдэн, майхан соонь баясан,
үргэл болон магтаал үргэхэб,
Эзэндэ магтаалнуудые дуулахаб.
- 7 Эзэн, минии дуу хоолой шагныт,
Таниие дууданаб, хайрлыт, харюу үгыт!
- 8 «Намайе харахаяа эрмэлзэгты!» гэнэн
Танай үгэнүүдые һананаб.
Эзэн, Тан руу би шармайнаб.
- 9 Намһаа буруу бү харыт!
Уурлан зарасаяа бү этэрыт!
Та минии туһамарша мүн!
Минии абарагша Бурхан,
намайе бү хаяыт, бү орхиит!
- 10 Эсэгэ, эхэм намайе орхинхой,
харин Та нам тушаа һанаагаа зобохот!
- 11 Эзэн! Өөрын зам намда заажа,
сэхэ харгыгаар дахуулыт!
Дайсадтамни зорюута энээниие хыт!
- 12 Дайсадаймни зоргоондо намайе бү үгыт!
- Худалаар гэршэлэгшэд урдаһаамни худал хэлэнэ,
намайе хардагшад хүсэрхэл хэхээ һанана.
- 13 Амиды зоной түби дэлхэй дээрэ
Эзэнэй һайн найхание харахаб гэжэ этигэнэб.

- 14 Эзэндэ найдан бай!
Хүсэ шадалтай бай,
Зүрхэншни зоригтой болог!
Эзэндэ найдан бай!

27¹ [Давидай зохёон.]
Минии аршалалта Эзэн, Таниие дууданаб!
Дуугүй бү байгыт!
Дуугүй байбалтнай, үхэхэн хүндэ адли болохолби.

- 2 Тан руу туһаламжа гуйн дуудахадам,
эгээл нангин газар руутнай гараа хунгахадам,
гуйһан дуу хоолойем соносыт!
- 3 Хорого муу зонтой болон
гэм зэмэ үйлэдэгшэдтэй хамта
намаие бү шэрэн абаашыт, бү халгыт!
Тэдэ хажуудахи зонтоёо амгаланаар хөөрэлдэжэ байһан аад,
сэдьхэлдээ муу муухай юумэ түсэблөөл.
- 4 Хэхэн хэрэгүүдынь, муу муухай үйлыень
өөһэдтэнь харюулыт!
Улаан гараараа хэгшэ юумэнэйнь түлөө амасуулыт!
Хүртэхэ юумынь хүртөөгыт!
- 5 Тэдэ Эзэнэй ажал хэрэгүүдые,
бүтээлнүүдыень ойшоодоггүй.
Энээнэй түлөө Эзэн тэдэниие усадхажа,
дахин бодхоохогүй.
- 6 Эзэн магтуулхань болтогой!
Тэрэ минии гуйһан дуу хоолой соносоол!
- 7 Эзэн болбол минии хүсэ шадал, минии бамбай мүн.
Зүрхэмни Тэрээндэ этигэдэг.
Тэрэнэй намда туһалһанда зүрхэмни баярлана,
өөрын дуу дуулан, Тэрэниие магтахаб.
- 8 Эзэн хадаа арад түмэнэйнгөө хүсэ шадал,
Өөрын шэлэхэн хаанда абарал, хамгаалалта мүн.
- 9 Өөрын арад түмэниие абарыт!
Угһаа Танай бүгэдые үрээгыт!
Тэдээндэ хонишон боложо,
тэдэниие хэтэ мүнхэдөө үргэжэ ябыт!

28¹ [Давидай псалма.]
Бурханай Эльгээмэлнүүд, хүндэлхэнөө Эзэндэ мэдүүлэгты!
Эзэндэ алдар соло дуудагты, хүсэ шадалынь магтагты!
2 Нэрэдэнь хүрэмэ алдар соло Эзэндэ дуулагты,
нангин алдарынь үмдөөд, урдань хүгэдэн мүргэгты!

3 Эзэнэй дуу хоолой – уһан дээгүүр,
алдарта Бурхан нэернэ,
Эзэн – уһанай уудам дээгүүр!
4 Эзэнэй дуу хоолой хүсэтэй,
Эзэнэй дуу хоолой хүр жабхалантай.
5 Эзэнэй дуу хоолой хуша модо унагаадаг,
Эзэн Ливаанай хуша модые зомгоол болгодог.
6 Ливаанай хадануудые буруу мэтэ,
Сириһоон хадые* залуу зэрлиг үхэр мэтэ соёргодог.
7 Эзэнэй дуу хоолой гал сахин гаргадаг.
8 Эзэнэй дуу хоолой сүл губи шэшэрүүлдэг.

Эзэн Кадээш сүл губиие шэшэрүүлдэг.
9 Эзэнэй дуу хоолойһоо һогоон тугалладаг,
ой модон нюсэгэртэрөө хуу татагадаг.

Нангин үргөөнь Өөртэнь соло магтаалаар дүүрэнхэй.

10 Эзэн үерэй уһан дээрэ оршоно,
хэтэ мүнхэдөө Тэрэ хаан шэрээдэ һууна.
11 Эзэн Өөрын арад түмэндэ хүсэ шадал хайрлаха,
Эзэн Өөрын арадта амар амгаланниие юрөөн үршөөхэй!

(2 Хаан 24; 1 Уг 21)

29¹ [Давидай псалма. Эзэнэй нангин үргөө нээлтын баярта дуула-
хан дуун.]
2 Эзэн, Таниие магтан дууланаб.
Та намайе дээшэнь үргэжэ,
дайсадтам баярлаха арга үгөөгүйт.
3 Эзэн Бурхамни!

* 28:6 Энэ бол Хэрмоон хада.

- 4 Туһа гуйн дуудахадам, Та намайе эдэгээгээт.
Үхэлэй оронһоо хүнэһым татан гаргаат,
нүхэн хүүр руу уруудажа байхадам,
намайе амидыруулаат.
- 5 Бурханда үнэн сэхэ зон, Эзэндэ магтаал дуулагты,
нангин нэрэдэнь талархал үргэгты.
- 6 Уур хилэнгынь агшан зуурын,
энэрэл хайрань бүхы наһанай.
Үдэшэ уйлаан байжа болохо,
харин үглөө баяр баясхалан болодог.
- 7 Би зохид байдалдаа дашууран,
«хэзээшье ганхахагүйб» гээ бэлэйб.
- 8 Эзэн, Та Өөрын эрхээр намайе
хада мэтэ бата болгоо бэлэйт.
Харин буруу харахадатнай,
хүрдэн зобожо байнам.
- 9 Эзэн, Таниие дууданаб.
Эзэндээ гуйлта үргэнэб.
- 10 Хүүр руу минии уруудабал,
шуһандам ямар ашаг үрэ байхаб?!
Хүүрэй тооһо шорой Таниие магтаха аал,
Танай үнэниие тунхаглаха аал?!
- 11 Эзэн, дуулажа, намайе хайрлыт!
Эзэн, намда туһа болыт!
- 12 Та уйлааем хүхюутэй хатар болгон хубилгахат,
Гашуудалай хубсаһым тайлахат,
баяр наадаар хубсалуулхат.
- 13 Зүрхэмни таһалдангүй Танда магтаал дуулаха.
Эзэн Бурхамни! Таниие хэтэ мүнхэдөө магтан байхаб.

(Псал 70:1-3)

30¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай псалма.]
² Эзэн, би хорохо газар Танһаал бэдэрнэб.
Хэзээшье эшхэбтэр байдалда намайе бү оруулыт,

- зүб шударгаараа намайе абарыт!
Намайе дуулыт, зайлуулхаяа шамдыт!
- 3-4 Намда хабсагай, аршалалта,
намайе абарха найдамтай хэрэм болыт!
Та бол минии хабсагай, хэрэмни мүн!
Өөрынгөө нэрын тула намайе хүтэлжэ, заажа байгыт!
- 5 Намда гэжэ нюусаар табиһан зангаһаань
намайе гаргыт, юуб гэхэдэ,
Та минии хамгаалалта мүн.
- 6 Танай мэдэлдэ хүнэнһөө ябуулнаб.
Үнэн Эзэн Бурхан, намайе абарыт!
- 7 Хооһон шүтээнүүдые хүндэлдэг зониие үзэн ядадагби,
би Эзэндэл этигэдэгби!
- 8 Танай хайра энэрэлдэ баярлан, баясан байнам.
Юуб гэбэл, Та минии ядарал хараат,
сэдьхэлэймни зоболонгые мэдээт.
- 9 Та намайе дайсанай гарта тушаагаагүйт,
ужам салуу газар руу намайе гарганат.
- 10 Намайе хайрлыт, юуб гэбэл, зобожо байнам,
уйдхар гашуудалһаа боложо нюдэдни шэргээ,
сэдьхэлни болон бүхы бээмни үбдэнэ.
- 11 Юуб гэхэдэ, би амидаралаа уйдхар гашуудалтайгаар,
он жэлнүүдээ һанаа алдан үнгэрүүлнэб.
Хүсэ тэнхээмни зоболонһоом боложо һуларая,
яһамни хэбэрэг болошоо.
- 12 Бүхы дайсадни, үнгэрхэдөө хүршэнэрнишье,
намайе доромжолно.
Танилнуудтаа айдаһа түрүүлнэб,
гудамжада намайе хараад, тэдэ намһаа зайлана.
- 13 Үхэнэн хүндэл би мартагдааб,
хахарһан амһарта мэтэб.
- 14 Нам тухай олон зоной хоб жэб дууланаб,
һүрдэмөөр аймшиг намайе тойроод байна.
Зон минии урдаһаа хамтаран зүблэлдэжэ,
намайе алахаар хэлсэжэ байна.
- 15 Тандаал найданам, Эзэн!

- «Минии Бурхан Та мүн!» гэжэ хэлэнэм.
16 Минии ами наһан – Танай гарта!
Дайсадһаам болон харшалагшадһаам намайе абарыт!
17 Зараса руугаа энеэбхилэн харыт,
хайра энэрэлээрээ намайе абарыт.
18 Таниие дуудаһандаа, Эзэн, бү эшэһүүлби.
Хорото муу зон эшэжэ, Үхэлэй орондо дуу аниргүй болог лэ!
19 Бардамлан, доромжолон,
зүб шударга хүнэй урдаһаа муу юумэ хэлээшэдэй
худалша аман хатаг лэ!
- 20 Танһаа түбэгшөөгшэдтэ, Танда найдагшадта
хэды һайн һайхан зүйл Та бэлдээбта!
Зоной нюдэн дээрэ тэдэниие бэлдээт.
21 Та тэдэниие хүнэй мэхэнээ аршалан Өөрөө харууһалнат,
хэлэ аманһаа нюуса газарта нюунат.
- 22 Эзэн, магтагдахатнай болтогой!
Минии бүһэлэгдөөд байхада
Та Өөрын энэрэл хайрые
намда гайхамшагаар харуулаат!
23 Би хүлгөөд байхадаа
«Эзэн намайе харахаяа һананагүй» гэжэ бодожо байгааб.
Тээд минии дуудахада,
Та зальбаралым дуулаат.
- 24 Эзэндэ үнэн сэхэ зон, Тэрээндэ дуратай байгты!
Эзэн этигэлтэй зониие хамгаалдаг,
харин бардамлагшадта харюуень үлүү бусаадаг!
25 Эзэндэ найдагша бүхы зон,
шанга болон зоригтой байгты!

31 ¹ [Давидай ирагуу үгэнүүд.]
Гэмынь хүлисэгдэһэн болон
нүгэлынь наманшалагдаһан хүнүүд жаргалтай юм!
2 Гэмтэй гэжэ Эзэнэй тоолодоггүй,
мэхэ гохогүй хүн жаргалтай юм!

3 Юуб гэбэл, гэмээ мэдэрэнгүй дуугүй байхадам,

- 4 яһамни үйрэн бутаржа, бүхэлиин үдэр хашхардаг бэлэйб.
Үдэр, хүнигүй гартнай намайе хүндөөр даража,
шэмэ шүүһэмни зунай ганда мэтэ хатадаг һэн. [Хүгжэм]
- 5 Би Танда нүгэлөө нюунгүй хэлээб,
гэмээ нюужа байгаагүйб;
«Гэмээ Эзэндэ дуулгахам» гэжэ хэлээб,
тиигээд Та минии гэм зэмые арюудхаат. [Хүгжэм]
- 6 Тиимэһээ үнэн шударга хүн бүхэн Танда
гай тодхорой үедэ зальбараг лэ,
тиигэбэл, ехэ уһанай үер тэдэндэ хүрэхэгүйл.
- 7 Та бол минии хорохо газар, намайе зоболонһоо аршалнат,
Та намайе абараат, иигэжэ тойроод намайе – энээн
тушаа баяртай дуун! [Хүгжэм]
- 8 «Би шинии ябаха ёһотой замые заажа үгэхэб, хургахаб,
зүблэл үгэхэб, хойноһоош хаража ябахаб.
- 9 Хазаар ногтоор ооһорложо баряагүй хаа,
тан руу дүтэлэн ерэдэггүй ухаагүй адуун,
али луус шэнги бү бай» гэжэ Эзэн айлдхана.
- 10 Хорото муу хүндэ зоболон тодхор олон,
харин Эзэндэ этигэдэг хүниие хайра дуран хүрээлэн байдаг.
- 11 Зүб шударга зон Эзэндэ баярлан, баясан байха,
сэхэ зантай бүхы зон һайндэрлэхэ!

32 ¹ Зүб шударга улад зон, Эзэн тухай баясан хүхилдэн байгты! Сэхэ сэбэр зантай зоной Эзэндэ

- магтаал үргэхэнь угаа таатай.
- 2 Ятагын ирагуу хүгжэмөөр Эзэндэ талархалаа үргэгты,
арбан утаһан морин хуураар Тэрээндэ магтаал дуулагты.
- 3 Тэрээндэ шэнэ дуу дуулагты,
уранаар наадажа, баярай абяа хашхаран байгты!
- 4 Юуб гэхэдэ, Эзэнэй үгэ зүб сэхэ,
бүхы хэрэгүүдынь үнэн шударга.
- 5 Тэрэ зүб болон шударга байдалда дуратай,
дэлхэй энэрэл хайраарнь дүүрэнхэйл.

- 6 Эзэнэй үгөөр тэнгэри,
аманайнь амисхалаар нара,
нара, одо мүшэд бултадаа бүтээгдэнхэй.
- 7 Тэрэ далайн уһые уута руу суглуулһандал суглуулаа,
гүн уһые суургалан хадагалаа.
- 8 Бүхы дэлхэй Эзэнһээ айн хүрдэн байг,
юртэмсын бүхы оршин һуугаашад урдань шэшэрэлдэг лэ!
- 9 Айладахадань, тэрэнь бүтэбэ;
захирхадань, бии болобо!
- 10 Эзэн арадуудай түсэбые үгы хэдэг,
улад зоной зорилгые юуншые бэшэ болгодог.
- 11 Эзэнэй шийдхэбэри хэтэ мүнхэдөө хубилхагүй,
тогтоолынь үеын үедэ байхал.
- 12 Бурханиинь Эзэн байгааша арад жаргалтайл!
Өөрын шэлэгшэ арад түмэн – угайнь!
- 13 Эзэн тэнгэриһээ адаглажа,
бултыемнай харадаг.
- 14 Өөрын байгаа һууриһаа Тэрэ
дэлхэйн бүхы оршин һуугаашадые харадаг.
- 15 Бултанай оюун ухаа Тэрэ бүтээгээ,
бултанай хэрэгүүдые сүм мэдэдэг.
- 16 Хүсэтэ олон сэрэгээр абарагдаха хаан гэжэ үгы,
агуу хүсөөрөө халхалагдаха баатар гэжэ байхагүй.
- 17 Абарха гэжэ мориндо найдаха арга үгы,
ямаршые хүсэн зайсуулхагүй.
- 18 Харагты, Эзэнэй нюдэд Өөрыень хүндэлдэг,
энэрэл хайрадань найдагшад руу ханданхай.
- 19 Тэрэ тэдэниие үхэлһөө абарха,
үлэсхэлэн хоохон байдалай үедэ амиды үлөөхэ.
- 20 Бидэнэй сэдхэл Эзэниие хүсэн хүлээнэ,
Тэрэ хадаа манай туһаламжа болон бамбай мүн.
- 21 Тэрэнэй нангин нэрэдэ этигэдэг ушарһаа
манай зүрхэн баярлан байнал.
- 22 Эзэн, маанадай Танда найдаһанай ёһоор,
энэрэл хайратнай бидэнтэй хамта байхань болтогой!

(1 Хаан 21:13-15)

33¹ [Давид Абимээлэхэй урда галзуурхан дүрэ үзүүлжэ үлдүүлээд
ябаһан үедөө зохёогоо.]

- ᠵ ² Саг үргэлжэ Эзэниие үрeэнэб,
Алээп магтаал үгэнүүд аманһаам халадаггүй.
- ᠨ ³ Һүнэхэм Эзэниие магтана.
Бээт Ядуу зон намайе шагнаад баярлахал.
- ᠯ ⁴ Намтай хамта Эзэниие магтагты,
Гуимэл нэрыень хамта алдаршуулаял.
- ᠮ ⁵ Минии хандахада Тэрэ харюусаа,
Даалэт бүхы аюулһаа намайе зайсуулаа.
- ᠨ ⁶ Тэрээн руу хандан эрьегшэ зоной нюур шарай толорно,
Һээ эшэхэ байдал шарайдань үзэгдэхэгүйл.
- ᠮ ⁷ Ядуу хүнэй дуудахада Эзэн дууладаг,
Заайин бүхы аюулһаа тэрэниие абардаг.
- ᠨ ⁸ Эзэниие хүндэлдэг зониие тойрон,
Хээт Эзэнэй Эльгээмэл харуулда зогсоно, хамгаална.
- ᠮ ⁹ Туршыта, Эзэнэй хэды ехэ хайн байһые үзэхэт,
Тээт Тэрээндэ найдагша хүн аза жаргалтайл.
- ᠮ ¹⁰ Эзэнэй гэгээн зон, Эзэниие хүндэлыт,
Ёд хүндэлдэг зон юугээршые дутахагүй.
- ᠮ ¹¹ Арсалангуудшые үлэн хооһон байдал үзэдэг,
Каап харин Эзэниие даган
хүндэлэгшэд юугээршые дутадаггүй.
- ᠮ ¹² Үхибүүд, дүтэлэгты, намайе шагнагты,
Лаамэд Эзэниие яжаа хүндэлхэб гэжэ би таанадые һургахаб.
- ᠮ ¹³ Танай дундаһаа хэн амиды байха,
Мээм жаргалтай үдэрнүүдые үзэхэ ханаатайб?
- ᠮ ¹⁴ Тэрэ хүн муу үгэнүүдһээ хэлээ тэбшэн бариг,
Нүүн худал хуурмаг яряанһаа амаа хизаарлаг.
- ᠮ ¹⁵ Муу муухайһаа буруу хаража,
Саамэх хайн хайханиие үйлэдэг,
эб эеые бэдэрэн шармайжа,
энхэ тайбан байдалые найруулжа байг.
- ᠮ ¹⁶ Эзэн үнэн сэдхэлтэниие хаража байдаг,
Аайин тэдэнэй зальбаралнуудые дуулажа байдаг,

- д
17
харин муу юумэ үйлэдэгшэдые
Пээ
Тэрэ буруушаадаг,
тэдээн тушаа дурсалгашье үлэхэгүйл.
- з
18
Дуудаһан зоние Эзэн соносодог,
Цадээ
ямаршые гай гасаланһаа абардаг.
- р
19
Эзэн болбол шанга сохилтодо нэрбэгдэһэн зоной
Кооп
хажууда байдаг,
урма зоригоо мохоһон зоние абархал.
- г
20
Үнэн шударга хүние олон гай тодхор амададаг,
Рээш
гэбэшье бүхы гай аюулһаа Эзэн тэрэниие абардаг.
- ш
21
Бүхы яһыень бүтэн зандань
Шинн
Эзэн байлгадаг, гансаханшые яһыень хухалуулхагүй.
- л
22
Нүгэлтэниие муу юумэн өөрөө усадхаха,
Таав
үнэн шударга хүние үзэн ядагшад өөһэдөө хосорхо.
- 23
Эзэн зарасанарайнгаа ами
наһа абаран байха,
Тэрээндэ этигэгшэдэй хэнииншые үхэхэгүй.

- 34
¹ [Давидай зохёһон.]
Эзэн, намтай заргалдагшэдые шүүгыт,
намтай тулалдагшадтай тулалдыт.
- 2
Бамбай, хуяг абаад,
минии түлөө оролсыт.
- 3
Жада, хүхэ абаад,
намае намнагшэдые угтаарайт.
«Би шинии абарал мүн!»
гэжэ намда хэлыт.
- 4
Намае алахаяа ханагша зонтой
эшхэбтэр байдал, аягүй ушар тохёолдог лэ.
Намда муу ханаашархагшад
эшэн һөөргөө бусаг лэ.
- 5
Һалхинда хиидэгшэ мэхинэ мэтэ болог,
Эзэнэй Эльгээмэл тэдэниие хиидүүлэг.
- 6
Замын харанхы, халтирхай байг,
Эзэнэй Эльгээмэл тэдэниие тууг.

- 7 Юуб гэбэл, ямаршые шалтагаангүйгөөр тэдэ намда урьха
табина,
ямаршые шалтагаангүйгөөр тэдэ намда нүхэ малтана.
- 8 Мэдээгүй байтарнь хосорол тэдээндэ ерэг лэ,
өөһэдын табихан урьхада тэдэ өөһэдөө орог!
Тиимэл һүйдхэлдэ тэдэниие унагаагыт!
- 9 Минии сэдхэл Эзэндэ баярлажа,
абарһандань баясан байнал!
- 10 Минии бүхы бэе иигэжэ хэлэнэ:
«Эзэн! Хэн Тантай адлиб?
Хүсэгүйе хүсэтэйһөө,
үгытэйе, ядууе дээрмэшэдһээ абараат!»
- 11 Намаие худалаар хардагшад урдаһаам тулана,
минии мэдэхгүй юумые мүшхэн байна.
- 12 Тэдэ туһые уһаар харюулна,
намаие хоһоруулна.
- 13 Харин би тэдэнэй үбдэжэ байхада
гашуудалай хубсаһа үмдэжэ,
масаг баридаг бэлэйб.
Тэдээн тушаа зальбарални
Танаар анхарагдангүй, намдаа эрьег лэ!
- 14 Тэдэнэй анда нүхэр, аха дүү шэнги байгаааб,
эхынгээ хойноһоо гашуудажэ байһандал
толгойгоо гунхылган бархиран ябааб.
- 15 Харин минии бүдэрхэдэ, тэдэ баярлан суглараа,
урдаһаамни тулажа суглараа.
Зогсоо зайгүй тэдэ намаие гүжэрдээ,
яһандам тиигээб – мэдэнэгүйб.
- 16 Намаие баһан-доромжолон,
нам руу шүдөө хабиран байна.
- 17 Ай, Эзэн! Та хэды болотор хаража байхабта?
Минии ами наһые хорото хэрэгүүдһээн,
ори ганса амиием арсалангуудһаа абарыт!
- 18 Би үргэн олон зоной дунда Танда талархал үргэхэб,
үй түмэн арад зоной дунда Танда магтаал дуулахаб.
- 19 Ямаршые шалтагаангүй аад,
намаие үзэн ядагша зоние бү баясуульт,

- ямаршые шалтаггүй аад,
намда дайсан бологшодые нюдөөрөө эмнилдүүлэн бү байлгыт!
20 Юуб гэхэдэ, тэдэ амгалан тайбан тухай ярина бэшэ,
дэлхэйн түбшэн зоной урдаһаа хуурмаг хэрэгүүдые ябуулна.
21 Тэдэ нам руу амаа ангайлгажа,
«Тиимэ, тиимэ, бидэ бүгэдые хараабди!» гэжэ гүжэрдэнэ.
- 22 Эзэн, Та энээниие хараа бэлэйт,
аниргүй бү байгыт!
Эзэн, намһаа бү холодыт!
23 Бурхамни, Эзэмни, бодыт, һэриит,
зарга хэрэгыем шиидхыт!
24 Минии Эзэн Бурхан, Өөрын зүб шударгыгаар
намае шүүгыт,
намда дээрэлхэн дайсадни бү баясаг.
25 Тэдэ «Зай, хүсэлнай бэелээ!» гэжэ бү ханаг лэ.
Тэдэ «Зай, тэрэниие залгяабди!» гэжэ бү хэлэг лэ.
- 26 Минии зоболондо баясагшад бултадаа
эшхэбтэр аягүй байдалда орог!
Өөһэдыгөө минии дээгүүр үргэгшэд
эшхэбтэр муухай байдалда унаг!
27 Харин намда һаие ханагшад
баясажа, хүхилдэжэ байг лэ!
«Өөрын зарасада һайн һайханиие хүсэгшэ Эзэн
агуухэ!» гэжэ таһалгаряагүй хэлэн байг лэ!
- 28 Танай зүб шударгые хэлэмни тунхаглажа,
бүхэли үдэрын туршада Танда магтаал үргэхэл!

35 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Эзэнэй зараса Давид зохёогоо.]

- 2 Муу хүн нүгэлдэ дуратай,
тэрэнь – зүрхэн соонь,
харин Бурханһаа айха гээшэ тэрээндэ байхагүй.
- 3 Юуб гэхэдэ, өөрын гэм бэдэрэн,
үзэн ядан байһан мэтээр тэрэ
өөрөө өөртөө худалаар хэлэжэ байна.

- 4 Аманһаань гараһан үгэнүүд – хорон муу болон худал,
Тэрэ сэсэн ухаан болон һайн үйлэ хэрэгүүд руу эрмэлзэдэггүй.
- 5 Тэрэ орондоо ороод, муу муухай хэрэг түсэблэдэг,
буруу зам руу хадууран, бузар муухай хэрэгүүдһээ жэгшэдэггүй.
- 6 Эзэн, энэрэл хайратнай тэнгэри хүрэтэр,
үнэншэ этигэлтнай огторгой хүрэтэр лэ!
- 7 Танай зүб шударга агууехэ хада ууланууд мэтэ,
Танай үнэн шийдхэбэринүүд гүнзэгы далай мэтэ.
Эзэн, Та хүн болон амиадые абаран байнат.
- 8 Бурхан, Танай энэрэл хайра хэды үнэтэй гээшэб!
Зон Танай жэгүүрэй һүүдэр доро хородог.
- 9 Тэдэ үргөөгэйтнай баян хэшэгээр садхалан байдаг,
тэдэниие Өөрын тааламжатай голһоо ундулуулнат.
- 10 Юуб гэбэл, амидаралай эхин Танда бии,
Танай гэрэл дорол гэгээн гэрэл үзэдэгбди.
- 11 Таниие танидаг зондо энэрэл хайраа үршөөгыг,
үнэн сэхэ сэдхэлтэйшүүлдэ зүб шударгаа хүртүүлыг!
- 12 Бардамшалха гээшэ намтай бү тохёолдог,
муу хүнэй гараар намайе бү зайлуулыг!
- 13 Хорото хэрэгүүдые үйлэдэгшэд тэндэ унаа!
Газарга унаад, бодожо шаданагүй.

36¹ [Давидай зохёоһон.]

- х Муу юумэ үйлэдэгшэдтэ бү атаарха,
Алзэл буруу юумэ хэгшэдһээ боложо бү ханаа зобо.
- 2 Юуб гэбэл, тэдэ удахагүй ногоон мэтэ сабшагдаха,
таряалангай ургамал мэтэ хагдарха.
- н 3 Эзэндэ этигэжэ, һайе үйлэдэ,
Бээт газар дээр оршин һуужа, үнэн зүбые сахин байгаарай.
- 4 Эзэндэ баярлан бай,
Тэрэ шамда хүсэһэн юумыеш үгэхэ.
- л 5 Өөрын замые Эзэндэ даалга, Тэрээндэ этигэ,
Гиимэл Тиигэбэл, Тэрэ бээлүүлжэ үгэхэл.
- 6 Тэрэ шинии зүб шударгые гэрэл мэтээр,
шударга хэрэгыеш үдын гэрэл мэтээр элирхэй болгохол.
- 7 7 Эзэнэй урда абяагүй бай,
Даалэт Тэрээндэ этигэн найда.
Амжалта туйлабашье,

- 8 Уурлахаа боли, хилэнгээ марта,
Нээ 8 Уурлахаа боли, хилэнгээ марта,
 9 Бузар муухай хэрэгүүдые үйлэдэгшэд усадхагдаха,
 харин Эзэниие хүсэн хүлеэгшэд
 газар нютагыг уг залгамжалха.
 10 Мэнэ-мэнэ хорон ханаатан үгы болохонь.
Ваав 10 Байгша газар руунь анхаран харахаш, үгы болоод
 байхал.
 11 Газар үгытэй зондо үгтэхэл,
 элбэг амгалан тайбан байдалаар тэдэ сэдхэлээ ханан
 байхал.
- 12 Хорон муу хүн зүб шударга хүнэй урдаһаа
Загийн 12 муу юумэ ханаашархана, шүдөө хабирна.
 13 Гэбэшье хэнээлтын үдэрынь ерэжэ байһые хараһандаа
 Эзэн тэрээн дээрэ энеэнэ.
- 14 Үгытэй болон угаа ядууе унагаахын,
Хээт 14 зүб сэхэ замаар ябагшадые алахын тула
 хорон муу зон хэлмээ хугалаа,
 хурша номоо хүбшэлөөл.
 15 Тэдэнэй хэлмэнь өөһэдынь зүрхэндэ зоогдог,
 хурша номонь хухараг лэ!
- 16 Зүб шударга хүнэй багаханшье юумэнь
Тээт 16 олон хорото зоной баялигһаа дээрэ.
 17 Юуб гэбэл, хорон ханаатанай гарын хухалагдаха,
 харин зүб шударга зоние Эзэн дэмжэдэг.
- 18 Гэм зэмэгүй зоной амидарал Эзэнэй нюдэн доро,
Ёд 18 тэдэнэй угайнь зөөри хэтэ мүнхэдөө юм.
 19 Гай тодхорой үедэ эшхэбтэр байдалда тэдэ орохогүй,
 үлэсхэлэн хоохон байдалай сагта садхалан байхал.
- 20 Харин хорон муу зон усадхагдаха,
Каан 20 Эзэнэй дайсад утаан мэтэ замхарха,
 бэлшээрийн ногоон мэтэ үгы болохо.
- 21 Хорон муу хүн зээлеэр абажа, нөөргэнь бусаадаггүй.
Лаамэд 21 Харин зүб шударга хүн зээли элбэг үгэдэг.
 22 Бурханай юрөөлтэй зондо газар хүртэхэ,
 харин Тэрэнэй хараалтай зон усадхагдаха.

- н 23 Хүнэй алхамые Эзэн баталаа,
 Мээм замынь аршалан байна.
- 24 Бүдэрөөшье хаа, тэрэ унахагүй,
 Эзэн гарһаань дүнгэхэ.
- 1 25 Залуу байхаһаа үбгэртэрөө би
 Нүүн зүб шударга хүнэй хаяатай байхые,
 уг удамайнь гуйраншалжа ябахые үзөөгүйб.
- 26 Тэрэ хододоо элбэгээр зээли үгэдэг,
 үри хадаһадынь юрөөлтэйл!
- 27 Мууһаа зайлажа, хайе үйлэдэн бай,
 Саамэх тиигэбэл, хэтэ мүнхэдөө оршохош!
- 28 Юуб гэбэл, Эзэн шударга ёһодо дуратай,
 Өөртэнь үнэншэ зониие орхихогүй.
- у Тэдэ хэтэдээ хамгаалагдан байха,
 Аайин харин хорон муу зоной уг удам усадхагдаха.
- 29 Зүб шударга зон газарые эзэмдэхэ,
 дээрэнь хэтэдээ ажаһуухал.
- 30 Зүб шударга хүнэй аманһаа эсэн мэргэн,
 Пээ хэлэнһээн үнэн зүб үгэнүүд гарадаг.
- 31 Бурханай хургаал ухаан бодолдонь,
 буруу Тэрэ алхахагүй.
- 32 Хорон муу хүн зүб шударга хүниие агнажа,
 Цадээ хорлон алаха аргаа бэдэржэ байна.
- 33 Эзэн тэрээндэ зүб шударга хүниие дамжуулхагүй,
 зарга шүүхын үедэ худалаар хардуулхагүй.
- 34 Эзэндэ этигэн бай,
 Кооп замаарнь яба,
 тиигэбэл, Тэрэ шамда газар эзэлүүлэн байлгаха,
 хорон муу зоной усадхагдахые харахаш!
- 35 Һаглайжа, бүри һагсагар боложо байһан
 Рээш модондол адли хорон муу, хэрээгы хүниие хараа һэм.
- 36 Теэд саг үнгэрөө, тэрэ үгы болоо.
 Бэдэрнэб, тэрэниие олоногүйб.
- 37 Гэмгүй хүниие ажагла, үнэн сэдхэлтэниие хара:
 Шиин нимэ хүнэй ерээдүйнь амгалан тайбан мүн.

- 38 Харин гэмтэй зон бултадаа үгы хэгдэхэ,
хорон муу зондо ерээдүй байхагүй.
- п 39 Зүб шударга зон Эзэнһээ абаралда хүртэхэ,
Таав гай тодхорой үедэ Тэрэ тэдээндэ туһалха.
- 40 Эзэн тэдэндэ туһалха, сүлөөрүүлхэ,
хорон муу зонһоо сүлөө болгон абарха,
юуб гэбэл, тэдэ Тэрээнһээ аршалалта гуйгаа бшуу.

37 ¹ [Давидай псалма. Мартахагүйн тула шангаар.]

- ² Эзэн, уур хилэн соогоо намайе бү зэмэлыт,
уур сухал соогоо намайе бү хэһээгьт.
- 3 Юуб гэхэдэ, годлинуудтнай намайе нэбтэ харбаа,
гартнай намайе доошоо дарана.
- 4 Танай хилэнһээ боложо, бээдэм элүүр газар үгы,
нүгэлһөөм боложо, яһамни үбдэнэ.
- 5 Юуб гэбэл, минии гэм буруу намайе толгойтойм хушаа,
хүндэ ашааень би даажа шадахагүйб.
- 6 Минии толгой муутайһаа
шархануудни эдеэртэжэ, муухай үнэртэй болоо.
- 7 Би бүхыгөөб, угаа доошоо тонгойгооб,
бүхэлиин үдэр гай гасалантай ябанам.
- 8 Юуб гэбэл, бээмни халууржа байна,
бээдэм элүүр газар үгы.
- 9 Би нуларааб, угаа доройтооб,
сэдьхэлэй шаналалһаа боложо ёолоноб.
- 10 Эзэн Бурхамнай, бүхы хүсэлыем Та мэдэнэт,
һанаа алдахам Танһаа нюуса бэшэ.
- 11 Зүрхэмни һалганана, хүсэгүй болооб,
нюдэндэм гэрэлшье харагдахаа болёо.
- 12 Минии анда нүхэд, танилнуудни
хамшагһаамни зайлан байна,
түрэл гарални холодон зогсоно.
- 13 Намайе алахаяа һанаашад урьха занга табина,
намда мууе хүсэгшэд минии эсэс тушаа ярилдана,
мэхэ гохо хэхэ тухай бүхэлиин үдэрөө хэлсэнэ.
- 14 Харин би дүлии мэтэ дууланагүйб,
хэлэгүй хүн мэтэ амаа нээнэгүйб.
- 15 Огто дуулахагүй, харюусажа шадахагүй

- хүн шэнги болооб.
- 16 Эзэн, Тандаал найданаб,
Эзэн Бурхамнай, Та харюусахат.
- 17 Юуб гэхэдэ, «Буруу гэшхэхэдэм,
өөһэдыгөө намһаа дээгүүр тоолодог тэдэ
бү баярлаг лэ!» гэжэ хэлээб.
- 18 Мэнэ-мэнэ унахаа байнам.
Үбшэмни хододоо намтай.
- 19 Гэм буруугаа мэдэрнэм.
Нүгэл тухайгаа сэдхэлээ зобоон байнам.
- 20 Харин дайсадни амиды мэндэ, хүсэтэй болоно,
ямаршье шалтаггүй намайе үзэн ядагшад олошорно.
- 21 Һайн руу эрмэлзэдэг туламни
туһые уһаар харюулдаг зон урдаһаам тулана.
- 22 Эзэн Бурхамни, намайе бү орхиит,
намһаа бү холодыт!
- 23 Абарални, Эзэмни,
яаран намда туһалыт!

38¹ *[Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ, Едүтүүндэ. Давидай псалма.]*

- 2 «Би хэлээрээ нүгэл хэхэгүйн тула
зам мүрөө сахихам.
Хорон муу хүнэй урдамни байха зуура
амаа хазаарлахам» гэжэ хэлээб.
- 3 Би аниргүй, үгэ дуугүй байгааб,
һайешье дуугараагүйб,
зоболомни бүри ехэ боложо байгаа.
- 4 Досоогоо гал дүрэлзэхые мэдэрбэб,
гүн ухаандам гал нособо,
тиихэдэнь би дуугаржа эхилбэб.
- 5 Эзэн, наһанайм эсэс хэзээ гээшэб,
хэды үдэр үшөө үлөөб,
хэды наһа наһалха гээшэбиб гэжэ намда мэдүүлыт.

- 6 Харыт, Та минии үдэрнүүдые тоолон хэмжээт.
Минии наһан Танай урда юуншые бэшэ.
Үнэндээ хүн бүхэнэй наһан нэгэ дахин амья абаха агшам юм.
[Хүгжэм]
- 7 Үнэндээ хүн һүүдэр мэтэ ябана,
дэмы юумэндэ оролдодог, суглуулдаг,
харин хэндэ суглуулһанаа мэдэхгүй.
- 8 Мүнөө би юу хүлээхэ гээшэбиб, Эзэмни?
Минии найдал – Тандаа.
- 9 Гэм бурууһаам намайе зайлуулыт,
тэнэг зоноор намайе бү зэмэлүүлыт.
- 10 Танай энэниие хэһэн ушарһаа
би хэлэгүй болооб, амаа нээнэгүйб.
- 11 Өөрын хэһээлтэһээ намайе зайлуулыт,
гарайтнай сохилто доро үгы болонолби.
- 12 Гэмэйнь түлөө зэмэлэн, Та хүниие хэһээнэт,
арюун юумэнь хибэндэл адли халаха.
Үнэн дээрээ хүн бүхэн нэгэ амисхал юм. [Хүгжэм]
- 13 Эзэн, минии зальбаралые дуулыт,
минии хашхархада, шэхээ табиит.
Нулимсыем үзэн, абяагүй бү байгыт.
Би Танда ерүүл хүн,
үбгэ эсэгэнэртээ адли,
богонихон хугасаада
Танай гэртэ би айлшан мүн.
- 14 Мордожо ошохым, үгы болохым урда тээ
түр зуурашые наа, баяр үзэхым тула
намайе бү хэһээгыт!

39 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Давидай псалма.]

- ² Би Эзэндэ ехэ найдан хүлээгөөб,
Тэрэ нам руу дүтэлжэ, хашхархыем дуулаал.
- 3 Тэрэ намайе аймшагтай нүхэнһөө,
шабар шабхаһаа татан гаргаа.
Алхамым бата болгон,
хүлымни хабсагай дээрэ табяа.
- 4 Тэрэ минии аманда шэнэ дуу –
манай Бурханда магтаалай дуу оруулаа.
Олон хүн хараад, айха,

- Эзэндэ этигэхэ.
- 5 Эзэндэ этигэдэг, бардамлагшад руу эрьедэггүй,
худал руу хазайдаггүй хүн үнэн шударга!
- 6 Эзэн Бурхамнай! Хэды олон юумэ бүтээгээ гээшэбта!
Хэды олон гайхамшагта хэрэгүүдые маанад тушаа түсэблөөт,
хэниишье Тантай сасуулмаар бэшэ.
Би тэрэ гайхамшагта үйлэнүүдые олондо зарлан хэлэхэб,
гэбэшье тэдэ тоолошогүй олон юм.
- 7 Үргэл болон бэлэгүүдые хүсэнэгүйт,
түгэс шатаалта үргэл болон
нүгэл сагааруулгын үргэл үргэхые зандараагүйт.
Таниие дуулахаар болгон шэхыем нээгээт.
- 8 Тиигээд би: «Харыт, би ерээб.
Нам тушаа хуйламал ном соо бэшээтэй.
- 9 Бурхамни, Танай хүсэл бээлүүлхэ ханаатайб,
хургаалтнай сэдхэлдэм байна» гэжэ хэлээб.
- 10 Зүб шударгые агууехэ хурал дээрэ тунхаглааб,
харыт, уралаа жэмыгээд байгаагүйб.
Эзэн, Та мэдэнэт!
- 11 Зүб шударгыетнай досоогоо нюужа байгаагүйб,
Танай үнэншые, абардагыетнай тунхаглааб.
Үргэн суглаанай урда Танай энэрэл хайрые,
Танай үнэниие нюужа байбагүйб.
- 12 Эзэн, үршөөлөө намһаа бү хаһыт!
Энэрэл хайратнай,
үнэнтнай намайе үргэлжэ хамгаалжа байг лэ!
- 13 Юуб гэбэл, тоо томшогүй муу юумэн намайе тойроод байна.
Хаража шадахагүй болотороо гэм буруудаа баригдааб.
Толгойм үһэнһөө тэдэ олон,
зоригни мохоод байна.
- 14 Эзэн, һайн боложо, намайе абарыт!
Эзэн, намда туһалхаар яарыт!
- 15 Намайе алахаяа ханагшад бултадаа
эшхэбтэр муухайда унажа, доромжолуулагдаг лэ!
Намда мууе хүсэгшэд
доромжолуулагдан, һөөргэлэг!

- 16 Намда «Ха, ха!» гэгшэд
эшхэбтэр байдалда орон, буруу хараг!
- 17 Харин Тан руу эрмэлзэгшэ бүхы зон
баясан, баярлан байг!
Абарагшадаа дуратайшуул
«Эзэн агуухэ!» гэжэ ходоодоо хэлэн байг!
- 18 Би үгытэй, ядууб,
гэбэшье Эзэн нам тушаа ханаагаа табина.
Та хадаа минии туһалагша, минии абарагша мүн,
тиимэхэ, Бурхамни, бү удаарыт!

- 40** ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Давидай псалма.]
² Үгытэй хүн тушаа ханаагаа зободог хүн юрөөлтэй,
гай тодхорой үдэр Эзэн тэрэниие абархал.
- 3 Эзэн тэрэниие хамгаалха, ами наһыень аршалха,
газар дэлхэй дээр тэрэ юрөөлтэй ажаһууха.
Эзэн тэрэниие дайсадайн зоргоондо үгэхэгүй.
- 4 Орондоо үбшэн хэбтэжэ байхадань,
Эзэн тэрээндэ тэнхээ үгэхэ,
үбшэнтэнэй хэбтээшэ орыень Эзэн хубилгаха.
- 5 «Эзэн, намайе хайрлыт,
намайе эдэгээгыт, юуб гэбэл, Танай урда нүгэл хээб!» гэбэб.
- 6 Харин дайсадни нам тушаа иигэжэ муу юумэ хэлсэнэ:
«Тэрэ хээзэ үхэжэ, нэрэнь дурдагдахаяа болихо гээшэб?».
- 7 Намайе эрьежэ ерэгшэ нэгэн худал хэлэнэ,
сэдьхэлдээ хорон муугаа хоноожо,
гарахадаа, бултанда тараана.
- 8 Намайе үзэн ядааша зон бултадаа
нам тушаа мууе түсэблэн шэбэнэлдэнэ:
«Тэрэ эдэгэхээр бэшэ үбшэн,
Хэбтэриин болоо, бэшэ бодохогүй».
- 10 Минии этигэдэг хүн,
намтай суг хамта хилээмэ эдижэ байһан хүн,
анда нүхэрнишье хүрэтэрөө
минии урдаһаа эсэргүүсэбэ.
- 11 Эзэн, Та намайе хайрлыт,
тэдэндэ харюу үгэхым тула намайе бодхоогыт.

- 12 Намайе диилэлэн тушаа дээрэм дайсанай хашхараагүй хаань,
Таниие нам тушаа ханаагаа табидаг гэжэ ойлгохоб.
- 13 Намайе үнэн сэхэ зандам үлөөжэ,
Өөрын урда хэтэ мүнхэдөө байлгахат.
- 14 Израилиин Эзэн Бурхан хэтын хэтэдэ юрөөлтэй!
Болтогой! Болтогой!

41 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Коорахай уг удамай ирагуу үгэнүүд.]

- 2 Ангаһан бугын урасхал уһан руу эрмэлзэдэгтэл
миний сэдхэл Тан руу эрмэлзэнэ, Бурхан!
- 3 Сэдхэлни Бурханаар, амиды Бурханаар ангажа байна.
Хэээ ошожо, Бурханиее бараалхахаб?
- 4 «Бурханшни хаана байна?» гэжэ зоной хэлэхэдэ,
нулимсам үдэр, хүнигүй миний ундан болоо.
- 5 Урдань би баяр тэмдэглэжэ байгааша зоной дунда ябажа,
баяртай, талархал үргэжэ байгааша
тэдэнтэй хамта Бурханай үргөө руу ошодог бэлэйб.
Энээниие ханахадаа, сэдхэлни уйлажа байна.
- 6 Сэдхэлни, юундэ сүхэржэ байнаш?
Юундэ уйданабши?
Бурханда найда! Би Тэрэниие үшөө магтан дуулахаб,
Тэрэ бол миний Абаргша, миний Бурхан мүн.
- 7 Сэдхэл досоомни сүхэрнэ,
Тиимэхээ би Таниие Иордан нютаг дээр,
Хэрмоон хадаһаа, Мицаарһаа дурсанам.
- 8 Хүрхэрээнүүдэйтнай дуугаар гүн далайнууд
бэе бээе дуудадаг.
Танай долгид, бүхы дабалгаанууд дээгүүрни гараал.
- 9 Эзэн үдэртөө Өөрын энэрэл хайрые харуулна,
Тэрээндэ зорюулһан дуун,
амидаралайм Бурханда зальбарал,
һүниндөө амандам байна.
- 10 Би Бурханда, өөрын Хамгаалагшада, иигэжэ хэлэхэб:
Юундэ намайе мартаабта?
Юундэ би дайсанай доромжололһоо
боложо гашуудан байнаб?

- 11 Яһыем хухалһан мэтэ,
дайсадни намайе үдэр бүри
«Бурханшни хаана гээшэб?» гэжэ наадална.
- 12 Сэдьхэлни, юундэ сүхэржэ байнаш?
Юундэ уйданабши?
Бурханда найда! Би Тэрэниие үшөө магтан дуулахаб,
Тэрэ бол минии Абарэгша, минии Бурхан мүн.

- 42** ¹ Бурхан, минии шүүгшэ боложо,
зарга хэрэгийем шүүгьт.
Худалша, үнэн шударга бэшэ зонһоо
намайе абарьт.
- 2 Та хадаа минии Бурхан,
минии хүсэ шадал мүн!
Юундэ Та намайе орхёобта?
Юундэ би дайсанай доромжоллоһоо боложо
гашуудан голхорон ябанабиб?
- 3 Гэрэл туяагаа, үнэнөө эльгээгьт!
Тэдэ намайе хүтэлжэ,
нангин хада руутнай, үргөө руутнай асараг лэ!
- 4 Баяр, хүхюу байдал үршөөдэг Бурханай
үргэлэй шэрээдэ дүтэлэн ошоход.
Ятагаар хүгжэмлэн, Танда, Бурхандаа,
өөрын Бурхандаа, магтаал үргэхэб.
- 5 Сэдьхэлни, юундэ сүхэрэн байнабши,
юундэ уйданабши?
Бурханда найдаарай, би Тэрээндэ магтаал үшөө үргэхэб.
Тэрэ минии Абарэгша, минии Бурхан мүн!

- 43** ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Коорхай уг удамай ирагуу
үгэнүүд.]
- 2 Бидэ үбгэ эсэгэнэрэймнай үедэ, тэрэ холын сагта,
Танай юу хэһые эсэгэнэрһээ өөрын шэхээр дуулаа бэлэйлди.
- 3 Ондоо арадуудые Та Өөрын гараар усадхаат,
харин үбгэ эсэгэнэрымнай сэсэрлиг мэтээр һуулгаат,
бусад обогүүдые һамна бута сохёот,
тэрэ газарһаа үлдөөт.
- 4 Тэдэ һэлмээрээ газар нюотаг эзэлээ бэшэ,

- хүсэтэй байһань илалта туйлуулаа бэшэ,
харин Танай гар, хүсэ шадалтнай,
Танай шарайн гэрэл туяа!
Юуб гэбэл, Та тэдээндэ онсо хайнаар хандадаг бэлэйт.
- 5 Бурхан, Та болбол минии Хаан!
Захиржа, Яковта абарал эльгыт!
- 6 Тантай хамта бидэ,
буханууд мэтэ, дайсадаа эбэрээрээ мүргэхэбди,
урдаһаамнай буһалгаалагшадые Танай нэрээр гэшхэхэбди.
- 7 Өөрынгөө һурша номдо найданагүйб,
һэлмэмни намайе абархагүй,
8 харин Та маанадые дайсадһаамнай абараат,
маанадые үзэн ядагшадые эшхэбтэр байдалда оруулаат.
- 9 Бүхэлиин үдэр Бурхание магтан байнабди,
хэтэ мүнхэдөө Танай нэрые алдаршуулнабди! [Хүгжэм]
- 10 Гэбэшье юундэ Та маанадые орхижо,
эшхэбтэр байдалда оруулаад,
сэрэгтэймнай хамта дабхинагүйбта?
- 11 Маанадые дайсадаймнай урда зугадуулаат,
маанадые үзэн ядагшад бидэниие дээрмэдэжэ байнал.
- 12 Та бидэниие эдишын хонид мэтээр үгөөт,
маанадые улас үндэхэтэнүүдэй дунда тараагаат.
- 13 Өөрын арадые үнэгүйгөөр худалдаат,
худалдаһанһаа ямаршье ашаг олзо олоогүйт.
- 14 Та маанадые хүршэнүүдэймнай надалал,
доромжолол, аашада дамжуулаат.
- 15 Та маанадые улас үндэхэтэнүүдэй дунда хэлсэхэ зүйл болгоот,
бүхы арадууд маанад руу заажа байнал.
- 16 Минии доромжолол бүхэли үдэрөө урдамни,
эшэхэмни нюуртам харагдана.
- 17 Намайе буруушааха, зэмлэхэ абяан,
дайсанай болон үһөөгөө абагшын хараса!
- 18 Эдэ бүгэдэ бидэнтэй тохёолдоһоншье һаань,
Таниие мартаагүйбди,
Тантай баталһан хэлсээгээ эбдээгүйбди.
- 19 Гэдэргээ ябаагүйбди,
Танай замһаа хадуураагүйбди.
- 20 Гэбэшье Та сүүбэн шонын газарта маанадые ниса дараат,
үхэлэй харанхыгаар бидэниие хушаат.

- 21 Хэрбээ бидэ Бурханайнгаа нэрэ мартажа,
хариин бурханда зальбараа гээшэ хаамнай,
22 энэ Бурханһаа нюуса байха юм аал?
Сэдьхэлдэ юу байһые Тэрэ мэдэнэ бшуу!
- 23 Танай түлөө бидэниие үдэр бүри алана,
үүсэлэн гаргуулха хонид мэтэ болообди.
24 Эзэн, бодыт! Юундэ унтажа байнабта!
Һэриит, маанадые хэтэ мүнхэ бү орхиит!
25 Юундэ Та нюураа бүглэжэ,
бидэнэй зоболон, доройдолые харанагүйбта?
26 Амидаралнай тооһо шоройдо хаягданхай,
бээмнай газарта няалданхай.
27 Бодыт, бидэндэ туһалыт!
Энэрэл хайраяа бидэндэ үзүүлжэ, абарыт!

44 ¹ [Дуунай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэдэ: «Сараана» гэдэг аялга.
Коорахай уг удамай ирагуу үгэнүүд, инаг дуранай дуун.]

- 2 Гоё найхан үгэнүүд досоомни дүүрэн байна,
дуугаа хаанда зорюулнаб.
Минии хэлэн шадамар зохёолшын гуурһан мэтэ.
- 3 Зоной дундаһаа ши эгээл гоё найханши,
нигүүлэсхы үгэнүүдые хэлэдэгши.
Тиимэхээ Бурхан хэтэ мүнхэдөө шамайе үрезгөө.
- 4 Хүсэтэ хаан, хэлмээз ташаандаа зүүгыш,
алдар солотойш, һүр жабхалантайш.
- 5 Үнэн зүбэй, номхоной, зүб шударгын түлөө мордожо,
урагшаа соёрыш!
Гаршни илалта туйлахал!
- 6 Годлинуудшни хурса,
урдашни арадууд унан хүгэдэхэл,
хаанай дайсад зоригоо мохохо.
- 7 Хан шэрээшни Бурханай шэрээ мэтэ,
хэтэ мүнхэдөө оршохо.
Хаанта баягшни –
зүб шударга ёһын баяг.
- 8 Ши үнэн зүбтэ дуратайш,

муу юумэ үзэн яданаш. Энээнэй түлөө Бурхан, шини Бурхан, хажуудашни байгаа хэниешье баярай тоһоор тоһодоогүй, харин гансал шамайе тоһодон ёһолоол!

- 9 Бүхы хубсаһаншни гүгэл,
зуун наһатын болон кассиягай үнэртэй.
Заанай яһан ордонһоо гарагша
хүбшэргэйтэ зэмсэгүүдэй хүгжэм шамайе баясуулна.
- 10 Хаашуулай басагад шини хүрээлэнгэй дунда.
Баруун гар таладашни
Опирой эрхим алтаар шэмэглэгдэнхэй хатан зогсоно.
- 11 Шагнаарай, охин, харан, анхаралтай соносоорой,
өөрын арад түмэниие болон
эсэґынгээ гэрые мартаарай.
- 12 Шини гоо һайханда хаан татагдаха,
тэрэ шини эзэн мүн,
тиимэһээ тэрээндэ хүгэдэн байгаарай.
- 13 Тиир хотын зон танда бэлэг асарха,
эгээл баян зон танай хайра хэшэг гуйн байха.
- 14 Хаанай басаган ордон соогоо сог жабхалантай,
хубсаһа хунарын алтаар шэмэглэгдэнхэй.
- 15 Хээтэй хубсаһа үмдэһэн тэрэниие
хаанда дүтэлүүлэн асарна,
тэрээнэй нүхэд басагадые
хойноһоонь дахуулан хаанда абаашана.
- 16 Тэдэ баяр баясхалантайгаар дүтэлжэ, хаанай ордондо ороно.
- 17 Уг удамтнай элинсэгүүдэйнгээ һуури эзэлхэ,
бүхы дэлхэйдэ ноёдоор тэдэниие табихаш.
- 18 Нэрыешни үеын үедэ дурдан, һануулан байхаб.
Тиимэһээ арадууд хэтэ мүнхэдөө
шамда магтаал үргэн байха.

45 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: залуу эхэнэрнүүдэй нарин хоолойгоор, Коорахай уг удамай дуун.]

- 2 Бурхан хадаа манай хорохо газар, хүсэн,
ямаршые гай тодхорто туһалагшамнай мүн.
- 3 Тиимэһээ газарай хүдэлхэдэшые,
далайн гүн руу хада уулануудай хэмхэржэ унахадэшые айхагүйбди.

- 4 Уһан хүнхинэжэ, шааяна,
хүртэйдэнь хада ууланууд айн доһолно. [Хүгжэм]
- 5 Бурханай хото гү, али Дээдэ Эзэнэй нангин оршолые
баясуулдаг урасхалтай гол бии юм.
- 6 Бурхан тэрэ хотын дунда оршоно, хото доһолхогүй,
Бурхан тэрээндэ үүр сайхаһаа эхилээд туһалха.
- 7 Үндэһэтэнүүд шууялдажа, хан түрэнүүд һалганан байна.
Бурханай дуугархада, газар хайлана.
- 8 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн бидэнтэй хамта,
Яковай Бурхан хадаа манай Хамгаалагша мүн! [Хүгжэм]
- 9 Ерээд, Эзэнэй юу хэһые харагты.
Тэрэ газарые хоһон губи болгоо,
10 дэлхэйн бүхы булангууд хүрэтэр
дайн дажар зогсоогоо,
һурша ном, жада хухалаа,
дайшалхы тэргэнүүдые галдан шатаагаа.
- 11 Аалидагты, Намае Бурхан гэжэ мэдэгты.
Үндэһэтэдэй дунда, газар дэлхэй дээрэ үргэмжэлэгдэхэб!
- 12 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн маанадтай хамта,
Хамгаалагшамнай – Яковай Бурхан!

46¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Коорахай уг удамай псалма.]

- 2** Бүхы арадууд, альга ташагты!
Баярта хашхараагаар Бурхание магтагты!
- 3 Юуб гэбэл, Дээдэ Эзэн аймшагтай,
бүхы дэлхэйн агууехэ Хаан юм.
- 4 Тэрэ бидэн доро арадуудые,
ула доромнай арад зоние оруулаа.
- 5 Тэрэ маанадта дуратай Яковай һүр жабхалангаа –
уг залгамжалан дамжуулха газар шэлээл. [Хүгжэм]
- 6 Эзэн Бурхан хашхарха дуунай дунда,
бүреөгэй абьян доро дээшээ залараа!
- 7 Бурханда магтаал үргэгты, магтаал үргэгты!
Хаандамнай магтаал үргэгты, магтаал үргэгты!
- 8 Юуб гэбэл, Бурхан хадаа бүхэдэлхэйн Хаан мүн!
Ирагуу үгэнүүдые дуулан үргэгты!
- 9 Үндэһэтэдые Бурхан захиран байна;
Бурхан нангин сэнтиидээ залараа.

- 10 Арадуудай удамаршад
Абраһамай Бурханай арад зон мэтэ суглаараа!
Газар дэлхэйн ноёд Бурханда хандаа!
Бурхан бүгэдын дээгүүр үргэмжэлэгдөө!

47 ¹ [Дуун. Псалма. Коорахай уг удамай зохёонон.]

- ² Агууехэ Эзэн Бурханаймнай хото соо,
нангин хада дээрээ угаа магтагдана.
- 3 Үзэсхэлэнтэ найхан үндэр, бүхэдэлхэйн баяр болохо
Сион хада, Цапооной ташалангууд,
агууехэ Хаанай хото.
- 4 Тэрэнэй бүхэлэлтэнүүдээр Бурхан Өөрыгөө
хүсэтэй Хамгаалагша гэжэ танюулаа.
- 5 Юуб гэбэл, харыт, хаашуул хамтаржа,
хамтадаа ябан үнгэрбэ.
- 6 Тэдэ хараад, гайхаба,
айн, зугадан тэрьедэбэ.
- 7 Тэдэ шэшэрэлдэбэ,
түрэжэ байгаа эхэнэр мэтэ ехэ үбдэбэ,
- 8 Таршиишэй онгосонуудые дорно зүгэй халхинай
урбалдуулдаг мэтэ.
- 9 Маанадай соносогшо юумэн
Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй хото соо,
бидэнэй Бурханай хото соо, үнэн!
Бурхан тэрэ хотые хэтэ мүнхэдөө байгуулаа.
- 10 Бурхан, бидэ Танай нангин үргөөгэй дунда
Танай хайра энэрэл тушаа бодоо бэлэйлди.
- 11 Бурхан, Танай нэрэ болон алдар
газар дэлхэйн хизаар хүрэтэр мэдээжэ.
Танай гар зүб шударгаар дүүрэнхэй.
- 12 Сион хада баясаг лэ,
Иудын хото нууринууд
Танай зүб зарга шүүбэридэ баярлаг лэ.
- 13 Сиониие тойрон ябагты, гороологты,
самхагуудын тоологты.
- 14 Хойто үедөө дамжуулан хөөрэхын тула
хэрэмүүдын ухаандаа хадуужа абагты,
ордонуудаарнь ябагты.

- 15 Юуб гэхэдэ, энэ Бурхан хэтын хэтэдэ манай Бурхан,
Тэрэ маанадые үхэн үхэтэрнай хүтэлхэ.

48 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Коорахай уг удамай зохёо-
нон. Псалма.]

- 2 Бүхы арадууд, шагныта!
Газар дэлхэйн бии оршогшод, анхарыт,
3 юрын болон онсошые зон,
баян, үгытэйшые хамтадаа!
4 Минии аман сэсэн мэргэн үгэ хэлэхэ,
минии ухаанай бисалгал ойлгоходо туһалха.
5 Ёургаал үгэдэ шэхээ табихаб,
удхыень бүтүүлэн хэлэһэнэ ятагын дууряалгаар тайлахаб.
- 6 Гэм буруу тойроод байхада,
зобохо зүдэрхэ үдэртөө би юунһээ айхабиб?
7 Өөһэдын хүсэ шадалда найдажа,
элбэг-дэлбэг баялигаараа найрхагша таанад,
8 ямаршые хүн ямаршые аргаар
аха дүүгээ абаржа шадахагүй,
тэрэнэй түлөө түлбэри Бурханда үгэжэ шадахагүйл.
9 Түлбэринь угаа ехэ!
Мүнхэдөө түлэбэшые, барашагүй,
10 хэтэдээ хэн нэгэнэй амидархын тула,
хүүр булашаа харахагүйн тула.
11 Сэсэн мэргэн зоншые мунхаг, тэнэг зондол үхэнэ, хосорно,
ондоо зондо баялигаа орхино гэжэ таанад харанат.
12 Тэдэ досоогоо «гэрнүүднай мүнхэ,
оршохо газарнай үеһөө үедэ манай байха» гэжэ бододог.
Газар уһаяа тэдэ өөһэдын нэрээр нэрлээл.
13 Харин хүн хүндэлүүлжэ хододоо байхагүй,
үхэдэг амитадтал адлил.
- 14 Иимэл даа, мунхаг зондо найдагшатай,
ухаагүй зоной үгэдэ этигэгшэдэй харгы зам! [Хүгжэм]
15 Тэдэ хонидтол Үхэлэй орон руу туугдан оруулагдаха,
Үхэл тэдэнэй хонишон болохо,
үнэн сэхэ зон үглөө тэдэниие захирха,
бэень шалзаран халаха, хүүр гэрынь болохо.

- 16 Харин Бурхан намайе абажа,
Үхэлэй оронһоо абарха. [Хүгжэм]
- 17 Хүнэй баян боложо,
гэр оронойнь эд зөөрийн олошорхо үедэ бү айгаарай.
- 18 Юуб гэбэл, үхэхэдөө, тэрэ юушые абаад ябахагүй,
алдар солоньшые хойноһоонь дахан ошохо бэшэ.
- 19 Юуб гэхэдэ, амиды байхадань баяр хүргэбэшье,
тэниглэн байхадаш бусад шамайе магтадаг шуу –
- 20 гэрэл хээээшые харахагүй элинсэг хулинсагтаа
тэрэ заабол ошохол.
- 21 Агууехээр хүндэлэгдэбэшье, ухаагүй хүн хадаа
үхэхэ табирантай адагуусандал адли мүн.

49¹ [Асаанай псалма.]

- Бурханай Эзэн Бурхан айладан,
наранай мандаха зүгһөө жаргаха зүг хүрэтэрнь
бүхы газар дэлхэе дуудана.
- 2 Үзэхэлэн найханай эгээл дээдэнь болохо Сионһоо
Бурхан Өөрыгөө харуулан заларна.
- 3 Бурхамнай заларна!
Тэрэ абяа шэмээгүй бэшэ.
Урдань гал бушаганана,
тойроод – халхи шуурган.
- 4 Өөрын арад түмэниие шүүхын тула
Тэрэ дээдэ тэнгэриие болон газар дэлхэе дуудана:
«Минии үнэн зониие Нам руу суглуулагты!
Тэдэ үргэлэй аргаар Намтай хэлсээ баталһан юм».
- 6 Тэнгэри Тэрэнэй зүб шударгые тунхаглана,
юуб гэхэдэ, Бурхан Өөрөө шүүгшэ мүн. [Хүгжэм]
- 7 – Арад зомни, намайе шагнагты, Би айладахам!
Израиль, Би шинии урдаһаа гэршэлэн гэмнэхэб,
Би хадаа Бурхан, шинии Бурхан мүн.
- 8 Үргэлнүүдһээш боложо шамайе зэмэлхэгүйб,
түгэс шатаалта үргэлнүүдшни хододоо урдамни байна.
- 9 Би шамһаа залуу бухыешье,
хашааһааш хусыешье абахагүйб.
- 10 Юуб гэбэл, ойн бүхы амитад,
мянгаад толгойдо бэлшэгшэ мал – Минии.

- 11 Хада уулын шубуу бүхэниие мэдэдэгби,
хээрэ талын амитад бултадаа Минии.
- 12 Би үлдэжэ байгаашье наа, шамда айладахагүй нэм,
юуб гэбэл, дэлхэй болон тэрэниие дүүргэгшэ бүхэн – Минии.
- 13 Би бухануудай мяха эдидэг,
хусануудай шуһа уудаг юм гүб?!
- 14 Би Дээдэ Бурхан мүн!
Гансал Намда Талархалай үргэл үргэ
болон Намда амалһанаа бээлүүл!
- 15 Зоболонто үдэртэ намайе дуудахадашни
Би шамайе абархаб, ши Намайе хүндэлэн алдаршуулхаш.
- 16 Харин хорото муу хүндэ Бурхан иигэжэ айладаха:
Минии хуули ёһонуудым зарлан,
хэлсээем амандаа юундэ байлганаш?
- 17 Өөрөө заабариим үзэн ядана,
үгэнүүдым тооногүй бшууш!
- 18 Хулгайшаниие харахадаа баярланаш,
забхайрагшадтай нэгэдэнэш.
- 19 Аманшни бузар муе хэлэнэ.
Хэлэншни мэхэ гохо зохёоно.
- 20 Ёуугаад, аха дүүгээ муулан дуугарнаш,
эхынгээ хүбүүе худалаар хардажа байнаш.
- 21 Шинии энээниие хэхэдэ, Би аниргүй байгааб.
Ши Намайе өөртэйгөө адляар бодоош.
Үгы, шамайе гэмнэжэ, бурууеш элирүүлэн харуулхаб.
- 22 Намайе мартагшад, энээн тухай бодогты.
Үгы наатнай, таһа татажа хаяхаб, абарха хэншые байхагүй.
- 23 Талархалай үргэл үргэгшэ нэгэн Намайе хүндэлнэ,
үйлэ хэрэгээ заһан-сахин байгаашада Би,
Бурхан, абарал үршөөхэб.

(2 Хаан 11:1–12:23)

50 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Давидай псалма. ² Давидай Бат-Шээбэтэй унтаһанай дараа лүндэниэ Натаан тэрээн руу ерээ һэн, тиихэдэ Давид энээниие зохёогоо бэлэй.]

- ³ Бурхан, энэрэл хайраараа
Та намайе хайрлыт!
Үршөөл ехэтэй Та

- алдуу эндүүем арилгыт!
- 4 Гэм бурууһаам намайе һайса угаажа,
нүгэлһөөм намайе сэбэрлыт!
- 5 Юуб гэбэл, би алдуутайгаа мэдэнэм,
нүгэлни ходо урдам байна.
- 6 Танай урдаһаа, гансал Танай урдаһаа нүгэл үйлэдөөб,
Танай нюдэнэй урда бузар мууе хээб.
Тиимэхээ Та шиидхэбэрээ айладахадаа тон зүбта,
зарга шүүбэритнай зүб шударга.
- 7 Харыт даа, гэм буруугай дунда би түрөөб,
нүгэл соо эхэмни намайе оложо тээгээ.
- 8 Харин Та сэдхэлэйнгээ гүндэ үнэн байхые хүсэдэгта,
Өөрын сэсэн мэргэн ухаае намда үзүүлээт.
- 9 Минии нүгэлые эсообоор арюудхыт, арюун болохоб,
намайе угаагыт, сэбэр болохоб.
- 10 Баярай, хүхилдөөнэй абяа дууе намда соносуулыт,
Өөрын хухалһан яһые Та баясуулыт.
- 11 Нүгэлһөөм толгойгоо хазагайруулыт,
минии бүхы гэм бурууе арилгыт.
- 12 Бурхан, досоомни сэбэр сэдхэл түхөөгыт,
досоомни үнэн сэхэ һүлдэ шэнэлыт.
- 13 Өөрын хажууһаа намайе бү үлдыт,
Өөрын Нангин Һүлдые намһаа бү абыт.
- 14 Танаар абарагдаха баяр намда һэргээгыт,
хүсэлэнтэ Һүлдөөр намайе тэдхыт.
- 15 Гэм буруутай зондо Танай харгы зам заахаб,
нүгэлтэйшүүл Тан руу эрьехэл.
- 16 Бурхан, абаралайм Бурхан,
намайе шуһата табиланһаа абарыт!
Хэлэмни Танай зүб шударгые баяртай магтахал.
- 17 Эзэн, минии амые нээгыт!
Амамни Таниие магтахал.
- 18 Үргэхэ һэм, харин Та үргэл хүсэнэгүйт,

- түгэс шатаалта үргэл Танда таалагданагүй.
- 19 Бурханда үргэхэ үргэл хадаа гэмэлтэһэн хүлдэ мүн,
гэмэлтэһэн сэдхэлые Бурхан буруушаахагүй.
- 20 Өөрын дураар Сиондо һайе үйлэдыт,
Иерусалимай хэрэм барижа бодхоогыт.
- 21 Тиигээд Та зүб шударга болохын тула үргэл –
түгэс шатаалта үргэл, бүтэн шатаалта үргэл – хүсэн абахат.
Тиихэдэ үргэлэй шэрээ дээрэтнай
залуу буханууд үргэгдэхэ.

(1 Хаан 22:9-10)

51¹⁻² [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшидэ. Эдоом хүн Доһээг ерээжэ,
Саулда «Давид Ахимээлэхэй гэртэ ерээ» гэжэ хэлэхэ үедэ Давидай
зохёоһон ирагуу үгэнүүд.]

- 3 Баатар, ши юундэ муу хэрэгүүдээрээ һайрханабши?
Бурханай энэрэл хайра хэтэ мүнхын!
- 4 Хэлэншни бүлюудэһэн хутага мэтэ мэхэтэй,
гэм түсэблээл.
- 5 Ши муу муухайда һайн юумэнһээ үлүү дуратайш,
үнэнһөө шамда худал хуурмаг дээрэ! [Хүгжэм]
- 6 Мэхэтэй хэлэн, ши һүйдхэлтэ үгэ бүхэндэ дуратайш.
- 7 Харин Бурхан шамайе үгы болоторшни һалгааха,
Тэрэ шамайе майханһаашни гаргажа хаяха,
амидын газарһаа шамайе үндэһөөршни һуга татаха.
- 8 Зүб шударга зон хараад айха,
наада барижа, иигэжэ хэлэхэл:
- 9 «Харыт, Бурхание өөрын хорохо газар
гэжэ тэрэ тоодоггүй байгаа,
өөрын баян бардамда найдажа,
гэм зэм хэжэ, баяжажа байгаа».
- 10 Харин би хадаа Бурханай нангин үргөө соо
һалбаран ургажа байгаа чидүүн модон мэтэб,
Бурханай энэрэл хайрада
хэтэ мүнхэдөө найданаб.
- 11 Хэһэн хэрэгүүдэй түлөө
Таниие хэтэдээ магтанаб,
Танда үнэн сэхэ зондо нэрэтнай һайн,
нэрэдэтнай найданаб.

(Псал 13)

52 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: үлээдэг хүгжэмтэ зэмсэгэй дууряалга доро. Давидай ирагуу үгэнүүд.]

- ² Мунхаг хүн сэдхэлдээ «Бурхан үгы» гэжэ һанана.
Зон һальхай һамуун хэрэгүүдые хэнэ,
муу муухай, жэгшүүритэй юумэ үйлэдэнэ.
Һайн хэрэг хэдэг хүн байхагүй.
- ³ Юумэ ойлгодог, Бурхание бэдэрдэг хүн бии гү
гэжэ мэдэхээ Бурхан тэнгэриһээ зон руу харана.
- ⁴ Бүхы зон хамта замһаа хадуураа,
бүгэдөөрөө забхайралдаа.
Һайн хэрэг хэдэг хүн байхагүй,
нэгэшье үгы.
- ⁵ Муу юумэ хэдэг тэдэ юушье ойлгодоггүй юм гү?
Хилээмэ эдихэндэл адляар минии арад түмэниие зооглонол,
Бурхание дууданагүй.
- ⁶ Аймаар бэшэ газарта тэдэ угаа ехээр айха.

Юуб гэбэл, шинии урдаһаа тулагшадай яһые Бурхан сасаха,
Тэдэ эшхэбтэр байдалда орохо,
 юуб гэхэдэ, Бурхан тэдэниие тообогүй.

- ⁷ Израилиин абарал Сионһоо ерэхэнь болтогой!
Арад зоноо баряанһаа Бурханай бусаахада,
Яков баярлаха, Израиль баясаха!

(1 Хаан 23:19-28; 26:1-2)

53 ¹⁻² [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: хүбшэргэйтэ зэмсэгэй хоргодожо байна» гэжэ хэлэхэ үедэнь Давидай зохёоһон ирагуу үгэнүүд.]

- ³ Бурхан! Өөрын нэрээр намайе абарыт,
Өөрын хүсөөр хэрэгым шиидхыт.
- ⁴ Бурхан! Зальбаралым дуулыт,
аманһаам гарагша үгэнүүдые анхарыт.
- ⁵ Юуб гэбэл, хари зон урдаһаам эсэргүүсэн бодоол,
хэрзэгышүүл намайе алахаа бэдэрнэ.
Өөһэдын урда Бурхание
 заладаггүйшүүл тэдэ мүн. [Хүгжэм]
- ⁶ Анхарыт, Бурхан минии туһалагша,
Эзэн ами наһым тэдхэнэ.

- 7 Тэрэ дайсадтам
муу муухайень харюулхал.
- Үнэн сэхээрээ тэдэниие усадхыт!
- 8 Би дураатайгаар Танда үргэл үргэхэб,
Эзэн, Танай нэрые магтахаб,
юуб гэбэл, Та хайнта.
- 9 Юуб гэбэл, Та намайе бүхы гай зоболонһоо абараат,
дайсадайнгаа нюдэ руу айнгүй хараа бэлэйб.

54 ¹ [*Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: хүбшэргэйтэ зэмсэгэй дуу-
ряалга доро. Давидай зохёон ирагуу үгэнүүд.*]

- 2 Бурхан, зальбаралым соносыт,
гуйхадамни, саашаа бү харыт.
- 3 Намайе анхаран дуулажа, харюусыт.
Би тодхор соогоо шаналан,
ёолон байнаб.
- 4 Энэ дайсанай дуу хоолойһоо,
хорото муу хүнэй дарлалтаһаа мүн.
Ушарынь гэбэл, тэдэ хээгүй юумым нам дээр тохоно,
уурлан намайе үзэн ядана.
- 5 Досоомни зүрхэм доһолжо,
үхэлтэ аймшаг намайе бажуугаал.
- 6 Айдаһан, шэшэрээндэ абтажа,
яахаяашье мэдэнгүйб.
- 7 «Тагтаа мэтэ жэгүүртэй байха байгаа!
Ниидэн ошожо, амарха һэм.
- 8 Харагты даа, холын холо руу ябажа,
сүл губида байрлаха һэм.
- 9 Хуй халхи, шуурганһаа хорохо газар руу
яаран ошохо бэлэйб», – гээб.
- 10 Эзэн, тэдэнэй дунда худхалая үймүүлыт,
хэлэнүүдыень худхалдуулыт.
Юуб гэбэл, хотодо хүсэрхэл, эбгүй байдал обёоржо байнаб.
- 11 Тэдэ үдэр, хүнигүй хэрэм хана дээгүүрнь тойроод ябана,
досоонь буруу ябадал, гай тодхор!
- 12 Хотын дунда үхэл хатал,
хара худал болон мэхэ гудамжануудһаань халанагүй.

- 13 Ушарынь гэбэл, энэ хадаа дайсамни
намае доромжолно бэшэ,
тиигээ хаань, би тэсэхэ нэм.
Намае үзэн ядагша дээгүүрни өөрыгөө үргэнэ бэшэ,
тиигээ хаань, би тэрээнһээ хорохо байгааб.
- 14 Харин ши, намтай адли ши,
минии анда нүхэр, дүтын хүмни!
- 15 Хамта һайхан зугаа дэлгэжэ,
Бурханай нангин үргөө руу хамта ябагша бэлэйлди...
- 16 Дайсад дээр үхэл гэнтэ бууг лэ!
Үхэлэй орон руу тэдэ амидыгаар ошо!
Юуб гэбэл, байра соонь,
тэдэнэй дунда муу муухай оршонол.
- 17 Бурхание дуудахадам,
Эзэн намае абарха.
- 18 Үглөө, үдын тэнгээршые гуйн хашхархаб,
Тэрэ минии дуу хоолойе дуулаха.
- 19 Дайсадай хэды олон байгаашые хаань,
минии урдаһаа бодогшодһоо намае абархал.
- 20 Хэтын хэтэһээ шэрээ дээрэ заларагша Бурхан
соносожо, тэдэниие номгоруулха. [Хүгжэм]
Юуб гэбэл, тэдэ өөһэдөө зоргоороо юумэ хэдэг,
Бурханһаа айдаггүй.
- 21 Өөһэдтэйнэ энхэ тайбан байгаашадай урдаһаа гараа далайжа,
тэдэ хэлсээгээ эбдээ.
- 22 Яряа хүүрынэ сүсэгынһээ нялуун,
харин һанаандань – дайрал.
Үгэнүүдынэ тоһонһоошые зөөлэн,
харин һугалһан бэлэн һэлмэ мэтэл!
- 23 Ашаагаа Эзэндэ даалга, Тэрэ шамае дүнгэхэ,
зүб шударга хүниие Тэрэ хээээдэшые гунхуулхагүй!
- 24 Бурхан, Та дайсадые үхэлэй нүхэн руу унагаахат,
шуһаар жүрөөдэгшэ,
мэхэшэ зон һананайнгаа хахадыншые эдлэхэгүй.

Харин би Тандаал этигэнэб.

(1 Хаан 21:10-15; 27:1-4)

55¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: холодо эмэ тагтаагай аниргүй байгаа тухай. Пилиштын зоной Гаадта Давидые бариха редэ тэрэ энээниие бэшээ бэлэй.]

² Эзэн, намайе хайрлыт!

Зон намайе залгихаяа һананал,
бүхэли үдэрөө намда добтолон,
намайе харшалнал.

³ Дайсадни намайе залгихаар бүхэлиин үдэр бэдэрнэ.

Юуб гэбэл, урдаһаам бардамлан добтологшо тэдэ олуулаа юм.

⁴ Айжа байхадаа би Тандал найданаб.

⁵ Бурхандал найданаб,
үгыень магтан байнаб, айнагүйб.
Хүн намда юу хэжэ шадаха юм?

⁶ Бүхэли үдэрөө тэдэ үгыем ондоо болгоно,
намда муу юумэ хэхээе һанаашална.

⁷ Добтолхоор бэлдэн тэдэ маряана,
Ами наһыем абахаяа алхам бүхэниием ажаглан байна.

⁸ Хорон муугайнгаа түлөө тэдэ харюусахагүй юм аал?
Хилэнсэглэн, Бурхан, зоние номгодходог бэлэйлта!

⁹ Минии зоболон тушаа Та мэдэхэгүй юм гүт?

Сурхирса уйлахым дууланагүй юм гүт?

Ном соотнай минии зоболон бэшэгдээгүй юм гү?

¹⁰ Бурхание дуудан үдэртэм

дайсадни һөөргөө сухарина,

Бурхан минии түлөө гэжэ энээнһээ ойлгоноб.

¹¹ Үгыень магтадаг Бурхандаа,

үгыень магтадаг Эзэндээ,

¹² Бурхандаа найданаб, айнагүйб.

Хүн намда юу хэжэ шадахаб даа?

¹³ Бурхан, тангаригаа бэелүүлхэб,

Танда магтаал үргэхэб.

¹⁴ Юуб гэбэл, Та намайе үхэлһөө абараат,

мүн хүлыем бүдэрхэхөө һэргылээт,

Танай, Бурханай, урда,

амиды юумэ гэгээрүүлэгшэ Гэрэлэй урда,

ябахымни тула!

(Псал 107:2-6; 1 Хаан 22:1-2; 24)

56¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Бү усадхыт» гэхэн аялга.
Саулһаа тэрьедэжэ, агы руу гүйжэ ябаханда Давидай зохёон бэ-
шэһэн шүлэг.]

- ² Намайе үршөөгыт, Бурхан, намайе үршөөгыт.
Юуб гэбэл, сэдхэлни хорохо газараа Танай дотор лэ бэдэрдэг.
Тодхорой үнгэртэр Танайл дали доро хоргодогшоб.
- ³ Дээдэ Бурханда,
намда хайе хэдэг Бурханда, хандан хашхарнаб.
- ⁴ Тэрэ тэнгэриһээ намда туһа эльгээжэ, намайе абарха.
Тэрэ намайе залгихаа забдагшадые мохоохо! [Хүгжэм]
Бурхан хайра энэрэлээ болон үнэнөө эльгээхэл!
- ⁵ Арьяатанай дунда ажаһуунаб.
Бэе бэеэ залгихаар бэлэн зоной дунда хэбтэнэб.
Тэдэнэй шүдэн жада ба годлинууд,
хэлэнь – хурса хэлмэ мүн.
- ⁶ Бурхан, огторгойһоо дээгүүр үргэмжэлэгдыт,
бүхы дэлхэй дээгүүр алдар солотнай нэрьег лэ!
- ⁷ Тэдэ хүлдэм урьха занга табяа,
сэдхэлни гуниглаад байна.
Урдамни нүхэ малтаа,
харин өөһэдөө тэрээн руугаа унаа.
- ⁸ Зүрхэмни Тандаал үнэн сэхэ, зүрхэмни Тандаал үнэн сэхэ.
Дуу дуулахаб, магтаал татахаб!
- ⁹ Сэдхэлни, хэрииш!
Ятага, морин хуур, хэриит!
Би үүрэй толониие хэрээхэб.
- ¹⁰ Эзэн, арадуудай дунда Таниие алдаршуулхаб,
бүхы обогуудай дунда Таниие магтан байхаб.
- ¹¹ Юуб гэбэл, энэрэл хайратнай тэнгэри тулама агуухехэ,
үнэн сэхэтнай – үүлэ тулама.
- ¹² Бурхан, тэнгэриһээ дээгүүр үргэмжэлүүлэгдыт!
Бүхы дэлхэйгээр алдар солотнай байг лэ!

57¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Бү усадхыт» гэдэг аялга.
Давидай бэшэһэн шүлэг.]

- ² Удамаршад, таанад үнэхөөр зүб шударгаар хэрэг шийдхэдэг гүт?
Үнэн зүбөөр зониие шүүбэрилдэг юм гүт?

- 3 Таанад зүб шударга бэшые ханаандаа түсэблэнэт,
газар дэлхэй дээрэ гараараа хэһэн муу муухайгаа шэгнэнэт.
- 4 Хорото муу зон түрэхэһөө эхилээд, гажуу ябадалтай,
худалшад эхын хэбэлһээ эхилэн төөридэг.
- 5 Тэдэ могойн хорондол адли хоротой,
тэдэ шэхээ бүтүүлһэн дүлии нажа могойтой адли.
- 6 Иигэжэ тэдэ тарни шадамар уншагша
шэдитэнэй дуу хоолойе шагнадаггүй юм.
- 7 Бурхан! Тэдэнэй амандахи шүдые түүрэ сохиит!
Эзэн! Арсалангуудай үрүүе хухалыт!
- 8 Тэдэниие урдажа байгаа уһандал урдахуулан ябуулыт!
Нурша номоо татажа байхадань,
годлиинь хухарһан мэтэ болгыт!
- 9 Тэдэниие ябаха үедээ хайлан үгы
болодог эмэ хумһан мэтэ болгыт!
Нара хэзээшье үзэхэгүй дутуу түрэнэн хүүгэн мэтэ болгыт!
- 10 Юу тэдэнтэй болоһые тэдэ ойлгожошье үрдихэгүй.
Үүргэнэ, адаалхай мэтэ, хог ногоон, хуурай үбһэн мэтэ
тэдэниие хуй һалхин үлеэн абаашахал!
- 11 Тэдэнтэй юу болоһые харахадаа, зүб шударга хүн баярлаха,
хорото муу хүнэй шуһанда хүлөө угааха.
- 12 «Үнэхээр зүб шударга хүндэ шагнал байдаг!
Үнэхээр газар дэлхэй дээрэ зарга шүүгшэ Бурхан бии!»
гэжэ зон хэлэхэ.

(1 Хаан 19:11-18)

58 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Бү усадхыт» гэдэг аялга.
Гэрыень һахин гэтэжэ, өөрыень алахаар зониие Саулай эльгээхэ
үедэ Давидай бэшэһэн шүлэг.]

- 2 Бурхамни! Дайсадһаамни намайе абарыт!
Урдаһаам һөөргэдэн бодогшодһоо намайе аршалыт!
- 3 Гэм бурууе хэгшэдһээ намайе зайлуулыт!
Алууршадһаа абарыт!
- 4 Үзыт, тэдэ минии ами хороохоор отожо байна.

- Хүсэтэй дайсад урдаһаам сугларжа байна.
Харин би ямаршые гэмгүй, нүгэлгүйб, Эзэн!
- 5 Ямаршые гэмгүй намда тэдэ гүйжэ ерэн,
урдаһаам добтолхо ханаатайл!
Намда туһалхаяа бодыт, харыт!
- 6 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан, Израилиин Бурхан,
бүхы үндэһэтэнүүдые шиидхэхээр бодыт!
Гэм буруутай зоной нэгыншье бү хайрлыт! [Хүгжэм]
- 7 Үдэшэ болоходо, тэдэ һөөргөө бусажа, нохой мэтэ архиржа,
хотые тойрон ябана.
- 8 Тэдэ үгэ хэлэхэдээ, хэлмэ аманһаа гаргаһан мэтэ,
«Хэн бидэниие шагнахаб даа?» гэжэ һанана.
- 9 Харин Та, Эзэн, тэдэниие наада барижа энеэхэт.
Бүхы үндэһэтэдые шоо наадан болгохот.
- 10 Минии Хүсэ шадал! Би Тан руу харанаб.
Юуб гэбэл, Бурхан минии хорохо газар мүн.
- 11 Минии Бурхан Өөрын энэрэл хайраар намайе угтан абаха,
дайсадайм нюдэ руу
айнгүй хараха боломжо намда үгэхэ.
- 12 Минии арад түмэнэй мартахагүйн тула
тэдэниие бү усадхаарайт.
Манай бамбай болохо Эзэн,
хүсэ шадалаараа тэдэниие тараагыт,
доройхон болгыт.
- 13 Аманһаань нүгэл үгэ гарадаг мүн.
Хараал шэрээл, худалайнгаа түлөө тэдэ
бардамлахынгаа зангада орожо баригдаг лэ!
- 14 Уурлан тэдэниие усадхыт!
Тэдэнэй үгы болотор усадхыт!
Бурхан Яковые газар дэлхэйн хизаар хүрэтэр
зонхилдогые бүгэдэдэ танюулыт! [Хүгжэм]
- 15 Дайсад үдэшэ бусажа, нохой мэтэ архиржа,
хотые тойрон ябана.
- 16 Тэдэ эдеэ хоол бэдэржэ зайна,
садангүй бүхэли һүни архирна.

- 17 Харин би Танай хүсье магтан дууланаб,
эртэ үглөөнһөө энэрэл хайра
тухайтнай баяртайгаар тунхаглахаб,
юуб гэбэл, Та минии хорохо газар,
гай зоболонгойм үдэр аршалалтам байгаа бэлэйт.
- 18 Минии Хүсэн! Таниие магтан дуулахаб:
«Бурхан – хорохо газарни, Бурхамни намда
энэрэл хайрал үзүүлдэг юм»!

(Псал 107:7-14; 2 Хаан 8–10; 1 Уг 18–19)

59 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Найдуулгын сараана» гэдэг аялга. Сээжэлдэхын тула Давидай бэшэһэн шүлэг. ² Араам-Наһарааим болон Араам-Цобаае хамна бута сохиходоо, Ёһаабай бусамсаараа Дабһата хүндыдэ арбан хоёр мянган эдоомуудые усадхаха-да Давид энээниие зохёогоо бэлэй.]

- 3 Бурхан, Та маанадые орхёот, халгаат.
Та уурланат. Маанадтаа һөөргөө эрьеыт!
- 4 Та газар хүдэлгөөт, хахалаат.
Газар доһолоол! Шархыень эдэгээгыт!
- 5 Хэсүү юумэн юун гээшэб гэжэ арад түмэндөө харуулаат,
гай зоболониие зондоо дүүрэн амасуулаат.
- 6 Таниие хүндэлдэг зоной годлинуудһаа зайсахын тула
тэмдэг тэдээндэ үгөөт. [Хүгжэм]
- 7 Танда хайратай зоной амиды мэндэ үлэхын тула
баруун гараараа тэдэниие абарыт!
Маанадта харюу үгыт!
- 8 Бурхан нангин үргөөдөө иигэжэ айладхаа:
«Угаа баярлан, Шэхээмые хубаахаб,
Суккоот нюруугай газар хэмжэхэб.
- 9 Галаад – Минии, Мэнашшээ – Минии,
Эпрааим – толгоймни дуулга, Иуда – Минии баяг.
- 10 Моһааб – угаалгын һабамни,
Эдоом руу гуталаа шэдэхэб.
Пилиштын дээгүүр шангаар хашхархаб!»
- 11 Хэн намайе бүхэлэгдэһэн хото руу оруулхаб?
Хэн намайе Эдоом руу дахуулан абаашахаб?
- 12 Бурхан, Та бидэнһээ буруу хараат,
сэрэгтэймнай хамта байлдаанда гаранагүйт!

- 13 Хашагдаад байһан үедэмнай туһалыт,
зондо найдаха гээшэ худал.
14 Бурханай туһаламжаар илахабди,
Тэрэ дайсадымнай диилэхэ.

60 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: хүбшэргэйтэ зэмсэгэй дуу-
ржалга доро. Давидай зохёон.]

- 2 Эзэн, минии хашхархые дуулыт!
Зальбаралым анхарыт!
3 Дэлхэйн хизаарһаа зүрхөө үбдэн Таниие дууданаб.
Хабсагай дээрэ намайе үргэн табиит,
өөрөө тэндэ гаража шадахагүйлби.
4 Та минии хорохо газар,
дайсанһаа хамгаалха бүхэлэлтэ мүн.
5 Танай майхан соо хэтэ мүнхэдээ байһуулби,
жэгүүр доротнай хороһуулби. [Хүгжэм]
6 Бурхан, Та минии найдуулга соносоо бэлэйт,
Танай нэрые хүндэлдэг зонтой хамта хуби үгөө бэлэйт.
7 Хаанай наһые утадхыт,
үеһөө үедэ наһаниинь үргэлжэлэг лэ!
8 Тэрэ Танай урда хэтэдээ нууг лэ,
энэрэл хайра болон үнэн зүбтнай тэрэниие хамгаалаг лэ.
9 Танай нэрые хэтэ мүнхэдөө магтан дуулахаб,
найдуулгаяа үдэр бүри бээлүүлэн байхаб.

61 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Едүтүүнэй аялга. Давидай
псалма.]

- 2 Гансал Бурханаар сэдхэлни аниргүй болон, амаран байна,
Тэрээнһээл абарал намда үршөөгдэхэ.
3 Тэрэ гансаараа хабсагайм, абарални, хорохо газарни,
би бэшэ ганхахагүйб.
4 Таанад хэды болотор хүн руу алаха гэжэ добтолон байхабта?!
Хэмхэрэн унажа байгаа хана, унахаяа байгаа хашаа мэтэт.
5 Таанар тэрэниие үндэр нууриһаань унагааха гэжэ хэлсэбэт,

- худалаар хэлэнэт.
Амаараа юрөөхэн аад,
дотороо харааж байналта! [Хүгжэм]
- 6 Сэдьхэлни, гансал Бурхан дотор амархаяа мэдээрэй!
Юуб гэгбэл, Тэрээндэл би найданаб.
- 7 Гансал Тэрэ хабсагайм, абарални, хорохо газарни!
Би ганхахагүйб.
- 8 Абарални болон алдарни – Бурханда,
Бурхан – хүсэ шадалайм хада хабсагай, хорохо газарни.
- 9 Арад түмэн! Хододоо Тэрээндэ найдан байгты!
Тэрэнэй урда сэдьхэлээ нээгты,
Бурхан манай хорохо газар мүн. [Хүгжэм]
- 10 Арад зон хадаа юуншье бэшэ,
хүнүүд хоохон хии юм.
Шэгнэбэл, тэдэ хамта амисхалһаалшье хүнгэн.
- 11 Харшалга дарлалтада бү найдагты,
дээрмэшэлгэ тонуулда бү этигэгты.
Баялигай нэмэжэ байгаада
сэдьхэл зүрхээз бү зорюулагты.
- 12 Бурхан айладхаа, бишье хоёр удаа дуулаһан байнаб
хүсэн – Бурханһаа гээшые!
- 13 Эзэн, энэрэл хайрашье – Танһаа,
юуб гэгбэл, хэһэн хэрэгэйнь хэмээр хүн бүридэ харюулдагта.

(1 Хаан 23–24; 2 Хаан 15:13–17:29)

62¹ [Давидай псалма. Иудын сүл губида байхадаа тэрэнэй зо- хёохон.]

- 2 Бурхан! Та – минии Бурхан!
Таниие үнэнхэ зүрхэнһөө бэдэрнэб,
Тан руу сэдьхэлни тэгүүлнэ.
Уһагүй, хуурай сүл губида мэтэ
Танаар анган мяхан бээмни байна.
- 3 Нангин газарта Таниие –
Танай хүсэ шадал, алдарыетнай үзөө бэлэйб.
- 4 Амидаралһаа үлүүл Танай энэрэл хайра!
Амамни Таниие магтан байна.

- 5 Иигэжэ бүхы наһаараа Таниие магтахаб,
гараа һунган, Танай нэрые дуудахаб.
- 6 Амтатай эдеэ эдигэндэл сэдхэлни,
амамни баяртай дуугаар Таниие магтана.
- 7 Би орондоо Таниие һанахадаа,
бүхэли һүни Тан тухай бодоноб.
- 8 Юуб гэбэл, Та – минии туһаламжа,
дали жэгүүр доротнай баясан дууланаб.
- 9 Сэдхэлни Танда няалданхай,
зүб гартнай намайе дүнгэнэ.
- 10 Харин намайе алахаяа бэдэрэгшэд
газарай гүн руу шабагдахал!
- 11 Һэлмээр тэдэниие сабшан усадхаха,
сүүбэн шононуудай хүнэнэн болохо.
- 12 Бурхан хааниие баярлуулха.
Бурханаар тангариглагша хүн бүхэн баяртай байха,
юуб гэбэл, худал хэлэдэг зоной аман таглагдаха.

63 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Давидай псалма.]

- ² Бурхан! Минии дуу хоолой, зальбаралым дуулыт!
Дайсаднаа айнам! Ами наһым абарыт!
- 3 Муу муухай зоной нюуса хэлсээнһээ,
гэмтэ муу зоной үймөөн буһалгаанһаа аршалыт!
- 4 Тэдэ хэлэээ һэлмэ мэтээр бүлюүдээ,
һурша номоо татан, хорото үгэээ табихаа байна.
- 5 Нюуса далда газарһаа гэм зэмэгүй хүниие харбахын тула.
Тэдэ гэнтэ харбаха, юунһээшье айхагүй.
- 6 Тэдэ хорото зорилго хэхэээ батаар хэлсээ,
урьха занга яажа табихаа хөөрэлдэжэ байна,
«хэн маанадые хараха юм?»
- 7 Ньюһан муу муухай хэрэгыемнай хэн обёорхоб даа» гэлдэнэ.

- Хүниие нэбтэ, зүрхэнэйнь оёор хүрэтэр
харадаг Нэгэн энээниие хараха!
- 8 Эзэн тэдээн руу годлиёо харбаха,
тэдэ гэнтэ шархатаха.

- 9 Өөһэдынь хэлэн өөһэдыень усадхаха.
Энээниие харагша бүхы зон зайлаха.
- 10 Зон угаа ехээр айха,
Бурханай юу үйлэдэһые тунхаглаха,
Тэрэнэй хэһээһые ойлгохо.
- 11 Зүб шударга хүн хорохо газар
Эзэн дотор оложо баярлаха.
Сэбэр һэшхэлтэй бүхы зон
Тэрэниие магтан баясаха.

64 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Давидай псалма, дуун.]

- ² Бурхан, Сион дээрэ Танай урда магтаал соностоно,
Танай урда тангаригууд бэлүүлэгдэг.
- 3 Та зальбарал дууланат.
Амиды голтой бүхэн Тан руу ерэг лэ!
- 4 Намайе гэм буруу диилээл.
Та манай алдууе заһанат.
- 5 Өөрын хашаа соо оршохыень
Танай Өөртөө дүтэлүүлэгшэ, шэлэн абагша хүн
хэды ехэ юрөөлтэйб!
Танай нангин үргөө соо,
арюун һайхан үргөө соотнай
жаргал эдлэхыемнай үршөөгыт!
- 6 Маанадай абаралай Бурхан!
Дэлхэйн хизаарнууд болон алас холын далайн
этигэл болохо Та зүб шударгаараа,
айдаһа хүрэмөөр үйлэ хэрэгүүдээрээ маанадта харюусыт!
- 7 Хүсөөрөө хадануудые табяат,
хүсэ шадалаараа Өөрыгөө бүһэлөөт.
- 8 Долгиной шааяае, зоной шууялдахые,
далайн хүнхинөөе Та номгоруулаат!
- 9 Танай дүлгэ тэмдэгүүдһээ дэлхэйн хизаарнуудтахи зон айна.
Зүүн болон баруун зүгүүдээр Өөрыгөө магтуулнат.
- 10 Та газар тухай һанаагаа табинат,
ундалуулнат, баяжуулнат,
Бурханай урасхал уһаар билтарма
газар хүрьһэ бэлдэжэ,

- ургаса ургуулнат.
- 11 Бураздааень уһалнат, газар тэгшэлнэт,
бороогоор дэбтээнэт, ургаһан юумыень юрөөнэт.
- 12 Зуниие баян ургасатай болгонот,
ябаһан газартатнай тоһон урдана.
- 13 Хээрэ талын бэлшээринүүдшье тоһоор билтаржа,
добо толгойнуудшье баяраар хушагдана.
- 14 Нуганууд мал хүрэгөөр нэмэрэгдэн,
нюруу газарнуудшье ургасаар билтарна,
баясан-баярлан, тэдэ дуулана.

65 ¹ [*Дуунай хүтэлбэрилэгшэдэ: дуун, псалма.*]

- 2 Нэрыень алдаршуулагты,
магтаал Тэрээндэ үргэгты!
- 3 Бурханда иигэжэ хэлэгты:
«Хэрэгүүдтнай хэды хүрөөтэйб!
Агууехэ хүсэтэйт,
дайсадтнай Танай урда билдагуушална.
- 4 Бүхы дэлхэй урдатнай хүгэдэн байг лэ!
Таниие магтаг, Танай нэрые алдаршуулаг!» [Хүгжэм]
- 5 Бурханай юу хэһые харыт!
Хэһэн хэрэгүүдынь зондо айдаһатайл.
- 6 Тэрэ далайе хуурай газар болгоо.
Хүлөөрөө бидэ гол гаталаабди,
урдань хүхилдэн баясахабди!
- 7 Өөрын агууехэ хүсөөр Тэрэ хэтэдээ зонхилно,
үндэһэтэд нюдэн доронь!
Буһалгаашад бү бодог лэ!
- 8 Арадууд, манай Бурхание магтагты!
Магтаал Тэрээндэ шангаар үргэгты!
- 9 Маанад дотор Тэрэ амиды гол байлгана,
буруу гэшхүүлнэгүй.
- 10 Бурхан, Та маанадые туршаат,
мүнгэ хайлуулан сэбэрлэдэг мэтэ маанадые хайлуулан сэбэрлээт.
- 11 Та маанадые урьхада оруулаат,
нюргандамнай ашаа үргэлүүлээт.
- 12 Маанад дээрэ хүниие нуулгаат.

Гал, уһан дундуур гараабди,
гэбэшье Та маанадые баян элбэг газарта асараат.

- 13 Нангин үргөө руутнай түгэс шатаалта үргэлтэй ерэхэб,
урдатнай тангаригаа бээлүүлхэб.
- 14 Тэдэ тангаригуудые амаараа хэлээ бэлэйб,
гай тодхорой үедэ хэлээрээ үгэлэн үргөө бэлэйб.
- 15 Түгэс шатаалта үргэл Танда үргэхэб,
тарган хусануудые үргэхэб,
буха, тэхэнүүдые үргэн шатаахаб. [Хүгжэм]
- 16 Бурханһаа түбэгшөөгшэд бултадаа шагныта!
намда Тэрэ юу хээб гэжэ би хөөрэхэб.
- 17 Амаараа би Тэрэниие дуудаа һэм.
Хэлээрээ Тэрэниие үргэмжлөө һэм.
- 18 Зүрхэ сэдхэлдэм гэм буруу байгаа гээшэ һаань,
Эзэн намайе дуулахагүй һэн.
- 19 Харин Бурхан намайе дуулаа,
зальбаралыем соносоо.
- 20 Бурхан магтагдаха болтогой!
Тэрэ зальбаралым буруу хараагүй,
энэрэл хайрань намтай хамта!

66 ¹ [Дуунай хүтэлбэрилэгшэдэ: хубшэргэйтэ зэмсэгүүдэй дууряалга
доро, псалма, дуун.]

- 2 Бурхан маанадые нигүүлэн хайрлаг,
юрөөг лэ!
Гэрэлтэ нюураа бидэндэ үзүүлэг лэ! [Хүгжэм]
- 3 Тиигэбэл, Танай зам газар дэлхэй дээр ойлгосотой болохо,
бүхы үндэһэтэд абаралыетнай ойлгохо.
- 4 Бурхан! Арадууд Таниие магтаг лэ!
Бүхы арадууд Танда магтаал үргэг!
- 5 Яһатан баясан, хүхилдэн байг!
Арадуудые Та зүб шударга шүүхэт,
дэлхэйн яһатаниие захирхат.
- 6 Бурхан! Арадууд Таниие магтаг лэ!
Бүхы арадууд Танда магтаал үргэг!
- 7 Хүрһэтэ газар ургаса үгэнэ.
Бурхан, манай Бурхан, маанадые юрөөг лэ!

- 8 Бурхан маанадые юрөөг лэ!
Газар дэлхэйн бүхы хизаараар Тэрээнһээ айн байг лэ!

67¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ. Давидай псалма. Дуун.]
² Бурхан бодожо, дайсад туан үгы боложо,
Өөрыень үзэн ядагшад зугадаг лэ!

- 3 Утаанай тунадагтал, тэдэниие тунаан үгы болгыт.
Гал дүлэнһөө дабирхайн хайладагтал,
Бурханай урда муу муухай зон хосорог лэ!
4 Харин үнэн шударга зон хүхиг!
Бурханай урда тэдэ баярлаг,
хүхилдэн хөөрэн байг лэ!

- 5 Манай Бурхание магтан дуулагты,
нэрэдэнь магтаал үргэгты,
Тэнгэреэр Ябагшада замынь заһагты!
Тэрэнэй нэрэнь – Эзэн.
Урдань баясан байгты!

- 6 Тэрэ үншэн хэнзэнүүдэй
ба бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй эсэгэ.
Бурхан Өөрын нангин байра соо.

- 7 Гансаардаһан зондо Бурхан гэр байра
болон гэр бүлэ үршөөдэг,
баряанда байгшадые гэнжэһээн сүлөөлдэг.
Харин буһалгаата зон сүл губида үлэг лэ!

- 8 Бурхан! Арад түмэнэйнгөө урда ябахадатнай,
сүл губиие гаталхадатнай [Хүгжэм]

- 9 газар доһолон байгаа,
огторгойһоо хура бороо адхараа,
Синайн Бурханай урда,
Бурханай, Израилиин Бурханай урда.

- 10 Бурхан, Та хура бороо мэтээр хэшэгээ урасхуулаат,
орон нютагайнгаа зобон зүдэрхэдэ
Та тэрэниие дүнгөөт.

- 11 Танай хүрэг мал энэ дэлхэй дээр бэлшэнэ.
Та, Бурхан, үгытэй хүндэ хэрэгтэйень бэлдэнэт.

- 12 Эзэн үгээ эльгэнэ,
айладхагшадынь түмэн сэрэг мэтэ олон!
- 13 Түмэн сэрэгэй хаашуул зугадана, зугаданал!
Харин ши, гэртээ үлөөшэ, олзо хубаагыш!
- 14 Таанад түүдэгэй нуурида хэбтэбэл.
Тагтаагай далинууд мүнгэн,
үдэнүүдынь алтан!
- 15 Түгэс Хүсэтын энэ дэлхэйн хаашуулые намнахада,
Цалмоон дээр саһан сайжа байгаа бэлэй.
- 16 Бурханай хада, Башаан хада!
Үндэр хада, Башаан хада!
- 17 Үндэр хада ууланууд,
Бурханай оршохо, Эзэнэй хэтэдээ оршодог хада руу
юундэ иигэжэ харанабта?
- 18 Бурханай дайшалхы тэргэнүүд үй түмэн,
Эзэн тэдэнэй дунда.
Синайн Бурхан арюун нангин газарта.
- 19 Та үндэр газарта дабшан гараат,
баряан руу зоние туугаат,
эсэргүүсэгшэ зонһоо ясаг абаат,
тэндэ байра байдал зохёогоот,
оо, Эзэн Бурхан!
- 20 Үдэрһөө үдэртэ Эзэн үрээлтэй байг!
Тэрэ манай ашаа даажа ябана,
Бурхан – манай абарал! [Хүгжэм]
- 21 Бурхан маанадта абарагша Бурхан юм.
Үхэлһөө зайлаха гээшэ Эзэн Бурханай мэдэлэй.
- 22 Бурхан дайсадаингаа толгойе,
гэм ходо хэжэ байгаадын толгойн оройе няса сохиho.
- 23 «Би тэдэниие Башаанһаа бусаахаб,
далайн гүнһөө гаргахаб», – гэжэ
Эзэн айладаа бэлэйл.

- 24 Энэ хадаа дайсадай шуһанда шинии хүлөө,
нохойнуудайш хэлээ дүрөөхын тула бэлэйл.
- 25 Бурхан, Танай заларан ерэлгэ,
Бурханайм, Хаанайм нангин газарта залархань харагдана.
- 26 Урдань дуушад,
хойнонь хүгжэмшэд,
дундань хэсэ хэнгэрэг сохиһон залуу эхэнэрнүүд.
- 27 Израилиин үри хадаһад,
Эзэн Бурханиее ехэ суглаанай дунда магтан дуулагты!
- 28 Тэндэ – одхон Бэньямиин түрүүлнэ,
Иудын ноёд өөһэдын түмэн зонтой,
Зэбүлүүнэй ноёд, Напталиигай ноёд.
- 29 Бурхан, Өөрын хүсэндэ,
бидэндэ туһа болгон эльгэдэг хүсэндээ захирыт!
- 30 Танай нангин үргөөдэ, Иерусалимда,
хаашуул Танда бэлэгүүдые асарха.
- 31 Хулһан соо байгааша амитанда,
хүсэтэ бухануудай – арадуудай хүрэгтэ занаарайт.
Хүлдэ хүгэдэн унаг, мүнгэ асараг!
Дайгаар жүрөөдэһэн арадуудые тараан үлдөөрөйт.
- 32 Египедһээ элшэн сайдууд ерэхэ,
Эфиопи Бурхан руу гараа хунгаха.
- 33 Дэлхэйн хан түрэнүүд!
Бурханда магтаал үргэгты!
Эзэниие магтагты! [Хүгжэм]
- 34 Тэрэ эртэ урдын огторгой тэнгэридэ мордоод заларан ябана.
Анхарыт, хүрөөтэй дуу хоолойгоор захирна.
- 35 Бурханда алдар соло дуулагты!
Хүсэниинь Израилие аршалһан нэмэргэ мэтэ,
хүсэ шадалынь үүлэн дээрэ байна.
- 36 Бурхан, Израилиин Бурхан,
Та нангин газартаа хүрдэмөөр байнат!
- Тэрэ арадтаа хүсэ, шадал үршөөдэг.
Бурхан магтагдаха болтогой!

68 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Сараана» гэдэг аялга,
Давидай зохёолон.]

- ² Бурхан, намайе абарыг,
юуб гэбэл, ехэ уһан аминдамни хүрэжэ байнал.
- ³ Би гүнзэгы намагта шабагдааб,
хүлөө табиха газар үгы.
Гүнзэгы уһанда орооб,
түргэн урасхалда абтааб.
- ⁴ Хашхарһаар би ехэ хүсэгүй болооб,
хоолоймни хаташоо.
Бурханаа хүлээһээр
нюдэдни һохор боложо байна.
- ⁵ Ямаршье шалтаггүй аад, намайе үзэн ядагшад
толгойн үһэнһөөмни олон байна.
Зүб бэшэ аад, намайе мүрдэгшэд хүсэтэй.
Хулгайлаагүй юумээ бусааха ёһотойлби.
- ⁶ Бурхан! Та минии мунхаг тэнэгы мэдэнэт,
буруу байһамни Танһаа нюуса бэшэ.
- ⁷ Минии буруу Танда этигэдэг зоние
эшхэбтэр байдалда бү оруулаг,
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан!
Минии буруу Таниие бэдэрэгшэ зоние
эшхэбтэр байдалда бү оруулаг,
Израилиин Бурхан!
- ⁸ Юуб гэбэл, би Танай түлөө
шэбшэг муухай байдал тэсэн байнаб,
нюурыем эшэгүүр бүглөөд байна.
- ⁹ Аха дүүнэртээ хариин хүн мэтэ болооб,
тэдээндэ гадаада хүн болооб.
- ¹⁰ Танай Гэртэ дуратай байһамни намайе дүлэн мэтээр бадараана,
Таниие доромжолһон баһалтанууд нам дээрэ буугаа.
- ¹¹ Би масаг барин сэдьхэлдээ уйлааб,
иигэжэ баһажа-наадалуулжа байбаб.
- ¹² Гашуудалай хубсаһа үмдэжэ,
ябаган зугаа болооб.

- 13 Хотын бартаануудай хажууда нам тухай хэлсэнэ,
hogтуу зоной дуун соо дурдагданаб.
- 14 Эзэн, таатай сагта зальбарални Танда шэглэдэг,
Бурхан, агуу энэрэл хайраараа,
үнэн абаралаараа намда харюулыт.
- 15 Намае намагһаа татан гаргыт, бү шэнгүүлыт.
Дайсадһаа, гүн ехэ уһанһаа абарыт.
- 16 Урасхалда намае бү абтаагыт,
гүн уһан намае бү шэнгээг,
Дээгүүрни нүхэнэй аман бү хаагдаг лэ.
- 17 Та үнэн сэхэ ба энэрхы сэдхэлтэйт, намда харюусыт!
Угаа ехэ үршөөлтэй Та нам руу эрьеыт!
- 18 Өөрын богоолһоо буруу бү харыт,
Юуб гэбэл, би зоболондо абтаад байнаб.
Түргөөр намда харюусыт!
- 19 Дүтэлыт, ами наһым абарыт,
дайсадайм урдаһаа зорюута намае абыт.
- 20 Намае яжа буруу болгон хэлэдэгые,
эшхэбтэр байдалда оруулан доромжолдогые Та мэдэнэт.
Минии дайсад бултадаа Танай урда.
- 21 Намае буруу болгон хэлэдэгынь зүрхыем эмтэрүүлжэ,
ехэ зобоод байнаб.
Хэн нэгэн намае хайрлаха гэһэмни, хэншые үгы.
Сэдхэлым тэгшэрүүлхэ нэгэниие харагшалхадам,
хэншые байхагүй.
- 22 Эдээн гэжэ намда хоро үгэнэ.
Ангажа байхадам, уксус уулгана.
- 23 Тэдэнэй урда байгааша эдээнэй
шэрээнэ тэдэндэ занга болог лэ,
амгалан тайбан хоол барилгань урьха болог лэ.
- 24 Тэдэ хаража шадахаа болиг, нюдэниинь балартаг,
бэрхэшээл зоболонгуудта дарагдан
хэтын хэтэдэ тахииг лэ!
- 25 Уур хилэнсэгээ тэдээн дээр адхыт,
дүрэлзэн байгаа ууртнай тэдээн дээр бууг лэ!
- 26 Гэр байрань хооһорог,
майхануудтань хэншые ажаһуухаа болиг!
- 27 Юуб гэбэл, Танай шархатуулһан хүниие тэдэ шахан намнан байна,
Танай хадхаһан зондо тэдэ үшөө зоболон ушаруулна.

- 28 Нүгэл дээрээ нүгэл хэһыень хануулыт,
Танай урда тэдэ зүб бү болог.
- 29 Амиды мэндэ зоной номһоо тэдэ хаһагдан аршагдаг,
зүб шударга зонтой хамта бү бэшэгдэг.
- 30 Харин би үгытэй ядууб, зобожо байнам.
Бурхан, абаралтнай намайе өөдэнь үргэг лэ!
- 31 Бурханай нэрые дуугаар магтахаб,
үгэ хэлэн, Тэрэниие үргэмжэлхэб.
- 32 Энэ бол Бурханда
эбэртэй, туруутай буха үргэлһөө
үлүү зохид байхал.
- 33 Ядуу зон энэниие харахадаа хүхилдэхэ,
Бурханиие бэдэрэгшэдэй зүрхэн хэргэн амидырхал.
- 34 Юуб гэбэл, Бурхан ядаржа байгаашадые дууладаг,
шорондошые байгаа Өөрын зониие анхаралаараа орхихогүй.
- 35 Тэнгэри ба газар,
далай болон тэндэ амидарагша бүхэн
Тэрэниие магтахань болтогой!
- 36 Бурхан Сиониие абарха, Иудын хотонуудые бодхоохо,
зон тэндэ дахяад һуужа,
өөрын газарые эзэмшэн байхал.
- 37 Зарасанарайнь уг удам тэрэниие уг залгамжалжа,
Тэрээндэ дуратайшуул тэндэ оршон һуухал.

69 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: Давидай зохёонон. Дурас-
халда.]

- 2 Бурхан, намайе абарыт!
Эзэн, намда туһалхаар яарыт!
- 3 Намайе алахаяа ханагшад бултадаа
эшхэбтэр муухайда унажа, доромжолуулагдаг лэ!
Намда мууе хүсэгшэд
доромжолуулагдан, һөөргэлэг!
- 4 Намда «Ха, ха!» гэгшэд
эшхэбтэр байдалда орон, буруу хараг!
- 5 Харин Тан руу эрмэлзэгшэ бүхы зон
баясан, баярлан байг!
Абарагшадаа дуратайшуул
«Бурхан агуухэ!» гэжэ ходоодоо хэлэн байг!

- 6 Би үгьтэй, ядууб,
Бурхан, нам руу яарыг!
Та хадаа минии туһалагша, минии абарагша мүн,
тиимэнээ, Эзэн, бү удаарыг!

(Псал 30:2-4)

- 70** ¹ Эзэн, би хорохо газар Танһаал бэдэрнэб.
² Хэээшье эшхэбтэр байдалда намайе бү оруулыт,
зүб шударгаараа намда туһалыт, абарыг!
Намайе дуулыт, зайлуулыт!
³ Намда хабсагай, аршалалта,
хододоо хорохо газарни болыт!
Минии абаралта тухай захирьт,
юуб гэбэл, Та бол минии хабсагай, хэрэмни мүн!
⁴ Бурхамни, муу муухай хүнһөө,
гэм хэгшэнээ, хэрзэгы дарлагшаһаа намайе зайлуулыт.
⁵ Юуб гэбэл, Та, Эзэн Бурхан, минии найдал,
эдир наһанһаа эхилжэ найдагшамни болонот.
⁶ Эхын умайда бүрилдэнһөөм хойшо минии түшэг гээшэт,
умайһаа намайе гаргаат, хододоо Таниие магтан байхаб.
⁷ Олондо би жэшээ болооб,
Та минии бата тулгуубари мүн.
⁸ Аманһаам Танда магтаал гарана,
үдэр бүри Танда алдар үргэнэб.
⁹ Үбгэрхэ үедэм намайе бү орхиит,
хүсэ шадалайм буурахада, намайе бү хаяйт.
¹⁰ Дайсад нам тушаа хэлсэжэ,
үхэхыем хүлеэнэ, зүбшэнэ.
¹¹ Тэдэ иигэжэ хэлсэнэ: «Бурхан тэрэниие орхёо. Намнагты!
Баригты, юуб гэбэл, абарха хэншые байхагүй!»
¹² Бурхан, хажуу тээшээ болоод бү байгыт!
Бурхамни, туһалхаа яарыг!
¹³ Намайе үзэн ядагшад аягүй байдалда орог, үгы болог!
Намда мууе һанагшад эшхэбтэр байдалда орог, доромжологдог!
¹⁴ Харин би хододоо Танда найдажа ябахаб,
дахяад Таниие магтан байхаб.
¹⁵ Үдэр бүри Танай зүб шударгые магтахаб,
Намайе абархадаа юу хэһыетнай тунхаглахаб,

- харин бүгэдые тооложо боломоор бэшэ олон юм.
- 16 Танай хүсэн тушаа хөөрэхэб,
Танай ори гансаараа зүб шударга тухай!
- 17 Бурхан, бага наһанһаам эхилэн намайе хурганат,
би Танай гайхамшагта хэрэгүүдые мүнөөшье
хүрэтэр магтан байхаб.
- 18 Үбгэрхэ, буурал болоходомнишые намайе бү орхиит!
Танай шадалые зондо тунхаглахаб,
хүсыетнай ерэхэ үенүүдтэ хөөрэхэб.
- 19 Бурхан, Танай зүб шударга тэнгэри тулама.
Хэһэн үйлэ хэрэгүүдтнай агуухэ.
Бурхан, Тандал адли хэншые байхагүй!
- 20 Хэды олон зоболон намда үзүүлээ гээшэбта!
Харин намайе дахин-дахин хэргээжэ,
газарай гүнһөө татан гаргадаг байгаат.
- 21 Дахяад намайе үргыт, ханааем тэгшэрүүлыт.
- 22 Би ятагаар дууряалан Таниие магтахаб,
Бурхамни, Танай үнэн сэхые дуулахаб!
Ятагаар наадан, Таниие магтахаб, Израилиин Арюун!
- 23 Танда дуулахадаа амамни баярлана,
Танай абарһан сэдхэлни баясана.
- 24 Үдэр бүри хэлэмни Танай үнэниие тунхаглана,
юуб гэбэл, намда мууе ханаашад
доромжолуулжа шоодбори болоол!

71¹ [Соломоон тухай.]

- Бурхан, хаанда зүб шударгаяа,
хаанай хүбүүндэ үнэн зүбөө үршөөгыт.
- 2 Арад түмэниетнай тэрэ зүбөөр шүүжэ байг,
үгытэй зонойтнай зарга хэрэгүүдые зүб шударгаар шиидхэдэг байг.
- 3 Хадаһаа зондо һайн байдал,
гүбээнүүдһээ үнэн зүб ерэг лэ.
- 4 Ядуу зоной зарга хэрэгүүдые шиидхэг,
үгытэй хүнэй хүүгэдые абараг,
дарлагшые усадхаг лэ.
- 5 Нара һарын яларан толорхо сагта
үеһөө үедэ Танһаа айн һүрдэжэ байг лэ.
- 6 Тэрэ хатаһан үбһэ ногоон дээрэ бороодол,
газарай хүрһэһэ уһалагша аадар мэтэ буужа ерэхэнь болтогой!

- 7 Тэрэнэй үе сагта зүб шударга хүн сэсэг мэтэ халбаран байг,
харын туярха сагта аза жаргал дэлгэрэн-билтаран байг.
- 8 Тэрэ далайһаа далай хүрэтэр,
мүрэнһөө* газар дэлхэйн заха хизаар хүрэтэр
захиран зонхилон байхань болтогой!
- 9 Сул губиин амитад урдань хүгэдэн унажа,
дайсадын тооно шорой долёожо байг лэ.
- 10 Таршиишэй болон олтирогуудай хаашуул алба татабари асараг,
Шэбаа болон Сэбаагай хаашуул бэлэг барин байг.
- 11 Бүхы хаашуул урдань хүгэдэг лэ,
бүхы үндэнэ яһатан тэрээндэ алба хэг.
- 12 Туһа эрин дуудаж байгааша үгытэйшүүлые,
хэншые тэдээндэ туһалдаггүй – тиимэ ядуунуудые тэрэ абарха.
- 13 Үгытэй ба ядуу хүниие тэрэ хайрлаха,
хоохон зондо тэрэ туһалха.
- 14 Хүсэрхэлһөө болон дарлалтаһаа тэдэниие тэрэ абарха,
наһа бараха ушарыень хараха тэрээндэ хүндэ байха.
- 15 Амиды мэндэ байхань болтогой!
Шэбаагай алта тэрээндэ асараг лэ!
Тэрэнэй түлөө хододоо зальбаржа,
үдэр бүри тэрэниие үрээн байхань болтогой!
- 16 Орон нютагта таряа талхан элбэг-дэлбэг болохо,
хада улануудаар, Ливаандал адли,
жэмэсэй ургаса найган, баян байха,
хотонуудаар зон үбһэ ногоон мэтэ олон болохол.
- 17 Нэрэнь хэтэ мүнхэдөө оршохонь болтогой!
Нарата дэлхэй дээрэ уг удамынь бү таһалдаг!
Бүхы арадуудта тэрэ үршөөл болохо,
жаргалтай гээд тэрэниие нэрлэхэл.
- 18 Израилиин Эзэн Бурхан үршөөл магтаалтай.
Гансал Тэрэ гайхамшигта хэрэгүүдые хэдэг.
- 19 Нэрэнь хэтэ мүнхэдөө үршөөл магтаалтай.
Алдар солоорнь бүхы дэлхэй дүүрэг лэ!
Болтогой! Болтогой!

20 Ишайн хүбүүн Давидай зальбарал түгэсэбэ.

* 71:8 Евфрат.

72¹ [Асаанай псалма.]
Израильда Бурхан хэды хайн гээшэб, сэбэр сэдхэлтэй зондо!

- 2 Харин би хүлөө алдан,
бүдэржэ унан алдааб.
- 3 Юуб гэхэдэ, муу муухай зоной хайн байхые харахадаа,
эдэ убайгүйшүүлдэ атаархааб.
- 4 Үхэтэрөө тэдэ зобоногүй,
хүсэниинь бууранагүй.
- 5 Тэдэ бусад зондол адли зобоно бэшэ,
зоной гай зоболон тэдэнэй бэшэ.
- 6 Тиимэхээ бардамлахань тэдэнэй хүзүүнэй зүүлтэ болодог,
хүсэрхэл хубсаһаниинь болодог.
- 7 Таргалжа нюдэниинь ониигоо,
хүсэл түсэбынь хизааргүй.
- 8 Тэдэ баһажа, гүжэр үгэ тараадаг,
бардамлан дуугардаг.
- 9 Амаа огторгой руу ангайн,
хэлэниинь газараар тэнэгшэ.
- 10 Иимэ зоной хойноһоо арад түмэмни дагана,
дүүрэн адхан уһыень уунал!
- 11 «Бурхан яагаад мэдэхэб даа?
Дээдэ Эзэн мэдэхэ юм аал?» –
гэжэ тэдэ хэлэнэ.
- 12 Харыт, хорото муу зон ходо хайн байдалтай,
баялигаа арьбадхан байнал.
- 13 Тиихэдээ би дэмы зүрхэээ сэбэр байлгаа,
гэмгүй байһанай тэмдэг болгон гараа угаан байгаа гээшэ гүб?
- 14 Үдэр бүри шархатуулжа,
үглөө бүри зобожо байгаа гээшэ гүб?
- 15 Иигэжэ бодомжолжо байгаа гээшэ хаа,
Танай хүбүүдэй угай урда гэмтэй байха хэм.
- 16 Юундэ иимэ гээшэб даа гэжэ ойлгохые би хэдээб,
энээнтэй эбсэхэнь намда хүндэ байгаа.
- 17 Энэ Бурханай нангин газарта минии оротор үргэлжэлөө.
Тиихэдэл тэдэнэй эсэс болохые ойлгоо бэлэйб.
- 18 Үнэндөө Та тэдэнэй харгые халтирхай болгохот,
тэдэниие халгаахат, усадхахат.

- 19 Хосоролынь гэнтэ ерэхэ!
Тэдэ үхэхэ, эсэсынь угаа муухай байха.
- 20 Эзэн, хүнэй зүүдэнһөө һэридэгтэл,
Та тэдэниие һэргээжэ, юуншье бэшэ болгохот!
- 21 Зүрхэ сэдхэлэйнгээ үбдэхэдэ,
досоогоо зобожо байхадаа,
22 мэдээгүй, ойлгосогүй,
Танай урда мал мэтэ байгаааб.
- 23 Харин би Тантай хододооб,
Та намайе гарһаам хүтэлөөд байнат.
- 24 Зүбшэл үгэн, намайе хүтэлнэт,
удаань намайе һүр жабхалантай угтахат.
- 25 Тэнгэридэ хэн бэшэ намда хэрэгтэйб?
Тантай хамта байхадам, газар дээрэшье хэншье
намда хэрэгтэй бэшэл.
- 26 Бэемни, ухаамни халаха,
харин Бурхан – хэтэ мүнхэдөө
зүрхэнэймни хатуу түшэг тулгуубари, хубимни мүн!
- 27 Танһаа холодогшод хосорхо,
Танда урбаһан бүхы зониие хюданат.
- 28 Би Бурханай хажуудааб, намда ехэ зохид.
Эзэн Бурхан хорохо газарни,
Танай үйлэ хэрэгүүдые тунхагланаб.

- 73** ¹ [Асаанай ирагуу үгэнүүд.]
Бурхан, юундэ Та бидэниие хэтэдээ орхёобта?
Юундэ ууртнай Өөрын хонин хүрэгтэ дүрэлзөөд байнаб?
- 2 Эртэ урдаһаа оложо шэлэлэн зониие,
худалдан абаһан, Өөрын болгоһон обогые,
Өөрын байрлаһан Сион хадые һаныт.
- 3 Хэтэдээ һандарал болоһон газарта ерыт.
Эндэ нангин газарта дайсан бүхы юумэ һандаргаал.
- 4 Танай заларһан газарта мүнөө дайсадтнай архиран байна.
Тэдэ өөрын тугуудые илалтын тэмдэг болгон бодхоо.
- 5 Энэнь хэн нэгэн ой модондо
һүхэе далайһан мэтэл.
- 6 Мүнөө тэрээн доторхи һиилүүр гоёолтонуудые
һүхэ, лантуугаар сабшан усадхажа байна.

- 7 Тэдэ нагин газарыетнай дууһан шатаагаа,
нэрынтнай оршодог газарые бузарлаа.
- 8 «Дууһан усадхая!» гэжэ шийдэн,
Бурханай заларагша бүхы газарнуудые дэлхэй дээр галдаа.
- 9 Бидэ тэмдэгүүдээ бэшэ харанагүйбди, лүндэншэшье үгы,
хэр удаан иимэ байхые хэншье мэдэнэгүй.
- 10 Бурхан! Дайсан хэды болотор баһажа,
нэрыетнай хараал шэрээл болгон байхаб?!
- 11 Юундэ Та баруун гараа татаад байнабта?
Үбэрһөө гаргаад, тэдэниие усадхыт.
- 12 Бурхан – эртэ урдын саһаа минии Хаан,
дэлхэйн дунда абаралай ажал ябуулагша.
- 13 Өөрын хүсэ шадалаар Та далайе хубаагаат,
уһан дотор могойнуудай тархи бута сохёот.
- 14 Та Левиатанай* толгой бута сохёот,
сүл губиин арадуудта эдишэ болгон үгөөт.
- 15 Та горхон ба булагуудые урдахуулаат,
билтарма уһатай голнуудые хатаагаат.
- 16 Үдэр болон хүни Танай мэдэлэй,
һара, нара байгуулаат.
- 17 Газар дэлхэйн бүхы хилэнүүдые тогтоогоот,
зун, үбэлые бии болгоот.
- 18 Эзэниие дайсанай баһадагые,
мунхаг зоной Танай нэрые хараадагые һаныт.
- 19 Тагтаагайнгаа ами наһа зэрлиг амитадта бү үгыт,
зобоһон зоноо хэтэдээ бү маргыт.
- 20 Хэлсээнтэй юу болоһые харыт!
Газар дэлхэйн харанхы булангууд хүсэрхэлөөр дүүрэнхэйл.
- 21 Дарлагдаһан хэн нэгэн эшхэбтэр байдалда оронхой бү бусаг,
үгытэй, ядуу зон нэрыетнай алдаршуулаг лэ.
- 22 Бурхан, бодожо, хэрэгээ аршалыт,
мунхаг хүнэй Таниие бүхэли үдэрөө хараажа байһые һаныт.

* 73:14 Левиатан – эхи эмхигүй байдалай, муу муухайн хүлдэ, далайн абарга томо амитан. Тэрэниие Эзэн диилээ бэлэй.

- 23 Дайсадайнгаа хашхаран байһые,
урдаһаатнай эсэргүүсэгшэдэй шууяа гаргадагые бү мартыт.

74¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Бү усадхыт» гэдэг аялга.
Асаанай псалма. Дуун.]

- 2 Бидэ Танда магтаал үргэжэ байнамди, магтанамди,
аманһаамнай Танай нэрэ унанагүй,
Танай гайхамшагта хэрэгүүдые тунхагланабди.

Бурхан:

- 3 – Би саг хугасаа тодорхойлхоб,
зүб зарга шүүбэри ябуулхоб.
4 Газар дэлхэй болон ажаһуугшадынь шэшэрэлдэн байна,
харин Би һууриень бүхэлөөб. [Хүгжэм]
5 Би бардамлагшадта «Бү бардамлагты» гэнэб,
хорото муу зондо «хамараа бү үргэгты,
6 тэнгэри тулама тэдэниие бү үргэгты!
Толгойгоо омог бардамаар үргэн бү дуугарагты!» гэнэб.

Псалма дуулагша:

- 7 – Зарга шүүлгэ зүүн зүгһөө бэшэ, баруун тээһээшье бэшэ,
сүл губиһаашье бэшэ, хада уулаһаашье бэшэ ердэг.
8 Бурхан – Шүүгшэ! Нэгы панхаруутуулжа,
нүгөөдые үргэдэг.
9 Эзэнэй гарта аяга байна,
тэрээн соо үзэмэй дараһан архи хөөһэрнэ.
Дэлхэйн хорото муу бүхы зондо тэрэниие аягалхадань,
тэдэ шабхарууень шахан ууха юм.
10 Харин би хэтэ мүнхэдөө магтаал дуулахаб,
Яковай Бурханда магтаал үргэхэб!

Бурхан:

- 11 – Хорото муу зоной эбэрнүүдые хухалхаб,
зүб шударга хүнэй эбэр дээшээ үргэгдэхэ!

75¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: хүбшэргэйтэ зэмсэгэй дуу-
ряалга доро. Асаанай псалма. Дуун.]

- 2 Бурхан Иудада алдартай,
нэрэнь Израильда агууехэ.

- 3 Шалээмдэ* майхангынь бии,
Сиондо байрань оршодог.
- 4 Тэрэ тэндэ хурша номой годлинууды,
бамбай, хэлмэ, дайнай зэбсэгүүды хухалхан юм.
- 5 Та алдартайт, мүнхэ хаданууднаа толорон байнат!
6 Зоригтой сэрэгшэд бэлэхэн олзо болоо,
унтаа, хэрихэгүй,
эрэшүүл хэнииньше гараа хүдэлгэжэ шадаагүй.
- 7 Яковай Бурхан, Та тэдээн руу хашхараат,
дайшалхы тэргэнүүд, морид мүнхэ нойроор нойрсонхой.
- 8 Та угаа хүрөөтэйт. Ууртай байгаа сагтатнай
хэн урдатнай байжа шадахаб даа.
- 9 Тэнгэриһээ Та зарлиг буулгаат,
газар дэлхэй айжа, аниргүй болоо,
10 дэлхэйн бүхы ядуушуулые абархаар
Бурханай шүүбэри хэхээ бодоһон үедэ. [Хүгжэм]
- 11 Уур хилэн дундаа Та зониие дэбһэнэт,
үлэнэн зон руу ууртай эрьенэт.
- 12 Эзэн Бурхандаа тангариг үргэгты, сахигты.
Тойроод байгааша бүхы зон Аймшагтай Бурханда бэлэг баригты.
- 13 Тэрэ ноёдой хүр хүлдые номгоруулна,
дэлхэйн бүхы хаашуулда аймшагтай.

76 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Едүтүүнэй аялга. Асаанай псалма.]

- 2 Бурханда ханданаб,
Бурхание дууданаб, Тэрэ намайе дуулана.
- 3 Зобожо байһан үдэртөө Эзэниие бэдэрээб,
бүхэли хүниндөө гараа үргэн наманшалааб,
сэдьхэлни амараагүй.
- 4 Бурхание ханаад, зобон шаналан байхаб,
хээли алдан иигэжэ хэлэхэб: [Хүгжэм]
- 5 «Нюдыем анюулнагүйт,
угаа ехэ сохилто абаад, дуугаржа шадахаа болёод байнам».

* 75:3 Шалээм – Иерусалим.

- 6 Эртэ урдын саг тушаа,
үнгэрһэн жэлнүүд тухай бодоноб.
- 7 Һүниндөө дуунуудаа һананаб,
зүрхэнтгээ хөөрэлдэнэб,
һүнэһэм харюу бэдэрнэ.
- 8 Эзэн хэтэ мүнхэдөө буруу хараа юм гү?
Саашадаа Тэрэ нигүүлэсхыгээр хандахагүй юм гү?
- 9 Тэрэнэй энэрэл хайра хэтэдээ барагдаа юм гү?
Үгэниинь хэтэ мүнхэдөө дуулдахаа болёо юм гү?
- 10 Бурхан хайрлахаа мартаа юм гү?
Уурлан, үршөөлөө хуряагаа гээшэ гү? [Хүгжэм]
- 11 Би иигэжэ хэлээб: «Дээдэ Бурханай
баруун гарай ондоо болоһониинь
минии уйдхар гашуудал мүн».
- 12 Эзэнэй хэрэгүүдые һанахаб,
эртэ урда сагта Танай түхөөһэн
гайхамшагта хэрэгүүдые һанахаб.
- 13 Танай хэрэгүүдые бултыень ойлгон,
Танай агууехэ хэрэгүүд тушаа бодохоб.
- 14 Бурхан, замтнай арюун.
Бурхандал адли иимэ агууехэ бурхан үшөө бии юм гү?
- 15 Та гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые хэдэг Бурханта.
Та арадуудта Өөрын хүсэ шадал харуулаат.
- 16 Шанга гараараа Та Өөрын арад түмэниие –
Яковай болон Иосифой уг удамые абараат. [Хүгжэм]
- 17 Бурхан! Таниие ехэ уһан хараад, айгаа,
гүн шэшэрээ.
- 18 Үүлэнһөө аадар адхараа,
туулган үүлэнһөө дуун гараа,
годлинуудтай эшхэрэн ниидээл.
- 19 Тэнгэрийн дуунтнай хуй һалхин дунда,
сахилгаан түби дэлхэе гэрэлтүүлээ.
Газар дэлхэй һалганан, шэшэрэн байгаа.
- 20 Замтнай далайгаар,
харгытнай агууехэ уһан дунда,
хэншые Танай хайшаа шэглэһые мэдэхэгүй.
- 21 Та Өөрын арад түмэниие хонин һүрэг мэтээр
Моисей болон Аһароной гараар хүтэлэн ябаат.

- 77**¹ [*Ирагуу үгэнүүд. Асаанай зохёонон.*]
Арад зомни! Минии хургаалые анхарыт!
Аманһаам гараһан үгэнүүдые дуулыт.
- 2 Амаа нээхэдээ хургаалта үгэнүүдые хэлэхэб,
эртэ урдын нюусануудые дуугархаб.
- 3 Тэдэниие бидэ дуулаһан, мэдэһэн,
эсэгэнэрнай бидэндэ хөөрэхэн юм.
- 4 Бидэ тэдэниие хүүгэдһэнь нюухагүйбди,
Эзэнэй алдарта, хүсэ шадалтайе,
хэһэн гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдыень
ерэхэ үеынхидтэ тунхаглахабди.
- 5 Юуб гэбэл, Тэрэ Яковтай хэлсээ баталжа,
Израильда хургаал хуули тогтооһон юм.
Тэдэниие үхи хүүгэдтээ заагаарай гэжэ
Тэрэ манай үбгэ эсэгэнэртэ захяа бэлэй.
- 6 Иигэжэ ерэхэ үеынхидэй мэдэхын,
үхибүүдтэй болоод, тэдээндээ хөөрэхын тула.
- 7 Бурханда этигэжэ, үйлэ хэрэгүүдынь мартангүй,
захяа заабаринуудыень сахихын тула.
- 8 Үсэд болон буһалгааша,
Бурхантай хамта үнэнхэ зүрхэнһөө байгаагүй,
Тэрээндэ үнэн сэхэ байгаагүй
үбгэ эсэгэнэртэ адли байхагүйн тула.
- 9 Эпрааимай хүбүүд хурша номоор
зэбсэгжэһэн харбаашад бэлэй,
гэбэшье тэдэшье байлдаанай үдэр
тэрьедэхэ баатай болоо һэн.
- 10 Тэдэ Бурхантай баталһан хэлсээгээ эбдээ,
хургаал хуулиень сахяагүй.
- 11 Хэһэн хэрэгүүдынь,
харуулһан гайхамшагта үйлэнүүдынь тэдэ мартаа.
- 12 Тэрэ элинсэг хулинсагайнь хараһаар байтар
Египедэй газар дайдада Цооһанда
гайхамшагта үйлэнүүдые хээ бэлэй:
- 13 далайе хубаагаад, дундуурнь тэдэниие хүтэлэн гаргаа,
ехэ уһые хана мэтээр зогсоогоо;
- 14 үдэртөө урдуурнь үүлээр,

- 15 хүниндөө галай гэрэлээр хүтэлэн ябаа;
Тэрэ сүл губида хабсагай хахалан, уһа гаргажа,
агууехэ гүһнөө мэтээр тэдэниие ундулуулаа;
- 16 хабсагайһаа урасхал гаргаа,
тэрэнь гол мэтээр урдаа.
- 17 Харин үбгэ эсэгэнэр урдань баһа нүгэл хээ,
сүл губида Дээдэ Эзэнэй урдаһаа эсэргүүсээ.
- 18 Эдээ хоол эрин, Бурхание туршахаа ханаа.
- 19 Бурханда эсэргүүсэжэ, иигэжэ хэлээ:
«Бурхан сүл губида эдээнэй шэрээ бэлдэжэ шадаха гү?»
- 20 Тэрэ хабсагайе хахалжа, уһан урдаа, горход зурьгаа.
Хилээмэ үгэжэ шадаха аалам?
- 21 Арад түмэнөө мяхаар хооллуулха гү?».
- 22 Эзэн дуулажа, уур хилэн болобо,
Яковта уурынь дүрэлзэбэ,
Израильда сухалынь бушаганаба.
- 23 Тэдэ Бурханда этигээгүй,
абарха гэжэ найдаагүй бшуу.
- 24 Тэрэ дээрэ байһан үүлэдтэ захиржа,
тэнгэрийн үүдэнүүдые онгойлгобо.
- 25 Тэдээн дээрэ будаа бороо шэнгээр оруулаа,
эдиһыень тэнгэрийн хоол үгөө.
- 26 Зон Бурханай Эльгээмэлнүүдэй эдээ,
Тэрэ садатарынь эдээлүүлээ.
- 27 Тэнгэридэ зүүн зүгэй һалхи үлеэлгэбэ,
урда зүгэй һалхи Өөрын хүсэ шадалаар туун асарба.
- 28 Тэдээн дээрэ мяха тооһон мэтээр,
шубуудые далайн элһэн мэтээр буулгаба.
- 29 Шубуудые хото хүрөөнэй дунда,
майхангуудай хажууда унагааба.
- 30 Тэдэ эдижэ садаа,
хүсэһэн юумыень Тэрэ тэдээндэ үгөө.
- 31 Гэбэшье хүсэһэн юумээ хүсэд эдлэжэ үрдегүй байхадань,
эдээ хоолойн амандань байхада,
- 32 Бурханай уур сухал тэдээн дээр буужа,
хүсэтэйень алаба, Израилийн эрэшүүлые сохин унагааба.
- 33 Иимэ байдалда тэдэ нүгэл үйлэдһөөр лэ байгаа,
гайхамшагта хэрэгүүдтэнь этигээгүй бэлэй.

- 33 Тэрэ наһыень богони болгобо,
айн-шэшэрэлдэн тэдэ ажаһуугаа хэн.
- 34 Тэрэнэй тэдэниие алахада, тэдэ Өөртэнь бусадаг байгаа.
Бурхание дахин бэдэржэ эхилдэг хэн.
- 35 Бурхан тэдэнэй хорохо газар,
Дээдэ Бурхан Абарагшань гэжэ тэдэ ханадаг бэлэй.
- 36 Урдань билдагуушалжа,
худалаар хэлэжэ байдаг хэн.
- 37 Теэд зүрхэниинь Тэрэнтэй хамта бэшэ бэлэй,
тэдэ хэлсээе сахидаггүй хэн.
- 38 Теэд Тэрэ нигүүлэсхы сэдхэл үзүүлэн,
нүгэлынь хүлисэдэг, тэдэниие хюдадаггүй,
оло дахин уур хилэнгээ зайлуулдаг,
уураа номгоруулдаг байгаа.
- 39 Тэрэ тэдэниие юрэдөө миин лэ мяхан бэе,
халхилан ошоод дахин бусадаггүй хэбшээн гэжэ ханадаг хэн.
- 40 Сүл губида тэдэ хэды дахин буһалгаалаа,
эзэгүй хооһон газарта хэды дахин сухалынь хүргөөгөө гээшэб!
- 41 Бурхание дахин-дахин туршажа,
Израилиин Арюуниие муулажа байгаа.
- 42 Гарайнь хүсэ шадалтайе,
дайсанһаа абарһыень тэдэ ханаагүй.
- 43 Египедтэ гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые хэһыень,
Цооһан талада тэмдэгүүдые харуулһыень;
- 44 Египедэй бүхы гол горходые шуһаар урдахуулһыень,
тэндэһээ уһа уужа болохоор бэшэ байһые;
- 45 Египедэй зоние хазахыень һононуудые.
Хосороохыень баха эльгэһыень;
- 46 ургасыень хорхой шумулда,
ажалайнь үрэ дүн – таршаада үгөө.
- 47 Уһан үзэмэйнь мүшэрые мүндэртэ,
инжир мододые мүльһэн хюрууда сохюулаа.
- 48 Малынь мүндэртэ,
һүрэгынь сахилгаанда сохюулаа.
- 49 Тэдээн руу бушаганама уур сухалаа,
зэбүүрхэнэнэ, хилэнгээ, гай гасалан эльгээ,
усадхагша бүлэг Эльгээмэлнүүдээ ябуулаа.
- 50 Уур сухалайнгаа зам тэгшэлээ,

- ами наһын хайрлаагүй,
малын тарбаган тахалда хюдуулаа.
- 51 Египедтэ ууган хүбүүдые,
Хаамай майхангуудта ууганиие усадхаа.
- 52 Арад түмэнөө хонид мэтээр дахуулаа,
сүл губяар хүрэг шэнгээр хүтэлөө.
- 53 Тэдэнэй айхаар бэшээр, аюулгүйгөөр тэдэниие хүтэлөө,
харин дайсадын далайн уһанда абтаа.
- 54 Тэрэ тэдэниие арюун газартаа,
баруун гарайнгаа баряад байгааша тэрэ хадада асараа.
- 55 Тэдэнэй хажууһаа арадуудые үлдэн намнаа,
уг залгамжалан эдлэхыень газарыень хубаажа үгөө,
Израилиин обогуудые майхангуудтань нуурижуулаа.
- 56 Харин тэдэ Тэрэниие туршажа байгаа,
Дээдэ Бурханай урдаһаа эсэргүүсээ,
хэлсээгээ сахяагүй.
- 57 Элинсэг хулинсагтаа адли, урбажа, мэхэлжэ,
Найдалгүй һурша номдол хазагайржа байгаа.
- 58 Юуб гэбэл, тэдэ мүргэдэг обоонуудаараа уурынь,
онгонуудаараа хилэнгын хүдэлгэжэ байгаа.
- 59 Бурхан дуулажа, уур хилэнтэбэ,
Израильда үзэн ядатараа ехэ сухалдаба.
- 60 Шилоодохи байраяа,
зоной дунда ажамидарһан майхангаа орхижо,
- 61 Өөрын хүсэ шадалые баряанда абхуулба,
Өөрын алдарые дайсанда үгэбэ.
- 62 Өөрын арад түмэниие һэлмээр сабшуулба,
Өөрын зөөридэ уурлаба.
- 63 Гал дүлэндэ хүбүүдын хосорбо,
басагдта хуримай дуу дуулажа үрдингүй.
- 64 Санаартад һэлмээр сабшагдаа,
бэлбэнэн эхэнэрнүүд хүдөөлгэндэ уйлажашье шадаагүй.
- 65 Гэбэшые нойrhoо һэриһэндэл Эзэн һэргэжэ,
архида һогтоод тэлэрһэн баатартал бодожо,
- 66 дайсадаа хюдаба, намнаба,
хэтэ мүнхын эшхэбтэр байдалда оруулба.

- 67 Иосифой майхан буруушаажа,
Эпраимай обогые шэлэбэгүй,
68 Иудын обог шэлэбэ,
Сион хадада дурлаба.
69 Өөрын нангин газарые огторгойдол адляар байгуулба,
газартал адляар хэтэдээ баталба.
70 Тэрэ Өөрын зараса Давидые шэлэжэ,
хониной хашааһаа абаба,
71 хурьгатай хонидые дахан ябадаг тэрэниие Тэрэ
Өөрын арад түмэн болохо Яковые,
Өөрын угай зөөри Израилиие адуулуулхаар асарба.
72 Иигэжэ Давид тэдэниие гүн сэдхэлхээ оролдон адуулаа,
ухаатай уран гараараа тэдэниие ударидан ябаа.

78 ¹ [Асаанай псалма.]

- Бурхан, хариин зон Танай угай зөөри руу ерээл.
Тэдэ нангин үргөөетнай бузарлаа,
Иерусалимые хандарал болгоо.
2 Богоолнуудайтнай бэе шубуу шонхорто эдишэ болгон,
гэгээн зонойтнай бэе ан арьяатануудта үгөөл.
3 Тэдэнэй шуһые уһан мэтээр Иерусалимые тойрон урасхуулаа,
тэдэниие хүдөөлүүлхэ хэншые байгаагүй.
4 Бидэ хүршэнэртөө энеэдэ наадан болообди,
тойроод маанадые баһана, шоо үзэнэ.
5 Эзэн! Хэзээ болотор уурлахабта? Хэтэдээ юм гү?
Уур хилэнтнай гал мэтэ хэды болотор дүрэлзэн байхаб?
6 Таниие мэдэдэггүй арадууд руу,
нэрыетнай дуудадаггүй хан түрэнүүд руу уураа хандуулыт.
7 Юуб гэбэл, тэдэ Яковые залгижа,
байра байдалынь хооноруулаа.
8 Элинсэгэймнай нүгэлые маанадта бү ашыт,
Өөрын энэрэл хайрые бидэндэ үзүүлыт,
ушарынь угаа зобоод байналди.
9 Маанадые абаржа байгаа Бурхан,
Өөрын нэрын алдар солын түлөө бидэндэ туһалыт!
Өөрын нэрын түлөө бидэниие абарыт, нүгэлымнай хүлисыт!

- 10 «Бурханиинь хаана юм?» гэжэ үндэһэтэд юундэ хэлэжэ байха юм?
 Богоолнуудайтнай шуһа урасхуулһанай түлөө яжа
 хэһээдэгыетнай
 манай хараһаар байтар тэдэ үндэһэтэд үзэг лэ!
 11 Шорондо байгаашадай ёолохонь Танда дуулдаг,
 үхэхэ ёһотой зоние агууехэ хүсэ шадалаараа абарыт!
 12 Эзэн, Таниие баһаһанайнь түлөө баһалтыень
 хүршэнэртэмнай долоо дахин үлүүгээр бусаагаарайт!
 13 Харин бидэ, Танай арад түмэн, Танай бэлшээрийн хонин хүрэг,
 Таниие мүнхэ алдаршуулан байхабди,
 үеһөө үедэ Танда магтаал үргэхэбди.

79 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: «Хэлсээнэй сараананууд»
 гэдэг аялга. Асаанай псалма.]

- 2 Иосифой зоние хонин хүрэг мэтээр адуулагша
 Израилиин хонишон, соносыт!
 Херүүбүүд дээгүүр заларагша, Өөрыгөө харуулыт!
 3 Эпрааимай, Бэньямиинэй болон Мэнашшээгэй урда
 Өөрын хүсые харуулыт,
 Маанадые абархаа ерыт.
 4 Бурхан! Маанадые һөөргэнь бусаагыт!
 Ньюртнай гэрэлтэг, бидэ абарагдахабди!
 5 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан!
 Өөрын арад түмэнэй зальбаралда уурлахатнай хэды болтор юм?
 6 Та маанадые нулимсаар хооллуулжа,
 нулимсаар ундулуулаат.
 7 Хүршэнэрэймнай наада энеэдэн болгоот,
 дайсаднай маанадые баһана.
 8 Түмэн Сэрэгтэ Бурхан! Маанадые бусаагыт!
 Ньюртнай гэрэлтэг, бидэ абарагдахабди.
 9 Египедһээ Та уһан үзэмэй мүшэр асараат,
 бусад арадуудые үлдөөд, тэрэнээ һуулгаат.
 10 Та тэрээндэ газар хүрьһэ бэлдэжэ,
 тэрэ найнаар үндэһэлөө,
 газар нютагые дүүргээ.
 11 Тэрэнэй һүүдэр хадые бүрхөөгөө,
 мүшэрнүүдынь Бурханай хуша шэнги.

- 12 Тэрэ мүшэрөө далай хүрэтэр,
халаагаа мүрэн* хүрэтэр һунган татаа.
- 13 Харгыгаар ябагша бүхэн тэрээнһээ таһалхаар
юундэ Та тэрэнэй хашаа эбдээбта?
- 14 Ойн бодон гахай тэрэниие ухан эдинэ,
хээрэ талын амитан тэрэниие хазан хооллоно.
- 15 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн! Хойшоо эрьсөйт, тэнгэриһээ хаража,
анхарыт, энэ уһан үзэмэй мүшэр харыт.
- 16 Өөрын гараар тариһан модоо аршалыт,
Өөртөө гэжэ бата бэхи болгоһон халаануудаа дүнгыт.
- 17 Тэрэ галда шатаагдаһан, сабшуулһан.
Танай урда дайсад хүнэг лэ!
- 18 Танай гар баруун гар таладахи хүн дээрэтнай,
Өөрынгөө түлөө бата болгоһон хүн дээрэтнай байха болтогой!
- 19 Бидэ Танһаа холо болохогүйбди.
Маанадые һэргээгыт, Танай нэрэ дуудахалди!
- 20 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан!
Маанадые бусаагыт! Ньюртнай гэрэлтэг, бидэ абарагдахабди!

80¹ [*Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшэдэ: гиттит гэжэ хубшэргэйтэ
зэр зэмсэгэй дууряалга доро. Асаанай зохёһон.*]

- 2 Манай хүсэн болохо Бурхание магтан дуулагты,
Яковай Бурханда баяртай хашхаралдагты.
- 3 Дуу дуулагты, хэсэ сохигты,
элдэб янзын ятаг дээрэ наадагты.
- 4 Һарын шэнэдэ үхэр бүрээ үлеэгты,
арбан табанай һарада – һайндэртээ.
- 5 Юуб гэбэл, энэ Израильда зорюулһан зарлиг,
Яковай Бурханай тогтоол мүн.
- 6 Тэрэ Египедэй нютагаар ябажа байхадаа
энэ зарлигые Иосифто үгэһэн юм.
- Урдань дуулаагүй иимэ хоолой соносоо бэлэйб:
- 7 Тэрэ иигэжэ хэлэжэ байгаа: Мүрнүүдһээшни хүндэ ашаа буулгааб,
гарнуудыш араһаа сүлөөлөөб.

* 79:12 Евфрат.

- 8 Гай тодхорто ороод, ши Намае дуудааш, Би шамае сүлөөлөөб,
туулган хара үүлэн сооһоо шамда харюусааб.
Би шамае Мэрибаагай уһанай хажууда туршааб.
- 9 Арад түмэмни! Уряем дуулыш!
Израиль, Намае шагна!
- 10 Таанарай дунда хариин бурхан бү байг.
Таанар ямаршые хариин бурханда мүргэхэ ёһогүйт.
- 11 Би шинии Эзэн Бурхан мүн.
Египедэй газар дайдаһаа шамае гаргааб.
Амаа ангай, Би шамае эдеэлүүлхэб.
- 12 Теэд арад түмэмни Намае дуулабагүй,
Израиль Намае дахабагүй.
- 13 Тиимэһээ Би тэдэниие дураараа ябуулхын тула
зүрхыень үсэд зандань үлөөгөөб.
- 14 Минии арад түмэн Намае дуулажа,
Израиль Минии зааһан замаар ябаа һаань, хэды һайн һэм!
- 15 Дайсадынъ тэрэ дары номгоруулха һэм,
дарлагшад руу гараа һунгаха һэм.
- 16 Дайсадынъ Эзэнэй урда билдагуушалжа эхилхэ һэн,
тэдэнэй хэһээлтэнь хэтэ мүнхын байха бэлэй.
- 17 Таанадые эрхим шанартай шэниисээр хооллуулха,
таанадай түлөө хабсагайһаа зүгын бала урасхуулха һэм!

81¹ [Асаанай псалма.]

- Бурхан бурхадай суглаанда бодожо,
тэдээн тушаа иимэ зарлиг тунхаглаа:
- 2 «Хэды болотор таанар буруу шүүбэрлхэбта,
хорото муу зоной талые баримталхабта?! [Хүгжэм]
- 3 Ядуу болон үншэн хэнзые аршалагты,
зобоһон-тулиһан болон үгьтэй
зониие зүбөөр шүүжэ байгты.
- 4 Ядуу болон үгьтэйе абарагты,
хорото муу зоной һабарһаа мултаруулагты!»
- 5 Харин гэдэ ойлгоогүй, мэдэрээгүй!
Харанхыда ябана!
Дэлхэйн һуури хүдэлбэ!
- 6 Би таанадта хэлээ бэлэйб: «Таанад – бурхад гээшэт,
бултадаа Дээдэ Эзэнэй хүбүүдта.

7 Харин таанар хүнүүдтэл адли үхэхэт,
алишье ноёндол адли унахат».

8 Бурхан, бодыг! Дэлхэе шүүбэрилыг!
Бүхы арадууд – Танай эзэмшэл мүн.

82¹ [Дуун. Асаанай псалма.]

2 Бурхан! Дуугүй бү байгыг!
Абьягүй бү байгыг, бү бээ хуряагаад байгыгта!
3 Юуб гэхэдэ, дайсадтнай шууя татана,
Таниие үзэн ядагшад толгойгоо үргөөд байна.
4 Арад түмэнэйтнай урдаһаа хорото түсэб табижа,
Танда ехэ хайратай зүйлэй урдаһаа зүблэжэ байна.
5 Тэдэ иигэжэ хэлэнэ: «Ошоод, арадуудай дунда
Израилиин нэрэшье дурдагдахаар бэшэ
болотор тэдэниие усадхая».
6 Тэдэ хоорондоо хэлсээтэй,
Танай урдаһаа хамтараа:
7 эдоомууд майхангуудтаа, ишманээлүүд,
моһаабууд болон нагаарнууд;
8 Гэбаал, Аммоон болон Амалээг,
Пилишт болон Тиирэй зон;
9 Ассири тэдэниие дэмжээ,
Лоодой хүбүүдтэ тэрэ түшэгынь болоо.
10 Тэдэнтэй Мидианда үйлэдэһэндэл адли,
Кишоон голой урасхалай хажууда
Сисэраа болон Ябиинда хэһэндэл шэнгээр хандыг.
11 Газарые хурьһэжүүлэн үхэгшэ,
Эн-Доорто алагдаһан зондо мэтээр,
12 тэдэнэй удамаршадта – Хирээ болон Шоно,
Зээбах болон Цалмуннаадал,
13 «Бурханай нютагуудые эзэмдэе!» гэгшэдтэл,
14 Бурхамни! Тэдэниие хамхуул үбһэндэл,
тэмээн халаахайдал адли болгыг.
15 Галай ой модо шатаадагтал,
дүлэнэй хада уулые галдадагтал,
16 Өөрын шуургаар тэдэниие хамыг,
Өөрын хуй халхяар тэдэниие айлгыг.

- 17 Ньюрыень эшхэбэрээр дүүргыг!
Эзэн, тэдэ нэрыетнай бэдэрэг лэ!
18 Хэтэ мүнхэдөө эшхэбтэр аягүй байдалда ороод байг!
Нэрээ хухалжа, хосорог лэ!
19 Иигэжэ тэдэ Эзэн гэдэг нэрэтэй Тал гансаараа
бүхы дэлхэйн Дээдэ Бурхан гэжэ мэдэг лэ!

83 ¹ [*Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: гиттит гэжэ хүбшэргэйтэ зэр зэмсэгэй дууряалга доро. Коорахай уг удамай зохёоһон.*]

- 2 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн!
Танай оршодог газар хэды зохид найхан бэ!
3 Эзэнэй нангин үргөөгэй хашаа руу орохоо хэды ехэ нананаиб!
Зүрхэмни, бэемни Амиды Бурханай урда баясан дуулана.
4 Минии Хаан! Минии Бурхан!
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн!
Танай үргэлэй шэрээндэ шубууншые оршохо газараа,
хараасгайшые ангаахайнуудаа хэхэ уурхай олодог.
5 Танай нангин үргөө соо оршогшод угаа ехэ юрөөлтэй!
Тэдэ хододоо Таниие магтан байхал.
6 Хүсэниинь Танай дотор,
зүрхэндэнь Тан руу замууд байгааша хүн юрөөлтэй!
7 Нулимсын нюруугаар гарахадаа,
тэдэ тэрэниие булаг болгодог,
бороо тэрэниие нуураар дүүргэдэг.
8 Тэдэ хүсэ нэмээн ябана,
Сиондо Бурханай урда ерэнэ.
9 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн! Зальбаралым соносыт!
Яковай Бурхан! Намаие шагныт! [Хүгжэм]
10 Маанадта аршалагша бамбай болоһон Бурхан!
Өөрын шэлэһэн хүниие харыт, анхарыт.
11 Юуб гэхэдэ, Танай нангин үргөөгэй хашаа соо
нэгэ үдэр байха гээшэ мянган үдэрһөө дээрэ!
Хорото муухай зоной майхангуудта байнхаар
Бурханайнгаа нангин үргөөгэй богоһо дээрэ зогсоһон дээрэ!
12 Ушарынь гэбэл, Эзэн Бурхан наран болон бамбай мүн!
Эзэн нигүүлэл болон алдар соло үршөөдэг.
Зүб замаар ябагшадые тэрэ юугээршые дутагдуулдаггүй.
13 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн!
Танда этигэдэг хүн юрөөлтэй!

84¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: Коорахай уг удамай. Псалма.]

- 2** Эзэн, Та Өөрын нютагта энэрхы хандаат,
Яковай арадые барьянһаа бусаагаат.
3 Арад түмэнэйнгөө гэмые хүлисөөт,
бүхы нүгэлынь наманшалаат, [Хүгжэм]
4 уурлахаа болёот,
дүрэлзэжэ байгаа уур хилэнгээ зайлуулаат.
- 5** Манай абаралай Бурхан, бидэниие хэргээгыт,
маанадта уурлахаа болиит.
6 Та маанадта хэтэдээ уурлан байха юм гүт,
үеһөө үедэ уур хилэнтнай дамжаха юм аал?!
7 Танай өөһэдтэйнь байһанда
арад түмэнэйнгөө баясахын тула
маанадые дахин хэргээхэгүй юм гүт?!
8 Эзэн, Өөрын энэрэл хайрые маанадта үзүүлжэ,
абаралаа бидэндэ үршөөгыт.
- 9** Эзэн Бурханай юу айладахые дуулахаб.
Өөрын арад түмэндэ, Өөрын үнэн сэхэ,
тэнэг замаараа бэшэ ябахагүй зондо
Тэрэ амгалан тайбаниие тунхаглаха.
10 Өөрыень хүндэлэгшэ зондо
абарал дүтэлөө.
Манай газар нютагта Алдар соло оршохол!
- 11** Энэрэл хайра болон үнэн хамта уулзаха,
зүб шударга болон амгалан тайбан таалалдаха.
12 Үнэн газарһаа ургажа,
зүб шударга огторгойһоо шэртэхэ.
13 Иигэжэ Эзэн хайн хайханиие үршөөхэ,
газарнай үрэ жэмэс үгэхэ.
14 Зүб шударга урдань ябаха,
зам табиха.

85¹ [Давидай зальбарал.]

- Эзэн, шэхээ табиит, харюусыг намда,
юуб гэбэл, би үгытэй болон угаа ядуу мүн.
2 Танда этигэдэг байһандам

- ами наһым хамгаалыт.
Танда найдадаг Өөрын зарасые абарыт, Бурхамни!
- 3 Эзэн, намайе хайрлыт,
юуб гэбэл, бүхэлиин үдэрөө Таниие дууданаб.
- 4 Өөрын зарасын сэдхэл баясуулыт,
Юуб гэбэл, Эзэн, Танда ами наһаа даалганаб.
- 5 Юуб гэбэл, Эзэн, Та һайн ба нигүүлэсхыт,
Таниие дуудагша бүхэндэ энэрэл хайраар дүүрэнта.
- 6 Эзэн, мааниием дуулыт,
зальбарһыем анхарыт.
- 7 Зоболонто үдэрөө Таниие дууданаб,
юуб гэбэл, Та намайе дуулахат.
- 8 Танда адли Бурхан байхагүй,
Тандал адли үйлэ хэрэгүүд байхагүй.
- 9 Танай бүтээһэн арадууд бултадаа ерэжэ,
Танай урда хүгэдэхэ, Эзэн!
Танай нэрэ алдаршуулха.
- 10 Юуб гэбэл, Та агууехэт,
гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээдэгта.
Та гансаараал Бурхан мүн.
- 11 Эзэн, намайе Өөрын замаар шэглүүлыт,
Танда үнэн сэхээр ябахалби,
Танай нэрые хүндэлдэг байхыем
зүрхэ бодолым шангадхан байгыт.
- 12 Үнэнхэ зүрхэнһөө, Эзэн Бурхамни, Таниие магтанаб,
нэрыетнай хэтэ мүнхэдөө алдаршуулан байхалби.
- 13 Юуб гэбэл, нам руу шэглүүлһэн Танай энэрэл хайра агууехэ:
Үхэлэй ороной гүнһөө минии сэдхэл абараат.
- 14 Бурхан, дээрэлхүү зон урдаһаам бодожо,
муу муухай зон намайе алахаар бэдэрнэ.
Өөһэдын урда тэдэ Таниие залаагүй.
- 15 Харин Та, Эзэн Бурхан, үршөөлтэйт, нигүүлэсхыт,
удаан тэсэбэритэй, энэрэл хайраар болон үнэнөөр элбэгта.
- 16 Нам руу эрьейт, намайе хайрлыт,
Өөрын зарасада хүсээе хайрлыт,
Өөрын зарасые абарыт.
- 17 Намда һайн байһанайнгаа дүлгэ тэмдэгые үзүүлыт.
Намайе үзэн ядагшад хараад, эшэг лэ,
юуб гэхэдэ, Та, Эзэн, намда туһалаат, намайе тайбшаруулаат.

- 86** ¹ [*Коорахай уг удамай. Псалма. Дуун.*]
Тэрэ Өөрын хотын хуури нангин хаданууд дээр табяа.
² Эзэн Сион дээрэхи хотодо Яковай
бусад хууринууднаа үлүү дуратай.
- ³ Бурханай хото, шам тухай алдар соло таранхайл. [Хүгжэм]
⁴ Намае мэдэдэг зоной дунда
Рааһаб* болон Вавилоон,
тиихэдэ Пилишт, Тиир, Эфиопи
Нам тушаа мэдэнхэй,
«Тэрэ тэндэ түрэнэн» гэлдэнэ гэжэ дуулгахаб.
⁵ Сион тушаа зон иигэжэ хэлсэхэ:
«Энэ хүн ба тэрэ хүн тэндэ түрэнэн,
Дээдэ Бурхан тэрэниие Өөрөө бэхижүүлээ».
⁶ Эзэн зониие бүридхэн тоолохо үедөө иигэжэ бэшэхэ:
«Энэ тэндэ түрөө» гэжэ бэшэхэ. [Хүгжэм]
- ⁷ Дууладаг, лимбэ дээрэ наададаг зон
«эхин булагуудни шам дотор байна» гэхэ.

- 87** ¹ [*Дуулал. Коорахай уг удамай псалма. Дуунай бүлэгэй хүтэл-
бэрлэгшэдэ: үлээдэг хүгжэмтэ зэмсэгэй дуурялга доро, зоболон
тушаа хүгжэм. Эзраахай Гэмаанай ирагуу үгэнүүд.*]
- ² Намае абардаг Эзэн Бурхан,
үдэр, хүнигүй Таниие дууданаб.
³ Зальбарални Тан руу ошог лэ,
гуйхадам шэхээ табиит.
- ⁴ Юуб гэхэдэ, сэдхэлни зоболоноор дүүрэнхэй,
ами наһам Үхэлэй орондо ойртоол.
⁵ Нүхэн руу буугшад шэнги болооб,
хүсэгүй хүндэл адлиб.
⁶ Үхэнэн зоной дунда хаягдаһан,
агы нүхэн хуурсаг руу табигдаһан үхэнхэй хүндэл адли болооб.
Та тэдээн тухай дахин һанахагүйт,
тэдэ Танай мэдэлэй бэшэ.

* 86:4 Рааһаб – Египет.

- 7 Та намайе угаа гүнзэги нүхэндэ,
харанхы газарта, гүн руу табяат.
- 8 Уур хилэнтнай намайе хүндөөр дараа.
Өөрын уур сухалай долгёор намайе зобоогоот. [Хүгжэм]
- 9 Нүхэдым намһаа холодуулаат,
тэдэ намһаа жэрхэнэ.
Би шорондо мэтэ зобоноб, гаража шадахагүйб.
- 10 Зоболоной нёлбоһодһоо боложо
нюдэмни һулараа.
Бүхэли үдэрөө Таниие, Эзэн, дууданаб,
Тан руу альгаа дэлгэнэб.
- 11 Та үхэхэн зондо гайхамшаг үйлэнүүдые үзүүлхэ юм гүт?!
Һүүдэр болоһон зон бодожо, Таниие магтаха юм гү?! [Хүгжэм]
- 12 Танай энэрэл хайра булашада,
Танай үнэн зүб үмхэй газарта тунхаглагдаха юм гү?!
13 Танай гайхамшагта үйлэнүүд харанхыда мэдэгдэхэ юм гү?!
Зүб шударгатнай марталгын газарта ойлгогдохо юм гү?!
- 14 Эзэн, би Таниие дууданаб!
Эртэ үглөө зальбарални Танай урда ерэхэл.
- 15 Эзэн, юундэ Та намайе орхёобта?
Юундэ намһаа буруу хараат?
- 16 Би залууһаа зобоноб, үхэхэ туйлдаа хүрөөб,
Танай хэрзэгиһээ боложо хүсэгүй болонхойб.
- 17 Уур хилэнэйтнай долгин намайе бүдэрөөгөө,
Танай эльгэхэн аймшагууд намайе хүнөөнэ,
18 үдэр бүри намайе уһандал хүрээлнэ,
тэдэ хамтадаа намайе бүһэлөө.
- 19 Та амарагыем болон анда нүхэдыем намһаа зайлуулаат,
мини танил тала – харанхы.

88 ¹ [Эзраахай Этаанай ирагуу үгэнүүд.]

- ² Эзэн, би Танай энэрэл хайра
тухай мүнхэдөө дуулан байхаб,
үеһөө үедэ Танай үнэн байдалые амаараа мэдүүлэн байхаб.
- 3 Юуб гэбэл, «энэрэл хайратнай мүнхэдөө байгуулагданхай,
Танай үнэн байдалыетнай огторгой мэтэ хододоо оршохо» гэнэб.

Бурхан:

- 4 Шэлэн абаһан нэгэнтэйгээ хэлсээ баталааб,
Өөрын зараса Давидта иигэжэ тангариглааб:
5 «Хэтэ мүнхэдөө үриеш тогтоожо,
хан шэрээш үеһөө үедэ дамжуулан байгуулхаб». [Хүгжэм]
- 6 Эзэн, Танай гайхамшагта хэрэгүүдые,
үнэн байдалыетнай гэгээнтэнэй суглаанда
огторгой алдаршуулна.
7 Юуб гэбэл, тэнгэридэ Эзэнтэй сасуулмаар хэн байхаб?
Бурханай хүбүүдэй дунда хэн Эзэнтэй адли бэ?
8 Гэгээнтэнэй ехэ суглаанай дунда
Бурхан хүрдэмөөр,
тойроод байгаашуулда бултандань Тэрэ аймшагтай.
9 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан! Хэн Тантай адли хүсэтэйб?
Үнэн байдалтнай Таниие тойроно.
- 10 Та далайн дошхоролые захиран удариданат.
Долгинуудайнь хүсэтэй долгилходо Та номгоруулнат.
11 Та Рааһабые* бута сохёот,
хүсэ шандааһаараа дайсадаа тараагаат.
12 Огторгой болон газар – Танай,
юртэмсые болон тэрэниие бүридүүлэгшэ
бүхы юумэ Та байгуулаат.
13 Хойто болон урда зүг Та бүтээгээт,
Табоор болон Хэрмоон Танай нэрые магтана.
14 Шадал шандааһантнай хүсэтэй,
гартнай шанга, баруун гартнай дээрэ үргөөтэй.
- 15 Зүб шударга болон шударга хуули – шэрээгэйтнай нуури мүн,
энэрэл хайра болон үнэн байдал урдатнай ябадаг.
16 Баярай дуу мэдэхэ арад юрөөлтэй!
Эзэн, тэдэ нюурайтнай гэрэл соо ябанал.
17 Бүхэли үдэрөө тэдэ нэрэдэтнай баярлана,
зүб шударгаартнай тэдэ үргэмжэлэгдэнэ.
18 Юуб гэбэл, Та тэдэнэй хүсэ шадалай алдар,
талархалаартнай бидэ толгойгоо үргэнэбди.

* 88:11 Рааһаб – далайн абарга луу, муу ёрын дүлгэ тэмдэг.

- 19 Юуб гэбэл, бидэнэй бамбай болбол Эзэн,
манай хаан – Израилиин арюун Бурхан.
- 20 Нэгэтэ Та Өөрын арюун зондо үзэгдэл соогоо айладажа:
Би нэгэ баатарта туһалжа,
арад зон соохоо шэлэгшэ нэгэниие үргэмжэлөөб.
- 21 Өөрын зараса Давидые оложо,
Өөрын арюун тоһоор тэрэниие тоһолооб.
- 22 Гарни тэрээндэ туһалан байха,
шандааһамни тэрэниие бүхэ болгохо.
- 23 Дайсан тэрэниие диилэхэгүй,
хорото муу хүн тэрэниие зобоохогүй.
- 24 Хараһаар байтарнь дайсадынь һалгахаб,
тэрэниие үзэн ядагшадые бута сохихоб.
- 25 Минии үнэн байдал болон энэрэл хайрамни тэрээнтэй байха,
Минии нэрээр тэрэ эбэрээ дээшэнь үргэхэ.
- 26 Гарыень далай дээгүүр һунгуулхаб,
хүсэ шадалынь гол мурэн дээгүүр байлгахаб.
- 27 Тэрэ намайе иигэжэ нэрлэхэ:
«Та минии эсэгэт, минии Бурханта, абарагша хабсагаймнит».
- 28 Би тэрэниие ууган хүбүүн болгохоб,
дэлхэйн хаашуулһаа дээгүүр табихаб.
- 29 Энэрэл хайрамни тэрээнтэй мүнхэдөө байха,
тэрээнтэй хэлсээмни бата мүн.
- 30 Үрииень хэтэ мүнхэ үргэлжэлүүлэн байлгахаб,
хан шэрээнэ тэнгэрийн үдэрнүүдтэл хэтэ байха.
- 31 Хэрбээ үри хүүгэдынь һургаалым орхин мартажа,
Минии заабаринуудые сахихаа болёо гээшэ хаань,
32 хуулинуудым эбдэжэ,
тогтоол ёһонуудым бээлүүлээгүй хаань,
- 33 Би тэдэнэй муу ябадалые баягаараа,
гэм бурууень һабаагаар сохин шиидхэхэб.
- 34 Гэбэшье энэрэл хайраяа тэдээнһээ таһалхагүйб,
үнэн байдалаа хубилгахагүйб.
- 35 Хэлсээгээ эбдэхэгүйб,
амалһанаа хубилгахагүйб.
- 36 Нэгэтэ Би арюун нангинаараа тангариглаа бэлэйб,
Давидые мэхэлхэгүйб.

- 37 Үри хадаһадынь хэтэ мүнхэдөө оршохо,
хан шэрээнъ урдамни наран мэтэ толорхо.
38 Һарадал адли тэрэ мүнхэдөө шанга байха,
тангаригай үнэн гэршэ тэнгэридэ мүн. [Хүгжэм]

Псалма дуулагша:

- 39 Харин Та Өөрын тоһолон шэлэгшэдээ уурлажа,
хаяжа, буруушаажа байнат.
40 Өөрын зараса болохо тэрэнтэй хэлсээгээ эбдэжэ,
титимынь газар тоһондо унагаабат.
41 Та тэрэнэй бүхы хана эбдээт,
бата хэрэмүүдынь һүйрэл болгоот.
42 Хажуугаарнь үнгэрэгшэ бүхэн тэрэниие дээрмэдэнэ,
хүршэнэрынь тэрэниие баһана.
43 Дайсадайнь гарые тэрээн руу үргүүлээт,
бүхы дайсадынь баярлуулаат.
44 Һэлмыень һөөргэнь харуулаат,
байлдаанай үедэ туһалаагүйт.
45 Хаан титимынь буляагаат,
хан шэрээнъ газарта унагаагаат.
46 Залуу наһыень богони болгоот,
эшхэбтэр байдалаар тэрэниие хушаат. [Хүгжэм]
- 47 Эзэн, хэды болотор хоргодохобта?!
Хэды болотор уур хилэнтнай гал мэтэ дүрэлзэхэб?!
48 Ами наһанайм хугасаае ханыт.
Та хүнэй хүбүүдые юундэ дэмы бүтээгээбта!
49 Хэн хүн үхэл үзэнгүй амидаржа шадахаб?
Хэн һүлдээе Үхэлэй оронһоо абаржа шадахаб? [Хүгжэм]
50 Эзэн, Танай урданай энэрэл хайра хаанаб?
Өөрын үнэн байдалаар Та Давидта тангариглаа бэлэйлта.
51 Танай зарасанарые яажа доромжолһые, Эзэн,
хариин зоной баһаһые досоогоо тээжэ-тэсэжэ байналби.
52 Эзэн, дайсадайтнай доромжолдогые,
алхам бүхэндэнь Танай тоһолон
шэлэгшые баһажа байһые ханыт.
- 53 Эзэн хэтэ мүнхэдөө магтагдахань болтогой!
Болтогой! Болтогой!

- 89**¹ [*Бурханай хүн Моисейн зальбарал.*]
² Эзэн, Та үеһөө үедэ маанадай оршохо газар мүн.
Хадануудай бии болохоһоо урид,
³ газар дэлхэй болон юртэмсэ мүнделхэһөөнь урид,
эгүүриһээ эгүүри хүрэтэр Та Бурхан мүн.
⁴ Та хүниие һөөргэнь, шорой руу бусаажа,
«Хүнэй хүбүүд, һөөргөө бусагты!» гэнэт.
- ⁵ Мянган жэл хадаа Танда үнгэрһэн үдэртэл гү,
али хүниин нэгэ харуулай хугасаа мэтэ.
⁶ Та зониие үерэй уһандал туугаат,
тэдэ нойрто абтаа.
Үглөөгүүр тэдэ шэнээр ургаһан ногоон мэтэ.
Үглөө тэдэ сэсэглэжэ, шэнээр ургадаг.
Үдэшэ дүтэлхэдэ, тэдэ хагдаран хатадаг.
- ⁷ Иигэжэ бидэ Танай уур хилэнгээр шатаагдажа,
Танай уур хилэнһээ айнабди.
⁸ Та манай бурууе Өөрын урда табижа,
манай нюусые Өөрын оршоһон гэрэлдэ байлгабат.
⁹ Иигэжэ манай бүхы үдэрнүүд уур хилэн дундатнай үнгэрөө.
Бидэ ханаа алдаһан мэтэ он жэлнүүдээ дууһаабди.
- ¹⁰ Маанадай амидарха хугасаа далан жэл,
хүн хүсэ шадалтай байбал, наян жэл.
Гэбэшье тэдэнэй эгээл ехэнхинь зоболон, ажал соо үнгэрдэг,
энэшье үнгэржэ, бидэ хиидэн ошонобди.
- ¹¹ Танай уур хилэнгэй хүсые хэн мэдэхэб?
Танһаа айхань уур хилэндэтнай адли хүсэтэй.
- ¹² Үдэрнүүдээ яжа тоолохыемнай хургыт,
сэсэн ухаатай байхыемнай үршөөгыт.
- ¹³ Эзэн, һөөргөө бусыт! Хэды болотор юм?
Өөрын зарасанарые хайрлыт.
- ¹⁴ Маанадай бүхэли наһаараа баясан, хүхилдэн байхын тула
үглөө маанадта энэрэл хайраа элбэг хайрлыт.
- ¹⁵ Маанадые зүдэрүүлһэн үдэрэй тоогоор,
маанадай хохидол үзэһэн жэлнүүдэй тоогоор
бидэниие баясуулыт.
- ¹⁶ Өөрын зарасанарта, Өөрын хэрэгүүдэй гайхамшагые,
зарасанарайнгаа хүбүүдтэ алдар солоёо үзүүлыт!
- ¹⁷ Эзэн Бурханаймнай талархал маанад дээрэ байхань болтогой!
Хэһэн хэрэгүүдтэмнай туһалыт, хэһэн хэрэгүүдтэмнай туһалыт!

- 90** ¹ Ши, Дээдэ Бурханай халхабша доро ажаһуугша,
Түгэс Хүсэтэ Бурханай һүүдэр доро амидарагша,
² Эзэн тухай «Тэрэ болбол минии хорохо газар,
минии цайза хэрэм,
Бурхамни, найдални!» гэжэ хэлэгшэ,
³ Бурхан шамайе ангуушанай урьхаһаа,
үхэл хаталһаа абарха,
⁴ үдэ һодоороо хушаха,
дали жэгүүрынь шинии халхабша болохо,
үнэн сэхэнь бамбай ба хана халхабша болохол.
⁵ Һүниин аймшагһаашье,
үглөөнэй эшхэрэн ниидээшэ годлиһоошье айхагүйш.
⁶ Үдэшын амадан ябааша тахал үбшэнһөөшье,
үдэ дунда мүлжэгшэ үхэлһөөшье айхагүйш.
- ⁷ Мянган хүн шинии дэргэдэ,
түмэн хүн шинии баруун гар талада унабашье,
энэнь шамда халдахагүй.
⁸ Ши гансал нюдөөрөө хараад лэ,
нүгэлтэй муу зондо хүрэдэг хэнээлтые харахаш!
- ⁹ Эзэниие ши өөрын хорохо газар,
Дээдэ Бурханай оршохо газар болгоош.
¹⁰ Ямаршье муу юумэн шамтай тохёолдохогүй,
ямаршье гай тодхор гэртэшни дүтэлхэгүй.
¹¹ Юуб гэбэл,
бүхы замдашни шамайе аршалан хамгаалхые
Тэрэ Өөрынгөө Эльгээмэлнүүдтэ захиралта үгэхэ.
¹² Шулуунда бүдэржэ унахагүйншни тула тэдэ
шамайе гар дээрээ үргөөд ябаха.
¹³ Арсалангы болон хорото могойе гэшхэн байхаш,
залуу арсалан, лууе дэбһэхэш.
- ¹⁴ Бурхан иигэжэ айладхаа:
«Тэрэ Намда дуратай, тиимэнээ тэрэниие абархаб.
Тэрэ Намда мүргэдэг, тиимэнээ тэрэниие хамгаалхаб.
¹⁵ Дуудахадань, Би тэрэниие дуулахаб.
Гай тодхорто ороходонь, Би тэрэнтэй хамта байхаб.
Тэрээндэ туһалхаб, тэрэниие сууга хүн болгохоб.

16 Ута наһа үршөөхэб,
Өөрын абарал тэрэндэ үзүүлхэб!»

91¹ [Псалма. Амаралтын үдэрэй дуун.]

² Эзэндэ талархал үргэхэнь,
Дээдэ Бурхан, нэрыетнай магтахань һайн,
³ үглөөнь энэрэл хайрыетнай,
һүниндөө үнэн сэхыетнай зарлахань,
⁴ арбан утаһатай ятаг болон хүбшэргэйтэ зэмсэг дээр,
ятагай хүгжэмөөр тунхаглахань һайн.

⁵ Юуб гэбэл, Эзэн, Та хэһэн зүйлээрээ намайе баясуулаат,
гарайтнай үйлэ хэрэгүүдһээ болон баяртайгаар дууланам.

⁶ Эзэн, Танай үйлэ хэрэгүүд хэды агуу бэ!

Бодолнуудтнай гүнзэги мүн!

⁷ Тэнэг хүн мэдэхэгүй,
мунхаг хүн ойлгохогүй.

⁸ Тиимэ, муу зон үбһэ ногоон мэтэ ургана,
гэмтэн һалбаржа байна.

Гэбэшье тэдэ хэтэ мүнхэдөө үгы болохо.

⁹ Харин Та, Эзэн, хэтэдээ агууехэт!

¹⁰ Юуб гэбэл, дайсадтнай, үзөөрэйт, Эзэн,
Танай дайсад хосорхо,

гэм хэгшэд бултадаа тараагдаха.

¹¹ Харин Та эбэрыем зэрлиг үхэрэй мэтээр үргэнэт,
шэнэхэн тоһоор тоһологдооб.

¹² Нюдэдни дайсад руу харана,

шэхэнүүдни урдаһаамни бодогшо муу муухай зон тухай соносоно.

¹³ Зүб шударга хүн пальма модондол сэсэглэнэ,

Ливаанай хуша модондол ургана.

¹⁴ Эзэнэй нангин үргөө соо һуулгагданхай,

Бурханаймнай хашаа соо тэдэ сэсэглэнэ.

¹⁵ Тэдэ хүгшэрөөшье һаа, жэмэс үгэнэ,

тэдэ шүүһелиг, ногоон.

¹⁶ Энэ хадаа Эзэн шударга сэхэ гээшые тунхаглахын тула юм.

Тэрэ хадаа хорохо хабсагаймни, буруу юумэн доторнь үгы.

92 ¹ Эзэн бол Хаан мүн.
Хубсаһаниинь – һүр жабхалан,
хубсаһанайнь бүһэ бол хүсэ шадал!

Дэлхэй бата, хэлбэлзэхэгүй.
² Хан шэрээтнай эртэ урда саһаа хойшо тогтонхой,
Та сагай эхинһээ хойшо байнат.

³ Эзэн, мүрэнүүд хүнхэнэнэ,
мүрэнүүд ехэ шааяна,
долгийо дээшэнь үргэнэ.

⁴ Мүрэнүүдэй шааяанһаашье,
далай хүсэтэ долгидһоошье
үлүү хүсэтэйл, үндэртэ оршогшо Эзэн!

⁵ Танай һургаал заабаринууд үнэн зүб.
Эзэн, нангин үргөөтнай хэтэдээ арюун.

93 ¹ Үһөөгөө абалгын Бурхан болохо Эзэн,
үһөөгөө абалгын Бурхан, Өөрыгөө харуулыт!

² Дэлхэйн Шүүгшэ, бодыт,
бардамлагшадта хэмээрнь бусаагыт.

³ Хэды болотор хорото муу зон,
хорото муу зон хэды болотор баясан байхаб?

⁴ Тэдэ дээрэлхүү үгэнүүдые сасажа,
хуулита бэшэ юумэ хэжэ, тэрээнээ найрхан байна.

⁵ Эзэн, тэдэ Танай арад түмэниие дарлана,
уг залгамжалалыетнай зобооно.

⁶ Бэлбэһэн эхэнэрнүүдые, ерүүл зониие алана,
үншэн хэнзэнүүдые усадхана.

⁷ «Эзэн харахагүй, Яковай Бурхан мэдэхэгүй» гэжэ хэлэнэ.

⁸ Мунхаг зон, ухаа орыт!
Тэнэг зон, хэзээ ойлгохобта?!

⁹ Шэхэ бүтээгшэ Тэрэ соносохогүй гэжэ гү?

Нюдэ бүтээгшэ Тэрэ харахагүй гэжэ гү?

¹⁰ Үндэһэтэнүүдые гэгээрүүлдэг,

хүндэ эрдэм заадаг Тэрэ зэмлэхэгүй гэжэ гү?

¹¹ Эзэн хүнэй бодолнуудые мэдэдэг:

- тэдэ хооһон дэмы юм.
- 12 Эзэн, Танай гэгээрүүлдэг,
хургаал заабаринуудаа хэлэн хургадаг хүн юрөөлтэйл!
- 13 Иигэжэ хорото муу хүндэ нүхэ малтажа,
зоболонгой үдэрһөөнь эхилэн амгалан байдал үгэнэт.
- 14 Юуб гэбэл, Эзэн арад түмэнөө орхихогүй,
Өөрын угай зөөри хаяхагүй.
- 15 Иигэжэ зарга шүүбэри дахин шударга зүб болохо,
зүрхөөрөө зүб сэхэ зон булта тэрэниие дахаха.
- 16 Мууе хэгшэдэй урдаһаа хэн намтай хамта бодохоб?
Гэм хэгшэдэй урдаһаа намтай хамта бодохоб?
- 17 Эзэнэй намда туһалаагүй һаань,
би аниргүйшүүлэй орон руу мордохо бэлэйб.
- 18 «Хүлни шэшэржэ байна» гэжэ хэлэхэтэйм хамта,
Эзэн, энэрэл хайратнай намайе дүнгэдэг байгаа.
- 19 Һанаа зобоогшо зүйлэй досоомни олон болоходо
Танай һатааруулһан үгэнүүд намайе баясаадаг мүн.
- 20 Хуулида харша муу муухайе һанаашархаһан зоной,
үгышье гэбэл, сүйд тодхорой шэрээ Танһаа холо.
- 21 Зүб шударга хүниие алахаяа тэдэ бүлгөөрөө шуумайна.
Гэмтэй бэшэ хүнэй шуһа урдахуулхаяа һэдэнэ.
- 22 Харин Эзэн минии хамгаалалта,
Бурхамни намайе хоргодуулагша хада хабсагай мүн.
- 23 Тэрэ гэм нүгэлынь өөһэд дээрэнь тохохо,
гэмтэ хэрэгэйнь түлөө тэдэниие усадхаха,
Эзэн Бурхамнай тэдэниие усадхаха!

- 94** ¹ Ерэгты, Эзэндэ баяртай дуу дуулая,
абаралайнгаа Хабсагайда баяртай шанга дуулалдая.
- ² Магтаал үргэн урдань зогсоё,
дуу дуулан алдаршуулая.
- ³ Юуб гэбэл, Эзэн бол агууехэ Бурхан
бүхы бурхад дээрэ Агууехэ Хаан мүн.
- ⁴ Гартань дэлхэйн гүн байна,
хадын орьёлнууд Тэрэнэй мэдэлэй.
- ⁵ Далайшье Тэрэнэй, тэрэниие бүтээгээ шүү,
гарнуудынь хуурай газарые түхөөгөө.

- 6 Ерэгты, мүргэе, доро дохиё,
бидэниие бүтээгшэ Эзэнэй урда унан мүргэе.
- 7 Юуб гэбэл, Тэрэ манай Бурхан,
Тэрэнэй адуулдаг зон – бидэ,
гарайнь хүтэлхэн хонидбди.
Таанад мүнөөдэр Бурханай дуу дуулахадаа,
- 8 Мэрибаада Бурханай урдаһаа үймөө
татаһан үбгэ эсэгэнэртээл адли,
Массаада, сүл губида, болоһондол адли
үсэд зан бү гаргагты.
- 9 Үбгэ эсэгэнэртнай
Минии үйлэ хэрэгүүдые хаража байһаншье һаа,
Намае тэндэ шалгаба
- 10 дүшэн жэлэй туршада. Би тэрэ үеынхидтэ суhalдажа,
«Тэдэнэр ходо эндүүржэ ябадаг,
харгы замаарни ябадаггүй» гэжэ айладааб.
- 11 Тиимэһээ Би уур суhalдаа
тэдэниие амаруулха гэһэн газартаа
хээээшье оруулхагүйб гэжэ тангариглааб.

(1 Уг 16:23-33)

- 95** ¹ Эзэндэ шэнэ дуу дуулагты,
бүхы дэлхэй, Эзэндэ дуулагты.
- 2 Эзэндэ дуулагты, нэрыень үреэгты,
абарһан тухайнь үдэрһөө үдэртэ дуулгагты!
- 3 Тэрэнэй алдар солые үндэһэтэдэй дунда,
Тэрэнэй гайхамшагта хэрэгүүдые бүхы
арадуудай дунда тунхаглагты!
- 4 Юуб гэбэл, Эзэн агууехэ, угаа магтагдаха,
бүхы бурхадһаа үлүү Тэрээнһээ аймаар.
- 5 Юуб гэбэл, бусад арадуудай бурхад – хоһон шүтээнүүд,
харин Эзэн огторгой бүтээнэн юм.
- 6 Нэрэ хүндэ болон хүр жабхалан урдань,
хүсэ шадал ба үзэхсэлэн байдал нангин газартань оршодог.
- 7 Арад зоной обогүүд, Эзэниие магтагты,
Эзэнэй алдар соло ба хүсэ шадал магтагты!
- 8 Эзэндэ нэрынь шанараар алдар соло дуудагты!

- Үргэл асаржа, хашаа руунь ерэгты.
- 9 Гэгээн сольнь үзэсхэлэн соо Эзэндэн хүгэдэн мүргэгты!
Бүхы дэлхэй, Тэрэнэй урда шэшэрэн байгты!
- 10 «Эзэн бол Хаан!» гэжэ үндэхэтэдэй дунда хэлэгты.
Юртэмсэ нээрээ бата бэхи тогтоогдонхой, ганхахагүй.
Эзэн арад зониие зүб шударга ёһоор шүүбэрилхэ.
- 11 Огторгой баясаг, газар дэлхэй хүхиг!
Тэнгис далай болон досоонь байгаа бүхы юумэн нээрэг лэ!
- 12 Тала газар болон дээрэнь байгааша бүхы юумэн баярлана,
ойн модод бултадаа баясан дуулана,
- 13 Эзэнэй урда!
Юуб гэбэл, Тэрэ заларан ерэжэ байна,
газар дэлхэе шүүхэеэ заларжа байна.
Тэрэ юртэмсые зүб шударгаар,
арадуудые Өөрын үнэн сэхээр шүүбэрилхэл!

- 96** ¹ Эзэн бол Хаан! Газар дэлхэй баярлан байг лэ!
Олон аралай уладууд баясаг лэ!
- 2 Үүлэн болон шэб харанхы Тэрэниие тойроно,
шэрээгэйнь нуурида – зүб шударга болон шударга ёһо.
- 3 Урда тээн гал дүлэн гарана,
дайсадыень тойроод шатаана.
- 4 Сахилгаануудынь юртэмсые гэрэлтүүлнэ,
газар дэлхэй хаража, шэшэрэн байна.
- 5 Бүхэдэлхэйн Эзэнэй урда, Эзэнэй урда,
хаданууд дабирхай мэтэ хайлана.
- 6 Тэнгэри зүб шударгыень тунхаглана,
бүхы арадууд алдарыень харана.
- 7 Хэмэл хүрэгүүдтэ ажал хэдэг,
шүтээнүүдээр найрхадаг бүхы зон эшэг лэ!
Бүхы бурхад, Тэрэнэй урда хүгэдэн мүргэгты!
- 8 Эзэн, Танай зарга шүүбэриһээ боложо,
Сион дуулаад, баясана,
Иудын басагад баярлана.
- 9 Юуб гэбэл, Та бүхы дэлхэй дээгүүр Дээдэ Эзэнта,
Та бүхы бурхадһаа угаа дээгүүр үргэгдэнхэйт!

- 10 Эзэндэ дуратайшуул, муу муухайе үзэн ядагты.
Тэрэ Өөрын гэгээнтэнэй ами наһа хамгаалдаг,
муу муухай зоной һабарһаа сүлөөлдэг.
- 11 Гэгээнтэн руу гэрэл сасарна,
үнэн сэдхэлтэй зондо баяр тарана.
- 12 Гэгээнтэн, Эзэн тушаа баясагты!
Тэрэнэй нангин нэрые магтагты!

- 97**¹ [Псалма.]
Эзэндэ шэнэ дуу дуулагты,
юуб гэбэл, Тэрэ гайхамшаг хэрэгүүдые хээ.
Баруун гарынь, арюун шандааһаниинь
илалта Тэрээндэ туйлуулаа.
- 2 Эзэн Өөрын абаралые мэдүүлээ,
үндэхэтэдэй хараһаар байтар зүб шударгаяа элирхэйлээ.
- 3 Тэрэ энэрэл хайраяа, Израилиин зондо үнэн сэхээе һанаа.
Дэлхэйн заха хизаарай бүхы зон
манай Бурханай абаралые хараа.
- 4 Бүхы дэлхэй, Эзэнэй урда хүхигты!
Баясагты, хүхилдэгты, дуулагты!
- 5 Ятагаар хүгжэмлэн, ятагаар дуурьян,
псалма дуулагты Эзэндэ!
- 6 Бүрээ болон эбэр бүрээ дуугарган,
Эзэн Хаанай урда баясан байгты!
- 7 Тэнгис далай болон тэрээн соо байгааша бүхэн,
юртэмсэ болон тэрээн соо амидарагша бүхэн нэерэн байг лэ!
- 8 Гол мүрэнүүд альга ташаг,
хада ууланууд хамта хүхилдэг
- 9 Эзэнэй урда!
Юуб гэбэл, Тэрэ газар дэлхэе шүүхээе заларжа байна.
Тэрэ юртэмсые зүб шударгаар,
арадуудые сэхэ тэгшээр шүүбэрилхэ!

- 98**¹ Эзэн – Хаан!
Арадууд шэшэрэлдэг лэ!
Тэрэ херүүбүүд дээрэ һууна,
газар дэлхэй доһолог лэ!

- 2 Сион соо Эзэн агуухэ,
бүхы арадууд дээгүүр үргэмжэлэгдэнхэй.
- 3 Танай агуу, хүрдэмөөр нэрые тэдэ магтан дуулаг!
Тэрэ хадаа арюун!
- 4 Тэрэ хүсэ шадалтай Хаан,
зүб шударгада дуратай.
Та сэхэ тэгшэ ёһо батажуулаат,
Яковай зондо шударга ёһо, зүб шударгые хээт.
- 5 Манай Эзэн Бурхание үргэмжэлэгты!
Хүлэйнэ гэшхүүрэй урда хүгэдэн мүргэгты!
Тэрэ арюун мүн!
- 6 Моисей болон Аһароон санаартадайнэ дунда,
Самуил нэрыенэ дуудагшадан дунда байгаа.
Эзэниие тэдэнэй дуудахада, Тэрэ дуулаа.
- 7 Тэрэ тэдээндэ үүлэн бахана сооһоо айладаа бэлэйл.
Үршөөһэн зарлигыенэ болон хургаалнуудыенэ
тэдэ сахин байгаа бэлэй.
- 8 Эзэн Бурхамнай! Та тэдээндэ харюусаат,
Та тэдэниие хүлисэдэг,
үйлэ хэрэгүүдэйнэ түлөө хэһээдэг Бурханта.
- 9 Эзэн Бурханиемнай үргэмжэлэгты!
Нангин хада дээрэнэ хүгэдэн мүргэгты!
Юуб гэбэл, Эзэн Бурхамнай арюун нангин юм.

99 ¹ [Найе хүргэһэн псалма.]

- Бүхы дэлхэй, Эзэндэ баясан хашхарыт!
- 2 Эзэндэ баяртай алба хыт,
Тэрээнэй урда хүхилдэн ерэгты!
- 3 Эзэн хадаа Бурхан гэжэ мэдэгты,
Тэрэ маанадые бүтээгээ, бидэ Тэрээнэй арад түмэн мүн.
Бидэ Тэрээнэй бэлшээринин хонид гээшэбди.
- 4 Хаалгаарнэ найе хүргэн,
хашаа руунэ магтаал үргэн орогты.
Тэрээнэ талархал үргэжэ, нэрыенэ алдаршуулагты!

- 5 Юуб гэбэл, Эзэн хайн,
энэрэл хайрань хэтэ мүнхын,
үнэн сэхэнь үеһөө үедэ дамжанал.

100¹ [*Давидай псалма.*]
Энэрэл хайрые болон шударга зүбые магтан дууланаб,
Эзэн, Танда магтаал дууланаб.

- 2 Түгэс зам тушаа бодомжолон байхаб.
Хэзээ Та намда ерэхэбта?

Гэр соогоо сэбэр сэхэ сэдхэлтэй ябанам.

- 3 Муу муухай юумэ хаража байхагүйб,
урбагшадай хэрэг үзэн яданаб,
тэрэнь намда няалдахагүй.

- 4 Зальхай бодол намда байхагүй,
муу юумэ би мэдэхэгүйб.

- 5 Дүтын хүнөө нюусаар муулажа байгаашадые усадхахаб,
бардам харасатай,

дээрэлхүү зантай хүниие тэсэжэ байхагүйб.

- 6 Үнэн сэхэ зониие бүхы дэлхэйгээр харан байнам,
тэдэ намтай хамта ажаһууха.

Түгэс сэхэ замаар ябагша минии зараса болохо.

- 7 Мэхэ гохотой хүн гэр соом һуухагүй,
худалша хүн урдამни байхагүй!

- 8 Гэмтэ хэрэг хэгшэ бүхэниие эзэнэй хотоһоо үлдэхын тула
үглөө бүри би энэ газар нютагай
бүхы хорото муу зониие усадханаб.

101¹ [*Үгытэй хүнэй голхорон гунираад байхадаа Эзэнэй урда гол-
хоролоо дэлгэһэн зальбарал.*]

- 2 Эзэн! Зальбаралым шагныт,
хашхараамни Тан руу хүрэг лэ.

- 3 Намһаа буруу бү харыт,
гай гасаланта үедэм нам руу шэхээ табиит,
дуудахадам, дуулыт, яарыт, туһалыт.

- 4 Үдэрнүүдни утаан мэтэ үгы боложо байна,
яһамни дүрэнэн модон мэтэ шатаатайл.

- 5 Зүрхэмни сабшаһан үбһэн мэтэ хатана,
эдеэ хоолшые тухай би мартааб.

- 6 Ёолоһондоо арһа, яһан болошооб.
7 Сүл губида шубуун мэтэ,
һандаралай дунда шара шубуун мэтэ болооб.
8 Унтанагүйб, хушалта дээрэ һуугааша
гансаардаһан шубуун мэтэб.
9 Дайсад бүхэли үдэрөө намайе доромжолно,
намда муе һанагшад нам руу хараал эльгээнэ.
10 Үнэһэн минии хоол болоо,
ундамни нулимсатай худхаатай.
11 Энэ хадаа Танай уур сухал болон бушаганаһан сухалһаа болоо,
Та намайе үргөөд, хаяат.
12 Үдэрнүүдни һүүдэр мэтэ үгы болоно,
үбһэ ногоон мэтэ хатажа байнаб.
13 Та, Эзэн, хэтын хэтэдэ оршонот,
нэрэтнай үеһөө үедэ дамжана.
14 Бодыт, Сиондо энэрэл хайраяа үзүүлыт,
тэрэниие хайрлаха саг ерээл.
15 Маанадта, Танай богоолнуудта, шулуунииньшые хайратайл,
тоһонииньшые хайратай.
16 Эзэнэй нэрын урда арадууд шэшэрэлдэн байг лэ,
дэлхэйн хаашуул Танай алдарай урда!
17 Юуб гэбэл, Эзэн Сиониие һэргээн бодхоохо,
алдар соогоо заларан харагдаха.
18 Ядуу зоной шэбшэлгэ Тэрэ дуулаха,
зальбаралыень буруушаахагүйл.
19 Ерэхэ үеын зоной Эзэниие магтахын тула
саашанхи үенүүдтэ зорюулан энээн тушаа бэшэг лэ.
20 Эзэн Өөрын нангин үндэрһөө хаража,
тэнгэриһээ газар руу хараал.
21 Юуб гэхэдэ, Тэрэ баряанда байгааша зоной ёолоое дуулаа,
үхэхэ зониие сүлөөлөө.
22 Сиондо Эзэнэй нэрэ тунхаглаг,
Иерусалимда Тэрээндэ магтаал үргэг.
23 Энэ хадаа арадуудай болон хан түрэнүүдэй
хамта сугларжа, Эзэндэ алба хэхэдэнь болог.
24 «Замдам Тэрэ хүсэ шадалым абаал,
наһыем хороогоо.
25 Бурхамни! Наһанайнгаа хахадыеньшые эдлээгүй байхадам

- намае бү абыт. Үеһөө үедэ жэлнүүдтнай үргэлжэлэг лэ.
- 26 Та, анха түрүүн газар дэлхэйе бүтээгээ бэлэйт,
Өөрын гараар огторгойе байгуулаат.
- 27 Тэдэ хүнэхэ, харин Та үлэхэт.
Тэдэ юумэнүүдтнай хубсаһан мэтэ үмхирхэ.
Та тэдэниие хубсаһандал мэтэ хэлгэхэт.
- 28 Харин Та Өөрөө хододоо хэбээрээ байхат,
тиин үдэрнүүдтнай дууһахагүй.
- 29 Богоолнуудайтнай хүүгэд ажаһууха,
үри хадаһадынь урдатнай таһалдахагүй», – гэжэ би хэлээб.

102¹ [Давидай зохёһон.]

- Сэдьхэлни, Эзэниие магта!
Зүрхэмни, нангин нэрыень магтан дуула!
- 2 Сэдьхэлни, Эзэниие магта!
Хэһэн бүхы һайень бү марта!
- 3 Тэрэ бүхы гэм зэмыеш наманшална,
бүхы үбшэ хабшангыеш эдэгээнэ,
4 ами наһыеш абарна,
энэрэл хайра, үршөөлынь толгой дээрэшни титим болон табигдаа.
- 5 Хүсэхэдэшил, Тэрэ һайн юумээр шамайе хангана,
иигэжэ бүргэдтэл адли, ши залууш!
- 6 Эзэн дарлагдаһан бүхы зоной түлөө
зүб шударга болон үнэн зүбые үйлэдэнэ.
- 7 Моисейдэ Өөрын харгы замуудаа харуулаа,
Израилиин улад зондо гайхамшагта хэрэгүүдээ үзүүлээ.
- 8 Эзэн хадаа нигүүлэсхы, үршөөлтэй,
тэсэбэритэй, энэрэл хайраар элбэг мүн.
- 9 Тэрэ хододоо бушаганажа байдаггүй,
хэтэ мүнхэдөө уурлажа байдаггүй.
- 10 Маанадай хэһэн нүгэлэй хэмээр Тэрэ маанадта харюулдаггүй,
гэм зэмэймнай түлөө дууһан бидэндэ амасуулдаггүй.
- 11 Тэнгэрийн газар дэлхэй дээгүүр хэр үндэр байһандал адли
Тэрээнһээ түбэгшөөдэг зондо энэрэл хайрань агуу ехэ юм.
- 12 Баруун зүгһөө хойто зүгэй хэр холо байдагтал адли
Тэрэ гэм бурууемнай маанадһаа холодуулаа.
- 13 Эсэгын хүүгэдээ хайрладагтал адли
Тэрэ Өөрһөөнь түбэгшөөдэг зониие хайрладаг.

- 14 Юуб гэхэдэ, Тэрэ юунһээ бидэнэй бүтээгдэһэниие мэдэнэ,
маанадай тооһо шорой байһые ханажа байна.
- 15 Хүнэй наһан гээшэ үбһэнэй наһандал адли,
тэрэ хээрын сэсэг шэнги ургажа хагдардаг.
- 16 Дээгүүрнь халхинай үлээхэдэ тэрэ үгы болодог,
байһан газарыньшые танихын аргагүй.
- 17 Харин Эзэнэй энэрэл хайра Өөрһөөнь түбэгшөөдэг зондо
мүнхэхөө мүнхэ,
Зүб шударгань үри хадаһадтайнь хододоо байхал.
- 18 Энэнь хэлсээнь сахигшадта,
заабаринуудынь бээлүүлэгшэдтэ хабаатай.
- 19 Эзэн тэнгэридэ хан шэрээгээ залаа,
бүхы дэлхэе захирна.
- 20 Тэрэнэй үгэ дууладаг, айладалынь дүүргэдэг,
хүсэ шадалтай Эльгээмэлнүүдынь,
Эзэндэ магтаал үргэгты!
- 21 Түмэн Сэрэгынь, зарасанарынь,
захиралтынь дүүргэгшэд бултадаа
Эзэниие магтагты!
- 22 Захирдаг бүхы газартань байгааша
бүтээлнүүдынь болохо таанар бултадаа
Эзэндэ магтаал үргэгты!
Сэдьхэлни, Эзэниие магтан дуула!

103¹ Сэдьхэлни, Эзэниие магтан дуула!

- Эзэн Бурхамни! Та агууехэт!
Алдар соло болон хүр жабхалан – Танай хубсаһан.
- 2 Хубсаһа үмдэдэгтэл адляар Та Өөрөө гэрэл нэмэрээт,
тэнгэриие хүшэгэ шэнгээр татаат.
- 3 Ордонойнгоо тулгуур баханануудые уһан соо шаагаат,
үүлэдые Өөрынгөө тэргэ болгон хүлэглөөт,
халхинай жэгүүрээр ябанат.
- 4 Та халхиие Өөрын Эльгээмэл,
галай дүлэ Өөрын зараса болгонот.
- 5 Хэтын хэтэдэ нууриһаа хүдэлхэгүйн тула
Та газар дэлхэе бата нуури дээрэ табин тогтоогоот.

- 6 Тэрэниие хубсаһаар халхалһантай адли гүн уһаар бүрхөөгөөт,
ехэ уһан хада уула дээгүүр байнал.
- 7 Танай захиран хашхархада тэдэ гүйлдэбэ,
тэнгэрийн дуунһаатнай хорон зайлана,
- 8 хада уулаар гүйлдэжэ, нюруу тала газар руу бууба,
Танай захирһан газарта тэдэ суглаба.
- 9 Газарые бүрхөөхэгүйн тула, халихагүйн тула
Та ехэ уһанай хизаар тогтоогоот.
- 10 Та тала нюрууда булагуудые орьёлуулнат,
хада уулануудай дундуур тэдэ урдана.
- 11 Тэдэ хээрэ талын ан гүрөөл ундалуулна,
хулангууд ангаагаа гаргана.
- 12 Тэдээн дээгүүр огторгойн шубууд байрлажа,
мүшэрэй дунда дуулан жэргэнэ.
- 13 Дээдэ ордонһоо хада уулануудые норгонот,
ажал хэрэгүүдэйтнай дүнгөөр газар дэлхэй хооллоно.
- 14 Мал хүрэгтэ гэжэ үбһэ ногоо,
зоной аша туһада, хүдэлмэрийн түлөө гэжэ ногоо ургуулнат.
- 15 Иигэжэ эдэ бүгэдэ хүнэй
зүрхые үзэмэй дараһан архиин баясуулхын,
нюурын тоһонһоо яларан байхын тула,
хүндэ тэнхээ оруулдаг хоол хүнэнэнэй тула юм.
- 16 Эзэнэй модод, Өөрынь нуулгаһан Ливаанай хуша модод,
элбэгээр ундалдаг юм.
- 17 Шубууд тэндэ уурхайлдаг,
аист нарһан соо байрладаг.
- 18 Үндэр хада ууланууд – янгирай байра,
хабсагайнууд – доргоной хорохо газар.
- 19 Тэрэ саг харуулан байхын тула һара бүтээгээ,
наранайшые шэнгэхэ саг тодорхойлоо.
- 20 Харанхые дэлгэхэдэтнай хүни болодог,
тиихэдэ ой соогуур арьяатан ябажа байдаг.
- 21 Арсалангууд хүнэнэ бэдэрэн архирдаг,
Бурханһаа хоол гуйдаг.
- 22 Наранай мандахада, тэдэ харижа,
нүхэндөө ошожо хэбтэдэг.
- 23 Хүн ажал хэхээ, үдэшэ болотор хүдэлхээ гарадаг.

- 24 Эзэн, Танай хэрэгүүд хэды олон бэ!
Сэсэн мэргэн ухаагаар Та тэдэниие бүтээгээт.
Газар дэлхэй Танай бүтээлээр дүүрэн.
- 25 Агуухэ үргэн далай бии.
Тэндэ тоо томшогүй олон мүлхигшэд,
бага, жэжэ амитад байдаг.
- 26 Тэндэ далайн онгосонууд тамардаг,
тэндэ наадажа байхаар Танай бүтээхэн Левиатаншые бии.
- 27 Хэрэгтэй сагтань хоол хүнэхэ үгэхынтнай түлөө
Тэдэ Тан руу эрьенэ.
- 28 Танай тэдээндэ үгэхэдэ, тэдэ тодожо абадаг,
Танай гараа харбайхада, тэдэ хайн хайханаар садан ханадаг.
- 29 Танай буруу харабал, тэдэ хүлгэдэг,
амисхалынь Танай абахада,
тэдэ үхэжэ, шорой хүрьхэндөө бусадаг.
- 30 Һүлдээ эльгэхэдэтнай, тэдэ бүтээгдэдэг,
иигэжэ Та газар дэлхэйн үнгэ зүһые шэнэлнэт.
- 31 Эзэнэй алдар хэтэ мүнхэдөө байхань болтогой!
Эзэн Өөрын бүтээлнүүдтэ баярлахань болтогой!
- 32 Газар дэлхэй руу харахадань, газар шэшэрдэг,
хада уулануудта хүрэхэдэнь, тэдэ утаа гаргадаг.
- 33 Амидарха бүхы сагтаа Эзэндэ магтаал дуулахаб,
амиды байхадаа Эзэндэ дуу үргэхэб.
- 34 Дуумни Тэрээндэ найшаагдахань болтогой!
Эзэндэ би баясанаб.
- 35 Нүгэлтэн газар дэлхэйһээ үгы болог,
хорото муу зон зайлуулагдаг!

Сэдьхэлни, Эзэниие магтан дуула!
Эзэндэ магтаал үргэе!

(1 Уг 16:8-22)

104 ¹ Эзэниие магтан дуулагты, нэрыень дурдан дуудагты.
Арадуудта хэрэгүүд тушаань дууллагты.

- ² Эзэн тушаа дуулагты, магтаал үргэгты,
гайхамшагта үзэгдэлнүүд тушаань зар тунхаг тараагты.
- ³ Нангин нэрыень магтан дуулагты.

- Эзэндэ эрмэлзэгшэ зоной зүрхэ сэдхэл баясан байг лэ!
4 Эзэниие болон хүсыень бэдэрэгты,
Тэрээн руу хододоо шармайгты.
5 Тэрэнэй хэһэн гайхамшагта хэрэгүүдые, бэлгэ тэмдэгүүдые,
айладхаһан шиидхэбэринүүдыеһэн ханыг.
6 Абраһаамай үри һадаһад, Тэрэнэй зарасанар,
Тэрэнэй шэлэн һунгаһан Яковай үхибүүд таанар!
- 7 Тэрэ бол манай Эзэн Бурхан,
бүхы дэлхэйгээр Тэрэнэй зарга шүүлгэн.
8 Мянгаад үеын туршада үргэлжэлэгшэ
Өөрын хэлсээе Тэрэ һанадаг.
9 Энэ хадаа Абраһаамтай баталһан хэлсээниинь,
Исаагта үгэһэн тангаригынь юм.
10 Тэрэниие Яковта хуули болгон,
Израильда хэтэ мүнхын хэлсээн гэжэ баталһан юм.
11 «Таанадай уг залгамжалан дамжуулха зүйл болгон
Ханаһаанай газар дайда үгэхэб» гэжэ Тэрэ айлрадхаһан бэлэй.
12 Тиихэдэ тэдэ тоогоор үсөөн,
угаа үсөөн болон хариин газарта ерүүл зон байгаа.
13 Тэдэ үндэһэтэһнээ нүгөө үндэһэтэн руу,
элдэб хан түрэхөө нүгөөдэ руу тэнэжэ-түншэжэ ябаа.
14 Тэрэ тэдэниие харшалхые хэндэшье зүбшөөгөөгүй,
тэдээн тушаа хаашуулдашье зарлиг үгөө:
15 «Тоһолон шэлэһэн зондомни гар бү хүрэгты,
лүндэншэдтэмни муу юумэ бү хэгты!»
- 16 Тэрэ нютаг руу үлэсэхэлэн хоһон байдал дуудаба,
эдеэ хоолой бүхы зүйл үгы болобо.
17 Тэдэнэй урда нэгэ хүниие эльгээбэ,
иигэжэ Иосиф богоол боложо худалдагдаа бэлэй.
18 Хүлыень гэнжээр гэнжэлбэ,
хоолойень түмэрөөр бахалуурдаба.
19 Харин саг ерэжэ, айлрадхалынь бээлбэ!
Иигэжэ Эзэнэй үгэ тэрэниие туршаба.
20 Хаан зониие эльгэжэ, тэрэниие сүлөөлбэ,
үндэһэтэдэй захирагша тэрэниие табиба;
21 Тэрэ тэрэниие гэрэйнгээ эзэн,
бүхы зөөриингөө захирагша болгобо.

- 22 Энэ хадаа ноёдые зонхилон байхын,
аха захатанда сэсэн мэргэн ухаа заахын тула бэлэй.
- 23 Израиль Египет руу ерэбэ,
Яков Хаамай газар нютагта нүүбэ.
- 24 Бурхан арад түмэнөө угаа үнэр болгобо,
дайсадһаань хүсэтэй болгобо.
- 25 Тиэхэдэнь тэдэ арад түмэниень үзэн ядадаг болобо,
зарасанарайнь урдаһаа муу юумэ түсэблэжэ эхилбэ.
- 26 Харин Тэрэ Өөрын зараса Моисей гэгшые,
шэлэн һунгаһан Аһарооние эльгэбэ.
- 27 Тэдэ бэлгэ тэмдэгыень харуулба,
Хаамай газар нютагта гайхамшагта үйлэнүүдые харуулба.
- 28 Тэрэ харанхые эльгэбэ, тойроод харанхы болобо,
тэдэ үгыень дуулаба.
- 29 Бүхы орон нютагаар уһые шуһан болгобо,
голой загаһа усадхаба.
- 30 Газарынь бахаар дүүрэшэбэ,
хаанай унталгын таһаг руушые тэдэ нэбтэрэн ороол.
- 31 Тэрэ захирба, элдэб аляһан бии болобо,
орон нютагай бүхы булангаар бөөһэн дүүрэшэбэ.
- 32 Бороогой орондо Тэрэ тэдээн руу мүндэр эльгэбэ,
газар уһандань дүлэлзэһэн гал шэглүүлбэ.
- 33 Уһан үзэмэйн модо болон инжирые хуха сохибо,
орон нютагтань модо унагааба.
- 34 Тэрэ айладхаба, таршаа шумуул ерэбэ,
тоо томшогүй олон таршаа шумуул бии болобо.
- 35 Тиигээд тэдэнэй бүхы ногооень,
таряалангайн бүхы ургасые эдин һалгааба.
- 36 Тэрэ орон нютагта ууган хүбүүдые,
эрэ хүсэ шадалай түрүүшын үрэнүүдые сохижо унагааба.
- 37 Удаань Тэрэ Израилиин арад түмэниие алта,
мүнгэтэй тэндэһээ гаргаа,
обогуудайнь дунда үбдэһэн хэншые байгаагүй.
- 38 Тэдэнэй гаража ошоходо Египет баярлаа.
Юуб гэбэл, тэдээнһээ ехэ айһан байгаа бшуу.
- 39 Тэрэ үүлые хүшэгэ болгобо,
һүниндөө гэрэлтүүлхын тула гал эльгэбэ.
- 40 Тэдэнэй гуйхада, Тэрэ бүднэ шубуу эльгээгээ,
тэдэниие тэнгэрийн хилээмээр хангаа.

- 41 Хабсагай хахалхадань, уһан гараба,
сүл губьяар гол мурэн болон урдаба.
42 Юуб гэбэл, Тэрэ Өөрын нангин үгые,
Өөрын зараса Абраһаамые ханаа бшуу.
43 Иигэжэ Тэрэ арад түмэнөө баяр баясхалантайгаар,
шэлэгшэ зоноо хүхюутэйгөөр гаргаба.
44 Тэрэ тэдээндэ бусад арадуудай газар уһа үгэбэ,
тэдэ тус арадуудай ажалай үрэ дүн өөрын болгобо.
45 Энэ хадаа юундэб гэбэл, хуулинуудаа тэдэнээр сахюулхын,
һургаалнуудаа тэдэнээр даган сахюулхын тула бэлэй.
Эзэниие магтагты!

105¹ Эзэниие магтагты!

- Эзэндэ магтаал үргэгты, юуб гэбэл, Тэрэ хайн,
энэрэл хайрань хэтэ мүнхэдөө!
2 Эзэнэй баатар хүсье хэн хэлэхэб,
магтаалынь дуулгахаб?
3 Шударга ёһые хадагалагшад,
ямаршые сагта зүб шударга хэрэг хэгшэд юрөөлтэйл!
4 Арад түмэндөө хайе хэхэдээ, нам тушаа ханыт, Эзэн!
Абаралаа абаад, нам руу ерыт!
5 Танай шэлэһэн зоной жаргалые харахым тула,
Танай арад түмэнтэй хүхилдэхын,
Танай уг залгамжатай хамта Таниие магтахын тула!
- 6 Бидэ үбгэ эсэгэнэртээ адли нүгэл үйлэдөөбди,
гэм хээбди, хорото муу хэрэг ябуулаабди.
7 Үбгэ эсэгэнэрнай Египедтэ
Танай гайхамшагта хэрэгүүдые ойлгоогүй,
Танай хэгшэ угаа олон хайн юумэ ханаагүй,
Хулһата далайн хажууда буһалгаалан байгаа.
8 Харин Эзэн Өөрын нэрын түлөө,
Өөрын хүсэ шадал харуулхын түлөө тэдэниие абараа.
9 Иигэжэ Тэрэ Хулһата далайда занба – тэрэ шэргэбэ,
хуурай газараар мэтэ тэдэниие гүн далайгаар хүтэлэн гаргаа,
10 үзэн ядагшадһаа абараа,
дайсадһаа зайлуулаа.
11 Дайсадынь уһанда абтаба,
нэгэньшые амиды үлөөгүй.

- 12 Тиэхэдэл тэдэ үгэнүүдтэнь этигэжэ эхилээ,
Тэрээндэ магтаал үргэн дуулаа.
- 13 Гэбэшье юу хэһыень удалгүй мартаа,
зүбшэлынь хүлээгөөгүй.
- 14 Сүл губида угаа шунахайраа,
хоохон газарта Бурхание туршаа.
- 15 Тиимэһээ Тэрэ гуйлтын дүүргээшье хадаа
тэдээн руу үбшэ эльгээгээ.
- 16 Хотон хүрээндэ байхадаа тэдэ
Моисейдэ болон Эзэнэй гэгээн хүн Аһароондо атаархаа.
- 17 Газар хахаржа, Датаание залгяа,
Абираамай бүлэгы дараа.
- 18 Бүлэгтэнь гал дүрэлзэжэ,
гал дүлэн хорото муу зоние шатаагаа.
- 19 Тэдэ Хорээбтэ онгон бүтээжэ,
шудхалан хүрэгтэ мүргэжэ эхилээ.
- 20 Иигэжэ тэдэ алдараа – Бурханаа
ногоо зулгаагша үхэрэй дүрсөөр андалдаа болоно.
- 21 Египедтэ агууехэ үйлэ хэрэг хэгшэ
Абарагша Бурханаа тэдэ мартаа.
- 22 Бурхан Хаамай газар нютагта гайхамшагта хэрэгүүдые,
Хулһата далайн хажууда аймшагуудые харуулаа бэлэй.
- 23 Тэрэ «Тэдэниие усадхахам!» гэжэ айладхаа,
гэбэшье Өөрын шэлэгшэ Моисей бодожо,
уур хилэнгэйн адхарха нүхые бүглэн зогсоо.
- 24 Тэдэ хүсэмөөр һайхан газарые буруушааба,
үгэдэнь этигэбэгүй.
- 25 Тэдэ майхан соогоо дурагүйлхэн гэмэрэлдэбэ,
Эзэниие дуулабагүй.
- 26 Сүл губида хосорхын тула Тэрэ гараа далайгаа –
27 уг удамынь хариин газарта унажа,
арадуудай дунда шэнгэжэ үгы болохын тула.
- 28 Тэдэ Пэһоорой Баалтай ниилэжэ,
үхэгшэдтэ үргэгшэ тахилнуудые эдээ.
- 29 Бурхание хэрэгүүдээрээ уурлуулба,
иигэжэ дундань тахал үбшэн тараба.

- 30 Тиэхэдэ Пинэһаас бодожо, зарга гүйсэдхэбэ,
тахал үбшэн тогтобо.
- 31 Энэ хадаа үеһөө үедэ тэрэниие магтаха
хэтэ мүнхын габьяань болоо бэлэй.
- 32 Тэдэ Мэрибаагай уһанай дэргэдэ Бурханиие уурлуулаа,
тэдээнһээ боложо Моисей хохидоо.
- 33 Тэдэ тэрэниие угаа зобоогоо,
тиимэнһээ тэрэ һайса бодонгүй үгэ хэлээ бэлэй.
- 34 Эзэнэй захирһанай ёһоор тэдэ арадуудые усадхаха байгаа,
гэбэшье энээниие дүүргэбгүй.
- 35 Бусад үндэнһэтэдтэй холилдон гэрлэжэ,
тэдэнэй хэрэгүүдые хэжэ һураба.
- 36 Тэдэнэй онгонуудта мүргэжэ һураба,
тэдэ онгонууд урьхань болобо.
- 37 Тэдэ хүбүүд, басагадаа шүдхэрнүүдтэ үргэл
болгон үргэдэг байгаа.
- 38 Ямаршье гэмгүй зоной шуһа урасхуулжа,
хүбүүд, басагадайнгаа шуһа урасхуулжа,
Ханаһанай онгонуудта тахил болгон үргэдэг байгаа.
Иигэжэ газарай хүрьһэн тэрэ шуһанһаа боложо бузартаба.
- 39 Тэдэ хэрэгүүдээрээ өөрыгөө бузарлаба,
бүхы хэрэг ябадалынь — зальхай ябадал бэлэй.
- 40 Эзэн арад түмэндөө уурлаба,
уг залгамжалан дамжуулха Өөрын
юумэнһээ жэрхэжэжэ эхилбэ.
- 41 Тэдэниие үндэнһэтэдэй гарта дамжуулба,
дайсадынь тэдэниие зонхилжо эхилбэ.
- 42 Дайсадынь тэдэниие дарлан-даран байгаа,
тэдээндэ тэдэ захирагдадаг һэн.
- 43 Эзэн оло дахин тэдэниие абараа юумэл!
Харин тэдэ урдаһаань һөөргэдэхые шэлээ,
гэм зэмынгээ түлөө доромжолуулагдан байгаа.
- 44 Харин Тэрэ гай гасалангынь харахадаа,
хашхараань дуулахадаа,
45 тэдэнтэй хэнэн хэлсээгээ һанажа,
энэрэл хайраар баян Тэрэ хайрлажа эхилдэг бэлэй.
- 46 Олзолһон дайсадыеньшье тэдэниие хайрлахыень баадхадаг һэн.

- 47 Эзэн Бурхамнай, маанадые абарыт,
хариин арадуудһаа бидэниие суглуулыт,
Танай нангин нэрые магтаха боломжо бидэндэ үгыт,
Таниие алдаршуулһандаа магтагдахыемнай!
- 48 Израилиин Эзэн Бурхан хэтын хэтэдэ магтагдахань болтогой!
Бүхы зон «Болтогой!» гэжэ хэлээ!
Эзэниие магтаа!

106¹ Эзэндэ магтаал үргэгты! Юуб гэбэл, Тэрэ хайн. Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.

- 2 Иигэжэ хэд хэлэхэб гэбэл, Эзэнэй сүлөө болгоһон,
дайсадай һабарһаа зайлуулһан зон хэлэхэл.
- 3 Үрнэ, умара зүгүүдһээ болон далайн талаһаа
Тэрэнэй суглуулһан бүхы зон иигэжэ хэлэхэл.
- 4 Тэдэ хооһон сүл губяар тэнэжэ ябаа,
зоной байдаг нютаг руу харгы зам төөрөөд,
5 тэдэ гэдэнэ үлдэжэ, ангажа ябаа,
үхэхэ туйлдаа хүрөөд байгаа.
- 6 Теэд тэдэ зобожо-тулижа Эзэниие дуудаба,
тиихэдэнь Тэрэ гай гамшагнаа зайлуулба,
7 зоной байдаг нютаг руу зүб харгы заажа үгөө.
- 8 Энэрэл хайрынь, зоной аша туһада
Тэрэнэй хэдэг гайхамшагта хэрэгэй түлөө
зон Эзэниие магтан байха болтогой!
- 9 Юуб гэбэл, Тэрэ ангаһан зониие ундулуулаа,
туража үхэжэ байгшадые эдээлүүлээ.
- 10 Харин бусад зон харанхыда, бүрэг-барагта оршон байгаа,
түмэр гэнжэдэ зобожо һуугаа.
- 11 Юуб гэбэл, Эзэнэй үгэ тоогоогүй,
Дээдэ Бурханай зарлигые сахяагүй.
- 12 Тэдэ хүндэ ажалда зобоо,
унабалынь хэншье туһалхагүй.
- 13 Теэд тэдэ зобожо-тулижа Эзэниие дуудаба,
тиихэдэнь Тэрэ гай гамшагнаа абарба,
14 харанхы, бүрэг-барагнаа тэдэниие гаргаба,
гэнжэ хүлилгынь бута сохибо.

- 15 Энэрэл хайрын, зоной аша туһада
Тэрэнэй хэдэг гайхамшагта хэрэгэй түлөө
зон Эзэниие магтан байха болтогой!
- 16 Юуб гэбэл, Тэрэ зэд хаалгануудые үгы хээ,
түмэр суургануудые бута сохёо.
- 17 Буруу юумэ хэдэг байһаниинь өөһэдын зобоогоо,
иигэжэ тэдэ гэмэйнгээ түлөө зобоо.
- 18 Ямаршые эдэе хоолһоо тэдэ буруу харадаг байгаа,
үхэлэй аманда орохоёо байгаа.
- 19 Теэд тэдэ зобожо-тулижа Эзэниие дуудаба,
тиихэдэнь Тэрэ гай гамшагнаа абарба.
- 20 Тэрэ үгээ эльгэжэ, тэдэниие аргалаа,
хүүрһээ зайлуулаа.
- 21 Энэрэл хайрын, зоной аша туһада
Тэрэнэй хэдэг гайхамшагта хэрэгэй түлөө
зон Эзэниие магтан байха болтогой!
- 22 Баяр хүргэһэнэй үргэл тэдэ хэнэ,
Тэрэнэй хэнэн юумэ баяртай тунхаглана.
- 23 Онгосоор далайгаар тамарагшад,
хизааргүй ехэ уһан дээр зам татагшад
- 24 Эзэнэй хэрэгүүдые харана,
гүн уһан дундуур үйлэдэгшэ гайхамшагта хэрэгүүдын үзэнэ.
- 25 Тэрэ үгэ айладхаа – һалхин үлеэбэ,
далайн долгинуудые дабалгатуулаба.
- 26 Тэнгэридэ тулама, гүндэ унама тэдэ байгаа,
сэдьхэлын зобоһондоо хайлан байгаа.
- 27 Тэдэ архиншадал эрьелдэн, найгалзан байгаа,
бүхы сэсэн мэргэн тэдэндэ хэрэгтэй бэшэ.
- 28 Теэд тэдэ зобожо-тулижа Эзэниие дуудаба,
тиихэдэнь Тэрэ гай гамшагнаа гаргаба.
- 29 Тэрэ шуурга номгоруулжа, нам гүм болобо,
долгинууд шааяхаа болибо.
- 30 Шуурганай замхананда тэдэ баярлаа.
Тэрэ тэдэниие хүсэгшэ газартань асараа.
- 31 Энэрэл хайрын, зоной аша туһада
Тэрэнэй хэдэг гайхамшагта хэрэгэй түлөө
зон Эзэниие магтан байха болтогой!

- 32 Арадай суглаан дээр Тэрэниие магтана,
ахамадуудай дунда алдаршуулна.
- 33 Голой урдажа байгаа газар сүл губи болгоо,
булагай дэлбэржэ байгаа газар хуурай болоо.
- 34 Ажаһуудаг зонийнь нүгэлэй түлөө
Тэрэ үрэжэлтэй газарые хужар болгоо,
- 35 Харин сүл губиин орондо нуур сөөрэм байгуулаа,
хуурай газарай нуурида булаг дэлбэрээ.
- 36 Гэдэһээ үлдэжэ ябагша зоние Тэрэ хүтэлэн тэндэ асарна,
тэдэ тосхонуудые барина, тэндээ ажаһууна.
- 37 Тэдэ үзэмэй сэсэрлиг нуулгана,
иигэжэ угаа ехэ ургаса суглуулна.
- 38 Тэрэ тэдэниие юрөөнэ, иигэжэ тэдэ угаа олон болоно,
малайнь тоошье бага бэшэ.
- 39 Харин бусад үсөөн болоно,
дарлалтаһаа, гай тодхорһоо, зоболонһоо муудана.
- 40 Түшэмэлнүүдые эшхэбтэр байдалда оруулна,
сүл губи руу абаашана, замһаань хадууруулна.
- 41 Харин ядуу зоние үргэжэ, зоболонһоонь татан гаргана,
һүрэг хонид мэтэ үнэр бүлэтэй тэдэ болоно.
- 42 Зүб шударга зон хаража, хүхилдэнэ,
харин зүб бэшэ ябадалтай хүн амаашье ангайха эрхэгүй.
- 43 Сэсэн мэргэн ухаатай хүн анхаралтай энээниие обёоржо,
Эзэнэй энэрэл хайрые ойлгог лэ.

(Псал 56:8-12; 59:7-14)

- 107**¹ [Дуун. Давидай псалма.]
² Бурхан, зүрхэмни Тандаал үнэн сэхэ.
Дуу дуулахаб, магтаал татахаб! Сэдхэлни!
- 3 Ятага, морин хуур, һэриит!
Би үүрэй толоние һэрэзэхэб.
- 4 Эзэн, арадуудай дунда Таниие алдаршуулхаб,
бүхы обогуудай дунда Таниие магтан байхаб.
- 5 Юуб гэбэл, энэрэл хайратнай тэнгэриһээ дээгүүр,
үнэн сэхэтнай – үүлэ тулама.

- 6 Бурхан, огторгойноо дээгүүр үргэмжэлэгдыт,
бүхы дэлхэй дээгүүр алдар солотнай нэрьег лэ!
- 7 Танда хайратай зоной амиды мэндэ үлэхын тула
баруун гараараа тэдэниие абарыт!
Маанадта харюу үгыт!
- 8 Бурхан нангин үргөөдөө иигэжэ айладхаа:
«Угаа баярлан, Шэхээмые хубаахаб,
Суккоот ньюруугай газар хэмжэхэб.
- 9 Галаад – Минии, Мэнашшээ – Минии,
Эпрааим – толгоймни дуулга, Иуда – Минии баяг.
- 10 Моһааб – угаалгын һабамни,
Эдоом руу гуталаа шэдэхэб.
Пилиштын дээгүүр шангаар хашхархаб!»
- 11 Хэн намайе бүхэлэгдэнэн хото руу оруулхаб?
Хэн намайе Эдоом руу дахуулан абаашахаб?
- 12 Бурхан, Та бидэнһээ буруу хараат,
сэрэгтэймнай хамта байлдаанда гаранагүйт!
- 13 Хашагдаад байһан үедэмнай туһалыт,
зондо найдаха гээшэ худал.
- 14 Бурханай туһаламжаар илахабди,
Тэрэ дайсадымнай диилэхэ.

108¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ. Давидай псалма.]

- Магтаалта Бурхамни! Абяагүй бү байгыт!
- 2 Мэхэтэй муу аман нам руу ангайгаад байна.
Худал аман намда юумэ хэлэнэ.
- 3 Бүхы талаһаам үзэн ядаһанай үгэнүүд тойроод байна.
Ямаршье шалтаггүй аад, нам руу добтолно.
- 4 Дура хайрымни орондо намайе үзэн ядана.
Харюудань би зальбаран байнаб...
- 5 һайем муугаар харюулна,
дура хайрыем үзэн ядаһанаар бусаана.
- 6 Муу хүниие тэрэнэй дээрэ томилооройгты,
буруушаагша баруун таладань зогсог лэ.
- 7 Гэмтэй гэжэ тэрэниие шүүг лэ,
зальбаралыньшые нүгэл болог.

- 8 Хоног үдэрнүүдынь үсөөрүүлыг,
ажал тушаалыень ондоо хүн эзэлэг лэ.
- 9 Үхибүүдынь үншэрэг,
хамганиинь бэлбэһэн болог.
- 10 Хүүгэдынь тэнэжэ, гуйлгашан болоод ябаг,
һандарһан гэрнүүдһээ үлдүүлэг.
- 11 Зээлеэр үгэгшэ хүн бии байгаа бүхыень абаг,
хариин зон ажалайнь үрэ шэмые үбэршэлэг.
- 12 Тэрэниие хайрлаха хэншые,
үншэн хүүгэдынь хайрлаха хэншые үгы болог.
- 13 Үри удамынь таһалдуулыг,
хойто үедэ нэрэнь мартагдаг.
- 14 Үбгэ эсэгэнэрэйнь хэһэн гэмые һануулжа,
эхынь нүгэлэй наманшалагдахые бү зүбшөөгыг.
- 15 Тэдээн тухай дурдалгые дэлхэй дээрэ Эзэнэй үгы болготор
тэдэ Тэрэнэй урда хододоо байг.
- 16 Юунэй түлөө бэ гэбэл, тэрэ энэрэл хайра үзүүлхээ мартаа,
алахын тула ядуу болон үгытэй хүнэй хойноһоо намнаа,
сэдьхэлээ үбдэһэн хүниие усадхахаа һанаа.
- 17 Тэрэ хараалда дуратай, өөртэнь тэрэ бусаг лэ.
Юрөөлдэ дурагүй, өөрһөөнь тэрэ холо байг лэ.
- 18 Хараал тэрэнэй хубсаһан болог,
уһан мэтээр досоонь шудхаг,
тоһон мэтээр яһа руунь шэнгэг.
- 19 Тэрэ хараал тэрээндэ хубсаһан мэтэ,
хододоо бүһэлэгшэ бүһэнь болохо болтогой.
- 20 Энэ хадаа намайе буруушаагшадта,
нам тушаа муу бузар хэлээшэдтэ Эзэнһээ үгтэхэ шан болуужан!
- 21 Харин Та, Эзэн Бурхан, нэрээ хаража намда туһалыг,
юуб гэбэл, энэрэл хайратайт, һайнта, намайе абарыг!
- 22 Юуб гэхэдэ, би ядуу, үгытэйб,
зүрхэмни үбдэнэ.
- 23 Үдэшэндөө ута болоод хүнэдэг һүүдэр мэтэ би хүнэжэ байнам,
таршаа шумуул шэнгээр намайе үлдэнэ.
- 24 Масаглаһандаа үбдэгни һулараа,
бэемни тураа.

- 25 Зондоо шоодбори болооб,
намае хараад, толгойгоо хэжэрнэ.
- 26 Эзэн Бурхамни, намда тухалыг,
энэрэл хайраараа намае абарыг.
- 27 Энэ болбол Танай гар энээниие үршөөгөө,
Эзэн, Та энээниие хээт гэжэ зон ойлгог лэ.
- 28 Тэдэнэй хараахада Та юрөөгыг,
тэдэ буһалгаална – эшхэбтэр байдалда орог.
Харин би, Танай зараса, баярлахаб.
- 29 Намае хардагшад эшэхэ байдалаар хубсалаг,
эшэхээрээ өөһэдыгөө орёог лэ.
- 30 Харин би Эзэндэ магтаал шангаар дуугаран үргэхэб,
олон зоной дунда магтан алдаршуулхаб.
- 31 Юуб гэбэл, шүүжэ байгаашадһаань ядуу хүниие абархын тула
баруун таладань Тэрэ зогсоно!

- 109**¹ [Давидай магтаал дуун.]
«Бузар дайсадыеш хүл дорош дэбһүүлэн табитарни
баруун гар таладам нуугаарай», – гэжэ Эзэн минии Эзэндэ хэлээ.
- 2 «Дайсадайнгаа дунда захирагша боло», – гээд
Эзэн Сионһоо хүсэтэ баяг танда эльгээхэ.
- 3 Эзэнэй уур хилэнсэглэнэн тэрэ үдэр
арад түмэншни һайн дураараа байлдаанда гараха.
Эзэн айладһаа: «Нангин хаданууд дээрэ, шүүдэр мэтээр,
үүрэй толоной задархын урда тээ Би шамайе түрөөб».
- 4 Эзэн тангариг үргөө, хэлэнэн үгээе ондоо болгохогүй:
«Мэлхицээдэгэй заяаһанаар
ши хэтын хэтэдэ санаарта байхаш».
- 5 Эзэн баруун гараараа тангариг үргөө.
Хилэнтэ үдэрөө тэрэ бусад хаашуулые һамна бута сохихо,
- 6 үндэнэ яһатаниие шүүбэрилхэ,
бүгэдые хүүрээр дүүргэхэ,
үргэн дэлхэй дээрэ удамаршадые бута сохихо.
- 7 Замдаа горхонһоо Тэрэ ундалаад,
хүсэ шадалтай боложо,
түгэс илалта туйлаха.

110¹ *Эзэниие магтагты!*

- ⌘ *Алээп* Үнэн сэдхэлтэй зоной дунда ба суглаанай дунда
 ɔ *Бээт* Эзэниие бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ магтанам.
- λ *Гимэл* 2 Эзэнэй үйлэ хэрэгүүд агууехэ,
 ʎ *Даалэт* тэдээндэ баясагша бүхы зон тэдэниие ойлгохоо эрмэлзэнэ.
- η *Бээ* 3 Ажал хэрэгынь – хүр жабхалан ба гоё найхан,
 ʎ *Ваав* зүб шударгань хэтэ мүнхэдөө оршоно.
- ʎ *Заайин* 4 Тэрэ гайхамшагта хэрэгүүдээ дурдуулдаг болгоо,
 η *Хээт* Эзэн хадаа нигүүлэсхы ба үршөөлтэй мүн.
- ʎ *Тээт* 5 Тэрэ Өөрһөөнь түбэгшөөдэг зондо хоол үгэдэг,
 ʎ *Ёд* хэлсээгээ хэтэдээ һанан байдаг.
- ɔ *Каап* 6 Тэрэ хадаа үндэһэтэдэй угай зөөри – орон нютагыень Өөрын арад түмэндэ эзэмшүүлжэ,
 ʎ *Лаамэд* Өөрын хэрэгүүдэй хүсэ шадалые элирхэйлээ.
- η *Мээм* 7 Тэрэнэй гарай үйлэ хэрэгүүд – үнэн ба шударга,
 ʎ *Нүүн* бүхы тогтоолнуудынь эбдэшгүй бата.
- ɔ *Саамэх* 8 Тэдэ хэтын хэтэдэ бата тогтоогдонхой,
 ʎ *Аайин* үнэн ба шударга дээрэ үндэһэлэгдэнхэй.
- ɔ *Пээ* 9 Тэрэ Өөрын арад түмэндэ абарал эльгээгээ,
 ʎ *Цадээ* хэлсэеень хэтэдээ сахин байхынь захираа.
- ʎ *Кооп* Нэрэнь нангин ба хүрдэмөөр!
 ʎ *Рээш* 10 Эзэнһээ бэшэрхэ гээшэ сэсэн мэргэн ухаанай эхин юм.
 ʎ *Шиин* Зарлигыень дүүргэгшэ бүхы зондо боро ухаан бии.
 η *Таав* Эзэндэ магтаал соло хэтэ мүнхэдөө оршохол!

111¹ *Эзэниие магтагты!*

- ⌘ *Алээп* 111 Эзэнһээ түбэгшөөдөг,
 ɔ *Бээт* хургаал заабаринуудтань угаа ехэ дуратай хүн юрөөлтэйл!
- λ *Гимэл* 2 Тэрэнэй үри һадаһад дэлхэй дээрэ хүсэ шадалтай байха,
 ʎ *Даалэт* сэхэ шударга зоной уг удам юрөөгдэхэ.
- η *Бээ* 3 Эд зөөри ба баялиг гэртэнь байха,
 ʎ *Ваав* зүб шударгань хэтэ мүнхэдөө оршохо.
- ʎ *Заайин* 4 Үнэн сэдхэлтэй зондо харанхыда гэрэл сасардаг.

- п Хээт Эзэн хадаа нигүүлэсхы, үреэлтэй, зүб шударга.
т Тээт 5 Һайн хүн нигүүлэсхы сэдьхэлтэй, зээлеэр үгэдэг,
’ Ёд зарга шүүбэридэ зүб шударгаар хэрэгээ баталдаг.
- к Каап 6 Тэрэ хэтэ мүнхэдөө ганхахагүй,
л Лаамэд зүб шударга хүн хэтэ мүнхын алдар солотой.
м Мээм 7 Тэрэ муу мэдээнһээ айхагүй,
н Нүүн зүрхэ сэдьхэлынь Эзэндэ бата этигэнэ.
о Саамэх 8 Зүрхэнийнь амгалан,
у Аайин айнгүй тэрэ дайсадайнгаа урдаһаа харана.
э Пээ 9 Тэрэ үгытэй дуталдаһан зондо элбэг дэлбэгээр тараажа үгөө.
з Цадээ Зүб шударгань хэтын хэтэдэ оршохо,
р Кооп толгойгоо омогоор өөдэнь үргэхэ.
- р Рээш 10 Хорото һанаата хүн хаража, атаархаха,
ш Шиин шүдөө хабирха, хайлан халаха.
л Таав Хорото зоной хүсэл бээлүүлэгдэхгүй.

112¹ Эзэниие магтагты!

- Эзэнэй зарасанар, магтагты,
Эзэнэй нэрэ магтагты.
2 Энэ саһаа эхилээд, хэтэ мүнхэдөө
Эзэнэй нэрэ үреэгдэхэ болтогой!
3 Наранай мандахаһаа эхилээд, жаргаха хүрэтэрынь
Эзэнэй нэрэ магтагдана.
4 Эзэн бүхы үндэһэтэд дээгүүр,
алдар солонь тэнгэри дээгүүр.
5 Эзэн Бурхантаймнай хэниие сасуулмаар бэ?

- Үндэртэ заларжа,
6 тэнгэри болон газарые харахаяа Тэрэ тонгойно.
7 Тэрэ үгытэй хүниие шорой тооһонһоо үргэнэ,
ядуу хүниие үнэһэнһөө үндылгэнэ.
8 Энэ хадаа түшэмэлнүүдтэй хамта,
арад түмэнэйнгөө түшэмэлнүүдтэй тэрэниие һуулгахын тула юм.
9 Тэрэ хүүгэдгүй эхэнэрые
хүүгэдтэй жаргалтай эхэ болгон гэртэнь ажаһуулгана.
Эзэндэ магтаал үргэгты!

- 113** ¹ Израилиин Египеднээ,
Яковай бүлын харин зонһоо гаран ошоходо,
- ² Иуда Тэрэнэй нангин зүйл,
Израиль Тэрэнэй эзэмшэл болоо бэлэй.
- ³ Далай тэдэниие хараад тэрьелбэ,
Иордан һөөргөө урдаба.
- ⁴ Хаданууд хуса мэтэ хүрэлдэн,
толгойнууд хурьгад мэтэ собхоролдоо.
- ⁵ Далай, юундэ тэрьедэбэш?
Иордан, юундэ һөөргөө урдабаш?
- ⁶ Хаданууд, таанар хуса мэтэ юундэ харайгаабта?
Толгойнууд, таанар хурьгад мэтэ юундэ собхоролдообта?
- ⁷ Газар дэлхэй, Эзэнэй урда,
Яковай Бурханай урда шэшэрээрэй!
- ⁸ Тэрэ хабсагайе уһата нуур,
хатуу шулууешье уһата булаг болгонол.
- ⁹ Эзэн, гансал Танда, гансал Танда,
бидэндэ бэшэ, магтаал дуун зорюулагдаха ёһотой.
Юуб гэбэл, энэрэл хайратнай, үнэн зүбтнай хэтын!
- ¹⁰ Үндэһэтэд юундэ «Тэдэнэй Бурхан хаана гээшэб?»
гэжэ хэлэхэ ёһотойб?
- ¹¹ Бурхамнай тэнгэридэ оршодог,
Өөрынгөө хүсэһэн юумыел хэдэг.
- ¹² Харин тэдэнэй онгонууд хадаа мүнгэн ба алтан,
хүнэй гараар дархалһан юумэд:
- ¹³ аматай аад, дуугардаггүй,
нюдэтэй аад, харадаггүй;
- ¹⁴ шэхэтэй аад, дууладаггүй,
хамартай аад, үнэр ойлгодоггүй.
- ¹⁵ Гартай байбашье, барижа шададаггүй;
хүлтэй байбашье, ябажа шададаггүй.
Хоолойн нэгэшье абья гаргадаггүй.
- ¹⁶ Тэдэниие бүтээгшэд, тэдэндэ этигэгшэд бултадаа
тэдээн шэнги болог лэ!
- ¹⁷ Израиль, Эзэндэ этигэ!
Тэрэ хадаа манай туһа болон бамбай мүн.
- ¹⁸ Аһарооной бүлэ, Эзэндэ этигэ!
Тэрэ хадаа манай туһа ба бамбай мүн.

- 19 Эзэнхээ түбэгшөөгшэд! Эзэндэ этигэгты!
Тэрэ хадаа манай туһа ба бамбай мүн.
- 20 Эзэн маанадые мартаагүй, юрөөжэ байна:
Израилиин бүлэ юрөөнэ,
Аһарооной бүлэ юрөөнэ.
- 21 Өөрһөөнь түбэгшөөгшэдые Тэрэ юрөөнэ –
ехэ, багагүй бултыень.
- 22 Эзэн таанарыешье, үри хадаһадыетнайшые
үнэр үдхэн болгог лэ.
- 23 Таанар тэнгэри, газар бүтээгшэ Эзэнээр юрөөгдэжэ байнат.
- 24 Тэнгэри болбол Эзэнэй тэнгэри,
харин газар дэлхэе Тэрэ хүнэй хүбүүдтэ үгөө.
- 25 Үхэгшэд, шэмээгүй байдал руу доошоо орогшод бултадаа
Эзэниие магтадаггүй,
- 26 харин бидэ Эзэниие энэ саһаа эхилэн хэтэ мүнхэдөө
магтан дуулан байнабди.
Эзэндэ магтаал үргэгты!

114 ¹ Би Эзэндэ дуратайб.

- Тэрэ минии дуу хоолой, гуйлтыем дуулана.
- 2 Нам руу шэхээ табин соносодог ушарһаань
амиды мэндэ сагтаа би Тэрэниие дуудан байхаб!
- 3 Үхэлэй уяанууд намайе орёогоо,
Үхэлэй ороной гай тодхортой намда хүрөө,
зоболон ба уйдхар гашуудалтай ушарааб.
- 4 Тиихэдээ би Эзэнэй нэрэ дуудааб:
«Эзэн! Ами наһым абарыт!»
- 5 Эзэн нигүүлэсхы ба зүб шударга,
Бурхамнай хайрладаг.
- 6 Юрын гэнэн зониие Эзэн хамгаалдаг,
минии зобожо байхада Тэрэ намайе абараа.
- 7 Эрьежэ, амгалан тайбан боло даа,
Юуб гэхэдэ, Эзэн шамайе үршөөгөө.
- 8 Юуб гэхэдэ, Та намайе үхэлһөө, нюдыем нулимсаһаа,
хүлыем бүдэрхэхөө абараат.
- 9 Би Эзэнэй урда амидын газарта ябахаб!

115¹ «Ехээр зобожо халааб» гэжэ би хэлээшье наа,
этигэһэн зандааб.

² Тэбдэхэдээ «ямаршье хүн худалша» гэжэ хэлэнэб.

³ Намда үзүүлһэн бүхы аша туһыень

Эзэндэ юугээр харюулхабиб?

⁴ Абаралай хундага үргэжэ,

Эзэнэй нэрэ дуудахаб.

⁵ Бүхы арад түмэнэйн урда

Эзэндэ тангариглаһанаа бэелүүлхэб!

⁶ Өөртэнь үнэн сэхэ зоной үхэл

Эзэндэ үнэтэй сэнтэй юм.

⁷ Оо, Эзэн! Би Танай богоол, Танай богоол,

Танай шэбэгшын хүбүүн мүн.

Та намайе гэнжэһээ сүлөөлөөт.

⁸ Танда би һаие хүргэһэн үргэл тахижа,

нэрыетнай дуудахаб.

⁹ Бүхы арад түмэнэйн урда

Эзэндэ тангариглаһанаа бэелүүлхэб.

¹⁰ Иерусалим, шинии тэгэн дунда,

Эзэнэй нангин үргөөгэй хашаа дотор

тангариглаһанаа бэелүүлхэб.

Эзэндэ магтаал үргэгты!

116¹ Бүхы үндэһэтэд, Эзэниие магтагты!

Бүхы арадууд, Тэрэниие үргэмжэлэгты!

² Юуб гэбэл, маанад руу шэглүүлһэн энэрэл хайрань агуу юм,

Эзэнэй үнэншэнь хэтэ мүнхын.

Эзэниие магтагты!

117¹ Эзэндэ магтаал соло дуудагты! Юуб гэбэл, Тэрэ хайн,
хайра энэрэлын хэтэ мүнхын юм.

² «Тэрэнэй хайра энэрэлын хэтэ мүнхэ»

гэжэ израильшууд хэлэг лэ.

³ «Тэрэнэй хайра энэрэлын хэтэ мүнхэ»

гэжэ Аһарооной бүлэ хэлэг.

⁴ «Тэрэнэй хайра энэрэлын хэтэ мүнхэ»

гэжэ Эзэниие хүндэлэгшэд хэлэг лэ.

- 5 Зоболондо ороод байхадаа Би Эзэниие дуудааб.
Эзэн намда харюусажа, уужам газарта гаргаа юм.
- 6 Эзэн минии талада, би айхагүйб.
Хүн намда юу хэжэ шадахаб?
- 7 Эзэн намда туһална.
Дайсадаа харахадаа, би айнагүйб.
- 8 Хүндэ этигэхэхээ
Эзэндэ найдажа байбал, дээрэ.
- 9 Ноёдто этигэхэхээ
Эзэндэ найдажа байбал, дээрэ.
- 10 Бүхы үндэхэ яһатан намайе хүреэлөө.
Тээд Эзэнэй нэрээр би тэдээнхээ сүлөөрөөб.
- 11 Тэдэ намайе бүһэлөө, бүһэлөө,
Эзэнэй нэрээр би тэдээнхээ сүлөөрөөб.
- 12 Тэдэ намайе зүгынүүд мэтэ хүреэлөө,
адаалхай хөөгүүд соо гал мэтэ тэдэ аһаа.
Тээд би Эзэнэй нэрээр тэдээнхээ сүлөөрөөб.
- 13 Намайе унагаахаяа тэдэ хүсэтэйгөөр түлхээ һэн,
теэд Эзэн намайе дүнгөө.
- 14 Эзэн болбол минии хүсэн ба хамгаалалтам.
Тэрэ – минии абарал мүн!
- 15 Зүб шударга зоной майхан соо – баярай,
абарагдаһанай хашхараан.
Эзэнэй баруун гар хүсээ харуулаа!
- 16 Эзэнэй баруун гар дээшээ үргэгдөөтэй.
Эзэнэй баруун гар хүсээ харуулаа!
- 17 Би хосорхогүйб, амиды мэндэ байхаб.
Эзэнэй үйлэ хэрэгүүдые тунхаглан байхаб.
- 18 Эзэн намайе шанга хэхээгээ,
теэд намайе үхэлдэ хүргөөгүй.
- 19 Намда зүб шударгын бартаануудые нээгит!
Би тэрээгээр орожо, Эзэндэ магтаал соло дуудахаб.
- 20 Эзэнэй бартаанууд энэ юм.
Зүб шударга зон тишээ орохо.
- 21 Намайе дуулажа, харюусажа,
абарһандатнай би Танда магтаал соло дууданаб!
- 22 Хэрэгсээнгүй барилгашадай голожо хаяһан
шулуун гэрэй гол шухала
тулга шулуун болоо.

- 23 Энээниие Эзэн бүтээгээ.
Манай нюдэндэ гайхалтай юумэн болоо.
- 24 Энэ үдэр Эзэн иимэ юумэ үйлэдөө!
Энэ үдэр баясан, сэнгэн байял!
- 25 Гуйналди, Эзэн, абарыт!
Гуйнабди, Эзэн, амжалта туйлуулыт!
- 26 Эзэнэй нэрээр заларан Ерэгшэ үрээл магтаалда хүртэй!
Бидэ Эзэнэй нангин үргөөһөө таниие юрөөнэбди.
- 27 Эзэн болбол Бурхан. Тэрэ бидэндэ гэрэл үршөөгөө.

Үргэлэй шэрээгэй эбэртэ тахил уягты!

- 28 Та – минии Бурхан мүн, Би Танда һаие хүргэн байхаб.
Та – минии Бурхан, Танда магтаал үргэн байхаб!
- 29 Бурханда магтаал соло дуудагты! Юуб гэбэл, Тэрэ хайн,
энэрэл хайрань хэтэ мүнхын юм.

118

к Алээп

- ¹ Замынь түгэс, Эзэнэй хургаал заабари сахин ябаашад
хэды ехэ юрөөлтэйб!
- 2 Зарлигынь хадагалан дүүргэжэ,
үнэнхэ зүрхэ сэдхэлһээ
Тэрэниие хүндэлжэ байгаашад юрөөлтэй.
- 3 Тэдэ гэмтэ хэрэг хэдэггүй,
Тэрэнэй замаар ябадаг.
- 4 Өөрын захиралтануудые заабол бээлүүлэн байхые
Та захираа бэлэйт.
- 5 Танай хуули ёһонуудые сахин байхаар
замуудни бата тогтоһой!
- 6 Тиигэбэл, Танай захяа заабаринуудые харан байхадаа
би эшэхэгүй бэлэйб.
- 7 Үнэнхэ зүрхэнһөө Таниие магтан байнаб,
үнэн зүбэйтнай заршам шудалнаб.
- 8 Хуули ёһонуудыетнай сахин байхаб,
намаие дууһан бү орхиит!

г Бээт

- 9 Залуу хүбүүн замаа сэбэрээр
яагаад сахин байхаб?

- Танай үгье сахин байһаараа.
10 Бүхы сэдхэл зүрхөөрөө Таниие бэдэрэн байнаб,
захяа заабаринуудһаатнай алдууран байхыем бү зүбшөөгьт!
11 Танай урда нүгэл үйлэдэхэгүйн тула
зүрхэ сэдхэлдээ Танай үгье шанга хадагалнаб.
12 Эзэн, Та юрөөлтэйт!
Хуули ёһонуудтаа намайе хургьт!
13 Танай аманһаа гараһан бүхы тогтоолнуудые
би өөрын хэлээр тунхаглаа бэлэйб.
14 Ямаршье баялигта баясадагтал,
Танай зарлигуудай замда баярланаб.
15 Танай захиралтанууд тушаа бодомжолноб,
харгы замуудыетнай харанаб.
16 Хуули ёһонуудтатнай баясанаб,
Танай үгэ мартахагүйб.

λ *Гимэл*

- 17 Намайе амиды байлгажа,
үгыетнай сахин бээлүүлэхымни тула
Өөрын зарасада хайра үзүүлэн хандьт.
18 Танай хургаалай гайхамшагта үзэгдэлнүүдые
намда харуулхын тула нюдыемни нээгьт.
19 Би газар дэлхэй дээр ерүүл хүндэл эрхэгүй жаахамби,
Өөрын захяа заабаринуудые намһаа бү хоргодуулыт!
20 Танай тогтоолнуудые хододоо хүсэн эрмэлзэхээр
сэдхэлни шаналжа байнал.
21 Захяа заабаринуудһаатнай хазагайрдаг,
бардам гү, али хараал шэнгээһэн зониие
Та номгоруулаат.
22 Танай гэршэлгэнүүдые сахин хадагалдаг ушарһаам
доромжолол ба шоо үзэлгые намһаа зайлуулыт.
23 Ноёд нуужа, минии урдаһаа хэлсээ зохёожо байна.
Харин би, Танай зараса, хуулинуудыетнай бүри гүнзэгыгөөр
шудалнаб.
24 Гэршэлгэнүүдтнай минии баясхалан,
минии зүблөөшэд мүн.

γ *Даалт*

- 25 Сэдхэлни тооһо шоройдо дарагданхай,

- үгөөрөө намайе хэргээгт.
- 26 Өөрын замууд тушаа тунхаглааб, Та намда харюусаат.
Өөрын хуули ёһонуудта намайе хургыт.
- 27 Зарлигуудайтнай зам шэглэлые намда ойлгуулыт,
гайхамшагта үйлэ хэрэгүүд тухайтнай бодохолби.
- 28 Гай тодхорһоо боложо ами наһамни халажа байна,
үгөөрөө намайе шанга болгыт.
- 29 Худал зам намһаа зайлуулыт,
Өөрын хургаалые намда нигүүлэсхы хайрлыт.
- 30 Үнэн сэхэ зам шэлээб,
Танай тогтоолнуудые хүсэн-жүрөөдэн байнам.
- 31 Гэршэлгэнүүдыетнай баряад лэ ябанам,
Эзэн, намайе эшхэбтэр байдалда бү оруулыт!
- 32 Зүрхымни үргэн мэдэлтэй болгодог ушарһаатнай
Танай захиралтануудай замаар яранам.

¶ *Һээ*

- 33 Танай хуулиин замаар ябахымни хургыт, Эзэн!
Би эсэс хүрэтэрөө тэрээниие дахан ябахалби.
- 34 Намда ухаа заагыт, хургаалыетнай сахин ябахалби,
бүхы зүрхөөрөө тэрэниие хадагалан байхаб.
- 35 Хургаал заабаринуудайнгаа замаар намайе хүтэлыт,
би тэрэниие хүсэнэлби.
- 36 Зүрхыем олзо руу бэшэ,
Өөрын гэршэлэл руу хандуулыт.
- 37 Нюдыем худалһаа ондоо тээшэ шэглүүлыт,
Өөрын харгы замда намда амидарал бэлэглэйт.
- 38 Өөрын зарасада найдуулһан үгээ бээлүүлыт,
тиихэдэ би Танһаа түбэгшөөн байхалби.
- 39 Эшхэбтэр байдалһаа би айнаб,
тэрэниие намһаа холодуулыт!
Танай тогтоолнууд хайн бэлэй.
- 40 Анхарыт, би Танай захиралтануудые хүлээн байнам,
Өөрын зүб шударгаар намайе амидыруулыт.

¶ *Ваав*

- 41 Оо, Эзэн, энэрэл хайратнай, абаралтнай
Танай үгын ёһоор намда ерэхэнь болтогой!
- 42 Тиигэбэл, нам тушаа муугаар хэлэдэг хүндэ

- харюу үгэхэ үгэ намда олдохол.
Юуб гэбэл, үгэдэтнай этигэнэм.
43 Үнэн зүб үгэ аманһаам бү абыт,
юуб гэбэл, Танай зүб шударгада би этигэнэб.
44 Танай хургаал заабариие хододоо, хэтэдээ сахин байхаб.
45 Танай захиралтануудые гүйсэдхэхээ эрмэлзэдэг ушарһаа
би сүлөөтэй алхалха болоноб.
46 Хаашуулда Танай гэршэлэлгэнүүд
тушаа хөөрэхэб, эшэхэгүйб.
47 Би Танай хургаалнуудта дурлааб,
тэдээндэ баясахаб.
48 Би өөрын дурлагша хургаалнуудтатнай гараа хунгахаб,
зарлигууд тухайтнай бодомжолхоб.

† *Заайин*

- 49 Өөрын зарасада үгэһэн үгээ һаньт,
тэрэ үгэдэ найдахымни Та захираа бэлэйт.
50 Танай үгэ намайе амидыруулһаниинь
зоболон дундам һатаарха зүйлни болоол.
51 Бардам зон намайе ехэ шоо үзэнэ,
харин би Танай хургаалһаа хазагайраагүйб.
52 Танай урданай тогтоолнуудые һанажа,
Эзэн, тэрээгээр һамаардаг байгаалби.
53 Танай хургаал орхигшо муу зоние үзэхэдөө,
уур хилэмни хүрэнэ.
54 Аяншалан ондоо газарта байхадам
зарлигуудтнай намда дуун мэтэ болоол.
55 Эзэн, би хадаа нэрыетнай һүни бүри һанажа,
хургаалыетнай сахин байгааб.
56 Иигэжэ Танай захиралтануудые бээлүүлжэ,
өөрын болгооб.

‡ *Хээт*

- 57 Танай үгэнүүдые сахижа,
«Эзэн хадаа минии хуби юм» гэжэ хэлээб.
58 Бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Таниие гуйналби,
Өөрын үгэ бээлүүлжэ, намда нигүүлэсхы байгыт.
59 Өөрын харгы замууд тушаа бодомжолон,
хүлөө Танай гэршэлэлгэнүүд руу шэглүүлээб.

- 60 Танай захиралтануудыг бэелүүлхээ
яаранаб, хойшолуулхагүйб.
61 Муу зоной урьха намайе барья,
харин би хургаалыетнай мартаагүйб.
62 Һүнийн тэгэн дунда бодожо,
зүб тогтоолнуудайтнай түлөө Таниие магтанам.
63 Таниие хүндэлдэг, захиралтануудыетнай дүүргэдэг
зонтой би хамтаб.
64 Эзэн, энэрэл хайраартнай дэлхэй дүүрэнхэй,
хуулинуудтаа намайе хургыгт.

† Тээт

- 65 Эзэн, Та амалһанаа бэелүүлэн,
намда, Өөрын зарасада, һаие хэнэт.
66 Танай захиралтануудта этигэдэг ушарһаам
намда илгаруулха шадабари
ба эрдэм мэдэсэ заагыгт.
67 Зобохын урда тээ буруу зүгөөр ябан байгааб.
Харин мүнөө үгыетнай сахин дүүргэнэб.
68 Та хадаа һайн ба һаие хэдэгта.
Өөрын хуулинуудта намайе хургыгт.
69 Бардам зон намайе худал хуурмаг үгөөр тойруулан хүрмээд байна.
Харин би бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ
захиралтануудыетнай сахин дүүргэнэб.
70 Тэдэнэй зүрхэн өөхөөр орёогдон хатууранхай,
харин би Танай хургаалда баясанаб.
71 Зоболон дундуур гараһамни намда туһатай,
юуб гэбэл, би Танай хуули ёһонуудта хуранам.
72 Аманһаатнай гарагша хургаал намда
мянгаад алта, мүнгэн хабтаһанһаа үлүү.

· Ёд

- 73 Танай гар намайе урлан бүтээгээ бэлэй.
Намайе ухаатай болгыгт,
би хургаал заабаринуудыетнай шудалхалби.
74 Танһаа түбэгшөөдөг зон нам руу баяртайгаар хараха –
би Танай үгэдэ этигэдэг ха юмбиб.
75 Эзэн, Танай шийдэбэринүүд зүб шударга гэжэ мэдэнэм,
Та зүб намайе хэнээгээ бэлэйлта.

- 76 Өөрын зарасада, хэлэлхэн үгынтнай ёһоор,
энэрэл хайратнай намайе хатааруулхань болтогой.
- 77 Намайе амиды мэндэ байлгахын тула
үршөөл хайратнай намда хүрэг лэ,
юуб гэбэл, хургаалтнай минии баяр мүн.
- 78 Намайе ямаршые ушар шалтаггүй харшалжа байгааша бардам зон
эшхэбтэр байдалда орог лэ.
- 79 Танһаа түбэгшөөдэг,
Танай гэршэлгэнүүдые мэдэдэг зон
нам руу эрьехэнь болтогой.
- 80 Минии эшхэбтэр байдалда орохогүйн тула
зүрхэмни Танай хуули ёһонуудай урда
түгэс тэгшэ байхань болтогой.

᠋ *Каан*

- 81 Танһаа абарал хүлеэжэл байна сэдьхэлни.
Би Танай үгэдэ этигэнэм.
- 82 Танай үгэ хүлеэн нюдэдни һула боложо байна.
«Хэзээ намда хатаарал үршөөхэбта?» гэжэ асуунам.
- 83 Хөө утаан соо байгааша хүхүүр мэтэ болоошые һаа,
би Танай хуули ёһонуудые мартаагүйб.
- 84 Танай зарасада, хэды хоног үлөөб?
Намайе харшалдаг зоние хэзээ Та шиидхэхэбта?
- 85 Бардам зон Танай хургаал тоонгүй,
намда унаха нүхэ малтан бэлдээ.
- 86 Танай бүхы хургаал заабаринууд – үнэн зүб.
Намайе ямаршые шалтаггүй харшалжа байна. Туһалыт намда!
- 87 Намайе газарай хүрьһэнһөө аршан һалгаан алдаа.
Харин би Танай тушаалнуудые орхөөгүйб.
- 88 Өөрын энэрэл хайраар намда амидарал үршөөгйт!
Танай үгэлхэн гэршэлгэнүүдые би сахин байхалби.

᠋ *Лаамэд*

- 89 Эзэн, Танай үгэ тэнгэридэ хэтэ мүнхэдөө баталагданхай.
- 90 Танай үнэн зүб үеһөө үе дамжан оршохо.
Та газар дэлхэеи бүтээн табяат, тэрэ оршон байна.
- 91 Танай зарлигаар бүхы юумэн мүнөө хүрэтэр байна,
бүгэдэ Танда алба хэнэ.
- 92 Минии баяр бологшо Танай хургаалай үгы һаань,

- би зоболон дундаа хосорхо байгаа.
93 Хэзээшье Танай зарлигуудыг мартахагүйб,
тэдээгээр Та намайг амидыруулнат.
94 Би Танайб. Намайг абарыг,
Танай зарлигуудта би ханданам.
95 Усадхахын тула хорото муу зон намайг отожо байна.
Харин би Танай заабаринуудай гүн руу тэгүүлнэм.
96 Түгэс түгэлдэр бүхы юумэндэ заха хизаар харагдана.
Харин Танай хургаал заабаринууд заха хизааргүй.

᠒ Мээм

- 97 Танай хургаалда би угаа дуратайб!
Бүхэли үдэртөө тэрээн тушаа бодомжолном.
98 Танай хургаал заабари хэтэ мүнхэдөө намтай хамта,
тэрэ намайг дайсадһаам сэсэн мэргэн болгоол.
99 Өөрын багшанарһаа би сэсэн мэргэн болонхойб,
юуб гэбэл, Танай зарлигууд тушаа бисалгалнам.
100 Танай зарлигуудыг сахидаг ушарһаа
би наһажаал зонһоо сэсэн мэргэн болонхойб.
101 Хүлнүүдээ муу зам руу гэшхүүлнэгүйб.
Юуб гэбэл, Танай үгэ сахинам.
102 Танай тогтоолнуудһаа би хазагайрнагүйб.
Юуб гэбэл, Та намайг хурганат.
103 Танай үгэ амталхада хэды амтатайб!
Миний аманда тэдэ зүгын балаһаашье амтатай.
104 Танай зарлигууд намда эрдэм мэдэсэ үгэнэ,
худал хуурмаг замыг би үзэн яданам.

᠓ Нүүн

- 105 Танай үгэ – миний хүлдэ гэрэл дэн,
намда замыг гэрэлтүүлнэ.
106 Танай үнэн сэхэ тогтоолнуудыг сахин
байхаб гэжэ тангариглаа бэлэйб,
тангаригаа бэлүүлхэб.
107 Эзэн, би харшалуулагдаад байнам.
Өөрын амалһанай ёһоор, намда ами наһа үршөөгыг.
108 Эзэн, миний аманһаа гарагша һайн
дуранай үргэл хүлээн абыг,
Өөрын тогтоолнуудыг намда заагыг.

- 109 Ами наһамни гай тодхорто саг үргэлжэ ороно.
Харин би Танай хургаал мартаагүйб.
- 110 Муу муухай зон намда урьха занга табяа,
харин би Танай зарлигуудһаа хазагайраагүйб.
- 111 Би Танай хургаалнуудые хэтэ мүнхын
уг залгамжалан дамжуулха зүйл болгон абааб.
Юуб гэбэл, тэдэ зүрхэнэйм баяр баясхалан мүн.
- 112 Би Танай хуулинуудые сахин бээлүүлхээр
зүрхээе хэтэ мүнхэдөө, эсэс хүрэтэр зорюулааб.

д Саамэх

- 113 Би хоёр ханаатай зоние үзэн ядадагаб,
харин Танай хургаалда дуратайб.
- 114 Та болбол минии хорохо газар, минии бамбай мүн.
Үгыетнай хүлеэдэгби.
- 115 Бузар муу хэрэг хэгшэд, намһаа зайлагты.
Бурханайнгаа тогтоолнуудые би сахин байхаб.
- 116 Амалһанайнгаа ёһоор, намайе дэмжэн бэхижүүлыт.
Амиды мэндэ байлгыт,
найдажа байхадам эшхэбтэр байдалда бү оруулыт.
- 117 Намайе дэмжыт, тиихэдэтнай абарагдахаб,
хуулинуудыетнай хододоо шудалан анхаран байхаб.
- 118 Хуулинуудһаатнай хазагайрагшадые бултыень Та голоот,
юуб гэбэл, мэхэ гохонь дэмы хоохон.
- 119 Дэлхэйн бүхы хорото ханаатануудые
нүүрһэнэй хог мэтээр хаянат.
Тиимэхээ би Танай гуримда дуратайб.
- 120 Бээмни Танһаа айжа шэшэрнэ.
Танай зага шүүбэриһээ айнаб.

з Аайин

- 121 Би шударга ёһо ба үнэн зүбые үйлэдэн байгааб.
Үлдэжэ байгаашадтам намайе бү үгыт.
- 122 Өөрын зарасада һайн һайханай түлөө баталга болыт.
Бардам зондо намайе бү дарлуулыт.
- 123 Танай абарал, Танай үнэн зүб үгые хүлеэн,
минии нюдэд нулараад байна.
- 124 Энэрэл хайрынгаа хэмээр намда, Өөрын зарасада, хандыт,
хуулинуудтаа намайе хургыт.

- 125 Би Танай зарасаб. Намда ухаа заагьт.
Тиихэдэ би Танай хургаал заабаринууды мэдэдэг болохоб.
126 Эзэнэй хэрэг ябуулха саг ерээ,
юуб гэбэл, Танай хургаал эбдэгдээ.
127 Би Танай тогтоолнуудта алтанһаа,
шэжэр алтанһаа үлүү дуратайб.
128 Би Танай зарлигуудай сэхэ замаар ябанам,
худал хуурмагай зам үзэн яданаб.

Э Пээ

- 129 Танай гэршэлгэнүүд гайхамшаг,
тиимэхээ сэдхэлни тэдэниие сахидаг.
130 Танай үгэнүүдэй тунхаглал гэгээрүүлнэ,
юрын зониие ухааруулна.
131 Танай захиралтануудые угаа хүсэн байһандаа
амаа ангайн аахилнаб.
132 Нэрэдэтнай дуратай зондо юу хэдэгтэл адляар
нам руу хаража, намайе хайрлыт.
133 Танай үгэ алхамыем бата болгог лэ,
ямаршые буруу юумэндэ намайе эзэмдэхыень бү зүбшөөгыт.
134 Зоной дарлалтаһаа намайе сүлөөлыт,
Танай захиралтануудые сахин байхалби.
135 Гэрэлтэмэ нюур шарайгаараа намайе,
Өөрын зарасые, гэгээрүүлыт,
хуулинуудтаа намайе хургыт.
136 Танай хуули зоной сахидаггүй ушарһаа
нюдэнһөөм урасхал нулимса урдана.

Э Цадээ

- 137 Эзэн, Та хадаа шударга ба
зарга шүүбэритнай зүб шударга мүн.
138 Өөрын хургаалнуудые Та захин дамжуулаат,
тэдэ хадаа үнэн зүб ба сасуулшагүй үнэн мүн.
139 Танай үгые дайсадайм мартаһанда
би угаа хилэгнэн байнаб.
140 Танай үгэ болбол хайлуулһан сэбэр алтан мэтэ.
Би, зарасатнай, тэрээндэ угаа дуратайб.
141 Би доройтонхойб, шоологдонхойб.
Гэбэшые захиралтануудыетнай мартаагүйб.

- 142 Танай зүб шударга – хэтэ мүнхын зүб шударга,
хургаалтнай – үнэн зүб.
143 Бэрхэшээл ба зоболон намайе дайраа.
Гэбэшье Танай зарлигууд – минии баяр мүн.
144 Танай хургаалай үнэн зүб хэтэ мүнхын,
амиды байхым тула намайе ухаатай болгыт.

᠗ *Кооп*

- 145 Би бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ хашхаран байнаб:
Эзэн, намда харюусыт.
Танай хуулинуудые сахин байхаб.
146 Би Тан руу хашхарнаб: намайе абарыт.
Танай зарлигуудые сахин бээлүүлхэб.
147 Үүр сайхые хүлээнгүй, Таниие дууданаб,
Танай үгэдэ найданаб.
148 Танай үгэ тунгаан бодохын тула
би бүхэли хүнндөө нюдөө нээгээд байнаб.
149 Эзэн, Өөрын энэрэл хайрын ёһоор минии абяа дуулыт.
Өөрын тогтоолой ёһоор намда амидарал үршөөгыт.
150 Хорон худал дахагшад дүтэлжэ байна.
Танай хургаалһаа тэдэ хэды холоб!
151 Эзэн, Та ойрохон байнат.
Бүхы тогтоолнуудтнай – үнэн зүб.
152 Танай гэршэлгэнүүд тушаа үнинэй мэдэнэб.
Та тэдэниие хэтэ мүнхэдөө баталаат.

᠗ *Рээш*

- 153 Минии зоболон хаража, намайе абарыт.
Юуб гэбэл, би Танай хургаал мартадаггүйб.
154 Минии хэрэгые аршалжа, намайе хайрлыт.
Амалһанайнгаа дагуу намайе амидыруулыт.
155 Абарал хадаа хорото муу зонһоо холо байдаг,
юуб гэхэдэ, тэдэ Танай зарлигуудые бэдэржэ байдаггүй.
156 Эзэн, Танай үршөөлнүүд агууехэ.
Амалһанайнгаа дагуу намайе амидыруулыт.
157 Намайе харшалагшад болон үһөөтэ
дайсадайм олон болобошье,
би Танай заабаринуудһаа хазагайрдаггүйб.
158 Мэхэтэйшүүлые хараад жэрхэдэгби.

- Юуб гэбэл, тэдэ Танай үгэ сахин дүүргэдэггүй.
159 Танай зарлигуудта хэды ехэ дуратайем харыт.
Эзэн, энэрэл хайраараа намайе амидыруулыт.
160 Танай үгын удха үнэн ба
Танай зүб шударга тогтоол бүхэн хэтэ мүнхэдөө.

ψ Шиин

- 161 Ноёд намайе ямаршые шалтаггүй харшалдаг.
Харин зүрхэмни Танай үгэһөө хүрдэдэг.
162 Ехэ олзо олоһон хүн шэнги
Танай үгэдэ баясадагби.
163 Худал хуурмагые үзэн ядан жэрхэдэгби,
харин Танай хургаалда дуратайб.
164 Зүб шударга тогтоолнуудһаатнай боложо,
би үдэртөө долоо дахин Таниие магтадагби.
165 Хуулидатнай дуратайшуул угаа амар амгалан байдаг,
тэдэниие бүдэрүүлхэ зүйлшые байдаггүй.
166 Эзэн, Танай абаралда найдадагби,
Танай захиралтануудые дүүргэдэгби.
167 Сэдьхэлни Танай заабаринуудые сахин дүүргэдэг,
би тэдээндэ хизааргүй ехэ дуратайб.
168 Би Танай захиралтануудые болон гэршэлгэнүүдые сахидагби,
юуб гэбэл, минии бүхы хэрэгүүд Танай урда байдаг.

л Таав

- 169 Эзэн, хашхархам Танда дуулдаг лэ.
Амалһанайнгаа дагуу намда ухаа хайрлыт.
170 Гуйлтыем Өөрын урда байлгыт.
Амалһанайнгаа дагуу намайе абарыт.
171 Намда зарлигуудаа заадаг ушарһаатнай
урални магтан байг лэ.
172 Бүхы захиралтануудтнай зүб шударга ушарһаа
хэлэмни үгыетнай дуулаг лэ.
173 Танай зарлигуудые шэлэһэн ушарһаам
Танай гар намда туһалхаар бэлэн болог лэ.
174 Эзэн, би Танай абаралые хүсэн тэгүүлдэг,
хуулитнай минии баяр мүн.
175 Таниие магтан байхым тула
сэдьхэлымни амиды байлгыт.

- Тогтоолнуудтнай намда туһалаг лэ.
176 Төөриһэн хониндол би замһаа хазагайрааб.
Зарасаа бэдэржэ олыт.
Юуб гэбэл, Танай захиралтануудые би мартадаггүйб.

- 119**¹ [Үгсэлгын дуун.]
Би зоболон дундаа Эзэндэ хандан хашхарааб,
тиихэдэм Тэрэ намайе дуулаа.
2 Эзэн, намайе худалша аманһаа,
худал хуурмаг хэлэнһээ абарыт!
3 Худал хуурмаг хэлэн,
шамда ямар олзо бэ,
юун нэмэри болохоб?!
4 Шатажа байгаа нүүрһэтэй
сэрэгшэ хүнэй хурса годли!
5 Мээшэхтэ хариин хүнэй байһандал,
Кэдаарай майхангуудай дунда хууһандаал
би гай гасалантайб.
6 Амар амгалан байдал үзэн ядагшадай дунда
удаан сагта хуунаб.
7 Амгалан тайбан тушаа хэлэхэдэм,
тэдэ дайн дажар тушаа хэлэнэ.

- 120**¹ [Үгсэлгын дуун.]
Би нюдөө хада уула руу шэглүүлнэм:
хаанаһаа намда туһаламжа ерэхэ бэ?
2 Тэнгэри ба газар бүтээһэн Эзэнһээ
минии туһаламжа ерэхэ!
3 Тэрэ шамайе хүл алдуулхагүй.
Шамайе Хамгаалагша һажахагүй.
4 Харагты, Израилие Хамгаалагша Тэрэ
һажахашьегүй, унтахашьегүй.
5 Эзэн хадаа шинии Хамгаалагша.
Эзэн хадаа шинии баруун гар таладахи һүүдэр мүн.
6 Үдэртөө наран шамайе шатаахагүй,
һүниндөө һара шамайе һүнөөхэгүй.

- 7 Эзэн шамайе бүхы тодхорхоо абараг,
ами наһыеш абараг.
8 Хаанашье ябаа нааш, Эзэн шамайе
энэ саһаа эхилэн хэтэ мүнхэдөө сахин хамгаалхал!

121¹ [Давидай зохёоһон үгсэлгын дуун.]
«Эзэнэй нангин үргөө руу ябая» гэхэдэ,
би баярлааб.

- 2 Иерусалим, хүлнүүднай
шинии бартаанууд руу орожо байна.
3 Дахяад байгуулагдаһан хото Иерусалим!
Зон хамта эндэ суглардаг,
4 тиишээ обогүүд, Эзэнэй обогүүд,
Израилиин тогтоолой ёһоор үгсэн гарадаг,
Эзэнэй нэрые магтан, талархал үргэдэг.
5 Эндэ зарга шүүбэрийн сэнтиинүүд,
Давидай хан түрын сэнтиинүүд табяатай.
6 Иерусалимай амар амгалан амидархын түлөө зальбарагты:
«Шамда дуратайшуулда үлзы
хутаг оршохонь болтогой!
7 Амар амгалан шинии хана хэрэм дотор,
үлзы хутаг ордонгууд соошни байхань болтогой!»
8 Аха дүүнэрэйнгээ болон анда нүхэдэйнгээ түлөө
«Амар амгалан байхашни болтогой!» гэжэ хэлэнэб.
9 Эзэн Бурханаймнай нангин үргөөгэй түлөө
«Һайн байгаарай!» гэжэ би зальбарнаб.

122¹ [Үгсэлгын дуун.]
Тэнгэридэ заларагша, би Тан руу
харасаа шэглүүлнэм.

- 2 Харагты, зарасанарай нюдэн эзэдэйнгээ гарые,
шэбэгшын нюдэн хатан эзэнэйнгээ гар харадагтал
манай нюдэн Эзэн Бурхандаа шэглэнэ,
нигүүлэсхыень хүлеэнэ.
3 Маанадые хайрлыт, Эзэн, хайрлыт,
юуб гэбэл, бидэ угаа ехээр доромжологдообди.
4 Манай сэдхэл садхалан зоной дээрэлхэлгээр,
бардам зоной доромжололоор ехэ дүүрэнхэй.

123¹ [Үгсэлгын дуун. Давидай зохёоһон.]

- «Эзэн бидэнтэй байгаагүй хаань,
– гэжэ Израиль хэлэг лэ, –
2 Зоной маанадай урдаһаа бодоходо
Эзэн бидэнтэй байгаагүй хаань,
3 урдаһаамнай уур хилэнгэйн дүрэлзэхэ үедэ
тэдэ бидэниие амидыгаар залгиха байгаал!
4 Иигэжэ ехэ уһан маанадые хамажа,
үер бидэниие абаха хэн.
5 Иигэжэ дошхон уһан маанадые шэнгээн абаха бэлэйл».
6 Маанадые тэдэнэй шүдэндэ таһа жажалуулахаар үгөөгүй
Эзэн магтаалтай!
7 Бидэ шубууд мэтэ баряшадай урьхаһаа мултаран зугадаабди.
Урьха таһараа, бидэ абарагдаабди.
8 Бидэнэй туһаламжа –
тэнгэри ба газар бүтээһэн Эзэнэй нэрэ!

124¹ [Үгсэлгын дуун.]

- Эзэндэ этигэдэг зон хадаа
хүдэлхэгүй, мүнхэ оршодог Сион хада мэтэ.
2 Иерусалимые хаданууд хүрээлэн байдагтал,
энэ саһаа эхилэн хэтэ мүнхэдөө
Эзэн Өөрын арадые хүрээлэн байна.
3 Хорото зоной таяг зүб шударга хүнүүдэй газар руу
үргэгдэхгүй,
энэнь зүб шударга зоной гэмтэ буруу хэрэгүүд руу гараа
хүргэхгүйн тула юм.
4 Һайн зондо, сэхэ зантай зондо
һаие үйлэдыт!
5 Харин хотирхой зам руу хазагайрдаг зониие
гэм буруу үйлэдэгшэдтэй хамта ябахыень орхиит, Эзэн!
Израиль дээрэ амар амгалан оршохонь болтогой!

125¹ [Үгсэлгын дуун.]

- Эзэн Сионий баряанда
байгаашадые бусааха үедэнь
бидэ зүүдэ хаража байгааша зондол адли байгаа бэлэйлди.
2 Амамнай энээдээр,
хэлэмнай баяртай дуугаар дүүрээ бэлэй.

- Тиихэдэ арадууд маанадые харан: «Эзэн гэдэнэй түлөө агуухэ хэрэг хээ» гээ.
- 3 Тиимэ, Эзэн маанадай түлөө агуухэ юумэ үйлэдөө. Бидэ баярлажа байгаади.
- 4 Эзэн, урда зүгэй гол горхон мэтээр хэргээн, баряанда байгаашадыемнай бусаагыт.
- 5 Нёлбоһо урасхуулан үрэ таряашад баяртай ургаса хуряаха юм.
- 6 Үрэтэй уутаа үргэн, уйлан ябааша нэгэн багсалһан таряагаа үргэн, баяртай бусахал.

126¹ [Үгсэлгын дуун. Соломоной зохёһон.]

- Эзэнэй гэрнүүдые байгуулаагүй хаа, барилгашадынь дэмы хүдэлнэ. Эзэнэй хотонуудые хамгаалаагүй хаа, харуулша хүн дэмы хэрюун байна.
- 2 Таанар дэмы эртэ бодожо, орой болотор унтанагүйт. Ажаллажа олоһон хоолоо зоогложо байгаашадта, Өөрын дуратай зондо Эзэн нойр бэлэглэнэ.
- 3 Харагты, үри хүүхэд болбол Эзэнэй хайрладаг бэлэг, умайн үрэ жэмэс хадаа шагналыннь юм.
- 4 Залуу хүнэй үри хүүгэд хадаа сэрэгшын гарта байгааа нурша номтой адли.
- 5 Тэдээр хаадагаа дүүргэгшэ хүн угаа юрөөлтэй. Тэрэ хаалгануудай хажууда дайсадтай мүргэлдэбэл, эшэхэ байдалда орохогүй.

127¹ [Үгсэлгын дуун.]

- Эзэнһээ түбэгшөөдөг, Тэрэнэй харгы замаар ябааша хүн бүхэн юрөөлтэй.
- 2 Өөрын ургуулагша үрэ жэмэс эдихэдээ жаргалтай байхаш, хайн хайхан амидархаш.
- 3 Һамганшни гэртэшни үрэ жэмэстэй уһан үзэмэй модон мэтэ, хүбүүдшни шэрээшни тойроһон

- чидун модондол адли.
4 Харыт, Эзэнһээ түбэгшөөдэг хүн
иигэжэ юрөөгдэнэ.
5 Эзэн шамайе Сионһоо юрөөжэ,
ши бүхы наһаараа Иерусалимай жаргал үзэхэш.
6 Аша хүүгэдээ харахаш.
Израиль дээрэ амар амгалан оршохо болтогой!

128¹ [Үгсэлгын дуун.]

- «Залууһаамни хойшо олон
зон намайе хашаа-харшалаа бэлэй, –
гэжэ Израиль хэлэхэ, –
2 Залууһаамни хойшо олон зон намайе хашаа-харшалаа,
зобоогоо, харин диилээгүй.
3 Таряшан нюргыем анзаһаар хахалаа,
тэдэ ута бураздаа татаа.
4 Теэд Эзэн зүб шударга.
Тэрэ хорото муу хүнэй урьхые таһа татаа».
- 5 Сиониие үзэн ядагшад бултадаа
эшхэбтэр байдалда орожо, һөөргэлэг лэ.
6 Тэдэ ургахаһаа урид хатадаг
хушалта дээрэхи үбһэ ногоон мэтэ болог.
7 Тэдээгээр хадагшын адхыешье,
таряа багсалагшын үбэрыешье дүүргэхэгүй.
8 Хажуугаар үнгэрэгшэд
«Эзэнэй юрөөл таанад дээр байг.
Бидэ таанарые Эзэнэй нэрһээ юрөөнэбди»
гэжэ хэлэхэгүй.

129¹ [Үгсэлгын дуун.]

- Эзэн, гай гашуудалай гүнһөө би Тан руу дууданаб!
2 Эзэн, дуу хоолойем дуулыт!
Гуйлтадам Танай шэхэн зөөлэн байг лэ!
3 Эзэн, хэрбээ гэм бурууе Танай обёорбол,
хэн тэсэн зогсожо шадахаб даа?!
4 Харин Та хүлисэдэгта,
бидэ урдатнай айн зогсонолди.

- 5 Би Эзэндэ найданаб,
сэдьхэлни хүлээнэ,
үгэдэнь би найданаб.
- 6 Манаашадай үглөө болохые хүлээхэһөө үлүү
сэдьхэлни Эзэниие хүлээнэ,
манаашадай үглөө болохые хүлээхэһөө үлүү.
- 7 Израиль, Эзэндэ найдаарай!
Юуб гэхэдэ, Эзэн энэрэл хайратай,
абарха ехэ хүсэ шадалтай.
- 8 Тэрэ Израилиие бүхы гэм зэмэһэнь абархал.

130¹ [*Үгсэлгын дуун. Давидай зохёоһон.*]

- Эзэн! Зүрхэмни бардам бэшэ,
нюдэмни дээрэлхүү бэшэ юумэл.
Намнаа дээгүүр юумэндэ хүрэхэ гэжэ,
намда хүртэхэ бэшэ юумэндэ
hanaашархажа байгаа бэшэб.
- 2 Би сэдьхэлээ натааруулан, абыагүй болгон байгааб.
Хүхэнһөө гараһан хүүгэдэй эхынгээ
гар дээрэ байдагтал
сэдьхэлни минии дотор хүхэнһөө гараһан хүүгэд мэтэл.
- 3 Израиль энэ сагнаа эхилэн
хэтэ мүнхэдөө Эзэндэ найдаг лэ!

131¹ [*Үгсэлгын дуун.*]

- Эзэн, Давид тушаа,
бүхы зоболонгыень ханыт.
- 2 Танда, Эзэндэ, яжа тангариглаһыень,
Танда, Яковай Хүсэтэ Бурханда, иигэжэ амалһыень:
- 3 «Нээрээ би гэртээ орохогүйб,
орон дээрээшье хэбтэхэгүйб,
унтахаар нюдөөшье анихагүйб,
зубхяашье буулгахагүйб,
- 5 Эзэндэ гэжэ газар,
Яковай Түгэс Хүсэтын оршохо газар олотороо!»
- 6 Харыт, бидэ энээн тушаа Эпраатада дуулажа,
энэниие Иарай таряалан дээрэ олообди.

- 7 Оршодог газартань ошоё,
хүлдэнь хүгэдэе!
- 8 Эзэн, Та хүсэ шадалайнгаа ханзатай хамта
Өөрын амарха газарта заларыг!
- 9 Санаартадтнай хубсаһаар мэтээр зүб шударгаар хубсалаг,
Танай үнэн сэхэ зон баясаг!
- 10 Зараса Давидайнгаа түлөө
шэлэн ёһолһон нэгээ бү буруушаагыг!
- 11 Эзэн Давидта үнэн зүб
ба бусаагдахагүй тангаригаар тангариглахадаа,
«Шинии хүүгэдые, үри хадаһыеш
хан шэрээдэш һуулгахаб!
- 12 Хэрбээ тэдэ Намтай хэнэн хэлсээндэ үнэн сэхэ,
Минии һургаал заабариие сахин байбалнь,
тиигэбэл, үхи хүүгэдынь хэтэһээ хэтэдэ
хан шэрээдэш заларан байха!» гээ бэлэй.
- 13 Юуб гэбэл, Эзэн Сиониие шэлээ,
Өөрын байра болгоо:
- 14 «Эндэ Минии амарха газар мүнхэдөө болохо,
Би энээниие шэлээб, эндэ байрлахаб!
- 15 Тэрэнэй хоол хүнэһые элбэгээр юрөөхэб,
ядуу зониинь эдээ хоолоор садхаан байхаб.
- 16 Санаартадыень абаралаар хубсалуулхаб,
Намда үнэн сэхэ зониинь баясан байг.
- 17 Тэндэ Давидай хүсэ шадал ургуулхаб,
Өөрын тоһолон шэлэгшын дэнгые унтаруулхагүйб.
- 18 Дайсадынь эшхэбтэр муу байдалда оруулхаб.
Толгой дээрэнь титим яларха!»

132¹ [Үгсэлгын дуун. Давидай.]

- Аха дүүнэр мэтэ сэдхэл
зүрхээ холбон байха
хэды һайн, хэды аятайб!
- 2 Энэ болбол Аһарооной һахал руу,
удаань дэгэлэйнь заха руу* мэтэ

* 132:2 Аһарооной толгойһоо үнэтэй оливын тоһо урдахуулха ёһолол хадаа
тэрэниие ахамад санаарта болгон Эзэнэй шэлэһые элирхэйлнэ.

- энэ хүнэй толгой дээрэнээ хахал руунь
урдажа байгааша
оливын үнэтэй тоһондол адли,
3 Сион хада руу уруудажа байгаа
Хэрмооной шүүдэртэл адли.
Эзэн энэ газарта үрээл болон
хэтэ мүнхэдөө амидарал үршөөгөөл!

- 133** ¹ [*Үгсэлгын дуун.*]
Зай, Эзэнэй бүгэдэ богоол таанар,
Нангин үргөө соонь байгааша та бүгэдэнэр,
һүни Тэрээндэ магтаал үргыта!
2 Эгээл нангин газар руу эрьен,
гараа үргыта!
Эзэндэ магтаал үргыта!
3 Огторгой газар хоёрые бүтээгшэ Эзэн
Сионһоо таанадые юрөөхэл.

- 134** ¹ *Эзэниие магтагты!*
Эзэнэй нэрэ магтагты!
Эзэнэй зарасанар, магтагты!
2 Эзэнэй үргөө соо,
маанадай Бурханай үргөөгэй хашаа дотор зогсогшод,
3 Эзэниие магтагты. Юуб гэбэл, Эзэн хайн.
Нэрыень магтан дуулахада хэды хайхан бэ!
4 Юуб гэхэдэ, Эзэн Өөртөө гэжэ Яковые,
Өөрын үмсэ болгон Израилие шэлээ бэлэйл.
5 Эзэн хадаа агууехэ ба
бидэнэй Эзэн болбол бүхы
бурхадһаа дээгүүр гээшые мэдэнэм.
6 Эзэн һанаһан бүхы хэрэгээ
тэнгэридэ болон газар дээрэ үйлэдөөд,
далайнуудаар болон гүн уһанда хэдэг юм.
7 Тэрэ дэлхэйн захиһаа уур манан дээшэнэ хөөрүүлдэг,
бороогой үедэ сахилгаа бүтээжэ,
хадагалагша газарһаа һалхи гаргадаг.

- 8 Тэрэ Египедтэ бүхы уугануудые –
хүнэй хүүгэдые, амитанай түлые хюдаа.
- 9 Египет, Тэрэ шинии дунда
дүлгэ тэмдэгүүдые ба гайхалтай хэрэгүүдые
фараон ба түшэмэлнүүд дээрэнь хээ бэлэйл.
- 10 Тэрэ олон үндэһэ яһатаниие бута сохижо,
хүсэ шадалтай хаашуулые алаа:
- 11 Эмоор арадай Сиһоон хааниие,
Башаанай Оог хааниие,
Ханаһаанай бүхы хаан түрэ бута сохиһон юм.
- 12 Газар уһыень үмсын болгон
Өөрын арад Израильда үгөө бэлэй.
- 13 Эзэн! Нэрэтнай хэтэ мүнхэдөө оршохо!
Эзэн! Тан тухай дурасхал үеһөө үедэ дамжана.
- 14 Эзэн арад түмэнөө шүүхэ,
Өөрын зарасанарые хайрлаха.
- 15 Бусад арадуудай онгонууд
хадаа мүнгэн ба алтан,
хүнэй гарай бүтээлнүүд юм.
- 16 Аматай аад, дуугардаггүй,
нюдэтэй аад, харадаггүй.
- 17 Шэхэтэй аад, дууладаггүй,
амандань ямаршые амисхал байхагүй.
- 18 Тэдэниие бүтээгшэд, тэдээндэ этигэгшэд бултадаа
тэдээн шэнги болог лэ!
- 19 Израилиин түрэл түтим, Эзэниие магтагты!
Аһароной түрэл гарал, Эзэниие магтагты!
- 20 Левиин түрэл гарал, Эзэниие магтагты!
Эзэнһээ түбэгшөөдөг зон, Эзэниие магтагты!
- 21 Иерусалимда оршон нуудаг
Эзэн Сионһоо магтагдаха болтогой!

Эзэниие магтагты!

135 ¹ Эзэндэ магтаал үргэгты! Юуб гэбэл, Тэрэ хайн.
Юуб гэбэл, Тэрэнэй энэрэл хайра хэтэ мүнхын.

- 2 Бурхадай Бурханда магтаал үргэгты.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 3 Эзэдэй Эзэндэ магтаал үргэгты.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 4 Агууехэ хэрэгүүдые гансаараа хэдэг Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 5 Мэргэн сэсэн ухаагаараа тэнгэри бүтээгшэ Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 6 Газар уһан дээгүүр дэлгэһэн Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 7 Агууехэ дэнгүүдые бүтээгшэ Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 8 Нараар үдэрые зонхилуулагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 9 Һара, мүшэдээр һүниие зонхилуулагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 10 Египедэй ууган хүүгэдые усадхаһан Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 11 Тэндэһээ Израилиин арад түмэниие гаргагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 12 Хүсэтэй гараараа, һунгагша шандааһаараа.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 13 Хулһата далайе хубаагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 14 Дундуурнь Израилиин арад зониие Тэрэ гаргаа.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 15 Фараониие сэрэгтэйн хамта Хулһата далайда шэнгээгээ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 16 Өөрын арад түмэниие сүл губяар хүтэлэн гаргагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 17 Агууехэ хаашуулые хюдагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 18 Шанга хаашуулые Тэрэ усадхаа.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.

- 19 Эмоор арадай Сиhoон хаание усадхагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 20 Башаанай Оог хаание усадхагша Тэрээндэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 21 Газарыень Тэрэ эзэлүүлэ.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 22 Өөрын зараса Израильда уг залгамжалуулан.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 23 Доромжолуулаад байхадамнай маанад тухай Тэрэ ханаа.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 24 Дайсадхаамнай бидэниие зайлуулаа.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 25 Ямаршье амитанда хоол үгэдэг.
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.
- 26 Тэнгэрийн Бурханда магтаал үргэгты!
Юуб гэбэл, энэрэл хайрань хэтэ мүнхын.

136 ¹ Вавилооной гол мурэнүүдэй дэргэдэ хуужа,
Сион тухай ханан уйлалдажа байгаади.

- 2 Бургааһадай дунда ятагаа үлгөө бэлэйлди.
- 3 Маанадые баряанда абагшад дуу дуулахыемнай захираа.
«Сионой дуу дуулагты!» гэжэ тэдэ захиржа,
хүхюу байхыемнай бидэндэ эрилтэ табяа.
- 4 Хариин газарта Эзэндэ дуу яажа бидэ дуулахабиди?!
- 5 Иерусалим, хэрбээ шамайе мартаа хаам,
баруун гарни намайе мүн лэ мартуужан.
- 6 Хэрбээ шамайе ханаагүй хаам,
хэрбээ Иерусалимые эгээл ехэ баярни
гэжэ сэгнэн байгаагүй хаам,
хэлэмни тангалайдаа няалдуужан.
- 7 Эзэн, «Һандаргагты, үндэнэн хуури
хүрэтэрынь һандаргагты!» гэжэ

Иерусалимай тодхорто үдэр Эдоомой
зоной хэлэжэ байгаашые
тэдээндэ хануулыт.

- 8 Вавилоон, хүйдхэлтэ орон!
Шинии бидэндэ хэһэнэй хэмээр
шамда харюу амасуулагша хэн нэгэн юрөөлтэй байха!
- 9 Нялха нарай хүүгэдыеш абаад,
хабсагай шулуун руу шэдэгшэ
хэн нэгэн юрөөлтэй байхал!

137¹ [Давидай зохёоһон.]

- Бүхы сэдхэл зүрхөөрөө Танда магтаал үргэнэм,
«бурхадай» урда Танда магтаал дууланам.
- 2 Танай нангин үргөө руу харан хүгэдэнэм,
энэрэл хайрынтнай, үнэн сэхынтнай түлөө
нэрэдэтнай магтаал үргэнэм.
Юуб гэбэл, бүгэдын дээгүүр Өөрын нэрэ,
Өөрын үгые Та үргэмжлөө бэлэйт.
- 3 Минии дуудаха үдэр Та намда харюусаат,
хүр хүлдыем шанга болгонот.
- 4 Эзэн, айладхалыетнай дуулагша дэлхэйн бүхы хаашуул
Танда магтаал үргэхэ.
- 5 Эзэнэй харгы зам тухай тэдэ дуулаха,
юуб гэбэл, Эзэнэй алдар соло агууехэ.
- 6 Эзэн хэды дээгүүр үндэршые хаа,
дорой байдалтай хүниие анхардаг,
бардам хүниие холоһоошые мэдэдэг.
- 7 Зоболонгой дунда минии ябаашые хаа,
Та намайе амидыруулхат,
дайсадайм уур хилэнгэй урдаһаа гараа хунган харбайхат,
баруун гартнай намда абарал асарха.
- 8 Эзэн минии түлөө үһөөгөө абаха!
Эзэн, энэрэл хайратнай хэтэ мүнхын,
Өөрын гараар бүтээгшэ бүтээлнүүдээ бү орхиит.

138¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ. Давидай магтаал дуун.]

Эзэн, Та намайе туршаат, намайе мэдэнэт.

- 2 Минии нууха, бодохыешье Та мэдэнэт.
Хаана холоһоо минии һанаан бодолые ойлгонот.
- 3 Ябана гүб, хэбтэнэ гүб – Та нарибшалан шэнжэлнэт.
Минии бүхы харгы зам Танда мэдээжэ.
- 4 Минии ганса үгэ үгүүлхымнишье урда тээ
Та, Эзэн, тэрэниием гүйсэд мэдээд байнат.
- 5 Намайе тойроод дууһан байнат,
Өөрын гараар намайе аршалнат.
- 6 Иимэ мэдэлгэ намда угаа гайхамшагтай,
би тэрэнэй үндэртэ хүрэжэ шадахагүйб.
- 7 Танай Һүлдэһөө би хайшаа ошожо шадахабиб?
Танай нюурһаа хайшаа зугадажа шадахабиб?
- 8 Минии тэнгэри руу ошоходо, Та тэндэ байнат.
Минии Үхэлэй орон соо ороо заһабал,
Та мүн лэ тэндэ байнат.
- 9 Үүрэй толоноор жэгүүрлэн,
тэнгисэй захашые байрлаа һаам,
- 10 тэндэшье гартнай намайе хүтэлхэ,
баруун гартнай намайе барин байха.
- 11 Хэрбээ би «харанхы үнэхөөр намайе тойрог,
намайе хүрээлһэн гэрэл хүни болог» гээшье һаам,
- 12 харанхышье Танда харанхы бэшэ,
һүнишье үдэр мэтэ гэрэлтэй бэлэй.
Гэрэл харанхы хоёр хоюулаа адлихан юм.
- 13 Ушар юуб гэбэл,
минии досоо эрхэтэнүүдые Та бии болгоот.
Эхымни хэбэл соо намайе бүрилдүүлээт.
- 14 Би аймшагтай болон гайхамшагтай бүтээгдэһэн тула
Танда магтаал соло дууданаб.
Үйлэ хэрэгүүдтнай гайхалтай,
би энээниие һайн мэдэнэб.
- 15 Ньюсаар минии бүрилдэжэ,
газарай гүн соо хээлэн бүтээгдэжэ байхадашые
бэеымни яһанууд Танһаа нюугаатай бэшэ бэлэй.
- 16 Түхэлөө оложо үрдегүй үрэ
байхадам нюдэдтнай хараһан гээшэ.

- Намда тодорхойлогдоhon үдэрнүүдэй
нэгэньшье болоогүй байхада
тэдэ бултадаа Танай ном соо бэшгэдэнхэй байгаа.
17 Бурхан, Танай бодолнуудые ойлгохом хэды хүндэ гээшэб!
Тиигээд тэдэ хэды олон гээшэб!
18 Хэрбээ тэдэниие тоолоо наам,
элхэнэй тооһоо хэды олон гээшэб!

Һэрихэдээшье Тантай хамтаб!

- 19 Ай, Бурхан! Хорого муу хүниие Та хюдаһайт!
Алууршад, намһаа холодогты!
20 Тэдэ Тан тухай худал хэлэнэ,
нэрыетнай дэмы дурдана.
21 Эзэн, Таниие үзэн ядагшадые би ямараар үзэн ядадаг гээшэбиб,
Танай урдаһаа һөөргэдэгшэд намда хэды ехэ жэгшүүритэйб!
22 Туйлдаа хүрэтэрөө тэдэниие үзэн яданаб,
тэдэ – минии дайсад мүн.
23 Бурхан, намайе туршажа, бодолым мэдыт.
Туршаад намайе ухаан соом байгаашые ойлгыт.
24 Би зүб харгы замаар ябана гүб? Харыт даа!

Элинсэг хулинсагайм зүб замаар намайе залан ябуулыт!

139 ¹ [Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ. Давидай псалма.]

- ² Эзэн, намайе муу зонһоо абарыт,
хүсэрхэгшэдһээ аршалыт.
3 Тэдэ зүрхэ сэдхэлдээ муу муухай юумэ ханаашалдаг,
хододоо дайн дажар үдөөдэг.
4 Тэдэ могойн хадхуур мэтээр хэлээ бүлюудэдэг,
хэлэндэнь могойн хадхуурта адли хорон байдаг. [Хүгжэм]
5 Эзэн, намайе муу муухай зонһоо хамгаалыт,
хүлыем түлхин унагаахаяа ханагша
хүсэрхэгшэдһээ намайе аршалыт.
6 Бардам зон намда урьха уяа зохёогоо,
харгы замда занга табяа,
намайе барихаар гүльмэ татаа. [Хүгжэм]

- 7 Би Эзэндэ иигэжэ хэлээб:
«Та бол минии Бурхан.
Эзэн, минии гуйлтые шагныт!
- 8 Минии абаралай хүсэ шадал болохо Эзэн Бурхан,
байлдаанай үдэр минии толгойе Та аршалан байнат.
- 9 Эзэн, хорото муу хүнэй хүсэл бү бээлүүлыт,
түсэбүүдыень бү хүсэлдүүлыт!» [Хүгжэм]
- 10 Намаие тойроод байгаашадай өөһэдынь толгойдо
аманайнь хорон хүрэг!
- 11 Аһажа байгаа нүүрһэн өөһэд дээрэнь унаг!
Тэдэ гал руу, гаража шадахагүй нүхэн руу хаягдаг, бэшэ бү бодог!
- 12 Гүжэр үгэ тараагша хүн газар дээрэ батаар зогсожо шадахагүй,
хүсэрхэгшэ хүниие муу муухай дахажа һалгааха.
- 13 Эзэн хадаа зобоһон зоной хэрэг шиидэдэг,
ядуу зоной түлөө үнэн
шударгые үйлэдэдэг гэжэ би мэдэнэм.
- 14 Зүб шударга зон Тэрэнэй нэрэ алдаршуулха,
үнэн сэхэ зон Тэрэнэй урда амидархал.

140 ¹ [Давидай псалма.]

- Эзэн, би Таниие дууданаб, нам руу түргөөр ерыт!
Таниие дуудан байха үедэм минии хоолойдо шэхээ табиит!
- 2 Уталга мэтээр минии зальбарал Тан руу шэглэг,
гараа дээшэнь үргэн байхамни үдэшын үргэл мэтэ.
- 3 Эзэн, амандамни харуул табиит,
уралаймни хаалгые сахин байгыт.
- 4 Гэм зэмэ хэгшэдтэй хамта
хорото муу хэрэг хэхээр
зүрхыем муу муухай юумэндэ бү татуулыт.
Тэдэнэй амтанһаа намда бү эдюулыт.
- 5 Зүб шударга хүн намайе сохиг, энэ бол энэрэл гээшэ.
Тэрэ намайе зэмэлэг, энэ бол толгойн тоһон мэтэ.

- Хорото муу зоной хэрэгүүдтэ эсэргүүсэн зальбаржа байхадам,
6 хабсагайн, заргашын гар тэдэниие абажа шэдээ!
Үгэнүүдым дуулагты! Амтатай юм!
- 7 – Газар хахалжа, хүрьһэ борнойдохо мэтээр

- яһамнай Үхэлэй ороной аманда жажалагдана.
8 – Эзэн Бурхан, Тан руу нюдэмнай шэглэнэ,
Тандал найданабди, ами наһым аршалыт!
9 Намда табигша тэдэнэй урьхаһаа,
гэмтэ зоной зангаһаа намайе хамгаалыт!
10 Хорото муу зон өөһэдынгөө табиһан урьхада орохо,
харин би аюулгүй хажуугаарнь үнгэрэхб.

(1 Хаан 22:1-2)

141 ¹ [Ирагуу үгэнүүд. Агы нүхэндэ байхадаа Давидай зальбарһань.]
Эзэниие шангаар дууданам,

- Эзэндэ шангаар зальбарнам.
2 Урдань гомдолоо урасхуулнам,
зоболонгоо Тэрээндэ хөөрэнэм.
3 Һүлдүмни һуларха үедэ Эзэн замым мэдэжэ байгаа.
Ябаха харгыдам намайе торгохоор
урьха нюусаар намда табигдаһан байгаа.
4 Баруун тээшээ эрьежэ харанам — хэншье намайе танинагүй,
хорохо газар намда үгы,
ами наһамниш хэндэшье хэрэггүй.
5 Эзэн, би Таниие дуудан иигэжэ хэлээб:
«Та хадаа минии хорохо газар,
амидын газарта минии хуби мүн!»
6 Хашхаран байгааша хоолойем соносыт!
Юуб гэбэл, би ехэ туляаб.
Харшалагшадһаамни намайе абарыт,
юуб гэбэл, тэдэ намһаа хүсэтэй.
7 Шоронһоо намайе хүтэлэн гаргыт,
нэрыетнай магтан дуулахалби.
Намда эелдэрээр хандахадатнай
зүб шударга зон хажуугаарни сугларха.

142 ¹ [Давидай псалма.]
Эзэн, зальбаралым шагныт!

Та найдамтайт – гуйлтымни соносыт!
Та зүб шударгат – намда харюусыт!

- 2 Өөрын зарасатай бү заргалдыт.
Юуб гэбэл, Танай урда хэншые зүб байхагүй.
- 3 Юуб гэбэл, дайсан хойноһоом намнажа,
газар руу намайе дэбһээ,
үнинэй үхэхэн мэтээр
намайе харанхыда байлгуулаа.
- 4 Һүлдэмни досоомни һулараа,
зүрхэмни досоомни тогтоо.
- 5 Урданай үе саг һананам,
Танай хэхэн хэрэгүүд тушаа бодомжолном,
Танай бүтээхэн зүйл тушаа бодоном.
- 6 Тан руу гараа һунганаб.
Сэдьхэлни ангаһан газар мэтэ Тан руу тэгүүлнэ.
- 7 Эзэн, намда түргөөр харюу үгыт!
Һүлдэмни һулараад байна.
Намһаа нюураа бү нюугыт!
Үгы һаатнай, би нүхэн руу буугшадтал адли болонолби.
- 8 Энэрэл хайра тухайгаа үглөөгүүр намда дуулгыт!
Ушарынь би Танда найданаб.
Ямар харгы замаар ябахым заагыт,
ушарынь сэдьхэлээ Тан руу шэглүүлнэб.
- 9 Эзэн, дайсадһаамни намайе абарыт!
Хорохо газараа Танда бэдэрнэб.
- 10 Хүсэлыетнай яажа бээлүүлхые намда заажа үгыт,
юуб гэбэл, Та хадаа минии Бурхан мүн.
Танай һайн Һүлдэ намайе аюулгүй газар руу хүтэлэн гаргаха!
- 11 Эзэн, Өөрын нэрын түлөө намайе һэргээн амидыруулыт!
Өөрын зүб шударгаар сэдьхэлымни зоболонһоо гаргыт!
- 12 Энэрэл хайраараа дайсадымни усадхыт!
Амидаралдамни харша бүхы зониие һалгаагыт!

Юуб гэбэл, би Танай зараса мүн.

143¹ [Давидай зохёһон.]
Гарыем дайлалдахада,

- хургыем тулалдахада хургадаг,
минии Хабсагай болохо Эзэн магтаалтай!
- 2 Тэрэ хадаа энэрэл хайрам, тулгуурни,
бүхэлэлтэм ба минии абарагшам,
минии бамбай ба минии найдал,
арад зониием намаар захируулагшамни мүн.
- 3 Эзэн, хүн гээшэ юун байһандань
Та тэрээн тушаа ханаагаа табинабта?
Хүнэй хүбүүн гээшэ юун байһандань
Та тэрээн тушаа бодонобта?
- 4 Хүн гээшэ нэгэ амисхал мэтэ,
үдэрнүүдынь үнгэржэ байгаа һүүдэр мэтэ.
- 5 Эзэн, тэнгэринүүдээ тонгойлгоод доошоо буугыт,
хадануудта гар хүрыт, утаан гараг.
- 6 Сахилгаа сахилуулжа, дайсадые тараагыт,
годлинуудаа харбажа, тэдэниие тэрьедүүлыт.
- 7 Үндэрһөө гараа һунгажа,
намаие гүнзэгы уһанһаа,
хариин зоной гарһаа абарыт.
- 8 Тэдэнэй аман худал хэлэдэг,
баруун гарынь буруу юумэ хэдэг.
- 9 Бурхан! Би Танда шэнэ дуу дуулахаб,
арбан миндаһата ятагаар
хүгжэмлэн Таниие магтахаб.
- 10 Та хаашуулда абарал хайрланат,
Өөрын зараса Давидые хэрзэгы хэлмэхэ абарнат.
- 11 Аманиинь худал хэлэдэг,
баруун гарынь буруу юумэ хэдэг
хариин зонһоо намаие абаран сүлөөлыт.
- 12 Хүбүүднай ургажа байгаа залуу ургамал мэтэ,
басагаднай ордоной шэмэг бахана мэтэ байг лэ.
- 13 Һарабшанууднай элдэб янзын таряа будаагаар дүүрэн,
хонин хүрэгүүднай бэлшээри дээрэ мянга,
түмэнөөр үрэжэхэнь болтогой!
- 14 Манай үхэр хүрэгүүд шанга,
үхэлгүй, түл хаялгүй байг лэ!

- Гудамжануудаарнай хашхараан бү гараг!
 15 Иимэ арад түмэн юрөөлтэй!
 Эзэниие өөхэдын Бурхан болгоһон арад түмэн юрөөлтэй!

	144 ¹	[Магтаал дуун. Давидай зохёһон.]
κ		Хаан болохо Бурхамни, би Таниие үргэмжэлжэ,
Алээп		нэрыетнай хэтэ мүнхэдөө магтан байхаб.
Ɱ	2	Үдэр бүри Таниие магтажа,
Бээт		нэрыетнай хэтэ мүнхэдөө магтан дуулахаб.
λ	3	Эзэн бол агууехэ, ямаршые магтаалһаа ехэ,
Гуимэл		агууехэнь хэмжэмээргүй.
γ	4	Нэгэ үе зон нүгөө үедэ үйлэ хэрэгүүдыетнай магтажа,
Даалэт		Танай үндэр хэрэгүүдые тунхаглаха.
η	5	Танай сог жабхалан, алдар, агууехэ тухай,
Һээ		гайхамшагта үйлэ хэрэгүүд тушаа би бодомжолноб.
ι	6	Зон хүрдэмэ үйлэ хэрэгүүд тушаатнай хэлэхэ,
Ваав		би агуу байдал тухайтнай тунхаглахаб.
ı	7	Тэдэ Танай элбэг-дэлбэг
Зайин		һайн һайхан үйлэ хэрэгүүд тушаа һанажа зарлаха,
		зүб шударгыетнай магтан дуулаха.
π	8	Эзэн хадаа нигүүлэсхы, үршөөлтэй,
Хээт		тэсэбэритэй, энэрэл хайраар элбэг мүн.
ϐ	9	Эзэн хадаа бүгэдэдэ һайн,
Тээт		Өөрын бүтээлнүүдтэ үршөөл хайра элбэгтэй.
ϑ	10	Эзэн, бүтээл бүхэнтнай Таниие магтан дуулана,
Ёд		үнэн сэхэ зонтнай Таниие үреэнэ.
ϑ	11	Тэдэ хаан түрынтнай алдар солые тунхаглана,
Каап		Танай һүр хүсэн тушаа хэлэнэ.
λ	12	Танай хүсэтэ үйлэ хэрэгүүд тухай,
Лаамэд		хан түрынтнай толормо алдар тухай зондо тунхаглана.
ռ	13	Хан түрэтнай хэтэ мүнхэдөө байха,
Мээм		хааншалалтнай үеһөө үедэ үргэлжэлхэ.
ϔ	14	Эзэн унаһан бүхэниие үндылгэдэг,
Саамэх		һэхэрэн унагшадые бодхоодог.
у	15	Бүгэдын нюдэд Тан руу шэглэнхэй.
Аайин		Сагай ерэхэдэ хоол хүнэһынь үгэнэт.
ϖ	16	Та гараа дэлгэжэ,
Пээ		бүхы амитадай хүсэл ханганат.
ϗ Цадээ	17	Эзэн бол бүхы замдаа зүб шударга,

		бүхы үйлэ хэрэгтээ үнэн сэхэ.
ᠷ	18	Эзэн Өөрыень дуудагша бүхэндэ,
<i>Кооп</i>		Өөрыень үнэнхэ зүрхэнһөө дуудагшадта ойро дүтэ.
ᠷ	19	Тэрэ Өөрһөөнь түбэгшөөгшэдэй хүсэл бэелүүлдэг,
<i>Рээш</i>		хашхархыень соносожо, тэдэниие абардаг.
ᠰ	20	Эзэн Өөртэнь дуратай бүгэдые сахин хамгаалдаг,
<i>Шин</i>		харин бүхы хорото муу зониие Тэрэ усадхаха.
ᠯ	21	Минии аман Эзэндэ магтаал үргэхэ,
<i>Таав</i>		бүхы амитан хэтэһээ хэтэдэ нангин нэрыень үрээрэн байха.

145¹ Эзэниие магтагты! Сэдхэлни, Эзэниие магта.

- 2 Амиды байхадаа Эзэниие магтан байхаб,
байгаа сагтаа Бурханаа магтан дуулахаб.
- 3 Ноёд найдта бү этигэгты,
хүндэ бү этигэгты, тэрэ абаржа шадахагүй.
- 4 Һүнэнэйнгөө зайлахадань тэрэ газартаа бусаха,
тэрэл үдэртөө бодолынь үгы болодог.
- 5 Яковай Бурхание өөрын туһалагша болгон,
өөрын Эзэн Бурханда найдагшад угаа юрөөлтэй.
- 6 Тэрэ огторгой, газар, далай бүтээгээд,
досоонь байгааша бүхы юумэ байгуулаа.
- 7 Тэрэ үнэн сэхээ хэтэ мүнхэдөө сахин,
дарлагдагшадта шударга ёһо ябуулжа,
үлэсхэлэн зондо эдээ хоол үгэдэг.
- 8 Эзэн баряанда байгаашадые сүлөөдэ табидаг.
- 9 Эзэн хохор зондо хараа үршөөдэг,
Эзэн нэхэрэн бүхыгшэдые бодхоодог,
Эзэн зүб шударга зондо дурладаг.
- 9 Эзэн ерүүл зониие аршалдаг,
үншэн хэнзэдэ, бэлбэһэн эхэнэртэ туһалдаг,
харин хорото муу зониие төөрюүлдэг.
- 10 Сион, шинии Бурхан болохо Эзэн
хэтэ мүнхэдөө, үеһөө үедэ хааншалан байха.

Эзэниие магтагты!

146 ¹ Эзэниие магтагты!
Манай Бурханда магтан дуулахань хайн,
магтахань таатай болон зохид байна.

- 2 Эзэн Иерусалимые бодхоон барیداг,
Израилиин таран бутараашадые суглуулдаг.
- 3 Тэрэ эмтэрһэн зүрхэтэй зониие аргалжа,
шархыень боон уядаг.
- 4 Тэрэ одо мүшэдые тоолодог,
тэдэ бүгэдэдэ нэрэ үгэдэг.
- 5 Манай Эзэн агууехэ,
хүсэ шадалынь угаа ехэ,
оюун ухааниинь хизааргүй.
- 6 Эзэн тулигшадта түшэн туһалдаг,
хорото муу хүниие доошонь унагаадаг.
- 7 Эзэндэ магтаал дуу дуулагты,
манай Бурханда ятагаар хүгжэмлэн дуулагты.
- 8 Тэрэ тэнгэриие үүлээр бүрхөөдэг,
газар хурьһэндэ бороо эльгэдэг,
хада уула дээрэ зүлгэ ногоо ургуулдаг.
- 9 Гэрэй амитадта, хирээгэй хаахирагша дальбараануудта
хоол хүнэһынь үгэдэг.
- 10 Тэрэ мориной хүсэ шадал харадаггүй,
хүнэй хүлэй хурданиешье сэгнэдэггүй,
- 11 Өөрһөөнь түбэгшөөгшэдые,
Өөрынь энэрэл хайрада найдагшадые анхаран эльгэлдэг.

147 ¹ Иерусалим, Эзэниие магта!
Сион, Бурханаа магтан дуула!

- 2 Юуб гэбэл, Тэрэ бартаануудайтнай шэбхэ бүхэлнэ,
таанарай дундахи хүбүүдыетнай юрөөнэ.
- 3 Тэрэ танай газар дайдада энхэ тайбаниие тогтооно,
эгээл хайн шэниисээр таанарые хангана.
- 4 Тэрэ газарта захиралтаа эльгээдэг,

- үгэнь угаа хурдан хүрэдэг юм.
5 Тэрэ ноохон мэтээр саһа дэлгэдэг,
үнэнэн мэтээр хюруу тараадаг.
6 Тэрэ мүндэрөө тоброог мэтэ сасадаг.
Хэн Тэрэнэй жабарые даан зогсожо шадахаб?
7 Тэрэнэй үгөө эльгээхэдэнь, бүхы юумэн хайладаг,
һалхяа үлеэлгэхэдэнь, уһан урдадаг.
- 8 Тэрэ Яковта үгэээ,
хуули ба тогтоолнуудаа Израильда тунхагладаг.
9 Тэрэ ондоо ямаршые үндэхэтэдтэ иимэ юумэ хээгүй,
тэдэ тогтоолнуудыеньше мэдэхэгүй.

Эзэниие магтагты!

- 148** ¹Эзэниие магтагты!
Эзэниие тэнгэриһээ магтагты,
Тэрэниие үндэртэ магтагты!
2 Бүхы Эльгээмэлнүүдынь, Тэрэниие магтагты,
бүхы сэрэгынь, Тэрэниие магтагты!
3 Наран ба һара, Тэрэниие магтагты!
гэрэлтэй бүхы одо мүшэд, Тэрэниие магтагты!
4 Эгээл дээдэ тэнгэринүүд ба тэнгэрийн дээрэ уһаншые Тэрэниие
магтагты!
5 Тэдэ Эзэнэй нэрэ магтан байг лэ,
юуб гэбэл, Тэрэнэй захиралтаар тэдэ бүтээгдэнхэй.
6 Тэрэ тэдэниие хэтэ мүнхэдэнь табиһан юм.
Тэрэ хээээдэшые зүршэгдэхэгүй хуули үгөө.
- 7 Газар дээрэхээ Эзэниие магтагты,
далайн амитад ба далай гүн уһан,
8 гал ба мүндэр, саһан ба манан,
үгыень дүүргэдэг шуурга һалхин,
9 бүхы хада ууланууд, толгойнууд,
алим жэмэстэ модод ба хушанууд,
10 зэрлиг ба гэрэй амитад,
мүлхидэг амитад ба жэгүүртэн.
11 Дэлхэйн хаашуул, бүхы арадууд,
түшэмэл ноёд, дэлхэйн бүхы заргашад,

- 12 хүбүүд, басагад, бага, хүгшэн, залуугүй,
13 тэдэ бултадаа Эзэнэй нэрэ магтан дуулаг.
Юуб гэбэл, Тэрэнэй нэрэ юунһээшье дээгүүр
үргэмжэлэгдэнхэй,
хүр жабхалангын дэлхэй дээрэ, тэнгэридэшье мүн.
14 Тэрэ Өөрын арадай эбэрые дээгүүр үргөө.
Энэнь Тэрэнэй бүхы үнэн сэхэ зоной,
Тэрээндэ ойро болохо Израилин арад
түмэнэй түлөө магтаал бэлэй.
Эзэниие магтагты!

149¹ Эзэниие магтагты!

- Эзэндэ шэнэ дуу,
үнэн сэхэ зонойнь сугларһан газарта
Тэрээндэ магтаал үргэгты!
- 2 Израиль өөрын Бүтээгшын урда баясан байг,
Синой хүбүүд өөһэдын Хаанай урда хүхилдэн байг лэ.
3 Хатар хатаран нэрыень магтан байгты,
хэнгэрэг болон ятагын хүгжэмөөр Тэрэниие магтагты.
4 Юуб гэбэл, Эзэн Өөрын арад түмэндэ дуратай,
номгон даруу зониие магтана, абарна!
5 Үнэн сэхэ зон алдар соло соогоо баясан байг,
орон дээрээ баяртай дуулаг лэ.
- 6 Тэдэнэй аманда Бурханда магтаал,
гартань хоёр талаһаа эритэй һэлмэ байна.
7 Энэнь үндэһэтэдһээ үһөөгөө абахын,
арадуудые илахын тула.
8 Хаашуулыень гэнжээр гэнжэлжэ,
ноёдыень түмэр дүнгэдэ тушахын тула,
9 бэшэгдэһэн шүүхын шийдхэбэриие
тэдэнэй талаар гүйсэдхэхын тула.
Энэ хадаа Тэрээндэ үнэн сэхэ зондо хүндэтхэл мүн.
Эзэниие магтагты!

150¹ Эзэниие магтагты!

- Бурханиие нангин үргөөдэнь магтан дуулагты!
Тэрэниие хүсэтэ огторгойдонь магтагты!

- 2 Тэрэниие баатарлиг хэрэгүүдэйн түлөө магтагты!
Агуухэ байдалайн хэмээр магтан дуулагты!
- 3 Тэрэниие бүрээ дуугаруулан магтагты!
Тэрэниие ятаг, морин хуураар дэмжэн магтагты!
- 4 Тэрэниие хэнгэрэг дуугарган, хатар хатаран магтагты!
хүбшэргэй дуугарган, лимбээр дууряан магтагты!
- 5 Тэрэниие шанга сан хүгжэмөөр магтагты,
хүнхинэнэн сан хүгжэмөөр магтагты!
- 6 Амисхалта амитан бүхэн, Эзэниие магтагты!

Эзэниие магтагты!

Соломоон хаанай хургаал

«Соломоон хаанай хургаал» болбол амидаралай элдэб ушарта таараха сэсэн үгэнүүд болон мэргэн хургаалнууд болоно, гэхэтэй хамта тэдэ нэн түрүүн Бурханай болон хүнэй хоорондох харилсаан тухай хэлэһэн үгэнүүд мүн. Эдэ хургаалнууд Израилин сэсэн мэргэн Соломоон хаанай нэрэтэй холбоотой. Тэдэ хадаа Дүтын Дурна зүгэй бусад арадуудай хургаалнуудта адлирхуу. Гэбэшье онсо илгаань гэхэдэ, еврей хургаалнууд болбол Бурханай Хургаалһаа болон нэгэ хүнэй ба бүхы арадай Бурханда үнэн сэхэ байһанһаа һабагша татан хургаалнууд болоно.

Ном гурбан хубиһаа бүридэнэ. Түрүүшын хуби соо (1-9-дэхи бүлэгүүд) сэсэн мэргэн ухаан, мүн үнэн шударга амидарал тухай хургаалнууд ороо. Тэдэ болбол эсэсын хүбүүндээ дамжуулһан заабаринууд мэтэ. Сэсэн мэргэн ухаан хадаа хатанай дүрэтэй адлидхагдана, тэрэ хатан өөртэйнь танилсахаяа һананан бүхы зоние найртаа урина. Харин балар тэнэг байха гээшэ янхан эхэнэрэй дүрэтэй сасуулагдана, тэрэ янхан эхэнэр эдир хүбүүе өөрын урьхада барихаяа һанана.

Номой хоёрдохи хуби (10:1-22:16) «Соломоон хаанай нэгэдэхи соморлиг» гэжэ нэрлээтэй. Ажабайдалай элдэб һалбаряар хургаалнууд тэрээн руу ороо. Зоной хоорондох харилсаан, ажахы эрхилхэ талаар зүбшэл – эдээндэ гол анхарал хандуулагдана. Иигэжэ сэсэн мэргэн ухаан гээшэ ажабайдалһаа тусгаар, амяараа байдаг хургаал бэшэ, гэр булын үдэр бүрийн байдалтай холбоотой гэжэ элирнэ.

Номой гурбадахи хубие Соломоон хаанһаа гадна еврей бэшэшье яһанай зоной хургаалнууд бүридүүлнэ. Номой түгэсхэлдэ (31:10-31) һайн һамганда магтаал бэшээтэй. Тэрэ түхэл маягаараа акростих юм. Тэрэ һамган үдэр бүрийн байдалда сэсэн мэргэн ухаа элирхэйлнэ, нүхэртөө түшэг тулгуубари болон амидарна. Иймэл мэргэн ухаан тухай энэ ном үргэлжэ зураглана шиуу.

Ном хадаа олон зуун жэлнүүдэй урда тээ бэшэгдэһэншье хаа, удхань мүнөөшье болотор хэрэгтэй, зондо туһа болодог. Зүб шударга гээшэ амжалтын түлхюур юм гэжэ тэрээн дотор оло дахин хэлэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, Иоовын ном уншахадаа, энэ дүримтэй зүршэхэ ушар байдаг гээд мэдэхэ болонобди.

Бургаалай үнэсэн

1 ¹ Израилиин хаан, Давидай хүбүүн Соломоной бургаал.

- ² Энэ хадаа зондо мэргэн ухаа
ба сахилта бургаал мэдэжэ абахыень,
ухаатанай хэлэһэн гүнзэгы бодолтой
үгэнүүдые ойлгохынь тулада,
³ болгоомжотой нарин, үнэн ёһоной, шударга,
сэхэ сэбэр ябадалай ёһо гуримда орохынь тулада;
⁴ гэнэн хүндэ ухаансар долонгирые,
эдир залууда эрдэм, бодолготой холын хараа
олгохын тулада үгтөө юм.
⁵ Сэсэн мэргэн хүн шагнажа, мэдэлгээ арьбажуулха,
ухаатайшье зон зүбшэл заабари тэрээнһээ олохо.
⁶ Хүнүүд үгүүлэлэй далда удхые, бургаал үгэ,
сэсэшүүлэй уран үгэ ба тэдэнэй
таабаринуудые ойлгодог болохо.

Муу зонһоо һэргылэлгэ

- ⁷ Эзэнһээ бэшэрхэ гээшэ сэсэн мэргэн ухаанай эхин юм.
Харин мунхаг тэнэгүүд лэ сэсэн ухаае,
бургаал заабариие үзэн ядадаг.
- ⁸ Хүбүүмни, эсэгынгээ бургаал шагнажа бай,
эхынгээ заабари тоонгүй бү бай.
- ⁹ Үнэн дээрэ энэшил үзэсхэлэнтэ сэсэгэй титим,
хүзүүнэйшни шэмэг бололтой.
- ¹⁰ Хүбүүмни, нүгэлтэнэй шинии толгойе эрьюулхэдэнь,
үгэдэнь орожо бү байгаарай.
- ¹¹ Тэдэнэй шамда: «Бидэнтэй яба,
гэмгүй нэгэниие отожо хүнөөе.
- ¹² Үхэлэй орон мэтэ амидыгаар ба
доогуур нүхэн мэтэ бүхэлээрнь залгин һалгая,

- 13 үнэтэй зөөриень сүм хуряжа,
гэрээ баялигаар дүүргэе.
- 14 Бидэнтэй хамта жээрэб хаяарай,
хүрэнгэ зөөриез хамта эдлэхэбди», — гэжэ хэлэбэл,
15 хүбүүмни, тэдэнтэй суг бү ябаарай,
нүгэлтэй зоной харгыһаа дары зайлаарай.
- 16 Тэдэ зоной хүлнүүд муу тээшэ зоридог,
тэдэнэр шуһа урдахуулха гэжэ яарадаг.
- 17 Шубуунай хараһаар байтар урдань
урьха табигантай адли хэрэг бэээ.
- 18 Харин тэдэ өөһэдын шуһа урадхуулха,
өөһэдын ами хороохо урьха тодхоно гээшэ.
- 19 Хүсэрхэн оложо абаха юумэнэй түлөө
ябагшадай замынь тиимэ.
- Тэрэ эд зөөриинь эзэрхэн абагшын
ами наһые эсэстээ абажа халадаг.

Сэсэн мэргэнэй уряа

- 20 Сэсэн мэргэн гудамжа
талмайнуудта зарлан дуулгажа,
21 олон зоной үмэнэ,
хотын хашаагай үүдэнэй хажууда үгээ тунхаглана:
22 «Гэнэн мунхаг таанар, хэды болотор гэнэнээ энхэрэн
хайрлахабта?
Хэды болотор убайгүй зон убайгүйгөө урдаа барихаб?
Хэды болотор тэнэгүүд мэдэлгэ үзэн ядахаб?»
- 23 Анхарагты, минии зэмэлэл шагнагты,
би таанарта сэсэн ухаанай хүр хүлдэһөө дуһаан хүртөөхэм,
тиин хэлэхэ үгээ хэлэхэм.
- 24 Минии дуудахада, таанар буруу хараат,
гараа харбайхадам, хэншые анхараагүй.
- 25 Бүхы заабаринууднаамни арсаат,
шүүмжэлгэнүүдыемни шагнаагүйт.
- 26 Харюудань таанарай гай тодхорто баярлахам гээшэ;
дээрэтнай бууһан аймшаг зоболон
харан эльгэ хатахаб.
- 27 Таанар руу аймшаг зоболон аадар шэнги адхарха,
гай тодхор шуурган мэтэ сохижо бууха.
Үзэгдөөгүй гашуудал, ядарал тархи дээрэтнай бууха.

- 28 Тэрэ үедэ намайе дуудахада, харюу байхагүй.
Тэдэ намайе бэдэрхэдээ, олохогүй.
- 29 Тэдэнэр мэдэлгэ үзэн ядажа,
Эзэнһээ бэшэрхэ гэжэ байгаагүй.
- 30 Минии заабари тоогоогүй,
минии зэмэлэл хайхараагүй.
- 31 Тиин тэдэ өөрын үйлэһөө хэнээлтэ амсаха болоно.
- 32 Гэнэн мунхагууд өөрын үсэдһөө хосорхо табилантай.
Тэнэгүүдэй алмайрал тэдэниие хүнөөхэ.
- 33 Харин намайе шагнадаг хүн аюулгүй байжа,
гай тодхорһоо айнгүй амгалан тайбан һууха».

Сэсэн мэргэнэй үлүү ашагын

- 2**¹ Хүбүүмни, ши минии хэлэхые хүлээн абажа,
минии заабари дотороо хадагалбал,
- 2 сэсэн ухаанда анхаран шэхээ табижа,
ухаан соогоо шүүжэ үзэдэг,
3 мэдэлгээ элсүүлэн, ухаан бодолдо түшэглэдэг,
4 тэрээниие сагаан мүнгэ мэтэ эрижэ,
нюуса эрдэни мэтэ бэдэрдэг болобол,
5 Эзэнһээ бэшэрхые ойлгохош ба
Бурхан тухай мэдэлгэ олохош.
- 6 Юуб гэхэдэ, Эзэн сэсэн мэргэниие үршөөдэг,
Тэрэнэй аманһаа ухаан ба мэдэлгэ гарадаг.
- 7 Тэрэ сэбэр сэхэ ябадалтай зондо илалта,
үнэн шударга ябагшын хубида халхабша болодог.
- 8 Тэрэ шударга ёһын зам хамгаалдаг ба
Өөрын нангин гэгээнтэдэй зам һэргылдэг.
- 9 Тиин ёһото шүтэлгэ болон үнэн шударга ябадалые,
хайхан замай сэхэ сэбэрые ойлгохош.
- 10 Сэсэн ухаан сэдхэлдэшни орожо,
ухаандаш мэдэлгэ таатай болоходонь,
11 болгоомжол шамайе һэргылнэ ба
ухааншни шамайе хамгаална.
- 12 Энэнь шамайе муу замһаа, худалшаһаа зайлуулхын,
13 харанхын замаар ябаха гэжэ
сэхэ замһаа хадуурһан хүнүүдһээ,

- 14 муу үйлэ хэхэдээ баярладаг,
хальхай намуугаар бахархадаг,
15 харюу мурюу харгытай зонһоо ба
зам төөригшэдһөө,
16 мүн хүнэй һамган аад, альбан үгөөрөө
ондоо эрые бээдээ татадаг эмэнүүдһээ халгахын түлөө юм.
17 Тэрэ эмэ эдир наһанайнгаа хани нүхэрые орхижо,
Бурхантай хэлсээе мартаа.
18 Тэрэнэй үргөө – мүхэлгэ тээшэ,
замынь – үхэгшэдэй хүнэһэн тээшэ.
19 Тишээ ябаһан хүнүүдэй нэгэнииньшые эрьежэ ерэдэггүй ба
амидаралай замда ородоггүй.
- 20 Тиимэһээ ши хайн һанаатанай замаар ябажа,
үнэн шударга хүнүүдэй зүргэ даха.
21 Үнэн сэдхэлтэй хүн газар дэлхэй дээрэ ажамидарха,
гэмгүй зон байһаараал байха.
22 Харин хара һанаатан дэлхэй дээрэ усадхагдажа,
этигэл эбдэгшэ хүн газарай нюрууһаа халгагдаха.

- 3**¹ Хүбүүмни! Минии хургаалые бү марта,
зүрхэншни минии заабари сахиха болтогой.
2 Үдэрнүүдые ба амиды ябаха олон жэлнүүдые,
амар тайбаниие тэдэ шамда нэмэхэ болоно.
3 Этигэл ба үнэн сэхэ шамайе бү орхиг.
Эдэниие зүрхэнэйнгөө хабтаһан дээрэ бэшэ,
хүзүүндээ орёо.
4 Тиин Бурханай болон хүнүүдэй
нюдэндэ талархал ба хүндэтхэл олохош.
5 Үнэн зүрхэнһөө Эзэндэ этигэ. Өөрын ойлголтодо бү түшэглэ.
6 Өөрын бүхы замда Тэрэниие танижа мэдэ.
Тэрэ шинии замые шууд сэхэ болгоно.
7 Өөрыгөө мэргэн гэжэ бү тооло,
Эзэнһээ түбэгшөөн бэшэрэ, мууһаа зайла.
8 Энэ хадаа бээдэшни эм болохо, яһышни бэхи болгохо.
9 Эд зөөриһөө ба бүхы бүтээгдэһэнэй дээжэһээ
Эзэндэ үргэн хүндэлэ.

- 10 Амбааршни таряагаар дүүрэхэ, үзэмэй архинайш амһарта
шэнэ үзэмэй дараһан архяар салгидаха.
11 Эзэнэй заһабариие бү буруушаа,
Тэрэнэй зэмэлэлдэ бү дурагүйлхэ.
12 Юуб гэхэдэ, хүбүүндээ дуратай эсэгэ шэнги
Эзэн зэмэлэн хэнээдэг ба энхэрдэг.

Сэсэн ухаанай баялиг

- 13 Сэсэн ухаа бэдэрэн олоһон,
ухаа нэмэһэн хүн тэнюун жаргалантай.
14 Ушарынь хадаа сэсэн мэргэниие олобол, сагаан мүнгэнһөө
үлүү, ашаг олзонь шэжэр алтанһаа үлүү.
15 Энэнь эрдэни шулуунһаа сэнтэй. Шинии хүсэһэн ямаршье
зүйлтэй жэшэмээр бэшэ.
16 Тэрэнэй баруун гарта ута удаан амидарал заларха,
зүүн гартань алдар суу болон баялиг байха.
17 Сэсэн мэргэнэй харгынууд – баяр баясхаланай
ба энхэ тайбанай харгынууд юм.
18 Оложо шадаһан зондо тэрэ амидаралай модон
болодог, тэрээнтэй хахасадаггүй хүн жаргалтай.
19 Эзэн сэсэн ухаагаар газарые бии болгожо,
оюун мэдэлгээр огторгой тогтоогоо.
20 Тэрэнэй мэдэлгээр гүн нээгдэжэ, үүлэнһээ шүүдэр унана.
21 Харааһааш эдэ бү хоргодог, оюун ухаан,
холын бодол бүрин гамнаарай.
22 Тэрэ хадаа сэдхэлыш тэдхэхэ,
зоной талархал хүзүүнэйш зүүлтэ болохо.
23 Ши аян замдаа аюулгүй ябахаш, хүлшни бүдэрхэгүй.
24 Ши унтаха-хэбтэхэ үедөө айхагүйш,
үргэһэ нойршни амгалан байха.
25-26 Гэнтэн аймшагһаа бү сошо,
хара һанаатын хорото нэдэлгэһээ бү ай, юуб гэхэдэ, Эзэн
хажуудашни байха,
хүлыншни зангаһаа зайлуулха.

Үнэн шударга ябадал

- 27 Шинии хүсэн хүрэхэ һаань,
зондо туһа хэхэеэ бү марга.

- 28 Туналха боломжотой хаа, эрихэн хүндэ «үглөө ерээрэй» гэжэ бү хэлэ.
29 Шамда этигэдэг, хажуудаш байгааша хүндэ эсэргүү юумэ бү үүдхэ.
30 Хүнэй шамда хорото мууе ушаруулаагүй хаань, тэрээнтэй бү заргалда.
31 Хүсэрхэдэг хүнтэй адли бү боло, тэрэнэй зам бү шэлэ.
32 Муу залитай хүнһөө Эзэн ээбүүрхэдэг, үнэн сэдхэлтэй хүндэ Тэрэ найдадаг.
33 Эзэнэй хараал муу хүнэй гэр дээрэ буудаг, харин шударга зүб байгшын орон гэрые Тэрэ үрээдэг.
34 Шог шашаг зоние Эзэн наада баридаг, номгон хүндэ Тэрэ нигүүлсэлэе үгэдэг.
35 Сэсэн мэргэн хүнүүд алдар солодо хүртэдэг, тэнэгүүд муу суутай болодог.

Сэсэн мэргэн – эгээл үнэтэй эрдэни шулуун

- 4**¹ Хүбүүдни, эсэгынгээ нургаал шагнагты.
Оюун ухаанда нурахын тулада анхаралтай байгты.
2 Юуб гэхэдэ, хайн нургаал, шухала заабари таанарта үгэнэб. Минии нургаал захяа бү орхёоройгты.
3 Бишье эхэ эсэгын эрхэ тангил байгааб.
4 Эсэгэм намайе нургажа хэлэгшэ хэн:
«Зүрхэ сэдхэлдээ минии үгэ хадуужа аба, минии захяа заабари сахибал, хайн нуухаш.
5 Сэсэн ухаа ба оюун мэдэлгэ оложо аба. Минии хэлэһэн үгэ бү буруушаа, бү марта.
6 Сэсэн ухаанһаа бү зайса, тэрэ шамайе хамгаалха, хэргылхэ, тэрээндэ дуратай бай.
7 Сэсэн ухаан тэрэниие оложо абахам гэхэн хүсэлһөөш эхилнэ, оложо абахын түлөө бүхыгөөрөө оролдо.
8 Сэсэн ухаае үнэлжэ сэгнэ, тэрэ шамайе үргэмжэлхэ, тэрэниие эгээн шухала гэжэ тэбэрин абаа хааш, шамайе алдаршуулха.
9 Сэсэн ухаан гээшэ шинии эгээл ехэ баялиг боложо, толгой дээрэш хайхан сэсэгэй титим табиха».

Сэсэн мэргэн – эгээл найдамтай зам

- 10 Хүбүүмни, соносо, хэлэгшыем хүлээн абабал,

- амидаралайш он жэлнүүд нэмэгдэхэ болоно.
- 11 Би шамайе сэсэн ухаанай замаар хүтэлхэб,
сэхэ харгыгаар ябуулхаб.
- 12 Энэ харгыгаар ябабал, алхамшни буруу болохогүй,
гүйхэдөө бүдэржэ унахагүйш.
- 13 Эсэгын нургаалые алдангүй ханажа яба.
Эсэгын нургаал хүбүүнэйн амин гол мүн.
- 14 Хара нүгэлтэнэй харгыда хүлөө бү таби.
Муу зоной замаар ябажа болохогүй.
- 15 Тэрэ харгыһаа зайла,
буруу хараад хажуугаарнь үнгэрэ.
- 16 Тэдэ хорото муу юумэ үйлэдөөгүйдөө амар унтахагүй юм.
Хэн нэгэниие бүдэрүүлжэ унагаагаагүй
сагтаа тэдэнэй нойр хүрэдэггүй.
- 17 Тэдэ талха эдихэн шэнги муу үйлөөр хооллодог,
хүсэрхэлгын хорото үзэмэй дараһан архинһаа уудаг.
- 18 Харин үнэн шударга хүнүүдэй зам хадаа үүрэй толон мэтэ
үдэрэй ерэхэдэ улам һаруул болодог.
- 19 Хара бодолтоной замынь харанхы мэтэ.
Тэдэ хаана бүдэрхэ байһанаа мэдэдэггүй.

Сэсэн мэргэн – ажабайдал хүтэлэгшэ

- 20 Хүбүүмни, минии үгэ соносо,
үгэ хүүрыем анхаралтайгаар шагна.
- 21 Минии үгэ хараһаа алдажа болохогүй.
Зүрхэндөө хадагалжа яба.
- 22 Минии үгэ хадаа тэрэниие шагнаһан хүндэ ами үгэдэг,
бэеынь элүүр болгодог.
- 23 Хамагай түрүүн зүрхөө хамгаала.
Тэрээнһээ аминай булагууд гарадаг юм.
- 24 Мэхэлэгшэ үгэнүүдые буруушаан зайлуулдаг бай.
Мэхэтэй амые өөрһөө холодуула.
- 25 Нюдэншни урдаа байһаниие сэхэ хараг,
урдашни байһан һайн хэрэгүүдһээ зайлажа бү яба.
- 26 Урдахи замаа сэхээр таби,
тиигэбэл, замшни аюулгүй байха.
- 27 Зүүн, баруун тээшээ гондиронгүй яба,
хорон мууһаа зайлажа яба.

Намуу ябадалһаа һэргылэлгэ

- 5**¹ Хүбүүмни, минии мэргэн нургаалые анхара.
Бодольем ойлго.
- ² Бодомжотой даруугаар хамаг юумэ ажаглажа,
аманһаашни эсэсн үгэнүүд гарахын тулада юм.
- ³ Ондоо хүнэй һамганай урал зүгын бал шэнги амтатай,
тэрэнэй үгэнүүд тоһонһоо үлүү зөөлэн байдаг.
- ⁴ Харин түгэсхэлдэнь шаралжа мэтэ гашуун,
хоёр таладаа эритэй элдэ мэтэ голхорол асардаг.
- ⁵ Тэрэ эмын хүлнүүд үхэл руу ябадаг,
тэрэнэй алхаса Үхэлэй орон тээшэ шэглэлтэй.
- ⁶ Зүб харгыһаа тэрэ хадууранхай,
замайнгаа буруутаһые өөрөөшье мэдэхээ болинхой.
- ⁷ Ушар иимэһээ, хүбүүдни, намайе шагнагты,
үгыем мартажа бү байгты.
- ⁸ Һалихай тэрэ эхэнэрһээ холо бай,
үүдэнэйнь богоһын ойрошье гаража болохогүй.
- ⁹ Тиигэбэл, хүсэ тэнхээгээ бусадта үгэхэш,
хайрлаха сэдхэлгүй зондо он желнүүдээ үрихэш.
- ¹⁰ Шинии хүсье ондоо хүнүүд ашаглаха,
зөөришни ондоо зондо хүртэхэ.
- ¹¹ Наһанайнгаа эсэстэ тамир тэнхээгээ алдаад байхадаа,
үзэхын ехэ зоболон үзэхэш.
- ¹²⁻¹³ Тиихэдээ хэлэхэш: «Юундэшье нургаал заабари тоодоггүй,
зэмэлхэдэ үсэрдэг байгаа гээшэбиб.
- ¹⁴ Мүнөө иигээд олоной үмэнэ
нэрэ түрээе гутааха туйлдаа хүрөөд байнаб».
- ¹⁵ Өөрын сөөрэмһөө уһа уу
ба өөрын худагнаа удха.
- ¹⁶ Уһаншни гудамжа руу халижа,
урасхалын талмай дээгүүр урдажа байха юм гү?
- ¹⁷ Энэ гансахан шинии байг,
хүнүүдтэй бү хубаалда.
- ¹⁸ Булагһааш гараһан уһан буян хэшэгтэй байг,
залуудаа гэрлэнэн эхэнэртээ энхэрэн баяса.
- ¹⁹ Энхэргэн марал болон һайхан
һогоонтой адли эхэнэрэйшни хүхэнүүд
ямаршые үедэ шамайе хангаха болтогой,
инагай хайрада үргэлжэ хүртэжэ һэргэ.

- 20 Яахадаа ондоо хүнэй эхэнэртэй бэеын жаргал эдлэжэ,
хүнэй һамганай бэе тэбэрхэ болообши, хүбүүмни?
21 Ушарынь гэхэдэ, Эзэнэй нюдэнэй урда
хүнэй наһан элихэн харагдажа байдаг юм,
хүнэй замые Тэрэ анхаран шэртэжэ байдаг.
22 Хара нүгэлтын хуулигүй ябадал өөрыень барижа байдаг,
өөрын нүгэл хилэнсэгэй уяанда тэрэ хүлээтэй байдаг.
23 Бургаал заабари дутаһанһаа боложо тэрэ үхэхэ,
өөрын мунхагһаа замаа төөрихэ.

Юрэ байдалай хэшээлнүүд

- 6**¹ Хүбүүмни, ши ондоо хүнэй үри шэрийн түлөө
харюусалга бээдээ абажа бү бай.
Үрииень бусаахаб гэжэ гар даабал,
2 амалһан үгынгөө зангада ороо гээшэш.
3 Яанабши, тэрэ хүнэй гарта ороһон хойноо
ши ошожо өөрыгөө абара.
Тэрэ хүниие гуйжа, үриһөө сүлөөрхые оролдо.
4 Үргэһэ нойрто диилдэн олойржо бү бай.
5 Ангуушанай гарһаа зайлаһан гүрөөһэн мэтэ,
шубуу баригшын торһоо мултарһан
жэгүүртэн мэтэ тэрьелжэ гара.
6 Залхуу ши, шоргоолзоной хүдэлхые ажаглан хара,
тэрэ ехэ сэсэн амитан.
7 Тэрээндэ ноён, ахалагша, ударидагша гэжэ байхагүй.
8 Өөрынгөө хоол тэрэ зунай сагта бэлдэжэ,
ургаса хуряаха сагтаа нөөсэлэн хадагалдаг.
9 Залхуу ши, хэды болотор хэбтэхэбши?
Нойрһоо хэзээ һэрихэ юмши?
10 Залхуунь харюусана:
«Нэгэ жаахан унтаял даа, үргэһөө абаһуулби,
гараа хабсараад хэбтэд гэхүүлби».
11 Тиигэһээр байтаршни хоһон ядуу
байдал хажуудаш ерэхэ,
зайгуул хүндэ адли бии болохо,
зоболон дээрмэшэн мэтэ дээрэш бууха.
12-13 Муу, хорон һанаатай хүн нюдөөрөө эмнин,
хүлөөрөө дохёо үгэжэ,
хургаараа занган худалаар хэлэдэг.

- 14 Хара ханаандаа үргэлжэ хорото муу хэрэг хэдэжэ,
хёморол үүсхэдэг.
15 Гэбэшье хүлеэгдээгүй гай гасалан гэнтэ тэрээн дээрэ бууха.
16 Эзэн зургаан мууе үзэн ядадаг,
долоодохиһоо мүн лэ зэбүүсэдэг. Тэдэ гэбэл:
17 ехэрхүү хараса, худалша хэлэн,
гэмгүй хүнэй шуһа урадхуулдаг гарнууд,
18 хара муухайе хэдэгшэ сэдьхэл,
хорон муу руу яарагша хүл,
19 хуурмаг хэлэдэг гэршэлэгшэ,
аха дүүнэрэй хоорондо хэрүүл наншалдаа үүсхэгшэ болоно.

Дахяад һамуу ябадалһаа һэргылэлгэ

- 20 Хүбүүмни эсэгынгээ заабари сахи,
эхынгээ захиһаниие бү мартаарай.
21 Тэдэнэй үгэнүүдые сэдьхэлдээ хадуужа аба,
зүүдхэл мэтэ хүзүүндээ үлгэ.
22 Ябаһан замдашни тэдэ ударидажа, унтахадаш хамгаалха,
һэрихэдэш шамтай ярилдаха.
23 Эхэ эсэгыншни захяа заабари хадаа зүб харгы харуулһан дэн,
һургаал – гэрэл,
шанга заабари – амидаралай зам гээшэ.
24 Тэдэнэй һургаал муу эмэһээ шамайе зайлуулха,
үбгэнтэй эхэнэрэй альбан үгэһөө холо байлгаха.
25 Тэрэ эмын тансаг һайханиинь шинии дура буляаха ёһогүй,
харасань бэе тээшэ бү татаг.
26 Ушарынь хадаа һамуун эмэ зүһэм талханһаа үнэгүй,
ондоо хүнэй забхайрһан һамган ами наһыеш абажа болохо.
27 Хүн хубсаһааяа галдангүй гал үбэртэлжэ шадахагүй,
28 хүлөө шатаангүй халуун нүүрһэн дээгүүр ябажа шадахагүй.
29 Хүршынгөө һамганда харгылха гээшэ эгээл тиимэ байна.
Тэрэ эхэнэртэ дүтэлһэн хүн хэһээлтэ амасаха.
30-31 Үлэсхэлэн байһандаа эдээ хоол
хулгайлһан хүниие ехэ харшалдаггүй.
Гэбэшье баригдабал, тэрэ долоо дахин нугалжа түлэхэ,
хамаг эд зөөриез үгэхэ болоно.
32 Харин эхэнэртэй забхайрһан хүн одоол тэнэг гээшэ,
тэнэгээрэ тархяа эдинэ ха юм.
33 Зоной дунда тэрэ хүндээ буураха, сохюулха,

- эшэгүүринь хэзээшье арилхагүй.
- 34 Забхайрһан эмын үбгэнэй жүтөөрхэл уур хилэнгыень
соробхилуулдаг,
үһөөгөө абахаяа һанабал, тэрэ хайрлаха гэжэ мэдэхэгүй.
- 35 Тэрэ ямаршье түлөөһэ хүлээн абахажай,
бэлэг-сэлэг тэрэнэй сэдхэл заһахагүй.

Забхай эмэ тухай һануулга

- 7**¹ Хүбүүн, үгыемни сахи.
Захьяануудыем дотороо хадагалжа яба.
- 2 Минии заабари сахижа амидара.
Минии нургаал нюдэнэй сэсэгы мэтэ сахи.
- 3 Тэрэниие хургандаа орёожо аба,
зүрхэнэйнгөө хабтаһан дээрэ бэшэ.
- 4 Оюун ухааниие амараг гансадаа адли болгогты.
Бэлиг мэдэсэдэ «ши минии эгэшэш» гэжэ хэлэгты.
- 5 Энэ хадаа забхай эмэһээ,
нүгэлдэ түлхихэ альбан үгэнүүдһээ абархал.
- 6 Нэгэтэ гэрэйнгээ сонхоор,
сонхын забһараар харахадам,
- 7 гэнэн залуушуулай дунда
нэгэ ухаа муутай хүбүүн нюдэндэм торолдобо.
- 8 Тэрэ залуугай ойро байдаг гудамжые хүндэлэн гаража,
эмэгтэйн гэр тээшэ шэглэхые харабаб.
- 9 Наран һуужа, үдэшың боро хараан тунажа,
һүни боложо байгаа.
- 10 Тэрэ эхэнэр угтажа гараба.
Янхан мэтэ хубсалһан, һабьяһаа таһарһан эмэ бэлэй.
- 11 Аляа хошон, убайгүй шууяатай, гэртээ тогтодоггүй,
гудамжа талмайгаар, зоной хүлгөөн соо ябагша бэлэй.
- 12 Тэрэ эхэнэр залууе тэбэрин таалаад, эшэхэ нюургүй хэлэбэ:
13 «Би мүнөөдэр үргэл үргөөб. Эдихэ юумэн үлэнхэй.
- 14 Шамае угтажа, шинии хажууда байхые эрмэлзэн хүсэжэ,
гаража ерээд шамтай ушарба гээшэб.
- 16 Алаг үнгэтэй Египедэй маалинга бүд оро дэрэдээ дэбдеэб.
- 17 Орондоо миро тоһоной, зуу һаһатын,
халуун үбһэнэй хангал һайхан үнэр оруулааб.
- 18 Ошоё, үглөө болотор хайра дурлал дүүрэн эдлэе.
- 19 Минии нүхэр гэртээ үгы,

- тэрэ холын аянда мордонхой.
- 20 Тэрэ туламтай мүнгэ абажа ошоо,
хахад нара гэртээ байхагүй».
- 21 Иигэжэ үгөөрөө үнөөхи залуу хүниие
бөөдээ татаха гэжэ оролдобо.
- Тэрэнь мэхэдэнь ороо.
- 22 Тэрэ залуу эрэ нядалагдахаа байһан бухадал адли,
урьхада ороһон зээрэн мэтэ хойноһоонь дахажа ошобо.
- 23 Нуршын зэбын эльгыень нэбтэ
сохихоор бэлэн байһые мэдэхэгүй,
урьхада орохо жэгүүртэ мэтэ
аюлда орохоёо ойлгохогүй байба.
- 24 Тиимэхээ, хүбүүдни, намайе шагнагты.
Аманһаам гараһан үгэ анхарагты.
- 25 Зүрхэ сэдхэлтнай тэрэ эмэ тээшэ бү эрьег,
замын дахажа бү ябагты.
- 26 Ушарын хадаа тэрэ эмэхээ хохидогшод,
тэрээндэ алуулһан зон олон.
- 27 Тэрэнэй гэр – Үхэлэй орондо хүргэхэ харгы,
үхэлэй танхимууд руу уруудаһан харгы болоно.

Сэсэн мэргэнэй магтаал

- 8**¹ Сэсэн мэргэн дуудана бэшэ аал?
Оюун ухаан дууниинь дуулдана бэшэ аал?
- 2 Тэрэ харгын хажуудахи үндэртэ,
замай уулзуурта зогсожо байдаг.
- 3 Хотын хашаагай дэргэдэ,
хотын үүдэнһээ хандана:
- 4 – Хүнүүд, би таанадые дуудажэ байнаб.
Минии хандалга хүнэй хүбүүдтэ зорюулагдана.
- 5 Гэнэн хүнүүд, болгоомжотой ябахые анхаран ойлгогты.
Тэнэгүүд, ухаандаа солоохой орогты.
- 6 Соносогты, би шухала зүйл хэлэхэм гээшэ.
Минии аманһаа үнэниие дуулахат.
- 7 Би үнэниие үгүүлдэгби.
Харин худалһаа минии урал аман зэбүүсэдэг.
- 8 Хамаг хэлэхэмни зүб мүрэй үгэнүүд гээшэ,
хара мэхэ, нюуса бодол гэжэ минии
хэлэхэн соо огтошье байхагүй.

- 9 Тэдэ хадаа ухаатай хүндэ тодорхой ойлгосотой,
мэдэхээс ханахан зондо зүйтэй хабагшатай.
- 10 Салин сагаан мүнгэнхөө үлүүгээр
минии заабари сэгнэжэ абагты.
Шэжэр алта шэлэнхаар мэдэлгэ абахые шэлэнһэнийн дээрэ.
- 11 Сэсэ мэргэн субад эрдэнийһэ үлүү үнэтэй.
Хүсэжэ болохо ямаршые зүйлые
тэрэнтэй жэшэхын аргагүй.
- 12 Би – сэсэн мэргэн, намтай болгоомжол ба һонор ухаан
хамта оршодог,
мэдэлгэ ба үлэмжэ соо харадаг шанар байха.
- 13 Эзэнһээ бэшэрэл хадаа хорото муе үзэн ядаха ябадал юм.
Бардамлал, ехэрхүү зан, хорото зам ба худалша
амые би үзэн яданаб.
- 14 Амжалта, һонор ухаан, хүсэ шадал намтай оршодог.
Би хадаа оюун ухаан мүн. Хүсэн намтай байха.
- 15 Хаадууд минии ашаар хаан болодог.
Засаг түрэ баригшад минии ашаар
үнэн шударга байдалые тогтоодог.
- 16 Тайжанар болон изагууртан,
хэрэг шүүгшэ бүхы зон минии ашаар ударидаг.
- 17 Дура һаналтай хүндэ дура һаналаа харюудань мэдүүлхэб,
намае бэдэрдэг хүн намае олохо.
- 18 Дундаршагүй зөөри баялиг ба алдар суу,
хүгжэл һалбарал ба шударга үнэн намда байха.
- 19 Минии үрэ хэшээл шэжэр алтанһаа үлүү,
минии ашаг үрэ сагаан мүнгэнхөө үлүү.
- 20 Би зүб ёһын харгыгаар,
үнэн шударгын зүргөөр ябанаб.
- 21 Энэ хадаа намае хайрлагшадта баялиг үгэхын,
эрдэнийн сангыень дүүргэхын тулада юм.
- 22 Эртэ сагай ажалһаа урид, замайнгаа эхиндэ
Эзэн намае эзэмшэһэн юм.
- 23 Би эхинэй эхинһээ, газар дэлхэйн һаяхан бии
боложо байхада тогтоогдоо һэм.
- 24 Оёоргүй гүнзэгы уһанһаа урид ба
уһаар салгидаһан булагуудай үгы сагта бии болоо һэмби.
- 25 Би уула хабсагайһаа урид,
хада гүбээгэй үгы байхада мүндэлөө һэмби.

- 26 Газар дэлхэе болон тала дайдые,
юртэмсын анха түрүүшын тооһые
Тэрэнэй тогтоогоогүй байхада бии болоо нэмби.
- 27 Тэрэнэй огторгой тогтоохо ба гүнэй
гадарта хүрээ һиилэхэдэ,
28 дээрэнь үүлэдые бии болгохо үедэ,
мүн оёоргүй гүниие бэхижүүлхэдэ,
29 Тэрэнэй зааһанһаа уһанай дээшэ болохогүйн тула
тэнгис далайда хилэ хизаарыень тогтоожо үгэхэдэ,
газарай үндэһэ һуури тэмдэглэн тогтоохо үедэ
би тэндэ байгаа нэм.
- 30 Тиихэдэ би Тэрэнэй хажууда уран дархан мэтэ байгаа нэм.
Би Тэрэнэй үдэр тутамай баяр бахархал боложо,
Тэрэнэй урда үргэлжэ баярлан урмашажа байгааб.
- 31 Газар дэлхэйдэ баярлан, хүнэй хүбүүдээр омогорхон байгааб.
32 Тиимэһээ, хүбүүдни, намайе шагнагты.
Минии зам сахигшад үрээлтэй.
- 33 Нургаалыем шагнажа, мэргэн ухаатай бологты,
тэрэниие тоонгүй бү байгты.
- 34 Хаалгымни дэргэдэ үдэр бүри харуул хаража,
үүдэнэйм дэргэдэ хүлээжэ намайе
шагнадаг хүн үрээлдэ хүртэхэ.
- 35 Намайе ологшо хүн амидарал оложо,
Эзэнэй талархалда хүртэхэ.
- 36 Харин намда эсэргүү болодог,
нүгэл үйлэдэдэг хүн өөрыгөө гэмтээдэг.
Намайе үзэн ядагша бүхэн үхэлдэ дура һаналаа мэдүүлнэ.

Сэсэн мэргэн, үгы гэбэл, ухаан дутуу

- 9**¹ Сэсэн мэргэн байшангаа бодхоожо,
долоон бахана дээрэ бариба.
- 2 Мяха бэлдэжэ, үзэмэй дараһан архи худхажа,
шэрээгээ түхээрбэ.
- 3 Тэрэ зараса эхэнэрнүүдые ябуулан,
хотын хамагай үндэр газарһаа дуудаба:
- 4 «Гэнэн хонгорнууд, наашаа эрьегты».
Ухаа муутайнуудые тэрэ баһа уриба:
- 5 «Ерэгты наашаа, минии талха эдигты,
минии үзэмэй дараһан архи уугты.

- 6 Мунхаг ябадалаа орхин амидарагты,
оюун ухаанай замаар ябагты».
- 7 Убайгүйдэ заабарилхан хүн өөрөө доромжолуулдаг,
муу хүниие зэмэлхэдэ нэрэ түрөө
гутаахаһаа ондоо юумэн байхагүй.
- 8 Һэнгэргүй хүниие бү зэмэлэ, тэрэш шамайе үзэн ядаха.
Харин эсэн хүн зэмэлэлгые үнэтэйдэ тоолохо.
- 9 Мэргэн хүндэ заабари үгэхэдэш, бүришые мэргэн болохо.
Шударга үнэн хүниие хургахаш,
тэрэ мэдэлгее арьбажуулна.
- 10 Эзэнһээ бэшэрхэ гээшэ мэргэн ухаанай эхин юм.
Гэгээн шанарыень танин мэдэжэ абаха гээшэ оюун ухаан мүн.
- 11 Үдэр хоногшни минии ашаар утадаха,
амидаралай он жэлнүүд шамда нэмэгдэхэ.
- 12 Хэрбээ ши мэргэн һаа, өөрынгөөл түлөө мэргэн байхаш,
харин дээрэлхэн хүниие баһадаг һаа,
өөрөөл тэрээнһээ хохидохо болонош.
- 13 Уймар тэнэг – дуутай шуутай эмэ
- 14 гэрэйнгээ үүдэндэ болон
хотын үндэрлиг газарта эндэр дээрэ һуун,
өөрынгөө харгыгаар ябажа ябаһан зониие дуудадаг юм.
- 16 Тэрэ эмэ «гэнэн нэгэн, наашаа эрьежэ хара» гэжэ хэлэдэг.
- 17 Тэнэг хүндэ «хулууһан уһан шэхэрлиг,
нюусаар эдихэн талхан амтатай» гэдэг.
- 18 Харин тэндэнь үхэгшэдэй һүүдэрнүүд байдаг,
тэрэ эмые зохидшоодогууд
Үхэлэй орон руу дуудаһыень мэдэхэгүй.

Соломоон хаанай нэгэдэхи соморлиг

10¹Соломоной бургаалта үгэ.

- Сэсэн хүбүүн эсэгээ баярлуулдаг,
мунхаг хүбүүн эхэдээ сэдхэлэй зоболон болодог.
- 2 Үнэн шударга бэшээр оложо абаһан зөөри ашагүй,
харин шударга зүб байдал үхэлһөө зайлуулдаг юм.
- 3 Үнэн шударга хүнэй гэдэһээ үлдэхые Эзэн тэбшэдэггүй,
харин нүгэлтэнэй хүсэлэнгые саашань түлхидэг.
- 4 Залхуугай гар ядуу байдалда асардаг,
оролдосотой хананхатайн гар баян болгодог.

- 5 Ухаантай хүн ургасаяа зунай сагта хуряана,
харин хуряалгын үедэ унтажа байһан хүн нэрээ хухараг.
- 6 Үнэн ёһото хүнүүд үрээлдэ хүртэдэг,
харин хара ханаатанай аманда – хүсэрхэл.
- 7 Үнэн ёһото ябадалтай хүн һайн дурасхаал үлөөнэ,
нүгэлтэ хүнэй нэрэ үгы болодог.
- 8 Сэсэн хүн ондоо хүнэй заабари хүлээжэ абадаг,
салшаатай мунхагынь һүйдхэлдэ орохо.
- 9 Үнэн шударга замаар алхагша аюулһаа зайладаг,
гажуу харгыда гараһан хүн эсэстээ элишэлэгдэдэг.
- 10 Нюдөөрөө эмнигшэ хүн гомодхоодог.
Салшаатай мунхаг хүн һүйдхэлдэ орохо.
- 11 Үнэн шударга хүнэй аман амидаралай унда олохо.
Хуулигүй зоной амандань хүсэрхэл нюугдадаг.
- 12 Үзэн ядалга арсалдаа түрүүлдэг,
дуран нүгэл хилэнсые дабадаг.
- 13 Ухаатай хүнэй аманһаа сэсэн мэргэн олдоно.
Харин ухаагаар дутаһан нэгэндэ
нюрга шабхадаха һабаа олдоно.
- 14 Сэсэшүүл мэдэлгые бүрин хадагалдаг,
харин тэнэгэй аман һүйдхэл асардаг.
- 15 Баян хүнэй баялиг бэхижүүлһэн хэрэм мэтэ,
үгытэй хүнэй дуталга һандархай үлэгдэл мэтэ.
- 16 Үнэн шударга хүнэй ажалынь амидарал болодог,
хара ханаатын амжалтанууд нүгэлдэ түлхидэг.
- 17 Нургаал сахидаг хүн амидаралай замаар ябадаг,
харин зэмэлэл тоодоггүй хүн төөрихын замда ошодог.
- 18 Худалшын аман үзэн ядалга нюудаг.
Хоб тараадаг хүн мунхаг мүн.
- 19 Үгын олошорходо нүгэл зайлашагүй,
харин амаа захирдаг хүн ухаатай болоно.
- 20 Үнэн шударга хүнэй хэлэн салин сагаан мүнгэн мэтэ,
муу нүгэлтын сэдхэлэй сэн хэдыхэн гээшэб?
- 21 Үнэн шударга хүнэй үгэ олон хүниие хамгаалдаг,
мунхагууд ухаанай дутууһаа үхэдэг.
- 22 Эзэнэй үрээл баян болгодог,
тэрээнтэй гашуудал мэдэхэгүйш.
- 23 Муу хэрэгүүдын мунхагта зугаа болодог,
ухаатай хүн сэсэ мэргэндэ баясадаг.

- 24 Муу нүгэлтэ айдаг зүйлтэйгээ ушарха,
шударга хүнэй хүсэл бээлхэ.
- 25 Хуй халхинай үнгэрхэдэ муу хүн алга болодог,
харин үнэн шударга хүндэ мүнхын нуури байдаг.
- 26 Залхуу хүн ажалда тэрэниие эльгээгшын
аман соонь ороһон гашуун үбһэндэл,
нюдынь хордохоон утаандал адли.
- 27 Эзэнһээ бэшэрэлгэ ами наһа утадхадаг,
хара ханаатанай он жэлнүүд богони болодог.
- 28 Зүб хүнэй этигэл найдабаринь баяр баясхалан болодог,
хара ханаатанай найдабари мүнхэдэг.
- 29 Эзэнэй зам шударга хүндэ түшэг,
хуули бусые үйлэдэгшэдэ һүйдхэл.
- 30 Үнэн шударга хүн хээээшье ганхадаггүй,
харин нүгэлтэ хүн дэлхэйдэ тогтохогүй.
- 31 Һайн хүнэй аманһаа мэргэн ухаагаар анхилха,
харин хорлогшын хэлэн отологдохо.
- 32 Үнэн шударга хүнэй аман зүб тээшэнь заабари үгэдэг,
хорото нэгэнэй аманһаа буруу юумэн гараха.

Нийтын журамшаһан ёһо

- 11** ¹ Алдуутай шэгнүүр Эзэнэй эбүүсэл түрүүлдэг,
зүбөөр шэгнэлгэ Тэрэнэй ханаанда таараха.
- 2 Дээрэлхүү зантай хүн нэрээ хухална,
даруу зантай хүн сэсэн ухаатай болодог.
- 3 Сэхэ сэбэр хүнүүдые үнэн шударга байдал хүтэлдэг,
хара ханаатай зоние хуурмаг байдалынь хүнөөдэг.
- 4 Эзэнэй шүүн хараха үдэртэ баялиг ямаршье туһа болохогүй.
Харин үнэн шударга хэрэгүүд үхэлһөө абарха.
- 5 Сэхэ сэбэр хүниие зүб байдалынь тэгшэрүүлдэг,
харин хара ханаатан өөрын муу ханаанһаа хандардаг.
- 6 Сэхэ хүниие үнэн шударга байдалынь абарна.
Харин этигэлгүй хара ханаатан
үйлэдэһэн муу хэрэгтээ баригдаха.
- 7 Нүгэлтэ хүнэй үхэлтэй сугтаа этигэл найдабаринь мүнхэдэг,
тэрэнэй зөөридэ найдалгань таһаран хосордог.
- 8 Үнэн шударга хүн тодхорһоо мултардаг,
нүгэлтэй муу тэрэнэй орондонь ородог.
- 9 Һүзэггүй хүн амаараа хүршэдөө хоро хүргэдэг,

- харин үнэн хүниие мэдэлгэнь абарна.
- 10 Үнэн хүнэй дэбжэлтэдэ хотын зон булта баясана,
хорон ханаатын мүхэхэ сагта баяр хүүр баһал болодог.
- 11 Үнэн шударга хүнэй үрээлөөр хото суурхадаг,
нүгэлтэнэй хэлэһэниинь хотые доройтуулжа болодог.
- 12 Ухаа муутай хүн хүршэдөө үзэн ядаһанаа мэдүүлдэг,
мэргэн хүн дуугай байдаг.
- 13 Задагай аматай хүндэ нюуса юумэ хэлэжэ болохогүй,
харин этигэхээр үнэн хүн нюуса барижа шададаг.
- 14 Ударидалга муутай арад түмэн унадаг,
харин олон бэрхэ зүбшэлэгшэдтэй зон абарагдадаг.
- 15 Хари хүнэй түлөө гар даагша хүн үнэхөөрөө зобоно,
харин даалга абаагүй хүн аюулгүй байна.
- 16 Нигүүлэхы сэдхэлтэй эхэнэр зоной хүндэдэ хүртэдэг.
Удамаршад баялиг олоно.
- 17 Буянтай хүн сэдхэлээ тэдхэдэг.
Хэрзэгы шэрүүн хүн сэдхэлдээ зоболон асардаг.
- 18 Нүгэлтэй хүн хуурмаг шагнал олоно,
харин үнэн шударга хүн ёһотой шагналда хүртэнэ.
- 19 Шударга үнэниие дахагша амидалда хүрэнэ.
Хорото мууе дахагша өөрын үхэл тээшээ яарана.
- 20 Забхайрһан сэдхэлтэй хүн Эзэнэй зэбүүсэл түрүүлдэг.
Гэмгүй хүн Тэрэнэй талархалда хүртэдэг.
- 21 Хара ханаатан зайлашагүй хэхээлтэдэ орохо.
Харин үнэн шударга хүнэй үрэ удамынь сүлөөлэгдэхэ.
- 22 Уймар эхэнэрэй сэбэр гоёнь
гахайн хоншоорто зүүһэн алтан гарьха мэтэ.
- 23 Үнэн шударга хүнэй хүсэлэй бээлэл үргэлжэ найхан,
харин хоротой хүнэй хүсэл Эзэнэй хилэнсэдэ асардаг.
- 24 Зөөриее хубаан тараажа байдаг хүнэй зөөри нэмэжэ байха,
тиихэдэнь харамнадаг хүн үгырхэ ушар байха.
- 25 Элбэг гартай, харуу бэшэ хүн зөөритэй байха,
бусадые тэнхэрүүлэгшэ өөрөө тэнхээ орохо.
- 26 Таряагаа нюужа нөөсэлэгшэ зоной хараалда хүртэнэ.
Харин тэрэнээ худалдаһан хүн үрээл абана.
- 27 Һайниие үйлэдэхэ гэжэ оролдоһон
хүн аша хайрада хүртэхэ,
мууе бэдэрэгшэдэ тэрэнь олдоод байха.
- 28 Гансал баяндаа найдагша хүн унаха.

- Үнэн шударга хүн ургаж байхан
ногоон набша мэтэ халбарха.
- 29 Өөрын гэртэ гай тодхор ушаруулдаг хүн хооһон үлэдэг.
Тэнэгынь сээс мэргэнэй зараса болохо.
- 30 Үнэн шударга хүнэй үрэ жэмэс хадаа
амидаралай модон болоно.
Сэсэн хүн зоной сэдхэл өөр тээшээ татана.
- 31 Үнэн шударга хүн хүртэхэ ёһотойгоо
энэ дэлхэй дээрэ хүртэдэг хаань,
хара ханаатан ба нүгэлтэн хэды дахин
үлүү харюуда хүртэхэ ушартай.

Үнэн зүб – амидаралай ундан

- 12**¹ Бургаалаар байха дуратай хүн
мэдэлгэ абаха гэжэ оролдодог.
Харин зэмэлэл үзэн ядадаг хүн хадаа мунхаг болоно.
- 2 Һайн хүн Эзэнэй талархалда хүртэнэ.
Муу ханаатай хүниие Тэрэ буруушаана.
- 3 Хара ханаан хүнэй түшэг тулгуури болоогүй юм.
Харин шударга хүнэй үндэнэн хэзээдэ хүдэлдэггүй.
- 4 Һайн эхэнэр нүхэртөө титим болохо,
харин нүхэрөө эшэгүүридэ оруулдаг эхэнэр тэрэнэй яһан соо
бии болоһон эдеэрэ мэтэ.
- 5 Шударга үнэн хүнэй бодол ханаан сэхэ байдаг,
харин хара ханаатын хүсэлдэ хара мэхэ.
- 6 Хара нүгэлтэнэй үгын саана шуһа жүрөөдэлгэ нюугаатай,
харин үнэн сэдхэлтэй хүнэй аман аюулһаа абарха хэшэгтэй.
- 7 Хара ханаата һүйдхэлдэ ороходоо, хүнэн ошодог,
харин үнэн шударга хүнэй гэр бүтэн үлэдэг.
- 8 Хүн ухаан бэлигээрээ хүндэлүүлдэг,
харин тэнэгые зон тоодоггүй.
- 9 Эдихэ эдеегүй аад, үзүүр угтайб гэгшэһээ
нэрэгүй аад, зарасань дээрэ.
- 10 Зүб шударга хүн малайнгаа түлөө ханаа зободог.
Хара ханаатын хайрлаха сэдхэлыньшые нимгэн бэшэ.
- 11 Өөрын газарта хүдэлһэн хүн талха таряагаар элбэг байха.
Харин удхагүй юумые намнагша ухаагаар дугуу болоно.
- 12 Хуулигүй хүн хара мэхээр олзо омог хэнэ.
Харин үнэн шударга хүнэй үндэнэн үрэ жэмэс ургуулна.

- 13 Хара нүгэлтэ үгынгөө тэнэгтэ урьхадуулдаг,
үнэн шударга хүн зоболонһоо зайладаг.
- 14 Хэлэһэн үгынгөө үрэ жэмэсэй һайханһаа хүн садана,
хүнэй хэһэн хэрэгээр харюунь бууха.
- 15 Тэнэгэй зам өөрынь нюдэндэ зүб харагдадаг.
Сэсэн хүн заабари шагнадаг.
- 16 Тэнэгэй уур сухал тэрэ дары харагдадаг,
ухаатай хүн доромжолгошье тэбшэдэг.
- 17 Мэдэхее хэлэдэг хүн үнэниие хэлэдэг,
хуурмаг хүнэй гэршэнь мэхэ байдаг.
- 18 Бодолгүй яридаг хүн эритэ мэсээр дайрандал,
сэсэнэй үгэ эмтэй адли.
- 19 Үнэншын үгэ мүнхэ һаһатай,
худалшын үгэ агшан зуура үгы болодог.
- 20 Хороото муу юумэ һэдэгшын
хара һанааниинь зүрхэндэнь үлэдэг,
харин амар тайбаниие сэдхэгшэдэ баяр баясхалан байдаг.
- 21 Үнэн шударга хүндэ хоро тохёолдохогүй,
харин хара нүгэлтэдэ гай тодхор ушарха.
- 22 Эзэн худалшаһаа зэбүүсэдэг,
үнэниие хэлэгшэ Тэрэнэй талархалда хүртэдэг.
- 23 Бодолтой хүн мэдэсэеэ түргэн элирүүлдэггүй,
мунхагай үгэнүүд мунхагынь харуулдаг.
- 24 Ажалша хүн ондоо хүниие ударидан дахуулдаг.
Залхуу хүн богоол болодог.
- 25 Шаналал хүниие дарадаг,
ээлдэр зулгы үгэ тэрээндэ баяр асардаг.
- 26 Үнэн шударга хүн хажуудахидаа газаршан болодог.
Нүгэлтэнэй зам өөрынь төөрюүлдэг.
- 27 Залхуу хүн хүсэхэндөө хүрэхэгүй,
ажалша хүндэ амжалта ерэдэг.
- 28 Үнэн шударга хүнэй зам дээрэ амидарал байха,
тэрэнэй замда үхэл байхагүй.

Оюун ухаан – амидаралай эрилтэ

- 13** ¹ Хүбүүнэй сэсэн эсэгын нургаалһаа гарадаг,
харин һэнгэргүй хүн зэмэлэл шагнадаггүй.
- ² Хэлэһэн үгынгөө үрэ жэмэсхээ һайханиинь хүн амасадаг.
Харин хуули эбдэгшэд хүсэрхэлөөр амидардаг.

- 3 Хэлэ амандаа болгоомжотой хүн амья хамгаалдаг.
Харин шашаг хүниие гай тодхор хүлээхэ.
- 4 Залхуу хүнэй хүсэхэ ханаха юумэн биишье хаа,
хүртэхэ гэжэ байхагүй.
Харин ажалша хүнэй хүсэл бээлдэг.
- 5 Зүб ябадалтай хүн худал хуурмагые үзэн ядадаг.
Харин хуулигүй хүн эшэгүүритэй гутамшаг зүйл хэдэг.
- 6 Зүб ябадал гэмгүй хүниие үмэглэн хамгаалдаг.
Нүгэлтэнэй хара ябадал өөрыень нэрбэн сохидог.
- 7 Зөөригүй аад, баян хэбэртэй болодог хүнүүд байдаг.
Баян аад, өөрыгөө ядуу болгодог хүн байха.
- 8 Баялигынь хүнэй ами наһа аршалдаг.
Харин ядуу хүн тиимэ аюул ойлгохогүй.
- 9 Зүб шударга хүнэй дэн хурсаар гэрэлтэдэг,
харин хуулигүй зоной гэрэл мүхэдэг.
- 10 Бээе дээгүүр абхуулдаг зан гансал хэрэлдээндэ асардаг.
Заабари шагнадагынь сэсэн байна.
- 11 Хуурмагаар олоһон эд зөөри түргэн хородог.
Хүсэлжэ олоһон баялиг арбижадаг.
- 12 Удаан хүлээгдэһэн этигэл найдабари гуниг түрүүлдэг.
Бээлһэн хүсэл амидаралай модон мэтэ.
- 13 Зарлиг шагнадаггүй хүн өөртөө хохидол асардаг.
Зарлигһаа айдаг хүн шагналда хүртэнэ.
- 14 Сэсэн хүнэй нургаал ами оруулдаг,
үхэлэй зангаһаа холодуулдаг.
- 15 Ухаатай хүниие зон хүндэлдэг.
Харин этигэл найдабари эбдэгшын зам хүндэ.
- 16 Сэсэн хүн юумэ хэхын урда бодожо үзэдэг.
Тэнэг хүн тэнэг мунхагаа һайрхадаг.
- 17 Муу элшэн зоболондо унана,
этигэлтэй элшэ илалта асарна.
- 18 Нургаал сахидаггүй хүн ядарал гутамшагта ороно,
зэмэлэл шагнаһан хүн аша туһа абана.
- 19 Бээлһэн хүсэл баяр асардаг.
Харин тэнэг хүн мууһаа холодохоһоо жэгшэн айдаг.
- 20 Сэсэнтэй ябагша сэсэн болоно.
Харин тэнэгтэй нүхэсэгшэ зоболон амсана.
- 21 Гай тодхор нүгэлтэниие дахадаг.
Үнэн шударга хүнэй шагнал дэбжэлтэ мүн.

- 22 Хайн хүн үри хүүгэдтээ зөөри үлөөдэг.
Нүгэлтэнэй эд баялиг үнэн шударга хүнэй түлөө хуряагадаг.
- 23 Ядуу хүнэй таряаланда ехэ ургаса гаражашье болодог.
Хуулигүй байдал тэрэниие хосороохо.
- 24 Хабаагаар шэрбэхэеэ дүмэдэг хүн
үнэн дээрээ хүбүүгээ хайрланагүй.
Дуратай хүн багаһаань хэһээн хүмүүжүүлдэг.
- 25 Үнэн шударга хүн эдеэндэ садаһан байдаг.
Хуулигүй хүнэй гэдэһэн хоол хооһон.

Сэсэн мэргэнэй үрэ – үнэн шударга ябадал

- 14** ¹ Сэсэн ухаатай эхэнэр гэрээ түбхинүүлдэг,
мунхаг эхэнэр өөрынгөө гараар гэр байдалаа хандаргадаг.
- ² Зүб ябадалта хүн Эзэнһээ бэшэрдэг хүн сэхэ харгытай,
Тэрэниие тоодоггүй хүн замһаа хадуурна.
- ³ Тэнэг хүнэй аманда нюргыень сохихо хабаа байха,
сэсэнэй үгэ өөрыень хамгаалдаг.
- ⁴ Сар үгы газарта тэбшэ хооһон,
хүсэтэй сарнууд ургасын оршо нэмэдэг.
- ⁵ Этигэлтэй гэршэ худал ярихагүй,
хуурмаг гэршэ худал үгэ урадхуулдаг.
- ⁶ Сабаагүй ябадалтай хүн сэсэ мэргэниие бэдэрбэшье олохогүй.
Ухаатай хүндэ мэдэлгэ бэлээр олдодог.
- ⁷ Тэнэг хүнтэй бү нүхэсэ,
тэрэ шамайе юундэшье хургахагүй.
- ⁸ Бэрхэ хүнэй сэсэн ухаан өөрын зам ойлгохо ябадал мүн.
Харин тэнэгэй мунхаглал хадаа мэхэ гохо.
- ⁹ Тэнэг мунхагууд гэмээ наманшалһан үргэл хэхэдэ,
наада баридаг,
үнэн сэдхэлтэй хүнүүдтэ Эзэн талархалаа мэдүүлдэг.
- ¹⁰ Гашуудалтай хүн зоболонгоо мэдэнэ,
баяр баясхалангаа өөрөөл тэрэ мэдэрхэ.
- ¹¹ Нүгэлтэй хүнэй гэр байдал хандарха,
үнэн сэдхэлтэй хүнэй байра хэргэн үндэрлэхэ.
- ¹² Хүндэ зүб шэнги ханагадаг замынь үхэл руу хүтэлдэг байха.
- ¹³ Энеэгшын зүрхэн үбдэхэ ушар байха.
Баясхаланай түгэхэлдэ гашуудал ерэжэ магад.
- ¹⁴ Замһаа хадуурһан хүн үйлынгөө үреэр болоно.
Хайн хүн хэһэн үйлэдөө сэдхэлээ ханана.

- 15 Гэнэн хүн бүхы юумэндэ этигэдэг.
Ухаатай хүн алхам бүхэнөө бодожо үзэдэг.
- 16 Сэсэн хүн болгоомжотой, мууһаа зайлахые оролдодог.
Тэнэг хүн дээрэлхүү ба өөрыгөө һүрхэйб гэжэ тоолодог.
- 17 Түргэн сухалтай хүн мунхаг үйлэ хэдэг,
хорон һанаагаар мууе хэдэг хүн үзэн ядагдадаг.
- 18 Гэнэн хүнүүд тэнэг ябадал залгамжалан абадаг.
Ухаатай һонор хүн мэдэлгын шагналда хүртэнэ.
- 19 Хорон һанаата һайн хэрэг үйлэдэгшэдэй урда сүхэрхэ.
Нүгэлтэн үнэн шударга хүнэй хаалгын урда сүхэрхэ.
- 20 Ядуу хүнһөө хүршэнь зайладаг,
баян хүндэ найза нүхэд олон олдохо.
- 21 Хүршээе газаашалагша нүгэл үйлэдэнэ.
Ядуу хүндэ нигүүлсэлтэйгээр хандагша хүн үреэлтэй.
- 22 Мууе һэдэгшэд эндүүрнэ бэшэ гү?
Һайниие һэдэгшэдэ энэрэл ба хайра хүндэ байха.
- 23 Хүдэлмэри бүхэн ашагтай,
дэмы хооһон яряан хохидол асарна.
- 24 Сэсэн хүнүүдэй титимынь тэдэнэй баялиг болоно.
Мунхагай тэнэглэл тэнэгээрээл дүүрэдэг.
- 25 Үнэншэ гэршэ ами абардаг,
хуурмаг хүнэй гэршэ мэхээрээ дүүрэдэг.
- 26 Эзэнһээ бэшэрэл найдамтай хамгаалал,
шини ба үри хүүгэдэйш хорохо газар болодог.
- 27 Эзэнһээ бэшэрэл амидаралай ундарал,
тэрэ үхэлһөө зайлуулдаг.
- 28 Түмэн арад хаанай һүр хүсэн,
үсөөн арад ноёной мүхэлгэ.
- 29 Уурлахадаа удаан хүн ехэ ухаатай.
Түргэн сухалтай хүн мунхаг ябадал үргэдэг.
- 30 Тэнигэр сэдьхэл махабадта ами үгэдэг,
атаа мееэн хадаа голдо хүрэдэг үбшэн.
- 31 Үгытэйшүүлые дарладаг хүн Бүтээгшые буруушаана,
гуйраншаниие хайрлаха сэдьхэл
Бүтээгшын нэрэ хүндэ үргэнэ.
- 32 Нүгэлтэн муу үйлынгөө түлөө хойшо хаягдадаг.
Үнэн шударга хүн үхөөшые һаа, найдаха найдалтай.
- 33 Сэсэн ухаан бэрхэ хүнэй зүрхэндэ оршодог,
мунхагуудайшые дунда өөрыгөө мэдүүлдэг.

- 34 Үнэн шударга ябадал арад түмэниие алдаршуулна,
харин нүгэл хилэн нэрыень гутаана.
35 Хаанай талархал бэрхэ зарасада хүртэдэг.
Уур хилэнгынь нэрыень гутаагшада буудаг.

Сэсэн хүн заабари шагнаха дуратай

- 15** ¹ Өелдэр зөөлэн харюу уур хилэн зайлуулна.
Дээрэлхүү хүйтэн үгэ уур хилэн хүдэлгэнэ.
2 Сэсэн хүнэй хэлэхые шагнаха дуратай зон олон.
Тэнэгэй аманһаа тэнэглэл гарадаг.
3 Эзэнэй нюдэн хаа-хаанагүй харадаг,
һайн муу хүнүүдые адли харадаг.
4 Һайн үгэ амидаралай модондо адли.
Хуурмаг үгэ хүнэһэ заяа һандаргадаг.
5 Тэнэг хүн эсэгийн хургаал тоодоггүй.
Харин зэмэлэл анхаралтайгаар шагнадаг хүн ухаатай.
6 Үнэн шударга хүнэй гэртэ үлэмжэ баялиг оршодог.
Хорон нүгэлтэнэй оролго туһа хэдэггүй.
7 Сэсэн хүнэй уралһаа мэдэлгэ дэлгэрдэг.
Харин тэнэгүүдэй сэдхэл тиимэ бэшэ.
8 Хара нүгэлтэнэй үргэлһөө Эзэн жэрхэдэг.
Үнэн сэдхэлтэй хүнэй зальбарал
Тэрэнэй талархалда хүртэдэг.
9 Нүгэлтын зам Эзэнэй зэбүүсэл түрүүлдэг.
Үнэн шударга замаар ябагшадые Тэрэ хайрладаг.
10 Харгыһаа хадуурагшада хатуу хэнээлгэ буудаг.
Зэмэлэл үзэн ядагша үхэнэ.
11 Эзэнэй үмэнэ бүгэдэ эли,
Үхэлэй орондо байһан бүхы юумэншье.
12 Тэнэг хүн өөрыень зэмэлэгшые үзэн ядадаг.
Тиимэһээ мэргэн хүн тээшэ шэглэхэгүй.
13 Жаргалтай хүнэй нюурта баяр хүгжэл бии.
Зүрхэнэй гутараан зориг мүхөөдэг.
14 Бэрхэ хүн мэдэсээе ехэ болгохые эрмэлзэдэг.
Тэнэгүүд тэнэг мунхагаар лэ хоол хэдэг.
15 Үгытэй хүнэй бүхы үдэрнүүд муухай.
Сэдхэлдээ жаргалтай хүндэ зугаа сэнгэл таһардаггүй.
16 Үгытэй байгаад, Эзэнһээ бэшэрһэниинь
зөөри баялигтай аад, зобожо нуугшаһаа дээрэ.

- 17 Үзэн ядалгаар борлуулһан сарай мяханһаа хайра дуранай газарай ногоон хоол дээрэ.
18 Түргэн сухалтай хүн хэрүүл үүсхэдэг, тэсэбэритэй хүн хёморол намдуу болгодог.
19 Залхуугай зам үүргэнэтэй хашаа мэтэ. Шударга хүнэй зам шулуун сэхэ.
20 Ухаатай хүбүүн эсэгээ баярлуулдаг, мунхаг хүн эхээ баһадаг.
21 Ухаагаар ээлтэй хүндэ мунхаг үйлэ үйлэдэхэнь баяр болодог. Ухаатай хүн сэхэ замтай.
22 Заабари абаагүйһөө хэрэг бүтэшэгүй, олон зүбшэлэгшэтэй һаа, бүтэсэтэй.
23 Онобшотой харюу хүниие баяртай болгодог, саг соогоо хэлэгдэнэн үгэ һайхан байдаг.
24 Мэргэн хүнэй зам дээшээ байдаг, энэнь Үхэлэй оронһоо холодуулхын тулада юм.
25 Эзэн бардамай гэр һандаргаадаг. Харин бэлбэнэн эхэнэрэй мужаа хубилгадаггүй.
26 Хорото үүсхэл Эзэн үзэн ядадаг, зүб үгэ Тэрээндэ таатай.
27 Хуули бусаар ашаг олодог хүн гэр бүлэдөө зоболон асардаг. Эдилгэ абадаггүй хүн амидаран һууха.
28 Үнэн шударга хүн ямар харюу үгэхээ сэгнэдэг, хара һанаатай хүнэй аманһаа муу юумэн гарадаг.
29 Эзэн нүгэлтэһөө холо байдаг, зүб ябадалтын зальбарал соносодог.
30 Дулаахан хараса сэдхэл баярлуулдаг. Һайн мэдээн яһанда эм болодог.
31 Сэсэн нургаалда анхаралтай шэхэн мэргэдэй дунда амидардаг.
32 Нургаал шагнаагүй хүн өөртөө хохидол асарна. Зэмэлэл соносодог хүн ухаа оложо абана.
33 Эзэнһээ бэшэрэл сэсэндэ нургадаг. Даруу зан нэрэ хүндын урда ерэнэ.

Хүнэй хүсэлэн – Бурханай табилан

- 16** ¹ Хүсэл бодол хүндэ хабаатай, гэбэшье хэлэнэй харюу Эзэнһээ ерэдэг юм.
² Хүнэй хамаг зам өөрынь нюдэндэ зүб үзэгдэдэгшые һаа,

- Эзэн хүнэй сэдьхэл бодол туршадаг.
- 3 Ажал үйлээ Эзэндэ даалга –
тиигэбэл, ханаханшни бэлхэ.
- 4 Эзэн бүхы юумые зорилготойгоор бүтээгээ.
Муу хүниие хэһээлгэ баһал Эзэнэй түсэбтэ ородог.
- 5 Бардам хүнүүдһээ Эзэн зэбүүсэдэг.
Тэдэ эрхэ бэшэ хэһээлтэдэ хүртэдэг.
- 6 Этигэл ба үнэн гэмые сагаадхадаг.
Эзэнһээ бэшэрэл хорон мууһаа холодуулна.
- 7 Хүнэй зам Эзэндэ таатай байбал,
тэрэниие дайсадтайньшые эблэрүүлдэг.
- 8 Зүй бусаар олохо үлэмжэ ехэ оршоһоо
зүб мүрөөр олохо багань дээрэ.
- 9 Хүн ухаандаа өөрын замые түлэблэн харадагшые хаа,
Эзэн тэрэнэй алхаса шэглүүлдэг.
- 10 Хаанай үгэ Бурханай лүндэнтэй адли.
Шүүхэ сагта тэрэнэй аманһаа алдуутай үгэ гараха ёһогүй.
- 11 Зүб шэгнүүр ба хэмжүүр Эзэндэ хабаатай.
Ууга соо байһан гиирнүүд мүн лэ Тэрээнһээ.
- 12 Хаанай шэрээ үнэн шударгада түшэглэдэг ушарһаа
хорото муу ябадалтай холбогдохонь
хаанай хубида жэгшүүритэй муухай хэрэг болоно.
- 13 Хаан үнэн ёһоной үгэнүүдые шагнаха дуратай.
Үнэниие яридаг хүниие хаан хайрладаг.
- 14 Хаанай уур хилэн үхэлэй элшэ мэтэ,
харин сэсэн хүн тэрэниие зөөлэрүүлдэг.
- 15 Хаанай сэлмэг харасада амидарал бии.
Тэрэнэй эбигээл анхарал хабарай бороо мэтэ.
- 16 Алта абагшаһаа мэргэн ухаае олохонь үлүү.
Бодото мэргэн ухаа абахань мүнгэнһөө үлүү үнэтэй.
- 17 Үнэн сэдьхэлтэй хүнүүдэй зам хадаа
өөрыгөө хорото мууһаа холодуулха ябадал.
Өөрынгөө зам анхаралтай ажагладаг хүн амиа хамгаална.
- 18 Һүйдхэлэй урда бардамлал ябадаг,
бүдэржэ унахын урда дээрэлхүү зан ябадаг.
- 19 Бардам зонтой олзо хубаанхаар
даруу зантай үгытэй зоной дунда байхань дээрэ.
- 20 Хүнэй үгэ дууладаг хүн ажана тайбаниие олоно.
Эзэндэ этигэгшэ хүн үрезл олохо.

- 21 Сэсэн хүн болгоомжотой гэдэг.
Болгоомжотой зөөлөнөөр дуугардаг хүн найнаар ойлгуулна.
- 22 Сэсэн ухаан тэрэниие эзэмшэһэн хүндэ
амидаралай унда асарна.
Харин тэнэг мунхагай хургаалын мунхаглал юм.
- 23 Сэсэн хүнэй сэдхэлынь амаяа хургадаг,
тэрэнэй хэлэһэниинь анхармаар.
- 24 Һайн үгэнүүд зүгын балтай нархинаг шэнги.
Тэрэнь сэдхэлдэ амтатай ба яһанда эмтэй.
- 25 Хүндэ зүб мэтэ һанагдаха түгэсхэлынь
үхэл руу хүтэлдэг зам байдаг.
- 26 Хүдэлмэришэ хүнэй үлэсхэлэн байдалын тэрэниие хүтэлдэг.
- 27 Яндан золиг муу юумэ сэдхэдэг,
тэрэнэй үгэ шатаадаг гал мэтэ.
- 28 Муу һанаатай хүн хэрэлдэе үүсхэдэг,
хоб тараагша хүн нүхэдые һалгаадаг.
- 29 Хорон һанаата нүхэдөө уруу татажа,
буруу замаар хүтэлдэг.
- 30 Нюдөөрөө эмнидэг ба уралаа зуудаг хүн
муу юумэ сэдхэдэг.
- 31 Буурал толгой алдарай титим юм.
Тэрэниие зүб ябадалаар олодог.
- 32 Тэсэбэритэй хүн зоригтойһоо дээрэ.
Бэеэ барижа шададаг хүн хотые эзэлэгшэһээ дээрэ.
- 33 Үбэрһөө жээрэб татаашье һаа,
шиидхэбэринь Эзэнһээ ерэдэг.

Бурхан мунхагые тэбшэхэгүй

- 17** ¹ Найрай хүндын эдеэгээр элбэг хэрүүлтэй гэрһээ
тэнигэр оршондо хатаһан талханай хэлтэрхэй дээрэ.
- 2 Бэрхэ зараса эзэнэй тулюур хүбүүе захиржа,
аха дүүгэй дундахи хүрэнгэдэ хүртэнэ.
- 3 Галай дүлөөр мүнгэ алта хайлуулан сэбэрлэдэг.
Эзэн хүнүүдэй сэдхэл туршадаг.
- 4 Хорон һанаатан нүгэлтэнэй хара мэхэтэ хүүр шагнадаг.
Худалша хүн эбдэн һүйдхэгшын үгэдэ анхардаг.
- 5 Ядуу хүниие баһамжалагша Бүтээгшые доромжолно.
Гай тодхорто баясагша хэһээлтэ абаха.
- 6 Үтэлһэнэй жаргал аша гушанар болодог.

- Эсэгэ хүн хүбүүдэйнгөө һүр алдарынь болодог.
- 7 Уран үгэ мунхаг хүндэ тааранагүй,
дээдэ изагууртанай худал хэлэхэнь бүришье зохисогүй.
- 8 Эдилгэ үгэдэг хүндэ тэрэнь шэдитэ шулуун шэнги.
Хайшаншье эрьюулхэдэнь адли бариисатай.
- 9 Гомдохооһон хүниие хүлисэхэдөө нүхэртэй болохош.
Харин гомдол тухай дахин хануулбал,
анда нүхэрөө алдажа болохош.
- 10 Ухаатай хүниие зэмэлхэ гээшэ
тэнэгыгэ зуу дахин наншахаһаа дээрэ.
- 11 Муу хүн гансал һамууралда эрмэлзэдэг.
Эзэн тэрээндэ дошхон Эльгээмэлыгэ заатагүй эльгээхэ.
- 12 Мунхагтаа дашуурһан тэнэгтэй ушаранхаар
гүлгэдөө төөриһэн баабгайтай уулзаһан дээрэ.
- 13 Һайниие муугаар харюулдаг хүнэй гэрһээ
муу юумэн халахагүй.
- 14 Хёморол хэрэлдээнэй эхин хадаа
уһатай хаалтада нүхэ гаргаһантай адли.
Даамжархаһаань урда хэрүүлээ тогтоогты.
- 15 Хара ханаатаниие зүб гэгшэ ба үнэн шударга хүниие
буруушаагша хоёр
Эзэнэй эбүүрхэл адли түрүүлдэг.
- 16 Сэсэн мэргэниие худалдан абаха хүсэлгүй һаа,
мунхагай гар дээрэ мүнгэн байгаад яагшаб.
- 17 Найза нүхэд ямаршье үедэ бэе бээ хайрладаг.
Аха дүүнэр хэсүү сагта тулга болохын түлөө түрэдэг.
- 18 Ухаагаар хомор лэ хүн гар барин амалжа,
хүршынгөө түлөө гар даагша болодог.
- 19 Хэрүүлдэ дуратай хүн гэм нүгэлдэшье дуратай.
Бээе үлэмжэ дээгүүр абхуулхадаа, сүйдхэл эриһэн жэшээтэй.
- 20 Хуурмаг хүн һайниие олохогүй.
Хара мэхэтэй хүн зоболондо орохо.
- 21 Тэнэгыгэ түрэнэн хүн өөртөө гашуудал асарна.
Тэнэгэй эсэгэдэ баяр баясхалан байхагүй.
- 22 Сэдхэлэй баяр баясхалан эмдэ адли туһатай.
Уйдхарта абталга яһа хатаһан үбшэнтэй адли.
- 23 Шударга байдалыгэ забхайруулхын тулада
муу хүн эдилгэ үбэртэлжэ ябадаг.
- 24 Ухаатай хүнэй нюдэн

- саг үргэлжэ сэсэн бодол руу шэглээтэй.
Тэнэгэй нюдэн – дэлхэйн заха руу.
25 Тэнэг хүн эсэгын халаглал, түрэнэн эхын гуниг.
26 Гэмгүй хүниие хэхээхэнь
үнэн шударга түшэмэлые хэхээгшэтэй адли хайн хэрэг бэшэ.
27 Үгэдөө хинамгай хүн мэдэлгэ ехэтэй,
ухаатай хүн доро зүрхэтэй.
28 Тэнэгшые наа, шэмээгүй байхадаа мэргэндэ тоологдоно.
Амаа хабшаад һуубалшни ухаатай гэжэ тоолохо.

Үгэ хүсэтэй

- 18** ¹ Үсэд хүн өөрынгөө дуратай юумэ хэдэг.
Ухаатай заабари шагнахадаа, сухалдадаг.
2 Тэнэг хүн мэдэлгэ ухаанһаа сэдхэлээ ханадаггүй.
Ухаатайб гэжэ өөрыгөө харуулхань тэрээндэ үлүү шухала.
3 Муу хүнэй ерэхэдэ эбүүрхэл баһал бии болодог.
Нэрээ хухалалгатай хамта эшэгүүри ерэнэ.
4 Хүнэй аманһаа гараһан үгэ гүнзэгыһөө гараһан уһантай адли.
Сэсэн ухаанай ундан шолшогоноһон уһа горхон мэтэ.
5 Нүгэлтэнэй тала бариха гээшэ
хэрэг шүүлгэ дээрэ гэмгүй хүниие
хардаһантай адли муухай хэрэг.
6 Тэнэгэй аман һүйд асарна.
Тэрэнэй үгэнүүд хандарал үүсхэдэг.
7 Тэнэгэй аманиинь өөрыень һүйдхэдэг.
Тэрэнэй үгэнүүд өөртэнь занга болодог.
8 Хоб тараагшын үгэнүүд хото руу ороһон амтатай эдеэн мэтэ.
9 Ажалдаа оролдодоггүй хүн зөөриее үрин һалгаагшада адли.
10 Эзэнэй нэрэ бата бэхи хэрэм.
Үнэн шударга хүн тишээ тэрьелээд, абаралта олоно.
11 Баян хүнэй эд зөөри тэрээндэ бэхи хото,
үндэр хана мэтээр һанагдадаг.
12 Бардам сэдхэл һүйдхэлэй урда ехэлиг.
Хүндэлэлэй урда хүнэй сэдхэл даруу байдаг.
13 Хүниие хүсэд шагнангүй харюу хэлэхэнь
тэнэгэй хэрэг ба эшэгүүритэй.
14 Хүнэй урма зориг үбшэниие тэсэхэдэ туһалдаг.
Сүхэрһэн зоригһоо найдал талиидаг.
15 Бэрхэ хүн мэдэлгэ эзэмшэдэг.

- Сэсэн ухаатын шэхэн мэдэлгэ бэдэржэ шагнадаг.
16 Бэлэг үгэһэн хүнэй урда бүхы үүдэнүүд нээгдэжэ,
дээдэ түшэмэлтэй ушаруулна.
17 Ондоо хүнэй ерэжэ шалгаханаа урид
түрүүлжэ хэлэһэн хүн лэ зүб шэнги байдаг.
18 Жээрэб хаялга арсалдаа тогтоодог ба
хүсэ ехэтэйшүүлые хоёр тээшэнь һалгадаг.
19 Гомдоһон ахаяа бусаахань
бүхэ ханатай хото эзэлэгшэһээ хэсүү.
Хэрүүл арсалдаан томо суургатай хаалга мэтэ.
20 Өөрынь үгэ хүүрээр хүнэй зосоо садхалан болохо:
хэлээрээ олоһон юумээрээ садаха.
21 Хэлэнэй үзүүртэ амин ба үхэл байдаг.
Хэлэндээ болгоомжотой хүн һайн үрэ үзэдэг.
22 Эхэнэрые олобол, һайниие олонош.
Эзэнэй талархалда хүртэһэнэйш тэмдэг мүн.
23 Ядуу хүнэй туһа эрижэ гуйхада,
баян хүн бүдүүлиг харюу үгэдэг ушар олон.
24 Дан олон нүхэд һүйдхэлдэ асаржа магад.
Зарим ушарта анда нүхэр аха дүүһээ үлүү байдаг.

Эхэ, эсэгээс хүндэлэ

- 19**¹ Мэхэшэ хуурмаг, тэрээн соогоо тэнэг хүнһөө
үгытэй ядуу аад, үнэн шударга ябадаг хүниинь дээрэ.
2 Мэдэлгэгүй байха гээшэ хүнэй хубида һайн бэшэ.
Яаруу хүн хии гэшхэдэг юм.
3 Хүнэй тэнэг мунхагынь тэрэнэй замые балартуулдаг.
Харин тэрэ гэмээ Эзэндэ тохон хилэгнэдэг.
4 Эд баялиг олон нүхэдые асардаг,
ядуу хүниие найза нүхэрыншье орхидог.
5 Хүниие хардагшада хэһээлтэ бууха.
Худалша хүн зугадажа шадахагүй.
6 Изагууртантай нүхэсэхэ дуратайшуул олон.
Бэлэг сэлэг үгэдэгтэй хүн бүхэн ханилха дуратай.
7 Ядуу хүниие аха дүүнэрыншье үзэн ядахадань,
хани нүхэдэйнь хүйтэрэн холодохонь гайхалгүй.
Үгэ хэлэн шарайшалхадань, тэдэнь олдохошьегүй.
8 Сэдхэлээ хайрладаг хүн оюуниие бэдэрдэг.
Сэсэн ухаае дээдэлдэг хүн һайниие олоно.

- 9 Хуурмаг гэршэ хэһээлтэдэ ороно.
Худал хэлэдэг хүн мүхэхэ.
- 10 Һүрөөтэй гоё байдал тэнэг хүндэ таарахагүй.
Тайжануудые богоол хүнэй зонхилходо бүришые зохидгүй.
- 11 Ухаансар бодомжо хүниие тэсэбэритэй болгодог,
гэм зэмэ хүлисэхэ гээшэ ехэ аша габьяа мүн.
- 12 Хаанай уур хилэн арсаланай хэрхирхэтэй адли,
тэрэнэй талархал ногоон дээрэ унаһан шүүдэр мэтэ.
- 13 Тэнэг хүбүүн эсэдын ядарал зоболон.
Яршаг хэрүүлшэ эхэнэр
оройн хушалтада гараһан нүхэндэ адли.
- 14 Гэр бууса ба эд хүрэнгэ эхэ эсэгэһээ хүртэдэг,
ухаатай эхэнэр Эзэнһээ ерэдэг.
- 15 Залхуу хүн унтаанаг,
нобшо хүн үлэсхэлэндэ нэрбэгдэнэ.
- 16 Зарлиг хуули сахидаг хүн сэдхэлээ хамгаална.
Харин өөрын зам тухай ханаа зободоггүй хүн үхэхэ болоно.
- 17 Үгытэй хүндэ харамнангүй үгэхэнь
Эзэндэ зээлеэр үгэһэнтэй адли.
Тэрэ хүнэй хайн үйлын түлөө Эзэн бусаажа түлэнэ.
- 18 Хүбүүгээ хэһээн хүмүүжүүлхэдээ,
тэрээндэ хайниие хүсэнэ гээшэш.
Тиигээгүй хаа, муу эсэстэ хүрэхыень хүсэнэ гээшэш.
- 19 Ууртай хүн хэһээлтэ амасаха зэргэтэй.
Тэрэниие хэһээлтэһээ зайлуулбал,
үшөө ехээр хэһээхэ хэрэг гараха.
- 20 Заабари дуулажа, зэмэлэл хүлеэжэ абаха гээшэ
хожомоо сэсэн бодолтой болохын шэнжэ.
- 21 Хүнэй зосоо олон ханаан байбашье,
Эзэнэй түсэбөөр лэ болохо.
- 22 Үгэдөө найдамтай байха гээшэ сэгнэгдэдэг.
Худалша хуурмагһаа үгытэй ядуу байһаниинь дээрэ.
- 23 Эзэнһээ бэшэрэл ами наһа үршөөдэг:
хүн муу юумэнһээ айнгүй амгалан унтадаг.
- 24 Залхуу хүн табалта хэһэн гараа
амандаа хүргэтэрөө залхууржа үрдинэ.
- 25 Убайгүй баһамжалагыше хэһээбэл, гэнэн нэгэн ухаа орохо.
Ухаатайе зэмэлбэл, тэрэ нургаал абадаг.
- 26 Эсэгэдээ хэрзэгыгээр ашталжа, эхээ үлдэдэг хүн

- нэрэ хүндээ алдahan, эшэгүүритэй зүдэг амитан мүн.
27 Хүбүүмни, сахилгата нургаал шагнаагүй хаа,
мэдэлгын үгэһөө холодохош.
28 Худалаар гэршэлэгшэ үнэн шударгы доромжолдог.
Хара нүгэлтэнэй хэлэһэниинь муу юумэ олошоруулдаг.
29 Убайгүйдэ хэһээлтэ байха,
мунхагай нурга сохихо арга олдохо.

Хоб үгэ тараажа бү бай

- 20** ¹ Үзэмэй дараһан архи хүнэй ухаа балартуулдаг.
² Үлүүсэ уудаг хүн хэзээдэшье ухаатай байхагүй.
³ Хаанай уур хилэн арсаланай хэрхирээнтэй адли.
Тэрэниие уурлуулха гэшэ өөртөө муу ханаһантай адли.
⁴ Хэрүүл арсалдаанһаа зайлагшые хүндэлхөөр,
харин тэнэгүүд хэрүүлдэ оролсоод лэ байдаг.
⁵ Залхуу хүн газараа үбэлдөө хахалдаггүй,
хуряалгын үедэ юуншые тэрээндэ олдохогүй.
⁶ Хүнэй сэдхэл ханаан гүнзэги булаг мэтэ,
ухаатай хүн тэрээнһээ удхажа абадаг.
⁷ Олон зон өөһэдыгөө үнэн сэхэб гэжэ найрхадаг,
теэд найдабаритай нэгэниие олохо аалши?
⁸ Үнэн шударга хүн гэм зэмэгүй ябадаг.
Тиимэ хүнэй үри хүүгэд үреэлдэ хүртэнэ.
⁹ Хэрэг шүүлгын шэрээдэ һууһан хаан
харасаараа хамаг муу зүйлие элирүүлдэг.
¹⁰ Хэн «Би зүб мүрөөр үйлэ хэнэб,
нүгэл хилэнсэгһээ зайлааб» гэжэ хэлэжэ шадахаб?
¹¹ Буруу шэгнэдэг шэгнүүрһээ,
худалаар харуулдаг хэмжүүрһээ Эзэн зэбүүсэдэг.
Өөрын үйлэ хэрэгүүдээр
эдир залуушые һайн муугаа харуулдаг.
¹² Дуулаха шэхэн, хараха нюдэн – энээниие Эзэн бүтээгээ.
¹³ Унтаха дуратай хаа, үгырхэш.
Сагаа ажалда гэжэ ашагла,
тиигэбэл хоол хүнэһөөр элбэг байхаш.
¹⁴ Худалдан абагша «Энэш муу, тэрэш муу» гэдэг,
абаад ябаһанай удаа тэрэнээ найрхадаг.
¹⁵ Алта мунгэн болон эрдэни зүүдхэл байбашые,
ухаатай юумэ хэлэдэг аман бүришые үнэтэй.

- 16 Хари хүнэй үри шэрийн түлөө
харюусалга абahan хүн самсаяа алдахa.
- 17 Буруу замаар оложо абahan талхан амтатай байжа болохо юм.
Гэбэшье эсэстээ аман соо хайр байжа болохо.
- 18 Түсэб зохёоходоо, зүбшэхэ хэрэгтэй.
Мэргэн зүбшэлэй удаа дайралда.
- 19 Суу тараадаг хүн нюуса задалдаг.
Хоб шэрэдэг хүнтэй бү харилса.
- 20 Эхэ эсэгээ хардаһан хүнэй амидаралай дэн унтарха.
- 21 Эхиндээ бэлэн олдоһон угай зөөри
буян хэшэгтэй байхагүй.
- 22 «Хорон муугай түлөө хэһээхэм» гэжэ бү хэлэ.
Эзэндэ найда, Тэрэ шамайе хамгаалха.
- 23 Худал гиирнүүдһээ, зүб бэшэ шэгнүүрһээ
Эзэн зэбүүрхэдэг.
- 24 Хүнэй алхамуудые Эзэн шэглүүлдэг.
Хүн өөрынгөө зам хэр мэдэжэ шадахаб?
- 25 Тангариг түргэн үгөөд, удаань татагалзахань
хүнэй хубида хабха юм.
- 26 Сэсэн хаан муу нүгэлтэниие үлеэн һалгаха,
дээрэнэ тээрмын шулуу эрьюулхэ.
- 27 Хүнэй хүнэһэ заяан хадаа
тэрэнэй досоохиие үзэдэг Эзэнэй дэн юм.
- 28 Этигэл ба үнэн хааниие хамгаалдаг,
үнэн сэдхэлээр хаан түрэ бэхиждэг.
- 29 Залуушуулые хүсэ шадалынь,
үбгэдые буурал үһэниинь шэмэглэдэг.
- 30 Муу бодолһоо хэһээлтэ зайлуулдаг.
Хүнэй доторые сохилго сэбэрлэдэг.

Даруу зан ба оролдолго хэшээл

21 ¹ Хаанай зүрхэн Эзэнэй мутарта адхаатай байһан
уһанай урасхал мэтэ.

- Тэрэ хүсэһэн тээшээ шэглүүлдэг.
- 2 Хүн бүхэнэй зам өөртэнь сэхэ шэнгээр үзэгдэдэг.
Харин Эзэн хүнэй зүрхые сэгнэдэг.
- 3 Үнэн сэхэ ба шударга үйлэ
Эзэндэ үргэһэн үргэлһөө үлүүгээр сэгнэгдэдэг.
- 4 Хуулигүй зониие илгаруулдаг ехэрхүү хараса болон

- бардам сэдхэл хадаа тэдэнэй нүгэл болоно.
- 5 Хэшээл оролдолготой хүнэй түсэбүүд
аша дэмбэрэлтэй байдаг.
Яаралтай хүн хохидолдо орохо ушартай.
- 6 Худалша хэлээр баялиг олохо ябадал
хоохон халхи намналга, үхэлэй занга бэдэрэлгэ мүн.
- 7 Нүгэлтэн шударга хайн үйлэһөө арсадаг хэн тула
тэдэнэй хара ханаата хэрэгүүдынь өөһэдыень үгы хэнэ.
- 8 Нүгэлтэй хүнэй харгынь гажуу байдаг.
Нүгэлгүй хүнэй хэһэн үйлэ хэрэгүүд сэхэ сэбэр.
- 9 Хэрүүлшэ эхэнэртэй томо байшан соо хуунхаар
гэрэй хушалтын буланда амидархан дээрэ.
- 10 Хара нүгэлтын сэдхэл мууе маша ехээр хүсэнэ.
Ямаршые хүн тэрэнэй нюдэндэ энэрэл хайра олохогүй.
- 11 Убайгүй бахамжалагшын хэһээгдэхэдэ,
гэнэн нэгэн ухаа ородог.
Сэсэн бодолтойе хургахада, тэрэ мэдэлгэ абадаг.
- 12 Бурхан хуули ёһо эбдэгшын хэрэгүүдые мэдэжэ байдаг ба
тэрэ замһаань мүхэлтэ руу унагаадаг.
- 13 Ядуу хүнэй хашхархада дуулаагүй хүн
нэгэ сагта өөрөө хашхархадаа, харюу дуулахагүй.
- 14 Хүнэй сухал дарахын тулада һэмээхэн бэлэг үгэдэг.
Нюусаар үгэһэн бэлэг ехэ уур номгоруулжа болодог.
- 15 Үнэн шударга шиидхэл гэмгүй хүндэ баяр болодог,
гэм хэгшэдэ айдаһа асардаг.
- 16 Ухаантанай замһаа төөриһэн хүн
үхэгшэдэй суглаанда һуури эзэлнэ.
- 17 Зугаа сэнгэлдэ дуратай хүн үгырдэг.
Үзэмэй дараһан архинда ба хангал тоһондо
дурлаһан хүн хэзээшые баяжахагүй.
- 18 Үнэн шударга хүндэ хүргэһэн хоро муугай түлөө
нүгэлтэн түлэхэ ушартай.
Сэхэ сэбэр хүндэ хүргэһэн хоро муугай түлөө
мэхэшэ хуурмаг хүн харюусаха ёһотой.
- 19 Түргэн сухалтай, хэрүүлшэ эхэнэртэй хуунхаар
сүл губида амидархан дээрэ.
- 20 Сэсэн хүнэй гэртэ үнэтэ нөөсэ таһархагүй.
Мунхаг хүн тэрэнэе дары залгин халгадаг.
- 21 Үнэн шударгада ба энэрэл хайрада эрмэлзэдэг хүн

- ажана амидарал, зүб байдал ба нэрэ хүндэ олохо.
- 22 Сэсэн мэргэн хүн хүсэтэнэй хото дайлан абадаг, тэдэнэй найдаһан бата хэрэмые хандаргажа шададаг.
- 23 Ама хэлээ татадаг хүн сэдхэлээ аюулһаа хамгаална.
- 24 Хадхуу шэрүүнээр, бардамаар аашалагша хүн хэрзэгыдээ дашууран үлүү гарадаг.
- 25 Залхуугай хомхой хүсэлэн тэрэниие үхэлдэ хүргэхэ ушартай, тэрэнэй гарнууд ажалһаа тэрбелдэг ха юм.
- 26 Үдэрһөө үдэртэ тэрэ шунахай хүсэлдөө тамалагдана, харин буянта хүн татагалзангүй үгэхэ соогоо үгырдэггүй.
- 27 Нүгэлтэнэй үргэһэн үргэлыншые бузартай, илангаяа хорон муу ханаагаар үргэһэн үргэл бүришые муухай.
- 28 Хуурмаг гэршэлэгшэ мүхэдэг, харин үнэниие байһан соонь хэлэдэг хүнэй үгэ эгээл найдамтай.
- 29 Нүгэлтэ хүн дошхон нюуртай, үнэн шударга хүнэй замынь сэхэ.
- 30 Эзэнэй ханаагүйдэ мэргэн сэсэн, оюун ухаан, хүнэй түсэб түлэблэл юуншые бэшэ.
- 31 Хүлэг моридые байлдаанда бэлдэбэшые гэлэй, илалтань Эзэнэй гарта байдаг.

Ядуушуулые бү хаша

- 22** ¹ Һайн нэрэ соло баялиг зөөриһөө дээрэ. Зоной хүндэ алта мүнгэнһөө үлүү.
- ² Үгытэй ядуу хоёр зэргэ ябаха табилаантай. Ядуу хүниешье, баяниешье Эзэн бүтээгээ.
- ³ Бодолтой хүн гай бэрхэшээл урид хаража, тэрээнһээ зайладаг. Гэнэн хүн тэрээн руу сэхэ ошожо хохидолдо ородог.
- ⁴ Эзэнһээ бэшэрэлгын ба даруу зангай шагнал хадаа амидарал, алдар хүндэ, зөөри баялиг юм.
- ⁵ Худалша хуурмаг хүнэй замда үүргэнэ ба занга байха. Ами наһаа сэгнэдэг хүн тэрэ бүгэдэһөө зайлаха гэжэ оролдодог.
- ⁶ Эдир залууе замайнь эхиндэ зүб ябахыень нурга, үтэлхэдөөшые тэрэ харгыһаа хадуурхагүй.
- ⁷ Баян хүн үгытэй ядууе зонхилдог, үритэй хүн үгэгшын зараса болодог.

- 8 Үнэн шударга бэшэ ябадал таригша
өөртөө зоболон хуряаха.
Тиигэжэ уур хилэнгэйнь хабаа үгы болохо.
- 9 Гар бардам хүн үреэлтэй,
тиимэ хүн ядуу хүндэ талханһаа хубаалдан үгэдэг.
- 10 Хуулигүй баһан доромжологшые үлдэхэ хэрэгтэй.
Тэрэнэй ошоходо хёморол үгы болохо, хэрүүл хараал замхаха.
- 11 Сэбэр һайхан сэдхэлтэй, үгэ яряандаа зөөлэн хүн
хаандашые анда нүхэр болодог.
- 12 Эзэнэй мэлмы үнэниие хамгаалдаг.
Хуули эбдэгшын үгэ Тэрэ буруушаадаг.
- 13 Залхуу хүн «Газаа арсалан байна.
Би гудамжада гарабал, алуулхаб» гэжэ хэлэдэг.
- 14 Һадар эмын аман занга мэтэ.
Эзэнэй хараалда хүртэгшэ тэрэ зангада унажа ородог.
- 15 Хүбүүнэй толгойдо тэнэглэл халдажа болодог,
һургаалай хабаа тэрээнһээ холодуулдаг.
- 16 Өөртөө үлүүе олохын тулада ядаһан зониие хашадаг
баяшуулда билдагуушалан үгэдэг хүн үгырэн хооһорхо.

Сэсшүүлэй һургаалнууд

- 17 Шэхээ табин, сэсшүүлэй үгэ шагнадаг бай,
мини хургаалда анхаралаа хандуула.
- 18 Эдэ үгэнүүдые сэжэдээ хадагалжа байбалшни урматай,
хододоо хэлэн дээрэшни бэлэн байг.
- 19 Тиин Эзэндэ этигээрэй гһэндээ би мүнөө энээниие заанаб.
- 20 Би шамда зорюулжа, заабари ба мэдэлгэ болохо
гушан тобшо һургаал бэшээб.
- 21 Үнэнэй үгэ шамда мэдүүлжэ, шамайе эльгээһэн хүндэ
зүб харюу үгэжэ шадахыншни тулада юм.
- 22 Ядуу хүниие ядуу гэжэ зөөриень буляжа бү бай.
Зобожо зүдэрһэн хүниие хаалгын хажууда бү дарла.
- 23 Эзэн ядуу хүнүүдэй гомдол шүүн шийдхэжэ,
тэдэниие зобоһон хүнүүдэй амиинь абана.
- 24 Уур хилэндэ баригдаһан хүндэ бү дүтэлэ ба
түргэн сухалтай хүнтэй бү ханила.
- 25 Тиигэбэл ши гэдэнэй замаар ябажа,
өөртөө занга түхээрхш.
- 26 Бусадай түлөө үгэеэ үгэжэ,

- үритэй хүнэй гар даахые бү оролдо.
27 Түлэжэ шадахагүй байгаад,
унтажа байһан оро дэбисхэрээ
абхуулха туйлдаа хүргөөд яахашниб?
28 Эсэгэнэрэй табиһан мужаа бү хүдэлгэ.
29 Ажалдаа шадамар хүниие хараа гүш?
Тэрэ хаанай урда зогсохо.
Нэрэ түрэгүй юрын хүнүүдтэ алба хэхэгүй.

- 23** ¹ Засаг баригшатай хамта зооглохоёо һуухадаа
урдаа байһан юумэ хайтар ажагла.
² Зооглохо ехэ хүсэлэн байгаа һаань, хоолойдоо хутага тулга.
³ Тэрэнэй амтан эдеэндэ бү обто, тэрэ эдеэн хуурмаг юм.
⁴ Баялиг суглуулхын тулада үргэнэ нойргүй бү зүдхэ,
хэзээ тогтохоёо мэдэхэ хэрэгтэй.
⁵ Баялигаа хайнаар харажашье үрдегүй байтаршни тэрэшни үгы
болошоод байха: эд баялигта дали ургадаг,
тэнгэри өөдэ дүүлиһэн бүргэд мэтэ
ниидэжэ арилшаха.
⁶ Муу ханаатай хүнтэй сугтаа бү зоогло,
тэрэнэй амтан эдеэндэ бү обто.
⁷ Зосоогоо юушые бодоһыень мэдэхэ аргагүй. «Эди, уу»
гэжэ хэлээшые һаа, зүрхэ
сэдьхэлынь шамһаа холо байдаг.
⁸ Эдихэн хоолоо бөөлжэжэ гаргахаш.
Наартай үгэнүүдшни дэмыдэ хэлэгдэн үнгэрхэ.
⁹ Мунхагта юумэ бү хэлэ. Ухаатай үгэнүүдые тэрэ наада бариха.
¹⁰ Урданай хилэ мужаа бү хүдэлгэ,
үншэдэй газарта булимтаран бү оро.
¹¹ Тэдээндэ хүсэтэ Үмэглэгшэ байха.
Тэдэнэй талаһаа Тэрэ зарга бариха.
¹² Зүрхэ сэдьхэлээ сахилта нургаалда зорюула,
эрдэм мэдэсын үгэнүүдые шагна.
¹³ Хүбүүгээ нургаалгүй бү орхёорой,
һабаагаар шабхадаашье һааш, тэрэ үхэшэхэгүй.
¹⁴ Һабаагаар шабхадаашье һаа,
үхэлэй һабарһаа хүнэһыень мулталхаш.
¹⁵ Сэдьхэл зүрхөөрөө сэсэн байгаа һаань,
минишиье зүрхэндэ баяр баясхалан тогтожо болоно.

- 16 Зүб юумэ хэлээ нааш, үнэхөөр баярлаха гээшэб.
17 Шинии зүрхэн нүгэлтэндэ бү атаархаг,
харин Эзэнһээ бэшэржэ байг.
18 Ерээдүй саг гэжэ байха,
этигэл найдабаришни таһархагүй.
19 Хүбүүмни соносо, сэсэн байха хэрэгтэй,
зүрхэ сэдхэлээ зүб харгыгаар шэглүүлэ.
20 Үзэмэй дараһан архи үлүү уудаг, мяха хэтэрхүү эдидэг
зоной дунда бү бай.
21 Ушарынь хадаа архинша болон
мяханда хомхой үгырэн хоһорхо.
Була һуняагүй байбал, соорхой хубсаһатай үлэхэш.
22 Түрэнэн эсэгээ шагна, эхынгээ үтэлхэдэ үзэн ядажа бү бай.
23 Үнэниие абаһан хойноо тэрээндэ бү урбаарай. Мэргэн ухаае,
заабари хүмүүжэл, мэдэлгэ ухаа алдажа болохогүй.
24 Үнэн шударга хүнэй эсэгэ үнэн зүрхэнһөө баясаха,
сэсэ мэргэниие түрэнэн хүн тэрээндэ жаргана.
25 Эхэ эсэгэшни жаргал эдлэхэ болтогой, түрэнэн эхэшни
урма баяртай байха болтогой.
26 Хүбүүмни, зүрхэ сэдхэлээ намда үгэ.
Нюдэээ минии зам тээшэ шэглүүлэ.
27 Янхан эхэнэр ба хүнэй забхай һамган
уйтан амһартай гүнзэгы худагтал адли,
тэрээн сооһоо абиржа гарахагүйш.
28 Тэрэ дээрмэшэн мэтэ нэгэниие отожо,
гэмтэ ябадалай тоо олошоруулдаг.
29 Хэн сэдхэлээ зобоноб? Хэн гэншэнэ ёлолоно гээшэб?
Хэн хэрүүл хэнэб? Хэн гомдоноб?
Хэн шалтагаангүй шарха абаноб?
Хэн улаан нюдэтэйб?
30 Тэдэ үзэмэй дараһан архинда шунахайрагшад,
архиин шоробто һанаатай бэдэрээшэд.
31 Архиин улааниие һайхашаан, аяга соо хөөһэрэн долгисохыень
харахаяа боли,
зөөлэхэнөөр зосоо орохыень тамшаахаяа боли.
32 Эсэстэнь тэрэ мүлхигшэ шэнги хазадаг,
хорото могой шэнги хадхадаг.
33 Нюдэншни ондоо эхэнэрнүүдые харадаг болохо,
ухаан бодолшни һамуурха.

- 34 Ши тэнгис далайн гүн соо унтахаа хэбтэһэндэл,
онгосын далбагын модоной үзүүртэ
нойрсондол болохош.
- 35 Ши «Тэдэ намайе наншаа, наншаһыеньше ойлгоогүйб, сохихо
түлхихэдэнь намда үбшэнтэй бэшэл.
Унтажа садаад, үнөөхиеэл уухаб даа» гэжэ хэлэхэш.

- 24** ¹ Муу зондо бү атаарха, тэдэнэй нэгэн болохые бү хүсэ.
² Тэдэ хүсэрхэл хэдэжэ ябадаг,
ама хэлэниинь гай зоболон түхээржэ байдаг.
- 3 Гэр орониие сэсэн мэргэн зохёодог,
оюун ухаагаар тэрэ бэхижэдэг.
- 4 Мэдэлгын ашаар ордон үргөөнүүд эрхим баялигаар дүүрэнэ.
5 Сэсэн хүн шадалтай, ухаатай хүн хүсөө батадхана.
6 Дай хэхэдээ заабари шагна.
Олон зүбшэлэгшэдтэй байхада илалта туйлагдаха.
- 7 Сэсэн мэргэн хадаа тэнэг мунхагта хүртэшгүй үндэр. Хотын
хаалгын дэргэдэ тэрэ амаашье нээхэгүй.
- 8 Мууе хэхээр түсэблэдэг хүниие муу мэхэтэй гэжэ нэрлэдэг.
9 Тэнэгэй хэдэлгэнүүд нүгэл гээшэ.
Эшэхэ гайхахаяа мэдэхгүй,
хэнгэргүй хүндэ зон дурагүй.
- 10 Хэрбээ ши хүндэ сагта доройтохо хаа,
тэнхээ шадалшни нула байна.
- 11 Алагдаха газар руугаа туулгажа ябаһан хүнүүдые абара. Үхэлэй
һабарта орогшодто
туһалхаһаа арсаха юм аалши?
- 12 «Бидэ энээн тухай мэдээгүйлби» гэжэ ши хэлэхэш.
Зүрхые Туршагша энээниие анхаралдаа
абана, хүнэһыеш Хамгаалагша энэ бүхэниие мэдэнэ.
Хэһэн үйлын харюу Тэрэ хүнүүдтэ үгэхэ.
- 13 Зүгын бал эди, тэрэ ехэ һайн, балтай һархинаг
шинии хоолойдо аятай байха.
- 14 Сэдхэлдэшни сэсэ мэргэн тэрээндэл адли гэжэ мэдэ. Сэсэниие
оложо абабалшни, шамда ерээдүй байха, этигэл
найдабариш мүхэхэгүй.
- 15 Хара нүгэлтэ этэгээд, үнэн шударга хүнэй гэрэй
хажууда тэрэниие отожо бү хэбтэ.
Ажаһуудаг газарынь бү һандарга.

- 16 Юундэб гэхэдэ, үнэн шударга хүн
долоо бүдэрөөшье наа, бодохо,
харин нүгэлтэд нэгэ бүдэрбэл, өөдөлхэгүй.
- 17 Дайсанайнгаа унахада хүхихэ хэрэггүй,
бүдэрхэдэнь сэдхэлээ баярлуулжа бү бай.
- 18 Мууда баярлаха гэшэ Эзэнэй нюдэндэ найхашаагдахагүй,
дайсанһааш уур хилэнгээ зайлуулжа магад.
- 19 Хорон ханаатанда бү сухалда,
муу нүгэл үйлэдэгшэдтэ атаархажа бү бай.
- 20 Юундэб гэхэдэ, хорото хэрэгүүдтэ ерээдүй гэжэ байхагүй, хара
нүгэлтэнэй дэн бүхэдэг.
- 21 Хүбүүмни, Эзэнһээ болон хаанһаа түбэгшөөдэг
бай. Урбагшадһаа холо бай.
- 22 Юундэб гэхэдэ, гай гамшаг тэрээнһээ гэнтэ ерэхэ.
Хэды ехэ эбдэрэл асархыень мэдэхэгүйш.

Сэсэшүүлэй үшөө хэдэн нургаал

- 23 Сэсэшүүл иигэжэ хэлэдэг. Хэрэг шүүлгэдэ али нэгэнэй
тала бариха гэшэ һайн хэрэг бэшэ.
- 24 Хуулигүй нүгэлтэниие зүб гэжэ хэлэгшэдтэ
арад зоной хараал хүртэдэг, хамаг обог угсаатан
тэдэниие үзэн ядадаг.
- 25 Харин нүгэлтэниие хэһээгшэдтэ аша туһатай,
тэдээндэ һайн үрөөл хүртэхэ.
- 26 Зүб харюу үгэлгэ урал руу таалаһантай адли.
- 27 Гэр барихын урда газархи ажалаа дүүргэжэ,
хээрэ талада байһан юумээ суглуулан бэлэн болго.
Тииһэн хойноол гэрээ бари.
- 28 Шалтаггүй дүтын хүндэ эсэргүү гэршэлжэ болохогүй. Шинии
аманда мэхэ бү байг.
- 29 «Тэрэ намда яажа ханданаб, тиимээр лэ би ханданаб, харюуень
тэнсүүгээр хүргэнэб» гэжэ бү хэлэ.
- 30 Нэгэтэ би залхуугай таряалангай хажуугаар,
ухаагүй хүнэй уһан үзэмэй
сэсэрлигэй хажуугаар үнгэрбэб.
- 31 Бүхы талмайнь бог үбһэндэ дарагданхай,
хаа хаанагүй үүргэнэ ургашанхай,
шулуун хашаань унанхай байба.
- 32 Энээниие би өөр дээрээ түйжэ үзөөд, иимэ юумэ ойлгобоб:

- 33 «Нэгэ жаахан унтаж, бага зэргэ зали абая,
гараа жаахан амараае» гэнээр байтар,
34 үгытэй байдал зольбо мэтэ ерэжэ,
ядарал дээрмэшэн мэтэ бууха.

Дайсантай яажа харилсахаб

25¹ Иудын хаан Хэээкиягагай зарасанарай суглуулан нэгэдхэнэн
Соломооной бусад нургаалнууд.

- 2 Хэрэг ябадал нюухань Бурханай алдар суу.
Тэдэниие оложо элирүүлхэнэ хаашуулай алдар суу.
3 Тэнгэрийн үндэр, газарай намдуу гүн мэтэ хаашуулай
зүрхэ сэдхэл хүртэшгүй холо.
4 Сагаан мүнгые холисоооонь илган сэбэрлэ,
мүнгэшэ дарханай саб амһарта бүтэхэ.
5 Хаанай хажууһаа хуулигүй нүгэлтэниие һалган холодуула,
хаан шэрээ үнэн шударгада тулан бэхижэхэ.
6 Хаанай урда өөрыгөө бү үргэмжэлэ,
амбан ехэшүүлэй зэргэдэ бү зогсо.
7 Ехэ ноёдой үмэнэ доромжодо оронхаар
доохонуур зогсоод, «Дээшээ морилогты»
гэжэ хэлүүлэгшэнэ дээрэ бэшэ юм гү? Хараһан юумэндэ
8 заргалдахаяа бү яара. Хажуудахи хүншни шамайе
аягүй байдалда оруулхадань юу хэхэ болонош?
9 Хажуудахи хүнтэй заргалдахадаа,
өөрын хэрэгһээ гадуур бү гара.
Бусадай нюуса бү соносхо.
10 Тэрэниие дуулаһан хүн нэхэн зэмэлжэ болохо.
Тиигэбэл буруутан боложо нэрээ гутахаш.
11 Саг соогоо хэлэгдэнэн зүб үгэ гээшэ
мүнгэн хээ угалзада шэрэгдэнэн алтан алим шэнги.
12 Зэмэлэлгын мэргэн үгэ гээшэ шэхээ табин соносогшодо алтан
һиихэ ба шэжэр алтан зүүдхэл мэтэ.
13 Найдалтай элшэн тэрэниие эльгээгшэдэ
таряа хадалгын халуун үедэ
саһанай ороһон һэрюун мэтэ.
Тэрэ эзэнэйнгээ сэдхэл тэнхэрүүлнэ.
14 Үгэхэ бэшэ аад, бэлэгүүдээ һайрхагша бороогүй
үүлэн ба һалхин мэтэ.

- 15 Засаг баригшыешье тэсэбэрээр идхажа болоно.
Уян эелдэр үгөөр яһашье хухалжа болоно.
- 16 Зүгын бал олобол, садатараа эди.
Хэтэрүүлээд, бөөлжэжэ бү бай.
- 17 Хүршынгөө гэртэ үсөөхэн ошо. Тиигээгүй һааш,
шамһаа залхууржа үзэн ядадаг болохо.
- 18 Хажуудахидаа эсэргүү худал гэршэ болодог хүн
һэлмэ, хурса үзүүртэй һурша болон шиидам мэтэ.
- 19 Хэсүү сагта этигэлгүй хүндэ найдаха гээшэ
үмхирһэн шүдэн, дохолон хүл мэтэ.
- 20 Зобоһон сэдхэлдэ дуу дуулаха гээшэ
шарха дээрэ дабһа адхалантай адли,
хүйтэн үдэртэ хубсаһаа тайлаад ябаһан хүн мэтэ.
- 21 Үлэсхэлэн дайсанда эдеэ үгэ, ангаа һаань, уһа уулга.
- 22 Иихэдэе ши тэрэнэй толгой дээрэ
шатажа байһан нүүрһе обоолно гээшэш,
Эзэн шамда харюулха.
- 23 Хойноһоо үлээһэн һалхин хура бороо асардаг,
хоб жэбтэй хэлэн нюурнуудые ууртай болгодог.
- 24 Хэрүүлшэ эхэнэртэй хамта һуунхаар
хушалта дээрэхи буланда амидарһаниинь дээрэ.
- 25 Ангажа тулиһан хоолойдо хүйтэн уһан ямар байдаг
шэнги холын оронһоо ерэхэн һайн мэдээн сэдхэлдэ тиимэ
байдаг.
- 26 Үнэн шударга хүнэй хуулигүй нүгэлтын урда
һалаганан унаха гээшэ булагай уһанай булангиртаһантай,
худагай бузарлагдаһантай адли.
- 27 Зүгын бал хомхойрон эдихэ һайн бэшэ,
нэрэ алдарай хойноһоо үрдилдэн тэмсэхэ алдар бэшэ.
- 28 Бээе баридаггүй хүн ханагүй һандарһан хото мэтэ.

Занга бү таби

- 26** ¹ Тэнэг хүнэй соло сууда гаралга хадаа зундаа саһа
орохо ба ургаса хуряаха үеэр бороо ороһонтой адли.
- ² Борбилоогой буршагад гээд үгы болоһонтой,
хараасгайн шуумар ниидэжэ арилһантай
адли шалтагаангүй хараал хүсэдэггүй.
- ³ Ташуур мориндо, хазаар элжэгэндэ,
харин һабаа модон тэнэгэй нюрганда.

- 4 Тэнэг хүндэ тэнэгээрын харюулжа,
тэрээнтэй адли болоно гээшш.
- 5 Тэнэг хүнэй өөрыгөө сэсэн гэжэ тоолохогүйн тулада тэрээндэ
тэнэг соонь харюусаха болоно.
- 6 Тэнэг хүндэ хэрэг ажалаа даалгаһан хүн
хүлөө тайруулһандал хохидол амсаха.
- 7 Тэнэгэй аманда һургаалай сэсэн үгэ
дохолон хүнэй хэрэгсээдэггүй хүлдэ адли.
- 8 Тэнэг хүниие үргэмжэлхэ гээшэ
һэнгүүртэ харбаха шулуугаа уяһантай адли.
- 9 Тэнэгэй һургаалай сэсэн үгэ хэлэхэнь һогтуу хүнэй адаалхай
үүргэнэдэ шагтагалдаһантай адли.
- 10 Дайралдаһан тэнэгыё дары албанда хүлһэлэгшэ хадаа хараһан
бүхы хүнүүдыё шархатуулдаг
һур харбагшада адли.
- 11 Нохой бөөлжэһэндөө бусадаг, тэрээндэл тэнэг хүн
тэнэг мунхагтаа найран үсэрхэ.
- 12 Өөрыгөө сэсэн гэжэ тоолодог хүниё хараа һэн гүт?
Тэнэг хүндэ тэрээнһээ үлүү найдахаар.
- 13 Залхуу хүн «Харгы дээрэм арсалан һууна.
Талмай дээгүүр дошхон арсалан зайжа ябана» гэдэг.
- 14 Үүдэнэй сүйдөө һэнжэлзэдэгтэл залхуу унтаридеа тэршэлдэг.
- 15 Залхуу хүн аягаһаа амандаа гараа хүргэтэрөө эсэхэ.
- 16 Залхуу хүн боломжотой харюу үгэдэг
долоон ухаатанһаа сэсэнби гэжэ өөрыгөө тоолохо.
- 17 Өөртэнь хамаагүй хэрүүлдэ оролсохонь
нохойё шэхэнһэнь угзарагшатай адли.
- 18 Галтай һурша болон үхэл шэдэгшэ галзуу хүндэ
19 нүхэрөө мэхэлээд, «Би шоглоном» гэдэг хүн адли.
- 20 Түлээнэй дууһахада гал унтареа, хоб зөөгшын үгы
болоходо хёморол замхаа.
- 21 Нүүрһэнһээ халуун, түлээнһээ гал,
хоб шэрэгшын үгэһөө хёморол.
- 22 Хоб шэрэгшын үгэ амтан эдеэн мэтэ,
хүнэй мухар гэдэһэн хүрэтэр орохо.
- 23 Хэбрэг шабараар хэһэн һуулгыё хэдышьё мүнгөөр үнгэлхэдэ,
үнэ орохогүй. Муу сэдхэлһээ хэлэһэн
альбан үгэнүүд тэрээндэл адли.

- 24 Муу ханаатан альбан үгөөр муугаа далдалжа болодог,
муу мэхээ тэрэ зосоогоо баридог.
- 25 Тэрэ хүнэй зөөлэн үгэдэ бү этигэ.
Зосоогоо долоон жэгшүүритэ зүйл тэрэ хадагалдаг.
- 26 Тэрэнэй хуурмагайнь саана үзэн ядалгань нюугдаашье наа,
нүгэлынь зоной урда гаража ерэхэ.
- 27 Нүхэ малгаһан хүн өөрөө тэрээн руу унана.
Шулуу түлхихэдөө өөрөө тэрээндэ даруулха.
- 28 Хуурмаг хүн хуурагдагшые үзэн ядадаг,
билдагууша аман һүйдхэл түхээрэдэг.

Нүхэдтөө үнэн сэхэ бай

- 27** ¹ Үглөөдэрые бү найрха,
юун болохыень өөрөөшые мэдэнэгүйш.
- 2 Шамае ши өөрөө бэшэ, ондоо хүн;
шинии бэшэ, хари хүнэй ама хэлэн магтаг.
- 3 Шулуун хүндэ, элһэн хүнгэн бэшээр татаха,
харин тэнэгэй ааша эдэ хоёрһоо бүришые хүндэ.
- 4 Хилэгнэл хэрзэгы, уур сухал диилдэшэгүй,
харин хэн атаархалай урда тэсэжэ зогсохоб?
- 5 Абяагүй нүхэрэй хайраһаа сэхэ руунь зэмэлэгшэ дээрэ.
- 6 Хайрлаха нүхэр ойлгомторгүй шархатуулжа болохо,
үзэн ядагша һаймһаран таалажа болохо.
- 7 Садхалан хүн зүгын балай һархинагшые гэшхэжэ болохо,
үлдэһэн хүндэ гашуун юумэншые амтатай.
- 8 Гэр нютагһаа холодоһон хүн уурхайһаа нийдэн гараһан шубуун
мэтэ.
- 9 Һайхан тоһон болон анхилма үнэртэй бодос зосоо баясуулха,
нүхэрэй зүбшэл заабари сэдхэлдэ аятай.
- 10 Өөрын нүхэдые ба эсэгын нүхэдые бү марта.
Гай гашуудал болоходонь аха дүүгэй гэр тээшэ бү зори.
Холо һуудаг аха дүүһээ ойро һуудаг хүршэ дээрэ.
- 11 Хүбүүмни, сэсэн байжа, зүрхыемни баярлуула.
Намае муушалагшада
харюу барижа шадахымни тулада юм.
- 12 Ухаатай һонор хүн мууе хараад, зайлажа шададаг,
тэнэг хүн сэхэ ябаад, хэнээлтэдэ хүртэдэг.
- 13 Ондоо хүнэй түлөө гар даагша хубсаһаая үгэхэ.
Хүнэй һамганай түлөө иимэл түлөөһэ түлэхэ.

- 14 Эртэ үглөөгүүр шангаар найза нүхэртөө үрээдэг хүн
хараал хэлэжэ байхантай адли.
- 15 Гэмэргэн эмэ бороотой үдэртэ
залхуутай болоһон бороогой уһантай адли.
- 16 Тэрэниие номгоруулха гээшэ һалхи зогсоохотой гү,
али гараараа тоһо адхажа абаһантай адли.
- 17 Түмэр түмэрые эрилдэг, хүн хүниие хурсалдаг.
- 18 Архиин жэмэсэй модо харууһалагша үрэ жэмэсынъ
эдихэ, эзэндээ һанаагаа табигша хүндэдэ хүртэхэ.
- 19 Уһанай нюрууда хүнэй шарай харагдадагтал
хүнэй зүрхэн тэрэнэй шэнжэ харуулна.
- 20 Үхэлэй орон ба Хосорол хэзээшье садааггүй шэнги
хүнэй нюдэн хэзээдэшье ханадаггүй.
- 21 Мүнгэ хайлуулдаг амһарта ба алта сэбэрлэдэг гал дүлэн мэтэ
магтаалай үгэнүүд хүниие туршан шалгана.
- 22 Тэнэг хүниие орооһо таряантай хамта уур соо хээд, нюдүүрээр
нюдөөшье һаа, тэнэгынъ халахагүй.
- 23 Хонидойнгоо тоое сээжээр мэдэ, мал хүрэгтөө анхаралаа таби.
- 24 Энэ баялиг мүнхэ бэшэ, хаанайшье титим уг дамжан үгтэхэгүй
ушар байха.
- 25 Ногоон хагдараа гэхэдэ хэнзэ бултайжа,
хадын ногоон хуряагдаба.
- 26 Хурьганай арһан шинии хубсаһан боложо,
эшэгэдшни газарай түлөөһэн болоно.
- 27 Шамае ба гэр бүлыешни,
тэрээнһээ гадна зараса басагадыешниш тэжээхээр
ямаанай хүн шамда элбэг байгуужаг.

Баянһаа үнэн шударгань дээрэ

- 28** ¹ Муу хүн хүнэй мүрдөө
мүшхөөгүй байхада зугадажа ябадаг,
үнэн шударга хүн арсалан шэнги доро зүрхэтэй.
- ² Улас орондо һамуурал үймөөнэй болоходо удамаршад олон.
Харин ухаалиг, мэдэлгэ ехэтэй хүнэй ударидал доро
орон нютаг бүтэн үлэдэг.
- ³ Ядуушуулые зобоодог үгытэй хүн таряалангые
урыда урадхуулха аадар бороотой адли.
- ⁴ Хуули тоодоггүй зон нүгэлтэниие магтадаг.
Харин хуули сахидаг зон тэдэнтэй тэмсэдэг.

- 5 Хара ханаатан шударга ёһые ойлгодоггүй,
харин Эзэниие бэдэрэгшэд тэрээниие ойлгохо.
- 6 Худал харгытай баянһаа үнэн шударга үгытэйнь дээрэ.
- 7 Ухаатай хүбүүн Эзэнэй Хуули сахидаг,
харин мүргүй зонтой нүхэсэдэг хүн
эсэгынгээ нэрэ гутаадаг.
- 8 Мүнгэ зээлилэн баялигаа арбижуулагша ядуушуулда
энэрхыгээр хандадаг хүнэй түлөө мүнгэ нөөсэлдэг.
- 9 Эзэнэй Хуули тоодоггүй хүнэй зальбаралшые зэбүүрхэмээр.
- 10 Сэхэ харгытай зониие хорон муугай замда хүтэлэгшэ этэгээд
өөрын малтанан нүхэндэ унана. Харин гэмгүй хүн
ашаг туһада залгамжалан хүртэхэ.
- 11 Баян хүн өөрыгөө сэсэнби гэжэ тоолодог.
Үгытэйшые хаа, ухаатай хүн тэрэниие дары ойлгодог.
- 12 Үнэн шударга хүнүүдэй баярлахада олон зон омогорхон хүхидэг.
Харин хара ханаатанай үргэмжэлэгдэхэдэ,
зон нюураа хоргодуулдаг.
- 13 Нүгэлөө нюун далдалагша амжалтада хүрэхэгүй.
Харин гэмээ мэдэрэн наманшалагша хайрада хүртэдэг.
- 14 Эзэнһээ бэшэрдэг хүндэ үреэл оршоно.
Харин сэдхэл хатуу хүн гай гасаланда ородог.
- 15 Хуулигүй нүгэлтэй засаг баригша
ядуушуулда хандахадаа, хэрхирһэн арсалан,
үлэн баабгай мэтэ.
- 16 Ухаагаар дутуу удамаршын дарлалга бүришые ехэ.
Хомхой сэдхэлээр олдоһониие үзэн яадаг хүнэй
үдэр хоногуудын ута болохо.
- 17 Хүнэй шуһа урадхуулһан хэрэгтэ хамаатай хүн
үхэтэрөө бодхуул ябаха. Тиимэ хүниие бү дэмжэ.
- 18 Гэм нүгэлгүй хүн абарагдаха болоно.
Харин буруу харгыгаар ябадаг хүн
нэгэтэ унажа магадгүй.
- 19 Газараа элдүүрилдэг хүн талха таряагаар элбэг байха. Харин
хии бодол намнан миин
байһан хүндэ ядарал элбэг байха.
- 20 Үнэн этигэлтэй хүн үреэлөөр баян нууха.
Баяжаха гэжэ яарадаг хүндэ хэлээлтэ байха.
- 21 Нэгэнэй тала бариха гээшэ һайтай бэшэ хэрэг: тиимэ хүн
зүһэм хилээмэнэй түлөө нүгэл үйлэдэдэг.

- 22 Хомхой хобдог хүн зөөри баялиг намна намнааар,
тэрэнэй хойноһоо ядаралай ерэхые анхаржа
ойлгодоггүй.
- 23 Үлүүдэ магтагшада орходоо зэмэлэгшэ хүниинь эсэстээ һайн.
- 24 Эхэ эсэгынгээ зөөри буляахадаа, «Энэ нүгэл бэшэ»
гэжэ хэлэдэг хүн дээрмэшэнтэй адли.
- 25 Бардам хүн хэрэлдээ үүсхэдэг, харин Эзэндэ этигэдэг хүн
хүгжэн дэбжэдэг.
- 26 Гансал өөртөө найдадаг хүн тэнэг гээшэ.
Сэсэнэй харгыгаар ябадаг хүн аюулһаа зайладаг.
- 27 Ядуушуулда үгэдэг хүн юүгээршье дутахагүй.
Ядуушуулһаа нюдөө далтируулдаг хүндэ
хүртэхэ хараалынь олошорхо.
- 28 Хуулигүй нүгэлтэнэй үргэмжэлэгдэхэдэ, хүнүүд бээ нюудаг.
Харин тэдэнэй унахада, үнэн шударга зон олошорно.

Магталга ба зэмэлэл

- 29** ¹ Хүжүүндээ найраад, зэмэлэл шагнадаггүй хүн
нэгэ үдэр гэнтэ бусалтагүй унана.
- ² Зүб шударга хүнүүдэй дэбжэхэдэ, арад түмэн баяртай
байдаг. Харин нүгэлтэнэй засагта байхада,
арад зон халагладаг.
- ³ Сэсэн мэргэндэ дуратай хүн эсэгээ баярлуулдаг.
Янхан эмэнүүдтэ харгылагша эд зөөриэ баража дууһана.
- ⁴ Хаанай шударга ёһо улас ороние бэхижүүлнэ.
Харин эдилгэ абадаг ёһо тэрэниие доройтуулдаг.
- ⁵ Нүхэртөө билдагуушалдаг хүн урьха тэрээндэ түхээрнэ.
- ⁶ Хуулигүй хүн нүгэл хилэнсэгтээ урьхадуулдаг.
Харин үнэн шударга хүн хүхюүтэй байдаг.
- ⁷ Үнэн шударга хүн ядуугай эрхын түлөө ханаагаа табидаг.
Харин хуулигүй хүн энээниие ойлгодоггүй.
- ⁸ Убайгүй һамуун хүнүүд хотодо үймөө үүсхэдэг.
Харин сэсэшүүл уур хилэн номгоруулдаг.
- ⁹ Сэсэн тэнэг хоёрой хэрэг шийдхэлгэдэ
уур сухал, энеэдэн таһархагүй.
- ¹⁰ Алууршад гэмгүй хүниие үзэн ядадаг, сэхэ сэбэр хүнүүд
ами наһан тухайнь ханаагаа табидаг.
- ¹¹ Тэнэг мунхаг уураа барижа шададаггүй,
харин сэсэн хүн бэээ баридаг.

- 12 Удамарша хүн хуурмаг үгэ шагнадаг хаань,
тэрэнэй түшэмэл туһалагшад нүгэлтэн боложо хубирна.
- 13 Ядуу хүн ба дарлагша хоёрой адли зүйл гэхэдэ
тэдэнэй нюдэндэ гэрэл Эзэнһээ носодог.
- 14 Хэрбээ хаан үгытэй ядуушуулые
шударгаар шүүн шийдхэдэг хаань,
хаан шэрээнэ мүнхэ байха.
- 15 Хабаа бургааһан, зэмэлэл хоёр сэсэ мэргэниие үгэдэг. Зоргон
соонь орхигдоһон хүүгэд
эхээ эшэбэритэй байдалда оруулха.
- 16 Нүгэлтэнэй олошорхо тума нүгэл нэмэнэ.
Гэбэшье үнэн шударга хүнүүд тэдэнэй уналга үзэхэ.
- 17 Хүбүүгээ хэхээдэг бай. Тиигэбэл тэрэнэй түлөө
hanaагаа зобохоёо болихош, сэдхэлыш тэрэ баярлуулха.
- 18 Дээрэһээ зүн мэдэлгэ үгы байхадаа, арад түмэн журамгүй
байна. Харин Хуули сахигша жаргалтай.
- 19 Зарасада үгөөрөө заабарилжа болохогүй.
Ойлгоһоншье хаа, хэбэрээ мэдүүлхэгүй.
- 20 Урид аматай хүниие хараа хэн гүш? Тиимэ хүндэ найданхаар
тэнэг нэгэнэй заһаралгада найдаһан дээрэ.
- 21 Хэрбээ зарсые багаһаань эрхэлүүлбэл,
хожомын эзэнэйнгээ мэдэлһээ гарааб гэхэ жэшээтэй.
- 22 Ууртай хүн хэрэлдээ үүдхэнэ, түргэн сулалтай хүн
гэм нүгэлдэ абтана.
- 23 Бардам зан хүниие дарана, харин гудагар номгон хүн
хүндэдэ хүртэнэ.
- 24 Хулгайшантай хамтарагша бээдээ дайсан болоно.
Хараал дуулаашье хаа, тэрэ абяагүй хуудаг.
- 25 Хүнһөө айха гээшэ занга юм. Харин Эзэндэ этигэдэг хүн
аюулда орохогүй.
- 26 Олон хүнүүд засаг баригшын талархал бэдэрдэг.
Үнэн шударга ёһо Эзэнһээ гэжэ тэдэ мартадаг.
- 27 Үнэн шударга хүнүүд хуулигүй нүгэлтэнһөө зэбүүсэдэг.
Сэхэ замаар ябагшадһаа нүгэлтэн зэбүүсэдэг.

*Нэмэн хэлэгдэһэн бургаал
Агуурай үгэнүүд*

30 ¹ Якээгэй хүбүүн Агуурай айлдаһан үгэнүүд. Энэ хүн Итиээлдэ
ба Ухаалда иигэжэ хэлэһэн байна:

- 2 – Хүнүүднээ эгээл мунхаг гэбэл би таараха байнаб.
Хүнэй ухаан намда байхагүй.
- 3 Би мэргэн ухаанда нураагүйб.
Нангин зүйлэй мэдэлгэ намда байхагүй.
- 4 Хэн тэнгэри өөдэ ошоод, буужа ерээб?
Хэн халхиие гартаа адхажа байгааб?
Хэн уһа хубсаһандаа суглуулааб?
Хэн дэлхэйн хамаг хизаарые тогтоогооб?
Тэрэнэй нэрэ болон хүбүүнэйн нэрэ хэн бэ?
Та үнэхөөр мэдэнэ ёһотойт.
- 5 Бурханай бүхы үгэнүүд арюун,
Тэрэндэ найдагшадта Тэрэ халхабша юм.
- 6 Тэрэнэй үгэдэ бү нэмэ.
Тиигэбэлшни, Тэрэ шамаие буруудхажа,
ши худалша болохош.

Тоодо үндэһэлхэн нургаал

- 7 Хоёр зүйлые би Танһаа гуйжа байнаб.
Минии амиды байһан дээрэ бү арсыт.
- 8 Хооһон ба худал үгэ намһаа холо байлгыт.
Намаие хооһон ядуушые бэшэ,
баян шадалтайшые бэшэ байлгаарайт.
Минии хуби болохо хоол хүнэнэ үгэжэ хайрлаарайт.
- 9 Ушарынь тэрэ хубиһаа үлүүдэ хүртэжэ,
гэдэһээ садаад, «Эзэн гэжэ хэн юм бэ?»
гэжэ хэлэн Танһаа арсахагүйн тулада,
үгышые һаа, ядуу болоод, хулгай хэжэ,
Бурханай нэрые бузарлахагүйн тулада бэлэй.
- 10 Эзэнэйн нюур дээрэ зарсые бү харда.
Тэрэнэй хараал шамда буужа, буруутан болохош.
- 11 Эсэгэдээ хараал хэлэжэ, эхээ үрээхэгүй хүнүүд байдаг.
- 12 Өөрын нюдэндэ сэбэр хэмээхэ, үнэндөө хирэ
богто баригдашаһан хүнүүд баһа байха.
- 13 Баһамжалһан нюдэтэй ба дээгүүр харасатайшые нэгэн байха.
- 14 Зобоһон зониие дэлхэйһээ арилгахаар,
ядуу хүнүүдые залгихаар бэлэн
шүдэниинь илдэ шэнги,
үргэниинь хутага шэнги хүнүүд байха.

- 15 Хомхой сэдхэл хоёр басагатай, тэдэнх «Үгэ»
гэжэл байдаг. Ханажа сададаггүй гурбан зүйл,
«одоо хүрөө» гэжэ хэлэдэггүй дүрбэдэхи зүйл бии.
- 16 Эдэ хадаа Үхэлэй орон, үрэ хүүгэдгүй хэбэл,
уһа уужа ханадаггүй газар ба «хүрөө»
гэжэ хэзээдэшье хэлэдэггүй гал мүн.
- 17 Эсэгээ баһажа, эхээ тоодоггүй хүнэй нюдые
хара хирээ тоншожо, харсага шубуун эдихэ.
- 18 Минии ойлгохогүй гурбан зүйл байха.
Дүрбэдэхиенхь бүришье ойлгохогүй юм.
- 19 Эдэ хадаа тэнгэридэ ниидэнхь бүргэдэй зам,
хабсагай дээрэ муралзаһан могойн зам,
далайн дунда онгосын зам ба
басагантай ханилһан эрын зам болоно.
- 20 Эрээ мэхэлдэг һадар эмын замынь эли:
тэрэ эдижэ, амаа аршаад, «Би буруу юумэ хээгүйб»
гэжэ хэлэхэ.
- 21 Гурбан зүйлһөө газар шэшэрдэг,
дүрбэдэхиенхь даадаггүй гэбэл:
22 хаан шэрээдэ заларһан зарасые, садатараа эдеэлдэг тэнэгые,
23 хадамда гараһан халихай эхэнэрые,
эзэн эхэнэрэйнгээ орондо
эзэн болоһон зараса эхэнэрые.
- 24 Дэлхэй дээрэ бага аад, ёһото мэргэн дүрбэн зүйл бии:
25 шоргоолжон харахада хүсөөр багашье һаа,
нажар зундаа эсэн сусангүй эдихэ хоолоо нөөсэлдэг,
26 хадын хулганаан ахирханшье һаа,
хабсагайн дундуур үүрээ түхээрдэг,
27 таршаанууд хаан үгышье һаа, нэгэ жагсаалаар алхалдаг,
28 гүрбэл һабараараа арайхан аһалдаашье һаа,
хаанай ордондо байжа болодог.
- 29 Жэрбэгэр тэгшэ бээтэй гурбан,
һүрлэг алхадалтай дүрбэдэхинь:
30 хэнһээшье түбэгшөөдэггүй амитадай хаан арсалан хүшэрхэг,
31 удамарша эрэ тахья, тэхэ болон баатарнуудтайгаа хамта
яһанан хаан бэлэй.
- 32 Өөрыгөө үргэжэ, мунхаг зан гаргаһан, үгы гэбэл,
муу юумэ һэдэнхь байбал — гараа аман дэрээ таби.

- 33 Һүнһөө сүсэги, удаань тоһон гарадаг,
хамар сохиходо, шуһан гоожодог.
Тэрээн шэнги уурга абтаха ябадал хёморол үүдхэдэг.

Лэмүһээл хаанай үгэ

- 31** ¹ Лэмүһээл хаанай эхын хүбүүндээ хэлэһэн нургаал:
² Зай юун бэ, хүбүүмни?
Юун бэ, хэбэл сооһоом гараһан үримни?
Юун бэ, минии тангаригуудай хүбүүн?
- 3 Эмэгтэй хүндэ хүсөө баража бү бай,
хаадые һүйдхэдэг эхэнэрнүүдтэ
хүсэл зоригоо эзэмдүүлжэ болохогүй.
- 4 Лэмүһээл, хаан хүнэй үзэмэй дараһан архи уухань
зохидгүй зүйл гээшэ.
Уг изагууртанай уухаяа үзэмэй дараһан архи
бэдэржэ ябахань таагүй.
- 5 Тэдэ уужа һогтоод, хуули тогтоолнуудаа мартажа,
зобоһон зоной эрхэ ашаг ула дороо гэшхэжэ магадгүй.
- 6 Үхэлдэ дүтэлһэн хүнүүдтэ үзэмэй дараһан архи бари,
амидаралынь гашуун хүнүүдтэ үзэмэй дараһан архи аягала.
- 7 Тэрэ уухадаа ядуу байдалаа мартан,
зоболон тухайгаа бү һанаг.
- 8 Хэлэхэ аргагүй хүнүүдэй түлөө,
золгүй бүхы хүнүүдэй түлөө амаа нээ.
- 9 Үгэ амалжа, зүб шударгаар шүүжэ, ядуу гуйраншын болон гай
тодхорто орогшын эрхэ хамгаала.

Һамганай магтаал

8 *Алээп*

- 10 Хэн арбан тэгшэ һайхан эхэнэрые оложо шадахаб?
Тиимэ эхэнэр эрдэниһээ үлүү үнэтэй.

9 *Бээт*

- 11 Нүхэрынь тэрээндэ бүрин этигэн юугээршые дутахагүй.

10 *Гиймэл*

- 12 Тэрэ ами наһанайнгаа бүхы үдэрнүүдтэ
һайн ашыень харюулдаг.

11 *Даалэт*

- 13 маалинга ажаллана гү,
юрэдөө гарынь сүлөө байдаггүй.

᠓ *Бээ*

14 Худалдаанай онгосо мэтэ
хоол хүнэхөө холоһоо асардаг.

᠔ *Ваав*

15 Үүр сайхаһаа урид бодожо, гэр бүлэдөө эдэе
бэлдэжэ, шэбэгшэнүүдтээ хэхэ юумынь хубаадаг.

᠕ *Зайин*

16 Тэрэ газар үзөөд, худалдан абадаг, өөрын оролдолгоор уһан
үзэмэй һөөг тарижа, жэмэс ехээр ургуулдаг.

᠖ *Хээт*

17 Гуя ташааниинь хүдэр бэхи, гарынь хүсэ оронхой.

᠗ *Тээт*

18 Наймаань урагшатай ябахадань урмашан,
бүхэли хүниндөө тоһон дэнгынь унтарнагүй.

᠘ *Ёд*

19 Гартаа ээрүүл барижа,
хургадынь онгосоһоо халанагүй.

᠙ *Каап*

20 Үгытэй ядууда тэрэ үгэдэг,
зобоһондо туһалха гараа харбайдаг.

᠑᠐ *Лаамэд*

21 Саһанай ороходонь ханаагаа зобохо ушар байхагүй,
гэр бүлэнь дулаан хубсаһатай.

᠑᠑ *Мээм*

22 Өөртөөшье гоё хубсаһа уралан оёдог, маалинга болон улаан
хилгаан хубсаһатай ябадаг.

᠑᠒ *Нүүн*

23 Үбгэниинь орон нютагтаа хүндэтэй,
хотын хашаагай үүдэнэй хажууда
нютагай ахамад зоной дунда һуудаг.

᠑᠓ *Саамэх*

24 Тэрэ самса оёжо худалдадаг,
Кенаанай хүпээсүүдтэ бүһэ абаашадаг.

᠑᠔ *Айин*

25 Хүсэ шадал ба нэрэ хүндэ тэрэнэй хубсаһан болонхой,
энеэбхилэлээр үдэрөө угтана.

᠑᠕ *Пээ*

26 Хэлэн дээрэнь – сэсэн үгэ,
амаа нээхэдээ, һайн хургаал хэлэдэг.

з Цадээ

27 Тэрэ гэртэхи хэрэгүүдтээ жэншэдгүй анхардаг
ба миин нуухые мэдэдэггүй.

р Кооп

28 Хүүгэдын үглөөгүүр хэрхэхээ үрээлтэ үгэнүүдые хэлэнэ,
нүхэрын тэрэниие магтана:

г Рээш

29 «Олон эмэгтэйшүүл найн үйлэ хэдэг,
харин ши тэдэнхээ үлүү байнаш».

ш Шин

30 Дура буляама байдал хуурмаг,
гоё үзэсхэлэн хоонон шанартай.
Харин Эзэнхээ түбэгшөөн бэшэрдэг эхэнэр
магтаал абаха ушартай.

л Таав

31 Ажал үйлын ашаг үрэ тэрээндэ хүртүүлэ.
Хотын хашаагай үүдэнэй хажууда
тэрээниие хүндэлэн магтагты!

Экклезиастын ном, Багшын ном

*Эхэ еврей хэлэн дээрээ энэ ном «Кохэлет», эртэ урдын грек хэлэн дээрэ «Экклезиаст» гэжэ нэрэтэй. Энээниие сэхэ оршуулбал, «Суглаанай хүн» гэхэн удхатай. Һүзэгтэй зоной суглаанай багша гү, али суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэ гээд таамагламаар. Энэ ном соо Багша алдарта Со-
ломоон хаанай нэрэнээ үгэ хэлэнэ. Наһандаа олон юумэ үзөөд, хорбоо юртэмсэдэ баярай агшам зуурын байһые, хүнэй жаргалай хэбэрэгые зохёолшон ойлгодог болоо. Ажабайдалай олон талануудые шэнжэлжэ, хүнэй амидаралай удха унгиие олохо зорилго табин, Багша номоо бэшээ. Согсолһон дүнгынэ гэбэл, зон гээшэ амидаралай удха ойлгохо шадалгүй, хүнэй амидарал гээшэ угаа богони, хүн хүсэ шадалаа гээжэ, урдань дуратай юумэндээ дурагүй боложо, наһа барахаяа хүлээжэ байдаг, агууехэ хаандашые, гуйраншадашые амидаралай эсэс адли ерэдэг.*

Гэбэшые ажабайдалда эгээл үнэтэ сэнтэй зүйл биш, тэрэнь – сэсэн мэргэн ухаан гэжэ Багша батална. Амидаралай хооһон, зэрэлгээн мэтэшые хаань, нүхэдэй харилсаан, гэр булын дэмжэлгэ гэхэ мэтэ зүйлнүүдтэ хүн гээшэ сэдхэлээ ханан, баясан байха арга боломжые тэрээндэ Бурхан үршөөгөө. Эдэ бүгэдэ һайн һайханиие үршөөгшэ Бурханда үнэн сэхэ байха гээшэ эгээл шухала болоно.

Оршол

1 ¹ Энэ хадаа Багшын, Иерусалимай хаан Давидай удам болохо хүнэй хэлэһэн үгэнүүд гэхэ.

² – Хүлгөөн хөөрсэг, хамаг юумэн дэмы хүлгөөд, хөөрсэгэнөөд дүүрэхэ, – гэжэ Багша хэлэбэ.

³ Нарата үдэрэй дүүрэтэр ажалаа хэжэл байдаг хүнэй хүдэлмэрийн ашаг үрэ гэжэ юун байхаб?

⁴ Үеhөө үедэ huудаг нэгэшүүлhынь ябажа, нүгөө үеынхин ерэжэл байдаг, харин дэлхэй юртэмсэ эгүүридэ оршон байдаг.

⁵ Наран мандажа дээшэлhээр, мандахан газар руугаа яаран буудаг.

⁶ Һалхин урда зүг тээшэ үлэжэ, хойшоо хотирон ошодог, өөрын тойрогоор дахин дахин эрьедэг.

⁷ Бүхы гол мүрэнүүд далайда шудхан ородог, гэбэшье далай хээээдэшье эрьеhээ халима дүүрэдэггүй; уһаниинь үүлэн боложо дэгдээд, эхилhэн газар тээшээ бусажа, голнууд урасхалаа дахинаа эхилдэг.

⁸ Хамаг юумэн ажал хэшээлhээ эхитэй, ажал гээшэ ажалтай, эдэ бүгэдые хөөрөөд яалтайб, нюдэн хараһаараа хужарлахагүй, шэхэн дуулаһаараа ханахагүй.

⁹ Юун байгаал һэм, тэрэл байха болоно, юун хэгдэжэ байгаа һэм, тэрэл хэгдэжэ байха, наран доро шэнэ юумэн гэжэ үгы.

¹⁰ Ямар нэгэ юумые «Харыш, энэ шэнэ зүйл» гэжэ болодог, харин тэрэншье манһаа холо урда байһан юм.

¹¹ Урданай юумэн тухай дурсагдахагүй, дам саашадаа хожомынь болохо юумэн тухай хойто үеынхидэйнь һанаанда юуншье үлэхэгүйл.

Засаг түрэ толгойлогшын дүршэл

¹² Би, Багша, Иерусалим хотодо Израилиин хаан түрые эзэлжэ huугаа һэм. ¹³ Тэнгэри доро үйлэдэгдэдэг бүхы юумые мэргэн ухаагаар туршан шэнжэлхэ гэжэ эрмэлзээб. Энэ хадаа Бурханай хүнүүдтэ сэдхэл амар бэшэ байхынь тулада үгэһэн орёо бэрхэ үүргэ байгаа.

¹⁴ Би нарата дэлхэйдэ үйлэдэгдэдэг бүхы юумэ үзөөб, энэ хадаа дэмы хүлгөөн хөөрсэг, сэдхэлэй зоболон. ¹⁵ Гажаһаниие сэхэлжэ болохогүй, үгы юумые тоолохо аргагүй.

¹⁶ «Иерусалимда намһаа урид хаан түрэ эзэлэгшэдһээ үлүү боложо, ёһото мэргэн ухаан юун гээшэб гэжэ мэдэжэ абааб» гэжэ би зосоогоо сэдхээ һэмби. ¹⁷ Мэргэн ухаа мэдэжэ абахын хажуугаар галзуу тэнэгы таниха гэжэ бүхы бодолоо зорюулааб. Энэ баһал сэдхэлэй ехэ зоболон гэжэ ойлгооб. ¹⁸ Юундэб гэхэдэ, мэргэн ухаанһаа зоболон ехэдэнэ, мэдэлгэ нэмэхэдэ, шаналал нэмэгдэхэ байна.

2 ¹ Би өөртөө хэлэбэб: «Шамайе сэнгэл баясхалангаар туршаһууб, жаргал гээшые одоол үзэхэш!» Үзэхыншье үзэбэ гэлэйш, теэд энэнь баһал дэмы хүлгөөн хөөрсэг. ² Энеэдэн гээшэ тэнэг, баясхалан тухай «юуншье гээшэб даа» гэһэн һэжэг түрэдэг. ³ Мэргэн ухаагаар хүтэлбэри хэхын хажуугаар өөрынгөө бэеые үзэмэй дараһан архяар сэнгүүлхэ мэтэ үшөө ямар тэнэг юумэн бии бэлэй гэжэ хүнэй хүбүүдэй үзэдэг алибаа

зүйл туршан мэдэхье оролдоо бэлэйб. Тиигэжэ муу хайниие зэргэсүүлэн, хүн гээшэ богонихон наһандаа юу хэхэ ушартайб гэжэ ойлгохые хүсөөб.

⁴ Би ехэ ажал хэрэгүүдые үүсхээ хэмби: өөрын хубида гэрнүүдые баряаб, өөртөө гэжэ уһан үзэмэй модонуудые таряаб. ⁵ Өөртөө сэсэрлиг, ой модо ургуулааб, тэдээн соогоо элдэб түрэлэй алим жэмэсэй модонуудые хуулгааб. ⁶ Ургажа байһан модо сэсэрлигүүдээ уһалхын тулада уһа нөөсэлхэ сөөрэмүүдые малтааб. ⁷ Эрэгтэй эмэгтэй зарасануудые худалдан абааб, гэртэмни ондоо ажалшадшые бии һэн. Намһаа урид Иерусалимда хэндэшые байгаагүй олон малтай болоо бэлэйб. ⁸ Мүн баһа хаашуул болон орон нютагуудһаа алта мүнгэ асаруулааб. Эмэгтэй эрэгтэй дуушадые урижа, шэхэнэй шэмэг зугаа болохо аялга хүгжэмэй зэмсэгүүдые суглуулааб. ⁹ Иигэжэ намһаа урид Иерусалимда байһан хамаг зонһоо үлүү баян, соло суутай болооб, мэргэн ухаанайнгаа ашаар һанаһанаа хүсөөжэ шадааб. ¹⁰ Нюдэнэй хүсэһэн хамаг юумэ дуран соогоо абадаг, сэнгэл баярһаа татагалзадаггүй һэм. Юундэб гэхэдэ, энэ хадаа бүхы минии хэшээл хүдэлмэрийн ашаг үрэ гэжэ тоолодог, зүрхэ сэдхэлни эдэ бүгэдэһөө үнэхөөр урмашан баясадаг бэлэй. ¹¹ Тиимэшые гэлэй, харин гуниг сухариха бэшэ. Гэдэргээ эрьен өөрын үйлэдэһэн хамаг юумэ, бүтээһэн хэрэг хүдэлмэри харахадам, баһал дэмы хоһондол үзэгдэхэ юм. Үнөөхил һалхи намнагшатай адли гэжэ бодооб. Тэрээнһээ ямаршые ашаг үрэ гэжэ байхагүй.

¹² Хаанай һүүлээр эрэгшэ хаанһаа үлүү юушые хэжэрхихэб даа. Тиимэһээ би мэргэн ухаа, галзуу болон тэнэг мунхагые тэнсүүлжэ үзэбэб. ¹³ Мэргэн ухаан тэнэг мунхагһаа үлүүнь гэрэл харанхыһаа үлүүтэй адли гэжэ ойлгооб. ¹⁴ Мэргэн хүнэй ухаан хараха нюдэнийнь болодог, харин тэнэг хүн балай хохорто адли. Гэбэшые тэдэнэй эсэсынь адли гэжэ би мэдэнэб. ¹⁵ «Тэнэгтэ тудаха табиһан намда адлил ерэхэ. Тиимэ хадань мэргэн ухаанда юундэ эрмэлзээ гээшэбиб?» гэжэ өөртөө хэлэбэб. «Энэ мүн лэ хоһон» гэжэ өөртөө мэдэрбэб. ¹⁶ Хэршые ухаатай болоо һаа, тэнэгтэй адли эгүүридэ мартагдаха. Ерээдүй сагта бүхы юумэн мартагдаха бшуу. Ухаантан мэргэд тэнэгүүдтэй адлил үхэлдөө хүрэхэ. ¹⁷ Наран доро хэгдэжэ байгаа бүхы юумэн намда жэгшүүритэй муугаар үзэгдэжэ, амидаралые тэбшэхэ аргамниггүй болобо. Энэ бүгэдэ дэмы хүлгөөн, һалхи намнагшатай адли. ¹⁸ Хэһэн бүхы ажалдаа хара бууха саг ерэбэ. Юуб гэхэдэ, минии удаа бүхы юумэн ондоо хэн нэгэндэ хүртэхэ болонно. ¹⁹ Тэрэнэй ухаатай тэнэгын хэн мэдэхэб. Минии ажал оролдолгоор бүтээһэн, мэргэн ухаагаа ашаглан хэһэн хамаг юумэ тэрэ нэгэн эзэмшэн байха болонно. Энэ мүн лэ хоһон хүлгөөн. ²⁰ Хэһэн бүхы ажалайнгаа ашаг урые гүйсэд буруушааха туйлдаа хүрэбэб. ²¹ Хэн нэгэн бүхы ухаагаа,

мэдэсэ шадабария элсүүлэн ажаллаһаниинь өөртэйн хамта ажаллаагүй хүндэ хүртэхэнь юун гээшэб? Энэнь мүн лэ дэмы хооһон, тэрээн соогоо асари муу хэрэг. ²²Өөрын бүхы ажалһаа, нарата үдэр тэниихэ сүлөөгүй хүдэлһэн хэшээл оролдолгоһоо хүн юу абажа амжаха болоноб? ²³Юундэб гэхэдэ, үдэрэй зоболон бохиноһон ажалын уйдхарһаа өөрэ юумэ асархагүй, хүнииньшые амар заяа гэжэ байхагүй. Мүн лэ дэмы хүлгөөн.

²⁴Эдихэ уухамни һайн, ажал үйлэмни урагшатай гэжэ сэдхэлээ баярлуулхаһаа үлүү юумэн хүнэй хубида байхагүй. Теэд энэньшые Бурханай мэдэлдэ гэжэ би харабаб. ²⁵Бурхангүйгөөр хэн эдижэ, хэн сэдхэлээ баярлуулжа шадаха бэ? ²⁶Нюдэндөө һайшаагдаһан хүндэ Тэрэ мэргэн ухаа, мэдэлгэ, баяр жаргал үгэдэг. Тиихэдэ Өөрынгөө урда гэмгүй нэгэндэ үгэхын тулада суглуулха, нөөсөлхэ ажалые нүгэлтэй хүнөөр хүүлэдэг байна. Энэньшые дэмы хүлгөөн, һалхи намнаһантай адли.

Хүнэй бүхы хэрэгүүдһээ ашаг үрэ байхагүй

3 ¹Тэнгэри дорохи хамаг юумэн саг болзортой ба хамаг юумэн болохол сагтаа боложо байдаг: ²Үхэхэ түрэхэ саг, тариха ургуулха саг ба тариһаниие гэмтээн ходо татаха саг; ³ами хороон алаха саг ба анагааха саг; эбдэхэ һандаргааха саг ба бодхоон бариха саг; ⁴уйлаха муудаха саг ба энеэхэ эльгэлхэ саг; гомдохо гуниглаха саг ба хатар наада дэлгээхэ саг; ⁵шулуу хаяха тарааха саг ба шулуу суглуулха обоолхо саг; тэбэрихэ саг ба тэбэрилгэһээ табиха саг; ⁶бэдэрхэ олохо саг ба гээхэ хаяха саг; хадагалха гамнаха саг ба хаяха алдаха саг; ⁷хубсаһаа удар татаха саг ба хубсаһаа хадхаха оёхо саг; анираа хатаха саг ба амалан яриха саг; ⁸дурлаха хайрлаха саг ба үзэн ядаха саг; дайн дажарай саг ба найрамдалай саг.

⁹Хэһэн ажалһаань хүндэ ямар туһа байнаб? ¹⁰Бурханай зондо үгэһэн хэшээл хүдэлмэрийн зоболонтоие би хараа һэм. ¹¹Бурханай хэһэн бүхы юумэн тэрэ сагтаа һайхан байдаг, Бурханай үйлдэһэниие эхинһэнь эсэс хүрэтэр хүнүүдэй ойлгохогүйшые һаань, Тэрэ хүнүүдэй зүрхэндэ эгүүридэ мүнхые байгуулаа. ¹²Хүнэй хубида һайниие үйлэдэхэ ба баярлан бахаа ханахаһаа үлүү юумэн үгы гэжэ мэдээб. ¹³Хүн уугаад эдеэд, ажал хүдэлмэридөө сэдхэлээ баярлуулаад байгаа һаа, энэнь Бурханай үгэһэн юумэн гээшэ.

¹⁴Бурханай хэһэн бүхы хэрэг мүнхэ гэжэ би мэдээб. Тэрээндэ нэмэхэ, тэрээниие хаһаха юуншые байхагүй. Бурханай хэһэн ушарынь Бурханһаа бэшэрэн нүгэдэхын тулада хэгдээ. ¹⁵Юун байнаб, тэрэнь урданьшые байгаа, ерээдүйдэ болохошые юумэн баһал хэзээ нэгэтэ байһан лэ юумэн гээшэ. Тиигэжэ Бурхан эрмэлзэһэн юумые нэхэн һануулдаг байна.

¹⁶ Хуули шүүн шийдхэдэг газарта хуули буса ябадал, үнэн шударгын орондо ёрото муухай ушардаг гэжэ би нарата юртэмсэдэ мүн харааб. ¹⁷ «Шударга сэхэ хүниие ба гэмтэй нүгэлтэниие Бурхан лэ шүүжэ харана» гэжэ би өөртөө хэлээб, ушарынь хадаа бүхы юумэндэ саг үйлэ гэжэ байха. ¹⁸ Хүн хадаа адагуусан гэжэ харуулхаяа Бурхан хүнүүдые туршана гэжэ би өөртөө хэлээб. ¹⁹ Хүнэй табилан адагуусанай хубитай адли, адагуусанай үхэдэгтэ адли хүншые үхэнэ, али алинайнь амисхал адли, хүнэй адагуусанһаа дээрэ юумэниинь огто үгы. Ушар иимэхээ энэ хуу дэмы хооһон. ²⁰ Булта нэгэ газар руу харгытай: шоройһоо гараһан юумэн шоройдоо бусана. ²¹ Хүнэй амисхал дээшээ дэгдэжэ, адагуусанай амисхал доошоо уруудан шэнгэнэ гэжэ хэн хэлэхэб даа. ²² Тиимэхээ хэжэ байһан юумээрээ баярлахаһаа үлүү юумэн хүнэй хубида үгы гэжэ ойлгооб. Энэ хадаа табилангынь, хойшодоо юун болохыень харуулхаар хэн тэрээниие дахуулхаб даа.

Нарата юртэмсын дэмы хүлгөөн

4 ¹ Нарата юртэмсэдэ бүхы дарлалтын үйлэ дахин дахин харабаб. Дарлуулагшадай нулимса хаража байхада, тэдэнэй ханаа заһаха хэншые олдохогүй. Дарлагшын талада хүсэн, харин дарлуулагшадые хайрлаха хэншые байхагүй. ² Тиимэхээ мүнөө хүрэтэр амиды байгшадһаа ами наһаа алдагшадай хуби үлүү дээрэ ха гэжэ ойлгооб. ³ Нарата юртэмсэдэ үзэгдэдэг бүхы бузар үйлэ хэзээшые хараагүй, амидарал үзөөгүйдэ бүришые хайн.

⁴ Элдэб ажал ба амжалтануудынь хүнүүдэй дунда атаархал түрүүлдэг. Энэ дэмы хэрэг, халхи намнагшатай адли. ⁵ Тэнэг хүн гараа хабсараад һуужа, мяхаяа барадаг. ⁶ Бээе зобоожо хоёр альгаяа тодогшоһоо нэгэ гарынь һула амаржа һуугшань дээрэ ха.

⁷ Удаань би нарата юртэмсэдэ үшөө нэгэ дэмы хүлгөө үзэбэб. ⁸ Хүн гансаардана, хажуудань хүн үгы, тэрэ хүбүүгүй, аха дүү гэжэ байхагүй. Ажалынь барагдахагүй, нюдэниинь өөрынгөө баялиг зөөриде ханахагүй байна. «Хэнэй түлөө хүдэлнэ, ханаа сэдхэлээ зобооно гээшэби?» гэхэн асуудал гарана. Энэнь мүн лэ дэмы хүлгөөн, зоболонтой ашаа болоно.

⁹ Ганса байгшаһаа хоюулан байхань дээрэ, тиигэбэл ажал үйлэнь ашагтай, харюутай байха. ¹⁰ Нэгэнэйгээ унабал, нүгөөдэнь нүхэрөө бодхоохо ушартай. Харин гансаараа байгаад унаа һаань, тэрээниие хэн бодхоохо болоноб? ¹¹ Хоюулаа суг хэбтэхэдэнь дулаан, харин гансаараа хайшан гэжэ дулаасаха болоноб? ¹² Ганса хүн диилдэхэ, хоюулан байгаа һаа, тэсэжэ шадахал. Гүрэмэл аргамжа бэлээр таһардаггүй.

¹³ Заабари хүлээн шагнадаггүй тэнэг үбгэн хаанһаа үгытэйшье хаа, ухаатай залуунь дээрэ. ¹⁴ Тэнэг хаанай албатан соо үгытэй тэрэ түрөөшье хаа, шоронһоо мултаран гарахадаа хаан бологшо юм. ¹⁵ Наран доро ябаһан хүн бүхэнэй хажууда уг залгамжалха залуунь ябалсана гэжэ харабаб. ¹⁶ Зон гээшэ тоолошогүй олон, тэдэнэй урда амидарһан зониие тооложо болошогүй. Хожом ерэгшэдынь эртын үеынхидээ магтадаггүй. Энэ мүн лэ дэмы хоһон, халхи намнагшатай адли. ¹⁷ Бурханай гэр тээшэ болгоомжотой алхала. Мунхаглан тахил үргэгшэһөө хүмэ соо ошоод шагнагшань дээрэ. Хүн гээшэ буруу үйлээ ойлгодоггүй.

5 ¹ Бурханай урда хэлээ татан намдуухан бай. Бурхан тэнгэридэ, ши газар дээрэ, тиимэ хадаа үгэшни үсөөн байг. ² Зоболонһоо зүүдэн арьбан гэдэгтэл тэнэгэй дуу хоолой олон үгөөрнь танигдадаг. ³ Бурханда амалһан тангаригаа бээлүүлхээ бү нобшоро. Тэнэгүүдые Тэрэ найшаадаггүй, хэлэһэн юумээ бээлүүлэ. ⁴⁻⁵ Амалаад, бээлүүлээгүй байгшаһаа амалангүй байгшань дээрэ. Хэлэ аманшни шамайе нүгэлдэ түлхижэ бү байгуужан. «Энэ алдуу байгаа» гэжэ Бурханай Эльгээмэлэй урда бү хэлэ. Үгэ хэлээрээ Бурханай уур хилэнсэг бү үүсхэ, юундэ ажал хэрэгышни усадхаха ёһотой юм бэ? ⁶ Зүүдэн ба үгын олониинь хоһон байдаг. Бурханһаа түбэгшөөгты. ⁷ Алибаа орон нютагта ядуушуулые хашахые, хэрэг шүүлгэ болон үнэниие үгы хэхые харабал, бү гайхаарайгты, юуб гэхэдэ, нэгэ түшэмэлые нүгөөдэнь хаража, тэдэниие үшөө дээгүүр хаража байдаг.

Амидаралһаа туһа гэжэ үгы

⁸ Хаанай хананхалан оролдодог орон нютагынь урдал хуу байдаг. ⁹ Мүнгэндэ дуратайнь мүнгэндэ ханахагүй, зөөридэ дуратайнь зөөрин элбэгтэнь садаха гэжэ оройдоо байхагүй. Энэнь баһал дэмы хүлгөөн. ¹⁰ Баялиг үсхэхын далимда эдихэ дуратайшуул олошордог. Тэрээниие хараад нууха гээшэ эзэндэнь ямар байхаб? ¹¹ Ажал хэһэн хүн ехэ багышье эдээ хаа, амгалан нойрсодог, харин баян хүнэй садхалан гэдэһэн өөрыень унтуулдаггүй. ¹² Нарата дэлхэйдэ үшөө нэгэ хараһан юумэн гэхэдэ, муу үйлэһөө юм гү, али үбшэ хабшанһаа боложо, суглуулһан баялигынь хүндэ зоболон асардаг. ¹³ Үйлэ муутайһаа баян зөөринь алдагдаха, түрэхэн хүбүүндэ үлөөхэ юумэгүй үлэдэг баяшуул байха. ¹⁴ Хүн эхын хээлиһээ нюсэгэн гараад, нюсэгэн зандаа дэлхэйһээ халидаг. Аша хүдэлмэрийн үрэ дүн гэжэ гартаа абажа ошохо юумэн байхагүй. ¹⁵ Хүн ерэхэн шэгтээл бусахань хайшаа юмбэ?

Иигэжэ хооһон хүдэлхэдэнь юуштэб? ¹⁶Зөөриин түлөө бүхы наһан соогоо үргэхэ нойргүй, үлэн хооһон ябаһанай үрэ ашаг энэ юм аал? ¹⁷Гэхэтэй хамта хайн хайхан юумэ мүн лэ харагдаа гээшэ: өөртэнь үгэһэн үдэрнүүдтэ ууха, эдихэ ба нарата үдэр соо хэһэн ажалаараа сэдхэлээ ханалга Бурханай хэшэг мүн.

¹⁸Бурханһаа эд хогшол ба зөөри баялиг абаһан хүн бүхэндэ тэрэ-нээ эдлэхэ, хэрэглэхэ эрхэ олгожо, мүн өөрын ажалһаа баярлаха хуби хүртөөхэ гээшэ Бурханай бэлэг болоно. ¹⁹Сэдхэл зүрхыень Бурханай баяр баясхалантайгаар байлгabal, хүн хадаа амидарха жэлнүүдые оло дурсадаггүй.

6 ¹Нарата дэлхэйдэ минии хараһан муу гэхэдэ, ²юугээршые дутаангүй, эд зөөри, мүнгэ хүрэнгэ, нэрэ алдар хүндэ үгэбэшые, тэрэ бүхыгөө эзэмшэн эдлэхэ эрхые Бурхан үгэдэггүй, ондоо хүн тэрэниень эдлэдэг байна. Энэнь дэмы хүлгөөн ба угаа зоболонтой хэрэг мүн. ³Хүн зуун хүүгэдтэй боложо, ута наһа наһалбашые, сэдхэлынь хайн юумэндэ садаагүй ба үхэхэдөө, ёһо руугаа хүдөөшые гаргуулаагүй байхадань «Амигүй түрэхэн хүүгэнэй хуби тэрээнһээ дээрэ» гэжэ хэлэдэг байна. ⁴Юуб гэхэдэ, тэрэ дэмы ерээд, харанхы руу нэрэ алдаршыегүй ошоо. ⁵Хэзээшые улаа нара үзөөгүй тэрээндэ амгалан. ⁶Гэхэдэш, нүгөө хүн хоёр мянган жэл нуугаад, жаргал үзөөгүй байха, эсэстээ эдэ хоёр нэгэл газар руу ябадаг бэшэ юм гү?

⁷Хүнэй бүхы хүдэлмэринь амандаа зорюулагдадаг, харин сэдхэ-лынь ханаха гэжэ үгы. ⁸Ухаатайнь тэнэгһээ юугээрээ үлүү юм бэ? Энэ наһандаа юу хэхэеэ мэдээшые наань, үгытэй хүндэ ямар ашагтай юм бэ? ⁹Нюдэн юу харанаб, тэрэнь сэдхэлэй хүсэгшэһөө үлүү шухала. Энэ баһал сэдхэлэй зоболон, халхи намнагшатай адли.

¹⁰Байһан бүхы юумэн нэрэтэй, хүн гээшэ ямар бэ гэжэ баһал мэдээжэ. Өөрһөө үлүү хүсэтэнтэй хүн яжа арсалдажа тэнсэхэб? ¹¹Дэмы хүлгөө үүсхэдэг юумэн олон. Алиниинь хүндэ туһатайб даа? ¹²Һүүдэр мэтэ үнгэрдэг удхагүй амидаралай үсөөхэн үдэрнүүдтэ өөртэнь юун хайн бэ гэжэ хэн мэдэхэб? Нарата дэлхэйдэ өөрһөөнь хойшо юунэй болохые тэрээндэ хэн хэлэжэ шадахаб?

Сэсэн мэргэн заабаринууд

7 ¹Үнэтэ хайн тоһонһоо хайн нэрэнь дээрэ, түрэхэ үдэрһөө үхэхэ үдэрынь дээрэ. ²Найр сэнгэлэй гэр руу ошогшоһоо гашуудалай гэр руу орогшонь дээрэ, ушарынь хадаа хүнэй үхэл иимэ гэжэ амиды байгша мэдэхэ ёһотой. ³Энеэхэһээ уйлахань дээрэ. Шарайнь гунигтай

байбашье, сэдхэлдээ баяртай байжа болохо. ⁴Ухаатайн зүрхэн гашуудагшын гэртэ, тэнэгэй зүрхэн сэнгэлэй гэртэ байдаг. ⁵Тэнэгэй дуулахые шагнагшаһаа ухаатайн зэмэлхые шагнагшань дээрэ. ⁶Тэнэгэй энеэхэнь тогоон дорохи гэшүүхэнэй нижаганаһантай адли тоолхогүй. Энэ дэмы хүлгөөн. ⁷Хүниие хашахадаа, мэргэд ухаагаа алдадаг, абалга эдилгэ сэдхэл гутаадаг. ⁸Эсэс хэзээшье эхинһээ шухала, тэсэбэритэйнь бардамһаа дээрэ. ⁹Уурлахые урдаа бү таби, уур сухал тэнэгэй сээжэдэ. ¹⁰«Яагаад урдын үдэрнүүд мүнөөнэйхиһээ юугээрээ дээрэ юм бэ» гэжэ бү хэлэ. Иигэжэ асуухань сэсэн ухаанһаа бэшэ. ¹¹Мэргэн ухаан угай зөөриһөө өөрэгүй баялиг, амиды ябагшада илангаяа аша туһатай. ¹²Тэрэ мүнгэн шэнгил хамгаалалта болохо аргатай, харин мэдэлгын булюу юумэниинь гээ һаа, мэргэн ухаан эзэмшэгшэдээ ами наһа түхөөдэг.

¹³Бурханай ажалые харагты: Тэрэнэй һарюу болгоһониие хэн сэхэлжэ шадахаб? ¹⁴Ажана тэгшэ үдэртэ аза жаргалаар ханадаг бай, урагшагүй үдэртэ сэдхэн бодомжоло: али бүхые Бурхан бии болгодог һэн тула Тэрэнэй хэрэг хүн буруушааха бэшэ. ¹⁵Би удхагүй амидалайнгаа үдэрнүүдтэ элдэб юумэ харааб: үнэн хүнэй үнэн шударга соогоо үхэжэ байхада, муу хүн муу соогоо удаан наһа наһалжа байдаг. ¹⁶Үлүү үнэн шударга бү боло, хэтэрмэ мэргэн ухаантай бү бай, өөрыгөө хүнөөхэгүйн тулада. ¹⁷Нүгэл бү үйлэдэ, галзуу тэнэг бү боло, саһаа урид үхэхэ ёһотой юм гүш? ¹⁸Нэгэ хуули сахаяд, нүгөөдыень орхингүй байхада һайн гэбэшье, Бурханһаа түбэгшөөдэг хүн хоёр хэтэрүүһээ зайлаха.

¹⁹Ухаатай мэргэн хотын арбан толгойлогшоноһоо хүсэтэй байдаг. ²⁰Үнэниие гансал үйлэдөөд, юрэ нүгэл хэдэггүй хүн гэжэ дэлхэй дээрэ үгы. ²¹Яряанай бүхы үгэ бээдээ дүтэ бү аба, богоолойнгоо шамайе хаража байхыень шагнажа болохош. ²²Тэрээндэ адли олон удаа өөрөөшье бусадые хаража байһанаа һанаха ёһотойш. ²³Эдэ бүгэдые мэргэн ухаагаар шалгаад, «Би ухаатай болооб» гэжэ өөртөө хэлээшье һаам, мэргэн ухаан намһаа ямар холоб даа. ²⁴Үнгэрһэн юумэн аласай холодо, гүн ехэ гүн соо байна, хэн тэрээниие нээжэ шадахаб? ²⁵Би мэргэн ухааниие шэнжэлэн таниха, нүгэлтэ зоной тэнэглэл галзуугай ушарые олохо гэжэ сэдхэлээ зорюулбаб.

²⁶Үхэлһөө үлүү гашуун зүйл эхэнэр гэжэ олобоб: эмэ хүнэй зүрхэн занга, гарынь гэнжэ, Бурханда хэрэгтэй амитан тэрээнһээ зайлаха, харин нүгэлтэн тэрээндэ баригдаха. ²⁷⁻²⁸Гүн ухаата багша хэлэбэ:

– Харагты, харюу тайлбари олохо гэжэ би энээниие суглуулааб. Харюу бэдэрһэн зандааб. Олоһон юумэн гэхэдэ, мянгаад зоной дунда нэгэ һайн эрэгтэйе олооб, нэгэшье эмэгтэйе олоогүйб. ²⁹Минии оложо

мэдэлэн зүйл хадаа Бурхан хүниие үнэн шударгыгаар бүтээгээ, тээд тэдэнь муу тээшэ олон зам нээгээ.

Сэсшүүлэй заабари

8¹ Юумэнэй удха тайлажа мэдэдэг мэргэн ухаатантай хэниие жэшэ-хэб? Мэргэн ухааниинь хүнэй нюур гэрэлтүүлжэ, барагар дүрыень зөөлэрүүлнэ. ² Бурханай урда үгэһэн тангаригай бии һэн тула хаанай зарлиг сахигты. ³ Хааниие орхихо гэжэ бү яара, муу хэрэгтэ үсэрхэжэ бү бай. Юуб гэхэдэ, тэрэ хүсэһэнөө бүтээжэ шадаха. ⁴ Хаанай зарлигай саана засаг гэжэ байдаг. Тэрээндэ «юу хэнэш» гэжэ хэншые хэлэхэгүй. ⁵ Хаанай зарлиг сахигша зоболонгүй һуудаг. Мэргэнэй зүрхэн зохистой саг ба ёһо гурим мэдэдэг. ⁶⁻⁷ Хамаг юумэн сагтай ба ёһо гуримтай байдаг, хүн тэрээндэ нэрбэгдэжэ болохо. Юунэй тохёолдохые хүн мэдэхэгүй – хэн тэрээндэ хэлэжэ шадахаб? ⁸ Хүн һалхи тогтоожо шадахагүй, хүнэһэнэй халиха үдэр тогтоохо арга тэрээндэ байхагүй. Үхэхэ үдэрөө хүн зонхилхо шадалгүй. Энэ тэмсэлдэ абарал гэжэ байхагүй, нүгэлтые нүгэлынь халхалхагүй. ⁹ Дэлхэйдэ болоһон хамаг юумэ үзэхэдөө, эдэ бүгэдые би харааб. Хүн дээрэ засаг абахадаа, хүн тэрээндэ хоро хүргэхэ гэжэ байдаг.

¹⁰ Нүгэлтэниие хүдөөлүүлхыень хараа бэлэйб, һүүлээрнь нангин газарһаа холодоходоо, хорото үйлэ хэһэн нүгэлтэниие хотын зон мартадаг. Энэ ехэ удхагүй байна. ¹¹ Бузар үйлэдэ эсэргүү шиидхэлынь тэрэ дары ерэдэггүй ушарһаа хүнэй сэдхэл мууе үйлэдэхөөр бэлэн байдаг. ¹² Нүгэлтэ зуу дахин нүгэл үйлэдөөшые хаа, ута наһа наһалдаг ушар байдаг, гэбэшые Бурханһаа түбэгшөөн, Тэрээндэ һүгэдэгшэнь юунһээшые үлүү гэжэ мэдэнэм. ¹³ Нүгэлтэ хүн өөдэлхэ гэжэ байгаагүй, Бурханиие тоодоггүй тэрэнэй үдэрнүүд һүүдэр мэтэ ходоржо, наранай ороходо хүнэдэг. ¹⁴ Нүгэлтэтэй таараха юумэн үнэн шударга хүндэ тохёолдохо, үнэн шударга хүндэ зохихо юумые нүгэлтэн эзэмшэдэг удхагүй юумэн бии.

¹⁵ Тиимэһээ баяр сэнгэлые үнэлэн илгабаб. Эдихэ ууха болон баярлан сэнгэхэһээ һайхан юумэн хүндэ үгы. Наран доро Бурханһаа хүндэ үгтэһэн амидаралай үдэрнүүдтэ хүдэлһэнэйн үрэ тиимэ. ¹⁶ Мэргэн ухаае таниха гэжэ үдэршые һүнишые үргэһэ нойргүй байдаг хүнэй хэрэгүүдые харахын тулада зүрхэ сэдхэлээ зорюулбаб. ¹⁷ Бурханай бүхы хэрэгүүдые хараад, хүн гээшэ наран доро үйлэдэгдэдэг хамаг юумэ ойлгохогүй гэжэ мэдэбэб. Хэдышые оролдоо хаа, нээлтэ хэжэ шадахагүй. Мэдэнэб гэжэ мэргэн хүн хэлээшые хаа, оньһо ухаань олохогүй, хэншые тэрээниие шадахагүй.

Хүн бүхэндэ нэгэл хуби заяан – үхэл

9¹ Энэ бүхэниие би сэдхэл зүрхэндөө абажа шэнжэлээб. Бурханай гарта – үнэн шударга зон ба ухаантан мэргэд, тэдэнэй ажал хэрэгүүд. Урдаа байһан энэрэл хайра үзэн ядалга хоёрые илгажа хүн шадахагүй. ² Энэнь бултанда адли байдаг. Һайн ба муу хүндэ, арюун сэбэртэ ба бузарта, тахил үргэдэг ба тахил үргэдэггүйдэ нэгэл хуби заяан байха; буян үйлэдэгшэдэ ба хилэнсэтэдэ, тангариглагшада ба тангаригһаа зайлагшада өөрөгүй адли. ³ Нарата түбиин бүхы амитанда нэгэ хуби байхань муу гээшэл даа. Хүнэй зосоохи хоро шарада, галзуу тэнэгтэ баригданхай байгаад, эсэстэнь үхэгшэдтэй ниилэдэг. ⁴ Амиды зоной дунда һуухань хэзээшье аятай, хэндэшье найдал үгэдэг, үхэнэн арсаланһаа амиды нохойдо хэзээшье дээрэ. ⁵ Амиды байгшад үхэхэе мэдэдэг, харин үхэнэн зон тэрээниие мэдэхгүй. Аша харюу гэжэ тэдэндэ байхагүй, юундэб гэхэдэ, дурасхаалынь мартагданхай. ⁶ Тэдэнэй хайра дуран, хоромсол, атаа жүтөөн ошон ошоо, нарата дэлхэйдэ болодог үйлэдэ тэдэ ямаршье хабаагүй болоо.

⁷ Зай иигээд яба, үйлэ хэрэгүүдыш Бурханай найшаажа байгаа хадань, эдэ талхаяа дорюун зоогло, сэдхэл сэнгэлэн үзэмэй дараһан архиа уу. ⁸ Саг үргэлжэ сайбар сагаан хубсаһа үмдөөрэй, толгойдоо тоһо элбэгээр түрхи. ⁹ Бурханай шамда үгэнэн хүлгөөтэ бүхы үдэрнүүдтэ дурлаһан эхэнэртэйгээ жарган һуугты. Энэ хадаа нарата дэлхэйдэ шамда үгтэнэн шагнал болоно. ¹⁰ Гарайнгаа хэжэ шадаха юумэ шадал соогоо хэгты. Ушарынь гэхэдэ, үхэлэй орондо ошоходош, тэндэ ажал үйлэ, бодол сэдхэлгэ, мэдэсэ, мэргэн ухаан гэжэ байхагүй.

¹¹ Нарата дэлхэйдэ хараһан зүйл соо хурданиинь урилдаанда шалгардаг бэшэ, эрэлхэгтэ илалта ерэдэггүй, мэргэн сэсэндэ олоһон хилээмэниинь хүртэхгүй, ухаатайда зөөри баялиг байхагүй, уран дүйтэйдэ шадабари үгтэдэггүй, бүхы хүнүүд эрэ бэрхэдэ бэшэ, аза талаангайл тудахада юумэн хуу ушарха сагтаа болодог. ¹² Шубуунай урьхада, загаһанай губшуурта ороһонтой адли гэнтэ муу саг бууха, муу юумэнэй болохые хүн огто мэдэхгүй байна.

¹³ Нарата дэлхэйдэ нэгэ ухаатай зүйл харааб, тэрэ хадаа шухала гэжэ ханагдаа. ¹⁴ Үсөөн зонтой багахан хотодо хүсэ ехэтэй хаан добтолон хүрээлөөд, ехэ хашалта хэбэ. ¹⁵ Тэрэ хотодо нэгэ хүн олдожо, сэсэн бодолоор хотые абарба, гэбэшье үгытэй һэн хойнонь хэншье хожомынь тэрэниие дурдадаггүй. ¹⁶ Мэргэн ухаан хүсэ шадалһаа үлүү гэгдээшье хаа, үгытэй хүнэй ухаан тоолгохогүй, үгэ хүүрынь анхарал татадаггүй гэжэ харааб. ¹⁷ Тэнэгүүдэй дунда удамаршын хашхарагшаһаа сэсэн хүнэй аалихан хэлэнэн үгэ үлүү шагнагдаха. ¹⁸ Сэсэн ухаан

тулалдаанай зэбсэгнээ хүсэтэй, гэбэшье нэгэ нүгэлтэ хэды шэнээн хайниие хүйдхэхэб даа.

Сэсшүүлэй һэргылэл

10 ¹ Үхэһэн илааһан хайхан анхилалтай тоһые үмхэй болгодог-тол адли багахан тэнэг ябадал сэсэн хүнэй алдар нэрэ гутаажа болодог. ² Ухаатай хүнэй зүрхэн эзэнээ зүб тээшэнь хүтэлдэг, тэнэгэй зүрхэн буруу тээшэ дахуулдаг. ³ Тэнэг хүн гансаараа харгыда ябахадашье урагшагүй, тэнэгынь бултанда эли байдаг.

⁴ Зонхилдог даргын шамда уурлахада, абаһаар хуурияа бү орхи. Түбшэн даруу зан буруу ябадал зайлуулдаг. ⁵ Зонхилдог удамаршын гэнэ боложо хэһэн эндүүтэй шийдхэбэри харааб. ⁶ Мунхагууд үргэм-жэлэгдэн, харин баяшуул доогуур хуудаг. ⁷ Богоолой морин дээрэ хуухадань, үндэр изагууртын ябаган халирха ушар байдаг.

⁸ Нүхэ малтагша нүхэндөө унажа магад, хана нүхэлэгшэ могойдо хадхуулжа магад. ⁹ Шулуу буталагша шулуундаа сохюулжа, түлээ хахалагша тэрээнһээ гэмтэжэ болохо. ¹⁰ Һүхын мохоходо эриень заһаагүй хаа, ехэ хүсэ хүсэлхэ болоно, мэргэн ухаан тэрээниие заһадаг. ¹¹ Могойн хоро бууруулха арга биишье хаа, үрдижэ хазабалнь, бүхы шадабари хэрэггүй болохо жэшээтэй. Ямаршье хурдан хэлэтэ туһалхагүй. ¹² Сэсэн мэргэнэй аманһаа гараһан үгэ абарал хайра болохо, харин тэнэгэй аман өөрыень хүнөөхэ. ¹³ Тэрэнэй яряанай эхилэл тэнэг, түгэсхэлынь балмад. ¹⁴ Тэнэг хүн олон үгэтэй. Юунэй болохые хүн мэдэхэгүй, һүүлээрнь юун болохоб гэжэ хэн тэрээндэ хэлэхэб? ¹⁵ Тэнэг хүн ажалһаа ядардаг, хото руугаа бусаха замаашье тэрэ мэдэхэгүй.

¹⁶ Хааниинь гүлмэр, түшэмэлнүүдын үглөөнһөө эхилжэ найрладаг орон нютагта атаархахаар бэшэ. ¹⁷ Хааниинь изагуур хайтай, түшэмэлнүүдын һогтохоо бэшэ, хүсэ орохын түлөө хоол баридаг орон нютаг дэмбэрэлтэй. ¹⁸ Залхуу хүнэй гэрэй хушалта хотойжо, дуһаа дуһахань зайлашагүй. ¹⁹ Хүнүүд найр нааданда баярлажа, үзэмэй дараһан архьяар амидаралаа сэнгүүлдэг, мүнгэн бүхы юумэндэ харюу болодог. ²⁰ Ухаан соогоошье хааниие бү хараа, нойрсохо үргөөдөөшье баян тухай муу үгэ бү хэлэ. Тэнгэрийн шубууд үгыеш дамжуулжа болохо, далита амитан үгыншни удха ойлгуужа магад.

Удхатай амидарал гээшэ юун бэ?

11 ¹ Өөрын талхые уһанай нюруугаар хаябал, олон хоногой удаа тэрэнээ оложо болохош. ² Таряагаа долоон гү, али найман хубида хубаагаарай, дэлхэй дээрэ юунэйшье болохые мэдэхэгүйш. ³ Үүлэн

бөөгнэрбэл, хура орожо магад; модон урда гү, али хойто зүг тээшэ унаа хаа, унаһан тэрэ газартаа үлэдэг. ⁴ Үалхинай зүг хараһан хүн таряа тарихагүй, үүлэ харууһалаа хаа, таряа сохижо шадахагүй. ⁵ Үалхинай шэг болон жэрмэһэн эхэнэрэй хээлидэ яһанай бүрилдэхые мэдэхгүйтэй адли бүгэдые бүтээгшэ Бурханай хэрэгүүдые мэдэхгүйш. ⁶ Үглөөгүүр тарихаяа гара, үдэшэлэн гараа нула бү таби, юундэб гэхэдэ, эртэ орой тариханай алининь үрүжэлтэйб гэжэ ши мэдэнэгүйш, адли урагшатай байжашье магад. ⁷ Һаруул гэрэл таатай, нара харахада нюдэндэ урин. ⁸ Олон жэлдэ хүн амидархадаа ходо сэнгэлэн байг, гэбэшые оло дахин ушарха барагар үдэрнүүд тухай һанажа байг. Иигээд ерэхэдэе, бүхы юумэн ушар удхагүй болоно.

⁹ Залуу байгаа сагтаа баярлажа сэнгэ. Залуу наһанайш үдэрнүүдтэ зүрхэ сэдхэлшни хүхюун тэнигэр байг. Сэдхэлэй хүсэл, өөрынгөө нюдэнэй хараса дахан бай. Гэхэдэе энэ бүгэдынгөө түлөө Бурханай урда харюусаха саг ерэхэ гэжэ бү мартаарай. ¹⁰ Иимэһээ сэдхэлэй зоболон, бэеын шаналалһаа зайлажа ябаарай. Ушарынь хадаа залуу наһан, эршэ хүсэн гээшэ ойро зуурын юм.

Бэе газарай тоонһон болохо, хүлдэ Бурхандаа бусаха

12 ¹ Хүшэр үдэрнүүд ерэжэ, амидаралай жаргал үзөөгүйб гэжэ хэлэхээр жэлнүүдэй ерэхэһээ урид шадал дундаа залуу ябахандаа, Зохёон бүтээгшые һанадаг бай. ² Һара наран, гэрэлтэ одод харанхыда унтаржа, бороогой һүүлдэ үүлэн эрьен ерэдэг. ³ Орон гэрээ хамгаалдаг байһан эрэлхэг шадалшни бууража, үсөөхэн шүдэншни ультируүлхэ шадалгүй болохо, сонхо руу шагаадаг нюдэдшни юумэ онигохоёо болихо. ⁴ Шэхэншни газраахи абяа шэмээе илгаруулхаяа болихо. Тээрмын абяан, басаганай дуунай аялга арай шамай дуулдадаг болохо. Үргэһэ нойроо алдажа, эрэ тахяагай донгодоходо бододог болохош. ⁵ Үгсүүр газарһаа зүрхэ алдажа, замда гарахаяа түбэгшөөдэг болохош. Үһэншни бүйлсэ модоной сэсэг мэтэ үнгэтэй болохо, бээшни даагдахаа болижо, голёо шэнги мүлхидэг болохош. Удаань мүнхэ гэртэ ошоходош гашуудалай орилоон гудамжада зэдэлхэ. ⁶ Мүнгэн утаһан таһаржа, алтан аяга хэмхэржэ, булагай хажууда домбо хахаржа, худагай хүрдэ унаха. ⁷ Газарай тоонһонһоо гараһан зүйл тэндэе бусажа, хүлдэнь тэрэниие үгэһэн Бурхандаа бусаха болоно.

⁸ Хүлгөөн хөөрсэг, хамаг юумэн дэмы хүлгөөн гэжэ Багша хэлэбэ.

⁹ Багша сэсэн мэргэн байхаһаа гадна арад зондоо мэдэлгэ үгөө. Тэрэ бүгэдые туршажа шудалаад, гуримтай болгобо. ¹⁰ Багша оншотой сэсэн үгэ бэдэржэ, үнэниие байһан соонь бэшэхэ гэжэ оролдоо. ¹¹ Мэргэдэй

үгэ зүүндэ ба хадаһан хадаһанда адли хаха шуу ородог, тэдэниие бэшэгшэдынь нэгэл Адуулагшаһаа гаранхай.

¹²Тэрээнһээ үлүү хэхэнһээ зайла, ехэ ном зохёоходо түгэсхэл байхагүй, үлэмжэ ехээр уншахада бээдэ эсбэритэй гэжэ һанажа ябаарайгты.

¹³Эдэ бүгэдын удха гэбэл: Бурханһаа түбэгшөөдөг бай, Тэрэнэй захяа заабари сахидаг бай, хүндэ хабаатай бүхы юумэн тэрээн соо байха. ¹⁴Бурхан нюусашье һаань, бүхы юумэ, һайтайнь муутайнь шүүжэ харадаг.

Соломоной дуунай дуун

Энэ ном хадаа эртэ урдын еврей арадай инаг дуранай найраглал-нуудай согсолбори болоно. Еврей заншалаар тэрэ Соломоон хаанай нэрэтэй холбоотой. Дүрсэнүүд, зэргэсүүлгэнүүд эртэ урдын Дүтын Дурна зүгэй соёл болон ажабайдалай хэб хэлбэригээ үндэһэлнэ. Тии-мэхээ тэдэниие даб гээд оршуулхада бэлэн бэшэ. Дуратай хоёр бэе бээ мэдэдэг зүйлнүүдэйнгээ эгээл һайхантайнь сасуулна: һогооной сэрбэлзэмэ һайхантай, хаанай сэрэгэй һүр жабхалантай, алимай һайхан хангалтай, үзэмэй дараһан архиин эршэтэй.

Тээд энэ ном имагтал басаган, хүбүүнэй инаг дуран тухай юм һаа, Нангин Бэшэгэй номуудай согсолборидо тэрэ юундэ орооб? Магад, эрэ, эмэ хүнүүдэй хоорондохи дуран гээшэ муу муухай хэрэг бэшэ, Бүтээг-шэ Бурханай хүн тушаа түсэблэһэнэй ёһоор баталагданхай гээшые элирхэйлхын тула.

Мүн еврейнүүд энэ номые ондоогоор тайлбарилжа, энэ ном хадаа Эзэн болон Тэрэнэй арад түмэнэй хоорондохи дуран тухай зураглана гэдэг. Христиан хүзэглэгшэд энэ ном болбол Христоос болон христиан бүлэгэй хоорондохи дуран тушаа гээд ойлгодог. Юрэдөө, энэшые, тэ-рэшые тайлбарилагшад энэ ном Бурханда дуратай нэгэнэй Бурхандаа яажа хандадаг тухайнь юм гэжэ хэлэдэг.

1 ¹ Энэ болбол Соломоон хаанда зорюулһан* дуунай эгээл һайхан дуун болоно.

Түрүүшын дуун

Басаган:

Хайрата инагни, таалахашни ямар аятайб!

* ^{1:1} Энэ дуун Соломоондо зорюулһан гү, али тэрэнэй өөрын бэшэһэн болоно.

- Халуун уралнуудшни хэды амтатайб!
Ульһата абьяас дураншни
үзэмэй дараһан архиһаа үлүү дэгдээнэл.
- 2 Амараг шиниимни ойртон ерэхэдэ,
агааршье хүрэтэрөө һайхан үнэртэй.
Алдар нэрыншни шэхэндэ дуулдахада,
ая гүгэлөөр анхилаад аятай.
Эмэгтэйшүүл шамайе харамсаараа
эльгэлэн ехэ дурлан байна.
- 3 Алимши, хайратамни, түргэлыш!
Гарһаамни хүтэлөөд гүйгыш!
Сэдьхэл зүрхэнэйм хаамни,
өөрын таһалгада оруулыш!
Инаг шиниимни хажууда ерэхэн
бүхы басагад жаргалда умбана.
Илдам һайхан дураншни
үзэмэй дараһан архиһаа үлүү дэгдээнэ.
Эмэгтэйшүүл шамайе харамсаараа
эльгэлэн ехэ дурлан байна.
- 4 Иерусалим хотын басагад!
Хүрин үнгэтэй болобошье, би
харахада булай хөөрхэмби.
Кэдаар аймагай майхан мэтэ*
арһанайм үнгэ хүриншье һаа,
Соломооной таһалгын хүшэгэдэл
үзэмжэ түгэс, үзэсхэлэн гоёб.
- 5 Халуун наранда шаруулаад,
харлажа борлоһомни үнэн зүб.
Харин үнгэһөөм боложо,
дээрэлхэн хараха хэрэггүй шуу!
Түрэхэн аханарни намда уурлахадаа,
уһан үзэмэй сэсэрлигтэ ажаллуулжа,
ажал хүдэлмэридөө шармайһан намда
өөрыгөө һанаха сүлөө байгаагүй.

* 1:4 Кэдаар болбол Аравиин хойто зүгтэ оршодог аймаг. Тэндэ майханаа
хара ямаанай арһаар хэдэг байгаа.

Басаган:

- 6 Сэдьхэл зүрхэнэйм хайрагамни,
хаана хүрэгөө бэлшээхэш?
Удын наранай шангадахада
хаана хүүдэртэ абаашахаш?
Хэлыш даа, инагни, намдаа хэлэ!
Амараг шамайгаа үгылөөд,
бусадай хүрэгэй дундуур
нюураа бүглөөд ябахам хайшаа юм?*

Хүбүүн:

- 7 Эмэгтэйшүүлэй дундаһаа
эгээл һайхан минии амараг!
Хаана ошохым мэдэхэгүй һаа,
хонин хүрэгэй мүрөөр ябажа,
хойноһоом дахан хүрэжэ ерэ!
Хонишодой буусын майханай хажууда
эшэгэдээ асараад бэлшүүлэ!
- 8 Инагни! Эмниг хангал гүүе хараад,
Египедэй хаанай морин тэргын
азарга моридой инсагаалдагтал
хонгор шамайгаа хараха бүри
хүсэл дурамни хөөрөн носоно.
- 9 Даруулга зүүлтээр шэмэһэн
хасаршни хэды хөөрхэн бэ!
Эрдэни шулуугаар гоёһон
хүзүүншни ямар уяхан бэ!
- 10 Ордоной дархашуулай урлажа хээлэһэн
мүнгэн угалзатай алтан зүүлтэ
шиниимни хүзүүе шэмэхэл.

Басаган:

- 11 Хаан шамтайгаа хажуулдин хэбтэхэдээ,
бээдээ түрхижэ гоёһон
һайхан үнэртэй нард тоһомни
оршон тойрондо анхилан байна.
- 12 Амарагни, хүхэнүүдэйм хоорондохии
һайхан үнэртэй гүгэлэй багсадал
аятай гоёор анхилнаш.

* 1:6 Урдандаа гол түлэб янхан эхэнэрнүүд нюураа бүтүүлдэг байгаа.

- 13 Эн-Гээди нютагай сэсэрлигтэ
хээрын сэсэгэй дэльбэтэй
инаг шамаяа жэшэнэб.

Хүбүүн:

- 14 Амарагни, ямар гоё найхамши!
Ямар үзэсхэлэн гоёбши!
Нюдэдшни тагтаа мэтэ найханууд!

Басаган:

- 15 Үзэсхэлэн түгэс инагни!
Үнэн сэдхэлэйм хайратамни!
Хүбдэ ногоогоор оро хэе,
16 хуша модоной тотого доро,
нарһан модоной хушалта доро.

2¹ Бардамай нэгэн би бэшэб.
Харин би
Шарооной талын сарнай,
уулын зэрлиг сараана мүн!

Хүбүүн:

- 2 Амарагни!
Хээрын үүргэнэ үбһэн дунда
сараана сэсэгэй үзэмжэтэйдэл адли
олон түмэн басагадай дундаһаа
онсо найханиинь ши мүн!

Басаган:

- 3 Инагни!
Уулын һаглагар мододой дунда
алим модоной үзэмжэтэйдэл адли
олон түмэн хүбүүдэй дундаһаа
онсо найханиинь ши мүн.
Алим модоной һүүдэртэ һуугаад,
үрэ жэмэсынь таһалан эдихэдэ
амта шэмтэнь угаа найхан.

- 4 Амараг тэрэмни гарһаам хүтэлэн,
найрай танхимда намайе оруулаад,
«дуран» гэһэн үгэтэй тугые
далбаа болгон мандуулаа бэлэй.

- 5 Алим бэ, намда үзэм эдьюлыт,

- алим хазуулжа тэнхээ оруулыт!
Хүсэл шадални хүлгүй болоол.
- 6 Инагни,
зүүн гараараа намайе хүзүүдэн,
баруун гараараа эльбэн таалажа,
сэдьхэлым доһолгон, хүсэлым нэмээнэш.
- 7 Иерусалим хотын басагад!
Тала хээрын һогоон, бугые хануулан,
таанадые тарнидан гуйнаб:
Бэе бэеэ таалажа байхадамнай,
маанадые бү үргөөгыт!

Хоёрдохи дуун

Басаган:

- 8 Инагаймни дууе шагныт!
Харыт, тэрэмни ерэжэ ябана!
Дабаа гүбээ, уула нюрууе
дабажа гаталһаар гүйжэ ябана!
- 9 Хангайн буга, талын зээрэн мэтэ
хайратамни ши ямар һайхамши.
Харыт, тэрэмни ханын хажууда зогсон,
сонхоор хаража, сараалжын саанаһаа шагаан,
- 10 дуранайнгаа үгэ хэлэхэ гэжэ байна:
Амараг гансамни!
Гараад ерыш, инагни!
- 11 Харана гүш, одоо үбэл үнгэршөө.
Хүйтэн бороо шэбэрхээ болёо*.
- 12 Хүдөө талада сэсэг дэлгэржэ,
хээрын шубууд дуулан жэргэжэ,
сагаан тагтаа бусажа ерээд,
бүгэдын гургаха саг болоо.
- 13 Инжир модоной жэмэс болбосоржо,
уһан үзэмэй сэсэгшые нахилзажа,
һайхан үнэрөөр анхилан байна.
Хамагнаа һайхан хайратамни,
бодоод ерыш мүнөө!
Бултанһаа энхэргэн амарагни,

* 2:11 Аравиин сүл губида үбэлэй сагта бороотой.

- гараад ерыш намдаа!
14 Хадын хабшалда хоргодон нюугдаһан
сагаан тагтаа мэтэ энхэргэн минии,
нюураа харуулжа, дуугаа соносхуулыш!
Дуу хоолойшни ямар уянгатайб,
дүрэ шарайшни ямар һайхан бэ!

Иерусалим хотын басагад:

- 15 Уһан үзэмэй сэсэрлигтэмнай
модон бүхэн сэсэглэнхэй.
Үнэгэнэй гүлгэд модо һүйдхөөнэ.
Энээнэйн урда баряад үгыт!*

Басаган:

- 16-17 Хайрата тэрэмни гансал минии.
Харин би гансал тэрээнэйб.
Үүрые угтаһан һалхинай һэбшээлтэр,
һүниин һүүдэрэй һүнэн зайлатар
талын сараана сэсэгэй дундуур
хонин һүрэгөө тэрэмни бэлшээнэ.
Хайратамни, ши бусажа ерэ.
Буга, гүрөөһэн мэтэ
дабхар-дабхар хадын хашалангы
дабажа гаталһаар намдаа ерэ.

- 3** ¹ Сэдьхэл зүрхэнэй амарагаа би
һүниин туршада орондоо хүлэжэ,
хөөрэн дэгдэжэ, хүсэлөөр тэгүүлбэшье,
инаг тэрэмни ерэбэгүй.
2 Халуун оронһоо бодон харайжа,
харанхы хотын гудамжа, талмайгаар
харууһалан хэсэжэ амарагаа бэдэрээб.
Харин би олобогүйб.
3 Һүниин харуултай уулзаад, би
«Сэдьхэлэйм амарагыг хараа гүт?» гэб.
4 Тэдэнһээ холодомсоороо удахагүй би
амин хайратаяа олобоб.
Тэрээндээ би таһа аһалдажа,

* 2:15 Уһан үзэмэй модон болбол басаган, үнэгэнэй гүлгэд хадаа тэрээндэ эльгэлһэн хүбүүд гэнэн далда удхатай.

- түрэхэн гэрэйнгээ богоһоор алхуулжа,
түрүүлхэн хонгор эжымни
хэбэлдээ намайе олоһон
тэрэ таһалгада оруултараа
таһа тэбэреэд байгаа.
5 Иерусалим хотын басагад!
Тала хээрын һогоон, бугые хануулан,
таанадые тарнидан гуйнаб:
Бэе бэеэ таалажа байхадамнай,
маанадые бү үргөөгыт!

Гурбадахи дуун

Басаган:

- 6 Сүл губиһаа хэн ерээб?
Ямар эмэгтэй тэндэһээ ерээб?
Сан табижа, утаа бааюулан,
гүгэлэй үнэр анхилуулам.
7 Харана гүт, тэрэниие!
Соломоон хаание жууза тэргэдэнь заларуулан,
үргөөд наашань асаржа ябана.
Жаран хайн хүсэтэй эрэ,
Израиль нютагай эрэлхэг баатар
аршалан ябана, харыт таанар!
8 Һэлмэ зүүхэн тэрэ эрэшүүл
дайн дажарта һурамгай.
Эритэ һэлмээ ташаадаа зүүбэл,
хара һүниһөөшье далдирхагүй.
9 Ливаан нютагай эрхим модоор
Соломоон хаан өөртөө гэжэ
жууза хүүлээ бэлэйл.
10 Жуузын дүрбэн баханые
гадар талаһаань мүнгөөр хушанхай.
Орой дээбэринь алтаар бүриһэн,
һандалинь үдхэн улаан үнгэтэй бүдөөр
хайханаар бүрин бүтээгдээ.
Иерусалим хотын басагад
угалза шэрэн гоёоходоо,
сэдьхэлэйнгээ дурые элирхэйлээ.
11 Сион уулын басагад!

Гэр байраһаа гараад ерыт!
Хуримай титим толгойдоо табиһан
Соломоон хааниие харагты!
Түрэнэн эхэнь тэрэ титим
түрынь үдэр үмдэхүүлээ бэлэй.
Соломоон хаан тэрэ үдэр
сэдьхэлэй баяр эдлээ бэлэй.

4 Хүбүүн:

- ¹ Инагни, ши үзэсхэлэн гоёш!
Яахын арагагүй уран гоёш!
Гивлүүрэй саана* хоёр нюдэдшни
сагаан тагтаа мэтэ энхэрэн нюугданхай.
Хөөбэр үһэнэйш намилзан хүдэлхэнь
Галаад хадаһаа уруудан ябааша
ямаан хүрэгэй зэрэлгээн мэтэл.
- ² Дун сагаан шүдэдшни
һаяхан нооһоо хиргуулаад,
голһоо гараһан хонид мэтэ.
Хундан сагаан тэрэ хонид
бултадаа эхир хурьгатай,
нэгэньшье һубайраагүй.
- ³ Уян гоё уралшни
улаан тууза мэтэ үнгэ тодо.
Булай хөөрхэн аманшни
дура буляама һайхан.
Унжаһан гивлүүрэй саанаһаа
улаа бутарма хоёр хасаршни
таһалан хубааһан анар жэмэс мэтэ
харахада үзэсхэлэн гоё.
- ⁴ Хүзүүншни Давид хаанай мянгаад бамбайтай самхаг мэтэ,
хэрэм мэтэ хүрөөтэй.
Дээрэнь хүсэтэй эрэшүүлэй
мянган бамбай үлгөөтэй.
- ⁵ Хоёр хөөрхэн хүхэншни
сараана сэсэгэй дунда бэлшэдэг

* **4:1** Заншалай ёһоор, хадамлагдаад байһан басаган түрэ хуримай үедэ нюураа гивлүүрээр бүтээдэг байгаа.

- 6 халашагүй эхир инзагад мэтэ хөөрхэн.
 Үүрые угтаһан халхинай хэбшээлжэ,
 һүниин һүүдэрэй һүнэн зайлатар
 гүгэлэй һайхан үнэртэй
 уула өөдэ гарахамни.
- 7 Үзэмжэ түгэс хайратамни!
 Өө мөөгүй амарагни!
- 8 Һайхан ганса хубитамни!
 Хаанашье ябабал, намтай бай.
 Ливаанай уулада гараашье хаа,
 намтай хамта бусажа ерэ!
 Аманаа һарьдагһаа, Сэниирэй оройһоо,
 Хэрмоон уулын үндэр орьёлһоо,
 арсалан, барасай үүрэй дундаһаа
 намтай хамта бусажа ерэ!
- 9 Минии хубита, дүүхэймни!
 Харасаа нам руу нэгэл шэдээд,
 сэдьхэл зүрхымни эзэлээш.
 Эрдэни зүүдхэлээ ялас гүүлээд,
 эрьежэ харахадаал, эзэмдээш.
- 10 Минии хубита, дүүхэймни!
 Инаг шиниимни энхэрэлые
 үзэмэй дараһан архитай сасуулшагүй.
 Амараг шиниингээ түрхихэн тоһые
 анхилма үнэртэй юунтэй зэргэсүүлхэбиб?
- 11 Инагни, булай хөөрхэн уралшни
 балай амтаар намайе баяжуулжа,
 сагаан эдеэн, зүгын бал
 хэлэн дороһоош урдажа байна.
 Ливаан ороной сэнгэлиг ой
 үмдэдэг хубсаһаарш анхилжа байна.
- 12 Минии хубита, дүүхэймни!
 Хаалтатай үүдэтэй сэсэрлиг мэтэ,
 хаажа таглаһан булаг мэтэ
 хайратамни сэбэр арюунши.
- 13 Шинии бэе сэсэрлиг мэтэ,

- анар мододтой, эрхим жэмэстэй,
анхилма үнэртэй хинна, ая гангатай.
- 14 Ая гангаһаа гадна гүргэм сэсэг,
зэгсэ, анхилма корица,
үнэр һайтай, үнэтэ дабирхайтай
ургамал модод,
үнэтэ дабирхайтай һөөгүүд ургана.
- 15 Үзэсхэлэн тэрэ сэсэрлигтэ
орьёлно тунгалаг булаг.
Амидаралаар тэдхэгшэ горхон
Ливаан уулаһаа урдана.

Басаган:

- 16 Хойто зүгэй һалхин, хүдэлыш!
Урда зүгэй һалхин, үлеэгыш!
Сэсэрлиг руум үлеэжэ эхилэ!
Һайхан үнэрыень тараажа эхилэ!
Инагни, мүнөө намдаа ерээрэй!
Минии сэсэрлигтэ ороорой!
Тансаг жэмэс бүриһээмни
таһалан абажа амасаарай!

5 *Хүбүүн:*

- ¹ Минии хубита, дүүхэймни!
Сэсэрлигтээ би орооб.
Һайхан үнэртэй дабирхай суглуулжа,
зүгын үүрһээ балынь хорожо,
үзэмэй дараһан архи шэмэжэ, һү уунам.

Иерусалим хотын басагад:

- Манай хайрата амарагууд!
Хайрын зоогһоо амасагты!
Хайрын архиһаа уугты!
Ханажа садатараяа эдеэлэгты!

Дүрбэдэхи дуун

Басаган:

- ² Нойрсожо байгаашье һаа, зүрхэмни һэргэг.
Шагнана гүт, тэрэ!
Хайратамни газар ершоод,
хаалга тоншожо байна.

Хубуун:

Инагни!
Дүүхэймни, амарагни!
Хөөрхэн сагаан тагтаамни!
Өө мөөгүй амарагни!
Үүдэ хаалгаа тайлыш!
Һүниин шүүдэрһөө толгоймни нороо,
үһэмни нойтон.

Басаган:

- 3 Үмдэдэг хубсаһаа тайланхайлби.
Дахин яжа үмдэхэбиб?
Хүлөө би угаанхайлби.
Дахин яжа шоройдохобиб?
- 4 Хайратамни тиихэдэ хаалга тайлахая
нүхөөр гараа харбайгаад оруулба.
Амарагайнгаа ойртоһые мэдэрээд,
сэдьхэлни дэгдээ, хүсэл бадараа.
- 5 Инаг тэрэнээ оруулжа асархая
яаран бодожо, хаалга руу ошоходом,
үүдэнэй барюулда үнэртэ тоһон
гарһаамни дуһалан байгаал даа.
- 6 Амараг тэрээндээ үүдээ нээбэб.
Харин тэрэм эрьелдээд ябашоол.
Ай, тэрэнэй ябаһые харахадаа,
амяа табиха туйлдаа хүрөөб!
Дуудахадам, харюусанагүй.
Бэдэрхэдэм, олдоногүй.
- 7 Хотын гудамжаар эрьен ябадаг
һүниин харуулшад намтай дайралдаад,
хүхэржэ нязартар намайе сохёод,
хубсаһымни тоножо абаа.
- 8 Иерусалим хотын басагад!
Таанадые тарнидан гуйнаб!
Амарагаймни хэрбээ олдобол,
хайра дуранай түймэртэ шатан,
хосоржо байһыем дамжуулыт.

Иерусалим хотын басагад:

- 9 Эмэгтэйшүүлэй дундаһаа

эгээл найхамнай!
Шинии амараг юугээрээ
бусад эрэшүүлхээ дээрэ юм?
Шинии инаг юугээрээ
бусад эрэшүүлхээ дээрэ болоод,
маанадые гуйжа, тангариг эринэш?

Басаган:

- 10 Минии инаг үзэсхэлэн түгэс,
эрүүл шиираг, хасар улаан,
түмэн эрын дундаһаашье онсо!
- 11 Тунамал алтан мэтэ туяарһан шарайтай,
үһэниинь буржагар,
хирээгэй үдэн мэтэ хилэн хара.
- 12 Һүндэ умбан шунгаад,
харзын дэргэдэ һуугааша
сагаан тагтаа мэтэ нюдэдын.
- 13 Хасарынь үнэрдэбэл,
найхан үнэртэй сэсэрлиг мэтэ.
Урал аманиинь гэбэл,
аятай хангалтай тоһо дуһааһан
сараана сэсэг мэтэ.
- 14 Хоёр гарын гэбэл,
молор эрдэниин шэгэдхээтэй
шэжэр алтан бахана мэтэ.
Үбсүү бэень гэбэл,
биндарьяа шулуу һуулгаһан
заанай яһан һиилэбэри мэтэ.
- 15 Хоёр хүлын гэбэл,
сэбэр алтан һууритай
гантиг шулуун бахана мэтэ.
Минии амараг
үндэр гоё хуша модотой
Ливаанай уула мэтэ хүрөөтэй найхан.
- 16 Үгэ хүүрын илдамхан.
Тэрэ шэгээрээ аятайхан.
Иерусалим хотын басагад!
Хайрата амарагни иимэл даа,
хамагай найхан андал даа!

6 *Иерусалим хотын басагад:*
1 Эмэгтэйшүүлэй дундаһаа
эгээл һайхамнай!
Амарагшни хайшаа ошооб?
Али харгыгаар ябааб?
Шамтай хамта бэдэрел!

Басаган:

2 Минии амараг сэсэрлигтэ орожо,
сэсэгэй мандал руу ошоо.
Сэнгэлэй дээдые эдлэн,
сараана сэсэг түүжэ байна.
3 Амараг тэрэмни ганса минии!
Би өөрөө гансал тэрэнэйб.
Сараана сэсэгэй дунда тэрэмни
сэнгэлэй дээдые эдэлжэ байна.

Табадахи дуун

Хүбүүн:

4 Инагни, ши
үзэмжэ түгэс Тирцаа хото мэтэш,
үнэхөөр һайхан Иерусалим хото мэтэш,
нюдэ буляама, илдам һайхан.
Үй олон туг намируулһан
үзэсхэлэнтэ хото мэтэ эрхим хүрөөтэйш.
5 Хөөрхэн нюдөөрөө бү шэртэ намайе!
Хүсэлэй гални дүлэтэн байна.
Миндаһан үһэншни намилзан хүдэлхэдөө,
Галаадай хадаһаа уруудан буугааша
ямаан хүрэгые хануулна.
6 Дун сагаан шүдэншни
һаяхан нооһоо угаалгаад,
голһоо гараһан хонид мэтэ үзэмжэтэй.
Хундан сагаан тэрэ хонид
эхир хурьга гарганхай,
һубайрһан нэгэньшые үгы.
7 Һанжаһан гивлүүрэй саанаһаа
улаа бутарма хоёр хасаршни
зохидоор хубаһан анар жэмэс мэтэ
нюдэ буляама үзэсхэлэн гоё.

- 8 Эзэн хаан жаран хатантай,
наян найхан бага намгатай,
басагад тоо томшогүй.
- 9 Харин хөөрхэн сагаан тагтаамни!
Өө мөөгүй амарагни!
Олоной дундаһаа угаа найхан.
Минии дуратай амараг
хүнэй ганса мэтэ онсо найхан.
Олон хүүгэдтэй эжынгээ хубида
онсо хайратайнь тэрэмни бэлэй.
Эхэнэрнүүд тэрэниие харабал,
«Бүгэдэһөө жаргалтайнь» гэжэ хэлэдэг.
Хатан хаан, бага намгадшые
хайратымни хараад, бахардан магтаа.

Иерусалим хотын басагад:

- 10 Үүрэй толон мэтэ ялагар,
һүниин һара мэтэ найхан,
үдэрэй наран мэтэ гэрэлтэй,
үзэсхэлэн гоёнь хэн бэ?
Тэрэ болбол минии амараг.
Үй олон туг намируулһан,
үзэсхэлэнтэ хото мэтэ эрхим һүрөөтэй.

Хүбүүн:

- 11 Талын ногоорхые харахая,
уһан үзэмэй мододой сэсэглэжэ,
анар модоной нахилзан задархые харахая
һамарай модоной сэсэрлиг руу
би уруудан буугааб.

Басаган:

- 12 Уянгын нүлөөндэ абтахандаа, би
ухаагаараа бодохо сүлөөгүй
хун тайжынгаа хажууда ошоод,
морин тэргэдэнь һууһан байбаб.

7 *Иерусалим хотын басагад:*

- ¹ Эрьен хатара, Шуламмиит* басаган!

* 7:1 Энэ үгын удхые ойлгохо хоёр арга гэбэл, нэгэдэхинь, «Шулам хотогоо»; хоёрдохинь, «түгэс» гэдэн үгэ болоно.

Эрьелдэн хатара, маанадта хатараа харуулыш даа!
Хатаржа байгаа Шуламмиидые
олон басагад, эхэнэрнүүдэй дундаһаа
онсолон харахын ушар юун бэ?

Хүбүүн:

- 2 Уг изагууртай басаган!
Шаахайтай хүлшни ямар гоёб!
Тойрог найхан гуяшни
уран бэлигтэй дарханай
урлажа хэһэн бүтээл мэтэ.
- 3 Түхэрезэн найхан хүйһэншни
холилдоһон жэмэсэй архяар
хээээшье дундаршагүй хундага мэтэ.
Гоё найхан бэлхүүһэншни
сараана сэсэгээр шэмээд,
хуряжа обоолһон шэниисэ мэтэ.
- 4 Булай хөөрхэн хүхэншни
эхир хоёр инзаган мэтэ.
- 5 Хүзүүншни заанай яһан самхаг мэтэ.
Нюдэншни Бат-Рабим хаалгын хажуудахи
Хэшбоон хотын сөөрэмэй
гүн уһан мэтэ тунгалаг.
Хамаршни Дамааск хотын дээгүүр
омог бардам шэртэһэн
Ливаан уулын орьёл мэтэ.
- 6 Толгойшни Кармээл уула мэтэ
шам дээрэ заларна.
Ута хара үһэншни
наранай туяада алтарна.
Намирһан найхан үһэндэшни
эзэн хааншье дурлана.
- 7 Инагни! Ямар найхан,
ямар дура буляама гоёбши даа!
- 8 Уян найхан бээшни
пальма модонтой сасуулмаар.
Булай хөөрхэн хүхэншни
үзэмэй дүүрэн багсадал.
- 9 Пальма өөдэ абиржа,

жэмэсынъ гартаа барихада,
уран хоёр хүхэншни
уһан үзэмэй багса мэтэ.
Анхилма һайхан амисхаалшни
алим жэмэстэл адлирхуу.

- 10 Дуранай халуун уралшни
хамагһаа эрхим үзэмэй дараһан архидал мэтэ.

Басаган:

Аманһаам гараһан үзэмэй дараһан архи
амараг шамайем баясаан,
урал шүдэнэйшни забһараар
урдан орохонь болтогой!

- 11 Би өөрынгөө инагайхиб.
Ганса намайе тэрэ хүсэдэг.

- 12 Инагни! Хээрэ хүдөө ошоод,
хинна сэсэгэй хангал доро
һүниин туршада жаргая.

- 13 Үглөө эртэлэн бодоод,
уһан үзэмэй сэсэрлигтэ орожо,
сэсэгэй дэльбэ задаржа,
анар модоной сэсэглэхые
амараг шамтайгаа харая.
Тэндэ ошоод,
хайра дуранай дээдые
харамгүй үгэхэб шамдаа!

- 14 Хүсэлэй гал бадарааха эдитэй
хайра дуранай алим анхилна.
Орохо хаалгын урдахана
дура буляама жэмэс байна.
Инагни! Хуушан, шэнэ гэлтэгүй,
хадагалжа нөөсэлһэн жэмэсчээ
хайрата шамда үгэхэлби!

- 8**¹ Амарагни! Нэгэ эхые хүхэжэ үдэһэн
ахамни байхаяа яалайш!
Тиимэ һаань, газра шамайе тэбэрээд таалахадам,

- хэншье нам руу хилайхагүй хэн.
- 2 Түрэхэн эхындээ шамайе асархадам,
намайе дуранда хургаха хэнши.
Шамда уулгахаяа
өөрын анарай шүүхэнхээ гаргахан
амтата үзэмэй дарахан архи үгэхэ байгааб.
- 3 Инагни, зүүн гараараа намайе хүзүүдэн,
баруун гараар энхэрэн таалажа,
сэдьхэл доһолгоон, хүсэлым нэмээнэш.
- 4 Иерусалим хотын басагад!
Таанадые тарнидан гуйнаб!
Дуранай ёһоор таалажа шадахагүй хаа,
хайрын гал бү носоогты!

Түгэсхэл дуун

Иерусалим хотын басагад:

- 5 Алас сүл губиһаа хүрэжэ ерээд,
амараг хүнөө тэбэрин байгаа
энэ басаган хэн бэ?

Басаган:

- Амарагни! Алим модон мэтэ анхилма дураар
анхан би шамайе носоогооб.
Иимэ дуранай хүсөөр лэ
эхэшни шамайе хэбэлдээ оложо,
хүн болгожо түрүүлхэн бэлэй.
- 6 Зүрхэндөө ши намайе тамгалжа,
тэбэридээ ши намайе ласада!
Дуран гээшэ үхэл шэнги хүсэтэй.
Хара гээшэ хүүр шэнги үршөөлгүй.
Дуранай гал түймэр мэтэ дүрэлзэдэг.
Халуун дүлэниинь хуйхалан шатаадаг.
- 7 Үй түмэн гол урдабашье,
үерэй ехэ уһан нэмэбэшье,
дуранай гал унтараажа шадахагүй.
Хэн нэгэн дура абаха гэжэ
гэрэй баялигаа бултыеньшье үгэбэл,
баһуулан доромжолуулхань дамжаггүй.

Басаганай аханар:

- 8 Бидэндэ үшөө нэгэ басаган дүү бии.

Хүхэнийнь ургаагүй бишыхан басаган бии.

Хэзээ нэгэ сагта үдэжэ үндыхэдэнь,
тэрэнииемнай эрэ хүнэй хүсэбэл,
яажэ бидэ хамгаалхабибди?

- 9 Хэрбээ тэрэмнай хэрэм байгаа хаань,
хана хэрэм дээрэ самхаг баряад,
харуулай мүнгэн самхаг баряад,
хамгаалжа шадаха байгаа бээбди.
Хэрбээ тэрэмнай хаалга байгаа хаань,
хабтагай модыень хушаар дараад,
хамгаалжа шадаха байгаа бээбди.

Басаган:

- 10 Би хэрэм хана гээшэб!
Хоёр хүхэмни харуулай самхаг.
Амар тайбан аза жаргалые
амараг тэрээндээ би үгэхэб.

Хүбүүн:

- 11 Солоомон хаан Бааһал-Хамоон
уһан үзэмэй сэсэрлигээ
хэдэн зондо хүлһэлжэ үгөө.
Үрэ жэмэсэйнэ эдеэшэхэ үедэ
тэдэ зон татабари түлэдэг,
мүнгэн зоос мянгые түлэдэг.
- 12 Солоомон хаан мянган зоос,
хүлһэлжэ абагшад хоёр зуун зоос,
тус тустаа абабал, абаг.
Харин минии өөрын бэе,
уһан үзэмэй сэсэрлигни,
гансал өөрын, өөрын ушарһаа
амараг тэрээндээл би үгэхэб.
- 13 Амараг шиниимни дуу хоолойе
анда нүхэдшни сэсэрлигһээ соносоно.
Намдаа баһа дуулуулыш даа!

Басаган:

- 14 Инагни! Һайхан үнэртэй дабирхай шэнгээһэн
хангай уулын буга мэтэ,
хээрэ талын ооно мэтэ
хонгор намдаа яараарай!

Исай лүндэншын ном

Лүндэншэ ба санаарта Исай манай ээрын урдахи VIII зуун жэлэй хоёрдохи хахадта Иерусалимда ажаһуужа, Иудын арад түмэндэ Бурханай үгэ айлрадхадаг байгаа. «Агууехэ лүндэншэд» гэжэ нэрлээтэй дүрбэн номой (Ерэмияа, Эзэкээл, Даниил гэжэ номуудтай хамта) нэгэниинь болоно. Тэрэ хэдэн хубиһаа бүридэнэ:

1) 1-39-дэхи бүлэгүүд манай ээрын урдахи 740-700 онуудай үйлэ хэрэгүүдые зураглана. Тэрэ үедэ агууехэ Ассирийн импери оршон тойрон байгааһа багаһа гүрэнүүдые дайлан абажа байгаа. Ассири хойто хан түрэ Израилие эзэмдэн абажа, дараань урда хан түрэ Иудые эзэмдэхэнь гэйэн аюул тохёолдоод байгаа. Хэээкияа хаан Ассирийн мэдэлдэ байхаяа арсаба, тиэхэдэнь Ассирийн хаан Иерусалимые үгы хэхыень сэрэгээ эльгээбэ (манай ээрын урдахи 701 он). Аймшагтай үйлэ хэрэгүүдэй боложо байхадань, Иудын хан түрэдэ бодото дайсан хадаа гадаадын дайсан бэшэ, Иудын арад түмэнэй өөрын нүгэл, Эзэнэй үгэ дууладаггүйнь, Эзэндэ этигэдэггүйнь гэжэ Исай лүндэн табигжа байгаа. Шанга үгэ хүүр хэлэжэ, далда удхатай үйлэнүүдые хэжэ, муу муухайһаа арсахыень, зүб шударга байдал ябуулхыень арад түмэниие болон удамаршадые лүндэншэ уряалдаг хэн. Эзэнэй үгэ дуулаагүй гэшэ һаа, хосорхот, усадхагдахат гэжэ тэрэ нэргылжэ байгаа. Аюул тодхорой болоошые һаань, амгалан тайбан саг эрьехэ, хайн хайхан эрхэ нүхэсэлдэ Давид хаанай удам Бурханай арад түмэниие хааншалан һууха гэжэ Исай лүндэн табигжа байгаа.

2) 40-55-даху бүлэгүүд Иудын арад түмэнэй Вавилоондо баряанда байһан үе сагые зураглана (манай ээрын урдахи VI зуун жэлэй түрүүшын хахад). Баряанда зобожо байгаа арад түмэндэ лүндэншэ лүндэн табигжа, Эзэн һаяын сагта тэдэниие сүлөөлжэ, Иерусалим руу бусааха гэжэ найдуулна. Эдэ бүлэгүүдэй шухала сэдэб болбол, Эзэн ерээдүйе тайлбарилжа, найдуулгаяа бээлүүлхэ засагтай гэшэ

мүн. Вавилооншуудай болон бусад арадуудай мүргэдэг бурхад хадаа ямаршые туһагүй, хоохон дүрсэнүүд гээшэ. Гэхэтэй хамта Эзэн болбол ганса еврейнүүдэй бэшэ, дэлхэйн бүхы арадуудай Бурхан, тэдэ арадууд еврей арад түмэнһөө гэршэлгэ абаад, Тэрээндэ ерэхэ. «Эзэнэй зараса» тухай дүрбэн шухала хуби эндэ дайралдана (42:1-4; 49:1-6; 50:4-9; 52:13–53:12). Тэрэ Эзэнэй зарасые Израилиин арад түмэн гээд ойлгомоор, мүн Израилиин арадые гай тодхорһоо абарха Хаан гэжэ ойлгохоор. Тэрээн тушаа Бурхан найдуулаа бшуу (Шэнэ Хэлсэнэй ёһоор, эдэ лүндэнгүүд Назаредэй Иисүүстэ хабаатай.)

3) 56-66-дахи бүлэгүүд Бурханай найдуулгануудай бодотоор бэелүүлгэдэ Бурханай арад түмэнэй этигэхэ баталамжануудай шухала болоод байгаа үе саг (Вавилоонһоо бусалгын удаа магад) зураглана. Эдэ бүлэгүүдтэ гол анхарал олонийтын зүб шударга ба Эзэндэ үнэхөөрөө хүгэдэлгэдэ хандуулагдана. Эзэнэй байгуулха шэнэ оршон байдалда Өөртөнх үнэн сэхэ зон лэ шэлжэн орохо гээд найдуулагдана. Иймэ дэлхэй хадаа таһалгаряагүй баяр баясхалангаар дүүрэн байха, ганса еврейнүүдтэ бэшэ, бүхы арадуудта үршөөгдэхэ мүн.

1 ¹ Иудын хаашуул Уззия, Ётаам, Ахааз ба Хээкиягай үе сагта Амооцой хүбүүн Исайда Иудын хан түрэ ба Иерусалим тухай Бурханай үзүүлһэн үзэгдэл гэбэл, энэ.

Өөрын арад зоние Бурхан гэмнэнэ

- 2 Огторгой, соносо, газар дэлхэй, шагна!
Эзэн иигэжэ айладана:
«Тэжээн үндылгэһэн хүүгэдни
урдаһаамни эсэргүүсэн бодобол.
- 3 Сар өөрынгөө эзэниие танидаг,
элжэгэншые хооллодог тэбшэээ мэдэдэг лэ.
Харин Израиль мэдэдэггүй,
Минии арад түмэн ойлгодоггүй!»
- 4 Ай, халаг, таанад нүгэлтэй арад, гэм зэмэтэйт,
муу зоной үринэр, муухай хүүгэдта!
Эзэниие буруушаажа, Израилиин Нангин Арюуниие орхибот,
Тэрээнһээ буруу харабат.
- 5 Үсэрхэлгээ дам үргэлжэлүүлжэл байгаашад,
хаагууртнай үшөө сохимоор бэ?!

- Толгойтнай хуу яра шарха,
бүхы зүрхэ сэдхэлтнай үбшэ хабшан болонхой.
- 6 Толгойһоо эхилээд, хүлэй ула хүрэтэр танай бээдэ
элүүр энхэ газар үгыл.
Шахаагүй, боогоогүй, эм дом түрхеэгүй шарханууд,
шулгархай, яранууд лэ байна.
- 7 Орон нютагтнай хооһороо,
хотонуудтнай дууһан шатаагдаа,
хараһаар байтартнай хариин зон танай газар эзэмдэн,
бүхы юумыетнай залгина, хандаргана.
- 8 Үзэм жэмэсэй сэсэрлигэй хоохон талмай дээрэ
ори гансаараа үлэһэн харууһалагшын урса гэрхэн мэтэ,
ургасын таряалан дээрэ үлэгшэ үбһэн отог мэтэ
Сионой басаган бүһэлэгдэн, ори гансаараа үлэбэл.
- 9 Хэрбээ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн маанадта
энэ жаахан үлэгдэл үлөөгөөгүй гээшэ хаань,
бидэ Содомдол адли хүнөөгдэхэ,
Гоморродол адли усадхагдаха байгаабди.
- 10 Иерусалим, удамаршад ба улад зонтнай
Содом болон Гоморрын зондо адлил.
Эзэнэй таанадта буулгаһан айладхал соносогты!
Бурханайнгаа хургаал анхарагты!
- 11 Тэрэ иигэжэ айладхана:
«Танай эды олон үргэл Намда хэрэгтэй бэшэл.
Хусын түгэс шатаалта үргэлдэ,
тарган тобир малай өөхэндэ үни хада саданхайб.
Бухын, хурьга, ямаанай шуһаншье Намда хэрэггүй.
- 12 Намда мүргэхэе ерэхэдэтнай,
эдэ бүгэдые асарагты гэжэ хэн гуйнаб?!
Минии нангин үргөөгэй хашаа дэбисхэр
дэбһэжэ ябахыетнай хэн баадхаа юм?!
- 13 Хэрэггүй эдэ бүхы бэлэгүүдээ бэшэ бү асарагты.
Уталгануудтнай Намда жэгшүүритэй муухай.
Шэнэ һара, амаралтын үдэр, шүтэлгын суглаануудыетнай
Би тэсэжэ шадахагүйб,
юуб гэхэдэ, тэдэ булта нүгэлөөртнай бузарлагдаа.

- 14 Таанадай Шэнэ харын баярнууды,
мүргэлэй хайндэрнүүды
Би үзэн яданаб!
Тэдэ Намда дарамта, Би тэдэнһээ эсэнэб.
- 15 Таанадай гуйжа гараа үргэхэдэ, Би харангүй байхаб.
Хэдышые зальбараа хадатнай, Би шагнахагүйб.
Юуб гэхэдэ, гартнай шуһанда зуурагданхай.
- 16 Бээ угаагты. Өөһэдыгөө сэбэрлэгты.
Минии хаража байһан муу муухай үйлэ хэрэгүүдээ орхигты.
Мууе үйлэдэхөө болигты.
- 17 Һайн хэрэгүүды хэжэ һурагты.
Үнэн зүбөөр хэрэг ябуулагты: дарлалта доро байгаашада
туһалагты,
үншэн хэнзые аршалагты, бэлбэһэн эхэнэрые үмэглэгты».
- 18 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Эбээрээ хэлсэе. Таанадай улайгараа нүгэлөөр
бузарлагдаһаншые һаатнай,
Би саһан мэтэ сагаан болотортнай угааха бэлэйб.
Хүрин улаан болотороо нүгэлдэ баригдаһаншые һаатнай,
сагаан нооһон мэтэ болотортнай угаан сэбэрлэхэ һэм.
- 19 Минии үгэ дуулбал, энэ газарай хамаг һайниие эдлэн эдин
байхат.
- 20 Харин Минии урдаһаа эсэргүүсэн бодобол,
таанад хэлмээр сабшагдан хосорхот».
Эзэнэй аман иигэжэ айладхана.

Нүгэлтэй хото

- 21 Хэзээ нэгэтэ үнэн сэхэ байһан ниислэл хото
янхан эхэнэртэл мэтэ яагаад болоо гээшэб?!
Нэгэ үедэ тэндэ үнэн шударга хэрэгүүд ябуулагдадаг,
үнэн зүб оршодог бэлэйл,
теэд мүнөө гансал алууршад үлэнхэй.
- 22 Иерусалим, хэзээ нэгэтэ мүнгэн мэтэ толоржо байһанаа
мүнөө жэбэр болоош.
Урдандаа үзэмэй дараһан архи мэтэ аад,
мүнөө гансал хара уһандал адли болобош.
- 23 Ударидагшадтнай гэмтэд, хулгайшадай нүхэд,
бэлэг, эдилгэ абашад.

Тэдэ үншэдые хамгаалдаггүй,
бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй хэрэг шагнадаггүй.

24 Тиимэһээ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилин Хүсэтэ Бурхан, иигэжэ айлалдхана:

«Одоо даа, эсэргүүшэдээ диилэхэб даа,
дайсадһаа үһөөгөө абахаб даа.

25 Таанадай урдаһаа гараа хунгажа,
холисоһоо түмэр сэбэрлэдэг мэтээр таанадые сэбэрлэжэ,
бүхы холисыетнай зайсуулхаб.

26 Удамаршадые, зүбшэгшэдыетнай анханай удамаршадтал адли
болгоходом,
Иерусалим үнэн зүб, үнэн сэхэ хото гээд нэрлэгдэдэг болохо».

27 Үнэн шударга хэрэгүүдээрээ Иерусалим абарагдаха,
гэмшэжэ, гэмээ мэдэрһэн зон үнэн зүб хэрэгүүдээрээ өөһэдтөө
абарал буулгаха.

28 Буһалгаалагшад, нүгэлтэй зон усадхагдаха,
Эзэниие мартагшад халаха.

29 Сарса мододто мүргэдэг байһанайнгаа түлөө таанад эшэхэт;
нангин һөөгүүдые шэлэһэнэйнгээ түлөө таанад нэрээ гутаахат.

30 Набша намаагайнь шарлан унажа, хатажа байһан сарса
модондол,
ямаршые уһагүй сэсэрлигтэл адли болохот.

31 Хатаһан набша намаагай ошонһоо аһажа-шатажа байһандал,
хүсэ шадалтай зоншые муу муухай хэрэгүүдэйнгээ хэмээр
усадхагдажа эхилхэ, хэншые энэ гай тодхор саража-болюулжа
шадахагүй.

Амгалан тайбан мандаха

2¹ Иудын хан түрэ болон Иерусалим тушаа Амооцой хүбүүн Исайда
Бурханай үзүүлэн айлалдхана үгэ гэбэл, энэ.

2 Һүүлшын үдэрнүүдтэ иимэ юумэн болохо:
Эзэнэй үргөөгэй оршодог хада
бусад хадануудһаа эгээл үндэр болохо,

- толгойнууднаа эгээл үндэрынь болон тодорхо.
Тэрээн руу бүхы үндэхэтэд урдан хүүхэл.
- 3 Тиигээд олон арадууд ошожо, иигэжэ хэлэхэ:
«Эзэнэй хада руу,
Яковай Бурханай нангин үргөө тээшээ үгсэн ошоё.
Юу хэхьемнай Бурхан хургаха,
зааһан замаарнь ябахабди».
Юуб гэбэл, Хуули Сионһоо гараха,
Эзэнэй үгэ – Иерусалимһаа.
- 4 Үндэхэтэдэй хоорондохи арсалдаае Тэрэ болюулха,
олон арад түмэниие шүүхэ.
Тэдэ һэлмэнүүдэе анзаһанай шүдэн болгон,
жадануудаа хадуур болгон дабтаха.
Үндэхэтэн нүгөө үндэхэтэнэй урдаһаа
һэлмэ бэшэ далайхагүй,
дайнай эрдэм шудалхаяа болихо.
- 5 Яковай үри надаһад, ерэгты, Эзэнэй гэрэл туяа соо алхалан
ябая!

Хүнэй бардамлахань болюулагдаха

- 6 Теэд Та, Эзэн Бурхан,
Өөрынгөө арад түмэн болохо Яковай үри надаһадые орхёот!
Юуб гэхэдэ, тэдэ зүүн зүгэй заншалтай,
пилиштүүд шэнги үзэлшэ мэдэлшэдтэй болонхой, хариин
зонтой холилдоно.
- 7 Тэдэнэй газар нютагта тоолошогүй ехэ алта мүнгэн
нөөсэлэгдөө,
морид дүүрэн, гоё һайхан тэргэнүүдын тоолохын аргагүй олон.
- 8 Газар нютагынь шүтөөнүүдөөр дүүрэнхэй,
өөрын гараар бүтээһэн бүтээлнүүдтээ тэдэ мүргэнэ.
- 9 Хүн бүхэниинь иигэжэ доройтожо, нэрээ гутаана,
Та тэдэниие хүлисэхэгүйт.
- 10 Эзэнэй уур хилэнһээ, һүр жабхаланта хүсэ шадалһаа тэрьедэжэ,
хадын хабшалда шурган гү, али газарта нүхэ малтан хоро!
- 11 Хүнэй бардам харасын үгы болохо,
хүнэй дээрэлхүү зангай номгодохо саг дүтэлжэ байна.
Тэрэ үдэр Эзэн лэ гансаараа үндэр зандаа үлэхэл.

- 12 Энэ хадаа бардам ба дээрэлхүү, биб гэһэн хүн бүхэниие
панхаруутуулха үдэр – Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үдэр!
13 Тэрэ Ливаанай үндэр, өөдөө ербыһэн үнэтэ хуша мододые болон
Башаан газарай бүхы сарса мододые үгы хэхэ.
14 Тэрэ бүхы үндэр хада уулануудые,
гүбээнүүдые жэгдэлэн набтар болгохо.
15 Ямаршые үндэр самхаг,
яажашье бүхэлэгдэһэн хэрэм хана Тэрэ унагааха.
16 Таршиишай ямаршые томо,
гоё найхан уһанай онгосонуудые Тэрэ шэнгээхэ.
17-18 Хүнэй бардам, дээрэлхүү зан тиихэдэ галхаагдан номгорхо.
Шүтөөнүүд оро һээгүй үгы болохо,
иигэжэ тэрэ үдэр Эзэн гансаараал үндэр зандаа үлэхэ.
19 Эзэнэй газар дэлхэе доһолгохоёо ерэхэдэ,
уур хилэнһээн, хүр жабхаланта хүсэ шадалһаань тэрьедэхэ гэжэ
зон хадын агынууд руу, газарай габа руу хорохо.
20 Тэрэ үдэрэй мандахадань, зон мүргэхэеэ өөһэдтөө хэһэн
алта, мунгэн шүтөөнүүдөө хаяжа,
мана һохорнууд, һарьһан эрбээхэйһнүүд руу шэдэхэ.
21 Эзэнэй газар дэлхэе доһолгохоёо ерэхэдэ,
уур хилэнһээн, хүр жабхаланта хүсэ шадалһаань тэрьедэхэ гэжэ
зон хабсагайн хабшал руу, хадын агынууд руу хорохо.
22 Хүнэй ами наһан – амисхал гээшэ,
үхэхэ табисууртай нэгэндэ найдаһанай дэмы.
Тэрэ юуншые бэшэ бшуу.

Иерусалимдахи эхи захагүй байдал

- 3**¹ Харагты, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан
хангамжа, туһаламжа Иерусалим болон Иудын хан түрэхөө
зайлуулха гэжэ байна.
Тэрэ эдеэ хоол, уһыень,
2 баатарнууд ба сэрэгшэдыень,
шүүгшэд ба лүндэншэдыень,
мэдэлшэд ба аха захатаниинь,
3 сэрэгэй ноёд болон эрхим ударидагшадые,
дүй дүршэлтэй зүбшэгшэд болон ерээдүйе түсэблэхэ,
ойлгуулха эди шэдитэйшүүлые абан зайлуулха гэжэ байна.

- 4 Ударидагша болгон үхибүүдые Тэрэ табиха,
тэдэниие хүүгэд хүтэлхэ.
- 5 Хүн бүхэн бэе бэеэ дарлажа байха.
Залуушуул аха захатанаа хүндэлхээе болихо,
хара зон нэрэ түрэтэйшүүлээ хүндэлхэгүй.
- 6 Уг унги нэгэ зон нэгээ шэлэжэ,
иигэжэ хэлэхэ сагынь ерэхэ:
«Маанадта орходоо та нэмэргэтэй байна гээшэт,
тиимэнээ энэ хүндэ сагта манай удамарша болыт!»
- 7 Теэд тэрэ хүн харюусан хэлэхэ:
«Би хэндэшье туһалжа шадахагүйб.
Гэртэмни эдихэ хоол, хубсаһа хунаршье байхагүй.
Танай удамарша боложо шадахагүйб!»
- 8 Иерусалим бүдэрэн унахаяа байна,
Иудын хан түрэ доройтон хандарна, юуб гэхэдэ,
тэдэ Эзэнэй урдаһаа һөөргэдэн дуугарна, хэрэг ябуулна,
Алдарта Бурханай хараа нюдэндэ энэ доромжолол мүн.
- 9 Ньюр шарайень харахада, нүгэлтэйень ойлгохоор.
Тэдэ Содомой зондол адли нүгэлөө ньюунагүй,
хайрхан һагад хөөрэнэ.
Өөһэдөөл өөһэдтөө гай тодхор татаа гээшэл.
- 10 Зүб шударга ябадалтай зон үйлэдэһэн хэрэгэйнгээ буян эдлэхэ,
энэ болбол ехэ зүб гээд дэмжит.
- 11 Хара ханаатан золгүй байха.
Ондoo зондо юу хээ һэм – тон тиимэ юумэн тэдээндэ өөһэдтэнь
хүрэхэ.
- 12 Хүүгэд арад зониием дарлажа, эхэнэрнүүд арадыем
хүтэлбэрилнэ.
Арад түмэмни! Удамаршадтнай таанадые төөрюулжэ,
зүб харгыһаатнай хадууруулаа.

Эзэн арадаа шүүбэрилхэ

- 13 Эзэн зарга мэдүүлхээе бодожо,
арадуудые шүүхээе зэһэбэ.
- 14 Эзэн арад түмэнийнгөө ахалагшадые болон ударидагшадые
шүүн,

- иигэжэ айладхана: «Таанад үзэм жэмэсэй сэсэрлиг
хооһоруулаат,
үгытэй ядуу зонһоо буляжа абанан зөөри гэртэтнай байна.
15 Ямар эрхэтэй аад, арад түмэниием дарланабта,
үгытэй ядуу зониие юундэ баһанабта?
Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан, айладажа байнаб!»
- 16 Эзэн иигэжэ айладаба:
«Харыт, Сионой эхэнэрнүүд бардам гээшэнь!
Тэдэ хамараа өөдэнь үргөөд, нюдөөрөө наадажа,
хүлдөө бугааг жэнгирүүлэн, гоо гоёмсуугаар алхалан ябанал.
17 Теэд Би тэдэниие хэнээхэб – толгойень хюһажа, халзан
болгохоб!»
- 18 Эдэнэй гоёолтыень – хүлэйн бугааг,
толгойн зүүлтэ, һарын түхэлтэй зүүдхэлнүүдыень,
19 һиихэнүүдыень, гарай бугаагуудые, нэмэргэнүүдые,
толгойн боолто, хүлэй гэнжэ, бүһэнүүдые, хангалтай
түрхилгэнүүдые, һахюуһыень,
20 бэһелиг, хамарай сахариг,
21 гоёолой хубсаһыень, гадар самса, нэмэргэнүүдыень,
мүнгэ хэдэг багахан сүүмхэнүүдыень,
22 гэрэл, дотор хубсаһа, аршуулнуудые, нэмэргэнүүдыень
Эзэнэй абажа хаяха үдэрын дүтэлөө.
- 23 Анхилдаг һайхан сүршэлгын орондо үмхэй муухай үнэртэй,
гоё һайхан бүһэнүүдэй орондо аргамжатай,
гоёлой хубсаһанай орондо онги-набта хубсаһатай,
гоё һайхан үһэнэй орондо халзан тэдэ болохо.
- 24 Хотын эрэшүүдые һэлмэ жада хороохо,
баатарнууд дайнда алдалан унаха.
25 Хотын бартаануудай хажууда орилоон, бархираан гараха,
Иерусалим хадаа дээрмэдүүлһэн, шараа нюсэгэн,
газар дээрэ һуужа, бархиржа байһан эхэнэртэл адли болохо.

4¹ Долоон эхэнэрэй нэгэ эрэ хүндэ аһалдан,

«бидэ өөһэдөө өөһэдыгөө тэдхэдэг, хубсалуулдаг байхабди,

гансал таниие манай үбгэн гээд нэрлэдэг болохымнай
зүбшөөгьт,
үбгэгүй байхадаа, нэрээ гутанхай, доромжолуулжа байнабди»
гэжэ хэлэхэ саг дүтэлжэ байна.

Иерусалим нэргээгдэхэ

²Тэрэ үдэр Эзэнэй мүшэр гоё найханаар, алдар солоор толоронхой бии болохо, газарай хэшэг Израилиин амиды мэндэ үлэгшэдтэ бахархал, гоо найханиинь болохол. ³Сиондо амиды мэндэ үлөөшэд, Иерусалим соо амиды үлэгшэд, юрэдөө, амиды зоной тоодо Иерусалимда бэшэгдэнхэй бүхы зон гэгээн гээд нэрлэгдэхэ. ⁴Өөрынгөө галта хүсөөр Эзэн Сионой басагадһаа муу муухайень шүүбэрилэн угааха, Иерусалимые шуһанһаань сэбэрлэхэ. ⁵Тиигээд Сионой уулаар болон тэндэ сугларагшад дээгүүр Эзэн үдэртөө үүлэ, хүниндөө утаа, дүлэлзэһэн гал түхөөхэ. Эзэнэй алдар соло бүхы хотые бүрхөөн, халхалан байха. ⁶Энэ халхабша үдэрэй аяма халуунһаа аршалха, һүүдэр болохо, шуурга, бороонһоо хорохо газар, нэмэри болон байхал.

Үзэм жэмэсэй сэсэрлигэй дуун

- 5** ¹ Нүхэр тухайгаа,
үзэмэй жэмэсэй сэсэрлиг тухайнь дуу дуулахамни.
Минии Нүхэр үрэжэлтэй гүбээ дээрэ
үзэмэй модоной сэсэрлигтэй бэлэйл.
- ² Тэрэнээ тойруулан малтажа,
шулуунуудһаань сэбэрлээ.
Эгээл эрхим үзэмэй жэмэс һуулгаа.
Алим жэмэс хамгаалхаяа
сэсэрлигэй дунда самхаг барья.
Уһан үзэм шахаха шахуурга малтан зохёогоо.
Тиигээд найхан үзэмэй жэмэс гараха гэжэ
найдан хүлэжэ байхадань,
гашуун үзэмэй жэмэс ургаал!
- ³ – Иерусалимда болон Иудын хан түрэдэ ажаһуугша таанад,
үзэмэй жэмэсэй сэсэрлигэйм болон Минии хоорондохи
зарга хэрэгые шүүбэрильт!
- ⁴ Үшөө юу тэрэндэ хэхэ ёһотой байгаа гээшэбиб?
Бүхы юумэ хээлби. Теэд юундэ
Минии найн үзэмэй жэмэс гараха гэжэ хүлэжэ байхада,

- гашуун, муу үзэмэй жэмэс гарааб?
- 5 Мүнөө Би үзэмэй жэмэсэй сэсэрлигтэйгээ юу хэхэ гэжэ байһанаа таанарта мэдүүлхэм: хорёо хотыень абахаб, тэрэниие хооһолог лэ; ханыень һандаргаахаб, тэрэниие гэшхэг лэ.
- 6 Тэрэниие эзэгүйрүүлэн хаяхаб, мүшэр заһагдан отологдохогүй, газарынь һэндэгдэхэгүй. Тиихэдэм тэрэ хадхууртай үрмэдүүлдэ баригдаха. Тэрээн дээрэ бороо бү оруула гэжэ Би үүлэдтэ захирхаб.
- 7 Израилиин арад –
Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үзэмэй жэмэсэй сэсэрлиг гээшэл;
Иудын хан түрын улад зон –
Тэрэнэй дуратай үзэмэй модоной эшэнүүд.
Үнэн зүбөөр хэрэгүүд эрхилэгдэхэ гээд Тэрэнэй хүлээһэниинь тэдэ алууршад болоо.
Үнэн шударгыё хүлээһэниинь гомдол, оог бархираан гансал гарана.
- Зоной муу муухай хэрэгүүд*
- 8 Ямаршыё зайгүй болотор байшан дээрээ байшан нэмэжэ, таряалан дээрээ таряалан худалдан абажа байгааша таанадта гай тодхор тохёолдохо!
Газар дээрэ гансал таанад ажаһууна юм гүт?!
- 9 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн эли тодоор намда:
Гэрнүүд олон, гэбэшыё тэдэ хооһорхо.
Мантан, найхан байшангууд хүнгүй үлэхэ.
- 10 Дүрбэн гектар талмай үзэмэй жэмэсчээ оройдоол нэгэ баата жэмэсэй шүүһэн гараха.
Тариһан хоомэр таряанһаа оройдоол эфаа, арба дахин бага таряан ургаха, – гэжэ дуулгаал.
- 11 Эртэ үглөөһөө үдэшэ болотор үзэмэй дараһан архи уужа үнгэргэгшэдтэ гай ушарха!
- 12 Ятаг, хуур, хэнгэрэг, лимбэ!
Найрлан, тэдэ архидана.
Харин Эзэнэй үйлэ хэрэгүүд тухай һананагүй,
хэжэ байгашыень анхарнагүй.

- 13 Тиимэхээ ойлгодоггүй хадаа арадни
баряанда туугдан ошохо.
Удамаршадынь туража үхэхэ,
хара зониинь ангажа хосорхо.
- 14 Үхэлэй орон тэдэниие хүлэжэ, амаа үргэнөөр ангайна.
Тишээ тайжанар, юрын зоншье,
шууягшад, найрлагшадшье ошохол.
- 15 Зон доромжологдон номгорхо,
бардам зантайшуулшье бултадаа галхаха.
- 16 Харин Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
үнэн зүбөөр хэрэгүүдые шүүжэ үргэмжэлэгдэхэ,
Арюун Бурхан үнэн шударгаараа
нангин арюунаа харуулха.
- 17 Зон хони малаа хаяад, баряанда туугдан ошохо,
тиихэдэнь хонидынь эзэгүй өөһэдөө тараха,
баяшуулай орхиһон гэрнүүдэй дундуур эшэгэд бэлшэхэ.
- 18 Ай даа, худалай аргамжаар өөрынгөө хойноһоо
муе татажа ябаашад,
нүгэл шэбэл тэргэдэ хүллөөд,
татажа байгаашад гай тодхорто орохо!
- 19 «Эзэн айладхалаа түргөөр бээлүүлэг лэ,
бидэ тэрэниенъ нюдөөрөө харахаяа һананабди.
Израилиин арюун Бурхан түсэбөө бээлүүлэг лэ,
бидэ тэрэниенъ лаб мэдэхэеэ хүсэнэбди!» гэжэ тэдэ хэлэнэ.
- 20 Муе хайн, хайниие муу гэжэ нэрлэгшэ,
харанхые гэрэл, гэрэлые харанхы болгон хубиллагша,
гашууниие амтатай, амтатайе гашуун болгогшо зондо гай
ушарха!
- 21 Өөһэдыгөө ехэ сэсэн мэргэн, ухаатайбди гэжэ
һанажа байгаашад гай гасаланда орохо!
- 22 Архиин туулмаг болошонхой,
хатуу архи үзэмэй дараһан архитай худхан уугшад гай
гасаланда орохо!

- 23 Эдилгэ абахадаа, гэмтэниие зүб гэхэн шийдхэбэри гаргана,
зүб шударга зоние гэмтэй болгоно!
- 24 Тиймэхээ тэдэнэй үндэһэн голоомын болон хатаһан үбһэнэй
гал дүлэндэ шатаһандал адли хосорхо,
тэдэнэй эсэсг хатажа, хумхаа тоһон болохо,
юундэб гэхэдэ, тэдэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй Хуули буруушаагаа,
Израилиин арюун Бурханай үгэнүүдые тоогоогүй.
- 25 Эзэн Өөрын арад түмэндэ уур сухал боложо,
гараа тэдээн руу хунгажа, сохихо!
Хада ууланууд доһолжо,
үхэхэн зоной хүүрнүүд бог шорой мэтэ үйлсэнүүдээр хэбтэхэ.
Энээнэй удаашье Тэрэнэй уур хилэн унтархагүй,
гарынь хунгаатай зандаа байха!
- 26 Эзэн алас холын үндэхэ яһатаниие урижа, туг үргэхэ,
газар дэлхэйн захиһаа ерэхыень тэдээндэ эшхэрхэ.
Харыт, тийхэдэнь тэдэ шуумар түргэн ерэхэл!
- 27 Тэдэнэй хэншые эсэжэ байхагүй, хэнииншые бүдэрхэгүй.
Нэгэшые хүниинь дууража-унтажа байхагүй.
Бүһэнүүдынь нуларжа тайлдахагүй,
нэгэшые хүнэйнь гуталай уялаа таһархагүй.
- 28 Тэдэнэй годлинууд хурса, хурша номынь татаатай.
Моридойнь туруунууд сахюур шулуун мэтэ хатуу,
тэргынь мөөрнүүд хуй халхин мэтэ.
- 29 Дайсанай сэрэгшэд залуу арсалан мэтэ архиржа,
олзоо шүүрэн абахадань, хэншые буляан абажа шадахагүй.
- 30 Тэрэ үдэр тэдэ олзо дээгүүрээ далай мэтэ хүрхирхэ.

Энэ орон нютагые харабал,
Хаб харанхы ба уй гашуудал тэндэ үзэхэш.
Гэрэл унтаржа, шэб харанхы болохо.

Лүндэнишэ болохыень Эзэн Исайте дуудана

6¹ Уззияа хаанай наһа бараһан жэл би Эзэн Бурханиее хараа һэм.
Тэрэ үндэр дээгүүр заларһан хан шэрээ дээрэ һуужа байгаа. Нэ-
мэргынь хормойнууд нангин үргөөе бүхыдэнь дүүргээд байгаа бэлэй.
² Тэрэниие тойроод сераафууд элин байгаа. Амитан бүхэн зургаан

далитай: хоёр даляараа нюураа бүглэжэ, хоёр даляараа хүлөө хушажа, хоёроороо ниидэжэ байгаа. ³Нэгэнь нүгөөдэдөө хашхаран:

– Түмэн Сэрэгтэ Эзэн нангин, нангин, нангин!
Тэрэнэй алдараар бүхы газар дэлхэй дүүрэнхэй! –
гэжэ хэлэжэ байба. ⁴Тэдэнэй абяа дуунһаа үүдэнэй хуури шэшэржэ,
үргөө дүүрэн утаан гараба. ⁵Тиихэдэнь би иигэжэ хэлэбэб:

– Ай даа! Һалахамнил!
Хэлэһэн үгэ бүхэмни нүгэл шэбэлтэй,
нүгэл шэбэл дуугардаг зоной дунда ажаһуунаб.
Тиимэ аад, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Хааниие хараалби.

⁶Тиихэдэм сераафуудай нэгэн үргэлэй шэрээһээ шатажа байгаа сог
нүүрһэ хабшуураар абажа, намда ниидэжэ ерэбэ. ⁷Тэрэ сог нүүрһээр
уралдамни хүрэжэ, иигэжэ үгүүлбэ:

– Энэ шинии уралда хүрэхэдэм, гэм зэмэшни үгы болоо,
нүгэлшни арюудхагдаа.

⁸– Би хэниие ябуулхабиб? Хэн Манай даабари дүүргэхэб? – гэхэн
Эзэнэй дуу соносоод, би хэлэбэб:

– Би ошохоб, намайе ябуулагты!

⁹Тиихэдэм Тэрэ айладаба:

– «Хэды дуулаһаншье хаа, таанад юумэ ойлгохогүйт.
Хэды хараһаншье хаа, юумэ обёорхогүйт» гэжэ тэрэ аралда
ошожо хэлэ.

¹⁰ Энэ арал түмэниие ухаагүй ойгог болгожо,
шэхынь дүлии, нюдынь һохор болго.
Тэдэ бү хараг, бү дуулаг, бү ойлгог.
Үгы хаа, тэдэ Нам руу эрьежэ, эдэгэхэл.

¹¹ Би асуубаб:

– Эзэмни, хэр удаан энэ үргэлжэлхэб?

Тэрэ иигэжэ харюусаба:

– Хотонуудай һандаран сүйдтэ орожо, хүн зонгүй болотор,
оршон тойроной эзэгүйржэ, газар нютагай юушьегүй болотор.

- 12 Би зониие үлдэхэб,
энэ орон нюотаг ехэ хооһорхо.
- 13 Зоной арбанай нэгэ хубишье эндэ үлөө хаань,
энэ газар дайда дахин хооһоруулагдаха.

Сарса болон зандан мододые тайрахада, үндэһэн түгсүүл үлэдэг.
Тэрээн мэтэ нангин үрэ энэ орон нюотагай үндэһэн мүн.

Ахааз хаанда мэдээсэл

7¹ Уззия гэгшын аша, Ётаамай хүбүүн Ахаазай Иудын хан түрые зонхилжо байһан үедэ дайн дажар болоо һэн. Араамай хаан Рэциин ба Израилиин хаан, Рэмаалияагай хүбүүн Пээкаа Иерусалимда дайлаба, гэбэшье эзэлэн абажа шадабагүй.

² Эпрааимай газар дайдада Араамай сэрэгэй ороод байһан тухай мэдээсэл Давидай гэр бүлэдэ дуулдахадань, Ахааз хаан арад зонтоёо хамта һалхинда найгажа байһан ойн модод мэтэ шэшэрэлдэн айба.

³ Тиэхэдэнь Эзэн Исайда иигэжэ айлалдаха:

– Ши Шэһаар-Яшууб* хүбүүнтэе хамта Ахааз хаанай урдаһаа ошо. Бүд шэрдэдэг газар руу ошогшо харгыда, дээдэ сөөрэмһөө татаатай уһанай татуурай эсэстэ тэрээнтэй ушархат.

⁴ – Зүрхээ хөөрэнгүй, номгон даруу, айнгүй бай, – гэжэ тэрээндэ хэлээрэйгты, – Рэциин хаан араамшуудтайгаа хамта ба Рэмаалияагай хүбүүн – ууяжа-унтаржа байһан хоёр модон гээшэ, уур сухалаар дүрэлзэбэшье, сүйд хэхэ бэшэ. ⁵ Араамшууд эпрааимуудтай, Рэмаалияагай хүбүүнтэй хамта шини урдаһаа хорото хэлсээ байгуулаа. Тэдэ иигэжэ хэлэнэ: ⁶ «Иудын хан түрэ руу шэлжэн орожо, арад зониие айлган хүрдүүлжэ, газар дайдыень өөһэдөө хубаан абаад, тэндэ Табээлэй хүбүүе хаанаар табия».

- 7 Харин Би, Эзэн Бурхан,
иимэ юумэн болохогүй, бүтэхэгүй гэжэ соносхоноб.
- 8 Араамые Дамааск зонхилно,
Дамааскые – Рэциин.
Жаран табан жэл үнгэрхэ – Эпрааимай арад үгы болохо.
- 9 Эпрааимые Самари зонхилно,
Самариие – Рэмаалияагай хүбүүн.
Танай этигэл бата бэшэ һаа,
таанад бата бэхи зогсоногүй гээшэт!

* ^{7:3} Шэһаар-Яшууб – эхэ еврей хэлэн дээрээ «Үлөөшэнь бусаха» гэхэн удхатай.

Эзэнэй дүлгэ тэмдэг – Эммануил

¹⁰Удаань Эзэн Ахаазта дамжуулха үшөө нэгэ иимэ мэдээсэл айладхаба:

¹¹ – Ямар нэгэ дүлгэ тэмдэг үгэхыемни Намае, өөрынгөө Эзэн Бурхание, гуйгты. Гүн доро гү, али үндэртэ нэгэ юумэнэй болохые гуйгты.

¹² Харин Ахааз иигэжэ харюусаба:

– Би гуйхагүйб. Эзэниие туршажа байхагүйб.

¹³ Тиихэдэнь Исай иигэжэ хэлэбэ:

– Давид хаанай үри һадаһад, одоо шагныта! Зоной тэсэбэри туршажа байхатнай таанадта багадаад, Бурханайшые тэсэбэри туршажа-шалгажа байхаяа һанаба гүт?! ¹⁴ Зай, тиигээ хадатнай Эзэн Өөрөө таанадта дүлгэ тэмдэг үгэхэ.

Анхарагты! Басаган* хээлитэй болоод, хүбүү түрэхэ, тэрээниие Эммануил** гэжэ нэрлэхэ. ¹⁵ Һаие мууһаа илгаруулжа шададаг Тэрэнэй болоходо, зөөхэй, зүгын бала эдэе хоолын болохо. ¹⁶ Һаие мууһаа илгаруулжа шададаг Тэрэнэй болоодүй байтар таанадай айдаг тэрэ хоёр хаашуулай орон нютагууд хооһорхо.

¹⁷ Гэбэшые Иудын хан түрэхөө Эпраимай таһарһан саһаа хойшо үзэгдөө-харагдаагүй гай гасаланта үдэрнүүдые Эзэн таанадта, улад зондотнай, гэр бүлэдэтнай тохон тохёолдуулхань. Тэрэ юун бэ гэхэдэ, Ассириин хаание Тэрэ асархань.

¹⁸ Тэрэ сагай тохёолдоходо,
Нилэй эгээл холо углуу тохойһоо
алыһад мэтэ ниидэн ерэхыень Египедэй сэрэгтэ,
зүгы мэтэ бөөгнэрэн ерэхыень Ассириин сэрэгтэ
Эзэн эшхэрэн, дохёо тэмдэг үгэхэ.

¹⁹ Дайсад ерэжэ, эзэгүй хооһон хүндыгөөр,
хабсагайн хабшуу газараар, үүргэнын һөөгүүдөөр болон
бүхы уһатай газарнуудаар буудаллан буужа эзэлхэ.

²⁰ Ассириин гараар Эзэн Иудын хан түрые хэһээхэ.
Тэрэ Ассириин хаание үһэ заһагша мэтээр хэрэглэжэ,
дороһоо дээшэнь бултыень –
хүлэйтнай, толгойнтнай үһэ зүһэ,

* 7:14 Хуушан еврей хэлэн дээрэ «алма» – «залуу басаган, залуу эхэнэр».

** 7:14 Эммануил – еврей хэлэнһээ оршуулхада, «Бурхан бидэнтэй хамта» гэхэн удхатай.

нахал намбай хюнан абаха.

- 21 Тэрэ сагта гэр бүлэ оройдоол нэгэ гунжан үнээ,
хоёр ямаа баридаг болоошые хадаа,
22 элбэг-дэлбэг хүтэй байха, зөөхэйгөөр ядархагүй!
Энэ орон нютагта үлөөшэ зон
зөөхэйгөөр, зүгын балаар таһалдахагүй!*
- 23 Нэгэ эшэнь мянган мүнгэн шээкэл үнэ сэнтэй,
дүн хамта мянган эшэ үзэмэй жэмэс ургадаг байһан энэ талмай
тэрэ сагта халаахайгаар, үүргэнын эшээр урган дүүрэшэхэ.
24 Энэ газар элдүүрилэгдэдэггүй,
гансал агнууриин газар болохо**.
- 25 Урдань ургаса ургадаг байһан толгойнууд
хадхуур халаахайгаар дүүрэжэ, хэншые тиишээ ябахагүй.
Гансал үхэрэй, хонидой бэлшээри тэрэ болохо.

Эзэнэй дүлгэ тэмдэг – Исайн хүбүүн

8¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
– Томо хабтана абаад, зоной уншахаар, ойлгохоор дээрэнь томо
үзэгөөр «Һаяар дээрмэдэлгэ, түргөөр тонолго» гээд бэшэ. ²Би найдам-
тай гэршэнэрые – Урияа санаартание ба Ебэрээхия гэгшын хүбүүн
Захарияе дуудахаб.

³Тиигээд би намгантаяа унтажа, намгамни хээлитэй болоод, хүбүү
түрөө бэлэй. Эзэн намда айладхаба:

– Хүбүүгээ «Һаяар дээрмэдэлгэ, түргөөр тонолго» гээд нэрлэгты.
⁴Юуб гэхэдэ, энэ үхибүүнэй «аба, эжы» гэжэ хэлэжэ хуратар Дамааскын
бүхы эд баялиг болон Самариин бүхы олзо Ассириин хаанай болохо.

Ассириин хаан ерэхэ

- 5 Эзэн намтай дахин хөөрэлдэбэ.
6 Тэрэ иигэжэ айладхаа:
«Эдэ зоной Шилоах горхоной

* 7:22 Газар элдүүрилжэ амидардаг арадта энэ хадаа ехэ таагүй байдал
тохёолдохо гэнэн удхатай.

** 7:24 Газар хаясаанай боложо, зэрлиг амитад үдэхэ, агнуури дэлгэрхэ, энэ
хадаа газар элдүүрилдэг арадта муу байдал тохёолдохо гэнэн удхатай.

- аалин намдуу урасхал уһые шамарлажа,
Рэциин ба Рэмаалиягай хүбүүндэ баясажа байһандань
- 7 Би, Эзэн Бурхан, тэдэндэ
бүхы сэрэгээрээ добтолхыень
Ассирийн хааниие асархаб.
Эрьһенээ халин үерлэгшэ Евфрат мүрэнэй
ехэ урасхал уһандал адли тэрэнэй сэрэг нэбтэрэн-халин ерэхэл.
- 8 Тэдэ Иудын хан түрын газараар үер мэтэ дэлгэржэ,
хүзүү хоолойдонь хүрэтэрөө, шэнгээхэ болотороо тулаха,
бүхы газарыень эзэлхэ.
Далинуудынь шинии бүхы газар дээгүүр далбаатай байха,
Эммануил*!»
- 9 Арадууд, мэдэгты! Шэшэрэлдэгты!
Алас холын бүхы орон нютагууд, шагнагты!
Дайнда бэлдэгты, шэшэрэлдэгты!
Дайнда бэлдэгты, шэшэрэлдэгты!
- 10 Байлдаа яжа ябуулхаяа түсэблэгты!
Гэбэшье тэдэ түсэбүүдтнай бүтэхэгүй.
Захиралта үгэнүүдые сэрэгтэ хэлэгты!
Гэбэшье эдэ бүгэдэ ямаршье туһагүй,
юуб гэхэдэ, Бурхан бидэнтэй хамта!

Эзэн лүндэнишые һэргылнэ

¹¹ Бүхы эдэ зондол адляар юумэ хэжэ байхагүй тухайм Эзэн намайе агууехэ шадал хүсөөрөө һэргылбэ. Тэрэ иигэжэ айладхаа:

- 12 – Энэ арадай нюуса хэлсээн гэжэ тооложо байгаашые
бүгэдыень нюуса хэлсээн гэжэ бү тооло.
Тэдэнэй айжа байгаа юумэнһээ бү ай, бү һүрдэ.
- 13 Намайе, Түмэн Сэрэгтэ Эзэниие, нангинаар хүндэлжэ,
Намнаа айжа-түбэгшөөжэ байха ёһотойт.
- 14 Би зониие арюудханаб,
Иудын, Израилиин хан түрэнүүдтэ
бүдэрдэг шулуун, торожо унадаг шулуун мэтэ байхаб.
Иерусалимай улад зониие бариха урьха занга мэтэб.

* 8:8 Эммануил – эхэ еврей хэлэн дээрээ «Бурхан бидэнтэй хамта!» гэнэн удхатай.

- 15 Олохон зон бүдэржэ унаха, тэһэ бута унаха.
Тэдэ урьха зангада орожо баригдаха.

Үхэнэн зонтой зүбшэжэ болохогүй!

- 16 Таанад, минии шабинар, Бурханай намда дамжуулхан айладхал сахиха, хадагалха ёһотойт.
- 17 Эзэн Өөрынгөө арад түмэнһөө хоргодоо-хороо, гэбэшье би Тэрээндэ этигэнэб, Тэрээндэл найданаб.
- 18 Эзэнэй намда даалгаһан үхибүүдтэй би мүнөө эндэ байнаб. Бидэ Израилиин улад зондо дүлгэ тэмдэг, амиды гэршэлэлгэнүүд болонобди.
Бидэ Сион уула дээрэ заларан оршогшо
Түмэн Сэрэгтэ Эзэнээр эльгээгдэнхэйбди.

19 Таанадые зарим зон иигэжэ гуйжа болохо:

– Һүнэнэ дуудагшадтай болон шэбшэдэг шэдитэнтэй зүбшыт.

Теэд таанад иигэжэ тэдээндэ харюусаарайгты:

– Арад түмэн өөрынгөө Бурханһаа туһа эрихэ ёһотой. Эльбэ жэльбэтэйшүүлэ хэрэглэн, юундэ амиды зон тухай үхэнэн зонһоо асууха болонобиди?

20 Эзэнэй хургаал болон гэршэлэлгэдэ хандагты. Тэдэниие сахин дүүргээгүй хаа, худал хуурмаг үгэнүүдтэ хүрмэгдэхэт. Теэд тэдэ үгэнүүд хоһон, аша туһагүйл.

Хэсүү үе

- 21 Эльбэ жэльбэтэйшүүлэе шагнагша зон зоболондо дарлагданхай,
үлэсхэлэн хоһон газар дэлхэйгээр тэнэжэ ябаха.
Гэдэнээ үлдэжэ ябахадаа тэдэ сухалдажа,
хаанаа болон Бурханаа харааха.
Тэдэ өөдөө огторгой руу гү.
- 22 али доошоо хүрьһэтэ газар руушые шэртэхэдээ,
гансал зоболон ба харанхые, шэг харанхые хараха.
Тиигээд тэрэ харанхыда өөһэдөө абташаха.

Ерээдүйн хаан

- 9**¹ Энэ харанхын урьха зангада ороошод мултаржа шадахагүй.
Урдын сагта Зэбүлүүн болон Напталиигай газар дайда суугүй, үргэн зондо мэдээжэ бэшэ бэлэй.

- Харин ерээдүй сагта энэ газар дайда –
Дундада далайһаа зүүлжээ,
Иордан мурэнэй нүгөө бэээр газар,
мүн харин зоной ажаһуудат Галилей гэдэг газар дайдашые –
суута болохо.
- 2 Харанхы мунхагта алхалжа ябаһан зон
тон ехэ гэрэл туяа үзэбэ!
Үхэлэй ороной һүүдэртэ һуугаашадта
гэрэл туяа сасарба.
- 3 Бурхан, Та үндэнэ яһатаниие олошоруулаат,
ехэ баяр тэдэндэ түхөөгөөт.
Зон олзо хубааха үедэ баярладаг мэтэ,
Танай урда ургаса хуряан баярлана.
- 4 Тэдэниие даража байһан хөөмэгшэ,
сохижо байһан ташуурые Та эбдээт.
Хэзээ нэгэтэ Мидианай сэрэг һамна бута сохиһондол,
Өөрынтнай зониие дарлажа-мүлжэжэ байһан арадые
Та бута сохёот.
- 5 Тулалдаанда сэрэгшын үмдэдэг сабхи,
шуһанда зуураһан хубсаһаниинь
галда шатаагдаха.
- 6 Бидэндэ үхибүүн түрэбэ!
Бидэндэ хүбүүн үгтэжэ байна.
Тэрэ манай удамарша болохо.
Тэрэ Гайхамшагта үзэгдэл Түсэблэгшэ,
Хүсэтэ Бурхан,
Хэтэ мүнхэ Эсэгэ,
амгалан байдалай Ударидагша гээд нэрлэгдэхэ.
- 7 Тэрэнэй засаглалга, түлөөлгэ бүри ехэ боложол байха.
Хан түрэнхэ хододоо амгалан тайбан байха.
Тэрэ Давид хаанай үри һадаһан.
Энэ саһаа эхилжэ хэтэ мүнхэдөө Тэрэ
үнэн шударга, үнэн зүбые
баримталан хүтэлбэрилхэ.
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн энээниие бэелүүлхэ ехэ ханаатай.

Эзэн Израилие хэнэхэ

- ⁸Израилиин хан түрэ, Яковай уг удам тушаа Эзэн айладхаһан байна.
⁹Эпрааимай бүхы зон, ниислэл хото Самарида ажаһуугша хүн бүхэн,

Тэрэнэй эдэ бүгэдые эрхилхэн тухай мэдэхэ болоно. Мүнөө тэдэ бардам, ехэрхүү зантай. Тэдэ иигэжэ хэлэнэ: ¹⁰ «Хирпиисээр баригдаһан байшангуудай хэмхэрэн унаашье хаань, шулуугаар тэдэниие барин бодхоохобди. Шикма мододой отологдоошье хадань үнэтэ хуша модоор тэдэниие хэлгэхэбди».

¹¹Тэдэндэ добтолон орохыень Эзэн дайсадыень, Рэцииние, дуудан ээбсэгжүүлээ. ¹²Зүүн зүгһөө Араам, баруун зүгһөө Пилишт гүрэнүүд Израилие залгиха гэжэ амаа ангайлгаба. Энээнэй удаашье Эзэнэй уур хилэн бууранагүй. Тэрэ хэһээхэ гэжэ гараа хунгаһан зандаа байна.

¹³Израилиин арад түмэн ханаа ороногүй, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй хэһээгээшье хадань тэдэ һөөргөө бусанагүй. ¹⁴Нэгэ үдэр Эзэн Израилиин толгой ба һүүл таһа сабшаа, пальма, хулһые сабшаа. ¹⁵Толгойнь хадаа үндэр наһатайшуул ба ноёдын, һүүлын хадаа худал хуурмаг лүндэншэд болоно. ¹⁶Удамаршадын зонно төөрюулхэ, гээгдэхүүлхэ. ¹⁷Тиймэ ушарһаа Эзэн өөрын арад түмэнэй залуу зон тушаашье ханагаа табихагүй, үншэн хүүгэдые, бэлбэһэн эхэнэрнүүдыешье хайрлахагүй. Юуб гэбэл, тэдэ бултадаа Бурхангүй ба муу хэрэг үйлэдэгшэд, муу юумэ амалжал байгшад. Энээнэй удаашье Эзэнэй уур хилэн буурахагүй, зониие хэһээхэ гэжэ гарын хунгаатай зандаал байха.

¹⁸Зоной муу муухай ябадал гал мэтэ соробхилжо, үүргэнэ болон хадхурта һөөгүүдые шатаана. Энэ хадаа ойн шэрэнгэ хүрэтэр носожо, дээшээ утаан бахана мэтэ хөөрэнэ. ¹⁹Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй уур хилэн газар дэлхэйгээр хаа-хаанагүй бушаганаха, зониие шатаан һалгааха, хэншье хэниешье хайрлахагүй. ²⁰Зон орон дотороо бүхы юумэ эдихэ, гэбэшье садахагүй. Тэдэ өөһэдынгөө гарыешье мэрэхэл! ²¹Мэнашшээ обогой зон Эпраимай обогто добтолхо, хамтаран, тэдэ Иудын хан түрэдэ добтолхо. Энээнэйшье удаа Эзэнэй уур хилэн буурахагүй, хэһээхэ гэжэ гарын хунгаатай зандаа байхал.

10 ¹ Үнэн зүб бэшэ хуулинуудые зохёодог, буруу шийдхэбэринүүдые бэшэдэг таанадта гай гасалан тудаха!

² Таанад үгытэй ядуу зоной хэрэгые буруу шийдхэнэт, эрхэнүүдыень хаһанат. Бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй ба үншэн үхибүүдэй зөөри өөрын олзо болгонот.

³ Бурханай хэһээлтын үдэр таанад яахабта? Таанад дээрэ алас холоһоо гай тодхор Тэрэнэй асархада, яаха болонот? Хэһээ тунһаламжа эрин гүйхэбта? Баялигаа хаана нюухабта?

- 4 Алуулхат, үгышые хаа, баряанда абтахат.
Энээнэйшые удаа Эзэнэй уур хилэн буурахагүй,
хэһээхэ гэжэ гарынь һунгаатай зандаа байха.

Ассирийн хаан тушаа

- 5 Эзэн иигэжэ айладхаба:
«Оо, Ассири! Сухалым хүргөөһэн зоние Ассирийн гараар,
ташуур мэтээр тэрэниие хэрэглэн, хэһээхэм.
- 6 Би Ассириие бурхангүй үндэһэтэнэй урдаһаа,
Минии уур хилэн хүдэлгэһэн арад түмэнэй урдаһаа ябуулхаб.
Дээрмэдэхэ, тонохын тула,
гудамжын шабар шабхай мэтээр зоние гэшхэхын тула
элыгээхэб».
- 7 Гэбэшые Ассири ихээе һананагүй, энээн тушаа бодоногүй,
тэрэ олон үндэһэ яһатаниие хюдаха, һалгааха һанаатай.
- 8 Тэрэ иигэжэ һайрхана: «Минии ударидагшад
бултадаа хаашуул!
- 9 Калноо ба Кархэмииш, Хамаат ба Арпаад хотонуудые
би диилэн абаа һэм. Самари ба Дамааскые диилээ һэм.
- 10 Шүтөөнүүдтэ мүргэдэг хан түрэнүүдые
хюдан һандаргаагаа бэлэйб.
Иерусалимай болон Самариин шүтөөнүүдтэ мүргэдэг зонһоо
тэдэ угаа олон һэн.
- 11 Тиимэһээ Самариие шүтөөнүүдтэйн хамта хюдаһандал адляар
би Иерусалимые мүргэдэг һиилэмэл хүрэгүүдтэйн хамта
һалгаахаб!»

¹² «Сион уула дээрэ болон Иерусалимда Өөрынгөө хэрэг хэжэ дүүр-
гэхэдөө, бардам һайрхуу зантай Ассирийн хааниие хэһээхэб», – гэжэ
Эзэн айладхана.

- 13 Ассирийн хаан иигэжэ бардамлана:
«Би гансаараал эдэ бүгэдые хээб.
Би хүсэтэйб, ухаатай сэсэмби.
Арад үндэһэтэнэй хоорондохи хилэнүүдые үгы хэнэб,
эд баялигыень дээрмэдэн абанаб,
гайхамшаг томо бээтэй баатартал адли
тэндэхи зоние дэһһэн гарааб.
- 14 Уурхайнууд соо байгааша үндэгэ зоной абадагтал,

би арадуудай эд баялиг, газарыень буляан абааб.
Намда эсэргүүсэн хүдэлхэ далишые байгаагүй,
хушуугаа нээн, нам руу хашхарха хэншые үгы!»

- 15 Сабшагша хүндөө хүхэ өөрыгөө найрхаха гү?
Үгышые наа, хюрөө өөрыень ашаглажа байгаа хүнэй урда
өөрыгөө дээгүүр үргэмжэлхэ гү?
Таяг хүниие үргэхэ бэшэ, хүн таягые үргэнэ.
Мүн сохидог модон набаа өөрөө хүниие сохихо бэшэ!
- 16 Тиимэһээ шанга баатарнуудыень хэһээхын тула
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн үбшэ хабша эльгэхэеэ байна.
Тэдэнэй бее махабадта гал дүлэн аһажа байһандал болохо,
тэдэ шатаха-зобохо.
- 17 Израилиин Гэрэл Бурхан гал дүлэн болохо.
Израилиин арюун Бурхан гал дүлэн боложо,
нэгэ үдэр тэдэниие – үүргэнэ, халаахайе шатааха!
- 18 Гоё найхан ой модон, үрэ жэмэстэ сэсэрлиг
үбшэн хүнэй доройтодогтол адли болохо.
- 19 Үлөөшэ мододын угаа үсөөн,
тэдэниие үхибүүншые тооложо шадахал.

Нэгэ хэдын лэ һөөргөө бусаха

- 20 Израилиин үлдөөсэ зоной, Яковай удамай үлөөшэдэй
өөһэдыень хюдааша үндэһэ яһатанда бэшэ түшэхөө болихо
сагынь дүтэлжэ байна.
Тэдэ зүб лэ Эзэндэ, Израилиин арюун Бурханда,
түшэглэн этигэжэ эхилхэ.
- 21 Үлдөөсөн бусаха,
Яковай амиды мэндэ үлэһэн зоной үсөөхэниинь лэ
хүсэтэ Бурхандаа бусаха.
- 22 Далайн элһэндэл адли тоогүй олон зоной
Израильда мүнөө байгаашые наань,
оройдоол үсөөхэниинь лэ һөөргөө бусаха.
Усадхалга хамагай зүб шүүлгээр тодорхойлогдонхой.
- 23 Тиимэл даа, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
түсэблэһэн хюдалга бүхы орон дотор хэхэ.

Ассириие хэлээхэ

- 24 Сион уула дээрэ ажаһуугша арад зондоо
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Минии арад түмэн, Сионой ажаһуугшад!
Ассирийн зонһоо бү айгты!
Египедэй зоной дарлан зобоодогтол адляар
таанадые тэдэнэй зобоогоошые хадань.
- 25 Удахагүй Минии сухал тараха,
Би таанадые хэлээхэеэ болихоб.
Тиигээд тэдэниие хюдажа эхилхэб.
- 26 Хирээгэй шулуун дээрэ
Мидианай зониие сохиһондол,
Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, тэдэниие ташуураар ташуурдахаб.
Египедые хэлээһэндэл Ассириие хэлээхэб.
- 27 Тэрэ сагай ерэхэдэ, тэрэнэй ашагша хүндэ ашаан
мүр дээрэхэтнай унаха,
хүзүүндэтнай үмдэхүүлһэн хөөмэгшэнь хухаран халаха».

Дайсан добтолбо

- 28 Дайсанай сэрэг Айһаат хотые эзэлбэ!
Тэдэ Мигрооноор үнгэрбэл!
Михмаашта нөөсэеэ хадагалба!
- 29 Тэдэ дабаа дабаад, Гээбэдэ хоножо байна!
Рамаа хотын зон шэшэрэлдэнхэй,
Саулай түрэнэн хото болохо Гибаагай ажаһуугшад тэрьедээ.
- 30 Галлиимай зон, хашхаралдыт!
Лааһишай зон, шагнагты!
Анатоодой зон, харюусагты!
- 31 Мадмэнаагай болон Гэбиимэй зон бээе абаран зугадана.
- 32 Мүнөөдэртөө дайсан Нообто байха.
Иерусалимай толгой болохо Сион уула руу
тэдэ нюдаргаа зангидан занана.
- 33 Хараарайгты, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
мододой мүшэр хухалдагтал
агуухэ хүсөөрөө тэдэниие хухалан доошонь хаяха.
Эгээл омог бардам,
эгээл үндэрынь баһагдан доромжолуулагдаха.
- 34 Ойн шэрэнгидэ мододой отологдоһондол,

Эзэн тэдэниие түмэрөөр отолхо!
Ливаанайшые үнэтэ сэнтэ модод тайрагдадаг шуу.

Амгалан тайбан хаан түрэ

- 11** ¹ Ишайн уг отологдоһон модоной түгсүүл мэтэ,
түгсүүлхээ шэнэ эшэ ургаха,
түгсүүлхээ шэнэ мүшэр урган гараха.
- ² Эрдэмэй болон Эзэнһээ бэшэрхэ хүр хүлдэ,
ойлголтын болон хүсэнэй хүр хүлдэ,
сэсэн мэргэнэй болон оюун ухаанай хүр хүлдэ,
Эзэнэй хүр хүлдэ Тэрээн дээрэ оршохо.
- ³ Тэрэ Эзэнһээ бэшэрһэн мэдэрэлээр дүүрэхэ,
миин шагнаһанай гү, али миин обёорһоной ашаар
хэрэгүүдые шүүбэрилжэ байхагүй.
- ⁴ Үгытэй ядуу зоной хэрэгүүдые үнэн зүбөөр шийдхэжэ,
бээе аршалжа шадахагүй хүнүүдэй эрхэнүүдые хамгаалжа тэрэ
байха.
- Үгэ хүүрээрээ газарые хюдажа,
эшхэрхэдээ, муу хүниие халгаажа байха.
- ⁵ Тэрэ үнэн зүбөөр бүһэлхэ,
үнэн сэхэ Тэрэнэй бүһэ болохо.
- ⁶ Шоно хурьгантай хамта амгалан тайбан амидарха,
ирбэс эшэгэнтэй хамта хэбтэхэ,
тугал залуу арсалантай хамта хоолложо тиихэдэ байхал.
Бишыхан хүбүүн тэдэниие адуулан байха.
- ⁷ Үнээн баабгайтай хамта бэлшэжэ,
тэдэнэй түл хамта амгалан хэбтэжэ,
арсаланшые үхэртэл адли голоомо эдижэ байхал.
- ⁸ Хорото могойн хажуугаар наадагша үхибүүн ямаршыегүй үлэхэ.
- ⁹ Бурханай нангин хада дээрэ
ямаршые муу юумэн болохогүй.
Уһан далайе дүүргэдэгтэл, газар дэлхэй хадаа
Эзэн тухай мэдэсээр дүүрэнхэй байха.

Эзэнэй арад һөөргөө бусаха

- ¹⁰ Тэрэ үдэр Ишайн үри наһан арадуудта туг болохо,
тэдэ арадууд тэрээн руу эрьехэ,
оршодог газарынь алдар суутай болохо.

- 11 Тэрэ үдэр Эзэн хоёрдохёо гараа хунгажа,
Өөрын арад түмэнэй үлдөөсье бусааха,
Ассириһээ, Египедһээ, Патрооchoо,
Күүшһээ, Элаамһаа, Шинаарһаа, Хамаадһаа болон
далайн аралнуудһаа асарха.
- 12 Дэлхэйн найман зүгөөр сүлэгдэн тараагдаһан
Израилиин болон Иудын хан түрэнүүдэй улад зоние
дахин суглуулан бусаажа байһан тухайгаа
үндэһэ яһатанда гэршэлэн харуулхын тула
Бурхан дохёо тэмдэг – туг үргэн байха.
- 13 Эпрааимай хан түрын атаархал болихо,
Иудын хан түрын дайсан мэтэ байхань үгы хэгдэхэ,
тэдэ эбтэй зетэй болохо.
- 14 Хамта тэдэ баруун зүгтэ пилиштүүдэй гүбээнүүдтэ добтолхо,
зүүн зүгтэ ажаһуугшадые тонохо.
Эдоом болон Моһааб руу гараа хунгаха,
Аммооной зон тэдээнэй мэдэлдэ орохо.
- 15 Эзэн Египедэй далайн хоолойе хатааха,
Евфрат мүрэн хатаахаяа халуун халхяар үлээлгэхэ,
хүнэй шаахайгаа тайлангүй тэрэниие гаталдаг болотор
долоон багахан горхон болгон хубааха.
- 16 Израилиин зоной Египедэй орон нютагһаа гараһандал адли
Ассиридэ амиды мэндэ үлэһэн Тэрэнэй арад түмэндэ
һөөргөө бусаха ехэ зам харгы нээгдэхэ.

Магтаал дуун

- 12** ¹ Тэрэ үдэр ши иигэжэ хэлэхэш:
«Эзэн, Таниие магтанаб!
Хэды намда уурлаашье һаа, уураа татажа,
мини ханаа амаруулаат.
- 2 Оо, Бурхан – минии абарал!
Тэрээндэ найданаб, юунһээшье айнагүйб.
Юуб гэбэл, Эзэн – минии хүсэн, минии шадал!
Тэрэ – минии абарал!»
- 3 Абаралай булагһаа баяртайгаар уһа удхан байхат!

- 4 Тэрэ үдэр иигэжэ хэлэхэт:
«Эзэниие магтан дуулагты!
Нэрыень дуудагты!
Бүтээһэн хэрэгүүдынь зондо мэдүүлэгты!
Агууехэ байһыень зондо һануулагты!
- 5 Гайхамшагта хэрэгүүдые үйлэдэһэн
Эзэниие магтан дуулагты!
Бүхы дэлхэй энээн тухайнь мэдэг лэ!
- 6 Синой ажаһуугшад, баясагты, шангаар дуулагты!
Израилиин арюун Бурхан танай дунда агууехэ!»

Эзэн Вавилоониие хэлээхэ

13 ¹ Энэ болбол Вавилоон тухай зүн табилга. Амооцой хүбүүн
Исай иимэ үзэл үзэһэн байна.

- 2 Нюсэгэн толгой дээрэ туг бодхоон намилзуулагты!
Сэрэгшэд руу хашхаран захиралта үгэгты!
Омог бардам хотын бартаануудта довтолон орохо тухай
дохёо тэмдэг үгэн, гараараа зангагты!
- 3 Эзэн хадаа Өөрын гэгээнүүдтэ захираа.
Уур хилэнгынь орьёлжо,
илалтануудтань баясадаг баатарнуудаа Тэрэ дуудаа.
- 4 Хада уулануудаар олон зоной хүл үймөөн мэтэ
ехэ шууяан дуулдана.
Энэ болбол хан түрэнүүд хүнхинэнэ,
үндэһэ яһатад хамта сугларна:
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн сэрэгээ дайнда дуудана!
- 5 Тэрэ сэрэгынь алас холын орон нюотагуудһаа,
тэнгэрийн хирхагһаа ерэнэ.
Бүхэли орон нюотаг һалгааха гэжэ
Эзэн уур хилэнсэглэн ерэжэ байнал.
- 6 Сурхирса уйлыт! Эзэнэй үдэр дүтэлөө!
Түгэс Хүсэтэһөө усадхал ерэжэ байна!
- 7 Тиимэһээ хүн бүхэнэй гарынь һуларжа,
зүрхэниинь айһандаа шэшэрнэ.
- 8 Тэдэ айжа, гар-хүлынь таталдажа, үбдэжэ эхилхэ.
Тэдэ түрэжэ байһан эхэнэртэл зобохо.

- Бэе бэеэ айжа хараха,
нюурын эшэһэндээ улайха.
- 9 Аймшагтай уур хилэнгээр бадарһан
Эзэнэй хилэнсэгтэ үдэр дүтэлжэ байна.
Газар хоохон, ханха зайдан болгохо.
Нүгэлтэй зонииень усадхаха!
- 10 Хаб харанхы болохо, тэнгэрийн одод гэрэлтэхгүй,
нараншье мандахаяа болихо, харашье харагдахагүй.
- 11 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Муу муухайнь түлөө Би энэ газар дэлхэе хэһээхэб,
муу сондо гэм зэмэйн түлөө хэһээлтэ амасуулхаб!
Бардам, ехэрхүү ханаатай зоной хамарые сохихоб,
Хэрзэгы дошхон зоной бардам зангы болюулхаб!
- 12 Хүнүүдые хомор болгохоб, шэжэр алтанһаа хомор,
Опиирой алтанһаа хомор.
- 13 Огторгойе шэшэрүүлхэб.
Минии, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, уур хилэнгээ харуулхада,
газар дэлхэй байраһаа хүдэлэн шэшэрхэ.
- 14 Ангуушанһаа тэрьедэһэн гүрөөһэндэл,
эзэгүй хонидтол адли зон өөрын арад руу эрьежэ,
түрэлхи нютаг руугаа зугадаха.
- 15 Харин хэн нэгэн баригдаа наа, жадаар хадхуулан үхэхэ,
олзологдоһон хэн нэгэн хэлмээр сабшагдаха.
- 16 Хараһаар байтарынь нарай үхи хүүгэдын үхэтэрөө сохюулха,
гэр байрануудын тоногдохо,
һамгадын хүсөөр эдлүүлэгдэхэ.
- 17 Үзөөрэйгты, Би мүнгэ тоодоггүй, алта сэгнэдэггүй
Мидиин улад зониие дуудахаб.
- 18 Тэдэ хурша номоороо залуу зониие хюдаха,
нялхануудыешье хайрлахагүй,
хүүгэдые хайрлаха гэжэ тэдээндэ үгы».
- 19 Содом болон Гоморрые һалгаһандал,
Бурхан хаан түрэнүүдэй шэмэг,
халдейшүүдэй омогорхол Вавилоониие унагаан һандаргаха.
- 20 Тэндэ хэншье хэзээдэшье оршин һуужа амидархагүй.
Нүүдэл байдалтай арааб хүн хэзээдэшье тэндэ

- майхан татажа байхагүй.
Хонишод хонин хүрэгөө тэндэ адуулжа, амаржа байхагүй.
- 21 Тэндэ зэлүүд хоохон газарай зэрлиг ан амитад амидардаг байха, гэрнүүдынь шара шубуугаар дүүрэшэхэ. Тэндэ тэмээн хяруулнууд амидарха, хаглагар тэхэнүүд собхоролдохо.
- 22 Байрануудтань сүүбэн шононууд улилдаха, гоё найхан ордонгуудтань зольбо нохойнууд хусалдаха. Вавилооной халаха саг ойртожо байна! Үдэрнүүдынь дүүрээ гэхэдэ болохо.

Сүлэлгэһөө бусалга

- 14** ¹ Эзэн Яковые хайрлаха, Израилие дахин шэлэхэ – израильшуудые орон нютагтань бусааха!
Хариин зоншье тэдэнтэй ниилэжэ,
Яковай үринэртэй хамта ажаһуудаг болохо.
- 2 Орон нютагтаа бусахадань олохон арадууд Израильда туһалха. Тиигээд Эзэнэй тэрэ газар нютагта тэдэ арадууд Израилин богоолнууд болохо. Израилие барянда барижа байгаашад өөһэдөө барянда баригдаха, дарлагшадаа тэдэ өөһэдөө дарлаха болоно.

Вавилооной хаание үхэлэй орон угтана

³ Эзэн зоболон, үймөөн һамуунһаа, хүшэр хүндэ ажалһаа зоние сүлөөлхэ. ⁴ Тэрэнэй эдэ бүгэдые гүйсэдхэхэдэнь, зон Вавилооной хаание наадалжа, иигэжэ дууладаг болохо:

- «Дарлагшын эсэс ерээ!
Уур хилэнгынь түгэсөө!
- 5 Эзэн муу муухай зоной засаг зонхилолтые болюулба!
6 Тэдэ угаа хайра гамгүйгөөр арадуудые дарладаг байгаа. Диилэһэн үндэһэтэдөө эсэхэ сусахые мэдэнгүй мүрдэн гүрдэн байгаа лэ.
- 7 Мүнөө бүхы газар дэлхэй амарна,
хүн бүхэн баяртайгаар дуу дуулана.
- 8 Кипарис мододшье, Ливаанай хушануудшье дарлагша хаанай үгы болоходо баярлана.

- Тэдэниие отолхо хүн үгы болоо бшуу!»
- 9 Вавилооной хаанай урдаһаа үхэлэй орон хүдэлбэ.
Үхэгшэдые тэрэ һэрээгээ:
дэлхэйн бүхы удамаршадые, шэрээнһээнъ бүхы хаашуулые
бодхоо.
- 10 Тэдэ бултадаа тэрээндэ хандажа,
мүнөө хүсэгүй болоһон тухайнь,
өөһэдтэнь адли болоһон тухайнь хэлэнэ.
- 11 Ятагай хүгжэмөөр дууряагдан,
үхэлэй орон руу доошоо буулгагдаһан,
хорхойнуудаар хүрээлэгдэһэн тухайнь тэдэ дуулана.
- 12 Үүрэй солбон, үүрэй толоной хүбүүн
ши огторгойһоо унааш!
Урдань арадуудые дарлажа байгша ши
газар руу хаягдан унабаш!
- 13 Дээшээ огторгой руу дэгдэн гаража,
эгээл үндэр мүшэдһөө дээгүүр
өөрынгөө хан шэрээ зохёохо ханаатай байгааш.
Бурхадай суглардаг хойто зүгэй хада уула дээрэ
хаан мэтэ заларан һууха тухайгаа ши ханадаг байгаа бэлэйш.
- 14 Үүлэдэй орой дээрэ гаража,
Дээдэ Бурхандал адли болохоёо ханаһан байгааш.
- 15 Теэд үхэлэй ороной эгээл доодо хуби руунъ ши хаягдабаш!
- 16 Үхэхэн зон шамайе хаража гайхаха:
«Дэлхэе доһолгоһон, хаан түрэнүүдые шэшэрүүлһэн хүн
энэ гээшэ гү?»
- 17 Дэлхэе элһэн сүл губи болгоһон, хотонуудые хандаргаһан,
баряанда абтаһан зониие оройдоошые табидаггүй хүн энэ гээшэ гү?»
- 18 Дэлхэйн хаашуул бултадаа алдарта булашануудтаа хэбтэжэ
байна.
- 19 Харин ши ямаршые булашагүйш,
шарлаһан мүшэр мэтэ хаяатайш.
Үхэгшэдэй дунда хэбтэнэш, һэлмээр сабшагдаһан зоной дунда.
Ши шулуун нүхэн руу хаюулбаш.
Хүүршни хүлдэ гэшхэгдэхэ.
- 20 Ши орон нютагаа хандаргааш, өөрынгөө улад зониие алааш.

Тиимэһээ бусад хаашуудал адляар ши хүдөөлүүлэгдэхэгүйш.
Муу муухай уг унгиһааш хэншье амиды мэндэ үлэхэгүй,
нэрэньшье үлэхэгүй!

- 21 Эсэгынь гэмэй түлөө хүбүүдтэнь саазын табсан бэлдэгты!
Тэдэнэй хэнииньшье орон нютагые зонхилон һуухагүй,
хотонуудаараа дэлхэйе бүрхөөхэгүй!

Вавилоон угы хэгдэхэ

22 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана: «Би Вавилоондо добтол-
хоб, ехэ хандарал асархаб. Хэниешье амиды мэндэ үлөөхэгүйб, үхи
хүүгэдыешье усадхахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн! 23 Ва-
вилониие заряануудай байра, намаг болгохоб. Бүхы юумэ усадхадаг
шүүрээр Вавилоониие хаман гаргахаб. Энэ хадаа Би, Түмэн Сэрэгтэ
Эзэн, айладхана мүн!»

Ассириин зон угы хэгдэхэ

- 24 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ тангариг үргөө:
«Үнэхөөр Минии ханаһан хэрэг бээлжэ,
Минии түсэблэнэй ёһоор үйлэ бүтэхэ.
- 25 Минии газар дайда Израиль соо
Ассириин зониие хюдан халгаахаб,
хада ууланууд дээрээ тэдэниие дэбһэн гэшхэхэб.
Өөрынгөө улад зониие Ассириин хүндэ хөөмэгшэһөө
сүлөөлхэб,
мөөрһөөнь хүндэ ашаа абан буулгахаб!»
- 26 Энэ болбол бүхэдэлхэйн хуби заяа шийдхэдэг түсэб,
үндэһэтэдые хэһээхын тула тэдээн дээгүүр хунгаатай гар!
- 27 Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй түсэблэнэн юумэндэ
хэн хаалта хэжэ шадахаб?
Гарын хунгаатай – хэн болуулжа шадахаб?

Пилиштын зон усадхагдаха

- 28 Ахааз хаанай наһа бараһан жэлдэ иимэ зүн айладхагдаһан гээшэ.
- 29 Пилишт орон нютагай улад зон,
таанадые сохижо байһан ташуур хухараа гэжэ бү баярлагты.
Юуб гэхэдэ, нэгэ могойн үхэхэдэ,
үшөө ехэ хорото могой орондонь ерэдэг гээшэл.

- Тэрэнэй үндэгэнһөө ниидэдэг гал могой гарахал.
- 30 Эзэн үгытэй ядуу зоноо анхарха,
аюулгүй, садхалан ажаһуулгаха.
Харин таанадые, пилишт зоние,
эдихэ хоолгүй болгон Тэрэ усадхаха,
таанадай хэншые амиды мэндэ үлэхэгүй.
- 31 Уйлыт, бартаанууд! Уляарай, хото!
Пилишт ороной бүхы хотонуудай улад зон, айгты!
Хойто зүгһөө унинха тоохон харагдана –
энэ хадаа дайсанай сэрэг жэгдэ жагсаалаар ерэжэ байна гээшэл.
- 32 «Пилишт орон нюотагһаа маанад руу ерэжэ байгааша элшэнэртэ
юун гэжэ харюу үгэхэбибди?»
«Эзэн Сионой үндэхэ нуури табяа,
Тэрэнэй арад түмэнэй зобожо зүдэрһэн зон
тэндэ хоргодохо аргатай болоо гэжэ тэдээндэ хэлэхэбди».

Моһааб үгы хэгдэхэ

15 ¹ Энэ болбол Моһааб тушаа зүгнэлгэ.

- Бүниин туршада дээрмэдүүлээд, Аар-Моһааб аниргүй болоо.
Бүниин туршада дээрмэдүүлээд, Киир-Моһааб анираа хатаа.
- 2 Дибоон хотын зон гашуудан уйлаһаар
мүргэлэй газарнууд өөдэ гарана.
Моһаабай улад зон Нэбоо болон Мэдэбаа тушаа сурхирса
уйлана.
Гашуудалай тэмдэг – хүн бүхэнэйнъ толгой, һахал
хюһагданхай.
- 3 Үйлсэнүүдээр зон гашуудалай таар хубсаһа үмдэнхэй ябана.
Гэрэй хушалтанууд дээрэ болон хотын талмайнуудаар
хүн бүхэн сурхирса уйлана, нулимса унагаана.
- 4 Хэшбоон болон Элэлээ хотонуудай ажаһуугшад
шангаар уйлалдажа,
абяаниинъ Яаһац хүрэтэр дуулдана.
Моһаабай сэрэг һалганана, сэдьхэлынъ шэшэрнэ.
- 5 Моһааб тушаа зүрхэ сэдьхэлни уйлана.
Моһаабай зон Цоһар болон Эглаат-Шэлишияа руу гүйлдэнэ.
Лүхиит руу үгсэхэдөө, уйлалдан гарана,
гай тухайгаа шангаар бархиралдан, Хоронаһим руу ошоно.

- 6 Нимриим шэргэшоо, ногоон шарлаа, хатаа,
ногоорһон юуншые үгы болоо.
- 7 Зон нөөсэлһэн баялигтаяа хамта тэрьедэхэ гэжэ
нюруу газар Аравиимаар хүндэлэн гаран ябана.
- 8 Моһаабай бүхы хилэнүүдээр шашхаан-хашхараан!
Эглааим болон Бээр-Элиим хотонуудташые
эдэ бүгэдэ дуулдана.
- 9 Димооной уһан шуһаар дүүрэн.
Бурхан тэрээндэ үшөөшые гай тодхор татаха түсэбтэй:
амиды үлэһэн моһаабууд руу,
энэ орон нютагта амиды үлэгшэ зон руу
арсалангуудые эльгэхэ!

Моһаабай зоной гай гасалан

- 16**¹ Сээла хотоһоо элһэн сүл губяар Иерусалим руу,
захирагшадань бэлэг болгон хурьгадые эльгээгты.
- 2 Арнооной гарамай дэргэдэ Моһаабай эхэнэрнүүд
уурхайһаа хаяулаад, далая сохин,
хөөрсэгэнэжэ байһан шубуудтал адли байха.
- 3 Тэдэ Иудын улад зондо иигэжэ хэлэнэ:
Зүбшэл бидэндэ үгыт, шиидыт.
Үдэрэй халуунда һүүдэр үгэдэг модондол маанадые аршалан,
амархыемнай зүбшөөгыт.
Аюулһаа тэрьедэгшэдые халхалыт,
түгэншэлэн ябагшадые дайсадта барижа бү үгыт.
- 4 Моһаабай дүрбэгшэ зониие байлгыт,
дээрмэшэдһээ халхалыт!

- Дарлагшад үгы болохо, сүйд хандарал болихо,
энэ орон нютагта дайсад үгы болохо.
- 5 Тиэхэдэнь хан шэрээ үнэн сэхээр бата болохо,
тэрээн дээрэ, Давидай майхан соо үнэн зүб шүүгшэ заларха.
Тэрэ үнэн зүбые баримталан хэрэгүүдые үйлэдэхэ,
зүб шударгаар хэрэгүүдые шиидхэхэ.
- 6 Иудын зон хэлэнэ:
Моһаабай зоной бардам зантайень мэдэхэбди.
Ехэрхүү зантайень, аашатайень дуулаһан байнабди.
Тэдэнэй найрхадагынь хоохон, худал хуурмаг.

- 7 Тиимэһээ Моһаабай зон уйлалдаха.
Киир-Харээсэдэй үзэмтэй найхан лепёошхонууды ханажа,
зобон, уйлыт!
- 8 Хэшбооной болон Сибмаагай үзэмэй модоной сэсэрлигүүд
хатаа.
Хариин удамаршад энэ сэсэрлигэй үгэһэн үзэмэй дараһан архи
хайса ууһан байха.
Язээр хото хүрэтэр, саашаа зүүн тээшээ элһэн сүл губьяр,
баруулжаа Дабһата далайн нүгөө эрье хүрэтэр
энэ сэсэрлигэй мүшэрнүүд таран надхадаг бэлэйл.
- 9 Тиимэ ушарһаа би Язээрэй түлөө уйлаһандал,
Сибмаагай үзэм тушаа гашуудан уйланаб.
Улад зониие баясуулагша жэмэс суглуулха үе сагай үгы
болоһондонь
би Хэшбоон ба Элэлээ гэгшэнүүд тушаа нулимсаа адханаб.
- 10 Үрэжэлтэ газар дайдада хэншье баясан хүхинэгүй,
үзэмэй модоной сэсэрлигүүд соо хэншье дуу дууланагүй,
шангаар хашхаран баярланагүй.
Үзэм шахаха болигдоо. Баяртай дуу шууян таһалдаа.
- 11 Моһааб тушаа уйдхар гашуудал досоомни байна,
зүрхэ сэдхэлни Киир-Хээрэс тушаа ёолон-үбдэн байна.
- 12 Моһаабай улад зоной эсэтэрээ обоонуудта гаража ерэн,
шүтөөнүүдтээ зальбарбашье, тэрэнъ ямаршье туһа болохогүй.

¹³ Иигэжэ Эзэн Моһааб тушаа урид айладхаһан байна. ¹⁴ Мүнөө
хадаа Эзэн иигэжэ айладхана:

– Ажалда зониие хүлһэлэн абахадаа он жэлнүүдые тоолодогтол,
гурбан жэлые тоолоходо, Моһаабай хүр жабхалан нуларан хүнэхэ.
Олон зонһоонъ оройдоол нэгэ хэдынъ амиды мэндэ үлэхэ. Тэдэньшье
ахир, хүсэгүй байхал.

Араам болон Израиль хэһээгдэхэ

17¹ Дамааск тухай Эзэн иигэжэ айладхал буулгаба:

- «Дамааск саашадаа хото гэгдэхэгүй,
эбдэрһэн-һандарһан шулуун болоод лэ халаха.
- 2 Араамай хотонууд орхисооной болоод,
тэндэ мал хүрэг бэлшэхэ, хэншье тэдэниие үргөөхэгүй.

- 3 Эпрааимай бүхэлэлтэнүүд халаха,
Дамааскын хаан түрэ мүн лэ халаха.
Израилиин уладай алдар солоёо алдахандал адли
амиды мэндэ үлэхэн Араамай арад
зон нэрэ түрэгүй болохо.
Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!»
- 4 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Яковай алдар солын буураха, баялигынь хожоржо,
үгытэй ядуу болохо сагынь дүтэлжэ байна.
- 5 Израиль орооһо таряанай хуряагдаһан хоохон хубхай
талмайдал,
таряа хадаһанай удаа Рэпаиимэй хүнды
ямар хоохон болоод байдаг бэ –
тон тиимэ болоод байхал.
- 6 Нэгэ хэдыл зон амиды мэндэ үлэхэ.
Оливын модо сохиходо, эгээл дээдэ мүшэрэйнь оройдо
хоёр-гурбан жэмэсэй үлэдэгтэл гү, али
доодо һайн мүшэрнүүдтэнь нэгэ хэдыл
жэмэсэй үлэдэгтэл адли
Израиль болоод байха.
Энэ болбол Би, Израилиин Бурхан, айладхана мүн!»

⁷ Тэрэ сагай ерэхэдэ, зон туһа эрижэ, Бүтээгшэдээ, Израилиин арюун Бурханда, эрьехэ. ⁸ Тэдэ өөһэдынгөө гар бүтээл болохо үргэлэй шэрээнүүдээ ойшохогүй, өөһэдынгөө бүтээһэн Ашэраа бурханай дүрсэнүүдтэ, шүтөөнүүдтэнь найдахагүй.

⁹ Тэрэ сагай ерэхэдэ, һайса бүхэлэгдэһэн хотонуудынь хооһоржо, орхисоной болохо. Израилиин зоной өөһэдэйнь урдаһаа хиив болон эмоор арадуудай тэрьедэһэндэл адли хотонуудынь мүн лэ тиимээр хооһорхо.

- 10 Израилиин улад зон, таанад абарагша Бурханаа,
хабсагай мэтээр таанадые аршалдаг Бурханаа мартаат.
Таанад шүтөөнэй мододые тарижа,
хариин бурхадта зальбардаг болоот.
- 11 Тэрэ үдэртөө урган сэсэглэхыень хүсэжэ һуулгаашье хадатнай юумэн ургахагүй. Харин гансал уй гашуудал тохёолдохо.

Дайсад дарагдаха

- 12 Оо, олон үндэхэтэнэй хүл үймөөн
далайн хүнхинэн шааяһан дуун мэтэ,
ехэ долгинуудай хүүеэн мэтэ!
- 13 Үндэхэтэдэй ехэ шууяан мантан долгинуудай хүүеэн мэтэ,
теэд Бурханай тэдэниие зэмэлхэдэ,
һалхинда хиидэһэн хада уулын тооһо шорой мэтэ,
хуй шуурганай тоохон мэтэ туугдан, тэдэ аяар холуур хиидэнэ.
- 14 Манай газар дайда хоохоруулагша дайсад
үдэшэ алалсаа-хюдалсаа үүдхэнэ,
харин үглөө болоходо, үгы болошоно.
Тэдэ иимэл хубитай юм.

Бурхан Эфиопиие хэһээнэ

18 ¹ Ай даа, Эфиопиин голнуудай саада тээ
далинуудай абяагаар дүүрэхэн орон нютагта
гай тодхор болохонь!

- 2 Хулһан онгосонуудаар элшэнэр эльгээгдэнэ.
Хурдан элшэнэр, үндэр нюргатай,
мэлигэр арһатай арад руу шамдыт!
Тэрэ арадһаа бүхы зон айдаг.
Хүсэтэй, шанга арад зон бүгэдые диилэдэг,
орон нютагынь гол мүрэнүүдээр хубаагданхай байдаг лэ.
- 3 Юртэмсын улад зон, газар дэлхэй дээрэ ажаһуугша бүгэдэ зон!
Гүбээнүүд дээрэ дохёо тэмдэг туг үргэгдэхэ, харахат!
Бүрээгэй дуу шагнахат!
- 4 Эзэн намда иигэжэ айладхаа:
«Ургаса хуряалгын халуун үдэр зэрэлгээ хараһандал,
үдэрэй аяама халуунай үедэ наранай ялардагтал эли тодоор
Би юу боложо байгаашые Өөрын байраһаа
һанаа амар хаража байхаб».
- 5 Үзэмэй жэмэс хуряхын урда тээ,
сэсэглэжэ дүүрээд, үзэмэй модоной эдеэшээд байхада,
дайсан Эфиопиие һалгааха.
Үзэм жэмэсэй мүшэр тайраһандал, Эзэн тэдэниие хюдаха.
- 6 Алуулһан зонойнь бээнүүд уулын мяхаша шубуудай,

зэрлиг арьяатанай хүнэнэн болохо.
Зундаа шубууд тэдэниие тоншохо, үбэлдөө ан гүрөөл зулгаан
эдихэ.

- 7 Үндэр нюргатай, мэлигэр арһатай,
холо ойрые айлгаһан энэ арад түмэнһөө,
гол мүрэнөөр хубаарилагдаһан энэ орон нютагай хүсэтэй шанга
зонһоо
Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй бэлэг абаха саг ойртоо.
Түмэн Сэрэгтэ Эзэндэ мүргэхэ газарта –
Сион уулада тэрэ бэлэг барюулагдахал.

Бурхан Египедые хэлээнэ

19¹ Энэ болбол Египет тушаа зүн.

Эзэн хурдан үүлэ хүлэглэн, Египет руу ерэжэ ябана.
Египедэй шүтөөнүүд Тэрэнэй урда шэшэржэ,
Египедэй зон айжа-һүрдэжэ байна.

- 2 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Египедэй зониие өөһэд өөһэдтэйнь мүргэлдүүлэн,
урда урдаһаань тухирхаб.
Тэдэ аха дүүгэйнгөө урдаһаа, хүршынгөө урдаһаа,
хотонь хотын урдаһаа
хаанта засаг барихын тула хоорондоо дайралдаха.
3 Би Египедэй зоной түсэбүүдые халгаахаб,
һүр һүлдые доройтуулхаб.
Тэдэ шүтөөнүүдтэ, үхэнэн зоной хүнэнэ дуудагшадта,
үзэл үзөөшэдтэ хандаха.
4 Би Египедэй зониие хэрзэгы шэрүүн эзэндэ,
дошхон хаанай мэдэлдэ үгэхэб.
Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!»
5 Далайн уһан хатажа,
Нил мүрэнэй уһан шэргэхэ.
6 Гол мүрэнүүд үмхэй муухай үнэр гарган,
Египедэй һубагууд нариихан боло болоһоор шэргэхэ.
Хулһан, зэгсэнүүд хатаха.
7 Нил мүрэнэй эрьеэр таригдаһан ургамал хатажа,

- хийдэжэ халаха.
- 8 Заганаһад уйлалдан, шангаар бархиралдаха.
Тэдэнэй губшуурнуудта юуншые баригдахагүй.
- 9 Маалинга бүд нэхэгшэд аргагүйдэхэ,
юуб гэхэдэ, гол мүрэнэй хатахада,
маалинга ургамал ургахаяа болихо.
- 10 Бүд нэхэгшэд тодхорто орохо,
хүлһэншэ ажалтан уруу дуруунууд болохо.
- 11 Нээрээ, Цооһан хотын ударидагшад тэнэг!
Фараоной эгээл мэргэн ухаатай гэдэг зон тэнэг зүбшэлнүүдые
үгэнэ.
«Сэсэн мэргэшүүлэй уг удам,
эртэ урдын хаашуулай ухаа халан абаһан зон гээшэбди»
гэжэ фараондо яжа хэлэжэ шадахабта?!
- 12 Тэрэ сэсэн мэргэн зүбшэгшэдтнай хаанаб?
Байгаа наа, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй
Египет тушаа юу түсэблэһые хэлэжэ үгэг лэ.
- 13 Цооһанай ударидагшад ухаагүй болоо,
Ноодой ударидагшад өөһэдыгөө мэхэлнэ!
Обогуудайнь түшэг зон Египедые буруу замда оруулба.
- 14 Буруу зүбшэл үгэхыень Эзэн тэдэниие баадхаба.
Тиэхэдэнь тэдэ Египедые бүхы юумэ буруу хүүлэнэ.
Египет хадаа ногтуу хүнэй
бөөлжэһэндөө худхалдан найгалзадагтал гуйбана.
- 15 Иигэжэ хэншые –
баян, үгытэйшые, засаг баряаша, юрын хүншые
Египедтэ ямаршые туһа хэжэ шадахагүй.

Египедэйхид Эзэндэ мүргэдэг болохо

¹⁶Египедэй зон эмэ зондол адли аймхай болохо. Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй тэдэниие хэхээхээ гараа хунгахые харахадаа, тэдэ айн шэшэржэ байха. ¹⁷Иудын газар дайда Египедэй зондо айха зүйл болохо. Иудын хан түрэ тушаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй тогтооһон шийдхэбэриие ханаха бүридөө тэдэ шэшэрэлдэн айхал.

¹⁸Тэрэ үе сагай ерэхэдэ, Египедэй табан хото соо зон еврей хэлэн дээрэ дуугаралдадаг болохо, Түмэн Сэрэгтэ Эзэниие дурдан тангаригладаг байха. Эдэ хотонуудай нэгэн «Наранай хото» гээд нэрлэгдэдэг болохо.

¹⁹Тэрэ сагай тохёолдоходо, Египедэй орон нютагта Эзэндэ үргэлэй шэрээ баригдаха, Египедэй хилэнүүдээр Эзэндэ шулуун бахананууд бодхоогдохо. ²⁰Энэнь Египедэй орон нютагта Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй байһанай гэршэ тэмдэг болохо.

Тэндэ зон дарлагдажа эхилхэдээ, абархыень Эзэн Бурхание дуудаха. Тиихэдэнь Тэрэ абархыень хэн нэгэниие эльгээхэ. ²¹Эзэн Өөрыгөө Египедтэ мэдүүлэн харуулжа, тэдэ Бурхание мэдэдэг боложо, зальбаржа, малаар үргэл, мүн талха таряанай үргэл үргэжэ, шахаа тангаригуудые үгэжэ, саашадаа бэелүүлдэг байха. ²²Эзэн Египедэй зониие хэнээхэ, хэнээгээшье хадаа эдэгээхэ. Тэдэнэй Өөртэнь хандахада, Эзэн гуйлтыень дуулажа, эдэгээхэл.

²³Тэрэ сагай ерэхэдэ, Египедһээ Ассири хүрэтэр дардам харгы бии боложо, Ассириин зон Египет руу, Египедэй улад Ассири руу ябадаг болохо, тэдэ хамтадаа Эзэндэ мүргэдэг байхал.

²⁴Тэрэ сагай ерэхэдэ, Израиль Египет ба Ассиритэй хамтаржа, бүхы дэлхэй дотор эдэ орон нютагуудта юрөөл шэнгэхэл. ²⁵Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тэдэниие юрөөжэ, «Минии арад түмэн болохо Египет, Минии бүтээгшэ Ассири, Минии шэлэгдэмэл арад зон Израиль, Би таанадые юрөөнэб!» гэжэ айладхал буулгаха.

Эзэнэй дүлгэ тэмдэг – нюсэгэн лүндэниш

20 ¹Ассириин хаан Саргооной захирһанай ёһоор, сэрэгэй жанжиниинь Ашдоод хотодо ерэжэ добтолоод, эзэлээ бэлэй. Тэрэ жэл ²Эзэн Амооцой хүбүүн Исайда: «Үмдэжэ байһан гашуудалай таар хубсаһаа, хүлһөө шаахайгаа тайла», – гэжэ захирһан байгаа. Тэрэ захиралтыень дүүргэжэ, салдаган, хүл нюсэгэн ябадаг болобо.

³Эзэн иигэжэ айладхал буулгаба:

– Минии зараса Исайн гурбан жэлэй туршада салдаган, хүл нюсэгэн ябаһаниинь Египет болон Эфиопитой юун болохо байһанайнь дүлгэ тэмдэг юм. ⁴Ассириин хаан тэдэ хоёр орон нютагуудай, Египедэй болон Эфиопиин зониие олзолон абажа, баряанда салдага нюсэгөөр туун абаашаха. Залуу, хүгшэншье зон салдаган гуяа харуулаад, хубсаһагүй, хүл нюсэгэн туугдан ошохо. Иигэжэ Египет доромжолуулагдаха. ⁵Эфиопидо этигэн найдажа байгаашад, Египедые туһалха гэжэ найрхагшад туһа хүргэхэ юумэгүй болоһоноо ойлгожо, айха, тиигээд найдаха юумэниинь үгы болохо. ⁶Тэрэ үе сагай морилхоодо, далайн эрьеэр ажаһуугшад иигэжэ хэлсэхэ: «Маанадта туһалха, Ассириин хаанһаа абарха гэжэ бидэ тэдэ орон түрэнүүдтэ найдажа, гуйхаяа гүйдэлөөрөө ошодог бэлэйбди. Теэд харыт, манай найдаха юумэн үгы болоол! Яжа абарагдаха гээшэбиди?»

Далайн эрьедэхи элхэн сүл губи тухай зүн

21¹ Далайн эрьедэхи элхэн сүл губи тухай зүн.

- Урда зүгэй газараар бурьялагша
хуй халхин мэтэ дайсан
элхэн сүл губиһаа, аймшагтай газарһаа ерэжэ байна.
- 2 Аймшагтай үзэгдэл намда харагдаа:
урбагша урбана, дээрмэшэн дээрмэдэнэ!
«Элаам, добтоло! Миди, бүһэлэ!
Бүхы ёолохо ушарнуудые Би болуулхаб».
- 3 Хэбэл руум хадхаба.
Түрэжэ байгша эхэнэртэл,
зобожо, үбдэжэ байнаб.
Гай зоболонһоо боложо юушые дууланагүйб,
айһандаа юушые харанагүйб!
- 4 Һүр хүлдэмни доройтоо,
айһандаа шэшэржэ байнаб.
Урдандаа дуратай боро хараамни
намае айлгадаг, хүрдүүлдэг болоол.
- 5 Шэрээ бэлдэжэ, хибэсүүдые дэбдин, эдижэ, уужа байна...
Ударидагшад, бодогты!
Бамбайнуудаа бэлдэн тоһоор түрхигты!
- 6 Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
«Яба, харуул таби,
хараһанаа мэдээсэжэ байг!
- 7 Хоёр-хоёроор мори хүллэһэн дайшалхы тэргэнүүдые,
элжэгэ болон тэмээ унаһан зониие харахадаа,
тэрэ һэргэг байг, һэргэг байг!»
- 8 Манааша хашхарба:
«Өө, Эзэн! Би бүхэлиин үдэр харуулай самхаг дээрэ зогсоноб,
һүни бүри манаанда үлэжэ мананаб.
- 9 Харагты! Хоёр хоёроор хүллэһэн моритой
дайшалхы тэргэнүүд ерэжэ ябана!»
Нэгэниинь «Вавилоон унаа, унаа!
Тэрэнэй онгонууд бутархай юумэд газарта хэбтэнэ!» гэжэ
дуугарна.

10 Таряанай тоог дээрэ сохигдоһон таряан мэтэ арад зомни!
Түмэн Сэрэгтэ Израилиин Эзэн Бурханһаа дуулаһанаа
мүнөө таанадта дуулганаб.

11 Думаа тухай зүн.

Сэһиирһээ нэгэ хүн намайе дуудана:

«Манааша, хүниин хэды саг бэ?

Манааша, хүниин хэды саг бэ?»

12 Манааша харюусана:

«Үглөө боложо байна, гэбэшье хүни хүсэд дууһаагүй!

Та дахин асуухая һанабал, асуугаарайт.

Дахин ерээрэйт».

13 Араав тухай зүн.

Дэдаанай ашаан хамбышад!

Таанад Араавай үрэжэлгүй газарта хонохо ёһотой болонот.

14 Ангаһан зондо уһа үгыт!

Тэмаагай газарай улад зон!

Гай тодхорһоо зугадагшадта эдее асарыт!

15 Юуб гэбэл, тэдэ һэлмэхээ, далайһан һэлмэхээ,

татаһан һурша номһоо,

дайнай аюулһаа зугадан тэрьедээ бшуу.

16 Эзэн намда иигэжэ айладаа: «Хүлһэншэдые ажалда абахадаа
тоолодогтол нэгэ жэл тоолоходо, Кэдаарай нэрэ хүндэ буураха. 17 Кэ-
даарай баатар харбаашадһаа үсөөхэниинь лэ амиды үлэхэ».

Иигэжэ Израилиин Эзэн Бурхан айладаа юм.

Иерусалим тушаа мэдээсэл

22¹ Үзэгдэлэй Ньюруу тушаа зүн.

Энэ хадаа юун болоод, хотын бүхы зон

гэрэй хушалтанууд дээрэ гараа гээшэб?

2 Урдандаа хото ехэ шууяатай, хүл үймөөтэй, жаргалтай бэлэйл.

Харин мүнөө тад ондоо. Зонтнай дайнда наһа бараа бэшэ.

3 Удамаршадтнай бултадаа зугадаа,

тэдэ һурша номшье хэрэглэнгүй,

- нэгэшье дахин харбангүй барянда баригдан абтаа.
- 4 Тиймэхээ намайе гансаарым орхигты,
хосорфон өөрынгөө арад зон тушаа гашуудан уйлахаб,
аргадажа-намааруулжа бү байгты.
- 5 Энэ болбол Үзэгдэлэй Нюрууда эхи эмхигүй үймөөнэй,
хүл хөөрсэгэнөөн, намараанай болохо үе сагые
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тодорхойлон, маанад руу эльгээ!
Хотын хэрэм хананууд эбдэгдэжэ,
«абарыт!» гэхэн хашхараан хада уулаар суурятана.
- 6 Элаам нютаг ороной зон номо хаадагаа абажа,
мори унан, тэргэлэн, ерэбэ. Киир орон нютагай сэрэгшэд
бамбайнуудаа байлдаанда бэлдэбэ.
- 7 Танай эгээл хайн, эгээл үрэжэлтэй нюруу намжаа газарнууд
дайшалхы тэргэнүүдээр дүүрэнхэй,
Иерусалим хотынтнай бартаануудай урда
мори унанхай дайсанай сэрэг жагсанхай.
- 8 Тиигэжэ танай Иудын хан түрын тулаха хүсэн буураба.

Тиихэдэнь таанад ой соохи гэр соо нөөсэлэгдэнэ дайнай зэбсэгүү-
дые абажа асараат. ⁹⁻¹⁰ Давидай хотын хэрэм ханануудай олон газарта
һандарһые хараад, Иерусалим хотын гэрнүүдые шэнжэлжэ, заримыень
зорюута һандаргаад, шулуугаарнь хотын ханануудые бүглэн бүхэлбэт.
Доодо сөөрэм соо уһа нөөсэлбэт. ¹¹ Хоёр ханын хоорондо уһан сан
барибат. Тэндэ хуушан сөөрэмэй уһан нөөсэлэгдэхэ. Теэд таанад эдэ
бүгэдые үнинэй түсэблэнэ, эртэ урдын сагта энээниие һанаашалһан
Бурхан руу анхаралаа хандуулбагүйт.

- 12 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурханай
та бүгэдые таар нэмэрэн, үһээ хюһан,
гашуудан уйлахые дуудаһаншье һаань,
- 13 таанад орондонь зугаалан сэнгэжэ, баяр наада дэлгэжэ,
үхэр үүсэлжэ, хони гаргажа, мяха эдижэ, үзэмэй дараһан архи
уужа байнат.
«Үглөөдэр үхэхэмнай магадгүй, тиймэхээ эдеэлэе, ууял!» гэжэ
байнат.
- 14 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн намда айладхаба:
«Үхэтэртнай энэ нүгэлтнай сагааруулагдахагүй!»
Иигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхана мүн.

Шэбнаада нэргылгэ

¹⁵Түмэн Сэрэгтэ Эзэн хаанай ордоной захирагша Шэбнаада минии ошожо, иигэжэ хэлэхыемни захирба:

- ¹⁶ «Ши хэн гээшэбши? Түрэлхидшни хэн бэ?
Хэн аад, үндэр хада хабсагай соо
өөртөө бунхан сабшажа байнабши?
Үндэртэ бунхан сабшааш,
хабсагайда өөртөө байра зохёогоош.
¹⁷ Харин Эзэн шамае абажа, шэдэхэ!
Тэрэ шамае шангаар барижа,
¹⁸ бүмбэгэ мэтээр шанга эрьелдүүлэн,
танай орон нютагһаа үшөө ехэ орон нютаг руу хаяха.
Үзэсхэлэнтэ тэргэнүүдшни тэндэ үлэхэ, ши өөрөө тэндэ үхэхэш.
Ши өөрынгөө эзэнэй гэрэй эшэхэ зүйлынь болоод лэ халахаш.
¹⁹ Эзэн шамае тушаалһааш буулгаха,
дээгүүр нууриһааш хүмэрюулхэ!»

²⁰ Эзэн Шэбнаада иигэжэ айладхаа: «Эдэ бүгэдын тохёолдоһон тэрэ үдэр Би Хилкиягай хүбүүн, Өөрын зараса Элиакиимые дуудахаб. ²¹ Би тэрээндэ шинии дэгэл үмдэхүүлжэ, шинии бүһөөр бүһэлэн, шинии эрхэ түлөөлгэнүүдые үгэхэб. Иерусалимай улад зондо, Иудын уг удамда тэрэ эсэгэ болохо. ²² Давидай ордоной түлхюур тэрэнэй мүр дээрэ табихаб: нээһэн үүдыень хэншые хаахагүй, хааһан үүдыень хэншые өөрын мэдэлээр нээхэгүй.

²³ Хадааһа шааһандал Би тэрэниие найдамтайгаар нэгэ газартань бүхэлэн байлгахаб, тиигээд тэрэ уг унгидаа хүндэтэй, алдар солотой оршохо. ²⁴ Бүхы түрэлхидынь – ехэ, багагүй, бүхы уг обогойнь, бултанайнь нэрэ түрэ тэрээнһээ дулдыдадаг байха.

²⁵ Тэрэ сагай ерэхэдэ, найдамтай шангаар шааһан хадааһан хүдэлжэ-найгажа эхилхэ, тиигээд унаха, тиихэдэнь тэрээн дээрэ үлгөөтэй ашааншые унажа халаха».

Энэ болбол Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхаа мүн.

Тиир тушаа мэдээсэл

23 ¹Тиир тушаа зүн.
Шангаар уйралдыт, хүсэтэ онгосоор
Таршиишһээ бусажа байгааша зон!

- Танай бусадаг Тиир хото үгы хэгдээ,
орохо гэр байранууд хандарал болонхой!
Киттиимэй нютагһаа тамаран бусахадаа
иимэ һураг суу таанад дуулаат.
- 2 Та бүгэдэ, далайн эрьсын улад зон, сурхирса уйлалдыт!
Далайгаар тамарагша Сидооной наймаашад
таанадые баяжуулдаг бэлэйл.
- 3 Агууехэ уһан далайгаар Шихоорой орооһон,
Нилэй эрьсын ургаса, элдэб үндэнэ яһатанһаа
худалдан абаһан зүйл иишээ асарагдадаг бэлэйл.
- 4 Сидоон, эшхэбтэр бузар байдалда ороош!
Далай ба тэнгисэй ехэ уудам таанадһаа арсана:
«Бидэ ямаршые үхи хүүгэдые түрөөгүйбди,
хүбүү, басага хүмүүжүүлэн ехэ болгоошыегүйбди».
- 5 Тиирэй хандарһан тушаа дуулахадаа,
Египедэй улад зон шэшэрэлдэн сошохол.
- 6 Далайн эрьсын арад зон, шангаар уйлалдыт!
Таршииш руу нүүжэ ошогты!
- 7 Эртэ урдын сагта байгуулагдаһан,
баяртай дуу шуугаар дүүрэнэн таанадай хото энэ гээшэ гү?
Холын холо оронуудта, хари газарта мүнөө амидархат,
түгэншэлэн тэнэн ажаһуухат.
- 8 Наймаашадынь ударидагшад, худалдаашадынь дэлхэйгээр
мэдээжэ зон.
Хаашуулые хан шэрээдэ заларуулагша
энэ Тиир хотын урдаһаа хэн энээниие түсэблөө гээшэб?
- 9 Бүхы гоо үзэсхэлэнгыень, бардам бахархалыень
доромжолхын тула Түмэн Сэрэгтэ Эзэн энээниие түсэблэн хээ юм.
- 10 Таршиишэй уһан онгосонууд, өөрын орон нютаг руу ябагты!
Таанадай амардаг буудал үгы болонхой.
- 11 Эзэн гараа далай дээгүүр хунгажа,
хаан түрэнүүдые доһолгобо.
Ханаһаанай хэрэмүүд хандараг гэжэ
Тэрэ зарлиг буулгаба.

12 «Сидооной хотонууд, жаргаха-сэнгэхэ сагтнай халаа!
Таанад дарагдаат! Зонтнай Киттиим руушье зориходоо,
тэндэ амгалан тайбан ажаһуухагүй», – гэжэ Эзэн айладхаба.

13 Вавилооншуудай газар дайда харагты – энэ арад түмэн тэндэ
бэшэ үгы. Ассири газар дайдыень сүл губиин зэрлиг амитадай байра
болгобо. Тэдэ бүһэлэлтын самхагуудые бодхожо, ордон гэрнүүдыень
һандаргааба, хумхаа тоохон болгобо.

14 Таршииш руу тэнгис далайгаар тамарагша зон,
шангаар уйлалдыт!
Танай ерэдэг хэрэм хото халаа-һандараа!

15 Нэгэ хаанай хааншалалгын сагай хугасаа соо – далан жэлэй тур-
шата Тиир хото тухай мартаха. Далан жэлэй үнгэрһэнэй удаа янхан
эхэнэр тушаа дууладаг дуундал адли зүйл Тиртэй тохёолдохо:

16 «Хэндэшье хэрэггүй, мартагдаһан янхан аа,
өөр тухайгаа һануулхын тула
ятагаа баряад, хотоор ябажа,
һайса наадажа, дахин-дахин дуу дуулан ябыш!»

17 Далан жэлэй үнгэрһэнэй удаа Тиир хотодо дахин наймаа эрхил-
хыень Эзэн зүбшөөхэ. Тиигээд тэрэ бүхы дэлхэй дүүрэн наймаагаа
дурадхан суурхахал. 18 Худалдаа наймаагаар олоһон олзонь Эзэнэй
болохо. Тиир хото тэрэ олзоёо нөөсэлжэ-хадагалжа байхагүй. Эзэн-
дэ һүгэдэн зальбардаг зон тэрэ мүнгөөрнь һайн хоол, һайхан хубсаһа
өөһэдтөө худалдан абадаг байхал.

Эзэн газар хэһээхэ

24 ¹ Анхарыт! Эзэн газарые һандарган,
тэрэниие хоһоруулха гэжэ байна.

Тэрэ шарайень тад ондоо болгожо,
дээрэнь ажаһуугшадые хаа-хаанагүй тараахань.
2 Хүн бүхэндэ тэрэл үйлэ заяан тудаха –
санаарта ба юрэ буса хүндэшье, богоол ба эзэндэшье,
худалдан абагша ба наймаалагшадашье,
мүнгэ зээлеэр абагша ба мүнгэ урьһалагшадашье,
баян, үгытэйшье хүндэшье.

- 3 Газар дэлхэй дууһан хооһорхо, бүхыдөө тонуулаатай юумэн хэбтэхэ.
Ушарынь гэбэл, Эзэн иимэ айладхал буулгаа бшуу.
- 4 Газар зобон мүхэнэ, дэлхэй хатан мүхэнэ,
дэлхэйн удамаршадшые мүхэн байна.
- 5 Зон Бурханай хуули ёһонуудые эбдэжэ,
тогтоолнуудыень хазагайруулжа,
хэтэ мүнхын хэлсээ эбдэн, дэлхэе бузарлаба.
- 6 Тиимэһээ дэлхэй Бурханай хараалда хүртэжэ,
дээрэнь амидарагша улад зон нүгэлөө эдлэжэ байна.
Газар дээр амидарагшад үгы болоно. Зон үсөөрһөөр үсөөрнэ.
- 7 Үзэм жэмэсэй мүшэр хатажа, үзэмэй дараһан архишые хомор болобо.
Жарган-сэнгэн байгаашад мүнөө болоходо ханаа үнөөндэ абтанхай.
- 8 Хэнгэрэгэй баяртай абяанууд замхаа,
баясан байгаашадай дуунууд таһалдаа,
хүхюутэй ятаг дуугүй болоо.
- 9 Зон үзэмэй дараһан архи уухаа, дуу дуулахаа болинхой.
Шара айрагай амтан гашуун болонхой!
- 10 Хото хандаржа хооһоронхой,
гэрнүүд шэбхэдээтэй, орохын аргагүй.
- 11 Үзэмэй дараһан архи дэлгүүрээр бэдэрээд, оложо ядахадаа,
зон бархиралдана. Бүхы баяр баясхалан таһалдаа,
ямаршые зугаа наадан газар дэлхэй дээр үгы болоо.
- 12 Хото угаа хандараа, бартаануудынь унаад эбдэрээ.
- 13 Олива хуряагаад, үзэм суглуулаад байха үедэ
хоһон хогоосон, нэгэ хэдыл жэмэс үлөөд байгша.
Тон тиимэ байдал дэлхэйн бүхы арадуудта үзэгдэхэ.
- 14 Амиды мэндэ үлөөшэд баярлан хөөрэн байха.
Баруун зүгтэ байгаашад Эзэнэй хүр жабхалангые магтан
дуулаха.
- 15 Дорно зүгэйхид, Эзэндэ алдар соло дуудагты!
Далайн эрьеэр ажаһуугшад, Израилийн Эзэн Бурханай нэрые
алдаршуулагты!

- 16 Дэлхэйн алас холооноо
«Зүб Шударга ябадалтайда алдар соло!» гэхэн
магтаал дуу соносонобди.
Тээд минии досоо ехэ муу байна.
Би иигэжэ байжа шадахагүйб!
Урбагшад урбаһан зандаа, бүри хэтэрэн урбажа байнал.
- 17 Дэлхэйн хүн бүхэн намайе шагнаг лэ!
Һүрдэмөөр аймшагтай зүйлнүүд, нүхэ, занганууд
таанадые амадан хүлээнэ.
- 18 Айха хүрдэхэ зүйлһөө тэрьедэгшэд нүхэн руу унаха,
нүхэнһөө абиран гарагшад зангада орохо.
Огторгойн сонхонууд нээгдэбэ! Дэлхэйн һууринууд доһолбо!
Газар бутаран эбдэрбэ, доһолбо, ехээр гантан хахарба.
- 19 Газар дэлхэй архинша мэтэ гуйбалзан найгана,
үхибүүнэй үлгыдэл хэнжэлзэнэ.
Нүгэл хилэн дээрэнь улам хүндэ боложо байна,
тиимэһээ газар унажа, дахин хэзээдэшье бодохогүй!
- 21 Огторгойн сэрэг, газарай хаашуулые Эзэнэй хэнэхэ сагынь
тэрэ үдэр!
- 22 Нүхэн соо тэдэ хаашуул суглуулагдажа, шорондо хаяулагдаха.
Тиигээд олон хоногой удаа тэдэ зарга шүүхэдэ орохо.
- 23 Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй Сион хада уулаһаа
Иерусалимые зонхилон-захиран хаан шэрээ эзэлжэ залархада,
һүр жабхалангынь арадай удамаршадай урда
угаа ехээр яларжа-толоржо,
һара, наранай гэрэл тэрэниие диилэжэ шадахагүй.

Магтаал дуун

- 25** ¹ Эзэн, Та – минии Бурханга.
Таниие ехэ хүндэлэн, нэрыетнай магтан-дуулан байнаб.
Та эртэнһээ түсэблэһэн гайхамшагта хэрэгүүдээ
түгэс найдамтайгаар дүүргэбэт.
- 2 Хотонуудые эбдэрхэй шулуун обоо,
бүхэлэлтэнүүдыеһан хандархай шулуун болгобот.
Хариин зоной ордонгууд һандараа,
хэзээдэшье һэргээгдэхгүй.
- 3 Тиимэһээ хүсэтэй арадуудай улад зон

- Таниие магтан, алдар соло дуудан байха.
Хархис хэрзэги үндэнэ яһатанай хотонуудта зон
Танһаа айн байхал.
- 4 Та үгытэйшүүлдэ хамгаалалтань,
ядуу зондо түшэг тулгуубаринь боложо,
шуурганһаа хоргодохо газар,
халуунһаа халхалха һүүдэрынь болоо бэлэйт.
Хэрзэги дайсадай довтолгонь
шулуун ханын урдаһаа ороһон бороо шуургандал һэн.
- 5 Ган гасуур газарай аяма халуундал адли,
үүлэнэй һүүдэрэй бүгшэм халууниие нам болгодогтол,
Та хариин дайсадай шууяа шурхираа болюулбат,
дарлагшадые аниргүй болгобот.

Бурхан найр бэлдэхэ

- 6 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн энэ уула дээрэ
бүхы арадуудта найр наада бэлдэхэ –
баян дэлгэр шэрээтэй, эрхим үзэмэй дараһан архитай.
Тэндэ хурса һайн хоол, шанар һайтай үзэмэй дараһан архи байха.
- 7 Бүхы үндэнэ яһатан дээгүүр
хүшэгэ мэтээр татаатай уйдхар гашуудалай үүлэ
Эзэн гэнтэ үгы хэхэ.
- 8 Эзэн Бурхан үхэл хаталые хэтын хэтэдэ усадхаха.
Бүхы зоной нюурһаа Тэрэ нулимса аршажа,
Өөрын арад түмэнэй нэрээ гутааһан ушарые
бүхы дэлхэйгээр зайлуулха.
Энээн тушаа Өөрөө Эзэн айладхаа бэлэйл.
- 9 Эдэ бүгэдын тохёолдоһон үдэр зон иигэжэ хэлэхэ:
«Энэл даа, манай Бурхан!
Тэрээндэ этигэн найдаа бэлэйбди,
тиихэдэмнай Тэрэ маанадые абараа.
Энэл даа, Эзэн!
Бидэ Тэрээндэ этигэн найдаа һэмди,
маанадые абарһандань баясан сэнгээл!»

Бурхан Моһаабые хэһээхэ

- 10 Эзэн энэ Сион уулые аршалха, гэбэшье
һолоомын шабааһа шэбхэ руу гэшхэгдэдэг мэтэ
Моһаабай улад зон байһан газартаа гэшхэгдэн халаха.

- 11 Уһанда тамаржа байһан хүндэл адли тэдэ гараа һарбайха,
теэд Эзэн тэдэниие доромжолхо,
тиихэдэнь гарнуудынь һал унашахал.
- 12 Үндэр ханатай Моһаабай хэрэмүүдые Тэрэ бута сохихо,
шорой шохойтой адли болгохо!

Эзэн Өөрын арадта илалта туйлуулла

26 ¹Иудын хан түрын газар дайдада иимэ дуу дууладаг болохо
саг дүтэлжэ байна:

- «Манай хото хүсэтэй!
Бурхан Өөрөө хана хэрэмынь болон хамгаалжа байна!
- 2 Хотын бартаануудые нээгьт!
Бурхандаа үнэн сэхэ,
зүб шударга үндэһэтэн орог лэ!
- 3 Бурхан, Тандаа этигэдэг,
хатуу зоригтой зондо
Та тэгшэ энхэ тайбан байдал үршөөнэт.
- 4 Хэтэ мүнхэдөө Эзэндэ этигэн байгьт.
Юуб гэхэдэ, мүнхэ хабсагай бол Эзэн, Эзэн!
- 5 Дээрэлхүү, бардам зантайшуул
Тэрээндэ хамараа сохюулаа,
тэдэнэй ажаһуудаг хүсэ ехэтэй хотые
Тэрэ һандаргаа.
Ханануудыень унагаажа,
тооһо шоройтой худхаа.
- 6 Дарлагдажа байгаашад мүнөө болоходо
өөһэдөө эдэ бүгэдые дэбһэжэ,
ула дороо гэшхэнэ».
- 7 Зүб шударга зоной харгы тэгшэ –
Та замыень дардам һайн болгонот.
- 8 Тиимэ, Танай тогтоолнуудай замаар ябанабди,
Эзэн, Тандаа найданабди!
Танай нэрэ дуудаха гээшэ сэдхэлэймнай хүсэл мүн.
- 9 Һүниндөө минии сэдхэл Тан руу тэгүүлдэг,
үглөөнһөөшые эхилээд, Таниие бэдэрнэм.
Газарта Танай шүүхэ сагай ерэхэдэ,
дэлхэйн зон зүб ябадалда һурана.

- 10 Нүгэлтэй зондо энэрэл хайраяа Танай үзүүлдэгшье хада,
тэдэ зүб ябадалда нурахагүй.
Зүб шударга зоной газарта
тэдэ буруу юумэ үйлэдэн лэ байха,
Танай хүр жабхалангы мэдэрхэгүй.
- 11 Эзэн! Та гараа далайгаад байнат,
харин тэдэ энээниие харанагүй.
Танай арад түмэнөө халхалан байхые үзэхэдөө
тэдэ эшхэбтэр байдалда орохо!
Тэдээндэ бэлдээтэй гал дүлэн дайсадыетнай үрэбхихэ!
- 12 Эзэн, Та бидэндэ хайн байдал үршөөгыт!
Манай хэһэн бүхы хэрэгүүд Танай ашаар бүтэнэ.
- 13 Эзэн Бурхамнай! Хэзээдэшьеб Танһаа ондоо эзэд
бидэниие зонхилдог байгаашье хадань
мүнөө бидэ гансал Таниие магтан дууланабди!
- 14 Мүнөө тэдэ эзэд үхэнхэй,
дахин амидырха бэшэ.
Тэдэнэй хүнэһэншые дахин эрьехэгүй.
Ушарынь гэхэдэ, Та тэдэниие хэһээн халгаагаат.
Хэншые тэдээн тушаа ханахагүй.
- 15 Эзэмнай, Та арад түмэниие олошоруулаат,
ороной газар дэбисхэр үргэдхөөт.
Иигэжэ Өөрыгөө алдаршуулаат.
- 16 Өөһэдынгөө арад түмэниие Танай хэһээхэдэ,
бидэ зобон-тулин, Эзэн, Тандаал зальбараа бэлэйбди.
- 17 Эхэнэрэй үхибүү түрэхэдөө зобон хашхардагтал,
бидэ зобон хашхаран байгаа бэлэйлди, Эзэмнай!
- 18 Үбдэн-зобон байгаабди,
гэбэшье юушые түрэжэ шадаагүйбди.
Газар дэлхэйгээ сүлөөлжэ шадаагүйбди,
юушые хээгүйбди.
- 19 Үхэһэн зомнай дахин амидырха!
Хумхаа тооһон бологшод нэргэн бодожо,
баяртай дуулалдаха.

Газар дайдые шүүдэрэй хэргээдэгтэл,
Эзэн нүгшэһэн зониие амидыруулха!

Эзэнэй арад түмэн нютагаа бусаха

- 20 Минии арад түмэн, гэртээ орожо, үүдээе хаагты.
Эзэнэй уур хилэнгэй үнгэртэр түр зуура бээе нюугаад байгты.
- 21 Гэм хэһэнэйнь түлөө дэлхэйн зониие хэһээхээе
Эзэн Өөрынгөө огторгойн ордонһоо гаража байна.
Дэлхэй дээрэ нюусаар хүниие алаһан ушарнууд
эли тодо боложо, дахин далдалагдахагүй.

Эзэн могойе хюдаха

27 ¹ Тэрэ үдэр зугадагша могой Левиатаниие,
мушхардаг могой Левиатаниие – далайн абарга лууе
Эзэн асари томо, үхэлтэ хэлмээрээ сабшан хюдаха.

- 2 Тэрэ үдэр Эзэн иигэжэ айладаха:
«Үзэм жэмэсэй найхан сэсэрлиг тухай дуу дуулагты!
- 3 Би тэрэниие харууһалжа, таһалгаряагүй уһалжа байнаб.
Хэншье тэрэниие бү гэмтээг гэһэндээ
Би тэрэниие үдэр, хүнигүй харууһалнаб.
- 4 Уур хилэн намда үгы. Гэбэшье хадхуур, үүргэнэ ургуулжа,
урдаһаам тулахаар бодоболнь, Би дайлан гарахаб,
тэрэниие дууһан шатаахаб!
- 5 Минии дали доро орохоёо тэрэ оролдог,
Намтай эбтэй байха тухай хэлсээ баталаг,
мүн даа, Намтай эбтэй эетэй байха тухай хэлсээ баталаг!»
- 6 Ерэхэ сагта Израилиин улад зон, Яковай үри һадаһад,
модон мэтэ үндэһэлжэ, сэсэглэжэ, үрэ үгэхэ.
Бүхы юртэмсэ тэдэнэй жэмэсээр дүүрээд байхал.
- 7 Дайсадтаал адляар тэдэ Эзэндэ хэһээгдээ бэшэ.
Алууршадтаал адляар тэдэ Эзэндэ алуулагдаа бэшэ.
- 8 Эзэн Өөрын арад түмэниие сүлэлгэдэ эльгээжэ хэһээгээ.
Дорно зүгэй халуун һалхяар Тэрэ тэдээн руу үлээн хаяа.
- 9 Гэбэшье үргэлэй шэрээнүүдэй шулуунай бутаржа, шохой болоходо,
Ашэраа бурханда хүгэдэлгын зүйлнүүдэй үгы болоходол
Яковай нүгэл арюудхагдаха.

- 10 Бүхэлэгдэнэн хото хандаран хооһоржо, гэр байранууд орхигдохо, элһэн сүл губидал тэрэ хаясаанай болохо. Тэндэ тугал бэлшэжэ, хэбтэжэ, набшаһа намаа зулгааха.
- 11 Тэрэнэй мүшэрнүүд хатажа хухарха. Тиэхэдэнь эхэнэрнүүд ерэжэ, түлээн мэтээр шатааха. Зоной юушые ойлгоогүй һэн тула Байгуулагшань тэдэниие хайрлахагүй, Бүтээгшэнь нигүүлэсхы зан гаргахагүй.

12 Тэрэ үдэр Эзэн таряа сохин орооһо илгаһандал, Евфраднаа Египедэй хилэнүүд хүрэтэр таанадые, Израилиин арад түмэниие, нэгэ нэгээр суглуулха. 13 Тэрэ үдэр ехэ бүрээгэй дуун дуулдажа, Ассири болон Египет руу сүлэгдэгшэ Израилиин зон бусан ерэхэ. Тиигээд тэдэ нангин уула дээрэ, Иерусалимда Эзэндэ мүргэхэ.

Хойто хаан түрэдэ һэргылэлтэ

- 28** 1 Эпрааимай һогтуу зоной бахархадаг гүрлөө сэсэг, Эпрааимай хагдаржа байгаа сэсэг, шэмэг, солонь, үзэмэй дараһан архида диилдэнэн зоной ажаһуудаг баян нюруу газар дээгүүр дүүлиһэн сэсэг гай тодхорто орохо!
- 2 Үзөөрэйгты, шуурган мүндэр, сүйд хэдэг хара һалхин мэтэ, үерлэнэн уһанай хүсэтэ урасхал мэтэ шадалтай, хүсэтэй нэгэн Эзэндэ бии. Тэрэ газардан хаяха,
- 3 Эпрааимай һогтуу зоной бардамладаг гүрлөө сэсэгые ула доогуураа гэшхэхэ!
- 4 Эпрааимай хагдаржа байгаа сэсэг, шэмэг, солонь, баян нюруу газар дээгүүр дүүлиһэн сэсэгтэй юун болохоб гэхэдэ, саһаа урид эдеэшэнэн инжиртэл адли юумэн болохо: тэрэниие хэн үзэн харанаб, тэрэ дары таһалан залгиха!
- 5 Амиды үлэнэн Өөрын зондо Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үзэсхэлэнтэ титимдэл адли болохо саг дүтэлжэ байна.
- 6 Шүүгшэдтэ зүб шударга байха сэдхэл, хотын бартаануудые дайсаднаа хамгаалжа байгаашадта шэн зориг Тэрэ үршөөхэ.

Иудын хан түрын hogтуу лүндэншэд ба Исай

- 7 Лүндэншэд, санаартадшые хүрэтэрөө үзэмэй дараһан архиһаа
найгажа,
шара айрагһаа алмайржа байна.
Бурханай эльгээһэн үзэгдэлые лүндэншэ
ойлгожо шадахаар бэшэ hogтуу,
хэрэгүүдые шийдхэжэ шадахаар бэшээр санаартад hogтуу.
- 8 Тиигээд бүхы шэрээнүүдын хуу бөөлжэһэн болонхой,
сэбэр ямаршые газар үгы.
- 9 Иимэ хүн хэндэ эрдэм заажа шадахаб,
хэндэ мэдээ ойлгуулхаб?!
Хүхэнһөө һаял халаһан багашуулда гү?!
- 10 Тэрэ дабтаад халанагүй:
«Заабари, заабари, дүрим, дүрим,
тэндэ нэгэ бага, эндэ нэгэ бага...».
- 11 Үгыень дуулахагүй һаань,
танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ шулганаһан хариин зоноор,
Эзэн энэ арадта хургаал заабари дамжуулхал.
- 12 Та бүгэдэндэ амархые Тэрэ дурадхаа бэлэй,
харин таанад үгыень дуулахаһаа арсаат.
- 13 Тиимэһээл Эзэнэй үгэнүүд таанадта
«заабари, заабари, дүрим, дүрим,
тэндэ нэгэ бага, эндэ нэгэ бага...» болохо.
Тиимэһээл таанад алхахадаа, бүдэржэ унахат,
шархатан, урьхада орожо баригдахат.

Сионой һуури табигдаха

- 14 Эндэ, Иерусалимда, арад зоние ударидажа байгааша
бардам зантай удамаршад, Эзэнэй айладхал шагныгта!
- 15 Үхэл хаталтай хэлсээ хэнхэйбди,
үхэлэй оронтой үгээ ойлголсонхойбди гэжэ һайрхан
дуугарнат.
Гай тодхор таанадые зайлан гараха,
худал хуурмаг, мэхэ гохо таанадые аршалха гээд һананат.
- 16 Харин Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:
«Бата найдамтай, мантан һууриин шулуу, эрдэни шулуу,
хатуу шулуу Сион дээрэ мүнөө Би табинаб.

- Бата этигэлтэй нэгэн айхагүй.
- 17 Һууриин шулууе хэмжэхэ шугам хадаа шударга ёһо болохо, тэрээнине тодоруулан харуулһан зурлаа хадаа үнэн зүб болохол.
- Танай худал хуурмагай хорохо газар шуурган мүндэртэ үгы хэгдэхэ, уһан үер аюулгүй байдалыетнай таһалдуулха.
- 18 Үхэл хаталтай хэһэн хэлсээнтнай, үхэлэй оронтой байгуулһан гэрээтнай мүн бэшэ болохо. Гай тодхорой дайран үнгэрхэдэ, таанад гэшхэгдэн халахат!
- 19 Энэ хадаа таанадые дахин-дахин дайран байха. Үглөө бүри, үдэр һүнигүй тэрэ дайран үнгэрхэ. Тэрээн тушаа дуулаһан хүн бүхэн айн-һүрдэн байхал!»
- 20 Орон богони, һунажа хэбтэхын аргагүй; хүнжэл бага, бөөе хушахын арагагүй.
- 21 Эзэн Пэрациим уула дээрэ болон Гибэһооной ньюрууда уурлан хэһэн үйлэ хэрэгүүдээ, гайхалтай хэрэгүүдээ, хэхэеэ байна.
- Тэрэ Өөрынгөө ажал хэрэг, гайхамшагта ажалаа, хэхэ.
- 22 Минии һэргылхэдэ, наада бү баригты! Тиигээ һаа, таанад тэрьедэжэ шадахагүйт. Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй бүхы орон нюотаг хюдан һалгааха гэһэн түсэб тушаа би дуулаһан байна!

Бурханай гүн сэсэн ухаан

- 23 Минии хэлэхые шагнагты, дуулгаһыем анһарагты.
- 24 Ургаса тариха үе сагай ерэхэдэ, таряашан гансахан лэ газараа хахалжа, борнойлжо байдаггүй.
- 25 Газарай хурьһэ элдүүрилһэнэй удаа тэрэ укроп болон тмин мэтэ ургамалай үрэ таридаг. Тэрэ шэниисэ болон ешмээн жэгдээр һуулгадаг. Таряалангай захаар тад ондоо орооһо тэрэ тарина.
- 26 Ажалаа яагаад хэхэеэ тэрэ мэдэнэ. Юуб гэхэдэ, Бурхан тэрэниие һургаа бшуу.
- 27 Укроп болон тминэй үрэ сохин хадахын тула тэдэ хээээдэшые хүндэ лангуу хэрэглэдэггүй, хүнгэхэн һабаануудаар сохидог.
- 28 Талхан болгохын тула

- үрэ таряае буталжа үйрүүлхэ хэрэгтэй.
Тиимэһээ тэдэ дүмүүхэнээр орооһо үйрүүлдэг.
Орооһо гамтайгаар бутарган, мори тэргэ ябуулдаг.
29 Эдэ бүгэдэ шадабари Түмэн Сэрэгтэ Эзэнһээ олгогдонхой.
Тэрэнэй зүбшэл гайхамшагтай, мэргэн ухааниинь агуухэ юм!

Иерусалимай хуби заяан

- 29** ¹ Ариээл, Ариээл!* Давидай хотон хүреэнээрээ байгааша хото!
Гай тодхор шамтай тохёолдохонь лэ!
Баян дэлгэр хүндэтэй найр наадануудаа
жэлһээ жэлдэ жэгдэ хэжэл байгты.
2 Харин Бурхан «Бурханай үргэлэй шэрээ» гэдэг хотодо
гай тодхор татаха ёһоороол татаха.
Тэндэ уй гашуудал, шаналал болохо,
шуһаар дүүрэнхэй үргэлэй шэрээдэл адли энэ хото болохо.
3 Эзэн хотые тойроод бүһэлжэ,
харуулай самхагуудые тойруулан бодхоохо,
бүһэлүүр барилгануудые бариха.
4 Газар дороһоо дуугаржа байһан хии юумэндэл адли,
тооһо шорой дороһоо шэбэнэжэ байһан хоолойдол адли
Иерусалим болохо.
5 Иерусалимда довтолһон дайсад
тооһондол мэтээр үлеэгдэн халаха,
тэдэнэй аймшагтай сэрэг холоомодол хиидэн үгы болохо.
Гэнтэ, нюдөө сабшама зуура
6 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн аянга буулган,
газар хүдэлгэн, ехэ дуу шуугаар, хуй халхяар, шуургаар,
түймэрэй галаар таанадые абарха.
7 Ариээл руу довтологшо үй түмэн арадуудай сэрэг дайтаха,
хэрэм ханануудыень бүһэлхэ, бүхы талаһаа хашаха,
зүүдэн мэтэ, хүниин үзэгдэл мэтэ болохол!
8 Гэдэһээ үлдэнэн хүн эдижэ байһаб гэжэ зүүдэлээд хэрхэдээ,
һанааниинь дутуу байдаг.
Анганан хүн уһа уужа байһаб гэжэ зүүдэлээд хэрхэдээ,
аман хатанхай байһанаа ойлгодог.

* 29:1 Иерусалим. Эхэ еврей хэлэнһээнь 3 янзаар оршуулмаар: «Бурханай баатар», «Бурханай арсалан», «Бурханай үргэлэй шэрээ».

Сионой хада – Иерусалимда добтолхоёо бэлдэжэ байгааша үй түмэн арадуудтай тон тиимэ юумэн болохо.

Һэргылэлтэнүүд

- 9 Зог татагты, газарта шаагдаһандал бологты, хохор бологты, нюдэгүй! Ногтогты, харин үзэмэй дараһан архиһаа боложо бэшэ! Найгалзагты, харин шара айрагһаа ушарлажа бэшэ!
- 10 Эзэн таанадые гүн нойрто абтуулаа. Лүндэншэд, нюдьетнай хаагаа! Үзэлшэд, толгойетнай боогоо!

11 Үзэгдэл бүхэнэй удха таанадһаа далда, ласадаһан номдол адли танда байха. Уншажа шададаг хүниие уншажа үгэхыень гуйхадатнай, тэрэ ласадаһан шалтагһаань уншажа шадахагүй. 12 Уншажа шадахагүй хүниие уншажа үгэхыень гуйхадатнай, тэрэ яагаад уншахаяа мэдэхэгүйб гэжэ харюусаха.

13 Эзэн иигэжэ айлрадхаа:

- «Энэ улад зон Намда зальбарна, теэд үгэнүүдынь удхагүй хоһон, тэдэ хэлэ амаараа Намаие хүндэлнэ, харин зүрхэ сэдьхэлдээ Нам тухай огто бодоногүй. Тэдэнэй шүтэхэ зүйлынь гэбэл, гансал зоной ёһонууд, заншалнууд.
- 14 Тиимэһээ Би энэ арадтай гайхалтай, урид үзэгдөөгүй хэрэгүүдые дахин хэхэб, Сэсэн мэргэшүүлэй ухаан үгы болохо, ухаатай зоной ухаан халаха».

Ерээдүй сагта найдалга

- 15 Һанаан бодолоо Эзэнһээ оро таһа нюужа байгаашад хосорхо ёһоороо хосорхо! Тэдэ үйлэ хэрэгүүдээ нюусаар хэхэдээ, хэншые харахагүй, хэншые мэдэхэгүй гээд һанана.
- 16 Тэдэ бүхы юумэ урбалдуулан байна. Шабараар юумэ бүтээдэг дархан ба шабар – хэниинь дээрэ гээшэб? Танай хэнэн бүтээл танһаа арсажа байдаг юм аал?!

- 17 Угаа богони сагай үнгэрхэдэ,
үдхэн шэрэнги ой модон үрэжэлтэй таряалан болохо,
харин таряалангууд ой модоор бүрхөөгдэхэл.
- 18 Тэрэ сагай мандахада, дүлии зон хуйламал номой үгэ соносожо,
харанхыда байгааша хохор зоной нюдэн харадаг болохол!
- 19 Үгытэй зон Эзэнһээ шэнэ баярта хүртэхэ,
ядуу улад Израилиин арюун Бурхан тушаа баясан байхал.
- 20 Зониие дарлажа байгаашадта,
Бурхание хүндэлдэггүйшүүлдэ энэ хадаа эсэс болохо.
Гэмтэй хүн бүхэн хюдагдаха.
- 21 Ондoo зониие худалаар хардагшадые,
хэрэг шүүгшые мэхэлэгшэдые,
зүб шударга зониие худал баримтаар буруутан болгогшодые
Эзэн хюдаха.
- 22 Абраһаамые гай гасаланһаа абарагша
Яковай уг удамай Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:
«Минии арад түмэн, таанад саашадаа нэрээ хухалхагүйт,
эшхэбтэр муу байдалда ороһонһоо боложо,
таанадай нюур шарай бэшэ сухигар болохогүй.
- 23 Минии таанадта үршөөхэ үри хүүгэдэе хараха-үзэхэдөө,
нэрыемни нангинаар сахин хүндэлдэг болохот,
Намае Яковай арюун Бурхан гээд мэдэрхэт.
Израилиин Бурхан Минии урда шэшэрэлдэн байхат.
- 24 Алдуу эндүү хэжэ байгаашад ойлгодог болохо,
гэмэрэлдэн байгаашад заабари хүлеэн абаха».

Египедтэй ямаршые ашагүй хэлсээн

- 30**¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Үгыем дууладаггүй Иудын хан түрын ударидагшадтай
гай гасалан тохёолдохо!
Тэдэ Намгүйгөөр зүбшэнэ, хүсэлдэм харша холбоо тогтооно.
Иигэжэ тэдэ нүгэл дээрээ нүгэл хэнэ.
- 2 Тэдэ Намтай зүбшэнгүй, туһа гуйжа Египет руу ябаа,
Египедэй фараондо найдажа, аршалхыень гуйгаа.
- 3 Теэд фараондо найдаһаниинь гансал нэрыень хухалха,
Египедэй һүүдэртэ хорохо гһэһэниинь нэрынь гутааха.
- 4 Египедэй хотонууд болохо Цооһанда ударидагшадынь
ба Ханээс руу элшэнэрынь хүрөөшые хадань

- 5 ямаршые туһагүй, мүн тиихэдэ эшхэбтэр байдалда оруулһан үндэнэ яһатанһаа тэдэнэр эшэдэг болохо».
- 6 Урда зүгэй элһэн сүл губиин амитад тушаа
Эзэнэй буулгаһан айладхал энэ:
Арсаланай, хорото могойн, луугай һуурижаһан
аймшагтай орон нютагаар элшэнэр аяншална.
Элжэгэдтээ, тэмээнүүдтээ хүндэ ашаа тээн,
тэдэ ондоо арад зондо бэлэг-сэлэг абаашахаяа һэдэнэ.
Теэд тэрэ арад өөһэдтэнь ямаршые туһа хүргэхэгүй.
- 7 Египедэй туһа ямаршые ашагүй, хоһон.
Тиимэхээ Би «Аюулгүй Рааһаб*» гэжэ Египедые нэрлэнэб.

Үгэ дуулахагүй зон

- 8 Мүнөө яба, шулуун хабтаһан дээрэ тэдээндэ энээниие зура,
хуйламал ном руу эдэ үгэнүүдые бэшэ!
Тэдэ ерээдүй сагта үлэг лэ, хододоо, хэтын хэтэдэ.
- 9 Юуб гэбэл, тэдэ буһалгаата арад, худалша зон,
Эзэнэй һургаал шагнаһаая арсагшад.
- 10 Тэдэ үзэлшэдтэ «үзэл бү үзэгты» гэнэ,
мэдэлшэдтэ «мүн болохо юумэ бидэндэ бү харуулагты,
бидэнэй дуулаһаая ханаһан юумэ хэлэгты, аятай юумэ мэргэлэгты.
- 11 Замһаа зайлагты, харгыһаа хадуурагты,
Израилиин арюун Бурхан тушаа дуулаһаа хананагүйбди», –
гэжэ тэдэ хэлэнэ.
- 12 Тиимэхээ Израилиин арюун Бурхан иигэжэ айладхана:
«Минии айладхал дууланагүйт,
дарлалтада найдажа, мэхэ гоходо түшэглэбэт.
- 13 Энэ нүгэл хадаа үндэр ханада бии болоһон хэмхэрэл,
гэнтэ, хараа байса хамхаран унаха ханын нүхэн мэтэ таанадта
болохо.
- 14 Шабар һабадал адляар бутаран халахат.
Аһажа байгаа нүүрһэ удхаха гү,
али уһанай һабаһаа уһа удхаха шабар хэлтэрхэйшые үлэхэгүй».

* 30:7 Рааһаб – домогто ороһон, далайн амитан, муу муухайн хүлдэ, Египедэй хүлдэ тэмдэг.

- 15 Израилиин нангин Эзэн Бурхан арад түмэндэ иигэжэ хандана:
«Бусагты Намдаа.
Тиигээ хаа, таанад абарагдажа, аюулгүй амгалан ажаһуухат».
Тээд таанад энээнһээ арсанат.
- 16 Энээнэй орондо таанад дайсаднаа тэрьедэхээе,
хурдан морёор гүйлгэхээе һананат.
Моримнай хурдан гэжэ һанахадатнай
танһаа хурдан моритой дайсад байхал.
- 17 Дайсанай нэгэ сэрэгшые харахадаа,
танай мянган сэрэгшэд зугадан тэрьедэхэл.
Табаншые сэрэгшэ таанарые хүрдөөхэ.
Гүбээгэй оройдо ори ганса тугһаа бэшэ ондоо юумэн үлэхэгүй.
- 18 Гэбэшые Эзэн хүлеэжэ, таанадые хайрлаха.
Тэрэ бодожо, таанадта туһалха.
Юуб гэбэл, Эзэн гээшэ зүб шударга Бурхан,
Тэрээндэ этигэн хүгэдэгшэд жаргал эдлэхэ!
- Бурхан Өөрын арад түмэниие үрээхэ*
- 19 Сион дээрэ, Иерусалимда ажаһуугша арад!
Танай нёлбоһод хатаха.
Абарал тушаа гуйхадатнай, Эзэн таанадта туһалха,
таанадые дуулажа, харюу үгэхэ.
- 20 Эзэн таанадта уйдхарай эдээ эдюулээшые хаа,
зоболонгой уһаар ундалуулаашые хаа, саашадаа хоргодохогүй,
нюдөөрөө Багшайа харахат!
- 21 Харгы замһаа баруун, зүүн зүгүүд руу хадууран байбал,
таанад ара тээһээ Тэрэнэй иимэ абья дуулахат:
«Харгы – тэндэ. Тэрээгүүр ябагты!»
- 22 Таанад мүнгөөр хушаатай онгонуудаа,
алтаар бүрхөөтэй хүрэгүүдээ абажа, муухай юумэндэл,
бог шоройдол адляар холо хаяхат: «Зайлагты!»
- 23 Орооһо тариха бүхэндэтнай Эзэн бороо хура эльгэжэ,
баян ургаса үршөөхэ.
Малтнай һайн бэлшээритэй байха.
- 24 Танай таряалангуудта ажалладаг сар, элжэгэнүүд
эгээл һайхан эдээ хоол эдидэг байха.
- 25 Дайсадые олоор алаһан, хэрэмүүдэйнһэ унаһан тэрэ агууехэ үдэр

- хада уула бүхэнхөө, гүбээ бүхэнхөө ухан урдаха.
- 26 Үара, нарандал адли ялагар шанга гэрэлтэй болохо, наран хэмнээ долоо дахин ялагар хурса болохол. Эзэнэй арад түмэндөө ушаруулхан гай гасалангай дүүрэжэ, шархануудайн эдэгэжэ эхилхэдэ, эдэ бүгэдэ тохёолдохо.

Бурхан Ассири хэлээхэ

- 27 Аяар холоһоо Эзэнэй нэрэ дүтэлжэ байна. Уур хилэнгын галаар бадаржа, дүлэнгын угаа шанга. Аманинь хилэнгээр дүүрэнхэй, хэлэнинь үрэхидэг галдал мэтэ!
- 28 Амисхалын ама хаажа байһан үертэл адли, арадууде үхэлэй һагшуураар Тэрэ һагшаха. Тэрэ арадуудай үрүүндэ замһаань хадууруулха хазаар байна.
- 29 Харин таанад нангин һайндэрэй һүнидэл дуу дуулахат. Эзэнэй хада руу, Израилиин хабсагай руу лимбээр хүгжэмлэн ябаашадтал адли сэдхэлтнай баясан байха.
- 30 Эзэн һүрдэмэ шанга хоолойгоор бужаганажа, гараа һунган сохихо. Уур хилэнгын угаа ехэ, үрэхилдэг галай дүлэн дүлэгэнэхэ. Шуурган, үер, мүндэр орожо эхилхэ!
- 31 Эзэнэй дуу шагнахадаа, Ассириин зон һүрдэхэ, баягаар Эзэндэ сохюулха.
- 32 Хэнгэрэг, ятагай абьян доро Эзэн тэдэниие баягаар дахин-дахин сохихо, хоһоруулма дайн дажараар урдаһаань тулаха!
- 33 Ассириин хааниие асари ехэ галда шатааха газар үнинэй бэлдэгдэнхэй. Тэрэ газар гүнзэги, үргэн. Тэндэ үндэрөөр ябталаатай түлэе шатаахын тула Эзэн гал дүлэ аманһаа гаргаха!

Бурхан Иерусалимье аршалха

- 31** ¹ Египедһээ туһа эрихээе ошогшод дэмы халаха! Тэдэ Египедэй олон моритой, тэргэнүүдтэйдэнь, мори унаашадайнь хүсэтэйдэ найдана,

- харин Израилийн Нангин Эзэндэ
түшэглэнэгүй, найданагүй, туһа эринэгүй.
- 2 Эзэн Бурхан сэсэн мэргэн ухаатай!
Гай тодхор Тэрэ татаха.
Нүгэл хэгшэдые, мүн тэдээндэ туһалагшадые
хэнээхэ гэжэ шиидээл хадаа
Тэрэ хэнээхэ, үгэээ һөөргөнхэ абахагүй.
- 3 Египедэй зон Бурхан бэшэ, юрын лэ зон ха юм даа.
Тэдэнэй морид миин моринһоо үлүү бэшэ.
Эзэнэй гараа һунгахадань, тэрэ туһалжа байгааша хүсэтэй зон
бүдэржэ,
туһалуулжа байһан хүсэгүй зон унажа, тэдэ хамта хосорхо.
- 4 Эзэн намда иигэжэ айладхаа:
Олон хонишодой хамта хашхаран хуугайлбашье,
олзо дээрээ архирагша арсалан тэдэнһээ айдаггүй.
Тэрээндэл адли Намайе, Түмэн Сэрэгтэ Эзэниие,
Сион уула хамгаалхадам тогтоохо, һаад хэхэ хүсэн байхагүй!
- 5 Дальбараануудаа хамгаалан, уурхай дээрээ элин-халин байдаг
шубуундал,
Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн,
Иерусалимые бүглэхэб, аршалхаб, хайрлахаб, абархаб.

⁶ Израилийн улад зон, таанад Эзэн Бурханаа орхижо, ехэ нүгэл хээт, гэбэшье һөөргөө Тэрээндээ бусыт! ⁷ Нүгэл үйлэдэн, алта, мүнгөөр шүтөөнүүдые хээт. Гэбэшье хүн бүхэнэй тэдэ шүтөөнүүдээ хаяха саг ерэжэ байна.

- ⁸ Эзэн иигэжэ айладхана:
Ассири дайн дажарай үедэ диилдэхэ,
харин хүнэй хүсэ шадал тэрэниие диилэхэ бэшэ.
Ассириин улад зон байлдаанһаа зугадан гүйхэ,
залуушуулынь богоолнууд болохо.
- ⁹ Ехэ айн-һүрдэн, тэдэнэй хэрэм бутаран унаха,
ударидагшадынь зугадаха, байлдаанай тугһаа айха.

Энэ болбол Иерусалимда тахилгатай,
Сион дээрэ үргэлэй галтай Эзэн тунхаглаа мүн!

Үнэн сэхэ хаан

- 32** ¹ Үнэн зүбөөр зонхилогшо хаан,
шударга зүбөөр хэрэгүүдые шиидхэгшэ ударидагшад бии болохо.
- ² Эдэ удамаршадай хүн бүхэниинь халхинһаа хорохо газар,
шуурганһаа халхалха халхабша мэтэ,
хуурай газараар урдагша уһанай һубаг,
ангаһан-хатаһан газарта үндэр хабсагайн һүүдэр мэтэ болохо.
- ³ Зоной хэрэгүүдтэ тэдэ нюдэ балай, шэхэ дүлии мэтээр
хандахагүй.
- ⁴ Яарадаг зоной ухаан номгорхо,
һанаһанаа ойлгуулжа шададаггүйшүүл эли тодоор хэлэдэг
болохо.
- ⁵ Муу хүниие хэншые боди сагаан сэдхэлтэй гэхэгүй,
этэгээдые хэншые сэхэ хүн гээд нэрлэхэгүй.
- ⁶ Муу хүн удхагүй юумэ дуугардаг, муу юумэ хэхэеэ һанажа
байдаг.
Тэрэ үлэхэлэн хоһон хүнһөө эдеэ хоол буляан абажа,
ангаһан хүнһөө унда буляажа,
Эзэниие доромжолон хэлэдэг, муу юумэ хэдэг.
- ⁷ Тэнэг хүнэй ажаябуулганьшые муу муухай.
Тэрэ хорото муу арга мэхэнүүдые зохёожо,
үгытэй зониие худал хуурмаг үгэнүүдээр хүрмэжэ хосорооно,
хуулита эрхэ түлөөлгэнүүдынь үгэнэгүй.
- ⁸ Харин боди сагаан сэдхэлтэн зүб шардаг хэрэг ябуулдаг,
үнэн зүбэй түлөө хододоо тэмсэдэг.

Байдал һэргэхэ

- ⁹ Ямаршые юумэндэ һанаагаа зобонгүй,
һэли-дэлихэн хүнгэн ажаһуудаг эхэнэрнүүд, минии хэлэхые
шагнагты.
- ¹⁰ Ерэхэ жэлдэ таанад зобохо-тулихат.
Юуб гэхэдэ, суглуулха үзэм ургахагүй.
- ¹¹ Таанад ехэ хүнгэн, сүлөөхэн ажаһуугаат,
харин мүнөө айн шэшэрыта!
Хубсаһаа тайлан нюсэгэлжэ, бэлхүүһээрээ таар орёогты.
- ¹² Һандаргагдаһан үрэжэлтэ талмай,
үзэмэй модоной сэсэрлигүүд тушаа гашуудан,
өөһэдынгөө сээжэ сохин байгыт.

- 13 Минии арад түмэнэй газар нютагта
үүргэнэ ба халаахай ургаха.
Зугаа наадаар дүүрэн хото,
баяр жаргалтай зонтой эдэ гэрнүүд халан хандархал,
тэдээн тушаа гашуудан уйлыта!
- 14 Ордоншые хаягдан, шууяатай хотошые хооһорон мартагдаха,
хэрэм самхагуудын хандаргагдаха,
малай бэлшээри, хулангуудай хорёо болохо.
- 15 Гэбэшые Бурхан бидэндэ дээрэһээ Һүлдөө дахин эльгээхэ.
Тиихэдэнь зэлүүд хооһон газар үрэжэл шэмэтэй болохо,
таряалангуудаар баян ургаса ургаха.
- 16 Энэ сүл губида үнэн шударга ёһо тогтохо,
үрэжэлтэ таряаланда үнэн зүб оршохо.
- 17 Үнэн зүб хадаа энхэ тайбаниие асарха,
үнэн шударга хадаа амгалан, аюулгүй байдал хэтэдээ үршөөхэ.
- 18 Бурханай арад түмэн ханаа амархан,
энхэ тайбан, аюул гээшые мэдэнгүй гэрнүүдтээ ажамидарха.
- 19 Ой модые мүндэр сохижо, хото хандаргагдабашье,
20 ургаса таряагаа уһалха дүүрэн уһатай,
үхэр малаа, элжэгээ сүлөөтэй бэлшээхэ аргатай зон
хэды ехэ жаргалтай байхаб даа!

Туһа эриһэн гуйлта

33 ¹ Үшөө дээрмэдүүлэгдээгүй дээрмэдэгшэ,
урбалга үшөө өөр дээрээ мэдэрээгүй урбагша ши!
Шамда өөртэш гай тодхор хүрэхэ!
Дээрмэдэжэ дүүргэхэдэшни өөрыеш дээрмэдэхэ,
урбажа садахадашни өөртэшни урбаха!

- 2 Оо, Эзэн! Маанадта нигүүлэхыгээр хандыт.
Бидэ Тандаал найданабди.
Үглөө бүри бидэндэ хамгаалалта болыт,
зоболоной сагта маанадые абарыт!
- 3 Аянгаар лужаганахадатнай, үндэһэ яһатад зугадана.
Бодоходотнай, обогууд таран гүйлдэнэ.
- 4 Таршаа шумуулдал адляар, танай дундаһаа
олзо суглуулаа бэлэй,
таршаа шумуулдал адли, тэрэ олзо руу шуумайгаа бэлэй!

- 5 Эзэн үндэртэ залардаг,
дээрэ Тэрэ оршодог.
Тэрэ Сион дээр шударга ёһо,
үнэн зүбые баталан байгуулаа.
- 6 Тэрэ танай ажабайдалда найдамтай аршалалта болохо.
Үршөөдэг эрдэни зэндэмэнинь – мэргэн ухаан, эрдэм мэдэсэ,
Өөрһөөнь түбэгшөөлгэ.
- 7 Харагты, зоригтойнуудтнай туһа эрин хашхаралдана.
Эб найрамдал тухай хэлсээ баталхаяа хэдэһэн элшэнэртнай
сурхирса уйлалдана.
- 8 Харгы замууд хоһороо, аяншад харагдахаа болёо.
Хэлсээн эбдэгдэжэ, гэршэнүүд хараада абтахаяа болижо,
хэншье хэниешье хүндэлнэгүй.
- 9 Газар гашуудан хатаба.
Ливаанай ой модоной набша уршын хатана,
Шароон гэдэг үрэжэлтэ хайн газар элһэн сүл губидал адли
болоо,
Башаан ба Кармээлдэшье мододой набша шарлан унана.

Эзэн дайсадые һэргылнэ

- 10 Эзэн үндэһэ яһатадта иигэжэ айладхал буулгаба:
Мүнөө одоо Би юумэ хэхэмни.
Хэды ехэ хүсэ шадалтайгаа таанадта харуулхаб.
- 11 Таанад хэндэшье хэрэггүй юумэ түсэблэнэт, ямаршье туһагүй
юумэ хэнэт.
Амисхаалтнай гал дүлэндэл адли, өөһэдыетнай залгиха.
- 12 Таанад бусалжа байһан сагаан шохойдол,
галда шатажа байһан үүргэнэдэл адли болохот.
- 13 Холо, ойрын арад яһатан,
Минии хэһэн үйлэ хэрэгүүд тушаа шагныт,
Минии хүсэ шадалые мэдэрэн ойлгыт!
- 14 Сионий нүгэлтэй зон айба,
бурхангүйшүүл шэшэрбэ:
«Залгидаг гал дотор хэмнай амидаржа шадахаб,
хэтэ мүнхэдөө соробхилдог дүлэн дотор хэмнай амидаржа
шадахаб?!»
- 15 Зүб шударга ябажа, үнэн сэхые хэлэгшэд,

дарлалта доро байһан зонһоо мэхээр эдилгэ абаһаһаа
зайсагшад,
улаан шуһа урдахуулхаяа гү,
али үшөөшье ондоо муу хэрэг хэхэеэ байгааша зонһоо холодон
ябаашад
амиды мэндэ үлэхэл.

- 16 Тиимэ зон амар амгалан ажаһууха.
Хабсагайн саана байһандал, тэдэ аюул гээшые мэдэнгүй
ажамидарха,
эдихэ эдеэтэй, ууха ундатай хододоо байха.

Ерээдүй һайн һайхан саг

- 17 Ялас гэмэ хааниие нюдөөрөө харахат,
холуур нэмжыгшэ газарые обёорхот.
- 18 Татабари суглуулагшадһаа,
хариин тагнуулшадһаа айха-һүрдэхэтнай һэегүй арилжа,
гансал һанаандатнай үлэхэ.
- 19 Таанадай ойлгохогүй хэлэтэй,
ехэрхүү бардам зантай хариин зониие бэшэ харахагүйт.
- 20 Сион руу харыт!
Найр наадаяа һайндэрлэдэг хото руугаа харыт!
Иерусалим руу анхаралаа хандуулан ажаглыт!
Ямар энхэ амгалан газар,
хээээшье хухархагүй гадаһануудтай,
нэгэшье аргамжань таһархагүй майһандал адли тэрэ гээшэб!
- 21 Тэндэ бидэнтэй хамта агууехэ Эзэн заларха,
тэрэ газарта урасхалнууд, үргэн гол мүрэнүүд байха,
гэбэшье тэндэ уһа һэлигшэдтэй онгосонууд тамаран ерэхэгүй,
мантан уһанай онгосо тиишээ тамаран орожо шадахагүй.
- 22 Эзэн манай Удамарша, манай Шүүгшэ, манай Хаан!
Тэрэ бидэниие абарха!
- 23 Аргамжануудтнай һула болоо,
далбагын модо баринагүй,
далбагануудые татаха арга байхагүй.
Баян эд баялиг хубаарилагдаха,

- дохолоншые хүн зөөри буляан абахал.
- 24 Манай газарта ажаһуудаг зоной нэгэнииньшые үбшэ хабшанби гэжэ гомдожо байхагүй, эндэ амидардаг бүхы зоной нүгэл арюудхагдаха юм.

Эзэн дайсадаа хэлээхэ

34 ¹ Бүхы үндэһэ яһатад! Сугларан дүтэлжэ, шагныта!
Бүхы газар дэлхэй, дээрэнь амидарагшад бултадаа соносохо болтогой!

- 2 Эзэн бүхы үндэһэ яһатанда,
тэдэнэй бүхы сэрэгтэ уурлаад байна.
Тэдэниие хосорхо гээд Тэрэ шиидхээ.
- 3 Алуулһан бэенүүдынь хүдөөлүүлэгдэнгүй,
үмхэй үнэр гаргажа хэбтэхэ.
Тэдэнэй шуһанда хада ууланууд нэбтэрэн нэбшэн байха.
- 4 Наран, нара, мүшэд үмхирэн хуушарха,
огторгойшые хуйламал ном мэтэ хуйлагдан хуряагдаха,
үзэмэй модоной, инжир модоной набша мэтээр одо мүшэд
доошоо унаха.
- 5 Эзэнэй һэлмэ огторгойдо хэрэг бүтээгээд,
мүнөө шүүбэрилхэээ Эдоом руу буужа байна,
хюдаха гэжэ Эзэнэй шиидэһэн арад зон дээрэ буухаяа байна.
- 6 Үргэлэй хурьга ямаанай шуһа өөхэндэ адли шуһа өөхөөр
Эзэнэй һэлмэ дууһан хушагдаатай байха.
Эзэн иимэ үргэл, иимэ хюдалга Боцраада,
Эдоомой орон нютагта хэхэээ түсэблэнэ.
- 7 Һарлагууд, бухануудтал адли зон алдалан газарта унаха,
газар шуһаар нэбшэжэ, тооһо шорой өөхэнтэй худхалдан
ялаганажа байха.
- 8 Эзэнэй Сион абарха, дайсаднаа үһөө абаха саг энэл гээшэ.
- 9 Эдоомой голнууд дабирхай боложо,
хүрһэтэ газарынь шатажа байһан хүхэр болон хубилха.
Иигэжэ энэ орон нютаг шатажа байһан дабирхайдал адли
болохо.
- 10 Энэ үдэршые, һүнишые унтархагүй,
утааниинь хэтэ мүнхэдөө дээшээ һуунагтан байха.
Энэ орон нютаг үеһөө үедэ эзэгүйрэн,

- хэншье хэзээдэшье тэрээгүүр ябахугүй.
- 11 Турлаагууд, шара шубууд, уулинууд, хирээнүүд
Эдоомой газар дайда эзэлхэ.
Эзэн энэ газарые ямаршье хэбэргүй, хоохон болгохо.
- 12 Хаан шэрээ эзэлмээр хүн үгы болохо,
мүртэй ударидагшад тэндэ байхагүй.
- 13 Ордонгуудаарнь, бүхэлэгдэһэн хотонуудаарнь
үүргэнэ, халаахай ургажа, сүүбэн шонын, шара шубуудай байра
тэрэ болохо.
- 14 Мануулнууд ба сүүбэн шононууд тишээ ерэхэ,
наглагар тэхын дүрсэтэй аймшагтай амирад бэе бээе дуудан
байха,
һүниин эмэ мангас амарха газараа бэдэрэн, тишээ ерэдэг
байха.
- 15 Тэндэ далита могой үүрээ заһажа,
үндэгөө даража, аршалан-хамгаалан байха.
Элеэнүүд тэндэ сугларха.
- 16 Эзэн Бурханай ном олоод уншагты.
Эдэ амирад хододоо суг байха гээд тэндэ бэшээтэй.
Эзэн энээн тушаа захирһан гээшэ.
- 17 Эзэн Өөрөө газар уһа тэдэнэй хоорондо хубаагаа,
тиимэхэ тэдэ энэ газарые хэтэ мүнхэдөө эзэмдэн,
уеын үедэ тэндэ оршохо, ажамидарха болоно.

Арюун зам

- 35** ¹ Зэлүүд хоохон газар, хуурай сүл губи баярлан,
тэндэ сэсэгүүд һалбархал.
- ² Зэлүүд хоохон газар сэнгэн баясажа, баяртайгаар хашхаран
хуугайлан байха.
Ливаанай хада ууладал энэ угаа һайхан,
Кармээл болон Шароной таряалангуудтал үржэлтэ баян
болохо.
Хүн бүхэн Эзэнэй ялас гэмэ оршол,
һүр жабхалан адаглан хараха.
- ³ Тэнхээгүй гарые хүсэтэй болгон,
һуларһан үбдэг бата боллогты.
- ⁴ Аймхай зондо иигэжэ хэлэгты:
«Зоригтой байгты, бү айгты!»

Таанадые абархаяа, дайсадыетнай хэһээхэээ
Бурхан хүрэжэ ерэхэнь».

- 5 Залархадань, хохор хүнэй нюдэн нээгдэхэ,
дүлии хүн дуулажа эхилхэ.
- 6 Дохолон хүн буга мэтэ собхоржо эхилхэ,
хэлэгүй хүн баяртайгаар хашхарха.
Уһан элһэн сүл губьяар урдаха.
- 7 Хатаһан газар сөөрэм боложо,
ангаһан газараар уһан урдажа,
сүүбэн шонын унтадаг газарнуудаар
хулһан, зэгсэнүүд ургаха.
- 8 Тэндэ нэгэ ехэ харгы зам бии боложо,
«Нангин арюун зам» гэжэ нэрлэгдэхэ.
Тэрээгээр нүгэлтэй нэгэшье хүн ябахагүй,
ямаршье тэнэг хүн энэ замаар ябагдадые төөрюулхэгүй.
- 9 Тэндэ нэгэшье арсалан ябахагүй,
ямаршье мяхаша ан арьяатан гаража ерэхэгүй.
Эзэнэй абарһан зон лэ
тэрэ харгыгаар гэртээ бусан ябаха.
- 10 Тэдэ Иерусалим руу
баяртайгаар хашхаралдан ерэхэ.
Уй гашуудал, һанаа алдалга
оро һээгүй үгы боложо,
баяртай, аза жаргалтай гэдэ
хэтэ мүнхэдөө болохо.

Ассири Иерусалимда занана

36 ¹Хэээкиа хаанай арбан дүрбэдэхи жэлээ хан түрэээ засагла-
жа байхада, Ассириин хаан Сэннахэрииб дайгаар добтолжо,
сэрэгүүдээрээ Иудын бэхижүүлэгдэһэн бүхы хотонуудые тойрон
бүһэлөөд, һүүлдэнь эзэмдэн абаба. ²Ассириин хаан Лахиишһээ
Иерусалим руу Хэээкиа хаанда найралгын үзэмэй дараһан архи
аягалдаг эгээн ехэ даргаяа олон сэрэгтэй хамта эльгээжэ, бэээ, хаан
түрэээ тушааха тухайнь эрилтэ табихыень захирба. Түшэмэл ноён
харгын хажууда бүд будажа Сагаан болгодог газарта, хэмэл ехэ сөө-
рэм руу уһа урадхуулдаг һубагай хажууда тогтобо ха. ³Тэрэнэй ур-
даһаа ордоной захирагша, Хилкиягай хүбүүн Элиакиим, бэшээшэ

Шэбнаа, олондо тунхаг тараагша Асаапай хүбүүн Ёһаа гэгшэд гараба. ⁴ Ассирийн түшэмэл ноён тэдэндэ хандажа, Хэээкиа хаанай бээдээ найдан байһанай шалтагаан юун бэ гэжэ Ассирийн агууехэ хаанай мэдэхээ ханан тухай хэлэбэ. ⁵ Тэрэ Ассирийн хаанай иимэ үгэнүүдые дамжуулаа:

– Ши хоһон үгэ хэлэнш! Харин дайралдаанда хүсэн, дүй дүршэл хэрэгтэй! Ши хэндэ найдан, минии урдаһаа эсэргүүсэн бодобош? ⁶ Египет туһалха гээд найданат. Теэд энэ болбол хухарһан таяг хэрэглэн, түшэнхэндэл адли болохол! Хухарһан таяг дууһан хухаржа, альгыетнай шаажа, соо хадхал. Египедэй хаан фараондо найдаха гээшэ энээндэл адли юм. ⁷ Али таанад Эзэн Бурхандаа найданабди гэжэ намда хэлэхэ гүт? Ямар Бурхандаа найданабта – Хэээкиа хаанай мүргэлэй газарнуудыень, үргэлэй шэрээнүүдыеень хандаргаһан Бурхандаа гү? Хэээкиа Иудын болон Иерусалимай зондо гансал энэ газарта, Иерусалимда мүргэхэ, нэгэл шэрээ дээр үргэл хэхэ гээд заабарилаа хэн бээ. ⁸ Ши Ассирийн хаантай, минии эзэнтэй боосоо хээшье хаа, шүүхэгүйш! Би шамда хоёр мянган мори үгэхэб. Тэдэниие унаха хүнүүдые суглуулжа шадаха юм гүш? ⁹ Ши минии эзэнэй мэдэлдэ байһан хизаар оронуудай эгээн хүсэгүй тулюур засаглагшадай али нэгэндэ харюу сохилто үгэжэ шадаха юм гүш? Али Египедэй дайшалхы тэргэнүүдтэ, тэрэнэй морин сэрэгтэ найдана гүш?.. ¹⁰ Тиигээдшье би Эзэнэй зүбшөөлгүйгөөр энэ газарта дайлаха гэжэ ошохо хэн гүб? Үгы ааб даа. Энэ орон нютагта ошожо, хандарал ушаруулха тухайм Эзэн Өөрөө намда захираал!

¹¹ Тиихэдэнь Элиакиим, Шэбнаа ба Ёһаа тэрээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэнтэй араам хэлээр хөөрэлдэгты. Бидэ ойлгохобди. Еврей хэлэн дээрэ бү хэлэгты, зон хотын хэрэм хананууд дээрэхээ шагнажа байна.

¹² Гэбэшье Ассирийн түшэмэл ноён тэдээндэ иигэжэ ганиран бадашаба:

– Минии эзэн гансал танай хаанда болон таанадта эдэ бүгэдые хэлэхыем эльгээгээ гэжэ гү? Үгы! Таанадтай хамта бааһаая эдижэ, шээһээ уужа байха табисууртай энэ хана дээрэ байгааша бүхы зондо энээниие сонсохыем хаамни эльгээгээ!

¹³ Тиигээд түшэмэл ноён бодожо, еврей хэлэн дээрэ шанга гэгшээр иигэжэ хэлэбэ:

– Ассирийн хаанай, агууехэ хаанай хэлэнэн үгэ шагнагты! ¹⁴ Хаан иигэжэ хэлэнэ: «Хэээкиа таанадые мэхэлхээ болиг! Тэрэ таанадые абаржа шадахагүй! ¹⁵ Эзэндэ найдагты гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ бү этигэгты. Эзэн таанадые абархагүй, хотонуудыетнай эзэмдэхэ гэнэн

зорилгооонь манай Ассирийн сэрэгийг хазгайруулхагүй. ¹⁶ Хэээ-киягай хэлэхье бү шагнагты!» Хотооо гаража, бэээ тушаагты гэжэ Ассирийн хаан захирна! Таанадай хүн бүхэн өөһэдынгөө уһан жэмэ-сэй эшын, инжир модоной жэмэсүүдые эдихэт, өөһэдынгөө худагай уһа уухат. ¹⁷ Һүүлдэнь Ассирийн хаан таанадые таанадай орон нютаг мэтэ иимэл орон нютагта, орооһотой ба үзэмэй дараһан архитай орон нютагта, хилээмэтэй ба уһан жэмэстэй орон нютагта абаашаха. ¹⁸ Эзэн таанадые абарха гэжэ Хэээкияа таанадые мэхэлнэ! Ондоо арадуудай бурхад өөрынгөө орон нютагыг Ассирийн хаанай гарһаа абараа юм аал? ¹⁹ Хамаат, Арпаадай бурхад мүнөө хаанаб?! Сэпарваһиимэй бурхад хаанаб?! Хэниинь Самариие минии гарһаа абарһан юм?! ²⁰ Эдэ орон нютагуудай бурхад нютагаа хэээ намһаа абараа юм? Тиигээд мүнөө Эзэн Иерусалимые намһаа яжа абархаб?

²¹ Арад зон харюусангүй, дуугай байба. Юуб гэхэдэ, харюудань юушье дуугархагүй тухайнь Хэээкияа хаан тэдээндэ захирһан байгаа бшуу. ²² Ордоной эрхилэгшэ Хилкиягай хүбүүн Элиакиим, бэшээшэ Шэбнаа, тунхаг зарлагша Асаапай хүбүүн Ёһаа уйдхар гашуудалаа мэдүүлжэ, өөһэдынгөө хубсаһа хахар-шуур татаад, Хэээкияада ерэ-жэ, Ассирийн түшэмэл ноёной хэлэһэн бүхы үгэнүүдые дамжуулба.

Хаан Исайтай зубиэнэ

37 ¹ Хэээкияа хаан эдэ бүгэдые дууламсаараа, уйдхар гашуудалаа мэдүүлэн хубсаһаа урижа, таар үмдөөд, Эзэнэй Һүмэдэ ошобо. ² Тиигээд ордоной захирагша Элиакиимые, бэшээшэ Шэбнаае ба ахамад санаартадые таар хубсаһа үмэдхүүлээд, Амооцой хүбүүн, лүндэншэ Исайда эльгээбэ. ³ Хэээкияа Исайда иимэ мэдээсэл дуулгахыень тэдээндэ даалгаа бэлэй: «Энэ үдэр болбол гай гасалангай, хэһээлтын, нэрэ хүндөө бууралгын үдэр. Нарайлхаяа байһан аад, түрэхэ арга шадалгүй эхэнэртэл адли байнабди. ⁴ Ассирийн хаан ахамад түшэмэлөө амиды Бурхание доромжолхо-баһахын тула эльгээгээ. Эзэн Бурхантнай баһаһан тэдэ үгэнүүдые соносожо, хэлэһэн хүнүүдые хэһээхэ бэээ. Амиды мэндэ үлэһэн өөһэдынгөө зон тушаа Бурхандаа зальбарыт».

⁵ Хэээкияа хаанай түшэмэлнүүдэй Исайда ерэхэдэ, ⁶ иимэ харюу һөөргэнь эльгээбэ: «Ассирийн хаанай зарасануудай Намае баһажа доромжолһон үгэнүүдые дуулаад, бү ай гэжэ Эзэн танда айладхал буулгана. ⁷ Би Ассирийн хаанда хүлдэээ эльгээхэб, тэрэ нэгэ мэдээсэл абамсаараа, өөрынгөө орон нютаг руу бусаха. Тиигээд Би тэрэниие тэндэнь һэлмээр сабшан һүнөөхэб».

Ассири үшөө ондоогоор занана

⁸ Ассирийн түшэмэл ноён хаанайнгаа Лахиш хото орхихон, мүнөө Либнаа хотые сэрэгүүдээрээ тойрон бүхэлхэн тушаа дуулаад, тишээ ошобо.

⁹ Күүшэй хаан Тирхаакагай дайгаар ерэжэ байхан тухай Ассирийн хаан дуулажа, элшэнэрые иимэ бэшэгтэйгээр Хэээкияа хаанда эльгээбэ: ¹⁰ Иудын хаан Хэээкияада иигэжэ дамжуулагты: «Этигэн найдадаг Бурханшни Иерусалим Ассирийн хаанай мэдэлэй болохогүй гэжэ айладхажа, шамайе бү мэхэлэг. ¹¹ Анхараарай, Ассирийн хаашуулай бүхы орон нютагуудтай юу хэһые дуулаһан байхаш: дууһан усадхаа! Тиигээд ши амиды мэндэ үлэхэ гэжэ гү?! ¹² Бусад арадуудай бурхад тэдэниие абаржа шадаагүй юм! Минии үбгэ эсэгэнэр Гоцаан ба Харраанай арадуудые, Рээцэп хотынхидые, Тэлассаарта байдаг Ээдэн хотынхидые үгы хээ! ¹³ Хамаат ба Арпаадай болон Сэпарваһиимэй хаашуул мүнөө хаанаб? Ёнаагай ба Ивваагай хаашуул хаана байнаб?»

¹⁴ Хэээкияа элшэнэрһээ хуйламал бэшэг абажа уншаад, Эзэнэй хүмэдэ орожо, тэрэнээ Эзэнэй урда дэлгэбэ. ¹⁵ Тиигээд тэрэ Эзэндэ зальбарба: ¹⁶ «Херүүбүүд дээрэ заларагша, Түмэн Сэрэгтэ Израилийн Эзэн Бурхан! Та ори гансаараа газар дээрэхи бүхы хан түрэнүүдэй Бурхан болонот! Та огторгой, газарые бүтээгээт! ¹⁷ Мүнөө шэхээ табижа, шагныт, нюдөө нээжэ, харыт! Амиды Бурханиие доромжолхо гэжэ элшэдээ эльгээһэн Сэннахэрийбэй үгые соносыт! ¹⁸ Эзэмни, нээрээшье, Ассирийн хаашуул эдэ бүхы арадуудые үгы хээ, орон нютагуудыень хандаргаа, хоһолоол. ¹⁹ Тэдэнэй бурхадые шатаагаал! Ушар юуб гэхэдэ, тэдэ бурхад бэшэ, харин хүнэй гараар бүтээгдэһэн модод ба шулуунууд байшоол! Тиимэһээ тэдэ юумэд усадхагдаа! ²⁰ Эзэн Бурхамни, Та болбол ори ганса Бурхан, бэшэ Бурхан байхагүй гээшые дэлхэйн бүхы хан түрэнүүд мэдэхын тула мүнөө маанадые дайсадһаамнай абарыт!»

Исай хаанда мэдээсэнэ

²¹ Амооцой хүбүүн Исай иимэ захяа Хэээкияада дамжуулхые захирба:

– Эзэн, Израилийн Бурхан иигэжэ айладана: «Ши Ассирийн хаан Сэннахэрийбтэ гомдоһоноо мэдүүлэн, Намда зальбарбаш. Би дуулааб».

²² Сэннахэрийбтэ айладаһан Эзэнэй үгэ иимэ:

«Шамайе Сионой басаган үзэн ядана,
шамайе наада барижа энеэнэ!

- Шинии хойноhoо хаража,
Иерусалим толгойгоо гэжэрнэ.
- 23 Хэниие доромжолон-наадалан байhанаа мэдэнэ гүш?
Хэн руу шангаар бадашажа, хэн руу бардамлан харанабши?!
Намайе, Израилиин арюун Бурхание, дайран доромжолоош.
- 24 Богоолнуудаараа дамжуулан, ши Эзэниие гомодхообош!
Ши иигэжэ хэлэбэш: Тэргэнүүд намда олон
Тэдэнтээ хамта хаданууд дээрэ
Ливаанай шэлэ хүтэлнүүд дээрэ гарааб.
Ливаанай үндэр хушануудые,
тэрэнэй эгээн хайн кипарис модонуудые таhа сабшааб.
Тэдэнэй эгээн саада орьёлнуудта гарааб,
тэдэнэй эгээн буртаг шэрэнгитэй хүбшэ ойдо орооб.
- 25 Худагуудые малтажа,
хариин газарта уhа уугааб,
хүлэйнгөө улаар Египедэй голнуудые
дэбhэн гаража хатаагааб.
- 26 Минии эдэ бүгэдые үнинэй түсэблэhэн тушаа ши дуулаагүй юм
гүш?
Мүнөө энээниие бээлүүлбэ гээшэб.
Бүхэлэгдэhэн хотонуудые
обоохой шулуун боложо хандаргаха
арга боломжо таанадта үгөөб.
- 27 Зүүн зүгэй халхинhаа хаташаhан
зүлгэ ногоон мэтэ,
хээрэ талада хагдаршаhан
хатаhан ногооной эшэ мэтэ,
гэрэй хушалта дээрэ ургажа,
найгахын урда тээ
хатаhан үрмэдүүл мэтэ болоо,
тэндэхи хүнүүд хүсэ шадалгүй,
тэнсэлгүйгөөр айhанhаа нэрээ хухараа.
- 28 Гэбэшье Би шинии нууха-бодохые,
гараха-орохые болон
Минии урдаhаа бушаганахые дууhан мэдэнэб.
- 29 Минии шэхэндэ соностоhон

Намда эсэргүүсэн уурлаһанайш түлөө,
дээрэлхүү ааша зангайш түлөө
шинии хамарта гохо хадхаад,
шинии аманда хазаар үмэдхөөд,
шамайе ерэгшэ харгыгааршни бусаахаб!»

³⁰ Хэээкиая, шамда юун болохоб гэжэ харуулһан дүлгэ тэмдэг үгтэнэ:

Түрүүшын жэлдэ зэрлиг таряанһаа
ургаһан орооһо түүгты!
Тиигээд хойто жэлдэ
өөрөө ургаһан орооһо суглуулагты!
Гурбадахи жэлдээ тариһан таряагаа
хуряагаад, эдигты!
Уһан жэмэсэй эшэнүүдые һуулгаад,
уһан жэмэсэй үрэнэ эдигты!

³¹ Иудын уг удамай амиды үлэгшэд
дахин доогуураа үндэһэлэн,
дээгүүрээ үрэ жэмэс гаргаха юм.

³² Амиды үлэгшэд Иерусалимһаа гараха,
амин бээе абарагшад Сион хадаһаа бууха.
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн энээниие
заабол бээлүүлхэл.

³³ Ассирийн хаан тушаа Эзэн айладхаба:

Тэрэ энэ хото руу орохогүй,
тиишэнь ном годлинуудаа харбахагүй.
Хотын урдаһаа бамбай бариһан
сэрэгынь ерэхэгүй,
бүһэлүүр обоошые бодхоохогүй!

³⁴ Тэрэ ерэнэн замаараа тэхэрихэ,
энэ хото руу орохогүй! –
гэжэ Эзэн айладхана мүн!

³⁵ Өөрынгөө түлөө, Минии барлаг Давидай түлөө
Би энэ хотые аршалан абархаб!

³⁶ Тэрэ хүни Эзэнэй Эльгээмэл бии боложо, Ассирийн сэрэгэй хү-
резндэ зуун наян таба мянган сэрэгшые алаба. Үглөөдэрынь үүр сайхада
харахада, оршон тойрон үхэнэн хүнүүдэй бээнүүд хэбтэбэ.

³⁷ Ассирийн хаан Сэннахэрийб сухарижа, гэр тээшээ тэрьедэн зугадааар, Нинэвээдэ бусаба. ³⁸ Нэгэтэ тэрэнэй өөрынгөө Нисроох бурханай хүмэ соо мүргэл хэжэ байхада, тэрэнэй Адраммээлэх, Шарээцэр гэжэ хоёр хүбүүд эсэгээ хэлмээр сабшан алаад, өөһэдөө Араарат нютаг руу зугадаба. Сэннахэрийбэй орондо Эсархаддоон гэжэ хүбүүнийн хаан шэрээ эзэлээ хэн.

Хэээкияа хаанай үбдэхэ ба эдэгэхэ ушар

38 ¹ Энэ үедэ Хэээкияа хаан ехээр үбдэжэ, наһа бараха туйлдаа хүрөөд байба. Амооцой хүбүүн, лүндэншэ Исай тэрээниие эрьежэ ошоходоо, иигэжэ хэлэбэ:

– Үхэжэ байна, хайн болохогүй гээд шам тушаа Эзэн айлрадхана, тиймэһээ гэрээд үгэнүүдээ хэлэг лэ гэжэ Тэрэ захирна.

² Тиихэдэнь Хэээкияа хана руу хараад, Эзэндэ зальбарба:

³ – Эзэмни! Танай урда үнэн сэхээр, ямаршые гэм зэмэ хэнгүй ажа-һууһыемни, Танда таарамжатай үйлэ хэрэгүүдые бүтээдэг байһыемни ханыт даа, – гээд, хугшаран уйлашаба.

⁴ Эзэн Исайда захиржа, ⁵ Хэээкияада бусаад, иигэжэ хэлэ:

– Би, Эзэн, шинии үбгэ эсэгэ Давидай Бурхан, гуйлтыешни соносооб, нулимсыеш харааб. Тиигээд шинии наһые Би арбан табан жэлээр утадханаб. ⁶ Шамайе болон энэ Иерусалим хото Ассирийн хаанһаа абархаб, энэ хотые Би хамгаалхаб!

⁷ Исай үшөө иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн үгээе заабол бээлүүлхэ гэһэнэй дүлгэ тэмдэг хадаа иимэ байха: ⁸ Ахааз хаанай үедэ баригдаһан гэшхүүр дээрэ Эзэн һүүдэрые арбан алхамаар һөөргөө бусахыень баадхаха.

Наран һөөргөө сухариба, гэшхүүр дээгүүр үнгэрһэн һүүдэр арбан алхамаар һөөргөө бусаба.

⁹ Иудын хаан Хэээкияагай элүүр энхэ болоходоо бэшэһэн магтаал дуун гэбэл, иимэ:

¹⁰ Ажабайдалайнгаа түлэг дунда үхэлэй орон руу ошохо заяатай байгаа, наһаяа дүүрэн эдлэхэгүйб гэжэ ханажа байгааша хүн гэбэл, би гээшэб!

¹¹ Энэ дэлхэй дээрэ Эзэниие, амиды мэндэ хүниие бэшэ харахагүйб гэжэ ханажа байгаа.

- 12 Байраһаа задалан хуряагдажа байһан
нүүдэлшэнэй майхандад адли,
бүд нэхэгшын түхеэрлгэхээ таһалагдаһан утаһандад адли
миний ами наһан дүүрэжэ байгаа.
Бурхан намайе мэнэ-мэнэ Өөртөө дуудахань гэжэ хүлээгөөб.
- 13 Бүхэли хүнндөө арсаланай миний бүхы яһые химэлһэндэл,
ехэ үбдэжэ, үглөө болотор тэсэжэ байгааб.
Наһамни одоол мүнөө дүүрэхэнь гэжэ хүлээгөөб.
- 14 Хоолоймни арай-шамай гаража,
гулабхаадал адли абяа гарган ёолооб.
Эзэмни, энэ гайһаа намайе абарыт гэжэ
огторгой шэртэһээр нюдэдни эсээ.
- 15 Юун гэжэ хэлэхэбиб?
Эзэн айладхалаа бэелүүлээ.
Сэдьхэлэйнгээ гашуудалда дарагдаад,
аалин даруу наһаа эдлэхэб.
- 16 Эзэмни, гансал Тандаа шүтэн ажаһуухалби,
намайе эдэгээгыт, ами наһа үршөөгыт!
- 17 Би өөрын жаргалай түлөө ехэ зоболон амасааб.
Та намайе бүхы аюулһаа абарнат,
нүгэлыем хүлисэнэт.
- 18 Үхэлэй орон дотор хэншые Таниие магтахагүй,
үхэхэн зон Танда найдан-этигэн байха бэшэ.
- 19 Намдал адли амиды зон Таниие магтан байха,
эсэгэнэр хүүгэдтээ Танай найдамтай үнэн зүбые тунхаглахал.
- 20 Эзэмни, иигэжэ одоо намайгаа абарбат, эдэгээбэт!
Ятага дээрэ хүгжэмлэн,
Танда магтаал дуу үргэн байхабди,
амиды мэндэ байгаа сагтаа
Танай нангин үргөө соо магтаал дуунуудые дуулахабди!

Хэээкиа хаанда Исайн үгэһэн зүбшэл

²¹ Исай иигэжэ захирба:

– Инжир модоной хатаһан үрэ жэмэс асарагты! Тэрэниие хабдажа
здеэрдэһэн газартань табигты, тиигэбэл Хэээкиа хаан эдэгэхэ.

²² Эдэгэжэ, Эзэнэй Һүмэдэ ошохымни дүлгэ тэмдэг ямар байхаб
гэжэ Хэээкиа асууба.

Вавилоонһоо ерэнэн зон

39¹ Тэрэ сагта Баладаанай хүбүүн, Вавилооной хаан Мэродаах-Баладаан Хэээкияе үбшэн байгаад эдэгэһэн тухайнь дуулаад, элшэнэрээ тэрээндэ бэлэг-сэлэгтэйгээр ба хандалга бэшэгтэйгээр эльгээбэ. ² Хэээкияа энээндэнь ехэ баярлажа, элшэнэртэ өөрынгөө эрдэни зэндэмэниин һан соо байһан алта мүнгөө, хангалтай уталгаа, үнэтэй сэнтэй тоһо, яар-ябта буу зэбсэгүүдээ болон хадагалдаг газарта байһан бүхы юумэнүүдээ тэдээндэ харуулба. Тиихэдэнь тэдэнэртэ харуулагдангүй үлэһэн нэгэшье юумэн Хэээкияагай ордон ба хан түрэ соо үлэбэгүй.

³ Лүндэншэ Исай Хэээкияада ерэжэ асууба:

– Эдэ зон хаанаһаа зорижо ерээб? Юун гэжэ хэлэнэб?

– Тэдэ алас холын Вавилоон оронһоо ерээ, – гэжэ Хэээкияа харюусаба.

⁴ – Ордон соо тэдэ юу үзөөб? – гэжэ лүндэншэн асууба.

– Тэдэнэр минии ордон соохи бүхы юумэ үзөө. Эрдэниин сан соо хадагалаатай бүхы юумэнүүдые тэдээндэ харуулааб, – гэжэ Хэээкияа харюусаба.

⁵ Тиихэдэнь Исай Хэээкияа хаанда иигэжэ хэлэбэ:

– Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй айладхаһан үгэ дуула: ⁶ Ордон соо байгаа бүхы юумэн, үбгэ эсэгэнэрэйтнай энэ болотор суглуулһан бүхы зөөри Вавилоон руу абаашагдаха үдэрнүүд заабол ерэхэ. Эндэ юуншые үлэхэгүй. ⁷ Шинии үри һадаһад, удамайшни таһардаһанууд, угыешни залгамжалагшад баряанда абтажа, Вавилооной хаанай ордон соо заһаагаа абхуулһан харуулшад болохо.

⁸ Хэээкияа Исайда хандан хэлэбэ:

– Мүнөө шинии Эзэнһээ дамжуулан хэлэһэн үгэнүүдшни Һайн мэдээсэл байна.

«Минии амиды мэндэ байгаа сагта эндэ амгалан тайбан, аюулгүй байдал орсохо» гэжэ Хэээкияа сэдхэбэ ха юм.

Найдалай ошон бадарна

40¹ «Минии арад түмэниие һаатуулагты, – гэжэ манай Бурхан айладхана. – Һаатуулан байгты!

² Иерусалимай зонтой эелдэр зөөлэнөөр хөөрэлдэгты.

Тэдэнэй зобохо-тулиха саг дүүрээ,

нүгэл хилэнсэгынь арюудхагдаа гэжэ хэлэгты.

Бүхы нүгэлэйн түлөө тэдэниие

Би хоёр дахин ехээр хэлээгээб».

- 3 Нэгэ хүн хашхарна:
«Зэлүүд хооһон талада Эзэнэй ябаха зам бэлдэгты!
Манай Бурханда элһэн сүл губида сэхэ зам гаргагты!
- 4 Жалга бүхэн жэгдэрхэ,
хада гүбээ бүхэн набтар болохо зэргэтэй,
ялхитай болдогтой зүргэ тэгшэ болог лэ,
нэгэ адли бэшэ газар мэлигэр гоё болог лэ.
- 5 Тиихэдэ Эзэнэй алдар солонь эли болон тодорхо,
бүхы зон тэрэниие хараха.
Юуб гэхэдэ, Өөрөө Эзэн иимэ юумэн болохо гээд найдуулаа
бшуу».
- 6 Хэншьеб хашхарба: «Мэдээсэл тунхаглагты!»
Би асуубаб: «Ямар мэдээсэл тунхаглахабиб?»
«Бүхы зон үбһэ ногоон мэтэ,
гоё найханиинь хээрын сэсэг мэтэ удахагүй.
- 7 Эзэнэй һалхи эльгээхэдэ,
үбһэ ногоон хатажа, сэсэг хагдардаг.
Зон гээшэ үнэхөөр үбһэ ногоондо адли.
- 8 Зүб даа, үбһэ ногоон хатана, сэсэг хагдарна,
харин манай Бурханай үгэ хэтэ мүнхэдөө оршон байха!»
- 9 Иерусалим, үндэр хада уула өөдэ гаража,
һайн мэдээ соносхо!
Сион, хоолойгоо шангадхан,
һайн мэдээ дуулга!
Соносхогты, бү айгты!
Иудын хан түрын хотонуудта
Бурханайнь заларан ерэжэ байһые дууллагты!
- 10 Харагты, Эзэн Бурхан хүсэ шадалаа,
засаг эрхэеэ зангидан залархань.
Зондо шагнал Тэрэ асарна.
- 11 Тэрэ хонишон мэтэ хүрэгөө харюулжа,
хурьгадаа суглуулжа, гар дээрээ үргэн, сээжэдээ тэбэрээд,
хурьгалһан хонидые дүмүүхэнээр адуулха.
- Израилиин Түгэс Хүсэтэ Бурхан*
- 12 Хэн тэнгис далайн уһые гарайнгаа альгаар хэмжэжэ,
һөөмөөр тэнгэриие хэмжүүлэжэ шадахаб?

- Хэн газарай шоройе амһартаар хэмжүүрлэн тооложо,
уула, гүбээнүүдые шэгнүүрээр шэгнэхэ аргатайб?
13 Эзэнэй Һулдые хэн мэдэрээб?
Хэн Тэрээндэ заабарилжа, зүбшэл үгэжэ байгааб?
14 Хэнтэй Тэрэ зүбшэжэ,
хэн Тэрээндэ ухаа заанаб?
Хэн Тэрэниие ёһо гуримда хургажа,
сэсэн мэргэн ухаа ойлгуулнаб?
15 Эзэндэ үндэһэ яһатад болбол уһанай дуһал мэтэ,
олтирогууд тооһон мэтэ.
16 Үргэлэй гал носооходо, Ливаанай ой соо модон дуталдаха,
тэрэ ой соо ан арьяатаншье
Эзэн Бурханда түгэс шатаалта үргэл үргэхэдэ хүрэхэгүй.
17 Бүхы үндэһэ яһатан Тэрэнэй урда юуншье бэшэ.
18 Таанад Бурханиие хэнтэй адлидхахабта?
Ямар дүрсэтэй гээд яагаад зураглахабта?

19 Дарханай шудхаһан, алташа дарханай алтаар шэрдэһэн, мүнгэшэ дарханай мүнгэн гэнжэ хэһэн шүтөөндэ адли бэшэл Бурхан!

20 Иимэ үргэл хэхэ аргагүй хүн үмхирхэгүй модо шэлэжэ абаад, унахагүйгөөр шүтөө дархалжа шадаха уран дарханиие олодог.

- 21 Таанад мэдэхэгүй юм гүт?
Таанадта үнинэй хэлэгдээгүй юм гү?
Дэлхэйн яажа бии болоһон тухай
таанад дуулаагүй юм гүт?
22 Таршаа шумуул мэтэ улад зонтой
дэлхэйн тойрог дээрэ заларагшань Тэрэ бэлэй.
Тэрэ огторгойе хүшэгэ мэтэ татажа,
майхан мэтэ дэлгээ.
23 Тэрэ удамаршадые хэншье бэшэ болгоно,
дэлхэйн ноёдые хооһон газар болгоно.
24 Һая таригдаһан, мэнэ һая газарта үндэһэлһэн
ургамалдал адли тэдэ удамаршад.
Эзэнэй тэдээн руу һалхи эльгээхэдэ,
хатажа, голоомо мэтээр һалхинда тэдэ хийдэнэ.
25 Нангин Арюун Бурханиие хэнтэй адлидхахаар бэ?
Хэнтэй тэнсүүлхээр бэ?

- 26 Огторгой руу харагты!
Хэн одо мүшэдые байгуулааб?
Сэрэгтэл адляар тэдэниие захиран гаргагша Бурхан
тэдэниие тоо тоогоорнь, нэрээрнь мэдэдэг.
Тэрэнэй хүсэ шадал агууехэ,
ямаршые юумэн Тэрээндэ дутуу байхагүй!
- 27 Эзэн гай гасалангыем мэдэнэгүй,
хэрэгни буруу шиидхэгдээ гэжэ
юундэ гомдол баринабши, Яков,
юундэ иигэжэ хэлэнэбши, Израиль?
- 28 Мэдэхэгүй юм гүш?
Дуулаагүй юм гүш?
Эзэн – хэтэ мүнхэдөө оршодог Бурхан,
Тэрэ бүхы дэлхэй байгуулаа.
Тэрэ эсэдэггүй, тулидаггүй.
Хэншые ухаан бодолыень мэдэхэгүй.
- 29 Тэрэ ядарһанда тэнхээ үгэжэ,
шадал дутаһанда хүсэ нэмээдэг.
- 30 Залуушые хүн ядаран һуларжа,
эдир хүбүүдшые бүдэрэн унадаг.
- 31 Харин Эзэндэ найдагшад
шэнэ хүсэтэй болодог.
Тэдэ бүргэд мэтэ жэгүүр дээрээ элин халиха,
гүйхэдөө эсэхэгүй,
алхалан ябахандаа сусахагүй.

Израильда Бурханай найдуулга

41¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:
– Холын нютагууд, абяа шэмээгүй болоод, Намаие шагнагты!
Хамта ерэжэ, хэрэгээ шүүхэдэ хөөрөжэ үгыт.

- 2 Хэн хойто зүгһөө баатарые эльгээгээб?
Хэн үнэн зүбые тэрээнтэй хамта, ошоһон лэ газартань
байгуулнаб?
Үндэнэ яһатаниие, хаашуулые диилэхэ хүсэ хэн тэрээндэ
үгэнэб?
Тэрэ һэлмээрээ тэдэниие тооһон мэтэ,
һурша номоороо һалхинда хиидэнэн хагда үбһэн мэтэ болгобо.

- 3 Тэрэ тэдэниие намнажа, урдань хүлөө табяагүй харгыгаар
hanaa амар ябана.
- 4 Хэн энээниие гүйсэдхөөб, хэн бүтээгээб?
Хэн угай бэшэг-түүхэ зохёогооб?
Эзэн Би эхиндэнь байгаа, б,
эсэстэньшые Би, Эзэн, байлсахаб!
- 5 Олтирог нютагуудай зон
Минии хэһэн үйлэ хэрэг хаража,
айн шэшэрэлдээ.
Тиигээд тэдэ сугларан ерэнэ.

⁶Хүн бүхэн бэе бээдээ туһалан, «зоригтой бай!» гэжэ хэлэнэ. ⁷Мо-
дошо дархан хайлуулагшын хүр хүлдэ үргэжэ, «һайнаар хээш!» гэнэ.
Түмэршэ дархан дүшэ дээрэ хүдэлөөшые зоригжуулна, гагнуур тушаа
«һайнаар хэгдээ» гэжэ, хүрэгэй ганхахагүйн тула хадааһаар бүхэлнэ.

- 8 Харин ши, Минии богоол Израиль!
Минии шэлэһэн Яков!
Минии нүхэр Абраһаамай үри һадаһад!
- 9 Би таанадые дэлхэйн захаһаа асаржа,
газарай хирхагнаа дуудажэ,
иигэжэ айладхаа бэлэйб:
Таанад Минии богоолнууд гээшэт.
Би таанадые голоогүйб,
шэлэн абааб.
- 10 Бү айгты, Би таанадтаяа хамтаб!
Би таанадай Бурхамби, тиимэһээ бү һанаагаа зобогты!
Би таанадые хүсэтэй болгожо, туһалхаб!
Таанадые хамгаалжа, абархаб!
- 11 Таанадта суһалдаһан зон нэрээ гутаажэ, хүндэгүй болохо.
Таанадтай заргалдагшад хосорхо.
- 12 Тэдэниие бэдэрбэшые, олохогүйт.
Таанартай заргалдагшад үгы болохо.
Таанартай дайралдагшад юуншые бэшэ болохо.
- 13 Би болбол танай Эзэн Бурхан гээшэб.
Таанадые хүтэлжэ, «бү айгты, Би таанадта туһалхаб» гэжэ
мэдүүлнэб.

- 14 Жаахан, хүсэгүй Израиль,
бү ай, Би шамда тулалхаб.
Би болбол Израилиин арюун Бурхан,
таанадай Абарагша мүн.
- 15 Таанадые Би хурса үзүүртэй шэнэ лантуу мэтэ болгохоб.
Таанад хада уулануудые нюдэжэ, үгы хэхэт.
Гүбээнүүд голоомо хүрэл мэтэ болохо.
- 16 Таанад тэдэниие һагшажа,
һалхин хиидүүлжэ,
шуурган тарааха.
Тиихэдэнь Минии танай Бурхан байһанда баясажа,
Израилиин арюун Бурхан болохо Намае магтан байхат.
- 17 Үгытэй, ядуу зон уһа бэдэржэ,
ангаһандаа хэлэнэйнь хатан алдахада,
Би, Эзэн, гуйлтыень дүүргэхэб,
Би, Израилиин Бурхан, тэдэниие хаяад байхагүйб.
- 18 Би нюсэгэн гүбээнүүд дээрэһээ гол урдахуулжа,
нюруу газарай дунда булаг бурьялуулхаб.
Элһэн сүл губи газарые уһан сөөрэм болгожо,
хатаһан газарые уһан булагаар элбэг болгохоб.
- 19 Элһэн сүл губи газарта хуша,
акаци, мирт, чидун модо тарихаб.
Зэлүүд хооһон, үрэжэлгүй газарта
арса, жодоо, нарһан модо ургуулхаб.
- 20 Зон энээниие хаража,
Минии, Эзэнэй, хэһые мэдэдэг болохо.
Израилиин арюун Бурхан болохо Минии энээниие хэһые
тэдэ ойлгохо.

Худал хуурмаг бурхад тушаа

- 21 Зарга хэрэгээ хэлэгты гэжэ Би, Эзэн, Яковай Хаан,
үндэнэ яһатадай бурхадта айладханаб.
Шанга баримтануудаа асарагты!
- 22 Иишээ ерэжэ, юун болохоёо байһые хэлэгты.
Тиихэдэтнай хэзээ энээнэй болохоёо байһые бидэ мэдэдэг
болохобди.
Үнгэрһэн хэрэгүүдые удхалан ойлгуулагты,
тэдэ саашанхи үе сагуудта ямар удха шанартайб гэжэ хэлэгты.

- 23 Ерээдүйдэ болохо юумэ үзэгдэл харуулан мэдүүлэгты,
тиихэдэтнай бидэ таанадые бурхад гэжэ мэдэдэг болохобди.
Мүн хайн, үгышые хаа, муу хэрэг үйлэдэгты,
маанадые айн хүрдүүлэгты!
- 24 Гэбэшые таанад юуншые бэшэт, юушые хэжэ шадахагүйт!
Таанадта мүргэгшэд жэгшүүритэй!
- 25 Хойто зүгтэ байдаг хүниие шэлээб,
зүүн зүгһөө тэрэ Минии нэрэ дуудаа!
Шабар мэтээр тэрэ удамаршадые гэшхэнэ,
вааршанай шабар гэшхэдэг мэтээр.
- 26 Иимэ юумэн болохо гэжэ таанадай хэн уридшалан хэлээб?
Хэлээ хаатнай, «та зүб шударга» гэжэ бидэ соносхохо бэлэйлди.
Тээд таанадай хэншые энээн тушаа нэгэшые үгэ хэлээгүй,
соносхоогүй,
иимэ юумэ хэлэжэ байһыетнай хэншые дуулаагүйл!
- 27 Би, Эзэн Бурхан, эгээл түрүүлэн Сиондо мэдээ дуулгаа һэм,
«Зонтнай гэртээ бусажа байна!» гэжэ Иерусалимда соносхохыень
Бил элшые эльгээгээ бэлэйб.
- 28 Тэдэ бурхадые харахадам,
үнэхөөрөө зүбшэл үгэхөөр хэншые тэдэнэй дунда байгаагүй.
Намда харюу үгэжэ шадаха хэншые тэндэ үгы бэлэй.
- 29 Тиимэхээ тэдэ бултадаа мэхэлхэ зүйл,
юушые хэжэ шадахагүй,
хула, хүсэгүй шүтөөнүүд гээшэл!

Эзэнэй үнэн богоол

- 42** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
Минии дэмжэдэг, сэдхэлдэмни таарама,
Минии шэлэгшэ зараса энэ байна.
Арюун Һүлдэээ тэрээндэ хайрланаб,
тиихэдэм Тэрэ үндэнэ яһатан бүхэндэ
зүб шударга ёһо гурим нэбтэрүүлхэ.
- 2 Тэрэ хашхархагүй, дуугаа шангадхахагүй,
гудамжануудта шангаар хүрхирхэгүй.
- 3 Тэрэ хухарһан хулһые таһа татахагүй,
залиржа байһан дэн унтараахагүй,
зүб шударга гурим ёһо бүхы зондо асарха.

- 4 Тэрэ зүрхэ алдахагүй, урма зоригоо хухархагүй,
дэлхэй дээрэ зүб шударга гурим тогтоохо.
Холын нютагууд Тэрэнэй хуулиие найдан хүлээнэ.
- 5 Бурхан огторгойе бүтээжэ татаа,
дэлхэйе үрэ жэмэстэйнэ Тэрэ байгуулжа дэлгээ,
Тэрэ улад зондо, амитадта ами наһа, амисхаал бэлэглээ.
Тиигээд мүнөө Эзэн Бурхан Өөрын богоолдо иигэжэ айладхана:
- 6 Би, Эзэн, шамайе дуудажа,
үнэн шударга байдал тогтоохо арга шадал шамда үршөөгөөб.
Шамайе гарһааш барижа, шамайе аршалнаб!
Шинии аргаар арад түмэнтэй хэлсээ баталхаб,
шамаар дамжуулан, үндэнэ яһатадта гэрэл асархаб.
- 7 Тиихэдэм, хохор зоной нюдэн нээгдэхэ,
түрмэдэ нуугшад сүлөөдэ гараха,
харанхыда нуугшад түрмэнхөө гараха.
- 8 Би болбол Эзэн гээшэб! Иимэ нэрэтэйб!
Минии алдар соло ондоо ямарше бурханда хүртэхэ ёһогүй,
Намда үргэнэн магтаалые ниилэмэл хүрэгүүд хубаалдаха эрхгүй.
- 9 Минии уридшалан айладхаһан зүйлнүүд бүтээ.
Мүнөө Би таанадта шэнэ юумэ
тохёолдохын урда тээ уридшалан тунхагланаб.

Магтаал дуун

- 10 Эзэндэ шэнэ дуу дуулажа,
бүхы дэлхэйгээр Тэрээндэ магтаал дуулагты!
Далайгаар тамарагшад болон далайн бүхы амитад,
Тэрэниие магтагты!
Олтирогууд болон ажаһуугша зониинь, Эзэндэ магтаал
дуулагты!
- 11 Элһэн сүл губи, хотонуудын Бурхание магтаг лэ,
Кэдаарай улад зон Тэрэниие магтаг,
Сээлын ажаһуугшад уулын оройһоо
баярлан хашхарха болтогой!
- 12 Холын орон нютагуудаар ажаһуугшад Эзэн Бурханда магтаал,
алдар соло үргэг лэ!
- 13 Эзэн сэрэгшэ мэтэ урагшаа гаража,
дай үүдхэхээр бэлэн байхал.

Байлдаанай дуу шангаар хашхаран,
дайсадтаа хүсэ шадалаа элирхэйлхэ.

Өөрын арад түмэндэ туһалха

- 14 Эзэн иигэжэ айладхана:
Удаан сагай туршада абяа аниргүй байжа,
бэеэ баряаб.
Харин мүнөө хэрэг үүдхэхэ саг ерээ,
тиимэнхэ Би түрэжэ байгаа эхэнэртэл хашхаран байнаб.
- 15 Уула гүбээнүүдые үгы хэн,
бүхы үбһэ ногоо хатаахаб.
Голой нюрууе элһэн сүл губи болгожо,
сөөрэмүүдые шэргээхэб.
- 16 Би Өөрын хохор зониие
мэдэхэгүй замаарнь хүтэлэн ябахаб,
тэдэнэй урда харанхые гэрэл,
барзагар газарые тэгшэ тала болгохоб.
Энэ болбол Минии хэхэ юумэн.
Би тэдэниие хэнгүй орхихогүйб.
- 17 Шудхамал хүрэгүүдые бурхад гэжэ нэрлээшэд,
шүтөөнүүдтэ этигэгшэд
ехэ эшэжэ, тиихэээ болихо.

Израиль нурахаяа арсана

- 18 Эзэн айладхана:
Таанад, дүлии зон, шагныта!
Хохор зон, харыта!
- 19 Минии богоолһоо өөрэгүй ехэ хохор хүн хэн бэ?
Минии эльгээһэн элшэдэл адли дүлиинь хэн бэ?
- 20 Минии арад түмэн, таанад олон юумэ үзэһэншье наа,
юумэ һайн ойлгоогүйт.
Шэхэтэйшье наа, юумэ дуулаагүйт.
- 21 Үнэн шударгаяа хараада абан,
Эзэн Хуулиие агуухэ,
алдар солотой болгохо ханаатай.
- 22 Харин мүнөө Тэрэнэй арад дээрмэдүүлэгдээ.
Тэдэ бултадаа нүхэн руу хаюулжа,

- түрмэ шорондо хаагданхай.
Тэдэ олзо болоо,
хэншье тэдэниие абархагүй.
- 23 Таанадай хэн энээн тушаа шагнахаб?
Хэзээ анхаралтайгаар иимэ юумэ шагнажа эхилхэбта:
- 24 «Хэн Яковые дээрмэшэдтэ дамжуулжа үгөөб?
Хэн Израилие һүйдхэгшэдтэ үгөөб?
Эзэн бэшэ гү?
Бидэ Тэрэнэй урдаһаа нүгэл үйлэдөө бэлэйлди.
Тэрэнэй үгөөр ажаһуугаагүйбди,
хуулиень сахяагүйбди.
- 25 Тиимэхээ Тэрэ Өөрын уур хилэнгэй шангые,
хатуу даие маанад дээрэ тохоо.
Израиль дотор хаа-хаанагүй уур хилэнгэйн
түймэр мэтэ бушаганаашье хадань,
бидэ ойлгоогүйбди, мэдэрээгүйбди».

Өөрын арад түмэниие абарха тушаа Бурхан найдуулна

- 43** ¹ Яков, шамаие байгуулагша,
Израиль, шамаие бүтээгшэ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Бү ай, Би шамаие абархаб.
Би шамаие нэрээршни нэрлээб, ши Минии болоош.
2 Уһа гаталхадаш Би шамтай байхаб.
Гол мүрэнөөр гарахадаа шэнгэхэгүйш.
Гал дундуур ябаашье наа, шатахагүйш.
Элдэб гай гасалангууд шамаие дайрахагүй.
3 Ушарынь гэбэл, Би танай Эзэн Бурхан,
таанадые абарагша Израилиин арюун Бурхан мүн!
Таанадые абархын тула Египет,
Эфиопи болон Сэбаа үгэжэ, таанадые сүлөөлөөб.
4 Ши Намда ехэ үнэтэй-сэнтэйш, угаа хайратайш,
тиимэхээ шамаие абархын тула Би ондоо үндэнэ яһатаниие
хамаагүй шинии түлөө үгэхэб, тэдэнээр хэлгэхэб.
5 Бү ай, Би шамтай хамтаб!
Би шинии уг удамые зүүн болон
баруун зүгүүднээ суглуулан, гэртэнь асархаб.
6 Хойто зүгтэ хандан, Минии арад түмэниие табихыень,
урда зүгтэ хандан, зонием барижа байхагүй тухай захирхаб.

- Минии арад түмэнэй алас холоһоо, үлгэн дэлхэйн элдэб
буланһаа
ерэхэдэнь бү һаад хэгты гэхэб.
7 Тэдэ Минии Өөрын зон,
Өөрын алдар солын тула Би тэдэниие бүтээгээ бэлэйб».

Израилиие шүүбэрилгэ

- 8 Эзэн иигэжэ айладхал буулгана:
«Нюдэтэйшые һаа, хохор,
шэхэтэйшые һаа, дүлии
Минии арад түмэниие шүүбэрилхыем асарагты!
- 9 Зарга шүүлгын урда бүхы арадууд суглараг лэ!
Хэнэйнь бурхад ерээдүйе уридшалан тунхаглажа шадахаб?
Зүгнэлгэнүүдыень дуулаһан гэршэнэрээ тэдэ асараг лэ.
Тэдэниие шагнажа, зүб, бурууень тодорхойлхоб.
- 10 Харин Минии гэршэнэр гэбэл, Израилиин арад түмэн.
Таанад болбол Минии зарасанар.
Таанад мэдэжэ, Намда этигэжэ,
Намае ори ганса Бурхан гэжэ ойлгохын тула таанадые шэлээб.
Намнаа бэшэ ондоо Бурхан байхагүй,
хээээдэшые байгаагүй, байхашьегүй!
- 11 Би гансаараа Эзэн гээшэб!
Намнаа ондоо абарагша танда байхагүй.
- 12 Юун болохоб гэжэ уридшалан айладхааб,
тиигээд таанадые абарааб.
Хариин ямаршые бурхан иимэ юумэ хэжэ шадахагүй.
Таанад Минии гэршэнэр гээшэт.
- 13 Би болбол Бурхан гээшэб, хээээдэшые Бурхан зандаа байхаб.
Хэншые Намнаа зугадажа шадахагүй,
хэншые Минии үйлэ хэрэгүүдые болюулжа шадахагүй».

Абарал буулгаха

- 14 Израилиин арюун Бурхан,
таанадые Абарагша Эзэн иигэжэ айладхал буулгана:
«Таанадые абархын тула Би Вавилоной урдаһаа сэрэг
эльгээгээб,
баяртай бардамаар хашхардаг халдейшүүдэй

- уһанай онгосоор тэрьедэхэдэнь, хюдахаб!
15 Би болбол танай Арюун Эзэн Бурхантнай гээшэб.
Израиль, таанадые бүтээгээб, хаантнай Би мүн!»
- 16 Тэнгис дундуур зам,
урдажа байһан уһан дундуур харгы гаргагша Эзэн иигэжэ
айладхаба.
- 17 Тэрэ хүсэ ехэтэ сэрэг – дайшалхы тэргэтэй, моридтой –
хосороохо тээшэнь залаа.
Тэдэ бултадаа унажа, дахин бодоогүй,
зула мэтэ унтаржа замхаа.
- 18 Гэбэшье Эзэн иигэжэ айлалдхал буулгана:
«Урданай юумэ бү дурдагты,
үнгэрһэн юумэн тушаа һанаата бү бологты.
- 19 Харагты, Би шэнэ зүйл хэхэм.
Тэрэ мүнөө бэелүүлэгдэжэ эхилээ, харахадатнай болохо.
Мүн Би хээрэ талада зам гаргажа,
элһэн сүл губида уһа урдахуулхаб.
- 20 Өөрынгөө шэлэһэн арад зоние ундалуулхын тула
хоһон тала газарта уһа үгэжэ,
элһэн сүл губида гол урдахуулхадам,
хээрын ан арьяатаншье Намаие хүндэлхэ,
сүүбэн шоно, тэмээн хяруулшье Намаие магтахал.
- 21 Өөртөө гэжэ энэ арад түмэниие байгуулааб,
тэдэ Намда магтаал татахал!»

Израилиин нүгэл

- 22 Эзэн иигэжэ айлалдхана:
Харин ши, Яков, намаие дуудаагүйш,
Израиль, Намда хандаагүйш,
Намда мүргөөгүйш.
- 23 Түгэс шатаалта үргэлэй хонидые Намда асараагүйш.
Үргэл хэжэ Намаие хүндэлөөгүйш.
Би шамаие үргэл Намда үргэ гэжэ баадхаа бэшэб,
уталга Намда ууюула гэжэ захираа бэшэб.
- 24 Ши Намда зорюулан аятай юумэ мүнгөөр худалдан абаагүйш,
үргэлэйнгөө өөхөөр Намаие садхаагаа бэшэш.
Харин ши нүгэл шэбэлээрээ Намаие хашараажа,
хуули буса үйлэ хэрэгүүдээрээ Намаие ядараагааш.

- 25 Гэбэшье Би, Бурхан, шинии хилэнсэг арюудхан,
нүгэлыеш хүлисэнэб.
- 26 Зарга шүүлгэдэ ошоё!
Зүб байһанаа баталхын тула ши ушар шалтагаанаа хэлэ!
- 27 Элинсэг эсэгэшни нүгэл хэжэ,
удамаршадшни Намда һөөргэдэбэ.
- 28 Тиимэ ушарһаа Би санаарта ударидагшадые нангин үүргэһээнэ
болюулааб,
Яковые хосоролдо үгөөб,
Израилиие доромжолгодо оруулбаб.

Эзэн – ори ганса Бурхан

- 44** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
Минии богоол Яков,
Минии шэлэн абаһан Израиль,
мүнөө одоо Намае шагнагты.
- 2 Таанадые байгуулһан Эзэнтнай гээшэб,
хэбэл соо таанадые бүтээһэн Би,
таанадта туһалдаг Би иигэжэ айладанаб:
Минии богоол Яков, Минии шэлэн абаһан Ешүрүүн*, бү айгты!
- 3 Ангаһан-хатаһан газарта Би уһа адхахаб,
хуурай газар дээгүүр гол горхо урдахуулхаб.
Би таанадай үри ашанар дээрэ Өөрын Һүлдэ адхажа,
уг удамдатнай Өөрын юрөөл хүртөөхэб.
- 4 Тэдэ уһанай урасхалай хажуудахи бургаһад мэтэ
һайнаар ажамидархал.
- 5 Нэгэнь «Би Эзэнэйб» гэжэ хэлэхэ,
нүгөөдэнь Яков нэрэтэй болохо.
Зарим хүн гар дээрээ «Эзэнэй» гэжэ бэшэхэ,
Израиль гэжэ нэрэ абаха.
- 6 Израилиин Хаан, Абарагшань,
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана:
Би болбол эхин, тиихэдэ нэгэн доро эсэс гээшэб.
Намһаа ондоо Бурхан байхагүй.
- 7 Намдал адли хэн бииб?!

* 44:2 Ешүрүүн – Израилиин арадай үшөө нэгэ нэрэ, «һайн», «сэхэ» гэхэн удхатай.

Харюу үгэг!
 Урданай арадые байгуулһанайм хойшо
 юун болоһые Намда эхинһээ эсэс хүрэтэр хөөрэг!
 Ерээдүй тухай, юун болохо байһые бидэндэ мэдүүлэг!
 8 Бү айгты, бү хүрдэгты!
 Эртэ урда саһаа мүнөө болотор юун болохыень
 Би таанадта уридшалан
 айладажа мэдүүлээ һэм.
 Таанад гэршэнэрнит.
 Намһаа ондоо Бурхан бии юм гү?!
 Ондоо Хабсагай байхагүй!
 Би мэдэхгүйб!

Шүтөөнүүд тушаа

⁹ Һиилэмэл хүрэгүүдые хэгшэд бултадаа юуншые бэшэ. Тэдэнэй зальбардаг шүтөөнүүд ямаршые ашаггүй. Иимэ юумэндэ мүргэдэг зон хохор, мунхаг, тиимэнээ тэдэ доромжолгодо орохо. ¹⁰ Бурханда мэтээр зальбархаяа ямаршые ашаг туһагүй хүрэгүүдые хэн хээб? ¹¹ Хараарайгты, тэдээндэ хүгэдэдэг хүн бүхэн эшхэбтэр аягүй байдалда орохо. Шүтөөнүүдые урлан дархалагшад өөһэдөө миин лэ зон ха юм. Тэдэ зарга шүүхэдэ бэеэрээ ерэг лэ. Тиихэдээ тэдэ ехэ айха, эшэхэ.

¹² Түмэршэ дархан багажа зэбсэгээ абаад, нүүрһэн дээрэ гал үлеэн хүдэлдэг. Тэрэ шүтөөниие алхаар дабтажа, гарайнгаа хүсэ хэрэглэн хүдэлдэг. Ажал хэхэдээ, тэрэ гэдэнээ үлдэжэ ядардаг, ангадаг, эсэдэг.

¹³ Модошо дархан модон дээрэ шугам татажа, хурса хушуутай шохойгоор хүрээлэн зураад, удаань тэрэнээ зүһэн мүлижэ, һайхан бээтэй хүнэй дүрсэ хээд, мүргэлэй гэртээ табидаг. ¹⁴ Тэрэ хуша модо отолхо, үгышые һаа, нарһа, сарса модо ой соо шэлэжэ отолхо аргатай. Тиихэдэ нарһа тарибалнь, бороо орожо, тэрэниень өөдэнэ ургуулна шуу. ¹⁵ Тиигээд тэрэнэ хүнэй түлишэ болодог. Хүн энэ модоной нүгөө хуби абажа, шүтөөн бүтээдэг. Нэгэ хубяарнь тэрэ гал түлижэ, хилээмэ барина. Нүгөө хубяарнь шүтөөн бүтээжэ, урдань унан мүргэнэ. ¹⁶ Модоной хахадаар тэрэ гал түлижэ, дээрэнэ мяха шараад, садатараа эдеэлдэг. Дулаасаад, тэрэ хэлэдэг: «Ямар дулаан, һайн гээшэб! Ямар гоё гал бэ!» ¹⁷ Харин модонойнгоо үлэгдэлөөр тэрэ шүтөөн өөртөө бүтээжэ, урдань хүгэдэн унажа, мүргэдэг. Тэрэ баһа шүтөөндөө зальбаран, иигэжэ хэлэдэг: «Ши болбол минии бурхан гээшэш. Намаие абарыш!»

¹⁸ Иимэ зон хэжэ байһан юумэеэ мэдэхгүй, мунхаг. Үнэн байдал ойлгохогүйн тула тэдэ нюдөө хаадаг, ухаагаа хабхагладаг. ¹⁹ «Би модоной

хахадые галда түлижэ, нүүрһэн дээрэнь хилээмэ баряаб, мяха шаража эдеэб. Тиигээд би үлэһэн модоор шүтөөн бүтээгээб. Тэрэ модоной тайрадананай урда мүргэхэ юм гүб?» гэжэ хэлэхэ ухаан, мэдэсэ, ойлгосо тэдээндэ байхагүй.

²⁰ Иимэ хүн тооһо намнааша мэтэ, удхагүй юумэндэ толгойгоо тэрэ төөрөэ. Тэрэ ами наһаяа абаржа шадахагүй, «баруун гартам гансал худал хуурмаг!» гэжэ мэдэрэн хэлэжэ шадахагүй байна.

Эзэн – Байгуулагша ба Абарагша

- 21 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Яков, энээниие һанан байгаарай,
Израиль, һанан байгаарай,
ши Минии богоол гээшэш.
Өөртөө богоол болгохо гэжэ Би шамайе байгуулааб.
Израиль, Би шамайе мартахагүйб.
- 22 Би шинии хилэнсэгы манан мэтээр,
нүгэлыешни үүлэн мэтээр тунаан һалгаагааб.
Би болбол танай Абарагшаб,
Нам руу эрьегты!»
- 23 Эзэнэй хэрэгүүдые бүтээһэндэ
огторгой, баярлан хашхарыш!
Газарай гүн газарнууд, хашхаралдагты!
Уула хаданууд, ой модон, ойн бүхы модод, баясан хашхарагты!
Эзэн Яковые абараа, Израилиие абаран алдаршаа!
- 24 – Би таниие абарагша Эзэмби.
Би таанадые хэбэл соо байгуулааб.
Би, Эзэн, бүхы юумэ бүтээгээб,
Би гансаараа огторгойе татажа,
дэлхэе гансаараа дэлгээб.
- 25 Би худал лүндэншэдые илгажа тодоруулдагби,
үзэлшэдэй үгэнүүдэй үнэн бэшые харуулдагби,
сэсэн мэргэшүүлэй үгэнүүдые буруушаадагби,
эрдэм мэдэсэн удхагүй тэнэг гэжэ элирхэйдэгби.
- 26 Харин Минии богоолой уридшалан таахада,
түсбүүдээ мэдүүлхээ элшэнэрые эльгээхэдээ,
Би тэдэ түсэбөө дүүргэдэгби,
уридшалан хэлээшыень бөөлүүлдэгби.

- Иерусалимда зон дахин ажаһуудаг болохо,
Иудын хан түрын хотонууд дахин хэргэн бодохо гэжэ
Би мэдүүлнэб.
- 27 Минии тэнгис далайда захирхада, уһаниинь шэргэжэ хатадаг.
- 28 Кииртэ иигэжэ айладхал буулганаб:
«Ши Минии эльгээһэн ударидагша мүн,
Минии үгэ соо хэрэг ябуулхаш.
Иерусалимда хэргэн бодохыень,
нангин үргөөгэйм нууриин дахин табигдахыень ши захирхаш!»

Киире шэлэбэ

- 45** ¹ Эзэн Киире хаан гэжэ тоһолон шэлээд,
арадуудые диилэн зонхилхыень табяа.
Хаашуулай эрхэ түлөөлгэнүүдые болжуулхын тула
Тэрэ Киире эльгээгээ.
Эзэн тэрэнэй урда хотонуудай бартаануудые нээхэл.
Кииртэ Эзэн иигэжэ айладхана:
- 2 «Би шинии урда ябажа,
хада уулануудые тэгшэлхэб,
гуулин бартаануудые эбдэжэ,
түмэр шэбхэнүүдыень хуха татахаб.
- 3 Шамае нэрээршни дуудадаг
Израилиин Эзэн Бурхан Би гээшэб гэжэ
шамда мэдүүлхын тула
харанхы, нюуса газарнуудһаа эд баялиг, эрдэни зэндэмэни
үгэхэб.
- 4 Минии богоол Яковай,
Минии шэлэмэл Израилиин аша туһа хаража,
Би шамае нэрээршни дуудааб.
Намае шинии танихагүйшье хаа,
Би шамда хүндэтэ нэрэ үгөөб.
- 5 Би болбол Эзэн гээшэб.
Ондоо Бурхан байхагүй.
Намае мэдэхгүйш,
харин Би шамда хүсэ үршөөгөөб.
- 6 Тиэхэдэм Намһаа ондоо ямаршье Бурхан байхагүй,
Намае Эзэн гэжэ наранай мандаха зүгһөө эхилээд,
наранай орохо зүг хүрэтэр зоной мэдэхэнь болтогой!
- 7 Би туяа гэрэл болон харанхые бии болгоноб.

Энхэ амгалан байдал, гай тодхоршые асарнаб.
Би болбол эдэ бүгэдые хэдэг Эзэн мүн!

- 8 Огторгойһоо бороодол мэтээр үнэн зүбые эльгэхэб,
үүлэнһээ тэрэ адхарха.
Газар нээгдэжэ, абарал бии болохо.
Тиигэжэ үнэн зүб үйлэ хэрэгүүд тэндэ сэсэглэн дэлгэрхэ.
Би, Эзэн, энээниие бүтээгээб!»

Бүтээгшээ Эзэн

- 9 Бүтээгшэтээ маргалдагша шабар хаба бии юм аал?
Тэрэ хаба бусад хабануудтал адлил!
Шабарынь вааршанһаа юу хэжэ байһан тухайнь асууха гү?!
Бүтээгшээ дүрэгүй гэжэ шабар амһарта гомдол барижа байдаг гү?!
10 Эхэ, эсэгэдээ «Таанад юундэ намайе түрөөбта?» гэжэ хэлэдэг
гүбди?
- 11 Израилиин арюун Бурхан,
тэрэ арад түмэниие байгуулагша Эзэн,
иигэжэ айладхана:
«Минии үхи хүүгэдэй ерээдүй тушаа хэжэг түрэжэ гү,
али юу хэхыемни заажа байха зон таанад гээшэ гүт?!
12 Дэлхэйе бүтээжэ, дээрэнь зониие бии болгоһониинь Би мүн!
Өөрын хүсэ шадалаар огторгойе дэлгээб,
нара, нара, мүшэдые зонхилон удариданаб.
- 13 Киирые үнэн зүб үйлэ хэрэг ябуулхын тула Би тодоруулааб.
Тэрэнэй ябадаг бүхы харгы зам жэгдэлхэб.
Тэрэ Минии Иерусалим хото хэргээн бодхохо,
баряанда байгааша Минии арад зониие сүлөөлхэ.
Иимэ юумэ хэхэдэнь хэншые тэрээндэ шагнал үгэхэб гэжэ
найдуулаа бэшэ.
Иигэжэ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!»
- 14 Эзэн иигэжэ айладхана:
Израиль, Египедэй болон Эфиопиин баялиг таанадай болохо,
Сэбаагай үндэр бээтэй зон танай богоол болохо,
хойноһоотнай гэнжэлүүлэгдэн ябаха.
Тэдэ танда унан мүргэжэ,

- «Үнэхөөр Бурхан таанадтай хамта байна.
Ондоо бэшэ Бурхан байхагүй» гэлдэхэ.
- 15 Өөрынгөө арад түмэниие абарагша Бурхан,
Израилиин Бурхан, Өөрыгөө нюудаг Бурхан юм Тэрэ!
- 16 Шүтөөнүүдые дархалагшад бултадаа эшхэбтэр байдалда орохо,
бултадаа нэрээ хухалха.
- 17 Харин Израиль Эзэнээр хэтэ мүнхэдөө абарагдаха,
арад түмэниинь эшэхээр, нэрээ гутаахаар байдалда хэзээдэшые
орохогүй!
- 18 Огторгойе бүтээһэн,
газарые байгуулһан, бии болгоһон, нуурииень табиһан,
хоһон байхын тула бэшэ, амидархын тула бүтээһэн,
байгуулһан Эзэн
иигэжэ айладажа байна:
Би болбол Эзэн гээшэб. Намһаа ондоо Бурхан байхагүй!
- 19 Би нюусаар айладана бэшэб, харанхы газарта бэшэ.
«Хоһон газарта Намайе бэдэрэгты!» гэжэ
Яковай үри һадаһадта айладаа бэшэб.
Би Эзэн мүн! Би үнэн шударга зүйл айладанаб,
үнэн сэхые тунхагланаб!
- Дэлхэйн бүхы зоной Эзэн Бурхан*
- 20 Эзэн иигэжэ айладана:
«Үндэһэ яһатад, хамтадаа ерэгты!
Амиды үлөөшэ зон, зарга шүүлгэндэ дүтэлэн ерэгты,
абаржа шадахагүй бурхадта зальбарагшад,
модон шүтөөнүүдые абажа ябаашад
юушые мэдэхэгүй зон!
- 21 Зарга шүүлгэндэ ерэжэ, хэрэгээ хөөрэгты.
Хамта зүбшэгты.
Хэн эртэнһээ энээниие мэдүүлжэ, олондо соносохоб?
Өөрын арад түмэниие абарагша Би, зүб шударга Эзэн бэшэ гүб?!
- Намһаа ондоо Бурхан байхагүй!
- 22 Дэлхэйн бүхы зон,
Нам руу эрьежэ абарагдагты!

- Би болбол ори ганса Бурхан гээшэб!
23 Би Өөрөөрөө шахаа тангариг үргөөб!
Минии аманһаа үнэн зүб үгэ гараа,
тэрэниие һөөргэнь абажа, һэлгэжэ байхагүйб!
Яһатан бүхэн урдамни мүргэхэ,
ямаршые хэлэтэй хүн Намда этигэхэ тухайгаа тангариглаха.
24 Намда, Эзэндэ, үнэн шударга, хүсэн бии гэжэ
тэдэ хэлсэхэ.
Намаие үзэн ядагшад эшэжэ,
Нам руу ерэхэ.
25 Израилиин бүхы уг удам Минии, Эзэнэй, һайгаар
зүб болохо, алдаршуулагдаха!»

Вавилоной бурхадай эсэс ерээ

46 ¹ Вавилоной Бээл болон Нэбоо гэдэг бурхадай эсэс ерээ!
Тэдэ элжэгэнүүд дээрэ ашагдажа,

- ашаанай эсэһэн амитадта дарамта болоо.
2 Эдэ шүтөөнүүд өөһэдыгөөшые абаржа шаданагүй,
унаа, олзологдоо.
3 «Яковай уг удам, Израилиин үри һадаһадай үлдөөсэ,
Намаие шагнагты!
Түрэхэн саһаатнай хойшо
Би таанадые гар дээрэ үргэжэ ябааб,
таанад тушаа һанаагаа зобооб.
4 Үһэнэйтнай сайтар Би таанадые абажа ябахаб.
Би таанадые байгуулааб, абажа ябахаб, аршалхаб, дүнгэхэб.
5 Намаие таанад хэнтэй адлидхажа,
хэниие Намтай зэргэсүүлхэбта?
Хэнтэй адли гэжэ һанахабта,
сасуулжа үзэхэбта?»

⁶ Зарим зон түриибшэһөө алтаа хайра гамгүй үгэжэ, мүнгэ шэгнүүрээр шэгнэн, бурхан хэхыень алташа дарханиие хүлһэлдэг. Тиигээд тэдэ шүтөөнэй урда унажа, мүргэдэг. ⁷ Тэдэ үнөөхиейе мүр дээрэ үргэн зөөжэ, байха байрадань заладаг. Тэрэ хэһэн зүйлынь байраһаа хүдэлхэгүй зогсодог. Хэн нэгэнэй тэрээндэ зальбаран мүргөө гээшэ һаань, тэрэ харюусажа шадахагүй, гай тодхорһоо абаржа шадахагүй.

- 8 «Энээн тушаа нанан байгты, эшэгты,
ухаа орогты, буналгаатан!
- 9 Үни эртын, урданай зүйл ханагты.
Минии ори ганса Бурхан байһые баталан дэмжэгты,
Намтай адли хэншые байхагүй.
- 10 Юун болохыень Би эгээл эхиндэ уридшалан айладхаа бэлэйб.
Болоодүй байгаа юумые үни эртэнһээ мэдүүлээб.
Минии түсэбүүд заабол бэлүүлэгдэдэг,
хэхээе ханаһан хэрэгээ Би заатагүй хэдэгби.
- 11 Зүүн зүгһөө хүниие дуудахадам,
тэрэ мяхаша шубуундал добтолон орохо.
Түсэблэнһөө Би заабол гүйсэдхэхэб.
Айладхаһанаа заабол дүүргэхэб!
- 12 Таанад, үсэд зантай зон, Намаые шагнагты!
Үнэн зүб, хайниие хэхэ гээшэ үшөө үды гээд хананат.
- 13 Би хайн юумэ хаяар хэхэб,
тэрэ саг ойртоо.
Абарал буулгаха сагни удааржа байхагүй.
Би Сиониие абархаб,
Израильда нэрэ хүндэ олгуулхаб».

Вавилоондо хандалга

- 47** ¹ Эзэн иигэжэ айладана:
«Вавилооной басаган, хүүхэн, доошоо буужа,
шорой дээрэ хуу!
Газарта хуу! Халдейшүүдэй басаган, хан шэрээ бэшэ үгы шуу!
Хээээдэшьеб шамаие урихан, нариихан
басагантай жэшээлдэг байгаа,
харин мүнөө тиимэ бэшэш!
2 Таряа тээрмэдэ! Нэмэргээе абажа,
хормойгоо шуугаад,
нюсэгэн хүлөөрөө гол гатала!
3 Шинии нюсэгые зон хараха,
дорможолуулагдаһыеш обёорхо.
Би хэниешье хайрлахагүйб, үһөөгөө абахаб!»
- 4 Манай Абарাগша – Израилиин арюун Бурхан,
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн гэжэ нэрэтэй мүн!

- 5 Эзэн Вавилоондо иигэжэ айладхана:
Харанхыда абяа шэмээгүй хуу, халдейшуудай басаган!
Саашадаа шамайе хан түрэнүүдэй хатан гэжэ нэрлэхэгүйл!
- 6 Би Өөрын арад түмэндэ уурлан,
доромжолжо, шинии мэдэлдэ дамжуулаа бэлэйб.
Ши тэдээндэ энэрэл хайра үзүүлэнгүй,
наһатайшые зониие дарлан-зобоон байгааш.
- 7 Хэтэ мүнхэдөө хатан байхаб гэжэ ши ханааш.
Саашадаа юун болохыень ханаандаашье оруулаагүйш.
- 8 Баян байдалда нуранхай ши одоо амархан нуугаад,
бил гээшэб, намһаа ондоо хэншые байхагүй гэжэ
шэбшэжэ байгша ши,
бэлбэһэн эхэнэр болохогүйб,
хүүгэдэ алдахые үзэхэгүйб гэжэ сэдхэгшэ ши,
энээниие шагна!
- 9 Нэгэтэ эдэ бүхы юумэн шамтай тохёолдохо.
Эди шэдиеш хэды хэрэглээшые хаа,
үбгээе, хүүгэдэ алдахаш.
- 10 Муу юумэ хэхэдэ бэрхэ бэлэйш,
хэншые энээниеш харахагүй гэжэ ханааш.
Сэсэн мэргэн ухааншни, эрдэм мэдэсэшни шамайе төөрюулээ.
Бил гээшэб, намһаа ондоо хэншые байхагүй гэжэ
шэбшэжэ байгааш.
- 11 Гай тодхорой ерэхэдэ,
эльбэ шэди хэрэглэбэшые, болюулжа шадахагүйш!
Шинии мэдэхэгүй сүйрэл гэнтэ шам дээрэ унаха!
- 12 Залуу наһанһаа хойшо хэжэ байһан эльбэ жэльбэнүүдээ,
эди шэдиеш ши хэжэл бай.
Шамда тэдэшни туһашье боложо магад,
дайсадаашье айлгажа магадши.
- 13 Олон зүбшэл шагнабашье, ши хүсэ шадалгүйгөө мэдэрнэш.
Зурхайшад – одо мүшэдөөр үзэл хэлэгшэд,
шэнэ һараар юумэ таагшад
шамайе болохо байгаа юумэнһээ абараг лэ.
- 14 Тэдэ голоомо мэтэ боложо,
галда дүрөө!

- Өөхэдыгөөшье абаржа шадаагүй!
Дулаасаха согшье, хажуудань нууха галшье үлөөгүй.
15 Эдир залуу наһанһаашни эхилэн
зүбшэл үгэжэ байгааша зурхайшадшни
өөр өөрын замаар ябаа, хэншье шамайе абараагүй!

Ерээдүй саг тушаа

- 48** ¹ Яковай үринэр, Израилин нэрээр ябагшад,
Иудын үриһээ гарагшад, энээние соносyta!
Эзэнэй нэрээр тангаригладагшье һаа,
Израилин Бурханай нэрэ дуудадагшье һаа,
досоогоо Тэрээндэ үнэн сэхэ бэшэт, зүб шударга бэшэт.
2 Таанад өөхэдыгөө нангин хотын ажаһуугшад
гээшэбди гэжэ нэрлэнэт,
Түмэн Сэрэгтэ Эзэн гэжэ нэрэтэй
Израилин Бурханда түшэглэнэбди гэлдэнэт.
3 Эзэн иигэжэ Израильда айладхана:
Эртэ урда саһаа хойшо Би юун болохоб гэжэ тунхагладаг
байгааб,
тиигээд гэнтэ тэрэниие үйлэдэхэдэм,
тэрэ бээлүүлэгдэдэг бэлэйл.
4 Танай үсэдые,
хоолойтнай түмэр, сохотнай гуулин мэтэ гэжэ би ойлгодог
һэм.
5 Тиимэһээ Би бүри эртэнһээ,
ямар нэгэ ушарай болохоһоо урид
энээн тушаа таанадта мэдээсэдэг һэм.
«Шүтөөнүүднай, шудхаһан хүрэгүүднай
эдэ бүгэдые бүтээгээ» гэжэ таанадай хэлэхэгүйн тула иигээ
һэм.
6 Минии уридшалан соносхоһон бүхы зүйл бүтээ!
Энээниие таанад мэдэрхэ ёһотойт.

Мүнөө Би таанадта болохоёо байгаа шэнэ юумэн тушаа,
таанадай мэдээгүй нюуса зүйл тушаа айладхааб.
7 Мүнөөл энэ юумэн болоо,
урда тээнй иимэ юумэн байгаагүй.
Тэрэнэй тохёолдоһон һаань,
таанад энээн тушаа мэдээ һэмди гэжэ хэлэхэ байгаат.

- 8 Таанадта этигэхын аргагүй гэжэ Би мэдэжэ байгаа. Урбахаар зон гээд таанад тушаа хэлсэдэг хэн. Тиимэһээл энээн тушаа таанадта Би дуулуулаагүйб, шэхэндэтнай энээн тушаа ямаршые үгэ дуулдаагүй хэн.
- 9 Минии нэрэ магтан зоной дуулахын тула Би уур хилэнгээ баряад, нюугаад байнаб, таанадые хюдахаһаа тэбшээд байнаб.
- 10 Харыт, Би таанадые хайлуулааб, харин мүнгэ хайлуулдагтал адляар бэшэ, Би таанадые зоболонгой зууха соо шалгааб.
- 11 Өөрынгөө аша туһада Би эдэ бүгэдые хэнэб, Өөрынгөө нэрэ бузарлуулхагүйб! Өөрынгөө алдар солые хэнтэйшые хубаалдахагүйб, энэ болбол гансал Минии байха ёһотой!

Киир тушаа

- 12 Эзэн иигэжэ айладана:
«Намае шагна, Яков, Минии дууданан Израиль!
Би болбол бүгэдын эхиндэ байһан, Би эсэстэшые байхаб!
- 13 Минии гарнууд газарай үндэнэ һуури табяа, огторгойе дэлгээ.
Газар, огторгойе дуудахадам,
тэдэ хамта тэрэ дары бии болодог.
- 14 Таанад бултадаа сугларжа, шагнагты!
Ямаршые шүтөөн гү, али бурхан иимэ юумэ уридшалан мэдүүлжэ шадахагүй бэлэй:
Минии шэлэнэн хүн Вавилоондо довтолжо, һанаһан юумыемни бултыень гүйсэдхэхэ.
- 15 Бил тэрэниие дуудажа,
асаржа, амжалта үршөөнэб.
- 16 Нам руу дүтэлэгты,
юу хэлэхыем шагнагты!
Би эхинһээ эхилэн нюуса дуугаржа байгаа бэшэб.
Энээнэй эхинһээ хойшо
Би тэндэ байлсааб».
Мүнөө Эзэн Бурхан Һүлдөө намда шэнгээн,
Намае эльгээгээл!

Өөрын арад зондо хандалга

- 17 Израилиин Арюун Эзэн Бурхан,
таанадай Абарагша, иигэжэ айладхана:
Би болбол танай Эзэн Бурхан гээшэб.
Би таанадые аша туһатай юумэндэ хурганаб,
ябаха ёһотой замаартнай ударидан байнаб.
- 18 Хэрбээ Минии захяа заабаринуудта
анхаралаа хандуулдаг хаатнай,
үршөөлнүүд гол мурэн мэтэ таанад руу урдаха байгаа,
далайн долгид мэтээр буян таанадта ерэхэ хэн.
- 19 Үри хадаһадтнай элһэн мэтэ тоо томшогүй,
уг удамтнай орооһон мэтэ тоолошогүй байха байгаал!
Тэдэнэй нэрэ Минии урда үгы болохогүй, хосорхогүй байгаал!
- 20 Вавилоонһоо гарагты, Халдейһээ зугадагты!
Баяртайгаар хашхаран, тунхаглагты,
дэлхэйн хизаар хүрэтэр иимэ мэдээ тараагты:
«Эзэн Өөрынгөө богоол Яковта эрхэ сүлөө үршөөгөө!»
- 21 Эзэн Бурханай Өөрын арад зоние элһэн сүл губьяр хүтэлэн
ябахада,
тэдэ ангажа зобоогүй.
Бурхан хабсагайһаа тэдээндэ уһа гаргажа,
хадые хахалан, уһа урдахуулаа.
- 22 «Хара ханаатай зондо амар амгалан байдал үзэгдэхэгүй!» –
гэжэ Эзэн айладхана.

Израиль – үндэнэ яһатадай гэрэл туяа

- 49** ¹ Алас холуур ажаһуудаг арадууд,
холын олтирогуудай ажаһуугшад,
намае шагныта!
Эхын умай соо бүрилдэхэтэйм хамта Эзэн намае шэлэжэ,
Өөрын барлаг болгоо.
- 2 Тэрэ минии үгэнүүдые нэлмэдэл адли хурса болгоо,
Өөрынгөө гараар намае далдалан аршалаа,
хурса годлидол адли болгожо,
номо хаадаг соогоо намае нюугаа.

- 3 Тэрэ намда иигэжэ айладхаа бэлэй:
«Ши Минии зараса гээшэш, Израиль,
Шамһаа боложо зон Намае магтан байха».
- 4 Иигэжэ бодожо байгааб:
«Би дэмы ажал хээб!
Өөрын хүсые хоһон юумэндэ гаргашалан һалгааб».
Харин үнэн, зүб байһыем гансал Эзэн тодоруулха,
ажал хэрэгүүдэйм түлөө Бурхамни намае шагнаха.
- 5 Зай, иигээд, Яковай зоние
суглуулжа бусаахын тула, Израилин арад зоние суглуулхын
тула
Эзэн намае эхымни умай соо бүрилдүүлээ,
Өөрынгөө богоол болгоо.
Тэрэ намда ехэ хүндэ үзүүлээ,
Бурхан – минии хүсэн.
- 6 Эзэн намда иигэжэ айладхаа:
«Минии зараса байха гээшэ багашаг үүргэ шамда.
Тиимэһээ ши үшөө Яковай угсаатание һэргээн бодхоохош,
Израилин амиды мэндэ үлэһэн арад зоние һөөргэнь
бусаахаш.
Газар түбиин заха хизаар хүрэтэр
абаралгыемни дэлгэрүүлхыншни тула
Би шамае бусад арадуудай гэрэл туяа болгохоб!»
- 7 Үндэһэ яһатанда үзэн ядуулдаг,
баһуулдаг, зонхилогшодой зараса байгша хүндэ хандан,
Израилин Абарагша, Арюун Эзэн Бурханиинь
иигэжэ айладхана:
«Хашуул шамае хаража,
хүндэлжэ байһанаа гэршэлэн, хүл дээрээ бодохо,
ударидагшад шамда доро дохихо.
Минии, Эзэнэй, түлөө эдэ бүгэдые тэдэ хэнэ,
Минии, Израилин арюун Бурханай, түлөө!»

Иерусалим һэргэн бодохо

- 8 Эзэн Өөрын арад түмэндэ иигэжэ айладхана:
Таарамжатай сагай ерэхэдэ, Би шамда харюу үгэхэб,
абарха үдэрэй ерэхэдэ, Би шамда туһалхаб.

- Таанадые хамгаалхаб, таанадаар дамжан,
бүхы арадуудтай хэлсээ баталхаб.
Хооһорһон газар дайдаяа һэргээхые Би таанадта зүбшөөхэб.
- 9 Хаагдаатай байһан зондо «гарагты» гэжэ хэлэхэб,
харанхы соо оршоогшо хүнүүдтэ «наашаа үзэгдэгты» гэхэб.
Харгын хажуугаар тэдэ бэлшээри олохо,
гүбээнүүд бэлшэхэ газарынь болохо.
- 10 Тэдэ гэдэнээ үлдэхэгүй, ангахагүй,
аяама халуунда, наранда ядархагүй.
Юуб гэхэдэ, тэдэниие Энэрэгшэнь хүтэлжэ,
уһанай сөөрэмүүд руу дахуулха.
- 11 Хадын дундуур харгы зам гаргахаб,
Өөрын арад зондо ошохо харгыгаа заһахаб.
- 12 Минии арад түмэн алас холоһоо,
хойто, баруун зүгүүдһээ,
урда зүгтэ байгша Египедэй Сихээнэнһээ ерэхэ.
- 13 Огторгой, баярлан дуула!
Газар, баясан хашхара!
Ууланууд, бахархан дуулагты!
Юуб гэхэдэ, Эзэн Өөрын арад түмэниие номгоруулжа,
зобоһон арад түмэнөө хайрлаа.
- 14 Гэбэшье Иерусалимай ажаһуугшад иигэжэ хэлэнэ:
«Эзэн маанадые хаяа!
Тэрэ маанад тушаа мартаа!»
- 15 Тиихэдэнь Эзэн иигэжэ харюусана:
Эхэ хүн хүхүүлһэн хүүгэдээ мартажа шадаха гү?
Түрэнһэн үхибүүгээ хайрлангүй байжа шадаха гү?
Мартабашье гэлэй,
харин Би таанадые хэзээдэшье мартахагүйб!
- 16 Альган дээрээ нэрыеш бэшээб,
хэрэмүүдшни Минии урда ходо үзэгдэнэ.
- 17 Шамаие һэргээн бодхоохо арад зоншни шам руу шамдаха,
харин шамаие һандаргагшад, хооһологшод шамһаа холодон
ошохо.
- 18 Тойроод эрьен харыш!
Арад зоншни гэр руугаа, шамдаа ерэжэ байна.

Хадамда үгтэжэ байһан басаганай шэмэглэлээрээ
омогорходогтол адли,
ши тэдэ зоноороо омогорхон байхаш.
Энэ хадаа Минии, Эзэнэй, амиды мэндэ байһантайл адли
баталгаатай!

- 19 Һандараа, хооһороо газаршни,
орон нютагшни дээрмэдүүлэгдээ!
Харин мүнөө олон зонһоо боложо уйтан болохо,
шамайе мүлжэжэ байгаашад холодон ошохо.
- 20 Сүлэлгэдэ байхадаа түрэн зоншни
иигэжэ хэлэхэ:
«Энэ газар даншье хаа, бага,
маанадай ажаһууха ехэ газар хэрэгтэй!»
- 21 Тиихэдэнь ши досоогоо иигэжэ ханахаш:
«Хэн эдэ хүүгэдые намда түрөөб,
хэн тэдэниие тэжээгээб?
Би дутуу түрэжэ, үхибүүгээ гээгээ һәм,
бэшэ хүүгэдтэй болохогүй байгаа.
Би ори гансаараа, орхисооной болоод байгаа һәм.
Хаанаһаа эдэ үхибүүд ерээ гээшэб?»
- 22 Эзэн Бурхан Өөрын арад зондо иигэжэ айладхана:
«Үндэһэ яһатанда Би дохёо тэмдэг үгэхэб,
обогуудта гэжэ тугаа үргэхэб.
Тиихэдэм тэдэ гэр руунь үхи хүүгэдыешни асарха.
- 23 Тэдэнэй хаашуул эсэгэ мэтээр,
хатануудын эхэнүүд мэтээр шамда хандажа,
урдашни доро дохин байха.
Тиихэдэнь Намаие Эзэн гэжэ мэдэдэг болохош,
Наһаа туһа эригшэд заабол туһадам хүртэхэ».
- 24 Баатарһаа олзыень буляжа шадаха гүт?!
Илалта туйлаһан хаанһаа
баряанда абаһан зонииень буляан абажа шадаха гүт?!
- 25 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Тиимэ юумэн боложо болохо!
Баряанда абтаһан сэрэгшье баатарһаа буляагдаха,
хархис хаанай олзошье буляагдаха.

- Эдэ бүгэдые Би хэхэб!
Би шинии дайсадтай тэмсэжэ,
үхи хүүгэдыешни абархаб».
- 26 Шамайе дарлагшадые бэе бэеэ хороохыень баадхахаб,
тэдэ өөһэдынгөө шуһа үзэмэй дараһан архи мэтээр уужа
ногтохо.
- Тиихэдэ хүн бүхэн Намайе шинии Абарагша,
эрхэ сүлөө олгуулагша Эзэн,
Яковай Хүсэтэ Бурхан гэжэ мэдэдэг болохо!

Израилиин нүгэл

- 50**¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Намгантаяа халажа байһан хүндэл адли
Өөрынгөө арад түмэниие Намайе үлдөө гэжэ ханаа гүт?
Тиимэ юм хаа, халаһанай гэршэлгэ саарһанууд хаанаб?
Өөрынгөө үхи хүүгэдые богоол болгон худалдагша хүндэл адли
таанадые үритэй хүндөө худалдаа гэжэ Нам тушаа ханаба гүт?
Үгы, таанад өөрынгөө нүгэлэй түлөө баряанда туугдан ошоот,
өөрынгөөл зэмэтэйдэ үлдүүлээт.
- 2 Минии абархаяа ерэхэдэ,
арад түмэмни юундэ байгаагүйб?
Минии дуудахада, юундэ хэншые харюусаагүйб?
Иихэдээ Минии гарые богони,
Намда абарха хүсэн үгы гэжэ тэдэ ханаба гүт!
Хараад үзөөрэйгты, захирхадам, далай шэргэхэ,
гол мүрэнүүдые сүл губи болгоходом,
загаһад уһагүйһөө боложо хосорхол.
- 3 Огторгойе үхэхэн хүнэй хойноһоо гашуудан үмдэдэг таар мэтээр
харанхы бараан болгожо шадахаб!»
- 4 Һүр һүлдэгүй болоһон зоние дүнгэжэ, үгөөрөө туһалхыем
Эзэн Бурхан намда юун гээд хэлэхыем заажа үгөө.
Үглөө бүри Тэрэ намайе һэрээн, шэхыем һэргээн,
юу айладхахаа байһыень шагнаха гэжэ
тэсэн ядан хүлээдэг намайе болгоно.
- 5 Эзэн Бурханай намда ойлгосо, мэдэсэ үршөөхэдэнь,
би татагалзаагүйб, арсаагүйб.
- 6 Намайе сохигшодто нюргаа табижа үгөөб,
дорможлодонь, тэдэниие болюулаагүйб,

- нахалыемни зулгаагша хүндэ хасараа табяад үгөөб,
нёлбоходонь, нюураа халхалаагүйб.
- 7 Теэд тэдэнэй баһаһан ушар намайе хүлгөөхэгүй,
юуб гэхэдэ, Эзэн Бурхан намда туһална.
Би өөрыгөө шанга барин, тэдэниие тэсэнэб.
Нэрээ гутаахагүйб гэжэ лаб мэдэнэб.
- 8 Бурхан минии хажуудахана байна.
Тэрэ минии гэмгүй байһые элрхэйлхэ.
Хэн намайе гэмнэхэ ханаатайб?
Хамта зарга шүүхэдэ ошоё!
Хэн намтай заргалдаха түсэбтэйб?
Хамта шүүбэрилэгшын урда зогсоё!
- 9 Үзөөрэйгты, Эзэн Бурхан Өөрөө намда туһална,
хэн намайе гэмнэжэ шадахаб?!
Тэдэ булта хибэндэ эдиюулһэн хубсаһандал адли таһаран үгы
болохо.
- 10 Таанадай хэн Эзэниие хүндэлжэ,
зарасайнь үгэ дууладаг бэ?
Харгы харанхы, гэрэлгүйдэ ябагшад
Эзэндэ этигэжэ, Бурхандаа найдан байг!
- 11 Гал түлижэ, гартаа гал баряад ябааша таанад!
Өөрын галай гэрэл соо, өөһэдын носоогшо галаа барин ябыта,
хамаагүй!
Минии гар таанадта иймэ юумэ ушаруулха:
таанад зобожо хэбтэхэт!

Иерусалимай зондо хандалга

- 51** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Зүб шударга ажаһуудаг, Эзэниие бэдэрэгшэ зон,
Намайе шагнагты!
Сабшажа, таанадые тэндэнээ гаргаһан хабсагай руу,
малтажа, таанадые тэндэнээ абаһан нүхэн руу харагты.
- 2 Элинсэг эсэгэ Абраһаам,
таанадые түрэнэн эхэ Саррые ханаандаа оруулагты.
Би Абраһаамай ори ганса, үхи хүүгэдгүй байхадань үреэжэ,
үхи хүүгэдые үршөөгөө бэлэйб.
Иигэжэ уг удамынь угаа үнэржүүлээ һэм.
- 3 Би Сиониие, хандарһан гэрнүүд соонь байгша
бүхы зониие хайрлажа,

- элhэн сүл губиень Эдээмэй сэсэрлиг мэтэ,
Эзэнэй сэсэрлиг мэтэ болгохоб.
Тэндэ баяр баясхалан, зугаа наадан,
Намае магтан дуулаһан дуунууд зэдэлхэл.
- 4 Минии арад түмэн, айладхалыем шагнагты!
Минии улад зон, Нам руу анхаралаа хандуулагты!
Арадуудта хуули ёһо тунхаглажа,
тэдээндэ гэрэл болгон, Өөрын һургаал тогтоохоб.
- 5 Минии заларха саг ойртоо,
тийгээд Би тэдэниие абархаб.
Би Өөрөө үндэнэ яһатадые сүүдлэхэб,
алас холын орон нютагууд Минии залархые,
тэдэниие абархые ехэ найдан хүлеэнэ.
- 6 Огторгой руу харагты,
газарые шэртэгты!
Огторгой утаа унjar мэтэ үгы болохо,
газар хубсаһан мэтэ хуушарха,
ажаһуугшадынъ аляһад мэтэ хосорхо.
Харин Минии абарал хэтэ мүнхэдөө үргэлжэлхэ,
Минии илалта хододоо оршохо.
- 7 Үнэн шударгые мэдэдэг,
ой ухаандаа Минии хуули ёһо хадууһан арад түмэн,
Намае шагнагты!
Зоной наада энедэ барихаһаа, доромжолхоһоо бү айгты.
- 8 Хибэндэ эдьюлһэн хубсаһан мэтэ,
хорхойдо эдьюлһэн нооһон мэтэ тэдэ үгы болохо.
Харин Минии илалта хэтэ мүнхэдөө мандаха,
Минии абарал үеһөө үедэ дамжан байха».
- 9 Эзэн, һэриит, маанадта туһалыт!
Хүсэ шадалаа зангидан, бидэниие абарыт!
Эртэ урда сагта, урданай сагта мэтэ һэриит!
Тэнгис далайн Рааһаб* гэжэ амитаниие сабшан хюдаа,
далайн абарга могойе таһа татаа бэлэйт.
- 10 Абарһан зонойнгоо гаталан гарахын тула

* 51:9 Рааһаб – Иса 30:7 хара.

далайе шэргээжэ, гүн уһые харгы зам болгогшонь
мүн лэ Та бэлэйт.

- 11 Танай абарһан зон Сион руу
баяртайгаар дуулалдан гараха,
зугаа, баяр дэлгэрхэ.
Тэдэ хэтэ мүнхэдөө жаргалтай байха,
гай тодхор, гашуудал тэдээнһээ һаегүй халаха.
- 12 Эзэн иигэжэ айлрадхана:
Таанадай түшэг тулгуубари Би, гансал Би мүн!
Юундэ таанад үхэхэ табисууртай,
хагдардаг үбһэндэл адли хүнһөө айха болообта?
- 13 Таанадые Бүтээгшэ,
огторгой татажа, газарай һуури табигша
Намае, Эзэнээ, таанад юундэ мартаабта?
Таанадые дарлажа байгшадай,
усадхахаар бэлэн байһан дайсанай
уур хилэнһээ ходо айжа таанад юундэ байнабта?
Харин тэрэ ууртай дарлагша хаанаб?
- 14 Баряанда абтаһан зон удахагүй сүлөөлэгдэхэ,
хосорхогүй, эдеэ хоолоор дутамаггүй байха.
- 15 Би болбол тэнгис далайе хүдэлгэжэ,
долгидыень шааяса хүнхинүүлдэг
Эзэн Бурхантнай мүн!
Минии нэрэ – Түмэн Сэрэгтэ Эзэн!
- 16 Таанадта Өөрынгөө һургаал дамжуулааб,
гараараа таанадые халхалан аршалааб.
Би огторгойе татажа, газарай һуури табин,
Сиондо «Таанад Минии арад түмэн гээшэт!» гэжэ айлрадхааб.

Иерусалимай гай гасалан дүүрэхэ

- 17 Иерусалим, һэрииш, һэрииш! Бодо!
Эзэнэй шамда үгэгшэ уур хилэнгэйн аягаһаа
гашуун хэнхэлтын шүлэ уугааш!
Шабхаруушье үлээнгүй дууһан уужа,
найгалзан байнаш.
- 18 Түрэнэн хүбүүд сооһоош шамае хүтэлэн абаашаха

- хэншье байхагүй,
хүлынь дүрөөдэ хүргэһэн хүбүүд сооһоош
дүнгэжэ гарһааш хүтэлхэ хэншье үгы.
- 19 Дабхар гай тодхор шамае дайраа!
Хэн шамае хайрлахаб?!
Дээрмэдэлгэ ба хюдалга, үлэсхэлэн байдал ба һэлмээр
усадхалга!
Шамае наатуулха хэншье үгы!
- 20 Урьхада ороһон зээрэн мэтэ,
гудамжын уулзуур бүхэндэ
улад зоншни хүсөө баранхай хэбтэнэ.
Эзэнэй уур хилэнгыг тэдэ дүүрэн амааса,
Бурханайшни шангархань аймшагтай!
- 21 Үзэмэй дараһан архиһаа бэшэ, ондоо юумэндэ һогтоһон,
зобоһон Иерусалимай улад зон, шагнагты!
- 22 Өөрынгөө арад түмэнэй түлөө тэмсэгшэ
Эзэн Бурхантнай иигэжэ айладхана:
«Уур хилэн дундаа таанадта үгэһэн аягая
мүнөө һөөргэнь абанаб.
Найгалзуулдаг гашуун хэһээлтын шүлэ таанад бэшэ уухагүйт.
- 23 Таанадые тамалагшадта энээниие үгэхэб.
Тэдэ таанадые газар дээрэ хэбтүүлэн,
шорой мэтээр дээгүүртнай дэбһэн гараа бэлэйл».

Иерусалимай дахин һэргэн бодохо тухай

- 52** ¹ Сион, һэрииш, һэрииш, дахин хүсэ шадалаа нэмэрыш!
Нангин хото Иерусалим, алдар солынгоо хубсаһа үмдыш!
Буруу номнолтон ба бэеэ арюудхаагүй зон шинии
бартаануудаар бэшэ орохогүй.
- 2 Шоройгоо өөрһөө гүбижэ, һэргэн бодыш,
баряанда байгаа Иерусалим!
Баряанда байгаа Сионий улад зон,
хүзүүнһээ гэнжэ таһалан хаягты!
- 3 Эзэн иигэжэ айладажа байна:
Богоол байдалда ороходотнай
ямаршье мүнгэн таанадай түлөө түлэгдөөгүй бэлэй.
Таанадые сүлөөлхэдэ тон тиимээр

- ямаршые мүнгэн түлэгдэхгүй.
- 4 Эзэн Бурхан иигэжэ айладана:
«Арад түмэмни түрүүн Египет руу ошоод, тэндэ ажаһуугаа,
тиигээд Ассиридэ ямаршые шалтаггүйгөөр дарлуулагдажа
байгаа.
- 5 Мүнөө Би юу хэхэбиб?
Арадни миинтээр баригдажа,
ударидагшадынь сурхирса уйлана,
Минии нэрэ саг үргэлжэ, үдэр бүри хараалда хүртэжэ байна.
- 6 Тиимэхээ арад түмэмни нэрыем мэдэдэг болохо,
тэдээнтэй Минии хөөрэлдэһые, энэ Минии байһые тэдэ
ойлгохо!»
- 7 Энхэ тайбаниие соносхожо,
хайн мэдээ асаран, абарал зарлажа,
«Танай Бурхан хаан түрээз бахим баряа!» гэжэ Сиондо хэлэжэ,
хайн мэдээсэл дэлгэрүүлэгшын алхамууд хэды дэмбэрэлтэйб!
- 8 Хотын харуулай дуу хоолой дуулдана!
Тэдэ хамта баяртайгаар хашхарба.
Тэдэ Эзэнэй Сион руу дахин бусажа ерэһые
өөһэдынгөө нюдөөр хаража байна бшуу.
- 9 Иерусалимай хандархан шулуунууд,
хамта дуулажа, баясан хашхаралдагты!
Эзэн Өөрынгөө хото абаржа,
улад зонойнгоо сэдхэл
амаруулаа.
- 10 Бүхы үндэнэ яһатанай хараһаар байтар
Эзэн нангин хүсэ шадалаа үзүүлээ:
Өөрынгөө арад түмэндэ абарал буулгахыень
үлгэн дэлхэйн бүхы булангай зон хараа.
- 11 Ябагты, ябагты! Вавилоонһоо гарагты!
Эзэнэй нангин үргөөгэй хэрэгсэлнүүдые үргэн ябаашад,
бузар юумэндэ бү хүрэгты!
Өөһэдыгөө арюунаар абан ябагты!
- 12 Энэ удаа таанад яаран гарахагүйт,
тэрьедэжэ байхагүйт.
Эзэн урдууртнай ябажа, таанадые хүтэлхэ,
Израилиин Бурхан ара талаһаатнай

таанадые аршалан ябахал.

Зоболон амасаһан зарасань

- 13 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Минии зараса урагшатай байха,
ехэ хүндэтэй, нэрэ түрэтэй хүн тэрэ болохо.
- 14 Тэрэниие харахадаа, олон зон сошоо бэлэй:
түһөө шарайнь угаа муухай, хүнэй нюурта адли бэшэ һэн,
харахада, хүн бэшэ шэнги һэн.
- 15 Харин мүнөө олон үндэһэ яһатад
Тэрэниие харахадаа гайхаха,
хаашуул абяа шэмээгүй гэлын-гайхан байха.
Тэдэ хараагүй юумээ мүнөө хараха,
мэдээгүй юумээ мэдэжэ абаха».

53 ¹ Зон иигэжэ хэлсэнэ:
«Бидэнэй хэлэһэн үгэнүүдтэ хэн этигээ юм?
Эзэн Бурханай эршэ хүсэн хэндэ нээгдэн эли болоо юм?

- 2 Эзэнэй урда Тэрэ
хуурай газарһаа урган гараһан ургамалдал байгаа.
Тэрээндэ һайхан шэг шарайшье, һүр жабхаланшье байгаагүй.
Хараһаншье һаа, анхаралаа ехэ
Тэрээндэ бидэ хандуулаагүйбди.
- 3 Тэрэниие шоо үзэжэ, Тэрээнһээ зайлажа байгаабди.
Уй гашуудал болон үбшэ хабшанай зоболон Тэрэ мэдээ.
Бидэ Тэрээнһээ буруу хаража, шоо үзэжэ,
хэншье бэшэ гэжэ тоодоггүй һэмди.
- 4 Харин Тэрэ манай ядарал зоболонгые Өөр дээрээ үргэлжэ,
үбшэ хабшыемнай абажа ябаа!
Бурханай эльгээһэн хэһээлтэ амасана гэжэ
бидэ Тэрээн тушаа һанадаг байгаалди.
- 5 Харин Тэрэ манай нүгэлэй түлөө шархатаһан,
манай гэм зэмэй түлөө зобоһон,
манай амар амгалан ажаһуухын тула
Тэрээн дээрэ хэһээлтэ бууһан байгаа!
Хэһээлтэ амасаһаарнь бидэ эдэгээбди.
- 6 Бидэ булта хонид мэтэ төөрижэ,

- хүн бүхэн өөр өөрын замаар ябаа.
Харин Эзэн маанадай гэм зэмые бултыень
Тэрээн дээрэ тохоо!
- 7 Тэрэ тамалагдаа, зобоошые хаа,
юушые дуугараагүй.
Үүслэгдэхээ туугдажа байһан хурьгандал адли,
нооһо хиргагшын урда байһан хониндол адли
Тэрэ абяа гараагүй.
- 8 Тэрэниие барижа, буруу шүүһэн юм...
Үри ашанар тухайнь хэн хөөрөжэ шадахаб?
Газар түбидэ Тэрэнэй ами наһан таһалагдаа,
арадаймни нүгэлэй түлөө Тэрэ хэһээгдэжэ саазалагдаа.
- 9 Хэзээдэшые хүсэрхэлгэ хээгүйшые хаань,
хүүрынь хуулигүй зоной булашада оршоо.
Тэрэнэй худал юумэ хэлэжэ байхыень нэгэшые хүн дуулаагүй,
тиимэхээ баян зонтой хамта тэрэ хүдөөлүүлэгдөө».
- 10 Тэрэниие усадхаха гэжэ Эзэн хүсөө, зоболон тохоо.
Нүгэлэй түлөө ами наһаяа үргэхэдөө,
Тэрэ уг удамаа харахал,
Өөрын үдэрнүүдые утадхахал,
Тэрэнэй аргаар Эзэнэй хүсэл бээлүүлэгдэхэ.
- 11 Зобоһонойнгоо удаа Тэрэ баясаха,
дэмы зобоогүйб гэжэ Тэрэ мэдэхэ.
Минии Зүб Шударга Зараса Тэрэ
олоной хэһээлтэ Өөр дээрээ даажа абаха.
- 12 Тиимэхээ Би Тэрээндэ агууехэ зоной дунда
һууха һуури үршөөхэб,
хүсэтэйшүүлтэй хамта Тэрэ олзо хубаалдаха.
Тэрэ Өөрынгөө ами наһа хайрлаагүй,
Тэрэниие гэмтэн гэжэ тоолоо,
олоной нүгэл Өөр дээрээ тээжэ,
нүгэлтэй зоной түлөө зууршалан гуйгаа.

Эзэн Бурханай энхэргэн дуран

54 ¹ Иерусалим, ши үхибүү түрөөгүй, үри хүүгэдгүй эхэнэр,
хүхин баясыш!
Үхибүү түрэхын зоболон мэдэрээгүй эхэнэр, хүхииш,
баярлыш!

- Юуб гэхэдэ, хадамда гараагүй эхэнэр хадамтай эхэнэртэ орходоо тоогүй олон үхибүүтэй байха. Иигэжэ Эзэн айладхаа.
- 2 Майхангаа үргэдхэгты! Һарабша татагты! Аргамжануудаа утадхажа, гадаһыень бүхэлэгты!
- 3 Таанад хилэнүүдээ алишье талаһаань үргэдхэхэт. Ондоо үндэһэ яһатанай газар дайдые уг удамтнай эзэлхэ, хаягдаһан хотонуудта һуурижаха.
- 4 Бү айгты, эшхэбтэр байдалда дахин орохогүйт. Бү эшэ, нэрээ бэшэ гутаахагүйш. Залуу наһандаа нүгэл хэһэнээ мартаһаш, бэлбэһэн эхэнэр боложо, доромжолгодо ороһоноо бэшэ дурсахагүйш.
- 5 Шамае Бүтээгшэ бол үбгэншни мүн, нэрэнь – Түмэн Сэрэгтэ Эзэн. Израилиин арюун Бурхан шинии Абарагша мүн, бүхы дэлхэйн Бурхан гэжэ нэрлэгдэдэг.
- 6 Израиль, ши үбгэндөө орхигдоһон, уйдажа байһан залуу һамгандал адлиш. Гэбэшье Эзэн шамае дахин һөөргэнь дуудажа, иигэжэ айладхана:
- 7 «Би шамае агшам зуура орхибошье, агууехэ хайра үзүүлэн, һөөргэнь абахаб.
- 8 Уурлаһан сагтаа агшам зуур Би шамае орхёо һэм, гэбэшье хэтэ мүнхын энэрэл хайраяа шамда үзүүлхэб». Шамае Абарагша Эзэн иигэжэ айладана.
- 9 «Нойн үе сагай уһан галаб мэтэ энэ. Хэзээдэшье бэшэ тэрэ ехэ уһан газар дэлхэеи бүрхөөхөгүй гэжэ Би тангариглаа бэлэйб, тэрээндэл адли, шамда уурлахагүй, шамаеи зэмэлхөгүйб гэжэ Би тангаригланаб.
- 10 Хада ууланууд хүдэлжэ, гүбээнүүд доһолжо болохо. Харин Минии энэрэл хайра шамһаа халахагүй, энхэ тайбан тушаа хэлсээгээ хододоо сахин байхаб», – иигэжэ шамаеи энэрэгшэ Эзэн айладажа байна.

Ерээдүй сагай Иерусалим

- 11 Эзэн иигэжэ айладана:

- «Иерусалим, ши зобоһон нэгэнши да!
Галхи шуурганда сохигдоһон хотош!
Хараарай, Би шамайе оюун шулуугаар барижа,
һууриешни биндарьяагаар табихаб.
- 12 Сонхонуудыеш улаан болороор,
бартаануудыеш субад эрдэни шулуугаар,
ханьешни үнэтэ шулуугаар бүхэлхэб.
- 13 Улад зониишни һургажа,
урагшатай бэрхэнүүд болгохоб.
- 14 Зүб шударга, эрхэ сүлөө мандажа, шамайе хүсэтэй болгохо.
Дарлалта харшалалгаһаа айхагүйш,
Аюултай хүртэй юумэн шамда ойртохогүй.
- 15 Хэрбээ хэн нэгэн шам руу добтолбол,
Минии зүбшөөлгүйгөөр эдэ бүгэдые эрхилнэ юм.
Урдаһаашни хэншье добтолон ороо һаа, өөрөө унахал!
- 16 Гал хөөргөөр аһаагша, зэр зэбсэг хэгшэ
түмэршэ дархание Би бүтээжэ байнаб.
Хюдахын тула Би усадхагые бүтээнэб.
- 17 Харин ямаршье зэр зэбсэг шамайе шархатаахагүй,
шамайе зэмэлжэ хэлэһэн хүн бүхэндэ харюутайл байхаш.
Би Өөрын зарасанарые аршалхаб,
илалта туйлуулхаб!»
Иигэжэ Эзэн айладана юм.

Энэрхы сэдьхэлтэй Эзэн Бурхан

- 55** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Ангаһан зон, уһан руу ерэгты!
Мүнгэгүйшье хүн ерэжэ, эдигты!
Ерыт! Үзэмэй дараһан архи, һү мүнгэгүйгөөр абагты!
- 2 Юуншье бэшэ юумэндэ мүнгээ юундэ үрихэбта?
Садхаахагүй юумэндэ салингаа юундэ гаргахабта?
Намайе һайса шагнагты, үгыем дуулагты.
Тиигэбэл, эгээл эрхим эдэе хоол барихат.
- 3 Һайса шагнагты, Нам руу ерэгты!
Дуулагты, иигэжэ таанад амиды мэндэ байхат!
Хэтэ мүнхын хэлсээ таанадтай баталхаб,
Давидта найдуулһан үршөөл хайраяа үзүүлхэб.
- 4 Би тэрэниие арадуудта гэршэ,
арадуудай удамарша ба захирагшаар табяаб.

- 5 Хариин зоние,
хэээдэшье мэдээ-таняагүй арадуудые таанадай дуудахада,
тэдэ тан руу шамдан ерэхэ.
Минии, таанадай Эзэн Бурханай,
таанадые алдаршуулһан Израилиин арюун Бурханай
түлөө эдэ бүгэдэ хэгдэхэ».
- 6 Эзэндээ эрьен мүргэгты,
мүнөө Тэрэ таанадай ойрохоно.
- 7 Муу хүн тэрэ замаа орхиг,
нүгэлтэй хүн ханаа бодолоо хубилгаг,
Эзэн руу эрьег лэ! Тэрэ хүлисэхэ.
Манай Бурхан хүлисэхэ уужам сэдхэлтэйл.
- 8 Эзэн иигэжэ айладана:
Минии ханаа бодол таанадайхидал адли бэшэ,
Минии харгы зам таанадһаа ондоо.
- 9 Огторгойн газарһаа үндэртэл,
Минии зам, бодолнууд танайхиһаа үндэр.
- 10 Бороо, саһан тэнгэриһээ буугаад хөөргөө бусадаггүйдэл,
ургамалай ургаха, тариха болон эдихэ орооһо үршөөхыень
газар ундалуулдагтал,
- 11 Минии айладаһан үгэ Намдаа хөөргөө бусадаггүй,
ханаһан юумыемни бүтээдэг,
Минии эльгээһэн зорилгонуудые дүүргэдэг.
- 12 Таанад баяртайгаар гаран ошохот,
амар амгалан үдэшүүлхэт.
Уула гүбээнүүд баярлан дуулалдаха,
талын бүхы модод альгаа ташаха.
- 13 Үргөөһэнэй орондо нарһан,
халаахайн орондо мирт ургаха.
Энэ болбол Минии, Эзэнэй, алдар солын хэрэг болохо,
Минии үйлэ хэрэгүүд тушаа
хэтэ мүнхын гэршэ тэмдэг болохо.

Бүхы үндэһэ яһатан Эзэнэй арад болохо аргатай

56 ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Шударга ёһо сахин, үнэн зүбые үйлэдэгты.

- Наяар таанадые абархаб.
- 2 Амаралтын үдэрые хазагайруулангүй сахигша,
муу үйлэ хэхэхээ тэбшэгшэдые юрөөн байхаб».
- 3 Эзэнэй арад түмэнтэй ниилэлэн хариин хүн
«Эзэн намайе Өөрынгөө зонһоо илгана» гэжэ бү хэлэг.
Тайган хүн «Хатаһан модонби» гэжэ бү хэлэг.
- 4 Эзэн иимэ тайган хүндэ иигэжэ айладхана:
«Амаралтын үдэр сахижа,
Намда таарамжатай юумэ шэлэн, хэлсээгээ сахин,
Намайе хүндэлжэ байгаа хаатнай,
- 5 таанадай нэрэнүүдые Минии нангин үргөө соо
удаан сагта дурдан байха,
үхи хүүгэдтэй байжа, нэрэе нэрлүүлһэнһээ үлүүгээр
таанадые хэтэ мүнхэдөө зон дурдахал».
- 6 Эзэнэй арад түмэнтэй хамтаржа,
Эзэндэ алба хэжэ, дурлажа,
амаралтын үдэр нангинаар сахин,
хэлсээгээ дүүргэгшэ хариин зон тушаа
Эзэн иигэжэ айладхана:
- 7 «Би таанадые Өөрын нангин уула руу асархаб,
Намда зальбардаг үргөө соо тэдээндэ баяр үршөөхэб,
үргэлэй шэрээ дээрэ дурадхаһан түгэс шатаалта үргэл болон
бусад үргэлнүүдыетнай дуратайгаар абахаб.
Минии гэр бүхы үндэһэ яһатадай зальбарха
мүргэл зальбаралай гэр гэжэ нэрлэгдэхэ».
- 8 Таран бутарһан Израилиин арад зониие суглуулагша Эзэн Бурхан
үшөө олон зониие асархаб гэжэ найдуулна.

Израилиин удамаршад хохор

- 9 Хариин зоной ерэжэ, Өөрынь арад түмэниие
хээрын ан арьяатандал адли зооглохыень Эзэн захирна.
- 10 Тэрэ иигэжэ айладхана:
Арад зониием нэргылхэ үүргэтэй ударидагшадынь хохор!
Юушье мэдэнэгүй!
Тэдэ бултадаа хусажа шададаггүй, гансал унтадаг,
hanaандаа гоёр зураглан хэбтэдэг нохойнуудта адли!

- 11 Тэдэ болбол садахаа мэдэхэгүй,
өөрын олзо оршодо шунахайрхан нохойнууд гээшэ.
- 12 «Ерэгты. Үзэмэй дарахан архи абажа, hogтотороо ууя.
Мүнөөдэрэйхидэ орходоо үглөөдэр үшөө ехэ үзэмэй дарахан
архи олдохол!» гэжэ
эдэ архинша удамаршадынъ хэлэнэ.

Шүтөөнүүдтэ мүргэхэ гээшэ жэсгүүритэй

- 57** ¹ Зүб шударга хүнэй наһа барахада,
хэншье энэ ушар ехэ тоожо байдаггүй.
Үршөөл хайратай зон наһа барана,
юундэ энэ болоноб гэжэ хэншье мэдэнэгүй.
Зүб шударга хүн муу юумэнһээ зайлана.
- 2 Һайнаар наһаа үнгэргэһэн зон нүгшэхэдөө
амар амгалан боложо амардаг.
- 3 Харин таанад, нүгэл хэгшэ зон,
наашаа дүтэлэгтылши!
Таанад эльбэ жэльбэшэнһээ, һальхай ябадалтайшуулһаа,
янхан эхэнэрнүүдһээ дээрэ бэшэт!
- 4 Хэниие таанад шоо үзэнэбта?
Хэнэй урдаһаа амаа ехээр ангайн дуугарнабта?
Таанад гэмтэнэй, худалшанай үри һадаһад гээшэт.
- 5 Һаглагар модод доро хурисал хэжэ байһандал,
шүтөөнүүдтэ мүргэл хэжэ,
хадын жалгаар, горхоной хажуугаар
үхи хүүгэдээ аладаг бэшэ гүт?
- 6 Мэлигэр шулуунуудые тэндэһээ абажа,
бурхадта мэтээр тэдээндээ мүргэдэгта.
Үзэмэй дарахан архи үргэжэ, талханай үргэл тэдээндэ дурадханат.
Энээниие үзэжэ байхадаа
Би һанаа амар байха аалби?
- 7 Үндэр, мантан хада уула дээрэ ороо зохёожо,
өөдөө гаража, үргэл үргэнэт.
- 8 Үүдэнэйнгээ саада тээ шүтөөнүүдээ табинат.
Тиигээд Намаие орхижо, бээ нюсэгэлөөд,
хурисал үзэхээ тэдэ шүтөөнүүдтээ хэбтэнэт.

- 9 Аятай үнэртэй тоho түрхээд, шүтөөндэ зальбархаяа ошонот.
Ямар бурханда мүргэхэээ бэдэржэ,
элшэнэрые аяар үхэлэй орон хүрэтэр эльгээнэт.
- 10 Удаан сагта бурхадые бэдэржэ, аян замдаа ядарбашье,
бусадаггүй бэлэйт. Хүсэ тэнхээгээ һэргээн, нуларангүй ябаат.
- 11 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Намае сэдхэлдээ хадагалжа байнгүй,
худал хэлэжэ байхадаа таанад ямар бурхадһаа айдаг болообта?
Удаан сагта абья шэмээгүй байһандам Намһаа айхаяа болёо гүт?
- 12 Таанад зүб юумэ хэнэбди гэжэ һананат,
харин Би бурууетнай харуулхаб,
тиихэдэм шүтөөнүүдтнай танда туһа хүргэхэгүй.
- 13 Орилжо байхадатнай шүтөөнүүд таанадта туһалаг лэ!
Һалхин тэдэниие бултыень хийдхүүлхэ.
Харин Намда этигэгшэд газар дэлхэйе эзэмдэхэ,
Минии нангин уулые эзэлэн байха юм».
- 14 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Минии арад түмэнэй Нам руугаа бусахадань туһалагты.
Харгы зам жэгдэлэгты.
Харгы дээрэ байгша һаалта зүйлнүүдые үгы хэгты.
- 15 Би болбол хэтэ мүнхэдөө оршогшо
үндэр болон арюун Бурхан гээшэб.
Үндэр, нангин газарта оршодогшые һаа,
Би даруу зантай, гэм зэмээ мэдэрдэг зонтой хамта байнаб.
Иигэжэ Би тэдэнэй зориг, этигэл һэргээнэб.
- 16 Би зониие хэтэ гэмнэжэ байхагүйб,
уур хилэмни таһалгаряагүй бэшэ.
Ондоо байгаа бол Минии урда тэдэнэй һүлдэ,
Минии байгуулагша халуун амид хүсэгүй болохо бэлэйл.
- 17 Тэдэнэй хомхой хобдог байһанда, нүгэл хэхэдэнь
Би уурлажа, тэдээнһээ арсаа бэлэйб.
Тээд тэдэ юушые ойлгоогүй, үсэд нэтэрүүгээр
тэрэ нүгэлтэй замаа үргэлжэлүүлээ.
- 18 Тэдэнэй үйлэ хэрэгүүдые Би харанаб,
гэбэшые Би тэдэниие эдэгээхэб.
Тэдэниие хүтэлжэ, туһалхаб,
гашуудан уйладдагшадай һанаа тэгшэрүүлхэб.

- 19 Холо, ойрын зондо бултандань энхэ тайбан байдал үршөөнэб. Өөрын арад зоние аргалхаб.
- 20 Харин муу зон бурьялжа байһан далайдал адли – тэрэ амар заяа мэдэхэгүй, долгидынь шааян, элдэб хог, шабар шэдэлэн гаргажал байха юм.
- 21 Нүгэл хилэнсэгтэй зондо ямаршые амар амгалан байхагүй». Иигэжэ Бурхамнай айладхажа байна.

Яагаад масаг барихаб?

- 58** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Шадахысаа шангаар хашхарагты!
Дуу хоолойтнай үхэр бүреэгэй дуундал шанга байг!
Минии арад түмэн, Яковай зондо нүгэл тушаань дууллагты!
- 2 Тэдэ үнэн зүбые үйлэдэдэг,
Бурханайнгаа хуули мартаагүй үндэнэтэн мэтэ
Намда үдэр бүри мүргэдэг.
Тэдэ Минии хуули ёһо заабарилхыемни тодон абадаг мэтэ,
Намда ехэ дуратайгаар мүргэдэг мэтээр хэлэдэг».
- 3 Зон иигэжэ асууна:
«Маанадай масаг барихые Эзэн Бурханай харадаггүй һэн тула юундэ үлэхэлэн хооһон байха болонобибди?
Даруу номхон байһыемнай Тэрэ мүн лэ анхарнагуйл».
Эзэн тэдээндэ иигэжэ харюусана:
«Масаг бариха үедөө таанад өөһэдынгөө аша туһа гансал харанат.
Барлагуудтаа хүндэ ажал хүүлэжэ, мүлжэнэт.
- 4 Масаг барихадаа таанад хүсэтэй боложо,
хэрэлдэжэ, наншалданат.
Иигэжэ масаг баринабди гэжэ байхадатнай
Би таанадай гуйлтануудые дуулаха ааламби?
- 5 Өөрыгөө зобоожо, толгойгоо гунхуулан, үнэнэн дээрэ хэбтэжэ,
таар үмдэхэдэтнай Би сэдхэлээ хананги байха аалби?
Энээниие масаг барилга гээд нэрлэмээр гү?
- 6 Яагаад масаг барихаб гэжэ Минии шэлэнэн түхэл янзань:

- дарлалтын гэнжэнүүдые, хөөмэгшын ооһор таһалжа,
дарлалтада байһан зоние сүлөөдэ табигты.
- 7 Үлэсхэлэн хоһонтой эдэе хоолоо хубаалдан,
орохо гэргүй ядуу зоние гэртээ оруулагты.
Хубсаһагүй зоние харабал, хубсалуулагты,
түрэлхидтөө туһалагты.
- 8 Тиигэбэлтнай, Минии гэрэл таанад дээрэ
үүрэй толон мэтэ сасаржа,
шархатнай түргөөр эдэгэхэ.
Би хододоо таанадтай байхаб, абархаб,
хаа-хаанагүй таанадые хамгаалжа ябахаб.
- 9 Намда зальбархадатнай, Би дуулахаб.
Намда хандахадатнай, Би харюу үгэхэб.
Дарлалтые болюулжа, бардам бүдүүрхүү зан гаргахаяа,
муу үгэ хэлэхээ болиходотнай,
- 10 үлэсхэлэн хоһон хүндэ эдэе хоол үгэжэ,
хэрэгтэй юумээрнь зоние хангахадатнай,
хажуугаартнай байгша харанхы үдын тэнгэй һаруул
гэрэл мэтэ болон хубилхал.
- 11 Тиихэдэ Би таанадые хододоо ударидажа,
ган гасуурайшые үедэ хэрэгтэй юумээртнай хангажа,
бэеытнай шанга болгожо байхаб.
Таанад уһалһан сэсэрлиг мэтэ,
шэргэшгүй булаг мэтэ болохот.
- 12 Танай зон эртэ урдын сагта һандарһан хотонуудые һэргээхэ,
урданай сагай һандарһан гэрнүүдые дахин бодхоохо.
Сүмэрһэн хана заһабарилагша,
ажаһуудалай гудамжануудые һэргээгшэ гээд
тэдэниие нэрлэдэг болохо».

Амаралтын үдэр сахиһанай түлөө шагнал

- 13 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Хэрбээ таанад амаралтын үдэрые нангин гэжэ сахин,
өөрынгөө дураар юушые тэрэ үдэр хэхэхээ татагалзабал,
амаралтын үдэрые хүндэлжэ, ажал хэнгүй,
аян замда гарангүй, миин хии дуугаржа байнгүй байбал,
- 14 таанад Намда мүргэжэ, баярта хүртэхэт.
Би таанадые хада ууланууд өөдэ гаргахаб,
элинсэг эсэгэтнай болохо Яковта

Миний үгэһэн орон нютагаар сэдьхэлээ ханан байхат.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!»

Зоной нүгэл шэбэл тушаа

- 59** ¹ Эзэн таанадые абаржа шадахагүй, дан хүсэгүй гү,
али таанадай туһаламжа эрин дуудаһые дуулахагүй
дүлии гэжэ бү ханагты.
- ² Нүгэлһөөтнай боложо Тэрэ таанадые дууланагүй,
таанадай гэм зэмэ Бурхантай таанадые хахасуулаа.
- ³ Таанад хүниие алажа, буруу шүүжэ,
худалаар хэлэжэ, нүгэл хээт.
- ⁴ Хэншье зүб шударга юумэнэй түлөө тэмсэнэгүй,
хооһон, худал юумэ хэлэнэ.
Муу муухай хэрэгүүдые түсэблэжэ, тэрэнээ бээлүүлнэт!
- ⁵ Таанадай муу муухай түсэбүүд
хорото могойн үндэгэд мэтэ хоротой.
Тэрэ үндэгэ тэһэлээ наа, досооһоонь могой гарана!
- ⁶ Теэд таанадай энэ муухай түсэбүүд
абаахайн шүлһөөр нэхэгдэнэн хубсаһандал
ямаршье туһагүй, удхагүй!
- ⁷ Гүйдэлөөрөө муу муухай хэрэгүүдые хэнэт,
ямаршье зэмэгүй зониие аланат.
Һанаан бодолтнай хилэнсэгтэ,
харгы замтнай – сүйд, эбдэрэл.
- ⁸ Энхэ тайбан байдал таанад найруулжа шадахагүйт,
зүб шударга хэрэгшье үгы. Харгы замтнай һарюу,
хойноһоотнай ябагшад оройдоошье амар амгалан байгаагүй.

Зон нүгэлтэйгөө мэдэрнэ

- ⁹ Зон иигэжэ хэлэнэ:
«Гиимэһээл үнэн шударга бидэнһээ холо байна,
үнэн зүб бидэндэ хүрөөгүй.
Бидэ гэрэл хүлээгөөбди, теэд гансал харанхы хаа-хаанагүй
байна.
- Толон хүлээгөөбди, теэд бүрэн соо түгэншэлнэбди.
- ¹⁰ Бидэ һохор зон мэтэ хана тэмтэрэн,
нюдэгүй мэтэ гараараа барин ябанабди,
үдын тэн багаар бүрэнхы байдалда байһандал бүдэрнэбди,

- элүүр энхэ зоной дунда үхэхэн хүнүүдтэ адлибди.
- 11 Бидэ бултадаа баабгай шэнги бүрхирнэбди,
тагтаа шэнги ёолонобди.
Үнэн шударгыг хүлээгөөбди, харин тэрэ үгы,
абарал хүлээгөөбди, тээд тэрэ холо.
- 12 Эзэн Бурхамнай, Танай урдаһаа
маанадай хэхэн гэм зэмэ олон,
манай нүгэлнүүд өөһэдыемнай муу болгон гэршэлнэ.
Бидэ тэдэниие хайн мэдэнэбди.
- 13 Бидэ Танай урдаһаа хөөргэдөөбди, Таниие орхөөбди,
Танһаа буруу хараабди.
Һанаан бодолнай буруу, үгэнүүднай худал.
- 14 Зүб шударга ёһо хойшоо хаягдан, үнэн зүб холодобо.
Үнэн гудамжа дээрэ бүдэржэ, үнэн сэхэ ябадал
нэбтэрэн эндэ орожо шадахагүй байна.
- 15 Үнэн зүб үгы болоо. Муу муухайһаа холодогшод
өөһэдөө хүнэхэн болоно.
Зарга шүүбэрийн үгы болоһые Эзэн хараад, нюдэдынъ
балартаа».

Өөрын арад зониие абарха

- Эзэн энээниие хараад, зүб шударга ёһын үгы болоһондо
сухалаа хүрөөд байна.
- 16 Дарлалта доро байһан хүндэ туһалха хэнэйшье үгы байһые
Эзэн гайхан хараба. Тиимэхээ Тэрэ
Өөрынгөө хүсэ шадал хэрэглэн,
дарлалтада байгшадые абарна.
- 17 Тэрэ үнэн зүбые хуяг мэтэ үмдэжэ,
абаралые дуулга мэтээр толгой дээрээ табиба.
Тэрэ зонһоо үһөөгөө абаха шанга хүсэлдэ нэрбэгдэбэ.
- 18 Тэрэ дайсадаа хэхэн хэмээрнь хэхээхэ,
аяар холын орон нюотагуудаар ажаһуугшадыешье
мартангүй хэхээхэл.
- 19 Зүүн зүгһөө баруун зүг хүрэтэр бүхы зон
Тэрээнһээ, асари ехэ хүр хүлдэһөөнь айха.
Голой урасхал, шанга халхин мэтэ Тэрэ буухал.
- 20 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Сионий зондо болон муу муухайһаа зайлагша Яковай үринэртэ
Абарагша заларха.

- 21 Би тэдэнтэй энэ хэлсээ баталхаб.
Шам дээрэ оршогшо Минии Һүлдэ,
амандашни Минии хэгшэ үгэмни хододоо шинии,
үри хадаһадайш, тэдэнэйшые уг удамай аманда
мүнөөнһөө эхилэн хэтэ мүнхэдөө оршог!»

Иерусалимай ерээдүй алдар соло

- 60** ¹ Иерусалим, хэргэжэ гэрэлтыш,
Эзэнэй алдар соло шам дээрэ толотоно.
- ² Хараарайгты, харанхыгаар газарай хушагдаад,
бусад арадуудай гүн харанхыда байхада,
таанад дээрэ Эзэнэй гэрэл туяа мандан,
алдар солонь толорхо.
- ³ Үндэһэ яһатад шинии гэрэл руу,
хаашуул шинии мандажа байгаа туяа руу ерэхэ.
- ⁴ Оршон тойроод харыш:
улад зоншни гэртээ ерэхээ забдажа байна.
Хүбүүдшни алас холоһоо ерэхэ,
басагадыеш үхи хүүгэд мэтээр гар дээрээ үргэн ерэхэ.
- ⁵ Эдэ бүгэдые хараад, баярлахаш,
зүрхэншни хүдэлэн баясаха.
Үндэһэ яһатадай баялиг таанадай болохо,
далайгаар дамжан тэрэ ерэхэ.
- ⁶ Тэмээн хамбы Мидиан болон Эпааһаа ерэхэ.
Алта, үнэтэ гүгэл тэдэ Шэбааһаа асарха.
Тиигээд ерэнэн зон Эзэнэй хэнэн хэрэгүүд тушаа хайн мэдээ
дуулгаха.
- ⁷ Кэдаарай болон Нэбайһоодой бүхы хонин хүрэг
үргэл болон, Эзэнэй шэрээ дээрэ шатаагдаха.
Эзэн Өөрын алдарай нангин үргөөе алдаршуулха!
- ⁸ Үүлэд мэтэ, уурхай руугаа бусажа байһан гулабхаанууд мэтэ
ниидэжэ байгша тэдэ юун бэ?
- ⁹ Олтирогууд Эзэндэ найдана,
Таршиишэй онгосонууд түрүүлэн наашаа ерэжэ байна!
Тэдэ болбол холын оронудһаа танай арад зониие, алта,
мүнгыень асаржа байна.
Эзэн Бурханайтнай, Израилиин арюун Бурханай захиралта
иигэжэ гүйсэдхэнэ, Тэрэ таанадые алдаршуулаа!

- 10 Эзэн Иерусалимда иигэжэ хандана:
Хариин зон хана хэрэмыеш бодхоохо,
хаашуулынь шамда алба хэхэ.
Уур дундаа Би шамайе хэхээгэе хэм,
харин мүнөө шамда үршөөл хайрая элирхэйлхэб.
- 11 Үдэр, хүнигүй бартаануудтнай нээлтэтэй байха,
иигэжэ үндэнэ яһатадай хаашуул
эд баялигаа шам руу асаржа байхал.
- 12 Харин шамда алба хэхэеэ ханаагүй үндэнэ яһатад
бүримүһэн усадхагдаха.
Иимэ арадууд үгы хэдэхэ.
- 13 Минии нангин үргөөе,
Иерусалим, шамайе үзэсхэлэн найхан, хүр жабхалантай
болгохын тула
нарһан, арса, жодоо модод –
Ливаанай ойн эгээл үнэтэй модод шам руу асарагдаха.
- 14 Шамайе дарлагшадай үри хадаһад ерэжэ,
бултадаа доро дохин зогсохо.
Шамайе хээээ нэгэтэ үзэн ядагшад
хүлэйшни ула хүрэтэр бохиин хүгэдэхэ.
Тэдэ шамайе «Эзэнэй хото,
Израилиин арюун Бурханай Сион хото гэжэ нэрлэхэ.
- 15 Хаясаанай, үзэн ядадагай,
хоһон хото байһаншье нааш,
Би шамайе хэтэ мүнхын бахархал,
үеһөө үедэ баярай газар болгохоб.
- 16 Эхын нарай нялхаяа хүхөөрөө тэдхэдэгтэл,
үндэнэ яһатад шамайе тэдхэн байха, хаашуулынь
тэдхэгшэдшни болохо.
Иигэжэ Минии, Эзэнэй, таанадай Абарагша,
Яковай Хүсэтэ Бурхан байһые мэдэхэш.
- 17 Би шамда гуулин түмэрэй орондо алта,
түмэрэй орондо мүнгэ,
модоной орондо гуулин,
шулуунай орондо түмэр асархаб.
Удамаршадшни бэшэ шамайе дарлахагүй,

хэрэгүүдые тэдэ зүб шударга, амар амгаланаар шиидхэдэг болохо.

- 18 Орон нютагташни хүсэрхэл, хандарал бэшэ үзэгдэхэгүй, хана хэрэмүүдтэш адли Би шамайе аршалхаб, тиихэдэм ши Намайе магтан байхаш.
- 19 Энээнһээ хойшо үдэртөө наранай гэрэл, хүниндөө харын туяа шамда хэрэгтэй бэшэ болохо, Би, Эзэн, шинии хэтэ мүнхын гэрэл туяа болохоб, Минии алдар солын гэрэл таанадые гэрэлтүүлхэ.
- 20 Голхорхо сагшни түгэсэхэ. Би, Эзэн, шамда хэтэ мүнхын гэрэл болохоб, нара, нарада орходоо далда оронгүй, хододоо байхаб.
- 21 Удаань бүхы арад зоншни гансал зүб шударга хэрэг үйлэдэн байха,
газарые хэтэ мүнхэдөө эзэмдэхэ.
Намайе алдаршуулхын тула
Би тэдэниие таряа, бүтээгээ бэлэйб.
- 22 Эгээл үсөөн бүлэһөөшье хамагай олон, хүсэтэй үндэнэ яһатан үдэн гаража болохо.
Таатай сагай тохёолдоходо,
Би, Эзэн, энэ хэрэг түргөөр бүтээхые оролдохоб!»

Гай зоболонһоо халаха тухай

- 61** ¹ Эзэн Бурханай Арюун Һүлдэ досоомни оршобо.
Тэрэ намайе шэлэн,
үгытэй зондо хайн мэдээ дэлгэрүүлхын,
зүрхэнэй шархатай зониие эдэгээхын,
баряанда байгшадта эрхэ сүлөө,
түрмэдэ хаагдаатай зондо түрмын үүдэнэй нээгдэхэ тушаа
соносхохыемни томилһон юм.
- 2 Эзэнэй Өөрынгөө арад түмэниие абарха,
дайсадыень хүнөөхэ таарамжатай сагай ерэнэн тушаа
минии тунхаглахые,
гашуудан уйлагшадые аргадахыемни Тэрэ эльгээгээ.
- 3 Сион уула дээрэ гашуудан уйлалдагшадта
үнэнһэнэй орондо гоёолто,
бархираанай орондо баяр баясхалан,
гай гасаланта шэг шарайн орондо гоёлой хубсаһан

- үгтэхэ гэжэ минии хэлэхые Тэрэ эльгээгээ.
Эзэн Бурханай алдар солынгоо тула Өөрөө хуулгаһан модод
мэтэ тэдэ болохо,
зүб шударга хэрэгүүдые үйлэдэхэ.
- 4 Тэдэ зон эртэ урда сагта хандарһан хотонуудые нэргээн
бодхоохо.
- 5 Минии угсаатан, шагнагты!
Хариин зон ерэжэ,
мал хүрэгүүдыетнай адуулжа,
таряалан, үзэмэй модоной сэсэрлигүүдтэтнай ажаллан байха.
- 6 Харин таанад Эзэнэй санаартад,
манай Бурханай зарасанар гэжэ нэрлэгдэн,
бусад арадуудай баялиг эдлэн,
тэдэнэй алдар соло таанадта хүртэхэ.
- 7 Доромжолуулдаг сагтнай дүүрээ.
Таанад өөһэдынгөө газар дайда дээрэ ажаһуужа,
хоёр дахин ехээр эд баялигтнай нэмэхэ,
хэтэ мүнхэдөө баясан баярлан байхат.
- 8 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Би зүб шударга ёһо гуримда дуратайб,
дарлалта, дээрмэдэлгэ үзэн ядадагби.
Хэһэн хэрэгүүдэйн хэмээр шагнал Өөрын арадта үгэхэб,
хэтэ мүнхын хэлсээ тэдээнтэй баталхаб.
- 9 Үндэнэ яһатадай дунда тэдэ мэдээжэ болохо.
Тэдэниие хараһан хүн бүхэн
Эзэнэй юрөөһэн арад түмэн гэжэ ойлгохо».
- 10 Эзэнэй үйлэ хэрэгүүдтэ Иерусалим баясана.
Түрэ хуримай хубсаһа үмдэнэн, хадамлагдажа байһан
басаганда адлил тэрэ!
Бурхан Иерусалимые абаралай болон зүб шударгын хубсаһаар
хубсалуулаа.
- 11 Үрэ хүрэнгэһөө ургаса гарадагтал,
Эзэн Бурхан Өөрын арадые абархаб гэһэн үгэеэ дүүргэхэ,
тиигээд бүхы үндэнэ яһатанда магтуулха.

Сионой шэнэ нэрэ

- 62** ¹ Иерусалимай абарагдатар,
харанхыда носожо байгша зула мэтэ илалтынь мандатар
би дуугаржал, хашхаржал байхаб.
- ² Иерусалим, үндэнэ яһатад шинии илалта хараха.
Тэдэнэй хаашуул алдар солыншни мандахые обёорхо.
Тиигээд Эзэнэй үгэнэн нэрээр шамайе нэрлэхэ.
- ³ Эзэнэй гарта алдар солын титим,
Бурханайнгаа гарта хаанай титим болохош.
- ⁴ Энээнһээ хойшо шамайе «орхигдоһон»,
газарыешни «Хооһон, хубай» гэжэ нэрлэхэгүй.
Харин шамайе «Бурханай баяр» гэжэ, газарыешни «гэрлэнэн»
гэжэ нэрлэхэ.
Юуб гэхэдэ, Эзэн шамда баясана,
газарыешни һамга абаһан хүндэл адли болохо.
- ⁵ Залуу хүнэй эдир басагантай гэрлэдэг шэнги,
шамайе Бүтээгшэ шамтай гэрлэнэ.
Һамга абажа байгша хүбүүнэй хадамлажа байгша басагандaa
баясадаг мэтэ
Бурханшни шамдаа баясана.
- ⁶ Иерусалим, шинии хананууд дээрэ
Би харуулшадые табибаб.
Тэдэ үдэр, хүнигүй зальбарал уншажа,
дуугаа хуряахагүй.
Тэдэ Эзэндэ найдуулганууд тушаань һануулдаг байха,
хээээдэшые дуугаа таһалдуулхагүй.
- ⁷ Иерусалимые һэргээн бодхооторынь,
бүхы дэлхэйн магтаал болготорынь
тэдэ Эзэндэ амар заяа үгэхэгүйл.
- ⁸ Эзэн иимэ шанга шахаа тангариг үргөө бэлэй:
«Шинии тарья талхан бэшэ хээээдэшые дайсадайш хоол
хүнэнэн болохогүй,
хариин зон шинии үзэмэй дараһан архи уухагүй.
- ⁹ Харин таанад, орооһо тарья тарин хуряагшад,
өөһэдөө хилээмэээ эдижэ,
Намайе, Эзэниие, магтан байхат.

Үзэмэй жэмэс суглуулагшад, таанад Минии нангин үргөөгэй
хашаа дотор
өөнэдөө үзэмэй дараһан архи уухат».

- 10 Иерусалимай улад зон, хотоһоо гаража,
баряанһаа бусажа байһан арад зондоо харгы зам баригты!
Зам жэгдэлэгты, шулуунуудһаа сэбэрлэгты!
Арадуудай ойлгохын тула дээшэнь туг үргэгты!
- 11 Эзэн бүхы дэлхэйдэ иигэжэ соносконо:
«Сионой хотодо Минии тэдэниие абархаяа
ерэжэ байһан тушаа дуулгаарайгты.
Тэдээндэ шагнал хүртөөхэ тухайм хэлээрэйгты».
- 12 Таанад «Эзэнэй абарһан нангин арад түмэн»
гэжэ нэрлэгдэхэт.
Иерусалим хадаа «Эзэнэй орхёогүй хото,
Бурханай дуратай хото» гэжэ нэрлэгдэхэ.

Үндэнэ яһатадые Эзэнэй диилэхэ тушаа

63 ¹ «Эдоомой Боцраа хотоһоо хүр жабхалан гийгүүлһэн,
улаан хубсаһа хийсүүлһэн асари хүсэтэ хэн морилбо
гээшэб?»

- Илалта соёрхуулхын тулада бууһан абарагша Эзэн Бурхамнай.
2 «Дэгэлын юундэ улаан, үзэм шахан гэшхэдэг
хүнэй хубсаһанда юундэ адлиб?»
3 Эзэн иигэжэ харюусана:
«Би шахуурга соо гансаараа хүдэлөөб,
арадуудһаа хэншье Намда тухалаагүй.
Би уур сухал дундаа тэдэниие гэшхэхэдээ,
шуһаарнь бүхы хубсаһаа муухайдааб.
4 Өөрын арад түмэниие абарха,
дайсадыень хэнээхэ саг ерээ гэжэ шиидэбэб.
5 Харахадам, Намда тухалха хэншье байгаагүй.
Тиэхэдэнь ехэ гайхаа нэм.
Гэбэшье Минии уур хилэн Намда хүсэ нэмээжэ,
Би гансаараа дайсадые усадхажа шадааб.
6 Уур сухал дундаа Би үндэнэ яһатадые дэбһэжэ хюдааб.
Тэдэнэй шуһа газар руу адхаа бэлэйб».

Эзэнэй энэрэл хайра

- 7 Би Эзэнэй энэрэл хайрые дурсанаб.
Маанадта бэлэг болгон хэһэн бүхы үйлэ хэрэгүүдэйн түлөө
Тэрээндэ баяр баясхалан хүргэнэб.
Израилиин улад зоние Тэрэ угаа ехээр үрэн үршөөгөө,
энэрэл хайраяа, бэлэг үрээлөө олоор бэлэглээ.
- 8 Эзэн иигэжэ айладхаа:
«Тэдэ Минии арад түмэн гэшэ, Намае мэхэлхэгүй».
Тиигээд Тэрэ тэдэниие абараа бэлэй.
- 9 Бүхы зоболонһоо Тэрэ тэдэниие абараа.
Тэнгэрийн Эльгээмэл бэшэ, Өөрөө Эзэн тэдэниие абараа һэн.
Өөрын хайраар, үршөөлөөр Тэрэ тэдэниие абараа.
Үнгэрһэн сагуудта Тэрэ хододоо тэдэниие үргэн,
hanaагаа табин ябаа һэн.
- 10 Харин арад түмэниинь урдаһаань эсэргүүсэжэ,
Тэрэнэй Арюун Һүлдые гомдохообо.
Тиимэ ушарһаа Эзэн эрьен, тэдэнэй дайсан боложо,
урдаһаань дайлаһан юм.
- 11 Тиихэдэнь арад түмэниинь Моисей гэгшын ажаһууһан
урданай саг һанажа, иигэжэ асуун байба:
«Өөрын арад түмэниие удамаршатайн хамта
тэнгис далайһаа гаргагша Эзэн хаанаб?
Удамаршадань Өөрын Арюун Һүлдээ үгэгшэ Эзэн хаанаб?»
- 12 Моисей гэгшые хүтэлжэ, далайн уһа хубаагаад,
Өөртөө мүнхэ нэрэ олгуулагша Эзэн хаанаб?»
- 13 Тэрэ гүн уһан дундуур зоние
талаар мори хүтэлөөд ябаһандал гаргаа,
тиихэдэнь арад зон нэгэшые бүдэрөөгүй бэлэй.
- 14 Үхэр хүрэгэй нюруу газар руу буужа амардаг шэнгээр
Эзэнэй хүр хүлдэ Өөрын зондо амарха забда үгөө.
Тэрэ Өөрын арад түмэниие иигэжэ хүтэлэн, нэрээс
алдаршуулаа.

Зон Эзэнһээ туһа эринэ

- 15 Эзэн Бурхамнай, нангин, алдар солото Өөрын гэрһээ –
тэнгэриһээ харыт! Маанад тушаа һанаа зобохотнай хаанаб?
Хүсэ шадалтнай хаанаб?

- Маанадые энхэрнэгүйт, энэрэл хайраяа үзүүлнэгүйт.
- 16 Теэд Та манай Эсэгэт. Манай элинсэг эсэгэнэр болохо Абраһаам, Израиль маанадые өөрын гэжэ бү тоог, харин Та, Эзэмнай, манай Эсэгэ болонот, хододоо «Абарагшамнай» гэжэ Таниие нэрлэдэг бэлэйлди.
- 17 Оо, Эзэн, Та юундэ бидэниие Өөрын замһаа төөрюулэн, маанадые үсэд болгон, Танһаа айхагүй болгонобта? Танай богоолнуудай, Өөрын уг залгамжал – обогуудай тала харан, маанадта эрьсыт!
- 18 Бидэ, Танай нангин арад, энэ газарые богони саг соо эзэмдэн байгаабди. Дайсаднай Танай нангин газарые дэбһэн бузарлаа.
- 19 Танай хэзээдэшье ударидаагүй, мүн тиихэдэ Танай арад түмэн гэжэ хэзээдэшье нэрлэгдэжэ байгаагүй зондол адли болоббди.

Маанадые зоболондо нэрбүүлхэтнай гү, Эзэн?

- 64** ¹ Оо, огторгойе хаха татан буугаа гээшэ наатнай!
Хада ууланууд урдатнай доһолхо байгаал!
- ² Бургааһанай гал дүлэндэ абтадагтал, уһанай гүсэ соо бусалдагтал, үндэһэ яһатад Танай ерэхэдэ доһолхо, шэшэрхэл! Өөрынгөө хүсэ шадал дайсадтаа харуульт!
Үндэһэ яһатадые шэшэрүүлыт!
- ³ Манай хүлеэгөөгүй үйлэ хэрэгүүдые Та хэзээ нэгэтэ хээ бэлэйт. Уруудан буухадатнай, хада ууланууд энээниие хаража, айн шэшэрээ һэн.
- ⁴ Этигэн найдаһан зоной аша туһа харан, иимэ үйлэ хэрэгүүдые хэдэг Тандал адли Бурхан тушаа бидэ хэзээшье дуулаагүй бэлэйбди.
- ⁵ Үнэн зүб хэрэг баяртайгаар үйлэдэгшэ, Танай хургаалаар ажаһуухые оролдогшо зониие Та энхэрэн угтанат.
Бидэнэй нүгэл хэжэл байхада, Та уурлабат.
Бидэ яажа абарагдахабибди?
- ⁶ Бидэ бултадаа бузартай зүйлнүүдтэ адли болообди, бидэнэй һайн хэрэгүүд муухай болоһон хубсаһандал адли. Набша мэтэ хатажа байнабди, гэмтэ хэрэгүүднай һалхин мэтэ маанадые тууна.

- 7 Хэншые Танһаа юумэ гуйнагүй, хэншые туһа эринэгүй.
Та манай нүгэлнүүдһээ боложо,
маанадһаа Өөрыгөө нюужа арсабат.
- 8 Гэбэшые, Эзэн, Та манай Эсэгэт.
Бидэ шабар мэтэ, харин Та шабараар амһарта бүтээдэг хүн мэтэт.
Бидэ бултадаа – Танай бүтээлнүүд мүн!
- 9 Эзэмнай, дан ехээр бидэндэ бү уурлыт даа,
нүгэлыемнай ходо бү дурсыт. Бидэ бүгэдэ Танай арад түмэн
гээшэлди.
- 10 Танай нангин хотонууд хооһон сүл губи болоо.
Сион сүл губи болоо. Иерусалим эзэгүйрөө.
- 11 Үбгэ эсэгэнэрэймнай Танда магтаал үргэдэг газар –
манай нангин үзэсхэлэнтэ үргөө гал дүлэндэ шатаа.
Манай дуратай газарнууд хандаргагдаа.
- 12 Эзэмнай, энээниие хараад, сэдхэлтнай үбдэнэгүй гү?
Та саашадаашье абяа дуугүй зандаа,
тэрэл зангаараа маанадые хэһээһээр лэ байха гүт?!

Үгыень дууладаггүй зониие Тэрэ хэһээхэ

- 65** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
Намаие гуйгаагүй зондо Би Өөрыгөө элирхэйлээб,
Намаие бэдэрээгүйшүүлдэ Өөрыгөө олуулааб.
Нэрыем дуудаагүй арад зондо
«Би эндэ байна! Би эндэб!» гэжэ байгааб.
- 2 Муу зам даган, өөрын ханаһаар ажаһуудаг,
хүнэй үгэ дууладаггүй арад руу бүхэлиин үдэрөө гараа хунган
байгааб.
- 3 Теэд тэдэ Минии хараһаар байтар Намаие доромжолон,
тахилтай ой модон соо үргэл үргэн,
хирпиисэнүүд дээрэ уталга ууюулан байна.
- 4 Һүниндөө тэдэ нюуса газарнууд, хүүрнүүд руу ошожо,
үхэһэн зонһоо зүбшэл асууна.
Гахайн мяха, бузартай шүлэ тэдэ гаргана.
- 5 Удаань тэдэ иигэжэ бусадта хэлэнэ:
«Зогсогты, маанадта бү дүтэлэгты.
Бидэ таанадта орходоо арюун гээшэбди».
Би тэдэниие тэсэхгүй байнаб,
уур хилэмни хэзээдэшые унтархагүй түймэр мэтэ.

- 6 Би тэдэниие яжа хэһээхэээ бэшэжэ абанхайб.
Дуугай байхагүйб, хэһэн хэрэгэйнь түлөө үһөөгөө абахаб.
- 7 Өөһэдэйнь болон үбгэ эсэгэнэрэйнь нүгэлэй түлөө үһөөгөө
абахаб.
Тэдэ хада ууланууд дээрэ уталга ууюулжа, Нам тушаа муугаар
хэлээ һэн.
Хэһэн хэмээрнь тэдээндэ хэһээлтэ амасуулхаб.
- 8 Эзэн иигэжэ айладхана:
Үзэмэй модоной мүшэр шүүһэтэй байбал,
тэрээн тушаа «бү һалгаагты, тэрэ үрээлтэй» гэдэг.
Бишье Өөрын арад түмэниие бултыень усадхахагүйб,
Намда мүргэдэг зоние абархаб.
- 9 Яковта үри үршөөхэб.
Иудын уг удамынь хадалиг Минии орон нютагыг
үһөө үедэ эзлэн байха.
Намда мүргэдэг зон тэндэ ажаһууха.
- 10 Минии арад түмэн Намда зальбаран,
Шароон газар руу хонидоо,
Ахоорой нюруу газар руу үхэрөө туужа адуулдаг байхал.
- 11 Харин Намаие тоонгүй, Нангин уулыем мартан,
Гаад болон Мени гэдэг бурхадта зальбарагша таанадта
- 12 һэлмээр сабшагдан үхэхэ үхэл бэлдэнхэйб.
Таанадые үбдэглүүлээд сабшаха!
Минии дуудахада, харюусаагүйт, айладахадамни, дуулаагүйт.
Таанад муу хэрэг үйлэдэн, Намда таарамжагүй юумэ шэлэһэн
байнат.
- 13 Тиимэһээ Би, Эзэн Бурхан, таанадта иигэжэ соносхоноб:
Намда һүгэдэн зальбардаг зон эдихэ хоол,
ууха ундаар элбэг-дэлбэг байхадань,
таанад гэдэһээ үлдэжэ, ангажа байхат.
- 14 Тэдэ баясан хүхилдэн байха,
харин таанад сүхэрэн-орилон байхат.
- 15 Минии һунгаһан зон танай нэрэ хараал мэтээр хэлэдэг болохо.
Би, Эзэн Бурхан, таанадые хюдахаб.
Харин Намда һүгэдэн мүргэдэг зондо шэнэ нэрэ үгэхэб.

- 16 Дэлхэй дээрэ байгшадай хэн нэгэн юрөөл тушаа гуйбал,
бодото Бурханһаа юрөөл гуйха.
Шахаа тангариг үргэхэеэ ханаһан хэн нэгэн
үнэнхэ Бурханай урда тангариглаха.
Урданай зоболонгууд мартагдаха.

Шэнээр бүтээхэнь

- 17 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Харагты, Би шэнэ огторгой, шэнэ газар бүтээнэб.
Урданай юумэн ханаандашье орохогүй.
- 18 Таанад Минии бүтээжэ байгаа юумэндэ хүхилдэн,
хэтэ мүнхэдөө баясан байхат.
Минии бүтээжэ байгааша Иерусалим
хүхюун зугаагаар билтаржа,
арад зониинь баяраар халин байха.
- 19 Иерусалимда баярлан, арад түмэндөө баясажа байхаб.
Тиигээд тэндэ уйлаха, туһа эрин орилхо абьян
саашадаа бэшэ дуулдахагүй.
- 20 Нарай нялханууд нарайдаа хамшахагүй,
зон бултадаа наһалха наһаяа эдлэхэ.
Зуу наһалаад үхэнэн хүн залуу гэжэ тоологдохо,
харин энэ наһа наһалангүй урид нүгшэнэн хүндэ
Минии хараал хүрөө гэжэ хэлсэгдэдэг байха.
- 21 Зон гэрнүүдые барижа, тэндээ ажаһууха.
Тэдэ мүн лэ үзэмэй модоной сэсэрлиг нуулгажа, үрэ жэмэсын
эдихэ.
- 22 Ондоо хүн тэрэ бариһан гэрнүүдтэнь ажаһуухагүй,
ондоо зон тариһан мододһоонь эдижэ байхагүй.
Мододтол адли, зомни удаан ажаһууха,
ажалайнгаа үрэ шэмэ өөһэдөө эдлэхэ.
- 23 Тэдэ дэмы хоохон ажаллахагүй,
түрэнэн үхи хүүгэдын зоболонтой ушархагүй.
Би тэдэниие мүн уг удамынь саашанхи үе сагуудта юрөөхэб.
- 24 Тэдэнэй Намда зальбаран,
гуйлтаяа дууһан хэлэжэ үрдеэдүй байтар
Би харюу үгэдэг байхаб.
- 25 Шоно хурьгадтай хамта бэлшэхэ,
арсалан үхэр мэтэ голоомо эдихэ,
шорой могойн хоол болохо.

Минии нангин уула дээрэ ямаршые муу,
хорото хэрэг ябуулагдахагүй».

Эзэн – үндэнэ яһатадай хэрэг шүүгшэ

- 66** ¹ Эзэн иигэжэ айладхана:
«Огторгой – Минии шэрээ,
газар – хүлэймни гэшхүүр.
Тиигээд хаана таанад Намда үргөө барижа шадахабта даа.
Минии амарха таарамжатай газар хаана байгаа юм?»
- ² Эдэ бүгэдые Би Өөрөө бүтээгээ һэм.
Даруу зантай, Намһаа айдаг,
үгыем дууладаг зоной талые харахаб.
- ³ Үргэл үргэжэ, үхэр алана гү, али хүниие алана гү;
хурьга үргэл гэжэ үргэнэ гү, али нохойн хүзүү мушхана гү;
орооһо тарья үргэнэ гү, али гахайн шуһа үргэнэ гү;
уталга ууюулна гү, али шүтөөндэ мүргэнэ гү, –
зондо хамаагүй болонхой.
Бузар муухай юумэ хэхэдээ тэдэ баясадаг.
- ⁴ Тиимэнэ Би тэдээндэ гай тодхор татахаб,
айдаг юумыень өөһэд дээрэн асархаб.
Юундэб гэхэдэ, Минии дуудахада, хэншые харюусаагүй.
Минии айладхахада, хэншые соносоогүй.
Тэдэ Минии урда муу юумэ хэжэ, Намда таагүй юумэ шэлээ».
- ⁵ Эзэнһээ айдаг, үгыень дууладаг зон,
Тэрэнэй иимэ үгэ шагнагты:
«Намда этигэдэг байһандатнай танай арад зоной заримашуул
таанадые үзэн ядажа, харшална.
Эзэн Өөрынгөө хүсэ шадал харуулаг лэ,
таанадые манай хараһаар байтар абараг лэ,
баярлахыетнай харахабди гэжэ тэдэ хэлэнэ.
Тэдэ эшхэбтэр байдалда орохо!
- ⁶ Шагны! Хотоһоо гаража байгаа ехэ шууян,
нангин үргөөһөө гаража байһан дуу шэмээ болбол
дайсадаа хэнэжэ байһан Минии, Эзэнэй, дуу шуун гээшэл».
- ⁷ «Иерусалим хото зобон-үбдэнгүй

- үхибүү гэнтэ түрэгшэ эхэнэртэл адли.
- 8 Хэн иимэ юумэ дуулаа, хараа юм?
Нэгэ үдэр соо арад түмэн бии боложо байгаа юм аал?
Үндэнэ яһатаниие түрэхэдөө, Сион удаан үбдэжэ байгаагүй.
- 9 Түрэхэ тээшэнь дүтэлүүлээд,
түрэхыень зүбшөөнгүй байха аргамгүй», – гэжэ Бурхантнай
айладана.
- 10 Иерусалимда дуратай зон, тэрээнтэй баясан сэнгэгты!
Тэрэнэй түлөө ханаагаа зобогшод, булта тэрээнтэй хамта
баясан жаргагты!
- 11 Тэрэнэй хэргэн халбарһанда таанад
эхынгээ хүхэ хүхэжэ байһан үхибүүндэл ханаагаа амаран,
баясахат.
- 12 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Би таанадта гол мэтээр амгалан тайбан байдал,
үндэнэ яһатанай эд баялигуудые урдахуулхаб.
Тэжээлгэжэ, эхынгээ гар дээрэ үргэгдэн,
үбдэг дээрэнь энхэрүүлэн байгааша
үхибүүндэл адли таанад болохот.
- 13 Эхын үхибүүгээ һамааруулдагтал,
Би таанадые Иерусалим соо аргадан, ханааетнай амаруулхаб.
- 14 Энээниие харахадаа, сэдхэлтнай баясаха,
бэе тамиртнай зүлгэ ногоондол халбаран, элүүр энхэ болохот.
Минии, Эзэнэй, үгэ дуулагша зондо туһалдагыем,
дайсадтаа уур хилэнгээ харуулдагыем ойлгохот».
- 15 Үзөөрэйгты, Эзэн гал дүлэн мэтэ бууха.
Уурлаһан зоноо хэнээхээ Тэрэ шуурган халхин мэтэ шуумайха.
- 16 Эзэн дэлхэйн бүхы амин голтойшуулые гал дүлэнөөр,
эритэ хэлмээр шүүбэрилхэ, олохониинь Тэрэндэ усадхагдаха.
- 17 Эзэн иигэжэ айладхана:
«Гахайн мяха, хулгана болон бусад бузартай юумэ эдидэг,
ой модондо ошожо, шүтэн мүргэдэг зон бултадаа хосорхо.
- 18 Би тэдэнэй ханаа бодол, хэрэгүүдынь мэдэхэб.

Бүхы үндэнэ яһатадые суглуулха гэжэ ерэжэ байнаб. Тэдэ ерэжэ,
Минии солье харахал. ¹⁹ Би тэдэнэй дунда дүлгэ тэмдэг харуулхаб!

Заримашуулыень абаржа, ондоо арадуудта, алас холын нютагуудта, юрэдөө, Нам тушаа дуулаагүй, Минии хүр жабхалан, хүсэ шадал хараагүй зон руу – Испани, Ливи, мэргэн харбаашадтай Лиди, Тубаал, Греци руу ябуулхаб. Тиихэдэм тэдэ Минии хүр жабхалан тушаа арадуудта соносхохол.

²⁰Тиигээд тэдэ нэгэ үндэнэ яһатан болохо зоноо тэндэхи арадуудһаа бусаажа, Намда бэлэг мэтээр асарха. Морёор, мори тэргээр, жууза дээрэ, лус, тэмээгээр тэдэниие Иерусалимдахи Минии нангин хада уула руу асарха. Арюун сэбэр амһарта соо талханай үргэл хэжэ, нангин үргөө руу Израилиин хүбүүдэй асардагтал тэдэ нэгэ яһатан болохо зоноо асарха.

²¹Тэдэнэй заримыень санаартад болон левит зон болгохоб.

- ²² Минии бүтээхэ шэнэ тэнгэри,
шэнэ газар хэтэ мүнхэдөө байха гэдэгтэл,
таанадай уг удам, нэрэтнай хэтэ мүнхэдөө үлэхэ.
- ²³ Һара бүхэндэ, амаралтын үдэр бүхэндэ
бүхы арадууд Намда мүргэхээ Иерусалим руу ерэдэг байха.
- ²⁴ Гэртээ харихаяа гаража байхадаа
тэдэ Минии урдаһаа эсэргүүсэһэн зоной хүүрнүүдые хараха.
Тэдэниие эдигшэ хорхойнууд хэзээдэшые үхэхэгүй,
тэдэниие шатаагша гал дүлэн хэзээдэшые унтархагүй.
Бүхы зон жэрхэн, эдээниие харан байха».

Ерэмияа лүндэншын ном

Дутын Дурна зүгэй олохон гүрэнүүдые дайлан эзэлһэн агууехэ Ассириин импери манай ээрын урдахи VII зуун жэлдэ үгы хэгдэбэ. Хүсэндөө ороһон Вавилоон гүрэн тэрэнэй нуури эзэлбэ. Тэрэ үедэ халдейшууд тэндэ засаг баряад байгаа. Байн-ошон халдейшууд Дутын Дурна зүгэй гүрэнүүдые өөрын мэдэлэй болгожо эхилээ бэлэй. Харин Ханаһаанһаа урдуур оршодог агууехэ түүхэтэй үшөө ондоо гүрэн хүсэтэй боложо эхилээд байгаа. Тэрэ саашадаа Вавилоондо дарагдаха гэжэ тэрэ үедэ үшөө мэдэгдээгүй байгаа. Тиимэһээ Египет Вавилооной эзэрхэлгэһээ абарха аалам гэжэ бишыхан Иудын гүрэн хоёр томо гүрэнүүдэй хоорондо арга мүрөө бэдэржэ, гол түлэб Египедтэ найдажа байгаа бэлэй.

Иудын гүрэниие хэһээхын тула Вавилооной хаан Навуходонсор манай ээрын урдахи 597 ондо залуу еврей хаан Ехонияе шэрээһэнэ хаяжа, тэрэнэй абга Цэдэкиие хаан шэрээдэ заларуулаа һэн. Хэдэн жэлэй удаа Цэдэкиия Вавилооной урдаһаа эсэргүүсэбэ, тиихэдэнь Навуходонсор Иудын хан түрэдэ добтолоо бэлэй. Шанга хатуу бү-һэлэлтэдэ хоёр жэлэй туршада байгаад (манай ээрын урдахи 589-587 онууд), ниислэл хото Иерусалим халдейшуудай сэрэгтэ эзэлэгдээ. Вавилооншууд хотые дууһан хандаргаад, угаа олон зониие баряанда туун абаашаа бэлэй.

Түүхын иимэ хүндэ хүшэр сагта лүндэншэ Ерэмияагай ажаябуулга эхилһэн гээшэ. Тэрэ табин шахуу жэлэй туршада (манай ээрын урдахи 620-ёод – 580-яад онууд) еврей арад түмэндэ Бурханай үгэ айладан байгаа. Лүндэн табигжа эхилһэн түрүүшын тэрэнэй жэлдэ Эзэндэ үнэн сэхэ Ёшияа хаан шэрээ эзэлжэ байгаа. Тэрэ Иудын хан түрые нүгэлһөө һалгааха, онгонуудта мүргэхэгүй гэжэ ехэ оролдоһон гээшэ. Харин тэрэнэй наһа бараһанай удаа хэдэн хаашуул (Иохааз, Ёяким, Ехония, Цэдэкиия) хан шэрээдэ удаа дараалан заларһан гээшэ, тэдэ Бурханда харша үйлэ хэрэгүүдые, нүгэл хэдэг байгаа. Эдэ хаашуулай

болон арад түмэнэй нүгэлөө наманшалха, Эзэндээ дахин эрьехэ дуррагүй байһанайнь түлөө Ерэмия Бурхан тэдэниие шүүбэрлхэ гэжэ лүндэн айладхадаг һэн.

Гол түлэб ирагуу найрагай хэбээр бэшээтэй бусад лүндэншэдэй номдо орходоо энэ ном хадаа прозын олон хубинуудтай (түхэл маягаараа Хуули дабталга номдо адли), Ерэмиягай амидаралай шухала үйлэ хэрэгүүд тушаа хөөрэнэ, тиимэһээ бусад лүндэншэдтэ орходоо энэ лүндэншэ тухай оло юумэ мэдэнэбди. Ерэмия өөр тухайгаа саг үргэлжэ хөөрэнэ, гашуун хүндэ хуби табиландаа гомдон Бурханда хандана, Тэрэнтэй арсалданашье. Лүндэншэ гээшэ өөрөө һайн дураараа Бурханда алба хэхые шэлэн абаһан хүн мүн. Энэ албан хүндэ хүшэр гээд бидэ Ерэмиягай жэшээ дээрэ үзэнэбди. Гэбэшье тэрэ Бурханда бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ эрмэлзэн, албална, хэзээдэшье Бурханаа орхиногүй.

Заншалай ёһоор, Ерэмия болбол мүн лэ «Ерэмиягай гашуудал» номой зохёолшон болоно.

1 ¹ Бэньямиин обогой газар нютагта оршогшо Анатоот хотын санаартан Хилкиягай хүбүүн Ерэмия гэгшын үгэ хүүр, үйлэ хэрэгүүд гэбэл энэ. ² Аммооной хүбүүн Ёшиягай арбан гурбадахи жэлээ Иудын хаан түрые зонхилжо байхадань, Ерэмияда Эзэн айладхал буулгаһан гэхэ. ³ Ёшиягай хүбүүн Ёякиимэй Иудын хаан түрэ зонхилжо байха үедэ Тэрэ Ерэмияда мүн лэ хандаа. Ёшиягай үшөө нэгэ хүбүүн Цэдэкиия гэгшын хаан түрэ барижа, хааншалалгынь арба нэгэдэхи жэлэй эсэс хүрэтэр Эзэн Ерэмияда айладхал буулгажал байгаа. Тэрэ онойнь табадахи һарада Иерусалимай ажаһуугшад барянда абтан сүлэгдөө бэлэй.

Наһанайнь хэрэгтэ дуудалга

⁴ Эзэн намда:

⁵ – Умай соо шамайе бүрилдүүлхынгөө урда тээ Би шамайе түсэблөөб, түрэхыншни урда тээ Би шамайе арюудхан, уласуудта лүндэншөөр Би шамайе табяаб, – гэжэ айладхаба.

⁶ Тиихэдэнь би:

– Аяа, Эзэн Бурхамни! Юун гэжэ хэлэхээ мэдэнэгүйлби, үшөө залуу байнаб, – гэжэ харюусабаб.

⁷ Теэд Эзэн намда:

– Үшөө залуб гэжэ бү хэлэ. Хайшаашье шамайе эльгээбэлни, ошохош. Захирһан бүхы юумыемни хэлэхэш. ⁸ Хэнһээшье бү ай, аршалхын

тула Би шамтай хамта байнаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхажа байна мүн! – гэбэ.

⁹Тиигээд Эзэн гараа харбайн, минии уралда хүрэжэ, намда:

– Анхара, хэлэхэ үгэнүүдыешни Би шамда дамжуулбаб. ¹⁰Арад уласуудые, хаан түрэнүүдые үндэһөөрнь үгы хэхын, үрижэ байхын, хандаргаахын, халгаахын, байгуулан барижа, хуулган үндэһэлхыншни тула мүнөө Би шамда эрхэ түлөөлгэнүүдые үршөөнэб, – гэжэ айладхал буулгаба.

Хоёр үзэгдэл

¹¹Эзэн намһаа:

– Ерэмияа, ши юу харанабши? – гэжэ асууба.

Би:

– Гүйлсэ модоной мүшэр харанаб, – гэбэб.

¹²Эзэн:

– Ши зүб харанаш. Үгэнүүдэйнгөө бөөлдэхые харахын тула Би энэ ажаглажа һэргэг* байна гээшэб, – гэбэ.

¹³Эзэн дахин намһаа:

– Юу харанабши? – гэжэ асууба.

Би:

– Бусалжа байһан уһатай тогоо харанаб, хойто зүгһөө тэрэ харагдана, – гэжэ харюусабаб.

¹⁴Тиихэдэ Эзэн намда:

– Энэ нютаг ороной бүхы ажаһуугшадта гай тодхор хойто зүгһөө тохёолдохо. ¹⁵Юуб гэхэдэ, хойто зүгэй хаан түрэнүүдэй бүхы угсаатануудые ерэхыень Би дуудахаб. Тэдэ ерэжэ, хаан шэрээгээ Иерусалимай хаалгануудай хажууда, бүхы ханануудыень тойруулан, мүн Иудын бүхы хотонуудые тойруулан табиha. ¹⁶Намае орхижо, ондоо бурхадта үргэл үргэжэ, шүтөөнүүдые хэжэ, тэдээндэ һүгэдэн мүргэдэг болоһонойнь, нүгэл үйлэдэһэнэйнь тула Би Өөрын арадта хэһээлтэ амасуулхаб. ¹⁷Ши одоо бэеэ зэһээд, Минии захирһан бүхы юумэ тэдээндэ ошожо дуулга. Тэдээнһээ бү ай, үгы һааш, Би шамае тэдэнэй урда бүри ехээр айлгахаб! ¹⁸⁻¹⁹Харыш, Ерэмияа, Би таанадые мүнөө бүхы газар нютагай урдаһаа бүхэлэлтэтэй хото, түмэр бахана, гуулин хэрэм мэтэ болгон табиhaб. Иудын хаашуул, амбан захирагшад, санаартад болон газар нютагай арад түмэн бултадаа таанадай урдаһаа эсэргүүсэхэ, гэбэшые тэдэ таанарые диилэхэгүй. Юуб гэхэдэ, Би таанарые хамгаалхын тула

* ^{1:12} Һэргэг – энэ үгэ эхэ еврей хэлэн дээрээ «гүйлсэ модон» гэһэн үгэтэй адлирхуу дуулдадаг.

таанадтай хамта байлсахаб. Энээниие Би, Эзэн, тунхаглан айладхажа байна мүн!

Бурханай харууһан доро

2 ¹Эзэн айладхал намда буулгажа, ²Иерусалимай хүн бүхэндэ иимэ зар соносхол дуулгахыемни захирба:

Таанадай эдир залуу байхадаа
Намда үнэн сэхэ байһые,
гүлмэр залуухан һамгандал,
Намда дураяа бэлэглэдэгые,
элһэн сүл губяар, талха таряанай
ургадаггүй газар нютагаар
Намайе дахан ябаһыетнай һанажа байнаб.

3 Израиль, таанад Минии нангин хуби,
ургасымни дээжэ мэтэ бэлэйт.
Таанадые харшалагша уласуудые бултыень буруутан болгожо,
гай тодхор тэдээндэ буулгаа бэлэйб.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхажа байгаа мүн!

Израилиин уг гарбалай нүгэл

4 Яковай үри һадаһад, Израилиин бүхы обогууд, Эзэнэй айладхал соносогты!

5 Эзэн иигэжэ айладхажа байна:
Таанарай үбгэ эсэгэнэр Намда
ямар буруу юумэ олоһондоо
Намнаа холодон,
өөдэгүй хооһон шүтөөнүүдтэ хүгэдэжэ,
өөһэдөө өөдэгүй юумэд болобоб?

6 Тэдэ Нам тухай һанаагаа табяашьегүй.
Харин Би тэдэниие
Египедэй газар нютагнаа
абаран гаргажа,
элһэн сүл губяар,
ханха зайдан,
хонхо-ёнхо газараар,
ган гасуур, аюултай газараар,
хэнэйшые хүндэлэн гаража үзөөгүй,
хэнэйшые оршон амидаарагүй газараар

- хүтэлэн ябажа гаргааб.
- 7 Би таанадые
үрэжэлтэй найхан газарта асаржа,
тэрэнэй үрэ жэмэсээр
хоолложо байхыетнай хүсөө нэм.
Гэбэшье таанад
Минии газар нютагыг бузарлабат.
Минии хубитыг таанад
жэгшүүритэй зүйл болгобот.
- 8 Санаартан «Эзэн хаана байнаб?» гэжэ нурагшалаагүй,
Хуули заадаг багшанар
Намае мэдэхгүй байба.
Ударидагшад Минии урдаһаа эсэргүүсэжэ,
Лүндэншэд Баалай нэрэһээ
айладхал буулгажа,
ямаршье туһагүй шүтөөнүүдтэ мүргэн ябаа.

Эзэн Өөрын арадыг зэмэлхэ

- 9 Тиимэһээ Би, Эзэн, таанадые дахин гэмнэхэб,
уг удамыетнай Би мүн лэ гэмнэн зэмэлхэб.
- 10 Киттиимэй олтирогууд руу
далай гаталан ошогты,
Кэдаар руу хүниие эльгээжэшье
наринаар ажаглагты,
энээндэл адли зүйлэй
урдань боложо байгаагүйе
таанад лаб харахат.
- 11 Ямаршье арад үндэһэтэн
бурхадаа хэлгэжэ байгаагүй,
бурхадайнь бурхадшье бэшэ байгаа хадань
тиигэжэ байгаагүй.
Харин Минии арад зон Намае,
нэрэ хүндэ тэдээндэ олгуулһан Бурхание, орхижо,
аша туһагүй шүтөөнүүдтэ мүргэжэ эхилээ.
- 12 Тэнгэри, сошордон доһоло,
гайхан гэлын, ухаа алдыш!
Энэ болбол Би, Эзэн, захирнаб!
- 13 Ушарынь гэхэдэ, Минии арад зон
хоёр нүгэл үйлэдэһэн байна:

сэбэр уһанай эхин болохо Намае орхёо,
ямаршые уһа тогтоодоггүй,
нүхэ хүбэтэй хонхо яамые
хабсагайда сабшан хээ.

Израилиин үнэн сэхэ бэшэ байһанай хойшолон

- 14 Израиль – богоол бэшэ.
Тэрэ түрэлхийн зараса байгаагүй.
Теэд юундэ тэрэ бусадай олзо болоо юм?
- 15 Дайсадынъ залуу арсалангууд мэтэ
тэрээн руу хэрхиржэ,
газар дайдыень зэлүү хоһон болгоо.
Хотонуудынъ хандаргагданхай,
нэгэшые хүн тэндэнь ажаһуунагүй.
- 16 Мүн Ноот болон Тахпанхээсэй зон
нэрыень хухалжа дэбһээ.
- 17 Израиль, энээниие таанад өөһэдөө үүдхээт!
Минии, Эзэн Бурханайтнай,
таанадые дахуулан ябаха үедэ
Намае орхёот.
- 18 Һанаад үзыт, Иудын зон,
Нил мүрэнэй уһа уухаяа
таанадай Египет руу ошохо түсэбтэ
энэ болбол туһалаа гү?
Евфрат мүрэнэй уһанһаа уухаяа
Ассири руу ошохо түсэбтэтнай
энэ хадаа туһалха гү?
Үгы!
- 19 Таанадай бузар булай ябадал
өөһэдыетнай хэһээхэ,
Намһаа буруу хараһантнай
өөһэдыетнай дайраха.
Намае, Эзэн Бурханаа, орхихо гээшэ,
Намһаа түбэгшөөхөгүй,
Намае хүндэлхэгүй гээшэ
таанадта гашуун хургаал болохол!
Энээн тушаа мэдэжэ, ойлгожо байгты.
Энэ болбол Би,
Хүсэн Түгэлдэр Эзэн,

Түмэн Сэрэгтэ Бурхан,
айладхана мүн!

Израиль Эзэндэ мүргэхэхөө арсана

- 20 Израиль, ши
Минии эрхэ мэдэл дороһоо
үнинэй гарааш.
Минии үгэ дуулахаһаа,
Намда мүргэхэхөө
арсааш.
Үндэр гүбээн бүхэн дээрэ,
наглагар модон бүхэн доро
шүтөөнүүдтэ мүргэжэ байгааш.
- 21 Би шамайе шэлэгдэн абтаһан,
эгээл эрхим үрэхөө тариһан
үзэмэй модоной эшэ мэтээр
һуулган дүмөө бэлэйб.
Теэд яагаад шимни
гашуун муу үзэм үгэдэг
эгээлэй ондоо эшэ мэтэ болошоо гээшэбши?
- 22 Соодоор, сабангаар бээе
хэды угаагаашье һааш,
гэм зэмэйшни толбые
Би харажал байнаб.
- 23 Өөрыгөө бузарлаагүйб,
Баалда мүргөөгүйб гэжэ ши
яагаад хэлэжэ шаданабши?
Хүндыдэ өөрынгөө ябадалые харыш!
Юу хэһэнээ мэдэжэ аба!
Ши хадаа нэгэл замаа дабтан
гүйжэ ябаһан хурдан энги мэтэш!
- 24 Хүсэлөөр жүрөөдэн,
агаар унхидан
сүл губи руу гүйжэ ябаһан
зэрлиг эмэ элжэгы
хэн барижа шадахаб?
Ороондо орохо сагтаа тэрэ
бүхы элжэгэнүүдтэ бээе дурадхаһал.
Ши тэрээндэл адлиш!

25 Израиль, ши шүтөөнүүдэй хойноһоо
ябахая боли!
Хоолойнгоо ангатар
тэдэниие хүсэхэшни хүрөө!
Харин ши: «Үгы!
Би һөөргөө бусахагүйб,
хариин бурхадта дуратайб,
тэдэниие дахан ябахаб», – гээ бэлэйш.

Израиль хэлээгдэхэл

26 Хулгайшан баригдахадаа нэрээ хухардаг.
Тэрээндэл адли Израилиин арад зон –
хаашуул, удамаршад, санаартад, лүндэншэд
нэрээ гутааба.

27 «Модон – манай эсэгэ, хабсагай – манай эхэ» гэжэ хэлэдэг таанад
Намнаа буруу хараа бэлэйт. Харин гай тодхорой болоходонь, Минии
ерэхые, таанадые абархыемни гуйдагта.

28 Өөһэдтөө хэһэн бурхадтнай хаана юм? Гай гасаланай таанадта
тохёолдоходо, тэдэ абаржа шадаха юм наа, ерējэ абараг лэ. Иуда, хэды
олон хотонуудтайбта, тэды олон бурхадтай таанад байнат. 29 Юундэ
Намтай арсалданабта? Таанад бултадаа Минии урдаһаа нүгэл үйлэ-
дөөт. 30 Би таанадта хэһээлтэ амасуулааб, теэд таанад заһараагүйт.
Лүндэншэдые таанар хэлмээр таһа сабшаат, арсалан мэтээр тэдэниие
хюдабат. 31 Энэ үеынхид, айладхалыемни дуулыт. Элһэн сүл губидал,
үгышые наа, гүн харанхы орондол мэтэ Израильда байгаа юм гүб?
Юундэ таанад өөрынгөө һанаһаар лэ байха, Намда дахин бусахагүй
тухайгаа хэлэнэбта? 32 Залуу үхин гоёолто шэмэглэлээ, хадамлуула-
дажа байгаа басаган гоёолой хубсаһаяа мартажа байха юм гү? Харин
Минии улад зон Намае тоолохын аргагүй оло дахин мартадаг бай-
гаа. 33 Таанад шүтөөнүүдэй дура яагаад буляхаяа һайн мэдэнэт. Муу
муухай юумэ хэхэдээ, нээрээшые, дүршэлтэй хат. 34 Мүн дэгэлэйтнай
хормой дээрэ гэм зэмэгүй, үгытэй ядуу зоной шуһан харагдана. Теэд
тэдэ зоной дээрмэдэжэ байхань үзэгдөөгүйл. 35 Гэбэшые «Эзэнэй уур
хилэн бидэнһээ үнэхөөр зайлаха» гэлдэнэт. Үзэгты даа, нүгэлөө мэл-
зэжэ байһанайтнай түлөө Би таанадые хэһээхэб. 36 Ондоо арад зоной
бурхадта мүргэжэ, өөһэдыгөө доромжолбот. Ассириин таанадые наада
хараһандал адли Египедшые баһа таниие наада харахал. 37 Эшһэндээ
нюураа бүглэн, Египедһээ гарахат. Би, Эзэн, танай найдажа байһан
эдэ улас оронуудһаа буруушаан татагалзааб, тэдэ танда туһалхагүй.

Найдабаригүй Израиль

3¹ Эзэн айлдхал буулгана:
 – Хэрбээ үбгэн намган хоёрой халажа, намганайнь ондоо хүнэй намган болоо хадань, дахин тэрэниие түрүүшын үбгэниинь намган болгон абажа шадахагүй. Тиигээ хаань, газар дэлхэй бүхыдөө бузарлагдаха бэлэйл. Израиль, ши олон амарагтай хальхайрааш. Тиигээд үшөө намда бусахаяа ханажа байнаш! ² Хадын нюсэгэн оройнууд руу харыш. Шиний хальхай ябадал гаргаагүй газар бии юм аал? Элхэн сүл губида амадажа байһан Арааб шэнги ши харгы замай хажуугаар янхан амарагуудаа хүлээн нуужа, энэ газарые янхан ябадалаараа бузарлааш. ³ Тиимэхээл аадар бороо хаатажа, хабарай бороошые ороогүйл. Энээнэйшые удаа ши эшэхэ-гайхахаяа мэдэрээгүйш – нюуршни янхан эхэнэрэй шарайдал адли.

⁴ Мүнөө ши Намда хандан: «Та минии эсэгэт. Эдир залуу наһан-хаамни хойшо намайе хүтэлэн ябаат. ⁵ Хододоо намда уурлажа, хэтэдээ энээниие досоогоо хадагалан байха юм аалта?» – гэнэш. Иигэжэ хэлээшые хадаа шадахысаа муу юумэ үйлэдэһөөр лэ байнаш.

Израиль Иуда хоёр

⁶ Ёшияа хаанай зонхилхо үе сагта Эзэн намда иигэжэ хэлэбэ:

– Урбахандаа бэлэн, найдабаригүй Израилиин юу хэһые хараа гүш? Тэрэ үндэр толгой бүхэн дээрэ гаража, хаглагар модон бүхэн доро ошо-жо, тэндэ шүтөөнүүдтэ мүргэн, янхан эхэнэртэл ябадал гаргаа. ⁷ Эдэ бүгэдые үйлэдэһэнэй удаа тэрэ Нам руу бусаха гэжэ ханаа хэн. Теэд тэрэ бусажа ерээгүй. Энээниие тогтууриггүй зантай Иуда эгэшэнь хараа бэлэй. ⁸ Намда урбаһан Израилиин бүхы хальхай забхай ябадалыень хараад, Би тэрэниие ябуулжа, халаһанай гэршэлгэ үгөөб. Харин үнэн сэхэ бэшэ Иуда эгэшэнь энээнһээ айбагүй, тэрэ мүн лэ янхан эхэнэр мэтэ болоо. ⁹ Тэрэ эшэхээ мэдэхгүй, газар нютагые бузарлажа, модо шулуунда мүргэн забхайрба. ¹⁰ Эдэ бүгэдын удаа Иуда, Израилиин этигэл найдабаригүй эгэшэ, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Намда эрьен ерээ бэшэ, харин худал хуурмаг шэг шарай үзүүлнэ. Энэ болбол Би, Эзэн, айлдхал буулгана мүн!

¹¹ Тиигээд Эзэн намда үшөө хэлэхэдээ, Израиль Тэрээнһээ буруу хараашые хадаа этигэл найдабаригүй Иуданаа дээрэ гээд айлдхаса. ¹² Тэрэ минии хойто зүг руу ошо-жо, Израильда иигэжэ хэлэхыемни захирба:

– Израилиин найдабаригүй арад зон, бусан ерэгты. Таанадта уурлажа байхагүйб, нигүүлэсхы мэдэрэл досоомни түрэнэ. Хододоо

таанадта уурлан хилгэнтэжэ байхагүйлби. ¹³ Минии урдаһаа нүгэл үйлэдэжэ, зэмэтэй байһанаа, һаглагар модон бүхэн доро янхан эхэнэртэл забхайран, бусад арадуудай шүтөөнүүдтэ мүргэжэ, Минии үгэ дуулаагүй байһанаа гансал мэдэрыт. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн! ¹⁴ Танда этигэхын аргагүй, гэбэшье бусыт, юуб гэхэдэ, Би танай Эзэн гээшэб. Би таанарые хотоһоо нэгые, уг урагһаа хоёрые абажа, Сион руу асархаб. ¹⁵ Тиигээд Намда үнэн сэхэ удамаршадые таанадта үгэхэб. Тэдэ таанарые ойлгон, ухаатай сэсэнээр хүтэлбэрилхэ. ¹⁶ Газар дэлхэй дээрэ таанарай үнэржэжэ, угаа олон болоһон үедэтнай зон Минии хэлсээнэй ханза тухай хэлсэхэеэ болихо. Тэдэ энээн тухай һанаандаа оруулхашьегүй, бодохошьегүй, үгылхэшьегүй, мүн тэрэниие дахин дархалхашьегүй. ¹⁷ Тэрэ үедэ Иерусалим Эзэнэй хан шэрээ гэжэ нэрлэгдэжэ, Намда мүргэхэеэ бүхы уласууд тэндэ сугларха. Тэдэ өөһө-дынгөө муу муухай зүрхэ сэдхэл шагнахагүй, тэрэниие дагахагүй. ¹⁸ Израиль Иудатай хамтаржа, хойто зүгтэ орон нютагта сүлэлгэдэ байһанаа хожуулаа ябан гаража, танай элинсэг хулинсагта угай зөөри болгон Минии үгэһэн орон нютагта бусаха.

Шүтөөнүүдтэ мүргэлгэ

- ¹⁹ Эзэн иигэжэ айладхана:
 Би, Эзэн, Өөрынгөө үхибүүдтэ мэтээр
 таанадта хандахаяа һанаа һэм.
 Бусад арадуудта орходоо үлүү һайхан,
 үзэсхэлэн гоё газар нютаг
 таанадта үгэхэеэ һанаа һэм.
 Таанад Намаие Эсэгэ гэжэ нэрлэжэ,
 хододоо хойноһоомни дахажа ябахат
 гэжэ һанаа бэлэйб.
- ²⁰ Теэд ши, Израиль, үбгэндөө үнэн сэхэ бэшэ һамган мэтэ,
 Намаие мэхэлэн байбаш.
 Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!
- ²¹ Хадын нюсэгэн оройнууд дээрэһээ
 абьян дуулдана:
 энэ хадаа Израилиин улад зоной
 гуйха болон уйлахань соностоно.
 Ушарынь гэбэл, тэдэ нүгэл хэжэ,
 Эзэниие, өөрынгөө Бурханиие, мартаа.
- ²² Эзэнһээ буруу хараһан таанад,
 бусажа ерэгты.

Тэрэ таанадые эмшэлжэ,
үнэн сэхэ болгохо.

Таанад хэлээ бэлэйт:

– Харагты, Эзэндэ бидэ эрьехэмнай. Тэрэ манай Бурхан. ²³ Үнэхөөрөө, гүбээ хаданууд дээрэ манай мүргэл хэһэн ушар бидэндэ оройдоошье туһа болоогүй. Израилиин абарал хадаа гансал манай Эзэн Бурхан болоно гээшэл! ²⁴ Эгшүүритэй муухай Баалда мүргэхэдөө, эд зөөриез, үхэр малаа – эртэ урдаһаа хойшо үбгэ эсэгэнэрэйнгээ суглуулһан бүхы баялигыг гээгээбди. Баалай шүтөөнүүд хүбүүд, басагадыемнай залгижархёо. ²⁵ Эшхэбтэр муу байдалда орожо, доромжолуулан халаха ёһотойбди. Бидэ болон элинсэг хулинсагнай саг үргэлжэ Эзэн Бурханайнгаа урдаһаа нүгэл үйлэдэжэ байгаабди, Тэрэнэй үгэ дуулаагүйбди.

Ондоо болохо тухай

4 ¹ Эзэн тунхаглажа байна:

– Израиль, хэрбээ ши бусаха гэбэл, Нам руу бусажа ерэ. Хэрбээ ши шүтөөнүүдые Намһаа зайлуулжа, татагасангүй байгаа һаа, ² үнэнхэ зүрхэнһөө, зүбөөр, шударгыгаар Минии нэрээр тангариглаха эрхэдэ хүртэхэш. Тиихэдэ бүхы үндэнэн арадууд Минии нэрээр бэе бээ үрээдэг болохо, Намайе магтажа байха.

³ Иудын хан түрын болон Иерусалимай арад зондо Эзэн иигэжэ айладхана:

– Шэнээр газар хахалагты, хадхууртай үрмэдүүлэй дунда бү таригты.

⁴ Минии арад түмэн бологты, зүрхэ сэдхэлээ хубилгагты. Иудын ба Иерусалимай улад зон, тиигээгүй һаатнай, таанарай үйлэдэнэн муу муухай хэрэгүүдһээ боложо, Минии уур хилэн гал дүлэн мэтэ бушаганаха. Хэншые тэрэниие унтаргаажа шадахагүй.

Иудын хан түрэдэ аюул

⁵ Иудын улад зондо соносхогты,
Иерусалимда дуулгагты,
бүхы нютагуудаар бүрээ үлеэн,
шангаар хашхаран, иигэжэ хэлэгты:

«Сугларагты!

Бүхэлэгдэнэн хотонууд руу

гүйжэ хороёл!»

⁶ Тогтонгүй гүйжэ, амияа абархыень
туг үргэн, Сиондо дохёо тэмдэг үгэгты.
Ушарынь гэбэл,

- Эзэн хойто зүгнөө гай гасалан
ба агууехэ сүйд асаржа байна.
- 7 Ньюса газарһаа гаража байһан арсаландал,
үндэһэн арадуудые усадхагша
хүдэлэн гаража эхилээ.
Иудын хан түрье үгы хэхэээ
тэрэ өөрын газарһаа гараба.
Хотонуудтнай хандаргаагдаха,
тэндэ хэншые ажаһуухагүй.
- 8 Тиимэхээ гашуудалай хубсаһа үмдэжэ,
гашуудан шангаар уйлагты.
Юуб гэбэл, Эзэнэй шэрүүн уур хилэн
таанадһаа эрьен-зайлан байхагүй.
- 9 «Тэрэ үдэр хаан болон ноёд айн хүрдэхэ, санаартад ухаа алдаха,
лүндэншэд гайхан гэлыхэ», – гэжэ Эзэн тунхаглаба.
- 10 Тиихэдэнь би: «Оо, Хүсэн Түгэлдэр Эзэн! Та Иерусалимай арад
зоние үнэхөөр лэ мэхэлээт! Амар амгалан байхат гэжэ тэдээндэ хэ-
лээ һэнта, теэд хоолойдонь мүнөө эритэ табяатайл», – гэжэ хэлэбэб.
- 11 Элһэн сүл губиин нюсэгэн добо толгойһоо бүгшэм халуун хал-
хин халхилжа эхилээ гэжэ Иерусалимай улад зондо хэлэхэ саг тиихэдэ
ерэхэ. Энэ хадаа орооһо хальһанһаань сэбэрлэн нэбшээлдэг нулахан
халхин бэшэ, ¹² энэ хадаа тэрээнһээ бүри хүсэтэй халхин Эзэнһээ га-
ран халхилжа байха. Тиигээд Эзэн Иудын арад зоние шүүбэрлхэ.

Иудын хан түрье дайсад бүһэлбэ

- 13 Харагты, дайсан хара үүлэн мэтэ
дээшээ гаража байна.
Тэрэнэй дайшалхы тэргэнүүд
хуй халхин мэтэ,
тэрэнэй морид бүргэдһөө үлүү хурдан юм.
Бидэ сүйд гасаланда орообди!
Бидэ халаабди!
- 14 Иерусалим, абарагдахын тула муу муухайе
зүрхэ сэдхэлһээ зайсуулагты.
Хэды болотор хорон муу бодолоо бодохо юмта?
- 15 Даанай хотонуудһаа болон Эпраимай уулархаг нютагуудһаа
элшэнэр муу мэдээнүүдые асаржа ерэбэл. ¹⁶ Алас холын оронуудһаа
дайсад ерэжэ ябана, шангаар хашхаралдан, Иудын хотонуудые бүһэл-
хэээ байна гэжэ арад зоние нэргылхын, Иерусалимда дуулгахын тула

тэдэ хүрэжэ ерээл. ¹⁷ Талын харуул мэтэ тэдэ Иерусалимые тойрон бүхэлжэ байна, юундэб гэхэдэ, Иерусалимай арад зон Эзэнэй урдаһаа тэршэлэн бодоо. Иигэжэ Эзэн айлдханал.

¹⁸ Иудын улад зон, буруу ябадалайтнай болон буруу үйлэ хэрэгүүдэйтнай түлөө эдэ бүхы юумэн таанадтай тохёолдобо. Нүгэлтнай таанадта зоболон ушаруулба. Энэнь зүрхэ сэдхэлыетнай хүндэн дайраба.

Арад зон тухайгаа сэдхэлээ үбдэлгэ

¹⁹ Сэдхэлни, сэдхэлни! Би зобожо байнаб.
Зүрхэмни! Зүрхэмни аргагүй сохилно.
Би миин байжа шаданагүйб!

Дайнда дууданан бүрээгэй абяа дууланаб.
²⁰ Гай тодхор дээрэ үшөө гай тохёолдоно,
бүхы орон нютаг хандаргагдан хооһороо.
Гэнтэ манай майхангууд эбдэгдээ,
агшам зуур соо хүшэгэнүүднай ударагдаа.

²¹ Эзэн Бурхамни,
хэды болотор дайнай тугуудые хараха,
бүрээгэй дууе шагнаха ёһотой гээшэбиб?

²² Эзэн иигэжэ хэлэнэ:
«Арад зомни мунхаг.
Тэдэ Намае мэдэдэггүй.
Тэдэ тэнэг үхибүүдтэл адли,
юумэ ойлгодоггүй.
Муу юумэ үйлэдэхэдөө хүрхэй,
харин хайн юумэ хэхээе шададаггүй».

Гай тодхорые уридшалан харалга

²³ Газар дэлхэеи харахадам,
хэбэр дүрсэгүй, эзэгүй хооһон байба.
Огторгой руу харахадам,
ямаршые гэрэлгүй байба.

²⁴ Хада уула руу харахадам,
доһолжо-шэшэржэ байба.
Мүн бүхы добо толгойнууд
урагша-хойшоо хүдэлжэ байба.

²⁵ Обёорходом, тэндэ нэгэшые хүн үгы,
тэнгэрийн бүхы жэгүүртэн ниидэжэ ошолой.

²⁶ Обёорходом, үрэжэлтэ-жэмэстэ газар

- элhэн сүл губи болошоод байгаа.
Бүхы хотонуудынь хандаргагданхай.
Эзэнэй уур хилэн
энээнэй шалтагаан болоно.
- 27 Эзэн иигэжэ тунхаглана:
Бүхэли газар нютаг хандаргагдан хоорорхо,
гэбэшье Би бүримүһэн усадхахагүйб.
- 28 Хосорһон зонойнгоо хойноһоо
улад гашуудан уйлаха,
огторгой гүн харанхы болохо.
Би айладхааб, Би шиидээб,
хожом тэрээн тушаа гэмшэхэгүйб,
һөөргөө эрьежэ байхагүйб!
- 29 Мориндо мордоһон зоной
ба харбаашадай дуу шууяанһаа
хотын зон бултадаа тэрьедэхэ.
Зариман ой шугы руу гүйхэ,
нүгөөдүүл хада руу абирха.
Хото бүхэн орхигдожо,
тэндэ нэгэшье хүн үлэхэгүй.
- 30 Хандаргагдан Иуда, ши яахабши?
Юундэ шад улаанаар хубсалнабши?
Юундэ алта шэмэглэлээр бээе гоёожо,
нюдөө будажа байнабши?
Ши дэмыл өөрыгөө гоёонош:
амарагуудшни шамае хаяжа,
алахаяа бэлдэжэ байна.
- 31 Би түрэхэ гэжэ үбдэжэ байһан
эхэнэрэй оог хашхараанда адли дууе,
түрүүшын үхибүүгээ түрэжэ байһан
эхэнэрэй ёолоходол абяе,
гараа һунгаад: «Аа, би гасаланда орооб!
Намае алахаяа тэдэ ерэнэ!» – гэжэ
амияа абажа ядажа байһан
Синой үхинэй абяе соносооб.

Израилиин хэһээлтэ

5¹ Иерусалимай үйлсэнүүдээр хойшо-урагшаа ябагты!
Тиигээд харан адаглагты!

- Үнэн сэхэ, Эзэн Бурханда бэеэ зорюулһан
нэгэшье хүниие олохо ааламта?
Олоо һаатнай, Эзэн Иерусалимые хүлисэхэ һэн.
- 2 Эзэн амиды гэжэ
таанад хэды дахин хэлээшье хадаа
хуурмаг тангариг үргэнэт.
- 3 Оо, Эзэн!
Зоной Танда үнэн сэхэ байхые хүсэнэт.
Танай тэдэниие сохиходо,
тэдэ һэншье гэнэгүй.
Танай тэдэниие хэһээхэдэ,
тэдэ һургаал абахаяа татагалзана.
Тэдэ үсэрхэжэ,
нүгэлөө мэдэрхэхээ арсана.
- 4 Тиихэдэнь би: «Тэдэ ядуу, мунхаг зон.
Юуб гэбэл, тэдэ Эзэнэй
ямар эрилтэ табидагые мэдэнэгүй,
юу хэхыень Бурханай хүсэдэгые ойлгоногүй.
- 5 Удамаршадта ошожо, тэдэнтэй хөөрэлдэхэм.
Тэдэ, сохом, Эзэнэй эрилтэ мэдэдэг,
юу хэхыень Бурханай хүсэдэгые
ойлгодог ёһотой» – гэжэ һанаа һэм.
Теэд тэдэ бултадаа Эзэнэй
эрхэ мэдэл буруушааба,
үгыень дуулахаяа арсаба.
- 6 Тиимэ ушарһаа ойн арсалан тэдэниие алажа,
сүл губиин шоно тэдэниие хюдаха,
ирбэс хотонуудайнь хажууда амадан байха,
хотонуудһаа гараһан хүн бүхэн таһа татуулха.
Юуб гэбэл, тэдэнэй нүгэл ехэ,
Бурханһаа буруу хараха ушарынь олошороо.
- 7 Эзэн иигэжэ айладхана:
Юундэ Би арад зоноо хүлисэхэ юмбиб?
Тэдэ Намаие орхижо,
хуурмаг бурхадаар тангаригладаг болоо.
Минии тэдэниие садатар хооллуулхада,
тэдэ забхайржа,
янхан эхэнэрнүүдэй гэртэ үймэлдэнэ.
- 8 Тарган садхалан моридтол тэдэ инсагаалан,

- хүршынгөө намгантай хальхайралдахаяа дуудан байха юм.
- 9 Энээнэйн түлөө Би тэдэниие хэһээхгүй аалби?
Иимэ үндэһэтэнһөө Би үһөөгөө абахагүй юм гүб?
- 10 Үзэмэй таряалан мэтэ арад зон руу
сүйд хэхыень дайсадые эльгээхэб,
гэбэшье бүримүһэн усадхуулхагүйб,
харин мүшэрнүүдыень хухалхые захирхаб,
юуб гэхэдэ, тэдэ Минии арад бэшэ.
- 11 Израилиин болон Иудын улад зон
Намда үнэхөөр урбаа.
Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

*Эзэн Израиль болон
Иудын зониие халгаахань*

12 Израилиин болон Иудын зон Эзэниие буруушааж, иигэжэ хэлээ:
«Тэрэ үгы! Гай гасалан бидэнтэй ушархагүй, дайн дажар, үлэсхэлэн
хоонон байдал үзэхэгүйбди».

13 Лүндэншэд – хахархай аман, Эзэнэй үгэ мэдэнэгүй гэжэ тэдэ хэ-
лээ. Тиимэхээ гай тодхор намдал, Ерэмияада, бууг лэ гээд тэдэ хэлэнэ.

14 Тиимэхээ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхажа байна:
«Ерэмияа, иимэ үгэнүүдые тэдэнэй хэлэнэндэнь Би, хараарай, шинии
аманда өөрын үгэнүүдээ гал мэтэ болгохоб. Энэ улад зон түлээн боло-
хо, удаань тэдэниие гал дүлэн залгин шатааха!»

15 Израилиин улад зон, үзөөрэйгты, Эзэн алас холоһоо танда доб-
толхыень нэгэ үндэһэ яһатаниие асаржа байна. Тэрэ хадаа тэсэмгэй
шэрхи ба эртэ урдын үндэһэ яһатан. Тэдэнэй хэлэ мэдэхэгүйт, юу
хэлэжэ байһыень ойлгохогүйт. 16 Тэдэнэй харбаашадын бултадаа
хүсэтэй, хайра гамгүй аладаг зон. 17 Тэдэ ургасыетнай болон хүнэхэ
хоолыетнай залгиха, хүбүүд, басагадыетнай алаха, мал адууһыетнай
үүсэлхэ, үзэм болон инжирыетнай эдихэ. Танай найдадаг хэрэмүү-
дыетнай тэдэ дайлан хандаргааха.

18 Эзэн иигэжэ тунхаглана:

– Тэдэ үдэрнүүдтэшье Би улад зоноо бүримүһэн усадхахагүйб.

19 Тэдэнэй «Юундэ Эзэн Бурхамнай бидэндэ эдэ бүгэдые ушаруулааб?»
гэжэ асуухадань, «Намайе, Бурханиие, орхижо, өөһэдын газар нютаг-
та хариин шүтөөнүүдтэ алба хэжэ байһантайгаа адли таанар мүнөө
хариин газар нютагта ондоо уладта алба хэхэ болоот» гэжэ Намайе
айладхана гээд ши, Ерэмияа, хэлээрэй.

Эзэн арад түмэнөө һэргылбэ

²⁰ Яковай уг удамда зарлан тунхаглагты, Иудын хан түрын улад зондо дууллагты. ²¹ Шагныта, тэнэг, ухаагүй зон! Таанад нюдэтэй байбашье, харадаггүйт, шэхэтэй байбашье, дууладаггүйт. ²² Би – Эзэмби. Юундэ Намһаа айнагүйбта? Минии урда юундэ шэшэрнэгүйбта? Би элһэ тэнгис далайда хилэ болгон табяаб. Хэтэ мүнхын тэрэ хизаары далай гаталхагүй. Долгидын хэды мушхарбашье, тэрэниие дабажа шадахагүй. Тэдэ хэды шааябашье, хүндэлэн гаража шадахагүй. ²³ Теэд таанад улад зонта! Таанад үсэд, үгэ дууладаггүйт, Намһаа буруу хаража, холодонот. ²⁴ Намһаа айн түбэгшөөхэ тухай бододогшьегүйт. Харин Би намартаа, хабартаа бороо саг соонь эльгээдэгби, жэл бүри таанадта ургасын хаһа үршөөнэб. ²⁵ Танай гэм зэмһээ боложо эдэ бүгэдэ таанадһаа буруу хараба, нүгэлтнай дэмбэрэлтэй һайн юумые танһаа холодуулба.

²⁶ Минии арад түмэн соо харатай муу зон бии. Тэдэ шубуу баригшад мэтэ, урьхануудые табидаг. Теэд тэдэ шубуу бэшэ, улад зониие баринал! ²⁷ Шубуудаар дүүрэн тор мэтэ тэдэнэй гэр мэхэ гохоор дүүрэн. Тиимэл ушарһаа тэдэ хүсэтэй, баян болоо. ²⁸ Тэдэ таргалаа, тоһо өөхөөр ялаганаа. Элдэб муу хэрэгүүдые үйлэдэнэ, буруу шүүбэрилнэ, үншэн хэнзын хэрэгһээ баяжана, ядуу зоной эрхэшье хамгаалнагүй.

²⁹ Тиимһээ Би, Эзэн, тэдэниие хэһээхэб, иимэ арад зонһоо үһөөгөө абахаб. ³⁰ Аймшагтай муухай юумэн, жэгшүүритэй зүйл энэ газар дээрэ болоно: ³¹ лүндэншэд хуурмаг абарал буулгана, тэдэнэй туһаар санаартад улад зониие ударидана. Минии арад түмэн энээндэ угаа дуратай байха юм! Харин энээнэй дүүрэжэ, хэһээлтын сагай ерэхэдэ, тэдэ яаха болоноб?

Хэһээлтэ тушаа үшөө дахин

6 ¹ Бэньямиинэй үри һадаһад, ами һаһая абархаяа Иерусалимай хотонуудһаа тэрьедэн ошогты!

Гай гасалан, агууехэ сүйд хойто зүгһөө болохоёо байна гэжэ Тэкооһада бүрээ үлеэжэ, Бэт-Һахээрэмдэ һэргылэмжын тугуудые үргэгты. ² Гоё һайхан эрхэ тангил Сионой басаган* усадхагдаха. ³ Ондоо орон нютагуудай удамаршад улад зонтоёо тэрээн руу ерэжэ, тойруулан хаа-хаанагүй майхангуудые татаха, өөр өөрынгөө хубида зонхилхо.

⁴ Тэдэ иигэжэ хэлэхэ: «Иерусалимда дайлахаяа бэлдэгты! Зэһэгты! Удын тэнгээр добтолое!» Удаань тэдэ: «Дан орой болоо. Үдэр дууһажа,

* 6:2 Сионой басаган – Иерусалим хото.

үдэшин хүүдэр ута боложо байна. ⁵ Үнүндөө добтолоо. Хотын хэрэм үгы хэе!» – гэлдэхэ.

⁶ Иерусалимые бүхэлхэээ модо отолжо, ханануудайнь дэргэдэ хашаа барихыень эдээндэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн захираа: «Би энэ хотодо хэһээлтэ амасуулхаб, юуб гэхэдэ, тэрээн соо дарлалта-харшалалта ходо боложо байна. ⁷ Хабсагайда сабшан бүтээгдэһэн амһарта соо уһанай хододоо шэнэлэгдэн байдагтал, хото соо шэнэ муу муухай ябадал ходо-доо болон байна. Хүсэрхэл болон һандарал тухай мэдээнүүд тэндэһээ дуулдана. Минии хараха юумэн гэхэдэ, гансал үбшэн болон шарханууд. ⁸ Иерусалим! Ухаа орыш! Үгы һааш, Би шамһаа буруу хаража, хэнэйшые ажаһуудаггүй хоһон газар шамайе болгохоб», – гэжэ Тэрэ айладхана.

Үгэ дуулахагүй Израиль

⁹ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн үшөө иигэжэ хэлэбэ:

– Бүхы алим жэмэсээ абхуулһан үзэмэй модон мэтэ Израиль болохо. Тиймэһээ ши үрдижэ, гараа мүшэр руу һарбайгыш.

¹⁰ Би: «Хэндэ хэлэхэбиб, хэндэ заабарилхабиб, хэн намайе дуулахаб? Тэдэ үсэд, Танай захяа дуулахаяа арсана. Айладханаһан үгэнүүдыетнай дүүргэнэгүй. ¹¹ Эзэмни, тэдэнэй урдаһаа Танай уур хилэнгээр би мүн лэ халинхайб, досоогоо энээниие багтаажа ядажа байнаб».

Тийхэдэм Эзэн намда иигэжэ хэлэбэ:

– Уур хилэнгыем үйлсэдэхи үхибүүд болон сугларһан залуушуул дээрэ адха. Үбгэд, һамгад баряанда абтаха, үндэр һаһатай үбгэдшые баряанда туугдан абтахал. ¹² Тэдэнэй гэрнүүд, таряалангууд болон һамгадынь ондоо зондо үгтэхэ. Юуб гэхэдэ, Би энэ орон нютагай ажаһуугшадые хэһээхэ һанаатайб. ¹³ Ушарынь гэхэдэ, хүн бүхэн, бага, ехэ хамаагүй, гансал ашаг олзодо шунанхай. Лүндэншэһөө эхилээд, санаартан хүрэтэр бултадаа зоние мэхэлнэ. ¹⁴ Арадаймни хүндэ шархануудай багахан шулгархай байһан мэтэ тэдэ хайша хэрэгээр тэрэнииень эмшэлнэ. «Бүхы юумэн һайн» гээд тэдэ хэлэнэ. Тэдэ һайн юумэн үгы! ¹⁵ Тэдэ өөһэдынгөө үйлэдэһэн бузар муу муухайһаа эшэнэ гү? Үгы, огто эшэнэгүй. Улайхашые тэдэ мэдэхэгүй ха. Тиймэһээ бултандал адли тэдэ хэһээгдэхэ. Улад зоние шүүбэрилхээ ерэхэдэ, Би тэдэниие газар руу шабхадан унагаахаб! Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Израиль Эзэнэй һургаалһаа хадуурба

¹⁶ Эзэн өөрын арад зондо иигэжэ айладхаба: «Харгы замууд дээрэ тогтожо харатгы. Урданай һайн харгынууд тушаа – Моисейн һургаал тухай һурагшалагты. Тэрэ һайн замаар зорибол, ажана амгалан ажаһуухат».

Тээд тэдэ: «Үгы, зорихогүйбди», – гэлдэбэ. ¹⁷ Би Эзэн бүрээгэйн дохёо шагнахынтнай тула лүндэншэдые харуулшадаар таанад дээрэ табяаб. Гэбэшье таанад «Бидэ шагнахагүйбди» гээ һэнта.

¹⁸ Тиимэхээ Эзэн:

– Соносогты, үндэхэ яһатад! Тэрэ арадтай юун болохыень мэдэжэ абагты! ¹⁹ Газар дэлхэй, соносо! Мүнөө Би энэ арадай түсэблэһэн гай тодохорые өөһэдэйн толгой дээрэ буулгахам. Юуб гэхэдэ, тэдэ Минии үгэ дуулабагүй, Минии заабари тообогүй. ²⁰ Шэбааһаа асардаг гүгэл, алас холо нютагһаа санзай ууюлганууд Намда юуштэб? Тэдэнэй түгэс шатаалта үргэлнүүд Намда хэрэггүй, үргэлнүүдын Намда зохисгүй. ²¹ «Тиимэхээ Би энэ арадта ехэ бэрхэшээлнүүдые эльгээхэб. Бэрхэшээлнүүд шулуун мэтэ зониие бүдэрүүлхэ. Эсэгэнэр үхи хүүгэдтээ хамта, хүршэнэр нүхэдтээ хамта унажа, үхэхэ!» – гэжэ тунхаглаба.

Хойто зүгһөө аюул

²² Эзэн иигэжэ айладхана:

– Харагты, хойто зүгэй орон нютагһаа сэрэгэй зон ерэжэ байна. Агууехэ үндэхэтэн газар дэлхэйн хизаартахи нууриһаа хүдэлжэ эхилээ. ²³ Тэдэ һурша ном, жада гартаа адханхай, хэрзэгы хархис зантай, хайра гамгүй. Тэдэнэй хашхараан тэнгис далай мэтэ хүнхинэнэ. Сионий басаган, шинии урдаһаа дайлахаяа тэдэ нэгэ хүн мэтэ жагсан, морёор гүйлгэлдэн ерэжэ байна!

²⁴ Иерусалимай зон иигэжэ хэлэнэ:

– Тэдээн тушаа нураг суу дуулажа, һал нуушабабди. Түрэжэ байһан эхэнэртэл үбшэндэ, гай зоболондо бидэ нэрбэгдэбэбди. ²⁵ Хээрэ тала руу бү гарагты, харгы замаар бү ябагты. Юуб гэбэл, хаа-хаанагүй – һэлмэ бариһан дайсад, тойроод – аюул!

²⁶ Эзэн:

– Минии арад зон! Гашуудалай хубсаһа үмдэжэ, үнэнэн соо хүльбэрэгты. Ори ганса үхибүүгээ гээһэн мэтэ угаа гашуунаар уйлагты, юуб гэхэдэ, таанадые усадхахаяа ерэжэ байгаашад гэнтэ добтолон орохо. ²⁷ Ерэмияа, түмэр түдэгэ шэнжэлдэг хүндэл, ши Минии арад зоной ябадал шэнжэлэн адагла. ²⁸ Бултадаа тэдэ гуулин ба түмэр мэтэ үсэд хатуу, мүхөөгөө үгтэхгүй зон. Тэдэ – һальхай ябадалтайшуул, хоб зөөгшэд. ²⁹ Хүүдинсын хөөргөөр үлеэлгээд, туулган шатажа һалаа. Түмэр хайлуулагша дэмы хүдэлбэ: муу муухай зүйл амяараа болоогүйл! ³⁰ Тэдэниие голосоной, хаясаанай зүйл гээд нэрлэхэ. Юуб гэхэдэ, Би, Эзэн, тэдэниие голооб, – гэжэ айладхал буулгаба.

Ерэмия Һумын хажууда

7¹⁻³ Иудын хан түрын улад зоной мүргэхээ ерэдэг Эзэнэй Һумын хаалгын хажууда ошохыемни Эзэн намда захирба. Намае тэндэ зогсоожо, Өөрын, Израилин Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, иимэ үгэнүүдые сонсохыемни Тэрэ захираа:

– Өөһэдынгөө ажабайдал болон үйлэ хэрэгүүдээ заларуулан заһагты, тиигэбэлтнай, Би таанадые эндээ саашадаашье ажаһуухыетнай зүбшөөхэб. ⁴ «Энэ болбол Эзэнэй үргөө, Эзэнэй үргөө, Эзэнэй үргөө» гэһэн дэмы найдуулһан хуурмаг үгэнүүдтэ бү этигэгты. ⁵ Хэрбээ ажабайдалаа болон үйлэ хэрэгүүдээ үнэхөөр заларуулан заһабалтнай, бэе бээдээ үнэн сэхээр хандадаг болоо һаатнай, ⁶ ерүүл хүниие, үншэн хэнзые, бэлбэһэн эхэнэрые харшалангүй, ямаршые гэм зэмэгүй хүниие энэ орон нютагта алангүй, гай тодхор асардаг ондоо бурхадта мүргэхээ болёо һаатнай, ⁷ үбгэ эсэгэнэртэтнай хэтэ мүнхэдөө Минии үршөөһэн энэ газарта, энэ орон нютагта таанадые саашадаашье ажаһуухыетнай үлөөхэб.

⁸ Үзөөрэйгты, таанад худал хуурмагта найдажа байнат, энээнһээ аша үрэ гарахагүй! ⁹ Таанад хулгай хэжэ, алажа, забхайржа, худалаар тангариглажа, Баалда үргэл үргэн, мэдэхэгүй ондоо бурхадта мүргэжэ байгаад, ¹⁰ энээнэй удаа ерэжэ, Минии нэрээр нэрлэгдэһэн энэ үргөө соо урдамни зогсоод, «Бидэ абарагдаади!» гэжэ хэлэнэт. Тиигээд эдэ бүхы жэгшүүрилтэ зүйлнүүдые саашадаашье хэжэл байнат. ¹¹ Минии нэрээр нэрлэгдэдэг энэ үргөө, танай һанамжаар, дээрмэшэдэй үүр болоо юм гү? Үзөөрэйгты, Би бүхы юумэ хаража байнаб! ¹² Намае хүндэлхэ газар болгон түрүүшээр Шилоодо шэлэһэн газартамни ошоожо, арад түмэн Израилиимни муу муухай ябадалһаа боложо тэдээндэ юу хэһыемни харыт. ¹³ Би таанадта оло дахин хэлээ һэм, теэд таанад дуулаагүйт, Би таанадые дуудаа һэм, теэд харюусаагүйт. Мүнөө хадаа эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүдэйтнай түлөө ¹⁴ таанадай найдадаг, Минии нэрээр нэрлэгдэдэг үргөөдэ болон таанадта, үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэһэн газартаа Би Шилоодо хандаһантайдал адляар хандан, үйлэ хэрэг хэхэб! ¹⁵ Таанарай аха дүү болохо Эпрааимай бүхы үри һадаһадые гарган хаяһан шэгээрээ Би таанарые Өөрын хажууһаа гарган хаяхаб. Би, Эзэн, энээниие айлалдхана мүн!

Арад зон Эзэнэй мэдэлһээ гаранхай

¹⁶ – Ерэмия, ши хадаа энэ арад түмэнэй түлөө бү зальбара, бү уйла, маани мэгзэм бү үргэ. Намае бү гуй. Юуб гэхэдэ, Би шамае дуулахагүйб. ¹⁷ Иудын хотонуудаар болон Иерусалимай үйлсэнүүдээр юу хэжэ байһыень ши харанагүй гүш? ¹⁸ Үхибүүдынь түлөө суглуулжа, эсэгэнэрын гал носоожо, эхэнэрнүүдынь Тэнгэрийн хатанда бообо

хэхын тула талха зуурана. Намайе гомдоохын тула тэдэ ондоо бурхадта сэргэм үргэнэ. ¹⁹ Теэд тэдэ Намайе гомдооно гү? Үгы! Тэдэ өөхэдыгөө бузарлан, өөхэдыгөө гомдохооно.

²⁰ Тиимэхэ Би, Эзэн Бурхан, Өөрынгөө бушаганама уур хилэнгые үргөөгэй оршодог энэ газар дээрэ, хүн ба адагуусан дээрэ, талын модод ба газарай үрэ жэмэс дээрэ буулгахам. Гал дүлэн носожо, хэншые тэрэниие унтараажа шадахагүй.

²¹ Израилиин Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана: Израилиин арад түмэн, таанад түгэс шатаалта үргэл хэдэгта, тиихэдэ үшөө үлэһыень өөхэдөө эдихэдэ хамаагүй үргэл гэдэг байнат. Бултыеньшые эдиит! ²² Би таанадай үбгэ эсэгэнэрые Египедэй орон нютагһаа гаргахадаа, түгэс шатаалта үргэл тухай хэлээгүй, захираашыегүй бэлэйб. ²³ Гансал Минии үгэ дуулажа, Би тэдэнэй Бурхан, тэдэ Минии арад түмэн болохыень, тэдээндэ һайн байхын тула Минии захиһаар ажаһуухыень айладхан захираа һэм.

²⁴ Гэбэшые тэдэ Минии үгэ дуулаагүй, анхаралаа хандуулаагүй, харин үсэд, муу сэдхэлэйнгээ табисуураар ажаһуужа, өөхэдыгөө хойшо татаба.

²⁵ Таанадай үбгэ эсэгэнэрэй Египедэй орон нютагһаа гараһан тэрэ үдэрһөө хойшо мүнөө хүрэтэр Би таанадта бүхы зарасанараа – лүндэншэдөө дахин-дахин эльгээжэл байгааб. ²⁶ Теэд таанад Минии үгэ дуулаагүйт, шэхээ табяагүйт, үсэрхэжэ, үбгэ эсэгэнэрһээ бүри муу болоот.

²⁷ Ерэмия, эдэ бүхы үгэнүүдые шинии хэлээшые һааш, тэдэ шамайе шагнахагүй. Тэдэниие дуудаашые хаш, тэдэ шамда харюусахагүй.

²⁸ Тиихэдэнь тэдээндэ «Энэ үндэһэн арад Эзэнэй, өөрынгөө Бурханай, үгэ дууланагүй, хургаал абанагүй. Үнэн зүб юумэн хосороо, тэдэнэй аманһаа бэшэ гарахагүй!» гэжэ хэлээрэй.

Бэн-Һинноомой хүндыдэ хэһэн нүгэл

²⁹ Иерусалимай улад зон,
үһеэ тайража хаяад,
нюсэгэн добо толгой дээрэ гашуудан уйлагты.
Юуб гэхэдэ, Би, Эзэн,
энэ үе удамда уурлан хилэнтэжэ,
голожо, орхибоб.

³⁰ Иудын улад зон Минии хараһаар байтар муу муухай юумэ үйлэдөө. Минии нэрээр нэрлэгдэдэг үргөө соо тэдэ өөхэдынгөө шүтөөнүүдые табиба. Тиигээд тэрэ үргөө бузарлагдаа. ³¹ Басагад, хүбүүдээ галда шатаахаяа Бэн-Һинноомой хүндыдэ Тоопэт гэжэ нэрэтэй мүргэлэй обоо зохёон тэдэ түхээрбэ. ³² Үзөөрэйгты, Тоопэт бэшэ, Бэн-Һинноомой хүнды бэшэ, харин Хюдалгын хүнды гэжэ энэнь нэрлэгдэхэ үдэрнүүд ерэхээе

байна. Тоопэдтэ хүдөөлүүлхэ газар дуталдажа эхилхэ. ³³Эдэ зоной һэенүүд тэнгэрийн шубууд болон газарай арьяатанай эдишэ болохо. Тэдэниие үргөөхэ хүн олдохогүй. ³⁴Энэ газар ханха зайдан болохо. Иудын хотонуудаар болон Иерусалимай үйлсэнүүдээр зугаа нааданай, баяр баясхалангай абяа дууе, түрэ найрай жаргалтай абяа Би таһалдуулхаб!

8 ¹Тэрэ үедэ Иудын хаашуулай, ноёдойнь, санаартадай, лүндэншэдэй, Иерусалимай ажаһуугшадай яһануудые зон булашаһаань гарган хаяха. ²Дуратай, алба хэдэг нара, нара болон мүшэд доогуурнь яһануудыень тараажа тэдэ хаяхал. Тэдээнтэй зүбшэдэг, мүргэдэг, хүгэдэн унадаг тэдэ байгаа ха юм. Яһаниинь суглуулагдан хүдөөлүүлэгдэхгүй. Шэбхэ мэтэ тэрэ газарай хүрьһэн дээрэ хэбтэхэ. ³Харин амиды мэндэ үлэһэн зон, энэ муу муухай угсаатанай үлдөөсэ зон, амиды байхаһаа үхэхэмнай дээрэ гэжэ тоолохо. Минии тэдэниие үлдэн гаргаһан бүхы газарта амиды мэндэ үлөөшэдынь тиигэжэ ханахал. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!

Нүгэлэй түлөө хэлээлтэ

⁴Эзэн Өөрынь арад түмэндэ иигэжэ хэлэхыемни захираа:
– Хүн унабал, дахин бододоггүй юм гү? Харгыһаа хадуурбал, һөөргөө бусад аггүй юм гү? ⁵Юундэ таанад, Иерусалимай улад зон, Намһаа буруу хараһан харгыгаараа саашаал дугташажа байнабта? Таанад шүтөөнүүдөө орхихо дурагүй, Намда бусахаяа арсанат. ⁶Би һайса шагнааб, теэд таанад үнэн сэхээ хэлэнэгүйт. Хэншые муу муухай хэрэг тухайгаа гэмшээгүй. Хэншые «Би юу буруу хээбиб?» гэжэ һураагүй. Тулалдаан руу дабшан орожо байһан мориндол адли хүн бүхэн өөрын шэглэлээр ябаһаар лэ байна. ⁷Хилэн шубууншые хүрэтэрөө бусаха сагаа мэдэдэг. Түүтэй шубуун, хараасгай болон тохорюун аянай сагаа ойлгодог. Харин таанад, Минии арад зон, ёһо гуримыемни мэдэнэгүйт. ⁸«Сэсэн мэргэмди, Эзэнэй хуулинуудые мэдэнэбди» гэжэ таанад яжа хэлэжэ шаданабта? Харыт, хуулинуудни худал бэшээшэдээр хубилгагдаад байнал. ⁹Сэсэн мэргэн тэдэ зон нэрээ хухараа, мэгдэшоо, баригдаа, Эзэнэй үгэ тэдэ буруушааба – тийхэдэ тэдэ мэргэн ухаатай болоно гү? Үгы. ¹⁰Тиимэһээ Би һамгадыень бусад зондо, тэдэнэй таряалангуудые шэнэ эзэдтэ үгэхэб. Юуб гэбэл, тэдэ бултадаа, бага, ехэгүй, ашаг олзо олохо гэжэ шунанхай. Лүндэншэнһөө эхилээд, санаартан хүрэтэр зониие мэхэлнэ. ¹¹Минии арад зоной шархые оройдоол багахан шулгархай мэтээр эмшэлнэ. «Бүхы юумэн һайн» гэлдэхэ, харин һайн юумэн үгыл. ¹²Арад зомни, өөһэдынгөө үйлэдэһэн жэгшүүритэй юумэнһээ таанад эшэнэ гээшэ гүт? Үгы!

Таанад оройдоошье эшэнэгүйт. Яажа улайдагыешье мэдэхэгүй байнат. Тиймэхээ бусад арадтай адли унан халахат. Шүүбэрлхэ сагтам таанад халгаагдахат! Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

¹³Тэдэнэй ургасые үгы хэхэб. Үзэм жэмэсэй эшэ дээрэ нэгэшье үзэм үлэхэгүй, инжирэй модон дээрэ инжир бултадаа үгы болохо, набша хагдарха. Минии тэдэндэ үгэһэн газар нютагыше тэдэнэй бэшэ болохо.

¹⁴Зон һабир-шэбэр хоорондоо хөөрэлдэнэ:

– Юундэ бидэ амгалан һуужа байнабиди? Суглараад, бүхэлэлтэтэй хотонууд руу ошожо, тэндэ амгалан байдал амжаял!

– Эзэнэй урдаһаа нүгэл үйлэдэһэндэмнай Тэрэ маанадай үхэхые тодорхойлоо, хоротой уһа уухыемнай үгөөл! ¹⁵Амгалан тайбаниие хүлээһэмнай, ямаршье һайн юумэн ерэбэгүй. Бурхан бидэниие хүлисэхэ гэжэ найдаһамнай, аймшагтай юумэн болобо. ¹⁶Дайсаднай – Даанай хотонуудта! Моридойнь турьяхые дуулаабди. Адуунайнь инсагаалха абяанһаа бүхы газар доһолно. Дайсад ерэжэ, орон нютаг, тэндэ байгааша бүхы юумэ, хото болон ажаһуугшадыень залгин халгаахань.

¹⁷«Үзөөрэйгты, Би таанадай урдаһаа могойнуудые, ямаршье шэбшэлгээр шэбшэгдэхэгүй хорото могойнуудые эльгээхэм. Тэдэ таанадые хадхаха», – гэжэ Эзэн тунхаглажа байна.

Арад тухайгаа Ерэмиягай сэдьхэл зобоно

¹⁸ Минии уй гашуудал эдэгэшэгүй,
зүрхэ сэдьхэлни үбдэнэ.

¹⁹ Шагныт! Арад зоноймнай
алас холын оронһоо:
«Эзэн Сиондо бэшэ байхагүй гээшэ гү?»

Сионой Хаан тэндээ үгы юм гү?»
гэжэ хашхархань дуулдана.

Эзэн тэдээндэ иигэжэ харюусаа:

«Шүтөөнүүдтэ мүргэжэ,
аша туһагүй хариин бурхадта зальбаржа,
таанад Минии уур сухал хүргөөт.

Юундэ тиигээбта?»

²⁰ Улад зон хашхаралдана:
«Ургаса хуряаха саг үнгэрөө, зун дууһаа.
Харин бидэ абарагдаагүйбди».

²¹ Арад зонойнгоо зобоходо,

- зүрхэ сэдхэлни зобоно.
Уйдхартай барагар байнаб,
угаа хүрдэнхэй ябанаб.
22 Галаадта* эм дом байгаал ааб даа.
Тэндэ эмшэн байгаал бэээ.
Теэд юундэ минии арад түмэн
эдэгэхэгүй байгаа гээшэб?!

- 9**¹ Минии толгойн
уһаар дүүрэн байгаа һаань,
минии нюдэдэй
нулимсын булаг болоо һаань,
алагдаһан улад зонойнгоо хойноһоо
үдэр, хүнигүй уйлаха һэм.
2 Элһэн сүл губида аяншадай хонохо газар
намда байгаа гээшэ һаань,
өөрын арад түмэнөө орхижо,
тэдэнһээ ошохо байгааб.
Тэдэ бултадаа забхайрагшад,
урбагшадай үүр гээшэл!
3 Татаһан хурша ном мэтэ
худал хэлэтэйл тэдэ.
Энэ газар нютагта худал үгэ
үнэн сэхэхээ хүсэтэй болоо.
«Минии арад муу муухай юумэ
хойно хойноһоо үйлэдэнэ,
Намае Бурхан гэжэ тоногүй», – гээд
Эзэн айладхана.
4 Хүн бүхэн хүршэһөө болгоомжолог,
ямаршы аха дүүдээ бү этигэг.
Юуб гэбэл, нэгэ ахань нүгөөдөөэ
ула мүрөөрнь гүрдэнэ,
хүршэнь нүгөө хүршэээ
худалаар хоблоно.
5 Хүн бүхэн хүршэээ мэхэлжэ,

* 8:22 Галаад – Иордан голы саада тээ байдаг хизаар орон, эм домоороо мэдээжэ.

- үнэн сэхэээ хэлэдэггүй,
худал хэлэхэдээ нурамхи болонхой,
нүгэл хэлгэдэ бүхы хүсэээ зорюуланхай.
- 6 Харата ханаанай оршон соо ажаһуунат.
Өөһэдөөшье угаа харатайт.
Арад түмэнэйнь Өөрыень буруушаанан тухай
Эзэн айладхаа.
- 7 Тиимэ ушарһаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
иигэжэ тунхаглаа:
Түмэрэй шанар мэдэхын тула
хайлуулжа шалгадаг гээшэл.
Тэрээндэл адляар Өөрынгөө арадые шалгахам.
Бэшэ ондоо арга үгы.
- 8 Тэдэнэй хэлэн – хорото годли,
тэдэ хододоо худал хэлэдэг.
Хэн нэгэн хүршэтэээ найнаар амаараа хөөрэлдэбэшье,
дотороо урьха занга тэрээндэ бэлдэжэ байха юм.
- 9 Иимэ зүйлэйнь түлөө Би
тэдэниие хэһээхэгүй юм гүб?!
Иимэ арад түмэнһөө
үһөөгөө абахагүй юм гүб?!
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхаа мүн!
- 10 Уула тухай уйлажа, ори дуун болохоб.
Үргэн талын бэлшээринүүд тухай
гашуудан бархирхаб.
Тэдэ зэлүүд хооһон болоо,
тэрээгүүр хэншье гарахагүй.
Үхэр хүрэгэй мөөрэхэнь дуулданагүй,
огторгойн шубууд, бүхы ан арьяатан
зугадан тэрьедээ.
- 11 Эзэн айладхана:
«Иерусалимые хандархан шулуун обоо,
сүүбэн шонын үүр болгохоб.
Иудын хотонуудые ажаһуугшадгүй
хооһон болгохоб».

Юундэ энэ орон нютаг хооһорооб?

¹² Би асуубаб: «Эзэн, юундэ энэ орон нютаг хооһорооб? Хэнэйшье дээгүүрнь гарахын аргагүй болотороо юундэ тэрэ элһэн сүл губи мэтэ

хооһорооб? Энээнине ойлгожо шадаха сэсэн мэргэн хүн хэн бэ? Энээнине сонсохо тухай хэндэ Та айлдхана байнабта?»

¹³ Эзэн харюусаба:

– Ушарынь гэхэдэ, тэрэ арад Минии зааһан хуулиие орхижо, үгьемни дуулабагүй, Минии айлдханаһанай ёһоор үйлэ хэрэг ябуулбагүй. ¹⁴ Харин үсэрхэжэ, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хургаһанай ёһоор Баалда мүргэн-шүтэн байба. ¹⁵ Тиимэһээ Минии, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай, иимэ арадтай юу хэхые шагнагты: хараарайгты, хорлохын тула тэдэниие үрмэдэһөөр хооллулхаб, хүлһэтэй уһаар ундалуулхаб. ¹⁶ Би тэдэниие өөһэдыньше, үбгэ эсэгэнэрэйньше мэдээгүй үндэһэ яһатанай дунда тараахаб. Тэдэниие дууһан хюдатараа хойноһоонь сэрэг ябуулжал байхаб.

¹⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айлдхана:
 Һайса бодожо үзэгты!
 Тиигээд хүдөөлгэндэ уйлан дууладаг
 эхэнэрнүүдые дуудагты!
 Эрхим иимэ дуушадые ерүүлхээр
 хүниие эльгээгты.

¹⁸ Улад зон иигэжэ хэлэбэ:
 «Хүдөөлгэнэй гашуудалтай дуу
 бидэндэ дуулахаяа
 тэдэ яаралтай ерэг,
 нюдэнһөөмнай нулимсын дүһалтар,
 нюдэнһөө нёлбоһоной
 урасхал мэтэ урдатар
 дуулаг лэ».

¹⁹ Сионһоо ори дуун соностоно:
 «Аа, бидэнтэй сүйд болоо!
 Гутамшаг бузар юумэндэ орообди!
 Газар нютагаа орхихо баатай болообди,
 манай гэрнүүд һандаргагдаа».

²⁰ Би, Ерэмия, хэлээ һэм:
 «Эхэнэрнүүд, Эзэнэй үгые шагнагты!
 Тэрэнэй айлдхал анхарагты!
 Басагадаа шаналан гашуудаха ёһололдо,
 хүн бүхэнөө – гашуудалай дуунда хургагты.

²¹ Үхэл сонхоорнай дамжан ороно.
 Үйлсэнүүдһээ үхи хүүгэдые,

- хотын талмайнууднаа эдир хүбүүдье
усадгахын тула
үхэл хатал ордонгууд руумнай орожо байна.
- 22 Зоной хэе хүүрнүүд
задагай талмайнууд дээрэ
шэбхэ мэтэ хэбтэхэ,
таряа хадагшын хүүлээр
хэнэйшые суглуулхагүй
таряанай боолтонууд мэтэ.
Эдэ үгэнүүдые минии соносохые Эзэн захираа».
- 23 Эзэн иигэжэ айладхана:
Мэргэн хүн мэргэн ухаагаараа,
хүсэ шадалтай хүн шадалаараа,
баян хүн эд баялигаараа бү найрхаг.
- 24 Харин найрхагша нэгэн
Намае газар дэлхэй дээрэ
хайра энэрэл, хэрэг шүүбэрлгэ болон
үнэн зүбые үйлэдэгшэ Эзэн мүн
гэжэ ойлгодог, мэдэдэгээрээ найрхаг лэ.
Энээндэ Би дуратай байхалби.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

²⁵⁻²⁶ Эзэн иигэжэ тунхаглана: «Египедэй, Иудын, Эдоомой, Ам-моной, Мохаабай болон элхэн сүл губида ажаһуудаг, ханшагайнгаа үһэ тайрадаг зоние Минии шүүбэрлхэ саг дүтэлжэ байна. Эдэнэр бэлгээ отолуулаагүй. Харин Израилийн улад зон бэлгээ отолууланшые наа, энэ ёһололой далда удхые – Намтай хэлсээгээ сахиха гэшые дүүргээгүй».

Шүтөөнүүдтэ бэшэ, үнэн зүйлнүүдтэ мүргэгты

- 10**¹ Израилийн улад зон, Эзэнэй таанадта айладхажа байһан үгэ шагнагты! Тэрэ иигэжэ айладхана:
- 2 Ондоо үндэнэ яһатадай
ажабайдалые бү нажаалдагты.
Тэдэнэй айдаг тэнгэрийн дүлгэ тэмдэгүүдхээ бү айгты.
- 3 Эдэ арадуудай шажан мүргэлынъ юуншые бэшэ.
Ой соо модо отолоод,
модошо дархан хүхөөр тэрэниие болбосоруулна.
- 4 Тиигээд мүнгөөр болон алтаар шэмэглэдэг.
Ганхахагүйн тула тэрэниие хадаана, алхаар бүхэлдэг.

- 5 Тэдэ шүтөөнүүд огородой мануухай мэтэ,
дуугаржа шадахагүй.
Ябажа шадахагүй байхадань
тэдэниие үргэжэ зөөдэг гээшэ.
Тэдээнһээ бү айгты!
Тэдэ хоро хэжэ шадахагүй,
мүн тиихэдэ һайниешье хэжэ шадахагүйл.
- 6 Эзэн, Тандал адли хэншые үгыл!
Та агууехэт.
Танай нэрэ агууехэ ба хүсэн түгэлдэр!
- 7 Бүхы зон Таниие,
үндэһэ яһатадай Хааниие, хүндэлхэ ёһотой.
Үнэхөөр энэ Танда зохистой.
Үндэһэтэдэй бүхы сэсэн мэргэн зоной дунда,
хаашуулайнь дунда Тантай адли хэншые үгы.
- 8 Модон шүтөөнүүд юундэ һургаха юм?
Тэдэ бултадаа тэнэг, мунхаг.
- 9 Шүтөөнүүд – дэлхэйн нэгэ захаһаа, Таршиишһээ асарагдаһан,
дабтаһан мүнгэн,
нүгөө захаһаань, Упаазһаа асарагдаһан алтан,
уран гартанай бүтээл.
Тэдэнэй хубсаһан номин хүхэ
болон шад улаан үнгэтэй.
Шадамар бэрхэ зон тэдэниие бүтээгээ.
- 10 Харин Та, Эзэн,
ори ганса, үнэн бодото Бурхан болонот.
Та – амиды Бурхан,
хэтэ мүнхэдөө зонхилдог Хаан гээшэт.
Танай уур сухалһаа
газар дэлхэй доһолжо,
үндэһэ яһатан Танай уур хилэн тэсэжэ шададаггүй.
- 11 Таанад, улад зон, үндэһэ яһатанда иигэжэ хэлыт: «Огторгой
болон газарые бүтээгээгүй бурхад үгы хэгдэжэ, хүрьһэтэ дэлхэй дээ-
рһээ халиха».

Эзэндэ магтаал

- 12 Эзэн Өөрын хүсэ шадалаар
газар дэлхэе бүтээгээ,
Өөрын мэргэн ухаагаар

- юртэмсье тогтоогоо,
Өөрын оюун ухаагаар огторгой татаа.
- 13 Абяа гарахадань, тэнгэрийн уһан хүржигэнэнэ,
газар дэлхэйн адагһаа Тэрэ үүлэнүүдые хөөрүүлнэ,
аадар бороогой үедэ сахилгаа түхөөнэ,
агуулануудһаа һалхи эльгээнэ.
- 14 Улад зон булта мунхаг, ойлгосо мэдэсэгүй байна.
Шүтөөн бүтээгшэ өөрынгөө нэрэ гутаана,
юуб гэбэл, тэрэнэй шудхамал хүрэгүүд
худал хуурмаг, амигүй онгод бшуу.
- 15 Тэдэ юуншье бэшэ,
энеэдэ-нааданай зүйл.
Эзэнэй шүүбэрилхээ ерэхэдэнь,
үгы хэгдэхэ.
- 16 Яковай Бурхан тэдээндэ адли бэшэ!
Тэрэ болбол Хамагые Бүтээгшэ,
Израиль – Тэрэнэй Өөрын арад, мэдэлэйнь албатан.
Нэрэ хүндэнь – Түмэн Сэрэгтэ Эзэн мүн.

Сүлэлгэдэ ошолго ойртоо

¹⁷ Иерусалимай улад зон, таанад бүһэлэлтэдэ байнат! Өөрынгөө эд зөөри суглуулагты. ¹⁸ Эзэн иигэжэ айладхана: «Иудын улад зониие энэ орон нютагһаа гарган хаяхаб! Хэншье хоргодожо-хорожо шадахагүй, зон ехэ зобохо-тулиха».

- 19 Оо, ямар үбшэнтэйб! Би зобошооб.
Минии шарха эдэгэшэгүй.
Харин би «энэ үбшэн тэсэжэ шадахаб» гээд һанаа һэм.
- 20 Минии майхан дээрмэдүүлэгдээ,
минии ооһорнууд таһаранхай.
Улад зомни намһаа ошоо,
хэншье үлөөгүй.
Майхангыем табиха,
хүшэгэнүүдыем татаха
хэншье үгы.
- 21 Манай удамаршад тэнэг,
Эзэнһээ зүбшэл, заабари асуунагүй.
Тиимэһээ тэдээндэ аза талаан үгы,
арад зониинь тараагдан нүүлгэгдээ.
- 22 Шагнагты! Иимэ һураг дуулдаба!

- Иудын хотонуудыг хоонон,
сүүбэн шонын үүр болгохоёо
хойто зүгэй орон нютагһаа
ехэ шууяатай сэрэг гаража байна.
- 23 Эзэн, би мэдэнэб:
өөрынгөө хуби заяае
хүн өөрөө мэдэхэ бэшэ,
өөрынгөө ажабайдалыг хэншье ударидан ябажа шадахагүй.
- 24 Өөһэдынгөө улад зониие хэхээхэдэ,
уур сулалгүйгөөр,
үнэн зүбөөр хэхээгүт, Эзэн!
Маанадыг бү хюдыт!
- 25 Танда мүргэдэггүй үндэнэ яһатан дээрэ,
мүн Таниие тоодоггүй улад зон дээрэ
уур хилэнгээ адхыт.
Тэдэ арад зонииетнай алаа,
һалгаагаа, хюдаа,
орон нютагыемнай һандаргаагаа.

Хэлсэн тухай

11 ¹Эзэн намда айладхаба:
² – Энэ хэлсэнэй үгэнүүдые шагнажа, Иудын болон Иеру-
салимай улад зондо дуулга. ³Израилиин Эзэн Бурхан иигэжэ айладха-
на: Хэлсэнэй үгэнүүдые сахин дүүргэдэггүй хүн бүхэн хараал шэрээл
шэнгээхэ. ⁴Түмэр хайлуулдаг зууха мэтэ Египедэй орон нютагһаа
таанадай үбгэ эсэгэнэрыг гаргахадаа, Би энэ Хэлсээ тэдэндэ захин
заабарилаа һэм. Минии үгэ дуулажа, захирһан бүхы юумьемни дүүр-
гэжэ байхыень Би тэдэндэ захин хэлээб. Тиигэбэлнь, тэдэ Минии арад
түмэн, Би тэдэнэй Бурхан болохо байһан тухайгаа айладхаа бэлэйб.
⁵Тиигэбэлнь, хүн далайн, зүгын балай урдажа байһан, мүнөө тэдэнэй
эзэлжэ байгаа газар нютагыг үгэхэб гэжэ элинсэг хулинсагтань тан-
гариглаһан тангаригаа бэлүүлхэ байгааб.

Би харюудань:

– Мүн даа, Эзэмни! – гэбэб.

⁶Тиихэдэм Эзэн намда:

– Эдэ бүхы үгэнүүдые Иудын хотонуудаар болон Иерусалимай үйл-
сэнүүдээр соносохо. Хэлсэнэй үгэнүүдые анхаржа, сахин бэлүүлхыень
зондо хэлээрэй. ⁷Египедэй орон нютагһаа гаргаһан тэрэ үдэрһөө хойшо
мүнөө хүрэтэр Би таанадай үбгэ эсэгэнэрыг Минии үгэ дуулаха тухайн

захиржа, хэргылжэ, оло дахин хануулаа хэм. ⁸Гэбэшье тэдэ үгыем дуулабагүй, анхаралаа хандуулбагүй, хүн бүхэн үсэд, муу зантай байһан зандаал байгаа бэлэй. Хэлсээ сахин дүүргэжэ байха тухай тэдэндэ захяа хэм, теэд тэдэ дүүргэжэ байгаагүй. Ушар тиимэһэнь Би хэлсэн соо хэлэгдэнэн бүхы хэхээлтэнүүдые тэдэндэ шэглүүлээ хэм, – гэжэ айладхаба.

⁹Тиигээд Эзэн намда:

– Иудын хан түрын болон Иерусалимай зон Минии урдаһаа нюуса хэлсээ зохёон байгуулаа. ¹⁰Минии үгэ дуулахаһаа татагалзаһан уг унгиингаа нүгэл шэбэлдэ тэдэ эрьен бусажа, ондоо бурхадта мүргэжэ эхилбэ. Израилин болон Иудын үри һадаһад үбгэ эсэгэнэртэйн Минии байгуулһан хэлсээе эбдэбэ. ¹¹Тиимэһэ Би, Эзэн, тэдэнэй зугадажа шадахын аргагүй гай тодхор тэдээн руу шэглүүлхэб гэжэ сонсоһоноб. Намһаа туһа эрин тэдэнэй хашхаралдахада, Би дуулахагүйб! ¹²Тиихэдэ Иудын хан түрын болон Иерусалимай улад зон санзай урдань ууюулдаг бурхадтаа ошожо, туһа эрин дуудаха, теэд тэдэнь гай гасалангайн үедэ оройдоошье туһалха-абархагүй. ¹³Иудын хан түрын хото бүхэндэ өөрын бурхан бии. Иерусалимай үйлсэ бүхэндэ жэгшүүритэй муухай юумэндэ үргэлэй шэрээ табигдаа, Баалда санзай ууюулхын тула тэдэ бодхоогдоо. ¹⁴Ерэмия, эдэ зоной түлөө бү зальбара, бү уйла, бү гуй Намайе! Гай тодхорто ороходоо Намайе тэдэнэй дуудахада, Би шагнахагүйб.

¹⁵ Минии дуратай амараг*,
муу юумэ хэдэг аад,
Минии үргөөдэ байха ямар эрхэтэйбши?
Үргэлэй мяха шамһаа
яажа би абахабиб?
Муу муухайе хэхэдээ,
ши баярладаг ха юмши.

¹⁶ Үзэсхэлэн һайхан, жэмэстэй,
ногооржо байһан чидун модон гэжэ
Би шамайе нэрлээ хэм.
Харин мүнөө ехэ аадарай дуу-шуугаар
Би шам руу гал эльгээн носообоб.
Тиигээд мүшэрнүүдшни шатан һалаба.

¹⁷ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израиль болон Иудын хан түрэ байгуулааб. Харин мүнөө тэдэндэ гай тодхор ушаруулхаб гэжэ занажа байнаб. Тэдэ өөһэдөө эдэ бүгэдые өөр дээрээ татаа, юуб гэхэдэ, Баалда санзай ууюулжа, Минии уур сухал тэдэ хүргөө ха юм.

* 11:15 Иудын хан түрэ гү, али Иерусалим хото иигэжэ нэрлэгдэнэ ха.

Ерэмиягай урдаһаа нюуса хэлсээн

- 18 Эзэнэй намда харуулхадань,
би ойлгобоб.
Тэдэ зоной муу муухай хэрэгүүдынь
Тэрэ намда нээжэ харуулаа.
- 19 Үүсэлүүлхээр хүтэлэгдэн ябажа байһан
номхон хурьган мэтэ байгаа бэлэйб.
Урдаһаамни муу юумэ дайсадай зохёожо байһые мэдээгүй һэм:
«Жэмэстэйнь хамта модо отолжо унагаая,
тэрэниие хүдан һалгаая,
тиихэдэмнай хурьһэтэ алтан дэлхэй дээрэ
улад зон тэрээн тухай мартаха», –
гэжэ тэдэ хэлсэжэ байгаал.
- 20 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн!
Та үнэн зүбөөр шүүбэрилнэт.
Зоной зүрхэ сэдхэл, һанаан бодол
шалган туршадагта.
Би Танда зарга хэрэгээ даалгааб.
Тиимэһээ тэдэнһээ үһөөгөө абахыетнай
би хараһуулби, зүбшөөгьт.
- 21 Анатоот хотын зон намайе алахая һанаа. Эзэнэй нэрэһээ абарал
буулгахая болёогүй һаамни, тэдэ намайе алаха тухайгаа хэлээ һэн.
- 22 Тиихэдэнь Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхаа:
– Би тэдэниие хэхээхэб! Залуушуулынь дайн дажарта алуулха,
үхи хүүгэдынь туража үхэхэ. 23 Би Анатоодой зоние хэхээхэ сагаа
тодорхойлооб. Тэрэ сагай ерэхэдэ, хэнииньшые амиды мэндэ үлэхэгүй.

Ерэмия Эзэндэ хандана

- 12** ¹ Эзэмни, минии Тантай зарга хэрэг ябуулаа һаа,
Та хододоо үнэн зүб байхат.
Гэбэшье Би Тантай үнэн шударгы ёһын хэрэгүүд тушаа
адхаг һэжэгтэ баригдан хөөрөлдэхэ байнаб.
Муу ябадалтайшуулда юундэ аза талаан туданаб,
этигэлгүй, зүй буса зон юундэ хашалгүй амар байнаб?
- 2 Һуулган тарихадатнай, тэдэ үндэһэлөө.
Ургажа, үрэ жэмэсшые үгэдэг болоо.
Танай нэрэ тэдэ аманһаа унагаадаггүй,
гэбэшье зүрхэ сэдхэлдээ сахидаггүй.
- 3 Харин, Эзэн, Та намайе мэдэнэт,

- миний юу хэдэгыг харанат,
Танда дуратайем ойлгонот.
Үүсэлэгдэхэ хонид мэтээр
тэдэниие шэрэжэ,
налгаагдаха үдэр хүрэтэрынь
тэдэниие тусгаар харууһалыт.
- 4 Газар нютагнай хэды болотор
уйдхар гашуудалда абтажа,
хүдөө талын ургаса ногоон
хатажа-гандажа байха юм?
«Бидэнтэй юун болохыг
Бурхан мэдэнэгүй» гэжэ зон хэлсэнэ.
Муу муухай эдэ зонһоо боложо,
амитад болон шубууд хосорно.
- 5 Эзэн иигэжэ айладхаба:
Ерэмия, хэрбээ ши
гүйгөөшэдтэй гүйжэ,
ядараа, эсээ хадаа
моридтой яажа урилдажа шадахабши?
Хэрбээ ши салуу, үргэн нютагта
бүдэрэн унажа байбал,
Иорданай бүтүү шэрэнги соо
яаха болонош?
- 6 Аха дүүнэршни, түрэл түтимшни хүрэтэрөө
шамда урбаад байна.
Тэдэ шам тухай муу юумэ хэлэнэ.
Һайн үгэ нюурташни хэлээшье хадань,
тэдээндэ бү этигэ.

Өөрын арадта Эзэнэй гомдол

- 7 Би Израилие орхижо,
Өөрынгөө арад түмэниие хаяаб.
Дуратай арад зоноо
дайсадайнь мэдэлдэ үгөөб.
- 8 Шэлэнэн зомни урдаһаам эсэргүүсэбэ.
Ой соохи арсалан мэтэ
тэдэ нам руу архирба.
Тиимэхээ Би тэдэниие үзэн яданаб!
- 9 Мяхаша шубуудта тойруулан тоншуулжа байһан

- эрээ-марьяан шубуун мэтэл
шэлэһэн арадни.
Ябажа, талын бүхы арьяатание суглуулагты!
Ерэг, залгиха юумэн олдохол.
- 10 Хариин олон удамаршад
үзэмэй модоной сэсэрлигыем халгаагаа,
дуратай газарыем дэбһэжэ,
үнэһэн тобороог болгоо,
дуратай газарыем
һандархай хоохон дайда болгобо.
- 11 Энэнь ээлүүд хоохон,
эзэгүй болоод, Минии урда уйлажа байна.
Бүхы газар нютаг ханха зайдан болоо.
Хэншье тэрэниие хайхарнагүй.
- 12 Сүл губиин нюсэгэн добо толгойгоор
һүйд хэгшэд ябажа байна.
Бүхы орон нютаг хюдахаяа
дайн дажар үүсхэхэб.
Ямаршье амитанда амгалан байдал таһалдаха.
- 13 Минии арад зон шэниисэ тариһан аад,
үрмэдүүл хуряжа абаба.
Тэдэ эсэн ядараа,
гэбэшье ямаршье ашаг олзо олоогүй.
Өөһэдынгөө ургасаһаа тэдэ эшэг лэ!
Дүлэтэһэн уур сухални иимэл!

Израилиин хүршэнэр тушаа

14 Эзэн иигэжэ айладхана:

– Минии арад түмэн болохо Израильда заяаһан газар орондом добтологшо хүршэнэр тухайнь: хараарайгты, ургамал үндэһөөрнь таһа татажа гаргаһандал, Би тэдэниие газар нютагһаань гаргахаб, Иудын хан түрье тэдээнһээ абархаб. 15 Гаргаһанайнгаа удаа Би тэдэниие дахин хайрлан, үндэһэн арад бүхэниие өөрынь газарта, өөрынь орон нютагта бусаан абаашахаб. 16 Хэрбээ тэдэ Минии арад зоной шажан мүргэл даган абажа, Баалай урда Минии зониие тангариглажа хургаһандал, Минии нэрээр «Бурхан үзэг!» гэжэ тангариглажа байгаа хаа, тэдэ Минии арад зоной нэгэ хуби болохо. 17 Харин Минии үгэ дуулаагүй арад түмэниие Би үндэһөөрнь халгаажа, дууһан усадхахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Маалинга бүхэ

13¹ Эзэн намда:

– Ерэмия, ши ошожо, маалинга бүхэ худалдан абаад, бэлхүүхээрээ бүхэлэ, гэбэшье тэрэниие уһанда бү оруулаарай, – гэжэ айладхаба.

² Тиимэһээ би Эзэнэй захирһанай ёһоор, бүхэ худалдан абажа, бэлхүүхээрээ бүхэлбэб. ³ Удаань Эзэн дахин намда хандан:

⁴ – Үнөөхи худалдан абааша, үмдөөд байһан бүхэээ абажа, бэээ зэһээд, Евфрат руу ябажа, тэрэниие тэндэ хадын забһарта нюу, – гэжэ айладхаба. ⁵ Эзэнэй намда захирһанай ёһоор, би ошожо, тэрэниие Евфрадай хажуугаар нюубаб.

⁶ Олон үдэрэй үнгэрһэнэй удаа Эзэн намда:

– Евфрат руу ошожо, тэндэ захирһанайм ёһоор нюугааша бүхэээ абаад ерэ, – гэжэ айладхаба. ⁷ Тиигээд би Евфрат руу ошожо, малтажа, нюуһан газарһаа бүхэ абааб. Харахада, үнөөхи бүхэ үмхиржэ, хэрэгсээхээр бэшэ болоһон байба.

⁸ Эзэн дахин намда хандан иигэжэ айладхаба:

⁹ – Энээндэл адляар Би Иудын хан түрын бардам зангые болон Иерусалимай угаа ехээр бардамлалгые һалгаахаб! ¹⁰ Энэ муу арад зон Минии үгэ дууланагүй. Тэдэ үсэд зантай, ондоо бурхадта шүтэн мүргэнэ, ондоо бурхадые хүндэлнэ, урдань хүгэдэн унана. Тиимэһээ тэдэ болбол энэ ямаршье хэрэггүй бүхэдэл адли болохо. ¹¹ Хүнэй бэлхүүһэндэ бүһын няалдадаг шэнгээр, Би Израилиин болон Иудын хан түрын улад зониие Өөртөө дүтэ няалдуулан байлгахаа һанаа һэм. Минии нэрые хүндэлхэ, магтаал, алдар соло түхөөхэ арад болгохоо һанаа һэм. Теэд тэдэ Минии үгэ дуулаагүй.

Үзэмэй дараһан архитай домбо

¹² Эзэн Бурхан намда:

– Ерэмия, «домбо бүхэн дараһан архьяар дүүргэгдэхэ ёһотой» гэжэ Израилиин улад зондо соносхо. Тэдэнэй шамда «домбо бүхэниие дараһан архьяар дүүргэдэг юм гэжэ бидэ һайн мэдэхгүй юм гүбди?» гэхэдэнь, ¹³ ши тэдээндэ Минии, Эзэнэй, энэ орон нютагай бүхы ажаһуугшадые – хан шэрээдэ һуугша Давидай уг удамыень, санаартадые, лүндэншэдые, Иерусалимай бүхы улад зониие – һогтоторнь архьяар дүүргэхэээ байһан тухай дуулга. ¹⁴ Домбо нүгөө домбоор домбодон сохижо байһандал, Би тэдэниие хүгшэн, залуугүй бэе бээдэнь хамталан бута сохихоб. Хайра үршөөл үзүүлхэгүйб, хайрлахагүйб, энэрилхэгүйб, хюдахаб! – гэбэ.

Бардам зан тухай

- 15 Израилийн улад зон, Эзэниие соносогты!
Бү бардамлагты, үгыень анхарагты.
- 16 Харанхы болгохынь урда тээ,
бүрэнхы хада ууланууд дээгүүр
хүлэйнгөө торохын урда тээ үрдижэ,
найдаһан гэгээн гэрэлыетнай
Тэрэнэй гүн харанхы,
үнэгэнэй төөримэ шэб харанхы болгохынь урда тээ үрдижэ,
Эзэндэ, өөрынгөө Бурханда, магтаал соло дуудагты!
- 17 Харин энээниие анхараагүй хаатнай,
танай бардам занһаа боложо,
минии зүрхэ сэдхэл бүтүү уйлахал.
Эзэнэй арад зоной хүрэг мэтээр
баряанда туугдаһанһаа боложо,
нюдэдэйнгөө шэргэтэр
би сурхирса уйлахаб.

18 Эзэн намда:

– Хаанда болон хатан эхэдэнь хаан шэрээһээ бууха тухай хэлэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй гоё найхан титим толгойһоонь унаа.

19 Урда хан түрын хотонууд сэрэгээр бүһэлэгдэнхэй, хэншые тэдэниие абаржа шадахагүй. Иудын хан түрын бүхы зон баряанда туугдаа, бултадаа туугдан ошоо, – гэбэ.

20 Иерусалим, харыш! Хойто зүгһөө дайсад ерэжэ байна. Шамда даалгагдаһан улад зоншни, омогорходог хүнүүдшни хаанаб? 21 Өөрэйншни хургаһан зониие шамда захирхыень дээрэшни Тэрэнэй таибал, ши юун гэхэвши? Түрэжэ байһан эхэнэр шэнги үбшэндэ баригдахалши. 22 Хормойшни шуугдаа, хүсөөр эдлэгдээш – эдэ бүгэдэ яагаад шамтай тохёолдоо гээшэб гэжэ асуубалшни, нүгэл шэбэлэйшни угаа олон байһанда энэ болоо гэнэн харюу үгтэхэ. 23 Эфиоп хүн арһаа, ирбэс толбонуудаа хэлгэжэ шадаха гү? Мууе үйлэдэжэ хураһан таанадые тэдээндэл адли һайниие хэжэ шадахагүйт. 24 Тиимэһээ Эзэн таанадые хоһон талын һалхинда үлеэгдэдэг мэхиинэ шэнгээр тарааха. 25 Энэ болбол танай үйлэ, Эзэнэй таанадта хэмжэжэ үгһэн хуби заяан юм. Юуб гэбэл, таанад Тэрэниие мартажа, бодото үнэн бэшэ бурхадта найдан, шүтэн мүргэдэг болоот. 26 Шинии эшхэбтэр зүйл харагдуулхын тула Эзэн Өөрөө хормойешни нюур дээрэш хэхэхэ. 27 Үзэн яадаг юумыень хэжэ байхыетнай Эзэн хараа бэлэй. Хуршынгөө һамга эдлэхые хүсэдэг хүндэл гү, али гүүнэй хойноһоо инсагаалһан азаргадал адли таанадай хээрэ талын добонууд

дээрэ шүтөөнүүдтэ мүргэжэ байхые Тэрэ хараа һэн. Иерусалимай улад зон, таанад заатагүй хосорхот! Хэды болотор бузартай байхабта?!

Аймшагтай ган гасуур

14¹ Эзэн намда ган гасуур тухай иигэжэ хэлэбэ:
² – Иудын хан түрын улад

хосорһон зон тухайгаа гашуудан уйлалдана.

Хотонуудаарнь газар дээрэ

зон уйдан хүсэгүй хэбтэнэ.

Иерусалим соо улад зон

Бурханһаа туһа гуйнал.

³ Ноёдойнь зарасанараа уһанда ябуулхадань,

уһа нөөсэлдэг газар руу тэдэнь ошобошье,

уһа олонгүй, хоһон һабатай бусажа ерэнэ.

Эшэнхэй, доромжолуулагдаһан,

нюураа бүглэн тэдэ байна.

⁴ Бороогой орохогүйдэ

газар гандан хахаранхай.

Таряшад сүхэрэнхэй, хүнэй нюур харахаяа эшэнэ.

⁵ Үбһэ ногооной үгы байхада,

хээрэ талын ногооншье түрэхэдөө

зулзагаяа хаян орхино.

⁶ Хулангууд нюсэгэн добо дээрэ зогсожо,

амяа абажа ядан, сүүбэн шонодол аахилна.

Эдихэ хоолгүй байхадаа

нюдэдынь гэрэлгүй, мууданхай.

⁷ Арад зомни Намда хандан ори дуун болоно:

«Гэм зэмымнай урдамнай байгаашье хадань,

Эзэн, нэрээ хаража, найдуулһанайнгаа ёһоор бидэндэ туһалыт.

Бидэ Танда оло дахин урбаабди,

урдаһаатнай нүгэл үйлэдөөбди.

⁸ Оо, Израилиин Найдабари,

зобохо үедэмнай маанадые Абарагша!

Юундэ Та манай газар нютагта ерүүл хүн мэтэ,

нэгэ һүни хонохоёо ороһон аяншан мэтэ байнабта?

⁹ Юундэ Та тээлмэрдэнэн хүн мэтэ,

абаржа шадахагүй баатар мэтэ болоод байнабта?

Гэбэшье Та бидэнтэй хамтат, бидэ Танай арабди,

маанадые бү орхиит!»

¹⁰ Эзэн эдэ арад зон тухай иигэжэ айладхана: «Тэдэ Намһаа холодон зайха дуратай, бэеэ барижа шададаггүй арад. Тиимэһээ Би тэдээндэ талархалгүй болооб. Одоо мүнөө тэдэнэй гэм зэмые хадуун абажа, нүгэлэйнь түлөө хэһээхэб».

¹¹ Эзэн намда айладхаба:

– Эдэ зоной хайн байха тухай Намда ши бү зальбара! ¹² Тэдэнэй масаг баряашье хадань, Би уйлаха-бархирхыень дуулахагүйб. Түгэс шатаалта болон таряан үргэлнүүдые тэдэнэй үргөөшье хадань, Би тэдээндэ талархалтай болохогүйб. Харин дайн дажарта, үлэсхэлэн хоохон байдалда болон тахал үбшэндэ тэдэниие хюдан һалгаахаб!

¹³ Тиихэдэнь би:

– Хүсэн Түгэлдэр Эзэн! Мэдэнэ гүт, ямаршье дайн болохогүй, үлэсхэлэн хоохон байдал үзэхэгүйт гэжэ лүндэншэд улад зондо соносхожо байна. Энэ газар нютагта саг үргэлжын амар амгалан байдалые Танай үршөөһөн тухай тэдэ хэлэнэ, – гэбэб.

¹⁴ Эзэн намда:

– Лүндэншэд Минии нэрэһээ хуурмаг абарал буулгажа байна. Би тэдэниие эльгээгээгүй, тэдээндэ захираагүй, тэдээндэ айладхаашьегүй бэлэйб. Тэдэ худал хуурмаг үзэгдэл, хубхай хоохон үзэл үзэлгэ, миин өөһэдын һанаашье таанадта дуулгана гээшэ. ¹⁵ Тиимэһээ Би, Эзэн, Минии эльгээгээгүй, гэбэшье Минии нэрэһээ абарал буулгажа байгааша лүндэншэдтэй юу хэхэ байһанаа дуулгахамни. Тэдэ «Дайн дажар, үлэсхэлэн хоохон байдал энэ газар нютагта болохогүй» гэжэ хэлээ бэлэй. Харин Би тэдэниие дайн дажарта болон үлэнхэ хоохон байдалда оруулан хюдахаб! ¹⁶ Тэдэнэй буулгаһан абарал шагнаһан улад зон туража үхэхэ, байлдаануудта алуулха, тиигээд Иерусалимай үйлсэнүүдээр хаяатай хэбтэхэ. Тэдэниие, һамгадыень, үхи хүүгэдыень хүдөөлүүлхэ хэншье байхагүй. Хорон мууень өөһэдтэнь лэ буулгахаб! – гэбэ.

¹⁷ Өөрынгөө гай зоболон тухай улад зондо дуулгахыемни намда Эзэн захирба. Тэрэ иигэжэ хэлэхыемни айладхаа:

Минии нюдэнһөө һүни, үдэргүй
нулимса урдан байг.
Уйлахаяа оройдоошье болихогүйб,
улад зомни аргагүй ехэ
сохилтодо дайрагдаба,
угаа хүндөөр шархатаа.

¹⁸ Хээрэ тала руу гарахадам,
дайнда алуулһан зоной һээнүүд байна.

Хото руу орожо ерэхэдэм,
туража үхэхээ байгшад харагдана.
Лүндэншэд, санаартад
юу хэхээ ойлгожо ядан,
орон нютагаар тэнэнэ.

Зон Эзэниие аргадана

- 19 Эзэн, Та Иудын хан түрэхөө
бүримүхэн татагалзаа юм гүт?
Синой зониие үзэн ядана гээшэ гүт?
Та маанадые эдэгэшэгүйгөөр
юундэ дайраба гээшэбта?
Амар амгаланиие хүлээхэмнай,
ямаршье хайн юумэн болоогүй.
Эдэгэхэ сагаа хүлээхэмнай,
аймшагтай юумэн тохёолдоол!
- 20 Оо, Эзэн, Танай урда бидэ нүгэл хээбди,
хорон муугаа, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ гэм зэмые мэдэрнэбди.
- 21 Өөрынгөө найдуулхан зүйл тухай бү мартыт,
маанадые бү шоодборилыт!
Алдар солынтнай хан шэрээ болохо
Иерусалимай нэрэ хүндэ бү хухалыт!
Бидэнтэй байгуулхан хэлсээгээ ханажа,
тэрэнээ бү эбдыт!
- 22 Нэгэшье үндэхэ яһатадай шүтөөн
бороо оруулжа шадахагүй.
Огторгой өөрөө аадар бороо
хайрлахагүй.
Тандаал, Эзэндэ, манай Бурханда,
бидэ найданабди.
Эдэ бүгэдые үйлэдэгшэнь Тал гээшэт.

Иудын хан түрэ хосорхо

15 ¹Тиигээд Эзэн намда:
– Моисей, Самуил гэгшэдэйшье Минии урда зогсожо байгаа
һаань, Би энэ арад түмэниие хайрлахагүйб. Энэ арад зониие Минии
хажууһаа зайлуула, тэдэниие ябуул! ²Тэдэнэй шамһаа: «Бидэ хайшаа
ябаха болонобибди?» – гэжэ асуухадань, Минии иигэжэ айладхажа
байһые тэдээндэ дуулга:

Үхэхэнь үхэл тээшээ –
дайн дажарта үхэхэнь дайн дажар руу,
туража үхэхэнь үлэсхэлэн хоһон руу,
баряанда абтахань баряан руу ябаг!

³ Би, Эзэн, тэдээндэ дүрбэн янзын гай тодхор ушаруулхаб: тэдэ дайнда алуулагдаха, хэеыень нохойнууд шэрэхэ, огторгойн шубууд болон газарай арьяатан тэдэниие хүнэхэлжэ халгааха. ⁴ Хэээкияагай хүбүүн, Иудын хаан Мэнашшээ гэгшэхээ боложо, Иерусалимда үйлэдэ-хэн зүйлэйн түлөө газар дэлхэйн бүхы улад зондо Би тэдэниие айдаһа хүрэмөөр жэшээ болгохоб.

⁵ Эзэн айладхана:

Иерусалим, үнэндөө хэн шамайе хайрлахаб?
Хэн шинии хойноһоо гашуудан уйлахаб?
Хэр байһыеш асуухая
хэн эрьен ерэхэб?

⁶ Намае орхижо,
буруу харабат.
Тиимэхээ Би таанадые усадхааб.
Тэсэбэрим халаа!

⁷ Асаар холоомо халхитуулан тарааһандал,
Би таанадые газар дэлхэйн бүхы хотонуудаар тараагааб.
Үхи хүүгэдыетнай үгы хээб,
та бүгэдые усадханаб.

Юуб гэхэдэ, таанад буруу замаа орхиногүйт.
⁸ Газар нютагтатнай бэлбэһэн эхэнэрнүүд
далайн эрьеын элхэнхээ үлүү олон болоо.
Сүйд хэгшые эльгээжэ,
залуу хүбүүдыетнай алааб.

Энээнхээ боложо, эхэнүүдынь зобоно,
гасалан, айдаһаа хүрэхэ зүйл гэнтэ тэдэнтэй ушараа.

⁹ Долоон хүбүү түрэнэн эхэ
мэдээгээ алдан унашоо,
арай-шамай амя абана.
Эрьехэ нарагүй, наадаха түрэгүй тэрэ болоо.
Наадалмаар зүйл боложо, тэрэ баһуулагдаа.
Амиды үлэхэн зонииетнай
дайсадга алахыень үгэхэб.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Ерэмия гомдолоо Эзэндэ мэдүүлнэ

10 Ямар аза талаангүй хүн гээшэб! Юундэ эжымни намайе энэ алтан дэлхэй дээрэ түрөө гээшэб! Газар дэлхэйн хүн бүхэнтэй хэрэлдэхэ, арсалдаха хубитайб! Би хүндэ зээлеэр мүнгэ үгөөгүйб, хүнһөө зээлеэр абаашьегүйб. Харин хүн бүхэн намда хараал шэрээл табиha юм. **11** Эзэмни, Танда һайнаар алба хэжэ байгаагүй һаамни*, хараал шэрээл намда шэнгэг лэ! Гай гасаланай, зоболонойнь үедэ дайсад тухайгаа Танда зальбаран байдаг һэм.

12 Эзэн намда:

– Хэн нэгэн түмэр, хойто зүгһөө асарагдаһан түмэр, үгышье һаа, гуулин хухалжа шадаха гү? Үгы! **13** Бүхы хизаар нютагуудаар Минии арад түмэнэй хэһэн нүгэлэйнь түлөө Би эд баялигыень болон эрдэни зэндэмэниень дайсадта миинтээр үгэхэб. **14** Арад зоноо ажал хэ-хыень танихагүй орон нютаг руу, дайсад руу эльгээхэб. Юуб гэбэл, тэдэнэй урдаһаа Минии уур хилэн гал мэтэ бушаганажа байна, – гэжэ айлдахаба.

15 Тиихэдэнь би:

– Эзэн, Та бүхы юумэ мэдэнэт. Намайе ой ухаандаа оруулжа, һанаагаа нам тушаа табижа, хойноһоомни мүрдэн ябагшадһаа минии түлөө үһөөгөө абыт! Намайе алатарынь дайсадтамни тэсэбэри тэбшээ үзүүлжэ бү байгыт. Танай түлөө минии доромжолуулагдадагые Та мэдэнэт. **16** Танай үгөөр үл хоол хэжэ байгаа, үгэ бүхэнтнай намда баяр асардаг, зүрхэ сэдхэлым сэнгүүлдэг юм. Би дууһан Танайб, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан! **17** Нэрьесэ энеэлдэгшэдэй дунда би һуужа байгаагүйб, сэнгэжэшье байгаагүйб. Танай захиралта дүүргэхэ гэжэ би гансаараал һуунаб, уур хилэнгээр халинхайб. **18** Юундэ минии үбшэн болиногүйб, шархамни эдэгэнэгүйб? Юундэ тэрэ эдэгэхэгүйб? Та үнэхөөр найдажа болохогүй уһандал, шэргэдэг горхондол адли намда боложо, урмым хухалха гээ гүт? – гэбэб.

19 Энээндэ Эзэн иигэжэ харюусаба:

– Ерэмия, бусаа һаашни, Би шамайе бусаахаб, тиигээд ши Минии дэргэдэ зарасам байхаш. Хэрэггүй хоһон үгэһөө үлүү ехээр ши үнэтэй шухала үгэ үнэлдэг байгаа һаа, Минии захяа хүргэгшэ дахинаа болохош. Улад зон өөһэдөө шамда бусаха, ши тэдээндэ өөрөө ошожо байхагүйш. **20** Тиигээд Би шамайе энэ арад зоной урдаһаа бүхэлэгдэһэн гуулин хэрэм мэтэ болгон табиhaб. Тэдэ урдаһаашни хэды тулаашье хадаа, шамайе диилэхэгүй. Би шамтай хамта байхаб, шамайе абархаб,

* **15:11** Эхэ еврей хэлэн дээрэнь уншбал, ондоогооршые ойлгожо боломоор.

аршалхаб. ²¹Хорото муу зоной хабарһаа шамайе абархаб, харшалагшадай хабарһаа сүлөөлхэб. Энэ болбол Би, Эзэн, айлдхана мүн!

«Үхи хүүгэдгүй бай!»

16 ¹Эзэн дахин намда хандажа, иигэжэ хэлэбэ:
²– Ши һамга абаха ёһогүйш, мүн энэ орон нютагта хүбүүд, басагадтайшые болохо ёһогүйш. ³Эндэ түрэнэн үхибүүдтэй, мүн тэдэнэй түрэлхидтэй юун болохо байһые Би дуулгахам. ⁴Тэдэ угаа зобожо үхэхэ. Тэдэнэй хойноһоо хэншые уйдан гашуудахагүй, хэншые хүдөөлүүлхэгүй. Тэдэ газарай хүрһэн дээрэ шэбхэ мэтэ хэбтэхэ, дайн дажарта алуулха, туража үхэхэ. Һэе хүүрнүүдынь шубуу шонхорой болон ан арьяатанай хүнэнэн болохо.

⁵Ерэмия, һаһа барагшые хүдөөлүүлһэн гэртэ ошохыешни Би, Эзэн, хориноб. Тишээ ошожо, гашуудаж, шаналжа бү бай. Энэ арад түмэндэ амгалан байдал бэлэглэхэе болёоб, үршөөлөө, энэрэл хайраяа тэдэндэ бэшэ үзүүлхэгүйб. ⁶Баян бардамшые, үгытэй ядуу зоншые энэ орон нютагта һаһа бараха. Тэдэ хүдөөлүүлэгдэхэгүй, хойноһоонь хэншые уйлан гашуудахагүй. Уйдан зобожо байһанаа гэршэлжэ хэншые бээе отолжо, толгойн үһээе хюһажа байхагүй. ⁷Эхэ, эсэгээе, дүтын хүнөө алдаад байгша хүнэй һанаа тэгшэлхын, һамааруулхын тула хэншые тэрээндэ эдэе хоол дурадхаж, хундага барижа бахагүй.

⁸Найрайшые гэртэ бү ошо, тэндэ һуужа, эдижэ-уужа бү бай. ⁹Минии, Израилиин Бурханай, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй айлдхал соносогты! Танай амиды мэндэ, хараһаар байтартнай хүхюун зугаагай, түрэн найрай жаргалтай абяануудые үгы болгон болуулхаб.

¹⁰Шинии эдэ бүхы үгэнүүдые энэ арад түмэндэ дуулгахадаш, тэдэ шамда «Ямар ушарһаа Эзэн маанадта иимэ агууехэ гай тодхор тохоо гээшэб? Бидэ ямар гэм зэмэтэйбибди? Өөһэдын Эзэн Бурханай урда ямар нүгэлтэйбибди?» – гэлдэхэ. ¹¹Тиихэдэнь ши тэдээндэ:

– Элинсэг хулинсагайтнай Намайе орхиһоной түлөө гэжэ Эзэн айлдхана! Тэдэ ондоо бурхадые дахаж, тэдээндэ алба хэжэ, урдань һүгэдэн мүргэжэ байгаа. Харин Намайе орхижо, Минии хуули сахяагүй гэжэ Эзэн айлдхана. ¹²Таанад үбгэ эсэгэнэрһээ үшөө муу юумэ хээт. Таанад үсэд, муу зантайт, Минии үгэ дууланагүйт. ¹³Тиимэһээ Би таанарые энэ нютагһаа өөһэдынтнай болон үбгэ эсэгэнэрэйтнайшые танихагүй газар руу шэдэн үлдэхэб. Тэндэ ондоо бурхадта үдэр, һүнигүй алба хэдэг байхат. Би таанарые хайрлахагүйб гэжэ Эзэн айлдхана, – гээд хэлэхэш.

Бусалган тухай

14 Эзэн тунхаглажа байна:

– Израилийн арад зоние Египеднээ гаргаһан амиды мэндэ Бурхан гээд Минии нэрээр зоной тангариглахаяа болихо саг дүтэлжэ байна. **15** Энээнэй орондо тэдэ Израилийн арадые хойто зүгэй орон нютагһаа, тараан абаашаһан бүхы орон нютагуудһаа гарган асарагша амиды мэндэ Бурхан гээд Минии нэрээр тангариглахал. Үбгэ эсэгэнэртэнь үгэһэн өөһэдын орон нютагта тэдэниие Би асархаб.

Хэһээлтэнь ямар байхаб?

16 Эзэн тунхаглана:

– Үзөөрэйгты, олон загаһашадые Би эльгээхэб. Тиихэдэм, тэдэ зоние губшан бариха. Удаань олон ангуушадые эльгээхэдэм, тэдэ хада уула, гүбээ бүхэнһөө, хабсагайн забһарнуудһаа зоние агнан намнаха. **17** Хэһэн юумыень бултыень Би харанаб. Тэдэ Намһаа хоргодожо шадахагүй – гэм зэмэнь Намһаа хорохогүй. **18** Минии газар нютагые бузарлаһанайнь түлөө Би эгээл түрүүн тэдэнэй гэм зэмэ, нүгэлые дабхар түлүүлхэб! Һэе хүүр мэтэ амигүй, жэгшүүрилтэ шүтөөнүүдээрээ, худал хуурмаг бурхадаараа тэдэ газарыем дүүргээ.

Ерэмиягай этигэл найдал

- 19** Эзэмни, Та минии хүсэ шадал,
минии Хамгаалагшат!
Гай зоболоной үедэ
намда туһалнат.
Газар дэлхэйн захиһаа
үндэһэтэд Танда ерэжэ:
Манай үбгэ эсэгэнэр
гансал худал хуурмаг бурхадтай,
ямаршые аша туһагүй
шүтөөнүүдтэй байгаа.
- 20** Хүн өөртөө бурхадые хэжэ шадаха гү?
Үгы! Тиигээ һаань, тэдэ –
ёһотой Бурхан бэшэ байхал! –
гэжэ хэлэнэ.
- 21** Эзэн айладхана:
Тиигээ хадань Би тэдэниие хургахаб,
тэдээндэ Өөрынгөө хүсэ,
Өөрынгөө шадал мэдүүлхэб.

Тиихэдэм тэдэ Намае
Эзэн гээд ойлгохол.

Иудын хан түрын нүгэл

17¹ Эзэн айладхана:

– Иудын хан түрын зоной нүгэл түмэр эритээр, баллахын аргагүйгөөр бэшэгдэнхэй, ошорой үзүүрээр зүрхэнэйн хабтаһан дээрэ һиилэгдэнхэй, үргэлэй шэрээгэй углуунууд дээрэ барлагданхай. ²⁻³ Үхибүүдтээ ханаагаа табидагтал, тэдэ үргэлэй шэрээнүүд, Ашэраа бурханай хүрэгүүд, һаглагар модод, үндэр гүбээнүүд, намжаа талаар ербылдэгшэ хаданууд тухай ханаагаа табидаг. Тиимэһээ таанадай, Иудын хан түрын зоной, мүргэлэй обоонуудай түлөө, өөрынгөө бүхы орон нютагаар хэһэн нүгэлэйтнай түлөө танай эд баялигыг болон бүхы эрдэни зэндэмэниие дайсадтатнай үгэхэб. ⁴ Минии үршөөһэн газар нютагыг таанад өөрынгөө мууһаа боложо гээхэт. Мэдэхэ-танихагүй нютагтатнай Би таанадыг дайсадтатнай богоол болгон үгэхэб. Юуб гэхэдэ, таанад Намае угаа сухалдуулаат, уур хилэмни гал мэтэ бушаганаа, хэтэ мүнхэдөө тэрэ носохол!

Элдэб айладхалнууд

- ⁵ Эзэн иигэжэ айладхана:
Намнаа буруу хаража,
зондо найдажа,
хэзээ нэгэтэ үхэхэ юумэндэ
найдан түшэглэгшэд
хараал шэнгээхэ!
- ⁶ Элһэн сүл губидахи
хадхууртай һөөг мэтэ,
халуун, хуурай хоохон,
бэшэ юунэйшыг ургадаггүй
дабһатай газарта байгааша,
хэнэйшыг харадаггүй
һөөг мэтэ тэрэ.
Бурханай үршөөдэг һайн һайхан юумэн
тухай тэрэ мэдэнэгүй.
- ⁷ Намда этигэдэг,
этигэл найдабаряа Намда зорюулдаг
хүниие Би үрээхэб.
- ⁸ Урасхал уһанай дэргэдэ һуулгаһан,

- үндэһөө уһан руу татаһан,
халуунай шатахада айхагүй
модон мэтэ тэрэ болохо.
Набша намаань ногоон,
бороогүй, хуурай байхада тэрэ айхагүй,
үрэ жэмэс тэрэ үгэжэл байдаг.
- 9 Хүнэй зүрхэ сэдхэл харатай,
заһахын аргагүй.
Тэрэниие хэн ойлгожо шадахаб?
- 10 Бил, Эзэн, зоной һанаа бодол
нэбтэ хаража,
зүрхэ сэдхэлыень туршадагби!
Ажаһуудаг заяг заршамайнь ёһоор,
үйлэ хэрэгүүдэйн лэ ёһоор
тэдээндэ хандадагби!
- 11 Хуули бусаар баяжаһан хүн
түрөөгүй үндэгээ дарадаг
шубуундал адли.
Наһанайнгаа түлэг дунда
тэрэ баялигаа гээжэ,
эсэсэй эсэстэ тэнэг болоод үлэхэ!
- 12 Манай Эзэнэй үргөө эгээл эхинһээ
Бурханай алдар солын сэнтии,
эгээл нангин газар лэ.
- 13 Эзэн, Та – Израилиин найдабарит.
Танһаа арсан ошогшод нэрээ гутааха,
тоохон дээрэ бэшэһэн бэшэгтэл
үгы болохо.
Юуб гэбэл, тэдэ Таниие, Эзэниие,
сэбэр уһанай булагые, орхибо ха юм.

Ерэмия туһа эринэ

- 14 Оо, Эзэн, намайе аргалыт,
тиихэдэтнай би эдэгэхэб;
намайе абарыт,
тиихэдэтнай би абарагдахаб.
Та – минии магтаал гээшэт!

¹⁵ «Эзэнэй бидэниие занажа хэлэхэниинь хаана гээшэб? Бээлдэг лэ!» – гээд зон намда хэлэнэ.

¹⁶ Эзэмни, эдээндэ гай тодхор татахыетнай Таниие би гуйжа байгаагүйб, гай зоболоной саг эдээндэ хүсэн байгаагүйб, энэниие Та мэдэнэт. Минии хэлэжэ байгаашые Та Өөрөө мэдэжэ байнат. ¹⁷ Намае ухаа алдуулан айлгажа бү байгыт. Гай тодхорой үедэ Та минии аршалалтат. ¹⁸ Хойноһоом мүрдэгшэдэй нэрыень хухалыт, харин намае дүмөөрэйт, Эзэмни. Тэдэниие хүрдөөн айлгыт, харин намае бү хүрдөөгыт. Тэдээндэ гай зоболон асаржа, тэһэ биса сохиит!

Амаралтын үдэр сахиха тухай

¹⁹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

– Иудын хаашуулай орожо-гаража байдаг Иерусалимай ниитын бартаануудта ошожо, энэ соноскол дабта. ²⁰ Иудын хаашуулда болон улад зондо, Иерусалимда ажаһуудаг, эдэ бартаануудаар орон ерэдэг бүхы зондо Минии айладхал шагнахыень дуулга. ²¹ Ами наһаяа аршалха гээ һаа, амаралтын үдэр ямар нэгэн ашаа үргэхэхөө, Иерусалимай бартаануудаар ямар нэгэн зүйл үргэн гаргахаһаа болгоомжологты гэжэ тэдээндэ дуулга. ²² Таанад амаралтын үдэр гэрһээ ямар нэгэн ашаа зөөжэ бү гаргагты, ямаршые ажал бү хэгты. Элинсэг хулинсагуудтай захирһанайм ёһоор, амаралтын үдэрые арюун нангин үдэр гэжэ сахин байгты. ²³ Танай үбгэ эсэгэнэр Минии үгэ дуулаагүй, анхаралаа табяагүй. Дам саашаа Минии захиралта дүүргэхэгүйн, һургаальем шагнахагүйн тула тэдэ үсэрхөө.

²⁴ Хэрбээ амаралтын үдэр энэ хотын бартаануудаар ямаршые ашаа зөөжэ оруулангүй, ямаршые ажал хэнгүй, амаралтын үдэрые нангинаар сахин, Минии үгэнүүдые дуулабалтнай, ²⁵ Иерусалимай бартаануудаар хаашуултнай, амбан ноёдтнай орон байха. Тэдэ Давидтал адли ехэ засаг түлөөлгэнүүдтэй байха юм. Иудын хан түрын болон Иерусалимай улад зонтой хамта тэдэ мори тэргээр болон мори унан ябаха, Иерусалим хото хэтэ мүнхэдөө улад зоноор дүүрэн хүүхэл! ²⁶ Түгэс шатаалта үргэл, үргэл, эдээн үргэл болон уталга, мүн баясхалан хүргэһэн үргэлнүүдые Эзэнэй үргөөдэ асаржа, улад зон Иудын хан түрын хотонуудһаа, Иерусалимай оршон тойронхи нютагуудһаа, Бэньямиинэй газар нютагһаа, набтар нюруу газарһаа, хада уулатай газарһаа, урда Иудын хан түрэхөө ерэдэг байхал. ²⁷ Харин Минии үгэ дуулангүй, амаралтын үдэр нангинаар сахингүй, ашаа үргэн, амаралтын үдэр Иерусалимай бартаануудаар гаража байбалтнай, Би тэдэ бартаануудые галда шатаахаб! Гал дүлэн Иерусалимай ордонгуудые дууһан залгиха, хэншые тэрэниие унтаргаажа шадахагүй!

Ерэмия амхарта бүтээгшын гэртэ

18¹ Эзэн намда иигэжэ айлдахба:

² – Шабар амхарта бүтээгшын гэртэ уруудан ошо. Тэндэ Би шамда үгээ айлдахаб.

³ Шабар амхарта бүтээгшын гэртэ ошоходом, тэрэ эрьелдэдэг тү-хэрээн эрьюулгэ дээрээ нэгэ зүйл хэжэ байба. ⁴ Шабараар хэжэ байһан амхартынь бүтэхэгүйдэ тэрэ өөрынгөө ханагшаар ондоо амхарта тэрээгээр бүтээжэ байгаа бэлэй.

⁵ Тиихэдэнь Эзэн намда иигэжэ айлдахба:

⁶ – Израилиин улад зон, энэ шабар амхарта бүтээгшэдэл адли, Би таанадтай иимэ юумэ хэжэ шадахагүй гэжэ гү? Амхарта бүтээгшын гарта байһан шабартал адли таанад Минии гарта байнат. ⁷ Алишье сагта Би ямар нэгэ үндэһэтэниие, үгышье хаа, хан түрые үндэһөөрнь татан хал-гааха, бута сохихо, усадхаха тухай айлдахал буулгажа болохоб. ⁸ Теэд тэрэ хэлээшэ арадаймни өөрын муу муухай хэрэгүүднээ эрьен холодоо хаань, Би тэдээн дээрэ буулгахаар түсэблэжэ байгаа гай тодхороо болюулхоб. ⁹ Алишье сагта ямар нэгэ үндэһэтэниие, үгышье хаа, хан түрые байгуул-ха, үндэһэлэн нуурижуулха тухай айлдахал буулгажа болохоб. ¹⁰ Теэд тэрэнэй үгыем дуулангүй, муу юумэ хэжэ байбалнь, тэрэниие юрөөхөөр амаа алдаһан хайн хайханаа болюулхоб. ¹¹ Тиимэһээ одоо Иудын хан түрын, тэрэ тоодо Иерусалим хотын, улад зондо Минии тэдэнэй урда-һаа түсэблэн байгаа гай тодхор тухай, мүн тэдэниие хэхээхээ бэлдэжэ байһан тухайм дуулга. Хүн бүхэн нүгэлһөө зайлажа, ханаа бодол, хэрэ-гүүдээ хубилгаха ёһотой. ¹² Теэд тэдэ: «Үгы даа! Бидэ ханаһаараа юумэ үйлэдэхэбди, үсэд, муу байһаараал байхабди», – гэжэ хэлэхэл.

Зон Эзэнһээ хадуурба

13 Эзэн иигэжэ айлдахана:

Иимэ юумэн

урдань болодог байгаа юм аал гэжэ

үндэһэн арад бүхэнһөө асуугты.

Израилиин улад зон

угаа жэгшүүритэй зүйл үйлэдэнэ.

14 Ливаанай хабсагайта үндэрнүүд

хэзээ нэгэтэ саһагүй болодог юм гү?

Хадын хүйтэн урасхалнуудын

шэргэдэг юм аал?

15 Харин Минии арад зон

Нам тухай мартаа.

- Тэдэ шүтөөнүүдтэ санзай ууюулна,
харгы замаа төөрижэ,
урданай хайн замуудаа –
Моисейн Хуули
орхибо.
Тэдэ зүргэ мэтэ муу харгыгаар ябана.
- 16 Тэдэ өөрын нютагаа жэгшүүрилтэ зүйл,
баһан наадалха зүйл болгоо!
Тэрэнэй хажуугаар үнгэрһэн хүн бүхэн
угаа гайхажа, толгойгоо һэжэрхэл.
- 17 Зүүн зүгэй халхинай
тооһо шорой хүдэлгэдэгтэл,
өөрын арад зоние
дайсадайнь урда тараахаб.
Нюргаа тэдээндэ харуулжа,
гай тодхоройнь үедэ туһалхагүйб!

Ерэмияагай урдаһаа хэлсээн

18 Байһаар улад зон иигэжэ хэлсэбэ: «Ерэмияагай урдаһаа хамтарая!
Маанадта хуули ёһо зааха санаартад, зүбшэл үгэхэ сэсэн мэргэшүүл,
лүндэншэд хододоо байхал. Тэрэниие улаан хэлээрээ даража, хардая,
хэлээшыень анхархаяа болие!»

- 19 Би:
– Эзэмни, намайе шагнажа,
дайсадаймни юу хэлэжэ байгаашые соносыт!
- 20 Хайн юумэ муугаар харюулдаг юм гү?
Минии унахын тула тэдэ нүхэ малтаа.
Уур хилэнгыетнай тэдэнһээ
зайлуулхын тула Таниие гуйжа байһыем һаныт!
- 21 Теэд мүнөө
үхи хүүгэдыень туража үхүүлыт,
дайн дажарта усадхыт,
эхэнэрнүүдынь бэлбэһэн болог,
үри хүүгэдээ гээг,
эрэшүүлынь үхэл хаталда дайрагдаг,
залуушуулынь байлдаанда алуулаг лэ!
- 22 Гэр байрыень дээрмэдүүлхээ
гэнтэ зоние эльгээгыт,
һүрдэн, оог хашхараан тэдэ болог лэ.

Минии унахын тула
 тэдэ нүхэ малтаа,
 хүлыем тушахын тула
 урьха табин нюугаа.
 23 Теэд Та, Эзэн,
 намайе алахая
 ханаһыень мэдэнэт.
 Гэм бурууень бү хүлисыт,
 нүгэлыень бү мартыт.
 Тэдэ Танай урда хүмэрин
 унаха болтогой.
 Уурлан хилэнтэһэн сагтаа
 тэдээнтэй юушые хэхэ – Танай дуран.

Бутархан домбо

19 ¹Эзэн минии ошожо, шабар амһарта худалдан абахыем захирба. Арад түмэнэй ахамад зоной, мүн ахамад санаартадай заримые абан ошохо тухайм Тэрэ мүн лэ захираа. ²Потшертэ бартаануудаар гаража, Бэн-Һинноомой хүндыдэ ошожо, Тэрэнэй намда айлдхалан үгэнүүдые би тунхаглаха ёһотой бэлэйб. ³Эзэн намда иигэжэ хэлэхыем захирба:
 – Иудын хаашуул, Иерусалимай ажаһуугшад, Израилиин Бурханай, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, айлдхал шагнагты! Энэ газар нютагта Би гай тод-хор татахамни, тэрээн тушаа дуулаһан хүн бүхэн угаа ехээр бахардаха. ⁴Ушарынь гэбэл, зон Намайе орхижо, энэ газар бузарлаа, өһөдөөшые мэдэхгүй, үбгэ эсэгэнэрэйншые мэдэхгүй, Иудын хаашуулайшые танихагүй ондоо бурхадта санзай эндэ ууюулаа. Гэм зэмгүй зоной шуһаар энэ газарые дүүргээ. ⁵Түгэс шатаалта үргэл болгон үхи хүүгэдээ галда шатаахын тула тэдэ Баалда обоонуудые бариһан юм. Энэнь Минии хэзээшые захираагүй, хэлээгүй, Минии ханаандашые ороогүй зүйл лэ. ⁶Тиимэһээ, үзөөрэйгты, энэ газар Тоопэт гү, али Бэн-Һинноомой хүнды гэжэ дахин нэрлэгдэхээ болижо, харин Хюдалгын хүнды гэжэ нэрлэгдэхэ саг дүтэлжэ байна. ⁷Иудын хан түрын болон Иерусалимай улад зоной бүхы түсэбүүдые энэ газар дээрэ хандаргаажа, дайсадтань тэдэниие диилүүлхэб, байлдаануудта алуулхэб. Тэдэнэй хүүрнүүдые тэнгэрийн шубуу шонхорто болон зэрлиг амитадта хүнэһэн болгон үгэхэб. ⁸Энэ хотые угаа ехээр хандаргаахэб. Хажуугаарнь гараһан хүн бүхэн сошохо, шархануудыень хаража, сэдхэлээ доһолхо. ⁹Дайсан хотые бүһэлжэ, зонниие гай зоболондо оруулха. Бүһэлэлтэдэ байха гээшэ угаа аймшагтай байха: хото соо байгааша зон бээ бээ, үхи хүүгэдээшые эдижэ эхилхэ.

¹⁰ Намтай ябаһан зоной хараһаар байтар шабар амһарта гэхэлхыемни Эзэн намда захирба. ¹¹ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана гээд хэлэхыемни Тэрэ намда захираа: «Дахин бүтэн болгожо шадахагүйгөөр шабар амһарта хахалһантай адляар Би эдэ зоние болон энэ хотые һандаргаа-хаб! Хүдөөлүүлхэ газарай үгы болоһон ушарһаа зоние Тоопэдтэшье хүдөөлүүлдэг болохо. ¹² Энэ хотые болон ажаһуугшадынь Тоопэдтэл адли болгохоб! ¹³ Гэрэй хушалтанууд дээрэ огторгойн мүшэдтэ уталга ууюулһан, ондоо бурхадта сэржэм үргэһэн – бүхы иимэ Иерусалимай гэр байранууд, Иудын хаашуулай гэрнүүд Тоопэт газартал бузарлагдаха».

¹⁴ Айладхалынь дуулгахаяа Эзэнэй намайе эльгээһэн Тоопэдһээ би тиигээд гаража ошоо һэм. Эзэнэй Һумын хорёо соо зогсоод, бүхы улад зондо ¹⁵ Израилиин Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айлада-на: «Үзөөрэйгты, Минии үгэ дуулахагүй гэжэ үсэрхэһэнэйтнай түлөө Би тунхаглаһан бүхы гай тодхороо энэ хотодо болон оршон тойронхи һуруинуудтань шэглүүлхэмни», – гэшье дуулгаа һэм.

Санаартан Пашхуур ба Ерэмия

20 ¹ Иммээрэй хүбүүн, Эзэнэй Һумын ахамад санаартан Пашхуур минии иимэ абарал буулгажа байһые дуулахадаа, ² намайе сохижо, Эзэнэй Һумын дэргэдэхи Бэньямиинэй дээдэ бартаануудай хажууда холоодхонууд соо һуулгаба. ³ Үглөөдэрынь Пашхуурай намайе холоодхоһоо табин сүлөөлхэдэ, би тэрээндэ: «Эзэн намайе Пашхуур гээд нэрлээ бэшэ, харин Тойроод-Аймшагтай гэхэн нэрээр нэрлээ. ⁴ Эзэнэй айладханаһанай ёһоор, өөрөө өөртөө болон бүхы нүхэдтөө ухаа алдама аймшагтай зүйл болохош. Хараһаар байтаршни нүхэдшни дайсадта алуулха. Иудын хан түрын бүхы зоние Вавилооной хаанай мэдэлдэ оруулха. Заримыень тэрэ Вавилоон руу баряанда абаашаха, заримыень һэлмээр сабшан усадхаха. ⁵ Энэ хотын бүхы эд баялигыё, бүхы зөөриень болон бүхы үнэтэй зүйлыень, Иудын хаашуулайшье эрдэни зэндэмэниё, дайсадтань үгэхэб. Тэдэ бүхы юумэ тоножо, үбэршэлжэ, Вавилоон руу абаашаха. ⁶ Шам тухай хэлэхэ болоо һаа, Пашхуур, ши гэр бүлөөрөө олзо болон Вавилоон руу баряанда ошохош. Тэндэ ши буулгаһан хуурмаг абаралнуудыешни соносодог нүхэдтэйгээ хамта үхэхэш, тэндээл хүдөөлүүлэгдэхэт», – гэжэ айладхал буулгабаб.

Ерэмия – Эзэндэ

⁷ Эзэмни, Та намтай аяглан,
дурыем татажа,
би татагдабаб.

- Та намнаа хүсэтэйт,
тиимэнээ намайе диилэбэт.
Би бүхэли үдэрэй туршада
зоной наада-энеэдэн болоноб,
хүн бүхэн намайе баһана.
- 8 Үгэ хэлэжэ эхилхэдээл ёлоноб,
хүсэрхэл болон һандарал тушаа хашхарнаб.
Эзэмни, Танай үгэ айлдхахадаа
би хүнэй наада-энеэдэн болоноб,
бүхэли үдэртөө наадалуулнаб.
- 9 Теэд минии:
«Эзэн тухай бэшэ һануулхагүйб,
Тэрэнэй нэрэнээ бэшэ айлдхахагүйб»
гэжэ хэлэхэдэ,
зүрхэ сэдхэлдэмни
гал шатажа байһандал,
яһаарни дамжан гараһандал болоно.
Тэрэниие досоогоо барижа туршааб,
теэд шаданагүйб.
- 10 «Тойроод ехэ аюултай!
Мүргэе!
Тэрээн тухай засаг баряшадта дуулгая!»
гэжэ олоной шэбэнэлдэхые би шагнааб.
Минии дүтын нүхэдшые
бүдэрхыем хүлеэн хаража байна:
«Тэрэ мэхэдэ орожо магадгүй.
Тиигээ һаань, бидэ тэдэниие диилэжэ,
үһөөгөө абахабди», – гэлдэнэ.
- 11 Теэд Та, Эзэмни, хүсэн түгэс баатартал,
намтай хамта байнат.
Тиимэнээ намайе мүрдэгшэд бүдэржэ, намайе диилэжэ шадахагүй,
нэрээ хухарха,
зориһоноо бээлүүлжэ шадахагүй.
Нэрээ гутааһаниинь
хэтэ мүнхэдөө мартагдахагүй!
- 12 Та, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн,
зониие үнэн зүбөөр шалган байнат.
Зүрхэ сэдхэлдэнь, ой ухаандань юунэй байгаашые мэдэнэт.
Дайсаднамни үһөөгөө абажа байхыетнай харахамни болтогой!

- Ушарынь гэбэл, хэрэгээ
Танда даалгаа бшууб.
- 13 Эзэндэ магтаал дуулагты!
Эзэниие магтан байгты!
Юуб гэбэл, Тэрэ үгытэй ядуу хүниие
муу зоной дарлалтаһаа абарна.
- 14 Минии дэлхэйдэ мүндэлһэн үдэр
хараал шэнгээхэнь болтогой!
Эхымни намайе түрэхэн үдэр
юрөөлгүй байг лэ!
- 15 Эсэгэдэмни «хүбүүтэй болоот»
гэһэн мэдээ асаржа,
тэрэниие баярлуулһан хүн
хараал шэнгээг лэ!
- 16 Тэрэ хүн Эзэнэй хайра гамгүй
һандаргаһан хотонуудтал адли
байг лэ!
Тэрэ үглөөгүүр ёолоо,
үдын тэндэ – байлдаанай абя
дуулаг лэ!
- 17 Юундэб гэхэдэ, тэрэ
намайе түрэхэһөөм урид алахаяа яагааб?
Тиигээ һаань, эхымни хэбэл
минии булаша болохо бэлэйл.
- 18 Би юундэ түрөө гээшэбиб?!
Зоболон, уйдхар гашуудал харахаяа,
нэрээ бузарлан,
һаһаяа дүүргэхээ гү?!

Иерусалимай диилдэхэ тухай

21¹Цэдэкиия хаан нам руу Малхиягай хүбүүн Пашхуурые болон Маашэягай хүбүүн, санаартан Цэпаания гэгшэдые эльгээжэ, иигэжэ хэлүүлбэ: ²«Манай түлөө Эзэниие гуйгыш. Юуб гэхэдэ, Вавилооной хаан Навуходоносор бидэндэ дайлажа байна. Манай түлөө оролдожо, Эзэн Өөрынгөө гайхамшагта нэгэ үзэгдэл харуулжа магад, тиихэдэнь Навуходоносор бидэнһээ сухарин ошохо аалам».

³⁻⁴ Эзэн намда айладхал буулгаба. Тиигээд Израилиин Эзэн Бурханай Цэдэкиида дамжуулашыень «Цэдэкиия, Вавилооной

хаанай болон сэрэгэйн урдаһаа дайралдажа байгаа танай сэрэгыг заабол диилдүүлхэб. Сэрэгшэдэйтнай зэр зэбсэгыг хотын тэгэн дунда суглуулхэб. ⁵Таанадта уурлан, хилгэнтэн, угаа ехээр дурагүйдэн, бий хүсэ шадалаараа урдаһаатнай туласалдахэб. ⁶Би энэ хотын ажаһуугшадыг, хүн болон амитадыг, хамаагүй хюдахаб. Тэдэ ехэ зуд тахалһаа боложо үхэхэ. ⁷Тэрэнэй удаа Иудын хаан Цэдэкиия, шамайе, түшэмэлнүүдыеш болон дайн дажарай, үлэсхэлэн хоонон байдалай, зуд тахалай һүүлээр үлөөшэ зоние Вавилоной хаан Навуходоносороор, таанадыг алахая ханаһан дайсадаартнай, барянда абхуулхэб. Навуходоносор таанадыг хэлмээр сабшан алаха. Тэрэ хэниешье амиды мэндэ үлөөхэгүй, хайрлахагүй, энэрэл үзүүлхэгүй. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!» гэшыг нам руу ерэнэн зондо дамжуулан хэлэбэб.

⁸Тиигээд Эзэн улад зондо иигэжэ хэлэхыем захирба:

– Анхарагты! Би, Эзэн, амиды болон үхэл хатал тээшэ хүтэлдэг харгы замуудай нэгыень шэлэхыг таанадта дурадханаб. ⁹Энэ хотодо үлэнэн зон дайн дажарта алуулха, үгышыг наа, туража гү, али үбшэлжэ үхэхэ. Харин хотыг бүхэлжэ байгаа Вавилоной сэрэгэй урдаһаа гаража, бээ тушааһан зон алуулхагүй, тэдэ ами наһая абарха. ¹⁰Энэ хотыг хайрлахагүй, хандаргаага гэжэ Би шиидэб. Вавилоной хаанай мэдэлдэ тэрэ үгтэхэ, тиигээд галдан шатаагдаха. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

Иудын хаанай үргөө тухай

¹¹⁻¹² Иудын хаанай гэр бүлэдэ, Давидай уг удамда энэ мэдээсэл тунхаглахыемни Эзэн намда захирба:

– Минии, Эзэнэй, айладхал соносогты! Үдэр бүри хэрэгүүдыг үнэн зүбөөр шүүбэрилэн байгты. Хүн зоние дарлагшадһаань аршалагты. Иигээгүй хаатнай, муу юумэ хээ хаатнай, Минии уур хилэн гал дүлэн мэтэ соробхилжо, хэншыг тэрэниег унгаргажа шадахагүй. ¹³Иерусалим хото*, Би урдаһаашни тулахаб. «Хэн маанадта хүржэ шадахаб? Хэн манай бэхижүүлгыг сохин гаража, манай гэр байрануудта орожо ерэхэ юм?» гэлдэнэт. ¹⁴Теэд Би хэһэн үйлэ хэрэгэйтнай түлөө таанадыг хэһээхэб. Ордонгыетнай шатаахаб, тиихэдэм бүхы оршон тойроноорнь гал дүлэн соробхилхо.

* ^{21:13} Эхэ еврей хэлэн дээрээ «ньюру газарай ажаһуугша» гээд бэшэгдэнхэй.

Иудын хаанай гэр бүлэдэ соносхол

22¹⁻² Давидай үри наһан болохо Иудын хаанай ордон руу минии ошожо, хаанда, түшэмэлнүүдтэнь, Иерусалимай улад зондо иимэ айлалдал дуулгахыем Эзэн захирба:

³ – Би, Эзэн, үнэн зүбөөр хэрэгүүдые шийдхэхыетнай захирнаб. Хүн зоние дарлагшадһаань аршалагты. Ерүүл хүндэ, үншэн хэнзэдэ, мүн бэлбэһэн эхэнэртэ муугаар бү хандагты, бү харшалагты. Энэ нангин газарта гэм зэмэгүй зоние алажа бү байгты. ⁴ Энэниие сахин, бээлүүлэн байбалтнай, Давидай уг удам хаан шэрээгээ эзэлэн һууха. Тэдэ болон түшэмэлнүүдынь, арад зониинь энэ ордоной бартаануудаар тэргэ морёор, мори унан үнгэржэл, орон ержэл байха. ⁵ Харин эдэ үгэнүүдые дуулаагүй хаатнай, энэ ордон хандаран халаха гэжэ Өөрөөрөө тангаригланаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айлалдханаб!

⁶ Иудын хаанай ордон хадаа Намда Галаадай газартал, Ливаанай орьёлдол гоё найхан юм. Теэд Би тэрэниие хоохон, ханха зайдан, хэнэйшье ажаһуухагүй газар болгохоб. ⁷ Тус тустаяа өөрын зэр зэбсэгтэй һүйдхэгшэдые Би тэрээн руу табихаб. Тэдэ Ливаанай эрхим хуша модоор дархалһан баханануудыень тайража, гал руу хаяха.

⁸ Олон үндэнэ яһатан энэ хотын хажуугаар үнгэрхэдөө, юундэ Минии, Эзэнэй, энэ агуухэ хотодо иимээр хандаһые бэе бэеһэ һурагшалан ябаха. ⁹ Тиихэдэнь Намтай, өөрынгөө Бурхантай, баталһан хэлсэнһэ таанадай арсаһанай, ондоо бурхадта мүргэн, алба хэһэнэйтнай түлөө гэһэн харюу дуулдаха юм.

Иохааз тушаа

10 Иудын хан түрын зон,
үхэнэн хүнэй хойноһоо бү уйлагты,
бү гашуудагты.

Баряанда туугдан ошоһон
хүнэй хойноһоо сурхирса уйлыт.
Тэрэ хээээшье һөөргөө эрьен ерэхэгүйл,
түрэл нютагаа хээээдэшье харахагүйл.

¹¹ Энэ газарһаа ошоһон, өөрын эсэгэ Ёшияагай һүүлээр Иудын хаан болоһон Шаллуум* тухай Эзэн иигэжэ айлалдхажа байна: «Тэрэ

* **22:11** Шаллуум – нүгөөдэ нэрэнь Иохааз, энэ бадаг 10-дахи бадагые тайлбарилна гээд ойлгохоор: «үхэнэн хүн» гээшэнь Ёшияа хаан, «баряанда туугдан ошоһон хүн» – Иохааз.

хэзээшье хөөргөө бусахагүй. ¹² Барянда абаашаһан газарта тэрэ наһа бараха, энэ орон нютагаа дахин харахагүй».

Ёяким тушаа

- ¹³ Өөрын гэр байрые үнэн сэхээр бэшэ,
дээдэ таһалгануудаа үнэн зүбөөр бэшэ
баридаг хэн нэгэнтэй,
зондо салин хүлһыень үгэнгүй
ажал хүүлэдэг хэн нэгэнтэй
гай гасалан тохёолдог!
- ¹⁴ «Өөртөө салуу дээдэ таһалгануудтай
үргэн гэр байра барихам»
гэгшэ хүнтэй гай тохёолдог лэ.
Сонхонуудаа үнэтэй хуша модоор тэрэ хэнэ,
шад улаан шэрээр будана.
- ¹⁵ Үнэтэй хуша модоор гэрээ бариһандаа
эрхим хаан болооб гэжэ һанана гүш?
Эсэгэшни эдээ, уугаашье хадаа
үнэн зүбөөр, залан сэхээр
хэрэгүүдые шиидхэдэг һэн,
тиимэһээл ажал хэрэгынь
урагшатай бэлэй.
- ¹⁶ Зобоһон болон ядуу зоной
хэрэгүүдые үнэн зүбөөр
тэрэ шүүбэрилдэг һэн.
Тиимэһээл урагшатай һайн бэлэй.
Энэл хадаа Эзэниие мэдэхэ гээшэ болоно.
- ¹⁷ Теэд ши гансал өөрынгөө аша туһа харанаш.
Гэм зэмгүй зоние аланаш,
зоние харшалан, дарлан байнаш.
- ¹⁸ Тиимэһээ Ёшиягай хүбүүн, Иудын хаан Ёяким тушаа Эзэн
иигэжэ айладхажа байна:
Тэрэнэй хойноһоо
«Ай даа, ахамни!» гэжэ
хэншье гашуудан уйлахагүй.
Тэрэнэй хойноһоо
«Ай даа, эзэмни! Ай даа, алдарынь!» гэжэ
хэншье гашуудан бархирхагүй.
- ¹⁹ Тэрэ шэрэгдэн,

Иерусалимай бартаануудай саагуур шэдэгдэн,
элжэгэ хүдөөлүүлжэ байһандал хүдөөлүүлэгдэхэ.

Иерусалимай хуби заяан тухай

- 20 Иерусалимай улад зон,
Ливаан өөдэ үгсэн гаража,
шангаар бархиралдагты,
Башаан руу ошон, уй-хай бологты.
Абариим дээрэһээ уйлалдагты.
Юуб гэбэл, танай тала баримталагша
бүхы нүхэдтнай диилдээ.
- 21 Амжалтатай, дэбжэн байха үедэтнай
Эзэнэй таанадта хандабашье,
таанад үгыень дуулахаһаа арсаат.
Бүхы наһаараа иигэжэ ябаат,
үгыень дуулаагүйт.
- 22 Танай бүхы удамаршад
һалхяар туугдан хамагдаха.
Танай тала баримталагша
нүхэдтнай баряанда абтаха.
Бүхы муу муухай хэрэгүүдһээтнай боложо,
хототнай баһуулан, доромжолуулагдаха.
- 23 Ливаанай үнэтэ хуша модоор
бээе хүрээлэн амархан ажаһуугша таанад
түрэжэ байһан эхэнэртэл адли
хүндэ үбшэндэ нэрбүүлхэдээ,
хэды шангаар ёолохо гээшэбта!

Ехония тушаа

²⁴ Эзэн Ёякиимэй хүбүүн, Иудын хаан Ехония гэгшэдэ иигэжэ
айладхаба:

– Би Өөрөөрөө тангаригланаб,
Минии баруун гарта
тамгатай бэһэлигшые байгаа һааш,
Би шамае нугалжа хаяхаб!

²⁵ Шамае алахаяа һанаһан зондо, айдаг зондошни Би шамае
үгэхэб, Вавилооной хаан Навуходоносорто болон сэрэгтэнь шамае
тушаахаб. ²⁶ Би шамае эхэтэйш хамта хариин нютаг руу сүлэхэб. Тэндэ
таанад түрөөгүйт, гэбэшье тэндэ үхэхэт! ²⁷ Бусахаяа хэды хүсэбэшье,
таанад бусажа шадахагүйт.

²⁸ Би хэлэбэб: «Ехония хаан хаясаанай, хэндэшье хэрэггүй бутар-
хан шабар амһарта мэтэ болоо юм гү? Юундэ тэрэ болон уг удамынь
барянда туужа абаашагдан, өөһэдэйн мэдэхэ-ганихагүй газар нютаг
руу зайлуулагдаба гээшэб?»

²⁹ Оо, Иудын газар нютаг!

Эзэнэй айладхал соносыш:

³⁰ Энэ хүн үри хүүгэдгүй,

наһаараа урагшагүй байха.

Давидай хан шэрээдэ һуужа,

Иудын хан түрье зонхилхо

нэгэшье уг удамгүй тэрэ байхал.

Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Ерээдүй тухай

23 ¹ Эзэнэй арад зоние хюдажа, тараажа байгааша удамаршад-
тай гай гасалан ушарха гээд Эзэн тунхаглана. ² Тиимэһээ арад
түмэниень харууһалжа байгаа удамаршад тушаа Израилин Эзэн
Бурхан иигэжэ айладхана:

– Таанад Минии арад зон тушаа һанаагаа табяагүйт. Тэдэниие та-
раагаат, бутаруулаат. Мүнөө Би таанадые муу муухай үйлэ хэрэгүүдэй-
тнай түлөө хэһээхэб. ³ Өөрынгөө эльгээн тарааһан орон нютагуудһаа
арад зонойнгоо үлдөөсье суглуулжа, түрэл нютагтань бусаахаб. Тэдэ
үнэржэн олошорхо. ⁴ Тэдээн тушаа һанаагаа табиха удамаршадые
табихаб. Минии арад түмэн бэшэ айхагүй, хүрдэхэгүй, бэшэ тэдэниие
хэһээхэгүйб. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

⁵ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Давидай уг удамһаа үнэн сэхэ нэгые хаан болгон табиха сагни
дүтэлжэ байна. Тэрэ хаан мэргэн ухаатайгаар ударидажа, энэ газар
нютагта хэрэгүүдые шүүбэрилжэ, үнэн сэхээр шиидхэн байха. ⁶ Тэрэ-
нэй зонхилхо сагта Иудын хан түрын улад зон абарагдаха, Израилин
зон ажана амгалан амидарха. Тэрэниие «Эзэн – Манай Үнэн Зүб» гээд
нэрлэхэ.

⁷ Эзэн тунхаглана:

– Израилин улад зоние Египедэй орон нютагһаа гаргаһан Эзэнэй
амиды мэндэ байһантайл адли баталгаатай гэжэ зон хэлэхээе боли-
хо, ⁸ харин Израилин арад зоние хойто зүгэй орон нютагһаа болон
тараагша бүхы оронудһаа асарһан Эзэнэй амиды мэндэ байһантайл
адли баталгаатай гэжэ хэлэжэ байха саг дүтэлөө. Тиигээд тэдэ өөрын-
гөө газар дээрэ ажаһууха.

Худал хуурмаг лүндэншэд тухай

- 9 Лүндэншэд тухай. Зүрхэмни хүмэринэ,
бүхы бээм халганана.
Эзэнһээ
ба Тэрэнэй нангин үгэнүүдһээ боложо,
би һогтуу хүн мэтэ,
үзэмэй дараһан архида
диилдэһэн хүн мэтэ болооб.
- 10 Эзэндэ үнэн сэхэ бэшэ зоноор
энэ газар дүүрешоо.
Тэдэнэй зорилгонь –
муу муухай үйлэ хэрэгүүд,
худал хуурмагаар тэдэ
засаг түлөөлгэнүүдые абана.
- 11 Эзэн айладхана:
Худал хуурмаг лүндэншэд,
санаартад хүзэггүй.
Өөрын үргөөдэшые Би тэдэнэй
хорон муу үйлэ хэрэгүүдые харааб.
- 12 Тэдэнэй харгы замынь
халтирхай, харанхы болохо.
Тэдэниие түлхихэдэнь, унашаха.
Тэдээндэ гай тодхор ушаруулхаб,
хэһээлтын сагынь дүтэлөө.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!
- 13 Энээнһээ гадна, Самариин
худал хуурмаг лүндэншэдэй
галзуутан, нүгэл хэхые хараа һэм.
Тэдэ Баалай нэрэһээ абарал буулгажа байгаа.
Тиигээд Минии арад түмэн болохо Израилиие зүб харгыһаань
хадууруулаа.
- 14 Харин Иерусалимай худал лүндэншэд
бүри муухай юумэ үйлэдэнэ:
тэдэ һальхай забхай ябадалтай,
худалаар хэлэнэ,
муу юумэ хэгшэдые дэмжэнэ.
Тиймэһээнь хэншые муу хэрэгээ орхиногүй.
Тэдэ бүгэдэ Намда жэгшүүритэй,
Содом болон Гоморрын зон шэнги.

15 Тиимэхээ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн,
Иерусалимай худал лүндэншэдтэ
хоротой эдээ эдюулхэб,
хоротой уһа уулгахаб.
Юуб гэбэл, тэдэ бүхы газар нютагаар
Бурханда хүзэггүй байлгы дэлгэрүүлээ.

16 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Иерусалимай зондо иигэжэ айлладхана:

– Худал лүндэншэдэй хэлээшые бү шагнагты. Тэдэ таанадые хоо-
хоор, дэмы найдуулна. Минии айлладхал бэшэ өөһэдынгөө хүсэһэн,
һанаһан юумэ таанадта дуулгана. 17 Минии үгэ дуулахаһаа арсадаг
зондо тэдэ «Амар амгалан байхат» гэжэ хэдэн дахин хэлэжэл байна.
Үсэд, һанаашаараа юумэ хэдэг зондо «гай тодхор таанадтай тохёолдо-
хогүй» гээд хэлэнэ.

18 Би хэлэбэб:

– Худал лүндэншэ эдэнэрэй хэнииньшые Эзэнэй нюуса бодолнуу-
дые мэдэнэгүй, тэдэ Эзэнэй үгэ соносоогүй, анхараагүй. 19 Үзөөрэйгты,
Эзэнэй уур хилэнтэй шуурган эбхэрэн дүтэлжэ байна. Тэрэ хорон муу
зоной толгой дээрэ эрьелдэн бууха. 20 Тэрэнэй һанаһанаа хээгүйдэнь
энэ түгэсэхэгүй. Зон һүүлдэнь лэ энээниие ойлгохо.

21 Эзэн айлладхана:

– Би энэ худал лүндэншэдые эльгээгээгүйб, тэдэ өөһэдөө ошоо. Би
тэдээндэ ямаршые айлладхал буулгаагүйб, тэдэ өөһэдөө Минии нэрэхэ
тунхаглал тараана. 22 Хэрбээ тэдэ Минии нюуса бодолнуудые мэдэһэн
һаа, арад түмэндэмни Минии үгэ тунхаглажа, нүгэлтэй муу байдал-
һаань болон муу хэрэгүүдһэнь холодуулха һэн.

23 Би нэгэ газарта бэшэ, хаа-хаанагүй оршодог Бурхамби. 24 Нам-
һаа хэншые хорон хоргодон байжа шадахагүй. Намайе тэнгэри болон
газарта – хаа-хаанагүй байна гээд мэдэнэ гүт? 25 Минии нэрэхэ худал
лүндэншэдэй зүүдэн соонь айлладхал буулгаһан тухайм хэлэжэ байһые
Би мэдэнэб. 26 Хэды болотор эдэ худал лүндэншэд худалаар хэлэжэ,
зониие мэхэлжэ байхаб? 27 Тэдэнэй үбгэ эсэгэнэрэй Баалда эрьежэ,
Намайе мартаһандал, тэдэ бэе бээдээ хөөрэдэг өөһэдынгөө зүүдээрэ
Минии арад зондо нэрьемни мартуулхаяа һанана. 28 Зүүдэ зүүдэлһэн
худал лүндэншэ тэрэнээ зүүдэн гээд хөөрэг лэ. Орооһонһоо холоомын
тад ондоо байһандал адли тэдэнэй зүүдэниинь Минии айлладхал бэшэ.
Харин Минии үгэ дуулаһан нэгэн Минии үгые үнэн зүбөөр дамжуулха
ёһотой. 29 Минии айлладхал гал дүлэндэл адли, шулуу буталдаг алхатай
адли. 30 Бэе бэеһээ дуулаһан үгэнүүдээ Минии айлладхал гээд тунхагла-

даг худал лүндэншэдэй урдаһаа эсэргүүсэнэб! ³¹ Өөрынгөө үгэнүүдые Минии үгэнүүд мэтээр соносходог худал лүндэншэдэй урдаһаа эсэргүүсэнэб! ³² Минии, Эзэнэй, айладхал шагнагты! Худал зүүдэнүүдээ хөөрөжэ, тэдэ худал хуурмагаараа болон һайрхуу үгэнүүдээрээ арад зонойм толгой эрьюулнэ. Би тэдэниие эльгээгээгүйб, ямаршые захиралта үгөөгүйб. Тэдэ улад зондо ямаршые туһагүй. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Эзэнэй айладхал хүндэ ашаан бэшэ

³³ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

– Ерэмия, Иудын улад зон гү, али худал лүндэншэ, үгышые һаа, санаартан шамһаа «Эзэнэй айладхана зүйл юун бэ?» гэжэ асуужа магад. Ши тэрээндэ: «Таанад Эзэнэй хүндэ ашаан* гэшэт. Тэрэ таанадые хаяхаяа байна», – гээд хэлээрэй. ³⁴ Худал лүндэншэ гү, али санаартан, үгышые һаа, улад зоной нэгэн «Эзэнэй зүгнэнэн зүйл» гээд хэлэжэ магад. Иимэ хүниие, гэр бүлыень Би хэһээхэб. ³⁵ Энээнэй орондо таанад нүхэдһөө, түрэл түтимһөө «Юун гэжэ Эзэн харюусааб? Юун гэжэ Эзэн айладханаб?» гэжэ асуудаг байха ёһотойт. ³⁶ Иигээд тэдэ «Эзэнэй хүндэ ашаан» гэнэн үгэнүүдые дуугарха ёһогүй. Тиигэжэ дуугараа һаань, Би айладхалаа тэдээндэ үнэхөөр хүндэ ашаан болгожорхихоб. Улад зон Минии, өөһэдынгөө амиды мэндэ Бурханай, Түмэн Сэрэгтэ Бурханай, үгые ондоо болгоо. ³⁷ Лүндэншэһөө «Эзэн юун гэжэ харюусааб?» гэжэ гү, али «Эзэн юун гэжэ айладхааб?» гэжэ асуугаарайгты. ³⁸ Минии үгэ дуулангүй, «Эзэнэй хүндэ ашаан» гэнэн үгэнүүдые хэлээ һаатнай, ³⁹ Би таанадые хүндэ ашаан мэтээр үргэжэ, Өөрһөө холо хаяхаб! Танда, мүн үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэнэн Иерусалим хотые мүн лэ хаяхаб! ⁴⁰ Би тэдээн дээрэ хэтэ мүнхэдөө нэрээ гутаалга, хэзээдэшые мартагдахагүй хэтэ мүнхын доромжолго тохоб.

Хоёр түрсүүг инжир

24 ¹ Эзэнэй намда үзэгдэл үзүүлхэдэнь, Эзэнэй үргөөгэй урда табяатай хоёр түрсүүг инжир харабаб. (Энэ хадаа Вавилоонной хаан Навуходоносорой Иудын хаан, Ёякиимэй хүбүүн Ехония гэгшые, Иудын түшэмэлнүүдые урашуул болон дархашуултай хамта Иерусалимһаа олзолон абажа, Вавилоон руу абаашаһанай удаа болоо

* 23:33 Эхэ еврей хэлэн дээрэ «массаа» гэнэн үгэ хэдэн удхатай: зүгнэлгэ; хүндэ ашаан; тиимэхэ эндэ ба саашадаа үгын удхаар наадажа, Бурханай зарлиг тайлбарилгана.

бэлэй.) ² Нэгэ түрсүүг соонь эртэ эдешэхэн, угаа һайн инжир байба, нүгөө түрсүүгтэнь гутаһан, эдихын аргагүй муу инжир байгаа.

³ Тиигээд Эзэнэй намда:

– Ерэмия, юу харанабши? – гэхэдэнь, би:

– Инжир. Һайниинь угаа һайн, мууниинь угаа муу, эдихын аргагүй, – гэбэб.

⁴ Тиихэдэм Эзэн намда:

⁵ – Би, Израилиин Эзэн Бурхан, Вавилоон руу Иудаһаа туужа абаа-шагдаһан улад зон энэ һайн инжиртэл адли гээд тоолоноб. Би тэдээндэ һайнаар хандахаб. ⁶ Тэдэнэй хойноһоо адаглажа, энэ газар нютаг руу һөөргөн асархаб. Би тэдэниие һуурижуулхаб, унагаахагүйб, тарин һуулгахаб, зулгаан татахагүйб! ⁷ Би тэдээндэ Намайе мэдэдэг болохо хүсэл үгэхэб. Тиихэдэм тэдэ Минии арад зон, Би тэдэнэй Бурхан болохоб. Тэдэ Нам руу бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ таталдан бусаха.

⁸ Иудын хаан Цэдэкиия гэгшые, тэрэнэй түшэмэлнүүдые болон энэ орон нютагта үлэгшэ Иерусалимай бүхы зонтой, Египедтэ ажаһуудаг зонтой муудаһанайнь тула эдижэ болохогүй инжиртэл адляар хандахаб.

⁹ Газар дэлхэйн бүхы хаан түрэнүүдэй хүрдэмөөр гай тодхор тэдээндэ тохохоб. Минии тэдэниие тарааһан бүхы газарнуудаар зон тэдэниие энеэдэ наада бариха, доромжолхо, шоодборилхо ба хараал шэрээл табиха. ¹⁰ Би тэдэндэ болон үбгэ эсэгэнэртэнь үгэхэн газар нютагһаа тэдэниие үгы болготороо тэдээндэ дайн дажар, үлэсхэлэн байдал, үбшэ хабша эльгээжэл байхаб, – гэжэ айладхаба.

Хойто зүгэй дайсан

25 ¹ Иудын хаан, Ёшиягай хүбүүн Ёякиимэй дүрбэдэхи жэлээ Иудын хан түрэ зонхилжо байха үедэнь Иудын хан түрын бүхы улад зон тушаа мэдээсэл Эзэнһээ би абаа һэм. Энэ хадаа Вавилооной хан түрые Навуходносорой түрүүшын жэлээ зонхилжо байха үедэнь һэн. ² Иудын хан түрын болон Иерусалимай улад зондо би иигэжэ айладхал дамжуулан хэлээб:

³ – Хорин гурбан жэлэй туршада Аммооной хүбүүн Ёшиягай арбан гурбадахи жэлээ Иудын хан түрые зонхилжо байхаһаань хойшо, мүнөөшье болотор Эзэн намда айладхал буулгажа байгаа. Би таанадта дахин-дахин хэлэжэл байгааб, теэд таанад анхараагүйт. ⁴ Эзэнэй лүндэншэд болохо албатанаа таанад руу дахин дахин эльгээгээшье хаань, таанад шагнаагүй, анхаралаа хандуулаагүй бэлэйт. ⁵ Эзэнэй та бүгэдэндэ болон үбгэ эсэгэнэртэтнай хэтэ мүнхэдөө үгэхэн газар нютагта саашадаашье ажаһуухынтнай тула ажабайдалай муу замһаа, хэдэг

бузар муухай үйлэ хэрэгүүдхээ таанадай буруу харан ошохо тухай тэдэ хэлээ хэн. ⁶Ондоо бурхадта алба хэхэгүй, мүргэхэгүй, өөхэдэн гараар бүтээхэн шүтөөнүүдээр Эзэниие уурлуулхагүй тухай тэдэ таанадта хэлээ. Эзэнэй үгэ дуулаа гээшэ хаатнай, Тэрэ таанадые хэхээхэгүй бэлэйл. ⁷Тэдэ Эзэнэй айладхаһаар, таанад Тэрэнэй үгэ дуулахаһаа арсаат. Өөхэдынгөө бүтээхэн шүтөөнүүдөөр Тэрэнэй уур сухал хүргөөт, өөхэдтөө гай тодхор татаат.

⁸Тиимэ ушарһаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхажа байна:

– Таанадай Минии үгэ дуулаагүй хэн тула ⁹хойто зүгэй арадуудай болон Өөрынгөө албатан, Вавилоной хаан Навуходоносорой хойноһоо эльгээжэ, танай орон нютагай, улад зонойтнай, хүршэ арадуудайтнай урдаһаа дайлахыень асархамни. Таанадые хүршэнэртэйтнай хамта бүримүхэн усадхажа, хэтэ мүнхын хандарал, аймшагтай, угаа муухай зүйл болгон үлөөхэб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн! ¹⁰Баярай, хүхилдөөнэй абяа, түрэ найрай жаргалтай абяа дуунуудые Би таанадта таһалдуулхаб. Талха татаха ороһогүй, дэн аһааха тоһогүй болохот. ¹¹Энэ бүхэли орон нютаг хандаргагдан орхигдожо, аймшагтай юумэн байха, хүршэ арадууд Вавилоной хаанда далан жэлэй туршада алба хэхэ. ¹²Удаань гэм зэмэйн түлөө Вавилоной арад зониие хаантайн хамта хэхээхэб. Тэрэ орон нютагые хюдажа, хэтэ мүнхын хандарал болгоод орхихоб. ¹³Ерэмиягай аша туһаар дамжуулһан бүхы заналтануудаа – энэ ном соо бэшээтэй бүхы гай тодхорнуудые Вавилоной орон нютагта шэглүүлэн бээлүүлхэб. ¹⁴Вавилоной зоной хэһэн юумые өөхэдтэнь хүргэхэб, олон үндэһэ яһатад, агууехэ хаашуул тэдэниие богоол болгохо.

Үндэһэ яһатан тушаа

¹⁵Израилиин Эзэн Бурхан намда иигэжэ айладхаба:

– Энэ аяга Минии уур хилэнгээр дүүрэнхэй. Тэрэниие абаад, Минии таанадые эльгээхэн бүхы арадуудта ошожо, тэрээнһээ уулга. ¹⁶Тэдэ уужа, найгажа эхилхэ, тэдээн руу Минии шэглүүлһэн дайн дажарһаа боложо, ухааниинь муудаха.

¹⁷Тиигээд би Эзэнһээ тэрэ аяга абажа, Тэрэнэй намайе эльгээхэн бүхы арадуудта баадхан уулгабаб. ¹⁸Иерусалимай, Иудын хан түрын бүхы хотонуудай зондо газарыень хоһон элһэн сүл губи, үзэмжэгүй муухай, зоной хараал болгохын тула хаашуул, ноёдтойнь хамта энэ аягаһаа уулгабаб. Газарынь тон тиимэ болоол даа. ¹⁹Хэдтэ энэ аягаһаа үшөө уулгаабиб гэхэдэ, Египедэй фараондо, тушаалтадтань, түшэмэлнүүдтэнь, бүхы арад зондонь; ²⁰Египет соо байһан ерүүл

хариин зондо, Ууц орон нютагай бүхы хаашуулда, пилиштүүдэй орон нютагай хаашуулда – Ашхэлооной, Гаазай, Экрооной, Ашдоодой үлэгдэл зоной хаашуулда; ²¹Эдоомой, Моһаабай, Аммооной улад зондо; ²²Тиирэй, Сидооной, далайн саадахи олтирогуудай хаашуулда; ²³Дэдаан, Тэмаа, Бүүз хотонуудай ажаһуугшадта – үһээ һаншагтаа хюһадаг бүхы улад зондо; ²⁴Аравиин бүхы хаашуулда – элһэн сүл губьяр ажаһуугша арадуудай хаашуулда; ²⁵Зимриигэй, Элаамай, Мидиин бүхы хаашуулда; ²⁶хоорондоо бага, ехэшье зайтай ажаһуудаг хойто зүгэй хаашуулда. Юрэдөө, дэлхэй дээрэ байгааша бүхы хан түрэнүүдэй улад зондо уулгабаб. Харин Шэшаахай* хаан бултанай һүүлдэ ууха.

²⁷Тиигээд Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

– Улад зондо Минии, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай, захиралта дуулга. Уугты, һогтогты, бөөлжэн унагты гэжэ захирнаб. Танай урдаһаа дайн дажар эльгээхэдэм, бодожо шадахагүйт. ²⁸Хэрбээ тэдэнэй шинии гарһаа аяга абажа уухая арсаа һаань, ши тэдээндэ заабол ууха ёһотойт гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхана гээд хэлээрэй. ²⁹Өөрын хото соо гай тодхор үйлэдэжэ эхилхэдэмни тэдэ хэһээлтэ амасангүй үлэхэ гэжэ гү? Угы. Тэдэ хэһээгдэхэ, юуб гэхэдэ, дэлхэйн бүхы улад зоной урдаһаа Би дайн дажар эльгээхэм. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!

³⁰Ерэмияа, ши Минии айладхал бултыень тэдэ зондо дуулга. Тэдээндэ иигэжэ хэлэ:

Эзэн огторгойһоо архиржа,
нангин үргөөһөө аянгатаха,
Өөрын зоной урдаһаа хэрхирхэ.
Үзэмэй жэмэс дэбһэжэ байһан хүндэл адли
Тэрэ дэлхэйн бүхы улад зоной урдаһаа хашхарха.

³¹ Дэлхэйн заха хүрэтэр абяаниинь сууряатаха.
Эзэн үндэһэтэдэй урдаһаа тулгаха,
бүхы зониие шүүбэрилхэ,
хорото муу зониие дайнда һалгааха.
Энээниие Эзэн айладхаа!

³²Израилиин Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана: Гай тодхор нэгэ үндэһэ яһатанһаа нүгөөдэ үндэһэ яһатан хүрэтэр дамжан ябана, газар дэлхэйн алашаа агууехэ шуурган хүдэлжэ эхилээ. ³³Тэрэ үдэр Эзэндэ хюдагдаһан зоной бэенүүд дэлхэйн нэгэ захаһаа нүгөө

* 25:26 Иигэжэ эндэ Вавилоон нэрлэгдэнхэй.

хүрэтэр таранхай хэбтэхэ. Хэншые тэдэнэй хойноһоо гашуудахагүй, тэдэниие суглуулхагүй, хүдөөлүүлхэгүй. Газарай хүрьһэн дээрэ үтэгжүүл мэтэ тэдэ хэбтэхэ.

³⁴ Үгшаран уйлыт, удамаршад, арад зоноймни хүрэгэй эзэд, шангаар бархирьт! Юуб гэбэл, таанадай хюдагдаха болон таран бутарха үе саг хүрэжэ ерээ. Таанад үнэтэ амһарта мэтээр бута сохигдохот. ³⁵ Тэрьедэхэ, абарагдаха газар таанадта үгы байха. ³⁶⁻³⁷ Арадыетнай Эзэнэй уур хилэн дундаа усадхаһанда, амар амгалан нютагыетнай хандарал болгоод орхиһондо таанадай ёолохо, уйлаха абьян дуулдана. ³⁸ Өөрынгөө эшээн орхижо ошоһон арсалдандал адли Эзэн Өөрын арад зонһоо арсан ошобо. Орон нютагынь дайн дажарһаа, Тэрэнэй шэрүүн уур хилэнһээ боложо хоһон элһэн сүл губи болоол!

Ерэмияе бариба

26 ¹ Ёшиягай хүбүүн Ёякиимэй Иудын хан түрье зонхилжо һаял эхилээд байһан сагта ² Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

– Һүмын хашаа соо зогсожо, мүргэхээ тиишээ Иудын хан түрын бүхы хотонуудһаа ерһэн улад зондо Минии хэлэхыеш захирһан бүхы үгэнүүдые соносхон бай. Нэгэшые үгэ бү алда! ³ Тэдэ шагнажа, муу замаа орхижо магадгүй. Тиигээ һаань, муу муухай үйлэ хэрэгүүдэйнь түлөө тэдэндэ гай тодхор татахаяа байһан түсэбөө Би болуулхаб.

⁴ Зондо иигэжэ хэлэхыемни Эзэн захираа:

– Минии дамжуулһан хургаал заабари сахиха ёһотойт. ⁵ Минии танда ходо эльгээжэ байһан албатан лүндэншэдэй үгэнүүдые дуулаха ёһотойт. Теэд таанад тэдэнэй үгэ дууланагүйт. ⁶ Иигэжэ байгаа һаатнай, Би энэ Һүмэдэ Шилоодо хандаһандал адляар хандахаб, тиихэдэм дэлхэйн бүхы арадууд энэ хотын нэрые хараал мэтээр дурдан хэлэдэг болохо.

⁷ Санаартад, лүндэншэд болон бүхы зон Эзэнэй Һүмэ соо минии эдэ үгэнүүдые хэлэжэ байһые дуулажа, ⁸ дамжуулан хэлэхэ тухай Эзэнэй захирһан бүхы үгэнүүдые минии хэлэжэ дүүргэхэдэ, тэдэ намайе барижа:

– Ши үхэхэ ёһотойш! ⁹ Энэ Һүмэ Шилоодол адли болохо, энэ хото хандаргагдаха, хэншые тэндэ ажаһуухагүй гээд юундэ Эзэнэй нэрэһээ лүндэн табижа байнабши? – гэлдэн хашхаралдаба. Тиигээд улад зон намайе тойрон сугларба.

¹⁰ Иудын түшэмэлнүүд энээн тухай дуулахадаа, хаанай ордонһоо Эзэнэй Һүмэ руу ошожо, Шэнэ Бартаануудай хажуугаар һуурияа эзэлбэ. ¹¹ Тиигээд санаартад болон лүндэншэд түшэмэлнүүдтэ болон бүхы зондо хандан:

– Энэ хүн үхэхэ ёһотой! Юуб гэхэдэ, тэрэ манай хотын урдаһаа лүндэн табижа байна. Энээнине таанад өөһэдөө хайн дуулаһан байна гээшэт, – гэжэ хэлэбэ.

¹² Тиихэдэнь би:

– Энэ Һумын болон энэ хотын урдаһаа таанадай соносохон эдэ бүхы үгэнүүдые хэлэхыемни Эзэн намайе эльгээгээ. ¹³ Өөһэдынгөө ажабайдалай зам болон үйлэ хэрэгүүдээ заһагты, Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулагты. Тиигээ хаатнай, таанарта татахаяа байһан гай тодхороо Тэрэ болуулхал. ¹⁴ Харин нам тухай хэлэхэ болоо хаа, би таанадай мэдэлдэ ороод байнаб. Өөһэдынгөө зүб ба зүйтэй гэжэ ханаһан юумэ намтай хэхэдэтнай болохо. ¹⁵ Харин мэдэжэ байгты: хэрбээ намайе алаа хаа, таанад өөһэдөө мүн энэ хотын ажаһуугшад ямаршые гэмгүй хүниие хорооһон гэм зэмэтэй болохот. Юуб гэхэдэ, эдэ бүхы үгэнүүдые соносохыемни Эзэн үнэхөөр намайе таанадта эльгээгээ бэлэйл, – гэжэ хэлэбэб.

¹⁶ Тиихэдэм түшэмэлнүүд болон улад зон санаартадта болон лүндэншэдтэ:

– Энэ хүн Эзэн Бурханаймнай нэрэхэ бидэнтэй хөөрэлдөө, тиимэхэ тэрэ үхэхэ ёһогүй! – гэжэ хэлэбэ.

¹⁷ Удаань орон нютагай аха захатанай заримань бодожо, сугларһан бүхы зондо хандан:

¹⁸ – Хэээкияа гэгшын Иудын хаан байха үдэнь лүндэншэ Морээшэдэй Михей Иудын хан түрын бүхы арадта Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй иимэ айладхал дуулгаа бэлэй:

Сион таряалангай талмай мэтэ хахалагдаха,
Иерусалим обоолоотой хандархай шулуун болохо,
Һумын мүнөө байгааша газар
ой модоной ургадаг гүбээ болохо.

¹⁹ Хэээкияа хаан болон Иудын хан түрын улад зон Михей гэгшые алаагүй. Хэээкияа Эзэниие хүндэлжэ, Тэрээндэ хайшаагдаха гэжэ оролдоо. Тиимэхэ Эзэн тэдээн дээрэ татаха гэжэ байһан гай тодхороо болуулаа бэлэй. Харин бидэ өөһэдөө өөһэдтөө ехэ гай гасалан үйлэдэхэ гэжэ байнабди.

²⁰ Эзэнэй нэрэхэ энэ хотын болон энэ арад үндэхэтэнэй урдаһаа хэлэжэ байһан, Кирьяат-Еаримэй Шэмаяа гэгшын хүбүүн Урияа гэгшэ байһан гэхэ. Тэрэ Ерэмияадал адли иимэ үгэнүүдые хэлэдэг байгаа. ²¹ Ёякиим хаан, тэрэнэй сэрэгшэд болон түшэмэлнүүд Урияагай үгэнүүдые шагнажа, тэрэниие алахаяа ханаба. Теэд Урияа энээн тушаа

дуулаад, айн тэрьедэжэ, Египет руу гүйгөө. ²²Тиихэдэнь Ёякиим хаан Египет руу тэрэнэй хойноһоо Ахбоорой хүбүүн Элнатааные хэдэн хүнтэй хамта эльгээгээ. ²³Тэдэ Урияе Египедһээ гаргажа, Ёякиим хаанда асараа. Хаан тэрэниие сабшан алажа, бэеыень хара зониие хүдөөлүүлдэг булаша руу хаяа һэн.

²⁴Теэд би Шапаанай хүбүүн Ахикаамай туһалһанай ашаар зондо үгтөөгүйб, алуулаагүйб.

Навуходонсорой мэдэл доро орогты!

27 ¹Ёшияагай хүбүүн Цэдэкиия гэгшын Иудын хан түрье зонхилжо эхилээд байхада, Эзэн Ерэмияда үгэ айлдхаба. ²Хөөмөгшэ болон уялаануудые өөртөө хэжэ, хүзүүндээ үмдэхыемни Эзэн намда захирба. ³Тиигээд Иудын хаан Цэдэкиияда Иерусалим ерэдэг элшэнэрээр дамжуулан, Эдоомой, Моһаабай, Аммооной, Тиирэй, Сидоной хаашуулда мэдээсэл эльгээхыемни Тэрэ намда захираа. ⁴Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, иимэ айлдхал хаашуулдаа тэдэнэй дуулгаха тухай минии хэлэхые захирба:

⁵– Би Өөрын агууехэ шадалаар болон хүсөөр газар дэлхэйе, тэрээн дээрэ ажаһуудаг зониие, ан амитадые бүтээгээб. Энээниие Би дуратай нэгэндээ үгэхэб. ⁶Иигэжэ Би эдэ бүхы үндэһэ яһатадые Өөрынгөө албатанай, Вавилооной хаан Навуходонсорой мэдэлдэ үгэнэб. Зэрлиг амитадыешье Тэрээндэ алба хэдэг болгооб. ⁷Орон нютагайнь болон өөрын Навуходонсорой доройтохо сагай ерэтэр бүхы үндэһэ яһатан тэрээндэ, хүбүүндэнь болон ашадань алба хэн байха. Доройтоһонойнь удаа өөрынь арад зон олон зонтой яһатанда болон томо хаашуулда алба хэдэг болохо.

⁸Харин Вавилооной хаан Навуходонсорто алба хэдэггүй, мэдэл доронь ородоггүй үндэһэ яһатан гү, али хаан түрэ олоо хаань, Би тиимэ үндэһэ яһатаниие Навуходонсорой гараар усадхатараа дайн дажараар, үлэсхэлэн хоохон байдалаар болон тахал үбшөөр зобоон-хэһээн байхаб. ⁹«Таанад Вавилооной хаанай мэдэлдэ бү орогты» гэжэ хэлэдэг лүндэншэдөө, үзэлшэдөө, зүүдэ тайлбариллагшадаа, эди шэдитэнээ, эльбэтэйшүүлээ бү дуулагты. ¹⁰Тэдэ таанадые мэхэлнэ, орон нютагһаа танай холодуулагдахые хүсэнэ. Би та бүгэдые үлдэн гаргахаб, тиигээд таанад үхэхэт. ¹¹Харин Вавилооной хаанай мэдэлдэ ороһон, тэрээндэ алба хэдэг болоһон үндэһэ яһатанда Би орон нютагтаа үлэхыень, газараа элдүүрилжэ, тэндээ амидархыень зүбшөөхэб. Энэ болбол Би, Эзэн, айлдхана мүн!

¹²Би иимэл үгэнүүдые Иудын хаан Цэдэкиия гэгшэдэ хэлээб:

– Вавилоной хаанай мэдэл доро орожо, тэрээндэ болон арад түмэндэнь алба хэгты, тиигээд амиды мэндэ үлэхэт. ¹³ Вавилоной хаанда алба хэдэггүй үндэһэ яһатан тухай Эзэнэй айладхаһанай ёһоор юундэ ши болон арад түмэншни дайн дажарһаа, үлэхсэлэн хоохон байдалһаа болон тахал үбшэнһөө үхэхэ ёһотой юм? ¹⁴ Вавилоной хаанай мэдэл доро орохогүй тухай хэлэдэг лүндэншэдые бү дуулагты. Тэдэ таанарые мэхэлнэ. ¹⁵ Тэдэниие эльгээгээгүй тухайгаа Өөрөө Эзэн тунхаглаа бэлэйл. Эзэнэй таанарые үлдэн гаргахын, таанадай үхэхын тула тэдэ зорюута Эзэнэй нэрэһээ худал үгэнүүдые соносхоно. Тиигэжэ таанад болон энэ худал үгэнүүдые хэлэгшэ лүндэншэд алуулхат.

¹⁶ Би санаартадта болон бүхы зондо хандан, Эзэнэй иигэжэ айладхаһые дуулгабаб:

– Нангин үргөөгэй үнэтэ баялигууд удахагүй Вавилоонһоо бусаагдаха гэжэ хэлэдэг лүндэншэдые бү шагнагты. Тэдэ таанарые мэхэлнэ. ¹⁷ Бү шагнагты тэдэниие! Вавилоной хаанай мэдэл доро орогты, тиигээд амиды мэндэ үлэхэт. Энэ хото юундэ һандаргагдаха юм? ¹⁸ Харин тэдэ үнэхөөр лүндэншэд байжа, Минии үгэ мэдэдэг юм һаа, Һүмэ соо, мүн Иудын хаанай ордон соо, Иерусалимда үлөөшэ үнэтэ баялигуудые Вавилоон руу эльгээхэгүй тухай Намае, Түмэн Сэрэгтэ Эзэниие, одоо гуйг лэ.

¹⁹⁻²⁰ (Вавилоной хаан Навуходоносор Иудын хаан, Ёякиимэй хүбүүн Ехонияа гэгшые, мүн Иудын хан түрын, Иерусалимай бүхы ноёд түшэмэлнүүдые Вавилоон руу сүлэлгэдэ абаашахадаа, баханануудые, уһанай гуулин ехэ амһарта, табюурнуудые болон Һүмын бусад баялигуудые Иерусалимда үлөөһэн байгаа.)

²¹ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилин Бурхан, Һүмэ соо болон Иудын хаанай ордон соо, Иерусалимда үлөөшэ үнэтэ баялигууд тушаа иигэжэ айладхана: ²² «Тэдэ Вавилоон руу абаашагдаха, Минии анхартар тэндээл байха. Удаань Би тэдэниие бусаажа, энэ газартань һөөргэнь асархаб. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!»

Ерэмия ба Ханаания

28 ¹Цэдэкиия гэгшын* Иудын хан түрые дүрбэдэхи жэлээ, табадахи нараа зонхилжо байха үедэ, эгээл тэрэ жэлдэ Аззуурай хүбүүн, Гибэһоон хотын лүндэншэ Ханаания Эзэнэй Һүмэ соо намтай хөөрөлдөө бэлэй. Санаартадай болон улад зоной дуулаһаар байтар тэрэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, Израилин Бурханай, иигэжэ айладхаһые дуулгаба:

* ^{28:1} Эхэ еврей хэлэн дээрэ «Ёякиимэй», алдуу гараа гээд тооломоор.

² – Израилиин Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана:

– Вавилоной хаанай хүсэ шадалые бута сохин бууруулхаб. ³ Навуходоносор хаанай Вавилоон руу абаашаһан Һумын бүхы үнэтэ баялигуудые хоёр жэлэй туршада энэ газар руу һөөргөнъ бусаахаб. ⁴ Би мүн лэ Иудын хаан, Ёякиимэй хүбүүн Ехонияа гэгшые Вавилоон руу сүлэгдэһэн Иудын бүхы зонтойнь хамта һөөргөнъ бусаахаб. Мүн даа, Вавилоной хаанай хүсэ шадалые бута сохин бууруулхаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана гээшэб! – гэжэ тунхаглана.

⁵ Тиихэдэнь Һүмэ соо байгааша санаартадай болон бүхы зоной дуулаһаар байтар би Ханаанияа гэгшэдэ:

⁶ – Һайн даа! Эзэн иигэжэ үйлэдэхэнь болтогой! Нангин үргөөгэй үнэтэ баялигуудые болон Вавилоон руу сүлэгдэһэн бүхы зоние Тэрэ һөөргөнъ бусааха гэгшэ шинии үгэнүүдые Эзэн бэлүүлхэнь болтогой!

⁷ Гэбэшье шамда болон улад зондо минии хэлэхэ үгэнүүдые шагна.

⁸ Минии, шинии урда тээ ажаһуугша лүндэншэд олон үндэһэ яһатан руу, ехэ хан түрэнүүд руу дайн дажар, үлэхсэлэн хоһон байдал, тахал үбшэн бууха гээд лүндэн табиһан юм. ⁹ Амгалан тайбан байха гээд сонсходог лүндэншын хэлэһэн үгэнүүдэй үнэн дээрээ бэлүүлэгдэшоо гээшэ һаань, тэрэ Эзэнэй үнэхөөр эльгээһэн лүндэншэ гээд мэдэрэгдэхэл, – гээд хэлэбэб.

¹⁰ Тиихэдэ Ханаанияа лүндэншэн минии хүзүүнһээ хөөмэгшэ шүүрэн абажа хаяад, бута сохибо. ¹¹ Тиигээд тэрэ бүхы зоной байһаар байтар иигэжэ хэлэбэ:

– Бүхы үндэһэ яһатанай хүзүүндэ Навуходоносор хаанай углаһан хөөмэгшые хоёр жэлэй туршада тон иимээр бута сохин һалгаахаб гэжэ Эзэн айладхана.

Тиихэдэнь би ябашабаб.

¹² Энээнэй удаа Эзэн намда:

¹³ – Ошожо, Ханаанияада иигэжэ дуулга «Ши модон хөөмэгшэ эбдэхэдэ бэрхэш, теэд Би* тэрэниие түмэр хөөмэгшөөр һэлгэхэб гэжэ Эзэн айладхана. ¹⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин бурхан, эдэ бүхы үндэһэ яһатан дээрэ түмэр хөөмэгшэ углаха, тиихэдэнь тэдэ Вавилоной хаан Навуходоносорто алба хэдэг болохо. Зэрлиг амитадыешье Навуходоносорто алба хэдэг Тэрэ болгохол!» гээд Ханаанияада дуулга, – гэбэ.

¹⁵ Энээниие би лүндэншэн Ханаанияада дуулгажа, үшөө:

– Ханаанияа, шагна! Эзэн шамайе эльгээгээгүй. Зоние худал юумэндэ этигүүлжэ байнаш! ¹⁶ Тиимэ ушарһаа Эзэн шамайе газарай хурьһэн дээрэһээ үгы хэхэ. Энэл жэлдээ ши үхэхэш, юундэб гэбэл,

* 28:13 Эхэ еврей хэлэн дээрээ «ши» гээд бэшээтэй.

Эзэнэй урдаһаа эсэргүүсээш. Эзэн Өөрөө энээн тухай айладхал буулгаа! – гэжэ хэлэбэб.

¹⁷ Иигэжэ Ханаания тэрэл жэлэй долоодохи харада наһа бараа бэлэй.

Вавилоон руу угсаатандаа бэшэһэн бэшэг

29¹ Иерусалимһаа Вавилоон руу баряанда Навуходоносорой туужа абаашаһан аха захатанда, санаартадта, лүндэншэдтэ, мүн бүхы зондо би бэшэг бэшээ һэм. ² Ехония хаанай, тэрэнэй хатан эхын, ордоной түшэмэлнүүдэй, Иудын хан түрын болон Иерусалимай ноёдой, уран гартанай болон дархашуулай Иерусалимһаа гаргагдан туугдаһанай удаа ³ тэрэ бэшэг Шапаанай хүбүүн Элэасаа болон Хилкиягай хүбүүн Гэмаария гэгшэдээр эльгээгдээ һэн. Тэдэниие Иудын хаан Цэдэкиия Вавилоон руу Навуходоносор хаанда эльгээгээ бэлэй. ⁴ Бэшэг соо бэшээтэй үгэнүүд гэбэл, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, Иерусалимһаа Вавилоон руу сүлэжэ эльгээһэн бүхы зондо иигэжэ айладхана:

⁵ Гэрнүүдые барижа, тэдэнээ тоологты,
сэсэрлигүүдые тарижа, үрэ жэмэсынэ эдигты.

⁶ Намга абажа, үхи хүүгэдтэй бологты,
хүбүүдээ намга абхуулагты,
басагадаа хадамда үгэгты,
иигэжэ тэдэшье үринэртэй болог.

Тэндэ үнэржэгты,
бү үсөөрэгты!

⁷ Минии таанадые сүлэн эльгээһэн хотонуудай аша туһада оролдогты. Тэдэнэй түлөө Намда зальбарагты, юуб гэхэдэ, тэдэнэй найн байбал, таанадшье найн, урагшатай байхат. ⁸ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, таанадай дунда ажаһуудаг лүндэншэд болон үзэлшэдтэ бү мэхэлүүлэгты гэжэ таанадые һэргылнэб. Тэдэнэй* зүүдэлдэг зүүдэнүүдые бү тоогты. ⁹ Тэдэ Минии нэрэһээ таанадта худал юумэ тунхаглана. Би тэдэниие эльгээгээгүйб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

¹⁰ Эзэн «Вавилоондо танай байха далан жэлэй дүүрэхэдэнь, таанад тухай ханаагаа табиخاب, Өөрын найн үгые бээлүүлхэб – таанадые һөөргөнэ гэртэтнай бусаахаб! ¹¹ Таанад тушаа түсэблэһэн юумээ Би гансал Өөрөө мэдэнэб, гай тодхор бэшэ, амгалан тайбаниие таанадта үршөөхэб, танай найдадаг ерээдүйе үгэхэб. ¹² Таанадай Намаие дуудахада,

* ^{29:8} Эхэ еврей хэлэн дээрээ «танай» гээд бэшээтэй.

ерэжэ, Намда зальбархада, Би таанадые дуулахаб. ¹³ Таанад Намайе бэдэрхэт, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Намда тэгүүлэн бэдэрбэл, олохот. ¹⁴ Тиймэ даа, таанад Намайе олохот гээд Би айладханаб. Тарааһан бүхы орон нютагууд, бүхы газарнууд сооһоо таанадые Би суглуулхаб, тиигээд сүлэлгын урда тээ байһан газартатнай һөөргөнъ бусаахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!» гэнэ.

¹⁵ Эзэн Вавилоондошые таанадта лүндэншэдые үршөөгөө гэлдэнэт.

¹⁶ Давидай хан шэрээ дээрэ һуугша хаан тухай, сүлэлгэдэ тантай хамта ошоогүй, энэ хотодо ажаһуугша аха-дүүнэр тухайтнай Эзэнэй айладхаһые анхарагты. ¹⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Үзэгты, Би тэдээндэ дайн дажар, үлэсхэлэн хоохон байдал болон тахал үбшэ асархаб. Илзарһан тула эдижэ болохогүй инжиртэй адли тэдэниие болгохоб. ¹⁸ Би тэдээнһээ дайн дажар, үлэн хоохон байдал, тахал үбшэ таһалдуулангүй дахан байлгахаб. Дэлхэйн үндэнэ яһатан тэдэниие хаража, һүрдэхэ. Хаа-хаанагүй тэдэниие тараахаб, зон эдэ бүгэдые хараад, сошохо, айха. Үндэнэ яһатад тэдэниие наада хараха, хараал мэтээр нэрыень дурдадаг болохо. ¹⁹ Минии тэдээндэ Өөрын зарасанараа – лүндэншэдээ хэдэн дахин эльгээжэ байбашые, тэдэ Минии үгэ дуулахаяа арсаа. ²⁰ Мүнөө таанад, Иерусалимһаа Вавилоон руу сүлэлгэдэ ябуулһан улад зомни, Минии, Эзэнэй, үгэ шагнагты. ²¹ Минии нэрэ хэрэглэн, таанадта худал юумэ соносходог Холай-яагай хүбүүн Ахааб болон Маашэяагай хүбүүн Цэдэкиия гэгшэдые Вавилооной хаан Навуходоносорой мэдэлдэ үгэхэб, тиихэдэм тэрэ тэдэниие хараһаар байтартнай алаха. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, айладхана мүн! ²² Иигэжэ Вавилоон руу сүлэгдэн Иудын бүхы зон хараал табихаяа һанахадаа, «Вавилооной хаанай амидыгаар галда шатааһан Цэдэкиия болон Ахаабта адляар Эзэн таанадта хандаг лэ!» – гэдэг байха. ²³ Жэгшүүрилтэй муухай юумэ тэдэ Израиль соо хээ: хадамтай эхэнэрнүүдтэй забхайралдаа, Эзэнэй нэрэнэ худал юумэ тунхаглаа. Харин Эзэн иимэ юумэ хэлэхыень тэдээндэ захираагүй бэлэй. Тэдэнэй хэһэн юумые Эзэн мэдэнэ, Тэрэ – урдаһаань тулаха гэршэ.

Шэмаягай бэшэг

²⁴⁻²⁵ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, Иерусалимай улад зондо болон Маашэяагай хүбүүн, санаартан Цэпаанияа гэгшэдэ, мүн бусад санаартадта бэшэг эльгээхэ Нэхэлаам хүн Шэмаяа гэгшэдэ мэдээсэл дуулгахыемни захираа. Тэрэ бэшэг соогоо Шэмаяа Цэпаанияада иигэжэ бэшэнэ:

26 – Ёядаагай орондо шамайе Эзэн санаартан болгон табья. Ши хүмэ соо эгээл ехэ тушаалтан* болоош. Галзуу хүн бүхэн лүндэншэ болохоёо һанадаг. Тиймэ хүндэ түмэр хөөмэгшэ углаад, гэнжэлхэ ёһотойш. 27 Анатоот хотын Ерэмия гэгшын лүндэн табихадань, юундэ тиигээгүйбши? 28 Тэрэ Вавилоон руу, зондо «Баряанда байхатнай удаан үргэлжэлхэ. Гэрнүүдые барижа, тэндээ ажаһуугты, сэсэрлиг тарижа, үрэ жэмэсээрнь хооллогты» – гэжэ хэлээ.

29 Цэпаания энэ бэшэг намда уншажа үгөө. 30 Тэрэнэй һүүлээр Эзэн намда хандажа, 31-32 Вавилоондо баряанда байгааша бүхы зондо Шэмая тухай иимэ мэдээсэл дуулгахыемни захираа:

– Би, Эзэн, Нэхэлаамай Шэмая гэгшые, тэрэнэй уг удамые хэнээ-хэб. Би тэрэниие эльгээгээгүйб, теэд тэрэ таанадтай лүндэншэ мэтээр хөөрэлдөө, таанадые худал юумэндэ этигүүлээ. Тиймэнээ тэрэ үри хүүгэдгүй байха. Намда эсэргүүсэн номлоһонойнгоо түлөө тэрэ улад зондоо Минии хэхэээ байһан һайн һайхан юумэнүүдые харахагүй. Энэ болбол Би, Эзэн, айлрадхана мүн!

Израилиин Бурханай арад түмэндөө найдуулга

30 1 Израилиин Эзэн Бурхан намда иигэжэ айлрадхаба:

2 – Минии үгэнүүдые бултыень номдо бэшэ. 3 Юуб гэхэдэ, Өөрынгөө арадые, Израиль болон Иудын хан түрые һэргээн бодхоохо сагни дүтэлжэ байна. Элинсэг хулинсагтань үгэһэн газарта тэдэниие бусаан асархаб, тиихэдэм тэдэ тэрэ газар дайдые дахин эзэмдэн ажаһууха. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

4 Израиль болон Иудын хан түрын зондо Эзэн иигэжэ айлрадхажа байна:

5 Угаа хүрдэһэн дуу Би дууланаб,
амгалан тайбанай бэшэ, айһанай абья дуу.

6 Асуугты, бодоод үзэгты:
эрэ хүн үхибүү түрэжэ шадаха гү?
Теэд үхибүү түрэжэ байһан эхэнэртэл,
эрэ хүн бүхэнэй гараа гэдэһэн дээрээ хээд байхые юундэ Би
харанабиб?

Юундэ бултанайнь шарайнууд сухигар бэ?

7 Оёо! Тэрэ угаа муу үдэр дүтэлжэ байна.
Тэрээндэ адли үдэр үзэгдөөгүй.
Энэ болбол Минии улад зоной зоболонгой үе саг,

* 29:26 Эхэ еврей хэлэн дээрээ «тушаалтад» гээд бэшээтэй.

тээд тэдэ амиды мэндэ гарасалдаха.

- 8 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхана:
Тэрэ дүтэлжэ байгаа үдэр Би
тэдэнэй хүзүүн дээрэхи хөөмэгшые эбдэхэб,
гэнжыень таһалхаб.
Тиихэдэм тэдэ харин зоной богоол болохоёо болихо.
- 9 Харин Намда, Өөрынгөө Эзэн Бурханда,
мүн Минии хан шэрээдэ хуулгаһан
Давидай уг удамда тэдэ алба хэжэ эхилхэл.
- 10 Минии зараса Яков, бү ай,
Израилиин зон, бү хүрдэ.
Баряанда байһан холын нютагһаатнай
Би таанадые абархаб.
Таанад гэртээ бусажа, амар амгалан ажаһуухат.
Таанадые хэншые айлгахагүй.
- 11 Би таанадтай байхаб, абархаб.
Таанарые арадуудай хоорондо тараагаа хэм,
тэдэ арадуудые Би усадхахаб.
Гэбэшые таанадые усадхахагүйб.
Харин таанадые хэһээнгүй орхихогүйб,
теэд хэһээхэдээ, үнэн зүбөөр хэһээлтэ амасуулхаб!
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!
- 12 Эзэн арад зондоо иигэжэ айладхана:
Шархатнай эдэгэшэгүй,
гэмтэһэнтнай угаа хүндэ.
- 13 Таанад тушаа һанаа зобохо хүн үгы,
ярыетнай эмшэлхэ арга үгы,
эдэгэхэ ямаршые найдал байхагүй.
- 14 Бүхы амарагуудтнай таниие мартаа,
бэшэ таанадые хэрэгсээхэеэ болёо.
Дайсанай сохилтоор,
шэрүүн хэһээлтээр таанадые дайрааб,
юуб гэбэл, гэм зэмэтнай угаа ехэ.
Нүгэлтнай тоолошогүй олон.
- 15 Гэмтэһэн тухайгаа бэшэ бү гомдол баригты,
үбшэнтнай эдэгэшэгүй.
Гэм зэмэтнай угаа ехэ,
нүгэлтнай тоолошогүй олон,

- тиимэһээл Би таанадые хэһээгээб.
- 16 Тээд мүнөө таанадые залгигша бүхэн өөрөө залгюулха,
дайсадтнай өөһэдөө баряанда орохо,
таниие тоногшод өөһэдөө тонуулха,
танһаа олзо булян абагшад өөһэдөө олзолуулагдаха!
- 17 Дайсадтнай таниие
«Сион – хэндэшье хэрэггүй,
хэншье тэрэниие анхархагүй» гээд хэлээ.
Тээд Би танда тэнхээ үгэхэб,
шархыетнай эдэгээхэб.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!
- 18 Эзэн айладхана:
Яковай майхангуудые хайн хайханаар хэргээн бодхоохоб,
гэр бүлэ бүхэниие хайрлахаб,
Иерусалим дахин хэргэхэ,
ордон урдынхидал адляар бодохо!
- 19 Тэндэ ажаһуугшад магтаал дуулаха,
баясан-сэнгэн хашхаралдаха.
Минии үршөөхэдэ, тэдэ олошорхо.
Минии дээгүүр үргэхэдэ, тэдэ доромжолуулхаяа болихо.
- 20 Тэдэнэй урданай хүсэ шадал хэргэхэ,
тэдэ Минии урда дахин шанга болохо.
Дарлагшадые хэһээхэб!
- 21 Ударидагшань – тэдэнэй нэгэн,
захирагшань – өөһэд дундаһаань тодорхо.
Минии тэдэниие урихада, тэдэ дүтэлэн ерэхэ.
Урилгагүйгөөр Нам руу дүтэлхээ зүрхэсэхэ хэн байхаб даа?
- 22 Тэдэ Минии арад түмэн.
Би тэдэнэй Бурхан болохоб.
Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!
- 23 Үзөөрэйгты, Эзэнэй уур хилэн – шуурган,
аймшагтай бордоһон!
Тэрэ муу зоной толгой дээрэ бууха.
- 24 Тэрэнэй ханаһанаа бээлүүлээгүйдэ
уур хилэнгынь буурахагүй.
Ерээдүй сагта зон эдэ бүгэдые ойлгохо.

Израилийн зоной гэртээ бусалга

31 ¹Эзэн ииэгэжэ айладхана:

– Минии Израилийн бүхы обогуудта Бурхан болохо, мүн тэдэнэй Минии арад түмэн болохо саг дүтэлжэ байна. ²Үхэл хатал-наа зайсаһан зондо элһэн сүл губида Би нигүүлэсхыгээр хандаа һэм. Израилийн улад зоной амаралта тухай угаа гуйхада, ³Би тэдэндэ холоһоо үзэгдөө бэлэйб. Израилийн арад зон, Би таанадта хэтэ мүнхэдөө дурланхайб, тиимэһээл хайра энэрэлээ та бүгэдэндэ үзүүлнэб. ⁴Дахин таанадые хуурижан байгуулхаб, дахин таанад хэнгэрэгүүдээ барин, баяртайгаар бүжэглэн-хатаран байхат. ⁵Самариин гүбээнүүд дээрэ үзэмэй модоной сэсэрлигүүдые дахин хуулгахат. Тэдэниие хуулгагша таанад өөһэдөө үрэ жэмэсьень эдидэг байхат! ⁶Зүб даа, Эпрааимай гүбээнүүд дээрэ харуулшадай «Бодогты, Сион өөдэ Эзэн руу, өөһэдынгөө Бурхан руу, ошоё» гээд дуудаха саг дүтэлөө.

⁷Эзэн ииэгэжэ тунхаглана:

Яковта баяртай шангаар дуу дуулагты,
үндэнэ яһатадай эгээл ехыень угтагты.

Тунхаглан, иимэ магтаал үргэгты:

«Эзэн Өөрынгөө арад түмэниие абараа,
үлэнэн бүхы зоноо абараа!»

⁸ Үзөөрэйгты, Би тэдэниие хойто зүгтэхи нютагһаа суглуулхаб.

Һохор ба дохолон зон, хээлитэй ба үхибүү түрэхэ гэжэ
үбдэжэ байһан эхэнэрнүүд тэдэнэй дунда байха.

Үй түмэн зон һөөргөө бусаха.

⁹ Тэдэ уйлалдан ошоо һэн,

Би хадаа тэдэниие аргадан, сэдхэлыень заһан бусаахаб.

Би тэдэниие урасхал уһан руу

бүдэрхэгүй тэгшэхэн замаар хүтэлэн асархаб.

Юуб гэбэл, Би Израильда Эсэгэнь болонхойб,

Эпрааим болбол Минии ууган хүбүүн юм.

¹⁰ Эзэн тунхаглана:

Үндэнэ яһатад, Намаие шагнагты,

алас холын эрьенүүдээр үгыем соносхогты.

Би Израилийн арад түмэниие тараагаа һэм,

теэд Бил тэдэниие суглуулхаб.

Хонишоной хонин хүрэгөө хамгаалдаг мэтэ

Би тэдэниие хамгаалхаб.

¹¹ Би Яковые сүлөөлөөб.

Өөрөөнь хүсэтэй арадһаа абарааб.

- 12 Израилийн арад зон бусажа,
Сионой хада ууланууд дээрэ баярлан шууялдаха,
Минии үршөөһэн хэшэг болохо
орооһо таряанда, шэнэ үзэмэй дараһан архида, оливын тоһондо,
мал хүрэгэй түлдэ баярлаха.
Сэсэглэжэ байгаа саадтал адли тэдэ боложо,
дахин хэзээдэшье доройтохогүй.
- 13 Тиигээд залуу басагад, залуу хүбүүд ба хүгшэн зон
хамта бүжэглэн баясаха.
Тэдэнэй сэдхэл заһажа,
гашуудалыень баяраар һэлгэхэб,
зоболонгыень мүн лэ баяраар һэлгэхэб.
- 14 Санаартадай сэдхэлые элбэг-дэлбэгээр дүүргэжэ,
арад түмэнэйнгөө бүхы эрилтэнүүдые хангахаб.
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Эзэнэй Израильда энэрхы хандаса

- 15 Эзэн айладхана:
Угаа гашуудан уйлаха абьяан
Рамаада дуулдана.
Рахээл хюдуулһан үхибүүдээ шаналан уйлана,
һанааень заһахын аргагүйл.
- 16 Уйлахаяа тэбшэ,
нулимса бү гарга.
Үхибүүдэйнгээ түлөө ябаһан
оролдолгонуудшни дэмы бэшэ,
хүүгэдшни дайсадай нютагаһаа бусажа ерэхэл.
- 17 Найдалшни – ерээдүй сагта.
Үхибүүдшни өөһэдын нютаг руу
бусажа ерэхэл.
Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!
- 18 Эпрааимай гашуудан иигэжэ хэлэхые би соносооб:
«Эзэн, бидэ хургагдаагүй буха шэнги байгаабди.
Та бидэниие хэһээжэ хургаал заагаат.
Эзэн Бурхамнай, бидэниие бусаагыт,
бидэ Тандаа бусаха һанаатайлди.
- 19 Бидэ Танһаа буруу хараабди,
теэд һүүлдэнь гэмшэжэ, бусахаяа һанаа бэлэйбди.
Хургаал абахадаа, хэһэн үйлэ хэрэгүүд тухайгаа

- ехэ гэмшээ хэмди.
Залуудаж, нүгэл хэжэ,
һүүлдэнь ехэ эшээ, доромжолуулагдаабди».
- 20 Эпрааим Минии хайрата хүбүүн бэшэ юм гү?
Эгээл дуратай үхибүүмни бэшэ юм гү?
Тэрээн тухай ама гараха бүхэндөө
тэрэниие угаа энхэрэн һанадагби.
Минии зүрхэ сэдхэл тэрээн руу тэгүүлдэг,
Эпрааимда үршөөл хайраяа үзүүлхэб!
- 21 Өөртөө зориулан, замай тэмдэгүүдые табижа, дохёо
тэмдэгүүдые бүхэлэ.
Өөрын оюун бодолые ябаһан зам руугаа, ехэ зам руу шэглүүлэ.
Эрьен ерыт, Израилин улад зон, өөрын орхин ошоһон хото руу
эрьен ерэгты.
- 22 Найдалгүй улад зон, таанад хэды болотор энэ-тэрээгүүр ябаха
юмта?
Юуб гэбэл, Би газар дэлхэй дээрэ нэгэ шэнэ зүйл бүтээгээб,
эмэгтэй хүнэй эрэ хүниие хамгаалжа* байһандал адли тэрэ
юумэн юм.

Бурханай арадай ерээдүй жаргалта байдал

²³ Израилин Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхажа байна:
– Минии тэдэниие нютагтань бусаан, һайн һайханаар һэргээхэ
үедэ тэдэ Иудын хан түрын газар дайдада болон хотонуудтань дахин
эдэ үгэнүүдые хэлэжэ эхилхэ: «Үнэн зүбэй гэр, Иерусалимай нангин
хада, Эзэн шамайе юрөөхэнь болтогой!» ²⁴ Улад зон – таряашад болон
хонин хүрэгтээ нүүн ябаашад бултадаа Иудын хан түрэдэ, бүхы хо-
тонуудаарнь амидардаг байха. ²⁵ Юуб гэбэл, Би ядаржа эсэһэн зоние
хангажа, голхорһон зоние зоригжуулнаб. ²⁶ Тиихэдэм зон «унтаад
бодоходоо ехэ амараад бодооб, нойр зүүдэмни намда ехэ аятай бай-
гаа» гэлдэхэ.

²⁷ – Израилие болон Иудын хан түрые хүнэй үри бөөэр болон
амитадай түлөөр дүүргэхэ сагни дүтэлөө, – гэжэ Би, Эзэн тунхагланаб.
²⁸ – Зулгааж, эбдэжэ, хүмэрюулжэ, һүйд хэжэ, мүн гай гасалан асаржа
Би амар заяа үзүүлдэггүй һэм, мүнөө тарин ургуулжа, байгуулжа амар
заяагүй байлгахаб.

* 31:22 Эхэ еврей хэлэн дээрэ «эхэнэр хүн эрэ хүнэй хажууда» гээд бэшээтэй.

²⁹ Тэдэ үдэрнүүдтэ «Эсэгэнэрын гашуун уһан үзэм эдэ хэн, тиигээд үхибүүдэйн шүдэн мохоо болоо» гэжэ хэлэхээ болихо.

³⁰ Харин хүн бүхэн өөрын гэм зэмэй түлөө үхэхэ, гашуун уһан үзэм эдидэг хүнэй өөрын шүдэн мохоо болохо.

³¹ Эзэн иигэжэ тунхаглажа байна:

– Үзэгты, Израилин болон Иудын үри хадаһадтай Минии шэнэ хэлсээ баталха үдэрнүүд дүтэлжэ байна. ³² Энэ хэлсээн тэдэнэрэй үбгэ эсэгэнэрые гарһаань хүтэлэн Египедһэе гаргаха гэхэн үдэр тэдэнтэй баталһан хэлсээндэл адли бэшэ байха. Минии тэдээндэ нүхэр байһан байгаашье һаам, тэдэ хэлсээ эбдээ хэн. ³³ Тэдэ үдэрнүүдэй һүүлдэ Израилин арадтай баталха хэлсээн иимэ: Өөрын хуулиие тэдэнэй һанал бодолдо хадуулгаһаб, зүрхэ сэдхэлдэнь бэшэхэб. Би тэдэнэй Бурхан, тэдэ Минии арад түмэн болохо. ³⁴ Тэдэнэй хэнииньшые Эзэниие мэдэ гэжэ нүхэдөө гү, али аха дүүнэрээ һургахагүй, юундэб гэхэдэ, тэдэ баһаһаа томо хүрэтэрөө бултадаа Намайе мэдэжэ байха. Би тэдэнэй гэм зэмые хүлисэжэ, нүгэл тухайнь дахин дурдахагүйб. Энэ хадаа Би, Эзэн, айладхана мүн!

³⁵ Үдэрэй гэрэлтэ нарые,
һүниин һара болон одо мүшэдые
Эзэн үршөөгөө,

долгидойнь шааятар далайе доһолгоогоо.

Тэрэнэй нэрэ болбол Түмэн Сэрэгтэ Эзэн мүн.

³⁶ «Хэрбээ энэ тогтоогдоһон зарлигай болуулагдабал,
Израилин уг удам Минии урда
үндэһэ яһатан байхаяа болихо»
гэжэ Эзэн тунхаглажа байна.

³⁷ Хэрбээ дээдэ тэнгэрийн хэмжэгдэдэг юм һаань,
доодо газарай һууринуудай шэнжэлэгдэдэг һаань,
Израилин арад зоншые хэһэн бүхы юумэнэйнгээ түлөө Эзэндэ
тоогдохойо болихо бэлэйл.

Энэ хадаа Эзэн айладхаа мүн!

³⁸ «Үзөөрэйгты, Намда зорюулжа, Хананээлэй самхаһаа Булангай Бартаанууд хүрэтэр хотын дахин баригдаха саг дүтэлжэ байна. ³⁹ Шугамын саашалан, Гарээб толгой хүрэтэр зурыха. Удаань тэрэ тойрон, Гоһаа руу эрьехэ. ⁴⁰ Үхэһэн зоной хүүрэй ба бог шоройн хаягдаһан хүнды болон Кидроной хүнды хүрэтэрхи бүхы талмай, зүүн зүг руу Морин Хаалгын булан хүрэтэр Минии нангин арюун газар болохо. Дахин хээдэшье энэ хото һандаргагдахагүй, һалахагүй» гэжэ Эзэн тунхаглана.

Ерэмия газар худалдан абана

32 ¹Цэдэкиия гэгшын Иудын хан түрье арбадахи жэлээ, Вавилооние Навуходоносорой наймадахи жэлээ зонхилжо байха үедэ Эзэн намтай хөөрэлдөө бэлэй. ²Тэрэ үе сагта Вавилооной хаанай сэрэг Иерусалимые бүһэлэн добтолжо, би Иудын хаанай ордоной досоо хашаа соо хаагдаатай байгаа һэм. ³Иудын хаан Цэдэкиия тэндэ намайе түрмэдэ һуулгажа, Вавилооной хаанай гарта энэ хотые Эзэнэй дамжуулжа байһан тухай айладхаһандам гэмнээ һэн. ⁴«Иудын хаан Цэдэкиияшые тэрьедэжэ шадахагүй, Вавилооной хаанда баригдаха, улаан нюураараа уулзалдан, хөөрэлдэхэ. ⁵Цэдэкиия Вавилоон руу абаашагдаха, Минии хэрэгсэлтэр тэрэ тэндэ байха. Вавилооной улад зоной урдаһаа тэрэ тэмсээшые хадаа, амжалта туйлахагүй. Энэ болбол Би, Эзэн тунхаглана мүн!» – гээд Эзэн айладхана гэжэ соносоо бэлэйб.

⁶Эзэн намда айладхахадаа:

⁷– Шаллуум абгым хүбүүн Ханамээл намда ерэжэ, Бэньямиинэй газар дайдада оршодог Анатоот хотодохи газарыень худалдан абахыем дурадхаха гээд тунхаглаба. Юуб гэхэдэ, би тэрэнэй эгээл дүтэ түрэл һэн тула газарыень түрүүлэн худалдан абаха эрхэтэй һэм.

⁸Эзэнэй айладхаһанай ёһоор, Ханамээл намда тишээ, тэрэ досоохи хашаа руу ерэжэ: «Бэньямиинэй орон нютагта оршодог Анатоодой хажуудахи тала газарыень худалдан абахыем дурадхаба».

Тиимэһээ нээрээшые Эзэн намтай хөөрэлдөө юм байна гээд ойлгоо бэлэйб. ⁹Анатоодой хажууда оршоһон талбай газар Ханамээлһээ худалдан абаад, мүнгыень үгэбэб. Арбан долоон хуби мүнгэн сэнгээр худалдан абаа һэм. ¹⁰Би гар табижа, баримта бэшэгы ласадажа, гэршэнэр энээниие баталжа, шэгнүүрээр мүнгэ шэгнэн үгөө бэлэйб.

¹¹Энэ хэрэгэй хоёр буулгабари абажа, ¹²Маһсэяагай аша, Нэрияагай хүбүүн Баруухда үгэбэб. Ханамээлэй болон энэ хэрэгэй гэршэнэрэй, мүн тэрэ хашаа соо байгааша бүхы зоной хараһаар байтар тэрэниие үгөө һэм. ¹³Тэдэнэй байһаар байтар би Баруухда иигэжэ хэлээб:

¹⁴«Энэ бэшэгы абажа, удаан жэлдэ хадагалагдахын тула шабар амһарта руу хэхыетнай Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, захирна. ¹⁵Энэ газар дайдада гэр байшангууд, таряалангууд, үзэмэй модоной сэсэрлигүүд дахин худалдан абтадаг болохо гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тунхаглана».

Бурханда зальбарал

¹⁶Худалдаа наймаанай энэ бэшэгы Нэрияагай хүбүүн Баруухда дамжуулһанайнгаа удаа би Эзэндэ зальбарбаб:

17 – Дээдэ Эзэн, Та агуухэ хүсэ шадалаараа газар дэлхэйе, огторгойе байгуулаат. Танай хэжэ шадахагүй юумэн гэжэ байхагүй. 18 Мянгаад зондо үршөөл хайраяа бэлэглэнэт. Та агуухэ, Түмэн Сэрэгтэ Бурхан мүн! 19 Та ухаатай мэргэн түсэбүүдые зохёонот, гайхамшагта хэрэгүүдые эрхилнэт. Зоной юу хэһые бултыень харанат, хэһэн хэмээрнь лэ юумыень харюулнат. 20 Египедтэ гайхамшагта үзэгдэлнүүдые, дүлгэ тэмдэгүүдые харуулаат, мүнөөшье болотор тэдэниие Израильда болон ондоо үндэһе яһатанай дунда хэнэт. Хаахаанагүй Та мэдээжэт. 21 Дайсадай хүрдэтэр гайхамшагта үзэгдэлнүүдые харуулжа, Израилиин арад түмэнөө Египедэй газар дайдаһаа гаргаат. 22 Элинсэг хулинсагтань тангариглаһанайнгаа ёһоор Та энэ баян, үрөжэлтэ хайхан газар тэдээндэ үгөөт. 23 Теэд тэдэ энэ газарта ерэхэдээ, Танай захяануудые сахибагүй. Тиимэһээ Та тэдээндэ гайтодхор татабат.

24 Вавилоной сэрэг хотые бүһэлхэ далангуудые барина, хото дайсадай һабарта орохонь. Танай айладхал бээлүүлэгдээ, Та энээниие харанат. 25 Вавилоной сэрэгэй һабарта хотын орожо байгаашье хадань, Та, Дээдэ Эзэн, гэршэнэрэй баталһаар байтар газар худалдан абахые намда захираат.

26 Тиихэдэм Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

27 – Би болбол бүгэдэ зоной Бурхамби, Эзэмби. Юуншье намда хүшэр хүндэ бэшэ юм. 28 Энэ хотые Вавилоной хаан Навуходоносорто, сэрэгтэнь дамжуулхам. Тэдэ тэрэниие эзэмдээд, 29 гал табиха. Ондоо бурхадта мүргэжэ, Баалда зорюулан сан санзай бааюулан, Намае сухалдуулһан тэдэ байшангуудтайнь хамта дайсад энэ хотые дууһан шатааха. 30 Эхинһээ эхилжэ Израилиин болон Иудын хан түрын улад зон Минии сухал хүргэдэг бэлэй. 31 Энэ хотын баригдаһан саһаа хойшо ажаһуугшадынь Намае сухалдуулдаг байгаа. Би тэрэниие үгы хэхэ гэжэ шиидээб. 32 Иудын хан түрын болон Иерусалимай улад зон хаашуултаяа, удамаршадтаяа, санаартадтаяа, лүндэншэдтэеэ хамта муу муухай хэрэгүүдые үйлэдөө. 33 Тэдэ Намһаа буруу хараа. Бургаал заабари айладхаашье һаам, тэдэ шагнаха, һураха дурагүй һэн.

34 Намда мүргэдэг байхаар баригдаһан хүмэ соо тэдэ жэгшүүритэй муухай шүтөөнүүдөө хэжэ, бузарлаа. 35 Тэдэ хүбүүд, басагадаа Моолохто үргэн шатаахын тула Бэн-Һинноомой хүндыдэ Баалда зорюулан, үргэлэй газарнуудые байгуулаа. Энээниие үйлэдэхэ тухай Би тэдээндэ захираа бэшэб, иимэ юумэ хэхэ, Иудын хан түрын бүхы зониие нүгэлтэй болгохо гэжэ һанаандамнишье орохогүй байгаа.

Найдалай ошон

³⁶ Израилиин Эзэн Бурхан намда иигэжэ айладхаба:

– Ерэмия, зон хэлэхэдээ, дайн дажарһаа, туража үхэхэ болоһон байдалһаа, үбшэ-хабшанһаа боложо, энэ хото Вавилооной хаанай мэдэлдэ орохо гээд хэлэнэ. Минии айладхаха юумэ үшөө шагнагты. ³⁷ Уур сухал дундаа тараан сасаһан орон нютагуудһаа Өөрын арад түмэниие Би суглуулха ханаатайб. Һөөргэнь энэ газар дайдада бусаажа, амар амгалан байлгахаб. ³⁸ Тиэхэдэм тэдэ Минии арад түмэн, Би тэдэнэй Бурхан болон байхаб. ³⁹ Ажамидарха сагтань ори ганса зорилго тэдээндэ заажа үгэхэб: өөһэдын болон уг удамайнгаа аша туһада тэдэ Намае хүндэлэн байг лэ. ⁴⁰ Би тэдээнтэй хэтэ мүнхын хэлсээ байгуулхаб. Һайн юумэ тэдээндэ ходоодо хэдэг байхаб, холодохогүйнь тула Намһаа угаа айдаг болгохоб. ⁴¹ Тэдээндэ Һайн юумэ хэхэдэ, Би баясадаг байхаб, энэ газар дайдада тэдэниие ходоодо байлгахаб.

⁴² Эдэ зондо гай тодхор татаһандал адляар, Би бүхы Һайн найдуулгануудаа эдэнэй талаар бээлүүлхэб. ⁴³ Амиды юумэгүй сүл губи мэтэ энэ газар болохо, Вавилооной һабарта орохо гээд зон хэлсэнэ. Гэбэшье энэ газар дайда дахин худалдагдан абтаха юм. ⁴⁴ Зон тэдэниие худалдан абтаха, иимэ хэрэгүүд гар табилгаар баталагдаха, ласадагдаха, гэршэлэгдэхэ. Иимэ юумэн Бэньямиинэй газар дайдада, Иерусалимай оршон тойронхи хүдөө нютагуудта, Иудын хан түрын хотонуудта, хада уулаар, нюруугааршье, Иудын хан түрын урда зүгтэшье оршогшо нютагуудаар үзэгдэхэ. Зониие орон нютагтань бусаахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Эзэнэй найдуулга

33 ¹ Минии үшөө түрмэдэ, досоохи хашаа соо байха үедэ Эзэнэй үгэ дахин намда хүрэжэ ерэбэ. ² Газар дэлхэеи түхөөһэн, байгуулһан, нуурижуулһан Эзэн намтай хөөрэлдөө. Эзэн иигэжэ айладхаа:

³ – Намае дуудыш, тиэхэдэш шамда харюусахаб. Шинии мэдэхэгүй агууехэ, гайхамшаг зүйлнүүдые харуулхаб. ⁴ Би, Израилиин Эзэн Бурхан, Иерусалимай болон Иудын хаанай ордон бүһэлэгдэн, добтолгодо ороод, һандаргагдаха гээд айладханаб. ⁵ Минии уур сухал дундаа усадхахаая ханаһан зоной үхэһэн бээнүүдээр байшангуудые дүүргэһэн Вавилооной сэрэгтэй заримашуул тэмсэхэ. Хотын зоной муу муухай үйлэ хэрэгүүдһээ боложо, Би энэ хотоһоо буруу хараа бэлэйб. ⁶ Теэд Би энэ хотые болон ажаһуугшадыень аргалхаб, элүүр энхэ болгохоб. Амар амгалан байдал, аюулгүй байдал тэдээндэ үршөөхэб. ⁷ Иудын болон Израилиин зониие баряанһаа бусаажа, хэрэгүүдыеень амжалтатай болгохоб, хуушанайхидань адляар нуурижуулхаб. ⁸ Минии урда хэһэн

нүгэл шэбэлхээнэ арюудхан, гэм зэмыень, Минии урдаһаа буһалгаалһыень хүлисэхэб. ⁹Иерусалим хадаа баярай, нэрэ хүндын хүлдэ боложо, Би тэрэнээр омогорхон байхаб. Иерусалимай түлөө Минии хэһэн һайн һайхан хэрэгүүд тушаа, энэ хотодо үршөөһөн Минии хэрэгүүд тухай дэлхэйн үндэһэ яһатан бүхэн дуулажа, айха, шэшэрхэ.

¹⁰Эзэн иигэжэ айлрадхана:

– Энэ газар дайда эзэгүй хоохон, ямаршые амитан тэндэ байдаггүй гэжэ зон хэлсэнэ. Тэдэнэй зүб: Иудын хан түрын болон Иерусалимай үйлсэнүүд хоохон, тэндэ хэншые үгы. Гэбэшые энэ газарта таанад дахин

¹¹баяр, хүхилдөөнэй, түрэ хуримай абяануудые соносохот. Зоной дуу дуулахые шагнахат. Тэдэ хадаа баяр баясхалан хүргэн, Минии хүмэ соо үргэл хэхэ. Тэдэ иигэжэ хэлэн байхал: «Түмэн Сэрэгтэ Эзэндэ баясхалан хүргыт. Тэрэ хадаа угаа һайн. Тэрэнэй үршөөл хайра мүнхэ».

Би энэ орон нютагые урданайхидань адли амжалта түгэс болгохоб. Энэ болбол Би, Эзэн, айлрадхана мүн!

¹²Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айлрадхана:

– Энэ элһэн сүл губидал адли газарта элшээрийн газарнууд, малшадай гэрнүүд бии болохо. ¹³Уулархаг нютагташые, нюруу газарташые, Иудын урда хан түрэдэшые, Бэньямиинэй газар дайдада, Иерусалимые тойроод байһан хүдөө нютагуудааршые, Иудын хан түрын хотонуудааршые хонишод хонидоо тоолохол байха. Энэ болбол Би, Эзэн, айлрадхана мүн!

¹⁴Эзэн иигэжэ айлрадхал буулгаба:

– Израилиин болон Иудын хан түрын улад зондо найдуулан хэлэһэн үгэнүүдээ бөөлүүлхэ сагни дүтэлөө. ¹⁵Тэрэ үедэ Би Давидай уг удамые хаан шэрээдэ һуулгахаб. Тэрэ үнэн зүбөөр хэрэгүүдые бүхы газар дэлхэйгээр эрхилхэ. ¹⁶Тэрэ сагта Иудын хан түрын улад зон абарагдаха, Иерусалимай зон ажана амгалан амидарха. Тэрэниие «Эзэн – Манай Үнэн Зүб» гээд нэрлэхэ. ¹⁷Давидай үри һадаһан хододоо Израилиин хаан шэрээ эзэлдэг байха гээд Би, Эзэн, найдуулнаб. ¹⁸Левит санаартад хододоо Намда алба хэжэ байха, түгэс шатаалта үргэл үргэдэг байха.

¹⁹Эзэн намда айлрадхана:

²⁰– Үдэр, хүни тухай Би зарлиг гаргааб, тэдэ саг соогоо ерэдэг байха. Зарлиг хэзээдэшые хазагайруулагдахагүй. ²¹Тон тиимэ хэлсээ Өөрын албатан Давидтай баталааб, тэрэ хаан болохо уг удамтай хододоо байха. Левит санаартадтай тон тиимэ хэлсээ баталааб, тэдэ Намда алба хэдэг байха. Эдэ хэлсэнүүд хэзээдэшые эбдэгдэхэ ёһогүй. ²²Огторгойн одо мүшэдые гү, али далайн эрьеын элһэ тооложо барахагүйдэл адли олон Давидай уг удамые, мүн левит санаартадые болгохоб.

²³ Эзэн намда айладхаба:

²⁴ – Израиль болон Иудын хан түрье шэлээн аад, Минии тэдэниие буруушаан тухай зоной хэлсэжэ байһые ойлгоо гүт? Тэдэ Минии арад түмэн руу дээрэлхыгээр хаража, үндэһэ яһатан байна гэжэ тооногүй.

²⁵ Теэд Би үдэр, хүнитэй хэлсээ баталанхайб, газар дэлхэй, тэнгэри тухай хуули ёһонууды Би зохёогооб. ²⁶ Эдэ бүгэды хэһэн хадаа Би Яковай уг унгитай ба Минии албатан болохо Давидтай хэлсээгээ бээлүүлхэб. Абраһаамай, Исаак гэгшын, Яковай уг удамууды хүтэлбэрлхэ Давидай нэгэ үри һадаһы Би шэлэхэб. Өөрынгөө арад зондо энэрэл хайраяа үзүүлхэб, амжалта туйлуулхаб.

Цэдэкиияда мэдээсэл

34 ¹ Вавилоной хаан Навуходоносорой мэдэлдэ ороһон бүхы хан түрэнүүдэй, үндэһэ яһатадай хүсэ хэрэглэн, Навуходоносорой Иерусалим болон тэрээндэ дүтэ хотонуудта добтолхо үедэ Эзэн намтай хөөрэлдөө бэлэй. ² Иудын хаан Цэдэкиия гэгшэдэ минии ошожо, иигэжэ хэлхые Эзэн захираа:

– Энэ хотые Вавилоной хаанай мэдэлдэ үгэхэм, тиигээд тэрэ дууһан шатаагдаха. ³ Таанад тэрьедэжэ шадахагүйт, баригдахат, тиигээд тэрээндэ дамжуулагдахат. Улаан нюураараа тэрээнтэй уулзажа, хэлэхыень шагнахат. Тиигээд таанад Вавилоон руу туугдан ошохот. ⁴ Иудын хаан Цэдэкиия, шам тухай Минии айладхал шагна. Ши дайн дажарта алагдахагүйш. ⁵ Ши ондоо юумэнһээ һаһа барахаш. Шинии урда тээ хаашуул байһан элинсэг хулинсагыешни хүдөөлүүлхэдөө шатаан, ая ууюлдагтал, тэдэ шамайе хүдөөлүүлэн шатааха, ая ууюулха, «Оо, Эзэн!» гэлдэн гашуудан уйлалдаха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

⁶ Тиигээд би эдэ бүхы үгэнүүдые Иудын хаан Цэдэкиия гэгшэдэ Иерусалимда дамжуулан хэлээ һэм. ⁷ Энэ үедэ Вавилоной сэрэг хото руу добтолон орожо байгаа. Иудын хан түрэдэ бүхэлэгдэһэн хотонууд гэжэ гансал Лахиийш болон Азэкаа үлэһэн байгаа. Дайсанай сэрэг мүн лэ тэдээн руу добтолон орожо байгаа һэн.

Нёлбоһон нёлбоһоо һөөргэнь залгиба

⁸ Цэдэкиия хаан болон Иерусалимай улад зон эрхэ сүлөө олгуулха тухай хэлсээ баталба. ⁹ Өөрын еврей яһанай богоолнуудаа – эрэ, эмэгтэйшье богоолые – сүлөөдэ табиха тухай, иудей хүниие богоол болгон барихагүй тухай тэдэ хэлсээ баталба. ¹⁰ Бүхы арад зон болон удамаршадынь тэрэ хэлсээ дэмжэн, богоолнуудаа сүлөөдэ табихаяа зүбшөөбэ.

Тиигээд тэдэниие сүлөө болгон табижа эхилээ һэн. ¹¹ Харин һүүлдэнь тиихээ болижо, һөөргэнь бусаажа, богоол болгоо бэлэй.

¹² Тиихэдэнь Эзэн, ¹³ Израилиин Бурхан, иигэжэ улад зондо минии айладхахые захираа:

– Египедһээ, богоол байдалһаань сүлөөлэн гаргажа байхадаа, Би танай үбгэ эсэгэнэртэй хэлсээ баталжа, ¹⁴ зургаан жэл соо алба хэһэн аха дүүгээ, еврей яһанай богоолоо долоодохи жэл бүхэндэ сүлөөдэ табиха тухай тэдээндэ захираа һэм. Теэд тэдэ Минии үгэнүүдые анхарбагүй шагнабагүй. ¹⁵ Харин мүнөөл таанад гэмшэжэ, Минии урда үнэн шударга байбат: дүтынгөө зониие сүлөөдэ табибат. Минии нэрээр дуудагдадаг Һүмэ соо Минии урда хэлсээгээ баталбат. ¹⁶ Теэд дахин таанад ондоо болон, Намайе доромжолбот. Һанаһан тээшэнь табиһан богоолнуудаа таанад дахин һөөргэнь бусаабат, дахин богоолнууд болгобот. ¹⁷ Мүнөө энэ Би, Эзэн, айладхал буулганаб. Таанад Минии үгэ дуулабагүйт, иудей зониие сүлөөдэ табибагүйт. Тиигээ хадатнай, дайн дажарта, үбшэ хабшанһаа болон үлэсхэлэн хоһон байдалһаа үхэхэ эрхэ сүлөө та бүгэдэндэ шэлэн абахыетнай дурадханаб. Айлан-һүрдөөн, дэлхэйн бүхы үндэһэ яһатанда Би таанадые үгэхэб. ¹⁸⁻¹⁹ Иудын хан түрын болон Иерусалимай тушаалтад түшэмэлнүүдтэй, санаартадтай, удамаршадтай хамта бурууе хоёр хуби болгон, сабшаад, хоёр хубиин хоорондуур гаран, Намтай хэлсээ баталаа бэлэй. Теэд эдэнэр энэ хэлсээ эбдэбэ. Тиимэһээ Би тэдээндэ тэрэ буруунда хандаһандань адляар хандахаб. ²⁰ Алахаяа һанаһан дайсадайнь һабарта тэдэниие дамжуулхаб. Һээнүүдынь шубуу шонхорой, зэрлиг амитадай хүнэһэн болохо. ²¹ Иудын хаан Цэдэкиия гэгшые, тушаалтадыень дайсадайнь һабарта үгэхэб. Урдаһаатнай довтолгоёо саг зуура тогтооһон Вавилоной сэрэгтэ тэдэниие дамжуулхаб. ²² Минии захирхада, дайсадай сэрэг һөөргөө энэ хото руу бусаха. Тэдэ довтолон орожо, хотые эзэмдээд, дууһан шаптааха. Иудын хан түрын хотонуудые зэлүүд хоһон, нэгэшые амитанай ажаһуудаггүй хото болгохоб. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

Ерэмия ба рэхабууд

35 ¹ Ёшиягай хүбүүн Ёякиимэй Иудын хаан байха үедэ Эзэн намда иигэжэ хандаба:

² – Рэхаабит уг унгитай хөөрэлдэжэ, Һүмын нэгэ танхим руу асараад, үзэмэй дараһан архи тэдээндэ уулга.

³ Би Рэхаабит уг унгиие бултыень – Хабацциниягай аша, Ерэмиягай дүү Язаанияа гэгшые аха, дүүтэйн хамта абажа, Һүмэ руу асарбаб.

⁴ Игдаалиягай хүбүүн Ханаһанай шабинарай таһалга руу асарааб. Тэрэ

таһалга һумын амбан тушаалтан болохо Шаллуум гэгшын хүбүүн Маашэягай таһалга дээрэ, бусад тушаалтадай таһалгануудай хажуугаар бэлэй. ⁵ Рэхаабит зоной урда жэмэсэй архяар дүүрэн хундагануудые табижа, «үзэмэй дараһан архи уугты» гээд хэлэбэб.

⁶ Теэд тэдэ:

– Бидэ үзэмэй дараһан архи уудаггүйбди. Манай үбгэ эсэгэ Рэхаабай хүбүүн Ёнадааб бидэнэй болон уг удамайнайшые үзэмэй дараһан архи уухагүй тухай захирһан юм. ⁷ Гэр барихыемнай, таряа тарихыемнай, үзэмэй модоной сэсэрлиг һуулгахыемнай тэрэ бидэндэ хорёо. Түр оршон һуужа байгаа энэ нютагта удаан сагта амидархымнай тула тэрэ бидэнэй наһаараа майхангууд соо ажаһуухыемнай захираа. ⁸ Рэхаабай хүбүүн Ёнадаабай хэлэһые бидэнэй дуулажа, хэмнайшые – бидэ өөһэдөө, һамгаднай, үхи хүүгэднай – үзэмэй дараһан архи уудаггүй. ⁹⁻¹⁰ Гэрнүүдые баридаггүйбди, майхангууд соо ажаһуунабди, үзэмэй модоной сэсэрлиг, таряалангуудшые бидэндэ үгы. Үбгэ эсэгэ болохо Ёнадаабай захиралтые дууһан сахин дүүргэнэбди. ¹¹ Навуходносорой орон руумнай добтолон ороходо, Вавилоной, Араамай сэрэгһэе тэрьедэн, Иерусалим руу ерээ бэлэйбди.

¹²⁻¹³ Тиигээд Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, Иудын хан түрын болон Иерусалимай улад зондо минии ошожо, иигэжэ дамжуулан хэлэхыемни захирба:

– Юундэ таанад Минии, Эзэн Бурханай, үгэ дууланагүйбта? ¹⁴ Рэхаабай хүбүүн Ёнадаабай үри һадаһад үбгэ эсэһынгээ үгэ дуулажа, үзэмэй дараһан архи уунагүй. Минии таанадта хэлэхэдэ, та бүгэдэн үгыем дууланагүйт. ¹⁵ Мүн Би таанадта албатан лүндэншэдээ хэдэн дахин эльгээгээб, танай муу замаа орхижо, зүбөөр ажаһуудаг болохо тухай тэдэ хэлээ. Таанадта болон үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэһэн газар дайдадам та бүгэдын саг үргэлжэ ажаһуухын тула ондоо бурхадта мүргэхэгүй, зальбархагүй тухай тэдэ таанадта хэлэн һэргылээ. Теэд таанад үгыень дуулаагүйт, Намае анхараагүйт. ¹⁶ Рэхаабай хүбүүн Ёнадаабай үри һадаһад үбгэ эсэһынгээ захяа дүүргэдэг, харин таанад Намае шагнаагүйт. ¹⁷ Тиимэһээ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, Иуда дээрэ, Иерусалим хотынхид дээрэ айлдахаһан гай тод-хороо буулгахам. Минии үгэ дуулаагүй, дуудахадамни, харюусаагүй байһанайтнай түлөө эдэ бүгэдые таанадта үйлэдэхэб.

¹⁸ Тиигээд би рэхаабуудай уг унгида Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай, иигэжэ айлдахаһые дамжуулбаб:

– Үбгэ эсэгэ Ёнадаабай захиралта таанад сахин дүүргэнэт. ¹⁹ Тиимэһээ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, Рэхаабай хүбүүн

Ёнадааб Намда алба хэхэ хүбүүн уг удамтай хододоо байха гээд найдүүлнэб.

Баруух хуйламал ном зондо уншаба

36 ¹ Ёшияагай хүбүүн Ёякиимэй Иудын хан түрые дүрбэдэхи жэлээ зонхилжо байха үедэ Эзэн намда иигэжэ айлдхаба:

² – Хуйламал ном абажа, Израиль болон Иудын хан түрэ тухай, бүхы үндэһэ яһатан тухай Минии айлдхалай үгэнүүдые тэндэ бэшэ. Ёшияагай хаан байхаһаа нааша мүнөө болотор Минии айлдхаашые бэшэ. ³ Иудын хан түрын улад зон Минии тэдээндэ татахаяа байһан гай тодхор тухай дуулажа, муу муухай харгы замһаа эрьехэ аалам. Тиигээ хаань, Би тэдэнэй нүгэл шэбэлые арюудхан хүлисэхэб.

⁴ Тиигээд би Нэрияагай хүбүүн Баруух гэгшые дууджа, Эзэнэй айлдхал хэлэхэдэм, Баруух эдэ үгэнүүдые хуйламал номдо бэшэбэ.

⁵ Баруухта би иигэжэ захирбаб:

– Эзэнэй хүмэ руу намайе табинагүй. ⁶ Тиймэхэ ши зоной масаг бариха үедэ тийшээ ошожо, бүхы зоной, ондоо хотонуудһаа ерэхэн иудей уладай дуулахаар, шангаар хуйламал ном соохи Эзэнэй үгэнүүдые уншан тунхагла. ⁷ Эдэ зон Эзэндэ зальбаржа, муу замһаа эрьежэ магад. Эзэн эдээндэ угаа ехээр уурлан хилгэнтэхэ тухайгаа айлдхаа хэм шуу.

⁸ Иигэжэ Нэрияагай хүбүүн Баруух минии хэлэхэнэй ёһоор, хүмэ соо Эзэнэй үгэнүүдые соносхоо бэлэй.

⁹ Ёшияагай хүбүүн Ёякиимэй Иудын хан түрые табадахи жэлээ, юһэдэхи һараа зонхилжо байха үедэ зон масаг баряа хэн. Энэ масагые Иерусалимай болон ондоо хотонуудһаа ерэхэн бүхы зон сахин-дүүргэн байгаа. ¹⁰ Бүхы зоной шагнажа байтар Баруух минии хэлэхэн үгэнүүдые хуйламал ном сооһоо уншаба. Тэрэ Шапаанай хүбүүн, бэшээшэн Гэмаариягай ажалай таһалга сооһоо тунхаглаа бэлэй. Хүмын Шэнэ хаалгануудай хажууда, дээдэ хубида тэрэ таһалга оршодог байгаа.

¹¹ Шапаанай аша, Гэмаариягай хүбүүн Михайяа Эзэнэй үгэнүүдые Баруухай хуйламал ном сооһоо уншажа байхые шагнаба. ¹² Тиигээд тэрэ хаанай ордон руу, хаанай бэшээшын таһалга руу ошобо. Тэндэ бүхы түшэмэлнүүд – хаанай бэшээшэ Элишамаа, Шэмаагай хүбүүн Дэлайяа, Ахбоорой хүбүүн Элнатаан, Шапаанай хүбүүн Гэмаария, Ханааниягай хүбүүн Цэдэкиия болон бусад тушаалтан байгаа. ¹³ Зондо Баруухай уншаашые Михайяа тэдээндэ хөөрөжэ үгэбэ. ¹⁴ Тийхэдэн түшэмэлнүүд Күшиигэй гуша, Шэлэмиягай аша, Нэтааниягай хүбүүн Иехудиие Баруух руу ябуулжа, уншажа байгааша хуйламал номоо асархыень захирба. Нэрияагай хүбүүн Баруух тэрэ ном асарба. ¹⁵ «Һуугаад,

бидэндэ тэрэнээ унша» – гээд тэдэ Баруухта хэлэбэ. Тэрээниенъ Баруух дүүргэбэ. ¹⁶ Уншаһанайнь удаа тэдэ бэе бээ мэгдэнгээр харалсаад, «Бидэ энээн тушаа хаанда дуулгаха ёһотойбди» – гэжэ Баруухта хэлээ һэн. ¹⁷ Тиигээд тэдэ Баруухһаа «Яагаад энээниие бэшээбши? Ерэмия шамда хэлээ гү?» – гээд асууба ха. ¹⁸ «Ерэмиягай эдэ үгэнүүдые намда хэлэхэдэнь, би энэ ном руу бэхээр бэшээ һэм» – гээд Баруух харюусаа һэн. ¹⁹ Тиихэдэнь тэдэ «Ши Ерэмияатай хамта хоргодохо ёһотойш. Хэншье хаана байһыетнай мэдэхэ ёһогүй» – гээд хэлэбэ.

Хаан номые шатааба

²⁰ Түшэмэлнүүд хаанай бэшээшэ Элишамаагай таһалга соо тэрэ хуйламал ном хадагалаад, хаанда ордон руунь ошожо дуулгаба. ²¹ Хуйламал ном асархыень хаан Иехудии гэгшые эльгээбэ. Иехудии тэрэ ном Элишамаагай таһалга сооһоо абажа, асараад, хаанда болон хажууданъ тойроод байһан бүхы түшэмэлнүүдтэнь уншажа үгэбэ. ²² Энэ үйлэ хэрэг үбэл болоо һэн. Хаан үбэлэйнгөө ордон соо галай хажууда һуужа байгаа. ²³ Иехудиигэй гурба-дүрбэн бадаг уншаад байхада, хаан тэрэниенъ багахан хутагаар отолоод, гал руу хаяжа байба. Иигэжэ бүхы хуйламал ном шатаагдан, үгы хэгдээ бэлэй. ²⁴ Эдэ бүгэдые дуулаһан хаан, мүн түшэмэлнүүдэйнъ хэншье айбагүй, га-шуудабагүй. ²⁵ Элнатаан, Дэлайя болон Гэмаария хуйламал номые шатаахагүй тухай хааниие гуйба, теэд тэрэ гуйлтыень анхарбагүй. ²⁶ Тайжа хүбүүн Ерахмээлдэ, Азриһээлэй хүбүүн Сэраяада болон Абдһээлэй хүбүүн Шэлээмияада хаан хандажа, намайе болон минии бэшээшэ Баруух гэгшые тушаан барихые захирба. Теэд Эзэн мааные хоргодуулаа бэлэйл.

Ерэмия үшөө нэгэ ном бэшэбэ

²⁷ Баруухта минии хэлэһэн үгэнүүдтэй хуйламал номые Ёякиим хаанай шатааһанай удаа Эзэн намда ²⁸ ондоо хуйламал ном абажа, Иудын Ёякиим хаанай шатааһан түрүүшын ном соо байһан бүхы үгэнүүдые бэшэхыемни захирба. ²⁹ Тэрэ Иудын Ёякиим хаанда иигэжэ хэлэхыемни захираа: «Та хуйламал ном шатаагаат. Вавилооной хаанай ерэжэ, энэ орон нютагые һандаргааха, улад зоние, ан амитадые хюдаха тухай юундэ бэшэһыень Ерэмияһаа асуугаат. ³⁰ Би, Эзэн, шамда, Иудын Ёякиим хаанда, иигэжэ айладхал буулганаб: Давидай хаан шэрээ эзэлхэ хүбүүгүй байхаш. Үхэһэн бэетнай газар хаяатай, үдэрэй халуунда, хүниин хүйтэндэ хэбтэхэ. ³¹ Таанадые, уг удамыетнай, түшэмэлнүүдыетнай нүгэл шэбэлһээтнай боложо хэһээхэб. Ши өөрөө,

Иерусалимай болон Иудын хан түрын улад зон минии хэргылэлтэнүүдые анхараагүй. Тиимэхээ Би гай тодхор таанадта татахам».

³² Тиигээд Ерэмияа ондоо хуйламал ном абажа, бэшээшэ Нэрияагай хүбүүн Баруухта үгэбэ. Тэрэ Ерэмияагай хэлэһые тэндэ бултыень бэшэбэ. Иудын Ёякиим хаанай галда хаяжа шатааһаан түрүүшын хуйламал ном соо байгааша бүхы үгэнүүдые болон Ерэмияагай хэлэһэн үшөөшье ондоо үгэнүүдые тэрээн соо бэшээ бэлэй.

Цэдэкиия Ерэмияае гуйна

37¹ Ёякиимэй хүбүүн Ехонияагай орондо Вавилоной хаан Навуходоносор Ёшияагай хүбүүн Цэдэкиия гэгшые Иудын хаан болгобо. ² Цэдэкиия, түшэмэлнүүдын, арад зоншье Эзэнэй намаар дамжуулһан үгэнүүдые анхараагүй хэн.

³ Цэдэкиия хаан Шэлээмияагай хүбүүн Еһүкаалые болон Маашэяагай хүбүүн санаартан Цэпаания гэгшэдые нам руу эльгээжэ, «Эзэн Бурхандаа арад зон тухайгаа зальбархыем гуйгаа» бэлэй. ⁴ Тиихэдэ би түрмэдэ үшөө һуулгагдаагүй, зоной дундуур сүлөөтэйгөөр ябадаг байгааб. ⁵ Вавилоной сэрэг Иерусалимые бүһэлөөд байһан аад, Египедһээ фараоной сэрэгэй ерэжэ ябаһан тухай дуулахадаа, һөөргөө хотирбо.

⁶ Тиихэдэ Израилиин Эзэн Бурхан:

⁷ – Иудын хаан Цэдэкиияда: Фараоной сэрэг таанадта туһалхаяа ерэжэ ябаһан аад, һөөргөө Египет руугаа бусаха. ⁸ Вавилоной сэрэг дахин ерэжэ хото руу добтолжо, эзэмдэхэ, дууһан шатааха. ⁹ Би, Эзэн, таанадые хэргылнэб: «Вавилоной сэрэг һөөргэлхэгүй гэжэ өөһэдэгөө мэхэлжэ бү байгты, тэдэ заабол бусаха. ¹⁰ Вавилоной бүхы сэрэг һамна бута сохёошье һаатнай, шархатаһан сэрэгшэдын майхангууд сооһоо хэбтэжэ байһанаа гаража, энэ хотые дууһан шатаахал» – гэжэ хэлэхыемни захирба.

Ерэмияа түрмэ шорондо оробо

¹¹ Фараоной сэрэгэй дүтэлжэ байхада, Вавилоной сэрэг Иерусалимаа һалан ошожо байгаа. ¹² Би Иерусалимые орхижо, Бэньямиинэй газар нютагта хубиин зөөриее эдлэхээе ошоо һэм. ¹³ Бэньямиинэй Хаалгануудта хүрэхэдэм, Ханаанияагай аша, Шэлээмияагай хүбүүн Ирияа гэгшэ харуулай ахамад тэндэ байһанаа, намайе тогтоожо, «Вавилоной зондо ошожо байнаш!» гэжэ бариба.

¹⁴ Би хэлэбэб: «Тиимэ бэшэ. Би тиишээ ошоно бэшэб». Теэд Ирияа намайе дуулабагүй, баряад, тушаалта нюурнуудта асараа һэн.

¹⁵ Тэдэ намда уурлажа, намайе сохёод, бэшээшэ Ёнатаанай шорон

болоhon гэртэ хааба. ¹⁶ Би тэндэ газарта малтаһан нүхэн соо удаан сагта байгааб.

¹⁷ Цэдэкиия хаан минии хойноһоо эльгээжэ, ордон руугаа асаруулаад, «Эзэнһээ мэдээсэл бии гү?» – гэжэ асууба. «Бии, – гэжэ хэлээд, – Вавилоной хаанай һабарта орохот», – гэжэ нэмэбэб.

¹⁸ Тиигээд Цэдэкиия хаанһаа би асуугаа һэм:

– Ямар гэм зэмэ би танай болон түшэмэлнүүдэйтнай урдаһаа хэндээ түрмэ шорондо баригдана гээшэбиб? ¹⁹ Вавилоной хаан танда болон орон нютагтамнай добтолхогүй гэжэ хэлэдэг лүндэншэдтнай хаана гээшэб? ²⁰ Үндэр түрэлтэ хаан, мүнөө намайе шагныт. Намайе һөөргөнх Ёнатаанай шорон болоhon гэртэ бү эльгээгыт. Эльгээгээ хаантнай, би тэндэ хосорхолби.

²¹ Тиигэжэ Цэдэкиия хаан намайе ордоной досоо хашаа соо хаахые захирба. Би тэндэ байжа, үдэр бүри намда нэгэ зүһэм хилээмэ үгэдэг байгаа. Хото соо бүхы эдээ хоолой дууһатар намда зүһэм хилээмэ үгэжэ байгаа.

Ерэмия нүхэн руу хаягдаба

38 ¹ Маттаанай хүбүүн Шэпаатия, Пашхуурай хүбүүн Гэдаалия, Шэлээмиягай хүбүүн Юкаал болон Малхиягай хүбүүн Пашхуур арад түмэндэ минии хэлэжэ байгааһые шагнаа һэн. Би Эзэнэй айладхал дамжуулан, иигэжэ хэлээб: ² «Хэн хото соо үлэнэб, тэрэ байлдаанда, үлэсхэлэн хоохон байдалһаа, мүн үбшэ хабшанһаа боложо үхэхэ. Харин Вавилоной сэрэгтэ бээ тушааһан хүн амиды мэндэ үлэхэ». ³ Эзэнэй иигэжэ айладхаһые тэдээндэ би мүн лэ дамжуулбаб: «Энэ хотые Вавилоной сэрэгтэ тушаахамни. Тэдэ хотые эзэмдэхэ».

⁴ Тиихэдэм түшэмэлнүүд хаанда ошожо, «Энэ хүн саазалуулагдаха ёһотой. Элдэб юумэ хэлэжэ, тэрэ сэрэгшэдэй зориг мохооно, хүр хүлдынь дарана. Хотын бүхы зондоһые тэрэ иимэ юумэ хэлэнэл. Арад зондо туһа бэшэ, тушаа хэнэ гээшэ», – гэжэ дуулгаба.

⁵ Цэдэкиия хаан тэдээндэ: «Энэ урдатнай тэрэ байнал даа. Һанаһаараа тэрэнтэй юумэ хэгты, би таанадай урдаһаа юуһые хэлэхэгүйб», – гэбэ.

⁶ Тэдэ намайе абажа, тайжа хүбүүн Маалхиягай газар дорохи нүхэн руу хаяба. Тэндэ ямарһые уһан үгы, гансал шабар һэн. Би тэрэ шабар руу хаяулагдаа һэм.

⁷ Харин тайган болохо эфиоп хүн Эбэдмээлэх (тэрэ хаанай ордон соо хүдэлдэг бэлэй) намайе нүхэн руу хаяһан тухай дуулаад, Бэньямиинэй Хаалгануудай дэргэдэ элдэб хэрэгүүдые шүүбэрилжэ байгааша хаанда дүтэлэн, ⁸ хаанда иигэжэ хэлэбэ:

⁹ – Үндэр түрэлтэ хаан! Эдэ зон буруу юумэ хээ. Тэдэ Ерэмия лүндэншые нүхэ руу хаяа, тэрэ тэндэ туража үхэхэл, юуб гэбэл, хото соо эдэе хоол дууһаа.

¹⁰ Тиихэдэнь хаан күшиит Эбэдмээлэхэй гурбан хүниие абажа ошоод, нүхэн сооһоо намайе гаргахые захирба. ¹¹ Эбэдмээлэх зонтой хамта ордоной абдар таһаг руу ошожо, хуушан хубсаһа тэндэһээ абаад, аргамжа тэдээнээр хэжэ, нам руу доошонь һанжуулба. ¹² Бэеыемни үрэхэгүйн тула һанги набта болоһон хубсаһа һуга доогуураа хэһыемни Эбэдмээлэх хэлээ. Би тиибэб. ¹³ Иигэжэ тэдэ олноор намайе татан гаргажа, би досоо хашаа соо харууһан доро байдаг болоо һэм.

Цэдэкиия Ерэмиятай зүбишэнэ

¹⁴ Нэгэтэ Цэдэкиия хаан минии хойноһоо хүниие эльгээжэ, нангин үргөөгэй гурбадахи үүдэнэй хажууда асаруулба. Тиигээд хаан иигэжэ хэлэбэ:

– Би шамда асуудал табихаб. Үнэн зүбөөр харюуса.

¹⁵ Би Цэдэкиияда хэлээ һэм:

– Минии үнэн зүбые хэлэхэдэ, та намайе саазалхат. Зүбшэл заабари хэлээ һам, та намайе хайхархагүйт.

¹⁶ Тиихэдэм Цэдэкиия хаан нюусаар намда тангариглажа, «Бидэндэ ами наһа бэлэглэһэн Бурханаар тангаригланаб, би шамайе саазалхагүйб, алахаяа һанаашадташые үгэхэгүйб», – гэбэ.

¹⁷ Тиихэдэнь би Түмэн Сэрэгтэ Израилиин Бурханай иимэ айладхал Цэдэкиияда дуулгабаб:

– Вавилоной сэрэгтэ бэеэ тушаагаа һаа, амиды мэндэ үлэхэт. Энэ хотошые галдагдахагүй. Таанад өөһэдөө, гэр бүлэнүүдтнайшые амиды үлэхэт. ¹⁸ Харин бэеэ тушаагаагүй һаатнай, энэ хото Вавилоной сэрэгтэ үгтэхэ, тэдэ хотые дууһан галдаха, таанадшые тэндэһээ тэрьедэжэ шадахагүйт.

¹⁹ Цэдэкиия хаан намда иигэжэ хэлэбэ:

– Вавилоной тала барин ошоһон манай зонһоо айдаһам хүрэнэ. Би тэдэнэй гарта ороо һаа, үхэтэрөө зобоолгохолби.

²⁰ Би тэрээндэ:

– Та тэдэнэй гарта орохогүйт. Эзэнэй айладхал дуулахыетнай гуйнаб. Тиихэдэ бүхы юумэн танда таатай, аятай болохо, амиды мэндэ үлэхэт. ²¹ Харин бэеэ тушаахаяа арсаа һаатнай, юун болохо байһые Эзэн намда харуулаа. ²² Тэрэ үзэгдэл соогоо би Иудын хаанай ордон соо орхигдоһон эхэнэрнүүдые хараа һэм. Тэдэ эхэнэрнүүд Вавилоной сэрэгэй ахамдуудта абаашагдаха. Тэдэ эхэнэрнүүд хаанай нүхэд

өөрөнь мэхэлбэ, тэдэ хаание буруушаана. Хүлэйн шабар шабхада ороходо, нүхэдын²³ бүхы эхэнэрнүүдтнай болон үхи хүүгэдтнай Вавилооной зоной мэдэлдэ орохо, та өөрөө Вавилооной хаанай барянда орохот. Энэ хото дууһан галдагдаха.

²⁴Цэдэкиия иигэжэ намда хэлээ һэн:

– Хэндэшье энэ хөөрэлдөөн тухай бү хэлээрэй. Тиигэбэл, амиды мэндэ байхаш. ²⁵Тушаалтадай минии шамтай хөөрэлдэһэн тухай дуулаад, шамда ерэжэ, юун тухай хөөрэлдэһэн тушаамнай асуугаа хаань, «алахагүйбди шамайе» гэжэ хэлээ хадань, ²⁶намайе һөөргэнь Ёнатаанай шорон болоһон гэртэ бү эльгээгыт гэжэ гуйһан тухаймни дуулгаарай.

²⁷Тушаалта зоной намда ерэжэ, намайе хурагшалхадань, би тэдэндэ хаанай хэлэхыемни зааһан үгэнүүдые хэлэбэб. Тэдэ нюусаар хөөрэлдөөмнай шагнажа шадаагүй һэн тула юушье хэлэнгүй, абяагүй гаража ошоо һэн.

²⁸Иигэжэ Иерусалимай эзэлэгдэн абтатар би хаанай ордоной досоо хашаанууд соо баригдан байгаа бэлэйб.

Иерусалим руу дайсан оробо

39¹Иудын хаан Цэдэкииягай хан түрэээ юһэдэхи жэлээ засаглажа байхада, арбадахи һарада Вавилооной хаан Навуходоносор өөрынгөө бүхы сэрэгүүдтэй хамта Иерусалимда дүтэлэн ерэжэ, тэрэниие тойруулжа хүрээлбэ. ²Цэдэкииягай хан түрэээ арбан нэгэдэхи жэлээ засаглажа байхада, дүрбэдэхи һарын юһэнэй үдэр хотын хэрэм хана сүмэ сохигдобо.

³Вавилооной түшэмэлнүүд, тэдэнэй дунда Нэргаал-Сарээцер, Самгаар-Нэбоо, ахалагша тайган Сарсэхиим, нүгөөдэ Нэргаал-Сарээцер*, Иерусалим руу орожо, Дунда Бартаануудта хуурижаба.

⁴Иудын хаан Цэдэкиия болон бүхы сэрэгшэд эдэ бүгэдые харахадаа, хүниин харанхые һамбаашалжа тэрьедэхее туршаба. Тэдэ хүниндөө Хоёр Ханын хаалта үүдээр гаража, хаанай сэсэрлигэй хажуугаар, хотын газар гараад, Арабаа тээшэ ошодог харгыгаар ябабад.

⁵Тээд Вавилооной сэрэг Цэдэкиия хаанай хойноһоо мүшхэн ябажа, Ерихооной талада тэрэниие хүсэжэ бариба. Хамаат нютагай Риблаа хотодо байһан Вавилооной хаан Навуходоносорто Цэдэкиияе асаржа тушаахадань, тэндэ хаан тэрэниие шийдхэбэ. ⁶Риблаада Цэдэкииягай хараһаар байтар Вавилооной хаан хүбүүдыень, Иудын хан түрын түшэмэлнүүдые алаба. ⁷Удаань Цэдэкииягай нюдэ тэһэлжэ, Вавилоон

* ^{39:3}Зарим нэрэнүүд тушаалшые тодорхойлоһон байжа магад гээд һанагдана.

руу абаашахаяа хүрэл гэнжээр гэнжэлбэ. ⁸ Тэрэ үедэ Вавилоной сэрэг хаанай ордон, зоной байра галдажа, Иерусалимай хэрэм ханануудые хандаргааба. ⁹ Харуулай ахамад Набузарадаан хото соо үлээн зоние, мүн дайсанай тала баримталан ошогшодые Вавилоон руу нүүлгэн абашаба. ¹⁰ Хамагай ядуу, үгытэй зарим зоние Набузарадаан Иудын орон нютагта үлөөжэ, үзэмэй модоной сэсэрлигүүдые, таряалангуудые үгэбэ.

Ерэмия сүлөө табигдаба

¹¹ Навуходоносор хаан Набузарадаанда иимэ захиралта үгэбэ: ¹² «Ошоjo, Ерэмия гэгшые ологты. Тэрээндэ муу юумэ бү хэгты, өөрынь дураар байгты». ¹³ Иигэжэ Набузарадаан үндэр тушаалта Нэбүшазбаантай, Нэргаал-Сарээцэртэй болон Вавилоной бусад түшэмэлнүүдтэй хамта ¹⁴ минии хойноhoо эльгээжэ, ордоной досоо хашаануудhaа намайе абаба. Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияда намайе гэртэм абаашахыень даалгаба. Иигэжэ би зоной дунда тэндэ үлөө hэм.

Эбэдмээлэхтэ Эзэнэй hайн үгэ

¹⁵ Минии үшөө түрмэ шорондо huужа байха үедэ Эзэн намда хандажа, ¹⁶ эфиоп хүн Эбэдмээлэхтэ иигэжэ хэлэхыемни захираа:

– Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, энэ хотодо гай тодхор татахаб гэжэ хэлээшээе бэелүүлхэм. Ши тэрэниие харахаш. ¹⁷ Харин Би, Эзэн, шамайе аршалхаб, айдаг зонойнгоо hабарта орохогүйш. ¹⁸ Би шамайе аршалхаб, ши алуулхагүйш, амиды мэндэ байхаш, юуб гэхэдэ, ши Намда этигэн найдан байгааш. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Ерэмия Гэдаалияда ошобо

40 ¹ Харуулай ахамад Набузарадаан намайе Рамаада сүлөөлөө бэлэй. Би тэндэ гэнжэлэгдэнхэй, Вавилоон руу туугдан ошоjo байхан Иерусалимай болон Иудын хан түрын улад зоной дунда ябаа бэлэйб.

² Тэрэ ноён намайе хажуу тээшэнь болгоод, иигэжэ хэлээ:

– Эзэн Бурхантнай энэ орон нютагта гай тодхор татаха тухайгаа айладхаа бэлэй. ³ Иигэжэ Тэрэ айладхаhанаа бэелүүлээ, Эзэнэй урдаhaа нүгэл хэжэ, үгыень дуулаагүй байhанайтнай түлөө Тэрэ тиигээ. ⁴ Зай, би таниие гэнжэхээ сүлөөлнэб. Намтай хамта Вавилоон руу ошохоёо hанаа haатнай, би тан тухай hанаагаа табидаг байхаб, ошоходотнай болохо. Харин ошохоёо hанаагүй hаа, бү ошогты. Бүхы орон нютаг танай урда байна, дуратай газартаа ошоходотнай болохо.

⁵ Минии хайшаашье ошохоёо мэдэхэгүй байхада*, тэрэ «Иудын хотонууд дээрэ ноён болгон табигдаһан Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияада бусагты, тэндэ зоной дунда ажаһуухадатнай болохо. Угышые хаа, ханаһан тээшээ ошоходотнай болохо» – гэбэ.

Тиигээд тэрэ намда бэлэг, эдеэ хоол үгэжэ, дураараа ябахыемни табиба. ⁶ Иигэжэ би Мицпаа руу Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияада ерэжэ, тэрээнтэй хамта энэ орон нютагтаа үлэһэн зоной дунда байгаа һэм.

Иудын хан түрые зонхилогшо Гэдаалияа

⁷⁻⁸ Зарим израильшууд дайсаднаа хорон, хүдөө талаар үлэһэн байгаа. Вавилоной хаан Гэдаалияае эндэхи нютагай дарга болгожо томилбо, Вавилоон руу сүлэгдөөгүй үгытэйшүүлэе тэрээндэ даалгаба гэжэ Нэтаанияагай хүбүүн Ишмаһээл, Карээһаагай хүбүүд болохо Ёханаан болон Ёнатаан, Танхуумэдэй хүбүүн Сэраяа, Нэтопаадай Эпайн хүбүүд болон маһахаа хүн Езаания гэгшэд дуулаад, өөһэдынгөө сэрэгүүдэй дарганартай, өөһэдынгөө хүнүүдтэй хамта тэрээнтэй уулзахаяа Мицпаа ошобод. ⁹ Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияа тэдэнэй ба тэдэнэй хүнүүдэй урда иигэжэ тангариглаба:

– Халдейн ноёд һайдһаа бү айгты! Энэ орон нютагтаа үлэгты. Вавилоной хаанда алба хэгты, тиигэбэл, бүхы юумэнтнай һайн байха. ¹⁰ Би өөрөө Мицпаада байжа, Вавилоной зоной ерэхэдэнь, түлөөлэгшэтнай болохоб. Таанад жэмэс суглуулжа, үзэмэй архи даража, оливын тоһо гаргажа, байһан нютагтаа байгты.

¹¹ Тэрэ үедэ Моһаабта, Аммоондо, Эдоомдо болон бусад орон нютагуудаар байгша иудей зон зарим еврейнүүдэй нютагтаа үлэхыень Вавилоной хаанай зүбшөөһые, Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияае ахалагшаар томилһые дуулаһан байгаа. ¹² Иигээд тэдэ таран ошоһон газарнуудаа орхижо, Иудын орон нютаг руугаа бусаба. Тэдэ Мицпаа руу Гэдаалияада ерэжэ, үзэмэй архи дараха жэмэс угаа олоор суглуулаа бэлэй.

Гэдаалияа алуулагдаба

¹³ Тиигэһээр Карээһаагай хүбүүн Ёханаан болон хүдөөгөөр байгааша сэрэгшэдэй ноёд Мицпаа руу Гэдаалияа гэгшэдэ ерэбэ. ¹⁴ Тэдэ тэрээндэ иигэжэ хэлэе: «Дуулаа гүт, Аммооной хаан Баһалиис таниие алахыень Нэтаанияагай хүбүүн Ишмаһээлые эльгээгээ». Теэд Гэдаалияа тэдээндэ этигэбэгүй. ¹⁵ Тиихэдэнь Карээһаагай хүбүүн Ёханаан Мицпаада байхадаа тэрээндэ гансал өөртэнь иигэжэ хэлэбэ:

* 40:5 Эхэ еврей хэлэн дээрэ «тэрэнэй үшөө ошоодүйдэ» гээд бэшээтэй.

– Минии ошожо, Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээлые алахыемни зүбшөөгыт. Хэн алааб гэжэ хэншые мэдэхгүй. Юундэ таниие алахыень тэрээндэ зүбшөөхэ юмбибди? Танай хажуугаар сугларагша бүхы еврейнүүд таран сасагдахал. Иудын хан түрын үсөөн үлэгшэ зондо энэ ехэ муу байхал.

¹⁶ Теэд Ахикаамай хүбүүн Гэдаалия Карээһаагай хүбүүн Ёханаанда харюусаба: «Иимэ юумэ бү хэ! Ишмаһээл тухай хэлээшэшни зүб бэшэ!»

Гэдаалияе алаба

41 ¹ Тэрэ оной долоодохи һарада хаанай гэр бүлын Элишамаагай аша, Нэтааниягай хүбүүн, хаанай ахамад түшэмэл Ишмаһээл арбан хүнтэй хамта Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияда Мицпаа руу ерэбэ. Тэдэнэй тэндэ Мицпаада хамта эдеэлжэ байхада, ² Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээл болон тэрээнтэй хамта ерээшэ арбан хүн хэлмэнүүдэе гаргаад, орон нютагай захирагшаар Вавилооной хаанай табиһан Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияе алаба. ³ Ишмаһээл мүн лэ Гэдаалияатай хамта байһан иудей зониие, тэндэ байгааша Вавилооной сэрэгшэдые усадхаба.

⁴ Гэдаалияе алаһанай удаадахи үдэр, хэнэйшые энээн тушаа мэдээдүй байхада, ⁵ һахалаа хюһуулһан, хубсаһа таһалһан, бэеэ адааһан наян хүн Шэхээм, Шилоо болон Самариһаа ерэбэ. Тэдэ нангин үргөөдэ үргэхэ эдее, уталгануудые баряад ерээ бэлэй. ⁶ Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээл Мицпааһаа урдаһаань бархиран гаража, «Гэдаалияда ошогты» гэжэ хэлэбэ. ⁷ Тэдэнэй хото руу ороходонь, Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээл зонтоёо хамта тэдэниие алажа, бэенүүдыень нүхэн руу хаяба.

⁸ Тэдэнэй дундаһаа арбан хүн Ишмаһээлдэ «Маанадые бү алыт! Бидэндэ талада нюугаатай шэниисэ, ешмээн, оливын тоһон, зүгын бала биил» гэлдэбэ.

Тиэхэдэнь тэрэ тэдэниие алабагүй. ⁹ Алаһан зоноо хаяһан нүхэниинь Асаа хаанай Израилиин хаан Баһашаада добтолуулхадаа малтаһан нүхэн байгаа. Тэрэ нүхые Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээл зоной һэенүүдээр* дүүргэбэ. ¹⁰ Тиигээд Ишмаһээл хаанай басагадые, Мицпаада байһан бүхы зониие баряанда абаба. Тэдэ зониие Набузарадаан Гэдаалиягай харууһан доро орхёо бэлэйл. Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээл тэдэниие баряанда абаад, Аммооной газар дайда руу шэглэбэ.

¹¹ Карээһаагай хүбүүн Ёханаан, тэрээнтэй байгааша сэрэгэй ноёд Нэтааниягай хүбүүн Ишмаһээлэй хэһэн хэрэгүүд тушаа дуулахадаа,

* ^{41:9} Эхэ еврей хэлэн дээрээ «Гэдаалияһаа боложо» гэһэн нэмэлтэ бии.

¹² зонтоёо хамта Нэтаанияагай хүбүүн Ишмаһээлые мүрдэн ошожо, Гибэһоондохи мантан сөөрэмэй хажууда хүсэжэ олобо. ¹³ Ишмаһээлэй барянда абаад ябаһан зон Карээһаагай хүбүүн Ёханаание болон сэрэгэй ноёдые тэрээнтэй хамта харахадаа, баярлаба. ¹⁴ Тиигээд Мицпааһаа барянда туугдаһан тэдэ зон тэдээн тээшэ гүйжэ тэрьедэбэ. ¹⁵ Харин Нэтаанияагай хүбүүн Ишмаһээл найман хүнтээ хамта тэдээнһээ зугадан гүйжэ, Аммооной газар дайда руу шэглээ хэн.

¹⁶ Тиигээд Карээһаагай хүбүүн Ёханаан сэрэгэй ноёдтоёо хамта Нэтаанияагай хүбүүн Ишмаһээлэй Ахикаамай хүбүүн Гэдаалияе алаһанайнгаа удаа Мицпаа хотоһоо барянда абаһан зониие – сэрэгшэдые, эхэнэрнүүдые, үхи хүүгэдые, тайгануудые – Гибэһоонһоо абаад ошоо хэн. ¹⁷⁻¹⁸ Тэдэ Вавилооной зонһоо айжа байгаа. Юуб гэхэдэ, Вавилооной хаанай орон нютагые захирхаар томилһон Гэдаалияа гэгшые Нэтаанияагай хүбүүн Ишмаһээл алаа бшуу. Тиймэхээ тэдэ Египет руу ошохо гэжэ зорибо. Харгыдаа Бэтлэхэмэй хажуудахи Кимһаам гэжэ нютагта тэдэ тогтобо.

«Манай түлөө зальбарыт!»

42 ¹ Тиихэдэ бүхы сэрэгэй ноёд Карээһаагай хүбүүн Ёханаантай, Ёшаяагай хүбүүн Езааниятай хамта, бүхы улад зонтоёо ² намда ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Манай гуйһан гуйлтые дүүргыт! Манай түлөө, энэ үлөөшэ зоной түлөө Эзэн Бурхандамнай зальбарыт. Олон байһанаа үсөөн болообди, та өөрөө харана ха юмта даа. ³ Эзэн Бурхамнай манай дабшаха харгы зам харуулаг лэ, юу хэxyемнай заажа үгэг лэ.

⁴ Би харюусааб:

– Би ойлгооб. Танай гуйһанай ёһоор, би Эзэн Бурхандаа зальбархаб. Айладхаһан юумыень нюунгүй бултыень таанадта хэлэжэ үгэхэб.

⁵ Тиихэдэм тэдэ намда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн Бурханайнгаа захиралтые дүүргээгүй һаамнай, Эзэн манай урдаһаа гэршэ болон байг лэ. ⁶ Муу, һайншые бидэндэ байгаа һаань, бидэ Эзэн Бурханайнгаа захиралтануудые сахин дүүргэхэбди. Тэрэнэй үгэ дуулаа һаамнай, бидэндэ һайн байхал.

Эзэнэй харюу

⁷ Арбан үдэрэй үнгэрһэнэй удаа Эзэн намда айладхал буулгаба. ⁸ Тиихэдэнь би Карээһаагай хүбүүн Ёханаание, тэрээнтэй байгааша сэрэгэй бүхы ноёдые, бүхы зониие дуудабаб. ⁹ Би тэдээндэ иигэжэ хэлэбэб: Израилиин Эзэн Бурханда минии зальбархые таанад гуйгаа бэлэйт. Эзэн Бурхамнай иигэжэ айладхана:

¹⁰ – Энэ орон нютагта үлөө гээшэ хаатнай, Би таанадые суглуулхаб, халгаахагүйб. Би таанадые хуурижуулхаб, татан гаргахагүйб. Таанадта ушаруулхан гай тодхор тухайгаа би харамсалнаб. ¹¹ Вавилооной хаанһаа бэшэ бү айгты. Би таанадтайб, тэрэнэй мэдэлһээ Би таанадые абархаб. ¹² Минии таанадта үршөөл хайраяа үзүүлхэдэ, тэрэ таанадые хайрлаха, орон нютаг руутнай бусахыетнай зүбшөөхэ. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

¹³⁻¹⁵ Теэд таанад, Иудын газар нютагта үлөөшэд, Эзэн Бурханайнгаа үгэнүүдтэ һөөргэдэжэ байха ёһогүйт. Таанад «Үгы, бидэ энэ газарта байхаяа хананагүйбди, дайн дажартай ушархагүйн тула, үлэсхэлэн хоһон байхагүйн тула Египедтэ байхабди» гэжэ хэлэхэ ёһогүйт. Иимэ юумэ хэлээ хаатнай, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, иигэжэ айлдахаха: «Египет руу ошожо, ажаһуухаяа ханаа хаатнай, ¹⁶ танай айдаг дайн дажар танда хүрэхэ, айдаг үлэсхэлэн хоһон байдалтнай таанадые дахаха. Тиигээд таанад Египедтэ хосорхот. ¹⁷ Египет руу ошожо байха ханаатай зон бултадаа дайн дажарта гү, али туража, үгышые хаа, үбдэжэ үхэхэ, нэгэшые хүн амиды мэндэ үлэхэгүй, хэншые Минии татахаяа байгааша гай тодхорһоо зайлахагүй».

¹⁸ Израилиин Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана: «Иерусалимай улад зондо Минии уур хилэнгэй адхарһандал адляар таанад дээрэ, Египет ошоо хаатнай, тиимэ Минии уур сухал таанад дээрэ адхарха. Та бүгэдэ үзэмжгүй муухай юумэн ябахат, зон таанадые наада барижа, нэрыетнай хараалай орондо хэлэдэг болохо. Таанад энэ орон нютагаа бэшэ харахагүйт».

¹⁹ Би үргэлжэлүүлбэб:

– Иудын орон нютагта үлөөшэ зон, таанадые Египет руу бү ошогты гэжэ Эзэн нэргылнэ. Би таанадта энээн тушаа хэлэжэ байна гээшэб.

²⁰ Эзэн Бурханаа таанадай түлөө гуйха тухайм намайе гуйгаа бэлэйт, Тэрэнэй захиралтые бултыень сахин дүүргэхэбди гэжэ хэлээ һэнта.

²¹ Минии мүнөө хэлэхэдэ, таанад Эзэн Бурханайнгаа үгэ дууланагүйт.

²² Тиимэл хадаа мэдэжэ байгты: ошохоёо хананан газартаа дайн дажарһаа, туража, үбшэлжэ таанад үхэхэт.

Ерэмия Египет руу абаашагдаба

43 ¹ Эзэн Бурханай үгэнүүдые минии дамжуулан хэлэжэ дүүргэхэдэ, ² Ёшаяагай хүбүүн Азаария, Карэһаагай хүбүүн Ёханаан болон бусад дээрэлхүү зантай зон намда иигэжэ хэлэбэ:

– Та буруу юумэ хэлэнэт. Египет руу бү ошогты гэжэ Эзэн Бурхамнай танда айладхаагүй. ³ Нэриягай хүбүүн Баруух Вавилооной мэдэлдэ

маанадые оруулхын, тэдэнэй бидэниие алахын гү, али баряанда туун абаашахын тула оролдожо, таниие иигэжэ хэлүүлнэ.

⁴ Иигэжэ Карэһаагай хүбүүн Ёханааншье, сэрэгэй нэгэшье ноён, нэгэшье хүн Иудын орон нютагта үлэхэ тухай Эзэнэй үгэ дуулахагүй байба. ⁵ Тиигээд Карэһаагай хүбүүн Ёханаан, сэрэгэй бүхы ноёд хариин оронуудһаа Иуда нютагаа бусажа ерэнэн бүхы иудей зоние – ⁶ эрэшүүлые, эхэнэрнүүдые, үхи хүүгэдые, хаанай басагадые – дахуулба. Тэдэ Шапаанай аша, Ахикаамай хүбүүн Гэдаалиягай мэдэл доро Набузарадаанай орхиһон бүхы зоние, тэрэ тоодо намайешье, Нэрияагай хүбүүн Баруух гэгшыешье абаа һэн. ⁷ Тэдэ Эзэнэй үгэ дуулангүй, Египедэй орон нютаг руу зорибо. Тахпанхээс хүрэтэр ябаба.

⁸ Тэндэ Эзэн намда айладхаба:

⁹ – Мантан шулуунуудые гартаа абажа, Тахпанхээстэ, фараоной гэрэй үүдэнэй дэргэдэ, зуурамаг шабар* соо хадагала. Иудейнүүдэй хараһаар байтар иимэ юумэ хээрэй. ¹⁰ Тиигээд Минии, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай, Өөрынгөө зараса, Вавилооной хаан Навуходоносорые асаржа, хан шэрэенэ эдэ шулуунууд дээрэ табихаяа байһан тухай, тэрэнэй майхангай эндэ бодхоогдохоёо байһан тушаа зондо дуулга. ¹¹ Навуходоносор ерэжэ, Египедые диилэхэ. Үбшэ хабшанһаа үхэхэ зон үбшэнһөө үхэхэ, баряанда абтаха зон баряанда туугдан ошохо, дайн дажарта алуулха хүн дайнда унаха. ¹² Египедэй бурхадай хүмэнүүдые Би гал дүлэндэ шатаахаб. Вавилооной хаан бурхадьенэ шатааха. Хонишодой бөөһөгүй сэбэр хубсаһа шэлэн үмдэдэгтэл, Вавилооной хаан Египедэй газар дайдые сэбэрлэн, шэлэжэ эдлээд, тэрэнэ илан орхихо. ¹³ Тэрэ Египедэй газар дайдадахи Бэт-Шээмэшэй шулуун хүшөөнүүдые хэмхэлхэ, Египедэй бурхадай хүмэнүүдые галдан шатааха.

Египедтэ байгааша израильшудта Эзэнэй айладхал

44 ¹ Египедэй орон нютагта, Мигдоол, Тахпанхээс, Ноот болон Патроос хотонуудта ажаһуудаг иудей зон тушаа Эзэн намтай хөөрэлдөө бэлэй. ² Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан иигэжэ айладхаа:

– Иерусалим болон Иудын хан түрын хотонуудта Минии татаһан бүхы гай тодхорые таанад хараа-үзөө бэлэйт. Мүнөө болотороо тэдэ хоһон, хандархай, хэншье тэндэ ажаһуунагүй. ³ Ямар ушар шалтагаанһааб гэхэдэ, тэдэ зон муу юумэ хээ – элинсэг хулинсагайнгаашье,

* ^{43:9} Эхэ еврей хэлэн дээрэнэ ойлгомоор бэшэ, гэбэшье тротуар гээд тухайлхаар ха.

өөхэдөөшье, үхи хүүгэдэйнгээшье мэдэхэгүй ондоо бурхадта үргэл үргэдэг байгаа. ⁴ Минии үзэн ядадаг иимэ жэгшүүритэй мухай юумэ хэхэхээ хоридог Өөрын албатан лүндэншэдые эльгээжэл таанадта байгаа. ⁵ Теэд таанад үгыем дуулаагүйт, анхаралаа хандуулаагүйт. Ондоо бурхадта үргэл үргэдэг муу заншалаа орхёогүйт. ⁶ Тиймэхээ Би Иудын хан түрын хотонуудта болон Иерусалимай үйлсэнүүдтэ уур хилэнгээ адхажа, тэдэниие шатаагаа. Тэдэ хандарал болон эзэгүй хоонон болоо, мүнөөшье болотор тиймэ байһаар.

⁷ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, юундэ иимэ муухай зүйл өөхэдтөө хэнэбта гэжэ таанадһаа асуунаб. Эрэшүүл, эхэнэрнүүдтэ, үхи хүүгэдтэ, нарайшье үхибүүдтэ гай тодхор татажа, иудей зоной дунда нэгэшье хүн бү үлэхэй гэжэ ханана гүт? ⁸ Шүтөөнүүдые хэжэ, Египедэй газар дайдада ондоо бурхадта үргэл үргэжэ, өөхэдыгөө халгаахатнай гү? Дэлхэйн арадуудай доромжолол болохо, танай нэрые хараал мэтээр дурдадаг болохын тула гү? ⁹ Иудын хан түрын хотонуудта, Иерусалимай үйлсэнүүдтэ өөхэдынгөө элинсэг хулинсагай, хаашуулайнгаа, хамгадайнгаа, өөхэдын хэһэн муу муухай юумэ-нүүдые таанад мартаа гээшэ гүт? ¹⁰ Тэдэ мүнөөшье болотор тийгэхээр. Минии та бүгэдэндэ болон үбгэ эсэгэнэртэтнай үгэхэн хуулинуудые сахинагүй, Намһаа айнагүй.

¹¹ Тиймэхээ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, танһаа буруу хаража, бүхы Иудын хан түрые үгы хэхэб. ¹² Египедэй орон нютаг руу ошожо ажаһуухаяа ханааша Иудын хан түрын үлэхэн зон Египедэй газар дайдада хосорхо: бага, ехэшье зон дайн дажарта туража үхэхэ. Үзэмжэгүй муухай тэдэ болохо, зон тэдэниие баһаха, нэрыень хараал мэтээр дурдадаг болохо. ¹³ Египедтэ ажаһуугшэдые Иерусалимые хэхээһэндэл, дайн дажараар, үлэхэлэн хоонон байдалаар, үбшэ хабшанаар дайрахаб. ¹⁴ Египедэй газар дайда руу ерэхэн Иудын хан түрын үлдөөсэ зонһоо хэншье амиды мэндэ үлэхэгүй. Сэдьхэлээрэ тэгүүлжэ байһан түрэл Иудын орон нютагаа хэнииньшье бусахагүй. Гансал нэгэ хэды бодхуулшад амиды үлэхэ.

¹⁵ Хариин бурхадта хамгадайнгаа үргэл хэдэгы мэдэдэг үбгэдын, олон тоото эхэнэрнүүд, Египедтэ, Патроосто һуудаг хамаг зон намда иигэжэ хэлэбэ:

¹⁶ – Эзэнэй нэрэхээ айлдахан үгэнүүдыетнай шагнахаяа арсанабди. ¹⁷ Хэлэхэн үгэнүүдээ бэелүүлхэбди. Тэнгэрийн хатан бурханда үргэл үргэхэбди, сэргэм үргэхэбди. Иудын орон нютагта болон Иерусалимда байхадаа бидэ, манай үбгэ эсэгэнэр, манай хаан, удамаршаднай тиидэг бэлэйл. Тиихэдэ бидэ эдэе хоолтой, жаргалтай, хашалгүй ажаһуудаг

бэлэйбди. ¹⁸ Харин Тэнгэрийн хатан бурханда үргэл, сэржэм үргэхээс болиходоо, юшьегүй болообди, зомнайшые дайн дажарта, үлэсхэлэн хоохон байдалгаа наһа бараа.

¹⁹ Эхэнэрнүүд хэлэбэ:

– Тэнгэрийн хатан бурханай дүрсэтэй бообо болгожо, үргэл, сэржэм үргэжэ байхадамнай манай хэрэгыс үбгэднай дэмжэгшэ хэн.

²⁰ Иигэжэ хэлэжэ байһан арад зондо би иигээд харюусаа хэм:

²¹ – Иудын хан түрын хото һууринуудта, Иерусалимай үйлсэнүүдтэ таанадай, үбгэ эсэгэнэрэйтнай, хаашуулайтнай, удамаршадайтнай хэжэ байһан үргэл тухай Эзэн мартаа гү, али мэдэнэгүй гэжэ ханаа гүт? ²² Тиимэхээл Эзэн танай жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые тэсэжэ ядаа, тиимэхээл газартнай зэлүүд хоохон, үзэмжгүй муухай болоо. Таанад энээниие мүнөө өөһэдөө хаража байна ха юмта даа. ²³ Энэ гай тодхор танай гэм зэмэхэ болоо: таанад хариин бурхадта үргэл үргэжэ эхилээт, Эзэнэй үгэ дуулаагүйт, нүгэл урдань хээт.

²⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй, Израилиин Бурханай, Египедэй орон нютагта ажаһуудаг иудей зондо айлдхаһыс би дамжуулбаб:

²⁵ – Таанад болон һамгадтнай Тэнгэрийн хатан бурханда үргэл үргэдэг байхабди гэжэ найдуулаа бэлэйт. Үргэл, сэржэм тэрээндэ үргэжэ байхаар хэлээт, тиигээд үгээс бэлүүлжэл байнат. Зай, тиижэл байгыт даа! ²⁶ Тиимэ хадатнай Би, Эзэн, Өөрынгөө агууехэ нэрээр тангаригланаб: Египедэй орон нютагта ажаһуугша иудейнүүдтэ Минии нэрээр тангариглахыень хориноб! ²⁷ Таанадай һайн байха бэшэ, һандаргагдаха тухай Би оролдохоб. Египедэй орон нютагта байгааша таанад, иудейнүүд, бултадаа һалатараа дайн дажарта гү, али үбшэ хабшанһаа хосорхот. ²⁸ Гансал үсөөхэн зонтнай амиды мэндэ үлэжэ, Египедһээ Иудын орон нютагаа бусаха. Тэдэ амиды үлөөшэд лэ Минии гү, али тэдэнэй үгын бэлүүлэгдэһыс ойлгохо. ²⁹ Энэ газар дээрэ таанадыс Минии хэхээхэ байһанай, таанадта гай тодхор минии татаха байһанай дүлгэ тэмдэг харуулхаб. ³⁰ Хараарайгты даа, Вавилооной хаан Навуходоносорой һабарта Иудын хаан Цэдэкиия гэгшыс үгэхэндэл, Би Египедэй хаан фараон Хопраае дайсадтань дамжуулхаб.

Баруухта Эзэнэй найдуулга

45¹ Ёшиягай хүбүүн Ёякимэй Иудын хан түрыс дүрбэдэхи жэ-лээ зонхилжо байха үедэ минии хэлэнэн үгэнүүдыс Нэриягай хүбүүн Баруух ном соо бэшэ. Би тэрээндэ ² Израилиин Эзэн Бурханай иигэжэ айлдхал буулгаһыс хэлээ хэм:

– Баруух, ³ ши «би ехэ муу байнаб! Зоболон дээрэм үшөө зоболон Эзэн нэмээгээ. Ёолохошье хүсэ шадалгүй болооб, хэзээ дүүрэхэ юм гээшэб!» – гэнэш.

⁴ Харин Би, Эзэн, байгуулханаа хандаргаахаб, хуурижуулханаа татан хаяхаб! Бүхы газарта иимээр хандахаб! ⁵ Ши гансал өөртөөл эмшэлгэ, арга эринэ гүш? Бү тиигэ. Хамаг амитанда гай тодхор татахадам, ши амиды мэндэ хаанашье ябахаш. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Кархэмииштэ болоһон байлдаан

46 ¹ Эзэн намтай үндэһэ яһатан тушаа хөөрэлдөө һэн. ² Египед-һээ эхилээ бэлэй. Египедэй хаан, фараон Нээхогой сэрэг Кархэмииштэ Евфрат мурэнэй хажууда Вавилооной хаан Навуходоносор диилээ һэн. Энэ хадаа Ёшиягай хүбүүн Ёякиимэй дүрбэдэхи жэлээ Иудын хан түрье зонхилжо байхада болоо. Нээхо хаанай сэрэг тушаа Эзэнэй айладханиинь энэ:

³ – Египедэй сэрэгэй ноёд иигэжэ хашхаралдаа:
Бамбайнуудаа болон жадануудаа бэлдэгты!
Тулалдаанда орогты!

⁴ Мориндоо мордожо, дуулгаяа үмдөөд зогсогты!
Жадануудаа хурсадагты,
хуягаа үмдэгты!

⁵ «Юу харана гээшэбиб?» – гэжэ Эзэн асууна, – тэдэ ухаа мэдээ
алдан һөөргөө эрьбэ,
сэрэгшэдынь сохигдоод, һөөргөө харангүй тэрьедэнэ.

⁶ Хурданшье хүлтэйн тэрьедэжэ шадахагүй,
хүсэтэйшүүлыншье амиды гарахагүй.
Хойто зүгтэ, Евфрадай хажууда
тэдэ бүдэржэ унахал.

⁷ Уһаниинь оболзон,
долгитожо байһан гол мэтэ,
Нил мэтэ бодожо байһан энэ юун бэ?

⁸ Египет Нил мэтэ,
уһаниинь оболзон, долгитожо байһан гол мэтэ бодоно.
«Бодожо, дэлхэе бүрхөөхэм.
Тэндэ байгша хото, улад зоние үгы хэхэм»
гэнэ Египет.

⁹ Мориндоо мордожо гүйлгэлдэгты,
дайшалхы тэргэнүүдээ түргөөр ябуулагты!
Эфиопиһоо сэрэгшэд, Ливийээ бамбай баригшад,

- Лүүднээ хурша номоор харбагшад
байлдаанда орог лэ!
- 10 Энэ үдэр болбол Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үнөөгөө абаха үдэр.
Тэрэ дайсаднаа үнөөгөө абажа,
һэлмэнь садатараа тэдэниие залгиха,
шуһыень садатараа ууха.
Энэ хадаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэндэ
хойто зүгтэ, Евфрат мүрэнэй дэргэдэ үргэһэн үргэл болоно.
- 11 Египедэй улад зон, Галаад руу ошогты,
эм дом бэдэрэгты.
Теэд дэмы бэдэрхэш,
шамайе аргалха эм үгы.
- 12 Үндэһэ яһатад шинии доройтолго тухай дуулаа.
Оог хашхарааншни бүхы дэлхэйгээр сууряатаа.
Хүсэтэ нэгэн нүгөөдэтгээ нэшэлдээд,
хоюулаа газар руу унабал.

Навуходоносор ерэбэ

- 13 Вавилоной хаан Навуходоносорой Египет руу добтолхоёо хүр
рэжэ ерэхэдэнь, Эзэн намтай хөөрэлдөө бэлэй. Тэрэ иигэжэ айладхаа:
- 14 Египедэй хотонууд соо энээн тухай соносхогты –
Мигдоол, Ноот, Тахпанхээстэ,
бээ аршалхаяа зэһэгты,
бүхы юумэншни һалгаагдахал.
- 15 Хүсэтэй эрэшүүлшни юундэ унааб?
Эзэн тэрэниие унагаагаа.
- 16 Танай сэрэгшэд бэе бээ нэшэлдэн унаа,
бэе бээдээ: «Бодогты, гэр руугаа,
арад түмэндөө бусая,
дайсанһаа хороё!» гэлдэнэ,
- 17 «Египедэй хаан, фараондо шэнэ нэрэ үгэгты:
арга боломжоё алдаһан дэмы хашхараашан гэжэ» гэлдэнэ.
- 18 Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, хаан гээшэб.
Би амиды Бурхан гээшэб.
Табоорой уулануудай дунда эгээл үндэр байһандал,
Кармээл уулын далайнаа дээгүүр ербыһэндэл,
тон тиимэ агууехэ хүсэтэй нэгэн таанадта добтолон орохо.
- 19 Баряанда туугдан ошохоёо бэлдэгты,
Египедэй улад зон.

- Ноот зэлүүд хооһон болохо,
хэншье тэндэ амидархагүй.
- 20 Египет гоё һайхан үнеэндэл адли,
гэбэшье хойто зүгһөө үхэл ерэжэл, ерэжэл байна.
- 21 Хүлһэлэн абаһан сэрэгшэдыньшье
тугал мэтэ тоолхогүй.
Тэдэ тэсэнгүй һөөргөө гүйлдэбэ,
тэдэнэй халаха сагынь хүрэжэ ерээ,
үхэхэ сагынь.
- 22 Египет могой мэтэ шииганан тэръедэнэ,
дайсанай сэрэг ерэбэ.
Модо отолдог зон мэтэ тэдэ
һүхэ барин дүтэлнэ.
- 23 Тэдэ ой модо бултыень отолхол,
тоолохын аргагүй олон,
таршаа шумуулһаа олон лэ.
- 24 Египедэй зон эшхэбтэр байдалда ороо,
хойто зүгэй арад түмэндэ диилдэбэ.
Энэ хадаа Би, Эзэн, айладхаа мүн!

25 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, иигэжэ айладхана:
– Би Тэбээсэй бурхан Аммооние Египедэй бурхадтай, хаашуултай,
фараонтой хамта хэһээхээ бэлдэжэ байнаб. Египедэй хаан, фараоние,
тэрээндэ найдадаг бүхы зоние хэһээхэ ханаатайб.

26 Алахая ханажа тэрэниие бэдэрэгшэ зоной һабарта – Вавилооной
хаан Навуходоносорто болон тэрэнэй сэрэгтэ тэдэниие дамжуулхаб.
Теэд һүүлдэнь Египедтэ улад зон урданайхидаал адляар дахин ажа-
һуужа эхилхэ. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Эзэн Өөрынгөө арадые абарха

- 27 Минии зараса Яков, бү ай,
Израилиин зон, бү хүрдэ.
Би таанадые, уг удамыетнай
холын орон нютагһаа абархаб,
барянда байһан газарһаатнай сүлөөлхэб.
Гэртэ бусажа, амар амгалан ажаһуухат,
хэншье таанадые хүрдөөхгүй.
- 28 Минии зараса Яков, бү ай,
Би таанадтай байнам.

Таанадые ондоо орон нютагаар тараагаа нэм,
тэрэ нютагай үндэхэ яһатаниие хюдахаб.
Таанадые үгы хэхэгүйб,
гэбэшье хэхээлтэ амасуулхаб,
үнэн зүбөөр хэрэг ябуулхаб!
Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Пилишт арад тушаа

47¹ Гааза гээшэдэ Египедэй фараоной довтолхын урда тээ Эзэн намтай пилишт арад тушаа хөөрэлдэнэн байна. ² Тэрэ иигэжэ айлалдхаа:

- Харыт! Хойто зүгтэ уһан бодожо,
үер мэтэ урдахань.
Тэрэ газар дайдые, дээрэнь байгааша бүхы юумэ –
хото нууринуудые, ажаһуугшадые хушан бүрхөөхөнь.
Зон туһа эрихэ,
орон нютагай улад гашуунар уйлаха даа.
- 3 Азаргануудай гүйлдэхэ түбэрөө,
дайшалхы тэргэнүүдэй дүржэгэнөө,
сахаригуудайнь хонгиоро
тэдэ дуулаха.
Эсэгэнэр хүүгэдүүд руугаа эрьежэ харахагүй,
юуб гэбэл, юушые хэжэ шадахагүй болоно бшуу.
- 4 Пилишт арадые хюдаха,
Тиир ба Сидоонһоо үлэнэн бүхы туһамаршадые нь таһалха саг
ерэжэ байна.
Би, Эзэн, пилишт зониие,
Каптоор олтирогһоо ерээшэдые усадхахаб.
- 5 Гааза гэгшэдэ ехэ гай гашуудал буужа ерээ,
Ашхэлооной зон һалаба,
Пилишт орон нютагай бусад зон хэр удаан гашуудан байхаб?
- 6 Таанад иигэжэ ёолонот:
«Эзэнэй нэлмэ! Хэды болотор сабшахабши?
Хуйндаа буса,
амаран, номхон байгыш!»
- 7 Теэд яагаад тэрэ номхон байхаб?
Ашхэлоондо, далайн эрьеэр ажаһуудаг уладта довтолхыень
тэрээндэ захираа ха юмбиб.

Моһаабай һандарха тушаа

48 ¹ Моһааб тушаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан иигэжэ айлалдаха:

Нэбоо хото золгүй, һандаргагдаа.

Кириатааим эшхэбтэр зүйл боложо олзологдоо.

Хэрэм бүхэлэлтэнүүд эшхэбтэр зүйл боложо унаа.

² Моһаабай магтаал солонь буураа.

Дайсан Хэшбоон эзэлэн абаа.

Моһаабай арад түмэниие үгы хэхэ нюуса хэлсээн ябуулагдана.

Мадмээн хото абяа аниргүй болгохо,

сэрэг хойноһоонь дахаад халахагүй.

³ Хоронааһимай зон хашхаралдана:

«Сүйд! Агуухэ сүйд болобо!»

⁴ Моһааб һандаргагдаа,

үхибүүдэйн хашхаралдаха дуулдана.

⁵ Лүхиидэй үгсүүгээр тэдэ уйлалдан үгсэнэ,

Хоронааһим руу уруудаха замдаа тэдэ зобожо хашхаралдана:

⁶ «Түргөөр! Ами наһаяа абарогты!

Сүл губиин зэрлиг элжэгэн мэтэ гүйгты!»

⁷ «Моһааб, ши өөрынгөө хүсэндэ, баян бардам байһандаа

найдадаг бэлэйш.

Теэд мүнөө шишье диилдэхэш.

Хэмоош бурханшни баряанда туугдан ошохо,

тайжанартаяа, санаартадтаяа хамта ошохо.

⁸ Хотошье һандаргагдаха,

нюруу газар, хүндышье хосорхо.

Энэ болбол Би, Эзэн, айлалдхана мүн!

⁹ Моһаабта дали үгьт,

иигэжэ тэрэ ниидэн тэрьедэхэл.

Хотонуудын зэлүүд хоһон, хэнэйшье байдаггүй газар болохонь».

¹⁰ (Эзэнэй хэрэг бүхы сэдхэлһээ оролдон хэдэггүй зон хараал шэнгээг! Алахаяа тэбшэдэг хэн нэгэн хараал шэнгээг!)

Моһаабай хотонууд һандаргагдаа

¹¹ Эзэн айлалдхана:

– Моһааб хадаа хододоо аюулгүй ажамидардаг байгаа, баряндашье туугдан ошоогүй. Тэрэ һаба соо худхуулдаггүй үзэмэй дараһан архи мэтэ, һабаһаа һабадашье эюулэгдэдэггүй бэлэйл. Тиимэһээл амтаниинь тэрэл зандаа, үнэрын аятай зохид һэн.

¹² Зониие эльгээжэ, хабаһаа хабада Моһаабые эюулүүлхэ саг дүтэлжэ байна. Тэдэ хабануудые хооһоруулха, буталха. ¹³ Израилиин улад зоной этигэл найдал болоһон Бэт-Ээлһээ эшэжэ эхилһэндэл, Моһаабай зон Хэмоош бурханһаа эшэжэ эхилхэ.

- ¹⁴ Моһаабай арад түмэн,
юундэ таанад зүрхэтэй,
байлдаануудта дүршэһэн зомди гээд хэлэнэбта?
- ¹⁵ Моһааб болон хотонуудынь хандаргагдаа,
эгээл бэрхэ залуу зониинь алуулагдаа.
Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, хаан, айладхана мүн!
- ¹⁶ Моһаабай хосорхонь ойртоо,
гай тодхор тэрээндэ дүтэлөө.
- ¹⁷ Дүтүүр ажаһуудаг арадууд,
тэрэниие хайрлыт,
тэрэниие хайн мэдэхэ улад,
«Тэрэнэй хүсэ шадал халаа,
алдар солонь буураа!» – гэжэ хэлыт.
- ¹⁸ Дибоондо амиды мэндэ ажаһуугшад,
һүр жабхаланта һууриһаа доошоо буугыт,
тооһо шорой соо һуугты,
юуб гэхэдэ, Моһаабые хюдагша хажуудатнай ерээд,
хэрэмүүдыетнай хандаргаахал.
- ¹⁹ Ароһээртэ амиды мэндэ байгшад,
харгын хажууда зогсожо,
тэрьедэн гүйжэ байгаашадые
«Юун болооб?» гэжэ асуун байгыт.
- ²⁰ «Моһааб унан халаа» гэжэ тэдэ харьюусаха,
тэрээн тушаа гашуудан байгыт,
Моһааб хандаргагдаа гэжэ Арноон голоор соносхогты!

²¹ Шүүбэрилхэ саг тала газар руу –

Холоон, Яаһцаа, Мэпаат хотонуудта буужа ерээ.

²² Дибоон, Нэбоо, Бэт-Диблатааним руу, ²³ Кириатааим, Бэт-Гамуул болон Бэт-Мэһоон руу, ²⁴ Кэриһоот, Боцраа болон Моһаабай холо, ойрын бүхы хотонуудта тэрэ хүрэжэ ерээ. ²⁵ Моһаабай тэнхээ тамир халгаагдаа, хүсэ шадалынь хандаран буураа. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Моһааб доромжолуулагдаха

²⁶ Эзэн айладхана:

– Моһаабые һогтуулагты, юуб гэхэдэ, тэрэ Минии урдаһаа эсэргүү бодоо. Бөөлжэдээн соогоо тэрэ хэбтэг лэ, зоной наадан, шоо үзөөн болохо. ²⁷ Моһаабай зон, һанана гүт, таана Израилиин уладые наада барижа, хулгайшандал адляар тэрээндэ хандан доромжолжо байһанаа?

²⁸ Моһаабай арад зон, хото һууринуудаа орхигты! Хабсагайнууд дээрэ байрлагты! Агы нүхэнэй амһар дээрэ уурхайгаа хэдг гулаб-хаадал адли байгты! ²⁹ Моһаабай бардам зан, үлүү ехэ бардамлалгы, бээе ехэ үндэрөөр сэгнэдэг тухайнь дуулаһан байнаб. ³⁰ Тэрэнэй угаа дээрэлхүү зан тухай мэдэнэм. Теэд тэдэнэй һаахараан юуншье бэшэ, хоһон юумэн. ³¹ Тиимэһээл Моһаабай зон тушаа гашуудан байхаб, Киир-Хээрэсэй улад тушаа ёолон гэмшэхэб. ³² Язээрэй зон тушаа гашуудан уйлаһанһаа үшөө ехээр Сибмаагай зон тушаа уйлахаб. Таанад үзэмэй модоной эшэ мэтэ, Дабһата далайһаа саашаа, Язээр нуур хүрэтэр үргэлжэлдэг бэлэйт. Теэд мүнөө нажарай жэмэстнай, үзэмэй модоной мододтнай хандаргагдаа. ³³ Моһаабай үрөжлэтэ газарта жаргал, баяр таһалдаба. Үзэмэй жэмэсээр архи дараха хэрэг болуулааб. Үзэмэй архи дараха, баярай абяа гаргаха хэншье үгы.

³⁴ Хэшбооной болон Элэлээгэй зон хашхаралдана, оог шашхааень Яһацта, Цоһарта, Хоронаһимда, Эглаат-Шэлишияда дууламаар. Нимриим горхоншье шэргэшоол! ³⁵ Мүргэлэй обоонуудта үргэл хэдэг, өөрын бурхадта уталга ууюлдаг Моһаабай зоние хюдахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладахана мүн!

³⁶ Тиимэһээл Минии зүрхэ сэдхэл Моһаабай, Киир-Хээрэсэй улад зон тушаа лимбэ мэтэ уйлана. Тэдэнэй олоһон баялигынь алдагдаа. ³⁷ Тэдэ бултадаа толгойгоо хюһанхай, һахалаа абанхай. Гашуудан-зобон, гараа элдэбээр отолоо, хүн бүхэниинь таар үмдэнхэй. ³⁸ Моһаабай бүхы хушалтанууд дээрэ, үйлсэ талмайнууд дээрэнь гашуудал, уйлаан. Юуб гэхэдэ, Би Моһаабые хаясаанай һаба мэтээр буталан хандаргааб. ³⁹ Моһааб хандаргагдаа! Хашхаралдыт! Моһааб доромжолуулагдаа. Тэрэ үндэһэ яһатанай наада энеэдэн болоо. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Моһаабые абарха хэншье байхагүй

⁴⁰ Эзэнэй айладханаһанай ёһоор, ондоо арад түмэн Моһаабта далая дэбиһэн бүргэд мэтээр добтолон орохо. ⁴¹ Хотонууд, хэрэмүүд дайсанай хүнэһэн болохо. Тэрэ үдэр Моһаабай сэрэгшэдэй зүрхэ сэдхэл үхибүү түрэжэ, үбдэжэ байһан эхэнэртэл адли аймхай болохо. ⁴² Моһааб үндэһэ яһатанай дундаһаа үгы хэгдэхэ, юуб гэбэл, тэрэ Минии урдаһаа эсэргүүсэн бодоо. ⁴³ Айдаһаа хүрэлгэ, нүхэн, занганууд Моһаабай

зониe амaдaнa. ⁴⁴ Айжa тэрьeдэһэн хэн нэгэн нүхэн руу унаха, нүхэнһөө гараашье наа, тэрэ зангада баригдаха. Юуб гэбэл, Эзэн Моһаабай хандаргагдаха саг тодорхойлоо. ⁴⁵ Тэрьедэжэ байгаашад хүсэгүй болоходоо Сиһоон хаанай хэзээ нэгэтэ зонхилжo байһан Хэшбоон хотодо хороёо ханаха, теэд гал дүлэн тэндэһээ гаража, Моһаабай хилэ дайдануудыe, хадын оройнуудыe хайран галдаха. ⁴⁶ Моһааб, ши золгүйш даа! Хэмоош бурханда зальбарагшад халаба, үхи хүүгэдынь барянда абтан туугдаба.

⁴⁷ Теэд саашадаа Моһаабые дахин хэргээхэб гэжэ Эзэн найдуулна. Эзэнэй Моһааб тушаа айлaдхaһан юумэн заабол бэелүүлэгдэхэ.

Аммооной арад тушаа

49¹ Аммооной арад зон тушаа Эзэн иигэжэ айлaдхaнa:

– Израилин улад зон үгы юм гү? Юундэ Милхоом бурханда мүргэдэг зон Гаадай обогой газар уһыe эзэмдээд, тэндэнь ажаһуунаб? ² Теэд Аммооной ниислэл хото Раббаада дайн дажарай абяа шууяанай дуулдаха саг дүтэлөө. Тэрэ хандаргагдаха, хажуудахи нууринуудынь гал дүлэндэ шатаха. Тиихэдэнь Израиль газар уһаяа тэдээнһээ һөөргэнь абаха. ³ Хэшбооной улад зон, шангаар бархиралдыт! Ай хото хандаргагдаал! Раббаагай эхэнэрнүүд, таар үмдэжэ, гашуудан уйлагты! Хана хэрэмүүдэй дунда наашаа-саашаа гүйлдэгты! Милхоом бурхантнай санаартад, түшэмэлнүүдтээ хамта барянда туугдан ошохонь лэ! ⁴ Юундэ таанад дэмы наахаралданабта? Хүсэ шадалтнай бууранхайл. «Хэншые намда добтолон орожо шадахагүй» гэжэ хэлэн, юундэ таанад өөһэдтөө үлүү найдаад байнабта? ⁵ Хаа-хаанаһаатнай аюул таанадта табихаб. Бултадаа таанад тэрьедэн гүйлдэхэт. Хүн бүхэн өөрынгөө ами наһа аршалан гүйхэ, хэншые тание дахин суглуулжа шадахагүй. ⁶ Гэбэшые һүүлдэнь Аммооной хүбүүдые дахин хэргээн халбаруулхаб. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айлaдхaнa мүн!

Эдоом тушаа

⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан Эдоом тушаа иигэжэ айлaдхaнa:

– Тэмаан соо сэсэн мэргэн зон дайралдахаяа болёо юм гү? Зүблэгшэдынь юу хэшыень заабарилжа шадахааяа болёо гү? Мэргэн ухаанинь доройтоо гү? ⁸ Дэдаанай улад зон, һөөргөө эрьежэ гүйлдэгты! Тэрьедэгты, гүн газарнуудаар хорогты! Эсаавай уг удамые үгы хэхээе байнаб, юуб гэхэдэ, тэдэниие хэһээхэ сагни ерээ. ⁹ Уһан жэмэс суглуулагшад шамда ерэбэл, нэгэ хэдышые жэмэс түүнгүй үлөөхэ бэшэ гү?

Һүниндөө хулгай хэгшэд орожо ерэбэл, хэрэгтэйл юумээ дураараа абан ошодог бэшэ гү? ¹⁰ Харин Би Эсаавай уг удамые нюсэгэн болгохоб, хоргодожо шадахагүй болоторынъ Би тэрэнэй нюуса газарнуудые нээгээд орхихоб. Эдоомой зон бултадаа усадхагдаха. Хэншье амиды мэндэ үлэхэгүй. ¹¹ Үншэн хэнзэнүүдээ Намтай үлөөгты, Би тэдээн тушаа ханаагаа табидаг байхаб. Бэлбэһэн эхэнэрнүүдтнай Намһаа дулдыдадаг байха.

¹² Хэһээлтэ амасаха ёһогүй зоншье хэһээлтэ амасаха. Харин таанад хэһээгдэнгүй байхабди гэжэ ханаа гүт? Үгы! Заабол хэһээгдэхэт! ¹³ Боцраа хото үзэмжгүй муухай, зэлүүд хоһон болохо гэжэ Би тангариглаа һэм. Зон тэрэниие доромжолон наадалжа, хараал хэлэхэдээ нэрыень дурдадаг болохол. Дүтын һууринууд хэтэ мүнхэдөө хандаргагданхай үлэхэ. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

¹⁴ Би, Ерэмияа, иигэжэ хэлээб:

– Эдоомой улад зон, би Эзэнһээ мэдээсэл абабаб. Сэрэгээ суглуулжа, таанадта добтолхоёо бэлдэхэ тухай үндэнэ яһатадта дуулгаха зорилготойгоор Эзэн элшэ эльгээнхэй. ¹⁵ Би шамайе арадуудай дунда тоогдохоор бэшэ ахир бага болгохоб, шамайе булта шоо үзэхэ. ¹⁶ Бардам заншни шамда һаад, тушаан болоо, юушье ойлгоогүйш. Хэншье шамһаа айнагүй. Ши үндэр хабсагайнуудаар, хада уулануудай оройгоор ажаһуунаш. Бүргэд мэтэ үндэр газарта байгаашье һааш, тэндэһээш Би шамайе доошонь унагаахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

¹⁷ Эзэн айладхана:

– Эдоом угаа ехээр хандаргагдаха, хажуугаарнь гараһан хүн бүхэн сошохо, шархануудыень хаража, шоо үзэхэ. ¹⁸ Содом, Гоморро болон хажуудахи хотонуудайнь хандаргаһандал адляар Эдоомшье хандаргагдаха. Хэншье тэндэ хэзээдэшье ажаһуухагүй. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн! ¹⁹ Иорданай шугы шэдхэхээ тунга ногоон бэлшээри руу ошожо байһан арсаландал Би гаража, Эдоомой улад зониие гэнтэ орон нюотаһаань тэрьедүүлхэб. Минии шэлэһэн хүн арад түмэниие хүтэлбэрилхэ. Хэн Намтай зэргэсэжэ шадахаб? Хэн Минии урдаһаа тулажа шадахаб? Ямар удамарша урдаһаамни һөөргэдэхэб?

²⁰ Эдоомой улад зон тушаа Эзэнэй шиидэһэн, Тэмаан хотынхидой урдаһаа зохёһон Тэрэнэй түсэб шагнагты. Бага балшар үхибүүдшье харюуда татагдаха, хотонуудынъ хоһорхо. ²¹ Эдоомой унахадань, оог хашхараанһаа газар доһолон хүдэлхэ, Хулһата далай хүрэтэр хашхараа шууяа дуулдаха. ²² Далияа дэбиһэн бүргэдтэл, дайсан Боцраа хото руу довтолон орохо. Тэрэ үдэр Эдоомой сэрэгшэд үхибүүгээ түрэжэ байһан эхэнэртэл, зобохо.

Дамааск тушаа

²³Эзэнэй Дамааск тушаа айлдханиннь энэ:

– Хамаат болон Арпаад хотонуудта зон хүлгэнэнэ, ханаагаа зобоно. Юуб гэбэл, тэдэ муу нураг суу дуулаа. Ханаагаа зобоһондоо тэдэ далайдал адли таһалгаряагүй бурьялна. ²⁴Дамааскын улад зон аймхай, айһандаа тэдэ тэрьедээ, үхибүү түрэжэ байһан эхэнэртэл, үбдэжэ, зобожо байна. ²⁵Жаргалтай байһан энэ мэдэжэ хото* орхигдонхой. ²⁶Тэрэ үдэр залуу зонинь үйлсэнүүдтэ алуулагдаха, бүхы сэрэгшэдынь усадхагдаха. ²⁷Дамааскын ханануудые гал дүлэндэ шатаахаб, Бэн-Һадаад хаанайнь ордонгуудые үгы болоторынь галдахаб. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айлдхана мүн!

Кэдаарай обог болон Хацоорой газар нютагууд тушаа

²⁸Вавилоной хаан Навуходоносорой диилэлхэн Кэдаарай обог зон болон Хацоорой нютагууд тухай Эзэн иигэжэ айлдхана:

– Кэдаарта добтолжо, зүүн зүгэй уг унги болохо тэдэниие усадхагты!

²⁹Майхангуудыень, мал хүрэгыень, майхангуудайнь хүшэгэнүүдые, майхан соо байгаа бүхы юумыень эзэмдэн абагты. Тэмээнүүдыень абагты, тиигээд зондо «Тойроод аюул!» гэжэ дуулган хашхарагты.

³⁰Гүйгты, зугадагты, гүн газарнуудаар хорогты, Хацоорой улад зон! Вавилоной хаан Навуходоносор таанадай урдаһаа добтолхо тухай түсэб зохёонхой. ³¹Ерэжэ байна! Вавилонойхид, хашалгүй, ханаа амар байгаа арад түмэндэ добтологты! Тэдэнэй хото ямаршые үүдэ үрхэгүй, суургагүй, ямаршые аршалалтагүй.

³²Тэмээнүүдыень, юрэдөө, бүхы мал хүрэгынь абагты! Һаншагаа хюһадаг зоние Би найман зүгөөр тараан сасахаб, хаа-хаанаһаа тэдээн дээрэ гай тодхор буулгахаб. ³³Хацоор сүүбэн шононуудай үүр болон, хэтэ мүнхэдөө зэлүүд хоһон газар болохо. Хэншые тэндэ ажаһуухагүй. Энэ болбол Би, Эзэн, айлдхана мүн!

Элаам тушаа

³⁴Цэдэкииягай Иудын хаан болоһоной һүүлээр удахагүй Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Элаам орон нютаг тушаа намтай хөөрэлдөө бэлэй. ³⁵Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айлдхаа:

– Элаамые шадалтай шанга болгоһон бүхы харбаашадыень Би хюдахаб. ³⁶Найман зүгһөө Элаам руу һалхи шуурга эльгэжэ, бүхы зониеень бүгэдэ орон нютагаар тараахаб. ³⁷Элаамай улад зоние дайсаднаа айдаг

* 49:25 Эхэ еврей хэлэн дээрэ «Минии баярай хото» гээд бэшэгдэнхэй.

болгохоб. Уур сухал дундаа тэдээндэ гай тодхор ушаруулжа, бултыень халгаатаргаа сэрэг тэдээндэ эльгээжэл байхаб. ³⁸Тэдэнэй хаан, түшэ-мэлнүүдые үгы хэхэб, Өөрынгөө хаан шэрээ Элаамда байгуулхаб. ³⁹Гэбэшье хүүлдэнь Элаамай арад зониие барьянһаа бусаажа, хэргээжэ, хайн хайхан ажаһуулгахаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Вавилоон халаа

50 ¹Халдейшүүдэй орон нютаг Вавилоон тушаа Эзэнэй намда айладхана үгэнүүд энэ:

² Үндэһэ яһатанда нураг суу дуулгагты!
 Соносохогты! Дохёо тэмдэг үгэжэ, дуулгагты!
 Ньюжа бү байгты! Вавилоон халаа!
 Бээл нэрээ хухараа! Мэродаах бурханиинь бута хүрөө!
 Вавилооной хүрэгүүд эшхэбтэр зүйл болоо,
 шүтөөнүүдынь бута сохигдоо!

³Вавилоон руу добтолжо, зэлүүд хоһон болгохо зорилготойгоор хойто зүгһөө арад түмэн ерэжэ байна. Зон болон ан амитад тэрьедэжэ, хэншье тэндэ ажаһуухагүй.

Израилиин бусалган

⁴Эзэн иигэжэ айладхана:

– Израилиин улад зоной болон Иудын хан түрын зоной Намае, Өөрынгөө Бурханиие, бэдэрэн бархиралдаха саг дүтэлжэ байна. ⁵Тэдэ Сион руу харгы зам нурагшалаад, тэрэ зүг шэгээр ошохо. Намтай тэдэ хэтэ мүнхын хэлсээ баталха, хэзээдэшье тэрэниие эбдэхэгүй. ⁶Минии арад түмэн төөриһэн хонид мэтэ, нэгэ гүбээһээ нүгөө гүбээ хүрэтэр тэнэн-төөрин ябаа, гэрээшье мартаа, хонишодынь тэдэниие төөрүүлээ. ⁷Тэдэниие ологшо хэн нэгэн залгиха ханаатай бэлэй. Дайсадынь иигэжэ хэлэнэ:

– Бидэ буруу бэшэбди, тэдэ Эзэнэй урда нүгэл хээ. Элинсэг хулинсагынь Эзэндэ найдадаг бэлэй, тиимэһээ тэдэ өөһэдөө Тэрээндэ үнэн сэхэ байха ёһотой байгаа.

⁸Израилиин арад түмэн, Вавилоонһоо тэрьедэн ошогты! Тэрэ орон нютагһаа гаран ошогты! Эгээл түрүүлэн ошогты! ⁹Би хойто зүгһөө агууехэ үндэһэ яһатадай бүлэг Вавилоон руу асархаб. Тэдэ добтолжо, илаха, хото олзологдохо, Тэдэнэй годлинууд бэрхэ харбаашанай табиһан годлидол сэхэ, дэмы, миин табигдахагүй. ¹⁰Вавилооной орон нютаг дээрмэдүүлэгдэхэ, дээрмэшэд дураараа юумэ абаха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Вавилооний доройтолго

¹¹ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Вавилооний улад зон, таанад Минии арад түмэниие тоноот. Жаргажа, налайжа, таряа сохижо байһан үнээндэл ябабат, азаргадал инсагаалнат. ¹² Теэд танай өөрын хото ехэ эшхэбтэр байдалда орохо, доромжолуулагдаха. Вавилоон эгээл хүндэгүй, зэлүүд хооһон, хуурай газар болохо. ¹³ Минии уур хилэнсэглэхэдэ, тэндэ хэншые ажаһуухаяа болихо. Вавилоон хандаргагдажа, тэрээн дээгүүр гарагша хүн бүхэн сошон-гайхан үнгэрхэл.

¹⁴ Харбагшад, Вавилооний урдаһаа тулалдахаяа нэгэн жэгдэ жэрылдэгты. Тэрээн руу харбагты. Тэрэниие бү хайрлагты, юуб гэхэдэ, тэдэ Минии, Эзэнэй, урдаһаа нүгэл үйлэдөө. ¹⁵ Хотые тойрон дайнай оог хашхараа суряатуулагты! Вавилоон абтаа, тэрэнэй хананууд хамхаран унаа, бута сохигдоо. Би тэрээнһээ үһөөгөө абахам, таанадшые өөһэд-тэтнай тэрэнэй хандаһанай хэмээр үһөөгөө абыт. ¹⁶ Вавилоондо таряа тариха, хуряаха хэрэгые болюулагты, тэндэ ажаһуудаг хариин хүн бүхэн добтолон орохо сэрэгһээ айжа, түрэл орон нютаг руугаа бусаг лэ.

Израиль һөөргөө бусаха

¹⁷ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Израилиин улад зон арсалангуудта намнуулжа тараагдаһан хүрэг мэтэ. Урид тэдээндэ Ассириин хаан добтолон орожо мүлжэдэг һэн, удаань Вавилооний хаан Навуходоносор яһа уһыень хухалаа. ¹⁸ Тиимэһээ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, Навуходоносор хааниие, гүрэн түрыень Ассириин хааниие хэһээһэндэл адляар хэһээхэб. ¹⁹ Израилиин улад зониие өөрын газар уһанда бусаахаб. Кармээл уулада болон Башаан газарта ургаһан ургасые тэдэ эдихэ, Эпрааим болон Галаадай уулархаг нютагта ургадаг таряа талхаар тэдэ хооллохо. ²⁰ Тэрэ үе сагта Израильда ямаршые нүгэл, Иудын хан түрэдэ ямаршые гэм буруу олдохогүй. Юуб гэхэдэ, амиды мэндэ үлөөһэн зониие Би хүлисэхэб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Вавилоон тушаа

²¹ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Мэратааһим болон Пэкоодой улад зондо добтологты. Алагты, угы хэгты тэдэниие! Таанадта захирһыем гүйсэд бээлүүлэгты! Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн! ²² Тулалдаанай абьян дуулдана, агууехэ хандарал болоол! ²³ Вавилоон – бүхы дэлхэе мунсадажа байһан алха, өөрөө бутаран халаба! Тэрэ бүхы үндэһэ яһатанай айха зүйл болобо.

²⁴ Вавилоон, ши Минии урдаһаа тулааш, тиигээд Минии шамда гэжэ табиһан зангадам оробош! Энээн тушаа ши тухайлхашьегүй байгааш.

²⁵ Буу зэбсэгэйнгээ һан нээжэ, уур сухал дундаа Би тэдэнээ гаргабаб. Ушар гэхэдэ, Вавилооной орон нютагта Минии, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурханай, үйлэдэхэ ажал бии юм. ²⁶ Бүхы талаһаа тэрээндэ добтолон орогты, талха таряа нөөсэтэй амбаарнуудыень сэлигты! Дээрмэдэһэнээ таряанай обоо мэтээр обоологты! Орон нютагые үгы хэгты! Юушье бү үлөөгты! ²⁷ Бүхы сэрэгшэдыень алагты! Мал үүсэлһэндэл, һалгаагты! Вавилооной зондо гасалан зоболонойнь саг буугаа. Хэһээгдэхэ сагынь ерээ!

²⁸ Вавилооной орон нютагһаа тэрьедэн гүйжэ, Иерусалим руу ерэгшэдэй абяан дуулдана. Тэдэ Эзэн Бурханаймнай Һумын түлөө үһөөгөө абаһан тухай дуулгана.

²⁹ Вавилооной урдаһаа харбагшадые дуудагты. Хотые тойрон, хэниешье тэндэһээ амиды мэндэ табингүй тэдэ зогсог лэ! Үйлэдэһыень өөртэнь бусаагты! Ондоо арадуудта ямараар хандаа һэм, тон тиимээр өөртэнь хандагты! Юуб гэбэл, Вавилоон Минии, Израилиин Нангинай, урдаһаа бардамлан үндыгөөл. ³⁰ Тиимэһээ бүхы залуу зонинь хотын үйлсэнүүд дээрэ алуулагдаха, бүхы сэрэгшэдынь тэрэ үдэр усадхагдаха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

³¹ Вавилооной улад зон, таанад бардам зантайт. Тиимэһээ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан, таанадай урдаһаа тулахаб. Таанадые Минии хэһээхэ саг ерэбэ. ³² Бардам зантай үндэһэ яһатантнай бүдэрэн унаха, хэншье тэрэниие һэргээжэ-үндылгэжэ шадахагүй.

³³ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Израилиин болон Иудын хан түрын улад зон дарлагданхай. Тэдэниие олзологшод бултадаа тэдэниие шанга баринхай, табиха дурагүй.

³⁴ Харин тэдэнэй Абарагша хүсэтэй, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн гэжэ нэрэ хүндэтэй. Тэрэ хэрэгыень хаража үзэхэ, тиигээд амар амгалан байдал газар дэлхэйдэ асарха, гэбэшье Вавилооной улад зониие хүлгөөхэ.

³⁵ Эзэн иигэжэ айладхана:

Вавилооной улад зон хосорог лэ!

Ажаһуугшадынь хосорог!

Түшэмэлнүүдынь хосорог,

сэсэн мэргэшүүлынь һалаг лэ!

³⁶ Худал айладхал хүргэгшэд хосорог лэ!

Тэдэ мунхаг!

Сэрэгшэдынь хосорог!

- Тэдэ аймхай!
- 37 Морид болон дайшалхы тэргэнүүдынь халаг!
Хүлһэлэн асарһан хариин сэрэгшэдынь хосорог!
Тэдэ угаа хула!
Эрдэни зэндэмэнинь халаг!
Тоногдог!
- 38 Газар дайдадань ган гасуур болог!
Гол мурэнүүдынь шэргэг!
Вавилоон орон нютаг хадаа аймшагтай шүтөөнүүдэй газар,
тэдэнь зоние үбэштэй болгоо.
- 39 Тэндэ сүүбэн шононууд хээрын аймшагтай амитадтай хамта байрлаха, муухай, сээртэй шубууд уурхайлха. Зон тэндэ хэзээдэшье байрлахагүй. 40 Содом, Гоморро болон хажуудахи хотонуудайнь һандаргаһандал адляар Вавилооншье һандаргагдаха. Хэншье тэндэ хэзээдэшье ажаһуухагүй. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!
- 41 Харагты, хойто зүгһөө сэрэгэй зон ерэжэ байна,
агууехэ үндэһэтэн,
олон тоото хаашуул
газар дэлхэйн хизаартахи һууриһаа
хүдэлжэ эхилээ.
- 42 Тэдэ һурша ном, жада гартаа адханхай,
хэрзэги хархис зантай, хайра гамгүй.
Тэдэнэй хашхараан тэнгис далай мэтэ хүнхинэнэ.
Вавилооной басаган, шинии урдаһаа дайлахаяа
тэдэ нэгэ хүн мэтэ жагсан, морёор гүйлгэлдэн ерэжэ байна!
- 43 Вавилооной хаан тэдээн тушаа һураг суу дуулажа,
һал һуушаба.
Түрэжэ байһан эхэнэртэл үбшэндэ,
гай зоболондо тэрэ нэрбэгдэбэ.
- 44 Иорданай шугы шэдхэхэ тунга ногоон бэлшээри руу ошожо байһан арсаландал Би гаража, Вавилооной улад зоние гэнтэ орон нютагһаань тэрьедүүлхэб. Минии шэлэнэн хүн арад түмэниие хүтэлбэрилхэ. Хэн Намтай зэргэсэжэ шадахаб? Хэн Минии урдаһаа тулажа шадахаб? Ямар удамарша урдаһаамни һөөргэдэхэб? 45 Вавилооной улад зон тушаа Эзэнэй шийдэнэн, халдейшуудай орон нютагай урдаһаа зохёһон Тэрэнэй түсэб шагнагты. Бага балшар үхибүүдшье харюуда татагдаха, хотонуудынь хоһорхо. 46 «Вавилоон абтаа!» гэхэн оог хашхараанһаа газар доһолон хүдэлхэ, бусад үндэнэ яһатан хашхараа, шууяа дуулаха.

Үшөө Вавилоон тушаа

51 ¹Эзэн иигэжэ айлдхана:

– Вавилоон руу болон ажаһуугшад руунь Би һандарал асардаг халхи эльгээхэб. ² Үолоомо халхитуулһандал адли Вавилоной орон нютаг хюдахыень Би хариин зоние эльгээхэб. Гай тодхорой тохёолдохо тэрэ үдэр тэдэ бүхы талаһаа Вавилоондо добтолжо, газарыень хоһон болгохо. ³ Һурша ном татажа харбахаяа байһан, хуягаа үмдэхээ байһан сэрэгшые үрдижэ харбагты. Залуу зонийень бү хайрлагты! Бүхы сэрэгшыень усадхагты! ⁴ Тэдэ шархатажа, хотынгоо үйлсэнүүдтэ унан наһа бараха. ⁵ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан, Израиль болон Иудын хан түрын Минии, Израилин Нангинай, урда оло дахин нүгэл хээшье хадань, орхёо бэшэб. ⁶ Вавилоной орон нютагһаа тэрьедгты! Өһөдынгөө ами наһа аршалагты! Вавилоной гэм зэмын түлөө бү хюдуулжа байгты! Би хэһэн хэрэгүүдэйн хэм соо хэһээлтэ амасуулнаб! ⁷ Бүхы дэлхэе ногтуулжа байһан, Минии гартахы алтан хундага мэтэ һэн Вавилоон. ⁸ Гэнтэ тэрэ унажа, тэһэ бутаршабал! Тэрээн тушаа гашуудан байгты! Аргалхаяа эм дом абагты, эдэгэжэ болохо аалам. ⁹ Тэндэ ажаһуугша хариин зон иигэжэ хэлэбэ:

– Бидэ Вавилооние аргалхаяа һэдээбди, теэд болобогүй. Тэрэниие орхижо, гэртээ хария. Бурхан бии шадал соогоо Вавилооние хэһээгээ, энээн тушаа бүхы арадууд мэдэнэ.

¹⁰ Улад зоной иимэ хашхараа дуулааб: «Маанадые зүб гэжэ Эзэн гэршэлээл. Ошожо, Сион дээрэ Эзэн Бурханайнгаа хэһэн хэрэгүүд тушаа зондо сонсохё».

¹¹ Эзэн Мидийн хаашуулые дуудаа, юуб гэхэдэ, тэрэ Вавилоной орон нютагые усадхаха гэһэн түсэбтэй. Иимэл аргаар Тэрэ Һумынгөө түлөө үһөөгөө абаха.

Сэрэгэй ноёд захирба: «Годлинуудаа хурсадагты! Һаадагуудаа дүүргэгты! ¹² Вавилоной хэрэм хананууд руу добтолжо эхилхэ тухай тэмдэг үгэгты! Харуул бүхэлэгты, манаа табигты! Хүниие отуулагты!»

Вавилоной улад зондо хэхэб гэжэ айлдханаһаа Эзэн бээлүүлбэ гээшэл. ¹³ Орон нютагынь агууехэ гол мүрэнүүдтэй, үнэтэ зүйлнүүдээр баян. Гэбэшые сагынь, амидаралайн утаһан таһараа. ¹⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн хадаа Вавилоон руу үй түмэн хорхой мэтэ олон зоние добтолуулан асарха, оог шууяа урдаһаань тэдэнэй татаха тухай Өөрөөрөө тангариглаа.

Эзэндэ магтаал дуун

¹⁵ Эзэн Өөрын хүсэ шадалаар газар дэлхэе бүтээгээ,

- Өөрын мэргэн ухаагаар юртэмсье тогтоогоо,
Өөрын оюун ухаагаар огторгой татаа.
- 16 Абяа гарахадань, тэнгэрийн уһан хүржигэнэнэ,
газар дэлхэйн адагһаа Тэрэ үүлэнүүдые хөөрүүлнэ,
аадар бороогой үедэ сахилгаа түхөөнэ,
агуулануудһаа һалхи эльгээнэ.
- 17 Улад зон булта мунхаг, ойлгосо мэдэсэгүй байна.
Шүтөөн бүтээгшэ өөрынгөө нэрэ гутаана,
юуб гэбэл, тэрэнэй шудхамал хүрэгүүд худал хуурмаг, амигүй
онгод бшуу.
- 18 Тэдэ юуншье бэшэ, энеэдэ-нааданай зүйл.
Эзэнэй шүүбэрилхээ ерэхэдэнь, үгы хэгдэхэ.
- 19 Яковай Бурхан тэдээндэ адли бэшэ!
Тэрэ болбол Хамагые Бүтээгшэ,
Израиль – Тэрэнэй өөрын арад, мэдэлэйн албатан.
Нэрэ хүндэнь – Түмэн Сэрэгтэ Эзэн мүн.

Эзэнэй шиидам ташуур

- 20 Эзэн иигэжэ айладхана:
Вавилоон, таанад Минии шиидам,
дайнай зэбсэг гээшэт.
Үндэһэ яһатаниие сохиходоо,
хаан түрэнүүдые усадхахадаа,
Би таанадые хэрэглэдэг хэм.
- 21 Танаар мори болон тэрэниие унагыше сохидог,
дайшалхы тэргэ болон жолоошыень усадхадаг бэлэйб.
- 22 Эрэ, эмэ хүниие,
хүгшэн, залуу зониие,
хүбүүн, басага таанадые хэрэглэн аладаг хэм.
- 23 Танаар хонишониие болон хонин хүрэгыень,
таряашан болон хүллэһэн малыень,
удамаршадые болон захирагшадые усадхадаг бэлэйб.

Вавилоной хэһээлтэ

- 24 Эзэн иигэжэ айладхана:
– Сион дээрэ хэһэн бүхы муу бузар хэрэгүүдэйн түлөө Би та-
най хараһаар байтар Вавилоондо хэһээлтэ амасуулхаб. 25 Вавилоон,
ши бүхы орон дэлхэеи усадхажа байгааша хада уула мэтэш. Би,
Эзэн, шинии урдаһаа тулахаб. Шамаи абажа, дээрэһээ унагаажа,

шатанхай, үнэнхэн тоброог болгон орхихоб. ²⁶Бандарал болоһон шулуунуудһааш нэгэшье шулуун дахин гэр барихада хэрэглэгдэхэгүй. Хэтэ мүнхэдөө зэлүүд хоһон газар боложо үлэхэш. Энэ хадаа Би, Эзэн, айладхана мүн!

²⁷Добтолхо тухай тэмдэг үгэгты! Үндэнэ яһатадай бултадаа дуулахаар бүрээ үлеэгты! Вавилооной урдаһаа дайладхаар арадуудые зэхүүлэгты! Арараат, Миннии болон Ашхэнааз хаан түрэнүүдые тэрэндэ добтолхыень дуудагты! Байлдаае ударидаха жанжиние томилогты! Үй түмэн таршаа шумуул мэтээр олон моридые бодхоогты! ²⁸Вавилооной урдаһаа дай үүдхэһыень бүхы үндэнэ яһатаниие зэхүүлэгты! Мидиин хаашуулай, захирагшадайн, ударидагшадайн, бүхы орон нютагайн сэрэгэй хойноһоо эльгээжэ, дуудагты! ²⁹Газар хүдэлжэ, шэшэржэ байна, юуб гэхэдэ, Вавилооние хэнэйшье ажаһуухагүй, хоһон орон нютаг болгохо гэнэн түсэбөө Эзэн бэелүүлжэ байна. ³⁰Вавилооной сэрэгшэд тулалдахаа болижо, бата хэрэмүүдтээ хоргодон байна. Тэдэ шэн зориггүй, хүсэгүй ядуу болонхой. Хотын бартаанууд хандаргагдаа, гэр байрануудын галдагдаа. ³¹Хотын заха бүхэнһөө эзэлэгдэн тухай Вавилооной хаанда дуулгахаяа зарлагша нүгөөдэ зарлагшатай мүргэлдэн шахуу гүйдэжэ байна. ³²Гараамшуудыешье дайсан эзэлээ, хэрэмүүдыешье шатаагаа. Вавилооной сэрэгшэд угаа айнхай. ³³Халта болоод дайсан тэдэниие хороохо, Вавилооной басаган тээрмэдэ үйрүүлэгдэжэ байһан ороһондол, гэшхэн буталха. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, Израилиин Бурхан, айладхана мүн!

³⁴ Вавилооной хаан Навуходонсор
Иерусалимые залгижа, эдижэ байгаа.
Тэрэ хотые хоһон һаба мэтэ болгоо.
Мангадхай мэтэ тэрэниие залгяа.

Хэрэгтэй юумээ абаад,
хэрэггүй юумые хаяба.

³⁵ Сионий зон иигэжэ хэлэхэ:
«Маанад тушаа хүсэ хэрэглэнэнэйнгээ
түлөө гансал Вавилоон харюусаха».
Иерусалимай зон иигэжэ хэлэхэ:
«Бидэнэй шуһа урдахуулһанайнгаа
түлөө гансал Вавилоон зэмэтэй!»

Эзэн Израильда туһалха

³⁶Тиимэнэ Эзэн Иерусалимай улад зондо иигэжэ айладхана:

– Би танай хэрэг үмэглэжэ, танай түлөө дайсаднаатнай үнөөгөө абахаб. Би Вавилооной булагые хатаахаб, гол мүрэнүүдыень хуурай болгохоб. ³⁷ Вавилоон хандархай шулуунуудай, сүүбэн шонуудай орон нютаг, угаа үзэмжэгүй муухай болохо, хэншые тэндэ байхагүй, эдэ бүгэдые харагша хэн нэгэн ехэ хүрдэхэ. ³⁸ Вавилооной арад зон арсалан мэтэ архирха, арсаланай гүлгэд мэтэ хэрхирхэ. ³⁹ Хэр ухаагүй хаб? Тэдэнэй халахадань, Би найр хэжэ, баярлуулан хөөрүүлжэ ногтоохоб. Тэдэ нойрсохо, хэзээдэшые хэрихэгүй. ⁴⁰ Би тэдэниие хурьгад мэтэ, хуса болон ямаан мэтэ абажа, үүсэлэгдэхэ газартань абаашахаб. Энэ хадаа Би, Эзэн, айладхаа мүн!

Вавилооной хуби заяан

⁴¹ Эзэн Вавилоон тушаа иигэжэ айладхал буулгана:

– Бүхы дэлхэйн магтаал мэтэ Шэшаах хото олзологдоо! Үндэнэ яһатанда Вавилоон ямар ехэ айха зүйл болоо гээшэб! ⁴² Тэнгис далай Вавилоон дээгүүр гаража, шааяата долгидоорнь тэрэ хушагдаа. ⁴³ Хотонуудынь үзэмжэгүй муухай, хатажа хахархан, хэнэйшые байдаггүй, дээгүүрнь гарадагшыегүй зэлүүд хоһон газар болоо. ⁴⁴ Вавилооной бурхан Бээлые Би хэхээхэб, залгин абаһан зөөриень хөөргөн гаргыхы баадхахаб. Үндэнэ яһатад тэрээндэ бэшэ мүргэхээе болихо.

Вавилооной хэрэм хананууд унашоол! ⁴⁵ Израилиин улад зон, тэндэнэ тэрьедэгты! Өөһэдынгөө ами наһа Минии шанга уур сухалһаа абарагты! ⁴⁶ Зоригтнай бү мохог, дуулаһан нураг сууһаа боложо айжа бү байгты! Жэл бүри элдэб нураг дуудажал байгаа ааб даа: дэлхэй дээрэ боложо байһан дайн дажар тушаа, нэгэ хаанай нүгөө хаантай тэмсэжэ байһан тухай. ⁴⁷ Вавилооной шүтөөнүүдые Минии шиидхэхэ саг дүтэлжэ байна. Бүхы орон нютаг эшхэбтэр зүйл болохо, бүхы зонинь алуулагдаха. ⁴⁸ Вавилоониие усадхахаая хойто зүгһөө арад түмэнэй ерэжэ байхада, газар дэлхэй, огторгойшые баяртайгаар хашхаран байхал. ⁴⁹ Вавилоон хадаа бүхы дэлхэйн арад түмэниие хюдажа байгаа, Израилииншые угаа олон зониие алаа, мүнөө өөрөө алдалан унаха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Вавилоондо байһан израильшуудта хандалга

⁵⁰ Эзэн Вавилоондо байһан Өөрынгөө арад түмэндэ иигэжэ айладхана:

– Таанад абарагдаат! Мүнөө тиигээд ябагты! Хүлэжэ бү байгты! Гэрһээ холошые байгаа хадаа Нам, өөрынгөө Эзэн, тушаа ханагты, Иерусалим ханаан бодолдотнай орог лэ. ⁵¹ Таанад хэлэхэдээ, «бидэ

доромжолуулагдаабди, эшээбди, ямаршые хүсэгүй байнабди, юуб гэхэдэ, хариин зон Эзэнэй Һүмэдэ нангин газарнуудые бузарлаа» гэнэт. ⁵²Тиимэхэ Вавилоной шүтөөнүүдые Минии шийдхэхэ саг ерэжэ байна. Шархатаһан зон бүхы орон нютагаар ёлолдон байха. ⁵³Вавилоной тэнгэри өөдэ дэгдэжэ, тэндэ бата хэрэмээ баряшые хаань, Би зониие тэрээн руу эльгээжэ, усадхахаб. Энэ хадаа Би, Эзэн, айладхана мүн!

Вавилоной агууехэ хандарал

⁵⁴ Эзэн иигэжэ айладхана:

- Вавилоонһоо хашхарха абяан,
агууехэ хандаралай абяан дуулдаха.
- ⁵⁵ Би Вавилоониие хюдажа, бардам абяа дууень замхуулхаб.
Сэрэг шангаар шааяһан долгид мэтэ орон ерэхэ,
шангаар хашхаралдан добтолхо.
- ⁵⁶ Тэдэ Вавилоониие усадхахаая ерээ.
Вавилоной сэрэгшэд баригдаха,
һурша номуудынь эбдэгдэхэ.
Би хэһээлтэ амасуулдаг Бурхамби,
Вавилоной муу юумэ хэһэн хэмээрнь тэрээндэ хэһээлтэ
амасуулхаб.
- ⁵⁷ Түшэмэлнүүдыень, сэсэн мэргэшүүлыень,
удамаршадыень, сэрэгшэдыень һогтоохоб.
Тэдэ унтаж, хэтэ мүнхын нойроор нойрсохо, һэрихэгүй.
Энэ хадаа Би, хаан,
Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!
- ⁵⁸ Вавилоной үргэн хана хэрэм һуури хүрэтэрөө хандаргагдаха,
үндэр бартаануудынь дууһан шатаха.
Үндэһэ яһатан юуншые бэшэ юумэнэй түлөө ажаллаа,
тэдэнэй оролдолгонууд галда дүрөө.
Энэ хадаа Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!

Ерэмия Вавилоон руу мэдээсэл эльгээбэ

⁵⁹ Маһсэяагай аша, Нэрияагай хүбүүн Сэраяа Цэдэкиия хаанай ахамад хангагша байгаа. Цэдэкиия Иудын хан түрые дүрбэдэхи жэлээ зонхилжо байха үедөө Вавилоон руу ошоо һэн. Тэрээнтэй хамта Сэраяа ябалсаа. Сэраяада би зарим зүбшэл заабари үгөө һэм. ⁶⁰Вавилоонтой тохёолдохо гай тодхорой бүхы хэм хэмжүүр болон бусад юумэ нэгэ хуйламал ном соо бэшээ бэлэйб. ⁶¹Тиигээд Сэраяада иигэжэ хэлээб:

– Вавилоондо хүрэхэдөө, ши эндэ бэшээтэй бүхы үгэнүүдэй арад зондо шангаар уншагдахые хинан хараарай. ⁶²Тиигээд иигэжэ зальбаараарайт: «Эзэн, Та энэ газарые хүнэйшье, амитанайшье байдаггүй, зэлүүд хоохон хэтэ мүнхэдөө болгохо тухай айладхаа бэлэйт». ⁶³Сэраяа, ши энэ хуйламал номой уншагдажа дүүрэхэдэ, тэрээндэ шулуу уяад, Евфрат мурэн руу хаяарай. ⁶⁴Тиигээд иигэжэ хэлээрэй: «Тон иимэ юумэн Вавилоонтой болохо. Тэрэ доройтожо, Эзэнэй асарха гай хандаралай хүүлээр дахин хэргэн бодохогүй».

Ерэмиягай үгэнүүд эндэ түгэсэнэ.

Иерусалимай хандарал

52 ¹Хорин нэгэ наһатайдаа Цэдэкиия хаан боложо, арбан нэгэн жэлэй туршада тэрэ Иерусалимда хааншалаа. Тэрэнэй эхэ Либнаа хотын Ерэмиягай басаган Хамутаал гэжэ нэрэтэй байгаа. ²Еякиим хаандал адли Цэдэкиия хаан Эзэнэй урда жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэдэг байгаа. ³Иерусалимай болон Иудын зоной Эзэнэй уур сухалые аргагүй ехээр хүдэлгэхэдэ, Тэрэ тэдэниие буруушажа, тэдэнһээ буруу хараба.

Цэдэкиия Вавилооной хаанай урдаһаа эсэргүүсэн бодобо. ⁴Цэдэкииягай хан түрэээ юһэдэхи жэлээ засаглажа байхада, арбадахи харын арбанай үдэр Вавилооной хаан Навуходоносор өөрынгөө бүхы сэрэгүүдтэй хамта Иерусалимда дүтэлэн ерэбэ. Тэрэ сэрэгүүдээрэ Иерусалимые тойрожо хүреэлөөд, тэрэниие тойруулжа бүһэлэлтын хэрэм бодхобо. ⁵Тэрэ хотые сэрэгээр хүреэлэлгэн Цэдэкииягай хан түрэээ арбан нэгэдэхи жэлээ засаглатар үргэжэлбэ. ⁶Дүрбэдэхи харын юһэнэй үдэр (тэрэ сагта тэрэ хотын зон эдихэ хоолгүй болоһон тула туража үхэхэ туйлда хүрэбэ) ⁷хотын хэрэм хана сүмэ сохигдобо. Тиихэдэнь бүхы сэрэгшэд хүниин харанхые һамбаашалжа, Хоёр Ханын хаалта үүдээр гаража, хаанай сэсэрлигэй хажуугаар, хотын газаа гараад, (тиихэдэ тэрэ хото халдейнүүдтэ тойруулан хүреэлүүлэнхэй байба), Арабаа тээшэ ошодог харгыгаар ябабад. ⁸Теэд Вавилооной сэрэг Цэдэкиия хаанай хойноһоо мүшхэн ябажа, Ерихооной талада тэрэниие хүсэжэ барива. Цэдэкииягай сэрэгшэд бултадаа хаанаа орхижо тэрьедебэ. ⁹Хамаат нютагай Риблаа хотодо байһан Вавилооной хаан руу Цэдэкиияе асаржа тушаахадань, тэндэ Навуходоносор тэрэниие шийдхэбэ. ¹⁰Риблаада Цэдэкииягай хараһаар байтар Вавилооной хаан хүбүүдые, Иудын хан түрын түшэмэлнүүдые алаба. ¹¹Удаань Цэдэкииягай нюдэ тгһэлжэ, хүрэл гэнжээр гэнжэлээд, Вавилоон руу абашаба. Тэндэ Цэдэкиия үхэн үхэтэрөө түрмэ шорондо байгаа һэн.

Эзэнэй Үмэ хандаргагдаа

¹² Вавилоной хаан Навуходоносорой арбан юнэдэхи жэлээ хан түрээ засаглажа байхада, табадахи харын арбанай үдэр Вавилоной хаанай зүбшэгшэ, харуулай ахамад Набузарадаан Иерусалим руу ерэбэ. ¹³ Тэрэ Эзэнэй Үмэ, хаанай ордон, Иерусалимай бүхы томо хайн гэрнүүдые дууһан шатааба. ¹⁴ Набузарадаанай сэрэгшэд Иерусалимые тойроһон хотын хэрэм ханые буталан хандаргаба. ¹⁵ Хото соо үлөөшэ зониие, урбалта хэжэ Вавилоной тала баримталагшадтай хамта хаанай харуулай дарга Набузарадаан Вавилоон руу* абаашаба. ¹⁶ Хамагай ядуу зоной заримыень үзэмэй модоной сэсэрлигүүдтэ, таряалан дээрэ ажаллахыень орон нютагтань үлөөбэ.

¹⁷ Халдейшүүд Эзэнэй Үмэдэ байһан зэд баханануудые, табюур хууринуудые болон Зэд Далайе хэсэгүүд болгожо хухалаад, зэдыень Вавилоон абаашаба. ¹⁸ Тиихэдээ тэдэнэр тогоонуудые, удхуурнуудые, бойпуурнуудые, хабшуурнуудые, сүршэлгын аягануудые, шанагануудые болон мүргэлдэ хэрэглэгдэдэг хамаг бүхы зэд хэрэгсэлнүүдые абалсаба. ¹⁹ Хаанай харуулай дарга баһа алта, мүнгөөр хэгдэһэн бүхы юумэ: шэмхүүр, тогоон, бойпуур, сүршэлгын аяга, дэн, һаба, үргэлэй аяга, табак – бултыень үбэршэлөө. ²⁰ Эзэнэй Үмэ соо байха гэжэ Соломоной бүтээлгэһэн үшөө хоёр баханын, нэгэ Зэд Далайн, тэрэ Далайе үргөөд байһан арбан хоёр бухануудай болон табюур хууринуудай зэдые тооложо, шэгнэжэ барагдашагүй ехэ байгаа. ²¹⁻²² Тэдэ хоёр бахана аб адли һэн: бахана бүхэн арбан найман тохой үндэртэй, тэбэрибэл, арбан хоёр тохой үргэнтэй, досоогоо хүнды хоһон, дүрбэн хурган хэмжээнэй зузаан түмэрөөр бүтээгдэһэн бэлэй. Тэдэнэй дээрэхиие хүрэлөөр хэгдэһэн оройн толгой бүхэн табан тохой үндэртэй байба. Бахана бүхэнэй оройн толгойе тойруулжа, хүрэлөөр шэмэглэн гоёһон сэмбэрүү модоной үрэ жэмэсүүдтэй ба тортой байгаа. ²³ Хажуу таладань зуун сэмбэрүү сэсэг, тэдэнэй ерэн зургааниинь дороһоо харагдагша бэлэй.

Иудын хан түрын зон баряанда туугдаба

²⁴ Харуулай дарга Набузарадаан ахамад санаарта Сэраяае, хоёрдохи санаарта Цэпаанияе болон үүдэнэй гурбан харуулшадые олзолон абаба. ²⁵ Тиигээд тэрэ мүн баһа хотодо байһан нэгэ сэрэгэй ноёниие, хотодо олдоһон хаанай долоон зүбшэгшэдые, орон нютагай зониие сэрэгэй албанда татадаг жанжинай бэшээшые, үшөө тэрэ хотодо олдоһон

* 52:15 Эхэ еврей хэлэн дээрээ тон хайшаа сүлөөб гэжэ хэлэгдэнэгүй, гэбэшые Вавилоон руу гээд тухайлмаар.

хүндэтэй жаран хүнүүдые олзолон абаба. ²⁶ Хаанай харуулай дарга Набузарадаан тэдэ олзолон абагшадаа туужа, Риблаа хотодо байһан Вавилооной хаанда асарба. ²⁷ Вавилооной хаан тэдэниие Хамаат газарай Риблаа хотодо саазалба.

Иигэжэ Иудын хан түрын улад зон түрэл нютагһаа сүлэгдөө һэн. ²⁸ Навуходносорой сүлэлгэдэ эльгээһэн зоной тоо бүридхэл гэбэл, энэ: тэрэнэй долоодохи жэлээ хаан шэрээ эзэлжэ байхада, гурба мянга хорин гурбан, ²⁹ арба наймадахи жэлээ хааншалхадань, найман зуун гушан хоёр, ³⁰ хорин гурбадахи жэлээ хааншалхадань, харуулай ахамад Набузарадаан долоон зуун дүшэн табан хүниие Иерусалимһаа барянда эльгээгээ. Бүхыдөө дүрбэ мянга зургаан зуун хүн сүлэгдөө.

³¹ Эвиил-Мэродаах Вавилооной хаан болоходоо, тэрэл жэлээ Иудын хаан Ехонияе олзолгондо абтаһанһаа хойшо гушан долоон жэлэй үнгэрөөд байхада, арбан хоёрдохи харын хорин табадахи үдэр тэрэниие түрмэхөө табиба. ³² Эвиил-Мэродаах Ехонияатай урин зулгыгаар хөөрэлдөөд, тэрэнэй Вавилоондо байһан сагта бусад хаашуулһаа дээгүүр һуурида һуухые захирба. ³³ Ехония түрмэдэ һуухадаа үмдэжэ байһан хуушан хубсаһаа тайлажа, шэнэ хубсаһа үмдэбэ. Тиигээд Ехония тэрэ үдэрһөө эхилжэ, үхэн үхэтэрөө Вавилооной хаантай хамта шэрээдэ һуужа эдеэлдэг байба. ³⁴ Тиигэжэ тэрэ наһа баратараа Вавилооной хаанһаа үдэр бүхэндэ тэдхэмжэ тэжээл ходол абажа байһан юм.

Ерэмиягай гашуудал

Энэ ном болбол шүлэгэй маягаар бэшээтэй табан бүлэгхээ бүри-дэнэ. Бүлэг бүхэн хандаргагдахан Иерусалим хото тухай гашуудал, уйлаан юм. Израильшуудай тоо томиогүй нүгэл, гэм зэмэ хэһэнэйн тула иимэ хэһээлтэ тэдэнтэй тохёолдоо. Удаан сагай туршада еврейнүүд Бурханһаа буруу харан, Гургаалыень эбдэжэ, лүндэншэдөөр дамжуулһан нэргылэлтэнүүдыень хараадаа абадаггүй байгаа. Манай ээрын урдаху 586 ондо Вавилоной сэрэг Иерусалим хотые эзэлжэ, Эзэнэй үргөөе дууһан хандаргаа, угаа олон еврейнүүдые барянда туужа абаашаа бэлэй. Эзэн иигэжэ тэдэниие хэһээгээ.

Ниислэл хотынгоо усадхал нюдөөрөө үзэжэ байгаа зон гай тодхор маанатай юундэ тохёолдооб, ямар ушарһаа гэжэ ойлгохоёо эрмэлзээ. Эзэн арад түмэнөө орхибо гээшэ гү? Номой зохёошон гай тодхорой ушар шалтагааниие элирүүлнэ, нигүүлэхы агууехэ Бурхан Өөрын арад түмэндэ хайн хайхан байдал үршөөхэ гэжэ найдажа байһанаа бэшэнэ.

Түрүүшын дүрбэн бүлэг акростих хэбээр бэшээтэй: строфа бүхэнэй түрүүшын үзэг бэшэжэ абаад харабал, еврей хэлэнэй үзэглэл болохо юм. Энэ арга табадахи бүлэгтэ хэрэглэгдээгүй, гэхэтэй хамта тэрэ мүн лэ еврей хэлэнэй үзэглэлдэл 22 үглэгһөө бүридэнэ.

Еврейнүүд мүнөөшье болотор энэ гашуудалта үйлэ – Иерусалимай хандарһан ушар ханажа, жэл бүриин нэгэ үдэрэй туршын масагай үедэ (еврей Ав харын 9-дэхи үдэр) энэ номые уншадаг юм.

1 *Алээп*

1 Оо, гай даа!

Улад зоноор хүүен-хүнхинэн байгааша энэ хото

мүнөө яагаа гансаарданги гээшэб!

Үндэнэтэдые зонхилон байһан аад,

мүнөө тэрэ бэлбэһэн эхэнэртэ адли болоол!

Хото можонуудай хатан байһан тэрэ
мүнөө богоол болоо!

ᠨ Бээт

2 Бүхэли хүнндөө тэрэ сурхирса уйлана,
нёлбоһод хасар дээгүүрнь урдана.
Дуратай байһан зонойнь дунда тэрэниие наатуулха хүн үгы,
нүхэдынь тэрээндэ урбажа, дайсадынь болонхой.

ᠯ Гиймэл

3 Иудын улад зон туугдан абаашагдана.
Гай гасалан, хүндэ богоолшолго тэдээндэ тохёолдоо,
хариин зоной дунда байрлаад, амар заяа үзэнэгүй.
Дайсад Иудые хойноһоонь намнажа хүсөө,
гай тодхор тэрэниие бахалуурдана!

ᠮ Даалэт

4 Синой харгынууд шаналан байна:
һайндэртэ ошохо хүн байхагүй.
Иерусалимай бартаанууд хоһон,
санаартадынь ёолоно,
басагадынь зобон уйдана,
Сион өөрөөшье зобоно.

ᠮ Һээ

5 Дайсадынь диилээ, түрүүлээ,
баясажа байна.
Оло дахин нүгэл хэһэнэйнь түлөө
Эзэн энэ хотодо гай гасалан ушаруулаа.
Дайсад үхи хүүгэдыень туун абаашана.

ᠮ Ваав

6 Синой басаган гоё һайханаа гээгээ.
Тайжанарынь бэлшээри олоогүй буганууд мэтэ,
хүсэ шадалгүй болотороо гүйгээ,
туугшань тэдэниие намнан хүсэжэ байна.

ᠮ Зайин

7 Гай тодхорто үдэрнүүдэй ерэхэдэ

Иерусалим урдандаа ямар үнэтэ зүйлые
эзэмдэн байдагаа нанан байна.
Тээд арад түмэниинь дайсанда диилдээ,
хэншье туһалнагүй.
Дайсад тэрээн руу хаража,
хүсэгүй байра байдалыень наадалан энеэлдэнэ.

п *Хээт*

8 Иерусалим ехэ нүгэл хээ,
тиимэхээ бузартай болоо.
Тэрээндэ соло үргэн байгаашад
мүнөө шоо үзэн хаража байна.
Өөрөө тэрэ уйлажа,
буруу хараад байна.

в *Тээт*

9 Хормойнь муухай юумэндэ зуурагданхай.
Тэрэ ерээдүй тухайгаа бодоогүй,
тиимэхээ гэнтэ доройтон унаа.
Хэншье тэрэниие натааруулхагүй!
«Эзэн! Минии гай зоболон анхарыг!
Дайсадай угаа баярлажа байһые!»

ь *Ёд*

10 Эгээл үнэтэ бүхы зүйлдэнь
дайсан гараа харбайгаад байна.
Суглаандань байхые өөрын хоригшо үндэхэтэдэй
Нангин газар руунь орожо байхые тэрэ хаража байна.

з *Каан*

11 Бүхы арад түмэниинь эдее хоол бэдэржэ ёолоно,
ами наһаяа абархын тула
эдеэнэй түлөө юушые үгэхөөр бэлэн.
«Эзэн, минии доройтоһониие харыг!» гэжэ Иерусалим хэлэнэ.

ь *Лаамэд*

12 Аянай зон, таанар хажуугаар үнгэрөөшье хаа,
харыта, анхарыта:
намтай тушаалдаһан зоболондол адли зоболон бии юм аал?

Уур хилэнгээр дүрэлзэһэн үдэртөө
Эзэн намда тэрэниие эльгээ!

᠒ *Мээм*

13 Дээрэһээ Тэрэ гал дүлэн эльгээгээ,
тэрэнь яһым шатаана.
Хүлдэм урьха табяа, доошонь унагаагаа,
үдэр бүри айжа, угаа үбдэжэ байнам.

᠓ *Нүүн*

14 Нүгэлөөрни Тэрэ хөөмэгшэ хэжэ,
гартаа уян баряа,
тэрэ хөөмэгшэ хүзүүем дарана,
тэрээн доро хүсэгүй бүдэрэн байнаб.
Мултархын аргагүй гарта намайе Эзэн дамжуулаа!

᠔ *Саамэх*

15 Минии бүхы хүсэтэйшүүлые Эзэн доошонь унагаагаа,
залуу хүбүүдым хюдахын тула
дайсадые хайндэртэ мэтэ уряа.
Иерусалим тортоггүй сэбэрхэн залуу басаган мэтэ бэлэйл,
теэд тэрэниие даран шахадаг түхээрэлгэдэ жэмэс дарадагтал
Эзэн няса гэшхэбэ!

᠕ *Аайин*

16 Эдэ бүгэдэ тухай би уйланаб,
нюдэмни уһан болонхой.
Амиды мэндэ байлгадаг, хатааруулдаг нэгэн намһаа холо.
Дайсанай хүсэндөө ороһон ушарһаа үхи хүүгэдни хоһон
хосорно.

᠖ *Пээ*

17 Сион гараа хунгана,
тэрэниие хатааруулха хэншье байхагүй.
Эзэнэй захирхада дайсад Яковые бүһлөө.
Тэдэнэй дунда Иерусалим бузарлагдаһан эхэнэр мэтэ болоо.

᠘ *Цадээ*

18 Теэд Эзэн зүб шударга!

Юуб гэхэдэ, би үгыень дуулаагүйб.
Бүхы арад түмэн, шагнагты,
зоболонгым харагты:
залуу басагад, хүбүүдни баряанда туугдан ошожо байна.

᠖ *Кооп*

19 Би амарагуудаа дуудааб, теэд тэдэ намда урбаа.
Санаартадни, үндэр наһатайшуулни хото соо хосоржо байна,
үхэлһөө зайлахын тула эдэе хоол гуйраншалжа ябана.

᠗ *Рээш*

20 Эзэн, харыт, би ехэ зобожо байнаб,
умаймни хабданхай,
зүрхэмни хүмэринхэй.
Эдэ бүгэдэ Танай урдаһаа минии эсэргүүсэһэнэй түлөө болоо.
Гудамжада һэлмэ үхибүүдым сабшана,
гэртэ үхэл амадан хүлээнэ.

᠘ *Шиин*

21 Дайсад минии ёолохые дуулаа,
хэншье намайе һатааруулхагүй.
Минии зоболон тушаа тэдэ соносожо,
Танай энээниие үйлэдэһэндэ баясаа.
Тэдэниие намтай адли болгохо үдэр тухай
Та тунхаглаһан ёһоороо асараарайт!

᠎ *Таав*

22 Тэдэнэй бүхы хорото үйлэнүүд Танай урда ерэг.
Бүхы гэм зэмэйм түлөө намда хандаһандал
Та тэдээндэ мүн лэ тиимээр хандаарайт!
Ёолохомни олон, зүрхэмни үбдэжэ-һалажа байна!

2 *к* Алээп

1Оо, гай даа! Уур сухал дундаа Эзэн
Синой басагые шэб харанхыгаар хүрээлөө.
Израилиин гоо һайханиие
огторгойһоо газар руу шэдээ.
Уур хилэнтэ үдэртөө
нангин үргөө тухайгаашье мартаа.

ᠨ Бээт

- 2 Эзэн Яковай гэр байрануудыг
хайра гамгүй хюдаа,
уур хилэн дундаа
Иудын бүхэлэлтэнүүдыг усадхаа,
хааниие болон түшэмэлнүүдыг
бузарлаа, газар руу шэдээ.

ᠯ Гиймэл

- 3 Бушаганаһан суһал дундаа
Израилиин бүхы хүсэ шадалыг үгы хээ.
Гарын дайсанһаа аршалхаа болёо.
Тойроод бүхы юумэ залгидаг галдал
Яковые шатаан дүрэлзөө.

ᠮ Даалэт

- 4 Эзэн дайсандал һурша номоо татаа,
дайсан мэтэ, һэлмэ гартаа баряа,
нюдэндэ таатай бүхы юумэ усадхаа!
Тэрэ Сионой басаганай майхан руу
уур хилэнгээ гал дүлэн мэтэ адхаа!

ᠮ Һээ

- 5 Эзэн дайсан шэнги болоо,
Израилиие усадхаа,
ордонгуудын һандаргаа,
бүхэлэлтэнүүдын ниса сохёо,
Иудын нютаг ороние
гай гашуудал, бархираагаар дүүргээ.

ᠮ Ваав

- 6 Тэрэ сэсэригтэхи үбһэн майхан мэтээр
Өөрын үргөөе һалгаа,
суглаанай газараа һандаргаа.
Эзэн Сиондо һайндэрнүүдыг болон
амаралтын үдэрнүүдыг мартуулаа,
уурлан, хааниие болон санаартаниие
буруушаагаа.

† *Заайин*

- 7 Тэрэ үргэлэй шэрээгээ буруушаагаа,
нангин үргөөһөө буруу хараа.
Эзэн Сионой бүхэлэлтэнүүдые дайсадта эзэлүүлээ.
Дайсад мүнөө Эзэнэй нангин үргөө соо шууялдана, мүнөө
тэдэнэй хайндэр гээшэ!

п *Хээт*

- 8 Эзэн Сионой ханануудые
хандаргааха гэжэ шийдээ,
газартай адли болгоно,
эсэхэ сусахаяа мэдэхэгүй халгаана.
Бүхэлэлтэ болон хананууд гашуудана,
гай гасаланда нэрбэгдээ.

ц *Тээт*

- 9 Бартаанууд газарта унаа,
Тэрэ шэбхыень сохижо унагаагаа.
Хаан болон түшэмэлнүүд баряанда туугдан ошоо,
хургаал эбдэгдээ.
Лүндэншэдтэ Эзэнһээ үзэгдэл эльгээгдэнэгүй.

· *Ёд*

- 10 Сионой аха захатан шэмээгүй газарта нууна,
толгойдоо үнэһэ сасаа,
гашуудалай шэрүүн хубсаһа үмдөө.
Иерусалимай басагад толгойгоо газар руу гунхуулаа.

з *Каан*

- 11 Нёлбоһодһоо боложо нохор болонхойб,
доторни хабданхай,
арад түмэнэйнгөө хосоржо байхада,
бага хүүгэдэй үлдэжэ-хоһоржо,
хотын үйлсэнүүдтэ үхэжэ байхада
зүрхэмни хахаран байна.

ь *Лаамэд*

- 12 «Эдихэ эдеэ, ууха унда үгыт!» гэжэ
тэдэ эхэнүүдээ гуйна,

хотын үйлсэнүүдтэ согсо мэтэ
амяа табижа хэбтэнэ,
эхэнүүдэйнгээ гар дээрэ
аалихан үнгэржэ байна!

᠒ *Мээм*

13 Иерусалим! Шамда юу гэжэ хэлэхэбиб,
юунтэй жэшээлхэбиб?
Синой басаган, шамайе юунтэй сасуулха,
яажа хатааруулхабиб?
Гай зоболоншни тэнгис далайдал хизааргүй.
Хэн шамайе аргалжа шадахаб?

᠓ *Нүүн*

14 Лүндэншэдшни шамда дэмы юумэ, худал хэлэжэ байгаа,
шинии нүгэлнүүдые буруушаагаагүй,
баряанда туугдан ошохыешни болюулаагүй.
Тэдэ шамда худал хуурмаг үгэнүүдые хэлэжэ,
туугдан ошохо туйлдаш хүргөө.

᠔ *Саамэх*

15 Харгыгаар үнгэржэ ябаашад шамайе хаража,
гараараа занган, эшхэржэ, толгойгоо нэжэржэ,
«Угаа хайхан хото, дэлхэйн баяр баясхалан гэжэ нэрлэдэг
хото энэ гээшэ гү?!» гэжэ Иерусалим тушаа хэлэхэ.

᠕ *Пээ*

16 Иерусалим, дайсадшни шамда хараал эльгэжэ,
шүдөө хабиран шооложо,
«Манай хүлээһэн үдэр ерээ! Хараабди тэрэниие!
Иерусалимые залгяабди!» гэжэ шиигэнэнэ.

᠖ *Аайин*

17 Шиидэхэн хэрэгээ Эзэн бүтээгээ,
эртэ урдын үдэрнүүдтэ айладаһан үгөө бээлүүлээ.
Тэрэ хайра гамгүй һалгаана,
дайсадаар шамайе баһуулан баясуулаа,
дайсадые үргэмжэлөө.

з Цадээ

18 Эзэниие бүхы зүрхэ сэдхэлхээ гуй!
Синой басаганай хана!
Үдэр, хүнигүй нюдэнхөө нёлбоһо
гол горхон мэтэ урдахуула!
Агшамшые зуура амгалан бү бай,
нёлбоһод бү хатаг лэ!

р Кооп

19 Бодо, бүхэли хүнндөө Эзэниие дуудан зальбара!
Зүрхэншни уһан мэтэ урдан байг, Эзэн энэниие үзэг лэ!
Гудамжануудай углуу бүхэндэ үлэсхэлэн хоһон байдалһаа
үхэжэ байгаа хүүгэдэйнгээ түлөө
гараа һунган, Эзэниие гуй!

г Рээш

20 Эзэн, нам руу хараагаа шэглүүлыт, харыт!
Бэшэ хэндэ иимэ хэрзэгыгээр хандаа бэлэйт?!
Эхэнүүд тэжээһэн хүүгэдээ эдижэ байна!
Танай нангин үргөө соо
санаартад, лүндэншэд алуулна!

ш Шиин

21 Хүүгэд, хүгшэд газарта, харгын захаар хэбтэнэ!
Залуу хүбүүд, басагадни хэлмээр сабшуулан алуулаа!
Хилэнтэ үдэртөө Та тэдэниие алаат,
хайра гамгүй усадхаат!

л Таав

22 Та бүхы зүгһөө һайндэртэл мэтэ
аймшагтай зүйлнүүдые дуудан асаруулаат.
Эзэнэй хилэнтэ үдэр
хэншые абарагдаагүй, амиды үлөөгүй.
Тэнжэн гэдхэхэн хүүгэдым
дайсан хюдаа!

3 *к Алээп*

1 Бурханай уур сухалай баягһаа
гай зоболон үзэхэн хүн би мүн.

- 2 Тэрэ намайе туужа,
шэб харанхы руу оруулаа.
3 Иигээд Тэрэ намайе дахин дахин, үдэр бүри сохино.

ᠨ Бээт

- 4 Мяхан бэе, арһым Тэрэ таһа татаа,
яһым буталаа.
5 Намайе баряанда абажа,
гашуудал, зоболонгоор хүрээлөө.
6 Намайе харанхы руу оруулаа.
Би хадаа хүүр соо байгааша үхэхэн хүн мэтэб.

ᠮ Гиймэл

- 7 Гарахаар бэшээр намайе ханаар хүрээлөө,
хүндэ гэнжээр гэнжэлээ.
8 Би хашхарнаб, бархирнаб,
теэд Тэрэ минии зальбарал дуулаха дурагуй.
9 Минии зам дээрэ Тэрэ хана бодхоогоо,
харгыем хаагаа.

ᠮ Даалэт

- 10 Отожо байгааша баабгай шэнги,
олзоёо харууһалагша арсалан мэтэл!
11 Тэрэ намайе төөрюулээ, харгыһаам хадууруулаа,
намайе гансаарым хаяа!
12 Тэрэ хурша номоо татажа,
годлиёо нам руу шэглүүлээ.

ᠮ Һээ

- 13 Һаадагайнгаа годлинуудаар минии бөөрө харбаа.
14 Өөрын арад түмэнэй дунда би шоодбори нэгэн болооб,
тэдэ үдэр бүри нам тушаа хэлээ бүлюүдэнэ.
15 Тэрэ намайе бог үбһөөр хооллуулаа,
гашуун ундаар ундалуулаа.

ᠮ Ваав

- 16 Шүдыем шулуугаар түүрүүлээ,
амыем үнэхөөр дүүргээ.
17 Амидарални бэлэгүй болоо,

- баяр гээшые би мартааб.
18 «Хүсэ шадални, Эзэндэ найдални халаа!»
гэжэ би хэлээб.

᠒ *Заайин*

- 19 Минии зобожо, тулижа байһые һаныт!
Бог шорой, гашуун хүлһэн – минии хубита.
20 Энээниие зүрхэ сэдхэлни бата хадуунхай,
зоригни мүхэнхэй.
21 Харин зүрхэ сэдхэлдээ харюумни,
найдални энэ:

᠓ *Хээт*

- 22 «Эзэнэй хайра дууһаагүй,
энэрэл хайрань эсэслээгүй.
23 Үглөө бүри тэдэ мандана!
Үнэнтнай агуухэ!»
24 «Эзэн – минии хуби мүн,
тиимэһээ Тэрээндэ найданаб!» гэжэ
минии сэдхэл хэлэнэ.

᠔ *Тээт*

- 25 Өөртэнь найдадаг зондо,
Өөр руунь тэгүүлэгшэдтэ Эзэн найнаар хандадаг.
26 Эзэн абарха гэжэ
абяа шэмээгүй хүлеэжэ байгааша хүндэ һайн байха.
27 Эдир наһанһаа эхилэн,
өөрын тээбэри өөрөө даагаад ябадаг хүндэ һайн.

᠕ *Ёд*

- 28 Тэрэ хүн гансаараа абяагүй һууна,
юуб гэхэдэ, тээбэринь Эзэнһээ сэхэ даалгагданхай.
29 «Найдал үшөө бии аалам?» гэжэ
тэрэ амаа газарта шоройдон мүргэнэ,
30 сохижо байгааша хүндэ хасараа табин үгэнэ,
угаа ехээр баһуулна даа!

᠖ *Каан*

- 31 Үгы, Эзэн хэтэдээ орхёо бэшэ!

- 32 Зоболон эльгээшье наа,
агуухэ энэрэл хайраараа Тэрэ үршөөхэ.
33 Юуб гэбэл, миин байханаа, ямаршье ушар шалтаггүй
зониие хэһээнэ, гашуудуулна бэшэл.

↳ *Лаамэд*

- 34 Харин дэлхэй дээр барянда байгшадые
хүлөөрөө дэһэн үдьхэлжэ байхые,
35 Дээдэ Бурханай урда
хүниие буруу шүүбэрилжэ байхада,
36 зарга шүүхэдэ хүниие мэхэлжэ байхада,
Эзэн энэниие харанагүй юм аал?!

↳ *Мээм*

- 37 «Эзэнэй захираашьегүй юумэн боложо магад» гэжэ
хэн хэлэхэб?
38 Дээдэ Бурханай зарлигаар
гай гасалан, амар амгалан болодог бэшэ юм аал?
39 Тиимэһээ нүгэл хэһэн аад,
зоной шуулдахань юуштэб?

↳ *Нүүн*

- 40 Замаа бэдэржэ туршая,
Эзэндэ эрьее!
41 Тэнгэридэ оршодог Бурханда
зүрхэ сэдхэлээ, гараа һунгая!
42 Бидэ хадуураабди, һөөргэдөөбди,
Та маанадые хүлисөөгүйт.

↳ *Саамэх*

- 43 Уур сухалаар бушаганан, маанадые намнаат,
хайра гамгүй хюдаат.
44 Зальбаралымнай дуулахагүйн тула
Та Өөрыгөө үүлээр халхалаат.
45 Арадуудай дунда бидэниие
жэгшүүритэй шабартай худхаат.

↳ *Пээ*

- 46 Дайсаднай бултадаа маанадые залгихаар амаа ангайгаа.

- 47 Үүрдэмэ аймшаг болон нүхэн,
үгытэлгэ болон хандарал – манай хуби.
48 Нюдэнһөөм нёлбоһод горхон мэтэ урдана –
арад түмэнэйм басаган хосоржо байна!

У *Аайн*

- 49 Нюдэнһөөм урдажал-урдажал байна,
юуб гэбэл, хатааруулха юумэн үгы.
50 Эзэнэй огторгойһоо харатар,
анхартар иигэжэл байха.
51 Хотынгоо басагадые харахадаа,
зүрхэ сэдхэлни үбдэнэ.

У *Цадээ*

- 52 Ямаршье гэмгүй шубуу барихаар забдаһандал
дайсадни минии хойноһоо агнажа байна.
53 Амидыгаар намайе нүхэн руу хаяа,
шулуугаар дараа.
54 Толгойем уһан хушаба,
«һалааб!» гэжэ би хашхарбаб.

ᠮ *Кооп*

- 55 Эзэн, Танай нэрые
гүнзэгы нүхэн сооһоо дуудан дурданаб.
56 Намайе соносът,
зальбаралдам, ёолоондом шэхээ бүглөөд бү байгыт!
57 Дуудахадам, Та дүтэлөөт,
«Бү ай» гэжэ айладаат.

ᠮ *Рээш*

- 58 Та намайе абараат, ами наһым аршалаат.
59 Эзэн, минии гомдол харанат,
хэрэгым шүүбэрилэн шиидхыт!
60 Дайсадаим угаа хэрзэгы,
намтай юу хэхэеэ һанаһыень Та мэдэнэт.

ᠮ *Шин*

- 61 Намайе шоо үзэжэ байхыень,
намтай юу хэхэеэ һанаһыень Та харанат.

- 62 Дайсад намайе үдэр бүри харааж, баһаж байна.
63 Харыт: тэдэ һуужа байна гү, зогсожо байна гү, –
хамаагүй, бултадаа намайе наада барижа байна.

л *Таав*

- 64 Эзэн, хэһэн хэмээрнь тэдээндэ харюулыт!
65 Ухааень төөрюулыт, хараалаа тэдээндэ шэнгүүлыт!
66 Эзэн, уур сухалаар бушаганан, тэдэниие мурдыт,
огторгой дороһоо үгы хыт!

4 *к Алээп*

¹Оо, гай даа!

Алтан ямараар харлаа,
шэжэр алтан хэды ехэ бүрүүл болоо гээшэб!
Нангин үргөөгэй үнэтэ шулуун
харгын уулзуураар хаягданхай.

з *Бээт*

- 2 Шэжэр алтантай адляар үнэлэгдэхэ
Синой эрхим хүбүүд
шабарша дарханай бүтээл болохо
шабар амһарта мэтэ болобо.

л *Гиймэл*

- 3 Сүүбэн шононуудшые хүрэтэрөө
хүхөө үгэжэ, бэлтэргэнүүдээ гэжээдэг.
Харин минии арад түмэнэй басаган
сүл губидахи тэмээн хяруул мэтэ хархис болобо.

т *Даалэт*

- 4 Ангажа, нарай нялха хүүгэнэй хэлэн
тангалайдаа няалдана.
Багашуул эдее хоол гуйна,
харин хэншые тэдээндэ үгэхэгүй юм.

л *Һээ*

- 5 Амтатай эдее хоол эдидэг байһан зон
мүнөө гудамжануудаар гэдэһээ үлдэжэ үхэжэ байна.
Шад улаан найхан хубсаһа үмдэдэг байһан зон

мүнөө хаядаһанай амһартаар эдээ хоол бэдэрнэ.

᠎ *Ваав*

6 Минии арад түмэн!
Шинии хэһээлтэ Содомой хэһээлтэһээ хүндэ.
Содом агшам зуура саг соо хүмэрээ бэлэй,
хүнэй гарһаа бэшэ.

᠎ *Заайин*

7 Удамаршадшни саһанһаа сэбэр, хүнһөө сагаан байгаа.
Тэдэ бэээрээ шүрэнһөө улаан,
элүүр шамбай, үнэтэ шулуун мэтэ толоржо байгаа бэлэй.

᠎ *Хээт*

8 Мүнөө тэдэнэй шарай хөөһөө хара,
гудамжада уулзабал, танихаар бэшэ,
арһаниинь яһандаа няалдаа, модон мэтэ хатаа.

᠎ *Тээт*

9 Гэдэнээ үлдэжэ үхэнһэнһөө
һэлмээр сабшуулагдажа үхэнһэниинь дээрэ.
Юуб гэхэдэ, таряалангай ургасын хомордоходо,
зон зобожо амья алдадаг шуу.

᠎ *Ёд*

10 Зөөлэн зантай эхэнүүд
эдихээ хүүгэдээ шанажа байна,
үхибүүдынь эдээ хоолынь болоо, –
арад түмэмни хосоржо байна!

᠎ *Каап*

11 Эзэн уур сухалаар дүүрэжэ,
уур сухалаа адхаба,
Сиондо гал түймэр носообо,
дууһан шатааба!

᠎ *Лаамэд*

12 Хархис дайсан Иерусалимай бартаануудаар
орохо гэжэ дэлхэйн хаашуул,

дэлхэйн арад зоной хэнииньшье ханахагүй байгаа.

᠒ *Мээм*

13 Иерусалим дотор үнэн шударга зоной шуһа урасхуулһан нүгэлтэ лүндэншэдэйн, гэмтэ санаартадайнь үйлэ хэрэгэй түлөө энэ болоо.

᠓ *Нүүн*

14 Хохор мэтэ тэдэ үйлсөөр тэнэнэ.
Хубсаһа хунартань хэнэйшье хүрэмөөр бэшэ болтороо тэдэ шуһанда зууралданхай.

᠔ *Саамэх*

15 «Зайлагты! Бузартайт! Холодогты, бү хүрэгты!» гэжэ тэдээндэ зон хашхарна.
«Тэнээшэд! Тэдэ бэшэ амидарахагүй!» гэжэ тэдээн тушаа үндэһэтэд хэлсэнэ.

᠕ *Пээ*

16 Эзэн Өөрөө тэдэниие тараан тэнүүлээ,
бэшэ ойшоожо харахагүй.
Санаартад мүнөө хүндэлэгдэнэгүй,
аха захатан хайрлагданагүй.

᠖ *Аайин*

17 Харин бидэ туһаламжа хүлээн,
дэмы нюдээ эсээгээбди.
Маанадые абаржа шадахагүй арадые хараашалан,
харуулай самхагнаа шэртэн хүлеэгөөбди.

᠘ *Цадээ*

18 Тэдэ алхам бүхэниемнай отожо байгаа,
гэрһээ гарахаа айнабди!
Үхэл дүтэлжэ байна, үдэрнүүднай дууһаа!
Үхэлнай ерээ!

᠗ *Кооп*

19 Маанадые мүрдэн намнаашад

тэнгэрийн бүргэдhээ хурдан байгаа,
хойноhoомнай хада уулаар намнаа,
сүл губидашье отоо.

᠗ *Рээш*

20 «Тэрэнэй хамгаалалта доро бидэ
үндэhэтэдэй дунда амидархабди» гэжэ
маанадай хэлэжэ байһан,
амисхалнай болохо, Эзэнэй шэлэһэн нэгэн
тэдэнэй нүхэндэ орожо баригдаа.

᠘ *Шин*

21 Ууц нютагта һуугша Эдоомой басаган,
баясан, баярлан бай!
Аяга шам руушье тойрон ерэхэ!
Һогтожо, өөрыгөө нюсэгэлхэш!

᠎ *Таав*

22 Сионой басаган! Хэһээлтэшни дүүрэхэ,
Тэрэ сүлөөлгэдэ эсэс табиha!
Эдоомой басаган! Тэрэ шамайе нүгэлэйш түлөө хэһээхэ,
гэм зэмыш эли болгохо!

5 ¹ Эзэн! Бидэнтэй юу болоһые һаныт!
² Маанадай доромжологдоһониие харыт, үзыт!
³ Маанадай уг залгамжалха зөөри хариин зондо,
гэрнүүднай гадаадын уласта үгтэбэ.
⁴ Бидэ үншэн болообди, эсэгээ алдаабди,
эхэнүүднай – бэлбэһэн эхэнэрнүүд.
⁵ Балгам уһанай түлөө мүнгэ түлэнэбди,
өөрын түлээнэй түлөө түлэнэбди.
⁶ Бидэниие мүрдэн намнаашад хүзүүндэмнай хүрэжэ байна,
эсэтэрнай ажал хүүлэнэ, амархын арга байхагүй.
⁷ Эдэ эрижэ, Египет руу гараа һунгаабди,
Ассириие гуйгаабди.
⁸ Эсэгэнэрнай нүгэл хээ, тэдэ мүнөө үгы.
Харин бидэ гэмэйнһ түлөө хэһээгдэжэ байнабди.
Богоолнууд маанадые зонхилжо байна,
тэдэнэй гарһаа маанадые абарха хэншье байхагүй.

- 9 Эдээ хоолой түлөө ами наһаяа аюулда оруулнабди,
сүл губиин хэлмэ бидэндэ занажа байна.
- 10 Арһамнай зуухада шаруулһандал хара,
үлэсхэлэн байдал тэрэниие харлуулаа.
- 11 Сиондо эхэнэрнүүд, Иудын хотонуудта басагад
хүсөөр эдлүүлэгдэнэ.
- 12 Дайсад удамаршадымнай үлгэн алаа,
аха захатанииемнай хүндэлнэгүй.
- 13 Залуу эрэшүүл тээрмэдэ ажаллана,
эдир хүбүүд бүдэртэрөө түлээ зөөнэ.
- 14 Хотын бартаануудай хажууда
ахатан һуунагүй, залуушуул дуулалданагүй.
- 15 Зүрхэнэймнай баяр замхаба,
хатарнай уй гашуудалаар хэлгэгдэбэ.
- 16 Толгойһоомнай титим унаа!
Нүгэл хэһэнэймнай түлөө гай тодхор болоо!
- 17 Тиимэһээ зүрхэмнай муудажа,
хараамнай һуладажа байна.
- 18 Сион хада эзэгүйрөө,
сүүбэн шононууд тэндэ ябана.
- 19 Эзэн! Та хэтэ мүнхэдөө захиран байнат!
Хан шэрээтнай үеһөө үедэ оршоно!
- 20 Юундэ Та маанадые орхёобта?!
Иимэ удаан маанад тушаа мартаабта?!
- 21 Эзэн! Маанадые Өөр тээшээ эрьюулыт, бидэ эрьехэбди!
Урдандаал адли үдэрнүүдыемнай бусаагыт!
- 22 Али Та маанадһаа эсэслэн татагалзажа,
маанадта хэмгүй ехээр уурлаа гээшэ гүт?!

ЭЗЭКЭЭЛ ЛҮНДЭНШЫН НОМ

Манай ээрын урдаху VI зуун жэлэй эхиндэ лүндэншэ болон санаарта Эзэкээл Вавилоон руу баряанда туугдан абашагдаа бэлэй. Нэгэ хэды сагай үнгэрһэнэй удаа Эзэн Эзэкээлээр дамжуулан, баряанда байһан израильшудта болон Иерусалимда үлэгшэ зондо айлалдал буулгажа эхилээ. Эзэкээлэй Бурханһаа абанан мэдээсэлнүүд заримдаа эли бэшэ үзэгдэлнүүд ба заримдаа тодорхой үйлэнүүд байһан юм.

Эзэкээл Бурханай урда нүгэл, жэгшүүритэй муухай юумэ хэһэн израильшудые гэмнэдэг байгаа. Сэдьхэлээ арюудхаха, хэһэн гэмтэ хэрэгүүдэйнгээ түлөө хубиин харюусалгаяа мэдэрхыень тэрэ хүн бүхэниие уряалдаг һэн. Манай ээрын урдаху 587-586 онуудта Вавилоной сэрэг Иерусалимые дууһан хандаргаа. Энэ гашуудалта үйлэ хэрэгэй һүүлээр Эзэкээл лүндэн табижа, Эзэн Өөрын арад түмэниие хэтэ мүнхэдөө орхёо бэшэ, саг үнгэрхэдэ, Тэрэ арадаа баряанһаа бусааха, хуушан орон нютагтань һуурижуулха гэжэ найдалай ошо бадаргаадаг бэлэй. Эзэкээлэй лүндэнгүүдэй гол сэдэбүүд – Эзэнэй хүсэһэн алишые газарта, ганса Иерусалимда бэшэ, оршодог Бурханай алдар соло; хэзээ нэгэтэ заабол нэргээгдэхэ Эзэнэй Һүмэ.

Номые зургаан хубида хубаажа болохо: 1) Бурханай алдар солын нюуса үзэгдэл ба Эзэкээлэй дуудалга (1-3-даху бүлэгүүд); 2) нүгэлэйн түлөө арад зониие гэмнэлгэ, Иерусалимай хандаргагдаха тухай нэргылэлтэ (4-24-дэхи бүлэгүүд); 3) дайсадай һүүлдэнь хэһээгдэхэ тухай лүндэнгүүд (25-32-дохи бүлэгүүд); 4) Израилиин арад түмэниие Бурханай һатааруулга ба энхэ тайбан һайн байдалые Тэрэнэй найдуулга (33-37-дохи бүлэгүүд); 5) дайсадай дүрсэ шэнгээһэн Гоог тухай лүндэнгүүд (38-39-дэхи бүлэгүүд); 6) ерээдүйн Һүмын ба арад түмэнэй дахин һуурижаһанай удаа Израилиин газар дайдын зураглал (40-48-даху бүлэгүүд). Һүүлшын бүлэгүүдтэ Бурханай Һүмын ямар байха тухай хэлэгдэнэ. Оршуулхата хүшэр хүндэ олон хэһэг тэндэ

би, юуб гэхэдэ, түүхэ тухай манай мэдэлгэнээ ондоо үзэгдэлнүүдые тэдэ зураглана.

Бурхан Эзэкээлдэ үзэл үзүүлнэ

1 ¹ Гушадахи жэлэй дүрбэдэхи харын табанай үдэр би, Эзэкээл са-наартан, Бүүзэй хүбүүн, сүлэгдэнэн еврейнүүдтэй хамта Вавилоон орон нютагта Хэбаар голой хажуугаар ажауужа байгаа бэлэйб. Гэнтэ огторгой онгойн нээгдэжэ, би Бурханай үзэгдэлнүүдые харабаб. ² Ёя-хийн хаанай сүлэлгэдэ байһанай табадахи жэлэй нэгэ харын табанда ³ тэндэ, Вавилоон орон нютагта Хэбаар голой хажууда би Эзэнэй нам-да айлладхаһые шагнаһан, хүсэ шадалыень мэдэрэн ойлгоһон байнаб.

⁴ Минии харахада, хойто зүгһөө һалхи шуурган ерэжэ ябана, сахилгаан мэтэ хурса гэрэл асари томо үүлэнһээ ялбажа, тойроод туяа гэрэл сасаран байгаа бэлэй. Гал соо улайжа байгша түмэр мэтэ гэрэл сахилгаан дотор үзэгдөө һэн. ⁵ Энэ һалхи шуурганай дунда хүнэй дүр-сэтэй дүрбэн амитаниие* хараа һэм. ⁶ Гэбэшье тэдэ дүрбэн тус тустаа дүрбэн нюуртай, дүрбэн дали жэгүүртэй бэлэй. ⁷ Тэдэнэй хүлнүүд сэхэ, улануудын үхэрэй туруун мэтэ, һайса аршанан гуулин мэтэ ялайжа байба. ⁸ Дүрбэн нюуртай, дүрбэн далитай байхын хажуугаар тэдэ тус тустаа далинууд дороо хүнэй дүрбэн гартай. ⁹ Далинуудын бэе бээ-дээ шүргэн байгаа. Тэдэндэ иишэ-тиишээ эрьелдэхэ хэрэг үгы һэн, тэдэ шэглэнэн замаараа ябажал байба. ¹⁰ Амитан бүхэн дүрбэн ондоо нюуртай бэлэй: урдаһаа хүнэй нюуртай, баруун талаһаа арсаланай, зүүн талаһаа бухын, хойто талаһаа бүргэдэй. ¹¹ Амитан бүхэнэй хоёр дали үргэгдэнхэй, эдэ далинуудаараа тэдэ бэе бээдээ хүрэжэ, харин нүгөө хоёр далинуудаараа бээз хушан байгаа бэлэй.

¹² Харан тээшээ, Бурханай һүр һүлдын аша зоргоор тэдэ ябажа, хойшоо оройдоошье эрьеэгүй һэн. ¹³ Эдэ амитад носожо байһан нүүрһэн мэтэ ялаганажа, аһажа байһан гал хоорондуурнь ябажа байгаа мэтэ бэлэйл. Гал дүлэн дүрэлзэжэ, сахилгаан сахилжа байһан мэтэ һэн. ¹⁴ Тэ-дэ амитад сахилгаан мэтэ түргөөр урагша-хойшоо һүндэлзэжэ байгаа.

¹⁵ Тэдэниие харахадаа, би газар дээрэ тус бүхэнэйн хажууда байгша мөөр хараа һэм. ¹⁶ Эдэ дүрбэн мөөр бэе бээдээ адли, биндарьяа эрдэни шулуун мэтэ ялаганажа, нэгэ мөөрын нүгөө мөөр соо байгаа һэн. ¹⁷ Эдэ мөөрнүүд эрьелдэн хүдэлхэдөө, зүг шэгээ хубилгангүй, алишье зүг руу зүдхэхэ аргатай байгаа. Нэгэ зүгһөө нүгөө зүг тээшээ эрьелдэн

* 1:5 Дүрбэн амитаниие – 10-дахи бүлэгтэ эдэ амитад херүүбүүд гэжэ нэр-лэгдэнхэй.

хүдэлхэдөө, тэдэ мөөрнүүд хөөргөө эрьелдэнэгүй. ¹⁸ Мөөрнүүдэй сахари-гууд үндэр, хүрөөтэй, нюдэдөөр дүүрэнхэй бэлэй. ¹⁹ Амитадай хүдэлхэ бүри мөөрнүүд тэдэнтэй хамта хүдэлжэ, газарһаа өөдөө дэгдэхэдэнь, мөөрнүүдшье хамта дээшээ дэгдэжэ байба. ²⁰ Амитад ханаһаараа ошохо тээшээ ошожо, мөөрнүүдшье тон тиимээр лэ ябажа байба, юуб гэхэдэ, амитадай ханал бодол мөөрнүүдтэ шэнгэнхэй мэтэ хэн. ²¹ Иигэжэ амитадай хүдэлхэдэнь, тогтоходонь, үгышые хаа, өөдөө дэгдэхэдэнь, мөөрнүүд тон тиимээр лэ хүдэлжэ байгаа.

²² Амитадай тархинууд дээгүүр ялагар болор мэтэ мандал байба. ²³ Тэдэ хоёр далияа хажуудахи амитанайнгаа хоёр далинууд руу сэхэ шэглүүлэнхэй, нүгөөдэ хоёр далинуудаараа бээе хушанхай хэн. ²⁴ Тэдэнэй ябаха-ниидэхэдэнь, далинуудайнь шууяа би дууладаг байбав, тэрэ шууяан далайн шааяан мэтэ, сэрэгэй хотон хүрэнэй хүнхинөөн, Түгэс Хүсэтэ Бурханай абьян мэтэ бэлэйл. Тэдэ ниидэһэнэйнгээ һүүлдэ далинуудаа хумиба, ²⁵ гэбэшье толгой дээрэхи мандалһаань абьян гаража байгаа хэн.

²⁶ Мандал дээгүүр миндарга шулуугаар хэһэн хан шэрээ, тэрэ шэрээ дээрэ заларан нуугааша хүнтэй адли түхэл дүрсэтэй байба. ²⁷ Тэрэ түхэл дүрсэ гал дүлэндэ улайжа байһан гуулин түмэр мэтэ бүхыдөө ялаганажа, хажуугаарнь туяа гэрэл сасаржа байһандал бэлэй. ²⁸ Бороогой һүүлээр үүлэн дээгүүр холонгын задардагтал, туяа гэрэл сасаржа байгаа. Тэрэ гэрэл Эзэнэй заларһые гэршэлһэн тиимэ гоё гэрэл бэлэйл. Энээниие харахадаа, би нюураараа газарта унажа, иигэжэ дуугаржа байгааша абья дуулаа хэм.

Эзэн Эзэкээлые лүндэншэ болгон шэлэбэ

2 ¹ Тэрэ иигэжэ намда айладхаа: «Хүнэй үри Эзэкээл, бодо! Би шамтай хөөрэлдэхэм». ² Тэрэнэй дуугаржа байхада, Бурханай Һүлдэ нам руу халин орожо, хүл дээрэм намайе бодхообо. Тиигээд айладхалыень саашань дуулаа хэм:

³ – Хүнэй үри Эзэкээл, Би шамайе Израилиин арад түмэн руу эльгээхэм. Тэдэ Минии урдаһаа эсэргүүсэн бодоо, буһалгааша зон даа. Үбгэ эсэгэнэртээ адли тэдэ урбагшад гээшэл. ⁴ Үсэд, шулуун хатуу зүрхэтэй тэдээн руу шамайе Минии, Бүгэдын Эзэнэй, айладхал дуулгахыень эльгээхэм. ⁵ Зүрилдөөтэй тэдэнэр шамайе шагнана гү, али үгы гү, юрэдөө, өөһэдын хоорондо Бурханай захяа дуулгаһан лүндэншын байһые тэдэ мэдэдэг болохо. ⁶ Харин ши, хүнэй үри Эзэкээл, тэдэнһэе, үгэнүүдһэньшые бү ай. Тэдэнэй хадхан харшалаашые хадань, доромжолоошые хаань, хорото могойнуудай дунда байһандал

шамда болоошые хаань, тэдэ зүрилдөөтэ зонһоо бү ай, үгэ хүүрһээнэ бү хүрдэ. ⁷ Дуулаа, үгышые хаань, Минии үгэнүүдые тэдэндэ дамжуула. Зүрилдөөтэй зон гээд бү мартаарай. ⁸ Ши, хүнэй үри Эзэкээл, Минии айлдхалые шагна. Тэдэндэл адли үсэд бү боло. Амаа нээгээд, Минии үгэжэ байгаашые эди.

⁹ Тиигээд минии харахада, нам руу гарынь хунгаатай, гар соонь хуйламал бэшэг байба. ¹⁰ Тэрэнэй энэ бэшэг минии урда дэлгэхэдэнь, хоёр тээһээ тэрэ бэшэгдэнхэй, гашуудал, уйлаан, зоболон тэндэ бэсээтэй байгаа хэн.

3 ¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айлдхэба:

– Хүнэй үри Эзэкээл, энэ хуйламал ном эдээд, ошожо, Израилиин улад зондо айлдхал дуулга.

² Тиихэдэнь би амаа ангайжа, Тэрэ намда хуйламал ном эдихыем үгэбэ. ³ Эзэн намда иигэжэ айлдхэба:

– Хүнэй үри Эзэкээл, зай, Минии үгэжэ байгааша хуйламал ном эди. Өөрынгөө гэдэһэ энээгээр дүүргэ.

Би тэрэниенэ эдижэ, тэрэ аман соом зүгын бала мэтэ амтатай байгаа бэлэй. ⁴ Тиигээд Эзэн Бурхан намда иигэжэ айлдхал буулгаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл, Израилиин улад зондо ошожо, Минии айлдхэхан үгэнүүдые дуулга. ⁵ Ойлгохоор бэшэ орёо хэлэтэй арад түмэндэ шамайе эльгээнэ бэшэб, Израилиин улад зондо эльгээнэб. ⁶ Үгыень ойлгомоор бэшэ, хэсүү хэлэтэй, шинии мэдэхэгүй хэлэтэй арад түмэндэ эльгээгээшые хаам, тэдэ шамайе дуулаха бэлэйл. ⁷ Харин Израилиин улад зон шамайе шагнаха хүсэлгүй байха. Юуб гэхэдэ, тэдэ Намайе шагнаха хүсэлгүй. Тэдэ бултадаа үсэд, үгэ дуулахагүй зон. ⁸ Мүнөө хадаа Би шамайе тэдэндэл адли үсэд, хатуу болгохом. ⁹ Хабсагай шулуун мэтэ, ошор шулуун мэтээр шамайе хатуу болгохоб. Тэдэ буһалгаатахүлгөөтэ зонһоо бү ай.

¹⁰ Эзэн Бурхан айлдхалаа үргэлжэлүүлбэ:

– Хүнэй үри Эзэкээл, Минии шамда айлдхэхан үгэнүүдтэ анхарал ехэтэ хандуулжа, бүхөөр хадуужа аба. ¹¹ Сүлэлгэдэ байгааша түрэл арадайнгаа хүн зондо ошожо, тэдэнэй дуулаа, үгышые хаа, Минии, Эзэн Бурханай, айлдхал дамжуула.

¹² Удаань Бурханай Һүлдэ намайе өөдөнэ үргэжэ, өөрын ара талада нэжэгэнэжэ байгааша иимэ абяа дуулаа хэм: «Тэнгэриһээ дээгүүр Эзэн Бурханай алдар соло үргэгдэхэнь болтогой!» ¹³ Хоорондоо далинуудаараа шүргэсэлдэжэ байгааша амитадай абяа, хажуудань мөөр

сахаригуудай ханхинаа, мүн тиихэдэ ехэ нижэгэнэһэн шанга абяа би дуулаа бэлэйб. ¹⁴ Эзэн Бурханай асари ехэ хүр хүлдэ намайе өөдэнь үргэжэ, би энээндэнь дурагүйлхэн, досоогоо сухалдаа хэм.

¹⁵ Тиигээд би Хэбаар голой дэргэдэ оршодог Тель-Авивта амидаржа байгааша сүлэгдэгшэд руу ошожо, тэндэ долоон хоногой туршада байжа, мэгдэжэ мэлзэжэ байгаа бэлэйб.

Эзэкээл Бурханай хэргылэлтэнүүдые дамжуулна

¹⁶ Долоон хоногой үнгэрһэнэй удаа Эзэн Бурхан намда иимэ айладхал буулгаба:

¹⁷ – Хүнэй үри Эзэкээл! Би шамайе Израилиин арад зониие харууһалха хүн болгон табиб. Минии хэргылэлтэнүүдые ши тэдээндэ дамжуулжа байхаш. ¹⁸ Муу ябадалтай хэн нэгэниие «хосорхош!» гэжэ хэргылхэдэми, ши тэрэниие муу муухай ябадалһаань болюулха гэжэ оролдон хэргылээгүй хаашни, тэрэ нүгэл шэбэлтэээ зандаа үхэхэ. Гэбэшье тэрэнэй үхэлэй түлөө ши харюусахаш. ¹⁹ Харин иимэ муу ябадалтаниие шинии хэргылхэдэ, тэрэ муу ябадалһаа эрьээгүй хаа, өөрөөл нүгэл шэбэлтэй зандаа үхэхэ, ши ямаршье гэм зэмэгүйш!

²⁰ Үнэн зүб хэрэгүүдые эрхилдэг хэн нэгэн гэм хэжэ, Минии тэрэниие хэнхээхэдэм, хосорхо, урид үйлэдэһэн хайн хэрэгүүдыньше хараада абтахагүй. Ши тэрэниие хэргылээгүй хаа, тэрэ үйлэдэһэн нүгэлэйнгөө түлөө үхэхэ, тиин үхэлэйн түлөө шишье зэмэтэй болохош. ²¹ Харин үнэн зүбые эрхилдэг хүниие нүгэл хэхэгүй тухайн хэргылхэдэш, тэрэ нүгэл шэбэл үйлэдэнгүй байбал, амиды мэндэ үлэхэ, шишье абарагдахаш.

Эзэкээл дуугаржа шадахагүй

²² Иигэжэ би тэндэ Эзэн Бурханай агууехэ хүсэ шадал мэдэржэ, иигэжэ айладханыень дуулаб:

– Бодоод, тала газар руу гара. Би айладхал тэндэ буулгахамни.

²³ Тиихэдэнь би тала газар руу ошожо, Хэбаар голой дэргэдэ Эзэн Бурханай алдар соло хараһандал адляар мүн лэ тиимэ алдар соло тэндэ хараб. Би нюураараа газар шаан унаа хэм. ²⁴ Гэбэшье Бурханай Һүлдэ нам руу халин орожо, хүл дээрэм бодхообо. Эзэн Бурхан намда иигэжэ айладхаба:

– Гэртээ ошожо, хороод бай. ²⁵ Хүнэй үри Эзэкээл, шамайе аргамжаар хүлихэ. Ши арад зондо гараха аргагүй болохош. ²⁶ Энээнһээ гадна Би шинии хэлэ тангалайдаш няалдуулхаб. Ииигэжэ ши хэлэгүй боложо, эдэ буһалгааша улад зониие хэргылхэ аргагүй байхаш. ²⁷ Гэбэшье Би шамда айладхал буулгаха үедөө амыеш нээхэб, тиихэдэм ши «Эзэн Бурхан

иигэжэ айладхажа байна» гэжэ үгүүлжэ байхаш. Шагнахань шагнаг, угынь үгы, юрэдөө, тэдэ ехэл буналгаа хүлгөөтэй арад түмэн гээшэл даа.

Иерусалим хотын ерээдүй бүхэлэлтэ тухай

4¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл, хирпиисэ абажа, урдаа табяад, Иерусалим хотын дүрсэ дээрэнх зура. ² Тэрэниие тойроһон бүхэлэлтэ, ханануудые, тойроод обоолһон шорой, хотон хүрөөнүүдые, хэрэм эбдэдэг түхээрэлгэнүүдые зураарай. ³ Удаань түмэр хайруулга абажа, шинии болон хотын хоорондох хана мэтээр табяарай. Тиигээд тэрэ хотодо добтолон оро. Тэрэ хото бүхэлжэ, добтолоорой. Энэ болбол Израилин арад түмэндэ дүлгэ тэмдэг болохо юм.

⁴ Тиигээд ши зүүн таладаа хэбтэжэ, Израилин арад зоной гэм зэмые өөр дээрээ даажа хэбтэхш. ⁵ Хэдэн олон жэлнүүдтэ, түхэрээн жэлдээ, гурбан зуун ерэн хоногой туршада ши хажуулдин хэбтэжэ, тэдэнэй гэм зэмые амасан байхаш. ⁶ Энээнэй дүүрэнэй удаа баруун таладаа эрьелдэжэ, жэлһээ жэлдэ, жэлдээ дүшэн үдэрэй туршада, гэм зэмэйнь түлөө хэнээлтэ амасан байхаш.

⁷ Бүхэлэгдэнэн Иерусалим руу эрьежэ, гараа тэрээн руу һунган, Иерусалим тушаа уридшалан айладхаарай. ⁸ Хараарай, аргамжаар Би шамайе хүлихэб, тиихэдэмни, ши бүхэлэлтын дүүрэтэр нэгэ хажууһаа нүгөө хажуу тээшээ эрьелдэжэ шадахагүй байхаш.

⁹ Шэниисэ, ешмээн, горох, зарма, шара будаа болон хара будаа абажа, хамта худхаад, хилээмэ баряарай. Тэрэ гурбан зуун ерэн үдэрэй туршада зүүн таладаа хэбтэхэ үедөө ши энээниел эдихэ ёһотойш.

¹⁰ Үдэртөө шамда хорин шээкэлэй хоол үгтэхэ. Энэ хадаа үглөөдэр болотор шамда хүрэдэг байха. ¹¹ Хоёр аяга уһан шамда үгтэдэг байха. Үглөөдэр болотор энэ шамда хүрэхэ ёһотой. ¹² Хүнэй хатаһан бааһаар гал түлижэ, тэрэ гал дээрээ хилээмэ шаран болгожо, зоной хараһаар байтар эдидэг байха ёһотойш.

¹³ Эзэн Бурхан үргэлжэлүүлэн иигэжэ айладхаба:

– Хариин арад зон руу Минии сүлэн эльгээхэдэ, Израилин арад түмэн иигэжэ гажа буруу юумэ хэжэ, сээртэй бузартай эдээ хоол тэндээ иигэжэ барижа байхал.

¹⁴ Гэбэшье би иигэжэ харюусабаб:

– Хайрлыт, Эзэн Бурхан! Би өөрыгөө хээээдэшье бузарлаагүй бэйб. Бага наһанһаа хойшо би үхэнэн малай һеэ гү, али арьяатанда барюулһан амитанай хүүр хээээдэшье эдижэ үзөөгүйлби. Сээртэй ямаршье эдээ хоол баряагүйлби.

¹⁵Тиихэдэмни Эзэн Бурхан:

– Зай, тиигэбэл, хүнэй бааһанай орондо шамда үхэрэй аргал үгэнэб. Тэрэниие шатаажа, гал дээрэнэ хилээмэ болгоходошни болохо, – гэжэ айладхаба.

¹⁶Тиигээд Тэрэ иигэжэ нэмэбэ:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Иерусалимда эдээ хоол хомор болгохо гэжэ байнаб. Эдихэ хоолоо, уха уһаяа хэмжэжэ эхилхэдээ, зон ехэ уйдан ханаагаа зобохо. ¹⁷Эдээ хоолын, уһаниинь дуталдажа, зон аргагүй-дэжэ, гэм зэмэйнгээ түлөө хосорхо.

Иерусалим хото хандарха

5¹Эзэн Бурхан иигэжэ айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл, хурса хэлмэ абажа, һахалаа болон бүхы үһээ хюһа. Тиигээд үһээ шэгнэжэ, гурбан хуби болгон хубаа. ²Шинии зураглажа харуулһан бүһэлэлтын дууһахада хотын дунда нэгэ хуби үһые шатаа. Нүгөө хубиеннь хотые тойруулан ябажа, хэлмээр сабша. Үлөөшэ хубиеннь халхинда хийдхүүлэ, Би хэлмэ һугалан, Иерусалим хотынхидые дахан мүрдэхэб. ³Тэрэл хубиһаа нэгэ хэды үһэ абажа, хормойдоо уя. ⁴Тиигээд энэ уяашаһаа мүн лэ нэгэ хэдые абажа, гал руу хаяжа, шатаа. Тэрэ гал бүхы Израилиин арад түмэнөөр дэлгэрхэ.

⁵Эзэн Бурхан иигэжэ үргэлжэлүүлэ:

– Энэ болбол Иерусалим тухай уридшалан буулгагдаһан абарал мүн. Би тэрэниие бүхы дэлхэйн дунда табижа, бусад оронуудые хажуугаарнь жэрылгээ бэлэйб. ⁶Тезд Иерусалим Минии зарлигуудые буруушаан эсэргүүсэжэ, бусад үндэһэ яһатанһаа үлүүгээр аашалба, тойроод байгааша орон түрэнүүдһээ муугаар тэрээндэм хандаба. Иерусалим Минии зарлигуудые, хуули ёһонуудые дүүргэхээ арсаба. ⁷Тиимэһээ таанадта Би, Эзэн Бурхан, иигэжэ дуулганаб: Минии хуули гурим, зарлигуудые сахин бээлүүлэнгүй, таанад тойроод байгааша үндэһэ яһатадһаа үлүү ехэ гэм зэмэ хээт. Тойроошо арадуудай ёһо гуримые мүн лэ сахинагүйт.

⁸Би, Эзэн Бурхан, таанадта иигэжэ дуулганаб: Би таанадай дайсан болооб. Үндэһэ яһатадай хараһаар байтар Би таанадые шүүбэрилэн хэһээхэб. ⁹Бүхы жэгшүүритэй үйлэ хэрэгүүдэйтнай түлөө Би энэ болотор хээгүй, дахин бэшэ хэхэшьегүй муу юумэ таанадта хэхэб. ¹⁰Тиигэжэ Иерусалим соо эсэгэнэр хүүгэдээ эдихэ, хүүгэдынь гэртэхинээ эдихэ. Би таанадые хэһээжэ, амиды үлөөшэ зониетнай найман зүгөөр тараан сасахаб.

¹¹Би амиды Бурхан мүн, тиимэһээ Минии ордон онгонуудаараа, муу муухай хэрэгүүдээрээ бузарлаһанайтнай түлөө Би таанадые хайра гамгүй үсөөрүүлхэб. ¹²Таанадай гурбанай нэгэ хуби үбшэ хабшанһаа

гү, али туража үхэхэ, нүгөөдэ хуби хотын оршон тойрондо хэлмээр сабшуулан хосорхо, үлөөшэ хуби зониетнай дэлхэйн найман зүгөөр сасан тараажа, хэлмэ далайн, хойнохоонь мүрдэхэб. ¹³ Иигэжэ уурайнгаа таратар гэдэниие хэхээхэб. Тиэхэдэм Минии, Эзэн Бурханай, таанадтай хөөрэлдэһые ойлгохот. ¹⁴ Хажуугаартнай гараһан бусад арадууд таанадые шоо үзэхэ, холуур тойрон гарахые оролдохо. ¹⁵ Минии шамайе шүүбэрилжэ, уурлан, сухалдан, хэхээн байхада, тойроод шамайе байгааша бусад арадууд хүрдэхэ. Тэдэ ехэ бузартай юумэ хараһандал шам руу хаража, шоо үзэн наадалха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхаа мүн! ¹⁶ Би эдее хоол таһалдуулжа, гэдэһиетнай ехэ үлдэхөөхэб. Үлэсхэлэн хоһон байдалай хорото годлинуудые таанад руу харбахадамни, туража үхэхэ туйлдаа хүрэхэ, хадхаһан мэтэ үбшэ мэдэрэн байхат. ¹⁷ Үхи хүүгэдыетнай үгы хэхыень Би үлэсхэлэн хоһон байдал, ан арьяатаниие таанад руу эльгээхэб. Таанадые хосороохын тула үбшэ хабша, дайн дажар эльгэхэб. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

Онгонуудта мүргэһэнэй хойшолон тухай

6 ¹ Эзэн намтай хөөрэлдөө бэлэй. ² – Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин хада ууланууд руу эрьежэ, Минии уридшалан буулгаһан айладхал дамжуула, – гэжэ Тэрэ хэлэбэ. – ³ Израилиин хада уулануудта Минии, Эзэн Бурханай, үгэ шагнагты гэжэ хэлэ. Хада уулануудта, гүбээнүүдтэ, жалга, хүндынүүдтэ иигэжэ дуулга: «Би зоной мүргэдэг обоонуудые хэлмээр хюдан үгы хэхэб. ⁴ Иигэжэ үргэлэй шэрээнүүдтнай хандаргагдаха, уталгын шэрээнүүд бута сохигдохо. Онгонуудайнгаа урда тээ зон алуулагдаха. ⁵ Израилиин зоной үхэхэн бээнүүдые онгонуудайнь урда табиخاب, яһануудыень үргэлэйнь шэрээнүүд тойрон тараан хаяхаб. ⁶ Израилиин бүхы хотонууд хандаргагдажа, үргэлэйнь шэрээнүүд, онгонуудынь бутаран халаха, хэхэн зүйлнүүдынь үгы хэгдэхэ. ⁷ Хаа-хаанагүй зон алуулан алдалан унажа, амиды мэндэ үлэгшэдынь Намаие Эзэн гэжэ баталан мэдүүлхэ. ⁸ Гэбэшье үсөөхэн зарим зониетнай абаржа, ондоо үндэнэ яһатадай дундуур сасан байлгахаб. ⁹ Баряанда байхадаа тэдэ зон Нам тушаа һанаха, Намһаа холодоһондоо, онгонуудта мүргэжэ эхилһэндээ тэдэ өөһэдһөө жэрхэхэ эхилхэ. ¹⁰ Тиигээд тэдэ Намаие Эзэн гээшэ гэжэ мэдэржэ эхилхэ, дэмы хоһон хэхээгээ бэшэ ха юмбиг».

¹¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхажа байна:

– Альгаа таша! Хүлөөрөө дэбһэ! Израилиин улад зоной хэхэн булай муухай хэргүүдһээ боложо гай тодхор тохёолдоол гэжэ уйлан хашхаран байгыт! Эдэ зон дайн дажарта, үлэсхэлэн хоһон байдалһаа,

тахал үбшэнһөө үхэхэл. ¹²Холо байгаашань халдабарита үбшэнһөө боложо наһа бараха, дүтэ байгаашань дайнда алуулха, амиды мэндэ үлөөшэнь туража үхэхэ. Иигэжэ Минии уур хилэнгэй хүсэн бушаганахал. ¹³Алуулһан зоной һээнүүд онгонуудай дунда, үргэлэй шэрээнүүдые тойрон, үндэр гүбээ бүхэн дээрэ, үндэр хада дээрэ, һаглагар модон бүхэн доро, мантан сарса модон доро, онгонуудта үргэл асаржа байгааша газар бүхэндэ хэбтэхэ. ¹⁴Иигэжэ Би тэдээн руу хүрэжэ, орон нютагыень һандаргахаб. Урда зүгэй сүл губиһаа хойто зүгтэхи Риблаа хото хүрэтэр газарые хоһон ханха зайдан болгохоб, Израилиин улад зоной ажаһуугша ямаршые газарые иимэ болгохоб. Иигэжэ хүн бүхэн Намайе Эзэн гээд ойлгон мэдэрхэ.

Гай тодхор ерэхэнь

7¹ Эзэн намда айладхал буулгаа бэлэй. ²Тэрэ иигэбэ:
– Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин орон нютаг бүхыдөө хосорон халахань гэжэ Эзэн Бурхан айладхана гээд ши тунхагла. ³Израилиин арад түмэн, шинии хосорхо сагшни ерээ. Хэһэн хэрэгүүдыешни, жэгшүүрилтэ муу муухай ябадалайшни түлөө Би шамайе шүүхэб, тиихэдэм ши Минии уур хилэнгые мэдэрхэш. ⁴Би шамайе хайрлахагүйб, энэрэл үзүүлхэгүйб, хэһэн хэрэгүүдэйшни хэмээр, жэгшүүрилтэ ябадалайшни түлөө шамайе хэһээхэб. Тиихэдэм таанад Намайе Эзэн гээд мэдэрхэт.

⁵Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Гай тодхор дээрэ дээрэхэ таанад руу буужа байна. ⁶Эсэслэхэ, дүүрэхэ, халаха саг ерээ! ⁷Газар дэлхэй дээрэ ажаһуугааша бүхы зон, халаха сагтнай тохёолдоо! Хада ууланууд дээрэ тахил үргэн сэнгэхэ саг дүүрэжэ, хүл үймөөн болохо саг дүтэлбэ. ⁸Удахагүй таанад Минии уур хилэнгэй бүхы хүсэ өөр дээрээ мэдэрхэт. Хэһэн үйлэ хэрэгүүдэйтнай хэмээр таанадые хэһээхэб, жэгшүүритэй муухай ябадалайтнай түлөө гэм зэмые өөһэдтэтнай амасуулхаб. ⁹Таанадые хайрлахагүйб, энэрэл үзүүлхэгүйб. Хэһэн хэрэгүүдэйтнай хэмээр хэһээхэб, жэгшүүрилтэ хэрэгүүдтнай эли болохо. Тиихэдэ Намайе Эзэн, хэһээлтэ амасуулдаг Эзэн гээд таанад ойлгохот.

¹⁰Хилэнсэгтэ үдэр ерэхэнь! Хүсэрхэлгэ дэлгэрхэнь! Бардамлаха саг мандахань! ¹¹Хүсэрхэлгэ ехэ олон хорон муу юумэ үйлэдэхэ. Тэдэнэй баялигһаа, яла сала байдалһаа, суу солоһоонь юуншые үлэхэгүй. ¹²Тэрэ саг ерэхэнь! Худалдажа абааша, худалдаашашы дэмы оролдолго гаргана, юуб гэхэдэ, Бурханай уур хилэн хүн бүхэн дээрэ бууха. ¹³Наймаша ямаршые хүн гээһэн зөөриее бусааха саггүй байха, хосорхо, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурханай уур хилэн хүн бүхэниие дайраха. Муу ябадалтай зон

амиды мэндэ удаан ябахгүй. ¹⁴ Бүрээгэй абьян дуулдаха, хүн бүхэн бээ зэхэхэ. Харин хэншье дайн дажарта мордохогүй, юуб гэхэдэ, Бурханай уур хилэн хүн бүхэниие дайраха.

¹⁵ Байлдаан тулалдаан үйлсэ, талмайнуудаар дэлгэрхэ, үбшэ хабшан, үлэсхэлэн хоохон байдал гэр байранууд соо үзэгдэхэ. Хүдөө нютагуудаар байгааша хүн тулалдаанда алдалан унаха, хото соо байгаашад туража, үбшэлжэ үхэхэ. ¹⁶ Талын гулабхаа аад, айжа, хада уула руу нийдээшэ гулабхаа мэтэ зон хаданууд руу гүйлдэн ошохо. Тэдэ бултадаа өөр өөрынгөө гэм бурууе гэмшэн ёлолдохо. ¹⁷ Бултанай гар нуларжа, үбдэгүүдынь шэшэрэлдэхэ. ¹⁸ Тэдэ өөһэдыгөө таараар орёон, айжа шэшэржэ байха. Толгойнуудынь хюһаатай, ехэ доромжолуулагданхай тэдэ байха. ¹⁹ Алта, мүнгээ тэдэ бог шорой мэтээр газаа хаяха, юуб гэхэдэ, Эзэн Бурханай хилэнсэгтэ үдэр алта, мүнгэниинь тэдэниие абархагүй. Баялигаар тэдэ хүсэлөө бээлүүлжэ шадахагүй, гэдэһээ садхааха бэшэ, алта, мүнгэнһөө боложо тэдэ нүгэл үйлэдөө бшуу. ²⁰ Тэдэ алта, мүнгөөрөө ехэ омогорходог, бардамладаг бэлэй. Жэгшүүрилтэ онгонууды тэрээгээр бүтээгээ. Тиимэһээ Эзэн баялигыень өөһэдтэнь таарамжагүй жэгшүүрилтэ муухай болгобо.

²¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Хариин зондо баялигыень үгэхэб. Гэмтэд баялигыень абажа, бузарлаха. ²² Минии үмэгшэлэн хамгаалдаг нангин үргөө руу дээрмэшэдэй орожо, бузарлажа байхада, Би наалта хэхэгүйб, хамгаалхагүйб. ²³ Газар дэлхэй алалсаан хюдальсаанаар дүүрэнхэй, хотонууд хүсэрхэлөөр халинхай, юрэдөө, бүхы юумэн эхи-эмхигүй болоо. ²⁴ Эгээл муу муухай үндэһэ арадууды иишэнь асархаб, гэр байрануудыетнай эзэмдүүлхэб. Мүргэдэг нангин газарнуудыетнай тэдэ арадууд бузарлаха, тиихэдэ эгээл шанга зонтой бардамлахаяа болихо. ²⁵ Зоболон ерэжэ байна. Таанад амгалан байдал бэдэрбэшье, олохогүйт. ²⁶ Гай тодхор дээрэ дээрэһээ ерэжэ байха, муу нураг суу хойно хойноһоо дуулдаха. Лүндэншэдые үзэл үзэхыень гуйжа байхат. Санаартан зоние хургаха юушьегүй, аха захатан хэлэхэ нэгэшье зүбшэл заабаригүй байха. ²⁷ Хаан гашуудан уйдан байха, тайжа айн хүрдэхэ, зон айн шэшэрэлдэхэ. Хэһэн үйлэ хэрэгүүдэйтнай хэмээр таанадые хэһээхэб, ондоо зоние яагаад шүүдэг хэмта, тон тиимээр таанадые шүүхэб. Тиигэжэ таанад Намайе Эзэн гээд ойлгохот.

Эзэкээл дахин үзэл харана

8¹ Сүлэлгэдэ байһанай зургаадахи жэлэй зургаадахи харын табадахи үдэр Иудын хан түрын ахаматууд намтай хамта гэртэмни

нуужа байгаа бэлэй. Гэнтэ Эзэн Бурханай хүсэ шадал намда халин ороо хэн. ² Хүнэй түхэлтэй гал дүрсэ харабаб. Уусаһаань доошоо гал, уусаһаань дээшээ ялагар гуулин мэтэ тэрэ дүрсэ яларжа байгаа. ³ Тэрэ гарай дүрсэ мэтэ юумээс харбайгаад, намайе үһэнһөөм абаба. Тиигээд Бурханай Һүлдэ намайе агаарта үргэжэ, Иерусалим руу абаашаба. Нангин үргөөгэй дотор хашаагай хойто бартаануудай хажууда табяатай Бурханда харша онгоной байгааша газар руу Тэрэ намайе асарба. ⁴ Хэбаар голой эрьедэ байхадаа харагша гоё найхан гэрэл туяа, Эзэн Бурханай заларһые гэршэлэгшэ гэрэл туяа, би тэндэ хараа хэм. ⁵ Бурхан намда айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Хойто зүг руу харыш.

Хойто зүг руу харабаб. Үргэлэй шэрээгэй хажуудахи бартаануудай дэргэдэ байгааша тэрэ үнөөхи Бурханда харша онгониие обёорбоб.

⁶ Эзэн Бурхан айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Юун боложо байһые харана гүш? Израилиин улад зоной хэжэ байгааша жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые харыш. Иигэжэ тэдэ Намайе нангин үргөөһөөм холодуулна. Энээнһээшье муу муухай үйлэ хэрэгүүдые үзэн харахаш.

⁷ Удаань Тэрэ намайе дотор хашаагай үүдэнүүд руу абаашажа, ханада байгааша нүхэ харуулаа хэн. ⁸ Тэрэ иигэжэ айладхаа:

– Хүнэй үри Эзэкээл, ханые эндэ бүри нүхэлжэ, нүгөө таладань гара.

Би хана улам нүхэлөөд, саашаа гарахадам, ямаршьеб үүдэн харагдаба. ⁹ Тэрэ иигэжэ айладхаба:

– Орожо, тэндэ хэжэ байгааша жэгшүүритэй муухай юумэнүүдые харыш.

¹⁰ Тиихэдэнь би оробоб. Элдэб мүлхидэг, юрэдөө, сээртэй бузартай амитадай олон дүрсэнүүд, Израилиин улад зоной мүргэдэг элдэб онгонууд ханада зураатай байба. ¹¹ Израилиин далан удамаршад, Шапаанай Язаанияя хүбүүнтэй хамта, тэдэнэй урда зогсожо байна, хүн бүхэнэй гарта бойпуур, уталгын утаан анхилан дээшээ бааяжа байба.

¹² Бурхан намһаа асууба:

– Хүнэй үри Эзэкээл, Израилиин ахамдуудай нюусаар юу хэжэ байһые харана гүш? Дүрсэ зураатай өөһэд өөһэдынгөө таһалганууд соо тэдэнэй юу хэдэгыг харана гүш? «Эзэн маанэдые анхарнагүй, энэ орон нютагыг орхёо» гэжэ тэдэ өөһэдынгөө үйлэ хэрэгүүдые сагааруулхаяа оролдоно.

¹³ Удаань Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

– Саашадаа ши тэдэнэй энээнһээшье бүри муухай жэгшүүритэй юумэ хэжэ байһые харахаш.

¹⁴ Тиигээд Тэрэ намайе нангин үргөөгэй хойто бартаанууд руу асарба. Би тэндэ Таммууз бурханай эсэс болоһондо уйдан гашуудан байгааша эхэнэрнүүдые харабаб.

¹⁵ – Хүнэй үри Эзэкээл, харана гүш? Энээнһээшье жэгшүүритэй муухай юумэ харахаш, – гэжэ Тэрэ айладхаба. ¹⁶ Тиигээд Тэрэ намайе нангин үргөөгэй дотоодо хашаа руу оруулба. Тэндэ үүдэнэй болон үргэлэй шэрээгэй хоорондо нюргаараа Эзэнэй нангин руу, нюураараа зүүн зүг руу зогсон, мандажа байгаа наран руу мүргэжэ байгааша хорин табан хүн харагдаба.

¹⁷ – Хүнэй үри Эзэкээл, харана гүш? Иудын хан түрын улад зоной эндэ хэжэ байгааша жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдынь багадаад, газар дэлхэйе тэдэ хүсэрхэл, алалсаагаар дүүргэбэ. Тэдэ Намайе дахин сухалдуулхаяа һанана, элдэб янзаар онгонуудта мүргэнэ. ¹⁸ Тиимэһээ тэдэ Минии уур хилэнгэй бүхы хүсье мэдэрхэ! Хайрлахагүйб, энэрэл үзүүлхэгүйб! Намайе гуйжа хашхаралдаашье хаань, Би тэдэниие шагнахагүйб!

Иерусалимай зониие хэһээхэ тушаа Эзэн захирба

9 ¹ Эзэн Бурханай угаа шангаар иигэжэ айладхахые дуулабаб:
– Хотые хэһээгшэд дайнай зэбсэг баряад наашаа ерэг лэ.

² Тиихэдэнь тэрэ дары зургаан хүн нангин үргөөгэй гадаа хойто бартаануудһаа зэр зэбсэгээ баряад ерэбэ. Тэдэнэй дунда маалинга хубсаһа үмдэнхэй, бүһэдөө бэшэлгын хэрэгсэлнүүдтэй нэгэ хүн ябалсаа. Тэдэ ерэжэ, үргэлэй гуулин шэрээгэй хажууда зогсобо.

³ Тиихэдэнь Израилиин Бурханай херүүбүүд дээрэ оршоһон алдар соло нангин үргөөгэй богоһо руу шэлжэрбэ. Эзэн Бурхан маалинга хубсаһа үмдэгшэ, бүһэдөө бэшэлгын хэрэгсэлнүүдые зүүгшэ хүниие дуудаба. ⁴ Тэрээндэ Эзэн иигэжэ айладхаба:

– Иерусалим хотые бүхыдэнь ябажа, хото соо боложо байгааша жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые буруушаан, ханаагаа зобожо байгааша зониие шэлэн, магнай дээрэнь тэмдэг таби.

⁵ Бэшэ зон тушаа Бурханай иигэжэ айладхахые дуулаа һэм:

– Хото соогуур хойноһоонь ябажа, хайрлангүй, үмэгшэлэнгүй тэдэ зониие алагты. ⁶ Хүгшэн зониие, залуушуулые, эхэнүүдые, хүүгэдыешье алагты. Харин магнай дээрээ тэмдэгтэй зондо гар бү хүрэгты. Нангин үргөөһөөм эхилэгты.

Тиигэжэ нангин үргөө соо байгааша ахамадуудһаа тэдэ эхилбэ. ⁷ Бурхан иигэжэ тэдээндэ айладхаба:

– Нангин үргөө бузарлагты! Үхэһэн зоной бээнүүдээр хашааень дүүргэгты! Гараад эхилэгты!

Тиигээд тэдэ гаража, хото соо зониие хюдажа эхилбэ. ⁸ Аалсаан боложо байхада би гансаараа үлөөд, газарта унажа, иигэжэ хашхарбаб:

– Эзэн Бурхан! Иерусалимда Та иимэ ехээр уурлаа гээшэ гүт? Израилиин бүхы зониие хюдахатнай гээшэ гүт!

⁹ Тиихэдэм Эзэн иигэжэ харюусаба:

– Израилиин болон Иудын хан түүрын улад зон угаа ехэ зэмэтэй. Тэдэ газар дэлхэй дүүрэн алалсаа хюдалсаа үүдхэжэ, Иерусалим хотые гэмтэ ябадалаар дүүргээ. Намае, Эзэниие, орон нюотагһаань арсажа, өөһэдыень харалсахаа болиһон тухаймни тэдэ хэлэнэ. ¹⁰ Тиимэһээ Би тэдэниие хайрлахагүйб, энэрэл үзүүлхэгүйб. Хэһэн юумыень өөһэд-тэнь амасуулхаб.

¹¹ Тиигэһээр байтар маалинга хубсаһа үмдэгшэ, бүһэдөө бэшэлгын хэрэгсэл зүүгөөшэ хүн бусажа, Эзэндэ:

– Танай захиралтые дүүргээб, – гэжэ дуулгаба.

Эзэн Бурханай алдар соло нангин үргөөһөө гаран ошобо

10¹ Херүүбүүдэй* толгой дээгүүр агаар мандал байгаа бэлэй. Би тэрээн руу харахадам, мандал дээгүүр сапфир шулуугаар бүтээһэн хан шэрээ мэтэ юмэн байгаа һэн. ² Маалинга хубсаһа үмдэһэн хүндэ Бурхан иигэжэ айладхаба:

– Херүүбүүд доро байһан эрьелдэгшэ сахаригууд хоорондуур орожо, аһажа байгаа нүүрһэ гар дүүрэн адхажа абаад, хото соогуур сасан хая.

Минии хараһаар байтар тэрэ хүн захиралтыень дүүргэхээе ошобо.

³ Тэрэнэй нангин үргөө руу ороходонь херүүбүүд үргөөгэй баруун талада зогсожо байгаа. Дотор хорёо үүлээр хушаатай һэн. ⁴ Эзэнэй алдар соло херүүбүүдһээ нангин үргөөгэй богоһо руу шэлжэрэн бууба. Нангин үргөө үүлээр дүүрбэ, дотоо хашаа Эзэнэй алдарай туяа гэрэлээр ялараа һэн.

⁵ Херүүбүүдэй далинуудай абяае гадаа хашаа соошые дуулахаар байгаа һэн. Энэ шууяан Түгэс Хүсэтэ Бурханай хоолой мэтэ дуулдаа бэлэй.

⁶ Херүүбүүд доро эрьелдэгшэ сахаригуудай хоорондоһоо аһажа байгаа нүүрһэ абаха тухай захиралта Бурхан маалинга хубсаһа үмдэһэн хүндэ үгэжэ, тэрэнь сахаригуудай хоородо ороходонь, ⁷ тэдэ амитадай нэгэн гараа гал руу харбайжа, тэрэ хүндэ адха гал нүүрһэ гарнуудтань хэжэ үгөө бэлэй. Тиигээд аһажа байгаа нүүрһэ абаад, хүн гаража ошоо бэлэй.

⁸ Херүүбүүдэй далинууд доро гарнууд байна гэжэ харагдаа һэн.

⁹ Мүн лэ минии харахада, херүүб бүхэнэй дэргэдэ сахариг, дүн хамта

* **10:1** Херүүбүүдэй – эндэ иигэжэ 1-дэхи бүлэгтэ хэлэгдэһэн далитай амитад нэрлэгдэнэ.

дүрбэн сахариг байгаа. Тэдэ сахаригууд молор эрдэни шулуугаар хэгдээн мэтээр харагдаа. ¹⁰ Тэдэ сахаригууд аб адлихан, нэгэ сахариг нүгөөдэ руу хэгдэнхэй мэтээр харагдаа хэн. ¹¹ Тэдэ амитад хүдэлхэдөө, өөһэдынгөө эрьһэн зүг руу ябаха аргатай, толгойнгоо хазайһан тээшэ ябажа, ябууд дундаа хойшоо эрьһэнгүй ябаа хэн. ¹² Бүхы бэенүүдын, нюргануудын, гарнуудын, далинуудын, сахаригуудын дууһан нюдөөр дүүрэнхэй байгаа. ¹³ Сахаригуудай эрьлдэхэ тушаа захиржа байгша абяа би шагнаа хэм. ¹⁴ Амитан бүхэн дүрбэн нюуртай: нэгэдэхи нюурын бухын, хоёрдохинь хүнэй, гурбадахинь арсаланай, дүрбэдэхи нюурын бүргэдэй нюур бэлэй.

¹⁵ Хэбаар голой эрьедэ минии харагша амитад энэл мүн хэн. Херүүбүүд агаарта дэгдэжэ, ¹⁶ саашалба, сахаригууд тэдэнтэй хамта мухарин ябаба. Нийдэхэээ далинуудаа дэбихэдэнь, сахаригууд тэдэнтэй хамта мухарилдан ябаа хэн. ¹⁷ Амитадай тогтоходонь, сахаригуудшые тогтоно, нийдэхэдэнь, сахаригууд мүн лэ хамта нийдэнэ, юуб гэхэдэ, амитадай хүр хүлдэ тэдээндэ захиран ябаа бэлэй.

¹⁸ Эзэнэй алдар соло нангин үргөөгэй богоһо дээрһээ хүдэлжэ, херүүбүүд дээрэ заларба. ¹⁹ Херүүбүүд далинуудаа дэбижэ, газарһаа дээшэ дэгдэн нийдэбэ. Би тэдэниие адаглан байгаа хэм. Сахаригуудшые тэдэнэй хажууда эрьлдэн нийдээ бэлэй. Тэдэ нангин үргөөгэй зүүн бартаануудай хажууда тогтобо, Израилин Бурханай алдар соло дээгүүрнь заларан туяаран байгаа хэн. ²⁰ Хэбаар голой дэргэдэ Израилин Бурхан доогуур минии харагша үнөөхи тэдэл амитад эдэ мүн бэлэй. Херүүбүүд гээд би мүнөө таняа хэм. ²¹ Амитан бүхэн дүрбэн нюуртай, дүрбэн далитай, дали бүхэн доронь хүнэй гартал адли гарнууд байгаа хэн. ²² Тэдэнэй нюурнууд Хэбаар голой хажууда минии харагша нюурнуудтал тон адли бэлэй. Амитан бүхэн хараһан тээшээ сэхэ ябаа хэн.

Эзэкээл удамаршадые гэмнэнэ

11 ¹ Бурханай хүлдэ намайе үргэжэ, Эзэн Бурханай нангин үргөөгэй зүүн бартаанууд руу асарба. Тэндэ хорин табан хүниие, тэдэнэй тоодо арад түмэнэй удамаршад болохо Аззуурай хүбүүн Язаанияае, Бэнайяа гэгшын хүбүүн Пэлаатияа гэгшэдые харабаб. ² Бурхан намда иигэжэ айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Эдэ зон муу юумэ түсэблэн байдаг, хотын зондо муу зүбшэл үгэдэг. ³ Хото хадаа тогоондо адли, бидэ тэрээн соо шанагдажа байгааша мяхан гээшэбди, тогоон маанадые галһаа халхална, тиимэһээ гэр байрануудые барижал байя гэжэ тэдэ хэлэнэ. ⁴ Энээнэйн түлөө ши, хүнэй үри Эзэкээл, тэдэниие гэмнэн, лүндэн таби!

⁵Эзэнэй Һүлдэ намда халин орожо, улад зондо иимэ мэдээсэл дам-жуулхыемни Эзэн захирба:

– Израилиин арад түмэн, таанадай нэгэ юумэ хэлэжэ байдагые, теэд ондоо юумэ сэдхэжэ байдагые Би мэдэнэб. ⁶Таанад энэ хото соо угаа олон зоние алаат, тиимэхээ үйлсэнүүд үхэхэн хүнэй бэеэр дүүрэнхэй. ⁷Тиимэхээ Би, Эзэн Бурхан, таанадта иимэ юумэ дуулганаб: энэ хото шанажа байһан тогоон, шанагдажа байһан мяхан гэбэл, тэдэ алаһан зонойтнай һэенүүд болоно. Таанад эндэ байхагүйт, Би хото сооһоо таанадые гарган хаяхаб! ⁸Һэлмэхээ айдаг гүт? Һэлмэ баринхай сэрэгые таанад руу асархаб! ⁹Хотоһоо таанадые гаргажа, хариин зоной мэдэлдэ үгэхэб, таанадые алаха тухай шиидхэбэри гарган шүүбэрлэхэб! ¹⁰Орон нютагтатнай болоһон байлдаануудта хосорон халахат. Тиихэдээ таанад бултадаа Намае Эзэн гээд мэдэрхэт. ¹¹Гал дүлэнһөө мяха тогооной халхалдагтал хото таанадые халхалжа аршалжа байхагүй. Израилиин газар дайдада хаанашье байгаа хадатнай Би таанадые хэхэхэб! ¹²Тиигээд таанад Намае Эзэн гээд мэдэдэг болохот. Таанад эрьен тойрон ажаһуугааша үндэһэ яһатанай ёһо гуримаар ажаһуужа байгаат, Минии хуулинуудые, ёһо гуримуудые сахяагүйт.

¹³Минии лүндэн табижа байха үедэ Бэнайяа гэгшын хүбүүн Пэлаатияа наһа барашаба. Би газарта нюураараа унан, иигэжэ хашхаран орилон байгаа нэм: «Халаг, Эзэн Бурхамни! Израилиин бүхы зоние дууһан хюдаха гэжэ байна гээшэ гүт?!»

Найдалай ошон

¹⁴Эзэн намда иигэжэ айладхаа бэлэй:

¹⁵– Хүнэй үри Эзэкээл, Иерусалимда мүнөө ажаһуугаашад сүлэлгэдэ байгааша шинии аха дүүнэр, шинии уг удам, юрэдөө, Израилиин бүхы зон тушаа иигэжэ хэлэнэ: «Эзэндэ тэдэнэй мүргэхэнь холо. Эзэмдэн байхыемнай Тэрэ энэ газар уһа маанадтал үршөөгөө бшуу». ¹⁶Эдээндэ Минии иигэжэ айладаһые дуулга: «Би тэдэниие ондоо арадууд руу абаашан, ондоо орон нютагуудаар тараагаашье наа, ошоһон газарнуудтань Би Өөрөө түр зуура тэдэнэй Һүмэ болооб». ¹⁷Ушөө иигэжэ дуулгаарай: «Би, Эзэн Бурхан, таран сасаһан орон нютагууднаа тэдэниие суглуулжа, Израилиин газар уһые үгэхэб».

¹⁸Тэдэ бусахадаа, тэрэ газарһаа жэгшүүритэй муухай онгонуудые үгы хэн хаяха. ¹⁹Би тэдээндэ ондоо зүрхэ, ондоо сэдхэл үршөөхэб, үсэд шулуун зүрхыень абажа, үгэ дууламгай зүрхөөр нэлгэхэб. ²⁰Тиигээд тэдэ Минии хуулинуудые сахиха, Минии ёһо гуримуудые дүүргэжэ ябаха. Тэдэ Минии арад түмэн, Би тэдэнэй Бурхан болохоб. ²¹Харин

жэгшүүритэй муухай онгонуудта мүргэдэг зоние хэһээхэб. Энэ бол-бол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

²² Хөрүүбүүд дала дэбижэ, дэгдэн ниидэбэ, сахаригуудшые хажуудань эрьелдэн ябалсаа бэлэй. Израилиин Бурханай алдар соло дээгүүрнь туяаран байгаа хэн. ²³ Тэрэ алдар соло хотоһоо холодожо, зүүлжээ шэглэн, хада уула дээгүүр тогтон заларба. ²⁴ Тиигээд үзэгдэл соо Бурханай Һүлдэ намайе үргэжэ, Вавилоондо сүлэлгэдэ байгааша улад зондо абашаа хэн. Удаань үзэгдэл үгы болошобо. ²⁵ Эзэнэй намда харуулһые, айладханые би сүлэлгэдэ байгааша зондо дууһан хөөрэжэ үгөө бэлэйб.

Ерээдүй хандарал тухай

12¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Үгэ дууладаггүй зоной дунда ажаһуу-наш. Тэдэ нюдэтэй аад, юушые харадаггүй, шэхэтэй аад, юушые дуу-ладаггүй, юуб гэхэдэ, үгэ дуулахаяа һананагүй. ³ Тиимэһээ ши, хүнэй үри Эзэкээл, сүлэлгэ руу нүүхэдэ хэрэгтэй болохо зөөриез бэлдэжэ, бүрэг бараг болоогүйдэ, гэгээн сагаан үдэр дунда, хараһаар байтарнь гаргаарай. Ондоо газар руу нүүхыешни тэдэ хаража байг, тиихэдэ тэдэ үгэ дууладаггүйгөө ойлгохо аалам. ⁴ Сүлэлгэдэ хэрэгтэй зөөриез үдэр-төө хараһаар байтарнь бэлдээд, сүлэлгэдэ ошохоёо үдэшэлэн хараһаар байтарнь гараарай. ⁵ Хараһаар байтарнь хана нүхэлжэ, зөөриез тэрэ нүхөөр гаргаарай. ⁶ Хаража байхадань үдэшин бараагаар зөөриез үр-гэлөөд, хайшаашые ошоһоноо харахагүйгөөр нюдэ нюураа бүтүүлээд, гаража ошоорой. Ши хадаа Израилиин арад түмэндэ Минии харууһан дүлгэ тэмдэг болонош.

⁷ Тиигэжэ би захирһанайнь ёһоор хээ һэм. Үдэр байхада би өөрын зөөриез сүлэлгэдэ хэрэгтэй ашаан мэтээр гаргабаб. Тиигээд үдэшэ, хараһы боложо байхада гараараа ханада нүхэ нүхэлжэ, зоной хараһаар байтар ашаагаа мүр дээрээ үргөөд ошобоб.

⁸ Нүгөөдэ үглөө Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

⁹ – Хүнэй үри Эзэкээл! Үгэ дууладаггүй тэрэ Израилиин зоной мүнөө шамһаа «Юу хэжэ байнабта?» гэжэ асуухада, ¹⁰ иигэжэ Эзэн Бурхан айладхаа гээд тунхагла: энэ хадаа Иерусалимда захиржа байгааша ноёндо болон тэндэ ажаһуугааша Израилиин бүхы арад түмэндэ хамаатай мэдээсэл гээд хэлээрэй. ¹¹ «Би хадаа таанадта дүлгэ тэмдэг болоноб» гээд хэлэ. Шинии энэ хэжэ байгааша зүйл тэдэнтэй тохёолдохо. Сүлэлгэ руу тэдэ туугдаха, баряанда абтаха. ¹² Тэдэниие захирагша ноён хараһыда зөөриез мүртөө үргэлөөд, гаража ошохо.

Гаража ошохынь тула тэрээндэ ханые хандаргаха. Тэрэ нюураа бүтүүлхэ. Иигэжэ тэрэ хайшаа ошожо ябаһанаа харахагүй. ¹³ Би тэрээн дээрэ Өөрынгөө гүльмэ хаяжа, барихаб. Тиигээд Вавилоон руу абаашахаб, гэбэшье тэрэ Вавилоной орон нюотаг харангүй гээгдэхэ. ¹⁴ Тэрэниие хүрээлэгшэ түшэмэлнүүдые, зүбшэгшэдыень, бэеын хамгаалдаг сэрегшэдые найман зүгөөр сасан тараахаб. Тиигээд тэдэниие алахаяа зон бэдэрхэ. ¹⁵ Иигэжэ Минии тэдэниие үндэнэ яһатадай дундуур, ондоо улас түрэнүүдээр тараахада, тэдэ Намаие Эзэн гээд мэдэдэг болохо. ¹⁶ Үсөөхэн зониинь дайн дажарһаа, үлэн хооһон байдалһаа, үбшэ хабшанһаа аршалан амиды мэндэ үлөөхэб. Тиихэдэм тэдэ ондоо үндэнэ яһатанай дунда байхадаа ямар жэгшүүрилтэ үйл хэрэгүүдые хэһэнэ ойлогожо, Намаие Эзэн гээд баталан гэршэлхэ.

¹⁷ Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

¹⁸ – Хүнэй үри Эзэкээл! Эдэ эдихэдэ шэшэржэ, уһа уухадаа айн хүрдэн уу. ¹⁹ Минии, Эзэн Бурханай, орон нюотагтаа үшөө ажаһуужа байгааша Иерусалимай улад зондо иигэжэ тунхаглаһыемни дуулга: тэдэ эдэ барихадаа шэшэржэ, уһа уухадаа айжа хүрдэжэ байха. Муу муухай хэрэгүүдэйн түлөө газарын гандан хатажа, таряан ургахагүй. ²⁰ Олон зонтой хото нуурунуудын хандаргагдаха, орон нюотагын хооһорхо. Тиихэдэ тэдэ Намаие Эзэн гээд мэдэрхэ.

²¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

²² – Хүнэй үри Эзэкээл! «Саг ябажал байха, харин уридшалан айладхаһан лүндэнүүд бэлүүлэгдэнэгүй» гэнэн үгэнүүдые зон юундэ дабтанаб, юундэ зүйр үгэ тэрэ болооб? ²³ Намаие, Эзэн Бурхание, иигэжэ айладхана гээд тэдээндэ хэлэ: тэрэ зүйр үгы үгы хэхэб, Израиль соо тэрэ бэшэ дуулдахагүй. Тэрэнэй орондо тэдэ иимэ үгэнүүдые дабтадаг болог лэ – «саг ерэжэ, уридшалан хэлээшэ юумэн бэлүүлэгдэжэ эхилбэ!» ²⁴ Израилин улад зоной дунда худал үзэгдэл хараха ушар, хуурмаг зүн, лүндэн табиха гээшэ бэшэ гарахагүй. ²⁵ Би, Эзэн, тэдэнтэй хөөрөлдэхэб, тиигээд Минии айладхал бэлүүлэгдэхэ, удаархагүй. Үгэ дууладаггүй зон, танай наһанай үргэлжэлдэ Би айладхаһанаа бэлүүлхэб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

²⁶ Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

²⁷ – Хүнэй үри Эзэкээл! Үзэнэн үзэлшни болон табиһан зүншни бөөлдэхэнэ үды, хэзээ нэгэтэ, олон жэлнүүдэй үнгэрһэнэй удаа бөөлдэхэ гэжэ Израилин улад зон ханажа байна. ²⁸ Тиймэһээ тэдээндэ Минии, Эзэн Бурханай, иигэжэ айладаһые дуулга: «Минии нэгэшье үгэ удаархагүй. Айладхални тэрэ дары бэлүүлэгдэхэ. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, тунхаглана мүн!»

Худал лүндэншэд

13¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Минии бэшэ, өөһэдын үгэнүүдые хэлэжэ, лүндэн табижа байгааша худал лүндэншэдые гэмнэн хэлэ. Минии, Эзэнэй, үгэ дуулахыень баадха. ³ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Минии бэшэ, өөрын үгэ хэлэжэ, ямаршые үзэгдэл хараагүй аад, хараабди гэжэ тунхаглажа байгааша худал лүндэншэд гай гасалан амасаха! ⁴ Израилиин улад зон, таанадай лүндэншэд хотын һандарал шулуунууд соо ажаһуугааша үнэгэдтэл адли ямаршые аша туһагүйл. ⁵ Сүмэрһэн ханануудые тэдэ хамгаалнагүй, ханануудые бодхооношьегүй, юрэдөө, Эзэнэй хилэнсэгтэ үдэрэй дайн дажарһаа Израилие хамгаалнагүй. ⁶ Тэдэ худал хуурмагаар үзэл хараабди гэжэ, Минии, Эзэнэй, тэдэниие эльгээгээгүй байхада «Эзэн тунхаглажа байна» гэжэ хэлэжэ, худалаар лүндэн табина. Тиигээд тэдэ өөһэдын үгэнүүдые бээлхэ гээд зониие дэмы найдуулна. ⁷ Тиимэһээ Би тэдэниие иигэжэ һэргылнэб: хараһан үзэлтнай худал, уридшалан хэлээшэтнай худал! Тэдэ Минии үгэнүүд гээд хэлэнэт, харин Би таанадта юушые айладхаагүйб!

⁸ Тиимэһээ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Таанад худалаар хэлэнэт, үзэлтнайшые худал. Тиимэһээ Би таанадай урдаһаа тулахаб. ⁹ Худал үзэл үзэдэг, уридшалан хэлэнэбди гэжэ худал тунхагладаг лүндэншэдые Би хэхээхэб. Минии улад зоной зүбшэжэ байхада тэдэ хамта байлсахагүй, нэрэнүүдынь Израилиин арад түмэнэй тоо бүридхэл соо бэшэгдэхэгүй, һөөргөө Израилиин газар уһан руу тэдэ бусахагүй. Тиихэдээ тэдэ Намайе Эзэн Бурхан гээд мэдэхэ. ¹⁰ Бүгэдэ юумэн амгалан тайбан гэжэ хэлэн, тэдэ Минии арад түмэниие мэхэлнэ. Амгалан тайбан юумэн үгы! Арад зоноймни бата бэшэ хана барихадань, тэдэ ерэжэ сагаанаар будана. ¹¹ Тэрэ худал лүндэншэдтэ ханань унахаяа байна гэжэ дуулга. Аадар бороо эльгэхэдэмни, мүндэр тэрэниие сохихо, шанга һалхин үлеэхэ. ¹² Ханын унахада, «будаһантнай хаанаб?» гэжэ хүн бүхэн таанадһаа асууха.

¹³ Тиимэһээ Эзэн Бурхан иигэжэ тунхаглана:

– Уур сухал дундаа Би шанга һалхи, аадар бороо, мүндэр эльгэжэ, хана унагаахаб. ¹⁴ Таанадай будаһан ханые унагаахаб, тиихэдэмни байрань харагдаха. Тэрэнтэй хамта таанадшые хосорхот. Тиихэдээ Намайе Эзэн гэжэ мэдэхэт. ¹⁵ Ханада, мүн тэрэниие будагшад дээрэ уур хилэнгээ шэглүүлхэб. Хана үгы болоо, тэрэниие будагшадшые үгы гээд таанадта дуулгахаб. ¹⁶ Тэдэ Израилиин худал лүндэншэд Иерусалимда бүхы юумэн һайн гэжэ худал лүндэн табижа, худал үзэгдэлнүүдые

тунхаглажа байгаа. Тээд хайн юумэн оройдоошые угы ха юм! Энэ бол бол Би, Эзэн Бурхан, айлрадхана мүн!

¹⁷ Эзэн иигэжэ айлрадхана:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Арад түмэнэйшни дунда уридшалан юумэ хэлэдэг эхэнэрнүүдые анхара. Тэдээндэ хэхээгдэхэт гэжэ дуулга. ¹⁸ Эзэн Бурхан иигэжэ айлрадхана гээд соносхо: «Элдэб янзын хахилай зүйлнүүдые, шэдитэ бүд бугааг, толгойдоо нэмэрхэ шэдитэ нэмэргэнүүдые таанад оёжо, бусад зоние зонхилхо хүсэ засаг хэн нэгэндэ үгэнэбди гэжэ хананат. Минии арад зоной ами наһые зонхилон байхабди, өөрынгөө аша туһада энээниие хэрэглэхэбди гэжэ хананат, тээд иигэжэ шадахагүйт! ¹⁹ Адха таряанай, зүһэм хилээмэнэй түлөө таанад Намайе арад зоноймни урда бузарланат. Амиды мэндэ үлэхэ зоние аланат, үхэхэ зоние амиды байлганат. Арад түмэндэм худал юумэ дуулганат. ²⁰ Ами наһа, үхэл хаталые хинан хүтэлбэрилэн байхаяа һэдэн, таанад шэдитэ бугаагуудые хэрэглэнэт. Би тэдэ юумыетнай үзэн яданаб! Би тэрэ бугаагуудые таһа татажа, барижа байһан хүнүүдыетнай сүлөө табихаб. ²¹ Нэмэргэнүүдыетнай удара татахаб, иигэжэ Минии арад түмэн таанадай нүлөөнһөө сүлөө болохо. Тиихэдэм таанад Намайе Эзэн гээд мэдэрхэт. ²² Минии дайрангүй орхихоёо ханаһан арюун сэбэр ябадалтай зондо таанад хаад хэнэт. Харин муу муухай ябадалтай зоние муу ябадалтай зандаа үлэхэдэнь урмашуулжа, дэмжэжэ байнат. ²³ Тиимэһээ таанадай худал үзэл үзэхые, худалаар уридшалан юумэ мэдэхые Би болуулхаб. Таанадай хабарһаа арад зоноо абархаб. Иигэжэ Намайе Эзэн гээд мэдэрхэт».

Бурхандаа һөөргөө эрьехэ тухай

14 ¹ Эзэн Бурханай зарлиг мэдэхээ Израилиин нэгэ хэды ахамадууд нам руу ерэжэ, урдамни хууба. ² Эзэн намда иигэжэ айлрадхаа бэлэй:

³ – Хүнэй үри Эзэкээл! Эдэ зон зүрхэ сэдхэлээ онгонуудта зорюулжа, гэмтэ зам шэлэнхэй. Тиигээд мүнөө болоходо тэдээндэ зүбшэл үгэхэ гэжэ Намайе ханана гү? ⁴ Тэдээнтэй ши хөөрэлдэжэ, Минии, Эзэн Бурханай, иимэ айлрадхал дуулга: «Израилиин арад зоной хэн нэгэн онгонуудта мүргэжэ, Минии урда гэм үйлэдэжэ байһан аад, лүндэншэдэ ерэжэ, Намһаа зүбшэл заабари эрибэл, ямаршые харюу дуулахагүй! ⁵ Тэдэ онгонуудта мүргэхэдөө, Намһаа холодоо, энээниие Израилиин арад түмэн ойлгохо бээ гэжэ найданаб».

⁶ Тиимэһээ мүнөө Минии, Эзэн Бурханай, иигэжэ тунхаглаһые тэдээндэ дуулгагты: гэмээ наманшалагты, жэгшүүритэй муухай

онгонуудаа орхигты. ⁷ Израилийн хэн нэгэнэй гү, али тэдээнтэй хамта ажаһуудаг ерүүл зоной Намһаа буруу хаража, онгонуудта мүргэжэ эхилээд, удаань Минии харюу мэдэхээ лүндэншэдэ ерэхэдэнь, Би тэдээндэ харюу үгэхэгүйб! ⁸ Би тиимэ хүнэй урдаһаа тулахаб! Тиигээд тэрэ зоной наадан, ябаган зугаа үгэ болохо, Минии арад түмэнэй дундаһаа үгы хэхэб. Тиихэдэм таанад Намае Эзэн гээд мэдэхэт. ⁹ Тиихэдэ Минии нэрэхээ худал үгэнүүдые дуулгажа байгша лүндэншые Би арад түмэнэйнгөө дундаһаа үгы хэхэб. ¹⁰ Тэдэ хоюулаа хэхээгдэхэ: асуужа байгааша хүншые, худал үгэнүүдые хэлэгшэ лүндэншэшые. ¹¹ Израилийн улад зоной Намһаа холодохогүйн, өөрыгөө элдэб муу муухай хэрэгүүдээр бузарлахагүйн тула Би иимэ юумэ хэхэб. Тэдэ Минии арад түмэн, Би тэдэнэй Бурхан байха ёһотойб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Нүгэлтэй улас түрын саашанхи хуби заяан тухай

¹² Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

¹³ – Хүнэй үри Эзэкээл! Хэрбээ ямар нэгэ улас түрын Намда урбажа, нүгэл үйлэдөө хаань, Би тэрээн руу гараа харбайжа, эдэе хоолыень абаржа, үлэхэлэн хоһон байдал тогтооход. Иигэжэ Би улад зонииень, мал адууень хюдажа эхилхэб. ¹⁴ Ной, Даниил, Иоов гэдэг гурбан хүнэй тэндэ ажаһуугаашые хаань, зүб арюун ябадалынь гансал өөһэдыень абарха. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! ¹⁵ Жэшээн, арьяатаниие тэрэ газар руу эльгээб гэлэйб, тэрэ зониие барижа эдин, орон нютагые хэнэйшые ябахын аргагүй аюултай болгобо гэлэй. ¹⁶ Тэндэ тэдэ гурбан хүн ажаһуугаашые хадаа, гансал өөһэдынгөө ами наһа абарха, үхи хүүгэдээшые абаржа шадахагүй, орон нютаг зэлүүд хоһон болохо. Минии амиды мүн байһантайл адляар иимэ юумэн болохо гэжэ Би баталнаб! ¹⁷ Хэрбээ Минии тэрэ орон нютаг руу дайн дажар эльгэжэ, аймшагта дайнай зэбсэгээр улад зониие, мал хюдажа эхилхэдэм, ¹⁸ тэндэ тэдэ гурбан хүн ажаһуугаашые хаа, хүбүү, басагадаашые абаржа шадахагүй, өөһэдөөл абарагдаха. Иимэ болохо гэжэ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангаригланаб! ¹⁹ Хэрбээ тэрэ орон нютаг руу үбшэ хабша Минии эльгээгээ хаа, уур сухал дундаа олон зониие, мал хюдаа хадам, ²⁰ Ной, Даниил, Иоов тэдэнэй дунда ажаһуугаашые хаа, зүб арюун ябадалаараа гансал өөһэдынгөө ами наһа абарха. Хүүгэдээшые тэдэ абаржа шадахагүй! Иимэ байха гэжэ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангаригланаб!

²¹ Энэ хадаа Эзэн Бурханай айладхал үгэнүүд:

– Эгээл хүндэ дүрбэн хэхээлтээ – дайн дажар, үлэн хоһон байдал, арьяатаниие, үбшэ хабша Иерусалим руу эльгээжэ, улад зониие, мал

тэндэ хюдахаб. ²²Заримашуул өөһэдынгөө хүбүү, басагадые абарха, тиигээд саашадаа тэдэнэй яаж байхые, ямар үйлэ хэрэг хэхые тэдэ өөһэдынгөө нюдөөр хараха даа! Тиихэдээ юундэ Иерусалимые хэ-
һээһыем, тэрээн дээрэ гай тодхор татаһыем тэдэ ойлгохо. ²³Тиихэдэл таанад Минии хэһэн хэрэгүүд зүйтэй гэжэ мэдэхэт. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхаа мүн!

Иерусалим болбол хэндэшье хэрэггүй мүшэр мүн

15 ¹Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
² – Хүнэй үри Эзэкээл! Үзэм модоной мүшэр бусад мододой мүшэрһөө юугээрээшье дээрэ бэшэ. ³Юушьеб дархалхын тула тэрээниие хэрэглэжэ боломоор гү? Хубсаһа хунар үлгэхээе хадааһашье тэрээгээр хэжэ болохоор гү? Үгы! ⁴Гансал гал түлихэдэ тэрэ хэрэгтэй. Хоёр үзүүрынь шатажа, дунда хэһэгынь нүүрһэн болоходо, тэрээгээр ямар нэгэн юумэ хэжэ боломоор гү? ⁵Бүрин бүтэн байхадань юумэ хэжэ боломоор бэшэ байгаа. Мүнөө галда шатаагдаад байхадаа тэрэ бүришье хэрэггүй болоол!

⁶Энэ болбол Эзэн Бурханай айладхал үгэнүүд:

– Ой сооһоо үзэмэй модо абажа, галда шатааһандал, Иерусалимай улад зониие абажа, гал руу хаяхаб! ⁷Хэһээхэб тэдэниие. Нэгэ гал дүлэнһөө гарахадаа, тэдэ нүгөө гал дүлэн руу орожо шатаагдаха. Минии тэдэниие хэһээжэ эхилхэдэ таанад Намайе Эзэн гээд мэдэхэт. ⁸Тэдэнэй Намда урбаһанай түлөө Би энэ орон нютагые зэлүүд хооһон газар болгохоб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхаа мүн!

Иерусалим болбол урбагша эхэнэр мүн

16 ¹Эзэн намтай дахин хөөрэлдэбэ:
² – Хүнэй үри Эзэкээл! Иерусалимда жэгшүүрилтэ хэрэгүүдыень мэдүүлжэ хэлэ. ³Эзэн Иерусалимда иигэжэ айладхана гээд хэлэ: Шинии уг гарбал, түрэнэн тоонто нютагшни Ханаһаан нютаг болоно. Эсэгэтнай эмоор, эхэтнай хээт хүн байгаа. ⁴Шинии түрэн мүндэлхэдэ хэншье хүйһыеш хүндөөгүй, сэбэрлэжэ бэеыеш уһаар угаагагүй, дабаар үрөөгүй, мансыда орёогоогүй. ⁵Эдэ бүгэдын нэгыеньшье хэншье хээгүй, шамайе хайрлаггүй. Харин ши хээрэ тала руу хаягдаа бэлэйш. Юуб гэхэдэ, түрэнэн үдэрһөө эхилэн ши хэндэшье хэрэггүй болоо бэлэйш. ⁶Эрьен ябахандаа Би шинии өөрынгөө шуһан соо мухарин байхыеш хараа нэм. Тиигээд үхэхэ зүбшэл шамда үгөөгүй бэлэйб. ⁷Хээрын ногоон мэтээр шамайе эрхэ сүлөөдэ, хашан харшалангүй ургуулааб. Гоё найхан хүхэтэй, ута үһэтэй залуу басаган болотороо ургааш. Гэбэшье

үшөөл нюсэгэн зандаа байгаа бэлэйш. ⁸ Би дахяад шамайе эрьехэдээ, инаг дуранай наһандаа ябахыеш хаража, хубсаһа-далиингаа хормойгоор нюсэгэн бэеыеш орёон хушаа бэлэйб. Минии болохош гэжэ Би тиихэдэ ехэ тангариглаад, шамтай хэлсээ баталаа һэм. ⁹ Уһа абажа, шамайе шуһанһаа сэбэрлээб, оливын тоһо толгойдош түрхээб. ¹⁰ Угалзатуулан шэрэһэн гоё һайхан хубсаһа, эрхим арһаар оёһон гутал шамда үмдэхүүлээб, үнэтэ лентээр бэеыш орёогооб, торгон нэмэргэ дээрэш хэдэрээб. ¹¹ Ииигэжэ шамайе гоёогоод, гарташ бугааг, хүзүүндэш гоё һайхан зүүдхэл үмдэхүүлээ бэлэйб. ¹² Хамарай, шэхэнэй сахариг, толгойдош гоё һайхан титим бэлэглээ һэм. ¹³ Иигэжэ ши алта, мүнгөөр гоёжо, эгээл һайхан бүд торгоор оёһон, тиихэдэ угалзатуулан шэрэһэн хубсаһа үмдэдэг байгаа бэлэйш. Эрхим шанартай гурилаар барихан хилээмэ, зүгын бала, оливын тоһо эдидэг һэнши. Хатан мэтэ угаа гоё һайхан болоо бэлэйш. ¹⁴ Дэлхэйн арад зоной дунда хаа-хаанагүй шинии гоё һайхан тушаа нураг суу тараа һэн. Би, Эзэн Бурхан, шамайе иимэ гоё һайхан болгоо бэлэйб.

¹⁵ Гэбэшье гоё һайхан болоһоноо ойлгожо, хажуугааршни гарагша бүхэнтэй забхайран унтаж эхилээш. ¹⁶ Үргэлэй обоонуудые өөртөө зохёон түхээржэ, хубсаһанһаа үнгэтэ үртэһэнүүдые таһалаад, тэрэ обоонуудые гоёогоо һэнши. Тиигээд һальхай һамуу ябадал гаргажа, хурисал тэндэ үзэжэ эхилээ бэлэйш. Харин иимэ ушар тэндэ хэзээшье тохёолдохо, гараха ёһогүй байгаал! ¹⁷ Минии шамда үгэгшэ алта, мүнгэн шэмэглэлнүүдые абажа, эрын дүрсэтэй онгонуудые өөртөө дархалжа, ши тэдээндэ мүргэн, ¹⁸ Минии шамда үгэгшэ угалзатуулан шэрэһэн гоё һайхан хубсаһа абажа, тэдэ онгонуудта үмдэхүүлбэш, Минии шамда үршөөгшэ оливын тоһо, уталгануудые тэдэнэй урда табибаш. ¹⁹ Минии шамда үршөөһэн эдэе хоол – эрхим гурил, оливын тоһо, зүгын бала ши тэдэнэй урда хайлуулан ууюулжа, үргөөш. Би, Эзэн Бурхан, энээниие ажаглан хаража байгаа һэм. ²⁰ Намда зорюулан түрэгшэ үхи хүүгэдээшье ши абажа, тэдэ онгонуудта үргэл болгон үргөөш! Өөрөө намда урбахашни багадаад, ²¹ Минии хүүгэдые алажа шатаажа, тэдээндэ үргэбэш! ²² Иигэжэ нүгэл хэжэ, забхайран һальхайржа байха үедөө ши шараа нюсэгэн, шуһандаа зууралданхай газарта мухарижа байһан бага балшар наһаяа һанахаяашье арсааш.

²³ Мүнөө Би, Эзэн Бурхан, ши золгүйш гэжэ тунхагланаб! Эдэ бүхы хорон муу ябадалайнгаа удаа ²⁴ ши харгы бүхэнэй хажуугаар хурисал үзэхэ газарнуудые зохёон баряаш. ²⁵ Хажуугаар гараһан бүхэнтэй ши һальхай һамуу ябадал гаргажа, унтаж, өөрыгөө бузарлааш. Иимэ юумэ үдэр бүри хэдэг һэнши. ²⁶ Намайе сүхалдуулхын тула ши Египет

ороной ташаяангы хүршэнэртөө өөрыгөө дурадхан унтажа байгааш. ²⁷Тиимэхээ Би үршөөл хайраяа шамһаа хаһажа, Пилиштын хомхой хобдог дайсадташ газар уһанайш хубие эзэлхыень зүбшөөгөө һэм. Харин тэдэшье шинии эшхэбтэр ябадалһаа боложо жэрхэжэ байна. ²⁸Садаха гэдэхээ болижо, Ассирийн зоной хойноһоо гүйжэ, тэдээнтэй унтааш. Энээнэй удаашье ши ханабагүйш. ²⁹Вавилоной зоной хойноһоо гүйн, тэдээнтэй унтаад, баһал ханабагүйш.

³⁰Һанаһанаа абахын тула ямаршье арга хэрэглэн байхадаа ши угаа жэгшүүритэйш гэжэ Би, Эзэн Бурхан, айладханаб. ³¹Харгы бүхэндэ забхайран хурисал үзэжэ байхадаа ши бэлэг сэлэг, мүнгэ абадаггүй байгааш. Энэ болбол янхан эхэнэр байхаһаа бүри муу муухай ябадал болоно. ³²Өөрынгөө үбгэнэй орондо ондоо, танигдаагүй хүнтэй хурисал үзэжэ байдаг забхай эхэнэр гээшэ ши болонош. ³³Янхан эхэнэрнүүд унтаһанайнгаа түлөө мүнгэ абадаг, харин ши өөр тээшээ алишье зүгһөө ерүүлхын, тэдээнтэй унтахын тула өөрөө мүнгэ үгэнэш. ³⁴Ши бусад янхан эхэнэрнүүдтэ орходоо ондоош. Шамтай унтахын тула хойноһоош гүйнэ бэшэ, ши өөрөө мүнгэ үгэжэ, тэдэниие шамтай унтахыень гуйнаш.

³⁵Эзэн иигэжэ айладхана:

– Янхан эхэнэр Иерусалим, Минии айладхал шагна! ³⁶Зондо мүнгэ сасажа, түлэжэ, удаань тэдэнэй урда нюсэгэлөөд, хурисал тэдээнтэй хэдэг байгааш. Жэгшүүрилтэй муухай онгонуудта мүргэжэ, хүүгэдэ тэдээндэ үргэн алааш. ³⁷Тиимэхээ Би шинии дуратай амарагуудыеш, мүн шамайе үзэн ядагшадые бултыень хамта суглуулжа, шамайе тойруулан зогсоогоод, хубсаһыеш хуулан абахаб. Тиихэдэм тэдэ шинии шараа нюсэгые хараха. ³⁸Үбгэндөө урбан, һальхай һамуу ябадал гаргаһанайш, алууршан байһанайш түлөө Би шамайе шүүбэрилхэб! Угаа ехээр уурлан, шамайе хороохо гэжэ заргада оруулан шийдхэхэб! ³⁹Тиигээд амарагуудташ шамайе дамжуулхадам, тэдэ хурисал үзэһэн газарнуудыеш һандарган һалгааха. Хубсаһыеш тайлажа, зүүдхэлнүүдыеш саб шүүрэн абаха. Тиигээд шамайе нюсэгэн, салдаган орхихо. ⁴⁰Тэдэ олонийтые тухиран, шам руу үхэтэрыш шулуу шэдүүлхэ, бэеыеш һэлмээр сабшаха. ⁴¹Гэр байрануудыеш дууһан шатааха, бусад эхэнэрнүүдэй хараһаар байтар энэ хэһээлтэ шамда амасуулха. Иигэжэ Би шинии забхайрхые, мүнгэ түлэн унтадаг байхыеш болжуулхэб.

⁴²Эгээл тийһэнэйнгээ удаа Би номгоржо, уурлахаяа, хилэнтэхэеэ болихоб. ⁴³Залуу байхаш туһалдаг дэмжэдэг тушаам мартажа, муу муухай юумэ үйлэдэжэ, Намайе ехэ сухалдуулааш. Һальхай һамуу ябадал гарган, жэгшүүритэй юумэ хэжэ байгааш. Энээниие өөрыншни толгой дээрэ буулгажа, хэһээхэб! Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Эгэшэ дүү хоёр тушаа

⁴⁴ «Эхэнь ямар бэ, басаганиинь тон тиимэ байха» гэдэг сэсэн мэргэн үгэ шам тушаа, Иерусалим, зон хэлэдэг байха. ⁴⁵ Ши эхэдээл адлиш, үбгэеэ, үхи хүүгэдээ үзэн яданаш. Үбгэеэ, хүүгэдээ үзэн ядадаг эгэшэ-нэртэл адлиш. Шинии болон эгэшэ хотонуудайш эхэ гэбэл, хээт, эсэгэ гэбэл, эмоор үндэһэ яһанай зон байгаа бэлэйл. ⁴⁶ Шамһаа хойшоо зүгтэ һууринуудтаяа хамта оршогшо Самари болбол шинии эгэшэ мүн, шамһаа урагшаа зүгтэ һууринуудтаяа хамта оршогшо Содом болбол дүүшни мүн. ⁴⁷ Юрэдөө, ши тэдээнтэй адляар ажаһуугааш, тэдэнэй жэгшүүритэй үйлэ хэрэгүүдые һажаалдан хэдэг байгааш. Гэбэшыэ энэ шамда багадаад, ши тэдээнһээ үлүүгээр һальхайран, хэһэн хэрэг бүхэнөө тэдээнһээ бүри муухайгаар хэдэг болоош. ⁴⁸ Содомой болон хажуугаарнь оршодог һууринуудай улад зон шинии болон хажуугаархи һууринуудайш зоной хэһэн муу муухай үйлэ хэрэгүүдые хээээдэшыэ хэжэ байгаагүй гэжэ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө батадхан соносоноб. ⁴⁹ Содом дүүшни басагадтаяа хамта дээрэлхүү зантай, элбэг дэлбэг эдээ хоолтой, амгалан тайбан байдалтай байһан аад, ядуу байдалтай, үгытэйшүүлдэ туһалдаггүй һэн. ⁵⁰ Бусадһаа дээрэбди гэжэ тэдэ бээе тоолоод, Минии үзэн ядадаг үйлэ хэрэгүүдые хээ. Тиимэһээ харамсаараа Би тэдэниие һандаргааб.

⁵¹ Таанад, Иерусалимай улад зон, Самариин зонһоо хоёр дахин үлүү нүгэл хээт. Эгэшэ, дүү болохо Самари, Содом гэгшэдһээ бүри жэгшүүритэй хэрэгүүдые ши хэжэ, шамтай зэргэсүүлбэл, хэрэгүүдэйнь долоон дээрэ, арюун байһые элирүүлбэш. ⁵² Тиигээд мүнөө ши нэрээ хухарһанаа амасан бай. Самари, Содомдо орходоо шинии нүгэл хүндэ, тиимэһээ хэһээлтэшни хүндэ байха. Мүнөө эшэжэ улайжа, нэрээ хухарһанаа амасажа бай.

⁵³ Нэгэтэ Би Содом, Самариие хажуугаархи һууринуудтайнь хамта үргэн һэргээхэб. Мүн Би шамайэшыэ, Иерусалим, һэргээн бодхоохоб. ⁵⁴ Тиихэдэм өөрынгөө үйлэ хэрэгүүдэй түлөө ши эшэхэш, Содом болон Самари шамһаа багаар нүгэл үйлэдэһэндөө баясан байха. ⁵⁵ Иигэжэ Содом болон Самари хажуудахи һууринуудтаяа хамта һөөргөө һэргэн бодохо. Би шамайэшыэ, Иерусалим, һууринуудтайш хамта һэргээн бодхоохоб. ⁵⁶ Иерусалим, ши дээрэлхүү бардам зан гарган байха үедөө Содом тушаа хорон үгэ хэлэдэг, ехэрхэдэг бэлэйш. ⁵⁷ Харин мүнөө бүгэдэ шинии хорон мууе хаража ойлгоо. Араамай, Пилиштын зон, мүн тиихэдэ бусад хүршэнэршни шамайе үзэн ядажа, зэмэлэн байна. ⁵⁸ Өөрынгөө забхай һальхай ябадалай, жэгшүүрилтэ муухай хэрэгүүдэй түлөө ши хэһээгдэхэ ёһотойш. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Найдал байха!

⁵⁹Ши өөрынгөө хэлсээ, тангаригыг эбдээш, тиимэхээ Би тон тиимээр шамда хандахаб. ⁶⁰Гэбэшье залуу хонгор байхашамтай баталхан хэлсээгээ Би мартахагүйб, энэ хадаа хэтэ мүнхэдөө хүсэндөө байха гээд найдуулхаб. ⁶¹Эгэшэ, дүүгээ һөөргэнь абажа байхадаа өөрынгөө хэһэн хэрэгүүдые һанажа, ши эшэхэш. Хэлсээгээр иимэ юумэ баталаагүйшые хадаа Би тэдэниие шамда басагад болгон үгэхэб. ⁶²Хэлсээгээ һэргээн сахин байхадам, ши Намаие Эзэн гэжэ мэдэрхэш. ⁶³Хэһэн юумыеш Би хүлисэхэб, гэбэшье ши тэдэниие мартахагүйш, үгэшье хэлэхээ эшэжэ байхаш. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Хоёр бүргэд тухай хургаалта үгэ

17¹Эзэн намда иигэжэ айладхаа:
²– Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин улад зондо иимэ хургаалта үгэ хөөрөжэ үгэ. ³Минии, Эзэн Бурханай, айладхаһые тэдэнэй ойлгохоор хөөрөөрэй. Зай, мантан далинуудтай, үнгэтэ үдэнүүдтэй угаа томо бүргэд нэгэтэ Ливаан руу ниидэбэ. Хуша модоной орой тэрэ хухалаад, ⁴наймаашадай орон нютаг руу асаржа, нэгэ хото соонь орхибо. ⁵Тиигээд тэрэ Израилиин газарһаа үрэ абажа, голой эрьээр бургааһанай ургадагтал, үржэлтэй, уһаар элбэг газарта таряа һэн. ⁶Тэрэнь ургажа, газар дээгүүр шахуу таран ургаһан һаглагар мүшэрнүүдтэй үзэмэй модон болобо. Мүшэрнүүдынь бүргэд руу харан ургана, үндэһэниинь газар доогуур холо ошоно. Үзэмэй модон олон халаа мүшэртэй, набша намаатай бэлэй. ⁷Тиихэдэ мүн лэ мантан далинуудтай, олон үдэтэй үшөө нэгэ бүргэд байгаа. Тэрэ хоёрдохи бүргэдөөр уһалуулхын тула үзэмэй модон өөрынгөө үндэһэ тэрээн тээшэ хандуулжа, мүшэр халаануудаа һунгаба. ⁸Теэд үзэмэй модон үржэлтэй һайн, уһаар элбэг газарта анханһаа хойшо таригдаатай бэлэйл. Мүшэр намаагаар элбэг, жэмэс эдешүүлэн, гайхамаар һайхан үзэм модон болохо бүхы эрхэ нүхэсэл тэрэндэ байгаа. ⁹Эзэкээл, Минии, Эзэн Бурханай, иигэжэ асууһые дуулга: энэ үзэм модон саашадаа урган байха аал? Түрүүшын бүргэд үндэһөөрнь татажа зулгааха, үзэм жэмэсыень таһалха, набша намааень, мүшэрнүүдыень таһалан һалгааха, хатаахагүй юм аал? Хүсэтэй ехэ сэрэгшые эндэ хэрэгтэй бэшэ. ¹⁰Мүнөөдөө энэ модон һэргэг, дорюун, харин эһэн сүл губиин һалхинай һалхилхада, тэрэ дары түргэн хатажа эхилхэл.

Эзэн хургаалта үгын далда удха ойлгуулна

¹¹Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

12 – Һургаалта угын далда удхые ойлгоо гүт гэжэ Израилиин тэрэ үсэд зонһоо асуу. Вавилооной хаан Иерусалим руу ерэжэ, Иудын хаанниие түшэмэл ноёдтойнь хамта баряад, Вавилоон руу туун абаашаа гэжэ тэдээндэ дуулга. 13 Иудын хаанай түрэл нэгэ хүниие шэлэжэ, тэрэнтэй хэлсээ баталжа, өөртэнь һөөргэдэхгүй тухайнь шахаа тангариг тэрэ абаа. Тэрэ бусад хүндэтэй зоние өөр руугаа мүн лэ туун абаашаа. 14 Иудын хаан түрэ соо үлөөшэ зоной өөрэйнь захиралта дүүргэжэ, орон нютагаа өөһэдын мэдэлдэ хэзээдэшье оруулхагүйн, хэлсээнэй саашадаа сахигдан байхын тула тэрэ тийгээ. 15 Теэд Иудын шэнэ хаан саашадаа урдаһаань һөөргэдэжэ, моридые болон сэрэгшэдые эрин, элшэнэрээ Египет руу эльгээгээ. Харин хэлсээ иигэжэ эбдэн аад, тэрэ амиды мэндэ үлэхэ гү, амжалта туйлаха гү?! Угы, хэхээгдэхэ! 16 Вавилооной хаантай хэлсээ баталжа, захиралтаарнь томилогдогшо Иудын шэнэ хаан баталһан хэлсээгээ эбдэнэйнгээ түлөө Вавилоон орон нютагта үхэхэ гэжэ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангаригланаб! 17 Вавилооной сэрэгэй добтолон, хото руу нэбтэрэн орохоёо, ажаһуугшадые алахая далан барижа, бүһэлүүр ханануудые бодхоожо байхадань, хүсэтэй олон сэрэгтэй Египедэй фараоншье тэрээндэ туһалжа шадахагүй. 18 Өөрынгөө тангариг, Вавилоонтой баталһан хэлсээгээ тэрэ эбдээ. Иимэ хэрэг үйлэдэнэйнгөө түлөө тэрэ мултаржа, амиды мэндэ тэрэедэжэ шадахагүй. 19 Минии нэрээр тангариглан, Минии урда хэлсээ баталһан аад, тэдэнээ эбдэнэйнь түлөө Би энэ хэлсээнэй хараалые өөрын толгой дээрэ буулгахаб. Энээн тушаа Би Өөрөөрөө тангаригланаб! 20 Урьха гүльмэ табижа, тэрэниие барихаб. Тиигээд Вавилоон руу абаашажа, Минии урдаһаа буруу юумэ хэнэнэйнь түлөө тэндэ шүүн хэхээхэб. 21 Эрхим сэрэгын байлдаанда алдалан унаха, амиды мэндэ үлөөшэдынь найман зүгөөр тараагдаха. Тиихэдэ Минии, Эзэнэй, айлдхал ойлгохот.

22-23 Хэзээ нэгэтэ Би, Эзэн,

үндэр хуша модоной оройһоо
 үнжэгэн зөөлэхэн мүшэрхэнүүдыень таһалан абаад,
 Израилиин үндэр агуула дээрэ һуулгахаб.
 Тэрэ гэшүүһэ олонтой
 мантан хуша модон болохо,
 үрэ жэмэс үгэдэг байха.
 Набша намаагайнь һүүдэртэ
 элдэб янзын жэгүүртэ шубууд байрлаха,
 амардаг байха.

24 Хээрын бүхы модод Намаие
 Эзэн гээд мэдэдэг болохо.

Үндэр модо набтар болгоноб,
 набтар модо үндэр болгон ургуулдагби.
 Ногооржо байгша модо хатаанаб,
 хатаһан хуурай модо һагсайлган ургуулдагби.
 Эзэн Би айлдхабал,
 тэрэнээ заабол бээлүүлдэгби!

Нүгэлтэй зон хосорхо

18¹ Эзэн намда иигэжэ хандаба:
² – Эзэкээл, Израилин улад зон «Түрэлхидэйн гашуун үзэм эдихэдэ, хүүгэдэйн аманда гашуун амтан үлэнэ» гэһэн оньһон үгэ дабтадаг гү? ³ Би, Дээдэ Эзэн, Өөрөөрөө тангаригланаб, энэ оньһон үгэ Израиль дотор бэшэ хэлэхээ болихо! ⁴ Хүн бүхэнэй – эхэ, эсэгын, үхибүүнэйн – ами наһан Минии мэдэлэй. Нүгэл үйлэдэгшэ хэн нэгэн өөрынгөөл хэһэнэй түлөө хосорхо.

⁵ Үнэн зүб, үнэн сэхээр хэрэг шиидхэдэг хэн нэгэн бии гэлэй. ⁶ Обоонуудта тахигдаһан үргэлэй хоол тэрэ баридаггүй, Израилин онгонуудта мүргэдэггүй гээл даа. Ондоо хүнэй һамгантай унтадаггүй, һарынхия үзэжэ байхадань һамгандаа хүрэдэггүй гээ. ⁷ Хэниешье дарладаггүй, бариса гэжэ абаһан юумээ бусаадаг, дээрмэшэлгэ, тонуул хэдэггүй, үлэн хоһон хүнтэй эдээ хоолоороо хубаалдадаг, нюсэгэн хүндэ хубсаһа үгэдэг. ⁸ Түрүүлхэ гэжэ мүнгэ үгэдэггүй, муу юумэ хэдэггүй, үнэн зүбөөр хэрэг шиидхэдэг. ⁹ Захиралта, хуулинуудым тэрэ үнэн зүрхэнһөө дүүргэдэг. Иимэ хүн зүб һайн хүн гээшэ, тиимэһээ тэрэ амиды мэндэ байха гэжэ Би, Дээдэ Эзэн, айлдханаб.

¹⁰ Харин энэ хүн дээрмэшэлдэг, аладаг, элдэб нүгэл хэдэг хүбүүтэй байба гээ. ¹¹ Хэдэг муу муухай юумыень эсэгэньше оройдоо хээгүүл. Хүбүүниинь обоонуудта тахигдаһан үргэлһөө хүртэдэг, ондоо хүнэй һамгантай унтадаг, ¹² ядуу, үгытэй зоние дарладаг, зонһоо юумыень буляадаг, бариса гэжэ абаһан юумээ бусаадаггүй, онгонуудта мүргэдэг, жэгшүүрилтэ муухай юумэ хэдэг, ¹³ мүнгэ түрүүлдэг. Иимэ хүбүүн амиды мэндэ байха аал? Угы! Иимэ жэгшүүритэй муухай юумэ хэһэндээ тэрэ заабол хосорхо. Өөрөөл үхэлдөө зэмэтэй гээшэ.

¹⁴ Харин хэн нэгэн хүбүүтэй боложо, тэрэ хүбүүниинь эсэгынгээ нүгэл хэдэгыг хараад, өөрөө иимэ юумэ хэхээ тэбшэдэг, эсэгээ һажаадаггүй гээшэ һаа, ¹⁵ обоонуудай үргэлһөө эдидэггүй, Израилин онгонуудта мүргэдэггүй, ондоо хүнэй һамгантай унтадаггүй, ¹⁶ хүниие дарладаггүй, барисаанай юумэ абадаггүй, дээрмэдэдэггүй, үлэсхэлэн хүнтэй эдээ хоолоороо хубаалдадаг, нюсэгэн хүниие хубсалдуулдаг, ¹⁷ үгытэйшүүлые

дайрадаггүй, мүнгэ түрүүлжэ байдаггүй, Минии хуулинуудые сахидаг, захиралтануудыем дүүргэдэг гээшэ хаа, эсэгынгээ гэм зэмэй түлөө тэрэ наһа барахагүй, амиды мэндэ байха. ¹⁸ Эсэгэнь хүниие угаа ехээр дарлажа, дээрмэшэлжэ, бүхы зондо муу юумэ хэжэ байһанайнгаа түлөө, юрэдөө, өөрынгөөл гэм зэмэй түлөө үхэхэ. ¹⁹ Гэбэшье таанад «Хүбүүниинь эсэгынгээ гэмэй түлөө юундэ хэһээгдэхэгүйб?» гэжэ асуужа болохот. Юундэб гэхэдэ, тэрэ хүбүүн үнэн зүбөөр, сэбэр сэхээр юумэ үйлэдэдэг, бүхы хуули ёһонуудыем наринаар сахидаг, тиимэһээ тэрэ амиды мэндэ байха. ²⁰ Хэн нэгэн нүгэл хэбэл, үхэхэ, харин хүүгэдынь эхэ, эсэгынгээ гэм зэмые амасахагүй, эхэ, эсэгэ хүүгэдэйнгээ түлөө хэһээгдэхэгүй. Һайн хүнэй һайн хэрэгынь өөртэнь туһалха, муу хүнэй муу хэрэгынь өөрыень тушаха. ²¹ Хэрбээ муу хүн нүгэл хэхэээ болижо, Минии бүхы хуулинуудые сахидаг, үнэн зүбые, сэбэр сэхые үйлэдэдэг болоо гээшэ хаа, амиды мэндэ үлэхэ, үхэхэгүй. ²² Хэһэн бүхы муу хэрэгүүдынь сагааруулагдаха, сэбэр сэхэ юумэ үйлэдэһэндөө тэрэ амиды мэндэ үлэхэ. ²³ Би, Эзэн Бурхан, муу хүнэй хосорходо баярлана бэшэб. Тэрэнэй нүгэл хэхэээ болижо, амиды мэндэ үлэхэдэ баярладагби. ²⁴ Үнэн зүбые үйлэдэдэг хүн үнэн зүбһөө буруу хаража, муу зоной хэдэг жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые хэжэ эхилээ гээшэ хаа, амиды мэндэ байха гү? Үгы! Бүхы үнэн зүб хэрэгүүдынь мартагдаха, урбаһанайнгаа, нүгэл хэһэнэйнгээ түлөө тэрэ хосорхо.

²⁵ Таанад Намайе зүб бэшэ гэжэ зэмэлнэт. Теэд шагныт, Израилиин улад зон, өөһэдэнтнай хэһэн хэрэгүүд буруу, харин Минии хэрэг үнэн зүб мүн! ²⁶ Һайн хүн һайе үйлэдэхэээ болижо, мууе хэжэ эхилээ хаа, өөрынгөө гэм зэмэй түлөө хосорхо. ²⁷ Харин муу зон һайн хэрэг үйлэдэжэ эхилбэл, абарагдаха. ²⁸ Муу хэрэг хэһэнээ тэрэ ойлгожо, тэрээнһээ зайсажа, амиды мэндэ үлэхэ, хосорхогүй. ²⁹ Энээнэй һүүлээршье таанад Намайе зүб бэшэ гээд зэмэлнэт. Израилиин улад зон, таанад өөһэдөө буруут!

³⁰ Би, Эзэн Бурхан, таанадай хүн бүхэниие хэһэн хэмээрнь шүүхэб! Нүгэлнүүдэйтнай таанадые хосороохогүйн тула муу хэрэгүүдые хэхэээ болигты, нүгэлөө наманшалагты. ³¹ Муу муухай юумэ өөрһөө зайсуулагты, сэбэр, арюун бодолтой, Намда үнэн сэхэ бологты. Тиигэбэл, Израилиин арад түмэн, таанад хосорхогүйт! ³² Би, Эзэн Бурхан, хэниешье үхэг гэжэ хүсэнэ бэшэб. Муу юумэ үйлэдэхэээ болижо, амиды мэндэ байгыт!

Гашуудалай дуун

19¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаа:
² – Эзэкээл, Израилиин удамаршадта гашуудалай иимэ дуу дуулажа үгыш: Эхэтнай арсалан мэтэ зоригтой бэлэйл. Хүсэтэ

арсалангуудай дунда тэрэ гансаараа гүлгэдөө үндын тэжээгээ. ³Тиигээд нэгэ гүлгэээ агнаха эрдэмдэ һургаба. Тэрэнь хүниие барижа, эдижэ һураба. ⁴Үндэнэ яһатад тэрээн тушаа дуулажа, нүхэндэ мэхэлэн оруулжа бариба. Тиигээд тэрэниие дэгээгээр шэрэжэ, Египет орон руу абашаба. ⁵Эмэ арсалан хүлеэжэ сүхэрөөд, найдалаа гээһэнэ мэдэхэдээ, нүгөөдэ гүлгэээ һургажа, тэрэнь хүсэтэй арсалан болобо. ⁶Бусад арсалангуудтай хамта тэрэ агнажа ябадаг бэлэй. Олзо барижа, хүниие барин эдижэ тэрэ һураба. ⁷Бүхэлэгдэһэн самхагуудые, хотонуудые тэрэ һандаргаа, архираан дуунһаань орон нютагай зон айжа тэрьедэдэг һэн. ⁸Тиихэдэнь бүхы талаһаа үндэнэ яһатад тэрэнэй урдаһаа хамтаржа, урьха тор табиба, иигэжэ арсалан нүхэндэнь орожо баригдаа бэлэй. ⁹Дэгээгээр хамһан, тэрэниие тор руу оруулаад, Вавилоной хаанда абашаба. Иигэжэ тэрэ хэрэмдэ хаагдажа, оог дууниинь Израилиин хадануудаар бэшэ дуулдахаяа болёо бэлэй. ¹⁰Шинии эхэ болбол уһанай дэргэдэ һуулгаһан үзэмэй модон мэтэ бэлэйл. Билтарма ехэ уһатай газарта байһандаа тэрэ жэмэс олонтой, һагсагар гэшүүһэ, мүшэрнүүдтэй һэн. ¹¹Гэшүүһэдынь хүсэтэй, хаашуулай баяг болохоор ургажа байгаа. Бусад мододһоо тэрэ үндэр, харахада, олон набша намаатай, һаглагар үндэр бэлэйл. ¹²Харин Би уур хилэнтэжэ, тэрэниие газарһаань һуга татан газарта хаяаб. Элһэн сүл губиин халуун һалхин жэмэсынь хатаагаа. Хүдэр гэшүүһэдынь хатажа, галда шатаагдаба. ¹³Тиигээд энэ модон хуурай элһэн сүл губида һуулгагдаа. ¹⁴Мүшэрһөөнь гал гаража, гэшүүһэдынь, жэмэсынь дууһан шатаба. Иигэжэ хүдэр гэшүүһэд, мүн тиихэдэ хаанай баягшье бэшэ байхаа болёо һэн.

Израилиин улад зониие һэргылхэ тухай

20 ¹Израилиин арад зоной Вавилоон руу баряанда туугдан абаа-шагдаһанай удаа долоодохи жэлэй үнгэржэ байхада, табадахи һарын арбанда Израилиин ахамадуудай зариманиинь намда ерэжэ, Эзэнэй дура хүсэл асуун, минии урда һууба.

²Эзэн намда иигэжэ айладхаа бэлэй:

³– Хүнэй үри Эзэкээл! Эдэ ахамадуудтай хөөрэлдэжэ, Минии хүсэл тушаа мэдэхэээ һанаа гүт, ямаршье харюу таанарта үгэхэгүйб гэжэ Минии, Эзэн Бурханай, Өөрөөрөө батадхан айладхаһые дуулга. ⁴Тэдэниие һэргылхэээ һанана гүш, хүнэй үри Эзэкээл? Үбгэ эсэгэнэрэйн жэгшүүрилтэ муухай үйлэ хэрэгүүд тухай һануулаарай. ⁵Минии, Эзэн Бурханай, Израилие Өөрын арад түмэн болгон шэлэһэн, Египет орон нютагта тэдээндэ Өөрыгөө харуулжа, өөһэдынь болон үри һадаһадайнь Бурхан болохоб гэжэ Яковай обогто тангариг үргэһэн тухайм

тэдээндэ дуулгаарай. ⁶ Эгээл тиихэдээ тэдэниие Египедһээ гаргажа, өөһэдтэнь гэжэ шэлэһэн орон нютаг руу абаашахаб гээд тангариглаа һэм. Тэрэ газар нютаг һүөөр, зүгын балаар дэлбэржэ, бусад газар-нуудһаа эгээл һайханиинь бэлэй. ⁷ Жэгшүүрилтэй муухай онгонуудаа хаяжа, Египедэй бурхадта мүргэхээ, бээ бузарлахаяа болигты гэжэ Би тиихэдэ тэдээндэ захираа һэм. ⁸ Теэд тэдэ намда һөөргэдэжэ, үгем дуулахаяа арсаба. Жэгшүүрилтэ муухай онгонуудта, Египедэй олон бурхадта тэдэ мүргэһөөр зандаа бэлэй. Уур сухал дундаа Би тэдэниие үшөө Египедтэ байхадань хэһээлтэ амасуулхаяа һанабаб. ⁹ Теэд Би тиибэгүйб, юуб гэхэдэ, тэдэнэй хажуугаар тиихэдэ ажаһуугааша үндэһэ яһатадай дуулаһаар байтар Израилиие Египет орон нютагһаа гаргахаб гэжэ соносхоо бэлэйб. Нэрээ гутаахагүйн тула Би тиимэ юмэ үйлэдэбэгүйб.

¹⁰ Иигэжэ Би тэдэниие Египедһээ гаргажа, эһэн сүл губи руу абаашаа һэм. ¹¹ Хуули ёһонуудаа, зарлигуудаа тэдээндэ дамжуулхадам, тэдэ яагаад ажаһуубал зүб гээшэб гэжэ мэдэдэг болобо. ¹² Би, Эзэн, тэдэниие Өөртөө зорюулааб гэжэ эли байхын тула Намтай баталһан хэлсээнэй дүлгэ тэмдэг болгон Би тэдээндэ субботые тогтоогооб. ¹³ Харин Израилиин улад зон эһэн сүл губида Намда һөөргэдэбэ. Хуули ёһонуудыем, зарлигуудыем тэдэ сахибагүй. Субботын үдэрыем ехээр бузарлаба. Тиихэдэнь Би байһан газартань, эһэн губида, тэрэ дары Израилиин арад түмэниие үгы хэхээ һанабаб. ¹⁴ Гэбэшье Израилиин улад зоние Египедһээ гарган абаашажа байһыем хараһан үндэһэ яһатадай урда Нэрээ гутаахагүйн тула Би тиимэ юмэ хээгүйб.

¹⁵ Тэрэнэй орондо юмээр элбэг-дэлбэг эгээл һайхан газар нютаг руу таанадые оруулхагүйб гэжэ эһэн губи дотор Би тэдээндэ тангариглаа һэм. ¹⁶ Юундэ тиигээбиб гэхэдэ, тэдэ Минии зарлигуудые, хуули ёһонуудыем дүүргээгүй, субботонуудыемни бузарлаа, хамаг сэдхэл бодолоороо онгонуудта мүргэхэ гэжэ зүдхөө. ¹⁷ Гэбэшье Би тэдэниие хайрлажа, ¹⁸ Эсэгэдээл адляар юмэ бү үйлэдэгты, хойноһоонь һажаалдажа бү байгты, онгонуудтань бү мүргэгты гэжэ Би үхи хүүгэдые һэргылээ һэм.

¹⁹ Тэдэнэй Эзэн Бурхан байһан тушаа, Минии захиралтануудые, хуули ёһонуудые сахин дүүргэдэг байха тухайнь Би һануулбаб. ²⁰ Маанадай хоорондохи хэлсээнэй дүлгэ тэмдэг байхын тула, Намайе өөһэдэйнэ Эзэн Бурхан гэжэ ходоодоо һанадаг байхынь тула субботын үдэр жэншэдгүй сахихыень захирааб. ²¹ Теэд үхи хүүгэдын мүн лэ Минии урдаһаа һөөргэдэбэ. Минии хуули ёһо, захиралтануудыем дүүргэхээ татагалзаба, субботын үдэрые сахингүй байба. Эдэ бүгэдые

хэжэ байгаа гээшэ хаа, тэдэ амиды мэндэ байха хааб даа. Зай, тиигээд Би уурлан сухалдажа, тэдэниие элхэн сүл губида хюдаха гэжэ ханаа хэм. ²² Гэбэшье тиибэгүйб. Египедһэ Израилиин улад зониие гарган хүтэлжэ ябаашыем хаража байһан үндэһэ яһатадай урда нэрэ хүндэеэ бузарлахагүйн тула Би бэеэ барья хэм.

²³ Иигээд элхэн сүл губида ондоо шахаа тангариг үргэбэб, үндэһэ яһатадай дундуур тэдэниие тараан сасахаб гэжэ тангариглаа бэлэйб. ²⁴ Минии хуули ёһонуудые, захиралтануудые дүүргэдэггүй, субботын үдэрые сахидаггүй, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ дархалһан онгонуудта мүргэдэг байһанайнь түлөө Би тэдэнтэй иимээр хандаха гэжэ ханаа хэм. ²⁵ Ами наһанай орондо үхэл хатал асардаг хуули ёһонуудые тэдээндэ үгэбэб. ²⁶ Жэгшүүрилтэй муухай үргэлнүүдые, тэрэ тоодо ууган хүбүүдэе үргэл болгон үргэхые Би тэдээндэ зарлан байгааб. Энэ хадаа тэдээндэ хэһээлтэ ушаруулха, Минии Эзэн байһые тэдээндэ гэршэлхэ ёһотой бэлэйл.

²⁷ Хүнэй үри Эзэкээл, Минии, Эзэн Бурханай, иигэжэ айладхаһые Израилиин арад түмэндэ дуулга. Тэдэнэй үбгэ эсэгэнэрынь Намда урбажа, доромжолоо хэн. ²⁸ Үгэхэб гэжэ тангариглан найдуулһан газар руу Би тэдэниие асарааб, харин тэдэ обоо бүхэн дээрэ, хаглагар модон бүхэн доро тахил үргэжэ, үзэмэй дараһан архи үргэжэ, санзай ууюулжа байгаа.

²⁹ Ямар обоонууд руу, хайшаа ошожо мүргэнэбта гэжэ Би тэдээнһээ асуубаб. Тахилта газарнууд гээд тэдэ харюусаа. Мүнөө болотороо иимэ нэрэтэй зандаа. ³⁰ Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ жэшээ дагажа, жэгшүүрилтэ муухай онгонуудтань юундэ мүргэнэбта гэжэ Намае, Эзэн Бурхание, айладхана гээд Израилиин улад зондо дуулга. ³¹ Онгонуудта бэлэг сэлэг, үнгэрхэдөө, өөрын үхи хүүгэдые үргэжэ, өөһэдыгөө бузарлаад, мүнөө болоходо Минии хүсэл, түсэб мэдэхээ хананат. Ямаршье харюу таанадта үгэхэгүйб гэжэ Би, Эзэн Бурхан, амиды мэндэ байһаараа тангариглан соносхоноб.

³² Бусад үндэһэ яһатадтал, уг угсаатанда адли боложо, модо, шулуугаар бүтээһэн онгонуудта мүргэжэ, хайн байхабди гэжэ тэдэ ханана. Теэд иимэ юумэн хэзээшье бүтэхэгүй!

³³ Шанга гараараа, бүхы хүсэ шадалаараа Би таанадые зонхилон байхаб гэжэ Би, Эзэн Бурхан Өөрөөрөө батадхан тунхагланаб. Таанад Минии уур хилэнгые одоо мэдэрхэт. ³⁴ Тараһан газарнуудһаатнай таанадые суглуулхадаа, Өөрынгөө хүсэ шадалые, уур хилэнгые харуулхаб. ³⁵ Арадуудаар хүрээлөөтэй элхэн сүл губи руу асархадаа, Би таанадтай улаан нюураараа уулзалдажа, зарга шүүбэри ябуулхаб. ³⁶ Египедэй

хажуугаархи элхэн сүл губида таанадай үбгэ эсэгэнэрые хэһээһэндэл Би таанадые хэһээхэб.

³⁷ Таанадые наринаар хинажа, хэлсээ сахихыетнай баадхахаб. ³⁸ Минии урдаһаа һөөргэдэгшэдые Би таанад сооһоо илгажа, барянда байгша орон нютагһаань гаргаашье хадаа Израилиин газар руу оруулхагүйб. Тиихэдэм таанад Намайе Эзэн Бурхан гээд мэдэрхэт.

Израилиин улад зон Эзэндээ эрьехэ

³⁹ Израилиин арад түмэн, онгонуудтаа мүргөө хадаа мүргэжэл байгты! Тэдээндэ бэлэг-сэлэг үргэжэ, Минии нэрэ гутаажа байхыетнай тийһээр Би болуулхаб! Миниил захиралта дууладаг болохот. ⁴⁰ Израилиин үндэр нангин Сион хада дээрэ Израилиин бүхы арад түмэн Намда мүргэдэг байха. Би таанадые Өөрын арад гэжэ абажа, асарһан бэлэгүүдыетнай, эдеэнэй дээжые, нангин үргэлнүүдыетнай абан хүлээн байхаб. ⁴¹ Тараһан газарнуудһаатнай таанадые суглуулан асархадаа, Би үргэлэйтнай аятай үнэрые таашааһандал таанадые таашаан байхаб. Тиигэжэ бусад арадуудай нюдэн дээрэ таанадтай хэһэн үйлэ хэрэгээрээ Би нангин байдалаа элирхэйлхэб. ⁴² Үбгэ эсэгэнэртэтнай тангариглан найдуулһан Израилиин газар уһан руу таанадые оруулхадам Намайе Эзэн гээд таанад мэдэрхэт. ⁴³ Тиихэдэм өөрынгөө үйлэдэһэн хэрэгүүдые, өөһэдыгөө бузарлажа байһанаа ханажа, имэ муу муухай юумэ хэһэндээ өөһэдһөө жэрхэжэ эхилхэт. ⁴⁴ Муу муухай хэрэгүүдэйтнай түлөө таанадые хэһээхэ хэрэгтэй. Гэбэшые Би нэн түрүүн энээнэй түлөө бэшэ, Өөрынгөө нэрэ хүндэ хаража таанадые хэһээхэб. Тиихэдэм Намайе Эзэн Бурхан гээд таанад ойлгохот.

Урда зүгһөө гал дүлэн соробхилхо

⁴⁵ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

⁴⁶ – Хүнэй үри Эзэкээл! Урда зүг руу эрьежэ, ой модые һэргылэн лүндэн таби. ⁴⁷ Түймэр табихадам, ногооржо байгаашашье, хуурайшые модон бүхэн галда абтаха, хэншые, юуншые тэрэ түймэрые саража шадхагүй, юуб гэхэдэ, урда зүгһөө эхилээд, хойто зүг хүрэтэр гал бүхыдөө соробхилон үргэлжэлхэ гэжэ Минии, Эзэн Бурханай, айладхаһые урда зүгэй ой модондо соносхо. ⁴⁸ Минии, Эзэнэй, тэрэ түймэр табиһан, мүн тиихэдэ сарагдахагүй тухайнь амитан бүхэн ойлгохо.

⁴⁹ Харин би харюусабаб:

– Эзэн Бурхан! Намайе энээнһээ зайсуулыт даа! Таабари хододоо хэлэнэ гээд зон нам тушаа хэлэжэ эхилээл.

Эзэн *hэлмээ* далайн ерэхэл

21 ¹Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

²– Хүнэй үри Эзэкээл! Иерусалимай мүргэлэй газарнуудые гэмнэн буруушаан хэлэ. Израилийн улад зониие *hэргылэ*. ³Минии тэдэнэй урдаһаа тулахаяа, *hэлмээ* хуйһаань *hугалаад*, *hайн*, *муушье зониие бултыень хюдахаяа байһан тухайм дуулга*. ⁴Урда зүгһөө хойто зүг хүрэтэр бүхы амитаниие *hэлмэм усадхаха*. ⁵*hэлмээ* хуй руу *hөөргөнх хэхэгүй тухайм амитан бүхэн ойлгохо*.

⁶Харин ши, хүнэй үри Эзэкээл, тэдэнэй хараһаар байтар ташаагаа шабхада, гай гасаланда абтан шангаар ёоло. ⁷Тэдэнэй шамһаа «Юундэ ёлонобши?» гэжэ асуухада, зүрхэ алдахуулха, гар нуларуулха, зориг мохоохо, үбдэг шэшэрүүлхэ аймшагтай юумэнэй болохоёо байһан тухай мэдээтэйб гээд хэлэ.

⁸Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

⁹– Хүнэй үри Эзэкээл! Лүндэн табижа, *hэлмэ*, *hэлмэ* хурсадуулагдаа, *мэлигдээ гэжэ зондо дуулга*:

¹⁰ Таанадые алахын тула тэрэ хурсадхагдаа, сахилгаан мэтэ ялаганахын тула *мэлигдээ*. Хэншье бү баярлаг, юуб гэхэдэ, хүн бүхэнтнай *hэргылэлтэнүүдыем анхараагүй, тоогоогүй*.

¹¹ Гартаа абахаяа *hэлмэ хурсадхуулааб*, *мэлигэр болгуулааб*. Зониие алахаар тэрэ бэлэн болоо.

¹² Хүнэй үри Эзэкээл, шангаар орилон бархиран бай, тэрэ *hэлмэ Минии арад түмэн руу*, Израилийн удамаршад руу далайгаатай. Тэдэ үхэхэл!

Толгойгоо шаан шаналыш.
¹³ Өөрынгөө зониие шалгажа байнаб, тэдэ Намаие оройдоошье тогтоожо шадахагүй. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхаа мүн!

¹⁴ Хүнэй хүбүүн Эзэкээл, ши арад зониием *hэргылэ*. Илаһандам альгаа ташагты гээд хэлэ. Алуурта *hэлмэмни дахин-дахин сабшаха*, энэ хадаа тэдэниие хүрэлһэн, агууехэ алалсаанай *hэлмэ мүн!*

- 15 Тэдэ зоригго мохожо,
бүри олоор алдалан унаха.
Сахилгаан мэтэ ялалзаһан,
алахаар бэлэн Минии хэлмэ
хотын бартаа бүхэндэ хүлээн байха.
- 16 Минии хэлмэ!
Эриингээ эрьһэн зүг бүхэн руу –
барууншые, зүүншые талаар,
сабшан бай!
- 17 Тиигээд Би уурлаха хилэнтэхэээ болижо,
илалтадаа альгаа ташан байхаб.
Энэ болбол Би, Эзэн, айлалдаха мүн!

Вавилооной хаанай хэлмэ тушаа

¹⁸ Эзэн намда иигэжэ айлалдаха:

¹⁹ – Хүнэй үри Эзэкээл, Вавилооной хаанай хэлмэ далайн ябаха хоёр харгы ойндоо зураглаад үзэ. Тэдэ харгынуд нэгэл орон нюотагнаа гаран эхилхэ ёһотой. Харгын асатаһан газарта тэмдэг таби. ²⁰ Аммооной ниислэл хото Раббаа руу, тиихэдэ Иудын хан түрын ниислэл хото Иерусалим руу ошоһон харгы замуудые ойндоо оруула. ²¹ Вавилооной хаан харгын халаа дээрэ зогсожо, годлинуудые хэгсэрэн, онгонуудые асуун, үргэлдэ гэжэ гаргаһан хониной эльгэ шэнжэлэн, ямар харгыгаар ошохоёо шийдэжэ байна. ²² Баруун гартань «Иерусалим руу» гэжэ зааһан дүлгэ тэмдэг дайралдаха. Тиихэдэнь тэрэ байлдаа эхилхэ тухай захиралта хашхаран үгэжэ, хотын бартаа, ханануудай дэргэдэ далан бодхоохо, хэрэм, ханануудые эбдэхэ тухай захирха.

²³ Теэд Иерусалимай улад зон хэлсээ тангариг хэһэнээ ханажа, энээндэ этигэхэээ арсаха. Гэбэшые Вавилооной хаан тэдэнэй гэм зэмэ тухай хануулжа, диилдэн баригдаха тухайнь хэлэхэ. ²⁴ Минии, Эзэн Бурханай, иигэжэ айлалдаһые дуулгагты: таанад өөһэдынгөө зэмэтэйе мэдэржэ, бүгэдэдэ тэрэнээ эли болгон хөөрэнэт. Гэмтэ ябадалаа, үйлэдэһэн нүгэлөө бултанай урда мэдүүлнэт. Тиимэһээ таанад баригдан, барянда ошохот.

²⁵ Харин ши, Израилин эртэнһээ үхэһэн гэхэдэ болохо, муу муухай удамарша! Хэһээлтыншни һүүлшын саг ерээ. ²⁶ Малгайгаа аба, титимээ тайла, саашадаа урда шэгээрээ юумэн байхагүй гэжэ Би, Эзэн Бурхан, захирнаб. Доогуур һууһан нэгэн дээгүүр һуудаг болохо, дээгүүр һуугааша доошолхо. ²⁷ Хото хандаргаахаар шэлэн абагшадаа Иерусалимые үгэхэб, иигэжэ хотые хандаргаахаб, хандаргаахаб, үгы хэхэб!

Аммоон тушаа айладхал

²⁸ Хүнэй үри Эзэкээл, лүндэн табижа, Израилие доромжолһон Аммооной арад зон тушаа Минии, Эзэн Бурханай, айладхал тунхагла: «Һэлмэ, һэлмэ хугалаатай, сахилгаан мэтэ түргөөр алахын тула тэрэ мэлигдээтэй. ²⁹ Харадаг үзэгдэлтнай буруу, уридшалан хэлэдэгтнай худал. Таанад зэмэтэйт, тиймэхээ хэһээлтын үдэр мандахань, һэлмэмни толгойетнай таһа сабшан абаха! ³⁰ Һэлмэнүүдээ хуйдань хэгты! Бусадые сабшан алаха сагтнай дүүрээ. Таанадай мүндэлһэн газарта, таанадай түрэхэн нютагта Би таанадые шүүхэб! ³¹ Уур хилэнгэй гал түймэрөөр хайран, зэбүүрхэхэнээ таанадта мэдүүлхэб. Тиигээд алахадаа бэрхэ, хэрзэгы зоной гарта таанадые дамжуулхаб. ³² Таанад галда түлээн боложо, өөрын орон нютагтаа хосорхот. Хэншые таанад тушаа бэшэ дурсахагүй, мартагдахат. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!»

Иерусалим хэһээгдэхэ

22 ¹ Эзэн намтай дахин хөөрэлдэбэ:

² – Хүнэй үри Эзэкээл, алууршадаар дүүрэхэн хотые ши шүүхээ һанана гүш? Хэһэн бүхы жэгшүүрилтэ муухай хэрэгүүдынь тэрээндэ һануулаарай. ³ Иерусалим, өөрын зоние алаһанайнгаа, онгонуудта мүргэжэ, бээз бузарлаһанайнгаа түлөө хэһээлтэ амасаха сагшни ерэжэ байна. ⁴ Шуһа урдахуулжа гэмтэн болоош, онгонуудта мүргэжэ, өөрыгөө бузарлааш. Хэһээлтэ амасаха сагаа иигэжэ дүтэлүүлбэш. Тиймэхээ Би шамайе бусад үндэхэ яһатадай энеэдэ наадан, бусад орон нютагуудай шоо үзэхэ зүйл болгооб. ⁵ Шамһаа ойро, холо оршоогшо орон нютагуудай зон нэрээ хухарһан, хүлгөөтэй үймөөтэй шамайе шоо үзэхэ. ⁶ Израилиин удамаршад өөрынгөө хүсэ шадал алалсаа хэхын лэ түлөө хэрэглэнэ. ⁷ Эхэ, эсэгээе хүндэлнэгүйт, ерүүл зоние дарланат, үншэн хэнзые, бэлбэхэн эхэнэрнүүдые харшалнат. ⁸ Нангин газарнуудыем хүндэлнэгүйт, субботын үдэрые сахинагүйт. ⁹ Хүниие алуулха зорилготойгоор худалаар хардагшад таанадай дунда бии, обоонуудые тахин үргэл хээд, онгонуудта үргэхэн үргэлэй мяха эдигшэд, забхай һальхай ябадал үйлэдэгшэд олдохо. ¹⁰ Абынгаа һамгантай унтаха, һарынхия үзэжэ байгааша эхэнэртэй хурисалдаха ябадал танай дунда гарана. ¹¹ Нэгэнь хүршынгөө һамгантай жэгшүүритэй хэрэг үйлэдэжэ, унтана, нүгөөдынь забхайран, бэрээ бузарлан, унтана, гурбадахинь эгэшэ, дүүгээ хүсөөрөө эдлэнэ. ¹² Хэниешыеб алахын тула эдилгэ абагшад, нэгэ угсаатан болохо Израилиин хүндэ мүнгэ зээлеэр үгэжэ, түрэсынь ашаар баяжагшад таанадай дунда бии. Таанад Намайе, Эзэн Бурхание, мартаат. ¹³ Үнэн зүб бэшэ аргаар олоһон олзо ашаг, алаха ушар

тухайтнай дуулахадаа, уур хилэнтэжэ, нюдаргаа үбдэтэрнь сохиноб. ¹⁴Таанадай урдаһаа тулахадам, зоригтнай мохожо, гараа үргэхэ хүсэ шадалгүй болоод байхат. Би, Эзэн, айладхаа бол заабол бээлүүлхэб! ¹⁵Таанадые үндэһэ яһатадай дундуур сасан тараахаб, ондоо газар нютагуудаар хийдхүүлэн байхаб. Тиигээд бузарлаха ябадалнуудыетнай болуулхаб. ¹⁶Үндэһэ яһатанай урда таанад өөһэдыгөө бузарлахат. Тиихэдээ Намае, Эзэниие, энээниие үйлэдөө гэжэ мэдэхэт.

¹⁷Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

¹⁸ – Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин арад түмэн Намда хаягдаса, холисо мэтэ болоо. Зууха соо хайлуулжа, мүнгэ сэбэрлэн илгахада зэд, хүнгэн сагаан, түмэр, туулган амяарлаад үлэдэг гээшэ ааб даа. Тэдээн шэнги хэндэшье хэрэггүй зүйл болоол Израилиин зон! ¹⁹Тиигээ хадань Би, Дээдэ Эзэн, тэдэниие бултыень Иерусалим соо суглуулхаб. ²⁰Тэрэ мүнгэ, зэд, түмэр, туулга, хүнгэн сагаае хайлуулхаяа зууха руу хэдэгтэл, Би уур хилэн дундаа тэдэниие суглуулжа, хамта болгоод, хайлуулхаб. ²¹Тиимэ даа, хамта суглуулаад, уур хилэнгэй галаар тэдээн руу сорьёходом, тэдэ хайлан халаха. ²²Зууха соо мүнгэнэй хайладагтал, тэдэ хайлажа, Минии, Эзэнэй, уур хилэн дундаа өөһэдыень хэһээһые ойлгохо.

²³Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

²⁴ – Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин улад зондо газартнай муу муухай, тиимэһээ Минии, Эзэнэй, тэрэниие хэһээһэн тушаа дуулга. ²⁵Олзоёо зулгаажа, архиржа байһан арсаланда адлил удамаршадынь! Тэдэ зониие алана, үнэтэ сэнтэй юумэ бултыень өөрын болгоно, эрэшүүлые алажа, бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй тоо ошороруулна. ²⁶Санаартадынь Минии хуули хазагайруулна, нангин, мүн бэшэ, сэбэр болон сээртэй зүйлнүүдые илгаруулнагүй, иигэжэ нангин зүйлнүүдыем бузарлана. Тэдэ субботые сахинагүй, Намае хүндэлнэгүй. ²⁷Ноёдын олзоо зулгаажа байһан шононууд мэтэ. Тэдэ хүниие алажа, баяжана. ²⁸Тиихэдэнь лүндэншэдынь тэрэ нүгэлыень бүглэжэ, худал үзэгдэл хаража, уридшалан хэлэхэдээ, хуурмаг юумэ дуулгана. Дээдэ Эзэн иигэжэ айладхаа гээд тэдэ хэлэнэ, харин Би тэрэ юумыень оройдоошье айладхаагүй бэлэйб. ²⁹Баяшуул арад зониие мүлжэнэ, үгытэйшүүлые, ядуу байдалтай зониие дарлана, ерүүл хүниие худалаар харшална. ³⁰Намда усадхуулхагүйн тула хотые аршалжа, хана бодхоон, хүмэ сохюулһан нүхэндэнь зогсожо, халхалжа байха хүниие тэдэнэй дунда бэдэрээб, гэбэшье олобоггүйб. ³¹Тиимэһээ угаа ехээр уурлажа, Би тэдэниие хэһээхэб, үйлэ хэрэгүүдын өөһэдын толгой дээрэ буулгахаб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхаа мүн!

Гальхай ябадалтай эгэшэ дүү хоёр тухай

23¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
² – Хүнэй үри Эзэкээл! Нэгэ эхэһээ гараһан эгэшэ дүү хоёр тушаа шагна. ³ Тэдэ хоёр Египедтэ ажаһуухадаа, залуу наһандаа гальхай хамуу ябадалтай байгаа. ⁴ Тэдэнэй нэрэнь гэбэл, эгэшэнь Охолаа, дүүнь Охолибаа бэлэй. Тэдэ Намда хадамда гаража, үхибүүдые түрөө һэн. Охолаа болбол Самари, Охолибаа Иерусалим болоно гээшэ. ⁵ Охолаа Минии һамган байгаашье хадаа хүршэ Ассириин амарагуудтаяа гальхай забхай ябадал гарган, инаглаба. ⁶ Хүхэ бэхын үнгэтэй хубсаһа үмдэдэг сэрэгшэдтэй, сэбэрхэн шарайтай түшэмэл ноёдтой, мори унааша сэрэгшэдтэй тэрэ унтадаг байгаа. ⁷ Ассириин дээдэ түшэмэлнүүдтэй тэрэ забхайралдадаг, жэгшүүритэй муухай онгонуудтань мүргэдэг һэн. ⁸ Египедтэ гальхай хамуу ябадал үйлэдэжэ эхилһээр тэрэ иимэ ябадалаа бэшэ орхёогүй бэлэй. Залууһаань эхилжэ эрэшүүл тэрээнтэй унтажа, бүри забхайруулжа хургаа һэн. ⁹ Тиимэ ушарһаа Би Охолаагай угаа ехээр дурлаһан Ассириин амарагуудтань өөрыень үгөө һэм. ¹⁰ Тэдэ Охолаае нюсэгэлжэ, үхи хүүгэдыень барянда абажа, өөрыень алаба. Охолаатай болоһон ушар тушаа эхэнэрнүүд үни удаан шэбэнэлдэн, хоб-жэб хөөрэлдэн байгаа бэлэй.

¹¹ Охолибаа дүүнь энэ бүгэдые хараашье һаа, өөрөө бүри гальхай забхай ябадалтай, Охолаа эгэшэһээ бүри дороор забхайрдаг бэлэй. ¹² Тэрэ мүн лэ Ассириин гоё найхан түшэмэл ноёдой, найхан хубсаһа үмдэһэн, мори унаһан сэрэгшэдэй хойноһоо гүйдэг, тэдээнтэй унтахаяа ехэ хүсэдэг бэлэй. ¹³ Өөрыгөө бузарлаһыень, мүн тиихэдэ хоюулаа нэгэн адли ябадалтайень Би адаглажа байгаа һэм. ¹⁴ Гэбэшье Охолибаа эгэшэһээ хэтэрүүгээр забхайрдаг һэн. Хана дээрэ һиилэгдэһэн, улаан шэрээр шэрдэгдэһэн Вавилоной зоной дүрсэнүүдые харахадаа, ¹⁵ нарин матаргай дээгүүрээ бүһэ бүһэлһэн, толгойдоо мантан боолто малгай үмдэһэн, Вавилоной сэрэгэй жанжинуудта адли тэдэниие обёорходоо, ¹⁶ тэрэ гансата тэдээндэ жүрөөдэн дурлажа, хойноһоонь Вавилоон руу элшэнэрые эльгээбэ. ¹⁷ Вавилоной зон ерэжэ, тэрээнтэй унтажа, забхайран бузарлаба, тэрэ өөрөөшье өөрыгөө бузарлаа болоно. Һүүлэй һүүлдэ Охолибаа тэдээнһээ жэрхэжэ эхилээ һэн. ¹⁸ Тэрэ нюсэгэ салдагаар олоной урда харагдажа, гальхай забхай ябадалынь олондо мэдээжэ болоходонь, Би эгэшэһэнь буруу хараһандал адляар тэрээнһээ буруу харабаб. ¹⁹ Залуудаа Египет орон нютагта забхайрдагаа һанан, Охолибаа забхай гальхай ябадалаа бүри олошоруулжал байгаа. ²⁰ Элжэгэнэй мэтэ томо заһаатай, мориной мэтэ ехэ халайтай амарагуудтаяа ходо унтахаяа тэрэ хүсэжэ байгаа. ²¹ Египедэй амарагуудайнгаа тэрээнтэй

унтадагы Охолибаа ханажа, дахин тэрэ сагаа эрьен ерүүлхые хүсэдэг бэлэй. ²² Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана: «Охолибаа, амарагуудтаяа хамта байхаяа шинии арсажа эхилээшые хадаш Би тэдэниие урдаһааш эрьюулэн, дайсад мэтээр бүхы зүгһөө асархаб. ²³ Бүхы сэбэр, залуу түшэмэл ноёдые, захирагшадые, алдар суутай зониие, морин сэрэгэй ноёдые Вавилоонһоо, Ассириһээ, Халдейн Пэкоод, Шооһа, Кооһа гэдэг обогуудһаа хамта суглуулан асархаб. ²⁴ Зэр зэбсэгээ морин тэргэдэ тээнхэй, дайшалхы тэргэнүүдтэй олон гэгшын сэрэг шинии урдаһаа ерэжэ, халхабша, бамбай, дуулга үмдэнхэй тэдэ шамайе тойрохо, тиихэдэнь өөрынгөө хуули ёһонуудаар шүүхыень шамайе тэдээндэ үгэхэб. ²⁵ Би шамда угаа уурланхайб, тиимэһээ тэдэнэй шамда хэрзэгы муухайгаар хандахыень хорихогүйб. Тэдэ хамар, шэхыеш отолхо, үхи хүүгэдыеш хэлмээр усадхаха, галдан халгааха. ²⁶ Хубсаһа хунарыеш, үнэтэ гоё зүүдхэлнүүдыеш шамһаа саб шүүрэн, тайлан абаха. ²⁷ Иигэжэ Би шинии үшөө Египедтэ байхадаа хурагша муу муухай ташаяан хэрэгүүдыеш, забхайрһыеш болюулхаб. Онгонуудта мүргэхээе, Египет тушаа ханахаяа бэшэ болихош.

²⁸ Үзэн ядадаг, жэрхэдэг зонийш һабарта шамайе үгэхэб. ²⁹ Тэдэ шамда хэрзэгы муухайгаар хандажа, хүдэлһэн ажалайш бүхы үрэ дүн хуряан абаха, шамайе нюсэгэлөөд орхихо, тиихэдэнь хүн бүхэн янхан эхэнэр байһыешни, хальхай забхай ябадал гаргадагыешни хараха. ³⁰ Үндэһэ яһатадай онгонуудта мүргэжэ, өөрыгөө бузарлаһанайш түлөө тэрэ хэгдэхэ. ³¹ Эгэшынгээ замаар ябаһанайш түлөө тэрээндэ уулгаһан хэһээлтынгээ шүлэ мүн лэ шамда уулгахаб. ³² Би, Эзэн Бурхан, гүнзэгы, үргэн аягаар хэһээлтын шүлэ эгэшэдэш уулгаа һэм. Тон тиимэ аяга ши уужа, шоо үзүүлхэ, надалуулха болонош. ³³ Ёогтон, уйдан байхаш, энэ айхын, хандархын аяга, эгэшэ Самариншни аяга! ³⁴ Тэрэниие дууһан уужа, хатаагаад, удаань бута сохижо, хэлтэрхэйнүүдээрнь үбсүүгээ таһа татан байхаш. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!»

³⁵ Ши Намайе мартажа, буруу харааш, тиимэһээ хальхай забхай байһанайнгаа түлөө хэһээгдэхэш.

³⁶ Эзэн намда айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Охолаа Охолибаа хоёрые шүүхэ ханаатай гүш? Жэгшүүрилтэй муухай хэрэгүүдыень тэдээндэ хануулаарай. ³⁷ Тэдэ онгонуудта мүргэжэ, өөһэдынгөө үхи хүүгэдые алажа, тэрэ муухай онгонуудта үргэдэг байгаа. ³⁸ Үшөө юу хээб гэхэдэ, Минии нангин үргөөе бузарлаа, субботын үдэрыем сахяагүй. ³⁹ Онгонуудтаа үргэл болгон үхи хүүгэдээ алаһанайнгаа һүүлээр тэрэл үдэртөө Минии нангин үргөө руу ерэжэ, тэдэ бузарлаа. Иигэжэ тэдэ Минии нангин

гэртэ хандаа болоно. ⁴⁰ Холын зониие асаруулхаяа элшэнэрые тэдэ эльгэжэ, ерэхэдэнь, тэдэ хоёр эгэшэнэр бээе угаажа, нюдөө будажа, зүүдхэлнүүдээрээ бээе гоёодог бэлэй. ⁴¹ Шэрээ урдань табяатай гоё найхан буйдан дээрэ тэдэ хэбтэдэг бэлэй. Тэрэ шэрээ дээрэнь Минии үршөөһэн оливын тоһон, уталганууд байдаг хэн. ⁴² Тэдэнэй гэртэ элһэн сүл губиин архиншад олоороо үймэржэ, шууяжа байгша хэн. Эдэ зон эгэшэнэрэй гарта бугаагуудые, толгойдонь үзэсхэлэн найхан титимүүдые үмдэхүүлдэг байгаа. ⁴³ Забхайралгые үйлэдэжэ эсэһэн тэдэ эхэнэрнүүд тушаа «Яжа эсэнэгүйб?» гэжэ Би Өөртөө дуугаран ханаа хэм. ⁴⁴ Теэд тэдэ зон янхан эхэнэрнүүд болохо Оһолаа Оһолибаа хоёрто һамгадтаа ерэндэл адляар дахин-дахин ерэжэл байгаа. ⁴⁵ Гэбэшые үнэн сэхэ зон тэдэ хоёр эгэшэнэрые алууршад байһандань, мүн урбан забхайран байһанайнь түлөө шүүхэ.

⁴⁶ Мүнөө тэдээн руу олон зониие дуудажа, сохюулха, дээрмэшэ-лүүлхэб гэжэ Би, Эзэн Бурхан, айладханаб. ⁴⁷ Тэдэ зон эгэшэнэр руу шулуу шэдэн, һэлмээр сабшан усадхаха, үхи хүүгэдыень алаха, гэр байрануудыень шатаан һалгааха. ⁴⁸ Энэ орон нютагта забхайрха ябадал үгы хэхэб, тиихэдэм бүхы эхэнэрнүүд тэдээндэл адли һальхай һамуун байхаяа тэбшэхэ. ⁴⁹ Һальхай ябадал гаргаһанайнгаа, онгонуудта мүргэһэнэйнгээ түлөө эгэшэнэр хэнээгдэхэ, тиихэдэе Намаие Эзэн Бурхан гэжэ мэдэдэг болохо.

Гал дээрэ табяатай тогоон

24 ¹ Бидэнэй Вавилоон руу баряанда ошоһоной удаа юһэдэхи жэлэй үнгэржэ байхада, арбадахи харын арбанда Эзэн намтай дахин хөөрэлдэбэ. Тэрэ иигэжэ айладхаа:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Мүнөөдэр хэдыб гэжэ бэшэжэ аба. Вавилоонной хаан эгээл мүнөөдэр Иерусалимда добтолон оробо. ³ Тиигээд үгэ дууладаггүй энэ арад зондо Минии, Эзэн Бурханай, иимэ һургаал үгэ дуулга:

- Тогоо таби, тогоо таби,
тэрээн руугаа уһа эюулэ.
- ⁴ Тэрээн руу эгээл найн мяханай хэнэгүүдые –
гуя, хаа хэ,
шэлэһэн найн яһануудыешье хэ.
- ⁵ Хонин хүрэгэй эгээл шэлдэгые абаарай.
Тогоон дороо түлээ обоолоод,
һайса шана,
яһа һайса бусалга.

⁶ Иерусалим халахань! Хото алууршадаар дүүрэнхэй, хуушан, жэбэтэй тогоон мэтэ. Мяхан хэхэг хэхэгээр тэрээн соохоо хаягдаха, саашадаа тэрэ мяхантай юун болохо байһанда хэнэйшье ханаан зобонгүй. ⁷ Хото дотор хүниие алаха ушар гаража, шүһаниинь шоройдо дарагдахаар газар руу бэшэ, хатуу шулуун дээрэ адхараа бэлэй. ⁸ Үһөөлтээ абаха гэхэн мэдэрэл түрүүлхээр уур сухалаа хилгэнтүүлхын тула Би газарта шэнгэхээр бэшэ, хатуу шулуун дээрэ шуһа тэрэ зандань, аршангүй үлөөгөө нэм. ⁹ Би, Эзэн Бурхан, тэрэ шуһаар дүүрэнхэй хотые заабол хэхээхэб! Ехэ гэгшын түүдэбшэ табиخاب. ¹⁰ Түлээ нэмэжэ, гал түргэдүүлэгты! Мяха шанэгты! Яһанайнь илзартар, үдхэн болотор шанэгты! ¹¹ Тиигээд хооһорһон тогоогоо аһажа байһан нүүрһэн дээрэ табигты, тиихэдэ тэрэ халаха. Иигэжэ жэбэнь үгы боложо, тогоон сэбэр арюун болохо. ¹² Гэбэшье бүхы жэбэнь халахагүй, хэдышье хүдэлөө һаа. ¹³ Хэдышье сэбэрлээ һаам, ши, Иерусалим, жэгшүүритэй муухай, нүгэлтэй зандааш. Уур хилэнгээ гүйсэд гаргатарни ши сэбэр болохогүйш. ¹⁴ Тэрэ саг ерэнэл аабза. Тиихэдэнь Би хэхээлтээ болуулжа гү, али Иерусалимай улад зониие хайрлажа, энэрэл үзүүлжэ байхагүйб. Хэхэн хэрэгэйнгээ хэмээр тэдэ хэхээгдэхэ ёһотой. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Эзэкээлэй һамган наһа барана

¹⁵ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

¹⁶ – Хүнэй үри Эзэкээл! Шинии эгээл дуратай хүнэй ами наһа гэнтэ Би абахаяа байнаб. Харин ши гомдожо, нёлбоһо гаргажа бү байгаарай. ¹⁷ Абяагүй гашууда. Толгойгоо тэрэл зандаа боолто-малгайгаар орёо-жо, хүлдөө гуталаа үмдэжэ бай. Гашуудан нюураа бүглэжэ, ямбын эдее эдижэ бү байгаарай.

¹⁸ Үглөөгүүр хөөрэлдэдэг зангаараал би улад зонтой хөөрэлдэбэб. Үдэшэлэн минии һамган наһа бараа нэн. Үглөөдэрынь би Эзэнэй захирһанай ёһоор байбаб. ¹⁹ Зон энэнииие харахадаа, намһаа асууба: «Юундэ иимээр байнабта, гашуудалай ёһолол юундэ сахинагүйбта?»

²⁰ Би тэдээндэ харюусабаб:

– Эзэн Бурхан айладхаа: ²¹ Таанарай хүсэ шадалай бахархал, нүдэнэйтнай хужар, сэдхэлэйтнай сэсэг болохо нангин үргөөе Тэрэ үгы хэхэеэ байна. Иерусалимда үлөөшэ үхи хүүгэдтнай хэлмээр усадхагдаха. ²² Тиихэдэ таанад минии мүнөө хэжэ байгааша юумэ хэхэт: нюураа бүглэхэгүйт, хахасалгын хоол барихагүйт. ²³ Гашуудалай тэмдэг болгон, толгой, хүл нүсэгэн ябахагүйт, гасалан уйлахагүйт. Нүгэлэйнгөө түлөө таанад гэмшэн, ханаа алдан ябахат. ²⁴ Би, Эзэкээл, таанадта дүлгэ

тэмдэг болохоб, намдал адляар таанад байхат. Эдэ бүгэдые гүйсэдхэгшэ Эзэн Бурханаа тиэхэдэ таанад мэдэдэг болохот.

²⁵ Эзэн айладхаа:

– Хүнэй үри Эзэкээл, алдар солынь шэмэг, нюдэнэйн хужар, сэдхэлэйн сэсэг болохо нангин үргөөень Би үгы хэхэб, үхи хүүгэ-дыень мүн лэ усадхахаб. ²⁶ Тэрэ хилэнсэгтэ үдэр хэн нэгэн аюулһаа зайсан, тэндэһээ тэръедэн шам руу гүйжэ ерээд, болоһон юумэн тушаа мэдээ асарха. ²⁷ Дуугаржа шадахаяа болиһон аад, эгээл тэрэ үдэр ши дахин дуугаржа, улад зонтой хөөрэлдэхэш. Ши зоние һэргылһэн дүлгэ тэмдэг болохош, тиигээд тэдэ Намае Эзэн гээд мэдэдэг болохо.

Аммоонууд тушаа уридшалан айладхаба

25¹ Эзэн Бурхан намда иигэжэ айладхаба:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Аммооной улад зоной урдаһаа лүндэн табижа, иигэжэ тэдээндэ дуулга: ³ Минии нангин үргөөгэй хандаргагдаад, Израилиин диилдээд, Иудын арад түмэнэй барянда туугдан ошоод байхада таанад хүхилдэжэ байгаа һэнта. ⁴ Тиимэһээ Би мүнөө зүүн зүгэй обогуудта таанадые диилдүүлхэб. Тэдэ хотон хүрөөнээ газар уһан дээрэтнай табиха, үрэ жэмэсыетнай эдихэ, һүыетнай ууха. ⁵ Танай ниислэл хото Раббаае тэмээнэй бэлшээри, Аммооной хүбүүдэй хото нууринууды хониной хэбтэри болгохоб. Тиихэдэм таанад Намае Эзэн гээд мэдэдэг болохот. ⁶ Израилиин гай тодхорто таанад альгаа ташажа, собхоржо дэбһэжэ баясан байгаа бэлэйт. ⁷ Тиимэһээ Би таанадые үндэһэ яһатадта олзо болгон үгэхэб. Дууһан таанадые усадхахаб. Тиихэдэм таанад дахин арад гэжэ тоологдохо мүртэй зонгүй байхат. Тиигээд Минии, Эзэнэй, эдэ бүгэдые үйлэдэһые ойлгохот.

Моһаабууд тушаа уридшалан айладхаба

⁸ Эзэн Бурхан иигэжэ айладаа:

– Иудын хан түрэ бусад арадуудһаа юугээрээшье илгаагүй гэжэ Моһаабай болон Сэһиирэй улад зон хэлэжэ байна. ⁹ Тиимэһээ Моһаабай хилээр оршоогшо хотонуудта, тэрэ тоодо эгээл һайхан хотонуудтань – Бэт-Ешимоот, Бааһал-Мэһоон, Кириатааим гэгшэдтэ, дайсадайнь добтолхые зүбшөөхэб. ¹⁰ Аммоон руу добтолон орогшо зүүн зүгэй обог зон Моһааб руу добтолон орохо, тиигэжэ Аммоондол адли Моһааб дэлхэй дээрэ хээээдэшье бэшэ дурсагдахагүй. ¹¹ Иигэжэ Моһаабые хэһээхэдэм, Намае Эзэн гээд зон мэдэдэг болохо.

Эдоомууд тушаа уридшалан айладхаба

¹² Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Эдоомой арад түмэн Иудын зонһоо үһөөгөө ехэ шангаар абанандаа зэмэтэй. ¹³ Тиимэһээ улад зонииень, адууһа малыень усадхажа, Эдоомые хэнээхэб. Газар дайдань Тэмаанһаа эхилээд, Дэдаан хүрэтэр ханха зайдан болохо, бүхы зонииень хэлмээр усадхахаб. ¹⁴ Миний арад түмэн Израиль Миний түлөө Эдоомһоо үһөөгөө абаха, уур хилэнгем Эдоомой зондо мэдэрүүлхэ, иигэжэ тэдэ Миний үһөөгөө абалга ямар гээшэб гэжэ мэдэдэг болохо.

Пилиштүүд тушаа уридшалан айладхаба

¹⁵ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Пилиштын арад зон хэтын дайсаднаа үһөөгөө оло дахин абан, усадхахаяа хэдэдэг байгаа. ¹⁶ Тиимэһээ Пилиштын арад түмэндэ Би добтолхоб, хэрээдүүдые халгаахаб, далайн эрьээр оршодог хотонуудайнь ажаһуугшадые дууһан усадхахаб. ¹⁷ Угаа ехээр тэдэниие хэнээжэ, дүүрэн хэмжээгээр үһөөгөө абахаб. Иигэжэ шанга уур сухал дундаа хэнээхэдэм, тэдэ Намае Эзэн гээд мэдэдэг болохо.

Тиир хото тушаа уридшалан айладхаба

26 ¹ Баряанда туугдан ошоһоноймнай һүүлээр арба нэгэдэхи жэлдэ харын нэгэндэ Эзэн намтай хөөрэлдөө хэн. Тэрэ иигэжэ айладхаа:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Тиир хотын зон Иерусалимай гай тодхорто баярлан иигэжэ хэлсэнэ: «Ха-ха, Иерусалим хандаргагдаа! Олон уласуудай аралжаа наймаанай томо уулзуур газар хэн бэлэй, мүнөө тэрэ хоһороо, һууриень бидэ эзэлхэбди». ³ Энээнэйн түлөө Би, Эзэн Бурхан, Тиирэй урдаһаа тулахаб! Далайн долгинуудаа туун асардагтал мэтэ Би Тииртэ добтолхыень олон үндэһэ яһатадые эльгээхэб! ⁴ Тэдэ Тиир хотын ханануудые, самхагуудые хандаргааха. Ганса нюсэгэн хада болон үлэтэрнь хотын хандархай шулуунуудые хаман бутаргаахаб. ⁵ Далайн дунда оршогшо энэ газарта загаһашад гүльмээе хатаадаг байха. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! Үндэһэ яһатад тэрэниие дээрмэдэн тонохо. ⁶ Далайн эрьээр оршогшо һууринуудайнь ажаһуугшад хэлмээр усадхагдаха. Тиихэдэнь тэдэ Намае Эзэн гээд мэдэдэг болохо.

⁷ Дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэй хаан гэбэл, Вавилоной хаан Навуходносор болоно. Би тэрэниие Тииртэ добтолхыень хойто зүһөө асархаб. Тэрэ моритой, дайшалхы морин тэргэнүүдтэй угаа ехэ сэрэгтэй ерэхэ. ⁸ Далайн эрьээр оршогшо һууринуудайнь улад зониие тэрэ хэлмээр

сабшан усадхаха, хотын ханануудай үндэр хүрэтэр далан бодхоохо, мантан халхабша байгуулха. ⁹ Хэрэм хана сохин эбдэдэг түхеэрэлгэнүүдээ тэдэ хэрэглэхэ, самхагуудые түмэр хүхэнүүдээр сабшан унагааха. ¹⁰ Бандархан хото руу тэдэнэй ороходонь, тоо томшогүй моридойнь туруунһаа бурьялан бодоһон тооһон хотые үүлэн мэтэ хушаха, мориндо мордоһон, дайшалхы тэргэнүүдээр ябаһан сэрэгэйнь, сахаригуудайнь шууяанһаа хотын хананууд дорьёжо доһолжо байха. ¹¹ Морёор үйлсэнүүдээр үнгэрхэдөө, тэдэ шоройе үнэнэн тобороог болгохо, улад зоние хэлмээр сабшан усадхаха, хүсэ шадалай хүлдэ хүшөөнүүдые газар руу унагаан хандаргаха. ¹² Тэдэ хотын баялиг дээрмэшэлхэ, ханануудые сүмэ сохихо, гоё найхан байшангуудые хандаргааха, тиигээд үлэнэн модо, шулуу, бог шорой далай руу хаяха. ¹³ Энээнэй удаа дуу дуулаха, ятагаар наадан хүгжэмлэхэ абьян бэшэ дуулдахагүй. ¹⁴ Иигэжэ Би хотые загаһашадай гүльмээе хатаадаг халзан хабсагай болгохоб. Хото хэзээдэшье бэшэ хэргээгдэхэгүй. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, иимэ юумэ үйлэдэхэб гэжэ айладханаб! ¹⁵ Тиир хото, шинии хандарал хуймаа, шархатаһан, алуулжа байһан зонойш ёолоо далайн эрьээр ажаһуудаг арадууд дуулажа, шэшэрэлдэн байха. ¹⁶ Далайн эрьээр оршодог улас түрэнүүдэй хаашуул хан шэрээһээ буужа, нэмэргэнүүдээ, шэрэн оёһон гоё найхан хубсаһануудаа хуу татан тайлажа, шэшэрэн доогуур хууха. Диилдэжэ байһан тухайш шэнэ һонин байд гээд лэ дуулажа байхадаа, тэдэ шэшэрхэ халганахаяа оройдоош болуулжа шадахагүй. ¹⁷ Тиигээд тэдэ шам тушаа иимэ гашуудалай дуу дуулаха:

Далайн хажууда оршоһон
суутай мантан хото халаа, хандараа!
Хотын ажаһуугшад бүхы эрье зонхилон,
бусад зоние айлган хүрдөөн байгаа бэлэйл.

¹⁸ Харин мүнөө Тиир хото унаа, халаа.
Эрьсын бусад арадууд энээнине харахадаа,
ехэ сошоо, халганан айгаа.

¹⁹ Би, Эзэн Бурхан, шамае хаясаанай, орхисоной газар болгохоб. Тэнгис далайн уһан дээшээ бодожо, шамае бүрхөөхэ. ²⁰ Эртэ урда сагта ажаһуудаг байһан зонтой хамтаруулан, шамае үхэнэн зоной орон руу доошонь буулгахаб. Иигэжэ нүгшэнэн зонтой хамта, хэтэ мүнхэдөө хандарал шулуунуудай дунда байхыеш баадхахаб. Ши хэзээдэшье дахин улад зоноор дүүрэжэ, хүүежэ байхагүйш. Өөрынгөө туяа гэрэл Би амиды зоной орон дэлхэй дээгүүр сасаргахаб. ²¹ Зоной айха хүрдэхэ жэшээ шамае болгохоб. Тиир хотые зон бэдэрбэл, хэзээдэшье олохогүй. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Тиир хото тушаа гашуудалай дуун

27¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
² – Хүнэй үри Эзэкээл, Тиир хото тушаа гашуудалай дуу татыш. ³ Далайн эрьээр оршогшо олон арадуудтай аралжаа наймаа ябуулдаг, өөрөөшье далайн эрьедэ байдаг энэ хотын зондо Минии иимэ айладхал дуулга:

- Тиир, алишье талаһаа тэгшэ найхамби гэжэ ши найрханаш.
- ⁴ Хилэ хизааршни далайн гүн хүрэтэр нэмжыдэг, тэгшэ түгэс тээшэ эрмэлзэн баригдаһан далайн онгосо гээшэш.
- ⁵ Барилгашад Сэниирэй хабсагайһаа кипарис модо абажа, хамаг банзануудыеш хээ, Ливаанһаа үнэтэ хуша модо абажа, мачтануудыеш хээ.
- ⁶ Башаанай сарса модоор хэльбэнүүдыеш хээ. Киттиимһээ асарагдаһан нарһан модоор шалануудшни хэгдэжэ, заанай ноёогоор гоёогдоо.
- ⁷ Египедһээ асарагдаһан шэрэмэл найхан бүдөөр далбагануудшни хэгдэжэ, холоһоо обёорхоор байгаа хэн. Элишааһаа асарагдаһан хүхэ бэхэ үнгэтэй бүд һүүдэрһөө халхабшаш болоо хэн.
- ⁸ Сидооной ба Арваадай зон хэлюурдэгшэдшни байгаа, мэргэжэл ехэтэй өөрыншни зон залууршадшни бэлэй.
- ⁹ Гэбаал хотын дүй дүршэлтэй зон эбдэрһэн хандарһан газарыеш заһадаг байгаа, далайн онгосоор тамардаг бүгэдэ зон шини портдо аралжаа наймаа эрхилдэг хэн.
- ¹⁰ Персиин, Лидиин, Ливиин зон шини сэрэгтэ байлсаа, бамбай, дуулгануудаараа шамайе аршалан, алдар сольеш нэмээгээ.

¹¹ Арваадһаа ерэнэн сэрэг харуулшни болоо, Гамаадай зон самхагуудыешни харууһалан байгаа. Гэдэ ханануудааршни тойрон бамбайнуудаа үлгөө, иигэжэ гоё найханшни бүри түгэс болоо бэлэй.

¹² Таршиишэй наймаашад мүнгэн, түмэр, туулган эдээр аралжаа наймаа ябуулжа, шини угаа ехэ эд зөөриин наймаае нилээд гүйлгөө. ¹³ Яваан, Тубаал, Мээшэх барлагуудаар, гуулин амһартануудаар шини эд бараае андалдан абадаг бэлэйл. ¹⁴ Бэйт-Тогармааһаа ерэнэн зон ажал хүдэлмэрийн, дайн дажарай моридоор, элжэгэнүүдээр шини эд бараае

андалдан абадаг хэн. ¹⁵ Дэдаанай зонтой аралжаа наймаа ябуулааш, далайн эрьеэр ажаһуудаг үндэхэ яһатад заанай яһаар, хара модоор эд бараашни андалдан абагша бэлэй. ¹⁶ Арамай зон номин шулуугаар, хүхэ бэхэ үнгэтэй, мүн тиихэдэ шэрэжэ оёһон бүдөөр, гоё хайхан маалинга бүдөөр, шүрэ, рубин шулуунуудаар эд бараашни андалдан абагша хэн. ¹⁷ Иудын хан түрэ болон Израиль эгээл эрхим шэниисэ Минниидхэ, бообо, зүгын бала, оливоын тоһо, эдэ буйлуулдаг, үнэр оруулдаг зүйлнүүдые шинии эд бараагай түлөө түлбэри болгон үгэдэг байгаа. ¹⁸ Дамааскын зон шинии баян дэлгэр наймаае хаража, Хэлбооной үзэмэй дараһан архи, сагаан ноһо шамда дурадхан наймаалаа хэн. ¹⁹ Даан болон Яваан Узаалай хажууда шамтай дабтаһан түмэрөөр, хангалтай хүжээр андалдан наймаа хээ. ²⁰ Дэдаанай зон эмээлэй тохомуор шамтай наймаа хэдэг хэн. ²¹ Аравиин зон болон Кэдаарай зонхилогшод хурьгаар, хонёор, ямаагаар шамтай андалдан наймаа ябуулдаг байгаа. ²² Шэбааһаа, Раамаһаа наймаашад эгээл эрхим халуун ногоогоор, үнэтэ шулуугаар, алтаар шинии эд бараа андалдан абадаг хэн. ²³ Харраан, Ханнээ, Ээдэн, Шэбаа, Ассири, Хилмаад хотонуудай наймаашадтай ши мүн лэ наймаа ябуулааш. ²⁴ Тэдэ шамда үнэтэй хайхан хубсаһа, хүхэ бэхэ үнгэтэй, мүн тиихэдэ шэрэжэ оёһон хайхан бүд, эрээ марьян хибһэн, шанга гүрэхэн олһо худалдаа бэлэй. ²⁵ Таршиишэй мантан томо онгосонууд шинии дураар барааш шөөжэ байгаа. Хүндэ ашаатай, далайгаар тамаржа байһан онгосо мэтэ болоо бэлэйш.

²⁶ Һэлюуршэдшни шамайе далайн дунда Һэлюурдэн абаашаа, гэбэшье зүүн зүгэй шанга һалхинда сохигдон ши һандарааш. ²⁷ Тэрэ һүйдхэлтэ үдэр бүхы эд баялиг, ашааншни, далайгаар тамарагшад, залууршадшни, эбдэрхэйеш заһагша дархашуулшни, наймаашад, бүхы сэрэгшэдшни бултадаа далайда шэнгэн хосороо хэн.

²⁸ Далайда шэнгэжэ байгааша зонойш оог хашхарае эрьейн зон шагнажа, ехэ һүрдөө бэлэй.

²⁹ Далайн бусад онгосонуудай бүхы Һэлюуршэд, залууршад, юрэдөө, бүхы ажалшадынь онгосонуудһаа газарта бууба. ³⁰ Тэдэ шам тушаа гашуудан, уйлан, толгойдоо шорой сасан, үнэхэн соо хүльбэрхэ, иигэжэ гашуудалаа элирхэйлнэ. ³¹ Толгойгоо халзан болотор хюһаад, гашуудалай шэрүүн таар хубсаһа үмдөөд, тэдэ шам тушаа сэдхэл шэшэрмэ гашуунаар уйлаха. ³² Гашуудан тэдэ иигэжэ уйлалдан дуулаха:

«Тиир, ши бусад хотонуудһаа мантан бэлэйш, харин мүнөө далайн оёрто абья шэмээгүй хэбтэнэш. ³³ Олон арад түмэнүүд далайгаар ердэг ашаануудыеш баяртай угтан, хэрэгсэлээ хангадаг бэлэйл. Хашуул хаахаанагүй шинии эд бараагаар баяжан байгаа. ³⁴ Харин мүнөө далайда

хосороош, гүн уһанда шэнгэн халааш, бүхы ашааншни, ажалшадшни шамтай хамта далай руу унаа. ³⁵ Далайн эрьээр бүхы зон гай тодхорыеш хаража һүрдөө, хаашуулынъ ехэ айжа, шэг шарайнъ сухийгаа. ³⁶ Ши ошонгоо ошоош, хэтэ мүнхэдөө үгы болоош. Дэлхэйн бүхы наймаашад шини аймшагтай хуби заяае хаража доһолоол».

Тиир хотын хаан тушаа уридшалан айладхаба

28 ¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Тиир хотын хаанда Минии иимэ үгэнүүдые дуулга: ши ехэ бардамлажа, өөрыгөө Бурхамби, далайгаар хүреэлэгдэнхэй Тиир хото минии хан шэрээ гэжэ хэлэнэш. Харин ши Бурхамби гэжэ өөрыгөө хэды тоолоошье хаа, Бурхан бэшэ, юрын лэ хүн гээшэш. ³ Ши өөрыгөө Даниилһаа мэргэн ухаатайб, минии мэдэхгүй юуншье байхагүй гэжэ тоолонош. ⁴ Өөрынгөө мэргэн ухаагаар ухаалдижа, сандаа алта мүнгэ суглуулааш, арсалтагүй. ⁵ Ухаатайгаар наймаа ябуулжа, баялигаа нэмээгээш, гэбэшье баялигһаа боложо бардамлажа эхилээш. ⁶ Өөрыгөө Бурхантай адлиб гэжэ тоолоһонойш түлөө Би, Эзэн Бурхан, ⁷ шам руу хариин хэрзэгы дайсадые асархаб. Тэдэ арай гэжэ олоһон эд баялигыеш үгы хэхэ. ⁸ Шамае тэдэ алаад, далай руу хаяха. ⁹ Алууршадайнгаа урда «Би Бурхан гээшэб» гэжэ хэлэжэ байха гүш? Тэдэнэй сохин добтолон ороходо, ши бусад зондол адли ёоложо зобожо байхалши. ¹⁰ Зон шамае алаха, иигэжэ ши Намда шүтэдэггүй хүнүүдтэ алуулха болонош. Иигэжэ Би, Эзэн Бурхан, айладхаа мүн!

¹¹ Эзэн намда дахин айладхаба:

¹² – Хүнэй үри Эзэкээл, Тиир хотын хаанда гашуудалта дуу дуулажа, Минии, Эзэн Бурханай, иимэ айладхал тэрээндэ дуулга: хэзээ нэгэтэ ши дүрбэн тэгшэ түгэс, сэсэн мэргэн ухаатай, гоё найхан байгаа бэлэйш. ¹³ Ши диваажанай орондо, Эдээмэй сэсэрлигтэ амидаржа, үнэтэ шулуунуудаар бээе шэмэглэдэг хэнши. Рубин, топаз, ошор, берил, оникс, яспис, миндарга, номин, оюун болон алтаар хэгдэһэн зүүдхэлнүүдые үмдэдэг бэлэйш. Түрэнэн үдэршни тэдэ шамда зорюулагдан бүтээгдээ. ¹⁴ Минии нангин хада дээрэ ши ажаһуудаг бэлэйш. Шамае харууһалхын тула Би өөрынгөө херүүбые томилоо нэм. Туяа гэрэлээр сасаржа байһан үнэтэ шулуунуудай дундуур ябажа байгааш. ¹⁵ Түрэнэн саһаа хойшо ши сэхэ һайн ябадалтай байһан аад, муу муухай хэрэгүүдые үйлэдэжэ эхилээш. ¹⁶ Аралжаа наймаа хүгжөөһөөр ши хүсэрхэдэг, нүгэл үйлэдэдэг болоош. Тиимэхэ Би Минии нангин хадаһаа буухыеш баадхааб. Шини аршалагша байһан херүүб туяа гэрэлээр сасарһан үнэтэ шулуунуудһаа шамае үлдөө хэн. ¹⁷ Гоё найхан байһандаа ши

ехэрхэжэ эхилээш. Мэдээжэ, суутай болоһондоо ухааншни балартаба. Тиймэһээ Би шамайе газар руу хаяжа, бусад хаашуулда жэшээ болгон харуулаа һэм. ¹⁸ Аралжаа наймаа хэхэдээ оло дахин зониие мэхэлжэ, ши нангин ордонуудаа бузарлааш. Тиймэһээ Би хотыеш галдажа, дууһан штаагаааб. Хотыншни оршодог байһан газарай мүнөө гансал үнэһэн тобороог болоод байһые хүн бүхэн харана. ¹⁹ Ондoo арадууд угаа ехээр хүрдөө. Хэһээлтэш ехэ, иигэжэ ши хэтын хэтэдэ үгы болоош.

Сидоон хото тушаа уридшалан айладхаба

²⁰ Эзэн иигэжэ айладхаба:

²¹ – Хүнэй үри Эзэкээл! Сидоон хотые гэмнэжэ хэлэ. ²² Зондонь Минии иимэ үгэнүүдые дуулга: Би, Эзэн Бурхан, танай дайсамби! Таанадтай үйлэдэһэн хэрэгэйнгээ ашаар Би алдар солоёо элирхэйлхэб. ²³ Таанад руу тахал үбшэ эльгээхэб, үйлсэнүүдээр шуһан гол урдахуулхэб. Бүхы зүгһөө таанадые хүрээлэн, таанадта добтолхо, тиигээд алуулхат. Тиихэдээ Намайе Эзэн гэжэ ойлгохот.

Израильда һайн байдал үршөөгдэхэ

²⁴ Израильда дээрэлхүүгээр хандадаг байһан хажуугаархи үндэһэ яһатадынь саашадаа хадхуур, үүргэнэ мэтэ байхаяа болихо. Тиихэдэ Израилиин зон Намайе Эзэн Бурхан гээд мэдэдэг болохо. ²⁵ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана: тараһан арадуудайнь дундаһаа Израилиин улад зониие суглуулхэб, тиихэдэм үндэһэ яһатад Минии нангин байһые ойлгохо. Албатан Яковтаа үршөөһэн орон нютагтам Израилиин арад түмэн дахяад ажаһуудаг болохо. ²⁶ Тэдэ амар амгалан ажамидарха, гэр байрануудые бариха, үзэм модоной сэсэрлиг ургуулха. Израилиин арад зониие үзэн ядадаг хүршэ арадуудые Би шүүжэ, хэһээлтэ амасуулхэб. Тиихэдэм Израилиин Эзэн Бурхан байһыем бүгэдэ зон ойлгохо.

Египедэй фараон тушаа уридшалан айладхаба

29 ¹ Вавилоон руу сүлэлгэдэ туугданаһанаймнай удаа арбадахи жэ-лэй ябажа байхада арбадахи һарын арбан хоёрдохи үдэр Эзэн намда иигэжэ хандаа бэлэй:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Египедэй фараондо бүхы орон нютагынь өөртэйн хамта хэһээгдэхээ байна гэжэ дуулга. ³ Иигэжэ тэрээндэ хэлэ: Египедэй фараон, голый дунда хэбтэжэ байгша мантан крокодил мэтэш, «энэ Нил мүрэн минии, би тэрэниие өөрөө бүтээгээб» гэжэ хэлэнэш. Харин Би, Эзэн Бурхан, шинии урдаһаа тулахаб! ⁴ Би шинии үүдэндэ дэгээ хэжэ, шамайе уһанһаа гарган татахаб. Голойшни бүхы заһаһад

хайрхандаш няалдажа, шамтай хамта гараха. ⁵Тиигээд шамайе болон голойшни хамаг загаһадые элхэн сүл губида хаяхаб, ши хээрэ талада унахаш. Хэншье шамайе хүдөөлүүлхэгүй, ан арьяатан, шубуу шонхор бэееш таһа татан эдихэ. ⁶Тиихэдэ Египедэй хүн бүхэн Намайе Эзэн гээд ойлгохо. Израилин улад зоной таанадта, Египедэй арад түмэндэ, туһалха гээд найдаһаниинь хулһан таяг тулаһандал адли ямаршье туһагүй байшоо. ⁷Тэдэнэй таанадта туһа эрин хандахада, ши хулһан таягай хухаржа, хуга руу хадхан ороһондол, таяг тулахада, хамаг ууса хадхаһандал болоош. ⁸Тиимэһээ Би, Эзэн Бурхан, шам руу добтолхыень сэрэг эльгээхэм. Тэдэ зонииеш, адуу малыеш үгы хэхэ. ⁹Иигэжэ танай, Египедэй, газар эзэгүй хоһон газар болохо. Эгээл тиихэдэ Минии, Эзэн Бурханай, энээниие үйлэдэһые мэдэхэт.

«Нил мүрэн минии, би тэрэниие байгуулааб» гэжэ хэлэнэш.

¹⁰Тиимэһээ Би шинии болон голойш урдаһаа тулахаб! Би Египедэй газарые хойто зүгэй Мигдоол хотоһоо эхилээд, урда зүгэй Сигеэн хото хүрэтэр, юрэдөө, дууһан Эфиопин хилэ хүрэтэр ханха зайдан хоһон тала болгохоб. ¹¹Тэрээгүүр хүншье, малшье гарахагүй, дүшэн жэлэй туршада амидын тэмдэг тэндэ үзэгдэхэгүй. ¹²Дэлхэйн эгээл хоһон, эзэгүй газар тэрэ болохо. Египедэй хотонууд дүшэн жэлэй туршада һандаранхай хоһон хэбтэхэ. Арад зонииеш дэлхэй дээгүүр тараан сасахаб. ¹³Дүшэн жэлэй үнгэрһэнэй удаа Би тараһан орон нютагууд сооһоо улад зонииеш һөөргэнь бусаахаб. ¹⁴Түрэхэн нютаг руунь, Египедэй урда зүгэй Патроос руу, тэдэниие асархаб. Гэбэшье тэдэ дорой байдалтай хан түрэ зандаа байха. ¹⁵Хан түрэнүүдэй эгээл доройтонги байдалтайнь тэдэ байха, хэзээдэшье бусад арадуудые бэшэ зонхилхогүй. Би тэдэниие иимэ тулюур, хүсэгүй болгохоб. ¹⁶Израиль тэдэнэй туһаламжаһаа бэшэ хэзээдэшье дулдыдажа байхагүй. Тиихэдэ Египедтэ найдаһамнай буруу байгаа гэжэ Израилин зон ойлгохо. Тиигээд тэдэ Минии, Эзэн Бурханай, эдэ бүгэдые үйлэдэһые мэдэхэ.

Вавилоной хаан Навуходоносор Египедтэ добтолхо

¹⁷Вавилоон руу сүлэгдэн туугдаһанаймнай удаа хорин долоодохи жэлэй ябажа байхада түрүүшын һарын нэгэндэ Эзэн намда иигэжэ хандаба:

¹⁸ – Хүнэй үри Эзэкээл! Вавилоной Навуходоносор хаан Тиир хотодо добтолоо. Ехэ ашаа үргэн ябахыень сэрэгэ баадхахадань, сэрэгшэдэйн толгой хүндэ ашаанһаа халзан болоо, дала мүрэнүүдынь шалзараа. Гэбэшье Навуходоносор болон сэрэгын хото эзэлжэ шадабагүй. ¹⁹Харин мүнөө Би Египет орониие Вавилоной Навуходоносор

хаанда үгэхэм. Тэрэ баялигынь тонон абажа, сэрэгтээ хүлхэн болгон үгэхэ. ²⁰ Минии захиралтануудые дүүргэһэнэйн түлөө Би тэрээндэ Египедые дамжуулхаб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхаа мүн! ²¹ Тэрэ үдэр Израилиин арад түмэниие хүсэн түгэлдэр болгохоб. Эзэкээл, тэдээндэ Минии нэрэһээ айладхал дамжуулхые шамда зүшөөхэб. Тиэхэдэм тэдэ Минии, Эзэн Бурханай, эдэ бүгэдые үйлэдэһые мэдэхэ.

Египет зэлүүд хоохон тала болохо

30 ¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
² – Хүнэй үри Эзэкээл, лүндэн табижа, Египедэй арад түмэндэ иигэжэ дуулга:

- Бархиржа байгаад хашхаралдагты!
- ³ Хилэнсэгтэ үдэр дүтэлөө,
 Эзэнэй хэһээлтэ амасуулха үдэр!
 Үндэнэ яһатадай хосорхо бүрэнхы саг дүтэлбэ.
- ⁴ Египедтэ дайн дажар болохо,
 Эфиопидо гай тодхор ушарха.
 Египедэй зон, таанад алуулхат,
 эд баялигтнай тоногдон абтаха,
 гэр байратнай хандарха.
- ⁵ Эфиопи, Ливи, Лидиһээ, Аравиһаа, Хүүбһээ, мүн тиихэдэ Хэлсээ батлан оронһоо хүлхэлэн абагша сэрэгшэд дайн дажарта алдалан унаха.
- ⁶ Таанадые аршалагшад бултадаа – хойто зүгэй Мигдоолһоо эхилээд, урда зүгэй Сиһээн хото хүрэтэр дайн дажарта алуулагдаха. Омогорходог хүсэтэй сэрэгтнай халаха. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! ⁷ Газар дайдатнай дэлхэйн эгээл эзэгүй хоохон газар болохо, хотонуудтнай эгээл ехээр хандаранхай байха. ⁸ Танай орон газарые Би шатаахаб. Аршалагшадтнай бүгэдэ хосорхо. Тиэхэдэл таанад Намайе Эзэн гээд мэдэрхэт. ⁹ Египедые хэһээжэ байһан тэрэ үдэртөө дүтэлжэ байгша гай тодхор тушаа соносхохыень Би юушье мэдээгүй, хашалгүй Эфиопиин улад зон руу элшэнэрые далайн онгосоор эльгээхэб. Тэдэ угаа ехээр һүрдэхэ. ¹⁰ Египедэй улад зон, таанад угаа олонта. Гэбэшье Вавилооной Навуходонсор хааниие эльгээжэ, таанадые үсөөрүүлхэб. ¹¹ Тэрэ хэрзэгы шэрүүн сэрэгтээ хамта танай орон нютаг руу орожо, хооһолхо, һэлмэ далайн таанадта добтолоод, үхэһэн бээертнай дэлхэй дүүргэхэ. ¹² Нил мүрэниие хатаахаб, муу муухай зоной мэдэлдэ Египедэй газар уһа дамжуулхаб. Хариин зониие эльгээжэ, газарыетнай зэлүүд хоохон болгохоб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

¹³ Эзэн Бурхан Египедэй зондо иигэжэ айладхана:

– Ноодто байгша онгонуудыг болон хүрэгүүдийг үгы хэхэб. Египедыг хүтэлбэрилэн зонхилхо хүн танай дунда бэшэ олдохогүй. Иийгэжэ таанад бултадаа угаа ехээр хүрдэн айхат. ¹⁴ Патроос хотыг хандаргахаб, Цооһанииг галдахаб. Ниислэл хото Тэбээс мүн лэ хандаргагдаха. ¹⁵ Египедэй хэрэм хото болохо Сииндэ уур сухалаа үзүүлхэб, Тэбээсэй олон зонииг үсөөрүүлхэб. ¹⁶ Египедыг галдахаб, Сиин амяа табин шэ-шэрэн байха, Тэбээс хото хандарха, Ноодой зон дайсаднаа ходоодоо айжа байха. ¹⁷ Оон болон Пи-Бээшэт хотонуудай залуу сэрэгшэд дайн дажарта алдалан унаха, бусад зониинь баряанда туугдан ошохо. ¹⁸ Танай хүсэ шадалыг бууруулжа, омогорходог хүсүетнай халгаахадам, Тахпанхээс хото дээрэ харанхыг бууха. Баряанда туугдан ошоходотнай бүрэгэр хара үүлэн орон нютагыетнай бүрхөөхэ. ¹⁹ Египедыг хэхээжэ дүүргэхэдэм, таанад Намайе Эзэн гээд ойлгохот.

²⁰ Баряанда туугдан ошоһоноймнай удаа арба нэгэдэхи жэлэй ябажа байхада, жэлэй түрүүшын харын долоодохи үдэр Эзэн намтай хөөрөлдөө бэлэй:

²¹ – Хүнэй үри Эзэкээл! Египедэй хаан фараоной гарыг хухалааб. Хэншыг тэрэнииг ороогоо, боогоогүй, хэлмэ барижа шададаг болоторыг эдэгээгээгүй. ²² Египедэй фараоной урдаһаа тулахаб, элүүр, мүн хухарһаншыг гарнуудыг хюуулыг хухалхаб, тийгэжэ гарһаань хэлмэ унагаахаб гээд Намайе, Эзэн Бурханииг, айладхана гэжэ фараондо дуулга. ²³ Египедэй улад зонииг бүхы дэлхэйгээр тараахаб. ²⁴⁻²⁵ Вавилооной хаанай засаг шанга болгохо, Египедэй урдаһаа далайхыг хэлмэ тэрээндэ үгэхэб. Египедэй фараон хүсэгүй боложо, шархатаһан хүндэл адли Вавилооной хаанай урда ёолохо. Тийхэдэ Намайе Эзэн гээд улад зон мэдэрхэ. ²⁶ Египедэй зонииг хари гүрэнүүдээр сасан тараахаб, тийхэдэм тэдэ Мини, Эзэнэй, иигэжэ хэхээһыг мэдэдэг болохо.

Египедэй фараоной эсэс аймшагтай байха

31 ¹ Вавилоон руу сүлэлгэдэ туугдаһанаймнай удаа арба нэгэдэхи жэлэй ябажа байхада гурбадахи харын түрүүшын үдэр Эзэн намда иигэжэ хандаба:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Египедэй фараондо болон албатандань иигэжэ дуулга:

шамдал адли хүсэ шадалтай хэншыг байхагүй.

Мүнөө нэгэ иимэ түүхэ шагна.

³ Ассиригэй сасуулха гү? Бата бэхи, һаглагар мүшэртэй, угаа үндэр, оройн үүлэн дунда байһан куша модон Ливаанда нэгэтэ байгаа бэлэй.

- 4 Уһан тэрэниие ундалуулан ургуулжа, газарай гүн тэрэниие үндылгөө.
Хажуугаарнь урдагша гол горход ойн бүхы мододые ундалуулдаг хэн.
- 5 Харин энэ модон бусад мододһоо үндэр болоо, гэшүүһэдынь олон, мүшэрнүүдынь ута бэлэй.
- 6 Гэшүүһэд дээрэнь жэгүүртэн уурхай зохёожо, мүшэрнүүд доронь ан арьяатан түрэжэ, дэлхэйн олон арадууд һүүдэртэнь ажамидардаг хэн.
- 7 Угаа һайхан модон бэлэй:
ута һаглагар мүшэртэй, үндэр, газарай гүн уһан хүрэтэр үндэһэниинь ошодог хэн.
- 8 Минии сэсэрлиг соо ямаршье хуша модон тэрээнтэй зэргэсэхэгүй.
Ямаршье нарһан тэрээндэл адли гэшүүһэгүй, ямаршье агар модон тэрээндэл адли мүшэргүй, юрэдөө, Минии сэсэрлигэй ямаршье модон гоё һайханаараа тэрээндэ хүрэхэгүй хэн.
- 9 Би тэрэниие олон һайхан мүшэрнүүдтэй болгооб, Эдэмэй Минии сэсэрлигэй бүхы модод тэрээндэ атаархадаг бэлэй.
- 10 Мүнөө Минии, Эзэн Бурханай, тэрэ модон тушаа иигэжэ айладхаһые шагна, Египедэй фараон:
үүлэн хүрэтэр үндэр болоходоо тэрэ модон бардамлажа эхилбэ.
- 11 Тиимэһээ Би тэрэниие буруу гэжэ гэмнээд, муу муухай ябадалайнь түлөө хэһээхыень хариин хаанда дамжуулааб.
- 12 Хариин хэрээгы зон тэрэниие отолжо, унаһан газартань орхибо: гэшүүһэдынь, мүшэрнүүдынь хада уулаар, нюруу газараар унан тараа. Тэрэнэй һүүдэртэ амидарагша зон бултадаа тэндэһээ холодон ошобо.
- 13 Унаһан модоной түгсүүл дээрэ шубуу шонхор байрлаба, гэшүүһэдээрнь ан арьяатан гэшхэн гүйлдэбэ.
- 14 Уһаар оройдоошье дутангүй ургаашье хадаа ямаршье модон иимэ үндэр болохоёо, оройгоо үүлэд хүрэтэр үргэхэээ бэшэ һанахагүй. Зоной нүгшэжэ, үхэлэй орон руу ошоһондол модон бүхэн мүн лэ һалаха юм.
- 15 Тэрэнэй үхэлэй орон руу шэглэхэдэ Би, Эзэн Бурхан, тэрэ үдэрые гашуудалай үдэр болгохоб, гүн уһанда, гол горходто захирхадамни, тэдэ

урдахаяа болёод байха. Ливаанай хада ууланууд гашуудан, харанхы бүрэнхы болохо. Хээрэ талын хамаг модод хатажа эхилхэ.

¹⁶Тэрэ модоной шууяа гарган унажа, Эдээмэй Минии тэрэниие үхэлэй орон руу шэглүүлхэдэ, дэлхэйн үндэнэ яһатад айн шэшэрэлдэхэ. Үхэлэй орондо оршогшо модод – Минии сэсэрлигэй болон Ливаанай эрхим модод тэрэ модоной унахада сэдхэлээ ханаха, баясаха. ¹⁷Тэрэ модоной һүүдэртэ амидарагша зон мүн лэ үхэлэй орон руу ошоо.

¹⁸Египедэй фараон! Эдээмэй сэсэрлигэй али модонтой ши алдар солоороо, хүр жабхалангаараа зэргэсэхэ аргатайбши? Иимэ ушар шамтай болон улад зонтойш тохёолдохо. Дэлхэйн зонһоо эгээл хүсэтэй, үндэр байхашадам шамайе тэрэ модонтой жэшэхээр бэлэй. Эдээмэй Минии сэсэрлигэй мододой үхэн хатадагтал ши мүн лэ үхэхэш, үхэлэй орон руу эльгээгдэхэш, Бурхан гэжэ мэдэхэгүй, мүн дайн дажарта алуулһан зоной дунда хэбтэхэш. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айлдхана мүн!

Египедэй фараон тушаа гашуудалай дуун

32 ¹Вавилоон руу туугдан ошоһоноймнай удаа арбан хоёрдохи жэлэй ябажа байхада арбан хоёрдохи харын нэгэндэ Эзэн намда иигэжэ айлдхана:

²– Хүнэй үри Эзэкээл! Египедэй хаан фараон тушаа халаглан, Минии иимэ үгэнүүдые тэрээндэ дамжуула:

Залуу арсаландал дэлхэй дээгүүр хаа-хаанагүй хэсэн ябанаш, теэд арсаланшье бэшэ, хүлөөрөө уһа булангиртуулжа байһан голой крокодил гээшэ аабзаш!

³ Би, Эзэн Бурхан, гүльмэ тор шам дээрэ хаян барихаб.

Тиигээд олон ондоо үндэнэ яһатанаар шамайе эрье тээшэн татуулан гаргахаб.

⁴ Би шамайе хээрэ тала руу хаяхаб, тиихэдэм шубуу шонхор, ан арьяатан үхэнэн бэеыш эдихэ.

⁵ Хада уулаар, гол нюруугаар һэеыш тараан хаяхаб.

⁶ Шинии шуһан хада уула хүрэтэр газар дүүргэжэ, гол горход болон урдаха.

⁷ Нара, харын ялархаяа болиторын огторгой болон мүшэдые халхалхаб.

⁸ Орон нютагыетнай шэб харанхы байдалда оруулан, огторгой хаб хара болохо.

Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан,
айладхана мүн!

⁹Танай оройдоо мэдэхгүй хариин улад зондо таанарыг халгаан тушаа дуулгахадамни тэдэ айн хүрдэхэл. ¹⁰Олон үндэһэ яһатад айжа эхилхэ. Шамайе диилэжэ, илалта туйлаһандаа һэлмээ үргэн ялагануулхадам, тэдэ арадуудай хаашуул угаа айжа, шэшэрэн халганан байха.

¹¹Египедэй фараон, Вавилоной хаан шамда довтолхоёо байна. ¹²Орон дэлхэйн эгээл хэрзэгы шэрүүн сэрэгшэдэй гарһаа улад зонтой хосорхо, омогорходог бүхы зүйлтнай халан хандарха. ¹³Уһанай хажуугаар бүхы үхэр малыетнай халгаахаб. Тиихэдэм хүншье, малшье уһа булангиртуулжа байхаяа болихо. ¹⁴Уһан номгоржо, гол горход намдуу урдаха. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айлладхана мүн! ¹⁵Египедые хооһон элһэн сүл губи болгон, нэгэшье амиды амитаниие тэндэ үлөөнгүй байхадам, таанад Намаие Эзэн гээд мэдэдэг болохот. ¹⁶Энэ болбол таанадта һэргылэлтэ мүн. Хариин улас түрэнүүдэй эхэнэрнүүд Египедэй улад зоной хосорһондо гашуудан, дуун болгон тэрэнэе дуулаха. Энэ хадаа Би, Эзэн Бурхан, айлладхана мүн!

¹⁷Тэрэл һарын арбан табанда Эзэн намда иигэжэ айлладхаба:

¹⁸ – Хүнэй үри Эзэкээл! Египедэй улад зон тушаа гашуудан уйла. Удаань үхэлэй орон руу тэдэниие эльгээ, тэндэ тэдэ хүсэтэй шанга арадуудай улад зонтой хамта хэбтэхэл. ¹⁹Тэдээндэ иигэжэ дуулгаарай: «Бусадһаа үлүү һайхамби гэжэ һанаа гүт? Үхэхэдөө, доодо замбида ошоод, Бурхангүй зонтой хамта хэбтэхэт.

²⁰Байлдаануудта алуулһан зонтой хамта таанад мүн алуулан унахат. Һэлмэ болбол бүгэдые сабшахаар бэлэн. ²¹Эгээл ехэ баатарнууд болон танай тала барин дайралдагша зон үхэлэй орон руу таанадые урин байна».

²²Тэндэ Ассириин сэрэгшэдэй хүүрнүүд бии юм. Тэдэ хадаа дайн дажарта алуулаа. ²³Амиды мэндэ байхадаа тэдэ дэлхэйн арадуудые угаа хүрдөөдэг бэлэй. Мүнөө хуурсагуудынь үхэлэй ороной эгээл доодо газарта табяатай, тэдэ бүгэдэ дайн дажарта алдалан унаа бэлэйл. ²⁴Элаамай сэрэгшэдэй хүүрнүүд мүн лэ тэндэ байна. Тэдэ бултадаа дайн дажарта алуулаа, бурхангүй үхэлэй орон руу доошолон буугаа. Амиды мэндэ байхадаа тэдэ зониие ехэ айлгадаг бэлэй, харин мүнөө үхэнхэй, бузарлагданхай хэбтэнэ. ²⁵Дайн дажарта алуулһан зоной дунда тэдэ хэбтэнэ, хуурсагуудынь дүхэриглэн табяатай. Буян бурхангүй зоной дунда хэбтэжэ, эшхэбтэр байра байдалаа тэдэ дүүрэн амасаа. ²⁶Мээшэх болон Тубаалэй сэрэгшэдэй хүүрнүүд мүн лэ тэндэ юм. Буян бурхангүй

тэдэнэр бусад зониие ехэ айлган хүрдөөн байгаа, удаань булта дайн дажарта алуулаа. ²⁷ Дайн дажарай зэр эбэсэгтэйнх хамта, тэрэ тоодо хэлмыень толгой доронь хэжэ, хүдөөлүүлэн баатарнуудтал адляар тэдэниие хүдөөлүүлөө бэшэ. Харин тэдэ баатарнууд дайсадаа угаа ехээр хүрдөөгшэ бэлэйл. ²⁸ Египедэй зон, таанад диилдэжэ, дайнда алуулхан, буян бурхангүй сэрэгшэдтэй хамта хүдөөлүүлэгдэхэт. ²⁹ Эдоомой хаашуулай болон хамаг ноёдойнь хүүрнүүд мүн лэ тэндэ байна. Тэдэ шадалтай зон байгаа. Гэбэшье мүнөө үхэлэй орон соо бурхангүй, дайн дажарта алуулхан сэрэгшэдтэй хамта хүдөөлүүлэгдөө. ³⁰ Хойто зүгэй зонхилогшодой, мүн Сидонойшье зоной хүүрнүүд бултадаа тэндэ юм. Хэзээ нэгэтэ шадалтай ехэ сэрэгынь дайсадаа угаа хүрдөөгшэ бэлэй. Мүнөө тэдэ үхэлэй орондо хүдөөлүүлэгдэн, дайн дажарта унаһан бусад сэрэгшэдтэл адли нэрээ хухаранхай юм.

³¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Танай фараон эдэ хүүрнүүдые харахадаа, ганса Египедэй сэрэгэй бэшэ, ондоошье арадуудай иимэ байдалда ороһондо сэдхэлээ заһан байха. ³² Би тэрэниие амиды зондо сүйд хэжэ байхыень баадхаа һэм, харин мүнөө фараон өөрөө сэрэгтээ хамта алуулжа, дайнда алдалан унаһан, бурхангүй сэрэгшэдэй дунда хүдөөлүүлэгдэхэ. Энэ хадаа Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Эзэкээл – арад зоноо һэргылэгшэ мүн

33 ¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

² – Хүнэй үри Эзэкээл, арад зоноо иигэжэ һэргылэ: Ямар нэгэн орон нютагта дайн дажар ушаруулба гэлэйб. Тэрэ ороной зон хэн нэгээ харуулшан болгон томилбо гээл даа. ³ Дайсанай ерэжэ байһые обёорходоо, тэрэ бүрээгээр үлеэжэ, улад зониие һэргылхэ ёһотой. ⁴⁻⁵ Бүрээгэй абья дуулаһаншье хаа, һэргылээгүй, өөрыгөө абархаяа оролдоогүй хэн нэгэн хосорһондойнгоо түлөө өөрөөл гэмтэй болохо. ⁶ Харин тэрэ харуулшан дайсанай дүтэлжэ байһые хараашье хаа, улад зониие һэргылэн бүрээгээр үлеэбэгүй гээл даа. Дайсанай ерэжэ, нүгэлтэй зонииень алахада, тэдэнэй хосорһондо харуулшан лэ зэмэтэй гээд Би тоолохоб. ⁷ Хүнэй үри Эзэкээл, Израилиин арад түмэнэй харуулшанаар Би шамайе томилно! Минии айладхал шагнаад, ши тэдэниие һэргылэн бай. ⁸ Муу хүниие үхэхэ гэжэ айладхахадам, тэрэ өөрын лэ нүгэлэй түлөө үхэхэ. Нүгэлтэ ябадалаа орхихо тухайнь тэрэниие һэргылээгүй гээшэ хаа, ши, Эзэкээл, үхэнһэндэнь зэмэтэй болохош. ⁹ Харин һэргылхэдэш, тэрэ нүгэл үйлэдэһэн зандаа байгаа гээшэ хаа, өөрынгөө хэнэн нүгэлэй түлөө хосорхо. Ши зэмэгүйдэ тоологдохош. ¹⁰ Хүнэй үри

Эзэкээл, нүгэлэйнгөө түлөө угаа ехээр хэһээгдээбди гэжэ Израилиин улад зон гомдоно. Тэдэ саашадаа амиды мэндэ байхамнай хэлсээтэй гээд маргана. ¹¹ Би амиды мэндэ Эзэн Бурхамби, нүгэлтэй зоной хосорхые хүсэнэ бэшэб, муу ябадалаа орхижо, амиды мэндэ байхыень хүсэнэб. Израилиин улад зон амиды мэндэ байхаяа хүсэбэл, нүгэл хэхэеэ болёод, Нам руу эрьехэ ёһотой. ¹² Хүнэй үри Эзэкээл! Һайн зоной нүгэл хэжэ эхилхэдэ, урдань үйлэдэһэн Һайн хэрэгүүдынь хэһээлтэһээ тэдэниие абарха бэшэ. Муу зон нүгэл хэхэеэ болиходоо сагааруулагдаха, хэһээлтэ амасахагүй. ¹³ Һайн зондо амиды мэндэ байхат гэжэ найдуулхадам, тэдэ Һайн гэжэ тоологдоһондоо найдажа, саашадаа нүгэл үйлэдэжэ эхилээ гээшэ һаа, үхэхэ. Урдань хэһэн Һайн хэрэгүүдынь тэдэниие абархагүй. ¹⁴ Муу хэрэг үйлэдэгшэдэ «үхэхэш» гэжэ айладхахадам, тэрэ нүгэл хэхэеэ болижо, Һайн, үнэн юумэ үйлэдэжэ эхилбэ гээл даа. ¹⁵ Жэшэнь, бариса гэжэ абаһан, үгышые һаа, тоноһон юумэ бусаажа, муу хэрэг үйлэдэнгүй, Минии хуулинуудые сахин байгаа гээшэ һаа, тэрэ амиды мэндэ үлэхэ. ¹⁶ Нүгэлынь арюудхагдаха, Һайн, үнэн юумэ тэрэ хэжэ эхилээ, тиимэһээ амиды мэндэ байха.

¹⁷ Эзэкээл, зарим зонтой Намайе буруу юумэ хэнэ гээд тоолодог. Харин тэдэ өөһэдөө буруу гээшэ! ¹⁸ Һайн хүн муу юумэ хэжэ эхилээ һаа, тэрэнэйнгээ түлөө хосорхо. ¹⁹ Муу хүн нүгэл үйлэдэхэеэ болижо, Һайн, үнэн хэрэг хэжэ эхилээ һаа, амиды мэндэ үлэхэ. ²⁰ Израилиин улад зон Намайе буруу гэжэ тооложо байна. Хэһэн хэрэгэйн хэмээр тэдэниие шүүбэрлхэб!

Иерусалимые дайсадай эзэлһэн тушаа мэдээсэл

²¹ Вавилоон руу сүлэгдэһэнэймнай удаа арбан хоёрдохи жэлэй ябажа байхада арбадахи һарын табанда Иерусалимһаа тэрьедегшэ нэгэн намда ерэжэ, хотын эзэлэгдэһэн тушаа дуулгаба. ²² Тэрэнэй үшөө ерэхын урда үдэшэлэн Эзэн намайе мэдэл дороо абажа, тэрэ хүнэй үглөө үглөөгүүрын ерэхэдэ, би үгэ айладхаха хүсэ шадалтай болоод байгааб.

Израильда үлэһэн зоной саашанхи хуби заяан тухай

²³ Эзэн намда иигэжэ айладхаа:

²⁴ – Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин һандарагша хотонуудаар ажаһуугша зон «Абраһаам гансаараа энэ газар абаа бэлэй, харин бидэ оломди, тиимэһээ энэ газар манай байха ёһоороо манай мүн» гэжэ хэлсэнэ. ²⁵ Эзэкээл, тэдэндэ Минии, Эзэн Бурханай, иимэ айладхал дуулга: таанад мяха шуһатайнь хамта эдинэт, онгонуудта мүргэнэт, алалсаа, хүсэрхэлгэ үйлэдэнэт. Иимэ байхадатнай, газар яагаад танай

байха юм?!²⁶ Үэлмэ далайн, хүсэрхэлгэ үүдхэнэт, жэгшүүритэй муухай хэрэг үйлэдэнэт. Ондоо хүнэй һамгантай унтанат. Иимэ байгаад, газар эзэмдэн байхаяа һананат!²⁷ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангаригланаб: һандарһан хотонуудаар ажаһуугша таанад дайн дажарта алуулхат, хүдөө талаар ажаһуугшадтнай ан арьяатанай хүнэһэн болохо, агы нүхэндэ, хабсагай хадаар амидарагшадтнай тахал үбшэнһөө үхэхэ.²⁸ Орон нютагыг ээлүүд хоһон болгохоб, омогорходог хүсэ шадалыетнай бууруулхоб. Израилийн хада ууланууд хоһон болохо, хэншые тэрээгүүр ябажа шадахагүй.²⁹ Жэгшүүрилтэй муухай хэрэгүүдэйтнай түлөө таанадыг хэһээжэ, газарыетнай амигүй хоһон элһэн сүл губи болгоходом, Намайе Эзэн гээд мэдэхэт.

Лүндэншың хэлэһыг дүүргэнэгүй

³⁰ Хүнэй үри Эзэкээл, танай арад зон Вавилоондо байһан мүнөө үе сагтаа хотын хэрэм ханануудай гү, али гэрэй үүдэндэ уулзахадаа шам тушаа хөөрэлдэнэ. «Эзэнэй мүнөө юун гэжэ айладхаһыг Эзэкээлһээ асууя» гээд тэдэ хэлсэнэ.³¹ Тиигээд тэдэ сугларан шамда ерэжэ, хэлэһыешни шагнана, гэбэшыг соносоһоноо дүүргэнэгүй. Гансал үгэнүүд. Харин өөһэдөө тэдэ ашаг олзын түлөө мэхэлхэдээ һэншыг гэхэгүй.³² Тэдээндэ ши аятай һайханаар дуу дуулагша гү, али һайнаар хүгжэм гарган наадагша мэтэш. Шамайе шагнабашыг, хэлэһыеш тэдэ дүүргэнэгүй.³³ Тэдэниие һэргылээш, харин тэдэ хэлэһыеш дүүргээгүй, тиимэһээ удаан болонгүй хэһээлтэ амасаха, тиихэдээ лүндэншэ манай дунда байгаа гэжэ ойлгохо.

Израилийн бирагүй хонишодто гай гасалан тудаха

34¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
² – Хүнэй үри Эзэкээл! Израилийн ноёд болбол муу хонишод байна. Тэдэ ноёдыг шүүмжэлэн, Минии, Эзэн Бурханай, иигэжэ айладхаһыг ши дуулга: Израилийн хонишод, таанадта гай гасалан тудаха! Хонид тушаа бэшэ, гансал өөһэд тушаа һанаагаа таанад табинат.
³ Һү, тоһыень эдээд, нооһоорнь хубсалаад байнат. Эгээл тарган хонидыг гарганат! Харин хонин хүрэг тэжээхэ, хооллуулха тушаа һанаагаа табинагүйт.
⁴ Һуларһан хонидто тэнхээ оруулаагүйт, үбшэн үлбэрыень эмшэлээгүйт, гэмтэһэниие боожо байгаагүйт. Таанад тэдээндэ хайра гамгүйгөөр хандаат.
⁵ Хонишонгүй байхадаа тэдэ бутаржа, хээрын ан арьяатанай хүнэһэн болон тараа.
⁶ Минии хонид бүхы дэлхэйгээр таран төөрөз. Хада уулаар, гүбээнүүдээр тэдэ төөрин ябаа, хэншыг тэдэниие бэдэрээгүй.

⁷ Хонишод, таанад мүнөө Минии, Эзэнэй, айладхал шагнагты.
⁸ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангариглан тунхагланаб: Минии хонид харуунагүй орхигдожо, ан арьяатанай хүнэнэн болобо. Хонишод тэдэ-
 ниим бэдэрээгүй, гансал өөхэд тушаа ханаагаа табяа. ⁹⁻¹⁰ Тиймэхээ
 Би, Эзэн Бурхан, таанадые хэнэхэб! Хонидоо таанаднаа холодуулхаб,
 адуулхыетнай дахин тэдэнээ үгэхэгүйб! Эдишэ болгон гаргахыетнай
 зүбшөөхэгүйб!

¹¹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Би Өөрөө хонидоо бэдэрхэб, харууналхаб. ¹² Тараад байһанайнь
 удаа хамтадхан суглуулхадаа хонишоной хүрэгөө шалган байдагтал Би
 тэдэнээ шалгахаб. Хонидни бүрхэг харанхы үдэр арадуудай дундуур
 таран төөрөө бэлэй. Би мүнөө тэдэниие абархаб! ¹³ Хариин зоной дун-
 даһаа тэдэниие суглуулан гаргахаб, түрэл орон нюотаг Израиль руунь
 асаржа, хада уулаар, гол нюруугаар, хайн бэлшээринүүдээр адуулхаб.
¹⁴ Тунга ногоон бэлшээридэ Израилиин хада уулаар тэдэ бэлшэхэ,
 аюулгүй амгалан тиирэхэ. ¹⁵ Би Өөрөө хонидоо адуулхаб, аюулгүй
 тайбан газарта амаруулхаб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана
 мүн! ¹⁶ Үгы болоһыень оложо, тараһыень бусаажа, гэмтэһыень боожо,
 үбшэн үлбэрыень эмшэлжэ байхаб. Харин таргыень, эрьюу болоһыень
 үүсэлхэб, юуб гэхэдэ, хони яажа зүбөөр харууналхые Би мэдэнэб.

¹⁷ Эзэн Бурхан хонидынь болохо Израилиин арад түмэндэ иигэжэ
 айладхана:

– Таанад Минии хүрэг гээшэт. Би Өөрөө хүрэгэйнгөө хонидой
 дунда, хонидой ба тэхэ ямаануудай дунда зарга шүүбэри шийдхэхэб.
 Алинтнай тэнхээ тамир хайтайб гэжэ мэдэхын тула ехэ наринаар
 хойноһоотнай адаглан байхаб. ¹⁸ Эгээл хайн тунга ногоондо бэлшэ-
 жэ байһан аад, заримашуултнай дашууржа, эдижэ бараагүй ногоогоо
 хүлөөрөө гэшхэн дэбһэн байна. Нүгөөдүүл сэбэр тунгалаг уһанһаа
 уужа байтараа хүлөөрөө уһа булангиртуулна. ¹⁹ Харин үлөөшэ хонид
 таанадай гэшхэнэн ногоо, булангиртуулһан уһа ууха юм аал?! ²⁰ Мүнөө
 хадаа Би, Эзэн Бурхан, тэнхээ тамиргүй хони хүсэ шадалтай хонидоо
 илгахаб. ²¹ Хүсэ шадалтай хонид, таанад эбэрээрээ мүргэн, тэнхээгүй
 хонидые үлдэнэт. ²² Харин Би тэдэниие абархаб, хулгада орожо, түл-
 хюулжэ байхыень болуулхаб. Тиигээд хайень мууһаа илгахаб. ²³ Таа-
 надые адуулдаг хонишоноор Өөрынгөө албатан Давидые томилхоб.
 Тэрэ таанад тушаа ханаагаа табидаг болохо. ²⁴ Минии албатан Давид
 ударидагшатнай, харин Би, Эзэн, танай Бурхан болохоб. Энэ болбол
 Би, Эзэн, айладхана мүн! ²⁵ Амгалан тайбан байдал үршөөһэн тухай
 хэлсээ таанадтай баталхаб. Тиигэжэ ан арьяатаниие тала дайдаһаа, ой

модонхоо үлдэхэб, тиихэдэм таанад аюулгүй амгалан ажаמידархат. ²⁶ Минии нангин хада уулые тойрон ажаһуухат. Хэрэгтэй сагаттай хура бороо эльгээжэ, таанадые үршөөн үрээн байхаб. ²⁷ Талын модод үрэ жэмэс үгэн байха, газар баян ургаса бэлэглэхэ. Би таанадые богоол байдалһаа сүлөөлжэ, өөрын газар дээрэ амгалан ажаһуухыетнай зүбшөөхэб. Тиихэдэм Намае Эзэн гээд мэдэхэт. ²⁸ Харин зон таанадые бэшэ тонохогүй, ан арьяатан өөрын хүнэнэн болгохогүй. Амгалан тайбан, аюулгүй гэнюун ажаһуухат. ²⁹ Баян хэшэг үгэхыень газарые баадхахаб, тиихэдэм тэдэ үлэсхэлэн хоохон байдалһаа болложо туража үхэжэ байхаяа болихо. Үндэнэ яһатад таанадые шоо үзэхэе болихо. ³⁰ Минии, Эзэн Бурханай, Өөрын арад түмэн болохо Израилие аршалан байһые хүн бүхэн ойлгохо. Энэ Би, Эзэн Бурхан, айлдхана мүн! ³¹ Таанад хонидни, Би танай Бурхамби, таанад тушаа хододоо ханаагаа зобоноб.

Сэһиир нютаг хоһорхо

35 ¹ Эзэн намда иигэжэ айлдханаб:
² – Хүнэй үри Эзэкээл, Сэһиирэй зониие шүүмжэлэ. ³ Тэдээндэ Минии иигэжэ айлдханые хэлэ: Би, Эзэн Бурхан, урдаһаатнай тулахаб! Орон нютагыетнай хубхай хоохон тала болгохоб! ⁴ Хотонуудыетнай хандаргаахаб, газар дайдатнай хоһорхо, тиихэдэ Намае Эзэн гээд мэдэхэт. ⁵ Эдоомой улад зон, Израилин арад түмэнтэй үни заяанһаа хойшо дайсад бэлэйт. Тэдээнтэй гай тодхорой тохёолдоходо юушые хээгүй, миин лэ хаража байгаат. ⁶ Би, Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангаригланаб: алахадаа бэрхэ хадаш өөрыешни үхэл хатал халан хандангүй хойноһоош дахаха. ⁷ Сэһиир оронийетнай зэлүүд хоохон болгожо, дээгүүрнь гарааша амитан бүхэниие алахаб. ⁸ Үхэнэн зонийтнай бэенүүд хада уула, гол нюруу дүүрэн болохо. ⁹ Газар уһанттай хэтэ мүнхэдөө хоохон байха, хотонуудаартнай хэншые дахин ажаһуухагүй. Эгээл тиихэдэ Намае Эзэн гэжэ ойлгохот. ¹⁰ Иудын хан түрэ болон Израиль манай болохо, газарыень эзэмдэн ажаһуухабди гээд хэлээ бэлэйт. Харин Би, Эзэн, тэдэнэй Бурхан байнаб. ¹¹ Өөрөөрөө тангаригланаб: Минии арад түмэниие үзэн ядадаг, атаархадаг байһанайтнай хэмээр Би өөһэдыетнай хэнхээхэб! Таанадые хэнхээжэ байһыемни Израилин улад зон хараха. ¹² Израилин орон нютагай халажа хоһоржо байһан тушаа баһажа хэлэһыетнай Минии шагнаһые таанад ойлгохот. ¹³ Нам тушаа ехэрхэжэ бардамлажа хэлэхыетнай Би шагнаһан байнаб. ¹⁴ Таанадые халгажа байхадам, дэлхэйн бүхы зон баярлаха. ¹⁵ Израилин халан хандаржа байхада баясажа байгаа бэлэйш. Тон тиимэ юумэн шамтай

тохёолдохо: Сэһиирэй хадалиг улас, хамаг Эдоом орон нютаг хооһорон хандарха. Тиихэдэ хүн бүхэн Намае Эзэн гээд ойлгохо.

Израилиин хада уулануудта айладхал дамжуулагдаба

36¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:
 – Хүнэй үри Эзэкээл, Израилиин хада уулануудта Минии иимэ үгэ хүүр дамжуула:² Дайсад таанадые баһажа, «тэрэ эртэ урдын хаданууд мүнөө манай болоо» гэжэ хүхилдэнэ.³ Тэдэ бүхы талаһаа таанадые хандаргажа, үгы хэжэ байна. Хариин эзэрхэг зон таанадые наада барина.⁴ Тойроод байгааша арадуудай олзо, наадалха зүйлынь бологшо хада ууланууд, гүбээнүүд, урасхалнууд, гол нюруунууд, хандарһан газарнууд, хооһорһон хотонууд, Минии, Эзэн Бурханай, айладхал шагнагты.⁵ Угаа ехээр уурлан, тэдэ арадуудай, илангаяа Эдоомой арад түмэнэй, урдаһаа тулахаб гэжэ айладханаб! Таанадые баһан, тэдэ бусадһаа шангаар энеэгээ бэлэй, газар бэлшээриетнай эзэмдээ.⁶ Таанад бусад арадуудай наадалха зүйл боложо, ехэ зобоот. Тиимэһээ Би, Эзэн Бурхан, угаа сухалдаад байнаб.⁷ Тойроод байгааша арадуудтай өөһэдөө наада энеэдэнэй зүйл болохо гэжэ Би, Эзэн Бурхан, шаһаа тангаригаа үгэнэб.⁸ Израилиин хаданууд, таанад дээгүүр модод ургажа, Минии арад түмэндэ үрэ жэмэс бэлэглэхэ. Минии зон гэртээ һаяар бусаха юм.⁹ Би таанад тушаа һанаагаа табихааб. Тиихэдэм газартнай хахалагдажа, ургаса таригдаха.¹⁰ Израилиин улад зон таанад руу бусажа, хотонуудые һэргээн бодхоожо, ажамидардаг болохо.¹¹ Улад зон, адууһа мал олошорхо, үнэржэн үдэн байха. Иигэжэ таанад хаясаанай бэшэ, олон зоной орон нютаг болохот. Би таанадые урданһаа үшөө ехээр үршөөхэб. Тиихэдэм Намае Эзэн гээд мэдэдэг болохот.¹² Израилиин арад түмэнөө Би гэртэнь һөөргэнь асархаб. Хада ууланууд, тэдэ зомни таанадые эзэлэн ажаһууха, таанад – Минии арадай угай газар гээшэт, хододоо баян ургаса үгэжэ, үхи хүүгэдые үдхэн байха эрхэ нүхэсэл тэдээндэ олгуулхат.¹³ Ургаса һайн таанад дээгүүр урганагүй, улад зон туража үхэн алдана гэжэ таанад тушаа хэлэдэгынь зүб.¹⁴ Харин мүнөө саһаа эхилжэ хододоо баян ургасатай байхат, зон туража үхэхээ болихо, үнэр олон болохо.¹⁵ Ондоо арадууд таанадые шоо үзэхээ, наадалхая болихо. Арад зондоо баян ургаса үршөөн байхат.

¹⁶ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

¹⁷ – Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин арад түмэн өөрын газар дээрэ ажаһуухадаа муу хэрэгүүдые үйлэдэжэ, һарынхия үзэжэ байһан эхэнэртэл газарые бузарлаа бэлэй.¹⁸ Тэдэ алалсаа хюдалсаа үйлэдөө,

онгонуудта мүргөө, иигэжэ газар бузарлаа болоно. Тиимэһээ Би тэдэндэ угаа ехээр уурлажа, ¹⁹арадуудай дундуур тараагаа. Өөһэдынь хэһэн хэрэгүүдэй хэмээр хэһээгээб. ²⁰Туугдан ошоһон газар нютаг бүхэндөө тэдэ Минии нангин нэрэ бузарлаа: «Эзэн Бурханай арад аад, орон нютагһаа гаран ошохо баатай болоо гэжэ хариин зон хэлсэнэ». ²¹Тиимэһээ нэрэ хүндээе хараха баатай болооб. ²²Израилиин улад зондо иигэжэ дуулга: таанадай түлөө бэшэ, ошоһон арад бүхэнэйнгөө урда танай бузарлагша Өөрынгөө нэрэ хүндын түлөө Би нэгэ хэрэг үйлэдэхэм. ²³Өөрынгөө нангин байһые хариин арадуудта гэршэлхэдэм, тэдэ Намае Эзэн Бурхан гээд ойлгохо. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! ²⁴Арадуудай дундаһаа таанадые суглуулан, өөрын-тай газар руу асархаб. ²⁵Сэбэр уһаар таанадые сүршэхэб, онгонуудые зайсуулхаб, иигэжэ муу муухай бузарһаа халахат. ²⁶Үсэд зүрхыетнай үгэ дууламгай шэнэ зүрхөөр һэлгэхэб. Шэнэ ханаа бодолтой болохот. ²⁷Өөрын хүнэһэ таанад руу оруулжа, таанадые Өөрын хуули, зарлигуудые сахигшад болгохоб. ²⁸Танай үбгэ эсэгэнэртэ үгэгшэ газартам дахин ажаһуудаг болохот. Таанад – Минии арад түмэн, Би танай Бурхан болохоб. ²⁹Бузарлагша зүйлһөө таанадые аршалхаб, баян ургаса үршөөхэдэм, үлэсхэлэн байдал оройдоошые үзэхэгүйт. ³⁰Элбэг-дэлбэг үрэ жэмэс модод үгэг, баян ургаса таряалангууд хэшээг гэжэ Би үршөөхэб. Үлэн хооһон байһандаа арадуудта шоо үзүүлхэгүйт бэшэ. ³¹Хэһэн муу муухай хэрэгүүдээ ханажа, өөһэдһөө жэрхэжэ эхилхэт. ³²Израилиин улад зон, мэдэгты, таанадай түлөө эдэ бүгэдые хэнэ бэшэб. Хэһэн хэргэһээ эшэжэ зобон байгты. Энэ хадаа Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! ³³Таанадые нүгэлһөөтнай арюудхаһанай удаа хотонуудаа һэргээн бодхоожо, тэндээ байрлахыетнай таанадта зүбшөөхэб. ³⁴Танай газараар үнгэрһэн хүн бүхэн зэлүүд хооһон байһыень хараһан байха. Харин мүнөө тэрэ газар дахин хахалагданхай, таригданхай байдаг болохо. ³⁵Ханха зайдан, хооһон байһан газар мүнөө Эдэмэй сэсэг мэтэ болоо, хандарһан, хооһорһон, тонуулһан хотонууд бүхэлэгдөө, ажаһуугшадтай болоо гэжэ зон хэлсэхэ. ³⁶Хүршэ арадуудтай Минии, Эзэнэй, хандарһан хотонуудые һэргээн бодхоодогые, хооһорһон, үгырһэн газарнуудые ургаса тарин ногооруулдагые мэдэдэг болохо. Би, Эзэн, найдуулһанаа дүүргэдэг мүн! ³⁷Намһаа дахин туһа гуйхыетнай, хонин һүрэг мэтээр олошорхыетнай Би зүбшөөхэб. ³⁸Мүнөө хандараад байгааша хотонууд Иерусалимдахи һайндэрнүүдэй үедэ үргэлэй хонидой олон байдагтал, улад зоноор дүүрэн болохо. Тиихэдэ таанад Намае Эзэн гээд ойлгохот.

Араг яһан дахин амидырха

37¹Эзэн намайе Өөрынгөө гараар хүрэжэ, араг яһаар дүүрэшэһэн нюруу газар руу һүлдэнь намайе абаашаба. ²Эзэн намда тойроод бүхы юумэ харуулба. Угаа олон хатаһан яһа хаа-хаанагүй обёороо һэм. ³Тэрэ намһаа:

– Хүнэй үри Эзэкээл, эдэ яһанууд дахин амидыржа шадаха гү? – гэжэ асууба.

– Эзэн Бурхан, гансал Та энээниие мэдэнэт, – гэжэ би харюусаа һэм.

⁴Тиихэдэм Тэрэ иимэ юумэ тунхаглахыем захираа һэн:

– Хатаһан араг яһанууд, Эзэнэй айладхал шагнагты. ⁵Таанад руу ами оруулхадам, амидырхат. ⁶Арһа шүрбэһөөр, шандааһаар таанадые бүглэхэб, таанадта ами оруулхаб, тиихэдэм Намайе Эзэн гээд мэдэхэт гэжэ Эзэн Бурхан айладхана.

⁷Захирһанайнь ёһоор би лүндэн табижа эхилбэб. Лүндэн табижа байха үедэм хангирха абьян дуулдажа, яһанууд бэе бэетгээ хамта боложо эхилбэ. ⁸Хараһаар байтарни шүрбэһэн, шандааһан, удаань арһан тэдэ яһануудые хушаа бэлэй. Гэбшые амин тэдэ яһануудта үгы һэн.

⁹Эзэн намда иигэжэ айладхана:

– Хүнэй үри Эзэкээл, дүрбэн талаһаа һалхилжа, эдэ үхэхэн бэенүүд руу ами оруулхыень һалхинда Намайе захирна гээд дуулга. Тиихэдэ тэдэ амидырха.

¹⁰Захирһанайнь ёһоор лүндэн табибаб. Һалхин тэдээн руу үлээжэ, тэдэ амидыршаба! Тиигээд бодожо, агууехэ сэрэг гэхээр олон болоо һэн.

¹¹Эзэн намда иигэжэ айладхана:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Израилин улад зон эдэ яһануудта адли. Хатаа үхөөбди, ямаршые ерээдүй, ямаршые найдалгүй ажаһуунабди гэлсэнэ.

¹²Би хүүрнүүдые нээжэ, таанадые тэндэхэе гаргажа, Израилин орон нютаг руу абаашахаб гэжэ Намайе, Эзэн Бурхание, айладхана гээд тэдээндэ дуулга. ¹³Энээнэй бэелүүлэгдэжэ эхилхэдэ Намайе Эзэн гээд тэдэ ойлгохо. ¹⁴Өөрын амисхал тэдээн руу оруулжа, амидыруулхаб, өөрын орон нютагта бусаахаб, тиихэдэм Намайе Эзэн гээд тэдэ ойлгохо. Айладханаа заабол бэелүүлдэгби. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Иуда болон Израиль дахин хамтарха

¹⁵Эзэн намда иигэжэ айладхана:

¹⁶– Хүнэй үри Эзэкээл! Хабтагай модо абажа, «Иудын хан түрэ болон тэрээнтэй эбтэй Израилин үри һадаһад» гэжэ дээрэнь бэшэ. Нүгөөдэ хабтагай модо абаад, «Иосифой хан түрэ болон тэрээнтэй эбтэй Израилин үри һадаһад» гээд мүн лэ бэшэ. ¹⁷Тиигээд тэдэ модоо

нэгэ модон мэтэ байхын тула хамта болгон гартаа бари. ¹⁸ «Энэ ямар удхатайб?» гэжэ арад зонойнгоо асуухада, ¹⁹ Минии, Эзэнэй, Иосифой, мүн тэрээнтэй эбтэй Израилиин обогуудай хабтагай модо абажа (мүнөө тэрэ хабтагай Эпраимай обогой гарта ороод байна), Иудын обогой хабтагай модонтой хамтадхан, нэгэ модон болгожо, гартаа баряад байха тухай хэлээрэй. ²⁰ Эдэ бэшээтэй хоёр модо хүн бүхэнэй харахаар баряад, ²¹ Минии иимэ үгэнүүдые тэдээндэ тунхагла: «Би, Эзэн Бурхан, Израилиин улад зоние тарагша харин гүрэнүүдхэнь суглуулжа, өөрын газар уһан руу бусаахаб. ²² Тэдэниие нэгэ яһатан болгон хамтадхаад, Израилиин хада ууланууд дээрэ ажаһуулгахаб. Ганса хаантай тэдэ байха, хоёр яһатан, хоёр хан түрэ боложо бэшэ таһархагүй. ²³ Тэдэ саашадаа онгонуудта мүргэхээ болихо. Нүгэлыень арюудхажа, бузарһаа тэдэниие аршалхаб. Тэдэ Минии арад түмэн, Би тэдэнэй Бурхан болохоб. ²⁴⁻²⁵ Минии албатан Давидай үри һадаһан ходоодо тэдэнэй хаан байха, хонид тушаа хонишоной һанаагаа зободогтол Тэрэ зоноо харууһалан байха. Израилиин арад түмэн Минии хуули ёһонуудые сахин дүүргэхэ. Яков албатандаа Минии үгэгшэ орон нютагта элинсэг хулинсагтал адляар тэдэ ажаһууха. Үри һадаһадыньше хэтэ мүнхэдөө тэндэ амидырха. ²⁶ Амгалан тайбан байдалаар Израилиин улад зоние хэтэ мүнхэдөө үршөөн үрэн байхаб гэжэ найдуулан, хэлсээ баталнаб. Тэдэниие аршалжа, угаа олон зонтой яһатан болгохоб. Минии хүмэ орон нютагтань хэтын хэтэдэ оршохо. ²⁷ Иигэжэ Би арад түмэнэйнгөө дунда оршохоб, Бурханиинь болохоб, харин тэдэ Минии арад болохо мүн. ²⁸ Хүмымни Израильда оршодогые, Өөрын арад түмэн болгон Израилиин улад зоние шэлэн абаһыем дэлхэйн бүхы арадууд мэдэхэ».

Гоог Израильда довтолно

38 ¹ Эзэн намда иигэжэ айлдахаба:

² – Хүнэй үри Эзэкээл! Магоог гэдэг газар дайдада оршогшо Мээшэх болон Тубаал хан гүрэнүүдэй зонхилогшо Гоогые шүүмжэлэ. Тэрээндэ Минии иимэ үгэнүүдые дуулга: ³ Мээшэх болон Тубаал хан гүрэнүүдэй зонхилогшо Гоог! Би, Эзэн Бурхан, урдаһаашни тулахаб! ⁴ Шамайе эрьелдүүлжэ, үрүүндэш дэгээ зоогоод, сэрэгтэйш хамта холын холо руу татан гаргахаб. Халхабша хүндэ хубсаһа үмдэнхэй, һэлмэ, бамбай баринхай олон гэгшын морин сэрэгые ши зонхилнош. ⁵ Персиин, Эфиопин болон Ливиин сэрэгшэд бамбай баринхай, дуулга үмдэнхэй юумэд танай сэрэгтэй нэгэдэн ябана. ⁶ Гоомэрһээ, хойто зүгэй Бэйт-Тогармаһаашье сэрэгшэд таанадтай хамта. Юрэдөө, угаа олон сэрэгтэйт. ⁷ Бэлдэхэ тухай сэрэгтээ захира, өөрөө тэдэнэй зонхилогшо боло.

⁸Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада хандархан Израилиин газар дайда руу добтолон орохыетнай Би захирхаб. Удаан сагта тэрэ газар хоохон байгаа, харин мүнөө ажаһуугшадынь хариин оронһоо һөөргөө бусаа. Мүнөө Израилиин арад зон амгалан тайбан өөрын хада уулаар ажаһууна. ⁹Ши халхи шуурган мэтэ сэрэгтээ хамта тэдэндэ добтолхош. Бар хара үүлэн мэтэ тэдэниие хүрээлхэш. ¹⁰Тэрэ үдэрэй ерэхэдэ, муу муухай түсэб зохёожо эхилхэш. ¹¹Хашалан зоболонгүй, ханаа амар, хотоёо хэрэм ханаар халхалангүй, ямаршые суургагүй, үүдэ, ханагүй ажаһуужа байгааша орон нютагта добтолон орохоёо ши түсэблэхэш. ¹²Хэзээ нэгэтэ хандаранхай байгааша хотонуудаар улад зониие дээрмэшлэхэш. Хариин гүрэнүүдээр ажаһуужа байһанаа дэлхэйн эгээл шухала уулзуур болохо Израиль руу тэдэ бусажа, малтай, эд зөөритэй болонхой. ¹³Шэбаа болон Дэдаанай, мүн тиихэдэ Таршиишэй наймаашад шинии тала бариха. Израильһаа сэрэгэйтнай дээрмэшлэн алта мүнгэ, мал, эд зөөриин хуби тэдэ абаяа ханаха. ¹⁴Хүнэй үри Эзэкээл, абарал буулгажа, Гоогто айладха: «Би, Эзэн Бурхан, мэдэнэб. Амгалан тайбан ажаһуугша Минии арад түмэн Израилие харахадаа, ¹⁵хойто зүгһөө хүсэтэ морин сэрэгээ эльгээхэш. ¹⁶Шуургата үүлэн мэтэ хушан, Минии улад зондо добтолхош. Минии орон нютаг болохо Израиль руу нэбтэрэн орохыеш Би зүбшөөхэб. Юуб гэхэдэ, Намаие, Эзэниие, арюун нангин гэжэ дэлхэйн арад бүхэнэй мэдэдэг болохын тула иимэ юумэ эрхилхэб».

Гоог тушаа лүндэн табина

¹⁷Эзэн Гоогто айладхаба: «Үни урда сагта лүндэншэдөө эльгээжэ, добтолхоо зэһээд байһан дайсад тушаа Израилиин арад түмэниие һэргылхыень даагша һэм. Гоог, ши хадаа тэрэ дайсан гээшэш. ¹⁸Израиль руу добтолон ороходош, Минии уур сухал бушаганаха. ¹⁹Сухал дундаа угаа ехээр Израилиин газар дайда доһолуулхаб. ²⁰Дэлхэйн амитан бүхэн – загаһа жараахай, шубуу шонхор, ан арьяатан, мүлхидэг амитад, хүншые Намһаа айха. Хаданууд хамхаран унаха, хабсагайнууд нураха, хотонууд хандарха. ²¹Израилиин хада уулануудые шинии урдаһаа эсэргүүсүүлхэб. Сэрэгшни бэе бээтээе дайралдаха. ²²Үбшэ тахал, үхэл хатал эльгээн, шамаие хэнээхэб. Бороо хура, мүндэр, хүхэр шам дээрэ болон сэрэг дээрэш адхарха. ²³Би, Эзэн, нангин гээшэб гэжэ дэлхэйн бүхы арадуудта Өөрыгөө харуулхын тула эдэ бүгэдые эрхилхэб».

Гоог диилдэхэ

39¹ – Хүнэй үри Эзэкээл! Гоогые шүүмжэлжэ, иигэжэ тэрээндэ дуулга: Мээшэх болон Тубаалай ноёншые һэн гэлэйш, харин Би,

Эзэн, шиний урдаһаа тулахаб! ²Ондоо зүг шэг руу шамайе хотируулжа, холын хойто зүгһөө Израилиин хада ууланууд руу хүтэлэн абаашахаб. ³Зүүн гарһааш һурша номыеш, баруун гарһааш годлинуудыеш ходолон хаяхаб! ⁴Ши сэрэгтээ, мүн шиний түлөө хүлһөөр дайладжа байгааша хариин сэрэгшэдтээ хамта тэрэ хада ууланууд дээрэ үхэлөө олохош. Иигэжэ ан арьяатанай, шубуу шонхорой хүнэнэн болохош. ⁵Хээрэ талада алдалан унахат. Энэ хадаа Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! ⁶Магоог орон нютагые галдахаб, далайн эрьеэр хашалгүй ажаһуугша арад зон руу түймэр табихаб. Тиихэдэм тэдэ Намае Эзэн гээд мэдэхэ. ⁷Миний арад түмэн Израиль Намае мэдэдэг болохо, тиигээд нангин нэрым бэшэ бузарлахаа болихо. Дэлхэйн арадууд Намае Израилиин нангин Эзэн Бурхан гээд ойлгохо. ⁸Миний, Эзэн Бурханай, иимэ юумэн болохо гэжэ айладхана тэрэ үдэр дүтэлөө. ⁹Тэрэ үдэрэй мандахада, Израилиин хотонуудаар улад зон үхэнэн дайсадайнгаа дайнай зэбсэг суглуулжа, түлээн мэтээр шатааха. Бамбай ба хуяг, һурша ном ба годли, мунса ба жада долоон жэлэй туршада шатахаар олон байха. ¹⁰Модо отолжо, түлэс суглуулжа байхын орондо тэдэ энэ зэбсэгүүдые шатааха. Дээрмэдэгшэдэ дээрмэдэхэ, тоногшодоо тэдэ тонохо. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Гоогые хүдөөлүүлхэ

¹¹Эдэ бүгэдын тохёолдоһоной удаа Гоогые сэрэгтэйн хамта Израильда, Дабһата далайһаа зүүлжээ, Аяншадай набтар нюруу газараар хүдөөлүүлхэб. Угаа үргэн газарые хүүрнүүдэй эзэлһэн ушар тэрээгүүр гарааша зондо һаад түбэг болохо, тэрэ газар «Гоогой сэрэгэй набтар нюруу» гээд нэршэхэ. ¹²Израилиин улад зон долоон һарын туршада үхэнэн зоние хүдөөлүүлжэ, газараа сэбэрлэжэ байха. ¹³Дэлхэйн бүхы зон тэдэниие хүдөөлүүлхэдэ туһалха, Миний, Эзэн Бурханай, алдар солын мандаһан тэрэ илалтын үдэр тэдэ шагнал хайрада хүртэхэ. ¹⁴Газар дээрэ хүдөөлүүлэгдөөгүй хэбтээшэ хүнэй һе бэдэрхэ үүргэтэй зон долоон һарын һүүлээр томилогдохо. Газар сэбэрлэхын тула энэ хэгдэхэ. ¹⁵Тэдэ зон хүнэй яһа олобол, хажуудань тэмдэг табидаг байха. Тиихэдэнь хүдөөлүүлэгшэд тэрэниие «Гоогой сэрэгэй набтар нюрууда» хүдөөлүүлхэ. ¹⁶Тэрэ газар «Гоогой сэрэг» гээдшые мүн лэ нэршэхэ. Иийһээр газар дахин сэбэр болохо.

¹⁷Хүнэй үри Эзэкээл, Миний таанадта гаргажа бэлдэн тахилда бүхы оршон тойронһоо ерэхыень ан арьяатаниие, шубуу шонхорые дууда. Энэ хадаа Израилиин хада ууланууд дээрэ аргагүй ехэ зоог болохо, тэндэ тэдэ мяха эдихэ, шуһа уухал. ¹⁸Сэрэгшэдэй болон дэлхэйн

удамаршатай мяха шуһаар зоог болохо. Хони хурьгаар, ямаагаар, тарган буруун бухануудаар үргэл хэдэгтэл, Би тэдэнээр үргэл хэхэб. ¹⁹Шубуу шонхор, ан арьяатан садатараа Минии үргэнэн тахилай өөхэ эдихэ, хогтотороо шуһа ууха. ²⁰Минии шэрээгэй саана тэдэ моридоор, тэдэниие унажа ябааша сэрэгшэдээр, бусадшые сэрэгшэдээр садатараа зооглохо. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айлдхана мүн!

Израиль һэргээгдэхэ

²¹Минии хэнхэлтые дэлхэйн арадууд хаража, алдар солымни һаргама хурсые мэдэрхэ. ²²Тэрэ гэнэнһээ хойшо Израилиин арад түмэн өөһэдэйнэ Эзэн Бурхан Минии байһые мэдэдэг болохо. ²³Минии урда нүгэлтэй байһандаа израильшууд сүлэгдөө гэжэ хариин зон ойлгохо. Би тэдээнһээ буруу хаража, дайсадай добтолон орон хюдахыень зүбшөөгөө һэм. ²⁴Муу муухай хэрэгүүдэйнэ, хуули ёһонуудые хазагайруулһанайнэ түлөө Би тэдээнһээ буруу хаража, эдэ бүгэдые ушаруулааб.

²⁵Харин мүнөө Израилиин арад түмэндэ нигүүлсхыгээр хандажа, таран сасагдаһан арадуудайнэ дундаһаа бусаахаб. Яковай үри һадаһадые үреэжэ, нангин байһанаа гэршэлхэб. ²⁶Тэдэ аюулгүй амгалан орон нютагтаа ажаһуужа эхилхэдээ муу муухай хэрэгүүдээ, Намда урбадаг байһанаа һанажа, эшэхэ. ²⁷Бусад арадуудай дундаһаа, дайсадуудай орон нютагуудһаа тэдэниие суглуулан асаржа байһыем дэлхэйн арадууд хаража, Минии нангин байһые ойлгохо. ²⁸Хариин арадуудай дундуур Өөрын арад зониие тараажа, удаань дахин суглуулаад, нэгыеньшые үлөөнгүй гэртэнь бусаахадам, Минии арад түмэн өөһэдынэ Эзэн Бурхан байһыем мэдэрхэ. ²⁹Израилиин улад зон руу Өөрын Һүлдэ шэнгээн оруулхаб, бэшэ буруу харахаяа болихоб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айлдхана мүн!

Ерээдүй сагай нангин үргөө тушаа

40 ¹Энэ хадаа Вавилоон руу сүлэлгэдэ туугдан ошоһоноймнай һүүлээр хорин табадахи жэлэй, мүн тиихэдэ Иерусалим хотын һандарһанай удаа арбан дүрбэдэхи жэлэй ябажа байхада бэлэй. Жэлэй түрүүшын һарын арбадахи үдэр Эзэнэй нүлөөн намда хүсэтэйгөөр хүрэжэ, нэгэ тээшээ намайе абаашаба. ²Израилиин орон нютаг руу Тэрэ намайе абаашажа, угаа үндэр хада уула дээрэ табина хэбэртэй. Бурханай иимэ үзэгдэлнүүдые хараа бэлэйб. Урда зүг руу хараадам, олон байра байшантай хото мэтэ юумэн харагдаба. ³Тэрэ намайе тиишэнь абаашажа, би тэндэ гуулин мэтэ яларжа байгааша хүниие хараа һэм. Хэмжэдэг улһан аргамжа, хэмжүүрэй модо гартаа баринхай тэрэ

хотын хаалгануудай дэргэдэ зогсожо байгаа бэлэй. ⁴ Тэрэ хүн намда иигэжэ хэлэбэ:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Минии харуулһан юумэ ехэ анхаралтайгаар харан хадуужа абаарай. Энээнэйл түлөө ши иишээ асарагдаа ха юмши. Хараһан юумээз бултыень Израилиин улад зондо дуулгахаш.

Зүүн зүгэй хаалганууд тухай

⁵ Минии хараһан юумэн гэхэдэ, Эзэнэй нангин үргөөе тойроод хананууд. Намайе хүтэлэгшын гарта зургаан тохойн (тохой альгантайгаа хамта) утатай хэмжэлгын модон байба. Тиигээд тэрэ хэмжэлгын модоор ханын үндэрье хэмжэхэдэнь, нэгэ хэмжэлгын модоной утатай гээд элирбэ. Ханын зузаание хэмжэхэдэнь, мүн лэ нэгэ хэмжэлгын модоной утатай байба. ⁶ Удаань тэрэ зүүн зүгтэхи хаалганууд руу шэглэжэ, табсангуудаарнь гэшхэн оробо. Хаалгануудай хоёр талаар алишые талаһаа тэгшэ нэгэ хэмжүүрэй модоной утатай тэбхэлжэн багахан таһалганууд байгаа. ⁷ Таһалгануудай хоорондохы ханын үргэн табан тохой хэмжээтэй байба. Хаалгануудһаа таһалганууд хүрэтэр мүн лэ нэгэ хэмжэлгын модоной зайтай байба. ⁸ Үүдэнһээ нүгөөдэ хана хүрэтэр хэмжэлгын нэгэ модоной зай байгаа. ⁹ Үүдэнһээ нүгөөдэ хана хүрэтэр найман тохой, үүдэнэй хоёр хажуугаар хананууд тус тустаа хоёр тохой гээд элирбэ. ¹⁰ Хаалгануудай хоёр талаар гурба-гурбан таһалганууд байгаа. Тэдэ мүн лэ тиимэ хэмжүүртэй, хоорондохы ханануудайнь зузаан мүн лэ тиимэ бэлэй. ¹¹ Хаалгануудай хоорондохы зай тэрэнэй хэмжэхэдэ, арбан гурбан тохой үргэнтэй байба, харин хоёр хаалгануудай үргэн арбан тохой хэн. ¹² Таһалга бүхэнэй урда тээ хажуу таһалгые илгәһан нэгэ тохой үндэртэй, нэгэ тохой үргэнтэй хана байгаа. Таһалганууд өөһэдөө тэб тэбхэгэр, тус тустаа зургаан тохой үргэнтэй байгаа. ¹³ Хүтэлэгшын нэгэ таһалгын хойто ханаһаа эхилээд, урдаһаань хараад байгааша нүгөөдэ таһалгын саада хана хүрэтэр бүхы байрын үргэниие хэмжэхэдэ, хорин табан тохой бүридүүлбэ. ¹⁴ Дотоо хашаагай таһалга тэрэнэй хэмжэхэдэ, хорин тохой үргэнтэй байба. ¹⁵ Хаалгануудай дотоодо талаһаа эхилэн, эгээл һүүлшын таһалгын хана хүрэтэр хэмжэхэдэ, табин тохой бүридүүлбэ. ¹⁶ Таһалгануудай бүхы ханануудаар багахан сонхонууд байгаа. Хажуу тээшээ хараһан хананууд дээрэ пальма модоной дүрсэнүүд һиилээтэй байба.

¹⁷ Тэрэ хүтэлэгшэ намайе гадаа хорёо руу абаашаба. Тэндэ хорёо соогуур тойроод шулуун табсан баряатай, тэрэ табсан дээрэ гушан таһалга байгаа. ¹⁸ Табсан гэбэл хаалгын хажуу ханада няалдаад, үргэнөөрөө хаалгын үргэнтэй адли хэн. Энэнь доодо табсан бэлэй. ¹⁹ Нангин

үргөөгэй дотор хорёогой хаалгануудые харахада, гадаа хорёогой хаалганууднаа үндэр бэлэй. Гадаа болон дотоо хорёонуудай хаалгануудай хоорондохи зайе хүтэлэгшэ хэмжэбэ. Зуун тохой тэрэнь бүридүүлбэ.

Хойто зүгэй хаалганууд

²⁰ Удаань тэрэ хүн гадаа хорёогой хойто хаалгануудые хэмжэбэ. ²¹ Эдэ хаалгануудай хоёр хажуугаар гурба-гурбан таһалганууд, тэдэ таһалгануудай хэмжүүр, хоорондохи ханынь зузаан зүүн хаалгануудта тон адли байба. Иигэжэ хойто зүгэй хаалганууд табин тохой утатай, хорин табан тохой үргэнтэй байгаа. ²² Сонхонуудынь, табсангуудынь, хиилэ-һэн пальма мододынь зүүн зүгэй хаалгануудта тон адли. Хаалганууд хүрэтэр – долоон алхам. Нангин үргөөгэй дотор хашаада няалдаһан таһалга бии һэн. ²³ Дотор хорёогой хаалганууд гадаа хорёогой хаалгануудай урдаһаа хараһан бэлэй. Тэрэ хүн гадаа болон дотор хорёонуудай хаалгануудай хоорондохи зайе хэмжэбэ. Энэнь зуун тохой бүридүүлбэ.

Урда зүгэй хаалганууд

²⁴ Удаань тэрэ хүтэлэгшэ намайе урда хаалганууд руу абашаба. Тэдэ мүн лэ тиимэ хэмжүүртэй байба. ²⁵ Таһалгануудайнь сонхонууд бусад сонхонуудтал адли, хаалганууд мүн лэ табин тохой ута, хорин табан тохой үргэн байгаа бэлэй. ²⁶ Тэрэ хаалганууд хүрэтэр долоо алхам, нангин үргөөгэй дотор хорёодо няалдаһан таһалга бии һэн. Пальма модо хиилэһэн гоёолтонууд ханануудаарнь бии һэн. ²⁷ Дотор хорёо мүн лэ хаалгануудтай. Дотор болон гадаа хорёонуудай хаалгануудай хоорондохи зайе тэрэ хүтэлэгшэ хэмжэбэ, зуун тохой энэнь бүрилдүүлээ һэн. ²⁸ Тэрэ намайе урда хаалгануудаар дотор хорёо руу абашаба. Хаалгын хэмжүүр бусад хаалгануудта адли бэлэй. ²⁹⁻³⁰ Таһалганууд, хоорондохи ханануудынь, урда таһалгань, сонхонуудынь тон лэ тиимэ хэмжүүртэй байгаа. Хаалга бусад хаалгануудтал адли табин тохой утатай, хорин табан тохой үргэнтэй байба. ³¹ Эдэ хаалгануудай багахан таһалга нүгөөдэ дотор хорёодо няалдаатай, хиилээтэй пальма модоной дүрсэнүүд ханануудые шэмэглэнэ. Энэ хаалга хүрэтэр – найман алхам. ³² Удаань тэрэ намайе зүүн хаалгануудаар дотор хорёо руу абашаба. Хүтэлэгшэ хаалга хэмжэбэ, бусад хаалгануудтал адли хэмжүүртэй гээд элирбэ. ³³ Хажуу таһалганууд, хоорондохи ханануудынь урдань байгааша таһалга бусад хаалгануудтал адли хэмжүүртэй. Хажуу таһалганууд болон орохын урда тээ байдаг таһалга сонхонуудтай, хаалганууд мүн лэ табин тохой утатай, хорин табан тохой үргэнтэй һэн. ³⁴ Орохын урда тээ байдаг таһалга нүгөөдэ дотор

хорёодо няалданхай, ханануудаарнь пальма модон хиилээтэй хэн. Хаалганууд хүрэтэр – найман алхам. ³⁵Удаань хүтэлэгшэ намайе хойто хаалганууд руу абаашаба. Тэрэниие хэмжэхэдэнь, бусадтал адли хэмжүүртэй байгаа. ³⁶Хажуу таһалгануудын, хоорондох ханануудын, орохын урда тээ байдаг таһалга мүн лэ тиймэ, бүхыдөө табин тохой утатай, хорин табан тохой үргэнтэй байба. ³⁷Орохын урда тээ байдаг таһалга ондоо дотор хорёодо няалданхай, ханаар пальма модон хиилээтэй хэн. Хаалганууд хүрэтэр – найман алхам.

Үргэлэй мал үүсэлхэ таһалганууд

³⁸⁻³⁹Хойто хаалгануудай урдуур байһан таһалга соо дүрбэн шэрээ харагдаа хэн: хоёр шэрээ нэгэ талада, нүгөө хоёр шэрээ – нүгөөдэ талада бэлэй. Тэдэ шэрээнүүд дээрэ түгэс шатаалта, нүгэл сагааруулгын болон гарза харюулгын үргэлэй мал үүсэлэгдэхэ ёһотой. Энэ таһалгаһаа гадуур нэгэ багахан таһалга байгаа. Тэндэ үргэлэй мал угаагдадаг бэлэй. ⁴⁰Энэ таһалгаһаа гадуур үшөө дүрбэн шэрээ, хойто хаалгануудай хажуугаар хоёр хоёроор табяатай байгаа. ⁴¹Үргэлэй мал үүсэлхэ шэрээ бүхыдөө найма байгаа: дүрбэн шэрээ таһалга соо, дүрбэниинь хорёо соо бэлэй. ⁴²⁻⁴³Үшөө дүрбэн шулуун шэрээ байгаа. Тэдэ нэгэ тохой үндэртэй, тохой хахад утатай, үргэнтэй бэлэй. Тэдээн дээрэ түгэс шатаалта үргэлэй мал үүсэлхэ зэбсэгүүд табигдадаг хэн. Хана тойрон нэгэ альганай хэмжээтэй үлгүүрнүүд ханада хадаатай байгаа.

Санаартадай таһалганууд

⁴⁴Тэрэ хүн намайе дотор хорёо руу асарба. Тэндэ хоёр таһалга: нэгэнь хойто таһалгануудай дэргэдэ, нүгөөдэнь урда хаалгануудай дэргэдэ байгаа. ⁴⁵Хүтэлэгшэ намда иигэжэ хэлэбэ:

– Урда хаалгануудай хажуудахи таһалга нангин үргөө соо алба ябуулдаг санаартадай, ⁴⁶хойто хаалгануудай дэргэдэхи таһалга үргэлэй шэрээгэй дэргэдэ алба ябуулдаг санаартанай. Тэдэ болбол бултадаа Цадоогой үри һадаһад, ганса тэдэл Левиин обогһоо Эзэндэ алба ябуулхаар нангин үргөө руу орохо зүбшөөлтэй.

⁴⁷Хүтэлэгшэ дотор хорёо хэмжэбэ. Ута, үргэниинь аб адли – зуун тохой, тэб тэбхэрхэн байгаа. Нангин үргөөгэй урда үргэлэй шэрээ байгаа хэн. ⁴⁸Нангин үргөө руу орохын урда тээ байдаг таһалга руу тэрэ намайе абаашаба. Тиигээд нангин үргөөгэй үүдэнэй тотого тэрэ хэмжэбэ: утань арбан дүрбэн тохой, үргэниинь табан тохой, үүдэнһээ хана хүрэтэр хоёр хажуугаар тус тустаа гурбан тохой байгаа бэлэй. ⁴⁹Үүдэн үргэнөөрөө хорин тохой, дотогшоо хэмжэбэл, арбан хоёр тохой

байба. Арбан табсантай шата тэрэ үүдэндэ хүргэнэ, хоёр хажууһаань бахананууд байгаа бэлэй.

41 ¹Удаань хүтэлэгшэ намайе Һумын дотоодо үргөө руу оруулба. Хаалгын хоёр таладахи гадаада хажуу ханануудай үргэниие хэмжэхэдэнь, зургаан тохой үргэнтэй гэжэ элирбэ. ²Дотоодо үргөөдэ орохо үүдэн арбан тохой үргэнтэй байба. Үүдэнэй хоёр хажуудахи хананууд тус тустаа табан тохой утатай байба. Тэрэ гол үргөө дүшэн тохой утатай, хорин табан тохой үргэнтэй гээд элирбэ. ³⁻⁴Тэрэ таһалгын гүн руу алхалан ошоод, «энэ хамагай нангин газар», – гэжэ хэлэбэ. ⁵Тэрэ нангин үргөөгэй дотор хана хэмжэбэ: зургаан тохой зузаан гээд элирбэ. Ханын гадаа талаар тойруулан дүрбэн тохой үргэн таһалганууд байгаа. ⁶Гурбан шугамда тус тустаа гушан таһалгатай, шугам бүхэн нангин үргөөгэй ханануудай хажуугаар хэгдэһэн табсан дээрэ бэлэй. ⁷Нангин үргөөгэй хананууд доогуураа дээдэхидэ орходоо бүри зузаан байгаа. Дээдэ таһалгануудые доодотой сасуулбал, үргэн хэн. Доодо нууриһаа дээдэ шугам руу дунда шугамаар дамжан ошохоор хэн. ⁸Нангин үргөө гэбэл, зургаан томо тохой үндэр нуури дээрэ баряатай хэн. Тэрэ нуури дээрэ үнөөхи таһалганууд мүн лэ оршогшо бэлэй. ⁹Таһалгануудай гадаа хананууд табан тохой зузаан хэн. Нангин үргөө тойроод сүлөө газар бии бэлэй. ¹⁰Тэрэ сүлөө газарһаа дүтын байшан хүрэтэр хорин тохой хэн. ¹¹Зарим таһалганууд руу хойто зүгһөө, нүгөөдэ таһалганууд руу урда зүгһөө үүдэнүүд байгаа. Таһалгануудай хажуугаар байгааша сүлөө газар хүндэлэндөө табан тохой хэн.

Нангин үргөө

¹²Нангин үргөөһөө баруулжаа ондоо байшан байгаа. Тэрэ далан тохой үргэнтэй, ерэн тохой утатай, бүхы ханануудынь зузаанаараа табан тохой бэлэй. ¹³Хүтэлэгшэ нангин үргөөгэй утые хэмжэбэ, зуун тохой утатай гэжэ элирбэ. Нангин үргөөгэй ханаһаа эхилээд, сүлөө газараар саашаа, хажуудань оршодог байшан хүрэтэр мүн лэ зуун тохой байба. ¹⁴Зүүн тээһээ Һүмэ орохо хаалгын урда тээхи талбай үргэнөөрөө баһал зуун тохой байба. ¹⁵Һумын хойто талада оршоһон байшан тэрэнэй хэмжэхэдэ, мүн лэ зуун тохой бүридүүлбэ.

Нангин үргөөгэй үүдэнэй таһалга, мүн үргөөгэй досоонь ¹⁶шалаһаа сонхо хүрэтэр модоор бүглэгдэнхэй, сонхонуудынь хаагданхай байгаа.

¹⁷Үүдэнэй тотогоһоо дээгүүр мүн лэ модон хабтаһан, харин үргэлжэ тойроод нангин үргөө соо, мүн газаа ханануудаарнь һиилэгдэһэн дүрсэнүүд бии хэн.

¹⁸ Ямар дүрсэнүүд бэ гэхэдэ, херүүбүүд болон пальма модон хиилэгдэнхэй бэлэй. Хоёр херүүбэй хоорондо пальма, херүүб бүхэн хоёр нюуртай. ¹⁹ Хүнэй нюурын нэгэ пальма руу, арсалангай нюурын нүгөө пальма руу харанхай бэлэй. Хумын досоо тойроод тиигэжэ хээтэй хэн. ²⁰ Шалаһаа үүдэнэй тогого хүрэтэр хиилэгдэнхэн иимэ дүрсэнүүд дүүрэн байгаа. ²¹ Хумын үргөөгэй үүдэнэй тогогын түхэл дүрбэн үнсэгтэй байба.

Үргэлэй шэрээгэй хэмжүүр

Минии харахада, хамагай нангин газарай үүдэнэй урда ²² үргэлэй модон шэрээ байгаа. Тэрэ хоёр тохой утатай ба үргэнтэй, гурбан тохой үндэр хэмжүүртэй, углуунуудын, нууринь, хажуу талань модоор бүтээгдэнхэй бэлэй. «Энэ хадаа Эзэн Өөрынгөө нангин үргөө тушаа ходоодо ханаагаа табина гэнэн хануулга гээшэ», – гэжэ хүтэлэгшэ хэлэбэ.

²³ Нангин үргөөгэй гол таһалга руу, мүн хамагай нангин газар руу тус тустаа хоёр үүдэн байдаг хэн. ²⁴ Үүдэн бүхэн хоёр хабтагайһаа бүридэдэг, тэдэ хабтагайнууд нээгдэжэ хаагдажа байдаг бэлэй. ²⁵ Гол таһалга руу ошоһон үүдэн дээрэ, хана тойроод байгаашадал адли, херүүбүүдэй болон пальмануудай дүрсэнүүд хиилэгдэнхэй хэн. Газзаагуур, үүдэнэй урда модон дэбисхэр хэгдэнхэй байгаа. ²⁶ Үүдэнэй хоёр хажуугаар сонхонууд, тэдэ пальма модоной хиилэгдэнхэй түхэл янзаар гоёогдонхой бэлэй.

Санаартадай таһалганууд

42 ¹ Тэрэ хүтэлэгшэ намайе дахуулан, гадаа хорёо руу абаашаба. Байшангай хойто талада байгааша таһалгануудта асараа бэлэй. ² Эдэ таһалганууд зуун тохой ута, табин тохой үргэн хэн. ³ Энэ байшан нэгэ талаһаа дотоодо хорёодо оршоһон хорин тохой үргэнтэй нээлтэтэй коридорой, нүгөө талаһаа гадаа хорёогой дэбисхэрэй хоорондо байгаа бэлэй. Тэрэ гурбан дабхартай хэн. ⁴ Тэрэ таһалгануудай үүдэнүүд хойто зүг руу нээгдэдэг, арабан тохой үргэн, зуун тохой ута оролгын таһалгатай байгаа. ⁵ Дээдэ дабхарай таһалганууд дунда дабхарта орходоо уйтахан байба, юундэб гэбэл, талбайнь хэсэгыг галерейнүүд эзэлбэ. Байшан доороһоо дээшээ бодоходоо нарихан боложо байба. ⁶ Гурбан дабхар таһалганууд дотор хорёогой байшангуудтал адли баханануудгүй хэн. ⁷⁻⁸ Хойто зүгтэнь табин тохой утатай хана байгаа. ⁹⁻¹⁰ Дотор хорёоһоо эдэ таһалганууд руу ошоһон үүдэн зүүн зүгтэнь байгаа. Баруун байшангай урда зүгтэ мүн лэ таһалганууд бий хэн. ¹¹ Эдэ таһалганууд хойто талын таһалгануудта тон адли, тон лэ тиимэ хэмжүүртэй, орохын урда тээ

тон лэ тиимэ таһалгануудтай бэлэй. ¹² Байшангай урда талынхидал адли үүдэнүүд зүүн таладань байгаа.

¹³ Тэрэ хүтэлэгшэ намда иигэжэ хэлэбэ:

– Нангин үргөөгэй хойто болон урда талануудтань байгааша таһалганууд нангин гээшэ. Эзэнэй санаартан эгээл нангин үргэлнүүдые тэндэ үргэн байха. Талханай үргэл, нүгэл сагааруулгын үргэл, гарза харюулгын үргэл тэрэ нангин газарта үргэгдэхэ ёһотой. ¹⁴ Санаартан нангин үргөөһөө газаашаа гараха болоходоо эдэ таһалганууд соо нангин хубсаһаяа һэлгэжэ, юрын хубсаһаа үмдөөд, арад зон руу гараха ёһотой.

Нангин үргөөгэй гадаа талын хэмжүүр

¹⁵ Тэрэ хүтэлэгшэ хүмын дотоодо хорёо хэмжэжэ дүүргээд, намайе зүүн бартаануудаар гадагшань гаргажа, ханануудые тойроод хэмжэбэ. ¹⁶ Хэмжүүрэй шугамаар зүүн тала хэмжэхэдэнь, табан зуун тохой ута байба. ¹⁷⁻¹⁹ Хойто, урда, баруун талануудые хэмжэхэдэнь, тус тустая тэдэ табан зуун тохой ута байгаа. ²⁰ Иигэжэ нангин үргөө дүрбэн талаһаа тэб тэбхэр, алишые хажууһаа табан зуун тохой байба. Хананууд иигэжэ нангин зүйлые нангин бэшэһээ илгадаг бэлэйл.

Эзэн Бурханай алдар соло нангин үргөө руу бусаба

43 ¹ Тэрэ хүн намайе нангин үргөөгэй зүүн үүдэнүүдтэ абаашаба. ² Зүүн зүгһөө мандан заларжа байһан Израилиин Бурханай хүр жабхаланай ялагар алдар соло тэндэ обёорбоб. Тэнгис далайн шааяандал адли хүрөөтэй шанга абьяан дуулдажа, бүхы оршон дэлхэй Тэрэнэй хүр жабхалангаар яларжа толоржо байгаа һэн. ³ Энэ үзэгдэл хадаа Иерусалим хото усадхаха зорилготойгоор Эзэн Бурханай заларан ерэһые хараһандамни, мүн Хэбаар голой эрьедэ минии хараһан үзэгдэлнүүдтэ адлирхуу бэлэй. Би тэрэ дары газар руу хүгэдэн унаа һэм. ⁴ Эзэнэй алдар соло зүүн үүдэнүүдээр нангин үргөө руу шэнгэн оробо. ⁵ Эзэнэй хүлдэ намайе бодхоожо, дотор хорёо руу оруулба. Нангин үргөө Эзэнэй хүр жабхалангаар дүүрэнхэй байна гэжэ тэндэ хараа һэм. ⁶ Үнөөхи хүтэлэгшэ хажуудамни зогсожо байгаа. Нангин үргөө сооһоо Эзэнэй иигэжэ айлдхан байһые дуулаб:

⁷ – Хүнэй үри Эзэкээл! Энэ үргөө болбол газар дэлхэй дээрэхи Минии хаан шэрээ мүн. Би эндэ Израилиин арад зоной дунда хэтэ мүнхэдөө оршоход. Онгонуудта мүргэжэ гү, али үхэхэн хаашуулаа шүтэн байхаяа тэдэ болихо. Иигэжэ тэдэ болон хаашуулынь Минии нангин нэрэ гутаахаяа болихол. ⁸ Тэдэ хаашуул ордонгууда Минии нангин үргөөдэ няан шахуу бариха, гансал нэгэ хана тэдэниие Намһаа илган байдаг

hэн. Жэгшүүрилтэй муухай хэрэгүүдые үйлэдэжэ, тэдэ Минии нангин нэрэ бузарлаа. Тиимэхээ Би уурлан сухалдан, тэдэниие халгаагаа hэм. ⁹ Харин онгонуудта мүргэхээе, үхэхэн хаашуулдаа хүшөөнүүдые бари- хаяа болёо haань, Би тэдэнэй дунда хэтэ мүнхэдөө оршоход. ¹⁰ Хүнэй үри Эзэкээл! Израилиин арад түмэндэ нангин үргөө тушаа дуулга. Яажэ зохёогдон баригдаһыень тэдэ шэнжэлэг. Нүгэл шэбэл хэхэндээ тэдэ эшэн байг лэ. ¹¹ Хэхэн муу муухай хэрэгүүднээ тэдэнэй үнэхөө- рөө эшэжэ, халаглажа байбалнь, Hумын түхэл дүрсэ, түсэбые, орохо гараха үүдэ үрхыень, янза маягыень, бүхы ёһо дүримүүдыень хөөрэжэ харуулжа тэдэндэ үгэ. Эдэ бүгэдые тэдэнэй нюдэн дээрэ бэшэжэ үгэ, тиин тэдэ энэ түхэл дүрсые, бүхы ёһо гуримуудые сахижа бээлүүлжэ байг лэ. ¹² Нангин үргөө тушаа эгээл шухала ёһо дүрим гэбэл, иимэ: энэ хада уулын бүхы оршолон нангин, мүргэлтэй.

Үргэлэй шэрээгэй хэмжүүр

¹³ Үргэлэй шэрээгэй хэмжүүр тушаа хэлэбэл, тэрэ хадаа иимэ хэм- жүүртэй байгаа: гүнзэгыгөөрөө нэгэ тохой ба үргэнөөрөө нэгэ тохой болохо хобоо үргэлэй шэрээгэй хажуугаар гарадаг hэн. Тэрэ хобооо газаа талаһаань хахад тохой үргэнтэй бүхэлүүр хүрээлбэ. ¹⁴ Үргэлэй шэрээгэй нууриһаа доодо хуби хүрэтэрынь хоёр тохой, доодо хубиин үргэн нэгэ тохой. Газарта байгааша нууриһаа эхилээд, дунда хуби хү- рэтэрөө үргэлэй шэрээ хоёр тохой, үргэниинь тэндэ нэгэ тохой, дээдэ хубинь дүрбэн тохой, үргэниинь мүн лэ нэгэ тохой байгаа. ¹⁵ Үргэл үргэдэг дээдэ хубинь мүн лэ дүрбэн тохой үндэр, дүрбэн углуугаарнь бухын эбэртэл адли хушуунууд ербылдэн байгаа бэлэй. ¹⁶ Үргэлэй шэрээгэй оройнь тэб тэбхэр, алишье талаараа арбан хоёр тохой ута- тай hэн. ¹⁷ Гал аһаадаг амһарта бодхоогдоһон талбай алишье талаараа арбан дүрбэн тохой утатай ба үргэнтэй, тэрэниие тойроод хахад тохой үргэнтэй бэхэлүүр нэгэ тохой гүнзэгытэй хобоо бүридүүлнэ. Үргэлэй шэрээ руу ошоһон табсангууд зүүн талаһаань байгаа.

Үргэлэй шэрээ арюудхалга

¹⁸ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Үргэлэй шэрээгэй баригдажа дүүрэхэдэ, түгэс шатаалта үргэл үргэжэ, үргэлэй малай шуһа сүршэжэ, арюудхаха хэ- рэгтэй. Иимэ юумэ хэгты: ¹⁹ Цадоок санаартанай үри һадаһад, Левиин обогой санаартад, Минии нангин үргөө соо алба хэхэ эрхэтэй. Нүгэл сагааруулгын үргэл хэхэдэнь, буруу тэдэндэ үгөөрэй. ²⁰ Тэрэ буруугай шуһые үргэлэй шэрээгэй дүрбэн углуугаар сүршэ. Мүн дунда хубиинь

углуунуудаар, бэһэлүүрээр баһал сүршөөрэй. Иигэжэ үргэлэй шэрээе сэбэрлэхэ, арюудхаха болонош. ²¹ Удаань буруунай бэе – нүгэл сагааруулгын үргэл нангин үргөөһөө гаргаад, тусхай газарта шатаагаарай. ²² Үглөөдэрын ямаршы дутагдалгүй тэхэ абажа, нүгэл сагааруулгын үргэл болгон үргэхэ ёһотойш. Үргэлэй шэрээе буруунай шуһаар арюудхаһандал тэхын шуһаар арюудхаха хэрэгтэй. ²³ Удаань ямаршые эрэмдэггүй үшөө нэгэ буруу, мүн хуса абажа, ²⁴ нангин үргөөдэ асараарай. Санаартад тэдээн дээрэ даһна адхажа, түгэс шатаалта үргэл Намда үргэхэ. ²⁵ Долоон үдэрэй туршада үдэр бүри, тэхэ, буруу, хуса нүгэл сагааруулгын үргэл гэжэ үргэжэ байхаш. Эдэ амитад ямаршые эрэмдэггүй байха ёһотой. ²⁶ Санаартад иигэжэ долоон хоногой туршада үргэлэй шэрээ иимэ аргаар арюудхан, бэлэн болгон байха. ²⁷ Долоон үдэрэй түгэсэһэнэй удаа санаартад түгэс шатаалта, мүн амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые саашадаа энэ шэрээ дээрэ үргэжэ байха эрхэтэй болохо. Тиихэдэнь Би Израилиин арад түмэндэ талархалаа үзүүлэн байхаб. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айлрадхана мүн!

Зүүн үүдэнүүд хаалгатай байха ёһотой

44 ¹ Тэрэ хүн намайе нангин үргөөгэй зүүн талын гадаа үүдэнүүд руу асарба. Үүдэнүүд хаагдаатай байгаа.

² Эзэн намда иигэжэ айлрадхаба:

– Би, Израилиин Эзэн Бурхан, эдэ үүдэнүүдээр орооб, тиимэхээ тэдэ хододоо хаалгатай байха ёһотой. Бэшэ хэншые эдэ үүдэнүүдээр орохогүй! ³ Израилиин зонхилогшо үргэлэй эдэе хоолһоо ама хүртэхэе иишээ ерэхэ. Гэбэшье тэрээндэ эдэ үүдэнүүдэй дэргэдэхи оролгын таһалгал ашаглахань зүбшөөгдэнэ.

Хэн нангин үргөө руу орохо ёһогүйб?

⁴ Удаань тэрэ хүтэлэгшэ намайе нангин үргөөгэй нюур тала руу хойто хаалгануудаар абаашаба. Нангин үргөө Эзэнэй алдар солоор толорон байһыень харамсаараа газар руу хүгэдэн унабаб.

⁵ Эзэн намда иигэжэ айлрадхаба:

– Хүнэй үри Эзэкээл! Анхаралтайгаар шагнан, харан байгаарай. Нангин үргөө тушаа хуули ёһо айлрадхахам. Ямар үүдэнүүдээрнь зонй орохонь зүбшөөгдэнэб, ямар үүдэнүүдээр орохонь хорюултайб гэжэ анхаралтайгаар шагнан байгаарай. ⁶ Үгыем дууладаггүй Израилиин улад зондо иигэжэ дуулга: «Би, Эзэн Бурхан, жэгшүүритэй муухай хэрэгүүдые үйлэдхэхэеэ болигты гэжэ захирнаб! ⁷ Намда шүтэдэггүй, этигэдэггүй хариин зоние үргэлэй үедэ Минии нангин үргөө

руу оруулдаг хэнта. Иимэ муу муухай хэрэгүүдээрээ таанад Намтай баталхан хэлсээгээ эбдээ болонот. ⁸ Нангин үргөө соо үнгэрдэг ёһололнуудые хинан байха ёһотой аад, таанад өөһэдынгөө орондо хариин зониие табижа, тэдэ ёһололнуудые хинан байгуулдаг хэнта. ⁹ Би, Эзэн Бурхан, иигэжэ захирнаб: „Намда шүтэдэггүй, этигэдэггүй нэгэшье хариин хүн, Израилиин арад түмэнэй дунда ажаһуудаг байгаашье хаа, Минии нангин үргөө руу орохо эрхэгүй!

Левидүүд хэһээгдэхэ

¹⁰ Левит зарим зон Намһаа буруу хаража, онгонуудта мүргэжэ байгааша Израилиин зарим зонтой хамтаран мүргэдэг байгаа. Тэдэ левидүүд хэһээгдэхэ! ¹¹ Үүдэнүүдые харууһалха, түгэс шатаалта үргэлэй мал үүсэлхэ, зоной жэжэ-божо хэрэгсэлнүүдые хангаха – гансал иимэ ажал хэхэнь тэдээндэ зүбшөөгдэхэ. ¹² Израилиин зоной онгонуудта мүргэхэ ёһололнуудые үнгэргэдэг, иигэжэ нүгэл шэбэл дэлгэрүүлһэнэйнь түлөө Би, Эзэн Бурхан, тэдэнэй урдаһаа гараа далайхаб, тиигэжэ тэдэниие хэһээхэб! ¹³ Тэдэ Минии нангин үргөө соо тахилай ёһолол үнгэргэхэ ёһогүй, Минии нангин газарнууд руу орохо эрхэгүй. Жэгшүүрилтэй муу муухай үйлэ хэрэгүүдые хэһэнэйнгээ түлөө гэм зэмые тэдэ иигэжэ амасаха. ¹⁴ Нангин үргөө соо ябуулагдадаг бүхы хара хүндэ ажал тэдэ хэдэг байха.

Санаартадай ёһо гуримууд

¹⁵ Израилиин зарим зоной Намһаа буруу хараад байһан үедэ гансал Намда үнэн сэхэ үлэгшэ Цадоок санаартанай үри һадаһад, Левиин обогой санаартан, Минии ёһололнуудые ябуулха, тоһо өөхэ, шуһа үргэл болгон үргэхэ эрхэтэй. ¹⁶ Гансал тэдэ Минии нангин үргөө руу орожо, үргэл үргэхэ ёһолол хэхэ, мүргэл ябуулха болоно. ¹⁷ Дотор хорёо руу ороходоо тэдэ улһан хубсаһа үмдэхэ ёһотой. Юрэдөө, дотор хорёо соо гү, али нангин үргөө соо ёһолол ябуулхадаа тэдэнэй хилгааһан хубсаһа үмдэхэнь хорюултай. ¹⁸ Тэдэ улһан толгойн боолтонуудые, улһан дотор хубсаһа үмдэхэ ёһотой. Санаартад тэдэниие хүлэрүүлхэ ямаршье бүһэ бүһэлхэ ёһогүй. ¹⁹ Гадаа хорёо руу зон руу гарахадаа тэдэ ёһолол үнгэргэһэн нангин хубсаһаяа тайлаад, нангин таһалга соо орхихо, тиигээд ондоо юрын хубсаһа үмдөөд, гараха ёһотой. Иигэжэ тэдэнэй нангин арюун хубсаһан бузарлагдахагүй болоно. ²⁰ Санаартад толгойгоо хундан болотороо хюһахагүй, мүн тиихэдэ үһөө дан ута болотор ургуулха ёһогүй. ²¹ Дотор хорёо руу орохын урда тээ санаартанда үзэмэй дараһан архи уухань хорюултай. ²² Үбгэнһөө һалаһан гү, али нүхэрөө гээгдэхүүлһэн эхэнэрые тэрэ һамга абаха ёһогүй. Гансал Израилиин басага гү, али

нүгшэһэн ондоо санаартанай бэлбэһэн эхэнэрые тэрэ һамга абаха эрхэтэй. ²³ Нангин болон юрын, сээртэй болон арюун зүйлнүүдэй хоорондох илгаае зондо тэрэ ойлгуулха ёһотой. ²⁴ Зарга хэрэгүүдэй гарабал, тэдэ Минии хуули ёһоор хэрэг шийдхэхэ. Тогтоол, хургаалнуудайм ёһоор тэдэ шажанай нангин һайндэрнүүдые үнгэргэхэ, амаралтын үдэр сахидаг байхые жэншэдгүй харгалзалан байха юм. ²⁵ Санаартан нүгшэһэн хүндэ гар хүрэхэ ёһогүй. Гансал өөрын эхэ, эсэгэ, үхи хүүгэдынь гү, али аха дүүнь, хадамда гараагүй эгэшэ, дүү басаганиинь лэ һаань, энэ зүбшөөгдэхэ. ²⁶ Иимэ ушарай гарабал, санаартан арюудхалгын ёһолол хэжэ, бэээ сэбэрлэхэ, арюудхаха ёһотой. Удаань үшөө долоон хоног хүлээгөөд, ²⁷ дотор хорёо руу ошожо, нүгэл сагааруулгын үргэл үргөөд, одоол энээнэй удаа санаартанай уялгануудые дахин дүүргэхэ эрхэтэй болохо. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айлрадхана мүн! ²⁸ Би хадаа тэдэнэй уг залгамжалгын хуби гээшэб. Тиимэһээ тэдэндэ Израиль соо ямаршые газар үгтэхэгүй. Би тэдэнэй хубиин газар гээшэб!“ ²⁹ Талхан үргэлһөө, нүгэл сагааруулгын үргэлһөө, гарза харюулгын үргэлһөө тэдэ хүртэн байха. Мүн тиихэдэ Намда зорюулагдһан бүхы юумэн Израиль соо тэдэнэй болохо. ³⁰ Ургаса хуряаха бүхэндөө зон эгээл түрүүшын ургасаһаа хуби санаартадта үгэхэ ёһотой. Зоной Намда үргэһэн бүхы бэлэгэй хубинь санаартадай болохо. Зон хилээмэ болгоходоо, түрүүшынгээ хубриг санаартанда үгэдэг байха. Тиихэдэнь Би тэдэнэй гэр байрануудые үрөөн үршөөн байхаб. ³¹ Өөрөө үхэһэн гү, али ан арьяатанда бажуулгһан шубуу шонхор, амитадые санаартан эдихэ ёһогүй».

Эзэнэй нангин газар

45 ¹ Жээрэб хаян, Израилин газар уһа обогуудаар хубаахадаа, Намда, Эзэндэ үргэл болгон зорюулжа, нэгэ хуби үгэхэ ёһотойт. Тэрэ нангин газар хорин табан мянган тохой утатай, хорин мянган тохой үргэнтэй байха. Тэрэ газар алишые һууриндаа арюун нангин байха. ² Нангин үргөө хадаа алишые талаһаа табан зуун тохой утатай тэбтэхэрхэн дүрбэлжэн газар тэндэ эзэлхэ, тойроод табин тохой үргэн бэлшээри газар байха ёһотой. ³⁻⁴ Энэ нангин газарай хахад хубинь – хорин табан мянган тохой ута, арбан мянган тохой үргэн газар нангин үргөө соо алба хэдэг санаартадай болохо. Тэдэнэй гэр байрань, мүн хамагай нангин газар – нангин үргөө тэрэ газар дээрэ оршохо. ⁵ Газарай нүгөөдэ хахадынь нангин үргөө соо хара ажал хэдэг левидүүдтэ хүртэхэ. Левидүүдэй гэрнүүд тэндэ оршохо юм. ⁶ Минии нангин газарай хажууда хорин табан мянган тохой ута, табан мянган тохой үргэн газар Израилин бүхы зондо гаргажа үгэгты. Тэндэ Хото оршохо.

Зонхилогшодо гаргагдажа үгтэһэн газар

⁷ Израилиин зонхилогшодо газар уһан мүн лэ үгтэхэ ёһотой. Нангин газар дээрэ оршогшо Хотогоо баруулжа болон зүүлжээ газарнууд тэрээндэ үгтэхэ. Нэгэ обогой сондо үгтэһэн газартал адли хэмжүүртэй газар хаанай болохо юм. ⁸ Иигэжэ Израилиин удамаршад өөрын хуби газартай боложо, Минии арад түмэниие харшалхагүй, арбан хоёр обогуудаар хубаагдаһан газарта обтохогүй.

Израилиин удамаршад үнэн зүбые үйлэдэхэ зэргэтэй

⁹ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Израилиин удамаршад, нүгэл үйлэдэхэтнай хүрөө! Харшалха, дээрмэшэлхээ болижо, үнэн зүбые үйлэдэн байгты. Өөрын газар дээрэһэнь арад зониием үлдэжэ, гаргажа байхаяа болигты. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн! ¹⁰ Зүб хэмжүүр, зүб эфаа, мүн зүб баата хэрэглэгты. ¹¹ Хуурай зүйл хэмжэхэдэ эфаа хэрэглэгдэхэ, шэнгэн зүйл хэмжэбэл, баат хэрэгтэй. Тэдэнэй хэмжүүр хоомэрһээ дулдыдаха. Хоомэр хадаа арбан эфаатай, үгышые хаа, арбан баат гээшэтэй жэшээтэй. ¹² Шэгнэхэ гэбэл, шээкэл хэрэглэгдэхэ. Нэгэ шээкэл хорин геэрэтэй, жаран шээкэл нэгэ миинэтэй жэшээтэй. ¹³ Израилиин удамаршад, ургасынгаа жаранай нэгэ хубиие зон таанадта үргэдэг байха. ¹⁴ Оливын тоһонһоо тэдэ зуунай нэгэ хубиинь асарха ёһотой. Баата хэмжүүрээр тэрэ хэмжэгдэхэ. Арбан баата хадаа нэгэ хоомэр гү, али нэгэ кооро бүридүүлхэ. ¹⁵ Хоёр зуун хонин хүрэгһөө нэгэ хони тэдэ мүн лэ асарха. Талханай үргэл, түгэс шатаалта үргэл болон амгалан байдалай түлөө үргэл иигэжэ хэгдэхэ болонот. Тиихэдэнь Би, Эзэн Бурхан, тэдэ зоной нүгэл арюудхахаб. ¹⁶ Албата бүхы арад түмэн эдэ бүгэдэ үргэлнүүдые Израилиин зонхилогшодо асархал. ¹⁷ Гэбэшые шэнэ харын, субботын үдэрэй, мүн шажанай бусад һайндэрнүүдэй үедэ Намда үргэхэ мал, таряа талханай, үзэмэй дараһан архиин түлөө зонхилогшо харюусалгатай байхал. Нүгэл сагааруулгын, талханай үргэл, түгэс шатаалта үргэл, мүн амгалан байдалай түлөө үргэл иигэжэ бүтээгдэжэ, Би Өөрын арад түмэн Израилие хүлисэн, нүгэлыень арюудхахаб.

Үргэл хэхэ һайндэрнүүд

¹⁸ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Һарын шэнэдэ ямаршые эрэмдэггүй буруу абажа, үргэл хээд, нангин үргөөе арюудхаха болонот. ¹⁹ Нүгэл сагааруулгын энэ үргэлэй нэгэ тэды шуһа санаартан нангин үргөөгэй тогонуудта, үргэлэй шэрээгэй дүрбэн углуу, дотор хорёогой үүдэнүүдэй тогонууд дээрэ сүршэг.

²⁰Зорюута гү, али мэдэнгүй нүгэл хэхэн хүнэй түлөө иимэл үргэл нара бүхэнэй долоодохи үдэр хэхэ хэрэгтэй. Иигэжэ нангин үргөө арюуд-хагдаха. ²¹Түрүүшэ харын арбан дүрбэдэхи үдэрһөө эхилээд, саашадаа долоон хоногой туршада таанад Паасха гэжэ хайндэрые хайндэрлэхэ ёһотойт. Тэдэ долоон үдэр эһээбэриггүй талхаар болгоһон хилээмэ эдигты. ²²Энэ хайндэрэй түрүүшын үдэр зонхилогшо Израилиин бүхы арад түмэнэй нүгэл сагааруулгын үргэл болгон буруу үргэхэ ёһотой. ²³Хайндэрэй долоон хоногой туршада үдэр бүри тэрэ долоон буруу, долоон хуса Намда зорюулан, түгэс шатаалта үргэл болгон үргэхэ юм. Нүгэл сагааруулгын үргэл болгон үдэр бүри долоон хоногой туршада тэрэ тэхэ үргэхэ ёһотой. Үргэлэй мал ямаршые эрэмдэггүй байха зэргэтэй. ²⁴Тэрэ мүн лэ нэгэ эфаа гурил, нэгэ гиинэ оливын тоһо, буруу, хуса бүхэнтэй хамта үргэдэг байха мүн. ²⁵Долоодохи харын арбан табадахи үдэр Майхангуудай хайндэр эхилдэг. Долоон хоногой туршада тэрэ үргэлжэлхэ. Хайндэрэй үдэр бүхэндэ зонхилогшо Паасхын хайндэрэй үедэ хэхэндэл адляар тон лэ тиимэ үргэлнүүдэе: нүгэл сагааруулгын, түгэс шатаалта, мүн талха таряанай, оливын тоһоной үргэлнүүдые үргэхэ.

Элдэб ёһо гуримууд

46 ¹Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:
 – Дотор хорёогой зүүн үүдэнүүд зургаан үдэрэй туршада хаалтатой байха ёһотой. Харин субботын үдэр болон харын шэнэдэ тэдэ нээгдээтэй байха зэргэтэй. ²Израилиин зонхилогшо эдэ үүдэнүүдэй оролгын таһалга руу дотор хорёогоор үнгэрэн орожо, богоһын хажууда зогсон байха. Тэрэнэй түгэс шатаалта болон амгалан байдалай түлөө үргэлнүүдые санаартан абажа, үргэхэ. Тиихэдэнь зонхилогшо Намда доро дохин зальбараад, тэндэхэе ошохо. Тэрэнэй удаа үүдэнүүд хаагда-хагүй, үдэшэ болотор нээлтэтэй зандаа үлэхэ. ³Субботын үдэрнүүдтэ, мүн харын шэнэдэ Израилиин арад түмэн эдэ зүүн үүдэнүүдтэ ерэжэ, Намда хүгэдэн мүргэдэг байха ёһотой. ⁴Субботын үдэр зонхилогшо Намда зургаан хурьга, нэгэ хуса түгэс шатаалта үргэл болгон үргэхэ. Үргэлэй мал ямаршые эрэмдэггүй байха ёһотой. ⁵Хусатай хамта тэрэ нэгэ эфаа гурил, хурьгадуудтай хамта өөрынгөө дураар гурил үргэхэ. Тиихэдэ нэгэ эфаа гурилтай хамта нэгэ гиинэ оливын тоһо тэрэ үргэхэ болоно. ⁶Харын шэнэдэ зонхилогшо нэгэ буруу, зургаан хурьга, нэгэ хуса Намда зорюулан үргэхэ. Үргэлэй мал ямаршые эрэмдэггүй байха зэргэтэй. ⁷Буруун болон хусатай хамта тэрэ тус тустань нэгэ эфаа гурил, хурьгадтай хамта өөрын дураар гурил үргэхэ. Нэгэ эфаа гурилтай хамта

тэрэ нэгэ гиинэ оливын тоно үргэхэ ёһотой. ⁸Зонхилогшо ерэхэдээ зүүн үүдэнүүдэй оролгын таһалгаар ерэжэ, тэрэл замаараа ошохо. ⁹Минии арад түмэн һайндэрнүүдэй үедэ Намда мүргэхээ ерэхэдээ, ороһон үүдэнүүдээрэ гарахагүй, ондоо үүдээр гаран ошохо ёһотой. Жэшэнь, хэн нэгэн хойто үүдэнүүдээр ороо һаа, ошоходоо, урда үүдэнүүдээр гараха зэргэтэй. ¹⁰Зонхилогшын ороходо улад зон орохо, зонхилогшын ошоходо, зон мүн лэ гаража ошохо. ¹¹Бусад һайндэрнүүдэй үедэ буруун болон хусатай хамта мүн лэ нэгэ эфаа гурил үргэл болгон үргэгдэхэ, хурьгадтай хамта хэды шэнээн гурил үргэхэ гээшэ – хүн бүхэнэй өөрын дуран. Тиихэдэ нэгэ эфаа гурилтай хамта нэгэ гиинэ оливын тоһон үргэгдэхэ. ¹²Зонхилогшын өөрын дураар түгэс шатаалта үргэл гү, али амгалан байдалай түлөө үргэл Намда үргэхээ һанаа гээшэ һаань, дотор хорёогой зүүн зүгэй үүдэнүүдые тэрээндэ нээхэ хэрэгтэй. Субботын үдэр хэдэгтэл адляар тэрэ үргэл хэхэ. Ошоходонь, үүдэнүүд хаагдаха ёһотой. ¹³Үглөө бүри нэгэ хурьга түгэс шатаалта үргэл болгон Намда үргэхэ хэрэгтэй. Тэрэ хурьган ямаршы эрэмдэггүй байха. ¹⁴Тэрээнтэй хамта гурбанай нэгэ хуби гиинэ оливын тоһонтой хамта худхагдаһан эфаагай зургаанай нэгэ хуби гурил үргэгдэхэ ёһотой. Намда зорюуһан үргэл тушаа иимэ ёһо гурим хэтэ мүнхэдөө хубилгагдахагүй. ¹⁵Түгэс шатаалта үргэл хурьгаар, мүн талхан, оливын тоһоор үргэл Намда үглөө бүри үргэгдэхэ ёһотой.

¹⁶Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:

– Зонхилогшо өөрын али нэгэн хүбүүндэ бэлэг болгон газар үгөө гээшэ һаань, тэрэ бэлэгын тэрэ хүбүүнэйнь уг залгамжалгын эд зөөри болохо. ¹⁷Харин зонхилогшын али нэгэ албатандаа газар бэлэглэе гээшэ һаань, тэрэ газар нэгэ жэлэй туршада албатанайнь зөөри гэжэ тоологдоод, жэлэй һүүлээр дахин зонхилогшын болохо. Гансал зонхилогшын хүбүүд бэлэглэһэн газарыень уг залгамжалан саашадаа эдлэхэ зэргэтэй. ¹⁸Зонхилогшо арад зоной газар хүүгэдтээ бэлэглэжэ шадахагүй. Гансал өөрын газар уһые тэрэ үхи хүүгэдтээ бэлэг болгон бариха эрхэтэй.

Үргэлэй мяха шанадаг газар

¹⁹Тэрэ хүтэлэгшэ намае дотор хорёо руу асарба. Урда талаар ябажа, санаартадай таһалгануудай хажууда тогтобобди. Баруун талын газар намда заагаад, ²⁰тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ газарта санаартан гарза харюулгын үргэлэй болон нүгэл сагааруулгын үргэлэй мяха шанадаг. Мүн лэ эндэ үргэлэй хилээмэн болгогдодог. Иигэжэ эдэ нангин үргэлнүүд гадаа хорёо соо шанагдадаггүй,

тэндэ шанаа гээшэ хаань, хэн нэгэн ойлгомторгүй дайража, бузарлажа болохол.

²¹⁻²² Тэрэ хүтэлэгшэ намайе гадаа хорёо руу гаргажа, дүрбэн углуугаарнь үшөө багахан хорёонуудай байһые харуулба. Тэрэ хорёонууд дүшэн тохой ута, гушан тохой үргэн талмайтай. ²³ Эдэ хорёонууд тойроод ханатай, хана тойрон – зууханууд. ²⁴ Тэрэ хүтэлэгшэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэ зууханууд дээрэ нангин үргөөгэй ажалшад зоной үргэлэй мяха шанадаг юм.

Нангин үргөө сооһоо урдагша уһан

47¹ Тэрэ хүн намайе дахин һөөргэнь, нангин үргөөгэй үүдэнүүд тээшэ абаашаба. Харахадам, үүдэнүүд дороһоо уһан гаран урдажа байба. Нангин үргөөгэй урда талаһаа, үргэлэй шэрээгэй хажуугаар саашаа зүүн зүг тээшэ тэрэ урдажа байгаа һэн. ² Нангин үргөөгэй хойто үүдэнүүдээр бидэ гаража, зүүн үүдэнүүд тээшэ шэглэбэбди. Үүдэнүүдэй урда зүгһөө уһанай урдан байхые обёорбоб. ³ Тэрэ хүтэлэгшэ зүүн зүг руу шэглэжэ, мянган тохой хэмжүүрээрээ хэмжэбэ. Тиигээд намайе тэндэ уһан соогуур гарахыем абаашаба. Уһан минии шагайта хүрэтэр болоо һэн. ⁴ Тэрэ үшөө мянган тохой хэмжэжэ, намайе тэрээгүүр ябуулба. Уһан үбдэгсөөм болоо һэн. Үшөө мянган тохой хэмжэхэдэнь, уһан минии бэлхээһэн хүрэтэр болобо. ⁵ Тэрэнэй дахин мянган тохой хэмжэхэдэнь, тэндэ минии ябаад гарахын аргагүй, гансал һамархаар гүнзэги уһан байба.

⁶ Тэрэ хүтэлэгшэ намда хэлэбэ:

– Хүнэй үри Эзэкээл, хараһанаа хадуугаарай.

Тиигээд намайе тэрэ урасхалай эрье руу абаашаба. ⁷ Урасхалай хоёр эрьеэр олон модон ургажа байгаа. ⁸ Тэрэ хүтэлэгшэ намда иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ уһан зүүн зүг руу урдажа, Иордан голый нюруугаар Дабһата далайда шудхан ороно. Тиигээд тэндэхи дабһатай уһые дабһагүй болгодог. ⁹ Энэ уһанай урдаһан газарта хаа-хаанагүй амитадай, загаһанай элдэб олон янза амидардаг байха. Юундэб гэхэдэ, энэ урасхал дабһатай уһые дабһагүй һайн болгоно, ажамидарал асарна. ¹⁰ Эн-Гээдихээ Эн-Эглаим хүрэтэр зон тэрэ далайда загаһа губшажа, губшуурнуудаа эрьеэр хатаан байха. Дундада далайдал адли угаа олон загаһан Дабһата далай соо амидарха. ¹¹ Харин эрьеэр байгааша нуур ба намагтай газарай уһан дабһатай зандаа үлэхэ. Зон тэндэһээ дабһа абадаг байха. ¹² Гол урасхалай хоёр эрьеэр алим жэмэстэ элдэб янзын модод урган байха. Һара бүри жэмэсэй шэнэ ургаса тэдэ үгэхэ, набша намаань хододоо

ногоон зандаа байха, эм дом болохо. Юундэб гэхэдэ, энэ урасхал нангин үргөөһөө гаран урдана бшуу.

Газар хубаарилгын гурим

¹³ Эзэн Бурхан улад зондо иигэжэ айладхана:

– Израилиин арбан хоёр обогүүдай дунда яагаад газар уһа хубаарилхаб гэбэл, иимэ: Иосифой обог хоёр хуби абаха.

¹⁴ Энэ газарые уг залгамжалгын газар болгон үршөөхэб гэжэ Би гараа үргэн тангариглаа бэлэйб. Мүнөө энэ газарые зүбөөр хубаарилан эдлэгты.

¹⁵ Хойто хилэнь Дундада далайһаа эхилээд, зүүлжээ Хэтлоон хотоор үргэлжэлэн, Лэбоо-Хамаатаар Цэдаад хото руу, ¹⁶ Бэрогаа, Сибрааһим хотонууд руу шэглэхэ. Тэдэ хотонууд Дамааскын болон Хамаатай орон түрэнүүдэй хоорондо оршодог. Хойто хилэнь Хаураан газарай хилэ дээрэ оршогшо Хацээр-Һаттихоон хото дээрэ түгэсэхэ.

¹⁷ Иигэжэ хойто хилэ хадаа Дундада далай болон Дамааск Хамаат хоёрой хилэ дээрэ оршогшо Хацаар-Эноон хотын хоорондуур гараха болоно.

¹⁸ Зүүн хилэ Хаураан болон Дамааскын хоорондохи хилэһээ эхилээд, Галаад болон Израилиин газарнуудые илган гарагша Иордан голоор зурыха. Тиигээд Тамаар хотын хажууда, Дабһата далай хүрөөд, зүүн хилэ түгэсэхэ.

¹⁹ Урда хилэ хадаа Тамаарта эхилээд, Мэрибаа-Кадээш гэдэг сэсэрлиг хүрэтэр баруун-урда газараар гараха. Саашаа Египедэй хилээр үргэлжэлөөд, Дундада далайда тулаад түгэсэхэ.

²⁰ Баруун хилэ болбол Дундада далайгаар хойшоо Лэбоо-Хамаатһаа баруулжаа газар хүрэтэр гараха.

²¹ Иигэжэ энэ газар уһые обог бүхэндэ хубаажа үгэгты.

²² Жээрэб татан хубаарилаарайгты. Энэ газар таанадай уг залгамжалгын зөөри болохо. Танай дунда ажаһуугша, үхи хүүгэдээ тэндэ түрэн үндылгэгшэ ерүүл зон Израилиин арад зонтой адли өөрын хуби газарта хүртэхэ. ²³ Ямар обогтой хамта тэдэ ажаһуунаб, тэндээл газарай хубида хүртэхэ. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Хойто зүгтэхи обогүүдта газар хубаарилга

48 ¹⁻⁷ Газарай хойто хилэ зүүлжээ Дундада далайһаа Хэтлоон хото, Лэбоо-Хамаат, Дамааск Хамаат хоёрой хоорондо оршодог Хацаар-Энаан хүрэтэр үргэлжэлдэг, обог бүхэн өөрын хубиин газарые Израилиин зүүн хилэһээ Дундада далай хүрэтэр нэмжыһэн газарта

хойноһоо эхилээд урда зүг хүрэтэр иимэ ээлжээгээр абаха: Даан, Ашээр, Наптали, Мэнашшээ, Эпрааим, Рэүбээн, Иуда.

Тусхай газар

⁸ Иудын обогой газарай удаа, урагшаа, тусхай хуби газар байха. Тэрэнэй утань хорин табан мянган тохой, үргэниинь бусад хуби газарнуудтай адли байха. Тэрэ тусхай хуби газар дээрэ Минии нангин үргөө оршохо. ⁹ Эзэндэ зорюулан гаргажа үгэһэн тэрэ тусхай хуби газарай тэг дунда Минии хубиин газар оршохо. Тэрэ хадаа хорин табан мянган тохой утатай, хорин мянган тохой үргэнтэй байха.

¹⁰ Энэ тусхай нангин газар санаартадай байха: хойто талань хорин табан мянган тохой утатай, баруун талань арбан мянган тохой үргэнтэй, зүүн талань арбан мянган тохой үргэнтэй, урда талань хорин табан мянган тохой утатай байха. Минии нангин үргөө тэгэн дундань оршохо. ¹¹ Бүхы санаартад бэшэ, гансал Цадоок санаартанай үри хадаһад энэ нангин газарай хубида хүртэхэ. Юуб гэхэдэ, левидүүдэй, мүн Израилиин бусад улад зоной нүгэл хэжэ эхилхэдэнь, тэдэл Намда үнэн сэхэ зандаа үлөө бэлэйл. ¹² Эдэ санаартадай газар эгээл нангин хуби гээд тоологдохо, левидүүдэй газарай хилэдэ оршохо.

¹³ Нангин газарайнгаа нүгөө хахадые левидүүдтэ үгэхэб. Мүн лэ хорин мянган тохой ута, арбан мянган тохой үргэн газар тэдэ абаха. ¹⁴ Энэ газар тэдэ худалдажа, андалдажа шадахагүй. Юуб гэхэдэ, энэ газар хадаа Минии болоно.

¹⁵ Үлөөшэ хорин табан мянган тохой ута, табан мянган тохой үргэн газар нангин бэшэ, улад зоной хамтын эдлэлэй гээд тоологдохо. Тэгэн дундань Хото оршохо. Арад зон тэрэ газар дээрэ гэр байра барин, адуу малаа үдхэн байха аргатай. ¹⁶ Тэрэ газар тэб тэбхэрхэн: хойто талань дүрбэ мянган табан зуун тохой, урда талань дүрбэ мянган табан зуун тохой, зүүн талань дүрбэ мянган табан зуун тохой, баруун талань дүрбэ мянган табан зуун тохой тэгшэ хэмжээтэй байха. ¹⁷ Хотые тойрон бэлшээрийн газар: хойто зүгһөө хоёр зуун табин тохой, урда зүгһөө хоёр зуун табин тохой, зүүн зүгһөө хоёр зуун табин тохой, баруун зүгһөө баһал хоёр зуун табин тохой салуу газар нэмжыхэ. ¹⁸ Тусхай нангин газарай зүүн болон баруун таладань үлөөшэ газарнууд хотынхидой газарай эдэе тариха хэрэгтэ үгтэхэ. Тэрэ газар тус тустаа арбан мянган тохой утатай, арбан мянган тохой үргэнтэй байха. ¹⁹ Хото соо ажаһуугша хүн бүхэн, ямаршые обогой хамаагүй, тэрэ газар элдүүрилхэ аргатай. ²⁰ Иигэжэ тусхай таһалагдаһан газарай тэг дунда хубинь Минии нангин газар гээд тоологдохо, тэндэ Хотошые оролсохо. Тэрэ газарай хэмжүүр

гэбэл, алишье талаһаа хорин табан мянган тохой, тэгшэ тэбхэр бэлэй. ²¹Тэрэ газарһаа зүүлжээ Иордан гол хүрэтэр, баруулжаа Дундада далай хүрэтэр газарнууд Израилиин зонхилогшын мэдэлэй байха. Тэрэнэй мэдэлэй газарай тэгэн дунда нангин үргөөтэй Минии нангин газар оршохо. ²²Левидүүдэй, мүн хотынхидой газарнуудай хоорондуур, мүн Иудын болон Бэньямиинэй обогуудай газарнуудай хоорондуур үлөөшэ газарай хубинууд мүн лэ Израилиин зонхилогшын мэдэлэй юм.

Урда зүгтэхи обогуудта газар хубаарилга

²³⁻²⁷Энэ тусхай газарһаа урагшаа оршодог газарнууд Израилиин обогуудта хүртэхэ. Хүртэхэ ёһо гуримаарнь, хойто зүгһөө урда зүг руу, тоолобол, иимэ: Бэньямииндэ, Симеондо, Иссахаарта, Зэбүлүүндэ, Гаадта. ²⁸Гаадай урда хилэ хадаа Израилиин урда хилэ болоно. Тэрэ хилэ Тамаар хотоһоо эхилээд, Мэрибаа-Кадээшэй сэсэрлиг, саашадаа Египедэй хүндыгөөр Дундада далай хүрэтэр үргэлжэлхэ. ²⁹Энэл даа, Израилиин обогуудта хубаарилха газар. Энэ болбол Би, Эзэн Бурхан, айладхана мүн!

Хотын хаалганууд

³⁰⁻³⁴Хото дүрбэн талаараа тус тустаа гурба-гурбан хаалгануудтай байха. Тэдэ хаалганууд Израилиин арбан хоёр обогой нэрэ зүүхэ. Хойто талада Рэүбээнэй, Иудын, Левиин; зүүн талада Иосифой, Бэньямиинэй, Даанай; урда талада Симеоной, Иссахаарай, Зэбүлүүнэй; баруун талада Гаадай, Ашээрэй, Напталиигай хаалганууд оршохо юм. Хотын дүрбэн хана тус тустаа дүрбэн мянган табан зуун тохой хэмжээгээр үргэлжэлхэ. ³⁵Бүхыдөө хотын хана арбан найман мянган тохой ута байха. Хото болбол «Эзэн эндэ бии!» гэдэг шэнэ нэрэтэй болохо юм.

Даниил лүндэншын ном

Номой түрүүшын хубийн үйлэнь еврей арад түмэнэй хэрзэги хатуу хариин дайсан Вавилоной хаан Навуходоносорой дарлалта доро, барянда байхадань болонно. Саашадаа ниислэл хото Вавилоон Перс болон Мидийн сэрэгтэ диилдэжэ, лүндэнишэ Даниил ондоо хаанай хажууда алба хэхэ, тэндэшье тэрэ олон аюултай ушарха.

Номые хоёр хубида хубаамаар. Түрүүшын хубида (1–6-дахи бүлэгүүд) Даниил болон тэрэнэй нүхэд тушаа зургаан үгүүлэл үгэнхэй. Ямаршье сагта, ямаршье эрхэ нүхэсэлдэ, аюултайшье үедэ, Бурханда болон айладаһан Гургаалдань үнэн сэхэ байха гээшэ угаа шухала гэжэ зохёолшо элдэб жэшээ хэрэглэн батална. Өөртэнь үнэн сэхэ зониие Бурхан абаржа, дайсадыень номгоруулжа шадаха.

Номой хоёрдохи хубида (7–12-дохи бүлэгүүд) бусад арадуудай дунда еврейнүүдэй саашанхи хуби заяан тухай Даниилда Эзэнэй эльгэһэн үзэгдэлнүүд тухай хэлэгдэнэ. Эдэ үзэгдэлнүүд хадаа хэрзэги шэрүүн засаг түрые ондоо засаг түрэ һэлгэдэг, гэбэшье алишье засаг хэтэ мүнхэдөө тогтодоггүй гэжэ хүлдэ тэмдэгүүдые хэрэглэн зураглагдана. Эсэсэй эсэстэ Эзэн «хүн түрэлтэнэй хүбүүндэл адли» тусхай хаание эльгэхэ, Тэрэнэй засаглал гансашье Израиль дээрэ бэшэ, хэтэ мүнхын байха.

Энэ номой горитой хуби еврей бэшэ, араам хэлэн дээрэ бэшээтэй. Тэрэ үедэ Дүтын Дурна зүгэй элдэб арадууд хоорондоо араам хэлэн дээрэ ойлголсодог бэлэйл.

Дүрбэн хүбүүд Навуходоносорой ордондо

1 ¹Иудын хаан Ёякимэй гурбадахи жэлээ зонхилжо байха үедэ Вавилоной хаан Навуходоносор Иерусалимда добтолжо, хотые бүһэлэн сэрэгээрээ жагсаба. ²Иудын хаан Ёяким хаание барихыень, Нүмын үнэтэ тахил табагуудые дээрмэшэлэн абахыень Эзэн Бурхан

тэрээндэ зүбшөөжэ, Навуходоносор Шинаар руугаа бусахадаа, тэдэ үнэтэ тахил табагуудые өөрынгөө бурханай үргөө соо оруулба.

³⁻⁴Нэгэтэ хаан Иудын хаашуулай болон түшэмэл ноёдойнь үринэр болохо хүбүүдые асархыень түшэмэлнүүдэйнгээ ноён Ашпэназда даалгаба. Ямаршые эрэмдэггүй, сэбэр гоё, хурса ухаатай, хүбэлгэн, эрдэмтэй хүбүүдые тэрэ шэлэхэ ёготой байгаа. Тэдэ хүбүүд хаанай ордон соо алба хэхээ шэлэгдэхэ хэн. Тиимэхээ тэдэниие Вавилоон зоной хэлэ бэшгтэ хургаха тухай хаан хэлээ бэлэй. ⁵Тэдэ хүбүүдтэ эгээл хайн эдеэ хоол үдэр бүри үгтэдэг байха гэжэ тэрэ мүн лэ захираа. Гурбан жэл соо иигэжэ хүмүүжүүлэгдээд, тэдэ хаанда алба хэдэг болохо ёготой байгаа.

⁶Иудын обогһоо шэлэгдэн абтаһан хүбүүдэй дунда Даниил, Ханаания, Мишаһээл, Азаария гэгшэд байлсаа. ⁷Түшэмэлнүүдэй ахалагша ноён тэдээндэ шэнэ иимэ нэрэнүүдые үгэбэ: Даниилдэ Бэлтэшаццаар, Ханаанияда Шадраах, Мишаһээлдэ Мэшаах, Азаарияда Абээд-Нэгоо.

⁸Хаанай эдидэг эдеэ, уудаг унда уужа, бээе бузарлажа байхагүйн тула Даниил тэдэниие эдихэ-уухагүйб гэжэ өөртөө шэбшэн хэлээд, хаанай эдеэ хоол барихагүй тухайгаа түшэмэлнүүдэй ахалагша ноён Ашпэнаазые гуйба. ⁹Бурхан түшэмэлнүүдэй ахалагша ноёниие Даниилда эльгэтэй, эелдэрээр хандадаг болгоһон байгаа. ¹⁰Гэбэшые Ашпэнааз Даниилда иигэжэ хэлэбэ:

– Эзэн хаан өөрөө таанадай эдеэ хоол тухай ханаагаа табяа бшуу. Үетэнһөө туранхай, муугаар харагдаа хаатнай, тэрэ намайе зэмэлээд, толгойн саазада хүртүүлхэл.

¹¹Түшэмэлнүүдэй ахамад ноён тэдээндэ харуул болгон нэгэ хүниие табиһан байгаа. Даниил тэрээндэ:

¹²– Арбан үдэрэй туршада бидэндэ гансал ургамал ногоо, хара уһа үгэдэг байг лэ. Иигэжэ бидэниие шалган туршыт даа. ¹³Арбан хоногой үнгэрһэнэй удаа хаанай эдеэ хоол баригша хүбүүдтэй бидэниие сасуулжа хараарайгты. Тиигээд маанадтай юу хэхээе шиидээрэйгты, – гэбэ.

¹⁴Тэрэ үгыень дуулажа, арбан хоногой туршада шалгаха гэжэ шиидэбэ. ¹⁵Арбан үдэрэй үнгэрһэнэй удаа Даниил, мүн гурбан нүхэдынь хаанай эдеэ хоол баригша хүбүүдтэ орходоо хураггүй шиираг, сэбэр гээд тодорбо. ¹⁶Иигэжэ харуулшан элбэг-дэлбэг эдеэ хоол, үзэмэй дараһан архиинь өөртөө абажа, тэдээндэ ургамал ногоол үгэдэг байгаа хэн.

¹⁷Эдэ дүрбэн хүбүүдые Бурхан ухаатай, сэсэн мэргэн болгоо хэн. Тэдэ ном уншажа, эрдэмтэй болоо. Даниил үшөө элдэб үзэл үзэдэг, зүүдэ тайлбарилдаг шэдитэй хэн.

¹⁸Хаанай тогтоһон сагай ерэхэдэ, түшэмэлнүүдэй ахамад ноён тэдэ бүгэдэ хүбүүдые Навуходоносорто харуулба. ¹⁹Хаан тэдэнтэй хөөрэлдөөд,

Даниил, Ханаания, Мишаһээл, Азаария гэгшэдые эгээл эрхимүүд гэжэ шэлэбэ. Иигэжэ тэдэ хаанай ордон соо алба хэдэг болоо бэлэй. ²⁰ Ямаршые хэрэгээр зүбшэл заабари асуухадаа, эдэ хүбүүд хан түрэ соомни байгаа-ша мэргэшүүлһээ, үзэлшэдһөө долоо дахин дээрэ гэжэ хаан шиидээ һэн.

²¹ Вавилооние Киир хаанай диилэһэн саг хүрэтэр Даниил тэндэ байгаа бэлэй.

Навуходоносрой зүүдэн

2 ¹ Навуходоносор хаан хоёрдохи жэлээ зонхилжо байхадаа нэгэ зүүдэ хаража, амар заяагүй боложо, унтаж шадахаа болёо бэлэй*. ² Зүүдыень тайлбарилжа үгэхыень хаан мэргэшүүлые, үзэлшэдые, эди шэдитэниие, зурхайша халдейшүүдые дуудахыень захирба. Тэдэ хаанай урда ерэбэ.

³ Хаан тэдээндэ:

– Нэгэ зүүдэ харааб. Тиигээд ханаамни зобожо эхилээ. Юун гэнэн зүүдэн гээшэб гэжэ мэдэхэ хүсэлтэйб, – гэбэ.

⁴ Халдейшүүд хаанда араам хэлээр**:

– Хүндэтэ хаан, мүнхэ оршохотнай болтогой! Бидэндэ, өөрынгөө богоолнуудта, зүүдэ хөөрөжэ үгэбэлтнай, тайлбарилжа үгэхэбди, – гэбэ. ⁵ Хаан халдейнүүдтэ харюусан:

– Иимэ зарлиг тунхагланаб. Хэрбээ таанар минии зүүдэ тайлбарилжа үгөөгүй хаа, хэхэг болгон сабшагдахат, гэр байрануудтнай хандаргагдаха. ⁶ Харин зүүдыем таажа, удхыень тайлбарилааа гээшэ хаа, таанад намһаа бэлэг-сэлэг, шагнал абахат, ямба хүндэнүүдтэ хүртэхэт. Зай, иигээд, ямар зүүдэ би хараабиб, тэрэм ямар удхатай гээшэб гэжэ намда тайлбарилагты, – гэбэ.

⁷ Тэдэ дахин:

– Хаан, маанадта, өөрынгөө богоолнуудта, тэрэ зүүдээ хөөрөжэ үгыт, тиихэдэтнай тайлбарилжа үгэхэбди, – гэжэ хэлэбэ. ⁸ Хаан:

– Саг хонжохоео татажа байгаашыетнай би лаб мэдэжэ байнаб. Зарлигаа таанадта урид айладхааб, энээниие хүн бүхэнтнай мэдэнэ. ⁹ Зүүдыем тайлбарилжа үгөөгүй хаатнай юун болохоб гэжэ мэдэнэт, тиймэхээ саг татажа байнат. Байһаар байдал хубилжаш магад гэжэ ханаад, таанад намда худал хэлэжэ байхаар хэлсэнхэйт. Харин ямар зүүдэ хараһыем намда хэлэгтылши, тиихэдэтнай зүүдыем тайлбарилжа шадаха гэжэ би таанадта этигэхэб, – гэжэ хэлэбэ.

* ^{2:1} Эхэ еврей хэлэн дээрээ ойлгосогүй, «дахин унташаба» гэжэшые ойлгомоор.

** ^{2:4} Эндэхээ эхилэн, 7-дохи бүлэгэй дууһатар араам хэлэн дээрэ бэшээтэй.

¹⁰ Халдейшүүд хаанда:

– Дэлхэй дээрэ хэншые танда энээнии хэлэжэ шадахагүй. Ямаршые агууехэ, угаа шадалтай нэгэшые хаан энээндэл адли юумэ эльбэшэн-һээ, зурхайшанһаа, сэсэн мэргэн халдейһээ асуужа байгаагүй юумэл.

¹¹ Үндэр түрэлтэ хаанай асуужа байгаа зүйлдэ гансал бурхад харюу мэдэхэ. Харин тэдэ зоной дунда ажамидардаггүй шуу, – гэжэ харюусаба.

¹² Энээндэ хаан угаа уурлажа, уур хилэн дундаа Вавилоондо байгааша сэсэн мэргэн бүхы зоние усадхаха гэхэн захиралта гаргаба.

Бурхан Даниилда Навуходонсорой зүүдэ нээнэ

¹³ Сэсэн мэргэшүүлые үгы хэхэ гэхэн зарлигай тунхаглагдахада, Даниил нүхэдтээ хамта мүн лэ усадхагдаха ёһотой байгаа. ¹⁴ Харин тэрэ угаа сэсэн, болгоомжотой үгэнүүдые хэрэглэн, Вавилоондохи байгаа мэргэшүүлые усадхаха гэхэн үүргэтэй, хаанай түшэмэл ноён Ариоохдо хандаба. ¹⁵ Тэрэ иигэжэ асууба:

– Хаанай түшэмэл ноён! Хаан юундэ иимэ шэрүүн зарлиг гаргаа гээшэб?

Ариоохой энэ хэрэгы ойлгуулһанай удаа ¹⁶ Даниил хаанда ошо-жо, зүүдэ тайлбарилхын тула өөртөнх нэгэ хэды саг хугасаа үгэхыень гуйба. ¹⁷ Гэртээ ерээд, тэрэ нүхэдтөө – Ханаания, Мишаһээл, Азаария гэгшэдтэ энээн тушаа хөөрөжэ, ¹⁸ Вавилооной сэсэн мэргэшүүлтэй хамта өөһэдөө хосорхогүйн тула Огторгойн Бурханһаа хайра эрихэ, нюуса эли болгохыень гуйха хэрэгтэй гээд хэлэбэ.

¹⁹ Һүни Даниил үзэгдэл үзэжэ, нюусын тайлбари мэдэбэ. Тиигээд тэрэ Огторгойн Бурханда магтаал соло дуудаба. ²⁰ Даниил иигэжэ тунхаглаба:

– Хэтын хэтэдэ Бурханай нэрэ үрээл үршөөлтэй байхань болтогой!

Тэрэ сэсэн мэргэн, хүсэн түгэс.

²¹ Үе сагуудые, жэлэй дүрбэн саг Тэрэ һэлгэдэг, хаашуулые хан шэрээһэнь буулгадаг, табидаг, сэсэн мэргэн ухаа ухаатайшуулда, боро ухаа һүбэлгэн зондо үгэдэг.

²² Гүн доогуур хадагалаатай, нюуса зүйлнүүдые эли болгодог, харанхыда байгааша зүйлнүүдые мэдэдэг, гэрэл туяагаар Өөрөө толордог.

²³ Та намда сэсэн мэргэн ухаа, хүсэ үршөөгөөт, Таниие, уг удамайнгаа Бурхание, магтан, түүрэн байналби.

Гуйһан гуйлтыемнай дүүргээт,
хаанай хэрэгые манда эли болгоот.

²⁴ Энээнэй удаа Даниил Вавилооной сэсэн мэргэшүүлые үгы хэхэ даалгабаритай тушаалтан Ариоохто ошожо, иигэжэ хэлэбэ:

– Вавилооной сэсэн мэргэн зониие бү хюдыт! Намае хаанда оруулыт, зүүдыень би тайлбарилхаб.

²⁵ Ариоох тэрэ дары Даниилые хаанда абаашаад:

– Иудын хаан түрэхөө туугдан асарагдааша зоной дунда танай зүүдэ тайлбарилжа шадаха хүниие олооб, – гэбэ ха.

²⁶ Хаан Даниилда (тэрэ мүн лэ Бэлтэшацаар гэжэ үшөө ондоо нэрэтэй бэлэй):

– Минии хараһан зүүдэ, зүүдэнэйм удха ши хэлэжэ шадаха юм гүш? – гэжэ асууба.

²⁷ Даниил хаанда иигэжэ харюусаба:

– Үндэр түрэлтэ хаанай асуужа байһан нюусые сэсэн мэргэшүүлшье, шэбшэн харадаг зоншье, эльбэ жэльбэтэйшүүлшье, зурхайшадшье таажа шадахагүй. ²⁸ Харин огторгойдо нюуса нээдэг Бурхан бии. Эсэсэй эсэстэ юун болохоб гэжэ Тэрэл Навуходоносор хаанда элирүүлэн харуулаа. Унтаридаа унтажа байхадаа та иимэ зүүдэ хараат: ²⁹ Ерээдүй саг тушаа ханаагаа табин зүүдэлөөт. Нюуса элирүүлэгшэ юун болохо байһые танда харуулаа. ³⁰ Энэ нюуса намда нээгдэхэдээ, бусадһаа минии сэсэн мэргэн байһандам бэшэ, харин үндэр түрэлтэ хаан, танда тайлбарилжа үгэхым, ханааетнай хүлгөөжэ байгааша зүйлнүүдые ойлгуулхым тула нээгдээ юумэл.

Замба түбиин дүрбэн хаан түрэ

³¹ Үндэр түрэлтэ хаан, та мантан гэгшын хүрэгэй урдатнай зогсожо байһые хараат. Тэрэ хүрэг яла-сала толорһон, угаа хүрөөтэй бэлэйл.

³² Толгойнь сэбэр алтаар, сээжэ, гарнуудын – мүнгөөр, ташаа, гуянь – гуулинаар, ³³ шэлбэнь түмэрөөр, хүлэйн улын зарим хуби түмэрөөр, заримань шабараар хэгдэнхэй байгаа*. ³⁴ Тиигээд хараһаар байтартнай хэнэйшье гар хүрөөгүй байхада хабсагайһаа шулуун өөрөө хамхаран унажа, мантан хүрэгэй түмэр болон шабар хүлнүүд дээрэ унаад, бута сохибо. ³⁵ Тэрэ дары түмэр, шабар, гуулин, мүнгэн, алтан бутаржа,

* 2:32-33 Далда удхань иимэ байжа магадгүй, алтан толгой – Вавилоон; мүнгэн сээжэ, гарнууд – Мидиин хан түрэ; гуулин ташаа, гуя – Персидэ Ахеменидэй зонхилогшо импери; шэлбэ, хүлэй ула – Александр Македонскиин хан түрэ.

нажарай сагта гүмнээ дээрэ хийдэдэг мэхиинэ мэтэ болоод, халхинда туугдажа, һэе мүргүй үгы болобо. Мантан хүрэг дээрэ унааша тэрэ шулуун агуу хада боложо, бүхы газар дэлхэйе эзэлбэ.

³⁶Иймэл даа, тэрэ зүүдэн! Мүнөө, үндэр түрэлтэ хаан, тэрэнэй удха тайлбарилхам.

³⁷Та бүхы хаашуулһаа эгээл хүсэ шадалтай хаан болонот. Огторгойн Бурхан танда хаан түрэ, засаг, хүсэ, нэрэ суу үршөөгөө. ³⁸Хүн түрэлтэниие, хаанашье байг, ан арьяатаниие, жэгүүртэ шубуудые танай мэдэлдэ Тэрэ үгөө. Тэрэ хүрэгэй алтан толгой гэбэл, та болонот. ³⁹Танай хүүлээр танһаа багашаг нэгэ хан түрэ оршохо, удаань гуулин хаан түрэ газар дэлхэйе зонхилон байха. ⁴⁰Дүрбэдэхи хаан түрэ түмэртэл адли хатуу байха. Түмэрэй бүхы юумэ буталан, хандаргаан байдагтал тэрэ хаан түрэ бүхы юумэ буталан, хандаргаан байха. ⁴¹Үшөө зарим хубинь шабараар, заримань түмэрөөр хэһэн хүл, хургануудые хараа бэлэйт. Энэ хадаа хаан түрэ хубаарха гэһэн удхатай. Тэрэ түмэртэл адли зарим үедөө хатуу шанга байха, юуб гэхэдэ, шабартай худхарһан түмэр хараа бэлэйт. ⁴²Хүлэйн хургад зарим хубидаа түмэрөөр, зарим хубинь шабараар хэгдэнхэй бэлэй, тиимэһээ хан түрын зарим хубинь шанга, заримань нула байха. ⁴³Түмэрэй шабартай худхараад байһые хараа бэлэйт. Нэгэ яһанай зон нүгөө яһанай зонтой гэрлэн байха, гэбэшье түмэр шабартай яашье худхардаггүй шуу, тэрээндэл адли тэдэ нэгэн бүтэн боложо шадахагүй. ⁴⁴Тэдэ хаан түрэнүүдэй үедэ Огторгойн Бурхан хэтэ мүнхэдөө хандархагүй, бусад арадта диилдэхэгүй нэгэ хаан түрэ байгуулжа, тэрэнь бүхы хаан түрэнүүдые хандаргааж, өөрөө мүнхэ оршохо. ⁴⁵Тиимэһээл хэнэйшье гар хүрөөгүй байхада хабсагайһаа шулуунай өөрөө хамхаран унахые, түмэр, гуулин, шабар, мүнгэ, алта буталхые та хараа бэлэйт. Ерээдүй сагта юун болохо байһые агуухэ Бурхан иигэжэ үндэр түрэлтэ хаанда мэдүүлээ гээшэ. Танай зүүдэн зүйтэй, тайлбаринь зүб!

Хаан Даниилые шагнана

⁴⁶Тиихэдэнь Навуходносор хаан Даниилай урда доро дохижо, бэлэг үргэл, үнэтэ уталгануудые тэрээндэ үгэхыень захирба. ⁴⁷Тиигээд хаан Даниилда:

– Үнэхөөрөөл танай Бурхан бурхадай дунда эгээл ехэ Бурхан, хаашуулай Захирагша, Ньюса нээгшэ мүн. Шинии энэ ньюса таажа хэлэхэдэ би энээндэ этигэбэб.

⁴⁸Тиигээд хаан Даниилда ехэ тушаал үршөөжэ, үнэтэ сэнтэй олон бэлэг-сэлэгүүдые үгэжэ, бүхы Вавилооной захирагша болон Вавилооной

бүхы сэсэн мэргэшүүлэй ахамад болгобо. ⁴⁹ Харин Даниил хааниие гуйжа, Шадраахые, Мэшаахые болон Абээд-Нэгоое Вавилооной захирагшад болгохо, өөрөө хаанай хажууда үлөө бэлэй.

Гурбан хүбүүд алтан хүрэгтэ мүргэхээс арсана

3 ¹ Навуходоносор хаан жаран тохой ута, зургаан тохой арай болохогүй үргэн алтан хүрэг бүтээжэ, Вавилооной Дураа гэдэг нюруу газарта табиха тухай захирал гаргаба. ² Тиигээд өөрынь үүсхэлээр бүтээгдэһэн тэрэ хүрэг арюудхаха ёһололдо бүхы тушаалтадые – түшэмэлнүүд, амбан ноёд, хэрэг эрхилэгшэд, мүн тиихэдэ зүбшэгшэд, мүнгэн һангай ноёд, шүүбэрилэгшэд, бүхы газар уһанай ноёд, тушаалтадай ерэхэ тухай тэрэ захирба.

³ Эдэ бүхы тушаалта ноёдой сугларжа, Навуходоносор хаанай байгуулһан хүрэгэй урда зогсон байхада ⁴ хаанай хуули эрхэнүүдые айладхагша шангаар тунхаглаба:

– Бүхы арадууд, обогууд, бүлээлингүүд, шагныта! ⁵ Үхэр бүрээгэй, лимбын, ятагай болон бусад хүгжэм дууламсаараа доошоо хүгэдэн унажа, Навуходоносор хаанай байгуулһан алтан хүрэгтэ мүргэхэ ёһотойт. ⁶ Хэн хүгэдэнгүй, мүргэнгүй байнаб, аһажа байһан пезшэн руу тэрэ дары хаюулха!

⁷ Үхэр бүрээгэй, лимбын, ятагай болон бусад хүгжэм дууламсаараа бүхы арадууд, обогууд, бүлээлингүүд доошоо хүгэдэн унажа, Навуходоносор хаанай байгуулһан алтан хүрэгтэ мүргэбэ.

⁸ Энэ үедэ халдейшүүдэй зариман иудейнүүдые хоблон муушалха арга гаргаба ха. ⁹ Тэдэ Навуходоносор хаанда:

– Үндэр түрэлтэ хаан, мүнхэ оршохотнай болтогой! ¹⁰ Хүгжэм дууламсаараа хүн бүхэн хүгэдэн унажа, алтан хүрэгтэ мүргэхэ ёһотой гэхэн захиралта та гаргаа бэлэйт. ¹¹ Хэн нэгэн доошоо унан хүгэдэнгүй, мүргэнгүй байбал, аһажа байһан пезшэн руу хаюулха ёһотой бэлэйл. ¹² Вавилоон орон нютаг захиран зонхилон байхыень танай табигша иудейнүүд Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоо танай захиралта дууланагүй, бурхадьетнай шүтэнэгүй, байгуулһан алтан хүрэгтэтнай мүргэнэгүй, – гэжэ дуулгаба.

¹³ Навуходоносор хаан ехэ уурлан сухалдажа, Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоое асархыень захирба. Тэдэниие асархадань, ¹⁴ Навуходоносор:

– Шадраах, Мэшаах, Абээд-Нэгоо, таанадые минии бурхадые шүтэнэгүй, байгуулһан алтан хүрэгтэм мүргэнэгүй гэжэ дуулааб. Энэ үнэн гү? ¹⁵ Тиимэ һаань, шэлэгты: үхэр бүрээгэй, лимбын, ятагай болон

бусад хүгжэмэй абяа дууламсаараа хүгэдэн доошоо унажа, минии байгуулхан хүрэгтэ мүргэгты, мүргөөгүй гээшэ хаа, галаар бушаганажа байгша пеэшэн руу тэрэ дары хаяулхат. Тиихэдэ ямар бурхан таанадые абарха гээд нананат? – гэжэ хэлэбэ.

¹⁶ Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоо гурбан Навуходоносор хаанда хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ хаан, энээндэ маанадай харюусахын хэрэг үгы.

¹⁷ Манай шүтэдэг Бурхан абарха аргатай гээшэ хаа, галаар дүрэлзэһэн пеэшэнһээшье, танай мэдэлһээшье маанадые абархал. ¹⁸ Харин тиимэ юумэнэй болоошьегүй хаань, та, үндэр түрэлтэ хаан, мэдэжэ байгты: бурхадтатнай шүтэхэгүйбди, байгуулхан алтан хүрэгтэтнай мүргэхэгүйбди, – гэжэ харюусаба.

¹⁹ Навуходоносор хаан угаа сухалдажа, Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоо гэгшэд руу хүри-улаанаар хараад, урдынхидал орходоо долоо дахин ехээр пеэшэ түлин халаахые захирба. ²⁰ Тиигээд сэрэгэйнгээ эгээл хүсэтэй зондо Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоо гэгшэдые хүлижэ, галаар бушаганажа байгша пеэшэн руу хаяхыень захирба. ²¹ Хубсаһатай зандань – үмдэ, самсатайнь, малгайтайнь, юрэдөө, бүхы хубсаһаарнь – тэдэниие хүлижэ, сэрэгшэд гал дүлэн пеэшэн руу хаяба.

²² Хаанай хатуу захиралтын ёһоор, пеэшэн угаа ехээр халаагдаһан байжа, Шадраах, Мэшаах, Абээд-Нэгоо гэгшэдые гал руу хаягша зон өөһэдөө шатан хосорбо. ²³ Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоо хүлээтэй зандаа галаар бушаганаһан пеэшэн руу унаа бэлэй.

Хүбүүдэй гайхалтай абаралга

²⁴ Гэнтэ Навуходоносор угаа гайхан, хүл дээрээ собхорон бодожо, түшэмэлнүүдһээ асууба:

– Гурбан хүниие хүлээтэй зандань гал руу шэдээ бэшэ аалди?

Тэдэнь:

– Мүн даа, үндэр түрэлтэ хаан! – гэжэ харюусаба.

²⁵ – Тээд би дүрбэн хүниие гал дүлэн соо хараналби! Тэдэ ямаршье хүлилгэгүй, бүрин бүтэн зандаа гал соогуур сүлөөтэй ябажа байна. Дүрбэдэхи хүниинь бурхандад адли! – гэжэ Навуходоносор хэлэбэ.

²⁶ Тиигээд тэрэ аһажа байгша пеэшэнэй амһартада дүтэлөөд:

– Шадраах! Мэшаах! Абээд-Нэгоо! Дээдэ Бурханай богоолнууд! Гаратгы тэндэхээ! – гэбэ.

Тиихэдэнь Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоо гал дүлэн сооһоо гараба. ²⁷ Түшэмэлнүүд, амбан ноёд, хэрэг эрхилэгшэд, хаанай бусад

тушаалтад сугларжа, гал дүлэн эдэ зониие яагаашьегүй – толгойнь үхэн шатаагүй, хубсаһа хунарынь тэрэл зандаа, утаанайшье үнэргүй байһыень ойлгон хараба.

²⁸ Навуходоносор:

– Шадраахай, Мэшаахай, Абээд-Нэгоогой Бурханда магтаал үргэгты! Тэрэ тэнгэрийн Эльгээмэлээ эльгээжэ, Өөртэнь этигэдэг богоолнуудаа абараа! Эдэ зон минии захиралта дуулангүй, ами наһаяа хайрлангүй, өөрын Бурханһаа ондоо бурхадта шүтэн мүргэхээе арсаал! ²⁹ Тиимэхээ ямар нэгэн арадай, обогой, бүлээлингэй хэн нэгэн Шадраахай, Мэшаахай, Абээд-Нэгоогой Бурхан тушаа баһан дуугарбал, хэһэг болгон сабшагдаха, гэр байрань хандаргаагдаха. Энэ Бурхандал адли абарха ондоо бурхан байхагүй, – гэжэ тунхаглаба.

³⁰ Тиигээд хаан Шадраах, Мэшаах болон Абээд-Нэгоодо Вавилоон соо үшөө үндэр тушаалнуудые үршөөгөө бэлэй.

Навуходоносорой аймшагтай зүүдэн

³¹ Навуходоносор хаан дэлхэй дээрэ ажаһуудаг бүхы арадуудта, обогоудта болон бүлээлингүүдтэ иигэжэ дуулгана:

– Амгалан тайбаниие, үнэр баян болохыетнай хүсэнэб! ³² Дээдэ Бурханай харуулһан дүлгэ тэмдэгүүд, гайхамшагта үзэгдэлнүүд тушаа таанадта хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

³³ Дүлгэ тэмдэгүүдынь ямар агууехэб!

Гайхамшагта үзэгдэлнүүдынь хэды шангаб!

Бурханай хан түрэ хэтэ мүнхэдөө оршохо,

засаг зонхилолтонь үеһөө үедэ үргэлжэлхэ!

4 ¹ Би, Навуходоносор хаан, гэртээ амар амгалан, ордон соогоо баян бардам ажаһуужа байгааб. ² Теэд нэгэ зүүдэ хаража, хүрдэн сошобоб; унтаж байхадаа хараһан зүйлни намайе айлгаба. ³ Зүүдыем тайлбарилхыень Вавилооной бүхы сэсэн мэргэшүүлые урдамни асарха тухай захирбаб. ⁴ Тиихэдэм эльбэ жэльбэтэйшүүл, үзэлшэд, мэргэшүүл халдейшүүд, зурхайшад ерэбэ. Би тэдээндэ зүүдээ хөөрөбэб, харин тэдэ зүүдыем тайлбарилжа шатабагүй.

⁵ Тиийһээр одоо Даниил (минии бурханай нэрээр тэрэниие үшөө Бэлтэшацаар гээд нэрлэдэг) ерэбэ. Бурханай нангин хүлдэ тэрээндэ халин оронхой, би тэрээндэ өөрынгөө зүүдэ хөөрөжэ үгэбэб:

⁶ – Үзэлшэдэй ахамад болохо Бэлтэшацаар! Шамда Бурханай нангин хүлдэ бии, ямаршье нюуса бэлэхэнээр элирүүлдэгши гээд би мэдэнэб. Минии хараһан зүүдэ, удхыень тайлбарилжа үгыш.

⁷ Унтаридаа нойрсон байхадаа би иимэ зүүдэ харааб:

Газар дэлхэйн дунда үндэр гэгшын модоной ургажа байхые харааб.

⁸ Тэрэ урга ургаһаар, томо боло болоһоор огторгой тулама үндэр болобо.

Газар дэлхэйн алишье хаяаһаа тэрэниие харамаар бэлэй.

⁹ Ыаглагар гоё набша намаатай, бултанай хүртэхөөр олон жэмэс эдеэтэй, ан арьяатан һүүдэртэнь амардаг, жэгүүртэ шубууд намаа соонь уурхайлдаг, амитай бүхы юумэн тэрээнһээл эдээ хоолоо олодог һэн.

¹⁰ Унтаридаа нойрсожо байхадаа үшөө иимэ юумэ харааб: огторгойһоо Нангин Харуулшан буужа, ¹¹ шангаар айладхаба:

Энэ модо отолон унагаагты, мүшэр халаануудынь сабшан һалгаагты, набша намааень гүбээд, алим жэмэсыень һэжэрэн унагаагты. Ан арьяатан дороһоонь тэрьедэн ошог лэ, шубуу шонхор набша сооһоонь ниидэн дэгдэг лэ.

¹² Гансал үндэһэниинь түмэр, гуулин гэнжэтэй, газар соо үлэг, хээрын ногоон соо байг.

Шүүдэр тэрээн дээрэ унажа, ан гүрөөлтэй хамта газарай ногоон соо байг лэ.

¹³ Ухааниинь балартажа, хүнэй бэшэ, амитанай ухаатай тэрэ болохо.

Иигэжэ долоон жэл үнгэрхэ.

¹⁴ Энэ захиралта гэбэл, Харуулшадай шиидхэбэри, Нангин гэгээнүүдэй айладхал!

Амиды бүхы зон мэдэн байг лэ:

хүн түрэлтэнэй хан түрэнүүдые Дээдэ Бурхан зонхилдог,

Өөрын дураар хэндэшье хан түрэ үгэдэг,

эгээл дорой хүниешье хан шэрээдэ заларуулжа магад.

¹⁵ Иимэ зүүдэ би, Навуходоносор хаан, харабалби. Хан түрымни сэсэн мэргэн нэгэшье хүн тэрэниием тайлбарилжа шаданагүй. Харин шамда арюун Бурханай һүлдэ халин оронхой, тиимэхээ, Бэлтэшаццаар, ши зүүдыем тайлбарилжа шадахаш, хэлыш удхыень.

Даниил Навуходоносорто зүүдыень тайлбарилжа үгэнэ

¹⁶ Даниил, тэрэ мүн лэ Бэлтэшаццаар гэжэ нэрэтэй, нэгэ хэды саг соо зог татан зогсобо, юуб гэхэдэ, айдаһаниинь хүрөө бшуу. Хаан:

– Бэлтэшаццаар! Энэ зүүдэнһээ, тайлбарихаань бү айгыш даа, – гэбэ. Бэлтэшаццаар:

– Эзэн хаамни! Таниие үзэн ядагшад иимэ зүүдэ үзэхэй, дайсадтатнай иимэ тайлбари тудай!

¹⁷ Танай хараһан модон мантан, гаһар, огторгой тулама үндэр, дэлхэйдэ хаагууршые харагдамаар бэлэй. ¹⁸ Тэрэ үдхэн набша намаатай, бултанай хоолломоор алим жэмэстэй, доронь ан гүрөөл амидаржа, набша соонь жэгүүртэн уурхайлжа байгаа. ¹⁹ Тэрэ болбол, үндэр түрэлтэ хаан, та болонот. Та агууехэт, хүсэ шадалтайт. Хүр жабхалантнай огормой тулама, засаг зонхиллототнай газар дэлхэйн хаяа хүрэтэр үргэлжэлнэ.

²⁰ Нангин Харуулшанай огторгойһоо буужа, «модо отолжо, үгы хэгты, гансал түгсүүл үндэхэтэйн хамта түмэр, гуулин гэнжэтэй, газарта, хээрэ ногоон соо үлөөгты. Тэрээн дээрэ шүүдэр унажа, ан арьяатантай хамта долоон жэлэй туршада байг» гэжэ айладхаһые та, үндэр түрэлтэ хаан, дуулаһан байнат. ²¹ Энэ хадаа танда ямар үйлэ хуби Дээдэ Бурхан тодорхойлооб гэжэ харуулна гээшэл, минии эзэн хаан. ²² Зоной дунда бэшэ, хээрын ан гүрөөлэй дунда амидархат. Малдал адли үбһэ ногоогоор хооллохот, шүүдэр дээрэтнай унан байха. Иигэжэ долоон жэл үнгэржэ, Дээдэ Бурхан лэ хүн түрэлтэнэй хан түрэнүүдые зонхилдог, һанаһан хүндөө тэдэниие үгэдэг гэжэ ойлгохот. ²³ Түгсүүл үндэхэтэйн хамта үлөөхэ гэжэ захирһаниинь хадаа Огторгойн засаг зонхиллотто ойлгоһонойтнай удаа хан түрэтнай танда бусаагдаха гэхэн удхатай.

²⁴ Тиимэхээ, үндэр түрэлтэ хаан, минии зүбшэл заабари шагнажа хайрлыт: нүгэлөө һайн хэрэгүүдээр, гэмтэ ябадалнуудаа үгытэй ядуу зондо энэрэл хайра үзүүлһэнээрэ арюудхыт. Тиибэл, амгалан байдалтнай үргэлжэлжэ магад.

Навуходоносор Бурханда магтаал дуудана

²⁵ Навуходоносор хаантай эдэ бүгэдэ үнэхөөрөө тохёолдоо бэлэй.

²⁶ Арбан хоёр һарын үнгэрһэнэй удаа тэрэ Вавилоондохи ордон соогуураа алхалжа ябаба.

²⁷ – Энэл даа, агууехэ Вавилоон, – гээд хаан үгүүлбэ. – Өөрын хүсэ шадалаар, алдар солын болон нэрэ хүндын тула би энэ хаанта хото байгуулааб.

²⁸ Дууһан хэлэжэ үрдеэдүй байтарнь тэнгэриһээ иимэ абяан дуулдаба:

– Навуходоносор хаан, шагныш! Хан түрэшни шини бэшэ болобо. ²⁹Зоной дунда бэшэ, ан гүрөөлтэй хамта байхаш. Малдал үбһэ ногоогоор хооллохош. Иигэжэ долоон жэлэй үнгэрхэдэ, хүн түрэлтэнэй хан түрье Дээдэ Бурхан зонхилдог, ханаһаараа хэн нэгэндэ үгэдэг гэжэ ойлгохош.

³⁰ Эдэ бүгэдэ тэрэ дары Навуходоносор хаантай тохёолдожо, тэрэ зоной дунда байхаяа болибо, малдал адли үбһэ ногоогоор хооллодог, бэнь шүүдэртэ угаагдадаг болобо. Бүргэдэй үдэ һодондол адляар үһэниинь ургажа, шубуунай һабартал хюмһаниинь болобо.

³¹ Саг үнгэрбэ. Би, Навуходоносор хаан, огторгой өөдэ харабаб – иигээд ухаамни һөөргөө намда бусаа бэлэй. Дээдэ Бурхание үрээбэб, Хэтэ мүнхэдөө Оршогыше магтан алдаршуулбаб:

Тэрэнэй засаг зонхилолтонь – хэтэ мүнхэдөө,
хан түрэнь үеһөө үедэ үргэлжэлхэ.

³² Газар дэлхэй дээрэ амидагаргад юуншье бэшэ.
Өөрын ханаһаар лэ Тэрэ огторгойн сэрэгтэй,
газарай зонтой юумэ хэхэ.
Хэншье гартань һөөргэдэжэ шадахагүй,
«Яанабта?!» гэжэ хэлэхэгүй.

³³ Тэрэ дары ухаамни һөөргөө намда бусажа, хаан солонни, нэрэ хүндэмни, хүр жабхалан нэргээ бэлэй. Түшэмэл ноёд, зүбшэгшэдни намайгаа мэдэржэ, дахин би хаан болобоб, хүсэ шадални бүри ехэ болоо. ³⁴ Мүнөө хадаа би, Навуходоносор хаан, Хаан Тэнгэридэ алдар соло түүрэнэб, нэрэ хүндынь дээрэ үргэнэб, магтан дууланаб:

Хэһэн хэрэгынь үнэн,
ябадалынь үнэн шударгы.
Бардам зониие Тэрэл номгоруулха шадалтай.

Бэлшаццаар хаанай хэһэн найр

5 ¹Нэгэтэ Бэлшаццаар хаан мянган түшэмэлнүүдээ урижа, ехэ найр хээд, үзэмэй дараһан архи уужа байба. ²Халамгай болоод, Бэлшаццаар Иерусалимай хүмэһөө Навуходоносор эсэгынь асарагша алта, мүнгэн хундагануудые өөрөө, түшэмэлнүүдэйнь, һамгадайнь, бага һамгадайнь уухын тула асархыень захирба. ³Иерусалимдахи Бурханай нангин ордонһоо асарагдаһан алтан домбо, хундагануудые асархадань, хаан, түшэмэлнүүдынь, һамгадынь, бага һамгадынь тэдээн сооһоо үзэмэй дараһан архи уужа эхилбэ. ⁴Үзэмэй дараһан архи уужа байгаад, тэдэ алтан, мүнгэн, гуулин, түмэр, модон болон шулуун бурхадаа магтан байба.

⁵ Гэнтэ хүнэй гар бии боложо, хаанай ордоной сагаан шохойгоор будаһан хана дээрэ, ⁶ нюур шарайнь хубилжа, ехээр айжа, шүрбэһэн шандаһаниинь шэшэржэ, үбдэгүүдынь бэе бэеэ сохижо эхилбэ. ⁷ Үзэлшэдые, мэргэшүүл халдейшүүдые, зурхайшадые дуудаха тухай хаан шангаар хашхаран захиржа, Вавилооной сэсэн мэргэшүүлдэ хандан, иигэжэ хэлэбэ:

– Хэн энэ бэшээшые уншажа, намда тайлбарилнаб – тэрэ улаан хубсаһа үмдэдэг болохо, алтан зүүдхэл хүзүүндэнь үмдэгдэхэ, тиигээд тэрэ хан түрэ соо засагай талаар гурбадахи хүн болохо!

⁸ Хаанай сэсэн мэргэшүүл орожо хараба, гэбэшые бэшээшые уншажа, удхыень хаанда ойлгуулха хүн олдобогүй. ⁹ Тиэхэдэнь Бэлшаццаар хаан ехэ айжа, нюур шарайнь хубилжа, түшэмэлнүүдыньше хүлгэжэ эхилбэ.

¹⁰ Хаанай болон түшэмэлнүүдэйнь юун гэжэ хэлсэжэ байһые дуулаад, найрай боложо байгша газарта хатан* эрэбэ. Тэрэ:

– Хаамни, мүнхэ байхатнай болтогой! Айха, нюур шарайгаа хубилгахатнай дэмы. ¹¹ Бурханай нангин хүлдэтэй нэгэ хүн хаан түрэ соотнай ажаһуудаг. Эсэгынтнай зонхилжо байгаа үе сагта тэрэ һаруул ухаатайгаа, һонор бэрхээе, бурхадтал адли сэсэн мэргэнээ гэршэлээ бэлэй. Навуходонсор хаан, танай үбгэ эсэгэ, өөрөө тэрэниие эльбэ жэльбэтэйшүүлэй, үзэлшэдэй, мэргэшүүл халдейшүүдэй, зурхайшадай ахамадаар томилһон юм. ¹² Хаанай Бэлтэшаццаар гэжэ ондоогоор нэрлэһэн тэрэ Даниил угаа шанга хүлдэтэй, эрдэмтэй, зүүдэ тайлбарилха, нюуса зүйл ойлгуулха, хүрмөөтэй юумэ тайлаха ухаатай хэн. Одоол Даниилые дуудагты, тэрэл тайлбарилжа үгэхэ, – гэбэ.

Даниил далда удхатай бэшэгые тайлбарилна

¹³ Иигэжэ Даниилые хаан руу асарба. Хаан тэрээндэ:

– Минии эсэгын, хаанай, Иудаһаа асарагша зоной нэгэн Даниил гэгшэ ши мүн гүш? ¹⁴ Шамда Бурханай хүлдэ халин оронхой гээд, һаруул ухаатайеш, һонор бэрхыеш, сэсэн мэргэнииеши би дуулаһан байнаб. ¹⁵ Зай, юун бэ гэхэдэ, энэ бэшээшые унсахын, удхынь тайлбарилхын тула өөр тээшээ сэсэн мэргэшүүлые, үзэлшэдые асаруулаа һэм. Теэд тэдэ энээниие тайлбарилжа шаданагүй. ¹⁶ Харин шамайе иимэ юумэ тайлбарилжа шададаг, хүрмэлдэһэн юумэ тайладаг гээд дуулаһан байнаб. Зай, энэ бэшээшые уншажа, удхыень намда ойлгуулжа шадаа гээшэ һааш, шамда улаан хубсаһа үмдэхүүлхэ, хүзүүндэш алтан зүүдхэл зүүхэ, тиигээд засагай талаар хан түрэ соо гурбадахи хүн болохош, – гэбэ ха.

* 5:10 Хаанай һамган бэшэ, эхэнь.

¹⁷ Даниил хаанда:

– Бэлэг-сэлэг шамдаа үлэг, шагнал ондоо зондо үгөөрэй. Бэшээшые би шамда миинтээр уншажа, удхыень тайлбарилжа үгэхэб. ¹⁸ Үндэр түрэлтэ хаан! Навуходонсор эсэгэдэшни Дээдэ Бурхан хан түрэ, хүр жабхалан, нэрэ хүндэ, алдар суу үршөөхэн гээшэ. ¹⁹ Тэрэнэй үгэһэн хүр жабхалангай урда бүхы арадууд, обогууд, бүлээлингүүд шэшэрэн-айн байгаа бэлэй. Хаан ханаһаараа хүниие саазалжа, амиды үлөөжэ, дээшэнь дэбжүүлжэ, доошонь буулгажа байгаа. ²⁰ Теэд тэрэ бардам, дээрэлхүү боложо, хан шэрээһээ унагаагдаа, бүхы алдар суугаа алдаа бэлэйл. ²¹ Тэрэ зоной дунда амидархаяа болижо, ухааниинь балартан, ан арьяатан мэтэ болоод, зэрлиг элжэгэнүүдтэй байдаг, малдал адли үбһэ ногоогоор хооллодог, бэеынь шүүдэр угаадаг – юрэдөө, хүн түрэлтэнэй хан түрэнүүдые Дээдэ Бурхан зонхилдог, Өөрын дураар хэн нэгэниие хан шэрээдэ Тэрэл нуулгадаг гэжэ ойлготороо тэрэ иимэ байдалда байгаа. ²² Харин ши, тэрэнэй хүбүүн Бэлшаццаар, энээниие мэдэһэншые наа, бардамлажа байнаш. ²³ Огторгойн Эзэнэй урдаһаа һөөргэдэбш: нангин ордонһоонь асарагдаһан амһартануудые шам руу асарба, түшэмэлнүүдтгээ, һамгадтаяа, бага һамгадтаяа хамта тэдэ хундагануудһаа үзэмэй дараһан архи уубаш, тиигээд юушые харадаггүй, дууладаггүй, ойлгодоггүй мүнгэн, алтан, гуулин, түмэр, модон болон шулуун бурхадаа магтан-түүрэн байбаш. Харин ами наһа, хуби заяаш зонхилон байдаг Бурханиие ши алдаршуулнаггүйш. ²⁴ Тиимэһээл Тэрэһнээ энэ гар эльгээгдэжэ, эдэ үгэнүүд бэшэгдэбэ.

²⁵ Юун гэжэ бэшээтэйб гэбэл:

Мене Мене Текел Парсин.

²⁶ Удхань юун бэ гэбэл: Мене – «Шинии хааншалха сагые Бурхан тооложо, эсэс табяа»; ²⁷ Текел – «Шэгнүүр дээрэ шэгнэгдэжэ, ши хүнгэнши гээд элирбэ»; ²⁸ Перес* – «Хаан түрэшни хубаарилагдан, Мидиин болон Персиин зондо үгтэбэ».

Бэлшаццаар Даниилые дээгүүр үргэбэ

²⁹ Бэлшаццаарай захиралтаар Даниилда улаан хубсаһа үмдэхүүлбэ, алтан зүүдхэл хүзүүндэнь зүүбэ, тиигээд хан түрэ соо засагай талаар гурбадахи хүн гэжэ айладхаба.

* 5:28 Перес – эндэ нэгэнэй тоо хэрэглэгдэнхэй, харин 25-дахи шүлэгтэ – олоной тоо хэрэглэгдэнэ. Энэ үгэ «хубаарагдаа» гэхэн удхатай. Гэхэтэй зэргэ Перси гэжэ нэрэ гээд ойлгожо болоно.

³⁰ Тэрэл хүни халдейшүүдэй хаан Бэлшаццаар алуулаа бэлэй.
³¹ Мидиин Даарий гэгшэ хаан болоо бэлэй. Тиихэдэ тэрэ жаран хоёр наһатай байгаа.

Даниил арсалангуудтай нүхэ руу хаягдаба

6 ¹ Даарий улас түрын бүхы нютагуудаар зуун хорин ноёдые томилбо. ² Тэдэ гурбан түшэмэлнүүдтэ, тэдэнэй нэгэн Даниил, элидхэн тоосодог хэн. Иигэжэ хаан бэеэ зобоодоггүй бэлэй.

³ Даниил бусад түшэмэл, ноёдто орходоо дээрэ гээд элирбэ, юуб гэхэдэ, тэрэ шанга зоригтой хэн. Тиимэһээ хаан тэрэниие бүхы хан түрэ зонхилдог байхаар табиха гэжэ ханажа байгаа. ⁴ Тиихэдэнь түшэмэлнүүд болон ноёд Даниилай хойноһоо хинажа, улас түрэ хүтэлбэрилхэдөө ямар муу юумэ хэдэгыень бэдэрхэ ханаатай байба ха. Тээд тэдэ иимэ юумэ олобогүй, юуб гэхэдэ, тэрэ үнэн сэхэ, ямаршые өө мөөгүй, гэмгүй бэлэй.

⁵ Тэдэ зон иигэжэ хоорондоо хөөрэлдэбэ ха:

– Даниилые зэмэлхэ юумэ олохогүймнай ха даа. Бурханайнгаа хуули ёһо сахин дүүргэдэгтэнь олоогүй хаа, бэшэ хаанашые олохогүйбди.

⁶ Тиигээд эдэ түшэмэл, ноёд хаанда ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Үндэр түрэлтэ Даарий хаан! Хэтэ мүнхэдөө оршохотнай болтогой! ⁷ Хаан түрын бүхы түшэмэлнүүд, эрхилэгшэд, ноёд, зүбшэгшэд, нютагай ноёд хоорондоо хэлсэжэ, иигэжэ шиидхэбэ: үндэр түрэлтэ хаан, танһаа бэшэ ондоо хүндэ, үгышые хаа, бурханда хэн нэгэн энэ гушан үдэр соо нэгэтэ зальбаран гуйжа байгаа гэшэ хаа, арсаланай нүхэн руу хаяулагдаха ёһотой. Энээн тушаа хаанай зарлиг, хорилго тунхаглагдаг лэ. ⁸ Үндэр түрэлтэ хаан, иимэ хорилго баталыг даа, гар табин зарлиг гаргыт! Мидиин болон Персиин хуули мэтэ тэрэ хубилгагдахагүй, хэлгэгдэхэгүй байг лэ!

⁹ Даарий хаан зүбшөөжэ, зарлиг гаргаба. ¹⁰ Даниил иимэ зарлигай гараһан тушаа мэдэһэншые хаа, гэртээ ошоходоо урданайхидал адляар үдэртөө гурба дахин үбдэглэн, өөрын Бурханда зальбардаг, магтаал үргэдэг байба. Мүргэдэг дээдэ таһалгынь сонхонууд Иерусалим руу харанхай, нээгдэнхэй байдаг хэн. ¹¹ Бурхандаа мүргэжэ байха үеыень һамбаашалан, тэдэ зон Даниилда бултадаа ерэжэ, зальбаржа байһыень хараба. ¹² Тиигээд тэдэ хаанда ерэжэ, хорилго тухайнь хануулба:

– Гушан үдэрэй туршада нэгэтэ хэн нэгэн танһаа бэшэ ондоо хүндэ гү, али бурханда зальбаран мүргэжэ байгаа хаань, тэрэниие арсаланай нүхэн руу хаяха гэхэн зарлиг та гаргаа бэшэ аалта?

Хаан:

– Тиймэ даа. Энэ зарлиг хадаа Мидиин болон Персиин хубилгагдахагуй хуули гээшэл! – гэжэ харюусаба.

¹³Тиихэдэнь тэдэ хаанда:

– Иудаһаа баряанда абтаһан зоной нэгэн болохо Даниил таниешье, хаан, танай зарлигыешье тооногуй: зальбаралнуудаа тэрэ үдэртөө гурба дахин уншажа байнал, – гэбэ.

¹⁴Энээнине дуулахадаа, хаан угаа голхоржо, Даниилые абарха гэжэ шийдэбэ. Абарха арга тэрэ наранай оротор бэдэрээ бэлэй. ¹⁵Харин тэдэ зон дахин хаанда ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

– Мидиин болон Персиин хуулийн ёһоор, хаанай ямаршье хорюул, зарлиг болюулжа болохогуй гэжэ та һайн мэдэнэт.

¹⁶Тиихэдэнь хаан Даниилые асаржа, арсаланай нүхэн руу хаяхыень захирба. Тэрэ Даниилда:

– Саг үргэлжэ шүтэдэг Бурханшни шамайе абархань болтогой! – гэбэ.

¹⁷Шулуун асарагдажа, нүхэнэй амһар бүглэбэ. Хаан нүхые өөрынгөө болон түшэмэлнүүдэйнгээ тамгануудаар тамгалба. Иигэжэ Даниилай тушаа хэрэг тэрэл зандаа бүтэхэ ёһотой байгаа.

¹⁸Хаан ордон руугаа ошожо, унтаха гэхэдээ унтажа ядаба, эдее хоолшье барибагуй, зугаа наадашье шагнабагуй.

Даниилай гайхамшагта аршалалга

¹⁹Үүрэй толоной задаржа байхада тэрэ эртэ үглөөгүүр бодожо, арсаланай нүхэн руу яаралтай ошобо. ²⁰Нүхэндэ дүтэлхэдөө тэрэ сошон-мэгдэн иигэжэ Даниилые дуудаба:

– Амиды Бурханай богоол болохо Даниил! Саг үргэлжэ зальбардаг Бурханшни шамайе арсалануудһаа абаржа шадаа гээшэ гү?!

²¹Даниилай иимэ абьян дуулдашаба:

– Үндэр түрэлтэ хаан, хэтэ мүнхэдөө амиды мэндэ оршохотнай болтогой! ²²Бурхамни тэнгэрийн Эльгээмэлээ эльгэжэ, Тэрэ арсалануудай ама таглаал! Тэдэ намайе яагаашьегуй! Юуб гэхэдэ, би Бурханай урда нүгэлтэй бэшэб, үндэр түрэлтэ хаан, танайшье урда ямаршье гэм зэмэ хээгүйб.

²³Хаан угаа ехээр баярлажа, Даниилые нүхэнһөө гаргаха гэжэ захирба. Тэрэние нүхэнһөө гаргахадань, ямаршье шарха шулгархайгүй гэжэ элирбэ. Бурхандаа этигэдэг байһанайнгаа түлөө тэрэ бүрин бүтэн гарасалдаа гээшэл.

²⁴Тиигээд хаан Даниилые гэмнэгшэ тэдэ зоние асархыень захирба. Тэдэ асарагдажа, үхи хүүгэдтее, һамгадтаяа хамта арсаланай нүхэн

руу шэдүүлэгдэбэ. Нүхэнэй оёрто хүрөөгүйдэнь арсаланууд тэдэниие таһа татаа бэлэй.

²⁵ Энээнэй удаа Даарий хаан иигэжэ бэшэн тунхаглаба:

– Дэлхэйн бүхы арадуудта, обогуудта, бүлээлингүүдтэ. Амар амгалан, баян байдал танда оршохонь болтогой! ²⁶ Минии зарлиг иимэ: хан түрымни алишье газар нютагай улад зон Даниилай Бурханһаа айн-шэшэрэн байг лэ.

Тэрэ болбол амиды мэндэ, диилдэхэгүй Бурхан мүн, хааншалалгань хэтэ мүнхэ, зонхилолгонь заха хизааргүй.

²⁷ Тэрэ абардаг, аршалдаг, огторгой, газар дээрэ дүлгэ тэмдэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые хэдэг. Даниилые Тэрэ арсалануудһаа абараал.

²⁸ Иигэжэ Даниил Даариин, мүн Персиин Киирэй хааншалалгын үенүүдтэ урагшатай һайн ажаһуугаа.

Даниил үзэгдэлдээ дүрбэн амитадые хараба

7 ¹ Вавилоной хаан Бэлшацаарай зонхилолтын нэгэдэхи жэлэй ябажа байхада Даниил зүүдэндээ нэгэтэ үзэгдэл хараба. Тиигээд тэрэ зүүдээ бэшэжэ абаа бэлэй.

² Даниил иигэжэ хөөрэнэ:

– Һүниндөө иимэ үзэгдэл зүүдэн соогоо харааб – тэнгис далай дээрэ дүрбэн зүгһөө һалхи шуурган үлеэн-һүүен байба. ³ Бэе бэеһээ об ондоо дүрбэн амитан тэнгис далай сооһоо гарашабал даа!

⁴ Түрүүшын амитан бүргэдтэл адли далитай, гэбэшье түхэлөөрөө арсалаңда адли. Хараһаар байтарни, далинуудынь хуулагдан абтаба. Тиигээд тэрэ үргэгдөөд, хүндэл адли хүл дээрээ табигдаба, хүнэй ухаан бодол тэрээндэ үгтэбэ.

⁵ Хоёрдохи амитан хойто хүлнүүд дээрээ зогсоод байһан баабгайдал адли һэн. Амандань, шүдэнүүдэйнь хоорондуур гурбан яһан харагдаа бэлэй. «Добтолжо, зоргоороо мяха эди!» гэжэ тэрээндэ хэлэгдээ һэн.

⁶ Үшөө нэгэ амитаниие харабаб – тэрэ ирбэстэл адли һэн, нюрган дээрээ дүрбэн далитай, дүрбэн тархитай, засаг зонхилолтотой бэлэй.

⁷ Удаань һүниин үзэгдэлдөө дүрбэдэхи амитаниие харабаб: угаа аймшагтай, хүрөөтэй, ехэ хүсэтэй, мантан түмэр шүдэтэй һэн. Тэрэ бүхы юумэ үрэхижэ, удара татажа, үлөөшые дэбһэжэ байгаа. Бусад

амитаднаа тэрэ нэгэл ондоохон, арбан эбэртэй хэн. ⁸ Минии хараһаар байтар тэдэ эбэрнүүдэй хажуугаар нэгэ багахан эбэр ургажа, хуушан гурбан эбэр ходоро татагдажа, нууриень тэрэ шэнэ эбэр эзэлбэ. Тэрэ эбэр хүндэл адли нюдэтэй, дээрэлхүүгээр дуугарагша аматай бэлэй.

Угаа үндэр наһатай

⁹ Удаань минии харахата

хан шэрээнүүд табигдажа,
Угаа үндэр наһатай Нэгэн шэрээ дээрэ нууба.
Хубсаһаниинь саһан мэтэ сагаан,
үһэниинь эбэр ноохон мэтэ,
шэрээниинь дүрэлзэжэ байһан галдал,
мөөрнүүдынь – аһажа байгааша гал бэлэй.

¹⁰ Тэрээнһээ гал дүлэн гол мэтэ урдажа байгаа.
Мянганай мянган Тэрээндэ алба хэжэ,
түмэнэй түмэн урдань зогсожо байгаа.
Шүүбэрилэгшэд нуужа,
номууд нээгдэбэ.

¹¹ Эбэрэй аманһаа гараһан бардам үгэнүүдһээ эхилээд, тэрэ амитанай алуулагдаһые, бэеынь халажа, галдагдаһые би бултыень хараа һэм. ¹² Бусад амитаднаа засаг зонхилолтонь абтагдаад, ямар нэгэн болзор болотор ами наһаниинь үлөөгдөө бэлэй.

¹³ Һүнийн үзэгдэлнүүд соогоо би мүн лэ иимэ юумэ харааб:

тэнгэрийн үүлэнүүдтэй хамта хүн түрэлхитэнэй хүбүүндэл
адли хэншьеб ябажа,
дүтэлхэдэнь, Үндэр наһатайда тэрэниие асарба.

¹⁴ Засаг, соло, хан түрэ Тэрээндэ үгтэжэ, бүхы яһатад, арадууд,
обогууд тэрэнэй засаг мэдэрээ.
Зонхилолтонь – хэтэ мүнхын, хээээшье дууһахагүй,
хан түрэнһэ хандархагүй бүхэ.

Үзэгдэлнүүдые тайлбарилга

¹⁵ Би, Даниил, угаа шэшэрбэб, эдэ үзэгдэлнүүд намайе ехэ һүрдүүлбэ.
¹⁶ Зогсожо байгааша нэгэндэ дүтэлжэ, эдэ бүгэдын ямар удхатай байһые асуубаб. Тэрэ намда энэ харааша юумэнэйм удхые тайлбарилжа, ойлгуулжа үгэбэ:

17 – Эдэ мантан дүрбэн амитад хадаа газар дэлхэйн хаашуул болоно. 18 Харин удаань хан түрэ Дээдын дээдэ Бурханай гэгээшүүлдэ үгтэхэ. Иигэжэ тэдэ хэтэ мүнхэдөө зонхилон байха.

19-20 Тиэхэдэнь бусаднаа ондоо, угаа аймшагтай, түмэр шүдэтэй, зэд набартай, бүхы юумэ үрэххижэ, хандаргаажэ, үлөөшые дэбһэжэ байгша тэрэ дүрбэдэхи амитан тушаа тайлбарилан үгэхыень, мүн тиэхэдэ тархи дээрэхи арбан эбэр гээшэ юун бэ, гурбан эбэрэй унахада нууридань ургааша, нюдэдтэй, аматай, дээрэлхүүгээр дуугарагша, бусад эбэрнүүдхээ томошог тэрэ үнөөхи эбэр гээшэ юун бэ гэжэ тайлбарилжа үгэхыень гуйгаа нэм. 21 Тэрэ эбэрэй гэгээшүүлэй урдаһаа байлдаа хэ-хые, диилэжэ байхыень би хараһан байнаб. 22 Гэбэшые Үндэр наһатай ерэжэ, Дээдын дээдэ Бурханай гэгээшүүлэй үнэн зүбынь элиржэ, тэдэ гэгээшүүлэй засаг бариха саг мандаба.

23 Минии асуудалда тэрэ иигэжэ харюу үгэбэ:

– Дүрбэдэхи амитан гэбэл, бусад хан түрэнүүдтэ орходоо ондоохон, дэлхэй дээрэхи бүхы юумэ залгижа, дэбһэжэ, хандаргаажэ байха дүрбэдэхи хаан түрэ бии болохо гэнэн удхатай. 24 Арбан эбэр хадаа энэ хан түрэ соо арбан хаашуул бии болохо, удаань тэдээнһээ ондоо үшөө нэгэ хаан мүнделжэ, гурбан хаашуулые диилэхэ. 25 Дээдын дээдэ Бурханай урдаһаа һөөргэдэн тэрэ үгэ хэлэдэг болохо, Тэрэнэй гэгээшүүлэе харшалха, һайндэрнүүдые, Хуули ёһые үгы хэхэээ һэдэхэ. Гэгээшүүл тэрэнэй мэдэл доро нэгэ сагай, хоёр сагай, хахад сагай хугасаанууд соо байха*. 26 Харин Шүүбэрилэгшэд шэрээ дээрэ нуухадаа, засаг түлөөлгыень абаха. Иигэжэ тэрэ хюдагдажа, эсэслэн үгы хэгдэхэ. 27 Дээдэ Бурханай гэгээшүүлэй арад түмэндэ хан түрэ, засаг түлөөлгэ, огторгой доро байгша бүхы хан түрэнүүдэй һүр жабхалан үгтэхэ. Тэрэнэй хааншалалга хэтэ мүнхэдөө оршохо, ямаршые засагтан тэрэнэй засаг мэдэржэ, хэлэнэн юумыень хэжэ байха.

28 Эндэ хөөрөөн түгэсэнэ.

Би, Даниил, угаа һүрдэжэ, шэгни хубилан байгаа нэн. Эдэ бүгэдые сэдхэлдээ хадуун абаа бэлэйб.

Хуса тэхэ хоёр үзэгдэлдэ харагдана

8 1** Бэлшацаар хаанай гурбадахи жэлээ зонхилжо байһан сагта би, Даниил, урид хараһанда үзэгдэлдөө нэмэлтэ үшөө нэгэ үзэгдэл үзэн харабаб.

* 7:25 Гурба хахад жэлэй туршада.

** 8:1 Эндэһээ эхилжэ ном дахин еврей хэлэн дээрэ бэшэгдээ.

²Элаам газар нютагта оршодог Сүүзэ гэдэг хэрэм соо байнаб гээд үзэгдэл харабаб. Улай гэдэг уһан татуурай хажууда байна хэбэртэйб. ³Харахадам, нэгэ хуса эрье дээрэ байна. Тэрэ хоёр эбэртэй, нэгэ эбэрын хожом ургаһаншье наа, нүгөөдэһөө уга. ⁴Тэрэ хусын баруун, хойто, урда зүгүүдые эбэрээрээ мүргэжэ байһые харабаб, амиды хэншье урдаһаань тулажа, бэээ абаржа шаданагүй, зоргоороо тэрэ юумэ хэжэ, бүри хүсэтэй боложол байба.

⁵Энээн тушаа бодолгото болоһоор байтараа баруун зүгһөө бүхы газар эзэлэн, гэбэшье газарта хүрэнгүй нэгэ тэхын ябажа байһые харабаб. Нюдэдэйн хоорондо угаа мантан эбэр ёдойно. ⁶Уур сухалаар бушаганан, эрье дээрэ зогсожо байгааша эбэртэй хуса руу тэрэ шэглэжэ, ⁷дүтэ болоходоо бүри сухалдажа, хусые мүргэн, хоёр эбэрын хухалжархиба. Хуса тэрээндэ эсэргүүсэхэ хүсэгүй бэлэй. Тиимэһээ тэрэ хусые газарта унагаан, дэбһэбэ. Хусые абарха хэншье олдоогүй һэн. ⁸Тэхэ угаа ехэ хүсэ шандааһатай болобо. Тиихэдэнь мантан эбэрын хухаржа, орондонь дүрбэн зүг руу хараһан дүрбэн эбэр ургаба. ⁹Нэгэ эбэр дээрэнь үшөө нэгэ эбэрхэн бии боложо, урга ургаһаар урда, хойто, мүн Алдар солын орон нютаг* руу хархайн бодобо. ¹⁰Огторгойн түмэн сэрэг хүрэтэр тэрэ ургажа, зарим сэрэг, мүшэдые газар руу унагаан, дэбһэбэ. ¹¹Түмэн сэрэгэй удамарша хүрэтэршье тэрэ тобойн үндыжэ, үдэр бүриин үргэлыень болюулба, нангин газарыень бузарлаба. ¹²Үдэр бүриин үргэлтэй хамта сэрэг тэрээндэ доромжолуулба. Үнэн зүбые газар руу унагаахадаа тэрэ угаа бэрхэ болоо бэлэй.

¹³Нэгэ гэгээнэй нүгөөдэ гэгээнһээ иигэжэ асуужа байһые дуулаа бэлэйб:

– Үдэр бүриин үргэл, мүн тиихэдэ доромжолго, дээрмэдэлгэ доро байгааша нангин газар, сэрэг тушаа үзэгдэл удаан үргэлжэлхэ гээшэ гү?

¹⁴Тэрэнь иигэжэ харюусаба:

– Хоёр мянган гурбан зуун үдэшэ, үглөө. Удаань нангин газар дахин һэргээгдэхэ.

Габриһээл Даниилда энэ үзэгдэлые тайлбарилжа үгэнэ

¹⁵Энэ үзэгдэл харахадаа би, Даниил, удхыень ойлгохоёо һанаа бэлэйб. Тиихэдэм хүндэл адли хэн нэгэн урдамни бии болобо. ¹⁶Уһан татуур Улай дээгүүр иимэ абяан дуулдаба:

– Габриһээл! Энэ үзэгдэлые тэрээндэ ойлгуула.

* 8:9 Палестина тухай хэлэгдэнэ.

¹⁷ Минии зогсожо байгааша тэрэ газар руу тэрэ дүтэлбэ. Дүтэлхэдэнь, би угаа айжа, доошоо унаа бэлэйб. Тэрэ намда иигэжэ айладхаба: – Хүнэй хүбүүн, мэдэжэ бай: энэ хадаа хүүлшын саг тушаа үзэгдэл гээшэ.

¹⁸ Намда иигэжэ хэлэжэ байхадань, би мэдээгүй юумэн доошоо харанхай газар дээрэ хэбтээб. Тэрэ намда хүрэжэ, дахин байһан газартам табиба. ¹⁹ Тиигээд иигэжэ айладхаба:

– Хүүлшын саг хугасаа соо, уур хилэнгэй үдэрнүүдтэ, эсэстэ юун болохоб гэжэ шамда харуулхам.

²⁰ Хоёр эбэртэй хуса хараа бэлэйш – эдэ хадаа Мидиин болон Персиин хаашуул болоно. ²¹ Наглагар тэхэ хадаа Грециин хаан, нюдэдэйн хоорондо байгааша мантан эбэр – түрүүшын хаанинь. ²² Эбэр хухаржа, орондонь дүрбэн эбэр ургаа бэлэй: энэ болбол тус араднаа дүрбэн хаан түрэ гараха гэнэн удхатай. Гэбэшье тэдэ түрүүшын хаанда орходоо дан тиимэ хүсэтэй байхагүй.

²³ Хааншалалгын эсэстэ гэмтэ ябадал угаа дэлгэрхэ. Тиихэдэ эшэхэ нюургүй, угаа муу ханаатай хаан элирэн гараха. ²⁴ Тэрэ хүсэтэй байха, гэбэшье түрүүшын хаанда дан хүрэхгүй. Угаа ехэ хандарал, хооһорол тэрэ үйлэдэхэ, энэ талаар ехэ бэрхэ байха. Хүсэ шадалтайшуулые, гэгээшүүлэй арад түмэниие тэрэ хюдахал. ²⁵ Муу юумэ түсэблэхэдөө бэрхэ тэрээндэ хара ханаанай талаар хэншье зэргэсэхгүй, тиигээд угаа бардамлаха. Олон зониие хүлеэгдээгүй үедэ халгааха, тиигээд Эзэнһээ ехэ Эзэндэ эсэргүүсэн бодохо. Тэрэ сохигдон үгы хэгдэхэ, гэбэшье хүнэй гараар тиимэ юумэн бүтэхэ бэшэ.

²⁶ Үдэшэ, үглөө тушаа зүгнэлгэ зүб, гэбэшье тэрээниие ши нюугаад бай, юуб гэхэдэ, тэрэ холын холо саг тушаа юм.

²⁷ Би, Даниил, угаа ехээр эсэжэ, хэдэн үдэр үбшэн хэбтээ хэм. Удаань бодожо, дахин хаанда албаяа үргэлжэлүүлээб. Энэ үзэгдэлһөө ехээр хүрдэжэ, удхыень ойлгонгүй байгаа бэлэйб.

Даниил Израиль тушаа зальбарна

9 ¹ Мидиин Ахашвероошой хүбүүн Даарий гэгшэ Вавилооной хан түрэ тиихэдэ түрүүшын жэлдэ зонхилжо байгаа*. ² Түрүүшын жэлээ хааншалжа байхадань би, Даниил, Бурханай ном уншажа, Эзэнэй Ерэмияа лүндэншэндэ айладхаһан үгэнүүдһээ Иерусалим далан жэлэй туршада хандархай зандаа байха гэжэ ойлгобоб.

* ^{9:1} Ер 25:11; 29:10 хара.

³⁻⁴ Тиигээд масаг барин, таар үмдэжэ, үнэнэ шорой дээрээ адхан, Эзэн Бурханда үнэнхэ зүрхэнһөө зальбаран мүргэжэ, өөрынгөө нүгэл мэдэрэн, иигэжэ гуйгаааб:

– Агуухэ, хүрөөтэ Эзэн! Танда дуратай, ёһо гуримуудыетнай сахидаг зонтой хэлсээгээ ходоодоо сахин байнат. ⁵ Харин бидэ нүгэлтэйбди, гэм хээбди, буруугаар юумэ үйлэдөөбди, үсэрэлдөөбди, ёһо гуримуудыетнай, хуули ёһонуудыетнай хазагайруулаабди. ⁶ Танай нэрэһээ хаашуулдамнай, түшэмэл ноёдтомнай, бүхы арад түмэндэмнай айладхал буулгажа байһан үнэн зарасанарайтнай – лүндэншэдэй үгэ дуулаагүйбди. ⁷ Эзэн, Та зүбта, харин бидэ мүнөө эшхэбтэр байдалда оронхой, нэрээ хухаранхай байнабди – Иудын, Иерусалимай болон Израилийн хан түрын бүхы улад зон: Танһаа буруу харахадамнай холо, ойрошье орон нютагуудаар Танай сасааша хүнүүд. ⁸ Эзэмнай! Нүгэл Танай урда хэндээ бидэ бултадаа, хаашуулнайшье, түшэмэл ноёднай, үбгэ эсэгэнэрнайшье, нэрээ хухараабди. ⁹ Эзэн Бурхамнай маанадые энэрэл хайраараа орхингүй, хүлисэг лэ. Бидэ урдаһаань эсэргүүсээбди, ¹⁰ Эзэн Бурханайнгаа үгэ дуулаагүйбди, Өөрын богоол – лүндэншэдөөр дамжуулһан хуули ёһонуудыень хазагайруулаабди. ¹¹ Израилийн хүн бүхэн Танай хуули ёһо дэбһэжэ, үгыетнай дуулангүй буруу хараа, тиимэһээл Бурханай үнэн зараса Моисейн хуули ёһо соо бэшээтэй тэрэ хараал шэрээл, муухай ёро манай толгой дээрэ буугаал. Бурханай урда иимэ ехэ нүгэлтэй гээшэлди. ¹² Огторгой доро үзэгдөө-харагдаагүй, харин мүнөө Иерусалимтай тохёолдогшо тэрэ ехэ гай тодхор маанад дээрэ буулгажа, маанад болон удамаршад тушаамнай айладхалаа тэрэ бээлүүлээл. ¹³ Моисейн хуули ёһо соо бэшээтэй тэрэ гай тодхор бидэнтэй тохёолдоошье хаань, бидэ гуйжа Эзэн Бурхандаа хандабагүйбди, нүгэл хэхэээ болибогүйбди, үнэн зүбыень мэдэрбэгүйбди. ¹⁴ Гай тодхор бидэндэ эльгэхэээ, буулгахаяа Эзэн удаарбагүй. Эзэн Бурханай хэһэн бүхы үйлэ хэрэгүүдынь зүб, харин бидэл үгыень дуулаагүйбди.

¹⁵ Эзэн Бурхамнай, агуухэ хүсөөрөө Өөрын арад түмэниие Египедэй орон нютагһаа гаргаат, мүнөөшье хүрэтэрөө алдар солотнай гэрэл мэтэ толорно. Харин бидэ нүгэлтэйбди, буруу юумэ хээбди. ¹⁶ Эзэмнай! Та зүбта, гэбэшье уур сухалаа, хилэнгээ Иерусалим хотоһоо, нангин хада уулаһаа зайлуулт. Манай болон үбгэ эсэгэнэрэймнай гэм зэмэй түлөө Иерусалим ба Танай арад түмэн тойроод байгааша арадуудта баһуулна. ¹⁷ Бурхамнай! Мүнөө богоолойнгоо зальбаралые, гуйлгые анхарыт! Өөрын нэрэ хүндые хаража, хандаргагдаһан нангин үргөө руугаа хайраяа шэглүүлт, Эзэмнай! ¹⁸ Бурхамнай, шагныт, Танай нэрээр нэрлэгдэһэн хотын хэр хоһороод байһые харыт! Бидэ Танда гуйжа

хандахадаа өөрын үнэн зүб байханда түшэглэнэ бэшэбди, харин Танай агууехэ энэрэл хайрада найданабди! ¹⁹ Эзэмнай, маанадые шагныт! Эзэмнай, хүлисыт! Эзэмнай, анхарыт! Энэ болбол Танай нэрэ зүүгшэ хото, мүн Танай арад түмэн, тиимэһээ Өөрын нэрэ хүндые хаража, гуйлтыемнай дүүргыт, бү удаарыт!

Дала дахин үргэлжэлхэ долоон жэлнүүд тухай нюуса

²⁰ Иигэжэ би дуугаржа, мүргэн зальбаржа, өөрын болон арад түмэн Израилиингаа нүгэл наманшалжа, Бурханайнгаа нангин хада уула тушаа гуйлта Эзэн Бурхандаа үргэжэ байбаб. ²¹ Иигэжэ мүргэжэ байхадамни урид үзэгдэлдөө минии харагша Габриһээл нийдэн ерэжэ, урдамни бии болобо. Энэ болбол үдэшин үргэлэй үедэ бэлэй. ²² Тэрэ намда ухаа заажа, иигэжэ хэлэбэ:

– Даниил! Би шамда ойлгодог эрдэм дамжуулхаяа ерээб. ²³ Шинии мүргэн зальбаржа эхилхэдэ, зарлиг гараа хэн. Тиигээд шэлэжэ абтаһан шамда тэрэниие дуулгахаяа ерээб. Тэрэ зарлигые ойлго, үзэгдэлые таажа аба. ²⁴ Эсэргүүсэһэн ябадал мартагдахын, нүгэл арюудхагдахын, гэм зэм амасагдахын тула, үнэн зүб ябадалай хэтэ мүнхэдөө мандахын, үзэгдэл болон лүндэн дээрэ тамга табигдахын тула, Нангинай нангин газарай арюудхагдан тоһологдохын тула дала дахин долоон хоног үнгэрхэ ёһотой. Иимэ сагай хугасаа соо арад зонгнай, нангин хототнай нүгэлөө амасаха гээд Бурхан тодорхойлоо.

²⁵ Иерусалим хотые дахин бариха тухай зарлигай гараһаар оливын тоһоор арюудхан шэлэгдэһэн удамаршын тодортор долоо дахин долоон хоног, удаань үшөө жаран хоёр долоон хоног үнгэрхэ гээд мэдэжэ, ойлгожо бай. Тиигээд хотын талмай, хотые тойроод малтадаг бүһэлүүр нүхэн дахин хэргээгдэхэ, гэбэшье эдэ бүгэдэ гай гасалантай жэлдэ хэгдэхэ. ²⁶ Жаран хоёр долоон хоногой үнгэрхэдэ, шэлэгдэһэн удамарша алуулагдаха, хэншье тэрээнтэй үлэхэгүй. Удаань хариин удамарша сэрэгээрээ үер мэтэ ерэжэ, хото болон нангин үргөөе хандарган хүйдхэхэ, дайн дажарай дүүрэтэр гай хандарал үргэлжэлхэ. ²⁷ Тэрэ олонтой нэгэ долоон хоногой туршада хэлсээ баталха. Удаань хахад долоон хоногой хүүлээр мяхан болон талхан үргэл болуулха. Хандаргаашын эсэс болотор жэгшүүритэ муухай хандарал, хоһорол үргэлжэлхэ. Тэрэнэй эсэсын урид тодорхойлогдоһон бэлэй.

Даниилда Бурханай эльгээмэл үзэгдэнэ

10 ¹ Персиин хаан Киирэй гурбадахи жэлээ зонхилжо байхада Бэлтэшацаар гэжэ нэрэ зүүдэг Даниилда үзэгдэл – үнэн зүб

мэдээсэл болон агууехэ ашаан – харагдаһан байна. Даниил тэрэ айлд-хал ойлгобо, үзэгдэлдөө харахадаа, тэрэниие ойлгоо бэлэй.

²Тэрэ үедэ би, Даниил, гурбан долоон хоногой туршада уй гашуудалда абтанхай байгаа нэм*. ³Амтатай эдэе эдеэгүйб, мяха, үзэмэй дараһан архи амандаа хүргөөгүйб, энэ гурбан долоон хоногой туршада тоһо бөөдээ түрхөөгүйб.

⁴Жэлэй түрүүшын харын** хорин дүрбэдэхи үдэр би агууехэ Тигр голой эрьедэ байгааб. ⁵Харахадам, улһан хубсаһа үмдэнхэй, Упаазай шэжэр алтан бүһэ бүһэлэнхэй нэгэ хүн зогсожо байба. ⁶Бэнь биндарьяа шулуун мэтэ, шарайнь сахилгаандал, нюдэдын дүрэжэ байһан галдал, гар ба хүлын үрэгдөөтэй гуулиндал, абяа дууниинь түмэн зоной абяан мэтэ бэлэй.

⁷Би, Даниил, гансаараал энэ үзэгдэлые харааб. Намтай байгааша зон энэ үзэгдэлые хараагүй, гэбэшье угаа ехээр айжа, хоргодон тэрбедэ хэн. ⁸Би гансаараа үлэжэ, энэ агууехэ үзэгдэл хараа нэм. Тэнхээ тамиргүй болоод, шэг шарайм хубилан сухиижа, хүсэ шадалгүй болоо бэлэйб. ⁹Тэрэнэй абяа дууламсаараа би мэдээ табижа, нюураараа газар шаан унаа нэм. ¹⁰Тиэхэдэм намда нэгэ гар хүрэжэ, дээшэнь болгобо: би шэшэрэн үбдэг дээрээ, гараараа газар тулган зогсобоб.

¹¹Тэрэ намда:

– Бурханай шэлэгшэ Даниил! Минии шамда хэлэхэ гэжэ байгааша үгэнүүдые ойлгоорой. Дээшээ бодо, юуб гэхэдэ, би шам руу эльгээгдэнхэйб, – гэбэ.

Тиигэжэ хэлэхэдэнь, би шэшэрһээр дээшээ бодобоб.

¹²Тэрэ намда:

– Даниил, бү ай. Юумэ ойлгожо абахаар, Бурханайнгаа урда хүгэдэн байхаар эрмэлзэдэг болоһоор түрүүшын үдэрһөөшни эхилэн гуйлташни Бурханаар дуулдагдаа. Шинии үгэнүүдэйл түлөө би энэ мүнөө ерээд байнаб. ¹³Персиин хаан хорин нэгэн үдэрэй туршада намда эсэргүүсээ. Персиин хаашуулай урда байхадам, эгээл хүсэтэй Бурханай Эльгээмэл сахюусан Михаээл*** намда туһалхаяа ерээ бэлэй. ¹⁴Сагай үнгэрхэдэ шинии арад түмэнтэй юун тохёолдохо байһан тухай шамда ойлгуулхаяа би мүнөө ерээб. Юуб гэхэдэ, энэ үзэгдэл ерээдүй саг тушаа юм, – гэбэ.

* 10:2 Иерусалимай нангин үргөөгэй хандаргагдаһанһаа боложо гээд ойлгомоор.

** 10:4 Нисаан һара – март-апрель.

*** 10:13 Израилиин сахюусан, Бурханай эльгээмэл.

¹⁵ Иимэ үгэнүүдые намда хэлэжэ байхадань би газар руу хараад, абяагүй зогсоо хэм. ¹⁶ Хүн шэнги дүрсэтэй хэн нэгэн минии уралда хүрэбэ. Тиихэдэнь би дуугаржа шадаха боложо, урдамни зогсоошо тэрэндэ хандан:

– Эзэмни! Үзэгдэл үзэхэдөө намда угаа үбшэнтэй, ямаршые тэнхээ тамиргүй болоо хэм. ¹⁷ Эзэн танайнгаа богоол болохо би тантай хөөрэлдэжэ шадаха гэшэ гүб? Ямаршые хүсэгүйлби, амья арай гэжэ абажа байнаб, – гэбэб.

¹⁸ Тиихэдэм хүнэй дүрэтэй хэн нэгэн намда дахин хүрэжэ, намайе шадалтай болгобо. ¹⁹ Тэрэ:

– Бурханай шэлэгшэ хүн, бү ай! Амар тэниглэн бай, зоригтой, зоригтой бай! – гэбэ. Иигэжэ хэлэхэдэнь би хүсэ тэнхээтэй боложо:

– Эзэмни, дуугарыт! Намда тэнхээ тамир бусаагаалта, – гэбэб.

²⁰⁻²¹ Тиихэдэм тэрэ:

– Минии шам руу юунэй түлөө ерэһые ойлгожо байна гүш? Үнэн бэшэгтэ* юун гэжэ бэшээтэе би шамда дуулгахаб. Мүнөө би һөөргэлжэ, Персиин удамаршатай дайралдахаб. Дүүргэхэдэм, Грециин удамарша бии болохо. Танай сахюусан Михаээлһээ бэшэ хэншые намда туһалнагүй.

11 ¹ Мидиин хүн Даарий гэгшын зонхилжо эхилһэн түрүүшын жэлһээ хойшо би тэрэниие зоригжуулжа, хамгаалжа байгааб.

Хойто зүгэй ба Урда зүгэй хаашуул

² Мүнөө би шамда үнэниие айлдхатам. Персидэ үшөө гурбан хаашуул тодоржо, удаань тэдээнһээ үлүү ехэ баялигтай дүрбэдэхи хаан тодорон гараха. Тэрэ бүри баян бардам болоходоо Грециин хан түрэтэй хүсэ шадалаа туршалсахаа хэдэхэ.

³ Тиихэдэ хүсэ шадалтай нэгэ хаан тодоржо, үргэн ехэ газар эзэмдэхэ, дураараа юумэ үйлэдэхэ. ⁴ Харин гэнтэ хан түрэнһе һандаржа, дүрбэн хуби болон таһарха, уг удамданьшые хүртэхэгүй, урдынхидаал адли шанга засаг тэндэнь байхагүй. Хан түрэнһе иигэжэ бутаржа, хариин зондо үгтэхэ.

⁵ Урда зүгэй хаан ехэ хүсэ шадалтай болохо. Тиигээд тэрэнэй нэгэ жанжин тэрээнһээ үлүү хүсэтэй боложо, тэрээнһээ үшөө ехэ газар дайдатай болохо.

⁶ Хэдэн жэл үнгэрхэ. Эб тушаа хэлсээ баталхын тула урда зүгэй хаанай басаган хойто зүгэй хаанда хадамлуулагдаха. Харин тэрэ засаг

* 10:20-21 Дэлхэйн хуби заяан тэрэ ном соо бэшээтэй.

зонхилолтоёо гээхэ, иигэжэ тэрэ өөрөө, нүхэрынь, үхи хүүгэдынь, тэдэнэй тала баригшад бултадаа алуулха.

⁷Тийһээр тэрэ алуулагша хатанай түрэлэй нэгэ хүн урда хан түрын удамарша болохо. Тэрэ хойто зүгэй хаанай сэрэгтэ добтолжо, хана хэрэмүүдынь эзэмдэн абажа, илаха. ⁸Шүтөөнүүдынь, шудхамал хүрэгүүдынь, алта, мүнгэн амһартануудынь тэрэ эзэмдэжэ, Египет руу абаашаха. Тиигээд хэдэн жэл соо хойто хаанда тэрэ хамаархахагүй. ⁹Удаань хойто зүгэй хаан урда хан түрэдэ добтолхо, гэбэшье һөөргөлхэ баатай болохо.

¹⁰Хойто зүгэй хаанай хүбүүд дайнда бэлдэжэ, асари ехэ сэрэг суглуулан бүридхэхэ. Тэрэ сэрэг үер мэтэ урдажа, урда зүгэй хан түрын хэрэм ханануудта добтолхо. ¹¹Урда зүгэй хаан ехэ уурлажа, хойто зүгэй хаантай дайралдаха. Хойто зүгэй хаан ехэ сэрэг суглуулаашье хаа, диилдэхэ. ¹²Хэдэн мянгаад сэрэгыг хюдаһандаа урда зүгэй хаан ехэ бардамлан байха. Гэбэшье бэшэ тэрэ илалта туйлахагүй. ¹³Юуб гэхэдэ, хойто зүгэй хаан урдынхиһаа үшөө ехэ сэрэг суглуулжа, хэдэн жэлэй үнгэрһэнэй удаа олон, хайн гэгшын зэбсэгтэй сэрэгтэй добтолон орохо.

¹⁴Тэрэ үе сагта олохон зон урда зүгэй хаанай урдаһаа буһалгаалан бодохо. Шинии арад түмэнэй буһалгаата зон үзэгдэл бзелүүлхэ гэжэ мүн лэ эсэргүүсэн бодохо, гэбэшье биража шадангүй унаха.

¹⁵Хойто зүгэй хаанай сэрэг ерэжэ, бүһэлэлтын обоо бодхожо, бүхэлэгдэн хотые эзэмдэн абаха. Урда зүгэй хан түрын сэрэг, эгээл эрхим сэрэгыньшье, тэдэндэ эсэргүүсэжэ шадахагүй. ¹⁶Ерэгшэ хойто зүгэй хаан зоргоороо хэрэг үйлэдэхэ, хэншье тэрээндэ эсэргүүсэжэ шадахагүй. Нангин газар дээрэ тэрэ үргөөгөө табижа, дууһан эзэмдэн байха. ¹⁷Тэрэ бүхы хан түрын эзэн болохоёо эрмэлзэжэ, дайсантай хэлсээ баталан, басагаяа тэрээндэ хадамлуулха. Гэбэшье түсэбынь бүтэхэгүй, ямаршье үрэ гарахагүй. ¹⁸Удаань хойто зүгэй хаан далайн эрьеэр ажаһуудаг олон арадуудые диилэн, газарынь эзэмдэн абаха. Харин нэгэ сэрэгэй ноён тэрэниие бута сохижо, бардамлаха сагынь болюулха. ¹⁹Тэрэ һөөргөө өөрын орон нютаг, хана хэрэмүүд руугаа шэглэхэ, гэбэшье аян замдань тэрээндэ дайсан добтолжо, һамна сохихо, иигэжэ тэрэ һээгүй үгы болохо.

²⁰Хан шэрээдэнь ондоо хүн заларжа, хан түрэ соогуураа ясаг табари суглуулха зорилготойгоор хүниие эльгээхэ. Хэдэн үдэр үнгэрхэдэ тэрэшье хаан дайн дажарта бэшэ, буһалгаанай үедэ бэшэ, нюуса аргаар үгы хэгдэхэ.

Хойто зүгэй худалша хуурмаг хаан

²¹ Хаан болохо ямаршые эрхэгүй, жэгшүүрилтэ муу хүн тэрэнэй орондо заларан гараха. Тэрэ гэнтэ бии боложо, мэхэ гохын аргаар хаан болохо. ²² Тэрэнэй урдаһаа эсэргүүсэһэн лэ хүн, хэдэн байлдаануудта илалта туйлаһан сэрэгшэдшые, Хэлсээнэй удамаршаншые өөрөө байг, адли хосорхо юм. ²³ Хэлсээ баталаашые хаа, тэрэ бусад арадуудые мэхэлхэ, багахан арадтай байгаашые хадаа тэрэ хүсэ шадалтай байха. ²⁴ Эгээл баян орон нютагууд руу тэрэ гэнтэ орожо, үбгэ эсэгэнэрэйн хэнэйшые хээгүй юумэ тэндэ эрхилхэ. Дээрмэдэн абahan эд зөөри, олзо, баялигые тэрэ өөрын хүнүүдэй дунда тараажа, хэрэмүүдтэ добтолхо тушаа түсэблэн байха, теэд тэрэнэй саг удахагүй дууһаха.

²⁵ Бүхы хүсээ, зоригоо шангадан, ехэ сэрэг бүридхөөд, тэрэ урда зүгэй хаанай урдаһаа добтолхо. Урда зүгэй хаан агууехэ, угаа хүсэтэй сэрэгээрээ урдаһаань тулаха, гэбэшые мэхэ гоходо орожо, диилдэхэ. ²⁶ Хамта эдээ хоол барижа байгаашадынь тэрэниие халгааха. Сэрэгынь ехэ үертэ абтаһандал үгы болохо, олон зонинь алуулха. ²⁷ Хоёр хаашуул нэгэ шэрээгэй саана нуужа, хөөрэлдэбэшые, сэдхэлдээ хүн бүхэниинь нүгөөдын урдаһаа хара һанаа һанажа, худал хэлэжэ байхадаа, һанаһанаа хэнииньшые абахагүй. Иимэ саг үшөөл ерээдүй байна бшуу. ²⁸ Хойто зүгэй хаан баян гэгшын олзотой гэртээ хариха замдаа нангин хэлсээнэй шажан мүргэл үгы хэхэ гэжэ һанаад, хэрэг үйлэдэхэ, удаань гэртээ бусаха. ²⁹ Түсэблэн сагта тэрэ дахин урда зүгтэ добтолхо, гэбэшые урданайхидал адли юумэн бэшэ үзэгдэхэгүй. ³⁰ Тишээ Киттиимэй онгосонууд ерэхэ, тиихэдэнь тэрэ айжа, һөөргэлхэ.

Тэрэ нангин хэлсээнэй шажан мүргэлдэ уурлажа, үгы хэхэ талаар хэрэг ябуулха. Энэ шажанһаа буруу харагшадай зүбшэл заабари даган, ³¹ нангин үргөө руу сэрэг ябуулха. Тиихэдэнь тэрэ сэрэг нангин үргөөө бузарлаха, үдэр бүриин үргэл болуулха, хоһон болгохо. ³² Нангин хэлсэндэ урбагшадые тэрэ билдагууша үгөөр өөртөө татана, харин Бурханаа шүтэгшэд шанга боложо, урдаһаань һөөргэдэхэ. ³³ Арадай сэсэн мэргэшүүл олохон зондо зүб юумэ зааха. Энээнэйнгээ түлөө тэдэ нэгэ хэды сагай туршада хэнээлтэ амасан байха: заримань алуулха, шатаагдаха, баряанда туугдаха, дээрмэдүүлхэ. ³⁴ Зобожо байха үедөө тэдэ багахан туһаламжада хүртэхэ, олохон зон тэдээнтэй хамтарха, гэбэшые үнэнхэ зүрхэнһөө тиихэ бэшэ. ³⁵ Сэсэн мэргэшүүлэй заримань зоболон амасаха, иимэ аргаар тэдэ арюудхагдаха, сагааруулагдаха, Бурханай тогтоһон саг болотор энэ үргэлжэлхэ.

³⁶ Харин хаан зоргоороо юумэ үйлэдэхэ. Тэрэ бардамлажа, ехэрхэжэ, бүхы бурхадһаа дээрэб гэжэ өөрыгөө тоолодог болохо, бурхадай ехэ

Бурхан тушаа дуулдаагүй муу юумэ хэлэдэг болохо. Тэрэ иигэжэ амжажа байтараа хилэнсэгтэ үдэртэ энэнь дүүрэхэ: болохо юумэн болохоороол болохо. ³⁷ Тэрэ үбгэ эсэгэнэрэйнгээ, эхэнэрнүүдэй бурхадые, юрэдөө, ямаршые бурхадые тоохогүй, гансал өөрыгөө тэдээнһээшые дээрэб гээд тоолодог байха. ³⁸ Хэрэм ханануудай бурханда тэрэ мүргэдэг байха. Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ мэдэхэгүй энэ бурханиие алта, мүнгөөр, үнэтэ шулуунуудаар, элдэб баян бэлэгүүдээр тэрэ хүндэлдэг байха. ³⁹ Хариин энэ бурханда шүтэдэг зоной хүсөөр тэрэ хана хэрэмүүдээ аршалха. Өөрын засаг түлөөлгэ мэдэрэгшэдтэ тэрэ агууехэ хүндэ үзүүлхэ, олон зон дээрэ засаглаха эрхэ, шагнал болгон газар үгэхэ.

⁴⁰ Бурханай тодорхойлһон сагай эсэс болоходо урда зүгэй хаан тэрээндэ добтолхо. Теэд хойто зүгэй хаан дайшалхы тэргэнүүдээрээ, морин сэрэгээрээ, олон онгосоороо шуурган мэтэ тэрээнэй урдаһаа шуумайха. Тэрэ үер мэтэ олон орон нютагуудаар гаража, ⁴¹ нангин газар руу орожо, олон зон алуулагдаха. Гансал Эдоом, Моһаб, Аммоной олохон зон амиды мэндэ үлэхэ. ⁴² Хойто зүгэй хаан олохон орон нютагууд руу, тэрэ тоодо Египет руу, добтолон орохо. ⁴³ Нөөсэлэгдэһэн алта, мүнгэ, Египедэй бүхы баялиг гартаа абаха, Ливиин болон Эфиопиин зон хүл доронь мүлхин байха.

⁴⁴ Харин зүүн болон хойто зүгүүдһээ мэдээнүүд тэрэнэй ханаа зообожо, угаа ехээр хилгэнтэн, олон түмэниие хюдаха, усадхаха зорилготойгоор тэрэ тишээ шэглэхэ. ⁴⁵ Тэрэ далайн болон нангин үргөөгэй оршодог хада уулын хоорондо хаанта майхангуудаа татаха.

Теэд эсэсынь ерэжэ, хэншые тэрээндэ туһалхагүй.

Сагай эсэс тухай

12 ¹ Тэрэ үедэ арадайтнай аршалагша сахюусан Михаээл зала-ран бии болохо. Хүн түрэлтэнэй үдэжэ эхилһэн саһаа хойшо харагдаа-үзэгдөөгүй хүндэ үе тиэхэдэ тохёолдохо. Харин Бурханай ном соо бэшээтэй танай арадай бүхы зон абарагдаха.

- 2 Газарай шорой соо унтаж байгааша зоной олонхинь тиэхэдэ нойрһоо һэрихэл: заримань хэтэ мүнхэ ами наһатай болохо, нүгөөшүүл хэтэ мүнхэдөө нэрээ хухарха, хүндэгүй болохо.
- 3 Сэсэн ухаатайшуул тэнгэрийн мандалай туяа гэрэлдэл яларха, зүб шударга хэрэгүүдтэ зониие һургагшад

огторгойн одод мэтэ
хододоо, мүнхэдөө яларха!

⁴ Ши, Даниил, эдэ үгэнүүдые ном соо хадагалжа, тамгалаад, энэ дэлхэйн дүүрэтэр нюугаад байгаарай. Олон зон юумэ ойлгохоёо хэдэжэ, тэрэниие бэдэрхэл.

Даниилай һүүлшын үзэгдэл

⁵ Минии, Даниилай, харахада, үшөө хоёр хүн зогсожо байна. Хоюулаа тэдэ голой ондо ондоо эрьенүүд дээрэ. ⁶ Голой урасхал өөдэ байгааша, улһан хубсаһа үмдэгшэ нэгэндээ нүгөөдэнь хандажа:

– Энэ гайхамшагта хэрэгүүд хэзээ дүүрэхэ гээшэб? – гэжэ асууба.

⁷ Голой урасхал өөдэ байгааша, улһан хубсаһа үмдөөшэ тэрэ нэгэн хоёр гараа тэнгэри өөдэ һунгаад, иигэжэ хэлэбэ:

– Хэтэ мүнхын Бурханай нэрээр тангаригланаб: гурбан жэлэй үнгэрхэдэ, нангин арад түмэнэй хүсэ шадалай дууһахада энэ дүүрэхэ.

⁸ Би энээниие дуулабашье, ойлгобогүйб. Тиимэһээ:

– Эзэмни, энэ бүгэдын удаа юун болохо гээшэб? – гэжэ асуубаб.

⁹ Тэрэ:

– Яба, Даниил! Эдэ үгэнүүд нюуса, эсэсэй болотор нюултатай байха ёһотой. ¹⁰ Олон зон арюудхагдажа, сагааруулагдажа, туршалга гараха, харин хилэнсэгтэ зон муу муухай хэрэгүүдээ үргэлжэлүүлжэ, энээниие ойлгохогүй. Гансал сэсэн мэргэшүүл ойлгохо.

¹¹ Үдэр бүриин үргэл болуулһанай, хандаралай мандажа эхилһэнэй удаа нэгэ мянга хоёр зуун ерэн үдэр үнгэрхэ. ¹² Нэгэ мянга гурбан зуун гушан табан үдэрэй үнгэрхые тэсэбэритэйгээр хүлеэгшэд Бурханай магтаалда хүртэхэ.

¹³ Ши өөрынгөө замаар эсэс хүрэтэрөө ябахаараа яба! Нүгшэжэ амархаш, удаань сагай эсэстэ шагналаа абахаяа дахин бодон һэргэхэш, – гэбэ.

Үөшээ лүндэншын ном

*Үөшээ хадаа лүндэншээ Амоосшоо нэгэ бага һүүлдэ, манай ээрын ур-
даху VIII зуун жэлэй хоёрдоху хубида Бурханай үгэ Израилин арад
түмэндэ айладажа эхилһэн бэлэй. Энэ үедэ хойто хан түрэ Израиль
(эгээл томо обогойнь нэрээр тэрэниие мүн Эпраим гэжэ нэрлэдэг
байгаа) хүшэр хүндэ байдалда оронхой байгаа (Хаан түрэнүүд тухай
4-дэхи ном 14:23–17:23). Ньюса хэлсээн, буһалгаануудай үедэ хэдэн
хаашуул удаа дараалан алуулаад байгаа. Ассирийн импери ябан-ошон
Израилин орон нютагай ехэнхи хубиень эзэмдээд байгаа бэлэй.
Орон нютагта үнэн зүб бэшэ байдал манданхай, арад зон Хананаа-
най бурхадта, тэрээнһээ байтагай Эзэнэй дүрсэ гэжэ тоолодог хоёр
алтан тугалай дүрсэнүүдтэ һүгэдэн мүргэжэ байгаа.*

*Израилин арадай оюун ухаанай байдалые үбгэ-һамганай урбал-
татай Үөшээ сасуулна. Өөрынь наһанда иимэ юумэн үзэгдэһэн гэжэ
ойлгомоор. Эзэнэй болон Тэрэнэй шэлэһэн арад түмэнэй харилсаан
болбол бэе бээдээ дуратай хоёрой харилсаандал адли байха ёһотой,
харин арад түмэн янхан эхэнэртэл адли ябадалтай. Бусад бурхад ба
хүршэ гүрэнүүд Израилин нюуса амарагтал адли, Израиль Эзэндэ
тэдээнтэй урбана.*

*Нүгэлөө мэдэржэ, үнэнхэ зүрхэнһөө Эзэндэ дурлахые, Тэрээнтэй
Хэлсээгээ һэргээхые Үөшээ израильшуудые уряална. Гэбэшье арад
түмэн үгыень дуулабагүй. Иигэжэ эсэстэнь муу юумэн болоно: хойто
зүгэй хан түрын ниислэл хото Самариие Ассирийн сэрэг һандаргана,
үй түмэн зон баряанда туугдан абаашагдаа (манай ээрын урдаху
722-721 онууд).*

1 ¹Уззияа, Ётаам, Ахааз, Хэээкияа гэгшэдэй Иудын хаашуул, Ехоһаа-
шай хүбүүн Еробоһаамай Израилин хаан байха үе сагта Бээрийгэй
хүбүүн Үөшээдэ Эзэнэй дамжуулһан үгэнүүд эдэ мүн.

Забхай ябадалтай Гоомэр намган болбол урбагша Израилиин дүрэ мүн

²Эзэн Ёшээдэ анха түрүүн айлрадхажа эхилхэдээ, иигэжэ захир-
хан байна:

– Энэ арад зон янхан эхэнэртэл адли угаа ехээр забхайран, Нам-
наа хадуураад байна. Яба, өөртөө забхай, үнэн шударга бэшэ эхэнэрые
намга болгон аба. Иимэрхүүл хүүгэдтэй болохош.

³Ёшээ ошоод, Диблааһимай басаган Гоомэрые намга абаба. Гоо-
мэр хээлитэй боложо, тэрээндэ хүбүү түрэбэ. ⁴Эзэн Ёшээдэ хандан:

– Тэрээндэ Езрээл* гэжэ нэрэ үгэ. Юуб гэхэдэ, Езрээлдэ Еһүү хаа-
най хэһэн алалга-хюдалгын түлөө Би өөрынь үринэрые удахагүй үгы
хэхэб!** ⁵Тэрэ үдэр Езрээлэй нюрууда Израилиин хүсэтэ сэрэгые бута
сохихоб, – гэбэ.

⁶Удаань намганиинь дахин хээлитэй боложо, басага түрэбэ. Эзэн
Ёшээдэ:

– Басагандаа Ло-Рухамаа*** гэжэ нэрэ үгэ. Юуб гэхэдэ, Израилиин
уладые Би бэшэ хайрлажа, хүлисэжэ байхагүйб. ⁷Харин Иудын арад
зониие хайрлахаб. Би, Эзэн Бурханиинь, тэдэниие абархаб. Гэбэшье
дайн дажар – нурша номо, хэлмэ, морин сэрэг эндэ хэрэглэхэгүйб.

⁸Ло-Рухамаае хүхэнһөө гарганаһанай удаа намганиинь дахин хээли-
тэй боложо, үшөө нэгэ хүбүү түрэбэ. ⁹Эзэн Ёшээдэ айлрадхаба:

– Тэрээндэ Ло-Аммии**** гэжэ нэрэ үгэ. Юуб гэбэл, Израилиин арад
зон Минии бэшэ, Би тэдэнэй Бурхан бэшэб.

Нэгэдэһэн Израилиин хаан ороной һэргээгдэхэ тухай лүндэн табилга

¹⁰Гэбэшье Израилиин арад зоной тоо далайн элһэн мэтэ хэмжэжэ
тоолохын аргагүй болохо. Таанад Минии арад бэшэт гэжэ хэлэгдэһэн
эгээл тэрэ нууринда тэдэнэр амиды Бурханаһанай үхибүүд гэжэ нэрлүүлхэ.

¹¹Иудын болон Израилиин улад зон хамтаржа, өөһэдтөө нэгэ удамар-
шые шэлэжэ табиха, өөрын газар уһанда бусаха. Энэ болбол Езрээлэй
агууехэ үдэр болохо!

* ^{1:4} Эхэ еврей хэлэн дээрэ «Езрээл» хадаа «Бурхан сасан тараана» гэһэн
удхатай.

** ^{1:4} Еһүү Израилиин хааниие болон түрэлхидыень алажа, өөрөө хаан боло-
һон байна (Хаан түрэнүүд тухай 2-дохи ном, 9:15–10:14).

*** ^{1:6} Эхэ еврей хэлэн дээрэ «Ло-Рухамаа» хадаа «Хайрлагдахагүй» гэһэн
удхатай.

**** ^{1:9} Эхэ еврей хэлэн дээрэ «Ло-Аммии» хадаа «Минии арад түмэн бэшэ»
гэһэн удхатай.

2 ¹ Аха дүүнэртээ «миний арад зон», эгэшэнэртээ «хайрада хүртэнхэй» гээд хэлэгты.

Эзэн Өөрын забхай һамган Израильтай заргалдана

- 2** Эхээ зэмэлэн урдаһаань тулагты, зэмэлэгты!
Тэрэ миний һамган бэшэ, Би тэрэнэй нүхэр бэшэ болооб.
Тэрэ забхай ябадалаа болюулжа, урбахаяа бэшэ болиг лэ!
- 3** Үгы һаань, Би тэрэниие анха мүнделһэн үдэртэнь адляар шараа нюсэгэлжэ, газаашань гаргахаб.
Сүл губидал адли үрэжэлгүй хоохон болгожо,
ангаан-хатаан алахаб.
- 4** Үри хүүгэдыеньшье хайрлахагүйб,
юуб гэбэл, тэдэ забхай ябадалай үринэр гээшэл.

⁵ Эхэнь забхай зальхай ябадал гаргаа, хэбэл соогоо шэрээшэнь нэрээ гутаагаа. Юуб гэбэл, тэрэ «Эдээ хоол ба унда, ноһо ба маалинга, оливын тоһо ба үзэмэй дараһан архи үгэдэг амарагуудайнгаа хойноһоо ошохом» гэжэ хэлээ бэлэйл. ⁶ Тиимэһэнь Би харгыдань адаалхай һөөгүүдые байгуулжа, түбэд ушаруулхаб, зүргэ замаа олохогүйн, гарахагүйн тула хорёо хашаа бодхоохоб. ⁷ Тэрэ амарагуудайнгаа хойноһоо гүйхэ, гэбэшье хүсэхэгүй. Тэрэ тэдэнээ бэдэрхэ, гэбэшье олохогүй. Тиигээд тэрэ иигэжэ хэлэхэ: «Өөрингөө түрүүшын үбгэндэ бусахам, юуб гэхэдэ, тиихэдэ мүнөөндэм орходоо намда һайн байгаа бэлэйл». ⁸ Миний тэрээндэ эдээ хоол, үзэмэй дараһан архи, оливын тоһо үгэдэгы, алта мүнгыень олошоруулһыем тэрэ огто мэдэхэгүй байгаал! Үнгэрхэдөө, тэрэ алта мүнгөөр Баалай дүрсэ шудхаа бэлэйл! ⁹ Тиимэһээ тэрэнэй эгээл хэрэглэжэ байгаа сагта эдээ хоолоо, үзэмэй дараһан архияа тэрээнһээ Би һөөргэнь хурьян абахаб. Бээ халхалан хушажа байгааша ноһо, маалингыень Өөртөө бусаан абахаб.

¹⁰ Амарагуудайнь хараһаар байтар тэрэниие шараа нюсэгэлхэб. Хэнииншье тэрэниие аршалжа шадахагүй! ¹¹ Баяр зугааень – жэл бүриин болон һара бүриин һайндэрнүүдыеень, амаралтын үдэрэй һайндэрые, юрэдөө, бүхы сэнгэл зугааень үгы хэхэб. ¹² «Амарагуудайм бэлэглэһэн зүйл» гэжэ тэрэнэй харуулжа хэлэдэг үзэмэй модоной болон инжирын мүшэрнүүдые хоһолхоб. Ан арьяатан тэдэниие һандааха. ¹³ Баал бурхадудта уталга ууюулжа, һиихэ болон элдэб зүүдхэлнүүдээр бээ шэмэглэн, амарагуудайнгаа хойноһоо гүйжэ, Намаие мартан орхижо байһанайнь түлөө Би тэрэниие хэнээхэб. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхаа мүн!

Эзэн Өөрын арадтай эттэй болохо

¹⁴ Зай, иигэжэ Би тэрэниие ээлүүд хооһон газар руу дахуулан абаашаад, уриханаар хандан тэрээндэ үгэ хэлэхэб. ¹⁵ Тэрээндэ үзэмэй модоной сэсэрлигыень бусаахаб, найдуулгын тэмдэг болгон Һанаа Зобориин Ньюруе үгэхэб. Тиихэдэм тэрэ тэндэ эдир залуу наһандаал шэнги, Египедэй газар дайдаһаа гараһан үдэртөөл адли, дуу дуулан байхал. ¹⁶ Тэрэ үдэр тэрэ Намае «Минии Үбгэн» гэжэ нэрлэжэ, «Минии Ноён» гэжэ нэрлэхээс болёод байха. ¹⁷ Тэрэ хэзээдэшье бэшэ Баалай* нэрэ дурдахагүй – Би иимэ хэрэг ябуулхаб.

¹⁸ Тэрэ үедэ Би талын ан гүрөөлтэй, огторгойн жэгүүртэнтэй, мүлхидэг амитадтай холбоо харилсаа тогтоожо, тэдэ Минии арад түмэндэ һаад түбэг ушаруулхагүй. Номо һаадаг, эритэ һэлмэ, дайн дажар тэрэ газарта ушархагүй, иигэжэ тэдэ амгалан тайбан ажаһууха.

¹⁹ Израиль, шамае хэтэ мүнхэдөө Өөрын һамган болгохоб, Би шамда үнэн сэхые, шударга зүбье, хайра дурье, энэрхы сэдхэл бэлэглэхэб. ²⁰ Би хэтэ мүнхэдөө шамда үнэн сэхэ байхаб. Тиигээд ши Намае Эзэн гээд мэдэрхэш.

²¹ Тэрэ үдэр Би газар дэлхэйдэ бороо эльгэхыень огторгойдо захирхаб. ²² Езрээлэй газарта тарья талха, үзэм, олива ургуулхаб. ²³ Энэ арадые газар дэлхэйдэ олошоруулан үдүүлхэб, «Юрөөл хэшэггүй» гээд урдандаа нэрлэгдэдэг арад зондо нигүүлэхы абари зан үзүүлхэб, «Минии бэшэ» гээд нэрлэдэг арад зоноо «Минии арад түмэн» гээд хэлэдэг болохоб, тиихэдэм тэдэ Намае «Та манай Бурхан» гээд хэлэхэл.

Хошээ һамгантаяа эблэрнэ

3 ¹ Эзэн намда иигэжэ айладхаба:

– Израилиин улад зоной ондоо бурхад руу эрьежэ, үзэмтэй боободо дуратай болодогыень һаань, Эзэн тэдээндэ дуратай байдаг. Энээндэл адли ши дахин ябаад, һальхай ябадалтай болобошье, өөрын нүхэртөө хайрлуулһан эхэнэртэ дурла.

² Тиимэһээ би арбан табан шээкэл мүнгөөр, нэгэ хахад хоомэр арбай таряагаар иимэ эхэнэрые худалдан абааб. ³ Тэрээндэ иигэжэ хэлээ бэлэйб:

– Ши олон хоногто намтай байхаш. Забхай ябадал бү гарга, ондоо эрэтэй бү бай. Би баһа шамда үнэн шударга байхаб. ⁴ Ушар юуб гэхэдэ,

* 2:17 Баал – ханаһаанай тэнгэри дугаралгын бурхан. Энэ үгэ еврей хэлэн дээрэ баһа «ноён» гэнэн үгэ тэмдэглэдэг. Иигэжэ израильшууд Баалда мүргэхые Эзэндэ мүргэхэтэй холихоёо болихо гэжэ лүндэншэн эндэ айладхана.

Израилиин улад зон олон хоногой туршада хаангүй, ноёнгүй, тахилгүй, арюун баханагүй, эфодгүй, гэрэй онгонгүй үлэхэ болоно. ⁵Энээнэй удаа Израилиин арад эрьежэ, өөхэдын Эзэн Бурхание, өөхэдын Давид хаание шүтэн-хүндэлэн байдаг болохо. Эсэсэй үдэрнүүдтэ Эзэндэ болон Тэрэнэй хайн хайхан оршом руу тэдэ шэшэрэн эрэхэ болоно.

Эзэн Израильтай заргалдана

4 ¹Израилиин арад зон, Эзэнэй үгэ соносогты! Энэ газарта этигэмжэ-тэ байдал, энэрхы сэдхэл, Намае, Бурхание, мэдэхээ ханахан эрмэлзэл үгы гээд, Эзэн энэ газарай улад зоние гэмнэн, урдаһаань зарга болоод байна. ²Хараал, мэхэ гохо, алалта, хулгай ба забхай зальхай ябадал угаа дэлгэрээ. Шуһа урасхуулха ябадал хойно хойноһоо болоно. ³Энээнэй түлөө тус газар хэнэйшье амидархын аргагүй хоһон сүл губи болохо. Дээрэнь ажаһуугааша бүхы амитад – хээрын ан гүрөөл, жэгүүртэн, үнгэрхэдөө, загаһадшье бултадаа хосорхо туйлдаа хүрэхэ.

Эзэн санаартадые гэмнэнэ

⁴Эзэн иигэжэ айладхаа:

– Харин хэниешье бү зэмэлэгты, хэндэшье донгодолго бү үгэгты. Би санаартадые гэмнэнэб. ⁵Ши болон лүндэншэд үдэр, хүнигүй бүдэржэ, унан алдахат. Абя аниргүй болгон эхыеш усадхахаб! ⁶Намае мэдэрхээ татагалзаа хадаа арад түмэмни усадхагдаха. Таанад, санаартад, Намае мэдэрхээе арсажа, хургаалым мартан хэрэгсээгээгүй бэлэйт. Тиимэһээ Би таанадые хэрэгсээхэгүйб, хүбүүдыеш санаартадни гэжэ тоохогүйб, мартахаб. ⁷Санаартад олошорхо бүри урдаһаань нүгэл шэбэлээ бүри олоор үйлэдэжэ байна. Би тэдэнэй алдар солые эшэмхэй муу байдалаар хэлгэхэб. ⁸Арадайм нүгэл шэбэл үйлэдэхэдэ, тэдэ баяжажа байна. Бүри ехээр нүгэл хэг лэ гээд тэдэ сэдхэнэ. ⁹Арад зоние яаж хэһээнэбиб, тон тиимээр санаартадые хэһээхэб. Хэһэн үйлэ хэрэгэйн хэмээр тэдэндэ хэһээлтэ амасуулхаб. ¹⁰Тэдэ эдеэлээшье һаа, садаагүй, ондоо бурхадта мүргэбэшье, хүбүүдтэй болохогүй. Ушар гэбэл, тэдэ Намһаа буруу хараа шуу.

¹¹Арад түмэн ондоо бурхадта зальбарна, ухаань манаруулха шэнэ аргануудые бэдэрнэ. ¹²Минии арад түмэн модон онгонһоо зүбшэл заабари асуужа байна! Тэдэ Намһаа буруу хаража, ондоо бурхадта мүргэжэ, янхан эхэнэртэл адли, забхай зальхай хэрэгүүдые эрхилнэ. ¹³Хада уулануудай болон гүбээнүүдэй орой дээгүүр тэдэ тахил үргэнэ, һүүдэртэ, халбагар мүшэр, набштай модод доро угалгануудые ууюулна. Иимэ жэшээ хараад, басагад болон бэрээдтнай янхан ябадал

гаргана. ¹⁴ Зальхай забхай ябадалтай басагад, бэрээдыетнай усадхажаяа Би үшөө хүлээхэм, юуб гэбэл, таанад өөхэдөө янхан ябадалтайт, хариин бурхадта мүргэн, тахил үргэнэт. Тэнэг мунхаг иимэ арад хадаа таанад усадхагдахат!

¹⁵ Израилиин улад зон, таанад ондоо бурхадай хойноһоо ябанат. Нүгэл хэжэ ябаа хадаа ябаад, Иудын зоние бү дахуулагты! Гилгаал болон Бэт-Аавэн руу ябажа мүргэхэээ болигты! Амиды Эзэнэй нэрээр хуурмаг тангариг үргэхэээ болигты! ¹⁶ Израилиин улад үсэд үнэндэл адли болоо. Уужам бэлшээри дээрэ номхон хурьгадые харюулһандал адляар Би тэдэниие харууһалжа, адуулжа байха аалби?! ¹⁷ Израилиин арад зоние онгонууд эльбэ жэльбэ дороо оруулаа. Орхиё тэрэ зандань! ¹⁸ Шал һогтуу боложо, тэдэ забхай зальхай ябадал гаргана. Эшхэбтэр муухай байдалда тэдэ дуратай. ¹⁹ Һалхиндал адляар тэдэ оро һеэгүй үлээгдэн үгы хэгдэхэ. Ондоо бурхадта тахил үргэжэ байһандаа тэдэ эшэжэ эхилхэ.

5 ¹ Санаартад, энээниие шагныта! Израилиин улад зон, сонсогты! Хаанай гэр бүлэ, шэхээ табигты! Таанадые шүүн, заргада оруулхань! Ушар юуб гэхэдэ, таанад Мицпаада болон Табоорто улад зондо занга табижа байгаат. ² Тэдэ забхайрһанай гүнзэгы нүхэндэ унаа. Тиимэхэ Би бултыень хэнээхэб. ³ Израиль, Би шам тушаа бүхы юумэ мэдэнэб. Ши Намһаа буруу хаража, ондоо бурхадта мүргэжэ байнаш.

⁴ Хэжэ байгаа хэрэгүүдын Бурхандаа дахин тэдэнэй эрьен ерэхые табинагуй. Онгонуудта мүргэхэ гээшэнь досоонь байһан зандаа, Эзэниие тэдэ мэдэнгүй. ⁵ Израилиин зоной дээрэлхүү зан өөхэдтэнь мууе хэнэ. Хэнэн нүгэлһөө боложо Израиль бүдэрэн унаха, Иудашы тэрээнтэй хамта унаха. ⁶ Эзэндэ хони, үхэр тахил болгон үргэхэээ тэдэ ошохо, Эзэниие бэдэрхэ, тээд олохогүй. Эзэн тэдээнһээ холодоо. ⁷ Эзэндэ тэдэ урбаа, үхи хүүгэдын өөрын бэшэ. Тиимэхэ мүнөө тэдэ газар уһантаяа хамта һандаргаагдахань.

Израиль Иуда хоёр хоорондоо дайралдана

⁸ Гибаада үхэр бүрээгээр үлээжэ, һэргылһэн дохёо үгэгты! Рамаада бүрээ дуугаргагты! Бэньямийнэй зон, Бэт-Аавэндэ добтолгын тэмдэг үгэгты! ⁹ Хэнээлтын үдэр Израилиин газар үрэжэлгүй, амигүй хоһон болохо! Энээниие хэхэб гэжэ Израилиин обог бүхэндэ дуулганаб!

¹⁰ Иудын ноёд Израилиин газар уһанай хилын тэмдэгүүдые хүдэлгэжэ, газар өөхэдтөө хулгайлан абана. Тэдээндэ уурлажа, уур хилэнгээ уһан мэтэ тэдээн дээрэ адхахаб. ¹¹ Израиль гайтай ехэ сохилто абанхай.

Ондоо бурхадта мүргэнэнэйн аша энэл даа! ¹² Израилие хибэн мэтэ химэлэн халгаахаб, Иудые модоной хорхой мэтэ эдин үгы хэхэб!

¹³ Израиль үбшэ хабшангаа ойлгоходоо, Иуда шарха ярануудаа харахадаа, Ассири руу ошожо, асари ехэ хүсэ шадалтай хаанһаа туһа эрибэ. Теэд тэрэ танай шарха, үбшэнгые эдэгээжэ шадахагүй. ¹⁴ Арсаландал адляар Би Израилиин арадта, Иудын уладта добтолон орохоб. Тэдэниие таһа татан, шэрэн абаашажа байхадам, хэншые тэдэниие Намһаа абаржа шадахагүй! ¹⁵ Тэдэнэй өөрынгөө гэм мэдэржэ, Намайе бэдэржэ эхилтэр Би тэдээн тушаа мартаад, огтолон орхёод байхаб.

Израильшууд гэмшэнэ

6 ¹ Арад зон зоболон гасаландаа ядажа, иигэжэ хэлэжэ эхилхэ: «Эзэндээ бусая! Тэрэ бидэниие дайраа, тиигээ хадаа аргалжа шадаха; Тэрэ маанадые шархатуулаа, тиигэбэл, шархануудыемнай эдэгээхэ. ² Хоёр үдэрэй удаа Тэрэ маанадые амидыруулха, гурбадахи үдэрын бидэ бодожо эхилхэбди, тиигээд Тэрэнэй хажууда ажамидаран байхабди. ³ Зай, иигээд Эзэниие мэдэхэе эрмэлзэдэг болоё. Тэрэнэй зарланхань үүрэй толон мэтэ яг сагтаа, газар дайдые уһалдаг бороо мэтэ Тэрэ заларжа, маанадые хэргээхэл».

Израильшууд Эзэнтэй баталһан хэлсээгээ эбдэбэ

⁴ Харин Эзэн иигэжэ үгүүлбэ:

– Израиль болон Иуда, таанадта Би юу хэхэбиб? Танай үнэн шударга байдал үглөөнэй манан, түргөөр хатадаг шүүдэр мэтэ. ⁵ Тиимэһээ Би лүндэншэдөөр дамжуулан, айладхал үгөөрөө таанадые усадхан байгаа. Тиимэһээ Минии шүүбэри шиидхэбэри задаран байгаа үүрэй толон мэтэ яларжа байгаа. ⁶ Намда тахил тахихын орондо бусад зондо үршөөл хайратай байхатнай Намда хэрэгтэй. Намда түгэс шатаалта үргэл асархын орондо Намайе мэдэдэг зон байхатнай хэрэгтэй.

⁷ Адаамдал адли таанад хэлсээ эбдэжэ, Намда урбаат. ⁸ Галаад хадаа муу зоноор, алууршадар дүүрэнхэй хото мүн. ⁹ Хүниие агнан отожо аладаг дээрмэшэдтэл санаартадай бүлэг Шэхээм руу ошодог харгы зам дээрэ зоние алажа, муу муухай хэрэг үйлэдэдэг. ¹⁰ Би Израиль соо жэгтэй муухай юумэ харанаб: арад зомни онгонуудта мүргэжэ байнал!

¹¹ Иудын арад зон, танайшые хюдуулха саг ерэхэ. Израилиин арад түмэнөө баряанһаа Би бусаахаб.

7 ¹ Израилиин арад түмэниие аргалжа байхадаа, тэдэнэй гэмтэ ябадалнуудые хараа бэлэйб. Хулгайшан хулгайлхаяа орожо

байна, дээрмэсэн үйлсэнүүдээр дээрмэшэлэн ябана. ² Муу муухай хэрэгүүдые Минии бултыень ханажа байһые тэдэ мэдэнэгүй. Теэд нүгэл шэбэлын тэдэниие тойроод байнал, Би мүнөө эли хаража-үзэжэ байнаб.

Хаанай ордонойхиной нүгэл хилэнсэ

³ Мэхэ гохо гаргажа, тэдэ хааниие болон түшэмэлнүүдые хүхээнэ. ⁴ Хилээмэ баридаг хүнэй талха худхаад, тэрэнээ болгохын тула пеэшэ түлээд, саашань түлихэээ болиһондол, тэдэ Намда урбаха ябадалаар дүүрэшэнхэй. ⁵ Хаанай хайндэрэй үедэ тэдэ хаан болон түшэмэлнүүдые шал һогтуу, үзэмэй дараһан архиһаа уймар болгодог. ⁶ Тэдэнэй мэхэ гохо пеэшэндэл адли аһан носоно. Бүхэли хүниндөө уур хилэнгын ууяжа байһан аад, үглөөгүүр дүлэлзэн ехээр носошохо юм.

⁷ Уур хилэнгээр дүүрэнхэй тэдэ удамаршадаа алана. Хаашуулын алуулаад, алдалан унана, теэд хэнииньшые Нам руу туһа эрин ханда-нагүй.

Израильшуудта гай гасалан тудаха

⁸ Израилиин арад зон хүсэд болгоогүй хилээмэндэл адли болоо. Тэдэ хариин арадуудтай холилдоо. ⁹ Хариин арад зон хүсэ шадалын һалгаажэ байна. Теэд тэдэ ойлгоногүй. Тэдэнэй үһэн сайшоо, теэд тэдэ тэрэнээ мэдэнэгүй. ¹⁰ Израилиин арад зониие доромжолжо байна, теэд тэдэ Намда, Эзэн Бурхандаа, ханданагүй, туһа эринэгүй. ¹¹ Израиль тэнэг гулабхаадал иишэ-тиишээ ниидэжэ, Египет болон Ассириин хоорондуур хэнжэлзэжэ байна. ¹² Ябажа эхилхэдэнь, Би тэдээндэ гүльмэ губшуур хаяжа, жэгүүртэниие тэнгэриһээ унагааһандал хүмэрюулхэб! Энээн тушаа тэдэ бултадаа дуулаа: Би тэдэниие хэхээхэб!

¹³ Намһаа холодоһондоо тэдэ гай зоболон амасаха, Намһаа буруу хараһандаа тэдэ хосорхо! Минии тэдэниие абаржа байхада тэдэ Нам тушаа худал хэлэжэ байгаа. ¹⁴ Тэдэ Намда үнэнхэ зүрхэнһөө хандажа байгаа бэшэ, орон дэбисхэр дээрээ гансал хашхаралдан байгаа. Тэдэ гансал эдеэ хоолой, үзэмэй дараһан архиин түлөө сугларна, харин Намһаа холо болон байна. ¹⁵ Би тэдээндэ ухаа заагаашыеб, шадалтай болгоошыеб, харин тэдэ Минии урдаһаа муу юумэ ханаашархан байгаа. ¹⁶ Тэдэ Намһаа бүри холодоо. Гажанхай хурша номдол ямаршые аша туһагүй тэдэ болоо. Дээрэлхүү үгэнүүдые хэлэхэндэе удамаршадын хэлмээр сабшагдан хосорхо. Тиихэдэнь Египедэй зон тэдэниие наадалан энээлдэхэ.

Израиль Бүтээгшээс мартаба

8 ¹ Аюулай дохёо үгэгты! Минии арад түмэн Намтай баталхан хэлсээгээ эбдээ, хургаалыем тообогүй. Тиймэнээ Минии газар буланда дайсад бүргэд мэтэ довтолон шуумайха. ² Гэбэшье тэдэ Нам руу хандан: «Бурхамнай, бидэ Таниие хүндэлнэбди, бидэ, Израиль, – Танай арад түмэн», – гэлдэхэ. ³ Тэдэ хайн юумэ тоогоогүй шуу. Дайсан тэдэниие мүрдэн-гүрдэн байха.

⁴ Намһаа асуунгүй, тэдэ хаашуулые өөһэдтөө табяа; Намда мэдүүлэнгүй түшэмэлнүүдые табяа; алта мүнгөөрөө тэдэ өөһэдтөө онгонуудые дархалаа, – эдэ бүгэдэһөөл тэдэ хосорхо. ⁵ Тугалай дүрсэтэй алтан онгонһоош боложо Би шамда ехэ уурланаб, Самари! Хэзээ таанад онгон шүтээнүүдһээ бэээ сэбэрлэхэбта?! ⁶ Онгониие Израилиин арад зон дархалаа, уран дархан тэрэниие шудхаа, тиймэнээ тэрэ бурхан бэшэ шуу. Самариин тугал онгон бута хүрэхэ! ⁷ Орооһоной орондо хоохон халхи тариһандаа таанад хуй халхи хуряжа абахат! Таряан ургахагүй, ямаршье үржэлгүй, хоохон таряан байха. Теэд нэгэ тэды таряанай ургабал, хариин зон тэрэниие хуряан абахал! ⁸ Израиль ондоо арадуудай хоорондо холилдон үгы болоо. Хэндэшье хэрэггүй, эбдэрхэй тогоон мэтэ тэрэ ондоо арадуудай дунда байхал. ⁹ Үсэрхүү зэрлиг элжэгэн мэтэ болоод, Израилиин арад зон өөһэдөө өөһэдыгөө мэдэн ябана. Тэдэ туһа эрин Ассири руу ябаа, нюуса амарагуудтаа түлбэри үгэдэгтэл тэдэ түлбэреэр нүхэсэл эрээ. ¹⁰ Ондоо арадуудта бэлэг-сэлэг үгэн, нүхэсөөшье һаань, Би тэдэниие хамта суглуулаад, усадхахаб. Хаанай, түшэмэлнүүдэй хүндэ дарлалтаһаа тэдэ һаяар зобожо-тулижа эхилхэ.

¹¹ Нүгэл үйлэдэхээ Израилиин арад зон олон гэгшын үргэлэй шэрээнүүдые баряа, олон нүгэл хээ. ¹² Өөрын арад түмэндэ хургаалнуудтаа тодорхойгоор бэшээб, теэд хургаалым хариин гээд тэдэ тоолоол. ¹³ Таанад Намда тахил үргэхээ мяха асараад, тэрэнээ эдижэ байнат. Теэд Би, Эзэн, энээндэ дурагүйб. Мүнөө Би тэдэнэй нүгэлнүүдые һанажа, энээнэйнь түлөө тэдэниие хэһээхэм. Би таанадые Египет руу һөөргөнх бусаахаб!

¹⁴ Израилиин арад түмэн, Би таанадые байгуулааб, харин таанад Намайе мартаат. Иудын улад зон, таанар олон ордон байшангуудые, бүхэлэгдэнэн олон хотонуудые баряат. Теэд Би хотонууд руутнай гал түймэр эльгээхэб, тиихэдэм байшангуудтнай дууһан шатаха.

Хэһэн хэрэгүүдэйнгээ хэмээр харюусаха саг ерэбэ

9 ¹ Израилиин арад зон, ондоо арадуудтал хайндэрнүүдые хэжэ, сэнгэжэ байхаяа болигты! Таанад өөрын Бурханһаа холодожо,

Тэрэндэ шүтэхээс болёод байнат. Орооно сохидог газарта та янхан эхэнэртэл, мүнгэ абаха дуратайт. ² Теэд хаяын сагта таанад хилээмэгүй, оливын тоногүй болохот, үзэмэй дараһан архитнайшые дууһахал. ³ Эзэнэй үршөөһэн газарһаа тэдэ гаран ошохо баатай болохо, Эпрааим һөөргөө Египет руу бусаха, Ассиридэ сээртэй хоол эдин байха. ⁴ Хариин газарта тэдэ Эзэндэ архяр үргэл хэдэггүй, бусадшые тахил үргэдэггүй байха. Эдэе хоолынь ямбада эдихэн хоолдол, эдихэн лэ хүниие хорлохо. Хилээмэнь гансал үл залгахын тула, Эзэнэй нангин үргөө руу хэзээдэшые оруулагдахагүй. ⁵ Эзэниие магтан дуулаһан һайндэрнүүдэй үедэ таанад юу хэхэбта? ⁶ Аюул боложо, арад зоной тэрьедэн гүйхэдэ, Египедэй зон тэдэниие суглуулаад, Мээмпис хүдөөлүүлхэ! Үнэтэ мүн-гэн хэрэгсэлнүүдынь болон гэрнүүдынь адаалхай һөөгүүдээр дүүрэн ургаһанхай, хаясаанай болоод байха.

⁷ Израиль, саг ерэбэ! Хэһэн хэрэгүүдэйнгээ хэмээр харюусаха сагшни ерэбэл! Ши энээнээ мэдэрхэш. «Энэ лүндэншэ тэнэг, галзуурһан энэ ухаа муутай» гэжэ ши хэлэнэш. Шиний нүгэл шэбэл угаа ехэ байһан дээрэһээ улад зоншни намае ехэ үзэн ядана. ⁸ Бурханай лүндэншэн Эпрааимые харууһалхаяа оролдоо, теэд Эпрааимай бүхы замда урьха табигданхай, тиин Эпрааимай Бурханай нангин үргөө соо зэбүүрхэл эсэргүүсэл оршоно. ⁹ Гибаада үйлэдэһэн хэрэгтээл адляар, тэдэ забхай зальхай ябадалда сүм ороол! Бурхан тэдэнэй нүгэл тушаа һанажа, хэһээлтэ амасуулха даа.

Бурханай хэһээлтэнүүд

¹⁰ Эзэн иигэжэ айладана:

– Израилие анха түрүүн Минии олоходо, тэрэ сүл губида үзэмэй модондол, инжирэй модондо түрүүшын жэмэс мэтэ байгаа бэлэйл. Теэд тэрэ Пэһоорой Баалда эрьен ошожо, жэгшүүритэй муухай онгонуудта дуратай боложо, мүргэжэ эхилээ, тиигээд тэдээндээ адли болоо. ¹¹ Израилиин алдар соло шубуундал адли ниидэн ошохо, үхи хүүгэдшые түрэхөө болихо, һамгадшые хээлитэй болохогүй. ¹² Хүүгэдээ тэдэнэй үндылгөөшые һаань, буляан абахаб! Би тэдээнһээ буруу харахаб, тиихэдэм тэдэ гай гашуудалда орохо даа!

¹³ Израиль, шамае харахадам, ши һайхан газарта түбхинэнхэй байгааш, теэд мүнөө ши хүүгэдээ алуулха тээшэнь хүтэлэн ябанаш. ¹⁴ Эзэн, тэдээндэ иимэ юумэ үршөөгыт – һамгадыень үхибүү тогтоодоггүй умайтай, үхибүү тэжээжэ шадахагүй хүхэтэй болгыт!

¹⁵ Эзэн иигэжэ айлалдхана: «Бүхы муу муухай хэрэгүүдынь Гилгаалда эхилээ бэлэй. Тэндэ Би тэдэниие үзэн ядажа эхилээ һэм. Минии үргөөһөө

тэдэниие намнан гаргахаб, тэдээндэ бэшэ дуратай байхаяа болёоб, удамаршадынь Миний урдаһаа буһалгаалаашад болоно. ¹⁶ Үндэһөөрөө хатаһан ургамалдал адли Израиль болоо, бэшэ үри хүүгэдые түрэхэгүй. Угаа ехээр хүсэн түрөөшье хаань, Би тэрэ үнэтэ үхибүүень усадхахаб!»

¹⁷ Миний Бурхан тэдээнһээ буруу хараха, юуб гэхэдэ, тэдэ үгыень дуулаагүй. Тиигээд тэдэ ондоо арадуудай дунда тэнэжэ-түгэншэлжэ ябаха.

Эзэн Израилин хаан ороние эсэстэнь хүргэнэ

10 ¹ Израиль хадаа угаа олон жэмэстэй һаглагар уһан үзэмэй модон мэтэ. Гэбэшье тэрэ хэды олон жэмэстэйб, тэды ехээр үргэлэй шэрээнүүдые олошоруулна. Газар дайдань хэды ехэ үрэжэлтэйб, тэды ехээр тэрэ мүргэдэг модонуудаа шэмэглэнэ. ² Урбадаг зүрхэ сэдхэлтэйшүүл хэһээгдэхэ. Бурхан тэдэнэй үргэлэй шэрээнүүдые хандаргаха, мүргэдэг модонуудыень бута сохихо.

³ Эдэ зон удахагүй иигэжэ хэлсэхэ: «Эзэнһээшье бидэ айгаагүйбди. Хаанһаашье айхагүйбди, тэрэ маанадта юу хэжэрхихэб даа». ⁴ Дэмы хоһон үгэнүүдые тэдэ хэлэнэ, хэлсээ баталхадаа хуурмаг тангариг үргэнэ. Таряалангай хажуугаар бии болодог хоротой зэрлиг ургамалдал адляар зарга шүүбэри энээнэйнь түлөө бии болохо.

⁵ Бэт-Аавэндэ шудхаһан алтан бухынгаа түлөө Самариин арад түмэн шэшэрэлдэн айха, бархиралдаха. Онгоноор омогорходог санаартад тэрээн тушаа гашуудажа эхилхэ. Юуб гэхэдэ, ялагар толон тэрэ онгонһоо бэшэ гарахаяа болихо. ⁶ Тэрэ онгон Ассири руу хаанда бэлэг болгон абаашагдаха. Израиль иигэжэ эшхэбтэр байдалда орохо юм. ⁷ Уһанай хөөһэн мэтээр Самариин хаан үгы болохо. ⁸ Израилин нүгэл – зоной хариин бурхадта мүргэдэг Авээнэй обоонууд үгы хэгдэхэ. Тэндэхи үргэлэй шэрээнүүд дээрэ адаалхай һөөгүүд ургажа эхилхэ, тэдэ шэрээнүүд «Маанадые хушыт» гэжэ хада улануудта, «маанад дээрэ уныт» гэжэ гүбээнүүдтэ хандаха.

Израилин бүхы хэрэмүүд хандаргагдаха

⁹ Эзэн иигэжэ айладана:

– Гибаада нүгэл хэһэнһээ бүри ехээр Израилин зон нүгэл үйлэджэ эхилэ. Гибаада урдаһаатнай эхилһэн дайн таанадые юундэшье хургаагүй! ¹⁰ Дураараа Би тэдэниие хэһээхэб. Бусад арадууд урдаһаань тулаха, дабхар гэм хэһэнэй түлөө тэдэ баригдаха.

¹¹ Таряа сохихо ажалда һурамхи гунжан үнээн мэтэ Израиль. Би Өөрөө һайхан хүзүүн дээрэнь хөөмэгшэ тохоб, хүндэ ажалда

хүдэлүүлхэб. Иудые газар хахалха, Яковые борнойлхо ажалда зарахаб. ¹²Шэнэ газар хахалжа, үнэн сэхын ургамал тарибал, энэрэл хайра хуряан абахат. Эзэндэ эрьежэ, Тэрэниие бэдэрээ хаатнай, зарархадаа, Тэрэ бороо мэтээр үнэн сэхые таанад дээрэ адхахал. ¹³Таанад муу муухайе ургуулан байгаат, үнэн шударга бэшые хуряжа абанат. Худал хуурмагаар ургуулагша эдеэгээ эдин байнат. Юуб гэбэл, таанад дайшалхы тэргэнүүдтээ, олон сэрэгшэдтээ найдаһан байгаат. ¹⁴Хүл үймөөн арад зонойтнай дунда үзэгдэжэ, дайн дажарай нэгэ үдэр Бэт-Арбээлые Шалмаанай хандаргаһандал, эхын хүүгэдтээ хамта алуулһандал, танай хэрэм хотонууд хандаргагдаха. ¹⁵Бэт-Ээлэй арад зон, иимэл юумэн таанадтай тохёолдохол даа, юуб гэхэдэ, таанад жэгшүүритэй муу муухай хэрэгүүдые хэнэт. Үүр сайжа байхада Израилиин хаан алуулха.

Израилиин үшөө үхибүүн байхада, Би тэрэниие хайрлан энхэрээб

11 ¹Эзэн иигэжэ айладхана:
Израилиин эдир залуу байхада Би тэрээндэ дуратай бэлэйб,
тиигээд Египедһээ Би Өөрынгөө Хүбүүе дуудааб.

- ² Теэд Минии дуудаха бүри
тэрэ Намһаа буруу хаража байгаа.
Минии арад түмэн Баалнуудта үргэл үргэжэ,
онгонуудта уталга ууюулжа байгаа бэлэй.
- ³ Би Израилиин арад түмэниие Өөрын гар дээрэ абаад,
хүлдэ оруулан хургаа бэлэйб.
Теэд тэдэ Намае арагалжа байна гэжэ ойлгоогүй.
- ⁴ Хүн шэнгээр, эелдэр зөөлэнөөр тэдээнтэй хөөрэлдэжэ,
амыень ангайлгажа, эдеэ хоол үгэдэг хэм.

⁵Намда бусахын орондо тэдэ Египедтэ этигэнэ, тиимэхээ мүнөө Ассири тэдэниие хааншалан байха. ⁶Дайн дажар хотонуудын дайража, хаалгануудын унагааха, муу муухай ханаатай байһанайнгаа түлөө тэдэ хосорхо. ⁷Тэдэ Намһаа буруу хараһан зандаа. Тэдэ шангабди гээд һанана, теэд энэнь туһагүй.

- ⁸ Израиль, Би шамтай юу хэхэбиб,
яагаад шамда урбахабиб?
Адмаада яагаад хандаа һэнбиб,
Цэбоһиимдо юу хээ һэнбиб, тон тиимээр шамтай хандаха гүб?
Иимэ юумэ хэхыем сэдхэлни тэбшээнэ,
Би тэдэниие угаа ехээр хайрланаб!
- ⁹ Уур сухал дундаа иимэ юумэ хэхэгүйб,
Израилиин арад түмэниие усадхахагүйб,

юуб гэбэл, Би хүн бэшэ, таанадай дунда арюун Бурхан гээшэб!
Би хото руу орохогүйб!

¹⁰ Минии арад түмэн хойноһоом дахан ябаха. Арсаландал Би архиран, дайсадынь хүрдөөхэб. Минии арад зон баруун зүгһөө шэшэрэлдэн бусаха. ¹¹ Тэдэ шубуудтал адли хөөрсэгэнэн-шэшэрэн, Египедһээ, тагтаануудтал Ассирийн газарһаа бусаха. Тиихэдэнь Би тэдэниие гэрруунь оруулан нуурижуулхаб. Энэ болбол Би, Эзэн, айлладхана мүн!

Эзэн Яковай, Эпрааимай болон Иудын үри хадаһадтай заргалдана

¹² Эзэн иигэжэ айлладхана: «Израилиин улад Намаие тойруулан худал хуурмаг үгэ, мэхэ гохо дэлгэнэ. Иуда Минии, арюун Бурханай, урдаһаа һөөргэдөө.

12 ¹ Израилиин арад зон бүхэли үдэрөө хэндэшье хэрэггүй ажал хэнэ. Худал хуурмаг ябадал, хархис муухай хэрэгүүд үдэр бүри олошорно. Ассиритэй тэдэ хэлсээ батална, Египет руу оливын тоһо абашана».

² Иудын улад зониие Эзэн гэмнэжэ, зарга шүүбэридэ оруулха. Тэрэ мүн лэ Яковай уринэрые хэнэн хэрэгүүдэйн хэмээр гэмыень амасуулха. ³ Яков эхын умайда үшөө байхадаа ахаяа мэхэлээ. Тиигээд томо болоходоо, Бурханай урдаһаа тулаба. ⁴ Бэт-Ээлдэ тэрэ Бурханай Эльгээмэлтэй тулалдажа, диилээ хэн. Бурханһаа үрээл эрижэ, тэрэ уйлан-хайлан байгаа бэлэй. Тиихэдэнь Бурхан маанадта зарлигаа айлладхаа хэн. ⁵ Энэ хадаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан мүн, ой ухаанда хадуугдаха нэрэнь Эзэн мүн! ⁶ Тиимэһээ ши Бурхандаа буса. Үнэн сэхэ, шударга бай, Бурхандаа хододоо найда!

⁷ Эзэн иигэжэ айлладана: «Ханаһаанай зондол адли, Израилиин арад худал шэгнүүрээр зониие мэхэлхэ дуратай байна. ⁸ Бидэ баямди, олон зөөритэйб, тиигээд хэншье намаие нүгэл хэжэ, эдэ бүгэдые үбэршэлөө гэжэ хэлэжэ шадахагүй гээд тэдэ хэлэнэ. ⁹ Теэд Би, Египедһээ эхилэн таанадые дахуулан байгааша Эзэн Бурхантнай, сүл губида таанадай байрлаһандал адляар, майхангуудта таанадые байрлуулхаб.

¹⁰ Би лүндэншэдтэ айлладхаа бэлэйб, үзэгдэлнүүдые олоор үзүүлээб, лүндэншэдөөр дамжуулан, арадта һэргылтэнүүдые эльгээгээб. ¹¹ Галаад угаа нүгэлтэй болоо, энэ хандаралаар дүүрэхэ. Гилгаалда буруудые үргэл болгон үүсэлээ, теэд үргэлэй тэдэ шэрээнүүд таряалангай хажуугаар байгша шулуун мэтэ хандаргадан хаа-хаанагүй хаягдаха». ¹² Яков Араамай талмайнууд руу тэрьедэн ошожо, һамга абахын тула хони адуулан байгаа. ¹³ Египедтэхи богоол ядуу байдалһаа Израилиин

арад түмэниие абархын тула Эзэн лүндэншөө эльгээгээ, лүндэншөөр дамжан, арадаа харууһалаа һэн. ¹⁴ Израилиин арад зон Эзэниие угаа уурлуулаа, аламаар хэрэгүүдые хээ. Тиимэһээ Эзэн доромжолһонойнь түлөө өөһэдыень усадхаха.

Израиль, ши усадхагдааш, – хэн Минии урдаһаа гаража, шамда туһалхаб?

13 ¹Эпрааимай обогой зоной үгэ хэлэхэдэ, бусад обогоудай улад зон шэшэрэлдэн айжа байдаг бэлэй. Эпрааимайхид бусадта хүндэтэй һэн. Теэд тэдэ Баалда шүтэжэ, нүгэл үйлэдэжэ, хосоржо байна. ² Мүнөө тэдэ нүгэлөө бүри олошоруулба: дархашуулай гараар өөһэдын тухайлһанай ёһоор мүнгэн онгонуудые урлуулба. Тиигээд тэдэ эдэ онгонуудта тахил үргэгты гэжэ хэлэнэ. ³ Энээнэйнгээ түлөө тэдэ үглөөнэй манан, түргэн хатадаг шүүдэр, тарья сохиходо гарадаг мэхиинэ, соргоор бааяһан утаан мэтэ үгы болохо!

⁴ Теэд Би, Эзэн Бурхантнай, Египедэй газар дайдаһаа таанарые абарааб. Таанад Намһаа бэшэ ондоо бурхадта мүргэхэ ёһогүйт. Намһаа бэшэ ондоо бурхан таанадые абархагүй. ⁵ Хатаһан хуурай газарта Би таанад тушаа һанаагаа табин байгааб. ⁶ Үрэжэлтэй һайн газар олоходоо, таанад садхалан боложо, бардамлажа эхилээт, тиигээд Намаые мартаат. ⁷ Арсалан мэтэ Би таанадта добтолхоб! Ирбэс мэтэ таанадые амадан, харгы замдатнай хэбтэхэб. ⁸ Гүлгэдөө алдаһан эмэ баабгайдал тэдээн руу добтолхоб, яһа ууһыетнай хухалан удара татахаб, эмэ арсаландал залгихаб, хээрын амитад тэдэниие таһа татахал.

⁹ Израиль, ши өөрыгөө һалгаалши даа! Намаые түшэг тулгуубарим гэжэ ойлгоогүйш. ¹⁰ Хааниие болон удамаршадые эрээ бэлэйш, теэд тэдэ яагаад улад зониеш абаржа шадахаб?! ¹¹ Уур сухал дундаа Би таанадта хааниие үгөө һэм, бушаганаһан сухалайнгаа үедэ тэрэниие танһаа таһалан абааб.

¹² Израилиин зоной нүгэл болон гэмынь хэмһээ ехэ болоо, тиигээд бүрин бүтэн зандаа хадагалаатай байна. ¹³ Эхын умайһаа гарахая арасажа байгааша үхибүүндэл Израиль тэнэг хонгор байна. Теэд тэрэ гэмээ амасаха. ¹⁴ Үхэлэй оронһоо таанадые Би абархагүйб, үхэлһөө мултаруулхагүйб. Ай, Үхэл, зоболонгуудшни хаанаб? Үхэл, хадхуураараа зониие хадхан алыш, бултыень усадхыш! Би энээн тушаа оройдоошые халаглахагүйб. ¹⁵ Бусад обогоудта орходоо Эпрааим үнэр олоншые хадаа, зүүн зүгһөө бодоһон һалхинда, сүл губиһаа Минии эльгээһэн һалхинда тэрэнэй үрэжэл хаташаха, булагынь шэргэхэ. Би үнэтэ сэнтэй юумэ нөөсэлһэн һангыень хооһолхоб.

Израиль, Эзэн Бурхандаа эрьеыш!

14 ¹ Минии урдаһаа буһалгаалһанайнгаа түлөө Самари усадхагдаха. Улад зонинь һэлмээр сабшагдаха, нарай нялхануудынь тэһе хаюулагдаха, хээлитэй эхэнэрнүүдынь хаха зүһэгдэхэ.

² Израилин улад зон, Эзэн Бурхандаа эрьеыт! Нүгэл шэбэлтнай таанадые бүдэрүүлэн унагаажа байна. ³ Эзэндээ эрьежэ, үгэнүүдээ зорюулан, иигэжэ хэлыт: «Нүгэлымнай арюудхыт, зальбаралыемнай дуулыт! Найдүүлһанайнгаа ёһоор, бидэ Таниие магтан байхалди.

⁴ Ассири маанадые абархагүй, дайнай моридто һуугаашье һаа, абарагдахагүйбди. Манай бурхад гэжэ онгонуудые бэшэ нэрлэхэгүйбди. Эзэмнай! Үншэн хэнзэ маанартаа энэрэл хайраяа бэлэглэйт!»

Эзэн Израилие дахин һалбаруулан мандуулха, элбэг дэлбэгээр үршөөхэ

⁵ Эзэн иигэжэ айладхана:

Өөрын арадые һөөргэнь бусаахаб,
үнэнхэ зүрхэнһөө тэдэндэ дурлахаб.
Би тэдээндэ бэшэ уурлахагүйб.

⁶ Хатаһан газарые уһалһан бороодол адли
Би Израильда болохоб.

Тиихэдэм тэрэ сарнай сэсэгтэл һалбаржа,
Ливаанай үнэтэ мододтол бүхэ үндэһэтэй болохо.

⁷ Мүшэрынь һаглагар-саглагар боложо,
оливадал адли һайхан болохо,

Ливаанай үнэтэ хушадал адли анхилма үнэр хангалтуулха.

⁸ Минии хамгаалалта доро тэдэ дахин ажаһуудаг болохо,
үрэжэл ехэтэй таряандал,

жэмэс олон уһан үзэмэй модондол,

Ливаанай үзэмэй дараһан архидал адли алдар суутай болон байха.

⁹ Израилин улад зон онгонуудта бэшэ мүргэхэгүй.

Би тэдэнэй гуйлтануудыень дуулажа,

тэдээн тушаа һанаа табин байхаб.

Жэлэй дүрбэн сагта ногоорон байдаг модондол,

Би тэдэниие аршалан хамгаалан байхаб,

үршөөл хайраяа бэлэглэхэб.

Түгэсхэл

¹⁰ Энээниие ойлгохо сэсэн мэргэн ухаатай хэн байнаб? Энээниие мэдэхэ ухаан түгэлдэр хэн бииб? Эзэнэй харгы зам зүб. Залан сэхэ һайн зон тэрэ харгыгаарнь ябадаг, харин нүгэлтэйшүүл бүдэрэн унадаг юм.

Ёһээл лүндэншын ном

Номойнгоо түрүүшын хоёр бүлэгтэ лүндэниэ Ёһээл ган гасуурай үедэ орон нютагта тохёолдоһон таршаа шумуулай аймшагтай гайе зураглана. Тэрэнэй сасуулһанай ёһоор, энэ таршаа шумуул хадаа Бурханай эльгэһэн дайсанай сэрэг, замдаа бүхы юумэ тэрэ усадхана. Ассирийн гү, али ондоо дайсанай сэрэг ара таладаа нэгэшые ногоон ургамал үлөөдэггүй үй түмэн хорхой шумуул мэтээр зураглагдана. Нүгэлөө мэдэржэ, Өөр руунь эрьехыень, харилсаагаа һэргээхыень Бурхан Израилин арад түмэниие уряална, лүндэниэ уряаень дамжуулна.

Таршаа шумуулай аюул хадаа Бурханай шүүхын агууехэ үдэрэй урда болохо угаа багахан тодхор. Өөрын шэлэһэн арад түмэндэ мууе хэһэнэйнь түлөө бүхы арадуудые Эзэн тэрэ агууехэ үдэр шийдхэжэ, шүүжэ, үһөөгөө абаха. Гэмтэд хэһээгдэхэ, Бурханай арад түмэн баян дэлгэр үрээл үршөөлдэ хүртэхэ.

1 ¹ Пэтүһээлэй хүбүүн Ёһээлдэ Эзэнэй айладаһан үгэ.

Балаһан ургаса тухай гашуудал

² Аха захатан, энээниие соносогты. Энэ газарта оршон һуугшад, бултадаа Намае шагнагты. Таанарай гү, али үбгэ эсэгэнэрэйтнай үедэ иимэрхүү ябадал болоо гү? ³ Энээн тухай таанар хүүгэдтээ хэлэжэ, тэдэ саашаа өөрын үхи хүбүүдтэ дамжуулан, тэдэнэй хүүгэд удаадахи үедөө дамжуулаг. ⁴ Төөлүүрэй үлөөһэн юумэ хүрэг таршаа шумуул эдээ, таршаа шумуулай үлөөһэниие үтэ хорхой эдээ. ⁵ Таанадай аманһаа һалгагдаһан шэхэрлиг үзэмэй дараһан архинай түлөө, үзэмэй дараһан архи уугша бүгэдэн бархиран гашуудагты. Танай хужарлан уудаг ундан үгы болоо. ⁶ Тоолошогүй олон, ехэ хүсэтэй үндэһэтэн Минии орон нютаг эзэлэн абаба. Шүдэнүүдынь арсаланай хоёо шүдэнүүд мэтэ, үргэниинь эмэ арсаланайхида адли. ⁷ Тэдэ минии уһан үзэмэй һөөгүүдые һүйдхэжэ,

удамбар жэмэсэй модонуудые һалгааба. Холтоһыень хуулаһан нюсэгэн мүшэрнүүд сайран харагдана. ⁸Удархай самса нэмэрһэн эхэнэртэ адли эдир залуу үеынгөө нүхэрэй түлөө орилон уйлагты. ⁹Эзэнэй үргөөһөө үргэлэй эдээн болон үзэмэй дараһан архи таһалдажа, Эзэнэй үйлэ бүтээдэг санаартад гашуудаба. ¹⁰Таряалан хоһоржо, газар гашуудана. Тариһан таряан һалажа, үзэмэй дараһан архи шэргэбэ, олива модоной шэнэ тоһон хатаба. ¹¹Таряашад, гашуудагты, уһан үзэм ургуулагшад бархирагты, таряалангай шэниисэ, ешмээн усадхагдаа. ¹²Уһан үзэмэй һөөг, удамбар жэмэстэ модон хаташоо. Анар жэмэс, дала модон, алима жэмэсэй модон болон талын бүхы модод хубхайран хатаба. Хүн зоной баяр, хүхюу байдал үсөөрөө. ¹³Санаартан, гашуудалай хубсаһа нэмэрэн уйлагты. Үргэлэй шэрээдэ үйлэ бүтээгшэд орилогты. Гашуудалай таар хубсаһа үмдөөд, һүниие үнгэргэгты. Ушарынь хадаа Бурханай үргөөдэ эдээн үргэл, үргэлэй үзэмэй дараһан архи үгы болоо. ¹⁴Масаг сахилга тунхаглагты, ёһололой суглаа зарлагты. Ахамад болон орон нютагай хамаг зоние Эзэн Бурханай үргөөдэ суглуулжа, Эзэндэ зальбарагты. ¹⁵Тэрэ үдэр гасалантай! Эзэнэй үдэр ойрохон байна. Тэрэ үдэр Түгэс Хүсэтэһөө хэһээлтэ ерэхэ. ¹⁶Хараһаар байтарнай хоол хүнэһэн һалгагдажа, Бурханай һүмэдэ баясхаланта үгэ хүүр замхаба. ¹⁷Тариһан таряан хурьһэнһөө бултайнгүй хаташоо. Ороһоной амбарнууд хаягдажа һандараа. ¹⁸Үргүүлхэ туйлдаа хүрэхэн адагуусанай шэмхэхэ ногоон үгы болобо. Хонин хоол олохо шадалгүй хосоржо байна. ¹⁹Эзэн манай, Танда хандан туһа эринэм. Хээрын бэлшээри галда абтажа, талын модые дүлэн үрэхибэ. ²⁰Зерлиг ан арьяатан Танда баһал хандана. Ушарынь хадаа гол горхонууд уһаяа татажа, хээрын ногоон галда абтаба.

Эзэнэй үдэр: барагар бүрхэг болон шэг харанхы үдэр

2 ¹Сиондо бүрээгээ үлеэжэ, Минии нангин уулада түгшүүрил зарлагты. Эзэнэй үдэр ерэхэ байһан тула хамаг зон шэшэрэгты. Үнэхөөр тэрэ үдэр дүтлөө. ²Тэрэ бүрхэг харанхы үдэр уулын оройгоор үүрэй туяагай сасарһан мэтэ амаргүй олон ба агуу хүсэтэй арад түмэн таража байна. Тэрээнтэй тэнсэхэ юумэн урданшье байгаагүй, хойшодоошье олон үедэ байхагүй. ³Тэдэ хойноо шатаһан газар үлөөнэ. Ерэхэхэнь урид Эдээмэй сэсэрлиг шэнги байгаа һаа, арадань хоһон губи болодог. Тэдэһэн тэрьелхэ арга огто үгы. ⁴Тэдэ бэеэрээ морин шэнги түхэлтэй, морин сэрэг шэнги хүрөөтэйгөөр орожо ерэдэг. ⁵Хадын оройгоор дайшалхы тэргэнүүд мэтэ наярла түрөөтэйгөөр дабшана. Галда тас-няс дүрэхэн һолоомо мэтэ шууяатайгаар байлдаанда орохоор хододоо бэлэн арад бэлэй. ⁶Тэдэнэй урда хүнүүд шэшэрэн һалганадаг,

шэг шарайнь хүхэ сагаан болодог. ⁷Тэдэ хүсэтэ эрэшүүл мэтэ түргэн гүйлдэн, сэрэгшэд мэтэ хана өөдэ абирдаг. Шуумгай түргэн урагшаа дабхидаг, хэнииньшые өөрын замһаа хадуурдаггүй. ⁸Тэдэ түлхисэлдэн дарасалданагүй, хүн бүхэниинь өөрын үүргэтэй. Нэгэнэйгээ унабал, дайшалхы жагсаалынь хандардаггүй. ⁹Хотодо дүтэлхэдөө, хэрэмэй ханада абиран гаража, гэрнүүдэй сонхоор хулгайшан мэтэ шурган ороно. ¹⁰Тэдэнэй урда газар хотойжо, тэнгэри халганажа, нара наран харанхыдажа, одо мүшэнэй гэрэл бүхэнэ. ¹¹Эзэн Өөрын сэрэгэй урда дуугаа үгэхэ. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй сэрэг ехэ олон, захирал бээлүүлэгшэнь аргагүй хүсэтэй бэлэй. Эзэнэй үдэр һүр ехэтэй ба аймшагтай. Хэн тэрэ үдэрые тэсэжэ шадахаб?

Гэмээ мэдэрэн наманшалхые, масаг сахихые уряална

¹²Эзэн айладхажа байна. «Мүнөө нүгэлтэ таанадай уйлаха саг ерээ. Масаг барижа, уйлажа, гашуудажа, бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Нам тээшэ эрьегты. ¹³Таанад хубсаһаая бэшэ, зүрхэ сэдхэлээ удар татагты!» Одоол өөһэдын Эзэн Бурхан тээшэ эрьегты. Тэрэ хадаа нигүүлэсхы хайра үршөөлтэй, уурлахадаа удаан, тэсэбэритэй, муудашые зөөлэн хандадаг. ¹⁴Эзэн бодолоо хубилган, хэһээлтэ зайлуулжа магад. Тэрэ зөөлэржэ, танда үршөөл хайра хүртөөхэл. Тиихэдэнь Эзэндэ зорюулан талхан ба ундан үргэлөө хэжэ болохот. ¹⁵Сиондо бүрээ үлээгты. Масаг барилгын суглаа зарлагты. ¹⁶Арад түмэнөө суглуулжа, аха захатанаа уригты. Бүхы хүүгэдые, нялхануудые асаруулагты. Гэрлэхээ байһан залуушуулые унталгын үргөөһөө гаргагты. ¹⁷Эзэнэй зарасанар, санаартад һумын үүдэнэй танхим болон үргэлэй шэрээгэй хоорондо уйлалдаг. Тэдэ бүгэдэ зальбаран хэлэг:

– Эзэн манай, арад түмэнөө хайрлыгт. Бусад угсаатанай доромжодо тэрэниие бү үгыт. Яахадаа бусад угсаатан «Эдэнэйш Бурхан хаана юун бэ? гэжэ хэлсэхэ болооб?» гэжэ хэлэг. ¹⁸Удаань Эзэн Өөрын газар тухай ханаата боложо, Өөрын арад түмэниие хайрлаха болоно.

Эзэн Өөрын арад түмэндэ дахин элбэг дэлбэг юумэ үршөөхэ

¹⁹Эзэн Өөрын арад түмэндэ хандан хэлэхэл: «Би таанарта орооһо таряа, шэнэ ургасын үзэмэй дараһан архи болон олива модоной тоһо эльгээхэ гэжэ байнаб. Таанадта хамаг юумэн элбэг болохо. Бусад үндэһэтэнэй доромжодо таанадые үгэхэгүйб. ²⁰Хойто зүгһөө ерэхэн угсаатаниие таанадһаа холодуулхаб. Тэдэниие сүл хооһон дайда руу ябуулхаб. Заримашуулынь Дабһата далай тээшэ, нүгөөдүүлынь Дундада далай руу талииха. Эдэ зон ехэ хоро хүргөө, тийһэнэйнгээ түлөө

харюусаха. Үхэнэн хүнүүдтэл тэдэ үжэжэ, үмхэй муухай үнэр гутажа захалха». ²¹ Газар, түбэгшөөлөө орхи, баярла, сэнгэ. Ушарынь хадаа Эзэн агуу үйлэ хэнэн бэлэй. ²² Талын ан гүрөөһэд, бү айгты. Бэлшээри ногооржо, олива модон үрэ жэмэсээ үгэхэ, удамбарай жэмэсэй, уһан үзэмэй модонууд ургаса асарха. ²³ Сионой хүбүүд, хүхюутэй байгты, танай Бурхан, Эзэн бороо үршөөбэ. Урдынхидаал адли хабаршые на-маршые хура бороо асаржал байха. ²⁴ Таряа сохидог газарта орооһон обоо элбэг болохо, уһан үзэмэй торхо һабанууд шэнэ ургасын үзэмэй дараһан архяар билтарха. ²⁵ Минии эльгээһэн сэрэг – таршаа шумуулай, үтэ хорхойн болон төөлүүрэй эдижэ дууһаһан зоболонто жэлнүүдэй түлөө ашаар харюулхаб. ²⁶ Таанар эдихэ юумээр элбэг, гэдэһэ садхалан боложо, гайхамшаг ашата үйлэ бүтээһэн Эзэнэй, танай Бурханай соло дуудан магтахат. Энээнһээ хойшо Минии арад эшэгүүритэ доромжодо орохогүй. ²⁷ Иигэжэ таанад Намае Израилиин дунда байхыем харахат, таанадай гансахан Бурхан, Эзэн мүн гэжэ ойлгохот.

Би Өөрын Һүлдөөрөө хүн бүхэниие нэбтэрүүлхэб

²⁸ Би Өөрын Һүлдөөрөө хүн бүхэниие нэбтэрүүлхэб. Таанадай хүбүүд басагад зүн бэлиг мэдэдэг болохо, үбгэд хүгшэдтнай зүүдэ зүүдэлхэ, залуушуултнай үзэгдэл үзэжэ захалха. ²⁹ Тэдэ үдэрнүүдтэ Би богоол шэбэгшые Һүлдөөрөө нэбтэрүүлхэб. ³⁰ Би тэнгэри болон газарта гайхамшагта тэмдэгүүдые – шуһа, гал дүлэ, бөөн хара утаа үзүүлхэб. ³¹ Эзэнэй агууехэ алдарта үдэрэй ерэхын урда тээ наран балартаха, һара шуһан улаан болохо. ³² Эзэнэй нэрэ дуудаһан хүн бүхэн абарагдаха. Ушарынь хадаа Сион хада дээрэ, Иерусалим хотодо абаралга бууха гэжэ Эзэн хэлэнэ. Абарагдагшадай дунда Эзэнэй дуудаһан бусадшые зон байха.

Ёшапаадай хүндыдэ болохо агууехэ зарга шүүбэри

3 ¹ «Харагты, Иуда ба Иерусалимай хуби нэргээхэ тэрэ үедэ, тэдэ үдэрнүүдтэ ² Би бүхы үндэһэтэниие суглуулан, Ёшапаадай хүндыдэ асархаб. Тиигээд Би Өөрын угай түлөө, Минии арадые ондоо угсаатанай дунда тараан үлдэжэ, Минии газар хубааһанайнь түлөө заргалан, тэдэ арадуудай хэрэг шүүхэб. ³ Минии арад тухай тэдэ жээрэб хаяжа байгаа: хүбүүдые янхан эхэнэрнүүдэй түлөө үгэдэг, басагадые үзэмэй дараһан архи уухын түлөө худалдадаг байгаа. ⁴ Тиир, Сидоон ба Пилиштын тойрог Минии хубида юун бэ даа! Таанад үһөө абаха гэжэ байна гүт? Тэрэ үһөөтнай һөөргэнь тархи дээрэтнай буулгахаб. ⁵ Таанад Минии алта мүнгые абаат. Таанад Минии үнэтэ эрдэниие өөрын

һүмэнүүдтэ оруулаат. ⁶Таанад Иудын ба Иерусалимай хүбүүдые газар нютагһаань зайлуулхын тулада грек угсаатанда худалдаат. ⁷Харахат, танай худалдаһан газарһаа тэдэниие бодхоожо, таанадай толгой дээрэ харюуень бусааха гэжэ байнаб. ⁸Би таанадай хүбүүд басагадые Иудын арадта худалдахаб, тэдэ дам саашань холын сэбаа угсаатанда худалдаха». Эзэн энэниие айладхаа.

⁹Арад үндэһэтэнэй дунда энэниие тунхагла, дайнда бэлдэ. Эрэлхэг хүсэтэй дорюун эрэшүүлые бодхоогты. Бүхы сэрэгшэд тулалдахын түлөө суглараг. ¹⁰Анзаһануудаа һэлмэ, хадуурнуудаа жада болгон дабтагты. Ахир дорой хүн «Би хүсэтэйб», – гэжэ хэлэг! ¹¹Тойронхи бүхы арад угсаатан яаран ерэжэ, тэндэ сугларагты. Эзэн, Та хүсэтэнөө буулгагты. ¹²«Ёшапаадай хүндыдэ арад угсаатаниие ерүүлэгты. Хамаг угсаатаниие шүүхын тулада Би тэндэ һуухаб. ¹³Хадуурнуудаа гаргагты, таряан эдеэшээ. Үзэмэй архиин шахуурганууд дүүрэнхэй, ерээд гэшхэгты. Тэдэнэй муу ябадалынь олиггүй ехэ ушарһаа торхонууд саглажа байна». ¹⁴Шиидхэлэй хүндыдэ зон бөөгнэржэ байна. Ушарынь хадаа Эзэн шиидхэлэй хүндыдэ ойрохон байна. ¹⁵Нара наран харанхыдажа, ододой гэрэл бүхэхэ. ¹⁶Эзэн Сионһоо нээрэн, Иерусалимһаа дуугаа шангадхаха. Газар тэнгэри шэшэрхэ. Гэбэшье Эзэн арад түмэнэйгөө хорохо газар, Израилиин хүбүүдэй бата тулга болохо. ¹⁷«Тиихэдэ таанад Намайе Өөрын нангин уулада оршодог таанадай Бурхан, Эзэн мүн гэжэ мэдэхэ болохот. Иерусалим арюун боложо, хойто үедэ хари хүнүүд тэрэниие дайран үнгэрхэээ болихо.

Ерээдүйн һур жабхалан болон Израилиин мандалга

¹⁸Тэрэ үдэр хада уулаһаа үзэмэй дараһан архи дуһалжа, гүбээнүүдһээ һүн урдаха, Иудын бүхы горхонууд уһаар дүүрэхэ. Эзэнэй үргөөһөө булаг орьёлон, Шиттиимэй хүндые уһалхал. ¹⁹Иудын хүбүүдые харшалан, орон нютагтань гэмгүй зоной шуһа урадхуулһанай түлөө Египет һүнэнһэн газар, Эдоом хооһон дайда болохо. ²⁰Харин Иуда эгүүридэ мүнхэ байха, Иерусалимда бүхы үедэ хүн амидаран нютаглаха. ²¹Би харюугаа абаагүй шуһанайнь харюу тэдээнһээ нэхэхэб». Ушарынь хадаа Эзэн Сиондо оршодог болохо.

АМООС ЛҮНДЭНШЫН НОМ

Үгэ хүүрнүүдэйн тусгаар ном бүридүүлхэн түрүүшын лүндэншэ болбол Амоос мүн. Бурханай зарлиг тунхаглажа байха үедэнь еврей арад хоёр гүрэн болон хубааранхай байгаа. Урда зүгтэ Иудын хан түрэ, ниислэл хотонь Иерусалим һэн. Хойто зүгтэ Израилиин хан түрэ, ниислэл хотонь Самари, шажан мургэлэй түб хотонь Бэтээл бэлэй.

Амоос өөрөө Иудын хан түрын Бэйт-Лэхээм хотын хажуудахи Тэ-кооһа нютагай малшан байгаа. Манай ээрын урдаху VIII зуун жэлдэ тэрэ амидараа. Израильшуудһаа Бурханай юу хүлээжэ байгаашые тунхаглахын тула Бурхан тэрээниие хойто хан түрэ руу эльгээнэ. Олон бурхадта хүгэдэн мургэлгэ, үнэн шударга болон нигүүлэхсы байдал сахихаһаа арсалга гэхэ мэтэ олон нүгэл арад зон үйлэдөө.

Оршон тойрон һуугаа арадуудые гэмнэлгээр ном эхилнэ, удаань Израиль тушаа хөөрэнэ (1-2-дохи бүлэгүүд); энэнэй удаа Израилиин арад түмэнэй нүгэл хэһэн тушаа тодорхой хөөрөөн ба Бурханай шүүбэрилхэ үдэрэй мандаха тухай зүгнэлгэ (3-6-дахи бүлэгүүд); Израилиин саашанхи хуби заяа харуулхын тула Бурханай Амоосто үзүүлхэн үзэгдэлнүүд (7-9-дэхи бүлэгүүд). Эзэнэй юу айладаһые мэдэхээ һанадаггүй, гансал өөрынгөө засаг түлөөлгы дээгүүр тоолодог санаартан Амациягай ба Еробоһаам хаанай хандаса 7-дохи бүлэгтэ тусхай һуури эзэлнэ.

Эсэсэй эсэстэ Израилиин арад түмэн Амоосой һэргылэлтэнүүдые хараадаа абанагүй. Үрэ дунгынь гэбэл, манай ээрын урдаху 722 ондо Ассириин хаан орон Самари хотые эзэмдэн абана, олон тоото израильшуудые элдэб гүрэнүүдээр сасан тараана.

1 ¹ Тэкооһада хони үүсхэбэрилэгшэ Амоосой үгэнүүд гэбэл, энэ. Газарай хүдэлхын хоёр жэлэй урда тээ, Уззиягай Иудын хаан,

Ехоһаашай хүбүүн Еробоһаамай Израилиин хаан байха үе сагта Эзэн тэрээндэ Израиль тушаа үзэгдэл харуулһан юм. ² Амоос иигэжэ хэлээ:

Сион хадаһаа Эзэн
арсаландал архирха,
Иерусалимһаа хоолойнь
ханхинан нижаганаха.
Хонидой бэлшээринүүд
хуурай болон гашуудаха,
Кармээл хадын орой
шарлан-харлан хатаха.

Эзэн Дамааскые шүүбэрилэн хэһээнэ

- 3 Эзэн иигэжэ айладхаа:
Дамааскын улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Хурса түмэрөөр Галаадые
хуха жэжэлэн татаһандань,
4 Хазаһээлэй ордон руу гал эльгэхэб,
Бэн-Һадаадай хэрэмүүд галда дүрэхэ!
5 Дамааск хотын хаалга эбдэхэб,
Аавэн нюруугай уладые хюдахаб,
Бэт-Ээдэнэй удамаршые халгаахаб!
Араамай арад зон баряанда
сүлэгдэн Киир руу туугдаха.

Эзэн пилиштүүдые шүүбэрилэн хэһээнэ

- 6 Эзэн иигэжэ айладхаа:
Гаазай улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Бүгэдэ улад зониием
баряанда туужа абаашаад,
Эдоомдо богоолшолгодо дамжуулһандань
7 Гаазай хана руу гал эльгэхэб,
хэрэмүүдынь галда дүрэхэ!
8 Ашдоод, Ашхэлооной удамаршадые
усадхан үгы хэхэб,
Экроон руу гараа далайжа,

даран-сохин халгаахаб,
Пилиштын үлөөшэ зон хосорхо! –
гэжэ Эзэн Бурхан соносхоо.

Эзэн Тицрые шүүбэрилэн хэһээнэ

- 9 Эзэн иигэжэ айладхаа:
Тиирэй улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Аха дүүнэрэй хэлсээ мартаад,
баряанда байгша бүгэдэ зониие
Эдоомдо богоолшолгодо дамжуулһандань
- 10 Тиирэй хана руу гал эльгэхэб,
хэрэмүүдынь галда дүрэхэ!

Эзэн Эдоомые шүүбэрилэн хэһээнэ

- 11 Эзэн иигэжэ айладхаа:
Эдоомой улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Һэлмэ гартаа далайнхай,
аха дүүгээ намнаһанайнь,
түрэл гэжэ хайрлаагүйнь,
хододоо уур сухалтай
хэрзэги ааша гаргажа,
хилэнсэглэн байһанайнь түлөө
- 12 Тэмаан руу гал эльгэхэб,
Боцраагай хэрэмүүд галда дүрэхэ!

Эзэн Аммооной уладые шүүбэрилэн хэһээнэ

- 13 Эзэн иигэжэ айладхаа:
Аммоон улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Хилэээ үргэдхэхын тула
хээлитэй эхэнэрнүүдэй гэдэһые
Галаадта сүйжэ байһандань
- 14 Раббаагай ханада гал табихаб!
Байлдаата үдэр хашхараан дундуур,
шуургата үдэр һалхин дундуур
хэрэмүүдынь галда дүрэхэ!
- 15 Хааниинь сүлэлгэдэ туугдаха.

Түшэмэл ноёдыншые тэрээнтэй хамта
туугдан баряанда ошохо!

Эзэн Мохаабые шүүбэрилэн хэһээнэ

- 2** ¹ Эзэн иигэжэ айладхаа:
Мохаабай улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Эдоомой хаанай яһа шатаажа,
избёосхо болгоһондонь,
² Мохааб руу гал эльгэхэб,
Кэриһоодой хэрэмүүд галда дүрэхэ!
Байлдаанай шаг шууяан дунда,
бүрээгэй дуутай хамта Мохааб хосорхо!
³ Энэ орон нютагай удамаршые хюдахаб,
тэрээнтэй хамта бүхы түшэмэлынь усадхахаб!

Эзэн Иудын уладые шүүбэрилэн хэһээнэ

- ⁴ Эзэн иигэжэ айладхаа:
Иудын улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб.
Һургаалыем буруушаажа,
хуули ёһонуудыем сахяагүйнь түлөө,
эсэгэнэрэйнь дагадаг онгонуудай
замһаань тэдэниие хадууруулһанай түлөө
⁵ Иуда руу гал эльгэхэб,
Иерусалимай хэрэмүүд галда дүрэхэ!

Эзэн Израилиие шүүбэрилэн хэһээнэ

- ⁶ Эзэн иигэжэ айладхаа:
Израилиин улад зон гэмээ нэмээһээр.
Шиидхэһэнээ Би болюулхагүйб!
Гэмгүй хүниие мүнгөөр, үгырһэн нэгэниие нэгэ паар
шаахайгаар
худалдажа байгаал!
⁷ Үгытэй хоһон зоние газарай хумхаа тоһон руу шэдэнэ,
туһагүй ядуу зоние харгы замһаань хадууруулна.
Нангин нэрьем бузарлан,
эсэгэ хүбүүн хоёр нэгэ залуу эхэнэртэй унтана.
⁸ Үри шэриинь түлөө бариса боложо абтаһан

- хубсаһан дээрэ үргэлэй шэрээгэй дэргэдэ хэбтэжэ,
 бурхадайнгаа гэртэ тэдэ торгуулагдаһан нэгэнэй үзэмэй
 дараһан архи уужа байнал!
- 9 Харин Би тэдэнэй түлөө эмоор угсаатаниие усадхаа бэлэйб.
 Хуша модон мэтэ тэдэнэр үндэршье хаань,
 сарса модон мэтэ хүсэтэй байгаашье хаань,
 Би тэдэниие оройһоонь эхилээд, үндэһэн хүрэтэрынь усадхааб.
- 10 Египедэй орон нютагһаа таанадые Би гаргаа бэлэйб,
 дүшэн жэлэй туршада сүл губьяр хүтэлэн ябааб.
 Эмоор зоной газар уһые таанадай эзэмшэлгэдэ дамжуулхын
 тула.
- 11 Таанарай зарим хүбүүдые лүндэншэд,
 зарим залуушуулыетнай өөрыгөө Эзэндэ зорюуланхай болгооб.
 Тиимэ бэшэ аал, израильшууд?!
 Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!
- 12 Харин таанар өөрыгөө Эзэндэ зорюуланхай зондо үзэмэй
 дараһан архи уулгажа,
 «Лүндэн бү табигты» гэжэ
 лүндэншэдтэ захиран, амыень таглан байгаат.
- 13 Хараарайт, таряанай боолтоор дүүрэн
 ашаатай тэргэ мэтэ болгон,
 таанарые дарахаб, хүдэлжэ шадахаяа болихот.
- 14 Эгээл хурдан хүнэй хурдань мөхөжэ,
 эгээл хүсэтэй хүнэй хүсэнь буураха,
 эрэлхэг зоригтойшье амиа абаржа шадахагүй.
- 15 Һурша ном татаха хүншье
 байрадаа тогтожо шадахагүй,
 хүл хурданшье тэрьедэжэ үрдихэгүй,
 моритой хүншье амиа абаржа шадахагүйл.
- 16 Сэрэгшэдэй дундаһаа эгээл зоригтойньшье
 тэрэ үдэр нюсэгэн тэрьедэхэ юм.
 Энэ болбол Би, Эзэн, айладхана мүн!

Израилиие шэлэн абаа, мүн хэһээхэ

3 ¹ Израилиин улад зон, таанар тухай, Египедһээ гаргаһан бүхы
 обогууд тухай, Эзэнэй айладхал дуулагты!

² Дэлхэйн обогуудһаа гансал таанадые мэдэржэ байгааб.
 Тиимэһээ бүхы гэмэйтнай түлөө таанадыеел шийдхэн асуухаб.

Лүндэншэн Эзэнэй тэрээндэ нээһэн юумые айладхадаг

- 3 Хоёр хүн уулзахаяа болзолдоогүй байжа хамта алхална юм аал?!
- 4 Ямаршые олзогүй байһан аад, арсалан ой соо архирдаг юм гү?! Ямаршые юумэ баряагүй аад, залуу арсалан нүхэн сооһоо архирха аал?!
- 5 Урьха соо ямаршые хоолой байхагүйдэ шубуун газарта байгаа урьха руу унан орохо юм аал?!
Юунэйшые тэндэ ороогүй байтар урьха газарһаа үргэгдэхэ юм аал?!
- 6 Хото соо бүрээ үлээхэдэ, зон шэшэрэлдэхэгүй юм гү?!
Хото соо гай тодхор тохёолдобол, тэрэниие Эзэн хэһэн бэшэ юм гү?!

⁷ Үнэн дээрээ Эзэн Бурхан зарасанартаа, лүндэншэдтээ, нюусаяа нээгээгүйдээ юушые хэдэггүй.

- 8 Арсаланай архирхада хэн айхагүйб?!
Эзэн Бурханай айладхахада хэн лүндэн табингүй байхаб?!

Эзэн шүүбэрилэн хэлһэнэ

- 9 Ашдоодой болон Египедэй хэрэмүүд соо тунхаглыта!
«Самариин хаданууд дээрэ сугларогты!
Тэрээн соо боложо байгаа угаа
ехэ худхалаяа үймөө, дарлалтые харыт!» – гэжэ хэлыта!

- 10 Үнэн зүбөөр яжа ажаһуухые тэдэ мэдэдэггүй,
хэрэмүүд соогоо гансал хүсэрхэл,
дээрмэшэлгээр баялиг суглуулаа! –
гэжэ Эзэн айладхана.

- 11 Тиимэхээ Эзэн Бурхан иигэжэ айладхана:
«Дайсан бүхы орон нютагые бүһэлхэ,
хүсэ шадалыетнай бууруулха,
хэрэм хотонуудтнай дээрмэшэлэгдэхэ!»

¹² Эзэн иигэжэ айладана:

Хонишон арсалангай аманһаа хоёр хүл ба шэхэнэй таһархайе бу-
ляан абадаг мэтэ Самарида оршогшо израильшуудһаа гансал ороной
булан ба диванай торгон үлэхэл!

- 13 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан иигэжэ тунхаглажа байна:
Шагнагты, Яковай гэрые һэргылэгты!
14 Юуб гэбэл, Израилие гэм зэмынь түлөө шийдхэхэ үдэртөө
Би мүн лэ Бэт-Ээлэй үргэлэй шэрээнүүдыешье шийдхэхэб,
үргэлэй шэрээгэй эбэрнүүд таһа татагдажа, газарта унахал!
15 Үбэлэй, зунайшые ордонгуудые сохин һандаахаб,
заанай яһаар баригдаһан ордонгуудые, мантан томо
ордонгуудые үгы хэхэб!
Энэ болбол Би, Эзэн, айлдхана мүн!

4¹ Самариин эхэнэрнүүд, таанад тобир тарган үнээнүүд мэтэт!
Таанар ядуу зоние дарлажа,
үгытэйшүүлые харшалан даран байнат!
Үбгэдтөө «Үзэмэй дараһан архи асар! Уухамнай!» гэжэ хэлэнэт.

- 2 Эзэн Бурхан арюун сэбэр нэрээрээ тангариглаа:
Үзөөрэйгты, ээлжээнтнай ерэхэ даа,
таанарые дэгээгээр, үхи хүүгэдыетнай хахуулар
татан шэрэн абаашаха!
3 Таанар хэрэм ханын сүмэрхэйгөөр гаргуулжа,
нэгэ нэгээр шэрэгдэн, һармоон руу хаягдаха болонот!
Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглаа мүн!

*Нүгэл үйлэдэгшэд тахил тахижал байг –
эдэ тахилнуудынь Эзэндэ таалагдахагүй*

- 4 Бэт-Ээл руу ерэжэ, гэм хэгты!
Гилгаалда гэм зэмээ олошоруулагты!
Үглөө бүри үргэлнүүдээ асаржа,
гурбан үдэрэй нэгэ удаа арбанай нэгэ хубие үргэн байгыт!
- 5 Эһһэн талхаар талархалай үргэл үргэгты,
һайн дуранай үргэлнүүд тухайгаа шангаар хашхаран тунхаглыт.
Израилиин улад зон, таанад энээндэ дуратай бэшэ аалта?!
гэжэ Эзэн Бурхан айладхажа байна. –
- 6 Энээнэй түлөө Би танай хотонуудаар үлэхсэлэн хоһон байдал
тохёолдуулааб,
хүдөө нютагуудартнай шэмхэшые таряан үлөөгүй.
Теэд таанар Нам руу эрьсээгүйт!
Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

⁷Үшөө гэбэл, ургаса хуряаха үе саг болотор гурбан харын үлөөд байхада Би таанарһаа бороо татаад байгаа. Нэгэ хото руу бороо ябуулжа, нүгөө хото руунь бороо ябуулангүй байгаа. Нэгэ газарта бороо орожо байхада, нүгөө газарта бороо оронгүй, хатаа бэлэй. ⁸Хоёр-гурбан хотонуудай улад зон уһа бэдэрэн, хүршэ хото руу ябаад үзөө, теэд тэндэшье уһан элбэг байгаагүй. Теэд таанар Нам руу эрьеэгүйт. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

⁹Би таанарай ургасые хуурай халхи, үбшэ хабшаар нэрбүүлээб. Сэсэрлигүүдыетнай, уһан үзэмэй сэсэрлигүүдые, чидүүн болон оливын мододыетнай хорхой эдижэ байгаа. Теэд таанар Нам руу эрьеэгүйт! Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

¹⁰Египедтэ үйлэдэһэндэл адляар Би таанад руу гай гамшиг эльгээгээб. Залуу зонийетнай Би хэлмээр сабшан усадхааб. Дайсад мори-дыетнай абаашаа. Үхэһэн сэрэгшэдэйтнай һэенүүдһээ үмхэй муухай үнэр танар хотон хүрэнүүдээртнай таража, таанад тэрээгээр амилан байгаат. Теэд таанар Нам руу эрьеэгүйт. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

¹¹Содом болон Гоморрые хандаргаһандаа адляар Би таанад руу тон тиимэ хандарал эльгээгээб. Таанар гал дүлэнһөө шүүрэн абагданхай сусал мэтэ байгаат. Теэд таанар Нам руу эрьеэгүйт. Энэ болбол Би, Эзэн, тунхаглана мүн!

¹²Тиимэһээ, Израиль, Би шамда нэгэ юумэ эдюулхэб даа! Тиимэһээ Минии шамда иимээр хандаха байһанда, Израиль, бэлдэн бай, өөрын Бурханиее угтаарай!

Бурханай һүр жабхалан

¹³ Хараарайгты, хада уулые бии болгожо, халхи бүтээдэг,
Өөрын бодол түсэбые зондо мэдүүлдэг,
үүрэй туяае харанхы болгожо,
дэлхэйн үндэр газарнуудые гэшхэн ябадаг
Нэгэн гэбэл, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн мүн!

Эзэн Израиль тушаа гашуудана

5 ¹Эдэ үгэнүүдые шагныта! Израильшууд, хүдөөлүүлгын дуу таанад дээрэ дуулан байнаб.

² Израилиин охин унагаагдаа,
өөдөө бодожо бэшэ шадахагүй.

Газар дэбисхэр дээрээ тэрэ шэдүүлээ,
хэншье тэрэниие бодхоохогүй!

- 3 Эзэн Бурхан иигэжэ айладана:
Израилиин ямар нэгэн хото
мянган сэрэгшые байлдаанда табибал,
тэрэнэй оройдоол зууниинь һөөргөө бусаха;
зуун сэрэгшые байлдаанда табья хаань,
арбаниинь лэ амиды бусаха!

Эзэндэ эрьегты – тиигэбэл, амиды мэндэ үлэхэт!

- 4 Эзэн израильшуудта иигэжэ айладана:
Нам руу эрьебэл, амиды мэндэ үлэхэт!
5 Бэт-Ээл руу бү эрьегты!
Гилгаал ошохо хэрэггүй.
Бэһээр-Шээбэ руу бү ошогты!
Гилгаалай улад зон баряанда туугдаха,
Бэт-Ээлдэ гай тодхор тохёолдохо!

- 6 Эзэндэ эрьегты,
тиигэбэл, амиды мэндэ үлэхэт!
Үгы хаатнай, Тэрэ гал дүлэн мэтэ
Иосифой гэр бүлэдэ добтолхо,
иигэжэ Бэт-Ээл шатажа халаха,
хэншье тэрэ галые унтараажа шадахагүй!

- 7 Зүб хуулиие шаралза үбһэн болгогшо,
үнэн шударгые газардуулагша таанар!

Тэрэнэй нэрэ алдар Эзэн мүн!

- 8 Зургаан мүшэд, Орионие байгуулагша,
бүдэг гэрэлые үглөөнэй туяа,
үдэрые харанхы хүни болгогшо,
далайн уһанда захиран дуудажа,
бүхы дэлхэйгээр тараан урдахуулагша гэбэл, Эзэн мүн!
9 Шэрүүн зоригтойдоо Тэрэ үхэл эльгэдэг,
иигэжэ хана хэрэм дотор үхэл шурган ородог.

*Муу юумэ бэшэ, хайе үйлэдэгты,
тиигэбэл, амиды мэндэ үлэхэт*

- 10 Шүүхын газарта гэмнэгшые тэдэ үзэн ядадаг,
үнэн зүб тунхаглаашадые тоодоггүй.
- 11 Угытэй ядуу зониие татабаряар зобоожо хооһоруулнат,
таряаень алба татабари гэжэ абанат.
- Энээнэй түлөө таанартай юун тохёолдохоб гэбэл:
шулуу сабшан гэр барихат,
гэбэшые тэндэ ажаһуухагүйт.
Уһан үзэмэй сэсэрлиг һуулгахат,
харин үзэмэй дараһан архи уухагүйт!
- 12 Гэмтэ хэрэг хэды олоор хэһыетнай,
нүгэл шэбэлэйтнай угаа хүндые мэдэнэм.
Зэмэгүй хүниие харшалнат, эдилгэ абанат,
ядуу зониие буруу шүүбэрилнэт.
- 13 Тиимэһээл үнгэрхэдөө сэсэн мэргэнэйшые тээлмэрдэн,
дуугаржа шадахаһа болоймоор саг ерэхэнь!
Хатуу саг эрьехэнь!
- 14 Муу юумэ бэшэ, хайе үйлэдэгты,
тиигэбэл, амиды мэндэ үлэхэт.
Тиигэбэлтнай, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан
таанадай хэлээшээр, таанадтай хамта байхал!
- 15 Муу муухайе зайлуулагты, һайнда дурлагты,
зарга шүүхэдэ зүб шударга ёһо гурим бата һуурижуулагты!
Тиигэбэлтнай, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан
Иосифой үри таһардаһанай үлдөөсые
хайрлан үлөөжэ магад.
- 16 Тиимэһээ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан иигэжэ айладана:
Бүхы талмайнуудаар хүдөөлүүлгын гашуудал,
бүхы гудамжануудаар «гай тодхор тудалдаа!» гэхэн ёолоонууд
дуулдаха.
Гашуудалай ёһололдо ажалшадые,
хүдөөлгэндэ уйлагша эхэнэрнүүдые дуудаха!

- 17 Таанарай дундуур Минии үнгэрэн гарахада,
уһан үзэмэй сэсэрлигүүдтэ уйлаан-бархираан эхилхэ.

Эзэнэй үдэр – туяа гэрэл бэшэ, харанхы бшуу

- 18 Эзэниие бараалхаха үдэр тухай ханаашархагшад азагүй!
Таанарта юундэ Эзэнэй үдэр хэрэгтэйб?
Тэрэ туяа гэрэл бэшэ, харанхы бшуу.

- 19 Хүнэй арсаланһаа зугадан гүйжэ байхада
урдаһаань баабгай дайралдаһандал,
гэр руу гүйжэ ороод, ханада гараараа хүрэхэдэнь,
могой тэрэниие хадхаһандал,

- 20 Эзэнэй үдэр тон тиимэ, тэрэ гэрэл туяа бэшэ,
харанхы, шэб харанхы мүн!

Нүгэл үйлэдэгшэдэй Бурханда мүргэлгэ Эзэндэ жэрхэдэһэтэй

- 21 Танай найндэрнүүдые үзэн яданаб, жэрхэнэб,
баярайтнай үргэлэй утаа үнэрдэхөө хананагүйб!

- 22 Түгэс шатаалта үргэлнүүдые Намда үргэнэт,
теэд Би таанарай үргэл тоохогүйб.

Эрхим малаа үүсэлнэт,

теэд Би энээниие харахаашье хананагүйб.

- 23 Дуу дуулаһан өөрын шууяанһаа Намайе зайсуулыт,
морин хуурайтнай абьяа шагнахаа хананагүйб.

- 24 Энээнэй орондо зүб хуули үргэн мүрэн мэтэ дэлгэрэг лэ,
шэргэдэггүй урасхалдал үнэн шударга урдаг лэ!

²⁵ «Израилиин арад зон, таанар дүшэн жэлэй туршада сүл губьяр
нүүжэ ябахандаа, амитадые гаргаад, Намда үргэл үргэдэг байгаа аалта?!

²⁶ Саккуут хаанай болон Кайбаан одон-бурханай дүрсэнүүдые өөөдтөө
дархалан абажа ябаат. ²⁷ Тиимэһээ Би таанадые Дамааскһаа сааша ба-
рянда туун абаашаха!» – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан айладана.

*Бардам зантай, хашалгүй амархан һуугааша Израильда гай
тодхор тохёолдохо*

- 6** ¹ Арадай удамаршад, бүхы Израилиин түшэг тулгуубари таанадта,
Сион уула дээрэ хашалгүй байгаашадта,
Самариин гүбээ дээр амархан һуугаашадта гай тодхор
тохёолдохо!

- 2 Калнээ ошоод харыта,
агууехэ Хамаат руушые ошыт,
Пилиштын Гаат руушые ябаарайт, –
эдэ хан түрэнүүдхээ таанад хүсэтэй аалта?!
- 3 Гай гасалангай үдэр холодуулан,
болзорынъ хойшо татан байха ханаатайт.
Теед гансал хүсэрхэл мандахые ойртуулнат.
- 4 Заанай яһаар бүтээгдэһэн шэрээнүүд дээр
хэбтэн һагад һуужа,
зөөлэн үнжэгэн мяхатай хурьга,
тарган, тобир тугал зооглон байнат.
- 5 Морин хуурай дууряан доро,
Давидһаа муу бэшэ хүгжэмшэд аялга дуу дуулана.
- 6 Иосифой уг удамай халажа байгаа тухай
түр зуурханшые ханаа зобонгүй,
тахилай аягаһаа үзэмэй дараһан архи уужа,
эрхим гүгэл түрхинхэй һуунат.
- 7 Тиимэхээ таанад эгээл түрүүн туугдахат.
Тэндэ хэбтэжэ байха арга таанадта олдохогүй!

⁸Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан Өөрөөрөө тангариглажа, иигэжэ айладана:

Яковай бардам зан Намда жэгшүүритэй,
бүхэлэлтэнүүдыень үзэн яданаб.
Хотые бүхы ажаһуугшадтайнь хамта
дайсадай гарта дамжуулхаб!

⁹Ямар нэгэн гэртэ арбаханшые зон үлөө һаа, тэдэшые хосорхо. ¹⁰Түрэлэй хэн нэгэн һаһа барагшые хүдөөлүүлхээе, шарилынъ занданшуулхаа ерэхэ. Нүгшэһэн бэе гэрһээ гаргажа байхадаа Тэрэ иигэжэ асууха: «Үшөө хэн байнаб?» Тэрэнь харюусаха: «Хэншыегүй». Тиихэдэнь тэрэ иигэжэ хэлэхэ: «Аальяр! Эзэниие дурдаагүй һаа, дээрэ».

- 11 Удахагүй Эзэн ордонгуудта һандарал болохые,
гэрнүүдтэ һандархай болохые захирха.
- 12 Хабсагайгаар морин соёрхо гү?!
Далайн уһа сар хүллэн хахалдаг юм гү?!

Тэрээн мэтэ таанад зүб хуулиие хорон,
зүб шударгые шаралза болгонот.

¹³ Ло-Дэбаарта баясан бахархаж, «Карнаахим өөһэдөө эзэлэн абажа шадаабди!» гэлдэнэт. ¹⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан иигэжэ айлладана: «Израильшууд, таанадые Лэбоо-Хамаатһаа Арабаагай нюруу хүрэтэр хашан үлдэхэ арадые удахагүй таанад руу ябуулхам!»

Таршаа шумуул, гал бороо болон хүнгэн сагаан түмэртэй гурбан үзэгдэл

7 ¹ Эзэн Бурхан намда иимэ үзэгдэл үзүүлбэ: үбһэ сабшалгын удаа, хожом тариһан ургасын эдешэхэдэ таршаа шумуулые Тэрэ бии болгоно хэбэртэй. ² Таршаа шумуул дэлхэйн бүхы ургамал эдижэ һалгаахадань, би иигэжэ зальбарааб: «Эзэн Бурхан, үршөөгыт! Яковай үри һадаһан амиды мэндэ үлэхэ гээшэ гү? Тэдэ угаа үсөөн шуу». ³ Эзэн шиидхэбэрэе хубилгажа, «Иимэ юумэн болохогүй!» – гэжэ айладхаа.

⁴ Эзэн Бурхан намда иимэ юумэ үзүүлэ: Тэрэ гал бороо дуудана хэбэртэй. Тэнгис далай дүрэлзэбэ, хубинь шатажа дууһаба. ⁵ Би иигэжэ зальбарбаб: «Эзэн Бурхан, иимэ юумэ бү хыт. Яковай үри һадаһан амиды мэндэ үлэхэ юм аал?!» ⁶ Эзэн шиидхэбэрэе хубилгаба. «Энэшье болохогүй» – гэжэ Эзэн Бурхан айладаа бэлэй.

⁷ Тэрэ намда иимэ үзэгдэл үзүүлбэ: Эзэн Өөрөө хүнгэн сагаан түмэр ханын дэргэдэ байна, гартань хүнгэн сагаан түмэр. ⁸ Эзэн намһаа: – Юу хаража байнаш, Амоос? – гэжэ асууба.
– Хүнгэн сагаан түмэр, – гэбэб.
– Өөрын арад түмэн Израилие удахагүй хүнгэн сагаан түмэр мэтэ болгохоб! Би тэдэниие дахин хүлисэхэеэ болёоб.

⁹ Исаагай нангин зүйлнүүд үгырэн-хоһорон байха, Израилин нангин юумэнүүд һандарал болохо. Еробоһаамай бүлын урдаһаа һэлмээ һугалан далайхаб! – гэбэ.

Амоос болон Бэт-Ээлэй санаартан Амация

¹⁰ Бэт-Ээлэй санаартан Амация Израилин хаан Еробоһаамда иигэжэ дамжуулба:

– Израильшуудай дунда буһалгаа шини урдаһаа хэхэеэ Амоос бэлдэжэ байна. Орон нютаг тэрэнэй үгэ хүүр шагнаха дурагүй болонхой.

¹¹ «Еробоһаам һэлмээр сабшагдаха, Израиль хариин газар руу барянда ошохо», – гэжэ Амоос хэлэжэ байна.

¹² Амацияа Амоосдо:

– Зүгнэгшэ, энэ дары Иуда руу яба! Тэндэ зүгнэжэ, хоолоо оложо бай! ¹³ Бэт-Ээлдэ лүндэн бэшэ бү таби! Энэ болбол хаанай нангин газар, улас түрын нангин үргөө, – гэбэ.

¹⁴ Амоос Амацияада:

– Лүндэншэ бэшэб, лүндэшын угайшые бэшэб. Мал харууһалжа, шикмаа модо ургуулжа байдаг хүмби. ¹⁵ Теэд Эзэн намайе хонидхоомни таһалжа, «арад түмэн Израильдам лүндэн таби» гэжэ захираа. ¹⁶ Мүнөө ши Эзэнэй айладхал шагна! «Израильда лүндэн бү таби, Исаагай гэр бүлэдэ бү тунхагла» гэнэш.

¹⁷ Тиимэһээ Эзэн иимэ айладал дуулгана:
«Һамганшни янхан эхэнэр болохо,
үхи хүүгэдшни һэлмээр усадхагдаха,
газар хэмжөгшэ газарыеш бусадта хубаан тарааха,
өөрөө ши нангин бэшэ газарта хосорхош.
Израиль барянда хариин дайда руу туугдаха!»

Эдеэшэһэн жэмэстэй араг үзэгдэл соо харагдаба

8 ¹ Эзэн Бурхан намда иимэ үзэгдэл үзүүлбэ: эдеэшэһэн жэмэс араг соо байна хэбэртэй. ² Тэрэ:

– Юу харанаш, Амоос? – гэжэ асууба.

– Эдеэшэһэн жэмэс араг соо байна, – гэжэ харюусабаб.

– Минии арад түмэн Израилиин хэхээлтэ амасаха сагынь тулаа!

Би бэшэ тэдэниие хүлисэхэгүйб, – гэжэ Эзэн намда айладаа бэлэй.

³ Тиигэбэл, ордоной хүхюу дуунууд сурхирса уйлаха абьян боложо хубилха. Хэды олон үхэхэн бэе хаа-хаанагүй хаяатай! Ааляарыт!

Гай тодхор амасаха,

Эзэнэй үгэнүүдые дэмы бэдэрхэ үдэрнүүд ерэнэ

⁴ Ядуу зоние харшалаашад, үгытэйшүүлые усадхаагшад, шагнагты!

⁵ Таанад иигэжэ хэлэнэт:

Һарын шэнэ хэзээ үнгэрхэ гээшэб? Хилээмэ худалдаха байгаалди.

Амаралтын үдэр хэзээ дууһахаб? Таряа талха худалдаха байгаабди.

- Хэмжэдэг амһарта бага болгохобди, үнэ сэн дээшэнь бодхоохобди,
хэмжүүр шулуу хэлгээд, буруу хэмжэн мэхэлхэбди!
- 6 Ядуу хоохон хүниие мүнгөөр,
үгытэй хүниие хоёр паар шаахайгаар худалдан абахабди!
Мэхиинэшье худалдажа шадахалди!
- 7 Яковай омогорголоор Эзэн тангариглаа:
хэрэгүүдын хэтэ мүнхэдөө мартахагүйб!
- 8 Ихэдэнь газар яагаад доһолхогүйб даа?!
Бүхы зониинь гашуудан байхал!
Эрьһээ халиһан Нил мүрэн мэтэ газар дээшээ хэлбэлзээд,
Египедэй Нилдэл адли һөөргөө номгорхо.
- 9 Тиихэдэнь гэгээн сагаан үдэр нарые хиртүүлхэб,
үдэрэй тэгэн дунда харанхые газарта буулгахаб!
- 10 Һайндэрнүүдыетнай – гашуудал,
дуунуудыетнай хүдөөлүүлгын уйлаан болгохоб.
Таар таһардаһанда бүгэдые хубсалуулхаб,
хүн бүхэн толгойгоо хюһаха.
Ори ганса хүбүүн тухайгаа гашууданһантай адли ехэ гашуудал
болохо,
үдэр бүхэн гай гашуудалай үдэр болохо.
- 11 Удахагүй Би энэ орон нютаг руу үлэхсэлэн хооһые эльгэхэб.
Хоол эдихээ үлдөөд байһан бэшэ,
унда уухаяа ангаад байһан бэшэ,
Минии, Эзэнэй, айладхал жүрөөдэһэн байдал болохо! –
гэжэ Эзэн Бурхан айладана.
- 12 Тиихэдээ зон Эзэнэй үгэ бэдэрэн,
өмнө далайһаа өрнө далай руу,
умара зүгһөө дорно зүг руу ябаха,
түгэншэлхэ, теэд олохогүй.
- 13 Удаань залуу, һайхан хүбүүд, басагадшье
ехээр ангаһандаа хүсэгүй болон унаха.
- 14 Самариин нүгэлөөр тангариглагша хүн,
«Даан, бурханаартнай тангаригланаб», үгышье һаа,
«Бэһээр-Шээбэ руу ошоһон харгы замаар тангаригланаб» гэгшэд
бүдэрэн унаха, бэшэ бодохогүй.

Үргэлэй шэрээ дээрэ зогсоһон Эзэн Бурхан үзэгдэлдэ харагдаба

9¹ Эзэн Бурхание хараа хэм. Үргэлэй шэрээ дээрэ зогсоод, Тэрэ айладаа:

Богоһын доһолтор баханын дээрэһээ сохи!

Зоной толгой дээрэ Һүмэ унаг лэ!

Амиды үлэгшэдые хэлмээр усадхахаб,
хэншье Намһаа зугадан тэрьедэжэ шадахагүй,
хэншье амиды үлэхэгүй!

2 Үхэлэй орон руу хороошье хаань,
тэндэшье тэдэниие олохоб.

Огторгой руу дэгдээшье хаань,
тэндэшье мүн лэ хүрэхэб.

3 Кармээл уулын орой дээр хороошье хаань,
оложо, тэдэниие барихаб.

Далайн оёрто Намһаа хоргодоошье хаань,
могой эльгэжэ хадхуулхаб.

4 Дайсан тэдэниие баряанда абаашаба гэлэй,
сэрэг хойноһоонь эльгээхэдэм, хэлмээр тэдэ усадхагдаха,
жаргал бэшэ, гай тодхор тэдээндэ ушаруулхаяа
харасаа тэдээн руу шэглүүлхэб.

Бурханай һүр жабхалан

5 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн газарта халта хүрэбэл,
тэрэнь гуйбалзаха, ажаһуугшадынь бултадаа гашуудаха.
Нил мүрэн мэтэ газар дээшээ хэлбэлзээд,
Египедэй Нилдэл адли һөөргөө номгорхо.

6 Огторгой руу гэшүүр байгуулааша,
газар дэлхэйдэ Өөрын үргөө бата нуурижуулагша
далайн уһа дууһан суглуулжа,
газар дайдаар адхан тараагша Нэгэнэй нэрэ – Эзэн!

Израиль бусад арадуудһаа юугээрээ дээрэб?

7 Эзэн иигэжэ айладана:
Израильшууд, таанар Намда Күүшэй зондол адлит.
Египедһээ израильшуудые, Каптоорһоо Пилиштын арадые,
Киирһээ араамшуудые асараа хэм.

8 Би, Эзэн Бурхан, Өөрын харасаа

- энэ нүгэлтэ хан түрэ руу шэглүүлбэб!
Газарай хурьһэнһөө энэ хан түрье үгы хэхэб,
гэбэшье Яковай гэр бүлэ усадхахагүйб.
- 9 Захиржа, Израилие бүхы арадуудай дундуур сасахаб,
һагшуураар һагшаһандал, нэгэшье шулуу үлөөнгүй һагшахаб.
- 10 «Гай тодхор болохогүй,
маанадта тэрэ хүрэхэгүй» гэжэ
арад түмэнэйм дундаһаа хэлээшэ нүгэлтэд
бултадаа һэлмээр сабшагдаха!

Израиль ерээдүй сагта һэргээн бодхоогдохо, һалбаран мандаха

- 11 Тиихэдэнь Би Давидай унаһан майхание дахин бодхоохоб,
ханын соорхойнуудые бүглэхэб,
һандарһые дахин бүрин бүтэн болгохоб,
урдандань адляар заһабарилхаб.
- 12 Эдоомой үлдөөсэ зонһоо болон бусадһаа газар буляан абажа,
арад түмэндөө дамжуулхаб.
Бусад угсаатан бултадаа Минии хүнүүд болохоор дуудуулһан
гээшэ!
Эдэ бүгэдые бултыень үйлэдэдэг Би, Эзэн, айладажа байнам!
- 13 Эзэн айладана:
Газар элдүүрилжэ үрдеэгүйдэнь ургаса хуряаха саг ерэхэ,
уһан үзэмэй модо тарижа байхада,
жэмэс шахаха, үзэмэй дараһан архи үйлэдбэрилхэ саг мүндэлхэ.
Үзэмэй дараһан архи хадаһаа урдаха, гүбээнүүд зөөлэн жэмэс
болохо!
Удахагүй иимэ саг ерэхэ.
- 14 Өөрын арад түмэн Израильда урданайнь һалбарал бусаахаб:
хоһорһон хотонуудые тэдэ дахин шэнээр барижа, зониие
байрлуулха;
уһан үзэмэй модо һуулгажа, үзэмэй дараһан архи ууха;
сэсэрлиг ургуулжа, жэмэс эдихэл!
- 15 Түрэл дайдадань өөһэдыень батаар һуурижуулхаб,
тиихэдэм, тэдээндэ үршөөһөн газарһаам хэншье
тэдэниие һуга татан гаргажа шадахагүй!

Иигэжэ танай Эзэн Бурхан айладана гээшэ.

АВДИИ ЛҮНДЭНШЫН НОМ

Энэ хуряангы лүндэн манай ээрын урдахи 586 ондо Вавилоной сэрэгэй Иерусалимые хандаргаһанай удаа бэшэгдэһэн ха гээд таамагламаар. Шэлэн абаһан арад түмэнэйнь урдаһаа Эдоомой арад нүгэл хэхэдэнь, Бурхан тэдэниие хэһээхэ гэжэ Авдии тунхаглажа байгаа. Эдоомшууд хадаа израильшуудта түрэл арад, израильшуудай элинсэг Яковай аха Эсаавһаа уг гарбалтай мүн. Хоёр арад хүршэ һуудаг байгаа. Израильшуудтай гай тодхорой тохёолдоходо, эдоомшууд баярлажа, израильшуудай газар уһа, зөөри хогшолые буляан абахаар һэдээ бэлэй.

Үнэхөөрөө тон тиимээр үйлэ хэрэгүүд эрьез. Израильшууд орон нютагаа бусаа, эдоомшууд Шэнэ Хэлсээнэй үе хүрэтэр үгы боложо, гансал орон нютагайнь нэрэ үлэнхэй юм. Эдоомшууд бусад арадуудай дунда тунажа, шэнгэжэ, холилдожо үгы болоо, иигээд тусгаар арад мэтээр үлэжэ шадаагүй.

Бурханай Эдоомые шүүн хэһээлгэ

1 ¹Эзэн Бурханай Эдоом тухай иигэжэ айладхаһые лүндэншэ Авдии үзэгдэл соогоо иигэжэ дуулаһан-хараһан байна:

Бидэ Эзэнһээ иимэ мэдээ дуулаабди –
үндэһе яһатадта Эзэн элшэн эльгээнхэй,
«Бодогты! Эдоомой урдаһаа
байлдаа үүдхэе!», – гэжэ соносхоо.

² Үзөөрэй, Эдоом, Би шамайе
арадуудай дунда тоогдохоор бэшэ
ахир бага болгохоб.

³ Шамайе булта шоо үзэхэ.
Бардам заншни шамда һаад, тушаан болоо.

Хабсагайн хабшуул нүхэндэ хорожо,
хадын үндэртэ байра байдал түхээрээд,
«Намае хэншые газарта буулгажа
шадахагүй» гэжэ бодонош.

- 4 Бүргэд шэнги үндэртэ,
одо мүшэдэй дунда уурхайгаа түхээрээшые хааш,
тэндэһээш Би шамайе доошонь унагааха! –
гэжэ Эзэн Бурхан айладана.
- 5 Һүниндөө хулгай хэгшэд, дээрмэшэд
шамда орожо ерэбэл,
хэрэгтэйл юумээе дураараа
шамһаа абан ошохо бэшэ гү?
Уһан жэмэс суглуулагшад шамда ерэбэл,
нэгэ хэдышые жэмэс түүнгүй үлөөхэ бэшэ гү?
Харин дайсадшни шамайе
дууһан аршаад ошохол!
- 6 Эсаавай зөөри нэгжэгдээ,
нюуса дарасань буляагдаа!
- 7 Шамтай холбоотой хамаг зон
хилэ руу шамайе шахажа,
эбтэй нүхэдшни мэхэлжэ,
хүсөөрөө шамайе диилэхэ.
Шамда хүндэлүүлдэг зон
урьха шамда табиха,
Тэрээниие ши ойлгохошгүйш!
- 8 Эзэн айладажа байна:
«Тэрэ үдэр Би мэргэдые Эдоомдо,
ухаатаниие Эсаавай уулада усадхахаб.
- 9 Тэмаанай эрэлхэгүүд зоригоо алдаха,
Эсаавай хадада хамаг зон хюдагдаха.
- 10 Ши Яков дүүгээ харшалһанай түлөө
муу сууда гарахаш, хэтэ мүнхэдөө хосорхош.
- 11 Хариин сэрэгшэдэй баялигыень тоножо,
хариин зоной хаалгаарнь орожо,
Иерусалим тухай жээрэб хаяжа байхадань,

- хажуу тээһээ хабаагүй хаража зогсоходоо,
ши тэдэнэй нэгэн болоо гээшэш!
12 Өөрын дүүгэй золгүй тэрэ үдэр бардамлаха бэшэ,
Иудын зоной һүйдхэлтэ үдэр баясаха бэшэ,
тэдэнэй зоболонгой үдэр энеэжэ байха бэшэ байгааш.
13 Минии арад түмэнэй гай гамшагай үдэр
тэрэнэй хаалгаарнь орожо,
зоболонгыень хоролхон хараха,
хогшол зөөридэнь гар хүрэхэ,
14 тэрэелэгшэдые харгын уулзуурта отожо алаха,
үлэгшэдыень тэрэ зоболонто үдэр
дайсанай гарта барижа үгэхэ ёһогүй һэнши».

Эзэнэй үдэр

- 15 Ушарынь хадаа Эзэнэй үдэр
бүхы үндэнэ яһатанда ойртожо байна:
«Шинии үйлэдэнэн үйлэ шам дээрэ үйлэдэгдэхэ.
Шинии хэнэн хэрэг тархи дээрэш бууха.
- 16 Минии арюун хадада шуһа адханантайш адли
бусад арадууд шинии шуһа адхахал.
Тэдэ уужа залгаад,
урдань оршожо байгаагүй мэтэ үгы болохол.
- 17 Гэбэшье Сион уулада зондо абарал ерэжэ,
тэрэ уула арюун болохо.
Яковай удам өөрын зөөри эзэмшэхэ.
- 18 Удаань Яковай удам гал боложо,
Иосифой удам дүлэн болохо,
Эсаавай удам голоомо шэнгээр соробхилхо.
Эсаавай уг удамнаа нэгэшье хүнэй
амиды үлэхэгүй болотор
тэдэниие галда шатааха», –
гэжэ Эзэн айладаа.

¹⁹ Урда зүгэй зон Эсаавай ууланууды езэмшэхэ, далайн нюрууда ажаһуудаг зон Пилиштые езэмдэхэ. Тэдэ Эпраимай ба Самариин газар нюотаг езэмшэхэ. Бэньямиинэй обог Галаады езэмшэхэ. ²⁰ Халаахада

ажануудаг израильшууд Зарэпаат хүрэтэр Ханаһаанай газар эзэлхэ. Иерусалимһаа гаража, Сэпараадта һууха баатай болоһон зон Нээгэ-бэй хотонуудыг эзэмшэн абаха. ²¹Илагшад Сион уула ерэжэ, Эсавай уулын зоние шүүбэрилхэ, хан түрэ Эзэнэй болохо.

Иона лүндэншын ном

Ионын ном хадаа лүндэншэ болохо дурагүй, энэндэ бии шадалаараа эсэргүүсэдэг лүндэншэ тухай хөөрэнэ. Үйлэ хэрэгүүд манай ээрын урдахи VIII зуун жэлдэ болоно. Ассирийн империйн хэрзэги шэрүүн Нинэвээ хото руу ошожо, тэрэ хотын ажаһуугшадые хэһээ гэжэ Бурхан Ионые эльгээнэ. Израильшуудай дайсад – Нинэвээгэй ажаһуугшад Бурханай хүлисэлдэ бү хүртэг лэ гэжэ Иона хүсэжэ байгаа. Юрэдөө, тэрэ Нинэвээһээ тад ондоо зүг руу шэглэнэ.

Гайхалтай һонин үйлэнүүдэй болоһоной удаа Иона Эзэнэй үгэ дууладаг, этигэдэг болоно, харин Нинэвээгэй зоной Бурханһаа хүлисэл абаһанда ехэ голхорно. Тэдэ Эзэн хадаа Өөрын айладал дууладаг, Ёургаалыень сахидаг бүхы зондо үршөөл хайраяа үзүүлдэгээ Ионада элирхэйлнэ, нүгэлтэниие усадхахаа һанадаггүй, тэдэнэй нүгэлөө мэдэрэн, Өөртэнь эрьехыень хүсэдэгөө харуулна. Эзэн болбол ганса Израилийн арад түмэнэй Бурхан бэшэ, бүхы дэлхэйн, тэрэ тоодо ан гүрөөлэй, ургамалай, амигүй аймагай, Бурхан мүн. Бүхы зүйл Тэрэнэй засаг дор юм. Тэрэ бүхы юумэн тушаа һанаагаа табидаг.

Шэнэ Хэлсээниие абажа харабал, Өөрын нүгшэлгэ болон амидыралгые тайлбарилхын тула Иисүүс Ионын түүхэ дурдана. Мүн нүгэлтэн нүгэлөө саглашагүй мэдэрэн, һайн хэрэгүүдые үйлэдэхөөр эрмэлзэһэнэй жэшээ гээд Иисүүс Нинэвээгэй зоноие тоолоно мүн.

Лүндэншэн Эзэнэй үгэ дуулангүй хэһээлтэдэ хүртэнэ

1 ¹ Амиттайн хүбүүн Ионада Эзэнэй үгэ дуулдаба:

² – Агуу хото Нинэвээ руу зорин ошо, тэндэ номнол буулга, ушарынь гэхэдэ, тэдэ муу юумэ хэнэ гэжэ Би дуулааб.

³ Иона Эзэнһээ зугадан, Таршииш ошохоёо зорибо, Яафада хүрэжэ ербэ, Таршииш тээшэ тамарха онгосо бэдэржэ олобо, түлбэриень сүм түлэбэ, онгосо руу оробо, Таршиишта Эзэнһээ хорохо

зорилготойгоор булантай хамта тамаралгада гараба. ⁴ Эзэн далай дээрэ үзэгдөөгүй шанга халхи шуурга буулгаба, далай дээрэ болоһон тэрэ халхи шуурганһаа онгосо шэнгэхэ туйлдаа хүрэбэ. ⁵ Онгосошод айхын ехээр айба, тиигээд тэдэнэр өөр өөһэдынгөө бурхадые дуудажа эхилбэд, онгосоёо хүнгэн болгохын тула абажа ябаһан ашаагаа далай руу хаяжа эхилбэ.

Тэрэнэй тээ урдахана Иона онгосын трюм руу буужа, тэндэ хэбтээд, бүхөөр унташаба. ⁶ Онгосын дарга тэрээндэ ерээд:

– Ши юундэ унтаж хэбтэнэбши? Бодо, өөрынгөө Бурханда хандан мүргыш; тиигэбэлшни, Бурхан маниие анхаран, амиды мэндэ үлөөхэ аалам, – гэбэ.

⁷ Онгосошод бэе бээдээ иигэжэ хэлэжэ эхилбэд:

– Хэһээ боложо энэ зоболон манай толгой дээрэ буубаб гэжэ мэдэхын тула жээрэб хаяя.

Тиигээд жээрэб хаяба, тэрэнь Ионада тудалдаба. ⁸ Тэдэ Ионада:

– Манда хэлэжэ үгыш, хэнэй, юу хэһэн нүгэлэй түлөө иимэ бэрхэшээл манда тудалдаба гээшэб? Юу хэдэгбши, хаанаһаа ябанабши, шини орон нютаг хаанаб, ямар арадай таһардаһан гээшэбши? – гэжэ хандаба. ⁹ Тэрэ тэдээндэ:

– Би еврейби. Уһан далайе, газар дайдые байгуулагша тэнгэрийн Эзэндэ шүтэдэг хүнби, – гэбэ. ¹⁰ Онгосошод угаа ехээр айба. Тэдэ Ионада:

– Юунэй түлөө энэниие хэбэбши? – гэлдэбэ, юуб гэхэдэ, Эзэнһээ тэрьедэжэ ябанаб гэжэ Иона тэдээндэ хэлээ бшуу. ¹¹ Тиигээд онгосошод тэрээндэ:

– Далайн номгорхын тула бидэ шамайе яаха болонобибди? Далай бүри дошхоржо байна шуу, – гэжэ асууба. ¹² Тиихэдэнь тэрэ тэдээндэ:

– Намайе баряад, далай руу хаягты. Тиихэдэтнай танай хажуугаар далай номгорхо. Намһаа боложо таанадтай иимэ агуу шуурган тохёолдобо гэжэ би мэдэнэб, – гэбэ.

¹³ Далайн ерьедэ хүрэхын тула эдэ зоной бүхы хүсөө гарган хэлюурдээшье һаань, тэдэнэй урдаһаа далай улам дошхорһон зандаа байба.

¹⁴ Тиихэдэнь тэдэнэр Эзэниие дуудан, иигэжэ зальбарба:

– Эзэн, Танда мүргэнэбди, тэрэ хүнэй түлөө хосорхо ёһогүйбди, мүн тэрэнэй шуһа маанадта тохохо ёһогүйт; Та, Эзэн, һанаһанаал Өөрөө хэнэт!

¹⁵ Тэдэ Ионые баряад, далай руу хаяжархиба. Далай намдан номгорбо. ¹⁶ Тэдэ хүнүүд Эзэнһээ угаа ехээр хүрдэн айжа, Эзэндэ үргэл үргэбэд, тангаригаа үгэбэд.

*Иона абарга загаһанай хото
сооһоо Эзэндэ зальбарна*

2 ¹Эзэн абарга загаһанда хандажа, Ионье залгихыень захирба. Иона энэ загаһанай хото соо гурбан үдэр, гурбан һүни байба. ²Иона абарга загаһанай досооһоо Эзэндээ зальбарба:

- ³ Гашуудалайнгаа хэмгүй ехэдэ Эзэнээ дуудабаб,
Тэрэ намайе анхарбал;
үхэлэй оронһоо би хашхархаб,
Та минии гуйлтые дуулабат.
- ⁴ Та намайе гүн руу, далайн оёор руу оруулбат,
урасхалта долгид намайе хүрээлөөл,
Танай уһан, Танай долгид нам дээгүүр үнгэрнэл.
- ⁵ Удаань би иигэжэ хэлэбэб:
Би Танай үмэгшэлгэһөө зайсуулагдааб,
гэбэшье би Танай нангин Ордон дахинаа харахалби!
- ⁶ Сэдьхэлым уһан эзэмдээл, гүн уһан баринал намайе;
далайн замаг толгойем боонол.
- ⁷ Далай соохи уулын хормой хүрэтэр буубалби,
газар бата хаалтаараа намайе хэтэдээ хаагаа;
Та, Эзэн Бурхамни, ами наһыем үргэн гаргыт нүхэнһөө!
- ⁸ Үхэхэ туйлдаа хүрэжэ байхадаа,
Таниие – Эзэнээ дурсааб,
Танда, нангин Ордондотнай минии гуйлта хүрөөл.
- ⁹ Хоохон шэнжэтэй, хуурмаг бурхадта шүтэгшэд
өөрынгөө Энэрилтые орхёол.
- ¹⁰ Харин би Танда магтаалай дээжые хүргэн мүргэнэлби,
найдуулһанаа би заатагүй дүүргэхэб:
абарални Эзэнһээ ерэхэл!

¹¹Эзэн абарга загаһанда захирба, тиихэдэнь тэрэ Ионье газар дээрэ гарган гулдижархиба.

*Иона Нинэвээ хотынхидые гэмээ
наманшалхыень уряална*

3 ¹Эзэнэй Ионада хоёрдохиёо айладаһан үгэ:
² – Агуу хото Нинэвээ руу зорин ошо, Минии шамда айладаашые тэндэ номнохош.

³Эзэнэй айладаһанай ёһоор Иона түхээрээд, Нинэвээ ошобо.

Бурханда агуу хото Нинэвээ байгаа, хэмжээнийнь гэбэл, гурбан хоногой туршада алхаад гаталхаар бэлэй. ⁴ Иона нэгэ үдэрэй туршада хото соогуур ябаха үедөө номнол буулган иигэжэ хэлэбэ:

– Дүшэн хоногой үнгэрхэдэ Нинэвээ һандаргагдаха!

⁵ Нинэвээ хотынхид Эзэндэ этигэбэ, масаг соносхобо, багашууллаа эхилээд, бүхы зон шэрүүн бүдөөр оёгдоһон гашуудалай хубсаһа үмдэбэ. ⁶ Энэ хэрэг Нинэвээгэй хаанда дуулдаба, тэрэ өөрынгөө хан шэрээһээ бодобо, үмдэжэ ябаһан хубсаһаяа тайлаад, гашуудалай шэрүүн бүд хубсаһа үмдөөд, шандаруу дээрээ нууба. ⁷ Тэрэ хаанай болон түшэмэлнүүдэй үмэнэһөө Нинэвээдэ зарлиг болгон иигэжэ соносхохые захирба:

«Зон, тиихэдэ бодо ба жэжэ мал юумэ эдихэгүй, бэлшээридэ гарахагүй, уһа уухагүй. ⁸ Зон гашуудалай шэрүүн бүд хубсаһа үмдэг, мүн мал иимэ бүдөөр хушагдаг, Бурханда хандан, бии шадалаараа зальбарга, хүн бүхэн гэмтэ ябадал, буруу хэрэгүүдые хэхээс болиг. ⁹ Хэн мэдэбэб, Бурхан үршөөжэ, Өөрынгөө хүрөөтэ уур сухалые манһаа зайсуулжа, бидэ хосорхогүйл ааламди».

¹⁰ Бурхан тэдэнэй хэрэгүүдые хараба. Харата муухай замһаа тэдэнэй холодоходо, Бурхан хайрлажа, тэдэниие хэнээхэ гэнэнэе болуулба.

Ионын сухалдаан

4 ¹ Иона энээниие тэсэжэ ядан, зүрхэниинь шэмшэрэн уйлажа эхилбэ. ² Тэрэ Эзэндэ иигэжэ зальбарба: «Оо, Эзэн, үшөө орон нютагтаа байхадаа одоо энээн тухай хэлээ бэшэ һэн гүб? Хамаг һайниие хүсэгшэ, нигүүсэхы, хүлеэсэ ехэтэй, олониие үршөөгшэ Танай, Бурханай, гай тодхор тухай голхорхые мэдээд, энэл ушарһаа Таршииш руу зугадаа һэм. ³ Мүнөө, Эзэн, хүнэһыем намһаа зайлуулыт, амиды ябанхаар үхэнэмни дээрэл».

⁴ Тиихэдэнь Эзэн иигэжэ айладаба: «Энэ тиимэ ехээр шамайе голхоруулба гээшэ гү?»

⁵ Иона тэрэ хотоһоо гараад, зүүн таладань нууба, тиигээд тэрэ өөртөө һарабша барижа, тэрэнэй һүүдэр доро нуугаад, энэ хотодо юун бологшо ааб гэжэ хүлэбэ. ⁶ Толгойень һүүдэрлэхыень, тэрэнэй голхорхые номгоруулхын тула Эзэн һөөг ургуулба, тэрэнь Ионаһаа үндэр болобо; Иона энэ һөөгтэ олиггүй ехээр баярлаба.

⁷ Эзэнэй заяһанай ёһоор үглөөдэрынь үүрээр тэрэ һөөгын хорхойдо химэлүүлээд хаташаба. ⁸ Наранай гарамсаар Эзэн зүүн зүгһөө халуун халхи үлээлгүүлбэ. Халуун наран хайра гамгүйгөөр Ионын толгойе шаража эхилбэ. Иона тэнхээ тамираа алдахадаа, бэдээ үхэл эрин иигэжэ хэлэбэ:

– Амиды ябанхаар үхэхэмни дээрэ.

⁹Бурхан Ионаһаа иигэжэ асууба: «Энэ ургамалай түлөө ши юундэ иимэ ехээр голхорбобши?» Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Үнэн дээрээ үхэхэ болотороо ехээр голхороб.

¹⁰Тиихэдэнь Эзэн иигэжэ айладаба:

– Ши тэрэниие таряагүй, тэрэниие ургуулаагүй аад, нэгэ хүнийн туршада ургаһан, мүн нэгэ хүнийн туршада хосорһон энэ һөөгэй түлөө голхорбош. ¹¹Зүүн, баруунаашье, зүб, буруугаашье мэдэхэгүй зуун хори мянга гаран зонтой агуухэ хото Нинэвээе, олон үхэр малые Намһаа бэшэ хэн хайрлаха байгааб?!

Михей лүндэншын ном

Михей лүндэншэ манай ээрын урдахи VIII зуун жэлэй хоёрдохи хахадта Израилин арад зондо лүндэн табидаг байгаа. Тэрэ Исай лүндэншын үе сагта ажаһуугаа, тэрэнэй шабишье байжа магад. Тэрэ үе сагта агууехэ Ассирийн империин сэрэг еврей арадай хоёр хан түрэдэ – Израильда ба Иудада аюул һүйдхэхээр занажа байгаа.

Еврейнүүдэй нүгэл хэһэнэй түлөө Бурхан Самари хотые хэһээһэндэл адляар Иерусалимые хэһээхэ, улад зонииень усадхаха, барянда туун абаашаха гэжэ Михей лүндэн айладаа бэлэй. Албатан зоноо дарлан байһандань удамаршадьен, үнэн сэхэ бэшэ байһандань юрын зониие, худалаар зониие һатааруулжа байһандань лүндэншэдые тэрэ гэмнэнэ. Бүхы гай тодхорой шалтагаан гэбэл, ори ганса Эзэндэ һүгэдэхын орондо хооһон дүрсэнүүдтэ, онгонуудта мүргэлгэ болоно.

Бурханай шүүхэ тухай үгэнүүд (1:1–2:11; 3:1–12; 6:1–7:7) найдал бадаргаан абарал тухай үгэнүүдээр һэлгэгдэнэ (2:12–13; 4:1–5:15; 7:8–20). Давид хаанай уг удам дайсадаа дараха, даагаа һүүлдэхэ, тэрэ үе сагта арад зон бүхы муу муухайһаа сэврлэгдээд, арюун болоод байха, тиимэ үдэр мандаха (5-дахи бүлэг).

1 ¹ Ётаам, Ахааз болон Хэээкияа гэгшэдэй Иудын хаашуул байха үе сагта Морээшэт хотын Михейдэ Эзэн айладхал буулгажа, Самари болон Иерусалим хотонууд тушаа үзэгдэл харуулһан байна.

Эзэн Израиль болон Иудые шүүн хэһээнэ

2 Бүхы арадууд, шагныта!
Дэлхэй дээрэ байгаашад, бултадаа анхарыг!
Таанадай урдаһаа Эзэн гэршэ болохонь!
Тэрэ огторгойдохи Өөрын нангин ордонһоо таанадые
гэмнэхэнь!

- 3 Зай, иигэжэ Тэрэ хууриһаа хүдэлжэ, уруудан,
дэлхэйн үндэр орбёлнуудта гэшхэхэнь.
- 4 Галһаа зулын тоһоной хайладагтал,
хаданууд Тэрээн доро хайлахал.
Эгсэ газарһаа унадаг уһандал,
нюруу хүндынүүд үгы болохол.
- 5 Энэ бүгэдэ Яковай үринэрэй үгэ дууладаггүй,
Израилиин зоной нүгэлтэй байһанһаа болохонь.

- Яковай үринэрэй үгэ дууладаггүйнь хэнһээ гараа болоно бэ?
Самариһаал юм бэшэ гү?!
Иудын газар дайдада обоонуудаар тахил үргэдэгынь
хэнһээ үүсхэлэн гарааб? Иерусалимһаал ха юм!
- 6 Эзэн иигэжэ айладхаа: «Энээнэйнь түлөө
Би Самариие задагай хээрэ газарта
обоолоотой хандархай шулуун,
уһан үзэм һуулгаха газар болгохоб.
Нюруу газар руу шулууень адхахаб,
һуурииень эли гаргахаб.
- 7 Бүхы шүтээнүүдынь тэһэ биса сохигдохо,
янхан ябадалай ордоной түлбэри бэлэгүүд галда шатаагдаха.
Бүхы хүрэгүүдынь Би хаясаанай болгохоб.
Юу гэбэл, эдэ бүгэдые Самари янхан забхайралгын түлбэриһөө
түлэн суглуулжа байгаа,
дайсадынь янхан хэрэгтэ тэдэниие шэглүүлэг лэ».

Лүндэнишын гомдол

- 8 Энээнһээ боложо, би гашуудахаб, сурхирса уйлахаб,
хүл нюсэгэн, шараа нюсэгэн ябахаб,
айһандаа сүүбэн шоно мэтэ улижа,
айран тэмээн хяруул мэтэ хашхаран байхаб.
- 9 Самариин шархань эдэгэшэгүй, Иудадашые энэнь хүрөө,
арад зоноймни ажаһуудат Иерусалимай хаалганууд хүрэтэршые
ерээ.
- 10 Гаадай улад зоной энээн тушаа мэдэхэгүйн тула шангаар бү
хашхаралдагты!
Бэт-Лэапрагай улад зон, угаа ехэ гай тодхорто дарагдан, шорой
соо хульбэрыт.

- 11 Шапирайхид, шараа нюсэгэн,
эшхэбтэр юумэд ябаха замаараа ябыта!
Цаһанаанайхид гаран ошожо шадахагүй.
Бэт-Ээцэлынхидэй сурхирса уйлажа байха абян дуулдажа,
тэндэ хорохо арга байхагүй гээд таанад ойлгохот.
- 12 Мароодой улад зон хэзээ һайн байдал тогтохоб гэжэ хүлээжэ,
тэсэжэ ядан бөөэ зангидана,
юуб гэбэл, Эзэнһээ Иерусалимай хаалганууд руу
гай тодхор буужа ерээл.
- 13 Лахишдэ ажаһуугшад, дайшалхы тэргэнүүдтэ моридоо
хүллэгты!
Таанад Израилиин хэрэгүүдые даган, Иерусалимые нүгэлдэ
оруулаат.
- 14 Мүнөө таанад Морээшэт-Гаат руу хахасалгын бэлэгүүдые
эльгээхэт.
Ахзибэй хото һууринууд Израилиин хаашуулые мэхэлжэ,
туһалхагүй.
- 15 Марэшаагай ажаһуугшад, Эзэн таанад руу эзэмдэгшэ нэгэниие
асарха.
Израилиин алдарт хаан Адуллаамай агы нүхэн руу ошожо,
хоргодохо баатай болохол.
- 16 Иудын улад зон, баяр баясхалантнай болохо хүбүүд тухайгаа
гашуудан үһөө тайрагты,
хөөбэрлэжэ байгаа бүргэд мэтэ халзан өһөдэгөө боллогты,
юуб гэбэл, хүүгэдтнай таанаднаа таһаран, сүлэлгэ руу туугдаха.

Баяд ноёдые шүүмжэлгэ

- 2** ¹ Орондоо хэбтээд, муу муухай юумэ түсэблэн байгаашад ямар
жэгшүүритэйб!
Үүрэй сайхада түсэблөөшэ юумэеэ тэдэ хэжэ эхилнэ,
юуб гэбэл, энээниие хэхээр тэдэ хүсэтэй.
- ² Тэдэ таряаланда һанаашархабал, хүсэ хэрэглэн, буляжа абана,
гэр байрада обтобол, саб байса абана, хүниие, гэр хогшольень,
уг залгамжалан дамжуулдаг зөөри зөөшыень хуряжа абана
юм.
- ³ Тиимэһээ Эзэн иигэжэ айладхана:
Анхарагты, Би таанадта нэгэ гай тодхор тохёолдуулха гэжэ
байнаб.
Тэрэ таанадай хүзүүн дээрэ тудаад, һалахаар бэшэ байха.

- Энэ муу сагта таанад бардам сэхээр ябажа шадахаяа болихот.
- 4 Тэрэ сагай ерэхэдэ, таанадтай тохёолдоһон ушарые гай тодхорой жэшээ болгон зон хөөрэлдэжэ, иимэ гашуудалтай дуу дуулахал:
«Бидэ дууһан усадхагдаабди! Манай газар дайда урбагшадта үгтэбэл!
Маанадта һөөргөө бусахаа болёол!»
- 5 Эзэнэй зарлаһан суглаанда байлсаха,
газар дайда хубаарилгын жээрэб таталгын болоходо,
татаха хүн танай талаһаа нэгэшье байхагүй.
- 6 Зон намда иигэжэ хэлэбэ:
«Огтолон бү хөөрэ! Бидэ эшхэбтэр байдалда орохо дурагүйбди,
тиимэһээ бү хөөрэ!»
- 7 Яковай үринэр! Таанарта хэлэгдээгүй юм һэн гү?
Эзэн тэсэбэриггүй гэжэ гү?
Эдэ болбол Тэрэнэй үйлэ хэрэгүүд гү?
Зүб шударгаар хэрэг эрхилэгшэдэ Тэрэ «Һайн» гэжэ
айладанагүй юм гү?
- 8 Эзэн иигэжэ айладхана:
Урдань Минии байгааша арад түмэн таанад
дайсан мэтээр урдаһаам һөөргэдэн бодобот.
Аажам тайбан үнгэржэ байгааша зоной,
дайн дажарһаа бусажа байгшадай гадар, доторшье хубсаһыень
буляжа абажа байнат.
- 9 Зохидхон гэрнүүдтэнь ханаашархан,
арадайм эхэнэрнүүдые тэрэ гэрнүүдһээ үлдэжэ гарганат,
Минии үреэлые үхи хүүгэдһэнь хэмэ мүнхэдөө буляан абанат.
- 10 Бодожо, эндэһээ ябагты. Энэ газарта амгалан тайбан таһалдаа.
Таанадай хэһэн нүгэл энэ газарые аймшагтай хандаралда хүргөө.
- 11 Һалхин мэтэ хүн, таанадай ханаае худалаар тэгшэлжэ,
«үзэмэй дараһан архи тухай болон үшөө дахин үзэмэй дараһан
архи тухай!»
гэжэ хэлэжэ байгааша хүн ханаандатнай таараха байгаа.
- 12 Би, Эзэн, Яковай уг удамые бултыень, амиды мэндэ үлөөшэ
Израилиин улад зоние
хамталан суглуулхаб гэжэ үгээ үгэнэб.
Хонишон хонидоо хашаа руу оруулжа, суг болгодог.

Тэрээндэл адли, Би арадаа хамтаруулхаб. Тиихэдэм тэдэ угаа олон болон шуухал.

- 13 Би тэдэниие дахуулан, хана хэрэмүүдые хамха сохин гарахаб. Тэдэ бута сохин, хаалгануудаар гараад үнгэрхэ. Би, тэдэнэй хаан, урдань ябажа, дахуулан абаашахаб!

Зохихогүй удамаршад, лүндэншэд, санаартад

3 ¹ Би иигэжэ хэлэбэб:

Яковай гэр бүлын толгойлогшод, Израилин удамаршад, шагныта!

Зүб, бурууе таанар мэдэнэбди гэжэ һананат.

- 2 Теэд таанар хайн юумэ үзэн ядадагта, муу муухайда дуратайт. Минии арад зоной арһа хуулажа, яһанһаань мяхыень һалгаанат.

- 3 Арадайм мяха эдижэ, арһыень хуулажа, яһыень эбдэн, бутаргаад, мяхыень хэршэн тогоон руу хэнэт.

- 4 Таанад Эзэнһээ туһа эрин хашхаралдахат, теэд Эзэн таанадые дуулахагүй, муу муухайе үйлэдэн байгаа сагтатнай Тэрэ таанарһаа буруу харан байха.

- 5 Эдилгэ үгэдэг зондо амгалан тайбаниие худал найдуулжа, эдилгэ үгэдэггүй зондо дайн дажар болохо гэжэ хүрдөөжэ байгааша худалша лүндэншэд арад зониием мэхэлнэ. Эзэн эдэ лүндэншэдтэ иигэжэ айладхана:

- 6 – Таанадта хүниин харанхы бууха, лүндэн табижа шадахагүйт, Таанадые шэб харанхы тойрохо, абарал буулгажа шадахагүйт. Лүндэншэд дээрэхи наран хорон орохо, тэдэнэй оршожо байһан үдэр бүрхэхэ.

- 7 Үзэлшэд эшэжэ эхилхэ, мэргэшэд аягүй байдалда орохо. Бурханһаа харюу абахагүй тэдэ бултадаа амаа хаажа эхилхэ.

- 8 Харин намда Эзэн хүсэ шадал болон хүр хүлдэ дүүрэн үршөөгөө. Тиимэһээ шударга ёһо, эрэ зоригтой би Яковай удамда гэм зэмэ үйлэдэн тухайнь, Израилин улад зондо нүгэл тухайнь сэхэ хэлэхэб!

- 9 Израилин удамаршад, Яковай гэр бүлын толгойлогшод, энэниие шагныта!

- Таанад шударга ёһые үзэн ядадаг, сэхэ юумэ гажаадагта.
- 10 Бурханай хото Иерусалимай үндэхэ хуури
алалга-хюдалга дээрэ болон үнэн шударга бэшэ зүйл дээрэ
табижа байнат.
- 11 Бэлэг абажа, удамаршадынь сүүд үйлэдэнэ,
түлбэри абажа, санаартадынь хургаал заана,
мүнгэ абажа, лүндэншэдынь лүндэн табина.
Тэдэ бүгэдэ «Эзэн бидэнтэй хамта!
Гай тодхор бидэнтэй болохогүй!» гэлдэн, Эзэндэ түшэглэнэ.
- 12 Тиимэхэ таанадһаа боложо, Сион таряалангай талмай мэтэ
хахалагдаха,
Иерусалим обоолоотой хандархай шулуун болохо,
Һумын мүнөө байгааша газар ой модоной ургадаг гүбээ болохо!

Израилиин амгалан тайбан ерээдүй

- 4** ¹ Һүүлшын үдэрнүүдтэ иимэ юумэн болохо:
Эзэнэй Һумын оршодог хада
бусад хадануудһаа эгээл үндэр болохо,
толгойнуудһаа эгээл үндэрынь болон тодорхо.
Арад түмэн тэрээн руу урдан хүүхэл.
- 2 Тиигээд олон арадууд ошожо, иигэжэ хэлэхэ:
«Эзэнэй хада руу,
Яковай Бурханай Һүмэ тээшээ үгсэн ошоё.
Юу хэхьемнай Бурхан хургаха,
заһан замаарнь ябахабди».
- Юуб гэбэл, хургаал Сионһоо гараха,
Эзэнэй үгэ – Иерусалимһаа.
- 3 Олон арадуудай хоорондохи арсалдаае Тэрэ болжуулха,
холын холо байдаг, хүсэ шадалтай үндэхэтэдые шүүбэрилхэ.
Тэдэ хэлмэнүүдээ анзаһанай шүдэн болгон,
жадануудаа хадуур болгон дабтаха.
Үндэхэтэн нүгөө үндэхэтэнэй урдаһаа
хэлмэ бэшэ далайхагүй,
дайнай эрдэм шудалхаяа болихо.
- 4 Хүн бүхэн үзэмэй модоной гү, али инжирэй өөрын модон доро
энхэ тайбан ажаһуужа, хэншые тэдэниие хүлгөөжэ байхагүй.
Юуб гэбэл, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн энээниие айладхаа мүн.
- 5 Арад бүхэн өөрын бурхадта мүргэдэг,

харин бидэ өөрын Эзэн Бурхандаа хэтэ мүнхэдөө мүргэн, шүтэн ябахабди.

- 6 Эзэн иигэжэ айладхана: «Тэрэ үдэрэй болоходо, хэһээлтэ амасуулһан зониие – сүлэлгэдэ байгаашадые, эрэмдэг дохолон болоошодые – хамта суглуулхаб.
- 7 Тэрэ дохолон һалга, холуур тараагдаһан зониие хүсэтэй шанга арадай эхи табигшад болгохоб. Энэ саһаа эхилэн, хэтэ мүнхэдөө Сион хада уулаһаа Би тэдэниие хааншалан зонхилон байхаб».
- 8 Хонишондол Эзэнэй арад зоноо адаглан харадаг газар – Иерусалимдахи Сион хада уула, ши дахин зонхилон-захиран байдаг болохош.
- 9 Иерусалим, юундэ иимэ шангаар хашхарнаш? Хаан шамда үгы юм аал? Зүблэгшэшни хайшаа үгы болооб? Түрэжэ байгаа эхэнэртэл, юундэ ши иигэжэ зобожо байнабши?
- 10 Иерусалимай арад зон, үхибүү түрэжэ байгаа эхэнэртэл үбдэжэ, зобожо байгты!
Юуб гэхэдэ, мүнөө таанар хотоһоо гаргагдан, Вавилоон руу сүлэлгэдэ туугдахат.
Теэд тэндэ абарагдахат, дайсаднаатнай Эзэн таанадые абарха.
- 11 Харин мүнөө таанад руу добтолхоор олон арадууд сугларжа, «Иерусалимай бузарлагдаад байхыень харахамнай болтогой!» – гэжэ хэлэжэ байна.
- 12 Теэд тэдэ Эзэнэй һанаа бодол мэдэнэгүй, таряанай тоог дээрэ боолтологдоһон таряа мэтээр Эзэнэй тэдэниие суглуулжа, юу түсэблэһыень ойлгоногүй.
- 13 Эзэн иигэжэ айладхана: «Иерусалимай арад зон, бодожо, дайсадаа бута сохигты!
Би таанадые түмэр эбэртэй, гуулин туруутай буха мэтэ болгохоб!
Эдэ арадуудые бута сохижо, үнэн зүб бэшээр олзолһон баялигуудыень
Намда, бүхэдэлхэйн Эзэндэ, зорюулан үргэхэт».

Һайн мэдээсэл

5¹ Сэрэгэй бүлэгүүдэй хото!
Сэрэгээ суглуулан,

- дайлалдахада зохистойгоор таби!
Дайсад бидэниие бүһэлөөл!
Тэдэ Израилиин удамаршые
хасар руунь һабаа модоор сохихо.
- 2 «Эпраата гэдэг Бэтлэхээм,
Иудын мянгаад һууринуудай эгээл
бага һууринь ши гээшэш», –
гэжэ Эзэн айладхана.
Гэбэшые шинии улад зонһоо
Эзэн нэгые шэлэжэ,
бүхы Израилиин удамаршаар табиха.
Тэрэ хүнэй угынь урдын
урда саһаа эшэ үндэхэтэй.
- 3 Зай, тэрэ удамаршын түрэтэр
Эзэн Израилиие орхёод байха.
Харин түрэхэдэнь,
сүлэлгэдэ байгааша аха дүүнэрын
Израилиин улад зондоо бусаха.
- 4 Удамарша заларжа,
Эзэнһээ абаһан хүсөөрөө болон
Эзэн Бурханайнгаа нэрын һүр жабхалангаар
арад түмэниие зонхилон байха.
Тэрэнэй арад аюулгүй байдалда ажамидаран байха,
юуб гэбэл, дэлхэйн бүхы арадууд
агуухеыень мэдэрэнхэй байха юм.
- 5 Амгалан тайбан байдал тогтохо.
Ассириин сэрэгэй манай газар уһанда ерэжэ,
манай хамгаалалтые гэшхэн гарахадань,
бидэ урдаһаань тулахаар хэдэн шанга
удамаршые эльгээхэбди.
- 6 Нимроодой газар Ассириие
тэдэ һэлмын хүсөөр даран абаха.
Ассириин сэрэгэй манай газар
дайдада добтолон ороходо
тэдэл маанадые абарха болоно.
- 7 Амиды мэндэ үлөөшэ Яковай үри һадаһад
олон арадуудай дунда Эзэнһээ

- үршөөгдэһэн шүүдэр мэтэ байха.
Ургамал ногоон дээрэ орохо
бороо мэтэ тэдэ байхал.
Тэдэ хүнһөө дулдыдахагүй,
Бурханһаал дулдыдаха юм.
- 8 Арадуудай, үндэнэ яһатанай дунда байгааша Яковай үри
hadahad
ой тайгын, талын ан амитадай дунда байгааша арсалан мэтэ,
дэбһэжэ, уража байха, хэншые тэрээнһээ абаржа шадахагүй.
- 9 Израиль дайсадаа бүримүһэн усадхаха.
- 10 Эзэн иигэжэ айладана: «Тэрэ үдэр Би моридыеш,
дайшалхы тэргэнүүдыеш усадхахаб.
- 11 Газар дайдыншни хото нууринуудые үгы хэхэб,
бүхы бүхэлэлтэнүүдыеш унагаан хандаргаахаб.
- 12 Эльбэ жэльбэтэйшүүлые, үзэлшэ зурхайшадые
шинии хажууһаа үгы хэхэб.
- 13 Хүрэг онгонуудыеш, мүргэдэг баханануудыеш хажууһаашни
усадхахаб,
тиихэдэм өөрынгөө хэһэн бүтээлнүүдтэ хүгэдэн мүргэхэеэ
болихош.
- 14 Ашэраа бурханда мүргэдэг модон баханануудыеш үгы хэжэ,
хотонуудыеш усадхахаб.
- 15 Минии үгэ дууладаггүй арадуудта уур хилэгнэн, үһөөгөө
абахаб!»

Израильда Эзэнэй гомдол

- 6**¹ Арад түмэндөө Эзэнэй айладхаһые дуулыта!
«Бодожо, хада уулануудай урда хэрэгээ мэдүүлыт!
Толгойнууд дуу хоолойетнай шагнаг лэ!» – гэжэ Тэрэ
тунхаглана.
- 2 Хада ууланууд, дэлхэйн хатуу үндэнэ нуури,
Эзэнэй зарга шүүбэри хэхые шагныта!
Эзэн арад түмэнөө шүүбэрилнэ, Израильтай Тэрэ тэмсэжэ
байна.
- 3 Эзэн иигэжэ айладхана: «Арад түмэмни!
Би таанарта юу хээбиб, яажа зобоогообиб? Харюуса Намда!
- 4 Египедэй газар дайдаһаа, богоол байдалһаа
шамайе абаран гаргаа нэм. Шамайе дахуулан ябахыень

- Моисей, Аһароон болон Мириаамы ельгээгээ һэм.
- 5 Минии арад түмэн! Моһаабай хаан Балаагай юу хэхээе түсэблэжэ байһые,
Бэһоорой хүбүүн Балаһаамай тэрээндэ юун гэжэ харюусаһые,
Шиттиимһээ Гилгаал хүрэтэр юун боложо байһые һаныш даа.
Минии зүб хэрэгүүдые ойлгохын тула эдэ бүгэдые һана!»
- 6 Огторгойн Эзэн Бурхандаа мүргэхээе ошоходоо, Би юу абаад ошохобиб?
Түгэс шатаалта үргэл хэхээе нэгэ һаһатай тугал абаад урдань ошохо гүб?
- 7 Теэд Эзэндэ хэдэн мянган хуса, гол мэтэ дууһашагүй оливын тоһо абаад ошоошье һаам,
Тэрээндэ энэ һайшаагдаха гү?
Нүгэлөө наманшалхаяа ууган хүбүүгээ үргэхэ гүб?
- 8 Үгы. Һайн хэрэг гээшэ юун бэ гэжэ Эзэн бидэндэ, зондо, иигэжэ айлалдхана:
«Үнэн шударга байха, саг үргэлжэ дура хайраяа элирхэйлжэ байха,
Бурханайнгаа үгэ дуулажал ябаха».
- 9 Эзэнһээ айха гээшэ сэсэн ухаан юм.
Эзэн Иерусалимда иигэжэ хандана:
«Хотын улад зон болон Иерусалимай хүтэлбэрилэгшэд, Намайе соносогты!
- 10 Хорон муу зоной гэрнүүдтэ буруу мүрөөр олоһон баялигынь байна.
Минии үзэн ядадаг юумэ – худал хэмжүүрнүүдые тэдэ хэрэглэнэ.
- 11 Худал хэмжүүртэй, мэхэшэ зониие яагаад Би хүлисэхэбиб?!
- 12 Ушар юуб гэхэдэ, хотын баяшуул хүсэрхэл хаа-хаанагүй хэрэглэнэ, ажаһуугшадынь худал хэлэнэ.
- 13 Тиимэһээ Би һандарал, үгырэл асаран, шамайе, хото, нүгэлэйшни түлөө хэнээхэб.
- 14 Ши эдибэшье, садахагүйш, досоошни хооһон байха.
Юумэ хадагалха гэжэ оролдобошье, хадагалжа шадахагүйш.
Хадагалһан юумыеш һэлмээр сабшан үгы хэхэб!
- 15 Таряа тарибашье, хадахагүйш.
Оливын тоһо даран гаргабашье, хэрэглэжэ шадахагүйш.
Үзэмэй шүүһэ дарабашье, үзэмэй дараһан архи уухагүйш.

- 16 Омри хаанай болон Ахаабай бүлынхидэй үйлэ жэшээ даган, зүблэлөөрнь ябанаш, тиимэхээ Би шамда гай хандарал ушаруулжа, ажаһуугшадьеш шоодбори болгохоб. Арад түмэнэйм жэгшүүритэй эшхэбтэр байдал таанад дээрэл бууха».

Израилин урма зоригоо мохолго

- 7**¹ Ямар гасалантай гээшэбиб даа! Жэмэс түүжэ, үзэм хуряжа байһанай удаа нэгэшье жэмэс оложо эдihэйб гэжэ бэдэрһэн, харин юушье олоогүй хүндэл адлиб!
- 2 Бурханда үнэн сэхэ зон энэ газар дээрэ үгы болоо. Зоной дунда зүб шударга хүн байхагүй. Шуһа урасхуулхаяа хүн бүхэн худал хэрэглэнэ, аха дүүнэртээ урьха занга табина.
- 3 Муу муухай хэрэгүүдые хэхэдээ гарнуудынь һурамхи. Дарга эдилгэ абана, шүүгшэ хахуули абажа шүүбэри хэнэ. Хүндэтэй зон зоргоороо хэхэ юумээ хэжэ, хэрэг муудхаана.
- 4 Тэдэнэй эгээл эрхимын болон зүб шударгань адаалхай һөөг мэтэ хэндэшье хэрэггүй. Лүндэншэдөөр дамжуулан һэргылһэн тэрэ үдэр – Эзэнэй заларан, арад зоние хэхээхэ үдэр болохонь. Тиимэхээ мүнөө тэдэ зон хүл алдан үймэжэ байна.
- 5 Дүтын хүндөө бү этигэгты, нүхэртөө бү найдагты. Һамга, үбгэндөөшье хэлэхээ тэбшэгты.
- 6 Хүбүүниинь эсэгэдээ тоомсоргүй хандана. Басаганиинь эхынгээ урдаһаа һөөргэдэнэ. Бэринь хадам эхынгээ урдаһаа бодоно. Нэгэ гэрэй гэшүүд хоорондоо харша дайсад байха.
- 7 Харин би намайе абардаг Эзэн Бурхандаа найдан байхаб. Бурхамни намайе дуулажа, абархал.
- 8 Минии дайсан, намһаа боложо бү баяса! Би хэды унаашье һаа, бодохоб. Харанхыда хэды байгаашье һаам, Эзэн минии гэрэл юм.

Бурханда Израилин найдалга

- 9 Би Тэрэнэй урдаһаа нүгэл хэһэн тула хэрэгьем Тэрэнэй шийдхэтэр,

- намае шүүтэрнь Эзэнэй уур хилэн тэсэн ябахаб.
Тэрэ намае гэрэлдэ гаргаха. Тиигээд би үнэн зүбыень хараха
болоноб.
- 10 Дайсамни энээниие хараад, эшэн улайха.
«Эзэн Бурхантнай хаана гээшэб?» – гэжэ асуужа тэрэ байгаа
бэлэйл.
Гудамжануудаар гэшхэгдэдэг шабартал адляар тэрэнэй
гэшхэгдэн,
доромжолуулагдан байгаашые би харахаб.
- 11 Иерусалимай улад зон, хотын ханануудые заһабарилха үдэр
ерэхэнь.
Энэ сагта танай хилэнүүд үргэдхэгдэхэ.
- 12 Ассириһээ, Египедһээ, Вавилоонһоо улад зон энэ үдэр таанад
руу ерэхэл.
- 13 Гэбэшые тэрэ газар дайда хадаа ажаһуугшадайнгаа
нүгэл үйлэдэһэнэй түлөө эзэгүйрхэ, хооһорхо.
- 14 Өөрынгөө арад түмэниие дахуулан ябыт, Эзэн!
Өөрын уг залгамжалгын хуби зониие хони харюулдаг мэтээр
очирто баягаараа харюулан байгыт!
Тэдэ зон ой модон соо амяараа ажаһууна,
теэд эртэ урда сагтал адляар, тэдэ үрэжэлтэ Башаан болон
Галаадта ажаһууг лэ!
- 15 Египедһээ гараад ябахатамнай харуулһан гайхамшагта
үзэгдэлнүүдээ
бидэндэ харуулыт, Эзэн!
- 16 Энээниие бусад арадууд хаража,
ядуухан сэрэгтэй байһандаа эшэжэ, юушые хэлэхэ, дуулахаяа
шадахагүй, зог татаха.
- 17 Тэдэ шорой тооһондо могой, нүхэ хүбэһөө газарай хорхой мэтэ
мүлхин гараха,
Эзэн Бурханһаамнай айн шэшэрэлдэхэ.
- 18 Тандал адли нэгэшые Бурхан байхагүй.
Та Өөрынгөө уг залгамжалгын хубида –
Өөрын араднаа амиды мэндэ үлэхэн маанарта нүгэлыемнай
хүлисэнэт.
Та хэтэ мүнхэдөө уурлажа байдаггүйт, хайрлаха, энэрэл
үзүүлхэ дуратайт.

- 19 Та дахин маанадаа хайрлахат, гэм зэмьемнай арюудхахат.
Нүгэлымнай далайн оёор руу хаяхат.
- 20 Эртэ урда сагта манай элинсэг хулинсагта тангариглан
найдуулһанаа бэлүүлжэ,
Яковай болон Абраһаамай үри һадаһадта – Өөрын арад зондо
Та үнэн сэхэээ, үршөөл хайраяа бэлэглэхэт.

Наум лүндэншын ном

Энэ богонихон ном Ассирийн хаан ороной ниислэл хото Нинэвээгэй усадхагдаха тухай лүндэн табилгада зорюулагданхай. Манай ээрын урдаху IX зуун жэлхээ эхилэн, Ассири Дүтын Дурна зүгэй олон бага гүрэнүүдые эзэмдэжэ, шэрүүн дарлалта доро байлгадаг бэлэй. Манай ээрын урдаху VIII зуун жэлэй эсэстэ улад зоноо Ассирийн сэрэгээр баряанда туулгуулхан Израильшье, иимэ табиланһаа арай-шамай зайлаһан Иудын хан түрэшье тэдэнэй тоодо биш хэн (Хаан түрэнүүд тухай 4-дэхи ном, 18-19-дэхи бүлэгүүдые үзөөрэй). Манай ээрын урдаху 612 ондо Нинэвээшье өөрын ээлжээгээр Вавилоной болон Мидийн сэрэгтэ дишлдээ хэн. Энэ ном соо эдэ үйлэнүүд тушаа лүндэн табигдаа.

Дэлхэйн хүсэтэй, шадалтай шанга энэ хото, улад зононь гэнтэ ахир, ямаршье туһагүй һула болошобо. Бусад арадуудые ехэ дарлажа, Бүтээгшэ Эзэниие мэдэрхээ татагалзаһан энэ хэрзэги муухай гүрэниие Бурхан шигэжэ хэһээгээ, энэ болбол арадуудай, гүрэнүүдэй ээлжээтэ дайн бэшэ, Бурханай түсэб гэжэ лүндэншиэ Наум тунхаглана.

1 ¹ Элкоошой Наумай Нинэвээ тушаа буулгаһан лүндэн, үзэһэн үзэг-дэлэй ном гэбэл, энэ.

Бурханай һүр жабхаланай магтаал

- ² Эзэн хадаа жүтөөрхэгшэ, үһөөгөө абадаг Бурхан юм.
Эзэн хадаа үһөөрхэгшэ, уур хилэнгэй Эзэн мүн.
Эзэн дайсаднаа үһөөгөө абадаг, тэдэнэйл урдаһаа хилгэнэдэг юм.
- ³ Эзэн абаһаар уурлажа байдаггүй, тэсэбэритэй,
гэбэшье Тэрэ гэмтэдые хэһээлтэгүй оройдоошье орхидоггүй.
Тэрэ агуухэ хүсэ шадалтай.

Налхи шуурган, хуй соогуур харгы замынь,

- хүл дорохоонь үүлэн, тоонон бушаганадаг.
- 4 Тэрэнэй зэмэлхэдэнь, далай хатадаг, бүхы голнууд шэргэдэг.
Башаан болон Кармээл хатажа эхилдэг,
Ливаанай набша намаа ганхадаг.
- 5 Хаданууд урдань шэшэрдэг, гүбээнүүд үгы болошодог.
Газар дэлхэй Тэрэнэй урда доһолдог,
оршолон юртэмсэ ба досоонь оршон ажаһуугшад бултадаа
шэшэрэлдэдэг.
- 6 Тэрэнэй зэбүүрхэн байхада хэн амиды мэндэ байжа шадахаб?
Шатан дүрэлзэжэ байгаа уурыень хэн тэсэхэб?
Уур хилэнгынь гал мэтэ дэлгэржэ,
хада ууланууд урдань нуран унанал.
- 7 Эзэн болбол ашата хайн.
Гай зоболоной сагта бата бүхэлэлтэ мэтээр Тэрэ зониие аршалдаг.
Өөртэнь этигэн найдадаг зондоо Тэрэ ханаагаа табин харгалзадаг.
- 8 Халин урсаһан үерэй уһан мэтэ Тэрэ дайсадаа харанхы руу
намнан, дууһан усадхаха.

Ассиридэ эсэргүү лүндэн

- 9 Таанар Эзэнэй урдаһаа юу хэдэхэбта?
Тэрэ таанадые үгы хэхэл.
Бэшэ хээээдэшые дахин амиды мэндэ байхагуйлта.
- 10 Орёосолдоһон адаалхай һөөг ба хуурай голоомо мэтэ
таанар архиншадтал шатан үхэхэт!

¹¹ Эзэнэй урдаһаа муу юумэ хэдэһэн нэгэн, зохихогүй зүблөө үгэгшэнь таанарһаа үдэн гараа. ¹² Эзэн иигэжэ айладхаа: «Тэдэ түгэс хүсэтэй, угаа олоншые наа, тэдэ хандаргагдажа, үгы болохо. Минии арад түмэн, таанадые Би зобоожо байгаа. Харин саашадаа зобоохогүйб. ¹³ Мүнөө Би таанарай хүзүүн дээрэ байгааша хөөмэгшые бута сохин эбдэхэб, таанарые хүлин байгаа аргамжануудые таһалхаб!»

¹⁴ Ассири, шам тушаа Эзэн иимэ захирал буулгана: «Нэрыеш зүүхэ үри һадаһад бэшэ байхагүй. Бурхадайш гэрһээ шүтээн болон шудхамал хүрэгыеш абан хаяхаб. Би шамда хүүр булаша бэлэдхэхэб, юуб гэбэл, ши жэгшүүритэй муухайш!» ¹⁵ Харыт, хайн мэдээ асардаг, амар амгаланые соносхогшо хада уула дээрэ ерээд байнал! Оо, Иуда, найр наадануудаа тэмдэглэн, тангаригуудаа бэлүүлэ. Юуб гэбэл, зохисгүй нэгэн шамаар гаража ябахгүй – тэрэ бүримүһэн усадхагдаа.

Нинэвээ хотын хосоролой үзэгдэл

- 2** ¹ Тараан бутаргадаг нэгэн шамда добтолхоор ерэжэ байна.
Цайзаа хамгаала! Харгы замые хаража бай!
Шандааһаяа шаггала, хүсэ шадалаа нөөсэлэ!
- ² Яков болон Израиль дайсадтаа хухалуулһан
үзэмэй модоной модондол адли.
Харин Эзэн тэдэнэй алдар солье бусааха.
- ³ Дайсанай баатар сэрэг улаан бамбайтай, шад улаан хубсаһатай.
Байлдаанда бэлдэхэ үдэр дайшалхы тэргэнүүдэй түмэр
гал дүлэн мэтэ ялалзана, жаданууд ой модондол найгалзана.
- ⁴ Дайшалхы тэргэнүүдын үйлсэнүүдээр галзууржа урилдан,
талмайнуудаар зэрлиг мэтэ соёрно.
Тэдэ гал дүлэн, сахилгаан мэтэ ялаганана.
- ⁵ Шилдэг сэрэгшэдын бүдэрэн яаража захиралтаар гүйлдэнэ,
хотын хэрэм хана руу шуумайжа, хамгаалалта бэлдэнэ.
- ⁶ Голой хаалганууд нээгдэжэ, ордон үгы болоно.
- ⁷ Бүхы юумэн шийдэгдээ. Хатан нюсэгэлэгдэжэ, сүлэлгэдэ
туугдаха,
шэбэгшэнэрын гашуудан сээжээ сохихо,
тагтаагай дуугардагтал ёололдохо.
- ⁸ Нинэвээ байгуулагдаһан саһаа хойшо
уһа табидаг сөөрэмдэл адли бэлэй.
Улад зон гүйн гаражал байна.
«Зогсогты! Зогсогты!» – гэхэдэ, хэншые һөөргөө эрьенэгүй.
- ⁹ Мүнгэ алта дээрмэшэлэгты! Элдэб үнэтэ хэрэгсэлнүүдэй нөөсэ
дууһашагүй.
- ¹⁰ Теэд Нинэвээ дууһан дээрмэшэлэгдээ, хооһороо, сүйдхэгдээ.
Айн хүрдэхэндөө зонойн зүрхэн хайлажа,
үбдэгүүд шэшэржэ, хүсэ шадалын бууража,
нюур шарайн сухиигаа.
- ¹¹ Энэ хототой юун тохёолдооб?
Арсалангуудай нүхэнтэй жэшэбэл, залуу арсалангууд тэрэ
газараар
сүлөө сэнгэжэ ябадаг, эрэ, эмэ арсалангууд гүлгэнтэеэ хамта
аюулгүй амидардаг мэтэ бэлэйл.

- 12 Гүлгэдөө болон эмэ арсаланаа дүүрэн садхаахын тула олзоёо
таһа татан алажа,
байдаг нүхээ тэрэ мяхаар дүүргэгшэ арсаландал адли һэн тэдэ.

13 «Харагты даа, Би таанадые хэһээхэб! – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана. – Дайшалхы тэргэнүүдыетнай гал дүлэндэ шатаахаб, һэлмээр сабшан, үхи хүүгэдыетнай усадхахаб, олзо оршыетнай хүрьһэтэ дэлхэйһээ үгы хэхэб. Дэлхэйн арадуудые баадхажа, занажа байдаг элшэнэрэйтнай абяа дуун бэшэ дуулдахаяа болихо».

Нинэвээдэ эсэргүү шийдхэбэри

- 3** 1 Худал болон дээрмэшэлгээр дүүрэнхэй шуһата хотодо гай тодхор буугаа! Дээрмэшэлгэ тэндэһээ һаланагүй.
- 2 Ташуурай дуун, мөөр сахаригуудай эрьелдэхэ абяан, моридой соёроон, дайшалхы тэргэнүүдэй түргэн дабшаха абяан дуулдана.
- 3 Моритой зон шуумайжа, һэлмэнүүд ялалзажа, жаданууд туяарна. Үхэгшэд олон, обоо хүбөө хүүрнүүд. Тоо томшогүй олон хүүрнүүдтэ сэрэг бүдэржэ байна.
- 4 Эдэ бүгэдэ Нинэвээ хотын янхан забхай ябадалһаа, эльбэ жэльбэ хэрэглэн, арадуудые урьха зангадаа оруулжа байһанһаань болоо.
- 5 – Үзөөрэй даа, Би шамайе хэһээхэб! – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхана. Хормойеш нюур хүрэтэршни шуужа, арадуудта шинии нюсэгэн бэе, хаан түрэнүүдтэ эшхэбтэр юумыеш харуулхаб!
- 6 Би шам руу бузар муухай юумэ шэдэн эльгэжэ, олоной шоодбори болгохоб, жэгшүүритэй эшхэбтэр байдалда шамайе оруулхаб.
- 7 Шамайе харамсаараа хүн бүхэн шамһаа холодон гүйжэ, «Нинэвээ дээрмэдэ орожо хоһороо! Хэн тэрээн тушаа гашуудан байхаб? Хэн тэрэниие аргадан тайшаруулхаб?» гэхэ.

Нинэвээ хотын эсэ

8 Нинэвээ, Нил мүрэнөөр хамгаалалта хээд байгаа Но-Аммоон хотоһоо хамгаалалтам дээрэ гэжэ тоолоно гүш? 9 Заха хизааргүй хүсэ

шадалтай Эфиопи болон Египедые тэрэ хото зонхилон байгаа, Пүүт болон Ливи тэрэнэй туһамаршад бэлэйл. ¹⁰ Теэд тэрэшье сүлэлгэ руу туугдан ошоо, баряанда ябаа. Нарай нялхануудыньшье гудамжануудай уулзуур дээрэ тэһэ биса сохюулжа алуулаа, хаанай уг удам зониинь үнэ сэн хаяулан, худалдагдаа, бүхы түшэмэлнүүдынь гэнжэлэгдээ.

¹¹ Нинэвээ, ши тон лэ тиимээр шал һогтожо, дайсанһаа яжа хорго-дохоео бэдэрхэш. ¹² Эдешэн жэмэстэй инжир модондол адли бүхэлэлтэнүүдшни! Халта һэгсэрхэдэ, тэдэ залгихаар бэлэн хүнэй аман руу сэхэ унахал! ¹³ Үзөөрэй, сэрэгшэдшни һамгадтал адли, газар дайдыншни хаалганууд дайсанай урда үргэнөөр селигдэхэ, шэбхэнүүдшни гал дүлэндэ шатан халаха. ¹⁴ Бүһэлэлтэдэ орохоёо мэдэжэ, уһа удхан бэлдэ! Бүхэлэлтээ бэхижүүлэ! Шабарта ябажа, шабар зууража, хирпиисэ шатаан бүтээхэ зуухануудаа заһабарила!

¹⁵ Теэд энэ ямаршье туһагүй, юуб гэхэдэ, тэндэ ши гал дүлэндэ ша-тахаш, һэлмэдэ сабшагдахаш, бүхы ургаса таршаа шумуулда дууһан эдигдэдэгтэл, ши оро һээгүй үгы болохош. ¹⁶ Огторгойн ододһоо олон наймаашадтай болоош. Теэд тэдэ далая дэбин бэлдээд ниидэжэ арил-даг таршаа шумуулнуудтал үгы болохо. ¹⁷ Хаанта бүлын гэшүүдшни болон түшэмэлнүүдшни хүйтэн үдэр ханын забһараар шэбээлдэг тар-шаа шумуул мэтэ. Харин наранай гарахада, тэдэ ниидэн үгы боложо, хайшаашье ошоһыень мэдэхын арагагүй.

¹⁸ Ассирийн хаан! Түшэмэл, удамаршадшни мүнхэ нойроор нойр-сонхой. Арад түмэншни хада уулаар таранхай, тэдэниие суглуулха хүн байхагүй. ¹⁹ Шархыеш эдэгээхэ эм дом байхагүй, яра шархаш угаа үбшэнтэй. Шамтай ушарһан гай гасалан тушаа дуулаһан лэ хүн бүхэн баясажа, альгаа ташаха! Юуб гэхэдэ, шинии муу муухай хэрэгүүд бүхы зониие дайраа!

АВВАКУУМ ЛҮНДЭНШЫН НОМ

Лүндэнишэ Аввакуум элдэб орёо асуудалнууд тушаа бодомжолно: дэлхэйн түүхэдэ олон янзын гэмтэ хэрэг, хүсэрхэлгэнүүд бии, Өөрын арад түмэндэ Бурхан эдэ бүгэдын тохёолдохые зүбшөөгөө, Тэрэ зүб гээшэ гү гэхэ мэтэ.

1-2-дохи бүлэгүүдтэ энэ асуудалаар Аввакуум Бурхантай хөөрэлдэнэ, эдэ бүгэдэ манай ээрын урдахи VII зуун жэлэй эсэсэй үйлэ хэрэгүүдэй үедэ болоно. Еврей арадай хойто Израиль хан түрэ дайсадаар үгы хэгдэнхэй, гансал урда Иудын хан түрэ үшөө бүтэн зандаа байгаа. Тэрэшые олон нүгэл шэбэлээр, гэмтэ хэрэгүүдээр дүүрэнхэй байгаа, тиимэһээ гадаа талаһаа нэбтэрэн орохо гай тодхор орохо ёһоороо ороно, тохёолдоно.

Тэрэ үе сагта халдейшуудай хүтэлбэри дору Вавилоон гүрэн хүсэндөө орожо байба. Вавилооншууд агууехэ Ассириин сэрэг бута сохёод, Дутын Дурна зүгтэ эзэрхэн орожо, Иудын хан түрэдэ дүтэлжэ байба. Тэрэ үеын Дутын Дорно зүгэй бусад арадуудтал, вавилооншууд онгонуудта мүргэдэг, бардамладаг, Эзэнһээ түбэгшөөдэггүй бэлэй. Вавилооншуудай засаглалга манай ээрын урдахи 539 он хүрэтэр үргэлжэлөө, тэрэ ондо персүүд тэдэниие эзэмдэн абаа һэн.

Энэ номой гурбадахи бүлэг – Псалмануудай номдо байгша дуулалда адли псалма юм. Бүлэгэй эхиндэ нэрэ, бүлэгэй түгэсхэлдэ яажа энэ дуулалые гүйсэдхэхэб гэхэн заабари бии, энэ ушараар гурбадахи бүлэгые псалма гэжэ нэрлэлтэй. Аянгын дуун дунда Өөрын арад түмэндэ туһалхаяа ерэжэ байгаааша хүсэтэй шанга сэрэгшэ мэтээр Бурхан энэ дуулал соо зураглагданхай. Синай хада дээрэ Бурханай заларһан үзэгдэл («Египедһээ гаралга» номые үзөөрэй) энэ псалмын дүрэнүүдтэй адлирхуу.

1 ¹ Энэ хадаа лүндэншэ Аввакуумда* Эзэнэй үзүүлхэн үзэгдэл.

Лүндэншын түрүүшын гомдол

² Эзэн, би хэды болотор туһаламжа эрин дуудаж, Та хэды болотор соносонгүй байха юмта? Би хүсэрхэлгэ тухай Танда хэды болотор орилон байбашье, Та абархагүй юмта? ³ Юундэ Та намда гэм бурууе үзүүлжэ, юундэ бузар муухайе харуулнат? Хэрзэгы ааша болон хүсэрхэл урдамни үзэгдэнэ, хуули хазагайруулха, добтолон орохо ябадал бүри олошорон байнал. ⁴ Тиимэһээл хуули сахигданагүй, үнэн шударга зарга шүүбэри гэжэ үгы. Юуб гэбэл, муу муухай зон зүб үнэн зониие диилэн байна, иигэжэл үнэн шударга зарга шүүбэри гажана.

Эзэнэй харюу

⁵ Эзэн иигэжэ арад түмэндөө айладхаа: «Арадуудай дундуур харагты, анхаралтай үзэгты, гайхагты! Таанадта дуулгаашье хаа, танай үнэншэхөөр бэшэ Агууехэ үйлэ хэрэг эдэ үдэрнүүдтэ Би бүтээхэмни. ⁶ Өөрын бэшэ газар уһа эзэмдэхээ дэлхэйн энгээр ябааша Вавилооной хэрзэгы, дошхон арадые Би бодхоохоб. ⁷ Тэрэ ехэ хүрдэмөөр, аймшагтай. Тэдэ өөрөө өөһэдтөө хуули ёһо, засаг журам зохёодог. ⁸ Хүлэгүүдынь ирбэсчээ хурдан, үдэшэ гарадаг үлэн шоноһоошье түргэн. Мори унаһан сэрэгынь алас холоһоо гүйдэлөөрөө ерэжэ байна, олзо руугаа шуумайгша бүргэд мэтэ ниидэн ерэнэ. ⁹ Тэдэ бии хүсөөрөө урагшаа шармайн, дээрмэшэлхээ ерэнэ. Барянда абааша зонинь элһэн мэтэ тоо томшогүй. ¹⁰ Хаашуулые тэдэ доромжолно, захирагшадые наадална. Бүхэлэлтэ бүхэниие тэдэ шооложо, шулуу обоолон, тэрэниие эзэлнэ. ¹¹ Балхин мэтэ тэдэ үнгэржэ, хүсэ шадалдаа найданхай, гансал хүсые бурхан мэтээр шүтэнхэй ябана».

Лүндэншын хоёрдохи гомдол

¹² Эзэмни, Та эртэ урда сагнаа хойшо Бурхан бэлэйт. Та минии нангин болон мүнхэ Бурхан мүн. Эзэмни, Хамгаалагшамни, Та маанадые хэһээхыень тэдэниие асараат. ¹³ Муу муухай юумэ, харшалалта хаража байдаггүйт. Теэд мүнөө юундэ муу муухай зониие хаража, үнэн шударга хүниие гэмтэй хүнэй диилэжэ байхадань абяа аниргүй байнабта? ¹⁴ Загаһанда гү, али хүтэлхэ удамаршагүй мүлхидэг амитандал адляар юундэ зондо ханданабта? ¹⁵ Дайсан тэдэниие дэгээгээр гоходон татажа, губшуураар шүүрдэн барижа, баярлан-хүхин байнал. ¹⁶ Тэрэ губшууртаа мүргэжэ, үргэл үргэжэ байна, юуб гэхэдэ, губшуурынь

* ^{1:1} Еврей хэлэн дээрэ «Хавакук».

тэрэниие эрхим хоолоор хангана шуу. ¹⁷ Тэрэ хайра гамгүйгөөр губ-шуураа татажал, арадуудые хюдажал байха юм аал?!

Эзэнэй хоёрдохи харюу

2 ¹ Би манаанай үндэр самхаг руу абиран гаража, Эзэнэй намда харюусахые хүлээн, гомдолоо юун гэжэ ойлгуулхаяа бодон зогсобоб. ² Эзэн намда иимэ харюу үгэбэ:

– Үзэгдэлые бэшээд аба. Уншагшын бэлэхэнээр унсахын тула шулуун хабтаһанууд дээрэ элихэнээр бэшэ. ³ Тогтоогдоһон саг тушаа үзэгдэл юм. Теэд тэрэнэй удаараашье хаань, хүлээгөөрэй, забол бээлдэхэ. Тэрэ болюулагдахагүй, забол ерэхэ. ⁴ Зай, бардам зантай хэн нэгэниие Би тоохогүйб. Үнэн сэдхэлтэн этигэл хүзэгэйнгөөл ашаар амидарха.

⁵ Ехэрхэг зантай хүн эһээгдэжэ байгааша үзэмэй дараһан архидал оройдоошые тогтохогүй. Тэрэ үхэлэй орон мэтэ эдихэ дура хүсэлөө бүри ехэ болгожо, үхэлдэл адли садахагүй, бүхы арадуудые даран дарлан байха ханаатай.

Дарлагшадта заналтанууд

⁶ Дарлагша арадуудынь бултадаа тэрээн тушаа ябаган зугаа, наадалһан дуу дуулаха: «Өөрын бэшэ зөөрээр өөрыгөө баяжуулдаг хүн удаанай гү? Үри зээли арадууд дээрэ тохожо, тэрэ бэээ зобооно!»

⁷ Шинии дарлалта доро байгаашад гэнтэ урдаһааш бодожо, шамайе һэжэржэ эхилхэл. Дээрмэшэд добтолжо, ши тэдэнэй хүнэнэн болохолши. ⁸ Олон арадуудые дээрмэшэлһэнэйш түлөө бусад бүхы арал түмэн урдаһааш тулан, хүнэй шуһа урасхуулһан, орон нютагыень, хото һууринуудыень, ажаһуугшадыень хоһоруулан һүйдхүүлһэнэйш түлөө шамайе хэһээн дээрмэшэлхэ.

⁹ Өөрын гэр байрада хуули бусаар эд зөөри суглуулааша, гэнэ усалһаа болгоомжолон, үндэр газарта гэр уурхайгаа түхеэрээшэ хэн нэгэн абарагдахагүй! ¹⁰ Олон арадуудые усадхажа, нүгэл үйлэдөөш. Иигэжэ гэр бүлэдөө ши гай тодхор татабаш. ¹¹ Нээрэһээ хана хэрэмһээ шулуунууд хашхаржа, модон байшангай хүндэлэбшэнүүд иимэ зондо иигэжэ харюусаха: ¹² «Шуһа урасхуулан хото баригша, хүсэрхэлөөр һуури табигша абарагдахагүй!» ¹³ Зай, арал үндэнэтэнэй бүхы шадлаа эршэдэн ажаллаһаниинь гал дүлэндэ хосорхо, дэмы һалаха гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тогтоогоо бэшэ аал?

¹⁴ Юуб гэбэл, уһан далайе дүүргэдэгтэл, газар дэлхэй хадаа Эзэнэй алдар тухай мэдэсээр дүүрэнхэй байха.

¹⁵ Дүтын хүндэ муу муухай юумэ хүсэн, унда барижа, тэрэниие доромжолхо, баһахаяа һогтоогшо ши абарагдахагүйш! ¹⁶ Алдар солын орондо ши эшэмхэй муу байдал амжихаш. Мүнөө ши уужа-һогтожо, өөрыгөө эшхэбтэр байдалда оруулхаш. Эзэн эшхэбтэр байдалай ундатай аяга шамда бариха! ¹⁷ Ливаанай ой модо хайра гамгүй усадхааш. Ан амитадые, улад зониие хюдааш, орон нютагуудые хоохоруулааш, хандаргааш. Энээнэй түлөө ши зэмээ амасахаш.

Вавилоной хүсэгүй онгонууд

¹⁸ Шүтээниие хүнэй һиилэн бүтээһэн хойно тэрэнэй ашаг туһа юун байхаб даа. Энээниие бүтээгшэ хүн гар бүтээлдээ этигэн найдаал ааб даа, теэд худал хуурмагые заадаг, дуугаржа шадахагүй хэмэл хүрэгүүд-һээ ямар туһа байхаб? ¹⁹ Модоной тайрадаһанда хандан «һэри!» гэжэ, дүлии шулуунда «бодо!» гэжэ хэлэдэг хүн абарагдахагүй. Тэдэ яагаад багша боложо шадахаб? Харыт, тэрэ алта мүнгөөр шэмэглэгдэнхэй, теэд ямаршые амисхал тэрээндэ байхагүй.

²⁰ Эзэн нангин Һүмэ соогоо оршоно. Бүхы дэлхэй Тэрэнэй урда дуугүй байхань болтогой!

Аввакумай Эзэндэ этигэл найдал

3 ¹ Аввакуум лүндэншын зальбарал-гашуудал дуун:

² Эзэн! Тан тухай мэдээ дуулаад, би һүрдэн айжа байнам.
Эзэн! Манай энэ үе сагта гайхамшагта хэрэгүүдээ бүтээгыт!
Уур хилэнтэй байгаа сагтаа үршөөл тухайгаа бү мартыт!

- ³ Тэмаанһаа болон Параан хадаһаа
Арюун Бурхан заларжа байна.
Тэрэнэй хүр жабхалан тэнгэри дүүрэн хушаа,
дэлхэй Тэрэнэй алдар солоор дүүрэн байна.
- ⁴ Тэрэнэй туяа наранай гэрэл мэтэ,
гарһаань туяанууд сасаран байна.
Тэндэл хүсэ шадалынь хоноотой.
- ⁵ Урдань тахал үбшэн ябана,
хойноһоонь һүйдхэлтэй хамшаг дахана.
- ⁶ Тэрэнэй зогсоходо, дэлхэй доһолбо.
Харахадань, арадууд шэшэрбэ.
Мүнхэ хада ууланууд хамхарба,
эртэ урдын толгойнууд унаба.
Эдэ хадаа Тэрэнэй эртэ урда сагта сэнгэдэг зүргэ замууд бэлэйл.

- 7 Кушаан болон Мидианай майхангуудай айһандаа шэшэрэн байхые хараа һэм.
- 8 Моридоо унаад, абаралай тэргэнүүдтээ залараад ерэхэнтнай гол мүрэнүүдтэ сухалдаһандаа, үгышые наа, далайда уурлаһандаа гэжэ гү?
- 9 Годли табихаар бэлэн болгожо, Та һурша номоо татаат.
Газар дэлхэе гол мүрэнүүдээр хахалан хубаабат.
- 10 Хада ууланууд Таниие хараад, доһолон шэшэрбэ, аадар бороо адхарба.
Газарай гүнэй уһан шууяжа, долгидынь үндэртэ хүрэн шааяба.
- 11 Харбаатай годлинуудайтнай туяа гэрэлдэ, ялалзаһан жадануудайтнай туяанда гайхан,
- 12 уур сухалтай газар дэлхэйгээр Та алхалжа, зэбүүрхэн арадуудые дэбһэнэт.
- 13 Өөрын арад түмэнэй абарал болон, шэлэжэ тоһолон ёһолһон хаанаа абархын тула Та гаража ерээ бэлэйт.
Нүгэлтэй муу арадай удамаршые Та сохижо, дууһан нюсэгэлэн орхинот.
- 14 Түшэмэлнүүдынь шуурган мэтэ нам руу дугташан, хүсэгүйе һэмээхэн үгы хэхэмнай гэжэ баярлан, намайе хюдахаяа һанаба.
Теэд Та удамаршынь өөрын жадаар нэбтэ хадхабат.
- 15 Та моридоороо далай тэнгисээр, ехэ уһанай долгин дээгүүр зам гарган ябабат.
- 16 Тэрээн тухай дуулахадаа, досоомни доһолбо, урални шэшэрбэ, яһамни үбдэбэ, зогсоһон газартаа би һалганабаб.
Теэд арад зониием сүйдхүүлһэн дээрмэшэндэ һүнэхэ сагай ерэхые би тэсэбэритэйгээр хүлээхэ ёһотойб.
- 17 Инжир модоной сэсэглээшьегүй, үзэмэй модоной үрэ жэмэс үгөөшьегүй, чидун модоной ургаашьегүй, таряаланда юуншые ургаагүй, хашаанда хонигүй, һарабша доро үхэргүй болоошые һаань,

- 18 би Эзэндэ баясан байхаб,
юуб гэхэдэ, Тэрэ минии Абарагша Бурхан мүн!
- 19 Эзэн Бурхан – минии хүсэ шадал.
Тэрэ хүлым ногооной хүл мэтэ болгожо,
үндэр газарнуудаар намайе ябуулхал!

Дуунай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэ: хүбшэргэйтэ зэмсэгэй дууряалга дору.

Цэпаания лүндэншын ном

Цэпаания лүндэниэ Эзэнэй айладал Иудын хан түрын улад зондо манай ээрын урдахи VI зуун жэлэй хоёрдохи хахадта хүргэжэ байһан гэшэ. Ёшияа хаанай шажан мүргэлэй талаар хубилалтануудые хэжэ байһанай (Хаан түрэнүүд тухай 4-дэхи ном, 22-23) урда жэлнүүдтэ гээд ойлгомоор. Номой гол сэдэб хадаа Амоос лүндэнишын зүгнэһэн Эзэнэй шүүхын үдэр. Энэ аймшагтай үдэрэй болоходонь, Өөрэйнь үгэ дууладаггүй бүхы зониие, тэрэ тоодо Иудын хан түрые болон хүршэ арадуудые, Эзэн хэһээхэ гэжэ Цэпаания лүндэн табиһан байна. Энэ үдэрэй болоходо, дэлхэйн түүхэ дууһаха бэшэ, нүгэл үйлэдэхэ ба Бурханай үгэ дуулахагүй ушарнууд үгы болохо, Бурханай арад түмэн бодотоор арюудхагдаха юм.

Арад зонойнгоо нүгэлэй түлөө Иерусалим хэһээлтэ амасаха, тиигээд удаань хото һэргээгдэхэ, тэрээн соо номгон даруу зантай, үнэн шударга зон ажаһууха. Тиигэжэ Иерусалимда арад зоной амидарал баяраар, нэрэ хүндөөр билтаран байха, Эзэн Өөрөө тэдэнэй дунда хааншалха.

1 ¹Хээкияагай дүшэ, Амарияагай гуша, Гэдаалияагай аша, Күшиигэй хүбүүн Цэпаания гэгшэдэ Иудын хаан, Аммооной хүбүүн Ёшияагай амиды мэндэ байха үедэ Эзэнэй айладхаһан захяа гэбэл, энэ.

Эзэнэй үдэр, уур хилэнгэй үдэр ойртоо

²Эзэн иигэжэ айладаа:

– Энэ хүрьһэтэ дэлхэй дээрэһээ бүхы юумэ дууһан усадхахаб. ³Улад зониие, мал, огторгойн жэгүүртэниие, далайн загаһадые усадхахаб. Газарай хүрьһэн дээрэһээ зониие үгы хэхэдэм, муу муухай зон бүдэрдэг зүйлнүүдтэеэ хамта halaха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхаа мүн!

⁴Иудын болон Иерусалимай бүхы ажаһуугшадые усадхахаа гараа һунгахаб. Баалда мүргэдэг зүйлнүүдэй бүхы үлдөөсье энэ газарһаа үгы хэхэб, шүтээнэй санаартад тушаа һануулха юушье үлөөхгүйб.

⁵ Гэрэй хушалта дээрэнхэ огторгойн одо мүшэдтэ зальбарагшадые, Минии нэрээр тангариг үргэжэ байтараа Милхоом бурхандаа эрьежэ, тэрэнэй нэрээр тангариглажа байгшадые, ⁶ Намһаа буруу харагшадые, Намае бэдэрээгүй, хурагшалан Нам руу ерээгүй зоние усадхахаб.

⁷ Эзэнэй зарга шүүбэрийн үдэр дүтэлөө, тиимэһээ Эзэн Бурханай хажууда абяа аниргүй байгты! Өөрын арад түмэнөөр тахил хэхэээ Эзэн бэлдээд байна, Иудые хандарган дээрмэшэлхээр ямар дайсадые урихаб гэжэ Тэрэ тодорхойлоо. ⁸ Эзэн иигэжэ айладхаа:

– Тахил үргэхэ үдэрөө Би түшэмэлнүүдые, хаанай хүбүүдые, хариин ёһо заншалнуудые сахидаг зоние усадхахаб. ⁹ Шүтээн онгонуудта мүргэгшэдые бултыень*, Минии нангин үргөө хулгайлһан, дээрмэшэлһэн олзоороо дүүргэгшэдые усадхахаб. ¹⁰ Тэрэ үдэр Иерусалимай Загаһанай хаалгануудай хажууда болон нүгөө хаалгануудай дэргэдэ орилоон хашхаралдаан болохо, гүбээнүүдһээ шанга хандаралгын абяан дуулдаха. Энэ болбол Би, Эзэн, айладхаа мүн! ¹¹ Хотын доодо шатада ажаһуугааша зон, шангаар бархирыта! Юуб гэбэл, аралжаа наймаа эрхилэгшэд, мүнгэ хэмжээшэд бултадаа хюдагдаха! ¹² Тэрэ сагта Би дэн абаад, Иерусалимые нэгжэн харахаб. Сайн шаара мэтэ үлдөөсөөрөө сэдхэлээ ханаад нуугааша, «Эзэн һайншые, муушые юумэ хэдэггүй» гэжэ ханажа байгааша зоние Би хэхээхэб. ¹³ Тиигээд тэдэнэй баялиг дайсанай олзо болохо, гэр байшангуудын эзэгүйрэн хоһорхо. Гэр баряшые һаа, тэдэ тэндэ ажаһуухагүй, үзэмэй модоной сэсэрлиг нуулгаашые һаа, үзэмэй дараһан архи тэдэ уухагүй.

¹⁴ Эзэнэй агууехэ үдэр ойртоо! Ойртоод, угаа хурдан ерэжэ байна. Эзэнэй үдэрэй абяан лэ! Баатар сэрэгшэшые тэндэ сурхирса уйлахал! ¹⁵ Энэ үдэр хадаа уур хилэнгэй үдэр, бэрхэшээл, зоболонгой үдэр, хандарал, эзэгүйрэлгын үдэр, хаб харанхы, бүрэнхын үдэр, үүлэтэ, бүрхэг харанхын үдэр болохол. ¹⁶ Энэ хадаа бүхэлэгдэһэн хотонуудта болон үндэр самхагуудта добтолон орогшо сэрэгэй үхэр бүрээгэй дуугарһан болон шанга хашхараанай үдэр болохо юм.

¹⁷ Эзэн иигэжэ айладана: «Зоние хашан зобооходом, тэдэ һохор мэтэ тэмтэрэн ябадаг болохо. Тэдэ Минии урдаһаа нүгэл хээ, тиимэһээ шуһаниинь уһан мэтэ адхагдаха, үхэхэн бэень шабааһан мэтэ шобторогдохо».

* 1:9 Эхэ еврей хэлэн дээрэ: «богоһо дээгүүр дэбхэрэн хүрэгшэдые бултыень» гэжэ бэшээтэй, Пилиштынхидтэ хүмын богоһо дээгүүр дэбхэрхэ гээшэ шүтээндөө мүргэхэ ёһололой нэгэ хуби байгаа юм.

¹⁸Эзэнэй хилэнсэгтэ үдэрэй мандахада, алта мүнгэншые тэдэниие абаржа шадахагүй. Бүхы дэлхэй Тэрэнэй уур хилэнгэй гал дүлэн соо дууһан шатаха. Ушарын гэбэл, дэлхэйн бүхы ажаһуугшадые Тэрэ гэнтэ дүрэлзэһэн уур хилэнгээр хюдаха юм!

Абарагдаха гэбэл, Эзэниие бэдэрэгты

2¹Өөрыгөө хаража үзыт, бөөе барижа шадахагүй улад зон, өөһэды-гөө шэмхэжэ абыта! ²Мэхиинэ мэтээр һалхинда туугдан хиидэхэ үдэрэйтнай ерэхын урда тээ, Эзэнэй гал дүлэн мэтэ уур хилэнсэгэй таанад руу хүрэтэр ³үрдижэ, дэлхэйн юрын улад зон, Эзэнэй үгэ дуу-лыта, тогтоол хуулинуудыень сахижа, үнэн зүб хэрэгүүдые хэгты, даруу номгон байгты. Тиигэбэл, Эзэнэй хилэнсэгтэ үдэр таанад амиды үлэжэ магадгүйт.

Эзэн пилиштын газар дайдые шүүн хэһэнэ

⁴Гаазада хэншые үлэхэгүй, Ашхэлооншые хоһорхо. Гэгээн сагаан үдэр дунда Ашдоодой улад зон гэрһээ үлдүүлхэ, Экроонойшые зон үлдэн гаргуулха. ⁵Далайн эрьеэр ажаһуудаг хэрээдэй зон, таанарта гай гасалан ушарха! Пилиштын Ханаһаан һуури, Эзэн шамайе буруушаһан зарлигаа буулгаа! Тэрэ таанарые хюдаха, нэгэшые хүн амиды үлэхэгүй. ⁶Иигэжэ далайн эрьейн газар дайда хонидой бэлшээри, малай байра болохо. ⁷Сүлэлгэдэ байжа амиды мэндэ гарасалдаһан Иудын зоной үлдөөсэ энэ газарта байрлажа, малаа тэндэ адуулха, Ашхэлооной гэрнүүдтэ амаран унтаха. Эзэн Бурханиинь тэдээн тушаа ханаагаа табижа, сүлэлгэһөө бусааха.

Эзэн Моһаабай болон Аммооной улад зониие шүүн хэһэнэ

⁸Эзэн иигэжэ айладхана: «Минии арад түмэниие Моһаабай болон Аммооной улад зоной баһажа байхые, хараахые, нютагыетнай эзэмдэхэмнай гэжэ байгаад бардамлахыень Би дуулааб. ⁹Тиимэхээ Би, Израилиин Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурхан, Өөрөөрөө тангаригланаб! Содом болон Гоморродол адли Моһааб болон Аммоон һандаргагдаха! Халаахай һөөгүүдэй ургадаг газар, даһһанай нүхэ уурхай, сүл губи тэдэ хэтэдээ болохо! Арад түмэнэйм үлдөөсэ зон тэдэ газарые угай газар гэжэ олзолон абаха!»

¹⁰Энэ болбол Моһаабтай болон Аммоонтой юундэ ушарааб гэбэл, тэдэнэй бардамлаһандань, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй арад түмэниие шоо үзэн баһаһанайнь түлөө! ¹¹Эзэн тэдээндэ угаа аймшагтай болохо. Юуб гэхэдэ, Тэрэ дэлхэйн бурхадые ямаршые хүндэгүй бологохо, арад бүхэн байдаг газарһаа Тэрээндэ зальбаран мүргэдэг болохо.

Эзэн Эфиопин ард зоние шүүн хэһээнэ

¹² Эзэн Эфиопин ард зоние хэлмээр сабшан усадхаха.

Эзэн Ассирийн улад зоние шүүн хэһээнэ

¹³ Тэрэ гараа хойто зүг руу һунгажа, Ассири үгы хэхэ. Нинэвээ хотые эзэгүйрүүлэн, сүл губи мэтэ болгон хатааха. ¹⁴ Тэндэ мал хүрэг, элдэб ан амитад бэлшэхэ, шара шубуун һандархай шулуунууд соо байрлажа, сонхоорнь хүхирэн байха. Үүдэнэй бахананууд дээр мүн лэ һандарал үзэгдэхэ, юуб гэхэдэ, үнэтэ хуша модон бүрээһинийн үгы болохо. ¹⁵ Аюулгүй оршогшо, баяр зугаатай байгша, «бил гээшэб, намһаа ондоо һайхан хото байхагүй» гэжэ досоогоо бардамлажа байгааша хото иимэ болохо! Ан арьяатанай байра, һандаралай үүр тэрэл! Хажуугаарнь үнгэрөөшэ хүн бүхэн шоо үзэн, гараараа занган гараха.

Иерусалимда гай гасалан тудаха!

3 ¹ Тэршээ, бузар муухай хэрэгүүдтэй, дарладаг хотодо гай гасалан тудаха! ² Тэрэ үгэ дууланагүй, заабари хүлеэн абанагүй, Эзэндэ этигэнэгүй, өөрын Бурханһаа туһа эрин, ойртохоо һананагүй. ³ Түшэмэлнүүдынь архирагша арсалангуудтал, шүүгшэдынь шонодол адли: үдэшэлэн тэдэ довтолбол, үглөө болотор нэгэшье яһа үлөөдэггүй хомхойнууд юм. ⁴ Лүндэншэдынь бодолгүй, урбагша зон; санаартадынь арюун нангин зүйл бузарлагша, һургаал хуули дэбһэгшэд. ⁵ Эзэн хотын дотор зүб шударга хэрэг эрхилнэ, буруу юумэ хэдэггүй, үүр сайхада, үглөө бүри Тэрэ заабол зарга шүүбэри үйлэдэнэ. Теэд шударга бэшэ зон эшэхэ гээшые мэдэдэггүй.

⁶ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Арадуудые усадхааб, буланта самхагуудыень дууһан һандаргааб. Гудамжануудаарнь хэншье ябанагүй: иигэжэ Би хооһолооб! Хотонуудынь хооһороо: нэгэшье хүн тэндэ ажаһуунагүй. ⁷ «Үнэхөөр Намаие хүндэлөөд байгаарайгты, заабаринуудые дуулажа, сахин байгты, тиигэбэл, байратнай һандаргагдахагүй, таанад тушаа Минии түсэблэһэн гай тодхор танда хүрэхгүй!» – гэжэ айладхаа бэлэйб. Теэд тэдэ заабол муу муухай хэрэг хэхэе оролдодог байба. ⁸ Тиимэһээ Намаие хүлээгты! Минии ерэхэ үдэр хүрэтэр! Арадуудые суглуулжа, хан түрэнүүдые дуудажа, уур сухалаа, уур хилэнсэгийнгэе бүхы гал дүлэн тэдээн дээрэ адхахаб! Иигэжэ Би зарга шүүбэри абуулхаб, иигэжэ Минии уур сухалай гал дүлэндэ бүхы дэлхэй шатаха!

Израилийн үлөөшэ зон гэмтэ ябадал бэшэ үйлэдэхэгүй

⁹ Удаань Би арадуудай үгэ хүүр хубилгахаб, тиихэдэм тэдэ гансал Намда мүргэн зальбаржа, бултадаа Намдал алба хэн байха. ¹⁰ Эфиопин

гол горходые гаталан, Минии тараагдаһан арад түмэн, Минии үнэнхэ мүргэлшэд Намда үргэлнүүдые асарха. ¹¹ Тэрэ үе сагай ерэхэдэ, таанар, Минии арад түмэн, урдаһаам буһалгаалан хэрэг ябуулхагүйт, эшхэбтэр юумэ хэхэгүйт. Үгы хаатнай, Би таанарай дундаһаа бардам, дээрэлхүү зантай зониие зайлуулхаб, Минии арюун нангин хада уула дээрэ таанар бардамлан ябахаа болихот. ¹² Харин юрын, даруу зантай зоние үлөөхэб, тиихэдэм тэдэ Намда зальбаран байха. ¹³ Израилиин үлдөөсэ зон буруу хэрэг үйлэдэхгүй, худал хэлэхгүй, мэхэ гохо хэрэглэхгүй. Тэдэ эдеэ хоолоо барин, амаран, аюулгүй амгалан амидарха.

*Синой басаган, дуугаа дуула!
Израилиин зон, баяртайгаар хашхаралдыт!*

- 14 Синой басаган, дуугаа дуула! Израилиин зон, баяртайгаар хашхаралдыт!
Иерусалим, үнэнхэ зүрхэнһөө баясан, сэнгэн байгаарай!
- 15 Эзэн шам тушаа шийдхэбэрэе болуулаа! Дайсадыеш зайлуулаа!
Израилиин хаан, Эзэн таанартай хамта!
Саашадаа таанар юунһээшье айхагүйт.
- 16 Тэрэ үдэрэй ерэхэдэ, Сион хададахи Иерусалим хотодо:
«Бү ай! Айһандаа гартнай бэшэ бү нуладаг!» – гэжэ хэлэгдэхэ.
- 17 Эзэн Бурхантнай таанартай хамта. Тэрэ таанадые абарха баатар хүсэтэй.
Тэрэ таанар тушаа баясан хүхихэ, хайра дуран соогоо аалихан, таанар тушаа баяртай зугаалан сэнгэхэ.
- 18 Эзэн иигэжэ айладхаа:
«Танай гашуудал дууһаха,
һайндэрлэхэ аргатай болохот.
- 19 Хараарайгы даа, тэрэ сагай ерэхэдэ дарлагшадьетнай Би суглуулхаб,
дохолон эрэмдэгүүдые абархаб, тараһан арадаа суглуулхаб,
тиигээд шоо үзэжэ байһан энэ газартань тэдэниие хүндэтэй,
нэрэ түрэтэй зон болгохоб.
- 20 Тэрэ сагай мандахада таанарые суглуулан асархаб,
хараһаар байтартнай сүлэлгэһөө таанадые бусаахаб,
тиигээд дэлхэйн арадуудай дунда хүндэ ямбатай,
нэрэ түрэтэй болгохоб!»
Эзэн иигэжэ айладаал!

Хаггай лүндэншын ном

Энэ багахан ном соо оройдоол дүрбэн лүндэн биш. Тэдэ хээээ, ямар ушараар тунхаглагдааб гэжэ бидэ тон найнаар мэдэнэбди. Манай ээрын урдахи 586 ондо Иерусалимдахи Эзэнэй хүмые Вавилооной сэрэг үгы хээ һэн. Манай ээрын урдахи 539 ондо Персүүд Вавилоониие диилэжэ, манай ээрын урдахи 537 ондо Персиин хаан Киир барьянһаа орон нютагаа бусахыень еврейнүүдтэ зүбшөөжэ, еврейнүүд нютагаа бусаад, Бурхандаа гэжэ шэнэ Хүмэ барижа эхилбэ. Гэбэшье мүнгэ зөөринь хүрээбэгүй, хүршэ арадууд һаалта хэжэ эхилбэ, иигэжэ ажалынь замхаа бэлэй.

Манай ээрын урдахи 520 ондо, Персиин империдэ улас түрын хүлгөөнэй боложо байхада, Бурхан Өөрын лүндэншэ Хаггайгаар дамжуулан, Хүмын барилга дахин эхилхыень еврей арадта мэдээ эльгээнэ. Хаггай хадаа Захарияа лүндэншын үе сагта амидараа. Арад зон Хаггайн үгэ дуулажа, барилга дахин ябуулжа эхилнэ, Бурхан тэдээндэ Өөрын үрээл эльгэхээ найдуулна. Иудын засаглагша, еврейнүүдэй Давид хаанай уг удам Зэрубабээлые энэ барилга толгойлхые, агууехэ хэрэгүүдые үйлэдэхыень Бурхан шэлэн абаа.

Иерусалимай Хүмые шэнэлэн барихые Эзэн захирна

1 ¹Персиин агууехэ хаан Даариин хаан шэрээ эзэлһэн сагнаа хойшо хоёрдохи жэлэй зургаадахи һарын түрүүшын үдэр Эзэн Хаггай лүндэншэдэ хандан, Иудын захирагша, Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээлдэ ба ахамад санаарта Ёцадаагай хүбүүн Исүүстэ айладхалыень дамжуулхые захирба. ²Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхалан байна: «Минии Хүмэ бариха саг үшөө ерээдүй гэжэ энэ арад түмэн хэлэжэ байна».

³Тиигээд Эзэн Хаггай лүндэншөөр иигэжэ дамжуулан айладаа:

⁴ – Хүмын эзэгүйрэн хоһороод байхада гоёогдоһон гэрнүүдтэ таанад өһөдөө байха сагтай аалта?

⁵ Мүнөө Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, иигэжэ айладханаб: Өөрынгөө хэһэн үйлэ хэрэгүүд тухай бодомжолжо үзэгты! ⁶ Таанар ехээр тарибашье, бага ургаса хуряанат. Эдеэлээшье хаа, саданагүйт. Уугаашье хаа, һогтоногүйт. Хубсалаашье хаа, дулаасанагүйт! Олоһон мүнгэнтнай хахархай хармаанда ороод лэ үгы болоно.

⁷ Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, иигэжэ айладханаб: Өөрынгөө хэһэн үйлэ хэрэгүүд тухай бодомжолжо үзэгты! ⁸ Хада өөдэ гаража, модо отолон, хүмэ барижа эхилэгты! Би тэрээндэ сэдхэлээ ханан, тэрээн соо магтуулан, Өөртөө мүргүүлэн байхаб. ⁹ Ехэ юумэ хүлээнэт, теэд бага юумэн болоно. Гэртээ асарһан юумыетнай Би хумхаа тооһон болгохоб. «Ямар ушарһаа?» – гээд асуухадатнай, Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, иигэжэ харюу үгэхэб: «Хүн бүхэнтнай өөрын гэр шэмэглэн сүлөөгүй ажаллана, харин Минии Гэр хооһон, һандархай байна. Энээнэй түлөө!» ¹⁰ Энээнэйл түлөө таанарта тэнгэри шүүдэр, аадар үгэнэгүй, газар үрэжэл үгэнэгүй. ¹¹ Ган гасуурые Би дуудааб! Газар руу – хадануудта, таряалангуудта, үзэмэй модоной сэсэрлигтэ, оливын мододто, – юрэдөө, газарай ургуулдаг бүхы юумэндэ, хүн зондо, мал адууһанда, хүнэй хэдэг бүхы ажалда.

Һумые шэнэлэн барижа ажал эхилбэ

¹² Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээл, Ёцадаагай хүбүүн Иисүүс болон бусад арад түмэн Хаггай лүндэншые Эзэн Бурханаар эльгээгдэһэн мүн гэжэ мэдэржэ, Эзэн Бурханайнгаа Хаггай лүндэншөөр дамжуулан үгэ дуулаба. Тиигээд тэдэ Эзэнһээ айжа, Тэрэниие хүндэлжэ эхилбэ. ¹³ Эзэнэй мэдээсэгшэ Хаггай айладхалынь арад түмэндэ дамжуулба: «Би таанадтай байхаб, энэ Минии найдуулга мүн гэжэ Эзэн айладхана!»

¹⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Бурханайнгаа хүмэ соо ажал хэхыень Иудын захирагша, Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээлдэ ба ахамад санаарта Ёцадаагай хүбүүн Иисүүстэ болон баряанһаа бусаһан үлдөөсэ арад зондо Эзэн һүр һүлдыень хүдэлгүүлбэ. Тиигээд тэдэ ерэжэ, хүмэ заһабарилжа эхилбэ. ¹⁵ Энэ хадаа агууехэ хаан Даариин хаан шэрээдэ заларһаар хоёрдохи жэлэй зургаадахи һарын хорин дүрбэдэхи үдэр болоо бэлэй.

*Шэнэ хүмэ урдынхидаа орходоо бүри баян,
үлүү ехэ алдар суутай байха*

2 ¹ Долоодохи һарын хорин нэгэдэхи үдэр Эзэн Хаггай лүндэншэдэ иигэжэ айладхаба:

² – Иудын захирагша, Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээлдэ, ахамад санаарта Ёцадаагай хүбүүн Иисүүстэ ба баряанһаа бусааша арад зондо иимэ

захяа дамжуулыш даа: ³ «Энэ Һүмые урданайнь алдар солын үедэ үзөөшэ, таанарай дунда үлөөшэ хэн байнаб? Мүнөө энэ Һүмэ таанарта ямараар харагданаб? Юуншые бэшэ гээд таанарта үзэгдэнэ бэшэ аал? ⁴ Гэбэшье Зэрубабээл зоригтой бай, Ёцадаагай хүбүүн Иисүүс, ахамад санаартан, зоригтой бай! Энэ ороной улад зон, зоригтой байгты! Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, таанартай хамта байнаб. Ажал хэгты, туһалхаб. ⁵ Египедһээ гаража байхадатнай таанартай баталһан Минии хэлсээн ба Минии Һүлдэ таанадтай хамта байна, бү айгты! ⁶ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхана: Һаяар Би тэнгэри болон газарые, далай болон хуурай газарые һэгсэрхэб! ⁷ Бүхы арадуудые һэгсэрхэб! Тэдэнэй баялиг эндэ асаруулагдаха. Тиигээд Минии алдар солын гэрэл энэ Һүмые дууһан гэрэлтүүлхэ. ⁸ Бүхы алта мүнгэн Минии юм. ⁹ Шэнэ Һүмэ хуушан Һүмэдэ орходоо бүри алдар суутай байха гэжэ Би найдуулнаб. Энэ газарай улад зондо амгалан тайбан байдал Би үршөөхэб. Энэ болбол Би, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн, айладхана мүн!»

Нангин болон бузарлагдаһан зүйл тухай

¹⁰ Даариин хаан шэрээдэ заларһаар хоёрдохи жэл, юһэдэхи һара, хорин дүрбэдэхи үдэр ябажа байхада Эзэн Хаггай лүндэншөөр дамжуулан айладхал буулгаа бэлэй. ¹¹ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладаа:

– Һургаал тухай лүндэншэдһөө иигэжэ асуугыш даа: ¹² Хэрбээ хэн нэгэн арюудхагдаһан мяха хубсаһанайнгаа хунаһанда абаад ябажа байтараа тэрээгээрээ хилээмэндэ, болоһон эдеэндэ, үзэмэй дараһан архида, оливын тоһондо, юрэдөө, ямаршые хоолдо хүрэбэл, тэрэнь арюун болохо гү?

Санаартад харюусаба:

– Үгы.

¹³ Хаггай асууба:

– Хэрбээ хүүртэ хүрэжэ бузартаһан хүн эдэ бүгэдын али нэгэндэ хүрэбэл, тэрэ нь бузартаха гү?

Санаартад харюусаба:

– Бузартаха.

¹⁴ Хаггай харюудань иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ арад зон иммэл даа. Минии харахада тэдэ иммэ, – гэжэ Эзэн тунхаглажа байна. – Тэдэнэй хэһэн юумэн булта тиимэ. Тэдэ юу үргэнэб, тэрэнь бузартай.

Энэ сагһаа хойшо Эзэн иудынхидэй таряалан болон сэсэрлигүүдые үрээбэ

¹⁵ Мүнөө юун таанадтай болоһые ойлгожо шадаха гүт? Минии ордоной заһабарилгын ажалай үшөө эхилээдүйдэ ¹⁶ хорин боолто таряа

абахаар хэн нэгэнэй ерэхэдэ, тэндэ оройдоол арбан боолто байдаг; үзэмэй дарахан архиин торхоһоо хэн нэгэнэй табин хуулга абахаяа ерэхэдэ, тэндэ оройдоол хорин хуулга байдаг бэлэй. ¹⁷ Би таанарые болон хэрэг ажалыетнай халуун һалхи, мүндэрөөр сохин байгааб, теэд таанар үшөөл ханаа ороогүйт, Нам руу эрьезгүйт. ¹⁸ Минии ордоной хуури мүнөөдэр дууһан табигдаа. Саашадаа юун болохоб гэжэ анхарыт. ¹⁹ Амбаар соо үрэ бии гээшэ гү? Үзэмэй жэмэс, инжирэй модон, анар, чидун модон мүнөө болотор үрэ үгөөгүй байгаа. Харин мүнөөдэрһөө эхилэн Би таанарые үрээхэб.

Зэрубабээл – Эзэнэй богоол

²⁰ Тэрэл үдэртөө, тэрэ харын хорин дүрбэдэхи үдэр, Эзэн Хаггайда хоёрдохёо хандажа, иигэжэ дамжуулба:

²¹ – Иудын захирагша Зэрубабээлдэ иигэжэ хэлэ: тэнгэри, газарые Эзэн доһолгоохонь, ²² хан түрэнүүдые үгы хэхэнь, арадуудай хан түрэнүүдэй хүсэ шадалынь бууруулхань. Дайшалхы тэргэнүүдые хүмэрюулжэ, жолоошодыень унагаахань. Морин сэрэгшэд бэе бээе һэлмээр сабшан усадхаха. ²³ Энэ болбол Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладхана мүн! Шалтиээлэй хүбүүн Зэрубабээл, тэрэ үдэр Эзэн шамайе, Өөрын богоолые, шэлэн абажа, Өөрын нэрэнээ зонхилдог болгохо. Энэ хадаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладаа мүн!

Захарияа лүндэншын ном

Хаггай лүндэншын үе сагта, манай ээрын урдахи 520-518 онуудта, Захарияа лүндэншэ Бурханай үгэ Вавилоной баряанһаа нютагаа бусагша еврейнүүдтэ дамжуулан тунхаглажа байгаа. Захарияагай ном Хаггайн номдо орходоо томо, удхаараа орёо. Тэрэ үе сагта Давид хаанай удам Зэрубабээлэй ба ахамад санаарта Иисүүсэй ударидалга доро арад зон ханамжатайгаар ажал эрхилжэ, хандаргагдаһан Бурханай Һүмэ дахин барижа, хэргээжэ эхилбэ. Захарияа лүндэншэ Хаггайтай хамта Бурханай харгалзалга тухай арад түмэндэ хануулжа, урма зориг бадараажа байгаа.

Номые хоёр гол хубида хубаажа болохо: 1) 1-8-дахи бүлэгүүдтэ найман үзэгдэл зураглагдана, тэдээнтэй холбоотой Бурханай найдуулганууд, хэргылгэнүүд тухай хэлэгдэнэ. Тэдэ найдуулга, хэргылгэнүүдые Бурхан Захарияагаар дамжуулан айладаа. Эдэ үзэгдэлнүүд гол түлэб Иерусалимые болон Һүмэ дахин барин бодхоохо, Израилиин арад түмэниие нүгэлһөө арюудхаха, энэ арад түмэнэй ерээдүйн найхан амидарал тухай юм. Эдэ бүлэгүүдтэ олон орёо дүрсэнүүд дайралдана, урданай лүндэншэдэй үгэнүүд дурдагдана; 2) дайсадаа Бурханай шүүхэ тухай, үнэн шударгые болон энхэ тайбаниие тогтоохын тула Тэрэнэй шэлэгшэ хаанай заларха тухай лүндэнгүүд 9-14-дэхи бүлэгүүдтэ суглуулагданхай.

Оршол

1 ¹ Даарин Персиин хаан боложо үргэмжэлэгдэһөөр хоёрдохи жэлэй наймадахи нарада Иддоогой аша Бэрэхияагай хүбүүн, лүндэншэн Захарияада Эзэн үгэ айладхаба:

² – Танай үбгэ эсэгэнэртэ Би, Эзэн, ехэтэ хилэнлэһэн гээшэб. ³ Гэбэшье тэдэндээ хэлэлши:

Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
иигэжэ айладажа байна:
Нам руу эрьегты,
тиигэбэл Би таанар руу эрьехэб.

⁴ «Нүгэлтэ харгыһаа, хилэнсэгтэ үйлэ хэрэгүүдһээ зайлагты», – гэжэ урданай лүндэншэд таанарай үбгэ эсэгэнэртэ хэлэдэг байгаашье хаань, тэдэ Намаие дуулаагүй, үгыем анхараагүй. Тиимэрхүү үбгэ эсэгэнэртээ адляар бү байгты гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна.

⁵ – Танай эсэгэнэр хаанаб мүнөө? Лүндэншэдшье хэтэдэ хууха аал?
⁶ Минии богоол болохо лүндэншэдтэ хургаал болгон дамжуулһан Минии үгэнүүд, Минии гаргаһан шийдхэбэринүүд танай эсэгэ элинсэгүүдтэ бөөлээгүй гэжэ байгаа гү? Тэдэ хэлэгшэ бэлэй: «Ябаһан харгыемнай, хэһэн хэрэгыемнай Эзэн яажэ сэгнээ һэм, тиимээр лэ үйлэ бүтээгээ», – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тунхаглаба гэбэ.

Нэгэдэхи үзэгдэл: Моритой хүнүүд

⁷ Даариин хаан боложо үргэмжэлэгдэһөөр хоёрдохи жэлэй шэбаат харын* хорин дүрбэнэй үдэртэ Иддоогой аша, Бэрэхияагай хүбүүн лүндэншэ Захарияада Эзэнэй үгэ бууба:

⁸ – Энэ һүни үзэгдэл харабаб: миртын һөөгүүдэй дунда хонхосог соо зээрдэ мори унаһан хүн зогсоно, ара тээнэ зээрдэ, алаг, сагаан морид байна. ⁹ «Эдэ юун морид гээшэб?» гэжэ би асуубаб. Намтай хөөрэлдэжэ байһан Эльгээмэл: «Эдэнэй юу хэжэ байһые би шамда харуулхаб» – гэбэ. ¹⁰ Мирт мододой дунда зогсоошо нэгэн: «Дэлхэй эрьээд ерэхыень Эзэнэй эльгээгшэд мүн» гэбэ. ¹¹ Миртын хажууда зогсоһон Эзэнэй Эльгээмэлдэ тэдэ харюу үгэбэ: «Газар дэлхэйе тойрожо ерээбди. Бүхы амитан зон ан бун, ажана тэгшэ хууна».

¹² Удаань Эзэнэй Эльгээмэл хэлэбэ: «Түмэн Сэрэгтэ Эзэн! Хэзээ болотор Иерусалимда, Иудын хотонуудта үршөөл хайраяа хүртөөнгүй байха юмта, аяар далан жэл соо тэдээндэ уурланалта». ¹³ Гэхэдэнь намтай ярилдажа байһан Эльгээмэлдэ Эзэн һанаань заһан, урихан үгэнүүдые айладаба. ¹⁴ Намтай хөөрэлдэжэ байһан тэнгэрийн мүнөөхи Эльгээмэл намда хандан үгүүлбэ:

– Иигэжэ зарлагты:

Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладажа байна:

* 1:7 Хоёрдохи жэлэй шэбаат харын – манай эрын урдахи 519 оной февраль һара.

- Би Иерусалим болон Сионий түлөө ханаан болоод байнам.
- 15 Амар тайбан хууһан арадуудта Би маша ехээр уурлажа байнаб. Сухалаа номгоруулхадам, тэдэнэй хоро шаранинь бусална.
- 16 Иерусалим тээшэ эрьжэ хайраяа хүртөөнэм, тэрэ хото соо Минии үргөө бодохо. Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй зарлигаар Иерусалим дээгүүр газар хэмжэлгын зурлаа татагдаха.

17 Үшөө иигэжэ зарлаарай:

Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладаа:
Минии хотонууд хүгжэн халбарха.
Эзэн Сионие дахяад тайбшаруулжа,
Иерусалимые дахин шэлэхэ.

Хоёрдохи үзэгдэл: Эбэрнүүд болон дархашуул

18 Толгойгоо дээшэнэ үргэхэдэм, дүрбэн эбэр харагдаба. 19 Намтай хөөрэлдэнэн Эльгээмэлдэ хандан асуубаб:

– Энэ юун бэ?

Тэрэ харюусаба:

– Иуда, Израиль болон Иерусалимые хандарган тараанан эбэрнүүд гээшэ.

20 Удаань Эзэн намда дүрбэн дархашуулые үзүүлбэ. 21 Би асуубаб:

– Эдэ юу хэхээе ерээб?

Тэрэ иигэжэ ойлгуулба:

– Эдэ эбэрнүүд Иудын орон нютагые хандарган тараагаа, хэншые тархияа үргэхэ шадалгүй болонхой, харин дархашуул Иудын урдаһаа бодожо, сүйд татаһан үндэнэтэдэй эбэрын хуха сохижо, хүр хүлдын даха гэжэ ябана.

Гурбадахи үзэгдэл: Газар хэмжэлгэ

2 1 Дахяад толгойгоо үргэжэ харахадам, гартаа хэмжүүрэй оһор бариһан хүн ябаба.

2 – Хайшаа зорибош? – гэжэ асуухадам.

– Иерусалим хотые хэмжэжэ, ута үргэниень мэдэжэ абахам – гэбэ. 3 Намтай хөөрэлдэнэн Эльгээмэлэй ябахадань, нүгөөдэ Эльгээмэл урдаһаань ерээбэ. 4 Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Түргэн ошожо тэрэ залууда хэлэл даа:

- Иерусалимда зон малынь олошорһон ушарһаа оршон тойронхи газараар таран һууха, хана хэрэмгүй һуурин мэтэ болохо.
- 5 Эзэн айладажа байна:
«Тэрэ хотые хүрээлһэн галта хана болохоб, тэрэнэй дунда алдар солонни дэлгэрхэ» гээ.
- 6 «Һүүе! Һүүе! Хойто зүгэй оронһоо бодон тэрьелэгты! Ушарынь хадаа Би таанарые тэнгэрийн дүрбэн һалхин мэтэ сасан тарааһан байгаа» гээ.
- 7 «Һэй, Сион, Вавилоной үхинтэй хамта байрлаһан таанар тэндэһээ зайлагты» гээ.
- 8 «Таанадые дээрмэдэһэн арадуудта Тэрэ намайе алдар солын тулада эльгээгээ, танай ойро хүрээбэл, Тэрэнэй нүдэнэй сэсэгүдэ хүрэнхтэй адли» гээ.
- 9 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана:
«Мутараа тэдэндэ далайхадам, богоолнуудайнгаа олзо болохол даа».
Тиэхэдэнь намайе Түмэн Сэрэгтэ Эзэн эльгээгээ гэжэ таанад мэдэхэт.

Иерусалим хото руу бусаха тухай уряал

- 10 Сионной үхин, баярлан дуулыш:
Дундатнай оршохо гэжэ Эзэн айладанал.

¹¹ Тэрэ үдэр Эзэн руу олон арадууд ерэхэ, тэдэ Эзэнэй арад болохо; дундатнай Эзэн ерэхэ ажаһууха, тиэхэдэм Түмэн Сэрэгтэ Эзэн намайе эльгээгээ гэжэ мэдэхэт. ¹² Тиигэжэ Эзэн Иерусалимые Өөрын онсо хото болгохо. Тиигэжэ нангин газарта Эзэн Иудын орон нютагые Өөрымни хуби гээд эзэмшэхэ.

- 13 Эзэнэй урда хамаг амитан анираа хатаг!
Өөрын нангин үргөөһөө тэрэ гаража байна.

Дүрбэдэхи үзэгдэл: ахамад санаартан ба эрлиг дайсан

3 ¹ Тэрэ Эзэнэй Эльгээмэлэй үмэнэ зогсожо байһан ахамад санаартан Иисүүсые намда харуулба, баруун таладань тэрэнтэй тэмсэдэг эрлигые баһа зааба. ² Эзэн эрлиг дайсанда айладаба:

– Эзэн шамайе буруушаажа байна. Үнэхөөр Иерусалимые шэлэһэн Эзэн шамайе буруушаана! Энэ хүн галһаа абтаһан сусалда адли бэшэ гү?!

³ Иисүүс муухай болоһон хубсаһа үмдэнхэй, Эльгээмэлэй урда зогсобо. ⁴ Эльгээмэл урдань зогсогшодто хэлэбэ:

– Иисүүсэй муухай хубсаһыень тайлагты.

Өөртэнь хэлэбэ:

– Харыт, иигэжэ Би гэмьтнай сагааруулбаб, жабхалангай хубсаһаар хубсалуулхаб.

⁵ Удаань иигэжэ хэлэбэ:

– Тэрэнэй толгойдо сэбэр орёолто үмдэхүүлэгты.

Эльгээмэлэй зогсоод хаража байхадань, сэбэр орёолто толгойдонь орёобо, жабхалангай хубсаһа бээдэнь үмдэхүүлбэ. ⁶ Эльгээмэл Иисүүсые һэргылэн:

⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ зарлиг болобо:

Ши Минии замаар ябажа, Минии үйлэ бүтээ.

Тиигэбэл Минии гэр захирхаш, Минии албатанай харуул болохош.

Эндэ зогсогшодой дунда сүлөөтэй ябаха эрхэ шамда соёрхохоб.

⁸ Шагнал даа, ахамад санаарта ши Иисүүс,

шинии урда һуужа байһан ахамад санаартан мүн лэ дуулажа байг.

Эдэ зон үзэгдэл шэнжын гэршэ болохо.

Би Өөрынгөө богоолые, Өөрын Һалаа эндэ асаржа харуулхам.

⁹ Иисүүсэй урда энэ шулуу табинаб.

Тэрэ шулуун долоон нюдэтэй. Би тэрээн дээрэ хандалга бэшэг һиилэхэб.

Энэ газарай нүгэл хилэнсэгые үгы хэһэн үдэр ерэхэ гэжэ бэшээтэй байха.

¹⁰ Тэрэ үдэр хүнүүд бэе бээе уһан үзэм, инжир модонууд доро һуулгахаар уриха.

Иигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана.

Табадахи үзэгдэл: Алтан дэн ба оливын модон

4 ¹ Намтай хөөрэлдэгшэ тэнгэрийн Эльгээмэл һөөргөө ерээд, бүхэ нойрһоо һэрээһэн мэтэ намайе дорюун болгобо.

² – Юу харанаш? – гэжэ тэрэ намһаа асууба.

– Сула алтаар хэһэн дэнгэй табюур, тэрээн дээрэ томо аяга байна, аяга дээрэ долоон сүгсэ, тус тустай долоон голтой. ³ Хоёр олива байна,

нэгэнийн аягын баруун талада, нүгөөдэнь зүүн таладань табяатай, – гэжэ харюусабаб.

⁴ Удаань би тэнгэрийн Эльгээмэлхээ:

– Энэ юун бэ? – гэжэ асуубаб.

⁵ Тэнгэрийн Эльгээмэл намда:

– Энэ юун гэжэ мэдэхэгүй аалши? – гэбэ.

Би:

– Эрхим ноён минии, би хаанаһаа мэдэхэбиб даа, – гэбэб.

⁶ Тэнгэрийн Эльгээмэл намда иигэжэ ойлгуулба:

– Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй Зэрубабээлдэ

хандаһан иимэ үгэнүүд гээшэ:

Шинии туһа болбол эрхэ мэдэлээр бэшэ, хүсэ шадалаар бэшэ,

Минии Һүлдөөр ерэхэ.

⁷ Асари хада, Зэрубабээлэй урда ши хэмши?

Ши тэгшэ тала гээшэш.

Һумын оройн шулуу дээшэнь гаргажа табихадань,

арад зон «Эзэнэй үгэнэн аша буян энэл» гэжэ соло дуудаха.

⁸ Эзэн намда иигэжэ зарлигтаа:

⁹ – Зэрубабээлэй гарнууд энэ гэрэй һуури табихан гээшэ.

Тэдэ гарнууд лэ эсэстэнь хүргэг.

Тиэхэдэнь Түмэн Сэрэгтэ Эзэн намайе таанарта эльгээгээ гэжэ мэдэхэт.

¹⁰ Долоон дэн тухай хэлээ һэмнайб.

Эдэ хадаа Эзэнэй хамаг дэлхэе шобто харадаг нюдэд гээшэ.

Зэрубабээлэй гарта байһан тэгшэлүүр тээшэ

баяртайгаар хаража байһан энэ үдэрые хэн шухала бэшэ гэжэ

хэлэхэб даа, – гэжэ Эльгээмэл хэлэбэ.

¹¹ Би тэрээнһээ дахяад асуубаб:

– Дэнгэй хажууда табяатай жэмэсэй хоёр модон ямар удхатайб?

¹² Хоёр алтан сорго соогуур алтан мэтэ тоһо бөөһээ гаргажа байһан модоной хоёр халаа ямар удхатай болоноб?

¹³ – Тэрээниие мэдэхэгүй аалши? – гэбэ тэрэ.

– Эзэмни, би хаанаһаа мэдэхэбиб? – гэбэб. ¹⁴ Тэрэ хэлэбэ:

– Бүхы дэлхэйн Эзэндэ алба хэхэ гэжэ магнайдаа оливын нангин тоһо түрхюулһэн хоёр хүбүүд гээшэ. Тэдэ бол Эзэнэй хоёр талаар зогсодог.

Зургаадаху үзэгдэл: Ниидэжэ ябаһан хуйламал бэшэг

5¹ Дээшээ харахадам, хуйламал бэшэг ниидэжэ ябаба.

² – Юу харанаш? – гэжэ Эльгээмэл асууба.

– Ниидэжэ ябаһан хуйламал бэшэг харанаб. Утаараа хорин тохой, үргэниинь арбан тохой, – гэжэ харюу үгэбэб.

³ Эльгээмэл намда иигэжэ хэлэбэ:

– Энэ хадаа бүхы газар дэлхэйдэ бууһан хараал гээшэ. Хулгай хэһэн хамаг амитан хүнэхэ гэжэ нэгэ таладань бэшээтэй, худалаар тангариг үгэһэн хүншые баһал хүнөөгдэхэ гэжэ нүгөө таладань бэшээтэй.

⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладаа:

Би тэрэниие хулгайшанай гэртэ ба Минии нэрээр хуурмаг тангариглагшын гэртэ ябуулааб.

Тэндэ нэбтэрэн орожо өөрыень хүнөөхэ, модо шулууеньшые усадхаха.

Долоодохи үзэгдэл: хэмжүүрэй амһарта соохи эхэнэр

⁵ Намтай хөөрэлдэһэн Эльгээмэл гараад намда хэлэбэ:

– Дахяад дээшээ харал даа, юун дүтэлнэ гээшэб?

⁶ – Би мэдэнэгүйлби, – гэжэ би хэлэбэб.

– Энэ нэгэ эфаагай багтамжатай хэмжүүрэй ехэ амһарта гээшэ. Соной нүгэл хэмжэдэг амһарта, – гэбэ тэрэ.

⁷ Туулган хабхагай үргэгдэхэдэ, амһарта соо һуужа байгааша нэгэ эхэнэр харагдаба. ⁸ Эльгээмэл: «Энэ эхэнэр хадаа хилэнсэтэ байдалай дүлгэ тэмдэг», – гээд, эхэнэрые амһартын оёор руу шулуу шэдэһэндэл хаяжа, туулган хабхагаар бүглэбэ.

⁹ Дахин дээшээ харахадам, далитай хоёр эхэнэр харагдаба. Тэдэнэй хилэн шубуунай дали шэнги далинууд халхи татуулан эшхэрбэ. Тэдэ амһартые үргэжэ, газар тэнгэрийн хоорондуур шуумайба. ¹⁰ Намтай дуугаралсагша Эльгээмэлһээ асуубаб:

– Хайшань тэрэ амһарта абашабаб?

¹¹ Тэрэ намда иигэжэ хэлэбэ:

– Шинаар орондо тэрээндэ хүмэ бариха юм. Бэлэн болоходонь, тэрэ эхэнэртэй амһарта һууридань һуулгаха.

Наймадаху үзэгдэл: дайшалхы тэргэнүүд

6¹ Дахяад дээшээ харахадам, хоёр хадын хоорондохи хабшалһаа дүрбэн дайшалхы тэргэ гаража ябаба. Тэдэ хадануудын үргэлжэ ээд байба. ² Түрүүшын тэргэдэнь хүсэ ехэтэ зээрдэ морид хүллөөтэй,

нүгөө тэргэдэнь хара морид, ³ гурбадахи тэргэдэнь сагаан, дүрбэдэхи тэргэдэ алаг морид оруулагданхай ябаба. ⁴ Намтай хөөрэлдэжэ байһан Эльгээмэлһээ асуубаб:

– Эзэн минии, энэ баһа юун гээшэб?

⁵ – Дүрбэн һалхин гээшэ. Тэдэ хамаг юртэмсын Эзэнэй урда гараад байна. ⁶ Хара морид хойто зүг руу шэглэнхэй, хойноһоонь сагаан морид ябана, алаг морид үдын наранай орон тээшэ ошохо, – гэжэ Эльгээмэл харюусаба.

⁷ Хүсэтэн газар дэлхэйе һэтэ гараха гэжэ тэгүүлэн байба. «Ябагты, газар дэлхэйгээр аялагты» гэжэ Эльгээмэлэй хэлэхэдэнь, газар дэлхэйгээр ябаба. ⁸ Удаань Тэрэ намда хандан үгүүлбэ: «Хара даа, хойто зүгэй орондо ябагшадын хойто зүгэй орондо хандаһан Минии сухал номгоруулба».

Ахамад санаарта ба Абарагша

⁹ Эзэн намда зарлиг болобо:

¹⁰ – Вавилоондо баряанда байһанаа Хэлдай, Тобияа ба Едаяа гэгшэд ерээд байна. Тэдээнһээ алта мүнгэ абаад, Цэпааниягай хүбүүн Ёшиягай гэртэ тэрэ дары ошо. Тэдэ булта Вавилоонһоо бусаа мүн.

¹¹ Титим алта мүнгөөр урлажа, Ёцадаагай хүбүүн, ахамад санаартан Иисүүсэй толгой дээрэ таби. ¹² Тэрээндэ иигэжэ хэлэ:

Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладажа байна:

Тэрэ эрын нэрэ – Угай түлөөлэгшэ.

Түлөөлэгшын угайнь халаа урган олошоржо,

Эзэнэй хүмэ бүтээхэ.

¹³ Тиимэ, Эзэнэй хүмэ бариха хүн Тэрэ юм.

Тэрэ алдар солодо хүртэжэ, шэрээ зонхилон һууха.

Санаартан өөрын шэрээдэ һууха.

Хоорондоо эбтэй эетэй байха.

¹⁴ Титимынь Һээлэмдэ ба Тобияада, Едаяада болон Цэпааниягай хүбүүн Хээнэй аша габьяа тухай һануулан, Эзэнэй хүмэдэ үлэхэ. ¹⁵ Хаана холоһоо хамаг зон ерэжэ, Эзэнэй хүмэ бодхоолгодо хабаадалсаха. Тиигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн намайе танда эльгээгээ гэжэ мэдэхэт. Хэрбээ өөрын Эзэнэй үгэ түгэс дуулан дагабалтнай, эдэ бүгэдэ хүсэхэл даа.

Иерусалим тухай гашуудал

7 ¹ Даарин Персиин хаан шэрээдэ заларһанай удаа дүрбэдэхи жэлдэ юһэдэхи хислээб һарын дүрбэндэ Эзэн Захарияада айлдхал буулгаа. ² Тэрэ үе сагта Бэт-Элэй зон Эзэнэй талархал гуйжа, Шарээцэр,

Рээгэм-Мээлэх гэгшэдые хүнүүдтэйн хамта зальбархыень эльгээгээд байгаа. ³ Тэдэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үргөөгэй санаартан болон лүндэншэдхээ асууба: «Бидэ Һумын хандархан ушараар олон жэлдэ гашуудахан заншалаараа табадахи харада гашуудан уйлаха гүбди?»

⁴ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн намда, Захарияада, айладаба:

⁵ – Энэ орон нютагай бүхы арад түмэндэ ба санаартанда хэлэ: «Таанар иигэжэ далан жэлэй туршада табадахи, долоодохи харануудта масаг барин гашуудахадаа, үнэхөөрөө Минии түлөө масаглана гээшэ гүт?»

⁶ Эдихэ уухадаа өөрынгөөл аша туһын түлөө оролдоо бэшэ юм гүт?»

⁷ Эзэн бүри үни Иерусалимда дүүрэн зон ажаһуужа, тэрэ хотын хүгжэн халбаржа байха сагта урданай лүндэншэдөөр дамжуулан энээниел айладаа бэшэ юм гү? Хотые тойроод, сүл губидахи урда орондо, хадын баруун хормойдо, доро газарта амитан зоной олоороо һуужа байхада, тунхаглахан үгэнь иимэ бэшэ аал?

⁸ Тиигээд Эзэнэй Захарияада айладахан үгэ иимэ:

⁹ – Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана:

Үнэн шударга ёһо дэлгэрүүлэн, хүн бүхэн хажуудахи хүндээ аха дүү мэтэ энэрхы, хайрлаха сэдхэлээр хандагты.

¹⁰ Бэлбэһэн болон үншэдые, ерүүл хүниие болон ядуушуулые бү дарлагты.

Зүрхэ сэдхэлдээ нэгэ нэгэндээ муу юумэ түсэблэжэ болохогүй.

¹¹ Гэбэшье тэдэ Эзэнэй үгэдэ анхарангүй, шэхээ бүтүүлээд байгаа бэлэй. ¹² Тэдэ зүрхэ сэдхэлээ шулуун хатуу болгоһон ушарһаа Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй Өөрын Һүлдөөр эртын эшэ үзүүлэгшэ лүндэншэдөөр дамжуулан хуули заабари болон үгэнүүдые дуулаагүй. Тиихэдэнь Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй айхабтар ехэ уур хилэнсэг хүдэлбэ.

¹³ «Минии дуудахада, тэдэ дуулаагүй һэн. Тэрээн шэнги харюудань тэдэнэй дуудахада, Би дуулахагүйб. ¹⁴ Тэдэниие халхи шуургантай хамта хари зоной дунда тараан сасаахаб, харин өөһэдэйн газар нютаг эзэгүй болон хоһоржо, хойшо урагшаа нэгэшье хүн ябахагүй. Тэдэ өөһэдөө хайхан орон нютагаа хоһон губи болгобо», – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айлдхаа.

Иерусалим хото абаралгын хараа бодомжо

8¹ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн намда дахяад айлдхаба.

² Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладал буулгаа:

- «Би Сионой түлөө ехэ уурлажа байнам,
асари ехэ уур хилэнсэмни хүдэлөөд байна».
- 3 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана:
«Би Сион руу эрьежэ, Иерусалимай дунда оршохом.
Тиигээд Иерусалимые Үнэнэй Хото гээд нэрлэхэ,
Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй хадые Нангин хада уула гэжэ дуудадаг
болохо».
- 4 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана:
Үбгэд хүгшэд Иерусалимай гудамжаар ажаһуудаг болохо.
Зон ута наһа наһалжа, тулгуур дулды тэдээндэ хэрэгтэй болохо.
5 Хотын гудамжада наадажа байһан үхи хүүгэд олон болохо.
6 Арад түмэнһөө үлэһэн хүнүүдэй нюдэндэ эдэ үдэрнүүд ехэ
гайхал түрүүлээ хадаа
Минии мэлмыдэ баһал гайхалтай гээшэ гү?
гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна.
- 7 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана:
«Харагты, Би Өөрын арад түмэниие наранай мандаха газарһаа
ба
наранай шэнгэхэ газарһаа абарха гэжэ байнаб.
8 Би тэдэниие һөөргөнъ асаржа, Иерусалимда байрлуулхаб.
Тэдэ Минии арад түмэн боложо, Би үнэн сэхэ Бурханиинь
болохоб».
- 9 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана:
«Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үргөөгэй һууриин табигдаһан үдэрһөө
хойшо
лүндэншэдэй аманһаа тунхаглагдаһан эдэ үгэнүүдые
эдэ үдэрнүүдтэ шагнажа байһан таанар
Һумын баригдажа дууһатар хүсэ шадалтай байгты.
10 Энээнһээ урагша ажал хэдэг хүндэ, хүлһэлжэ абаһан малай
түлөө
ямаршые түлөөһөн гэжэ байгаагүй.
Ороһон гараһан хүндэ амаргүй, дайсантай һэн хойно амгалан
бэшэ байгаа.
Би бүхы хүнүүдые хоорондонь нэгэ нэгэндэнь эсэргүү табихан
байгааб.
- 11 Харин мүнөө Би эдэ үлэгшэ хүнүүдтэ урдынхиһаа ондоогоор
хандахаб»
гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана.
- 12 «Үрэ тарьяан амархан ургана.

- Уһан үзэм жэмэслэжэ, газар үрэ ургамалаа дэлгээжэ,
тэнгэри уһа шүүдэрээ буулгаха.
Энэ бүхы зүйлые үлэһэн зондо эблүүлжэ үгэнэб.
- 13 Арадуудай дунда Иудын удам, Израилиин уг удам хараал
боложо байһые
Би үрээл болгожо, таанарые абархаб.
Бү айгты, шандааһаяа шангадхан хүсэ шадалаа элсүүлэгты».
- 14 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана: «Таанарай үбгэ эсэгэнэрэй
Миний сухал хүргэхэ үедэ
Би тэдэниие хүнөөхэ гэжэ ханаа хэмби.
- 15 Харин мүнөө Иерусалимда, Иудын уг удамда һайн хэрэг
үйлэдэхэ гэжэ
эдэ үдэрнүүдтэ шиидээб. Ушар тиимэһээ бү айгты.
- 16 Таанарай хэхэ юумэн иимэ. Нэгэ нэгэндээ үнэниие хэлэгты.
Үнэн сэхээр хэрэг шүүгты. Шүүлгэтнай амар амгалангай түлөө
байгуужаг.
- 17 Хаяа хадхажа һуудаг хүршэнэрэй урдаһаа
хорото мууе бү ханаашалагты. Худал тангариг бү үгэгты.
Иимэшүү юумэ Би үзэн ядадагби». Иигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
айладаа.
- 18 Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй намда айладаһаниинь иимэ.
- 19 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладажа байна:
Дүрбэдэхи, табадахи, долоодохи, арбадахи һарануудта
гашуудалай масагай үдэрнүүд таанарта бии.
Гашуудалай эдэ үдэрнүүд Иудын уг удамда баяр баясхалантай,
хүхюутэй һайхан һайндэрнүүд болог.
Гансал үнэниие, амар амгалангые хайрлагты.
- 20 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладажа байна:
Арад түмэн, олон хотонуудһаа зон Иерусалимда ерэхэ.
- 21 Элдэб хотонуудай зон бэе бэетээ уулзажа:
«Эзэнэй талархал гуйжа, Түмэн Сэрэгтэ Эзэниие бэдэржэ хамта
ябая» гэхэдэнь,
Би тантай баһа ябахам гэлдэхэ зон олдохо.
- 22 Олон гоото арад үндэһэтэд Иерусалимда Түмэн Сэрэгтэ
Эзэниие бэдэрхээе ерэхэл.

- Тэдэ Эзэндэ хүгэдэн мүргэхээ ерэхэ.
- 23 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана:
Тэдэ үдэрнүүдтэ ондоо хэлэн дээрэ дуугардаг арбан зон нэгэ иудей хүндэ ерэжэ, хубсаһанһаань татан хэлэхэ:
«Бурхан тантай гэжэ дуулаабди. Бидэниие өөһэдтөө абыт».

Найдуулһан шэнэ орон нютаг

- 9¹ Хадраах нютаг ба Дамааск хото тухай Эзэнэй айладхал бууба.
Эзэнэй нюдэн хамаг зондо, илангаяа Израилиин обогүүдта ханданхай.
- 2 Тиир, Сидоон шэнги Хадраах оронтой хилэ нэгэтэй Хамаат тээшэ
Тэрэнэй нюдэн баһал хандана.
- 3 Тиир бата бэхи хэрэм бодхоогоод, шорой мэтэ ехэ мүнгэ, гудамжын шабар мэтэ алта элбэгээр суглууланхай.
- 4 Гэбэшье Эзэн эд баялигыень абажа, далай руу хаяжа, хотонь галда шатаагдаха.
- 5 Ашхэлоон энээниие хараад хүрдэхэ,
Гааза болон Экрооной зон айн шэшэрэлдэхэ,
тэдэнэй найдалынь таһарха.
Гаазада хааниинь хүнэхэ, Ашхэлоондо хүнүүд байхаяа болихо.
- 6 Ашдоодто эсэгээ мэдэхэгүй эрлиизүүд хариһаа ерэжэ
һуурижаха.
Пилиштүүдэй бардамые усадхахаб.
- 7 Тэдэ шуһатай мяха болон бузартай бусад хоол эдихээ болихо.
Амиды үлэһэн пилиштүүд Минии арадай хуби,
Иудын нэгэ үе залгалаа болохо.
Экрооной зон евүүсүүд шэнги Минии арад түмэнэй хуби болохо.
- 8 Орон соогуур сэрэг зон хүндэлхээ болихо,
ямаршье дарлагшад дээгүүрнь ябахагүй.
Би энээниие алдангүй хаража байхаб, үргөөгөө Өөрөө хамгаалхаб.
- 9 Сионой басаган, баярлыш!
Иерусалим үхин, илалтын баяр тэмдэглүш!
Харыш, номгон даруу шинии хаан эмэ элжэгэ зайдаланхай,
тэрэнэй унага – даагыень зайдаланхай, шамда заларжа ерэнэ.

- 10 Энэ хаан тунхаглана: «Эпрааимай дайшалхы тэргэнүүдые бута сохихоб,
Иерусалимда моритониие таһа татахаб. Дайнай хурша номо усадхагдаха».
Энэ хаан энхэ тайбаниие тунхаглажа, Тэрэнэй эзэрхэл далайһаа далай хүрэтэр, Евфрадай заха хүрэтэр оршохо.

Сүлэлгэхөө мултаралга

- 11 Би шинии арадые уһагүй нүхэнһөө сүлөөлнэб,
юундэб гэхэдэ, манай хэрээ хэлсээн шуһаар баталагдаа.
12 Шорондо хуугшад, гэртээ ябагты!
Найдаха найдабари танда бии, Би таанадта бусанам.
13 Иудые Би Өөрын номо болгон татажа, Эпрааимые хурша болгохоб.
Синой хүбүүдые илдэ болгон далайжа,
грек угсаатанда эсэргүү бодхоноб.
14 Эзэн тэдэнэй дээрэ үзэгдэн, Тэрэнэй сахилгаан һомон шэнги харбаха.
Эзэн бүрээгээ үлээжэ, хүсэтэ шуурган шэнги дабшаха.
15 Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тэдэниие хамгаална.
Сэрэгшэд шулуу шэдэжэ, дайсанаа унагаана.
Тахилай тогооной үзэмэй дараһан архьяар дүүрэхэн мэтэ шуһан урдаха.
16 Тэдэ үдэрнүүдтэ малшанай хүрэгөө аршалһандал Эзэн арад түмэнөө абарха.
Титимэй эрдэни шулуун мэтэ тэдэ Эзэнэй нютагта ялалзаха.
17 Үршөөл хайрань ямар ехэб даа.
Үрэжэлтэ тарьяан долгисохо, шэнэ үзэмэй сэсэрлиг салгидаха,
хүбүүд басагад баясан хүгжэхэ!

Иудын ба Израилин сүлөөрэл

- 10** ¹ Хабартаа Эзэнһээ бороо гуйгты.
Эзэнэй хайраар аадарай үүлэн бии боложо, бороо орохо.
Хүн бүхэнэй тарьяалан дээрэ тарьяан ургаха.
2 Онгонууд ерээдүй саг тушаа таамаглана.
Мэдэлшэбди гэдэгүүд худал үзэгдэл хаража, хуурмаг зүүдэ үзэнэ.
Тэрэнь ямаршые ашагүй.
Тиймэхээ хүнүүд хонин мэтэ төөрин, туһа эрин хашхаралдана.

- Тees тэдэниие дахуулха хонишон байхагүй.
- 3 Эзэн иигэжэ айладана:
«Эдэ хонин хүрэг адуулашадта аргагүй сухални хүрөөд байна. Минии хүрэгэй түлөө харюусалга тэдээндэ даалгаа бэлэйб». Түмэн Сэрэгтэ Эзэн Иудын уг удамда Өөрын хүрэгтэ хандаһан шэнги ханаагаа зобожо,
тэдэниие тулалдаанда ороһон хүрөөтэ морин шэнги болгоно.
- 4 Углуугай шулуун, майханай гадаһан, тулалдаанай номо, сэрэг зонхилогшод –
бултадаа эдэ Иудын оронһоо ерэхэ юм.
- 5 Тэдэ гудамжын тоонһондо дайсанаа дэбһэн гэшхэхэ шадалтай. Байлдаанда ороходоо, морито сэрэгые бута сохихо, юуб гэхэдэ, Эзэн тэдээнтэй суг хамта оролсохо.
- 6 «Би Иудын удамда тэнхээ оруулжа, Иосифой үри һадаһанда дайсанаа илаха шадалтай болгохоб.
Би тэдэниие хайрлаһан ушарһаа гэртэнь бусаахаб.
Би тэдэниие голон орхёогүй мэтэ байхаб. Юуб гэхэдэ би тэдэнэй Эзэн Бурхан болоноб».
- 7 Эпраим хүсэрхэг эрэ боложо, үзэмэй дараһан архи ууһан мэтэ баясаха.
Хүүгэдынь энээниие харахадаа хүхижэ, тэдэнэй зүрхэ сэдхэлые Эзэн баярлан хөөрүүлхэ.
- 8 «Би тэдээндэ дохёо үгэжэ, нэгэ газарта суглуулхаб, юундэб гэхэдэ, тэдэниие түлөөһөөр бусаагааб.
Тэдэ урданайхи шэнги тоо томшогүй олон болохо.
- 9 Тэдэниие Би холын оронуудта тараагааһые һаам, тэндэ Намаие ходо ханажа байхал.
Тэдэ хамта тэндэ амидарһан хүүгэдтээ гэртэе бусажа ерэхэ.
- 10 Би тэдэниие Египедһээ болон Ассириин газарһаа бусаан асаржа, Галаадай газарта, хүршэ Ливаан орондо түбхинүүлхэб.
Тэндэһые газарынь багадажа болохо».
- 11 Бурханай тэдэниие Египедһээ гаргаһан сагтал адли, үндэр уһан хана урдань хажуу тээшээ эбхэрэн зайлажа, зоболонгой далай гаталһан сагай үедэ шэнги Ассириин бардамыень номгоруулан, Египедэй шадал хүсэ буурааха.
- 12 Эзэн Өөрын арад түмэниие һэргээн, тэдэ Тэрэнэй нэрэ доро ажаһууха болоно.
Эзэн тиигэжэ айладхана.

- 11** ¹ Ливаан, хаалгаяа нээ. Хуша модыеш гал үрэхбиг.
² Агар зандан уйлаха, юуб гэхэдэ хуша модон хосороо.
 Башаанай сарса модон уйлаха, үдхэн ой усадхагдаа.
³ Тунга ногоон бэлшээри халсаржа, малшадай уйлаха дуулдана.
 Иорданай хүр жабхалан һүйдхэгдэжэ, залуу арсалангуудай
 хэрхирхэнь соностоно.

Һайн һанаата хонишон

⁴ Эзэн Бурхамни иигэжэ айладхана:

– Нядалагдаха үйлэ руунь хүрэг малаа харюулагты. ⁵ Адуулагшадынь эзэд ба мүнгэ олзо намнаашадта адли. Эзэдынь малаа алажархёод, хэһээлтэгүй үлэнэ. Хони худалдагшадынь «Эзэндэ магтаал соло дуудая! Би баяжааб» гэлсэнэ. ⁶ Би тэндэ һуудаг зоние энэрхэгүйб гэжэ Эзэн тунхаглаад, «Би хүн бүхэниие хүршынь гарта, хаанай дарлалтада унагаанаб. Тэдэнэй орон газараа һандаргаажа байхадань абархагүйб» гэнэ.

⁷ Нядалхаар илгагдаһан, хариин наймаашадта хабаатай хонин хүрэг Би харюулдаг болобоб. Өөртөө хоёр дулды абабаб. Нэгыень Үршөөл гэжэ дуудаад, нүгөөдыень Нэгэдэлгэ гэжэ нэрлэбэб. ⁸ Би нэгэ һарын туршада гурбан хонишодые үлдэбэб. Ушарынь хадаа тэдэниие тэсэжэ байха Минии тэсэбэри дууһаа бэлэй, тэдэшье үзэн ядадаг болобо. ⁹ Би хэлэбэб: «Таанадые бэшэ адуулхагүйб. Үхэхэтнай үхүүжэг, хюдуулхатнай хюдуулуужаг, үлэгшэдынь бэе бэеынгээ мяха эдьюужэг».

¹⁰ Удаань Би бүхы арадуудтай баталһан Өөрын хэлсээ һалгабаб гэжэ харуулхын тулада Үршөөл гэжэ дулдыгаа хухалбаб. ¹¹ Иигэжэ Эзэнэй арадуудтай баталһан Хэрээ хүсөө алдаба. Намайе хаража байһан хонин хүрэг энэ хадаа Эзэнһээ бууһан үйлэ гэжэ ойлгоо.

¹² Би тэдээндэ хэлэбэб: «Таанар зохихо гэжэ һанаа һаа, Намда хүлһэ түлэгты. Хэрэггүй гэжэ һанаа һаатнай, хэрэггүй юм ааб даа».

Тиэхэдэм гушан хэсэг сагаан мүнгэ түлэбэ. ¹³ Эзэн иигэжэ айладаба:

– Намайе үнэлэн сэгнэнһэн гайхамшагта түлбэриение һүмын мүнгэ хадагалдаг һаба руу хая.

Би гушан хэсэг мүнгэн шээкэл абажа, Эзэнэй үргөө дотор түмэршэндэ шэдэбэб. ¹⁴ Удаань би Иуда болон Израилиин хоорондо аха дүүгэй харилсаан халаба гэжэ харуулхын тула Нэгэдэл гэжэ дулдые хоёр болгожо хухалбаб.

¹⁵ Эзэн намда айладаба:

– Тэнэг хонишоной хэрэгсэлые өөртөө дахин аба. ¹⁶ Юуб гэхэдэ, энэ газарта би ондоо хонишоние табихамни. Тэрэ хадаа үхэжэ байһан хонин тухай һанаа зобохогүй,

- угы болоһониие бэдэрхэгүй, үбшэнтэниие эмшэлхэгүй,
элүүртэниие эдеэлүүлхэгүй һэн тула
тарган хониной мяха эдижэ, гансал турууень үлөөхэ.
- 17 Һүрэгөө орхийһон адуулагша хараалда хүртүүжэг.
Тэрэнэй гар болон баруун нюдэн дээрэнь эритэ илдэ буулгагты.
Гарынь бүхэлээрээ хатажа, баруун нюдэниинь огто харахаяа
болноужаг!

Иерусалимай һэргэлгэ

12¹ Үзэл: Израиль тухай Эзэнэй үгэ. Тэнгэри дэлгэжэ, дэлхэйн
һуури табиһан, хүнэй хүнэһэ һүлдэ доторынь бии болгоһон
Эзэн тунхаглажа байна: ² «Үзэгты, Би Иерусалимые тойронхи арад тү-
мэнэйн хоротой аяга болгохоб. Иерусалимые бүһэлэн дайлаха сагта
энэнь Иудада эсэргүү байха болоно. ³ Тэрэ үдэр Би Иерусалимые шулуун
шэнги бэхи бүхэ болгохоб. Тэрэниие дайлан абаха гэһэн хүнүүд хуу
бэртэхэ. Дэлхэйн бүхы үндэһэтэн Иерусалимда эсэргүүсэн сугларха.

- 4 Тэрэ үдэр Би хүлэг моридыень, морин сэрэгыень
галзуу үбшөөр сохихоб.
Бүхы арадуудай моридые нюдэ һохор болгохоб,
харин Минии нюдэн нээлтэтэй байха.
Би Иудын уг удамые харгалзан хаража байха», –
гэжэ Эзэн айладана.

⁵ Иудын ахамад тэргүүтэн зоной сэдхэлдэ дали ургуулха. Иеру-
салимда оршон һуугшад «Эзэн танай хүсэтэ Бурхан, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн
бидэндэ хүсэтэ туһа болоо» гэлдэхэ. ⁶ Тэрэ үдэр Би Иудын тэргүүтэниие
зэргэлһэн модон соохи галта түүдэг мэтэ болгохоб, тэдэ тойроһон ара-
дуудые таряанай хуурай голоомо галдаһан шэнги шатааха. Тэдэ баруун
зүүн талын арадуудые илажа, Иерусалимда оршон һуугшад амгалан
амилха. ⁷ Давидай удамай алдар, Иерусалимда һуугшад суу алдар Иу-
даһаа үлүү байхагүйн тулада Эзэн түрүүн Иудын майхануудые абарха.

⁸ Тэрэ үдэр Эзэн Иерусалимда оршон һуугшадые хамгаална. Тэдэнэй
дорой нэгэниинь Давид мэтэ боложо, Давидай гэр Бурхан мэтэ, тэдэ-
нэй үмэнэ Эзэнэй тэнгэрийн Эльгээмэл мэтэ байха болоно. ⁹ Тэрэ үдэр
Би Иерусалимда эсэргүү ерэхэн бүхы арад үндэһэтэниие усадхахаб.

¹⁰ Давидай гэр, Иерусалимай зон сэдхэл даруу номгон болохо,
гэмээ наманшалан, нигүүлсэлтэ бодолоор хамаг зондо хандаха гэжэ
оролдохо. Өөһэдөө жадаараа сүм хадхаһан хүнөө, Намайе тэдэ хараха,

ууган хүбүүнэйнгөө түлөө гашуудаж байсан мэтэ гашуудаха. ¹¹Тэрэ үдэр Иерусалимда асари ехэ гашуудал Мэгиддооной талада Ыадаад-Риммоон тухай арад зоной уйлахан мэтэ болохо. ¹²Орон нютаг бүхы-дөө, уг угаараа шаналан гашуудаха:

- Давидай ураг садан амяараа, һамгадтаяа хамта;
 Натаанай ураг садан амяараа, һамгадтаяа хамта;
¹³ Левиин ураг түрэл гэрээрээ, һамгадтаяа хамта;
 Шимэйн ураг түрэл амяараа, һамгадтаяа хамта;
¹⁴ үлэһэн бүхы угууд амяараа, һамгадтаяа хамта.

Онгонууд болон худал лүндэншэдһээ сүлөөрэлгэ

13 ¹Тэрэ үдэр Давидай гэр бүлынхидтэ, Иерусалимай оршон һуугшадта шэнэ булаг урдаха. Тэрэ булаг нүгэл наманшалхын ба бузар арилгахын түлөө дэлбэрхэ.

²Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана:

– Тэрэ үдэр Би онгон шүтөөнүүдые үгы хэхэб. Тэдэ саашадаа дурсагдахагүй. Худал үзэл тунхагладаг лүндэншэдые болон бузар хүнэһе газарай нюрууһаа зайлуулхаб. ³Хэрбээ хэн нэгэн худал үзэл үзүүлбэл, тэрэ хэхээгдэхэ. Түрэнэн эхэ эсэгэньшье «Эзэнэй нэрээр худалаар хэлэнэш, ушар тиимэнэе ши үхэхэ ёһотойш» гэхэ.

⁴Мүн тэрэ үдэр лүндэншэд өөһэдын үзэл үзэлгэһөө эшэжэ, мэхэлхын тула үмдэдэг шэрүүн нэмэргээ үмдэхэгүй, ⁵харин «Би лүндэншэн бэшэ, хара багаһаа газарай ажал хэжэ ябаһан хүм» гэлдэхэ. ⁶Ямар нэгэ хүнэй «Тиигэбэл, бөөдэшни байһан эдэ шарханууд хаанаһаа гээшэб?» гэжэ асуухада, «Хархис үзэлтэ онгонуудта сохюулаа һәмби», – гэжэ тэрэ харюусаха.

⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладхана:

Эритэ илдэ, Минии хони адуулагшада,

Намда дүтын болохо хүндэ

эсэргүү бодон таһа сабшыш!

Хонишониинь дайража һалгаахадаш,

һүрэг хонидын тарашаха. Би мутараа хорхойдо хорогүй

хурьгадта эсэргүү эрьюулхэм.

⁸ Энэ дэлхэйн зоной гурбанай хоёр хубинь хюдагдан хосорхо.

Гурбанай нэгэ хубинь үлэхэ.

⁹ Үлэгшэ эдэ зон Минии туршалгада оролсохо. Мүнгэ хайлуулдаг

гал дундуур тэдэниие гарган туршахаб.

Алта тунгаадаг шэнги тэдэниие тунгаажа сэбэрлэхэб.

Тиэхэдэ тэдэ Намае дуудаха.

Би харюудань «Энэ Минии арад түмэн», – гэжэ айладхахаб.
«Эзэн болбол манай Бурхан», – гэжэ тэдэ хэлэхэ.

Иерусалим хотын түгэс мандал

14¹ Эзэнэй үдэр дүтэлжэ байна. Таанарһаа булган абтаһан олзо хото соотнай хубаагдаха.

² «Би Иерусалимда эсэргүүсэхын тула бүхы үндэһэтэниие суглуулхам.

Тэдэ хотые эзэлжэ, гэрнүүдые тонохо, эхэнэрнүүдые хүсэрхэн, хахад зонииень сүлэлгэдэ туужа абаашаха. Үсөөхэн лэ зон хото соо үлэхэ».

³ Удаань Түмэн Сэрэгтэ Эзэн тулалдаанай үдэртэ дайладаг шэнгээрээ тэдэ арад үндэһэтэдтэ эсэргүү дайгаар орохо.

⁴Тэрэ Иерусалимһаа зүүн тээшэ оршодог Элеон хада гэшхэхэ, тэрэ уула зүүнһээ баруун тээшээ хахаржа, уулын нэгэ талань хойшоо, нүгөө талань урагшаа нүүхэ. ⁵«Минии уулын хүндыгөөр таанар зугадаха болонот, уулын хүнды Ацээлдэ хүрэхэ юм. Иудын хаан Уззиягай байха үедэ газарай хүдэлэлгэһөө тэрьелһэн шэнги тэрьелхэт».

Тиин минии Бурхан болохо Эзэн заларха,
Тэрээнтэй хамта хамаг гэгээн сэрэгынь ерэхэ.

⁶ Тэрэ үдэр гэрэл гэгээгүй боложо, одо мүшэд унтарха.

⁷ Үдэршые бэшэ, хүнишые бэшэ, гансал Эзэндэ танигдаха юрэ бусын үдэр байха.

Үдэшин лэ сагта гэрэлтэй болохо.

⁸ Тэрэ үдэр амидаралта уһан Иерусалимһаа урдан гаража, хахад уһаниинь зүүн зүгэй далайда, хахад уһаниинь баруун зүгэй тэнгис далай тээшэ урдаха.

Урасхалынь үбэл, зун таһалгаряагүй урдаха.

⁹ Тэрэ үдэр Эзэн бүхы дэлхэйн хаан боложо,
Эзэн ганса, Тэрэнэй нэрэнь ганса байха.

¹⁰Тэрэ үдэр Иерусалимай үмэнэ оршоһон Гээбэһээ Риммоон хүрэтэр газар тала болон хубилбашые, Иерусалим үндын нэргэхэ, Бэньямиинэй хаалгаһаа нэгэдэхи хаалгын газарай углуугай хаалга хүрэтэр, Хананээлэй шулуун барилгаһаа хаанай уһан үзэмэй шахуур хүрэтэр баригдан бодохо. ¹¹Хүнүүд тэндэ амидарха, хараал тунахагүй, дайсан ерэхгүй, Иерусалим аюулгүй оршохо.

¹² Иерусалимда эсэргүү дай үүдхэнэн арад түмэниие Эзэн хэхээхэ. Тэдэнэй хүл дээрээ ябаһаар байтарынь, мяхан бэень шалзаржа, нюдэниинь улхархайдаа, хэлэниинь аман соогоо үжэжэ эхилхэ. ¹³⁻¹⁵ Иимэ гай гамшаг дайсанай дунда хүжэрэн дэлгэрхэ. Мүн тэрээндэ адли аймшагтай үбшэн бүхы мори, лууста, тэмээн, элжэгэндэ тудажа сохиho. Тэрэ үдэртэ арад түмэндэ аргагүй ехэ сэдхэлэй үймөөн һандарал Эзэнһээ буужа, нэгэниинь нүгөөдэдөө эсэргүү гараа далайха. Иудын арад Иерусалимда дайтаха. Тойронхи бүхы үндэхэтэнэй эд баялиг болохо алта мүнгэн, хубсаһа хунар ехээр суглуулагдаха.

¹⁶ Иерусалимда дайгаар ороһон бүхы үндэхэтэдһөө үлэхэн хүнүүд жэл бүри эндэ ерэжэ, Хаанда, Түмэн Сэрэгтэ Эзэндэ, мүргэн, Майханай һайндэрые тэмдэглэдэг болохо. ¹⁷ Түмэн Сэрэгтэ Эзэндэ мүргэхээ Иерусалим хотодо ерээгүй аймаг угсаатанай газарта хура бороо орохогүй. ¹⁸ Хэрбээ Египедэй аймаг угсаатан ерээгүй һаа, газар дээрэн бороо баһал орохогүй. Майханай һайндэрые тэмдэглэхээ ерэдэггүй арад үндэхэтэниие Эзэнэй сохиho гай гамшаг энэ юм. ¹⁹ Майхан баярые тэмдэглэхээ ерэдэггүй бүхы арад угсаатанай ба Египедэй нүгэлынь иигэжэ хэхээгдэхэ болоно.

²⁰ Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы юумэн Эзэндэ хабаатай, моридой хонхонуудшые дээрэ «Эзэнэй арюун» гэжэ һиилэгдэхэн байха болоно. Эзэнэй үргөө соохи эдээнэй тогоонууд үргэлэй шэрээгэй үмэнэ табяатай аяганууд мэтэ болохо. ²¹ Иерусалим болон Иудада эдээнэй хамаг тогоонууд Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй арюун зүйл болохо. Тахил үргэгшэ бүхэн тэдэниие абажа, эдэе шанаха аргатай. Тиигээд Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үргөөдэ хариин наймаашад байхаяа болихо.

Малаахи лүндэншын ном

Малаахи гэжэ нэрын удха бол «мини элиэ, мини эльгээмэл» мүн. Энэ хадаа далда удхатай нэрэ байжа магад. Номой хэзээ бэшэгдэһэниинь мэдэгдээгүй, гэбэшье лүндэншэдэй арбан хоёр бага номой эгээл һүүлдэнь бэшэгдэһэн ном гэжэ таамагламаар.

Израилиин арад зоной зарим хубийн Вавилоной баряһаа бусаад, Иерусалимда Һүмэ дахин баригдаад байгаашье һаань, Израилиин арад зоной амидарал тиимэ үнэн зүб гэхын аргагүй бэлэй. Зон хайша хэрэгээр, ёһын тэдыд Бурханда алба хэжэ, Бурхан бидэниие харгалзална гү, али үгы гү гэжэ ойлгожо ядажа, жэншэдгүй Һургаал сахингүй, өөрын үдэр бүрийн хэрэгүүдтэ сагаа һалгажа байгаа.

Малаахиин гол зорилго – Эзэнэй агууехэ дуран тухай һануулха, Бурханай болон Израилиин хоорондо баталһан Хэлсээндэ үнэн сэхэ байхые улад зоние уряалха гээшэ болоно. Эзэн заларан ерэхынгээ урда тээ Өөртэнь харгы зам бэлдэхыень элиэеэ эльгээхэ гэжэ Малаахи хэлэнэ. Эзэнэй заларан ерэлгэ ямар байхаб гэжэ ой ухаандаашье зураглахын аргагүй, харин тэрэ заларалгань энэ дэлхэйдэ бүхы юумэ хубилгаха мүн. Иисүүсэй Өөрын арад түмэндэ заларан ерэлгы бэлдэгшэ Уһаар Арюудхагша Иоаннай үйлэ хэрэгүүд тушаа Шэнэ Хэлсээн соо зураглагдана, энэ хадаа Малаахиин лүндэн табилгатай сэхэ холбоотойнь дамжаггүй.

Би Яковые энхэрэн хайрланаб, харин Эсаавые үзэн яданаб

1 ¹ Эзэн лүндэншэ Малаахида дамжуулан, Израилиин арад түмэндэ хандаа бэлэй. Тэрэ хандалгань энэ. ² «Хайра дурамни таанад тээшэ эрьенхэй» гэжэ Эзэн айладхана. Гэбэшье таанар «Танай дура үршөөл ямар юумэнһээ эли болохо жэшээтэйб?» гэжэ асуудаг байнат. Эзэн энээндэ харюусана:

– Эсаав Яков хоёр аха дүү болоно. Гэбэшье Минии сэдхэл Яков тээшэ эрьенхэй. ³ Харин Эсаавые үзэн ядажа, хадата орон нютагыень хоохон болгооб. Мүнөө тэндэнь губиин сүүбэн шононууд амидардаг. ⁴ «Бидэ сохигдоошье хаа, бусажа ерээд хото балгаануудаа хэргээн бодхоохобди» гэжэ эдоомуудай хэлэхэдэ, Түмэн Сэрэгтэ Эзэн иигэжэ айладана. «Бодхоохо хаа, бодхоожо байг, харин Би тэрэниинь хандаргахаб. Эдоом гээшэ ёро муута орон нютаг, Эзэнэй зэбүүрхэл хэтэдэе шэнгээхэн арад түмэн гэжэ тэрэниие нэрлэхэ». ⁵ Таанад энэниие нюдөөрөө үзэжэ, «Эзэн Израилиин хизарта үргэмжэлэгдэхэ болтогой» гэжэ хэлэнэт.

Санаартадай нүгэл: тэдэ Эзэнэй урда хүгэдэн бэшэрэнэгүй

⁶ Минии нэрэ дарадаг санаартад, «Хүбүүниинь эсэгээ, зараса эзэнэе хүндэлдэг. Би эсэгэтнай болодог юм хаа, Намайе хүндэлхэнтнай алин гээшэб?» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн таанадта айладхажэ байна. Харин таанад «Бидэ Танай нэрэ яажэ доройтуулаабиди?» гэжэ асуудагта. ⁷ Таанар бузартай талха Минии үргэлэй шэрээ дээрэ үргэжэ байгаад, «Бидэ Танай нэрэ яажэ доройтуулаабиди?» гэнэт. Иихэдэе таанар «Эзэнэй шэрээ бузарлагдаха болтогой» гэжэ хэлэнэт. ⁸ Таанар хохор мал тахил болгон үргэжэ байхадаа, энэ муу бэшэ гэнэ гүт? Таанад дохон болон үбшэн хони мал үргэжэ байхадаа, энэ муу бэшэ гэнэ гүт? Энэниие удамаршадаа абаашажэ үгэгты. Тэрэ юун гэгшэ ааб? гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ⁹ «Тэрэниие бидэндэ нигүүлэхы сэдхэлээр хандуулхын тулада таанар санаартад Бурханда зальбарагты. Таанадай иимэрхүү үргэлтэй байхада Тэрэ хүлээн абаха гү?» – иигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана. ¹⁰ «Минии үргэлэй шэрээ дээрэ гал носоожо байнхаар хэн нэгэнтнай хаалгаяа хааха байгаа. Би таанадта дураа гутажэ байнаб, таанадай гарһаа үргэлытнай абахагүйб» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна.

¹¹ «Наранай гараад ородог газар хүрэтэр нэмжыһэн дэлхэйдэ Минии нэрэ үргэмжэлэгдэхэ. Газар бүхэндэ Минии нэрэдэ арюун сэбэр үргэл үргэдэг, уталга санзай ууюулдаг болохо». Тиигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладаба. ¹² Харин таанад «Эзэнэй үргэлэй шэрээ бузарлагдаа, үргэлэй эдээн, үрэ жэмэсын жэрхэмээр» гэжэ хэлэхэдэе, тэрэниие бузарлажа байнат. ¹³ Таанадта энэ шэрээдэ байһан хоол таагүй, «ямар зоболонтой юм бэ» гэжэ хэлээд, зэбүүсэнгүй хэжэглэнэт. Һүүлээрнь үргэл гэжэ хулгайн, дохон дорой, үбшэн мал асарнат. Тэрэниетнай Би танай гарһаа абаха болоно гүб? ¹⁴ Хонин хүрэгтэнь хайн хусын байхада, тэрэниие үргэхэб гэжэ тангариглаһан аад, Эзэндэ асархадаа, үбшэн малаар ан-

далдаад үргэлдэ асардаг хуурмаг зон хараалда хүртэг. Ушарынь хадаа Би агуухэ Хаанби, арад үндэхэтэд Минии нэрэхээ хүрдэдэг! Иигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана.

2 ¹Таанад санаартад, энэ хадаа захяа заабари гээшэ, анхаран шагнагты. ²Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна: «Хэрбээ таанад хэлэ-һыем шагнахагүй, Минии нэрэ хүндэлхын тулада энээниие сэдхэлдээ хүлээн абахагүй хаатнай, Би хэхээлтэ буулгахаб. Минии алдар нэрэ үргөөгүй байбал, танай абаһан үрээл хөөргэ сухаряад хараал болохо. Ушарынь хадаа таанад Минии нэрэ хүндэлнэгүйт.

³Хаража байгты, би таанадай уг удамууды хэхээхэб. Найрай үедэ санаартад үргэл хэхэн малай гэдэхэ дотор, шабааһа шээхэ хаядаг. Танай нюурта шабааһыень нялажа, тэрэ хог шабааһантай адли таниие гаргажа хаяха. ⁴Левийтэй баталһан хэрээ хэлсээ үргэлжэлүүлхын тулада Минии хургаал заабари ябуулһаниие таанад мэдэжэ байгты», – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ⁵– Би Левийтэй хэлсээ баталхадаа, ами наһа ба энхэ амгаланиие үршөөжэ, айха түбэгшөөхэ зүйл болгожо үгөө хэм. Тиймэхээ тэрэ Намайе хүндэлэн, Минии нэрэхээ айдаг байгаа. ⁶Тэрэ үнэн хургаал хэдэг байгаа, үнэн шударга бэшэ юумэн тэрэнэй аманһаа унаагүй. Тэрэ Намтай суг энхэ амгаланда эрмэлзэн, үнэн шударга замаар алхажа, олониие гэм нүгэлһөө зайлуулаа. ⁷Санаартан Бурханай хургаал хамгаалха, тэрэнэй аманһаа гараһан заабари үгы хүүд бэдэрхэ ёһотой. Ушарынь хадаа тэрэ Эзэнэй элшэ болоно. ⁸Харин таанад, санаартад, харгыһаа хадууржа, зониие бүдэрүүлжэ, нүгэл хүүлэжэ байнат. Таанад Минии Левийтэй баталһан хэлсээ эбдэжэ байһан зонта, – гэжэ Эзэн хэлэнэ, ⁹– Тийгэжэ таанад Минии зам сахинагүйт, харин заабари элдэбээр тайлбарилан гуйбуулжа байнат. Тэрээнэйтнай түлөө Би таанадые арад түмэнэй урда хүндэгүй болгожо, баһамжалуулхаб.

Хариин бурханай үхинтэй гэрлэлгэ буруушаагдана

¹⁰Бидэ булта нэгэ эсэгэтэй бэшэ гүбди? Нэгэ Бурхан бидэниие бүтээгээ. Яахадаа аха дүүнэр бэе бээдээ урбан, үбгэ эсэгэнэрэймнай Бурхантай баталһан хэлсээ эбдэхэ болооб? ¹¹Иуда эсэргүү бодол гаргажа, Израильда болон Иерусалимда жэгшүүритэ үйлэ хэгдэбэ. Тэрэ Эзэниие шүтэдэг газарые бузарлажа, хариин бурханай үхинтэй гэрлээ. ¹²Иимэ үйлэ хэдэг уладые, Эзэндэ үргэл хэдышые хээ хаань, Эзэн Яковай майханһаа зайлуулха.

Залуугайнгаа хани халуун нүхэртэ бү урба

¹³ Таанар Эзэнэй үргэлэй шэрээ нулимсаар, уйлаан ёологоор бүгээдэг, тиймэхээ Тэрэ саашадаа үргэлыетнай харанашьегүй, танай гарһаа талархалтайгаар абахашьегүй байна. ¹⁴ «Юундэ Эзэн манай үргэл абанагүйб?» гэжэ асуужа болохот. Юундэб гэхэдэ, Эзэн шинии нүгэл хэлгын гэршэ болоно. Өөрынгөө һамгы мэхэлхыеш хараһан байна. Ши залуудаа тэрэ һамга абаа һэнши. Тэрэ шинии хани халуун нүхэр байгаа, хожомын заяата эхэнэршни болоо. Эзэн тэрээнэй гэршэ болоно. ¹⁵ Үбгэн һамган хоёр хадаа бэе хүсэл ниилүүлжэ, нэгэ сэдхэлтэй, хүнэхэ һүлдэтэй боложо, үри удамтай болог гэжэ Бурхан хүсөө. Тиигэбэл хүнэхэндөө анхаралаа таби. Залуудаа абаһан эхэнэртээ хараһанаа һанаашалжа бү бай. ¹⁶ Ушарынь хадаа Би һамганһаа халахые, эрэшүүлэй хүсэрхэлые үзэн ядадагби, – гэжэ Эзэн, Израилиин Бурхан айладажа байна. «Өөрын хүнэхөөр өөрыгөө һамгаалжа, этигэлдээ урбажа бү байгты» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладана.

Эзэн зарга шүүлгэ хэхээ ерэхэ

¹⁷ Таанар өөрын үгөөр Эзэниие ядараагаат. «Муу юумэ үйлэдэһэн хүн бүхэн Эзэнэй мэлмьдэ һайн, Тэрэ тэдэниие өөгшөөдэг» гэжэ гү, али «Үнэн шударга ёһын Бурхан хаана байнаб?» гэжэ хэлэжэ байхадаа, Эзэнэй уур хүргэнэт.

З¹ «Харагты, шинии ябаха харгы бэлдэхыень би уридшалан Өөрынгөө Эльгээмэлые ябуулнаб. Таанарай бэдэрдэг Эзэн гэнтэ Өөрын Һүмэдэ ерэхэ болоно. Таанарай баярлан хүлээһэн хэлсээнэй Эльгээмэл, харагты, Тэрэ ерэхэ байна» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ² «Гэбэшье Тэрэнэй ерэхэ үдэр хэн тэсэжэ гарахаб? Тэрэнэй үзэгдэхэдэ хэн зогсожо шадахаб? Тэрэ арюудхагша гал мэтэ, сэбэрлэгшэ сабан шэнги юм. ³ Тэрэ мүнгэ хайлуулан сэбэрлэһэн мэтэ һуужа, Левиин хүбүүдые сэбэрлэхэ болоно. Тэрэ тэдэниие алта мүнгэн хайлуулһан шэнги үнэн шударга байдалда оруулжа, Эзэндэ тахил үргэхэ болоно. ⁴ Тиин Иудын ба Иерусалимай үргэл эртын үдэрнүүдтэ, урдын жэлнүүдтэ шэнги Эзэнэй нюдэндэ дулаан, урин болохо. ⁵ Удаань шүүлгэ хэхээ Би таанарта ойртохо болоноб. Би мэргэлдэг хүнүүдтэ, садарлагшадта, хэрэг шүүлгэдэ хуурмагаар тангариглагшадта, хүлһэнэй ажалшадые луйбардагшадта, бэлбэһэн эхэнэрнүүдые ба үншэн хүүгэдые дарлагшадта, ерүүл хүнүүдые харшалагшадта болон Намһаа нарилан айдаггүй хүнүүдтэ эсэргүү гэршэ болохоб», – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна.

Зөөриингөө арбанай нэгэ хубиие Эзэндээ үргэхээс бү мартагты

⁶ «Юуб гэхэдэ, хубилдаггүй Эзэнби, тиимэһээ Яковай хүбүүд хүнэхгүй. ⁷ Анханһаа таанад минии хуули сахяагүйт. Танай үбгэ эсэгэ-нэршье Минии захяа заабари сахихаяа болёо һэн. Нам тээшэ бусажа ерэгты, Бишье таанадта бусажа ерэхэб» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. «Бидэ яжа бусан ерэхэ болонобибди?» гэжэ таанад асуужа болохот. ⁸ Хүнүүд Бурхание мэхэлхэ ёһогүй. Гэбэшье таанад Намайе мэхэлжэ байнат. «Яахадаа Тание мэхэлхэн болонобибди?» гэнэт. Таанад бүхы зөөриингөө арбанай нэгэ хубиие үгэхэ, мүн Намда онсо үргэл хэхэ ёһотой байгаат. ⁹ Тиигэжэ танай үндэхэтэн бүхэлидөө Намайе мэхэлжэ байгаа хадаа хараалда ороһон байнат. Иигэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ¹⁰ «Минии үргөөдэ зөөриингөө арбанай нэгэ хубиие асаржа ерэгты. Тиигэжэ Намайе туршагты. Би таанадай түлөө тэнгэрийн сонхо нээжэ, эбигээл үршөөл халитар хүртөөхэб» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ¹¹ «Ургасьетнай хорхой шумуул эдихээ болихо, үзэмэй модон жэмэсээ унагаахагүй» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ¹² «Нютаг оронтой баяртай хүүртэй болохо, бүхы үндэхэ яһатан таанадые үреэлдэ хүртэхэн гэжэ дуудаха болоно» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна.

Үнэн шударга зондо шагнал

¹³ «Таанарай үгэ Минии урдаһаа эсэргүү бардам байгаа» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. Гэбэшье таанар «Бидэ Танда эсэргүү юу хэлээ һэмбибди?» гэнэт. ¹⁴ «Бурханда үйлэ бүтээхэ гээшэ ашаггүй. Тэрэнэй һургаал сахижа, Түмэн Сэрэгтэ Эзэнэй үмэнэ гашуудан ябахань ямар ашаг үрэ үгэхэ гээшэб? ¹⁵ Мүнөө ехэрхүү бардам хүнүүдые үреэлдэ хүртэхэн гэжэ хэлэнэ. Муу үйлэ хэгшэд урда гарана. Тэдэ Бурхание туршажа, нүгэл үйлэдэнэ, харин Бурхан тэдэниие хэһээнэгүй» гэдэг. ¹⁶ Бурханһаа хэмшээрхэдэг хүнүүдэй бэе бэетэйгээ хөөрөлдэхэдэ, Эзэн анхаралаа табин шагнадаг. Эзэндэ хүгэдэдэг болон Тэрэнэй нэрэ үнэлдэг хүнүүдэй түлөө дурдалгын ном Тэрэнэй урда бэшэгдээ бэлэй. ¹⁷ «Өөрын эзэмшэлхэн орон байгуулхадам, тэдэ Минии байха болоно. Өөртэнь үйлэ бүтээдэг хүниие үршөөдэгтэй адли Би тэдэниие үршөөхэб» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ¹⁸ Тиихэдэ таанар дахяад Намда ерэхэт, һайн муугай, зүб буруугай хоорондохи илгаа, Бурханда хүгэдэдэг үнэн шударга хүнэй ба нүгэл үйлэдэгшын хоорондохи илгаа ойлгохот.

4 ¹ «Харагты, хэрэг шүүлгын үдэр ерэхэнь гээшэ, тэрэ халаһан зууха шэнги халуун байха. Омог бардам хүнүүд хуу хэһээгдэхэ, муу үйлэ

хэгшэд холоомон шэнги шатаха. Тэдэнһээ мүшэршье, үндэһэншье үлэхэгүй», – гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна. ² «Гэбэшье Минии нэрын урда хүгэдэдэг хүнүүдэй түлөө үнэн шударгын наран мандажа, эдэгээгшэ туяа гийгүүлхэл. Таанад хашаанһаа гүйжэ гараһан тугал шэнги сүлөөтэй хүхюу харайлдахат. ³ Таанад нүгэлтэниие гэшхэн гарахат, Минии томилһон үдэр хүлэйтнай ула дорохи тоборог болохо» гэжэ Түмэн Сэрэгтэ Эзэн айладажа байна.

⁴ «Минии зараса Моисейн Ёургаал ханагты. Хорээб хада дээрэ Минии тэрээндэ тушааһан тогтоол, зарлигуудые ханагты. Энэ хадаа бүхы Израильда хэгдэһэн хэрээ захяа гээшэ.

Эзэнэй үдэрэй урда тээ заларан ерэхэ Әлияа лүндэншэн

⁵ Харагты, Эзэнэй агууехэ, хүрөөтэ үдэр ерэхэһээн урид Би лүндэншэн Әлияае таанарта эльгээнэб. ⁶ Тэрэ эсэгэнэрэй сэдхэл хүүгэдтэнь, хүүгэдэй сэдхэл эсэгэ тээшэнь эрьюулхэ. Үгы гэбэл, Би ерэжэ, энэ нютаг орониие хараалда хүртөөхэб».

ШЭНЭ
ХЭЛСЭЭН

Матвейн дуулгаһан Һайн Мэдээсэл

*Христиан шажанай уламжалалай дагуу энэ Һайн Мэдээсэлые тата-
бари хуряагша Левийн Матвей зохёожо бэшээ. Иисүүс Христоос тэрэ-
ниие хамта ябахыень дуудажа, арбан хоёр элшэнэрэйнгээ нэгэн болгоо.*

*Өөрын Һайн Мэдээсэлые Матвей ехэбшэлэн христиан шажаниие
хүлээжэ абahan еврей уншагшадта зорюулжа бэшэнэ. Тиин Назаре-
дэй Иисүүс еврей арадай үбгэ эсэгэ Абраһаамай, мүн израилиин хаан
Давидай сэхэ залгамжлагшань байна гэжэ харуулһан угай бэшэгһээ
номоо бэшэжэ захална. Олон ушарта Хуушан Хэлсээнһээ хэһэгүүдые
оруулжа бэшэхэдээ, Иисүүсэй заларан ерэхэ тухай еврей лүндэнишдэй
уридшалан айладаһан эгээл тэрэ Бурханай һунгажа табиһан Хаан
болон Абарагша байһые Матвей баталан харуулна.*

*Матвей Иисүүсэй айладхал ба хургаал заабаринуудта ехэхэн
анхарал хандуулна (ойролсоогоор, бүхы номой дүрбэнэй нэгэ хубиие
эзэлнэ), тэдэнь хөөрөөнүүдээр дагуулагдана. Тэрэнэй ном соо баһа бу-
сад Һайн Мэдээсэлнүүд соо дайралдадаггүй арбан хургаалта үгэнүүд
үгтэнэ. Бурханай Хуулиие Иисүүсэй яажа тайлбарилжа, мүн Хаан
орон тухай хургажа байһые Матвей харуулна. Тиихэдэ Бурханай
Хуули, мүн лүндэнишдэй уридшалан айладаһан абаралнуудые Иисүүсэй
бээлүүлһэниинь бүри шухала юм, тиин тэдэ абаралнууд соо израи-
лиин арадай түүхэ хамагай үндэр түбишэндэ хүрэнэ.*

*Хөөрөөнүүдэй дунда Иисүүсэй айладхалнууд табан сэдэбтэй суг-
луулбаринууд боложо хубаарна:*

- *Огторгойн Хаан орон тухай хада дээрэ айладхагдаһан номнол
(5-7 бүлэгүүд);*
- *арбан хоёр элшэнэртэ үгтэһэн хургаал заабаринууд
(10 бүлэг);*

- *Огторгойн Хаан орон тухай хургаалта үгэнүүд (13 бүлэг);*
- *яажа Христоосой шаби байха тухай хургаал заабаринууд (18 бүлэг);*
- *дэлхэй дээрэ ерээдүй сагта юун болохоб гэхэн уридшалан айладхагдахан зүгнэлтэнүүд (24-25 бүлэгүүд).*

*Иисүс Христоосой уг гарбал
(Лк 3:23-28)*

1 ¹ Абраһаамай үри надаһан болохо Давидай үри надаһан Иисүүс Христоосой уг гарбалын имэ:

² Абраһаам болбол Исаагай эсэгэ, Исаак – Яковай эсэгэ, Яков – Иудын ба тэрэнэй аха дүүнэрэй эсэгэ байгаа. ³ Иуда болбол Тамаар гэдэг эхэнэрһээ Пээрэц Зээрэх хоёр хүбүүтэй байгаа. Пээрэц – Хэцроон хүбүүтэй, Хэцроон – Араам гэдэг хүбүүтэй, ⁴ Араам – Амминадааб хүбүүтэй, Амминадааб – Нахшоон хүбүүтэй, Нахшоон – Салмоон хүбүүтэй байгаа. ⁵ Салмоон болбол Рахааб гэдэг эхэнэрһээ Бооһаз хүбүүтэй болоо. Бооһаз Рүүт хоёрһоо Обээд хүбүүн түрөө. Обээдһээ Ишай хүбүүн түрөө. ⁶⁻¹¹ Ишайн уг тэрэнэй хүбүүн Давид хаан залгамжалаа.

Давидай сагнаа эхилээд, Вавилоон руу сүлэгдэһэн саг хүрэтэр Иисүүсэй элинсэг үбгэ эсэгэнэрын имэ: Давидай уг Соломоон залгамжалаа. Соломоонной эхэн түрүүн Урияа гэдэг хүнэй һамганиинь һэн. Соломоонһоо Рэхобаам хүбүүн, Рэхобаамһаа – Абияа, Абияһаа – Асаа, Асаһаа – Ёшапаат, Ёшапаадһаа – Иораам, Иораамһаа – Уззияа, Уззияһаа – Ётаам, Ётаамһаа – Ахааз, Ахаазһаа – Хэээкияа, Хэээкияаһаа – Мэнашшээ, Мэнашшээһээ – Аммоон, Аммоонһоо – Ёшияа түрөө. Ёшияаһаа Ехонияа болон тэрэнэй аха дүүнэрын түрэхэн юм.

¹² Вавилоон руу хүсөөр нүүлгэгдэһэнһэйн хойшо Ехонияаһаа Шалтиээл гараа, Шалтиээлһээ Зэрубабээл, ¹³ Зэрубабээлһээ – Абиһууд, Абиһуудһаа – Элиакиим, Элиакиимһаа – Азоор, ¹⁴ Азоорһоо – Цадоок, Цадоокһоо – Ахиим, Ахиимһаа – Элиһүүд, ¹⁵ Элиһүүдһээ – Эльзаар, Эльзаарһаа – Маттаан, Маттаанһаа – Яков, ¹⁶ Яковһаа Мариятай һууһан Иосиф түрөө. Марияһаа Бурханай табисуурта гэжэ алдаршаһан Иисүүс хүбүүн түрөө. ¹⁷ Иигээд, Абраһаамһаа Давид хүрэтэр арбан дүрбэн үе болоно. Мүн Давидһаа эхилээд, Вавилоондо нүүлгэгдэһэн саг болотор арбан дүрбэн үе, Вавилоондо нүүлгэгдэһэнһээ хойшо Бурханай табисууртын түрэтэр баһал арбан дүрбэн үе болоно.

Иисүүсэй түрэн тухай
(Лк 2:1-7)

¹⁸ Бурханай табисуурта Иисүүс Христоосой түрэн түүхэ имэ: Мария эжынь хадагаа табиһан Иосиф нүхэртэйгөө гэрлэхынгээ урда Арюун Һүлдэһөө хээлитэй болоһоноо мэдэрбэ. ¹⁹ Мариягай Иосиф нүхэрынь үнэн шударга хүн байжа, зоной урда басаганай нэрэ муугаар хэлүүлэн бузарлахагүйн тула түрэ хуримаа шэмээгүйхэн болюулха гэжэ шийдэбэ. ²⁰ Тиигэжэ бодоод, Иосифой дууран хэбтэхэдэнь, Бурханай Эльгээмэл зүүдэндэнь үзэгдөөд, иигэжэ хэлэбэ:

– Давидай үри һадаһан Иосиф, Мариягай түрэхэ хүбүүн Арюун Һүлдэһөө бүрилдэһэн юм. Тиимэһээ ши тэрэниие һамган болгожо абахаяа бү ай. ²¹ Тэрэшни хүбүү түрэхэ, Тэрээндэ Иисүүс* гэжэ нэрэ үгэхэш, юундэб гэбэл, Тэрэ арад зоноо нүгэл хилэнсэгһээ абарха.

²² Тиигэжэл Эзэнэй лүндэншөөрөө иигэжэ дамжуулжа айладханиинь бүтэбэ даа:

²³ «Басаган хээлитэй болоод, хүбүү түрэхэ, Тэрэниие Эммануил гэжэ нэрлэхэ», энэ нэрэнь Бурхан бидэнтэй хамта гэнэн удхатай. ²⁴ Иосиф нойрһоо һэрээд, Бурханай Эльгээмэлэй захирһан ёһоор Мариятайгаа гэрлэжэ һууба. ²⁵ Хүбүүнэйнгээ түрэтэр Иосиф һамгантайгаа хамта унтаагүй һэн. Хүбүүндээ тэрэ Иисүүс гэжэ нэрэ үгөө һэн.

Зүүн зүгэй сэсэшүүл Иисүүстэ мүргэбэ

2 ¹ Иисүүс болбол Иудейн Бэтлэһээм хотодо Ирод хаанай зонхилжо байха үедэ түрэбэ. Тэрэ үедэ зүүн зүгһөө Иерусалим хотодо сэсэшүүл ерээд, ² хүнүүдһээ иигэжэ асууба:

– Иудейн хаан болохоор заяагдажа түрэн үхибүүн хаанаб?
Бидэ тэрээнэй одоной зүүн зүгтэ мандахые хараад,
тэрээндэ мүргэхээ ерээбди.

³ Энэниие дуулаад, Ирод хаан, тэрээнтэй хамта бүхы Иерусалимай зон һанаата болобо. ⁴ Тиигээд Ирод бүхы ахамад санаартаниие, Хуули заадаг багшанарые суглуулаад:

– Бурханай табисуурта Христоос хаана түрэхэ ёһотой байгааб? – гэжэ тэдэнһээ һураба. ⁵ Тэдэнь имэ харюу үгэбэ:

– Иудейн Бэтлэһээмдэ түрэхэ ёһотой байгаа, лүндэншын иигэжэ бэшэһэн ёһоор:

⁶ «Иудейн орон дайдын Бэтлэһээм хото,
ши Иудын мэдэлэй бусад шухала хотонуудһаа

* 1:21 Еврей хэлэн дээрэ энэ нэрэ «Эзэн абарна» гэнэн удхатай юм.

юугээрээшье дутанагүйш, юундэб гэхэдэ,
Минии Израилиин арад зониие хүтэлхэ
ехэ ударидагша шамһаа мүндэлэн гараха».

⁷ Тиихэдэнь Ирод зүн зүгһөө ерэхэн сэсэшүүлые нюусаар дуудаад, одоной мандаһан саг тэдэнһээ мэдэжэ абаба. ⁸ Тиигээд тэдэниие Бэтлэһээм эльгээхэ зуураа:

– Ошоод, тэрэ хүбүүе найнаар бэдэрэгты. Тэрэниие олоод, намда дуулгаарайгты. Би баһа ошожо тэрээндэ мүргэхэ һанаатайб, – гэжэ хэлэбэ.

⁹⁻¹⁰ Тэдэнь хаанай хэлэхэн үгэ шагнаад, замдаа мордобо. Зүүн зүгтэ хараһан одоёо дахин харахадаа тэдэнэр угаа ехээр баярлаба. Тэрэ одон тэдэниие хүтэлэн, урдань ябажа, һүүлэй һүүлдэ хүбүүнэй байһан газарта асараад тогтошобо. ¹¹ Сэсэшүүл гэртэ ороод, хүбүүнэй Мария эхэтэйгэе байхыень хараба, тиигээд газар хүрэтэр дохин Тэрээндэ мүргэбэ. Асарһан бэлэгүүдэе дэлгэжэ, хүбүүндэ алта мүнгэ, сан санзай, һайхан үнэртэй ургамалай тоһо үргэбэ.

¹² Тэдэ зүүдэндэе Иродтэ бусажа бү ошогты гэхэн һэргылэмжэ Бурханһаа абаһан хадаа, ондоо харгыгаар түрэл нютагаа бусаба.

Египет руу зугадаһан тухай

¹³ Тэдэ сэсэшүүлэй ябаһан хойно Бурханай Эльгээмэл Иосифой зүүдэндэ үзэгдөөд, иигэжэ хэлэбэ:

– Ирод энэ хүбүүе алахая һанаашалаад, бэдэржэ орохонь. Тиимэһээ ши бушуухан бодоод, хүбүүгээ эхэтэйнь абажа, Египет руу тэрьедэ. Тиигээд минии шамда дуулгатар тэндэе байгаарай.

¹⁴ Иосиф үхибүүгээ эхэтэйнь абажа, тэрэл һүниндөө Египет ябаба. ¹⁵ Тэдэнэр Иродэй үхэтэрнь тэндэ байгаа. Тиигэжэл Эзэнэй лүндэншөөрөө дамжуулан: «Египедһээ Би Өөрынгөө Хүбүүе дуудааб», – гэжэ айладханиинь бүтэбэ даа.

Үхибүүдые алаха тухай Иродэй үгэхэн захиралта

¹⁶ Сэсэшүүлдэ мэхэлүүлхэнээ мэдэрхэдээ, Ирод аргагүй ехээр сухалдаба. Тиигээд Бэтлэһээм хото болон тэрэниие оршон тойроһон нютагуудай хоёр наһанһаа доошо хүбүүдые алагты гэхэн захиралта-тайгаар сэрэгшэдэе эльгээбэ. Үхибүүнэй наһа Ирод сэсэшүүлхээ мэдэжэ абаһан сагаар багсааһан байна.

¹⁷ Тиигэжэл Ерэмия лүндэншын айладханаан ёһоор Эзэнэй найдуулһаниинь бүтэбэ даа:

- 18 «Угаа гашуудан уйлаха абьян Рамаада* дуулдана. Рахээл хюдуулхан үхибүүдээ шаналан уйлана, ханааень заһахын аргагүйл».

Египедһээ бусалга

19 Иродэй үхэхэн хойно Египедтэ байһан Иосифой зүүдэндэ Бурханай Эльгээмэл үзэгдөөд:

20 – Ши бодоод, хүбүүгээ эхэтэйнь абажа, Израиль нютагаа бусажа ошо. Хүбүүнэй ами хороохоёо һанагшад мүнөө хосороо, – гэжэ хэлэбэ.

21 Иосиф үхибүүгээ эхэтэйнь абажа, Израиль нютагаа бусаба.

22 Иродэй орондо Архелай хүбүүнийн Иудейдэ хаан болоо гэжэ дуулаад, Иосиф тиишэ ошохоёо айгаа. Харин Иосиф зүүдэндэ дахин зүблэл абаад, Галилейн мого зүглэбэ. 23 Тэндэ Иосиф гэр бүлэтэйгөө Назарет хотодо түбхинэн нютагжаба. Тиигэжэл «Тэрэ Назаредэй гэжэ нэрлүүлхэ» гээд лүндэншэдэй айлдхаһаниинь тудaa.

*Уһаар Арюудхагша Иоаннай номнол
(Мк 1:1-8; Лк 3:1-9, 15-17; Ин 1:19-28)*

3 1 Тэрэ сагта Уһаар Арюудхагша Иоанн Иудейн сүл губи ерээд, номнол хэхэдээ, иигэжэ хэлэбэ:

2 – Бурханай хаан түрэ һаяар мандахань, тиимэхэ нүгэл үйлэдэхэ болёод, Бурханда хандагты.

3 Иоанн тухай лүндэншэ Исай иигэжэ хэлээ:

«Эзэнэй ябаха замыень бэлдэгты,
алхаха харгыень дардам сэхэ боллогты гэжэ
хэн бэ даа сүл губида хашхарба».

4 Иоанн тэмээнэй ноһон хубсаһа үмдэдэг, һур бэһэ бэһэлээд ябадаг бэлэй. Тэрэ таршаагаар, зэрлиг зүгын балаар хооллодог байгаа.

5 Тиихэдэ Иерусалимайхид, Иудей можын хамаг зон, Иордан гол тойрон һуугшад булта тэрээндэ ошобо. 6 Тэдэ зон нүгэл шэбэлнүүдээ

* 2:18 Вавилоон руу хүсөөр нүүлгэхын урда тээ дайсадын еврейнүүдые Рамаа хотодо суглуулаад барижа байгаа бэлэй. Тэндэнь айхабтар ехэ гашуудал болоо һэн. Тон тиимэл гашуудал Ирод хаанай захиралтаар Бэтлэхэм хотын оршон тойрон үхибүүдые алаха үе сагта болоо бэлэй. Рахээл – Яковай эгээн хайрата һамган, мүн бүлэг израильшуудай эжы. Эхин номой айлдхаһанаар (35:19), тэрэниие Бэтлэхэмһээ холо бэшэ хүдөөлүүлээ.

мэдэрэн гэмшэбэ, тиин Иоанн тэдэниие Иордан голдо шунгуулан уһаар арюудхаба.

⁷ Уһанда арюудхуулхаяа олон фарисейнүүдэй, саддукейнэрэй* ерэжэ ябахые хараад, Иоанн тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хороото могойн таһардаһад! Бурханай буулгаха хэһээлтэһээ иигээд хулжахыетнай таанарта хэн заагаа? ⁸ Таанар буянтай һайн юумэ бүтээжэ, Бурханда хандаһанаа харуулагты. ⁹ Үбгэ эсэгэмнай Абраһаам юм гэжэ өөһэд тухайгаа бү бодогты, юундэб гэхэдэ, Бурхан энэ хэбтэһэн шулуугааршые Абраһаамда үри хүүгэдые бүтээжэ шадаха юм гэжэ танда хэлэхэ байна. ¹⁰ Модо үндэһөөрнь таһа сабшаха алма хүхэ бэлэн байна: һайн үрэ жэмэс үгэдэггүй алишые модон таһа сабшагдаад, галда хаягдаха. ¹¹ Нүгэлөө гэмшэһыетнай баталан би таанадые уһаар арюудханаб, теэд минии хойноһоо Заларан Ерэгшэ таанадые Арюун Һүлдэ гал хоёроор арюудхаха. Тэрэ намда орходоо агууехэ. Би Тэрэнэй гуталыеньшые абажа ябаха эрхэгүйб. ¹² Тэрэ тарягаа сэбэрлэхээр хүрзээе гартаа адхаад байна: тарягаа суглуулжа амбаартаа хадагалха, харин мэхийнэ һолоомыень залиршагүй галда шатааха.

Иисүүсые уһаар арюудхаба
(Мк 1:9-11; Лк 3:21-22; Ин 1:32-34)

¹³ Тэрэ сагта Иисүүс Иоанһаа уһан арюудхалда хүртэхээ Галилейһээ Иордан голдо ерэбэ. ¹⁴ Тиихэдэнь Иоанн Иисүүсэй һанал хубилгаха зорилготойгоор:

– Би Таһаа уһан арюудхалда хүртэхэ ёһотойлби, тиигэн гэхээ Та намда ерэбэ гүт? – гэбэ.

¹⁵ Теэд Иисүүс тэрээндэ:

– Мүнөө энээниие хэе, бидэ иигэжэл Бурханай эрхэ хүсэл бүтээхэбди, – гэбэ. Тиихэдэнь Иоанн зүбшөөбэ. ¹⁶ Уһаар арюудхууламсаараа Иисүүс уһанһаа гараба. Тиихэдэнь Тэрээндэ огторгой селигдэн нээгдэбэ, гулабхаагай дүрсэтэйгөөр Бурханай Һүлдын дээрэнь буухые Тэрэ хараба.

¹⁷ – Энэ Минии хайрата Хүбүүмни гээшэ, сэдхэлыемни баярлуулна, – гэхэн абаян огторгойһоо дуулдаба.

* 3:7 Фарисейнүүд болбол еврей шажанай шухала гурбан бүлгэмэй нэгэн болоно. Фарисейнүүд Моисейн Хуулийн бүхы зүйлнүүдые, мүн шажан тахилай дүримүүдые нарин нягтаар гүйсэдхэхые шаардана. Тэдэ Иисүүс Христоосто эсэргүүсэгшэд хэн.

*Шолмос Иисүүсые туршана
(Мк 1:12-13; Лк 4:1-13)*

4¹ Удаань Һүлдэ Иисүүсые альбан шолмосоор хорюулха туршуулхаяа сүл губи руу хүтэлжэ абаашаба. ² Иисүүс дүшэн үдэр, дүшэн хүни масаглаад, Һүүлдэнь гэдэһэниинь аргагүй ехээр үлдэбэ. ³ Тиихэдэнь хоригшо шолмос тэрээндэ ерээд:

– Хэрбээ Та Бурханай Хүбүүн юм хаа, эдэ шулуунуудта хилээмэн болохыень захирагты, – гэбэ.

⁴ Тиихэдэнь Иисүүс:

– «Хүн ганса хилээмээр амидардаггүй, харин Бурханай хэлэһэн үгын ашаар амиды ябадаг», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ, – гэжэ харюусаба.

⁵ Һүүлдэнь шолмос Иисүүсые нангин Иерусалим хото абаашажа, Һумын орой дээрэ байлгаба.

⁶ – Хэрбээ Та Бурханай Хүбүүн юм хаа, эндэһээ доошоо хүрыт. Тиигэбэлтнай, «Бурхан Эльгээмэлнүүдтээ Танай тушаа захиралта үгэхэ, шулуунда торожо унахагүйнтнай тула тэдэ Таниие гар дээрээ үргөөд ябаха», – гээд Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ ха юм, – гэжэ шолмос Иисүүстэ хэлэбэ.

⁷ Тиихэдэнь Иисүүс:

– Эзэн Бурханаа бү турша гээд баһа тэндэ бэшээтэй юм, – гэжэ шолмосто харюусаба.

⁸ Иисүүсые шолмос дахин үндэр гэгшын хада дээрэ абажа гараад, дэлхэйн бүхы хаан оронуудые, тэдэнэй хүр жабхалангые харуулна.

⁹ – Хэрбээ хүлдэм унажа мүргөө хаатнай, би эдэ бүгэдые Танда үгэхэб! – гэжэ Тэрээндэ шолмос хэлэбэ.

¹⁰ Тиихэдэнь Иисүүс шолмосто:

– Ай, сатана! Намһаа зайла! «Ши Эзэн Бурхандаал шүтэжэ, гансал Тэрээндэ алба хэжэ бай!» – гээд Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ, – гэжэ харюусаба. ¹¹ Тиихэдэнь шолмос Иисүүсые орхижо ошобо, харин Бурханай Эльгээмэлнүүд Тэрээндэ туһалхаяа ерэбэ.

*Иисүүс Галилей можодо ажалаа хэжэ эхилбэ
(Мк 1:14-15; Лк 4:14-15)*

¹² Иоанне түрмэдэ хаагаа гэжэ дуулаад, Иисүүс Галилей можо ошобо. ¹³ Теэд Назарет хотодоо байхын орондо, Тэрэ Капернаум хотодо һуурижаба. Тэрэ хото Галилей далайн хажууда, Зэбүлүүн ба Напталиим обогуудай газарта оршожо байгаа. ¹⁴ Тиигэжэл лүндэншэ Исайгаар дамжуулан Бурханай айладханаһинь бүтэбэ даа:

- 15 «Зэбүлүүн болон Напталиимай газар дайда,
нуурай шадархи харгын дэргэдэхи газарнууд,
Иордан мүрэнэй нүгөө бэсын хуури,
мүн харин зоной ажаһуудаг Галилей гэдэг газар дайда,
- 16 харанхы мунхагта хуугаашад
тон ехэ гэрэл туяа үзэбэ!
Үхэлэй ороной хүүдэртэ хуугаашадта
гэрэл туяа сасарба!»
- 17 Тэрэ сагһаа хойшо Иисүүс:
– Нүгэл үйлэдэхээс болижо, Бурханда хандагты, Бурханай хаан
түрэ мандаха дүтэлөө, – гээд номножо эхилбэ.

*Иисүүс түрүүшын дүрбэн шабинараа шэлэбэ
(Мк 1:16-20; Лк 5:2-11; Ин 1:35-42)*

18 Иисүүс нэгэтэ Галилей далайн хажуугаар ябажа ябахандаа, аха дүү хоёрые хараба. Тэдэ загаһашадай нэгэнь Пётр гэжэ ара нэрэтэй Симон, нүгөөдэнь тэрэнэй Андрей гэдэг ахань байгаа. Тэдэ хоёр загаһашад гүльмээс далайда хаяжа байба.

19 – Таанар хойноһоомни ябагты, загаһа барихын орондо хүнүүдые яжа Намда хандуулхые хургахаб, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ.
20 Тиигэхэдэнь тэдэнэр дары гүльмээс орхёод, Иисүүсэй хойноһоо ябаба.

21 Тэндэһээ саашалжа ябатараа Иисүүс Зэбэдэйн хүбүүдые, Яков Иоанн хоёрые хараба. Аха дүү хоёр Зэбэдэй эсэгэтээс хамта онгосодо хуугаад, гүльмээс заһажа байгаа. Иисүүс тэдэниие хамта ябалсахаарнь дуудаба. 22 Тэдэнь дары эсэгээс онгосотойнь орхижо, Иисүүстэй ябаба.

*Иисүүс хургана, номноно, үбшэ хабшанһаа эдэгээнэ
(Мк 3:7-12; Лк 6:17-19)*

23 Иисүүс бүхы Галилей могоор ябажа, мүргэлэй гэрнүүд соо арад зониие хургаба, Бурханай хаан түрэ тухай Һайн мэдээсэл номнобо, элдэб янзын үбшэ хабшатай хүнүүдые эмнэн эдэгээбэ. 24 Иисүүс тухай алдар бүхы Сири ороноор хаа хаанагүй тараба. Тиимэһээ Тэрээндэ ехээр үбдэжэ зобожо байһан, досоогоо ада шүдхэртэй болоһон, унадаг, саа үбшэнтэй, мүн бусадшые элдэб янзын үбшэ хабшантай зон олоор ерэбэ, Иисүүс тэдэниие бултыень эдэгээбэ. 25 Галилей могоһоо, Арбан хото могоһоо, Иерусалимһаа, Иудей могоһоо, Иордан голой саада бэһэнэ ерэнэн үй түмэн зон Иисүүсые дахажа ябаба.

Хада дээрэ айладхагдаһан номнол

5 ¹Олон зоной хажуудань сугларһаниие харахадаа, Иисүүс хада дээрэ гаража, тэндэ һууба, тойроод шабинарынь сугларба. ²Иисүүс тэдэ зониие хургажа эхилбэ.

*Үнэн бодото жаргал
(Лк 6:20-23)*

- ³ Бурханай Һүлдөөр дуталдагшад, жаргалтайл,
Огторгойн хаан түрэ тэдэнэй ха юм.
- ⁴ Гуниглан уйлаашад жаргалтайл,
Бурхан тэдэнэй ханаае амаруулхал.
- ⁵ Даруу номгон зон жаргалтайл,
тэдэнэр дэлхэе залгамжалхал.
- ⁶ Үнэн зүбье угаа ехээр хүсэгшэд жаргалтайл,
тэдэнэр ханаһандаа хүрэхэл.
- ⁷ Бусад зониие хайрлаашад жаргалтайл,
тэдэниие өөһэдыень хайрлахал.
- ⁸ Арюун сэдхэлтэн жаргалтайл,
тэдэнэр Бурханиие үзэхэл.
- ⁹ Амгалан байдал найруулагшад жаргалтайл,
Бурхан тэдэниие үхибүүдни гэжэ нэрлэхэл.
- ¹⁰ Бурханай эрхэ хүсэлөөр ажаһууһанайнгаа түлөө хашуулагшад
жаргалтайл,
Огторгойн хаан түрэ тэдэнэй ха юм.
- ¹¹ Минии түлөө доромжолуулһан, хашуулжа намнуулһан, элдэ-
бээр хардуулһан байбал, таанад жаргалтайт.
- ¹² Баярлажа, хүхижэ ябагты!
Тэнгэридэ таанадта агууехэ шагнал бэлдээтэй байна.
Эртэ урда ажамидарһан лүндэншэдые баһал иигэжэ хашажа үл-
дэжэ байһан юм.

*Дабһан ба гэрэл туяа тухай
(Мк 9:50; Лк 11:33; 14:34-35)*

¹³ Таанад газар дэлхэйн зоной дабһан хужарынь гээшэт. Хэрбээ дабһанай амтаяа гээгээ хаань, тэрэниие яжа дахин гашуун болгохоб? Амтагүй дабһан юундээшье хэрэггүй болоод, миил хаягдажа, хүнэй хүлдэ гэшхүүлхэ зэргэтэйл.

¹⁴ Таанад газар дэлхэйн зоной гэрэл туяа гээшэт. Хада дээрэ бодхоогдоһон хото хоргодожо шадахагүйл. ¹⁵ Зула аһаагаад, хэншье

тэрэнээ амһарта доро табидаггүй, харин гэртэ байһан зониие булт-
тыень гэрэлтүүлжэ байхын тула зулын табюур дээрэ бадараадаг юм.
16 Энэндэл адляар танай гэрэл туяа улад зоной урда гэрэлтэжэ байхань
болтогой, тиигэбэл дэмбэрэлтэ хайхан хэрэгүүдыетнай зон хараад,
тэнгэридэхи Эсэгэдэтнай магтаал соло дуудахал.

Моисейн Хуули тухай
(Лк 16:17)

17 Моисейн Хуули гү, али лүндэншэдэй бэшээшые болуулхаяа
Намае ерээ гэжэ бү бодогты. Би эдээнине болуулхаяа бэшэ, харин
үнэн дээрэнэ бүтээхээс ерээб. **18** Газар тэнгэри хоёрой байгаал сагта,
Хуулин багаханшые зүйл, бишыханшые үзэгын үгы болохогүй гэжэ
таанадта баталан хэлэнэб. Досоонь бэшээтэй бүхы юумэнүүд заабол
бээлхэ зэргэтэй юм. **19** Тиин Хуулин тон эгээлэй заабариие эбдэһэн,
улад зониие тиимэ юумэндэ һургаһан хүн Огторгойн хаан орон дотор
тон бирагүй хүн байха. Зүгөөр эдэ заабаринуудые сахидаг, улад зониие
тиимэ юумэндэ һургадаг хүн Огторгойн хаан орон дотор агууехэ хүн
байха. **20** Хэрбээ таанар Бурхантай баталһан Хэлсээе Хуули заадаг баг-
шанарһаа, фарисейнүүдһээ үлүү хайнаар дүүргэдэггүй һаа, Огторгойн
хаан орондо орохогуйт гэжэ баталан хэлэнэб.

Уур сухал тухай
(Лк 12:58-59)

21 «Хүниие бү ала, алууршан зарга шүүбэридэ үгтэхэ», – гэжэ эртэ
урда сагта хүнүүдэй хэлэдэгые таанар дуулаһан бээт. **22** Хүндэ дэмы
уурлаһан хүн зарга шүүбэридэ орохо зэргэтэй гэжэ Би мүнөө таанадта
хэлэнэб. Хүниие «рака»* гэхэн хүн Зүблэлэй гэшүүдэй заргада үгтэхэ
ёһотой; хүниие «тэнэг» гэхэн хүн гал тамада унаха ёһотой гэжэ Би
таанадта хэлэнэб.

23 Хэрбээ ши үргэлэй шэрээгэй хажууда үргэл хэхээс байхадаа, хү-
нэй шамда гомдолтой байһые ханаандаа оруулбал, **24** үргэлэй шэрээгэй
хажууда үргэлөө орхи. Тиигээд бушуухан ошоожо, тэрэ хүнтээс эбтэй
боло, тиигэһэн лэ хойноо үргэл мүргэлөө хээрэй.

25 Хэрбээ хэн нэгэн шинии урдаһаа зарга барижа, шамайе зарга
шүүбэридэ абаашажа байбал, зарга шүүгшын мэдэлдэ ороогуйдөө,
замдаа хэрэгээ түргэхэн шиидхэхые оролдо. Тиигээгүй һаш, шамайе
зарга шүүбэридэ үгэхэ, зарга шүүгшэ шамайе түрмын харуулшанда

* 5:22 Мунхаг хоһон.

тушааха, харин харуулшан шамайе түрмэдэ хуулгаха. ²⁶ Үри шэриез дууһан, хүүлшын хашарһан хүрэтэр түлөөгүй һаа, ши тэндэһээ гарахагүйш гэжэ шамда баталан хэлэнэб.

Эрдээ гү, али эхэнэртээ урбаха тухай
(Мт 18:8-9; Мк 9:43-48)

²⁷ «Ханидаа бү урба», – гэжэ эртэ урда сагта хүнүүдэй хэлэдэгыг таанар дуулаһан бээт. ²⁸ Харин би мүнөө иигэжэ хэлэхэ байна: ондоо эхэнэр тээшэ хараад, тэрэнтэй ниилэхэ һанаатай байһан алишье хүн һанал бодолдоо тэрэ эхэнэртэй хурисалдан, өөрынгөө һамганда урбаба гээшэ. ²⁹ Хэрбээ баруун нюдэнэйшни шамайе нүгэлдэ оруулаа һаа, тэрэнээ һуга татаад хая. Бүрин эрхэтэнтэйгээ гал тама руу хаюуланхаар, гансахан эрхэтэнгүй ябабалшни шамда дээрэ байха. ³⁰ Хэрбээ баруун гарайшни шамайе нүгэлдэ оруулаа һаа, тэрэнээ таһа сабшаад хая. Бүрин бүтэн эрхэтэнтэйгээ гал тамада орожо хосоронхаар, гансахан лэ мүсыншни хосорбол, шамда дээрэ байха.

Ханиһаа халаха тухай
(Мт 19:9; Мк 10:11-12; Лк 16:18)

³¹ Һамганһаа халажа байһан эрэ бүхэн халаха тухай гэршэлгэ һамгандаа бэшэжэ үгэхэ ёһотой гэжэ баһа хэлэгдэһэн байдаг. ³² Харин Би мүнөө таанадта иигэжэ хэлэхэб: өөртэнь урбаагүй эхэнэрһээ бусад шалтагаануудаар халаһан алишье эрэ һамгаяа урбалтада түлхинэ; мүн тиимэ эхэнэрээр һамга хэһэн хүн баһал урбагша болоно.

Тангариг тухай

³³ «Эзэндэ үгэһэн тангаригаа бү эбдэ, тэрэнээ сахижа яба», – гэжэ эртэ урда сагһаа хүнүүдтэ хэлэдэгыг таанар баһа дуулаа һэн бээт. ³⁴ Харин Би мүнөө танда иигэжэ хэлэхэб: найдуулга үгэхэдөө огто бү тангаригла, огторгой тэнгэрээршье бү тангаригла, юундэб гэбэл, огторгой хадаа Бурханай һуудаг шэрээ гээшэ. ³⁵ Газар дэлхэйгээршье бү тангаригла, юундэб гэбэл, газар дэлхэй Бурханай хүлэйн түшэг гээшэ. Иерусалимааршье бү тангаригла, юундэб гэбэл, Иерусалим агууехэ Хаанай хото гээшэ. ³⁶ Өөрынгөө толгойгооршье бү тангаригла, юундэб гэхэдэ, гансаханшье үһээ сагаан болгожо гү, али хара болгожо шадахагүйш. ³⁷ Зүгөөр, найдуулгаа үгэхэдөө, «зай, зай», али «үгы, үгы» гэжэл хэлэ. Энээнһээ үлүү үгэ муу мэхэтэй шолмосһоо гарадаг.

Үнөөгөө абаха тухай
(Лк 6:29-30)

³⁸ «Нюдэнэй түлөө нюдөөр, шүдэнэй түлөө шүдөөр» гэжэ хэлэдэгыг таанар дуулаа ёhotoйт. ³⁹ Харин Би мүнөө танда иигэжэ хэлэхэб: хоротоноор бү үнөөрхэлдэ. Хэрбээ баруун хасарыешни хүнэй альгадабал, тэрэ хүндэ зүүн хасараа табижа үгэ. ⁴⁰ Хэрбээ хэн нэгэнэй шамтай заргалдаад, самсыешни буляаха ханаатай байбалнь, ши тэрээндэ дэгэлээ тайлажа үгэ. ⁴¹ Хэрбээ нютагыешни эзэлхэн сэрэгшэд шамайе нэгэ модоной зайда юумыень шэрэжэ абаашахыешни хүсөөр баалабалнь, ши тэдэнэй юумэ хоёр модоной зайда абаашажа үгөөрэй. ⁴² Шамһаа юумэ эриһэн хүндэ үгэ, шамһаа юумэ урьһаар абаха гээ хаань, буруу бү хараарай.

Дайсадтаа дуратай байха тухай
(Лк 6:27-28, 32-36)

⁴³ «Дүтынгөө хүндэ дуратай бай, дайсанаа үзэн яда» гэжэ хэлэдэгыг таанад дуулаа бээт. ⁴⁴ Харин Би мүнөө танда иигэжэ хэлэхэб: дайсадтаа дуратай байгты, таниие хашагшадай түлөө зальбаржа байгты. ⁴⁵ Тиигээ наа, огторгойдо байгша Эсэгэдээл адли бээ абажа ябадаг болохот. Юундэб гэбэл, Эсэгэтнай өөрынгөө муушуулдашье, найшуулдашье нара гэрэлтүүлнэ, мүн зүбтэндэшье, буруутандашье хура бороо оруулна. ⁴⁶ Хэрбээ өөһэдыетнай энхэрдэг зонииел хайрлажа байбалтнай, Бурхан яагаад таанадые шагнаха юм? Алба татаашадшье тиидэг бэшэ аал? ⁴⁷ Баһа хэрбээ гансал өөрынгөө нүхэдые мэндэшэлжэ ябабал, таанад үлэмжэ найн ямар юумэ хэнэ гээшэбта? Мүн бусад арадуудшье баһал тиидэг бэшэ аал? ⁴⁸ Тиимэхээ эрхим түгэс Огторгойн Эсэгэдээл адли таанадшье эрхим найн байгты.

Үгытэйшүүлдэ бадар үгэхэ тухай

6 ¹ Хүнүүдтэ харагдаха мэдэгдэхын лэ тула зондо туһа хүргэжэ бү байгты. Тиигээ наа, Огторгойдохи Эсэгэһээ шагналда хүртэхэгүйт. ² Тиин үгытэйшүүлдэ бадар үгэхэдөө, тэрээн тухайгаа бүхы хото хүдөөгөөр бү донгодо. Хоёр нюуртан лэ тиигэжэ бээ магтуулхын тула мүргэлэй гэрээр дүүрэн, газаагууршье тунхагладаг ха юм. Тэдэнэр өөһэдынгөө шагнал энэ дээрээл абажа байна гэжэ танда үнэниие хэлэнэб. ³ Үгытэйшүүлдэ бадар үргэхэдөө, тэрээн тухайгаа хани нүхэдтөөшье бү мэдүүлэ. ⁴ Үргэл хэхэдээ, нюусаар хэжэ бай. Тиигэбэлшни нюуса юумэ хаража, мэдэжэ байдаг шинии Эсэгэ ашыеш заатагүй харюулха.

Зальбарха тухай
(Мк 11:25-26; Лк 11:2-4)

⁵ Зальбархадаа, ши хоёр нюуртанда адли бү боло. Тэдэнэр улад зондо үзэгдэхэ харагдахын тула мүргэлэй гэртэ бодоод, гудамжын булангуудаар зогсоод зальбаран мүргэхэ дуратай байдаг. Тэдэнэр өөһэд-дынгөө шагнал энэ дээрээл абажа байна гэжэ танда үнэниие хэлэнэб. ⁶ Харин ши зальбархадаа, өөрынгөө таһалгада орожо, үүдээ хаагаад, шамтай далда газарта байһан Эсэгэдээ зальбараарай. Тиигэбэлшни, нюуса юумэ хаража, мэдэжэ байдаг шинии Эсэгэ ашыешни заатагүй харюулхал. ⁷ Зальбархадаа, ши онгондо мүргэгшэ хүнүүдтэл адляар дэмы үгэнүүдые бү шаша. Тэдэ үлүү үгэтэн олон табые шашахадаа, онгонуудтаа дуулдахабди гэжэ һанадаг ха юм. ⁸ Тэдэ зониие бү һажаагты: эрихэ гуйхыншни урда тээ Эсэгэшни шамда хэрэгтэй юумэнүүд тухай мэдээд байдаг ха юм. ⁹ Иигээд зальбаржа байгаарай:

- Тэнгэридэ оршодог Эсэгэмнай!
Нангин нэрэтнай алдаршахань болтогой.
- ¹⁰ Хаан түрэтнай мандахань болтогой,
тэнгэри огторгойтойл адляар
газар дэлхэй дээрэшье
эрхэ хүсэлтнай бээлхэнь болтогой!
- ¹¹ Ажамидаралаймнай хоол мүнөөдэр мандаа хайрлыт!
- ¹² Манда муу юумэ хэгшэдые манай хүлисэдэгтэл адляар,
маанадай буруу хэрэгүүдые хүлисыт даа.
- ¹³ Горидолго хорхойтуулгада маниие бү оруулыт даа,
муу мэхэтэй шолмосхоо аршалжа байгыт даа!
Хаан түрэ, хүсэ шадал, алдар соло мүнхэдөө Танай ха юм. Бол-
тогой!*

¹⁴ Хэрбээ ондоо хүнүүдэй танда хэһэн муу юумэнүүдые хүлисэжэ байбалтнай, тэнгэридэ оршодог Эсэгэтнайшье таниие хүлисэхэл. ¹⁵ Хэрбээ бусадые танай хүлисэхэгүй байбал, огторгойдо оршодог Эсэгэтнай баһа танай буруу ябадалнуудые хүлисэхэгүйл.

Масаглаха тухай

¹⁶ Масаглахадаа, хоёр нюуртан мэтээр гунигтай шарай харуулхаяа бү оролдогты. Тэдэнэр масаглаһанаа хүн бүхэндэ мэдүүлхын тула уйдхартай барагар шарай үзүүлдэг юм. Тэдэнэр өөһэдынгөө шагнал энэ

* ^{6:13} Хаан түрэ, хүсэ шадал, алдар соло мүнхэдөө Танай ха юм. Болтогой! – зарим эргын грек эхэ бэшэгүүдтэ энэ хэһэг үгы байдаг.

дээрээл абажа байна гэжэ танда үнэниие хэлэнэб. ¹⁷ Хоол барингүй ябахадаа, ши үһээ һамнаад*, нюураа угаа. ¹⁸ Тиигэбэлшни, масаглаһан тухайшни бусад зон мэдэхэгүй. Харин шамтай далда газарта байһан Эсэгэшни мэдэжэ байха. Тиин нюуса юумэ мэдэжэ байдаг Эсэгэшни ашыеш заатагүй харюулха.

Тэнгэридэхи баялиг тухай
(Лк 11:34-36; 12:33-34; 16:13)

¹⁹ Газар дэлхэй дээрэ баялиг зөөри өөртөө бү суглуулагты, тэрэниетнай хүйр хорхой, жэбэ жонхо эдижэ магадгүй, хулгайшад шургажа ороод, хулуужа магадгүй. ²⁰ Харин баялигаа тэнгэридэ суглуулагты, тэндэ хибэн хорхойшые, жэбэ жонхошые эдихэгүй, хулгайшадшые шургажа ороод хулуухагүй. ²¹ Ушарынь хэлэбэл, эрдэни баялигайтнай байһан газарта сэдхэл бодолтнайшые байдаг бшуу.

Бэын гэрэл тухай

²² Нюдэн болбол бэын гэрэл болоно. Нюдэнэйшни арюун гэрэлтэй байгаа һаа, бүхы бэешни гэрэлтэй гэгээн байха. ²³ Хэрбээ нюдэнэйшни харасын сэбэр бэшэ юм һаа, бүхы бэешни харанхы бүрэнхы байхал. Теэд досоохи гэрэлэйшни харанхы юм һаа, харанхынь өөрөө ямар бад балай байлтай гээшэб?

Бурхан ба эд зөөри тухай

²⁴ Хэншые хоёр эзэндэ зарагдажа шадахагүй: нэгэн гэбэл, таанад нэгэ эзэндэе дурагүй, нүгөөдэдөө дуратай байхалта; али үгышые һаа, нэгэ эзэндэе дуратайгаар, нүгөөдэдөө дурагүйгөөр ажаллаха бшуут. Таанад Бурханда болон эд зөөридэ нэгэ зэргэ алба хэжэ шадахагүйлта.

Юрын ажабайдал тухай һанамжа
(Лк 12:22-31)

²⁵ Тиимэһээл таанадта иигэжэ хэлэхэб: амиды ябахын тула юу эдихэ уухабиди, бөөдээ юу үмдэхэ тухай һанаагаа огто бү зобоогты. Амимнай эдээ хоолһоо шухала бэшэ аал? Бөемнай хубсаһа хунарһаа шухала бэшэ аал? ²⁶ Огторгойгоор ниидэдэг шубуудые ажаглан харыт: тэдэнэр юумэ тарیداггүй, хададаггүй, амбаарта үрэнэ таряа суглуулжа хадагалдаггүйл. Зүгөөр, танай Огторгойн Эсэгэ тэдэниие

* 6:17 Эхэ бэшэгтээ: «толгойдоо хангалтай ургамалай тоһо түрхи» гэжэ бэшээтэй байдаг.

тэжээдэг ха юм. Таанар тэдэ шубуудта орходоо үлүү шухала бэшэ аалта? ²⁷ Таанадай хэнтнай шадалаараа оролдоод, тохоногойшые шэнээн ургажа шадахаб?

²⁸ Баһа хубсаһа хунар тухай ханаагаа юундэ зобонобта? Хээрэдэ сэсэгүүдэй яжа ургадагые харыт: тэдэ ажал хэдэггүйл, өөһэдтөө утаһа ээрэжэ хубсаһа оёдоггүйл. ²⁹ Алдар суутай Соломооншые аргагүй ехэ эд баялигтай байһаншые хаа, эдэ сэсэгүүд шэнги тиимэ гоёор хубсалдаггүй хэн гэжэ би танда хэлэнэб. ³⁰ Мүнөөдэр эндэ ургажа байгаад, үглөөдэрынь, магад, галда шатаагдажашые болохо хээрэ ургаһан алишые ногоое Бурхан үзэсхэлэнтэ гоёор шэмэглэдэг юм. Харин таанадые Бурхан тэрэ ногоонһоо хураггүй ехээр анхараа бэээ, этигэл багатан!

³¹ Тиимэһээ «Бидэ юу эдихэмнай гээшэб?», али «Юу уухамнай гээшэб?» али «Юу үмдэхэмнай гээшэб?» гэжэ өөһэдһөөн бү асуугты, ханаагаа бү зобогты. ³² Юундэб гэбэл, Бурхание мэдэхэгүй хүнүүд лэ иимэ асуултануудаар ханал бодолоо бүрин эзэлүүлдэг гээшэ. Эдэ бүгэдэ юумэнүүдэй таанадта хэрэгтэй байһые Огторгойн Эсэгэтнай хайн мэдэжэ байна бшуу. ³³ Түрүүшээр Бурханай хаан түрые, Бурханай үнэн зүбые бэдэрэгты, тиигээ хаатнай, бусад бүгэдэ юумэнүүд танда үгтэхэ. ³⁴ Тиимэһээ үглөөдэрэйнгөө тухай ханаагаа бү зобогты, юундэб гэбэл, үглөөдэртнай өөрөө өөр тухайгаа ханаагаа зобохол: үдэр бүхэндэ ханаагаа зобохо юумэниинь олон байдаг лэ.

Бусадые зэмэлхэ тухай
(Лк 6:37-38, 41-42)

7 ¹ Бусадые бү шүүбэрилэн зэмэлэгты, тиигэбэл Бурхан таанадые шүүбэрилэн зэмэлхэгүйл. ² Ушарынь хэлэбэл, бусадые яжа зэмэлнэбта, тиигэжэл Бурхан таанадые зэмэлхэ, ямар хэмжээгээр хэмжэнэбта, тиимэл хэмжээгээр танда хэмжэжэ үгэхэ. ³ Нүхэрэйнгөө нюдэндэ байһан гэшүүһэ хараад, өөрынгөө нюдэндэ байһан модо юундэ обёорногүйбши? ⁴ Үгышые хаа, нюдэндэшни модоной орожо тороод байхада, ши нүхэртөө: «Байза, би шинии нюдэндэ ороод байһан гэшүүһэ гаргаһууб», – гэжэ яагаад хэлэхэбши? ⁵ Хоёр нюуртан! Түрүүшээр өөрынгөө нюдэнэй модо гарга, тиигээ хаа, нүхэрэйнгөө нюдэнэй гэшүүһэ яжа гаргахые мэдэхэлши.

⁶ Нангин юумэ нохойдо бү хаягты, тэдэ эрьезд лэ өөртэтнай добтолхол. Субад эрдэни гахайн урда бү сасагты, тэдэ тэрэниетнай миин лэ хүлөөрөө гэшхэхэл.

*Тоншогты – таанадта нээжэ үгэхэ
(Лк 11:9-13; 6:31)*

⁷Тиимэһээ эригты, тиихэдэтнай танда үгэхэ; бэдэрэгты, тиихэдээ олохот; үүдэ тоншогты – танда нээхэ. ⁸Юундэб гэбэл, эриһэн алишье хүн абадаг, бэдэрһэн хүн олодог, тоншоһон хүндэ үүдэ нээжэ үгэдэг. ⁹Хилээмэ эриһэн хүбүүндээ гартань шулуу барюулха эсэгэ таанарай дунда олдохо аал? ¹⁰Мүн загаһа эрихэдэнь, могой үгэхэ хүн байха аал? ¹¹Хэрбээ нүгэл шэбэлтэй таанадай үхибүүдтээ хайн юумэ үгэжэ шададаг байхадатнай, Огторгойн Эсэгэтнай эрижэ байһан хүндэ бүришье бэлэнээр хайн хайхание үршөөхэ бэшэ аал?

¹²Бусад хүнүүд танда ямараар хандаһайб гэжэ һананабта, тон тэрэндэл адляар таанад өөһэдөө хүнүүдтэ хандагты: энэ болбол Моисейн Хуулийн ба лүндэншэдэй хургаалай гол удхань мүн.

*Уйтахан хаалга тухай
(Лк 13:24)*

¹³Уйтахан хаалгаар орогты: юундэб гэбэл, тамада хүргэдэг хаалгань үргэн, харгынь уужам юм, тиин тэрээгээр олон лэ зон ябадаг. ¹⁴Ажамидаралда хүргэдэг хаалгань уйтахан, харгынь нариихан, бэрхэ юм, тэрээниие олоошо зон үсөөн байдаг.

*Модон үрэ жэмэсээрээ танигдаха
(Лк 6:43-44)*

¹⁵Хуурмаг лүндэншэдһөө болгоомжолжо байгты. Тэдэнэр гадаада талаһаа хонид байһан хэбэр үзүүлэн таанадта ерэбэшье, досоогоо арьяатан шоно мэтэ байха. ¹⁶Тэдэниие таанад хэһэн хэрэгүүдэйн үрэ дүнгөөр танихат. Үүргэнэ модон үзэм жэмэс үгэдэггүй, үргэһэтэй буртаг үбһэн амтан жэмэс ургуулдаггүй. ¹⁷Тэрэндэл адляар, алишье хайн модон хайн үрэ жэмэс үгэдэг, муу модон муу үрэ жэмэс үгэдэг. ¹⁸Хайн модон муу үрэ жэмэс ургуулжа шадахагүй, муу модон хайн үрэ жэмэс ургуулжа шадахагүй. ¹⁹Хайн үрэ жэмэс үгэдэггүй алишье модые таһа сабшаад, галда хаядаг юм. ²⁰Тиимэһээл таанар хуурмаг лүндэншэдые хэрэгүүдээрнь танихат.

Хуурмаг шабинар

²¹«Эзэн! Эзэн!» гэжэ Намда хэлэгшэ хүн бүхэн Бурханай хаан орондо орохогүй, зүгөөр тэнгэридэ байгша Эсэгымни эрхэ хүсэл бүтээдэг лэ хүнүүд тиишээ орохо юм. ²²Зарга шүүбэрийн Үдэрэй болоходо, олон зон Намда: «Эзэн! Эзэн! Танай алдар нэрэһээл бидэ

номнодог хэмди. Баһа Танай алдар нэрээр бидэ ада шүдхэрнүүдые намнажа гаргадаг хэмди, Танай алдар нэрээр гайхамшагтай хэрэгүүдые бүтээдэг хэмди», – гэжэ хэлэхэл. ²³ Тиихэдэнь Би одоо: «Би хэзээшье таанадтай танил байгаагүйб. Холо бологты Намһаа, нүгэлтэ зон», – гэжэ харюусахалби.

Хоёр барилгашан тухай
(Лк 6:47-49)

²⁴ Минии хэлэһэн энэ хургаалые шагнажа бэелүүлдэг алишье хүниие Би шулуун хуури дээрэ гэрээ бариһан, бодомжотой сэсэн хүнтэй адлишаахаб. ²⁵ Аадар бороо адхараад, уһа мүрэнүүд үерлэбэ, шанга һалхин буугаад, тэрэ гэрые дайраба. Харин шулуун хуури дээрэ бодхоогдохон гэр унажа һандараагүй.

²⁶ Харин хургаалыем шагнаад, бэелүүлдэггүй хүн бүхэн элһэн дээрэ гэрээ бариһан бодомжолгүй тэнэг хүнтэй адли юм. ²⁷ Аадар бороо адхараад, уһа мүрэнүүд үерлэбэ, шанга һалхин буугаад, энэ гэрые дайраа. Тиихэдэнь тэрэ гэр бутаржа, аймшагтайгаар һандаран унаба.

Иисүүсэй эрхэ засаг тухай

²⁸ Иисүүсэй иигэжэ хургажа дүүргэхэдэ, үй түмэн зон тэрэнэй хургаалда гайхажа байба. ²⁹ Юундэб гэбэл, Иисүүс Хуули заадаг багшанарта, фарисейнүүдтэ адляар бэшэ, харин эрхэ засаг баригшада адляар улад зониие хургажа байгаа.

Иисүүс үбшэн хүниие эдэгээбэ
(Мк 1:40-44; Лк 5:12-14)

8 ¹ Хада дээрэһээ Иисүүсэй буухадань, тэрэнэй хойноһоо олон зон дахажа ябаба. ² Гэнтэ хэлхэ бузар үбшэнтэй нэгэ хүн ойртоод, Иисүүсэй хүлдэнь мүргэжэ:

– Эзэн, аа! Хэрбээ Та хүсэбэл, намайе арюудхан эдэгээжэ шадат, – гэбэ.

³ Иисүүс гараа харбайжа, тэрэ хүндэ хүрөөд абаха зуураа:

– Эдэгээхэ хүсэлтэйб, арюун больш даа, – гэбэ. Тиихэдэнь тэрэ хүн хэлхэ бузар үбшэнһөө дары арюудхагдан эдэгэбэ. ⁴ Иисүүс тэрэ хүндэ:

– Энээн тухай ши хэндэшье бү хэлэ. Зүгөөр санаартада ошожо, бэээ үзүүлэ. Тиигээд эдэгэһэнээ бултанда гэршэлхын тула ши Моисейн зарлигай ёһоор үргэл хээрэй, – гэбэ.

*Иисүүс зуунай даргын
зарасые эдэгээбэ
(Лк 7:1-10; Лк 13:28-29)*

⁵ Иисүүсэй Капернаум хото орожо байхадань, зуунай нэгэ дарга Тэрээндэ ойртожо, туһалхыень гуйба:

⁶ – Эзэн, аа! Минии зараса саа үбшэндэ даруулагдаад, гэртээ тулижа хэбтэнэ, – гэбэ.

⁷ – Зай, Би ошоод, тэрээниешни эдэгээхэб, – гэжэ Иисүүс харюусаба. ⁸ Тиихэдэнь зуунай дарга иигэжэ хэлэбэ:

– Ай, эзэн! Таниие гэртээ урижа оруулхаар бэшэ ахир дорой амитанби. Гансал зарлигаа буулгажа хайрлыг даа, тиигэбэлтнай зарасамни эдэгэшэхэл. ⁹ Ушарынь хэлэбэл, бишье баһал дээрээ ноёдтой, мүн мэдэлдээ сэрегшэдтэй хүнби. Тэдэнэйнгээ нэгэндэнь: «Ошо» гэхэдэм ошодог, нүгөөдэдэнь: «Ер» гэхэдэм ерэдэг, зарасадаа: «Тэрээниие хэ» гэхэдэм хэдэг юм.

¹⁰ Иисүүс энээниие дуулаад, ехээр гайхаба, тиигээд хойноһоонь ябаһан зондо:

– Би израильшуудайшье дунда иимэ хүзэг этигэлтэй хүниие үзөөгүйб гэжэ таанадта үнэниие хэлэнэб, – гэбэ. ¹¹ – Тэрээнһээ гадна зүүн, баруун зүгһөө олон зон ерэжэ, Огторгойн хаан орондо Абраһаамтай, Исаагтай, Яковтай зэргэлээд, найрай шэрээдэ хууха. ¹² Харин хаан орондо орохо ёһотой байгаад, орохоёо арсаһан хүнүүд харанхы бүрэнхыдэ хаягдаад, уйлаха бархиралдаха, шүдөө хабиралдаха.

¹³ Тиигээд Иисүүс зуунай даргада:

– Ши гэртээ хари, шинии этигэдэгэй ёһоор лэ болохо, – гэжэ хэлэбэ. Тиигэжэ хэлэхэтэйнь сасуу зуунай даргын зараса эдэгэшэһэн байгаа.

*Иисүүс олон зониие эдэгээбэ
(Мк 1:29-34; Лк 4:38-41)*

¹⁴ Иисүүс Пётрой гэртэ ороод, тэрэнэй хадам эхын халууржа хэбтэхые хараба. ¹⁵ Эхэнэрэй гарта халта хүрөөд абахадань, халууниинь буураба. Тиигээд Пётрой хадам эхэнь хэбтэриһээ бодожо, айлшанаа хүндэлбэ.

¹⁶ Үдэшэ болоходо, ада шүдхэртэ барюулһан олон хүнүүдые Тэрээндэ асарба. Иисүүс гансал үгын хүсөөр ада шүдхэрнүүдые намнажа гаргаба, хамаг үбшэн зониие эдэгээбэ. ¹⁷ «Харин Тэрэ манай ядарал зоболонгые Өөр дээрээ үргэлжэ, үбшэ хабшыемнай абажа ябаа», – гээд Исай лүндэншын хэлэһэниинь бүтэбэ даа.

Иисүүстэй хамта ябахая ханаһан хүнүүд тухай
(Лк 9:57-60)

¹⁸ Иисүүс хажуудань олон зоной сугларшаһые харахадаа, шабинартаа далайн нүгөө бэдэд тамаржа ошохыень захирба. ¹⁹ Нэгэ Хуули заадаг багша Иисүүстэ дүтэлөөд:

– Багша! Танай хаанашье ошоо хаа, би халангүй дахаад ябахаб, – гэбэ.

²⁰ Тиихэдэнь Иисүүс тэрээндэ:

– Араата үнэгэн орохо нүхэтэй, тэнгэрийн шубуун хонохо уургайтай юм, харин Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн толгойгоо табижа амарха газаргүйл, – гэжэ хэлэбэ.

²¹ Иисүүсэй ондоо нэгэ шабинь тэрээндэ:

– Эзэн, аа! Түрүүшээр гэртээ харижа, эсэгээ хүдөөлөөд ерэхыемни, табиит даа, – гэбэ.

²² Теэд Иисүүс тэрээндэ:

– Намтай яба. Хосорһон зон өөһэдөө үхөөшэдөө хүдөөлүүлэг лэ, – гэжэ харюусаба.

Иисүүс халхи номгоруулна
(Мк 4:36-41; Лк 8:22-25)

²³ Тэндэһээ хүдэлэн Иисүүс онгосодо һууба, шабинарыньшые хойноһоонь орожо һуулсаба. ²⁴ Гэнтэ далай ехээр долгилжо, долгинууд онгосыень хушан, шэнгээн алдаба. Тэрэ үедэ Иисүүс унтаж байгаа.

²⁵ Шабинарынь хажуудань ерээд, һэреежэ:

– Ай, багша! Абарыт, хосорхоннай, – гэлдэбэ.

²⁶ – Таанад юундэ иигэтэрээ айгаабта? Һүзэг этигэлээр хомор байнат даа, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ. Тиигээд хүл дээрээ бодожо, дошхон халхинда, далайн долгинуудта зогсохыень захирба. Тиихэдэнь оршон тойрон огто аалин намдуу болошобо.

²⁷ Онгосо соо байһан улад гайхалдажа:

– Һалхиешье, далайешье мэдэлдээ оруулаад байдаг энэ хэн гэшэб? – гэлдэбэ.

Иисүүс ада шүдхэртэ барюулһан хоёр хүниие эдэгээбэ
(Мк 5:1-17; Лк 8:26-37)

²⁸ Далайн нүгөө бэдэд оршодог Гадаара хотын шадар тамаржа ерээд, замаар ябатарнь, ада шүдхэртэ барюулһан хоёр хүн үхэнэн хүнүүдые хүдөөлүүлдэг агы нүхэн сооһоо гаража, Иисүүстэ ойртобо. Тэдэ хоёрой ехэл галзуу гайтай хадань, тэрэ харгыгаар хэншые ябахаяа зүрхэлдэггүй байгаа. ²⁹ Тиигээд тэдэ галзуу амитад:

– Ай, Бурханай Хүбүүн, Та маанадтай юу хэхэ ханаатайбта? Та мание сагнаа урид хэхээхэеи иишэ ерэбэ гүт? – гэжэ хашхаралдаба.

³⁰Тэндэһээ холохон хүрэг ехэ гахайнууд бэлшэжэ байба.

³¹– Хэрбээ маниеи энэ хүнүүдэй бөөһээ намнажа гаргаха гээ хаа, тэрэ гахайн хүрэгтэ ошохьемнай зүбшөөгыт, – гэжэ ада шүдхэрнүүд Иисүүсые гуйба.

³²– Ошогты, – гэжэ Иисүүсэй хэлэхэдэнь, ада шүдхэрнүүд үнөөхи хоёрой бөөһээнь гараад, гахайн хүрэгтэ оробо. Тиихэдэнь бүхы гахайн хүрэг хабсагайн хүбөөһөө далай руу хүрэжэ, үхэбэ.

³³Гахай манаашад тэндэһээ гүйлдэжэ, хото ошоод, ушархан бүхы юумэн тухай, мүн ада шүдхэртэ барюулхан хүнүүдтэй юу тохёолдохон тухай хөөрөбэ. ³⁴Тиихэдэнь хотын хамаг зон Иисүүсые угтахаяа гараба. Тэрэниие хараад, нютагһаань гаража ошохыень гуйба.

*Иисүүс саа үбшэнтэй хүниие эдэгээбэ
(Мк 2:1-12; Лк 5:18-26)*

9¹Тиигээд Иисүүс онгосодо хуугаад, хөөргөө ажаһуудаг хото руугаа тамаржа ерэбэ. ²Хэдэн хүн тэрээндэ саа үбшэндэ дайруулхан нэгэ хүниие шэрдэгтэйн тэлээд асарба. Иисүүс тэдэ зоной аргагүй ехэ этигэлтэй байһыень хараад, саа үбшэнтэндэ хандан:

– Ши, хүбүүн, зоригоо бү алда! Нүгэлнүүдшни хүлисэгдэбэ, – гэжэ хэлэбэ.

³Тиихэдэнь Хуули заадаг зарим багшанар:

– Энэшни Бурхание доромжолжо байнал, – гээд досоогоо ханаба.

⁴Тэдэнэй ханал бодол мэдэжэ байһан Иисүүс хэлэбэ:

– Таанар юундэ иимэ харата ханал сэдхэлдээ түрүүлбэт? ⁵«Нүгэлнүүдшни хүлисэгдэбэ» гэхэдэ гү, али «бодоод яба» гэжэ хэлэхэдэ бэлэн гү? ⁶Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй газар дэлхэй дээрэ нүгэл шэбэлнүүдые хүлисэхэ эрхэтэй байһые таанарай мэдэжэ байхын тула Би таанадта баталжа харуулхаб. – Тиигээд Иисүүс үбшэн хүндэ: – Хүл дээрэ бодоод, дэбисхэрээ абажа, гэртээ хари, – гэжэ хэлэбэ. ⁷Тиихэдэнь үнөөхи хүн бодоод, гэртээ ябаба. ⁸Улад зон энээниие хараад айн хүрдэбэ, хүн түрэлхитэндэ иимэ ехэ эрхэ засаг хайрлаһанайнь түлөө Бурхание магтан алдаршуулба.

*Иисүүс Матвейе шэлэжэ абаба
(Мк 2:14-17; Лк 5:27-32)*

⁹Тэндэһээ саашаа ябажа ябатараа, Иисүүс Матвей гэдэг алба тагшын татабари суглуулдаг газартаа хуухые хараад:

– Хойноhoоmни яба, – гэжэ хэлэбэ. Тиихэдэнь Матвей бодоод, хойноhoонь ябаба.

¹⁰ Хожомынъ Иисүүсэй шабинартайгаа хамта Матвейндэ хоол ба-рижа байхадань, алба татагшад, нүгэл хэгшэд олоороо ерэжэ, тэдэнээр хамта хоол бариба. ¹¹ Зарим фарисейнүүд энээниие хараад, Иисүүсэй шабинарта:

– Юундэ танай багша алба татагшадтай, нүгэл хэгшэдтэй хамта эдинэ, ууна гээшэб? – гэбэ.

¹² Иисүүс тэдэнэй хэлэнье дуулаад, иигэжэ харюусаба:

– Элүүр уладта эмшэн хэрэггүй, харин үбшэн хүнүүдтэ хэрэгтэй юм.

¹³ Таанад ошожо, «Намда тахил тахихын орондо бусад зондо үршөөл хайратай байхыетнай хүсэнэб» гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэн үгын удха мэдэжэ абагты. Би үнэн сэдхэлтэниие бэшэ, харин нүгэл хэгшэдые дуудахаяа ерээ хүнби.

Масаглаха тухай асуудал
(Мк 2:18-22; Лк 5:33-38)

¹⁴ Иоаннай шабинарынъ Иисүүстэ ерээд:

– Бидэ, мүн фарисейнүүд ходо масагладагбди, харин Танай шаби-нар юундэ огто масагладаггүйб? – гэжэ хураба.

¹⁵ Тиихэдэнь Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Түрэ хуримай айлшад хүрьгэн хүбүүнтэйгээ хамта байха сагтаа гуниглаха аал? Үгыл даа! Зүгөөр хүрьгэн хүбүүнтэй хахасуулха үдэрэй ерэхэдэнь, тэдэ айлшад масаглахал.

¹⁶ Хэншье хуушан хубсаһанда шэнэ бүдөөр халааһа табидаггүй бшуу. Тиигэбэлнь шэнэ табиһан халааһан хуушан хубсаһые удара та-тажа, хахархайень улам ехэ болгохол. ¹⁷ Мүн баһа һая үзэмэй дараһан архия хуушан туламда хэдэггүйл. Тиигээ һаа, арһан тулам хахараад, үзэмэй дараһан архинь адхархал, арһан тулам хэрэгһээ гарахал. Теэд һая нэрэһэн архия шэнэ арһан туламда хэхэдэ, алининшье бүтэн зандаа байхал.

Наһа бараһан басаган ба үбшэн эхэнэр тухай
(Мк 5:22-43; Лк 8:41-56)

¹⁸ Тиигэжэ хэлэжэ байтарнь, нэгэ дарга ерээд, Иисүүсэй хүлдэ мүргэжэ:

– Басагамни һаяхан наһа барашабал. Манда ерэжэ, тэрэндэмни гараараа хүрөө һаатнай, басагамни амидырхал, – гэбэ.

¹⁹ Тиихэдэнь Иисүүс шабинартайгаа бодоод, тэрэ хүнтэй хамта ябаба.

²⁰ Арбан хоёр жэл соо шуна гоожоод тогтодоггүй үбшэнгөөр зобож байсан нэг эхэнэр Иисүүсэй арааа ерэжэ, хубсаһандань халта гараараа хүрэбэ. ²¹ Юундэ тиигээб гэхэдэ, «Хубсаһандань халта хүрөөд абаал наа, эдэгэхэб» гэжэ тэрэ эхэнэр досоогоо этигэжэ байгаа бшуу.

²² Иисүүс эрьежэ, тэрэ эхэнэрые хараад:

– Басаган, ши зоригтой бай! Этигэлшни шамайе абараа, – гэбэ. Тэрэ дороо эхэнэр эдэгэшэбэ.

²³ Даргын гэртэ ороод, Иисүүс наһа барагшые шаналха хүгжэмшэдэй болон улад зоной бахардан үймэлдэжэ байхые хараба.

²⁴ – Эндэһээ гарагты. Энэ басаган үхөөгүй, миил унтаж байна, – гэхэдэнь, Иисүүсые улад зон наада барин энеэлдэбэ. ²⁵ Улад зоной газаашаа гарахадань, Иисүүс басаганай хэбтэһэн таһалгада орожо, гарнаань баряад, бодоходонь туһалба. ²⁶ Энэ ушар тухай хураг суу тэрэ орон дайдаар хаа хаанагүй тараба.

Иисүүс хоёр һохор хүниие эмшэлбэ

²⁷ Иисүүсэй тэндэһээ ябажа ябахата, хойноһоонь хоёр һохор хүн дахажа: – Давидай үри надаһан, Иисүүс, маниие үршөөгыт! – гэжэ хашхаралдаба.

²⁸ Тиигээд Иисүүсэй гэртэ ороходонь, үнөөхи хоёр хүн тэрээндэ дүтэлбэ. Иисүүс тэдэнһээ:

– Таанарые элүүр болгохо аргатайдамни этигэнэ гүт? – гэжэ хураба. Тэдэнь:

– Тиймэ даа, Эзэн! – гэжэ харюусаба.

²⁹ Тиигэхэдэнь Иисүүс тэдэ хоёрой нюдые гараараа хүрөөд:

– Таанарай этигэнэһэй ёһоор лэ болог, – гэжэ хэлэбэ. ³⁰ Тиин тэдэ хоёрой нюдэниинь харадаг болошобо. Иисүүс тэдэ хоёрто:

– Энээн тухай хэндэшые бү хэлэгты, – гэжэ һайнаар захиба.

³¹ Харин тэдэнь гэрһээ гараад лэ, Иисүүс тухай бүхы орон дайдаар соносхобо.

Иисүүс хэлэ амагүй хүниие эдэгээбэ

³² Тэдэ хоёрой гаража байха үедэ ада шүдхэртэ барюулһан хэлэ амагүй нэг хүниие Иисүүстэ асарба. ³³ Ада шүдхэрэй гарахата, хэлэ амагүй хүн юумэ хэлэдэг болобо. Улад зон гайхалдажа:

– Израильда иимэ мэтын юумэн хэзээшые үзэгдөөгүйл, – гэлсэбэ.

³⁴ Харин фарисейнүүд:

– Энэтнай ада шүдхэрнүүдэй ноёной хүсөөр лэ ада шүдхэрнүүдые дарана, – гэбэ.

Иисүүс суглархан уладые хайрлаба

³⁵ Иисүүс бүхы хото турануудаар, хүдөө нютагуудаар ябажа, мүргэлэй гэрнүүдтэ хүнүүдые хургаба, Бурханай хаан түрэ тухай Гайн мэдээсэл номнобо, ямаршые үбшэ хабшатай, гай ядаралтай зониие аргалан эдэгээбэ. ³⁶ Олон мянган зониие харахадаа, Иисүүс тэдэниие хайрлаба. Тэдэ зон ядаршанан, эндэ тэндэ тарашанан хонишонгүй хонидтол мэтэ байгаа бшуу. ³⁷ Тиимэхээ Иисүүс шабинартаа иигэжэ хэлэбэ:

– Ургаса ехэ байна, теэд тэрэниие суглуулха хүнүүдынх үсөөн лэ. ³⁸ Тиимэхээ ургасаяа суглуулха хүдэлмэрилэгшэдые ябуулхыень Ургасын Эзэндэ зальбаргты.

*Иисүүс арбан хоёр элшэнэрээ шэлэжэ абаба
(Мк 3:15-19; Лк 6:14-16; Хэр 1:13)*

10 ¹ Иисүүс Өөрынгөө арбан хоёр шабинарые дуудаад, ада шүдхэрнүүдые намнажа гаргаха, ямаршые үбшэн хабшанһаа, ядаралһаа хүнүүдые эдэгээхэ эрхэ тэдээндээ үгэбэ. ² Арбан хоёр элшэнэрэйнх нэрэнүүд иимэ: түрүүшынхинь Пётр гэжэ нэрлүүлһэн Симон, тиигээд тэрэнэй дүү Андрей, Яков ба Иоанн гэдэг Зэбэдэйн хоёр хүбүүд, ³ Филипп Варфоломей хоёр, Фома ба алба татагша Матвей, Алфейн Яков, Фаддей гэжэ нэрлүүлһэн Леввей, ⁴ Симон Кананит*, мүн хожомынх Иисүүстэ урбанан Иуда Искариот гэгшэд болоно.

*Арбан хоёр элшэнэрэй зорилго тухай
(Мк 6:7-11; Лк 9:2-5; 10:4-12)*

⁵ Эдэ арбан хоёр шабинараа эльгээхэдээ, Иисүүс тэдээндээ иигэжэ захиба:

– Бусад арадуудта бү ошогты, самаряан хотонуудаар бү орогты. ⁶ Гансал Израилиин арадта ошогты, тэдэ төөригдэһэн хүрэг хонидто адли бшуу. ⁷ Таанар ошожо, Огторгойн хаан түрын мандахань ойртоо гэжэ номногты. ⁸ Үбшэн хүнүүдые эдэгээгты, үхэхэн хүнүүдые амидыруулагты, хэлхэ бузар үбшэнтэниие арюудхагты, ада шүдхэрнүүдые намнажа гаргагты. Таанад түлөөһөгүй абаһанаа түлөөһөгүй үгэжэ байгты. ⁹ Өөһэдтөө алта мүнгэшье, зэд садшые абажа бү гарагты. ¹⁰ Харгыда туулмаг сүүмхэшье, хэлгэхэ хубсаһашые, гуталшые, тулга таягшые бү абагты. Юундэб гэхэдэ, хүдэлмэрилэгшые хэрэгтэй юумээрнь хангаха зэргэтэй юм. ¹¹ Ямаршые хотодо, хүдөө нютагта

* **10:4** Эхэ бэшэгтэ «Кананит» гэжэ нэрлээтэй байдаг. Тиигэжэ римэй дарлалтын урдаһаа эсэрэгүүсэн тэмсэжэ байһан еврей бүлгэмэй гэшүүдые нэрлэдэг байгаа.

ороходоо, таанадые гэртээ байлгаха дуратай зохид найн хүниие оложо, тэрэнэйдэ зогсогты, тиигээд тэрэ нютагһаа гаража ошотороо тэндээл байгты. ¹²Гэртэ ороходоо: «Амгалан мэндэ һуухатнай болтогой», – гэжэ амаршалжа байгты. ¹³Хэрбээ тэрэ айлай таанадые угтажа абабал, танай хүсэһэн амгалан тайбантнай тэрэ гэртэ тогтожо үлдэг лэ. Хэрбээ тэрэ айлай таанадые угтажа абахагүй байбалнь, амгалан тайбаниие хүсэһэн үреэлтнай таанадтаа бусаг. ¹⁴Ямар нэгэн айлай гү, али хотынхидой таанадые угтажа абаха дурагүй хаань, үгы хаа, таанадай хэлэһые шагнаха дурагүй хаань, тэрэ гэрһээ гү, али хотоһоо гаража ошогты, хүлдэтнай халдаһан тооһыень һэжэржэ өһөдтэнь орхигты. ¹⁵Зарга шүүбэрийн Үдэрэй болоходо тэрэ хотын зониие Бурхан Содом, Гоморро хотынхидһоо бүри үлүү аймшагтай хэһээлтэдэ хүртөөхэ гэжэ таанарта үнэниие хэлэнэб.

Хашалга зоболонгууд тухай һэргылнэ
(Мк 13:11-13; Лк 21:12-19)

¹⁶Һүрэг шононууд руу хонидые тууһан мэтээр Би таанадые эльгээнэб. Тиимэһээ таанар могой мэтэ эсэн, гулабхаа мэтэ эгээлэй даруу байгты. ¹⁷Таанадые зарга шүүбэрийн газарта абашажа тушааха гү, али үгы хаа мүргэлэй гэрнүүд соо сохихо наншаха хүнүүдһээ бээе һэргылжэ ябагты. ¹⁸Минии түлөө таанарые захирагшадай, мүн хаашуулай урда байлгabal, тэдэндэ, мүн бусад арадуудта Нам тухай хэлэхэт. ¹⁹Таниие барижа тушаахадань, юу хэлэхэ, яажа хэлэхэ тухайгаа ханаагаа бү зобооройгты. Тэрэ сагтаа хэлэхэ үгэнүүдтнай таанадта үршөөгдэхэ. ²⁰Тиихэдэ, таанар өөһэдөө хэлэхэгүйт, харин танай Эсэгын Һүлдэ таанар хэлүүлхэ.

²¹Аха дүүнэр бээ бээе, эсэгэнь хүбүүгээ үхэлдэ үгэхэ; баһа үхибүүдынь эхэ эсэгынгээ урдаһаа үһөөрхэн бодожо, тэдэнээ алаха. ²²Минии түлөө таанадые булта үзэн ядаха; зүгөөр эсэстэнь хүрэтэр тэсэжэ гараниинь абарагдаха. ²³Таанарые нэгэ хотодо хашажа мүрдэбэлнь, ондоо хото руу зугадажа ошогты. Ушарынь хэлэбэл, Израилиин бүхы хотонуудаар таанарай ябажа үрдеэгүй байтар Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн заларжа ерэхэ гэжэ Би таанадта баталан хэлэнэб.

²⁴Шабинь багшаһаа үлүү байхагүй, мүн барлагынь өөрынгөө эзэнһээ дээгүүр байхагүй. ²⁵Шабинь багшынгаа зэргэ болобол, барлагынь эзэнэйгээ зэргэ болобол, болохо даа. Хэрбээ гэрэй эзэниие Бээлзэбүүд гэжэ шолмосой нэрээр нэрлэбэл, тэрэнэй гэртэхиниие бүришые муу-хайгаар нэрлэхэ бэшэ гү?

*Хэнхээ айха хэрэгтэйб?
(Лк 12:2-9)*

²⁶Тиин тэдэ зонһоо бү айгты: эли болохогүй ямаршые далда юумэн байдаггүй, мэдээжэ болохогүй нюуса юумэн байдаггүй.

²⁷Харанхыда таанарта хэлэһыемни гэрэлтэйдэ дабтажа хэлэхэ ёһотойт. Шэхэндэтнай шэбэнэжэ хэлэһыемни гэрэй оройһоо айладхаха ёһотойт.

²⁸Хүнэй бэе хүнөөгөөд, хүнэһыень хүнөөхэ хүсэ шадалгүй хүнүүдһээ бү айгты, зүгөөр хүнэй хүнэһыеньшые, бэеыеньшые гал тамада хаяжа хүнөөхэ аргатай Бурханһаал айжа хүрдэжэ ябагты. ²⁹Хоёр борбилоо хашарһа мүнгөөр худалдадаг. Гэбэшые нэгэшые бишыхан борбилоо Бурханай зүбшөөлгүйгөөр газарта унахагүйл. ³⁰Харин таанардые абажа үзэбэл, толгойнтнай үһэншые хүрэтэрөө тоолоотой бшуу. ³¹Тиимэхээ бү айгты: таанар олон борбилоонуудһаа үнэтэй сэнтэйт.

*Бурханай табисууртые угтажа абаха,
Тэрээнһээ арсаха тухай*

³²Улад зоной урда Минии мэдэлдэ байнаб гэжэ айладхаһан хүн бүхэниие Бишые Огторгойдо оршодог Эсэгынгээ урда Минии гэжэ гэршэлхэб. ³³Харин улад зоной урда Намһаа арсаһан хүн бүхэнһөө Бишые Огторгойдо оршодог Эсэгынгээ урда арсахалби.

*Амгалан байдал бэшэ, харин һэлмэ асарааб
(Лк 12:51-53; 14:26-27; 17:33)*

³⁴Газар дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохоёо ерээ гэжэ Нам тухай бү ханагты. Би амгалан байдал бэшэ, харин һэлмэ абажа ерээб.

³⁵Би хүбүүдые эсэгэнэрэйнь урдаһаа, басагадые эжынэрэйнь урдаһаа, бэридые хадам эхэнэрэйнь урдаһаа бодхоохоёо ерээб. ³⁶Нэгэ гэрэй гэшүүд хоорондоо харша дайсад байха. ³⁷Эсэгэдээ гү, али эхэдээ Намһаа үлүү ехээр дуратай байһан алишые хүн Минии шабиин зэргэдэ хүртэхэ эрхэгүй. Мүн баһа хүбүүндээ гү, али басагандаа Намһаа үлүү ехээр дуратай алишые хүн Минии шабиин зэргэдэ хүртэхэ эрхэгүй. ³⁸Өөрын хэрээһээ абаад, хойноһоомни ябаагүй хүн Минии шабиин нэрэ зэргэдэ хүртэхэгүй. ³⁹Ами наһаяа гамнагша тэрэнээ алдаха, харин ами наһаяа Минии түлөө үгэһэн хүн тэрэнээ алмаха.

*Шагнал
(Мк 9:41; Лк 10:16; Ин 13:20)*

⁴⁰Таанарые угтажа абаһан хүн Намаие угтажа абана. Намаие угтажа абаһан хүн Намаие эльгээһэн Эсэгые угтажа абана. ⁴¹Лүндэншые

лүндэншэ байһанайнь түлөө угтажа абаһан хүн тэрэ лүндэншэтэй адли шагналда хүртэхэ. Баһа үнэн сэдхэлтэниие үнэн сэдхэлтэй байһан хадань угтажа абаһан хүн тэрэ үнэн сэдхэлтэнтэй адли шагналда хүртэхэ. ⁴²Баһа хамагай бага шабидамни гансал шабимни байһанайнь түлөө аяга хүйтэн уһа үгэһэн хүн өөрынгөө шагнал заабол абаха гэжэ Би таанадта баталан хэлэнэб.

*Уһаар Арюудхагша Иоаннай асуудал
(Лк 7:18-35; Лк 16:16)*

11 ¹Арбан хоёр шабинартаа эдэ заабаринуудые үгэһэн хойноо Иисүүс тэрэ газарһаа хүдэлжэ, улад зониие хото турануудаар ябажа хургаба.

²Түрмэдэ хаалтатай Уһаар Арюудхагша Иоанн Христоосой бүтээжэ байһан хэрэгүүд тухай дуулаад, хоёр шабинараа ³иигэжэ асуухыень тэрэндэ эльгээбэ:

– Ерэхэ ёһотойнь Та гээшэ гүт, али бидэ ондооо хүлээхэ ёһотой гүбди?

⁴⁻⁵Тиихэдэнь Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Һохор хүнүүдэй дахин харадаг болоһые, дохолон хүнүүдэй ябадаг болоһые, арһанай халдабарита үбшэнтэй хүнүүдэй арюудхагдаһые, дүлии хүнүүдэй һонор болоһые, үхэһэн хүнүүдэй үндын бодоһые, үгытэй хүнүүдэй Бурханай хаан түрэ тухай номнол дуулаһые, хаража байһанаа, мүн дуулажа байһанаа Иоаннда ошожо хэлэгты. ⁶Нам тушаа һэжэг түрөөгүй хүн жаргалтай юм.

⁷Иоаннай шабинарай ябахадань, Иисүүс Иоанн тухай улад зондо иигэжэ хэлэбэ:

– Иоаннда сүл губи руу ошоходоо, ямархан юумэ харахаяа найдаабта? Һалхинда найгалзажа байһан хулһа харахаяа гү? ⁸Таанар юу үзэхээ тиишэ ошообта? Зөөлэн хубсаһа үмдөөд ябаһан хүниие гү? Теэд зөөлэн хубсаһа үмдөөд ябадаг хүнүүд хаанай үргөөдэ ажаһуунал. ⁹Таанар юу үзэхээ тиишэ ошообта? Лүндэншые гү? Тиимэ даа, тиихэдэ таанад лүндэншэһөө дээгүүр хүниие хараалта гэжэ таанарта хэлэнэб. ¹⁰Иоанн тухай Нангин Бэшэг соо: «Шинии ябаха харгы бэлдэхыень Би түрүүндэшни Өөрынгөө Эльгээмэлые ябуулнаб гэжэ Бурхан хэлэнэ», – гээд бэшээтэй юм. ¹¹Уһаар Арюудхагша Иоаннаа агуухэ хүн эхын умайһаа түрөөгүй юм гэжэ баталан таанадта хэлэнэб. Тиимэшые һаа, Огторгойн хаан ороной мэдэлдэ һуугшадай эгээлэй багань тэрээнһээ агуухэ юм даа. ¹²Уһаар Арюудхагша Иоаннай мэдээсэлээ номноһон үдэрнүүдһээ эхилээд, мүнөөдэр болотор Огторгойн хаан орон һүр хүсэ нэмэнэ, тиин хүсэ шадал гаргаһан зон

энээниие туйлана. ¹³ Иоаннай ажамидарха үе саг хүрэтэр юунэй болохо тухай лүндэншэдэй номууд соо болон Моисейн Хуули соо бүрин хэлэгдээтэй юм. ¹⁴ Хэрбээ таанад тэдэ номуудта этигэжэ байбал, мэдэгты: Иоанн болбол ерэхэ ёһотой гэжэ уридшалан хэлэгдэнэн Элияа гээшэ. ¹⁵ Шэхэтэй юм хаа, анхарагты!

¹⁶ Мүнөө, энэ оршон үеын зониие хэнтэй жэшэхэбиб? Эдэнэр газаа хууһан үхибүүдтэ адли. Нэгэ бүлэгынь нүгөө бүлэгтөө иигэжэ хашхарна:

¹⁷ «Бидэнэй жэмбүүрээр наадахада,
таанар хатараагүйт.
Бидэнэй гунигтай дуу дуулахада,
таанар бархираагүйт».

¹⁸ Иоаннай ерээд, масагладаг, үзэмэй дараһан архи амсадаггүй байхадань, хүн бүхэн: «Ада шүдхэртэ барюулһан хүн» гэлсээ. ¹⁹ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй ерээд, юумэ эдидэг, үзэмэй дараһан архи болгодог байхадань, хүн бүхэн: «Харагты даа! Энэтнай эдимэр, архиншан, алба татаашадай, нүгэл хэгшэдэй нүхэр» гэлсэбэ. Тиигэбэшье Бурханай сэсэн мэргэниинь хэрэгүүдэйнь үрэ дүнгөөр баталагдадаг юм.

Этигэл хүзэггүй хотонууд тухай
(Лк 10:13-15)

²⁰ Иисүүсэй гайхамшагта хэрэгүүдээ үлэмжэ олоор бүтээһэн хотонуудта зоной нүгэл үйлэдэхэээ болижо, Бурханда хандахагүйдэнь, Иисүүс тэдэниие зэмэлэн хэлэбэ:

²¹ – Хоразиин хотынхид, таанад уй гашуудал үзэхэт! Бэтсаидаа хотынхид, таанад баһал уй гашуудал үзэхэт! Хэрбээ танай хотонуудта бүтээһэн гайхамшагта хэрэгүүдээ Тиир Сидоон хотонуудта үзүүлһэн байбални, тэдэ хотын зон үни гэхээр Бурханда хандаха һэн. Тэдэнэр хахархай хубсаһа үмдэжэ, тархи дээрээ үнэхэ адхажа, нүгэлнүүдээ гэмшэһэнээ баталха бэлэй. ²² Зарга шүүбэрийн Үдэрэй болоходо Бурхан Тиир, Сидоон хотынхидто таанадта орходоо бүри үршөөл хайратайгаар хандаха гэжэ баталан хэлэнэб. ²³ Капернаум хотынхид, таанад огторгойдо алдаршаха ханаатай байна гүт? Таанад тамын оёрто унахат. Хэрбээ танай хотодо бүтээһэн гайхамшагта хэрэгүүдээ Содомдо харуулһан байбални, тэрэ хотынхид гэмээ нанманшалаад, хотонь мүнөөшье хүрэтэр бүтэн байха бэлэй. ²⁴ Зарга шүүбэрийн Үдэрэй болоходо, Бурхан Содом хотынхидто таанадта орходоо үлүү үршөөл хайратайгаар хандаха гэжэ танда баталан хэлэнэб.

*Намда ерэжэ, ханаагаа амарагты
(Лк 10:21-22)*

²⁵ Баһа тэрэ сагта Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– Газар тэнгэрийн Эзэн, Эсэгэмни! Сэсэн мэргэн, эрдэм номтой зонхоо далдалан нюуһан юумээ эгээлэй юрын зондо нээжэ элirүүлһэнэйтнай түлөө Танда баяр баясхалан хүргэнэб. ²⁶ Зүб даа, Эсэгэмни! Та иимэл юумэнэй болохы хүсэжэ байгаа ха юмта. ²⁷ Бүхы юумые Эсэгэмни Намда үгөө. Эсэгэһээ ондоо хэншые Хүбүүе мэдэхгүй, мүн Хүбүүһээ, баһа Хүбүүнэй дуулгаһан хүнүүдһээ ондоо хэншые Эсэгы мэдэхгүй.

²⁸ Хүшэр хүндэ ашаанда даруулжа ядарһан зон булта Намда ерэгты, Би танай ханаа амаруулхаб. ²⁹ Минии хазаар абажа өөһэдыгөө хазаарлагты, Намһаа нуража абагты, ушарынь юуб гэбэл, Би даруу, номгон сэдхэлтэйб, тиин таанад ханаагаа амархат. ³⁰ Минии таанадта үгэхэ хазаар хашар бэшэ юм даа, таанадта ашаха ашаан хүнгэн юм даа.

*Субботын үдэр тухай асуудал
(Мк 2:23-28; Лк 6:1-5)*

12 ¹ Нэгэ субботын* үдэр Иисүүс шабинартайгаа таряалангаар ябаба. Шабинарынь гэдэһэ үлдөөд ябаһан дээрэһээ таряанай залаа таһалан эдижэ байгаа. ² Фарисейнүүд энээниие хараад:

– Үгы, харыт, шабинартнай субботодо хэжэ болохогүй юумэ хэнэл, – гэжэ Иисүүстэ хэлэбэ.

³ Тиихэдэнь Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Давид хаанай хамта ябалсагшадтайгаа үлэсхэлэн ябахадаа юу хэһэн тухайнь таанар уншаагүй аалта? ⁴ Давид Бурханай гэртэ ороод, хамта ябаһан хүнүүдтэйгээ үргэлэй хилээмэ абажа эдэе һэн. Харин Хуулиин ёһоор Давидшые, тэрээнтэй хамта ябалсагшадшые тэрэ хилээмэ эдихэ ёһогүй байгаа, гансал санаартан тэрэниие эдихэ эрхэтэй бэлэй. ⁵ Мүн суббото бүхэндэ һүмэ соо алба хэжэ байһан санаартан субботын үдэрэй тогтоол эбдэнэ гэжэ Моисейн Хуули соо хэлэгдэһые таанар уншаагүй аалта? Тиигэһэншые муртөө тэдэнэр зэмэгүй гээшэ гү? ⁶ Зүгөөр һүмэдэ ороходоо агууехэ юумэн эндэ байна гэжэ танда хэлэнэб. ⁷ Хэрбээ таанар: «Намда тахил тахихын орондо бусад зондо үршөөл хайратай байхыетнай хүсэнэб» гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэн үгын үнэн удха мэдэжэ байбал, зэмэгүй зониие буруушаахагүй һэнта. ⁸ Ушарынь хэлэбэл, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн субботыншые Эзэн мүн.

* ^{12:1} Еврейнүүдэй ажал хэхэ ёһогүй үдэр.

Хатаһан гартай хүн тухай
(Мк 3:1-6; Лк 6:6-11)

⁹ Иисүүс тэндэхэ ябажа, мүргэлэй гэртэ оробо. ¹⁰ Тэндэнь нэгэ хатаһан гартай хүн байба. Буруу юумэ хэһэнэйнь түлөө Иисүүсые зэмэлхэ ханаатайшуул тэрээнхэ:

– Субботодо хүниие эмшэлхэнь зүб гү? – гэжэ һураба.

¹¹ Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Танай хэнтнай нэгэ хонитой аад, тэрэнэйнгээ субботын үдэр гүнзэги нүхэ руу унашабалынь, тэрэнээ дээшэнь татажа гаргахагүйб?

¹² Тиихэдэ хүн гээшэмнай хониндо ороходоо бүри үнэ сэнтэй юм. Тиимэхэ субботын үдэр хайн юумэ бүтээхэнь зүб даа.

¹³ Тиигээд Иисүүс нүгөө хатаһан гартай хүндэ:

– Гараа һарбай, – гэбэ. Тэрэнь гараа һарбайба; тиин хатаһан гарынь нүгөө гартайгаа адли хайн болошобо. ¹⁴ Харин фарисейнүүд мүргэлэй гэрһээ гаража ошоод, Иисүүсые яажа алаха тухай зүбшэн хэлсэбэ.

Шэлэгдэжэ абтаһан Бурханай зараса
(Мк 3:7-12; Лк 6:17-19)

¹⁵ Зүгөөр Иисүүс тэдэнэй хэлсээн тухай мэдээд, тэндэхэ гаража ошобо. Хойноһоонь олон зон дахажа ябаба. Иисүүс үбшэн хабшантай байһан зониие бултыень эмшэлэн эдэгээгээд, ¹⁶ Бурханай табисуурта байһыемни нэгэшье хүндэ бү мэдүүлэгты гэжэ улад зондо захирба. ¹⁷ Иигэжэл лүндэншэ Исайгаар дамжуулан Бурханай найдуулһаниинь бүтэбэ даа:

¹⁸ «Энэ болбол Минии шэлэжэ абаһан зараса,

сэдьхэлдэмни таарама инаг хайрата Хүбүүмни гээшэ.

Арюун Һүлдээ тэрээндэ хайрлахаб,

Тэрэ бүхы арадуудта Зарга шүүбэри тухаймни айладхаха.

¹⁹ Тэрэ арсалдахагүй, хашхархагүй,

гудамжануудта шангаар хүрхирхэгүй,

²⁰ хухарһан хулһые таһа татахагүй,

залиржа байһан дэн унтараахагүй.

Үнэн зүб зарга шүүбэри илалтада хүргэхэ,

²¹ тиин бүхы арадууд Тэрээндэ найдажа байха».

Иисүүс ба шолмос тухай
(Мк 3:22-29; Лк 11:14-23; Лк 12:10)

²² Нэгэтэ хүнүүд ада шүдхэртэ барюулан дээрэхэ һохор, хэлэ амагүй хүниие Иисүүстэ асарба. Иисүүс тэрэ хүниие эдэгээбэ: тэрэ юумэ хэлэдэг, харадаг болобо. ²³ Тиихэдэнь хамаг зон гайхажа:

– Энэмнай найдуулагдаһан Давидай үри һадаһан бэшэ гү? – гэлсэбэ.

²⁴ Теэд фарисейнүүд энээнине дуулаад:

– Энэтнай Бээлзэбүүлэй, ада шүдхэрнүүдэй ноёной хүсөөр лэ ада шүдхэрнүүдые дарана, – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ Тэдэ фарисейнүүдэй һанал бодол мэдэжэ байһан Иисүүс тэдээн-дэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэдэн бүлэг боложо хубааралдаад, хоорондоо хёморолдоһон алишье хаан орон хооһорон, бутаран халаха. Баһа хоорондоо хубааралдажа хёморолдоһон алишье хото, үгы һаа гэр бүлэ мүн лэ бутаран халаха.

²⁶ Хэрбээ шолмосой хаан оронойхин хоорондоо хубааралдаад, хёморолдожо барисалдажа байбал, хаан орониинь хэр удаан тогтоборитой бүтэн байхаб? ²⁷ Хэрбээ Би танай хэлэһэн ёһоор Бээлзэбүүлэй хүсөөр ада шүдхэрнүүдые хүнэй бөөһэнэ зайлуулдаг байбал, танай шабинар хэнэй хүсөөр тэдэниие намнажа гаргадаг гээшэб? Шабинарайтнай хэжэ байһан хэрэгүүд буруу байһыетнай баталха. ²⁸ Хэрбээ Бурханай Арюун Һүлдөөр ада шүдхэрнүүдые дарадаг һаамни, тэрэ Бурханай хаан түрын эндэтнай тогтоод байһые баталха. ²⁹ Ямар хүн бар хүсэтэй хүнэй гэртэ ороод, түрүүн эзэниинь хүлижэ уяагүй һаа, эд зөөриинь тоножо гаргахаб? Эзэниинь хүлиһэн хойноол гэр бараань дээрмэдэхэ бшуу.

³⁰ Минии тала баряагүй хүн Намда эсэргүү гээшэ. Намтай хамта ургаса суглуулаагүй хүн тэрэ ургасые үрижэ һалгаана гээшэ. ³¹ Тиимэһээл Би таанарта иигэжэ хэлэхэ байнаб: ямаршье харата үгэ хэлэһэн, али нүгэлтэ хэрэг үйлэдэһэн хүн бүхэн хүлисэгдэхэ; харин Арюун Һүлдые хаража муушалһан хүн хүлисэгдэхэгүй. ³² Тиихэдэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүндэ харша юумэ хэлэһэн хүн бүхэн хүлисэгдэхэ; харин Арюун Һүлдэдэ харша юумэ хэлэһэн хүн энэшье һаһандаа, мүн хэтэ заяандаашье хүлисэгдэхэгүй.

Модон ба тэрэнэй үрэ жэмэс тухай

³³ Һайн модон һайн үрэ жэмэс үгэдэг, муу модон муу үрэ жэмэс асардаг. Модоной шанарынь тэрэнэй үрэ жэмэсээрнь танигдадаг юм. ³⁴ Ай, хорото могойн түрэлтэн! Таанар хара һанаатайшуул аад, һайн юумэ яажа хэлэхэбта? Ушарынь юуб гэбэл, зүрхэ сэдхэлдэ байһан юумэн хэлэнэй үзүүртэ гарадаг ха юм. ³⁵ Һайн хүн үнэтэ баялиг сооһоо һайниинь гаргадаг, харин хара һанаатай хүн харата дорой суглуулбаринаа мууень гаргадаг. ³⁶ Зарга шүүбэрийн болохо Үдэр таанад хэзээшьеб дэмы шашаһан үгэ бүхэнэйнгөө түлөө тоосоо хэжэ харюусахат гэжэ таанарта баталан хэлэнэб. ³⁷ Тиигэжэ таанад өөһэдынгөө үгэнүүдһээ боложо зүбтэнэй тоодо гү, али үгы һаа, буруутаһан зэмэтэнэй тоодо орохот.

*Гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харуулха тухай эрилтэ табина
(Лк 11:29-32; Мт 16:4)*

³⁸Тиигээд зарим Хуули заадаг багшанар болон фарисейнүүд:

– Багша аа! Манда нэгэ гайхамшагта дүлгэ тэмдэг үзүүлхыетнай хүсэнэбди, – гэбэ.

³⁹Тиихэдэнь Иисүүс тэдэндэ харюусаба:

– Харата муухай, забхай оршон үеын зон, гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харахаяя ханаба гүт? Теэд Иона лүндэншэтэй ушархан гайхамшагта дүлгэ тэмдэгхээ ондоо дүлгэ тэмдэг таанадта үгтэхэгүй. ⁴⁰Яаж Иона халим загаһанай гэдэһэн дотор гурбан үдэр, гурбан хүни үнгэргөө һэм, тон тиигэжэл Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн гурбан үдэр, гурбан хүни соо газарай гүндэ оршохо. ⁴¹Зарга Шүүбэри болохо Үдэр Нинэвээ хотынхид тус үеынхидтэй бодожо, таанадые буруушааха. Ионын номнол шагнаад, тэдэнэр нүгэлһөөн зайлажа, Бурханда хандаһан байгаа бшуу. Теэд эндэ байгаашань Ионаһоо бүри шухала нэгэн байна гэжэ таанадта хэлэнэб. ⁴²Зарга шүүбэрийн болохо Үдэр Урда зүгэй хатан бодожо, таанадые буруушаан гэмнэхэ. Тэрэ хатан Соломоон хаанай сэсэн үгые шагнахаяа газарай мухарһаа ерэнэн байгаа бшуу. Теэд мүнөө эндэ Соломоонһоо бүри шухала нэгэн байна.

*Хорото ада шүдхэрэй бусажа ерэнэн тухай
(Лк 11:24-26)*

⁴³Хүнэй бэеһээ гараһан ада шүдхэр уһагүй сүл губьяр тэнэжэ, амар заяа бэдэрээд, олохогүйдөө: ⁴⁴«Байһан гэртээ бусахам даа», – гэдэг. Бусажа ерэхэдэнь, гэрынэ эзэлэгдээгүй, хамагдаһан, сэбэрлэгдэһэн байдаг. ⁴⁵Тиигээд тэрэ ада шүдхэр өөрһөөн хураггүй хоротой ондоо долоон ада шүдхэрые абажа ерэдэг. Тэдэнь үнөөхи гэртэнь орожо байрладаг. Тиигэхэдэнь тэрэ хүнийн урдынхидаа орходоо бүри ехээр тамаа үзэдэг. Тон энээндэл адляар энэ оршон үеын зон иимэ дорой байдалтай болохо, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

*Иисүүсэй эжы ба аха дүүнэрынэ
(Мк 3:31-35; Лк 8:19-21)*

⁴⁶Иисүүсэй иимэ мэтээр улад зониие хургажа байха үедэнь Тэрэнэй эжы, дүүнэрынэ Тэрээнтээ хөөрэлдэхэ ханаатай ерээд, гэрэй газар зогсобо. ⁴⁷Тиимэһээ нэгэ хүн Иисүүстэ:

– Харыт даа, эжитнай, дүүнэртнай газар зогсоно. Тантайгаа хөөрэлдэхэ ханаатай байна, – гэбэ.

⁴⁸Иисүүс тэрэ хэлэнэн хүндэ:

– Эжымни хэн бэ, аха дүүнэрни хэд бэ? – гэжэ хэлэбэ. ⁴⁹Тиигээд шабинар тээшээ гараараа заагаад:

– Хара даа, эжымни, аха дүүнэрни эдэ гээшэ. ⁵⁰Огторгойдо оршодог Эсэгымни эрхэ хүсэл бүтээгшэд Минии аха дүүнэр, эгэшэ дүүнэр, эжымни гээшэ, – гэбэ.

Таряашан тухай хургаалта үгэ
(Мк 4:1-9; Лк 8:4-8)

13 ¹Иисүүс тэрэ үдэртөө гэрһээ гараад, далайн эрьедэ ошожо хууба. ²Хажуудань хара мянган зоной суглархада, Иисүүс онгосодо хууха болобо, тиихэдэнь улад зон бүгэдөөрөө далайн эрьедэ зогсобо. ³Тэрэ хургаалта үгэнүүдые хөөрэн, улад зоние олон юумэндэ хургаба: – Нэгэ таряашан таряа тарихаяа гараба. ⁴Үрэхээ сасахадань, зариманиинь харгын хажууда унаба, тэдэниинь шубууд ерэжэ тоншобо. ⁵Зарим үрэхэниинь хүрһэ багатай, шулуутай газарта унаба, тиигээд нимгэн хүрһэтэй газарһаа түргэн бултайба. ⁶Харин наранай гарахада, гүнзэгы үндэнэлөөгүй зүлгэ ногоон уршыгаад хаташаба. ⁷Баһа зарим үрэхэнүүд үүргэнэ соо унажа, хөөгтэ даруулагдаба. ⁸Зарим үрэхэниинь үрэжэлтэй газарта унажа, хайн ургаса үгэбэ: нэгэ зариманиинь тариханһаа зуу дахин ехэ, нүгөөдүүлынь жара дахин ехэ, бусадынь гуша дахин ехэ үрэ үгэбэ. ⁹Шэхэтэй юм хаа, анхаратгы!

Хургаалта үгэнүүдэй зорилго
(Мк 4:10-20; Лк 8:9-15; 10:23-24)

¹⁰Шабинанынь Иисүүстэ дүтэлжэ:

– Та юундэ улад зондо таамаг удхатай хургаалта үгэнүүдые хэлэнэбта? – гэжэ хураба.

¹¹Тиихэдэнь Иисүүс иигэжэ харюусаба:

– Огторгойн хаан түрэ тухай гүн нюусанууд таанадтал тайлбариллагдана. ¹²Ушарынь юуб гэбэл, юумэтэй байһан хүндэ нэмэгдэжэ үгтэхэ, тиимэхээ тэрэ хүн улам арьбажаха. Юумэгүй байһан хүнһөө хүүлшын юумэниинь абтаха. ¹³Юундэ тэдэндэ таамаг удхатай хургаалта үгэнүүдые хэлэнэбиб гэбэл, тэдэнэр хаража байһанаа обёорногүй, шагнажа байһанаа дууланагүй, юумэ ойлгоногүй. ¹⁴Тиихэдээ Исай лүндэншын тэдэн тухай уридшалан хэлэнэн ёһоор болоно:

«Хэдышые шагнаад, ойлгохогүйт;

хэдышые шэртэжэ хараад, юумэ обёорхогүйт.

¹⁵Энэ арадай сэдхэлынь мохоороо, шэхэнь таглараа,

нюдэнь анигдаа.

Тиймэһээ тэдэ нюдөөрөө юумэ харанагүй,
шэхээрээ дууланагүй,
ухаагаараа юумэ ойлгоногүй,
тэдэниие аргалжа эдэгээхымни тула
Намда ханданагүй».

¹⁶ Харин таанад аза жаргалтайт: нюдэнтнай харана, шэхэтнай дуулана.

¹⁷ Олон лүндэншэд, Бурханай хүнүүд таанадай хаража байһан юумэ харахые ехээр хүсэбэшье, хараагүй, таанадай дуулажа байһан юумэ дуулаха дуратай байгаад, дуулажа шадаагүй гэжэ таанадта баталан хэлэнэб.

*Таряашан тухай хургаалта үгын удхые
Иисүүс тайлбарилна
(Мк 4:13-20; Лк 8:11-15)*

¹⁸ Мүнөө таанар таряашан тухай хургаалта үгын удха ушарые шагнагты. ¹⁹ Бурханай хаан түрэ тухай мэдээсэл шагнаад, юумэ ойлгоогүй хүнүүд – харгын хажууда сасагдаһан үрэхэндэ адли юм. Тэдээндэ шолмос ерээд, сэдхэл зүрхэндэнь таригдаһые абаад арилдаг. ²⁰ Шулуутай газарта унаһан үрэхэн гээшэнь мэдээсэл шагнаад, тэрэниие гансата баяртайгаар хүлээн абаһан хүнүүд тухай хэлэгдэнэ. ²¹ Зүгөөр тэрэ мэдээсэл сэдхэлдэнь гүнзэгы үндэхлөөгүй ушарһаа удаан тогтодоггүй: мэдээсэлэй түлөө зоболонгой тохёолдоо хаань, али мүрдэжэ намнажа эхилээ хаань, тэрэниие удангүй орхижорхидог. ²² Үүргэнэ соо унаһан үрэхэн гээшэнь иимэ удхатай: хэн нэгэн мэдээсэл дуулажа абабашье, энэ ажамидаралайнгаа түлөө оролдолгонь, эд зөөридэ обтолгонь мэдээсэлые даражархидаг, тиин тэрэ мэдээсэл ямаршые үрэ дүнгүй байдаг. ²³ Үрэхэлтэй хүрхэндэ таригдаһань иимэ удхатай: мэдээсэл шагнаад, тэрэниие ойлгоһон хүнүүд аша үрэ ехэтэй юм – тэдэнэй нэгэ зариманиинь тариһанһаа зуу дахин ехэ, нүгөөдүүлынь жара дахин ехэ, баһа бусадынь гуша дахин ехэ үрэхэлтэй байдаг.

Таряан дундуур ургаһан буртаг үбһэн тухай хургаалта үгэ

²⁴ Иисүүс ондоо хургаалта үгэ тэдэндэ хэлэбэ:

– Огторгойн хаан түрэ иимэ нэгэ ушартай адлишаажа болохо: Нэгэ хүн таряаландаа һайн үрэхэ тариха гэхэ. ²⁵ Хүнүүдэй унтахада, дайсаниинь ерээд, шэниисынь хоорондуур буртаг үбһэ таряад ябашоо ха. ²⁶ Таряалангайнь ногоорон, эдешэжэ эхилхэдэ, буртаг үбһэншые бултайжа харагдаба. ²⁷ Гэрэй эзэндэ зарасанарынь ерээд: «Эзэн аа! Та

таряаландаа хайн үрэнэ таряа бэшэ һэн гүт? Теэд хаанаһаа тэндэтнай буртаг үбһэн ургааб?» – гэбэ. ²⁸ «Дайсан хүн тиимэ юумэ хээ», – гэжэ эзэниинь тэдэндээ хэлэбэ. Тиихэдэнь зарасанарынь: «Хүсэбэлтнай, бидэ ошожо буртаг үбһэ түүхэбди», – гэбэ. ²⁹ Зүгөөр гэрэй эзэн иигэжэ харюусаба: «Үгы, буртаг үбһэ түүхэдээ, тэрээнтэй хамта шэниисын таряа түүлсэжэ болохот. ³⁰ Таряа хуряалгын болотор али алинииньшые ургажа байг. Ургаса хуряаха хаһада таряа хуряагшадта түрүүн буртаг үбһыень суглуулжа боогоод, галдахыень захихаб, тиигэһэн хойнонь шэниисэ суглуулжа, амбаартамни хадагалхые захихаб».

Горчицын үрэнэн тухай хургаалта үгэ
(Мк 4:30-32; Лк 13:18-19)

³¹ Иисүүс баһа ондоо хургаалта үгэ дурадхан хэлэбэ:

– Огторгойн хаан түрэ иимэ ушартай адлишаажа болохо: Нэгэ хүн таряаландаа горчицын үрэнэ тариба гэхэ. ³² Тэрэ үрэнэн бусад хүрэнгэнүүдэй захада эгээн жэжэхэншые һаа, ургахадаа, ямаршые ургамалһаа ехэ модон боложо ургадаг. Тиихэдэнь тэнгэрийн шубууд ниидэжэ ерээд, мүшэр соонь уургайгаа түхөөрдэг.

Эһээбэри тухай хургаалта үгэ
(Мк 4:33-34; Лк 13:20-21)

³³ Иисүүс тэдэндэ ондоо хургаалта үгэ хэлэбэ:

– Огторгойн хаан түрэ эһээбэритэй сасуулжа болохо: нэгэ эхэнэр багахан эһээбэри абажа, гурбан хэмжүүрэй гурилтай худхажа эһэтэрынь эдьхэбэ.

Иисүүсэй хургаалта үгэ хэрэглэһэнэй ушар

³⁴ Иисүүс эдэ бүгэдые улад зондо хургаалта үгэнүүдээр зураглажа байгаа, хургаалта үгэнүүдые хэрэглэнгүй юумэ хөөрэдэггүй бэлэй.

³⁵ «Амаа нээхэдээ хургаалта үгэнүүдые хэлэхэб, юртэмсын бүтээгдэхэнээ нааша нюуса байһан бүхы юумэнүүдые тайлбарилхаб», – гэжэ лүндэншынь хэлэһэниинь бүтэжэ байгаа.

Буртаг үбһэн тухай хургаалта үгын удхые тайлбарилна

³⁶ Иисүүсэй улад зониие табяад, гэртэ ороходонь, тэрээндэ шабиарынь дүтэлжэ:

– Таряалан дээрэхи буртаг үбһэн тухай хургаалта үгын удха манда тайлбарилжа үгыт, – гэбэ.

³⁷ Тиихэдэнь Иисүүс харюусаба:

– Һайн үрэхэ таригшань Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн гээшэ. ³⁸Таряалан гээшэнь газар дэлхэй мүн. Һайн үрэхэниинь Бурханай хаан оройной хүнүүд, харин буртаг үбһэниинь шолмосой хүнүүд мүн. ³⁹Буртаг үбһэ таригшан дайсан гээшэнь альбан шолмос гээшэ. Хадалан – хамаг юумэнэй эсэсын, тиин таряа хадагшад – Бурханай Эльгээмэлнүүд гээшэ. ⁴⁰Буртаг үбһэ түүжэ галда шатааһантай тон адли юумэн хамаг юумэнэй эсэстэ болохо: ⁴¹Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Эльгээмэлнүүдээ ябуулха, тэдэнь хаан орон соонь бүхы буруу ябадалтаниие болон бусад зониие нүгэлдэ оруулагшадые суглуулха, ⁴²тиигээд тэдэниие гал дүлэ руу хаяха. Тэндэ хүнүүд бархиралдаха, шүдөө хабиралдаха. ⁴³Харин үнэн сэдхэлтэн Эсэгынгээ хаан түрэ соо нарандал адляар яларха. Шэхэтэй юм хаа, анхаратгы!

Далда хадагалагдаһан баялиг тухай хургаалта үгэ

⁴⁴Огторгойн хаан түрэ баһа иимэ юумэндэ адли: Нэгэ хүн таряалан соо хадагалагдаһан баялиг эрдэни олоод, тэрэнээ һөөргөньюуба. Олзодоо аргагүй ехээр баярлаһан хүн бүхы зөөриее наймаалаад, үнөөхи таряалан худалдажа абаба.

Үнэтэй субад эрдэни тухай хургаалта үгэ

⁴⁵Огторгойн хаан түрэ баһа үнэтэй субад эрдэни бэдэрһэн наймаашанай ⁴⁶дээдэ зэргын субад эрдэни олоод, бүхы зөөриее наймаалан, тэрэниие худалдажа абаһантай адли юм.

Губшуур тухай хургаалта үгэ

⁴⁷Баһа Огторгойн хаан түрэ иимэ юумэндэ адли: Загаһашад губшуураа далайда хаяжа, элдэб түрэлэй загаһа бариба гээ. ⁴⁸Тиигээд дүүрэшэһэн губшуураа эрьедэ татажа гаргамсаараа загаһа илгажа оробо: һайн загаһыень үлөөгөөд, муунуудыень хаяба. ⁴⁹Хамаг юумэнэй эсэстэ эгээл тиимэ юумэн болохо: Бурханай Эльгээмэлнүүд ерējэ, нүгэл хэгшэдые үнэн сэдхэлтэнэй дундаһаа илгаха, ⁵⁰тиигээд тэдэ нүгэл хэгшэдые галтай пеэшэн руу хаяха: тэндэ хүнүүд бархиралдаха, шүдөө хабиралдаха.

Шэнэ болон урданай баялиг тухай

⁵¹Иисүүс шабинарһаа:

– Эдэ бүгэдые таанар ойлгобо гүт? – гэжэ хураба. Тиихэдэнь шабинарын:

– Ойлгообди! – гэжэ харюусаба.

⁵² Иисүүс тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Огторгойн хаан түрэ дахаһан алишье Хуули заадаг багша эрдэни баялигайнгаа санһаа шэнэшье, мүн урданайшье баялигуудые абажа хэрэглэдэг эзэндэ адли юм.

Нютагтаа лүндэншэ нэрэ хүндэтэй болодоггүй
(Мк 6:1-6; Лк 4:16-30)

⁵³ Эдэ хургаалта үгэнүүдээ түгэсхөөд, Иисүүс тэрэ нютагһаа гаража, ⁵⁴ Өөрынгөө түрэл хото ерэбэ. Тиигээд мүргэлэй гэр соо зоние хургаба.

– Иимэ сэсэн ухаан, гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээхэ хүсэ Тэрэ хаанаһаа абанаб? – гэжэ Тэрэниие шагнаһан зон гайхалсаба.

⁵⁵ – Үгы, энэмнай дарханай хүбүүн бэшэ хэн гү? Эхэнь Мария бэшэ хэн гү? Яков, Иосиф, Симон, Иуда гэгшэд дүүнэрынь бэшэ хэн гү?

⁵⁶ Дүү басагадынь бултадаа эндэ ажаמידардаг бэшэ хэн гү? Яажа Тэрэ эдэ бүгэдые бүтээнэ гээшэб?

⁵⁷ Тиигэжэ зон тэрэнэй талаар хэжэглэбэ. Иисүүс тэдэндэ:

– Лүндэншэдые нютагынхидһаань, гэр бүлэһөөнь бусад зон булта хүндэлжэ ябадаг юм, – гэжэ хэлэбэ.

⁵⁸ Улад зоной этигэл хүзэггүй байһан туладань, Иисүүс нютагтаа гайхамшагта хэрэгүүдые ехээр бүтээбэгүй.

Уһаар Арюудхагша Иоаннай ами таһалба
(Мк 6:14-29; Лк 9:7-9)

14 ¹ Тэрэ үедэ Галилей можын Ирод захирагша Иисүүс тухай хураг дуулаад:

² – Энэ Уһаар Арюудхагша Иоанн байна. Тэрэ амидыраа, тиимэхээл гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээнэ, – гэжэ албатандаа хэлэбэ.

³ Урдань Ирод Филипп дүүгэйнгээ Иродиада һамганһаа боложо Иоанние барижа хүлеэд, түрмэдэ хаахыень захирһан байгаа.

⁴ Юундэб гэхэдэ, Иоанн: «Ши Иродиадатай хууха ёһогүйш», – гэжэ Иродтэ хэлэһэн байгаа. ⁵ Ирод Иоанние алахаяа һанабашье, улад зонһоо айгаа, шалтагаанинь гэхэдэ, Иоанн лүндэншэн гэжэ тоологдодог байгаа.

⁶ Иродэй түрэнэн үдэрэй найрта Иродиадын басаганинь айлшадай урда хатаржа, Иродтэ ехээр һайшаагдаба. ⁷ Тиимэхээ басаганай ямаршье эриһэн юумые үгэхэб гэжэ Ирод амалба. ⁸ Эхынгээ хургаһан ёһоор басаган:

– Мүнөө эндэ Уһаар Арюудхагша Иоаннай толгойе табар дээрэ табяд намда үгэ! – гэжэ хэлэбэ.

⁹ Тиихэдэнь Ирод хаан ханаата болобошье, бүхы айлшадай урда үгөө үгэһэн тула басаганай хүсэл дүүргэгты гэжэ захирба. ¹⁰ Тиимэһээ түрмэ соо Иоаннай толгойе таһа сабшаба. ¹¹ Тиигээд толгойень табга дээрэ табяад, басаганда асараа, тэрэнь эхэдээ абаашажа үгөө. ¹² Иоаннай шабинанынь шарилыень абажа хүдөөлүүлэ бэлэй. Тиигээд энээн тухай Иисүүстэ ошожо дуулгаа хэн.

*Иисүүс таба мянган хүниие садхааба
(Мк 6:30-44; Лк 9:10-17; Ин 6:1-13)*

¹³ Иисүүс Иоанн тухай дуулаад, байһан газарһаа гансаараа онгосоор тамаржа эзэгүй зэлүүд газарта ошобо. Энээн тухай улад зон дуулаад, тура хотонуудһаа гаража, хойноһоонь ябагаар ошобо. ¹⁴ Иисүүс онгосоһоо буухадаа олон зоной сугларһые хараад, тэдэниие хайрлан, үбшэнтэниие аргалжа эдэгээбэ. ¹⁵ Үдэшэ болоходо, шабинанынь Иисүүстэ ерэжэ:

– Энэ эзэгүй газар байна, тиигээдшые орой болоо. Хүдөө тосхонуудта ошожо, эдихэ юумэ худалдажа абахыень сугларһан зониие табиит, – гэбэ. ¹⁶ Зүгөөр Иисүүс тэдэндэ:

– Улад зоной ошоһоной хэрэггүй, таанад тэдэндэ эдихэ юумэ үгэгты, – гэжэ хэлэбэ. ¹⁷ Тиихэдэнь шабинанынь:

– Бидэ оройдоол табахан монсогор хилээмэтэй, хоёр загаһатай байнабди, – гэжэ харюусаба.

¹⁸ – Тэдэнээ иишэнь Намда абажа ерэгты, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ¹⁹ Тэрэ улад зондо ногоон дээрэ һуухыень дурадхаба. Тиигээд табан хилээмэ, хоёр загаһа абажа, тэнгэри өөдэ шэртэн, Бурханда баяр баясхалан хүргэбэ. Удаань хилээмэ хухалжа, шабинартаа үгэбэ, тэдэнь улад зондо дам тарааба. ²⁰ Хүнүүд булта эдеэлжэ садаа. Үлөөдэһыень суглуулхадань, арбан хоёр түрсүүг болоо хэн. ²¹ Эхэнэрнүүдһээ, үхибүүдһээ гадна тэндэ табан мянга шахуу эрэшүүл эдеэлһэн байба.

*Иисүүсэй уһан дээгүүр ябалга
(Мк 6:45-51; Ин 6:16-21)*

²² Тиигээд Иисүүс шабинараа онгосодо һуулгажа, нуурай нүгөө бээдэ өөрһөөнь түрүүлэн тамархыень захирба. Харин өөрөө улад зоной таратар үлөө хэн. ²³ Зоной тарахада, Иисүүс гансаараа хада өөдөө зальбархаяа гараба. Үдэшэндөөшье Тэрэ тэндэ гансаараа байгаа. ²⁴ Эгээл тэрэ үедэ шабинарайнь тамаржа байһан онгосо далайн тэгэндэ хүрөөд, урдаһаань һалхинай үлээхэдэ, долгиндо сохюулжа

байба. ²⁵ Үүр сайхын урдахана* Иисүүс далайн ухан дээгүүр ябаад, шабинартаа ошоо. ²⁶ Шабинарын тэрэнэй ухан дээгүүр ябахыень хараад, ехээр мэгдэжэ:

– Энэ хии үзэгдэл, – гэжэ айһандаа хашхаралдаба. ²⁷ Зүгөөр Иисүүс тэдэндэ:

– Зоригтой байгты. Энэ Биб, бү айгты, – гэбэ. ²⁸ Пётр тэрээндэ:

– Эзэн аа, хэрбээ энэ үнэхөөрөө Та юм наа, намайе ухан дээгүүр ябаад, Танда ерэхьемни захирыт, – гэбэ.

²⁹ Тиихэдэнь Иисүүс:

– Ерэ, – гэбэ. Пётр онгосоһоо гараад, багшынгаа урдаһаа ухан дээгүүр ябаба. ³⁰ Теэд шанга халхинай үлээхэдэ айгаад, уһанда шэнгэжэ эхилбэ.

– Эзэн! Намайе абарыт, – гэжэ тэрэ хашхарба. ³¹ Иисүүс тэрэ дороо гараа харбайжа, Пётрые дүнгэн баряад:

– Ямар бирагүй хүзэгтэйбши! Юундэ һэжэглэбэш? – гэбэ.

³² Тэдэ хоёрой онгосодо нуухатайнь сасуу халхин намдаба. ³³ Онгосодо байһан шабинарын Иисүүстэ мүргэжэ:

– Та үнэхөөрөөл Бурханай Хүбүүн байнат, – гэлдэбэ.

*Иисүүс Гэһнэсарээдтэ үбшэнтэниие эдэгээбэ
(Мк 6:53-56)*

³⁴ Иисүүс шабинартайгаа далай гаталжа, Гэһнэсарээдэй газарта хүрэжэ ерэбэ. ³⁵ Тэндэхи зон Иисүүсье таяад, бүхы оршон тойронхи газарта хүнүүдые эльгээжэ, хамаг үбшэнтэниие Тэрээндэ асаржа байгаа.

³⁶ Хубсаһандатнай халташые хүрэхые зүбшөөгыт даа гэжэ тэдэ Иисүүсье гуйба. Тиин хубсаһандань гараараа хүрөөд абаһан бүхы хүнүүд эдэгэшэдэг бэлэй.

*Үбгэ эсэгэнэрэй заншал
(Мк 7:1-23)*

15 ¹ Тиигээд Иерусалимһаа хэдэн Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд Иисүүстэ ерэжэ:

² – Шабинартнай юундэ үбгэ эсэгэнэрэймнай заншалнуудые баримталнагүйб? Тэдэнэртнай эдихынгээ урда тээ гараа угаанагүйл, – гэлдэбэ.

³ Иисүүс тэдээндэ иигэжэ харюусаба:

* 14:25 Һүниин дүрбэдэхи харуулай үедэ.

– Тийхэдээ юундэ таанар Бурханай захяа заабари дүүргэнгүй, өөһэдынгөө ёһо гуримые баримталнабта? ⁴ «Аба эжы хоёроо хүндэлэ», – гэжэ Бурхан заабарилаа бэшэ хэн гү? Мүн баһа «Аба эжы хоёроо муушалһан хүн үхэлдэ хүртэхэ» гээ бэшэ хэн гү? ⁵ Харин таанар эхэ эсэгэдээ үгэжэ туһалха аргатай байһан юумэеэ: «Би Бурханда үргөөб» гэжэ хэлэбэл, ⁶ эхэ эсэгэеэ хүндэлхэ хэрэггүй гэжэ заанат. Тийгэжэ таанар Бурханай захяа заабари сахингүй, өөһэдынгөө тогтооһон ёһо заншалаар хэлгэнэт. ⁷ Хоёр нюуртан! Таанар тухай лүндэншэ Исай үнэн сохомые уридшалан хэлээ хэн лэ:

- ⁸ «Энэ улад зон хэлэ амаараа Намае хүндэлнэ,
харин зүрхэ сэдхэлдээ Нам тухай огто бодоногүй.
⁹ Хүнүүдэй зохёоһон ёһо гуримуудта хургажа байхадаа,
тэдэ дэмы Намда мүргэнэ даа».

Ямар юумэнүүд хүниие бузарланаб?

¹⁰ Иисүүс улад зониие дуудаад:

– Хэлэһыемни шагнажа, ойлгохые хэшээгты! ¹¹ Амандатнай орожо байһан эдээн таниие бузарладаггүй, харин аманһаатнай гаража байһан муухай үгэнүүд таниие бузарладаг, – гэжэ хэлэбэ.

¹² Тийхэдэнь шабинанынь Иисүүстэ ойртоод:

– Хэлэһэн үгэнүүдтнай фарисейнүүдэй ханаанда таарабагүй гэжэ мэдэнэ гүт? – гэжэ хураба.

¹³ Иисүүс иигэжэ харюусаба:

– Тэнгэридэ байгша Эсэгымни таряагүй ямаршые ургамал үндэһэтэйгөө хамта абтажа хаягдаха. ¹⁴ Тэдэн тухай ханаагаа огто бү зобогты. Тэдэнэр хохор хүнүүдэй хохор ударидагшад мүн; теэд хохор хүн хохорые хүтэлжэ ябабал, хоюулаа нүхэ руу унаха юм.

¹⁵ – Хүниие бузарладаг юумэнүүд тухай хөөрэхэнөө маанадта тайлбарилжа үгыт даа, – гэжэ Пётр гуйба.

¹⁶ – Хэлэһыемни хэнтнайшые мүнөө болотор ойлгоогүй гээшэ гү? ¹⁷ Ойлгоногүй аалта, амандаа хэһэн эдээтнай хотондотнай ороод, һүүлдэнь бөөһээтнай гарадаг. ¹⁸ Харин аманһаатнай гараһан үгэнүүд зүрхэ сэдхэлһэйтнай гарадаг; тэдэтнай таанадые бузарладаг ха юм. ¹⁹ Ушарынь юуб гэбэл, зүрхэнһөөтнай хара һаналнууд түрөөд, таанадые алаха, эрэдээ гү, али эхэнэртээ урбаха, забхай зальхай ябадал гаргаха, хулгай хэхэ, бусадые хардаха, муушалха гэхэ мэтын дорой хэрэгүүдтэ түлхидэг юм. ²⁰ Эдэ бүхы ябадалнууд таанадые бузарладаг. Зүгөөр угаагдаагүй гараараа юумэ эдихэдээ, таанад бээ бузарладаггүйт.

Эхэнэрэй хүзэг этигэл тухай
(Мк 7:24-30)

²¹ Иисүүс байсан газарһаа хүдэлжэ, Тиир Сидоон хотонуудай шадархи газар дайдада хүржэ ерэбэ. ²² Тэндэ ажаһуудаг нэгэ хананей эхэнэр Иисүүстэ ерэжэ:

– Эзэн, Давидай үри һадаһан, намайе хайрлажа үршөөгыт! Басагамни ада шүдхэртэ барюулаад, аймшагтай зобожо байна, – гэжэ орилбо.

²³ Теэд Иисүүс тэрэ эхэнэртэ юушые хэлэбэгүй. Тиихэдэнь Тэрэнэй шабинарын дүтэлжэ:

– Энэ эхэнэрые ябуулыт, хойноһоомнай дахаад лэ, хашхараад лэ халанагүйл, – гэжэ гуйба.

²⁴ – Би имагтал Израилиин төөрижэ хосорһон хонидто эльгээгдэһэн байгаа, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

²⁵ Харин тэрэ эхэнэр бүри ойртоод, Иисүүсэй урда дохин мүргэжэ:

– Эзэн! Намда туһалыт, – гэжэ гуйба.

²⁶ – Хүүгэдэй эдихэ хоол абаад, нохойнуудта хаяхань зохихогүй юм, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ харюусаба.

²⁷ Тиигэхэдэнь тэрэ эхэнэрын:

– Зүб даа, Эзэн! Теэд эзэдэй шэрээһээ унаһан бутархай нохойнуудшые эдидэг бшуу, – гэжэ урдаһаань хэлэбэ.

²⁸ Тиихэдэнь Иисүүс тэрээндэ:

– Ай, эхэнэр! Шини хүзэг ехэ байна! Һанаһан хүсэһэн юумэншн бүтэхэ! – гэжэ харюусаба. Эгээл тэрэ үедэ эхэнэрэй басаганин эдэгэшэбэ.

Иисүүс олон зоние эдэгээбэ
(Мк 7:31-37)

²⁹ Тэндэһээ Иисүүс Галилей далайн шадар ерэбэ. Һүүлдэнь нэгэ гүбээ дээрэ гаража һууба. ³⁰ Тэрээндэ олон зон ерэжэ байгаа. Дохолон, хохор, хэлэгүй, бэртэһэн, мүн бусадшые элдэб янзын үбшэнтэй зоние Иисүүстэ асаржа, хүлэйн дэргэдэ һуулгаба. Тэдэ үбшэн зоние Иисүүс бултыень эдэгээбэ. ³¹ Тиин хэлэгүй байһан зоной хэлэхые, бэртэһэн хүнүүдэй эдэгэхые, дохолонуудай ябахые, хохорнуудай хараатай болоһые хараһан зон аргагүй ехээр гайхаа бэлэй. Тиигээд Израилиин Бурханда алдар соло дуудаа һэн.

Иисүүс дүрбэ мянган хүниие садхааба
(Мк 8:1-10)

³² Иисүүс шабинараа дуудажэ:

– Би эдэ зоние хайрланаб. Тэдэ Намтай гурбан үдэр байлсаа, теэд мүнөө эдихэ юумэгүй болоод байна. Эдэниие үлэн хооһоор табиха дурагүй байнаб. Гэртээ бусаха замдаа эдэ нуларжа ядархал, – гэбэ.
³³ Теэд шабинарынь:

– Теэд эзэгүй хоохон энэ газарта эдэ олон зоние бултыень сад-хааха хилээмэ бидэ хаанаһаа абахабиди? – гэжэ урдаһаань һураба.

³⁴ – Таанадта хэды шэнээн хилээмэ байнаб? – гэжэ Иисүүсэй һурахада, тэдэнь:

– Долоон хилээмэн, хэдэхэн загаһан бии, – гэжэ харюусаба.

³⁵ Иисүүс улад зоние һуухыень захирба. ³⁶ Тиигээд байгаа долоон хилээмэ, загаһа абажа, Бурханда баяр баясхалан хүргэбэ, тэдэниень хухалан, шабинартаа үгэбэ, шабинарынь улад зондо дам тараажа үгөө һэн. ³⁷ Хүн бүхэн дураараа эдижэ садаад, үшөө тиихэдэ эдээнэй үлөөдэһэн долоон түрсүүгээр дүүрэн болоо. ³⁸ Эхэнэрнүүдһээ, үхибүүдһээ гадна дүрбэн мянган эршүүл эдеэлжэ садаһан байгаа.

³⁹ Иисүүс улад зоние табяад, онгосодо һуужа, далайгаар тамаран, Магаддаан хотын шадархи газар дайдада хүрэжэ ерэбэ.

Гайхамшаг үзэгдэлнүүдые харуулха гэхэн эрилтэ

(Мк 8:11-13; Лк 12:54-56)

16 ¹ Хэдэн фарисейнүүд, саддукейнэр Иисүүсые туршаха зорилготойгоор Тэрээндэ ойртобо. Тиигээд гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харуулхыень дурадхаба. ² Иисүүс тэдэндэ харюусаба:

– Үдэшэндөө огторгойн барагар улаан байбалнь, таанад: «Үглөөдэр сэлмэг байха» гэдэгта. ³ Харин үглөөгүүр огторгойн барагар улаан, бүрхэг байбалнь, таанад: «Мүнөөдэр бороо орохонь» гэдэгта. Хоёр нюуртан! Таанад огторгой хараад, ямар үдэрэй болохые мэдэдэг аад, харин мүнөө сагай дүлгэ тэмдэгүүдые тайлбарилха аргагүй байнат. ⁴ Харата муухай, забхай оршон үеын зон, гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харахаяа ханаба гүт? Теэд Иона лүндэншэтэй ушарһан гайхамшагта дүлгэ тэмдэгһээ ондоо дүлгэ тэмдэг таанадта үгтэхгүй.

Тиигээд Иисүүс тэдэнһээ холодобо.

Фарисейнүүдэй болон саддукейнэрэй эһээбэри

(Мк 8:14-21)

⁵ Далайн нүгөө эрьедэ тамаржа гарахадаа, шабинарынь хилээмэ абахаяа мартаһан байба. ⁶ Иисүүс тэдээндэ айлдхаба:

– Һэргэлэн байгты! Фарисей, саддукейнэрэй эһээбэриһээ болгоомжолжо байгты.

⁷ Шабинарынь өөхэд хоорондоо:

– Маанадай хилээмэ абаагүйдэмнай тиигэжэ хэлээ ёһотой, – гэлсэбэ.

⁸ Энээниие Исүүс мэдээд, тэдээндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Этигэл багатан, таанар хилээмэ абаагүйбди гэжэ юундэ хоорондоо хэлсээбта? ⁹ Таанад мүнөө болотор ойлгобогүй гээшэ гүт? Табан хилээмээр табан мянган хүнэй садаһан тухай, үшөө тиихэдэ хэдэн түрсүүг үлөөдэһэнэй сугларһан тухай таанар һананагүй аалта? ¹⁰ Долоон хилээмээр дүрбэн мянган хүнэй садаһан тухай, үшөө тиихэдэ хэдэн түрсүүг үлөөдэһэнэй сугларһан тухай мартаа аалта? ¹¹ Хилээмэн тухай таанарта хэлээгүй байһыемни мүнөө болотор ойлгоногүй гүт? Фарисейнүүдэй, саддукейнэрэй эһээбэриһээ һэргылжэ байгты!

¹² Һүүлэй Һүүлдэ шабинарынь хилээмэнэй эһээбэриһээ бэшэ, харин фарисейнүүдэй, саддукейнэрэй хургаалһаа һэргылэгты гэжэ хэлэһыень ойлгобо.

*Пётр Исүүсые Бурханай табисуурта гэжэ айладхана
(Мк 8:27-30; Лк 9:18-21)*

¹³ Исүүс Филиппэй Кесари хотын хажууда ерээд байхадаа, Өөрын шабинарһаа:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн тухай хүнүүд юун гэнэб? – гэжэ һураба.

¹⁴ – Зарим хүнүүд Таниие Уһаар Арюудхагша Иоанн гэнэ, бусадынь Элияа гэжэ һанана, баһа нүгөөдүүлынь Ерэмияа гү, али ондоо лүндэншэдэй нэгэн гэлсэнэ, – гэжэ тэдэнь харюусаба.

¹⁵ – Теэд таанар Намае хэн гэжэ һананабта? – гэжэ Исүүс тэдэнһээ һураба.

¹⁶ – Та Бурханай табисууртат, Амиды Бурханай Хүбүүнта, – гэжэ Симон Пётр харюусаба.

¹⁷ Тиихэдэнь Исүүс:

– Ионын хүбүүн Симон, ши золтойш! Энэ үнэн зүбые шамда хүнэй һанаан нээгээ бэшэ, харин тэнгэридэ оршодог Минии Эсэгэ тайлбарилаа. ¹⁸ Тиимэһээ Би шамда хэлэнэб: ши, Пётр* – шулуун гээшэш, тиин Би энэ шулуун дээрэ Өөрынгөө һүзэглэгшэдэй бүлгэмые бодхоохоб, тэрэниемни үхэлшые өөрөө диилэхэгүй. ¹⁹ Огторгойн хаан ороной түлхюурые Би шамда үгэхэб. Тиин газар дээрэ хорихон юумэншни огторгой дээрэ хоригдохо; газар дээрэ зүбшөөһэн юумэншни огторгой дээрэ зүбшөөгдэхэ, – гэбэ. ²⁰ Тиигээд Бурханай

* ^{16:18} Энэ нэрэ «шулуун» гэһэн удхатай.

табисуурта байһан тухайнь хэндэшье хэлэхэгүйень Иисүүс шабинартаа захирба.

*Иисүүс зобохо, үхэхэ тухайгаа хэлэнэ
(Мк 8:31–9:1; Лк 9:22-27)*

²¹ Тэрэ саһаа эхилээд, Иисүүс өөртэйнь юунэй ушарха тухай шабинартаа хэлэдэг болобо.

– Би Иерусалим ошохо ёһотойб, тэндэ ахамадһаа, түрүү санаартанһаа, Хуули заадаг багшанарһаа боложо ехэ зоболон эдлэхэб. Би алуулхаб, тиигээд гурбан үдэрһөө амидырхаб, – гэдэг байба. ²² Тиихэдэнь Пётр тэрэниие хажуу тээшэнь дууджа абаашаад:

– Эзэн, үгы даа! Тиимэ юумэн Тантай хэзээшье болохогүйнь болтогой! – гэжэ зогсоожо байгаа.

²³ Иисүүс Пётрто хандан:

– Холо боло Намһаа, сатана! Ши Намда һаад хэнэш. Шинии һанал бодолнуудшни Бурханһаа үршөөгдэнэ бэшэ, харин хүн шанарһаашни бүрилдэнэ, – гэбэ. ²⁴ Тиигээд Иисүүс Өөрынгөө шабинарта хэлэбэ:

– Намтай ябалсаха дуратай хүн өөр тухайгаа бодохоёо болёод, үдэр бүхэн хэрээһээ үргэлөөд*, хойноһоомни яба. ²⁵ Ами наһаяа гамнаха һанаатайшуултнай тэрэнээ алдаха; харин Минии түлөө амиа үгһэнтнай тэрэнээ алмаха. ²⁶ Хэрбээ таанад бүхы дэлхэеи олзолоод, ами хүнэһээ алдабалтнай, танда ашагтай гү? Үгыл даа! Таанад ямаршье юумэ түлөөд, ами хүнэһээ бусаажа шадахагүйлта. ²⁷ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Эсэгынгээ алдар соо Эльгээмэлнүүдтэйгээ хамта һаяар ерэхэл, тиигээд хэһэн хэрэгэйн хэмээр хүн бүхэниие шийдхэхэл. ²⁸ Эндэ байгшадай зариман Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй хаан түрээ баряад заларжа ерэхые үзөөгүйдөө үхэхэгүй гэжэ таанадта баталан хэлэнэб.

*Иисүүсэй хубилалга
(Мк 9:2-13; Лк 9:28-36)*

17 ¹ Зургаан хоногой үнгэрхэдэ, Иисүүс Пётрые, Яков Иоанн хоёр аха дүүнэрые абажа, хүнүүдэй нюдэнһөө далда байдаг үндэр хада өөдэ гараба. ² Тэндэ Иисүүс шабинарайнгаа урда эрид хубилба: нюурын наран шэнгээр ялараа, хубсаһаниинь туяа мэтэ һаргама сагаан болоо. ³ Гэнтэ тэрэнтэй хөөрөлдэжэ байһан Моисей Элиа хоёр бии болоо. ⁴ Пётр Иисүүстэ:

* 16:24 Зоболон туйлахадашье, үхэлэй саазада хүртэхэдэшье бэлэн байха гэһэн удхатай.

– Эзэн! Эндэ байхадамнай манда ямар хайн гээшэб! Хэрбээ хүсэ-бэлтнай, эндэ гурбан майхан бодхоохобди: нэгыень Танда, нэгыень Моисейдэ, үшөө нэгыень Элияда, – гэбэ.

⁵ Тиигэжэ хэлэжэ байтарнь ялагар үүлэнэй һүүдэр тэдэниие хушаба, үүлэнһээ:

– Энэ Минии инаг хайрата Хүбүүмни юм, сэдхэлэймни урма охин юм; үгыень дуулажа байгты, – гэһэн абяан дуулдаба.

⁶ Энэ абяе дуулахадаа, шабинарынь ехээр айжа, уруугаа хаража газарта унаба. ⁷ Зүгөөр Иисүүс дүтэлжэ, тэдэниие гараараа хүрөөд:

– Бодогты, бү айгты, – гээ. ⁸ Тэдэнэй өөдөө харахадань, Иисүүсхээ ондоо хэншые тэдэндэ харагдабагүй.

⁹ Шабинартаяа хадаһаа буужа ябахандаа, Иисүүс:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй үхөөд амидыртар, энэ үзэһэнөө хэндшые бү хөөрэгты, – гэжэ тэдэндээ захирба.

¹⁰ – Хуули заадаг багшанар юундэ Бурханай табисуурта Христоосой ерэхын урда тээ Элияа лүндэншэ ерэхэ ёһотой гэдэг бэ? – гэжэ шабинарынь Иисүүсхээ асууба. ¹¹ Тиихэдэнь Иисүүс:

– Үнэхөөрөө Элияа түрүүн ерэжэ, бүхы юумые бэлэн болгохо ёһотой. ¹² Гэбэшье Элияа заларжа ерээ, харин хүнүүд тэрэниие таяагүй, дура зоргоороо тэрэнтэй болоо гэжэ танда хэлэхэ байнаб. Эгээл тиигэжэ тэдэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие зобоохо юм, – гэжэ харюусаа.

¹³ Тиихэдэнь Уһаар Арюудхагша Иоанн тухай Тэрэ хэлэнэ гэжэ шабинарынь ойлгобо.

*Ада шүдхэртэ барюулһан хүбүүе эдэгээбэ
(Мк 9:14-29; Лк 9:37-42)*

¹⁴ Иисүүсэй шабинартайгаа улад зондо бусажа ерэхэдэнь, Тэрэндэ нэгэ хүн ойртоод, урдань үбдэг дээрээ хүгэдэн:

¹⁵ – Эзэн! Минии хүбүүе үршөөжэ хайрлыт. Тэрэмни таталзажа унадаг, ада шүдхэрэй хэрзэгыгээр добтолходо, гал, уһа руу ходо хүрэдэг. ¹⁶ Би тэрэнээ Танай шабинарташые асарааб, теэд тэдэ эдэгээжэ шатаагүй, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁷ – Этигэл хүзэггүй, забхай ябадалтай зон аа! Үшөө хэды шэнээн таанадтай байхабиб? Үшөө хэды болотор таанадые тэбшэхэбиб? Хүбүүгээ нашань Намда абаад ерэ, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ¹⁸ Иисүүсэй ада шүдхэртэ захирхадань, тэрэнь хүбүүнэй бэе сооһоо гараба, хүбүүн тэрэ дары эдэгэшэбэ.

¹⁹ Хожомынь шабинарынь Иисүүстэ гансаараа байхадань дүтэлжэ:

– Яахадаа бидэ тэрэ ада шүдхэрые даража шадабагүй гээшэбиди? – гэжэ нурабад.

²⁰ Иисүүс тэдэндэ харюусаба:

– Таанарай этигэл багадаһанһаа болоно. Хэрбээ таанад горчицын жэжэжэн үрэнэнэйшые шэнээжэн этигэлтэй байжа, энэ хадада хандан: «Эндэһээ хүдэлжэ тишшээ боло» гээ һаатнай, хада тишшэлхэ юм. Таанар юушые хэжэ шадаха һэнта гэжэ танда баталан хэлэнэб*.

Иисүүс дахин үхэхэ тухайгаа хэлэнэ

(Мк 9:30-32; Лк 9:43-45)

²²⁻²³ Бүхы шабинарайнгаа Галилейдэ суглараад байхада, Иисүүс тэдэндэ Өөр тухайгаа:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүнүүдэй гарта тушаагдахань, тиигээд Тэрэ алуулаад, гурбадахи үдэртөө амидырха, – гэжэ хэлэбэ. Шабинарынь бултадаа ехээр гашуудаба.

Бурхан Һүмэдэ алба татабари

түлэхэ тухай

²⁴ Иисүүсэй шабинартайгаа Капернаумда ерэхэдэнь, Һүмын алба татабари суглуулагшад Пётроо ойртоод:

– Багшатнай Һүмэдэ алба татабари түлэхэ гү? – гэжэ нураба.

²⁵ – Түлэнгүй яахаб, – гэжэ Пётр хэлээ.

Тиигээд Пётрой гэртэ ороходонь, Иисүүс түрүүлэн:

– Симон, ши юун гэжэ һананабши? Энэ дэлхэйн хаашуул хэнһээ түлөөһэ, алба татабари абадаг бэ? Өөһэдынгөө албатанһаа гү, али хариин зонһоо абадаг гү? – гэжэ нураба.

²⁶ Пётр тэрээндэ:

– Хариин зонһоо абадаг, – гэжэ харюусаа. Иисүүс тиигэхэдэнь:

– Тиимэһээ албатан зондонь түлэхэ хэрэггүй гэнэн удхатай бэшэ аал? ²⁷ Зүгөөр Бидэ эдэ зониие сухалдуулхагүйбди. Тиимэһээ ши далайн эрьдэ шошожо, загаһа хахуулида. Хахуулидашни ороһон түрүүшын загаһа абаад, амандань мүнгэ** олохош. Тэрэниие абаад, алба татагшадта Минии түлөө, өөрынгөөшые түлөө үгөөрэй, – гээ һэн.

* 17:20 Зарим эртын грек эхэ бэшэгүүдтэ энэ хэһэг үгы байдаг: ²¹ Эдэ мэтын ада шүдхэрнүүдые имагтал зальбаралаар, масаг сахин даража болохо юм.

** 17:27 Тэрэнь хоёр хүнэй алба татабари түлэхэдэ хүрэхэ статир гэжэ нэрэтэй мүнгэ һэн.

Хэн агуухэнь бэ?
(Мк 9:33-37, 43-47; Лк 9:46-48; 17:1-2)

18 ¹Тэрэ үедэ шабинарынь ерээд:
– Огторгойн хаан түрэдэ хэниинь агуухэб? – гэжэ Иисүүс-
һээ һураба. ²Тиэхэдэнь Иисүүс нэгэ үхибүүе дууджа, шабинарайнгаа
дунда байлгаад, ³хэлэбэ:

– Хэрбээ таанар хубилжа, үхибүүдтэ адли болоогүй хаа, Огтор-
гойн хаан орондо орохогүйт гэжэ баталан хэлэнэб. ⁴Энэ үхибүүндэ
адли хэн номгон даруу болоноб, тэрэ Огторгойн хаан орондо үлэмжэ
ехэнь гэшэ. ⁵Минии нэрээр иимэ нэгэ үхибүүе тогтоожо абаһан хүн
Намае тогтоожо абаһан болоно.

Нүгэл шэбэлдэ түлхилгэ

⁶Зүгөөр Намда этигэгшэ эдэ юрын зоной нэгыеньшые нүгэл хилэн-
сэдэ хэн нэгэн түлхибэл, тэрээн дээрэ аймшагтай хэһээлтэ бууха. Тэрэ
хүнэй хүзүүндэ тээрмын шулуу уяад, далайн гүн руу орожо шэнгэ-
бэлнь, тэрээндэ өөртэнь дээрэ байха һэн. ⁷Хүнүүдые нүгэл хилэнсэдэ
түлхидэг юмэнүүдһээ боложо, газар дэлхэйдэ уй гашуудал тулгарна.
Зүгөөр хүнүүдые нүгэл хилэнсэдэ түлхидэг юмэнүүд ходо олдоод лэ
байха, тиигээд нүгэл хилэнсэдэ түлхигшэ аймшагтай уй гашуудал үзэхэ.
⁸Хэрбээ гарайшни гү, али хүлэйшни нүгэлдэ шамае оруулаа хаань,
тэдэнээ таһа сабшаад хая, хоёр гартайгаа, хоёр хүлтэйгөө залиршагүй
галай тамада хаягданхаар, гаргүйгөөр гү, али хүлгүйгөөр хэтэдээ амиды
яббалшни дээрэ. ⁹Хэрбээ нюдэнэйшни нүгэлдэ шамае оруулаа хаа,
тэрэнээ һуга татаад хая. Хоёр нюдэтэйгөө галай тама руу хаюуланхаар,
үрөөһэн нюдэтэйгөө хэтэдээ амиды яббалшни дээрэ.

Үгы болоһон хонин тухай һургаалта үгэ
(Лк 15:4-7)

¹⁰Таанад эдэ багашуулай нэгыеньшые доогуур бү харагты, тэдэнэй
тэнгэридэ оршоғшо һахюуһан – Эльгээмэлнүүдынь – Минии Эсэгийн
шарайе хододоо тэнгэридэ хаража байдаг юм гэжэ танда хэлэнэб*.
¹²Таанар юун гэжэ һананабта? Зуун хонитой нэгэ хүн ганса хонинойгоо
төөрөө хаань, ерэн юһэн хонидоо хада дээрэ орхёод, төөриһэн ганса
хониёо бэдэржэ ошохогүй аал? ¹³Тиигээд тэрээнээ олоходоо, үнөөхи
хүн төөрөөгүй ерэ юһэн хонидойнгоо тушаа бэшэ, харин олоһон ган-

* 18:10 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ¹¹Ушарынь
хэлэбэл, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хосороғшодые оложо абархаяа ерээ.

са хонинойнгоо тушаа аргагүй ехээр баярлаха гэжэ танда үнэниие хэлэнэб. ¹⁴Энээндэл тон адляар, тэнгэридэ оршогшо танай Эсэгэ эдэ багашуулай нэгыеньшье алдаха дурагүй байна.

*Хэн нэгэнэй нүгэлдэ оролго
(Лк 17:3)*

¹⁵Хэрбээ хүзэглэгшэ аха дүүнэрэйшни нэгэн шамда харша нүгэлтэ юумэ хээ наань, тэрээндээ ошожо, гансаарандань буруу байһыень заажа үгэ. Хэрбээ тэрэ хэлэһыешни дуулабал, ши хүзэглэгшэ аха дүүгээ һөөргөнъ бусаабаш. ¹⁶Хэрбээ шагнахаяа арсабалнь, үшөө нэгэ хоёр хүниие абаад ошо: ямаршье гэмнэлгэ хоёр гурбан хүнэй гэршэлгээр баталагдаха. ¹⁷Тэдэниешые дуулахаяа арсабалнь, хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ дуулга. Хэрбээ хүзэглэгшэдэй бүлгэмые дуулахаяа арсабалнь, ши тэрэ хүндэ ондоо яһатанай хүндэ гү, али алба татаашада хандаһандал адляар хандажа бай.

Зүбшөөлгэ ба хорилго

¹⁸Газар дээрэ хорихон юумэнтнай огторгой дээрэ хоригдохо; газар дээрэ зүбшөөһэн юумэнтнай огторгой дээрэ зүбшөөгдэхэ гэжэ таанарта үнэниие хэлэнэб. ¹⁹Тэрээнһээ гадна, хэрбээ таанадай хоёртнай газар дэлхэй дээрэ үгээ ойлголсоод, ямаршье юумэ эрээ наатнай, эрээшыетнай Огторгойдо оршодог Минии Эсэгэ танда үгэхэ гэжэ хэлэхэ байнаб. ²⁰Ушарынь юуб гэхэдэ, хоёр гү, али гурбан хүн Минии нэрээр хаана сугларнаб, тэндэнь Би хоорондонъ байхаб.

*Хайрагүй зараса тухай һургаалта үгэ
(Лк 17:4)*

²¹Тиихэдэнь Пётр Иисүүстэ ойртоод:

– Эзэн! Намда харша нүгэл үйлэдэгшэ аха дүүгээ би хэды дахин хүлисэхэ ёһотой болонобиб? Долоо дахин гү? – гэжэ хураба.

²²Иисүүс тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Долоо дахин бэшэ, харин долоон удаа дала дахин гэнэб. ²³Ушарынь хэлэбэл, Огторгойн хаан түрэ өөрынгөө зарасанартай тоосоо хэхээе һанаһан хаанда адлишуу юм. ²⁴Тоосожо эхилхэдэнь, тэрээндэ арба мянган талаант мүнгэ* үритэй хүниие абажа ерэбэ. ²⁵Үриез түлэхэ юумэгүй байхадань, эзэн хаан тэрэниие, тэрэнэй һамгыень, үхибүүдыень, мүн

* 18:24 Нэгэ талаант мүнгэ жиирэй хүдэлмэришэн арбан табан жэл соо ажаллажа олодог байгаа.

эдлэжэ байһан бүхы зөөриень худалдаад, үриень түлүүлхые захирба. ²⁶Тиихэдэнь барлаг хаанай хүлдэнь унажа, «Эзэн хаан! Намае хүлэжэ хайрлыт, би үриез танда дууһыень түлэхэлби», – гэжэ гуйба. ²⁷Эзэн хаан барлагые хайрлажа, үриень хүлисөөд, гэртэнь табиба. ²⁸Тэрэ зараса газаашаа гаража ябатараа, өөртэнь зуун динари* үритэй нэгэ нүхэртэйгөө уулзаба. Тиигээд тэрэнээ һабардажа баряад: «Үриез намда түлэ» гэжэ байгаад, хоолойень бахалуурдаба. ²⁹Тиихэдэнь нүхэрынь хүлдэнь унан: «Намае хүлэжэ хайрлыт, би танда үриез дууһыень түлэхэлби», – гэжэ ехэтэ гуйба. ³⁰Тээд түрүүшын зараса хүлээхээ арсаба. Тэрээнһээ гадна, үриез түлэтэрынь нүхэрөө түрмэдэ һуулгаба. ³¹Энэниие бусад зарасанырын хараад, урмаа хухаржа, эзэн хаандаа ерэжэ хөөрэбэ. ³²Тиихэдэнь эзэн хаан түрүүшын зарасаа дуудуулжа асараад: «Хэрэггүй нобшын зараса! Намае гуйхадашни, би үриешни дууһан хүлисөө бэлэйб. ³³Шамае минии хайрлаһандал адляар, шишье нүхэрөө хайрлаха ёһотой байгаа бэшэ гүш?» – гэжэ сухалтайгаар хэлэбэ. ³⁴Тиигээд уурлаһан эзэн хаан бүхы үриез түлэтэрнь тэрэниие түрмын тамалагшадта тушааба.

³⁵Хэрбээ хүзэглэгшэ аха дүүгээ үнэн зүрхэнһөө хүлисөөгүй һаатнай, Огторгойдо оршогшо Эсэгэмни танда баһал тиигэжэ хандаха, – гэбэ Иисүүс.

Һамганһаа һалалга
(Мк 10:1-12)

19 ¹Иигэжэ һургаһанайнгаа һүүлээр Иисүүс Галилейһээ гаража, Иордан голой саада бэеын Иудейн мого хүрэжэ ерэбэ. ²Хойноһоонь олон хүн дахажа ябаа, тиин Иисүүс тэдэнэй үбшэн зониень бултыень аргалба.

³Хэдэн фарисейнүүд Иисүүстэ ойртожо, Тэрэниие туршаха һаатайгаар:

– Хүн ямаршые шалтагаанаар һамганһаа халаха эрхэтэй гү? – гэжэ һураба.

⁴Иисүүс харюусаба:

– Бүтээгшэ түрүүшээр эрэ эмэ хоёрые бүтээгөө гэжэ таанар уншаагүй аалта? ⁵Тиигээд: «Эрэ хүн эхэ эсэгээ орхёод, һамгантайгаа нэгэдэхэ, тиин тэрэ хоёр ганса бэе болон эблэрхэ» гэжэ хэлээ юм. ⁶Тиихэлээрээ тэдэ хоёр болбол хоёр бэшэ, харин нэгэ бэе гээшэ. Тиимэһээ Бурханай нэгэдүүлһэн юумые хүн хубааха ёһогүй.

* 18:28 Динари – римэй жэжэ мүнгэн, хүлһэншэ хүдэлмэришэнэй нэгэ үдэрэй ажалай салин болодог байгаа.

⁷Урдаһаань фарисейнүүд:

– Тиигээ һаа, юундэ Моисей халаха тухай гэршэлгэ һамгандаа үгөөд лэ, тэрээнһээ халажа болохо гэнэн зүбшөөл үгөөб? – гэжэ Иисүүсхээ һураба. ⁸Иисүүс тэдэндэ:

– Шулуун сэдхэлтэй байһан хадатнай һамганһаа халаха зүбшөөл Моисей таанарта үгөө; теэд Бурхан анханһаа тиигэжэ заяагаагүй юм. ⁹Зүгөөр Би таанарта иигэжэ хэлэхэб: өөртэнь урбаагүй һамганһаа халаад, ондоо эхэнэртэй гэрлэнэн хүн бүхэн урбагша болоно, – гэжэ хэлээ.

¹⁰Шабинарынь тэрэндэ:

– Хэрбээ хүн һамганайнгаа урда тиимэ уялгатай байбалнь, юрэдөө һамга абангүй байбал дээрэ бэшэ гү, – гэжэ хэлэбэ.

¹¹Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаа:

– Энэнь хүн бүхэндэ хамаатай бэшэ, гансал Бурханай заяаһан хүнүүдтэ хамаатай юм. ¹²Яахадааб гэхэдэ, хүнүүд элдэб янзын шалтагаанаар һамга абадаггүй: зариман түрэхэһөөн зэмдэг дутагдалтай байдаг, бусадые хүнүүд тиимэ болгожорхидог, үшөө зариман Огторгойн хаан ороной аша туһада һамга абадаггүй. Зүгөөр энээниие ойлгожо абаха арга бэлигтэй хүнүүд ойлгожо абаха ёһотой.

*Иисүүс балшар үхибүүдые адислана
(Мк 10:13-16; Лк 18:15-17)*

¹³Иисүүсэй гарһаа адис абуулжа, зальбаралдань хүртөөхын тула зарим хүнүүд Тэрэндэ үхибүүдээ асарба. Гэбэшье шабинарынь тэдэ зондо дурагүйгөөр дуугаржа байгаа. ¹⁴Теэд Иисүүс:

– Үхибүүдые наашань табигты, Намда ерэхэдэнь һаалта бү хэгты, ушарынь юуб гэбэл, эдэ үхибүүдтэл адли зон Огторгойн хаан түрын мэдэлдэ юм, – гэжэ хэлээ.

¹⁵Иисүүс үхибүүдые гараараа адислаад, тэндэһээ ябаа һэн.

*Залуу баян хүн
(Мк 10:17-31; Лк 18:18-30)*

¹⁶Хэншьеб нэгэтэ Иисүүстэ ерэжэ:

– Эрхим багша! Мүнхын амидаралда хүртэхын тула би ямар буянтай юумэ хэхэ ёһотойбиб? – гэжэ һураба.

¹⁷– Юундэ Намайе эрхим гэбэш? Гансал Бурхан эрхим гээшэ. Хэрбээ мүнхын амидаралда хүртэхээ һанабал, Тэрэнэй захяа заабаринуудые сахижа бай, – гэжэ Иисүүс тэрэ хүндэ харюусаба.

¹⁸– Ямар захяа заабаринуудые? – гэжэ нүгөөдэнь асууба.

Тиихэдэнь Иисүүс:

– Бү ала, ханидаа бү урба, хулгай бү хэ, бусад тухай худал юумэ бү хэлэ, ¹⁹ эхэ эсэгээ хүндэлэ, баһа өөртөө дуратай байдагтал адляар дүтынгөө хүндэ дуратай бай, – гэжэ тоолон хэлэбэ.

²⁰ – Эдэ захяа заабаринуудые бултыень би эдир наһанһаа сахижа ябадаг хүнби. Энээнһээ гадна би юу хэхэ ёһотойбиб? – гэжэ залуу хүбүүн һураба. ²¹ Иисүүс тэрээндэ:

– Хэрбээ эрхим түгэс байха гэбэл, ошожо зөөри зөөшээ бултыень худалдаад, мүнгыень үгытэйшүүлдэ хубаажа үгэ, тиигээ һаа, тэнгэри дээрэ баялиг зөөритэй болохош. Тиигээд Намда ерэжэ, хойноһоомни ябаарай, – гэбэ.

²² Энээниие дуулахадаа залуу хүбүүн уйдхартайгаар саашалба, ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ хүбүүн аргагүй эхэ эд зөөритэй һэн.

²³ Иисүүс шабинартаа:

– Баян хүнэй Огторгойн хаан орондо орохонь ехэл бэрхэтэйл байха даа. ²⁴ Баян хүнэй Бурханай хаан орондо орохоһоонь бэлээр зүүнэй хүбөөр тэмээн ороод гарахал гэжэ таанарта дабтан хэлэхэб, – гээ бэлэй.

²⁵ Энээниие дуулаад, шабинарынь ехээр гайхалдан:

– Тиигэхэдэ хэн абарагдаха аргатайб? – гэлсэбэ.

²⁶ Иисүүс тэдэнэ шэртэн хараад:

– Хүнүүд өөһэдыгөө абаржа шадахагүй, харин Бурхан юушые хэхэ аргатай, – гэбэ.

²⁷ Тиихэдэнь Пётр:

– Бидэ хамаг юумээ орхёод, Таниие дахаабди. Бидэ юундэ хүртэхэбибди? – гэжэ Иисүүсхээ һураба.

²⁸ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй Өөрынгөө алдарта Хаан шэрээдэ һуухадань, Намаие дахажа ябаһан таанад баһа арбан хоёр хаан шэрээдэ һуужа, Израилиин арбан хоёр угсаатаниие шүүбэрилхэт гэжэ баталан таанадта хэлэнэб. ²⁹ Баһа Минии түлөө гэр байраяа гү, аха дүүнэрээ гү, эгэшэ дүүнэрээ гү, аба эжыгээ гү, һамга үхибүүдээ гү, али эдлэжэ байһан газараа орхихон хүн бүхэн зуу дахин ехэ юумэ абаха, үшөө тиихэдэ мүнхын амидаралда хүртэхэ. ³⁰ Зүгөөр мүнөө түрүү зэргэдэ байгшадай олониинь һүүл хабида орохо, тиихэдэ мүнөө һүүл зэргэдэ байһанай олониинь түрүүлэн гараха.

Үзэмэй сэсэрлигтэ хүдэлдэг хүнүүд тухай һургаалта үгэ

20 ¹ – Огторгойн хаан түрэ иимэрхүү юм: Нэгэ хүн үзэмэйнгөө сэсэрлигтэ ажалшадые хүлһэлхээ гэрһээ эртэ үглөөгүүр гаража ошобо. ² Тиигээд үдэрэй нэгэ динари түлэхөөр хүлһэншэдтээ

хэлсээд, тэдэниие ажаллахыень сэсэрлигтээ эльгээбэ. ³Тэрэл үглөөгүүр юһэн сагай багта тэрэ наймаа хэдэг газар ошожо, тэндэ ямаршые ажалгүй хэдэн хүнүүдэй байхые хараба. ⁴Эзэн тэдэндэ хандажа: «Таанаршые минии үзэмэй сэсэрлигтэ ошожо ажаллагты, хүлһыетнай таанарта зүбөөр үгэхэб», – гэхэдэнь, ⁵тэдэ хүнүүд ажаллахаяа ошобо. Тэрэ хүн үдэрэй хахадта, мүн үдэрэй гурбан сагта дахин наймаанай газар ошожо, баһал ажалгүй хүнүүдые хүлһэлбэ. ⁶Һүүлэй һүүлдэ табан сагай багаар гарахадаа, үшөө хэдэн хүнэй зугаатай зогсохые хараба, тиигээд тэдэндэ хандажа: «Таанад юундэ ямаршые юумэ хэнгүй бүхэли үдэр эндэ зогсонобта?» – гэжэ асууба. ⁷Тэдэнь: «Маниие хэншые хүлһэлөөгүйл», – гэжэ харюусабат. Тиихэдэнь тэрэ хүн: «Зай, тиимэ һаа, таанад минии үзэмэй сэсэрлигтэ ошожо ажаллагты», – гэжэ хүнүүдтэ хэлэбэ. ⁸Үдэшэ болоходо, үзэмэй сэсэрлигэй эзэн эрхилэгшэдэ хандажа: «Ши хүдэлмэришэдые дуудажа, һүүлдэ ажаллахаяа гараһан хүнүүдһээ эхилээд, түрүүшээр гараһан хүнүүдээр түгэсэн, ажалайн хүлһэ түлэ», – гэбэ. ⁹Табан сагта хүдэлхээ гараһан хүнүүд нэгэ-нэгэ динари ажалай хүлһэ абаба. ¹⁰Тиимэхээ түрүүн ажаллажа эхилһэн хүнүүд: «Үлүү ехэ мүнгэ абахабди», – гэжэ һанаа, теэд тэдэ баһал нэгэ-нэгэ динари ажалай хүлһэ абаба. ¹¹Тэдэ хүлһээ абаад, гэрэй эзэнэй урдаһаа гэмэрэлдэбэ. ¹²«Һүүлдэ ерэнэн эдэ хүнүүд оройдоол нэгэ саг ажалаа, харин та эдэндэ бүхэли үдэр бүгшэм халуунда зобожо хүдэлһэн бидэндэл адли мүнгэ түлэбэт», – гэбэ. ¹³Гэрэй эзэн тэдэнэй нэгэндэнь иигэжэ хэлэбэ: «Нүхэр! Би шамайе мэхэлээгүйлби, нэгэ динари ажалай хүлһэ абахаш гэжэ ши бидэ хоёр зүбшөө бэшэ һэн гүбди? ¹⁴Ши өөрынгөө ажалай хүлһэ абаад яба. Һүүлдэ хүлһэлһэн энэ хүндэ би шамда түлһэнтэй адли мүнгэ үгэхэ һанаатайб. ¹⁵Өөрынгөө мүнгэтэй би дуратай юумээ хэхэ эрхэтэй бэшэ гүб? Али минии гар бардам байһанда ши атаархахаяа һанаба гүш?»

¹⁶Тон тиигэжэл адагай һүүлдэ байгшад түрүү зэргэдэ гараха, тиин түрүү зэргэдэ байгшад адагай һүүлшын болохо.

*Иисүүс үхэхэ тухайгаа гурбадахия хэлэнэ
(Мк 10:32-34; Лк 18:31-33)*

¹⁷Иисүүс Иерусалим ошохо замдаа арбан хоёр шабинараа хажуу тээшэнь дуудаад:

¹⁸– Мүнөө бидэ Иерусалим орохоннай. Тэндэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие түрүү санаартанай, Хуули заадаг багшанарай гарта тушааха. Тэдэнэр Хүбүүе гэмнэн, үхэлэй саазада хүртөөхэ гэжэ шийдэхэ. ¹⁹Тиигээд Тэрэниие хариин зоной гарта тушааха. Тэдэнь Тэрэниие

доромжолон наада бариха, сохихо, хэрээхэндэ хадаха. Тиигэбэшье Хүбүүн үхөөд, гурбадахи үдэртөө амидырха, – гэбэ.

Зэбэдэйн хүбүүдэй эхын гуйлта
(Мк 10:35-45; Лк 22:24-27)

²⁰ Зэбэдэйн хүбүүдэй эхэнь хүбүүдтээ хамта Иисүүстэ ерээд, урдань дохин мүргэжэ, Тэрээнэй үршөөл гуйба.

²¹ – Ши юу хүсэнэбши? – гэжэ Иисүүс тэрэ эхэнэрһээ асууба.

Тэрэнь Иисүүстэ:

– Та Хаан шэрээдээ һуухадаа, эдэ хоёр хүбүүдэйми нэгыень баруун таладаа, нүгөөдыень зүүн таладаа һуулгажа хайрлыт даа, – гэбэ.

²² Иисүүс харюудань:

– Таанад юун тухай гуйжа байһанаа үнэхөөрөө ойлгоногүйт. Минии амсаха ёһотой зоболонгой аягаһаа таанад уужа амсажа шадаха аалта? – гэбэ.

Тиихэдэнь Яков Иоанн хоёр:

– Шадахабди, – гэжэ тэрээндэ харюусаба.

²³ Иисүүс тэдэндэ:

– Үнэхөөрөө таанад Минии зоболонгой аягаһаа амсахат. Теэд баруун таладамни, зүүн таладамни һууха хүнүүдые һунгахань Минии мэдэлдэ бэшэ юм. Эдэ һууринуудта Минии Эсэгын табиган хүнүүд һууха, – гэжэ хэлэбэ.

²⁴ Бусад арбан шабинанынь энээн тухай дуулахадаа, аха дүү хоёрто сучалаа ехээр хүрэбэ. ²⁵ Тиимэһээ Иисүүс тэдэниие дууджа:

– Хариин захирагшад өөһэдынгөө арад зоние зонхилхо дуратай байдаг, мүн түшэмэл һайдуудыньшье албатанаа захирха бүрин засагтай байдаг гэжэ таанар мэдэнэт. ²⁶ Харин таанад тэдэндэл адляар бээе абажа бү ябагты. Агууехэ болохо ханаатай хүнтнай бусадайнгаа бултанайнь зараса болохо ёһотой. ²⁷ Али таанарай дунда түрүү зэргэдэ гараха ханаатай хүнтнай бусадайнгаа бултанайнь барлаг болохо ёһотой. ²⁸ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүнүүдые зарахаяа ерээ бэшэ, харин бусад уладта алба хэхээ, мүн үнэтэ ами наһанайнгаа сэнгээр олон хүнүүдые абархаяа ерээ, – гэбэ.

Иисүүс хоёр хохор хүниие эдэгээбэ
(Мк 10:46-52; Лк 18:35-43)

²⁹ Иисүүсэй шабинартайгаа Ерихоонһоо гаража ябахада, тэдэнэй хойноһоо үй түмэн зон дахажа ябаба. ³⁰ Тэрэ үедэ харгын захата һууһан хоёр хохор хүн хажуугаарнь Иисүүсэй гаража ябаһан тухай дуулаад:

– Эзэн, Давидай үри надахан, маниие үршөөжэ хайрлыт! – гэжэ хашхаралдаба. ³¹ Улад зоной тэдэ хоёрто дуугүй бологты гэбэшье, тэдэ хоёрынь бүри шангаар:

– Эзэн, Давидай үри надахан! Маниие үршөөн хайрлыт, – гэжэ хашхаралдаба.

³² Иисүүс зогсожо, тэдэниие дуудаад:

– Таанад Намһаа юу хүсэнэбта? – гэжэ хураба.

³³ Тэдэ хоёрынь:

– Эзэн! Хараатай болохые хүсэнэбди, – гэжэ харюусаба.

³⁴ Иисүүс тэдэниие хайрлажа, нюдэдтэнь халта хүрөөд абаба. Тэрэ дороо нюдэдынь харадаг боложо, тэдэ хоёр Иисүүсэй хойноһоо ябаба.

Иисүүс Иерусалимда оробо

(Мк 11:1-10; Лк 19:28-38; Ин 12:12-15)

21 ¹ Иисүүс шабинартайгаа Иерусалимда ойртожо ерээд, Элеон хадын хаяада оршодог Бэтпагээ тосхон ошобо. Иисүүс түрүүлэн тишэнь хоёр шабияа эльгээхэ зуураа ² тэдээндээ иигэжэ захиба:

– Сэхэ урдатнай байһан тосхон ошогты. Тэндэ орохотойгоо сасуу нэгэ залуу элжэгэнэй эхэтээ суг уяатай байхые олохот. Тэдэниие уяаһаань тайлаад, Намда асарагты. ³ Таанарта хэн нэгэнэй юумэ хэлээ һаань, «Эдэнэр Эзэндэ хэрэгтэй» гэжэ харюусаарайт, тиихэдэтнай элжэгэнүүдые абажа ябахыетнай дары зүбшөөхэ.

⁴ Иигэжэл лүндэншөөр дамжуулан Бурханай найддуулһан бүгэдэ юумэнүүд бүтэбэ даа:

⁵ «Номгон даруу шинии Хаан эмэ элжэгэ зайдаланхай, тэрэнэй унага – даагыень зайдаланхай, шамда дүтэлжэ ябана гээд Сионий басаганда* дуулгаарайгты».

⁶ Шабинарынь ошоод, Иисүүсэй захиһан ёһоор хэбэ: ⁷ элжэгые даагатайнь асаржа, нюрган дээрэнь хубсаһаяа дэбдээд, Иисүүсые унуулба.

⁸ Үй түмэн зон ябаха харгы дээгүүрнь хубсаһаяа дэбдибэ, зарим зон мүшэрнүүдые отолоод, харгы дээгүүрнь табиба. ⁹ Урдуурнь ябаһан зон, мүн хойноһоонь дахагшад:

– Давидай үри надахан алдар солотой байһай!

Эзэнэй нэрээр заларан Ерэгшэ

үршөөл хайратай байһай!

* ^{21:5} Иерусалим хото тухай хэлэгдэнэ.

Дээдын тэнгэридэ оршоһон Бурханда алдар соло! – гэжэ шанга шангаар хашхаралдаба.

10 Иисүүсэй Иерусалимда ороходонь, бүхы хото шэбээгэйхин хүлгэнэжэ:

– Энэ Хэн бэ? – гэлдэбэ.

11 – Энэ Иисүүс алдартай Галилейн Назаредэй лүндэншэн мүн, – гэжэ улад зон харюусажа байгаа.

*Иисүүсэй Хүмэ ошолго
(Мк 11:15-19; Лк 19:45-47; Ин 2:13-16)*

12 Иисүүс Хүмэ ошожо, тэндэ хонжоо наймаа хэгшэдые, юумэ худалдажа абагшадые бултыень намнажа гаргаба. Мүнгэ холигшодой шэрээнүүдые, гулабхаа худалдагшадай хандалинуудые хүмэрюулбэ.

13 Тиигээд тэдэндэ:

– Минии гэр мүргэлэй гэр гээд нэрлэгдэхэ гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг. Харин таанад энэ гэр дээрмэшэдэй шэбээлдэг үүр болгожорхёот, – гэбэ.

14 Хүмэдэ Иисүүстэ хохор дохолон хүнүүд ерэбэ, Иисүүс тэдэниие эдэгээбэ. **15** Иисүүсэй бүтээһэн гайхамшагта хэрэгүүдые хараад, мүн Хүмэ дотор:

– Давидай үри надаһан алдар солотой байһай! – гэжэ үхибүүдэй шанга шангаар хашхаралдахые дуулаад, түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар сухалаа хүрэжэ:

16 – Эдэнэй юу хэлэжэ байхые дуулана гүт? – гэжэ Иисүүсчээ асууба.

– Дуулангүй яахаб! Теэд: «Үхибүүдэй, нарай нялха хүүгэдэй аманһаа Та Өөртөө магтаал дуудуулхат» гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байхые таанад хэзээшье уншаагүй аалта? – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ.

17 Иисүүс тэдэниие орхёод, Иерусалимһаа гаража, Бэтаани тосхон ошожо хоноо хэн.

*Иисүүс үрэ жэмэсгүй боди модо хараалдаа хүртөөбэ
(Мк 11:12-14, 20-24)*

18 Хойто үглөөгүүрнь һөөргөө хото руу ошожо ябахадань, Иисүүсэй гэдэһэниинь үлдэбэ. **19** Харгын захата нэгэ боди модоной ургажа байхые хараад, хажуудань ошобо, теэд тэндэнь набшаһадһаа бэшэ ямаршые жэмэс олдбогүй. Тиимэһээ Иисүүс тэрэ модондо хандажа:

– Энээнһээ хойшо шамһаа ямаршые жэмэс гарахагүй, – гэжэ хэлээ. Тэрэ дороо модон хаташаба. **20** Энээниие шабинарынь хараад:

– Боди модон хайшан гээд иимэ амархан хаташаба гээшэб? – гэжэ гайхалсаба. ²¹ Иисүүс:

– Хэрбээ таанар ямаршые һэжэггүй, бүрин этигэл хүзэгтэй байбал, Минии энэ боди модонтой хэнхэнтэй адли юумэ, мүн бүришые ехэ юумэ бүтээхэ аргатай байхат гэжэ таанадта баталан хэлэнэб. Энэ уулада хандан: «Эндэхэ хүдэлөөд, далай руу хүрэ» гээ хаатнай, тиимэ юумэн болохо. ²² Зальбаржа байхадаа этигэл хүзэгтэй байбал, ямаршые эриһэн юумэнтнай танда үгтэхэ, – гэжэ шабинартаа хэлээ бэлэй.

Иисүүсэй эрхэ засаг тухай асуудал
(Мк 11:27-33; Лк 20:1-8)

²³ Һүмэдэ Иисүүсэй дахин ерээд һургажа байхадань, түрүү санаартан, улад зоной ахамадууд Тэрэндэ ойртожо:

– Та иимэ юумэ хэхэ ямар эрхэтэйта? Иимэ эрхэ засаг Танда хэн үгөөб? – гэжэ асууба. ²⁴ Иисүүс:

– Бишые таанаднаа нэгэ юумэ һурахамни. Хэрбээ Намда харюу үгэбэлтнай, Бишые иимэ юумэ хэхэ ямар эрхэтэй байһанаа таанарта хэлэхэб. ²⁵ Уһаар арюудхаха эрхэ Иоаннда Бурхан үгөө юм гү, али хүнүүд гү? – гэжэ урдаһаань һураба.

Түрүү санаартан, ахамадууд өөһэд хоорондоо зүбшэлдэн:

– Хэрбээ Бурханһаа тиимэ эрхэ үгтөө гэбэлнай, тиигэбэл яахадаа Иоаннда этигэдэггүй байгааба гэхэл. ²⁶ Хэрбээ хүнүүд үгөө гээ һаамнай, зон маниие яахаб бү мэдэе, аймшагтай юумэ болохо, – гэлдэбэ, юундэб гэбэл, хүн зон бултадаа Иоанние лүндэншэн гэжэ тоолодог байгаа. ²⁷ Тиимэхэ тэдэнэр Иисүүстэ:

– Бидэ мэдэнэгүйбди, – гэжэ харюусаа һэн. Тиихэдэнь Иисүүс:

– Эдэ юумэнүүдые хэхэ эрхэ Намда хэнэй үгэһые Би баһа хэлэхэгүйб, – гэжэ тэдэндэ хэлээ һэн.

Хоёр хүбүүд тухай һургаалта үгэ

²⁸ – Би таанадта хоёр хүбүүдтэй байһан нэгэ хүн тухай һургаалта үгэ хөөрэхүүб. Һүүлдэнь таанад һанал бодолоороо хубаалдаарайт. Эсэгэнь ехэ хүбүүндэ ойртожо: «Хүбүүн аа! Мүнөөдэр үзэмэй сэсэрлигтэ ошожо ажаллыш даа», – гэбэ. ²⁹ Теэд тэрэ хүбүүниинь: «Ажаллаха дурагүй байһаб», – гэжэ харюусаба. Зүгөөр хожомынь буруу байһанаа ойлгоод, ажаллахаяа ошобо. ³⁰ Тиигээд үнөөхи хүн бага хүбүүндэ ойртожо, баһал үзэмэй сэсэрлигтэ ошожо ажаллахыень хэлэбэ. Тэрэнь: «Эзэн, би ошохо», – гэхэн аад, ошобогүй. ³¹ Эдэ хоёр

хүбүүдэй алиниинь эсэгынгээ хүсэһэниие дүүргээб? – гэжэ Иисүүсэй хурахадань, Тэрээндэ:

– Ехэ хүбүүниинь, – гэжэ харюусаба.

Тиихэдэнь Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Алба татаашад, мүн янхан эмэнүүд таанарай түрүүндэ Бурханай хаан орондо орохо гэжэ үнэниие хэлэнэб. ³² Ушарын хэлэбэл, Иоанн танда Бурханай зүб зам заажа үгөө, теэд таанар тэрээндэ этигээгүйт, харин алба татаашад, янхан эмэнүүд тэрээндэ этигээ. Тиин таанар энээниие хараадшые, удаань гэмшэжэ Иоаннда этигээгүйт.

Үзэмэй сэсэрлиг хүлһөөр абаһан хүнүүд тухай
(Мк 12:1-12; Лк 20:9-19)

³³ – Үшөө иимэ нэгэ хургаалта үгэ шагнагты, – гэжэ Иисүүс түрүү санаартанда, ахамадуудта хэлэбэ. – Нэгэ хүн үзэмэй сэсэрлиг таряад, тойруулжа хүрээлбэ, тиигээд сэсэрлиг соогоо үзэмэй шүүһэ шахажа байхаар нүхэ малтаба, харуулай үндэр башни бариба, тиигээд тэрэнэ үзэмшэдтэ хүлһөлөөд, аянда мордобо. ³⁴ Жэмэс түүхэ сагай болоходо сэсэрлигэй эзэн үрэ жэмэсэй ургасаһаа минии хубиие абажа ерэгты гэжэ үзэмшэдтэ барлагуудаа эльгээбэ. ³⁵ Тиихэдэнь үзэмшэд эзэнэй барлагуудые бариһан бэээрээ нэгыень зада сохибо, нүгөөдыень алаба, үшөө нэгыень шулуугаар үхэтэрын шэдэбэ. ³⁶ Эзэн түрүүшынхиһэ олон барлагуудые дахин эльгээбэ; тэдэнтэйн үзэмшэд мүн урдынхидаал адли юумэ үйлэдөө бэлэй. ³⁷ Һүүлэй һүүлдэ эзэн хүбүүемни тэдэ хүндэлхэ аабза гэжэ һанан, өөрынгөө хүбүүе үзэмшэдтэ эльгээбэ ха. ³⁸ Теэд үзэмшэд хүбүүень хараад, өөһэд хоорондоо: «Энэ хүбүүн эсэгынгээ эд зөөри залгамжалха. Энээниие алая, тиигэбэл бүхы зөөринь манай болохо», – гэлдэбэ. ³⁹ Тиигээд тэрэ хүбүүень барижа, үзэмэй сэсэрлигһээ гаргаад, алажархёо бэлэй.

⁴⁰ Зай, тиихэлээрээ үзэмэй сэсэрлигэй эзэн ерээд, тэдэ үзэмшэдые яаха болоноб? – гэжэ Иисүүс хураба.

⁴¹ – Харатай тэдэ үзэмшэдые эзэн зобоожо алаха, тиигээд үзэм жэмэсэй ургасаһаа эзэнэй хубиинь саг соонь түүжэ эзэндэнь асардаг ондоо үзэмшэдтэ сэсэрлигээ хүлһэлэн даалгаха, – гэжэ Иисүүстэ харюусаба.

⁴² Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– «Хэрэгсээнгүй барилгашадай голожо хаяһан шулуун гэрэй гол шухала тулга шулуун болоо. Энээниие Эзэн бүтээгээ. Манай нүдэндэ гайхалтай юумэн болоо», – гэжэ Нангин Бэшэгтэ хэлэгдэһые таанар хэзээшые уншаагүй аалта? ⁴³ Тиимэһээ танда хэлэхэ байнаб,

Бурханай хаан түрэ таанарһаа абтаад, тэрэнэй эрхэ хүсэл дүүргэдэг зондо үгтэхэ*.

⁴⁵ Түрүү санаартад, фарисейнүүд Иисүүсэй хөөрэхэн һургаалта үгэнүүдые дуулахадаа, өөһэд тухайнь хэлэжэ байна гэжэ ойлгобо.

⁴⁶ Тиимэхээ Иисүүсые барижа хэхээхээ хүсэбэ, теэд улад зонһоо айба, юундэб гэбэл, зон Тэрэниие лүндэншэ гэжэ тоолодог байгаа.

*Түрэ найр тухай һургаалта үгэ
(Лк 14:16-24)*

22 ¹ Иисүүс хүнүүдтэ баһа һургаалта үгэнүүдээр иигэжэ хэлэбэ: ² – Огторгойн хаан түрэ болбол нэгэ хаанай хүбүүндээ түрэ хуримай найр хэхэнтэй адлишуу юм. ³ Хаан зарасанараа эльгээжэ, урилгатай айлшадаа түрэ хуримай найрта хүрэжэ ерэхыень дуудаба, теэд тэдэнь ерэхэ дурагүй байба. ⁴ «Найрай хоол мүнөө бэлэн болоо; шахамалнууд гаргаатай, бүхы юумэн түхээрээтэй байна; түрэдэ хүрэжэ ерэгты», – гэхэн мэдээсэлтэйгээр хаан дахин ондоо зарасанараа урилгатай айлшадта эльгээбэ. ⁵ Теэд урилгатай хүнүүдынь ямаршые анхарал хандуулбагүй: зариманиинь өөһэдынгөө таряаланда гараба, нүгөөдүүлэнь наймаа хэхээе ошобо, ⁶ бусадынь хаанай зарасанарые барижа сохибо, тиигээд алаба. ⁷ Хаан энээн тухай дуулахадаа уурлаад, сэрэгээ эльгээжэ, тэдэ алууршадые хюдаба, хото шэбээнүүдынь шаатажа усадхаба. ⁸ Тиигээд хаан зарасанартаа: «Түрэ найр хэхэдэ бүхы юумэн бэлэн болоо, теэд урилгатай байһан айлшад иигэжэ хүндэлхөөр бэшэ байшаба. ⁹ Тиимэхээ харгын бэлшэртэ гараад, дайралдаһан хүн бүхэниие түрэ найрта уригты», – гэбэ. ¹⁰ Тиин зарасанар гудамжануудта гаража, дайралдаһан муушые, хайншые ханаатай зониие бултыень суглуулба; тиигээд түрэ найр боложо байһан гэр айлшадаар дүүрээшэбэ. ¹¹ Хаан айлшадые харахаяа гэртэ ороходоо, тэндэ хуримай дэгэл үмдөөгүй нэгэ хүниие хараад, ¹² тэрээндэ хандажа: «Нүхэр! Ши хуримай дэгэлгүйгөөр иишээ хайшан гээд орообши?» – гэжэ һураба. Теэд нүгөө хүниинь юушые дуугарбагүй. ¹³ Хаан зарасанартаа: «Энээнэй гар хүлыень хүлээд, газаашань харанхыда абаашажа хаягты: тэндэ хүнүүд бархиралдаха, шүдөө хабиралдаха», – гэжэ хэлэбэ. ¹⁴ Урялалаар ерээшэд олоншые хаа, шэлэгдэн абтаашад үсөөн юм, – гэжэ Иисүүс хөөрөөгөө түгэхсэхэбэ.

* 21:43 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэхэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ⁴⁴ Тэрэ шулуу мүргэжэ унаһан хүн хаха бута унаха; тэрэ шулуун хүнэй дээрэ унаа хаа, тэрэниие низа дараха.

Алба татабари тухай асуудал
(Мк 12:13-17; Лк 20:20-26)

¹⁵Тиихэдэнь фарисейнүүд суглараад, Тэрэниие үгэ алдуулжа гэмнэхэ тухай өөһэд хоорондоо хэлсэбэ. ¹⁶Фарисейнүүд өөрынгөө шабинарые Иродэй талынхидтай хамта Иисүүстэ эльгээжэ:

– Багша аа! Та үнэн сэхые хэлэдэгта, Бурханай бодото замаар ябахые хургадагта, хэнэйшые урда билдагуушалдаггүйт, юуб гэбэл, нюур харадаггүйт гэжэ бидэ мэдэнэбди. ¹⁷Тиимэхээ юун гэжэ ханажа байханаа манда хэлэжэ үгыт: Римэй хаанда алба татабари түлэхэмнай зүб гү, али буруу гү? – гэжэ хуруулба.

¹⁸Тиихэдэнь Иисүүс тэдэнэй муу мэхые мэдэжэ байгаад:

– Хоёр нюуртан! Таанар юундэ Намае туршанабта? ¹⁹Алба татабари түлэхэдэ хэрэглэдэг нэгэ мүнгэ Намда асаржа харуулагтыл даа, – гэхэдэнь, нүгөөдүүлэнь нэгэ динари мүнгэ асаржа үгэбэ. ²⁰Тиихэдэнь Иисүүс: – Эндэ хэнэй дүрсэ зураатай, хэнэй нэрэ бэшээтэй байнаб? – гэжэ хураба.

²¹– Хаанай, – гэжэ нүгөөдүүлэйн харюусахада, Иисүүс:

– Тиимэхээ хаанай юумые хаандань, Бурханай юумые Бурханда үгэгты, – гэжэ тэдэндэ хэлэбэ. ²²Иимэ харюу дуулахадаа, үнөөхи зон хэхэр гайхалдажа, Иисүүсые орхёод саашалба.

Амидыралга тухай асуудал
(Мк 12:18-27; Лк 20:27-40)

²³Хүнүүд үхөөд амидырдаггүй гэжэ тоолодог саддукейнэрэй зариманиинь тэрэл үдэр Иисүүстэ ерээд, иигэжэ асууба:

²⁴– Багша аа! Хэрбээ хамга абаһан хүн үхи хүүгэдгүй гээгдэшоо хаа, тэрэнэй дүүнь бэлбэһэн эхэнэртэйнь хууха ёһотой, тиигээд тэдэнһээ гараһан үхибүүн нүгшэһэн ахынь үхибүүн гэжэ тоологдохо зэргэтэй гэжэ Моисей манда захяа хэн. ²⁵Зай, долоон аха дүүнэр эндэ ажаһуугаа гээ. Тэдэнэй ахань хамга абаад, үхибүүдтэй болонгүйгөөр наһа бараа гэхэ, тиин бэлбэһэн эхэнэрынь дүүдэнь үлэбэ гэхэ; ²⁶ахадаал тон адляар, хоёрдохыше, гурбадахыше саашалан долоодохыше дүүнь үхибүүтэй болонгүй наһанһаа нүгшөө боллотой. ²⁷Хүүлэй һүүлдэ тэдэнэй хамганииньше наһа бараба. ²⁸Тээд Бурханай үхэхэн хүнүүдые амидыруулхада тэрэ эхэнэр долоон аха дүүнэрэй алинайнь хамган байхаб? Тэдэ долоон аха дүүнэр булта тэрэ эхэнэрые хамга абаа ха юм.

²⁹Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ:

– Таанад Нангин Бэшэгэй юун гэжэ хургадагые, Бурханай хүр хүсые мэдэдэггүй туладаа эндүүржэ байнаб. ³⁰Үхэхэн хүнүүдые Бурханай

амидыруулхада, тэдэ огторгойдо оршодог Бурханай Эльгээмэлнүүд-тэл адли байха, тиймэхээ намгашье абахагүй, хадамдашые гарахагүй. 31-32 Тээд үхөөшэдэй амидырха тухай Бурханай таанарта:

«Би Абраһаамай Бурхан, Исаагай Бурхан, Яковай Бурханби», – гэжэ хэлэһые уншаагүй аалта? Бурхан болбол үхэхэн хүнүүдэй бэшэ, харин амиды хүнүүдэй Бурхан юм.

33 Иисүүсэй хургаалнуудые шагнажа байһан улад зон тэрээндэнь ехэл гайхалдажа байгаа.

Эгээн шухала захяа заабари
(Мк 12:28-31; Лк 10:25-28)

34 Иисүүс саддукейнэрые абяа аниргүй болгожорхёо гэжэ фарисей-нэр дуулаад, сугларба. 35 Тэдэнэй дундаһаа нэгэ Хуули заадаг багша Иисүүсые туршажа:

36 – Багша аа! Хуули тогтоолой ямар захяа заабаринь эгээн шухала бэ? – гэжэ һураба.

37 Иисүүс тэрээндэ:

– Ши бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ, бүхы амин хүлдөөрөө, бүхы ухаан бодолоороо Эзэн Бурхандаа дуратай бай, – гэжэ харюусаба. 38 – Энэ болбол нэгэдэхи, эгээн шухала захяа заабари мүн. 39 «Өөртөө дуратай байдагтал адляар дүтынгөө хүндэ дуратай бай» гэхэн хоёрдохи шухала захяа заабари түрүүшынхидээ адлишуу юм. 40 Моисейн Хуулин бүхы зүйлнүүд, лүндэншэдэй номууд эдэ хоёр захяа заабари соо тобшологдон баталагдадаг юм.

Давидай үри хадаһан тухай асуудал
(Мк 12:35-37; Лк 20:41-44)

41 Зарим фарисейнүүдэй суглархадань, Иисүүс тэдэнһээ:

42 – Бурханай табисуурта тухай таанар юун гэжэ һананат? Тэрэ хэнэй удам байхаб? – гэжэ һураба. Тэдэнэ:

– Давид хаанай үри хадаһан байха, – гэжэ харюусаба.

43 Иисүүс тэдэндэ:

– Тиигэбэл, юундэ Давид хаан Арюун Һүлдэн нүлөөдэ абтан Бурханай табисууртые Эзэн гэжэ нэрлээб:

44 «Бузар дайсадыеш хүл дорош дэбһүүлэн табитарни баруун гар таладам һуугаарай гэжэ Эзэн минии Эзэндэ хэлээ» гээ юм.

45 Хэрбээ Давид Бурханай табисууртые Эзэмни гэжэ нэрлээбэл, юундэ Бурханай табисуурта тэрэнэй үри болохоб?

⁴⁶Тиихэдэнь хэншые Иисүүстэ харюу үгэжэ шадахагүй байба. Тэрэ үдэрһөө хойшо Тэрээнһээ юумэ нурахаяа хэншые зүрхэлбэгүй.

Иисүүс Хуули заадаг багшанарые, фарисейнүүдые зэмэлнэ
(Мк 12:38-40; Лк 11:37-52; 20:45-47)

23 ¹Иисүүс улад зондо, Өөрынгөө шабинарта ²иигэжэ хэлэбэ:
– Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд Моисейн Хуули тайлбарилжа байдаг. ³Тиимэһээ таанад хургаһан бүхы юумэнүүдыень дүүргэжэ, хэ гэһыень хэжэ байгты; харин тэдэнэй хэһэн юумэ бү хээрэйгты, юуб гэхэдэ, тэдэнэр хэлэһэн номноһоноо хэрэг дээрэ бүтээдэггүй юм. ⁴Тэдэнэр даашагүй, хүндэ хүшэр ашаа хүнүүдэй мүрэ дээрэ хүлижэ табяад, харин тэрэ ашаагаа байраһаа хүдэлгэжэ зөөхэдэнь ганса хургаараашые хүдэлгэдэггүй юм. ⁵Зүгөөр хүнүүдтэ юумэ хэжэ байһан хэбэр үзүүлхэ гэжэ бүхы шадалаараа оролдодог. Нангин Бэшэг сооһоо мурнүүдые бүд дээрэ олоор бэшээд, духаяа боодог, гартаа уядаг, Бурханда зорюулаатай байһыень харуулһан дэгэлдэнь оёотой сасагуудынь бусад зонойхиһоо ута унжагар байдаг, Нангин Бэшэг сооһоо буулгажа абтаһан мурнүүдые хадагалжа ябадаг арһан туламуудынь ехэл томо байдаг. ⁶Мүн түрэ найрта эгээн хүндэтэй һуури эзэлхэ, мүргэлэй гэр соо урдуур һууха дуратай байдаг. ⁷Баһа тэдэнэр олон зоной дунда мэндэшлүүлхэ, «Рабби! Рабби!» гэжэ нэрлүүлхэ дуратай. ⁸Тээд таанарай хэншые багша гэжэ өөрыгөө нэрлүүлхэ ёһогүй, юундэб гэбэл, таанар ори ганса багшатайт, тиин таанад бултадаа аха дүүнэр гээшэт. ⁹Баһа газар дэлхэй дээрэ хэниешые эсэгэ гэжэ бү нэрлэгты, юундэб гэхэдэ, таанар огторгойдо оршодог ори ганса Эсэгэтэйт. ¹⁰Баһа «һургагша» гэжэ өөһэдыгөө бү нэрлэгты, юундэб гэбэл, гансал Бурханай табисуурта Христоос танай һургагша юм. ¹¹Танай дунда агууехэтнай бусадайнгаа зараса болохо ёһотой. ¹²Бэээ дээгүүр үргэһэн хүн дарагдаха; харин өөрыгөө даруу абанан хүн үргэгдэхэ бшуу.

¹³Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал зоболон үзэхэт! Хоёр нюурта таанад! Огторгойн хаан орониие хүнүүдһээ хаажа, өөһэдөөшые тэндэ ороногүйт, орохо дуратайшуулыешые тишэнь табинагүйт*. ¹⁵Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал зоболон үзэхэт! Хоёр нюурта таанад! Нэгэшые хүниие өөрын шаби

* 23:13 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ¹⁴Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал зоболон үзэхэт! Хоёр нюурта таанад! Бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй гэр хоһолдогта, хүнэй харахада ехэ удаан мүргөөшэ болодогта. Энээнэйнгээ түлөө аймшагтайгаар хэһээлгэхэт.

болгохын тула уһан далайешье, орон нютагуудыешье тойрон гаталдагта; тиигээд тиимэ шаби олоод, тэрээниие өөрһөөн долоон доро тамада орохо амитан болгодогта. ¹⁶ Хохор балай хүтэлэгшэд, таанад гашуудал зоболон үзэхэт! Таанад: «Хэрбээ али нэгэн хүн Һүмөөр тангариглаа хаа, тангаригынь хүсэнгүй; харин Һүмэдэ байһан алтаар тангариглаа хаа, тангаригынь хүсэн түгэлдэр», – гэжэ хурганат. ¹⁷ Ай, хохор тэнэгүүд! Алиниинь шухал бэ: алтань гү, али алта арюудхагша Һүмэнь гү? ¹⁸ Мүн таанад: «Хэрбээ али нэгэн хүнэй үргэлэй шэрээгээр тангариглаа хаа, тангаригынь хүсэнгүй, харин тэрэ шэрээ дээрэ табиһан үргэлөөр тангариглаа хаа, тангаригынь хүсэн түгэлдэр», – гэжэ хурганат. ¹⁹ Ай, хохор тэнэгүүд! Алиниинь шухалаб: үргэлын гү, али үргэл арюудхагша шэрэнь гү? ²⁰ Тиимэхээ үргэлэй шэрээгээр тангариглагша болбол тэрэ шэрээгээр, мүн тэрээн дээрэ байһан бүхы юумээр тангариглана гээшэ. ²¹ Баһа Һүмөөр тангариглагша болбол тэрээгээр, мүн доторнь орсогшо Бурханаар тангариглана гээшэ. ²² Баһа огторгойгоор тангариглагша болбол Бурханай шэрээгээр, тэрэ шэрээдэ һуугшаар тангариглана гээшэ.

²³ Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал үзэхэт! Хоёр нюуртан! Таанар Бурханда ургасынгаа – халуун үбһэ, укроп, тмин гэхэ мэтын ургамалнуудай – арбанай нэгэ хуби үгэнэт, харин Хуулиин эгээл шухала зүйлнүүд болохо зарга шүүбэри, үршөөл хайра, этигэл найдабари тоонгүй орхибот. Эдэ зүйлнүүдые таанад баримталха ёһотой байгаат, мүн арбанайнгаа нэгэ хубие Бурхандаа үгэжэл байха ёһотойт. ²⁴ Хохор балай хүтэлэгшэд, таанар унданһаа боргооһо шүүжэ гаргаад, харин тэмээ залгидагта! ²⁵ Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал үзэхэт! Хоёр нюуртан! Таанар аяга табагай газаахиень аршажа арилгадагта, харин тэдэнэй досоонь хулгай, шуналаар олоһон юумэнүүд байдаг. ²⁶ Хохор балай фарисей! Түрүүшээр аяга табагай доосохиень сэбэрлэ, тиигээ һаашни, газаахиньше сэбэрлэгдэхэ.

²⁷ Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал үзэхэт! Хоёр нюуртан! Таанар сагаан будагаар шэрдэһэн агы нүхэн хуурсагуудта адлит: газгаа талаһаа гоё найханаар харагдаашье хаа, досоогоо үхэхэн хүнэй яһануудаар, элдэб бузарнуудаар дүүрэшэһэн байдаг. ²⁸ Тэрээн-дэл адли таанаршые газгаа талаһаа үнэн сэхэ хүнүүд мэтэ харагдаашье хаа, досоотнай гансал билдагуушалга, харатай юумэнүүд дүүрэн бии.

²⁹ Хуули заадаг багшанар, фарисейнүүд, таанад гашуудал үзэхэт! Хоёр нюурта таанад! Лүндэншэдтэ үзэсхэлэнтэ гоё субаргануудые баринат, үнэн зүбтэнэй шулуун хүшөөнүүдые шэмэглэнэт. ³⁰ Тиихэдээ: «Хэрбээ бидэ үбгэ эсэгэнэрэйнгээ ажамидарха үе сагта ажаһуубал, лүндэншэдэй шуһа адхалсахагүй һэмди», – гэжэ айладханат. ³¹ Тиихэдээ таанар

лүндэншэдые алагшадай үри хүүгэдынь байhanaa баталан гэршэлнэт. ³²Зай, тиигэбэл үбгэ эсэгэнэрэйнгээ эхилhэн юумэ түгэсхэгты. ³³Могойнууд, хорото могойн таһардаһад! Таанар тамада хаягдаха хэһээлтэһээ яжа хулжархые бодонобта? ³⁴Мүнөө Би таанарта лүндэншэдые, сэсэн мэргэшүүлые, Хуули заадаг багшанарые эльгээхэмни. Харин таанар тэдэнэймни заримыень алахат, хэрээһэндэ хадажа саазалхат, нүгөөдүүлыень мүргэлэй гэрнүүдтэ сохихот, нэгэ хотоһоо нүгөөдэ хото руу мүрдэн намнахат. ³⁵Тиимэһээ газар дээрэ адхарһан зэмэгүй хүнүүдэй шуһан – зэмэгүй Аабэлэй шуһанһаа эхилээд, хүмэ тахилай шэрээ хоёрой хоорондо таанарта алуулһан Барахиинай Захарияа хүбүүнэй шуһан хүрэтэрөө – таанарһаа нэхэгдэхэ. ³⁶Эдэ бүхы алагдаһан хүнүүдэй түлөө хэһээлтэ энэ үе сагай хүнүүд дээрэ бууха гэжэ таанарта үнэниие хэлэнэб.

*Иисүүс Иерусалимые хайрлана
(Лк 13:34-35)*

³⁷ – Ай Иерусалим, Иерусалим, шинии хүнүүд лүндэншэдые аладаг, шамда эльгээһэн Бурханай мэдээсэгшэдые шулуудадаг! Даража дэгжээһэн дальбараануудаа дали дороо суглуулдаг шубуундал адляар шинии үри хүүгэдые суглуулха гэжэ Би хэды һэдээ зүдхөө гээшэбиб. Теэд ши Намайе зүбшөөгөөгүйш! ³⁸Тиимэһээ хоһон һүмэшни мүнөө шамдаа үлөө. ³⁹«Эзэнэй нэрээр заларан Ерэгшэ үршөөл буянтай!» – гэжэ хэлэтэрээ Намайе дахин харахагүйш гэжэ шамда хэлэнэб.

*Иисүүс Һумын һандарха тухай хэлэнэ
(Мк 13:1-13; Лк 21:5-19)*

24 ¹Иисүүс Һүмэһөө гараад ябаба. Тиихэ үедэ шабинарынь Тэрэней анхарал Һумын барилгануудта хандуулха зорилготойгоор хажуудань ерэбэ. ²Иисүүс шабинартаа:

– Эдэ бүгэдые харана гүт? Энэ һууринда ганса шулууншые үлэхэгүй; баран һандаргагдаха гэжэ танда хэлэнэб, – гэбэ.

Тудаха бэрхэшээл зоболонгууд тухай һэргылэмжэ

³Хожомынь Иисүүсэй Элеон хада дээрэ гараад һуухадань, шабинарынь Тэрээндэ ерээд:

– Эдэ бүхы юумэн хэзээ болохоб, хэлэжэ үгыт. Танай заларжа ерэхэдэ, газар дэлхэйн хосорходо ямар дүлгэ тэмдэгүүд харуулагдахоб? – гэжэ асууба.

⁴Иисүүс тэдэндэ харюусаба:

– Хэн нэгэнэй мэхэдэ орохоһоо болгоомжолжо байгты. ⁵ Юуб гэхэдэ, олон хүнүүд Минии нэрые зүүжэ ерэхэ: «Би Бурханай табисууртаб», – гэжэ өөһэд тухайгаа гэршэлхэ, тиигэжэ олонийетнай мэхэдээ оруулха. ⁶ Мүн байлдаанууд тухай, дайн сэрэг тухай һураг дуулахат, теэд бү айгаарайгты. Тиимэрхүү юумэнүүд болохо ёһотой. Зүгөөр энэнь үшөөл эсэс бэшэ байха. ⁷ Нэгэ арад нүгөө арадтаа добтолон орохо, хаан оронууд хоорондоо хёморолдон тэмсэхэ, эндэ тэндэ үлэсхэлэн зоболон, үхэл тахал дэлгэрхэ, газар ехээр хүдэлхэ. ⁸ Зүгөөр эдэ бүхэн бэрхэшээл зоболонгуудай эхиень лэ табиха. ⁹ Тэрэ үедэ таанарые барига хааха, тамалха, алаха. Минии түлөө таанадые бүхы арадууд үзэн ядаха. ¹⁰ Тиихэдэ олонийн хүзэгһөө арсаха, бэе бээдээ урбаха, бэе бээе үзэн ядаха. ¹¹ Баһа олон хуурмаг лүндэншэд бии болохо, олон уладай толгой эрьюулэн мэхэдээ оруулха. ¹² Тиигэжэ нүгэл шэбэлэй элбэгжэн дэлгэрхэдэ, олон зоной хайра дуран хүйтэрхэ. ¹³ Зүгөөр эсэстэнь хүрэтэр тэсэжэ гараһаниинь абарагдаха. ¹⁴ Бурханай хаан түрэ тухай Һайн мэдээсэлэй бүхы газар дэлхэйгээр, бүхы арадуудта гэршэлэгдэн номногдоһон хойно эсэс болохо.

*Нангин газарта аймшагтай юумэнүүд болохо
(Мк 13:14-23; Лк 21:20-24)*

¹⁵ – Даниил лүндэншын хэлэһэнэй ёһоор, нэгэтэ нангин газарта хооролго һүйдхэлдэ хүргэдэг «жэрхэштэй юумэнэй» байхые үзэхэт. Эдэ мурнүүдые уншажа байһан хүн бүхэн ушар удхыень ойлгохыень хэшээл лэ. ¹⁶ Тиихэдэ Иудейдэ байһан хүнүүд хада гүбээ рүү тэрьедээрэйгты. ¹⁷ Гэрэй орой дээрэ байһан зон гэрһээн юумэ абахаяа доошоо бү буугаарайт. ¹⁸ Хээрэ талада ябаһан зон хубсаһа хунараа абахаяа гэртээ бү бусаарайт. ¹⁹ Тэдэ үдэрнүүдтэ хээлитэй, хүхөөр үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ ехэл гай зоболон тудаха. ²⁰ Таанарай зугадаха саг үбэлэй хүйтэндэ гү, али субботын үдэртэ бү тудай гэжэ Бурхандаа зальбарагты. ²¹ Юундэб гэхэдэ, тэрэ үдэрнүүдтэ газар дэлхэйн бүтээгдэхэһээ нааша мүнөөнэй үе саг болотор үзэгдөөгүй, дахинаашье үзэгдэхгүй аймшагтай гай зоболон болохо. ²² Хэрбээ тэдэ зоболонто үдэрнүүдэй тоо Бурханай үсөөрүүлээгүй хаа, хэншые абарагдахагүй һэн. Зүгөөр шэлэжэ абаһан хүнүүдэйнгээ аша туһада Бурхан тэдэ үдэрнүүдэй тоо үсөөрүүлхэ юм.

²³ Хэрбээ тэрэ сагта: «Бурханай табисуурта Христоос эндэ байна», али «тэндэ байна» гэжэ таанарта хэн нэгэнэй хэлээ хаа, бү этигээрэйгты. ²⁴ Өөһэдыгөө Бурханай табисуурта гү, али лүндэншэн гэжэ нэрлэһэн олон мэхэшэд бии болохо. Тэдэ аргатайл хаа, Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүдыешье өөрынгөө мэхэдэ оруулхын гула элдэб янзын

гайхамшагта тэмдэгүүдые, эди шэди харуулха. ²⁵ Болохо бүхы юумые Би таанадта эртэнһээ һэргылжэ хэлэбэб.

²⁶ Хэрбээ танда: «Харыт, Тэрэ сүл губида байна» гэжэ хүнүүдэй хэлэбэл, тиишэ бү ошооройт; үгы хаа, «Харыт, Тэрэ эндэ хоргодоно» гээ хаань, бү этигээрэйт. ²⁷ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн ерэхэдэ, зүүн зүгһөө баруун хизаар хүрэтэр ялагас гэхэн сахилгаан шэнгээр гэрэлтэн үзэгдэхэ бшуу. ²⁸ Үхэнэн бэеын хэбтэнэн газарта бүргэд шубууд сугларха.

*Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй заларан ерэлгэ
(Мк 13:24-27; Лк 21:25-28)*

²⁹ – Тиигээд зоболонто тэдэ үдэрнүүдэй үнгэрһэн хойно гэнтэ наран балартаха, һарашье гэрэлтэхэеэ болихо, одо мүшэдшье тэнгэриһээ унаха, тэнгэрийн хүсэнүүдшье тэнсүүриес алдаха. ³⁰ Тиихэдэ тэнгэридэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй бэлгэ тэмдэг үзэгдэхэ. Тэрэ сагта газар дэлхэйн бүхы угсаатан Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй тэнгэрийн үүлэн дээрэ тамаран, агуу хүсэтэйгөөр, алдар солотойгоор буужа ерэхые харахадаа бархиралдаха. ³¹ Шанга дуутай бүрээгэй дуугархада, Тэрэ Өөрынгөө Эльгээмэлнүүдые замби түбийн дүрбэн хизаарта эльгээхэ, тэдэнь Тэрэнэй шэлэжэ абаһан хүнүүдые огторгойн нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэр суглуулха.

*Боди модонһоо юумэ һуража абаха тухай
(Мк 13:28-31; Лк 21:29-33)*

³² – Боди модонһоо жэшээ абагты: тэрэнэй халаа мүшэрнүүдэй зөөлэрөөд, набша намаагайнь һалбархада, зун ойртобо гэжэ мэдэдэгта. ³³ Тон тиигэжэл Минии түрүүн хэлэнэн юумэнүүдэй болохые үзэхэдөө, саг дүхэжэ байна, бүри ойртоо гэжэ мэдэхэт. ³⁴ Мүнөө ажамидаржа байһан хүнүүдэй бултанайнь үхэжэ үрдеэгүй байхада Минии таанадта хэлэнэн бүхэн тохёолдохо гэжэ таанадта баталан хэлэнэб. ³⁵ Огторгой тэнгэри, газар дэлхэйшье хүнэн халаха, харин Минии хэлэнэн үгэнүүд мүнхэ оршохо.

*Ямар үдэр, хэды сагта ерэхые хэншье мэдэхэгүй
(Мк 13:32-37; Лк 12:38-40; 17:26-30, 34-36)*

³⁶ – Тэрэ Үдэрэй, тэрэ сагай болзор хэншье мэдэхэгүй, тэнгэридэ оршодог Бурханай Эльгээмэлнүүдшье мэдэхэгүй, Хүбүүн Өөрөөшье мэдэхэгүй. Гансал Эсэгэ Бурхан тэрэниие мэдэхэ юм. ³⁷ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй заларжа ерэхэдэ Ной гэгшын үедэ болоһонтой адли гай гасалан ушарха. ³⁸ Уһан галабай эрьехын урда тээхи үдэрнүүдтэ Нойн

томо корабльда орожо хууха үдэр хүрэтэр хүнүүд эдеэлжэ, уужа, намга абажа, хадамда гаража байгаа. ³⁹ Уһан галабай эрьежэ, бултыень шэнгээжэ хосороотор хүнүүд юунэй боложо байһые огто мэдээгүй. Эгээл тиимэ юумэн Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй ерэхэдэ болохо. ⁴⁰ Тэрэ сагта таряалан дээрэ ажаллажа байһан хоёр хүнэй нэгыень абарха, нүгөөдыень орхихо. ⁴¹ Сугтаа таряа тээрмэдэжэ байһан хоёр эхэнэрэй нэгыень абарха, нүгөөдыень орхихо. ⁴² Тиимэхээ һэргэлэн байгты, Эзэнэйнгээ али сагта заларжа ерэхые таанар мэдэнгүй ха юмта. ⁴³ Хэрбээ гэрэй эзэн хулгайшанай хэдыдэ орожо ерэхые мэдэжэ байбал, һэргэлэн байжа, хулгайшание гэртээ шургуулан оруулхагүй һэн бээ гэжэ таанар һайн мэдэнэт. ⁴⁴ Тиимэхээ таанаршые ходо бэлэн байгты, юундэб гэбэл, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүлээгөөгүй сагтатнай хүрэжэ ерэхэ юм.

Найдабаритай ба найдабаригүй зарасанар
(Лк 12:42-48)

⁴⁵ – Тиигэхэдээ этигэл найдабаритай, ухаантай зарасань хэн бэ? Бусад зарасанараа даалгажа, эдэе хоолыень сагтань үгэжэ байхаар гэрэй эзэн хэниие томилхо гээшэб? ⁴⁶ Эзэнэйнгээ бусажа ерэхэдэ, үүргээ һайнаар дүүргэжэ байһан зараса аза жаргалтай даа! ⁴⁷ Тиимэ зарасаа эзэн гэр буусынгаа эрхилэгшээр табиха гэжэ танда баталан хэлэхэ байнаб. ⁴⁸ Хэрбээ муу зараса дайралдабал: «Эзэмни һаяар ерэхэгүй», – гэжэ бодоод, ⁴⁹ өөрынгөө зараса нүхэдые сохижо наншажа, архиншадаар хамта эдижэ, уужа байгаа һаа, ⁵⁰ тэрэ зарасын хүлээгөөгүй үдэртэ, һаанагүй сагта эзэниинь орожо ерэхэ. ⁵¹ Тиигээд эзэн тэрэ зарасаяа зада сохёод, билдагуушадые хэһээдэг хэһээлтэдэ оруулха: тэндэнь хүнүүд бархиралдаха, шүдөө хабиралдаха.

Арбан басагад тухай һургаалта үгэ

25 ¹ – Тэрэ үедэ Огторгойн хаан түрэ иимэ ушартай адлишуу байха: Нэгэтэ арбан басагад өөһэд өөһэдынгөө зула баряад, хүрьгэн хүбүүе угтахаяа газашаа гараба гэхэ. ² Тэдэнэй табаниинь сэсэн, табаниинь бодомжогүй тэнэг байгаа һэн гэлэй. ³ Бодомжогүй басагадын зулая абаад, тоһо абаагүй. ⁴ Сэсэн басагадын зулатаяа хамта амһарта соо тоһо абажа гаралсаа. ⁵ Тиигээд хүрьгэн хүбүүнэй удаархада, тэдэ басагад һажажа байһанаа унташаба. ⁶ Һүниин тэн болоходо: «Зай, хүрьгэн хүбүүн эндэ ерэжэ ябана, тэрэнэе угтахаяа гарагты», – гэжэ хэншыеб шангаар дуугарба. ⁷ Тиихэдэнь арбан басагад булта бодожо, өөһэд өөһэдынгөө зула заһажа оробо. ⁸ Тэнэг басагадын сэсэн басагадтаа хандажа: «Өөһэдынгөө тоһонһоо манда үгэлсыт, зуламанай

унтархaya байна», – гэбэ. ⁹Тиихэдэнь сэсэн басагадынь: «Манда байһан тоһо бултандамнай хүрэхэгүй, тиимэһээ таанар наймаашадта ошоод, өөһэдтөө тоһо худалдажа абагты», – гэжэ харюусаба. ¹⁰Бодомжогүй басагадай тоһо худалдажа абахая ошоходонь, хүрьгэн хүбүүн ерэбэ. Зүгөөр бэлэн байһан сэсэн басагадынь хүрьгэн хүбүүнтэй хамта түрэ найрта ошобо, тиин үүдэнүүдыньше хаагдаба. ¹¹Удаань нүгөөдэ басагад ерээд: «Эзэн! Эзэн! Манда үүдээ нээгты», – гэжэ хашхаралдаба. ¹²Теэд хүрьгэн хүбүүн: «Үгы даа, би таанары танихагүйб», – гэжэ харюусаба.

¹³Тиигээд Иисүүс түгэхэлдэнь:

– Тиимэһээ таанар ходо һэргэг байгты, юундэб гэбэл, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй ерэхэ үдэрыешье, сагыешье мэдэнэгүй ха юмта, – гэжэ шабинартаа хэлэбэ.

Гурбан зараса тухай хургаалта үгэ
(Лк 19:12-27)

¹⁴ – Тэрэ үедэ Огторгойн хаан түрэ иимэ ушартай адлишуу байха: Нэгэ гэрэй эзэн холын аянда гарахынгаа урда тээ зарасанараа дууджа, тэдэндээ зөөри хогшолоо даалгаба. ¹⁵Эзэн зарасанарайнгаа абьяас шадабари мэдэжэ байгаад, хүн бүридэнь шадал абьяасайнь зэргээр мүнгэ үгэбэ: нэгэндэнь табан мянган алтан мүнгэ, нүгөөдэдэнь хоёр мянган алтан мүнгэ, гурбадахидань нэгэ мянган алтан мүнгэ барюулба. Тиигээд аяндаа мордобо. ¹⁶Табан мянган алтан мүнгэ абаһан түрүүшын зарасань мүнгээ ашагтайгаар эрьесэдэ оруулжа, үшөө табан мянган алтан мүнгэнэй ашаг олзотой болобо. ¹⁷Тэрээндэл тон адляар хоёр мянган алтан мүнгэ абаһан зарасань мүнгээ эрьесэдэ оруулаад, үшөө хоёр мянган алтан мүнгэнэй ашаг олзо олобо. ¹⁸Харин нэгэ мянган алтан мүнгэ абаһан зарасань эзэнэйгээ мүнгэ газарта булажа нюуба.

¹⁹Нилээд удаан сагай үнгэрһэн хойно эзэн гэртээ бусажа ерээд, зарасанартайгаа тоосоо хэбэ. ²⁰Табан мянган алтан мүнгэ абаһан зарасань абаһан мүнгэтээ хамта үшөө ондоо табан мянган алтан мүнгэ абажа ерээд: «Эзэн аа! Та намда табан мянган алтан мүнгэ үгөө бэлэйт. Би тэрээгээртнай үшөө табан мянган алтан мүнгэ олооб», – гэжэ хэлэбэ. ²¹Эзэнийнь тэрээндэ: «Ехэ хайн! Ши бэрхэ, найдабаритай зараса байнаш! Бага юумэ эрхилхэдээ ши найдабаритай байбаш, тиимэһээ би шамда бүрише ехэ юумэ даалгахамни! Орожо, эзэнтэйгээ хамта баярла», – гэбэ. ²²Мүн хоёр мянган алтан мүнгэ абаһан хүнийнь ерэжэ: «Эзэн аа! Та намда хоёр мянган алтан мүнгэ үгөө бэлэйт, би тэрээгээртнай үшөө хоёр мянгые олооб», – гэжэ хэлэбэ. ²³Эзэнийнь тэрээндэ: «Ехэ хайн! Ши бэрхэ, найдабаритай зараса байнаш! Бага юумэ эрхилхэдээ

ши найдабаритай байбаш, тиймэнээ би шамда бүришые ехэ юумэ даалгахамни! Орожо, эзэнтэйгээ хамта баярла», – гэбэ. ²⁴ Мүн нэгэ мянган алтан мүнгэ абаһан зараса ерэжэ: «Эзэн аа! Би таниие шэрүүн хатуу хүн гэжэ мэдэнэб. Та таряагүй байһан газарһаа хуряадагта, үрэнэ сасаагүй байһан газарһаа ургаса суглуулдагта. ²⁵ Айһандаа би танай үгэһэн мянган алтан мүнгэ газарта булажа нюугааб. Энэ мүнгэнтнай байна», – гэбэ. ²⁶ Эзэниинь тэрээндэ: «Хара һанаатай, залхуу зараса! Ши намайе таряагүй байһан газарһаа хуряадаг, үрэнэ сасаагүй байһан газарһаа ургаса суглуулдаг гэжэ мэдэжэ байгааш, тиймэ гү? ²⁷ Тиймэнээ ши минии мүнгэ ядахадаа наймаашадта үгэжэ эрьсэдэ оруулха байгааш, тийгээ һаашни, би бусажа ерэхэдэ мүнгээ нэмэритэйгээр абаха бэлэйб», – гэбэ. ²⁸ Тийгээд эзэн: «Энээнһээ мүнгыень абаад, арбан мянган алтан мүнгэтэй хүндэ үгэгты. ²⁹ Ушарынь хэлэбэл, юумэтэй хүндэ үшөө ехэ юумэн үгтэхэ, тиймэ хүн бүри элбэг дэлбэг юумэтэй байха; харин юумэгүй байһан хүнһөө һүүлшынхинь абтаха. ³⁰ Харин энэ хэндээш хэрэггүй зарасые газаашань, шэб харанхыда абаашаад хаягты: тэндэ хүнүүд бархиралдаха, шүдөө хабиралдаха», – гэбэ.

Һүүлшын зарга шүүбэри

³¹ – Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн алдар солотойгоор бүхы Эльгээмэл-нүүдтэйгээ хамта ерэхэдэ, Өөрынгөө алдарта шэрээдэ һууха. ³² Бүхы арадуудые Тэрэнэй урда суглуулха. Тийхэдэнь хонишоной хонидые ямаануудһаа илгадагтал адляар Тэрэ хүнүүдые бэе бөөһөөн илгажа, хоёр бүлэг болгожо хубааха. ³³ Тийгээд хонидые баруун таладаа, харин ямаануудые зүүн таладаа байлгаха. ³⁴ Тийгээд хаан Тэрэнэй баруун талада байгаашадта хандажа: «Минии Эсэдын үршөөл хайрада хүртэгшэ таанад ерэжэ, юртэмсэ дэлхэйн бии болохоһоо нааша таанарта бэлдэгдэһэн хаан түрэ халан абагты. ³⁵ Минии үлэн хооһон ябаханда, таанар Намда эдихэ юумэ үгөөт; ундаа хүрөөд ябахандамни, ууха юумэ үгөөт; аяншалжа ябахандамни, Намайе гэртээ угтажа абаат; ³⁶ нүсэгэн байхандамни, үмдэхэ хубсаһа хунар үгөөт; үбшэн байхандамни, хойноһоомни харууһалаат; түрмэдэ һуухандамни, Намтай уулзахаяа ерээт», – гэжэ үнэн зүбтэндэ хэлэхэ. ³⁷ Тийхэдэнь үнэн зүбтэн Тэрээндэ: «Эзэн! Хэзээ бидэ Таниие үлэн хооһон ябахыетнай хараад, эдихэ юумэ үгөөбибди? Али хэзээ ундаа хүрөөд ябахадатнай, ууха юумэ үгөөбибди? ³⁸ Хэзээ Танай аяншалжа ябаханда, бидэ Таниие гэртээ угтажа абаабибди? Али нүсэгэн байхадатнай, үмдэхэ хубсаһа хунар үгөөбибди? ³⁹ Хэзээ Танай үбдөөд байханда гү, али түрмэдэ һуухадатнай гү, бидэ Тантай уулзахаяа ошообибди?» – гэжэ һураха. ⁴⁰ Тийхэдэнь хаан: «Эгээлэй юрын Минии

дахагшдай нэгэндэнь тиимэ хайн юумэ хэхэдээ, таанад Намдашье хайниие хээ гээшэт», – гэжэ харюусаха.

⁴¹ Тиигээд хаан Тэрэнэй зүүн талада байгаашадта хандан: «Бурханай хараалда хүртэгшэ таанад, Намһаа холо бологты! Шолмосто, мүн тэрэнэй эльгээмэлнүүдтэ бэлдээтэй хэтэ заяанай гал тамада ошогты! ⁴² Минии үлэн хоохон ябахадна, Намда эдихэ юумэ харбайгаагүй хэнта; ундаа хүрөөд ябахадамни, ууха юумэ үгөөгүй хэнта; ⁴³ аяншалжа ябахадамни, гэртээ угтажа абаагүй хэнта; нюсэгэн байхадамни, үмдэхэ хубсаһа хунар үгөөгүй хэнта; үбдөөд байхадамни, түрмэдэ хуухадамни, Намтай уулзахаяа ерээгүй хэнта», – гэжэ буруутан зондо хэлэхэ. ⁴⁴ Тиихэдэнь тэдэнь: «Эзэн! Хэзээ бидэ Таниие үлэн хоохон, ундаа хүрөөд ябахые, аяншалжа ябахые, нюсэгэн байхые, үбдэхые, түрмэдэ хуухые хараад, Танда тухалаагүй гээшэбибди?» – гэжэ хаанһаа хураха. ⁴⁵ Тиихэдэнь хаан тэдэндэ: «Тон эгээлэй юрын хүнүүдэймни нэгэндэньшье тиимэ туһа хүргэхээ аргаадаа, таанар Намдашье туһалхаяа аргаа гээшэт», – гэжэ харюусаха. ⁴⁶ Тиигээд тэдэ буруутан зон хэтэ заяандаа хэхээгдэхэ, харин Бурханай хайшаалда хүртэһэн зон мүнхын амидаралда хүртэхэ.

*Иисүүсье алаха гэхэн нюуса хэлсээн
(Мк 14:1-2; Лк 22:1-2; Ин 11:45-53)*

26 ¹ Иисүүс эдэ бүхы хургаалнуудаа номножо дүүргээд, Өөрынгөө шабинарта хандан:

² – Хоёр хоноод, Паасхын хайндэр болохо гэжэ мэдэнэт, тиихэдэ Хүн түрэлтэнэй Хүбүүниие хэрээһэндэ хадажа саазалха, – гэжэ хэлэбэ.

³ Тэрэ сагта түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар, улад зоной ахаматууд Кайафа гэдэг ахамад санаартын ордондо сугларба. ⁴ Тэдэ Иисүүсье мэхэдээ оруулжа бариха, тиигээд алаха тухай зүбшөө бэлэй.

⁵ Теэд улад зоной дунда буһалгаанай үүсхэгдэхэгүйн тула хайндэртэ тиимэ юумэ хэхэгүй гэжэ хэлсээ хэн.

*Бэтаннида Иисүүсье хангалтай
ургамалай шүүһээр түрхинэ
(Мк 14:3-9; Лк 7:37-38; Ин 12:1-8)*

⁶ Иисүүсэй Бэтаннида хэлхэ үбшэндэ дайруулһан Симонэй гэртэ хоол барижа байхадань, ⁷ нэгэ эхэнэр домбо соо ехэ үнэтэй хайхан хангалтай тоһо абажа ерээд, Иисүүсэй толгой дээрэнь адхаба. ⁸ Иисүүсэй шабинар энэниие хараад, сухалаа хүрэжэ:

– Юундэ иимэ гарза гаргана гээшэб? – гэжэ дураа гутаба.

⁹ – Энэ тоһыень ехэ үнэтэйгөөр худалдаад, мүнгыень үгытэйшүүлдэ хубаажа үгэхэ байгаабди, – гэлсэбэ тэдэ.

¹⁰ Теэд Иисүүс шабинарайгаа хэлэжэ байһые мэдэжэ байгаад, тэндэндээ хандан:

– Энэ эхэнэрые юундэ түбэгшөөлгэбэт? Тэрэ намда ехэл һайн юумэ хэбэл. ¹¹ Үгытэй ядуушуул хододоо таанартай байхал, харин Би таанартай ходо байхагүйб. ¹² Энэ эхэнэр Нам дээрэ тоһо адхахадаа, бэеымни хүдөөлүүлгэдэ бэлдэбэ гээшэ. ¹³ Һайн Мэдээсэлэй бүхы газар дэлхэйгээр хаа хаанагүй номногдоходо, энэ эхэнэрэй хэһэн хэрэг тухай хүнүүд дурсан һанажа байха, хэлэжэ байха гэжэ Би таанадта баталнаб, – гэбэ.

Иудын урбалга
(Мк 14:10-11; Лк 22:3-6)

¹⁴ Тэрэ хирэдэ, арбан хоёр шабинарайнь нэгэн болохо Искарриодой Иуда түрүү санаартанда ошоод:

¹⁵ – Иисүүсье таанадта барижа үгэбэлни, таанар намда юу үгэхэбта? – гэжэ һураба. Тиихэдэнь түрүү санаартан Иудада гушан сагаан мүнгэ тоолоод үгэбэ. ¹⁶ Иуда тэрэ саһаа хойшо Иисүүсье барижа үгэхэ таарамжатай нүхэсэл харгалзадаг болоо.

Иисүүс шабинартаяа хамта Паасхын хоол барина
(Мк 14:12-25; Лк 22:7-13, 17-23; Ин 13:21-30)

¹⁷ Өһээгдээгүй хилээмэнэй һайндэрэй түрүүшын үдэртэ шабинарынь Иисүүстэ ерээд:

– Паасхын хоол Танда хаана бэлдэхыемнай Та хүсэхэ байнабта? – гэжэ һураба.

¹⁸ – Тиимэ нэгэ хүндэ хото ошоод: «Минии саг ойртобо, Би шабинартаяа хамта Паасхын хоол гэртэшни барихамни гэжэ багшамнай хэлэнэ», – гээд хэлээрэйгты, – гэжэ Иисүүс шабинартаа захиба.

¹⁹ Шабинарынь Иисүүсэй хэлэһэн ёһоор боложо, Паасхын хоол бэлдэбэ.

²⁰ Үдэшэ болоходо, Иисүүс арбан хоёр шабинартаяа хамта хоол барихаяа һууба. ²¹ Өдөөлжэ байха үедөө Иисүүс:

– Таанарай нэгэнтнай Намаие барижа үгэхэнь, Би баталан хэлэнэб, – гэбэ.

²² Тиихэдэнь шабинарынь ехэл уйдажа, хойно хойноһоон багшаһаа: – Эзэн, би бэшэ аабзаб? – гэжэ һураба.

²³ – Намтай хамта энэ табэг соо хилээмээе дүрэхэн хүн Намаие барижа үгэхэ, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ харюусаба. ²⁴ – Хүн түрэлхитэнэй

Хүбүүн Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэй ёһоор үхэхэ. Харин Тэрээниие барижа үгэһэн хүн аймшагтай гай зоболон амсаха: тэрэ хүнэй юрэдөө түрөөгүй хаань, өөртэнь хураггүй дээрэ байха хэн.

²⁵ Мүн Исүүсье барижа үгэхээ байһан Иудашье:

– Рабби, би бэшэ аабзаб? – гэжэ хураба. Исүүс тэрээндэ:

– Ши өөрөө тиигэжэ хэлэбэш, – гэжэ харюусаба.

Эзэнэй үдэшин хоол

(Мк 14:22-26; Лк 22:15-20; 1 Кор 11:23-25)

²⁶ Хоол бариха үедөө Исүүс гартаа хилээмэ абаад, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, тэрэнээ хухалаад, шабинартаа хубаажа үгэхэ зуураа:

– Энээниие абаад эдигты – энэ Минии бэе гээшэ, – гэбэ.

²⁷ Тиигээд аяга абаад, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, шабинартаа үгэбэ.

– Эндэһээ таанад булта уугты. ²⁸ Энэ болбол олон хүнүүдэй нүгэл шэбэлнүүдые хүлисүүлхын тулада адхарха Минии шуһан гээшэ, тиин энэ шуһаар Бурхан хүнүүдтэй Шэнэ Хэлсээ батална. ²⁹ Энээнһээ хойшо Минии Эсэгийн хаан орондо таанартай хамта шэнэ* үзэмэй дараһан архи амсаха үдэрэй болотор Би үзэмэй архи уухагүйб гэжэ таанарта хэлэхэб, – гэбэ. ³⁰ Тиигээд тэдэнэр магтаал дуу дуулаһаар Элеон хада дээрэ гараба.

Исүүс Пётрой арсаха тухай хэлэнэ

(Мк 14:27-31; Лк 22:31-34; Ин 13:36-38)

³¹ Тэрэ үедэ Исүүс шабинартаа:

– Энэл хүнндөө таанар бултадаа Намһаа арсажа холодохот, ушарынь гэбэл:

«Хонишониень дайража һалгаахадамни,

һүрэг хонидынь тарашаха», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

³² Харин амидырһан хойноо Би таанадай түрүүндэ Галилейдэ ошоод байхаб, – гэбэ.

³³ – Бултанай Таниие орхёошье хаань, Би Танһаа хэзээшье арсахагүйб, – гэжэ Пётр Тэрээндэ хэлэбэ.

³⁴ – Энэ хүни эрэ таяагай дуугархаһаань урда ши Намһаа гурба дахин арсахалши даа гэжэ баталан хэлэнэб, – гээд Исүүс Пётрто хэлэбэ.

³⁵ Пётр урдаһаань:

– Тантай хамта үхэхэшье болобол, би Танһаа арсахагүйб, – гэбэ. Бусадшье шабинарынь бултадаа тиимэ юумэ хэлэбэ.

* ^{26:29} Энэ үгые «дахин» гэһэн удхатайгаар тайлбарилжа болохо юм.

Иисүүс Гефсимани сэсэрлиг соо зальбарна
(Мк 14:32-42; Лк 22:39-46)

³⁶ Удаань Иисүүс шабинартайгаа хамта Гефсимани гэдэг газарта ерээд, тэдэндээ:

– Миний тэндэ ошожо зальбараад ерэтэр эндээ хуужа байгты, – гэжэ хэлэбэ.

³⁷ Иисүүс Пётрые, Зэбэдэйн хоёр хүбүүдые абажа ошобо. Тэрэ ехэл гашуудаж, ехэл ханаагаа зобожо, ³⁸ абажа гараһан шабинартаа:

– Миний ами хүнэнэн туйлай ехээр уйдажа, үхэнэндэл адли байнаб. Таанар эндэ Намтай хамта хэргэг байгты, – гэбэ.

³⁹ Тиигээд тээ хажуу тээшээ ошожо, уруугаа харан газар дээрэ хэбтээд:

– Эсэгэмни! Хэрбээ арга бий хаа, энэ аягаһаа амсуулангүй, иимэ ехэ зоболон намһаа зайлуулыт даа. Гэбэшье Миний дура хүсэлөөр бэшэ, харин Танай эрхэ хүсэлөөр болог лэ, – гэжэ зальбарба.

⁴⁰ Удаань шабинартаа бусажа ерэхэдэнь, тэдэнь унтажа байба. Тиимэһээ Тэрэ Пётрто хандан:

– Таанар гансаханшье саг соо унтангүй, Намтай хэргэлэн байлсаха аргагүй гээшэ гүт? ⁴¹ Хорхойтуулгада абтахагүйн тула таанад хэргэг байгты, зальбарагты: сэдхэл дорюуншье хаа, бэе ахир нула бшуу, – гэжэ хэлэбэ.

⁴² Иисүүс дахин хажуу тээшээ ошожо:

– Эсэгэмни! Хэрбээ энэ аягаһаа амсуулангүй, энэ зоболон Намһаа зайлуулха аргагүй хаа, Танай дура хүсэлөөр болог лэ, – гэжэ зальбарба.

⁴³ Тэрэнэй шабинартаа ерэхэдэнь, тэдэнь баһал унтажа байба. Тэдэнэй нюдэниинь анилдаад нээгдэжэ үгэнгүй байгаа бшуу.

⁴⁴ Иисүүс дахин тэдэнээ орхижо, хажуу тээшээ ошоод, түрүүн зальбарһандаал адляар гурбадахия зальбарба. ⁴⁵ Тиигээд Тэрэ шабинартаа ерээд:

– Таанад үшөөл унтажа, амаржа байна гүт? Зай, иигээд Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй нүгэл үйлэдэгшэдэй гарта тушаагдаха саг ерэбэ даа.

⁴⁶ Бодогты, ябаябди: Намда урбагша тээ тэрэ ойртожо ябана, – гэжэ хэлэбэ.

Иисүүсые бариба
(Мк 14:43-50; Лк 22:47-53; Ин 18:3-12)

⁴⁷ Иисүүсэй иигэжэ хэлэжэ байтарнь, арбан хоёр шабинарайнь нэгэн болохо Иуда ерэбэ. Тэрээнтэй хамта түрүү санаартанай, улад зонной ахаматуудай, Хуули заадаг багшанарай эльгээһэн нэлмэ, шиидам

hadнаг бариһан олон зон байба. ⁴⁸ Урбагша хамта ябаһан зондоо ямар дохёо тэмдэг үгэхэ тухайгаа хэлсэжэ:

– Минии таалан мэндэшэлхэ хүн танда хэрэгтэй хүн гээшэ, тэрэниие баряарайгты, – гэбэ.

⁴⁹ Иуда сэхэ Иисүүстэ дүтэлэн ерэжэ:

– Рабби, амар мэндэ! – гэмсээрээ Тэрээниие таалаба.

⁵⁰ Иисүүс тэрээндэ:

– Нүхэр, ши ханаашалһан юумээ гүйсэдхэ*, – гэбэ.

Тиихэдэнь ерэнэн хүнүүд ойртожо, Иисүүсые барижа, харуул дооро абаба.

⁵¹ Иисүүстэй байлсаһан нэгэ хүн һэлмээе гаргажа далайгаад, ахамад санаартын зарасын шэхые таһа сабшаба. ⁵² Тиихэдэнь Иисүүс шабидаа:

– Һэлмээе байрандань бусаажа хэ. Һэлмэ баригшад булта һэлмэнхэ хосорхо юм. ⁵³ Мүнөө Эсэгэнхэ туһаламжа гуйхатаймни сасуу Намда Эльгээмэлнүүдэй арбан хоёр сэрэгнээ үлүү ехэ сэрэг тэрэ дороо ябуулха аргатай гэжэ мэдэнэгүй аалши? ⁵⁴ Теэд тиимэ юумэ гуйбални, Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байһан зүйлнүүд яажа бүтэхэб? – гэжэ хэлэбэ.

⁵⁵ Тиигээд Иисүүс зэбсэгтэй ерэнэн улад зондо хандажа:

– Таанар дээрмэшэниие барихаяа гараһандал һэлмэ, шиидам һаднагтайгаар Намаие барихаяа ерэбэ гүт? Теэд үдэр бүхэн таанадые һүмэ соо хургахадамни Намаие барижа хаадаггүй бэлэйлта, – гэбэ. ⁵⁶ Эдэ бүгэдэ Нангин Бэшэг соо лүндэншэдэй бэшэнэн мурнүүдэй бэлхын тула болоо.

Тиихэдэнь Иисүүсэй шабинарынь булта Тэрэнээ орхёод, зугадаба.

*Иисүүс Зүблэлэй гэшүүдэй урда зогсоно
(Мк 14:53-65; Лк 22:54-55, 63-71; Ин 18:13-14, 19-24)*

⁵⁷ Иисүүсые барижа абаһан хүнүүд Тэрээниие Кайафа гэдэг ахамад санаартын гэртэ хүтэлжэ абаашаба. Тэндэнь Хуули заадаг багшанар, ахамадууд суглараад байгаа. ⁵⁸ Пётр зай баряад, ахамад санаартын хорёо хүрэтэр Иисүүсэй хойноһоо гэтэн ябаа. Тиигээд хорёо соо орожо, юунэй болохые харахаяа харуулшадар хамта нуулсаба. ⁵⁹ Түрүү санаартан, ахамадууд, Зүблэлэй гэшүүд булта Иисүүсые үхэлэй саазада хүртөөхэ ханаатай байгаа. Тиимэнхэ тэдэнэр Иисүүсые гэмнэхэ хуурмаг гэршэ баримта бэдэрбэ, ⁶⁰ теэд олон худал гэршэнэрэй ерээд, Тэрээн тухай худал юумэ хэлэбэшье, хэрэгтэйнүүдые олобогүй. Һүүлэй Һүүлдэ хардаха хоёр гэршэнэр ерээд:

* 26:50 Энэ зүйлые «Ши юундэ ерээбши?» гэжэ тайлбарилжа болохо юм.

⁶¹ – «Би Һумые бута буулгаад, гурбан үдэр соо дахин бодхоожо шадахаб» гэжэ Тэрэнэй хэлэхые дуулаа хэмди, – гэбэд.

⁶² Тиихэдэнь ахамад санаарта бодожо, Иисүүстэ хандан:

– Ши юундэ харюусанагүйбши? Шамайе зэмэлһэн гэршлэгэнүүдые дууланагүй гүш? – гэжэ нураба.

⁶³ Теэд Иисүүс юумэ дуугарбагүй. Тиихэдэнь ахамад санаарта Тэрэндэ:

– Амиды Бурханай урда тангариглан ши манда хэлэжэ үгэ, ши Бурханай табисуурта, Бурханай Хүбүүнийнь гүш? – гэжэ хэлэбэ.

⁶⁴ Иисүүс тэрэндэ:

– Ши тиигэжэ хэлээш. Харин би та бүхэндэ иигэжэ хэлэхэб:

Мэнэ гэхээр таанад

Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүе

Һүр хүсэтэй Бурханай

баруун талада нуухыень,

тэнгэрийн үүлэнүүд дээрэ

тамаран ерэхыень үзэхэт, – гэбэ.

⁶⁵ Тиихэдэнь ахамад санаарта хубсаһаяа шуу татаад:

– Энэтнай Бурхание доромжолжо байна! Бидэндэ үшөө ямар гэршэ хэрэгтэйб? Мүнөө на я энээнэй Бурхание доромжолхыень дуулабат!

⁶⁶ Таанад юун гэжэ һананабта? – гэхэдэнь,

– Энэшни зэмэтэй, үхэлэй саазада хүртэхэ ёһотой, – гэжэ булта харюусаба.

⁶⁷ Тиигээд тэдэнэр Иисүүсэй нюур руунь нёлбобо, нюдаргаараа сохибо, зариман Тэрэнэй хасарые альгадажа байгаад:

⁶⁸ – Бурханай табисуурта Христоос, манда абарал буулгыш! Шамайе хэн сохёоб гэжэ манда хэлэжэ үгыш! – гэбэ.

Пётр Иисүүсхэ арсаба

(Мк 14:66-72; Лк 22:54-62; Ин 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Пётрой газар хорёодо нуухадань, нэгэ зараса һамган тэрэндэ ерэжэ:

– Ши баһал Галилейн Иисүүстэй хамта байлсаа һэнши, – гэбэ.

⁷⁰ Теэд Пётр:

– Шиний юун тухай хэлэжэ байһыешни би огто мэдэнэгүйб, – гээд бүгэдын урда мэлзэбэ. ⁷¹ Баһа хорёогой үүдээр Пётрой гаража ябахадань, ондоо зараса һамган тэрэниие хараад:

– Энэ хүн баһа Назаредэй Иисүүстэй ябалсаа һэн, – гэжэ тэндэ байһан хүнүүдтэ хэлэбэ.

⁷² – Би тэрэ хүниие огто танихагүйб, – гэжэ Пётр тангариглан мэлзэбэ.

⁷³ Нэгэ хэды болоод, тэндэ байһан хэдэн хүн Пётрто дүтэлжэ:

– Нээрээл ши тэдэнэй нэгэниинь байнаш, тиигээд аялга дууншни шамайе Галилейһээш гэжэ элирхэйлнэ, – гэбэ.

⁷⁴ – Энэ хүниие би огто мэдэхгүйб, – гэжэ Пётр Бурханиие дурдажа байгаад тангариглаба.

Эгээл тэрэ үедэ гэнтэ эрэ тахяа дуугарба. ⁷⁵ Тиихэдэнь Пётр «Эрэ тахяагай дуугархаһаань урда ши Намһаа гурба дахин арсагалши даа», – гэжэ Иисүүсэй хэлэһые ханажархиба. Тиигээд тэндэһээ гараад, гунигтайгаар уйлаба.

Иисүүсые Пиладта асарба
(Мк 15:1; Лк 23:1; Ин 18:28)

27 ¹ Үүр сайха үеэр хамаг түрүү санаартан, улад зоной ахаматууд сугларжа, Иисүүсые үхэлэй саазада хүртөөхэ гэжэ зүбшэн шиидэбэ. ² Иисүүсые тэдэ гэнжээр хүлеэд, Пиладта* абаашажа тушааба.

Иудын хосоролго
(Хэр 1:16-20)

³ Иисүүстэ урбаһан Иуда Иисүүсые үхэлэй саазада хүртөөхэнь гэжэ дуулахадаа, буруу хэрэг үйлэдэһэнөө мэдэрэн гэмшэжэ, түрүү санаартанда, улад зоной ахаматуудта гушан сагаан мүнгыень бусаажа асараад:

⁴ – Гэм зэмэгүй хүниие барижа үхэлэй саазада хүртүүлхэдээ би нүгэл үйлэдэбэб, – гэбэ.

Нүгөөдүүлынь:

– Тэрэшни манда ямар хамаатай юм? Шиниил хэрэг ха юм, – гэжэ харюусаа һэн.

⁵ Иуда асарһан мүнгээ һүмэ соо хаяад, газаашаа гаража, боожо үхэбэ. ⁶ Түрүү санаартан хаяһан мүнгыень суглуулаад:

– Энэ мүнгые хүнэй ами хороохо зорилготойгоор түлөө, тиимэһээ энээниие һүмын һанда табиха хэрэггүй, – гэжэ хэлсэбэ. ⁷ Тиигэжэ зүбшэлдэһэн хойноо тэдэнэр мүнгөөрнь шабар амһарта хэдэг нэгэ хүнһөө газар худалдажа абахаар болобо. Тэрэ газар дээрэнь нүгшэһэн хариин зониие хүдөөлүүлжэ байха гэжэ шиидээ бэлэй. ⁸ Тиимэһээ тэрэ газарые хүнүүд мүнөө хүрэтэр «Шуһан талмай» гэжэ нэрлэдэг.

* ^{27:2} Понтий Пилат – Иудейн можодо дүүрэн эрхэтэй Римэй захирагша (26–36 онууд).

⁹Тиигэжэ Ерэмия лүндэншын иигэжэ хэлэһэниинь бүтөө: «Израилин зоной Тэрэнэй түлөө түлэһэн гушан хэсэг сагаан мүнгэ абаад, ¹⁰тэрээгээрнь шабар амһарта хэдэг нэгэ хүнһөө газар худалдажа абаа. Тиигэжэ Эзэн намда захираа».

Пилат Иисүүсые мүшхэнэ
(Мк 15:2-5; Лк 23:3-5; Ин 18:29-38)

¹¹Иисүүсые Римэй засаглагша Пиладай урда асаржа байлгаба. Тэрэ захирагша Иисүүсхээ:

– Ши еврейнүүдэй хаан гүш? – гэжэ хураба.

– Ши тиигэжэ хэлэнэш, – гэжэ Иисүүс харюусаба. ¹²Теэд түрүү санаартанай, ахамдуудай Иисүүсые зэмэлхэдэнь, Тэрэ харюу үгэбэгүй.

¹³Тиихэдэнь Пилат:

– Шамайе иимэ олон хэрэгүүдтэ гэмнэжэ байһые Ши дууланагүй гүш? – гэбэ. ¹⁴Теэд Иисүүс харюудань юушье хэлэбэгүй, тиихэдэнь Пилат аргагүй ехээр гайхаа хэн.

Иисүүсые үхэлэй саазада хүртөөбэ
(Мк 15:6-15; Лк 23:13-25; Ин 18:39–19:16)

¹⁵Паасхын хайндэрэй болоходо, захирагша улад зоной таби гэһэн хаалтада хуугшадай нэгыень сүлөөдэ табидаг заншалтай байгаа. ¹⁶Тэрэ сагта улад зондо хайн мэдээжэ Иисүүс Бараббаа гэдэг хүн түрмэдэ хуугаа. ¹⁷Тиин улад зоной суглархадань, Пилат тэдэнһээ:

– Таанар ямар хүниие сүлөөдэ табюулха дуратай байнабта: Иисүүс Бараббаае гү, али Бурханай табисуурта Христоос гэжэ алдаршанан Иисүүсые гү? – гэжэ хураба. ¹⁸Иисүүстэ атаархажа байһан дээрэһээ еврейнүүдэй захирагшад Тэрээние барижа асараа гэжэ Пилат хайн мэдэжэ байгаа.

¹⁹Пиладай зарга шүүбэри хэдэг газарта хуухадань, тэрэнэй хамганиинь:

– Тэрэ ямаршье гэм зэмэгүй хүндэ муу юумэ бү хэ! Мүнөө хүни Тэрэниие зүүдэндээ харааб, тиин Тэрэнэй түлөө аргагүй ханаагаа зообооб, – гэһэн мэдээсэлтэйгээр хүниие ябуулба.

²⁰Гэбэшье түрүү санаартан, ахамдууд Бараббаае сүлөөдэ табиһыень, харин Иисүүсые үхэлэй саазада хүртөөхыень гуйгты гэжэ улад зониие идхаба. ²¹Пилат улад зонһоо:

– Эдэ хоёрой хэнииень танда табихабиб? – гэжэ дахин асууба.

– Бараббаае, – гэжэ зон харюусаба.

²²Пилат тэдэнһээ:

– Бурханай табисуурта Христоос гэжэ алдаршаһан Иисүүсые би яаха болонобиб? – гэжэ һураба.

– Тэрээниие хэрээһэндэ хада! – гэжэ улад зон бүгэдэ харюусажа байгаа.

²³ – Ямар гэмтэй юумэ Тэрэ хээб? – гэжэ Пиладай һурахадань, улад зон харюудань:

– Тэрээниие хэрээһэндэ хада! – гэжэ бүри шангаар гааралдан хашхарба. ²⁴ Юушые хэхэ аргагүй байһанаа хараад, теэдшые буһалгаан үймөөнэй үүсхэгдэхэ гэжэ байһые ойлгоходоо, Пилат уһа абаад, улад зоной урда гараа угаагаад:

– Энэ хүнэй үхэлдэ би ямаршые зэмэгүйб; энэ таанадай үйлэдэһэн хэрэг, – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ – Тэрээнэй үхэлдэ бидэ, манай үри хүүгэд зэмэтэй байха, – гэжэ улад зон баран харюусаба.

²⁶ Тиихэдэнь Пилат тэдэндэ Бараббаае табиба, харин Иисүүсые сохёод, хэрээһэндэ хадахыень захирба.

Сэрэгшэд Иисүүсые шоолоно
(Мк 15:16-20; Ин 19:2-3)

²⁷ Тиихэдэнь Пиладай сэрэгшэд Иисүүсые ордоной хэрэмэй хорёодо абаашаба. Тэндэнь олон сэрэгшэд суглараад байгаа. ²⁸ Тэдэ Иисүүсэй хубсаһа тайлажа хаяад, Тэрээндэ улаан суба үмдэхүүлбэ, ²⁹ тиигээд үүргэнээр гүрлөө гүрэжэ, толгойдонь үмдэхүүлбэ, баруун гартань модон таяга барюулба. Тиин тэдэнэр Иисүүсэй урда үбдэглэн һуугаад:

– Еврейнүүдэй хаан мандаха болтогой! – гэхэ мэтээр Тэрээниие шооложо байгаа. ³⁰ Тиигээд Тэрээниие нёлбобо, таягынь абаад, тархи түрүүень сохибо. ³¹ Тиигэжэ Иисүүсые ханатараа баһаад, удаань үнөөхи улаан субыень тайлажа хаяа. Тиигээд Өөрын хубсаһа үмдэхүүлээд, хэрээһэндэ хадахаяа абаашаа һэн.

Иисүүсые хэрээһэндэ хадаба
(Мк 15:21-32; Лк 23:26-43; Ин 19:17-24)

³² Замдаа тэдэ Хэрээн нютагай Симон гэдэг хүнтэй тааралдаад, Иисүүсэй хэрээһэ үргэлөөд ябахыень баалаба. ³³ Тэдэнэр «Хохимой» (еврей хэлээр «Голгофо») гэдэг газарта хүрэжэ ерээ. ³⁴ Тэндэ Иисүүстэ гашуун юумэнтэй холиһон үзэмэй дараһан архи уухыень үгэхэдэнь, Иисүүс тэрээниие амсаад, уубагүй. ³⁵ Сэрэгшэд Иисүүсые хэрээһэндэ хадаад, жээрэб татажа, хубсаһыень дундаа хубаагаа һэн. ³⁶ Тиигээд тэндээ һуугаад, Иисүүсые харууһалжа байгаа. ³⁷ Иисүүсэй толгойн

дээрэхэнэ тэдэ «Энэ еврейнүүдэй хаан Исүүс» гэжэ хэрээһэндэ хадуулхан шалтагааниень харуулхан модон хабтагай үлгэбэ. ³⁸Тиихэдэ Исүүстэй хамта хоёр дээрмэшэдые: нэгыень баруун таладань, нүгөөдыень зүүн тээнэ хэрээһэндэ хадаба.

³⁹Хажуугаарнь үнгэрхэн зон толгойгоо хэжэржэ, Исүүсые шоглон:

⁴⁰ – Һумые хандаргаад, гурбан үдэр соо бодхоохоб гээ бэлэйт! Хэрбээ Та Бурханай Хүбүүн юм наа, Өөрыгөө абарыт! Хэрээһэнһээ буугыт, – гэжэ байба. ⁴¹Тон тиигэжэл түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар, ахаматууд, фарисейнүүд Исүүсые шооложо:

⁴² – Бусадые абардаг аад, харин Өөрыгөө абаржа шаданагүйл! Хэрбээ энэ Израилиин Хаан юм наа, мүнөө хэрээһэнһээ бууг лэ! Тиигэбэлнь бидэ Тэрээндэ этигэхэбди. ⁴³Тэрэ Бурханда найдадаг байгаа, Өөрыгөө Бурханай Хүбүүнби гэжэ нэрлээ. Зай, тиигэбэл, Бурханда хэрэгтэй юм наань, Бурхан Тэрээниие абараг лэ! – гэлдэбэ.

⁴⁴Мүн Исүүстэй хамта хэрээһэндэ хадуулхан дээрмэшэдшые Тэрээниие шоглон баһажа байгаа.

Исүүс амья табиба

(Мк 15:33-41; Лк 23:44-49; Ин 19:28-30)

⁴⁵Хахад үдэрһөө гурбан саг хүрэтэр бүхы газар дэлхэй шэб харанхыда хушагдаба. ⁴⁶Гурбан сагай багта Исүүс:

– Элии, Элии! Лема сабахтани? (Бурхамни, Бурхамни! Юундэ Намайе орхибот?) – гэжэ шангаар хашхарба.

⁴⁷Тэндэ зогсожо байһан зарим зон хэлэһыень дуулаад:

– Тэрэ Элияе дуудана, – гэлсэбэ. ⁴⁸Тэдэнэй нэгэниинь дары гүйжэ ошомсоороо, бамбагар юумэ абажа, дээрэнь уксус нэбтэртэрынь адхаад, тэрэнээ тулуурай үзүүртэ табяад, Исүүстэ уухыень үгэбэ.

⁴⁹Харин бусад зон:

– Байза, Элияа Тэрээниие абархаяа ерэгшэ аа гү, харая, – гэлдэбэ.

⁵⁰Исүүс дахин шангаар хашхараад, амья табиба.

⁵¹Тиихэдэнь Һүмэдэ Хамагай Нангин газарта ороходо үлгөөтэй байһан хүшэгэ дээрэһээ доошоо шууража, хоёр боложо хахарба, газар хүдэлбэ, шулуунууд хамхарба, ⁵²мүн агы нүхэн хуурсагууд нээгдэжэ, наһа бараһан хутагтанууд олоороо амидырба. ⁵³Исүүсэй амидырһан хойно тэдэнэр агы нүхэн хуурсагуудһаа гаража, нангин Иерусалим хото ороо, тэндэ тэдэниие олон хүн хараһан байгаа.

⁵⁴Тиихэдэ зуунай дарга, мүн тэрээнтэй хамта Исүүсые нахилсагша сэрэгшэд газарай хүдэлхые, мүн бусадшые болоһон үзэгдэлнүүдые хараад, ехэ айн хүрдэжэ:

– Тэрэ үнэхөөрөө Бурханай Хүбүүн байгаа, – гэлсэбэ.

⁵⁵ Галилейһээ Исүүсые дахажа ерэнэн, Тэрэндэ туһалжа байһан олон эхэнэр баһа тээ холохоно зогсоод хаража байгаа. ⁵⁶ Тэдэнэй дунда Магдалай Мария, мүн Яков Ёшияа хоёрой эхэ Мария, баһа Зэбэдэйн хүбүүдэй эжынь байлсаа.

Исүүсые хүдөөлүүлгэ

(Мк 15:42-47; Лк 23:50-56; Ин 19:38-42)

⁵⁷ Үдэшэ болоходо Исүүсэй шабинь байһан Иосиф гэдэг баян хүн Аримафейһээ хүрэжэ ерээ. ⁵⁸ Тэрэ хүн Пилатда ерээд, Исүүсэй шарилые үгэхыень гуйба. Тиихэдэнь Пилат Исүүсэй шарилые Иосифто үгэхыень захираа һэн. ⁵⁹ Иосиф шарилыень абаад, сэбэр бүдөөр орёо-гоод, ⁶⁰ хабсагайда түнхинэжэ бэлдэнэн шэнэ агы нүхэн соо Тэрээниие хадагалба, агы нүхэнэй амһар томо шулуугаар хаагаад ябаба. ⁶¹ Тэрэ сагта Магдалай Мария нүгөө Мариятай хамта агы нүхэн хуурсагайн тушаа һуугаа бэлэй.

⁶² Хойто үдэрынь, субботодо түрүү санаартан, фарисейнүүд Пилаттай уулзажа:

⁶³ – Ноён аа! Тэрэ мэхэшэнэй үшөө амиды байхадаа: «Гурбан үдэр-һөө амидырхаб», – гэжэ хэлэһые һанабабди. ⁶⁴ Тиимэһээ гурбан хоног үнгэртэр агы нүхыень һахижа захиралта үгыт. Тиигээгүй һаатнай, Тэрэнэй шабинар хүниндөө ошожо, бэеын хулуужа магадгүй, харин улад зондо «Тэрэ амидыраа» гэжэ хэлэхэдээ болохо. Тиигэбэлнь, энэ һүүлшын мэхэ түрүүшынхиһээ аймшагтай байха, – гэбэд.

⁶⁵ – Харуулшадые абагты. Ошожо, өөһэдынгөө мэдэхээр һахижа харуулжа байгты, – гэжэ Пилат тэдэндэ хэлэбэ.

⁶⁶ Тиимэһээ тэдэ агы нүхэ таглаһан шулууе тамгалаад, хажуудань харуул табиба.

Исүүсэй амидыралга

(Мк 16:1-8; Лк 24:1-12; Ин 20:1-18)

28 ¹ Субботын үнгэрһэн хойно, гарагай нэгэнэй үглөөгүүрнь үүр сайхын үеэр Магдалай Мария нүгөө Мариятай хамта Исүүсэй хэбтэнэн агы нүхэн хуурсагые харахаяа ерээ һэн. ² Гэнтэ тэндэнь газар аймшагтайгаар хүдэлбэ, тийн Эзэнэй Эльгээмэл огторгойһоо бууба. Тэрэ агы нүхэ хаһан шулууе хажуу тээшэнь үмхирүүлээд, дээрэнь һууба. ³ Тэрэнэй шэг шарайнь сахилгаандал мэтэ, хубсаһаниинь саһан шэнги сагаан байгаа. ⁴ Харуулшад тэрээнһээ аргагүй ехээр айжа шэшэрэлдэн, үхэнэн хүнүүд шэнги болошобо.

⁵ Бурханай Эльгээмэл эхэнэрнүүдтэ хандан: – Бү айгты. Таанар хэрээһэндэ хадуулһан Иисүүсье бэдэрнэг гэжэ би мэдэнэб. ⁶ Тэрэтнай эндэ үгы! Өөрынгөө хэлээшээр Тэрэтнай амидыраа. Ороод, шарилайнь хэбтэһэн газарые харагты. ⁷ Мүнөө түргэһэн ошожо, шабинартань Тэрэнэй амидырһан тухай хэлэгты. Тэрэ таанаднаа түрүүн Галилей ошохо, тэндэ Тэрэниие харахат гэжэ дууллагты. Зай, би таанарта энэниие дуулгааб, – гэбэ.

⁸ Тиимэһээ эхэнэрнүүд айһаншье, нүгөө талаһаа баярлаһаншье юумэд яаралтайгаар агы нүхэнһөө гаража, Тэрэнэй шабинартань энэ мэдээсэл дуулгахаяа гүйлдэбэ. ⁹ Замдань гэнтэ тэдэнтэй Иисүүс тааралдажа: – Амар мэндэ, – гэжэ тэдэниие мэндэшэлбэ. Тиихэдэнь эхэнэрнүүд Иисүүстэ ойртоод, хүлһөөнь барижа, Тэрээндэ мүргэбэ. ¹⁰ Тиихэдэнь Иисүүс: – Бү айгты. Аха дүүнэрни болохо шабинартам ошожо, Галилейдэ ерэхыень хэлэгты, тэдэ Намтай тэндэ уулзаха, – гэбэ.

Харуулад болоһон ушар тухай хөөрэбэ

¹¹ Эхэнэрнүүдэй үшөө замдаа ябахадань, харууладай зариманиинь хото орожо, болоһон бүхы юумэнүүд тухай түрүү санаартанда дуулгаба. ¹² Түрүү санаартан ахамадуудтай уулзажа, зүблөө хээд, сэрэгшэдтэ ехэ мүнгэ үгэжэ: ¹³ – Һүниндөө унтаж байхадамнай Иисүүсэй шабинар ерээд, шарилыень хулуугаа гэжэ хүнүүдтэ хэлэхэ ёһотойт. ¹⁴ Хэрбээ засаглагшын энээн тухай юумэ дуулбал, бидэ тэрээнтэй уулзажа энэ хэрэг аргалхабди, тиимэһээ таанадта зобохо хэрэггүй, – гэбэ.

¹⁵ Харуулад мүнгэ абаад, түрүү санаартанай заһан ёһоор бүхы юумэ хэбэ. Тиигэжэ тэдэнэй худал хөөрөөн мүнөө хүрэтэр еврейнүүдэй дунда дэлгэрэнхэй.

Агуухэ захяа айладалга

¹⁶ Арбан нэгэн шабинарынь Иисүүсэй хэлэһэн ёһоор Галилей ошожо, тэндэ хада дээрэ гараа бэлэй. ¹⁷ Тиигээд Иисүүсье харахадаа, Тэрээндэ дохин мүргэбэ, зүгөөр тэдэнэй зариманиинь бүрин этигэнгүй байгаа. ¹⁸ Тиигээд Иисүүс тэдэндэ ойртоод:

– Тэнгэридэшье, газар дээрэшье бүрин эрхэ засаг Намда үгтэбэ! ¹⁹ Зай, ошожо, бүхы арадуудта Минии һургаал айладхагты, Эсэгын, Хүбүүнэй, Арюун Һүлдэн нэрээр тэдэниие уһаар арюудхагты. ²⁰ Таанарта Минии захиһан бүхы юумэнүүдые сахижа байхыень тэдэниие һургагты. Би таанадтай хамаг юумэнэй эсэс хүрэтэр хододоо хамта байхаб.

Маркын дуулгаһан Һайн Мэдээсэл

Христиан шажанай уламжалалай дагуу энэ номые Барнаабай аша Иоанн Марк зохёожо бэшээ. Тэрэ гол элиэнэрэй тоодо ородоггүй, гэхэтэй зэргэ түрүүн Павелтай, һүүлдэнь Пётртой хамта Рим хотодо Иисүүс тухай номножо байгаа.

Дүрбэн Һайн Мэдээсэлнүүдэй дунда энэ эгээн богони Һайн Мэдээсэл болоно. Энэ мэдээсэл хамагай түрүүндэ бэшэгдээ, тиихэдэ Матвей Лука хоёр Һайн Мэдээсэлнүүдээ бэшэхэдээ, энэ номые ашаглажа бэшээ гэжэ оршон үеын олон шэнжэлэгшэд тоолодог. Энэ ном соо онсо хэһэгүүдые тусгаарлахада хүшэр, гэхэтэй сасуу гол шухала хэһэгын 8-дахи бүлэг соо Иисүүсэй ерээдүй зоболонгууд тухай уридшалан айлдахагдаһан лүндэнгүүдһээ бүридэнэ.

Марк Иисүүсэй хургаал айлдаһалнуудта бэшэ, харин Тэрэнэй үйлэ хэрэгүүдтэ, гол түлэб Иисүүсэй дэлхэй дээрэ амидарһан һүүлшын долоон хоногто, Иерусалимда хэһэн үйлэ хэрэгүүдтэ гол анхаралаа хандуулна. Үбшэн, зоболон, мүн үхэлые үшөө Өөрын аминһаа нүгшэхын урда тээ Иисүүсэй яажа илажа дабаһые Марк харуулна. Эдэ бүгэдэ хэрэгүүд Тэрэнэй үнэндөө Бурханай Хүбүүн байһые батална. Тиихэтэй хамта Марк Иисүүсэй түрэнэн тухай, Тэрэнэй амидарһан хойно болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай зурагланагүй.

Марк элдэб үндэһэн яһанай уншагшадта хандана, грек хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн ном соогоо тэрэ үедэ Палестинада хөөрэлдэдэг араам хэлэн дээрэ үгүүлэлнүүдые, мүн римэй түшэмэл ба сэрэгшэдэй хэрэглэдэг латин үгэнүүдые оруулжа бэшэнэ.

*Уһаар Арьудхагша Иоаннай номнолго
(Мт 3:1-12; Лк 3:2-16; Ин 1:19-28)*

1 ¹Энэ болбол Бурханай Хүбүүн Иисүүс Христоос тухай Һайн Мэдээсэл юм. ²Тэрэнь Исай лүндэншын ном соо Бурханай иигэжэ айладаһанай ёһоор эхилнэ: «Шинии ябаха харгы бэлдэхыень Би түрүүндэшни Эльгээмэлээ ябуулнаб», ³баһа «Эзэнэй ябаха замыень бэлдэгты, алхаха харгыень дардам сэхэ боллогты гэжэ хэн бэ даа сүл губида хашхарба».

⁴Сүл губида Уһаар Арьудхагша Иоанн бии боложо:

– Нүгэл шэбэлнүүдээ хүлисүүлхын тула Бурханда хандан, уһаар арьудхуулагты, – гэжэ айладхаба. ⁵Иудейн можоһоо, Иерусалимһаа олон зон Иоаннье шагнаһаяа ошобо. Тэдэнэр нүгэл шэбэлнүүдээ мэдэрэн гэмшэбэ, тиин Иоанн тэдэниие Иордан голдо шунгуулан уһаар арьудхаба.

⁶Иоанн тэмээнэй ноохон хубсаһа үмдөөд, һур бэһэ бэһэлээд ябадаг, таршаагаар ба зэрлиг зүгын балаар хооллодог бэлэй.

⁷– Хойноһоомни ерэхэ Хүн намда орходоо аргагүй ехэ һүр жабхалантай юм. Би бүгтыгөөд, Тэрэнэй гуталайнь ооһорыешье тайлаха эрхэгүйб. ⁸Би таанадые уһаар арьудханаб, харин Тэрэ таанадые Арьун Һүлдөөр арьудхаха юм, – гээд Иоанн номнодог бэлэй.

*Иисүүсье уһаар арьудхалга
(Мт 3:13–4:11; Лк 3:21-22; 4:1-13; Ин 1:32-34)*

⁹Уданшьегүй тэдэ үдэрнүүдтэ Галилей можын Назарет хотоһоо Иисүүсэй ерэхэдэнь, Иоанн Тэрэниие Иордан голдо шунгуулан уһаар арьудхаба. ¹⁰Уһанһаа гарахатайгаа сасуу Иисүүс огторгойн нээгдэхые, Арьун Һүлдын гулабхаагай дүрсэтэйгөөр дээрэнь буухые хараба.

¹¹– Ши хайрата Хүбүүмниш, сэдхэхэлыемни баярлуулнаш, – гэхэн абьян тэнгэриһээ дулдаба.

¹²Тиигэмсээрнь Һүлдэ Иисүүсье сүл губи руу ябуулба. ¹³Тэндэ Иисүүс дүшэн үдэрэй туршада шолмосоор туршуулан, зэрлиг ан арьятанаар хамта байлсаа, зүгөөр Бурханай Эльгээмэлнүүд Тэрээндэ туһалжа байгаа.

*Иисүүс дүрбэн заһаһадые дуудана
(Мт 4:12-22; Лк 4:14-15; 5:2-11; Ин 1:35-42)*

¹⁴Иоаннье барижа түрмэдэ хаһан хойнонь Иисүүс Галилей можо ерэжэ, Бурханай Һайн Мэдээсэл номнобо.

¹⁵– Таарамжатай саг ерэбэ! Бурханай хаан түрэ мандаха дүтэлөө. Нүгэл шэбэлээ орхижо, Һайн Мэдээсэлдэ этигэгты! – гэжэ Тэрэ айладхаба.

¹⁶ Нэгэтэ Галилей далайн хажуугаар ябахандаа, тэрэ Симон ба Андрей гэдэг тэрэнэй ахые хараба. Тэдэ хоёр загаһашад гүльмээе дайда хаяжа байгаа.

¹⁷ – Намтай ябалсагты, Би таанадые загаһа барихын орондо хүнүүдые Намда хандуулхада хургахаб, – гэжэ Иисүүс тэдэ хоёрто хэлэбэ. ¹⁸ Тэдэнэр дары гүльмээе орхёод, Иисүүсэй хойноһоо ябаба.

¹⁹ Тэндэнээ саашалжа ябатараа, Тэрэ Зэбэдэйн хүбүүдые, Яков ба Иоанн гэдэг аха дүүнэрэй онгосо соо һуугаад, гүльмээе заһажа байхыень харамсаараа, ²⁰ дуудаба. Тэдэнэ Зэбэдэй эсэгээе хүдэлмэришэдтэйн хамта онгосодонь орхёод, Иисүүстэй ябаба.

*Ада шүдхэртэ дайруулһан хүн
(Лк 4:31-37)*

²¹ Иисүүс шабинартайгаа хамта Капернаум хото ерэжэ, субботын болоходо мүргэлэй гэртэ орожо, хүн зониие хургаба. ²² Тэрэнэй хургаал шагнаһан хүнүүд булта ехээр гайхадаг һэн, юундэб гэхэдэ, тэрэ Хуули заадаг багшанарта адляар бэшэ, харин эрхэ засаг баригшада адляар улад зониие хургажа байгаа.

²³ Тэрэ мүргэлэй гэртэ ада шүдхэртэ барюулһан хүн орожо:

²⁴ – Назаредэй Иисүүс, Та бидэниие яаха гээбта? Та маниие хосоороохоёо ерээ гүт? Би Таниие мэдэхэб, Та Бурханай Арюун Хүбүүнта, – гээд хашхарба.

²⁵ – Абяа аниргүй болоод, энэ хүнһөө гара! – гэжэ Иисүүс шангаар ада шүдхэртэ захирба.

²⁶ Тиигэхэдэнь ада шүдхэр үнөөхи хүнөө ехээр орилуулан, шангаар хашхараад, бэеһээнэ гаража арилба. ²⁷ Хүн зон булта аргагүй ехээр гайхажа, бэе бээдээ:

– Энэ юун бэ? Һүр хүсэтэй шэнэ хургаал байнал! Яаһан ехэ эрхэ засагтайб? Ада шүдхэрнүүдшые Тэрэнэй үгэ дууланал, – гэлдэбэ.

²⁸ Уданшьегүй Иисүүс тухай һураг бүхы Галилейн могоор хаа хаанагүй тараба.

*Иисүүс олон хүнүүдые
аргалан эдэгээбэ*

²⁹ Иисүүс Яков Иоанн хоёр шабинартайгаа хамта мүргэлэй гэрһээ гараад, Симон Андрей хоёройдо ошобо. ³⁰ Иисүүсэй ерэхэдэ Симонэй хадам эжын ехэ халууржа хэбтэбэ. ³¹ Иисүүс тэрэ эхэнэрэй хажууда ерэжэ, гарһаань баряад бодхообо. Тиихэдэнь халууниинь бууража, эхэнэр айлшадаа хүндэлжэ оробо.

³² Үдэшэлэн, наранай ороходошые, Иисүүстэ үбшэн зониие, ада шүдхэрнүүдтэ барюулхан хүнүүдые асаржал байгаа. ³³ Хотын зон бултадаа шахуу гэрэй үүдэндэ сугларба. ³⁴ Иисүүс элдэб үбшэнтэй олон зониие эдэгээбэ, олон ада шүдхэрнүүдые намнажа гаргаба. Тэрэнэй Бурханай табисуурта байһыень ада шүдхэрнүүдэй мэдэжэ байһан хадань, юумэ хэлэхыень тэдээндэ Тэрэ хорибо.

Иисүүс Галилейн могоор номноно

³⁵ Иисүүс хойто үглөөнь хара үүрээр бодоод, гэрһээн гаража нэгэ эзэгүй газарта ошоод, Бурханда зальбарба. ³⁶ Тиихэдэнь Симон ба Тэрээнтэй ябаһан зон хойноһоонь гаража бэдэрбэ. ³⁷ Һүүлдэнь Тэрээниие олоод:

– Бүхы зон Таниие бэдэрнэл, – гэбэ.

³⁸ – Дүтэ оршодог ондоо тосхонуудаар ябая, Би тэндэхи зондо баһал номнохо ёһотой хүм, тиимэ зорилготойгоор иишэ ерээб, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

³⁹ Тиигэжэ Тэрэ бүхы Галилей можын мүргэлэй гэрнүүд соо һургаалаа номножо, ада шүдхэрнүүдые даража байгаа.

*Иисүүс үбшэнтэй хүниие аргалан эдэгээбэ
(Мт 8:2-4; Лк 5:12-16)*

⁴⁰ Иисүүстэ арһанай бузар үбшэнтэй хүн ерэжэ, үбдэглэн урдань унаад, Тэрэниие гуйба:

– Хэрбээ Та хүсэбэл, намайе арюудхан эдэгээхэ аргатайт.

⁴¹ Иисүүс тэрэ хүниие хайрлаад, гараа харбайжа тэрээндэ хүрөөд:

– Эдэгээхэ хүсэлтэйб, арюун болыш даа, – гэбэ. ⁴² Тэрэ дары арһанайн бузар үбшэниинь арилжа, үнөөхи хүмнай арюун сэбэр болобо.

⁴³ Тиигээд эмнүүлһэн хүндөө хэлэбэ:

⁴⁴ – Энээн тухай ши хэндэшые бү хэлээрэй. Зүгөөр санаартада сэхэ ошожо, бэээ зүүлэ, тиигээд аргалуулһанаа хүн бүхэндэ гэршэлхын тула ши Моисейн зарлигай ёһоор үргэл хээрэй.

⁴⁵ Зүгөөр үнөөхи хүниинь гараад, эмнүүлһэн тухайгаа хүн бүхэндэ хөөрөбэ. Тиимэхэ Иисүүсэй энэ хотодо үзэгдэхэ байхын аргагүй болоходо, Тэрэ хотоһоо гаража эзэгүй газарта ошоо һэн. Тиигэбэшые хүн зон Тэрээндэ газар бүхэнһөө ерэжэ байгаа.

*Иисүүс саа үбшэнтэй хүниие эдэгээбэ
(Мт 9:2-8; Лк 5:18-26)*

2 ¹ Хэдэн үдэрэй удаа Иисүүсэй Капернаум бусажа ерэхэдэнь, гэртэ байһан тухайн һураг дары тараба. ² Удангүй хүн зон олоороо

сугларжа, гэртэньшье, газаа үүдэндэшье багтахаар бэшэ болоо һэн. Иисүүсэй сугларһан зондо номножо байхада, ³ дүрбэн хүн саа үбшэнтэй хүниие тэлээд ерэбэ. ⁴ Хүн зоной угаа олон байһанһаа боложо, тэрэ үбшэн хүниие Иисүүсэй хажууда асарха арга бэдэрхэ болобо. Тиигээд тэрэ хүнүүд Иисүүсэй байһан газарай тушаа гэрэй хушалта задалжа, нүхэ гаргаад, үбшэн хүниие шэрдэгтэйнь доошонь буулгаба. ⁵ Иисүүс тэдэ хүнүүдэй аргагүй ехэ этигэлтэй байһыень харахадаа, саа үбшэнтэндэ хандан:

– Хүбүүмни, нүгэлнүүдшни хүлисэгдэбэ, – гэбэ.

⁶ Тэндэ хууһан Хуули заадаг зарим багшанар досоогоо:

⁷ – Юугээ Тэрэ хэлэнэб? Бурхание доромжолнол! Ганса Бурханһаа ондоо хэн хүнэй нүгэл хүлисэдэг юм? – гэжэ бодожо байгаа.

⁸ Тиигэжэ бодожо байхыень Иисүүс гансата мэдээд:

– Юундэ тиигэжэ сэдхэлдээ бодобот? – гэжэ асууба. ⁹ – Саа үбшэнтэй хүндэ «Нүгэлнүүдшни хүлисэгдэбэ» гэхэдэ бэлэн гү, али «Бодоод, дэбисхэрээ абаад яба» гэжэ хэлэхэдэмни бэлэн гү? ¹⁰ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй газар дэлхэй дээрэхи нүгэл шэбэлнүүдые хүлисэхэ эрхэтэй байһые Би таанадта баталан харуулхаб.

Тиигээд саа үбшэнтэй хүндэ хандан:

¹¹ – Шамда хэлэнэб, бодоод, дэбисхэрээ абаад, гэртээ хари, – гэбэ.

¹² Бүхы хүнүүдэй хараһаар байтар үнөөхи үбшэн хүн бодоод, дэбисхэрээ абаад, гаража ябаба. Улад зон бултадаа айхабтар ехээр гайхалдан:

– Бидэ иимэрхүү юумэ нэгэтэшье үзөөгүйбди, – гэлдэн, Бурхание магтаба.

*Иисүүс Матвей Левийе шэлэжэ абаба
(Мт 9:9-13; Лк 5:27-32)*

¹³ Иисүүс дахин Галилей далайн эрьедэ ошобо. Ехэ олон зоной сугларан ерэхэдэ, Иисүүс тэдэниие хургаба. ¹⁴ Нэгэтэ гансаараа ябатараа, татабари суглуулдаг Алфейн Левий хүбүүнэй ажаллахыень хараад:

– Хойноһоомни яба, – гэбэ. Тиихэдэнь Левий бодоод, хойноһоонь ябаба.

¹⁵ Хожомынь Иисүүсэй шабинартайгаа хамта Левииндэ хоол барижа байхадань, Тэрэниие олоороо дахажа ябадаг алба татагшад, бусадшье нүгэл хэгшэд олоороо тэндэ сугларба. ¹⁶ Хуули заадаг зарим багшанар ба фарисейнүүд* Иисүүсэй нүгэл хэгшэдтэй ба алба татагшадтай хамта эдеэлжэ байхыень харахадаа:

* 2:16 Фарисейнүүд болбол еврей шажанай шухала гурбан бүлгэмэй нэгэн болоно. Фарисейнүүд Моисейн Хуулиин бүхы зүйлнүүдые, мүн шажан тахилай

– Юундэ багшатнай иимэ зоноор хамта эдеэлнэб? – гэжэ шабинарһаань һураба.

¹⁷ Иисүүс тэрэниенъ дуулахадаа:

– Элүүр хүндэ эмшэн хэрэггүй, харин үбшэн зондо хэрэгтэй. Би үнэн сэдхэлтэниенъ бэшэ, харин нүгэл хэгшэдые нүгэлөө гэмшэхыенъ дуудахаяа ерээб, – гэжэ хэлэбэ.

Масаг сахиха тухай асуудал
(Мт 9:14-17; Лк 5:33-39)

¹⁸ Иоаннай шабинарай, мүн фарисейнүүдэй масаглажа байха үедэ зарим хүнүүд Иисүүстэ ерээд:

– Иоаннай, мүн фарисейнүүдэй шабинар масаг сахина, юундэ Танай шабинар масагланагүйб? – гэжэ асууба.

¹⁹ Иисүүс адлихан жэшээ дурадхан, иигэжэ тэдэндэ харюусаба:

– Түрэ хуримда ерэхэн айлшад хүрьгэн хүбүүнтэй байхадаа, масаг сахиха аал? Үгыл даа! Хүрьгэн хүбүүнтэй байха сагтаа тэдэнэр масаглахагүйл. ²⁰ Зүгөөр хүрьгэн хүбүүниенъ тэдэнһээ абаад ябаха үдэрэй ерэхэдэнь, тэдэ айлшад масаглахал.

²¹ – Хэншые хуушан хубсаһанда шэнэ бүдөөр халааһа табидаггүй бшуу, тиимэ халааһан хуушан хубсаһые удара татахал, хахархайенъ улам ехэ болгохол. ²² Хэншые һая нэрэхэн үзэмэй архияа хуушан туламда хэдэггүйл, тиигээ һаа, тэрэ архинь эһээд, хуушан туламаа хахалжа, архиньшые, туламыньшые хэндээшые хэрэггүй болохол. Тиимэхээ һая нэрэхэн үзэмэй архи шэнэ туламда хэхэ хэрэгтэй юм.

Суббото тухай асуудал
(Мт 12:1-8; Лк 6:1-5)

²³ Нэгэ субботодо* Иисүүс шабинартайгаа таряалангаар ябаба. Шабинарынь таряанай залаа таһалан үйрүүлээд, эдибэ. ²⁴ Зарим фарисейнүүд Иисүүстэ:

– Үгы, харыт, шабинартнай субботодо хэжэ болохогүй юумэ хэнэл, – гэбэ.

²⁵ – Давид хаанай хамта ябалсагшадтайгаа үлэххэлэн ябахадаа юу хэхэн тухайнь таанар хээээшые уншаагүй аалта? ²⁶ Тэрэ ушар Абиатаарай ахамад санаарта байхада тохёолдоо юм. Давид Бурханай гэртэ

дүримүүдые нарин нягтаар гүйсэдхэхые шаардана. Тэдэ Иисүүс Христоосто эсэргүүсэгшэд хэн.

* ^{2:23} Еврейнүүдэй ажал хэхэ ёһогүй үдэр.

ороод, үргэлэй хилээмэ абажа эдеэд, суг ябаһан хүнүүдтээ үгэһэн байна. Харин санаартанһаа ондоо хэншые тэрэ хилээмэ эдихэ эрхэгүй һэн, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ харюусаба.

²⁷Түгэхсэлдэнь Иисүүс гэдэ фарисейнүүдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хүн гээшэмнай субботын тулада бэшэ, харин суббото хүнэй туһада зохёогдоо юм. ²⁸Тиимэһээ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн субботыншые Эзэн мүн.

*Хатаһан гартай хүн
(Мт 12:9-14; Лк 6:6-11)*

3¹ Иисүүсэй дахинаа мүргэлэй гэртэ ошоходонь, тэндэ хатаһан гартай хүн байба. ²Баһа буруу юумэ хэһэнэйнь түлөө Иисүүсые зэмэлхэ ханаатайшуулшые байжа, үбшэн хүниие субботодо аргална аа гү гэжэ Тэрэниие ажаглан хаража байбад.

³– Бодоод, хүн зоной урда гара! – гээд Иисүүс хатаһан гартай хүндэ хэлэбэ. ⁴Тиигээд хүн зонһоо: – Субботодо бидэ һайн юумэ бүтээхэ ёһотой гүбди, али харата юумэ үйлэдэхэ гү? Хүнэй ами наһые абарха гү, али хүнөөхэ гү? – гэжэ һураа бэлэй.

Тиигэхэдэнь хүн зон абыа аниргүй байгаа һэн. ⁵Иисүүс тэдэниие сухалтайгаар хараад, зүрхэ сэдхэлэйнь мохооршоһондо уйдан гашуудаж, үбшэн хүндэ хандан:

– Гараа һарбай, – гэбэ. Үбшэн хүнэй гараа һарбайхадань, хатаһан гарын эдэгшэһэн байба. ⁶Фарисейнүүд мүргэлэй гэрһээ гараад, дары Иродэй талынхидаар уулзажа, Иисүүсые яжа алаха тухайгаа зүбшэн хэлсэбэ.

*Далайн хажууда олон зон сугларба
(Мт 4:23-25; 12:15-16; Лк 6:17-19)*

⁷Иисүүсэй шабинартайгаа хамта далайн эрьедэ ошоходонь, Тэрэниие үй түмэн зон дахажа ябаа. Тэдэ зон Галилей, Иудей можонуудһаа, ⁸Иерусалим хотоһоо, Идумейһээ, Иордан голой саада бэһээ, Тиир, Сидоон хотонуудай оршон тойронһоо сугларһан байгаа. Тэдэнэр булта Иисүүсэй бүтээһэн хэрэгүүд тухайнь дуулаад, Тэрээндэ ерэбэ. ⁹Иисүүс эдэ үй түмэн зондо шахуулжа, низа даруулшахагүйн тула онгосо бэлдээд байхыень шабинартаа захиба. ¹⁰Тэрэнэй ехэ олон хүнүүдые эдэгээһэн хадань үбшэн хүнүүд Тэрээндэ гараараа хүрөөд абаха ханаатайгаар Тэрэнэй зүг руу түлхилсэжэ байгаа. ¹¹Досоогоо ада шүдхэртэй хүнүүд Иисүүсые харахадаа, урдань хүгэдэн унаад:

– Та Бурханай Хүбүүн мүн, – гэжэ хашхаралдадаг байгаа. ¹²Бурханай табисуурта байһыемни нэгэшье хүндэ бү мэдүүлэгты гэжэ Иисүүс ада шүдхэрнүүдтэ хатуугаар захирдаг хэн.

*Иисүүс арбан хоёр элшэнэрээ шэлэжэ абаба
(Мт 10:2-4; Лк 6:14-16; Хэр 1:13)*

¹³ Иисүүс хэдэн шабинартайгаа хада өөдэ гараба. ¹⁴ Тэдэнэйнгээ дундаһаа Иисүүс арбан хоёрыень шэлэжэ абаад, элшэнэрээр томилоо бэлэй. Тэдэнэ Иисүүстэй хамта ябалсахаһаа гадна Һайн Мэдээсэл дэлгэрүүлхэ уялгатай, ¹⁵ ада шүдхэрнүүдые үлдэхэ эрхэ засагтай байгаа. ¹⁶ Арбан хоёрой нэгэнэ Симон байгаа, Иисүүс тэрэниие Пётр гэжэ нэрлээ. ¹⁷ Баһа Яков ба Иоанн гэдэг Зэбэдэйн хоёр хүбүүд байлсаа. Иисүүс тэдэ хоёрто тэнгэрийн дуунай хүбүүд гэхэн удхатай «Боанэргээс» гэхэн нэрэ алдар үгэбэ. ¹⁸ Элшэнэрэй тоодо Андрей, Филипп, Варфоломей, Матвей, Фома, Алфейн Яков хүбүүн, Фаддей, Симон Кананит*, ¹⁹ һүүлдэнэ Иисүүстэ урбаһан Иуда Искарот байгаа.

*Иисүүс ба ада шүдхэрнүүдэй ноён Бээлзэбүүл
(Мт 12:22-29; Лк 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Иисүүсэй гэртээ ерэхэдэнэ, баһал хүн зон олоороо сугларжа, Тэрэ шабинартаяа эдеэлхэшье забгүй болобо. ²¹ Тэрээн тухай Иисүүсэй түрэлхидын дуулахадаа, ухаанинь муудаа гэжэ бодоод, Тэрэнэ хүсөөр асархаяа ошобо.

²² Иерусалим хотоһоо ерэхэн Хуули заадаг багшанар:

– Энэ хүн Бээлзэбүүлэй, ада шүдхэрнүүдэй ноёной мэдэлдэ байна! Бээлзэбүүлэй аша туһаар ада шүдхэрнүүдыешье үлдэнэ! – гэжэ хэлсэбэ.

²³ Тиихэдэнэ Иисүүс тэдэ багшанарые дуудаад, хургаалта үгэнүүдые хэлэбэ:

– Бодоод үзыт, сатана яжа өөрыгөө үлдэхэ юм? ²⁴ Хубааралдаад, хоорондоо дайралдажа байһан хаан орон удаан байнгүй бутарха. ²⁵ Хубааралдаад, хоорондоо арсалдажа байһан гэр бүлэ удаан байнгүй халаха. ²⁶ Хэрбээ шолмосой хаан оронойхин хоорондоо хубааралдаад, хёморолдожо барисалдажа байбал, хаан оронинь удангүй хосорхо юм. ²⁷ Бар хүсэтэй хүнэй гэртэ ороод, түрүүн эзэниень хүлижэ уяагүй наа, хэншье эд зөөриень тоножо шадахагүйл.

* 3:18 Эхэ бэшэгтэ «Кананит» гэжэ нэрлээтэй байдаг. Тиигэжэ римэй дарлалтын урдаһаа эсэрэгүүсэн гэмсэжэ байһан еврей бүлгэмэй гэшүүдые нэрлэдэг байгаа.

Эзэниенъ хүлиһэн хойноол гэр барааень дээрмэдэхэ бшуу. ²⁸ Хүнэй үйлэдэһэн нүгэл шэбэлнүүдэй, хэлэһэн харата үгэнүүдэй хэдышые ехэ хара нүгэлтэй байбалнь, Бурхан тэдэниие хүлисэхэ юм, ²⁹ харин Арюун Һүлдые муудхаһан хүниие Бурхан хээээдэшье хүлисэхэгүй, нүгэл шэбэлынъ тэрэ хүниие хэтэ заяандаа дахажа ябаха гэжэ таанадта үнэн зүбые хэлэнэб.

³⁰ Досоогоо ада шүдхэртэй байна гэжэ Хуули заадаг багшанарай хэлсэдэг хадань, Иисүүс иимэ юумэ хөөрэһэн ушартай юм.

Иисүүсэй эжы болон дүүнэрынъ
(Мт 12:46-50; Лк 8:19-21)

³¹ Иисүүстэ Тэрэнэй эжы, дүүнэрынъ ерэбэ. Тэдэнэр газраа байгаад, гэр руу хүниие эльгээбэ. ³² Иисүүсые тойроод һууһан олон зон:

– Харагты даа, эжытнай, дүүнэртнай ерээд, Таниие хүлээнэ, – гэлдэбэ. ³³ Тиигэхэдэнь Иисүүс:

– Минии эжы хэн бэ? Минии аха дүүнэр хэд бэ? – гэжэ урдаһаань һураба. ³⁴ Тиигээд тойроод һууһан зониие шэртээд: – Эдэ Минии эжы, Минии аха дүүнэр гээшэ. ³⁵ Бурханай эрхэ хүсэлые дүүргэжэ байһан хүн бүхэн лэ Минии аха дүүнэр, эгэшэ дүүнэр, эжымни гээшэ, – гэбэ.

Таряашан тухай һургаалта үгэ
(Мт 13:1-9; Лк 8:4-8)

4 ¹ Иисүүс Галилей далайн дэргэдэ хүн зониие дахин һургаба. Тойроод олон мянган зоной суглархада, Иисүүс онгосодо һууха болобо. Онгосонъ далайн уһанда, харин хүн зон эрье дээрэ зогсожо байгаа һэн. ² Тиигээд Иисүүс һургаалта үгэнүүдые хэрэглэн, арад зондо ухаа зааба:

³ – Шагнагты даа! Нэгэ таряашан таряа тарихаяа гараба. ⁴ Үрэхее сасахадань, зариманиинъ харгын хажууда унаба, тэдэниенъ шубууд ерэжэ тоншобо. ⁵ Зарим үрэхэниинъ хүрһэ багатай, шулуутай газарта унаба, тиигээд нимгэн хүрһэтэй газарһаа түргэн бултайба. ⁶ Харин наранай гарахада, гүнзэгы үндэхөлөөгүй зүлгэ ногоон уршыгаад хатажа байгаа. ⁷ Баһа зарим үрэхэнүүд үүргэнэ соо унажа, хөөгтэ даруулаад, ургаса үгэжэ шадабагүй. ⁸ Зарим үрэхэниинъ үрэжэлтэй газарта унажа, ехэ һайн ургаса үгэбэ: тариһанда орходоо гуша, жара, али зуу дахин ехэ ургаса абтагдаба.

⁹ Тиигээд Иисүүс:

– Шэхэтэй юм һаа, анхарагты, – гэбэ.

Хургаалта үгэнүүдэй зорилго
(Мт 13:10-23; Лк 8:9-15)

¹⁰ Зоной тарахада Иисүүсэй арбан хоёр элшэнэр, үшөө нэгэ хэды хүн Тэрээнтэй үлөөд, хөөрөхэн хургаалта үгэнүүдээ тайлбарилжа үгэхыень гуйба. ¹¹ Иисүүс тэдэндэ:

– Бурханай хаантүрэ тухай гүннюусануудтаанадтал тайлбарилгадана, харин танһаа гадуур байһан зондо Би хургаалта үгэнүүдээр хөөрэнэ гээшэб. ¹² Тиимэхээ:

«Тэдэнэр хараба, шэртэбэшье,

юумэ обёорхогүй.

Тэдэнэр сонособо, шагнабашье,

юумэ ойлгохогүй.

Хэрбээ юумэ обёордог, ойлгодог хаа,

тэдэ Бурханда хандаха байгаа,

харин Бурхан тэдэниие хүлисэхэ һэн».

Таряашан тухай хургаалта үгэнүүдээ
Иисүүс тайлбарилжа үгэнэ

¹³ Удаань Иисүүс хураба:

– Эдэ хургаалта үгэнүүдые таанад ойлгоногүй аалта? Тиихэдээ бусад хургаалта үгэнүүдые яжа ойлгохотнай гээшэб? ¹⁴ Тайлбарилан хэлэбэл, тарилгашан Бурханай үгэ тарина гээшэ. ¹⁵ Бурханай үгэ дуулабашье, тэрээндэ гүйсэд ханалаа табяагүй хүндэ шолмос ерээд, сэдхэл зүрхэндэнь нуурижаагүй үгэ абаад арилшадаг – харгын хажууда таригдаһан үрэхэн тон энээндэл адли юм. ¹⁶ Шулуутай газарта таригдаһан үрэхэн тухай хэлэбэл, имэ: али нэгэ хүн үгэ шагнаад, тэрээниие абаһаар лэ баяртайгаар сахина, ¹⁷ зүгөөр тэрэ үгэ сэдхэлдэнь гүнзэгыгөөр үндэхэлөөгүйдөө, удаан тогтоногүй. Үгэхөө боложо бэрхшээлэй тудaa хаань, али мүрдэлгэ зоболонгуудай дайраа хаань, энэ хүн айһан хүрдэхэндөө Бурханай үгэхөө тэрэ дороо арсаха. ¹⁸ Үүргэнэ соо унаһан үрэхэн тухай удхалбал, имэ байна: хэн нэгэн Бурханай үгэ шагнабашье, ¹⁹ энэ оршолонгой байдалда дашууран абтаһандаа, баялиг зөөридэ, тэрэ мэтын элдэб юумэнүүдтэ шунаһандаа үгын удха ойлгодоггүй, тиимэхээ тэрэ үгэ ямаршые үрэгүй байдаг. ²⁰ Үржэлтэй хүрхэндэ ургаһан үрэхэн имэ удхатай: Бурханай үгэ шагнаад, тэрэниие хэшээлтэйгээр сахижа байһан хүнүүд саашадаа аша туһатай юм. Нэгэ зариманиинь зуу дахин, нүгөөдүүлынь жара дахин, бусадынь гуша дахин үлүү үрэ дүн асардаг.

*Зулын гэрэл
(Лк 8:16-18)*

21 Иисүүс үргэлжлүүлбэ:

– Таанад зула аһаагаад, тэрэнээ ямар нэгэн амһартаар бүглэдэггүйт, али орон дороо табидаггүйт. Харин тэрэнээ үндэр табюур дээрэ табидаг ха юмта. **22** Ямаршые нюуса заабол эли болодог, ямаршые далда юумэн заабол мэдэгдэдэг юм. **23** Тиимэһээ шэхэтэй юм наа, анхарагты.

24 Дуулажа байһан юумээ анхаралтайгаар шагнагты! Ямар хэмжээгээр хэмжэнэбта, тэрэл хэмжээгээр, үшөө нэмээдшые Бурхан таанадта хэмжэжэ үгэхэ*. **25** Ушарынь юуб гэбэл, юумэтэй байһан хүндэ нэмэгдэжэ үгтэхэ. Юумэгүй байһан хүнһөө һүүлшын юумэниинь абтаха.

Ургажа байһан үрэнэн тухай хургаалта үгэнүүд

26 Иисүүс үргэлжлүүлэн хэлэбэ:

– Бурханай хаан түрэ ямархан бэ? Бодоод үзэгты, нэгэ хүн газарта үрэнэ тарина, **27** тиигээд хүниндөө унтана, үдэртөө бодоод ябана, зүгөөр үрэнэниинь ургажал байна. Теэд хайшан гээд ургажа байһыень тэрэ хүн мэдэнгүй. **28** Газар өөрөө үрэнэнь ургуулна бшуу. Түрүүшээр ногоониинь бултайна, тиигээд залаална, хожомын залаагаар дүүрэн орооһо тарьяан бии боложо эдешэнэ. **29** Тиин ургасын эдешэхэдэ хуряалгын саг боложо, үнөөхи хүн хадуураа баряад хадахаяа гарадаг юм.

*Горчицын үрэнэн тухай хургаалта үгэнүүд
(Мт 13:31-32; Лк 13:18-19)*

30 Иисүүс иигээд үргэлжлүүлбэ:

– Зай, Бурханай хаан түрэ юунтэй адлиб? Ямар хургаалта үгэнүүдээр тэрэниие тайлбарилжа болохоб? **31** Бурханай хаан түрэ болбол газарта һуулгагдаһан горчицын үрэнэнтэй адли юм. Тэрэ үрэнэн бусад хүрэнгэнүүдэй захата эгээн жэжэхэншые наа, **32** ургахадаа, ямаршые ургамалһаа ехэ модон боложо ургадаг, тэнгэрийн шубуудай уурхайгаа заһажа боломоор һаглагар томо халаануудые үгэдэг.

33 Хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө Иисүүс бусадшые олон хургаалта үгэнүүдые хэрэглэжэ байгаа, тиихэдэ тэдэнэй ойлгожо абаха аргаар хургадаг байгаа. **34** Тэдэ зондо Иисүүс гансал хургаалта үгэнүүдээр хэлэдэг

* **4:24** Хоёр янзаар ойлгожо болохо: 1. Ямар хэмжээгээр үгэ дууланабта, тэрэл хэмжээгээр, үшөөшые нэмээд, Бурхан таанадта ойлгосо үгэхэ; 2. Ямар хэмжээгээр бусадые шүүбэрилнэбта, тэрэл хэмжээгээр, бүришые шэрүүнээр Бурхан таанадые шүүбэрилхэ.

бэлэй. Харин шабинартайгаа үлэхэдөө Тэрэ бүхы юумэ тайлбарилжа үгэдэг хэн.

*Иисүүс шуурга номгоруулна
(Мт 8:18, 23-27; Лк 8:22-25)*

³⁵Тэрэл үдэшэлэн Иисүүс шабинартаа:

– Далайн нүгөө эрьедэ гараябди, – гэжэ дурадхаба. ³⁶Тиигээд шабинартайгаа хүн зоние орхёод, онгосоороо далай гаталба. Баһа ондоошье онгосонууд хойноһоонь тамарба. ³⁷Гэнтэ ехэ һалхин буужа, онгосонь далайн долгиндо сохюулаад, арайл шэнгээгүйхэн, уһаар дүүрэшэбэ. ³⁸Энэ үедэ Иисүүс тархи дороо юумэ дэрлээд онгосын һүүл хабида унтаж байгаа. Шабинарынь багшаяа хэрюулэн:

– Багша! Бидэнэй үхэхээ байхада, Танда хамаагүй гээшэ гү? – гэлдэбэ.

³⁹Иисүүс бодоод, һалхи саража, долгинуудта захирба:

– Аалин бологты, намдагты! – гэжэ захирба. Тэрэ дороо һалхин намдажа, далай долгилхоёо болижо, оршон тойрон огто аалин намдуу болошобо. ⁴⁰Тиигээд Иисүүс шабинартаа хандажа:

– Таанад юундэ иигэтэрээ айбабта? Этигэл хүзэггүй байна гүт? – гэбэ.

⁴¹Тэдэнэ ехээр айн хүрдэнэн хадаа өөһэд дундаа:

– Һалхиешье, далайешье мэдэлдээ оруулаад байдаг Энэ хүмнай хэн гээшэб? – гэжэ бодолгото болобо.

*Иисүүс ада шүдхэртэй хүниие эдэгээбэ
(Мт 8:28-34; Лк 8:26-37)*

5 ¹Иисүүс шабинартайгаа Галилей далай гаталаад, Гераса хотын шадар ерэбэ. ²Тэрэнэй онгосоһоо буухатайнь сасуу досоогоо ада шүдхэртэй нэгэ хүн агы нүхэн хуурсагуудһаа шамдуухан гаража ерэбэ. ³Тэрэ хүнэй агы нүхэн хуурсагуудта байрладаг хадань, хэншье тэрэниие хүлин барижа шададаггүй бэлэй. ⁴Тэрэнэй гар хүл оло дахин гэнжээр хүлибэшье, тэрэ гэнжэнүүдые таһа татадаг, түмэр шүдэрнүүдые эбдэдэг байгаа. Хэншье тэрэниие диилэжэ мэдэлдээ абажа шададаггүй бэлэй. ⁵Тэрэ хүн үдэр һүнигүй хада уулаар гү, али агы нүхэн хуурсагуудаар тэнэжэ, хашхаржа, бэээрээ шулуу нэшэжэ байдаг хэн.

⁶Тэрэ хүн Иисүүсые холоһоо хараһаар хажуудань гүйжэ ерээд, хүлдэнэ унажа:

⁷– Иисүүс, Дээдэ Бурханай Хүбүүн, би Танда ямар хамаатай хүнбиб? Намайе бү зобоогыт даа гэжэ Бурханай нэрээр гуйнаб! – гэжэ байгаад

бархирба. ⁸ Тиигэжэ бархирханайнь ушар гэбэл, Иисүүс тэрэ хүндэ ороһон ада шүдхэрнүүдтэ:

– Энэ хүнһөө зайлагты! – гэжэ захирхан байгаа. ⁹ Тиигээд Иисүүс: – Нэрэшни хэн бэ? – гэжэ һураба.

– Үй түмэн гэжэ нэрэтэйб, юундэб гэхэдэ, бидэ угаа олонбди, – гэжэ үнөөхи хүниинь харюусаба.

¹⁰ – Энэ орон нютагһаа ада шүдхэрнүүдые бү үлдыт даа, – гэжэ тэрэ дахин дахин Иисүүсые гуйба. ¹¹ Тэрэ үедэ хадын хаяагаар хүрэг гахай бэлшэжэ байгаа.

¹² – Маанадые энэ гахайн хүрэгтэ эльгээгыт даа, гахайнууд соо орохыемнай зүбшөөгыт даа, – гэжэ ада шүдхэрнүүд Иисүүсые гуйба.

¹³ Иисүүсэй зүбшөөхэдэ, ада шүдхэрнүүд үнөөхи хүнһөө гараад, гахайнууд руу оробо. Тиин хоёр мянган тооной шахуу гахайн хүрэг эгсэ эрьеһээ далай руу хүрэжэ шэнгэшоо бэлэй.

¹⁴ Гахай манаашад хото хүдөөгөөр ябаад, энэ ушар тухай зондо дуулгаба. Тиигээд хүн зон юунэй болоһые харахаяа тэрэ газарта ерэбэ.

¹⁵ Тэдэнэй Иисүүстэ ерэхэдэнь, үй түмэн ада шүдхэрнүүдтэ барюулаатай байһан хүн хубсалаад, элүүр ухаантай һууба, тиимэһээ хүн зон ехээр айжа хүрдэбэ. ¹⁶ Ада шүдхэрнүүдтэ барюулаатай байһан хүнтэй, гахайн хүрэгтэй юунэй болоһые хараһан зон суглараашадта хөөрөжэ үгэбэ. ¹⁷ Тиихэдэнь зон Иисүүсые нютагһаань гаража ошохыень гуйба.

¹⁸ Иисүүсэй онгосоодоо һуужа байхадань, урдань досоогоо ада шүдхэрнүүдтэй байһан хүн суг ябалсахаар зүбшөөл гуйба. ¹⁹ Теэд Иисүүс зүбшөөбөгүй, харин:

– Гэртээ харижа, шамда Эзэнэй хэды ехэ юумэ бүтээһэн тухай, үршөөл хайратай байһан тухай гэртэхиндээ хөөрөжэ үгэ, – гээ һэн.

²⁰ Тиимэһээ тэрэ хүн Арбан хотын оршон тойроноор ябажа, тэрэндэ Иисүүсэй хэды ехэ юумэ бүтээһэн тухай хүн бүхэндэ хөөрөбэ. Энэ ушар тухай дуулаһан лэ хүн ехээр гайхажа ханаба.

*Үхэхэн басаган ба үбшэн эхэнэр
(Мт 9:18-26; Лк 8:41-56)*

²¹ Иисүүс онгосоороо дахин Галилейн далай гаталжа, нүгөө эрьедэнь гараба. Тэндэнь Тэрэниие тойроод олон зон суглараа бэлэй. ²² Мүргэлэй гэрэй дарганарай нэгэн болохо Яһиир гэжэ нэрэтэй хүн тишэ ерээ. Иисүүсые хараад, тэрэ хүлдэнь унажа, ²³ ехээр гуйжа оробо:

– Үхимни үхэхээ хэбтэнэ. Ошожо, адислыт даа, тиигээ һаатнай эдэгэхэ, амиды ябахал. ²⁴ Иисүүс тэрэ хүнтэй гэртэнь ошобо. Хойноһоонь үнөөхил олон зон дахасалдан, эндэ тэндэһэнь түрисэлдэн ябаба.

²⁵Тэрэ зоной дунда арбан хоёр жэлэй турша соо шуһа гоожоод тогтодоггүй үбшэнтэй нэгэ эхэнэр ябалсаа. ²⁶Тэрэ эхэнэр олон эмшэдээр ябажа, бүхы алта мүнгээе бараһаншые хаа, оройдоо найжараагүй, харин бүри муудажал байгаа. ²⁷Иисүүс тухай дуулахадаа, тэрэ улад зоноор түрисэлдэн Иисүүсэй араһаа дүтэлөөд, мэдүүлэнгүйгөөр хубсаһандань халта хүрэбэ. ²⁸Иисүүсэй хубсаһандань халташые хүрөө хаа эдэгэхэб гэжэ тэрэ этигэжэ байгаа. ²⁹Тиигэхэтэйнь сасуу үнэхөөрөө шуһаниинь гарахаяа болижо, тэрэ эдэгэһэнээ мэдэрбэ. ³⁰Тэрэ үедэ Иисүүс хүсэ шадалайнгаа буураһые ойлгобо.

– Хэн Намайе хүрөөб? – гэжэ Тэрэ асууба. ³¹Багшынгаа юун тухай хураһыень ойлгоогүй шабинарынь:

– Таниие тойроод байһан зон эндэ тэндэһээтнай түринэл. «Хэн Намайе хүрөөб» гэжэ юундэ асуугаа юмта? – гэбэ.

³²Тиихэдэнь Иисүүс хубсаһандань хүрэхэн хүниие харахаяа тойрон шэртэбэ. ³³Үнөөхи эхэнэр өөртэйнь юунэй ушарһые тухайлаад, айһан хүрдэһэн, шэшэрһэн юумэ Иисүүстэ дүтэлэн, урдань хүгэдэн унажа, сэхыень хэлэбэ.

³⁴– Басаган, этигэлшни шамайе абараа. Ши амгалан тайбан, элүүр энхэ, үбшэ хабшангүй ябыш даа, – гэжэ Иисүүс эхэнэртэ хэлэбэ.

³⁵Тиигэжэ байтарнь мүргэлэй гэрэй даргада хэдэн хүн ерэжэ:

– Басагантнай наһа бараа, та багшые бү тухашаруулыт, – гэжэ хэлэбэ. ³⁶Зүгөөр Иисүүс хэлээшыень тоонгүй:

– Бү ай. Этигээд лэ бай, – гэжэ Яһиирта хэлэбэ.

³⁷Тиигээд Пётр, Яков, тэрэнэй Иоанн дүү гурбанһаа ондоо хэндэшые хойноһоонь ябахые Иисүүс зүбшөөбэгүй. ³⁸Тэдэ мүргэлэй гэрэй даргында ерээд, зоной хөөрсэгэнэхые, бахардан үймэхые, шангаар уйлалдахые, бархиралдахые хараба. ³⁹Иисүүс гэртэ ороод:

– Юундэ иитэрээ бархиралдана гээшэбта? Басаган үхөөгүй, миин лэ унтаж байна, – гэбэ. ⁴⁰Тиигэхэдэнь тойроод байһан улад зон Иисүүсые наада барин энеэлдэбэ.

Иисүүс бүгэдэ зониие гаргаад, үнөөхи басаганай аба эжытэй, гурбан шабинартайгаа басаганай хэбтэһэн таһалгада оробо. ⁴¹Тиигээд басаганай гарһаань баряад:

– Талита кум! – гэбэ (энэнь: «Басаган, бодо!» – гэхэн удхатай).

⁴²Басаган тэрэ дороо бодоод, таһалгаараа ябаба. Тэрэ арбан хоёр наһатай байгаа. Энэ ушарай гэршэ болоһон зон ехэ гайхажа ханаба. ⁴³Иисүүс энээн тухай нэгэшые хүндэ бү дуулгагты гэжэ захираа һэн. Тиигээд:

– Басаганда эдихэ юумэ үгэгты, – гэбэ.

Назарет хотынхин Иисүүстэ үһөөрхэбэ
(Мт 13:54-58; Лк 4:16-30)

6 ¹Тэндэһээ Иисүүс шабинартайгаа хамта түрэнэн хотодоо бусажа ерэбэ. ²Тэрэ суббото болоходо хүн зониие хургахаяа мүргэлэй гэртэ ошобо. Тэрэниие шагнаһан олон зон гайхалдажа:

– Яжа эдэ бүхэниие Энэмнай бүтээнэ гээшэб? Иимэ гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые бүтээхэ сэсэн ухаан, хүсэ шадал Тэрээндэ хаанаһаа заяагдаа гээшэб? ³Үгы, Энэмнай дархан бэшэ хэн гү? Мариягай хү-бүүниинь, Яковай, Ёшияагай, Иудын, Симонэй ахань бэшэ хэн гү? Дүү басагадынь энэ хотодо маанадаар ажаһууна бэшэ аал? – гэлсэбэ. Тиигэжэ зон Тэрэнэй талаар һэжэглэбэ.

⁴Харин Иисүүс тэдэндэ:

– Лүндэншэдые нютагайхидһаань, түрэлхидһөөнь, гэр бүлэһөөнь бусад зон булта хүндэлжэ ябадаг юм, – гэжэ хэлэбэ. ⁵Иимэл ушарһаа Иисүүс нютагтаа гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээхэ аргагүй боложо, үсөөхэн лэ үбшэнтэниие адислан эдэгээбэ. ⁶Иисүүс нютагайнгаа зоной этигэл хүзэггүй байхыень гайхан мэдэрбэ.

Иисүүс арбан хоёр элшэнэртээ захяа заабари үгэнэ
(Мт 10:1, 9-14; Лк 9:1-6)

Иисүүс оршон тойрон тосхонуудаар ябажа, зониие хургаба. ⁷Тэрэ арбан хоёр шабинараа дуудаад, ада шүдхэрнүүдые дараха эрхэ засаг олгон, хоёр хоёроорнь иишэ тиишэнь эльгээбэ. ⁸Тиигэхэ зуураа тэдэндэ иимэ захяа үгэбэ:

– Замдаа гансал тулга таягтай гараарайгты. Эдихэ юумэшье, туулмаг сүүмхэшье, алта мүнгэшье абаад ябаха хэрэггүй. ⁹Сандаали үмдөөд ябагты, һэлгэхэ хубсаһа абаад ябаха хэрэггүй. ¹⁰Ямар нэгэн гэртэ уригдаһан байбал, хотоһоо гаража ошотороо тэрэл айлдаа байха ёһотойт. ¹¹Хэрбээ ямар нэгэ нютагта таанадые угтажа абаха дурагүй гү, али хэлэһыетнай дуулаха дурагүй байбал, хүлдэтай халдаһан тоһо һэжэрэн дурагүйлхэһэнөө мэдүүлээд, тэрэ нютагһаа гаража ошогты.

¹²Тиихэдэнь элшэнэр замда мордожо, нүгэлөө орхёод, Бурханда хандагты гэжэ хүн бүхэндэ номнобо. ¹³Тэдэнэр ада шүдхэрнүүдые олоор гаргажа, үбшэн зониие олива тоһоор түрхээд, эдэгээбэ.

Уһаар Арюудхагша Иоанн нүгшэбэ
(Мт 14:1-12; Лк 9:7-9)

¹⁴Иисүүс тухай хураг хаа хаанагүй таража, Иродойшье һонорто хүрэбэ. Зарим хүнүүд:

– Энэ Уһаар Арюудхагша Иоанн амидыраад, иимэ гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээнэ, – гэлсэбэ. ¹⁵ Нүгөө зариман:

– Энэ Элияа байна, – гэбэ. Үшөө нүгөөдүүлһынь:

– Эртэ урда үеын лүндэншэдтэл адли лүндэншэн хаш, – гэлсэбэ.

¹⁶ Харин Ирод энээн тухай дуулахадаа:

– Энэ намда толгойгоо таһа сабшуулһан Иоанн амидыраа, – гэжэ хэлэбэ. ¹⁷⁻¹⁸ Ушарынь хэлэбэл, Ирод Филипп дүүгэйнгээ Иродиада һамгатай һууһан байгаа. Тиихэдэнь Иоанн:

– Ши дүүгэйнгээ һамгатай гэрлэхэ ёһогүйш, – гэжэ Иродтэ хэлээ һэн. Тиимэһээл Ирод Иродиадын һайшаалда хүртэхын тула Иоанные түрмэдэ һуулгаһан байгаа.

¹⁹ Иродиада Иоаннда ехээр хороо бусалжа, тэрэниие алахаяа һанаба, гансал Иродһээ боложо хүсэлөө бөөлүүлхэ аргагүй байгаа.

²⁰ Иоаннай эрхим һайн, гэгээн хүн байһыень ойлгоод, Ирод тэрээнһээ айдаг, мүн хамгаалдаг бэлэй. Иоаннай хэлэһэн үгэнүүдэй һанааень зобоодогшыё һаань, Ирод тэрэниие шагнаха дуратай байгаа, шагнагыё һэн.

²¹ Одоошыё Иродиадада таарамжатай саг тудабэ. Ирод түрэнэн үдэртөө дашарамдуулан, бүхы түшэмэлнүүд, сэрэгэй дарганар, Галилейн нэрэ хүндэтэй хүнүүдые суглуулаад, ехэ найр хэбэ. ²² Тэндэ Иродиадын басаган хатаржа, Иродтэ, айлшадтань ехээр һайшаагдаба. Тиимэһээ Ирод тэрээндэ:

– Дуратай юумэээ эри, хүсэһэн лэ юумыешни үгэхэб! – гэбэ. ²³ – Эриһэн лэ юумыешни үгэхэб, хаан оронойнгоо хахадыеньшыё үгэхэдэ бэлэнби, – гэжэ Ирод тангариглаһан байгаа.

²⁴ Басаган эжыдээ ошожо:

– Юу эрихэбиб? – гэжэ һураба.

– Уһаар Арюудхагша Иоаннай толгой эри, – гэжэ эхэнь харюусаба.

²⁵ Басаган һөөргөө хаанда түргэхэн ошожо:

– Уһаар Арюудхагша Иоаннай толгой табэг дээрэ табяад, намда энэ гэнээр үгэхыешни хүсэнэб, – гэбэ.

²⁶ Ирод хаан һанаата болобошыё, бүхы айлшадай урда үгөө үгэһэн тула басаганай хүсэл дүүргэнгүй байха аргагүй байба. ²⁷ Ирод тэрэ дороо харуулайнгаа сэрэгшэдэ түрмэдэ байһан Иоаннай толгой таһа сабшаад, абаад ерэхыень захирба. ²⁸ Тэрэ сэрэгшэнь Иоаннай толгойе табэг дээрэ табяад, басаганда асаржа үгэбэ, тэрэнииень басаган эхэдээ үгэбэ. ²⁹ Иоаннай шабинарынь энээниие дуулаад, бөөыень агы нүхэн хуурсагта абашажа хүдөөлүүлбэ.

Иисүүс табан хилээмээр таба мянган хүниие садхааба
(Мт 14:13-21; Лк 9:10-17; Ин 6:1-13)

³⁰Элшэнэр Иисүүстээ бусажа ерээд, юу хэһэнээ, улад зондо юу заа-
hanaa хөөрбэ. ³¹Ехэ олон зоной ерэжэ ошожол байһан хада Иисүүс
элшэнэртэйгээ эдихэ уухашье сүлөөгүй байгаа. Тиимэһээ Тэрэ шаби-
нартаа:

– Эзэгүй газарта ошожо, нэгэ бага амарая, – гэжэ дурадхаба. ³²Ти-
гээд тэдэнэр онгосоор тамаржа эзэгүй зэлүүд газарта ошобо. ³³Теэд
олон зон тэдэнэй тамаржа ябахые хараад, хайшаа ошохыень багсааж
байгаа. Тиимэһээ элдэб хотын зон Иисүүсэй ба шабинарайнь урда га-
ража нуурай эрьээр гүйлдэбэ.

³⁴Иисүүс онгосоһоо буухадаа, тэндэ олон зоной сугларһые ха-
раба, хонишонгүй хонидтол мэтэ байһан тэдэниие хайрлан, олон
юумэнүүдтэ хургажа эхилбэ. ³⁵Үдэшэ болоходо шабинарынь баг-
шадаа ойртоод:

– Мүнөө орой болошоо, энэ эзэгүй газар байна. ³⁶Тиимэһээ хажуу-
гаархи тосхон, отогуудаар ябажа, эдихэ юумэ худалдажа абахыень эдэ
зоноо табиит даа, – гэбэ.

³⁷– Таанад өһөдөө эдэндэ эдихэ юумэ үгэгты, – гэжэ Иисүүс ха-
рюусаба.

– Эдэ зониие эдеэлүүлхын тула хоёр зуун динари* мүнгөөр хилээмэ
худалдажа абахамнай гээшэ гү? – гэжэ шабинарынь гайхаба.

³⁸– Хэды хилээмэтэй байнабта, хараад ерэгты, – гэбэ Иисүүс. Тэ-
дэнь ошожо хараад:

– Табан монсогор хилээмэтэй, хоёр багахан загаһатай байнаб-
ди, – гэжэ дуулгаба. ³⁹Тиигэхэдэнь Иисүүс эдэ зоноо бүлэг бүлэгөөр
хубаагаад, зүлгэ ногоон дээрэ нуулгагты гэжэ шабинартаа захирба.

⁴⁰Хүн зон зуу зуугаар, али таби табяар хубааралдан, бүлэгүүд болон
һуубад. ⁴¹Тиигээд Иисүүс үнөөхи табан монсогор хилээмээ, хоёр
загаһаяа абаад, тэнгэри өөдэ шэртэн, Бурханда баяр баясхалан хүргэ-
бэ. Хилээмээ хухалан, хүн зондо хүртөөжэ хубаахыень шабинартаа
үгэбэ. Удаань хоёр загаһаяа хухалжа, хүн зондо хүртүүлбэ. ⁴²Хүнүүд
булта эдеэлжэ садаа. ⁴³Тиигээд үлөөдэһыень суглуулхадань, арбан
хоёр түрсүүгээр дүүрэн хилээмэнэй, загаһанай үлөөдэһэ сугларба.
⁴⁴Хамта дээрээ эдеэлһэн зоной тоодо табан мянга шахуу ганса эрэ-
шүүл байлсаа бшуу.

* 6:37 Динари – римэй жэжэ мүнгэн, хүлһэншэ хүдэлмэришэнэй нэгэ үдэрэй
ажалай салин болодог байгаа.

Иисүүс уһан дээгүүр ябана
(Мт 14:22-33; Ин 6:16-21)

⁴⁵Тиигээд Иисүүс шабинараа онгосодо хуулгажа, нуурай нүгөө бээд оршоһон Бэтсаидаа хото руу Өөрһөөнь түрүүлэн тамархыень захирба. Харин Өөрөө улад зоной таратар үлөө бэлэй. ⁴⁶Зоной тарахада Иисүүс хада өөдөө зальбархаяа гараба. ⁴⁷Үдэшэ болоходо Тэрэ үнөөхи газартаал гансаараа байба, харин шабинарын онгосоороо далайн тэгэндэ хүрэжэ байгаа. ⁴⁸Урдаһаань үлээһэн халхинтай тулалдажа байһан шабинараа харахадаа, Иисүүс хүнийн дүрбэдэхи харуулай үеэр* уһан дээгүүр ябаад, шабинартаа ошобо. ⁴⁹Тэрэнэй уһан дээгүүр ябахыень хараһан шабинарын сошожо, хии үзэгдэл гэжэ ханаад, айһандаа хашхаралдаба, ⁵⁰ухаа алдаба. Зүгөөр Иисүүс тэдэндэ:

– Зоригтой байгты. Энэ Биб, бү айгты, – гэбэ. ⁵¹Тиигээд Иисүүсэй шабинарайнгаа онгосодо хуухатайнь сасуу халхин намдаба. Харин шабинарын гайхахын ехээр гайхаба. ⁵²Тэдэнэр хилээмэнтэй бүтээһэн гайхамшагта хэрэгэй үнэн удхые ойлгоогүй, ухаан бодолын үшөөл баларшаг байгаа бшуу.

Иисүүс Гэннэсарээдэй газарта үбшэн зониие эдэгээнэ
(Мт 14:34-36)

⁵³Иисүүс шабинартайгаа далайе гаталжа, Гэннэсарээдэй газарта хүрэжэ ерээд, онгосоо эрье дээрэ гаргаба. ⁵⁴Онгосоһоо буухатайнь сасуу тэндэхи улад зон Иисүүсые таниба. ⁵⁵Тиигээд оршон тойронхи бүхы нютагуудаар гүйжэ, Иисүүсэй хаана байһыень дуулахадаал, тишэнь үбшэн зониие дэбисхэртэйнь асаржа байгаа. ⁵⁶Иисүүсэй хаанашье ябахада, хото хүдөөдэшье байхада, хүнүүд үбшэн зониие асаржа, хубсаһандатнай халташье хүрэхые зүбшөөгөйт даа гэжэ гуйдаг байгаа. Тиин хубсаһандань гараараа хүрөөд абаһан бүхы хүнүүд эдэгэшэдэг бэлэй.

Үбгэ эсэгэнэрэй хургаал
(Мт 15:1-20)

7 ¹Иерусалимһаа хэдэн фарисейнүүд, Хуули заадаг зарим багшанар ерээд, Иисүүсые тойрон сугларба. ²Иисүүсэй зарим шабинарай гараа гуримай ёһоор угаангүй эдеэлжэ байхые тэдэ обёорбо. ³Фарисейнүүд, бусадшье бүхы еврейнүүд хуушан заншалнуудаа наринаар сахижа, гар угаалгын тусхай ёһололгүйгөөр эдеэ хоолдо хүрэдэггүй байгаа. ⁴Худалдаа наймаанай газарһаа юумэ асараад, өөһэдэгөө угааж

* 6:48 Мүнөөнэйхээр хүнийн гурбан саһаа үглөөнэй зургаан саг болотор.

арюудхаагүй хаа, тэдэ эдидэггүй байгаа. Мүн тэдэ аяга шанагаа, ам-
харта табагаа, забьяануудаа, хандали нуудалнуудаа оро дэрээ угааха
гэхэ мэтын ондоошые заншал гуримуудые сахидаг бэлэй.

⁵Тиимэхээ фарисейнүүд, Хуули заадаг багшанар Иисүүстэ хандан:

– Шабинартнай юундэ үбгэ эсэгэнэрэймнай зааһан заншалнуудые
сахинагүйб? Тэдэтнай яахадаа гараа угаангүйгөөр эдеэлнэб? – гэбэ.

⁶Иисүүс харюудань хэлэбэ:

– Хоёр нюуртан! Таанар тухай лүндэншэ Исай үнэн сохомые урид-
шалан хэлээ һэн лэ:

«Энэ улад зон хэлэ амаараа Намайе хүндэлнэ,

харин зүрхэ сэдхэлдээ Нам тухай огто бодоногүй.

⁷ Хүнүүдэй зохёһон ёһо гуримуудта хургажа байхадаа,
тэдэ дэмы Намда мүргэнэ даа».

⁸Таанад Бурханай захяа заабаринуудһаа арсаад, хүнэй зааһан ёһо
гуримуудые сахибат. ⁹Таанад Бурханай захяа заабаринуудые гурим
заншалнуудаараа арга мэхэтэйгээр һэлгэжэ шададаг байнат. ¹⁰«Аба
эжы хоёроо хүндэлэ», «Аба эжы хоёроо муушалһан хүн үхэлдэ хүртэхэ
ёһотой» гэжэ Моисейгээр дамжуулан Бурхан хэлэһэн байгаа. ¹¹Хар-
рин таанад эхэ эсэгэдээ туһалха юумэтэй байгаад, «Энэшни Корбан»,
ондоогоор хэлэбэл, Бурханда үргөөтэй юм гэхэнь зүб гэжэ зониие
хургахадаа, ¹²аба эжыдээ ямаршые туһа бү хүргэгты гэжэ хурганат.
¹³Тиигэжэл таанад Бурханай захяа заабариие өөһэдынгөө тогтооһон
ёһо заншалаар һэлгэнэт, тиин үшөөшые олон иимэрхүү юумэнүүдые
таанад үйлэдэжэ байдагта.

Ямар юумэнүүд хүниие бузарланаб?

¹⁴Иисүүс дахин улад зониие Өөртөө дууджа хэлэбэ:

– Хүн бүхэн хэлэһыемни шагнажа, ойлгохые хэшээгты! ¹⁵Гаднаһаа
досоотнай орожо байһан юумэн таниие бузарладаггүй. Харин досоо-
һоотнай гаража байһан юумэн таниие бузарладаг*.

¹⁷Иисүүсэй улад зониие орхёод гэртэ ороходонь, хэлэһэнээ манда
тайлбарилжа үгыт гэжэ шабинарынь гуйба.

¹⁸– Хэлэһыемни хэнтнайшые мүнөө болотор ойлгоогүй гээшэ гү?
Гаднаһаа зосоотнай ороһон ямаршые юумэн үнэндөө таанадые бузар-
лажа шадахгүй, ¹⁹юундэб гэхэдэ, тэрэ юумэн танай зүрхэндэ ороно
бэшэ, харин танай хотондо ороод, һүүлдэнь бэеһээтнай гаргагдадаг ха

* 7:15 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ¹⁶Шэхэтэй юм
һаа, анхарэгты.

юм. (Иигэжэ хэлэхэдээ Иисүүс ямаршые эдэе хоолые эдихэдэ зохихо юм гэжэ батална гээшэ.)

²⁰ Тиигээд Иисүүс үргэлжэлүүлбэ:

– Досооһоотнай гарадаг юумэн таанадые бузарладаг. ²¹ Досоотнай, ханаа зүрхэндэтнай нүгэлтэ хүсэлэнгүүд түрэжэ, таанадые ташаяангы ябадалда хүргэдэг, хулгай хүүлэдэг, алаха хюдаха, ²² эрэдээ гү, али эхэнэртээ урбаха тээшэ түлхидэг, хомхой сэдьхэлтэй, хара ханаатай болгодог, худал хуурмаг, зальхай ябадал, атаа жүтөө түрүүлдэг, хэрүүл ама, бардам зан, тэнэг ааша гаргадаг. ²³ Эдэ бүхы нүгэлтэ юумэнүүд досооһоотнай гараад, таанадые бузарладаг юм.

*Эхэнэрэй хүзэг
(Мт 15:21-28)*

²⁴ Иисүүс Галилейһээ гаража, Тиир хотын шадар ерэжэ, нэгэ гэртэ зогсобо. Эндэ ерэнэн тухайгаа хүнүүдтэ мэдүүлхэ дураггүй байбашье, танигдангүй байжа шадабагүй. ²⁵ Ада шүдхэртэ барюулһан басаганай эхэнь Иисүүс тухай дуулаад, Тэрээндэ ерэжэ, хүлдэнь унаба. ²⁶ Еврей-бэшэ тэрэ эхэнэр Сирийн Финики гэжэ газарһаа гарбалтай байгаа. Басагыемни бариһан ада шүдхэрые гаргажа үгыт даа гэжэ тэрэ эхэнэр Иисүүсые гуйба. ²⁷ Харин Иисүүс тэрэ эхэнэртэ:

– Нэн түрүүн үхибүүдые садхааха хэрэгтэй. Тэдэнэй эдихэ хоол абаад, нохойнуудта хаяхань зохихогүй юм*, – гэбэ.

²⁸ – Тиимэшьел даа, Эзэн, теэд шэрээһээ унаһан үхибүүдэй үлөөдэ-һые нохойнуудшые эдидэг ха юм, – гэжэ үнөөхи эхэнэрын харюусаба.

²⁹ – Зүб даа энэ харюушни. Ши гэртээ хари, басаганайшни досооһоо ада шүдхэр гаража тонилоо, – гэжэ Иисүүс эхэнэртэ хэлэбэ. ³⁰ Гэртээ ерээд, тэрэ эхэнэр басаганайгаа орон дээрээ хэбтэхыень хараба; до-соохи ада шүдхэрын гаража ошоһон байба.

*Иисүүс хэлэгүй дүлии хүниие эдэгээбэ
(Мт 15:29-31)*

³¹ Тиирэй шадархи газарһаа гараад, Иисүүс Сидоон хотоор дайраад, Галилей далай тээшэ зүглэбэ. Замдаа Тэрэ Арбан хото гэжэ нэрэтэй арбан хотын хажуугаар үнгэрбэ. ³² Хэдэн хүн Тэрээндэ дүлии, арай шам-май дуугардаг хүниие асаржа, дээрэнь гараа табижа адислыт даа гэжэ Иисүүсые гуйба. ³³ Иисүүс тэрэниие гансаарыень зонһоо зайсуулаад,

* 7:27 Еврейнүүд еврей-бэшэ зондо олон ушарта нохойнуудтал адляар хандаг байгаа.

шэхэнүүдтэнь хургануудаа хэбэ, тиигээд тэдээн дээрээ нёлбоод, хэлэндэнь халта хүрэбэ. ³⁴Тиигээд огторгой өөдэ хаража, ехэтэ ханаа алдаад:

– Эффата! (энэнь «Нээгдыш!» гэхэн удхатай) – гээд үнөөхи хүндөө хэлэбэ. ³⁵Тиигэмсээрнь тэрэ хүн дары дууладаг, ямаршые бэрхэшээлгүй хэлэдэг болошобо.

³⁶ – Хэһэн юумэн тухаймни хэндэшые бү дуулгаарайгты, – гэжэ Иисүүс зондо захирба. Теэд Тэрэнэй хорихо тумань, зон бүришые ехээр энэ ушар тухай хэлсэжэ байгаа. ³⁷ Дуулаһан зон булта аргагүй ехээр гайхалдаба:

– Иисүүс ямаршые юумые хайнаар хэнэ. Дүлии зониие дууладаг болгоно, хэлэгүй зониие дуугардаг болгоно.

*Иисүүс дүрбэ мянган хүниие садхааба
(Мт 15:32-39)*

8 ¹Дахин тэдэ үдэрнүүдтэ ехэ олон зон Иисүүсые тойроод сугларба. Зоной эдихэ юумэгүй болоходо, Иисүүс шабинараа дууджа хэлэбэ:

² – Би эдэ зониие хайрланаб. Тэдэ Намтай гурбан үдэр байлсаа, теэд мүнөө эдихэ юумэгүй болоод байна. ³ Тэдэнэй зариманиинь холоһоо ерээ. Тиимэһэн үлэн хоһон гэртэнь табибални, тэдэ замдаа нуларжа ядаржа магадгүй.

⁴ – Теэд эзэгүй хоһон энэ газарта эдэ зониие бултыень садхааха хилээмэ хүн хаанаһаа олохоб? – гэжэ шабинарынь асууба.

⁵ – Таанадта хэды шэнээн хилээмэ байнаб? – гэбэ Иисүүс.

– Долоон жэжэхэн монсогор хилээмэн байна, – гэлдэбэ шабинарынь. ⁶ Иисүүс улад зониие нуухыень захирба. Тиигээд байгаа долоон хилээмэ абаад, Бурханда баяр баясхалан хүргэбэ. Хилээмээе хухалан, хүн зондо хүртөөжэ хубаахыень шабинартаа үгэбэ. Шабинарынь хубааба. ⁷ Ушөө тэдэ хэдыхэн загаһатай һэн. Иисүүс тэдэнэй түлөө Бурханда баясхалан хүргөөд, тэрэ загаһа хубаажэ үгэхыень шабинартаа захиба. ⁸⁻⁹ Дүн хамтадаа дүрбэн мянган шахуу ганса эрэшүүл дураараа эдижэ садаа, үшөө тиихэдэ эдээнэй үлөөдэһэн долоон түрсүүгээр дүүрэн суглараа. Иисүүс хүн зоноо тараагаад, ¹⁰ шабинартайгаа хамта онгосодо һуужа, Далманутаагай газар нютаг руу тамарба.

*Тэнгэриһээ баталагдаһан гайхамшагта тэмдэг
(Мт 16:1-4)*

¹¹ Хэдэн фарисейнүүд Иисүүстэ ерэжэ, үгөөр буляасалдаба. Тиигээд Тэрэниие туршахаяа һэдэжэ, тэнгэриһээ баталагдаһан гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харуулыт даа гэбэ. ¹² Иисүүс хүндөөр ханаа алдажа:

– Оршон үеын зон яахадаа гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харуулхые шаарданаб? Зүб даа, ямаршые тиимэ юумэн тэдэ зондо харуулагдахагүй, – гэжэ хэлээ һэн. ¹³ Тиигэмсээрээ Тэрэ фарисейнүүдые орхёод, дахин онгосодоо нуугаад, далайн нүгөө эрье руу тамарба.

*Фарисейнүүдэй ба Иродэй эһээбэри
(Мт 16:5-12)*

¹⁴ Шабинарынь хилээмэ абахаяа мартаһан байба, тиимэһээ онгосодонь оройдоол гансахан монсогор хилээмэн байгаа.

¹⁵ – Ёэргэг байгты! Фарисейнүүдэй, Иродэй эһээбэриһээ болгоомжолжо ябагты, – гэжэ Иисүүс шабинараа һэргылбэ.

¹⁶ – Маанадта хилээмэнэй үгы байһан дээрэһээ тиигэжэ хэлээ ёһотой, – гэжэ шабинарынь өөһэд хоорондоо тухайлба. ¹⁷ Юун тухай хэлсэжэ байһыень мэдээд, Иисүүс тэдэндээ хэлэбэ:

– Таанар хилээмэ абаагүйбди гэжэ юундэ хоорондоо хэлсээбта? Мүнөө болотор мэдэбэ, ойлгобогүй гээшэ гүт? Ухаан бодолтнай тиимэ мунхаг байна гээшэ гү? ¹⁸⁻¹⁹ Нюдэтэй байгаад, харанагүй гээшэ гүт? Шэхэтэй аад лэ, дууланагүй гээшэ гүт? Табахан монсогор хилээмэ табан мянган хүндэ хубаажа үгэхэдэмни, хэды түрсүүгээр дүүрэн үлөөдэһэ суглуулһанаа һананагүй аалта?

– Арбан хоёр түрсүүг, – гэжэ шабинарынь харюусаба.

²⁰ – Тиигээд долоон хилээмэ дүрбэн мянган хүндэ хубаахадамни, хэды түрсүүгээр дүүрэн үлөөдэһэ суглуулаа һэмта? – гэжэ Иисүүс һураба.

– Долоон түрсүүг, – гэжэ шабинарынь харюусаба.

²¹ – Теэд юун тухай хэлэһыемни мүнөөшые болотор ойлгоногүй гээшэ гүт? – гэжэ Иисүүс дахин һураба.

Бэтсаидаа хотодо Иисүүс хохор хүниие эмнэбэ

²² Иисүүсэй шабинартайгаа Бэтсаидаа хото ерэхэдэнь, хэдэн хүн тэрээндэ хохор хүниие хүтэлжэ асараад, адис хүртүүлэн эдэгээхыень гуйба. ²³ Иисүүс тэрэ хохор хүниие гарһаань барижа, тосхонһоо хүтэлэн гаргаба. Тиигээд нюдэндэнь нёлбоод, дээрэнь гараа табин адислаад:

– Зай, юумэ харана гүш? – гэжэ һураба. ²⁴ Тэрэнь иишэ тишээ хараад:

– Хүнүүдые харанаб, теэд тэдэ тойроод ябаһан мододтол адли үзэгдэнэ, – гэжэ хэлэбэ.

²⁵ Иисүүс дахин нюдэндэнь гараараа хүрэбэ. Тиигэхэтэйн сасуу үнөөхи хүн хараатай болобо; нюдэнь эдэгэжэ, тэрэ бүхы юумэ эли тодоор харадаг болобо.

26 – Зай, ши гэртээ хари, тосхондо бү ороорой, – гэжэ захин, Иисүүс тэрэ хүниие ябуулба.

Иисүүс гээшэмнай хэн бэ?
(Мт 16:13-16, 20; Лк 9:18-21)

27 Иисүүс шабинартайгаа Филиппэй Кесари хотын хажуудахи тосхонуудта ошобо.

– Хүнүүд Намайе хэн гэжэ хананаб? – гэжэ Иисүүс шабинарһаа замдаа ябахандаа асууба.

28 – Зариманиинь Уһаар Арюудхагша Иоанн байнат, нүгөөдүүлынь Элия гээшэт, үшөө бусаднын лүндэншэдэй нэгэниинь байнат гэжэ хэлсэнэ, – гээд шабинарын харюусаба.

29 – Теэд таанар Намайе хэн гэжэ хананабта? – гээд Иисүүс хураба.

– Та Бурханай табисууртат, – гэжэ Пётр харюусаба.

30 – Хэн байһан тухаймни хэндэшые ама бү гарагты, – гэжэ Иисүүс шабинартаа захирба.

Иисүүс зобохо, алуулха тухайгаа хэлэнэ
(Мт 16:21-28; Лк 9:22-27)

31 Иисүүс Өөртэйн юу болохо тухай шабинартаа хөөржэ эхилбэ:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн аргагүй ехээр зобохо, ахамдууд, ахамад санаарта болон Хуули заадаг багшанар Тэрээнһээ арсаха. Тэрээнниие алаха, теэд гурбадахи үдэртөө Тэрэ амидырха. 32 Тиигэжэ Иисүүс шабинартаа тон эли тодоор хэлэжэ байгаа. Тиимэһээ Пётр Тэрэниие хажуу тээшэн дуудажа абаашаад, иигэжэ хэлэхэеэ болиит гэбэ. 33 Харин Иисүүс шабинар тээшээ эрьен хараад, Пётрые зэмэлэн:

– Холо боло Намһаа, сатана! Шинии ханал бодолнуудшни Бурханһаа үршөөгдэнэ бэшэ, харин хүн шанарһаашни бүрилдэнэ! – гэбэ.

34 Удаань Иисүүс улад зоние, шабинараа дуудаад хэлэбэ:

– Намтай ябалсаха дуратай хүн өөр тухайгаа бодохоёо болёод, үдэр бүхэн хэрээһээ үргэлөөд*, хойноһоомни яба. 35 Ушарын хэлэбэл, ами наһаяа абарха ханаатай хүн тэрэнэ алдаха, харин Минии түлөө, мүн Һайн Мэдээсэлэй түлөө ами наһаяа үгэбэл, абарагдаха. 36 Хэрбээ танай бүхы дэлхэе ололоод, ами хүнэһээ алдабалтнай, танда ашагтай гү? Үгыл даа! 37 Таанад ямаршые юумэ түлөөд, ами хүнэһээ бусаажа шадахагүйлта. 38 Хэрбээ забхай, нүгэлтэ энэ дэлхэйн зоной

* 8:34 Зоболон туйлахадашые, үхэлэй саазада хүртэхэдэшые бэлэн байха гэһэн удхатай.

дунда байхадаа Намһаа, Минии һургаалһаа эшэбэлтнай, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Эсэгынгээ алдартай Бурханай Эльгээмэлнүүдтэй хамта ерэхэдээ, таанадһаа эшэхэл.

9¹ – Эндэ байгшадай зариманиинь һүр хүсэтэй Бурханай хаан түрү үзөөгүйдөө үхэхэгүй гэжэ таанарта үнэниие хэлэнэб, – гэбэ Исүүс.

*Исүүсэй бодото һүр хүсэн
(Мт 17:1-13; Лк 9:28-36)*

²Зургаан хоногой үнгэрхэдэ, Исүүс Пётрые, Яков Иоанн хоёр аха дүүнэрые абажа, үндэр хада өөдэ гараба. Тэндэ Исүүс шабинарайнгаа урда эрид хубилба. ³Хубсаһаниинь туяа мэтэ һаргама сагаан болоо, газар дэлхэй дээрэ ямаршые будаг тиигэжэ сагааруулжа шадахагүйл. ⁴Исүүстэй хөөрэлдэжэ байһан Моисей Элияа хоёр бии болобо. ⁵Тиихэ зуура Пётр Исүүстэ:

– Рабби! Эндэ байхадамнай манда ямар һайн гээшэб. Гурбан майхан бодхоо: нэгыень Танда, нэгыень Моисейдэ, үшөө нэгыень Элияада, – гэбэ. ⁶Пётр юушые хэлэһэнээ мэдэнгүй тиигэжэ хэлээ бшуу, юундэб гэхэдэ, шабинар ехээр айн һүрдэһэн байгаа. ⁷Тиигэжэ байтарнь үүлэн бии боложо, тэдэниие хушаад, тэндэһээн иимэ абьян дуулдаба:

– Энэ Минии инаг хайрата Хүбүүмни юм, үгыень дуулажа байгты.

⁸Шабинарайнь тойроод харан гэхэдэнь, Исүүсчээ ондоо хэншые үгы байба.

⁹Хадаһаа буужа ябахандаа Исүүс шабинартаа:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй үхөөд амидыртар энэ үзэһэн харанаа хэндэшые бү хэлээрэйгты, – гэжэ захирба. ¹⁰Шабинарын энэ нюуса хадагалжа ябаа, теэд «үхөөд амидырхань» ямар удхатайб гэжэ бэе бөөһэн һурадаг байгаа.

¹¹– Хуули заадаг багшанар юундэ Бурханай табисуурта Христоосой ерэхын урда тээ Элияа лүндэншэ ерэхэ ёһотой гэдэг бэ? – гэжэ шабинарын Исүүсчээ асууба. ¹²Исүүс харюусаба:

– Үнэхөөрөө Элияа түрүүн ерэжэ, бүхы юумэ бэлдэхэ ёһотой. Тиихэдээ юундэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн ехээр зобохо, Тэрээнһээ арсаха юм гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг бэ? ¹³Элияа ерээ, тиин Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёһоор хүнүүд дура зоргоороо тэрээнтэй болоо гэжэ таанадта хэлэнэб.

Иисүүс досоогоо ада шүдхэртэй хүбүүе эдэгээбэ
(Мт 17:14-19; Лк 9:37-42)

¹⁴ Иисүүсэй гурбан шабинартайгаа хамта бусад шабинартаа ерэхэдэнь, тэдэниенень ехэ олон зон тойроод, Хуули заадаг багшанарай тэдэнтэйнъ арсалдажа байхань харагдаба. ¹⁵ Иисүүсье харахадаа улад зон ехээр гайхалдажа, Тэрэниие мэндэшэлхэ гэжэ гүйлдэбэ.

¹⁶ – Таанад эдэнтэй юун тухай арсалданабта? – гэжэ Иисүүс шабинарһаа асууба. ¹⁷ Улад зоной дундаһаа нэгэ хүн харюусаба:

– Багша, би Танда хүбүүгээ абажа ерээб. Тэрэнииемни ада шүдхэр дараад, хэлэгүй болгоод байна. ¹⁸ Ада шүдхэр довтолходоол хүбүүемни газараар мухарюулна, аманһаань хөөһэ бурана, шүдэнь хабирна, бэень хүшэлдэнэ. Тэрэ ада шүдхэрые намнажа үгыт гээд шабинарыетнай гуйхадамни, тэдэтнай оролдоод шадабагүй.

¹⁹ Иисүүс улад зондо хандан:

– Этигэл хүзэггүй зон аа! Үшөө хэды шэнээн таанадтай байхабиб? Үшөө хэды болотор таанадые тэсэжэ тэбшэжэ байхабиб? Тэрэ хүбүүе Намда асарагты! – гэжэ хэлэбэ. ²⁰ Хүбүүе асарба. Иисүүсье харамсаараа ада шүдхэр хүбүүе таталзуулан халагануулба. Хүбүүнэй аманһаа хөөһэ буран, тэрэ газараар мухариба.

²¹ – Үнинэй иимэ болоо һэн гү? – гэжэ Иисүүс хүбүүнэй эсэгэһээ һураба. Тэрэнь:

– Багаһаал тиимэ һэн. ²² Ада шүдхэр хүбүүемни оло дахин галда, уһанда шэдээд, алахаяа забдаа. Маанадые хайрлажа, шадахал һаа, туһалыг даа! – гэжэ гуйба.

²³ – Юундэ «шадахал һаа» гэбэш? Этигэл хүзэгтэй һаашни, хүсэһэн лэ юумэншни бүтэхэ юм! – гэжэ Иисүүс харюусаба. ²⁴ Тиигэхэтэйнъ сасуу хүбүүнэй эсэгэ:

– Би этигэнэб! Бүри ехэ этигэл хүзэг хайрлан туһалыт! – гэжэ хашхарба. ²⁵ Улад зоной үшөө олоор сугларжа байхые харахадаа, Иисүүс ада шүдхэртэ захирба:

– Хэлэгүй, дүлии ада шүдхэр! Би шамда захирнаб: энэ хүбүүнһээ гара, хойшодоо тэрээндэ бү оро!

²⁶ Ада шүдхэр хашхараад, хүбүүе ехээр халагануулан, досооһоонь гараба. Хүбүүн үхэшэһэн шэнги байба, хүнүүд:

– Тэрэ үхэшөө, – гэлдэбэ. ²⁷ Харин Иисүүс гарһаань баряад, хүл дээрээ бодоходонь туһалба. ²⁸ Һүүлдэ Иисүүсэй шабинартайгаа гэртээ ерээд, гансаараа байхадань, тэдэнь:

– Яахадаа бидэ тэрэ ада шүдхэр даража шадаагүйбибди? – гэжэ асууба.

²⁹ – Иимэрхүү ада шүдхэрнүүдые имагтал зальбаралаар даража болохо юм, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

Иисүүс дахин үхэхэ тухайгаа хэлэнэ
(Мт 17:22-23; Лк 9:43-45)

³⁰ Иисүүс шабинартайгаа тэндэһээ гараад, Галилейе үнгэржэ ябаба. Хаана ябаһанаа хүнүүдтэ мэдүүлхэгүй гэжэ Тэрэ оролдоо. ³¹ Ушарынь юоб гэбэл, Тэрэ шабинараа хургажа байгаа.

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүнүүдэй гарта тушаагдахань, тиигээд Тэрэ алуулаад, гурбадахи үдэртөө амидырха, – гэжэ хэлэбэ. ³² Гэбэшье шабинарынь хэлэһэн үгэнүүдэйн удха ойлгобогүй, тиин хурахаяашье зүрхэлбэгүй.

Эгээн ехэнь хэн гээшэб?
(Мт 18:1-5; Лк 9:46-48)

³³ Иисүүс шабинартайгаа гэртээ Капернаум хото ерэбэ. Гэртээ ороод Тэрэ:

– Хэлэгты даа, таанад замдаа юун тухай арсалдаабта? – гэжэ шабинарһаа хураба. ³⁴ Хоорондоо хэмнай агууехэб гэжэ арсалдаһан байгаа, тиимэһээ багшынгаа урда шэмээгүй байба. ³⁵ Иисүүс хуугаад, арбан хоёр шабинараа дуудаад:

– Хүндэтэй газарта хууха дуратай хүн хүүл хабида байха, бусадай зараса болохо, – гэбэ. ³⁶ Тиигээд Иисүүс нэгэ үхибүүе шабинарайнгаа дунда байлгаад, тэрэниие тэбэрээд хэлэбэ: ³⁷ – Минии нэрээр иимэ нэгэ үхибүүе тогтоожо абаһан хүн Намаие тогтоожо абаһан болоно. Тиихэдэ Намаие тогтоожо абаһан хүн Намаие иишэ эльгээһэн Бурханиие тогтоожо абана гээшэ.

Манда эсэргүүсээгүй зон манай
талада юм
(Мт 10:42; 18:8-9; Лк 9:49-50; 17:1-2)

³⁸ – Багша, Танай нэрээр ада шүдхэрнүүдые дарадаг хүниие бидэ хараабди. Тэрэ хүн маанадаар суг ябалсаагүй, тиимэһээ бидэ тэрэниие хорёобди, – гэжэ Иоанн хэлэбэ. ³⁹ Иисүүс шабинартаа хэлэбэ:

– Тэрэниие хорихо гэжэ бү оролдогты. Минии нэрээр гайхамшагта үйлэ бүтээһэн хүн тэрэ дороо Намаие муудхажа шадахагүй. ⁴⁰ Танда эсэргүүсээгүй хүн танай талада байна. ⁴¹ Бурханай табисууртын шабинар хадатнай таанадта аяга уһа хэжэ үгэһэн хүн өөрынгөө шагнал заабол абаха гэжэ Би баталнаб.

⁴² Зүгөөр Намда этигэгшэ эдэ багашуулай нэгыеньшые нүгэл хилэнсэдэ түлхийэн хүн дээрэ аймшагтай хэлээлтэ бууха. Тэрэ хүнэй хүзүүндэ тээрмын шулуу уюулаад, далайн оёрто хаюулбалнь, тэрээндэ өөртэнь дээрэ байха һэн. ⁴³ Хэрбээ гарайшни шамае нүгэлдэ оруулаа хаань, тэрэнээ таһа сабшаад хая. Хоёр гартайгаа залирдаггүй гал тамада орожо хосоронхаар, ганса гартайгаар мүнхын амидарал амсабалшни шамда дээрэ байха*. ⁴⁵ Хэрбээ хүлэйшни шамае нүгэлдэ оруулаа хаань, тэрэнээ таһа сабшаад хая. Хоёр хүлтэйгөө гал тамада орожо хосоронхаар, ганса хүлтэйгөө амиды ябаһан дээрэ**. ⁴⁷ Хэрбээ нюдэнэйшни шамае нүгэлдэ оруулаа хаань, тэрэнээ хуга тата. Хоёр нюдэтэйгөө гал тама руу хаюуланхаар, үрөөһэн нюдэтэйгөө Бурханай хаан түрэдэ ороболшни шамда дээрэ. ⁴⁸ Гал тама соо нүгэлтэдые эдидэг үтэ хорхойнууд хэзээшые үхэдэггүй, галыншые залирдаггүй. ⁴⁹ Ямаршые тахил яажа дабһаар дабһалуулан арюудхагдадаг бэ, тон тиигэжэл хүн бүхэн галаар туршуулан арюудхагдаха. ⁵⁰ Дабһан болбол һайн юумэн гээшэ, тээд амтаяа гээгээ хаань, яажа дахин гашуун болгохобта? Таанад досоогоо дабһатай байгты, хоорондоо эбтэй зетэй ажаמידарагты.

*Иисүүс гэрлэхэ ба халаха тухай хургана
(Мт 19:1-9)*

10 ¹ Иисүүс тэндэхи газарһаа гараад, Иордан голой нүгөө талада оршодог Иудей мого ерээбэ. Дахьяд лэ ехэ олон зон Тэрээндэ ерээбэ, Иисүүс тэдэниие урдынхидаал адляар хургаба. ² Хэдэн фарисейнүүд тэндэнь ерээд, Иисүүсые үгэдэнь торгоохо ханаатайгаар:

– Хэлыт даа, Хуулиин ёһоор үбгэн һамганһаа халаха эрхэтэй гү? – гэжэ һураба. ³ Урдаһаань Иисүүс:

– Моисей таанадта юун гэжэ захяа һэн бэ? – гэжэ һураба.

⁴ – Халаха тухай гэршэлгэ һамгандаа үгөөд, халажа болохо гээд Моисей захяа һэн, – гэжэ фарисейнүүд харюусаба. ⁵ Тиихэдэнь Иисүүс хэлэбэ:

– Шулуун сэдхэлтэй байһан хадатнай Моисей тиимэ ёһо заншал таанадта тогтоогоо юм. ⁶ Тиихэдэ юртэмсэ дэлхэй зохёон бүтээхэдээ, Бурхан нэн түрүүн эрэ эмэ хоёрые бүтээгөө юм. ⁷ Тиимэһээл эрэ хүн эхэ эсэгээ орхёод, һамгантайгаа нэгэдэхэ, ⁸ тиин тэрэ хоёр ганса бэе болон эблэрхэ гэжэ хэлээ юм. Тиихэлээрээ тэдэ хоёр болбол хоёр

* 9:43 44-дэхи зүйл олонхи эхэ бэшэгүүд соо үгы байдаг.

** 9:45 46-дэхи зүйл олонхи эхэ бэшэгүүд соо үгы байдаг.

бэшэ, харин нэгэ бэе гээшэ. ⁹ Тиимэһээ Бурханай нэгэдүүлһэн юумэ хүн хубааха ёһогүй.

¹⁰ Һүүлдэнь гэртээ ерээд байхадаа шабинарынь үнөөхи хургаһан юумэн тухайнь һураба.

¹¹ – Һамганһаа халаад, ондоо эхэнэртэй һууһан хүн түрүүшынгээ һамганда урбаба гээшэ. ¹² Тон тиигэжэл нүхэрһөө халаад, ондоо эрэтэй һууһан эхэнэр түрүүшынгээ нүхэртэ урбаба гээшэ, – гэжэ Иисүүс тайлбарилба.

*Иисүүс үхибүүдые адислана
(Мт 19:13-15; Лк 18:15-17)*

¹³ Зарим хүнүүд үхибүүдээ адиста хүртүүлхээс Иисүүстэ асарба. Зүгөөр шабинарынь тэдэ үхибүүдые багшадаа ойртуулбагүй. ¹⁴ Тиигэһыень хараад, Иисүүс уурлажа:

– Үхибүүдые наашань табигты, Намда ерэхэдэнь һаалта бү хэгты. Эдэ үхибүүдтэл адли зон Бурханай хаан түрын мэдэлдэ юм. ¹⁵ Эдэ үхибүүд мэтээр Бурханай хаан орониие тогтоон абаагүй хүн тэндэ хэзээшье орожо шадахагүй гэжэ баталан хэлэнэб, – гэбэ. ¹⁶ Тиигээд Иисүүс үхибүүдые тэбэрээд, адислаба.

*Баян хүн
(Мт 19:16-30; Лк 18:18-30)*

¹⁷ Иисүүсэй харгыда ябаханда нэгэ хүн Тэрээндэ гүйжэ ерээд, үбдэг дээрээ һүгэдэн унажа:

– Эрхим багша! Мүнхын амидаралда хүртэхын тула би юу хэхэ ёһотойбиб? – гэжэ һураба. ¹⁸ Иисүүс харюудань хэлэбэ:

– Юундэ Намае эрхим гэбэш? Имагтал Бурхан эрхим гээшэ. ¹⁹ Ши захяа заабаринуудые мэдэнэ ха юмши. «Бү ала, ханидаа бү урба, хулгай бү хэ, бусад тухай худал юумэ бү хэлэ, хүниие мэхэлжэ, юумыень бү аба. Эхэ эсэгээ хүндэлэ».

²⁰ – Багша аа, эдэ захяа заабаринуудые бултыень би эдир наһанһаа сахижа ябадаг хүнби, – гэжэ үнөөхи хүниинь хэлэбэ. ²¹ Иисүүс тэрэ хүниие шэртэжэ, һайшаан хэлэбэ:

– Шамда нэгэл юумэн дутана: ошожо зөөри зөөшээ бултыень худалдаад, мүнгыень үгытэйшүүлдэ хубаажа үгэ, тиигээ һаа, тэнгэри дээрэ баялиг зөөритэй болохош. Тиигээд Намда ерэжэ, хажуудамни ябаарай.

²² Тиигэжэ хэлэхыень дуулахадаа, үнөөхи хүнэй шарайнь хубилба. Тэрэ уйдхартайгаар саашалба, ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ хүбүүн аргагүй ехэ эд зөөритэй байгаа. ²³ Иисүүс тойрожо хараад:

– Баян хүнүүдэй Бурханай хаан орондо орохонь бэрхэтэйл байха даа! – гэжэ шабинартаа хэлэбэ. ²⁴Эдэ үгэнүүдыень дуулахадаа, шабинарынь сошолдон гайхалдаба. Харин Иисүүс дабтажа:

– Үхибүүдни, Бурханай хаан орондо орохонь бэрхэтэйл байха даа! ²⁵Баян хүнэй Бурханай хаан орондо орохооонь бэлээр зүүнэй хүбөөр тэмээн ороод гарахал, – гэжэ хэлэбэ.

²⁶Шабинарынь бүришые ехээр гайхалдан:

– Тиихэдэе хэн абарагдаха аргатайб? – гэжэ бэе бэеһээн хураба.

²⁷Иисүүс тэдэнэе шэртэн хараад:

– Хүнүүд өөһэдыгөө абаржа шадахагүй, харин юушые хэхэ аргатай Бурхан тэдэниие абаржа шадаха, – гэбэ. ²⁸Тиигэхэдэнь Пётр:

– Бидэ хамаг юумэе орхёод, Таниие дахаабди, ханыт, – гэбэ.

²⁹– Минии тулада, Һайн Мэдээсэлэй аша туһада гэрээ гү, аха дүүнэрээ гү, эгэшэ дүүнэрээ гү, аба эжыгээ гү, хамга үхибүүдээ гү, али эдлэжэ байһан газараа орхихон хүн ³⁰энэ дэлхэйдэ бүришые ехэ юумэндэ хүртэхэ гэжэ Би баталнаб. Тэдэнэр зуу дахин олон гэрнүүдтэй, аха дүүнэртэй, эгэшэ дүүнэртэй, эжынэртэй, үхибүүдтэй, эдлэхэ газартай байха, хашалга мүрдэлгэнүүдыешые өөр дээрээ мэдэрхэ, тиин ерээдүйдэ мүнхын ажамидаралтай болохо. ³¹Зүгөөр мүнөө түрүү зэргэдэ байгшадай олониинь хүүл зэргэдэ орохо, тиихэдэ мүнөө хүүл зэргэдэ байһанай олониинь түрүүлэн гараха.

*Иисүүс үхэхэ тухайгаа гурбадахия хэлэнэ
(Мт 20:17-19; Лк 18:31-33)*

³²Иисүүс шабинартайгаа Иерусалим руу зорибо. Тэрэ айһан зобоһон шабинарайнгаа урдань алхалба, харин тэдэнэй хойноһоо баһа айшаһан хүн зон хубарилдан ябаба. Нэгэ һабаандаа Иисүүс арбан хоёр шабинараа хажуу тээшэнь абаашаад, Өөртэйнь юу ушарха тухай хөөрөжэ үгэбэ.

³³– Мүнөө бидэ Иерусалим орохоннай. Тэндэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие түрүү санаартанай, Хуули заадаг багшанарай гарта тушааха. Тэдэнэр Хүбүүе гэмнэн, үхэлэй саазада хүртөөхэ гэжэ шиидээд, бусад арадай гарта тушааха. ³⁴Тэдэнь Тэрэниие баһаха, нёлбохо, сохихо, хожомынь алаха. Зүгөөр Хүбүүн гурбадахи үдэртөө амидырха.

*Яков Иоанн хоёрой гуйлта
(Мт 20:20-28; Лк 22:24-27)*

³⁵Яков Иоанн гэдэг Зэбэдэйн хоёр хүбүүд Иисүүстэ ерэжэ:

– Багша аа, бидэ Таниие нэгэ юумэн тухай гуйхамнай, – гэбэ.

³⁶– Юун тухай гуйнабта? – гэжэ Иисүүс хураба.

³⁷ – Алдарта хаан түрýнгөө шэрээдэ һуухадаа, бидэ хоёрой нэгы-емнай баруун таладаа, нүгөөдыемнай зүүн таладаа һуулгажа хайрлыт даа, – гэжэ тэдэ Иисүүсхээ гуйба.

³⁸ – Таанад юн тухай гуйжа байһанаа үнэхөөрөө ойлгоногуйт. Минии амсаха ёһотой зоболонгой аягаһаа таанад уужа амсажа шадаха аалта? Минии хүртэхэ ёһотой зоболонто уһан арюудхалгада таанад хүртэжэ шадаха аалта? – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

³⁹ – Шадахабди, – гэжэ Яков Иоанн хоёр харюусаба.

– Үнэхөөрөө таанад Минии зоболонгой аягаһаа амсахат, Минии хүртэхэ уһан арюудхалгада хүртэлсэхэт. ⁴⁰ Теэд баруун таладамни, зүүн таладамни һууха хүнүүдые һунгахань Минии мэдэлдэ бэшэ. Тэдэ һууринуудта Бурханай табиһан хүнүүд һууха, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

⁴¹ Бусад арбан шабинарынь энээн тухай дуулахадаа, Яков Иоанн хоёрто сухалаа ехээр хүрэбэ. ⁴² Тиимэһээ Иисүүс тэдэниие дуудаад хэлэбэ:

– Арад зоной захирагшад гэжэ нэрлэгдэдэг хариинхид тойроошо арад зоноо зонхилхо дуратай байдаг, мүн түшэмэд һайдуудыньшые албатанаа захирха бүрин засагтай байдаг. ⁴³ Харин таанад тэдэндэл адляар бээе абажа бү ябагты. Агууехэ болохо һанаатай хүнтнай бусадайнгаа бултанайнь зараса болохо ёһотой. ⁴⁴ Али түрүү зэргэдэ гараха һанаатай хүнтнай бусадайнгаа барлаг болохо ёһотой. ⁴⁵ Ушарынь юуб гэхэдэ, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүнүүдые зарахаяа ерээ бэшэ, харин бусад уладта алба хэхээе, мүн үнэтэ ами наһанайнгаа сэнгээр олон хүнүүдые абархаяа ерээ.

*Иисүүс хохор Бартимеие эдэгээбэ
(Мт 20:29-34; Лк 18:35-43)*

⁴⁶ Иисүүс шабинартайгаа Ерихоон хото ерэбэ. Хожом хотоһоо ехэ олон зоноор үдэшэлүүлэн гаража ябахадань, харгын хажууда Тимейн Бартимей гэдэг хохор хүбүүн юумэ гуйраншалжа һууба. ⁴⁷ Хажуугаарнь Назаредэй Иисүүс үнгэрнэ гэжэ дуулахадаа, тэрэ:

– Давидай үри һадаһан, Иисүүс! Намае үршөөжэ хайрлыт даа! – гэжэ хашхарба. ⁴⁸ Олохон зон тэрээндэ дуугүй бай гэжэ зандарба, теэд тэрэнь бүришые шангаар:

– Давидай үри һадаһан, намае үршөөн хайрлыт даа! – гэжэ хашхарба. ⁴⁹ Иисүүс зогсоод:

– Дуудагты тэрэниие! – гэбэ. Тэрэ хохор хүниие хүнүүд дуудан:

– Бү ай! Бодо, Тэрэ шамае дуудана, – гэбэд. ⁵⁰ Бартимей хүрэн бодохотойгоо зэргэ гадар хубсаһаа тайлажа хаяад, Иисүүстэ ерэбэ.

⁵¹ – Шамда юу хэжэ гүһалхабиб? – гэжэ Иисүүс тэрээнһээ һураба.

– Багша, намайе харадаг болгыт даа, – гэжэ Бартимей харюусаба.
⁵²– Яба даа, этигэлшни шамайе элүүр мэндэ болгобо, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. Һохор хүнийнь тэрэ дороо харадаг боложо, Иисүүсэй хойно-хоо ябаба.

*Иисүүс Иерусалим хотодо оробо
(Мт 21:1-9; Лк 19:28-38; Ин 12:12-15)*

11 ¹ Иисүүс шабинартайгаа Иерусалимда, Элеон хадын хаяада оршодог Бэтпагээ ба Бэтаани тосхонуудта ойртоод, тишэнь хоёр шабия эльгээбэ.

²– Урдатнай байһан тосхон ошогты. Тэндэ оромсоороо хүн амитанай оройдоо унаагүй залуу элжэгэнэй уяатай байхые харахат. Тэрэниие уяаһаань тайлаад, наашань хүтэлжэ асарагты. ³Хэрбээ таанарһаа: «Юу хэжэ байнабта?» – гэжэ һураа һаань, «Энэ элжэгэн Эзэндэ хэрэгтэй болоо», – гэжэ харюусаарайт, тиихэдэтнай тэрэ элжэгэ абажа ябахыетнай дары зүбшөөхэ.

⁴Шабинарынь ошожо, гудамжада нэгэ гэрэй хажууда уяатай залуу элжэгэ олоод, тэрэниие уяаһаань тайлаба. ⁵Тэндэ байһан зон:

– Таанад юундэ энэ элжэгэ сэргэһээн тайлабта? – гэжэ һураба.

⁶Шабинар Иисүүсэй захиһан ёһоор харюусаба, тиихэдэнь хүнүүд тэдэниие табиба. ⁷Шабинар тэрэ элжэгэ асаржа, нюрган дээрэнь хубсаһаяа дэбдибэ, тиигээд Иисүүс тэрэниие унаба. ⁸Олон зон Иисүүсэй ябаха харгы дээгүүрнь хубсаһаяа дэбдибэ, зарим зон мүшэрнүүдые отолоод, харгы дээгүүрнь хаяба. ⁹Урдань ябаһан, хойноһоонь дахаһан зон булта:

– Бурханда алдар соло!

Эзэнэй нэрээр заларан Ерэгшэ

үршөөл хайратай байһай!

¹⁰ Манай үбгэ эсэгэ Давид хаанай мандуулһан хаан түрэ алдар солотой байһай!

Дээдын тэнгэридэ оршоһон Бурханда алдар соло! – гэжэ шанга шангаар хашхаралдаба.

¹¹Иерусалимда ороод, Иисүүс хүмэ ошожо, досоонь байһан бүхы юумэ анхаралтайгаар хараба. Тиигээд орой болошоһон дээрэһээ арбан хоёр элшэнэрээрээ хамта Тэрэ Бэтаани руу бусажа ошобо.

*Иисүүс боди модо хараалдаа хүртөөбэ
(Мт 21:18-22)*

¹²Хойто үдэрынь шабинартайгаа Бэтааниһаа гараад ябахадань, Иисүүсэй гэдэһэниинь үлдэбэ. ¹³Тэрэ холоһоо набшаһадаар

бүрхөөгөөтэй боди модо хараад, тэндэнь эдихээр юумэн олдоно аа гү гэжэ харахаяа ошобо. Теэд модондонь набшаһадһаа бэшэ юушье байбагүй, ушарынь юуб гэбэл, боди модоной үрэ жэмэс үгэхэ саг болоогүй байгаа*. ¹⁴Тиимэһээ Иисүүс тэрэ модондо:

– Хойшодоо энэ модонһоо хүн хэзээдэшье жэмэс бү эдihэй! – гэжэ хэлэбэ. Тиигэжэ хэлэхыень шабинарынь дуулаһан байгаа.

Иисүүс Һүмэ ошобо
(Мт 21:12-16; Лк 19:45-47; Ин 2:13-16)

¹⁵Иисүүс шабинартайгаа Иерусалим ерэхэдээ Һүмэ оробо. Тэндэһээ наймаашадые, юумэ худалдажа абагшадые намнажа оробо, мүнгэ танга холигшодой шэрээнүүдые, гулабхаа худалдагшадай хандалинуудые хүмэрюулбэ. ¹⁶Тиигээд худалдаа наймаанай ямаршье юумэ Һүмэ соо абажа ябахые хоробо.

¹⁷– «Минии гэр бүхы арадуудай мүргэл зальбаралай гэр гэжэ нэрлэгдэхэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. Харин таанад энэ гэр дээрмэшэдэй шэбээлдэг үүр болгожорхёот, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

¹⁸Тиигэжэ хэлэхыень түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар дуулаад, Тэрэниие хюдаха арга бэдэрбэ. Юундэб гэбэл, бүхы зон Тэрэнэй нургаал гайхан анхаржа байгаа, тиимэһээл тэдэнэр Иисүүс-һээ айжа байгаа. ¹⁹Үдэшэ болоходо Иисүүс шабинартайгаа хотоһоо гаража ошобо.

Боди модонһоо абаһан хэшээл
(Мт 21:20-22; 6:14)

²⁰Хойто үглөөгүүрынь боди модоной хажуугаар үнгэрхэдөө, шабинарынь тэрэ модоной үндэһэндөө хүрэтэр хаташоод байхые хараба. ²¹Пётр урдань Иисүүсэй тэрэ модондо юумэ хэлэжэ байһыень ханаад:

– Рабби, харыт! Танай хараалда хүртэһэн модон хаташоод байнал, – гэжэ багшадаа хэлэбэ. ²²Иисүүс харюудань хэлэбэ:

– Бурханда хүзэгтэй байгты! ²³Хэрбээ Бурханда хүзэгтэй, зүрхэ сэдхэлдээ ямаршье һэжэг маргалтагүй хаа, уулада хандан: «Эндэһээ хүдэлөөд, далай руу хүрэ» гээ хаатнай, захирһан бүхэнтнай бүтэхэ гэжэ Би баталан хэлэнэб. ²⁴Тиимэһээ Бурханда зальбаржа юумэ гуйхадаа, ямаршье эриһэн юумээ заабол абахаб гэхэн этигэлтэй байгты, тиигэбэл тэрэ юумээ абахат. ²⁵Баһа таанад зальбаржа байхадаа, хэн

* ^{11:13}Магадгүй, еврейнүүд боди модоной эртын гүлгэнүүдые эдидэг байгаа.

нэгэндэ гомдолтой наа, тэрэ хүнөө хүлисэгты. Тиигэбэл тэнгэридэ оршодог Эсэгэтнайшые танай нүгэлые хүлисэхэ*.

*Иисүүсэй эрхэ засаг тухай асуудал
(Мт 21:23-27; Лк 20:1-8)*

²⁷ Иисүүс шабинартайгаа дахин Иерусалим ерэбэ. Һүмөөр ябахадань, Тэрээндэ түрүү санаартан, ахаматууд, Хуули заадаг багшанар ойртобо.

²⁸ – Та иимэ юумэ хэхэ ямар эрхэтэйбта? Иимэ эрхэ засаг Танда хэн үгөөб? – гэжэ хурабад. ²⁹ Иисүүс:

– Бишые таанаднаа нэгэ юумэ хурахамни. Хэрбээ харюу үгэбэлтнай, иимэ юумэ хэхэ ямар эрхэтэй байһанаа таанарта хэлэхэб. ³⁰ Хэлыт даа, уһаар арюудхаха эрхэ Иоаннда Бурхан үгөө гү, али хүнүүд гү? – гэжэ урдаһаань асууба. ³¹ Нүгөөдүүлынь хоорондоо шэбэнэлдэбэ:

– Хэрбээ Бурханһаа тиимэ эрхэ үгтөө гэбэлнай, тиигэбэл юундэ Иоаннда этигэдэггүй байгааба гэхэл. ³² Нүгөө талаһаа, хүн зон булта Иоанные лүндэншэн гэжэ тоолодог. Тиимэһээ уһаар арюудхаха эрхэ тэрээндэ юрэ хүнүүд үгөө гэхын аргагүйбди.

Тэдэнэр хүн зонһоо айжа байгаа ха юм. ³³ Тиимэһээ тэдэнэр Иисүүстэ:

– Бидэ мэдэнэгүйбди, – гэжэ харюусаба. Тиихэдэнь Иисүүс:

– Эдэ юумэнүүдые хэхэ эрхэ Намда хэнэй үгэһые Би баһа хэлэхэ-гүйб! – гэбэ.

*Үзэм тарилгын газарай хүлһэншэд тухай хургаалта үгэнүүд
(Мт 21:33-46; Лк 20:9-19)*

12 ¹ Тиигээд Иисүүс тэдэндэ иимэ хургаалта үгэнүүдые хөөрэбэ: – Нэгэ хүн үзэмэй сэсэрлиг таряад, тойруулжа хүрээлбэ, тиигээд сэсэрлиг соогоо үзэмэй шүүһэ шахажа байхаар нүхэ малтаба, харуулай үндэр самхаг бариба, тиигээд тэрэнээ үзэмшэдтэ хүлһэлөөд, аянда мордобо. ² Жэмэсэй эдеэшэхэ багта үзэмэй ургасанаа өөрынь хуби абажа ерэхээр тэрэ эзэн үзэмшэдтэ зарасаяа эльгээбэ. ³ Теэд үзэмшэд зарасыень барижа зада сохёод, һөөргөнь хооһоор бусаагаа һэн. ⁴ Тиигэхэдэнь эзэн ондоо зарасаяа ябуулаа; теэд үзэмшэд тэрэнэй тархи хаха сохёод, баһажа баһажа ябуулба ха. ⁵ Эзэнэй дахин ондоо зарасаяа эльгээхэдэ, тэрэниень үзэмшэд алажархёо һэн. Сэсэрлигэй эзэн хойно хойноһоон зарасанараа ябуулжал байгаа; харин үзэмшэд

* ^{11:25} Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ²⁶ Хэрбээ таанадай хүлисэхэгүй байбал, тэнгэридэхи Эсэгэтнай баһа танай нүгэлнүүдые хүлисэхэгүйл.

тэдэнэй зарим нэгыень зада сохиһоор, нүгөөдыень алаһаар лэ байгаа. ⁶ Һүүлэй һүүлдэ эзэн хүбүүемни тэдэ хүндэлхэ аабза гэжэ һанан, үзэмшэдтэ ори ганса инаг хайрата хүбүүгээ ябуулба. ⁷ Теэд үзэмшэд: «Энэ хүбүүн эсэгынгээ эд зөөри залгамжалха. Энээниие алая, тиигэбэл бүхы зөөринь манай болохо», – гэжэ өөһэд хоорондоо хэлсэбэ. ⁸ Тиигээд тэрэ хүбүүень барижа алаад, бэеыень үзэмэй сэсэрлигһээ гаргажа хаяба.

⁹ Зай, тиихэлээрээ үзэмэй сэсэрлигэй эзэн тэдэ үзэмшэдые яаха болоноб? – гэжэ Иисүүс һураба.

– Эзэн ерээд, тэдэ үзэмшэдые алаха, тиигээд ондоо үзэмшэдтэ сэсэрлигээ даалгаха. ¹⁰⁻¹¹ «Хэрэггүй гэжэ барилгашадай голожо хаяһан шулууниинь гэрэй гол шухала тулга шулууниинь болоо: энээниие Эзэн бүтээгээ, тиин манда ехэл үзэсхэлэнтэ гоёор харагдана», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байхые таанар хэзээшые уншаагүй аалта?

¹² Иисүүсэй хэлэһэн һургаалта үгэнүүдые дуулаад, түрүү санаартан ба фарисейнүүд өөһэд тухайн хэлэжэ байна гэжэ ойлгобо. Тиимэһээ Иисүүсые барижа хэнээхээ хүсэбэ, теэд улад зонһоо айжа, Тэрэниие хүрэбэгүй.

*Алба татабари тухай асуудал
(Мт 22:15-22; Лк 20:20-26)*

¹³ Һүүлдэнь тэдэ тушаалтан Иисүүсые үгөөрнь торгоожо хардахын тула Тэрээндэ хэдэн фарисейнүүдые, Иродэй талын хэдэн хүнтэй ябуулба. ¹⁴ Тэдэнь Иисүүстэ ерээд:

– Багша аа! Та үнэн сэхэт, Бурханай бодото замаар ябахые һургадагта, хэнэйшые урда билдагуушалдаггүйт, юуб гэбэл, нюур харадаггүйт гэжэ бидэ мэдэнэбди. Тиимэһээ манда хэлыт, Римэй хаанда алба татабари түлэхэнь зүб гү, али буруу гү? – гэжэ асууба. ¹⁵ Иисүүс тэдэнэй муу мэхые мэдээд:

– Таанар юундэ Намаие туршабат? Нэгэ динари Намда асаржа харуулагтыл даа, – гэбэ. ¹⁶ Нүгөөдүүлынь нэгэ динари асаржа үгэбэ.

– Эндэ хэнэй дүрсэ зураатай, хэнэй нэрэ бэшээтэй байнаб? – гэжэ Иисүүс һураба.

– Римэй хаанай, – гэжэ тэдэнь харюусаба.

¹⁷ – Тиимэһээ хаанай юумэ хаандань, Бурханай юумэ Бурханда үгэгты, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ. Энээниие дуулахадаа, тэдэ зон Иисүүсэй сэсэн ухаанда гайхалдаба.

*Үхөөд амидырха тухай асуудал
(Мт 22:23-33; Лк 20:27-40)*

¹⁸ Хүнүүд үхөөд амидырдаггүй гэжэ тоолодог саддукейнэрэй зариманиинь Иисүүстэ ерэжэ хэлэбэ:

¹⁹ – Багша аа, үхибүүгүй ахынгаа наһанһаа нүгшэхэдэ, тэрэнэй дүүнь бэлбэһэн эхэнэртэйнь нууха ёһотой, тиигээд тэдэнһээ гараһан үхибүүн нүгшэһэн ахынь үхибүүн гэжэ тоологдохо зэргэтэй гэжэ Моисей манда бэшэһэн байдаг. ²⁰ Зай, долоон аха дүүнэр байгаа гэе. Тэдэнэй ахань һамга абаад, үхибүүтэй болонгүйгөөр наһа бараба. ²¹ Дүүнь ахынгаа һамгантай нуугаад, баһал үхибүүтэй болонгүйгөөр наһа барашаба. Гурбадахиньшье тиимэл табилантай байгаа. ²² Тиигэжэл долоон аха дүүнэр бултадаа үнөөхи эхэнэрые һамга болгон абаад лэ, үхибүүтэй болонгүйгөөр хойно хойноһоо наһанһаа нүгшэжэ байгаа. Һүүлэй һүүлдэ тэдэнэй һамганииньшье наһа бараба. ²³ Теэд Бурханай үхэһэн хүнүүдые амидыруулхада тэрэ эхэнэр хэнэйнь һамган байхаб? Һүүлэй һүүлдэ тэрэ долоон аха дүүнэртэй бултантайнь нууһан байна ха юм.

²⁴ Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ:

– Таанад Нангин Бэшэгэй юун гэжэ хургадагые, Бурханай хүр хүсэ мэдэдэггүй тула эндүүржэ байнат. ²⁵ Бурханай хүнүүдые амидыруулхада, тэдэ зон Бурханай Эльгээмэлнүүдтэл адли байха, тиин һамгашье абахагүй, хадамдашье гарахагүй. ²⁶ Зай, саашань үргэлжэлүүлбэл, үхэһэн зоной амидырха тухай таанад Моисейн номдо уншаагүй аалта? Шатажа байһан һөөг бургааһан сооһоо Бурхан Моисейдэ: «Би Абраһамай Бурхан, Исаагай Бурхан, Яковай Бурханби», – гэжэ хэлээ һэн. ²⁷ Бурхан болбол үхэһэн хүнүүдэй бэшэ, харин амиды хүнүүдэй Бурхан юм. Тиимэхээ таанад саддукейнэр огто эндүүржэ байнат.

*Эгээн шухала захяа заабари
(Мт 22:34-40; Лк 10:25-28)*

²⁸ Иисүүсэй саддукейнэртэй арсалдажа байхада нэгэ Хуули заадаг багша ерэбэ. Тэрэ Иисүүсэй бодомжотой харюу үгэхые дуулаад, Тэрээнһээ:

– Бүхы захяа заабаринуудай эгээн шухалань алинь бэ? – гэжэ һураба. ²⁹ Иисүүс харюусаба:

– Эгээн шухала захяа заабари иимэ: «Израилиин арад, манай Эзэн Бурхан ори ганса Эзэн юм. ³⁰ Ши Эзэн Бурхандаа бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ, бүхы амин хүлдөөрөө, бүхы ухаан бодолоороо, байһан хүсэ шадалаараа дуратай бай». ³¹ Хоёрдохи эгээн шухала захяа

заабари иимэ: «Дүтынгөө хүндэ өөртөө адли дуратай бай». Эдэ хоёрхоо үлэмжэ шухала захяа заабари үгы юм.

³² Хуули заадаг багша Иисүүстэ хэлэбэ:

– Багша аа, Бурхан ори ганса юм, Тэрээнһээ ондоо Бурхан үгы гэжэ хэлэхэдэеэ Та тон зүб хэлэнэт. ³³ Тиин Эзэн Бурхандаа бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ, бүхы амин хүлдөөрөө, бүхы ухаан бодолоороо, байһан хүсэ шадалаараа дуратай бай; дүтынгөө хүндэ өөртөө адли дуратай бай гэхэдэеэ Та баһал тон зүб хэлэнэт. Эдэ захяа заабаринууд маанадай үргэхэ аргатай бүхы түгэс шатаалта үргэлнүүдһээ, бүхы тахил бэлэгүүдһээ шухала юм.

³⁴ Хуули заадаг багшын иигэжэ бодомжотойгоор харюусахада, Иисүүс тэрээндэ:

– Та Бурханай хаан түрэхөө холо бэшэ байнат, – гэбэ. Тиигэхэһээн хойшо Иисүүсхээ юумэ хурахаяа хэншые зүрхэлбэгүй.

Бурханай табисуурта хэнэй үри хадаһан бэ?
(Мт 22:41-46; Лк 20:41-44)

³⁵ Һүмэ соо зониие хургажа байхадаа Иисүүс хураба:

– Бурханай табисуурта болбол Давидай үри хадаһан байха гэжэ Хуули заадаг багшанар юундэ хэлэдэг бэ? ³⁶ «Бузар дайсадыеш хүл дорош дэб-һүүлэн табитарни баруун гар таладам нуугаарай гэжэ Эзэн минии Эзэндэ айладхаба», – гээд Арюун Һүлдөөр урмашуулагдаһан Давид айладхаба.

³⁷ Тиихэлээрээ, хэрбээ Давид өөрөө Бурханай табисууртые Эзэмни гэжэ нэрлээ хадаа, яжа Бурханай табисуурта Давидай үри болохоб?

Тэндэ байһан олон зон Иисүүсые ехэ ханалгатайгаар шагнаба.

Иисүүс зониие Хуули заадаг багшанарһаа һэргылнэ
(Мт 23:1-7; Лк 11:43-46; 20:45-47)

³⁸ Тэдэниие хурган Иисүүс үргэлжэлүүлбэ:

– Хуули заадаг багшанарһаа бээ һэргылжэ ябагты. Тэдэнэр ута суба үмдөөд ябаха, олон зоной дунда мэндэшэлүүлхэ дуратай байдаг.

³⁹ Мүн мүргэлэй гэртэ урдуур нууха, түрэ найрташые эгээн хүндэтэй нуури эзэлхэ дуратай байдаг. ⁴⁰ Тэдэнэр бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй зөөри һэшхэлгүйгөөр үбэртэлдэг, олоной нюдэн дээрэ удаан мүргөөшэ болодог. Тиимэрхүү зон хатуу хэлһээлтэдэ хүртэхэ даа.

Бэлбэһэн эхэнэрэй үргэл
(Лк 21:1-4)

⁴¹ Иисүүс Һүмын үргэлэй сангай хажууда нуугаад, хүн зоной мүн-гэ үргэхыень ажаглан хаража байба. Олон баяшуул ехэ мүн-гэ үргэбэ.

⁴² Харин нэгэ үгытэй бэлбэһэн эхэнэр ерэжэ, хоёр жэжэ мүнгэ табиба.

⁴³ Исүүс шабинараа дуудаад:

– Энэ үгытэй бэлбэһэн эхэнэр хэнһээш ехэ үргэл ханда үргэбэ.

⁴⁴ Нүгөө зон бултадаа үлүү гарахан юумээ үргөө, харин энэ эхэнэр үгытэй ядуу байбашье, хоолойгоо тэжээхэ бии үгы юумээ дууһан үргэбэ, – гэжэ хэлээ һэн.

Һумын хандаралга
(Мт 24:1-14; Лк 21:5-19)

13 ¹ Исүүсэй Һүмэһөө гаража ябахада, нэгэ шабинь:

– Багша аа, харалта даа, ямар үзэсхэлэнтэ гоё шулуунууд, байшангууд гээшэб! – гэбэ.

² – Эдэ томо байшангуудые харана гүш? Энэ һууринда ганса шулууншые үлэхэгүй, хуу баран хандаргагдаха, – гэжэ Исүүс харюудань хэлэбэ.

³ Удаань Исүүсэй Элеон хада дээрэ, Һумын тушаа һуухада Тэрээндэ Пётр, Яков, Иоанн ба Андрей дүрбэн ерэжэ:

⁴ – Танай хэлээшэ бүхы юумэн хэзээ болохоб? Тэрэнэй болохын урда ямар дүлгэ тэмдэгүүд харуулагдахаб? – гэжэ асууба.

⁵ – Хэн нэгэнэй мэхэдэ орохоһоо болгоомжолжо байгты. ⁶ Юуб гэхэдэ, олон хүнүүд Минии нэрэ зүүжэ ерэхэ: «Би Бурханай табисууртаб», – гэжэ өөһэд тухайгаа гэршэлхэ, тиигэжэ олонииетнай мэхэдээ оруулха.

⁷ Мүн байлдаанууд тухай, дайн сэрэг тухай һураг дуулабал, бү айгаарайгты. Тиимэрхүү юумэнүүд болохо ёһотой. Зүгөөр энэнь үшөөл эсэс бэшэ байха. ⁸ Нэгэ арад нүгөө арадтаа добтолон орохо, хаан оронууд хоорондоо хёморолдон тэмсэхэ; эндэ тэндэ газар хүдэлхэ, үлэсхэлэн зоболон, үхэл тахал тохёолдохо. Зүгөөр эдэ бүхэн бэрхэшээл зоболонгуудай эхиинь лэ табиха. ⁹ Таанад өөһэдөө һэргэг байха ёһотойт.

Таанадые зарга шүүбэрийн газарта абаашажа тушааха, мүргэлэй гэр соо сохиho. Минии түлөө таанад захирагшадай, хаашуулай урда зогсоод, һүзэг тухайгаа хэлэхэт. ¹⁰ Тиин юумэнэй эсэс болохын урда Һайн Мэдээсэл хамаг оршолонгоор бүхы арадуудта номногдохо. ¹¹ Таанадые барижа тушаахадань, юу хэлэхэ тухай эртэнһээ ханаагаа бү зобооройгты. Сагай ерэхэдэ хэрэгтэй зүб үгэнүүд ханаандатнай орохо. Зүгөөр таанад өөрһөө хэлэхэгүйт, харин Арюун Һүлдүн хайрлаһан үгэнүүдые дабтахат. ¹² Аха дүүнэр, эгэшэ дүүнэр бэе бээ тушаажа алуулха, эсэгэнь үхибүүдэ баһал тушаажа алуулха; үхибүүдынь эхэ эсэгынгээ урдаһаа үһөөрхэн бодоод, тэдэнээ алаха. ¹³ Минии түлөө таанадые булта үзэн ядаха; зүгөөр эсэстэнь хүрэтэр тэсэжэ гараһаниинь абарагдаха.

*Бурханда жэрхэдэхэтэй хүн
(Мт 24:15-28; Лк 21:20-24)*

¹⁴ – Нэгэтэ таанад тиимэ юумэнэй байха ёһогүй газарта хоһоролго хүүдхэлдэ хүргэдэг «жэрхэдэхэтэй юумэнэй» байхые үзэхэт. Эдэ мүрнүүдые уншажа байһан хүн бүхэн ушар удхыень ойлгохые хэшээг лэ. Тиихэдэ Иудейдэ байһан хүнүүд хада гүбээ руу тэрьедээрэйгты. Уншажа байһан хүн бүхэн энээнии зүбөөр ойлгохые оролдохо ёһотой. Тиихэ үедэ Иудейдэ ажаһуудаг хаа, хада гүбээнүүд өөдэ гүйжэ гара. ¹⁵ Гэрэй орой дээрэ байһан зон гэрһээн юумэ абахаяа доошоо бү буугаарайт. ¹⁶ Хээрэ талада ябаһан зон хубсаһа хунараа абахаяа гэртээ бү бусаарайт. ¹⁷ Тэдэ үдэрнүүдтэ хээлитэй, хүхөөр үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ ехэл гай зоболон тудаха. ¹⁸ Таанарай зугадаха саг үбэлэй хүйтэндэ бү тудай гэжэ Бурхандаа зальбарэгты. ¹⁹ Газар дэлхэй Бурханай зохёон бүтээхэ-һээ нааша мүнөөнэй үе саг болотор үзэгдөөгүй, дахинаашье үзэгдэхгүй аймшагтай гай зоболон болохо. ²⁰ Хэрбээ Эзэн тэдэ аймшагтай үдэрнүүдэй тоо үсөөрүүлээгүй хаа, хэншые абарагдахагүй хэн. Зүгөөр шэлэжэ абаһан хүнүүдэйнгээ аша туһада Эзэн тэдэ үдэрнүүдэй тоо үсөөрүүлхэ юм. ²¹ Хэрбээ тэрэ сагта: «Бурханай табисуурта Христоос эндэ байна», али «тэндэ байна» гэжэ таанарта хэн нэгэнэй хэлээ хаа, бү этигээрэйгты. ²² Өһөдыгөө Бурханай табисуурта гү, али лүндэншэн гэжэ нэрлэһэн олон мэхэшэд бии болохо. Тэдэ аргатайл хаа, Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүдыешье өөрынгөө мэхэдэ оруулхын тула элдэб янзын гайхамшагта тэмдэгүүдые, эди шэди харуулха. ²³ Тиимэхээ таанад хэргэг байгты. Болохо бүхы юумые Би таанадта эртэнһээ хэргылжэ хэлэбэб.

*Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй заларан ерэлгэ
(Мт 24:29-31; Лк 21:25-28)*

²⁴ – Тиигээд зоболонто тэдэ үдэрнүүдэй үнгэрһэн хойно наран балартаха, харашье гэрэлтэхээ болихо, ²⁵ одо мүшэдшые тэнгэриһээ унаха, тэнгэрийн хүсэнүүдышье тэнсүүриез алдаха. ²⁶ Тэрэ үедэ үүлэн дундуур Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй хүр хүсэтэйгөөр, алдар солотойгоор ерэжэ ябахань хүнүүдтэ үзэгдэхэ. ²⁷ Тиигээд Тэрэ Бурханай шэлэжэ абаһан зониие суглуулхын тула газар дэлхэйн заха хизаарһаа огторгойн заха хизаар хүрэтэр Эльгээмэлнүүдээ ябуулха.

*Боди модон дээрэ харуулагдаһан жэшээ
(Мт 24:32-35; Лк 21:29-33)*

²⁸ – Боди модонһоо жэшээ абагты: тэрэнэй халаа мүшэрнүүдэй зөөлөрөөд, набша намаагайнь халбархада, зун ойртобо гэжэ мэдэдэгта. ²⁹ Тон

тиигэжэл Минии түрүүн хэлэлхэн юумэнүүдэй болохые үзэхэдөө, саг дүхэжэ байна, бүри ойртоо гэжэ мэдэхэт. ³⁰Мүнөө ажамидаржа байһан хүнүүдэй бултанайнь үхэжэ үрдеэгүй байхада Минии таанадта хэлэлхэн бүгэдэ юумэн тохёолдохо гэжэ таанадта баталан хэлэнэб. ³¹Огторгой тэнгэри, газар дэлхэйшые хүнэн халаха, харин Минии хэлэлхэн үгэнүүд мүнхэ оршохо.

*Тэрэ Үдэрэй, тэрэ сагай хэзээ ерэхые хэншые мэдэхэгүй
(Мт 24:36-51; Лк 17:26-30, 34-36; 21:34-36)*

³² – Тэрэ Үдэрэй, тэрэ сагай болзор хэншые мэдэхэгүй, тэнгэридэ оршодог Бурханай Эльгээмэлнүүдшые мэдэхэгүй, Хүбүүн Өөрөөшые мэдэхэгүй. Гансал Эсэгэ Бурхан тэрэниие мэдэхэ. ³³Тиимэхээ хэргэг байгты, юундэб гэбэл, тэрэ үдэрэй, тэрэ сагай хэзээ ерэхые таанад мэдэнэгүй ха юмта. ³⁴Бүхы юумээ зарасанартаа даалгаад, холын аянда гараһан хүнтэй энэ байдал сасуулмаар юм. Тэрэ хүн зараса бүхэндөө даабари үгөөд, үүдэнэй харуулшанда хэргэг байхыень захидаг. ³⁵Тиимэхээ хэргэлэн байгты! Таанад гэрэй эзэнэй хэзээ бусажа ерэхыень мэдэнэгүй ха юмта. Тэрэ үдэшэндөөшые, али хүниин тэн багааршые, али эрэ тахяагай дуугархадашые, али үүр сайлганааршые, ямаршые сагта ерэжэ магадгүй. ³⁶Харин гэнтэ ерэхэдэнь, таанад унтажэ нажажа бү байгаарайт. ³⁷«Хэргэг байгты» гэжэ таанадта хэлэлхэнэ Би мүн бултанда хэлэнэб.

*Иисүүсые алаха гэхэн нюуса хэлсээн
(Мт 26:2-5; Лк 22:1-2; Ин 11:45-53)*

14 ¹Хоёр хоноод Паасхын хайндэр, ондоогоор хэлэбэл Энээгдээгүй хилээмэнэй хайндэр болохо байгаа. Түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар Иисүүсые мэхэдээ оруулжа бариха, тиигээд алаха арга бэдэрбэ. ²Теэд улад зоной дунда буһалгаанай үүсхэгдэхэгүйн тула хайндэртэ тиимэ юумэ хэхэгүй гэжэ хэлсэбэ.

*Иисүүс Бэтаанида
(Мт 26:6-13; Лк 7:37-38; Ин 12:1-8)*

³ Иисүүсэй Бэтаанида хэлхэ үбшэндэ дайруулһан Симонэй гэртэ хоол барижа байхадань, нэгэ эхэнэр тон үнэтэй домбо соо хайхан хангалтай тоһо барижа оробо. Тэрэ тоһон ехэл үндэр сэнтэй һэн. Эхэнэр домбынгоо амһарынь нээгээд, Иисүүсэй толгой дээрэ тоһоёо адхаба.

⁴Тиихэдэнь зарим айлшад дураа гутажа:

– Юу гэшынь ехэ тоһо гарзална гээшэб? ⁵Энэ тоһо бидэ гурбан зуун динарээр худалдаад, мүнгыень үгытэйшүүлдэ хубаажа үгэхэ байгаабди, – гэжэ тэрэ эхэнэрые зэмэлбэ. ⁶Харин Иисүүс тэдэ зондо хэлэбэ:

– Болигты даа! Юундэ энэ эхэнэрые аягүй байдалда оруулнабта? Энэ Намда ехэл хайн юумэ хээ гээшэ. ⁷ Үгытэй ядуушуул хододоо таанартай байхал, таанад дуратайл сагтаа тэдэндэ туһалха аргатай байхат. Харин Би таанартай ходо байхагүйб. ⁸ Энэ эхэнэр шадаха зэргээрээл оролдоо: Минии бэеые хүдөөлүүлгэдэ бэлдэн тоһоор түрхээ. ⁹ Хайн Мэдээсэлэй бүхы газар дэлхэйгээр хаа хаанагүй номногдоходо, энэ эхэнэрэй хэһэн хэрэг тухай хүнүүд дурсан ханажа байха, хэлэжэ байха гэжэ Би таанадта баталнаб.

Иуда ба түрүү санаартан
(Мт 26:14-16; Лк 22:3-6)

¹⁰ Арбан хоёр шабинарайнь нэгэн болохо Искарриодой Иуда түрүү санаартанда ошожо, Иисүүсые барихада таанадта туһалхаб гэбэ. ¹¹ Түрүү санаартан Иудын хэлэһые ехэ дуратайгаар шагнажа, шамда мүнгэ үгэхэбди гэжэ амалба. Тиимэһээ Иуда Иисүүсые барижа үгэхэ таарамжатай нүхэсэл харгалзадаг болоо.

Иисүүс шабинартайгаа Паасхын хоол барина
(Мт 26:17-30; Лк 22:7-23; Ин 13:21-30)

¹² Эһээгдээгүй хилээмэнэй хайндэрэй түрүүшын үдэр болобо. Тэрэ үдэр Паасхын хурьга гаргаад байхада, шабинарынь Иисүүсхээ:

– Паасхын хоол хаана бэлдэхэбибди? – гэжэ хураба. ¹³ Иисүүс хоёр шабидаа:

– Таанад хото ошогты, тэндэ домбо соо уһа абажа ябаһан хүнтэй уулзахат, тэрэниие дахаад ябаарайт. ¹⁴ Тэрэ хүнэй ороһон гэртэ ороод, гэрэй эзэндэ: «Багшамнай шамда эльгээгээ. Шабинартаяа хамта Паасхын хоол ямар таһалгада барихабибди?» – гэхэт. ¹⁵ Тэрэнтнай танда ехэ уужам, зохидоор түхээрэгдэһэн таһалга дээдэ дабхарта харуулжа үгэхэ. Тэндэл шэрээгээ заһагты, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁶ Хоёр шабинарынь хото орожо, Иисүүсэй хэлэһэн бүхы юумые оложо, Паасхын хоол бэлдэбэ. ¹⁷ Үдэшэ болоходо Иисүүс арбан хоёр шабинартайгаа ерэбэ. ¹⁸ Шэрээдэ хуугаад, хоол барижа байха зуураа Иисүүс:

– Намтай хамта эдеэлһэн нэгэнтнай Намайе барижа үгэхэнь, Би баталан хэлэнэб, – гэбэ. ¹⁹ Тиихэдэнь шабинарынь ханаагаа ехээр зобожо:

– Би бэшэ аабзаб? – гэжэ Иисүүсхээ хойно хойноһоон хуража оробо. ²⁰ Иисүүс:

– Намтай хамта нэгэ табагта хилээмээ дүрэжэ эдигшэ та арбан хоёрой нэгэнь юм. ²¹ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёһоор үгэхэ. Харин Тэрэниие барижа үгэһэн хүн аймшагтай гай

зоболон амсаха: тэрэ хүнэй юрэдөө түрөөгүй хаань, өөртэнь хураггүй дээрэ байха хэн, – гэжэ хэлэбэ.

*Эзэнэй үдэшын хоол
(Мт 26:26-30; Лк 22:15-20; 1 Кор 11:23-25)*

²² Хоол бариха үедөө Иисүүс гартаа хилээмэ абаад, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, тэрэнээ хухалаад, шабинартаа үгэхэ зуураа хэлэбэ:
– Энэниие абаад эдигты. Энэ Минии бэе гээшэ.

²³ Тиигээд үзэмэй дараһан архитай аяга абаад, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, шабинартаа үгэбэ. Шабинарынь булта тэрэ аягаһаань амсаба.

²⁴ – Энэ болбол олоной түлөө адхарха Минии шуһан гээшэ, тиин энэ шуһаар Бурхан хүнүүдтэй Шэнэ Хэлсээ батална. ²⁵ Бурханай хаан түрэдэ шэнэ үзэмэй дараһан архи ууха үдэрэй болотор Би архи уухагүйб, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ²⁶ Тиигээд тэдэнэр магтаал дуу дуулаһаар Элеон хада дээрэ гараба.

*Иисүүс Пётрой Өөрһөөнь арсаха тухай уридшалан хэлэнэ
(Мт 26:31-35; Лк 22:31-34; Ин 13:36-38)*

²⁷ Иисүүс шабинартаа иигэжэ хэлэбэ:
– Энэл хүнндөө таанар бултадаа Намһаа арсажа холодохот, ушарынь гэбэл:

«Хонишониенё дайража халгаахадамни,
хүрэг хонидынь тарашаха» гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

²⁸ Харин амидырһан хойноо Би таанадай түрүүндэ Галилейдэ ошоход.

²⁹ – Бултанай Таниие орхёошье хаань, би Танһаа хэзээшье арсахагүйб, – гэжэ Пётр Тэрээндэ хэлэбэ.

³⁰ – Энэ хүни эрэ тахяагай хоёр дахин дуугархаһаань урда ши Намһаа гурба дахин арсахалши даа гэжэ баталан хэлэнэб, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

³¹ – Тантай хамта үхэхэшье болобол, би Танһаа арсахагүйб, – гэжэ Пётр бүришье хатуугаар хэлэбэ. Бусадшье шабинарынь булта баһал тиигэжэ хэлэбэ.

*Иисүүс Гефсимани сэсэрлиг соо зальбарна
(Мт 26:36-46; Лк 22:39-46)*

³² Иисүүс шабинартайгаа Гефсимани гэдэг газарта ерээд:
– Минии зальбараад ерэтэр таанад эндээ һуужа байгты, – гэжэ шабинартаа хэлэбэ. ³³ Тэрэ Пётр, Яков, Иоанн гурбые абажа ошобо.

Тэрэ ехэл уйдхар гашуудалтай, ехэл ханаагаа зобохон юумэн ³⁴ шабинартаа: – Минии ами хүнэнэн туйлай ехээр уйдажа, үхэхэндэл адли байнаб. Таанар эндэ Намтай хамта хэргэг байгты, – гэбэ.

³⁵⁻³⁶ Тиигээд тээ хажуу тээшээ ошожо, үбдэг дээрээ хуугаад, зальбарба:

– Аба, Эсэгэмни! Та ямаршые юумэ хэхэ аргатайт! Энэ аягаһаа амсуулангүй, иимэ ехэ зоболон Намһаа зайлуулыт даа. Тиигэбэшые Минии хүсэлөөр бэшэ, харин Танайхяар болог. ³⁷ Удаань шабинартаа бусажа ерэхэдэнь, тэдэнь унтажа байба. Тэрэ Пётрто:

– Симон, ши унтана гүш? Гансаханшые саг соо унтангүй байха арггүй гүш? – гэбэ. ³⁸ Тиигээд бултандань: – Хорхойтуулгада абтахагүйн тула таанад хэргэг байгты, зальбарагты: сэдхэл дорюуншые хаа, бэе махабад ахир һула бшуу, – гэжэ хэлэбэ.

³⁹ Иисүүс дахин хажуу тээшээ ошожо, урданайгаа үгэнүүдые дабтан зальбарба. ⁴⁰ Тиигээд шабинартаа ерэхэдэнь, тэдэнь баһал унтажа байгаа. Тэдэнэй нюдэниинь анилдаад нээгдэжэ үгэнгүй, тэдэ юу хэлэхэешые мэдэнгүй байгаа. ⁴¹ Иисүүс гурбадахия ерэхэдээ шабинартаа хэлэбэ:

– Таанад үшөөл унтажа, амаржа байна гүт? Зай, болоо! Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй нүгэл үйлэдэгшэдэй гарта тушаагдаха сагынь ерээ! ⁴² Бодогты, ябаябди! Намда урбагша дүтэлжэ байна.

Иисүүсые барижа тушааба
(Мт 26:47-56; Лк 22:47-50; Ин 18:3-11)

⁴³ Иисүүсэй үшөө хэлэжэ байхадань, арбан хоёр шабинарайнь нэгэн болохо Иуда бии болобо. Тэрээнтэй хамта түрүү санаартанай, ахамдуудай, Хуули заадаг багшанарай эльгээһэн хэлмэ, шиидам һаднаг бариһан олон зон байба. ⁴⁴ Урбагша хамта ябаһан зондоо ямар дохёо тэмдэг үгэхэ тухайгаа хэлсэжэ:

– Минии таалан мэндэшэлхэ хүн танда хэрэгтэй хүн гээшэ, Тэрэниие барижа, харуул доро абаарайгты, – гэбэ. ⁴⁵ Иуда сэхэ Иисүүстэ ойртожо:

– Рабби! – гэмсээрээ Тэрэниие таалаба. ⁴⁶ Үнөөхи хүнүүд Иисүүсые барижа, харуул дооро абаба. ⁴⁷ Тэндэ зэргэлээд байгшадай нэгэн хэлмээе гаргаад, ахамад санаартын зарасын шэхые таһа сабшажархёо.

⁴⁸ Иисүүс тэдэ хүнүүдтэ хандан:

– Таанар дээрмэшэниие барихаяа гараһандал хэлмэ, шиидам һаднагтайгаар Намае барихаяа ерэбэ гүт? ⁴⁹ Теэд үдэр бүхэн таанадые Һүмэ соо хургахаданни Намае барижа хаадаггүй бэлэйлта. Зүгөөр Нангин Бэшэгэй үгэнүүд хүсэлдэг лэ даа, – гэбэ. ⁵⁰ Шабинарынь булта Иисүүсые орхёод, иишэ тиишээ зугадаба. ⁵¹ Нюсэгэн бээе хушалгаар

орёогоод ябаһан гэдэнэй нэгэнһ Иисүүсэй хойноһоо ябаа. Тэрэ хүбүүе бариха гэхэдэнь, ⁵² тэрэ нэмэрһэн хушалгаа намнагшадайнгаа гарта үлээгөөд, нюсэгөөр тэндэһээ гүйбэ.

Иисүүс Зүблэлэй гэшүүдэй урда
(Мт 26:57-68; Лк 22:54-55, 63-71; Ин 18:12-13, 19-24)

⁵³ Иисүүсые ахамад санаартында абаашаба. Тэндэнь түрүү санаартан, ахамадууд, Хуули заадаг багшанар булта суглараад байгаа. ⁵⁴ Пётр зай баряад ахамад санаартын хорёо хүрэтэр Иисүүсэй хойноһоо гэтэн ерэбэ. Тиигээд хорёо соо орожо, харуулшадтай хамта галай хажууда дулаасажа нууба. ⁵⁵ Түрүү санаартан, дээдын Зүблэлэй гэшүүд булта Иисүүсые үхэлэй саазада хүртөөхэ ханаатай байгаа. Тиимэһээ тэдэнэр Иисүүсые гэмнэхэ гэршэ баримта бэдэрбэ, теэд юоншье олдобогүй. ⁵⁶ Олон худалша гэршэнэрэй хардажа гэршэлхэдэнь, тэдэ гэршэлгэнүүдынь хоорондоо харша байба. ⁵⁷ Һүүлдэнь хардахаяа ерэнэн хэдэн гэршэнэр бодоод:

⁵⁸ – Маанадай бариһан Һүмэ бута буулгаад, гурбан үдэр соо ямаршье хүнэй туһагүйгөөр шэнэ Һүмэ бодхохоб гэжэ Тэрэнэй хэлэһыень дуулаа һэмди, – гэжэ хэлэбэ. ⁵⁹ Теэд энэ гэршэлгэньшье баримтагүй байгаа бэлэй.

⁶⁰ Ахамад санаарта Зүблэлэй гэшүүдэй урда байгаад:

– Та юундэ харюусанагүйбта? Таниие зэмэлһэн гэршэлгэнүүдые дууланагүй гүт? – гэжэ Иисүүсхээ асууба. ⁶¹ Харин Иисүүс ямаршье харюу үгэнгүй, дуугүй байба. Тиихэдэнь ахамад санаарта Тэрэндэ дахин хандан:

– Та магтаалта Бурханай Хүбүүн, Бурханай табисуурта гүт? – гэжэ һураба.

⁶² – Тиимэб. Наяар Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй Һүр хүсэтэй Бурханай баруун талада нуухыень, тэнгэрийн үүлэнүүд дээгүүр заларан ерэхыень үзэхэт, – гэжэ Иисүүс тэрэндэ хэлэбэ. ⁶³ Тиихэдэнь ахамад санаарта уурлаһандаа хубсаһаяа шуу татажа:

– Бидэндэ үшөө ямар гэршэ хэрэгтэйб? ⁶⁴ Бурхание доромжолхыень дуулаа бээт! Таанад юун гэжэ һананабта? – гэжэ Зүблэлэй гэшүүдһээ һураба.

– Үхэлэй саазада хүртэхэ ёһотой, – гэжэ булта Тэрэниие гэмнэбэ. ⁶⁵ Тиигээд зариманиинь Иисүүсые нёлбожо оробо, нюдыень боогоод, нюдаргаараа шаан:

– Таниие хэн сохёоб, хэлэгты даа! – гэлдэбэ. Удаань харуулшад Тэрэнэй хасары альгадаба.

Пётрой арсалга

⁶⁶ Пётрой хорёо соо байхадань, ахамад санаартын нэгэ зараса намган тэндэнь ерэжэ, ⁶⁷ түүдэгэй хажууда дулаасажа байһан Пётрые анхаралтайгаар хараад:

– Ши баһал Назаредэй Иисүүстэй хамта байлсаа хэнши, – гэбэ.

⁶⁸ – Шинии юун тухай хэлэжэ байһыешни би ойлгоногүйб, – гээд Пётр мэлзэбэ. Тиигээд хорёогой үүдээр гаража байхадань, эрэ тахяа дуугарба. ⁶⁹ Тэрэ зараса эхэнэр Пётрые дахин хараад, тэндэ байһан зондо:

– Энэл Назаредэй Иисүүстэй хамта ябагшадай нэгэн байна, – гэжэ дабтаба. ⁷⁰ Пётр дахин мэлзэбэ.

Нэгэ хэды болоод, тэндэ зогсогшод Пётрго дүтэлжэ:

– Ёһоороо ши тэдэнэй нэгэниинь байнаш, юундэб гэхэдэ, ши баһал Галилейһээ байнаш, – гэлдэбэд. ⁷¹ Тиигэхэдэнь Пётр:

– Тэрэ хүниие би мэдэхэгүйб, – гээд, Бурханиие дурдажа байгаад тангариглаба. ⁷² Тэрэ үедэнь эрэ тахяа хоёрдохиео дуугарба.

– Эрэ тахяагай хоёр дахин дуугархаһаань урда ши Намһаа гурба дахин арсахалши даа, – гэжэ Иисүүсэй хэлэһэниинь Пётрой ханаанда оробо. Тиимэхээ тэрэ ханаагаараа унажа, уйлаба.

Иисүүс Пиладай урда зогсоно

(Мт 27:1-2, 11-14; Лк 23:1-5; Ин 18:28-38)

15 ¹ Үүр сайха үеэр түрүү санаартан, ахаматууд, Хуули заадаг багшанар яаралтайгаар Зүблэлэй гэшүүдтэй уулзажа хуралдаба. Тэдэ Иисүүсые хүлижэ, Пиладта* абашажа тушаагаа.

² – Та еврейнүүдэй хаан гүт? – гэжэ Пилат Иисүүсхээ асууба.

– Та тиигэжэ хэлэнэт, – гэжэ Иисүүс харюусаба. ³ Түрүү санаартан Иисүүстэ олон зэмэ тохожо байгаа. ⁴ Тиимэхээ Пилат:

– Та харюу үгэхэгүй гүт? Таниие иимэ олон хэрэгүүдтэ гэмнэжэ байһые Та дууланагүй гүт? – гэжэ хэлэбэ. ⁵ Харин Иисүүс харюу үгэнгүй Пиладые гайхуулба.

Иисүүсые үхэлэй саазада хүртүүлбэ

(Мт 27:15-26; Лк 23:13-25; Ин 18:39–19:16)

⁶ Паасхын һайндэрөөр Пилат хаалтада һуугшадай нэгыень зоной дурадхалаар сүлөөдэ табидаг заншалтай байгаа. ⁷ Тэрэ үедэ Бараббаа гэдэг хүн түрмэдэ һуугаа. Хотодо үймөөнэй болоходо тэрэниие үшөө

* **15:1** Понтий Пилат – иудейн можодо дүүрэн эрхэтэй Римэй захирагша (26–36 онууд).

хэдэн үймүүлэгшэдтэй хамта алуур хүйдхэл гарганаһанайнь түлөө барижа хаан байгаа. ⁸ Улад зон сугларжа, урданайнгаа заншалаар хаалтада хууһан нэгэ хүниие табихыень Пиладһаа гуйба.

⁹ – Еврейнүүдэй хааниие танда табихыемни хүсэнэ гүт? – гэжэ Пилат гэдэнһээ хураба. ¹⁰ Иисүүстэ атаархажа байһан дээрэһээ түрүү санаартан Тэрэниие барижа асараа гэжэ Пилат хайн ойлгожо байгаа бшуу. ¹¹ Теэд түрүү санаартан Барабһае табихыень Пиладһаа гуйгты гэжэ улад зониие идхаба.

¹² – Еврейнүүдэй хаан гэжэ таанадай нэрлэдэг хүниие би яаха болонобиб? – гэжэ Пилат улад зонһоо асууба.

¹³ – Тэрэниие хэрээһэндэ хада! – гэжэ зон хашхарба.

¹⁴ – Ямар гэмтэй юумэ Тэрэ хээб? – гэжэ Пиладай хураһадань, улад зон харюудань:

– Тэрэниие хэрээһэндэ хада! – гэжэ бүри шангаар, гааралдан хашхарба. ¹⁵ Пилат улад зоной найшаалда хүртэхэеэ ханажа, тэдэндэ Барабһае табиба, харин Иисүүсые сохёод, хэрээһэндэ хадахыень захирба.

Сэрэгшэд Иисүүсые баһаба
(Мт 27:27-31; Ин 19:2-3)

¹⁶ Сэрэгшэд Иисүүсые Пиладай ордоной хэрэмэй хорёодо абаашажа, тишэнь бүхы бүлэг сэрэгшэдээ дуудаба. ¹⁷ Тэдэ Иисүүстэ улаан суба үмдэхүүлбэ, үүргэнээр гүрлөө гүрэжэ, толгойдонь углаба. ¹⁸ Тиигээд Тэрэниие баһажа:

– Еврейнүүдэй хаан мандаха болтогой! – гэжэ байгаад хашхарба.

¹⁹ Тиигээд сэрэгшэд Тэрэнэй тархи түрүүень таягаар сохижо, урдаһаань нёлбожо, мүн үбдэг дээрээ унан дохибо. ²⁰ Тиигэжэ сэрэгшэд Иисүүсые ханатараа баһаад, удаань үнөөхи улаан субыень тайлаба. Тиигээд Өөрынь хубсаһа үмдэхүүлээд, хэрээһэндэ хадахаяа абаашаа хэн.

Иисүүсые хэрээһэндэ хадаба
(Мт 27:32-44; Лк 23:26-43; Ин 19:17-27)

²¹ Харгыдаа тэдэнэр хэрээһээ гэртээ бусажа ябаһан Хэрээн нютагай Симон гэдэг хүнтэй уулзаба. Сэрэгшэд тэрэниие Иисүүсэй хэрээһэ үргэлөөд ябахыень баалаба. (Симон болбол Александр Рүүф хоёрой эсэгэ байгаа.) ²² Сэрэгшэд Иисүүсые «Хохимой» (еврей хэлээр «Голгофо») гэдэг газарта асараа. ²³ Тиигээд үбшэнэй мэдэрэл алдуулдаг эмтэй холиһон үзэмэй дараһан архи уухыень үгэхэдэнь, Иисүүс уубагүй. ²⁴ Удаань сэрэгшэд Иисүүсые хэрээһэндэ хадаад, жээрэб татажа, хубсаһыень дундаа хубаажа абаа. ²⁵ Тэрэниие хэрээһэндэ хадахада

үглөөнэй юһэн саг боложо байгаа. ²⁶ Юундэ хэрээһэн дээрэ хадуулааб гэжэ тайлбарилһан модон хабтагай дээрэнь «Еврейнүүдэй хаан» гэжэ бэшээтэй байба. ²⁷ Иисүүстэй хамта үшөө хоёр хоротониие саазалба: нэгыень баруун таладань, нүгөөдыень зүүн таладань хэрээһэндэ хадаба*.

²⁹ Хажуугаарнь үнгэрһэн зон толгойгоо һэжэржэ, Иисүүсье шоолон:

– Зай, Та Һумые һандаргаад, гурбан үдэр соо бодхоохоб гээ бэлэйт.

³⁰ Та түрүүн хэрээһэнһээ буужа, Өөрыгөө абарыт! – гэжэ хашхаралдаба. ³¹ Тон тиигэжэл Иисүүсье түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар шоолон, бэе бээдээ:

– Бусадые абардаг аад, харин Өөрыгөө абаржа шаданагүйл. ³² Хэрбээ Израилиин хаан, Бурханай табисуурта юм наа, хэрээһэнһээ бууглэ! Тиигэбэл бидэ нюдөөрөө хараад, этигэхэбди, – гэлдэжэ байба. Мүн Иисүүстэй хамта хэрээһэндэ хадуулһан дээрмэшэдшье Тэрэнииё шоглон баһаба.

Иисүүс наһа бараба

(Мт 27:45-56; Лк 23:44-49; Ин 19:28-30)

³³ Хахад үдэрэй баһаа үдэрэй гурбан саг болотор бүхы газар дэлхэй шэб харанхыда хушагдаба. ³⁴ Гурбан сагай багаар Иисүүс:

– Элои! Элои! Лема сабахтани? (Бурхамни, Бурхамни! Юундэ Намайе орхибот?) – гэжэ шангаар хашхарба. ³⁵ Хажуудань зогсожо байһан зарим зон хэлэһыень дуулаад:

– Шагныта, Тэрэ Элияеа дуудана! – гэлдэбэ. ³⁶ Тэдэнэй нэгэниинь гүйжэ ошоод, бамбагар юмэн дээрэ уксус адхаад, тэрэнэ тулуурай үзүүртэ табяад, Иисүүстэ уухыень үгэхэ зуураа:

– Хүлээгты, Элияа Тэрэнииё хэрээһэнһэнь буулгахаяа ерэгшэ аа гү, харая! – гэбэ. ³⁷ Иисүүс шанга абья гаргаад, амья табиба.

³⁸ Тиихэдэнь Һүмэ соо Хамагай Нангин газарта ороходо үлгөөтэй хүшэгэ дээрэһээ доошоо шууража, хоёр боложо хахарба. ³⁹ Иисүүсэй сэхэ урдань зогсожо байһан зуунай дарга Тэрэнэй хашхараад, амья табиһыень харахадаа:

– Энэ хүн үнэхөөрөө Бурханай Хүбүүн байгаа, – гэбэ. ⁴⁰⁻⁴¹ Тээ холохоно зогсоод эдэ бүгэдые хэдэн эхэнэрнүүд хаража байгаа. Тэдэ Иисүүстэй хамта Иерусалим ерэнэн юм. Тэдэ үшөө энэ ушарай тохёолдохын урда, Иисүүсэй Галилейдэ байхада Тэрэнииё дахажа

* 15:27 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ нимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ²⁸ «Тэрэнииё хоротон гэжэ тоолохо», – гээд Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэн үгэнүүд иигэжэл бээлбэ.

ябадаг, Тэрэндэ тухаламжа үзүүлдэг хэн. Тэдэнэй дунда Магдалай Мария, балшар Яков Ёшияа хоёрой эхэ Мария ба Саломия гэгшэд байлсаба.

Иисүүсые хүдөөлүүлбэ

(Мт 27:57-61; Лк 23:50-56; Ин 19:38-42)

⁴²Тиихэдэ субботын урдахи үдэшэ бэлэй. Тиимэхээ еврейнүүд энэ нангин үдэртэ бэлдэжэ байгаа. ⁴³Аримафейн Иосиф гэдэг хүн Пиладта орохоёо зүрхэлжэ, тэрээнхээ Иисүүсэй бэе үгэхыень эрибэ. Иосиф өөрөө дээдын Зүблэлэй эхэ хүндэтэ гэшүүниинь хэн, тиин тэрэ Бурханай хаан түрын мандахые хүлэжэ байгаа. ⁴⁴Иисүүсэй тиимэ түргөөр үхэн тухай дуулаад, Пилат гайхаба. Тиигээд зуунай нэгэ даргые дуудаад, Иисүүс хэзээ үхөөб гэжэ нураба. ⁴⁵Пилат тэрэ даргые шагнаад, Иисүүсэй бэе абахыень Иосифто зүбшөөбэ. ⁴⁶Иосиф нарин улхаар нэхэнэн бүд худалдажа абаа. Удаань Иисүүсэй бэе хэрээхэн дээрэхээ буулгаад, бүдөөр орёогоод, хабсагайда түнхинэгдэнэн агы нүхэн соо хадагалаа хэн. Тиигээд агы нүхэнэй амһартые томо шулуугаар хааба. ⁴⁷Иисүүсэй бэеын хаана хадаглагдахые Магдалай Мария, Ёшияагай эхэ Мария гэгшэд ажаглан хаража байгаа.

Иисүүс амидырба

(Мт 28:1-8; Лк 24:1-10; Ин 20:1-18)

16 ¹Субботын үнгэрхэн хойно Магдалай Мария, Саломия, Яковай эхэ Мария гэгшэд Иисүүсэй бэе түрхихөөр хангалтай зүйлнүүдые худалдажа абаба. ²Субботын хойто үдэрэй эртэ үглөөгүүр нара гарахын урда тээхэнэ агы нүхэн хуурсагта ошобо. ³Замдаа тэдэнэр:

– Агы нүхэ хаанан шулууе хэн бидэндэ хажуу тээшэнэ үмхирүүлжэ үгэхэб? – гэжэ бэе бэеһээ нуража байгаа. ⁴Зүгөөр, ерэжэ харахадань, асари томо тэрэ шулуун хажуу тээшээ боллогдоһон байба. ⁵Тэдэнэр агы соо ороод, үүдэнэй баруун талада саб сагаан хубсаһатай залуу хүнэй* нуухые харабад. Эхэнэрнүүдэй айн мэгдэхэдэ, ⁶тэрэ хүн:

– Бү айгты! Таанад хэрээхэндэ хадуулһан Назаредэй Иисүүсые бэдэрнэт гэжэ би мэдэнэб. Тэрэтнай эндэ үгы, амидыраа. Энэ бэеыень табиһан газар харыт. ⁷Мүнөө шабинартань, илангаяа Пётрто ошожо: «Таанадта хэлэнэйнгээ ёһоор, Тэрэ түрүүн Галилей ошохо, тэндэ Тэрэниие харахат», – гэжэ дуулгагты.

* 16:5 Эндэ Бурханай Эльгээмэл тухай хэлэгдэнэ.

⁸Эхэнэрнүүд агы сооһоо айхабтар ехээр сошоһон хүрдэһэн юумэд гүйлдэжэ гарабад. Тон ехээр мэгдэһэн дээрэһээ тэдэ хэндэшье юумэ дуулгабагүй*.

Иисүүс Магдалай Маряда ерэбэ

⁹Субботын хойто үдэрэй эртэ үглөөгүүр Иисүүс амидыраад, анха түрүүн Магдалай Маряда ерэбэ. Урдань Иисүүс тэрэ эхэнэр сооһоо долоон ада шүдхэрые намнажа гаргаһан байгаа. ¹⁰Маря Иисүүстэй хамта ябалсаһан шаналжа, уйлажа байһан хүнүүдтэ ошожо, ¹¹Иисүүсэй амидырһан тухай, өөрөө Тэрэниие хараһан тухайгаа хөөрэбэ. Гэбэшье тэдэнь үнэншэбэгүй.

Иисүүс хоёр шабидаа ерэбэ

¹²Удаань Иисүүс ондоо шарай шарайлаад, хотоһоо гараад ябаһан хоёр шабидаа ерээ. ¹³Тэдэнь бусажа ерээд, ушарһан бүгэдые нүгөө шабинартаа хөөрэбэ, харин тэдэнь этигэбэгүй.

Иисүүс арбан нэгэн шабинартаа ерэбэ
(Мт 28:18-20; Лк 24:36-53; Ин 20:19-23; Хэр 1:7-12)

¹⁴Һүүлдэнь Иисүүс үдэшин хоол барижа байһан арбан нэгэн шабинартаа ерэбэ. Амидырһан хойнонь хараһан зондо үнэншэжэ үгэнгүй зүрюутэһэнэйн түлөө, этигэлгүй байһанайнь түлөө шабинараа Тэрэ харааба. ¹⁵Тиигээд тэдэндээ иигэжэ хэлэбэ:

– Бүхы газар дэлхэйгээр ябажа, хүн бүхэндэ Һайн Мэдээсэл номногты. ¹⁶Намда этигэһэн, уһан арюудхалгада хүртэһэн хүн бүхэн абарагдаха. Харин Намда этигэхэеэ арсаһан хүн бүхэн гэмнэгдэхэ. ¹⁷Намда этигэһэн хүн бүхэн гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые бүтээхэ аргатай байха. Минии нэрээр тэдэ ада шүдхэрнүүдые намнажа гаргаха, танигдахагүй хэлэнүүдээр дуугарха. ¹⁸Тэдэ могойнуудые барибашье, хоро уубашье, өөһэдыгөө гэмтээхэгүй. Мүн гараа үбшэн зон дээрэ табяад, тэдэниие эдэгээжэ байха.

Иисүүс тэнгэридэ дэгдэбэ

¹⁹Эдэ бүгэдые шабинартаа хэлээд, Эзэн Иисүүс тэнгэридэ дэгдэжэ, Бурханай баруун таладань һууба. ²⁰Тиигээд шабинарынь хаа хаанагүй ябажа, эндэ тэндэ номножо байба. Эзэн тэдэндэ хамһалсажа, хэлэһэн үгэнүүдэйн үнэн зүб байһые гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдээр баталдаг байгаа.

* 16:8 Эгээн эртэнэй эхэ бэшэгүүдтэ Маркын Һайн Мэдээсэл энэ газарта түгэсэнэ.

Лукагай дуулгаһан Һайн Мэдээсэл

Християн шажанай уламжалалай дагуу энэ номые Павел элшэ-нэй замай нүхэдэй нэгэн Лука эмшэн зохёожо бэшээ. Тэрэ Иисүүсэй гол шухал ушар ябадалнуудай гэршэшые бэшэ һэн, израилин арадай дундаһаашые түрэжэ гараагүй хүн юм. Тиибэшые тэрэ Христоосой амидарал болон үйлэ хэрэгүүд тухай хараһан үзэһэн зонһоо ехэ нягта наринаар нураглан мэдэжэ, еврей бэшэ християн шажанай уншагшадта үнэн гэршэлгэнүүдые нэгэдхэн суглуулха гэжэ оролдоо. Тэрэ Һайн Мэдээсэлэ Матвей Марк хоёрой һүүлдэ бэшэһэн байгаа. Тэрэ Иисүүсэй амидаралые тэрэ саг үеын түүхын ушар ябадалнуудтай зэргэсүүлэн харана. Тиигэжэ тэрэ християн шажан түүхын бата нуурин дээрэ үндэһэлнэ гэжэ заана.

Лука уран грек хэлэ мэдэдэг элдэб үндэһэ яһанай уншагшадта хандана, тэрэ өөрөө грек хэлые эрхим һайнаар гадарлана. Тэрэ хуушан хэлсээнэй псаломуудта адлишууг урмашуулга түрүүлдэг магтаалнуудые дуудана (нэгэдэхи бүлэгтэ), энэнь һайн мэдээсэлнүүд соо үгтэһэн ори ганса уран яруу найруулгатай хэһэгүүд мүн. Ном соонь яруу уранаар айладхагдаһан һургаалта үгэнүүдые дэлгэрэнгыгээр номноходо (14-16 бүлэгүүдые харагты), мүн энэ номой арбан бүлэгүүд соо Иисүүсэй Иерусалим ошохо замые үргэнөөр зураглахада (9:51–19:27) тэрэ тусгай анхарал хандуулна.

Үгытэй ба газарлагдаһан зонши Бурханай анхарһан, Христоосто алба хэһэн эхэнэрнүүдтэ, алишые үндэһэ яһанай зоной Бурханай хаан орондо орохо боломжотой байһан ябадалнуудта Лука баһал тусгай анхарал хандуулна.

Иисүсэй тэнгэридэ дэгдэһэнһээ хойшо христиан шажанай яажа дэлгэржэ байһан тухай, мүн эртын христиан шажанай бүлгэмэй амидарал тухай хөөрэнэн «Элишэнэрэй үйлэ хэрэгүүд» гэжэ номые баһа Лука бэшээ.

1 ¹ Эрхим хүндэтэ Теофил! Манай дунда болоһон ушар ябадалнууд тухай туужа олон зон бэшэхэ гэжэ һэдэнэ. ² Эхинһээн байлсана, болоһон бүгэдые хараһан зоной маанадта хөөрэһые тэдэ нүхэд буулгажа бэшэнэ. ³⁻⁴ Бишье баһа болоһон бүгэдые эхинһээн нарин нягтаар шудалаад, шамда номногдоһон хургаалай сохом үнэниие мэдэжэ байхыншни тула тохёолдоһон бүгэдые үнэн байдалаарнь хойно хойноһоонь дараалан шамда бэшэжэ дамжуулха гэжэ шийдэбэб.

Уһаар Арюудхагша Иоаннай мүндэлэлгэ айладхагдаба

⁵ Иудейн орон нютагые Ирод хаанай зонхилжо байхада Захария ба Елизавета гэжэ нэрэтэй үбгэ һамга хоёр ажаһуугаа: үбгэниинь Абияа бүлэгэй санаартан, тиин һамганиинь Аарон гэжэ ахамад санаартанай үри һадаһан мүн байгаа. ⁶ Тэдэ хожулан Бурханай хүсэл бодото дээрэнэ бөөлүүлэн, Хуулиин захяа заабаринуудые жэншэдгүй һайханаар сахидаг һэн. ⁷ Елизавета һамганиинь анханай үригүй байжа, тэдэ хоёр үндэр наһа наһалтараа үхибүүгүй байгаа.

⁸⁻⁹ Нэгэтэ Захария санаартанай Бурханда алба хэхэ уялгата үдэрэй ерэхэдэ, тэрэндэ жээрэбээр Эзэнэй хүмэ соо орожо, сан табиха ехэ үршөөл тудаб. ¹⁰ Сан санзай уталгын тэрэ үедэ үй түмэн зон хүмын хорёо соо мүргэжэ байба. ¹¹ Харин хүмэ дотор сан табидаг шэрээгэй баруун таладань гэнтэ Бурханай Эльгээмэл бии болобо. ¹² Тэрэниие хараад, Захария мэгдэбэ, айба. ¹³ Харин Эльгээмэл хэлэбэ:

– Захария, бү ай, шинии зальбаралые Бурхан дуулаа, Елизавета һамганшни шамда хүбүү түрэхэ. Хүбүүгээ Иоанн гэжэ нэрлэхэш. ¹⁴ Ши ехээр баярлаха, хүхихэш, тиин үшөөшье олон бусад зон хүбүүнэйшни түрэнһэндэ баярлаха, ¹⁵ юундэб гэхэдэ, хүбүүншни Бурханай нюдэндэ агууехэ хүн байха: үзэмэй дараһан архи амсахагүй, бүри эхынгээ умайда байхадаа Арюун һүлдэ тогтоожо абаха, ¹⁶ Израилиин олон зониие өөһэдынэ Бурхан болохо Эзэндэ һөөргэнэ бусажа хандуулха. ¹⁷ Хүбүүншни Эзэнэй урда Элияадал адли һүр хүсөөр, хүнэнэ һүлдөөр дүүрэн ерэхэ. Тиигэжэ үбгэ эсэгэнэрые үри хүүгэдтэйнэ эблэрүүлхэ, өөрынхээрэ ябадаг хүнүүдые Бурханай эрхэ хүсэл бөөлүүлхэ тээшэнэ тэгүүлхэ. Иигэжэ арад зониие Эзэнтэй уулзуулхада бэлэн болгожо байха.

18 – Би үбгэрөөб, намгамнишье наһатай болонхой. Тиймэнээ хэлэн үгэнүүдтнай хүсэлдэхэ гэжэ би яагаад мэдэхэ гээшэбиб? – гэжэ Захария Эльгээмэлнээ асууба.

19 – Би болбол Бурханай ойро оршодог Габриһээл гээшэб. Энэ хайн мэдээсэл дуулгахьемни Бурхан намайе шамда эльгээгээ юм. 20 Сагайнгаа ерэхэдэ хүсэлдэхэ эдэ үгэнүүдтэмни этигээгүй юм хадаа, эдэ бүгэдын тохёолдохо үдэр болотор ши аниргүй, дуугаржа шадахагүй ябахаш, – гэжэ Эльгээмэл айладаба.

21 Тэрэ үедэ ард зон Захариягай гарахые хүлээжэ, хүмэ соо яагаа удаан болоноб гэжэ гайхажа байгаа нэн. 22 Тэрэнэй хүмэһөө гараад, дуугаржа шадахагүй байхыень харахадаа, хүмэ соо хий үзэгдэл хараа байна гэжэ зон ойлгобо. Хэлэгүй болоһон Захария гар хургаараа заажа байгаад зонтой ойлголсобо. 23 Албаяа хэжэ дүүргээд, Захария гэртээ харйба. 24 Уданшьегүй тэрэнэй Елизавета намганиинь хээлитэй болоод, табан харын туршада гэрһээн гарабагүй.

25 – Одоошье Эзэн намайе үршөөгөө, хүн зоной хэлэ аманһаа хамгаалаа, – гэжэ тэрэ эхэнэр өөртөө хэлэжэ байба.

26 Елизаветын зургаадахи һарадаа ябахата, Бурхан Габриһээл гэдэг Эльгээмэлээ Галилейн Назарет хотодо ажаһуудаг 27 Мария басаганда эльгээбэ. Тэрэ басаган Давид хаанай үри һаһан болохо Иосиф гэжэ хүнтэй хуби заяагаа холбохоо байгаа. 28 Бурханай Эльгээмэл Марияда ерээд:

– Амар мэндэ, аза жаргалтай басаган! Эзэн шамтай байна, шамайе буян хэшэгтээ элбэг дэлбэгээр хүртөөбэ! – гэжэ хэлэбэ. 29 Иимэ юумэ дуулахадаа, Мария ехээр мэгдэжэ сошобо, юун гэбэ гээшэб гэжэ бодобо.

30 – Бү ай, Мария, ши Бурханай буян хэшэгтэ хүртэбэш. 31 Ши хүндэ болохош, хүбүү түрэхэш, тэрээндээ Исүүс гэжэ нэрэ үгэхэш. 32 Тэрэшни агууехэ хүн болохо, Дээдэ Бурханай Хүбүүн гэжэ нэршэхэ. Эзэн Бурхан хүбүүешни үбгэ эсэгэ Давидтайнь адли хаан болгохо. 33 Тиигэжэ Тэрэ Яковай үри һаһаһадые хэтын хэтэдэ захирха, Тэрэнэй хаан түрэ хээээш хүнэхгүй, – гэжэ Эльгээмэл хэлэбэ.

34 – Минии хадамда гараагүй байхада яажа тиймэ юумэн болохоб? – гэжэ Мария асууба.

35 Эльгээмэл харюусаба:

– Арюун Һүлдэ шам дээрэ бууха, Дээдэ Бурханай хүсэн шамайе хушаха. Тиймэнээл түрэхэ нангин үришни Бурханай Хүбүүн гэжэ нэрлэгдэхэ. 36 Тиэхэдэ шинии түрэл садан Елизавета наһатай болоошье наа, баһал хүбүүтэй болохо гэжэ байна. Уриггүй гэжэ хэлүүлдэг байһан

аад, мүнөө зургаадахи нара дээрээ ябана. ³⁷Бурханай хэжэ шадахагүй юумэн үгы ха юм.

³⁸ – Эзэн Бурханай мэдэлдэ ха юмбиб даа. Хэлэнхэнтнай бээлхэнь болтогой! – гэжэ Мария хэлэбэ. Тиигээд Эльгээмэл басаганһаа холодобо.

³⁹ Удангүй Мария яаралтайгаар харгыда гаража, хадалиг Иудей уласай хото хүрөөд, ⁴⁰ Захариягай гэртэ орожо, Елизаветые мэндэшэлбэ. ⁴¹ Мариягай мэндээ хэлэхэтэйнэ адли Елизаветын хэбэлдэ байһан үхибүүн тэршэлээд абаа һэн ха. Тэрэ дороо Елизавета Арюун Һүлдөөр дүүрэбэ, ⁴² тиигээд шангаар хэлэбэ:

– Ши бусад эхэнэрнүүдһээ үлүү ехээр Бурханай үршөөлдэ хүртэбэш, мүн хэбэл соо хэбтэһэн үришни үршөөлдэ хүртэбэ! ⁴³ Минии Эзэнэймни эжы, иимэ найнаар намда орожо ерэнхэндэшни би баяртай байнаб. ⁴⁴ Шинии мэндэшэлгэ дуулахатаймни сасуу, хүбүүмни хэбэл соом баясажа тэршэлээл. ⁴⁵ Эзэн Бурханай айлдханаһан үгэ бээлхэ гэжэ этигэһэн ши амар жаргалтайш!

⁴⁶ Тиихэдэнь Мария иигэжэ үгэлбэ:

– Би үнэнхэ сэдьхэлһээ

Эзэнэ алдаршуулан магтанаб,

⁴⁷ Бурхан тухай, намайе Абарагша тухай сэдьхэн,
һүр Һүлдэмни урма баяраар халина.

⁴⁸ Ахир жаахан намайе Бурхан хаража,
агуу эбигээл хайрадаа хүртөөбэ.
Бүхы угсаата зон энээнһээ хойшо намайе
амар жаргалтай эхэнэр гэжэ
нэрлэдэг болохонь гээшэл.

⁴⁹ Түгэс Хүсэтэ Бурхан
туйлай ехэ хэрэг намда бүтээгээл,
Тэрэнэй алдар нэрэнь арюун нангин лэ!

⁵⁰ Өөртэнь бэшэрдэг, этигэдэг зоние
үршөөл хайрадаа Тэрэ
үеын үедэ хүртөөжэ байдаг лэ!

⁵¹ Тэрэ агуу хүсэтэ гараа һунган,
ехэрхүү найзгайнарые һарнюулаа.

⁵² Засаг баригшадые хаан шэрээһэнь буулгаад,
доромжологдоһон даруу зоние дээшэнь үргөө.

⁵³ Үлэсхэлэн үгытэйшүүлдэ
элбэг дэлбэг юумэ үгөөд,
дээрэлхүү баяшуулые
гар хоһон ябуулаал.

- ⁵⁴ Үбгэ эсэгэнэртэмнай амалһанаа
Тэрэ гүйсэд бээлүүлээл,
Израиль зарасадаа аша туһатай байгаал,
⁵⁵ манай үдэрнүүд хүрэтэр мартангүй
Абраһаамда болон тэрэнэй үри һадаһадтань
үеын үедэ үршөөл хайраа хайрлажа байгаал!
⁵⁶ Мария гурба һара шахуу Елизаветэтэй хамта байгаад, гэртээ
харяа бэлэй.

Уһаар Арюудхагша Иоаннай түрэнэн түүхэ

⁵⁷ Елизаветын хүнгэрхэ саг ерэжэ, тэрэ хүбүү түрэбэ. ⁵⁸ Эзэнэй Елизаветэдэ хүртөөһэн эбигээл хайра арьбажаа гэжэ дуулахадаа, хүр-шэнэрынь, түрэл саданиинь тэрэнтэй хамта ехэтэ баярлаба.

⁵⁹ Түрэнөөр наймадахи үдэртэнэ нарай хүбүүнэй бэлгэ отолуулха ёһололдо зон сугларжа, тэрээндэ Захарияа гэжэ эсэгынь нэрэ үгэхэ гэлсэбэ. ⁶⁰ Тиихэдэнь эхэнь:

– Үгы, хүбүүндээ Иоанн гэжэ нэрэ үгэхэбди, – гэбэ.

⁶¹ – Түрэл саданайтнай дунда тиимэ нэрэтэй хүн оройдоо үгыл, – гэжэ Елизаветэдэ хэлэбэд. ⁶² Тиигээд хэн гэжэ нэрэ хүбүүндээ үгэхэбши гэжэ эсэгһээнэ гараараа заажа харуулжа байгаад асуухадань, ⁶³ Захарияа багахан хабтагай асаруулаад, «Хүбүүнэймни нэрэ – Иоанн!» гэжэ бэшэбэ. Зон булта гайхаа хэн. ⁶⁴ Тэрэ дары Захариягай аман нээгдэжэ, хэлэниинь табигдажа, тэрэ Бурханиие магтажа оробо. ⁶⁵ Энэ ушарһан гайхамшагта үйлэ хэрэг тухай һураг бүхы Иудейн хадалиг улас соогуур таража, хажуугаарнь ажаһуудаг хүршэ зон булта айн хүрдэбэ. ⁶⁶ Дуулаһан зон энээниие сэдхэлдээ бүхөөр хадуужа:

– Энэ хүбүүн хэн юун болохо хаб? – гэлдэбэ. Үнэхөөрөөшье Иоаннай хажууда Эзэнэй оршожо байһань эли байба.

Захарияа Эзэнэй абарал буулгана

⁶⁷ Нарай хүбүүнэй эсэгэ Захарияа Арюун Һүлдөөр дүүрэжэ, иимэ лүндэн табиба:

⁶⁸ – Израилиин Бурхан болохо
Эзэндэ алдар соло дуудаял!
Аюул тодхорһоо абархаяа
Тэрэ арадтаа ерээ.

⁶⁹ Зараса Давидайнгаа үри һадаһадһаа
манда һүр хүсэтэй Абарашые үгөөл.

⁷⁰⁻⁷¹ Дайсадһаатнай, таниие үзэн ядагша

- бүхы зонһоо абархаб гэжэ
 Тэрэ эртэ урдын сагта
 арюун лүндэншэдөөрөө дамжуулан,
 72 үбгэ эсгэнэртэтнай найдуулһан ёһоон
 таанадые үршөөл хайрада хүртөөхэб,
 мүн Өөрынгөө нангин хэлсээ,
 73 танай үбгэ эсэгэ Абраһаамда үгэһэн
 тангаригаа һанан байхаб,
 74 дайсадайтнай гарһаа мулталан абархаб гээ.
 Тиимэһээ бидэ айлтагүйгөөр Эзэндээ алба хэжэ,
 75 һанан туршадаа арюун һайханаар,
 боди сэдхэлээр Тэрээндэ
 мүргэл хэжэ ябаха заяатайбди.
 76 Тиин ши, жаахан хүбүүмни,
 Дээдэ Бурханай лүндэншэ гэжэ нэрлэгдэхэш,
 Эзэнэй урдань ябажа,
 заларха замыень бэлдэхэш.
 77 Нүгэлөө арилгажа абарагдахат гэжэ
 Бурханай арадта ши айладхаш.
 78 Бурхамнай гүн ехэ хайраараа
 огторгойһоо шараһан Гэгээн Наран мэтээр
 79 үхэлэй харанхы һүүдэртэ хушагдаһан маанадые гэрэлтүүлхэ,
 энхэ тайбанай замаар хүтэлэн,
 алхам бүхэниемнай шэглүүлхэ.
 80 Хүбүүхэн боргожон бэежэжэ, сэдхэл зоригынь хатуужажа бай-
 ба. Израилиин арадта айладхaha сагайнгаа ерэтэр тэрэ хүбүүн сүл
 губида байба.

Иисүүсэй түрэхэн түүхэ
 (Мт 1:18-25)

2 ¹Тэрэ үедэ Римэй хаан Август гэгшэ орон дайдынгаа бүхы зоной тоо бүридхэхэ гэһэн зарлиг гаргаба һэн ха. ²Тэрэнь Сири уласые Квириинин зонхилжо байха үедэ хэгдэһэн хүн зоной анха түрүүшын тоо бүридхэл бэлэй. ³Хүн зон булта нэрээ бэшүүлхээс өөһэдынгөө түрэхэн хото ошожо байгаа. ⁴Давидай обогһоо уг гарбалтай Иосиф гэгшэ Галилейн Назарет хотоһоо гаража, Давид хаанай тоонто нютаг болохо Иудейн Бэтлэһээм хото руу мүн лэ нэрээ бэшүүлхээс ошобо. ⁵Тиихэдээ үхибүү түрэхөө байһан, һамганиинь болохо Мариятайгаа хамта ошобо. ⁶Бэтлэһээмдэ ерээд байхадань, Мариягай хүнгэрхэ сагынь ерэжэ,

7 тэрэ ууган хүбүүгээ түрөө хэн. Тэрэнээ мансылаад, малай эдюур соо абаашажа табиба, юундэб гэхэдэ, зоной буудаг газарта тэдээндэ нуури хүртөөгүй хэн.

Малшад

8 Тэрэ сагта Бэтлэһээмһээ холо бэшэ талада малшад хүниндөө малаа манажа хонодог хэн ха. 9 Тэдээндэ гэнтэ Бурханай Эльгээмэл буужа, Эзэн Бурханай алдарай гэрэлэй туяархада, малшад айхын ехээр айн хүрдэбэ. 10 Эльгээмэл тэдээндэ хэлэбэ:

– Бү айгты! Би бүхы арад зоние ехэтэ баясуулха хайн мэдээсэл таанадта дуулгахаяа ерээб: 11 мүнөөдэр Давид хаанай хотодо танай Абрагаша түрэбэ, Бурханай табисуурта Эзэн мүндэлбэ. 12 Тэрэниие иимэ дүлгэ тэмдгээр танихат: мансытай Тэрэ Хүбүүхэнэй малай эдюур соо хэбтэхые харахат.

13-14 Гэнтэ дээрэһээ үй түмэн Бурханай Эльгээмэлнүүд буужа:

– Дээдын огторгойдо Бурхан алдаршаһай!

Бурханай хайра дура татадаг хүн бүхэн

газар дэлхэй дээрэ амгалан тэнюун ажаһууһай! – гэжэ Бурханда магтаал соло дуудаба.

15 Эльгээмэлнүүдэй огторгойдоо бусахадань:

– Бэтлэһээм хото ошожо, энэ ушарһан бүхэниие хараял, Эзэнэй хэлээшыень үзээл! – гэжэ малшад бэе бээдээ хэлэбэ. 16 Тиигээд тэдэнэр яаралтайгаар хото ошожо, Мария Иосиф хоёрые, мүн малай эдюур соо хэбтэһэн Хүбүүхэниие хараба. 17 Исүүсые хараад, тэдэ малшад Энэ Хүбүүн тухай Эльгээмэлэй хэлээшые зондо хөөрэбэ. 18 Малшадай хэлэһэн юумэ дуулаһан хүнүүд булта гайхажа байгаа. 19 Тиин Мария эдэ үгэнүүдыень сэдхэл зүрхэндөө бүхөөр хадуужа, ханажа дурдажа ябадаг хэн. 20 Малшад Эльгээмэлэй дуулгаһые нюдөөрөө хараһанайнгаа, шэхээрээ дуулаһанайнгаа түлөө Бурханда алдар соло дуулан, магтан гэртээ харибад.

Хүбүүндэ Исүүс гэжэ нэрэ үгэбэ

21 Хүбүүхэнэй түрэнөөр найман үдэрэй үнгэрһэн хойно бэлгэ отолуулха ёһололой болоходо, эхынь хээлитэй болохын урда тээ Эльгээмэлэй айладхаһан ёһоор нарай нялхада Исүүс гэжэ нэрэ үгтөө хэн.

Симеон Эзэндэ магтаал соло дуудана

22-24 Моисейн Хуулида бэшэгдэһэнэй ёһоор: «Эхын хээлиһээ гаранан ууган хүбүүдээ Эзэн Бурханда зорюулха ёһотой». Тиихэдээ хоёр

түүтэй шубуу гү, али хоёр залуу тагтаа тахил болгон үргэхэ зэргэтэй. Тиин Моисейн Хуулийн ёһоор арюудхалгын ёһолол хэхэ болзор Мария Иосиф хоёртошье тудабa. Тэдэ хоёр Иисүүс хүбүүгээ Эзэндэ зорюулха гэжэ Иерусалим абажа ерэбэ.

²⁵ Боди һайхан сэдьхэлтэй, Бурханда бэшэрэн хүгэдэдэг, Арюун Һүлдэдэ хүртэһэн Симеон гэжэ хүн Иерусалим хотодо ажаһуугаа. Тэрэ хүн Израилийн абарагдахые хүлэжэ байгаа. ²⁶ «Эзэн Христоосые хараагүйдөө ши үхэхэгүйш!» – гэжэ Арюун Һүлдөөр Симеондо элирхэйлэгдэһэн байгаа. ²⁷ Арюун Һүлдөөр хүтэлэгдэн, Симеоной Һүмэ соо ороод байхада, эхэ эсэгэ хоёр Хуулида заагдаһан ёһо бүтээхэ гэжэ нялха Иисүүс хүбүүгээ асарба. ²⁸ Симеон Тэрэ хүбүүень гар дээрээ абажа, Бурханда баяр баясхалан хүргэбэ:

²⁹ – Эзэмни, Та амалһанаа дүүргэбэт, богоол намайгаа мүнхэдөө амархыемни мүнөө табижа байнат.

³⁰ Эльгээһэн Абарагшыетнай би нюдөөрөө үзэбэб.

³¹ Бусад арадуудшые булта Тэрэ Абарагшыетнай харахал:

³² Тэрэтнай бүхы угсаатаниие гэгээрүүлхэ гэрэл болохол,

Израилиинтнай арадта алдар соло асархал.

³³ Иисүүс тухай Симеоной хэлэһэн эдэ үгэнүүдые дуулахадаа, Иосиф Мария хоёр ехээр гайхаба. ³⁴ Симеон тэдэ хоёрые адислаад, Иисүүсэй эхэ Марияда хэлэбэ:

– Израильда олониие унагаажа хүнөөхын, мүн олониие һэргээжэ абархын тула Бурхан энэ Хүбүүниие шэлэжэ абаа. Энэ Хүбүүн һэргылһэн Һүлдэ тэмдэг болохо. Олон зон Энээниие буруушаажа, ³⁵ сэдьхэл һаналаа элирхэйлхэ. Мүн шинишые зүрхэ сэдьхэлые уйдхар зоболон хурса жадаар хадхаһандал адляар зобоохо.

³⁶ Һүмэ соо Ашээр обогой Фануил гэдэг хүнэй удам болохо Анна лүндэншэн байгаа. Тэрэ наян дүрбэтэй хүгшэн залуудаа хадамда гарабашые, долоон жэл нүхэртэээ һуугаад, һүүлдэнь бэлбэһэн боложо үлөө. ³⁷ Мүнөө тэрэ үдэр һүнигүй Бурханда мүргэжэ, масаг сахижа, Һүмэһөө холододоггүй һэн. ³⁸ Эншые үедэ эндэ ерэжэ, Бурханда магтаал соло дуудажа, Иерусалимай эрхэ сүлөөтэй болохые хүлэжэ найдажа байһан хүн бүхэндэ Иисүүс нялха тухай хөөрөжэ үгэбэ.

Назарет хото руугаа хариба

³⁹ Эзэнэй Хуулида тогтоогдоһон бүхы юумые хэжэ дүүргээд, Мария Иосиф хоёр Галилейн Назарет хото гэртээ бусажа ерэбэ. ⁴⁰ Хүбүүхэн

боргожон бэежэжэ, хүбэлгэн, хурса ухаатай, Бурханай буян хэшэгтэй үхибүүн ургажа байба.

Иисүүс Һүмэ соо

⁴¹ Жэл бүри Паасхын хайндэртэ Иисүүсэй аба эжынь Иерусалим ошодог байгаа. ⁴² Хүбүүнэйнгээ арбан хоёртойдо тэдэ жэл бүри хайндэртэ ошодог заншалаараа Иерусалим ошобо. ⁴³ Хайндэрэй дүүрэхэдэ Иисүүс Иерусалимда үлэбэ, гэбэшье гэртээ бусажа ябаһан түрэлхидынь хүбүүнэйнгээ үлэшэһые ойлгоогүй бэлэй. ⁴⁴ Хүбүүмнай суг ябаһан хүнүүдээрээ ябаа юм ааб даа гэжэ ханаад, бүхэли үдэртөө замда ябаһанайнгаа һүүлээр түрэл гарал болон танил хүнүүдэйнгээ дунда Тэрэнэйнгээ үгы байхые ойлгожо, ⁴⁵ бэдэрхээе һөөргөө Иерусалим бусаа хэн. ⁴⁶ Хэдэн хоног бэдэрээд, гурбадахи үдэртөө Иисүүс хүбүүгээ Һүмэ соо олобо. Тэрэнь багшанарай дунда һуушанхай, номнолынь шагнажа, Өөрөө тэдэнһээ юумэ һуража байгаа. ⁴⁷ Өөртэнь табигдаһан асуудалнуудта хурса тодо харюу үгэхыень шагнаад, Һүмэ соо байгшад булта сэсэн ухаатайень гайхажа байба.

⁴⁸ Хүбүүгээ хараад, Иосиф Мария хоёр ехэтэ гайхаба.

– Хүбүүмни, юундэ бидэниие иигэжэ зобоошот? Эсэгэ бидэ хоёршни шамайгаа үгы болгоод, ханаагаа зобоһон, бэдэрһэн гээшэмнай! – гэжэ эхэн хэлэбэ.

⁴⁹ – Юундэ Намайе бэдэрээ зомта? Намайе Эсэгынгээ гэртэ байха ёһотой гэжэ мэдэхгүй аалта? – гэжэ хүбүүниинь харюусаба. ⁵⁰ Түрэлхидынь хүбүүнэйнгээ хэлэһэн үгэнүүдэй үнэн удха ойлгобогүй.

⁵¹ Иисүүс аба эжытэйгээ Назарет хотодоо бусажа ерээд, үгөөрнь байба. Мария эхэн тэрэ болоһон ушар мартахагүйгөөр ой ухаандаа хадуун абаа. ⁵² Харин Иисүүс сэсэн ухаагаараа, энэрхы сэдхэлээрээ Бурхандашье, хүн зондошье найшаагдан үдэжэ, ехэ боложо байгаа хэн.

*Уһаар Арюудхагша Иоаннай номнол
(Мт 3:1-12; Мк 1:2-8; Ин 1:19-28)*

З ¹ Тибири хаанай арбан табадахи жэлээ Римэй хаан орон захиржа байхадань, Израилиин Иудей мого Понтий Пилат, Галилей мого Ирод, Итурия болон Трахониит орон нютагуудые Иродэй дүү Филипп, Абилэнээ мого Лисаний гэгшэд зонхилжо байгаа. ² Анна болон Кайафа гэгшэд ахамад санаартан байгаа. Тэрэл үедэ Захариагай Иоанн хүбүүнэй сүл губида байхадань, Бурхан тэрээндэ зарлигаа мэдүүлбэ. ³ Тиимэһээ Иоанн Иордан голой оршон тойрон газар дайдаар ябажа:

– Нүгэл шэбэлнүүдээ хүлисүүлхын тула Бурханда хандан, уhaar арюудхуулагты, – гэжэ айладхаба. ⁴⁻⁶ Исай лүндэншын ном соо Иоанн тухай иигэжэ бэшээтэй байдаг:

«Эзэнэй ябаха замыень бэлдэгты,
алхаха харгыень дардам сэхэ боллогты:
жалга бүхэн жэгдэрхэ,
хада гүбээ бүхэн набтар болохо зэргэтэй,
хотирхой нугархай харгы сэхэ болохо,
ялхитай болдогтой зүргэ тэгшэ болохо ёһотой!
Бүгэдэ хүн түрэлхитэн
Бурханай абаралые үзэхэ гэжэ
хэн бэ даа сүл губида хашхарба».

⁷ Тиин уhaar арюудхуулхаяа ерэнэн олон зондо Иоанн хэлэбэ:

– Хорото могойн таһардаһад! Бурханай буулгаха хэнээлтэһээ иигээд хулжахыетнай таанарта хэн заагааб? ⁸ Таанар буянтай найн хэрэгүүдые бүтээжэ, Бурханда хандаһанаа харуулагты. Үбгэ эсэгэмнай Абраһаам юм гэжэ өөһэд тухайгаа бү бодогты, юундэб гэхэдэ, Бурхан энэ хэбтэнэн шулуугааршые Абраһаамда үри хүүгэдые бүтээжэ шадаха гэжэ танда хэлэхэ байнаб. ⁹ Модо үндэһөөрнь таһа сабшаха алма хүхэ бэлэн байна: найн үрэ жэмэс үгэдэггүй алишые модон таһа сабшагдаад, галда хаягдаха.

¹⁰ – Тиихэдээ бидэ юу хэхэ ёһотойбибди? – гэжэ арад зон Иоаннаа асууба.

¹¹ – Хоёр самсатай хүн нэгыень самсагүй хүндэ үгэг, эдихэ, ууха юумэтэй хүн бусадтай хубаалдаг, – гэжэ тэрэ харюусаба.

¹² Алба татабари суглуулагшад уhaar арюудхуулхаяа Иоаннда ерэжэ: – Багша аа! Бидэ юу хэхэ ёһотойбибди? – гэжэ тэрээнһээ һураба.

¹³ – Албатан зонһоо тогтоогдоһонһоо үлүү түлэбэри бү нэхэгты! – гэжэ Иоанн тэдээндэ хэлэбэ.

¹⁴ – Харин бидэ юу хэхэ ёһотой болонобибди? – гэжэ сэрэгшэд мүн лэ асууба.

– Хүн зоной юумэ бү дээрмэдэгты, бү булягты, салин хүлһөөрөөл ажамидарогты! – гэжэ Иоанн харюусаба.

¹⁵ – Энэмнай Христоос Өөрөө бэшэ аа гү? – гэжэ зон Иоанн тухай гайхалдажа, найдан хүлээһээр байба. ¹⁶ Тиихэдэнь Иоанн бултанда хандажа хэлэбэ:

– Би таанарые уhaar арюудханаб. Харин намтай жэшээлхэгүй дээгүүр Хүн иишэ ерэнэ. Би Тэрэнэй гуталайнь ооһорыешые тайлаха эрхэгүйб. Тэрэ ерэхэдээ таанарые Арюун Һүлдэ гал хоёроор арюудха-

ха. ¹⁷Тэрэ тарягаа сэбэрлэхээр хүрзээ гартаа адхаад байна: тарягаа суглуулжа Өөрынгөө амбарт хадагалха, харин мэхинэ голоомыень залиршагүй галда шатааха.

¹⁸Иоанн үшөөшье олон арга янзаар Һайн Мэдээсэл зондо номножо, ажамидаралаа хубилгахыень идхажа Һургажа байба. ¹⁹Ирод хааниие дүүгэйнгээ Һамган Иродиатай ҺууҺанайнь түлөө, мүн олон ондоо нүгэлтэ ябадал хэҺэнэйннь түлөө Иоанн тэрэниие элишэлэн зэмэлбэ. ²⁰Һүүлэй Һүүлдэ Ирод хаан Иоаннье түрмэдэ хаажа, бүришье аймшагтай нүгэл үйлэдэбэ.

Иисүүсье уҺаар арюудхаба
(Мт 3:13-17; Мк 1:9-11; Ин 1:32-34)

²¹Бүхы арад зоной уҺаар арюудхуулжа байхада, мүн Иисүүсье уҺаар арюудхуулба. Тэрэнэй Бурханда зальбархада, огторгой нээгдэжэ, ²²гулабхаагай дүрсэтэйгөөр Арюун Һүлдэ Тэрээндэ бууба.

– Ши Минии хайрата Хүбүүмниш, сэдхэхэльеми баярлуулнаш, – гэҺэн абяан огторгойһоо дуулдаба.

Иисүүсэй элинсэг үбгэ эсэгэнэр
(Мт 1:1-17)

²³Иисүүс Һургаалаа номножо эхилхэдэе гушаадтай ябаа. Хүнүүд Иисүүсье Иосифой хүбүүн гэжэ Һанадаг байба. Иосиф болбол Элиагай хүбүүн байгаа, ²⁴Элиа – Маттаадай, Маттаат – Левиин, Леви – Мэлхийн, Мэлхий – Янайын, Янай – Иосифой хүбүүн, ²⁵Иосиф – Мататиасай, Мататиас – Амоосой, Амоос – Наумай, Наум – Эслиин, Эслий – Нагайын хүбүүн, ²⁶Нагай – Маатай, Маат – Мататиасай, Мататиас – Семейнэй, Семейн – Иосэхэй, Иосэх – Ёдаагай хүбүүн, ²⁷Ёдаа – Иоанамай, Иоанам – Рэсаагай, Рэсаа – Зэрубабээлэй, Зэрубабээл – Шалтиээлэй, Шалтиээл – Нириин хүбүүн, ²⁸Нирий – Мэлхийн, Мэлхий – Аддиин, Аддии – Косаамай, Косаам – Элмадаамай, Элмадаам – Ээрэй хүбүүн, ²⁹Ээр – Ёшуаагай, Ёшуаа – Элиээзэрэй, Элиээзэр – Иоримой, Иорим – Маттаадай, Маттаат – Левиин хүбүүн, ³⁰Леви – Симеоной, Симеон – Иудын, Иуда – Иосифой, Иосиф – Ионанай, Ионан – Элиакиимай хүбүүн байгаа, ³¹Элиакиим – Мелейын, Мелей – Мэннаагай, Мэннаа – Мататаагай, Мататаа – Натаанай, Натаан – Давидай хүбүүн, ³²Давид – Ишайн, Ишай – Обээдэй, Обээд – БооҺазай, БооҺаз – Салмооной, Салмоон – Нахшооной хүбүүн, ³³Нахшоон – Амминадаабай, Амминадааб – Адмиинай, Адмиин – Арниин, Арнии – Хэцрооной, Хэцроон – Пээрэцэй, Пээрэц – Иудын хүбүүн, ³⁴Иуда – Яковай, Яков –

Исаагай, Исаак – Абраһаамай, Абраһаам – Тээраагай, Тээраа – Нахоорой хүбүүн, ³⁵ Нахоор – Сэрүүгэй, Сэрүүг – Рэһүүгэй, Рэһүү – Пээлэгэй, Пээлэг – Ээбэрэй, Ээбэр – Шээлахэй хүбүүн, ³⁶ Шээлах – Кайнаанай, Кайнан – Арпахшаадай, Арпахшаад – Шээмэй, Шээм – Нойн, Ной – Лаамэхэй хүбүүн, ³⁷ Лаамэх – Мэтүшээлахын, Мэтүшээлах – Эноохой, Эноох – Ярээдэй, Ярээд – Маһалалээлэй, Маһалалээл – Хэнаанай хүбүүн, ³⁸ Хэнаан – Эноошой, Эноош – Шээдэй, Шээт – Адаамай, Адаам болбол Бурханай хүбүүн байгаа.

*Иисүүсье хорхойтуулан туршана
(Мт 4:1-11; Мк 1:12-13)*

4 ¹ Иисүүс Иордан мүнрэнһөө Арюун Һүлдөөр дүүрэн бусаба. Һүлдэ Тэрэниие сүл губи руу хүтэлжэ абаашаба. ² Тэндэ Иисүүсье дүшэн хоногой туршада шолмос хорхойтуулан туршаба. Тэдэ бүхы үдэрнүүдтэ Иисүүс юушье эдингүй ябаа, һүүлдэнь гэдэһэниинь аргагүй ехээр үлдөө һэн.

³ – Та Бурханай Хүбүүн юм һаа, хилээмэн боло гэжэ энэ шулуунда захирагты даа, – гэжэ шолмос Иисүүстэ хэлэбэ.

⁴ – Хүн ганса хилээмээр амидардаггүй, харин Бурханай үгын ашаар амиды ябадаг гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ, – гэжэ Иисүүс шолмосто харюусаба.

⁵ Шолмос Тэрэниие үндэр дээрэ гаргажа, юртэмсын бүхы хаан ороноудые саг зуура харуулба.

⁶ – Эдэ хаан түрэнүүдэй хамаг эрхэ засагые, хамаг эрдэни баялигые би Танда үгэхэб. Эдэ бүгэдэ минии гарта үгтэнхэй, тиин би дуратайл хүндөө тэрэниие үгэхэ эрхэтэйб. ⁷ Хэрбээ хүлдэм унажа мүргөө һаатнай, эдэ бүгэдэ Танай болохо, – гэжэ шолмос хэлэбэ.

⁸ – Эзэн Бурхандаа шүтэжэ, гансал Тэрээндэ алба хэгты гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

⁹ Һүүлэй һүүлдэ шолмос Иисүүсье Иерусалим хото абаашажа, Һүмын орой дээрэ байлгаад:

– Хэрбээ Та үнэхөөрөө Бурханай Хүбүүн юм һаа, эндэһээ доошоо хүрэгты! ¹⁰ Таниие аршалан хамгаалхые Тэрэ Өөрынгөө Эльгээмэлнүүдтэ захирха, ¹¹ мүн шулуунда бүдэржэ унахагүйнтнай тула тэдэ Таниие гар дээрээ үргөөд ябаха гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй ха юм, – гэжэ шолмос хэлэбэ. ¹² Иисүүс харюудань:

– Эзэн Бурханаа бү турша гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг, – гэжэ шолмосто хэлэбэ. ¹³ Элдэб янзаар хорхойтуулан туршажа ядаад, шолмос Иисүүсье ойро зуура орхижо ошобо.

Иисүүс ажалдаа оробо
(Мт 4:12-17; Мк 1:14-15)

¹⁴ Үүлдэнь Арюун Үүлдэн хүсөөр дүүрэнхэн Иисүүс Галилейдээ бусажа ерэбэ. Тэрээн тухай мэдээсэл бүхы орон нютагаарнь хаа хаанагүй тараба. ¹⁵ Иисүүс мүргэлэй гэртэ хүн зондо хургаалаа номножо, бүгэдэ зоной магтаалда хүртэжэ байгаа.

Назаредэй зон Иисүүсые буруушааба
(Мт 13:54-58; Мк 6:1-6)

¹⁶ Иисүүс үдэжэ хүмүүжэнэн Назарет хотоёо бусажа, заншалта ёһоороо субботодо мүргэлэй гэртэ орожо, Нангин Бэшэг сооһоо хэнэг уншахаяа зоной урда зогсобо. ¹⁷ Тэрээндэ Исай лүндэншын ном үгтэбэ. Иисүүс тэрэ ном нээжэ уншаба:

¹⁸ «Эзэнэй Арюун Үүлдэ досоомни оршобо.

Тэрэ намайе шэлэн,
үгытэй зондо хайн мэдээ дэлгэрүүлхыемни,
Хаалтада, баряанда байгшадта
эрхэ сүлөө айладхахыемни,
хохор зоние хараатай болгохыемни,
хашуулан дарлуулхан зоние сүлөөдэ табихыемни
Эзэн эльгээгээ юм.

¹⁹ Эзэнэй Өөрынгөө арад түмэндэ үршөөлөө хайрлаха
таарамжатай сагай ерэнэн тушаа
Мини тунхаглахые Намайе эльгээгээ».

²⁰ Иисүүс номоо хаажа, мүргэлэй гэрэй нэгэ туһалагшада бусажа үгөөд, нууба. Мүргэлэй гэр соо байхан хүнүүд булта Тэрээн тээшэ хараһаар байгаа.

²¹ – Энэ номһоо Мини уншаһан, таанадай дуулаһан зүйл бүхэн мүнөөдэр бээлжэ байна, – гэжэ Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ.

²² Бүгэдэ зон Иисүүс тухай хэлсэбэ, уран хайхан үгэнүүдтэнь гайхалсан:

– Энэмнай Иосифой хүбүүн бэшэ аал? – гэлдэбэ. ²³ Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ:

– Эмшэн, түрүүн өөрыгөө хайнаар аргалжа эдэгээ гэдэг үгэ таанад Намда хэлэхэ ханаатайт гэжэ мэдэнэб. Капернаум хотодо гайхамшагта үйлэ хэрэг бүтээһэн тухаймни таанад дуулаат. Тиимэл гайхамшаг хэрэг мүнөө эндээ, түрэнэн нютагтаа бүтээ гэхэтнай гээбы. ²⁴ Таанадта үнэн зүрхэнһөө хэлэхэ байнаб: ямаршые лүндэншые түрэнэн нютагтань тоодоггүй юм! ²⁵ Таанадта нэгэ иимэ ушар хөөрэнүү: лүндэншэ

Элиагай ажаמידарха үедэ Израильда олон бэлбэһэн эхэнэрнүүд байгаа, тиихэдэ гурбан жэл хахад хура бороо оронгүй, ехэ ган боложо, хүнүүд хаа хаанагүй айхабтар ехэ үлэсхэлэндэ нэрбэгдэһэн юм. ²⁶ Теэд тэдэнэй нэгэндэшые Элиаа эльгээгдээгүй, харин гансал Сидоон нютагай Зарэпаат хотын бэлбэһэн эхэнэртэ тэрэ эльгээгдээ бшуу. ²⁷ Элишаа лүндэншын ажаמידарха үедэ Израильда һэлхэ бузар үбшэнтэн олон байгаа, теэд тэдэнэй нэгэнэйншые арюудхагдан эдэгээгүй байхада, Сири уласай Наамаан лэ гансаараа эдэгэһэн байгаа.

²⁸ Мүргэлэй гэр соо байһан зон Иисүүсэй иимэ юумэ хэлэһые дуулахадаа, уур хилэнсэдэ абтажа, ²⁹ һууриһаан хүрэн бодоод, Иисүүсые хотоһоо шэрэжэ гаргаад, хадын орой дээрэ гаргаба. Назарет хото тэрэ хада дээрэ бодхоогдоһон байгаа. Тиигээд зон Иисүүсые хада дээрэһээ түлхижэ унагаахаяа һэдэбэ, ³⁰ харин Иисүүс тэдэнэй дундуур хаха эсхэн гаража, Өөрынгөө харгыгаар ябашаба.

*Ада шүдхэртэ барюулһан хүн
(Мк 1:21-28)*

³¹ Тиигээд Тэрэ Галилей можын Капернаум хото ошожо, суббото бүхэндэ тэндэхи зониие хургадаг болобо. ³² Тэрэнэй хургаал шагнаһан хүнүүд булта ехээр гайхадаг һэн, юундэб гэхэдэ, хургаалын хүнэй зүрхэ сэдхэл аргагүй татажа байгаа бшуу. ³³ Мүргэлэй гэр соо ада шүдхэртэ барюулһан нэгэ хүн байжа:

³⁴ – Һэ-ээ! Назаредэй Иисүүс, Та бидэниие яаха гээбта? Та маниие үгы хэхээе ерээ гүт? Би Таниие мэдэхэб: Та Бурханай Арюун Хүбүүнта! – гэжэ шангаар хашхарба.

³⁵ – Абяа аниргүй болоод, энэ хүнһөө гара! – гэжэ Иисүүс ада шүдхэртэ захирба. Ада шүдхэр тэрэ хүниие зоной дунда унагаагаад, халташ гэмтээнгүй, бөөһэнь гаража арилба.

³⁶ Тэндэ байгшад булта ехээр гайхалдажа, бэе бээдээ:

– Энэмнай ямархан хургаал гээшэб? Яаһан ехэ эрхэ засагтай, шэдитэ хүсэтэй Хүн гээшэб? Ада шүдхэрые гара гэхэдэнь, тэрэнь гаража ябашабал! – гэлсэбэ. ³⁷ Тиигээд лэ Иисүүс тухай һураг оршон тойронхи нютагуудаар дэлгэрэн тараба.

*Иисүүс олон зониие эдэгээбэ
(Мт 8:14-16; Мк 1:29-34)*

³⁸ Мүргэлэй гэрһээ гараад, Иисүүс Симонэй гэртэ оробо. Тэндэ Симонэй хадам эхэ халууржа байгаа. Тэрэниие аргалжа эдэгээхыень Иисүүсые гуйба ха. ³⁹ Иисүүс тэрэ үбшэн эхэнэртэ дүтэлжэ, халуунда

бэеһээнһ гара гэжэ захирба. Халууниинь бууража, эхэнэр дары бодоод, айлшадаа хүндэлжэ ороо һэн.

⁴⁰ Наранай орохо багта элдэб үбшэндэ нэрбэгдэһэн бүхы зоболонтодые түрэлхидынь Иисүүстэ асараа һэн. Иисүүс үбшэн хүн бүхэнэй дээрэнь гараа табяад лэ эдэгээжэ байгаа. ⁴¹ Олон хүнүүдэй досооһоо ада шүдхэрнүүд гарахадаа, хашха хуугай табилдан:

– Та Бурханай хүбүүнта, – гэлдэбэ. Ада шүдхэрнүүд Тэрэнэй Бурханай табисуурта байһые мэдээ бшуу. Харин Иисүүс энээн тухай хэлэхыень тэдэниие хорижо байгаа.

Иисүүс Иудейдэ номноно

⁴² Хойто үдэрын Иисүүс гэрһээн гаража, нэгэ эзэгүй газарта ошобо. Хүн зон Тэрэниие бэдэржэ олоод, өөһөдһөөн табиха дурагүй хажуудаа барижа байлгаба.

⁴³ – Би ондоошье хотонуудаар ябажа, Бурханай хаан түрэ тухай һайн мэдээсэл дэлгэрүүлхэ ёһотой хүм. Бурхан Намаие энэ хэрэгээр лэ эльгээгээ юм! – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ. ⁴⁴ Тиигээд Иисүүс Иудей можын мүргэлэй гэрнүүд соо хургаалаа номнобо.

*Иисүүс түрүүшынгээ шабинарые шэлэжэ абана
(Мт 4:18-22; Мк 1:16-20; Ин 1:40-42)*

5 ¹ Нэгэтэ хүн зон олоороо Иисүүсые тойроод, шахасалдан, Бурханай үгэ номнохыень шагнаба. Иисүүс тиихэдэ Гэһнэсарээт далайн эрьедэ зогсожо байгаа. ² Далайн эрьедэ хоёр онгосын байхые Иисүүс хараба. Загаһашад эрье дээрэ гаража, гүльмээе угаажа заһана. ³ Тэдэ хоёр онгосын нэгэниинь Симонэй байгаа. Иисүүс тэрэ онгосодо һуужа:

– Эрьеһээ нэгэ бага холо болоё, – гэжэ Симондэ хэлэбэ. Тиигээд онгосоһоо арад зониие хургаба.

⁴ Иисүүс хургаалаа дүүргээд:

– Гүнзэгы газарта ошожо, загаһа баридаг губшуураа хаягты, – гэжэ Симондэ хэлэбэ.

⁵ – Багша аа, бидэ бүхэли һүниндөө загаһашалаад, юушье баряагүйбди. Теэд Танай хэлээ хада губшуураа хаяһуул даа, – гэжэ Симон харюусаба. ⁶ Загаһашад губшуураа хаяжа, аргагүй ехэ загаһа барива. Дажа ядаһан губшуурынь таһаржа хахаржа байба. ⁷ Тиигээд тэдэнэр нүгөө онгосынхидоо даллан, ерэжэ туһалхыень дуудаба. Тэдэнь ерэжэ, хоёр онгосоёо загаһаар дүүргэбэ. Тиихэдэнь онгосонуудын уһанда шэнгэхэхэе нааша болоо бэлэй. ⁸ Иимэ олзотой болоһон Симон Пётр Иисүүсэй урда үбдэглэн нэхэрэн хүгэдэжэ:

– Эзэн аа, намайе орхижо ошогты! Би нүгэлтэй хүнби, – гэжэ хэлэбэ.

⁹Иимэ ехэ загаһа бариһандаа Симон болон тэрээнтэй ябаһан бүхы хүнүүд, ¹⁰мүн тэрэшэлэн Зэбэдэйн хүбүүд, Симонэй нүхэд Яков Иоанн хоёр гайхажа хүрдэжэ байбад.

– Бү ай, ши энээнһээ хойшо загаһа барихын орондо хүнүүдые Намда хандуулдаг болохош, – гэжэ Иисүүс Симондэ хэлэбэ. ¹¹Онгосоёо эрье дээрэ гаргаад, загаһашад бүхы юумэээ тэндээ орхижо, Иисүүсэй хойноһоо ябабад.

*Иисүүс үбшэн хүниие эдэгээнэ
(Мт 8:2-4; Мк 1:40-44)*

¹²Иисүүсэй нэгэ хотодо ошоод байхадань, арһанай халдабарита үбшэнтэй хүн ерэбэ. Иисүүсые хараһаар, урдань газар мүргэн унажа:

– Эзэн, аа! Хэрбээ Та хүсэбэл, намайе арюудхан эдэгээжэ шадахат, – гэжэ гуйба. ¹³Иисүүс тэрээндэ гараараа халта хүрэжэ:

– Эдэгээхэ хүсэлтэйб, арюун больш даа, – гэбэ. Тэрэ дороо арһанай халдабарита үбшэниинь эдэгэшэбэ.

¹⁴– Энээн тухай хэндэшые бү дуулгаарай. Зүгөөр санаартанда ошожо, бээе үзүүлээрэй, тиигээд эдэгэһэнээ бултанда гэршэлхын тула ши Моисейн зарлигай ёһоор үргэл хээрэй, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

¹⁵Тиибэшые Иисүүс тухай мэдээсэл бүри холуур таража, арад зон бүри олоороо Тэрэниие шагнахаяа, үбшэнөө аргалуулхаяа ерэжэл, ерэжэл байба. ¹⁶Харин Иисүүс Өөрөө үе үе болоод лэ эзэгүй газарта ошожо, Бурханда мүргэдэг бэлэй.

*Иисүүс саа үбшэнтэниие эдэгээнэ
(Мт 9:2-8; Мк 2:3-12)*

¹⁷Нэгэтэ Галилей болон Иудей можын бүхы нютагуудһаа, Иерусалимһаа ерэхэн фарисейнүүдэй* болон Хуули заадаг багшанарай суглараад нуухада, Иисүүс хүнүүдые хургажа байба. Бурханһаа үгтэһэн шэдитэ хүсөөр Иисүүс ямаршые үбшэн эдэгээжэ шадаха байгаа. ¹⁸Энэ үедэ саа үбшэндэ дайруулһан нэгэ хүниие шэрдэгтэйнь тэлээд абажа ерэбэ. Үбшэнтэниие гэртэ оруулжа, Иисүүсэй урда табиха гэбэ. ¹⁹Теэд хара мянган зоной дундуур оруулха аргагүй байжа, гэрэй орой дээрэ

* 5:17 Фарисейнүүд болбол еврей шажанай шухала гурбан бүлгэмэй нэгэн бо-лоно. Фарисейнүүд Моисейн Хуулийн бүхы зүйлнүүдые, мүн шажан тахилай дүримүүдые нарин нягтаар гүйсэдхэхые шаардана. Тэдэ Иисүүс Христоосто эсэргүүсэгшэд хэн.

гаража, хушалтыень задалаад, гараһан нүхөөр үбшэнтэнөө шэрдэгтэйн Иисүүсэй урда доошонь буулгаба. ²⁰ Тэдэнэй аргагүй ехэ этигэлтэй байһыень хаража:

– Нүгэлнүүдшни хүлисэгдэбэ, нүхэрни, – гэжэ Иисүүс тэрэ хүндэ айлдхаба.

²¹ Хуули заадаг багшанар болон фарисейнүүд хоорондоо зүбшэжэ:

– Энэмнай хэн гээшэб? Бурхание доромжолжо байнал. Ганса Бурханһаа ондоо хэн хүнэй нүгэл хүлисэдэг юм? – гэлдэбэ. ²² Иисүүс тэдэнэй юун тухай бодожо байхые мэдээд:

– Юундэ тиигэжэ сэдхэлдээ бодобот? ²³ «Нүгэлнүүдшни хүлисэгдэбэ» гэхэдэ бэлэн гү, али «Бодоод яба!» гэхэдэ гү? ²⁴ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй газар дэлхэй дээрэ нүгэл шэбэлнүүдые хүлисэхэ эрхэтэй байһые таанар мүнөө мэдэхэт, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. Тиигээд саа үбшэнтэй хүндэ хандан:

– Бодоод, дэбисхэрээ абаад, гэртээ хари, – гэбэ. ²⁵ Тэрэнь хүнүүдэй хараһаар байтар бодоод, хэбтэһэн шэрдэгээ абажа, Бурхание магтан зальбарһаар гэртээ хариба. ²⁶ Хүн зон булта гайхан сошожо, Бурханаа алдаршуулан:

– Гайхалтай юумэ энэ үдэр үзэбэбди даа! – гэжэ айн хүрдэн үгэлбэд.

*Иисүүс Матвей Левийе шэлэжэ абана
(Мт 9:9-13; Мк 2:14-17)*

²⁷ Энээнэй һүүлээр Иисүүс газашаа гарахадаа, алба татааша Левий гэгшын татабари суглуулдаг газартаа һуухыень хараад:

– Хойноһоомни яба, – гэбэ. ²⁸ Тэрэнь бодожо, бүхы юумээ орхёод, Иисүүсэй хойноһоо ябаба.

²⁹ Левий Иисүүсье гэртээ урижа, ехэ найнаар хүндэлбэ. Тэндэнь Иисүүстэй хамта алба татагшад, мүн бусадшые олон хүнүүд һуулсаа.

³⁰ – Юундэ таанад алба татаашадтай, нүгэл хэгшэдтэй хамта эдеэлжэ, ундалжа һуунабта? – гэжэ фарисейнүүд болон Хуули заадаг багшанар Иисүүсэй шабинарта хандажа, гэмэр-гутар гэлдэбэ.

³¹ – Элүүр уладта эмшэн хэрэггүй, харин үбшэн хүнүүдтэ хэрэгтэй юм. ³² Бурханда хандахыень би үнэн сэдхэлтэниие бэшэ, харин нүгэл хэгшэдые дуудахаяа ерээ хүнби! – гэжэ Иисүүс тэдэндэ харюусаба.

*Масаг сахиха тухай асуудал
(Мт 9:14-17; Мк 2:18-22)*

³³ – Иоаннайшые, фарисейнүүдэйшые шабинар үргэлжэ масаг сахижа, Бурхандаа мүргэжэ байдаг лэ, харин Танай шабинар эдихэ, уухыел

мэдэнэл, – гэжэ фарисейнүүд ба Хуули заадаг багшанар Иисүүстэ хэлэбэ. ³⁴Тиихэдэнь Иисүүс тэдэндэ харюусаба:

– Таанар түрэ хурим дээрэ найрлажа байһан айлшадые хүрьгэн хүбүүнэй байха сагта масаг сахигты гэжэ баадхаха аалта? ³⁵Зүгөөр хүрьгэн хүбүүниие тэдэнһээ абаад ябаха үдэрэй ерэхэдэнь, тэдэ айлшад масаглахал.

³⁶Иисүүс тэдэндэ иимэ хургаалта үгэнүүдые хэлэбэ:

– Хэншые хуушан хубсаһанда шэнэ бүдөөр халааһа табидаггүй бшуу. Тиигэхэ болоо хаа, шэнэ хубсаһаа хахалжа хаяад, хуушандааш тааруулжа шадахагүйл. ³⁷Һая нэрэһэн үзэмэй дараһан архияа хуушан туламда хэдэггүйл, хээ хаань, тэрэ архинь эһээд, хуушан туламаа хахалжа, архиньшые, туламыньшые хэндээшые хэрэггүй болохол. ³⁸Шэнэ үзэмэй дараһан архиие шэнэ хүхүүртэл юулэхэ ёһотой. ³⁹Хуушан архи уужа үзэһэн хүн шэнэ архи амталха дурагүй байдаг, юундэб гэхэдэ, «хуушан архинь дээрэ» гэдэг ха юм.

Субботын тухай асуудал
(Мт 12:1-8; Мк 2:23-28)

6 ¹Нэгэ субботодо* Иисүүс шабинартайгаа таряалангаар үнгэржэ ябаа. Шабинарын таряанай залаа таһалан, альган дээрээ үйрүүлээд, орооһыень эдибэ.

²– Субботодо хэжэ болохогүй юумэ юундэ хэнэбта? – гэжэ фарисейнүүдэй зариманиинь хэлэбэ. ³Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаа һэн:

– Давид хаанай хамта ябалсагшадтайгаа үлэсхэлэн ябахадаа юу хэһэн тухайнь таанар уншаагүй аалта? ⁴Давид хаан Бурханай гэртэ ороод, үргэлэй хилээмэ абажа эдеэд, суг ябаһан хүнүүдтээ үгэһэн байна. Харин санаартанһаа ондоо хэншые тэрэ хилээмэ эдихэ эрхэгүй байгаа. ⁵Саашань Иисүүс: – Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн субботыншые Эзэн мүн, – гэжэ нэмэбэ.

Гар хатанхай хүн
(Мт 12:9-14; Мк 3:1-6)

⁶Иисүүс баһа нэгэ субботодо мүргэлэй гэртэ орожо, хургаалаа номнобо. Тэндэ баруун гараа хатанхай нэгэ хүн байгаа. ⁷Субботодо хатаһан гартай хүниие эмшлэлэгшэ аа гү гэжэ Иисүүсые зэмэлхэ һанаатай Хуули заадаг багшанар болон фарисейнүүд Тэрэниие гэтэн ажаглажа байбад. ⁸Иисүүс тэдэнэй хара һанаае мэдэжэ, хатаһан гартай хүндэ хандан:

* 6:1 Еврейнүүдэй ажал хэхэ ёһогүй үдэр.

– Бодоод, эндэ хүнүүдэй урда гаража зогсо! – гэжэ хэлэбэ. Тэрэнь бодоод, зоной урда зогсобо. ⁹ Иисүүс үнөөхи Хуули заадаг багшанарта болон фарисейнүүдтэ хандажа:

– Субботодо бидэ хайн юумэ хэхэ гү, али муу юумэ үйлэдэхэ ёһотой гүбди? Хүнэй ами абарха гү, али хүнөөхэ ёһотой гүбди? Таанад юун гэхэ байнат? – гэжэ асууба. ¹⁰ Тиигээд Иисүүс тэдэниие бултыень шэртэн хаража, гараа хатанхай хүндэ:

– Гараа харбай! – гэбэ. Тэрэнэйн гараа харбайхада, гарынь эдэгэ-шэһэн байба. ¹¹ Тиихэдэ Хуули заадаг багшанар ба фарисейнүүд галууралдан, энэ Иисүүсые яахамнайб гэжэ хоорондоо зүбшэбэ.

*Иисүүс арбан хоёр элшэнэрээ шэлэжэ абаа
(Мт 10:2-4; Мк 3:13-19; Хэр 1:13)*

¹² Тухайлбал, тэрэл үедэ Иисүүс хадын оройдо гаража, бүхэли хүнндөө Бурхандаа мүргэбэ. ¹³ Үглөөгүүрын Иисүүс шабинараа дуудажэ, тэдэнэйнгээ дундаһаа арбан хоёрыень шэлэжэ, элшэнэрээр томилбо. ¹⁴ Тэдэнь хэд бэ гэхэдэ, Симон (Иисүүс тэрэниие Пётр гэжэ нэрлээ), Андрей (Симон ба Андрей хоёр аха дүүнэр байгаа), Яков, Иоанн, Филипп, Варфоломей, ¹⁵ Матвей, Фома, Алфейн Яков хүбүүн, зелотуудай* бүлгэмэй гэшүүн Симон, ¹⁶ Яковай Иуда хүбүүн, мүн хожомынь урбаһан Иуда Искарот гэгшэд болоно.

*Иисүүс хургана, номноно, эмшэлнэ
(Мт 5:3-12)*

¹⁷ Иисүүс шабинартайгаа хамта хада дээрэнхэ буужа, тэгшэ талада тогтобо. Тэндэнь олон шабинарын, мүн бүхы Иудей можоһоо, Иерусалимһаа, далайн эрьедэ оршодог Тиир, Сидоон хотонуудһаа тоогүй олон зон сугларба. ¹⁸ Тэдэ зон Иисүүсэй номнол шагнаһаая, үбшэнһөө аргалуулһаая ерээ. Мүн ада шүдхэрнүүдтэ баригдаһан хүнүүдшые ерэжэ аргалуулба. ¹⁹ Тэдэ зон Иисүүстэ гараараа халта хүрэхые оролдоно, юундэб гэхэдэ, Тэрээнһээ шэдитэ хүсэн сасаржа, хүн бүхэниие эдэгээжэ байгаа бшуу.

Баяр жаргал ба уйдхар гашуудалнууд

²⁰ Иисүүс шабинар тээшээ хараад, иигэжэ хэлэбэ:

– Бурханай Һүлдые угаа хүсэгшэд, жаргалтайт,
Бурханай хаан түрэ танай ха юм.

* ^{6:15} Зелотууд – римэй засагай эсрэг ехэ үһөөрхэгшэ шажанай бүлэгэй гэшүүд.

21 Мүнөө үлэсхэлэн байгшад, жаргалтайт,
таанад элбэг дэлбэг эдихэ юумэтэй байхат.
Мүнөө уйлаашад жаргалтайт,
таанад баярладаг, хүхидэг болохот.

22 Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнхээ боложо таанадые хүнүүдэй үзэн ядажа, доромжолоошые хаань, мүргэлэй гэрһээ намнаашые хаань, үнэн нэрыетнай гутаагаашые хаань, таанад жаргалтайт. 23 Мүнөө таанарые үзэн ядагшадай үбгэ эсэгэнэрыньшые урдань лүндэншэдтэ баһал иимэ муугаар хандадаг байһан юм. Тиимэһээ таанадые тиигэжэ доромжолжо, дарамталжа байбалнь, ехэл баясагты, хүхижэ хүрэжэ байгты! Тэнгэридэ таанад агуухэ шагналда хүртэхэ бшуут!

24 Зүгөөр, таанар баяшуул, гашуудал зоболон үзэхэт,
таанад жаргалаа хүсэд эдлэжэ бараа ха юмта.

25 Мүнөө дуран соогоо садхалан байгаашад,
таанар үлэн хооһон ябажа, гашуудал зоболон үзэхэт.
Мүнөө энеэлдэжэ ханяалдажа байгаашад,
уйлаха бархирха сагтнай ерэжэ, зобохот.

26 Таанадые бүхы хүнүүдэй аргагүй ехээр магтажа байбалнь, таанар уй гашуудал үзэхэт! Таанадые магтаашадай эсэгэнэрынь хуурмаг лүндэншэдые баһал тиигэжэ магтадаг байгаа бшуу.

Дайсадтаа дуратай байгты
(Мт 5:39-42)

27 – Намайе шагнажа байгшад, таанадта иигэжэ хэлэнэб: дайсадтаа дуратай байгты, таниие үзэн ядагшадта һайниие хэгты, 28 таниие хараалай муухайгаар хараагшадые юрөөгты, таниие доромжологшодой түлөө зальбарэгты. 29 Нэгэ хасарыетнай альгадаһан хүндэ нүгөө хасараа табижа үгэгты, дэгэлыетнай буляжа абаһан хүндэ самсаяа тайлажа үгэгты. 30 Танһаа юумэ эриһэн хүндэ хэрэгтэйень үгэгты, юумыетнай абаа хаань, һөөргэнь бү нэхэгты. 31 Бусад хүнүүд танда ямараар хандаһайб гэжэ һананабта, тон тэрээндэл адляар таанад өөһэдөө хүнүүдтэ хандагты. 32 Таанадта хайра дуратай зонииел хайрлажа байбалтнай, Бурхан таниие магтаха аал? Нүгэлтэншые өөһэдыень энхэрэн талархадаг хүнүүдтэ дуратай байдаг ха юм. 33 Тандал һайниие хэһэн хүнүүдтэ һайниие хэдэг һаатнай, Бурхан тэрэнэйтнай түлөө танда талархаха аал? Нүгэлтэншые өөһэдтэнь һайн хүнүүдтэ һайнаар хандадаг ха юм! 34 Бусаажа үгэхэ гэжэ найдаһан хүндөөл юумэ урьһалдаг һаатнай, Бурхан тэрэнэйтнай түлөө танда талархаха аал? Нүгэлтэншые бэе бээдээ юумэ зээлээр үгэлсэхэдөө, һөөргэнь тэрэнээ бүхэлээр бусаажа абахаар үгэдэг ха юм. 35 Харин таанад

дайсадаа энхэрэгты, хайниие хэгты, харюудань юушье хүлээнгүй урьһаар үгэгты. Тэрэнэйнгээ түлөө агууехэ шагналда хүртэхэт, Дээдэ Бурханай үхибүүд байхат. Ашые харюулдаггүй, муу ханаатай хүнүүдтэшье Бурхан энэрхы хайн байдаг бшуу. ³⁶ Эсэгынтай танаа энхэржэ хайрлажа ябадагтал адляар таанадшье бусад зониие энхэржэ хайрлажа ябагты.

*Бусад зониие бү шүүбэрилэн зэмэлэгты
(Мт 7:1-5)*

³⁷ – Бусад зониие бү шүүбэрилэн зэмэлэгты, тиигэбэл Бурхан таанадые шүүбэрилэн зэмэлэхгүй. Бусадые бү муушалагты, тиихэдээ өөһэдөө муушалуулхагүйт. Бусадые хүлисэжэ байгты, тиихэдэтнай Бурхан таанадые хүлисэхэ. ³⁸ Бусад зондо юумэ үгэдэг байбалтнай, Бурханшье таанадта үгэжэ байха. Үгэһэн юумэнтнай элбэг дэлбэгээр, хэмжээнһээ үлүүгээр, обогор болоод, хормойдотнай дүүрэн бусажа ерэхэ. Хүндэ ямар хэмжээгээр юумэ үгэнэт, тиимэл хэмжээгээр Бурхан өөһэдтэтнай үгэхэ.

³⁹ Иисүүс тэдээндээ иимэ хургаалта үгэнүүдые хэлэбэ:

– Һохор хүн хохор хүниие хүтэлэн ябажа шадаха аал? Хоюулаа нүхэ руу унаха бэшэ гү? ⁴⁰ Шабинь багшаһаа үлүү байхагүй, харин эрдэмдэ һурахадаал, багшынгаа зэргэ боложо шадаха. ⁴¹ Нүхэрэйнгөө нюдэндэ байһан гэшүүһэ хараад, өөрынгөө нюдэндэ байһан модо юундэ обёорногүйбши? ⁴² Өөрынгөө нюдэндэ байһан модо харахагүй аад лэ: «Байза, би шинии нюдэндэ ороод байһан гэшүүһэ гаргаһууб», – гэжэ яажа хэлэхэ болонош? Хоёр нюуртан! Түрүүшээр өөрынгөө нюдэнэй модо гарга, тиигээ һаа, нүхэрэйнгөө нюдэнэй гэшүүһэ яажа гаргахые мэдэхэлши.

*Модон болон тэрэнэй үрэ жэмэс
(Мт 7:17-20)*

⁴³ – Һайн модондо муу үрэ жэмэс ургадаггүй, харин муу модонһоо хайн үрэ жэмэс гарадаггүй. ⁴⁴ Модоной шанарынь үрэ жэмэсээрнь мэдэгдэдэг! Үүргэнэ модондо үзэм жэмэс ургадаггүй, үрмэдэһэ һөөгһөө үзэм жэмэс гарадаггүй. ⁴⁵ Һайн хүн сэдхэлэйнгээ үнэтэ баялиг сооһоо хайниинь гаргадаг, харин хара ханаатай хүн харата дорой сэдхэлэйнгээ суглуулбаринаа мууень гаргадаг. Зүрхэ сэдхэлдэ байһан юумэн хэлэнэй үзүүртэ гарадаг ха юм.

*Хоёр барилгашан
(Мт 7:24-27)*

⁴⁶ – Минии зааһанай ёһоор хайн юумэ үйлэдэхгүй аад, юунэйхиие Эзэн, Эзэн гэжэ Намаие нэрлэнэбта? ⁴⁷ Намда ерэжэ, хургаалыемни

шагнажа бэелүүлдэг хүн хэндэ адлиб гэжэ таанадта хэлэжэ үгэхүү. ⁴⁸ Жэшээн, нэгэ хүн газар гүнзэгыгөөр малтажа, гэрэйнгээ хуури шулуун дээрэ табиба гэе. Ехэ үер боложо, тэрэ гэртэнь уһан эбхэрэн ерэбэшье, хууриһаань хүдэлгэхэгүй, юундэб гэхэдэ, тэрэ гэр һайнаар баригдаһан байна. Хургаалыемни шагнажа, бэелүүлжэ байһан хүн тиимэ гэр баригшада адли. ⁴⁹ Харин хургаалыем шагнаад, бэелүүлдэггүй хүн гэрээ шулуун хууригүйгөөр газар дээрэ бариһан хүнтэй адли юм. Уһанай эбхэрэн ерэхэдэ, тэрэ гэрынь дары бутаржа, аймшагтайгаар хандаран унаба.

*Римэй сэрэгшын этигэл
(Мт 8:5-13)*

7 ¹ Эдэ бүгэдые хүн зондо хэлэһэн хойноо Иисүүс Капернаум хото ошобо. ² Тэрэ хотодо зуунай нэгэ даргын эгээн шухала хэрэгтэй зарасань хүндөөр үбшэлөөд, үхэхөө хэбтэбэ ха. ³ Тэрэ дарга Иисүүс тухай дуулахадаа, «Манайда ерэжэ, зарасыемни абарыт даа» гэһэн гуйлтатайгаар Тэрээндэ еврейнүүдэй ахаматуудые эльгээгээ һэн. ⁴ Ахаматууд Иисүүстэ ерэжэ:

– Энэ хүмнай туһа хүргэмөөр һайн хүн юм. ⁵ Энэ хүн арад зондомнай дуратай, манда өөрөө мүргэлэй гэр барижа үгөө юм, – гэжэ ехэтэ гуйба. ⁶ Тиимэхээ Иисүүс тэдээнтэй ошолсобо. Гэртэнь дүтэлжэ ябахадань, зуунай дарга урдаһаань нүхэдөө эльгээжэ:

– Эзэн, бээе бү зобоогты даа. Би Таниие гэртээ оруулхаар бэшэ дорой амитанби. ⁷ Тиимэхээ би өөрөө Танда ошохоёо зүрхэлөөгүйб. Гансал зарлигаа буулгажа хайрлыта, тиибэлтнай зарасамни эдэгэшэхэл. ⁸ Ушарын хэлэбэл, бишье баһал дээрээ ноёдтой, мүн мэдэлдээ сэрэгшэдтэй хүнби. Тэдэнэйнгээ нэгэндэнь: «Ошо» гэхэдэм ошодог, нүгөөдэдэнь: «Ерэ» гэхэдэм ерэдэг, зарасадаа: «Тэрээниие хэ» гэхэдэм хэдэг юм.

⁹ Иисүүс энээниие дуулаад, ехээр гайхаба. Тиигээд дахажа ябаһан олон зон тээшэ эрьежэ:

– Би израильшуудайшье дунда иимэ хүзэг этигэлтэй хүниие үзөөгүйб, – гэбэ. ¹⁰ Даргын эльгээһэн хүнүүдэй һөөргөө бусажа ошоходонь, зараса эдэгэшоод байгаа һэн.

Иисүүс бэлбэһэн эхэнэрэй хүбүүе бодхооно

¹¹ Удангүй Иисүүс Наин хото ошоо һэн. Тэрээниие шабинарынь, мүн зон олоороо дахажа ябаа. ¹² Хотын хаалгада хүрэхэдэнь, олон зон наһа

бараһан хүниие хүдөөлүүлжэ ябаба. Тэрэнэ бэлбэһэн эхын ори ганса хүбүүн байгаа. ¹³ Иисүүс эхыень харахадаа, аргагүй ехээр хайрлажа:

– Бү уйла, – гэжэ хэлэбэ. ¹⁴ Тиигээд хажуудань ошожо, тэлүүрэйнь ойро хүрэбэ. Тэлэжэ ябаһан хүнүүд зогсоодхибо. Иисүүс наһа бараһан хүндэ:

– Залуу хүбүүн, бодо! – гэжэ хэлэбэ. ¹⁵ Наһа барагшань тэлүүр дээрээ нуугаад, юумэ хэлэжэ эхилээ һэн. Иисүүс тэрэ хүбүүе эхэдэнь абаашажа үгэбэ.

¹⁶ Хүн зон бүгэдэ айн хүрдэбэ, Бурхание алдаршуулан магтаба:

– Агуухэ лүндэншэ манай дунда мүндэлбэл, арад зондоо туһалхаяа Бурхан морилжо ерэбэл, – гэлдэбэ.

¹⁷ Иисүүс тухай энэ мэдээсэл бүхы Иудей уласаар, оршон тойронхи газар нютагуудаар тараба.

*Уһаар Арюудхагша Иоаннай асуудал
(Мт 11:2-19)*

¹⁸ Энэ ушар тухай Иоаннда шабинарынь дуулгаба. ¹⁹ Иоанн хоёр шабияа дууджа:

– Ерэхэ ёһотойнь Та гээшэ гүт, али бидэ ондоо хүниие хүлээхэ ёһотой гүбди гээд нуража ерэгты, – гэжэ тэдэнээ Иисүүстэ эльгээбэ.

²⁰ Тэдэнь Иисүүстэ ерээд:

– Бурханһаа заларжа ерэхэ ёһотойнь Та гээшэ гүт, али бидэ ондоо хүниие хүлээхэ гүбди гээд мэдэжэ ерэхыемнай Уһаар Арюудхагша Иоанн Танда эльгээгээ, – гэжэ хэлэбэ. ²¹ Эгээл энэ үедэ Иисүүс олон хүнүүдые үбшэ хабшанһаань эдэгээбэ, ада шүдхэрнүүдһэнь сүлөөлбэ, олон һохор хүниие хараатай болгобо. ²² Иисүүс Иоаннай шабинарта хандажа:

– Һохор хүнүүдэй дахин харадаг болоһые, дохолон хүнүүдэй ябадаг болоһые, арһанай халдабарита үбшэнтэй хүнүүдэй арюудхагдаһые, дүлии хүнүүдэй һонор болоһые, үхэһэн хүнүүдэй үндын бодоһые, үгытэй хүнүүдэй Бурханай хаан түрэ тухай номнол дуулаһые, хараһанаа, мүн дуулаһанаа Иоаннда ошожо хэлэгты. ²³ Нам тушаа һэжэг түрөөгүй хүн жаргалтай, – гэжэ хэлэбэ.

²⁴ Иоаннай шабинарай ябаһан хойно Иисүүс арад зондоо Иоанн тухай хэлэжэ оробо:

– Иоаннда сүл губи руу ошоходоо, ямархан юумэ харахаяа найдаабта? Һалхинда найгалзажа байһан хулһа харахаяа гү? ²⁵ Таанар юу үзэхээ тиишэ ошообта? Зөөлэн хубсаһа үмдөөд ябаһан хүниие гү? Теэд ялагар салагар, үзэсхэлэн һайханаар хубсалһан хүнүүд хаанай ордонуудтал ажаһуудаг ха юм. ²⁶ Таанар юу үзэхээ тиишэ ошообта?

Лүндэншые гү? Тиимэ даа, тиихэдэ таанад лүндэншэһөө дээгүүр хүниие хараалта гэжэ таанарта хэлэнэб. ²⁷ Нангин Бэшэг соо: «Харагты, Шинии ябаха харгы бэлдэхыень Би түрүүндэшни Өөрынгөө Эльгээмэлые ябуулнаб», – гэжэ Бурхан Иоанн тухай хэлэнэ. ²⁸ Иоаннһаа агуухэ хүн эхын умайһаа түрөөгүй юм. Зүгөөр Бурханай хаан орондо байгшадай эгээлэй багань Иоаннһаа ехэ юм.

²⁹ Иоаннай хургаһан ёһоор уһаар арюудхуулһан бүхы зон, тэрэнэй тоодо алба татаашадшые, Иисүүсэй хэлээшые шагнаад, Бурхание алдаршуулба. ³⁰ Харин Иоаннай хургаһанай ёһоор уһаар арюудхуулһаһаа арсаһан фарисейнүүд болон Хуули заадаг багшанар Бурханай айладханы зарлигые дуулаха дурагүй байба.

³¹ Иисүүс үргэлжлүүлэн хэлэбэ:

– Зай, энэ оршон үеын зониие хэнтэй жэшээлтэйб, юрэдөө, эдэнэр хэдтэй адли гээшэб? ³² Эдэнэр газар хууһан үхибүүдэй:

«Бидэнэй жэмбүүрээр наадахада,
таанар хатаргагүйт.

Бидэнэй гунигтай дуу дуулахада,
таанар уйлаагүйт», – гэжэ

бэе бээдээ хэлэнэндэл адли юм.

³³ Иоаннай хилээмэ эдидэггүй, үзэмэй дараһан архи уудаггүй байхадань, таанар тэрэниие «ада шүдхэртэ барюулһан хүн» гэбэт. ³⁴ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй ерээд, юумэ эдидэг, үзэмэй дараһан архи балгадаг байхадань, таанар «Харыт, Энэмнай эдимэр, архиншан, алба татаашадай, нүгэл хэгшэдэй нүхэрынь байнал» гэбэт. ³⁵ Тиигэбэшье Бурханай сэсэн мэргэниинь үри хүүгэдээрнь баталагдадаг юм.

*Симон гэдэг фарисейн гэртэ
(Мт 26:6-13; Мк 14:3-9; Ин 12:1-8)*

³⁶ Нэгэ фарисей Иисүүсые үдын хоолдо гэртээ уриба. Иисүүс гэртэнь орожо, хоол барихаяа хууба. ³⁷ Хотын зоной дунда нүгэлтэй гэжэ суурханы нэгэ эхэнэр Иисүүсые фарисейндэ хоол барина гэжэ дуулаад, шабар домбо соо найхан хангалтай тоһо абажа ерээ. ³⁸ Тиигээд Иисүүсэй ара талада хүлдэнь хуугаад, уйлажа байгаад, нүдэнэйнгөө нулимсаар хүлыень угааба, толгойнгоо үһөөр аршан, таалан, найхан хангалтай тоһо хүлдэнь түрхибэ. ³⁹ Гэртээ Иисүүсые уриһан фарисей иигэжэ байһыень хараад:

– Энэ хүн үнэхөөрөө лүндэншэ байгаа һаа, хүлыень ямар эхэнэрэй хүрэжэ байһые мэдэхэл хэн даа; нүгэлтэй эхэнэр байна гэжэ тухайлхал хэн даа, – гэжэ зосоогоо бодобо. ⁴⁰ Теэд Иисүүс тэрээндэ:

– Симон, би шамда нэгэ юумэ хөөрэхүү, – гэбэ.

– Хөөрыт даа, багша, – гэжэ Симон харюусаба.

⁴¹ – Нэгэ хүн хоёр хүндэ мүнгэ урьһалаа хэн ха: нэгэндэнь – табан зуун динари*, нүгөөдэдэнь – табин динари. ⁴² Тэдэ хоёрой үриее бусааха аргагүй байһыень ойлгоод, мүнгэ урьһалагша хожуулыень хүлисөө хэн. Уриень хүлисэгшэдэ тэдэ хоёрой алиниинь үлүү ехээр энхэрхэ байнаб? – гэжэ Иисүүс хураба.

⁴³ – Ехэ үритэй байжа хүлисүүлһэн хүниинь ааб даа гэжэ хана-наб, – гэжэ Симон харюусаба.

– Зүб хэлэнэш, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ⁴⁴ Тиигээд эхэнэр тээшэ зрьелдэн, Симондэ хэлэбэ:

– Энэ эхэнэрые харана гүш? Танайда ороходом, ши хүл угааха уһа үгөөгүйш, харин энэ эхэнэр нюдэнэйнгөө нулимсаар хүлыем угаагаад, үһөөрөө аршаа. ⁴⁵ Ши Намае таалаагүйш, харин энэ эхэнэр танайда орохоһоом хойшо хүлыем таһалгаряагүй таалажа байгаа. ⁴⁶ Ши толгойем оливай тоһооршые түрхэгүйш, харин энэ эхэнэр үнэтэй хангалтай ургамалай тоһоор хүлыем түрхэе. ⁴⁷ Энэ эхэнэрэй хэһэн олон нүгэлынь хүлисэгдөө. Тиимэһээл энэ Намае иимэ ехээр энхэржэ хайрлажа байна. Зүгөөр багаар хүлисүүлэгшэд бирагүйхэн энхэрэл хайра үзүүлдэг юм.

⁴⁸ Тиигээд Иисүүс эхэнэртэ:

– Нүгэлшни хүлисэгдэбэ, – гэжэ хэлэбэ. ⁴⁹ Бэшэ айлшадынь доро дороо:

– Нүгэл хүлисэжэ байдаг энэ хүмнай Хэн гээшэб? – гэжэ бодобо.

⁵⁰ – Этигэлшни шамае абарба, амгалан мэндэ ябыш даа, – гэжэ Иисүүс үнөөхи эхэнэртэ хэлэбэ.

Иисүүстэ туһалдаг эхэнэрнүүд

8 ¹ Удаань Иисүүс хото турануудаар, хүдөө нютагуудаар ябажа, Бурханай хаан түрэ тухай Һайн мэдээсэл номнобо. Тэрээнтэй хамта арбан хоёр шабинарынь ябалсаа. ² Мүн Иисүүсээр үбшэ хабшангаа эдэгээлгүүлһэн, ада шүдхэрнүүдээ намнуулһан хэдэн эхэнэрнүүд Тэрээнтэй ябалсаа гэбэл: бэһээн долоон ада шүдхэр гаргуулһан Магдалай Мария, ³ Ирод хаанай түшэмэл Хузаа гэгшын Иоанна һамган, Сусанна болон бусад олон хүнүүд ябалсаба. Тэдэ эхэнэрнүүд Иисүүсые, шабинарыень тэдхэжэ байгаа.

* ^{7:41} Динари – римэй жэжэ мүнгэн, хүлһэншэ хүдэлмэришэнэй нэгэ үдэрэй ажалай салин болодог байгаа.

Таряашан тухай хургаалта үгэ

⁴Нэгэтэ хото бүхэнһөө хүн зоной олоороо суглархада Иисүүс иимэ хургаалта үгэнүүдые хэлэбэ: ⁵– Нэгэ таряашан таряа тарихаяа гараба. Үрэхэеэ сасахадань, зариманиинь харгын хажууда унажа гэшхүүлбэ, шубууд тэдэниинь тоншобо гэхэ. ⁶Зарим үрэхэниинь шулуутай газар унажа, бултайгааш хаа, шииг нойтогүйдэжэ, гандашаба. ⁷Бэшэ зарим үрэхэниинь үүргэнын дундуур унажа, тэндэнь ехээр ургаһан буртаг үбһэндэ даруулшаба. ⁸Зарим үрэхэниинь үрэхэлтэй газарта унажа бултайгаад, хайн ургаса үгэбэ: тариһан үрэхэнһөөнь зуу дахин ехэ ургаса гараба. Түгэсхэлдэнь Иисүүс:

– Шэхэтэй юм хаа, анхарагты, – гэхэн үгэнүүдээр хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Хургаалта үгэнүүдэй зорилго
(Мт 13:10-23; Мк 4:10-20)

⁹– Энэ хургаалта үгэнүүдтнай ямар удхатайб? – гэжэ шабинарынь Иисүүсхээ хурабад.

¹⁰– Бурханай хаан түрэ тухай гүн нюусанууд таанадтал тайлбариллагдана, харин бусад хүнүүдтэ хургаалта үгэнүүдээр лэ хэлэгдэнэ. Тиймэхэ тэдэнэр хаража, шагнажа байһан мүртөө үнэн удхыень ойлгодоггүй.

¹¹Эдэ хургаалта үгэнүүдэй удха иимэ: үрэхэн гээшэнь Бурханай үгэ мүн. ¹²Харгын хажууда унаһан үрэхэн гээшэнь – Бурханай номнол үгэнүүдые шагнагшад мүн, теэд удаань шолмос ерэхэ, ойлгоһон юумыень сэдхэлһэнь ходолжо абаашана, тийхэдэнь тэдэ хүнүүд этигэхэеэ болижо, абарагдахагүй болоно. ¹³Шулуутай газарта унаһан үрэхэн гээшэнь – номнол үгэнүүдые шагнаад, тэрэниие ойлгожо баярлабашье, тэрэ үгын сэдхэлдэнь гүнзэгы үндэхэлөөгүй ушарһаа тиймэ хүнүүд саг зуура хүзэглэбэшье, хатуу бэрхэ сагай ерэхэдэ хүзэглэхэеэ болишодог. ¹⁴Үүргэнэ соо унаһан үрэхэн гээшэнь – номнол үгэнүүдые шагнабашье, урдынхидаал адли хубиингаа хэрэгтэ дашуурһаар, эд зөөриин барлаг болоһоор, бээж жаргуулха шуналда абтаһаар ямаршые аша үрэ асарангүй халагшад тухай хэлэгдэнэ. ¹⁵Үрэхэлтэй газарта унаһан үрэхэн гээшэнь – номнол үгэнүүдые шагнажа, сэдхэлдээ бүхөөр хадагалжа, тэсэбэритэй ябажа, аша үрэ асарагшад тухай хэлэгдэнэ.

Гэрэл туяа
(Мк 4:21-25)

¹⁶Зула аһаагаад, хэншые тэрэнээ амһартаар бүглэдэггүй, орон дооро табидаггүй, харин ороһон хүнэй гэрэлыень харахын тула табюур

дээрэ табидаг. ¹⁷Эгээл тэрээн шэнги элидэ гараагүй далда юумэн байхагүй, мэдээжэ болоогүй нюуса байхагүй. ¹⁸Таанар анхаралтайгаар шагнагты! Ушарынь юуб гэбэл, юумэтэй байһан хүндэ нэмэгдэжэ үгтэхэ. Юумэгүй байһан хүнһөө өөртэнь бии гэжэ һанаһан һүүлшын юумэнииньшые абтаха.

*Иисүүсэй эжы, аха дүүнэр
(Мт 12:46-50; Мк 3:31-35)*

¹⁹ Иисүүстэ Тэрэнэй эжы, дүүнэрынь ерэбэ. Хара мянган зоной байһан дээрэһээ Өөртэнь ойртожо шадабагүй.

²⁰ – Эжытнай, дүүнэртнай Тантай уулзахаяа ерээд, газара байна, – гэжэ хүнүүд Иисүүстэ дуулгаба.

²¹ – Бурханай үгэ шагнажа, тэрэ үгөөр ябагшад хадаа Минии эжымни, аха дүүнэрни гээшэ, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

*Иисүүс далайн шуурга номгоруулна
(Мт 8:23-27; Мк 4:36-41)*

²² Нэгэтэ Иисүүс шабинартаяа онгосодо һууба.

– Далайн нүгөө эрьедэ гараябди, – гэжэ Тэрэ хэлээ. Тиигээд тэдэнэр эрьехээ холодобо. ²³ Онгосоор тамарха зуураа Иисүүс унташаба. Гэнтэ ехэ шанга халхин буужа, онгосо руунь уһан орожо, шэнгэхэ аюул тохёолдоо хэн ха. ²⁴ Шабинарынь Иисүүсые һэрээжэ:

– Багша! Багша! Уһанда шэнгэжэ хосорхоёо байналди! – гэбэд. Иисүүс һэрээд, дошхорһон халхине, долгитонһон уһые хорибо. Тиихэндэнь далай аалин номгон болошобо.

²⁵ – Таанарай этигэлтнай яаба? – гэжэ Иисүүс шабинарһаа һураба. Тэдэнь ехээр гайхаһан, һүрдэһэн амитад:

– Энэ халхи, уһанда захиралта үгэжэ, мэдэлдээ оруулдагнай Хэн гээшэб? – гэжэ хоорондоо хэлсэбэ.

*Иисүүс ада шүдхэрнүүдтэ барюулһан
хүниие эдэгээбэ
(Мт 8:28-34; Мк 5:1-17)*

²⁶ Тэдэнэр онгосоороо Галилей далайн нүгөө эрьедэ оршодог Гэ-расаа хотын тушаа тамаржа ерэбэ. ²⁷ Иисүүсэй онгосоһоо буужа эрьедээрэ гарахада, досоогоо ада шүдхэрнүүдтэй хотын нэгэ хүн дайралдаба. Тэрэ хүн үнинэй хубсаһа хунар үмдэхээ, гэртэ байһаа болёод, агы соохи үхээрийн газарта байрладаг хэн ха. ²⁸ Иисүүсые хараһаар тэрэ хүн хашха хуугай табяад, хүлдэнь унажа:

– Иисүүс, Дээдэ Бурханай Хүбүүн, би Танда ямар хамаатай хүнбиб? Намайе бү зобоогыт даа, ехэтэ гуйнаб! – гэжэ ори дуу табиба. ²⁹ Юундэ тиигээб гэхэдэ, Иисүүс тэрэ хүн сооһоо үтэр гара гэжэ ада шүдхэртэ захираа бшуу. Тэрэ хүнэй досоонь ада шүдхэр оло дахин шэгэжэ ородог байгаа. Хүнүүд тэрэ зоболонтые хүлээдшье, гэнжэдэ хуулгаадшье, харууһалаадшье ядалсаа хэн. Досоонь ороһон ада шүдхэр гэнжыень таһа татаад, тэрэнииэ эзэгүй хоһон газарта намнажа абаашадаг байгаа.

³⁰ – Нэрэшни хэн бэ? – гэжэ Иисүүс тэрээнһээ хураба.

– Үй түмэн, – гэжэ тэрэ харюусаба. Юундэб гэхэдэ, тоогүй олон ада шүдхэрнүүд тэрэ хүнэй досоонь орожо байрлаа бшуу.

³¹ – Маниие тамын оёоргүй хүжэ руу оро гэжэ бү баалыт даа, – гэжэ ада шүдхэрнүүд Иисүүсые гуйжа оробо. ³² Ехэ хүрэг гахай хадада бэлшэжэ ябаа.

– Тэдэ гахайнуудта шэгэжэ орохыемнай зүбшөөгыт даа, – гэжэ ада шүдхэрнүүд Иисүүсые гуйба. Иисүүс зүбшөөгөө хэн. ³³ Хүнэй бөөһөө гараад, ада шүдхэрнүүд гахайнууд руу оробо. Гахайн хүрэг гүйлдэжэ, эгсэ эрье дээрэһээ далай руу хүрэжэ, уһанда шэнгэшэбэ.

³⁴ Гахай адуулагшад тиимэ юумэ хараад, тэндэһээ гүйлдэжэ, хото хүдөөгөөр үзэһэнөө хөөрэбэ. ³⁵ Юунэй болоһые харахаяа хүн зон ерэхэдэ, ада шүдхэрөө гаргуулжа, элүүр ухаантай, эдэгэһэн хүнэй хубсаһа хунараа үмдэнхэй, Иисүүсэй хүлдэ хуухые хараад, айн хүрдэбэ. ³⁶ Досоогоо ада шүдхэртэй хүнэй яжа эдэгэхые хараһан хүнүүд ерэһэн зонтой һониноороо хубаалсаба. ³⁷ Тэнсэлгүйгөөр айн хүрдэһэн Гэра-саагай бүхы зон Иисүүсые нютагһаань гаража ябахые гуйба. Иисүүс онгосодоо хуужа, Галилейдээ бусаба. ³⁸ Досооһоо ада шүдхэрнүүдэ гаргуулһан үнөөхи хүниинь суг ябалсахаар зүбшөөл гуйба. Теэд Иисүүс тэрэнииэ абангүй:

³⁹ – Гэртээ хари, Бурханай хэды ехэ юумэ бүтээһэн тухай зондо хөөрэ, – гэжэ хэлэбэ. Тэрэ хүн Иисүүстэ аргалуулһан тухайгаа бүхы хотоор ябажа хөөрэбэ.

Амяа табижа байһан басаган ба үбшэн эхэнэр
(Мт 9:18-26; Мк 5:22-43)

⁴⁰ Иисүүсэй бусажа ерэхэдэнь, үнинэй хүлээжэ байһан арад зон Тэрэнииэ баяртайгаар угтаба. ⁴¹ Нэгэ Яһиир гэжэ нэрэтэй мүргэлэй гэрэй дарга Иисүүстэ ерээ хэн. Тэрэ хүн Иисүүсэй хүлдэ унан мүргэжэ:

– Манайда морилжо хайрлыт даа, – гэжэ гуйба. ⁴² Юундэ тиигээб гэхэдэ, тэрэнэй арбан хоёртойхон ори ганса басаганиинь ехээр үбшэ-лөөд, үхэхэ туйлдаа хүрэһэн байгаа.

Иисүүсэй тэрэ айлда ошожо ябахата, тойроод хүн зон олошорбо. ⁴³Нэгэ эхэнэр арбан хоёр жэлдэ шуһа гоожоод тогтодоггүй ушарһаа ехээр зобожо байгаа. Эмшэдтэ аргалуулжа, хамаг зөөри зөөшзээ бараашье хаа, тэрэ эдэгээгүй ябаа. ⁴⁴Тэрэ эхэнэр Иисүүсэй араһаа ерэжэ, хубсандаһань гараараа халта хүрэбэ ха. Тэрэ дороол шуһаниинь тогтошобо.

⁴⁵ – Хэн Намайе хүрөөб? – гэжэ Иисүүс хураба. Тэндэ байһан хүнүүдэй би хүрөөгүйб гэжэ хэлэхэдэнь, Иисүүстэй суг ябаһан Пётр болон бусад шабинарынь:

– Таниие тойроод байһан зон эндэ тэндэһээтнай түринэл. «Хэн Намайе хүрөөб» гэжэ юундэ асуугаа юмта? – гэбэ.

⁴⁶ – Үгы даа, нэгэл хүн Намайе хүрөө. Бэеһээмни элшэ хүсэнэй гарахые мэдэрээб, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ⁴⁷ Ньюжа шадахагүйгөө ойлгоһон тэрэ эхэнэр Иисүүсэй ойро шэшэрэн ерэжэ, хүлдэнь унаад, Иисүүстэ юундэ хүрэнһөө, хайшан гэжэ тэрэ дороо эдэгэнһээ бүхы зондо дуулгаба.

⁴⁸ – Басаган, этигэлшни шамайе абараа. Амгалан тайбан ябаарай, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

⁴⁹ Иисүүсэй иигэжэ хэлэжэ байхада, мүргэлэй гэрэй даргада нэгэ хүн ерэжэ:

– Басаганшни наһа барашабал даа. Багшые үшөө зобоогоод яхабши даа, – гэбэ ха. ⁵⁰ Харин ерэнһэн хүнэй хэлэһые дуулаһан Иисүүс:

– Бү ай. Этигээд лэ бай, басаганшни элүүр мэндэ байха, – гэжэ Яһиирта хэлэбэ. ⁵¹ Тэрэ айлда ерэжэ, сугтаа ябаһан хүнүүдһээ гансал Пётр, Иоанн, Яков болон тэрэ басаганай эхэ эсэгэ хоёрто орохыень зүбшөөгөөд, ондоо нэгэһые хүниие оруулбагүй. ⁵² Зон булта басагые алдаһандаа шаналжа, үбсүүгээ альгадан уйладдажа байгаа.

– Бү бархиралдагты. Энэ басаган наһа бараа бэшэ, миин лэ унтажа байна, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ⁵³ Басагые үхэшөө гэжэ мэдэжэ байһан зон Иисүүсые наада барин энеэлдэбэ. ⁵⁴ Иисүүс үнөөхи басагые гарһаань баряад:

– Басаган, бодо даа! – гэжэ шангаар хэлэбэ. ⁵⁵ Басаган амидыржа, тэрэ дороо бодобо. Басагаяа эдеэлүүлхыень Иисүүс захиба. ⁵⁶ Басаганай аба эжы хоёр гайхахын ехээр гайхаа һэн. Зүгөөр энэ болоһон ушар тухай хэндэһые бү хэлэгты гэжэ Иисүүс захиба.

*Арбан хоёр элиэнэртээ захяа үгэнэ
(Мт 10:9-14; Мк 6:7-13)*

9 ¹Иисүүс арбан хоёр шабияа дууджа, бүхы ада шүдхэрнүүдые даран гаргаха, үбшэнүүдые аргалха хүсэ шадабари, эрхэ засаг тэдэндээ

олгобо. ²Удаань Бурханай хаан түрэ тухай номнохыень, үбшэнтэниие эдэгээхыень тэдэнээ эльгээбэ.

³ – Харгыдаа тулга таягшые, туулмаг сүүмхэшые, эдихэ юумэшые, алта мүнгэшые, хэлгэхэ хубсаһашые, бүри юушые бү абагты. ⁴ Шэнэ газар ерээд, ямар айлда буунабта, тэрэ нютагһаа гаража ошотороо тэрэл айлдаа байгты. ⁵ Харин таанадые хүн зоной хүлэжэ абахагүй байбалнь, хотоһоонь гарахадаа, хүлдэтнай халдаһан тооһо хэжэрэн дурагүйлхэнөө мэдүүлээрэйгты, – гээд Иисүүс захиба. ⁶ Тиин шабинарынь хүдөө нютагуудаар ябажа, Хайн Мэдээсэл номнобо, ябаһан газартаал үбшэнтэниие эдэгээбэ.

Иродэй мэгдэлгэ
(Мт 14:1-2; Мк 6:14-16)

⁷ Боложо байһан эдэ ушарнууд тухай дуулаад, Ирод хаан ехэл сошожо мэгдэбэ, юундэб гэхэдэ, нэгэ зариман Иоанн үхэнһөө амидыраа гэжэ хэлсээ. ⁸ Нүгөө зариман Элиа ерээ гэлдээ, баһа бусад зонинь эртэ урдын лүндэншэдэй нэгэн амидыраа гэжэ хэлсээ.

⁹ – Би Иоаннай тархи таһалуулаа бэлэйлби. Теэд хүн зоной анхарал иигэжэ татажа байһан энэ хэн гээшэб? – гэжэ Ирод хэлээд, Иисүүстэй уулзахаяа ханаа хэн ха.

Иисүүс таба мянган хүниие
эдеэлүүлжэ садхааба
(Мт 14:13-21; Мк 6:32-44; Ин 6:1-13)

¹⁰ Элшэнэр Иисүүстэ бусажа ерээд, юу хэнэн тухайгаа хөөрэбэ. Иисүүс тэдэнээ дахуулжа, бусадһаа холодон, Бэтсаидаа хото ошобо. ¹¹ Теэд зон хайшаа ошоһыень мэдээд, хойноһоонь дахабад. Иисүүс тэдэниие найнаар угтажа, Бурханай хаан түрэ тухай айладхаба, бэе муутайшуулые аргалжа эдэгээбэ.

¹² Нара орохо сагта арбан хоёр шабинарынь Иисүүстэ ерэжэ:

– Бидэ мүнөө эзэгүй сүл газарта байнабди, дахажа ябаһан эдэ олон зоноо хажуугаархи тосхон, хүдөө нютаг руу эльгээгты, тэндэ хонохо, эдеэлхэ газараа олог лэ, – гэбэд.

¹³ – Таанад өөһэдөө эдэ зондо эдихэ юумэ үгэгты, – гэжэ Иисүүс шабинартаа хэлэбэ.

– Бидэ оройдоол табан монсогор хилээмэтэй, хоёр загаһатай байнабди. Эдэ зондо эдихэ юумэ худалдажа абаагүй һаа, булгандань хүртэхэгүйл, – гэжэ тэдэнь харюусаба. ¹⁴ Табан мянга шахуу ганса эрэшүүл тэндэ байлсаа бшуу.

– Эдэ зониие таби-табин хүнөөр бүлэглүүлэн хуулгагты! – гэжэ Иисүүс шабинартаа хэлэбэ. ¹⁵ Тэдэнь бүхы зониие бүлэг бүлэгөөрнь талалжа хуулгаба. ¹⁶ Иисүүс тэрэ табан монсогор хилээмэ, хоёр загаһа абаад, тэнгэри өөдэ шэртэн, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, хилээмэ загаһаяа хухалаад, сондо хубаахыень шабинартаа дамжуулба. ¹⁷ Хүнүүд булта дээлжэ садаа. Үлөөдэһыень суглуулхадань, арбан хоёр түрсүүг болоо һэн.

*Иисүүс гээшэмнай Хэн бэ?
(Мт 16:13-16; Мк 8:27-29)*

¹⁸ Нэгэтэ Иисүүсэй гансаараа Бурханда зальбаржа байхада, шабинарынь ерэбэ.

– Намае арад зон хэн гэжэ һананаб? – гэжэ Иисүүс тэдэнһээ һураба.

¹⁹ – Зариман Таниие Уһаар Арюудхагша Иоанн гэлсэнэ, нүгөө зариман Элиа гэлсэнэ, харин бусадын эртэ урдын лүндэншэдэй нэгэниинь амидыраа гэжэ һанана, – гээд шабинарынь харюусаба.

²⁰ – Таанар Намае хэн гэжэ һананабта? – гэжэ Иисүүс һураба.

– Бурханай табисууртат, – гэжэ Пётр харюусаба.

*Иисүүс зобохо, үхэхэ тухайгаа хэлэнэ
(Мт 16:21-28; Мк 8:31–9:1)*

²¹ – Энээн тухай хэндэшые ама бү гарагты, – гэжэ Иисүүс шабинартаа хатуугаар захиба. ²² Тиигээд үшөө хэлэбэ: – Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн аргагүй ехээр зобохо, ахамадууд, ахамад санаартан болон Хуули заадаг багшанар Тэрээнһээ арсаха, алаха, харин гурбадахи үдэртөө Тэрэ амидырха.

²³ Тиигээд Иисүүс бүхы хүнүүдтэ хандажа хэлэбэ:

– Намтай ябалсаха дуратай хүн өөр тухайгаа бодохоёо болёод, үдэр бүхэн хэрээһээ үргэлөөд*, хойноһоомни яба. ²⁴ Ушарынь хэлэбэл, ами һаһаяа абарха һанаатай хүн тэрэнээ алдаха, харин Минии түлөө ами һаһаяа үгэбэл, тэрэнээ абарха. ²⁵ Хүн бүхы дэлхэеи олзолоод, харин ами бээ һүнөөһөн гү, али гэмтэһэн байбал, ямар ашаг олзотой байхаб даа? ²⁶ Намһаа, Минии нургаалһаа эшэбэлтнай, Би, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хожом Өөрынгөө, Эсэгынгээ, мүн Бурханай Эльгээмэлнүүдэй алдар нэрэ нэрлүүлэн, энэ дэлхэйдэ ерэхэдээ, таанадһаа Өөрөөшые эшэхэб. ²⁷ Эндэ байгшадай зариман Бурханай хаан түрэ үзөөгүйдөө үхэхэгүй гэжэ таанадта үнэн зүрхэнһөө хэлэнэб!

* 9:23 Зоболон туйлахадашые, үхэлэй саазада хүртэхэдэшые бэлэн байха гэһэн удхатай.

*Иисүсэй бодото алдар
(Мт 17:1-13; Мк 9:2-13)*

²⁸ Иигэжэ хэлэһэнэйнгээ һүүлээр найма хоноод, Иисүс Пётр, Иоанн, Яков гурбые абаад, Бурхандаа зальбархаяа хадын оройд гараба. ²⁹ Мүргэжэ байхадань, Иисүсэй шэг шарай гэнтэ хубилжа, хубсаһаниинь ялалзан, харгама сагаан болоо. ³⁰ Гэнтэ Иисүстэй хөөрэлдэжэ байһан хоёр хүн харагдаба. Тэдэ Моисей Элияа хоёр байгаа. ³¹ Тэнгэрийн алдараар толорон бии болоһон тэдэ хоёр Иерусалимда Иисүсэй нүгшэлэй ямар удхатай байха тухай хэлээ. ³² Пётр болон нүгөө хоёрынь бүхөөр унтаж байһанаа гэнтэ һэрин гэхэдээ, Иисүсэй һүр жабхаланта байдалые, мүн хажуудань хоёр хүнэй зогсохые хараба. ³³ Тэдэ хоёрой Иисүстэй хahasажа байхада:

– Багша! Эндэ байхадамнай манда ямар һайн гээшэб! Гурбан майхан бодхоое, нэгыень Танда, нэгыень Моисейдэ, үшөө нэгыень Элияада, – гэжэ Пётр юун гэжэ байһанаа өөрөөш мэдэнгүй дуугаржархиба. ³⁴ Тиигэжэ Пётрой хэлэһээр байтарынь үүлэн буужа, тэдэниие һүүдэрээрэ хушаба. Үүлэндэ хушагдахадаа, тэдэнэр айжа абаба.

³⁵ – Энэ Минии шэлэжэ абаһан Хүбүүн юм! Тэрэнэй үгөөр ябагты! – гэжэ абьяан үүлэн сооһоо хэлэбэ. ³⁶ Тэрэ абьяанай дуулдахаяа болиходонь, Иисүс гансаараа байба. Пётр, Иоанн, Яков гурбан тиихэдэ хараһан үзэһэнөө нюужа, хэндэшье хэлэбэгүй.

*Иисүс ада шүдхэртэ барюулһан хүбүүе эдэгээбэ
(Мт 17:14-19; Мк 9:14-29)*

³⁷ Үглөөдэрынь Иисүсэй гурбан шабитаяа хадаһаа буухада, тэдэниие ехэ олон зон угтажа байгаа. ³⁸ Зоной дундаһаа гэнтэ нэгэ хүн Иисүстэ хандажа хашхарба:

– Багша аа, минии хүбүүе үзэжэ үгыт даа, би Таниие ехэтэ гуйнаб. Энэ ори ганса хүбүүмни юумэл! ³⁹ Ада шүдхэрэй довтолходо, хүбүүмни гэнтэ хашхаран хуугайлна, шүрбэһэниинь таталдажа, амаараа хөөһэ бурана, шадал тэнхээн барагдажа, ехээр ядарһанайн лэ һүүлээр тэрэ ада шүдхэр тэрэниие орхижо ошоно. ⁴⁰ Тэрэ ада шүдхэрые намнажа үгыт гээд шабинарыетнай гуйхадамни, тэдэтнай оролдоод шадабагүй.

⁴¹ – Этигэл һүзэггүй, забхай ябадалтай зон аа! Үшөө хэды шэнээн таанадтай байхабиб? Үшөө хэды болотор таанадые тэсэжэ байхабиб? Хүбүүгээ абаад ерэ! – гэжэ Иисүс тэрэндэ хэлэбэ. ⁴² Хүбүүнэй дүтэлжэ ябаханда, шэгэһэн ада шүдхэр тэрэниие газарта унагаагаад, шүрбэһэнь таталдуулжа оробо. Харин Иисүс ада шүдхэрые хорижо, хүбүүе

эдэгээгээд, эсэгэдэнь тушааба. ⁴³ Бурханай агуухэ хүсэ шадалые хараһан бүгэдэ зон гайхалдаа һэн.

*Иисүүс дахин үхэхэ тухайгаа хэлэнэ
(Мт 17:22-23; Мк 9:30-32)*

Иисүүсэй бүтээһэн шэдитэ үйлэ хэрэгүүдтэ хүн зоной гайхан ханажа байхада:

⁴⁴ – Хэлэхэ юумыемни бүхөөр хадуужа абагты: Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүнүүдэй гарта тушаагдахань, – гэжэ Иисүүс шабинартаа хэлэбэ. ⁴⁵ Теэд шабинарынь хэлэһэн үгэнүүдэйн удха ойлгобогүй, юундэб гэхэдэ, үнэн удха тэдэнһээ далдалаатай байгаа бшуу. Тиигээдшые тайлбарилан багшаһаа хурахаяа зүрхэлбэгүй.

*Хэн агуухэб?
(Мт 18:1-5; Мк 9:33-37)*

⁴⁶ Тиигэжэ байтараа, хэмнай агуухэб гэжэ шабинарынь доро доро бодобо. ⁴⁷ Тэдэнэйнгээ һанал бодол мэдэһэн Иисүүс нэгэ үхибүүе абажа, хажуудаа байлгаад, ⁴⁸ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии нэрээр энэ үхибүүе хүлеэжэ абаһан хүн Намае хүлеэжэ абаһан болоно, Намае хүлеэжэ абаһан хүн Намае иишэ эльгээһэн Бурхание хүлеэжэ абаһан болоно. Юундэб гэхэдэ, таанадай эгээн даруу номгонтнай эгээл агуухэтнай гээшэ.

*Иисүүсэй талада, мүн тэрээндэ эсэргүү талада байһан зон
(Мк 9:38-40)*

⁴⁹ – Багша аа, Танай нэрээр ада шүдхэрнүүдые дарадаг хүниие бидэ хараабди. Тиин маанадаар суг ябалсаагүй хадань бидэ тэрэниие хорёобди, – гэжэ Иоанн хэлэбэ.

⁵⁰ – Хорихо гэжэ бү оролдогты! Танда эсэргүүсээгүй хүн танай талада байна, – гэжэ Иисүүс Иоаннда болон бусад шабинартаа хэлэбэ.

Самаряан тосхонойхид Иисүүсые угтажа абахаяа арсаба

⁵¹ Тэнгэридэ абтаха сагайнгаа ойртожо байхада Иисүүс Иерусалим ошохо гэжэ хатуугаар шиидэбэ. ⁵² Түрүүлэн Тэрэ хэдэн түлөөлэгшэдөө хэрэгтэй бүхы юумэ бэлдэжэ байхаарнь самаряан тосхон эльгээбэ. ⁵³ Теэд Иисүүсэй Иерусалим ошожо байһые мэдэһэн тосхонойхид Тэрэниие угтажа абахаяа арсаа бэлэй. ⁵⁴ Тиихэдэнь Яков Иоанн хоёр шабинарынь:

– Эзэн аа, тэнгэриhээ гал буулгажа*, эдэ зониие бултыень шатаа-хамнай гү? – гэжэ багшаһаа һураба. ⁵⁵Тиихэдэнь Иисүүс эрьен хаража, тэдэниие хорибо**. ⁵⁶Тиигээд тэдэ ондоо тосхон ошоо бэлэй.

*Иисүүсые дахаха дуратай байһан гурбан хүн
(Мт 8:19-22)*

⁵⁷Замда ябахадань нэгэ хүн Иисүүстэ:

– Танай хаанашье ошоо хаа, би халангүй дахаад ябахаб, – гэжэ хэлэбэ.

⁵⁸– Араата үнэгэн орохо нүхэтэй, тэнгэрийн шубуун хонохо уургайтай юм, харин Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн толгойгоо табижа амарха газаргүйл, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ.

⁵⁹Үшөө нэгэ хүндэ Иисүүс:

– Намайе дахажа яба, – гэбэ.

– Эзэн, аа! Түрүүшээр гэртээ харижа, эсэгээ хүдөөлүүлээд ерэхы-емни табиит даа, – гэжэ тэрэнь урдаһаань хэлэбэ.

⁶⁰– Үхэхэн хүнүүд өөһэдөө үхөөшэдөө хүдөөлүүлэг лэ. Харин ши ябажа, Бурханай хаан түрэ тухай номно, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ.

⁶¹– Эзэн аа, би Таниие дахахал байнаб. Теэд түрүүн гэр бүлынхид-тэээ баяраа хэлсээд ерэхыемни зүбшөөгөйт, – гэжэ баһа нэгэ хүн хэлэбэ.

⁶²– Газар хахалхаяа анзаһа бариһан аад, гэдэргээ хаража сухариһан хүн Бурханай хаан түрэдэ хэрэггүй, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ.

*Иисүүс далан хоёр хүниие шэлэжэ даалгабаритай ябуулна
(Мт 10:7-16)*

10 ¹Тэрэнэйнгээ һүүлээр Иисүүс үшөө далан хоёр хүниие шэлэжэ абаад***, Өөрынгөө ошохо гэхэн хото хүдөө руу хоёр хоёроор эльгээхэдээ, иигэжэ захиба:

²– Ургаса ехэ байна, теэд тэрэниие суглуулха хүнүүдынь үсөөн лэ. Тиимэһээ ургасаяа суглуулха хүдэлмэрилэгшэдые ябуулхыень Ургасын Эзэндэ зальбарагты. ³Ябагты даа! Хүрэг шононууд руу хурьгадые тууһан мэтэл таанадые эльгээнэб. ⁴Мүнгэншые, туламшые, гуталшые бү абажа ябагты, харгыдаа хүниие мэндэшэлжэ сагаа бү гээгты. ⁵Ямаршые

* ^{9:54}Зарим эхэ бэшэгүүд соо: «хэзээ нэгэтэ Элиягай хэхэндэл адляар» гэжэ нэмээтэй байдаг.

** ^{9:55}Зарим эхэ бэшэгүүд соо иигэжэ нэмээтэй байдаг: «Ямар һүлдэтэй байһа-наа таанад мэдэнэгүй гүт? Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүнүүдэй ами хүнөөхэээ бэшэ, харин абархаяа ерээ юм», – гэжэ хэлэбэ.

*** ^{10:1}Зарим гар бэшэгүүдтэ далан шаби гэжэ бэшээтэй байдаг.

айлда ороходоо, анха түрүүн: «Танай гэр бүлынхид амгалан тайбан хуухатнай болтогой!» – гэжэ юрөөгөөрэйгты. ⁶ Хэрбээ тэндэ амгалан тайбание хүсэдэг хүнүүдэй ажамидардаг юм хаань, танай юрөөхэн амгалан тайбантнай тэдэн дээрэ тогтохо; харин амгалан тайбание хүсэдэггүй зоной байбалнь, тэрэтнай таанартаа бусаха. ⁷ Бууһан айлдаал хоножо, үгэһэн юумыень эдижэ, уужа байгты: хүдэлмэрилэгшэ ажалайнгаа түлөөһэ абаха эрхэтэй бшуу. Айлнуудые хэлгэжэ бү гүйгты. ⁸ Тиигээд али нэгэн хотодо ороходотнай, хүн зоной таанадые угтажа абал, үгэһэн юумыень эдигты. ⁹ Тэндэхи үбшэнтэниие эдэгээгты, тиигээд: «Бурханай хаан түрэ эндэтнай мандаха дүтэлөө», – гэжэ зондо хэлэжэ ябагты. ¹⁰ Али нэгэн хотодо ороходотнай, тэндэхи зоной таанадые угтажа абаха дурагүй байбалнь, гудамжада гараад: ¹¹ «Таанадые хэргылэн, хүлдэмнай халдаһан хотынтнай тооһыешье гүбижэ таанадта орхинобди. Зүгөөр Бурханай хаан түрэ мандаха дүтэлөө гэжэ мэдэгты!» – гээрэйгты. ¹² Зарга шүүбэриин болохо Үдэр таниие угтажа абаагүй хотынхид Содом хотынхидһоо бүри үлүү аймшагтай хэһээлтэдэ хүртэхэ. Зүгөөр Содом хотынхидые ямар аймшагтайгаар хэһээхэб гэжэ бодоод үзэгты.

*Һүзэггүй хото
(Мт 11:20-24)*

¹³ Хоразин хотынхид, таанад уй гашуудал үзэхэт! Бэтсаидаа хотынхид, таанад уй гашуудал үзэхэт! Хэрбээ танай хотонуудта бүтээһэн гайхамшагта хэрэгүүдээ Тиир Сидоон хотонуудта үзүүлһэн байбални, тэдэ хотын зон уни гэхээр Бурханда хандаха һэн. Тэдэнэр хахархай хубсаһа үмдэжэ, тархи дээрээ үнэхэ адхажа нүгэлнүүдээ гэмшэһэнэ баталха бэлэй. ¹⁴ Тиин Зарга шүүбэриин болохо Үдэр Бурхан Тиир, Сидоон хотынхидтэ таанадта орходоо бүри үршөөл хайратайгаар хандахал. ¹⁵ Капернаум хотынхид, таанад огторгойдо алдаршаха ханаатай байна гүт? Таанад тамын оёорто унахат!

¹⁶ Түлөөлэгшэдни, таанадые шагнажа байһан хүнүүд Намайешье шагнана, таанадые буруушаһан хүнүүд Намайешье буруушаана. Харин Намае буруушаһан хүнүүд Намае иишэ эльгээһэн Бурханиие буруушаана, – гэжэ хэлэбэ.

*Далан хоёр түлөөлэгшэд бусажа ерэбэ
(Мт 11:25-27; 13:16-17)*

¹⁷ Далан хоёр түлөөлэгшэдынь хото хүдөөгөөр ябаһанаа ехэ баяртай бусажа ерээд:

– Эзэн аа, Танай нэрэнээ захирхадамнай ада шүдхэрнүүдшые үгы-емнай дуулана, – гэжэ хэлэбэд. ¹⁸ Тиихэдэнь Иисүүс тэдээндээ хэлэбэ:

– Тэнгэриһээ сатанагай сахилгаан мэтээр доошоо унаһые Би хараһан байнаб. ¹⁹ Шагнагты даа, могой болон хорото абаахайнуудые, мүн хамаг дайсадай хүсые дараха засаг таанадта барюулааб. Тиимэһээ таанадта ямаршые хүсэн хоро хэжэ шадахагүй. ²⁰ Таанад ада шүдхэрнүүдые мэдэлдээ оруулһандаа бэшэ, харин нэрээ тэнгэридэ бэшүүлһэндээ баярлагты!

Иисүүс Эсэгэдээ баяр баясхалан хүргэнэ

²¹ Энэ үедэ Арюун Ылдын Иисүүсые баяраар дүүргэхэдэ, Тэрэ:

– Газар тэнгэрийн Эзэн, Эсэгэмни! Сэсэн мэргэн, эрдэм номтой зонһоо далдалан нюуһан юумээ эгээлэй юрын зондо нээжэ элирүүлһэнэйтнай түлөө Танда баяр баясхалан хүргэнэб. Зүб даа, Эсэгэмни, Та иимэл юумэнэй болохые хүсэжэ байгаа ха юмта. ²² Бүхы юумэ Эсэгэмни Намда үгөө. Эсэгэһээ ондоо хэншые Хүбүүе мэдэхэгүй, мүн Хүбүүһээ, баһа Хүбүүһэй дуулһаһан хүнүүдһээ ондоо хэншые Эсэгые мэдэхэгүй, – гэжэ айладхаба.

²³ Тиигээд Иисүүс шабинартаа аминдань хандан хэлэбэ:

– Таанадай хаража байһан юумые хараһан хүн аза жаргалтай.

²⁴ Олон лүндэншэд, хаашуул таанадай хаража байһан юумые харахые ехээр хүсэбэшье, хараагүй, таанадай дуулажа байһан юумые дуулаха дуратай байгаад, дуулажа шадаагүй гэжэ таанадта хэлэнэб.

*Энэрхы сэдхэлтэй самаряан хүн
(Мт 22:34-40; Мк 12:28-31)*

²⁵ Нэгэ Хуули заадаг багша һууриһаа бодожо, Иисүүсые туршаха хүсэлтэйгөөр:

– Багша аа, мүнхэ амидаралтай байхын тула би юу хэхэ ёһотой-биб? – гэжэ асууба.

²⁶ – Хуули соо юун гэжэ бэшээтэй байдаг бэ? Тэрэниие яжа ойлгодогбта? – гэжэ Иисүүс урдаһаань һураба.

²⁷ – «Эзэн Бурхандаа бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ, бүхы амин хүлдөөрөө, бүхы хүсэ шадалаараа, бүхы ухаан бодолоороо дуратай бай», баһа «Дүтын хүндөө өөртөө адли дуратай бай» гэжэ тэндэ бэшээтэй байдаг, – гэжэ тэрэн харюусаба.

²⁸ – Ши зүб харюусабаш. Эдэ заабаринуудые дүүргэжэ ябаа наа, ши мүнхэ амидаралтай байхаш, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ. ²⁹ Харин Хуули заадаг багша бээе сагааруулхые оролдон:

– Дүтүмни хүн хэн болоноб? – гэжэ Иисүүсчээ һураба. ³⁰ Иисүүс тэрэ дороо харюусаба:

– Нэгэ хүн Иерусалимнаа Ерихоон хото руу ошожо ябаба ха. Харгыдаа тэрэ дээрмэшэдтэ баригдашаба гэхэ. Дээрмэшэд байһан юумыень буляжа абаад, зада сохёод, арай амиды голтой юумые орхёод зугадаба. ³¹ Тушаан боложо нэгэ санаартан тэрэ харгыгаар ябаа. Гэбэшье тэрэниие хараад, хажуугаарнь гарашаба. ³² Баһа нэгэ левит хүн тэрэ газартань ерэжэ, хэбтэһэн хүниие хараад, хажуугаарнь гарашаба. ³³ Мүн тэрэл харгыгаар ябаһан нэгэ самарьян хүн гэмтэгшые хараад, хажуудань ерээд, аргагүй ехээр хайрлаба. ³⁴ Шархыень улаан архьяр угаагаад, тоһо түрхин уяба, элжэгэндээ һуулгажа, зоной буудаг газарта абаашаад, тэрэ хүнөө харууһалжа хонобо. ³⁵ Хойто үдэрын айлшадай буудаг газарай эзэндэ хоёр динари мүнгэ үгөөд, «Энэ хүниие харууһалжа байгаарай, үлүү гаргаша гаргаа һааш, бусаха замдаа түлэхэб», – гэбэ. ³⁶ Тиигээд Иисүүс нүгөө Хуули заадаг багшаһаа:

– Юун гэжэ һананаш, эдэ гурбанай хэниинь дээрмэшэдтэ сохюуһан хүндэ эгээн ойро дүтэ болоноб? – гэжэ һураба.

³⁷ – Хайрлажа, амиинь абарһан хүн, – гэжэ нүгөөдын харюусаба.

– Шишье тиимэ юумэ хэжэ ябаарай! – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ.

Марфа Мария хоёр

³⁸ Замда ябажа байхадаа Иисүүс шабинартаяа нэгэ тосхондо хүрэбэ. Марфа гэжэ нэрэтэй нэгэ эхэнэр Тэрэниие гэртээ оруулжа хүндэлөө. ³⁹ Тэрэ эхэнэрэй Мария дүүнь Эзэнэй хүлдэнь һуугаад, хэлэһэн үгыень шагнаба. ⁴⁰ Харин Марфа айлшанаа хүндэлхэ гэжэ туха сүлөөгүй хүдэлнэ. Тиигээд Иисүүстэ дүтэлжэ:

– Эзэн аа, энэ минии дүүгэй хамаг ажалаа нам дээрэ хаяад байхыень харанагүй гүт? Эгэшэдээ туһала гэжэ дүүдэм хэлыт, – гэбэ.

⁴¹ – Марфа, нүхэрни, ши дан олон юумэндэ һанаагаа табижа, хаанааш хүрэнгүйш. ⁴² Харин нэгэл юумэндэ гол һанаагаа табижа хэрэгтэй. Мария дүүшни дэмбэрэлтэ һайхан хэрэг шэлэнхэй, тэрэниинь хэншье болуулжа шадахагүй, – гэжэ Иисүүс айладхаба.

Хайшан гээд зальбархаб?

(Мт 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹ Нэгэтэ хаанашьеб Иисүүсэй зальбаржа дүүргэһэнэй һүүлээр: – Эзэн аа, Иоаннай шабинараа хурганан шэнгээр Бурханда яажа зальбархые манда заажа хайрлыт, – гэжэ шабинарайн нэгэн гуйба. ² Иисүүс шабинартаа хэлэбэ:

– Бурхандаа иигэжэ мүргэгты:
Эсэгэмнай! Нангин нэрэтнай алдаршахань болтогой.

Хаан түрэтнай мандахань болтогой,
3 ажамидаралаймнай хоол
үдэр бүхэндэ мандаа үгэжэ байгаарайт.

4 Манда мууе хэһэн алибаа хүниие
манай хүлисэдэгтэл адляар
бидэнэйшые нүгэл хилэнсые хүлисыт даа.

Горидолго хорхойтуулгада маниие бү оруулыт даа!

5 Иисүүс тэдэндээ хэлэбэ:

– Танай нэгэн хани нүхэртэй байгаа һэн гэлэй. Һүнийн тэндэ та нүхэртөө ошожо: «Ханимни, намдаа гурбан монсогор хилээмэ зээлеэр үгыш, ⁶ харгыдаа ябаһан нэгэ нүхэрэйнгөө орожо ерэхэдэ, табиха юумэгүй байбаб», – гэбэт гэлэй. ⁷ Тиихэдэтнай нүхэртнай үүдэнэйнгээ саанаһаа: «Хүндэ хашаргаан бү гарга: үүдэмни бүхөөр шэбхэдээтэй, үхибүүдни намтаяа унтаридаа оронхой; бодожо шамда хилээмэ үгэхэ аргамгүй», – гэжэ танда харюусаба гэлэй. ⁸ Тиигээд тэрэ нүхэртнай һэшхэлээрээ боложо, хилээмэ үгөөгүйшые һаа, эрээд халахагүйдэтнай бодожо, эрешыетнай дууһан үгэхэ баатай болохо гэжэ таанадта хэлэхэ байнаб. ⁹ Тиимэһээ эригты, тиихэдэтнай танда үгэхэл; бэдэрэгты, тиихэдээ олохот; үүдэ тоншогы, тиихэдэтнай танда нээхэ. ¹⁰ Юундэб гэбэл, эриһэн алишые хүн абадаг, бэдэрһэн хүн олодог, тоншоһон хүндэ үүдэ нээжэ үгэдэг. ¹¹ Хүбүүнэйнгээ загаһа эрихэдэнь, могой барюулха эсэгэ таанарай дунда байха аал?* ¹² Үгышые һаа, хүбүүнэйнгээ үндэгэ эрихэдэ, тэрээндээ хорото абаахай үгэхэ эсэгэ байха аал? ¹³ Хэрбээ нүгэл шэбэлтэй таанадай үхибүүдтээ һайн юумэ үгэжэ шададаг байхадатнай, Огторгойн Эсэгэ гуйһан хүн бүхэндэ Арюун Һүлдэээ бүришые дуратайгаар үршөөхэл!

Иисүүс ба Бээлзэбүүл
(Мт 12:22-30; Мк 3:22-27)

¹⁴ Иисүүс нэгэ хүндэ шэгэһэн хэлэгүй ада шүдхэрые бөөһөөн зайлуулба. Ада шүдхэрэй гарахада, тэрэ хүн дуугардаг болошобо. Улад зон ехэтэ гайхалдаба:

¹⁵ – Иисүүс Бээлзэбүүлэй, ада шүдхэрнүүдэй ноёной хүсөөр лэ ада шүдхэрнүүдые дарана, – гэжэ тэдэнэй зариман хэлэбэ. ¹⁶ Нүгөөдэ

* ^{11:11} Зарим эхэ бэшэгүүд соо энэ 11-дэхи зүйлэй эхиндэ: «хилээмэ эрихэдэ, тэрээндээ шулуу үгэхэ, үгышые һаа, загаһа...» гэжэ нэмээтэй байдаг.

зариманиинь Иисүүсые туршажа, Бурханай заяаһан хүн байһанаа тэнгэриһээ баталагдаһан гайхамшагта дүлгэ тэмдэг харуулыт даа гэбэ. ¹⁷Тэдэнэй бодол тааһан Иисүүс хэлэбэ:

– Хэдэн бүлэг боложо хубааралдаад, хоорондоо хөморолдоһон алишые хаан орон хооһорон, бутаран халаха. Тиин нэгэ гэр бүлын гэшүүдынь эбээ таһаран хэрэлдэбэл, тэрэ гэр бүлэ халаха, харниха болоно. ¹⁸Хэрбээ шолмосой хаан оронойхин өөһэдынгөө урдаһаа эсэргүүсэн бодобол, хаан орониинь хэр удаан тогтоборитой бүтэн байхаб? Харин таанад шүдхэрнүүдэй Бээлзэбүүл ноёной хүсөөр ада шүдхэрнүүдые хүнэй бэеһээ зайлуулна гэжэ Нам тухай хэлсэнэт. ¹⁹Хэрбээ Би танай хэлэһэн ёһоор Бээлзэбүүлэй хүсөөр ада шүдхэрнүүдые хүнэй бэеһээ зайлуулдаг байбал, танай шабинар хэнэй хүсөөр тэдэниие намнажа гаргадаг гээшэб? Шабинарайтнай хэжэ байһан хэрэгүүд буруу байһыетнай баталха! ²⁰Хэрбээ Бурханай хүсөөр ада шүдхэрнүүдые дарадаг хаамни, тэрэ Бурханай хаан түрын эндэтнай тогтоод байһые баталха.

²¹Хэрбээ нэгэ хүсэтэй хүнэй буу зэбсэг барижа, ордон гэрээ хамгаалаа хаань, зөөри зөөшэнь бүтэн байха. ²²Бүри хүсэтэй хүн тэрээндэ добтолжо ороод, тэрэниие диилээ хаа, бүхы найдалынь болохо буу зэбсэгыень буляаха, зөөриенень олзолхо байна.

²³Минии тала баряагүй хүн Намда эсэргүү гээшэ. Намтай хамта ургаса суглуулаагүй хүн тэрэ ургасые үрижэ халгаана.

*Ада шүдхэрэй бусалган
(Мт 12:43-45)*

²⁴Хүнэй бэеһээ гараһан ада шүдхэр уһагүй сүл губьяр тэнэжэ, амар заяа бэдэрээд, олохогүйдөө: «Байһан гэртээ бусахам», – гэдэг. ²⁵Бусажа ерэхэдэнь, хуушан гэрэйнь бог хамагдаһан, сэбэрлэгдэһэн байдаг. ²⁶Тиигээд тэрэ ада шүдхэр ябажа, өөрһөөн нураггүй хоротой долоон ада шүдхэр абаад, һөөргөө тэндэ шэгэн орожо байрладаг. Тиигэхэдэнь тэрэ хүниинь урдынхидаа орходоо бүри ехээр тамаа үзэдэг, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Үнэн бодото жаргал

²⁷Иимэ юумэ хэлэжэ байхадань, зоной дундаһаа нэгэ эхэнэр:

– Хэбэл соогоо Таниие абажа ябаһан, хүхөөрөө тэжээһэн эхэ жаргалтай! – гэжэ хоолойгоо шангадхан дуугарба.

²⁸– Бурханай үгэ шагнаад, тэрэниие наринаар сахидаг хүнүүд үлүү ехэ жаргалтай! – гэжэ Иисүүс харюудань хэлэбэ.

*Бурханай харуулхан дүлгэ тэмдэг
(Мт 12:39-42)*

²⁹ Тиигээд зоной улам олоор сугларжа эхилхэдэ, Иисүүс иигэжэ айладхаба:

– Оршон үеын зон муу мэхэтэйшүүл байна. Тэдэнэр Бурханһаа дүлгэ тэмдэг харуула гэнэ. Теэд Иона лүндэншэтэй ушарһан гайхамшагта дүлгэ тэмдэгһээ ондоо дүлгэ тэмдэг тэдэндэ үгтэхэгүй. ³⁰ Иона лүндэншын Нинэвээ хотынхидтэ дүлгэ тэмдэг болоһондол адляар Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн энэ үеынхидтэ дүлгэ тэмдэг болохо юм. ³¹ Зарга шүүбэрийн болохо Үдэр Урда зүгэй хатан энэ үеын хүнүүдтэй хамта бодожо, тэдэниие буруушааха. Тэрэ хатан Соломоон хаанай сэсэн үгые шагнахаяа газарай мухарһаа ерэнэн байгаа бшуу. Теэд мүнөө эндэ Соломоонһоо бүри шухала нэгэн байна. ³² Зарга Шүүбэри болохо Үдэр Нинэвээ хотынхид тус үеынхидтэй бодожо, тэдэниие буруушааха. Ионын номнол шагнаад, тэдэнэр нүгэлһөөн зайлажа, Бурханда хандаһан байгаа бшуу. Теэд эндэ байгаашань Ионаһоо бүри шухала нэгэн байна!

*Бэеын гэрэл туяа
(Мт 6:22-23)*

³³ Зула аһаагаад, хэншые тэрэнээ далда газар табидаггүй, али амһартаар хабхалдаггүй, харин ороһон хүнэй гэрэлыень харахын тула үндэр табюур дээрэ табидаг! ³⁴ Нюдэн болбол бэеын гэрэл, дэн юм. Нюдэнэйшни арюун гэрэлтэй байгаа һаа, бүхы бэешни гэрэлтэй гэгээн байха; харин нюдэнэйшни бүрхэг һаа, бүхы бэешни хабхартан байха. ³⁵ Тиимэхээ досоохи гэрэл туяагаа балартуулхагүй гэжэ оролдо! ³⁶ Хэрбээ бүхы бэешни һаруултаад, тэрээн соошни нэгэшые харлаһан газарай үгы һаань, хамаг бэешни зулын ялагар гэрэлээр гэрэлтүүлэгдэнэн шэнги, зосоо газаагүй гэрэлтэн толорхол.

*Иисүүс фарисейнүүдые ба Хуули заадаг багшанарые гэмнэнэ
(Мт 23:1-36)*

³⁷ Иисүүсэй хэлэжэ дүүргэхэдэ, нэгэ фарисей хоол барихыень уриба. Иисүүс гэртэнь орожо һууба. ³⁸ Хоол барихынгаа урда тээ гараа угаахагүйдэнь фарисей ехээр гайхаба. ³⁹ Тиихэдэнь Иисүүс тэрээндэ иигэжэ хэлээ:

– Фарисейнүүд, таанар аяга, табагай газаахиень аршажа арилгадагта, харин досоогоо таанад эд хүрэнгэдэ шуналтай, нүгэлтэй байнат. ⁴⁰ Тэнэг мунхаг амитад! Юумэнэй газаа тала бүтээһэн Бурхан дотор талыеньшые бүтээгээ бэшэ гү? ⁴¹ Зүгөөр аяга табак соогоо байһан юумэнһээ

үгьтэйшүүлтэй хубаалсажа үгэлсэжэ байбал, таанадые газаа досоогүй арюун сэбэр болоо гэжэ Бурхан тоолохо нэн! ⁴² Фарисейнүүд, таанад гашуудал үзэхэт! Ургуулхан хангалта ургамалай, мүн огородойнгоо эдээнэй арбанайнь нэгэл хубиие Бурханда үргэдэгта, харин тэрээнтэй зэргэ хүнүүдые хууранат, Бурханда дурагүй байнат. Тиихэдэ таанад бусад зондо үнэн зүбөөр хандаха, мүн арбанайнгаа нэгэ хубиие Бурхандаа үгэжэ байха ёһотойт. ⁴³ Фарисейнүүд, таанад гашуудал үзэхэт! Мүргэлэй гэртэ урдуур һууха дуратайт, олон зоной дунда мэндэшэлүүлхэ дуратайт. ⁴⁴ Таанад гашуудал үзэхэт! Таанад ямаршые тэмдэггүй хүүр мэтэт, хүнүүд гэшхэнэнээш мэдэнгүй дээгүүртнай ябадаг!

⁴⁵ – Багша аа, иигэжэ хэлэхэдээ, Та манииешье доромжолнот! – гэжэ Хуули заадаг багшанарай нэгэн Иисүүстэ хэлэбэ. ⁴⁶ Харин Иисүүс: – Хуули заадаг багшанар, таанадшые гашуудал үзэхэт. Хүнүүдтэ даашагүй ашаа үргэлүүлээд, тэрэ ашаагаа зөөхэдэнь хүндэ туһалха гэжэ хургаараашье хүдэлгэдэггүйт! ⁴⁷ Таанад гашуудал үзэхэт! Таанад үбгэ эсэгэнэрэйнгээ алаһан лүндэншэдтэ үзэсхэлэнтэ гоё субаргануудые баринат. ⁴⁸ Тиигэхэдээ таанад үбгэ эсэгэнэрэйнгээ харата хэрэг зүбшөөһэнөө харуулнат, үгы наа, тэдэнэйнгээ алаһан лүндэншэдтэ субаргануудые барихагүй байгаат. ⁴⁹ Бүхы юумые уридшалан мэдэдэг Бурхан танай нүгэлтэ хэрэгүүд тухай: «Лүндэншэдые болон мэдээсэгшэдые тэдээндэ эльгээхэб, зүгөөр тэдэнэймни заримыень алаха, заримыень намнаха», – гэжэ хэлэһэн байгаа. ⁵⁰ Тиин дэлхэйн анха бии болохоһоо хойшо бүхы лүндэншэдэй адхарһан шуһан энэ оршон үеын угсаатанһаа нэхэгдэхэ: ⁵¹ Аабэлэй шуһанһаа эхилээд, үргэлэй шэрээ ба Нангин Газарай хоорондо хүнөөгдэһэн Захариягай шуһан хүрэтэр нэхэгдэхэ. Тиимэ даа, бүхы тэрэ адхарһан шуһанай түлөө энэ үеын зон хэнээлтэдэ орохо! ⁵² Хуули заадаг багшанар, таанад гашуудал үзэхэт! Таанад эрдэм ухаанай ордондо орохо үүдэнэй түлхюур абаһан аад, тэндэ өөһэдөөшые ороогүйт, орохо гэнэн хүнүүдтэшые һаалта хээт, – гэжэ зэмэлбэ.

⁵³ Иисүүсэй тэрэ гэрһээ гаража ошоходонь, Хуули заадаг багшанар болон фарисейнүүд Иисүүсые ехэ шэрүүнээр шүүмжэлжэ оробо, тэрэ саһаа хойшо олон табан юумэ һуража, ⁵⁴ буруу юумэ хэлүүлжэ бариха арга боломжонуудые бэдэрдэг болобо.

Бэргылэмжэ
(Мт 10:26-27)

12 ¹ Тоолошогүй олон зоной сугларжа, бэе бээе дарахаһаа нааша шахасалдаха үедэнь Иисүүс түрүүн шабинартаа хэлэжэ эхилбэ:

– Ньюр сахидаг фарисейнүүдэй энээбэринээ болгоомжолжо ябагты. Тэдэ нургаалаараа зоной толгой эрьюулдэг. ²Эли болохогүй ямаршые далда юумэн байдаггүй, мэдээжэ болохогүй нюуса юумэн байдаггүй. ³Тиимэ-һээ танай харанхыда хэлэһэн юумэнтнай гэрэлтэй гэгээтэйдэ дуулдахал, хаалгатай таһалгада шэбэнэн хэлэһэн үгэнтэй гэрэй оройһоо ханхинахал.

Хэнһээ айха хэрэгтэйб
(Мт 10:28-33)

⁴Хани нүхэд аа, хүнэй бэе хүнөөгөөд, ондоо юумэ хэжэ шадахагүй хүнүүдһээ бү айгты. ⁵Зүгөөр хэнһээ айжа байхыетнай таанадтаа заажа үгэһүү: хүнэй ами хүнөөгөөд, хүнэһыень гал тамада хаяха эрхэ засагтай Бурханһаал айгты. Үнэхөөрөө, гансал Бурханһаа айжа байха ёһотойт!

⁶Табан борбилооё хоёрхон лэ зоосоор худалдадаг бэшэ аал? Тиихэдэ тэдэнэй нэгыеньшые Бурхан анхаралгүй орхидоггүй. ⁷Зүгөөр танай толгойнтнай үһэншые хүрэтэрөө тоолоотой бшуу. Тиимэһээ бү айгты: таанад олон борбилоонуудһаа үнэтэйт.

Христоосые шүтэлгэ ба буруушаалга

⁸Улад зоной урда Минии мэдэлдэ байнаб гэжэ айладхаһан хүнүүдые Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Бурханай Эльгээмэлнүүдэй урда баһал Намайе дахагша гэжэ нэрлэхэл. ⁹Харин зоной урда Намһаа арсаһан хүн бүхэнһөө Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Эльгээмэлнүүдэй дунда баһа арсахал. ¹⁰Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн тухай муугаар хэлэһэн хүн бүхэн хүлисэгдэхэ. Харин Арюун Һүлдые муудхаһан хүнэй нүгэл хүлисэгдэхэгүй. ¹¹Таанадые мүргэлэй гэртэ гү, али засаг баригшадай гү, али ноёдой урда мүшхэхөөр асарбалынь, яажа бээе үмөөрхэ, юун гэжэ хэлэхэ тухайгаа ханаагаа огтоо бү зобогты. ¹²Тэрэ сагтаа Арюун Һүлдэ юу хэлэхыетнай танда заажа үгэхэ.

Тэнэг баян хүн
(Мт 6:19-21)

¹³– Багша аа, эсэгынгээ орхихон зөөри дүүтээе хубаалда гэжэ ахадам хэлэжэ үгыт, – гэжэ зоной дундаһаа нэгэн гуйба.

¹⁴– Нүхэр аа, та хоёрой зарга шийдхэхэ, зөөри зөөшыетнай хубааха эрхэ Намда хэн үгөө юм бэ? – гэжэ Иисүүс тэрээндэ харюусаад, бултанда хандан:

¹⁵– Алибаа юумэндэ шунахаһаа өөһэдыгөө һэргылжэ, болгоомжолжо ябагты. Хүнэй жэнхэни ами наһан эд зөөриһөө дулдыдадаг бэшэ, тиихэдэ хэды шэнээн баян бардам байһантнай ямаршые хамаагүй юм.

16 Иисүүс иимэ ушар хөөрэбэ:

– Нэгэ баянай газар дээрэ аргагүй хайн ургаса ургаба. **17** «Яаха болоо гээшэбиб, ургасаяа хадагалха газар үгылби», – гэжэ тэрэ досоогоо бодобо. **18** «Ай, юу хэхэээ мэдэнэб: хуушан амбаарнуудаа задалжа хаяад, орондонь шэнэ томонуудые барижа, бүхы таряагаа хуряжа, тэндээ адхахаб, мүн бусадшые эд зөөриэе хадагалха. **19** Зай, тиигээд өөртөө: Азатай хүн байнаб! Олон жэл соо өөрыгөө хангаха эд зөөритэйб. Мүнөө юундэш ханаагаа зобонгүй, эдижэ, уужа, хүхижэ, сэнгэжэ байхаб, – гэжэ хэлэхэб». **20** Харин Бурхан тэрээндэ: «Тэнэг амитан! Энэ хүниндөөл амиешни хороохоёо байна, тиихэдэнь суглуулхан зөөришни хэндэ хүртэхэб?» – гэжэ хэлэбэ.

21 Хөөрөөнэйнгөө түгэхсэлдэ Иисүүс:

– Эрдэни баялиг Бурханай урда бэшэ, харин өөрынгөө үбэртэ суглуулдаг хүн болгон иимэ хойшолонтой, – гэжэ хэлэбэ.

Бурханда найдагты

(Мт 6:25-34)

22 Иисүүс шабинараа иигэжэ хургаба:

– Амиды ябахын тула юу эдихэ, бээдээ юу үмдэхэ тухай ханаагаа огто бү зобоогты. **23** Амимнай эдээ хоолһоо шухала юм. Бээмнай хубсаһа хунарһаа шухала юм. **24** Хирээнүүдые хараад үзэгты: тэдэ таряа таридаггүй, хададаггүй, хадагалха газаршыегүй, амбааршыегүй, гэбэшые тэдэниие Бурхан тэжээдэг. Таанад шубуудта орходоо үнэтэй сэнтэйлта! **25** Таанадай хэнтнай шадалаараа оролдоод, тохоногойшые шэнээн ургажа шадахаб? **26** Теэд иимэ эгэл юумэ бүтээхэ аргагүй аад, ондоо юумэнүүдтэ яагаад ханаагаа табихатнайб? **27** Хээрэдэ сэсэгүүдэй ургахые хараад үзэгты: тэдэ ажал хэдэггүй, утаһа ээрэжэ өөртөө хубсаһа оёдоггүй. Алдар суутай Соломооншые аргагүй ехэ эд баялигтай байһаншые хаа, эдэ сэсэгүүд шэнги тиимэ гоёор хубсалдаггүй хэн гэжэ Би танда хэлэнэб. **28** Мүнөөдэр эндэ ургажа байгаад, үглөөдэрынь, магад, галда шатаагдажашые болохо хээрэ ургаһан алишые ногоо Бурхан үзэхсэлэнтэ гоёор шэмэглэдэг юм. Харин таанадые Бурхан тэрэ ногоонһоо хураггүй ехээр анхараа бэээ, этигэл багатан! **29** Тиимэхээ таанад эдихэ, ууха юумэндээ ханалаа бүрин бү табигты. **30** Энэ дэлхэйн зон лэ иимэ юумэнүүдээр ханал бодолоо бүрин эзэлүүлдэг юм. Таанад тиимэ зониие бү нажаагты. Эдэ бүгэдэ юумэнэй таанадта хэрэгтэй байһые Эсэгэтнай хайн мэдэдэг юм. **31** Тиимэхээ таанад анха түрүүн Бурханай хаан түрэ тухай бодожо байгты, тиигээ хаатнай хэрэгтэй бусад юумэнүүд танда үгтэхэл.

Тэнгэри дээрэхи эрдэни баялиг

³² Шабинарни, багахан хүрэг таанар, бү айгты! Эсэгэтнай танда Бурханай хаан ороние дуратайгаар үршөөхэ бшуу. ³³ Байхан юумэеэ худалдажа, мүнгынь бадар болгон үгытэйшүүлдэ хубаагты! Үмхирхэгүй дараанаа, барагдашагүй баялигаа тэнгэридэ хадагалагты, тэндэ хулгайшаншье ойронь хүрэхгүй, хибэн хорхойшье химэлхгүй. ³⁴ Тиигэхэдэ баялигайтнай байхан газарта зүрхэ сэдхэлтнайшье оршохо бшуу.

Этигэлтэй ба этигэлгүй зарасанар
(Мт 25:1-13; Мт 24:43-51; Мк 13:33-37)

³⁵ Хубсалаад, зулаа бадараагаад, хододоо бэлэн байхатнай болтогой. ³⁶ Тиигэбэл таанад түрэ хуримһаа бусажа ерэхэ эзэнэ хүлежэ байхан зарасанар мэтэ бэлэн байхат. Тэдэнэр эзэнэйнгээ ерээд, үүдэ тоншохотойнь адли дороо нээгээдхидэг. ³⁷ Эзэнэйнгээ ерэхэдэ, хэргэлэн байхан зарасанар жаргалтай! Үнэн зүрхэнһөө таанадтаа хэлэнэб: эзэнинь дэгэлээ тайлаад, зарасанараа шэрээдэ хуулгажа, өөрөө тэдэнээ хүндэлхэ. ³⁸ Эзэнэйнгээ хахад хүнишье, үүр сайхашье багаар ерэхэдэнь, хүл дээрээ бэлэн байхан зарасанар жаргалтай! ³⁹ Хэрбээ гэрэй эзэн хулгайшанай хэдыдэ орожо ерэхые мэдэжэ байбал, хэргэлэн байжа, хулгайшаниие гэртээ шургуулан оруулхагүй хэн бээ гэжэ таанар хайн мэдэнэт. ⁴⁰ Таанадшье бэлэн байха ёһотойт, юундэб гэхэдэ, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хүлеэгөөгүй сагтатнай хүрэхэ ерэхэ.

⁴¹ – Эзэн аа, энэ хургаалта үгэнүүдээ гансал манда хөөрэнэ гүт, али бүгэдэндэ гү? – гэжэ Пётр хураба.

⁴² – Тиигэхэдээ этигэл найдабаритай, ухаантай зарасань хэн бэ? Гэрэйнгээ эрхилэгшээр табяад, бусад зарасанараа даалгажа, эдеэ хоол сагтань үгэжэ байхаар гэрэй эзэн хэниие томилхо гээшэб? ⁴³ Эзэнэйнгээ бусажа ерэхэдэ, үүргээ хайнаар дүүргэжэ байхан зараса аза жаргалтай даа! ⁴⁴ Тиимэ зарасаа эзэн гэр буусынгаа эрхилэгшээр табиха гэжэ танда баталан хэлэхэ байнаб. ⁴⁵ Хэрбээ тэрэ зараса: «Эзэмни нааяр ерэхгүй», – гэжэ бодоод, зараса хүбүүд, басагадаа сохижо наншажа, эдижэ, уужа, архидажа байгаа хаа, ⁴⁶ тэрэ зарасын хүлеэгөөгүй үдэртэ, ханаагүй сагта эзэнинь орожо ерээд, тэрэнээ зада сохёод, этигэлгүй зонтой хамта хэнэхэ байна. ⁴⁷ Эзэнэйнгээ юу хүсэжэ байһые мэдэжэ байгаад, тэрэниинь дүүргээгүй, бэлэн бэшэ байхан зараса ехээр сохиулжа хэнээгдэхэ. ⁴⁸ Харин үүргэ уялгаа мэдээгүй дээрэнээ буруу юумэ хэнэн барлаг багаар сохиулха. Бурхан хэндэ ехэ үршөөл хайратай байнаб, тэрэ хүнһөө хайн алба хэхые хүлежэ байна, харин хэндэ үлүү ехээр үршөөлөө хайрланаб, тэрээнһээ бүришье үлүү хайн алба хэхые хүлежэ байна.

*Энхэ тайбан бэшэ, харин эб таһаралга асараа
(Мт 10:34-35)*

⁴⁹ Би газар дэлхэйдэ гал асарааб, тэрэмни бадарһай гэжэ ехэ хүсэнэб!
⁵⁰ Үхэлдэ шунгуулаад гараха ёһотой хүм, тэрэнэйнгээ бзелүүлэгдэхые Би хүлеэжэ ядан, ехэтэ зобоноб! ⁵¹ Газар дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохоёо ерээ гэжэ таанад Нам тухай һанана гүт? Үгы даа! Би зоной эбынь таһалхаяа ерээб! ⁵² Энээнһээ хойшо нэгэ гэртэ байдаг табан хүн хоёр бүлэг боложо таһараад, гурбанинь хоёройнгоо урдаһаа, хоёрын гурбанайнгаа урдаһаа орохо. ⁵³ Эсэгэнь хүбүүнэйнгээ урдаһаа, хүбүүнинь эсэгынгээ урдаһаа; эхэнь басаганайнгаа урдаһаа, басаганинь эхынгээ урдаһаа; хаддам эхэнь бэрийнгээ урдаһаа, бэринь хадам эхынгээ урдаһаа эсэргүүсэхэ.

*Саг мэдэхэ тухай
(Мт 16:2-3; 5:25-26)*

⁵⁴ Иисүүс арад зондо хэлэбэ:

– Баруун тээһээ үүлэнэй гарахада: «Бороо орохонь», – гэжэ таанад хэлэдэгта. Теэд, нээрээшье, бороо ородог. ⁵⁵ Урдаһаа һалхинай үлеэхэдэ: «Ааяма халуун болохонь», – гэдэгта. Нээрээшье, ехэ халуун болодог. ⁵⁶ Хоёр нюуртан аа! Таанад газар тэнгэри хоёрой шарай танижа, саг агаарыень уридшалан хэлэдэг аад, яахадаа энэ оршон сагай дүлгэ тэмдэгүүдые мэдэнэгүйбта? ⁵⁷ Ямар үнэн зүб юумэ хэхэ ёһотой байһанаа яахадаа өөһэдөө ойлгоногүйбта? ⁵⁸ Хүнэй шамайе ямаршьеб юумэнэй түлөө гэмнээд, зарга шүүгшэдэ абаашажа байбал, тэрэ асуудалаа харгыдаа шиидэжэ, хаахые оролдо. Тиигээгүй һааш, тэрэшни шамайе зарга шүүгшэдэ шэрэжэ абаашаха; харин зарга шүүгшэ шамайе түрмын харуулшанда тушааха, харин харуулшан шамайе түрмэдэ һуулгаха. ⁵⁹ Үри шэриее дууһан, һүүлшын хашарһан хүрэтэр түлөөгүй һаа, ши тэндэһээ гарахагүйш гэжэ мэдэжэ бай.

Нүгэлөө орхижо, Бурхандаа дахин хандагты

13 ¹ Эгээл тэрэ үедэ хүнүүд Иисүүстэ мэдээсэл асарба. Галилейн хэдэн хүнэй хүмэ соо үргэл хэжэ байхадань, Пилат тэдэ хүнүүдэй ами хорообо гэжэ ерэнэн зон Иисүүстэ дуулгаба. ² Тиихэдэнь Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ:

– Тэдэ галилейнхид бүхы можынгоо зонһоо эгээл ехэ нүгэлтэй байһан дээрэһээ хохидоо гэжэ һанана гүт? ³ Тиимэ бэшэ даа! Харин таанад Бурханда хандан, эрид хубилаагүй һаа, бултадаа тэдээн шэнгээр хосорхот гэжэ мэдэгты! ⁴ Үгышье һаа, унаһан Шилоамай аранга самхагта даруулжа үхэнэн арбан найман хүниие Иерусалимай бүхы зонһоо үлүү ехэ нү-

гэлтэй байгаа гэжэ һанана аалта? ⁵Тиимэ бэшэ даа! Теэд хэрбээ таанад Бурханда хандан, эрид хубилаагүй һаа, булта эгээл тиигэжэ хосорхот!

Жэмэсгүй боди модон тухай хургаалта үгэ

⁶Тиигээд Иисүүс иимэ хургаалта үгэнүүдые хөөрөбэ:

– Нэгэ хүн үзэмэй сэсэрлиг соогоо боди модо тариһан байгаа. Жэмэс түүхээс ерэхэдэнь, тэрэ модониинь хоһон байба ха. ⁷«Гурбан жэл соо энэ модонһоо жэмэс хүлээгөөб, теэд жэмэс урганагүйл. Энэ модо тайража хая, юунэйхиие газар муудхажэ байха юм», – гэжэ үзэмшэндөө хэлэбэ. ⁸Тэрэнь: «Эзэмни, энээнээ үшөө нэгэ жэл байлгэгты, би һайса эдлүүрилхэб, үтэгжүүлхэб. ⁹Магад, ерэхэ жэл үрэ жэмэс үгэхэ аалам? Үгөөгүй һаань, тайража хаяна бээт!» – гэжэ хэлэбэ.

Иисүүс субботын үдэр үбшэн эхэнэрые эдэгээбэ

¹⁰Иисүүс субботодо мүргэлэй гэр соо арад зониие хургажа байба.

¹¹Тэндэ арбан найман жэл соо ада шүдхэртэ барюулагдаһан, үбшэлжэ, тэнхээ тамиргүй болонхой, бээс сэхэлжэ шадахаяа болитороо һоришоһон нэгэ эхэнэр байба. ¹²Иисүүс тэрэниие хараһаар дууджа:

– Ши, эхэнэр, эдэгэжэ элүүр болобош! – гэбэ, ¹³тиигээд гараараа бээдэнь хүрөөдхибэ. Тиихэтэйнь сасуу тэрэ эхэнэр бээс сэхэлжэ, Бурханда магтаал соло дуудаба.

¹⁴Тиихэдэнь мүргэлэй гэрэй ахалагша субботодо үбшэнтэниие аргалба гэжэ Иисүүстэ дураа гутан:

– Ажал хэхэ зургаан үдэр бии ха юм. Аргалуулхаяа тэрэл үдэрнүүдтэ ерэхэ байгты, субботодо бэшэ, – гэжэ зондо хэлэбэ. ¹⁵Харин Эзэн тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

– Хоёр нюуртан! Хүн бүхэнтнай субботодо сараа гү, али элжэгээе уяһаань тайлажа, уһалхаяа абаашадаг бэшэ гү? ¹⁶Сатанада баригдажа, арбан найман жэлдэ иитэрээ зобоһон Абраһаамай удам энэ басагые субботодо үбшэнэй һабарһаа сүлөөлхэ ёһотой бэшэ гү?

¹⁷Иисүүсэй иигэжэ хэлэхэдэ, Тэрэниие буруушаагшад эшэн аягүйрхэбэ, харин бусад зон барандаа баярлан, Иисүүсэй һайн һайхан хэрэгүүдые магтан алдаршуулба.

*Горчицын үрэнэн, мүн эһээбэри тухай хургаалта үгэ
(Мт 13:31-32; Мк 4:30-32)*

¹⁸Тиигээд Иисүүс асууба:

– Бурханай хаан түрэ юунтэй адлиб, тэрэниие ямар юумэнтэй сасуулхаар бэ? ¹⁹Тэрэ хаан түрэ хадаа нэгэ хүнэй горчицын үрэнэ

абажа, сэсэрлиг соогоо нуулгаһанда адли юм. Тэрэ үрэхэниинь ур-гажа, үндэр томо модон болоод, мүшэр бүхэндэнь тэнгэрийн шубууд уургайгаа түхээрээ.

²⁰ Бурханай хаан түрье үшөө юунтэй сасуулалтайб? ²¹ Бурханай хаан түрье эһээбэритэй сасуулжа болохо: нэгэ эхэнэр багахан эһээ-бэри абажа, гурбан хэмжүүрэй гурилтай худхажа эһэтэрынь эдхэбэ.

Уйтахан үүдэн
(Мт 7:13-14, 22-23; 8:11-12)

²² Иисүүс Иерусалим ошохо замдаа хото хүдөөгөөр ябажа, хүн зонй дунда хургаалаа номнобо. ²³ Нэгэ хүн Иисүүстэ хандажа:

– Эзэн аа, абарагдаха хүнүүд үсөөн гэдэг үнэн гү? – гэбэ. Иисүүс тэрээндэ иигэжэ харюусаба:

²⁴ – Бурханай хаан түрэдэ орохо хаалга уйтахан. Тэрээгээр орохоор зүдхэгты. Олохон хүн орохо гэжэ оролдоошье наа, орожо шадахагүй.

²⁵ Гэрэй эзэнэй бодожо үүдээ хаахадань, таанад газраа тээн зогсон, үүдыень тоншожо: «Эзэн! Эзэн! Манда үүдээ нээгты», – гэжэ хэлэхэт. «Хаанахи зомта, би таанадые танинагүйб», – гэжэ тэрэ танда харюусаха. ²⁶ Тиихэдэнь таанад: «Тантай хамта бидэ эдеэлжэ, ундалжа байгаалди, та манай гудамжануудта хургаалаа номнодог бэлэйлта», – гэжэ хэлэжэ эхилхэт. ²⁷ «Таанадые мэдэнгүйб, хаанаһаа ерээ зомта. Намһаа холо бологты, таанад булта харата юумэ үйлэдэдэг уладта!» – гэжэ тэрэ таанадта харюусаха. ²⁸ Абраһаам, Исаак, Яков болон бусад бүхы лүндэншэдэй Бурханай хаан орондо байхыень харахадаа, мүн өөһэдэетнай тишэнь оруулангүй намнахада, таанад уйлаха бархиралдаха, шүдөө хабиралдахат. ²⁹ Тиин дэлхэйн дүрбэн зүг, найман хизаарһаа хүнүүд ерэжэ, Бурханай хаан орондохой найрай шэрээдэ нууха. ³⁰ Тиигэхэдэ мүнөө адагай захата байһан хүнүүд түрүү зэргэдэ гараха, мүнөө түрүү байһан хүнүүд адаг һүүлшын болохо, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Иисүүс Иерусалим хотынхидые хайрлана
(Мт 23:37-39)

³¹ Энэ үедэ хэдэн фарисейнүүд Иисүүстэ дүтэлжэ:

– Энэ дороо эндэһээ гаража ошогты, таниие Ирод алахаяа түсэблэжэ байна, – гэжэ дуулгаба. ³² Тиихэдэнь Иисүүс хэлэбэ:

– Таанад ошожо, мүнөөдэр үглөөдэр хоёр Иисүүс ада шүдхэрнүүдые үбшэнтэнэй бэһэнэ зайлуулжа, эдэгээхэ ёһотойб, тиигээд нүгөөдэрын ажаллаа дүүргэхэб гэнэ гээд, тэрэ мэхэшэ үнэгэндэ хэлэгты. ³³ Зүгөөр

Би мүнөөдэршье, үглөөдэршье, нүгөөдэршье харгы замдаа ябахаб. Лүндэншэниие Иерусалимһаа ондоо тээ алаха ёһогүй юм.

³⁴ Ай Иерусалим, Иерусалим, шинии хүнүүд лүндэншэдые аладаг, шамда эльгээһэн Бурханай мэдээсэгшэдые шулуудадаг! Даража дэгжээһэн дальбараануудаа дали дороо суглуулдаг шубуундал адляар шинии үри хүүгэдые суглуулха гэжэ Би хэды тэгүүлээ, зүдхөө гээшэбиб. Теэд ши Намайе зүбшөөгөөгүйш. ³⁵ Тиимэһээ хоһон хүмэшни мүнөө шамдаа үлөө. «Эзэнэй нэрээр заларан Ерэгшэ үршөөл буянтай!» – гэжэ хэлэтэрээ Намайе дахин харахагүйш гэжэ шамда хэлэнэб.

Иисүүс үбшэнтэниие эдэгээбэ

14 ¹ Субботодо фарисейнүүдэй хүндэтэй нэгэ даргында хоол барихаяа Иисүүсэй ерэхэдэ, фарисейнүүд хойноһоонь ажаглан хаража һуубад. ² Нэгэ хабадашаһан хүл гартай хүн орожо, урдань зогсобо. ³ Хуули заадаг багшанарта болон фарисейнүүдтэ Иисүүс хандажа:

– Манай Хуулиин ёһоор субботодо хүниие аргалжа болохо бэлэй гү, али үгы гү? – гэжэ асууба. ⁴ Тэдэнэр абья гарабагүй. Иисүүс үбшэнтэниие гараараа хүрөөд, эдэгээжэрхибэ.

⁵ – Танай хэнтнай хүбүүнэйгээ гү, али сарайгаа худаг руу унашабалынь, субботошье хаань, тэрэ дороо татажа гаргахагүйб? – гэжэ Иисүүс тэдээндэ хэлэбэ. ⁶ Тэдэнь тороод, юуншье гэжэ хэлэжэ шадабагүй.

Даруу номгон байха, айлшадые угтажа абаха тухай

⁷ Уряалаар ерэхэн хүнүүдэй дээгүүр һуурида һуухыень хараад, Иисүүс иимэ һургаалта үгэ хөөрөбэ:

⁸ – Шамайе хэн нэгэнэй түрэ найрта урихада, дан дээгүүр гаража бү һуу, юундэб гэхэдэ, уряалаар ерэхэн хүнүүдэй дунда шаһаа хүндэтэй хүн байжа болохо. ⁹ Тиигээд шамайе болон тэрэ хүниие уриһан гэрэй эзэн ерээд: «Энэ һуурида тэрэниие һуулгыш даа», – гэхэдээ болохо. Тиихэдэнь ши аягүйрхэһөөр адагай захын һуурида ошожо һуухаш. ¹⁰ Уряалаар ошоходоо, эгээн һүүлшын һуурида һуудаг байгаарай. Тиихэдэшни шамайе уриһан эзэн хараад: «Хани нүхэрни, дээшээ гаража һуу», – гэжэ урихадань, найрай зоной дунда ехэ хүндэтэй хүн гэжэ мэдэгдэхэш. ¹¹ Ушарынь юуб гэхэдэ, өөрыгөө дээгүүр абхуулһан хүн доошоо даруулагдаха, харин даруу доогуур хүн дээшээ үргэгдэхэ бшуу.

¹² Гэртээ уриһан фарисейдэ Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– Үдын гү, али үдэшын хоол бэлдээд, хани нүхэдөө, аха дүүнэрээ, түрэл саданараа, баян хүршэнэрөө бү ури. Юуб гэхэдэ, тэдэшни хожомынь шамайгаа урижа, харюу үгэхэ болоно. ¹³ Зүгөөр найрай шэрээ татахадаа, үгытэйшүүлэе, үбшэн үлбэр, хохор дохолон хүнүүдые ури. ¹⁴ Тэдэ ядуу зон ашыеш харюулжа шадахагүй. Гэбэшье Бурхан шамда буян хэшэгээ хайрлаха, тиигээд захяа заабариенъ дүүргэжэ ябадаг хүнүүдээ амидыруулхадаа, шамаие шагналда хүртөөхэл.

*Найрай шэрээ тухай хургаалта үгэ
(Мт 22:2-14)*

¹⁵ Сугтаа хоол барижа байһан нэгэ хүн Иисүүсэй хөөрөжэ байһые дуулаад:

– Бурханай хаан орондо хоол бариха хүнүүд аза жаргалтай! – гэжэ хэлэбэ. ¹⁶ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ:

– Нэгэ хүн аргагүй томо найрай шэрээ заһаад, олон айлшадые уриба ха. ¹⁷ Шэрээдэ нууха сагай ерэхэдэ, уриһан айлшадтаа барлагаа эльгээжэ, «Хоол бэлэн болоо, морилжо хайрлагты», – гэжэ захюулба гэхэ. ¹⁸ Урилгатай хүнүүдынъ булта хоорондоо хэлсэһэн юумэндэл, ерэхэ аргагүй байһандаа хүлисэл гуйжа: «Би газар худалдажа абаад, тэрэнэе ошожо хараагүйдэм аргагүй. Намаие хүлисэхыетнай гуйнаб», – гэжэ нэгэниинъ захюулба. ¹⁹ «Би табан паара сар худалдажа абаад, тэдэнэе ажаллуулжа туршахам, намаие хүлисэжэ хайрла», – гэжэ нүгөөдэхинъ захюулба. ²⁰ «Би һаял һамга абааб, тиимэһэе ошожо шадахагүй байнаб», – гэжэ гурбадахинъ захюулба. ²¹ Барлагынъ ерэхэдээ, айлшадай ерэхэ аргагүй байһан тухай эзэндээ дуулгаба. Тиихэдэнь сучалаа хүрэнэн эзэн: «Түргэхэн хотын гудамжада гараад, үгытэйшүүлэе, эрэмдэг үбшэнтэниие, хохор дохолон зоние дуудажа асара», – гэжэ барлагтаа хэлэбэ. ²² «Эзэмни, хэлэнэн ёһоортнай хамаг юумэ хэбэб, теэд үшөөшье олон нуури сүлөө байна», – гэжэ барлагынъ хэлэбэ. ²³ «Ши хотоһоо гараад, харгыгаар ябаһан, хото хорёондоо байһан хүнүүдые аргадажа, гэрэймни дүүрэтэр зоние абажа ерэ. ²⁴ Уряалтай байһан хүнүүдэй хэниинъшье манайда хоол барихагүй!» – гэжэ эзэниинъ барлагтаа хэлэбэ.

*Иисүүсэй шаби болохын үнэсэн
(Мт 10:37-38; 5:13; Мк 9:50)*

²⁵ Иисүүстэй хамта олон хүн ябаа һэн. Иисүүс тэдэ зондо хандажа, иигэжэ хэлэбэ:

²⁶ – Намда ерэнэн хүнүүд эхэ эсэгэнэе, һамга үхибүүднэе, аха дүүнэрнэе, ами наһанһаа үлүү ехээр лэ Намда дуратай һаа, шабинарни болохо

аргатай. ²⁷ Хэрээһээ үргэлөөд*, Намтай ябалсаагүй хүн Минии шаби боложо шадахагүй. ²⁸ Жэшээнъ, таанадай хэн нэгэн үндэр гэр бариха ханаатай байбал, түрүүн хуугаад, хэды шэнээн гаргаша гаргахаб гэжэ тооложо үзөөд, барилгаяа дүүргэжэ шадаха үгы байһанаа бодогты. ²⁹ Тиигээгүй хаа, хуурииень табяад, самхагаа саашань барижа дүүргэхэ шадалгүй байхыетнай зон хараад: ³⁰ «Шимнай барилга эхилээд, дүүргэжэ шадахагүй хүн байбалши», – гэжэ энеэдэ наадан болгохо бшуу. ³¹ Үгышье хаа, нэгэ хаан нүгөөдэ хаанда дайгаар орохынгоо урда тээ арбан мянган сэрэгтэйгээ добголоо хаа, хори мянган сэрэгтэй дайсаниие диилэхэ гүб гэжэ уридшалан хуужа хайн бодохо бэшэ гү? ³² Хэрбээ диилэжэ шадахагүйгөө ойлгоо хаа, нүгөөдэдөө өөрынгөө элшэн хайдуудые эльгээжэ, эб найрамдал тухай гуйха болоно бшуу. ³³ Энэ мэтээр таанадай хэнтнайшье бии байһан хамаг юумэнһээ арсаагүй хаа, Минии шаби боложо шадахагүй.

Хэрэггүй дабһан

³⁴ Дабһан болбол хайн юумэн гээшэ, зүгөөр дабһанай амтаяа гээгээ хаань, яжа дахин гашуун болгохобта? ³⁵ Тиимэ дабһан хэндэшье хэрэггүйл, угайдхадаа тэрээгээр газараашье үтэгжүүлхэгүйлши. Тэрэниие миил хаяжархихал! Шэхэтэй юм хаа, анхаран шагныта!

Үгы болоһон хонин
(Мт 18:12-14)

15 ¹ Нэгэтэ Исүүсэй хургаалыень шагнахаяа алба татаашад болон нүгэлтэн олоороо ерэбэ.

² – Исүүс нүгэлтэнтэй нүхэрлэжэ, тэдэнээр хамта эдеэлжэ байна, – гэжэ фарисейнүүд болон Хуули заадаг багшанар шоо үзэбэд. ³ Тиимэһээ Исүүс тэдэндэ нэгэ иимэ хургаалта үгэ хөөрөжэ үгэбэ:

⁴ – Зуун хонитой аад, нэгэнэйнъ үгы болошоходо, таанадай хэнтнай ерэн юһэн хониео хээрэ орхёод, үгы болоһон ганса хониео бэдэржэ ошохогүйб? ⁵ Тэрээнэ олоходоо, тон ехээр баярлажа, ара нюргандаа үргэлөөд, гэртээ асархат. ⁶ Тиин хани нүхэдөө, хүршэнэрөө суглуулаад: «Намтай хамта баярлагты. Би үгы болоһон хониео оложо асарбаб!» – гэжэ хэлэхэлта. ⁷ Тэрээн шэнги нүгэл хээгүй ерэ юһэн сэхэ сэбэр ябадалтан тушаа бэшэ, харин нүгэл хэгшэ нэгэ хүнэй Бурханда хандан, эрид хубилхые харахадаа, тэнгэридэ баяр баясхалан болохол гэжэ таанарта үнэниие хэлэнэб.

* 14:27 Зоболон туйлахадашье, үхэлэй саазада хүртэхэдэшье бэлэн байха гэхэн удхатай.

Үгы болоһон мүнгэн

⁸Үгышые хаа, арбан сагаан мүнгэтэй нэгэ эхэнэр ганса сагаан мүнгээе үгы болгожорхёо хаа, дэнгээ носоожо, гэрээ хамажа, ехэл нарибшалан бэдэржэ олодог бэшэ аал? ⁹Мүнгээе олоһон эхэнэр хани басагадаа, хүршэ эхэнэрнүүдээ суглуулжа: «Намтай баярлалсагты, би үгы болоһон мүнгээе олооб», – гэжэ хэлэхэл. ¹⁰Эгээл энээн шэнги нэгэшые хүнэй Бурханда хандабал, Бурханай Эльгээмэлнүүд баярлаха юм.

Төөриһэн хүбүүн

¹¹Иисүүс саашань хэлэбэ:

– Хоёр хүбүүтэй нэгэ хүн байгаа һэн ха. ¹²«Аба, минии хубита зөөри намда үгыт», – гэжэ бага хүбүүниинь эсэгэдээ хэлэбэ гэлэй. Эсэгэнь гэр буусаяа хүбүүдтээ хубааба. ¹³Нэгэ хэды хоноод, бага хүбүүниинь хубита зөөриее абаад, холын газарта ошоожо, ехээр һэбхиржэ, зөөриее үрижэрхибэ. ¹⁴Зөөригүй болоод байхадань, тэрэ хари газартань ехэ үлэсхэлэн зуд боложо, үнөөхи хүбүүн ядарба. ¹⁵Тиигээд тэрэ ороной нэгэ хүнэйдэ ажалда ороходонь, гэрэй эзэн тэрэниие гахайгаа адуулуулхаар хээрэ тала руу эльгээгээ бэлэй. ¹⁶Гахайн эдее эдилсэжэ, гэдэһээ дүүргэхэ дуратай байхадань, тиимэшые эдее тэрээндэ хүн үгэдэггүй бэлэй. ¹⁷Хүбүүн ухаа орожо, досоогоо бодобо: «Түрэнэн эсэгымни хэды олон зарасанарай элбэг дэлбэг эдее хоолтой байхадань, би эндэ туража үхэхээ байнаб. ¹⁸Эсэгэдээ ошоод: „Абамни, би Бурханай, мүн танайнгаа урда нүгэл үргэлбэб. ¹⁹Танай хүбүүн гэжэ нэрлэгдэхээр бэшэ муу амитанби. Зарасаяа зараһандаал намайе зарагты“, – гээд хэлэхэб». ²⁰Тиигээд тэрэ хүбүүн удангүй эсэгэдээ бусажа ерэбэ. Эсэгэнь хүбүүгээ холоһоо хараад хайрлажа, урдаһаань гүйжэ ошоод, тэбэрин таалаба. ²¹«Абамни, би Бурханай, мүн танайгаа урда нүгэл үргэлбэб. Хүбүүнтнай гэжэ тоологдохо эрхэгүйб», – гэжэ хүбүүниинь хэлэбэ. ²²Эсэгэнь барлагуудтаа: «Түргэхэн эгээ һайн хубсаһа асараад, хүбүүндэм үмдэхүүлэгты, хургандань үнэтэ шулуутай бэһэлиг зүүлгэгты, хүлдэнь гутал үмдэхүүлэгты. ²³Тиигээд шахамал буруу асаржа гаргагты, найрлаха хүхихэбди. ²⁴Энэ хүбүүмни үхэшэһэн аад, амидыраа ха юм, үгы болоһон аад, олдоо ха юм», – гэбэ. Тиигээд лэ хүбүүнэйнгээ бусажа ерэһые тэмдэглэн, хүхижэ сэнгэжэ эхилбэ. ²⁵Тэрэ үедэ ехэ хүбүүниинь хээрэ ажал хэжэ байгаа. Гэртээ бусажа ерэхэдээ, хүгжэм хатарай хүнхинэжэ байхые дуулаба. ²⁶Тиигээд нэгэ зарасаяа дуудажэ: «Энэмнай юун боложо байнаб?» – гэжэ нураба. ²⁷«Дүү хүбүүнтнай бусажа ерээ, тиимэһээ эсэгэтнай хүбүүнэйнгээ амиды мэндэ ерэхэндэ баярлан, шахамал буруугаа гаргаа», – гэжэ зарасань харюусаба. ²⁸Ахань сухалаа

хүрэжэ, гэртээ оробогүй. Эсэгэнь гаража, тэрэнээ аргадаба. ²⁹ Ехэ хүбүүнийнь эсэгэдээ иигэбэ: «Би хэды олон жэл танда барлаг шэнги ажал хээ гэшэбиб, захяа заабариһаатнай нэгэтэш гаража үзөөгүйб. Та адагай захын эшэгэшые гаргажа, хани нүхэдөөрни найрлуулаагүйт. ³⁰ Харин энэ хүбүүнэйнгээ янхан һамгадаар орёолдожо, үгэһэн зөөриетнай үрээд ерэхэдэнь, та шахамал буруугаа гаргажа угтаат».

³¹ Тиихэдэнь эсэгэнь ехэ хүбүүндээ хэлэбэ: «Хүбүүмни, ши ходо намтаяа эндээ байна ха юмши, минии бүхы зөөри шини ха юм. ³² Харин дүү хүбүүншни үхэһэн аад, амидыржа, үгы болоһон аад, олдожо ерээ бшуу. Тиимэһээ бидэ баярлаха, сэнгэхэ ёһотойбди».

Һэшхэлгүй эрхилэгшэ

16 ¹Өөрынгөө шабинарта Иисүүс иимэ юумэ хөөрбэ: – Нэгэ баян хүн гэрэй хэрэг эрхилэгшэтэй байгаа һэн ха. Зөөриешни ехээр үрижэ байна гэжэ тэрэ эзэндэ эрхилэгшэ тухайнь хүнүүд дуулгаба гэхэ. ² Гэрэй эзэн эрхилэгшээ дуудаад: «Шам тухай юун гэнэб? Эрхилжэ байһан ажал хэрэг тухайгаа бүрин тоосоо хэ, саашадаа шамайе эрхилэгшын тушаалһаашни халахаб», – гэбэ. ³ Тэрэ эрхилэгшэ иигэжэ бодобо: «Яахамни гэшэб? Эзэмни ажалһаамни халаха гэжэ байнал. Хүрзөөр газар малтаха аргамгүй, гуйраншалхам эшхэбтэр. ⁴ Зай, юу хэхээ би мэдэнэб! Ажалһаа халагдаһан хойноо гэртээ дуудажа ажаллуулха нүхэдтэй яжа болохоёо мэдэнэб». ⁵ Тиигээд эзэндэнь үритэй хүнүүдые ганса гансаарнь дуудаад: «Минии эзэндэ ши хэдые үритэйбши?» – гэжэ түрүүшынхиһэнь һураба. ⁶ «Зуун торхо ургамалай тоһо», – гэжэ тэрэнь харюусаба. «Энэ үри тухай саарһаяа абаад, табиие үритэйб гэжэ шэнээр бэшэ», – гэжэ эрхилэгшэ хэлэбэ.

⁷ Нүгөө үритэй хүндэ хандажа: «Ши хэдые үритэйбши?» – гэбэ. «Мянган мэшээг шэниисэ», – гэжэ тэрэнь харюусаба. «Тэрэ саарһаяа абаад, найман зууе үритэйб гэжэ шэнээр бэшэ», – гэжэ эрхилэгшэ хэлэбэ. ⁸ Һүүлэй һүүлдэ эзэнийнь һэшхэлгүй эрхилэгшээ арга мэхэтэй ябадал гаргабаш гэжэ магтаба. Юундэб гэхэдэ, энэ оршолонгой зон гэрэл туяагай зондо орходоо арга хурга ехэтэй байдаг бшуу. ⁹ Харин таанадта, шабинарни, Би хэлэхэ байнаб: энэ дэлхэйдэхи зөөри баялигаараа өһөдтөө нүхэдые оложо байгты. Тиигэбэл хоһорон наһа барахадатнай, таанадые диваажанай орондо угтажа абаха. ¹⁰ Багахан юумэндэ үнэн сэхэ хүн, ехэшые юумэндэ үнэн сэхэ байдаг, харин багахан юумэндэ мэхэ гаргаһан хүн ехэшые юумэндэ мэхэшэн зандаа байдаг. ¹¹ Тиимэһээ хэрбээ таанадай энэ дэлхэйн эд зөөриие эрхилхэдээ үнэн сэхэ бэшэ байбалтнай, хэн танда бодото баялигые даалгахаб даа?

¹² Тиин хэрбээ хүнэй юумэндэ үнэн сэхэ хандажа шадаагүй хаатнай, хэн танда өөрынхийетнай даалгажа үгэхэб даа?

¹³ Ямаршы зараса хоёр эзэндэ зарагдажа шадахагүй: нэгэн гэбэл, таанад нэгэ эзэндэ дурагүй, нүгөөдэдөө дуратай байхалта; али үгышые хаа, нэгэ эзэндэ дуратайгаар, нүгөөдэдөө дурагүйгөөр ажаллаха бшуут. Таанад Бурханда болон эд зөөридэ нэгэ зэргэ алба хэжэ шадахагүйлта!

*Баян байнхаар Бурханай захяа заабари дүүргэжэ
байхань бүри шухала юм
(Мт 5:18, 31-32; 11:12-13)*

¹⁴ Энэ хэлээшыень фарисейнүүд дуулаба. Тэдэ алта мүнгэндэ ехэл дуратай хадаа Иисүүсые наада бариба. ¹⁵ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Таанад зоной урда Бурханай захяа заабари дүүргэдэг хэбэр үзүүлдэгта, харин Бурхан танай досоохиие нэбтэ хаража байна. Хүнүүдэй ехэ шухала гэжэ тоолодог юумэнүүд Бурханай урда юуншые бэшэ ха юм. ¹⁶ Уһаар Арюудхагша Иоаннай ерэтэр Моисейн Хуули болон лүндэншэдэй номууд хүсэн түгэлдэр байгаа, гэбэшые мүнөө Бурханай хаан түрэ тухай мэдээсэлэй айладхагдаһанһаа хойшо, хүн бүхэн тиишэ орохо гэжэ нилээд хүсэ шармай гаргана. ¹⁷ Газар тэнгэри хоёр амархан хүнэхэ, харин Хуулиин багаханшые зүйл хосорхогүй.

¹⁸ Намганһаа халаад, ондоо эхэнэртэй хууһан хүн түрүүшынгээ һамганда урбаба гээшэ. Мүн үбгэнһөө халаһан эхэнэрээр һамга хэһэн хүн баһал түрүүшынгээ нүхэртэ урбаба гээшэ.

Лазарь болон баян хүн

¹⁹ Нэгэ баян хүн байгаа гэхэ. Магнал торгон хубсаһа үмдэдэг, мүн үдэр бүхэндэ ялагар тологор найр зугаа хэдэг байгаа. ²⁰ Яра түүхэйдэ барюуланхай Лазарь гэжэ нэгэ ядуу гуйраншые баянай хаалгын хажууда асардаг бэлэй. ²¹ Тэрэ гуйранша баянай эдеэнэй үлөөдэһөөр хоолойгоо тэжээхэ дуратай байгаа. Нохойнуудшые ерэжэ, тэрэнэй яра шархые долёодог хэн. ²² Тиинһээр байтар тэрэ үгытэй баарһан үхэбэ гэхэ. Бурханай Эльгээмэлнүүд тэрэниие тэнгэридэ абаашажа, Абраһаамай хажууда хуулгаба ха. Мүнөөхи баяншые наһанһаа нүгшэжэ, тэрэниие хүдөөлүүлэ хэн. ²³ Тэрэ баян тамын оёорто хаягдаад зобожо байхадаа, дээшэ хаража, Абраһаамые, мүн хажуудань Лазариие холоһоо анхарба. ²⁴ «Ай, Абраһаам, үбгэ эсэгэмни, намайе үршөөн хайрлажа, Лазариие намда эльгээгыт; хурганайнгаа үзүүртэ уһа дүрэжэ, халуун галда хайруулан тулижа байһан минии хэлье норгог лэ. Би энэ гал соо аргагүй ехээр тулижа байнаб», – гэжэ тамада хууһан баяниинь бии шадалаараа

хашхарба. ²⁵ «Хүүгэмни, наһан соогоо хамаг баяр жаргал эдлэһэнээ, харин Лазариин хара муу байдал үзэһыень һаныш. Мүнөө тэрэшни эндэ амаруулагдаба, харин ши зоболон эдлэжэ байнаш. ²⁶ Гэбэ яабашье эндэһээ шамда ошохо гэгшэдэй хүрэхын аргагүй, тэндэһээ манда ерэхэ гэгшэдэй ерэхын аргагүй оёоргүй гүнзэгы ганга жалга хоорондомнай байна», – гэжэ Абраһаам хэлэбэ. ²⁷ Тиихэдэнь тамын амитан: «Тиигэбэл Абраһаам, үбгэ эсэгэмни, та Лазарие абындамни эльгээжэ хайрлыт даа. ²⁸ Тэндэмни табан дүүмни үлэһэн юм: тэдэнийемни нам шэнги тамын газарта орохогүйень һэргылэг лэ», – гэбэ. ²⁹ Тиихэдэнь: «Дүүнэртэшни Моисейн болон лүндэншэдэй һэргылэмжэ бии ха юм: тэдэнийнгээ хэлэһые дүүнэршни дуулажа байг лэ», – гэжэ Абраһаам хэлэбэ. ³⁰ «Үгы даа, Абраһаам, үбгэ эсэгэмни, наһанһаа нүгшэһэн хүнэй дүүнэртэм ошоо хаань, тэдэнэр Бурхандаа хандан, хубилха байгаа», – гэжэ тамада байгша баяниинь хэлэбэ. ³¹ «Моисейн болон лүндэншэдэй заабарие анхардаггүй юм һаа, нүгшэһэн хүнэй амидыржа ошоошье һаань, тэдэшни үнэншэхэ этигэхэгүй байна даа», – гэжэ Абраһаам тэрээндэ хэлэбэ.

Нүгэл хилэнсэг

(Мт 18:6-7, 15, 21-22; Мк 9:42)

17 ¹ Иисүүс шабинартаа хэлэбэ:

– Хүнэй хорхойтожо, нүгэл хэхэ юмэн олон байдаг. Зүгөөр нүгэл хүүлэгшэ уй гашуудал үзэхэ! ² Эдэ багашуулай нэгыеньшье нүгэл хилэнсэдэ түлхиһэн хүндэ хүзүүндэ тээрмын шулуу уюулаад, далайн оёорто хаюулбалнь, өөртэнь дээрэ байха һэн. ³ Тиимэһээ өөрыгөө анхаржа байгты! Хэрбээ аха дүүнэрэйшни нэгэн шамда муу юумэ хээ һаань, тэрээнээ буруушаа; хэрбээ зэмээ мэдэрээ һаань, хүлисэ. ⁴ Үдэртөө долоо дахин шамда муу юумэ хээд, долоо дахин ерэжэ: «Зэмэтэйб, хүлисэ», – гээ һаань, тэрэнээ хүлисэ.

Этигэл хүзэг

⁵ – Эзэн аа, манай этигэл хүзэгыг ехэ болгожо үгыт даа! – гэжэ Иисүүсэй элшэнэр хэлэбэ. ⁶ Иисүүс харюусаба:

– Хэрбээ таанад горчицын жэжэхэн үрэнэнэй шэнээхэншье этигэлтэй байгаад, боди модондо: «Үндэһөөрөө газарһаа хугаржа, далай соо һуурижан урга!» – гэжэ хандабалтнай, тэрэ модон үгыетнай дуулаха.

Зарасын дүүргэхэ үүргэ

⁷ Жэшээнь, газар хахалдаг гү, али мал адуулдаг барлагтай байгаад, тэрэнэйнгээ хээрэ талаһаа ерэхэдэ: «Наашаа һуужа үтэр хоол

бари!» – гэж таанарай хэн нэгэнтнай хэлэхэ аал? ⁸ Үгыл даа! Тиихынгээ орондо: «Намда эдэе хоол бэлдэ. Эдееэлжэ байхадамни, захиралтануудыемни дүүргэхэдэ бэлэн бай. Намае эдееүүлхэнэй удаа өөрөө эдихэ уухаш!» – гэжэ барлагтаа хэлэхэ бэшэ гүт? ⁹ Тиигээд бүхы заабаринуудые дүүргэһэнэйнгөө түлөө тэрэ барлаг баяр баясхалангай үгэнүүдые дуулаха аал? ¹⁰ Тэрээн шэнги таанадшые Бурханай заабари дүүргээд: «Бидэ миил барлагууд гээшэбди, хэхэл ёһотой юумээе хээбди», – гэжэ хэлэхэ ёһотойт!

Иисүүс арбан хүниие эдэгээбэ

¹¹ Иерусалим ошожо ябахандаа, Иисүүс Самари Галилей хоёрой хилэ зубшан ябаба. ¹² Нэгэ тосхондо ороходонь, хэлхэ бузар үбшэндэ дайруулхан арбан хүн Иисүүстэй уулзаба. Тээ холохон байгаад:

¹³ – Иисүүс багша аа! Маниие абаржа хайрлыг даа! – гэжэ шангаар хашхаралдаба. ¹⁴ Тэдэниие хараад:

– Таанад ошожо, санаарганда элүүр мэндээе үзүүлэгты! – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Тэдэнь замдаа ябатараа эдэгэшэбэ. ¹⁵ Нэгэниинь эдэгэһэнээ гэнтэ мэдээд, шангаар Бурханай нэрэ алдаршуулан, һөөргөө бусаба. ¹⁶ Тиигээд Иисүүсэй хүлдэ мүргэн унажа, баяр баясхалан хүргэбэ. Тэрэ самарьян хүн байгаа.

¹⁷ – Арбан хүн эдэгээ бэшэ гүт? Бэшэ юһэншни хаанаб? ¹⁸ Бурханда магтаал соло дуудахаяа энэ самарьянһаа ондоо нэгэшые хүн бусажа ерээгүй гээшэ гүт? – гэжэ Иисүүс хураба. ¹⁹ Тиигээд эдэгэһэн хүндөө: – Хүл дээрээ бодожо, гэртээ хари! Этигэлшни шамае абараа! – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

*Бурханай хаан түрэ ойро байна
(Мт 24:23-51)*

²⁰ – Бурханай хаан орон хэээе мандахаб? – гэжэ фарисейнүүдэй асуухада, Иисүүс иигэжэ харюусаба:

– Бурханай хаан орон эли харагдаһаар ерэхэгүй. ²¹ «Эндэ байна, тэндэ байна», – гэжэ хүнүүд хэлэхэгүй. Юундэб гэхэдэ, Бурханай хаан түрэ досоотнай оршоно бшуу.

²² Иисүүс шабинартаа хэлэбэ:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй нэгэшые үдэрые хараһайб гэжэ хүсэхэ саг мэнэ гэһээр ерэхэ, теэд харахагүйт. ²³ «Тэндэ байна, эндэ байна», – гэжэ зарим зоной хэлэхэдэнь, таанад бү ошооройгты, бү бэдэрээрэйгты. ²⁴ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн ерэхэдэе, тэнгэрийн нэгэ хизаарһаа нүгөө

хизаар хүрэтэр ялагас гэхэн сахилгаан шэнгээр гэрэлтэн үзэгдэхэ бшуу. ²⁵ Теэд түрүүн Тэрэ ехэл зоболон амсаха, оршон үеын зон Тэрээнһээ арсаха. ²⁶ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй заларан ерэхэ тэрэ үдэрнүүдтэ Ной гэгшын үедэ болоһонтой адли гай гасалан ушарха: ²⁷ Нойн томо корабльда орожо нууха үдэр хүрэтэр хүнүүд эдеэлжэ, уужа, һамга абажа, хадамда гаража байгаа. Харин тиигэжэ байтар галаб эрьежэ, уһан аюул болоод, амитай юумэн хуу хосороо хэн. ²⁸ Эгээл тиимэ юумэн баһа Лоот гэгшын үедэ болоо агша хэн: хүнүүд эдеэлжэ, ундалжа, юумэ худалдан абажа, наймаа хэжэ, таряа, жэмэс тарижа, гэр бараагаа барижа байгаа, ²⁹ тиихэдэ Лоот гэгшын Содом хотоһоо гараһан үдэр тэнгэриһээ хүхэр бороо орожо, гал дүлэн боложо, хамаг амитай юумые шатаагаа бэлэй. ³⁰ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй газарта бууха үдэр эгээл тиимэ юумэн болохо! ³¹ Тэрэ үдэр гэрэй орой дээрэ байһан хүн хогшол зөөриэ абарха гэжэ гэртээ орохо ёһогүй; мүн хээрэ талада ябаһан хүн һөөргөө гэртээ бусаха ёһогүй. ³² Лоодой һамгыё һанагты! ³³ Ами һаһаяа абарха гэжэ оролдоһон хүн ами һаһаяа алдаха, ами һаһаяа үргэһэн хүн тэрэнээ тэхэриуулэн абарха. ³⁴ Тэрэ үдэр нэгэ орон дээрэ унтаһан хоёр хүнэй нэгыень абарха, нүгөөдыень орхихо. ³⁵ Таряа татажа байһан хоёр эхэнэрэй нэгыень абарха, нүгөөдыень орхихо*.

³⁷ – Багша аа! Иимэ юумэн хаана болохоб? – гэжэ шабинарынь Иисүүсхээ һураба.

– Үхэнэн бэеын хэбтэнэн газарта бүргэд шубууд сугларха, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

Бэлбэнэн эхэнэр болон зарга шийдхэгшэ тухай һургаалта үгэ

18 ¹ Һанаа үнөөндөө дарагдаһанай хэрэггүй, саг үргэлжэ Бурхандаа зальбаржа ябаха ёһотой гэжэ ойлгуулхын тула Иисүүс иимэ һургаалта үгэ шабинартаа хөөрөбэ:

² – Нэгэ хотодо зарга шийдхэгшэ ажаһуугаа хэн ха. Тэрэ Бурханһаашье айдаггүй, хүнүүдһээшье эшэдэг гайхадаггүй бэлэй. ³ Тус хотын нэгэ бэлбэнэн эхэнэр тэрэ заргашада ерэжэ: «Намда туһалыт, заргыемни зүбөөр шийдхэжэ үгыт!» – гэдэг гэлэй. ⁴ Заргаша туһалха дураггүй байжа, нилээд удаан саг үнгэргэбэ. «Би Бурханһааш айдаггүйб, хүнһөөшье эшэдэг гайхадаггүйб. ⁵ Зүгөөр намайе энэ эхэнэрэй ходол хашараажа байхагүйнь тула туһалха болоо хаб. Тиигээгүй һаамни, энэшни бүри голдомни орохол!» – гэжэ һүүлэй һүүлдэ бодобо.

* ^{17:35} Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ³⁶ «Хээрэ ябаһан хоёр хүнэй нэгыень абажа, нүгөөдыень үлөөхэ».

⁶Хуурмаг заргашын хэлээшье хаража бодожо үзыт. ⁷Тэрэнэй тиигэжэ байхадань, Бурхан шэлэжэ абаһан зонойгоо үдэр хүниггүй туһаламжа гуйхадань, бүришье найнаар харгалзаха хамгаалха бэшэ гү? Тэдэндээ анхаралаа табиha бэшэ гү? ⁸Бурхан тэдэнэй хэрэгүүдые үнэн зүб руунь түргөөр шийдхэн, туһалха гэжэ танда хэлэнэб. Теэд Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй ерэхэдэ, газар дээрэ тиимэ хүзэгтэй хүн байха гү?

Фарисей ба алба татааша тухай хургаалта үгэ

⁹Өөһэд тухайгаа Бурханай эрхэ мэдэлые дүүргэнэбди гэжэ тоолоод, бусадые доромжолдог зарим хүнүүдтэ Иисүүс иимэ хургаалта үгэ хөөрэбэ:

¹⁰ – Хоёр хүн мүргэхээе хүмэ руу оробо ха. Нэгэниинь фарисей, нүгөөдэхинь алба татааша байгаа. ¹¹ Фарисейнь досоогоо иигэжэ зальбарба: «Бурхан, Танда ехэ баяр баясхалан хүргэнэб! Би болбол эд зөөридэ шуналтай, хуурмаг, забхай бусад зондо адли бэшэб, мүн тээ тэндэ зогсоһон алба татаашадашье адли бэшэб. ¹²Долоон хоногтоо хоёр дахин масагладагби, олзынгоо арбанай нэгэ хубиие Тандаа үргэдэгби». ¹³ Харин тээ холохоно зогсоһон алба татаашань нюдээ тэнгэри өөдэ шэглүүлхээшье зүрхэлбэгүй, харин үбсүүгээ шаажа байгаад: «Бурхан, нүгэлтэ намайе үршөөн хайрлыт!» – гэжэ зальбарба. ¹⁴ Алба татааша фарисей хоёрой гэртээ харихадань, Бурхан тэдэ хоёрһоо алба татаашыень сагааруулаа гэжэ танда хэлэхэ байнаб. Өөрыгөө дээгүүр абхуулһан хүн доошоо даруулагдаха, харин даруу доогуур хүн дээшээ үргэгдэхэ бшуу.

*Иисүүс үхибүүдые адистаа хүртөөнэ
(Мт 19:13-15; Мк 10:13-16)*

¹⁵ Зарим хүнүүд үхибүүдээ адиста хүртүүлхээе Иисүүстэ асарба. Шабинарын тэдэниие хараад, багшадаа ойртуулбагүй. ¹⁶ Харин Иисүүс үхибүүдые Өөртөө дууджа, шабинартаа хэлэбэ:

– Үхибүүдые наашань табигты, Намда ерэхэдэнь наалта бү хэгты. Иимэ зон Бурханай хаан түрын мэдэлдэ юм. ¹⁷ Эдэ үхибүүд мэтээр Бурханай хаан орониие хүлээн абаагүй хүн тэндэ хэзээшье орожо шадахагүй гэжэ баталан хэлэнэб.

*Баян, мүн үнэ сэнтэй хүн
(Мт 19:16-29; Мк 10:17-30)*

¹⁸ – Эрхим багша! Мүнхын амидаралда хүртэхын тула би юу хэхэ ёһотойбиб? – гэжэ нэгэ дарга Иисүүсчээ һураба. ¹⁹ Иисүүс тэрэндэ хэлэбэ:

– Юундэ Намайе эрхим гэбэш? Имагтал Бурхан эрхим гээшэ. ²⁰ «Ханидаа бү урба, бү ала, хулгай бү хэ, бусад тухай худал юумэ бү хэлэ, эхэ эсэгээ хүндэлэ» гэнэн Бурханай захяа заабаринуудые мэдэхэ ха юмши, – гэбэ.

²¹ – Эдэ захяа заабаринуудые бултыень би эдир наһанһаа сахижа ябадаг хүнби, – гэжэ нүгөөдэхинь харюусаба. ²² Энэ харюуень дуулаад, Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ:

– Үшөөл нэгэ юумэн шамда дутана: зөөри зөөшээе бултыень худалдаад, мүнгыень үгытэйшүүлдэ хубаажа үгэ, тиигээ һаа, тэнгэри дээрэ баялиг зөөритэй болохош. Тиигээд Намда ерэжэ, хажуудамни ябаарай.

²³ Иисүүсэй хэлэһые дуулаад, нүгөөдэхинь ехэ һанаата болобо, юундэб гэхэдэ, ехэ баян хүн байгаа бшуу.

²⁴ Тэрэнэй гашуудал ойлгоод, Иисүүс хэлэбэ:

– Баян хүнүүдэй Бурханай хаан орондо орохонь бэрхэтэйл байха даа. ²⁵ Баян хүнэй Бурханай хаан орондо орохоһоонь бэлээр зүүнэй хүбөөр тэмээн ороод гарахал.

²⁶ – Тиигэхэдэ хэн абарагдаха аргатай? – гэжэ шагнажа байгшад Иисүүсхэ асууба.

²⁷ – Хүнэй хэжэ шадахагүй юумэ Бурхан хэхэ аргатай, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

²⁸ – Харин бидэ яахабибди? Бидэ хамаг юумээе орхёод, Таниие дахаабди, – гэжэ Пётр хэлэбэ.

²⁹ – Тиимэ даа, Бурханай хаан орондо орохын тула гэр бараагаа, аба эжыгээ, аха дүүнэрээ, эгэшэ дүүнэрээ, һамга үхибүүдээ орхиһон хүн бүхэн ³⁰ энэ наһандаа хэдэ дахин ехэ юумэндэ хүртэхэ, ерээдүйн үедэ мүнхэ наһа наһалха гэжэ үнэниие хэлэнэб, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

*Иисүүс үхэхэ тухайгаа гурбадахия хэлэнэ
(Мт 20:17-19; Мк 10:32-34)*

³¹ Арбан хоёр ойрын шабинараа хажуу тээшэнь абаашаад, Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– Мүнөө бидэ Иерусалим орохоннай. Эндэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн тухай лүндэншэдэй бэшэһэн бүхы хэрэгүүд бэлэхэ. ³² Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие хариин зоной гарта тушааха, тэдэнь Тэрэниие баһаха, доромжолхо, нёлбохо, ³³ үшөө сохиho, хожомын алаха. Зүгөөр Хүбүүн гурбадахи үдэртөө амидырха.

³⁴ Шабинарын хэлээшыень оройдоо ойлгобогүй. Угын удха орёо далда байжа, юуншые тухай багшынгаа хэлэһыень ойлгожо шадабагүй.

*Иисүүс хохор гуйраншые эдэгээбэ
(Мт 20:29-34; Мк 10:46-52)*

³⁵ Иисүүсэй Ерихоондо дүтэлхэдэнь, харгын хажууда нэгэ хохор хүн гуйраншалжа хууба. ³⁶ Хажуугаарнь хүнүүдэй ябахые дуулаад:

– Энэ юун зон бэ? – гэжэ хураба.

³⁷ – Назаредэй Иисүүс ябана, – гэжэ тэрээндэ дуулгаба. ³⁸ Тиихэдэнь хохор хүн:

– Давидай үри надаһан Иисүүс, намайе үршөөжэ хайрлыт! – гэжэ хашхарба. ³⁹ Иисүүсэй урда ябаһан хүнүүд абяагүй боло гэжэ тэрэ хохорые зандарба, теэд тэрэнь:

– Давидай үри надаһан Иисүүс, намайе үршөөжэ хайрлыт! – гэжэ бүри шангаар хашхарба. ⁴⁰ Тиихэдэнь Иисүүс тогтожо:

– Тэрэниие Намда асарагты! – гэбэ. Тэрэ хохорой Иисүүсэй ойро ерэхэдэнь: ⁴¹ – Шамда юу хэжэ туһалхаби? – гэжэ Иисүүс асууба.

– Ай, Эзэн! Намайе харадаг болгыт даа! – гэжэ тэрэ гуйгаа хаш.

⁴² – Хара даа! Этигэлшни шамайе абараа, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ. ⁴³ Хохор хүниинь тэрэ дороо харадаг боложо, Бурханиие алдаршуулан, Иисүүсэй хойноһоо ябалсаба. Хохор хүнэй хараатай болохые хараһан бүхы зон Бурханиие магтан алдаршуулба.

Иисүүс Закхей хоёр

19 ¹ Иисүүс Ерихоон хото ороод, гудамжаар ябаа. ² Тэрэ хотодо алба татагшадай дарга Закхей гэжэ ехэ баян хүн ажаһуугаа. ³ Тэрэ Иисүүсые хэн юм ааб гэжэ харахаяа ехэтэ хүсэжэ, набтар бээтэй байһан дээрэһээ хүн зоной араһаа яашье хаража ядаба. ⁴ Закхей баян гүйдэлөөр зоной урда ороод, халаархуу модондо абиржа гараба. Иисүүс энэ харгыгаар лэ хажуугаарнь гараха байгаа. ⁵ Иисүүс хажуугаарнь үнгэрхэдөө, өөдөө хаража:

– Закхей, модонһоо түргөөр буу! Би мүнөө танайда орохо ёһотойб, – гэбэ. ⁶ Закхей тэрэ дороо модонһоо буужа, ехэл баяртайгаар Иисүүсые гэртээ оруулжа хүндэлбэ. ⁷ Тиихэдэнь зон булта:

– Иисүүс нүгэлтэй хүнэйдэ орожо айлшалхань гээшэ гү? – гэжэ дураа гутаба.

⁸ – Эзэн аа! Би хахад зөөриее үгытэйшүүлдэ хубаажа үгэхэм. Хэрбээ зарим хүнүүдһээ татари буруу нэхэжэ абаһан байгаа хаа, тэрэнээ дүрбэ нугалан бусаахаб, – гэжэ Закхей Иисүүсэй урда зогсон хэлэбэ.

⁹ – Шишье Абраһаамай жэнхэни үри надаһан байнаш. Мүнөөдэр шини гэр бүлэ абарагдаба. ¹⁰ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн хосорһон хүнүүдые бэдэржэ абархын гула ерээ юм, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ.

Арбан зараса тухай хургаалта үгэ
(Мт 25:14-30)

¹¹ Иисүүс үшөө нэгэ хургаалта үгэ шагнажа байһан зондо хөөрэбэ. Тэрэ Иерусалимда дүтэ ерэшэнхэй байгаа, тиимэхээ хүнүүд Бурханай хаан түрэ һаядаа оршохо гэжэ һанажа байгаа һэн. ¹² Иисүүс хөөрөбэ:

– Нэгэ дээгүүр уг изагууртан хаан шэрээ эзэлхэ эрхэдэ хүртэжэ ерэхын тулада холын орон худар мордобо ха. ¹³ Ябаха дээрээ арбан барлагуудаа дуудаад, хүн бүхэндэнь мүнгэ үгэжэ: «Миний бусажа ерэтэр энээниие мүнгэнэй эрьесэдэ оруулжа байгаарайгты», – гээ һэн. ¹⁴ Харин албата зонинь тэрээниие үзэн ядадаг ушарһаа: «Энэ хүниие хаанаар табиха дурагуйбди», – гэжэ хэлэхыень элшэн сайдые хойноһоонь эльгээбэ гэхэ. ¹⁵ Хаан шэрээ эзэлхэ эрхэтэй болоһон хаан бусажа ерэнээр мүнгэ үгэһэн барлагуудаа дуудажа, хэн хэды шэнээн олзо олооб гэжэ һонирхобо. ¹⁶ Түрүүшынь барлаг ерэжэ: «Эзэмни, үгэһэн мүнгыетнай арба дахин ехэ болгооб», – гэжэ хэлэбэ. ¹⁷ «Һайнаар ашаглабаш, бэрхэ барлаг байнаш. Багахан юумэндэ үнэн сэхэ байһанайш түлөө шамайе арбан хотын захирагшаар табинаб», – гэжэ эзэн хаан хэлэбэ. ¹⁸ Хоёрдохи барлагынь ерэжэ: «Эзэмни, үгэһэн мүнгыетнай таба дахин ехэ болгооб», – гэбэ. ¹⁹ «Ши табан хото зонхилжо байхаш», – гэжэ эзэниинь хэлэбэ. ²⁰ Удаадахи барлагынь ерэжэ: «Эзэмни, танай үгэһэн энэ мүнгэ бүдтэ орёгоод, наринаар хадагалжа байгааб. ²¹ Шэрүүн хүн хадатнай танһаа айгааб. Та өөрын бэшэ юумэ абадаг, таряагүй байһан газарһаа хуряадагта», – гэжэ хэлэбэ. ²² Эзэниинь тэрээндэ хэлэбэ: «Хара мэхэтэй барлаг, хэлэһэн үгыншни ёһоор шамайе хэнээхэб! Өөрын бэшэ юумэ абадаг, өөрөө таряагүй ургаса хададаг шэрүүн хүн гэжэ намайе мэдэжэ байгааш. ²³ Үгэһэн мүнгыем юундэ эрьесэдэ оруулаагүйбши? Тиигэбэл би бусажа ерэхэдэ мүнгээ түрсэтэйгөөр абаха бэлэйб». ²⁴ Тиигээд хажуудань байһан зондо хандажа: «Энээнһээ мүнгыень абаад, арба дахин ехэ болгоһон хүндэ үгэгты», – гэбэ. ²⁵ «Эзэмнай, теэд тэрэтнай ехэ мүнгэтэйл», – гэжэ тэдэнь хэлэбэ. ²⁶ «Юумэтэй хүндэ үшөө ехэ юумэн үгтэхэ. Юумэгүй байһан хүнһөө һүүлшын юумэниинь абтаха гэжэ танда хэлэнэб. ²⁷ Намайе хаан болгохо дурагүй байһан дайсадымни асаржа, хараһаар байтарни хюдажа алагты», – гэжэ эзэн хэлэбэ.

Иисүүс Иерусалим ороно
(Мт 21:1-9; Мк 11:1-10; Ин 12:12-19)

²⁸ Хургаалта үгэнүүдээ хөөрөөд, Иисүүс саашаа, Иерусалим тээшэ ябаба. ²⁹ Элеон хадын хаяада оршодог Бэпагээ ба Бэгаани тосхонуудта дүтэлөөд, Тэрэ хоёр шабияа түрүүлэн эльгээжэ:

³⁰ – Урдамнай байгааша тосхон ошоод, тэрэнэй захата хүн амитанай оройдоо унаагүй нэгэ элжэгэнэй уяатай байхые харахат. Тэрэниие уяаһаань тайлаад, наашань хүтэлжэ асарагты. ³¹ Хэрбээ хэн нэгэнэй: «Юундэ уяаһаань тайланабта?» – гэжэ асуугаа һаань: «Энэ элжэгэн Эзэндэ хэрэгтэй болоо», – гэжэ хэлээрэйгты, – гэжэ Иисүүс захиба.

³² Шабинарынь ошоод, багшынгаа хэлэһэнэй ёһоор тэрэ элжэгэ олобо. ³³ Тэрэниие сэргэһээн тайлажа байхадань:

– Таанад юундэ энэ элжэгэ сэргэһээн тайланабта? – гэжэ эзэниинь һураба ха.

³⁴ – Манай Эзэндэ хэрэгтэй болоо, – гэжэ шабинанын харюусаба.

³⁵ Тиигээд тэрэ элжэгэ Иисүүстэ асаржа, нюрган дээрэн хубсаһаяа дэбдээд, багшаяа унуулба. ³⁶ Иисүүсэй элжэгэ унаад ябахата, зон ябаха харгы дээрэн хубсаһаяа дэбдибэ.

³⁷ Иисүүсэй Элеон хадаһаа бууха замдаа ябахадань, олон тоото шабинанын булта харуулһан, үзэһэн гайхалтай хэрэгүүдэй түлөө Бурхан багшадаа магтаал соло дуудаба:

³⁸ – Эзэнэй нэрээр заларан ерэһэн
Хаан үршөөл хайратай байһай!
Тэнгэридэ амгалан байдал оршоһой,
Бурхан алдаршахань болтогой!

– гэжэ шанга шангаар хашхаралдаба.

³⁹ – Багша аа, эдэ шабинартаа абяагүй болохыень захирыт! – гэжэ зоной дундаһаа фарисейнүүдэй зариман Иисүүстэ хандаба.

⁴⁰ – Шабинараймни абяагүй болоо һаа, харгы дээрэхи шулуунууд хашхаралдаха, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ харюусаба.

Иисүүс Иерусалимай зон тухай шанална

⁴¹ Иисүүс Иерусалимда ойртожо, хотын харагдахада, хүн зониинь хайрлаһандаа бархиржа:

⁴² – Хотын зон, амгалан байдалда юун хүргэхэб гэжэ энэ үдэр ойлгодог һайт! Теэд тэрэтнай мүнөө танай нюдэнһөө далда байна даа. ⁴³ Хожом нэгэтэ дайсадтнай добтолжо, хотыетнай тала талаһаань бүһэлэн, газар хүрээгөөр хүрээлхэ, ⁴⁴ тиигээд өһөһэдыетнай, үри хүүгэдыетнай хюдажа, хотыетнай хандаргажа, үнэһэн тоборог болгохо. Юундэб гэхэдэ, Бурханай шамайе абарха гэжэ ерэһэн саг мэдэнгүй бшууш, – гэжэ хэлэбэ.

Иисүүс Һүмэ соо
(Мт 21:12-16; Мк 11:15-18; Ин 2:13-22)

⁴⁵ Һүмэдэ орожо, Иисүүс тэндэ хонжоо наймаа хэгшэдые, юумэ худалдажа абагшадые намнажа гаргахадаа:

⁴⁶ – Нангин Бэшэг соо Бурхан: «Минии гэр мүргэлэй гэр байха ёһотой», – гэжэ хэлэнэ. Харин таанад энэ гэрые дээрмэшэдэй шэбээлдэг үүр болгожорхёот! – гэжэ зэмэлбэ.

⁴⁷ Иисүүс үдэр бүри Һүмэ руу ерэжэ, хургаалаа номнодог байгаа. Түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар, ахаматууд хамтаржа, Иисүүсые алаха гэлсээ. ⁴⁸ Теэд бүхы арад зоной нэгэшье үгыень алдангүй Иисүүсэй хургаалые шагнадаг байхада, тэдэнэр яажаш ядаба.

Иисүүсэй эрхэ засаг тухай асуудал
(Мт 21:23-27; Мк 11:27-33)

20 ¹ Нэгэтэ Һүмэ соо зондо хургаалаа номножо, Һайн Мэдээсэл айладхажа байхадань, түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар, ахаматууд ерэжэ:

² – Хэлэгты даа, Та иимэ юумэ хэхэ ямар эрхэтэйбта? Иимэ эрхэ засаг Танда хэн үгөөб? – гэжэ Иисүүсхээ хураба.

³ – Бишье таанадһаа нэгэ юумэ хурахамни. Хэлэжэ үгэгты даа, ⁴ Уһаар арюудхaha эрхэ Иоаннда Бурхан үгөө гү, али хүнүүд гү? – гэжэ Иисүүс урдаһаань асууба. ⁵ Тэдэнэр хоорондоо зүбшэжэ оробо:

– Зай, юун гэжэ хэлэхэбибди? Хэрбээ Бурханһаа тиимэ эрхэ үгтөө гэбэлнай, тиигэбэл яахaдаа Иоаннда этигэдэггүй байгаабта гэхэл.

⁶ Хүнүүд үгөө гээ һаамнай, Иоаннные лүндэншэ гэжэ этигэдэг бүхы энэ арад маниие шулуугаар шэдэжэ алаха.

⁷ Тиигээд лэ тэдэнэр:

– Уһаар арюудхaha эрхэ Иоаннда хэнэй үгэһые бидэ мэдэнэгүйбди, – гэжэ харюусаба. ⁸ Тиихэдэнь Иисүүс:

– Эдэ юумэнүүдые хэхэ эрхэ Намда хэнэй үгэһые Би баһа хэлэхэгүйб! – гэжэ тэдэндэ хэлэбэ.

Үзэмэй сэсэрлиг хүлһэлһэн үзэмшэд тухай хургаалта үгэ
(Мт 21:33-46; Мк 12:1-12)

⁹ Тиигээд Иисүүс иимэ хургаалта үгэ арад зондо хөөрөбэ:

– Нэгэ хүн үзэмэй сэсэрлиг таряад, тойруулжа хүрээлбэ, тиигээд тэрэнэ үзэмшэдтэ хүлһэлөөд, удаан хугасаагаар аянда мордобо.

¹⁰ Жэмэсэй эдеэшэхэ багта үзэмэй ургасаһаа өөрынь хуби абажа ерэхээр тэрэ хүн үзэмшэдтэ барлагаа эльгээбэ. Теэд үзэмшэд барлагыень

зада сохёод, хөөргэнь хооһоор бусааба. ¹¹ Сэсэрлигэй эзэн хоёрдохи барлагаа үзэмшэдтэ эльгээбэ. Теэд тэдэнь барлагыень баһа сохижо, баһажа доромжолжо байгаад, юушье үгэнгүй табяа һэн. ¹² Эзэн гурбадахи барлагаа үзэмшэдтэ эльгээбэ, үзэмшэд тэрэниинь шулга нюлга сохёод, хөөргэнь намнажархиба. ¹³ Үзэмэй сэсэрлигэй эзэн бодолгото болоод: «Яаха болоо гээшэбиб? Хайрата хүбүүгээ эльгээхэ юм байна. Хүбүүемни тэдэ хүндэлхэ бээ», – гэжэ шийдэбэ. ¹⁴ Теэд үзэмшэд хүбүүнь хараад, өөһэд хоорондоо зүбшэжэ оробо. «Энэ хүбүүн эсэргингээ эд зөөри залгамжалха. Энээниие алая, тиигэбэл бүхы зөөринь манай болохо», – гэлсэбэ. ¹⁵ Тиигээд тэдэнэр хүбүүнь үзэмэй сэсэрлигһээ гаргажа алажархиба. Тиихэдэнь үзэмэй сэсэрлигэй эзэн тэдэ үзэмшэдые яаха болоноб? ¹⁶ Эзэн ерээд, тэдэ үзэмшэдые алаха, тиигээд ондоо үзэмшэдтэ сэсэрлигээ даалгаха.

Хэлэхыень шагнаһан хүнүүд:

– Үгы даа, тиимэ юумэн болохогүй! – гэлдэбэ. ¹⁷ Иисүүс тэндэ байгшадые хараад, иигэбэ:

– Нангин Бэшэг соо: «Хэрэггүй гэжэ барилгашадай голожо хаяһан шулуунинь гэрэй гол шухала тулга шулуунинь болоо» гэнэн үгэнүүд ямар удхатайб? ¹⁸ Тэрэ шулууе мүргэжэ унаһан хүн хаха бута унаха, тэрэ шулуун хүнэй дээрэ унаа һаа, тэрэниие низа дараха.

Алба татабари тухай асуудал
(Мт 22:15-22; Мк 12:13-17)

¹⁹ Хуули заадаг багшанар ба ахамад санаартан Иисүүс маниие хадхажа, энэ хургаалта үгэ хөөрөбэ гэжэ ойлгоод, тэрэ дороо Тэрэниие барижа абаха гэнэн аад, улад зонһоо айба. ²⁰ Иисүүсэй хойноһоо тагнуул табижа, үнэн сэдхэлтэд мэтээр бээе харуулжа, Иисүүсье үгэ алдуулан гэнэдхээжэ баряад, Римэй захирагшын эрхэ засагта Тэрэниие тушааха зорилготойгоор өөһэдынгөө хэдэн хүнүүдые тэдэ эльгээбэ. ²¹ Тэдэнь билдагуушалан:

– Багша аа! Та бодото үнэниие хэлэдэгта, нюур харадаггүйт, Бурханай бодото замаар ябахые хургадагта гэжэ бидэ мэдэнэбди. ²² Бидэ Римэй хаанда алба татабари түлэхэ ёһотой гүбди, али үгы гү? – гэжэ асуубад.

²³ Иисүүс тэдэнэй муу мэхые мэдээд:

²⁴ – Намда динари мүнгэ харуулагты, тэрээн дээрэ хэнэй дүрэ зураатай, хэнэй нэрэ бэшээтэй байнаб? – гэжэ хураба.

– Римэй хаанай, – гэжэ тэдэнь харюусаба.

²⁵ – Тиигээ һаа, хаанай юумые хаандань, Бурханай юумые Бурханда үгэгты, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ. ²⁶ Арад зоной урда буруу юумэ хэлүүлэн

бариха ядан, тэдэ тагнуулшад аниргүй болобо, үшөө асуудалдань тии-мэ сэсэн, хурса харюу үгэхэдэнь, ехээр гайхалдаба.

*Үхөөд, амидырха тухай асуудал
(Мт 22:23-33; Мк 12:18-27)*

²⁷ Хүнүүд үхөөд амидырдаггүй гэжэ тоолодог саддукейнэрэй зариманиинь Иисүүстэ ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

²⁸ – Багша аа, үхибүүгүй ахынгаа наһанһаа нүгшэхэдэ, тэрэнэй дүүнь бэлбэһэн эхэнэртэйнь нууха ёһотой, тиигээд тэдэнһээ гараһан үхибүүн нүгшэһэн ахынь үхибүүн гэжэ тоологдохо зэргэтэй гэжэ Моисей манда бэшэһэн байдаг. ²⁹ Зай, долоон аха дүүнэр байгаа гэе. Тэдэнэй ахань һамга абаад, үхибүүтэй болонгүй үхэшэбэ ха. ³⁰ Хоёрдохинь ахынгаа һамгатай нуугаад, үхибүүтэй болонгүй морилбо. ³¹ Гурбадахи дүүнь, мүн бэшэ дүүнэрынь һубарин тэрэ һамгыень абаад, баһа үхибүүтэй болонгүй, үхэшэбэд. ³² Һүүлэй һүүлдэ тэдэнэй һамганииньшье наһа бараа. ³³ Теэд Бурханай үхэһэн хүнүүдые амидыруулхада, тэрэ эхэнэр долоон аха дүүнэртэй нууһан хадаа, хэнэйнь һамган болохоб?

³⁴ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Энэ оршон үеын зон һамга абана, хадамда гарана. ³⁵ Харин Бурханай амидыруулгада хүртэхэ заяатайшуул һамгашье абахагүй, хадамдашье гарахагүй. ³⁶ Тэдэнэр Бурханай Эльгээмэлнүүдтэл адли болоод, хэзээшье үхэхэгүй мүнхэ байха, юундэб гэбэл, тэдэнэр үхөөд амидырха бшуу. ³⁷ Тиин Моисейшье шатажа байһан һөөг модон тухай туужа соогоо үхэһэн хүнүүдэй амидырха тухай батална. Ушарынь юуб гэбэл, Моисей Эзэниие Абраһаамай Бурхан, Исаагай Бурхан, мүн Яковай Бурхан гэжэ нэрлэнэ ха юм. ³⁸ Бурхан болбол үхэһэн хүнүүдэй бэшэ, харин амиды хүнүүдэй Бурхан мүн. Тэрээндэ бүгэдөөрөө амиды юм.

³⁹ Иисүүсэй иигэжэ хэлэхэдэ, Хуули заадаг зарим багшанар:

– Багша аа, Та ехэ найнаар хэлэжэ үгэбэт! – гэлдэбэ. ⁴⁰ Тиин саашань юумэ нурахаяа хэншье зүрхэлбэгүй.

*Бурханай табисуурта тухай асуудал
(Мт 22:41-46; Мк 12:35-37)*

⁴¹ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Бурханай табисууртые Давид хаанай үри һадаһан гэжэ юундэ хэлсэдэг гээшэб? ⁴²⁻⁴³ Давид хаан өөрөө Магтаал дуунуудайнгаа ном соо: «Бузар дайсадыеш хүл дорош дэбһүүлэн табитарни, баруун таладам нуугаарай гэжэ

Эзэн минии Эзэндэ хэлээ» – гэжэ бэшэнэ.

⁴⁴ Зай, Давид хаан Бурханай табисууртые Эзэмни гэжэ нэрлэбэл, юундэ Тэрэ Давидай үри болохоб? – гэжэ Иисүүс асууба.

Иисүүс Хуули заадаг багшанарһаа һэргылнэ
(Мт 23:1-7; Мк 12:38-39)

⁴⁵ Бүхы зоной шагнажа байхадань, Иисүүс шабинартаа захиба:

⁴⁶ – Хуули заадаг багшанарһаа бээе һэргылжэ ябаарайгты! Тэдэнэр ута суба үмдөөд ябаха, олон зоной дунда мэндэшэлүүлхэ дуратай, мүргэлэй гэртэ урдуур һууха, түрэ найрташье эгээн хүндэтэй һуури эзэлхэ дуратай байдаг. ⁴⁷ Тэдэнэр бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй зөөри һэш-хэлгүйгөөр үбэртэлдэг, олоной нюдэн дээрэ удаан мүргөөшэ болодог. Тиимэрхүү зон хатуу хэһээлтэдэ хүртэхэ даа.

Бэлбэһэн эхэнэрэй үргэл
(Мк 12:41-44)

21 ¹ Иисүүс тойрожо харахадаа, зарим баяшуулай үргэлнүүдээ һумын үргэлэй санда табижа байхые хараба. ² Нэгэ бэлбэһэн ядуу эхэнэрэй хоёр жэжэ мүнгэ тэндэ табихые хараад, ³ Иисүүс хэлэбэ: – Энэ үгытэй ядуу бэлбэһэн эхэнэр хэнһээш ехэ үргэл үргэбэ. ⁴ Бусад зоной үлүү гараһан юумээе асаржа санда табихадань, энэ эхэнэр үгытэй ядуу байбашье, хоолойгоо тэжээхэ бии үгы юумээе дууһан үргэбэ.

Һумын һандаралга
(Мт 24:1-22; Мк 13:1-20)

⁵ Гоё һайхан үнэтэ шулуугаар, үргэлэй юумээр шэмэглэгдэһэн Һүмэ тухай зарим хүнүүдэй хөөрөлдэхэдэ:

⁶ – Эндэ үзэжэ байһан юумэнһээтнай хожом нэгэтэ ганса шулуун-шье үлэхэгүй, хуу баран һандаргагдаха, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Зоболон гашуудал, хашан мүрдэлгэ

⁷ – Багша аа, тиимэ юумэн хээээ болохоб? Тэрэнэй болохын ур-да ямар дүлгэ тэмдэгүүд харуулагдахаб? – гэжэ Иисүүс хээ асуубад.

⁸ Иисүүс хэлэбэ:

– Һэргэлэн байгты, хүнэй мэхэдэ бү орогты. Юуб гэхэдэ, олон хүнүүд Минии нэрые зүүжэ ерэхэ: «Би Бурханай табисууртаб», – гэжэ өөһэд тухайгаа гэршэлхэ, «Зарга шүүбэрийн саг ойртобо», – гэжэ Минии нэрэһээ хэлэхэ. Тэдэнэй үгэдэ бү этигэгты! ⁹ Дайн тухай гү,

али буһалгаан тухай дуулахадаа бү айгаарайгты: тиимэрхүү юумэнүүд эхиндэнь болохо ёһотой, зүгөөр тэрэ дары юумэнэй эсэс болохогүй.

¹⁰ Иисүүс саашань үргэлжэлүүлбэ:

– Нэгэ арад нүгөө арадтаа добтолон орохо, хаан оронууд хоорондоо хёморолдон тэмсэхэ. ¹¹ Аймшагтайгаар газар хүдэлхэ, зарим газарта үхэл тахал, үлэсхэлэн зоболон дэлгэрхэ. Хүртэй үзэгдэлнүүд, муу ёрото тэмдэгүүд тэнгэридэ үзэгдэхэ. ¹² Зүгөөр, эдэ бүхы юумэнүүдэй болохын урда тээ таанадые Намтай холбоотой байһанайтнай түлөө барижа хааха, хашан мүрдэхэ. Таанадые мүргэлэй гэртэ гэмнэхэ, түрмэдэ хааха. Таанадые хаашуулда болон зонхилогшодто абаашажа мүшхүүлхэ. ¹³ Харин энэтнай таанадай Һайн Мэдээсэл айладхынтнай тушаан болохо. ¹⁴ Тиигээд өөһэдыгөө хамгаалжа юу хэлэхэ тухай эртэнһээ ханаагаа бү зобооройгты. ¹⁵ Юу хэлэхые мэдэхэ ухаа Би таанадта үршөөхэб. Танай хэлэнэн юумые нэгэшье дайсантнай буруушаажа гү, али һөөргэдэжэ шадахагүй. ¹⁶ Тэрэ үедэ аба эжитнай, аха дүүнэртнай, түрэл һаданартнай, хани нүхэдтнай таанадта урбаха. Заримантнай алуулха. ¹⁷ Минии түлөө таанадые булта үзэн ядаха. ¹⁸ Гэбэшье тархиинтнай нэгэшье үһэн унахагүй. ¹⁹ Намда үнэн сэхэ байһанайнгаа ашаар таанад абарагдахат.

Иерусалим хандаргагдаха

²⁰ – Иерусалимай хариин сэрэгүүдээр хүрээлөөтэй байхые харахадаа, хандаржа халаха сагынь ерээ гэжэ мэдээрэйгты. ²¹ Тиихэдэ Иудейдэ байһан хүнүүд хада гүбээ рүү тэрьедээрэйгты. Хотодо байгшад бултадаа тэндэнһээ зугадажа гараарайгты. Хүдөө тосхонуудта байһан хүнүүд тэрэ хотодо бү орооройгты. ²² Юундэб гэхэдэ, Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэн ёһоор тэрэ «Хэнээлтын үдэрнүүд» байха юм. ²³ Тэдэ үдэрнүүдтэ хээлитэй, хүхөөр үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ ехэл гай зоболон тудаха. Газар дэлхэй дээрэ хаа-хаанагүй хүнүүд гайтайгаар зобохо, аймшагтай хэнээлтэдэ орохо. ²⁴ Зарим зон һэлмээр таһа сабшуулха, нүгөө зариманиинь хариин гүрэнүүдтэ богоол болон абаашагдаха. Бусад арадуудай захирха үе сагай дүүрэтэр хариин зон Иерусалимые гэшхэжэ дэбһэжэ байха.

*Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй ерэлгэ
(Мт 24:23-35; Мк 13:21-31)*

²⁵ – Тиихэдэ нара һаратай, одо мүшэдтэй ойлгогдохогүй юумэнүүд болохо, газар дэлхэй дээрэхи хүн зон эжэ эхией алдаха, уһан далай оёороороо долгилжо, аймшагтай үер халиха. ²⁶ Тиигээд гай

оһол болохонь гэжэ айһан зон ухаа мэдээгээ алдаха, юундэб гэхэдэ, тэнгэрийн хүсэнүүдыше тэнсүүриэ алдаха бшуу. ²⁷ Эгээл тэрэ үедэ үүлэ дамжан Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй агуу хүсэтэйгөөр, алдар солотойгоор газарта буужа ябахань харагдаха. ²⁸ Эдэ бүгэдэ юумэнүүдэй бэлжэ эхилхэдэ таанад хүл дээрээ бодожо, толгойгоо үргөөрэйгты, юундэб гэхэдэ, абарагдаха сагтнай ерэбэ гээшэ.

Боди модонһоо абтаһан үльгэр жэшээ

²⁹ Удаань Иисүүс тэдэндэ иимэ хургаалта үгэ хөөрөбэ:

– Таанад боди модон болон ондоо олон мододые хараад үзэгты. ³⁰ Модоной набша намаагайнь халбархада, зунай саг дүтэлбэ гэжэ мэдэдэгта. ³¹ Тон тиигэжэл Минии түрүүн хэлэһэн юумэнүүдэй болохые үзэхэдөө, Бурханай хаан түрын мандахань бүри ойртоо гэжэ мэдэхэт. ³² Мүнөө ажамидаржа байһан хүнүүдэй бултанайнь үхэжэ үрдегүй байхада, Минии таанадта хэлэһэн бүхы юумэн тохёолдохо гэжэ баталан хэлэнэб. ³³ Огторгой тэнгэри, газар дэлхэйшые хүнэн халаха, харин Минии хэлэһэн үгэнүүд мүнхэ оршохо.

Һэргэлэн байгты
(Мт 24:36-51; Мк 13:32-37)

³⁴ Хүлеэгээгүй байтартнай занга мэтээр тэрэ сагай гэнтэ дээрэтнай буужа таанадые барихагүйн тула үзэмэй дараһан архида шунангүй, хубиингаа хэрэгтэ дашуурангүй, бэээ эртэнһээ бэлдэжэ байгаарайгты. ³⁵ Ушарынь юуб гэбэл, газар дэлхэй дээрэ ажамидарһан хүн амитанда бултандань тэрэ саг гэтэн гэнтэ ерэхэ бшуу. ³⁶ Тэрэ сагта тохёолдохо хамаг аюул дабажа гарахын тула, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй урда зохистой байхын тула үргэлжэ зальбаржа, һэргэг хёрхо байгты!

³⁷ Иисүүс үдэртөө Һүмэ соо хургаалаа номнодог, һүүлээрнь Элеон хадада гаража, хүниэе үнгэргэдэг байгаа. ³⁸ Тиигээд эртэ үглөөнһөө хамаг зон хургаалыень шагнахаяа Һүмэ соо суглардаг байгаа.

Иисүүсье алаха гэхэн нюуса хэлсээн
(Мт 26:2-5; Мк 14:1-2; Ин 11:45-53)

22 ¹ Эһэбэригүй Хилээмэнэй Һайндэр, ондоогоор хэлэбэл Паасхын Һайндэр дүтэлжэ байгаа. ² Түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар арад зонһоо айжа байһан дээрэнһээ Иисүүсье нюусаар алаха арга бэдэржэ байба.

*Иуда Исцүүсые барижа үгэхөөр болоно
(Мт 26:14-16; Мк 14:10-11)*

³ Арбан хоёр шабинарайнь нэгэн Искариот гэгдэдэг Иудын досоо сатана ороhon байгаа. ⁴ Тиймэһээ тэрэ Исцүүсые хайшан гэжэ барижа үгэхэ тухайгаа түрүү санаартан болон харуулай дарганартай зүбшэхэеэ ошобо ха. ⁵ Тэдэнь ерэнхэндэнь ехээр баярлажа, Иудада мүнгэ үгэхэбди гэжэ амалба. ⁶ Тийгээд тэрэ Исцүүсые хүнэй үгэдэ барижа үгэхэб гэжэ үгээ үгөөд, таарамжатай нүхэсэл харгалзадаг болоо.

*Шабинар һайндэрэй шэрээ заһана
(Мт 26:17-19; Мк 14:12-16)*

⁷ Өһээгдээгүй хилээмэнэй һайндэр боложо, һүмэдэ Паасхын хурьга гаргаба.

⁸ – Ошожо, хамта эдихэ Паасхын хоол бэлдэгты, – гэхэн даабаритайгаар Исцүүс Пётр Иоанн хоёр шабия эльгээбэ.

⁹ – Хоол хаана бэлдэхэбиди? – гэжэ һурахадань, ¹⁰ Исцүүс хэлэбэ: – Иерусалим ороходотнай, домбо соо уһа абажа ябаһан хүн дайралдаха, тэрэниие дахаад ябаарайт. Тэрэ хүнэй ороhon гэртэ ороод: ¹¹ «Багшамнай шамда эльгээгээ. Шабинартаяа хамта Паасхын хоол ямар таһалгада барихабиди?» – гэжэ гэрэй эзэнһээ асуугаарайгты. ¹² Тэрэтнай танда ехэ уужам, зохидоор түхээрэгдэнэн таһалга дээдэ дабхарта харуулжа үгэхэ. Тэндэл шэрээгээ заһагты.

¹³ Хоёр шабинь ошожо, Исцүүсэй хэлэһэн бүхы юумые оложо, Паасхын хоол бэлдэбэ.

*Эзэнэй Үдэшын хоол
(Мт 26:20-29; Мк 14:17-25; Ин 13:21-30; 1 Кор 11:23-25)*

¹⁴ Һайндэрлэхэ саг ерэжэ, Исцүүс арбан хоёр элшэнэртэйгээ хоол барихаяа һууба. ¹⁵ Исцүүс шабинартаа хэлэбэ:

– Ехэ зоболондо орохынгоо урда тээ Паасхын энэ хоол таанартаа барихые Би тон ехээр хүсэһэн байнаб. ¹⁶ Юуб гэхэдэ, Бурханай хаан ороной оршотор Би Паасхын хоол дахин барихагүйб гэжэ хэлэхэ байнаб.

¹⁷ Исцүүс аяга абажа, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд:

– Таанад энэениие хубаагаад уужархигты. ¹⁸ Энээнһээ хойшо Бурханай хаан ороной оршотор үзэмэй дараһан архи уухагүйб гэжэ таанадтаа хэлэхэ байнаб.

¹⁹ Исцүүс зүһэм хилээмэ абаад, Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, хилээмээ хухалаад, шабинартаа хубажа үгэхэ зуураа:

– Энэ танай түлөө үргэл болохо бөөмни гээшэ. Намае дурсан энээнэ эдижэ байгаарайгты, – гэжэ хэлэбэ. ²⁰ Хоол бариһанайнгаа һүүлдэ Исүүс үзэмэй дараһан архитай аяга абаад хэлэбэ:

– Энэ аяга болбол танай түлөө адхарха Минии шуһаар баталагдаһан шэнэ хэлсээн гээшэ. ²¹ Намае барижа үгэхэ хүн энэ шэрээдэ Намтай хамта һууна. ²² Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн уридшалан заяагдаһан ёһоор ами наһаа үгэхэнь, зүгөөр Тэрэниие барижа үгэһэн хүн аймшагтай гай зоболон амсаха.

²³ Шабинарынь:

– Хэмнай багшадаа урбахань гээшэб? – гэжэ бэе бөөһөөн һураба.

*Хэмнай агууехэб гэхэн зүрилдөөн
(Мт 20:25-28; 19:28; Мк 10:42-45)*

²⁴ Тэдэнэр эгээн агууехэмнай хэн бэ гэжэ хоорондоо арсалдажа оробо. ²⁵ Исүүс хэлэбэ:

– Бусад арадуудай хаашуул албатанаа зонхилжо байдаг, хүр хүсэтэй засаглагшад өөһэдыгөө улад зоной нүхэр гэжэ нэрлэдэг. ²⁶ Харин таанад тэдэниие бү нажаагты: таанадай агууехэтнай эгэл юрын хүн байха ёһотой; хүтэлэгшэтнай зарасада адли байха ёһотой. ²⁷ Хүнүүд хэниие дээгүүр гэжэ тоолодог бэ, хоол барижа байһан хүниие гү, али тэрээндэ заруулжа байһан хүниие гү? Хоол барижа байһан хүниие шухала гэжэ бододог бээ даа! Харин Би танай дунда зарасада мэтэ байнаб. ²⁸ Таанад булта Минии зоболон амсахада Намтай байһан хүнүүд болонот. ²⁹ Хаандал адли захирха эрхэ Эсэгымни Намда үгэһэндэл адли Бишье таанадта хаандал адли захиржа байха эрхэ үгэнэб. ³⁰ Таанад хаан орондомни шэрээдэ һуугаад, Намтай эдижэ, уужа байхат. Таанад хаан шэрээдэ һуугаад, Израилиин арбан хоёр угсаатаниие шүүбэрлхэт.

*Исүүс Пётрой арсаха тухай уридшалан хэлэнэ
(Мт 26:33-35; Мк 14:29-31; Ин 13:37-38)*

³¹ Тиигээд Исүүс хэлэбэ:

– Симон аа, Симон, шагна даа намай! Таряшанай орооһо һагшан мэхинэнһээ илгадагтал адляар шолмос хүн бүхэниетнай туршажа шалгаха эрхэ өөртөө шаардаба. ³² Гэбэшье, Симон, хүзэгэйншни буурахагүйн тула Би зальбарааб. Тиигээд ши Намдаа бусажа ерэхэдээ, аха дүүнэрээ зоригжуулан батадхаарай!

³³ – Эзэмни, би Тантай хамта түрмэдэшье орохоор, ами бэээшье үгэхөөр бэлэнби! – гэжэ Пётр Исүүстэ харюусаба.

34 – Пётр, шамда хэлэнэб, энэ үдэр эрэ тахяагай дуугархааань урда ши Намһаа гурба дахин арсахалши даа, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Туулмаг, сумаа, хэлмэ

35 – Таанадые туулмаг сумаагүйгөөр, гуталгүйгөөр зондо номнохыетнай эльгээхэдэмни, юумээр дуталдаа хэн гүт? – гэжэ Иисүүс шабинарһаа һураба.

– Юугээршье дуталдаагүй хэмди! – гэжэ тэдэнь харюусаба.

36 – Харин мүнөө туулмагтай хүн туулмагаа, сумаатай хүн сумаагаа абагты. Хубсаһа хунараа худалдаад, хэлмэ худалдажа абагты. 37 Юундэб гэхэдэ, Нангин Бэшэг соо: «Тэрэниие гэмтэн гэжэ тоолоо», – гэжэ Нам тухай бэшэгдэһэн үгэ бэлхэнь гэжэ танда хэлэнэб, – гээд Иисүүс хэлэбэ.

38 – Эзэн, эндээ хоёр хэлмэтэй байнабди, – гэжэ шабинарынь хэлэбэ. – Тэрэтнай болохо, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

Иисүүс Элеон хада дээрэ зальбарна
(Мт 26:36-46; Мк 14:32-42)

39 Иисүүс хотоһоо заншалта ёһоороо Элеон хадада гараба. Шабинарыньшье хамта ябалсаа. 40 Хада дээрэ гараад:

– Хорхойтуулгада абтахагүйн тула зальбарэгты! – гэжэ шабинартаа хэлэбэ.

41 Тиигээд Иисүүс шэдэһэн шулуунай хүрэхэ зайда тэдэнһээ холодожо, үбдэглэн һуугаад, Бурхандаа мүргэбэ:

42 – Эсэгэ Бурхамни, хэрбээ хүсэбэл, энэ аягаһаа амсуулангүй, иимэ ехэ зоболон Намһаа зайлуулыт даа! Гэбэшье энэ Минии мэдэхэ хэрэг бэшэ, Өөрынтнай эрхэ хүсэлөөр болог лэ.

43 Тэнгэриһээ Бурханай Эльгээмэл ерэжэ, зоригынь үргэбэ. 44 Иисүүс дабашагүй гашуудалда абтажа, улам ехээр зальбарба; хүлһэниинь шуһанай дуһал мэтээр газарта дуһаба.

45 Мүргэлөө дүүргээд, хүл дээрээ бодожо, шабинартаа бусажа ерэхэдэнь, тэдэнь ехээр уйдаһандаа унташанхай байгаа.

46 – Юундэ унтанабта? Бодогты! Хорхойтуулгада абтахагүйн тула зальбарэгты! – гэбэ.

Иисүүсые бариба
(Мт 26:47-56; Мк 14:43-50; Ин 18:3-11)

47 Иисүүсэй иигэжэ хэлэжэ байтарнь, арбан хоёр шабинарайнь нэгэн болохо Иудын хүтэлбэри доро хүнүүд ерэбэ. Иудын Иисүүсые таалаха гэжэ дүтэлхэдэнь, 48 Иисүүс тэрээнһээ:

– Иуда аа! Ши Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие таалан барижа үгэнэ аалши? – гэжэ нураба.

⁴⁹Хажуудань байһан шабинарынь юунэй болохоо байһые ойлгоод:

– Эзэн аа! Эдээнине хэлмээрээ сабшахамнай гү? – гэжэ асууба.

⁵⁰Нэгэ шабинь довтолон, ахамад санаартын зарасын баруун шэхые хэлмээрээ таһа сабшажархиба.

⁵¹– Болигты, хүрөө! – гэжэ Иисүүс хэлээд, зарасын шэхые гараараа хүрөөд эдэгээбэ.

⁵²Ойронь ерэнэн түрүү санаартанда, хүмын харуулай дарганарта, ахамадуудта хандажа, Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– Таанар дээрмэшэниие барихаяа гараһандал хэлмэ, шиидам һаднагтайгаар Намае барихаяа ерэбэ гүт? ⁵³Теэд үдэр бүхэн таанадтай хамта хүмэ соо байхадамни Намае бариха гэжэ забдаагүй һэнта. Харин мүнөө харанхы хара хүсэнэй эзэрхэхэдэ, танай саг ерээ.

Пётр Иисүүсхээ арсаба
(Мт 26:67-75; Мк 14:66-72;
Ин 18:15-18, 25-27)

⁵⁴Иисүүсые барижа, ахамад санаартын гэртэ абаашаба. Пётр зай баряад хойноһоонь гэтэн ябаа. ⁵⁵Гэрэй хашаа соо ехэ түүдэг носоожо, зарасанарай тойроод нуухадань, Пётр тэдэнэй дунда нуулсаба. ⁵⁶Нэгэ зараса эхэнэр галай хажууда нууһан Пётрые анхаралтайгаар хараад, найнаар шэртэнэнэйнгээ удаа:

– Энэ хүн баһа Иисүүстэй суг ябадаг хэмнай, – гэжэ хэлэбэ. ⁵⁷Пётр буруушаажа:

– Эхэнэр аа, би Тэрэниие мэдэхэшьегүйб! – гэжэ хэлэбэ. ⁵⁸Удангүй ондоо нэгэ хүн Пётрые хараад:

– Ши тэдэнэй нэгэн ха юмши, – гэжэ хэлэбэ. Тиихэдэнь:

– Эрэ хүн аа, би тэдэнэй нэгэн бэшэб! – гэжэ Пётр мэлзэбэ. ⁵⁹Нэгэ сагай үнгэрһэн хойно ондоо нэгэ хүн:

– Нээрээшье, энэ хүн Тэрээнтэй ябаа һэн. Тиигээдшье Галилейн хүн байна, – гэжэ халан һандангүй хэлэжэ оробо.

⁶⁰– Эрэ хүн аа, юун тухай хэлэнэш? Би шамае ойлгоногүйб! – гэжэ Пётр хэлэбэ. Иигэжэ хэлэхэтэйн адли эрэ тахяа донгодобо.

⁶¹Эзэн эрьежэ, Пётр тээшэ хараад абаба. Тиихэдэнь: «Эрэ тахяагай дуугархаһаань урда ши Намһаа гурба дахин арсахалши даа», – гэжэ хэлэһыень Пётр һанаандаа оруулаадхиба. ⁶²Тиигээд тэндэнэ гараад, гунигтайгаар уйлаба.

Иисүүсые наада бариба, сохибо

⁶³ Иисүүсые харууhalжа байһан хүнүүд Тэрэниие наада бариба, тиигээд сохибо. ⁶⁴ Тэрэнэй нюдыень боогоод, нюурыень альгадан:

– Таниие хэн сохёоб, хэлэгтыл даа! – гэлдэбэ. ⁶⁵ Тэрэ мэтээр Иисүүсые нилээд удаан наадалба, шоолобо, доромжолбо.

Иисүүсые Зүблэлэй гэшүүд мүшхэнэ
(Мт 26:59-66; Мк 14:55-64; Ин 18:19-24)

⁶⁶ Тиигээд үүр сайха үеэр ахамадууд, түрүү санаартан, Хуули заадаг багшанар сугларжа, зүблөө хэбэ. Тэрэ Зүблэлэй гэшүүдтэ Иисүүсые асарба.

⁶⁷ – Манда хэлэ даа, Та Бурханай табисуурта гүт? – гэжэ тэдэ нурабад.
– Танда хэлээшье наам, таанад этигэхэгүйт. ⁶⁸ Юумэ нураашье наам, таанад харюусахагүйт. ⁶⁹ Зүгөөр энэ сагнаа хойшо Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн Нур жабхаланта Бурханай баруун талада нууха, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

⁷⁰ – Тиихэдэе Та Бурханай Хүбүүн гүт? – гэжэ булта асууба.

– Хэн байһыемни таанад өөһэдөө хэлэнэт, – гэжэ Иисүүс тэдээндэ харюусаба.

⁷¹ – Манда үшөө ямар гэршэлгэ хэрэгтэй юм? Бидэ өөһэдөө хэлэһыень булта дуулаабди, – гэжэ тэдэнэр хэлэбэ.

Иисүүс Пиладай урда
(Мт 27:11-14; Мк 15:1-5; Ин 18:28-37)

23 ¹ Зүблэлэй гэшүүд булта бодожо, Иисүүсые Пиладта абаашаад, ² – Энэ хүн арад зонииемнай үймүүлнэ, худхуулна, Римэй хаанда алба татабари түлэхые хорино, Өөрыгөө Бурханай табисууртаб гэжэ нэрлэнэ, – гэжэ Тэрэниие зэмэлбэ.

³ – Та еврейнүүдэй хаан гүт? – гэжэ Пилат Иисүүсхэе нураба.

– Та тиигэжэ хэлэнэт, – гэжэ Иисүүс тэрээндэ харюусаба.

⁴ – Энэ хүниие зэмэлхээр ямаршые баримта олоногүйб, – гэжэ Пилат түрүү санаартанда ба арад зондо хэлэбэ.

⁵ – Энэтнай хүн зониие үймүүлхэ, хүлгөөхэ үгэ Галилейһээ эхилээд, эндэ хүрэтэр бүхы Иудей соогуур тараажа ябана, – гэжэ тэдэнь үсэдөөр хэлэбэ.

Иисүүс Иродэй урда

⁶ Иигэжэ хэлэхыень шагнаад:

– Энэ хүнтнай Галилейн юм гү? – гэжэ Пилат нураба. ⁷ Иисүүсые Иродэй захирдаг могоһоо ерэнэн хүн байна гэжэ мэдэхэдэе, Ирод

хаандань эльгээбэ. Эгээл тэрэ үедэ Ирод өөрөө Иерусалим ерээд байгаа. ⁸ Иисүүсье харахадаа, Ирод аргагүй баярлаба, юундэб гэхэдэ, урдань Тэрээн тухай дуулаһан, Тэрэнии хараһайб гэжэ үнинэй хүсэдэг хэн. Ямар нэгэн гайхамшагша хэрэг бүтээхыень үзэхэ гэжэ найдадаг байгаа. ⁹ Ирод Тэрээнһээ олон юумэ асууба, теэд Иисүүс тэрээндэ харюу үгэбэгүй. ¹⁰ Хажуудань байһан түрүү санаартан ба Хуули заадаг багшанар Иисүүсье хатуугаар зэмэлжэл байба. ¹¹ Ирод сэрэгшэдтээ хамта Иисүүсье баһан доромжолоод, хаанай хубсаһа үмдэхүүлжэ, Пиладта һөөргөн эльгээбэ. ¹² Энээнэй урда тээ хоорондоо дайсан харша байһан Ирод Пилат хоёр тэрэ үдэрһөө ехэ хани нүхэд болоо бэлэй.

*Иисүүсье үхэлэй саазада хүртөөбэ
(Мм 27:15-26; Мк 15:6-15; Ин 18:39–19:16)*

¹³ Пилат түрүү санаартаниие, ноёдые, арад зониие дууджа хэлэбэ:

¹⁴ – Израилиин зониие үймүүлжэ ябана гэжэ зэмэлэн, таанад Энэ Хүнии намда асарбат. Харин би танай хараһаар байтар мүрдэлгэ хэхэдэ, танай тохохон тиимэ зэмэтэй байһыень тодоруулбагүйб. ¹⁵ Тиихэдэ Ирод хааншье зэмыень олонгүй, Энэнии намда эльгээгээ. Энэ хүн саазада хүртэхөөр ямаршье муу юумэ хээгүй. ¹⁶ Тиимэ хадань, Энэ Хүнии хэхээгээд, табиخاب, – гэжэ Пилат хэлэбэ*. ¹⁸ Теэд бүхы зон:

– Энэнии саазалагты, харин Бараббае бидэндэ табигты! – гэжэ хашхаралдаба. ¹⁹ Иерусалимда буһалгаан үүсхээд, хүнүүдые алаһанайнь түлөө Бараббае шорондо хааһан байгаа. ²⁰ Иисүүсье табиха хүсэлэнтэй Пилат дахяад зондо хандажа, үгэ хэлэбэ.

²¹ – Тэрэнии хэрээһэндэ хада, хэрээһэндэ хада! – гэжэ тэдэн хашхаралдаба.

²² – Ямар гэмтэй юумэ Тэрэ хээб? Саазада хүртэхөөр гэмтэй байһыень би тодоруулаагүйлби. Тиимэхээ Энэнии хэхээгээд лэ табиخاب, – гэжэ Пилат гурбадахия тэдээндэ хэлэбэ. ²³ Гэбэшье тэндэ байһан зон Иисүүсье хэрээһэндэ хадажа алаха ёһотой гэхэн эрилтэ табижа, шангаар хашхаралдаба. Саашадаа тэдэнэй хашхаралдаан улам шангадажа байба. ²⁴ Тиимэхээ Пилат тэдэнэй эрилтые дүүргэхэ гэжэ шийдэбэ. ²⁵ Буһалгаа татажа, хүнүүдые алаһанай түлөө түрмэдэ хууһан Бараббае гэгшые Пилат зоной шаардаһан ёһоор табиба, харин Иисүүсье тэдэ зоной хүсэхэн ёһоор саазада хүртөөхэ болобо.

* ^{23:16} Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэхэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ¹⁷ Пилат Паасхын һайндэрэй хүндэлэлдэ түрмэдэ байһан нэгэ хүнии арад зоной эрилтээр сүлөөлхэ ёһотой байгаа.

Иисүүсые хэрээһэндэ хадаба
(Мт 27:32-44; Мк 15:21-32; Ин 19:17-24)

²⁶Иисүүсые сэрэгшэдэй абаад ябахадань, замдань Хэрээн нютагай Симон гэжэ хүн хээрэ ажаллаад бусажа ябаа. Тэрээндэ хэрээһэ үргэлүүлээд, Иисүүсэй хойноһоо ябуулба.

²⁷Иисүүсэй хойноһоо тоолошогүй олон зон дахажа, эхэнэрнүүдынь Тэрээнне хайрлаһандаа үбсүүгээ шаан уйлалдаба. ²⁸Иисүүс тэдээн тээшэ эрьен, иигэжэ хэлэбэ:

– Иерусалимай эхэнэрнүүд, Намае хайрлажа бү уйлалдагты; өөһэдыгөө хайрлажа, үхибүүдээ хайрлажа бархиралдагты. ²⁹«Хэбэлдээ үри бүрилдүүлээгүй, үхибүү түрөөгүй, хүхөө хүхүүлжэ үзөөгүй эхэнэрнүүд амар жаргалтай!» – гэжэ саг ойртожо байна. ³⁰Тиимэ сагай ерэхэдэ: «Маанад дээрэ уныт» гэжэ хада уулануудта, «Маанадые хушыт» гэжэ гүбээнүүдтэ хүнүүд хандаха. ³¹Зэмэгүй хүнтэй тиимэ юумэнэй боложо байхада зэмэтэй хүнтэй юун болохоб гэжэ һананат?

³²Иисүүстэй хамта үшөө хоёр хүниие – хоёр гэмтэниие саазалхаяа абашаа. ³³«Хохимой» гэдэг газарта ерээд, Тэрэниие хэрээһэндэ хадаба, харин нүгөө гэмтэдэй нэгыень баруун таладань, нүгөөдыень зүүн таладань хэрээһэндэ хадажархиба.

³⁴– Эсэгэ Бурхамни, эдэниие хүлисыт. Эдэ юуш хэжэ байһанаа өөһэдөө мэдэнэгүй, – гэжэ Иисүүс зальбарба.

Харин саазалагшад жээрэб татажа, хубсаһыень дундаа хубаажа абаба. ³⁵Арад зоной хаража байтар еврейнүүдэй ноёд:

– Бурханай табисуурта юм һаа, бусадые абарһандаал адли Өөрыгөө абарыт! – гэжэ доромжолон хэлэбэ. ³⁶Сэрэгшэдшые элдэбээр баһажа, укус үгэхэ зуураа:

³⁷– Хэрбээ Та еврейнүүдэй хаан юм һаа, Өөрыгөө абарыт! – гэлдэбэ.

³⁸Иисүүсэй дээрэнь «Энэ еврейнүүдэй хаан» гэжэ грек, рим, еврей хэлэнүүдээр бэшэгдэһэн хабтагай үлгөөтэй байгаа һэн.

³⁹– Та Бурханай табисуурта бэшэ аалта? Өөрыгөөшые, маниешые абарыт! – гэжэ хэрээһэндэ хадуулан гэмтэнэй нэгэн Иисүүсые шоглон баһаба. ⁴⁰Харин нүгөөдэхинь тэрэ нүхэрөө зэмэлэн:

– Өөрөө саазалуулжа байһан аад, иигэжэ дуугархаяа Бурханһаа айнагүй аалши? ⁴¹Ехэ гэм хэһэн маниие зүб иигэжэ хэһээжэ байна, харин энэ Иисүүс ямаршые муу юумэ хээгүй, – гэбэ. ⁴²Тиигээд Иисүүс тэ хандажа:

– Иисүүс аа, Та Хаан шэрээдээ нуухадаа намае һанажа байгаарайт, – гэжэ тэрэ хэлэбэ.

⁴³ – Мүнөөдэр ши Намтай диваажан орондо ошолсохош гэжэ шамда үнэниие хэлэнэб! – гэжэ Иисүүс тэрээндэ харюусаба.

Иисүүс ами табиба

(Мт 27:45-56; Мк 15:33-41; Ин 19:28-30)

⁴⁴ Хахад үдэр боложо байгаа. Гэнтэ бүхы газар дэлхэй дээрэ үдын гурбан саг болотор шэб харанхы болошобо: ⁴⁵ наран хиртэшэбэ. Тиигээд Һүмэдэ хоёр хүшэгийн нэгэниинь тэг дундуураа шуу хахарба.

⁴⁶ – Эсэгэмни, Танай мэдэлдэ хүнэнхөө ябуулнаб! – гэжэ Иисүүс шангаар үгэлэн, ами табиба.

⁴⁷ Эдэ бүгэдые хараһан зуунай дарга Бурханиие алдаршуулан магтаад:

– Энэ хүн үнэхөөрөө үнэн сэдхэлтэн байгаал даа, – гэбэ. ⁴⁸ Аймшагтай үзэсхэлэн һонирхон харахаяа эндэ сугларһан бүхы зон болоһон бүгэдые хаража сошолдон, үбсүүгээ шаажа уйлалдаһаар гэр гэртээ тарбад. ⁴⁹ Иисүүсые таниха, мэдэхэ зон, Галилейһээ Тэрэниие дахажа ерэнэн эхэнэрнүүд тээ холохоно зогсоод, хаража байгаа һэн.

Иисүүсые хүдөөлүүлбэ

(Мт 27:57-61; Мк 15:42-47; Ин 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Тэндэ баһа Иудей можын Аримафей хотын Иосиф гэдэг хүн байба. Тэрэ үнэн сэхэ, сагаан сэдхэлтэй хүн Бурханай хаан ороной мандахые ехэл хүлээжэ байгаа. Тэрэ баһа Зүблэлэй гэшүүн аад, Зүблэлэй гаргаһан шийдхэбэриие, үйлэдэһэн хара хэрэгые яшье зүбшөөжэ шадахагүй байба. ⁵² Тэрэ Пиладта ошожо, Иисүүсэй бэе үгэхыень гуйба. ⁵³ Тиигээд хэрээһэнһээ Иисүүсэй шарилые буулгажа, бүдөөр орёогоод, хабсагайда түнхигдэһэн, урдань хэнэйшье хэбтээгүй агы нүхэндэ абаашажа хадагалаа һэн. ⁵⁴ Тэрэ үдэр болбол субботын бэлдхэл үдэр, пятница байгаа.

⁵⁵ Галилейһээ Иисүүстэй ерэлсэһэн эхэнэрнүүд Иосифой мүрөөр ошожо, түнхинэгдэһэн агы нүхэ, Иисүүсэй шарилые тэндэ хадаглахые хараба. ⁵⁶ Тиигээд тэдэнэр гэртээ харижа, элдэб янзын хангалтай ургамалай тоһо бэлдэбэ.

Тээд субботодо тэдэнэр Хуулида заагдаһан ёһоор амарба.

Иисүүсэй амидыралга

(Мт 28:1-8; Мк 16:1-8; Ин 20:1-8)

24 ¹ Субботын хойто үдэрэй эртэ үглөөгүүр тэдэ эхэнэрнүүд бэлдэһэн хангалтай тоһоёо абаад, агы нүхэн хуурсагта ошобо. ² Агы нүхэнэй амһарые бүтүүлһэн үхэр шулуун хажуу тээшээ болгодоһон

байба. ³Ороходонь, Эзэн Иисүүсэй шарил байбагүй. ⁴Эхэнэрнүүдэй гайхалдажа, юушье гэжэ сэдхэхэеэ болёод байтар, ялалсама сагаан хубсаһатай хоёр хүн бии болобо. ⁵Эхэнэрнүүдэй айн хүрдэжэ, уруугаа харан зогсоходо, тэдэ хоёр хэлэбэ:

– Амиды хүниие юундэ үхэнэрнүүдэй дунда бэдэрээбта? ⁶Тэрэтнай эндэ үгы, Тэрэтнай амидыраа. Бүри Галилейдэ байхадаа таанадта юун гэжэ хэлэһыень ханагты. ⁷«Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн нүгэлтэ хүнүүдэй гарта тушаагдаад, хэрээһэндэ хадуулха, тиигээд гурбадахи үдэртөө амидырха», – гэжэ Тэрэ хэлээ хэмнай.

⁸Тиигэхэдэнь эхэнэрнүүд Иисүүсэй хэлэһэн үгые ханаандаа оруулба.

⁹⁻¹⁰Магдалай Мария, Иоанна, Яковай эхэ Мария болон бусад хэдэн эхэнэрнүүд агы нүхэн хуурсагта ошоһон байгаа. Тэдэнэр агыһаа бусаһаар үзэһэн хараһан юумээ Иисүүсэй арбан нэгэн дүтын шабинартань, мүн бусад олон зондо дуулгаба. ¹¹Һамгад дэмы юумэ шашана гээд, тэдэнь үнэншэбэгүй. ¹²Зүгөөр Пётр хууриһаа бодоод, агы нүхэн тээшэ гүйжэ ошобо. Тонгойгоод харахадань, орёоһон бүдэнь лэ байба. Ямар һонин юумэн болооб гэжэ гайхаһаар тэрэ гэртээ бусаба.

Иисүүс хоёр шабинартаа харагдаба
(Мк 16:12-13)

¹³Тэрэл үдэр Иисүүсэй хоёр шабинарынь Иерусалимһаа арбан хоёр модоной зайтай Эммаус тосхон ошобо. ¹⁴Тэдэ хоёр болоһон ябадалнууд тухай бодожо, хоорондоо хөөрэлдэжэ ябаа. ¹⁵Иигэжэ дуугаралсажа, зүбшэжэ ябахадань, Иисүүс Өөрөө хажуудань ерэжэ, тэдэнтэй хамта ябалсаба. ¹⁶Зүгөөр тэдэ шабинарай нюдэниинь бүрэглөөд, тэдэ Тэрэниие танибагүй.

¹⁷ – Энэ юун тухай замдаа хөөрэлдэжэ ябанабта? – гэжэ Иисүүс тэдэһээ һураба. Уй гашуудалда дарагдаад ябаһан тэдэ хоёрынь зогсобо.

¹⁸ – Эдэ үдэрнүүдтэ Иерусалимда болоһон ушарнууд тухай Тал гансаараа дуулаагүй ябана гүт? – гэжэ тэдэ хоёрой Клеопа гэдэгын Иисүүсчээ һураба.

¹⁹ – Ямар ушарнууд юм? – гэжэ харгынь хани урдаһаань асууба. Тиихэдэнь тэдэнэр иигэжэ хөөрөбэ:

– Эдэ бүхы ушарнууд Назаредэй Иисүүстэй тохёолдоо. Бүтээһэн үйлэ хэрэгүүдээрээ, айладхаһан юумэнүүдээрээ Тэрэ Бурханда болон зондо таагай, хүр хүсэтэй лүндэншэ байһанаа харуулаа. ²⁰Тиигээд манай түрүү санаартан, ноёд дарганар Тэрэниие барижа, үхэлэй саазада хүртөөжэ, хэрээһэндэ хадаа. ²¹Харин Тэрэ Израилиин арад түмэниие Римэй хаанай дарлалтаһаа сүлөөлхэ гэжэ бидэ найдадаг байгаабди. Тиин

тэрэ бүгэдын болохоор гурбадахи үдэр ябажа байна. ²² Манай хэдэн эхэнэрнүүд бидэниие ехэтэ гайхуулба: үглөөгүүр эртэ хүдөөлүүлхэн агыдань ошожо харахадань, ²³ Иисүүсэй шарил агы нүхэн хуурсагтаа байбагүй. Тэндэ Бурханай хоёр Эльгээмэлын эхэнэрнүүдтэ үзэгдэжэ, «Иисүүс амиды!» – гэжэ хэлэһэн байгаа. ²⁴ Бидэнэй зариманай шулуун хуурсагтань ошожо харахада, эхэнэрнүүдэй хэлээшэ үнэн байба. Харин Өөрыень хараагүйбди.

²⁵ – Лүндэншэдэй уридшалан айладханаан бүхы юумэндэ этигэхэ талаар мохоо модохир, тэнэг амитад аа! ²⁶ Алдаршахынгаа урда тээ Бурханай табисуурта иимэ зоболон үзэхэ ёһотой гэжэ мэдээгүй аалта? – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ. ²⁷ Тиигээд Моисейһээ эхилээд, бүхы лүндэншэдэй Өөр тухайн Нангин Бэшэг соо хэлэһэн зүйлнүүдые тэдэ хоёрто тайлбарилжа үгэбэ.

²⁸ Тэдэнэр зорихон тосхондоо хүрэжэ ерэбэ. Иисүүсэй саашаа ябаха гэнэн хэбэр үзүүлхэдэнь, ²⁹ нүгөө хоёрынь:

– Орой боложо, нара орохоёо байна, бидэнтэй ұлыт, – гэжэ Иисүүсые аргадаба. Иисүүс тэдэнээр үлэжэ, айлда оролсобо. ³⁰ Тэдэнтэй хамта эдеэлхээе нуухадаа, Иисүүс хилээмэ гартаа абажа зальбараад, хухалжа нүгөө хоёртоо үгэбэ. ³¹ Бүрэглэһэн нюдэниинь һаял нээгдэжэ, тэдэ хоёр багшайа таниба. Тэрэ дороо Иисүүс харагдахаяа болишоо хэн.

³² – Харгыдамнай багшын дуугаржа ябахата, Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһые нээн тайлбарилхадань, зүрхэ сэдхэлнай хүлгөө бэшэ хэн гү? – гэжэ бэе бээдээ хэлэбэ. ³³ Түргэн сугларжа тэдэ хоёр Иерусалимаа бусаба.

Ерэхэдэнь, арбан нэгэн элшэнэр, мүн бусадшые хамта ябалсагшад суглараад байба.

³⁴ – Эзэн үнэхөөрөө амидыраад, Симондэ үзэгдөө, – гэжэ бүлэг зон орожо ерэхэн хоёрто хөөрөбэ. ³⁵ Ээлжээндээ тэдэ хоёр харгыда ябахадань юунэй болоһон тухай, хилээмэ хухалжа үгэхэдэнь лэ Иисүүсые таниһан тухайгаа хөөрөбэ.

Иисүүс шабинартаа ерэбэ
(Ин 20:19-23)

³⁶ Иигэжэ хөөрөжэ байхадань, Иисүүс Өөрөө хажуудань бии боложо: – Амгалан тайбаниие таанадта айладханаа! – гэжэ хэлэбэ. ³⁷ Хии үзэгдэл харанабди гэжэ бодоһон шабинарын ехээр сошожо, айн хүрдэбэ.

³⁸ – Юундэ маргаба сошобот? Сэдхэл зүрхэндэтнай юундэ һэжэг уурхайлбаб? ³⁹ Энэ гарым, хүлым харыт. Би Өөрөөлби. Намае баряад үзэгты, бодото бэээрээ байхыем харыт: хии үзэгдэл хаа, бэе махабадгүй,

яһагүй байха һэм, – гэжэ хэлэбэ. ⁴⁰ Тиигээд Иисүүс тэдээндээ гар хүлөө харуулба. ⁴¹ Шабинарайнгаа ехээр баярлажа, үшөөл этигэжэ ядан, гайхалсажа байхада:

– Эндэтнай ямар нэгэ эдихэ юумэн байна гү? – гэжэ Иисүүс һураа. ⁴² Шабинарынь Тэрээндээ нэгэ хэршэмэг сонгоohon загаһа үгөө. ⁴³ Тэрэнииень абаад, Иисүүс хараһаар байтарнь эдижэрхибэ.

⁴⁴ Һүүлээрнь Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Нам тухай Моисейн Хуули соо, лүндэншэдэй номууд соо, Бурханай магтаалнууд соо бэшэгдэһэн бүхы юумэн бөөлхэ гэжэ Би таанадтаяа байхадаа хэлээ һэнби. Тиимэл юумэн болоо.

⁴⁵ Тиигээд Иисүүс Нангин Бэшэгэй удха ойлгожо абаха ухаа тэдэндээ үршөөгөө бэлэй.

⁴⁶ – Бурханай табисуурта алуулха, тиигээд гурбадахи үдэртөө дахин амидырха. ⁴⁷ Тиигээд нүгэлөө хүлисүүлхынь тула бүхы арадуудта Бурханда хандагты гэнэн мэдээсэл Тэрэнэй нэрээр номногдохо ёһотой. Таанад Иерусалимһаа эхилээд, ⁴⁸ тэрэ болоһон бүхы хэрэгүүд тухай айладхаха ёһотойт. ⁴⁹ Эсэгынгээ таанадта үгэхэб гэжэ найдуулһан юумые Би мүнөө дамжуулан таанадта үгэнэб. Харин таанад Иерусалимдаал байгаад, дээрэһээ үршөөгдэхэ ехэ хүсэ шадалда хүртэтэрөө хүлээгты, – гэжэ Иисүүс тэдээндэ айладхаба.

Иисүүс тэнгэридээ дэгдэн бусаба
(Мк 16:19-20; Хэр 1:9-11)

⁵⁰ Тиигээд Иисүүс шабинараа хотоһоо гаргажа, Бэгаани хүрэтэр абаашаад, гараа үргэжэ, тэдэнээ адислаба. ⁵¹ Тиигэжэ буян хэшэгтээ хүртөөһэнэйнь һүүлдэ Иисүүсые тэнгэри өөдэ дэгдүүлэн абаа. ⁵² Тэрэнэй һүүлдэ шабинарынь Иисүүстэ дохижо мүргөөд, хизааргүй ехэ баяртайнууд Иерусалимаа бусаба. Саг үргэлжэ Бурхандаа баяр баясхалан хүргэн тэдэ Һүмэ соо байдаг бэлэй.

Иоаннай дуулгаһан Һайн Мэдээсэл

Христиан шажанай уламжалалай дагуу энэ Һайн Мэдээсэлые Иисүүсэй эгээн ойро дүтын шаби Иоанн элшэн зохёожо бэшээ. Иисүүс тэрэ элшэниие үлүү ехээр энхэрэн хайрладаг бэлэй. Арбан хоёр элшэнэрэй дундаһаа тэрэ гансаараал Христоосто хүзэгтэй байһан ушараар алуулаагүй, ута наһа наһалаа һэн. Энэ Һайн мэдээсэл бусад Һайн мэдээсэлнүүдэй һүүлдэ бэшэгдээ.

Иоанн энэ номоо бэшэхэдээ, бусад Һайн мэдээсэлнүүдтэ айлдахагдаагүй үлэһэн зүйлнүүдые нүхэн зураглаха, мүн Иисүүстэ хүзэглэдэг бусад зондо Иисүүс шэнэ амидарал олгодог Бурханай Хүбүүн байна гэжэ харуулха зорилготойгоор номоо бэшээ. Энэ Һайн мэдээсэл соо бусад мэдээсэлнүүдтэ орходоо ойлгоходо бүри хүшэр шажанай ойлгосонууд болон уран яруу найрагай дүрсэнүүд олоор дайралдадаг. Иоанн Иисүүсэй амидаралай үйлэ ябадалнуудые болоһон сагайнэ ээлжээ дараалан хөөрэхэ гэжэ оролдоногүй. Иоаннай ном соо Иисүүсэй үгэ хүүр гол нуури эзэлнэ, гэхэтэй зэргэ эндэнь бусад Һайн мэдээсэлнүүдтэ үгтэһэн богонихон оньһон үгэнүүд үгы, нэгэшые хургаалта үгэ дайралданагүй. Тиэхэдэ Иоанн Иисүүсэй эгээн ойро дүтын шабинартаа үлөөһэн шажанай орёо удхатай хургаал заабаринуудые бэшэжэ үлөөнэ.

Һайн мэдээсэлые дүрбэн хуби болгон хубаамаар:

хүн түрэлхитэниие абархын тула хүнэй бэе бээлжэ түрэхэн Иисүүс – Өөрөө Бурхан байна гэжэ эли тодоор хэлэгдэхэн оролто үгэ (1:1-18); Иисүүсэй бүтээһэн долоон гайхамшагта үйлэ хэрэгүүд, тэдэнь Иисүүсэй бурханай мүн шанартай байһыень, Тэрэнэй хэрэг зорилтыень батална (1:19–12:50); Иисүүсэй дэлхэй дээрэ үнгэрэгхэн һүүлшын үдэрнүүдые, Тэрэнэй хэрээһэн дээрэ саазалалга ба амидыралга дэлгэрэнгыгээр айлдахана (13-20 бүлэгүүд); түгэсхэл: амидырһан Иисүүс шабинартайгаа хөөрэлдэнэ (21 бүлэг).

Үгэ хадаа хүн боложо түрөө

1 ¹ Эхинэй эхиндэ Үгэ* байһан юм. Тэрэ болбол Бурхантай хамта байгаа. Тэрэ хадаа Бурхан мүн байгаа. ² Үгэ болбол эхинэй эхиндэ Бурхантай хамта байгаа. ³⁻⁴ Бүхы юумэн Үгөөр лэ бүтээгдээ, нэгэшье бүтээгдэһэн юумэн Тэрээнгүйгөөр бүтээгүй. Тэрэ Өөрөө бүхы амидаралай эхин мүн. Амидарал гээшэ бүхы хүнүүдые гэрэлтүүлдэг Гэрэл туяа мүн. ⁵ Гэрэл туяа болбол шэг харанхы соогуур сасаран гэрэлтэдэг, тиин шэг харанхы Гэрэл туяае хүнөөжэ шадахагүй.

⁶ Иоанн гэжэ нэрэтэй хүниие Бурхан эльгээһэн байна. ⁷ Гэрэл туяагай ерэхэ тухай гэршэлхээе Иоанн ерээ. Тэрэнэй гэршэлэлгын ашаар бүхы хүнүүд гэрэл туяада этигэхэ ёһотой байгаа. ⁸ Иоанн өөрөө Гэрэл туяа бэшэ һэн. Тэрэ Гэрэл туяагай гэршэнь һэн. ⁹ Бүхы хүнүүдые гэрэлтүүлдэг жэнхэни Гэрэл туяа юртэмсэ дэлхэйдэ ерэдэг бэлэй. ¹⁰ Тэрэ хадаа юртэмсэ дэлхэй соо байгаа, юртэмсэ дэлхэй Тэрээгээр зохёон бүтээгдэһэншье хаа, Тэрээниие дэлхэйнхид танибагүй. ¹¹ Гэрэл туяагай Өөһэдынхидтөө ерэхэдэнь, Өөһэдынхинь Тэрэнээ угтан абаагүй. ¹² Теэд Гэрэл туяае угтан абагшадта, Тэрээнэй алдар нэрэдэ этигэгшэдтэ Бурханай үхибүүд болохо эрхэ Тэрэ үршөөгөө. ¹³ Тэдэ хүнэй хүсэл дуранһаа, эрын хүсэлэнһөө бүрилдөөгүй, харин Бурханһаа түрөө.

¹⁴ Үгэ хадаа хүн боложо түрөөд, бидэнэй дунда амидаржа байгаа. Эсэгэ Бурханай ори ганса Хүбүүниинь үршөөл хайрын ба үнэн зүйлэй бөөлөл байжа, бидэндэ һүр шадалаа харуулаа. ¹⁵ Тэрээниие гэршэлэн Иоанн:

– Минии хойноһоо ябагша Намһаа нилээдгүй шухала, ушарын гэхэдэ, Намһаа урда байгаа гэжэ хэлэхэдээ, би энэ Хүн тухай хэлээ һэм, – гэжэ айладхаа.

¹⁶ Тэрэ Өөрынгөө хизааргүй ехэ, урданайхиһаа үлүү ехэ буян хэшэгтэ маниие хүртүүлээ. ¹⁷ Бурхан Моисейгээр дамжуулан Хуули үгөө, харин Иисүүс Христоосоор дамжан, үршөөл хайра, үнэн зүйл үгтөө. ¹⁸ Бурханиие хэншье, хээээдэшье хараагүй. Бурхантай нэгэн хамта, Эсэгэдээ ойро дүтэ ори ганса Хүбүүниинь лэ Бурханиие юртэмсэ дэлхэйдэ харуулаа.

*Уһаар Арюудхагша Иоаннай гэршэлэлгэ
(Мт 3:1-12; Мк 1:2-8; Лк 3:1)*

¹⁹ «Ши хэн гээшэбши?» гэжэ Иоаннһаа һураад ерэхыень еврей-нүүдэй ахамадууд Иерусалимһаа санаартаниие болон левидүүдые** эльгээбэ. ²⁰ Тиихэдэнь Иоанн:

* 1:1 Үгэ – иигэжэ Иоанн Иисүүсые нэрлэнэ.

** 1:19 Левидүүд болбол Һүмэдэ ажал хэгшэд.

– Би Бурханай табисуурта бэшэб, – гэжэ гэршэлэн сэхэ харюусаба.

²¹ – Тиихэдээ ши хэн гээшэбши? Элияа гүш? – гэжэ тэдэнһураба.

– Бэшэб.

– Ерэхэ ёһотой тэрэ лүндэншэ гүш?

– Бэшэб.

²² – Тиихэдээ ши хэн болонобши? Шинии хэн байһые мэдээд ерэхыемнай эльгээһэн хүнүүдтэ бидэ харюу үгэхэ ёһотойбди. Ши өөр тухайгаа хэн байнаб гэжэ бодонош?

²³ – Минии тухай лүндэншэ Исай иигэжэ бэшээ һэн:

«Эзэндэ сэхэ зам гаргажа үгэгты гэжэ

хэн бэ даа сүл губида хашхарба».

²⁴ Эдэ хурагшалааша хүнүүдые фарисейнүүд* эльгээһэн байгаа.

²⁵ – Ши Бурханай табисуурта бэшэ, Элияа бэшэ, тэрэ лүндэншэ бэшэ аад, юундэ хүнүүдые уһаар арюудханабши? – гэжэ тэдэ хурана.

²⁶ – Би уһаар лэ арюудханаб. Теэд хэн гээшэб гэжэ таанарай мэдэхэгүй Хүн танай дунда бии. ²⁷ Минии хойноһоо Заларан ерэгшын гуталайнь ооһорыешье тайлаха эрхэгүйб, – гэжэ Иоанн харюусаба.

²⁸ Энэ бүхы ушар Иордан мүрэнэй саада бээдэ оршодог Бэтаани тосхондо болоо һэн. Тэндэ Иоанн хүнүүдые уһаар арюудхатаг байгаа.

²⁹ Хойто үдэрын урдаһаань Иисүүсэй ерэхэ ябахы хараад, Иоанн иигэжэ хэлэбэ:

– Энэл хадаа Бурханда үргэгдэхэ Хурьган мүн. Энэл хадаа газар дэлхэйн бүхы хүнүүдэй хэһэн нүгэл хилэнсые Өөр дээрэе даажа абаха!

³⁰ «Минии хойноһоо ябагша намһаа нилээдгүй шухала, ушарын гэхэдэ, намһаа урда байгаа», – гэжэ минии хэлэһэн Хүн – Энэ. ³¹ Бурханай табисуурта хэнэй байһые би өөрөөшье мэдэхэгүй байгаа, теэд Тэрээниие бүхы израильшуудта танюулхын тула би зониие уһаар арюудхахаяа ерээб.

³² Эдэ үгэнүүдэ Иоанн иигэжэ гэршэлэн хэлэбэ:

– Гулабхаагай дүрсэтэйгөөр тэнгэриһээ Арюун Һүлдын Тэрэнэй дээрэ буун тогтохые би хараа һэм. ³³ Би Тэрэниие мэдэхэгүй байгаа, теэд Бурхан уһаар лэ арюудхахыемни намайе эльгээхэдэе иигэжэ хэлэһэн юм: «Арюун Һүлдэ хэнэй дээрэ буужа тогтохые харанаш, Тэрэл хүнүүдые Арюун Һүлдөөр арюудхаха». ³⁴ Би эдэ бүгэдые хараа һэм, тиин Энэ Бурханай Хүбүүн мүн гэжэ би гэршэлнэб.

* 1:24 Фарисейнүүд болбол еврей шажанай шухала гурбан бүлгэмэй нэгэн болоно. Фарисейнүүд Моисейн Хуулийн бүхы зүйлнүүдые, мүн шажан тахилай дүримүүдые нарин нягтаар гүйсэдхэхые шаардана. Тэдэ Иисүүс Христоосто эсэргүүсэгшэд һэн.

Иисүүсэй түрүүшын шабинар
(Мт 4:18-22; Мк 1:16-20; Лк 5:2-11)

³⁵ Хойто үдэрынь Иоанн баһал тэрэ нууридаа хоёр шабинартаяа хамта ерээд байба. ³⁶ Хажуугаарнь Иисүүсэй гаража ябахые хараад, Иоанн:

– Харагты, Энэл Бурханда үргэгдэхэ Хурьган мүн! – гэжэ хэлэбэ.

³⁷ Иоаннай хоёр шабинар тэдэ үгэнүүдыень дуулаад, Иисүүсэй хойноһоо ошобо. ³⁸ Иисүүс эрьежэ, хойноһоонь тэдэнэй дахажа ябахые хараад:

– Таанарта юун хэрэгтэйб? – гэжэ нураба.

– Рабби аа (еврей хэлэн дээрэ «багша» гэхэн удхатай), Та хаана байдагбта? – гэжэ тэдэнь урдаһаань асууба.

³⁹ – Намтай ябалсагты, өөһэдөө харахат, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Энэнь үдэрэй дүрбэн саг багаар хэн. Тэдэнь Иисүүстэй хамта ошолсожо, хаана байдагыень хараба, тиигээд тэрэ үдэртөө Иисүүсэйдэ байба. ⁴⁰ Иоаннай хэлэхые дуулаад, Иисүүсэй хойноһоо ябалсаһан хоёрой нэгэниинь Симон Пётрой дүү Андрей байгаа. ⁴¹ Андрей өөрынгөө аха Симоние бэдэржэ олоод:

– Бидэ Бурханай табисууртые олообди, – гэбэ («Бурханай табисуурта» – грек хэлэн дээрэ «Христоос»).

⁴² Андрей Симоние Иисүүстэ асаржа харуулба. Иисүүс тэрэниие анхаралтайгаар шэртэн хараад:

– Ши Иоаннай хүбүүн Симон байнаш. Теэд шамаие Кефа гэжэ нэрлэдэг болохо («шулуун» гэхэн удхатай, грек хэлэн дээрэ болбол «Пётр»), – гэбэ.

⁴³ Хойто үдэрынь Иисүүс Галилейн нютаг ошохо гэжэ шиидэбэ. Харгыдаа тэрэ Филипптэй ушараад:

– Минии хойноһоо яба! – гэбэ.

⁴⁴ Филипп болбол Андрей Пётр хоёрой ажаһуудаг Бэтсаидаа гэжэ хотын хүн байгаа. ⁴⁵ Филипп гээшэнь Натанаилые бэдэржэ олоод, тэрээндэ:

– Моисейн Хуули дотор, мүн лүндэншэдэй бэшэгүүд соо дурдагдаһан Хүниие олообди. Энэ хадаа Назарет хотын Иосифой хүбүүн Иисүүс гээшэ, – гэбэ.

⁴⁶ – Назаредһэ гэнэ гүш? Теэд Назарет сооһоо ямар нэгэн һайн юумэн гараха аал? – гэжэ Натанаил буруушаан хэлэбэ.

– Ошоёбди, ши өөрөө харахаш, – гэжэ Филипп тэрээндэ дурадхаба.

⁴⁷ Урдаһаань Натанаилай ерэжэ ябахые Иисүүс хараад:

– Хуурмаг мэхэгүй, жэнхэни Израилийн хүн байна, – гэбэ.

⁴⁸ – Та намайе хаанаһаа мэдэнэбта? – гэжэ Натанаил асууба.

– Филиппэй шамайе дуудахааань урда боди модоной хүүдэртэ хуухыешни Би хараа хэм, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

⁴⁹ – Рабби аа! Та ёхоороол Бурханай Хүбүүн, Израилиин Хаан байнат! – гэжэ Натанаил дуугарба.

⁵⁰ – Шамайе боди модоной хүүдэртэ хуухыешни хараа хэм гэхэдэмнил Намда этигэбэш. Бай даа, энээнһээ бүришые ехэ юумэ үзэхэш, – гэбэ Иисүүс. ⁵¹ Тиин үргэлжэлүүлэн:

– Тэнгэрийн яжа нээгдэхые, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүндэ Бурханай Эльгээмэлнүүдэй буухые, тэндэһээ дээшээ тэнгэри өөдэ дэгдэжэ байхые харахат гээд таанарта үнэниие хэлэнэб.

Каанада болоһон түрэй найр

2 ¹ Хоёр хоногой удаа Галилей можын Каана хотодо түрэй найр болобо. Тэндэ Иисүүсэй эжынь байлсаа. ² Мүн Иисүүсшые шабинартаяа түрэдэ уригдаһан байна. ³ Үзэмэй дараһан архиин дууһахада, Иисүүсэй эжынь хүбүүндээ:

– Эдэмнай архигүй болоод байнал, – гэбэ.

⁴ – Эжымни, эндэ Минии хэрэг юуб даа? Сагни үшөө ерээгүй, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

⁵ – Энээнэйл хэхэ гэһэн юумэ хэгты, – гэжэ эхэнь зарасанарта хэлэбэ.

⁶ Тэндэнь еврейнүүдэй арюудхалай заншал сахилгада хэрэглэгдэдэг зургаан томо уһанай шулуун тогоонууд табятай байгаа. Тогоон бүридэнь наян литрһээ зуун хорин литр хүрэтэр багтадаг хэн.

⁷ – Тогоонуудаа уһаар дүүргэгты, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Зарасанарынь тогоонуудые уһаар дүүргэбэ.

⁸ – Зай, энээнһээ удхаад, түрэй найрые хүтэлэгшэдэ абаашагты, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

Тэдэнь абаашаба. ⁹ Хүтэлэгшэнь үзэмэй архи болошоһон уһанһаа амсаад үзэбэ. Иимэ үзэмэй дараһан архи хаанаһаа бии болооб гэжэ тэрэ хүн мэдээгүй, гансал уһа удхаһан зарасанар лэ энээн тухай мэдэжэ байгаа. Найрай хүтэлэгшэнь хүрьгэн хүбүүе дуудаад, ¹⁰ тэрээндэ:

– Хүн бүхэн түрүүшээр хайн үзэмэй дараһан архия аягалаад, айлшадайнгаа ногтоходо муушаг архи табидаг. Харин ши хайн архияа мүнөө болотор хадагалаад байбаш, – гэбэ.

¹¹ Иигэжэ Иисүүс Галилей можын Каана хотодо гайхамшаг үзэгдэлнүүдэйнгээ эхи табиба. Иигэжэ Иисүүс Өөрынгөө алдарые харуулһан, тиин шабинарынь Тэрээндэ этигэһэн юм.

¹² Энэ ушарай удаа Иисүүс эжытээ, аха дүүнэртээ, шабинартаяа хамта Капернаум ошоо. Тэндэ хэдэн үдэр байгаа хэн.

Үүмүе арюудхалга
(Мт 21:12-13; Мк 11:15-17; Лк 19:45-46)

¹³ Еврейнүүдэй Паасхын* хайндэрэй болохонь ойртожо байхада, Иисүүс Иерусалим ошобо. ¹⁴ Үүмын хорёодо наймаашадай сар, хони, гулабхаа гэхэ мэтые худалдажа байхыень, нүгөөдэ зариманайн мүн-гэ танга андалдажа байхыень Тэрэ хараба. ¹⁵ Аргамжаар ута ташуур минаа хээд, Иисүүс тэдэ наймаашадые хони малтайн хамта бултыень Үүмын хорёоһоо намнажа гаргаба, мүнгэ холигшодой шэрээнүүдые хүмэрюулхэдэнь, тэдэнэй мүнгэ алтань иишэ тишээ бутаран унаба. ¹⁶ Гулабхаа наймаалагшадта Иисүүс:

– Эдэнээ эндэһээ абаашагты! Минии Эсэгийн Гэр наймаанай газар бү боллогты! – гэбэ.

¹⁷ Нангин Бэшэг соо: «Танай Гэртэ дуратай байһамни Намайе дүлэн мэтээр бадараана!» – гэжэ бэшээтэй байһые Иисүүсэй шабинар ханаба.

¹⁸ Теэд энэ үедэнь еврейнүүдэй ахамдууд оросолдон:

– Иимэ юумэ хэхэ эрхэтэй байһанаа гэршэлэн, Та ямар гайхамшагта үзэгдэлнүүдые харуулхатга? – гэжэ асууба.

¹⁹ – Энэ Үүмэ хандаргагты, тиигээд Би энээниие гурбан үдэр соо дахин бодхоохоб, – гэжэ Иисүүс еврейнүүдэй ахамдуудта хэлэбэ.

²⁰ – Энэ Үүмэ дүшэн зургаан жэлэй туршада баригдаа, харин Та гурбан үдэр соо барихаб гэнэ гүт?! – гэжэ еврейнүүдэй ахамдууд хэлэбэ.

²¹ Үүмэ тухай хэлэхэдээ, Иисүүс Өөрынгөө бэе тухай хэлэһэн байгаа. ²² Иисүүсэй амидырһан хойно Тэрэнэй нурагшад эдэ үгэнүүдые ханаад, эдэ үгэнүүдтэнь болон Нангин Бэшэг соо баһа энэ ушар тухай бэшээтэй байһанда этигэбэ.

Иисүүс бүхы хүнүүдые мэдэнэ

²³ Паасхын хайндэрэй үедэ Иерусалимда Иисүүсэй үзүүлһэн гайхамшаг үзэгдэлнүүдые олон хүнүүд хараад, Тэрэндэ этигээ. ²⁴ Теэд Иисүүс хэндэшье найдадаггүй хэн, ушарын хадаа, Тэрэ болбол бүхы хүнүүдые мэдэдэг байгаа. ²⁵ Иисүүстэ ондоо хүнүүдэй хэлэһэнээр хүн тухай тухайлха хэрэггүй бэлэй, юундэб гэбэл, хүнэй сэдхэл бодол Тэрэ Өөрөө мэдэдэг хэн.

Иисүүстэ Никодим ерэбэ

3 ¹ Еврейнүүдэй ахамадай нэгэн болохо Никодим гэжэ фарисей байгаа. ² Тэрэ нэгэ хүни Иисүүстэ ерээд:

* ^{2:13} Паасха болбол Египедһээ гараһан үдэрэй дурасхалда хабар бүхэн тэмдэглэгдэдэг еврейнүүдэй ехэ хайндэр мүн.

– Рабби, Та Бурханай эльгээһэн багшат гэжэ бидэ мэдэнэбди. Хэрбээ Бурханай үршөөгөөгүй хаа, Та иимэ гайхамшагта үзэгдэлнүүдые харуулжа шадахагүй һанта, – гэжэ хэлээ һэн.

³ – Дахин түрэхэн лэ хүн Бурханай хаан ороние үзэхэ гэжэ Би шамда үнэниие хэлэнэб! – гэжэ Иисүүс тэрээндэ харюусаба.

⁴ – Наһаяа хүсэхэн хүн яагаад дахин түрэхэ юм? Тиимэ хүн эхын умайда дахин орожо, хоёрдохиео түрэхэгүй бшуу, – гэжэ Никодим Тэрээндэ хэлэбэ.

⁵ – Би шамда үнэниие хэлэнэб: уһанһаа, Һүлдэһөө түрэхэн хүн лэ Бурханай хаан орондо орожо шадаха! ⁶ Хүнэй бөөһөө түрэхэн юмэн бэе махабад мүн, имагтал Һүлдэһөө Һүлдэ түрэдэг. ⁷ «Таанар дахин түрэхэ ёһотойт», – гэжэ Минии хэлэхэдэ бү гайхаарайт. ⁸ Һалхин дуратайл газартаа һалхилдаг*. Һалхинай һалхилхые мэдэбэшье, хэзээ, хайшаа үлэхыень таанар мэдэдэггүйт, Арюун Һүлдэһөө түрөөшэд энээндэл адли юм.

⁹ – Тиимэ юмэн ушарха аргатай аал? – гэжэ Никодим һураба.

¹⁰ – Ши Израилиин багша аад, энээниие мэдэнэгүй аалши? – гэжэ Иисүүс харюудань хэлэбэ. — ¹¹ Бидэ өөһэдынгөө мэдэхэ, хараһан үзэхэн юмэн тухайгаал гэршэлнэбди гэжэ үнэн зүбье хэлэнэб, харин таанар бидэнэй гэршэ баримта буруушаанат. ¹² Газар дээрэхи юмэн тухай Минии хэлэхэдэ Намда этигэхэгүй аад, тэнгэрийн юмэн тухай хэлэхэдэмни яагаад таанар этигэхэбта даа? ¹³ Тэнгэриһээ буужа ерэхэн Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүһнээ ондоо хэншье Тэнгэридэ гаража үзөөгүй ха юм. ¹⁴ Моисей сүл губяар ябахандаа, зэдээр бүтээһэн могой өөдэнь үргөө юм**, тэрээндэл адляар Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн өөдөө үргэгдэхэ ёһотой. ¹⁵ Тиигэбэл Тэрээндэ этигэдэг хүн бүхэн мүнхэ ами наһатай байха. ¹⁶ Бурхан дэлхэйн хүнүүдтэ тон ехээр дурлаһандаа Өөрынгөө ори ганса Хүбүүе үргэл болгожо үгөө. Энэ Хүбүүндэ этигэдэг хүн бүхэн хосоронгүй, мүнхэ ами наһатай байха. ¹⁷ Бурхан дэлхэйнхидые зэмэлхын тула бэшэ, харин тэдэниие абархын тула Хүбүүгээ газарта эльгээгээ. ¹⁸ Тэрэ Хүбүүндэнь этигэдэг хүн гэмнүүлхэгүй, харин этигэдэггүй хүн мүнөөшье гэмнүүлээд байна, тиимэ хүн Бурханай ганса Хүбүүндэ этигээгүй бшуу. ¹⁹ Гэмнэлгын удхань иимэ: газар дэлхэйдэ Гэрэл туяагай ерэхэдэнь, хүнүүд шэг харанхы байдалда Гэрэл туяаһаа үлүү ехээр дурлаа, ушарынь гэхэдэ, хүнүүдэй үйлэ хэрэг муу муухай

* 3:8 Еврей ба грек хэлэн дээрэ «һалхин» ба «һүлдэ» гэхэн ойлгосонууд нэгэ үгөөр, «үлэхэ» ба «амилха» гэхэн ойлгосонууд баһа нэгэ үгөөр тэмдэглэгдэдэг.

** 3:14-15 Тоо 21:9 хара.

ха юм. ²⁰Муу юумэ хэдэг хүн гэрэл туяа үзэн ядадаг, муу муухай үйлэ хэрэгни элирэн мэдэгдэхэ гэжэ айгаад, гэрэл туяада ошодоггүй юм. ²¹Харин үнэн сэхээр ажаһуудаг хүн гэрэл туяа тээшэ эрмэлзэнэ, тэрэнэй үйлэ хэрэгынэ Бурханай урда хэгдэнэ гэжэ элирнэ бшуу.

Иисүүс болон Уһаар Арюудхагша Иоанн

²²Удаань Иисүүс шабинартаяа хамта Иудей ошожо, тэндэ хэдэн сагай туршада хүнүүдые уһаар арюудхан байба. ²³Харин Иоанн тэрэ үедэ Шалээмэй хажуудахи Эноон голой уһаар арюудхажа байгаа. Тэрэ газарта уһан ехэ элбэг байһан юм. Хүнүүд Иоаннда ерэжэ, уһаар арюудхуулдаг хэн. ²⁴Энэнь Иоаннай түрмэдэ хаагдахын урдахана болоһон ушар. ²⁵Нэгэтэ Иоаннай шабинар еврейнүүдэй арюудхалгын заншал тухай нэгэ еврейтэй арсалдаба. ²⁶Тэдэ Иоаннда ерээд:

– Рабби аа, Иорданай саада бээдэ байхадаа нэгэ Хүн тухай хэлэхэнэ ханана гүт? Тэрэтнай баһал уһаар арюудханал, хүнүүд Тэрээндэ булта ошонол! – гэбэд.

²⁷– Тэнгэрийн үршөөгөөгүй юумэ хэншые абажа шадахагүй, – гэжэ Иоанн харюусаба. – ²⁸Таанар өөһэдөө «Би Бурханай табисуурта бэшэб, би миин лэ Тэрээнһээ урда эльгээгдэнэ байнаб», – гэжэ минии хэлэхэнэй гэршэнэрта. ²⁹Гэрлэхэ басагыгэ гэртээ асарһан хүн тэрэ басаганай нүхэрынэ гээшэ. Гэрлэхэ хүнэй хажууда зогсожо байһан дүтынэ нүхэр хүбүүнийнэ тэрэнэй хэлээшые шагнан баясадаг. Тиин намдашые тиимэ ехэ баяр баясхалан тудaa. ³⁰Гэрлэхэ хүбүүнэй алдаршаха саг ерээ. Харин минии саг дүүрэжэ байна.

³¹Дээдын тэнгэриһээ ерэгшэ газарайхидһаа бултанһаань дээгүүр. Дэлхэйн хүн замби түбихээ байжа, газарайхьяар лэ хэлэдэг. Харин дээдын тэнгэриһээ Ерэгшэ бултанһаа дээгүүр юм. ³²Тэрэ нюдөөрөө хараһанаа, шэхээрээ дуулаһанаа Өөрөө гэршэлэн хэлэнэ, теэд Тэрэнэй гэршэ баримтада хэншые этигэнэгүй. ³³Тэрээндэ этигэнэн хүн Бурханай үнэн зүб байдагыень гэршэлнэ. ³⁴Бурханай эльгээгшэ Бурханай үгэ номноно, юундэб гэбэл, Бурхан Тэрээндэ Арюун Һүлдэ хизааргүй ехээр үршөөнэ. ³⁵Эсэгэ Бурхан болбол Хүбүүндээ дуратай байжа, бүхы юумэ Тэрээнэйнгээ мэдэлдэ үгөө. ³⁶Бурханай Хүбүүндэ этигэдэг хүн хэтэ мүнхын ажамидаралда хүртэхэ, харин энэ Хүбүүниие буруушааһан хүн хэтын амидарал үзэхгүй, Бурханай уур сухал хододоо хүргэжэ байха.

Иисүүс ба самарьян эхэнэр

4 ¹⁻³Иисүүс Иоаннаашые олон шабинартай боложо, Иоаннаашые олон хүнүүдые уһаар арюудхана гэжэ фарисейнүүд дуулаба.

(Үнэхөөрөө Иисүүс Өөрөө хэнииешье уһаар арюудхандаггүй, харин Тэрэнэй шабинарынь арюудхандаг байгаа.) Иисүүс энээнине мэдээд, Иудейһээ гаража, һөөргөө Галилейдэ ошобо. ⁴Тэрэнэй харгы Самарин газар дайдаар ошоһон байна. ⁵Тиин Сихар гэжэ нэрэтэй самарян хотодо Иисүүс хүрэжэ эрэбэ. Тэрэ хотонь Иосиф гэжэ хүбүүндээ Яковай үгэһэн хубита газарһаа холо бэшэ оршодог хэн. ⁶Тэндэнь Яковай худаг байдаг хэн ха. Иисүүс харгыдаа эсээд, тэрэ худагай хажууда ерэжэ, амархаяа һууба. Тиихэдэ хахад үдэр боложо байгаа.

⁷Худагһаа уһа удхахаяа самарян эхэнэр эрэбэ.

– Намда уһа уулгажа хайрлыт, – гэжэ Иисүүс тэрэ эхэнэртэ хандаба. ⁸(Тэрэ үедэ Иисүүсэй шабинар эдихэ юумэ худалдажа абахаяа хото ошоһон байгаа.)

⁹– Ихэдээ хайшаа юм бэ? Та еврей хүн аад, самарян эхэнэрһээ уһа эринэ гүт? – гэжэ тэрэнь Иисүүстэ гайхан хэлэбэ. (Ушарынь гэхэдэ, еврейнүүд самарянуудтай нэгэ амһартаһаа юумэ уудаг эдидэггүй хэн.)

¹⁰– Бурханай юу үршөөдэгы, шамһаа уһа эриһэн хүнэй Хэн байһые мэдэжэ байгаа һаа, ши өөрөө Тэрэниие гуйха бэлэйш, тиихэдэшни Тэрэ шамда амидаралта уһа үгэхэ хэн, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

¹¹– Эзэмни аа, энэ худаг гүнзэгыл, харин Та уһа удхаха хүнэггүйлта. Тиигээд амидаралта уһа хаанаһаа олохобта? ¹²Манай үбгэ эсэгэ Яковай манда орхиһон энэ худагһаа тэрэ өөрөөшье, тэрэнэй хүбүүдыньше, мал адууһанииньше уудаг хэн лэ. Та Яковһаа дээгүүр хүн гүт?

¹³– Энэ уһа ууһан хүн дахин ундаа хүрэхэ. ¹⁴Харин Минии үгэхэ уһа ууһан хүн хээээдэшье ундаа хүрэхэгүй. Минии үгэхэ уһан тэрэ хүнэй досоо булаг болон дэлгэржэ, мүнхын амидарал олгохо.

¹⁵– Эзэмни аа, намда тиимэ уһа үгыт даа, тиигээ һаатнай, би ундаа хүрэхэээ болижо, иишэ уһанда ерэхэээ болихолби.

¹⁶– Ошожо, үбгээе нашань дуудаад ерэ, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

¹⁷– Би нүхэргүйб, – гэжэ тэрэ эхэнэр харюусаба.

– Нүхэргүйб гэжэ ши зүб хэлээш. ¹⁸Ши таба дахин хадамда гарааш, мүнөө шамтай һуугша хүн үбгэншни бэшэ. Ши үнэн зүбөө хэлээш, – гэбэ Иисүүс.

¹⁹Тиихэдэнь эхэнэр:

– Эзэмни аа, Танай лүндэншэ байһые би ойлгожо байнаб, – гэжэ Иисүүстэ хэлэбэ. – ²⁰Манай үбгэ эсэгэнэр энэ хада дээрэ гаража Бурханда мүргэдэг хэн, тиихэдэ таанар гансал Иерусалимда Бурханда мүргэхэ газар бии гэнэлта.

²¹– Эхэнэр аа, Намда этигэлши: таанад Эсэгэ Бурхандаа энэ хада дээрэшье гаража, Иерусалимдашье ошожо мүргэхэгүйт, тиимэ саг

ерэжэ байна. ²² Хэндэ хүзэглэн мүргэдэгөө таанад мэдэнэгүйт, харин бидэ хэндэ хүзэглэн мүргэжэ байдагаа мэдэнэбди: юртэмсэ дэлхэйн абаралга еврейнүүдхээ ерэхэ. ²³ Бурханай Хүлдын үнэн зүбэй хурган ёһоор Эсэгэ Бурханда үнэн зүбөөр хүгэдэн мүргэхэ саг ерэжэ байна, ерээдшые байна! Энэнь үнэн бодото хүгэдэлгэ мүн. Эсэгэ Бурхан Өөрыень иигэжэл хүндэлхые хүсэнэ. ²⁴ Бурхан болбол Хүлдэ мүн; тиин Бурхание үнэн дээрээ хүндэлхэнь Хүлдын үнэн зүбэй хурган ёһоор Тэрэндэ хүгэдэн мүргэхэ болоно.

²⁵ – Бурханай табисуурта (ондоогоор хэлэбэл Христоос) ерэхэ, тиигээд бүгэдые манда ойлгуулха гэжэ мэдэнэб, – гэжэ эхэнэр хэлэбэ.

²⁶ – Тэрэшни Биб, шамтай мүнөө хөөрэлдэгшэ, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

²⁷ Энэ үедэ Тэрэнэй шабинар бусажа ерэбэ. Иисүүсэй самаряан эхэнэртэй хөөрэлдэжэ байхада ехээр гайхалдабашье, юумэ асуубагүй.

²⁸ Тэрэ эхэнэрын домбоёо хаяжа, хото ошожо, хүнүүдтэ:

²⁹ – Наһаараа хэһэн бүхы юумэнүүд тухаймни намда хэлэжэ үгэһэн Хүниие таанар ошожо харагты. Магад, Тэрэ Бурханай табисуурта аалам? – гэжэ дуулгаба.

³⁰ Тэдэ хүнүүд хотоһоо гаража, Иисүүстэ ошобо. ³¹ Энэ үедэ шабинарын:

– Рабби аа, эдеэлэгты! – гэжэ гуйба.

³² – Эдихэ юумэн Намда бии, тэрээн тухаймни таанад мэдэнэгүйт, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

³³ – Магад, Энээндэмнай хэн нэгэн эдихэ юумэ асараа гү даа? – гэжэ шабинарын өөһэд хоорондоо хөөрэлдэбэ.

³⁴ – Намайе эльгээһэн Бурханай хүсэл дурыень бээлүүлэн, Намда даалгаһан ажалыень түгэсхэхэ – Минии хоол мүн, – гэжэ Иисүүс тэндээ ойлгуулба. – ³⁵ «Үшөө дүрбэн һараһаа таряа хуряаха саг ерэхэ» гэжэ таанар хэлэдэг бэшэ гүт? Харин мүнөө нюдөө нээгээд, таряалангай газар тээшэ харагты даа: талха таряан эдешэжэ, хадаха хуряахаар бэлэн болоод, халюуран сайран байна лэ. ³⁶ Таряа хадагша өөрынгөө түлөөһэ абадаг, мүнхэ амидаралай тула ургаса хуряадаг юм, тиин таряа таригшашье, таряа хадагшашье адли баясадаг байна. ³⁷ «Нэгэниинь таригаг, нүгөөдэнь хадагаг» гэһэн оньһон үгэ мүнөө баталагдаба гэшэ. ³⁸ Таанарай урдань ажаллаагүй, бусадай хэһэн ажалай үрэ дүндэ хүртэхынтнай тула таряа хадахыетнай Би эльгээнэб.

³⁹ «Тэрэ хүн наһаараа хэһэн бүхы юумэнүүд тухаймни намда хэлэжэ үгөө» гэһэн эхэнэрэй ашаар, энэ хотын олон тоото самаряан зон Иисүүстэ этигэбэ. ⁴⁰ Самаряанууд Иисүүстэ ерэжэ, маанадтай үлыт

даа гэжэ гуйба. Иисүүс тэндэ хоёр үдэрөөр үлэбэ. ⁴¹ Самарянуудтай хөөрэлдэхэдэнь, Иисүүстэ бүри олон хүн этигэбэ.

⁴² – Бидэ Танай хэлэһэнээр тухайлна бэшэбди, харин энэ Хүнэй хэлэһые өөһэдөө шагнаад байхадаа, энэ Хүн үнэхөөрөөл дэлхэйн зон-Абарагша байна гэжэ одоол мэдээбди, – гэжэ тэрэ эхэнэртэ самарянууд хэлэбэд.

Түшэмэлэй хүбүүе абарба

⁴³ Хоёр хоноод, Иисүүс тэндэһээ Галилей ошобо. ⁴⁴ «Лүндэншые түрэнэн нютагтань хүндэлдэггүй», – гэжэ Иисүүс Өөрөө хэлээ һэн. ⁴⁵ Галилейдэ ерэхэдэнь, галилейнхин баяртайгаар угтаба, юундэб гэхэдэ, Иерусалимда болоһон найрта хабаадалсажа, тэндэ Иисүүсэй бүтээһэн бүхы гайхамшаг хэрэгүүдые хараһан байгаа бшуу.

⁴⁶ Иисүүс Галилейн Каанада дахин ерэбэ. Түрүүн энэ нуурида юрын уһа үзэмэй дараһан архи болгоо һэн. Капернаумда ажаһуудаг нэгэ түшэмэлэй хүбүүниинь ехээр үбдэжэ байгаа. ⁴⁷ Иисүүс Иудейһээ Галилейдэ бусаа гэжэ дуулаһаар, тэрэ түшэмэл Иисүүстэ ерэжэ:

– Капернаумда ерэжэ, үхэхээ байһан хүбүүем аргалыт даа, – гэжэ гуйба.

⁴⁸ – Гайхамшаг дүлгэ тэмдэгүүдые, хэрэгүүдые үзөөгүй хаа, хэнтнайшые этигэхэгүйл! – гэжэ Иисүүс харюусаба.

⁴⁹ – Эзэмни! Хүбүүнэймни наһа бараагүйдэ Капернаум ошоёл даа! – гэбэ түшэмэл.

⁵⁰ – Гэртээ хари, хүбүүншни амиды мэндэ байха, – гэбэ Иисүүс.

Тиихэдэнь тэрэ хүн Иисүүсэй хэлэһэн үгэнүүдтэ этигэжэ, замдаа мордобо. ⁵¹ Бүри харгыдаа ябахадань, түшэмэлые зарасанарынь угтажа, хүбүүншни элүүр мэндэ болоо гэжэ дуулгаба.

⁵² – Хүбүүнэймни бэень хэды сагта бараг болооб? – гэжэ тэрэ асууба.

– Үсгэлдэр, үдэрэй нэгэ сагта халууниинь буураа, – гэжэ тэдэ харюусаба.

⁵³ «Хүбүүншни амиды мэндэ байха», – гэжэ Иисүүсэй хэлэһэн эгээл тэрэ сагта хүбүүмни эдэгээ гэжэ эсэгэнь мэдэрбэ. Тиигэжэ түшэмэл өөрөөшые, тэрэнэй гэртэхиньшые Иисүүстэ этигэбэ.

⁵⁴ Энэ Иудейһээ Галилейдэ ерэхэдээ Иисүүсэй харууһан хоёрдохи гайхамшаг хэрэг мүн.

Хониной сөөрэмэй хажууда эдэгээбэ

5 ¹ Удаань еврейнүүдэй һайндэр болобо. Иисүүс Иерусалим ошоо бэлэй. ²⁻³ Еврей хэлээр Бэтзатаа гэжэ нэрэтэй томо сөөрэм бии һэн, тэрэнь Иерусалимдахи Хониной хаалгын хажууда байгаа. Тэрэ

сөөрэмэй хажууда табан нарабшанууд доро олон үбшэн зон хэбтээ. Тэдэнь хохор, дохолон, саа үбшэнтэн бэлэй*. ⁵ Гушан найман жэл соо үбдэжэ байһан нэгэ хүн тэдэнэй дунда бии хэн. ⁶ Иисүүс тэрэ хүнэй хэбтэхые харахадаа, иимэ удаан үбдэжэ байһыень мэдээд:

– Ши элүүр мэндэ болохоёо һанана гүш? – гэжэ асууба.

⁷ Үбшэн хүниинь:

– Эзэмни, уһанай салгидахада нэгэшье хүн намайе сөөрэмдэ шунгуулхагуйл. Уһанда орохоёо ошомсоорни, намһаа урда ондоо хүн орошонол, – гэжэ харюусаба.

⁸ – Ши бодо, дэбисхэрээ абаад яба, – гэжэ Иисүүс тэрэндэ хэлэбэ.

⁹ Үбшэн хүниинь тэрэ дороо элүүр боложо, дэбисхэрээ абаад ябаба.

Тиихэдэ субботын, еврейнүүдэй амаралтын үдэр хэн. ¹⁰ Еврейнүүдэй ахаматууд аргалуулһан хүндэ хандан:

– Мүнөөдэр суббото. Ши дэбдихэрээ абажа ябаха ёһогүйш! – гэбэд.

¹¹ – Намайе эдэгээһэн хүн «дэбисхэрээ абаад яба» гээ хэн, – гэжэ тэрэнь харюусаба.

¹² – «Дэбисхэрээ абаад яба» гээд шамда хэлэлһэн Хүн Хэн гээшэб? – гэжэ тэдэнь һураба.

¹³ Теэд аргалуулһан хүниинь Тэрэниие мэдэхэгүй байгаа, юундэб гэбэл, Иисүүс тэндэ байһан олон зоной дундуур далда орожо ошоһон байгаа. ¹⁴ Хожомынь Иисүүс тэрэ хүниие Һүмэ соо олоод:

– Зай, одоо ши элүүр мэндэ болобош. Саашадаа бүри муу юумэн болохогүйн тула ондоо нүгэл бү хэ, – гэбэ.

¹⁵ Тиихэдэнь тэрэ хүн ахаматуудта һөөргөө ошожо, намайе Иисүүс эдэгээгээ гэжэ дуулгаба. ¹⁶ Иимэ юумэ субботодо хэһэнэйнь түлөө еврейнүүдэй ахаматууд Иисүүсые мүрдэжэ захалба.

¹⁷ Теэд Иисүүс тэдэндэ:

– Минии Эсэгэ хододоо ажаллажа байдаг, Бишье баһал ажалланаб, – гэжэ харюусаба.

¹⁸ Тиихэдэнь еврейнүүдэй ахаматууд Иисүүсые алаха гэжэ бүри ехээр оролдобо: хорюултай байһан субботын үдэр ажаллахаһаа гадна, Бурханиие Эсэгэмни гэхэдээ, Өөрыгөө Бурхантай зэргэсүүлбэ гэлдэбэ.

* 5:2-3 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: Тэдэ хүнүүд уһанай салгидахые хүлеэжэ байгаа. ⁴ Юундэб гэхэдэ, Бурхантай Эльгээмэл заримдаа эндэ буужа, сөөрэмэй уһа салгидуулдаг байгаа, тиихэдэнь сөөрэмдэ түрүүн орожо абаһан хүнэй ямаршье үбшэн эдэгэшэдэг байгаа.

Иисүүстэ Бурханай үршөөһэн эрхэ байна

¹⁹ Теэд Иисүүс тэдэндэ харюусаба:

– Би таанарта үнэниие хэлэнэб: Хүбүүниинь Өөрынгөө дураар юушье хэжэ шадахагүй. Эсэгэнь хайшан гээд хэнэб, тэрээниинь хараад лэ Хүбүүниинь хэдэг. Эсэгэнь юу хэнэб, тиимэл юумэ Хүбүүниинь хэдэг. ²⁰ Юундэб гэбэл, Эсэгэнь Хүбүүндээ дуратай ушарһаа Өөрынгөө хэдэг бүхы юумэ Хүбүүндээ харуулдаг юм. Эсэгэнь Тэрээндэ бүришье ехэ гайхамшаг дүлгэ тэмдэг харуулха байна, таанар бултадаа үшөөл гайхахат. ²¹ Эсэгэнь үхэһэн хүнүүдые амидыруулдаг, тиин Хүбүүнииньше дуратай хүнүүдэ амидыруулдаг. ²²⁻²³ Эсэгэнь хэниешье шүүбэрилдэггүй. Эсэгыень хүндэлдэгтэл адляар Хүбүүень бултанай хүндэлжэ байхын тула зарга шүүбэри хэхэ бүхы эрхээ Тэрэ Хүбүүндээ дамжуулан үгөө. Хүбүүе хүндлөөгүй хаа, эльгээһэн Эсэгыеньше баһал хүндэлнэгүй гээшэ.

²⁴ Би таанарта үнэниие хэлэнэб: Минии үгэ дуулаһан хүн, Намайе эльгээгшэ Эсэгэдэ этигэдэг хүн хэтэ мүнхэдөө амиды ябаха. Тиимэ хүн гэмнүүлхэгүй, тиимэ хүн үхэлһөө абарагдан, амидырха. ²⁵ Би таанарта үнэниие хэлэнэб: Бурханай Хүбүүнэй хэлэһые наһа бараһан хүнүүдэй дуулаад, амидырха саг ерэжэ байна, мүнөө ерээдшье байна. ²⁶ Эсэгэнь мүнхэдөө амидаралгын шанартай, тиин Хүбүүгээшье Тэрэнь иимэ шанартай болгоо. ²⁷ Зарга шүүбэри хэхэ эрхэ засагые Эсэгэнь Хүбүүндээ үгөө, ушарынь гэбэл, Хүбүүниинь Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн мүн. ²⁸ Таанар энээндэ бү гайхаарайт. Юундэб гэбэл, үхэһэн хүнүүд бултадаа дахин амидыраад, Хүбүүнэй дууень дуулажа, ²⁹ үхээриингээ газарһаа гараха – һайн юумэ хэхэн хүнүүд амиды мэндэ ябаха, муу юумэ хэхэн хүнүүд гэмнүүлхэ. ³⁰ Би Өөрынгөө дура зоргоор юушье хэжэ шадахагүйб. Эсэгынгээл хэлээшээр шүүбэрилнэб, тиин Минии зарга шүүбэри – үнэн зүб юм, ушарынь гэбэл, Би Өөрынгөө дураар юумэ хэнэ бэшэб, харин Намайе эльгээгшэ Эсэгын дура хүсэлөөр болоноб.

Иисүүс тухай гэршэнүүд

³¹ Хэрбээ Өөр тухайгаа Өөрөө хэлээ һаамни, Минии гэршэнүүд үнэн зүб бэшэ байха һэн. ³² Зүгөөр Намайе гэршэлдэг нэгэ гэршэ бии. Нам тухай тэрэнэй гэршэлэн хэлэдэг бүхы үгэнүүд үнэн зүб гэжэ би мэдэнэб. ³³ Таанар өөһэдынгөө хүнүүдые Иоаннда эльгээгээ һэнта, тиин тэрэ хүн үнэн зүб гэршэ баримта үгөө һэн. ³⁴ Теэд хүнүүдые Өөрынгөө гэршэ болгохо гэжэ оролдоһоноймни хэрэг Намда үгы, харин таанарайл абарагдахын түлөө тэдэниие гэршэ болгон баринаб. ³⁵ Иоанн болбол ялагар һаруул дэн мэтэ байгаа. Тэрэнэй гэрэл туяагай хажууда таанар ойр зуура баясаха хүсэлэнтэй байгаат. ³⁶ Харин Иоаннайхиһаашье

ехэ Нам тухай гэршэ бии юм. Эсэгэһээмни үгтэһэн гайхамшаг хэрэгүүдые бүтээһэмни Намае Эсэгэмни эльгээгээ гэжэ гэршэлнэ! ³⁷ Намае эльгээһэн Эсэгэ тиигэжэ Нам тухай Өөрөө гэршэлнэ. Эсэгымни үгэ хэлэхые таанар хэзээдэшые дуулаа шагнаагүйт, Өөрыень таанар хэзээдэшые хаража үзөөгүйт. ³⁸ Тэрэнэй хэлэһэн үгые таанар зүрхэ сэдхэлдээ хадуужа ябанагүйт, юундэб гэбэл, Тэрэнэй эльгээһэн Нэгэндэ таанар этигэнэгүйт. ³⁹ Мүнхын амидарал олохобди гэжэ этигэн, таанар Нангин Бэшэгые оролдосотойгоор шудалнат. Теэд Нангин Бэшэгтэшые Нам тухай гэршэлэн хэлэгдэнэ! ⁴⁰ Тиибэшые Намда ерэжэ, мүнхын амидаралда хүртэхэ дурагүй байналта.

⁴¹ Хүнүүдэй магтаал Намда хэрэггүй. ⁴² Би таанарые һайса мэдэнэб: таанар Бурханда дуратай бэшэт! ⁴³ Би Өөрынгөө Эсэгийн дура хүсэлөөр ерэб – теэд таанар Намае хүлэжэ абанагүйт. Харин нэрэ хүндэдэ дуратай ондоо хүнэй өөрынгөө хүсэлөөр ерэхэдэнь, таанар тэрэниие хүлээн абахат! ⁴⁴ Таанар бэе бээдээ магтуулхаяа ехээр хүсэнэт, харин Бурханай магтаалда хүртэхэ гэжэ оролдоногүйт! Таанартал адли хүнүүд Намда этигэхэ аал? ⁴⁵ Эсэгийнгээ урда таанарые зэмэлхээе ерээ гэжэ Намае бү ханагты. Таанарые Моисей зэмэлхэ, харин таанар Моисейдэ найдадаг ха юмта. ⁴⁶ Хэрбээ таанар Моисейн үгэдэ үнэншөө һаа, Миниишые үгэдэ үнэншэхэ ёһотой байгаалта, юундэб гэбэл, Нам тухай Моисей бэшээ юм. ⁴⁷ Теэд Моисейн бэшэһэн үгэнүүдтэ үнэншөөгүй аад, таанар Минии хэлэһэн үгэдэ этигэхэ аалта?

*Иисүүс зониие гайхамшаг аргаар садхааба
(Мт 14:13-21; Мк 6:32-44; Лк 9:10-17)*

6 ¹ Энээнэй һүүлдэ Иисүүс Галилейн гэхэ гү, али Тибериадай нуурай нүгөө эрьедэ гараба. ² Хойноһоонь олон зон дахалдаба, юундэб гэхэдэ, үбшэн хүнүүдые гайхамшаг аргаар Иисүүсэй эмнэн эдэгээхые үзэһэн хараһан байна бшуу. ³ Иисүүс шабинартаяа хамта хада дээрэ гаража һууба. ⁴ Еврейнүүдэй Паасхын һайндэр болохонь ойртожо байгаа. ⁵ Иисүүс урдаһаань олон зоной ерэжэ ябахые хараад, Филипптэ хандан: – Эдэ зониие эдеэлүүлхэ хилээмэ хаанаһаа худалдажа абахамнайб? – гэжэ хэлэбэ. ⁶ Иисүүс юу хэхээе мэдэжэ байгаад, Филиппые туршан тиигэжэ хэлээ бшуу.

⁷ – Хоёр зуун динари* мүнгөөр хилээмэ худалдажа абаад, зүһэм зүһэмөөршые хубаагаа һаа, булганда хүртэхэгүйл, – гэжэ Филипп харюусаба.

* 6:7 Динари – римэй жэжэ мүнгэн, хүлһэншэ хүдэлмэришэнэй нэгэ үдэрэй ажалай салин болодог байгаа.

⁸ Шабинарайнь нэгэн, Симон Пётрой дүү Андрей:

⁹ – Эндэ байхан нэгэ хүбүүндэ таба монсогор ешмээн хилээмэн, хатааһан хоёр загаһа бии. Теэд иимэ олон хүндэ энэнь яжа хүртэхэб даа? – гэжэ хэлэбэ.

¹⁰ – Хүнүүдые хуулгагты, – гэжэ Иисүүс захирба.

Тэрэ газартань үдхэн ногоон ургажа байгаа. Тэндэнь табан мянга шахуу ганса эрэшүүл байлсаа. ¹¹ Иисүүс хилээмыень абаад, Бурханда баясхалан хүргэжэ, тэндэ хуугшадта хубаан үгэбэ. Мүн загаһыень баһал хүн бүхэндэ дураарнь хубаажэ үгэбэ. ¹² Хүнүүдэй эдеэлжэ садахадань, Иисүүс:

– Үлөөшэ хилээмээ бултыень суглуулагты, юушье бү орхигты, – гэжэ шабинартаа хэлэбэ.

¹³ Таба монсогор ешмээн хилээмэнһэнь үлэхэн зүһэмүүдые арбан хоёр түрсүүг дүүрэтэр шабинарынь суглуулба. ¹⁴ Иисүүсэй хэһэн иимэ гайхамшаг хэрэгүүдые хараад:

– Энэмнай дэлхэйн зондо ерэхэ ушартай байхан ёһоороол тэрэ Лүндэншэ байна! – гэжэ хүнүүд хэлсэбэ.

¹⁵ Эдэ хүнүүд Намайе барижа, баалалтаар хаан болгожо табихаяа байна гэжэ ойлгоод, Иисүүс гансаараа дахин хада өөдэ гараба.

*Иисүүс уһан дээгүүр ябана
(Мт 14:22-33; Мк 6:45-51)*

¹⁶ Үдэшэ болоходо Иисүүсэй шабинарынь нуурай эрьедэ ошобо.

¹⁷ Онгосодо хуугаад, нуурай нүгөө бээдэ оршодог Капернаум хото тамаран ошобо. Харанхы болобошье, Иисүүс үшөө ерээдүй байгаа. ¹⁸ Тэрэ үедэ шанга халхин боложо, нуур ехээр долгилбо. ¹⁹ Нуурай эрьехэеэ таба-зургаан модо газарта онгосоороо тамаржа ошоод, шабинарынь Иисүүсэйнгээ нуурай уһан дээгүүр алхалан, онгосодонь дүтэлжэ ябахые хараба. Тэдэн ехээр айжа мэгдэбэ.

²⁰ – Энэ Биб, бү айгты! – гэбэ Иисүүс. ²¹ Шабинарынь Иисүүсые онгосодоо хуулгаха ханаатай байба, теэд онгосонь тэрэ дороо зорихон эрьедээ хүрэжэ ерэшэбэ.

Иисүүс – Амидаралай хилээмэн мүн

²² Нүгөөдэрынь нуурай саана үлэхэн хүнүүд үсэгэлдэр гансахан лэ онгосо байгаа бэлэй гэжэ ханаба. Теэд Иисүүс шабинартайгаа хамта тэрэ онгосодо хуугагүй, хурагшадынь амяараа тамаран ошоо гэжэ тэдэ зон мэдэжэ байгаа. ²³ Тиэхэдэ Тибериадаһаа зон хэдэн онгосонуудта хуугаад, Эзэнэй Бурханда баясхалан хүргэһэнэй һүүлдэ олошоруулагдаһан

хилээмэ зоной эдihэн газарта тамаран ерэбэ. ²⁴ Теэд тэндэнь Иисүүсье, шабинарыньсье байбагүй, тиимэһээ тэндэ байһан зон онгосонуудта һуугаад, Иисүүсье бэдэржэ, Капернаум руу тамаран ошобо. ²⁵ Нуурай нүгөө эрьедэ тэдэнэр тамаран ерэжэ, Иисүүсье олоод:

– Багша аа, Та хэзээ иишэ ерэнэн байбат? – гэжэ асууба.

²⁶ Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Таанар гайхамшаг дүлгэ тэмдэгүүдые үзэһэн хараһанһаа бэшэ, харин хилээмэ эдижэ садаһан дээрэһээл Намае бэдэрнэт гэжэ таанадта үнэн зүбые хэлэнэб. ²⁷ Теэд таанар саг зуурын эдеэндэ һаналаа бү табигты, харин мүнхын амидарал олгодог эдеэндэ һаналаа табигты. Тиимэ амидаралые таанарта Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн үгэхэ, Бурхан Эсэгэ Тэрээндэ эрхэ засагаа үршөөгөө юм.

²⁸ – Бурханай заабари бэелүүлхын тула бидэ юу хэхэ ёһотойбиди? – гэжэ тэдэнь асууба.

²⁹ – Бурханай эльгээһэн хүндэ таанар этигэгты, тиихэдээл Бурханай хэрэгые бүтээһэн болохот, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

³⁰ – Теэд ямар дүлгэ тэмдэгыетнай хараад, бидэ Танда этигэхэ болонобди? Та юу хэхэбта? – гэжэ тэдэ асууба. – ³¹ Манай үбгэ эсэгэнэр сүл губида ябахадаа, манна* эдидэг байгаа. «Тэнгэриһээ тэдээндэ хилээмэн үгтөө», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшэгдэнхэй.

³² Тиихэдэнь Иисүүс:

– Би таанарта үнэн зүбые хэлэнэб: Бурханай хилээмэ таанарта Моисей үгөөгүй, тиимэ ёһотой хилээмэ Минии Эсэгэ Бурхан таанарта үгэдэг. ³³ Юундэб гэбэл, Бурханай хилээмэн Тэнгэриһээ буужа ерээд, энэ дэлхэйн зондо ажамидарал үгэгшэ мүн, – гэжэ харюусаба.

³⁴ – Эзэн аа, бидэндэ тиимэ хилээмэ хододоо үгэжэ байгыт! – гэжэ тэдэнь хэлэбэ.

³⁵ – Би Өөрөө ажамидаралай хилээмэн гээшэб. Намда ерэдэг хүн хэзээдэшье үлэн хооһон байхагүй, Намда этигэдэг хүн хэзээдэшье ундаа хүрэхэгүй. ³⁶ Теэд энээниие өөһэдөө үзэһэн хараһаншье һаа, этигэнэгүйт гэжэ таанарта хэлээ һэм. ³⁷ Минии Эсэгийн Намда үгэһэн хүн бүхэн Намда ерэхэ. Намда ерэнэн хүниие Би намнахагүйб. ³⁸ Юундэб гэхэдэ, Өөрынгөө дураар юумэ хэхээ Би тэнгэриһээ буужа ерээ бэшэб, харин Намае эльгээһэн Эсэгийн дура хүсэлые бэелүүлхээ ерээб.

* **6:31** Манна (еврей үгэ) – еврей зоной сүл губьяр ябахадаа ехээр үлдэжэ, Бурхан Моисей хоёрые зэмэлэн гэмэрэлдэхэдэ, Бурхан тэнгэриһээ хүүрхэй сагаан юумэ эльгээбэ. Еврейнүүд тэрэниие хилээмэнэй орондо эдижэ, «манна» гэжэ нэрлээ. Гар 16:31 хара.

³⁹Намае эльгээхэн Эсэгын дура хүсэлын иимэ: Тэрэнэй Намда үгэ-
хэн хүнүүдэй нэгыеньшы хосороонгүйгөөр, хүүлшын Үдэртэ бүгэды
амидыруулха. ⁴⁰Юундэб гэбэл, Минии Эсэгын дура хүсэлын иимэ:
Бурханай Хүбүүе харадаг, Тэрэндэ этигэдэг хүн бүхэн мүнхэ наһатай
байха. Тиин хүүлшын Үдэр Би тэдэниие амидыруулхаб.

⁴¹Би Тэнгэриһээ буужа ерэнэн хилээмэн гээшэб, – гэжэ Иисүүсэй
хэлэхэдэнь, тэндэ сугларагшадай дунда гэмэрэлдээн болобо.

⁴²– Энэмнай Иосифой хүбүүн Иисүүс ха юм? Тиимэ бэшэ аал? Би-
дэ Тэрэнэй эсэгыеньшы, эхыеньшы мэдэхэбди. Теэд «Би тэнгэриһээ
буужа ерээб», – гэжэ энэ юундэ хэлэнэб? – гэлдэбэ тэдэнь.

⁴³– Таанар бү гэмэрэлдэгты. ⁴⁴Минии Эсэгэ хэниие Намда ерүүл-
нэб, тэрэл хүн Намда ерэжэ шадаха. Иимэ хүниие хүүлшын Үдэртэ Би
амидыруулхаб. ⁴⁵«Бүхы хүнүүдые Бурхан хургаха», – гэжэ лүндэншэд
бэшэһэн байна. Эсэгын үгэ дуулажа, Тэрэнэй хургаал ойлгожо аба-
һан хүн Намда ерэхэ. ⁴⁶Теэд Эсэгы хэншы хараагүй юм. Тэрэниие
Бурханһаа Ерэгшэл гансаараа хараа. ⁴⁷Таанарта үнэн зүбые хэлэнэб:
Намда этигэдэг хүн мүнхэ наһанда хүртөөд байна. ⁴⁸Би ажаמידаралай
хилээмэн гээшэб. ⁴⁹Таанарай үбгэ эсэгэнэр сүл губида ябахандаа, ман
эдибэшы, үхэһэн байна. ⁵⁰Харин тэнгэриһээ буужа ерэнэн хилээмэһээ
эдиһэн хүн хээээдэшы үхэдэггүй. ⁵¹Би Тэнгэриһээ буужа ерэнэн ами-
ды хилээмэн гээшэб. Энэ хилээмые эдиһэн хүн мүнхэ наһатай болохо.
Тэрэ хүндэ Минии үгэхэ хилээмэн хадаа Минии бөөмни гээшэ, тиин
энэ бээе бүхы дэлхэйн ажаמידаралай түлөө Би үгэнэб.

⁵²Тиихэдэнь еврейнүүдэй хоорондо гани халуун арсалдаан болобо:

– Энэ хүн хайшан гээд өөрынгөө бээе манда эдюулхэнь гээшэб?!

⁵³Иисүүс харюусаба:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэйл бэе эдидэг хаа, Тэрэнэйл шуһа уудаг
һаа, амидаралгын шанартай байхат гэжэ таанарта үнэн зүбые хэлэнэб.

⁵⁴Минии бэе эдидэг, Минии шуһа уудаг хүн мүнхэ наһатай болобо – тиин
тэрэ хүниие Би хүүлшын Үдэртэ амидыруулхаб. ⁵⁵Минии бэе хадаа ёһотой
эдеэн гээшэ, Минии шуһа хадаа ёһотой унда гээшэ. ⁵⁶Минии бэе эдидэг
хүн, Минии шуһа уудаг хүн Минии досоомни байна, Би баһал тэрэнэй
досоонь байна. ⁵⁷Намае эльгээхэн Эсэгэмни мүнхэдөө амидаралгын
шанартай юм. Тэрэ Минии амидаралай эхин болоно. Энэндэл адли, Би
Намае эдидэг хүнэй амидаралай эхин байхаб. ⁵⁸Тэнгэриһээ бууһан
хилээмэн – энэ байна. Үбгэ эсэгэнэрэйтнай эдеэд үхэһэн хилээмэн иимэ
бэшэ һэн. Харин энэ хилээмэ эдидэг хүн мүнхэ наһатай байна.

⁵⁹Капернаумай мүргэлэй гэр соо хургаалаа номноходоо, Иисүүс
тиигэжэ хэлэдэг һэн.

Зарим шабинарынь Иисүүсые орхёод арилба

60 Эдэ үгэнүүдые шагнаһан олон шабинарынь:

– Энэнь жэгтэй һонин һургаал байнал! Шагнахыншые аргагүйл! – гэлсэбэ.

61 Тэрэнэй үгэнүүд шабинарайнь дура гутааба гэжэ мэдээд, Иисүүс тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Эдэ үгэнүүдни таанад соо һэжэг түрүүлнэ гү? **62** Теэд Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй түрүүшээр байһан орондоо дэгдэн бусахые харахадаа, юун гэхэбта? **63** Ажамидарал гансал Һүлдэһөө эхи абадаг, харин хүнэй бэе эндэ юушые хэжэ шадахагүй. Таанадта Минии хэлэһэн үгэнүүд хадаа Һүлдэ, Ажамидарал гээшэ. **64** Теэд заримантнай Намда этигэнэгүйл.

Хэн Тэрээндэ этигэнэгүйб, хэн Тэрэниие барижа үгэхэб гэжэ Иисүүс анханһаа мэдээд байгаа. **65** Иисүүс саашань үргэлжэлүүлэн хэлэбэ:

– Эсэгымни үршөөлгүйгөөр хэншые Намда ерэжэ шадахагүй гэжэ би таанадта хэлээ һэнби.

66 Энээнһээ хойшо Иисүүсэй олон шабинарынь Тэрэниие орхёод, саашадаа Тэрээнтэй ябалсагүй. **67** Өөрын арбан хоёр шабиһаа Иисүүс һураба:

– Магад, таанаршые Намаие орхихо һанаатай гүт?

68 – Эзэн аа, бидэ ондоо хэндэ ошохомнай гээшэб? Тандал мүнхэ наһа олгодог үгэнүүд байна ха юм. **69** Та Бурханай Арюун Хүбүүнта гэжэ бидэ этигэнэбди, мэдэнэбди, – гэжэ Симон Пётр харюусаба.

70 – Би Өөрөөл Арбан хоёр таанадые шэлэжэ абаа бэшэ һэн гүб! Теэд таанадай нэгэн шолмос байна! – гэжэ Иисүүс харюусаба.

71 Иигэжэ Симон Искариодой хүбүүн Иуда тухай Иисүүс хэлэһэн байна. Тэрэ Арбан хоёрой нэгэниинь байһан аад, һүүлээрнь Иисүүсые барижа үгэхэ.

Иисүүс ба тэрэнэй аха дүүнэр

7 **1** Удаань Иисүүс Галилейгээр ябаба. Иудейдэ ошохогүй гэжэ Тэрэ шийдэбэ, юундэб гэхэдэ, Иудейн ахамадууд Тэрэниие алаха һанаатай байгаа. **2** Еврейнүүдэй Отог урса табилгын һайндэрэй найр болохоёо байба. **3** Аха дүүнэрын Иисүүстэ хэлэбэ:

– Та эндэһээ гараад, Иудей ошогты! Танай бүтээдэг гайхамшаг хэрэгүүдые тэндэ ажаһуудаг һурагшадтнай хараг лэ. **4** Өөрынгөө үйлэ хэрэгые нюусаар хэдэг хүн алдар сууда гарахагүй бшуу. Харин Танай тиймэ гайхамшаг үйлэ хэрэгүүд тухайтнай бүхы дэлхэйн зон мэдэг лэ!

5 Иисүүсэй аха дүүнэрыншые Тэрээндэ этигэдэггүй байгаа. **6** Иисүүс аха дүүнэртэ иигэжэ харюусаба:

– Минии саг үшөөл ерээдүй байна. Таанарта ямаршые саг таараха. ⁷ Дэлхэйн хүнүүд таанарта дурагүйлхэхэгүй, харин Намда тэдэ дурагүйлхэдэг, тэдэ хүнүүдэй үйлэ хэрэгэйн ёро муутай байһые Би гэршэлэн харуулна ха юмбиб. ⁸ Таанар хайндэртөө ошогты. Би тэрэ найрта ошохогүйб, Минии саг үшөө ерээдүй байна.

⁹ Иисүүс тиигэжэ хэлээд, Галилейдэ үлэбэ.

Иисүүс найр дээрэ

¹⁰ Аха дүүнэрэйнгээ хайндэртэ ябаһан хойно Иисүүс баһа тишэ бээ мэдүүлэнгүй ошобо. ¹¹ Еврейнүүдэй ахаматууд найрай үедэ Иисүүсые бэдэрбэ, хаана байнаб гэжэ нурагшалба. ¹² Иисүүс тухай ехэ арсалдаан улад зоной дунда болобо. Зарим нэгэниинь: «Энэ хайн хүн», – гэлдэбэ. Нүгөө зариманиинь: «Үгы, энэ хүн улад зоние мэхэлнэ», – гэжэ буруушааба. ¹³ Теэд засагаархидһаа айжа, Иисүүс тухай сэхэ руунь хэншые хэлээгүй.

¹⁴ Хайндэрэй хахад сагынь үнгэршэхэдэ Иисүүс хүмэ соо бии боложо, хургаалаа номнобо. ¹⁵ Еврейнүүдэй ахаматууд гайхалсан:

– Энэ хүн хаанашые нураагүй аад, иимэ ехэ юумэ хаанаһаа мэдэнэб? – гэлсэбэ.

¹⁶ Иисүүс харюусаба:

– Энэ Минии бэшэ, харин Намае эльгээһэн Бурханай хургаал юм. ¹⁷ Тэрэнэй дура хүсэл дүүргэхэ ханаатай хүн хаа, энэ Бурханай хургаал гээшэ гү, али Би Өөрэһөөн хэлэжэ байна гүб гэжэ мэдэдэг болохо. ¹⁸ Өөрэһөөн хэлэһэн хүн өөрыгөө магтуулхаяа оролдоно, харин Намае эльгээһэн Бурхание алдаршуулхаяа оролдогшо үнэн зүбые хэлэнэ, тэрэнэй зүрхэ сэдхэлдэ худал юумэн байхагүй. ¹⁹ Моисей таанарта Хуули үгөө бэшэ аал? Теэд таанарай хэнтнайшые тэрэ Хуули сахинагүйл! Юундэ таанар Намае алахаяа хананабта?

²⁰ – Та досоогоо ада шүдхэртэй байнат! Хэн Таниие алахаяа байнаб? – гэжэ зон харюусаба.

²¹ Иисүүс харюудань иигэжэ хэлэбэ:

– Би нэгэл гайхамшаг хэрэг хэбэб, тиихэдэмни таанар бултадаа ехээр гайхалдаалта. ²² Бишыхан хүбүүдэйнгөө бэлгэ отолуулха ёһо заншал таанарта Моисей захяа һэн (үнэндөө Мойсейһээ урда, үбгэ эсэгэнэр тиигэжэ захяа), тиигээд таанар субботодосые отолуулна ха юмта. ²³ Моисейн Хуули эбдэхэгүй гэжэ хүниие субботодо отолуулжа байхадаа, субботодо хүнэй бэеые сүм эдэгээхэдэмни таанар Намда яахадаа ехээр сухалданабта? ²⁴ Таанар гадаада талыень обёороод лэ, халирхайгаар бү шиидхэгты, харин үнэн зүб шиидхэбэри гаргагты!

²⁵ Иерусалимда байгшад ай зариманиинь иигэжэ хэлэбэ:

– Энэл хүниие засаг баригшад алахаяа ханана бэшэ аал? ²⁶ Теэд харыта, Энэ хүн хургаалаа ниюунгүй сэхэ номнонол. Хэншые Тэрэниие хориногүйл... Энэ хүн үнэхөөрөө Бурханай табисуурта байна гэжэ, магад, засагаархиншые ойлгоо хаяа? ²⁷ Теэд Энэ хүн хаанаһааб гэжэ бидэ мэдэнэбди. Харин Бурханай табисууртын ерэхэдэ, Тэрэ хаанаһааб гэжэ хэншые мэдэхгүйл.

²⁸ Тиихэдэнь Иисүүс хургаалаа Һүмэ дотор номножо байгаад:

– Таанар Намайе мэдэнэ гүт? Минии хаанаһаа ерэнэн тухай баһа мэдэнэ гүт? Би Өөрөөрөө ерээ бэшэб. Намайе эльгээгшэдэ этигэжэ болохо, зүгөөр таанар Тэрэниие мэдэхгүйт. ²⁹ Харин Би Тэрэниие мэдэхэб, ушарын нэрлэбэл, Би Тэрээнһээ ерээб, Намайе Тэрэ эльгээгээ, – гэжэ шангаар дуугарба.

³⁰ Тиигэжэ хэлэхэдэнь Иисүүсые засагаархин барижа хаахаяа ханаба, теэд хэншые Тэрээнэй ойро хүрэхгүй, юундэб гэхэдэ, Тэрэнэй сагын үшөө ерээдүй байгаа. ³¹ Теэд олон юрын зон Тэрээндэ этигэнэн байна.

– Бурханай табисуурта ерэхэдээ, Энэ хүнһөө үлүү ехэ дүлгэ тэмдэг харуулжа шадаха аал? – гэжэ тэдэ зон хэлсэбэ.

³² Иисүүс тухай арад зоной дунда арсалдаанай боложо байхые фарисейнүүд дуулаба. Түрүү санаартан ба фарисейнүүд Тэрэниие барижа хаагты гэжэ Һүмын харуулшадые эльгээбэ. ³³ Иисүүс тэрэ үедэ:

– Үшөө нэгэ заа таанартай суг байлсахамни, тиигээд Намайе эльгээһэн Эсэгэдээ ошохо. ³⁴ Таанар Намайе бэдэрхэт, теэд олохогүйт; Минии байха газарта ерэхэ шадахагүйт, – гэжэ хэлэбэ.

³⁵ Тиихэдэнь еврейнүүд өөһэд дундаа хөөрэлдэбэ:

– Үгы, бидэнэй Тэрэниие олохогүй ямар газарта Энэмнай ошохоёо түхээрбэб? Али грегүүдэй дунда тарашоод байһан манай улад зондо ошожо, грегүүдые хургахаяа ханаба гү? ³⁶ «Таанар Намайе бэдэрхэт, теэд олохогүйт», «Минии байха газарта таанар ошожо шадахагүйт» гэхэдээ, ямар удхатайгаар Тэрэ хэлэбэб?

Амидаралта уһан

³⁷ Иисүүс хайндэрэй һүүлшын эгээл ехэ үдэрын зондо иигэжэ айладхаба:

– Ангаһан хүн Намда ерээд, ундаа харяаг! ³⁸ Намда этигэдэг хүн тухай Нангин Бэшэг соо «Тэрэнэй зүрхэнһөө амидаралта урадхал уһан урдаха» гэжэ бэшэгдэнхэй.

³⁹ Иисүүс тиигэжэ хэлэхэдээ, Арюун Һүлдэ тухай хэлэбэ гээшэ: Иисүүстэ этигэнэн хүнүүд хожомын Арюун Һүлдэтэй болохо ёһотой

байгаа. Тэрэ үедэ Арюун Һүлдэ үшөө үгтөөдүй һэн, юундэб гэхэдэ, Иисүүс алдар солодо хүртөөгүй байгаа.

⁴⁰ Сугларһан зоной зариман Иисүүсэй үгэнүүдые шагнаад:

– Энэмнай хүнүүдтэ ерэхэ ёһотой гэрэ Лүндэншэ байнал! – гэлсэбэ.

⁴¹ Нүгөөдэ зариманиинь:

– Энэмнай Бурханай табисуурта байнал! – гэлсэбэ.

– Теэд Бурханай табисуурта Галилейһээ ерэхэ аал? – гэжэ бэшэ зариманиинь буруушааба. — ⁴² Бурханай табисуурта болбол Давидай үри һадаһан мүн, Давидай түрэхэн Бэтлэһээм хотоһоо ерэхэ ёһотой гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй ха юм.

⁴³ Тиин зон Иисүүс тухай арсалдан, тэдэнэй һаналнуудын тудалдаба. ⁴⁴ Зариманиинь Иисүүсые барижа тушаахаяашье һанаба, теэд Тэрээндэ хэншье гар хүрэбгүй.

⁴⁵ Һумын харуулшадай түрүү санаартанда, фарисейнүүдтэ бусажа ерэхэдэнь:

– Юундэ таанар Тэрээниие наашань асараагүйбта? – гэжэ һураба.

⁴⁶ – Энэ хүндэ адляар нэгэшье хүн хэзээдэшье номноогүйл! – гэжэ харуулшад харюусаба.

⁴⁷ – Тэрэ хүн иихэдэе таанарыешье мэхэлбэ гү? – гэжэ фарисейнүүд харуулшадһаа асууба. — ⁴⁸ Теэд ахамадуудай дундаһаа гү, али фарисейнүүдэй дундаһаа нэгэшье хүн Тэрээндэ этигээ аал? ⁴⁹ Хуули мэдэдэггүй харанхы мунхаг зон лэ Тэрээндэ этигэбэ гээшэ, тэдэ зон Бурханай хараалда хүртөө!

⁵⁰ Нэгэтэ Иисүүстэй ерэхэ уулзаһан тэдэнэй нэгэн болохо Никодим бэшэндэе иигэжэ хэлэбэ:

⁵¹ – Хүниие гэмнэхэ гээ һаа, түрүүн тэрэ хүнэй хэлэһые шагнангүйгөөр, зэмыень тодоруулангүйгөөр шийдхэбэри гаргахые манай Хуули зүбшөөдэг юм гү?

⁵² – Зай, ши тиихэдэе баһал Галилейһээ хаяаш? Ши өөрөө Нангин Бэшэг шудала, тиибэл Галилейһээ нэгэшье лүндэншэ гарахагүй гэжэ өөрөө мэдэхэш, – гэжэ тэдэнь харюусаба.

Иисүүс ба эрэдэе урбаһан эхэнэр

⁵³ Удаань бултадаа гэр гэртэе хариба.

8 ¹ Иисүүс Элеон хада дээрэ гараһан байна. ² Эртэ үглөөгүүр Иисүүсэй дахин Һүмэ ерэхэдэ, бүхы зоной Тэрээндэ ерэхэдэнь, Иисүүс номнол айладхаба. ³ Тиихэ үедэнь Хуули заадаг багшанар ба фарисейнүүд

өөрýнгөө эрэдэ урбаһан нэгэ эхэнэрые Иисүүстэ асарба. Тэрэ эхэнэрые зоной урда байлгаад, ⁴ Иисүүстэ хандан:

– Багша аа, энэ эхэнэрые эрэдэе урбажа байхадань, бидэ балшыса баряабди, – гэбэд. – ⁵ Иимэшүүлые шулуугаар шэдэжэ хэһээхэ ёһотой гэжэ Моисей өөрынгөө Хуули дотор захяа һэн. Харин Та юу гэжэ хэлэхэбта?

⁶ Хуули заадаг багшанар ба фарисейнүүд юундэ тиигэжэ асуугааб гэбэл, Иисүүсые туршан үгэ алдуулаад, хожомынь гэмнэхэеэ һананан байгаа бшуу. Теэд Иисүүс доошоо тонгойгоод, хургаараа юушьеб газар дээрэ бэшэжэ байба. ⁷ Тэдэнь юумэ асуугаад халабагүй, тиихэдэнь Иисүүс толгойгоо үргөөд, тэдэндэ хандажа:

– Таанарай хэнтнай нүгэл хэзээдэшье хээгүйб, тэрэ хүнтнай энэ эхэнэрые түрүүн шулуудаг лэ! – гэбэ.

⁸ Тиигээд Иисүүс дахин уруугаа хараад, газар дээрэ юумэ бэшэһэнээ үргэлжэлүүлбэ. ⁹ Иисүүсэй тиигэжэ хэлэхыень дуулаад, тэндэ сугларһан зон хойно хойноһоо һубарилдан тараба, эгээн ехэ һаһатайшуулынь түрүүн гаража ошоо. Удаань Иисүүс эхэнэртэй хоюулан лэ үлэбэ. ¹⁰ Иисүүс толгойгоо өөдэнь үргөөд, эхэнэрһээ:

– Эхэнэр аа, бэшэ зон хаанаб? Шамайе хэншье зэмэлээгүй гү? – гэжэ асууба.

¹¹ – Хэншье зэмэлээгүй даа, Эзэн аа, – гэжэ тэрэ эхэнэр харюусаба.

– Баһа Бишье шамайе зэмэлнэгүйб. Яба, дахин нүгэл бү хэ, – гэбэ Иисүүс.*

Иисүүс болбол дэлхэе гэрэлтүүлэгшэ Гэрэл туяа мүн

¹² Иисүүс дахин тэдэнтэй хөөрэлдэбэ:

– Би дэлхэе гэрэлтүүлэгшэ Гэрэл туяа гээшэб. Минии хойноһоо дахаһан хүн харанхы соогуур төөрижэ ябахагүй, харин амидарал олгодог гэрэл туяатай болохо.

¹³ – Та Өөр тухайгаа Өөрөө гэршэлэн хэлэнэт. Тиимэһээ Танай гэршэлгэ үнэн бэшэ, – гэжэ фарисейнүүд хэлэбэ.

¹⁴ Иисүүс харюусаба:

– Хэрбээ Өөр тухайгаа Минии Өөрөөшье хэлээ һаамни, Минии үгэнүүдтэ этигэхэдэ болохо, юундэб гэбэл, Би хаанаһаа ерэнэнээ, хайшаа ошохо байһанаа мэдэнэб, харин таанар Минии хаанаһаа ерэһые, хайшаа ошоһыемни мэдэнэгүйт. ¹⁵ Таанар хүнүүдтэл адли шүүбэрилнэт,

* ^{8:11} Зарим нэгэн урданай бэшэгүүдтэ 7:53–8:11 хэһэг үгы байдаг, нүгөө заримандань ондоо газарта дайралдадаг.

харин Би хэниешье шүүбэрилнэгүйб. ¹⁶ Теэд хүниие шүүбэрилбэлни, Минии зарга шүүбэри үнэн зүб байха хэн, юундэб гэхэдэ, Би гансаараа шүүбэрилнэ бэшэб, Намаие эльгээхэн Эсэгэмни Намтай хамта байна. ¹⁷ Тиин хоёр хүнэй гэршэлгэ үнэн зүб юм гээд таанарай Хуули дотор бэшээтэй. ¹⁸ Бидэ болбол хоёр гэршэбди: Намаие эльгээхэн Эсэгэ бидэ хоёр Минии тухай гэршэлнэбди.

¹⁹ – Теэд Танай эсэгэ хаанаб? – гэжэ тэдэ һураба.

– Таанар Намайешье, Минии Эсэгыешье мэдэнэгүйт. Хэрбээ таанар Намаие мэдээ хаа, Минии Эсэгыешье мэдэхэ хэнта, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

²⁰ Һүмэдэ мүнгэ алта үргэдэг газарай хажууда зогсон номножо байхадаа, Иисүүс тиигэжэ хэлээ хэн. Хэншые Тэрээниие барижа тусаагаагүй, ушарынь нэрлэбэл, Тэрэнэй сагынь үшөө ерээдүй байгаа.

«Минии ошохо газарта таанар ошожо шадахагүйт»

²¹ Иисүүс баһа иигэжэ хэлээ:

– Би һаяар ябахамни. Таанар Намаие бэдэрхэт, теэд нүгэлтэйгөө үхэхэт. Минии ошохо газарта таанар ошожо шадахагүйт.

²² – «Минии ошохо газарта таанар ошожо шадахагүйт» гээшэнь ямар удхатайб? Али Энэмнай бээе хорложо үхэхээе һанаба гү? – гэжэ еврейнүүдэй ахамадууд хөөрэлдэбэ.

²³ – Таанар доодо дэлхэйн ха юмта, харин Би дээрэхээ ерээб. Таанар энэ дэлхэйн хүнүүд гээшэт, Би энэ дэлхэйн бэшэб. ²⁴ «Таанар нүгэлнүүдтэйгөө үхэхэт!» гэжэ Би таанарта хэлээб. «Би байгааб, байнашьеб»* гэхэдэмни үнэншөөгүй һаа, бултадаа нүгэлтэйгөө үхэхэт! – гэжэ Иисүүс харюусаба.

²⁵ – Тиихэдээ Та хэн гээшэбта? – гэжэ тэдэ асууба.

– Би хододоо Өөрыгөө хэн гээд нэрлэдэг хэнбиб, Тэрэл гээшэб, – гэжэ Иисүүс харюусаба. – ²⁶ Таанар тухай хэлэхэ, таанарые гэршэлэн зэмэлхэ олон юумэн Намда бии, теэд Намаие эльгээхэн Эсэгэхээ дуулаһанаал энэ дэлхэйнхидтэ хэлэнэб, харин Намаие эльгээгшэ үнэн зүб юм.

²⁷ Эсэгэ тухайгаа Тэрэ хэлэнэ гэжэ ахамадууд ойлгобогүй. ²⁸ Иисүүс үргэлжэлүүлэн:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие таанарай дээшэнь дэгдүүлхэдэ, Минии «Би» байһые, Өөрынгөө дураар юушые хэдэггүй байһые, Эсэгынгээл хургаһан ёһоор хэлэдэг байһыем таанар ойлгохот. ²⁹ Намаие

* 8:24 8:58 хара.

эльгээгшэ ходо Намтай, Тэрэ Намайе гансаарыемни орхёогүй, юундэб гэбэл, Би Тэрэнэйнгээл дура хүсэлые бээлүүлнэб, – гэбэ.

³⁰ Иисүүсэй иигэжэ хэлэхэдэ, Тэрээндэ олон зон этигэбэ.

Бурханай үхибүүд гү, али шолмосой үхибүүд гү?

³¹ Удаань Иисүүс Тэрээндэ этигэһэн еврейнүүдтэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хэрбээ таанар Минии хургаалай ёһоор ябаа хаа, үнэхөөрөөл Минии шабинар болохот. ³² Тиихэдээ таанар үнэн зүйлые ойлгохот, үнэн зүйл таанарые сүлөөлхэ.

³³ – Бидэнэр Абраһаамай үри хадаһад гээшэбди, хээээдэшье хэнэйшье барлагууд байгаагүйбди! «Таанар эрхэ сүлөөтэй болохот» гэхэдээ Та ямар юумэн тухай хэлэнэбта? – гэжэ тэдэнэ һураба.

³⁴ Иисүүс тэдэндэ иигэжэ харюусаба:

– Би таанарта үнэн зүбые хэлэнэб: нүгэл хэгшэ хүн бүхэн нүгэлэй барлагынь мүн. ³⁵ Барлаг болбол гэр бүлэ соо үни байдаггүй, харин хүбүүниинь хододоо гэр бүлэдөө үлэдэг. ³⁶ Таанарта Хүбүүнэй эрхэ сүлөө үгөөл хаа, таанар үнэхөөрөөл сүлөөтэй хүнүүд болохот. ³⁷ Таанар Абраһаамай үри хадаһад гээшэт гэжэ Би мэдэнэб, теэд таанар Намайе алаха ханаатайт, юундэб гэхэдэ, Минии үгэнүүд таанарай зүрхэ сэдхэлдэ байра олоногүй бшуу. ³⁸ Би Өөрынгөө Эсэгындэ юу хараһан, үзэһэн тухайгаа таанарта хэлэнэб, харин таанар өөрынгөө эсэгэһээ дуулаһан юумээе хэнэт.

³⁹ – Манай үбгэ эсэгэ Абраһаам юм! – гэжэ тэдэ харюусаба. Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ:

– Үнэхөөрөө Абраһаамай үри хадаһан байгаа хаа, таанар Абраһаамдал адли хэрэгүүдые бүтээхэ һэнта. ⁴⁰ Харин таанар Намайе алахаяа хананалта, Бурханһаа дуулаһан үнэн зүйл таанарта хэлэһэн хүниие алахаяа хананалта! Теэд Абраһаам иимэ юумэ хэдэг байгаа гү?! ⁴¹ Угы даа, таанар өөрынгөөл эсэгэдэ адли юумэ хэнэт!

– Бидэ нүгэл хилэнсэдэ түрөө бэшэбди! Манай ори ганса эсэгэ – Бурхан юм! – гэлсэбэ тэдэ.

⁴² Иисүүс тэдээндэ харюусаба:

– Хэрбээ Бурхан таанарай эсэгэ байгаа хаа, таанар Намда дуратай байха һэнта, юундэб гэбэл, Би Бурханһаа иишээ ерээб, Бурхандаа бусахаб. Би Өөрһөөн ерээгүйлби – Намайе Бурхан эльгээгээл! ⁴³ Юундэ таанар Минии хэлэһэн үгые ойлгохо, дуулаха шадалгүй байнабта! ⁴⁴ Таанарай эсэгэ шолмос, тиимэһээ эсэгынгээ бүхы дура хүсэлыень бээлүүлхэ зорилготойт. Танай эсэгэ анханһаа нааша хүнүүдые аладаг, үнэн зүйлые үзэжэ ядадаг байһан, ушарынь хэлэбэл, тэрээндэтнай

үнэн зүйл гэжэ байгаагүйл. Худал юумэ хэлэхэдээ, тэрэтнай өөрын-гөө түрэлхи хэлэн дээрэ дуугардаг хэн, юундэб гэбэл, худалша, худал юумэ үүдхэгшэ байһан байна. ⁴⁵ Харин үнэн зүб юумэ Минии хэлэхэдэ, таанар Намда этигэнэгүйт. ⁴⁶ Нүгэл хээ гэжэ Намайе таанарай хэнтнай гэршэлэн харуулжа шадахаб? Минии үнэн зүб юумэ хэлэхэдэ, таанар юундэ Намда этигэнэгүйбта? ⁴⁷ Бурханай мэдэлдэ байгша болбол Бурханай хэлэһэн үгэнүүдые дуулаха ёһотой. Таанар Намайе дууланагүйт, юундэб гэхэдэ, Бурханай мэдэлдэ бэшэ байнат.

Иисүүс ба Абраһаам

⁴⁸ Еврейнүүд Иисүүстэ иимэ харюу үгэбэ:

– Тание ада шүдхэртэ барюулһан самарьян хүн гэжэ бидэ зүб хэлсэдэг байнабди.

⁴⁹ – Би ада шүдхэртэ барюулаагүйб: Би Өөрынгөө эсэгые хүндэлнэб, харин таанар Минии нэрэ гутаанат. ⁵⁰ Би Өөртөө алдар соло бэдэрнэгүйб, теэд Намда алдар соло бэдэрэгшэ ондоо Нэгэн бии, Тэрэл шиидхэнэ. ⁵¹ Таанарта үнэн сэхэ хэлэнэб: Минии хургаалаар ябадаг хүнүүд хэзээдэшье үхэхэгүй!

⁵² – Та ада шүдхэртэ барюулһан хүн байнат гэжэ одоол бидэ лаб мэдэбэбди, – гэлдэбэд, – Абраһаам наһа баранхай, мүн баһа лүндэншэдшье нүгшэнхэй. Харин Та «минии хургаалаар ябадаг хүнүүд хэзээдэшье үхэхэгүй» гэнэт. ⁵³ Наһа бараһан манай үбгэ эсэгэ Абраһаамһаа Та ехэ гээшэ гүт? Али наһаяа дүүрэхэн лүндэншэдһөө ехэ гээшэ гүт? Та хэнби гэжэ Өөр тухайгаа һананабта?

⁵⁴ – Хэрбээ Би Өөрөө Өөрыгөө алдаршуулжа байгаа һаа, Минии алдар нэрэ юуншье бэшэ. Теэд Намайе Минии Эсэгэ алдаршуулна, таанар Тэрэниие өөһэдымнай Бурхан гэжэ нэрлэнэт! ⁵⁵ Теэд таанар Минии Эсэгые мэдэнэгүйт, харин Би Тэрэниие мэдэнэб. Хэрбээ Би Тэрэниие мэдэхэгүйб гээ һаа, Би таанартайл адли худалша болохо һэм. Теэд Би Тэрэниие мэдэхэб, Тэрэнэй хэлэдэг үгэнүүдые бээлүүлнэб. ⁵⁶ Танай үбгэ эсэгэ Абраһаам Минии ерэхэ үдэрые харахаб гэжэ һанахадаа баярладаг бэлэй, тиин ерэхэн үдэрыемни хараад, баяртай золтой байгаа һэн!

⁵⁷ – Та табиншье наһа хүрөөгүй аад, Абраһаамые хараһан болоно гүт?! – гэжэ еврейнүүд жэгшэбэ.

⁵⁸ – Таанарта үнэн зүбые хэлэнэб: Би Абраһаамай үшөө түрөөдүйдэ байгааб, байнашьеб*, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

* 8:58 Би байгааб, байнашьеб – Хуушан Хэлсэн соо олон ушарта Бурхан иимэ үгөөр Өөрөө Өөрыгөө нэрлэнэ. Иимэ маягаар Иисүүс Өөрынгөө

⁵⁹Тиихэдэнь еврейнүүд Исүүсые шулуудаж алаха гэжэ шулуунуудые бариба. Теэд Исүүс тэдэнь зайлажа, хүмэһөө гаража ошобо.

Түрэхэһөө хохор хүниие Исүүс эдэгээбэ

9¹ Энэ ушарай дараа Исүүс ябажа ябатараа түрэхэһөө хохор хүниие хараба.

² – Багша аа, энэ хүн яахадаа хохор түрөө гээшэб? Хэниинь нүгэл хэһэн байгааб: энэ өөрөө гү, али энээнэй эхэ эсэгэнь гү? – гэжэ Тэрэнэй шабинанынь һураба.

³ – Энэ хүн өөрөөшье, эхэ эсэгэньшье нүгэл хээгүй, – гэжэ Исүүс харюусаба. Тийн үргэлжэлүүлэн:

– Тэрэнэй аргалуулһан ябадалаар Бурханай хаба хүсэ элирхэйлэгдэхын тула тэрэ хохор байгаа. ⁴Намайе эльгээһэн Эсэгын хэрэгүүдые үдэр байхада бүтээхэ ёһотойбди. Мэнэ гэхээр хүни болохоёо байна, харанхыда хэншье юумэ хэжэ шадахагүй. ⁵Дэлхэй дээрэ байха сагтаа Би энэ дэлхэйн гэрэл туяань гээшэб.

⁶Иигэжэ хэлээд, Исүүс газарта нёлбобо. Нёлбоһоо шоройтой худхажа, тэрэ шабараараа хохор хүнэй нюдые түрхибэ.

⁷ – Иигээд Шилоам сөөрэмдэ ошожо нюураа угаа, – гэжэ Исүүс тэрэ хохор хүндэ хэлэбэ (Шилоам гэжэ үгэ «Эльгээгдэһэн» гэхэн удхатай).

Хохор хүниинь ошожо нюураа угаагаад, юумэ харадаг болоод, ерэбэ. ⁸Хүршэнэрыннь, юумэ ходо гуйраншалжа һуухыень харадаг зон:

– Энэл хүн юумэ бадаржа һуудаг бэшэ хэн гү? – гэлсэбэ.

⁹ – Тиймэл даа, тэрэл хүн, – гэжэ нүгөө зариманиинь харюусаба.

– Бэшэ, энэмнай миин лэ тэрээндэ адли хүн байна, – гэжэ үшөө нүгөөдүүлэнь буруушааба.

– Үнэхөөрөө энэ би байнаб, – гэжэ тэрэ хүниинь хэлэбэ.

¹⁰ – Теэд ши яагаад харадаг болоо гээшэбши? – гэжэ тэдэ хүнүүд урдаһаань һураба.

¹¹ – Исүүс гэжэ нэрэтэй нэгэ хүн шабар худхажа, тэрэ шабараараа нюдыемни түрхээд, «Шилоамда ошожо нюураа угаа» гээ. Би тиихэдэнь тэндэ ошожо нюураа угаагаад, юумэ харадаг болооб, – гэбэ.

¹² – Тэрэ хүн хаанаб? – гэжэ тэдэнь асууба.

– Би мэдэнгүйб, – гэжэ аргалуулһан хүн харюусаба.

¹³Урдань хохор байһан тэрэ хүниие фарисейнүүдтэ асарба. ¹⁴Исүүс амаралтын субботын үдэр шоройгоор шабар худхажа, тэрэ шабараараа

Эсэгэ Бурхантай нэгэн хамта байһые батална. Гар 3:14, мүн Ин 8:28; 13:19; 18:5 хара.

хохор хүниие аргалхан байгаа. ¹⁵ Хайшан гээд юумэ харадаг болоош гэжэ фарисейнүүд тэрээнһээ баһа асуужа оробо.

– Тэрэ хүн нюдьемни шабараар шабаа, би нюураа угаагаад, мүнөө юумэ харанаб, – гэжэ аргалуулхан хүниинь харюусаба.

¹⁶ – Энэ хүн Бурханһаа заяагдаһан байха ёһогүй, юундэб гэбэл, субботые тооногүй, – гэжэ зарим фарисейнүүд мэдүүлбэ.

– Теэд нүгэлтэн наа, энэ хүн иимэ гайхамшаг хэрэгүүдые бүтээхэ хэн гү? – гэжэ нүгөө зариманиинь буруушааба.

Тиин фарисейнүүд өөһэд хоорондоо арсалдан хубааралдаба. ¹⁷ Аргалуулхан хүнһөө тэдэ дахин хураба:

– Тэрэ шамайе харадаг болгоо. Юун гэжэ Тэрээн тухай хананабши?

– Лүндэншэ гэжэ хананаб, – гэжэ нүгөөдын харюусаба.

¹⁸ Еврейнүүдэй ахаматууд хохор хүн харадаг болобо гэжэ юрэдөө этигэбэгүй. Тиигээд тэдэ юумэ харадаг болоһон хүнэй эхэ эсэгые ерүүлжэ, ¹⁹ – Энэ танай хүбүүн түрэлэй хохор гэнэт. Теэд мүнөө хүбүүнтнай хайшан гээд юумэ харадаг болооб? – гэжэ асууба.

²⁰⁻²¹ – Энэ манай хүбүүн хохор түрэнһэн юм. Теэд хайшан гээд харадаг болооб, хэн энээниемнай хараатай болгооб гэжэ бидэ мэдэнэгүйбди. Өөрһөөнь хурагты. Хүбүүмнай наһаяа хүсөө, өөрөө хэлэжэ шадаха, – гэжэ эхэ эсэгэ хоёрын харюусаба.

²² Хүбүүнэй түрэлхидын юундэ тиигэжэ харюусааб гэбэл, еврейнүүдэй ахаматуудһаа айгаа. Ушарын хэлэбэл, Иисүүсые Бурханай табисуурта гэжэ тоолодог хүн бүхэниие мүргэлэй гэртэ оруулхагүй гэнэн шийдхэбэри тэдэ ахаматууд гаргаад байгаа. ²³ Тиимэхээ: «Хүбүүмнай наһаа хүсөө, өөрһөөнь хурагты», – гэжэ түрэлхидын хэлэнһэн байна.

²⁴ Тиин хохор түрэнһэн хүниие хоёрдохийо дууджа асараад:

– Үнэн сэхэ руунь хэлэхэб гэжэ ши Бурханда тангаригаа үгэ! Манай мэдэнһээр, Тэрэтнай нүгэлтэн, – гэжэ еврейнүүдэй ахаматууд хэлэбэ.

²⁵ – Нүгэлтэн юм гү, али үгы гү – мэдэнэгүйб. Харин би хохор байһанаа мүнөө харадаг болооб гэжэл мэдэнэб, – гээд тэрэнь харюусаба.

²⁶ – Тэрэ хүн шамда юу хээб? Хайшан гээд шамайе харадаг болгооб, – гэжэ дахин тэдэ хураба.

²⁷ – Би таанарта хэлээ хэнби, теэд таанар шагнаагүйлта. Яагаад дахин намаар хэлүүлхээ хананабта? Магад, Тэрэнэй шабинарын болохо ханаатай байна гүт? – гэжэ тэрэнь харюусаба.

²⁸ – Ши Тэрэнэй шабинь байнаш! Харин бидэ Моисейн шабинар гээшэбди! – гэжэ еврейнүүдэй ахаматууд бадашаба.

²⁹ – Бурхан болбол Моисейтэй хөөрэлдэдэг байһан гэжэ бидэ мэдэнэбди. Харин Энэ хүн хаанаһаа бии болооб гэжэ мэдэнэгүйбди.

³⁰ – Ямар жэгтэй юм гээшэб! Тэрэнэй хаанаһаа ерэһые таанар мэдэнэгүйлта, харин Тэрэ хүн намайе юумэ харадаг болгоол, – гэжэ аргалуулһан хүнийнь харюусан, саашань үргэлжэлүүлбэ:

³¹ – Теэд Бурхан нүгэлтэнэй хэлэһые дууладаггүй, харин Бурханиие хүндэлдэг, дура хүсэлыень бэлүүлдэг хүнүүдые дууладаг гэжэ бидэ мэдэнэбди. ³² Хохор түрэнэн хүниие харадаг болгоо гэжэ эртэ урдан-һаашье нааша дуулдаагүй. ³³ Хэрбээ Тэрэ хүн Бурханһаа заяагдаагүй һаа, иимэ юумэ хэжэ шадахагүй хэн!

³⁴ Тиихэдэнь еврейнүүдэй ахамдууд:

– Ши түрэхынгөө нүгэлтэй аад, маанадые хургаха һанаатай гүш, – гэжэ тэрэ хүниие хараагаад, мүргэлэй гэрһээ намнажархиба.

³⁵ Аргалуулһан хүниие намнаба гэжэ дуулаад, Иисүүс тэрэниие бэдэржэ олоод:

– Ши Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүндэ этигэнэ гүш? – гэжэ асууба.

³⁶ – Эзэн аа, этигэхым тула Тэрэ хэн гээшэб гэжэ намда хэлыт даа, – гээд аргалуулһан хүнийнь харюусаба.

³⁷ – Ши Тэрээниие харааш. Тэрэ хүн мүнөө шамтай хөөрэлдэнэ, – гэбэ Иисүүс.

³⁸ – Эзэн аа, этигэнэб! – гэжэ тэрэнь харюусаад, Иисүүсэй урда үбдэглэн хүгэдэбэ.

³⁹ – Зарга шүүбэри хэхээ Би энэ дэлхэйдэ ерээб. Тиихэдээ юумэ харадаггүй хүнүүд харадаг болохо, юумэ харадаг хүнүүд хохор болохо, – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

⁴⁰ Иисүүсэй хажууда байһан фарисейнүүд:

– Теэд Та бидэниие хохор гэжэ тоолоногүй бэээт? – гэжэ асууба.

⁴¹ – Үнэхөөрөө хохор байгаа һаа, таанар зэмэгүй байха һэнта. Теэд таанар юумэ харанабди гэнэт. Иимэ ушарһаа таанар зэмэтэй зандаа үлэнэт, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

Иисүүс шударгуу һайн адуулагша

10 ¹ – Хониной хорёодо үүдээрнь оронгүй, ондоо тээгүүр шурган ородог хүн хадаа хулгайшан, дээрмэшэн гээшэ гэжэ үнэниие таанарта хэлэнэб. ² Үүдээрнь ородог хүн хонин хүрэгэй адуулагшань мүн. ³ Харуулһан тэрээндэ хониной байрын үүдэ нээжэ үгэдэг. Хонидынь тэрэнэйнгээ дууень дууладаг, адуулагшань хонидоо нэрэ нэрээрнь дуудаад, газаашань гаргадаг. ⁴ Хонидоо бултыень байраһаань гаргаад, хонишон хонидойнгоо урда ябадаг, харин хонидынь хонишноо дуугаарнь танижа, хойноһоонь дахадаг. ⁵ Ондоо хүнэй хойноһоо хонидынь дахахагүй, тэрэ хүнһөө зугадажа

арилшадаг, юундэб гэхэдэ, ондоо хүнэй дууниинь танигданагүй бшуу.

⁶Иимэ хургаалта үгэнүүдые Иисүүс фарисейнүүдэй урдаһаа хэлэбэ, теэд тэдэнь ойлгобогүй.

⁷Иисүүс үргэлжэлүүлбэ:

– Таанарта үнэн зүбье хэлэнэб: хонидой байрын үүдэ гээшэнь Биб.

⁸Намһаа түрүүн ерээшэд бултадаа хулгайшад, дээрмэшэд байгаа. Теэд хонид тэдэнэй үгэ дуулаагүй. ⁹Үүдэ гээшэнь Биб. Хэн энэ үүдээр ороноб, тэрэ хүн абарагдаха. Тэрэ хүн үүдээр орожо, һүүлдэ газашаа гараад, өөрынгөө бэлшээри олохо. ¹⁰Харин хулгайшан гансал хулуухаяа, алахаяа, хандаргаха хюдахаяа ерэдэг. Харин би хүнүүдэй амидархын тула, тэрээнһээ гадна, хүнүүдэй юрын амидаралһаа үлүү амидаралда хүртэхынь тула эндэ ерээб.

¹¹Би шударгуу хайн адуулагшаб, шударгуу хайн адуулагшань хонидоо абархын тула ами наһаяа үгэдэг. ¹²Харин хүлһэншэн хадаа хони адуулагша бэшэ, тэдэ хонид тэрэнэй бэшэ. Тиимэһээ хүлһэншэн хонидтонь орохоёо ябаһан шонын дүтэлжэ байхые харахадаа, хонидоо орхёод зугададаг. Тиихэдэнь шоно хонидыень бариха, хонид иишэ тишээ гүйлдэжэ тараха. ¹³Тэрэ хүн хони адуулагша бэшэ, харин хүлһэншэн гээшэ, тиимэһээ хонидто ханаагаа зобоногүй. ¹⁴Би хадаа шударгуу хайн адуулагшаб. Би Өөрын хонидые мэдэдэгби, Минии хонидшыё Намайгаа мэдэдэг. ¹⁵Эсэгэмни Намайгаа мэдэдэгтэл адли, Бишыё Эсэгээ мэдэдэгби. Би Өөрын хонидой түлөө ами наһаяа үгэнэб. ¹⁶Энэ хорёо соохи хонидһоо гадна, мүн ондоошыё хонид Намда бии. Тэдэниие Би баһа иишэнь асарха ёһотойб. Тэдэ хонид Минии үгэ дуулаха, тиихэдээ нэгэл хүрэг хонид байха, нэгэл хонишон байха!

¹⁷Дахин амидырхынгаа тула Би ами наһаяа үгэхэб, тиимэһээ Эсэгэмни Намда дуратай юм. ¹⁸Минии ами наһые хэншыё хороохогүй, харин Би Өөрөө ами наһаяа үгэхэб. Би ами наһаяа үгэхэ эрхэтэйб, Би ами наһаяа һөөргэнь абаха эрхэ засагтайб. Эсэгэмни Намда тиигэжэ захяа юм.

¹⁹Иигэжэ хэлэхэдэнь, еврейнүүд хоорондоо дахин асатаба.

²⁰– Энэтнай досоогоо ада шүдхэртэй болоод, дэмыржэ байна. Таанар Энэниие юундэ шагнанабта? – гэжэ олониинь хэлэбэ.

²¹– Энэ досоогоо ада шүдхэртэй хүнэй үгэнүүд бэшэ. Ада шүдхэр хохор хүнүүдые харадаг болгожо шадаха һэн аал? – гээд нүгөөдүүлынь буруушааба.

«Эсэгэ бидэ хоёр нэгэбди»

²² Үбэл ерээ. Һүмэ Шэнэлэлгын хайдндэр Иерусалимда тэмдэглэжэ байба. ²³ Һүмын хорёодо Соломооной бахананууд гэгдэдэг һарабшатай газарта Иисүүс сэнгэжэ ябаа. ²⁴ Тэрэниие тойроод еврейнүүд сугларжа:

– Та хэды болотор бидэнэй тэсэбэри туршаха ханаатайбта? Хэрбээ Та Бурханай табисуурта хаа, манда сэхэ хэлыт, – гэлдэбэ.

²⁵ – Би таанарта хэлээ һэм, теэд таанар Намда этигэнэгүйт. Эсэгынгээ нэрэхээ Минии бээлүүлдэг хэрэгүүд Минии гэршэ болоно. ²⁶ Теэд таанар Намда этигэнэгүйт, таанар Минии хонид бэшэ ха юмта. ²⁷ Минии хонид үгыемни дууладаг, Бишье тэдэнээ мэдэхэб, тэдэмни Минии хойноһоо дахажа ябана. ²⁸ Би тэдэндэ мүнхэ наһа үгэнэб, тэдэ хэзээшье хосорхогүй, тэдэниие Намһаа хэншье буляжа абахагүй. ²⁹ Тэдэниие Намда үгэнэн Эсэгэмни бултанһаа холо дээгүүр юм. Минии хонидые Эсэгэһээмни хэншье буляжа шадахагүй. ³⁰ Эсэгэ бидэ хоёр нэгэн хамтабди.

³¹ Тиихэдэнь еврейнүүд Иисүүсые алаха гэжэ дахин шулуунуудые бариба.

³² – Эсэгынгээ хүсөөр Би таанарта ехэ олон хайн юумэнүүдые харуулааб. Тэдэ юумэнүүдэймни алинайнь түлөө Намае шулуудаж алаха ханаатайт? – гэжэ Иисүүс һураба.

³³ – Бидэ Таниие хайн юумэ хэһэнэйтнай түлөө бэшэ, харин Бурхание доромжолһонойтнай түлөө шулуудаж алахабди! Та юрын хүн аад, Өөрыгөө Бурханби гэжэ айладханат.

³⁴ Иисүүс харюусаба:

– «Таанад – бурхад гээшэт гэжэ Би хэлээб», – гээд танай Хуули соо бэшээтэй бэшэ гү? ³⁵ Хэдүүдтэ Бурхан Өөрынгөө үгэ хэлээб, тэдые Хуулитнай бурханууд гэжэ нэрлэнэ, тиихэдэ Нангин Бэшэг соо худал юумэн байха ёһогүй. ³⁶ Харин Намае Эсэгэмни Өөртөө зорюулан, энэ дэлхэйдэ эльгээгээ юм. Тиимэхээ «Би Бурханай Хүбүүнби» гэхэдэмни, «Та Бурхание доромжолһот» гэжэ таанар Намда юундэ хэлэнэт?! ³⁷ Эсэгынгээ хэрэг Би бүтээнэ бэшэ гүб? Юундэ таанар Намда этигэнэгүйбта? ³⁸ Эсэгынгээ хэрэгүүдые бээлүүлжэ байха үедөө хэлэнэн үгэнүүдтэмни этигээгүй хаа, Минии бүтээдэг хэрэгүүдтэ этигэгты! Тиихэдэ Эсэгэмни Минии досоо байна, Би Эсэгынгээ досоо байнаб гэжэ таанар мэдэхэт, мэдэжэшье байхат.

³⁹ Еврейнүүд Иисүүсые дахин барихаяа һэдэбэ, зүгөөр Иисүүс тэдэндэ баригдабагүй.

⁴⁰ Тиигээд Иисүүс Иорданай нүгөө эрьедэ ошоо. Урдань тэрэ газарта Иоанн хүнүүдые уһаар арюудханаан байна. Тэндэ Иисүүс ойро зуура тогтобо. ⁴¹ Тэрээндэ олон зон ерэнэн байна.

– Иоанн нэгэшые гайхамшаг хэрэг бүтээгээгүй хэн, теэд Исүүс тухай хэлэһэн бүхэниинь зүб байна, – гэлсэбэ. ⁴² Тэндэ ерэһэн олон хүнүүд Исүүстэ этигэбэ.

Лазарь нүгшэбэ

11 ¹ Мария Марфа эгэшэ дүүнэртээ Бэтаани тосхондо суг хуудаг Лазарь гэжэ нэрэтэй нэгэ хүн үбдэбэ. ² Мария Эзэнэй хүлдэ найхан үнэртэй ургамалай шүүһэ түрхээд, толгойнгоо үһөөр хүлыень аршаһан эхэнэр мүн*. Мариягай Лазарь гэжэ дүү хүбүүниинь үбдэһэн байгаа. ³ Эгэшэ дүү хоёрын:

– Эзэн аа, Танай энхэрлэн хайрладаг хүнтнай үбдөөд байна, – гэжэ Исүүстэ дуулгаба. ⁴ Тиигэжэ дуулаад:

– Энэ үбшэн Лазариинь үхүүлхын тула бэшэ, харин Бурханиинь алдаршуулхын тула, тиин Бурханай Хүбүүнэй алдар солоёо элирхэйлхын тула болоо, – гэжэ Исүүс хэлэбэ.

⁵ Марфа, Мария, Лазарь гурбанда Исүүс дуратай байгаа. ⁶ Теэд Лазариин үбдэжэ байһан тухай дуулабашье, Исүүс аяар хоёр үдэрэй туршада байһан газарһаа хүдэлбэгүй. ⁷ Удаань Исүүс шабинартаа:

– Гэдэргээ Иудейдээ бусая, – гэбэ.

⁸ – Багша аа, наяхан Иудейн зон Таниинь шулуудажа алахаяа хэдээ бэлэй, харин Та дахин тишэ ошохоёо ханаба гүт? – гэжэ шабинарын асууба.

⁹ Исүүс тэдэндээ иигэжэ хэлэбэ:

– Нэгэ үдэр соо арбан хоёр час бэээ? Үдэр ябаһан хүн бүдэржэ унахагүй, дэлхэй наруул байна бшуу. ¹⁰ Харин хүни ябаһан хүн бүдэрэн унаха, юундэб гэбэл, дэлхэй гэрэлгүй байна бшуу. – ¹¹ Исүүс саашань үргэлжэлүүлбэ:

– Манай нүхэр Лазарь унтана, Би хэреэхээ ошохомни.

¹² – Эзэн аа! Хэрбээ Лазариин унтаж байбалнь, тэрэнэй бэень найн болохо хаяа, – гэжэ Исүүстэ шабинарын хэлэбэ.

¹³ Лазарь унтана гэхэдээ, наһа бараа гэһэн удхатайгаар Исүүс хэлээ, харин шабинарын Тэрэ миин лэ нойрсоно гэжэ ханаа бшуу.

¹⁴ Тиихэдэнь шабинартаа хандан:

– Лазарь наһа бараа, – гэжэ Исүүс сэхыень хэлэбэ. – ¹⁵ Теэд тэндэ байлсаагүйдөө таанарай түлөө баярланаб – таанар Намда түргөөр этигэхэт. Зай, Лазарьта ошоё!

¹⁶ Эхир гэжэ ара нэрэтэй Фома хүбүүн:

* ^{11:2} Энээн тухай бүри тодорхойгоор хүүлдэ хэлэгдэхэ (12:1–8 харатгы).

– Хамта ошолсоё, хамта үхэнэ бээбди! – гэжэ бэшэ шабинартаа хэлэбэ.

Иисүүс Лазарише амидыруулба

¹⁷ Лазарь аяар дүрбэн үдэрэй саада тээ нүгшөөд, агы нүхэндэ хэб-тэнэ гэжэ Иисүүс Бэтаанида ерээд мэдэбэ. ¹⁸ Бэтаани гээшэнь Иерусалимһаа холо бэшэ, гурбан модо шахуу газарта байгаа. ¹⁹ Дүүгэйнгээ наһа барахада уйдан гашуудажа байһан Марфа Мария хоёрой ханаа заһахаяа олон еврейнүүд тэдэнэйдэ ошобо. ²⁰ Иисүүс ерэнэ гэжэ дуулаад, Марфа угтахаяа гараба. Мария гэртээ үлэбэ.

²¹⁻²² – Эзэн аа! Хэрбээ Танай эндэ байгаа наа, ахамни наһа барахагүй бэлэй! Теэд Танай гуйһан бүхы юумые Бурхан мүнөөшье Танда үгэхэ гэжэ би мэдэнэб, – гэжэ Иисүүстэ Марфа хэлэбэ.

²³ – Шинии аха дахин амидырха, – гэбэ Иисүүс.

²⁴ – Амидыралгын үедэ, хүүлшын Үдэртэ ахамни бодохо гэжэ би мэдэнэб, – гээд Марфа харюусаба.

²⁵ – Би хадаа Амидыралга гээшэб, Ами наһан гээшэб. Намда этигэдэг хүн үхөөшье наа, амиды болохо. ²⁶ Намда этигэлтэй амидарһан ямаршье хүн хээээдэшье үхэхгүй. Ши энээндэ этигэнэ гүш?

²⁷ – Этигэнэб даа, Эзэн! Та Бурханай табисууртат, энэ дэлхэйдэ ерэхэ ёһотой Бурханай Хүбүүнта гэжэ би этигэнэб.

²⁸ Тиигэжэ хэлээд, Марфа Мария эгэшэдээ ошожо хэмээхэнээр:

– Багша эндэ ерээд байна, шамайе ерэ гэнэ, – гэбэ.

²⁹ Эгэшэнь түргэн бодожо, Иисүүстэ ошобо. ³⁰ Иисүүс тиихэдэ тосхондо үшөө хүрөөгүй, Марфын угтаһан газарта зогсожо байгаа. ³¹ Гэртэнь Мариягай ханаа заһажа байһан еврейнүүд эхэнэрэй түргэхэн бодожо, газаашаа гарахые обёорон, энэмнай дүүгэйнгээ хүдөөлүүлһэн агы нүхэнэй хажууда уйлахаяа ошобо гэжэ ханаад, хойноһоонь ошолсобо.

³² Мария Иисүүсэй байһан газарта ерэхэдээ, хүлдэнь хүгэдэн унажа:

– Эзэн аа! Хэрбээ Танай эндэ байгаа наа, дүүмни наһа барахагүй бэлэй! – гэбэ.

³³ Мариягай, мүн Мариягай хамта ерэлсэһэн еврейнүүдэй уйлажа байхые хараад, Иисүүс айхабтар ехээр гашуудан гуниглаба.

³⁴ – Таанар тэрэниие хаана хүдөөлөөбта? – гэбэ.

– Эзэн аа, ошоё, бидэ харуулхабди, – гэжэ харюусабад. ³⁵ Иисүүс уйлашаба.

³⁶ – Харыт, Иисүүс тэрээндэ ямар ехэ дуратай байгаааб! – гэлдэбэ еврейнүүд.

³⁷ Тэдэнэй зариманиинь бэе бээдээ:

– Һохор хүниие Иисүүс харадаг болгоо хэн. Лазариие амиды байлгажа шадахагүй байгаа аал? – гэбэ.

³⁸ Иисүүс бүри ехээр сэдхэлээ хүдэлгэн, шулуугаар бүглөөтэй агы нүхэндэ дүтэлбэ.

³⁹ – Шулууень эндэнээ абагты! – гэбэ Иисүүс.

– Эзэн аа! Үнэр орошоод байна ёһотой. Аяр дүрбэн үдэр эндэ хүдөөлүүлээтэй байнал, – гэжэ наһа барагшын эгэшэ Марфа хэлэбэ.

⁴⁰ – Хэрбээ шүтэжэ ябаа наа, Бурханай алдар солые үзэхэш гээд шамда Би хэлээ бэшэ хэн гү? – гэжэ Иисүүс Марфада харюусаба.

⁴¹ Шулууень зайлуулба. Иисүүс Тэнгэри өөдэ хараад:

– Эсэгэ аа, Намаие дуулаһандатнай баясхалан хүргэнэб. ⁴² Та Намаие хододоо дуулажа байдагта гэжэ Би мэдэнэб. Намаие Та эльгээгээт гэжэ эндэ зогсогшо хүнүүдэй этигэхын тула Би тиигэжэ хэлээб! – гэжэ

⁴³ Иисүүс хэлээд:

– Лазарь, тэндэнээ гаража ерэ! – гэжэ шангаар захирба.

⁴⁴ Наһа бараһан хүниинь агы нүхэн сооһоо гаража ерэбэ. Хүдөөлүүлхэдэ орёодог бүдөөр хүл гарнуудын орёогдонхой, нюурын баһал бүдөөр боолгоотой байгаа.

– Боолтын тайлагты, һаадгүй ябаад ошог! – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

*Фарисейнүүд Иисүүсые алаха гэжэ нюусаар хэлсэбэ
(Мт 26:1-5; Мк 14:1-22; Лк 22:1-2)*

⁴⁵ Марияда ерэнэн еврейнүүдэй олониинь Иисүүсэй юу бүтээһын харгад, Тэрээндэ этигэбэ. ⁴⁶ Гэбэшье зариманиинь фарисейнүүдтэ ошожо, Иисүүсэй юу хэнэн тухайн дуулгаба.

⁴⁷ Түрүү санаартан ба фарисейнүүд Дээдын Зүблэл зарлаба.

– Зай, яахамнай гээшэб? Энэ хүн олон янзын дүлгэ тэмдэгүүдые харуулна. ⁴⁸ Иимэ юумэ саашадаашье харуулха арга Тэрээндэ олгоо һаамнай, бултадаа Тэрээндэ этигэдэг болохонь. Тиихэдэн Римэйхид ерээд, Һүмыемнай, бүхы зонииемнай үгы хэхэл, – гэжэ тэдэ хэлсэбэ.

⁴⁹ Энэ жэлдэ ахамад санаарта байһан Кайафа:

⁵⁰ – Таанар юушье ойлгоногүйт! Хэрбээ бүхы еврей зоной түлөө гансал хүнэй үхөө наа, таанарта дээрэ байха гэжэ өһөдөө ойлгоногүйт гүт? – гэжэ тэдэндэ хэлэбэ.

⁵¹ Кайафа өөрөнөөн тиигэжэ хэлээ бэшэ, харин энэ жэлдэ ахамад санаарта байхадаа уридшалан мэдээд: Иисүүс хүнүүдэй түлөө үхэхэ гээ бэлэй. ⁵² Гансашье еврей зоной түлөө бэшэ, харин дэлхэй дээгүүр эндэ тэндэ бутаран тарашаһан Бурханай бүхы үхибүүдые суглуулан

нэгэдхэхын түлөө үхэхэ. ⁵³Тиин тэрэ үдэрһөө хойшо ахамад санаарта ба фарисейнүүд Иисүүсые яжа алахамнайб гэжэ бододог болобо.

⁵⁴Тиимэ ушарһаа Иисүүс еврейнүүдэй дунда Өөрыгөө мэдүүлэн-гүйгөөр ябадаг болоо. Сүл губийн хажууда оршоһон Эпраим хотодо ошожо, шабинартайгаа хамта байба.

⁵⁵Еврейнүүдэй Паасха ойртожо байгаа. Һайндэрэй урдахана арюуд-хуулдаг заншалаа сахижа, орон нютагайнь олон зон Иерусалим ерэбэ.

⁵⁶Һүмэ дотор сугларһан хүнүүд Иисүүсые бэдэрэн, өөһэд дундаа:

– Таанар юун гэжэ бодонобта? Һайндэртэ ерэхэгүй гү? – гэжэ хөөр-рэлдэбэ. ⁵⁷Түрүү санаартан болон фарисейнүүд:

– Иисүүсые барижа хаахымнай тула, Тэрэнэй хаана байһые мэдэһэн хүн бүхэн бидэндэ дуулгаха ёһотой, – гэхэн захиралта гаргаба.

Мария Иисүүсые хангалтай ургамалай тоһоор түрхибэ

(Мт 26:6-13; Мк 14:3-9; Лк 7:37-39)

12 ¹Паасхын болохоһоо зургаан хоногой урда Иисүүс Бэтаани-да ерэбэ. Лазарийн һууһан эгээл тэрэ нютагта Иисүүс анхан ерэжэ, үхөөд байхадань амидыруулаа бэлэй. ²Тэндэхид Иисүүсые хүндэлхээ хоол бэлдээд, угтамжа хэбэ. Марфа эдэ аягалаба, тиин Лазарь Иисүүстэй болон бусад айлшадтай хамта хоол бариба. ³Тэрэ үедэ Мария тон үнэтэй, һайхан хангалтай нард ургамалай тоһо домбо соо асараад, Иисүүсэй хүлые тэрэ тоһоор түрхибэ. Удаань, Иисүүсые угаа ехээр хүндэлдэг байһанаа гэршэлэн, хүлыень толгойнгоо үһөөр аршаба. Тоһоной һайхан үнэр бүхы гэрээр хангалтаба. ⁴Тиихэдэнь Иисүүсэй шабинарай нэгэниинь – Иуда Искариот (удаань Иисүүсые барижа үгэһэн урбагша):

⁵– Энэ тоһыень гурбан зуун динарйар худалдаад, юундэ үгытэй-шүүлдэ мүнгыень хубаажэ үгөөгүй гээшэб? – гэжэ хэлэбэ. ⁶(Иуда үгытэйшүүлдэ һанаагаа зобоод тиигэжэ хэлээгүй, харин тэрэ хулгай-шан байгаа: тэрэндэ даалгагдаһан хамтын мүнгэнһөө олон ушарта өөрынгөө хэрэглэмжэдэ гаргашалдаг байгаа.)

⁷– Марияе бү һаатуулагты! Намайе хүдөөлүүлхэ үдэртэ зорюулан энэ тоһо хадагалжа байгаа, – гэжэ Иисүүс харюусаба. – ⁸Үгытэй ядуу-шуул хододоо таанартай байхал, харин Би таанартай хододоо байхагүйб.

⁹Тэрэ үедэ еврейнүүд Иисүүсэй тэндэ байһые мэдээд олоороо суг-ларба. Гансашье Иисүүсые харахаяа бэшэ, харин Тэрэнэй амидырууһан Лазарийе харахаяа гэдэ ерээ. ¹⁰Тиихэдэл түрүү санаартан Лазарийешье алаха гэжэ шийдэһэн байгаа. ¹¹Юундэб гэбэл, Лазарийе амидыруул-һандань олон еврейнүүд Иисүүстэ ерэдэг, Тэрэндэ шүтэдэг болоо бшуу.

Иисүүс Иерусалим ерэбэ
(Мт 21:4-9; Мк 11:7-10; Лк 19:35-38)

¹² Хойто үдэрынь Паасхын найрта хабаадалсагша зон Иисүүсэй Иерусалимда дүтэлжэ ябаһан тухай дуулаад байба. ¹³ Тэдэ зон пальма модоной мүшэрнүүдые баряад, Иисүүсье угтахаяа гараа. Тэдэ иигэжэ хашхаралдабад:

– Бурханда алдар соло!

Эзэнэй нэрээр заларан Ерэгшэ

үрээл магтаалда хүртэхэй!

Израилиин Хаан үрээл магтаалда хүртэхэй!

¹⁴ Иисүүс бэдэржэ олдоһон залуу элжэгэ дээрэ һууба ха. Иигэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байһан мурнууд бодото дээрээ бээлбэ:

¹⁵ «Сионой басаган*, ши бү ай! Харыш!

Тээ тэрэ шинии Хаан залуу элжэгэ унаад,

шамда дүтэлжэ ябана!»

¹⁶ Түрүүшээр шабинарынь юушье ойлгобогуй, харин Иисүүсэй алдар солын элирхэдэ, лүндэншэдэй уридшалан хэлээшээр болобо гэжэ ойлгобод. ¹⁷ Иисүүсэй үхэнэн Лазарие агы нүхэнһөөнь дуудан амидыруулхада байһан хүнүүд энэ ушар тухай хөөрэлдэхөөр байгаа.

¹⁸ Гайхамшаг хэрэг бүтээһэн хүн Энэ байна гэжэ мэдэхэдээ, олон зон Иисүүсье угтахаяа гараа. ¹⁹ Зүгөөр фарисейнүүд өөһэд дундаа хөөрэлдэбэ:

– Харана гүт, бидэ юушье хэхэ аргагүй байнабди, зон бултадаа Тэрэниие дахажа ябанал!

Иисүүс нүгшэхэ тухайгаа хэлэнэ

²⁰ Бурханда мүргэхээ найрта ерэнэн зоной дунда грегүүдшье бии хэн. ²¹ Тэдэнэр Галилейн Бэтсаидаһаа гараһан Филиппдэ ошожо:

– Манай эзэн аа, бидэнэр Иисүүстэй уулзаха ханаатайбди, – гэжэ гуйба.

²² Филипп энээн тухай Андрейдэ дуулгаба, тиигээд хожуулаа Иисүүстэ ошожо хэлэбэ.

²³ Иисүүс харюусаба:

– Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй алдар соло элирхэ саг ерэбэ! ²⁴ Таанарта үнэниие хэлэнэб: шэниисын орооһон газарта унаад хосороогүй хаа, миин лэ гансахан орооһон зандаа үлэхэ, харин тэрэ орооһон хосорходоо, ехэ ургаса асарха. ²⁵ Ами наһаяа гамнадаг хүн ами наһаяа

* **12:15** «Сионой басаган» гэхэдээ Иерусалим тухай хэлэгдэнэ, юундэб гэбэл, Иерусалим хото Сион хада дээрэ оршоно.

алдана, харин энэ дэлхэйдэ байхадаа ами наһаяа хайрлан гамнадаггүй хүн мүнхэ наһатай болохо. ²⁶ Намда алба хэдэг хүн Минии хойноһоо дахаад ябаг! Минии байһан лэ газарта Минии зараса байлсаха. Намда алба хэдэг хүниие Минии Эсэгэ хүндэлхэ. ²⁷ Мүнөө сэдхэлни ехээр зобоно! Юушые гэжэ хэлэхэбиб даа? «Эсэгэ аа! Намайе энэ зоболонто сагнаа абарыт даа!» – гэхэ гүб? Теэд Би энэл зоболонто сагай түлөө ерээ ха юмбиб! ²⁸ Эсэгэ аа, Өөрынгөө нэрые алдаршуулыт!

Тиигэхэдэнь тэнгэриһээ:

– Би алдаршуулааб, бүришые ехээр алдаршуулхаб! – гэхэн абьян дуулдаба.

²⁹ Тэндэ байһан зон булта дуулаба. Нэгэ заримань тэнгэри дуугараа, нүгөөдүүлынь – Бурханай Эльгээмэл Иисүүстэ юумэ хэлээ гэлсэбэ.

³⁰ Иисүүс иигэжэ харюусаба:

– Энэ дуун Минии тула бэшэ, харин таанарай тула тэнгэриһээ дуулдаба! ³¹ Иигээд энэ дэлхэе шүүбэрилхэ саг тулажа ерээ, мүнөө энэ дэлхэйн Ноёниинь һээгүй намнуулха! ³² Зүгөөр Би газарһаа дээшээ дэгдээгдэхэдэ бүхы зониие Өөртөө хабаадуулхаб!

³³ Иисүүс иигэжэ хэлэхэдээ, ямар үхэлөөр үхэхэ байһанаа мэдүүлбэ гэшэ.

³⁴ Улад зон Тэрээндэ хэлэбэ:

– Бурханай табисуурта хэтэ мүнхэдөө амиды ябаха гэжэ Хуули соо бэшээтэй гэжэ бидэ дуулаа һэмди. Харин Та юундэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүн дээшээ дэгдээгдэхэ гэжэ хэлэбэт? Тиигээд тэрэ Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнтнай хэн юм?

³⁵ Иисүүс тэдээндэ иигэбэ:

– Гэрэл туяагай таанартай хамта байха саг бага үлөө. Шэг балай харанхы таанадые хушаагүйдэ, гэрэл туяагай байһан дээрэнь ябажа ябыт даа. Харанхы соогуур ябадаг хүн хайшаашые ошохоёо мэдэдэггүй бшуу. ³⁶ Харин мүнөө дээрээ таанарта гэрэл туяагай толоржо байхадань, гэрэл туяада этигэгты – тиигэбэл, гэрэл туяагай хүбүүдын болохот!

Эдэ үгэнүүдые хэлээд, Иисүүс тэдэнһээ зайлажа, далда оробо.

Еврейнүүд этигэбэгүй

³⁷ Тиимэ олон дүлгэ тэмдэгүүдые Иисүүсэй харуулбашые, зон этигэбэгүй. ³⁸ «Эзэн аа, бидэнэй хэлэнэн үгэнүүдтэ хэн этигээ юм?»

Эзэн Бурханай эршэ хүсэ хэндэ нээгдэн элирүүлэгдээ юм?» – гэжэ

Исай лүндэншын хэлэнэн үгэнүүд хүсэлдэбэ бшуу.

³⁹ Юундэ тэдэ этигэжэ шадахагүйб гэжэ Исай ондоо газарта иигээд тайлбарилһан байна:

⁴⁰ «Бурхан тэдэ хүнүүдые һохор болгоо, ухаань балартуула. Тиимэхээ тэдэ нюдөөрөө юумэ харанагүй, ухаагаараа юумэ ойлгоногүй. Тиигээгүй хаа, Намда тэдэ хандаха һэн, Би тэдэниие аргалжа эдэгээхэ һэм».

⁴¹ Исай юундэ тиигэжэ хэлээб гэбэл, Иисүүсэй хүсэ шадалые үзэ-һэн, хараһан байгаа. ⁴² Ахамадуудайшые дунда Иисүүстэ этигэһэн хүн үсөөн бэшэ һэн, харин энээн тухайгаа сэхэ хэлэхээе фарисейнүүдһээ түбэгшөөдэг, мүргэлэй гэрһээ намнуулхабди гэжэ айдаг байгаа. ⁴³ Хүнүүдэй магтаалда хүртэхэнь Бурханай найшаалда хүртэхэхөө дээрэ гэжэ тэдэ ханаһан байна.

Этигэхэ болон буруушааха тухай

⁴⁴ Иисүүс шангаар дуугарба:

– Намда этигэдэг хүн Намда этигэнэ бэшэ, харин Намайе Эльгээгшэдэ этигэнэ. ⁴⁵ Намайе харадаг хүн Намайе харана бэшэ, харин Намайе эльгээһэн Эсэгые харана. ⁴⁶ Би Гэрэл туяа гээшэб, тиин Намда этигэдэг хүн бүхэнэй шэг харанхы соо үлэшэхэгүйн тула Би энэ дэлхэйнхидтэ ерээб. ⁴⁷ Минии хэлэһэн үгэнүүдые шагнаад, тэдэнииемни сахидаггүй хүниие Би шүүбэрилхэгүйб: Би энэ дэлхэйе шүүбэрилхээе бэшэ, харин абархаяа ерээб. ⁴⁸ Намайе буруушааһан, Минии үгэ дуулаха дурагүй хүндэ заргаша бии, тэрэ хүниие Минии хэлэһэн үгэ һүүлшын Үдэртэ буруушаан гэмнэхэ! ⁴⁹ Би Өөрһөө хэлэнэгүйб, ушарынь гэхэдэ, Намайе эльгээһэн Эсэгэ юу хэлэхэб, яагаад номнохоб гэһэн захяа Намда үгөө юм. ⁵⁰ Тэрэ захяань мүнхэ наһа олгохо гэжэ Би мэдэнэб. Тиимэхээ Минии хэлэһэн бүхы юумэн Эсэгымни хэлэ гэжэ захиһан лэ юумэн гээшэ.

Иисүүс шабинарайгаа хүл угааба

13 ¹ Иимэ ушар Паасхын һайндэрэй урдахана болоо һэн. Энэ дэлхэйе орхёод, Эсэгэдээ бусаха сагни ерэбэ гэжэ Иисүүс мэдэжэ байгаа. Энэ дэлхэйдэ үлэхэ шабинартаа Тэрэ аргагүй дуратай һэн. Мүнөө тэрэнээ Иисүүс тон элээр харуулба. ² Үдэшэлэн шабинартайгаа хамта хоол барихаяа байба. Симон Искариодой Иуда гэжэ хүбүүндэ шолмос Иисүүстэ урбаха гэһэн һанал бодол идхан түрүүлбэ. ³ Эсэгэмни бүхы юумэ Намда үгөө, Би Бурханһаа ерээб, мүнөө иигээд һөөргөө бусахамни гэжэ Иисус мэдэжэ байгаа. ⁴ Тэрэ шэрээгэй саанаһаа бодожо, гадар хубсаһаа тайлаад, аршуул абажа бэһэлбэ. ⁵ Удаань хүнэг соо уһа хээд,

шабинарайгаа хүл угааж, бэлхэн аршуулаараа хүлыень аршажа эхилбэ. ⁶ Симон Пётрто Иисүүс ошобо.

– Эзэн аа! Та минии хүл угаахая ханаба гүт? – гэбэ Пётр.

⁷ – Минии юу хэжэ байһые ши ойлгоногүйш. Һүүлдэ ойлгохош, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

⁸ – Минии хүл угаахатнай гү? Ябашье угаалгахагүйб!

– Хэрбээ шамые угаагаагүй хаамни, ши хойшодоо минии бэшэш.

⁹ – Эзэн аа! Тиигээ хаа, хүлымни угаахаһаа гадна, мүн гарьемни, толгойемни угаагьт! – гэжэ Пётр хэлэбэ.

¹⁰ – Угаагдаһан хүнэй хүлыень лэ угааха хэрэгтэй – тэрэ хүн арюун сэбэр байна ха юм. Мүн таанаршые арюун сэбэр хүнүүд гээшэт, зүгөөр бултадаа арюун сэбэр бэшэт, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

¹¹ Өөрыень хэн барижа үгэхэб гэжэ Иисүүс мэдэжэ байгаа, тиимэһээ «Бултадаа арюун сэбэр бэшэт» гэжэ Тэрэ хэлээ.

¹² Шабинарайгаа хүл угааһанай удаа хубсаһаа үмдөөд, тохоногоороо дэрэ тулан һуужа, Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Минии таанарта юу хэнэн тухай мэдэнэ гүт? ¹³ Таанар Намае багша, Эзэн гэжэ нэрлэнэт, энэ зүб – Би үнэндөө тиимэб. ¹⁴ Тиин Эзэн, багша байһан аад, Би таанарай хүл угаагааб, тиимэһээ таанаршые бэе бэеынгээ хүл угааха ёһотойт. ¹⁵ Намдал адли юумэ хэжэ байхынтнай тула Би таанарта жэшээ харуулбаб. ¹⁶ Би үнэн зүбые хэлэнэб: зараса өөрынгөө эзэнһээ ехэ бэшэ, Эльгээмэл эльгээгшэһээ ехэ бэшэ юм. ¹⁷ Энэ мэдэжэ абаһан юумээ бээлүүлээ хаа, таанар аза жаргалтай байхат.

Иисүүстэ урбаха хүн тухай

(Мт 26:20-25; Мк 14:17-21; Лк 22:21-23)

¹⁸ Бултанайтнай тухай Би хэлэнэгүйб, хэдыетнай шэлэжэ абаһанаа мэдэнэб. Теэд «Намтай хамта хилээмэ эдижэ байһан хүн Минии урдаһаа эсэргүүсэбэ» гэнэн Нангин Бэшэгэй үгэнүүд бодото дээрээ хүсэлдэг лэ даа. ¹⁹ Би таанарта энэ үйлэ хэрэгэй болохоһоо урда хэлэжэ байнаб. Харин бээлхэдэнь, Намае «Би байна» гэжэ таанар этигэхэт.

²⁰ Таанарта үнэн зүбые хэлэнэб: Минии эльгээһэн хүниие угтажа абаһан хүн Намае угтажа абана гээшэ, Намае угтажа абаһан хүн Намае эльгээһэн Эсэгые угтажа абана гээшэ.

²¹ Тиигээд, Иисүүс ехэ ханаагаа зобожо хэлэбэ:

– Таанарай нэгэнтнай Намае барижа үгэхэнь, Би үнэхөөрөө баталгаатай хэлэнэб.

²² Хэн тухаймнай хэлэнэ гээшэб гэжэ ойлгожо ядан, шабинанань урда урдаһаан харалсаба. ²³ Иисүүстэй зэргэлээд, тэрэнэй дуратай

шабинь толгойгоо сээжэдэнь налаад нуугаа. ²⁴Энэ хэн тухай хэлэнэб гэжэ Иисүүсчээ нурахыень, Симон Пётр тэрэ шабида дохёо тэмдэг үгэбэ. ²⁵Тэрэнь Иисүүстэ хандан:

– Эзэн аа, тэрэ урбагша хэн гээшэб? – гэжэ асууба.

²⁶– Табаг соо хилээмэ дэбтээгээд, Намда урбаха нэгэндэтнай үгэ-хэб, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

Тиигээд Иисүүс зүхэм хилээмэ табаг соо дэбтээгээд, Симон Искариодой Иудада үгэбэ. ²⁷Хилээмэ абахатай сасуу, Иудын досоо сатана ороодхибо.

– Хэхэ гэжэ ханахан юумэээ үтэр хэ, – гээд Иудада Иисүүс хэлэбэ.

²⁸Юундэ Иисүүсэй тиигэжэ хэлэһыень шэрээдэ нуугшадай хэ-нииньшые ойлгобогүй. ²⁹Хамтын мүнгэ Иудын барижа байһан тула «Һайндэртэ хэрэгтэй юумэ бидэндэ худалдажа аба» гэжэ тэрээндэ Иисүүс хэлээ гээшэ ха, али үгышые хаа, үгытэй зондо юумэ абажа үгэхыень захяа ха гэжэ зариманиинь бодобо. ³⁰Иуда хилээмэээ абаад, тэрэ дороо газашаа гараба. Һүни болоод байгаа.

Шэнэ захяа заабари

³¹Иудын газар гараһан хойно Иисүүс хэлэбэ:

– Одоол мүнөө Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй алдаршаха саг ерэ-бэ, Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй алдар солонь Бурханай алдар соло гээшэ. ³²Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй алдар солонь Бурханай алдар солые элирүүлбэл, Бурханшые Өөрөө Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүниие алдаршуулха. Бурхан энээниие мэнэ гэхээр бүтээхэ. ³³Үхибүүдни, таанартай суг хамта байха сагни бага үлөө. Таанар Намае бэдэрхэт, теэд еврейнүүдэй ахамадуудта хэлэндэл адляар, Би таанарташые мүнөө хэлэхэмни: «Минии ошохо газарта таанар ерэжэ шадахагүйт». ³⁴Би таанарта шэнэ захяа заабари үгэнэб: бэе бээдээ дуратай байгты. Би таанарта дуратай байгааб, тэрээндэл адляар таанаршые бэе бээдээ дуратай байгты. ³⁵Хэрбээ таанадай бэе бээдээ дуратай байгаа хаа, Минии шабинар гэжэ хүнүүд барандаа мэдэхэ.

Пётрой арсаха тухай Иисүүс уридшалан хэлэбэ (Мт 26:33-35; Мк 14:29-31; Лк 22:33-34)

³⁶– Эзэн аа, Та хайшаа ошохотнай? – гэжэ Симон Пётр Иисүүсчээ нураба.

– Мүнөө дээрээ ши минии хойноһоо ябажа шадахагүйш, теэд хожомшог хойноһоомни ерэхэш, – гэжэ Иисүүс харюусаба.

³⁷– Эзэн аа! Би мүнөө Танай хойноһоо юундэ ошожо шадахагүй хүнбиб? Танай түлөө үхэхэшые болобол, би бэлэн байналби!

38 – Минии түлөө үхэхэб гэнэ гүш? Эрэ тахяагай дуугархааань урда ши намһаа гурба дахин арсахалши гэжэ баталгаатай хэлэнэб! – гээд Исүүс харюусаба.

Исүүс болбол Эсэгэ Бурханда ошохо харгы зам мүн

14 ¹ – Таанар ханаагаа бү зобогты! Бурханда шүтэжэ байгаад, мүн Намда шүтэгты! ² Минии Эсэгийн гэртэ байха таһалганууд олон юм. Тиимэ бэшэ хаань, Би таанарта хэлэхэ нэм. Би таанарай байха байра бэлдэхээ ошохомни. ³ Ошожо, таанарта байра бэлдэхэб; Минии байдаг газарта Намтай суг байлсахынтнай тула Би һөөргөө бусажа ерээд, таанарые абаашахаб. ⁴ Минии хайшаа ошохо зам мэдэнэт, – гэжэ Исүүс хэлэбэ.

⁵ – Эзэн аа, Танай хайшаа ошохыетнай мэдэнэгүйлди. Ошохо замыетнай бидэ яжа мэдэхэбибди? – гэжэ Фома буруушаан хэлэбэ.

⁶ – Би болбол Харгы зам гээшэб, Үнэн зүйл, Ажамидарал гээшэб. Намаар дамжан ошоогүй хүн Эсэгэдэ хүрэжэ шадахагүй. ⁷ Таанар Намайе мэдэхэ хаа, Эсэгыемнишые мэдэнэт. Энээнһээ хойшо Тэрэниие мэдэдэг болобот, нюдөөрөөшые харабат! – гэжэ Исүүс харюусаба.

⁸ – Эзэн аа! Эсэгээ бидэндэ харуулыт, ондоо юушые манда хэрэггүй, – гэжэ Филипп хэлэбэ.

⁹ – Филипп, ши Намайе мэдэнэгүй гүш? Би таанартай хамта иимэ удаан саг соо байналби! Намайе хараһан хүн Эсэгыемнишые хараба гээшэ. Харин ши юундэ «Эсэгээ бидэндэ харуулыт» гэнэбши? ¹⁰ Би Эсэгэ соогоо байнаб, Эсэгэмни Минии досоо байдаг гэжэ ши этигэнэгүй гүш? Теэд таанарта хэлэдэг үгэнүүдээ Би Өөрһөө хэлэнэгүйб, тэрэ Минии досоо оршодог Эсэгэмни ажаллана. ¹¹ Би Эсэгийнгээ досоо байнаб, Эсэгэмни Минии досоо байна гэхэдэмни этигэгты. Хэрбээ эдэ үгэнүүдтэмни этигээгүй хаа, бүтээдэг хэрэгүүдыемни хараад этигэгты. ¹² Би таанарта үнэниие хэлэнэб: Намда этигэдэг хүн Минии хэдэг лэ хэрэгүүдые бүтээхэ, бүришые ехэ юумэ хэжэ шадаха, юундэб гэбэл, Би Эсэгэдээ ошохомни. ¹³ Минии нэрэ дурдажа, юу гуйхабта, Би бүгэдыень бүтээхэб, тиигэжэ Хүбүүнэйнгээ ашаар Эсэгэнь алдаршаха. ¹⁴ Хэрбээ Минии нэрэ дурдажа, Намайе гуйгаа хаатнай, Би бултыень бүтээхэб.

Арюун Һүлдын эльгээгдэхэ тухай

¹⁵ – Хэрбээ таанар Намда дуратай хаа, Минии захяа заабариие дүүргэхэт. ¹⁶ Тиихэдэ Би Эсэгээ гуйхаб, тэрэм таанарта ондоо Туһалагышые үгэхэ, Тэрэ хододоо таанартай хамта байха. ¹⁷ Туһалагша болбол Үнэн зүйлэй Һүлдэ мүн, тэрэ Һүлдые дэлхэйн зон абажа шадахагүй, юундэб

гэбэл, Тэрэниие харанагүй, мэдэнэгүй бшуу. Харин таанар Тэрэниие мэдэнэт, Тэрэ таанартай мүнөө байна, ерээдүйдэшые досоотнай байха. ¹⁸ Би таанадые үншэн үрөөһөнөөр үлөөхэгүйб, Би ерэхэб. ¹⁹ Үшөө нэгэ хэды болоод, дэлхэйнхид Намайе харахагүй, харин таанар Намайе хаража, үзэжэ байхат; Би амиды байнаб, тиимэһээ таанаршые баһа амиды байхат. ²⁰ Би Өөрын Эсэгэ соо байнаб, таанар Минии досоо байнат, Би таанарай досоо байнаб – энээн тухай таанар тэрэ үдэр мэдэхэт. ²¹ Минии захиһан захяа заабариие хэн дүүргэнэб, тэрэ Намда дуратай гээшэ. Хэн Намда дуратайб, тэрээндэ Минии Эсэгэшые дуратай байха. Баһа Бишые тэрэ хүндэ дуратай байхаб, Би Өөрыгөө тэрээндэ үзүүлхэб.

²² Тиихэдэнь Иуда (Искарот бэшэ) хэлэбэ:

– Эзэн аа! Юундэ Та бүхы дэлхэйнхидтэ бэшэ, харин гансал бидэндэ Өөрыгөө үзүүлхэээ һананабта?

²³ Иисүүс харюусаба:

– Намда дуратай хүн Минии һургадаг ёһоор ябаха, тиихэдэнь Минии Эсэгэ тэрээндэ дуратай байха. Бидэ Эсэгэтээ хамта тэрэ хүндэ ерэжэ, тэрээнтэй байхабди. ²⁴ Намда дурагүй хүн Минии үгөөр ябахагүй. Харин таанарай соносодог үгэнүүд Минии хэлэһэн үгэнүүд бэшэ, харин Намайе эльгээһэн Эсэгын үгэнүүд гээшэ.

²⁵ Таанартай суг хамта байһан дээрэһээл энэ бүгэдые хэлэбэб.

²⁶ Минии аша туһада Эсэгэмни таанарта Туһалагшые, Арюун Һүлдые эльгээхэ. Тэрэ Арюун Һүлдэ таанарые али бүхы юумэндэ һургаха, Минии хэлэһэн юумэ баран һануулха. ²⁷ Би таанарые амгалан тайбанда орхёод ябахамни, Өөрын амгалан тайбаниие таанарта үгэнэб. Минии үгэхэ энхэ тайбан энэ дэлхэйн зоной энхэ тайбанда адли бэшэ. Таанар һанаа сэдхэлээ бү зобоогты! Бү айгты! ²⁸ «Би таанарһаа холодон ошохомни, теэд дахин һөөргөө бусахаб» гэхыемни дуулаа һэнта. Хэрбээ таанар Намда дуратай һаа, Минии Эсэгэдээ ошохо байһанда баярлахат, юундэб гэбэл, Минии Эсэгэ Намһаа нилээд дээгүүр юм. ²⁹ Эдэ бүхы юумэнэй тохёолдоходо, таанарай Намда этигэхын тула энээн тухай уридшалан хэлэнэб! ³⁰ Би таанартай ииһээр ондоо хөөрэлдэхэгүйб: энэ дэлхэйн Ноёниинь ойртожо байна. Би тэрэнэй мэдэлдэ бэшэб. ³¹ Теэд Эсэгэдээ Минии дуратай байһые дэлхэйн зон мэдэхэ ёһотой. Тиимэ ушарһаал Би Эсэгынгээ захиһан бүхы юумые дүүргэнэб. Зай, бодогты, мүнөө эндэһээ ябая!

Иисүүс үзэмэй модоной бодото эшэ һалаа мүн

15 ¹ – Би үзэмэй модоной бодото эшэ һалаа гээшэб, харин Эсэгэмни үзэмшэн юм, – гэжэ Иисүүс хэлээ. — ² Үзэм жэмэс үгэдэггүй

алишье мүшэрьемни Эсэгэмни отолжо хаяад, ехэ ургаса гарахын тула үрэжэл хайтай мүшэрнүүдыемни сэбэрлэн үлээдэг юм. ³ Минии дуулгаһан Үгын ашаар таанар сэбэр болобот. ⁴ Би таанарай досоо байнаб, тэрээндэл адляар таанар Минии досоо байгты. Мүшэр өөрөө үрэ жэмэс асаржа шададаггүй, үрэжэл үгэхын тула мүшэр эшэ халаагай хубинь байха ёһотой. Тон тиимээр таанар Минии досоо байгаагүй хаа, үрэ жэмэс асаржа шадахагүйт. ⁵ Би болбол эшэ халааб, таанар мүшэрнүүднн гээшэт. Хэн нэгэнэй Минии досоо оршобол, Би баһа тэрэнэй досоо оршохоб, тиихэдээ тэрэ хүн тон ехэ үрэжэлтэй байха. Намгүйгөөр таанар юушье хэжэ шадахагүйт. ⁶ Минии досоо оршодоггүй хүн үзэмэй сэсэрлиг соһоо хаягдажа, хаташаһан мүшэрнүүд шэнги байха. Тиимэ мүшэрнүүд суглуулагдан, гал руу хаягдан, галдагдаха. ⁷ Хэрбээ таанарай Минии досоо оршожо, Минии үгэнүүдэй таанарай досоо оршобол, юушье эрибэлтнай, Бурхан бултыень таанарта үгэхэ. ⁸ Минии Эсэгын алдаршахын тула таанар ехэ ургаса асархат, Минии шабинар болохот.

⁹ Эсэгымни Намда дуратай байдагтал адляар, Бишье таанарта дуратайб. Хайра дуран соомни оршожо байгты! ¹⁰ Минии захяа заабариие сахин дүүргэжэ байбал, хайра дуран соомни оршожо байхат. Тон тиигэжэл Бишье Эсэгынгээ захяа заабариие сахин дүүргэжэ, хайра дуран соонь оршожо байдагби. ¹¹ Минии баяр жаргалые хубаалсахынтнай тула, энэ баяр жаргалай бүрин түгэс байхын тула Би эдэ бүгэдые хэлэнэб. ¹² Минии таанарта үгэхэ захяа заабари иимэ: Минии таанарта дуратай байһандал адляар таанар бэе бээдээ дуратай байгты. ¹³ Хани нүхэдэйнгөө түлөө ами наһаяа үгэхэһөө үлүү ехэ дуран дэлхэй дээрэ байхагүй. ¹⁴ Минии захяа заабари сахин дүүргээ хаа, таанар Минии хани нүхэд болонот. ¹⁵ Саашадаа таанадые Минии зарасанар гэжэ нэрлэхэгүйб, зараса гээшэ эзэнэйгээ юу хэдэгые мэдэнгүй бшуу. Би таанарые хани нүхэднн гэжэ нэрлэнэб: Эсэгэһээ мэдэжэ абаһан бүхы юумээ дуулгабаб. ¹⁶ Таанар Намае шэлэжэ абаагүйт, харин Би таанадые шэлэжэ абааб, хүнүүдтэ ошожо, саг үргэлжын үрэжэл асархыетнай заяагааб. Тиин таанарай Минии нэрэһээ эриһэн, хүсэһэн бүхы юумыетнай Эсэгэмни үгэхэ. ¹⁷ Бэе бээдээ дуратай байгты гэжэ Би таанарта захианаб.

Дэлхэйн зоной зэбүүрхэхэ тухай

¹⁸ – Хэрбээ дэлхэйн зоной таанарта зэбүүрхэн дурагүйтэдэг байгаа хаань, Намдашье урид дурагүйтэдэг байгаа гэжэ мэдэжэ байгты. ¹⁹ Хэрбээ таанар энэ дэлхэйн зонтой адли байгаа хаатнай, энэ дэлхэйн хүнүүд өөһэдынхимнай гэжэ тоолоод, таанарта дуратай байха һэн. Теэд таанар эдэ хүнүүдтэй нэгэн бэшэт, юундэб гэбэл, Би таанарые

шэлэжэ абахадаа, энэ дэлхэйн зонууднаа илгааб, тиимэһээл эдэ зон таниие үзэн ядана. ²⁰ «Зараса болбол өөрынгөө эзэнһээ ехэ бэшэ» гэжэ хэлэһыемни ханага гүт? Намае харшалаа, тиин таанарышье харшалха. Минии үгэ дуулаа, тиин таанарайшье үгэ дуулаха. ²¹ Намнаа боложо таанарые намнаха, юундэб гэбэл, Намае хэн эльгээгээб гэжэ тэдэ мэдэнэгүй. ²² Хэрбээ эдэ зондо Минии ерэжэ, хөөрэлдөөгүй хаа, тэдэ нүгэл хилэнсэггүй байха хэн, харин мүнөө тэдэнэр нүгэлнүүдэйнгөө түлөө хүлисэл гуйжа шадахагүй. ²³ Намда зэбүүрхэн дурагүйтэгшэ Минии Эсэгышье үзэн ядана. ²⁴ Хэрбээ ондоо хүнэй урда хээгүй гайхамшаг хэрэгүүдые тэдэндэ харуулаагүй хаамни, тэдэ зэмэгүй байха хэн. Теэд мүнөө тэдэнэр гайхамшаг хэрэгүүдыемни өөһэдөө харахан, үзэһэн аад, Намдашье, Минии Эсэгэдэшье зэбүүрхэн дурагүйтэдэг болоо. ²⁵ Иимэл байха ёһотой хэн даа. «Ямаршье шалтаггүй Намда зэбүүрхэнэ» гэжэ тэдэнэй Хуули соо бэшээтэй байһаниинь бүтэбэ гээшэ.

²⁶ Минии эльгээһэн Туһалагша Эсэгэһээмни ерэхэдэ, Минии тухай гэршэлхэ. Тэрэ болбол Эсэгэһээмни эхи абаһан үнэн зүбые хэлэдэг Һүлдэ болоно. ²⁷ Мүн таанаршье Минии гэршэ болохот, ушарынь хэлэбэл, эгээл эхинһээ Намтай суг байгаа ха юмта.

16 ¹ Этигэлээ гээхэгүйнтнай тула эдэ бүгэдые хэлэнэб. ² Таанадые мүргэлэй гэрһээ намнаха; энээнһээ гадна, таанарые алаха хюдахадаа Бурханда алба хэнэбди гэжэ ханаха саг ерэхэ. ³ Тиимэ юумэ яахадаа хэгдэхэб гэбэл, Эсэгыемшье, Намайешье тэдэнэр мэдэнэгүй бшуу. ⁴ Тэдэнэй зээрхэхэ сагай ерэхэдэ, энээн тухай Минии хэлээшые ханахынтнай тула эдэ бүгэдые хэлэбэб. Би түрүүн энээн тухай таанарта хэлээгүй һэм, юундэб гэбэл, таанадаар хамта байгаа.

Арюун Һүлдэ

⁵ – Мүнөө Намае эльгээгшэдэ ошохомни. Теэд «Та хайшаа ошотнайб?» гэжэ таанарай хэнтнайшье Намнаа хуранагүй. ⁶ Гэбэшье, Минии хэлэһэн үгэнүүд таанадай зүрхэ сэдхэлдэ ехэ уйдхар гашуудал түрүүлбэ. ⁷ Теэд Би таанарта үнэниие хэлэнэб: Минии Эсэгэдээ ошоо хаамни, таанадта дээрэ байха. Хэрбээ Минии ошоогүй хаа, Туһалагшатнай ерэхэгүй, харин Би ошоожо, Туһалагшые эльгээхэб. ⁸ Нүгэл шэбэл, үнэн зүб, зарга шүүбэри гэдэг юун бэ гэжэ дэлхэйн зондо тэрэ Туһалагша ерэхэдэ харуулха. ⁹ Харуулха нүгэл шэбэлынь юун бэ гэбэл – дэлхэйн зон Намда этигэнэгүй. ¹⁰ Харуулха үнэн зүбынь Минии талада юм, ушарынь хэлэбэл, Би һөөргөө Эсэгэдээ бусахамни, тиин

таанар Намае ондоо харахагүйт. ¹¹ Харуулха зарга шүүбэринь юун бэ гэбэл – энэ дэлхэйн Ноён гэмнүүлээд байна.

¹² Би үшөө олон юумэ хэлэхэ нэм, теэд таанар мүнөөдөө ойлгохогүйт. ¹³ Үнэн зүйлэй Арюун Һүлдэ ерэхэдээ, үнэн зүйлье дууһыень таанарта ойлгуулха. Арюун Һүлдэ Өөрһөө хэлэхэгүй, зүбхэн лэ Өөрөө дуулаһан юумээе дамжуулан хэлэхэ, ерээдүй сагта юун болохоб гэжэ таанарта дуулгаха. ¹⁴ Арюун Һүлдэ Намае алдаршуулха, Тэрэнэй дуулгаһан юумэн таанадта Намһаа дамжуулагдаха. ¹⁵ Эсэгэдэмни байһан бүгэдэ үнэн зүйл Минии юм. Тиимэ ушарһаал, Арюун Һүлдын дуулгаһан юумэн таанадта Намһаа дамжан ошохо гэжэ хэлээб.

Зоболон ба жаргал

¹⁶ – Һаяар иигээд таанар Намае ондоо харахагүйт, тиибэшье нэгэ хэды болоод, Намае дахин харахат.

¹⁷ Тиихэдэнь зарим шабинарынь өөһэд дундаа хөөрэлдэбэ:

– Энэмнай ямар удхатайгаар хэлэнэб? «Һаяар иигээд таанар Намае ондоо харахагүйт, тиибэшье нэгэ хэды болоод, Намае дахин харахат» гэнэл. «Ушарынь гэхэдэ, Би һөөргөө Эсэгэдээ бусахамни» гэжэ баһа хэлэнэл. ¹⁸ «Һаяар иигээд» гэхэдээ юун гэнэб? Тэрэнэй юун тухай хэлэһые бидэ ойлгоногүйлди.

¹⁹ Шабинарынь юу хурахаяа ханааб гэжэ урид мэдээд, Иисүүс иигэжэ хэлэбэ:

– «Һаяар иигээд таанар Намае ондоо харахагүйт, тиибэшье нэгэ хэды болоод, Намае дахин харахат гэхэдээ Энэмнай ямар удхатайгаар хэлэнэб?» гэжэ таанар бэе бөөһээ асуунат. ²⁰ Таанарта үнэн зүбые хэлэнэб: уйлахат, гашуудахат, харин дэлхэйн зон баярлаха, хүхихэ. Түрүүшээр уйдхар гашуудалда абтахат, теэд удаань баярлахат. ²¹ Эхэнэр хүн үхибүү түрэхэ сагай ерэхэдэ, үбдэдэг, зободог, теэд үхибүүгэй түрэхэдэ, дэлхэйдэ хүн түрэбэ гэжэ баярлахадаа, үбдэнэн зобоһоноо мартадаг. ²² Тэрэндэл адляар мүнөө таанадшье уйданат, харин дахин таанараа харахадамни зүрхэ сэдхэлтнай баяраар дүүрэхэ, тэрэ баясхалангыетнай хэншье бууруулжа шадахагүй. ²³ Тэрэ үдэр таанар Намһаа юушье асуухагүйт. Үнэн зүбые хэлэнэб: Минии нэрэ дурдан эриһэн бүхы юумыетнай Эсэгэмни таанадта үгэхэ. ²⁴ Минии нэрэ дурдажа, таанар юушье үшөө эрээгүйт. Эрибэл абахат, тиигээд баяр баясхалангаар дүүрэхэт!

²⁵ Энээн тухай Би хургаалта үгэнүүдээр таанадта хэлээб, теэд Эсэгэ тухайгаа хургаалта үгэнүүдээр бэшэ, харин сэхэ хэлэхэ сагни ерэжэ байна. ²⁶ Тэрэ үдэр Минии нэрэ дурдажа, Эсэгьемни гуйхат. Таанарай

тула Би Эсэгээ гуйхаб гэнэгүйб. ²⁷Эсэгэмни Өөрөө таанарта дуратай, юундэб гэбэл, таанар Намда дуратайт, Намаие Бурханһаа ерээ гэжэ этигэнэт. ²⁸Би эндэ Эсэгэһээ ерээб, мүнөө энэ дэлхэйе орхёод, Эсэгэдээ бусахамни.

²⁹ – Одоо мүнөө Та хургаалта үгэнүүдээр бэшэ, харин сэхэ хэлэнэт, – гэжэ шабинарынь Иисүүстэ хэлэбэ. — ³⁰Та бүхы юумэ мэдэнэт, Танһаа асуухаһаашье урда мэдэнэт гэжэ бидэ ойлгобобди. Тиимэхээ Та Бурханһаа ерээт гэжэ этигэнэбди.

³¹ – Одоо этигэбэ гүт? ³²Шагнагты даа, Намаие орхёод гэр гэртээ гүйлдэн тараха сагтнай ерээжэ байна. Теэд Би гансаараа бэшэб, Минии Эсэгэ Намтай хамта юм. ³³Минии досоо амгалан тайбан олохынтнай тула эдэ бүгэдые Би таанарта хэлэб. Энэ дэлхэйдэ гашуудал зоболонтой ушархат, теэд сүхэршэгүй зоригтой байгты. Би энэ дэлхэйе илааб! – гэжэ Иисүүс харюусаба.

Иисүүс Бурханда зальбарна

17 ¹Эдэ үгэнүүдэйнгөө һүүлээр Иисүүс тэнгэри өөдэ хараад, иигэжэ хэлэбэ:

– Эсэгэ аа! Сагни ерэбэ. Хүбүүнэйтнай Танай нэрэ алдаршуулхын тула, Хүбүүгээ алдаршуулыт. ²Бүхы хүнүүдые зонхилхо эрхэ засаг Хүбүүндээ олгоһон хадатнай Хүбүүнтнай өөртэнь даалгаһан бүхы хүнүүдтэ хэтэ мүнхын амидарал олгохо. ³Хэтэ мүнхын амидарал гээшэ ори ганса үнэн бодото Бурхан бологшо Таниие, мүн Танай эльгээһэн Иисүүс Христоосые мэдэхэ гэхэн удхатай. ⁴Намда даалгаһан ажал хэргыетнай бэлүүлэн, Би Таниие газар дээрэ суурхуулан нэрлүүлэб. ⁵Эсэгэмни аа, юртэмсэ дэлхэйн үшөө бии болоодүйдэ, Тантайгаа суг байхадаа суурхаһан Минии алдар солоор Намайгаа мүнөө Өөртэйгөө хамта суурхуулыт.

⁶Дэлхэйн зонһоо илгажа Намда үгэхэн хүнүүдтэ Би Танай нэрэ нээбэб. Эдэ Танай хүнүүд гээшэ, эдэниие Та намда үгөөт. Эдэ хүнүүд Танай үгын ёһоор ажаһууна. ⁷Намда Танай үгэхэн бүхы юумэн Танай юм гэжэ одоол тэдэ ойлгоо. ⁸Намда Танай дамжуулан үгэхэн үгэнүүдые Би тэдэндэ дамжуулбаб, эдэ үгэнүүдыетнай тогтоон абаа, тиин Намаие Танһаа ерээ гэжэ үнэхөөрөө ойлгоо, Намаие Та эльгээгээт гэжэ этигээ. ⁹Тэдэнэй тула Би зальбаран гуйнаб, бүхы дэлхэйнхидэй тула зальбаран гуйнаггүйб, харин Намда Танай үгэгшэдэй тула зальбаран гуйнаб, юундэб гэбэл, тэдэнэр Танай мэдэлдэ байдаг. ¹⁰Ушарынь гэбэл, Намда байһан бүгэдэ Танай юм, Танда байһан юумэ бүхэн Минии юм. Тэдэнэй ашаар Би алдаршабаб. ¹¹Энэ дэлхэйдэ саашадаа байхаяа болёоб, Тандаа бусажа

ошохомни, харин эдэмни дэлхэйдэ үлэхэнь. Гэгээн нангин Эсэгэмни аа! Өөрынтнай нэрэ солын тулада, Намда Танай үгэһэн эдэ хүнүүдые, Та Бидэ хоёртол нэгэн адли байхынь тула абаран үлөөгыт даа. ¹² Тэдэнтэй сугтаа байхадаа, Танай Намда үгэһэн нэрэ солын ашаар Би Өөрөө хамгаалан хаража ябааб. Би тэдэниие хамгаалааб: хэнииньшые хосороогүй, харин хосорхо ёһотой байһан нэгэниинь лэ халаа, юундэб гэхэдэ, иигэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй үгэнүүд хүсэлдэн бээлүүлэгдэбэ гээшэ. ¹³ Мүнөө Би Тандаа бусахамни. Теэд Минии баяр баясхалангые эдэнэймни Намтай хубаалдахын тула, газар дэлхэйдэ байһан дээрээ эдэ бүгэдые хэлэнэб. ¹⁴ Танай Үгые Би шабинартаа дамжуулааб, тиихэдэмни дэлхэйн зон тэдэндэ эбүүрхэн дурагүйлхөө, тэдэнэр Намдал адли энэ дэлхэйн зоноор нэгэн бэшэ ха юм. ¹⁵ Энэ дэлхэйһээ тэдэниие абахыетнай Би гуйнагүйб, харин аюулта хоротонһоо абархыетнай гуйнаб. ¹⁶ Тэдэнэр, Намда адли, энэ дэлхэйн зоноор нэгэн бэшэ ха юм. ¹⁷ Үнэн зүйлэй ашаар эдэниие Өөрын болгыт, үнэн зүйл гээшэ Танай Үгэ мүн. ¹⁸ Дэлхэйн зондо Намайе Танай эльгээһэндэл адли, Би тэдэниие баһал энэ дэлхэйн зондо эльгээгээб. ¹⁹ Үнэн зүйлэй хүсөөр эдэниие Танай болгохын тула, Би Өөрыгөө Танда зорюулааб.

²⁰ Теэд гансал эдэнэй тула Таниие гуйна бэшэб, мүн Минии тухай эдэнэймни хэлэһэн үгын ашаар Намда этигэгшэдэйшые тула гуйнаб. ²¹ Эдэнэр бултадаа нэгэн хамта байг лэ, Та Минии досоо байнат, Би Танай досоо байнаб, тэрээндэл адли, тэдэнэр бидэнэй досоо байг лэ. Тиихэдээ Намайе Та эльгээгээт гэжэ дэлхэйн зон этигэхэ. ²² Та бидэ хоёртол адляар, тэдэнэй нэгэн хамта байхын тула, Танай Намда үгэһэн алдар солые Би тэдэндэ үгөөб. ²³ Тэдэнэй бүрин нэгэн хамта байхын тула Би тэдэнэй досоо байнаб, Та Минии досоо байнат. Та Намайе эльгээгээт, Танай Намда дуратай байдагтал адляар, эдэндэ дуратайт гэжэ дэлхэйн зон мэдэг лэ. ²⁴ Эсэгэмни аа! Танай үгэһэн хүнүүдэй Намтай хамта Минии ошохо газарта байхыень хүсэнэб. Юртэмсэ дэлхэйн бии болохоһоо урда Та Намда дуратай байжа, Намда олгоһон алдар солыетнай тэдэнэр хараг лэ. ²⁵ Үнэн сэхэ Эсэгэмни аа! Дэлхэйн зон Таниие мэдэнэгүй. Теэд Би Таниие мэдэнэб, Намайе Та эльгээгээт гэжэ тэдэ мэдэнэ. ²⁶ Танай Намда дурладагтал адли дуран тэдэнэй досоо байхын тула, мүн тэдэнэй досоо Минии байхын тула, Би тэдэндэ Танай нэрые нээгээб, нээжэшые үгэхэб.

Иисүүсые барижа хааба

(Мт 26:47-56; Мк 14:43-50; Лк 22:47-53)

18 ¹ Иигэжэ хэлэһэнэйнгээ һүүлээр Иисүүс шабинартаяа хамта Кидроон голой саада бээдэ байһан сэсэрлиг тээшэ шэглэн

зорибо. Тэдэ бүгэдөөрөө сэсэрлиг руу ошобо. ² Урбагша Иуда энэ газарые мэдэхэ байгаа, Иисүүс шабинартаяа хамта тэндэ ходо суглардаг хэн. ³ Иуда Римэй бүлэг сэрэгшэдые, мүн түрүү санаартанай, фарисейнүүдэй эльгээнэн Һумын харуулшадые абаад, баһа сэсэрлиг руу ерэбэ; тэдэнэр бултадаа буу зэбсэг, гэрэл шиидам, гал түүдэгүүдые гартаа барижа ябаа. ⁴ Иисүүс Өөртэйнэ ямар юумэ тохёолдохые уридшалан мэдэжэ байһанһаа, урдаһаань гаража:

– Таанар хэниие бэдэрнэбта? – гэжэ хураба.

⁵ – Назаредэй Иисүүсые бэдэрнэбди, – гэжэ тэдэнэ харюусаба.

– Энэ Биб, – гэбэ Иисүүс.

Иуда урбагша баһал тэдэнтэй хамта байлсаа. ⁶ «Энэ Биб» гэжэ Иисүүсэй хэлэмсээр, тэдэнэ гэдэргээ сухарин, газарта унашабад.

⁷ – Таанар хэниие бэдэрнэбта? – гэжэ Иисүүс дахин тэдэнһээ асууба.

– Назаредэй Иисүүсые бэдэрнэбди, – гэжэ тэдэнэ харюусаба.

⁸ – Энэ Биб гэжэ таанарта хэлээ хамнайб. Хэрбээ таанарта Би хэрэгтэй һаа, эдэ хүнүүдые табигты, – гэбэ Иисүүс. ⁹ Тэрэ юундэ тиигэжэ хэлээб гэбэл:

«Намда Танай үгэһэн хүнүүдэй

нэгэнииньшые хосороогүй», – гэжэ Иисүүсэй хэлэһэн үгэнүүд хүсэлдэн бэлүүлэгдэхэ ёһотой байгаа.

¹⁰ Һэлмэтэй байһан Симон Пётр Һэлмээ гаргаһан бэээрээ ахамад санаартын зарасын баруун шэхые таһа сабшаба. Тэрэ зарасань Малх гэжэ нэрэтэй хэн.

¹¹ – Һэлмээ хуйдань хэ! Иимэ хуби заяа Эсэгэмни Намда үгөө. Энээнһээ Би арсаха аалби? – гэжэ Пётрто Иисүүс хэлэбэ.

*Ахамад санаарта мүшхэбэ
(Мт 26:57; Мк 14:53-54; Лк 22:54)*

¹² Тиихэдэнэ Римэй сэрэгшэд даргатаяа хамта, мүн ахамад санаартын болон фарисейнүүдэй эльгээнэн Һумын харуулшад Иисүүсые барижа хүлибэ. ¹³ Тэрээнниие түрүүн тэрэ жэлдэ ахамад санаарта байһан Кайафа гэгшын хадам эсэгэнэ болохо Аннада абаашаба. ¹⁴ Бүхы еврей зоной орондо гансал хүн хосороо һаа дээрэ байха гэжэ еврейнүүдэй ахмадуудта зүбшэл үгэһэн хүниинэ эгээл тэрэ Кайафа байгаа.

Пётрой арсалга

¹⁵ Иисүүсэй хойноһоо Симон Пётр, баһа нэгэ шабинэ дахажа ябаа. Тэрэ шабинэ ахамад санаартатай танил байһан дээрэһээ ахамад

санаартын буусада Иисүүстэй хамта оробо. ¹⁶ Харин Пётр бартаагай саана үлэбэ. Удаань ахамад санаартатай танил шабинь газра гаража, бартаагай үүдэ хахидаг зараса эхэнэртэй хөөрэлдөөд, Пётрые хорёо соо оруулба.

¹⁷ – Ши энэ хүнэй шабинь хаяаш? – гэжэ зараса эхэнэрын Пётрто хэлэбэ.

– Бэшэб даа, – гэжэ Пётр харюусаа.

¹⁸ Газра хүйтэн байгаа. Зарасанар болон Хүмын харуулшад гал түүдэг носоогоод, хажуудань дулаасажа нуугаа. Мүн Пётршье тэдэнэй хажууда зогсоод, дулаасажа байгаа. ¹⁹ Тэрэ үедэнь ахамад санаарта Иисүүсэй шабинар тухай, Тэрэнэй хургаал номнол тухай Иисүүсхээ асуулта абажа байба.

²⁰ – Би бүгэдэ зоной урда сэхэ хэлэдэг хэнби. Би мүргэлэй гэрнүүд соо ба Хүмэ соо хододоо хургаалаа номногшо хэм. Тэндэ бүхы еврейнүүд ерэдэг хэн, – гэжэ Иисүүс харюусаба. – Ньюса юумэ Би огто хэлээгүйб. ²¹ Юундэ таанар Намае мүрдэжэ мүшхэжэ байнабта? Юу хэлэһэн тухаймини Минии шагнагшадһаа нурыт, юун гэжэ хэлэһыемни тэдэ мэдэхэл.

²² Иигэжэ хэлэхэдэнь, Иисүүсэй хажууда зогсожо байһан харуулшадай нэгэниинь Тэрэнэй нюурыень альгадаад:

– Ахамад санаартын урдаһаа юундэ иигэжэ дуугарнабта! – гэжэ зандаран хэлэбэ.

²³ – Хэрбээ али-нэгэн буруу юумэ Минии хэлээ һаа, ямар юумэниинь бурууб гэжэ Намда хэлыш. Хэрбээ үнэн зүб юумэ хэлээ һаамни, ши Намае юундэ сохибош, – гэбэ Иисүүс.

²⁴ Тиихэдэнь Анна Иисүүсые хүлээтэй зандань ахамад санаарта Кайафада эльгээбэ*. ²⁵ Симон Пётр газра дулаасажа байба.

– Ши баһа Иисүүсэй шабинь хаяаш? – гэжэ тэрээндэ хэлэбэд.

– Бэшэб, – гэжэ Пётр харюусаба.

²⁶ – Сэсэрлиг соо шамайел Иисүүстэй хамта би хараа бэшэ хэн аалби? – гэжэ ахамад санаартын зарасанарай нэгэн асууба. Тэрэ зарасын түрэл болохо хүнэй шэхэ Пётр һэлмээрээ таһа сабшаһан байгаа.

²⁷ – Би шабинь бэшэб, – гэжэ Пётр баһа мэлзэбэ. Тиигэмсээрнь эрэ таһа дуугарба.

* 18:24 Римэйхинэй Кайафые ахамад санаартаар томилжо табихын урда тээн ахамад санаартын үүргэ Анна гүйсэдхэжэ байгаа, тиин холигдоһоной-гоо һүүлээршье тэрэ хүн зоной дунда ахамад санаартын нэрэ хүндэтэй ябаа.

Иисүүс Пиладай урда зогсоно
(Мт 27:11-14; Мк 15:2-5; Лк 23:2-5)

²⁸Эртэ үглөөгүүр еврейнүүд Иисүүсые удамаршын* ордондо Ка-йафаһаа асарба. Бэеэ бузарлахагүйн тула тэдэ римэй засаглагшын ордондо оробогүй, тэндэ ороо һаа, тэдээндэ Паасхын зоог барижа болохогүй байгаа. ²⁹Тиимэхэе удамарша Пилат** өөрөө гараба.

– Энэ хүниие таанар юун гэжэ зэмэлнэбта? – гээд асууба.

³⁰– Хэрбээ гэм хээгүй һаань, бидэ Энээниие танда асархагүй һэмди, – гээд тэдэнь харюусаба.

³¹– Һөөргэнь абаашаад, өөһэдынгөө хуулиин ёһоор шүүбэрилэг-ты, – гэбэ Пилат.

– Римэй засагаархин хүниие саазалха эрхэ бидэндэ олгоногүй, – гэжэ тэдэнь арсаба.

³²Иигэжэ ямар үхэлөөр үхэхэ тухайгаа Иисүүсэй хэлэһэн үгэнүүд хүсэлдэн бэлүүлэгдэбэ. ³³Пилат ордондоо дахин ороод, Иисүүсые дуудажэ:

– Та еврейнүүдэй хаан гүт? – гэжэ асууба.

³⁴– Нам тухай та өөрөө тиигэжэ һанаба гүт, али ондоо хүнүүд танда тиигэжэ хэлээ гүт? – гээд Иисүүс һураба.

³⁵– Би еврей аалби? Танай Өөрынтнай нютагаархин, түрүү са-наартан Таниие намда асаржа тушаагаа. Ямар тиимэ муу юумэ хээб-та? – гэбэ Пилат.

³⁶Иисүүс харюусаба:

– Минии хаан түрэ энэ дэлхэй дээрэхи засаг түрэдэл адли бэшэ. Хэрбээ Минии хаан түрэ энэ дэлхэйн байбал, Минии албатан Намае еврейнүүдэй ахамадуудай гарта оруулхагүй гэжэ оролдохо һэн. Минии мэдэлэй хаан түрэ энэ дэлхэйн бэшэ.

³⁷– Тиихэдээ Та ябашье һаа, хаан боложо таарана гүт? – гэжэ Пилат асууба.

– Та өөрөө Намае Хаан гэнэт. Би үнэн зүйлые гэршэлхын тула тү-рэхэн, дэлхэйдэ ерэхэн байнаб. Үнэн зүйлые баримталагшад бултадаа Минии хэлэһые дуулана, – гэбэ Иисүүс.

³⁸– Үнэн зүйл гэжэ юун бэ? – гээд Пилат асууба.

* 18:28 Иудейдэ дүүрэн эрхэтэй Римэй засаглагша.

** 18:29 Понтий Пилат – иудейн можодо дүүрэн эрхэтэй Римэй захирагша (26–36-дахи онууд).

*Иисүүсые саазалха шийдхэбэри гаргабад
(Мт 27:15-31; Мк 15:6-20; Лк 23:13-25)*

Пилат дахин еврейнүүдтэй уулзахаяа гаража:

– Би энэ Хүндэ зэмэ тохохо ямаршые баримта олоногүйб, – гэбэ. –
³⁹Таанадай баримталдаг ёһо заншалаар Паасхын үедэ би нэгэ хүниие саазанаа сүлөөлжэ үгэдэгби. Еврейнүүдэй хааниие табихыемни хүсэнэ гүт?

⁴⁰– Угы! Тэрээнниие бэшэ! Бараббае бидэндэ таби! – гээд тэдэнь хашхаралдаба. Харин Бараббаа гэдэгынь үймүүлэгшэ байгаа.

19 ¹Тиихэдэнь Пилат Иисүүсые ташуурдагты гэжэ захирба. ²Сэрэгшэдынь үүргэнээр гүрлөө гүрэжэ, толгой дээрэнь табиба, Тэрээндэ улаан суба үмдэхүүлбэ. ³Иисүүстэ дүтэлжэ ерээд:

– «Еврейнүүдэй хаан» мандаха болтогой! – гэлдэн, Иисүүсэй нюур альгадабад.

⁴Пилат дахин гаража, еврейнүүдтэ хандан:

– Тэрэниие таанадта харуулхамни. Таанар мэдэжэ байгты: би энэ Хүндэ зэмэ тохохо ямаршые баримта олоногүйб, – гэбэ.

⁵Тиихэдэнь Иисүүс ордон сооһоо гаража ерэбэ, хадхууртай үбһэн гүрлөө толгой дээрэнь табигданхай, улаан суба үмдэхүүлэнхэй байба.

– Тэрэ Хүн энэ байна! – гэбэ Пилат.

⁶Тээд түрүү санаартан, харуулшад Иисүүсые хараад:

– Хэрээһэндэ хада, хэрээһэндэ хада! – гэжэ хашхаралдаба.

– Өөһэдөө барижа, хэрээһэндэ хадагты! Би зэмэлхэ юумэ олоногүйб, – гэжэ Пилат хэлэбэ.

⁷– Манай Хуулиин ёһоор энэ Хүн үхэхэ ёһотой, юундэб гэхэдэ, Өөрыгөө Бурханай Хүбүүнби гэжэ айладхана, – гэжэ еврейнүүд харюусаба.

⁸Пилат энээнниие дуулаад, бүри ехээр айшаба. ⁹Дахин ордондоо ороод:

– Та хаанаһаабта? – гэжэ Иисүүсхээ нураба.

Тээд Иисүүс харюусабагүй.

¹⁰Тиихэдэнь Пилат:

– Намтай хөөрэлдэхэ дурагүй байна гүт? Би Таниие табиюлхашые эрхэтэйб, саазалулхашые эрхэтэйб, энээн тухай мэдэнгүй гүт? – гэбэ.

¹¹– Хэрбээ дээрэһээ тиимэ эрхэ танда үгтөөгүй һаа, та Намайе заяандаашые мэдэлдээ абажа шадахагүй һэнта. Тиимэһээ Намайе танда тушааһан хүнэй нүгэлынь бүришые ехэ юм.

¹²Тиигэжэ хэлэхэдэнь, Пилат Иисүүсые хаалтанаа сүлөөлхэ гэжэ оролдоо. Тээд еврейнүүд:

– Хэрбээ та Энээниие табьяа хаа, Римэй хаанай нүхэр бэшэт! Өөрыгөө хаан гээшэб гэдэг хүн императорай урдаһаа эсэргүүсэн тэмсэнэ гээшэ! – гэжэ хашхаралдаба.

¹³ Пилат иимэ үгэнүүдые дуулахадаа, Иисүүсые ордон сооһоо гаргаһан бэеэрээ, заргашын нуудаг сандалида нууба. Энэнь «Шулугаар дэбдигдэһэн газар» (еврей хэлээр «Габбатаа») гэжэ нэрэтэй. ¹⁴ Энэ ушар Паасхын хайндэрэй урдахана, зургаан гарагай хахад үдэрэй багаар болоо.

– Харагты даа, энэ таанарай Хаан! – гэжэ Пилат еврейнүүдтэ хандан хэлэбэ.

¹⁵ – Үгы болог! Тонилог саашаа! Энээниие саазала! – гэжэ тэдэнь хашхаралдаба.

– Таанарай Хааниие саазалхамни гү? – гэжэ Пилат асууба.

– Римэй хаанһаа бэшэ ондоо хаан маанадта байхагүй! – гэжэ түрүү санаартан харюусаба.

¹⁶ Тиихэдэнь лэ Иисүүсые хэрээһэндэ хадажа саазалхыень Пилат зүбшөөһэн байна. Тэдэ Иисүүсые харуулда дамжуулба.

Иисүүсые хэрээһэндэ хадажа саазалба

Тиихэдэнь тэдэ Иисүүсые туужа абаашаба. ¹⁷ «Хохимой» (еврей хэлээр «Голгофо») гэжэ нэрэтэй газар хүрэтэр Иисүүс хэрээһеэ бэе дээрээ үргэлөөд ябаха ёһотой байгаа. ¹⁸ Тэндэ Иисүүсые хэрээһэндэ хадаад, һүүлдэнь хэрээһые бодхообо. Тэрээнтэй хамта үшөө хоёр хүниие: нэгыень баруун тээнь, нүгөөдыень зүүн тээнь, Иисүүсые дундань хэрээһэн дээрэ үргэбэ. ¹⁹ Хабтагай модо бэлдээд, хэрээһэн дээрэнь хадаха гэжэ Пилат захирба. Тэрэ хабтагай дээрэнь: «Назаредэй Иисүүс, еврейнүүдэй хаан» гэжэ бэшээтэй байгаа. ²⁰ Тэрэниие олон еврейнүүд уншаа, юундэб гэбэл, Иисүүсэй саазалуулһан газарынь хотоһоо холо бэшэ хэн, тэрэнь еврей, лата, грек хэлэнүүдээр бэшээтэй байгаа. ²¹ Еврейнүүдэй түрүү санаартан Пилатта иигэжэ хэлэһэн байнад:

– «Еврейнүүдэй хаан» гэжэ бү бэшэгты! «Энэ хүн Өөрыгөө еврейнүүдэй хаан гэдэг хэн» гэжэ бэшэгты.

²² – Юун гэжэ бэшээбиб, тэрээгээрээл байг, – гэжэ Пилат харюусаба.

²³ Сэрэгшэд Иисүүсые хэрээһэндэ хадажа саазалаад, Тэрэнэй субые абажа, сэрэгшэдэй тоогоор – дүрбэн хэнэг болгожо, өөһэд хоорондоо хубааба. Зүйдэлгүйгөөр нэхэгдэһэн субыень баһа абаба.

²⁴ – Энээниие нь бү шуулая, жээрэб хаяад, хэндэмнай туданаб, тэрэ хүн абаха, – гэжэ өөһэд дундаа сэрэгшэд хэлэбэ. «Хубсаһыем хоорондоо хубаагаад абаа, хубсаһыем жээрэблэн абаа» гэжэ Нангин

Бэшэг соо бэшээтэй үгэнүүд хүсэлдэн бээлүүлэгдэбэ. Сэрэгшэд тиимэл юумэ хээ.

²⁵ Иисүүсэй хэрээхэнэй хажууда Тэрэнэй эжы, нагаса эжынь, Клопаасай һамган Мария, мүн Магдалай Мария гэгшэд зогсожо байгаа.

²⁶ Иисүүс эжыгээ, эжынгээ хажууда зогсоһон Өөрынгөө дуратай шабиие хараад, эжыдээ:

– Эжымни, энэ танай хүбүүн гээшэ, – гэжэ хэлэбэ. ²⁷ Удаань шабидаа:

– Энэ шинии эжы гээшэ, – гэбэ.

Хожомынь тэрэ шабинь Иисүүсэй эжые гэртээ асаржа байлгаа.

Иисүүс нүгшэбэ

²⁸ Болохо юумэн боложо дүүрэхын заха үзэгдэхые Иисүүс ойлгожо, Нангин Бэшэг соо бэшэгдэһэн мурнүүдые хүсэлдүүлэн:

– Ундам хүрэнэ! – гэбэ.

²⁹ Тэндэ дүүрэн домбо соо укусус байба. Сэрэгшэд бамбагар юумэн дээрэ тэрэ укусусхээ адхаад, тэрэнээ эссооб ургамалай мүшэр дээрэ табяад, Иисүүсэй уралда ойртуулба. ³⁰ Иисүүс тэрэ укусусыень амсаад:

– Бүтэбэ даа! – гэжэ хэлэбэ. Тиин тархья тонгойлгон, ами табиба.

³¹ Тиихэдэ пятница, субботодо бэлдэхэ үдэр байгаа. Саазалуулһан хүнүүдэй бэеые субботын үдэр үлгөөтэй зандань байлгахагүй гэжэ еврейнүүдэй ахаматууд оролдоо. Теэдшье тэрэ субботодо Паасхын ехэ һайндэр тудaa. Иимэ ушарһаа, саазалуулагшадай шэлбыень хуха сохёод, бэеыень хэрээхэнһээн абхуулыт гэжэ еврейнүүдэй ахаматууд Пиладые гуйба. ³² Сэрэгшэд ерэжэ, Иисүүстэй хамта саазалуулһан нэгэ хүнэйнь шэлбые хухалба, удаань хоёрдохи хүнэйхиень хухалба. ³³ Тиигээд Иисүүсэй хажууда ерээд харахадань, тэрэ үхэшэһэн байба, тиимэхээ шэлбыень хухалбагүй. ³⁴ Гэбэшье нэгэ сэрэгшэнь Тэрэнэй хүбээе жадаараа сүмэ хадхаба. Тиигэмсээрнь тэндэһээн шуһан ба уһан гоожобо. ³⁵ Таанарайшье үнэншэхын тула бараниие өөрынгөө нюдөөр хараһан хүн энээн тухай хөөрөө бэлэй. Тэрэ хүнэй гэршэлэн харуулһаниинь үнэн зүб юм, үнэн зүб юумэ хэлэнэб гэжэ тэрэ хүн мэдэнэ. ³⁶ Тэрэнэй гансаханшье яһаниинь хухархагүй гэхэн Нангин Бэшэгэй үгэнүүд хүсэлдэн бээлүүлэгдэбэ. ³⁷ Сүм хадхаһан хүнөө тэдэ хараха гэжэ Нангин Бэшэгэй баһа ондоо тээ хэлэгдэнэ.

Иисүүсые хүдөөлүүлбэ

³⁸ Аримафейн Иосиф гэдэг хүн ерэжэ, Иисүүсэй бэеые абаашаха зүбшөөл Пиладһаа гуйба. Иосиф еврейнүүдэй засагаархинһаа айжа байһан дээрэхээ, Иисүүсэй нюуса шабинь байгаа. Пилат тэрээндэ

зүбшөөлөө үгэбэ. Иосиф Иисүүсэй бэеые абаашаба. ³⁹ Нэгэтэ хүни Иисүүстэ ерэнэн Никодим мүнөө баһа ерэлсэбэ. Никодим зуугаад хүүнтэ* найхан үнэртэй смирна ба алой ургамалнуудай шүүһэ асарба. ⁴⁰ Тэдэ хоёр Иисүүсэй бэе найхан хангалтай шүүһэндэ дэбтээһэн бүдөөр орёобо (еврейнүүд тиигэжэ хүдөөлүүлдэг заншалтай байгаа). ⁴¹ Иисүүсэй саазалуулһан хууриһаа холо бэшэ сэсэрлиг бии һэн, тэндэнь урдань хэнэйшье хэбтээгүй шэнэ агы хүхэн түхээрэгдээд байгаа. ⁴² Паасхын бэлэдхэл үдэр, пятница байһан тула, мүн шэнэ агы хүхэн дүтэхэн байһан дээрһээ, Иисүүсые тэрэ агы хүхэндэ хадаглаба.

Хоохон агы хүхэн
(Мт 28:1-10; Мк 16:1-8; Лк 24:1-12)

20 ¹ Субботын хойто үдэрэй эртэ үглөөгүүр, газар харанхы байхада, Магдалай Мария агы хүхэндэ дүтэлэн ерэхэдээ, тэрэнэй амһарыень хаагаад байһан шулуунайнь хажуу тээшээ болгогдоод байхые обёорон хараба. ² Магдалай Мария Симон Пётрто, мүн Иисүүсэй дуратай байһан нүгөөдэ шабидань гүйжэ ошоод:

– Эзэнэй шарилые агы хүхэнһөөнь абаашаһан байна, хайшань абаашаһыень бидэ мэдэнэгүйбди, – гэжэ тэдэндэ дуулгаба.

³ Пётр ба нүгөөдэ шабинь агы хүхэн тээшэ ошобо. ⁴ Хоюулаа гүйбэшье, нүгөөдэ шабинь Пётроо хурдан байһан дээрһээ, агы хүхэнэй хажууда түрүүн гүйжэ ерээ. ⁵ Тонгойгоод харахадань, тэндэ Иисүүсые хүдөөлүүлхэдээ орёохон бүдэнь лэ байба. Теэд агы хүхэ руу тэрэ оробогүй. ⁶ Хойноһоонь Симон Пётр гүйжэ ерээд, агы соонь ороходоо, бүдэй хэбтэхые хараба. ⁷ Мүн толгойень боохон бүд тэндэ байба. Теэд толгойень боохон бүд бэеыень орёохон бүдтэй хамта бэшэ, харин байһан байрадаа монсогойлоотой, амяараа хэбтээ. ⁸ Агы хүхэндэ түрүүн гүйжэ ерэнэн нүгөөдэ шабинь баһа тэндэ ороод, тиимэ юумэ харахадаа, этигэбэ. ⁹ Теэд Иисүүс үхөөд амидырха гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байһан зүйлые тэдэ шабинарынь үшөөл ойлгонгүй байгаа. ¹⁰ Тэдэ гэртээ бусаба.

Магдалай Мария Иисүүсые хараба
(Мт 28:9-10; Мк 16:9-11)

¹¹ Мария агы хүхэнэй хажууда зогсоод уйлаба. Уйлажа байгаад, агы хүхэ руу тонгойжо харахадаа, ¹² иимэ юумэ обёорбо: Иисүүсэй бэеын хэбтэһэн газарта Бурханай хоёр Эльгээмэл сагаан хубсаһа үмдэнхэй хууба – нэгэниинь толгой таладань, нүгөөдэнь – хүлзүүр таладань хууба.

* 19:39 Гушан гурбан килограммай ойролсоогоор.

13 – Эхэнэр аа, ши юундэ уйланабши? – гэжэ тэдэ хоёрынь асууба.
– Багшымни шарилые агы нүхэн сооһоонь абаашаһан байна, хайшань абаашаһыень би мэдэнэгүйлби, – гэжэ Мария харюусаба.

14 Тиигэжэ хэлээд, гэдэргээ эрьежэ харахадань, урдань Иисүүс зогсожо байба. Теэд Мария Тэрэниие танибагүй.

15 – Эхэнэр аа, ши юундэ уйланабши? Хэниие бэдэрнэбши? – гэбэ Иисүүс.

Энэнь сэсэрлиг таригша байна гэжэ ханаад, Мария тэрээндэ:

– Эзэмни аа, хэрбээ Тэрэнэй шарилые та абаашаа хаа, хаана орхёобта – хэлыт, би Тэрэнииень абаашахамни, – гэбэ.

16 – Мария! – гэбэ Иисүүс.

Мария гэдэргээ эрьен хараад:

– Раббуни! – гэжэ еврей хэлэн дээрэ хашхараад абаба (энэнь «багша» гэнэн удхатай үгэ).

17 – Намайе бү бари! – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ. – Би Эсэгэдээ үшөө бусаагүй байнаб. Минии аха дүүнэртэ ошоод, «Би Өөрынгөө, мүн таанарай Эсэгэдэ, Өөрынгөө, мүн таанарай Бурханда бусанаб», – гэжэ хэлэ.

18 Магдалай Мария шабинартань ерээд:

– Би Эзэниие харааб! – гэбэ.

Тиигээд Иисүүсэй хэлэһэн үгэнүүдые тэдэндэ дамжуулан дуулгаба.

Шабинарынь амидырһан Иисүүстэй уулзаба
(Мт 28:16-20; Мк 16:14-18; Лк 24:36-49)

19 Тэрэл үдэрэйнгөө үдэшэ, ондоогоор хэлэхэдэ, гарагай нэгэнэй үдэшэ шабинарынь суглараад, еврейнүүдэй ахаматуудһаа айжа, үүдээ шэбхэдээд хууба. Тэрэ үдэнь Иисүүс орожо, тэдэнэй дунда зогсоод:

– Амгалан тайбаниие таанадта айладханаб! – гэбэ.

20 Тиигээд тэдээндээ гар, хүбээгээ харуулба. Шабинарынь Эзэнэе хараад, ехэ баярлаба.

21 – Таанарта амгалан тайбан! – гэжэ Иисүүс дабтан мэндэшэлбэ. – Намайе Эсэгэмни эльгээгээ, баһа Бишье таанараа эльгээнбэ.

22 Тиигэжэ хэлэмсээрээ, Иисүүс тэдэн тээшээ үлеэгээд:

Арюун Һүлдые тогтоон абагты!

23 Хэнэй нүгэлые хүлисэнэбта,
тэрэнэй нүгэлынь хүлисэгдэхэ,
хэнэйхииень хүлисэнэгүйбта,
тэрэнэй нүгэлынь хүлисэгдэхэгүй, – гэжэ хэлэбэ.

Фома Иисүүсые хараба

²⁴ Иисүүсэй ерэхэдэ, арбан хоёр шабиниинь нэгэн Фома (далда нэрнь – Эхир) тэдэнтэй байлсаагүй хэн.

²⁵ – Эзэниие бидэ хараабди! – гэжэ Фомада бэшэ шабинанынь хэлэбэ.
– Тэрэнэй гарта хадааһаар хадаһанай шарха хараадүйдөө, тэрэ шарха руунь хургаяа хэжэ үзөөдүйдөө, хүбээгэйнь шархые гараараа барижа үзөөдүйдөө, би этигэхэгүйб! – гэжэ Фома харюусаба.

²⁶ Долоо хоноод, Иисүүсэй шабинанынь дахин сугларба, мүнөө тэдэнтэй хамта Фомашье байлсаа. Үүдэнь хаалтатой байгаа. Иисүүс орожо ерээд, тэдэнэй урда зогсон:

– Таанарта амгалан тайбан! – гэбэ. ²⁷ Удаань Фомада хандажа:

– Хургаяа үгэ! Энэ Минии гарые барижа үзэ. Гараа харбайгаад, хүбээгэйм шарха руу хэ! Юумэндэ һэжэг түрэхэеэ боли, этигэжэ яба! – гэбэ.

²⁸ – Эзэмни, Бурхамни! – гэжэ Фома хашхараад абаба.

²⁹ – Ши Намайе харахадаал этигэбэш. Теэд Намайе хараагүй аад, этигэһэн хүнүүд жаргалтай! – гэжэ Иисүүс тэрээндэ хэлэбэ.

³⁰ Мүн баһа ондоошье Иисүүсэй бүтээһэн олон тоото гайхамшаг дүлгэ тэмдэгүүдые Тэрэнэй шабинанынь хараһан байна. Энээн тухай энэ ном соо бэшэгдэбэгүй. ³¹ Теэд Иисүүс болбол Бурханай табисуурта, Бурханай Хүбүүн гэжэ таанарай этигэхын түлөө, Иисүүстэ этигэдэгэйнгээ ашаар амиды ябахынтнай түлөө энэ бүхы юумэн бэшэгдэбэ гээшэ.

Долоон шабинь Иисүүстэй уулзаба

21 ¹ Энээнэй удаа Тибериада нуурай* хажууда байһан шабинартаа Иисүүс дахин Өөрыгөө үзүүлбэ. Энэ ушар иигээд болоһон байна. ² Симон Пётр, Эхир гэжэ ара нэрэтэй Фома, Галилейн Каанаһаа гарбалтай Натанаил, Зэбэдэйн хүбүүд, Иисүүсэй ондоо хоёр шабинар бултадаа сугларба.

³ – Би загаһа барихаяа ошохомни, – гэжэ Симон Пётр тэдэндэ хэлээ.

– Бидэшье шамтай ошолсохомнай, – гэжэ бэшэниинь хэлэбэ.

Тэдэнэр онгосодо хуугаад, нуураар тamarба, теэд тэрэ хүни нэгэшье загаһа барибагүй. ⁴ Үүр сайжа эхилхэдэ Иисүүс нуурай эрьедэ зогсожо байба. Теэд шабинанынь Иисүүсые танибагүй.

⁵ – Хүбүүд, загаһа бариба гүт? – гэжэ Иисүүс тэдэнһээ асууба.

– Баряагүйбди, – гэжэ тэдэнь харюусаба.

⁶ – Губшуураа онгосынгоо баруун тээн хаягты, тиигээ наа, барихат, – гэбэ Иисүүс.

* 21:1 Ондоогоор Галилейн далай гэжэ нэрлэгдэдэг.

Тэдэн гүльмээ хаяба, тийхэдэн гүльмэ соонь татажа гаргахын аргагүй олон загаһа орошоод байба.

⁷ – Энэ Эзэн байна! – гэжэ Иисүүсэй дуратай шабинь Пётрто хэлэбэ.

Энэ Эзэн байна гэжэ дуулахадаа, Симон Пётр гадар хубсаһаа үмдөөд, уһа руу хүрэбэ. Энээнэй түрүүн Симон Пётр загаһа барихаяа гадар хубсаһаа тайлаад байгаа. ⁸ Нүгөөдэ шабинарынь загаһатай гүльмээ хойноһоо шэрээд, онгосоороо эрье тээшэ тамарба. Нуурайн эрье холо бэшэ хэн – хоёр зуугаад тохой байгаа. ⁹ Уһанай эрьедэ гарахадаа, носожо байһан улаан сог, дээрэнэ загаһа, хажуудань хилээмэ байхые шабинарынь хараба.

¹⁰ – Мүнөө бариһан загаһанһаа үшөө нэгэ хэдые асарагты, – гэжэ Иисүүс тэдэндэ хэлэбэ.

¹¹ Симон Пётр уһанай эрьедэ гараад, гүльмээ татажа гаргаба, тэндэнэ зуун табин гурбан томо гэгшын загаһа дүүрэн ороод байба. Тиймэ олон загаһа ороод байбашье, гүльмэнэ таһарбагүй.

¹² – Үглөөнэй хоол барихаяа нуугты, – гэбэ Иисүүс.

Та хэн гээшэбта гэжэ Тэрээнһээ асуухаяа шабинарай хэнииньшые зүрхэлбэгүй. Энэмнай Эзэн байна гэжэ тэдэнэ мэдээ ха юм. ¹³ Иисүүс хажуудань ерējэ, хилээмэ абаад, тэдэндэ хубааба, мүн загаһа хубаажа үгэбэ. ¹⁴ Амидырһанайнгаа һүүлдэ шабинартаа Иисүүсэй гурбадахияа Өөрыгөө үзүүлхэдэнэ, тиймэ ушар болоо хэн.

Иисүүс Пётр хоёр

¹⁵ Тэдэнэй эдеэлһэн хойно Иисүүс Симон Пётрто хандан:

– Иоаннай хүбүүн Симон, ши Намда эдэнһээ бүри ехээр дуратай гүш? – гэжэ асууба.

– Тиймэ даа, Эзэн, Танда минии дуратайе Та мэдэнэ ха юмта, – гэжэ Пётр харюусаба.

– Минии хурьгадые харууһалжа бай, – гэбэ Иисүүс. ¹⁶ Тэрээнһээ хоёрдохийо:

– Иоаннай хүбүүн Симон, ши Намда дуратай гүш? – гэжэ һураба.

– Тиймэ даа, Эзэн, Танда минии дуратайе Та мэдэнэ ха юмта, – гэжэ Пётр харюусаба.

– Минии хонидые харууһалжа бай.

¹⁷ Иисүүс тэрээнһээ гурбадахияа:

– Иоаннай хүбүүн Симон, ши Намда дуратай гүш? – гэжэ һураба.

Намда дуратай гүш гэжэ Иисүүсэй гурбадахияа һурахадань, Пётрой досоо уйдхартай байба.

– Эзэн, Та бултыень мэдэнэт. Танда минии дуратайе мэдэнэ ха юмта, – гэжэ Иисүүстэ Пётр харюусаба.

Иисүүс тэрээндэ:

– Минии хонидые харууналжа бай. ¹⁸ Шамда үнэн зүбые хэлэнэб: залуу ябахадаа бүхээ ши өөрөө бүхэлөөд, дуратай тээшээ ошодог байгааш. Харин үтэлхэдэшни гарыешни уяад, шинии ошохо дурагуй газарта шамайе хүтэлөөд абаашаха, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁹ Иигээд хэлэхэдээ, Пётр ямар үхэлөөр үхэжэ Бурхание алдаршуулхаб гэжэ Иисүүс ойлгуулхан байгаа. Тиигээд:

– Минии хойноһоо дахаад яба! – гэжэ Пётрто хэлэбэ.

Иисүүс ба Тэрэнэй дуратай шабинь

²⁰ Пётрой гэдэргээ эрьезд харахадань, Иисүүсэй дуратай шабинь Пётрой арада ябаба. Хүүлшын үдэшэ хоол барижа байха үедэ эгээл тэрэ шабинь Иисүүсэй сээжэдэ толгойгоо налаад нуужа байһанаа: «Эзэн аа! Таниие хэн барижа үгэхэээ байнаб?» – гэжэ нураа бэлэй. ²¹ Пётр тэрэ шабиниень хараад, Иисүүсчээ:

– Эзэн аа, энэмнай яахань гээшэб? – гэжэ нураба.

²² – Һөөргөө бусажа ерэтэрни энэ шабиингаа амиды байхые Минии хүсөөшье хаамни, шамда ямар хэрэг байнаб? Ши Минии хойноһоо дахаад яба! – гэжэ Иисүүс хэлэбэ.

²³ Тиимэл ушарһаа тэрэ шабинь үхэхэгүй гэнэн нураг бэшэнүүдэйн дунда тараба. Теэд үхэхэгүй гэжэ Иисүүс хэлээгүй, харин: «Һөөргөө бусажа ерэтэрни энэ шабиингаа амиды байхые Минии хүсөөшье хаамни, шамда ямар хэрэг байнаб?» – гэжэ хэлээ хэн.

²⁴ Тэрэл шабинь энээн тухай хөөрэнэн, эдэ бүгэдые бэшэнэн байна. Тэрэ шабиниень энэ гэршэ баримта үнэн юм гэжэ бидэ мэдэнэбди.

²⁵ Иисүүс үшөөшье олон хэрэгүүдые бүтээгээ. Хэрбээ эдэ бүгэдые нь тодорхойгоор бэшээ наа, тиимэ олон номууд бүхы дэлхэйдэшье багтахагүй хэн гэжэ хананаб.

Элшэнэрэй бүтээһэн хэрэгүүд

Християн шажанай уламжалалай дагуу энэ номые Павел элшэнэй замай нүхэр Лука эмшэн Һайн мэдээсэлэйнгээ үргэлжэлэл болгон зо-хёожо бэшээ. Энэ ном соонь християн шажанай бүлгэм Римэй хаан орондо яаж ахан биш боложо, һүүлдэнь нэбтэрэн дэлгэрээб гэжэ хөөрэгдэнэ.

Номой түрүүшын хуби соонь (1-7-дохи бүлэгүүд) Христоосой элшэнэрэй номнолгын үрэ дүндэ Иерусалим, Иудея болон Самарида һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй анханай яаж үсэн олошорһые харуулагдана (манай үеын 30-дахи онууд). Хоёрдохи хуби соонь (8-28-дахи бүлэгүүд) Һайн мэдээсэлэй яаж Палестинын хилэ дабажа Рим хүрэтэр нэб-тэрэн дэлгэрһэн тухай, християн шажаниие элдэб үндэһэ яһанай зоной хүлээн абажа эхилһэн тухай айладхагдана. Иисүүстэ һүзэгтэй Иерусалимай зон дээрэ Табидахи үдэртэ бууһан Арюун Һүлдэ түрүүн айладхагдаһан бүхы ушар ябадалнуудай үедэ християн шажанай бүлгэмые хүтэлжэ, бэхижүүлжэ байба.

Энэ үедэ християн шажаниие бусад арадуудта ехэбшэлэн Павел номноо. Залуу ябахандаа, тэрэ шажанай эбсэшэгүй дайсан һэн. Павел Дүтын Дорнодой нютаг ороноор аяншалан, Христоос тухай номнобо, тиин Европо руу хүрэжэ ерэхэдэнь, тэрэнэй үнэн шударга туһала-шань болоһон Лука замайнь нүхэр боложо ябаа.

Императорой зарга шүүбэридэ орохын тула Павелэй Рим ерһэн ушар дээрэ энэ ном түгэсэнэ. Християн шажанай эртэнэй түүхэшэ-дэй дуулгаһанаар, Павел зарга шүүбэридэ ороһонойнгоо удаа сүлөөдэ табигдаад, Римһээ баруун зүг руу һайн мэдээсэл тарааба. Гэбэшье хэдэн жэлэй үнгэрһэн хойно римэй засаг захиргаан тэрэниие дахин түрмэдэ хаагаад, християн шажаниие айладхаһан ябадалайнь тү-лөө саазада хүртөөбэ.

1 ¹⁻² Хүндэтэ Теофил! Иисүүсэй хэрэгүүдээ бүтээж эхилхэн сагһаа тэнгэри өөдэ дэгдэхэ саг хүрэтэрөө юу хэжэ, юундэ хүнүүдые хургажа байһан тухайнь би түрүүшынгээ ном соо бэшээ һэнби. Тэнгэри өөдэ дэгдэхынгээ урда тээ Иисүүс Арюун Һүлдэн хүсөөр шэлэжэ абһан элшэнэртээ захяа үгөө. ³ Хэрээһэндэ хадагдажа зоболон эдлэнэһынгээ удаа дүшэн хоногой туршада Тэрэ Өөрынгөө амиды байһые баталан, элшэнэртээ оло дахин ерээ. Элшэнэрын Тэрэниие харадаг, тийхэдэ Иисүүс тэдэндэ Бурханай хаан орон тухай хөөрэдэг һэн. ⁴ Нэгэтэ элшэнэрээрээ хамта байхадаа, Иисүүс захяа болгон хэлэбэ:

– Иерусалимда байгты. Минии түрүүн хэлэнээр Эсэгымни таанадта үгэхэб гэжэ найдуулһан юумые хүлээжэ байгты. ⁵ Иоанн уһаар арюудхаа, харин таанад һаядаа Арюун Һүлдөөр арюудхадаг болохот.

Иисүүсэй дэгдэлгэ

⁶ Элшэнэр суглараад, Иисүүстэ хандан:

– Эзэн аа, Та тийхэдэ Израилин хаан ороние сүлөөлжэ, захирха эрхыень бусаахатнай гү? – гэбэ.

⁷ – Таанарта Эсэгын эрхэ мэдэлээр тогтоогдоһон саг болзорой ерэхы мэдэхэ хэрэггүй. ⁸ Гэбэшье Арюун Һүлдэн танай дээрэ буухада, таанад хүсэтэй боложо, Иерусалимай, бүхы Иудейн болон Самариин нютагуудһаа эхилээд, газарай заха хизаар хүрэтэр Минии гэршэнэр болохот, – гэжэ харюусаба.

⁹ Тиигэһээр Иисүүс элшэнэрэһынгээ хаража байтар тэнгэри өөдэ дэгдэжэ захалба, тийһээр үүлэндэ халхалуулба.

¹⁰ Дэгдэхыень хаража, тэнгэри өөдэ шэртэжэ байһан элшэнэрэй хажууда сагаан хубсаһатай хоёр хүн гэнтэ бии болобо.

¹¹ – Галилейнхид! Юугээ тэнгэри өөдэ шэртэн зогсоо хүмта? Таанадһаа үргэгдэжэ абтаһан Иисүүс хараһаар байтар тэнгэридэ дэгдэндээл тон адляар бусажа ерэхэ, – гэжэ тэдэ хоёр хэлэбэ.

Матвийе һунгаба

¹² Тиигээд элшэнэр хотоһоо нэгэ модоной газарта оршодог Элеон хадаһаа буужа, Иерусалимдаа бусаба. ¹³ Гэртээ ерэжэ, өөһөдынгөө байрладаг дээдэ дабхарай таһалгада оробод. Элшэнэрэй нэрэнүүдын гэбэл, Пётр, Иоанн, Яков, Андрей, Филипп, Фома, Варфоломей, Матвей, Алфейн хүбүүн Яков, Симон Зелот, Яковай хүбүүн Иуда болоно. ¹⁴ Тэдэнэр Иисүүсэй эхэ Мариятай, аха дүүнэртэһын болон бусад эхэнэрнүүдтэй хамта сугларжа, ходо һанал сэдхэлээрээ нэгэдэн зальбардаг байгаа.

¹⁵ Хэдэн хоногой удаа зуун хорёод хүзэглэгшэдэй суглараад байхада Пётр бодожо хэлэбэ:

¹⁶ – Аха дүүнэрни, аа! Искариодой Иудын хуби заяан тухай Арюун Хүлдын Давидаар уридшалан хэлүүлхэн Нангин Бэшэгэй мүнрүүд үнэн дээрээ бэлхэ ёһотой хэн. Иисүүсье бэдэрхэн зондо Иуда байһан газарыень заажа үгөө. ¹⁷ Иуда бидэнтэй хамта Бурханда алба хэхээр хунгагдаһан хадаа бидэнэй нэгэн байгаа.

¹⁸ (Тэрэ хүн өөрын хара хэрэгээр олоһон мүнгөөрөө газар худалдажа абаа. Тиигээд тэндээ толгойгоо сохин унажа, ехээр гэмтээ: гүзээниинь хахаржа, бүхы гэдэхэ доторынь гарашаба. ¹⁹ Энээн тухай бүхы Иерусалимай зон дуулажа, тэрэ газарые өөрынгөө хэлэн дээрэ «Акэл-Дамаа» гэжэ нэрлээ, тэрэнь «Шуһата газар» гэхэн удхатай.)

²⁰ Энээн тухай «Бурханай дуунуудай ном» соо:

«Тэрэнэй гэр байрань хоһорог,

тэндэнь хэншые ажаһуухаа болиг», – гэжэ бэшэгдэнхэй.

Үшөө ондоо газарта:

«Тэрэнэй хуури ондоо хүн эзэлэг лэ», – гэжэ бэшээтэй байдаг.

²¹⁻²² Тиимэхээ Иудые ондоо хүн хэлгэхэ ёһотой. Тэрэ хүн Иоаннай уһаар арюудхаханаа эхилээд, Иисүүсэй тэнгэри өөдэ дэгдэхэн саг хүрэтэр үргэлжэ маанадтай хамта Эзэн Иисүүсье дахажа ябаһан хүнүүдэй нэгэн, Тэрэнэй амидыралгын гэршэнэрэй нэгэн байха ёһотой.

²³ Юст гэжэ ара нэрэтэй Иосиф (тэрэниие баһа Баршаббаа гэжэ нэрлэдэг хэн) ба Матвий хоёрые хунгаха гэхэн дурадхал оробо.

²⁴⁻²⁵ – Эзэн, аа! Та хүнүүдэй ханал бодолые мэдэнэт. Тиимэхээ байха ёһотой газартаа ошохын тула албаяа хэхэээ болиһон Иудын орондо алба хэжэ, элшэн болохыень эдэ хоёрой хэниие шэлэжэ абаһанаа бидэндэ харуулыт, – гэжэ суглараашад зальбарба.

²⁶ Жээрэб татахадань, Матвийда тудaa. Тиин Матвий арбан нэгэн элшэнэрээр хамтаран, арбан хоёрдохой элшэн болобо.

Арюун Хүлдын буулга

2 ¹ Тэдэнэр булта нэгэ газарта Табидахи үдэрэй хайндэртэ сугларба. ² Гэнтэ шанга халхинай бууһандал мэтэ ехэ шууяан тэнгэрихээ дуулдаад, элшэнэрэй байһан гэрые дүүргэбэ. ³ Галай дүлэн мэтэ юумэнэй соробхилхые булта харабад. Тэдэ дүлэнүүд хубааралдан, хүн бүхэнэй дээрэ тогтошобо. ⁴ Тиихэдэнь булта Арюун Хүлдөөр дүүрэн, Хүлдын хүсөөр элдэб хэлэнүүд дээрэ дуугаралдаба.

⁵ Тэрэ үедэ Иерусалимда дэлхэйн элдэб орунуудһаа Бурханда шүтэдэг еврейнүүд ерээд байгаа. ⁶ Тэдэ булта шууяа дуулаад, олоороо

сугларжа, нютагайнгаа хэлэн дээрэ элшэнэрэй дуугархые дуулахадаа, сошолдодод.

⁷ – Энэ дуугаржа байһан хүнүүд булта Галилейнхид бэшэ аал? – гэжэ тэдэ гайхалдан бэе бэеһээ һурабад. – ⁸ Тиихэдэ манай түрэл нютагай аялга дээрэ дуугархыень бидэ яагаад дууланабибди? Бидэнэй дунда ⁹ Парфиин, Мидаин, Элаамай, Месопотамиин, Иудейн, Каппадокиин, Понтын, Асиин, ¹⁰ Фригиин, Памфилиин, Египедэй болон Хэрээн хотын хажуудахи Ливийн оршон тойронхи нютагуудһаа, Римһээ уг гарбалтай ¹¹ еврейнүүд болон бусад арадай дундаһаа еврейнүүдэй шажанда оруулагдаһан зон, криидүүд болон араабууд бии. Тиигээд Бурханай агууехэ хэрэгүүд тухай нютагаймнай хэлэнүүд дээрэ тэдэ хүнүүдэй дуугархые дууланабди!

¹² Гайхалаа баран:

– Энэ юун болоноб? – гэжэ ором дүрэмыень оложо ядаһан тэдэнэр бэе бэеһээ һуража байбад.

¹³ Харин нүгөөдүүлын тэдэниие наада барин:

– Ай, эдэ һогтоо байна! – гэлдэбэ.

¹⁴ Тиигээд Пётр нүгөө арбан нэгэн элшэнэртэйгээ хамта бодожо, сугларааша зондо хандан, шангаар айладхаба:

– Иудейнүүд, аа! Иерусалимынхид, аа! Хэлэһыемни шагнагты даа.

¹⁵ Эдэ хүнүүдые һогтуу гэжэ дэмы һананат. Мүнөө үглөөнэй юһэн лэ саг боложо байна. ¹⁶ Эндэ боложо байһан бүхы юумэн тухай Ёһээл лүндэншэн уридшалан иигэжэ айладаа һэн:

¹⁷ «Иимэл юумэн һүүлшын үдэрнүүдтэ болохо гэжэ Бурхан хэлэнэ:

Би Өөрын Һүлдөөрөө хүн бүхэниие нэбтэрүүлхэб,
таанадай хүбүүд басагад зүн бэлигээр мэдэдэг болохо,
залуушуултнай үзэгдэл үзэжэ захалха,
үбгэд хүгшэдтнай зүүдэ зүүдэлхэ.

¹⁸ Тэдэ үдэрнүүдтэ Би богоол шэбэгшые Һүлдөөрөө нэбтэрүүлхэб,

тиин тэдэ зүн бэлигээр мэдэдэг болохо.

¹⁹ Дээдэхи огторгойдо юрэ бусын үзэгдэлнүүдые,
доодохи газар түбидэ гайхамшагта тэмдэгүүдые:
шуһа, гал дүлэ, бөөн хара утаа үзүүлхэб.

²⁰ Эзэнэй агууехэ алдарта үдэрэй
ерэхын урда тээ
наран балартаха,
һара шуһан улаан болохо.

21 Эзэнэй нэрэ дууданан
хүн бүхэн абарагдаха».

22 Израилиин зон, намайе шагнагты! Бурхан Назаредэй Иисүүсээр агууехэ хэрэгүүдые, гайхамшагта үзэгдэлнүүдые ба тэмдгүүдые бүтээлгэн, Тэрэниие эльгээхэн тухайгаа таанадта гэршэлээ. Эдэ бүхэн танай дунда ушараа. Тиимэхээ таанад өөһэдөө энээн тухай мэдэнэт.

23 Бурханай үни баталхан түсэбэй ёһоор танай гарта үгтэһэн Иисүүсые хуули эбдэгшэдэй гараар хэрээһэндэ хадажа алаат. 24 Гэбэшье Бурхан Тэрэниие үхэлэй зоболонһоо аршалан амидыруулаа, үхэл Тэрэниие һабартаа барижа шадахагүй байгаа бшуу. 25 Давид Тэрээн тухай иигэжэ хэлэнэ:

«Би Эзэниие үргэлжэ урдаа харанаб:
хажуудам байгаа сагта
ганхан унахагүйб.

26-27 Тиимэхээ зүрхэ сэдхэлни баяраар халая,
хэлэ амамни дорюун болоо,
бээмни хүсэл найдалаар дүүрээ,
юундэб гэхэдэ, Та хүнэхэ һүлдыемни
үхэлэй орондо орхихогүйт,
Өөрынгөө шударгы Зарасые
шалзараажа үмхирүүлхэгүйт.

28 Амидаралай зам намда заажа үгөөт,
Өөрынгөө хажууда байлгажа,
Та баяраар намайгаа дүүргэхэт».

29 Аха дүүнэрни! Таанадта сэхэ хэлэхүүб: манай үбгэ эсэгэ Давид наһа бараад хүдөөлүүлээ, тэрэниие хадаглаһан агы нүхэн мүнөө болотор хэбээрээ байдаг. 30 Давидай хаан шэрээдэ үри һадаһыень һуулгахаб гэжэ Бурханай үгэхэн тангаригые Давид лүндэншэ байһан дээрэхээ мэдэжэ байгаа. 31 Тиимэхээ Бурханай юу хэхые мэдэжэ байгаад, Бурханай табисууртын амидырха тухай тэрэ иигэжэ хэлээ:

Бурхан хүнэхэ һүлдыень
үхэлэй орондо орхёогүй,
Тэрэнэй бэе агы нүхэндэ
шалзаржа үмхирөөгүй.

32 Бурхан Иисүүсые амидыруулаа, тиин бидэ булта энэ ушарай гэршэнэр болонобди. 33 Иисүүс Эсэгынгээ баруун талада дэгдүүлэн, найддуулһан Арюун Һүлдэдэнь хүртэбэ, тиигээд Тэрэ Һүлдөөрөө бидэниие нэбтэрүүлээ. Мүнөө таанад энээниие харанат, дууланат. 34-35 Давид тэнгэри өөдэ дэгдээгүйшые һаа, иигэжэ дуулгаа:

«Бузар дайсадыеш хүл дорош
дэбһүүлэн табитарни
баруун гар таладам хуугаарай гэжэ
Эзэн минии Эзэндэ хэлээ».

³⁶ Тиимэ ушарһаа таанадай саазалһан Иисүүсье Бурхан Өөрөө Эзэн болон Бурханай табисуурта болгожо табьяа. Израилиин бүхы зон, энээниие хадужа абагты.

³⁷ Иимэ юумэ дуулаһан хүнүүд зүрхэээ доһолгон:

– Аха дүүнэр аа, бидэ яаха болообиди? – гэжэ Пётрһоо, мүн бу-
садшье элшэнэрһээ хураба.

³⁸ – Нүгэл хэхэээ болигты. Нүгэлыетнай Бурханай хүлисэхын ту-
ла хүн бүхэн Иисүүс Христоосой нэрэ алдараар уһаар арюудхуулаг.
Тиихэдээ таанад Бурханай үршөөһэн Арюун Һүлдэдэ хүртэхэт. ³⁹ Тан-
да, танай хүүгэдтэ болон Эзэнэй, манай Бурханай Өөртөө уряалһан,
холууршье байһан хүн бүхэндэ Бурхан найдуулга үгөө, – гэжэ Пётр
тэдээндэ харюусаба.

⁴⁰ Мүн ондоошье олон үгэнүүдээр Пётр тэдэниие һэргылэн идхаба:

– Энэ забхай ябадалтан дээрэ бууха Бурханай хэхээлтэхээ яжа
бэээ абархаяа бодогты.

⁴¹ Пётрой үгэдэ этигэһэн хүнүүд уһан арюудхалгада хүртэжэ,
гурбан мянга тухай хүнөөр хүзэглэгшэдэй тоо нэмэгдэбэ. ⁴² Тэдэ зон
элшэнэрэй хургаал шагнадаг, бэе бээтэйгээ һайнаар харилсадаг, хамта
хоол баридаг, зальбардаг бэлэй.

Һүзэглэгшэдэй амидарал

⁴³ Элшэнэр олон гайхамшагта хэрэгүүдые болон дүлгэ тэмдэгүүдые
харуулжа байгаа. Тиимэхээ хүн бүхэн ехэтэ хүрдэн бэшэрбэ. ⁴⁴ Һүзэг-
лэгшэд байһан юумээрээ хоорондоо хубаалдадаг, бэе бээдээ һайнаар
хандадаг һэн. ⁴⁵ Тэдэнэр зөөри зөөшээе худалдажа, хүн бүхэндэ хэ-
рэглэхэ зэргээрнь юумэ хубаажа үгэдэг болоо. ⁴⁶ Тэдэнэр үдэр бүри
һанал нэгэдэн Һүмэдэ сугларжа, гэр бүхэндэ хамта хоол баридаг, баяр
баясхалангаар дүүрэн, сэдхэл тэнюун хоолоо барижа, ⁴⁷ Бурханаа
алдаршуулан, бүхы зондо һайшаагдажа байгаа. Тиихэдэ Эзэн абараг-
даһан зоной тоо үдэрһөө үдэртэ олошоруулба.

Дохолон хүниие эдэгээбэ

3 ¹ Нэгэтэ Пётр Иоанн хоёр Һүмэ руу ошожо ябаа. Тиихэдэ үдын
гурбан саг, хурал болохо саг һэн. ² Һүмын «Үзэсхэлэнтэ» гэгдэдэг
хаалгын хажууда түрэхэһөөн дохолон хүниие үдэр бүри асаржа хуулгадаг

байгаа. Тэрэ хүн Һүмэ руу ерэнэн зонһоо юумэ гуйраншалдаг һэн. ³ Һүмэ руу орохоёо байһан Пётр Иоанн хоёрые хараһаар тэрэ дохолон хүн гэдээнһээ баһа юумэ гуйба. ⁴ Үнөөхи хоёрын тэрэниие шэртэжэ: – Наашаа хара! – гэжэ тэрэндэ Пётр хэлэбэ.

⁵ Үнөөхи гуйраншань юумэ үгэхэнь гэжэ горидон, тэдээн тээшэ хараба. ⁶ Харин Пётр тэрэндэ:

– Алта мүнгэн намда үгы, гэбэшье намда байгаа юумэе би шамда үгэхэб. Бодоод яба гэжэ Назаредэй Иисүүс Христоосой нэрэ алдараар захирнаб! – гээд хэлэбэ.

⁷ Пётр тэрэниие баруун гарһаань баряад, өөдөө бодоходонь туһалба. Дохолон хүнэй хүлдэ тэнхээ шадал орожо, тэрэ хүл дээрэе һуга харайн бодоод, ябажа эхилбэ. ⁸ Тиигээд баярлаһандаа дэбхэрэн, Бурханиие алдаршуулан, Һүмэ руу Пётр Иоанн хоёртой хамта оробо. ⁹ Тэрэ хүнэй хүлөөрөө ябажа, Бурханиие алдаршуулжа байхые бүхы зон хараба. ¹⁰ Һүмын «Үзэсхэлэнтэ» хаалгын хажууда һуудаг гуйраншые танихадаа, тэрэнтэй юунэй ушарһые мэдэхэдэе, сугларһан зон ехэ гайхалдаба.

Пётр хүмэ соо үгэ хэлэнэ

¹¹ Тэрэ хүнэй Пётр Иоанн хоёрһоо һалан һандангүй ябахада, ехээр гайхалдаһан зон Соломоной бахананууд һууринда гүйлдэжэ ерээд, тэдэнэрые тойрошобо. ¹² Пётр хэлэбэ:

– Израильшууд! Энэниие хараад яатараа гайхабат? Өөһэдынгөө хүсэ шадалаар, һүзэгөөрөө энэ хүниие ябадаг болгоһон мэтэ таанад юундэ бидэниие иитэрээ шэртэнэбта? ¹³ Абраһамай, Исаагай, Яковай Бурхан, манай үбгэ эсэгэнэрэй Бурхан Өөрын зараса Иисүүсые алдаршуулаа. Таанад Иисүүстэ урбаат, Тэрэниие Пиладай сүлөөлэн табиха гэхэдэнь, таанад арсаат. ¹⁴ Бурханай хүнһөө, үнэн сэдхэлтэнһээ арсажа, харин алууршые табиит гэжэ таанад гуйгаат. ¹⁵ Таанар Амидарал бүтээгшые алабат, харин Бурхан Тэрэниие амидыруулаа. Бидэ тэдэ үйлэ хэрэгүүдэй гэршэнэрбди. ¹⁶ Таанадай һайн мэдэхэ, таниха дохолон хүниие Иисүүсэй нэрэ алдарай хүсэн эдэгээгээ. Иимэ гайхалтай юумэн Иисүүсэй нэрэ алдартэ этигэнһэнһээ болоо. Энэ хүн Иисүүстэ этигэжэ, таанадай хараһаар байтар аргалагдаба.

¹⁷ Гэбэшье, аха дүүнэрни, таанадай, танай захирагшадай үйлэдэһэн юумые мэдэхэгүй байһан дээрэһээл тэрэ буруу ябадал хээт гэжэ би мэдэнэб. ¹⁸ Бурханай табисуурта зоболон эдлэхэ гэжэ Бурханай лүндэншэдэй үнинэй уридшалан хэлэнһенинь бүтэбэ даа. ¹⁹ Нүгэл шэбэлээ Бурханаар хүлисүүлхэ гэбэл, таанад нүгэл хэхээе болижо, Бурханда хандагты. ²⁰ Тиигээ һаа, Эзэн таанадта Арюун Һүлдын хүсэ олгохо.

Эзэн таанадта заяагдахан Бурханай табисуурта Иисүүсые эльгээхэ. ²¹Гэгээн лүндэншэдөөрөө үни гэхэдэ дамжуулан найдуулхан ёһоороо Бурханай бүхы юумые шэнэлүүлтэр Христоос тэнгэридэ оршохо ёһотой. ²²«Таанадай дундаһаа намдал адли лүндэншые Эзэн Бурхантнай элирүүлэн гаргаха. Таанад хэлэһэн үгэ бүхэниень дуулаха ёһотойт. ²³Тэрэ Лүндэншын үгэ дуулаагүй хүн арад зонһоо тусгаарлагдан хүнөөгдэхэ», – гэжэ Моисей хэлээ һэн. ²⁴Самуил, мүн тэрэнэй удаадахи олон лүндэншэд энэ үдэрнүүд тухай уридшалан айладхаа юм. ²⁵Таанад лүндэншэдэй үри һадаһад гээшэт, тиин танай үбгэ эсэгэнэрэй Бурхантай баталһан хэлсэндэ баһа хабаатай болонот. «Шинии уг удамаар дамжан бүхы дэлхэйн арадууд буян хэшэгтэ хүртэхэ», – гэжэ Бурхан Абраһаамда айладаа. ²⁶Хүн бүхэниетнай муу муухай хэрэгүүдһээ зайсуулжа, буян хэшэгтээ хүртөөхын тула Бурхан Зарасаяа амидыруулаад, Тэрэнээ анха түрүүн таанадта эльгээгээ юм.

Пётр Иоанн хоёр Зүблэлэй гэшүүдэй урда

4 ¹Пётр Иоанн хоёрой иигэжэ зонтой хөөрэлдэжэ байтар, тэдэндэ санаартан, хүмын харуулай дарга, үшөө саддукейнэр ерэбэд. ²Тэдэ элшэнэрэй хүнүүдые һургажа, Иисүүсэй жэшээ дээрэ үхэнэн хүнүүдэй амидырха тухай айладхажа байхада, ехэ дураа гутаба. ³Тэдэ Пётр Иоанн хоёрые баряад, үглөө болотор түрмэдэ хааба, юуб гэбэл, орой болошоод байгаа. ⁴Тиибэшые элшэнэрые шагнаһан хүнүүдэй олониинь тэдэндэ этигэжэ, хүзэглэгшэдэй тоо ниитэдээ табан мянга шахуу хүн болобо.

⁵Хойто үдэрынь иудейнүүдэй захирагшад, ахаматууд болон Хуули заадаг багшанар Иерусалимда сугларба. ⁶Тэндэ ахамад санаарта Анна, Кайафа, Иоанн, Александр мүн олон тоото түрүү санаартанай түрэлхид байлсаба. ⁷Тэдэнэр Пётр Иоанн хоёрые урдаа байлгажа:

– Ямар хүсэ шадалаар, хэнэй нэрэ алдараар энэ хэрэг үйлэдэбэт? – гэжэ һураба.

⁸Тиихэдэнь Пётр Арюун Һүлдөөр дүүрээд, тэдэндэ иигэжэ хэлэбэ:

– Захирагшад, ахаматууд, аа! ⁹Үбшэн хүндэ һайн юумэ хэһэнэймнай түлөө, тэрэниие яжа аргалһан тухаймнай мүнөөдэр эндэ мүшхэбэ гүт? ¹⁰Назаредэй Иисүүс Христоосой нэрэ алдараар энэ хүн мүнөө элүүр мэндэ болоод, урдатнай зогсоно гэжэ таанад булта, бүхы Израилиин зон мэдэжэ байгты. Таанар Иисүүс Христоосые хэрээһэндэ хадаат, харин Бурхан Тэрэниие амидыруулаа. ¹¹Тэрэ болбол – «таанадай, барилгашадай голожо хаяһан шулуун аад, гэрэй гол шухала тулга шулуун болоо».

¹² Ондоо нэгэшье хүн таниие абархагүй, бидэниие абаржа шадаха ондоо хүниие энэ дэлхэйдэ Бурхан үгөөгүй.

¹³ Зоригтой дорюун Пётр Иоанн хоёрые эрдэм номгүй юрын хүнүүд байна гэжэ ойлгоходоо, Зүблэлэй гэшүүд түрүүшээр ехээр гайхалсажа, һүүлээрнь Иисүүстэй ябаһан хүнүүд байна гэжэ ажаглан тэмдэглэбэд.

¹⁴ Тэрэ хоёрой хажууда аргалһан хүниенъ хараад, тэдэнэр хэлэхэ юумээ олобогүй. ¹⁵ Зүблэлэй гэшүүд элшэнэрые эндэхэ гарагты гэжэ захиран, хоорондоо зүблөө зарлаба.

¹⁶ – Эдэ хүнүүдые бидэ яаха гээшэбибди? Иимэ гайхамшагта хэрэг эдэнэр бүтээгөө гэжэ бүхы Иерусалимай зон ойлгоо, тиимэхэ бидэ бүтээхэн хэрэгыень үгсхэжэ яашье шадахагүйбди. ¹⁷ Гэбэшье арад зонной дунда энэ бүхэн саашадаа тарахагүйн тула, Иисүүс тухай хүнүүдтэ дахин юумэ бү хэлэгты гэжэ тэдэндэ захирая, – гэлдэбэ.

¹⁸ Пётр Иоанн хоёрые дахин дуудажа асараад, Иисүүсэй нэрэ алдараар юумэ бү хэлэгты, хургаал бү номногты гэжэ элшэнэртэ захирба. ¹⁹ Гэбэшье Пётр Иоанн хоёр:

– Таанадай үгэ Бурханай үгэхөө үлүү найнаар дуулажа байгааһаа, бидэ Бурханай урда зүб юумэ хэхэ гүбди? Өөһэдөө бодоод үзэгты даа. ²⁰ Бидэ хараһан дуулаһан юумэн тухайгаа хөөрэнгүй байжа шадахагүйбди, – гэжэ харюусаба.

²¹ Занаһан, зааһанайнгаа удаа зүблөө зарлагшад элшэнэрые табиба. Болоһон үйлэ хэрэгэй түлөө бүхы зоной Бурхание алдаршуулжа байхадань, элшэнэрые хэхэжэ шадахагүй байһанаа Зүблэлэй гэшүүд ойлгоо. ²² Гайхамшагта аргаар эдэгэхэн тэрэ хүн дүшэ гаран наһа наһалһан байгаа бшуу.

Һүзэглэгшэдэй зальбаралга

²³ Сүлөөдэ гараад, Пётр Иоанн хоёр өөһэдынхидтөө ерэжэ, түрүү санаартанай болон ахамадуудай хэлэһые хөөрөжэ үгэбэд, ²⁴ Хэлэһыень дуулахадаа, тэдэ булта шангаар Бурханда хандан зальбарба: «Дээдэ огторгой, газар, далай, досоонь байгааша бүхы юумэ Бүтээгшэ, Эзэмнай, ²⁵ Та, Арюун Һүлдүн ашаар, зарасаараа, манай үбгэ эсэгэ Давидаар дамжуулан айладхаат:

Юундэ үндэхэ яһатан буһалгаалжа,
арад түмэнүүд дэмы юумэ һанаашалнаб?
²⁶ Газарай хаашуул, засаглагшад
хоорондоо үгэсэлдэн хэлсэжэ,
Эзэнэй болон Бурханай табисууртын
урдаһаа эсэргүүсэн бодобо.

²⁷Нээрээшье Ирод ба Понтий Пилат хоёр Израилиин арад зонтой болон бусад арадуудтай энэ хотодо үгэсэлдэн, Танай табисуурта, нангин Зараса Иисүүсэй урдаһаа эбээ нэгэдхэбэ. ²⁸Танай эрхэ засагаар, Танай хүсэлөөр урдань шийдэгдэһэн юумые тэдэнэр бэелүүлхэеэ хамтарба. ²⁹Эзэн, эдэнэй заналта дуулаад, Үгыетнай айлтагүйгөөр номнохо арга мүнөө зарасанартаа олгыт даа. ³⁰Танай гэгээн зараса Иисүүсэй нэрэ алдараар хүнүүдые аршалан эдэгээжэ, гайхамшаг хэрэгүүдые болон тэмдэгүүдые үзүүлхымнай тула хүр хүсөө харуулыт даа».

³¹Иигэжэ зальбарһанайнь һүүлдэ сугларһан байрадань газар хүдэлжэ, тэдэнэр булта Арюун Һүлдөөр дүүрээд, Бурханай Үгэ айлтагүйгөөр номножо оробо.

Һүзэглэгшэд зөөриез хубаалдана

³²Һүзэглэгшэд булта нэгэ һанал бодолтой һэн. Тэдэнэй хэнииньшье хубита зөөри зөөшээ минии гэдэггүй, байһан бүхы юумээрээ бэе бэетэйгээ хубаалдадаг һэн. ³³Эзэн Иисүүсэй амидырһан тухай элшэнэр улам эршэтэйгээр гэршэлбэ, тиихэдэнь Бурхан тэдэниие үршөөл хайрадаа элбэг дэлбэгээр хүртөөжэ байба. ³⁴⁻³⁵Тэдэнэй дунда юумээр дуталдаһан хүнүүд үгы һэн. Гэр байратай, газартай зон зөөри зөөшээ худалдажа, ороһон олзоёо элшэнэртэ асаржа үгэдэг һэн. Тиин элшэнэр тэрэ мүнгыень юумээр дуталдаһан хүнүүдтэ хубаажа үгэдэг бэлэй. ³⁶Жэшээлхэдэ, элшэнэрэй дунда Барнааба гэһэн алдартай («һанаа амаруулагша» гэжэ оршуулагдана), Кипрһээ уг гарбалтай Иосиф гэдэг левит хүн, ³⁷өөрынгөө таряалан газарые худалдаад, мүнгыень элшэнэртэ асаржа үгөө.

Анания Сапфира хоёр

5 ¹Анания гэжэ нэрэтэй хүн Сапфира һамгатаяа хоюулан таряалан газараа худалдаад, ²хоорондоо зүбшэжэ, олзынгоо нэгэ хубиинь өөртөө орхёод, үлэһыень элшэнэртэ асаржа үгэбэ. ³Пётр:

– Анания, таряалан газараа худалдаад, олоһон олзынгоо хубиие юундэ нюужа, Арюун Һүлдэдэ худалаар хэлээбши? Иихэдээ яатарая сатана шинии зүрхые эзэлээ юм? ⁴Худалдахыншни урда тээ тэрэ таряалан газар шинии байгаа бэшэ гү? Тэрэ газараа худалдаһанайшье һүүлдэ мүнгэниинь баһа шинии мэдэлдэ байгаа бэшэ гү? Тиигэһэн хойно яагаад иимэ юумэ хэхэ гэһэн бодол өөрынгөө сэдьхэлдэ түрүүлбэш? Ши хүнүүдтэ худал юумэ хэлээ бэшэ, харин Бурханда худал юумэ хэлээш.

⁵Эдэ үгэнүүдые дуулахадаа Анания амяа табин унаба. Болоһон ушар тухай дуулаһан хүнүүд бултадаа аргагүй ехээр айн һүрдэбэ.

⁶Залуу хүзэглэгшэд ерэжэ, тэрэ үхэнэн хүниие бүдөөр орёгоод, газаашань гаргажа хүдөөлүүлбэ. ⁷Юунэйшые болоһые мэдээгүй тэрэ хүнэй һамганиинь гурбан сагай үнгэрһэн хойно орожо ерээ. ⁸Пётр тэрээнһээ:

– Хэлыш даа, таанад таряалан газараа тэды мүнгөөр худалдаа гүт? – гэжэ һураба.

– Тиимэ, тэды мүнгөөр, – гэжэ тэрэ эхэнэр харюусаба.

⁹– Эзэнэй Һүлдые та хоёр яагаад туршаха гэбэт? Нүхэрыешни хүдөөлүүлһэн хүнүүд үүдэндэ дүтэлнэ, тэдэ шамайешье абажа гаргаха, – гэжэ Пётр тэрэ эхэнэртэ хэлэбэ.

¹⁰Тэрэ эхэнэрынь удангүй хүлдэнь унажа, амья табиба. Газааһаа ороһон залуу хүзэглэгшэд тэрэнэй наһа бараһые хараад, гэрһээ гаргаад, нүхэрэйн хажууда хүдөөлүүлбэ. ¹¹Хүзэглэгшэдэй бүлгэмэйхин бултадаа, мүн энээн тухай дуулаһан бүхы хүнүүд аргагүй ехээр айн хүрдэбэ.

Гайхамшагта үзэгдэлнүүд ба дүлгэ тэмдэгүүд

¹²Элшэнэрэй гараар хүн зоной дунда олон гайхамшагта үзэгдэлнүүд болон дүлгэ тэмдэгүүд бүтээгдэдэг байгаа. Хүзэглэгшэд булта Соломоной бахананууд гэдэг хушалтатай газарта һаналаа нэгэдүүлэн суглардаг һэн. ¹³Бусад зон тэдэнээр нэгэдэхээ зүрхэлдэггүй байбашье, хүзэглэгшэдые ехэтэ хүндэлжэ байгаа. ¹⁴Бүри олон эхэнэрнүүд, эрэшүүл Эзэндэ этигэжэ, хүзэглэгшэдэй тоо олошоржол байба. ¹⁵Хажуугаар үнгэрһэн Пётрой һүүдэрэйншые үбшэн хүн дээрэ тудыхын тула үбшэнтэниие дэбисхэртэйн газаашань гаргажа табидаг байгаа. ¹⁶Иерусалимай оршон тойронхи хотонуудһаа зон олоороо үбшэн хүнүүдые, ада шүдхэртэ барюулһан зониие хүтэлжэ асардаг бэлэй. Тиин тэдэнь булта аргалуулан эдэгэшэдэг һэн.

Элшэнэрэй зоболон

¹⁷Тиихэдэнь ахамад санаарта, мүн тэрээндэ хамаатай саддукей бүлэгэй хүнүүд хоро шараяа бусалаад, ¹⁸элшэнэрые барижа, хотын түрмэдэ хааба. ¹⁹Гэбэшые Эзэнэй Эльгээмэл һүниндөө түрмын үүдэ нээжэ, элшэнэрые сүлөөдэ гаргаба. Тиихэдээ тэрэ Эльгээмэл:

²⁰– Ябагты, Һүмэ соо орожо, шэнэ Амидарал тухай бултыень зондо хөөрөжэ үгэгты, – гэжэ хэлэбэ.

²¹Элшэнэр тэрэнэй үгэ дуулажа, эртэ үглөөгүүр Һүмэ соо ороод, зондо номнобо.

Ахамад санаарта өөрынгөө хүнүүдтэй ерээд, Зүблэлэй гэшүүдые болон Израилиин зоной бүхы ахамадуудые суглуулаад, элшэнэрые

түрмэхөө абаад ерэхыень хүнүүдые эльгээбэ ха. ²² Теэд албатан түрмэдэ ороод, хэниешье олобогүй. Бусажа ерээд:

²³ – Бидэнэй ошоходо түрмын үүдэн бүхөөр шэбхэдээтэй, хаалгын хажууда харуул табигданхай байгаа. Гэбэшье хаалга нээжэ ороходомнай досоонь хэншье байбагүй, – гэжэ мэдүүлбэ.

²⁴ Эдэ үгэнүүдые сонсоһон Һумын харуулай дарга болон түрүү санаартад юун болоһые ойлгожо ядан, гайхалдаба. ²⁵ Тэрэ үедэ хэншьеб орожо:

– Шагныт ээ, таанадай түрмэдэ хааһан хүнүүд мүнөө Һүмэ дотор зоние һурган номноно, – гэбэ.

²⁶ Тиихэдэнь Һумын харуулай дарга албатанаараа суг ошожо, арад зондо шулуудуулхаһаа айн, хүсэ шадал хэрэглэнгүйгөөр элшэнэрые абажа ерээбэ.

²⁷ Тэдэ элшэнэрые Зүблэлэй гэшүүдэй урда асаржа байлгаба. Ахамад санаарта тэдэнһээ:

²⁸ – Иисүүсэй нэрэ алдараар номнохыетнай бидэ хорёо бэшэ хэн гүбди? Харин таанад өөһэдынгөө һургаалые бүхы Иерусалимаар номноод, үшөө Иисүүсэй адхарһан шуһые манһаа нэхэхэ һанаатай байна гүт? – гэжэ һураба.

²⁹ – Бидэ анха түрүүн хүнүүдэй бэшэ, харин Бурханай үгэ дуулаха ёһотойбди! ³⁰ Таанадай модон хэрээһэндэ хадажа саазалһан Иисүүсые манай үбгэ эсэгэнэрэй Бурхан амидыруулаа. ³¹ Израилиин зоной нүгэл хэхэеэ болижо, нүгэлөө хүлисүүлхын тула Бурхан Тэрэниие Өөрын баруун талада Ударидагша болон Абарагша болгон һуулгаа. ³² Бидэнэр өөһэдөөшье, Арюун Һүлдэшье эдэ бүхэнэй гэршэнэрбди. Бурхан үгыень дууладаг хүн бүхэндэ Арюун Һүлдые үгэдэг юм, – гэжэ Пётр болон бусад элшэнэр харюусаба.

³³ Зүблэлэй гэшүүд хэлэһыень дуулахадаа хиирэн гааража, элшэнэрые алаха гэбэ. ³⁴ Тиихэдэ зоной дунда ехэ хүндэтэй Хуули заадаг багша, Гамалиһээл гэжэ нэрэтэй фарисей хүн Зүблэлэй гэшүүдэй урда зогсобо. Тэрэ элшэнэрые ойро зуура гаргахыень захирба, ³⁵ тиигээд Зүблэлэй гэшүүдтэ хандаба:

– Израильшууд! Эдэ хүнүүдтэй юу хэхэ байһанаа түрүүн һайн бодожо үзэгты. ³⁶ Һаяар Тэудаа гэжэ нэрэтэй нэгэ хүн тодороод, өөрыгөө агууехэб гэжэ нэрлэхэдэнь, тэрэниие дүрбэн зуугаад хүн дахаа. Гэбэшье тэрэнэй алуулхада, дахалдагшадынь булта зугадан таража, юуншье үлөөгүй. ³⁷ Һүүлдэнь, зоной тоо бүридхэжэ байха үедэ, Галилейн Иуда бии боложо, хойноһоонь нилээд олон хүн дахаа. Тэрэнэй алуулхада, дахалдагшадынь булта таража хосороо. ³⁸ Тиимэһээ мүнөө

би эдэ уладые орхигты гэжэ зүблэхэ байнаб! Эдэниие табигты! Хэрбээ тэдэнэй зорилго, үйлэ хэрэгынь хүнһөө эхитэй юм бол, тэрэнь хосорон халаха. ³⁹ Хэрбээ энэ зорилго, үйлэ хэрэгынь Бурханһаа байбал, таанад эдэ хүнүүдые зогсоожо шадахагүйт, харин Бурханай урдаһаа эсэргүүсэн тэмсэгшэд болохот! Зүблэлэй гэшүүд тэрэнэй үгэ дуулаба. ⁴⁰ Тиигээд элшэнэрые дуудажа оруулаад, ташуурдаад, Иисүүсэй нэрэ алдараар номнохыень хорёод табиба. ⁴¹ Иисүүсэй нэрэ алдарай түлөө иигэжэ доромжолуулан зобохонь зохистой гэжэ тоолоһон элшэнэр баяртайгаар Зүблэлэй суглаанһаа гаража ошобод. ⁴² Үдэр бүхэн хүмэдэ гү, али айлаар ябажа тэдэнэр Иисүүс Христоос тухай Һайн Мэдээсэлые номножо байгаа.

Долоон туһалагшад

6¹ Шабинарай тоо олошорон нэмэгдэхэ тэрэ үдэрнүүдтэ грек хэлтэй еврейнүүд нютагайнгаа еврейнүүдтэ гэмэрэлдэбэ, юундэб гэхэдэ, үдэр бүхэн хубаагдадаг хоол тэдэнэй бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэ хүртэдэггүй байгаа. ² Тиихэдэ арбан хоёр элшэнэр бүхы шабинараа суглуулжа хэлэбэ:

– Бурханай үгэ номнохоёо мартажа, эдэе хоолой, алта мүнгэнэй асуудалнуудые шийдхэжэ байбалнай зохихогүй. ³ Аха дүүнэр, Арюун Һүлдөөр дүүрэнэн, сэсэн ухаатай долоон эрэшүүлые өөһэдынгөө дундаһаа шэлэжэ абагты. Тиихэдэтнай бидэ энэ хэрэгые тэдэндэ даалгахабди, ⁴ харин өөһэдөө Бурханай үгэ номножо, зальбаран амидархабди.

⁵ Энэ дурадхалые бүхы хүзэглэгшэд дэмжэжэ, этигэлтэй, Арюун Һүлдөөр дүүрэнэн Стефан, Филипп, Прохор, Никанор, Тимон, Пармээные, ондоо яһатануудай дундаһаа хүзэглэһэн Антиохой Николайе шэлэжэ абабад. ⁶ Тиигээд тэдэниие элшэнэрэй урда байлгахадань, элшэнэр зальбаржа, тэдэниие гараараа адислаба.

⁷ Бурханай үгэ хаа хаанагүй дэлгэрэн таража, Иерусалимда шабинарай тоо ехэ олошоржо байгаа. Тиихэдэ санаартанай дундаһаашье олон хүн хүзэглэжэ байгаа.

Стефаниие бариба

⁸ Бурханай үршөөл, хүсэ шадалда хүртэһэн Стефан арад зоной дунда гайхамшагта үзэгдэлнүүдые, дүлгэ тэмдэгүүдые бүтээжэ байгаа. ⁹ «Сүлөөлэгшэд» гэгдэдэг мүргэлэй гэрэй Хэрээн, Александриһаа уг гарбалтай хүнүүд, баһа Килики, Асиһаа уг гарбалтай хүнүүд Стефантай арсалдажа оробод. ¹⁰ Гэбэшые Арюун Һүлдын болон сэсэн ухаанай хүсөөр Стефанай хэлэжэ байһан юумые буруушааха тэдэ аргагүй

байгаа. ¹¹ «Моисейе, Бурхание доромжолһон үгэнүүдые Стефанай хэлэхые дуулаа һэмди», – гэжэ хэлэхыень хэдэн хүнүүдые тэдэ доохонуур тухирба. ¹² Тиигэжэ тэдэ ахаматууд, Хуули заадаг багшанар олон хүнүүдые тэрэндэ эсэргүү ханаатай болгобо. Һүүлдэ тэдэ Стефанда довтолжо, тэрэниие баряад, Зүблэлэй гэшүүдтэ асарба. ¹³ Тиигээд хуурмаг гэршэнэрые гаргажа:

– Энэ хүн манай гэгээн Һүмэ, Хуулиие үргэлжэ муудхажа байдаг. ¹⁴ Назаредэй Иисүс манай Һүмэ һандаргажа, Моисейн бидэндэ дамжуулжа үгэһэн бүхы ёһо гурим хубилгаха гэхыень бидэ өөһэдөө дуулаа һэмди, – гэжэ хэлүүлбэ.

¹⁵ Зүблэлэй гэшүүдэй анхаралтайгаар Стефаниие шэртэхэдэнь, тэрэнэй шарай Бурханай Эльгээмэлэй шарайдал адляар үзэгдэбэ.

Стефанай Зүблэлэй гэшүүдтэ хэлэһэн үгэ

7 ¹ – Энэ үнэхөөрөө тиимэ гү? – гэжэ ахамад санаарта Стефанһаа һураба.

² – Аха дүүнэрни, үбгэ эсэгэнэрни, намайе шагнагты! Манай үбгэн эсэгэ Абраһаамай Харраан хото нүүхын урда тээ, Месопотамида байхадань, алдарта Бурхан тэрэндэ ерэжэ, ³ «Энэ орон нютагаа, түрэлхидөө орхижо, Минии зааһан газарта ошо» гэжэ хэлээ һэн. ⁴ Тиихэдэнь тэрэ Халдейн орон нютагһаа гаража, Харраанда нютагжаа. Эсэгынь наһа бараһан хойно Бурхан тэрэниие таанадай мүнөө ажаһуудаг газарта нүүлгэһэн байна. ⁵ Гэбэшье тэрэ нютагые, тэрэ нютагай хэһэгыешье эзэмдэжэ байхаарнь Бурхан Абраһаамда үгөөгүй. Гэхэтэй сасуу тэрэ газарые үгэхэб, удаань үри һадаһадайн эзэмшэжэ байхыень үгэхэб гэжэ Бурхан найдуулаа. Абраһаамай үхибүүдгүй байха үедэ Бурхан тэрэниие тиигэжэ найдуулаа. ⁶ «Шинии үри һадаһад хариин газарта нүүхэ, дүрбэн зуугаад жэлэй туршада богоол болон дарлуулха. ⁷ Гэбэшье Би тэрэ дарлагша үндэһэ яһатаниие ехэ шэрүүнээр шийдхэхэб», – гэжэ Бурхан хэлээ. «Һүүлдэ тэрэ һууриһаа нүүгээд, энэ һууринда ерээд, Намда мүргэжэ байха», – гэжэ Бурхан баһа хэлээ. ⁸ Абраһаамтай хэлсэһэнэ баталан, Бурхан бэлгээ отолуулха заншал тогтообо. Абраһаам Исаак хүбүүтэй болоходоо, наймадахи үдэртэнь тэрэнэйнгээ бэлгэ отолуулаа, Исаак Яковай бэлгэ отолуулаа, тиин Яков манай арбан хоёр үбгэ эсэгэнэрэй бэлгэ отолуулһан түүхэтэй.

⁹ Үбгэ эсэгэнэрнай Иосифто агаархажа, тэрэниие барлаг болгон Египедтэ худалдаа. Гэбэшье Бурхан тэрэниие орхёогүй, ¹⁰ ямаршье гай аюулһаа абаржа байгаа. Тиигээд тэрэндэ сэсэн ухаа үршөөжэ, Египедэй хаан фараондо һайшаалгаа. Тиимэһээ хаан Иосифые Египедэй

болон бүхы хаанай ордоной эрхилэгшээр табья хэн. ¹¹ Тэрэ үедэ Египет, Хананаан оронуудта ехэ гай зоболон асархан үлэн хоохон байдал тохёолдобо. Манай үбгэ эсэгэнэртэшье эдихэ юумэ олдохойё болёод байгаа. ¹² Египедтэ талха тарья байна гэжэ дуулахадаа, Яков манай үбгэ эсэгэнэрые тиишэнь түрүүшынхиеэ эльгээгээ хэн. ¹³ Хоёрдохийё ерэхэдэнь, Иосиф аха дүүнэртээ өөр тухайгаа сэхыень хэлээ, фараоншье тэрэнэй гэр бүлэ тухай мэдээ. ¹⁴ Тиигээд Иосиф Яков эсэгээ, далан табан хүнһөө бүридэһэн гэр бүлээ урихан захяа эльгээгээ. ¹⁵ Урилга абанан Яков Египет руу нүүгээ хэн. Тэндэ тэрэ өөрөөшье, манай үбгэ эсэгэнэршье наһа бараа. ¹⁶ Тэдэнэй шарилые Абраһаамай мүнгөөр Хамоорой хүбүүдһээ Шэхэмдэ худалдажа абанан агы нүхэн соо хүдөөлүүлээ бэлэй.

¹⁷ Бурханай Абраһаамда найдуулһан үгын хүсэлдэхэ сагай ойртожо байхада, манай яһатан Египедтэ тэнжэжэ, хүн зонойнь тоо олошоржо байгаа. ¹⁸ Тиимэ байдал Иосифые мэдэхэгүй шэнэ фараоной Египедэй хаан шэрээдэ һуутар үргэлжлөө. ¹⁹ Тэрэ хаан манай арад зониие мэхэлдэг, шэрүүнээр дарладаг, үбгэ эсэгэнэрыемнай нарай үхибүүдээ гэрһээн гаргажа хаяхыень бааладаг, тиин хаягдаһан үхибүүд үхэжэ хосордог хэн.

²⁰ Тэрэ үедэ сэбэр найхан Моисей хүбүүн түрэнэн түүхэтэй. Гурбан нара хүрэтэрнь тэрэниие эсэгын гэртэ тэнжүүлээ. ²¹ Моисейе гэрһээн гаргажа орхиходонь, тэрэниие фараоной басаган үргэжэ абаад, өөрынгөө хүбүүндэл хүмүүжүүлээ. ²² Моисей Египедэй эрдэм ухааниие бүгэдыень шудалжа, уран найханаар үгэ хэлэдэг, шадмар бэрхэ ажалша хүн болоо хэн.

²³ Моисей дүшэн наһатайдаа аха дүүнэрээ, Израилиин хүбүүдые харахаяа ханаба. ²⁴ Нэгэтэ египет хүнэй еврей хүниие доромжолон сохихые хараад, тэрэ оролсожо, египет хүниие хэһээн алаба. ²⁵ Бурхан тэрэнэй ашаар еврейнүүдтэ абарал үгэнэ гэжэ аха дүүнэрын ойлгохо бээ гээд Моисей найдаа. Зүгөөр тэдэнь ойлгобогүй. ²⁶ Хойто үдэрын хоёр еврейнүүдэй өөһэд хоорондоо хэрэлдэжэ байхы тэрэ хараад, тэдэниие эбтэй болгохо ханаатайгаар: «Үгы, шагныт, таанад аха дүүнэр ха юмта! Юундэ бэе бээе гомодхоонобта?», – гэбэ. ²⁷ Гэбэшье нэгэ шуһанайнгаа хүниие сохижо байһан нүгөөдэн хэрүүлхэн, Моисейе түлхээд: «Хэн таниие манай дээрэ ноён болгооб, зарга шийдхэгшээр табяаб? ²⁸ Үсэгэлдэр египет хүниие алаһандаал адли намайе алахаяа ханаа гүт?» – гэжэ хэлэбэ. ²⁹ Моисей хэлэһыень дуулахадаа орон нютагһаа зугадажа, Мидианда нютагжаба. Тэндээ хоёр хүбүүтэй болоо хэн.

³⁰ Дүшэн жэлэй үнгэрһэн хойно Синай хадын хаяада оршодог гу-
бида гал дүлөөр соробхилжо байһан үүргэнын һөөг сооһоо Бурханай
Эльгээмэл Моисейдэ үзэгдэбэ. ³¹ Иимэ юумэ хараад, Моисей ехээр
гайхан, лаб харахая тэрээндэ дүтэлхэдэнь, Эзэнэй дуу соностобо:
³² «Би шинии үбгэ эсэгэнэрэй, Абраһаамай, Исаагай, Яковай Бурхан-
би». Моисей айн шэшэржэ, Тэрээн тээшэ харахаяшье зүрхэлбэгүй.
³³ Эзэн тэрээндэ: «Гуталаа тайла, юуб гэхэдэ, зогсоһон хууриш нангин
газар гээшэ. ³⁴ Би Минии арадай Египедтэ зобожо байхыень харааб,
гэнэн ёолохые дуулааб, тиимэһээ тэдэниие аршалан сүлөөлхын тула
газар дэлхэйдэ буужа ерээб. Ши яба, Би шамайе Египет эльгээнэб», –
гэжэ хэлэбэ.

³⁵ «Хэн таниие манай дээрэ ноён болгооб, зарга шийдхэгшээр
табьяаб?» гэжэ еврейнүүдтэ буруушаалгаһан эгээл тэрэ Моисейе Бур-
хан ударидагша болон абарагшаар томилон эльгээгээ юм. Шатажа
байһан үүргэнын галда бии болоһон Эльгээмэлэй гараар Бурхан
тиимэ юумэ хээ. ³⁶ Египедэй нютагаар, Улаан далайн шадар, мүн
сүл губьяар дүшэн жэлэй туршада ябахандаа, тэрэ гайхамшагта хэрэ-
гүүдые бүтээн, юрэ бусын дүлгэ тэмдэгүүдые харуулан, арад зоноо
Египедһээ гаргаа һэн.

³⁷ Моисей израильшуудта: «Таанадай дундаһаа намдал адли лүндэн-
шые Эзэн Бурхантнай элирүүлэн гаргаха», – гэжэ хэлээ бэлэй. ³⁸ Моисей
израилиин арадтай сүл губида хамта ябахандаа, өөртэйн болон манай
үбгэ эсэгэнэртэй Синай хада дээрэ хөөрэлдэһэн Эльгээмэлтэй уулзажа,
амиды үгэнүүдые хүлээн абаад, бидэндэ дамжуулан үгөө.

³⁹ Гэбэшье манай үбгэ эсэгэнэр тэрэнэй үгэ дуулаха дурагүй байгаа.
Тэдэнэр Моисейе буруушаажа, Египет руугаа бусахые хүсөө. ⁴⁰ «Бидэниие
хүтэлжэ ябаха бурхадые бүтээжэ үгыт. Бидэниие Египедһээ гаргаһан
Моисейтэй юунэй тохёолдоһые бидэ мэдэнэгүйбди», – гэжэ тэдэнэр
Аарондо хэлэбэд. ⁴¹ Тиигээд тэдэнэр бухын дүрсэтэй онгон хээд, тэ-
рээндээ үргэл үргэжэ, гараараа бүтээһэн юумэндээ хүгэдэн, найр хэбэ.
⁴² Тиихэдэнь Бурхан тэдэниие буруу хаража, лүндэншэдэй номууд соо
бэшэгдэһэн ёһоор огторгойн одо мүшэдтэ мүргэхэдэнь һаалта хээгүй:

«Израилиин арад зон!

Таанар дүшэн жэлэй туршада сүл губьяар нүүжэ ябахандаа,
амитадые гаргаад,

Намда үргэл үргэдэг байгаа аалта?

⁴³ Моолохой Майханиие,

Рефан-одон бурханай дүрсые, шүтөөнүүдые
мүргэжэ байхаар абажа ябаа бэшэ гүт?

Тиимэхээ Би таанадые Вавилоонһоо сааша баряанда туун абаашахаб».

⁴⁴ Сүл губида ябаһан манай үбгэ эсэгэнэр Гэршэлгын майхантай байгаа. Тэрэ майханиие Бурханай хэ гэхэдэ, Моисей харуулһан маягаарнь бүтээгээ. ⁴⁵ Нүүнэй хүбүүн Исүүсэй хүтэлбэри доро манай үбгэ эсэгэнэр энэ майханиие Бурханай намнажа гаргаһан ондоо үндэһэ яһатанай газарта асараа бэлэй. Энэ майхан Давид хаанай үдэрнүүд хүрэтэр тэрэл газартаа байгаа. ⁴⁶ Бурхан Давидта дуратай хэн. Давид Яковай Бурханда мүргэлэй гэр бариха зүбшөөл Бурханһаа хураба. ⁴⁷ Гэбэшье тэрэ Бурханай гэр Соломоон баряа юм.

⁴⁸ Теэд хүнүүдэй бариһан гэртэ Дээдэ Бурхан ажаһуудаггүй. Лүндэншэ энээн тухай иигэжэ хэлэнэ:

⁴⁹ «Огторгой – Минии сэнтии, газар – хүлэймни гэшхүүр.

Тиигээд хаана таанад Намда үргөө барижа шадахабта даа.

Минии амарха таарамжатай газар хаана байнаб? – гэжэ Эзэн хураба.

⁵⁰ Эдэ бүгэдые Би Өөрөө бүтээгээ бэшэ гүб?»

⁵¹ Бурханай хургаал дуулаха дураггүй, мэдэлдэнэ байдаггүй зүрью зон! Таанад өөһэдынгөө үбгэ эсэгэнэртэл адли Арюун Һүлдэдэ ходо эсэргүүсэнэт. ⁵² Танай үбгэ эсэгэнэртнай лүндэншэдэй хэниие хашан мүрдөөгүйб? Үнэн сэдхэлтэнэй ерэхэ тухай урда айладхаһан хүнүүдые тэдэ алаа, харин таанад мүнөө тэрэ Үнэн сэдхэлтэндэ урбажа, тэрэниие алабат. ⁵³ Бурханай Эльгээмэлнүүдээр дамжуулан таанадта үгтэһэн Хуули абаһан аад, тэрэнииеһэн сахибагуйт.

Стефаниие шулуудана

⁵⁴ Эдэ бүхэниие дуулахадаа Зүблэлэй гэшүүд хоро шараяа бусалжа, шүдөө хабиралдабад. ⁵⁵ Харин Арюун Һүлдөөр дүүрэхэн Стефан огторгой өөдэ шэртэхэдээ, Бурханай алдарые, Бурханай баруун талада Исүүсэй байхыень хараба.

⁵⁶ – Харагты! Огторгой нээгдэбэ. Бурханай баруун талада Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнэй зогсожо байхые би мүнөө харанаб! – гэжэ Стефан хэлэбэ.

⁵⁷ Оог хашхараа табин, шэхээ бүтүүлжэ, тэдэ булта Стефанда добтолбо, ⁵⁸ тэрэниие хотоһоо гаргаад, шулуудаб. Гэршэнэр өөһэдынгөө субые тайлаад, Саул гэжэ нэрэтэй хүбүүнэй хүлдэнэ орхибо. ⁵⁹ Стефаниие шулуугаар шэдэжэ байхадань:

– Эзэн Исүүс, хүлдыемни абыт даа! – гэжэ тэрэ гуйба.

⁶⁰Тэрэ үбдэг дээрээ хэхэрэн хуугаад:

– Эзэн аа, эдэнэй энэ нүгэлыень хүлисыт даа, – гэжэ шангаар хашхарба. Иигэжэ хэлээд, Стефан амяа табяа.

8¹ Стефаниие алахан хэрэг Саулда ехэ найшаагдаба.

Саул хүзэглэгшэдэй бүлгэмые хашан мүрдэнэ

Энэ үдэрһөө хойшо Иерусалимда хүзэглэгшэдые ехээр хашан мүрдэдэг болобо. Тиимэхээ элшэнэр лэ хотодо үлөөд, бусад хүзэглэгшэд булта Иудейн ба Самариин нютагуудаар тараба. ²Бурханда хүзэглэдэг зарим зон Стефаниие хүдөөлүүлхэдээ шаналан уйлаа хэн.

³Харин Саул хүзэглэгшэдэй бүлгэмые хүйдхэдэг, гэрһээ гэртэ сүмэрэн орожо, эрэшүүл, эхэнэрнүүдые шэрэн гаргажа, түрмэдэ хаадаг байгаа.

Филипп Самариин нютагта номноно

⁴Тэрьедэһэн хүнүүд бүхы ороноор таража, Гайн Мэдээсэл номноно. ⁵Филипп Самариин нэгэ хото ороод, тэндэ Бурханай табисуурта тухай номноно. ⁶Суглархан олон зон Филиппэй хэлэхэн үгэнүүдые анхаралтайгаар шагнажа, бүтээхэн гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдыень хаража байба. ⁷Олон ада шүдхэрнүүдынь оог хашхараа табин гаража, олон саа үбшэнтэн болон дохолон хүнүүд эдэгэбэ. ⁸Тиимэхээ тэрэ хотодо ехэ баяр тудаа.

⁹Тэрэ хотодо эльбэ шэдиес харуулжа, бүхы самариин зониие гайхуулдаг Симон гэжэ нэрэтэй хүн ажаһуугаа. Тэрэ өөрыгөө агууехэб гэдэг, ¹⁰тиин зон ехэ багагүй тэрэниие анхаран, «энэмнай Агууехэ гэгдэдэг Бурханай хүсэн», – гэжэ хөөрэлдэгшэ хэн. ¹¹Симон олон жэлэй туршада эльбэ шэдеэрээ зониие тон ехээр гайхуулжа байһан тула тэрэниие хүнүүд анхаралтайгаар шагнадаг хэн. ¹²Гэбэшье тэдэ хүнүүд Бурханай хаан орон болон Исүүс Христоосой нэрэ алдар тухай айлдханаан Филипптэ этигээд, эхэнэрнүүдтэйгээ, эрэшүүлтэйгээ булта уһаар арюудхуулба. ¹³Симоншье өөрөө этигээд, уһаар арюудхуулаа. Филиппэй хойноһоо тэрэ хаа хаангүй дахажа, тэрэнэй бүтээжэ байһан гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдыень, дүлгэ тэмдэгүүдыень харахадаа, ехэтэ гайхадаг хэн.

¹⁴Самариин зон Бурханай үгэ хүлеэжэ абаа гэжэ Иерусалимда байһан элшэнэр дуулахадаа, Пётр Иоанн хоёрые тэдээндэ эльгээбэ. ¹⁵Тэдэ хоёр Самари хүрэжэ ерээд, Арюун Һүлдэ эдэ зондо үгтэхэй гэжэ

зальбарба. ¹⁶Юуб гэхэдэ, тэдэнэй хэндэшье үшөө Арюун Һүлдэ үгтөөгүй, тэдэ Эзэн Иисүүсэй нэрэ алдараар миин лэ уһаар арюудхуулһан байгаа. ¹⁷Пётр Иоанн хоёрой гараараа адислахадань, тэдэнь Арюун Һүлдые тогтоон абаба.

¹⁸Арюун Һүлдын үгтэжэ байхые Симон харахадаа, элшэнэртэ мүнгэ асаржа:

¹⁹ – Минии гараараа хүрэхэн хүн бүхэн Арюун Һүлдые тогтоон абажа байхын тула намда баһа иимэ хүсэ шэди олгожо хайрлыт даа, – гэжэ гуйба.

²⁰ – Ши мүнгэтэйгөө суг хосоро! Бурханай үршөөхэн бэлэгые мүнгөөр худалдаад абахаяа һанаа гүш? – гэбэ Пётр. – ²¹Манай хэрэгтэ ши хубишье, эрхэшье үгыш, юундэб гэхэдэ, шинии зүрхэ сэдхэлшни Бурханай урда эбэр бэшэ. ²²Иимэ нүгэл хэхэеэ болижо, һанал бодолыешни хүлисэхыень Эзэниие гуй. ²³Атаа жүтөөндэ, нүгэл шэбэлдэ баригданхай байхыешни би харанаб.

²⁴Тиихэдэ Симон:

– Хэлэхэн бүхы юумэнтнай намтай ушархагүйн тула та минии түлөө Эзэндэ зальбарыт даа, – гэжэ Пётрые гуйба.

²⁵Һургаал номлолоо гэршэлэлгэнүүдээрээ баталан, Эзэнэй үгые айладхан, элшэнэр Иерусалимаа бусаба. Замдаа тэдэ Самариин олохон тосхон нютагуудаар ябажа, хүн зондо Һайн Мэдээсэл дуулгаба.

Филипп болон эфиоп түшэмэл

²⁶Бурханай Эльгээмэл Филипптэ:

– Бодоод, урагшаа яба. Иерусалимнаа Гааза ошоһон эзэгүй харгы дээрэ гара, – гэбэ.

²⁷Филипп түхээрээд гараба. Энэ үедэ эфиопой кандагай (али хатанай) түшэмэл, хатанай бүхы баялиг зөөриие сахигша, ордондо албалагша эфиоп хүнтэй тэрэ ушарба. Энэ хүн Иерусалимда мүргэл хээд, ²⁸мүнөө ута тэргэ дээрээ һуугаад, лүндэншэ Исайн бэшэһые уншан, гэртэ бусажа ябаа. ²⁹Арюун Һүлдэ Филипптэ:

– Тэргэдэ дүтэлөөд, хажуудань яба, – гэжэ хэлэбэ.

³⁰Тиигээд Филипп тэргэдэ гүйжэ ошоод, тэндэ һууһан хүнэй лүндэншэ Исайн ном уншажа байхыень дуулаба.

– Уншажа байһан юумээ та ойлгоно гүт? – гэжэ Филипп тэрээнһээ һураба.

³¹ – Нэгэшье хүнэй намда тайлбарилжа үгэнгүй байхада, би хаанаһаа ойлгохобиб? – гэжэ тэрэнь харюусаба.

Тиигээд Филиппые тэргэ дээрэ зэргэлээд нуухыень эфиоп уриба.
32 Тэрэнэй уншажа байхан номой хэнэг иимэ:

«Үүсэлгэдэ абаашагдажа байхан хониндол адли,
нооно хиргагшын урда байхан хурьгандал адли
Тэрэ абяа гараагүй.

33 Зүб зарга шүүбэри хэхэ эрхэ олгонгүй
Тэрэниие доромжолбо.

Тээд Тэрэнэй үри хадаһад тухай хэн хэлэхэб?
Газар түбидэ Тэрэнэй ами наһан таһалагдаа».

34 – Хэлыт даа намда, энэ хэн тухай лүндэншэ хэлэнэб, өөр тухайгаа
гү, али ондоо хүн тухай гү? – гэжэ түшэмэл Филиппһээ һураба.

35 Филипп Нангин Бэшэгэй энэ хэнэгыг түрүүн тайлбарилаад,
һүүлдэнь Иисүүс тухай Һайн Мэдээсэл бултыень тэрээндэ дуулгаба.

36 Замаа үргэлжэлүүлһээр тэдэнэр уһатай газарта хүрэжэ ерэбэд.

– Энэ уһан байнал. Уһаар арюудхуулхадамни намда юун хаалта
болоноб? – гэбэ түшэмэл*.

38 Түшэмэл Филипп хоёр уһанда оробо, Филипп эфиопые уһаар
арюудхаба. 39 Тэдэ хоёрой уһанһаа гарахадань, Эзэнэй Һүлдэ түшэмэл
дээрэ тогтобо, харин Филиппые Бурханай Эльгээмэл дээшэнь дэгдээ-
бэ. Түшэмэл тэрэниие ондоо хараагүй, гэбэшье ехэ баяртайгаар замаа
саашань үргэлжэлүүлбэ. 40 Харин Филипп Ашдоодто бии боложо, ор-
шон тойронхи нютагуудаар ябажа, Һайн Мэдээсэл бүхы хотонуудаар
номнон, Кесари хүрэжэ ерэбэ.

Эзэн Саулда хандаба

9 1 Саул урдынхидаал адляар Эзэнэй шабинарые алахаб гэжэ заналта
хэхэ байба. Тэрэ ахамад санаартада ерэжэ, 2 Дамааскын мүргэлэй
гэрнүүдтэ бэшэг бэшэжэ үгэхыень гуйба. Тэрэ бэшэгэй ёһоор Эзэнэй
зам баримталһан эхэнэр, эрэшүүлые барижа, Иерусалим туужа абаа-
шаха эрхэ Саулда үгтэбэ.

3 Дамааскда дүтэлжэ ябахадань, гэнтэ Саулые тэнгэриһээ туяа гэ-
рэлтүүлбэ. 4 Газарта унаад, тэрэ:

– Саул, Саул, юундэ ши Намае хашан мүрдэнэбши? – гэнэн абяа
дуулаба.

* 8:36 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэнэгээр үргэлжэлэгдэдэг: 37 «Хэрбээ үнэн
зүрхэнһөө этигэбэлтнай, уһаар арюудхажа болоно», – гэжэ Филипп хэлэбэ.
«Иисус Христоос болбол Бурханай Хүбүүн мүн гэжэ этигэнэб», – гээд нүгөө-
дэнь харюусаба.

⁵ – Эзэмни, Та хэн гээшэбта? – гэжэ Саул хураба.

– Шамда хашуулан мүрдүүлэгшэ Иисүүс гээшэлби даа, – гэжэ Эзэн харюусаба. – Мүнөө бодоод, хото ошо, тэндэ юу хэхэ тухайшни шамда хэлэгдэхэ.

⁶ – Эзэн аа, иигэхэдээ би яаха болонобиб? – гэжэ ехээр айн хүрдэ-
хэн Саул асууба.

– Мүнөө бодоод хото ошо, юу хэхэ тухайшни тэндэ шамда хэлэг-
дэхэ, – гэжэ Эзэн харюусаба*.

⁷ Саулай замайнь нүхэд абяа аниргүй болоод зогсобо, тэдэнэр абяа дуулаханшье хаа, хэниешье харабагүй. ⁸ Саулай бодожо нюдөө нэхэх-
дэнь, нюдэниинь юумэ харахая болишоод байба. Тэрэниие гарһаань хүтэлөөд, Дамааск хото асарба. ⁹ Тэрэ гурбан хоногой туршада юушье харангүй, юумэ эдингүй, уунгүй байба.

¹⁰ Дамааск хотодо Анания гэжэ нэрэтэй шаби бии хэн. Эзэн тэ-
рээндэ үзэгдэжэ:

– Анания! – гээд дуудаб.

– Би энэ байнаб, Эзэн! – гээд Анания харюусаба.

¹¹ – Бодоод, Сэхэ гэжэ гудамжа бэдэржэ ошо. Тэндэ Иудын гэртэ Саул гэжэ нэрэтэй Тарс хотын хүниие бэдэржэ олоорой. Мүнөө тэрэ зальбаржа байна, ¹² Анания гэжэ нэрэтэй хүн гэртэнь ороод, тэрэниие хараатай болгохын тула гараа дээрэнь табиба гэхэн үзэгдэл хараба, – гээд Эзэн тэрээндэ хэлэбэ.

¹³ – Эзэн, аа! Танда хүзэглэдэг Иерусалимынхидта энэ хүн хэды ехэ хоро хүргөөб гэжэ би мэдэнэб. Энэ хүн тухай би олон хүнүүдхэ дуулаа хэнби. ¹⁴ Мүнөөшье тэрэ Танай нэрэ алдарта хүзэглэгшэдые барижа хаа-
ха эрхэ түрүү санаартадһаа абаад иишэ ерээ, – гэжэ Анания харюусаба.

¹⁵ Гэбэшье Эзэн Ананияда:

– Ошо! Би тэрэниие Намда алба хэхээр шэлэжэ абааб. Тэрэ Минии нэрэ алдар тухай бүхы арадуудта, хаашуулда, Израилиин зондо дуул-
гаха. ¹⁶ Минии түлөө аргагүй ехэ зоболон эдлэхыень Би Өөрөө тэрээндэ харуулхаб, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁷ Анания тэрэ гэртэ ороод, Саулай дээрэ гараа табин хэлэбэ:

– Саул дүүмни, харгыда ябахадһаани шамда үзэгдэхэн Эзэн Иисүүс шамайе дахин хараатай болгожо, Арюун Хүлдөөр дүүргэхын тула на-
майе иишэнь эльгээгээ.

¹⁸ Тэрэ дороо Саулай нюдэнһөө ямар нэгэн хашарһандал мэтэ юумэн унажа, тэрэ дахин хараатай болобо. Тиигээд унаар арюудхуу-
лаад, ¹⁹ эдеэлээд, тэнхээ тамир оробо.

* ^{9:6} Зарим эртын грек эхэ бэшэгүүдтэ энэ хэхэг үгы байдаг.

Саул Дамааскда номноно

Саул шабинартай хамта хэдэн үдэр Дамааскда байхадаа, ²⁰Иисүүс болбол Бурханай Хүбүүн гэжэ мүргэлэй гэрнүүдтэ номнодог болобо. ²¹Тэрэниие шагнаһан зон булта ехээр гайхалдан:

– Үгы, энэ хүмнай Иисүүсэй нэрэ алдарта хүзэглэгшэ зоние Иерусалимда гайтайгаар хашан мүрдэдэг бэшэ хэн гү? Тэдэниие баряад, түрүү санаартадта туужа абаашахаяа иишээ ерээ бэшэ хэн гү? – гэжэ хоорондоо хэлсэбэд.

²²Гэбэшье Иисүүс гээшэмнай Бурханай табисуурта гэжэ Саул улам эршэтэйгээр баталан гэршэлжэ, Дамааскда ажаһуудаг еврейнүүдые мухардуулдаг хэн.

²³Хэдэн үдэрэй үнгэрһэн хойно еврейнүүд тэрэниие алаха гэжэ шийдэбэ, ²⁴харин Саул тэдэнэй нюуса хэлсээн тухай мэдэбэ. Тэрэниие алаха гэхэн еврейнүүд үдэр хүнигүй хотын үүдэнэй хажууда тэрэниие гэтэн хахижа байгаа. ²⁵Харин шабинар хүниндөө Саулые түрсүүг соо хуулгаад, ханада хэгдэһэн нүхөөр газаашань буулгаа бэлэй.

Саул Иерусалим ерэбэ

²⁶Иерусалим ерээд, Саул шабинартай ниилэхэеэ ханаа, харин тэдэнэ Саул үнэн дээрээ шаби байна гэжэ этигэжэ ядан, тэрээнһээ айжа байгаа. ²⁷Гэбэшье тэрэниие Барнааба дэмжэжэ, элшэнэртэ асараад, Саулай харгыдаа Эзэниие хараһан, Эзэнэй тэрээнтэй хөөрэлдэһэн, тиихэдэ ямар зоригтойгоор Саул Дамааскда Иисүүсэй нэрэ алдарые номноһон тухайнь хөөрөжэ үгэбэ. ²⁸Тиигэжэ Саул шабинартай хамтараад, Иерусалимаар ябажа, Эзэн тухай айлтаггүйгөөр номнодог болобо. ²⁹Нэгэтэ тэрэ грек хэлэтэй еврейнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө үгөө ойлголсобогүй. Тиимэһээ тэдэнэ Саулые алаха гэжэ шийдэбэ. ³⁰Энээн тухай мэдэһэн шабинар тэрэниие Кесари абаашаад, тэндэһээ Тарс ябуулба.

³¹Тэрэ үедэ бүхы Иудейн, Галилейн, Самариин нютагуудай хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ энхэ тайбан мандажа, Арюун Хүлдын хүсөөр тэдэ бэхижэжэ, олошоржо, Эзэнэй урда хүгэдэжэ байгаа.

Пётр Лидда болон Яафа хотонуудта

³²Пётр бүхы хото нютагуудаар ябаад, Лиддада ажаһуудаг Бурханай хүнүүдтэ хүрэжэ ерэбэ. ³³Тэндэ саа үбшэн хүрөөд, найман жэлэй туршада хэбтэрийн болоод байһан Эней гэжэ хүнтэй Пётр уулзаба.

³⁴– Эней, шамайе Иисүүс Христоос аргална. Өөдөө бодоод, дэбдихэрээ хумижархи, – гэжэ Пётр тэрэ хүндэ хэлэбэ.

Үбшэн хүнийн тэрэ дороо бодобо. ³⁵Энэ бүхэниие хараһан Лидда ба Шароон хотонуудай зон Эзэндэ этигэбэ ха.

³⁶Яафа хотодо Табитаа гэжэ нэрэтэй нэгэ шаби басаган ажаһуугаа. (Табитаа гээшэнь «Зээрэн» гэһэн удхатай) Тэрэ басаган хүнүүдтэ һайе хэдэг, ядарһан дуталдаһан зондо туһалдаг байгаа. ³⁷Тэдэ үдэрнүүдтэ Табитаа үбдэжэ, наһа бараа. Тэрэнэй бэеые угаажа, дээдэ дабхарай таһалгада табиба. ³⁸Тэрэ үедэ Пётр элшэн Лиддада ерээд байгаа. Лидда хотын Яафаһоо холо бэшэ хадань хүзэглэгшэд түргэхэн манда хүрэжэ ерыт даа гэһэн гуйлтатайгаар хоёр хүниие Пётрто эльгээбэ. ³⁹Пётр дары тэдэнтэй ошолсобо. Тэрэнэй ерэхэтэй сасуу дээдэ дабхарай таһалгада хүргэбэ. Тэндэ сугларһан бэлбэһэн эхэнэрнүүд Пётрые тойрожо, уйлалдан, тэрээндэ Газель басаганай амиды ябахадаа нэхэжэ оёһон олон суба болон элдэб янзын хубсаһануудые харуулба. ⁴⁰Пётр тэдэниие бултыень таһалгаһаа гаргаад, үбдэг дээрээ һуугаад зальбарба, тиигээд наһа бараһан басаган тээшэ хараад:

– Табитаа, бодо, – гэбэ.

Тэрэнь нюдөө нээжэ, Пётрые хараһаар бодобо. ⁴¹Пётр тэрээндэ гараа үгэжэ, бодоходонь туһалан, Бурханай хүнүүдые болон бэлбэһэн эхэнэрнүүдые дуудажа, амиды Табитаае тэдэндэ харуулба. ⁴²Энэ ушар тухай Яафын зон булта дуулаад, Эзэндэ олоороо хүзэглэбэ. ⁴³Пётр үшөө нилээн Яафодо Симон гэжэ арһа элдэгшэ хүнэйдэ байрлаба.

Пётр Корнелий хоёр

10 ¹Кесарида Корнелий гэжэ нэрэтэй Италийн сэрэгэй зуунай дарга байгаа. ²Тэрэ гэр бүлөөрөө Бурханда хүзэглэдэг, Тэрээнһээ айн хүгэдэдэг, ядажа тулижа ябаһан зондо үргэл бадар ехээр асардаг, Бурханда үргэлжэ зальбардаг һэн. ³Нэгэтэ үдын гурбан саг багаар үзэгдэл харагдаба. Бурханай Эльгээмэл орожо:

– Корнелий, – гэжэ дуудахыень элеэр дуулаба.

⁴Корнелий тэрэниие айн шэртэжэ:

– Юун болооб даа, Эзэмни? – гэжэ асууба.

– Шинии зальбарал болон хэһэн буяншни Бурханда хүрөө. Тэрэ шамайе һанана, – гээд Эльгээмэл Корнелидэ хэлэбэ. – ⁵Мүнөө дээрээ Яафа руу хүнүүдые эльгээ, Пётр гэжэ нэрэтэй Симониие дуудуула. ⁶Тэрэ мүнөө арһа элдэгшэ Симонэйдэ далайн хажуудахи гэртэ айлшална.

⁷Эльгээмэлэй ябаһан хойно Корнелий хоёр зарасаяа, үнэн сэдхэлтэ сэрэгэй нэгэ туһалагшяа дуудажа, ⁸ушарһан бүхэниие тэдээндэ хөөрөөд, Яафа руу эльгээбэ.

⁹ Үглөөдэрынь, үдын багта тэдэнэрэй хотодо ойртожо байхада, Пётр Бурханда зальбархаяа гэрэй орой дээрэ гараба. ¹⁰ Тэрэнэй гэдэһэнийнх ехээр үлдэжэ, тэрэ эдеэлхэээ ханаба. Эдеэнэй бэлдэгдэжэ байхада, Пётр үзэгдэл хараба: ¹¹ огторгой нээгдэжэ, тэндэһээ дүрбэн үзүүрхэнь баряад газарта буулгагдажа байһан бүд хараба. ¹² Бүд дээрэ элдэб янзын дүрбэн хүлтэй амитадые, газар дэлхэйн мүлхигшэдые, тэнгэрийн шубууды хараба. ¹³ Абяан гаража:

– Бодо, Пётр. Дуратай юумээ гаргаад эди, – гэжэ Пётрто хэлэбэ.

¹⁴ – Үгы даа, яабашье эдихэгүйб, Эзэн. Би сэбэр бэшэ, бузар юумэндэ нэгэшые ама хүрөөгүй хэнби, – гэжэ Пётр харюусаба.

¹⁵ Абяан хоёрдохиео гаража:

– Бурханай сэбэрлэнэн юумые бузар бү гэ, – гэжэ Пётрто хэлэбэ.

¹⁶ Энэнь гурба дахин дабтагдаба, тиигээд бүдэнь огторгой өөдэ татагдан абтаба.

¹⁷ Хараһан үзэгдэлэйнгөө удхыень Пётрой тайлбарилжа ядан, гайхан нуухадань, Корнелиин эльгээһэн хүнүүд Симонэй гэрые оложо, үүдэнэйн хажууда зогсобо. ¹⁸ Пётр гэжэ нэрлэгдэдэг Симон эндэ байрлана гү гэжэ тэдэ шангаар нурабад.

¹⁹ Хараһан үзэгдэл тухайгаа Пётрой бодомжолжо байхада, Арюун Нүлдэ тэрээндэ:

– Симон, гурбан хүн шамайе бэдэрнэ, харана гүш? ²⁰ Тэдэниие Би Өөрөө шамда эльгээгээ хүнби. Тиимэхээ энэ бэеэрээ доошоо буужа, татагалзангүй тэдэнтэй яба, – гэжэ хэлэбэ.

²¹ Пётр доошоо буугаад, ерэнэн уладһаа:

– Бэдэрһэн хүнтнай би гээшэб. Ямар хэрэгээр таанад иишэ ерээбта? – гэжэ нураба.

²² – Бидэниие зуунай дарга Корнелий эльгээгээ. Тэрэ үнэн сэдхэлтэн, Бурханда хүзэглэдэг хүн, тэрэниие бүхы еврей зон ехээр хүндэлдэг. Хэлэнэн юумьетнай Корнелиин шагнахын тула Бурханай Эльгээмэл тэрэниие танда эльгээжэ, таниие гэртээ дууджа асархыень захираа, – гэжэ харюусабад.

²³ Пётр тэдэниие гэртэ оруулжа айлшалуулба. Хойто үдэрынь Пётр түхээрээд, ерэнэн зонтой хамта замда мордобо. Хажуудань хэдэн хүзэглэгшэд Яафаһоо нүхэр болон ошолсобод.

²⁴ Хойто үдэрынь Кесари хото хүрэжэ ерэбэ. Корнелий бүхы түрэлхидөө, хани нүхэдөө суглуулаад, хүлэжэ байгаа. ²⁵ Пётрой орохотой сасуу Корнелий тэрэниие угтан, хүлдэнь мүргэн унаба.

²⁶ – Бодыш даа, – гэжэ Пётр тэрэниие бодхообо. – Бишни юрын хүн гээшэб.

²⁷ Пётр Корнелитэй хөөрэлдэхөөр гэртэнь орожо, суглархан олон зонтой уулзаба.

²⁸ – Манай Хуулиин ёхоор еврей хүн ондоо яхатанаар харилсаха, гэртэнь орохо эрхгүй гэжэ таанад хайн мэдэнэт. Теэд Бурхан намда ямаршые хүниие сэбэр бэшэ, бузар гэжэ тооложо болохогүй байһые харуулба. ²⁹ Тиимэхээ хойноһоомни эльгээхэдэтнай, би арсангүй ерээб. Ямар хэрэгээр таанад намайе дуудаабта гэжэ би мүнөө хураха ханаатайб, – гэжэ Пётр тэдэндэ хандан хэлэбэ.

³⁰ – Гурбан үдэрэй урда тээ эгээл энэ сагта, үдын гурбан сагай багаар би гэртээ Бурханда зальбаржа байгаа хэнби. Гэнтэ ялалзахан хубсаһатай хүн урдани зогсоод: ³¹ «Корнелий, шинии зальбарал болон хэнэн буяншни Бурханда хүрөө. Тэрэ шамайе ханаандаа барижа байна. ³² Яафа руу хүнүүдые эльгээ, Пётр гэжэ нэрэтэй Симоние дуудуула. Тэрэ мүнөө арһа элдэгшэ Симонэйдэ далайн хажуудахи гэртэ байна», – гэжэ хэлээ. ³³ Тиигээд би тэрэ дороо хойноһоотнай эльгээгээ хэнби. Танай ерэнхэнтнай ехэ хайн гээшэ. Мүнөө бидэ булта Бурханай урда зогсожо, Эзэнэй танда хэлэ гэжэ захирхан бүхэниие танһаа дуулахаяа эндэ суглараабди.

Пётрой хэлэһэн үгэ

³⁴ – Бурхан яһа илгадаггүй гэжэ би одоол үнэн дээрээ ойлгооб, – гээд Пётр хэлэбэ. – ³⁵ Бурхан Тэрээндэ һүгэдэгшэ, үнэн сэхээр амидарагша ямаршые яхатанай хүниие хүлеэн абадаг. ³⁶ Амгалан байдал тухай номнолые Бурхан Иисүүс Христоосоор дамжуулан, бүхы Израилиин зондо айладхаа. Иисүүс Христоос хүн бүхэнэй Эзэн гээшэ. ³⁷ Иоаннай уһаар арюудхуулагты гэжэ хүнүүдые урялханһаа хойшо Галилейһээ эхилэн, бүхы Иудей соогуур юунэй болоһые таанад өөһэдөө хайн мэдэнэт. ³⁸ Назаредэй Иисүүсые Арюун Һүлдөөр болон хүсэ шадалаар Бурханай дүүргэхэдэнь, Тэрэ хаа хаанагүй ябажа, буянтай хэрэгүүдые үйлэджэ, шолмосто баригдаһан хүн бүхэниие эдэгээжэ байһыень таанад баһа мэдэнэт. Бурхан Тэрээнтэй хамта байгаа бшуу. ³⁹ Бидэ Иудейн орон нютагта болон Иерусалимда Иисүүсэй бүтээхэн бүхы хэрэгүүдэйн гэршэнэрбди. Тэрэниие модон хэрээһэндэ хадажа саазалаа. ⁴⁰ Гэбэшые Бурхан Тэрэниие гурбадахи үдэртэнь амидыруулаа, хүнүүдтэ үзэгдэхэ арга олгоо. ⁴¹ Харин бүхы хүнүүдтэ бэшэ, ганса Бурханай шэлэжэ абаһан гэршэнэртэ, бидэндэ Өөрыгөө Тэрэ үзүүлээ. Тэрэнэй амидырхан хойно бидэ Тэрээнтэй хамта эдижэ уужа ябаабди. ⁴² Үхэхэн ба амиды хүнүүдэй Зарга шүүгшэ, Бурханай табисуурта гэжэ Тэрээн тухай гэршэлхыемнай, хүнүүдтэ Һайн Мэдээсэл номнохыемнай

Тэрэ бидэндэ захяа. ⁴³Тэрээндэ этигэһэн хүн бүхэндэ нэрэ алдарайнь хүсөөр нүгэлынь хүлисэгдэхэ гэжэ бүхы лүндэншэд гэршэлнэ.

Бусад арадууд Арюун Һүлдые тогтоон абана

⁴⁴Пётрой үшөө хэлэжэ байха үедэ һургаал шагнажа байһан хүн бүхэндэ Арюун Һүлдэ бууба. ⁴⁵Тиимэһээ Арюун Һүлдын бусад арадта үгтэһэн ябадалда Пётртой ерэхэн еврей хүзэглэгшэд ехэ гайхалдаба. ⁴⁶Элдэб янзын хэлэнүүд дээрэ Бурханиие магтахые тэдэ дуулаба ха юм.

⁴⁷– Эдэ хүнүүд бидэндэл адляар Арюун Һүлдые тогтоон абана. Тиимэһээ мүнөө эдэнэй уһаар арюудхуулхата юун хаалта болохоб? – гэжэ Пётр хэлэбэ.

⁴⁸Иисүүс Хриостоосой нэрэ алдараар уһаар арюудхуулхыень Пётр тэдэндэ захирба. Тиигээд хүзэглэгшэд Пётрые тэдэнтэй хамта хэдэн үдэр байлсахыень гуйба.

Иерусалимай хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ Пётрой хэлэһэн үгэ

11 ¹Бусад арадууд Бурханай үгые баһа мэдэбэ гэжэ Иудейн ороноор эндэ тэндэ байһан элшэнэр болон хүзэглэгшэд дуулаба. ²Тиимэһээ Пётрой Иерусалим ерэхэдэнь, еврей хүзэглэгшэд тэрэниие зэмэлэн:

³– Та бэлгээ отолуулаагүй хүнүүдэй гэртэ оробот, тэрээнһээ гадна тэдэнтэй хамта хоол барибат, – гэжэ гэмэрэлдэбэ.

⁴Пётр тохёолдоһон ушарые тэдэндэ эхинһээн ойлгуулан хөөрэбэ:

⁵– Яафада Бурханда зальбаржа байхадаа би зальбаралдаа бүрин абтан, үзэгдэл хараа хэнби. Дүрбэн үзүүрһээн баряад огторгойһоо доошоо буулгагдажа байһан ехэ бүд мэтэ юумые би харааб. Тэрэ бүд байһан газартамни бууба. ⁶Шагаажа, досоонь юун байнаб гэжэ харахадамни, тэндэ элдэб янзын дүрбэн хүлтэй амитад, зэрлиг ангууд, мүлхигшэд, тэнгэрийн шубууд байба. ⁷Удаань: «Бодо, Пётр. Дуратай юумээ гаргаад эди», – гэжэ намда хандажа хэлэһые дуулааб. ⁸«Үгы даа, яабашье эдихэгүйб, Эзэн. Би нэгэтэшье сэбэр бэшэ, бузар юумэндэ ама хүрөөгүй хэнби», – гэжэ би харюусабаб. ⁹Огторгойһоо абяан хоёрдохийё гаража: «Бурханай сэбэрлэһэн юумые бузар бү гэ», – гэбэ. ¹⁰Энэнь гурба дахин дабтагдаад, тиигээд тэрэ бүд огторгой өөдэ татагдан абтаа хэн. ¹¹Эгээл тэрэ сагта айлшалжа байһан гэрэймни урда Кесаринаа минии хойноһоо эльгээгдэһэн гурбан хүн зогсожо байба. ¹²Татагалзангүй тэдэнтэй ошо гэжэ намда Арюун Һүлдэ хэлээ. Намтай энэ зургаан хүзэглэгшэд баһа ошолсоо, бидэ сугтаа тэрэ хүнэй гэртэ ороо хэмди. ¹³Тэрэ хүн бидэндэ Бурханай Эльгээмэлье гэртээ хараһан

тухайгаа, мүн тэрэнэй: «Яафа руу хүнүүдые эльгээ, Пётр гэжэ нэрэтэй Симоние дуудуула. ¹⁴Тэрэ шамайе, гэрынхидыешни абарха мэдээсэл шамда хөөрөжэ үгэхэ», – гэһыень хэлэбэ. ¹⁵Минии хөөрөжэ эхилхэтэй сасуу бидэндэ урдань буудагтал тон адляр тэдэндэ Арюун Һүлдэ буугаа. ¹⁶Тиихэдэ би «Иоанн уһаар арюудхаа, харин таанад Арюун Һүлдөөр арюудхагдахат», – гэжэ Эзэнэй хэлэһые ханаандаа оруулааб. ¹⁷Эзэн Иисүүс Христоосто этигэхэдэмнай бидэндэ үгтэһэн буян хэшэгтэл тон адли буян хэшэгые Бурхан тэдэндэ хайрлаа. Тиихэдэ Бурханда хаалта хэхэ би хэн гэшэби?

¹⁸Эдэ үгэнүүдые дуулахадаа еврей хүзэглэгшэд Пётрые буруушаахаяа болижо:

– Тиихэдэ Бурхан бусад арадуудташые нүгэл хэхээе болихо арга олгожо, Амидарал үгэбэ! – гэжэ хэлэн, Бурхание алдаршуулба.

Антиох хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэм

¹⁹Стефанай наһа бараһан саһаа хойшо хашалга мүрдэлгэнүүдһээ зугадаһан хүзэглэгшэд Финики, Кипр, Антиох ерэжэ, хургаалаа гансал еврейнүүдтэ номножо байба. ²⁰Тэдэнэй дунда Кипрһээ, Хэрээнһээ уг гарбалтай хүнүүд байһан тула тэдэнэр Антиох ошожо, Эзэн Иисүүс тухай Һайн Мэдээсэлые грегүүдтэшые номнобо. ²¹Эзэн тэдэнээр байлсажа, ехэ олон зон Тэрэндэ хүзэглэн хандаба.

²²Энээн тухай хураг Иерусалимай хүзэглэгшэдэй бүлгэм дуулаад, Антиох руу Барнаабые эльгээбэ. ²³Барнааба Антиох хүрэжэ ерэхэдээ, Бурханай үршөөһэн буян хэшэгые өөрөө хаража, ехээр баярлаба. Тиигээд бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ Эзэндэ үнэн сэхэ байхыень хүн зоние уряалаа. ²⁴Барнааба Арюун Һүлдөөр болон этигэлээр дүүрэхэн Һайн хүн байгаа, тиимэһээ Эзэндэ үшөө олон зон хүзэглэбэ.

²⁵Барнааба Саулые бэдэрхээе Тарс ошожо олоод, ²⁶Антиох абажа ерэбэ. Тэдэнэр бүтэн жэл соо хүзэглэгшэдэй бүлгэмтэй байжа, хоюулан ехэ олон зоние хургаба. Тиихэдэ Антиохдо шабинарые анха түрүүшынхие «христианууд» гэжэ нэрлэдэг болоо.

²⁷Тэдэ үдэрнүүдтэ Иерусалимһаа Антиохдо хэдэн лүндэншэд ерээ. ²⁸Агааб гэжэ нэрэтэй тэдэнэй нэгэн бодожо, бүхы газар дэлхэйдэ ехэ үлэсхэлэн болохо гэжэ Арюун Һүлдын ашаар уридшалан хэлэбэ. Тиимэ үлэсхэлэн Клавдий хаанай захирха үедэ болоо һэн. ²⁹Тиихэдэ шабинар Иудейдэ ажаһуудаг аха дүүнэртээ шадаха зэргээрээ туһалха, юумэ эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. ³⁰Шиидэхэнээ хүсэлдүүлэн, Барнааба Саул хоёроор бүлгэмэй хүтэлэгшэдтэ өөһэдынгөө мүнгэн туһаламжа дамжуулба.

Яковье алаба

12 ¹ Эгээл тэрэ үедэ Ирод хаан хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй зарим хүнүүдые хашан мүрдэжэ захалба. ² Хаан Иоаннай аха Яковай тархиены сабшагты гэжэ захирба. ³ Энэнь еврейнүүдтэ найшаагдаба гэжэ мэдэхэдэ, баһа Пётрые барижа хааба. Энэ ушар Эһээлтэгүй Хилээмэнэй һайндэртэ тохёолдоһон байна. ⁴ Ирод Пётрые түрмэдэ хаагаад, дүрбэ дүрбэн сэрэгшэдһээ бүридэһэн дүрбэн халаанай харуулаар харууһалуулба. Тиигээд Паасхын һайндэрэй үнгэрхэтэй сасуу тэрэниие улад зоной урда шүүбэрилхэ гэжэ шийдэбэ. ⁵ Пётрые түрмэдэ барижа байхадань, хүзэглэгшэдэй бүлгэм тэрэнэй түлөө үргэлжэ Бурханда зальбаржа байгаа.

Пётрые түрмэнөө гаргаба

⁶ Иродэй Пётрые улад зоной урда шүүбэрилхэ гэхэн үдэрэй урда хүни Пётр хоёр сэрэгшэдэй хоорондо дабхар гэнжээр хүлеэтэй унтаж байгаа. Тиихэдэ түрмын үүдэнэй хажууда үшөө харуул табигданхай байба. ⁷ Гэнтэ Эзэнэй Эльгээмэл бии боложо, Пётрой байһан газарта гэрэл туяа сасарба. Эльгээмэл Пётрые түлхин һэрээжэ:

– Түргөөр бодо! – гэбэ.

Тиихэдэ Пётрой гарһаа гэнжэнүүдынь мултараһан унаба.

⁸ – Бүһээ бүһэлэ, гуталаа үмдэ, – гэжэ Эльгээмэл хэлэбэ.

Пётр үгынь дуулажа, хэлэһыень дүүргэбэ.

– Субаа нэмэрээд, хойноһоомни яба, – гэжэ Эльгээмэл баһа хэлэбэ.

⁹ Эльгээмэлэй хэжэ байгаашань үнэхөөрөө юм гү, али үгы гү гэжэ ойлгожо ядан, хии үзэгдэл харана хаб гэжэ бодон, Пётр хойноһоон гаража ябаба. ¹⁰ Тэдэнэр хоёр харуулай хажуугаар үнгэржэ, хото ошон түмэр үүдэндэ хүрэжэ ерэбэ. Үүдэн урдань өөрөө нээгдэбэ. Тэдэнэр үүдээр гараад, саашаа ябаба. Нэгэ гудамжа үнгэрһэнэй һүүлээр Эзэнэй Эльгээмэл гэнтэ харагдахаяа болишоо.

¹¹ Пётр мэдээ ороходоо:

– Эзэн Өөрын Эльгээмэлые эльгээн, намайе Иродэй гарһаа мултаруулба, еврей зоной хүлээжэ байһан саазанаа аршалба. Энэниень би мүнөөл һайн ойлгобоб, – гэжэ өөртөө хэлэбэ.

¹² Пётр энээниие ойлгоходоо, Марк гэдэг Иоаннай эхэ Мариягай гэртэ хүрэжэ ерэбэ. Тэндэ олон хүн суглараад, Бурханда зальбаржа байба. ¹³ Пётрой үүдэ тоншоходо, Рода гэжэ нэрэтэй зараса эхэнэр үүдэндэ ойртоо. ¹⁴ Пётрой дуу танихадаа тэрэ эхэнэр тон ехээр баярлажа, үүдээшье нээхээ мартаад, Пётр үүдэндэ зогсоно гэжэ дууллахаяа гүйжэ ошобо.

15 – Ай, ухааншни муудаа ха, – гэжэ бусад зон Родада хэлэбэ.

Гэбэшье тэрэ эхэнэрэй өөрынхёорөөл болоод халахагүйдэнь, тэдэ:

– Пётрой Эльгээмэл байгаа ёһотой, – гэжэ буруушаабад.

16 Харин Пётр халангүй үүдэ тоншожо байгаа. Үүдэ нээхэдэ гэртэ байһан хүнүүд Пётрые харахадаа угаа ехээр гайхалдаба. 17 Шэмээгүй бологты гэжэ Пётр гараараа харуулад, Эзэнэй яаж тэрэниие түрмэ-һөө гаргаһан тухай хөөрөжэ үгэбэ.

– Яковта, аха дүүнэртэ энээн тухай дуулгагты, – гэжэ Пётр хэлээд, тэдэниие орхёод, ондоо тээшээ ошобо.

18 Пётртой юун ушарааб гэхэн хүл хөөрсэгэнөөн үүр сайхада сэрэгшэдэй дунда болобо. 19 Иродшье Пётрые бэдэрүүлээд олобогүй. Тэрэ харуулшадые һайса мүшхэжэ саазалхыень захираад, өөрөө Иудейһээ Кесари ошожо, тэндээ үлэбэ.

Иродэй үхэл

20 Ирод хаан Тиир, Сидоон хотынхидтэ тон ехээр суhalдаба. Тиимэһээ тэдэнь өөһэд хоорондоо хэлсэжэ, хаанай ордоной захирагша Блаастые бэе тээшээ татаад, тэрээнтэй сугтаа хаанда ошожо, эб найрамдал тогтоохо тухай гуйба. Юундэб гэхэдэ, Тиир, Сидоон хотынхид Иродэй газарһаа эдэе хоолоор хангагадаг бэлэй.

21 Хүнүүдтэй уулзахаар тогтоогдоһон үдэр Ирод хаан субаа нэмэржэ, хаан шэрээдээ һуугаад, зоной урда юумэ хэлэжэ оробо.

22 – Энэмнай хүн хэлэнэ бэшэ, Бурхан хэлэнэ! – гэжэ улад зон шангаар хашхаралдаба.

23 Бурханай алдар соло дуудангүй байһанайнь түлөө Эзэнэй Эльгээмэл Иродые гэнтын үбшэнгөөр дайража, Ирод хаан үтэ хорхойдо барюулан үхэбэ.

24 Тиихэдэ Бурханай Мэдээсэл хаа хаанагүй таража байгаа. 25 Барнааба Саул хоёр даалгагдаһан хэрэгүүдээ бүтээжэ, Марк гэдэг Иоанные абаад, һөөргөө Иерусалим ерэбэ.

Барнааба Саул хоёрые Һайн Мэдээсэл номнохыень эльгээбэ

13 ¹ Антиохой хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ зарим лүндэншэд, багшанар: Барнааба, Нигер гэхэн ара нэрэтэй Симеон, Хэрээн хотын Лукий, Саул, бага байхадаа хаанай хүбүүн Иродтэй хүмүүжүүлэгдэхэн Мэнаһэм гэгшэд бии һэн.

² Нэгэтэ тэдэнэй Эзэндэ алба хэжэ, масаглажа байхада Арюун Һүлдэ тэдээндэ:

– Ямар үүргэ даалган Барнааба Саул хоёрые дуудаа хэнби, тэрэ хэрэгийемни бүтээхыень тэдэ хоёрые Намда табигты, – гэжэ хэлэбэ.

³Масаглажа, мүргэл зальбаралаа дүүргэһэн хойноо тэдэ зон үнөөхи хоёрые гараараа адислан табига.

Кипр аралда

⁴Арюун Һүлдын нүлөөгөөр харгы замда гараһан Барнааба Саул хоёр Селевки хүрэжэ ерээд, тэндэһээ Кипр аралда тамаран ошобо. ⁵Саламин хүрэжэ ерээд, тэдэнэр мүргэлэй гэрнүүдтэ Бурханай Үгэ номнобо. Тиихэдэ тэдэнтэй Иоанн ябалсажа, туһалжа байгаа.

⁶Бүхы Кипр аралые гаталан, тэдэ Пафос хото хүрэжэ ерэбэд. Тэндэ Бар-Иисус гэжэ нэрэтэй эльбэшэ, хуурмаг лүндэншэ еврей хүнтэй уулзаба. ⁷Бар-Иисус аралые захирагша Сергей Павел гэдэг эрдэм ухаа ехэтэй хүнэй нүхэрынэ хэн. Сергей Павел гэшэнь Бурханай үгэ дуулаха дуратай байжа, Барнааба Саул хоёрые өөртөө дуудаба. ⁸Тээд Элиим гэжэ (энэнь тэрэнэй грек нэрэ) эльбэшэн захирагшын этигэхэдэ хаалта хэжэ, шабинарта эсэргүүсэбэ. ⁹Саул (ондоогоор Павел) Арюун Һүлдөөр дүүрэн, Элиим тээшэ анхаралтайгаар шэртэн хараад:

¹⁰– Ши, худал хуурмагай бээлэл, шолмосой хүбүүн, али бүхы үнэн юумэнэй дайсан! Эзэнэй арюун сэхэ замые саашадаашье хазагайруулжа ябахаб гэжэ һанана гүш? ¹¹Мүнөө Эзэнэй гар шам дээрэ зогсоо. Ши һохор боложо, хэдэн сагай туршада наранай гэрэл үзэхэгүйш, – гэжэ хэлэбэ.

Тэрэ дороо Элиимые боро хараан бүрхөөн хушажа, хүтэлжэ ябаха хүниие бэдэрэн, тэрэ иишэ тиишээ тэмтэрбэ. ¹²Ушарһан бүхэниие хараһан захирагша ехээр гайхан, Эзэн тухай хургаалда этигээ хэн.

Писидиин Антиохдо

¹³Павел замайнгаа нүхэдтэй Пафосһаа тамаржа гараад, Памфилийн нютагай Пээргэ хото хүрэжэ ерэбэ. Тэндэ Иоанн тэдэниие орхёод, Иерусалимаа бусажа ошоо хэн. ¹⁴Харин үлэһэн нүхэдынь Пээргэһээ Писидиин Антиох зорижо ерээд, субботын үдэр мүргэлэй гэртэ орожо һуубад. ¹⁵Хуулийн, лүндэншэдэй номһоо хэхэгүүдые уншаһанай хойно мүргэлэй гэрэй ахамадууд:

– Аха дүүнэр, хүн зониие урмашуулхаар юумэн танда байгаа һаа, хэлыт даа, – гэжэ айлшадта хандаба.

¹⁶Павел өөдөө бодожо, шэмээгүй бологты гэжэ гараараа харуулаад:

– Израильшууд, Бурхание хүндэлэгшэд, шагныт даа! ¹⁷Израилиин арад зоной Бурхан манай үбгэ эсэгэнэрые шэлэжэ абаад, хариин газарта, Египедтэ ажаһуухадань, тэдэниие агууехэ үндэһэн болгоо. Тиигээд

хүсэн түгэлдэр гараараа Бурхан тэдэниие Египеддээ гаргажа, ¹⁸ дүшэн жэлэй туршада сүл губида тэдэнтэй тэсэбэритэй байгаа. ¹⁹ Ханаһаанай газар нютагта долоон үндэхэтэниие тэрэ хүнөөгөөд, газарыень манай үбгэ эсэгэнэртэ эзэлжэ байхаарнь үгөө һэн. ²⁰ Иигэжэ дүрбэн зуун табин жэл үнгэрөө.

Тэрэнэй удаа Бурхан заргашадые үгөө. Заргашад лүндэншэ Самуилай үе саг хүрэтэр захираа. ²¹ Һүүлдэ хааниие манда үгыт гэжэ израильшуудай гуйхадань, Бурхан тэдэндэ Бэньямиинэй угсаатанай Кишэй Саул хүбүүе үгэбэ, тиин тэрэнь дүшэн жэлэй туршада хаан шэрээдэ һууба. ²² Тэрэниие тушаалһаань халажа, Бурхан Давидые израильшуудай хаан болгожо табяа. Тиин тэрээн тухай Бурхан: «Би Ишайн хүбүүн Давидые оложо абааб, тэрэ минии ханаа сэдхэлдэ таарама байна, тэрэ захиралтануудыемни бултыень дүүргэхэ», – гэжэ хэлээ юм. ²³ Бурхан найдуулһан ёһоороо Давидай үри һадаһан болохо Абарэгша Исүүсые Израильда эльгээгээ. ²⁴ Тэрэнэй заларан ерэхые Иоанн уридшалан айладхажа, нүгэл үйлэдэхээ болёод, уһаар арюудханыень бүхы Израилин зониие уряалаа. ²⁵ Ажалаа түгэсхэхэ хирэдэ Иоанн: «Намае хэн гэжэ һананабта? Би таанадай хүлээһэн хүн бэшэлби. Таанадай хүлээһэн Нэгэн минии хойноһоо заларжа ябана, тиин би Тэрэнэй гуталайнь ооһорыешье тайлаха эрхэгүйб!» – гэжэ хэлээ һэн.

²⁶ Аха дүүнэрни! Абраһаамай үри һадаһад, Бурханиие хүндэлэгшэд, абаралга тухай энэ мэдээсэл бидэндэ эльгээгдэһэн байна. ²⁷ Иерусалимда ажаһуугшад ба захирагшад Бурханай табисууртые таяагүй, Тэрэниие гэмнээд, суббото бүхэндэ уншадаг лүндэншэдэй ном соо бэшэгдэһые бүтээгээ. ²⁸ Тэрэниие саазалха нэгэшье баримта олонгүй, тэдэ зон Исүүсые саазала гэжэ Пиладые баалаа. ²⁹ Тиигэжэ тэдэнэр Исүүс тухай Нангин Бэшэг соо бэшээтэй зүйл бүхэниие бээлүүлбэ. Тэдэнэр Исүүсые хэрээһэнһээ буулгажа, агы нүхэндэ хүдөөлүүлээ һэн. ³⁰ Гэбэшье Бурхан Тэрэниие амидыруулаа. ³¹ Галилейһээ Иерусалим хүрэтэр Тэрэнтэй хамта ерэлсэһэн хүнүүдтэ олон үдэрэй туршада Тэрэ үзэгдөө, тиимэһээ тэдэнь мүнөө хүнүүдтэ Исүүс тухай баталан гэршэлнэ. ³² Харин бидэ манай үбгэ эсэгэнэртэ үгтэһэн үгэ бүтэбэл даа гэжэ Һайн Мэдээсэлые айладхажа байнабди. ³³ Бурхан Исүүсые амидыруулхадаа, бидэндэ, тэдэнэй үри хүүгэдтэ найдуулһанаа бүтээгөө. Энээн тухай «Бурханай дуунай номой» хоёрдохи дуун соо иигэжэ бэшэгдэнхэй:

«Ши Минии хүбүүнши,
мүнөөдэр Би эсэгэшни болооб».

³⁴ Бурханай Тэрэниие амидыруулхан, гутаан үмхирүүлээгүй тухай:

«Давидта найддуулхан үрээлнүүдээ

Би таанадай дунда бөөлүүлхэб», – гэжэ бэшээтэй байдаг.

³⁵ Тиимэхээ Нангин Бэшэгэй ондоо газарта:

«Та Өөрын шударгы Зарасые

шалзараажа үмхирүүлхэгүйт», – гэжэ хэлэгдэнэ.

³⁶ Давид бүхы наһаараа Бурханай уг зорилгые бүтээжэ, һүүлдэ наһа барахадаа үбгэ эсэгэнэртэйгээ суг хүдөөлүүлэгдөө, бэнь эсэстээ шалзаран үмхирөө. ³⁷ Харин Бурханай амидыруулхан Нэгэн шалзаран үмхирхэгүй. ³⁸⁻³⁹ Тиимэхээ, аха дүүнэрни, Иисүүсээр дамжуулан, Бурхан таанадта нүгэл хүлисэхэ тухай айладхаа гэжэ мэдэгты. Моисейн Хуули сахяадшые хүлисүүлхэ аргагүй нүгэлнүүдые Иисүүстэ этигэдэг хүн бүхэндэ Иисүүсэй хүсөөр тэрэ нүгэлнүүдынь хүлисэгдэбэ. ⁴⁰ Лүндэншэдэй иигэжэ хэлэһэн үгэнүүд таанадтай тохёолдохогүйн тула таанад хэргэг байгты:

⁴¹ «Харагты даа, шоглон гасаалагшад,

гайхалдагты, хосорогты!

Таанадта дуулгаашые наа,

танай үнэншэхөөр бэшэ

Агууехэ үйлэ хэрэг

эдэ үдэрнүүдтэ

Би бүтээхэмни».

⁴² Павел Барнааба хоёрой мүргэлэй гэрһээ гаража байхада, һая хөөрһэн юумээе ерэхэ субботодо үргэлжэлүүлэн хэлэхыень хүнүүд гуйба.

⁴³ Сугларһан зоной таража эхилхэдэ, еврейнүүд болон еврейнүүдэй шажанда этигэһэн олон хүнүүд Павел Барнааба хоёрые дахаба, харин тэдэ хоёрынъ саашадаашые Бурханай үршөөл хайрада амидархыень тэдэ зоние идхан хургаба.

⁴⁴ Нүгөө субботодо бүхы хотын зон тооной Эзэнэй Мэдээсэл шагнаһаяа сугларба. ⁴⁵ Еврейнүүд иимэ олон зоние харахадаа, ехээр атаархажа, Павелые муудхан, тэрэнтэй арсалдаба. ⁴⁶ Павел Барнааба хоёр зоригтойгоор иигэжэ хэлэб:

– Бидэ Бурханай үгэ анха түрүүн таанадта сонсохохо ёһотой байгаади. Харин энэ үгые таанадай буруушаажа, мүнхын амидаралда хүртэхөөр бэшэбди гэжэ өөһэд тухайгаа һанаа юм һаатнай, бидэ мүнөө бусад арадуудта ошохомнай. ⁴⁷ Эзэн бидэндэ:

«Газар түбиин заха хизаар хүрэтэр

абаралга асархыншни тула

Би шамайе бусад арадуудай

гэрэл туяа болгон табяаб», – гэжэ захяа хэн.

⁴⁸ Хэлэһыень дуулахадаа, бусад арадууд ехээр баярлажа, Эзэнэй үгые алдаршуулба, тиигээд мүнхэ ажамидархаар шэлэгдэһэн хүнүүд булта хүзэглэбэ ха.

⁴⁹ Бурханай үгэ энэ орон нютагаар хаа хаанагүй дэлгэрэн тараа. ⁵⁰ Гэбэшье еврейнүүд хотын түрүү хүнүүдые болон Бурханда хүзэглэһэн хүндэтэ эхэнэрнүүдые Павел Барнааба хоёрто эсэргүү ханаатай болгобо. Тэдэ хоёрые хашан мүрдэжэ, нютагһаан намнаба. ⁵¹ Тиихэдэнь Павел Барнааба хоёр хүлдөө халдаһан тооһо гүбижэ, Икоони руу ошобо. ⁵² Тэрэ үедэ Антиохдо байһан шабинар баяр баясхалангаар, Арюун Хүлдөөр дүүрээд байба.

Икоони хотодо

14 ¹ Павел Барнааба хоёрой Икоонидо мүргэлэй гэртэ орожо, этигэл түрүүлмээр хөөрэхэдэнь, еврейнүүд болон бусад арадууд олоороо этигэбэ. ² Харин этигээгүй еврейнүүд еврей-бэшэнүүдэй ханаа бодолыень намааруулжа, тэдэниие хүзэглэһэн аха дүүнэртээ эсрэг ханаатай болгобо. ³ Гэбэшье Павел Барнааба хоёр нилээд удаан саг соо тэндэ байжа, Эзэн тухай зоригтойгоор номнобо. Харин Эзэн Өөрынгөө талаһаа Бурханай үршөөл хайра тухай номнолыень баталан, тэдэндэ гайхамшагта хэрэгүүдые болон дүлгэ тэмдэгүүдые үзүүлхэ арга олгожо байба. ⁴ Хотынхидой ханаа бодолынь хубааржа, зарим нэгэниинь еврейнүүдые, нүгөө зариманиинь элшэнэрые дэмжэдэг болобо.

⁵ Бусад арадууд, еврейнүүд хотын захирагшадтай хэлсэжэ, тэдэниие шулуудаха ханаатай байна гэжэ элшэнэр дуулахадаа, ⁶ Ликаони руу тэрьедэжэ, Листра ба Дээрбэ хотонуудта, мүн оршон тойронхи нютагуудта ⁷ Найн Мэдээсэлые тунхаглаба.

Павел Барнааба хоёр Листра ба Дээрбэ хотонуудта

⁸ Листрада түрэхынгөө хүл муутай, хэзээдэшье хүлөөрөө гэшхэжэ ябаагүй, хуумгай хүн ажаһуугаа. ⁹ Нэгэтэ тэрэнэй Павелай номнол шагнажа хуухадань, Павел тэрэниие анхаралтайгаар шэртэжэ, эдэгэхээр ехэ этигэлтэй байхыень хараад:

¹⁰ – Хүл дээрээ бодо! – гэжэ шангаар ооглобо.

Үнөөхинь хүл дээрээ хүрэн бодоод ябашаба. ¹¹ Павелай юу бүтээһые харахадаа, улад зон өөһэдынгөө ликаон хэлэн дээрэ:

– Хүнэй бэе бээлжэ маанадта бурхад бууба, – гэжэ хүхирэлдэбэд.

¹² Тэдэ зон Барнаабые Зевс гэжэ, Павелые ехээр юумэ хэлэдэг байһанайнь түлөө Һэрмээс гэжэ нэрлэбэд. ¹³ Хотоһоо холо бэшэ

Зевсын хүмэ оршодог байгаа. Зевсын тахилшан зоноор хамта бухануудыг, баглаа сэсэгүүдыг тэдэндэ үргэл болгон бариха ханаатай байгаа.

¹⁴ Барнааба Павел хоёр энээн тухай дуулахадаа, хубсаһа хунараа шуу татажа, зондо гүйжэ ошоод, тэдэниие хорин хашхаралдабад:

¹⁵ – Хүнүүд, юу хэжэ байнабта? Бидэ таанадтал адли юрын хүнүүд гээшэбди! Таанадай онгонуудһаа зайсажа, дээдэ огторгой, газар, далай, досоонь байгааша бүхы юумэ бүтээхэн Амиды Бурханда хүгэдэн хандахынтнай тула бидэ таанадта Һайн Мэдээсэл асараабди. ¹⁶ Үндэһэ яһатануудта өөһэдынгөө замаар ябахыень Бурхан урдань буруушаадаггүй һэн. ¹⁷ Тэрэ үедэ Бурхан дэмбэрэлтэ хэрэгүүдыг бүтээн, Өөр тухайгаа гэршэлжэ, тэнгэриһээ хура бороо, үржэлтэ сагай уларил хайрлажа, эдэ хоолоор хангажа, зүрхэ сэдхэлыетнай баяр баясхангаар дүүргэдэг байгаа.

¹⁸ Павел Барнааба хоёр иимэ хүүрээрээ тахил тахиха ханаатай зо-ниие арай гэжэ зогсообо.

¹⁹ Һүүлдэ Антиох, Икоониһоо еврейнүүд ерэжэ, хотынхидыг элшэнэрэй урдаһаа эсэргүүсүүлбэ. Тиигээд Павелые шулуудажэ, тэрэниие үхөө гэжэ ханаад, хотоһоо шэрэжэ гаргаад хаяба. ²⁰ Павелые тойрон шабинарайнь зогсоходо, тэрэ бодожо, хото руу оробо. Хойто үдэрынь тэрэ Барнаабатай хамта Дээрбэ ошобо.

Сирийн Антиох бусажа ерэлгэ

²¹ Тэдэ Дээрбэдэ Һайн Мэдээсэл номножо, олон хүниие Эзэндэ хандуулба. Һүүлдэнь Листра, Икоони, Писидийн Антиох хотонуудыг эрьежэ, ²² ябаһан газартаа шабинараа урмашуулан, зоригжуулан, этигэлээ алдангүй, харин бэхижүүлжэ байхыень уряалба. Бурханай хаан орондо орохынгоо урда тээ таанад аргагүй ехэ зоболон дабахат гэжэ тэдэ хэлэбэ. ²³ Павел Барнааба хоёр хүзэглэгшэдэй бүлгэм бүхэндэ хүтэлэгшэдыг томилжо, масаглаад, зальбараад, этигэһэн Эзэндэнь тэдэ хүзэглэгшэдыг даалгаба.

²⁴ Тэдэнэр Писидийн можоор ябажа, Памфилийн можо хүрэжэ ерэбэд. ²⁵ Тиигээд Бурханай Үгэ Пээргэдэ номноод, удаань Аттали хото зорибо. ²⁶ Мүнөө тэдэ Атталиһаа Антиох руу бусажа тамарба. Түрүүн Антиохдо байхадань, ажалаа ябуулхадань Бурханай үршөөл хайра оршохо болтогой гэжэ зальбаран, Павел Барнааба хоёрыг ябуулаа бэлэй. Мүнөө тэдэнэр үнөөхи ажалаа бүтээгөөд, бусажа ерэбэд.

²⁷ Антиохдо ерээд, бүхы хүзэглэгшэдыг суглуулжа, Бурханай юу бүтээлгэһыень болон Тэрэнэй бусад арадуудта этигэлэй үүдэ нээжэ

үгэһыень тэдэнэр хөөрөжэ үгэбэ. ²⁸Тиигээд шабинартай хамта нилээд удаан байлсаба.

Иерусалимда болоһон суглаан

15 ¹Иудейһээ Антиохдо хэдэн хүн ерээд, «Моисейн захиһан ёһоор бэлгээ отолуулаагүй һаа, таанад абарагдахагүйт», – гэжэ хүзэглэгшэдые хургаба. ²Энэ асуудалай талаар Павел Барнааба хоёр тэдэнтэй нилээд заргалдаба, арсалдаба. Тиимэһээ энэ асуудалые элшэнэртэй ба бүлгэмэй хүтэлэгшэдтэй зүбшөөд ерэхыень Павел Барнааба хоёрые хэдэн хүзэглэгшэдтэй хамта Иерусалим эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. ³Антиохой хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй эльгээһэн зон Финикиин ба Самариин нютагуудаар ябахандаа, бусад арадуудай Бурханда яжа хандаһан тухай хөөрөжэ байба, тиихэдэнь бүхы хүзэглэгшэд угаа ехээр баярлажа байба. ⁴Иерусалимда ерэхэдэнь, тэдэниие хүзэглэгшэдэй бүлгэм, элшэнэр, бүлгэмэй хүтэлэгшэд уриба. Хүрэжэ ерэхэн зон Бурханай тэдэнээр бүтээлгэһэн бүгэдые хөөрөжэ үгөө. ⁵Иисүүстэ этигэһэн фарисейнүүдэй дундаһаа хэдэн хүн үгэ хэлэхэдээ:

– Еврей-бэшэнүүд бэлгээ баһа отолуулха ёһотой, Моисейн Хуули сахиһыень тэдэниие уялгаха хэрэгтэй, – гэжэ баадхабад.

⁶Элшэнэр, бүлгэмэй хүтэлэгшэд энэ асуудалаар зүбшэн хэлсэхэ гэжэ сугларба. ⁷Арсалдаан гараһаар нилээд удаан сагай үнгэрһэн хойно Пётр бодожо:

– Аха дүүнэрни! – гэбэ. – Бусад арадуудай дунда Һайн Мэдээсэл номнон этигэл түрүүлхымни тула Бурхан үни гэхээр намайе таанадай дундаһаа шэлэжэ абаа һэн гэжэ һайн мэдэнэт. ⁸Хүнүүдэй һанал бодол мэдэдэг Бурхан бидэндэ үгэһэндөөл адляар тэдэндэ Арюун Һүлдэ үгэхэдөө, Өөрынгөө үршөөл хайра баһа бусад арадуудта хайрлаба гээшэ. ⁹Бурхан маанадай болон бусад арадуудай хоорондо ямаршые илгаа гарганагүй, юундэб гэхэдэ, тэдэнэй зүрхэ сэдьхэл этигэлээр арюудхагдаа. ¹⁰Тиигээд үбгэ эсэгэнэртэмнайшые, маанадташые даагдахагүй хүндэ ашаае шабинарай хүзүүндэ тээхээ оролдон, Бурханиие мүнөө юундэ туршаа юмта. ¹¹Бидэ гансал Эзэн Иисүүсэй үршөөл хайраар абарагдаабди гэжэ этигэнэбди, тиин тэдэшые баһа Иисүүсэй үршөөл хайраар абарагдаа.

¹²Сугларһан зон абяагүй болоод, ямар гайхамшагта дүлгэ тэмдэгүүдые, үйлэ хэрэгүүдые Бурхан Павел Барнааба хоёрой гараар бусад арадуудай дунда бүтээгөө юм гэжэ тэдэ хоёрой хөөрэхые шагнаба. ¹³Тэдэнэй хөөрөжэ дүүргэхэдэ, Яков хэлэжэ эхилбэ:

– Аха дүүнэрни, намайе шагныт! ¹⁴Бурханай Өөрын нэрэ алдараар анха түрүүшынхиез бусад арадуудай дундаһаа хүнүүдые шэлэжэ абаһан

тухай Симон бидэндэ хөөрөжэ үгөө. ¹⁵ Лүндэншэдэйшые үгэнүүд эдэ бүхэниие тобшолно:

¹⁶ «Тэрэнэй һүүлдэ Би бусажа ерээд,
Давидай унаһан майханиие дахин бодхоохоб.
Һандаран халаад байһан тэрэниие бодхоожо,
дахин шэнээр һэргээхэб.

¹⁷⁻¹⁸ Тиихэдэ Минии хүнүүд болохоор
дуудуулһан бусад яһатан
болон ондоошые улад зон
Эзэниие бэдэрхэ.
Эртэ урда саһаа энээн тухай дуулгаһан
Эзэн иигэжэ хэлэнэ».

¹⁹ Тиимэһээ Бурханда хандажа байһан еврей-бэшэ хүниие бидэ хорихо, зобоохо ёһогүйбди гэжэ тоолоноб. ²⁰ Харин онгонуудта үргэжэ бузарлагдаһан хоол барихыень, забхайрхыень, боожо алаһан амитадай мяха, шуһа амсахыень хорихон бэшэг бэшэжэ, тэдээндэ эльгээхэ ёһотойбди. ²¹ Юундэб гэхэдэ, Моисейн Хуули эртэ урда саһаа хото бүхэндэ номногдожо, мүргэлэй гэрнүүдтэ суббото бүхэндэ уншагдана ха юм.

Бусад арадуудай дундаһаа хүзэглэһэн зондо эльгээгдэһэн бэшэжэ

²² Тиигээд элшэнэр, бүлгэмэй хүтэлэгшэд хүзэглэгшэдтэйгөө хамта хэдэн хүниие өөһэдынгөө дундаһаа шэлэжэ абаад, Павел Барнааба хоёртой Антиох руу эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Тэдэ хүзэглэгшэдэй дундаһаа нэрэ хүндэтэй Баршаббаа гэжэ ара нэрэтэй Иудые, мүн Силые шэлэжэ абаад, ²³ тэдэнэй дамжуулха ёһотой иимэ бэшэг бэшэбэд: «Элшэнэр, Иерусалимай бүлгэмэй хүтэлэгшэд болон бүхы хүзэглэгшэд Антиох, Сири, Киликидэ ажаһуудаг бусад арадуудай дундаһаа Христоосто хүзэглэһэн зониие амаршална. ²⁴ Зарим хүзэглэгшэднай манһаа абаагүй захиралтаар һанал бодолыетнай һамааруулна, таанадые зобооно гэжэ бидэ дуулаабди. ²⁵⁻²⁶ Тиимэһээ манай Эзэн Иисүүс Христоосто алба хэжэ өөрынгөө ами наһые хайрладаггүй, манда ехэ зохистой Барнааба Павел хоёртой хэдэн хүнүүдые шэлэжэ эльгээхэ гэжэ бидэ зүбшэбэбди. ²⁷ Иуда Сила хоёрые, эдэ бүгэдые таанадта тайлбарилжа үгэхыень эльгээнэбди. ²⁸⁻²⁹ Онгонуудта үргэжэ бузарлагдаһан хоол, боожо алаһан амитадай шуһа, мяха амсангүй, забхайрангүй байгаарайгты. Энээнһээ гадна ондоо захиралта таанадта үгэхэгүй гэжэ Арюун Һүлдэ болон бидэнэр шиидэбэбди. Дээрэ дурдагдаһан юумэнүүдые сахижа байбал, бүхы юумэн һайн байха. Баяртай!»

³⁰ Антиох хүрэжэ ерээд, эльгээгдэнэн хүнүүдын хүзэглэгшэдэй бүлгэм суглуулаад, үнөөхи бэшэгээ дамжуулжа үгэбэ. ³¹ Энэ урмашуулһан бэшэг уншаад, зон угаа ехээр баярлаа. ³² Иуда Сила хоёр лүндэншэд байһан туладаа үгэ хэлэжэ, хүзэглэгшэдые зоригжуулан урмашуулба. ³³ Тиигээд тэдэ хоёр хэдэн сагай туршада Антиохдо байба, һүүлдэнь хүзэглэгшэ аха дүүнэрын тэдэниие үрээгөөд, элшэнэртэ һөөргэнь ябуулба*.

³⁵ Павел Барнааба хоёр Антиохдо үлэбэ. Тэдэ бусад олон хүзэглэгшэдөөр хамта улад зоние хургажа, Эзэнэй Һайн Мэдээсэл номножо байбад.

Павел Барнааба хоёр хахасабад

³⁶ Нэгэ хэды сагай үнгэрхэдэ Павел Барнаабада:

– Эзэнэй Үгэ ямар хотонуудта номноо һэмди, тэдэ хотонуудаар ябаад, тэндэ ажаһууһан аха дүүнэрээ эрьсэд, хэрэгүүдын ямархан бэ гэжэ харая, – гэнэн дурадхал оруулба.

³⁷ Барнааба болбол Марк гэжэ нэрэтэй Иоанные абажа ябалсаха ханаатай байгаа. ³⁸ Гэбэшье Памфилида тэдэниие хаяжа, хэрэгыень бүтээлсэхээ арсаһан Маркые Павел абажа ябаха дурагүй байгаа. ³⁹ Энээн дээрэнэ Павел Барнааба хоёр зүрилдөөд хахасабад. Барнааба Маркые дахуулаад, Кипр арал руу тамаран ошобо. ⁴⁰ Харин Павел Силые замай нүхэр болгон абаба. Аха дүүнэрын тэдэниие Эзэнэй үршөөл хайрада даалгажа табяа һэн. ⁴¹ Тэдэ Сирийн, Киликийн хотонуудаар аха дүүнэрээ батадхан ябабад.

Тимофей Павел Саул хоёртой нэгэдэбэ

16 ¹ Павел Дээрбэ ошоод, удаань Листра хүрэжэ ерэбэ. Тэндэ Эзэндэ хүзэглэдэг еврей эхэтэй, грек эсэгэтэй Тимофей гэжэ нэгэ шаби ажаһуугаа. ² Тэрээн тухай Листра Икоони хотонуудта ажаһуудаг хүзэглэгшэд найнаар хэлэдэг һэн. ³ Павел тэрэниие хажуудаа абажа ябаха ханаатай байгаа. Тимофейн эсэгэнь грек хүн гэжэ мэдэдэг энэ нютагай еврейнүүдэй аша туһада тэрэ хүбүүнэй бэлгэ отолуулба. ⁴ Павел Тимофей хоёр нэгэ хотоһоо нүгөө хото орожо, Иерусалимдахи элшэнэрэй, мүн бүлгэмэй хүтэлэгшэдэй тогтоһон ёһо гуримые сахижа байхыень зоние уряалба. ⁵ Һүзэглэгшэ аха дүүнэрэй этигэл бүри бэхижэжэ, үдэрһөө үдэртэ хүзэглэгшэдэй тоо олошоржол байба.

* 15:33 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэнгээр үргэлжэлэгдэдэг: ³⁴ Сила тэдэнтэй үлэхэ гэжэ шийдэбэ, тиимэнэе гансал Иуда ябаа.

Павелай хараһан үзэгдэл

⁶ Арюун Һүлдэ Асида Бурханай үгэ бү номногты гэхэн тула тэдэ бүхы Фригийн болон Галаадай можонуудаар ябаба ха. ⁷ Тэдэнэй Мисси можын хилэдэ хүрэжэ ерээд, Битиини орохоёо байхадань, Иисүүсэй Һүлдэ тийшээ орохыень зүбшөөбэгүй. ⁸ Тиимэхээ тэдэ Миссие үнгэржэ, Троадада ерэбэд. ⁹ Македонийн эрэ урдань зогсожо: «Македони ерэжэ, манда туһалыт даа!» – гэхэн үзэгдэл Павел тэрэ хүниндөө хараба. ¹⁰ Энэ үзэгдэлэй Һүүлдэ Бурхан бидэниие Һайн Мэдээсэл номнохыемнай дуудаба гэжэ тухайлан, тэрэ бэеэрээ Македони ошохоёо түхээрбэбди.

Лидия Иисүүс Христоосто хүзэглэбэ

¹¹ Иигэжэ бидэ Троадаһаа тамаржа гараад, сэхэ Самофраки аралда, хойто үдэрынь Неаполь портдо тамаржа ерээбди. ¹² Тэндэһээ Македонийн нэгэ аймагай түб хотодо, римэй колониин Филипп хото хүрэжэ ерээбди. Энэ хотодо бидэ хэдэн үдэр хоноо хэмди. ¹³ Бидэ субботодо хотын үүдээр гадагшаа гаража, еврейнүүдэй зальбардаг газарай һуури бэдэрэн, голой эрье зубшажа ябаа хэмди. Тэндэ бидэ сугларһан эхэнэрнүүдээр һуужа хөөрөлдэбэбди. ¹⁴ Тэдэ эхэнэрнүүдэй дунда Тиатир хотын Лидия гэжэ нэрэтэй, улаан бүд наймаалдаг Бурханда хүзэглэдэг эхэнэр бидэниие шагнажа байгаа. Эзэн Павелай хэлэжэ байһан үгэнүүдые энэ эхэнэрэй дуулажа абахын тула оюун ухаань нээбэ. ¹⁵ Тэрэ эхэнэр гэр бүлөөрөө уһаар арюудхуулба, Һүүлдэ бидэниие гэртээ уриба. «Эзэндэ түгэс этигэлтэй гэжэ таанад үнэн дээрээ нам тухай бодожо байгаа наа, минии гэртэ ерэжэ байрлагты», – гэжэ тэрэ хэлээд, бидэниие үгэдөө оруулба.

Павел Сила хоёр түрмэ соо

¹⁶ Нэгэтэ мүргэлэй газар ошожо ябахандаа бидэ ерээдүйе уридшалан хэлэдэг Һүүлдэдэ барюулһан зараса эхэнэртэй уулзаабди. Тэрэ эхэнэр хүнэй саашадахи хуби заяа хэлэжэ үгөөд, өөрынгөө эээдтэ ехэхэн мүнгэ асардаг байгаа. ¹⁷ Тэрэ эхэнэр Павелые болон маанадые дахажа:

– Эдэ зон Дээдэ Бурханай зарасанар гээшэ. Эдэ таанадта абаралгын зам тухай айладхана, – гэжэ ооглон хүхирдэг бэлэй.

¹⁸ Тэрэ эхэнэр олон үдэрэй үргэлжэдэ иимэ маягаар хүхиржэ байгаа. Һүүлэй Һүүлдэ Павел тэсэбэриее алдаад, гэдэргээ хаража, тэрэ Һүүлдэдэ хандан:

– Иисүүс Христоосой нэрээр энэ эхэнэрһээ гара гэжэ шамда захирнаб, – гэбэ.

Тэрэ хүлдэнь дары гаража талиигаа бэлэй. ¹⁹ Харин мүнгэ олохо найдабарияа гээхэн тэрэ зараса эхэнэрэй эзэд Павел Сила хоёрые барижа, хотын талмай руу захирагшадта абаашаба. ²⁰ Захирагшадта тэдэниие асараад:

– Эдэ еврейнүүд манай хото үймүүлнэ, ²¹ римэй эрхэтэн маанадай сахиха ёногүй, гүйсэдхэхэ аргагүй ёно заншалнуудые айладхан, сахигты гэжэ баадхана, – гэжэ хэлэбэ.

²² Тиймэхээ суглархан олон зон Сила Павел хоёрой урдаһаа үһөөрхэн бодобо. Захирагшад тэдэ хоёрой хубсаһа хуулан хаяжа, модоор тэдэниие хэнээгты гэжэ захирба. ²³ Тэдэниие зада сохёод, түрмэдэ хаагаад, найнаар хахижа байхыень түрмын харуулшада захирбад. ²⁴ Иимэ захиралта абаһан харуулшан тэдэ хоёрые доторхи түрмэдэ оруулжа, хүлнүүдыень хулуудада хуулгаба.

²⁵ Һүнийн тэн багаар Павел Сила хоёрой Бурханда зальбаржа, Бурхание алдаршуулһан дуунуудые дуулажа байхадань, хаалтада байһан бусад зон тэдэниие шагнажа байгаа. ²⁶ Гэнтэ газар ехээр хүдэлжэ, түрмын байра иишэ тийшээ найгалзан хэлбэлзэбэ. Тэрэ дороо түрмын бүхы үүдэнүүд нээгдэжэ, хаалтада байһан зоной гэнжэнүүдынь мултаран унаба. ²⁷ Түрмын харуулшан һэрижэ, нээлтэтэй түрмын үүдэнүүдые харахадаа, хаалтын зон тэрьедэбэ гэжэ ханаад, бээе хорлохо ханаатайгаар нэлмээ хугалба.

²⁸ – Бээе бү хороо! Бидэ булта эндэ байна ха юмбиди, – гэжэ Павел шангаар хашхарба.

²⁹ Харуулшан гал асархые гуйгаад, түрмэдэ гүйжэ ороод, шэшэрһэн барһан Павел Сила хоёрой хүлдэ дохин унажа:

³⁰ – Эзэдни, абаарагдахын тула би юу хэхэ ёһотой гээшэбиб? – гэжэ тэдэ хоёрые гаргаха зуураа һураба.

³¹ – Эзэн Исүүстэ этигэ, тийгэбэл ши өөрөө, шинии гэр бүлэ абаарагдаха, – гэжэ тэдэ харюусаба.

³² Үнөөхи харуулшанда, тэрэнэй гэр бүлэдэ Павел Сила хоёр Эзэнэй үгэ номнобо. ³³ Орой һүни харуулшан тэдэниие түрмэхөө гаргажа, шархануудыень угаагаад, гэр бүлөөрөө уһаар арюудхуулба. ³⁴ Тэрэ харуулшан Павел Сила хоёрые гэртээ асаржа, урдань хоол табиба. Бурханда һүзэглэнхэндөө бүхы гэр бүлөөрөө баяртай байбад.

³⁵ Хойто үдэрынь римэй захирагшад тэрэ хүнүүдые таби гэхэн захиралтатайгаар сэрэгшэдээ эльгээбэ. ³⁶ Харуулшан захиралтыень Павелда дамжуулба:

– Захирагшад таанадые табиха гэхэн захиралта үгэбэ. Мүнөө эндэхэ гаража ошоходотнай болохо.

³⁷ – Римэй эрхэтэн маанадые зарга шүүбэриггүй зоной урда модоор хэһээжэ, түрмэдэ хаяһан аад, мүнөө нюусаар намнаха ханаатай байна гү? Угы даа! Өһөдөө ерэжэ, бидэниие эндэхээ гарга! – гэжэ Павел харуулшанда хэлэбэ.

³⁸ Сэрэгшэд Павелай хэлэһые захирагшадта дамжуулба. Тэдэнь Павел Сила хоёрой римэй эрхэтэн байһыень мэдэхэдэе, айжа хүрдэбэ. ³⁹ Захирагшад ерэжэ хүлисэл гуйгаад, түрмэхөө гаргаад, хотоһоо гаража ошохыень гуйба. ⁴⁰ Павел Сила хоёр түрмэхөө гараад, Лидиягайда ошобо. Тэндэ аха дүүнэртэйгөө уулзажа, тэдэнээ урмашуулаад, хотоһоо гаража ошобод.

Павел Сила хоёр Фессалоники хотодо

17 ¹ Павел Сила хоёр Амфиполь, Аполлони хотонуудые дамжан, Фессалоникидэ хүрэжэ ерэбэ. Тэндэ мүргэлэй гэр бии һэн. ² Павел урдынгаа заншалаар тиишэ орожо, гурбан субботын туршанда Нангин Бэшэгһээ жэшээнүүдые дурдан, ³ Бурханай табисууртын ехэ зоболон дабажа, һүүлдэнь амидырха ёһотой байһан тухай зондо айладхаба. «Энэ Иисүүс эгээл Бурханай заяаһан Абарагша мүн», – гэжэ тобшолол гаргаба. ⁴ Мүргэлэй гэртэ байһан хүнүүдэй зариманиинь этигэжэ, Павел Сила хоёртой нэгэдэбэ. Тэдэнһээ гадна ори ганса Бурханиее хүндэлдэг олон тоото грегүүд, нэрэ хүндэтэй эхэнэрнүүд Эзэндэ хүзэглөө.

⁵ Гэбэшье еврейнүүд атаархан, гудамжын үгытэй зоной дундаһаа хэдэн хара ханаатай хүнүүдые шэлэжэ, олон зониие суглуулаад, хотынхидой дунда үймөө татаба. Тэдэ зон Павел Сила хоёрые олоод, зоной урда шийдхэхын тула Ясооной гэртэ сүмэрэн оробо. ⁶ Тэдэ хоёрые оложо ядахадаа, тэдэнэр Ясоониие, баһа хэдэн хүзэглэгшэдые хотын захирагшадта шэрэжэ абаашаад:

– Эдэ түби дэлхэе үймүүлһэн зон, мүнөө манай хотодо ерээд байна, – гэжэ хашхаралдаба. ⁷ – Ясоон тэдэниие гэртээ байрлуулаа. Ондоо хүниие, Иисүүсые хаан гэжэ нэрлэхэдэе, тэдэнэр римэй хаанай зарлигые буруушаана.

⁸ Эдэ бүхэниие дуулахадаа, хотын захирагшадшье, юрын зоншье айн хүрдэбэ. ⁹ Ясооной, бусад хүзэглэгшэдэй барюулга орхиходонь лэ тэдэниие табяа һэн.

Павел Сила хоёр Бээрэ хотодо

¹⁰ Һүни болохотой сасуу хүзэглэгшэд Павел Сила хоёрые Бээрэ хоту руу ябуулба. Тэндэ хүрэжэ ерээд, тэдэ хоёр мүргэлэй гэртэ ошобо.

¹¹ Энэ хотын зон Фессалоникиинхидтэ орходоо Бурханай үгэ үлүү ехээр шагнаха дуратай байжа, номнол анхаралтайгаар хүлээн абаад, Павел Сила хоёрой хэлэһэнийнь үнэн гү гэжэ мэдэхын тула Нангин Бэшэгыг үдэр бүхэн шудалжа байба. ¹² Тиигэжэ тэдэ зоной олонийнь этигэбэ. Тэдэнэй дунда олон нэрэ хүндэтэ грек эхэнэрнүүд, эрэшүүл байгаа. ¹³ Гэбэшье Фессалоникидэ ажаһуудаг еврейнүүд Бурханай үгэ Бээрэдэшые Павел номноно гэжэ дуулахадаа, баһа тийшэ ошожо, зониин үймүүлэн хүлгөөбэ. ¹⁴ Һүзэглэгшэд дары Павелые далай хүргэжэ ошобо, харин Сила Тимофей хоёрын Бээрэдэ үлэбэ. ¹⁵ Павелые үдэшэһэн хүнүүд тэрэниие Афины хүргөөд, Сила Тимофей хоёр аргатай байбал, түргөөр ерэг гэхэн Павелай захиралта абамсаараа, һөөргөө бусаба.

Павел Афины хотодо

¹⁶ Павел тэрэ хоёроо Афиныдэ хүлэжэ байхадаа, хотоор дүүрэн бодхоогдоһон онгонуудые хаража гашуудаба. ¹⁷ Тэрэ мүргэлэй гэртэ еврейнүүдтэй болон бусад арадуудай дундаһаа Бурханда хүзэглэһэн зонтой, мүн талмай дээрэ уулзаһан хүн бүхэнтэй үдэр бүри хөөрэлдэдэг байгаа. ¹⁸ Эпикур болон стоик* хургаалай гүн ухаантанууд тэрээнтэй уулзажа:

– Энэ дэмы шашагша юу хэлэхэ ханаатайб? – гэжэ нэгэ зариманиинь хэлэжэ байба.

– Үгы, энэшни хариин бурхадууд тухай номноно ха, – гэжэ нүгөөдүүлэнь хэлэбэ.

Юундэ тиигэжэ хэлсээб гэхэдэ, Павел Исүүс тухай, Тэрэнэй амидыралга тухай номноо. ¹⁹ Гүн ухаантанууд Павелые Ареопаг хүтэлжэ абаашад:

– Танай номноһон шэнэ хургаал маанадта шагнажа болохо гү? – гэжэ һурабад. – ²⁰ Та нэгэл жэгтэй һонин юумэ һонорто дуулганат. Тиймэһээ энэ юун ааб гэжэ бидэ мэдэхэ ханаатайбди.

²¹ Афины хотынхид, тэндэ ажаһуугша хариин зон шэнэ үзэлнүүдые шагнан, тэдэниие зүбшэн хэлсэһээр лэ сүлөө сагаа үнгэргэдэг байгаа.

²² Павел Ареопагай дунда зогсожо:

– Афинынхин, таанарай аргагүй хүзэгтэй зон байхые би ажаглажа байнаб. ²³ Юундэб гэхэдэ, танай мүргэл шүтөөнүүдые хаража байхадаа, «мэдэгдээгүй Бурханда» гэжэ бэшээтэй үргэлэй шэрээ би оложо харааб. Танай мэдээгүй аад, шүтэжэ мүргэжэ байһан эгээл тэрэ Бурхан тухай би номножо байнаб. ²⁴ Юртэмсэ дэлхэе, тэрээн дээрэ оршодог хамаг

* ^{17:18} Эпикур болон стоик – грег гүн ухаанай хургаалнууд.

юумэ бүтээхэн Бурхан газар тэнгэрийн Эзэн юм, гараар бодхоогдоһон хүмэдэ амидардаггүй юм. ²⁵ Хүнэй ямаршые гуһаламжа Бурханда хэрэггүй. Тэрэ Өөрөө амитай бүхы юумэндэ ами наһа, амисхал, бүгэдые үгэнэ. ²⁶ Бүхы дэлхэйгээр нютагжахын тула амидарха саг болзорыень болон байрлаха хилэ хизаарыень тогтоон, ори ганса хүнһөө бүхы хүн түрэлхитэниие Тэрэ бүтээгөө. ²⁷ Бурхан хүн бүхэнһөөмнай холо бэшэ гэжэ мэдэрэн, Тэрэниие бэдэржэ олохын тула эдэ бүгэдые зохёогоо юм. ²⁸ «Бидэнэр Бурханай ашаар амидаржа, хүдэлжэ, ажаһуужа байнабди». Танай шүлэгшэдэй зариманиинь баһал: «Бидэ Тэрэнэй угсаатан гэсэбди», – гэжэ хэлээ бэлэй.

²⁹ Хэрбээ бидэ Бурханай угсаатан хаа, Бурхан гээшэмнай хүнэй ханаашалгаар алтаар, али мүнгөөр, али шулуугаар дүрсэлхэн уран бүтээлэй урлалга гэжэ бодохо ёһогүйбди. ³⁰ Бурханиие мэдээгүй сагта Бурхан эдэ бүгэдые хүнүүдтэ хүлисэдэг байгаа. Харин мүнөө хаа хаанагүй ажаһуудаг зониие нүгэл үйлэдэхээ болихыень Бурхан захирна, ³¹ юундэб гэхэдэ, Бурхан юртэмсэ дэлхэйе үнэн зүб зарга шийдхэбэрээр шүүхэ үдэрөө тогтоогоо, тиин Зарга шүүгшээ Тэрэ томилон табяа. Тэрэниие Бурхан амидыруулжа, бүхы хүнүүдтэ гэршэ баримта болгон үгөө.

³² Үхэнэн хүнүүдые амидыруулһан тухай дуулахадаа, нэгэ зарим зон ташаганаса энеэлдэбэ, нүгөө зариманиинь:

– Бидэ таниие үшөө дахин шагнуужамди, – гэлдэбэ.

³³ Тиихэдэнь Павел тэдэниие орхижо ошоо. ³⁴ Гэбэшые хэдэн хүн Эзэндэ этигэжэ, Павелай шабинар болобо. Тэдэнэй дунда Ареопагай гэшүүн Дионисий, Дамарида гэжэ нэрэтэй эхэнэр болон бусадшые зон байгаа.

Павел Коринф хотодо

18 ¹ Эдэ бүхэнэй һүүлдэ Павел Афины хотоһоо Коринф хүрэжэ ерэбэ. ² Тэндэ Павел Понтоо уг гарбалтай Аквила гэдэг еврейтэй, тэрэнэй Прискилла хамгатай уулзаба. Клавдий хаанай бүхы еврейнүүдтэ Римые орхижо ошохыень захирһан хада, тэдэ хая Итали-һаа ерэнэн байба. Павел тэдэнэйдэ айлшалба. ³ Нэгэ ажал урлалгатай дээрэһээ хамта хүдэлбэ. Тэдэнэр майхануудые хэдэг байгаа. ⁴ Павел еврейнүүдыешые, грегүүдыешые этигүүлхээ оролдон, суббото бүхэн мүргэлэй гэртэ номнодог һэн.

⁵ Сила Тимофей хоёрой Македонииһоо ерэхэдэнь, Павел Һайн Мэдээсэл номнолгодо өөрыгөө бүрин зорюулжа, Иисүүс гээшэмнай Бурханай табисуурта гэжэ еврейнүүдтэ баталан гэршэлжэ байгаа. ⁶ Теэд тэдэ зоной арсалдажа, хэрүүл татахадань, Павел өөрынгөө хубсаһа гүбезд:

– Бурханай абаралгааа арсажа байхандаа таанад өөхэдөө зэмтэйт. Би зэмэгүйб, тиин мүнөө бусад арадуудта ошохомни, – гэжэ хэлэбэ.

⁷Тэдэ зоние орхижо, Павел Бурханда хүзэглэдэг Титий Юст гэдэг хүнэй гэртэ ошобо. Энэ хүнэй гэрынь мүргэлэй гэрэй хажууда һэн. ⁸Криисп гэжэ нэрэтэй мүргэлэй гэрэй дарга бүхы гэр бүлөөрөө Эзэндэ баһа этигээд байгаа. Номнол дуулаһан олон коринфууд этигэжэ, уһаар арюудхуулба.

⁹Нэгэтэ хүни Эзэн Павелай үзэгдэлдэ орожо, хэлэбэ:

– Бү ай, саг үргэлжэ номножо бай. ¹⁰Би шамтай байнаб, хэншье шамда хоро хүргэхэгүй, энэ хотодо Минии хүнүүд олон бшуу.

¹¹Тиимэхээ Павел тэндэ жэл хахад соо Бурханай үгэ номнобо.

¹²Ахайя можын захирагшаар Галлионие табихада, еврейнүүд хоорондоо үгэсэлдөөд, Павелай урдаһаа бодожо, тэрэниие сүүдлэхэээ шэрэжэ асарба.

¹³– Энэ хүн манай Хуулида хэлэгдээгүй ёһоор Бурханда мүргэгты гэжэ хүнүүдые үгэдөө оруулжа байна, – гэлдэбэ тэдэ.

¹⁴Павелай амаа нээжэ үрдеэгүй байтар, Галлион еврейнүүдтэ хандажа:

– Ай, еврейнүүд, хэрбээ ямар нэгэн гэмтэ ябадал гү, али муу үйлэ тухай хэлэбэлтнай, би таанадые шагнаха байгааб. ¹⁵Харин үгэнүүдһээ, нэрэ алдарһаа боложо, өөхэдынгөө Хуулиин асуудалнуудаар арсалдаа юм бол, өөхэдөө шиидхэгты. Энэ асуудалаар танай заргаша байха аргамгүй, – гэбэ.

¹⁶Тиигэжэ хэлээд, Галлион заргын газарһаа тэдэ еврейнүүдые намнажархиба. ¹⁷Харин тэдэнь мүргэлэй гэрэй дарга Сосфендэ добтолон орожо, зарга шиидхэдэг газарай урда тээ тэрэниие зада наншаба. Гэбэшье Галлион эдэ бүгэдые ойндoo абаагүй.

Павел Антиох бусажа ерэбэ

¹⁸Павел үшөө олон үдэр тэндэ байгаад, удаань аха дүүнэртэйгөө хахасан, Прискиилла Ааквила хоёрые абаад, Сириин орон тамаржа ошобо. Хэзээ нэгэтэ үгэнэн дашаа тангаригайнь болзор дүүрэжэ, Павел Кенхрейдэ үһээ абхуулаа. ¹⁹Эфестэ тамаржа ерэхэдээ, Павел нүхэдөө орхёод, мүргэлэй гэртэ ошожо, еврейнүүдтэй хөөрэлдэбэ. ²⁰Тэрэниие улыг даа гэжэ еврейнүүдэй гуйхадань, тэрэ зүбшөөбзгүй.

²¹– Ойртожо байгаа һайндэрые би заагагүй Иерусалимда үнгэргэхэ ёһотойб. Хэрбээ Бурханай хүсэбэл, би таанадта дахин бусажа ерэхэб, – гэжэ хэлээд, тэдэнтэй хахасан, Эфесхээ тамаран ошобо.

²²Тэрэ Кесари хүрэжэ ерээд, саашаа Иерусалим зорибо. Тэндэ хү-
зэглэгшэ зонтой уулзаад, Антиох ошобо. ²³Хэдэн сагай туршада Ан-
тиохдо байгаад, Павел замаа саашань үргэлжэлүүлэн, бүхы Галаадай
болон Фригийн нютагуудаар ябажа, шабинарай этигэлые батадхан
бэхижүүлбэ.

Аполлос гэдэг хүн Эфес ба Коринф хотонуудта

²⁴Александриаа уг гарбалтай Аполлос гэдэг еврей хүн Эфестэ
бии болобо. Тэрэ ехэ уран хэлэтэй, Нангин Бэшэг хайн мэдэдэг хэн.
²⁵Аполлос Эзэн тухай хургаалые дуулахан байгаа. Гансал Иоаннай ухан
арюудхалга мэдэжэ байһаншье мүртөө ехэ оролдосотойгоор, үнэн зүбөөр
Иисүүс тухай хөөрэдэг хэн. ²⁶Тэрэ хүн мүргэлэй гэртэ зоригтойгоор
номножо эхилбэ. Прискиилла Ааквила хоёр тэрэниие шагнаад, гэртээ
урижа, Бурханай зам тухай тэрээндэ бүри тодорхойгоор хөөрэжэ үгэ-
бэ. ²⁷Тэрэнэй Ахайя ошохо гэжэ шиидэхэдэ, угтажа абахыень гуйһан
бэшэг хүзэглэгшэд тэндэхи шабинарта бэшэбэ. Ахайя ерээд, Бурханай
үршөөлөөр хүзэглэһэн зондо Аполлос ехэ туһалба. ²⁸Юуб гэхэдэ, тэ-
рэ олон зоной дунда еврейнүүдтэй заргалдан, тэдэниие буруушаажа,
Нангин Бэшэгһээ хэнэгүүдые хэрэглэн, Иисүүс гээшэмнай Бурханай
табисуурта мүн гэжэ баталба.

Павел Эфестэ

19 ¹Аполлосой Коринфда байха үедэ Павел Галаадай ба Фригийн
газар дайдые дабан, Эфес хүрэжэ ерэхэдээ, хэдэн шабинартай
уулзаба. ²Тэдэнтэй хөөрэлдэжэ байхадаа Павел:

– Хүзэглэхэдөө таанад Арюун Һүлдые тогтоон абаа хэн гүт? – гэжэ
һураба.

– Бидэ Арюун Һүлдэ тухай ойро наашашье дуулаагүй байнабди, –
гэбэ тэдэнь.

³– Тиихэдээ таанад ямар ухан арюудхалда хүртэбэт?

– Иоаннай ухан арюудхалда хүртөөбди.

⁴– Хүнүүдэй нүгэл хэхэээ болихын тула Иоанн уһаар арюудхаа. Ти-
хэдээ хойноһоомни заларжа ябаа хүндэ, ондоогоор хэлэбэл Иисүүстэ,
таанад этигэхэ ёһотойт гэжэ Иоанн хүнүүдтэ хэлэдэг байгаа, – гэжэ
Павел хэлэбэ.

⁵Энээн тухай мэдэхэдээ, шабинар Эзэн Иисүүсэй нэрэ алдараар
ухан арюудхалда хүртэбэ. ⁶⁻⁷Павелай арбан хоёр оршом шабинар дээр-
рэ гараа табихадань, Арюун Һүлдэ буужа, тэдэ элдэб хэлэнүүд дээрэ
дуугаржа, номножо эхилбэ.

⁸Павел гурбан харын үргэлжэдэ мүргэлэй гэртэ ерэжэ, заргалдан, Бурханай хаан орон тухай зоригтойгоор хөөрөжэ, баталан хургажа байба. ⁹Зарим хүнүүдэй зүрью зан гаргажа, этигэхэ дурагүй байхадань, Эзэнэй замын зоной дунда хардажа эхилхэдэнь, Павел шабинартайгаа тэдэниин орхижо ошобо. Тиигээд Павел Тиранн гэдэг хүнэй хургуулида үдэр бүри номнодог болобо. ¹⁰Тиигэжэ хоёр жэлэй туршада Аси можодо ажаһуудаг еврейнүүдшье, грегүүдшье Эзэн тухай соносожо байба.

Скевын хубүүд

¹¹Бурхан Павелай гараар олон гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээбэ. ¹²Павелай нюурай аршуул гү, али хормойбошо үбшэн зондо асархадань, тэдэнь эдэгэжэ, ада шүдхэрнүүд бөөһөөнь гаража, тонилон ошодог байгаа. ¹³Тиихэдэ ада шүдхэрнүүдые дарадаг зарим еврей тэнүүлшэд ада шүдхэртэ барюулһан хүниин аргалхадаа, Эзэн Иисүүсэй нэрэ дурдадаг болобо. «Павелай номножо байһан Иисүүсэй нэрээр таанадта захирнаб», – гэжэ тэдэ хэлэдэг байгаа.

¹⁴Еврейнүүдэй ахамад санаарта Скевын долоон хубүүд баһал тиигэжэ захирба. ¹⁵Гэбэшье ада шүдхэр тэдэндэ: «Би Иисүүсые мэдэнэб, Павелышье би танинаб. Харин таанад хэд гээшэбта?» – гэбэ. ¹⁶Тиигээд ада шүдхэртэй хүнэй тэдэндэ добтолжо, бултыень наншахада, тэдэнь шармай нюсэгэн, шархатаһан барһад гэрһээ зугадан гүйлдэбэ.

¹⁷Энэ ушар тухай Эфестэ ажаһуудаг еврейнүүд, еврей-бэшэнэр баран сонособо. Тэдэ булта айн хүрдэжэ, Эзэн Иисүүсэй нэрэ хүндэлжэ эхилбэ. ¹⁸Хүзэглэһэн зоной олонхинь хэһэн элдэб шэбшэлгынгээ муу ёрые мэдэрэн, тэрээн тухайгаа зондо хөөрөжэ үгэбэ. ¹⁹Эльбэ жэльбэ хэрэглэдэг зарим зон номуудаа асаржа, зоной урда галда шатааба. Тэдэ номуудай сэнгыень тоолоходо, тэдэнь таби мянган мүнгэнэй сэнтэй байшаба.

²⁰Иимэл хүсэ эршэтэйгээр Эзэнэй үгэ таража, олон хүнүүд хүзэглэжэ байба.

Эфестэ болоһон үймөөн

²¹Эдэ ябадалнуудай хүүлдэ Павел Македониин ба Ахайяын нютагуудаар ябажа, Иерусалим ошохо гэжэ шиидэбэ.

– Удаань би Рим хүрэхэ ёһотойб, – гэжэ Павел хэлэбэ.

²²Тэрэ Тимофей Эрааст хоёр туһалагшадаа Македони эльгээжэ, өөрөө халта зуура Аси можодо үлэбэ.

²³Тэрэ үедэ Эзэнэй замһаа боложо ехэхэн арсалдаан гараба.

²⁴Мүнгөөр урлагша Дэмээтрэ гэдэг хүн Артемидын хүмын мүнгэн

дүрсэнүүдые бүтээдэг хэн. Тэрэнэй ашаар бусадшые олон урладаг зон бага бэшэ олзо олодог бэлэй. ²⁵ Дэмээтрэ тэдэниие, мүн ондоошые урлагшадые суглуулаад:

– Эрэшүүл аа, энэ урлал ажалһаа манай ажабайдал дулдыдана гэжэ таанад һайн мэдэнэт. ²⁶ Павелай гансашые Эфестэ бэшэ, харин бүхы Асида номнолоороо олон зоной тархи эрьюулһыень таанад хаража дуулажа байгаа бээт. Гараар бүтээгдэһэн юумэн бурхан байжа шадахагүй гэжэ тэрэ хэлэнэ. ²⁷ Энээнһээ боложо манай урлал ажал хэндэшые хэрэггүй болохоһоо гадна, агууехэ бурхан Артемидыншые хүмэ хэрэггүй болохо аюул тохёолдохоёо байна. Тиигэбэл бүхы Асиин болон юртэмсын шүтэжэ байһан бурханай хүр жабхалангынь буураха бшуу, – гэжэ хэлэбэ.

²⁸ Хэлэһыень дуулаһан зон хоро шараяа ехээр бусалжа:

– Эфесэй Артемида алдаршаһай! – гэжэ хашхаралдаба.

²⁹ Хотынхид үймөө татажа, Павелай замай нүхэд болохо Македо-ниин Гай Аристарх хоёрые театр руу шэрэбэ. ³⁰ Павелай өөрөө тэдэ зоной урда гараха гэхэдэнь, шабинарынъ табибагүй. ³¹ Аси можын зарим захирагшад Павелай нүхэд байһан дээрэһээ театр ошохыень һэргылэн хүнүүдые эльгээгээ. ³² Театрта сугларһан зоной зариманиинь һүхиржэ, нүгөөдүүлынъ хашхарба. Суглаанай эмхи гуримгүй үнгэржэ байхада, тэндэ байһан зоной олонхинъ юундэ сугларһанаашые ойлгонгүй байба. ³³ Тиимэһээ сугларһан зоной зариманиинь Александр гэжэ нэрэтэй хүндэ юу боложо байһые тайлбарила гэдэн эрилтэ табиба. Александрые еврейнүүд өөһэдынгөө дундаһаа түлхижэ урагшанъ гаргаба. Тэрэ шэмээгүй бологты гэжэ гараараа харуулаад, бээе сагааруулха ханаатай байхаданъ, ³⁴ тэрэниие еврей байна гэжэ мэдэхэдээ, зон нэгэн дуугаар: «Агууехэ Эфесэй Артемида алдаршаһай», – гэжэ хоёр сагай туршада зогсонгүй хашхаралдаба.

³⁵ Һүүлэй Һүүлдэ хотын захирагшадай нэгэн зониие номгоруулжа:

– Эфесэй эрхэтэн! – гэжэ хандаба. – Эфес агууехэ бурхан Артемидын хүмые, огторгойһоо унаһан нангин шулууе хамгаалан сахигша хото гэжэ мэдэхгүй хүн олдохо аал? ³⁶ Энэ арсашагүй баримта юм, тиимэһээ таанад номгоржо, үймэлдэхэ шууялдахаяа болигты. ³⁷ Таанадай иишэнь шэрэжэ асарһан зон хүмэ дээрмэдээгүй, тиихэдэ Артемида бурханиемнайшые муудхаагүй ха юм. ³⁸ Хэрбээ Дэмээтрэ болон тэрэнтэй ерэнэн урлагшадай хэн нэгэниие зэмэлээ хаанъ, заргашада гү, али захирагшадта гэмнэлгэ нэхэбэритэйгээ хандаг лэ. ³⁹ Хэрбээ бүри шухала юумэ нэхэбэлтнай, хэрэгтнай хуулиин ёһоор зарлагдан эрхэтэнэй суглаан дээрэ шийдхэгдэхэ. ⁴⁰ Үгы һаа, бидэниие үймөө татаа гэжэ

зэмэлхэдээ болохо, юундэб гэбэл, мүнөөдэр юундэ эндэ сугларһанаа бидэ тайлбарилжа шадахагүйбди, юугээршые өөһэдыгөө сагааруулха аргагүйбди. Иигэжэ хэлээд, тэрэ захирагша сугларһан зоние тарааба.

Павел Македони болон Ахайя руу ошобо

20¹ Үймөөнэй үнгэрһэн хойно Павел шабинараа суглуулжа зоригжуулаад, тэдэнтэйгээ хахасажа, Македони ошобо. ² Македониин газараар ябахандаа, Павел хүзэглэгшэ зонтой оло дахин хөөрэлдэжэ, тэдэниие зоригжуулжа байба. Һүүлэй Һүүлдэ тэрэ Эллада* хүрэжэ ерээд, ³ тэндэ гурбан һара байба. Элладаһаа Сири тамаран ошохо һанаатай байхадань, еврейнүүд эсэргүү нюуса хэлсээ зохёобо гэжэ мэдэхэдээ, Павел дахин Македонёор ябаад, һөөргөө бусаха гэжэ шиидэбэ. ⁴ Тэрэниие харгыдань Бээрэдэ түрэнһэн Пиррэй Сопатр хүбүүн, Фессалоникиин Аристарх ба Секунд хоёр, Дээрбэһэн уг гарбалтай Гай, Тимофей болон Асиһаа уг гарбалтай Тихик, Трофим гэгшэд дахажа ябаа. ⁵ Тэдэнэр урдамнай орожо, бидэниие Троадада хүлээжэ байгаа. ⁶ Харин бидэ Эһээбэригүй Хилээмэн гэдэг һайндэрэй үнгэрһэн хойно Филиппһээ тамаран гаража, табан үдэрэй удаа Троада хүрөөд, тэндэ долоон хоног байгаабди.

Павел һүүлшынхиеэ Троадада байна

⁷ Субботын хойто үдэр бидэ бултадаа үдэшин хоол барихаяа суглараабди. Хойто үдэрынь ябахаяа түхээржэ байһан дээрэһээ Павел шабинартайгаа удаан саг соо, һүниин тэн болотор хөөрэлдөө. ⁸ Бидэнэй сугларһан дээдэ дабхарай таһалга соо олон дэн аһаалгаатай байгаа. ⁹ Ээвтх гэжэ залуу хүбүүн сонхын табсан дээрэ һууба. Павелай ехэ удаан номножо байхада тэрэ хүбүүн нойртоо диилдэжэ, гурбадахи дабхарай сонхоһоо унашаба. Шабинарайнь гүйжэ ошоходо, тэрэ үхэшэһэн байгаа. ¹⁰ Гэбэшые Павел доошоо бугаад, дээрэнь тонгойжо, хүбүүе шангаар тэбэрибэ. «Һанаагаа бү зобогты, тэрэ амиды», – гэжэ Павел хэлэбэ. ¹¹ Бусажа дээшээ гараад, хилээмэ хухалжа эдеэд, Павел үүр сайтар номнобо. Тиигээд гаража ябаа һэн. ¹² Харин үнөөхи хүбүүнэй амидырхадань, бултадаа ехэ баяртайнууд гэртэнь абашаа һэн.

Павел Троадаһаа Милет руу аяншалба

¹³ Бидэ Павелые хүлээнгүй, корабльда һуужа, Асс тамарбабди. Тэндэ Павелые корабльдаа тодожо абаха ёһотой байгаабди. Павел Асс

* 20:2 Греци.

хүрэтэр ябагаар ошохо гэжэ шиидэһэн байгаа. ¹⁴ Тэрэниие Асста тодожо, корабльдаа нуулгаад, бидэ Мителен тамарбабди. ¹⁵ Мителенһээ гараад, хойто үдэрынь бидэ Хиос тамаржа ерээбди. Тэндэһээ гаража нэгэ хоноод, Самос руу хүрөөбди. Тиигээд Самосхоо гаража нэгэ хоноод, Милет хүрэжэ ерээбди. ¹⁶ Павел Асида удаан болохогүйн тула, Эфес руу зогсонгүй тамарха гэжэ шиидэбэ. Арга байбал, Табидахи үдэрэй хайндэрые Иерусалимда угтаха ханаатай тэрэ ехэл яаралтай ябаба.

Павел Эфесэй бүлгэмэй хүтэлэгшэдтэй хөөрэлдэнэ

¹⁷ Милет хотодо байхадаа, Павел Эфесэй бүлгэмэй хүтэлэгшэдэй хойноһоо хүнүүдые Эфес руу эльгээбэ ха. ¹⁸ Тэдэнэй хүрэжэ ерэхэдэ Павел иигэжэ хэлэбэ:

– Асиин газарта ерэхэн түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо таанадтай үргэлжэ байһыемни өөһэдөө мэдэнэт. ¹⁹ Даруу зантайгаар, нулимсаа гоожуулан, еврейнүүдһээ, тэдэнэй зохёонон нюуса хэлсээнүүдһээ боложо, хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүдтэ орожо байгаад, Эзэндэ яажа алба хэжэ байһыемни таанад баһа мэдэнэт. ²⁰ Зонойшые дунда, гэрээршые ябаад нургахадаа, таанадта тунһатай юумэ огто нюудаггүй бэлэйб. ²¹ Би еврейнүүдыешые, ондоо яһатаниешые нүгэл хэхэеэ болижо, Бурханда хандахыень, манай Эзэн Исүүстэ этигэхыень гуйдаг бэлэйб. ²² Харин мүнөө би Арюун Һүлдын захиралта дүүргэн, Иерусалим ошоноб, юун намайе тэндэ хүлеэжэ байһые би мэдэнэгүйб. ²³ Гэбэшые ямаршые хотодо хүрэжэ ерэхэдэмни, хаанашые байхадамни, намайе түрмэ зоболон хоёр хүлеэнэ гэжэ Арюун Һүлдэ хэлэдэг. ²⁴ Харин би ами наһаяа оройдоошые хайрланагүйб. Бурханай үршөөл хайра тухай Һайн Мэдээсэл айладхажа бай гэжэ Эзэнэй намда даалгаһан үүргэ гүйсэдхэн, ябаха ёһотой замаараа ябажа түгэхсэбэлни Һайн гээшэ.

²⁵ Бурханай хаан орон тухай номножо байһан намайе таанад дахин харахагүйт гэжэ би мүнөө мэдэнэб. ²⁶ Тиимэһээ хэн нэгэнэйтнай абарагдаагүй наа, би огто зэмэгүйб гэжэ хэлэнэб. ²⁷ Юундэб гэхэдэ, Бурханай эрхэ хүсэлые таанадта мэдүүлхэдэе, би юушые нюугаагүйб. ²⁸ Арюун Һүлдын харууһалжа байхаар таанадта даалгаһан хүрэгөө, өөһэдыгөө анхаржа байгты. Һүзэглэгшэ хүнүүдһээ бүридэһэн хүрэгөө харууһалжа байгты, юуб гэхэдэ, Бурхан энэ хүрэг хүбүүнэйнгээ шуһанай сэнгээр олоо юм. ²⁹ Минии ябаһан хойно таанадта хэрзэгы шонуууд ерэжэ, хүрэгыетнай хайрлахагүй гэжэ би мэдэнэб. ³⁰ Өөһэдынтнайшые дундаһаа буруу номногшод гаража, шабинарыемни дахуулха. ³¹ Тиимэһээ гурбан жэл соо үдэр һүнигүй нулимсаа дуһаан, таанадай хүн бүхэниетнай хургажа байһыемни һанан, һэргэг байгты.

³² Би таанадые Бурханда, Бурханай үршөөл хайра тухай хургаалда даалганаб. Бурханай үршөөл хайра тухай хургаал таанадые үлүү хайн хургажа магадгүй. Һүзэглэгшэ зондо бэлдээтэй зөөри зөөшэһөө тэрэ хургаал таанадта баһа үгэхэ. ³³ Би алта мүнгэ, хубсаһа хунар өөртөө олзолхоёо огто һанаагүйб. ³⁴ Хара хүлһөөрөө өөрыгөө, замынгаа нүхэдые тэжээдэг байһыемни мэдэнэт. ³⁵ Тиигэжэ би таанадта яажа хүдэлхэб, ядуу һула зондо туһалхаб гэһэн жэшээ харуулааб. «Үгэхэнь абахаһаа бүри жаргалтай», – гэжэ Иисүүсэй хэлэһые һанажа ябагты.

³⁶ Иигэжэ хэлээд, Павел үбдэглэн һуугаад, бусад зоноор хамта зальбарба. ³⁷ Булта айхабтар ехээр уйлалдан, Павелые тэбэрижэ таалабад. ³⁸ Намае дахин харахагүйт гэжэ хэлэһэн туладань тэдэ ехээр гуниглажа байгаа. Удаань тэдэнэр булта Павелые корабль хүрэтэр үдэшэбэ.

Павел Иерусалим ошобо

21 ¹ Бидэ Эфесэй бүлгэмэй хүтэлэгшэдтэй хахасаһаар Коос арал тамаржа ерээбди, тиигээд хойто үдэрынь Родос арал хүрэжэ, тэндэнэе Патара хото тамараабди. ² Патарада бидэ Финики ошохо корабль оложо һуубабди. ³ Кипр аралые зүүн таладаа орхижо, Сири тээшэ тамарбабди, тиигээд корабльнай ашаагаа буулгахаяа Тииртэ зогсобо. ⁴ Тииртэ бидэ шабинарые оложо, тэдэнтэй долоо хонообди. Тэдэ шабинар Павелые Иерусалим бү ошыт даа гэжэ гуйба, юундэб гэхэдэ, Арюун Һүлдэ тэдэндэ тиигэжэ захиһан байна. ⁵ Долоон хоногой үнгэрхэдэ замдаа гарахадамнай, хүзэглэгшэд эхэнэр үхибүүдээрэ хамта бидэниие корабль хүрэтэрнай үдэшэбэ. Эрье дээрэ бидэ үбдэглэн һуужа зальбараад, ⁶ хахасажа, корабльдаа һуубабди, хүзэглэгшэд гэртээ бусаба.

⁷ Тиир хотоһоо бидэ Птолемаида хүрэтэр тамаржа ерээд, эрье дээрнэ буужа, хүзэглэгшэ аха дүүнэртээ айлшалан, тэдэнэйдээ нэгэ хоноо һэмди. ⁸ Хойто үдэрынь бидэ Кесари хүрэжэ, Һайн Мэдээсэл номнодог долоон туһалагшадай нэгэн болохо Филиппэй гэртэ зогсобобди. ⁹ Тэрэ хадамда гараагүй дүрбэн басагатай һэн. Басагадын булта лүндэншэд байгаа. ¹⁰ Тэрэнэйдэ хэдэн үдэр байһанаймнай һүүлээр Агааб гэжэ нэрэтэй лүндэншэн Иудейһээ ерээ. ¹¹ Агааб манай байһан газарта ерэжэ, Павелай бүһэ абажа, хүл гараа хүлээд:

– «Энэ бүһын эзэниие еврейнүүд Иерусалимда иигэжэ хүлээд, бусад арадуудта тушааха» гэжэ Арюун Һүлдэ соносхоно, – гэбэ.

¹² Энэниие дуулахадаа бидэшье, эндэхи хүзэглэгшэдшье бултадаа Павелые Иерусалим бү ошыт даа гэжэ гуйбабди. ¹³ Тиихэдэмнай Павел:

– Үгы, яана гээшэбта? Юундэ уйлалдажа бархиралдажа, минии зүрхэ сэдьхэлые зобоонобта? Би Иерусалим ошоод, хүлюулхэхээ гадна, Эзэн Иисүүсэй нэрэ алдарай түлөө үхэхээшье бэлэнби, – гэжэ харюусаба.

¹⁴Павелые үгэдөө оруулха аргагүй байһанаа ойлгоходоо, бидэ аргадахаяа болижо:

– Эзэнэй эрхэ мэдэлээр лэ болог даа! – гэлсэбэбди.

¹⁵Хэдэн үдэрэй үнгэрхэдэ бидэ харгыдаа түхээржэ, Иерусалим тээшэ ябаабди. ¹⁶Бидэнэрээр хамта Кесариһаа хэдэн шабинар ябалсаа һэн. Тэдэнэр бидэниие Кипрһээ уг гарбалтай, түрүүшын шабинарай нэгэн болохо Мнасон гэжэ хүнэйдэ абаашаха байгаа. Бидэ тэрэнэйдэ зогсохо түсэбтэй хэмди.

Павел Яковтай уулзана

¹⁷Иерусалим хүрэжэ ерэхэдэмнай, аха дүүнэрнай бидэниие ехэ халуун дотоноор угтажа абаа.

¹⁸Хойто үдэрын Павел мантай суг Яковта ошобо. Ошохон газартамнай бүлгэмэй хүтэлэгшэдшье булта суглараа ха. ¹⁹Тэдэниие мэндэшлээд, бусад арадуудай дунда Бурханай тэрээгээр хүүлэнэн юумэнүүд тухай Павел тодорхойгоор хөөрөжэ үгэбэ. ²⁰Шагнаһан хойноо сугларагшад Бурханиие магтан алдаршуулба, һүүлдэнь:

– Павел аха, олон мянган еврейнүүдэй этигэжэ, Хуули ханамжатай найнаар сахижа байһые та харана гүт? ²¹Тэдэ зон тан тухай: «Тэрэ бусад арадуудай дунда ажаһуудаг еврейнүүдые Моисейн Хуулиһаа холодуулан, хүбүүдэе бү отолуулагты, ёһо гуримуудаа бү сахигты гэжэ хургана», – гээд хэлсэнэ. ²²Яаха гээшэб? Хүн зон ерэнэн тухайтнай заатагүй дуулаха. ²³Тиимэхэ манай хэ гэнэн юумые хыт даа. Бурханда тангариг үгэнэн дүрбэн хүн эндэ бии. ²⁴Тэдэнэрээр хамта ошожо, заншалай ёһоор өөрыгөө арюудхагты, тиигээд үһөө абхуулха мүнгэ тэдэндэ үгөөрэйгты. Тиигэбэл таниие Хуули сахина, тан тухай дэмы юумэ шашалдана гэжэ булта ойлгохо. ²⁵Бусад арадуудай дундаһаа Христоосто хүзэглэнэн зон тухай хэлэбэл, тэдэ бидэнэй урда бэшэнэн захиралтые дүүргэхэ ёһотой: онгонуудта үргэжэ бузарлагдан боожо алаһан амитадай шуһа, мяха амсангүй, забхайрангүй байгаарайгты.

²⁶Хойто үдэрын Павел тэдэ дүрбэн хүнүүдээр хамта өөрыгөө арюудхаха, арюудхалгын ёһололой дууһаха үдэрые дуулгаха гэжэ хүмэ руу оробо. Тэрэ үдэр тэдэ зон өөһэдынгөө түлөө үргэл хэхэ ёһотой байгаа.

Павелые хүмэ соо бариба

²⁷ Үлэхэн долоон үдэрэй үнгэржэ байхада, Аси можын еврейнүүд Павелые хүмэ соо харахадаа, зоние үймүүлжэ, тэрэниие бариба.

²⁸ – Израильшууд! Туһалыт! – гэжэ хүхирэлдэбэ. – Энэл хүн манай улад зон, Хуули, газар доромжолһон хургаал хүн бүхэндэ хаа хаанагүй номноно. Мүнөө грегүүдые хүмэдэ асаржа, нангин газар бузарлаа!

²⁹ Юундэ тиигээб гэбэл, урдань тэдэ зон хотодо Павелые Эфесэй Трофимтай хараһан байгаа, тиимэхээ Павел тэрээниие дахуулаад, хүмэ руу асараа гэжэ бодобо.

³⁰ Хөөрсэгэнэхэн хотын зон булта гүйлдэжэ ерээд, Павелые барижа, хүмэ сооһоо шэрэн гаргаба. Тэрэнэй хойноһоо хүмын үүдэ хааба.

³¹ Тэдэ зоной Павелые алахая забдажа байхада, бүхы Иерусалим үймэжэ байна гэжэ түмэнэй даргада дуулгаба. ³² Тэрэ дарга удангүй зуунай дарганартай, сэрэгшэдтэйгээ хамта тишээ ошобо. Түмэнэй даргые сэрэгшэдтэйнь харахадаа, улад зон Павелые наншахаяа болибо.

³³ Түмэнэй дарга тэдэндэ дүтэлжэ, Павелые дабхар гэнжээр хүлихыень захираад, һүүлдэ тэрэнэй хэн байһан, юу хэхэн тухай һураашалба.

³⁴ Зон элдэб юумэ хашхаржа байба, гэбэшье шууяатай байһан дээрэхээ тэрэ дарга юушье ойлгобогүй. Тиимэхээ тэрэ Павелые хэрэм руу туужа абаашаад, тэндэ хаахыень захирба. ³⁵ Павелай гэшхүүрэй дээдэ табсан дээрэ гараад байхадань, зон бүри ехээр гааралдан дошхорбо, сэрэгшэд тэрэниие гар дээрээ үргөөд ябаха баатай болобо. ³⁶ Олон зон хойноһоонь дахалдан:

– Энээниие алагты! – гэжэ хашхаралдаба.

Павел өөрыгөө үмэглэнэ

³⁷ Хэрэмдэ оруулхынь урда тээ Павел түмэнэй даргада хандажа:

– Танда юумэ хэлэжэ болохо гү? – гэжэ грек хэлэн дээрэ һураба.

– Та грек хэлэ мэдэхэ гүт? – гэжэ урдаһаань түмэнэй дарга һураба. – ³⁸ Тиихэдээ та һая үймөө татажа, өөрынгөө хойноһоо сүл губи руу дүрбэн мянган алууршадые дахуулжа ошоһон египет хүн гүт?

³⁹ – Би еврей хүнби, – гэжэ Павел буруушааба, – Килики ороной Тарс гэдэг түб хотын эрхэтэн хүнби. Эдэ зонтой хөөрэлдэхыемни зүбшөөгыт даа, – гэжэ тэрэ гуйба. ⁴⁰ Дарга зүбшөөбэ. Павел гэшхүүрэй дээдэ табсан дээрэ зогсоод, аалин бологты гэжэ гараараа зондо харуулба. Булта аниргүй боложо, Павел еврей хэлэн дээрэ үгэ хэлэбэ:

22¹ – Аха дүүнэр, эсэгэнэр! Минии үмэглэлгын үгэ мүнөө шагнажа хайрлыт!

² Павелай еврей хэлэн дээрэ хэлэжэ байхые дуулахадаа, тэдэ зон бүри намдаба.

³ – Би Килики ороной Тарс хотодо түрэнэн еврей хүнби. Тэрэ хотодо Гамалиһээлэй хүтэлбэри доро үбгэ эсэгэнэрэй Хуули ехэ нягтаар сахижа хүмүүжүүлэгдэнэн хүнби. Би таанадтал адли Бурханай урда бүхы үүргэнүүдээ оролдосотойгоор дүүргэдэг хэнби. ⁴Эзэнэй Замаар ябаһан зоние үхэтэрнь хашан мүрдэжэ, эрэшүүл, эхэнэрнүүдые барижа, түрмэдэ хаадаг байгааб. ⁵Минии хэлэһые ахамад санаарташье, Зүблэлэй гэшүүдшье баталха. Тэдэнһээ би бэшэг абаад, Христоосто хүзэглэдэг тэндэхи зоние барижа хүлээд, Иерусалим хэнээхыень абажа ерэхээр аха дүүнэртээ Дамааск ошохо гэжэ гараа хэм.

Павел Христоосто хүзэглэнэн тухайгаа хөөрэнэ

⁶ – Гэбэшье үдын багта, Дамааскһаа холо бэшэ ябахадамни, ялагар туяа тэнгэриһээ сасаран, намайе гэрэлтүүлээ. ⁷Би газарта унажа: «Саул, Саул, юундэ ши Намайе хашан мүрдэнэбши?» – гэнэн абяа дуулааб. ⁸«Эзэмни, үгы Та хэн гээшэбта?» – гэжэ би һурабаб. «Шамда хашуулан мүрдүүлэгшэ Назаредэй Иисүүс гээшэлби даа», – гэжэ Тэрэ харюусаба. ⁹Замаймни нүхэд гэрэл туяа харабашье, намда хандаһан абяа дуулаагүй. ¹⁰«Эзэн, тиихэдээ би яаха болонобиб?» – гэжэ һурабаб. «Мүнөө дээрээ ши бодоод, Дамааск ошо. Юу хэхэ тухайшни тэндэ шамда хэлэгдэхэ», – гэжэ Эзэн намда харюусаа. ¹¹Тэрэ гэрэл туяагай толондо юумэ харахаяа болёод байхадамни, намтай ябаһан хүнүүд гарһаамни хүтэлжэ, Дамааск хүргэжэ асараа.

¹²Тэндэ Хуули хэшээлтэйгээр сахидаг Анания гэжэ хүн намда ерээ. Тэрэ хүниие Дамааскын бүхы еврейнүүд ехэ хүндэлдэг юм. ¹³Тэрэ намда ерэжэ, хажуудамни зогсоод: «Саул, нүхэрни, нюдэншни харадаг бологлэ!» – гэжэ хэлээ хэн. Тэрэ дороо би хараатай боложо, тэрэниие харааб. ¹⁴«Манай үбгэ эсэгэнэрэй Бурхан эрхэ хүсэлөө шамда мэдүүлхын тула Үнэн сэдхэлтэниие шамда харуулхын тула, Тэрэнэй абяа дуулахыншни тула шамайе шэлэжэ абаа, – гэжэ Анания үргэлжэлүүлбэ. – ¹⁵Юундэб гэхэдэ, ши хараһан дуулаһан бүхэнөө бүхы зондо дуулган, Эзэн тухай гэршэлхэ ёһотойш. ¹⁶Тиихэдээ юундэ удааржа байнабши? Бодоод, Эзэнэй нэрэ алдарые дуудан, уһаар арюудхуулаад, нүгэл шэбэлээ арилга».

¹⁷Иерусалим бусажа ерээд, хүмэ соо зальбаржа байхадаа, би үзэгдэлдөө ¹⁸Эзэниие харааб. «Энэ дороо түргэхэн Иерусалимые орхижо ошо, юундэб гэхэдэ, энэ хотодо Нам тухай гэршэлхэдэшни этигэхэгүй», – гэжэ Тэрэ хэлээ. ¹⁹«Эзэн аа! – гэжэ би үгэлбэб, – мүргэлэй гэрнүүдээр ябажа, Танда хүзэглэдэг зоние барижа, түрмэдэ хааж, сохижо

байхан тухаймни тэдэ мэдэнэ ха юм. ²⁰ Мүн Танай гэршэ Стефанай шуһа адхархада би хажуудань байгаа, тэрэнэй алууршадай тала барин, хубсаһануудыень харууһалжа байгаа». ²¹ Тиихэдэ Тэрэ намда: «Яба, Би шамайе эндэһээ холо бусад арадуудта эльгээхэмни», – гэжэ хэлэбэ.

Павел түмэнэй дарга хоёр

²² Эдэ үгэнүүдээ хэлэтэрынь хүнүүд тэрэниие шагнажа байһанаа, мүнөө шаг шууяа табижа:

– Иимэ хүн газар дээрэ ябаха ёһогүй. Энэ хүн амиды ябаха ёһогүй! – гэжэ хашхаралдаба.

²³ Тэдэнэй иигэжэ хашхаралдажа, хубсаһаяа шуура татажа, шорой сасажа байхада, ²⁴ түмэнэй дарга Павелые хэрэмдэ туужа абаашаад, яахадаа зон иигэжэ хашхаралдааб гэжэ мэдэхын тула «тэрэниие ташуурдагты» гэһэн захиралта үгэбэ. ²⁵ Павелые баханада уяжа хүлихэдэнь, хажуудань байһан зуунай даргада хандан:

– Таанар римэй эрхэтэниие зарга шүүбэриггүйгөөр ташуурдаха эрхэтэй гүт? – гэжэ Павел асууба.

²⁶ Энээниие дуулахадаа, зуунай дарга түмэнэй даргада ошожо:

– Үгы, та юу хэхээе байнабта? Энэ хүнтнай римэй эрхэтэн байнал, – гэбэ.

²⁷ Тиихэдэнь түмэнэй дарга Павелда ойртожо:

– Хэлыш даа, ши үнэхөөрөө римэй эрхэтэн гүш? – гэжэ һураба.

– Тиимэ, – гэжэ Павел харюусаба.

²⁸ – Би ехэ мүнгэ түлэжэ римэй эрхэтэн болоо һэнби, – гэжэ түмэнэй дарга хэлэбэ.

– Харин би түрэхэхөө римэй эрхэтэнби, – гэбэ Павел.

²⁹ Павелые ташуурдаха ёһотой байһан сэрэгшэд түргэхэн холо болобо. Харин түмэнэй дарга римэй эрхэтэниие гэнжээр хүлибэб гэжэ мэдэхэдээ, ехээр айн хүрдэбэ.

Павел Зүблэлэй гэшүүдэй урда

³⁰ Хойто үдэрынь Павелые юунэй түлөө еврейнүүд зэмэлнэб гэжэ тодорхойлохонаатай түмэнэй дарга тэрэнэй гэнжыень тайлажа, түрүү санаартадай болон Зүблэлэй гэшүүдэй суглархые захиржа, Павелые тэдэнэй урда байлгаба.

23 ¹ Павел Зүблэлэй гэшүүдые шэртэн хараад:
– Аха дүүнэр! Бүхы наһаараа энэ үдэр хүрэтэр би Бурханда үнэн сэхээр алба хээб, – гэжэ хэлэбэ.

² Анания гэжэ нэрэтэй ахамад санаарта хажуудань байһан зондо нюур амыень альгадагты гэжэ захирба.

³ – Ай, сагаанаар будагдаһан хана, шамайе Бурхан сохихо, – гэжэ тэрээндэ Павел хэлэбэ. – Хуулийн ёһоор намайе шийдхэхэ гэжэ эндэ хууһан аад лэ, намайе сохигты гэжэ захирхадаа Хуули эбдэбэш.

⁴ – Ши Бурханай ахамад санаартые доромжолнош, – гэжэ хажуудань байһан хүнүүд хэлэбэ.

⁵ – Аха дүүнэр, энэ хүн ахамад санаарта гэжэ би мэдээгүйлби, – гэжэ Павел харюусаба. – «Арадайнгаа удамаршые хараажа бү бай», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй юм.

⁶ Зүблэлэй гэшүүдэй нэгэ зариманиинь саддукейнэр, нүгөөдүүлынь фарисейнүүд байна гэжэ харахадаа, Павел шангаар ооглобо:

– Аха дүүнэрни, би фарисейнүүдэй хүбүүнби, өөрөө фарисей хүнби. Үхэнэн зон амидырха гэнэн найдалтай байһанаймни түлөө намайе шүүбэрилжэ байна.

⁷ Иигэжэ хэлэһэнэйнь һүүлээр фарисейнэр ба саддукейнэр хоорондоо арсалдажа, сугларһан зоной һаналнуудынь хубаарба. ⁸ Ушарынь юуб гэхэдэ, саддукейнэр үхэнэн хүнүүд амидырдаггүй, Бурханай Эльгээмэлнүүдшые, һүлдэшые үгы гэжэ баталдаг, харин фарисейнүүд эдэ бүгэдэ бии гэжэ тоолодог байгаа. ⁹ Шанга хүхирэлдөөн боложо, фарисейнүүдэй дундаһаа хэдэн Хуули заадаг багшанар бодоод:

– Энэ хүниие гэмнэхээр нэгэшые юумэ олоногүйбди. Энэ хүнтэй Һүлдэ гү, али Бурханай Эльгээмэл хөөрэлдэһэн байхадаа болохо, – гэжэ хэлэбэ.

¹⁰ Арсалдаанай улам шангадахада, Зүблэлэй гэшүүд Павелые тара удара татана аа гү гэжэ түмэнэй дарга айгаад, сэрэгшэдтэй суглаанай таһалга руу ороод, Павелые абажа, хэрэм туужа абаашахыень захирба. ¹¹ Хойто хүнинь Эзэн Павелай урда бии боложо: «Зоригтой бай! Иерусалимда Нам тухай гэршэлһэндээл адляар, ши мүнөө Рим хотодо гэршэлхэш», – гэбэ.

Павелые алаха гэнэн нюуса хэлсээн

¹² Хойто үдэрынь еврейнүүд хоорондоо хэлсээ үүдхэн сугларжа, Павелые алаагүй һаа, юумэ эдихэ уухагүйбди гэжэ тангариглаба. ¹³ Энэ хэлсээе дүшэ гаран зон үүдхэнэн байгаа. ¹⁴ Тэдэнэр түрүү санаартадта болон ахаматуудта ерээд:

– Павелые алаагүй һаа, юушые амсахагүйбди гэжэ тангариглаабди. ¹⁵ Мүнөө таанар, мүн Зүблэлэй гэшүүд Павелай хэрэгые дахин шалгажа хараха һанаатайбди гэнэн хэбэр үзүүлэн, түмэнэй даргада хүнүүдые

эльгээжэ, тэрэниие асаруулагты. Бидэ бэлэн байхабди, иишэ орохо-
хоонь урда тэрэниие алахабди, – гэбэ.

¹⁶Гэбэшье энэ хэлсээн тухай Павелай эгэшын хүбүүн мэдээд, хэрэм
ерэжэ, Павелда дуулгаба. ¹⁷Тиихэдэ Павел зуунай даргые дуудуулад:

– Энэ хүбүүн түмэнэй даргада юушьеб дуулгаха ханаатай байна.
Энээниие тэрээндэ хүргэжэ үгыт, – гэбэ.

¹⁸Зуунай дарга хүбүүниие түмэнэй даргада хүргэжэ:

– Хаалтада байһан Павел намайе дуудажэ, энэ хүбүүн танда юушьеб
дуулгаха ханаатай гэжэ хэлээд, энээниие танда асархыемни гуйгаа, –
гэжэ элидхэбэ.

¹⁹Түмэнэй дарга тэрэ хүбүүе гарһаань хүтэлжэ хажуу тээшэнь
абаашад:

– Зай, намда юу дуулгахаяа байнабши, – гэжэ һураба.

²⁰– Павелые Зүблэлэй гэшүүдтэ абаашахые танһаа гуйха тухай ев-
рейнүүд хоорондоо үгэсэн хэлсэбэд, – гэжэ хүбүүн харюусаба. – Тэдэ
Павелай хэрэгые дахин шалгажа хараха ханаатайбди гэхэн хэбэр үзүүлхэ.

²¹Гэбэшье та тэдэнэй үгэдэ бү этигээрэйгты. Павелые алаагүй хаа, юумэ
эдихэ уухагүйбди гэжэ тангариглаһан дүшэ гаран хүн тэрэниие һахин хү-
леэжэ байха. Тэдэ мүнөөшье бэлэн байна, гансал танай захиралта хүлээнэ.

²²– Намда хөөрэхэн юумээ ши хэндэшье бү хэлээрэй, – гэжэ тү-
мэнэй дарга хүбүүндэ хэлээд, тэрэниие табиба.

Павелые Феликс захирагшада эльгээбэ

²³Тиигээд түмэнэй дарга хоёр зуутаниие дуудажэ:

– Хоёр зуун сэрэгшэдые, далан морин сэрэгшэдые ба хоёр зуун
жадашэдые бэлдэгты. Тэдэнэр үдэшын юһэн сагта Кесари ошохо ёһо-
той. ²⁴Павелда моридые бэлдээд, захирагша Феликсдэ тэрэниие бүтэн
бүрин зандань хүргэжэ үгэгты, – гэбэ.

²⁵Түмэнэй дарга Феликсдэ иимэ бэшэг бэшэе: ²⁶«Эрхим хүндэтэ
захирагша Феликс, таниие би, Клавдий Лисий амаршалнаб. ²⁷Энэ
хүниие еврейнүүд баряад, алаха гээ. Тэрэ римэй эрхэтэн байна гэжэ
мэдэхэдээ, би бүлэг сэрэгшэдтэйгээ тэрэниие абарааб. ²⁸Юундэ тэ-
рэниие зэмэлнэб гэжэ тодорүүлха ханаатайгаар тэрэниие Зүблэлэй
гэшүүдтэ асараа һэнби. ²⁹Амииень хороохоор, али түрмэдэ хаахаар
нэгэшье муу юумэ хээгүй, харин тэдэнэй Хуулиин арсалдаатай асуу-
далай түлөө тэрэниие зэмэлжэ байна гэжэ би элирүүлбэб. ³⁰Энэ хүнэй
урдаһаа нюуса хэлсээн үүдхэгдэжэ байна гэхэн мэдээсэл абамсаараа,
энээниие танда эльгээжэ, харин гэмнэгшэдтэнь өөрынгөө гэмнэлгы
танда хэлэхыень захирбаб».

³¹ Абаһан захиралтынгаа ёһоор сэрэгшэд Павелые хүниндөө Антипатри хүргэбэ. ³² Хойто үдэрынь морин сэрэгшэдые Павелтай ябуулаад, сэрэгшэд өөһэдөө хэрэмээ бусажа ерэбэ. ³³ Харин морин сэрэгшэд Кесари хүрэжэ ерээд, захирагшада Павелые, түмэнэй даргын бэшэг дамжуулжа үгэбэ. ³⁴ Захирагша абаһан бэшэгээ уншаад, ямар могоһообши гэжэ Павелһаа һураба. Килики могоһоо гэжэ мэдэхэдээ:

³⁵ – Шинии гэмнэгшэдэй иишэ хүрэжэ ерэхэдэ би хэрэгешни шагнуужамби, – гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Тиигээд захирагша Павелые Иродэй ордондо харуул доро байлгаха гэһэн захиралта үгэбэ.

Еврейнүүд Павелые зэмэлнэ

24 ¹ Табан үдэрэй үнгэрһэн хойно ахамад санаарта Анания хэдэн ахамадуудтай, Тертулл гэдэг үмэглэгшэтэй хүрэжэ ерэбэ. Тэдэ Павелда тохожо байгаа гэмнэлгээ захирагшада мэдүүлбэ. ² Павелые дуудуулжа асархадань, Тертулл тэрэниие гэмнэн, захирагшада хандаба:

– Эрхим хүндэтэ Феликс! Танай ашаар бидэ энхэ тайбан ажаһуунабди, оюун ухаанайтнай хүсөөр энэ арад түмэнэй дунда хэгдэһэн ехэ хубилалтануудыетнай ³ бидэ хэзээшье, ямаршье талаһаань найшаадагбди, баярладагбди. ⁴ Юумэ удаан хэлэжэ таниие хашараахаяа хүсэнэгүйб. Манай богони хөөрөөе шагнажа хайрлыг даа гэжэ гуйнаб. ⁵ Энэ хүн Назорейн шажанай бүлгэм толгойлжо, хёмороо татадаг хүн юм, юртэмсэ дэлхэйгээр хаа хаанагүй ажаһуудаг еврейнүүдэй дунда үймөө татаа юм. ⁶ Энэ хүн һумыешье бузарлаха ханаатай байгаа, теэд бидэ энээниие барижа үрдеэбди*. ⁸ Энээниие өөрөө мүшхэжэ, манай гэмнэлгын зүбье баталха байхат.

⁹ Тертуллай хэлэһэниинь үнэн гэжэ еврейнүүдшье баталан, тэрэниие дэмжэбэ.

Павел Феликсын урда өөрыгөө үмэглэнэ

¹⁰ Захирагшын Павелда дохёо тэмдэг үгэхэдэнь, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

– Та олон жэлэй үргэлжэдэ манай арадай зарга шүүгшэ байгаат гэжэ мэдэдэг ушарһаа би өөрыгөө гүйсэд үмэглэхэб. ¹¹ Арбан хоёр үдэрэй урда тээхэнэ мүргэл хэхээе Иерусалим ерэһыемни та өөрөө лаблаха байхат. ¹² Намае хүмэдэ хэн нэгэнтэй арсалдажа, мүргэлэй гэртэ, али

* ^{24:6} Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: ⁷ Теэд Лисий гэдэг түмэнэй дарга тэрэниие манһаа абаржа, шамда эльгэбэ. ⁸ Зэмэлжэ байһан маанадыешье хамта ошолсогты гэжэ захирба.

ондоо газарта үймөө татажа байхыемни хэншые хараагүй. ¹³ Намда тохожо байгаа зэмэ эдэ зон өөһэдөөшые баримталан харуулжа шадахагүй. ¹⁴ Буруу шажанай бүлгэм гэжэ эдэ зоной нэрлэдэг Зам баримталжа байһан дээрэхэл би үбгэ эсэгэнэрэйнгээ Бурханиие хүндэлнэб гэжэ танда мэдүүлнэб. Моисейн Хуулида болон лүндэншэдэй номууд соо бэшэгдэһэн бүхы юумэндэ би этигэнэб. ¹⁵ Эдэ зоной Бурханда найдадагтал адляар би баһал үнэн сэдхэлтэншые, бусадшые зон амидырха гэжэ найдадаг хүнби. ¹⁶ Тиимэхээ би Бурханайшые, хүнүүдэйшые урда арюун хайн сэдхэлтэй байха гэжэ ходо оролдодогби.

¹⁷ Иерусалимда олон жэл ерэнгүй байгаад, наяр би арадтаа мүнгэнэй туһаламжа хүргэхээ, үргэл асархаяа ерээ нэм. ¹⁸ Эдэ зон намайе хүмэ соо бээ арюудхажа байхадамни хараа. Тэрэ үедэ хажуудамни олон зоншые байгаагүй, үймэлдөөншые болоогүй хэн. ¹⁹ Харин хэдэхэн Асиин еврейнүүд лэ... Хэрбээ тэдэ зон намайе зэмэлхэ шалтагаантай байбал, урдатнай зогсожо, намайе зэмэлхэ ёһотойл. ²⁰ Зүблэлэй гэшүүдэй урда зогсоходомни ямар гэмтэ ябадалда хабаатай байһыемни тодоруулһанаа эдэ зон өөһэдөө хэлэжэ үгэг лэ. ²¹ Тэдэнэй урда зогсожо байхадаа: «Үхэхэн зон амидырха гэнэн найдалтай байһанаймни түлөө таанад намайе мүнөөдэр шүүбэрилнэт!» – гэжэ хэлэхэнэймни түлөө үһөөрхэхэн байжа магадгүй.

²² Эзэнэй Зам тухай хэнһээшые хайн мэдэжэ байһан Феликс хэрэгэй шиидхэбэриее хойшолуулан:

– Түмэнэй дарга Лисиин иишэ хүрэжэ ерэхэдэ би танай хэрэг шиидхэхэб, – гэжэ хэлэбэ.

²³ Павелые хатуу бэшэ харуул доро байллагты, нүхэдэйн туһалхада наад бү хэгты гэжэ Феликс зуунай даргада захирба.

Павел Феликс болон Друзилла хоёрой урда

²⁴ Хэдэн үдэрэй үнгэрһэн хойно Феликс Друзилла һамгатая (тэрэн еврей эхэнэр) ерэжэ, Павелые дуудажа асаруулаад, Христоос Иисүүстэ хүзэглэдэг тухайгаа хөөрэхыень шагнаба. ²⁵ Теэд Павелай үнэн зүб ажамидарха, бээ бариха тухай, ерээдүй зарга шүүбэри тухай хөөрэхэдэнь, Феликс айгаад:

– Зай, иигээд мүнөөдэр болоо. Яба. Сүлөө саг гарабал, би шамайе дуудуужаб, – гэжэ хэлэбэ.

²⁶ Тиихэдэ Павел мүнгэ үгэнэ аа гү гэжэ найдан, Феликс хойноһоонь оло дахин эльгээжэ, тэрэнтэй хөөрэлдэдэг байгаа.

²⁷ Хоёр жэлэй үнгэрһэн хойно Феликсын орондо захирагшын тушаалда Поркий Фест оробо. Феликс еврейнүүдэй хайшаалда хүртэхын тула Павелые харуул доро үлөөбэ.

Павел римэй хаанай зарга шүүбэри шаардана

25 ¹ Албан тушаалда ороһоор гурба хоноод, Фест захирагша Кесариһаа Иерусалим ошобо. ² Түүрүү санаартад, хотын нэрэ хүндэтэй зон Павелые Фестын урда гэмнэбэ, ³ тиин тэрэнэй талаһаа хайн хандалга хүлеэжэ, Павелые Иерусалим асарха зүбшөөл гуйба. Юундэ тиигээб гэхэдэ, тэдэнэр Павелые харгыдань алаха гэжэ хэлсэһэн байгаа. ⁴ Гэбэшье Павел Кесариин түрмэдэ харуул доро үлэхэ, би өөрөөшье мэнэ гэхээр тишээ ошохо ханаатайб гэжэ Фест харюусаба.

⁵ – Таанадай ахаматууд намтай ябалсаг. Хэрбээ тэрэ хүнэй буруу юумэ хэһэн байбалнь, тэрэниие тэндэ ошоод зэмэлээрэйт, – гэжэ Фест хэлэбэ.

⁶ Иерусалимда арба шахуу үдэр байгаад, Фест Кесари руугаа бусаба. Хойто үдэрын тэрэ заргашын шэрээдэ нуугаад, Павелые асархыень захирба. ⁷ Павелай ерэхэтэй сасуу Иерусалимһаа ерэхэн еврейнүүд тэрэниие тойрожо, гэршэлэн баталхын аргагүй олон зэмэ тэрээндэ тохобо.

⁸ – Би еврейнүүдэй Хуулин, Һумын, римэй хаанайшые урда зэмэ-гүйб, – гэжэ Павел өөрыгөө үмөөрбэ.

⁹ Фест еврейнүүдэй хайшаалда хүртэхэ ханаатай:

– Иерусалим ошожо, тэндэ хэрэгээ намаар шийдхүүлхээ хүсэнэ гүш? – гэжэ Павелһаа нураба.

¹⁰ – Би римэй хаанай зарга шүүбэридэ ороод байнаб, тиимэхээ минии хэрэг эндэ шийдхэхэ ёһотой, – гэжэ Павел харюусаба. – Би еврейнүүдтэ ямаршые муу юумэ хээгүйб гэжэ та өөрөө хайн мэдэнэт.

¹¹ Хэрбээ хуули бусын юумэ хэһэн, саазада хүртэмөөр юумэ үйлэдэһэн байбал, би үхэхэдэшые бэлэнби. Хэрбээ эдэнэй намда тохохон зэмэдэ хабаагүй хаамни, хэншые намайе эдэнэй гарта үгэхэ эрхэгүй. Би римэй хаанай зарга шүүбэри шаарданаб.

¹² Тиихэдэнь Фест зүблэлтэйгөө зүбшөөд:

– Ши римэй хаанай зарга шүүбэри шаардаба гүш? Римэй хаанда ошохош, – гэбэ.

Павел Агриппа хаанай урда

¹³ Хэдэн үдэрэй үнгэрхэн хойно Агриппа хаан Бэрникэтэй Фестдэ айлшаар Кесари ерэбэ. ¹⁴ Тэдэнэй нэгэ хэды хоноһон хойно Фест Агриппа хаанда Павелай хэрэг тухай хөөрөбэ:

– Феликсын хаалтада байлгалан нэгэ хүн эндэ бии. ¹⁵ Иерусалим ошоходомни түрүү санаартад болон еврейнүүдэй ахаматууд тэрэниие зэмэлжэ, тэрэнэй талаар гэмнэлгын шийдхэбэри гаргахыемни шаардаа.

¹⁶ Тиихэдэ гэмнэгдэһэн хүниие зэмэлхэн хүнүүдтэйн уулзуулангүй,

зэмэлэгдэжэ байһан ушараар өөрыгөө үмэглэхэ арга олгонгүй хэһээ-хэнь римэй эрхэтэнэй заншал ёһоор бэшэ гэжэ би харюусаа хэм. ¹⁷Тэдэ зоной намтай иишэ ерэхэдэнь, би хэрэгыень хойшолуулангүй, хойто үдэрын заргашын шэрээдэ хуугаад, тэрэ зэмэлүүлхэн хүниие асаргты гэжэ захирааб. ¹⁸Зэмэлэгшэд гэмнэнэн хүнтэйгөө уулзахадаа, тэрээндэ тохохо гэжэ минии ханаһан ямаршые зэмэ тохоогүй. ¹⁹Харин тэдэ өөһэдынгөө шажанай талаар, Павелай амиды гэжэ баталан хэлэдэг Иисүүс гэдэг үхэнэн хүн тухай асуудалаар арсалдаа. ²⁰Яжа энэ асуудалаар мүрдэлгэ хэхэб гэжэ гайхан, Иерусалим ошожо, тэндэ намаар хэрэгээ шийдхүүлхэ дуратай гүш гэжэ би Павелһаа хурааб. ²¹Тиигээд тэрэнэй римэй хаанай зарга шүүбэри шаардахандь, римэй хаанда ябуулха арга олоторни тэрэниие хаалтада байлггты гэжэ би захирааб.

²² – Би баһа тэрэниие шагнаха ханаатайб, – гэжэ Фестдэ Агриппа хэлэбэ.

– Үглөө та шагнаарайт, – гэжэ нүгөөдынь харюусаба.

²³Хойто үдэрын Агриппа Бэрниикэ хоёр ялалзһан талалзһан юумэд суглаанай таһалга руу түмэнэй дарганартай, хотын изагууртантай хамта оробо. Тиигээд Фестын захиралтаар Павелые оруулба.

²⁴ – Агриппа хаан, эндэ сугларһан бүхы зон! Энэ хүниие амиды ябаха ёһогүй гэжэ Иерусалимайшые, эндэхишые еврейнүүд гэмнэн, олоороо намда хандаа. ²⁵Өөрынгөө талаһаа энэ хүн саазада хүртэхөөр нэгэшые муу юумэ хээгүй байна гэнэн тобшолол хээб. Тиигээд энэ хүнэй римэй хаанай зарга шүүбэри шаардахан ушарһаа би тэрэниие римэй хаанда эльгээхэ гэжэ шийдээб. ²⁶Гэбэшые римэй хаанда юу бэшэхэеэ һайн ойлгожо ядан, мүрдэлгэ хээд, юу бэшэхэеэ ойлгохын тула би энэ хүниие, Агриппа хаан, урдатнай байлгааб. ²⁷Юундэ тиигээб гэхэдэ, хаалтада хууһан хүнэй зэмыень заангүйгөөр эльгээхэнь бодолгүй хэрэг гэжэ би хананаб.

Павел өөрыгөө хамгаална

26 ¹Үмэглэлтын үгөө хэлэхыеш зүбшөөнэбди, – гэжэ Павелда Агриппа хэлэбэ. Тиихэдэнь Павел гараа үргөөд, өөрыгөө хамгаалан иигэжэ хэлэбэ:

² – Агриппа хаан! Еврейнүүдэй намда тохожо байгаа зэмэдэ хабаагүйб гэжэ мүнөөдэр танай урда өөрыгөө үмэглэжэ байһандаа би хуби заяатайб гэжэ бодоноб. ³Та еврейнүүдэй ёһо заншалыешые, арсалдаан гаргадаг асуудалнуудыешые һайн мэдэнэт. Тиимэһэеэ намайе тэсэбэритэйгээр шагнахыетнай гуйнаб.

⁴ Минии ажамидарал эдир залуу наһанһаа эхилэн еврейнүүдэй дунда мэдээжэ. Би түрүүн өөрынгөө арад зоной дунда, хүүлдэнь Иерусалимда ажаһуугааб. ⁵ Эдэ еврейнүүд үнинэй намайе мэдэхэ, тиимэһээ дуратай хаа, манай шажанай эгээл хатуу журамтай фари́сей бүлгэмэй гэшүүн байһан тухаймни баталжа үгэхэ. ⁶ Бурханай үбгэ эсэгэнэртэмнай найдуулһан юумэндэ мүнөөшье этигэжэ байһан дээрэһээ би танай урда шүүлгэн зогсоноб. ⁷ Тиихэдэ манай арбан хоёр угсаатаншые энэ найдуулга бүтэхэ гэжэ этигэһээр лэ үдэр хүнигүи Бурханда алба хэдэг байгаа. Хаан, энэ бүхэнэйл түлөө намайе еврейнүүд зэмэлнэ. ⁸ Үхэхэн зоние Бурхан амидыруулха аргагүй гэжэ таанар яахадаа һананабта?

⁹ Би өөрөөшье Назаредэй Иисүүсэй нэрэ алдарай урдаһаа шадалаараа тэмсэхэ ёһотойб гэжэ һанадаг байгааб. ¹⁰ Иерусалимда би тиимэ ажал урдань гүйсэдхэжэ байгааб. Түрүү санаартадай үгэһэн эрхээр би Христоосто хүзэглэдэг олон зоние түрмэдэ хаагааб. Тиихэдэ хэн нэгэниие саазалха тухай асуудалай шийдхэгдэхэдэ, би ходо саазада хүртүүлхэ гэжэ хэлэдэг байгааб. ¹¹ Тиин мүргэлэй гэр бүхэндэ Иисүүсхэе арсахыень баадхан, хүзэглэгшэдые хэхээдэг һэм. Би тэдэндэ айхабтар ехээр хоро шараяа бусалан, хариин хото нютагуудааршые ябажа, тэдэниие мүрдэн мүшхэдэг байгааб.

Павел Христоосто хүзэглэһэн тухайгаа хөөрэнэ

¹² Нэгэтэ би түрүү санаартадһаа хүзэглэгшэдые хэхээхэ эрхэ болон зүбшөөл абажа, Дамааск ошооб. ¹³ Хаан, үдэ багта намайе, мүн замаймни хүхэдые тэнгэриһээ сасаран гэрэлтүүлһэн, наранһаа үлүү ялагар гэрэл туяа би харабаб. ¹⁴ Бидэ булта газарта унажа, намда еврей хэлэн дээрэ: «Саул, Саул, юундэ ши намайе хашан мүрдэнэбши? Ташуурай урдаһаа зүдхэхэн зүрюу бухадал адляар ши өөрыгөө зобоонош!» – гэхэн абяа дуулааб. ¹⁵ «Эзэмни, үгы та хэн гээшэбта?» – гэжэ би һурабаб. «Шамда хашуулан мүрдүүлэгшэ Иисүүс гээшэб, – гэжэ Эзэн харюусаа. — ¹⁶ Мүнөө ши хүл дээрээ бодо. Шамайе өөрын зараса болгохын тула, мүнөөдэр хараһан үзэхэн, мүн ерээдүйдэ Минии харуулха бүхы юумэнэй гэршэ болохыншни тула Би шамда үзэгдөөб. ¹⁷⁻¹⁸ Би шамайе еврейнүүдһээ, мүн бусад араудһаа абархаб. Мүнөө тэдэнэй нюдыень нээжэ, харанхы мунхагһаа гэрэл туяада шэглүүлхыншни тула, сатанай эрхэ мэдэлһээ Бурханай эрхэ мэдэлдэ оруулхыншни тула, мүн Намда этигэн тэдэнэй нүгэл шэбэлээ хүлисүүлжэ, Бурханай арад зоной дунда өөрынгөө һуури эзэлхын тула Би шамайе тэдэндэ эльгээнэб».

Павел ажал тухайгаа хөөрэнэ

¹⁹ Агриппа хаан, энээнһээ боложо би тэнгэридэ үзэгдһыне буруушаангүй, ²⁰ түрүүн Дамааскынхидтэ, һүүлдэнь Иерусалимай зондо, удаань бүхы Иудейн орон нютагайхинда, һүүлэй һүүлдэ бусад яһатанда нүгэл хэхэээ болигты, тэрэнээ бодото хэрэгүүдээрээ баталжа, Бурханда хандагты гэжэ уряалааб. ²¹ Энээнэй түлөө еврей зон намайе Һүмэ соо барижа алаха гээ. ²² Гэбэшье Бурханай туһаламжаар би энэ саг хүрэтэр сухаришагүй зогсоноб, юрыншье, нэрэ хүндэтэйшье зондо гэршэлнэб. Лүндэншэдэй болон Моисейн уридшалан хэлэһэндэ нэмэжэ би нэгэшье үлүү юумэ хэлээгүйб. ²³ Харин Бурханай табисуурта ехэ зоболон эдлэжэ, үхэһэн зоной дундаһаа эгээн түрүүн амидыржа, манайшье арад зондо, бусад арадуудташье абаралга тухай хөөрэхэ гэжэ тэдэнэй бэшэһыне хэлэһэн байгааб.

²⁴ Иигэжэ Павелай өөрыгөө үмэглэжэ байхада Фест:

– Павел, шинии ухааншни муудаа! Ши ехэ эрдэм номһоо боложо үбэштэйрөөш, – гэжэ шангаар хашхарба.

²⁵ – Эрхим хүндэтэ Фест, би үбэштэйрөөгүйб, – гэжэ Павел буруушааба. – Би үнэн зүб, сэсэн удхатай үгэнүүдые хэлэнэб. ²⁶ Хаанда иимэ зоригтойгоор хандажа байнаб. Хааншье энээниие мэдэнэ. Эдэ бүхэниие хаан анхарангүй орхихогүй гэжэ би этигэнэб, юундэб гэхэдэ, энэ бүхэн ямар нэгэн харанхы буланда ушараа бэшэ ха юм. ²⁷ Агриппа хаан, та лүндэншэдтэ этигэнэ ха юмта? Этигэнэт гэжэ мэдэнэб!

²⁸ – Ушаргүй түргөөр намайе христоос шажанда хандуулха ханаатай гүш! – гэжэ Агриппа Павелда хэлэбэ.

²⁹ – Түргөөр гү, түргөөр бэшэ гү, гэбэшье гансал та бэшэ, харин мүнөөдэр намайе шагнажа байгаашад булта (энэ гэнжэнүүдһээ гадна) намдал адли болохыень би Бурханда зальбарнаб, – гэжэ Павел харюусаба.

³⁰ Хаан өөдөө бодобо, хойноһоонь захирагша, Бэрниикэ, бусадшье улад бодобо. ³¹ Таһалгаһаа гараад, тэдэ бэе бээдээ:

– Энэ хүн саазалуулхаар гү, али түрмэдэ һуухаар нэгэшье муу юумэ хээгүй байна, – гэлдэбэ.

³² – Римэй хаанай зарга шүүбэри шаардаагүй хаань, энэ хүниие сүлөөдэ табижа болохо һэн, – гэжэ Агриппа хаан Фестдэ хэлэбэ.

Павел Рим руу таварба

27 ¹ Бидэнэй Итали таварха гэжэ шиидэһэн хойно Павелые хаалгада байһан үшөө хэдэн хүнүүдтэй римэй хаанай түмэнэй Юлий гэдэг зуунай даргада даалгаба. ² Асиин эрье зубшан таварха ёһотой Адрамиттиһаа ерэхэн корабльда бидэ һуугаад таварбабди.

Маанадай дунда Фессалоникиһаа уг гарбалтай Аристарх гэжэ македон хүн байлсаа. ³ Хойто үдэрын бидэ Сидоон хотодо зогсообди, Юлий Павелда ехэ уян хандажа, нүхэдтэйгөө уулзан, хэрэгтэй юумэ абажа ерэхыень зүбшөөбэ. ⁴ Сидоонһоо гараад, бидэ Кипр аралай хажуугаар халхинһаа хоргодон тамараабди, юундэб гэхэдэ, халхин урдаһаамнай үлээжэ байгаа.

⁵ Бидэ Килики, Памфили аралнууды тамаран үнгэржэ, далай гаталаад, Лики нютагай Миры хотодо зогсообди. ⁶ Тэндэ зуунай дарга Итали тамаржа ошохо гэхэн Александриин корабль бэдэржэ олоод, бидэниие нуулгаа. ⁷ Бидэ хэдэн үдэр ехэ удаан тамаржа, һүүлэй һүүлдэ арайл гэжэ Книид хото хүрөөбди. Бидэнэй тамарха зүгһөө халхин үлээжэ, халхинһаа хоргодон, бидэ Салмоонэ хушууе үнгэрөөд, Криит аралые урда зүгһөөнь тойрон тамараа һэмди. ⁸ Криидэй эрье зубшан арай шамай тамарһаар бидэ Ласея хотын ойро оршодог «Номгон гавань» гэжэ нэрэтэй газарта хүрөөбди.

⁹ Бидэ ехэ саг гэжэ, Масаглалгын Үдэрэй үнгэрһэн тула саашадаа тамархань ехэ аюултай боложо байгаа.

¹⁰ – Нүхэд, минии һаналаар саашадахи тамаралга ехэ аюултай байжа магадгүй, ганса ашаа корабль хоёрнай аюулда орохо бэшэ, маанадые аюул оһолдо орожо магадгүйбди, – гэжэ Павел аргадаба.

¹¹ Харин зуунай дарга кораблиин эзэнэй, корабль хүтэлэгшын үгэ дуулаад лэ, Павелай хэлэһые анхарбагүй. ¹² Кораблиин тогтоһон газар үбэлжэхэдэ таарахагүй байһан дээрэһээ ехэнхи зон эндэхээ гаража, арга байбал урда баруун ба хойто баруун талаһаа нээлтэтэй Криит аралай Финик пристаньда тамаржа ошоод, тэндэ үбэлжэе гэхэн дурдхал оруулба.

Далайн шуурган

¹³ Урдаһаань аалин халхинай үлээхэдэ, тэдэнэр тухайлаашань бэлхэ гэжэ бодоод, бархагуудаа дээшнь татажа абаад, Криит аралай эрье зубшан тамарба. ¹⁴ Гэбэшые удангүй аралай саанаһаа «Зүүн хойто зүгэй» гэжэ нэрэшэһэн айхабтар шанга халхин буужа, зогсонгүй үлээбэ. ¹⁵ Корабль халхинда абтажа, бидэ халхинай урдаһаа юушые хэхэ аргагүй байбабди. Тимэһээ бидэ оролдохоео болижо, корабльнай халхинда туугдаба. ¹⁶ Клавда гэжэ нэгэ аралай хажуугаар үнгэрэн гарахадаа, кораблингаа онгосые бидэ арай гэжэ бүтэн үлөөббди. ¹⁷ Тэрэ онгосо кораблингаа табсан дээрэ гаргаад, һүүлдэнь таталгаар бүһэлэн уяабди. Сиртай гэдэг харьялтай мүргэлдэнэ гүбди гэжэ айгаад, морягууд бархагаа хаяжа, халхинда туулгаһан онгосомнай

саашаа гүйбэ. ¹⁸ Үалхи шуурган улам шангаржа байһан дээрэһээ бидэ ашаанайнгаа заримыень хаябабди, ¹⁹ үшөө нэгэ хоноод, кораблингаа түхээрэлгыё уһа руу хаяабди. ²⁰ Нилээд олон үдэр огторгойдо нараншыё, одо мүшэдшыё харагдабагүй. Шуурганай яажашыё зогсохогүйдэ бидэ абарагдахабди гэжэ найдахаяашыё болёобди.

²¹ Хүнүүд үнинэй эдеэлхээшыё болибо. Тиихэдэ Павел тэдэнэй урда гараад, иигэжэ хэлэбэ:

– Нүхэд, минии үгэ дуулажа, Криит арал дээрэ үлэхэ байгаабди. Тиигээ һаа, бидэ иимэ гай оһолдо орохогүй һэмди, иимэ ехэ гарзашыё гарахагүй байгаа. ²² Харин мүнөө зоригоо бү алдагты гэжэ уряалнаб. Хэншыё хосорхогүй, гансал корабльнай хосорон халаха. ²³ Эрхэ мэдэлдэнь байдаг, минии шүтэдэг Бурхан үнгэрһэн хүни Эльгээмэлээ намда эльгээгээ. ²⁴ Тэрэ Бурханай Эльгээмэл: «Павел бү ай! Ши римэй хаанай урда зогсохо ёһотойш, тиимэһээ Бурхан шинии аша туһада замайншни нүхэдтэ ами наһа үршөөн хайрлана», – гэжэ хэлээ. ²⁵ Нүхэд, тиимэһээ зоригтой байгты! Би Бурханда этигэнэб! Тэрэнэй хэлэһэн ёһоор хамаг юумэн болохо. ²⁶ Корабльнай ямаршыёб даа аралда заатагүй туугдажа ерэхэ.

²⁷ Дундада далайда арбан дүрбэдэхи хүниё долгиндо туугдан дабшажа байхадамнай, хүнин тэн багаар матросууд гэнтэ газарта дүтэлжэ байһанаа мэдэрбэ. ²⁸ Уһанай гүнзэгыё хэмжэжэ үзэхэдэнь, гушан зургаан метр шахуу байба, нэгэ хэды болоод дахин хэмжэжэ үзэхэдэнь, хорин долоон метр гүнзэгы харуулба. ²⁹ Уһан дорохи хада корабляраа мүргэнэ гүбди гэжэ айн, тэдэ түргэхэн үдэр болоһой гэжэ зальбарһаар корабльһаа дүрбэн бархаг хаяба. ³⁰ Морягууд корабльһаа тэрьедэхэ гэжэ шиидээд, хушуун талаһаа бархагуудыё бүхэлжэ уяха һанаатайбди гэһэн хэбэр үзүүлжэ, бага онгосо уһанда буулгаба.

³¹ – Хэрбээ эдэ зоной корабль дээрээ үлөөгүй һаа, таанад бээ абаржа шадахагүйт, – гэжэ Павел зуунай даргада болон сэрэгшэдтэ хэлэбэ.

³² Тиихэдэнь сэрэгшэд бага онгосыё барижа байһан аргамжануудыё таһа сабшажа, онгосонь далайда шэнгэбэ.

³³ Үүр сайхын урда тээ Павел хүнүүдыё эдеэлыт даа гэжэ аргадаба:

– Таанад арбан дүрбэн үдэр найдан хүлээһээр огто эдеэлбөгүйт, амандашыё юумэ абабагүйт. ³⁴ Тиимэһээ бээ абархын тула эдеэлыт даа гэжэ таанадыё гуйнаб. Та бүхэнэй тархиһаа нэгэшыё үһэн унахагүй!

³⁵ Иигэжэ хэлээд, Павел хилээмэ абажа, бултанай байхада Бурханда баясхалан хүргэн зальбаржа, хилээмээ хухалан эдижэ оробо. ³⁶ Булта урма зориг орожо, баһа хоол бариба. ³⁷ Корабль дээрэ бидэ ниитэдээ хоёр зуун далан зургаан хүн байгаабди. ³⁸ Эдеэлжэ садаад, тэдэ зон таряа талхаа уһа руу хаяжа, корабляа хүнгэлбэ.

Кораблин хосоролго

³⁹ Үдэр болоходо морягууд танигдахагүй хуурай газар хараба. Элхэн эрьетэй далайн тохой обёороод, тишэнь корабля оруулжа, тэндэ зогсож туршя гэжэ тэдэ шийдэбэ. ⁴⁰ Бархагуудаа таһалжа далайда орхихотойгоо сасуу тэдэ жолоодогшо хэльбүүрнүүдые бариһан аргамжануудаа тайлаад, һалхинда туугдахын тула далбагаа татан, эрьедэ дүтэлжэ байба. ⁴¹ Гэбэшье тэдэ хушуурһан элһэн газарта тээгдэжэ, корабль элһэндэ шаагдаад, хүдэлхэгүйгөөр байшаба, харин далайн эбхэрээн кораблин хойто талые сохижо, бутаргажа захалба.

⁴² Тиихэдэнь хаалтын зон эрьедэ гараад зугадана гү гэжэ айһан сэрэгшэд тэдэниие алаха гэжэ шийдэбэ. ⁴³ Гэбэшье зуунай дарга Павелые абарха һанаатай, сэрэгшэдэй һанаашалһанаа бөлүүлхэдэнь һаалта хэбэ. Зуунай дарга тамаржа шадаха хүн бүхэндэ түрүүн уһанда хүрэхыень, ⁴⁴ харин үлэһэн зониие эрье хүрэтэр модон дээрэ гү, али кораблин хэлтэрхэй дээрэ тамаржа ошохыень захирба. Тиигэжэ булта хуурай газар дээрэ бүтэн бүрин гараба.

Павел Мальта аралда

28 ¹ Маанадай бээ абарһан арал Мальта гэжэ нэрэтэй байһыень мэдэбэбди. ² Тэндэхи зон бидэниие угаа һайнаар угтаа. Бороо орожо, ехэ хүйтэн байһан хадань тэдэнэр түүдэг аһаажа, бултыемнай дуудаба. ³ Павелай гэбэри бургааһа түүжэ асараад, түүдэг руу хаяжа байхадань, хорото могой гартань аһашаба. Тэрэ могой халуун галһаа тэрьелжэ, түүдэгэй бөөн бургааһан соһоо мүлхижэ гараа бшуу. ⁴ Гартань аһашоод байһан могойе харахадаа Мальтын зон бэе бээдээ: – Энэ хүн алууршан байгаа ёһотой. Далайһаа абарагдаһаншье һаа, Үһөөгөө абалгын бурхан энээниие амиды орхиногүй, – гэлдэбэ. ⁵ Харин Павел өөртөө ямаршье гэм хүргэнгүй тэрэ могойе галда һэжэрэн хаяба. ⁶ Павелай хабдахые гү, али гэнтэ амигүй унахыень зон хүлээбэ. Ехэ удаан хүлээжэ, Павелтай муу юумэнэй тохёолдонгүй байһыень харахадаа, һанамжяа хубилган, энэмнай ямар нэгэн бурхан байна гэлсэбэд. ⁷ Тэндэһээ холо бэшэ Публий гэжэ нэрэтэй аралай захирагшын гэр буусань оршодог байгаа. Тэрэ бидэниие ехэ дулаанаар угтаа, бидэ тэрэнэйдэ гурбан үдэр айлшалаа һэмди. ⁸ Эгээл энэ үедэ Публиин эсэгэн гэдэһэнэй үбшэнһөө зобон, халууржа хэбтээ. Павел таһалгадань орожо зальбараад, тэрэниие гараараа адислан эдэгээбэ. ⁹ Энээнэй һүүлдэ үбшэн байһан аралай бусад зон Павелда ерэжэ, өөһэдыгөө эмнэлүүлдэг болоо. ¹⁰ Тамаржа ябахаяа байхадамнай, тэдэ зон хүндэлһэнэй тэмдэг зүүлэн, бидэндэ ехэ бэлэг асаржа, бүхы шухала юумээр маниие хангаба.

Мальтаһаа Рим аяншалга

¹¹Гурбан нара үнгэрһэн хойно энэ аралда үбэлжэһэн Александриин «Диоскуры» гэжэ корабльда нуужа, бидэ саашаа тамараабди. ¹²Сиракуз хото ерэжэ, гурбан үдэрөөр зогсоод, ¹³тэндэһээ гараад, Реги хото тамаран хүрэбэбди. Хойто үдэрын урда зүгһөө һалхин үлэбэ, тиимэһээ хоёр хоноод бидэ ПUTEОЛ портдо хүрөөбди. ¹⁴Тэндэ хүзэглэгшэ аха дүүнэртэйгөө уулзажа, гуйһан ёһоорнь долоон хоног айлшалбабди. Тиигэжэ бидэ Рим хүрэбэбди. ¹⁵Тэндэхи хүзэглэгшэ аха дүүнэрнай бидэнэр тухай дуулахадаа, урдаһаамнай угтан гараба. Нэгэ зариманиинь Ааппиин талбай гэжэ, нүгөөдүүлынь Айлшадай гурбан буудал гэжэ газарта хүрэжэ ерэбэд. Тэдэниие харахадаа, Павел Бурханда баясхалан хүргэжэ, урмашаба.

Рим хотодо

¹⁶Павелай Рим ерэхэдэнь, харууһалжа байһан сэрэгшэтэйн хамта тусгаар газарта байрлаха зүбшөөл үгтэһэн байгаа.

¹⁷Гурбан үдэрэй үнгэрһэн хойно Павел эндэхи нютагай еврей бүлгэмэй хүндэтэй хүнүүдые өөртөө уриба. Тэдэнэй ерэхэдэнь, Павел иигэжэ хэлэбэ:

– Аха дүүнэрни! Арад зондоо эсэргүү гү, али үбгэ эсэгэнэрэйнгээ ёһо заншал буруушааһан ямаршые муу юумэ хээгүй байхадамни намайе Иерусалимда барижа, римэйхинэй гарта тушаагаа. ¹⁸Тэдэ намайе мүшхэжэ, саазалхаар юумэ хээгүй хадамни, табиха ханаатай байгаа. ¹⁹Еврейнүүдэй арасажа байһан дээрэһээ би римэй хаанай зарга шүүбэри шаардаха баатай болооб. Гэбэшые би арад зоноо зэмэлхын тула энэ бүхэниие хээ бэшэб. ²⁰Энэ талаар уулзажа хөөрэлдэхын тула би таанэдые өөртөө дуудааб. Юуб гэхэдэ, Израилиин зоной найдажа байһан хүнэй түлөө би гэнжэлүүлээд ябанаб.

²¹ – Бидэ танда хабаатай ямаршые бэшэг Иудейһээ абаагүйбди, аха дүүнэрэймнай хэнииншые тэндэһээ ерэжэ тан тухай мэдээсэл, муу юумэ дуулгаагүй. ²²Гэбэшые өөрынтнай ханамжа бидэ дуулаха дуратай байнабди, юуб гэхэдэ, хүзэглэгшэдэй энэ бүлгэм хаа хаанагүй арсалдаа гаргадаг гэжэл бидэ мэдэнэбди.

²³Павелтай хэлсэжэ тогтооһон үдэр тэрэнэй байрада ехэ олон зон сугларба. Үглөөнһөө үдэшэ орой болотор Павел Бурханай хаан орон тухай номнобо. Исүүс тухай хэлэһэн үгэнүүдэйнгөө үнэн зүб байһыень Моисейн Хуулиин ба лүндэншэдэй гэршэнүүдээр баталаа. ²⁴Нэгэ зарим шагнагшадын тэрэнэй үгэдэ этигэбэ, нүгөө зариманиинь этигэбэгүй. ²⁵Нэгэ ханалда ерэнгүй таража эхилхэдэнь, Павел тэдэниие иимэ үгэнүүдээр үдэшэбэ:

– Арюун Үүлдэ лүндэншэ Исайгаар дамжуулан манай үбгэ эсэгэ-нэртэ сохом үгэнүүдые хэлээ:

²⁶ «Хэды дуулаһаншые һаа, таанад юумэ ойлгохогүйт, хэды хараһаншые һаа, юумэ обёорхогүйт гэжэ тэрэ арадта ошожо хэлэ.

²⁷ Энэ арадай сэдхэлынь мохоороо, шэхэнь таглараа, нюдэнь анигдаа.

Тиимэхээ тэдэ нюдөөрөө юумэ харанагүй, шэхээрээ дууланагүй, ухаагаараа юумэ ойлгоногүй, тэдэниие аргалжа эдэгээхымни тула Намда ханданагүй».

²⁸ Абаралга тухай энэ Бурханай Мэдээсэл бусад арадуудта эльгээг-дээ гэжэ таанад мэдэгты. Тиигээд тэдэл дуулаха*.

³⁰ Аяар хоёр жэл соо Павел хүлһэлжэ байрлаһан байрадаа ерһэн хүн бүхэниие угтажа абадаг хэн. ³¹ Тэрэ Бурханай хаан орон тухай номножо, Эзэн Иисүүс Христоос тухай зоригтойгоор хургажа байгаа. Хэншые тэрээндэ хаалта хэдэггүй хэн.

* **28:28** Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: **29** Павелэй энээниие хэлэхэдэ, еврейнүүд хоорондоо хэрүүл арсалдаантайгаар ябаба.

Яковай бэшэһэн хандалга

Шэнэ Хэлсээнэй номууд соо Яков гэжэ нэрэтэй олон зон дайралдана, энэ хандалгыг Иисүүсэй дүтын түрэл, Иерусалимдахи христиан бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэ бэшээ гэжэ ойлгомоор.

Урдань цудейнүүдэй шажан шүтэдэг байһанаа мүнөө христиан шажантай болоһон зондо зорюулан, Яков энэ хандалгыг бэшээ. Тиймэхээ тэдэндэ танил, дадал Хуушан Хэлсээнэй дүрсэнүүдые, жэшээнүүдые тэрэ хэрэглэнэ. Шажан этигэлээ бодотоор элирхэйлхэнэ бэрхэшээлтэй зондо тэрэ хандана. Баян ба үгытэй, хоб ба хардалга, тэсэбэри, зальбаралга тухай асуудалнуудые ойлгуулан, христиан хүзэгтэй зон үдэр бүрийн амидаралда яажа бээ абаад ябаха зэргэтэйб гэжэ тэрэ хөөрэнэ. Бурхание шүтэлгэ бодото хэрэгүүдээр баталагдаагүй хаа, иимэ этигэл абархагүй – Яковай гол бодолын иимэ. Бурханда үнэхөөр этигэһэн хүн Бурханда таатай хэрэгүүдые заабол бүтээдэг гэжэ тэрэ уншагшадта ойлгуулна.

Һүзэг этигэл болон ухаан бодол

1 ¹ Бүхы газар дэлхэйгээр тараһан арбан хоёр угсаата Бурханай зон, таанадыг Бурханай болон Эзэн Иисүүс Христоосой Яков зараса мэндэшэлнэ.

² Аха дүүнэрни, элдэб олон бэрхэшээл зоболонгуудые үзэхэдөө, өөһэдыгөө жаргалтайбди гэжэ тоологты. ³ Һүзэгэйтнай туршагдахада, тэсэбэритэй болонобди гэжэ өөһэдөө мэдэнэ гүбта даа. ⁴ Эрхим түгэс, алишь талаһаа болбосон, дутагдал эрэмдэггүй байхын тула таанад ямаршь юумые эсэс хүрэтэрнь тэсэжэ гараха ёһотойт. ⁵ Хэрбээ хэн нэгэнэйтнай сэсэн ухаагаар дуталдабалнь, тэрэ тиймэ сэсэн ухаае таанадта хайрладаг Эзэн Бурхание гуйг лэ, Эзэн Бурхан хүн бүхэндэ гуйһаниенэ элбэг дэлбэгээр, гэмэрэлтэгүй үгэдэг ха юм. ⁶ Зүгөөр Бурхание гуйхадаа, хүзэгтэйгөөр, маргангүй гуйгты. Маргаһан хүн далайн долгинуудай халхинда иишэ тийшээ туугдаһантай адли гүб

даа. 7-8 Тиимэһээл һанаа бодолоо хубилгадаг, хэжэ байһандаа гүйсэд этигэдэггүй хүн Эзэнһээ ямаршые юумэ абахаб гэжэ бү найдаг.

Үгытэй болон баян хүнүүд

⁹ Бурханай үгытэй хүзэглэгшые дээгүүр үргэһэндэ тэрэ хүн баярлажа байг. ¹⁰ Баяншые хүниие Бурханай доошонь дарахадань, тэрэ хүн баярлажа байг, юуб гэбэл, тэрэ уданшыегүй талын сэсэгтэл хүнэхэ ха юм. ¹¹ Наран шангаар шаража, сэсэг ногоое хатаана, һалбарһан сэсэгэй үнгэнь буурана. Энээндэл адляар баян хүн өөрынгөө замаар ябахандаа, хосорон һаладаг.

Хорхойтуулгаар туршалга

¹² Туршалгануудые дабажа гараһан хүн жаргалтай, юуб гэбэл, туршалгануудые дабахандаа, тэрэ хүн Бурханай Өөртэнь дуратай зондо найдуулһан мүнхын амидаралда хүртэнэ. ¹³ Хорхойтуулгада ороходоо, «Бурхан намайе хорхойтуулна» гэжэ бү хэлээрэйт, юундэб гэбэл, Бурхание харатай юумээр хорхойтуулдаггүй, тиин Тэрэ Өөрөөшые хүнүүдые хорхойтуулдаггүй. ¹⁴ Харин хүн бүхэн өөрынгөө нүгэлтэ хүсэлэнгүүдтэ хүтэлүүлэн, альбандань орон, хорхойтуулгада абтадаг. ¹⁵ Харата хүсэлэнгүүднай бүрилдэһөөр нүгэл түрүүлнэ, харин нүгэлнай ехэ боложо халихандаа, үхэл түрүүлнэ. ¹⁶ Хайрата нүхэдни, өөһэдыгөө бү мэхэлүүлэгты. ¹⁷ Бүхы үлзэгтэй, эгээн эрхим бэлэгүүд дээрэһээ, тэнгэриин одо мүшэдые, нара һарые бүтээһэн, хэзээдэшые хубилдаггүй, тэдэ ододто адли һүүдэр хэзээшые татадаггүй Бурханһаа үгтэдэг. ¹⁸ Бурхан Өөрынгөө һайн дураар үнэн зүб мэдээсэлэй ашаар бүхы зохёон бүтээгдэһэн юумэнүүдэйнгээ дээжэнь болгохын тула маанэдые мүндэлүүлээ.

Бурханай үгэ дуулалга, тэрэниие баримталга

¹⁹ Тиимэһээл, инаг хайрата аха дүүнэрни, шагнахандаа, шамдуухан, хэлэхэдээ, уурлахандаа, яаралгүй байгты. ²⁰ Таанад уурлаха сухалдахандаа, Бурханай хүсэһэн дэмбэрэлтэй юумэнүүдые бүтээжэ шадахагүйт. ²¹ Элдэб янзын забхай зальхай, нүгэлтэ юумэнүүдые үйлэдэхэеэ болёод, зүрхэ сэдхэлдэтнай нуулгагдаһан, таанэдые абарха аргатай мэдээсэлые зосоогоо тогтоожо байгаарайгты. ²² Тэрэ мэдээсэлые гансал шагнаһан, өөһэдыгөө мэхэлнэгүй, ажамидаралдаа хэрэгжүүлжэ байгаарайгты. ²³ Тэрэ үгые шагнаад, харин ажамидаралдаа хэрэглээгүй хүнүүд өөһэдыгөө толидо хараад, дүрэмни бодото гэжэ үзэһэн хүнүүдтэл адли. ²⁴ Тэдэнэр өөһэдыгөө толидо харахаяа болихотойгоо сасуу ямар дүрэтэй байһанаа мартажархидаг. ²⁵ Хүнүүдые эрхэ сүлөөтэй болгодог

эрхим түгэс хуули та бүгэдын мэдэржэ, анхаржа байбалтнай, шагнаад, хүүлээрнь мартадаггүй, ажамидаралдаа хэрэглэдэг байбалтнай, ажамидаралтнай үлзы буянтай байхал. ²⁶ Хэн нэгэнтнай хүзэг хүлдэтэйб гэжэ өөр тухайгаа ханана гү? Хэрбээ таанад хэлэ амаа татажа шададаггүй хаа, хүзэг хүлдэтнай дэмы хооһон гээшэ, таанад миин лэ өөһэдыгөө мэхэлнэт. ²⁷ Үншэн үхибүүдтэ, бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэ туһалха, юрын байдалаар өөрыгөө бузарлахаһаа болгоомжолхонь лэ Эсэгэ Бурханда найшаагадаг хүзэг хүлдэ мүн.

Хүнүүдые илгaha хэрэггүй

2 ¹ Аха дүүнэрни, манай алдарта Эзэн Иисүүс Христоосто хүзэглэдэг хадаа хүнүүдые нюураарнь илгaha ёһогүйт. ² Танай суглаанда алтан бэһэлигтэй, баян хубсаһатай хүн, мүн элэһэн хубсаһа үмдэһэн үгытэй хүн орожо ерэбэ гэе. ³ Та баян хубсаһатай хүниие ехээр хүндэлжэ: «Танда эндэ һуубалтнай дээрэ», – гэжэ хэлээд, харин үгытэй хүндэ: «Ши тээ тэндэхэнэ хүл дээрээ зогсо», али үгы хаа, «минии хүлөөр эндэ шала дээрэ һуу», – гэжэ хэлэбэлтнай, ⁴ сэдхэлдээ хүнүүдые илгадаг, муу ханаатай зарга шүүгшэ байһыетнай харуулха бэшэ гү?

⁵ Хайрата аха дүүнэрни, шагнагты даа: Бурхан үгытэйшүүлые хүзэгөөрөө баян бардам байхыень, Өөртэнь дуратай хүнүүдтэ үгэхэб гэжэ найдуулхан хаан оронойнгоо залгамжалагшад болохыень шэлэжэ абаа бэшэ һэн гү? ⁶ Харин таанар үгытэй хүниие гомдохообот! Тиихэдээ таанадые баяшуул лэ хашажа мүрдэжэ, зарга шүүбэридэ оруулдаг бэшэ аал? ⁷ Таанадта үгтэһэн Эзэнэй алдар нэрые тэдэнэр лэ муулан муудхана бэшэ аал?

⁸ «Бусад зондо өөртөөл адли дуратай бай», – гээд Нангин Бэшэг соо бэшээтэй Хуули сахижа байдаг хаа, таанад зүб юумэ хэнэт. ⁹ Харин хүнүүдые нюураарнь, гадаада шэнжээрнь илгадаг байбал, таанад нүгэл абанат, тиигээд Хуулида заагдаһан ёһоор хуули эбдэгшэд болонот. ¹⁰ Хэрбээ хэн нэгэн Хуулиин зүйл бүхэниие сахижа байгаад, нэгыеньшье эбдэһэн байбал, Хуулиин бүхы зүйлнүүдые эбдэһэн болоно. ¹¹ Ушарынь юуб гэбэл, «Ханидаа бү урба» гэжэ хэлэһэн лэ нэгэн «Бү ала» гэжэ хэлэһэн байгаа. Тиимэһээ хурисалтай үйлэ хээгүй аад, хүниие алабал, таанад Хуули эбдэһэн хүн болонот. ¹² Маанадые эрхэ сүлөөтэй болгохо хуулиин зарга шүүбэридэ орохо хүсэлтэй хүнүүдтэ зохихоор юумэ хэлэжэ, хэжэ ябагты. ¹³ Ушарынь хэлэбэл, үршөөл хайра үзүүлдэггүй хүниие Бурхан үршөөл хайрагүйгөөр шүүбэрилхэ; тиихэдэ үршөөл хайра зарга шүүбэриһээ дээгүүр үргэгдэхэ.

Бүрэг этигэл ба үйлэ хэрэгүүд

¹⁴ Аха дүүнэрни, этигэл хүзэгтэй байханаа гэршэлхэ ямаршые юумэ хэдэггүй аад, этигэл хүзэгтэйб гэжэ хэлэдэгынь ямар аша туһатай юм бэ? Тиимэ этигэл хүзэг таанадые абарха аал? ¹⁵ Хубсаһа хунаргүй, эдихэ хоолгүй аха дүүнэр байгаа гэе. ¹⁶ Тиигээд хэн нэгэнэйтнай тэдэндэ хэрэгтэй юумэ үгэнгүй, зүгөөр: «Би таанадта хайн хайхание хүсэнэб, таанад дулаасагты, эдеэлэгты», – гэжэ хэлэһэниинь ямар аша туһатай юм бэ? ¹⁷ Этигэл хүзэгшые баһал тиимэ: үйлэ хэрэгүүдээр баталагдаагүй хаа, тиимэ этигэл хүзэг дэмы хоохон юм.

¹⁸ Хэн нэгэн зүбшөөнгүй: «Дэмбэрэлтэй хэрэгүүдые бүтээншыегүй этигэл хүзэгтэй байжа болохол», – гэжэ хэлэхэ. «Дэмбэрэлтэй хэрэгүүдые бүтээнгүй, өөрынгөө этигэл хүзэгые харуула. Тиихэдэ би хэрэгүүдээрэ этигэл хүзэгөө харуулхаб», – гэхэн харюу би үгэхэб. ¹⁹ Бурхан ори ганса юм гэжэ ши этигэнэш. Тэрэшни хайн. Ада шүдхэрнүүдые баһа тиимэ этигэлтэй байһан дээрэхэ айн хүрдэн халаганадаг. ²⁰ Тэнэг амитан, үйлэ хэрэгүүдээр баталагдаагүй этигэл хүзэгтэй дэмы хоохон байһыень ши мэдэхэ хүсэлтэй аалши? ²¹ Манай үбгэ эсэгэ Абраһаам Исаак хүбүүгээ үргэлэй газарта тахил болгон үргэжэ, тэрэ хэрэгээрэ үнэн сэдхэлтэй байханаа баталаа бэшэ гү? ²² Харагты даа, тэрэнэй этигэл хүзэгынь хэрэгүүдтэнь хамһалсажа, тиигээд хэрэгэйн ашаар этигэл хүзэгынь эрхим түгэс болоо. ²³ «Абраһаам Бурханда этигэбэ, тиигэхэдэнь Бурхан тэрэниие үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоолобо», – гээд Нангин Бэшэг соо хэлэгдэхэн юумэн бээлбэ даа. Тиигэжэ Абраһаам Бурханай хүхэр гэжэ нэрлэгдэбэ. ²⁴ Харана гүт, хүн гансал этигэл хүзэгөөрөө бэшэ, харин хэхэн хэрэгүүдээрэ Бурханай урда үнэн зүб болоно.

²⁵ Янхан эмэ Рахаабтай тон тиимэ юумэн ушараа хэн. Тэрэ израилиин тагнуулшадые гэртээ оруулжа хүндэлөөд, ондоо харгыгаар тэрьедэхэдэнь туһалаа. Тиигэжэ тэрэ өөрынгөө хэрэгүүдээр Бурханай урда үнэн зүб гэжэ тоологдоо.

²⁶ Тиимэхээл, хүнэхэгүй бэеын амигүй байдагтал тон адляар үйлэ хэрэгээр баталагдаагүй этигэл хүзэг дэмы хоохон байдаг.

Хэлэн

3 ¹ Аха дүүнэрни, таанад бүгэдөөрөө багшанар болохо гэжэ бү оролдогты, бидэ багшанар бүри шэрүүн зарга шүүбэридэ орохобди гэжэ таанад мэдэнэ ха юмта. ² Бидэ булта олон нүгэл шэбэл хэдэгбди. Тиихэдэ хэлэ амаараа нүгэл хэдэггүй хүн эрхим түгэс гээшэ, тэрэ хүн өөрыгөө хазаарлажа шадаха. ³ Бидэ мори жолоодохын тулада хазаарладагбди, тиигээд лэ тэрэниие дуратай тээшээ ябуулха аргатай байдагбди. ⁴ Али

угышые хаа, далайн онгосонуудые хараад үзэгты: тэдэнэр абарга томо, айхабтар шанга халхинда туугдадагыше хаа, багахан жолоогоор хүтэ-лүүлэгдэн, жолоодогшын ханахан лэ зүг руу ябадаг. ⁵ Хэлэн тон тиимэ: бишыхан эрхэтэн аад лэ, тэрэ агууехэ юумэнүүд тухай айладхадаг.

Хараад үзэгты, галай багахан дүлөөр ямар ехэ ой модон шатаагдадаг бэ. ⁶ Хэлэн гал дүлэнтэй адли, бэеын ондоо бүхы эрхэтэнүүдые бузарладаг нүгэлтэ хүсэн юм, тиигээд хүнэй бүхы амидаралые тамын оёорһоо дүүжэ байһан гал дүлөөр шатаадаг. ⁷ Бидэ хүнүүд шубуудые, мүлхигшэдые, далайн амитадые, бусадшые элдэб янзын амитадые номгоруулха аргатайбди, номгоруулһаншые байгаабди. ⁸ Теэд нэгэ-шые хүн хэлээ номгоруулжа шатаагүй. Тэрэмнай үхэлэй хоро сасадаг баригдашагүй хорон юм. ⁹⁻¹⁰ Бидэ хэлээрээ магтаалшые, хараалшые хэлэдэгбди. Бидэ хэлээрээ Эсэгэдээ болон манай Эзэндэ баяр баясхалан хүргэнэбди, Бурхантай адли байхаар бүтээгдэһэн хүнүүдые хараалда хүртөөнэбди. Тиимэ юумэн байха ёһогүй. ¹¹ Нэгэ булагһаа нэгэ зэргэ амтатай болон гашуун уһан дэлбэрхэ аргатай аал? ¹² Аха дүүнэрни, боди модонһоо олива гараха аал, үгы хаа, үзэмэй модонһоо боди модоной жэмэс гараха аал? Тэрээндэл адляар гашуун уһатай булагһаа амтатай уһан урдаха аал?

Дээрэнээ үршөөгдэһэн ухаан бодол

¹³ Танай хэнтнай сэсэн ухаатайб, юумэ ойлгодог бэ? Тэрэнээ үнэн зүбөөр ажамидаран, дарууханаар болон бодолтойгоор үлзытэй үйлэ хэрэгүүдые бүтээн гэршэлэгты. ¹⁴ Теэд сэдхэлдээ хорон атаархалтай, ганса бээе бододог аад, сэсэн ухаатайб гэжэ найрхан, худал юумэ хэлэн, үнэн зүбые бү далдалагты. ¹⁵ Тиимэ ухаан дээдэ тэнгэриһээ үгтэнэ бэшэ, харин энэ дэлхэйһээ, ганса бээе бодоһонһоо, ада шүдхэрһөө эхитэй ухаан юм. ¹⁶ Хүнүүдэй атаа жүтөөндэ абтаһан, ганса бээе бодоһон ушарта эмхи журамгүй байдал, элдэб янзын нүгэл шэбэл тохёолдодог. ¹⁷ Харин дээрэнээ үгтэдэг ухаан маанадые арюун сэбэр, эб найрамдалтай, номгон даруу, энэрхы сэдхэлтэй, үршөөл хайратай, аша туһатай, хүнэй нюур харадаггүй, үнэн сэхэ болохо тээшэ хүтэлдэг. ¹⁸ Эб найрамдал найруулагшад эб найрамдалай үрэ тарихадаа, үнэн зүбэй ургаса хададаг юм.

Бурханай мэдэлдэ байгты

4 ¹ Юундэ таанад бэе бээдээ үһөөрхэлдэнэ, хоорондоо арсалда-набта? Тэдэтнай танай бэеые мэдэлдээ абахын тула оролдодог хүсэлэнгүүдһээ болоно бэшэ гү? ² Таанад ямар нэгэн юумэтэй болохые хүсэнэт, теэд тиимэ юумэтэй боложо шаданагүйт, тиимэһээ таанад

алахадашье бэлэн байнат. Юумэнүүдтэй байхые угаа ехээр хүсэнэт, теэд тэдэ юумэнүүдтэй болохо аргагүй байһанһаа хэрүүл ама гарганат, үһөөрхэнэт. Хүсэһэн юумэнүүдэе Бурханһаа гуйгаагүй хадаа таанад тэдэнэе абанагүйт. ³ Тиихэдэ гуйхадашье, тэдэ юумэнүүдэе абанагүйт, юундэб гэхэдэ, таанад һайн һайханай тула бэшэ, харин өөрынгөө хүсэлэнгүүдые хангахын тула гуйнат. ⁴ Бурханда урбагша зон, энэ оршолон дэлхэйдэ дуратай байхадаа таанад Бурханай дайсад болонот гэжэ мэдэнэгүй аалта? Тиин энэ оршолон дэлхэйтэй нүхэсэхэеэ һанабал, Бурханай дайсан болонот. ⁵ «Зосоомнай оршоһон һүлдэн үнэн сэхэ байхые Бурхан хүсэнэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо дэмы хэлгдээгүй юм. ⁶ Тиихэдэ Бурхан маанадые бүришые элбэг дэлбэгээр үршөөл хайрадаа хүртөөнэ. «Омог бардам зониие Бурхан буруушаана, харин номгон даруу зониие үршөөл хайрадаа хүртөөнэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй.

⁷ Тиимэһэе Бурханай мэдэлдэ байгты. Шолмосто эсэргүүсэгты, тиигэбэлтнай тэрэ таанадһаа зайлаха. ⁸ Бурханда дүтэлэгты, тиихэдэтнай Тэрэ танда ойртохо. Нүгэлтэн, ажамидаралаа арюудхагты; билдагуушад, зүрхэ сэдхэлээ арюудхагты. ⁹ Гашуудагты, бархирагты, гэгэн уйлагты. Энеэлдэхэе болёод, уйлалдагты. Баярлахын орондо гашуудажэ байгты. ¹⁰ Бурханай урда номгон даруу байгты, тиин Тэрэ таанадые дээшэнь үргэхэл.

Бэе бэеэ бү шүүмжэлэгты

¹¹ Аха дүүнэр, бэе бэеэ бү шүүмжэлэгты. Һүзэглэгшэ нүхэрөө шүүмжэлхэдэе, али зэмэлхэдэе, таанад Хуули шүүмжэлнэ, зэмэлнэ гээшэт. Зүгөөр Хуули зэмэлхэдэе, таанад Хуули сахигша бэшэ, харин Хуули шүүбэрилэгшэ болобо гээшэт. ¹² Гансал Бурхан Хуули үгэдэг ба шүүбэрилдэг юм. Гансал Тэрэ абарха, али үгы һаа, хүнөөхэ аргатай. Харин ши ондоо хүниие зэмэлхэдэе, өөрыгөө хэн гэжэ тоолобош?

Ехэрхүү зан бү гаргагты

¹³ Зай, «Мүнөөдэр гү, али үглөөдэр тэрэ хото ошохобди, тэндэ нэгэ жэл соо худалдаа наймаа хээд, ехэхэн алта мүнгэ олохобди», – гэжэ хэлэдэг таанад мүнөө намайе шагнагты. ¹⁴ Үглөөдэр таанадтай юу тохёолдохые таанад мэдэнэгүйлта. Таанад халта зуура уняараад, һүүлээрнь үгы болошодог утаа ууралтай адлит. ¹⁵ «Эзэнэй хүсэбэл, бидэ амиды байхабди, тиимэ юумэ, али ондоо юумэ хэхэбди», – гэжэ хэлэжэ байхын орондо ¹⁶ таанад бардам зангаараа бүдүүрхэнэт, теэд тиигэжэ бүдүүрхэхэнь буруу юм.

¹⁷ Бидэ үлзэйтэй юумэ бүтээхэ ёһотой байһанаа мэдэжэ байгаад, хэдэггүй байбал, нүгэл үйлэдэнэбди.

Баяшуулда һэргылэмжэ

5 ¹ Баяшуул, мүнөө таанад намайе шагнагты! Таанад орилон бархирагты, гэгэн уйлагты, тархи дээрэтнай гай гасалан буухаяа байна. ² Баялиг зөөритнай үмхирөө, хубсаһа хунартнай хибэндэ эдюулээ. ³ Алта мүнгэнтнай жэбэдэ даруулаа, тиин тэрэ жэбэ таниие зэмэлхэ, бэеыетнай галда мэтэ шатаажархиха. Таанад зөөри зөөшэээ эдэ һүүлшын үдэрнүүдтэ дэмы суглуулнат. ⁴ Таряалан дээрэтнай ажаллаһан хүдэлмэришэдтэ хүлһыень түлэхээ таанад арсабат, харин мүнөө тэдэнэй түлэгдөөгүй салингынь таанадые зэмэлэн хашхарна. Һүр жабхаланта Эзэн ургасыетнай хадаһан хүдэлмэришэдэй гэгэхые дуулаа. ⁵ Эндэ, газар дэлхэй дээрэ байхадаа, таанад гансал өөһэдынгөө гэдэнэ дүүргэхэ ба нааршаан сагаа үнгэргэхэ тухайл бододог байгаат. Харин мүнөө таанад гаргахаяа хүтэлэгдэнэн шахамал буруундал адли байнат. ⁶ Таанадта эсэргүүсээшыегүй үнэн сэдхэлтэниие таанад зэмэлжэ алаат.

Тэсэбэритэй, сагаан сэдхэлтэй байгты

⁷ Зай, аха дүүнэр, Эзэнэй заларан ерэтэр тэсэбэритэй байгты. Таряашаниие хараад үзыт, тэрэ газарһаа ургаса абахын тула ехэл тэсэбэритэйгээр намарай болон хабарай бороо хүлээдэг. ⁸ Таанадшые тэдэ таряашанда адли ехэ тэсэбэритэй байгты, зоригоо бү алдагты. Эзэнэй заларжа ерэхэ үдэр ойртоод байна.

⁹ Аха дүүнэр, бэе бээдээ гомдохол бү баригты, тиигэбэл таанад гэмнүүлхэгүйт; Заргаша Бурхан үүдэнэй саана зогсоно. ¹⁰ Эзэнэй нэрээр айладхажа байһан лүндэншэдые һанагты. Бэрхэшээл зоболондо ороходоо, тэдэнэй ехэл тэсэбэритэй байдагые жэшээ болгон һажаажа байгты. ¹¹ Аргагүй ехэ тэсэбэриинь түлөө бидэ тэдэ зониие жаргалтай гэжэ тоолодогбди. Таанад Иоовой ямар тэсэбэритэй байһые, Эзэнэй һүүлэй һүүлдэ тэрэениие буян хэшэгтээ хүртөөһые һаныт. Эзэн үршөөл хайратай, энэрхы сэдхэлтэй дээрэнһээ тиигэжэ туһалаа.

¹² Аха дүүнэрни, гол шухала юумэ хэлэхэмни: тэнгэрээршые, газар дэлхэйгээршые, ондоошые юумээр бү тангариглагты. Харин гэмнүүлхэгүйн тула «тиимэ» гээ һаа, зүбшөөгты, «үгы» гээ һаа, үгы гэнээрээ байгты. ¹³ Зоболон бэрхэшээлдэ оробол, таанад зальбарагты. Баяртай хүхюутэй яабал, Бурханиие магтаһан дуунуудые дуулагты. ¹⁴ Хэн нэгэнэйтнай үбдөө һаа, һүзэглэгшэдэй бүлгэмһөө хүтэлэгшэдые дуудагты. Тэдэнэр Эзэнэй нэрэ алдарые дуудан, үбшэн хүнэй толгойдо оливай

тоно түрхээд, хажуудань зальбарха. ¹⁵Этигэл хүзэгтэйгөөр зальбархада, үбшэн хүн эдэгэхэ, Эзэн тэрэниие хүл дээрэнь бодхоохо. Тэрэ хүнэй нүгэл үйлэдэһэн байбалынь, нүгэлынь хүлисэгдэхэ. ¹⁶Эдэгэхэ гэбэл, бэе бээдээ нүгэлөө хөөрөөд, бэе бэеынгээ түлөө зальбарагты: үнэн сэдхэлтэнэй зальбаралга ехэ юумэ хэхэ аргатай. ¹⁷Элиа маанадтал адли хүн байгаад, бороо бү ороһой гэжэ ханалтайгаар зальбаран мүргөө, тиин бороо гурба хахад жэл соо ороогүй. ¹⁸Бороо ороһой гэжэ тэрэ дахин зальбаран мүргэбэ, тиихэдэнь огторгойһоо газар дээрэ бороо адхаржа, ургаса гараа.

¹⁹Аха дүүнэрни! Хэрбээ хүнэй зүб замһаа хадуурхада, хэн нэгэн тэрэниие сэхэ харгыдань оруулбал, ²⁰нүгэлтэниие буруу харгыһаань холодуулһан хүн тэрэниие үхэлһөө аршалжа, тэрэнэй олон нүгэлынь хүлисүүлбэ гэжэ мэдэг.

Пётрой бэшэһэн түрүүшын хандалга

*Иисүүс Христоосой шаби Пётр түрүүшынгээ хандалга Римдэ бай-
хадаа бэшээ гэжэ таамагламаар. Энэ хандалга бэшэхэдэнь тэрээндэ
нарин бэшэгэй талаар туһамаршан Силуан туһалаа. Павелай ном-
нолой үрэ дүндэ Азийн (мүнөөнэй Турциин) хойто хубида бии болоһон
христиан бүлгэмүүдтэ энэ хандалга зорюулагданхай.*

*Тэрэ үе сагта христиан шажантай зондо, тэдэнэй сахидог байра
байдалда нийтэ зон муугаар хандажа байгаа: этигэл шажанайнь тү-
лөө тэдэниие зон доромжолдог, баһадаг бэлэй. Хэды болотор иигэжэ
баһуулхабиди, магад, этигэхээ болихо, шажанаа нэлгэхэ хэрэгтэй
гэхэ мэтээр сэдьхэхэ үеһье оло дахин тудaa ааб даа. Иисүүстэл адли,
таанад хүзэг этигэлэйнгээ түлөө, өөр маягтай амидаралайнгаа
түлөө гай зоболон дабаха тэсэбэритэй байха ёһотойт гэжэ Пётр
Христоосто хүзэглэгшэдтэ хануулна. Этигэл хүзэгэйн түлөө Эзэн
заабол тэдэниие шагнаха, имэ найдал хадаа амидаралдань ушарһан
бүхы бэрхэшээл, аюулнуудые дабан гараха хүсэ тэдээндэ үршөөхэ мүн.*

Амаршалга

1 ¹ Понт, Галаат, Каппадоки, Аси, Битиини нютагуудаар таража
һууһан ерүүл зон, Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүд, таанадые
Иисүүс Христоосой Пётр элшэн амаршална. ² Иисүүс Христоосой үгэ
дуулажа, шуһаарнь сэбэрлүүлхын* тула таанад Эсэгэ Бурханай эрхэ

* ^{1:2} «Гаралгын» номой 24 бүлэгэй 3-8 зүйлнүүдтэ энээн тухай бүри тодор-
хой бэшээтэй байһые анхарагты. Израилиин зон Хэлсээнэй тахилай шуһаар
өөһэдыгөө сасажа, Хэлсээндэ хабаатай болодог байгаа. Христоосой Бурхан-
тай баталһан хэлсээндэ христоос шажантанай хабаатай байһые Пётр имэ
метафораар зураглана.

мэдэлээр шэлэгдэжэ абтаһан байгаат, Тэрэнэй Арюун Һүлдэн ашаар арюудхагдаат. Бурханай үршөөл хайра, амгалан тайбан та бүхэнтэй элбэг дэлбэг байхань болтогой.

Амиды найдал

³ Манай Эзэн Иисүүс Хриостоосой Эсэгэ Бурханда баяр хүргэе! Үхэнэн Иисүүс Хриостоосые амидыруулхадаа, Бурхан агууехэ үршөөл хайраараа шэнэ амидарал бидэндэ үршөөгөө. Тиин маанадые амиды найдалаараа дүүргээ, ⁴ тиимэһээ Бурханай Өөрынгөө хүнүүдтэ үгэхөөр хадагалжа байһан элбэг дэлбэг буян хэшэгтэ хүртэхэбди гэжэ бидэ найданабди. Тэрэ буян хэшэг таанадта тэнгэри дээрэ хадагалагдана, тэрэ үмхирхэгүй, хүнэхэгүй, бузарлагдахагүй. ⁵ Бурханай хүсэн этигэл хүзэгэйтнай ашаар сагай эсэстэ абаралгада хүртэтэртнай таанадые хахижа байна. ⁶ Тиимэһээ энэндэ баясажа байгты. Мүнөө түр зуура элдэб янзын туршалгануудһаа зобожо тулижашье байбал, баясажа байгты. ⁷ Юундэб гэхэдэ, тэдэ зоболонгууд танай хүзэг бодото гү гэжэ туршана, батална гээшэ. Галда шатажа үгы болодог алтаншые галаар туршагдадаг, зүгөөр танай хүзэг алтанһаа үлүү үнэтэй, тиимэһээл тэрэнэйтнай үнэн байһыень заабол туршаха, баталха хэрэгтэй. Тиигээд лэ таанад Иисүүс Хриостоосой заларан ерэхэ Үдэр магтаалда, алдар солодо, нэрэ түрэдэ хүртэхэт. ⁸ Тэрэниие хараагүйшые хаа, таанад Тэрэндэ дуратайт; мүнөө Тэрэниие харангүйшые байхадаа, Тэрэндэ этигэнэт. Тиимэһээ таанад үгэнүүдээр дамжуулхын аргагүй, гайхалтай баяраар баясанат, ⁹ юундэб гэхэдэ, өөрыгөө абарха хүзэгэйнгөө зорилгодо хүрэхэ байнат. ¹⁰ Таанадта үгтэхэ Бурханай иимэ буян хэшэг тухай энэ абаралгада хабаатай, бүхы юумэнүүдые шудалжа, шүүбэрилжэ байһан лүндэншэд уридшалан хэлээ юм. ¹¹ Ямар сагта, яажэ тэрэ буян хэшэгэй үгтэхые лүндэншэд досоогоо байһан Хриостоосой Һүлдэн зааһан сагаар тодооруулха гэжэ оролдоо. Тиихэдээл Хриостоос зоболонгуудые дабажа гараад, һүүлдэнь алдаршаха гэжэ Һүлдэ уридшалан хэлээ. ¹² Өһөһэдэнгөө аша туһада бэшэ, харин хүзэглэгшэ таанадай аша туһада тэдэнэр алба хэнэ гэжэ Бурхан тэдэ лүндэншэдтэ элирхэйлээ, тиимэһээ тэнгэриһээ эльгээгдэнэн Арюун Һүлдэн дамжуулһан Һайн Мэдээсэлые айладхаһан хүнүүдые таанад мүнөө сонособот. Тэрэ нюусые Эльгээмэлнүүдыше мэдэхэ хүсэлтэй байна.

Арюун нангин байгты

¹³ Тиимэһээ һэргэлэн байгты, оюун ухаагаараа хүдэлхэдэ бэлэн байгты. Иисүүс Хриостоосой ерэхэ Үдэр таанадта үгтэхэ буян хэшэгтэ

аргагүй ехээр найдажа байгты. ¹⁴Бурхание мэдэхгүй байхан үе сагтаа ажамидаральетнай хүтэлдэг байхан хүсэлэнгүүдые дахангүй, Бурханай мэдэлдэ байгты. ¹⁵Таанадые дууданан Бурханай арюун нангин байдагтал адляар, алишье талаһаа арюун нангин байгты. ¹⁶«Таанад арюун нангин байгты, юуб гэбэл, Би арюун нангинби», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

¹⁷Нюур харангүй, бүхы хүнүүдые хэһэн хэрэгүүдэйн хэмжээгээр шүүбэрилдэг Бурхание таанад Эсэгэмнай гэжэ нэрлэнэт, тиимэһээ эндэ, энэ дэлхэйдэ байха үдэрнүүдээ Тэрэндэ хүгэдэн үнгэргыт даа. ¹⁸Үбгэ эсэгэнэрһээ залгамжалһан удхагүй хоһон ажамидаралһаа таанад үмхирдэг мүнгэ алтаар абтаагүйт, ¹⁹харин бэеын дутагдалгүй, сэбэр Хурьганай, Христоосой үнэтэй сэнтэй шуһаар худалдажа абтагдаат. ²⁰Юртэмсэ дэлхэйн зохёон бүтээгдэхэһээ урда таанадайл аша туһада Бурхан Христоосые шэлэжэ абаа, үе сагай дүүрэжэ байхада Тэрэниие элирхэйлэн харуулаа. ²¹Тэрэнэйл аша туһаар таанад Бурханда этигэнэт. Бурхан Тэрэниие үхөөд байхадань амидыруулаа, алдаршуулаа, тиимэһээл таанад Бурханда хүзэглэнэт, найданат.

²²Үнэн зүбые дахажа, Бурханда хүзэглэдэг аха дүүнэртээ үнэн зүрхэнһөө дуратай байхын тула таанад сэдхэлээ арюудхабат. Тиимэһээ бүхы ханал бодолоороо бэе бээдээ дуратай байгты. ²³Юундэб гэхэдэ, таанад үмхирдэг үрэнһөө бэшэ, харин үмхирдэггүй үрэнһөө дахин түрөөт. Тэрэ үрэ болбол амиды Бурханай бодото Үгэ мүн.

²⁴ «Бүхы зон үбһэ ногоон мэтэ,
гоё найханиинь хээрын сэсэг мэтэ удахагүй,
набша намаа хатан хагдардаг, сэсэгынь унадаг.

²⁵ Гэхэтэй хамта Эзэнэй Үгэ
хэтэ мүнхэдөө оршохо», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Энэ Эзэнэй Үгэ таанадта номногдоһон Һайн Мэдээсэл мүн.

Амиды шулуун болон Бурханай хүнүүд

2 ¹Худалаар хэлэхээ, нүгэл хэхэээ болигты, хүнэй нюур бү харагты, хүндэ бү атаархагты, худалаар бү гэршэлэгты. ²Һая түрэнһэн үхибүүд яажа хүндэ дуратай байдаг бэ, тэдэндэл адляар таанадыше Бурханай Үгэдэ дуратай байгты. Тэрэнэй ашаар таанад ургахат, абарагдахат. ³«Эзэнэй аштай байһые таанад мэдэрээт», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

⁴Хүнүүдэй голоһон, зүгөөр Бурханай шэлэжэ абаһан, Бурханай нюдэндэ үнэтэй сэнтэй байдаг амиды шулуунда – Эзэндэ – ерэгты.

⁵Таанад амиды шулуунуудта адли Бурханда ерэгты, тиигээд Бурхан

таанаднаа хүмэ бодхоохо, тиигээд тэрэ хүмэдөө таанад гэгээн санаартан болоод, Иисүүс Христоосоор дамжуулан, Арюун Һүлдэһөө Бурханда һайшаагдаха оюун ухаанай үргэл асаржа байгты. ⁶ Нангин Бээрэ соо: «Бата найдамтай, шэлэгдэжэ абтаһан, эрдэни шулуу Сион дээрэ мүнөө Би табинаб; Тэрээндэ хүзэглэһэн хүн хэзээдэшье урмаа хухархагүй», – гэжэ хэлэгдэнэ. ⁷ Тиимэхээ хүзэглэгшэ таанадта Христоос агууехэ баялиг болоно, харин хүзэглэдэггүй хүнүүдтэ тэрэ «барилгашадай голожо хаяһан шулуун» аад, гол шухала, ⁸ хүнүүдэй бүдэрдэг шулуун, хүнүүдэй торожо унадаг шулуун болоо. Һайн Мэдээсэлдэ этигэдэггүйл хадаа тэдэнэр бүдэржэ байна. Тэдэнэр тиимэ табилантай.

⁹ Тиихэдэ таанад шэлэгдэжэ абтаһан угсаатан гээшэт, Хаанай санаартад, нангин арад, Бурханай хүнүүд болонот, шэб харанхыһаа таанадые гайхалтай гэрэл туяадаа дуудаһан Бурханай агууехэ үйлэ хэрэгүүд тухай номнохоор шэлэгдэһэн хүнүүд гээшэт.

¹⁰ Урдань таанад Бурханай хүнүүд бэшэ һэнта, зүгөөр мүнөө таанад Тэрэнэй хүнүүдта. Урдань таанад Бурханай үршөөл хайрые мэдэхэгүй һэнта, мүнөө таанад Тэрэнэй үршөөл хайрада хүртэбэт.

Һүзэглэгшэдэй баримталха дүримүүд

¹¹ Хүндэтэ аха дүүнэрни, энэ дэлхэйдэ таанад хариин, ерүүл хүнүүд хадаа танай ухаан бодолые намааруулдаг нүгэлтэ хүсэлэнгүүдһээ холодожо, ¹² бусад арадуудай дунда өөһэдыгөө һайн абажа ябагты гэжэ гуйнаб. Тиигэбэлтнай, мүнөө таанадые нүгэл хэгшэд гэжэ хардажа байһан зон таанадай дэмбэрэлтэй хэрэгүүдые харахадаа, Бурханай газар дэлхэй руу хүнүүдые шалгахаяа ерэхэдэнь, Тэрэниие алдаршуулха.

¹³ Эзэнэй түлөө засаг захиргаанай үгэ дуулажа байгты: дээдэ засаг захиргааниие түлөөлһэн хаанай мэдэлдэ байгты, ¹⁴ хуули эбдэһэн хүнүүдые хэһээхын тула, үлзытэй хэрэгүүдые бүтээһэн хүнүүдые урмашуулхын тула хаанай табиһан захирагшадай үгэ дуулажа байгты. ¹⁵ Бидэ үлзытэйл хэрэгүүдые бүтээжэ, хэрэггүй юумэ шашадаг тэнэг хүнүүдэй амыень хааха ёһотойбди. Бурхан тэрэниие хүсэдэг. ¹⁶ Эрхэ сүлөөтэй хүнүүдтэл адляар ажаמידарагты. Зүгөөр элдэб янзын нүгэлнүүдээ нюохын тула тэрэ эрхэ сүлөөгөө бү хэрэглэгты. Таанад Бурханай зарасанарта адляар ажаמידарагты. ¹⁷ Хүн бүхэниие хүндэлжэ байгты. Һүзэглэгшэ бүлгэмдөө дуратай байгты. Бурханһаа айн хүрдэгты, хааниие хүндэлжэ ябагты.

Зарасанарай баримталха дүримүүд

¹⁸Зарасанар, эзэдээ хүндэлжэ, үгыень дуулажа байгты. Гансал хайн аашатай, зөөлэн зантай эзэдээ бэшэ, харин шэрүүншые зантай эзэдээ дуулажа байгты. ¹⁹Бурханай дура хүсэлье мэдэрхэн дээрэхээ гэм зэмгүй зобожо, гай гасалан дабажа байхан хүниие Бурхан буян хэшэгтээ хүртөөхэ. ²⁰Зэмэтэй байхандаа сохюулаад лэ, тэсэжэ ябабалтнай, тэрэтнай таанадта аша тухатай байха аал? Харин үлзэгтэй хэрэгүүдые бүтээжэ байхадаа тэсэбэритэйгээр зоболон дабажа байбалтнай, Бурхан таанадые хайшааха.

²¹Тиимэ тэсэбэритэй байхынтнай тула Бурхан таанадые дуудаа, тиихэдэ Христоос Өөрыень нажаажэ байхынтнай тула таанадай түлөө зоболон эдлэжэ, таанадта жэшээ харуулаа. ²²Тэрэ ямаршые нүгэл хээгүй, Тэрэнэй худал юумэ хэлэжэ байхыень нэгэшые хүн дуулаагүй. ²³Тэрэниие доромжолжо байхада, Тэрэ доромжолхон харюу үгөөгүй, Тэрэ зобожо байхадаа, зобоогшодойнгоо урдахаа зангагүй, зүгөөр Тэрэ Өөрыгөө үнэн сэхэ Заргашын гарта үгөө. ²⁴Бидэнэй нүгэл шэбэлхээ зайсажа, үнэн зүбөөр амидархымнай тула Иисүүс Өөр дээрээ нүгэл шэбэлымнай даажэ абаа, модон дээрэ үргэгдөө: Тэрэнэй шархаар таанад аршалагдан эдэгээт. ²⁵Таанад төөрихэн хонид мэтэ адуулагшагүй ябаат, мүнөө Адуулагшадаа, харууналагшадаа таанад бусажа ерээт.

Эхэнэрнүүдэй баримталха дүримүүд

З¹⁻²Эхэнэрнүүд, таанад баһал нүхэдэйнгээ мэдэлдэ байгты; хэрбээ тэдэнэрэй дунда Бурханай Үгэдэ этигэдэггүй хүнэй байбал, эхэнэрэйнгээ арюун сэбэр, хүзэгтэй ажамидаралые хараад, этигэхэл. Тиихэдэ таанадта юумэ хэлэжэ байхын хэрэг үгы. ³Гоё хайхан болохын тула таанад өөһэдыгөө гадна талаһаа шэмэглэжэ, үһээ гоёожо гү, али алтан зүүдхэлнүүдые зүүжэ гү, али зөөлэн хубсаһа үмдэжэ бү байгты. ⁴Харин Бурханда аргагүй хайшаагдадаг сэдхэлэй даруу ба зөөлэн занһаа гараһан үнэн бодото мүнхын гоёолтоор өөһэдыгөө шэмэглэгты. ⁵Урдань Бурханда найдадаг эхэнэрнүүд өөһэдыгөө тиигэжэл шэмэглэдэг, нүхэдэйнгээ үгэ дууладаг байгаа. ⁶Сарра тиигэжэл Абраһаамай үгэ дууладаг, тэрэнээ эзэмни гэжэ нэрлэдэг хэн. Дэмбэрэлтэ хэрэгүүдые бүтээжэ, ямаршые юумэнхээ айдаггүй байбал, таанадшые баһал Саррын басагад гээшэт.

⁷Эршүүл, таанадшые һамгадаа хүндэлжэ, ойлгожо байгты, тэдэтнай таанадта орходоо нуланууд ха юм. Тиихэдэ тэдэтнай таанадтайл адлихан Бурханай ажамидаралай шагналда хүртэхэ. Бурханай үгын ёһоор эхэнэрнүүдтээ хандажа байбалтнай, ямаршые юумэн зальбархадатнай хаалта болохогүй.

Гүзэглэгшэдэй баримталха үшөө хэдэн дүримүүд

⁸Түгэхэлдэнь хэлэхэдэ, таанад булта нэгэ һанал бодолтой, адляар юумэндэ хандажа байгты, бэе бээдээ аха дүүнэдтэл адли дуратай, бэе бээе хайрлажа, даруухан ажамидарагты. ⁹Таанадта муу юумэ хэхэдэнь, харюудань муу юумэ бү хэгты; таанадые хараахадань, урдаһаань бү хараагты. Харин буян хэшэгтээ хүртөөхын тула Бурхан таанадые уряалан дуудаа гэжэ мэдэн, дэмбэрэлтэ хэрэгүүдые бүтээжэ, һайн үгөөр үреэжэ байгты.

¹⁰ «Танай дундаһаа хэн амиды байха, жаргалтай үдэрнүүдые үзэхэ һанаатайб? Тэрэ хүн муу үгэнүүдһээ хэлээ тэбшэн бариг, худал хуурмаг яряанһаа амаа хизаарлаг.

¹¹ Тэрэ хүн дорой юумэнһээ буруу хаража, һайн һайханиие үйлэдэг, эб эеые бэдэрэн һэдэжэ, энхэ тайбан байдалые найруулжа байг.

¹² Эзэн үнэн сэдхэлтэниие хаража байдаг, тэдэнэй зальбаралнуудые дуулажа байдаг, харин муу юумэ үйлэдэгшэдые Тэрэ буруушаадаг», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

¹³ Дэмбэрэлтэй юумэ бүтээхээе һэдэбэлтнай, хэн таанадта һаалта болохоб? ¹⁴Зүб юумэ хэжэ байһанайнгаа түлөө зоболон гаталжа байбалтнай, Бурхан ашыетнай харюулхал! Хэнһээшье бү айгты, һанаагаа бү зобогты. ¹⁵Харин зүрхэ сэдхэлдээ Эзэн Христоосые аргагүй хүндэлжэ ябагты. Ямаршье хүнэй ажамидаралайтнай найдал тухай һурабалнь, хээээшье харюу үгэхэдэ бэлэн байгты. ¹⁶Тиихэдээ дарууханаар, хүндэлһэнөө харуулан, харюусаарайт. Һэшхэлтнай арюун сэбэр байг, тиигэбэл Христоосто һүзэглэдэг танай ашатай ажамидаралые хардадаг хүнүүд өһөдынгөө хэлэһэн үгэнүүдһээ эшэхэл. ¹⁷Бурханай хүсэлөөр нүгэл хэжэ байһанайнгаа түлөө бэшэ, харин дэмбэрэлтэ хэрэгүүдые бүтээжэ байһанайнгаа түлөө зобожо байһань дээрэ.

¹⁸Бидэниие Бурханда хандуулхын тула Христоос манай нүгэл шэбэлэй түлөө нэгэтэ зоболон эдлээ. Тэрэ үнэн сэдхэлтэн хара һанаатай зоной түлөө бээе хүнөөлгэжэ, хүлдөөрөө амидыраа. ¹⁹Тиигээд хүлдөөрөө хаалтада байһан хүлдэнүүдтэ ошожо номноо. ²⁰Нойн томо корабль барижа дүүргэхые Бурханай ехэ тэсэбэритэйгээр хүлеэжэ байха үе сагта тэдэ хүлдэнүүд мэдэлдэнь байхаяа арсаа бэлэй. Нойн бариһан корабльда үсөөн хүн, хамтадаа найман хүн уһанһаа абарагдаһан юм. ²¹Тиигэжэ уһанһаа абарагдаһаниинь мүнөө бидэниие абаржа байдаг

уһан арюудхалай бэлгэ тэмдэг болоо. Уһан арюудхалга бэеын муухайе арилгана бэшэ, харин Иисүүс Христоосой амидыралгын ашаар һайн һайхан сэдхэл үршөөхыень Бурханһаа гуйна. ²² Христоос тэнгэридэ дэгдээд, бүхы Эльгээмэлнүүдые, тэнгэрийн бүхы захиргаан, хүсэнүүдые эрхилэн, Бурханай баруун таладань оршоно.

Бурханай тулада амидаралга

4 ¹ Христоос махабад бэээрээ зоболон эдлээ, тиимэһээ таанадшые тиигэжэ зобохоор бэлэн байха ёһотойт, юундэб гэхэдэ, зобожо байһан хүн нүгэл хэхээ болидог. Христоосой түлөө зобохые хүсэхэдөө, таанад нүгэл хэхээ болиһоноо баталнат. ² Энэ саһаа эхилээд, газар дэлхэй дээрэ үнгэргэхэ үдэрнүүдтээ хүнэй хүсэлэнгүүдые дахаха бэшэ, харин Бурханай дура хүсэлөөр ажамидарха ёһотойт. ³ Урдань таанад бусад арадуудай хэхэ дуратай юумэнүүдые хэжэ, нилээн саг үнгэргөөт. Зохихогүй юумэнүүдые үйлэдэжэ, зальхайржа, архидажа, һогтуу хүнүүдээр ниилэжэ, найрлажа, онгонуудта жэрхэдэһэтэйгээр мүргэжэ байгаат. ⁴ Мүнөө тэдэнээр ниилэн зальхайрха, забхайрхаяа болиходотнай, тэдэтнай ехээр гайхалдана, тиимэһээл таанадые доромжолно. ⁵ Гэхэтэй хамта амиды ба үхэнэн хүнүүдые һаядаа шүүхэ Бурханай урда тэдэнэр үйлэдэнэн бүхы юумэнүүдэйнгээ түлөө харюусаха. ⁶ Тиимэһээл Христоос һайн Мэдээсэлые үхэнэн хүнүүдтэ баһа номноо гээшэ. Тэдэнэр махабад бэээрээ хүн бүхэндэл адли зарга шүүбэридэ үгтэхэ, харин хүлдөөрөө тэдэнэр Бурхандал адляар амидарха боломжотой юм. ⁷ Бүхы юумэнэй эсэс ойртожо байна. Тиимэһээ һэргэлэн байгты, бэеэ баригты, тиигэбэл зальбарха аргатай байхат. ⁸ Нэн түрүүн үнэн зүрхэнһөө бэе бээдээ дуратай байгты, юундэб гэхэдэ, дуран олон нүгэлнүүдые хүлисэн арилгадаг. ⁹ Бэе бэеэ гэртээ айлшалуулхадаа, элдэбээр бү гэмэрэлдэгты. ¹⁰ Хүн бүхэнтнай Бурханһаа абьяастай, тиин тэрэ олон янзын абьяаснуудаа ухаатайгаар, бэе бээдээ аша туһатайгаар хэрэглэжэ байгыт даа.

¹¹ Номножо байһан хүн
Бурханай Мэдээсэлые номножо байг лэ;
алба хэжэ байһан хүн
Бурханай үршөөһэн хүсэ шадалаар
өөрыгөө бэхижүүлжэ байг лэ.
Бүхы юумэнүүд Иисүүс Христоосоор дамжан,
Бурхание алдаршуулжа байг лэ!
Бурхан хэтын хэтэдэ алдар солотой,

хүсэ шадалтай байхань болтогой!

Зобоходоо баясажа байгты.

¹² Хүндэтэ аха дүүнэрни, зоболонто туршалгануудай тохёолдобол, бү гайхаарайт, гайхалтай юумэн гэжэ бү бодооройт. ¹³ Зүгөөр, Христоосой зоболонгуудые хубаалсажа байһандаа баясажа байгаарайт, Тэрэнэй хүр жабхалантайгаар ерэхэ Үдэрнь таанад баясахат, хүхихэт.

¹⁴ Христоосой нэрэ алдарай түлөө таанадые хүнүүдэй доромжолболнь, таанад жаргалтайт. Ушарынь хэлэбэл, алдар солын хүлдэ, Бурханай хүлдэ таанад соо оршоно гээшэ. ¹⁵ Алууршан, хулгайшан, хүнэй хэрэгүүдтэ оролсодог, хуули эбдэһэн хүн байһанһаа боложо хэнтнайшые зоболон эдлэхэгүйнь болтогой. ¹⁶ Гэхэтэй сасуу христиан шажанай түлөө зоболон эдлэбэл, бү эшэгты, тиимэ хубитай байһандаа Бурхание алдаршуулжа байгты.

¹⁷ Зарга шүүбэриин эхилхэ саг дүтэлөөд байна. Тиихэдэ Бурханай хүнүүд хамагай түрүүн зарга шүүбэридэ орохо. Хэрбээ заргаяа бидэнһээ эхилбэл, Бурханда хүзэглэхээе арсаһан хүнүүд ямар хойшолонтой байхань гээшэб?

¹⁸ «Һайн хүнүүдэй абарагдахань хүшэр байхада, хүзэргүй, нүгэлтэй зон яахань гээшэб?» – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

¹⁹ Тиимэһээ Бурханай дура хүсэлөөр зоболон эдлэжэ байһан хүнүүд үнэн сэхэ Бүтээгшэдэ өөһэдыгөө бүрин бүтэн даалгаг лэ, дэмбэрэлтэ хэрэгүүдые бүтээжэ байг лэ.

Бүлгэмэй хүтэлэгшэдтэ үгтэһэн заабари

5 ¹ Мүнөө би танай хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэдтэ ханданаб. Би өөрөө бүлгэмэй хүтэлэгшэб, Христоосой зобохыень хараа һэнби, һаядаа элирхэйлэгдэхэ Тэрэнэй алдарые хубаалсахаб. ² Таанадта даалгагдаһан Бурханай хүрэгые адуулжа байгты. Баалалтаар хэжэ байһан мэтэ бэшэ, харин сэдхэлээрээ энэ хэрэгые бүтээжэ байгты. Олзо олохо зорилготойгоор бэшэ, харин оролдосотойгоор алба хэжэ байгты. ³ Таанадта даалгагдаһан хүнүүдые захирха гэжэ бү оролдогты, харин тэдэндээ һайн жэшээ харуулжа байгты. ⁴ Тиигэбэл, таанад эгээн ехэ Адуулагшын ерэхэдэ, хүнэшэгүй алдарай шагналда хүртэхэт.

⁵ Залуушуул, таанад баһал бүлгэмэй хүтэлэгшэдэй үгөөр байгты. Бэе бээдээ булта номгон даруугаар хандагты. «Бурхан омог зантай зониие буруушаадаг, харин даруу номгон зондо үршөөлтэйгөөр хандадаг», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ⁶ Тиимэһээ хүр хүсэтэй Бурханай

урда даруухан байгты, тиигэбэлтнай, сагай ерэхэдэ, Бурхан таанадые дээшэнь үргэхэл. ⁷ Бүхы бэрхэшээлнүүдээ Бурханда даалгагты, Тэрэ хойноһоотнай хаража байха.

⁸ Һэргэлэн байгты, бү нажагты. Танай дайсан болохо шолмос эдихэ зууха хүниие бэдэржэ байһан арсалан мэтэ хүрхиржэ ябана. ⁹ Бата хүзэгтэй зогсогты, шолмосто бү абтагты; бүхы дэлхэйгээр аха дүүнэртнай тиимэл зоболонгуудые дабажа байна гэжэ мэдэгты. ¹⁰ Зүгөөр танай зоболонгууд хаядаа дууһаха. Иисүүс Христоостой нэгэдүүлэн, мүнхэ алдараараа хубаалсахын тула таанадые дуудаһан, элдэб үршөөлнүүдэй эхин болохо Бурхан таанадые заһаха, бэхижүүлхэ, хүсэ шадалтай болгохо, батадхаха. ¹¹ Тэрэ хэтын хэтэдэ захиржа байг лэ. Болтогой!*

¹² Христоосой шударгы хүзэглэгшэ Силуанай туһаламжаар би таанадта энэ богонихон бэшэг бэшээб. Таанадые урмашуулха ба Бурханай буян хэшэгые дамжуулха зорилготойгоор бэшээб. Энэ буян хэшэгые хатуу баримталжа байгты.

¹³ Таанадтал адли шэлэгдэжэ абтаһан Вавилоондохи эгэшэтнай, Марк хүбүүмни баһа мэндые хүргэнэ. ¹⁴ Бэе бээ энэрэл хайратайгаар таалан амаршалагты. Христоостой нэгэн хамта та бүхэн энхэ тайбан байхатнай болтогой.

* 5:11 Тэрэ хэтын хэтэдэ захиржа, алдар солотой байг лэ.

Пётрой бэшэһэн хоёрдохи хандалга

Пётрой бэшэһэн хоёрдохи хандалга – Шэнэ Хэлсээнэй һүүлшын номуудай нэгэн мүн. Удхаараа тэрэ Иудын хандалгада дүтэрхүү.

Тэрэ үе сагта христиан бүлгэмүүдэй дунда худал номлолоод элцрээ. Тэдэ Христоосто этигэдэг зоние нүгэл хэхыень түлхидэг, тухирдаг бэлэй. Дахин дэлхэй дээрэ бусажа мүнделхэб гэхэн Эзэн Бурханай найдуулгада тэдэ этигэдэггүй һэн. Һүзэг этигэлыень бууруулха юумэндэ, иимэ мэтын зондо этигэхэ хэрэггүй гэжэ Пётр христиан шажантание уряална. Христоосто этигэдэг зон саашадаашье Бурханда таатай ажабайдалаа ябуулха ёһотой, Эзэндэ бүхы сэдьхэлээрэ найдаха хэрэгтэй.

Иисүүсэй шаби Пётр император Нерооной үе сагта, Иисүүсэй нүгөө шаби Павелтай ойролсоо сагта (манай ээрын 66-дахи ондо), һүзэгэйнгөө түлөө саазалуулаа. Энээн тушаа эртэ урдын түүхэшэд бэшэнэ.

Амаршалга

1 ¹Манай Бурхан ба Абарагша болохо Иисүүс Христоосой үршөөһэн үнэн сэдьхэлэй ашаар маанадтал адли хүзэгтэй болоһон хүнүүд, таанадта Иисүүс Христоосой зараса болон элшэн Симон Пётр бэшэнэ.

²Манай Бурхан ба Эзэн Иисүүсые мэдэһэнэйтнай ашаар Бурханай үршөөл хайра, амгалан тайбан та бүхэнтэй элбэг дэлбэг байхань болтогой!

Бурханай хүнүүдые дуудалга, шэлэн абалга

³Бурханай эрхэ мэдэлээр ажаמידаржа байхымнай тула Тэрэниие мэдэһэнэймнай ашаар Иисүүсхээ эхитэй Бурханай хүсэн бүхы хэрэгтэй юумые маанадта үгөө. Бурхан алдараараа болон буян хэшэгээрэ

хубаалсахын тула бидэниие дуудаа, ⁴ тэдэнэйнгээ ашаар бидэндэ ехэ үнэтэй, агууехэ найдуулга үгөө. Энэ дэлхэйн хүсэлэнгүүдтэй холбоотой үхэлые дабажа, Бурханай ажамидаралаар ажаһуухынтнай тула энэ найдуулга үгтөө.

⁵⁻⁷Тиимэһээл таанад дэмбэрэлтэ хэрэгүүдээрээ хүзэгөө бэхижүүлхые бүхы хүсэ шадалаараа оролдогты, дэмбэрэлтэ хэрэгүүдһээ гадна эрдэм ухаантай байхые, эрдэм ухаантай байхаһаа гадна бээе бариха аргатай, бээе барихаһаа гадна тэсэбэритэй байхые, тэсэбэритэй байхаһаа гадна Бурханда өөрыгөө зорюулан ажамидархые, Бурханда өөрыгөө зорюулан ажамидархаһаа гадна аха дүүнэрэй найрамдалтай, аха дүүнэрэй найрамдалһаа гадна хайра дуратай байхые бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо байгты. ⁸Иимэ аша үлзэтэй шанарнуудаа бэхижүүлжэ байбалтнай, манай Эзэн Иисүүс Христоосые мэдэрхэдэ тэдэтнай таанадые үрэ дүнгүй, аша туһагүй байлгахагүйл. ⁹Харин иимэ шанаргүй хүнүүд холо харадаггүй хохорнууд юм: урданайгаа нүгэлнүүдһээ аршалагдаһаанаа мартажархидаг. ¹⁰Тиимэһээл, аха дүүнэр, Бурханда дуудуулһанаа, шэлэгдэжэ абтаһанаа баталхые найса оролдогты. Тиигэбэл таанад зүб замһаа хадуурхагүйт. ¹¹Манай Эзэн, Абарагша Иисүүс Христоосой мүнхын хаан орондо орохо бүрин эрхэ таанадта үгтэхэл.

¹²Эдэ бүгэдые мэдээд, үгтэһэн үнэн зүбые хатуу баримталжа байбалтнайшые, би эдые таанадта дахин дахин хануулжа байхаб. ¹³Амиды ябаха хаһадаа үргэлжэ хануулжа байхань зүб гэжэ бодоноб. ¹⁴Ушарынь юуб гэбэл, энэ хүмээе орхихо сагни ойртоо гэжэ мэдэнэб, манай Эзэн Иисүүс Христоосые тиигэжэ намда хэлээ. ¹⁵Үхэһэншые хойномни алишые сагта эдэ бүгэдые ханажа байхынтнай тула би бүхы хүсэ шадалаа үгэхэб.

¹⁶Манай Эзэн Иисүүс Христоосой ерэхэ тухай хэлэхэдээ, бидэ хэн нэгэнэй зохёонхон үльгэрнүүдые дабтаагүйбди. Бидэ өөһэдөө Тэрэнэй хүр жабхалангые үзэһэн гэршэнэр гээшэбди. ¹⁷«Энэ Минии инаг хайрата Хүбүүмни, сэдхэлэймни урма охин» гэжэ Бурханай Агууехэ Алдарай дуугай һонортонь хүрэхэтэйнэ зэргэ Бурхан Эсэгэһээ нэрэ түрэдэ, алдар солодо хүртэхэдэнь, бидэ байлсаа һэмди. ¹⁸Тэрээнтэй хамта нангин хада дээрэ байхадаа, тэнгэриһээ бууһан энэ Бурханай дууе бидэ өөһэдөө дуулаа һэмди. ¹⁹Тиимэһээ таанад лүндэншэдэй айладхаһан юумэнүүдтэ бүришые ехээр этигэжэ байгты. Үдэр мандаад, үглөөнэй толон зүрхэ сэдхэлдэтнай бадарха үе саг болотор харанхы газарта аһажа байһан зуладал адли лүндэншэдэй үгэнүүдтэ анхаралаа хандуулбал, таанад зүб юумэ хэхэт. ²⁰Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэн лүндэншэдэй үгэнүүдые хүн өөрөө тайлбарилжа шадахагүй гэжэ таанад нэн түрүүн

hanaжа байгты. ²¹ Юундэб гэхэдэ, нэгэшье лүндэншэ өөрынгөө дура хүсэлөөр уридшалан хэлээгүй, харин Арюун Бүлдөөр хүтэлүүлэгдэн, Бурханай үгэ айладхадаг байгаа.

Хуурмаг хургагшанар

2 ¹ Урдань израильшуудай дунда хуурмаг лүндэншэдэй элирдэгтэл адляар таанадай дунда хуурмаг хургагшад байха. Тэдэнэр зүб замһаа хадууруулдаг хуурмаг хургаалнуудые нюусаар асарха, тэдэниие эрхэ сүлөөтэй болгоһон Эзэнһээ арсаха, тиигэжэ тэдэнэр өөһэдтөө түргэн хосорол олохо. ² Олон хүнүүд тэдэнэрэй бузар хэрэгүүдые һажааха, тиигэжэ Үнэн бодото зам муушалха шалтаг тэдэнэр бусад сондо үгэхэ. ³ Тэдэ хомхой хуурмаг хургагшад, зохёһон үльгэрнүүдээ таанадта хөөрөөд, нилээн олзо өөһэдтөө олохо. Гэхэтэй сасуу хэһэн хэрэгүүдэйнь түлөө хэһээлтэ үни гэхээр бэлэн хүлеэжэ байна, тэдэнэй үхэлынь удахагүй.

⁴ Эльгээмэлнүүдэйшье нүгэл үйлэдэхэдэ, Бурхан тэдэниие хайрлаагүй, Зарга шүүбэрийн Үдэрэй ерэтэр тэдэниие тамада хэтын харанхыда хүлээд барижа байгаа. ⁵ Бурхан урдын хүнүүдыешье хайрлаагүй, дорой ябадалтай зониие уһан галабаар һүйдхөө. Тиихэдэ Бурханда үнэн зүбөөр хандаха тухай хургадаг Нойе, тэрэнтэй хамта үшөө долоон хүнэй амиие үлээгөө. ⁶ Дорой ябадалтай зониие һэргылэн, Бурхан Содом ба Гоморро хотынхидые гэмнээд, үнэхэ болгон усадхаа. ⁷ Зүгөөр Тэрэ зальхай забхай хүнүүдэй дунда арай шамай тэсэжэ байһан үнэн сэдхэлтэй Лоодые абараа. ⁸ Тэрэ үнэн сэдхэлтэн тэдэ зоноор ажамидархадаа, нүгэлтэ үйлэ хэрэгүүдыень харахадаа, дуулахадаа, үдэр бүхэн аргагүй ехээр тулижа байгаа. ⁹ Үнэн сэдхэлтэй зониие туршалгануудһаа яжа аршалхые, муу муухай ябадал гаргагшадые Зарга шүүбэрийн Үдэрэй хэһээлтэ хүрэтэр яжа һахижа байхые Эзэн мэдэхэ гэжэ урда хэлэгдэһэн харуулна. ¹⁰ Илангаяа энэнь бэеынгээ харата хүсэлэнгүүдэй мэдэлдэ байдаг, Бурханай эрхэ засагые тоодоггүй хүнүүдтэ хабаатай.

Тэдэ убайгүй, һэшхэлгүй хуурмаг хургагшанар огторгойншые хүсэнүүдые доромжолхоёо айдаггүй. ¹¹ Эдэ хуурмаг хургагшадта орходоо нилээн хүсэтэй, хүр жабхалантай Эльгээмэлнүүдшые тэдэ огторгойн хүсэнүүдые доромжолдоггүй, Эзэнэй урда тэдэниие зэмэлдэггүй. ¹² Харин эдэ хүнүүд гансал зүнгөөрөө мэдэдэг, баригдажа алуулхын тула түрэдэг зэрлиг амитадтал адли: ухаагаараа ойлгохо аргагүй юумэнүүдээ хардадаг, тиимэхэ тэдэ зэрлиг амитадтал адли үхэхэ. ¹³ Тэдэнэр хүнүүдтэ хүргэһэн хороо амсана. Үдэр дунда найрлаха, архидаха, һамгадаар орёолдохонь зохистой гэжэ тоолодог. Тиимэхэ таанадтай

хамта хоол барихадаа, тэдэнэр өөһэдынгөө худал хуурмаг ябадалаар сэдхэл ханажа, танай нэрэ түрые унагаадаг, бузарладаг. ¹⁴ Тэдэнэй нюдэдынь ташаяан хүсэлэнгөөр дүүрэнхэй, тэдэ нүгэл хэжэ бээе ханахагүй. Тулгагүй ахир хүнүүдыел зангадаа оруулдаг. Сэдхэлынь хомхолзожо хуршанхай. Тэдэнэр үхэхэл табилаантай юм. ¹⁵ Тэдэ сэхэ замһаа хадуураад, төөришэбэ; буруу юумэ хэжэ, мүнгэндэ шунашанан Бэһоорой Балаһаам хүбүүнэй замаар ябаба. ¹⁶ Гэбэшье Балаһаамай нүгэлынь элирүүлэн шүүмжэлэгдээ: хэлэгүй элжэгэнь хүндэл адли дуугаржа, лүндэншын тэнэг юумэ хэхэ гэжэ байхадань зогсоогоо.

¹⁷ Тэдэ хүнүүд хатаһан булагуудта, шуурганда туугдаһан үүлэнүүдтэл адли дэмы юм: Бурхан тэдэндэ хаб харанхыда газар бэлдээд байна. ¹⁸ Бардам хоохон үгэнүүдые хэлэн, тэдэнэр буруу замаар ябаһан хүнүүдһээ арай шамай холодоһон хүнүүдые бэеын хурисалай, зальхайралай зангада оруулдаг. ¹⁹ Өөһэдөө үхэлэй барлагууд байһан мүртөө мэхэдээ оруулһан хүнүүдтэ эрхэ сүлөө амалдаг. Бидэниие ямар юумэн иланаб, бидэ тэрэ юумэнэй барлагууд болонобди. ²⁰ Манай Эзэн, Абаррагша Иисүүс Христоосые мэдээд, энэ дэлхэйн бузарнуудһаа мултаржа шаданан аад, һүүлдэнь дахин тэдэ хүсэнүүдтэ баригдажа илагданан хүнүүд һүүлэй һүүлдэ түрүүшынхиһээ бүри муу нүхэсэлдэ ороно. ²¹ Үнэн сэдхэлтэнэй замые мэдээд, өөһэдтэнь даалгагданан Бурханай нангин захяа заабариие сахихаяа болинхаар, тэдэ хүнүүдэй тэрэ замые юрэдөө мэдэнгүй байһань холо дээрэ байгаа. ²² «Нохой бөөлжэһэндөө бусажа ошодог», «Угаагданан гахай һөөргөө шабар шабхайда хүльбэрхээе ошодог» гэхэн бодото оньһон үгэнүүд тэдэ хүнүүдэй тушаа хэлэгдэнэ.

Эзэнэй хоёрдохийо заларан ерэлгэ

З ¹ Хайрата аха дүүнэрни, таанадта хоёрдохийо бэшэнэб. Түрүүн бэшэһэн юумэнүүдээ хануулан, зосоотнай арюун ханал бодолнуудые түрүүлхэ гэжэ оролдобоб. ² Гэгээн лүндэншэдэй хэлэһэн үгэнүүдые, элшэнэрэйтнай таанадта дамжуулһан Эзэнэй ба Абаррагшын захяа заабариие хануулха хүсэлтэй байгаа. ³ Нэн түрүүн таанад һүүлшын үдэрнүүдтэ хүсэлэнгүүдэйнгээ мэдэлдэ байдаг хүнүүд ерэхэ гэжэ мэдэхэ ёһотойг. Тэдэнэр таанадые наада барин, ⁴ «Ерэхэб гэжэ үгөө таанадта үгөө бэшэ һэн гү? Тиигээд хаанаб Тэрэтнай? Үбгэ эсэгэнэрнайшые наһа бараа, теэд бүхы юумэн юртэмсэ дэлхэйн бүтээгдэһэнһээ хойшо тэрэл хэбээрээ байнал!» – гэжэ хэлэхэ. ⁵⁻⁶ Эртэ урда сагта Бурханай Өөрынгөө үгөөр огторгой бүтээһэниие, уһые хумяад, ба уһа тойруулаад, хуурай газар бии болгоһониие, тэрэ уһанһаа боложо тэрэ үеын газар дэлхэй уһан галабта абтаад хүнөөгдэһэниие тэдэнэр зорюута

анхарангүй байна. ⁷ Харин мүнөө оршожо байһан огторгой дэлхэй хоёр галда хүнөөлгэхын тула тэрэл Бурханай үгөөр хадагалагдана. Тэдэнэр Бурханиее буруушааһан хүнүүдэй шүүбэрилүүлжэ хосорхо Зарга шүүбэрийн үдэрэй ерэтэр хадагалагдажа байха. ⁸ Хайрата аха дүүнэрни, Эзэндэ нэгэ үдэр мянган жэлнүүдтэ адли, тиин мянган жэлнүүд нэгэ үдэртэл адли. Энээниие бү мартаарайгты. ⁹ Эзэн найдуулһан юумээ бээлүүлхээ яаранагүй гэжэ зарим хүнүүд ханадаг. Үнэндөө болбол Тэрэ маанадай нэгэшые хүнэй хосоронгүй, нүгэлөө мэдэрэн гэмшэхыемнай тэсэбэритэйгээр хүлээнэ.

¹⁰ Гэхэтэй сасуу Эзэнэй Үдэр хулгайшандал адли һанамсаргүй байхада ерэхэ. Тэрэ Үдэр огторгой шангаар дуугаран үгы болохо, огторгойдо байһан нара, һара, одо мүшэд шатажа хүнэхэ, газар дэлхэй болон дээрэнь оршоһон бүхы юумэнүүд галда шатан усадхагдаха. ¹¹ Эдэ бүхы юумэнүүдэй иимэ аргаар хүнэжэ байхада, таанад ямархан хүнүүд байха ёһотойбта? Таанад гэгээн амидаралтай, өөһэдыгөө Бурханда зорюулһан байха ёһотойт, ¹² огторгойн шатажа хүнэхэ, огторгойдо байһан нара, һара, одо мүшэдэй галда хайлаха Бурханай тэрэ Үдэрые хүлэжэ, тэрэ үдэрые ойртуулхын тула бүхы шадалаараа оролдохо ёһотойт. ¹³ Тиихэдэ бидэ Бурханай найдуулһан ёһоор ажамидарха шэнэ огторгой ба шэнэ газар дэлхэй хүлэжэ байнабди.

¹⁴ Тиимэхээ, хайрата аха дүүнэрни, тэрэ Үдэрые хүлэжэ байхадаа, Бурханай урда ямаршые бузаргүй, арюун сэбэр байхые, Бурхантай энхэ тайбан оршожо байхые оролдыт даа. ¹⁵ Бидэндэ абарагдаха боломжо үгэн, манай Эзэн аргагүй удаан хүлээнэ гэжэ бодогты. Тон тиигэжэл хайрата Павел аха Бурханай хайрлаһан ухаанай хүсөөр таанадта бэшээ бэлэй. ¹⁶ Павел хандалга бүхэндөө энээн тухай хэлэнэ. Тэрэнэй хандалганууд соо ойлгоходо хүшэр юумэнүүд баһа бии, тэрэниие нь үндэнэ һууриггүй, харанхы мунхаг хүнүүд Нангин Бэшэгэй ондоошые номуудтал адли буруугаар, хазагайруулан тайлбарилдаг. Тиигэжэ тэдэ зон өөһэдтөө үхэл бэдэрнэ.

¹⁷ Хайрата аха дүүнэрни, таанад энээн тухай мэдэн, болгоомжотой байгты, Бурханиее буруушааһан эдэ хүнүүдтэл адли үндэнэ һууриггүй зон бү бологты. ¹⁸ Зүгөөр, манай Эзэн ба Абарагша Исүүс Христоосые саашадашые мэдэржэ, үршөөл хайрадань хүртэжэ байгты. Тэрэ мүнөөшые, хэтын хэтэдэшые алдар солотой байһай! Болтогой!

Иоаннай бэшэһэн нэгэдэхи хандалга

Иоаннай бэшэһэн хандалганууд удхаараа, бэшэлгын маягаараа тэрэнэй бэшэһэн Гайн Мэдээсэлнүүдтэ адлишуу. Манай ээрын нэгэдэхи зуун жэлэй эсэстэ Иисүүс Христоос болон христиан шажан тушаа худал хуурмаг номнолнууд үргэнөөр дэлгэрээд байгаа. Эдэ хандалганууд эгээл шимэ нүхэсэлдэ бэшэгдээ.

Түрүүшын хандалга соогоо Иоанн христиан шажанай бодото хургаалые тайлбарилна: Бурхан зондо Өөрын хайра дурые элирхэйлэн, хүн боложо түрөөд, маанадай түлөө ами наһаяа үргөө; үнэхөөр христиан хүзэглэгшэд Иисүүстэй нягта холбоотой, хайра дурые ойлгодог, бусад зонтой хубаалдадаг.

Амидаралгын Үгэ

1 ¹ Бидэ амидаралгын Үгэ* тухай иигэжэ мэдээсэнэбди: анханһаа нааша амидаралгын Үгэ оршожо байгаа, бидэ тэрэ Үгэ соносообди, нюдөөрөө хараабди, гараараа хүрэжэ үзөөбди. ² Тэрэ Амидарал бидэндэ харуулагдаа, тэрэ Амидаралые хараабди. Тэрэ Амидаралга тухай гэршэлнэбди. Хэтэ мүнхын тэрэ амидарал Эсэгэтэй хамта байжа, бидэндэ үзүүлэгдээ гээд бидэ таанарта мэдээсэнэбди. ³ Бидэнтэй таанарай харилсахын тула хараһан, дуулаһан юумее бидэ таанарта мэдээсэнэбди. Харин бидэнэр Эсэгэ Бурхантай, Тэрэнэй хүбүүн Иисүүс Христой харилсанабди. ⁴ Ехэтэ баясахынгаа тула бидэ энээн тухай бэшэнэбди.

Бурхан хадаа гэрэл туяа мүн

⁵ Тэрэнһээ дуулаһан мэдээсэлээ бидэ таанарташые дуулганабди: Бурхан хадаа гэрэл туяа мүн, харанхы ямаршые юумэн Бурханда

* ^{1:1} Амидаралгын Үгэ – иигэжэ Иоанн Иисүүсые нэрлэнэ.

байдаггүй! ⁶ «Бидэ Бурхантай харилсанабди», – гэжэ хэлээд, урдын-хяараал нүгэлэй харанхы соо нуугаа хаа, бидэ худалаар хэлэһэн болонобди, үнэн зүб бэшээр ажаһууна гээшэбди. ⁷ Хэрбээ Бурхандад адляар гэрэл туяа соо байгаа хаа, хоорондоо бидэ эбтэйбди, тиин Бурханай Хүбүүн Иисүүсэй шуһаниинь маниие ямаршье нүгэл шэбэлһээ арюудхан сэбэрлэнэ.

⁸ Нүгэл хилэнсэ хээгүйбди гээ хаа, бидэ өөһэдыгөө мэхэлнэбди. Энэнь манда үнэн зүб юумэн үгы гэхэн удхатай болоно. ⁹ Хэрбээ нүгэл шэбэл хэхэнээ мэдэрээ хаамнай, үнэншэ зүб Бурхан нүгэл шэбэл хэһыемнай хүлисэхэ, бүхы муу юумэнһээ маниие арюудхан сэбэрлэхэ. ¹⁰ «Бидэ нүгэл хээгүйбди», – гэжэ хэлээ хаа, Бурхание бидэ худалша мэтээр харуулнабди, тиин Бурханай Үгэ бидэнтэй байнагүй.

Христоос маниие Хамгаалагша мүн

2 ¹ Үхибүүдни, саашадаа нүгэл шэбэл хэхэгүйнтнай тула би энээниие бэшэнэб. Хэрбээ хэн нэгэнэй нүгэл хээ хаа, Эсэгэ Бурханай урда маниие Хамгаалагша, үнэн сэдхэлтэ Иисүүс Христоос бии. ² Бидэнэй хэхэн нүгэлэй, гансашье бидэнэй бэшэ, харин бүхы дэлхэйнхидэй хэхэн нүгэлэйнь түлөө Иисүүс Өөрыгөө үргэл болгоо.

³ Бурханай захяа заабариие сахидаг болоходоол, Бурхание бидэ мэдэнэбди гэжэ лаб найдахабди. ⁴ Бурханай захяа заабариие сахидаггүй аад, «Бурхание би мэдэнэб», – гэжэ хэлэдэг хүн худалша гээшэ, үнэн юумэн тэрэ хүндэ үгы! ⁵ Бурханай үгэ дуулагша хүн Бурханда үнэн сэдхэлһээ дуратай байна. Бурхантай нэгэн хамта байһанаа бидэ иигэжэл мэдэхэ болонобди. ⁶ Бурхантай нэгэн хамта байнаб гэгшэ Иисүүстэл адляар ажаһууха ёһотой.

Шэнэ захяа заабари

⁷ Инаг хайрата нүхэдни, минии бэшэжэ байһан юумэн шэнэ захяа заабари бэшэ, хуушан захяа заабари юм. Энэ захяа заабариие таанар анханһаа хойшо мэдэнэт. Тэрэ хуушан захяа заабари – бидэнэй дуулаһан мэдээсэл гээшэ. ⁸ Гэхэтэй хамта, минии бэшэжэ байһан юумэн шэнэшье захяа заабари мүн. Энэ захяа заабари үнэн зүб юм гэжэ Христоосойшье, таанарайшье ажабайдал харуулна. Нүгэлэй харанхы хүнэн хосорно, ёһотой гэрэл туяа сасаран гэрэлтэнэ! ⁹ Би гэрэл туяа соо байнаб гэдэг аад, өөрынгөө аха дүүдэ дурагүй хүн мүнөө болотор нүгэлэй харанхыда байна. ¹⁰ Аха дүүдээ дуратай хүн гэрэл туяа соо ябана. Тэрэ хүн өөрынгөө аяг зангаар дүтынгөө хүниие нүгэлдэ оруулха ушар шалтаганиинь болохогүй. ¹¹ Аха дүүдээ дурагүй хүн нүгэлэй харанхы соо

ябана, тэрэ хүн хайшаа тэмтэржэ ябаһанаа мэдэнэгүй, яахадааб гэбэл, тэрэ хүниие нүгэлэй харанхы хохор болгоно.

¹² Үхибүүдни, би таанадта хандажа бэшэнэб: таанарай хэһэн нүгэл хилэнсэтнай Христоосой алдар нэрын аша туһада хүлисэгдэбэ. ¹³ Эсэгэнэр, би таанадта хандажа бэшэнэб: анханһаа хойшо оршожо байдаг Бурхание таанар мэдэнэт. Залуушуул, би таанадта хандажа бэшэнэб: таанар шолмосые диилээт. ¹⁴ Үхибүүд, би таанадта бэшэбэб: таанар Эсэгэ Бурхание мэдэбэт. Эсэгэнэр, би таанадта бэшэбэб: анханһаа хойшо оршожо байдаг Бурхание таанар мэдэбэт. Залуушуул, би таанадта бэшэнэб: таанар ехэ хаба шадалтайт, Бурханай Үгэ таанартай байна, тиимэһээ таанар шолмосые диилээт. ¹⁵ Оршолон юртэмсэдэ бү дурлагты, оршолон юртэмсын юумэндэ бү дурлагты. Оршолон юртэмсэдэ дурлаа хаа, Эсэгэ Бурханда дурагүйт. ¹⁶ Ушарынь гэбэл, оршолон юртэмсын бүхы юумэнүүд: нүгэл шэбэлые хэхэ шунал, нюдэнэй хүсэл шунал, омог бардам зан Эсэгэ Бурханһаа заяагдаагүй, харин оршолон юртэмсэһөө бии болоо. ¹⁷ Харин оршолон юртэмсэ энэ дэлхэйдэ хайшаагдадаг бүхы юумэнтэй хамта хүнэн халаха. Эсэгэ Бурханай дура хүсэлые сахин бээлүүлэгшэл хэтэ мүнхэдөө амиды ябаха.

Христоосой дайсан

¹⁸ Үхибүүд, һүүлшын саг ерэбэ! Христоосой дайсан ерэхэ ёһотой гэжэ таанар дуулаһан байхат. Тиин Христоосой дайсад мүнөө олон болонхой. Иихэдээ һүүлшын саг ерэбэ гэжэ мэдэнэбди. ¹⁹ Христоосой дайсад маниие орхёод ябаа һэн, тэдэниие манай хүнүүд байгаа гэхын аргагүй. Хэрбээ манай хүнүүд байгаа хаа, тэдэнэр бидэнтэй суг үлэхэ һэн. Теэд бидэниие орхёод ошоһон ушарынь тодорүүлбал, тэдэ манай хүнүүд бэшэ һэн. ²⁰ Таанарта Арюун Һүлдэ Бурханһаа үгтөө, тиимэһээ таанар бүхы юумэ мэдэнэт. ²¹ Таанар үнэн зүбые мэдэнэгүйт гэжэ би таанадта бэшээгүйб. Үгы даа, таанадта иигэжэ бэшээ һэм: таанар үнэн зүбые мэдэнэт, тиин ямаршые худал юумэн үнэн юумэнһээ тад ондоо байдаг гэжэ бэшээб. ²² Худалша гээшэмнай хэн гээшэб? Иисүүсые Бурханай табисуурта Христоос гэжэ тоолодоггүй хүн худалша мүн. Христоосой дайсан хадаа Эсэгэ Бурханай, Тэрэнэй Хүбүүнэй байһые арсагша юм. ²³ Хүбүүндэнь этигэдэггүй хаа, Эсэгэгүй байна гэһэн удхатай. Хүбүүндэнь этигэдэг хүн Эсэгэтэйн хамта байна. ²⁴ Анха түрүүн юун гэжэ дуулаа һэмта, тэрээндээл этигэжэ байгты! Хэрбээ энээндэ саашадаа этигэжэ байгаа хаа, таанар Хүбүүнтэйн, Эсэгэтэйн хамта байхат. ²⁵ Христоос бидэндэ мүнхын Амидарал үгэхэб гэжэ найдуулаа! ²⁶ Эдэ бүгэдые таанарые мэхэлхээ һанагшад тухай бэшэбэб. ²⁷ Бурханай таанадта үгэһэн

Арюун Гүлдэ сэдхэлдэтнай байна, тиимэхээ таанарые хэн нэгэнэй хургаһанай хэрэгынэ үгы. Арюун Гүлдэ үнэн зүб юумэ хэлэнэ, худал юумэ хэлэнэгүй, тиигэжэ таанарые бүхы юумэндэ хургана. Арюун Гүлдын хургаһан ёһоор таанар Христоостой нэгэн хамта байгты.

Бурханай үхибүүд

²⁸Үхибүүд, мүнөө таанар Христоостой нэгэн хамта байгты. Тиигээ хаа, Тэрэнэй бусажа ерэхэдэнь, бидэ айхые мэдэхэгүйбди, эшэхэгүйбди. ²⁹Христоосые үнэн сэдхэлтэй гэжэ мэдэдэгта, тиимэхээ үнэн сэдхэлээрнь байдаг хүн Бурханһаа түрэнэн хүн гэжэ таанар баһа мэдэнэт.

3¹Хараад үзыт, Эсэгэ Бурхан маанадта ямар ехэ дуратай байгаа! Бидэнэр Бурханай үхибүүд гэжэ нэрлэгдэнэбди. Үнэхөөрөөшые тиимэбди! Газар дэлхэйнхид бидэниие Бурханай үхибүүд гэжэ мэдэнэгүй, юундэб гэбэл, Бурханиие тэдэ мэдэнэгүй бшуу. ²Инаг хайрата аха дүүнэрни, бидэ мүнөө Бурханай үхибүүд гээшэбди, теэд саашадаа ямар болохоннай үшөөл мэдэгдэнэгүй. Христоосой ерэхэдэ, Тэрэндэл адли болоходби гэжэ ойлгонобди, юундэб гэбэл, бидэ Тэрэниие үнэн бодото зандань харахабди. ³Христоосто иимэ этигэл найдабаритай хаа, алишые хүн өөрыгөө арюудхана, ушарынэ гэбэл, Христоос арюун сэбэр байгаа.

⁴Нүгэл үйлэдэгшэ хүн бүхэн гэмтэ ябадал гаргана; нүгэл хилэнсэ болбол гэмтэ ябадал мүн. ⁵Христоос Өөрөө нүгэл хээгүй аад, хүнүүдые хэһэн нүгэлһөөнь сүлөөлхээе ерээ гэжэ таанар мэдэнэт. ⁶Тэрээнтэй нэгэн хамта байгшад нүгэл хэдэггүй. Нүгэл хэгшэд Христоосые хараагүй, мэдэрээгүй.

⁷Үхибүүд аа, хэншые таанарые зүб харгыһаатнай бү хадууруулаг! Үнэн зүб юумэ хэгшэ Христоостол адли үнэн зүб байгты. ⁸Нүгэл шэбэл хэгшэ шолмосһоо болоно, юундэб гэбэл, шолмос анханһаа хойшо нүгэл хилэнсэ үйлэдэдэг. Тиимэхээ шолмосой үйлэ уршагые үгы хэһын тула Бурханай Хүбүүн ерээ. ⁹Бурханһаа мүндэлэн гарагша нүгэл хэдэггүй, яахадааб гэхэдэ, Тэрэ Бурханай үршөөһэн шэнэ амидаралай ёһоор ажаһууна. Тэрэ хүн ондоо нүгэл хэхэгүй, ушарынэ гэхэдэ, Тэрэ Бурханһаа мүндэлөө. ¹⁰Бурханай үхибүүд шолмосой үхибүүд хоёр хоорондоо иимэ илгаатай: үнэн зүб юумэ хэдэггүй хүнүүд, өөрынгөө ахада дурагүй хүнүүд адли – Бурханай бэшэ юм.

Бэе бээдээ дуратай байгты

¹¹Бидэ бэе бээдээ дуратай байха ёһотойбди гэхэн мэдээсэл таанар анханһаа хойшо дуулаат. ¹²Бидэнэр Хаяан шэнги байха ёһогүйбди.

Хаяан хадаа шолмосой түрэлэй байжа, дүүгээ алаа. Юундэ тиигээб гэхэдэ, Хаяанай үйлэ хэрэгын харатай байгаа, харин дүүгэйн хэрэг үнэн зүб байгаа. ¹³ Аха дүүнэрни, таанарта газар дэлхэйнхид дурагүй байна гэжэ бү гайхагты. ¹⁴ Үхөөд, амидыраат гэжэ бидэ мэдэнэбди, ушарынь хадаа, аха дүүнэртээ бидэ дуратайбди. Аха дүүнэртээ дурагүй хүнүүд үхээн зандаа үлэнэ. ¹⁵ Аха дүүгээ үзэн ядагша алууршан гэшэ. Харин ямаршы алууршан мүнхын амидаралда хүртэдэггүй гэжэ таанар мэдэнэт.

¹⁶ Өөрынгөө ами наһые бидэнэй түлөө Христоосой үгэһыень дуран гэжэ бидэ ойлгонобди. Тиин бидэшы аха дүүнэрэйнгээ түлөө ами наһаяа үгэхэ ёһотойбди. ¹⁷ Энэ дэлхэйдэ юумээр дутадаггүй баян нуудаг хүн аад, аханар дүүнэрэйнгээ үгытэй ядуу нуухадань ханаагаа зободоггүй хүн: Бурханда дуратайб гэжэ яагаад хэлэжэ шадаха гээшэб? ¹⁸ Үхибүүдни, иигэжэ дэмы хоһон ама хэлээрээ дурлаһан хэбэр үзүүлээд бү байя, харин үнэхөөрөө дуратай байһанаа үнэн бодото хэрэгээрээ харуулая!

Бурханай урда этигэл зоригтой байха

¹⁹⁻²⁰ Үнэн бодото хэрэгтэ хабаатай байһанаа, Бурханай урда этигэл зоригтой байһанаа яажэ мэдэхэбиди. Хэрбээ маниие зүрхэ сэдхэлнай зэмэлээ наа, Бурхан бидэнэй зүрхэ сэдхэлһээ ехэ, бүгэдые мэдэгшэ гэжэ бидэ ойлгонобди.

²¹ Инаг хайрата аха дүүнэрни, хэрбээ зүрхэ сэдхэлнай маниие зэмэлээгүй наань, Бурханай урда этигэл зоригтой байхабди. ²² Тиин бүхы эриһэн юумээ Бурханһаа абанабди, юундэб гэбэл, Тэрэнэй захяа заабариие бээлүүлэн сахинабди, Тэрэндэ найшаагдаха юумэ хэнэбди. ²³ Бурханай захяа заабаринь иимэ: Бурханай Хүбүүн Иисүүс Христоосто этигэхэ, Иисүүс Христоосой захиһан ёһоор бэе бээдээ дуратай байха. ²⁴ Бурханай захяа заабариие сахигшад Тэрэнтэй нэгэн хамта байна, Бурхан тэдэнтэй нэгэн хамта байна. Иигэжэл Бурханай бидэнтэй нэгэн хамта байдагы бидэ мэдэхэ аргатайбди, бидэндэ Бурханай заяаһан Арюун Һүлдэн ашаар мэдэхэ аргатайбди.

Бурханай Һүлдэ, Бурханай дайсанай хүлдэ

4 ¹ Инаг хайрата аха дүүнэрни, али бүхы хүлдэнүүдтэ бү этигэгты, Бурханһаа элгээгдэһэн хүлдэнүүд гү гэжэ шалгагты, юундэб гэбэл, худал хуурмаг лүндэншэд газар дэлхэй дээрэ олон болошонхой. ² Бурханай хүлдые иигээд мэдэхэт: Иисүүс Христоос хүн боложо, газарта ерээ гэдэг хүлдэ бүхэн Бурханай Һүлдэ мүн. ³ Иисүүсые хүн боложо, газарта ерээгүй гэдэг хүлдэ Бурханай бэшэ,

харин Христоосой дайсанай хүлдэ гээшэ. Тиимэ хүлдэ тухай таанар дуулаат, тэрэ хүлдэ газар дэлхэйдэ ерэхэ гэжэ таанар мэдэнэт, тэрэнь дэлхэйдэ ерээд байна.

⁴Үхибүүд, таанар Бурханһаат, тиимэһээ худал хуурмаг лүндэншэдые диилээт, яахадааб гэбэл, таанарай досоо байдаг Бурхан газар дэлхэйдэ байдаг шолмосһоо ехэ юм. ⁵Тэдэ хуурмаг лүндэншэд газар дэлхэйнхин мүн, юундэб гэбэл, тэдэнэр газар дэлхэйнхинэй хэлээр дуугаралсана, газар дэлхэйнхин тэдэ лүндэншэдэй хэлэһые шагнана. ⁶Харин бидэнэр Бурханай хүнүүдбди. Тиимэһээ Бурхание мэдэгшэнь бидэниие шагнана, Бурханай бэшэ хүн шагнанагүй. Иигэжэл бидэ үнэн зүбэй хүлдые худал хуурмагай хүлдэһөө илгаруулан мэдэнэбди.

Бурхан гээшэ дуран мүн

⁷Инаг хайрата аха дүүнэрни, бэе бээдээ дуратай байябди, юундэб гэбэл, хайра дуран Бурханһаа заяагдаһан юм. Али бүхы хайра дуратай зон Бурханһаа түрөө, Бурхание мэдэнэ. ⁸Хайра дурагүй хүн Бурхание мэдэнэгүй, яахадааб гэхэдэ, Бурхан гээшэ дуран мүн. ⁹Бидэндэ дуратай байдагаа Бурхан иигэжэ харуулаа: Хүбүүгээрнь дамжан бидэнэй мүнхэдөө амиды ябахын тула Бурхан ори ганса Хүбүүгээ газар дэлхэйдэ эльгээгээ. ¹⁰Дуран гээшэ иимэ: Бурханда бидэ дурлаагүйбди, Бурхан Өөрөө бидэндэ дурлажа, бидэнэй хэлэн нүгэлэй түлөө үргэл болгон, Өөрынгөө Хүбүүе эльгээгээ.

¹¹Инаг хайрата аха дүүнэрни, Бурханай иимэ ехээр манда дурлаһан хадань бидэшье бэе бээдээ дуратай байха ёһотойбди. ¹²Бурхание хэншье хээээшье хараагүй. Теэд бидэнэй бэе бээдээ дуратай байбал, Бурхан бидэнтэй нэгэн хамта байна гээшэ. Бурханай дураниинь бидэнэй зүрхэ сэдхэлдэ тон ехэ юм. ¹³Бурхан бидэнтэй нэгэн хамта байна гү, бидэ Бурхантай нэгэн хамта байна гүбди гэжэ маанадта Бурханай заяаһан Арюун Хүлдөөрнь мэдэнэбди. ¹⁴Эсэгэ Бурхан газар дэлхэйе Абарাগша болгон, Хүбүүгээ эльгээгээ гэжэ бидэ хараабди, гэршэлэн баталнабди. ¹⁵Иисүүс болбол Бурханай Хүбүүн гэжэ мэдэрдэг хүн Бурхантай нэгэн хамта байна, Бурхан тэрэ хүнтэй нэгэн хамта байна. ¹⁶Бидэндэ Бурхан дуратай гэжэ мэдээд, бидэ тэрэ дурандань этигэн найданабди.

Бурхан болбол дуран гээшэ. Хайра дуратай хүн Бурхантай нэгэн хамта байдаг, Бурхан тэрэ хүнтэй нэгэн хамта байдаг, Бурхан тэрэ хүнэй досоонь байдаг. ¹⁷Энээгээрээ дуран бидэнэй зүрхэ сэдхэлдэ тон ехэ байна. Тиимэһээ Зарга шүүбэрийн болохо Үдэрые бидэ айнгүйгөөр угтахабди, юундэб гэбэл, энэ дэлхэйдэ бидэнэр Христоостол адляар

ажаһуунабди. ¹⁸ Дуран айхые мэдэдэггүй: ёһотой дуран айлтые зайлуулдаг, яахадааб гэбэл, айха гээшэ хэһээлтэтэй холбоотой, тиигээд хэн айнаб, тэрэ хүн дуранай эрхим шанарые туйлаагүй гээшэ.

¹⁹ Бидэ Бурханда дуратайбди, юундэб гэбэл, бидэндэ түрүүшээр Бурхан дурлаа. ²⁰ «Би Бурханда дуратайб» гэдэг аад, өөрынгөө аха дүүдэ дурагүй хүн худалша гээшэ. Аха дүүгээ хаража байгаад, тэрээндэ дурагүй хүн Бурхание хараагүй аад, Бурханда дурлахагүй бшуу. ²¹ Бидэндэ Бурхан иимэ захяа заабари үгөө: Бурханда дуратай хүн аха дүүдээшье дуратай байха ёһотой.

Бурханда этигэдэг хүн оршолонто дэлхэе диилэнэ

5 ¹ Иисүүс Бурханай табисуурта мүн гэжэ этигэдэг хүн бүхэниие Бурхан бүрилдүүлээ. Эсэгэ Бурханда дуратай хүн Бурханай үхибүүдтэшье дуратай. ² Бурханай үхибүүдтэ дуратай байһанаа иигэжэ мэдэнэбди: Бурханда дуратай хаа, Тэрэнэй захяа заабариенъ сахинабди. ³ Бурханай захяа заабариенъ сахихадаа, Бурханда бидэ дуратай байнабди. Бурханай захяа заабаринъ хүшэр хүндэ бэшэ. ⁴ Бурханһаа түрэнэн хүн оршолонто дэлхэе диилэгшэ юм. Бидэнэй этигэл найдабари болбол илалта мүн. Тэрэ этигэлэйнгээ ашаар бидэ оршолонто дэлхэе диилэнэбди. ⁵ Иисүүс Бурханай Хүбүүн гэжэ этигэдэг хүн лэ дэлхэе илагша юм.

⁶ Тэрэ бидэндэ уһа шуһан хоёрой ашаар ерээ. Тэрэмнай Иисүүс Христоос мүн. Иисүүс уһанһаа гадна, уһа шуһан хоёртой хамта ерээ. Энээниие Арюун Һүлдэ гэршэлнэ, яахадааб гэбэл, Арюун Һүлдэ үнэн бодото зүйл мүн. ⁷ Тэнгэридэ гурбан гэршэ бии бшуу*: ⁸ Газар дээрэ Һүлдэ, уһан, шуһан гурбан гэршэлнэ. ⁹ Бидэ хүнэй гэршэлһыел хараадаа абанабди, харин Бурханай гэршэлгэ хүнэй гэршэлгэһээ холо шухала юм. Энэ Бурханай Өөрынъ гэршэлгэ мүн: Бурхан Өөрынгөө Хүбүүн тухай гэршэлнэ. ¹⁰ Бурханай Хүбүүндэ этигэдэг хүнэй зүрхэ сэдхэлдэнь энэ гэршэлгэнь байна. Харин Бурханда этигэдэггүй хүн Бурхание худалша мэтэ харуулна, ушарынь гэбэл, Бурханай Өөрынгөө Хүбүүн тухай гэршэлхэдэнь, тэрэ хүн этигээгүй. ¹¹ Иимэ гэршэлгэ байгаа: Бурхан бидэндэ хэтэ мүнхын амидарал олгоо. Бурханай Хүбүүн хэтэ мүнхын амидаралай эхин мүн. ¹² Бурханай Хүбүүнтэй хүндэ мүнхын амидарал үршөөгдэхэ, Бурханай Хүбүүнгүй байһан хүндэ тиимэ амидарал үгтэхгүй.

* 5:7 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг: Эсэгэ, Үгэ, Арюун Һүлдэ гурбан. Эдэ гурбан гэршэнүүд нэгэл юумые баталан гэршэлнэ.

Хэтэ мүнхын амидарал

¹³ Таанадта хэтэ мүнхын амидаралай үршөөгдэһые мэдэжэ байхынтнай тула Бурханай Хүбүүнэй алдар нэрэдэ этигэгшэ таанарта хандан, эдэ бүгэдые би бэшэбэб. ¹⁴ Тиимэһээл Бурханай урда этигэл зоригтой байхабди. Бурханай дура хүсэлөөр бидэнэй юушые эрээ хаа, Бурхан дуулана. Энэндэ бидэ этигэн найданабди. ¹⁵ Юу эриһыемнай Бурханай дуулажа байһые мэдэжэ байһан туладаа, Бурханһаа эриһэн бүхы юумые бидэ абахабди гэжэ мэдэнэбди.

¹⁶ Хэрбээ ахань үхэлдэ хүргэдэггүй нүгэл хэнэ гэжэ мэдэжэ, хаража байһан хүн Бурханда мүргэг, тиихэдэнь Бурхан тэрээниие амиды байлгаха. Үхэлдэ хүргэдэггүй нүгэл хэһэн хүн тухай эндэ би хэлэжэ байнаб. Харин үхэлдэ хүргэдэг нүгэл гэжэ бии. Тиимэ нүгэл хэгшэдэй түлөө зальбарха ёһотой гэжэ би эндэ хэлэнэгүйб. ¹⁷ Үнэн бэшэ алишые үйлэ нүгэл гээшэ, теэд үхэлдэ хүргэдэггүй нүгэл гэжэ бии.

¹⁸ Бурханһаа түрэнэн хүн бүхэн нүгэл хэгшэгүй гэжэ бидэ мэдэнэбди: Бурханһаа түрэнэн хүниие Бурханай Хүбүүн хаража аршалжа байдаг. Шолмос тэрэ хүндэ муу юумэ хэжэ шадахагүй. ¹⁹ Бидэ Бурханай үхибүүдбди, бүхы газар дэлхэйнхид шолмосой эрхэ мэдэлдэ байна гэжэ мэдэнэбди. ²⁰ Ёһотой Бурханиие бидэнэй танидаг болохын тула маанадта Бурханай Хүбүүн ерэжэ ойлгуулаа гээд бидэ мэдэнэбди. Бидэ Бурхантай нэгэн хамта, Тэрэнэй Иисүүс Христоостой нэгэн хамта байнабди. Иисүүс Христоос хадаа ёһотой Бурхан гээшэ, хэтэ мүнхын амидарал гээшэ.

²¹ Үхибүүд, өөһэдыгөө хуурмаг бурхадһаа һэргылжэ ябагты.

Иоаннай бэшэһэн хоёрдохи хандалга

*Энэ хандалга болбол нэгэ христиан бүлгэмдэ болон тэрэнэй гэ-
шүүдтэ зорюулагдана. Зохёолшо өөрыгөө «ахалагша» гээд нэрлэжэ,
өөрын нэрэ хүндые, бусад хүзэгтэниие хургаха эрхээс онсо тэмдэглэнэ.*

*Түүрүүшын хандалгадаал тон адляар, Иоанн үнэн сэхэ байдал ба
хайра дура сахин ажаһуухые идхана. Мүн тэрэ Иисүүс Христоос
тухай буруу номнолһоо холо байхые һэргылнэ.*

Амаршалга

1 ¹ Хүзэглэгшэ бүлгэмэй ахалагшаһаа – Бурханай шэлэжэ олоһон Хатанда. Танда, танай үхибүүдтэ би үнэхөөрөө дуратайб. Гансашье би бэшэ, мүн үнэн зүб юумые мэдэһэн бүхы хүнүүд таанадта дуратай. ² Юундэб гэбэл, Бурханай үнэн зүбынь бидэнтэй байна. Тэрэ үнэн зүбынь хододоо маанадтай хамта байлсаха. ³ Үнэн зүбөөр, бэе бээдээ дуратайгаар ажаһуугша бидэндэ Эсэгэ Бурханай, Тэрэнэй Хүбүүн Иисүүс Христосой дураниинь, үршөөл хайрань, энхэ тайбан байдалынь үршөөгдэхэ.

Бурханай үнэн зүбынь, Тэрэнэй дуран

⁴ Эсэгэ Бурханһаа бидэнэй зааһан заабаряар, үнэн зүбөөр ажаһуугшадые шиний үхибүүдэй дунда олоод, би ехэ баярлааб. ⁵ Бэе бээдээ дуратай байял даа гэжэ одоо би шамайе, хүндэтэ Хатан, гуйнаб. Мүнөө минии бэшэжэ байһан юумэн шэнэ захяа заабари бэшэ. Энэ заабариие бидэ анханһаа хойшо абаабди! ⁶ Эсэгэ Бурханай захяа заабаряар бидэнэй һуугаа һаа, тэрэмнайл дуран гээшэ. Энэмнайл анханһаа хойшо таанарай дуулагша захяа заабари мүн, тиин энэ захяа заабариие сахиха ёһотойбди.

⁷ Юундэб гэбэл, олон тоото мэхэшэд дэлхэйдэ ерэбэ. Иисүүс Христоосые хүн боложо газарта ерэһые тэдэ мэдэрнэгүй. Тиимэ хүнүүд

мэхэшэд, Христоосой дайсад гээшэ. ⁸Тиимэнээ бээе нарин нягтаар абажа ябагты, юунэй түлөө бидэнэй ажаллаһые миин бү хосороогты, теэд ажалайнгаа түлөөһые хүсэд дүүрэнээр абаха гэжэ оролдогты. ⁹Христоосой хургаалһаа холодон, тэрэ хургаалые дахадаггүй хүн Бурхангүйгөөр ажаһууна. Харин Христоосой хургаалые баримталан сахигша Эсэгэ Бурхантай, Тэрэнэй Хүбүүнтэй нэгэн хамта байна. ¹⁰Хэрбээ Христоосой хургаалгүйгөөр танда хэн нэгэнэй ерээ наа, тэрэ хүниие гэртээ бү оруулагты, тэрэнтэй бү мэндэшэлэлсэгты. ¹¹Тэрэнтэй мэндэшэлэлсэһэн хүн тэрэнэй хорото муухай хэрэгтэ өөрөө хабаадалсаһан болоно.

Түгэсхэл

¹²Таанарта бэшэхэ гэнэн юумэн намда олон бии. Теэд саарһа, бэхэ хэрэглэжэ бэшэхые хүсэнгүйб. Би өөрөө ерээд, таанартай хөөрэлдэхэб гэжэ найданаб. Тиихэдэл бидэнэй баяр баясхалан хүсэд дүүрэн болохо. ¹³Бурханай шэлэжэ олоһон эгшыншни үхибүүд шамда мэндые хүргэнэ.

Иоаннай бэшэһэн гурбадахи хандалга

Хоёрдохи хандалгадал адли, Иоанн гурбадахи хандалга соогоо өөрыгөө «ахалагша» гээд нэрлэнэ. Тэрэ энэ хандалгыг нэгэ христиан бүлэгэй гэшүүн Гай гэгшэдэ зорюулаа. Иоанн тэрэниие хайра дура элирүүлһэнэйнь түлөө магтана, манай мэдэхэгүй Диотрээп гэжэ нэгэ хүнэй хангалтагүй ябадал тушаа дуулган нэргылнэ.

1 ¹ Бүзэглэгшэ бүлгэмэй ахалагшаһаа – инаг дуратай Гайда! Би шамда үнэн сэдхэлһээ дуратайб. ² Минии инаг хайрата дүү, шинии сэдхэл ханаанай сэбэр найхан байдагтал адляар, шинии ажабайдал баһал найн байһай. Шинии бэе хододоо элүүр мэндэ байһай. Эдэ бүгэдын түлөө Бурханда мүргэнэб. ³ Бодото зүб хэрэгтэ ши үнэн сэхэ зандаа байнаш гэжэ дуулахадаа, би ехэ баярлааб. Энэ һониниие намда ерэхэн аха дүүнэр дуулгаа. ⁴ Минии үхибүүд бодото зүб хэрэгтэ үнэн сэхэ зандаа гэжэ дуулахадаа, энээнһээ бүри ехэ баяр баясхалан намда байдаггүй.

Гай гэгшыг магталга

⁵ Инаг хайрата дүүмни, аха дүүнэрэйнгээ түлөө, харгы замда ябагшадай түлөө шинии бүтээдэг али бүхы ажал хэрэгшни шинии үнэн сэхэ байдагыг батална. ⁶ Шинии дуратай байһыг аха дүүнэршни хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй урда гэршэлээ. Бурханай зохишоомо харгы замаа тэдэ аяншадайнгаа үргэлжэлүүлхэдэ туһалыш даа. ⁷ Тэдэ хүнүүд Христоосой алдар нэрын лэ түлөө харгы замда ябаа, бусад арадуудһаа тэдэ туһаламжа абангүй гараа. ⁸ Үнэн бодото ябадалай түлөө хамта ажаллахынь тула тиимэ хүнүүдыг найшаан дэмжэхэ ёһотойбди.

Иоанн Диотрээпые буруушаана, Дэмээтрые хайшаана

⁹ Һүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ тобшо тэды бэшэг бэшээб, теэд ноёрхохо дуратай Диотрээп маниие тооногүй. ¹⁰ Хэрбэеэ ерэхэ аргатай болоо хаа, тэрэнэй хэдэг бузар муухай үйлэ хэрэгы, бидэн тухай тэрэнэй тараадаг шал худал хардалгануудые би тэрээндэ хануулхаб. Тийн Диотрээп энээгээр ханаагаа ханаагүй: аха дүүнэрыемнай өөрөө тэрэ угтажа абанагүй, бусадайшые угтажа абаха гэхэдэнь, хаалта хэнэ. Хэтэрхэдээ, аха дүүнэрыемнай хүзэгтэнэй бүлгэмһөө үлдэжэ гаргана.

¹¹ Инаг хайрата дүүмни, муу юумэ хэгшэдые бү дахаарай, хайн юумэ хэгшэдые һажаажа ябаарай. Хайн юумэ хэгшэд Бурханай хүнүүд гээшэ. Харин муу юумэ хэгшэд Бурханиие хараа үзөөгүй юм. ¹² Дэмээтрэ тухай бултадаа имагтал хайн юумэ хэлэнэ. Үнэн зүб ушар энээниие мүн лэ гэршэлнэ. Бидэшые баһа тиигэжэл хэлэнэбди, бидэнэй хэлэһэн гэршэ үгэнүүд үнэн зүб байдаг гэжэ ши мэдэнэш.

Түгэсхэл

¹³ Шамда бэшэхэ гэхэн юумэн намда олон бии, теэд бэхэ, гуурһа хэрэглэжэ бэшэхые хүсэнэгүйб. ¹⁴ Һаядаа шамтай нюур нюураараа уулзахабди гэжэ найданаб, тиихэдээ хөөрэлдэхэбди. ¹⁵ Энхэ амгалан байгаарай. Нүхэдшни шамда амар мэндые хүргэнэ. Шишые хажуудахи нүхэдөө нэрэ нэрээрнь дурдажа, маанадһаа мэндые хүргөөрэй.

Иудын бэшэһэн хандалга

Иуда гэжэ нэрэ тэрэ үе сагта ехэ дэлгэрэнхэй бэлэй. Энэ хандалгын зохёолшо Иерусалимдахи христиан нэгэ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ Яковай бага дүү байһан гэжэ таамагламаар. Тэдэ хожуулаа Иисүүс Христоосой дүтын түрэлнүүд хэн.

Иуда энэ хандалга соо Христоосой хургаал хазагайруулдаг, нүгэл үйлэдэдэг хуурмаг номлошодхоо христиан бүлгэмүүдые хэргылнэ. Иуда христиан хүзэглэгшэдые Эзэндэ үнэн сэхэ зандаа үлэхыень, бэээ зүбөөр абажа ябахыень уряална.

Иудын бэшэһэн хандалга хадаа Пётрой бэшэһэн хандалгада угаа адлирхуу. Хэниинь хандалгаяа түрүүн бэшээб гэжэ ойлгохын аргагүй. Хандалгануудаа бэшэхэдээ, эдэ хоёр зохёолшод нэгэ эхэ бэшэгыге хэрэглэһэн байжа магадгүй.

Һонирхолтойнь, Библиин бүридэлгэдэ ороогүй, гэбэшые тэрэ үеын еврейнүүдэй дунда мэдээжэ ба хүндэтэй номуудые (апокрифуудые) Иуда Пётртол адли дурдана.

Амаршалга

1 ¹ Эсэгэ Бурханай хайра дурада хүртэһэн, Иисүүс Христоосой харьяалда байһан Бурханай дууданан хүнүүд аа, таанадые Иисүүс Христоосой зараса, Яковай дүү Иуда амаршална. ² Үршөөл хайра, энхэ тайбан ба хайра дуран таанадай дунда оршожо байг лэ!

Хуурмаг хургагшадһаа хэргылнэ

³ Хүндэтэ аха дүүнэрни, бидэ бүгэдын абарагдаха тухай би бэшэхэ ханаатай байгаааб. Тиихэ зуураа Бурханай зондо нэгэтэ, гэхэдэ хэтын хэтэдэ үгтэһэн хүзэгэй түлөө таанад тэмсэхэ ёһотойт гэжэ уряалан бэшэхэ хэрэгтэй гэжэ тоолоноб. ⁴ Өөһэдынгөө харата хэрэгүүдые сагааруулха зорилготойгоор Бурханаймнай буян хэшэг тухай хургаалые хазагайруулдаг, буруу болгодог, манай Захирагша болон Эзэн Иисүүс

Христоосые буруушаадаг хүзэг шүтөөнгүй зарим хүнүүд бидэнэй дунда шургажа ороо. Тэдэ зон хэһээлтэдэ орохо гэжэ Нангин Бэшэг соо эртэ урдын саһаа хойшо бэшээтэй байдаг.

⁵Эзэнэй Өөрынгөө арадые Египедһээ гаргажа абарһан тухайнь, тиигээд Тэрэндэ хүзэглэдэггүй зониие үгы хэһэн тухайнь ханагты. ⁶Эрхэ түрээс алдаад, байраяа орхиһон эльгээмэлнүүдые Бурхан харанхыда хэтын хэтэдэ гэнжээр хүлиһэн тухайнь ханагты. Тэдэ Эльгээмэлнүүд агууехэ үдэр зарга шүүбэридэ оротороо тэндэ байха. ⁷Тэдээндэл адли зальхай ябадалтай Содом, Гоморро хотынхидой, хажуудахи хотонуудайнь зоной залиршагүй хэтын галда шатан, аймшагтай саазада хүртэһэн тухай ханагты. Таанадай эдэ бүхэниие мэдэжэ байһаншые хаа, би хануулжа хэлээб.

⁸Тэдэнэй хэһээлтэ хүн бүхэндэ һэргылэмжэ болоно. Тэдэ зондол адли өөһэдынгөө үзэгдэлнүүдые баримталан, хуурмаг хургагшад бээс бузарлуулна, засаг буруушаана, огторгойн хүсэнүүдые муушална. ⁹Гэхэтэй сасуу Михаэл гэдэг ахалагша Эльгээмэлшые Моисейн бэе тухай шолмостой арсалдахадаа, хорото үгөөр тэрэниие зэмэлжэ шадаагүй, тэрэ гансал: «Эзэн шамайе хориг лэ!» – гэжэ хэлээ. ¹⁰Харин тэдэ хуурмаг хургагшад ойлгохогүй юумэнүүдээ хорото үгэнүүдээр хараажа, хэлэгүй малдал мэтэ зүнгөөрөө мэдэдэг юумэнүүдээрээ өөһэдыгөө хосорооно. ¹¹Тэдэнэр Хаяанай замаар ябана, Балаһаамда адли алта мүнгэндэ шунан, зониие буруудхана, Коорахта адли зүрюу зан гаргаад, хосорно. Тэдэнэр гай зоболон амсахал. ¹²Тэдэ зон бузарта адли. Таанарай аха дүүнэрээрээ хамта хоол барихада, тэдэнэр өөһэд тухайгаал бодон, эшэхэ нюургүйгөөр гүзээгээ дүүргэн, таанадые бузарладаг. Тэдэнэр һалхинда туугдаһан бороогүй үүлэнүүд юм. Тэдэнэр үндэһэтэйгөө абтажа хаягдаһан, голоороо хаташаһан, намартаашые үрэжэлгүй модод юм. ¹³Тэдэнэй бузар хэрэгүүд дошхон далайн долгиной хөөһэн мэтэ эли. Тэдэ мүнхын харанхыда байха табилантай, төөриһэн одод мэтэ. ¹⁴Тэдэнэр тухай Адаамай долоодохи үеын үри һадаһан болохо Энөөх иигэжэ уридшалан айладаа: «Тоогүй олон гэгээнүүдтэйгээ хамта Эзэн ерэнэ. ¹⁵Бүхы хүнүүдые шүүхээс, харата хэрэгүүдэйн түлөө, Өөрыень буруушаажа хэлэһэн зүрюу үгэнүүдэйн түлөө Бурханда хүзэглэдэггүй нүгэлтэниие шүүмжэлэн элирүүлхээс ерэнэ». ¹⁶Тэдэнэр бүхы юумэндэ дурагүйсэһэн гэмэрэлдэгшэд, тэдэнэр ташаяангы хүсэлэнгүүдээ дахажа ахамидардаг, ёһорхуу омог үгэнүүдээр өөһэдыгөө магтадаг, алта мүнгэндэ шуналтайгаар билдагуушалдаг.

Нүхэдөө һэргылнэ, захяа үгэнэ

¹⁷ Хүндэтэ аха дүүнэрни, манай Эзэн Иисүүс Христоосой элшэнэрэй уридшалан хэлэһые ханажа ябагты. ¹⁸ Һүүлэй үедэ харатай хүсэлэнгүүдээ хангадаг, таанадые наада баридаг хүнүүд бии болохо гэжэ тэдэнэр таанадта хэлэдэг хэн. ¹⁹ Тиимэ зонһоо боложо хүнүүд эбээ таһалдаг, тэдэ зон бэеынгээ хүсэлэнгүүдтэ хүтэлүүлэн, Арюун Һүлдэгүй ажамидардаг. ²⁰⁻²¹ Харин таанад, хүндэтэ аха дүүнэрни, Эзэн Иисүүс Христоосой хизааргүй үршөөлөөрөө таанадта мүнхын амидарал үгэхыень хүлээжэ байхадаа, өөһэдыгөө нангин хүзэг дээрэ һуурижуулан ургуулжа байгты. Арюун Һүлдын урмашуулгаар зальбаржа, Бурханда дуратай байгты. ²² Хэлбэлзэһэн зониие үршөөхые хэшээгты. ²³ Хүнүүдые хэхээлтын галһаа аршалжа байгты. Бусад зониие үршөөжэ хайрлагты, тиибэшые тэдэнһээ болгоомжолжо, нүгэлөөр бузарлуулагдahan хубсаһанһаань жэрхэжэ байгты.

Баяр хүргэжэ зальбарна

²⁴ Таанадые нүгэлдэ унахаһаатнай аршалжа, Өөрынгөө Алдарай урда тээ хирэгүй сэбэр, баяртай байлгажа шадаха, ²⁵ Эзэн Иисүүс Христоосоор дамжан бидэниие абарһан ори ганса Бурханда анханһаа эхилээд, мүнөө саг болотор хэтын хэтэдэ алдар соло, хүр жабхалан, хаан түрэ, эрхэ засаг байһай! Болтогой!

Павелай Римэйхиндэ бэшэһэн хандалга

Энэ хандалгын, мүн бусадшые Шэнэ Хэлсээндэ ороһон олон хандалгануудай зохёолшонь еврей яһанай болбосоролтой фарисей, Павел гэжэ нэрэтэй хүн мүн. Амидырһан Христоосой Өөрэйн тэрээндэ үзэгдэһэнэй хойно тэрэ христиан хүзэгтэй болоо.

Павелэй энэ хандалга бэшэхэ үедэ христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэм Римдэ эмхидхэгдэһээр хэдэн жэл боложо байгаа. Тэрэ өөрөө Римдэ урдань ошожо байгаагүй, гэбшые хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй зарим гэшүүдтэйн танил һэн. Павел хандалгаяа Фива гэжэ нэрэтэй хүзэглэгшэ эхэнэрээр Рим дамжуулаа. Энэ хандалгын эхинэй хубины гол сэдэб (1-11-дэхи бүлэгүүд): хүн түрэлхитэнэй нүгэл шэбэлэйнь түлөө дээрэнь бууха ёһотой хэһээлтэһээ Иисүүсэй үхэлэй ашаар яажа Бурхан хүнүүдые абарнаб гэхэн Үайн Мэдээсэл болоно. Иисүүс Христоос тухай Мэдээсэлдэ этигэхэдэнь Бурхан хүнэй нүгэлые сагааруулна, Өөртэйгөө эблэрүүлнэ, үхибүүн болгон үргэжэ абана, Арюун Үүлдээе хайрлана. Моисейн Хуули эдэ ашатай зүйлнүүдые үгэхэ аргагүй, ушарын гэбэл, хүн бүхэн энэ хуулида харша нүгэлтэ ябадал үйлэдөө. Иудейнүүд өөрын уг гарбалда, мүн Хуулида найдаха аргагүй болоо. Гансал Христоосто хүзэгтэй болоһонины алишые хүниие Бурханай урда арюун сэбэр болгоно.

Хандалгын хоёрдохи хуви соо (12:1–15:13) Павел уншагшадтаа христиан шажантан бэе бээдээ хайра дуратай, хүндэтхэл үзүүлэн ажамидарха ёһотой байһан тухайн һануулна. Түгэсхэлдэнь (15:14–16:27) Павел һаядаа Рим ошохо һанаатай байһан тухайгаа бэшэнэ, хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй гэшүүдтэ мэндые дамжуулна.

Павелай амаршалга

1 ¹⁻² Бурханай хайра дурада хүртэһэн, Тэрэнэй нангин арадынь байхаар дуудуулагдаһан Римэй бүгэдэ зон, таанадта Иисүүс Христоосой зараса, элшэнгээр хунгагдаһан Павел бэшэнэ. Манай Эсэгэ Бурхан ба Эзэн Иисүүс Христоос таанадта хайраая болон амгалан тайбаниие үршөөг лэ!

³⁻⁷ Бурхан Һайн Мэдээсэл номнохыемни намайе шэлэжэ абаа. Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёһоор Бурхан тэрэ Һайн Мэдээсэлые урдань лүндэншэдөөрөө дамжуулан амалаа. Тэрэ Мэдээсэлынь Бурханай Хүбүүн, манай Эзэн Иисүүс Христоос тухай. Иисүүс хүнэй бэе бээлхэдэ Давидай үри хадаһан боложо түрөө. Харин Тэрэнэй хүр хүсэтэй Бурханай Хүбүүн байһыень, үхөөд амидырхадань Арюун Һүлдэ харуулаа. Бүхы яһатаниие, тиихэдэ Иисүүс Христоосой дуудаһан таанадые хүзэгтэй, мэдэлдэ оросотой болгохын тула Бурхан Хүбүүгээрээ дамжан, Тэрэнэй аша туһада намайе элшэн болгон үршөөгөө.

⁸ Бүхы газар дэлхэйнхидэй танай этигэл хүзэг тухай дуулажа байһандань би Иисүүс Христоосоор дамжуулан та бүхэнэй түлөө нэн түрүүн Бурханда баяр баясхалан хүргэнэб. ⁹⁻¹⁰ Зальбарха бүхэндөө таанад тухай дурдажа, таанадтай хэзээшьеб уулзуулхыень гуйдаг байһыемни Бурхан мэдэхэ. Би Хүбүүн тухайнь Һайн Мэдээсэл номнон, үнэн зүрхэнһөө Тэрэндэ алба хэнэб. ¹¹ Би таанадтай уулзажа, Бурханай Һүлдын үршөөһэн аша буянгаар хубаалсахаяа аргагүй ехээр хүсэжэ байнаб. Тиигэбэл хүзэгтнай бэхижэхэ байгаа. ¹² Этигэл хүзэгөөрөө бидэ бэе бээе урмашуулха байгаалди.

¹³ Аха дүүнэр, таанадта ошохо гэжэ минии оло дахин түлэблэһые мэдэжэ байха ёһотойт. Гэхэдэ, нэгэл юмэн намда ходо һаалта ушаруулдаг хэн. Бусад арадуудай дунда хүнүүдые Христоосто хандуулдагтайгаал адляар таанадайшье дунда үрэ дүнтэйгөөр ажаллахаяа хүсөөб. ¹⁴⁻¹⁵ Хүнүүд хүмүүжүүлэгдэһэн гү, али хүмүүжүүлэгдээгүй гү, эрдэм ухаантай гү, али ном болбосоролгүй байна гү, илгаагүй юм. Би хүн бүхэндэ Һайн Мэдээсэлые номнохо ёһотой хүм. Тиимэл ушарһаа би Римдэ нууһан таанадташье ошожо номнохые аргагүй ехээр хүсэнэб.

Һайн Мэдээсэлэй хүр хүсэн

¹⁶ Һайн Мэдээсэл тухай номнохоёо би эшэнэгүйб. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ хүзэглэһэн хүн бүхэниие, нэн түрүүн еврейнүүдые, тиихэдэ баһал бусад арадуудые абарха Бурханай хүр хүсэн юм. ¹⁷ Гансал хүзэгэй ашаар хүнүүдые Бурханай үнэн сэдхэлтэн болгодогынь Һайн

Мэдээсэл соо элээр харуулагдана. «Үнэн сэдхэлтэн хүзэгэйнгөөл ашаар амидарха», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй.

Хүн түрэлхитэн гэмтэй

¹⁸ Нүгэлтэ болон бузар муухай юумэнүүдые үйлэдэжэ, үнэн зүбые даража байһан хүнүүдтэ ехэ уур сухалтай байһанаа Бурхан тэнгэриһээ харуулна. ¹⁹ Бурхан тухай мэдэжэ болохо бүхы юумэнүүдые тэдэ зон мэдэнэ, юундэб гэхэдэ, бултандань Бурхан Өөрыгөө элирүүлэн харуулаа. ²⁰ Бурханай харагдадаггүй мүнхэ хүр хүсэн болон Бурханай мүн шанарынь газар дэлхэйн бүтээгдэхэнээ эхилэн Тэрэнэй бүхы бүтээһэн юумэнүүдые хаража үзэһэнэй ашаар эли ойлгогдоно. Тиимэһээл үнөөхи зондо өөһэдыгөө хамгаалха юумэн байхагүй. ²¹ Тэдэнэр Бурхание мэдэһэншье хаа, Бурханда алдар соло дуудаагүй, баяр баясхаланшье хүргөөгүй. Тэдэнэй ханал бодолынь удхагүй хооһон боложо, тэнэг зүрхэ сэдхэлынь харанхыда хушагдаба. ²² Тэдэнэр өөһэд тухайгаа ухаантайбди гэнэ, үнэн дээрээ тэдэнэр үбэштэй тэнэгүүд юм. ²³ Тэдэнэр алдарт, мүнхэ Бурханда хүгэдэхын орондо хүнэн халаха хүнүүдтэ гү, али шубуудта, амитадта, мүлхигшэдтэ адли онгонуудта шүтэнэ.

²⁴ Тиимэһээ Бурхан тэдэ зоние өөһэдэйн замаар ябуулаа. Тэдэнэр хэхэ дуратай юумээ хээ, бузар муухай ханал бодолнуудынь эшэхээр юумэнүүдые хүүлэн, бэеыень бузарлуулжа байгаа. ²⁵ Тэдэнэр Бурхан тухай үнэн зүбые худал хуурмагаар хэлгээ, тиигээд хэтын хэтэдэ магтаал солотой байха Бүтээгшэ Бурханда шүтэхын орондо Бурханай бүтээһэн юумэнүүдтэ шүтэнэ.

²⁶ Тиигэхэдэнь өөһэдынгөө хүсэлэнгүүдые дахан ажамидархадань Бурхан тэдэндэ хаалта хээгүй. Тэдэнэй эхэнэрнүүдыншье дэлхэйн жама ёһоор хурисалда орохоёо болёод, юрэ бусын аргаар хурисалда ородог болобо. ²⁷ Эрэшүүлшье тон тиигэжэл ябадаг болоо. Тэдэнэр эхэнэрнүүдтэй унтахаяа болёод, эрэ хүнтэй унтахы аргагүй ехээр хүсэдэг болоо. Тиигэжэ эрэшүүл бэе бээтэйгээ жэрхэдэһэтэй юумэ худхана, тиигээд хүүлэй хүүлдэ буруу ябадалнуудайнгаа түлөө хэһээлтэдэ хүртэнэ. ²⁸ Тэдэ зоной Бурхан тухай бодожо байхаяа арсаһан хадань тэдэнэй тэнэг хооһон ухаан бодолойngoо хүсэлэнгөөр ябахадань Бурхан хаалта хээгүй. Тиимэһээл тэдэ зон хэхэ ёһогүй юумэнүүдые хэнэ. ²⁹ Тиимэһээл тэдэнэр нүгэл шэбэлдэ унаһан, зальхай забхай ябадалтай, алта мүнгэндэ шунаһан, хара ханаатай зон. Тэдэнэр атаархадаг, аладаг, хэрүүл ама гаргадаг, худалаар хэлэдэг, харата ааша гаргадаг, хүниие хардадаг, ³⁰ хоблодог, Бурханда дурагүй байдаг, хүниие доромжолдог, өөрөөрөө омогорходог, найрхадаг, муу муухай юумые ходо ханаашалжа байдаг,

аба эжынгээ үгэ дууладаггүй. ³¹Тэдэнэр тэнэг хооһон, хэлэһэн үгэдөө хүрэдэггүй, хүние үршөөхэ, хайрлаха гэжэ мэдэдэггүй. ³²Тиимэ юумэ үйлэдэжэ байһан хүн бүхэн үхэлдэ хүртэхэ табилантай гэжэ Бурханай хэлэһые мэдэжэ байһаншье хаа, тэдэнэр нүгэлтэ юумэ хэжэл байдаг, үшөө тиихэдэ бусад зониие тиимэ юумэ үйлэдүүлхэдэ түлхидэг.

Бурханай зарга шүүбэри

2 ¹Заримантнай буруу юумэ хэжэ байһан зониие шүүбэрилдэг. Зүгөөр тиигэжэ байһандатнай таанадта ямаршье хүлисэл байхагүй. Бусад зониие зэмэлхэдэ, таанад өөһэдыгөө зэмэлнэт, ушарынь юуб гэхэдэ, таанад үнөөхил зонтойгоо адли буруу юумэ хэһэн гэмтэй болонот. ²Тиимэ мэтын юумэнүүдые үйлэдэжэ байһан хүнүүдые гэмнэн шүүбэрилжэ байһан Бурхан үнэн зүб юм гэжэ бидэ мэдэнэбди. ³Гэмнэжэ байһан хүнүүдтэйгээл тон адли юумэ үйлэдэжэ байхадаа, таанад Бурханай хэһээлтэдэ хүртэхэгүйбди гэжэ үнэхөөрөө һанана гүт? ⁴Али таанад Бурханай агуухэ үршөөл хайра, хүлисэл, тэсэбэри тооногүй аалта? Таанадые Өөртөө хандуулхын тула Бурхан танда үршөөл хайратай байна гэжэ мэдэнэгүй аалта? ⁵Харин таанад зүрюутэжэ, Бурханда хандахаяа арсанат. Тиигэжэ Тэрэнэй уур сухалаа элирүүлхэ, газар дэлхэйнхидые гэмнэн шүүбэрилхэ үдэр хүрэтэр таанад өөһэдтөө бүрил муу хэһээлтэ бэлдэжэ байнат. ⁶Бурхан хүн бүхэнииемнай хэһэн хэрэгүүдээрнь шиидхэхэ юм. ⁷Һайн һайхан хэрэгүүдые бүтээжэ ябадаг, алдар соло, нэрэ түрэ, хүнэшэгүй ажамидарал бэдэржэ байдаг зондо Бурхан мүнхын амидарал үршөөхэ. ⁸Харин өөһэд тухайгаал бододог, үнэн зүбье буруушаадаг, тиихэдэ буруу хэрэг үйлэдэхэ дуратай зондо Бурхан уур сухалаа, хоро шараяа харуулха. ⁹Харата бузар юумэ үйлэдэжэ байһан хүн бүхэндэ, нэн түрүүн еврей хүндэ, баһа ондоошье яһатанай хүндэ зоболон ба бэрхэшээл тудаха. ¹⁰Харин һайн һайхан юумэ бүтээжэ байһан хүн бүхэндэ, нэн түрүүн еврей хүндэ, баһа ондоошье яһатанай хүндэ Бурхан алдар соло, нэрэ түрэ, амгалан байдал үршөөхэ. ¹¹Бурхан яһа илгадаггүй!

¹²Бусад арадуудта Моисейн Хуули байгаагүй. Тэдэнэр Хуулигүйгөөр нүгэл шэбэл хээ, тиимэһээ Хуулигүйгөөр хосорхо. Еврейнүүд Хуулитай байгаа. Тэдэнэр Хуули мэдэжэ байгаад, нүгэл шэбэлээ хээ, тиин Хуулин ёһоор гэмнүүлэн шүүлгэхэ. ¹³Хуули юрэ шагнажа байһан хүнүүд бэшэ, харин тэрэниие сахижа байһан хүнүүд Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байха. ¹⁴Бусад арадуудай зарим хүнүүд Хуулигүй байһаншье хаа, Хуулин заабаринуудые зүнгөөрөө мэдэн сахижа байдаг. Тиимэһээ тэдэнэр Хуулигүй байһаншье хаа, сэдхэл дотороо

хуулитай байханаа харуулна. ¹⁵ Тэдэнэр өөрынгөө үйлэ хэрэгүүдээр Хуулийн эрилтэнүүдэй зүрхэ сэдхэлдэнь бэшээтэй байһые харуулна. Тэдэнэй нэшхэлшье тэрэ ушар гэршэлнэ: заримдаа ханал бодолнуудынь тэдэниие зэмэлнэ, заримдаа хамгаална. ¹⁶ Тон энэндэл адляар номноһон Һайн Мэдээсэлэймни ёһоор тэрэ Үдэр Иисүүс Христоосой ашаар бүхы хүнүүдэй нюуса бодолгонуудыень Бурхан гэмнэн шүүхэ.

Еврейнүүд болон Хуули

¹⁷ Заримантнай өөһэдыгөө еврейби гэжэ нэрлэнэ, Хуулида найдана, Бурханаар бахархана. ¹⁸ Өөһэдыгөө яжа абажа ябабалтнай Бурхан хайшаахаб гэжэ мэдэнэт, Хуули шудалан, үнэн зүбые илгадаг болобот. ¹⁹ Ёхор хүнүүдэй хүтэлэгшэдынь, харанхыда ябагшадай гэрэл туяань гээшэбди гэжэ өөһэд тухайгаа бата этигэлтэй байнат. ²⁰ Хуули соо эрдэм ухаанай ба үнэн зүйлэй байхада таанад тэнэг зондо заабарилха, залуушуулые хургаха аргатайбди гэжэ бодонот. ²¹ Бусадые хургадаг аад лэ, юундэ өөһэдөө хуранагүйбта? Хулгай хэжэ болохогүй гэжэ номножо байгаад, өөһэдөө хулгай хэнгүй байдаг аалта? ²² Гэрлэхэдээ, нүхэртөө үнэн сэхэ байха хэрэгтэй гэжэ хүнүүдтэ хэлээд, өөһэдөө үнэн сэхэ байдаг аалта? Таанад онгонуудые үзэжэ яданат, үшөө тиихэдэ хүмэнүүдые тононот. ²³ Таанад Хуулитай байхандаа бахарханат, гэхэтэй сасуу Хуули сахингүй, Бурханай нэрэ гутаанат. ²⁴ «Еврей таанадһаа боложо бусад арадууд Бурхание муудхана», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг.

²⁵ Бэлгээ отолуулһан ушарта Хуули сахижа байбалтнай, тэрэ отолуулга танда аша тухатай юм. Хэрбээ Хуули сахидаггүй байбал, отолуулаагүй зонһоо таанад юугээрээшье дээрэ бэшэт. ²⁶ Хэрбээ отолуулаагүй хүнэй Хуулийн тогтоолнуудые сахижа байгаа хаа, Бурхан тэрэниие отолуулһантай адляар бодохо бэшэ аал? ²⁷ Тиимэһээ хэзээшье отолуулаагүй Хуули сахидаг хүн бүхэн еврейнүүдые гэмнэхэ бэшэ аал? Таанад отолуулһан байнат, Хуулитай байнат, гэхэдэ таанад тэрэ Хуули сахинагүйт. ²⁸ Гадна талаһаа еврейдэл адляар ажамидарһантнай, отолуулһан байдалтнай таанадые жэнхэни еврейнүүд болгоногүй. ²⁹ Жэнхэни еврей болбол гансал махабад бээе отолуулһан бэшэ, харин зүрхэ сэдхэлэйнгээ гүн соо отолуулһан байха ёһотой. Энэнь Хуулийн тогтоолнуудай бэшэ, харин Арюун Һүлдын ажал юм. Тиимэ хүн уладай магтаалда бэшэ, харин Бурханай магтаалда хүртэхые хүсэдэг.

3 ¹ Еврей байхада юугээрээ Һайн юм? Отолуулһан байхада ямар аша тухатай юм? ² Алишье талаһаа Һайн, илангаяа еврейнүүдтэ

Бурханай хургаалай даалгагдаһаниинь шухала юм. ³Үнэн дээрээ тэдэнэй зариманиинь тэрэ хургаалда этигээгүй. Тиин тэдэнэй этигэл хүзэггүй байхада Бурхан найдабаригүй байха аал? ⁴Үгыл даа. Хүн бүхэнэй худал хуурмаг юумэ хэлэжэ байбашье, Бурхан үнэн зүбые хэлэдэг.

«Хэлэһэнтнай үнэн зүб байһыетнай баталха,
зарга шүүбэриин болоходо, Та илажа гарахат», –
гэжэ Нангин Бэшэг соо Бурхан тухай хэлэгдэнэ.

⁵ Хэрбээ Бурханай үнэн зүб байһые нүгэлтэ хэрэгүүднай элирүүлжэ байбал, бидэ юун гэжэ хэлэхэбибди? Уур сухалаа хүрөөд, маанадые хэһээжэ байһан Бурхан буруу юумэ хэнэ аал? (Энэ оршолонгой зон тиигэжэ нурадаг.) ⁶Үгыл даа. Бурхан үнэн зүб бэшэ хаа, газар дэлхэйн-хидые яажэ шүүбэрилхэб?

⁷ «Хэрбээ манай буруу ябадал Бурханай үнэн сэхэ байһые харуулан, Тэрээндэ агуухэ алдар соло олгожо байбалнь, юундэ Бурхан мүнөө болотор маанадые нүгэлтэн гэжэ нэрлэнэб», ⁸ үшөө «Нүгэлтэ юумэ үйлэдэжэ байа, тиигэбэл тэрэмнай һайн үрэ дүнтэй байха», – гэлдэнэт гэжэ зарим зон маанадые зэмэлнэ. Зүгөөр Бурхан тэдэниие үнэн зүб зарга шүүбэридэ оруулха.

Хэншые үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдохогүй

⁹Зай, хэлэһэн бүхы юумэмнай ямар удхатайб? Бидэ еврейнүүд бусад яһатанда орходоо һайн нүхэсэлдэ байна гүбди? Үгыл даа. Еврейнүүд бусад яһатанай зондол тон адляар нүгэл шэбэлдэ хүтэлүүлэгдэдэг гэжэ би һаяхан хэлээ һэнби. ¹⁰ Нангин Бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

- «Үнэн сэдхэлтэй хүн нэгэшые үгы,
Бурханда һайшаагдаха хүн нэгэшые үгы,
¹¹ юумэ ойлгодог, Бурхание бэдэрдэг хүн
нэгэшые үгы.
¹² Бүхы зон хамта замһаа хадуураа,
булта хэндээшые хэрэггүй болоо.
Һайн хэрэг хэдэг хүн байхагүй,
нэгэшые үгы.
¹³ Ама хоолойн үхэлэй зам руу татадаг,
хэлэниинь худал хуурмаг юумэ үгүүлхэдээ бэрхэ.
Хэлэндэнь могойн хадхуурта адли хорон байдаг.
¹⁴ Амандань – хараал, хорон үгэ оршодог.
¹⁵ Тэдэнэр гэмтээхэ, алахадаа түргэн юм.
¹⁶ Гэшхэһэн газартаал тэдэнэр һүйдхэл хүнэлгэ асардаг.
¹⁷ Энхэ тайбан байдал тэдэ найруулжа шадахагүй.

18 Бурханһаа айха гээшэ тэдээндэ байхагүй».

19 Хүн түрэлхитэнэй өөрыгөө сагааруулхаяа болихын тула, бүхы газар дэлхэйнхидые Бурханай зарга шүүбэридэ оруулхын тула Хуули соо хэлэгдэнэн бүхы юумэнүүд Хуулиин мэдэлдэ байһан хүнүүдтэ хандуулаатай гэжэ бидэ мэдэнэбди. 20 Юундэб гэхэдэ, Хуулиин тогтоолнуудые дүүргэжэ байһанаараа нэгэшье хүн Бурханда һайшаагдахагүй. Хуули болбол маанадай нүгэлтэй байһые мэдэрүүлхэ зорилготой юм.

Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байлга

21 Харин мүнөө Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байха арга зам харуулагдаба. Тэрээн тухай Моисейн Хуулиин ба лүндэншэдэй гэршэлһэншье байбалнь, тэрэ арга зам Хуулида ямаршье хабаагүй юм. 22 Иисүүс Христоосто хүзэглэнэн этигэл хүзэгэйн ашаар Бурхан хүн бүхэниие, ямаршье илгаагүйгөөр, үнэн сэдхэлтэнэй тоондо оруулна. 23 Ушарынь юуб гэхэдэ, хүн бүхэн нүгэл шэбэл хээд, Бурханай алдарта хүртэнэгүй. 24 Зүгөөр маанадые сүлөөлһэн Иисүүс Христоосой ашаар бидэ Бурханай аша буянда хүртэн, үнэн сэдхэлтэй болонобди. 25-26 Бурхан маанадтай эбтэй зетэй болохын тула Христоосые тахил болгон эльгээгээ. Тиимэһээ бидэ Тэрээндэ хүзэглэнэнэйнгөө ашаар Бурхантай эблэрнэбди. Бурхан урдань тэсэбэритэй, нүгэлтэнүүдые тоонгүй байһанаараа үнэн зүб байһанаа харуулба. Баһа Иисүүстэ хүзэглэнэн зониие үнэн сэдхэлтэй гэжэ тоолоходоо, Бурхан үнэн зүб байһанаа харуулна. 27 Зай, тиихэдээ юугээрээ бахархахамнай? Юугээршье бахархалтагүй. Хуули сахиһанаараа үнэн сэдхэлтэнэй тоодо ороо гүбди? Үгыл даа. Хүзэгэйнгөө ашаар үнэн сэдхэлтэн болообди. 28 Ушарынь юуб гэхэдэ, хүн Хуулиин тогтоолнуудые дүүргэнэнээрээ бэшэ, харин хүзэгэйнгөө ашаар Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй болодог гэжэ бидэ тоолонобди. 29 Али Бурхан гансал еврейнүүдэй Бурхан гү? Тэрэ баһал бусад арадуудай Бурхан бэшэ аал? Тиимэл даа, 30 Бурхан ори ганса ушарһаа бүхы арадуудай Бурхан мүн. Тиин Бурхан бусад арадуудые еврейнүүдтэй тон адляар хүзэгэйн ашаар Өөрынгөө урда үнэн сэдхэлтэй байлгадаг. 31 Тиихэдээ бидэ хүзэгөөрөө Хуули хүсэгүй болгоно гүбди? Үгыл даа, бидэ Хуули бүришье хүсэн түгэлдэр болгонобди.

Абраһаам үльгэр жэшээ мүн

4 1 Зай, өөрынгөө үбгэ эсэгэ Абраһаам тухай юун гэжэ хэлэхэбибди? 2 Хэрбээ тэрэ хэнэн хэрэгүүдээрээ Бурханай урда үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдобо, бахархаха юумэтэй байха. Гэхэтэй сасуу Абраһаам тэрэ хэрэгүүдээрээ Бурханай урда хэзээшье бахархажа шадахагүй.

³ «Абраһаам Бурханда этигэбэ, Бурхан тэрэниие үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоолобо», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ⁴ Хүдэлмэришэндэ түлэгдэһэн мүнгэн болбол бэлэг бэшэ юм. Тэрэ мүнгые хүн хүлһөөрөө олоно. ⁵ Хүнүүд хэһэн юумээрээ бэшэ, харин хүзэгөөрөө Бурханай урда үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдохо. ⁶ Хэһэн хэрэгүүдтэйнь холбонгүй хүниие үнэн сэдхэлтэн гэжэ Бурханай тоолоходонь, тиимэ хүниие Давид аза жаргалтай гэжэ нэрлэбэ.

⁷ «Гэмынь хүлисэгдэһэн болон нүгэлынь наманшалагдаһан хүнүүд жаргалтай,

⁸ гэмтэй гэжэ Эзэнэй тоолодоггүй тиимэ хүн жаргалтай».

⁹ Үнөөхи Давидай хэлээшэ аза жаргал гансал отолуулһан зондо хабаатай аал? Үгыл даа. Тэрэнь отолуулаагүйшье зондо адлихан хабаатай. «Абраһаам Бурханда этигэбэ, Бурхан тэрэниие үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоолобо», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһые бидэ дурдаа һэмди. ¹⁰ Тэрэнь хэзээ ушарһан байгаа? Абраһаамай отолуулһанһаа урда гү, али отолуулһан хойнонь гү? Отолуулһанһаа хойно бэшэ, харин отолуулһанһаа урда тээ ушараа. ¹¹ Абраһаам хүзэгэйнгөө түлөө үшөө отолуулһанһаа урда тээ үнэн сэдхэлтэнэй тоодо ороод, тэрэнээ баталан отолуулаа. Тиигэжэл Абраһаам отолуулаагүй аад, Бурханда хүзэглэһэнэйнгөө ашаар үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдоһон бүхы хүзэглэгшэдэй эсэгэнь болоо. ¹² Тэрэнэй отолуулһанһаа урда тээ Бурханда хүзэглэдэгтэйнь адляар хүзэглэдэг отолуулһанһаа хүн бүхэнэй эсэгэнь болоо.

Бүзэглэгшэдтэ Бурханай үгэһэн найдуулга

¹³ Бурхан Абраһаамда, тэрэнэй үри һадаһадта газар дэлхэйе залгамжалан абахаш гэһэн найдуулга үгөө. Абраһаамай Хуули сахижа байһандань бэшэ, харин Бурханда хүзэглөөд, үнэн сэдхэлтэй болоһон хадань тэрэ найдуулга үгтөө. ¹⁴ Хэрбээ тэрэ найдуулһан Хуули сахиханай түлөө үгтэһэн байбалнь, этигэл хүзэг юоншье бэшэ, найдуулга ямаршье үрэ дүнгүй байха һэн. ¹⁵ Хуули эбдэхэдэ Бурханай уур сухальһан хүрэдэг. Харин Хуулиин үгы байбал, тэрэниие эбдэхын аргагүй юм.

¹⁶ Тиимэһээ найдуулга этигэл хүзэг дээрэ үндэһэлнэ, тиин Абраһаамай бүхы үри һадаһадта, гансашье Хуули сахидаг бэшэ, харин Абраһаамдал адляар хүзэглэһэн хүн бүхэндэ Бурханай агууехэ үршөөл хайраар тэрэ найдуулһань батаар үгтэбэ. Абраһаам бултанаймнай эсэгэ. ¹⁷ Нангин Бэшэг соо: «Би шамайе үнэр олон арад зоной элинсэг эсэгэ болгооб», – гэжэ хэлээтэй байдаг. Үхэһэн юумые амидыруулдаг, байхагүй юумые захиралтаараа бии болгодог Бурханда хүзэглэһэн

Абраһаам манай эсэгэ юм. ¹⁸ Найдаха шалтагаанайшые үгы байхада, Абраһаам этигээ, найдаа, тиимэхээ «үнэр олон арад зоной элинсэг эсэгэ» болоо, Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэн ёһоор үри хадаһадынь одо мүшэдтэл адли тоогүй олон байха. ¹⁹ Тэрэ үедэ Абраһаам зуун наһа шахажа байгаа, зүгөөр үхэхын наана болоһон бэе тухайгаа, үри хүүгэдые түрэхэ сагайнь үнгэрһэн Сарра тухайгаа бодоходоо, тэрэнэй этигэл хүзэгынь нулараагүй. ²⁰ Абраһаам Бурханай найдуулгые һэжэглээгүй, Тэрээндэ бата этигэжэ байгаа, тиин хүзэгынь бүришые ехэ болоо. Тэрээгээрээ Абраһаам Бурхание алдаршуулаа. ²¹ Бурхан найдуулһан юумэээ дүүргэхэ аргатай гэжэ Абраһаам бата этигэлтэй байгаа. ²² Тиимэхээл Абраһаам хүзэгэйнгөө ашаар «үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдобо». ²³ «Үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдоо», – гэдэгынь гансал Абраһаамда хабаатай бэшэ. ²⁴ Тэрэнь баһал манай Эзэн Иисүүс Христоосые амидыруулһан Бурханда хүзэглөөд, үнэн сэдхэлтэнэй тоодо ороһон маанадта хабаатай. ²⁵ Бурхан манай нүгэл шэбэлэй түлөө Иисүүсые үхэлдэ үгөөд, үнэн сэдхэлтэй байхымнай тула һүүлдэнь Тэрэниие амидыруулаа юм.

Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байлга

5 ¹ Мүнөө бидэ хүзэгэйнгөө ашаар Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй болообди, тиин манай Эзэн Иисүүс Христоосоор дамжан Бурхантай эбээ нэгэдхэбди. ² Христоос баһа хүзэгэйнманай ашаар маанадые мүнөө манай оршожо байһан Бурханай үршөөл хайрада хүтэлэн асараа. Тиимэхээ Бурханай алдарт хүртэхэбди гэжэ найдан, баяр жаргалтай байнабди. ³ Бидэ зобожо байһандаа баһа баяр жаргалтай байнабди, юундэб гэхэдэ, зоболон бэрхэшээлнүүд тэсэбэри тэнхээтэй болгодог, ⁴ харин тэсэбэри тэнхээтэй байхада, Бурханай һайшаадаг, тиихэдэ Бурханай һайшаал найдабари түрүүлдэг, ⁵ тиимэхээ тэрэ найдабари маанадай урма хухалхагүй. Эдэ бүхы юумэнүүд Бурханай маанадта хайрлаһан Ариун Һүлдэһөө, Тэрэнэй зүрхэ сэдхэлдэмнай бүрилдүүлдэг хайра дуранһаа эхитэй юм.

⁶ Христоос нүгэлтэй маанадай түлөө ахир һула байха сагтамнай Бурханай тогтооһон болзорто үхэлдэ хүртөө. ⁷ Үнэн сэдхэлтэнэй түлөө үхэхые хүн үнэндөө хүсэдэггүй, тиихэдэ эрхим һайн хүнэй түлөө үхэхые хэншыеб хүсэһэн байжа магадгүй. ⁸ Харин манай үшөө нүгэлтэй байхада Бурхан маанадай түлөө Христоосые үхэлдэ хүртөөгөөд, манда аргагүй ехэ дуратай байһанаа баталаа.

⁹ Христоосой адхарһан шуһанай ашаар бидэ мүнөө Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй болоод, Бурханай хэһээлтэһээ заатагүй абарагдахабди.

¹⁰ Хэрбээ Бурханай дайсадынь байхадамнайшые Тэрэ Өөрынгөө Хүбүүнэй үхэлөөр маанадтай эбээ нэгэдхээ юм наа, мүнөө эбтэй зетэй байхадамнай, Тэрэ Хүбүүнэйнгээ аминай ашаар маанадые хэһээлтэһээ заабол абарха бэшэ аал. ¹¹ Бурханай маанадтай эб найрамдал тогтоохоор Эзэн Иисүүс Христоосые эльгээһэн ушарта бидэ аргагүй баяртай байнабди.

Адаам Христоос хоёр

¹² Нүгэл нэгэ хүнөөр дамжан газар дэлхэйдэ буугаа, тиигээд тэрэ нүгэл үшөө үхэл дахуулан асараа. Тиимэхээ хүн бүхэнэй нүгэлтэй байһан хадань, хүн түрэлхитэнэй дунда үхэл тараа. ¹³ Хуулиин үгтэхэһөөшые урда газар дэлхэй дээрэ нүгэл байгаа. Зүгөөр Хуулиин үгы байхада нүгэлшые тоогдодоггүй. ¹⁴ Адаамай үе саһаа эхилээд, Моисейн үе саг хүрэтэр бүхы хүн түрэлхитэниие, тэдэнэй тоодо Бурханай захиралтые Адаамай эбдэнхэндэл адляар зүршөөгүй байһан хүнүүдыешые үхэл мэдэлдээ абаад байгаа.

Адаам болбол һүүлдэнь ерэнэн Христоосой анханай жэшээ мүн. ¹⁵ Гэхэтэй сасуу Бурханай элбэг дэлбэгээр үршөөһэн бэлэгынь Адаамай нүгэлтэй адли бэшэ. Тэрэ нүгэл бусад зондо үхэл асараа. Харин гансал Иисүүс Христоосой олон зондо асарһан Бурханай буян хэшэгтэ бэлэг бүришые һүр жабхалантай байгаа. ¹⁶ Адаамай нүгэлэй ба Бурханай бэлэгэй хоорондо тон ехэ илгаа байна. Үнөөхи нүгэл хэһээлтэдэ хүтэлжэ байгаа. Харин Бурханай үршөөл бэлэгынь олон нүгэл шэбэлнүүдыемнай хүлисүүлэн, маанадые үнэн зүб болгоно. ¹⁷ Ганса хүнэй нүгэлөөр дамжан, тэрэ ганса хүнһөө боложо, үхэл захиржа байгаа. Гэхэтэй сасуу ганса хүнэй, Иисүүс Христоосой бүтээһэн үрэ дүн бүришые агууехэ юм. Бурханай элбэг үршөөл бэлэгээр үнэн зүб болоһон хүн бүхэн Иисүүс Христоосой ашаар ажамидаржа, захиржа байха. ¹⁸ Тиимэхээ нэгэ нүгэлэй бүхы хүнүүдые гэмнэн буруудхажа байхада, үнэн зүб нэгэ хэрэгэй ашаар хүн бүхэн үнэн сэдхэлтэй болоно, ами наһанда хүртэнэ. ¹⁹ Нэгэ хүнэй Бурханай мэдэлһээ гарахада яажа бүхы хүнүүд нүгэлтэнүүд болоо һэм, тон тиигэжэл нэгэ хүнэй Бурханай мэдэлдэ байһанай ашаар хүнүүд булта үнэн сэдхэлтэй болохо.

²⁰ Нүгэл шэбэлые элеэр харуулхын тула Хуули үгтөө. Зүгөөр нүгэл шэбэлэй ехэ элбэг байһан газарта Бурханай үршөөл хайрашые бүри элбэг дэлбэг үгтэжэ байгаа. ²¹ Хүн бүхэниие нүгэлэй хүтэлэн үхэлдэ хүргэдэг байһантайл тон адляар Бурханай үршөөл хайра маанадые хүтэлэн, үнэн сэдхэлтэй болгодог, манай Эзэн Иисүүс Христоосой ашаар мүнхын амидаралда хүргэдэг.

*Нүгэлэй эрхэ мэдэлһээ мултараад,
Христоосой эрхэ мэдэлдэ байлга*

6 ¹ Зай, яахабибди? Бурханай үршөөл хайрын дэлгэржэ байхын тула саашадаашье нүгэл шэбэл хэжэл байхамнай гү? ² Угыл даа. Нүгэлэй талаар үхөөд, эрхэ мэдэлһэнь мултархан хадаа яажа саашадаашье нүгэл хэжэ ажамидархабибди? ³ Исүүс Христоостой нэгэдэн уһаар арюудхагдахадаа, бидэ Тэрэнэй үхэлыешье хубаалсан, Тэрээн-тэй нэгэдээбди гэжэ мэдэнэгүй аалта? ⁴ Уһаар арюудхуулхадаа, бидэ Христоостой хамта үхөөд хүдөөлүүлэгдөөбди. Тиимэһээ Эсэгын алдарта хүр хүсэнэй Христоосые амидыруулһандал адляар бидэшые ажамидаралай шэнэ зүргөөр ябахабди.

⁵ Хэрбээ бидэ Исүүстэй үхэлыень хубаалсан нэгэдэһэн байбал, Тэрээн-тэй хамта баһа амидыруулагдахабди. ⁶ Нүгэлтэ бэемнай саашадаа маанадые нүгэлэй барлаг болгохогүйн тула урданаймнай байдал Христоостой хамта хэрээһэн дээрэ хадагдан хүнэгдөө гэжэ бидэ мэдэ-нэбди. ⁷ Хүн үхэхэдөө, нүгэлэй мэдэлһээ мултарна. ⁸ Христоостой хамта үхэһэн хадаа бидэ Тэрээн-тэйл хамта амидархабди гэжэ этигэнэбди. ⁹ Ушарын юуб гэбэл, Христоос үхөөд амидыруулагдаа, тиигээд дахин үхэхэгүй, юундэб гэбэл, үхэл Тэрээн дээрэ ондоо ямаршые эрхэ засаг-гүй. ¹⁰ Христоос нэгэл дахин манай нүгэлнүүдэй түлөө үхөөд, мүнөө Бурханай түлөө ажамидарна. ¹¹ Тиимэһээ таанадыше нүгэлэй талаар үхөөбди, харин Исүүс Христоосой үгэһэн амыар Бурханай түлөө ажа-мидарнабди гэжэ өһөд тухайгаа бодохо ёһотойт.

¹² Бэеынгээ хүсэлэнгүүдые дахахагүйн тула хүүртэ бээ нүгэлэй мэдэлдэ бү байлгагты. Һүүлэй һүүлдэ бээтнай хүнэн хосорхо, тиимэһээ тэрэнэй хүсэлэнгүүдые дахажа бү ябагты. ¹³ Бэеынгээ алишые эрхэтэниие нүгэлдэ хүтэлхэ хуурмаг ябадалай зэбсэг бү болгогты. Зүгөөр үхөөд амидырһан зондол адляар өөһэдыгөө Бурханда зорюулан, бэеынгээ алишые эрхэтэниие Бурханай хэрэглэхэ зүб ябадалай зэбсэг болгогты. ¹⁴ Нүгэл танай ажамидаралые захирха ёһогүй. Таанад Хууляар бэшэ, харин Бурханай үршөөл хайраар ажамидарна ха юмта.

¹⁵ Зай, тиигээд яахамнайб? Хууляар бэшэ, харин Бурханай үршөөл хайраар захирагдан ябаа хадаа нүгэл шэбэлээ саашадаашье үйлэдэ-хэмнай гээшэ гү? Угыл даа! ¹⁶ Хэнэй үгэ дууланат, тэрэнэйл барлагын болонот гэжэ таанад мэдэнэгүй аалта? Таанад нүгэлэй барлагын бай-бал, үхэлдэ хүртэхэт, зүгөөр Бурханай үгөөр байдаг барлагын байбал, үнэн сэдхэлтэй болохот. ¹⁷ Бурханда баяр баясхалан хүргэе! Таанад нэгэ үедэ нүгэлэй барлагууд байһан аад, номногдоһон хургаалай үнэн зүбые бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ дуулажа абаат. ¹⁸ Тиин нүгэлэй мэдэлһээ

мултараад, таанад зүб юумэнэй барлагууд болобот. ¹⁹Таанадай үшөөл гүйсэд болбосороогүй хадатнай би юрын жэшээнүүдые хэрэглэнэб. Урдань таанад бузар муухай юумэнүүдые үйлэдэхэ зорилготойгоор бэеынгээ эрхэтэнүүдые нүгэлэй барлаг болгоһон байгаат. Харин мүнөө бэеынгээ бүхы эрхэтэнүүдые үлзытэй хэрэгүүдые бүтээжэ байхаарнь зүб юумэнэй барлагууд болгогты.

²⁰Нүгэлэй барлагууд байхадаа таанад зүб юумэндэ ямаршые хабаагүй байгаат. ²¹Урдань үйлэдэдэг хэрэгүүдһээ таанад юу оложо абабат? Мүнөө тэдэ хэрэгүүдһээ эшэжэ улайхаһаа бэшэ ондоо юумэн үгы, тэдэтнай таанадые үхэлдэ хүтэлжэ байгаа. ²²Мүнөө таанад нүгэл шэбэлһээ сүлөөлэгдөөд, Бурханай барлагууд болобот. Тэрэнэй үр дүндэнь таанад арюун гэгээн болобот, мүнхын амидаралда хүртэбэт. ²³Хэһэн нүгэл шэбэлэйтнай түлөөһэниинь үхэл юм. Харин манай Эзэн Иисүүс Христоостой нэгэдэн мүнхэ амидархань Бурханай үршөөл бэлэг юм.

Гэрлэлгэнээ жэшээ дурдая

7 ¹Аха дүүнэрни, таанад Хуули ойлгонот, тиимэһээ Хуули гансал амиды хүнүүдые захиржа шадаха гэжэ мэдэнэт. ²Жэшээлбэл, хуулиин ёһоор кадамтай эхэнэр нүхэрэйнгөө амиды байха үедэл нүхэртэйгөө холбоотой; хэрбээ нүхэрынгөө наһа барабалнь, тэрэ эхэнэр гэрлэлгын Хуулиһаа сүлөөлэгдэнэ. ³Тиимэһээ нүхэрэйнгөө амиды байха сагта ондоо хүнтэй ханилбалнь, тэрэ эхэнэр эрэдээ урбагша гэжэ нэрлэгдэхэ, харин нүхэрэйн нүгшэһэн байбал, тэрэ эхэнэр хуулиин ёһоор сүлөөтэй болоод, ондоо хүнтэй хугаашые наа, эрэдээ урбагша гэжэ тоологдохогүй. ⁴Аха дүүнэрни, таанадай нүхэсэл тон тиимэ. Таанад мүнөө Христоосой бэеын эрхэтэн болоод, Хуулитай холбоогоо таһалбат. Мүнөө таанад Бурханда алба хэжэ аша туһатай байхын тула үхөөд амидырһан Христоосой хүнүүд болобот. ⁵Энэ дэлхэйн жама ёһоор ажамидархадамнай Хуули бэеымнай нүгэлтэ хүсэлэнгүүдые һэргээдэг байгаа, бидэ булта үхэхэ хойшолонтой байгаабди. ⁶Харин мүнөө бидэ урдань маанадые хүлээд байһан Хуулиин талаар үхөөд, эрхэ мэдэлһэнь мултараабди. Саашадаа бидэ бэшэгдэһэн Хуули сахижа, хуушан аргаар алба хэхэгүйбди, харин шэнэ аргаар һүлдэн мэдэлдэ байгаад, Бурханда алба хэхэбди.

Хуули ба нүгэл

⁷Зай, тиигээд Хуули өөрөө нүгэлтэй гэжэ хэлэхэмнай гү? Үгыл даа! Зүгөөр Хуулиин үгы байбал, би нүгэл гээшэ юун бэ гэжэ мэдэхэгүй

hэнби. «Хүнэй юумэндэ бү hанаарха», – гэжэ Хуулиин хэлээгүй хаа, би тиигэжэ hанаархаханы нүгэл гэжэ мэдэхэгүй hэм. ⁸ Зүгөөр нүгэл тэрэ захяа заабарин ашаар элдэб янзын харата хүсэлэнгүүдые зосоомни түрүүлэ. Нүгэл Хуулигүйгөөр ямаршые хүсэнгүй. ⁹ Урданы Хуули мэдэхэгүй байхадаа би амиды ябааб, теэд энэ захяа заабарие дуулахадаа, зосоомни нүгэл бүрилдэбэ, ¹⁰ тиигээд би хосорооб. Тиигэжэ амидарал асарха ёһотой байһан захяа заабари намда үхэл асараа. ¹¹ Нүгэл энэ захяа заабарие өөрын зэбсэг мэтэ ашаглан, намайе мэхэлээ, тиигээд алаа.

¹² Тиибэ яабашье Хуули өөрөө нангин, захяа заабаринуудынь баһа нангин, үнэн зүб, дэмбэрэлтэй юм. ¹³ Зай, тиихэдээ үлзы дэмбэрэлтэй юумэн намда үхэл асараа гү? Үгыл даа, нүгэл үхэлые асараа. Үнэн байдалаа элирүүлхын тула нүгэл үлзы дэмбэрэлтэй юумые хэрэглэн, зосоомни үхэл түрүүлэ. Тиимэһээ захяа заабарин ашаар нүгэлэй бүришые аймшагтай, бүришые бузар булай байһаниинь харуулагдаа.

¹⁴ Хуули оюун сэдхэлтэй холбоотой, харин би бэе махабадтаа хүлюулээд, нүгэлэй богоолынь болон худалдагданы байгаа гэжэ би мэдэнэб. ¹⁵ Би юу хэжэ байһанаашье ойлгоногүйб, юундэб гэхэдэ, би хэхэ дуратай юумээ хэнэгүйб, харин хэхэ дурагүй байһан юумээ үйлэдэжэ байнаб. ¹⁶ Хэхэ дурагүй юумээ хэжэ байхадаа, би Хуулиин үнэн зүб байһые баталнаб. ¹⁷ Тиимэһээ үнэндөө болбол би бэшэ, харин зосоомни оршожо байһан нүгэл тиимэ юумэ үйлэдэнэ. ¹⁸ Үлзы дэмбэрэлтэй юумэн зосоомни, бэе соомни оршоногүй гэжэ би мэдэнэб. Үлзы дэмбэрэлтэй юумэ бүтээхэ хүсэлтэй байдагые хаа, үнэндөө бүтээжэ шададаггүй хүм. ¹⁹ Хэхэ дуратай байһан үлзы дэмбэрэлтэй юумые хэнэгүйб, харин орондонь хэхэ дурагүй байһан харатай муухай юумые үйлэдэнэб. ²⁰ Хэрбээ хэхэ дурагүй байһан юумээ хэжэ байгаа юм хадаа би өөрөө тиимэ юумэ хэнэгүйб, харин зосоомни оршожо байһан нүгэл тиимэ юумэ үйлэдэнэ.

²¹ Тиимэһээ үлзы дэмбэрэлтэй юумэ бүтээхэ дуратай байхадамни, харата ханалнууд намда хаалта болодог заншалтай. ²² Зүрхэ сэдхэлдээ би Бурханай Хуули дэмжэжэ байна ха юмбиб. ²³ Харин бэеымни эрхэтэнүүдые хүдэлгэдэг ёһон ухаан бодолоймни дэмжэдэг хуулита ёһонтой тулалдадаг юм. Бэе соомни хүдэлдэг нүгэлэй ёһон намайе богоолшолоод байна. ²⁴ Ямар азагүй хүн гээшэбиб! Үхэлдэ хүргэжэ байһан энэ бэеһээмни хэн намайе аршалханы гээшэб? ²⁵ Бурханда баяр баясхалан хүргэнэб, Тэрэ манай Эзэн Иисүүс Христоосой ашаар аршалха.

Зай, иигээд би бэээрээ нүгэлэй хуулида, харин ухаан бодолоороо Бурханай Хуулида алба хэдэг хүнби.

Һүлдүн хүсөөр ажамидаралга

8 ¹Иисүүс Христоостой нэгэдэн һууһан хүнүүд мүнөө зэмэлэгдэхэгүй. ²Ушарынь юуб гэбэл, Иисүүс Христоостой хамта ажамидаруулжа байһан Һүлдүн хуули намайе нүгэлэй ба үхэлэй хуулиһаа сүлөөлөө. ³Манай нүгэлтэ мүн шанарһаа боложо Хуулиин бүтээжэ шадаагүй юумые Бурхан бүтээбэ. Тэрэ Хүбүүгээ нүгэлтэ маанадтайл адли бэетэйгээр нүгэлнүүдэймнай түлөө тахил болгон эльгээжэ, бэээрнь манай нүгэлнүүдые гэмнэн шүүбэрилээ. ⁴Өөһэдынгөө хүсэлэнгүүдые дахангүй, харин Һүлдые дахан ажамидардаг маанад соо Хуулиин шаардаһан нангин зүйл бүтэхын тула Бурхан тиигээ. ⁵Нүгэлтэ шанарай хүсэлэнгүүдые дахан ажамидардаг хүнүүдэй ухаан бодолынь нүгэлтэ шанарай хүсэлэнгүүдэй мэдэлдэ байдаг. Харин Һүлдүн хэлэһэн ёһоор ажамидардаг хүнүүдэй ухаан бодолынь Һүлдүн эрхэ мэдэлээр болодог юм. ⁶Нүгэлтэ мүн шанарай мэдэлдэ байһань үхэлдэ хүргэдэг, харин Һүлдүн мэдэлдэ байһань амидарал ба энхэ тайбан найруулдаг. ⁷Хүнүүд бэеынгээ мэдэлдэ байхадаа, Бурханай дайсадынь байдаг, ушарынь хэлэбэл, тэдэнэр Бурханай хуулиие сахинагүй, сахижа шадахашьегүй. ⁸Нүгэлтэ мүн шанарайнгаа хүсэлэнгөөр ажамидарһан хүнүүд Бурханда таатай байжа шадахагүй.

⁹Таанад нүгэлтэ мүн шанарайгаа хүсэлэнгүүдые даханагүйт, тиин зосоотнай Бурханай Һүлдүн оршожо байхадань, Һүлдүн эрхэ хүсэлөөр ажамидарнат. Зосоогоо Христоосой Һүлдэгүй хүн Тэрэнэй бэшэ. ¹⁰Хэрбээ зосоотнай Христоосой оршожо байбал, нүгэл шэбэлһээ боложо бэеынтнай хүнэхэдэ, Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байһан ашаартнай хүнэһе хүлдэтнай амиды байха. ¹¹Иисүүсые үхэхэдэнь амидырууһан Бурханай Һүлдүн зосоотнай оршожо байхадань, Христоосые Амидыруулагша зосоотнай оршожо байһан Һүлдөөрөө таанадайшые үхэлтэ бээдэ ами үршөөхэл.

¹²Тиимэһээл, аха дүүнэрни, бидэ нүгэлтэ мүн шанар байдалайнгаа хүсэлэнгүүдые дахан ажамидарха ёһогүйбди. ¹³Тиигэжэ ажамидараа хадаа үхэхэт, харин Һүлдөөрөө нүгэлтэ хэрэгүүдээ хүнөөжэ байбал, амиды байхат. ¹⁴Бурханай Һүлдөөр хүтэлүүлэгдэһэн хүнүүд Бурханай үхибүүдынь гээшэ. ¹⁵Бурханай Һүлдэ таанадые Тэрээнһээ айжа байдаг барлаг болгоогүй, харин Бурханай үхибүүдынь болгоо, тиин Һүлдүн хүсөөр бидэ Бурхание: «Аба, Эсэгэмнай!» – гэжэ нэрлэдэгбди. ¹⁶Бурханай Һүлдэ манай хүнэһе хүлдэтэй ниилэн, маанадые Бурханай үхибүүд гэжэ батална. ¹⁷Бидэ Тэрэнэй үхибүүдынь хадаа Өөрын хүнүүдтэ хадагалажа байһан буян хэшэгэйн залгамжалагшад гээшэбди, баһа Христоосто бэлдээтэй юумые Христоостой хамта залгамжалхабди. Христоосой зоболонгуудые хубаалсаа юм хадаа, Тэрэнэй алдарташье хүртэлсэхэбди.

Бурханай хүнүүдэй ерээдүйн алдар

¹⁸ Мүнөөнэй сагта зобожо байһамнай ерээдүйдэ маанадта үгтэхэ алдарай хажууда юуншые бэшэ гэжэ бодоноб. ¹⁹ Бүтээгдэһэн бүхы юумэнүүд Бурханай Өөрын үхибүүдые элирүүлэн харуулхыень аргагүй ехээр хүлеэжэ байна. ²⁰ Бүтээгдэһэн бүхы юумэнүүд өөһэдынгөө дура зоргоор бэшэ, харин Бурханай эрхэ хүсэлөөр зорилгоёо бэлүүлээгүй. ²¹ Тэдэ өөһэдөө үхэлтэ богоолшолгоһоо нэгэ сагта мултаржа, Бурханай үхибүүдэй хүр жабхаланта эрхэ сүлөөе хубаалсаха гэжэ Бурхан түлэблэжэ байгаа. ²² Мүнөөнэйшые саг хүрэтэр бүтээгдэһэн бүхы юумэнүүд үхибүү түрэхэдөө үбдэжэ байһан эхэнэртэл адляар үбдэн ёолоно гэжэ бидэ мэдэнэбди. ²³ Гансашые бүтээгдэһэн бүхы юумэнүүд ёолоно бэшэ, харин Бурханай түрүүшын үршөөл бэлэгтэ, Һүлдэдэнь хүртэһэн бидэшые Бурханай маанадые үхибүүдынь болгохые, бэеыемнай сүлөөлхые хүлеэжэ байхадаа, баһал зосоогоо ёолонобди. ²⁴ Ушарынь хэлэбэл, бидэ иимэ найдалтай болоод абарагдаһан байгаабди. Хэрбээ маанадай найдажа байһан юумээе хаража байбалнай, тэрэмнай бодото найдал бэшэ байха һэн. Хаража байһан юумэндээ яажа найдалтайб? ²⁵ Харин хараагүй юумэндээ найдахадаа бидэ ехэл тэсэбэритэйгээр хүлеэдэгбди.

²⁶ Маанадай шадал тэнхээгүй байхада маанадта Һүлдэ туһалдаг. Яажа зальбарха хэрэгтэйб гэжэ мэдэхэгүй байхадамнай Һүлдэ тайлбарилхын аргагүй ёолоогоор манай түлөө зальбардаг. ²⁷ Харин зүрхэ сэдхэхэлыемнай соо харадаг Бурхан Һүлдын һанал бодолые мэдэжэ байдаг юм. Һүлдэ Бурханай эрхэ хүсэлөөр лэ Тэрэнэй арадай түлөө Тэрэниие гуйна ха юм.

²⁸ Бурханда дуратай, Тэрэнэй эрхэ хүсэлөөр дуудуулагдаһан хүнүүдэй бүхы юумэнүүдтэнь Бурхан урагшатай байдаг. ²⁹ Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүд Хүбүүндэнь адли байха табилантай, тиин Хүбүүниинь олон хүзэглэгшэ аха дүүнэрэй дунда ууган Хүбүүниинь байха. ³⁰ Бурхан шэлэжэ абаһан хүнүүдээ дуудаа, дуудаһан хүнүүдээ үнэн сэдхэлтэй болгоо, үнэн сэдхэлтэнгүүдые алдар солодоо хүртөөгөө.

Бурханай хайра дуран

³¹ Эдэ бүхэн тухай бидэ юун гэжэ хэлэхэбибди? Хэрбээ Бурханай манай талада байбал, маанадта эсэргүүсэһэн хүн байха аал? ³² Бурхан Өөрын Хүбүүниие хайрлангүй, бидэнэй бултанаймнай түлөө үргөө. Бурхан маанадта Хүбүүгээ үгэжэ байхадаа, бусадшые бүхы юумэнүүдээ элбэгээр үгэхэ бэшэ гү? ³³ Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүдые хэн гэмнэхэб? Бурхан Өөрөө тэдэниие зэмэгүй гээл. ³⁴ Тиихэдээ хэн

тэдэниие зэмэлхэб? Үхөөд, тиигээд амидыраад, Бурханай баруун талда хууһан, маанадай түлөө гуйлта үргэжэ байһан Христоос Иисүүс тэдэниие гэмнэхэгүйл! ³⁵ Тиихэдээ юун бидэниие Христоосой хайра дураһаа холодуулхаб? Зоболонгууд, бэрхэшээлнүүд гү, хашалга мүрдэлгэнүүд гү, али үлбэр үлэсхэлэн, ядуу тулюур байдал гү, аюул оһол гү, али үхэл холодуулха гү?

³⁶ «Танай түлөө бидэниие үдэр бүри алана,

үүсэлэн гаргуулха хонид мэтэ болообди», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ³⁷ Эдэ бүхы ушарнуудта бидэ маанадта дуратай байһан Христоосой ашаар илалта туйлан гаранабди. ³⁸ Амиды гүбди, али үхэнэ гүбди, юуншые бидэниие Бурханай хайра дуранһаа хаһаахагүйл. Эльгээмэлнүүдшые, бусад огторгойн хүсэнуудшые, оршон үеын юумэнүүдшые, ерээдүй сагай юумэнүүдшые, ³⁹ дээдын хүсэнуудшые, доодын хүсэнуудшые, бүтээгдэһэн бүхы юумэнүүдшые манай Эзэн Христоос Иисүүс соо оршоһон Бурханай хайра дуранһаа маанадые холодуулжа шадахагүй гэжэ бата этигэнэб.

Бурхан болон тэрэнэй арад

9 ¹Христоосто хүзэглэдэг би үнэн зүбые хэлэнэб, худалаар хэлэнэгүйб. Тиин Арюун Һүлдэшые, һэшхэлнишые минии хэлэһые үнэн гэжэ гэршэлнэ. ²Би угаа ехээр гашууданаб, зүрхэ сэдхэлни зогсонгүй үбдэнэ. ³Өөрынгөө арадые абархын түлөө Бурханай хараалда хүртөөд, Христоосхоо холодуулхадашые би бэлэнби. ⁴Тэдэ израильшууд Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүд юм. Бурхан тэдэндэ алдараа харуулаа, тэдэнтэй хэлсээ баталаа, тэдэндэ Хуули, тиигээд шүтэлгын Һүмэ ба найдуулгаа үгөө. ⁵Тэдэнэр агууехэ үбгэ эсэгэнэртэй, тиихэдэ Бурханай табисуурта бэеэрээ баһал тэдэнтэй нэгэ яһанай хүн юм. Бүхы юумые захиржа байһан Бурхан хэтын хэтэдэ магтаал солотой байһай гэжэ би зальбарнаб! Болтогой!

⁶Бурхан амалһан юумээ дүүргээгүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Һүүлэй Һүүлдэ Израилиин арад зон бултадаа Бурханай бодото хүнүүд бэшэ. ⁷Тиин Абраһаамай үри хадаһад бултадаа Бурханай үхибүүд бэшэ. «Исаагаар дамжан, ши Минии үгэхэб гэхэн үри хүүгэдтэй болохош», – гэжэ Бурхан Абраһаамад хэлээ. ⁸Ондоогоор хэлэбэл, юрын аргаар түрэнэн үхибүүд* Бурханай үхибүүд бэшэ. Бурханай найдуулһанай ёһоор лэ түрэнэн үхибүүд бодото үри хадаһад гэжэ тоологдодог. ⁹«Хойто жэл

* ^{9:8}Эндэ Абраһаам ба Һагаар гэдэг барлаг эхэнэр хоёрһоо түрэнэн Ишмаһээл хүбүүнэй үри хадаһад тухай хэлэгдэнэ. Эхин 18:10, 14 хара.

энэл сагтаа Би дахин ерэхэб, тиихэдэмни Сарра хүбүүтэй болоод байха», – гэжэ хэлэһэниинь Бурханай найдуулһан үгэ байгаа.

¹⁰ Энээнһээ гадна Рэбээккаа ба манай үбгэ эсэгэ Исаагай хоёр хүбүүтэй болоходо, тиимэ юумэн баһа тохёолдоо һэн. ¹¹⁻¹² Үшөө тэдэ хоёрой түрөөгүй, һайн гү, али муу юумэ хээгүй байхадань, «Ахань дүүгэйнгээ зараса болохо», – гээд Эзэн Рэбээккаада хэлээ. Тиигэжэ хэлэхэдээ, Эзэн хүнүүдэй хэрэгүүдээр бэшэ, харин Өөрынгөө эрхэ хүсэлөөр шэлэжэ байһанаа харуулаа. ¹³ «Би Яковые һайшаанаб, харин Эсаавые үзэн яданаб», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг.

¹⁴ Зай, тиихэдээ Бурхан үнэн зүб бэшэ гэжэ хэлэхэмнай гү? Үгыл даа! ¹⁵ Тэрэ Моисейдэ: «Хэниие үршөөлдэ хүртөөхэ гэбэл, хүртөөхэб, хэниие хайрлаха гэбэл, хайрлахаб», – гэжэ хэлээ. ¹⁶ Тиимэһээ бүхы юумэн бидэ хүнэй хүсэһэнһөө гү, али хэһэнһээ бэшэ, харин Бурханайл үршөөһэнһөө дулдыдана. ¹⁷ «Өөрын хүсэ шадал шамда харуулжа, Өөрын нэрэ соло бүхы дэлхэйгээр суурхуулхын тула Би шамайе хаанаар табяа хүм», – гэжэ Эзэн Египедэй фараондо Нангин Бэшэг соо хэлэнэ. ¹⁸ Тиимэһээ Бурхан дуратайл хүнөө үршөөнэ, дуратайл хүнөө зүрюу болгоно.

¹⁹ «Тиигэбэл Бурхан юундэ хүниие зэмэлнэб? Бурханай эрхэ хүсэлдэ хэн эсэргүүсэхэ аргатайб?» – гэжэ хэн нэгэн намһаа һураха. ²⁰ Ай, нүхэр, Бурханда үсэрхэжэ байхаар ши хэн гээшэбши? Бүтээлын тэрэниие бүтээгшэдэ: «Юундэ намайе иигэжэ бүтээгээбта?» – гэжэ хэлэхэ аал? ²¹ Домбонуудые бүтээдэг хүн нэгэл адли шабарһаа тусгай хэрэглэлэй домбо ба үдэр бүхэн хэрэглэгдэдэг юрын домбо бүтээхэ эрхэтэй бэшэ аал?

²² Бурхан уур сухалаа харуулхаяа, һүр жабхалангаа элирүүлхээ һанаа, гэхэдэ, хосорхо заяатай хүнүүдтэ тэрэ ехэл тэсэбэритэйгээр хандана. ²³ Бурхан алдартаа хүртөөхэ гэжэ бэлдээд байһан үршөөлтэ хүнүүдтэ баһал элбэг дэлбэг алдараа элирүүлхээ хүсэнэ. ²⁴ Бидэ гансал еврейнүүдэй дундаһаа бэшэ, харин бусадшые арадуудай дундаһаа шэлэгдэжэ абтаһан хүнүүд гээшэбди. ²⁵ Тон тиигэжэл Эзэн Ёшээгэй ном соо хэлэнэ: «Минии арад бэшэшые һаань,

Би тэдэниие Өөрын арад болгохоб.

Дурагүй байһан яһатандаа

Би хайра дуратай болохоб».

²⁶ «Таанад Минии арад бэшэт гэжэ хэлэгдэһэн эгээл тэрэ һууринда тэдэнэр

Амиды Бурханай үхибүүд гэжэ нэрлүүлхэ».

²⁷⁻²⁸ «Эзэн зарга шүүбэрээ газар дэлхэй дээрэ шуумгайгаар ябуулха. Тиимэһээ Израилин арад зоной далайн элһэндэл адли тоогүй олон

байгаашье хаань, тэдэнэй үсөөниинь абарагдаха», – гэжэ Израилиин арад тухай Исай лүндэншэн айладхаа. ²⁹ «Хэрбээ Хүр хүсэтэй Эзэн маанадта энэ жаахан үлэгдэл үлөөгөөгүй хаань, бидэ Содомдол адли хүнөөгдэхэ, Гоморродол адли усадхагдаха байгаади», – гэжэ баһал Исай лүндэншэн уридшалан хэлэнэ.

Израиль болон Гайн Мэдээсэл

³⁰Зай, юун гэжэ хэлэхэбибди? Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байхые оролдоогүй бусад арадууд хүзэгэйнгөө ашаар үнэн сэдхэлтэй болоо. ³¹ Харин Хуули сахин үнэн сэдхэлтэй болохые зорихон Израилиин арад зон үнэн сэдхэлтэй болоогүй. ³² Юундэ болоогүйб? Юуб гэбэл, тэдэнэр этигэл хүзэгтөө бэшэ, харин хэрэгүүдтээ найдаа. Тиимэхэ «бүдэрдэг шулуунда» тэдэнэр бүдэрөө. ³³ Бурхан Нангин Бэшэг соо тон тиигэжэ хэлэнэ: «Хара даа! Би Сион дээрэ хүнүүдэй бүдэрдэг шулуун, хүнүүдэй торожо унадаг шулуун табинаб. Харин Тэрээндэ хүзэглэнэн хүн хээээдэшье урмаа хухархагүй».

10 ¹ Аха дүүнэр! Израилиин арад зоной абарагдахые би бүхы зүрхэ сэдхэлээрээ хүсэнэб, тэрээн тухай Бурханда зальбарнаб. ² Тэдэнэр Бурханда хүгэдэдэг гэжэ гэршэлнэб, гэхэтэй сасуу тэдэнэй хайра дуран үнэн зүб мэдэрэл дээрэ оршоногүй. ³ Тэдэнэр Бурханай урда яажа үнэн сэдхэлтэй байхые мэдэнгүй, өөһэдынхээрээ болоод, Бурханай мэдэлхэнь гаран, үнэн сэдхэлтэй болгодог Бурханай замһаа хадуурна. ⁴ Ушарынь хэлэбэл, хүзэглэнэн хүн бүхэнэй үнэн сэдхэлтэй болохын тула Христоос Хуулиин зорилго бээлүүлнэ.

Хүзэглэгшэдэй абаралга

⁵ Хуули сахин үнэн сэдхэлтэй болохо тухай: «Хуулиин зүйл бүхэниел сахижа ябаһан хүн амиды ябаха», – гэжэ Моисей бэшээ. ⁶ Харин хүзэгэйнгөө ашаар үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоологдодог зондо хэлэгдэнэ: «Христоосые өөһэдтөө буулгахаяа тэнгэри өөдэ хэн гарахаб гэжэ өөрөөнөөн хураһанай хэрэггүй». ⁷ Али «Христоосые үхэлхөө бодхоохын тула үхэлэй доодо орондо бууһанай хэрэггүй».

⁸ Юундэб гэбэл, «Бурханай үгэ шамтай хамта байна, хэлэ амандашн, зүрхэ сэдхэлдэшни оршоно». Эгээл тэрэ мэдээсэлые бидэ таанадта номнонобди. ⁹ Хэрбээ Иисүүсые Эзэн гэжэ айладхаад, Бурхан Тэрэниие амидыруулаа гэжэ зүрхэ сэдхэлээрээ этигэжэ байбал, ши абарагдахаш. ¹⁰ Зүрхэ сэдхэлээрээ хүзэглэнэнэйнгөө ашаар бидэ үнэн сэдхэлтэн болонобди, хэлэ амаараа айладхан, абарагданабди. ¹¹ «Тэрээндэ хүзэглэнэн

хүн урмаа хухархагүй», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ¹² Еврей хүн гү, али ондоо яһанай хүн гү, ямаршые илгаагүй юм. Эзэн хүн бүхэндэ ори ганса юм, тиин Тэрээндэ хандаһан хүн бүхэниие Тэрэ элбэг дэлбэгээр үршөөлдөө хүртөөдөг. ¹³ «Эзэнэй нэрэ дуудаһан хүн бүхэн абарагдаха», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг.

¹⁴ Тиигээд Тэрээндэ хүзэглөөгүй хүнүүд яажа Тэрэниие гуйн дуудахаб? Тиихэдэ Тэрээн тухай соносоогүй аад, яажа хүзэглэхэб? Тиихэдэ номногшо хүнэй үгы байбал, яажа мэдээсэлые соносохоб? ¹⁵ Тиихэдэ номногшодые ябуулаагүй хаа, яажа мэдээсэлые номнолтойб? «Һайн Мэдээсэл дэлгэрүүлэгшын алхамууд хэды дэмбэрэлтэйб», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ¹⁶ Гэхэтэй сасуу Һайн Мэдээсэлдэ булта этигээгүй. «Эзэн аа, бидэнэй хэлэһэн үгэнүүдтэ хэн этигээ юм?» – гэжэ Исай лүндэншэн хэлэнэ. ¹⁷ Тиимэһээ хүзэгтэй болохын тула хүн мэдээсэл дуулаха ёһотой, тиин мэдээсэлэй үгтэхын тула Христоос тухай номногдохо ёһотой.

¹⁸ Израилиин арад зон мэдээсэл соносоогүй аал гэжэ би асуунаб. Юундэ соносохогүйб,

«Тэдэнэй хэлээшэнь бүхы газар дэлхэйгээр тараа,
тэдэнэй үгэнүүдынь газар дэлхэйн заха хизаар хүрөө», – гэжэ
Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

¹⁹ Израилиин арад ойлгоо гү, али үгы гү гэжэ би дахин асуунаб. Моисей өөрөө энээндэ Эзэнэй нэрэһээ харюу үгөө:

«Тиимэһээ Би арад боложо бүрилдөөдүй уладаар
тэдэниие атаархуулжа,
тэнэг зоноор тэдэнэй уур сухал хүргэхэб».

²⁰ «Намае бэдэрээгүйшүүлдэ Өөрыгөө олуулааб.
Намае гуйгаагүй зондо

Би Өөрыгөө элирхэйлээб», – гэжэ Исайшые Бурханай нэрэһээ
зоригтой хатуугаар айладхана.

²¹ «Үгэ дууладаггүй, үһэрхүү зүрюу арадта Эзэн бүхэли үдэрөө гараа
һунган байгаа», – гэжэ Исай Израилиин арад тухай хэлэнэ.

Израильда үгтэһэн Бурханай үршөөл хайра

11 ¹ Зай, тиихэдээ Бурхан Өөрын арадһаа арсаба гү гэжэ би һуранаб. Үгыл даа! Би өөрөөшые Израилиин хүн, Абраһаамай үри һадаһан, Бэньямиинэй обогой хүмби. ² Эхинһээ нааша шэлэжэ абаһан арадһаа Бурхан арсаагүй. Нангин Бэшэг соо Израилиин арадые зэмэлэн, Элиягай Бурханда хандаһые һананагүй аалта? ³ Тэрэ: «Эзэн, тэдэнэр Танай лүндэншэдые алаа, тахил үргэдэг үргэлэй шэрээнүүдые

һандаргаа, би гансаараа үлөөб, харин намайешье алахаяа һэдэнэ», – гээ һэн. ⁴ Бурхан харюудань юун гэжэ хэлээ һэм? «Хуурмаг бурхан Баалда һүгэдөөгүй долоо мянган хүниие Би Өөртөө үлөөгөөб». ⁵ Мүнөөнэйшье сагта тон тиимэ: Бурханай үршөөл хайраар шэлэгдэжэ абтаһан хүнүүд үшөөл бии. ⁶ Тэрэ хүнүүдые хэһэн хэрэгүүдээрнь бэшэ, харин үршөөл хайраараа шэлэжэ абадаг. Тиимэ бэшэ һаа, Тэрэнэй үршөөл хайра бодото бэшэ байха һэн.

⁷ Зай, юун болоноб? Израилиин арад зон бэдэрһэн юумээе олоогүй. Зүгөөр үсөөхэн лэ Бурханай шэлэжэ абһан хүнүүд бэдэрээшье олоо, харин бусад зоһинь Бурханай уряалые анхараагүй. ⁸ Нангин Бэшэг соо хэлэһэнэй ёһоор: «Бурхан тэдэнэй сэдхэлые мэдэрэлгүй болгоо, тиин тэдэнэр мүнөөдэршье болотор хараха гү, али дуулаха аргагүй байна».

⁹ «Эдээнэй шэрээнь

тэдэндэ занга, урьха болог,

бүдэржэ унагааг, хэһээлтэдэ оруулаг!

¹⁰ Тэдэ хаража шадахаа болиг,

нюдэһинь балартаг!

Бэрхэшээл зоболонгуудта дарагдан,

хэтын хэтэдэ таһииг лэ!» – гэжэ Давид бэшэнэ.

¹¹ Тиигэбэл еврейнүүд дахин хэзээшье һэргэжэ бодохогүйгөөр бүдэржэ унаа гү гэжэ би һуранаб. Үгыл даа! Тэдэнэй нүгэл шэбэлдэ унахада, атаархалынь хүргэжэ байхаар бусад арадууд абаралда хүртөө.

¹² Еврейнүүдэй нүгэлһөө боложо газар дэлхэйнхид элбэг дэлбэгээр буян хэшэгтэ хүртөө, тэдэнэй оюун сэдхэлэй ядуу байһанһаа бусад арадууд баян бардамаар буян хэшэгтэ хүртөө. Тиихэдэ еврейнүүдэй Бурханда хандабалнь, буян хэшэг бүришье элбэг дэлбэгээр үгтэхэ бэшэ аал.

Бусад арадуудай абаралга

¹³ Бусад арадууд, мүнөө би таанадта ханданаб. Бусад арадуудай элшэнээр ажаллажа байһандаа би бахархажа байхаб. ¹⁴ Тиигэжэ өөрынгөө яһанай аха дүүнэрэй дунда атаархал түрүүлжэ, заримыеньшье абаржа магадгүйб. ¹⁵ Тэдэнһээ арсахадаа, Бурхан бусад арадуудтай эбгүй байһанаа эбтэй эетэй болоо. Харин Бурханай еврейнүүдые ойртуулбалнь, юун болохоб? Тиигэбэл үхэһэн хүнүүдэй амидырһантай адли байха!

¹⁶ Хэрбээ дээжынь Бурханда зорюулаатай байбал, үлэһэнииньшье арюун сэбэр байхал. Хэрбээ модоной үндэһэниинь Бурханда зорюулаатай байбал, эшэ һалаануудыншье баһа арюун сэбэр байха. ¹⁷ Һуулгагдһан модоной зарим һалаануудыень таһалаад, орондонь зэрлиг оливай һалаануудые һуурижуулба ха. Бусад арадуудай түлөөлэгшэ

таанад эгээл тэрэ зэрлиг оливай модотой адлит, мүнөө таанад үндэхэндэ, шэмэ шүүхэндэ баһа хабаатай болобот. ¹⁸ Тиимэхээ таанад үнөөхи халаануудта адляар таһалагдажа хаягдаһан хүнүүдые доогуур бү харагты. Яахадаа таанад хамараа дээгүүр үргэбэбта? Таанад миин лэ халаанууд ха юмта, таанад үндэхэ тэнжүүлэн баринагүйт, харин үндэхэн таанадые тэнжүүлэн барина.

¹⁹ «Минии хуурижахын лэ тула халаанууд таһалагдаа», – гээд таанад хэлэхэт. ²⁰ Тэрэтнай зүб. Тэдэнэр хүзэггүй байһан хадаа таһаржа унаа, харин таанад хүзэгөөрөөл тэрэ хууринда няагдабат. Тиимэхээ тэрээгүүрээ бү бахархагты, зүгөөр айжа хүрдэжэ байгты. ²¹ Бурхан жэнхэни халаанууд болохо еврейнүүдыешье хайрлаагүй, тиихэдэ Тэрээндэ үхэрхэбэлтнай, Тэрэ таанадые бүришье хайрлахагүй. ²² Бурхан ямар үршөөл хайратай, ямар уур сухалтай байдаг бэ гэжэ таанад эндэхээ харабат. Бурхан Өөртэнь үхэрхэхэн зондо уур сухалтайгаар, зүгөөр Тэрэнэй үршөөл хайрада байһан танда үршөөл хайратайгаар хандадаг. Тэрэнэй үршөөл хайрадань оршоогүй хаатнай, таанадые баһал таһалжа хаяха. ²³ Харин үнөөхи хүзэггүй еврейнүүд хубилбал, дахин хууриндаа байрлуулагдаха. Бурхан тэдэниие бусаажа хууриндань байрлуулха арга хүсэтэй юм. ²⁴ Бусад арадууд, таанад зэрлиг оливай халаа набшаһадта адлит. Хэрбээ өөһэдынгөө зэрлиг модонһоо таһалагдаад, ондоо таримал оливай модондо хуурижуулагдадаг байхадань, таримал модонхой халаада адли еврейнүүдые түрэл хууриндань хуулгахада Бурханда бүришье амархан бэшэ гү?

Бүхы зондо үзүүлхэн Бурханай үршөөл

²⁵ Аха дүүнэр, өөһэдынгөө сэсэн ухаатайбди гэжэ бодожо байхагүйнтнай тула энэ нюуса үнэниие таанадта мэдүүлхэ ханаатайб. Израилиин зарим зон хододоо тиимэ зүрью байхагүй, тэдэнэр шэлэгдэхэн бусад арадуудай бүрин Бурханда ерэтэр лэ тиимэ байха. ²⁶ Тиигэжэ Израилиин бүхы арад зон абарагдаха.

«Сион хадаһаа Абарагша ерэхэ,

Яковай үри һадаһадһаа нүгэл шэбэлые зайсуулха.

²⁷ Тэдэнэй нүгэл шэбэлыень зайсуулаад,

Би тэдэнтэй энэ хэлсээ баталхаб», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг.

²⁸ Бусад арадууд таанадай аша туһада һайн Мэдээсэлые буруушаһан еврейнүүд Бурханай дайсадынь болоо. Харин Бурханай шэлэжэ абанаһанай, үбгэ эсэгэнэртэнь үгэхэн найдуулгын ашаар тэдэнэр Бурханай нүхэдынь юм. ²⁹ Ушарынь юуб гэбэл, Бурхан шэлэжэ абанан, буян

хэшэгтээ хүртөөһэн хүнүүд тухайгаа һаналаа хубилгадаггүй. ³⁰ Бусад арад таанадай урдань Бурханай үгэ дууладаггүй байһантайтнай ад-ляар мүнөө еврейнүүд баһа Бурханай үгэ дууладаггүй. Тэрээнһээн боложо таанад Бурханай үршөөл хайрада хүртэбэт. ³¹ Тон тиигэжэл танай хүртэһэн үршөөл хайрада хүртэхын тула еврейнүүд Бурханай үгэ дууланагүй. ³² Үршөөл хайраяа булганда хайрлахын тула Бурхан бүхы хүнүүдые үсэд зүрюу ябадалай барлагууд болгоо.

³³ Хэн Бурханай баян бардамые, сэсэн ухаание, мэдэрэл ойлгосые хэмжэхэ аргатайб? Хэн Тэрэнэй шиидхэбэриие тайлбарилжа шадахаб? Хэн Тэрэнэй харгы замые ойлгохоб?

³⁴ Эзэнэй һанал бодолые хэн мэдэрээб?

Хэн Тэрээндэ заабарилжа, зүбшэл үгэжэ байхаб?

³⁵ Бусаажа үгэхэ уялгатайгаар

Эзэндэ юумэ зээлидэһэн хүн байха аал?

³⁶ Бүхы юумые Тэрэ бүтээгээ, бүхы юумэн Тэрэнэй ашаар ба Тэрэнэй тулада оршоно ха юм. Бурхан хэтын хэтэдэ алдар солотой байһай! Болтогой.

Бурханда алба хэн амидаралга

12 ¹Зай, аха дүүнэрни, Бурханай үршөөл хайраар өөһэдыгөө арюун сэбэр, таатай, амиды үргэл болгон Бурханда асарагты гэжэ гуйнаб. Тиигэбэл, тэрэтнай танай бодото алба болохо. ² Энэ дэлхэйн зондо адли бү байгты, харин ухаан бодолоо шэнэлүүлэн, өөһэдыгөө бүрин хубилгагты. Тиигэбэл таанад Бурханай эрхэ мэдэлье: Тэрээндэ таалагдама, зохистой, эрхим түгэс байхые мэдэжэ байхат.

³ Бурханай намда үршөөһэн абьяас бэлигэй ашаар таанадай хүн бүхэндэ хэлэнэб: байһанһаан үлүү ехээр өөр тухайгаа бү ханажа байгты. Зүгөөр Бурханай шамда үгэһэн этигэл хүзэгэй хэмжээгээр өөр тухайгаа дарууханаар бодомжолжо байгты. ⁴ Манай ганса бээдэ олон эрхэтэнүүд байна, тиин бэеын эрхэтэн бүхэн ондо ондоо зорилготой юм. ⁵ Тон тиигэжэл бидэ олоншые байһан мүртөө бултадаа Христоостой хамта нэгэ бэе болонобди, тиин бидэ нэгэ бэеын ондо ондоо эрхэтэнүүдтэл адли бэе бээтэйгээ холбоотойбди. ⁶ Тиимэһээ Бурханай маанадта хайрлаһан элдэб янзын абьяас бэлигүүдээ хэрэглэнэбди. Хэрбээ Бурханай хэлэһые дамжуулха абьяас бэлигтэй байгаа хаа, хүзэгэйнгөө хэмжээгээр лэ хүргэхэ ёһотойбди. ⁷ Бусад зондо алба хэхэ табилантай хаа, алба хэхэ ёһотойбди; хургаха табилантай хаа, хургаха ёһотойбди; ⁸ бусадые урмашуулха табилантай хаа, урмашуулха ёһотойбди. Бусадтай хубаалсажа байгаа хаа, бардам баянаар хубаалсагты; хүтэлэгшэ юм

наа, бүхы хүсэ шадалаараа захиржа байгты; буян үйлэдэбэл, баяртайгаар буян үйлэдэгты.

⁹ Хүнүүдтэ үнэн зүрхэнһөө дуратай байгты; нүгэлтэ юумэнүүдһээ зайсагты; үлзы дэмбэрэлтэй юумэндэ эрмэлзэжэ байгты. ¹⁰ Бэе бээдээ аха дүүнэртэйл адляар дуратай байгты, бусад зоние өөрһөөн дээгүүр хүндэлэгты. ¹¹ Эзэндэ урматайгаар, оролдосотойгоор алба хэжэ байгты. ¹² Найдалаараа урмашажа, зоболон бэрхэшээлнүүдтэ тэсэбэритэй байжа, саг үргэлжэ зальбаржа байгты. ¹³ Дуталдажа байһан хүзэглэгшэдтэй хубаалсажа, аяншадые гэртээ оруулан хүндэлжэ байгты.

¹⁴ Таанадые хашан мүрдэжэ байһан хүнүүдые үрээжэ, хараалгүйгөөр үрээжэ байгты. ¹⁵ Баяр жаргалтай байһан зонтой баярлажа, уйлажа гашуудажа байһан зонтой гашуудажа байгты. ¹⁶ Хоорондоо нэгэ ханал бодолтой нуугты. Омогорхол бахархалгүйгөөр юрын хүнүүдтэй нүхэсэгты. Өөһэд тухайгаа сэсэн ухаантайбди гэжэ бү бодогты.

¹⁷ Таанадта муу юумэ хэһэн хүндэ харюудань муу юумэ бү хэгты. Харин хүн бүхэнэй хайн гэжэ бододог юумэ бүтээхээ оролдогты. ¹⁸ Хүн бүхэнтэй эбтэй зетэй байхые хэшээжэ, бүхы шадалаараа шармайгты. ¹⁹ Аха дүүнэр, үһөөгөө абахые бү хэдэгты, харин Бурханай уур сухалда тэрэнээ даалгагты. «Би үһөөгөө абахаб, Би харюулхаб гэжэ Эзэн хэлэнэ», – гээд Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ²⁰ «Үлэсхэлэн дайсанда эдэе үгэ, ангаа хаань, ундалуула. Иихэдээ ши тэрэнэй толгой дээрэ шатажа байһан нүүрһэ обоолнош», – гэжэ Нангин Бэшэг соо баһа хэлэгдэнэ. ²¹ Харатай муу юумэн шамайе бү илаг, харин орондонь ши харатай муу юумые үлзэтэй хэрэгээр илажа бай.

Засаг захиргаанай урда дүүргэхэ уялганууд

13 ¹ Хүн бүхэн засаг баригшадай үгэ дуулаха ёһотой, ушарынъ юуб гэбэл, ганса Бурханай зүбшөөлөөр лэ хүндэ засаг бариха эрхэ үгтэдэг юм, тиин мүнөөнэй засаг баригшадые Бурхан лэ табиһан болоно. ² Засаг захиргаанай урдаһаа эсэргүүсэһэн хүн Бурханай тогтоолдо эсэргүүсэнэ, тиимэһээ тэрэ хэнээлтэдэ орохо. ³ Засаг захиргаан хайн юумэ бүтээжэ байһан зондо бэшэ, харин харата муухай юумэ үйлэдэжэ байһан зондо аймшагтай байдаг. Засаг захиргаанһаа айхын хэрэггүй: хайн юумэл бүтээжэ байгаарай, тиигэбэл засаг захиргаанай магтаалда хүртэхэш. ⁴ Тэдэнэршни шинии аша туһада ажаллажа байһан Бурханай зарасанар ха юм. Хэрбээ харата муухай юумэ үйлэдэжэ байбал, тэдээнһээ айжа бай, тэдэшни хэнээхээр бодото хүсэ шадалтай юм. Тэдэ засаг баригшадшни харата муухай юумэ үйлэдэжэ байһан зоние хэнээдэг Бурханай зарасанар юм. ⁵ Тиимэһээл ши гансал хэнээлтэһээ

айгаад бэшэ, харин зүб юумэ хэнэб гэжэ нэшхэлээрээ ойлгон, засаг баригшадай мэдэлдэ байха ёготойш.

⁶Засаг баригшад Бурханай ажал хэхэ уялгатай, тиимэһээл таанад тэдэндэ татабари түлэнэт. ⁷Үгэхэ ёготой юумэээ бүхы хүнүүдтэ үгэжэ байгты: татабари үгэхэ ёготой болбол, татабаряа үгэгты; алба түлэхэ ёготой болбол, албаяа түлэгты; хүрдэхэ ёготой болбол, хүрдэгты; хүндэлэл үзүүлхэ ёготой болбол, хүндэлэл үзүүлэгты.

Хайра дуран

⁸Хэндэшье үритэй байха ёногүйт, зүгөөр бэе бээдээ дуратай байхатнай гансал үри шэритнай байха ёготой. Ондоо хүндэ дуратай байхадаа, хүн Хуулиин зүйлнүүдые гүйсэдхэбэ гээшэ. ⁹«Ханидаа бү урба; бү ала; хулгай бү хэ; хүнэй юумэндэ бү ханаарха» гэнэн захяа заабаринууд болон бусадшье олон заабаринууд «Дүтынгөө хүндэ өөртөө адли дуратай бай» гэнэн гансал захяа заабари соо тобшологдоно. ¹⁰Хэрбээ таанад бусад зондо дуратай наа, тэдэ зондоо хээээшье муу юумэ хэхэгүйт. Хайра дуратай байхань Хуулиин зүйлнүүдые гүйсэдхэхэтэй адли юм.

¹¹Ямар сагай ерээд байһые таанад мэдэнэ ха юмта: нойрһоо нэрихэ сагтнай болоо, анхан этигэнэн хаһада орходоо абарагдаха сагтнай бүри ойртоо. ¹²Һүни үнгэрөөд, үдэр болохонь ойртобо. Харанхы мунхагта хабаатай юумэнүүдые хэхэээ болёод, зэр зэбсэг баряад, гэрэл туяа соо тулалдахаяа бэлэн байял! ¹³Үдэрэй гэрэл туяада ажамидаржа байһан зондо зохихоор өөһэдыгөө абажа ябаял: забхай найр наада хэнгүй, архидангүй, ташаяаралдангүй, зальхайралдангүй, хэрүүл ама гаргангүй, атаархалдангүй байжа үзээл. ¹⁴Харин Эзэн Исүүс Христоосые хуяг дуулгадад адли үмдээл, нүгэлтэ мүн шанар байдалаа анхархаяа, хүсэлэнгүүдыеень хангахаяа болиёл.

Ондоо хүнүүдые бү шүүбэрилэ

14 ¹Этигэл хүзэгөөр нула хүнүүдые хүндэлжэ байгты, ханамжанууд тухайнь тэдэнтэй бү арсалдагты. ²Зарим хүнүүдэй хүзэгынь ямаршье юумэ эдихые зүбшөөдэг, харин хүзэгөөр нула хүнүүд гансал ургамал эдидэг. ³Ямаршье юумэ эдидэг хүн нүгөөдэ эдидэггүй хүнөө доогуур бү хараг; тиин гансал ургамал эдидэг хүн үнөөхи ямаршье юумэ эдидэг хүнөө бү шүүбэрилэг, Бурхан тэрэ хүниие найшаагаад байна ха юм. ⁴Ондоо хүнэй зарасые шүүбэрилжэ байхаар ши хэн гээшэбши? Тэрэ хүнэйшни эзэниинь лэ зарасынгаа зүб гү, али буруу байһыеень мэдэхэ. Тэрэ зүб байха, юундэб гэбэл, Эзэн тэрэниие зүб байлгаха арга хүсэтэй юм.

⁵Зарим хүнүүд нэгэ үдэрые бусад үдэрнүүдтэ орходоо шухала гэжэ тоолоод, тусгайгаар тэмдэглэдэг, тиихэдэнь нүгөө зарим хүнүүд үдэрнүүдые хоорондонь илгадаггүй. Хүн бүхэмнай хэжэ бодожо байһанайнгаа ушар шалтагынь ойлгожо байг. ⁶Нэгэ үдэрые бусад үдэрнүүдтэ орходоо шухала тусхай гэжэ тоолодог хүн Эзэнэй алдарай ашада тиигэнэ. Ямаршые юумэ эдидэг хүн Эзэнэй алдартэ эдинэ, тэрэ эдээнэйгээ түлөө Бурханда баяр талархалаа хүргэнэ. Зарим юумэнүүдые эдидэггүй хүн Эзэнэй алдартэ тиигэнэ, тэрэ хүн Бурханда баяр талархалаа хүргэдэг. ⁷Бидэ ганса бээ бодон ажамидардаггүйбди, али ганса бээ бодон үхэдэггүйбди. ⁸Ажамидархадаа, бидэ Эзэниие бодон ажамидарнабди, үхэхэдөө, бидэ Эзэниие бодон үхэнэбди. Тиимэһээ амидарна гүбди, али үхэнэ гүбди, бидэ Эзэнэйл хүмди. ⁹Амиды ба үхэнэн хүнүүдэй Эзэн байхын тула Христоос үхөөд амидыраа. ¹⁰Тиихэдээ ши юундэ хүзэглэгшэ аха дүүгээ шүүбэрилээ хүмши? Али яахадаа ши хүзэглэгшэ аха дүүгээ доогуур хараа хүмши? Бидэ бултадаал Бурханай зарга шүүбэридэ орохо ха юмбиди.

¹¹ «Яһатан бүхэн урдамни мүргэхэ, ямаршые хэлэтэй хүн Намайе Бурхан гэжэ айладхаха, баталан тангаригланаб гэжэ

Эзэн хэлэнэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг.

¹²Хүн бүхэмнай өөрынгөө үйлэ ябадалай түлөө Бурханай урда тоосохо юм.

Бусад зониие бү доройтуула

¹³Зай, бэе бээ шүүбэрилхэ шүүмжэлхээ болиёл даа. Харин бусад зониие бүдэрүүлхэ гү, али нүгэл шэбэлдэ унагааха юумэ хэхэгүй гэжэ оролдожо байял. ¹⁴Ямаршые хоол барижа болохо гэжэ Эзэн Иисүүс намда бата этигэл үгөө. Хэрбээ таанад зарим эдихэ юумээ бузартай гэжэ тоолоо наа, тэрэ эдеэнтнай танда бузартай байха. ¹⁵Хэрбээ эдижэ байһан юумээрээ ши ондоо хүниие гомдохооболшни, ши хайра дураар хүтэлүүлэгдэнэгүйш. Эдижэ байһан хоолоороо ши тэрэ хүниие доройтуулан бү хосороо. Тэрэ хүнэйшни түлөө Христоос Өөрынгөө амиие үргөө. ¹⁶Шинии хайн гэжэ бодожо байһан юумэнүүдые хүнүүд бү шүүбэрилэг. ¹⁷Ушарынь юуб гэбэл, Бурханай хаан орон эдихэ, уха тухай бэшэ, харин Арюун Һүлдэһөө эхи абадаг үнэн сэдхэл, энхэ тайбан, баяр жаргал тухай юм. ¹⁸Таанад тиимэ маягаар Христоосто алба хэжэ байбал, Бурханда таатай ба хүн зондо хүндэтэй байхат.

¹⁹Тиимэһээл бидэ энхэ тайбаниие найруулдаг, бэе бэеынгээ хүзэг бэхижүүлдэг юумэнүүдтэ зорижо байха ёһотойбди. ²⁰Эдэе хоолһоо

боложо Бурханай хэһэн юумэ бү хандарга. Ямаршые хоол барижа болохо, гэхэтэй сасуу ондоо хүниие нүгэл шэбэлдэ унагааха шалтаг болохо юумэ эдихэнь буруу юм. ²¹ Бусад хүзэглэгшэдые доройтон унагааха шалтаг болохо ямаршые юумэ хэнгүй, мяха эдингүй, үзэмэй дараһан архи уунгүй байхань зүб шуу. ²² Эдэ мэтэ ханамжануудаа зосоогоо баряад, Бурхандаал мэдүүлээд бай. Эдихэн ууһан юумээрээ һэшхэлдээ гэмнүүлээгүй хүн жаргалтай байна! ²³ Харин эдижэ байһан юумэн тухайгаа һэжэглэһэн хүниие Бурхан тэрэ юумээ эдижэ байхадань гэмнэдэг, юундэб гэбэл, тэрэ хүн хүзэгэйнгөө ёһоор болоногүй ха юм. Тиин хүзэгэй ёһоор хэгдэдэггүй юумэнүүд булта нүгэлтэй юм.

Ганса бэе тухайгаа бү бодогты, бусадта аша туһатай байгты

15 ¹ Бата хүзэгтэй бидэнэр ганса бэе тухайгаа бодохо ёһогүйбди, харин хүзэгөөр бирагуйхэн зониие дэмжэхэ ёһотойбди. ² Бусад хүзэглэгшэдэй эрхим хайн байхын түлөө, хүзэгынь бата бэхи болгохын тула бидэ булта тэдэндэ аша туһатай юумэ хэхэ ёһотойбди. ³ Юундэб гэбэл, Христоосшые ганса бээе бодожо байгаагүй. Харин: «Таниие доромжолһон баһалтанууд Нам дээрэ буугаа», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшэгдэһэнэй ёһоор болоо. ⁴ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй бүхы юумэнүүд маанадта найдал үгэхэ зуураа хургаха, тэсэбэритэй болгохо, урмашуулха зорилготойгоор бэшээтэй. ⁵ Маанадые тэсэбэритэй байлгадаг, урмашуулдаг Бурхан Христоос Иисүүсэй жэшээгээр таанадые нэгэ ханал бодолтой байлганай. ⁶ Тиигэбэл таанад бултадаа нэгэ дуугаар Бурханда, манай Эзэн Иисүүс Христоосой Эсэгэдэ алдар соло дуудахат.

Хайн Мэдээсэл еврейнүүдтэ болон бусад арадуудта үгтөө

⁷ Христоосой таанадые хүндэлдэг байһандал адляар таанадшые бэе бээе хүндэлжэ, Бурханда магтаал соло дуудажа байгты. ⁸ Бурханай үбгэ эсэгэнэртэ үгэһэн найдуулгын бүтэһые харуулан, Христоос еврейнүүдэй зарасань болон ерээ гэжэ би хэлэнэб. ⁹ Баһа бусад арадуудай үршөөл хайрынь түлөө Бурханда магтаал соло дуудажа байхын тула Христоос ерээ.

«Энээнэйтнай түлөө үндэһэтэдэй хоорондо

Таниие магтан дуулан байхаб,

Танай нэрэ алдарта магтаалнуудые дуулахаб, Эзэн»,

– гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг.

¹⁰ «Бусад яһатад, Бурханай арадтай хамта баярлагты», – гэжэ баһа бэшээтэй байдаг.

- 11 «Бүхы үндэһэтэд, Эзэниие магтагты!
Бүхы арадууд, Тэрэниие үргэмжэлэгты!» – гэжэ баһа бэшээтэй
байдаг.
- 12 «Ишайн үри һадаһан бии болохо,
Тэрэ бусад арадые захирхаяа ерэхэ,
харин тэдэнэрынь Тэрээндэ найдажа байха», – гэжэ баһа Исай
хэлэнэ.

13 Найдал үршөөдэг Бурхан хүзэгэйтнай ашаар таанадые бүтэн баяр
жаргалаар ба амгалан байдалаар дүүргэг лэ, тиигэжэ Арюун Һүлдын
хүсөөр этигэл найдалтнай нэмэгдэжэ байг лэ.

Павелай сэхыень бэшэһэнэй шалтагаан

14 Аха дүүнэрни, таанад эрхим һайнта, элдэб янзын эрдэм мэдэрэл-
тэйт, бэе бээе һургаха аргатайт гэжэ би хатуу этигэлтэйб. 15 Энэ бэшэг
соогоо зарим юумэнүүдые һануулхадаа, би сэхыень хэлээб. Бурханай
үршөөл хайраар би 16 бусад арадуудай аша туһада Христоос Исүүсэй
зараса болооб. Бусад арадые Арюун Һүлдын ашаар Бурханда зохистой
арюун нангин үргэл болгохын тула би Бурханай Һайн Мэдээсэлые
номнон, санаартанай ажал ябуулнаб. 17 Исүүс Христоосой ашаар
Бурханда алба хэжэ байһанаараа би бахархаха аргатайб. 18-19 Бусад
арадуудые Бурханай мэдэлдэ оруулхын тула Христоос гайхамшагта
тэмдэгүүдээр ба үйлэ хэрэгүүдээр, Бурханай Һүлдын хүсэ шадалаар
намаар юу хэлүүлээ, хүүлээ һэм, тэрээн лэ тухай би хөөрэхэеэ зүр-
хэлхэб. Аяншалжа ябахандаа, би Иерусалимһаа Иллирик хүрэтэр хаа
хаанагүй Христоос тухай Һайн Мэдээсэл тунхаглажа байгааб. 20 Ти-
хэдээ би ондоо хүнэй татаһан һуури дээрэ барихагүйн тула Христоос
тухай хүнүүдэй огто дуулаагүй нютагуудаар номнохо гэжэ оролдооб.

21 Нангин Бэшэгэй хэлэһэн ёһоор:

«Тэрээн тухай мэдээсэлгүй байһан хүнүүд хараха,
Тэрээн тухай юумэ дуулаагүй хүнүүд ойлгохо».

Павел Рим ошохые түлэблэнэ

22 Таанадта оло дахин ошохо гэхэдэмни, энэ ажални намайе
табидаггүй байгаа. 23 Харин мүнөө эдэ нютагуудта ажалаа дүүргэһэн,
олон жэлэй туршада таанадтай ошожо уулзаха һанаатай байһан хадаа
24 Испани ошохо замдаа таанадтай уулзахаб. Тиигээд хэдэн сагай туршада
таанадтайгаа уулзан баярлахаб, һүүлдэнь замаа үргэлжэлүүлхэдэмни
туһалхат гэжэ найданаб. 25-26 Харин мүнөө би Македониин ба Ахайяын
һүзэлгэгшэдэй һайн дураараа суглуулһан алта мүнгэ дуталдажа байһан

Бурханай хүнүүдтэ хубаажа үгэхөөр Иерусалим ошоноб. ²⁷Тэдэ хүзэг-лэгшэд туһалха гэхэн шийдхэбэри өөһэдөө гаргаа. Гэхэтэй зэргэ үнэн бодолоороо тэдэнэр туһалха ёһотойшые юм. Хэрбээ еврейнүүд оюун сэдхэлэй буян хэшэгээрээ бусад арадуудтай хубаалдаһан байбал, бусад арадуудшые алта мүнгэнэй буян хэшэгээрээ еврейнүүдтэ туһалха ёһотой юм. ²⁸Тэдэндэ суглуулагдаһан алта мүнгэ хүргэхэ ажалаа бүтээгээд, би таанадаа дайран, Испани руу ябахаб. ²⁹Таанадта ерэхэдээ, би Христоосой буян хэшэгээр таанадтай элбэг дэлбэгээр хубаалсахаб гэжэ мэдэнэб.

³⁰Аха дүүнэр, намтай хамта минии түлөө Бурханда ханалгатайгаар зальбаржа байгыт даа гэжэ гуйнаб. Бидэ манай Эзэн Иисүүс Христоосто нэгэ адли хүзэгтэй, Хүлдэн үршөөдэг нэгэ адли хайра дуратай ха юмбиди. ³¹Иудейн хүзэггүй зонһоо Бурхан намайе аршалһай, Иерусалимда хэхэ ажални тэндэхи Бурханай зондо хайшаагдаһай гэжэ зальбарыт даа. ³²Тиигэбэл би, Бурханай хүсөө наа, таанадта баяр жаргалтай ерэхэб, таанадтайгаа уулзаад, ханаагаа амархаб. ³³Амгалан байдал үршөөдэг Бурхан та бүхэнтэй оршожо байхань болтогой!

Хүнүүдые амаршална

16 ¹Кенхрейын хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хүдэлдэг Фива эгэшэтэй таанадые танилсуулхамни. ²Тэрэниие Бурханай хүнүүдтэ зохио ёһоор Эзэнэй нэрээр угтажа абаарайгты, хэрэгүүдтэнь өөһэдынгөө зүгһөө шадалаараа хамһалсажа байгаарайгты. Тэрэ эхэнэр намдашые, бусадшые олон зондо ехэ туһа хүргөө юм. ³Ааквила Прискиилла хоёрто намһаа мэндэ дамжуулаарайгты. Тэдэнэр намтай хамта Христоос Иисүүстэ алба хэхэхээ гадна ⁴минии түлөө ами наһанай аюул оһолдошые орожо байгаа. Гансашые би бэшэ, харин еврей-бэшэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүд бултадаа тэдээндэ баяр баясхалан хүргэнэ. ⁵Тэдэнэй гэртэ суглардаг хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ амар мэндые хүргөөрэйгты.

Аси можын Христоосто хүзэглэгшэдэй түрүүшын хүниинь байһан инаг хайрата Эпэнээт нүхэртэмни мэндые дамжуулаарайгты. ⁶Таанадай аша туһада аргагүй ехээр хүдэлжэ байһан Марияда амар мэндые хүргөөрэйгты. ⁷Намтай хамта түрмэдэ хууһан манай яһанай Андроник Юния хоёрто мэндые дамжуулаарайгты. Тэдэ хоёр элшэнэрэй дунда мэдээжэ, намһаа урда Христоосто хүзэглэһэн түүхэтэй юм.

⁸Эзэндэ хүзэглэһэн дүүгэй хубида намда ехэл инаг хайрата Амплиадта мэндые дамжуулаарайгты. ⁹Маанадаар хамта Христоосто алба хэдэг Урбанда, минии инаг хайратай Стахида амар мэндэ хүргөөрэйгты. ¹⁰Туршалгануудые дабахадаа, Христоосто үнэн сэхэ

байханаа баталхан Апэллээстэ мэндые дамжуулаарайгты. Аристобулай гэр бүлэдэ амар мэндэ айлдхаарайгты. ¹¹ Минии яһанай Иродиондо, Христоосто хүзэглэдэг Наркисай гэр бүлынхидтэ амар мэндые дуулгаарайгты.

¹² Эзэндэ алба хэжэ байхан Трюфана Трюфоса хоёрто, Эзэнэй аша туһада аргагүй ехэ ажал бүтээһэн инаг хайрата Персидэдэ мэндые дамжуулаарайгты. ¹³ Эзэнэй шэлэжэ абанан Рүүфтэ, намда хүбүүндээл адли хандадаг тэрэнэй эжыдэ мэндыемни дамжуулаарайгты. ¹⁴ Асинкрит, Флегонт, Хэрмээс, Патроб, Хэрмаа болон тэдэнтэй байхан бусад хүзэглэгшэ аха дүүнэртэ мэндыемни дамжуулаарайт. ¹⁵ Филолог Юлия хоёрто, Нерейдэ, тэрэнэй дүү басаганда, Олимпда, тэдэнтэй хамта байхан Бурханай бүхы хүнүүдтэ мэндыемни дамжуулаарайгты.

¹⁶ Бэе бэеэ таалажа амаршалаарайгты. Христоосой хүзэглэгшэдэй бүхы бүлгэмүүд таанадта мэндэээ дамжуулна.

Түгэсхэлэй захибари

¹⁷ Аха дүүнэр, таанадай нуража абанан бүхы юумые буруушаан, бэрхэшээл зоболон тулгаруулдаг, хүзэглэгшэдэй бүлгэмые хоорондонь хубаадаг хүнүүднээ болгоомжолжо байгты гэжэ гуйнаб. Таанад тиимэ зонһоо зайсажа байгты. ¹⁸ Тэдэ зон тиимэ юумэ хэхэдээ, манай Эзэн Христоосто бэшэ, харин өөрынгөө гэдэһэ ходоодо алба хэнэ. Тэдэнэр уран гоё үгэ хүүрээрээ гэнэн гэдэргэ зониел зангадаа оруулдаг. ¹⁹ Эзэнэй мэдэлдэ бүрин байдагыетнай хүн бүхэн мэдэхэ, тиимэхээ би таанадай түлөө баярлажа байдаг хүнби. Найн найхан юумые ойлгожо байгаад, нүгэлтэ муухай юумэнһээ зайсажа байһайт гэжэ хүсэнэб. ²⁰ Маанадта амгалан байдал үршөөдэг Бурхан удангүй сатанае танай ула доро оруулан хүнөөхэ.

Манай Эзэн Исүүсэй үршөөл хайра таанадтай оршожо байхань болтогой!

²¹ Намтай хамта хүдэлдэг Тимофей, баһа манай яһатанай хамаатан Лукий, Ясоон, Сосипатр гэгшэд таанадта мэндые дамжуулна.

²² Энэ бэшэгые саарһан дээрэ буулгаһан хүзэглэгшэ Тертый би баһа таанадта амар мэндые дамжуулнаб.

²³ Гэртээ намайе айлшалуулан, хүзэглэгшэдэй бүлгэмые суглуулдаг Гай таанадта мэндые дамжуулна. Хотын мүнгэнэй һан эрхилэгшэ Эрааст, Кварт дүүмнай таанадта баһа мэндые дамжуулна*.

* 16:23 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ иимэ хэһэгээр үргэлжэлэгдэдэг. ²⁴ Манай Эзэн Исүүс Христоосой үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байһай!

Түгэсхэлэй зальбаралга

²⁵ Бурханда магтаал соло дуудая! Тэрэ болбол Иисүүс Христоос тухай минии номноһон Һайн Мэдээсэлэй ёһоор танай хүзэгые бэхижүүлхэ аргатай. Урдань тэрэ Һайн Мэдээсэл үни удаан саг соо далда нюуса байгаа. ²⁶ Харин мүнөө тэрэ үнэн зүбые лүндэншэдэй бэшэгүүд нээгээ; бүхы хүнүүдэй хүзэглэжэ, үгыень дуулажа байхын тула мүнхэ Бурхан захиралтаараа бүхы арадуудта тэрэниие мэдүүлээ. ²⁷ Ори ганса, сэсэн мэргэн Бурхан Иисүүс Христоосой ашаар хэтын хэтэдэ алдар солотой байхань болтогой!

Павелай Коринфынхидтэ бэшэһэн түрүүшын хандалга

Коринф хото эртын Грециин соёлой, улас түрын болон эдын за-сагай шухала түб байба. Павел анха удаагаа Һайн Мэдээсэлые тэрэ хотодо хоёрдохи шажан дэлгэрүүлгын аяншалгын үедэ номноо һэн. Павел Коринфһаа ябаһан хойноо тэрэ хотын шэнэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмтэй бэшэлсэжэ эхилээ. Энэ Хандалга бэшэхынгээ урда тээ Павел Шэнэ Хэлсээнэй ном соо ороогүй ондоо бэшэг коринфынхидтэ эльгээһэн түүхэтэй. Коринфын хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй дотор үсөөн бэшэ бэрхэшээлнүүд элирэгдээ: Павелэй тэдэнһээ ошоһон хойно коринфын хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй олон гэшүүдынь христиан хүзэглэгшэдтэ зохимоор амидараагүй. Тэрээнһээ гадна зарим гэшүүдынь Павелэй номножо байһан хургаалнуудай үнэн зүб байһыень, мүн Павелэй нэрэ хүндэтэй байһые буруушааба.

Хандалгын нэгэдэхэ хуби соо (1-6-дахи бүлэгүүд) Павел уншагшадаа хоорондоо хубааралдахаһаа һэргылнэ, хүзэгтэй байхыень, һайнаар бээе абажа ябахыень хургана. Удаань (7:1–16:4) Павел коринфынхидэй бэшэг соогоо асууһан зарим хубиин асуудалнуудта харюултануудые үгэнэ: эршүүл ба эхэнэрнүүдэй хоорондохи харилсаан, онгон шүтөөнүүдтэ үргэгдэһэн хоол, хилээмэ хухалан хубаарилга, оюун сэдъхэлэй абьяас бэлигүүд, бэеын амидыралга, Иерусалимда һууһан христиан хүзэглэгшэдтэ суглуулха эд зөөриин туһаламжа тухай бэшэнэ. Хүзэглэгшэдэй ажамидаралда гол шухала зүйл байһан хайра дуранда магтаал соло дуулаһан 13-дахи бүлэг хандалгын жэнхэни эрдэни болоно.

Түгэсхэлдэнь (16:5-24) Павел өөрын түсэбүүд тухай бэшэнэ, амар мэндые дамжуулна.

Павелай амаршалга

1 ¹⁻² Коринф хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэм, Иисүүс Христоостой нэгдэн Бурханда зорюулагдаһан зон, Бурханай хүнүүд болохоор дуудуулагдаһан зон, манай Эзэн Иисүүс Христоосто, тэдэнэй болон манай Эзэндэ газар бүхэндэ зальбарагша бүгэдэ зон, Бурханай эрхэ мэдэлээр Христоос Иисүүсэй элшэн болохоор дуудуулагдаһан Павел, мүн хүзэглэгшэ Сосфен таанадта бэшэнэ. ³ Манай Эсэгэ Бурхан ба Эзэн Иисүүс Христоос таанадта хайраяа болон амгалан тайбаниие үршөөг лэ!

⁴ Та бүхэнэй түлөө, Христоос Иисүүсээр дамжуулан таанадта үгтэһэн абьяас бэлигүүдэй түлөө би Бурханда үргэлжэ баяр баясхалан хүргэдэгби. ⁵ Христоостой нэгэдэхэдээ, таанад алишье талаһаа баяжабат, сондо Бурханай мэдээсэл дуулгахадашье, тэрэниие ойлгоходоошье эрхим һайн болобот. ⁶ Тиигэжэ Христоос тухай гэршэлһэнэймнай үнэн зүб байһаниинь таанадта баталагдаба. ⁷ Тиимэһээ манай Эзэн Иисүүс Христоосой ерэхые хүлээхэ үедээ таанад ямаршье абьяас бэлигээр дуталданагүйт. ⁸ Манай Эзэн Иисүүс Христоосой ерэхэ үдэр ямаршье гэмгүй байхынтнай тула Тэрэ таанадые һүүл хүрэтэрнь батадхажа байхал. ⁹ Өөрынгөө Хүбүүтэй, манай Эзэн Иисүүс Христоостой харилсахаар таанадые дуудаһан Бурхан найдабаритай юм.

Хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хубааралга

¹⁰ Аха дүүнэр, хоорондоо хубааралдажа байхагүйн тула һаналаа нэгэдүүлжэ байгты, нэгэ һанал бодолтой, нэгэ зорилготой байгты гэжэ Манай Эзэн Иисүүс Христоосой нэрэ түрөөр та бүхэндэ гуйн ханданаб. ¹¹ Юундэ тиигэжэ хэлэнэбиб гэхэдэ, та аха дүүнэрэй хоорондо арсалдаан гарана гэжэ намда Хлоягай гэр бүлынхид дуулгаа. ¹² Таанад бэе бээдээ иигэнэт: нэгэ заримантнай «Бидэ Павелые даханабди», нүгөөдэтнай «Бидэ Аполлосые даханабди», үшөө нүгөөдэтнай «Бидэ Пётрые даханабди», заримантнай «Бидэ Христоосые даханабди» гэлдэнэ. ¹³ Тиихэдээ Христоос хубаараа гү? Тиихэдээ Павел таанадай түлөө хэрээһэн дээрэ саазалуулагдаа гү? Али Павелай нэрэ алдараар таанад уһаар арюудхагдаа гүт?

¹⁴ Криисп Гай хоёрһоо ондоо бэшэ хэниетнайшье уһаар арюудхаагүй байһандаа би Бурханда баяр хүргэнэб. ¹⁵ Минии нэрэ алдараар уһаар арюудхагдааб гэжэ нэгэнтнайшье хэлэхэ аргагүй. ¹⁶ Ай, мартааб, үшөө Стефанай гэр бүлые уһаар арюудхаа һэм. Үшөө хэниие уһаар арюудханаа мүнөө һананагүйб. ¹⁷ Христоос намайе уһаар арюудхахын тула льгээгээ бэшэ, харин сэсэрхэһэн уран үгэнүүдые хэрэглэнгүйгөөр һайн

Мэдээсэл номнохыемни эльгээгээ. Хэрбээ сэсэрхэн уран үгэнүүдые хэрэглэбэлни, Христоосой үхэл удхагүй дэмы болохо хэн.

Христоос болбол Бурханай хүр хүсэ, эрхэ засаг мүн

¹⁸ Христоосой хэрээхэн дээрэ үхэн тухай мэдээсэл хосорогшодто ямаршые удхагүй тэнэг юм, харин абарагдажа байһан бидэндэ тэрэ мэдээсэл Бурханай хүр хүсэн болоно. ¹⁹ Нангин Бэшэг соо: «Сэсэн мэргэшүүлэй ухаан хүнөөхэб, ухаатай зоной ухаан бодолыень буруушаахаб», – гэжэ хэлэгдэнэ. ²⁰ Тиимэхээ сэсэн мэргэн зон хаанаб? Али эрдэмтэйшүүл хаанаб? Али энэ дэлхэйн уран арсалдагшад хаанаб? Энэ дэлхэйн сэсэн мэргэнэй тэнэг байһыень Бурхан харуулаа бэшэ аал?

²¹ Энэ дэлхэйн зоной өөһэдынгөө ухаагаар Бурхание мэдэрхын аргагүй байхыень Бурхан Өөрөө оюун ухаагаараа заяагаа, тиигээд «тэнэг» гэгдэдэг мэдээсэлээр хүзэглэгшэ зоние абарха гэжэ шиидээ. ²² Хэрбээ иудейнүүд гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдээр юумэнүүдэй баталагдахые хүлээдэг байбалнь, бусад арадууд сэсэн мэргэнээр юумэнүүдэй баталагдахые хүлээдэг юм. ²³ Харин бидэ саазалуулагдаһан Христоос тухай, еврейнүүдэй дурые гутаадаг, бусад арадуудта, ямаршые удхагүй байдаг мэдээсэлые номнообди. ²⁴ Харин еврейнүүдэйшые, бусад арадуудайшые дундаһаа Бурханай дуудаһан хүнүүдтэ энэ мэдээсэл – Бурханай хүр хүсэн, Бурханай оюун ухаан болохо Христоос гээшэ. ²⁵ Бурханай тэнэг гэжэ ханагдадаг юумэнь хүнүүдэй ухаанһаа сэсэн юм, Бурханай бирагүй нула гэжэ ханагдадаг юумэнь хүнүүдэй хүсэ шадалһаа хүсэтэй юм.

Бурхан яажа шэлэжэ абадаг бэ?

²⁶ Аха дүүнэр, Бурханай таанадые дуудахада таанад ямар байһанаа ханыт: хүнүүдэй хэмжээгээр харабал, үсөөнтнайл сэсэн ухаантай, хэдыхэнтнайл хүр хүсэтэй, хэдыхэнтнайл дээгүүр уг изагууртай байгаа. ²⁷ Тиимэхээ Бурхан энэ дэлхэйн сэсэн мэргэниие номгоруулхын тула ямаршые удхагүй гэжэ тоологдодог юумэнүүдые шэлэжэ абаа, энэ дэлхэйн хүр хүсые сарахын тула хүнүүдэй дундаһаа ахир нула гэжэ тоологдодогудыень шэлэжэ абаа. ²⁸ Бурхан энэ дэлхэй дээрэ шухала гэжэ тоологдодог юумые болуулхын тула хүнүүдэй дундаһаа ямаршые уг изагуургүй, дарлагдануудыень шэлэжэ абаа. ²⁹ Эдэ бүхэн Бурханай урда нэгшые хүн найрхахагүй гэнэн удхатай. ³⁰ Юуб гэбэл, Бурхан лэ таанадые Христоос Иисүүстэй нэгэдүүлээ, Христоосые манай сэсэн ухаан болгоо. Христоосой ашаар бидэ үнэн сэдхэлтэнгүүд, Бурханай нангин хүнүүд, сүлөөтэй хүнүүд болообди. ³¹ «Найрхагша

нэгэн Эзэнэй бүтээхэн лэ юумээр найрхаг лэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёһоор бүхы юумэн бүтэжэ байг лэ.

Христоос ба хэрээһэн тухай мэдээсэл

2¹ Аха дүүнэр, Бурханай гэршэлгы номнохоёо таанадта ерэхэдээ, би уран гоё үгэнүүдые гү, али агууехэ ухаа хэрэглээгүй һэнби. ²Таанадтай байха хаһадаа би Иисүүс Христоосхоо, илангаяа Тэрэнэй хэрээһэн дээрэ үхэһэн ушарһаа бэшэ бүхы юумые мартахань дээрэ гэжэ бодооб. ³Тиимэхээ таанадта ерэхэдээ, би нуларшаһан, ехэл хүрдэһэн амитан байгааб, ⁴үгэнүүдээ хэлэхэдээ, номноходоо, би уран үгэнүүдые хэрэглэн идхаагүйб, харин Бурханай Һүлдын хүр хүсэн хэлэһыемни баталан идхажа байгаа. ⁵Тиимэхээ танай хүзэг хүнүүдэй сэсэн ухаанһаа эхи татана бэшэ, харин Бурханай хүр хүсэн дээрэ нуурижана.

Бурханһаа үгтэһэн сэсэн ухаан

⁶Зүгөөр сэсэн ухаан тухай мэдээсэлые би хүзэгөөрөө болбосон хүнүүдтэ номнодогби. Гэхэдээ тэрэ сэсэн ухаан энэ дэлхэйн бэшэ, эрхэ засагаа алдадаг энэ дэлхэе захирагшадай бэшэ. ⁷Минии номнодог сэсэн ухаан хүнүүдһээ далда хадагалагдаһан Бурханай нюуса ухаан юм, гэхэтэй зэргэ Бурхан манай магтаал солотой байхын тула газар дэлхэйн үшөө бүтээгдээгүй байхада тэрэ ухаа заяагаа юм. ⁸Тэрэ сэсэн ухаае энэ дэлхэйн захирагшадай нэгэньшые мэдэрээгүй. Хэрбээ мэдэрһэн байбал, тэдэ алдарта Эзэниие саазалхагүй һэн. ⁹Яаба тиибэшые, Нангин Бэшэг соо иигэжэ бэшээтэй байдаг:

«Нэгэшые хүнэй хараагүй, дуулаагүй,

тиимэ юумэн болохо гэжэ

нэгэшые хүнэй ойндоо оруулаагүй байһан юумые

Бурхан Өөртэнь дуратай хүнүүдтэ бэлдээд байна».

¹⁰Тэрэ нюусаа Бурхан бидэндэ бүхы юумые харадаг, далда байһан Бурханайшые зорилгы харадаг Һүлдынгөө ашаар нээгээ. ¹¹Гансал зосоомнай оршодог хүлдэ бидэн тухай хамагы мэдэдэг бэшэ аал? Тон тиигэжэл ганса Бурханай Һүлдэ Бурхан тухай хамагы мэдэдэг. ¹²Бидэ энэ дэлхэйн зондол адляар бодомжолхогүйн тула энэ дэлхэйн хүлдые тогтоожо абаагүй хүмди, зүгөөр Бурханай эльгээһэн Һүлдые тогтоожо абаа хүмди, тиимэхээ Бурханай маанадта үршөөһэн бүхы юумые мэдэхэбди.

¹³Тиимэхээ бидэ хүнүүдэй сэсэн ухаанай хургаһан үгэнүүдээр дуугарнаагүйбди, харин Һүлдын хургаһан үгэнүүдээр дуугарнабди. Тиигэжэл бидэ Һүлдые тогтоожо абаһан хүнүүдтэ оюун сэдхэлэй үнэн

зүбые Һулдын үршөөһэн үгэнүүдээр тайлбарилнабди. ¹⁴Зүгөөр Һулдые тогтоож абаагүй хүн Бурханай Һулдын үгэһэн абьяас бэлигүүдые абажа шадахагүй. Тиимэ хүн тэдэ абьяас бэлигүүдые ойлгохогүй, тэдэниие ямаршые удхагүй гэжэ тоолохо. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэ юумэнүүдые гансал оюун сэдхэлээрээ ойлгожо болохо. ¹⁵Тиихэдэ Һүлдэтэй хүн ямаршые юумые шүүбэрилхэ аргатай, харин тиимэ хүниие гансал Бурхан шүүбэрилхэ аргатай. ¹⁶«Эзэнэй ханал бодолые хэн мэдэрээб? Хэн Тэрээндэ заабарилжа байгаа?» гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. Гэхэтэй зэргэ бидэ Христоосой ханал бодолые мэдэнэбди.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй дотороо хубааралга

3 ¹Аха дүүнэр, Һүлдэ тогтооһон хүнүүдтэл адляар таанадта хандан хэлэхэ аргагүй байгаа, харин энэ дэлхэйн хүнүүдтэл, Христоосто хүзэглэнэһөөрөө нарай үхибүүд байһан хүнүүдтэл мэтэ хандан хэлээб. ²Таанадай хатуу юумэ эдижэ шадахагүй байһан хада би таанадые хүөөр тэжээгээб. Зүгөөр, мүнөөшые таанад хатуу юумэ эдижэ шадахагүйт. ³Ушарынь юуб гэхэдэ, таанад үшөөл энэ дэлхэйн хүнүүдэй жама ёһоор ажамидарнат. Бэе бээдээ атаархалдадаг, хоорондоо арсалдадаг байһантнай таанадай энэ дэлхэйн хүнүүдэй заншалаар бээе абажа ябадаг энэ дэлхэйн хүнүүд байһыетнай харуулна бэшэ аал? ⁴Нэгэнтнай «Бидэ Павелые даханабди», нүгөөдэтнай «Бидэ Аполлосые даханабди» гэжэ байхадаа, таанад энэ дэлхэйн хүнүүд бэшэ аалта?

⁵Эсэсэй эсэстэ Аполлос гэдэгтнай хэн бэ? Тиихэдэ Павел гэдэгтнай хэн бэ? Бидэ таанадай Христоосто хүзэглэхэдэ туһалһан юрэ Бурханай зарасанар гээшэбди. Бидэ Эзэнэй хүн бүхэндэмнай үгэһэн ажалыел бүтээгээбди: ⁶Би үрэнүүдые тариһан, Аполлос уһалһан, харин Бурхан ургуулһан байгаа. ⁷Тиимэхэе тариһан, уһалһан хүнүүдынь ямаршые хабаагүй, зүгөөр ургуулһан Бурхан гол шухала юм. ⁸Тариһан, уһалһан хүнүүдэй хоорондо ямаршые илгаа үгы, Бурхан хүн бүхэниие хэхэн ажалынь зэргээр шагнаха. ⁹Бидэ Бурханай түлөө хамтаран ажаллагшад гээшэбди, харин таанад – Бурханай таряалан гээшэт. Тиихэдээ таанад баһа Бурханай барилга гээшэт. ¹⁰Бурханай намда үгэһэн абьяас бэлиг хэрэглэн, би сэсэн барилгашандал мэтэ барилгын нуури татааб, үшөө ондоо хүн тэрэ нуурин дээрэ байра барина. Гэхэтэй сасуу хүн бүхэн яажа барижа байһанаа анхарха ёһотой. ¹¹Бурхан гансал Иисүүс Христоосые нуури болгон табья, тиимэхэе ондоо ямаршые нуури табигдаха аргагүй. ¹²Зарим хүнүүд энэ нуурин дээрэ алта мүнгэ гү, али эрдэни шулуунуудые хэрэглэн бариха; нүгөө зарим хүнүүд модо гү, али үбһэ голоомо хэрэглэн бариха. ¹³Тиихэдэ хүн бүхэнэй ажалай шанарынь

Христоосой ерэхэ Үдэр мэдэгдэхэ. Тэрэ Үдэр хүн бүхэнэй ажалые гал дүлэн элирүүлхэ, гал дүлэн тэрэниие туршаха, тиигээд бодото шанарыень харуулха. ¹⁴ Һуурин дээрэ баригдаһан, гал дүлье тулажа гаранан хүнэй ажал байбал, барилгашань шагналаа абаха. ¹⁵ Хэрбээ хүнэй ажалынь галда шатабал, тэрэ хүн гарзада орохо, тиигэбэшье тэрэ хүн өөрөө абарагдаха, галда шатахаһаа абарагдаха гэжэ хэлэхэдэ болохо.

¹⁶ Таанад Бурханай хүмэ гээшэт, зосоотнай Бурханай Һүлдэ оршно гэжэ таанад мэдэхэгүй аалта? ¹⁷ Бурханай хүмэ нангин юм, таанад өөһэдөө Бурханай хүмэ гээшэт. Тиимэһээ Бурханай хүмые хандаргаһан хүн бүхэниие Бурхан хэһээхэ.

¹⁸ Таанад өөһэдыгөө бү мэхэлэгты. Хэрбээ таанадай хэн нэгэн энэ дэлхэйн шатада өөрыгөө сэсэн мэргэнби гэжэ тоолоболнь, үнэндөө сэсэн мэргэн болохын тула тэнэг болохо ёһотой. ¹⁹ Энэ дэлхэйн сэсэн мэргэн гэжэ тоологдодог юумэнүүд Бурханай урда ямаршые удхагүй юумэнүүд юм. «Бурхан мэргэн ухаатайшуулые мэхэ гохоорнь баригдаг», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ²⁰ «Сэсэн мэргэн хүнүүдэй ханал бодолынь хоохон дэмы гэжэ Эзэн мэдэхэ», – гээд Нангин Бэшэгэй ондоо газартань хэлэгдэнэ. ²¹ Тиимэһээ хэнтнайшые ямар нэгэн бүлгэмэй гэшүүнби гэжэ бү омогорхог, юуб гэбэл, бүхы юумэн таанадай: ²² Павел, Аполлос, Пётр, энэ газар дэлхэй, амин, үхэл, оршон үе, ерээдүй сагшые илгаагүй таанадай, ²³ тиихэдэ таанад Христоосойт, тиин Христоос Бурханай юм.

Христоосой элиэнэр

4 ¹ Бурханай нюуса тайлбарилжа байхаар табигдаһан юрэ Христоосой зарасанар байһыемнай таанад ойлгохо ёһотойт. ² Тиимэ зарасанар булта эзэндээ үнэн шударга байха ёһотой. ³ Таанадай гү, али ондоо хүнүүдэй намайе шүүмжэлхэ шүүбэрилхэнь намда ямаршые хамаагүй, би өөрөөшые өөрыгөө шүүбэрилдэггүйб. ⁴ Сэдьхэлни арюуншые хаа, үнэхөөрөө ямаршые гэмгүй байһамни энээгээр баталагданагүй, юундэб гэбэл, гансал Эзэн минии заргаша мүн. ⁵ Тиимэһээ тогтоогдоһон сагай болоогүйдэ хэниешье бү шүүбэрилэ. Эзэн ерэхэдээ, шэб харанхыда хоргодоһон юумэнүүдые гэрэлтүүлхэ, хүнүүдэй далда һанаа зорилгые элирүүлхэ, тиихэдэ хүн бүхэн хэһэн зэргээрээ Бурханайл магтаалда хүртэхэ.

⁶ Аха дүүнэр, таанадайл аша туһада би эдэ бүхэниие Аполлос биде хоёрой жэшээ дээрэ харуулбаб. Хүн бүхэнтнай Бурханай хургаалые гүйсэдхэжэ байһай гэжэ хүсэнэб. Хэнтнайшые нэгэ хүнөө хүндэлөөд, нүгөөдөө баһаад бү ябаһай. ⁷ Хэн таанадые бусадһаа дээгүүр табяаб?

Таанадта байһан бүхы юумые Бурхан лэ таанадта үгөө бэшэ аал? Тиихэдээ танда байһан бүхы юумэнүүд дээрэһээ үгтэһэн бэлэг бэшэ мэтээр бодон, яахадаа яамбархаа хүмта?

⁸Зай, тиихэдээ таанад бэеэ ханаба гүт? Баяжаба гүт? Таанад бидэнгүй хаанууд болообди гэжэ һананат. Үнэхөөрөө таанадай хаан шэрээдэ һуухые хүсэнэб, тиигэбэл бидэшые таанадтай хамта захирха һэмди. ⁹Бүлэг зоной урда үхэхэ табилантай зондол адли Бурхан элшэнэр бидэндэ хамагай һүүлэй һууринуудые үгөө гэжэ намда ханагадаг. Эльгээмэлнүүдэйшые, хүнүүдэйшые, бүхы юртэмсэ дэлхэйн урда үзэсхэлэн болоо ха юмбиди. ¹⁰Бидэ Хриостоосой түлөө тэнэг болообди, зүгөөр таанад Хриостоосой хамтаран сэсэн мэргэн болобот! Бидэ ахир һулабди, тиихэдэ таанад хүсэтэй болобот! Бидэнэй нэрые гутаагаа, харин таанад алдар солодо хүртэбэт! ¹¹Мүнөө болотор бидэ үлэн хоһон, амаа ангажа, үмхирһэн хахарһан хубсаһатай ябанабди, маанадые сохино, бидэ нэгэ газарһаа нүгөө газарта тэнэжэ ябанабди. ¹²Бидэ хүшэр хүндэ ажал хэжэ хүлһөө гоожуулнабди. Маанадые хараалда хүртөөхэдэ, бидэ үрөөнэбди, маанадые хашан мүрдэхэдэ, бидэ тэсэбэритэй байнабди, ¹³маанадые хардахадань, бидэ энхэргэн үгэнүүдээр харюусанабди. Бидэ энэ дэлхэйн хаягдал гээшэбди, бидэ мүнөө болотор газарай хог болоод байнабди.

¹⁴Эшээхэ улайлгаха зорилготойгоор энээниие таанадта бэшэнэ бэшэб, харин инаг хайрата үхибүүдээ һургаһандал адляар таанадта ухаа заанаб. ¹⁵Яажа Хриостоосой ажамидархаб гэжэ таанадые һургадаг үй түмэн хүтэлэгшэд байхаданьшые, таанадта гансал эсэгэ байна. Хриостоос Исүүстэй нэгэдэхэдэтнай би таанадта Һайн Мэдээсэлые хүргэн, эсэгэтнай болооб. ¹⁶Тиимэхээ намайе һажаажа ябагты гэжэ таанадые ехэтэ гуйнаб. ¹⁷Тиимэл зорилготойгоор Эзэндэ үнэн сэхэ Тимофее таанадта эльгээнэб. Тэрээндэ би Хүбүүндээл адли дуратай хүнби. Хаанашые ябахандаа, һүзэглэгшэдэй бүхы бүлгэмүүдые һургадаг байһан тухаймни – Хриостоос Исүүстэй нэгэдэһэн ажамидаралдаа баримталдаг юумэнүүд тухаймни – таанадта тэрэ һануулха.

¹⁸Таанадые би эрьежэ ошохогүйб гэжэ бодон заримантнай хамараа үргэшэбэ. ¹⁹Гэбэшые Эзэнэй үршөөбэл, би һаядаа таанадта ошохоб, тиигээд тэрэ хамараа үргэһэн зоной хэлэһэн юумэнүүдыень бэшэ, харин оюун ухаанайнь хүсые туршажа мэдэхэб. ²⁰Ушарынь гэхэдэ, Бурханай хаан орондо үгэнүүд бэшэ, харин һүр хүсэн шухала. ²¹Минии таанадта ташууртай ерэхыемни хүсэнэ гүт, али энхэргэн зөөлэн, хайра дурын һүлдэтэй ерэхыемни хүлээнэ гүт?

Таанадай дунда забхай зон байха ёһогүй

5 ¹Таанадай дунда забхайралга ушарна, нэгэнтнай хойто эхэтэйгээ орёолдоно гэхэн нураг минии һонорто хүрэбэ. Тиимэ бузар забхайралга бусад арадуудайшые дунда ушараа гэжэ дуулдаагүй. ²Харин тийхэдэ таанад омогорхолдодот! Орондонь таанад гашуудаха байгаат, тиимэ бузар юумэ хэхэн хүниие өөһэдһөө холодуулха ёһотой байгаат. ³⁻⁵Танай хажууда байгаагүйшые хаа, ханал бодолоороо таанадтай хамта байнаб. Тиигээд таанадтай хамта байһан мэтэл би манай Эзэн Иисүүс Христоосой нэрээр тэрэ бузар булай юумэ хэхэн хүниие гэмнэбэб. Таанад суглархадаа, ханал бодолоороо тантай байхадамни, манай Эзэн Иисүүсэй хүр хүсэнэй маанадтай оршохо сагта тэрэ бузар булайе сатанада гардуулан, махабад бэеыень хүнөөлгэхэ ёһотойт. Тиигэжэ тэрэ хүнэй хүнэхэ хүлдэ Эзэнэй ерэхэ Үдэр абарагдаха.

⁶Таанадай омогорхолдожо байһантнай буруу. Багахан эһээбэри бүхы эдьхүүр эһээдэг гэдэгые таанад мэдэхгүй аалта? ⁷Таанад шэнэ эдьхүүр байхын тула хуушан нүгэлтэ эһээбэриһээ өөһэдыгөө арилгагты. Тиигэбэшые таанад эһээбэригүй арюунта, юундэб гэбэл, манай Паасхын хурьган болохо Христоос тахил болгон үргэгдөө юм. ⁸Паасхынгаа һайндэрые нүгэл шэбэлтэй ба худал хуурмагтай хуушан эһээбэреэр эдьхэхэн хилээмэнтэй бэшэ, харин ямаршые эһээбэригүй, арюун сэбэр, үнэн зүб хилээмэтэйгээр тэмдэглэе.

⁹Забхай зоноор бү харилсагты гэжэ би бэшэг соогоо бэшээ һэнби. ¹⁰Зүгөөр, юрэнь забхай, алта мүнгэндэ шунаһан зоноор, дээрмэшэдээр, онгонуудта шүтэдэг зоноор огто бү харилсагты гэхэн удхаар бү ойлгооройт, тэдэ зонһоо зугадабал таанад энэ дэлхэйһээ огто гаража ошохо байгаат. ¹¹Харин өөрыгөө Христоосто хүзэглэдэг хүн гэжэ нэрлэжэ байһан мүртөө забхай ябадалтай, али алта мүнгэндэ шунахай, али онгонуудта шүтэдэг, али хорон хэлэтэй, али архинша, али хулгайшан зонтой бү харилсагты гэхэн удхатайгаар бэшээб. Тиимэ хүнүүдээр хамта хоолшые эдихэ хэрэггүй.

¹²⁻¹³Гаднын хүнүүдые гэмнээд яахабиб даа. Бурхан тэдэниие шиидхэхэ. Харин өөһэдынгөө бүлэгэй хүнүүдые бидэ зэмэлхэ ёһотойбди. «Өөһэдынгөө дундаһаа муу юумэ үйлэдэгшые арилгагты», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй юм.

Һүзэглэгшэд хоорондоо заргалдаха ёһогүй

6 ¹Та, хүзэглэгшэд, хоорондоо заргалдахадаа, яахадаа Бурханай хүнүүдтэ ошонгүй, харин хүзэггүй зоноор заргаяа шиидхүүлнэбта? ²Бурханай хүнүүд энэ дэлхэйн зониие шиидхэхэ гэжэ таанад

мэдэхэгүй аалта? Хэрбээ таанад энэ дэлхэйн зоние шийдхэхэ ушартай аад, жэжэ асуудалнуудаар шийдхэбэри гаргаха аргагүй аалта? ³ Бидэ эльгээмэлнүүдтэшые шийдхэбэри гаргахабди гэжэ таанад мэдэхэгүй аалта? Тиэхэдэ энэ дэлхэйн хэрэгүүдые бүришые бэлээр шийдхэхэ бэшэ аалта? ⁴ Харин таанад заргалдаанай хэрэгүүдые шийдхэхэдэ, хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ ямаршые хабаагүй хүниие яахадаа заргашанаар табижа, тэрээндэ заргаяа үргэнэбта? ⁵ Ай, эшхэбтэр юумэ байна! Хүзэглэгшэдэй хоорондохи арсалдаае шийдхэхэ аргатай сэсэн ухаантай нэгэшые хүн таанадай дунда олдобогүй гээшэ гү? ⁶ Харин тиэхэдэ хүзэглэгшэ хүн хүзэглэгшэ аха дүүгэйнгээ урдаһаа зарга барижа, үшөө тиэхэдэ хүзэггүй зоноор асуудалаа шийдхүүлжэ байна.

⁷ Хоорондоо заргалдаһан ушартнай таанадай илагдаһые харуулна. Гомдохуулһан, мэхэлүүлһэн байбалтнай дээрэ байха бэшэ һэн гү? ⁸ Тиигэхын орондо таанад өөһэдөө бэе бээе, хүзэглэгшэ аха дүүнэрээ гомдохоонот, мэхэлнэт. ⁹ Харата хэрэг үйлэдэгшэд Бурханай хаан ороние залгамжалхагүй гэжэ таанад мэдэхэгүй аалта? Бү эндүүрэгты: забхайралдагшад, онгонуудта шүтэгшэд, нүхэртөө, али эхэнэртээ урбагшад, эрэшүүлтэй гүйлдэдэг эрэ хүнүүд, ¹⁰ хулгайшад, алта мүнгэндэ шунагшад, архиншад, хардагшад, мэхэшэд, эдэнэй али нэгэньшые Бурханай хаан ороние залгамжалхагүй. ¹¹ Танай заримантнай урдань тиимэл нүгэлтэн байгаа. Гэхэдэ таанад нүгэлнүүдһээ арилгагдаһан, Бурханда зорюулагдаһан, Эзэн Иисүүс Христоосой ба манай Бурханай Һүлдын ашаар Бурханай урда сагааруулагдаат.

Эзэндэ зорюулһан бэе

¹² Бидэ ямаршые юумэ хэхэ эрхэтэйбди гэжэ зарим хүнүүд хэлэхэ, теэд бүхы юумэн таанадта аша туһатай бэшэ. Би ямаршые юумэ хэхэ эрхэтэйб гэжэ хэлэхэб, теэд би алишые юумэнэй барлагынь болохогүйб. ¹³ Эдеэн ходоододол орохын тула байдаг, харин ходоодо хоол барихын тула юм гэжэ зарим хүнүүд хэлэхэ. Гэхэдэ Бурхан али алиниеншые үгы болгохо. Махабад бэе ташаяан хурисалай тулада бүтээгдээ бэшэ, харин Эзэндэ алба хэхээр бүтээгдээ, тон тиигэжэл Эзэншые бэеые хаража анхаржа байдаг. ¹⁴ Бурхан Эзэниие амидыруулаа, тиин бидэниеншые һүр хүсөөрөө амидыруулха.

¹⁵ Танай бэе Христоосой бэеын хэхэгынь юм гэжэ таанад мэдэхэгүй аалта? Тиэхэдэ би Христоосой бэеын хэхэгые абажа, янханай бэеын хэхэг болгохо аалби? Үгыл даа! ¹⁶ Янхан эмэтэй ниилэһэн хүн тэрээнтэй нэгэ бэе болоно гэжэ таанад мэдэхэгүй аалта? «Хоёр хүн ганса бэе

болон эблэрхэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо элээр бэшээтэй. ¹⁷ Харин Эзэнтэй ниилэлэн хүн хүнэлэ хүлдөөрөө Тэрээнтэй нэгэдэдэг.

¹⁸ Ташаяан хурисалһаа зайсажа байгты. Хүнэй үйлэдэдэг бусад нүгэлнүүд бэеые ехэл гэмдэ оруулдаггүй, харин янхаржа байһан хүн өөрынгөө бэеые ехэл гэмдэ оруулна. ¹⁹ Бэетнай Бурханһаа таанадта үгтэһэн зосоотнай оршодог Арюун Хүлдын хүмэ юм гэжэ мэдэхэгүй аалта? Таанад өөһэдынгөө дураар бэшэт, Бурханай мэдэлдэ байнат. ²⁰ Бурхан таанадые үнэтэй сэнгээр худалдажа абаа. Тиимэһээ бэээрээ Бурхание алдаршуулжа байгты.

Гэрлэлгэ тухай

7 ¹ Таанадай намда бэшэһэн юумэн тухай хэлэбэл, эрэ хүнэй һамга абаагүй һаань һайн юм. ² Гэхэтэй сасуу ташаяан хурисалһаа бээ һэргылхын тула хүн бүхэн һамгантай байха, эхэнэр хүн нүхэртэй байха ёһотой. ³ Эрэ хүн һамганайнгаа урда өөрынгөө уялга гүйсэд дүүргэхэ албатай, тиин эхэнэршые нүхэрэйнгөө урда өөрынгөө уялга гүйсэд дүүргэхэ албатай. ⁴ Эхэнэр хүн өөрынгөө бэеын эзэн бэшэ, нүхэрынь һамганайнгаа бэеын эзэн гээшэ, тон тиигэжэл эрэ хүн өөрынгөө бэеын эзэн бэшэ, һамганиинь нүхэрэйнгөө бэеын эзэн гээшэ. ⁵ Бэе бэетэйгээ инаглан харилсажа байгты, зальбаржа сагаа үнгэргэхэ гэжэ хоюулан зүбшэһэн сагтаа инаглан харилсахаяа болигты, тиигээд бээ барижа шадахагүй байхадатнай сатанагай таанадые хорхойтуулхагүйн тула дахин бэе бээдээ няалдагты. ⁶ Энээниие би таанадта заабаришална бэшэб, харин зүбшөөрэн хэлэнэб. ⁷ Хүн бүхэн намдал адли һамгагүй байһай гэжэ би хүсэнэб, гэхэтэй сасуу хүн бүхэн Бурханһаа өөрын тусгай абьяас бэлигтэй юм, нэгэ хүн иимэ абьяастай, нүгөө хүн тиимэ абьяастай.

⁸ Намдал адли саашадаа гансаараа байбалтнай һайн гэжэ би гэрлээгүй хүнүүдтэ, бэлбэһэн хүнүүдтэ хэлэхэ байнаб. ⁹ Харин тэдэ хүнүүдэй бээ бариха аргагүй байбал, гэрлэгты гэжэ хэлэхэб. Хүсэлэнгөөр бээе туляахын орондо гэрлэлэһениинь дээрэ. ¹⁰ Гэрлэлэн хүнүүдтэ өөрһөө бэшэ, харин Эзэнһээ иимэ заабари буулганаб: эхэнэр хүн нүхэрһөө халаха ёһогүй. ¹¹ Хэрбээ нүхэрһөө халабал, дахин хадамда гараха ёһогүй, али угы һаа, нүхэртэйгөө эблэрхэ ёһотой. Эрэ хүн һамгаяа орхихо ёһогүй.

¹² Бусад зондо өөрһөөн (Эзэнэй заабари бэшэ) хэлэнэб: Христоосто хүзэглэдэг хүн хүзэггүй һамгантай байбал, тэрэ һамганайн нүхэртэйгөө һууха дуратай байбал, нүхэрынь тэрэ һамгаяа орхихо ёһогүй. ¹³ Тон тиигэжэл Христоосто хүзэглэдэг эхэнэр хүзэггүй нүхэртэй байгаад, тэрэ нүхэрэйн һамгантайгаа һууха дуратай байбал, тэрэ эхэнэр нүхэрөө орхихо

ёһогүй. ¹⁴Юундэб гэхэдэ, хүзэглэдэггүй эрэ хүзэглэдэг һамганайнгаа ашаар арюудхагдана, тон тиигэжэл хүзэглэдэггүй эхэнэр хүзэглэдэг нүхэрэйнгөө ашаар Бурханай урда арюудхагдана. Тиигэгүй һаа, тэдэнэй үхибүүдынь сэбэр бэшэ байха һэн, үнэндөө болбол тэдэ үхибүүд Бурханай урда арюун сэбэр юм. ¹⁵ Хүзэглэдэггүй хүн хүзэглэдэг ханиһаан халаха хүсэлтэй байбал, халаг лэ. Тиимэ ушарта хүзэглэдэг ханинь, эхэнэршые хүн байг, эрэшье хүн байг, дураараа болог. Бурхан бидэниие энхэ тайбан ажамидархымнай түлөө дуудаа юм. ¹⁶ Христоосто хүзэглэдэг эхэнэр, нүхэрөө абарха магадгүй байһанаа ши мэдэнэ гүш? Али Христоосто хүзэглэдэг эрэ, һамганаа абарха магадгүй байһанаа ши мэдэнэ гүш?

¹⁷ Эзэнэй табилангаар хүн бүхэнтнай ажамидаржа байг лэ, Бурханай таанадые дуудахада ямар байгаа һэмта, тиимээрээл үлөөрэйгты. Тиигэжэл би бүхы хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ заабарилдагби. ¹⁸ Бэлгээ отолуулһан хүниие Бурханай дуудабалнь, тэрэ хүн отолуулһан мүрнүүдээ зайлуулха гэжэ бү оролдог, отолуулаагүй хүниие Бурханай дуудабалнь, тэрэ хүн отолуулха ёһогүй. ¹⁹ Отолуулһан байна гү, али отолуулаагүй гү, ямаршые илгаагүй, гансал Бурханай захяа заабаринууды дүүргэжэ байһаниинь шухала юм. ²⁰ Бурханай таанадые дуудахада ямар байдалтай һэмта, тэрэл хэбээрээ хүн бүхэнтнай үлэхэ ёһотой. ²¹ Бурханай дуудахада барлаг байһан хүн һанаагаа бү зобоорой. Хэрбээ эрхэ сүлөөтэй болохо аргатай байбал, тэрэ арга боломжоёо ашаглаарай. ²² Юундэб гэхэдэ, Эзэнээр дуудуулагдаһан барлаг Эзэнэй эрхэ сүлөөтэй хүниинь гээшэ, тон тиигэжэл Христоосоор дуудуулагдаһан эрхэ сүлөөтэй хүн Тэрэнэй барлагынь гээшэ. ²³ Бурхан таанадые худалдажа абаа, тиимэхээ хүнүүдэй барлагууд бү бологты. ²⁴ Аха дүүнэр, Бурханай таанадые дуудахада ямар байгаа һэмта, тэрэл хэбээрээ хүн бүхэнтнай Бурханай урда үлэхэ ёһотой.

Гэрлээгүй зон

²⁵ Хадамда гараагүй басагадай талаар Эзэнһээ намда ямаршые заабари үгтөөгүй, гэхэтэй сасуу Эзэнэй үршөөл хайраар найдабаритай байһан хубидаа би өөрынгөө һанал бодолоор таанадтай хубаалсаха һанаатайб.

²⁶ Энэ нүхэсэлэй талаар бодоходоо, хүн ямар байгаа, тиигээд лэ байбалнь дээрэ гэжэ бодоноб. ²⁷ Һамгатай һаа, тэрээнһээ халаха шалтагаан бү бэдэрэ. Һамгагүй һаа, һамга бү бэдэрэ. ²⁸ Һамга абаашье һаа, ши нүгэл шэбэлдэ унахагүйш, хадамгүй басаганшые хадамда гарабал, нүгэл шэбэлдэ унахагүй. Гэрлэһэн хүнүүдтэ үдэр бүхэн бэрхэшээлнүүд тулгардаг юм, тиин би таанадые тэдэ бэрхэшээлнүүдһээ һэргылнэб.

²⁹ Аха дүүнэр, би таанадта иимэ удхатайгаар хэлэнэб: саг багал үлэнэ, тиимэхээ гэрлэнэн хүнүүд гэрлээгүй хүнүүдтэл адли ажамидарха ёхотой. ³⁰ Уйлажа байһан хүнүүд гашуудал амсаагүй хүнүүдтэл адляар, баярлажа байһан хүнүүд жаргал амсаагүй хүнүүдтэл адляар, юумэ худалдажа абаһан хүнүүд зөөри зөөшэгүй хүнүүдтэл адляар ажамидарха ёхотой. ³¹ Энэ дэлхэйн баялигууды хэрэглэжэ байһан хүнүүд энэ дэлхэйн баялигуудта шуналгүй хүнүүдтэл адляар ажамидарха ёхотой, юундэб гэхэдэ, оршон үеын хүнэхэ сагынь ойртоно.

³² Ямаршые тухашаралгүй амидарһайт гэжэ таанадта хүсэнэб. Гэрлээгүй хүн Эзэндэ найшаагдаха гэжэ Эзэнэй ажалда бүхы ханал бодолоо хандуулдаг. ³³ Харин гэрлэнэн хүн эхэнэртээ найшаагдахын тула энэ дэлхэйн юумэнүүдтэ ханаагаа табидаг, ³⁴ тиигэжэ тэрэ хоёр ондоо тээшээ татагдадаг. Хадамда гараагүй эхэнэр гү, али басаган бээ, хүнэхэ хүлдээ дууһан Эзэндэ зорюулжа, хамаг ханалаа Эзэнэй ажалда хандуулдаг. Харин хадамда гараһан эхэнэр нүхэртөө найшаагдахын тула энэ дэлхэйн юумэнүүдтэ ханалаа табидаг.

³⁵ Таанадые дарамталха зорилготойгоор бэшэ, харин үнэн зүб ба хэрэгтэй юумые дүүргэжэ, өөһэдыгөө Эзэндэ гүйсэд зорюулан алба хэхыетнай хүсэн, танай аша туһада би эдэ бүгэдые таанадта хэлэнэб.

³⁶ Гэрлэхэб гэжэ үгөө үгэнэн хүн хамганиинь болохо басаганайнгаа энэ наһандаа хадамгүй байхань аягүй гэжэ тоолоод, заабол гэрлэхэ хэрэгтэй гэжэ бодобол, өөрынгөө дураар болог. Намга абахадаа, тэрэ хүн ямаршые нүгэл хэнэгүй. ³⁷ Харин тиимэ юумэ хэхэ ямаршые хашалтагүйгөөр намга абахагүйб гэжэ досоогоо хатуугаар шиидэнэн, өөрынгөө хүсэлые гүйсэд мэдэлдээ абаһан, юу хэхээ ханаандаа шиидээд байһан эрэ хүндэ намга абангүй байбалнь хайн юм. ³⁸ Тиимэхээ гэрлэхэ басагаяа намга абаһан хүн хайн юумэ хэнэ, гэхэтэй сасуу намга абаагүй хүн бүришые хайн юумэ хэнэ гэшэ.

³⁹ Хадамтай эхэнэр нүхэрэйнгөө элүүр мэндэ байха сагта нүхэртэйгөө холбоотой. Харин нүхэрэйн нүгшэбэл, тэрэ эхэнэр сүлөөтэй боложо, дуратай хүндөө дахин хадамда гараха эрхэтэй, гэхэтэй сасуу тэрэ хүниинь заабол Христоосто хүзэглэдэг хүн байха ёхотой. ⁴⁰ Хэрбээ тэрэ эхэнэр дахин хадамда гарангүй байбал бүри жаргалтай байха. Энэ миниил ханал юм, гэхэдэ бишые баһа Бурханай Һүлдэтэй байнаб гэжэ өөр тухайгаа бодоноб.

Онгонуудта үргэгдэнэн хоол

8 ¹ Мүнөө онгонуудта үргэгдэнэн эдеэн тухай асуудалаар хөөрэлдэе. Бидэ булта мэдэлгэтэйбди гэжэ тэдэнэй хэлээшэ үнэн зүб

юм. Гэхэдэ тиимэ мэдэлгэ хүниие омог бардам болгодог, харин хайра дуран бэхижүүлдэг юм. ²Ехэ юумэ мэдэнэб гэжэ бодоһон хүн үнэндөө болбол юушые мэдэдэггүй. ³Тиихэдэ Бурханда дуратай хүниие Бурхан мэдэхэ. ⁴Онгонуудта үргэгдэнэн хоол бариха тухай хэлэбэл, онгонууд юуншые бэшэ, зүбхэн ори ганса Бурхан бии юм гэжэ бидэ мэдэнэбди. ⁵Тэнгэри дээрэ гү, али газар дээрэ бурхад гэжэ нэрлэгдэдэг юумэнүүдэй байбашье, олон түрэлэй бурхадай, эзэдэй байбашье, ⁶бидэндэ ори гансал Эсэгэ Бурхан, ори ганса Эзэн Иисүүс Христоос бии. Эсэгэ Бурхан бүхы юумые бүтээгээ, бидэ Тэрэнэй ашаар азамидарнабди; бүхы юумэн Эзэн Иисүүс Христоосой ашаар бүтээгдээ, бидэ Тэрэнэй ашаар азамидарнабди.

⁷Энэ үнэн юумые зарим зон мэдэдэггүй. Зариман мүнөө болотор онгонуудта үргэгдэнэн хоол эдихые онгонуудые тахиһантай адляар урдынхяараа сэдхэдэг. Тиин тэрэ эдеэ амсан, бирагүйхэн нэшхэлээ бузарлуулдаг. ⁸Эдеэ хоол бидэниие Бурханда ойртуулдаггүй, тиимэхээ тэрэ эдеэ амсаагүй хаа, бидэ юушые алдахагүйбди, тэрэ эдеэ амсаа хаа, бидэ юушые олохогүйбди.

⁹Гэхэтэй сасуу танай алишые хоол шэлэхэ эрхэтэй байһантнай бирагүйхэн хүзэгтэй зониие нүгэлдэ бү оруулуужа. ¹⁰Тиимэ бирагүйхэн хүзэгтэн онгонуудта шүтэдэг газарта юумэ мэдэрһэн шинии эдеэлхыешни хараад, онгонуудта үргэгдэнэн эдеэ амсахаяа ханахагүй гү гэжэ бодоод үзөөрэй. ¹¹Тиигэжэ мэдэлгэхээшни боложо ахир хүзэгтэй аха дүүшни хосорхол. Харин Христоос тэрэнэй түлөө ами наһаяа үргөө юм. ¹²Тиигэжэ таанад хүзэглэгшэ аха дүүгэйнгээ урда нүгэл абахадаа, бирагүйхэн нэшхэлыень доройтуулжа, Христоосой урда нүгэл хэнэт. ¹³Тиимэхээ аха дүүемни эдээн нүгэлдэ оруулха байбал, аха дүүгээ нүгэлдэ оруулхагүйн тула би дахин хээээшые мяха эдихэгүйб.

Элшэнэрэй эрхэ

9 ¹Би эрхэ сүлөөтэй хүн бэшэ аалби? Би элшэн бэшэ аалби? Манай Эзэн Иисүүс Христоосые би хараа бэшэ аалби? Таанад Эзэнэй түлөө ажалһанаймни үрэ дүн бэшэ аалта? ²Бусад зон намайе элшэн гэжэ тоолоогүйшые хаа, таанадта би элшэнби, юундэб гэхэдэ, танай Эзэнтэй оршоһон азамидарал Эзэнэй элшэн байһыемни батална.

³Хүнүүдэй намайе шүүмжэлхэдэ, би иигэжэ өөрыгөө хамгаалдагби: ⁴Али хэнэн ажалайнгаа түлөө бидэ эдихэ, ууха эрхэгүй гэшэ гүбди? ⁵Али бусад элшэнэрые, Эзэнэй дүүнэрые, Пётрые һажаан, хүзэглэгшэ һамгаяа замай хани болгон абажа ябаха эрхэгүй аалди? ⁶Али гансал Барнааба бидэ хоёр азамидархын тула ажаллаха ёһотой

гүбди? ⁷ Сэрэгшэд өөһэдынгөө түлөө түлэжэ алба хэдэг аал? Али үзэм тарилгашан өөрынгөө сэсэрлигэй үзэмһөө амсадаггүй аал? Хүрэг маалаа адуулдаг ямар хүн малайнгаа хүнһөө уудаггүйб?

⁸ Эдэ юрын жэшээнүүдээр би өөрыгөө хизаарлахагүйб, Хуули соошые баһал тиймэ юумэнүүд тухай хэлэгдэнэ. ⁹ «Таряа тээрмэдэжэ байһан сарай эдихэдэнэ һаалта бү хэ», – гээд Моисейн Хуули соо бэшээтэй байдаг. Бурхан сарнуудта һанаагаа зобону гү? ¹⁰ Али үнэндөө бидэниие бодожо хэлэнэ гү? Зүб даа, энэ бидэндэ зориулан бэшээтэй. Хахалжа, али хадажа байһан алишые хүн хүдэлмэрийнгөө эсэстэнь хубияа абаха найдалтайгаар лэ ажаллаха ёһотой. ¹¹ Бидэ таанад соо оюун сэдхэлэй үрэнэ таряабди. Тиигээд харюудань таанадһаа энэ дэлхэйн юумэнүүдые абабалнай буруу хэрэг гү? ¹² Хэрбээ бусад зонной таанадһаа дэмжэлгэ хүлээхэ эрхэтэй байхадань, бидэ бүришые ехэ эрхэтэй бэшэ аалди?

Тиигэбэшые бидэ энэ эрхээ хэрэглээгүйбди. Орондонь бидэ Христос тухай Һайн Мэдээсэл ямаршые уршаг бэрхэшээлгүй тараахын тула бүхы юумые тэсэбэритэйгээр дабанабди. ¹³ Һүмэдэ алба хэгшэдэй Һүмэһөө эдэе хоолоо олодогые, тиин тахилай газарта ажаллагшадай тахилай юумэнһээ хубаалсажа абадагые таанад мэдэхэгүй аалта? ¹⁴ Тон тиигэжэл номнолгоороо хоолойгоо тэжээжэ байхыень Эзэн Һайн Мэдээсэл номногшодто захираа юм.

¹⁵ Гэхэтэй зэргэ би энэ дурдаһан эрхэнүүдэ нэгэтэшые хэрэглээгүй һэнби, тиин эрхээ мэдүүлхын тулашые энэ бүхэниие мүнөө бэшэнэгүйб. Тиигээ һаа, үхэбэлни дээрэ. Хэншые минии хүлһөөрөө олоһон магтаалые хоһон үгэ болгожо шадахагүй. ¹⁶ Тиигээдшые гансал Һайн Мэдээсэлые номножо байһанаараа би омогорхохо эрхэгүйб. Энэ минии уялга мүн. Һайн Мэдээсэлые номноогүй һаа, гай оһол толгой дээрэмни буухал. ¹⁷ Хэрбээ би ажалаа һайн дураараа хэжэ байбал, шагналда хүртэхэ байгааб; гэхэдэ би Бурханай намда даалгаһан албые дүүргэнэб. ¹⁸ Тиихэдэе би ямар шагналда хүртэхэбиб? Түлөөһэгүйгөөр Һайн Мэдээсэл номножо байһамни, номногшынгоо эрхэнүүдые мэдүүлэнгүй ажаллажа байһамни минии шагнал гээшэ.

¹⁹ Эрхэ сүлөөтэй хүн байһан аад, би боломжоороо олон хүнүүдые олохын тула өөрыгөө хүн бүхэнэй барлаг болгооб. ²⁰ Иудейнүүдтэй байхадаа, би иудейнүүдые татахын тула иудейнүүдтэл адляар өөрыгөө абажа ябааб. Би өөрөө Моисейн Хуулиин мэдэлдэ бэшэшые һаа, тэрэ Хуулиин мэдэлдэ байһан хүнүүдые татахын тула өөрөө тэрэ Хуулиин мэдэлдэ байһанда адляар ажамидаржа байгааб. ²¹ Хуулигүй бусад арадуудай дунда байхадаа, би тэдэниие татахын тула Хуулигүй

бусад арадай түлөөлэгшэдэл адляар байгаа. Тиихэдээ би Бурханай Хуулийн мэдэлхээ гараагүйб, Христоосой Хуули баримталжа байгаа. ²²Бирагүйхэн хүзэгтэй зоной дунда байхадаа, тэдэниие татахын тула бирагүйхэн хүзэгтэнүүдэй нэгэниинь шэнги болоод ябааб. Хүнүүдэй заримыеньшые шадаха зэргээрээ абархын тула би бүхы хүнүүдтэ бүхы юумэн болооб. ²³Эдэ бүгэдые би Һайн Мэдээсэлэй түлөө, тэрэнэй адис хэшэгтэ хүртэхын түлөө хэжэ байгаа. ²⁴Урилдаанда хабаадалсагшадай бултанайн нэгэниинь лэ шагналда хүртэдэг гэжэ таанад Һайн мэдэнэт. Тиимэхээ шагналда хүртэхын тула гүйгты. ²⁵Урилдагшад мүнхэ оршодоггүй титимээр титимнүүлхын түлөө бултадаа хатуу журам баримталдаг, харин бидэ мүнхэдөө оршодог шагналай түлөө урилдаабди. ²⁶Тиимэхээ би зорилгодоо хүрэхын тула сэхэ гүйнэб, тиимэхээ би хүсээ дэмы бууруулдаггүй барилдаашан мэтэ барилданаб. ²⁷Бусад зондо номножо байгаад, өөрөө хаһуулхагүйн тула бээ ехээр хорижо, дадажа, бүрин мэдэлдээ оруулнаб.

Маанадта үгтэһэн һэргылэмжэ

10 ¹Аха дүүнэр, Моисейе дахажа ябаһан үбгэ эсэгэнэртэймнай юунэй болоһые би таанадта һануулха һанаатайб. Тэдэниие бултыень үүлэн хамгаалжа ябаа, тэдэнэр бултадаа Улаан далайе аюулгүй гаталаа. ²Үүлэн соо, далай соо тэдэнэр Моисейтэй нэгэдэн, «уһаар арюудхагдаа». ³Тэдэнэр булта нэгэ адли гайхамшагтай эдэе эдижэ, ⁴нэгэ адли гайхамшагтай унда уужа байгаа. Тэдэнтэй хамта ябаһан гайхамшагтай хабсагайһаа тэдэ уужа байгаа. Тэрэ хабсагай болбол Христоос Өөрөө мүн һэн. ⁵Тиигэбэшье тэдэнэй олониин Бурханда һайшаагдаагүй, тиимэхээ тэдэнэр сүл губида хосороо.

⁶Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ нүгэлтэ ябадалнуудые дабтаха дураа хүрэхэгүйн тула эдэ бүхэн бидэндэ һэргылэмжэ болоно. ⁷Тэдэнэй зариманиие һажаажа онгонуудта бү шүтэгты. «Хүн зон эдихэ, уухаяа һууба, найрлажа нааршаажа оробо», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ⁸Тэдэнэй зариманиинь янхараад, нэгэ үдэр соо хорин гурбан мянган хүн үхөө. Тиимэхээ бидэ тэдэндэл адли янхарха ёһогүйбди. ⁹Тэдэнэй зариманиинь Христоосые туршаад, хорото могойнуудта хадхуулан үхөө. Тиимэхээ бидэ тэдэндэл адли Эзэниие туршаха ёһогүйбди. ¹⁰Тэдэнэй зариманиинь гэмэрэлдээд, Үхэлэй Эльгээмэлээр амяа хүнөөлгөө. Тиимэхээ бидэ тэдэндэл адли гэмэрэлдэхэ ёһогүйбди.

¹¹Тэдэ гай гасалангууд бусад зониие һэргылхын тула үбгэ эсэгэнэртэймнай тохёолдоо, тиин бүхы юумэнэй эсэсэйн ерэхэ сагта ажаמידарһан бидэниие һэргылхын тула бэшэгдээ.

¹²Тиимэһээ батаар зогсоноб гэжэ өөр тухайгаа бодожо байһан хүн унашахагүйн тула болгоомжотой байг. ¹³Таанадай дабаһан ямаршые туршалганууд юрэ хүнүүдтэ тулгардаг бэрхэшээлнүүд юм. Гэхэтэй сасуу Бурхан амалһан юумээ дүүргэжэ, даахын аргагүй туршалгануудые таанадта тулгаруулхагүй, тиигээд туршахадаа, тэсэжэ гараха хүсэ шадал таанадта үгэхэ.

Онгонуудта бү шүтэгты

¹⁴Тиимэһээ, инаг хайрата аха дүүнэрни, онгонуудта шүтэхэһөө зайсажа байгты. ¹⁵Би таанадые бодомжолхо аргатай хүнүүд гэжэ тоолон хэлэнэб, тиимэһээ хэлэнэн юумэнүүд тухаймни өөһэдөө бодооройгты. ¹⁶Бурханда баяр хүргэдэг, Тэрэнэй үхэлые дурасаһан аягаһаа уухадаа, бидэ Христоосой шуһанда хабаатай болонобди. Хилээмэ хухалаад эдихэдээ, бидэ Христоосой бээдэ хабаатай болонобди. ¹⁷Хилээмэн ори ганса юм, тиимэһээ ори ганса хилээмэ хубаалсажа байхадаа, бидэ олоороо ганса бэе гээшэбди.

¹⁸Үргэлэй юумые эдижэ байһан израильшуудые хараад үзэгты, тэдэнэр үргэлэй газарта Бурханда алба хэхэдэ хабаадалсана бэшэ гү? ¹⁹Онгонууд гү, али онгонуудта үргэгдэнэн юумэнүүд үнэндөө ямар нэгэн ушартай юм гэжэ хэлэхэ ханаатай гүб? ²⁰Үгыл даа, бусад арадуудай онгонуудта үргэдэг юумэнүүд Бурханда бэшэ, харин ада шүдхэрнүүдтэ зорюулаатай гэжэ би хэлэхэ ханаатайб. Тиимэһээ таанадай ада шүдхэрнүүдтэй нэгэдэхые хүсэнэгүйб. ²¹Таанад Эзэнэй аягаһаа ба ада шүдхэрэй аягаһаа нэгэ зэргэ уужа шадахагүйт, Эзэнэй шэрээдэ ба ада шүдхэрэй шэрээдэ нэгэ зэргэ хоол барижа шадахагүйт. ²²Али бидэ Эзэнэй уур сухал хүргэхэмнай гү? Өөһэдыгөө Тэрэнһээ хүсэтэйбди гэжэ тоолоно гүбди?

Һүзэглэгшэдэй эрхэ сүлөө

²³Бидэ ямаршые юумэ хэхэ эрхэтэйбди гэжэ зарим хүнүүд хэлэдэг, гэхэтэй сасуу бүхы юумэн хайн бэшэ. «Бидэ ямаршые юумэ хэхэ эрхэтэйбди», гэхэтэй сасуу бүхы юумэн аша туһатай бэшэ. ²⁴Нэгэнтнайшые өөрынгөө хайн хайханай түлөө бү оролдог, харин бусадай аша тулада оролдожо байг.

²⁵Худалдаа наймаанай газарһаа абаһан ямаршые юумэн тухайгаа ханаагаа зобонгүй, асуултагүйгөөр эдижэ байгты. ²⁶«Дэлхэй болон тэрээн дээрэ байгааша хамаг зүйл Эзэнэй», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй.

²⁷Хэрбээ һүзэглэдэггүй хүнэй таанадые урихада, таанад ошохо гэжэ шиидэбэл, ханаагаа зобонгүй, ямаршые асуултагүйгөөр урдатнай

табиһан бүхы юумэнүүдые эдижэ байгты. ²⁸ Харин хэн нэгэнэй: «Энэ эдеэн онгонуудта үргэгдөөтэй», – гэжэ таанадта хэлэбэлнь, тэрэ хэлэһэн хүнэй аша туһада, бусадай ханаае зобоохогүйн тула тэрэ эдеэнһээ бү амсаарайт. ²⁹ Би танай һэшхэл тухай бэшэ, харин бусад зоной һэшхэл тухай бодон хэлэнэб. Минии эрхэ сүлөө бусад зоной һэшхэлээр бү шүүмжэлэгдэһэй гэжэ хүсэнэб. ³⁰ Хэрбээ үгтэһэн хоолой түлөө Бурханда баяраа хүргэбэлни, баяр хүргэһэн эдеэнэймни түлөө яахадаа намайе хүн шүүмжэлхэб? ³¹ Тиихэдээ эдинэ гүт, али ууна гүт, али ямаршьеб даа ондоо юумэ хэнэ гүт, бүхы юумые Бурханай алдарай түлөө хэжэ байгты. ³² Иудейнүүдтэшье, бусад арадай зондошье, Бурханай хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэшье ямаршье гомдохол түрүүлэнгүй ажамидарагты. ³³ Ямаршье юумэ хэхэдээ, би өөрынгөө аша туһада бэшэ, харин бүхы хүнүүдэй абарагдахын тула, тэдэнэй аша туһада оролдодогби.

11 ¹ Христоосые һажаажэ байһандамни адли, таанад намайе һажаажэ байгты.

Бурхан бүхы юумэнэй толгойлогшо мүн

² Намайе ходо ханажа, дамжуулһан һургаалнуудыемни баримталжа байһанайтнай түлөө би таанадые магтанаб. ³ Христоос бүхы эрэшүүлэй толгойлогшо, нүхэр һамганайнгаа толгойлогшо, тиин Бурхан Христоосой толгойлогшо байһые ойлгоһойт гэжэ хүсэнэб. ⁴ Тиимэһээ толгойгоо хушаад зальбарһан, али үгы һаа, Бурханай мэдээсэл элирүүлһэн алишье эрэ толгойгоо гутаана. ⁵ Толгойгоо хушангүй зальбарһан, али үгы һаа, Бурханай мэдээсэл элирүүлһэн алишье эхэнэр толгойгоо гутаана, юундэб гэхэдэ, тиимэ эхэнэрэй ба үһээ хюһаһан эхэнэрэй хоорондо ямаршье илгаа үгы юм. ⁶ Толгойгоо хушаха дурагүй эхэнэр үһээ хюһажа хаяг. Тиигэжэ эхэнэр тайрагдаһан үһэтэй, али хюһагдаһан толгойтой ябахаяа эшэбэл, толгойгоо юумээр хушаг лэ. ⁷ Эрэ хүн Бурханай дүрэ алдар һаргажа байгаа хадаа толгойгоо хушангүй ябаха эрхэтэй. Тиихэдэ эхэнэр хүн нүхэрэйнгөө алдар һаргана. ⁸ Юундэб гэхэдэ, эрэ хүн эхэнэрһээ бүтээгдээгүй, харин эхэнэр хүн эрэ хүнһөө бүтээгдээ. ⁹ Тиихэдэ эрэ хүн эхэнэрэй тула бэшэ, харин эхэнэр хүн эрэ хүнэй тулада бүтээгдээ. ¹⁰ Энэ ушарһаа, үшөө тиихэдэ Эльгээмэлнүүдһээ боложо эхэнэр хүн толгой дээрээ эрхэ засагай тэмдэгтэй байха ёһотой. ¹¹ Эзэнтэй нэгэдэһэн манай ажамидаралда эхэнэр хүн эрэ хүнһөө дулдыдана, эрэ хүн эхэнэр хүнһөө дулдыдана. ¹² Ушарынь юуб гэхэдэ, яажа эхэнэр хүн эрэ хүнһөө бүтээгдэһэн байгааб, тон тиигэжэл эрэ хүн эхэнэр хүнһөө түрэдэг, тиин бүхы юумэн Бурханһаа юм.

¹³Өөһэдөө бодожо үзыт, олон зоной дунда эхэнэр хүнэй толгойгоо хушангүй Бурханда зальбархань зохид аал? ¹⁴Эрэ хүн ута үһэ табихадаа, өөрыгөө гутаадаг гэжэ оршолон хургана бэшэ аал? ¹⁵Харин ута үһэн эхэнэрэй гоёлтонь болоно, толгойгоо хушахынь тула үгтэнэ. ¹⁶Хэн нэгэнэй энэ асуудалаар арсалдаха ханаатай байбал, бидэшье, Бурханай хүзэглэгшэдэй бүлгэмшье ондоо тиимэ ёһо заншал үгы юм гэжэ хэлэхэб.

Үдэшын хоол

¹⁷Мүргэлдэ суглархадаа, таанад аша туһа хүргэхын орондо хоро хүргэнэт, тиимэхээ саашадахи заабаринуудые үгэхэдөө, би таанадые магтахагүйб. ¹⁸Нэн түрүүн, танай бүлгэм суглархадаа, хоорондоо хубаарана гэжэ би дуулааб, нэгэ талаараа тиимэл байха гэжэ би бодоб. ¹⁹Зүб, үнэн бодото хүнүүдэй элирүүлэгдэхын тула таанадай дунда элдэб ханал бодолнууд байха ёһотой. ²⁰Тиигэжэ бүлгэмөөрөө суглархадаа, таанад Эзэнэй Үдэшын хоол тэмдэглэнэгүйт. ²¹Юундэб гэхэдэ, хүн бүхэнтнай бусадһаа түрүүн эдээ хоолоо барина, тиимэхээ заримантнай үлэн хоһон үлэнэ, нүгөө заримантнай амаараа гаратар эдээлээд, мэдээгээ алдатараа ууна. ²²Таанад эдижэ, уужа байхаар гэргүй юм гүт? Али таанад Бурханай хүзэглэгшэдэй бүлгэмые тоонгүй, дуталдаһан зоние доромжолно гүт? Энээн тухай юу гэхыемни хүлээнэбта? Таанадые магтаха ёһотой гүб? Үгы даа, энээнэй түлөө магтахагүйб!

²³Би Эзэнһээ абаһан хургаалаа таанадта дамжуулһан байгааб: Эзэн Иисүүстэ урбаһан хүни Тэрэ хилээмэ абаад, ²⁴Бурханда баяр баясхалан хүргөөд, хилээмээ хухалаад: «Энэ танай түлөө үргэл болохо бөөмни гээшэ. Намае дурсан энээниие эдижэ байгаарайгты», – гэжэ хэлээ. ²⁵Һүүлээрнь аяга абаад: «Энэ аяга болбол Минии шуһаар баталагдаһан Бурханай шэнэ хэлсээн гээшэ. Ямаршье сагта уухадаа, Минии дурасхаалда уужа байгаарайт», – гэжэ хэлээ. ²⁶Энэ хилээмэ эдихэ, энэ аягаһаа ууха бүхэндөө таанад Эзэнэй ерэтэр Тэрэнэй үхэл тухай айладхажа байнат. ²⁷Эзэнэй хилээмэ эдихэдээ, аягаһаань уухадаа, өөрыгөө доогуур абажа ябаһан хүн Эзэнэй бөөын ба шуһанай урда зэмэтэй байха. ²⁸Тиимэхээ хүн бүхэнтнай түрүүн өөрыгөө шалгаг, тэрэнэй һүүлдэ хилээмэнһээ эдижэ, аягаһаа ууг. ²⁹Хилээмэнһээ эдихэдээ, аягаһаа уухадаа, Эзэнэй бөөын удха мэдэрээгүй һаа, таанад эдихэн, ууһанаараа өөһэдыгөө гэмнэнэт. ³⁰Тиимэ ушарһаа олонтнай үбшэн ядуу, ахир һула байна, заримантнай үхэбэ. ³¹Хэрбээ бидэ түрүүн өөһэдыгөө шалгабал, Бурханай заргада орохогүй байгаабди. ³²Харин

бидэ Эзэнэй заргада ороод, хэһээлтэдэнь хүртэжэ байнабди, тиимэһээ энэ дэлхэйн зоноор хамта зэмэлэгдэхэгүйбди.

³³Тиимэһээ, аха дүүнэрни, Эзэнэй Үдэшын хоолдо суглархадаа, бэе бээ хүлээжэ байгты. ³⁴Суглархадаа, Бурханай заргада орохогүйнтнай тулада үлэн хоохон байһан зонтнай гэртээ эдеэлжэ байг. Бусад асуудалнуудые таанадта ерэхэдээ тайлбарилжа үгэхэб.

Арюун Һүлдэһөө үгтэһэн абьяас бэлигүүд

12 ¹Аха дүүнэр, мүнөө Арюун Һүлдэһөө үгтэһэн абьяас бэлигүүд тухай үнэниие таанадта мэдүүлхэ ханаатайб. ²Һүзэглөөгүй байхадатнай таанадые оло дахин төөрюүлдэг, дуугүй онгонуудта шүтэхэдэ түлхидэг байгаа гэжэ мэдэнэт. ³Бурханай Һүлдөөр хүтэлүүлһэн ямаршые хүн: «Иисүүс хараалда хүртэг лэ», – гэхэгүйл, тон тиигэжэл Арюун Һүлдөөр хүтэлүүлһэн хүнһөө ондоо ямаршые хүн: «Иисүүс болбол Эзэн», – гэхэгүйл гэжэ таанадта дуулганаб.

⁴Оюун сэдхэлэй абьяас бэлигүүд элдэб янзын байдаг, тиин тэдэниие бултыень гансал Арюун Һүлдэ үршөөдэг. ⁵Элдэб янзын албанууд бии, гэхэтэй сасуу гансал Эзэндэ алба хэдэг юм. ⁶Элдэб янзын абьяас-тайгаар албаяа хэжэ болохо, гэхэтэй сасуу нэгэл Бурхан хүн бүхэндэ тусхай ажал хэхэдэнь абьяас бэлиг хайрладаг. ⁷Арюун Һүлдэ хүн соо оршоходоо, бултанайл аша туһада ямар нэгэн абьяас бэлигээр элирхэйлэгдэдэг. ⁸Зарим хүнүүдтэ Һүлдэ сэсэн мэргэн үгэ хайрладаг, нүгөө зариманда тусгай мэдэлгэ хайрладаг. ⁹Хэһэг хүнүүдтэ Һүлдэ агуухэ хүзэг хайрлана, нүгөө хэһэг хүнүүдтэ үбшэн зониие эмнэхэ хүсэ шадал олгоно. ¹⁰Тиигээд нэгэ хүнүүдтэ гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые бүтээхэ хүсэ шадал үгэнэ, нүгөөдүүлдэ Бурханай мэдээсэл тайлбарилха абьяас хайрлана, үшөө нүгөөдүүлдэ али мэдээсэл үнэхөөрөө Бурханһааб, али Бурханһаа бэшэ гү гэжэ илгаруулха абьяас олгоно, зарим хүнүүдтэ элдэб янзын танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугарха бэлиг хайрлана, үшөө зариманда тэрэ хэлэһэн юмыень тайлбарилжа үгэхэ абьяас олгодог. ¹¹Эдэ онсо абьяас бэлигүүдые гансал Һүлдэ хүн бүхэндэ Өөрынгөө дураар хайрладаг юм.

¹²Христоос олон эрхэтэнһээ бүридэһэн нэгэ бээдэ адли; бээын эрхэтэнүүд олоншые хаа, тэдэнэр нэгэ бэе бүрилдүүлдэг. ¹³Бидэшые булта иудейнүүд гүбди, али бусад арадууд гү, барлагууд гүбди, али эрхэ сүлөөтэй гү, нэгэл Һүлдөөр нэгэ бэе болон уһаар арюудхуулаабди, зүрхэ сэдхэлдэмнай нэгэл Һүлдэ үгтөө.

¹⁴Бээшые өөрөө нэгэ эрхэтэнһээ бэшэ, харин олон эрхэтэнүүдһээ бүридэдэг. ¹⁵«Би гар бэшэб, тиимэһээ бээдэ ямаршые хамаагүйб», –

гэжэ хүлэй хэлэбэшье, тэрэ бэеын эрхэтэн байхаяа болихо аал? ¹⁶ «Би нюдэн бэшэб, тиимэхээ бээдэ ямаршые хамаагүйб», – гэжэ шэхэнэй хэлэбэшье, тэрэ бэеын эрхэтэн байхаяа болихо аал? ¹⁷ Хэрбээ бүхы бэе ганса нюдэн байбал, тэрэ яжа дуулаха байгаа? Хэрбээ бүхы бэе ганса шэхэн байбал, тэрэ яжа юумэ үнэрдэхэ байгаа? ¹⁸ Гэхэтэй зэргэ Бурхан бүхы эрхэтэнүүдые бэе соо Өөрынгөө дураар байрлуулаа. ¹⁹ Хэрбээ булта нэгэ адли эрхэтэн байбал, бэе байхагүй хэн. ²⁰ Харин олон эрхэтэн, гэхэдээ нэгэ бэе байна.

²¹ Тиимэхээ нюдэн «Ши намда хэрэггүйш» гэжэ гарта хэлэхэ аргагүй, али үгы наа, толгой «Ши намда хэрэггүйш» гэжэ хүлдэ хэлэхэ аргагүй. ²² Ахир нула гэжэ ханагадаг эрхэтэд бидэндэ бүришые хэрэгтэй байдаг. ²³ Тиимэ хүндэгүй гэжэ тоолодог эрхэтэнүүдые бидэ бүри ехээр анхардагбди, тиихэдэ эшхэбтэр гэжэ тоолодог эрхэтэнүүдые тусхайгаар анхардагбди. ²⁴ Бэеымнай зохид гэжэ ханагадаг эрхэтэнүүд тусхай анхарал татадаггүй. Бурхан бэеымнай зохёоходоо, нэрэ хүндэгүй эрхэтэнүүдтэ хамагнаа үлүү хүндэтхэл үзүүлэн бүтээгээ юм. ²⁵ Тиимэхээл бэе соо ямаршые илгарал хубаарал үгы, харин олон янзын эрхэтэнүүд бултадаа бэе бээ анхаржа байха ёготой. ²⁶ Тиигээд лэ нэгэ эрхэтэнэй зобоходо, нүгөө эрхэтэд бултадаа зободог, нэгэ эрхэтэнэй магтуулхада, бусад эрхэтэд бултадаа баярладаг.

²⁷ Таанад булта Христоосой бэе гээшэт, харин ганса гансаараа Тэрэнэй эрхэтэд гээшэт. ²⁸ Нүзэглэгшэдэй бүлгэм соо Бурхан хүн бүхэниие байрадань байлгаба: анха түрүүн, элшэнэрые, хоёрдохи нуурида Бурханай мэдээсэл элирүүлэгшэдые, гурбадахи нуурида хургагшэдые, тиигээд гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые бүтээдэг зониие, хойноһоонь үбшэн хүнүүдые аргалан эдэгээдэг, бусад зондо туһалдаг, бусэдые ударидадаг, элдэб танигдахагүй хэлэн дээрэ дуугардаг абьяастай хүнүүдые табья. ²⁹ Тэдэнэр бултадаа элшэнэр, али Бурханай мэдээсэл элирүүлэгшэд, али хургагшэд бэшэ. Хүн бүхэн гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые бүтээдэггүй, ³⁰ тон тиигэжэл хүн бүхэн үбшэнүүдхээ аргалха абьяастай байдаггүй, элдэб танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугардаггүй, тэрэ хэлэһэн юумэнүүдые нь тайлбарилдаггүй. ³¹ Тиимэхээ таанад бүришые агууехэ абьяас бэлигүүдтэ хүртэхые хүсэжэ байгты. Харин мүнөө би таанадта эрхим хайн зам харуулхаб.

Хайра дуран хамаг юумэнхээ шухала

13 ¹ Хэрбээ би хүнүүдэй гү, али Эльгээмэлнүүдэй хэлэн дээрэ дуугардаг аад, харин хайра дурагүй байгаа наа, би ханхинаһан ээд, хонгирфон сан гээшэб. ² Абарал буулгаха абьяастай, бүхы нюусануудтай

болон мэдэсэтэй, хада уулануудые хуурьярнь хэлгэхэ ехэ хүзэгтэй аад, хайра дураггүй юм хаа, би юуншые бэшэб. ³ Зөөри зөөшээ бултыень тараажа, ами бээ тахил болгон шатаалгаһан аад, хайра дураггүй юм хаа, ямаршые ашаг олзо намда тэрээнһээ байхагуйл.

⁴ Хайра дуратай хүн тэсэбэритэй, энэрхы сэдхэлтэй, атаархадаггүй, хайрхадаггүй, бүдүүрхэдэггүй, дээрэлхэдэггүй юм. ⁵ Хайра дуратай хүн бадашадаггүй, өөртөө олзо бэдэрдэггүй, абаһаар сухалдадаггүй, муу юумэ ханаандаа баряад байдаггүй. ⁶ Хайра дуратай хүн нүгэл шэбэлдэ баярладаггүй, харин үнэн зүбтэ баярладаг. ⁷ Хайра дуратай хүн хэээшье орхидоггүй, ходо этигэдэг, найдадаг, бүхы юумэ тэсэбэритэйгээр дабадаг.

⁸ Хайра дуран мүнхэ. Уридшалан хэлэгдэһэн үгэнүүд байбашье, үнгэржэ ошохо, элдэб хэлэнүүд байбашье, хүнэхэ, мэдэсэ байбашье, үгы болохо. ⁹ Юундэб гэхэдэ, бидэ юумые гүйсэд мэдэхэгүйбди, Бурханай мэдээсэлшые гүйсэд элирүүлэгдэдэггүй. ¹⁰ Харин бүрин бүтэн юумэнэй ерэхэдэ, бүрин түгэс бэшэ юумэнүүд хүнэхэ.

¹¹ Үхибүүн байхадаа, би үхибүүндэл адли дуугардаг, үхибүүндэл адли бодомжолдог байгааб, харин ехэ болоходоо, үхибүүн шанараа орхёоб. ¹² Мүнөө бидэ Бурхание бүүдэг гэрэлэй хүүдэртэ адли харанабди, харин хүүлдэнь Тэрээнтэй сэхэ харилсахабди. Мүнөө юумэ гүйсэд мэдэнэгүйб, харин хүүлдэ Бурханай намайе мэдэнэндэл адляар би юумые бүрин түгэс мэдэдэг болохоб.

¹³ Тиибэ яабашье, би хүзэгтэй, найдалтай, хайра дуратай байнаб. Эдэ гурбанай тон шухалань хайра дуран юм.

Бурханай мэдээсэл элирүүлхэ, танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугарха абьяас бэлигүүд

14 ¹ Таанад хайра дураа дэлгэрүүлжэ байгты. Оюун сэдхэлэй абьяастай байхые, илангаяа Бурханай мэдээсэл элирүүлхэ абьяастай байхые хүсэжэ байгты. ² Танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугаржа байһан хүнүүд бусад хүнүүдтэ бэшэ, харин Бурханда хандан дуугарна, тиимэһээ хэншые тэдэниие ойлгоногүй, тэдэ Арюун Һүлдын хүсөөр нюуса үнэн зүйлые айладхана. ³ Харин Бурханай мэдээсэлые зондо элирүүлһэн хүнүүд тэдэ зоние хургана, урмашуулна, ханаань заһана. ⁴ Танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугардаг хүнүүд өөһэдыгөө хургана, харин Бурханай мэдээсэл элирүүлһэн хүнүүд хүзэглэгшэдэй бүхы бүлгэмые хургана.

⁵ Тиимэһээ танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугарһайт гэжэ би та бүхэндэ хүсэнэб, гэхэтэй сасуу Бурханай мэдээсэл элирүүлхэ абьяастай

байһайт гэжэ би бүришье ехээр хүсэнэб. Юундэб гэхэдэ, мэдээсэл элирүүлһэн хүн танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугаржа байһан хүнһөө бүри шухала, зүгөөр хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хургаал дамжуулхын тула танигдахагүй хэлэн дээрэ хэлэһэн юумэеэ тайлбарилха аргатай хүниие би энэ тоодо оруулнагүйб. ⁶Тиимэхээ, аха дүүнэр, мүнөө таанадта ошо-ходоо, би танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугараад, харин Бурханай намда нээһэн мэдээсэл гү, али мэдэлгэ гү, али буулгагдаһан абарал гү, али хургаал заабари асараагүй һаа, таанадта ямар аша туһатай байхабиб?

⁷Хүгжэм гаргадаг жэмбүүр ба ятага хоёрые абаад үзэе, тэдэнэй хүгжэмүүдэйн илгаа эли тодо бэшэ байбалнь, бидэ жэмбүүр дээрэ наадаһые, ятага дээрэ наадаһые илгахагүй хэмди. ⁸Дохёо үгэдэг бүрээгэй тодо бэшэ абяануудые гаргадаг байбалнь, хэн тулалдаанда бэлдэхэ байгааб? ⁹Тон тиигэжэл танай хэлэһэн юумэн ойлгосотой бэшэ байбал, хэн таанадые ойлгохоб? Таанад миин лэ агаар доһолгохот.

¹⁰Дэлхэй дээрэ элдэб янзын олон хэлэнүүд бии, гэхэдэ тэдэнэй дунда удхагүй нэгэшье хэлэн үгы. ¹¹Хүнэй хэлэжэ байһан юумэнэй удхыень ойлгохогүй һаа, би тэрэ хүндэ хариин хүн болоноб, тиин тэрэшье хүн намда хариин хүн болоно. ¹²Таанад оюун сэдхэлэй абьяас бэлигтэй байхые хүсэжэ байгаа юм хадаа, хүзэглэгшэдэй бүлгэмые бэхижүүлхэ абьяас бэлигүүдтэ элбэгээр хүртэхэеэ оролдогты.

¹³Тиимэхээ танигдахагүй хэлэн дээрэ дуугардаг хүн хэлэһэн юумэеэ тайлбарилжа шадаха абьяастай байха тухай зальбаржа байг. ¹⁴Ушарынь юуб гэхэдэ, танигдахагүй хэлэн дээрэ зальбархадамни хүнэхэ хүлдэмни зальбаржа байбашье, ухаан бодолдомни ямаршье аша туһагүй байдаг. ¹⁵Тиигэхэдэ би яаха болонобиб? Би хүнэхэ хүлдөөрөө зальбархаб, гэхэтэй сасуу ухаан бодолоороошье баһа зальбархаб; би хүнэхэ хүлдөөрөө дуу дуулахаб, гэхэтэй сасуу ухаан бодолоороошье дуу дуулахаб. ¹⁶Хэрбээ шини хүнэхэ хүлдөөрөө Бурханда баясхалан хүргэжэ байбалшни, хэлэһэн юумыешни ойлгохогүй байһан юрын хүн хайшан гээд шини баясхаланда «болтогой» гэжэ хэлэхэб. ¹⁷Үлэмжэ һайнаар Бурханда баясхалан хүргэһэншье сагтаа, бусад зондо ямаршье туһагүй байхалши.

¹⁸Таанадай дундаһаа хэнһээшье үлүү ехээр танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугаржа байһандаа Бурханда баяр хүргэнэб. ¹⁹Тиихэдэе хүзэглэгшэдэй бүлгэм соо байхадаа бусад зониие хургахын тула танигдахагүй хэлэн дээрэ олон мянган үгэнүүдые хэлэнхаар ойлгомжотой табан лэ үгэ хэлэхэн дээрэ гэжэ тоолодогби.

²⁰Аха дүүнэр, таанад үхибүүдтэл адляр бодомжолхоёо болигты. Нүгэл шэбэлэй талаар зэмэгүй хүүгэд байгты, харин бодомжолходоо,

наһаяа хүсэһэн хүнүүд байгты. ²¹ «Танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ шулганаһан хариин зоноор дамжуулан Би арад зондоо хэлэхэб, теэд тиихэ-дэмнишые гэдэ Намайе дуулахагүйл гэжэ Эзэн хэлэнэ», – гээд Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ²² Тиимэһээ танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугарха абьяас хүзэглэгшэдэй аша туһада бэшэ, харин хүзэглэдэггүй хүнүүдтэ дүлгэ тэмдэг болодог, тиин Бурханай мэдээсэл элирүүлхэ абьяас хүзэглэдэггүй хүнүүдэй аша туһада бэшэ, харин хүзэглэдэг зоно аша туһада юм.

²³ Хэрбээ хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй бүгэдөөрөө суглараад, хүн бүхэнэйн танигдахагүй хэлэн дээрэ дуугаржа эхилхэдэ, юрын гү, али хүзэглэдэггүй хүн орожо ерэбэл, таанадые галзуураад байна гэхэгүй аал? ²⁴ Хэрбээ хүн бүхэнэй Бурханай үгэ номножо байхада, юрын гү, али хүзэглэдэггүй хүн орожо ерэбэл, дуулаһан юумэнүүдын тэрэнэй нүгэлнүүдые шүүмжэлэн элирүүлхэ, гэмнэхэ. ²⁵ Тэрэ хүнэй һанал бодойн нюусанууд эли боложо, тэрэ хүгэдэн Бурханай урда унажа, «Үнэхөөрөө Бурхан таанадай дунда байна», – гээд айладхаха.

²⁶ Тиигээд юун гэжэ хэлэхэбиб, аха дүүнэр? Танай суглархада, нэгэнтнай Бурханай дуунуудтай, нүгөөдэтнай хургаалтай, үшөө нүгөөдэтнай Бурханай нээжэ үгэһэн мэдээсэлтэй, заримантнай танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ үгтэһэн мэдээсэлтэй, нүгөө заримантнай хэлэгдэһэн юумэнэй тайлбарилгатай байдаг. Эдэ бүгэдэ булта хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй аша туһада юм. ²⁷ Хэрбээ хэн нэгэнэй танигдахагүй хэлэн дээрэ дуугаржа эхилбэлнь, хоёр гү, али дээдэ захань гурбан хүн хойно хойноһоон ээлжэлээд хэлэхэ ёһотой, тиин үшөө нэгэ хүн хэлэгдэһэн юумые тайлбарилжа байха ёһотой. ²⁸ Харин тайлбарилжа үгэхэ хүнэй үгы байбал, танигдахагүй хэлэн дээрэ дуугарагша абья гарангүй, гансал өөртөө ба Бурханда хандан зосоогоо дуугарха ёһотой. ²⁹ Хоёр гү, али гурбан хүн Бурханай мэдээсэл элирүүлэг, харин бусад зон хэлэһэн тухайн бодомжолжо байг. ³⁰ Хэрбээ суглаан дээрэ һууһан хүнэй Бурханһаа мэдээсэл абабал, дуугаржа байһан нүгөө хүниинь дуугүй болог. ³¹ Таанад булта ээлжэ ээлжээгээр Бурханай мэдээсэл элирүүлхэ, бултанаа хургаха, урмашуулха аргатайг. ³² Бурханай мэдээсэл элирүүлхэ абьяас тэрэл хүнэй мэдэлдэ байха ёһотой юм. ³³ Ушарын юуб гэхэдэ, Бурхан эмхи гуримгүй бэшэ, харин энхэ тайбанай эхин юм.

Хүзэглэгшэдэй бүхы бүлгэмүүд соо Бурханай хүнүүдэй бээе абаад ябадаг ёһоор ³⁴ эхэнэр хүнүүд суглаан дээрэ дуугүй байха ёһотой. Тэдэнэр юумэ дуугарха эрхэгүй, Моисейн Хуули соо хэлэгдэһэнэй ёһоор үгөөр байха ёһотой. ³⁵ Хэрбээ тэдэнэр юумэ хураха гэбэл, гэртээ

нүхэрһөөн һуража байг. Эхэнэр хүнэй хүзэглэгшэдэй суглаан дээрэ дуугархань ехэ эшхэбтэр.

³⁶ Али Бурханай үгэ таанадай досоо түрэбэ гү? Али тэрэ үгэ гансал таанадта хүрэбэ гү? ³⁷ Хэрбээ хэн нэгэн өөрыгөө Бурханай мэдээсэл элирүүлэгшэб, али оюун сэдхэхэлэй абьяастайб гэжэ тоолобол, минии таанадта бэшэһэн юумэн Эзэнэй захяа заабари мүн гэжэ мэдэрхэ ёһотой. ³⁸ Хэрбээ тэрэ хүнэй энээндэ анхаралаа хандуулаагүй хаань, таанадшые тэрэ хүниие бү анхарагты.

³⁹ Тиимэһээ, аха дүүнэрни, Бурханай мэдээсэл элирүүлхые аргагүй ехээр хүсэжэ байгты, танигдахагүй хэлэнүүд дээрэ дуугархые бү хоригты. ⁴⁰ Бүхы юумэн ёһо гуримаараал ябаха ёһотой.

Христоос үхэлые илаба

15 ¹ Мүнөө, аха дүүнэр, минии таанадта номноһон, таанадай тогтоожо абаһан, хүзэгэйтнай һуури табиһан Һайн Мэдээсэл таанадта һануулхамни. ² Тэрэнэй ашаар таанад абарагдаат. Минии номноһон Мэдээсэл хатуугаар баримталжа байһан ушарта таанад абарагдабат, үгы юм наа, дэмы хүзэглэһэн байгаат.

³ Нангин Бэшэг соо уридшалан хэлэгдэһэнэй ёһоор Христоос манай нүгэлэй түлөө үхөө гэһэн эгээн шухала зүйлые би өөрөө тогтоожо абаад, һүүлдэнь таанадта дамжуулааб. ⁴ Тэндэл уридшалан хэлэгдэһэнэй ёһоор Христоос хүдөөлүүлэгдөөд, гурбадахи үдэртөө амидыруулагдаа, ⁵ тиигээд Пётрто, һүүлдэнь арбан хоёр шабинартаа бултандань үзэгдөө. ⁶ Тиигээд Тэрэ табан зуугаад шахуу хүзэглэгшэдтэ нэгэ зэргэ үзэгдөө. Тэдэ хүзэглэгшэдэй олониинь мүнөөшые хүрэтэр амиды мэндэ, харин зариманиинь наһа бараа. ⁷ Тиигээд Тэрэ Яковта, удаань элшэнэртэ бултандань үзэгдөө.

⁸ Хамагай һүүлдэ Тэрэ намдашые үзэгдөө. Би дутуу гараһан үхибүүндэ адли хүнби. ⁹ Элшэнэрэй эгээн «багань» гээшэб, элшэн гэжэ нэрлэгдэхэшые эрхэгүй байгаа, юундэб гэхэдэ, би хүзэглэгшэдэй бүлгэмые хашан мүрдэдэг хэмби. ¹⁰ Гэхэтэй сасуу би Бурханай үршөөл хайраар мүнөөнэй нүхэсэлдэ байнаб, тиин тэрэ үршөөл хайрань дэмы үнгэрөөгүй. Би өөрынгөө хүсэ шадалаар бэшэ, харин досоомни ажаллажа байһан Бурханай үршөөл хайраар бусад элшэнэрһээ үлүү ехэ хүдэлжэ байгаа. ¹¹ Тиимэһээ бишые, тэдэшые, бидэ булта илгаагүй Мэдээсэлые номнонобди, үрэ дүндэнь таанад хүзэглэбэт.

Үхөөд амидырха тухай

¹² Христоос үхөөд амидыруулагдаа гэжэ номноходомнай заримантнай юундэ үхэхэн хүнүүд амидырхагүй гэнэб? ¹³ Хэрбээ үхэхэн хүнэй

амидырха аргагүй хаань, Христоосшые амидырхагүй байгаал. ¹⁴ Хэрбээ Христоос үхөөд, амидыраагүй хаа, маанадай номноhon дэмы, таанадай хүзэглэһэн дэмы юм. ¹⁵ Харин үхэһэн хүнүүд амидырдаггүй хаа, бидэ Бурханай Христоосые амидыруулаагүй байхадань амидыруулаа гэжэ хэлэхэдээ, Бурхан тухай худалаар гэршэлһэн болонобди. ¹⁶ Ушарынь юуб гэхэдэ, хэрбээ үхэһэн хүнүүд амидырдаггүй хаа, Христоосшые амидыруулагдаагүй гээшэ. ¹⁷ Хэрбээ Христоосой амидыруулагдаагүй хаа, танай этигэл хүзэг дэмы, таанад нүгэл шэбэлтэйгээ үлэнэт. ¹⁸ Тиихэдээ Христоосто хүзэглөөд үхэһэн хүнүүд баһал хосороо гэжэ ойлгожо болохо. ¹⁹ Хэрбээ бидэ гансал энэ амидаралдаа Христоосто найдажа байбал, бидэ бүхы дэлхэй дээрэ эгээл аза хубигүй зон гээшэбди.

²⁰ Зүгөөр Христоосой үхөөд амидыруулагдаһаниинь үнэн зүб юм. Үхөөд амидыруулагдаха зондо энэнь баталамжа юм. ²¹ Нэгэ хүнөөр дамжан үхэл тудаб, тон тиигэжэл нэгэ хүнөөр дамжан үхэлһөө амидыралга тудаха. ²² Хүнүүд булта Адаамтай холбоотой байһан дээрэһээ яжа үхэдэг бэ, тон тиигэжэл булта Христоостой холбоотой байһан дээрэһээ амидыруулагдаха. ²³ Гэхэдээ хүн бүхэн өөрынгөө ээлжээгээр, хамагай түрүүн Христоос, тиигээд Тэрэнэй ерэхэдэ, бүхы Тэрэнэй хүнүүд амидыруулагдаха. ²⁴ Тиигээд бүхы юумэнэй эсэс ерэхэ, Христоос бүхы хүсэнүүдые, замбуулинай бүхы засаг захиргааниие, засаглагша захирагшадые илаад, хаан түрые Эсэгэ Бурханда барюулха. ²⁵ Христоос бүхы дайсадаа ула дороо оруултараа захирха. ²⁶ Нүүлшынь дайсан болохо үхэл усадхагдаха. ²⁷ «Бурхан ула доронь бүгэдые оруулаа», – гээд Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ, зүгөөр тэрэ «бүхы юумэнэй» тоодо Христоосой ула доро бүгэдые оруулһан Бурхан Өөрөө ороногүй гэжэ ойлгосотой бээ даа. ²⁸ Христоос бүхы юумэнүүдые захирхадаа, бүхы юумые мэдэлдэнь оруулһан Бурханай мэдэлдэ Өөрөө орохо, тиигээд Бурхан хамаг юумые бүрин захиржа байха.

²⁹ Хэрбээ амидыралгын үгы юм хаань, үхэһэн хүнүүдэй түлөө уһаар арюудхуулһан зон яахань гээшэб? Хэрбээ үхэһэн хүнүүдэй юрэдөө амидырдаггүй хаань, яахадаа хүнүүд тэдэнэй түлөө уһаар арюудхуулһаб? ³⁰ Бидэшые юундэ аюул оһолтой үргэлжэ нюураараа туланабиди? ³¹ Аха дүүнэр, би үдэр бүхэн үхэлтэй нюураараа туланаб. Манай Эзэн Иисүүс Христоостой нэгэдэһэн ажамидаралтнай минии омогорхол байһан дээрэһэнь, би энээн тухай айладханаб. ³² Хэрбээ би юрэ хүн шанараараа бодоод, «ан арьятануудтай» Эфес хотодо тулалдабал, намда ямар аша туһа байгааб? Хэрбээ үхэһэн хүнүүдэй амидырдаггүй хаа, хүнүүдэй хэлээшээр «үглөөдэр үхэхэмнай магадгүй, тиимэһээ мүнөө эдеэлэе, ууял».

³³ Таанад бү эндүүржэ ябагты. «Муу ханинар хайн сэдхэлтэй хүниие доройтуулдаг». ³⁴ Ой ухаандаа орогты, нүгэл хэхэээ болигты. Заримантнай Бурхание мэдэхэгүй, тиин эшэжэ зобожо байхаартнай энээниие хэлэнэб.

Үмхирэн хосордог ба үмхирдэггүй мүнхэ бэе

³⁵ «Яажа үхэхэн хүнүүд амидырдаг бэ? Ямар бэетэй байха бэ?» – гээд хэн нэгэн асуужа магадгүй. ³⁶ Ямар тэнэг гээшэбта! Үрэхэ тарихадашни тэрэ үрэхэншни хосороогүй хаа, амидыран ургахагүйл. ³⁷ Таряа гү, али ямаршьеб ондоо үрэхэ тарихадаа, ши бүтэн ургамал бэшэ, зүгөөр үрэхэ нуулганаш. ³⁸ Харин Бурхан Өөрын дураар тэрэ үрэхэндэ бэе хайрлана, тиин үрэхэ бүхэндэ өөрын тусхай бэе хайрлана.

³⁹ Бэенүүд ондо ондоо түхэл маягтай: хүнүүд нэгэ түрэлэй бэетэй, амитад ондоо түрэлэй бэетэй, шубууд баһа ондоо бэетэй, загаһад үшөө ондоо бэетэй байдаг.

⁴⁰ Тиихэдэ огторгойн бэенүүд ба газар дэлхэйн бэенүүд байдаг. Газар дэлхэйн бэенүүдэй үзэсхэлэниинь огторгойн бэенүүдэй үзэсхэлэнһээ илгаатай. ⁴¹ Наранай ялалзаан нэгэ, һарын ялалзаан ондоо, одо мүшэдэйшье ялалзаан баһа ондоо, тиихэдэ одо мүшэд бэе бөөһээ баһа толонгоороо илгардаг.

⁴² Тон тиимэл юумэн үхэхэн хүнүүдэй амидырхада болохо: бэе үхэл соо таригдаад амидырхадаа, үмхирдэггүй мүнхэ болохо. ⁴³ Нуулгагдахадаа, тэрэ нэрэ түрэгүй, ахир нула байха, харин амидырхадаа, алдартай, хүр хүсэтэй байха. ⁴⁴ Нуулгагдахадаа, юрэ махабад бэе байгаад, амидырхадаа, оюун сэдхэлэй бэе байха. Юрэ махабад бэе байбал, оюун сэдхэлэй бөөшье байха. ⁴⁵ «Түрүүшын хүн, Адаам, амитай болоо, харин һүүлшын Адаам ами хайрладаг Һүлдэ юм», – гээд Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ⁴⁶ Анха түрүүн оюун сэдхэлтэй бэшэ, харин юрэ махабад бэетэй ерэхэ, хожомынь оюун сэдхэлэй һүлдэтэй ерэхэ. ⁴⁷ Түрүүшын Адаам газар хүрьһэнһөө бүтээгдэһэн газар дэлхэйн хүн юм, харин һүүлшын Адаам тэнгэриһээ юм. ⁴⁸ Газар дэлхэйн хүнүүд газар хүрьһэнһөө бүтээгдэһэн үнөөхи хүндэ адли, харин тэнгэрийн хүнүүд тэнгэриһээ ерэхэн нүгөө хүндэ адли. ⁴⁹ Газар хүрьһэнһөө бүтээгдэһэн хүнэй түхэл шанартай ябадагтаал адляар, бидэ баһа Тэнгэрийн хүнэй түхэл шанартай ябахалди.

⁵⁰ Махабад бэе шуһан хоёрһоо бүтээгдэһэн юумэн Бурханай хаан түрые залгамжалха аргагүй, үмхиржэ хосордог юумэн үмхирдэггүй мүнхэ юумые залгамжалха аргагүй гэжэл би таанадта хэлэхэ һанаатайб.

⁵¹⁻⁵² Зай, би таанадта үнэн зүб нюуса нээнэб: бидэ булта үхэхэгүйбди, гэхэтэй сасуу бүрээгэй һүүлшынхиеэ дуугархада, бидэ булта

нюдэнэй сабшаха зуура гэнтэ хубилгагдахабди. Бүрээгэй дуугархада, үхэхэн хүнүүд хэтын хэтэдэ үхэхэгүйгөөр амидыруулагдаха, тиин бидэшье хубилгагдахабди. ⁵³ Тиигэжэ үмхирэн хосордог юумэн үмхирдэггүй мүнхэ боложо хубилха ёһотой, үхэлэй юумэн үхэдэггүй юумэн боложо хубилха ёһотой. ⁵⁴ Үмхирэн хосордог юумэнэй мүнхэ боложо хубилхада, үхэлэй юумэнэй үхэдэггүй боложо хубилхада, «Үхэл хосорбо, илалта туйлагдаба», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэһэн юумэн бээлхэ.

⁵⁵ «Ай, Үхэл, илалташни хаанаб?

Ай, Үхэл, хадхууршни хаанаб?»

⁵⁶ Үхэлэй хадхуурай хорон нүгэл шэбэл соо, нүгэл шэбэлэй хүсэн Хуули соо. ⁵⁷ Харин манай Эзэн Иисүүс Христоосой ашаар маанадта илалта хайрлаһан Бурханда баяр баясхалан хүргээл!

⁵⁸ Тиимэһээ, инаг хайрата аха дүүнэрни, Эзэнэй түлөө хэхэн ямаршые ажалтнай дэмы бэшэ гэжэ мэдэн, Эзэнэй ажалда өөһэдыгөө бүрин зорюулагты, нугаршагүй, бата хатуу байгты.

Һүзэглэгшэ аха дүүнэртэ үзүүлхэ туһаламжа

16 ¹ Мүнөө дуталдажа байһан Иудей можын Бурханай хүнүүдтэ алта мүнгэ суглуулжа туһалха талаар хэлэхүүб. Галаадай һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ юу хэхыень захяа хэнби. Таанадшые тэрэ захяа дүүргэгты. ² Воскресени бүхэндэ булта шадалайгаа зэргээр оролгоһоон мүнгэ гаргаад, тэрэнээ хадагалжа байг. Тиигэбэлтнай, ерэхэдэмни, алта мүнгэ суглуулха хэрэг гарахагүй. ³ Би ерэхэдээ, шэлэжэ абаһан хүнүүдтэтнай бэшэгээ үгөөд, бэлэгүүдтэинь Иерусалим ябуулхаб. ⁴ Хэрбээ тэдэнтэй суг ябалсаха хэрэгтэй байбал, хамта ябуужаб.

Һүүлшын заабаринууд

⁵ Би Македонёор дайраад, һүүлээрнь таанадта ерэхэб. Македонёор дайраха ёһотой хүнби. ⁶ Нэгэ хэды саг соо таанадтай байхаб, үбэлжэжэшье магадгүйб, һүүлээрнь таанад намайе замдамни суглуулаарайт. ⁷ Би таанадтай халта уулзаад лэ хахасахаяа һананагүйб. Хэрбээ Эзэнэй үршөөбэл, таанадтайгаа удаан байһайб гэжэ хүсэнэб.

⁸ Эндэ Эфестэ би Табидахи үдэрэй һайндэр болотор байхаб. ⁹ Эндэ эсэргүүсэгшэдэй олон байгаашые һаань, агууехэ шухала хэрэг бээлүүлхэ боломжо гараад байна.

¹⁰ Хэрбээ Тимофейн таанадта ошобол, танай дунда айлта зоболтогүй байха тухайнь бодооройт, тэрэ намдал адли Эзэнэй аша туһада ажаллана. ¹¹ Хэншые тэрэниие доогуур бү харат. Тэрэнэй намда бусажа

ерэхэ замайн амгалан байха тухай бодон, тэрэниие үдэшөөрэйт. Би тэрэниие хүзэглэгшэ аха дүүнэртэйгээ ерэхыень хүлээнэб.

¹² Мүнөө манай хүзэглэгшэ нүхэр Аполлос тухай хэлэхүүб. Би тэрэниие таанадта хүзэглэгшэ аха дүүнэрээр хамта ошохыень ехэл гуйһан байгааб. Теэд тэрэ мүнөө таанадта ошохо аргагүй байна, гэхэдэ боломжо гарабал, тэрэ таанадта заабол ошохо.

¹³ Һэргэг байгты. Һүзэгөө алдангүй, зоригтой, хатуу байгты. ¹⁴ Ямаршые юумэ хэхэдэе, дуратайгаар хэжэ байгты.

¹⁵ Таанад Стефан ба тэрэнэй гэр бүлэ тухай мэдэнэт, тэдэнэр Ахайяын зоной дундаһаа анха түрүүн Эзэндэ хүзэглэһэн, Бурханай хүнүүдэй алба хэхэдэ өөһэдыгөө бүрин зорюулаа юм. Аха дүүнэрни, ¹⁶ тиимэл хүнүүдэй ба тэдэнтэй ажаллажа, алба хэжэ байһан хүнүүдэй хүтэлбэри доро ябагты гэжэ таанадые гуйнаб.

¹⁷ Стефан, Фортунат, Ахаик гурбанай ерэнэндэ би аргагүй ехээр баярланаб, тэдэнтэй байхадаа, таанадай үгы байһые ойлгонгүй үнгэрбэб. ¹⁸ Тэдэнэр намайешье, таанадыешье баярлуулаа. Тиимэ зониие хүндэлжэ байгты.

¹⁹ Аси можын хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүд таанадта мэндые хүргэнэ. Ааквила Прискиилла хоёр, тэдэнэй гэртэ суглардаг хүзэглэгшэдэй бүлгэм таанадта Эзэндэ хүзэглэгшэдэй халуун мэндые хүргэнэ. ²⁰ Таанадта эндэхи хүзэглэгшэ аха дүүнэр булта мэндые хүргэнэ. Бэе бээе арюун дотоноор таалажа мэндэшэлээрэйт.

²¹ Энэ мүнүүдые өөрын гараар бэшэнэб: Павел таанадта амар мэндые хүргэнэ. ²² Эзэндэ дурагүй байһан хүнэй толгой дээрэ хараал бууг. Манай Эзэн, ерыт даа!

²³ Эзэн Иисүүсэй үршөөл хайра таанадтай байһай! ²⁴ Минии хайра дуран Иисүүс Христоос соо та бүхэнтэй оршохонь болтогой!

Павелай Коринфынхидтэ бэшэһэн хоёрдохи хандалга

Коринфын хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандуулһан Павелэй хургаал заабаринууд, гуйлтанууд зохихо хэмжээнэй үрэ дүнтэй байба. Нүгэл шэбэл үйлэдэһэн олон коринфынхин нүгэлөө гэмшэжэ, Павелтэй эбээ нэгэдэхэ гэжэ оролдоо. Гэбэшье зарим улад Павелэй нэрэ хүндын эсрэг хэдэбэ. Тиймэһээ Павел Македонидо байхадаа тэдэндэ үшөө нэгэ хандалга эльгээжэ, дахин Коринф ошохоёо түхээрбэ.

Энэ хандалгань Павелэй бэшэгүүдэй дотор эгээн муу системэтэй, ёһо дурим баримталаагүй бэшэ. Энэнь Павелье буһалгааһан хүсэтэй һаналнуудһаа дулдыдаһан байжа магадгүй. Зарим шүүмжэлэгшэд энэ хандалга хожомынь хоорондоо эблүүлэгдэһэн Павелэй коринфынхиндэ тустаяа бэшэһэн хоёр гурбан бэшэгүүдһээ бүридэнэ гэжэ тоолодог.

Ямаршые ушарта, энэ хандалгыг гурбан гол хэнэг болгон хубаамаар:

- Павелэй Коринфын хүзэглэгшэдэй бүлгэмтэй эбтэй болоһондоо баярлажа байһан ябадал, Хриестоосой элшэн болоод зүдхэжэ байһанаа зураглан бэшэһэниинь (1-7-дохи бүлэгүүд);
- Иерусалимай үгытэй христиан хүзэглэгшэдтэ өөрын эд зөөрээрэ бардам туһаламжа үзүүлхэ тухай коринфынхинице идхан заабарилга (8-9-дэхи бүлэгүүд);
- хуурмаг багшанарай хардалга зэмэлэлтэһээ бэеэ хамгаална, тэдэндэ бү этигэгты гэжэ коринфынхидые урьяална (10-13-дахи бүлэгүүд).

1 ¹ Коринф хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэм, Ахайяын нютагта байһан Бурханай бүхы хүнүүд, тааналды Бурханай эрхэ мэдэлээр Хриестоос Иисүүсэй элшэн болохоор дуудуулагдаһан Павел болон хүзэглэгшэ Тимофей мэндэшэлнэ. ² Манай Эсэгэ Бурхан ба Эзэн Иисүүс Хриестоос тааналда үршөөл хайра, амгалан тайбаниие хайрлаг лэ!

³ Үршөөл буян хайрладаг Эсэгэ, элдэб янзын ушарта ханаа заһадаг Бурхан, манай Эзэн Иисүүс Христоосой Эсэгэ Бурхан үрээл магтаалда хүртэжэ байг лэ. ⁴ Элдэб янзын бэрхэшээлнүүдэй тудабал, Тэрэ манай ханаа заһадаг, тиимэһээ ондоо зоной элдэб янзын бэрхэшээлнүүдтэ ороходонь, Бурханай маанадай ханаа заһадагтал адляар бидэшье тэдэ зоной ханаа заһаха аргатай байдагбди. ⁵ Христоосой олон зоболонгуудые хубаалсаха тума бидэ Христоосой ашаар Бурханай туһаламжа бүри ехээр абанабди. ⁶ Зоболон эдлэжэ байхадаа, бидэ таанадай аша туһада, таанадыел абархын тула зобонобди, Бурхан маанадай ханаа амаруулһандал адляар таанадай ханаа амаруулна, тиихэдээ маанадай дабажа байһан зоболонгуудые тэсэжэ гарахынтнай тула таанадай ханаа амаруулна. ⁷ Тиимэһээ бидэ таанадта бата найданабди, зоболонгуудыемнай хубаалсахадаа, таанад маанадтал адли ханаагаа амарнат гэжэ мэдэнэбди.

⁸ Аха дүүнэр, Асиин можодо бидэнтэй ушарһан бэрхэшээл зоболонгууд тухай таанадта хануулха ханаатайбди. Тиихэдэ бидэ ханаагаараа аргагүй ехээр унажа, доройтожо, амиды үлэхэбди гэжэ найдахаяашье болёод байгаабди. ⁹ Үалаабди гэжэ ханаабди. Тэрэ ушарһаа бидэ өөһэдтөө найдангүй, харин үхэнэн хүнүүдые амидыруулдаг Бурхандал ганса найдаха хэрэгтэй гэжэ ойлгообди. ¹⁰ Тиимэһээл Тэрэ бидэниие тиимэ аюул үхэлһөө абараа, абаржашье байха. Тэрээндэл ганса найданабди, ерээдүйдэ дахин абархал, ¹¹ бидэнэй түлөө уншажа байһан зальбаралнуудтнай туһалнал. Тиимэһээ маанадта аша туһатай байһанайнь түлөө олон зон Бурханда баяр баясхалан хүргэхэл.

Павелай түсэбүүдын хубилна

¹² Энэ дэлхэйдэ байхадаа, илангаяа таанадтай харилсахадаа, бидэ Бурханһаа үгтэнэн үнэн сэхэ, арюун сэбэр ажамидаралтай байгаабди, һэшхэл бодолнайшье тэрэниие батална, тиимэһээл бидэ ехэл бахархадагбди. Бидэ хүнэй сэсэн ухаагаар бэшэ, харин Бурханай үршөөлөөр тиигэжэ ажамидараабди. ¹³⁻¹⁴ Таанадай уншаха, ойлгохо аргатай юумэнүүдые бидэ бэшэнэбди. Мүнөө бидэниие бага зэргээр ойлгожо байгаашье хаатнай, хожомын гүйсэд ойлгодог болохот гэнэн найдалтай байнаб, тиин Эзэн Иисүүсэй ерэхэ Үдэр таанад маанадаар бахархахат, харин бидэ таанадаар бахархахабди.

¹⁵ Эдэ бүхы юумэнүүдтэ хатуу этигэлтэй байһан хадаа хоёрдохийё буян хэшэгтэ хүртэхынтнай тула би түрүүн таанадта ошохые түсэблэжэ байгааб. ¹⁶ Таанадта дайраад Македони ошохо, тиигээд тэндэнээ бусаха замдаа дахин таанадтай уулзаха ханаатай хэм. Тиигэхэдэмни саашаа

Иудей руу ябаха замдамни намайе бэлдэжэ үгэхэт гэжэ найдааб. ¹⁷ Энэ түсэбүүдни һэбхи ябадал болоо гээшэ гү? Нэгэ хэлэхэдээ «тиимэ», нүгөө хэлэхэдээ «үгы» гэжэ хэлэдэг найдабаригүй хүн гээшэ гүб? ¹⁸ Бурханай бата найдабаритай байдагтал адляар минии «тиимэ» гэхэмни «үгы» бэшэ, харин тиимэ байдаг. ¹⁹ Ушарынь юуб гэхэдэ, Силуан, Тимофей бидэ гурбанай таанадта номноһон Бурханай Хүбүүн Исүүс Христоос «тиимэ» гэхэдээ, «үгы» гэхэн удхатайгаар хэлэдэггүй. Тэрэ Өөрөө Бурханай «тиимэ» мүн. ²⁰ Тэрэ Бурханай бүхы найдуулгануудайнь «тиимэ» гээшэ. Тиимэһээл Христоосоор дамжуулан бидэ «Болтогой» гэжэ Бурханай алдарта айладхаабди. ²¹ Бурхан Өөрөө Христоосые та бидэнэй бата нуури болгожо табяа, бидэниие илган шэлэжэ абаа, ²² бидэн дээрэ тамгаа дараа, бидэндэ үгэхэ бүхы юумэнүүдэйнгээ бэлгэ тэмдэг болгон Арюун Һүлдые хайрлаа.

²³ Би Бурханиие гэршэ болгожо дууданаб, Тэрэ минии һанал бо-долые мэдэхэ. Таанадые хайрлаһандаа би таанадта Коринф ошохогүй гэжэ шиидээ һэнби. ²⁴ Юундэ хүзэглэжэ байхыетнай зааха гэжэ оролдоогүйбди, хатуу хүзэгтэй байһыетнай бидэ мэдэнэбди. Жаргалтай байхынтнай түлөө бидэ таанадаар хамта хүдэлнэбди.

2 ¹ Тиимэһээ гашуудхагүйнтнай тула би дахин таанадта ошохогүйб гэжэ шиидээб. ² Хэрбээ таанадые дахин гомдохооболни, намайе баярлуулха хүн танай дунда дахин олдохогүйл. ³ Дахин ошоод, намайе баярлуулха ёһотой хүнүүдһээ гашуудаха дурагүй байһандаал би түрүүн бэшэһэн байгааб. Минии баяртай байхада таанадшые булта баяртай байдагта гэхэн хатуу этигэлтэй байнаб. ⁴ Гашуудан голхорхынтнай тула бэшэ, харин аргагүй ехээр дуратай байһанаа мэдүүлхын тула би ехэл ханаа зобон, ехэл нулимсаа гоожуулан, таанадта бэшээб.

Гомдохоогшые хүлисэгты

⁵ Хэрбээ хэн нэгэн намайе гомдохообол, тэрэ хүн намһаа үлүү ехээр таанадые бултыетнай гомдохоогоо гэжэ хэлэбэл хэтэрүүлхэгүйб. ⁶ Тиимэ хүниие хэһэн аргаарнь лэ олонхинойтнай хэһээбэл, болохо. ⁷ Зүгөөр тэрэ нүхэрөө аргагүй ехээр уйдажа, сэдхэлээрээ унахагүйнь тула хүлисөөд, ханааень заһабалтнай, таанадта дээрэ байха. ⁸ Үнэн дээрэ тэрэндээ дуратай байһанаа мэдүүлхыетнай таанадһаа гуйнаб. ⁹ Туршалгануудые хэр дабахатнай гээшэб, хэлэһэн юумэнүүдыемни ходо дүүргэхэтнай гү гэжэ харахын лэ тула би бэшээ хүнби. ¹⁰ Хэрбээ хэһэн муу юумэнэһын түлөө хүниие хүлисэбэлтнай, бишые тэрэниие хүлисэнэб. Христоосой урда таанадай аша туһада хүлисэхэ ёһотой бүхы

юумые би хүлисэнэб. ¹¹Тиигэбэл сатана маанадые мэхэлжэ шадахагүй. Бидэ булта тэрэнэй һанал бодолыень һайн мэдэнэ ха юмди.

¹²Христоос тухай һайн мэдээсэл номнохоёо Трояда хото ерэхэдэмни, Эзэн бүхы хэрэгүүдтэмни урагшатай байгаа. ¹³Гэхэтэй сасуу, тэндэ Тит дүүгээ оложо ядахадаа, би ехээр һанаа зобооб. Тиимэһээ тэндэхи зондо баярлаһанаа мэдүүлээд, Македони ошооб. ¹⁴Христоостой хамтарһан маанадые илалтада хүргэжэ байдаг Бурханда баяр баясхалан хүргэнэб. Бурхан баһал Христоос тухай мэдээе хангалтай хоншуу үнэртэл адляар хаа хаанагүй маанадаар дамжуулан тараадаг. ¹⁵Ушарынь юуб гэхэдэ, бидэ абарагдажа болон хосоржо байһан зоной дунда Бурханай һанаашалһанаар Христоосой хангалынь болонобди. ¹⁶Хосорһон зондо тэрэ хангал бузар үнэртэй байжа, үхэлдэ хүргэдэг, харин абарагдаһан зондо тэрэ хангал һайхан үнэртэй байдаг, амидарал үршөөдэг. Тиимэһээ хэн иимэ үүргэ гүйсэдхэхөөр бэлэн бэ? ¹⁷Бидэ Бурханай мэдээсэл номнон өһөдтөө олзо олодог хүнүүдтэл адли бэшэбди. Бидэ үнэн шударгаар ажалдагбди. Юундэб гэбэл, Бурхан бидэниие эльгээгээ, Бурхан манай гэршэ, тиин бидэ Христоосой зарасанарбди.

Шэнэ Хэлсээнэй зараса

З ¹Бидэ дахин өөһэдыгөө таанадта танилсуулха болоно гүбди? Али зарим хүнүүдтэ адляар бидэ өөһэд дундаа зүбшөөһэн танилсуулгын бэшэгүүдые харуулха ёһотой гүбди? ²Таанад өөһэдөө бүхы хүнүүдтэ уншаха ойлгохоор манай сэдхэлдэ бэшэгдэһэн бэшэг гээшэт. ³Христоосой Өөрөө энэ бэшэг бэшээд маанадаар дамжуулһаниинь эли байна. Энэ бэшэг бэхээр бэшэ, харин амиды Бурханай Һүлдөөр бэшээтэй, шулуун хабтагайнууд дээрэ бэшэ, харин хүнүүдэй сэдхэлдэнь бэшээтэй.

⁴Бидэ эдэ бүхэн үнэн зүб байна гэжэ Бурханай урда Христоосой ашаар бата этигэлтэй байнабди. ⁵Энэ ажал бүтээхэ аргатайбди гэжэ бидэ өөрынгөө нэрэһээ баталха эрхэгүйбди. Бурхан лэ бидэндэ тиимэ арга боломжо үгэдэг. ⁶Тэрэл Бурхан бэшээтэй Хуули дээрэ бэшэ, харин Арюун Һүлдэ дээрэ нуури татаһан Шэнэ Хэлсээнэй зарасанар байха боломжо бидэндэ олгоо. Юундэб гэхэдэ, Хуули үхэл асардаг, харин Һүлдэ амидарал үршөөдэг.

⁷Шулуун хабтагайнууд дээрэ үзэгүүдээр Хуули һиилэхэдэнь, тэндэнь Бурханай алдар толороо, Израилиин арадай харахын аргагүй һаргама гэрэлээр Моисейн нюурын гэрэлтээ. Үхэл асардаг Хуули хүсэндөө байхадаа иимэ ехэ алдар үзүүлдэг байбал, ⁸Һүлдэһөө эхитэй юумэн бүришье ехэ алдартай байха бэшэ аал? ⁹Гэмнэлгэдэ хүргэжэ байһан юумэнэй алдартай байбал, үнэн зүб тээшэ хүтэлһэн ябадал бүришье ехэ

алдартай байха бэшэ аал? ¹⁰ Анхан алдартай байһан юумые мүнөөнэй тон харгама алдартай сасуулбал, тэрэ ямаршые алдаргүй гэжэ хэлэхэдэ болохо. ¹¹ Саг зуура оршодог юумэнэй алдартай байбал, хэтын хэтэдэ оршодог юумэн бүришые ехэ алдартай байха бэшэ аал?

¹² Иимэ эрхим һайн найдалгатай байхадаа бидэ ехэл зоригтой байнабди. ¹³ Ойр зуурын һур жабхалангай буурахые Израилин арадай харахагүйн тула бидэ нюураа бүдөөр хаанан Моисейдэл адли бэшэбди. ¹⁴ Үнэхөөрөө тэдэ зоной ухаан бодолынь хаалтатай байгаа. Манайшые үдэрнүүд хүрэтэр Хуушан Хэлсээе уншахадань, үнөөхи хушалтань абтаагүй байна. Гансал Христоос тэрэ хушалтые абаха аргатай. ¹⁵ Мүнөөдэршые, тэдэнэй ямаршые сагта Моисейн Хуули уншахадань, зүрхэ сэдхэлынь үшөөл хаалтатай байдаг. ¹⁶ Зүгөөр тэрэ хушалта хүнэй Эзэндэ хандаһан лэ сагтань абтажа хаягдадаг. ¹⁷ Эзэн – Һүлдэ мүн, тиин Эзэнэй Һүлдын оршожо байһан газарта эрхэ сүлөө бии. ¹⁸ Тиимэһээ бидэ булта халхалагдаагүй нюураараа Эзэнэй алдарые харанабди. Эзэнэй Һүлдэ Эзэнэй алдарта бүри ойртуулан маанадые хубилгана.

Шабар домбо соо байһан баялиг

4 ¹ Бурханай үршөөл хайраар бидэ иимэ ажал хэнэбди, тиихэдээ урмаа хухарнагуйбди. ² Бидэ нюужа байхаар эшхэбтэр хэрэгүүдые хэхээе болёобди, хүниие мэхэлхэ хуурахаяа гү, али Бурханай үгэ хазагайруулхаяа оролдоногуйбди. Үнэн зүб тухай айладхажа байһыемнай Бурхан гэршэлхэ. Тиимэһээ маанадта этигэжэ найдажа болохо юм. ³ Хэрбээ манай номножо байһан Һайн Мэдээсэл далда байгаа наа, тэрэ гансал хосоржо байһан зондо далда байха. ⁴ Һүзэглэдэггүй зоной ухаан бодолыень энэ дэлхэеи захиржа байһан нүгэлтэ бурхан харанхы мунхагаар хушаа, тиимэһээ тэдэ балар хохор зон Бурханай дүрэнх болохо Христоосой алдар тухай һайн мэдээсэлһээ сасарһан гэрэл туяае хараха аргагүй байгаа. ⁵ Бидэ өөһэдэгөө айладханагуйбди, харин Иисүүс Христоосые Эзэн гэжэ, бидэ Иисүүсэй аша туһада танай зарасанарбди гэжэ номнонобди. ⁶ «Гэрэл туяагай харанхыһаа гэрэлтэхэн болтогой», – гэжэ Бурхан хэлээ. Мүнөө тэрэл Бурхан манай сэдхэлдэ гэрэлтэжэ, Христоосто оршожо байһан Бурханай алдарай мэдээгээр бидэниие гэгээрүүлээ.

⁷ Бидэ энэ баялиг хадагалһан шабар домбонуудта адли хүмди. Тиимэһээ бодото һур хүсэн маанадһаа бэшэ, харин Бурханһаа эхи абадаг. ⁸ Бидэ оло дахин хашуулан зобонобди, гэхэтэй сасуу дарагдаагүйбди. Юу хэхээе мэдэхээшые болёод байхадаа, бидэнэр урмаа хухардаггүйбди. ⁹ Бидэниие мүрдэбэшье, бидэ нүхэдгүй үлэдэггүйбди. Даруулбашье,

бидэ үхөөгүйбди. ¹⁰⁻¹¹ Иисүүсэй амидаралай маанад соо элирхэйлэгдэхын тула бидэ Тэрэнэй түлөө үдэр бүхэн үхэлтэй ушардагбди. Иисүүсэй амидарал манай богони гэнэн амидаралда харагдажа байхын тула бидэ амиды зон Тэрэнэй түлөө үхэлтэй ходо ушардагбди. ¹² Энэнь үхэл маанад соо, харин амидарал таанад соо ажаллана гэхэн удхатай юм.

¹³ «Би хэлээшье хаа, этигэхэн зандааб», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. Бидэ тэрэл хүзэгэй хүлдэтэй байжа хүзэглэнхэндөө хэлэнэбди. ¹⁴ Эзэн Иисүүсые амидыруулхан Бурхан Иисүүстэй хамта бидэниие амидыруулха, тиигээд та бидэниие Өөрынгөө урда байлгаха гэжэ бидэ мэдэнэбди. ¹⁵ Эдэ бүхэн таанадай аша туһада хэгдээ. Тиигэжэл бүри олон зоной Бурхание магтажа, алдарыень дууданан ушарһаань Бурханай үршөөл хайра элбэгжэжэл байха.

Һүзэг этигэлээрээ амидаралга

¹⁶ Иимэхээл бидэ хээээшье урмаа хухардаггүйбди. Бээмнай хуушаржа байбашье, досоогоо үдэрһөө үдэртэ бидэ шэнэлнэбди. ¹⁷ Тиимэ ойро зуурын бэрхэшээл зоболонгууд маанадта угаа ехэ мүнхын алдар асардаг. ¹⁸ Харагадаг юумэнүүд саг лэ зуура оршодог, харин харагадаггүй юумэнүүд хэтын хэтэдэ оршодог. Тиимэхээл бидэ харагадаг юумэнүүдтэ бэшэ, харин харагадаггүй юумэнүүдтэ анхаралаа хандуулнабди.

5 ¹ Энэ дэлхэйн майхан – манай бэе – хүнэн һандарбал, Бурхан бултандамнай хүнэй гараар бодхоогдоогүй, тэнгэридэ хэтын хэтэдэ оршожо байха гэр үгэхэ гэжэ бидэ мэдэнэбди. ² Тэрэ тэнгэрийнгээ гэртэ ажамидарха дуратай байһан дээрэхээ бидэ энэ дэлхэйдэ байха сагтаа ёлонобди. ³ Бидэ тэрэ гэрээ хубсаһандал адляар өөр дээрээ нэмэрээд, нюсэгэн байхагүйе хүсэнэбди. ⁴ Энэ бээын майханда ажамидарха сагтаа бидэ дарлалтада ороод байһантай адли ёлонобди. Өөһэдынгөө бэе орхихо дуратай байһандаа бэшэ, харин тэнгэрийн амидаралда хүртэхэ дуратай байһандаа тиигэжэ ёлонобди. Тиигэжэ үхэлье амидарал залгиха. ⁵ Бурхан бидэниие эгээл тэрэ хубилалгада бэлдээд, хэхэ юумээ баталан маанадта Өөрын Һүлдые үгөө. ⁶ Тиимэхээ бидэ ходо урма зоригтой байдагбди.

Бэе соогоо байха сагтаал бидэ Эзэнһээ холо байһанаа мэдэнэбди. ⁷ Бидэ хаража байһан юумэндэ бэшэ, харин хүзэг этигэлдэ найдан ажамидарнабди. ⁸ Бидэ зоригтой байнабди, эдэ бээнүүдээ орхёод, Эзэнтэй гэртэнь байха дуратай байнабди. ⁹ Тиимэхээ эндэхи гэртээ байха сагтаашье, Бурханай тэнгэрийн гэртэ байха үедөөшье бидэ бүхы хүсэ

шадалаараа Тэрээндэ найшаагдаха гэжэ оролдодогбди. ¹⁰Газар дэлхэй дээрэ ябахатаа муу, хайн юумэ хэһэнэйнгээ түлөө шүүлгэхын тула бидэ булта Христоосой зарга шүүбэридэ орохо ёһотойбди.

Бурхантай эбээ нэгэдэлгэ

¹¹Эзэнһээ айн хүрдэхэнь ямар удхатайб гэжэ мэдэжэ байгаад, бидэ бусад зониё Тэрээндэ хандахаар идхаха гэжэ оролдонобди. Бурхан бидэниё бүрин мэдэхэ, тиин таанадшыё бидэниё ямархан хүнүүд байһыемнай хайн мэдэнэт гэһэн найдалтай байнаб. ¹²Дахин өөһэдыгөө таанадта танилсуулха гэжэ бидэ бодоногүйбди. Харин маанадаар омогорхохо шалтаг таанадта үгэнэбди. Тиимэһээ таанад хүнүүдэй зосоохи байдалаар бэшэ, харин газаахи түхэл шэнжээр омогорходог хүнүүдтэ харюу үгэжэ шададаг байхат. ¹³Хэрбээ хэн нэгэнэй бидэниё ухаагаараа балартаа гэжэ ханабал, бидэ Бурханай аша туһада тиигээбди. Хэрбээ харуул бодолтой байбал, таанадай аша туһада тиимэ байдагбди. ¹⁴Маанадыё Христоосой хайра дуран захирна, тиин хүн бүхэнэй түлөө нэгэ хүнэй үхэбэл, тэрэ үхэлыень хүн бүхэн хубаалсана гэжэ бидэ мэдэнэбди. ¹⁵Бүхы хүнүүдэй түлөө Тэрэ үхөө. Тиимэһээ амиды байһан хүнүүд өөһэдынгөө түлөө ажамидарха бэшэ, харин тэдэнэй түлөө үхөөд, амидырһан Христоосойл түлөө ажамидарха ёһотой.

¹⁶Тиимэһээ бидэ энэ саһаа эхилээд, хэниешыё энэ дэлхэйн заргаар бү шиидхэе. Нэгэтэ бидэ Христоосыё энэ дэлхэйн заргаар шиидхэһэн байгаабди, мүнөө тиигэхээ болёобди. ¹⁷Христоостой нэгэдэһэн хүн бүхэн шэнэ хүнүүд гээшэ: урданай юумэнүүд хүнэгдөөд, бүхы юумэн шэнэдхэгдэбэ. ¹⁸Эдэ бүхы юумэнүүдыё Бурхан бүтээгээ. Тэрэ маанадтай эбээ нэгэдхүүлхын тула Христоосыё эльгээгээ, тиин эб нэгэдхүүлхэ тухай номнохыё маанадта даалгаа. ¹⁹Бурхан Христоос соо оршожо, энэ дэлхэйн зонтой эбээ нэгэдхээ, нүгэлнүүдыень хүлисөө. Тиигээд эб нэгэдхэхэ тухай мэдээсэлээ маанадта даалгаа.

²⁰Бидэ Христоосой бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд мүн, тиин Бурхан бидэнэрээр дамжан таанадта хандана. Бурхантай эбээ нэгэдхэгты гэжэ бидэ Христоосой нэрээр таанадыё гуйнабди. ²¹Бурхан маанадай түлөө ямаршыё нүгэлгүй байһан Христоосто манай нүгэлнүүдыё ашаа. Тиигэжэ бидэ Христоостой нэгэдэн, Бурханда зохистой болообди.

6 ¹Бурханай буян хэшэгыё дэмы бү абагты гэжэ бидэ Бурхантай хамта ажаллажа байһан ушарһаа таанадыё гуйнабди.

² «Таарамжатай сагай ерэхэдэ,
Би шамайё дуулаа хүм,

абарха үдэрэй ерэхэдэ,

Би шамда туһалаа хүм», – гэжэ Бурхан хэлээ.

Эгээл тэрэ саг болзор болобо, шамайе абарха тэрэ үдэр ерэбэ.

³ Ямаршые зондо бэрхэшээлнүүдые ушаруулхаяа бидэ оролдоногүйбди, тиимэнээ хэжэ байһан ажалдамнай алдуу дутагдал олохо шалтаг бидэ хэндэшые үгэнэгүйбди. ⁴ Ямаршые юумэ хэхэдээ, бидэ тохёолдоһон бэрхэшээл зоболонгуудые, дутагдал дундануудые, хүшэр байдалые даруу номгоноор дабажа гаран, өөһэдыгөө Бурханай үнэн зарасанар гэжэ харуулнабди. ⁵ Бидэ сохюулһан, түрмэдэ һууһан, хүрэг зондо дайруулһан байгаабди. Бидэ аргагүй ехээр ажалладаг, амаралта нойргүй, эдээ хоолгүй ябадаг хэмди. ⁶ Бидэ арюун сэбэр, мэдэлгэтэй, тэсэбэритэй, үршөөл буянтай байдагбди. Арюун Һүлдэ маанадтай оршодог, тиин хайра дуран үнэн зүрхэнһөөмнай гарадаг. ⁷ Бидэ үнэн зүбые хэлэдэгбди, Бурханай хүр хүсэн манаар дамжан ажалладаг. Үнэн сэдьхэлнай – манай добтолхошые, бэеэ хамгаалхашые хуяг дуулга мүн. ⁸ Бидэ нэрэ хүндэтэйшые, нэрэ хүндэгүйшые ябаабди, магтаалдашые, хараалдашые хүртэжэ байгаабди. Үнэн зүбые хэлэжэ байхадаа, бидэ худалшад гэжэ тоологдодог хэмди. ⁹ Хүнүүдтэ танигдахагүй шэнги аад лэ, хүн бүхэндэ мэдээжэбди. Үхэжэ байһан шэнги үзэгдэн аад лэ, мүнөөшые болотор амиды байнабди. Хэнээлгэжэ байһаншые хаа, үхэлэй саазада хүртөөгүйбди. ¹⁰ Зобожо байһаншые хаа, бидэ ходо баяртай байдагбди; үгытэй ядуушые хаа, олон хүнүүдые баян болгодогбди; ямаршые юумэгүй байһан шэнги аад, үнэндөө бидэ бүхы юумэнэй эзэдын гээшэбди.

¹¹ Коринфынхид, бидэ таанадта сэхыень хэлэнэбди, зүрхэ сэдьхэлнай нээлтэтэй байна. ¹² Манай зүрхэ сэдьхэл таанадта хаалтатой бэшэ, харин танай зүрхэ сэдьхэл маанадта хаалтатой байна. ¹³ Маанадай таанадта хандажа байһандал адляар таанад маанадта хандагты, зүрхэ сэдьхэлээ маанадта нээгты гэжэ үхибүүдтэ хэлэнэндэл адляар таанадта хэлэнэб.

Амиды Бурханай Һүмэ

¹⁴ Эзэндэ хүзэглэдэггүй зоние бү нажаагты. Зүб юумэн буруу юумэнтэй хамта байжа шадаха аал? Яажа гэрэл туяа шэб харанхытай хамта байхаб? ¹⁵ Яажа Христоос шолмостой эбтэй зетэй байжа шадахаб? Яажа хүзэгтэй зон хүзэггүй зонтой эблэржэ шадахаб? ¹⁶ Яажа Бурханай Һүмэ онгонуудта хамаатай байхаб? Бидэл амиды Бурханай Һүмэ гээшэбди. Бурхан Өөрөө иигэжэ хэлээ:

«Өөрынгөө хүнүүдэй дунда Би гэр бодхоохоб,
тиигээд тэдэнэйнгээ дунда оршожо байхаб,

- тэдэнэйнгээ Бурханиинь байхаб,
харин тэдэнэр Минии арад болохо».
- 17 «Тиимэхээ тэдэ хүзэггүй зоной
оршолоние орхижо,
тэдэ зонһоо холодогты.
Бузар юумэндэ бү хүрэгты,
тиигэбэл Би таанадые найшаахаб.
- 18 Би танай Эсэгэтнай болохоб,
таанад Минии хүбүүд басагад болохот гэжэ
түгэс хүсэтэй Эзэн хэлэнэ».

7 ¹Нүхэдни, Бурхан эдэ найдуулгануудаа маанадта үгөө. Тиимэхээ бэеьемнай, хүнэхэ хүлдыемнай бузарладаг юумэнүүдхээ өөһэдыгөө сэбэрлээл, Бурханда хүгэдэн, гүйсэд арюун байял.

Павел баярлана

²Маанадта дуратай байһанаа харуулыт даа. Бидэ хэниешье мэхэлээгүйбди, хэниешье дээрмэдэн хоһолоогүйбди, хэн дээрэшье баяжаха гэжэ оролдоогүйбди. ³Таанадые зэмэлхэ ханаатайгаар энээнине хэлэнэ бэшэб. Амидышье, үхэхэншье байбалнай илгаагүй таанад хододоо манай зүрхэ сэдьхэл соо байнат гэжэ түрүүн би хэлээ һэнби. ⁴Би таанадта аргагүй ехээр найданаб, таанадаар аргагүй ехээр омогорхожо байнаб. Бүхы бэрхэшээл зоболонгуудтаа би ехэл урма зоригтой, аргагүй баяр жаргалтай байнаб.

⁵Юундэб гэхэдэ, Македонишье ерээд, бидэ амархые мэдээгүй һэмди. Тэндэ маанадтай элдэб янзын бэрхэшээлнүүд ушараа, бидэ дайсадтайгаа тулалдажа, досоогоо айн хүрдөөбди. ⁶Харин сэдьхэлээрээ унаһан зоние урмашуулдаг Бурхан маанадта Титые эльгээжэ урмашуулаа. ⁷Бидэ гансал тэрэнэй ерэхэдэ баярлаа бэшэбди, харин таанадай тэрэниие урмашуулан тухай дуулаад, аргагүй баярлаа хүмди. Таанадай намайе аргагүй ехээр харахые хүсэжэ, уйдажа шаналжа байһан тухай, намайе ехээр анхаржа, бодожо байһан тухай Тит хөөрөө. Тиимэхээ би бүришье ехээр баярлааб.

⁸Минии бэшгэй таанадые уйдууланшье байбал, би халагланагүйб. Түрүүн халаглан байгаа, тиигээд тэрэ бэшгэни таанадые ойро зуурал уйдуулаа гэжэ харабаб. ⁹Мүнөө би таанадые уйдууландаа баярлана бэшэб, харин тэрэ уйдхарай таанадые Бурханда хандууланда баярланаб. Тэрэ уйдхарыетнай Бурхан ашаглаа, тиин бидэ таанадта ямаршье гэм хүргөөгүйбди. ¹⁰Бурханай ашаглан уйдхар зүрхэ сэдьхэлые ху-

билган абаралгада хүтэлдэг, тиин энээн тухай халаглахын хэрэггүй. Харин юрын уйдхар үхэл асардаг юм. ¹¹ Бурхан танай уйдхартай юу хээб, харыт: таанад ехэл оролдосотой болоот, гэм зэмэгүй байһанаа тон нарин нягтаар хамгаалдаг болоот, ямар уур сухалтай байбат, ямараар гайхаж ханабат, ямар хэшээл оролдосотой болобот, буруутан зоние хэхээхэдэ бэлэн болобот! Энэ хэрэгтэ алишые талаһаа алдуу дутагдал гаргангүй өөһэдыгөө харуулбат.

¹² Тиимэһээ би тэрэ бэшэгээ бэшэһэншые байбал, доромжолһон хүнэй гү, али доромжолуулһан хүнэй тулада бэшээгүй хүнби, харин маанадта хэды анхарал хандуулжа байһыетнай Бурханай урда таанадта тайлбарилхын тула бэшээ хүнби. ¹³ Эдэ бүхы ябадалаар бидэ ехэл урмашаабди.

Энэ урмандамнай нэмэжэ, Тит өөрынгөө баяраар бидэниие үшөө ехээр баярлуулаа. Таанад булта Титэй һанал бодолые заһаһан байнат.

¹⁴ Би тэрэнэй урда таанадаар бахархааб, тиин таанадшые намайе эшээжэ улайлгаагүйт. Бидэ таанадта ходо үнэн зүбые хэлэдэгбди, тон тиигэжэл мүнөө Титэй урда таанадаар бахархаһан ябадални үнэн зүб юм.

¹⁵ Захья заабаринуудыень дүүргэхэдэ бултанайтнай бэлэн байдагые, хүндэлэн тэрэниие угтажа абадагые һанан, тэрэ таанадта бүрил ойро дотно болоно. ¹⁶ Таанадта бүрин найдажа болохо байһандаа би ехэл баяр жаргалтай байна.

Иерусалимай хүзэглэгшэдтэ туһаламжа

8 ¹ Аха дүүнэрнай, Бурханай үршөөл хайра Македониин хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ ямар юумэ бүтээһые таанадта дуулганабди. ² Тэдэнэр бэрхэшээл зоболонгуудаар ехэтэ туршуулһаншые һаа, аргагүй ехэ баяртай байдаг. Тэдэнэр үгытэй ядуушые һаа, үгэхэдөө аргагүй баян бардам юм. ³ Тэдэнэр шадаха зэргээрээ, бүри шадахаһаа үлүү ехээр үгөө гэжэ би гэршэлнэб. Өөһэдынгөө һайн дураар тиигээ. ⁴ Иерусалимай хүзэглэгшэдтэ туһалха һанаатайгаар тэдэнэр маанадые аргагүй ехээр гуйһан байна. ⁵ Тэдэнһээ хүлээжэ найдажа байһанһаамнай үлүү юумэ тэдэнэр хээ. Тэдэнэр өөһэдыгөө түрүүн Эзэндэ үргэбэ, һүүлдэнь Бурханай эрхэ хүсэлөөр маанадташые үргэбэ. ⁶ Тиимэһээ бидэ танайда хэжэ эхилһэн буянта ажалые түрүүн түгэсыш даа гэжэ Титые гуйбабди. ⁷ Таанад хүзэг этигэлээрээ, үгэ хүүрээрээ, мэдэлгээрээ, оролдосоороо, маанадта хандуулһан хайра дураараа аргагүй баян бардам хүнүүд гээшэт. Тиимэһээ энэшые үлзы һайн ажалаа хэнһээшые үлүү һайнаар дүүргэхыетнай хүсэнэбди.

⁸ Би таанадые захирнагүйб, гэхэтэй сасуу бусад зоной аргагүй ехээр туһалха дуратай байһые харуулан, хайра дурантнай гүнзэгы аа гү гэжэ

туршанаб. ⁹Таанад манай Эзэн Иисүүс Христоосой үршөөл хайрые мэдэнэт. Тэрэ баян байһан аад, танай аша туһада үгытэй ядуу болоо. Өөрынгөө үгытэй ядуу байдалаар Тэрэ таанадые баяжуулаа.

¹⁰Таанадтай һаналаараа хубаалсахамни. Үнгэрһэн гал эхилһэн юумээ мүнөө дүүргэбэлтнай, һайн лэ байха һэн. Таанад гансал хэхэдээ бэшэ, харин хэхэ гэжэ шийдэхэдээшье эхи табигшад һэнта. ¹¹Харин мүнөө ажалаа гүйсэдхэгты. Шадаха зэргээрээ туһаламжа хүргэбэл, үгэхэл гэжэ байһанаа үгэбэт гэжэ баталхат. ¹²Туһалхые аргагүй хүсэжэ байбал, өөһэдтөө байхагүй юумэнһээ бэшэ, харин байһан юумэнһээ үгэхэт гэжэ Бурхан хүлээнэ ха юм.

¹³Би танай ажамидарал хүшэр хүндэ болгон, бусад зоной ажамидарал хүнгэлхэ гэжэ оролдоногүйб, харин нэгэ жэгдэ байлгахын тула тиигэнэб. ¹⁴Мүнөө сагта таанадта элбэг дэлбэг байһан юумэн дуталдажа байһан зониие дэмжэхэ, харюудань тэдэ зон үлүү юумэтэй болоходоо, дуталдахадатнай, таанадтай хубаалсаха. Тиигэжэ булта нэгэ жэгдэ байха. ¹⁵«Ехые суглуулһан хүн үлүү юумэгүй байгаа, багые суглуулһан хүн дутагдалгүй байгаа», – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг.

Тит ба тэрэнтэй хамта ажаллагшад

¹⁶Бидэндэл адляар таанадта һанаагаа табиха боломжо Тидтэ олгоһон Бурханда баяр баясхалан хүргэнэб. ¹⁷Тэрэ гансал манай гуйлтаар бэшэ, харин таанад тухай аргагүй бодожо байһан ушарһаа өөрынгөө һайн дураар таанадта ошохо гэжэ шийдээ. ¹⁸Тэрэнтэй хамта бидэ Һайн Мэдээсэл номноһонойнгоо түлөө бүхы хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ магтаалда хүртэжэ байһан хүзэглэгшэ дүүгээ ябуулнабди. ¹⁹Тэрээнһээ гадна хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүд тэрэ хүниие займнай нүхэр боложо, буянта хэрэгээ бүтээхэдэмнай маанадта туһалхаар һунган табяа юм. Энэ ажалаа бидэ Эзэнэй алдарай тулада ба Иерусалимда ажамидардаг Тэрэнэй хүнүүдтэ аргагүй ехээр туһалха дуратай байһанаа баталан дүүргэнэбди.

²⁰Маанадта даалгаһан элбэг баян үргэлэй түлөө хэншые маанадые шүүмжэлхэгүйн тула бидэ тэрэниие эльгээнэбди. ²¹Ушарынь хэлэхэдэ, бидэ гансал Бурханай урда бэшэ, харин хүнүүдэй урда үнэн зүб юумэ хэхэ гэжэ оролдонобди.

²²Үнөөхи хоёр дүүнэрһээ гадна бидэ оло дахин туршуулһан, таанадта аргагүй этигэжэ байһан дээрэһээ тон ехээр туһалха дуратай үшөө нэгэ дүүгээ ябуулнабди. ²³Тит тухай хэлэбэл, тэрэ минии нүхэр, намтай хамта таанадта туһалдаг юм. Тэрэнтэй ябаһан нүгөө хүзэглэгшэ дүүнэр тухай хэлэбэл, тэдэнэр хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд,

Христоосые алдаршуулагшад гээшэ. ²⁴Тиимэхээ хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй мэдэжэ байхаарнь тэдэндэ өөхэдын энэрэл хайрые харуулагты, манай бахархал байһанаа баталагты.

Юумээр дуталдаһан хүзэглэгшэдтэ туһаламжа

9 ¹Иерусалимда ажаһуудаг Бурханай хүнүүдтэ туһалха, дэмжэхэ тухай дахин хануулха хэрэггүй байха. ²Туһалха дуратай байһан тухайтнай би мэдэнэб, тиин Македонийн зоной урда би таанадаар бахархаа хүм. «Ахайяын хүзэглэгшэд үнгэрһэн жэлһээ хойшо туһаламжа үзүүлхэдэ бэлэн байна», – гэжэ би хэлээ хүнби. Тиигэжэ танай зүдхэмжэ тэдэнэй олонииень үргэл хэхэдэ баһал нүлөөлөө. ³Тиигэжэл таанадые магтаһан үгэнүүдни хоһон үгэнүүд байшахагүйн тула би хүзэглэгшэ дүүнэрээ таанадта ябуулааб. Харин минии хэлээшээр туһаламжынгаа мүнгэ бэлдээд байгаарайгты. ⁴Зүгөөр Македонийн зоной ошоходо, тэрэтнай бэлэн байха ёһотой. Угы хаа, бидэшье, үшөө ехээр таанадшые эшэхэ улайха болохолта. ⁵Тиимэхээ эдэ хүзэглэгшэ дүүнэрэй намһаа урда ошоод, амалһан үргэлыетнай эртэнһээ бэлдээд байбалнь таатай гэжэ бодооб. Тиигэбэл үргэл туһаламжатнай ерэхэдэми бэлэн болоод, мүнгөө харамнангүй, һайн дураараа элбэг дэлбэгээр үргэһыетнай гэршэлхэл.

⁶Багаар тариһан хүн бага ургаса абаха, ехээр тариһан хүн ехэ ургаса абаха гэжэ таанадта хануулжа хэлэнэб. ⁷Хүн бүхэнтнай дурагүйгөөр гү, али баалалтаар юумэ бү үргэг, харин ханаандаа шиидэһэн зэргээр лэ үгэг. Бурхан баяртайгаар үгэжэ байһан хүндэ дуратай байдаг юм. ⁸Бурхан таанадта хэрэгтэй юумэнһээ үлүүшые үгэжэ шадаха, тиимэхээ хододоо өөһэдтэтнай хүрэхэ, үшөө элдэб янзын буянтай хэрэгүүдые бүтээхэдэ хүрэхэ юумэтэй байхат.

⁹ «Тэрэ үгытэй дуталдаһан зондо элбэг дэлбэгээр тараажа үгөө, зүб шударгань хэтын хэтэдэ оршохо», – гэжэ Нангин Бэшэг соо Бурхан тухай бэшээтэй байдаг.

¹⁰Тариха тарья, эдихэ хилээмэ үгэдэг Бурхан таанадта хэрэгтэй тарья, мүн бардам гарһаатнай баян ургаса үгэхэ. ¹¹Тиигээд таанадай ямаршые юумэ үгэхэдэ бардам гартай байхынтнай тула Тэрэ таанадые бүхы юумээр баяжуулжа байха, тиимэхээ маанадай бадар хубаахада, олон зон Бурханда баяр баясхалан хүргэхэ. ¹²Юундэб гэхэдэ, энэ буянтай албатнай гансал Иерусалимда ажаһуудаг Бурханай хүнүүдэй дутагдалнуудые хангадаг бэшэ, харин олоной дунда Бурханда баяр баясхалан

хүргэхэ дурьень халадаг. ¹³ Таанадай Христоос тухай мэдээсэлые баримталжа байһые, тэрэнээ баталан өөһэдтэйн болон бусад зонтой бардам хубаалсажа байһые хараһандаа тэдэ Бурханиие алдаршуулна. ¹⁴ Тиимэхэ таанадаар дамжан, Бурханай бүтээһэн үршөөл хайрын түлөө тэдэ зон таанадта ехэ һайнаар хандажа, хойноһоотнай зальбаржа байдаг юм. ¹⁵ Үнэлшэгүй бэлэгэйн түлөө Бурханда баяр баясхалан хүргэел!

Павел Христоосой түлөө хэжэ байһан ажалаа хамгаална

10 ¹ Хамта байхадаа, даруу номгон, холодоходоо, хатуу шэрүүн гүүлэгдэдэг би Павел таанадые Христоостой адли даруу номгон, энхэргэн зөөлэн зангаар гуйнаб. ² Таанадта ошоходоо, хатуу шэрүүн үгэнүүдые хэрэглэхгүй байхыемни хэшээгээрэйгты. Зүгөөр маанад тухай өөдөгүй һула зон гэдэг нобшонуудта би заабол хатуу шэрүүн үгээ хэлэхэб. ³⁻⁴ Бидэ энэ дэлхэйдэ ажамидаржа байбашье, тулалдаанда хэрэглэдэг буу зэбсэгүүдые хубингаа ашагта хэрэглэдэггүйбди. Бидэ тэдэ зэбсэгүүдэй хүсэ Бурханай аша туһада хэрэглэнэбди: хэрэмнүүдые хандаргадагбди, ама хэрүүл зогсоодогбди, ⁵ Бурханиие мэдэрхэдэ һаалта болоһон элдэб янзын бэрхэшээлнүүдые усадхадагбди, Христоосой мэдэлдэ оруулхын тула бүхы һанал бодолнуудые эзэлдэгбди. ⁶ Тиигээд Христоосой мэдэлдэ бүрин ороходотнай, Тэрэнэй захяануудые зүршэһэн ябадалнуудыетнай бултыень хорин хэнэжэ байхабди.

⁷ Таанад юмэнүүд тухай гансал гадаада талаарнь тухайлнат. Христоосой мэдэлдэ байнаб гэнэн бата этигэлтэй хүн өөртэйн тон адляар Христоосой мэдэлдэ бидэнэйшье байһые мэдэрхэ ёһотой. ⁸ Таанадые хандарган хосороохын тула бэшэ, харин һэргээн бодхоохын тула Эзэнэй маанадта үгэнэн эрхэ засаг тухай хэтэрхэй ехээр бахархабашье, би эсэсэй эсэстэ ходо үнэн зүбые хэлэжэ байхаб. ⁹ Тиихэдэ гансал бэшэг соогоо таанадые айлганаб гэжэ бү бодооройгты. ¹⁰ «Павелай бэшэгүүд хатуу, шэрүүн байдаг, харин маанадтай байхадаа тэрэ өөрөө зөөлэн, үгэнүүдыншье энхэргэн байдаг», – гэжэ таанадай зариман хэлээ. ¹¹ Тиигэжэ хэлэһэн хүнүүд иимэ юмэ ойлгохо ёһотой: таанадтай байхадаашье би бэшэгтээ бэшэһэн зангаараал байхаб.

¹² Өөһэдыгөө магтан танилсуулдаг зонтой бидэ бээ зэргэсүүлхээе гү, али сасуулхаяа зүрхэлэхгүйбди. Тэдэнэр ямар тэнэгүүд гээшэб! Тэдэнэр өөһэдыгөө өөһэдынгөө хэмжүүрээр хэмжэнэ, өөһэдынгөө зарга шүүбэрээр шүүбэрилнэ. ¹³ Зүгөөр бидэ Бурханай маанадта тогтоһон хэмжээ хэтэрүүлнэгүйгөөр бээ магтахабди. Тэрэ тогтоогдоһон хэмжээндэ танай дунда ажаллахамнай баһа оролсоно. ¹⁴ Тиимэхэ Христоос тухай һайн Мэдээсэлтэй таанадта ерэхэдээ, бидэ маанадай

ажаллажа байха ёхотой хилые зүршөөгүй хүмди. ¹⁵Тиигээд бидэ Бурханай маанадта тогтоохон хилын саана ажаллажа байһан бусад зоной ажалаар найрханагүйбди. Харин танай хүзэгэй бэхижэхэдэ, таанад Бурханай тогтоохон хэмжээе хэтэрүүлэнгүй маанадые магтахат гэжэ найданабди. ¹⁶Тиигэжэ бидэ ондоо хүнэй хэһэн ажалаар омогорхонгүй, таанадһаа гадуур бусадшые оронуудаар Һайн Мэдээсэлые номнохо аргатай байхабди.

¹⁷«Бахархагша нэгэн Эзэнэй бүтээһэн лэ юумээр бахархаг лэ!» – гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ¹⁸Өөрыгөө магтаһан хүн бэшэ, харин Эзэнэй магтаалда хүртэһэн лэ хүн үнэхөөрөө найшаагдана.

Павел, мүн хуурмаг элшэнэр

11 ¹Тэнэг зан гаргахадамни тэсэбэритэй байһайт гэжэ хүсэнэб. Хэрэг дээрээ тиимэл байдаг ха юмта даа. ²Би Бурхандал адляар таанадта ханаагаа табинаб. Таанадые хүнэй гар хүрөөгүй, арюун басагандал мэтэ гансал хүндэ, Христоосто хадамда үгэхэ гэжэ үгөө үгэһэн байнаб. ³Могой мэхэ гохо гарган, Евые яжа мэхэлээ һэм, тон тиигэжэл таанад мэхэлүүлээд, Христоосто үнэн сэхэ, арюун сэбэр ханал бодолнуудаа хубилгана гүт гэжэ би айнаб. ⁴Хэрбээ хэн нэгэнэй таанадта маанадай номноһонһоо ондоо Иисүүсые номнобол, али маанадһаа тогтоожо абанһаа илгаатай ондоо хүлдые, һайн мэдээсэлые үгэбэл, таанад тэдэниенъ амархан абахаар байнат.

⁵Тэдэ «агууехэ элшэнэр» гэгдэдэг зонһоо би юугээрээшые дутанагүйб гэжэ бодоноб. ⁶Би уран гоё хэлэтэй бэшэб, гэхэтэй сасуу эрдэм мэдэлгэтэйб. Таанад өөһэдөөшые энээниие элдэб ушарнуудһаа тухайлһан мэдэһэн байнат.

⁷Таанадые дээшэнэ үргэхын тула өөрыгөө доошонь даража байхадаа, Бурханай Һайн Мэдээсэлые түлөөһэгүйгөөр номноходоо, би буруу юумэ хээ гүб? ⁸Ондоо хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдые дээрмэдэн, тэдэнһээ түлөөһэ абажа байгаад, би таанадта алба хэжэ байгааб. ⁹Хамта байхадаа, мүнгөөр дуталдаха сагтаашые таанадта ашаан болодоггүй һэм. Македонийһоо ерэһэн хүзэглэгшэд намда хэрэгтэй юумэ асаржа үгөө һэн. Урдань таанадые дарамталхагүй гэжэ оролдодог хэбээрээл саашадаашые байхаб. ¹⁰Энэ бахархалыемни Ахайяын нэгэшые хүн буляжа шадахагүй гэжэ зосоомни оршодог Христоосой үнэн зүбөөр баталан хэлэнэб. ¹¹Таанадта дурагүй байһандаа иимэ юумэ хэлэнэ гүб? Таанадта аргагүй ехээр дуратай байһыемни Бурхан мэдэхэ.

¹²Тэдэ бусад «элшэнэрэй» маанадтайл адли юумэ хэнэбди гэжэ бахархаха боломжогүй байхын тула мүнөө хэжэ байһан юумэеэл хэжэ

байхаб. ¹³Тэдэ худалша ажалшад, хуурмаг элшэнэр Христоосой бодото элшэнэр байһан хэбэр үзүүлдэг. ¹⁴Эндэ гайхалтай юумэн үгы: сатана өөрөөшье гэрэл туяагай Эльгээмэлэй дүрэ дүрсэлэн мэхэлдэг ха юм. ¹⁵Тиимэхээ тэрэнэй зарасанарай үнэн зүбэй зарасанарай дүрэ дүрсэлэн, тэдэндэл адляар харагдахада, ямаршые гайхамаар юумэн үгы. Эсэстээ тэдэнэр хэһэн юумэнүүдэйнгээл үрэ дүнгые абаха.

Христоосой түлөө Павелай зоболго

¹⁶Хэншые намайе тэнэг байна гэжэ бү бодуужа гээд дахин дабтанаб. Харин тиигэжэ бодоо хаа, тэнэгтэхэ, бага зэргэ өөрөөрөө бахархаха боломжо үгыт даа. ¹⁷Тиигэжэ бахархахадаа, би Эзэнэй ханаһанаар бахархаагүй байһамни мэдээжэ, харин үнэхөөрөө тэнэг байһандал хэлэнэб. ¹⁸Олон зон уг гарбалаараа бахархадаг, тиин бишые тиигэжэл бахархахамни. ¹⁹Таанад өөһэдөө ехэл эсэн ухаантай, тиин тэнэг үбэштэй зондо ехэл тэсэбэритэй байдаг ха юмта! ²⁰Таанадые богоолшолходо, али ашаглахада, али мэхэлхэдэ, али дээрэһээтнай харахада, али нюурыетнай альгадахада, таанад үнэндөө тэсэбэритэй байдагта. ²¹Тиигэжэ өөһэдыгөө абажа ябадаг зөөлэн нуланууд байгаабди гэжэ эшэжэ хэлэнэб!

Хэрбээ бусадай өөһэдөөрөө бахархахаяа зүрхэлбэл, бишые зүрхэлнэб. Тиихэдээ минии тэнэг байһамни мэдээжэ. ²²Тэдэнэр еврейнүүдбди гэнэ гү? Тиин бишые тиимэ хүмби. Тэдэнэр израильшууд гү? Тиин бишые тиимэ хүмби. Тэдэнэр Абраһаамай үри һадаһад гү? Тиин бишые тиимэб. ²³Тэдэнэр Христоосой зарасанар гү? Тиихэдэ би тэдэнһээ үлүү һайн зарасань гээшэб. Тиигэжэ үбэштэйрһэндэл хэлэһэмни мэдээжэ. Би тэдэ зонһоо үлүү ехээр ажаллажа, бүри оло дахин түрмэдэ орооб, тоогүй оло дахин ташуурдуулан хэһээлгээд, үхэн алдааби. ²⁴Иудейнүүд намайе табан удаа гушан юһа дахин ташуурдаа. ²⁵Гурба дахин намайе модоор сохёо, нэгэтэ һайса шулуудаа. Гурба дахин би кораблин хүмэрилгэдэ орооб, нэгэтэ би нэгэ үдэрэй, нэгэ хүниин туршада далайн уһан соо байгааб. ²⁶Оло дахин аяншалхадаа, би аюул оһолдо орожо байгааб: мүрэнүүдые гаталхадаа, дээрмэшэдтэй дайралдахадаа, өөрын яһатан зонтой нуухадаа, бусад яһатанаар байхадаа, хотодо ябахандаа, сүл губида ябахандаа, далайгаар тамархадаа, хуурмаг хүзэгтэнтэй уулзахадаа, аюул оһолдо орожо байгааб. ²⁷Би ажаллажа, тулин зүдэржэ, нойро зүүдэгүйшые ябааб, үлэн хоһон, эдихэ хоолгүй, ууха ундагүйшые байгааб, хүйтэн нойгондо, нюсэгэн салдаганшые ябааб. ²⁸Бусад юумэнүүдые тоолонгүй хэлэбэл, би бүхы хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ ханаагаа табиха үдэр бүриин үүргэтэй хүм. ²⁹Хэн нэгэнэй нулархада,

бишье нулархан шэнги байдагби. Хэн нэгэнэй хорхойтолгодо абтан нүгэл үйлэдэхэдэ, бишье тэрэнэй түлөө сулалдадагби.

³⁰ Хэрбээ бахархаха ёһотой байбал, минии нула байһыемни харуулхан юумэнүүдээр бахархахаб. ³¹ Бурхан болон Эзэн Иисүүсэй Эсэгэ хэтын хэтэдэ үрээл магтаалда хүртэжэ байһай: хэзээшье худалаар хэлэдэггүй байһыемни Тэрэ мэдэхэ. ³² Дамааскда байхадамни, Арээт хаанай захирагшань намайе барихын тула хотын хаалгые нахья. ³³ Харин намайе ханада хэгдэһэн нүхөөр түрсүүг соо нуулгаад доошонь буулгаа юм. Тиигэжэ би зугадааб.

Павелай хараһан үзэгдэл

12 ¹ Байрхахада ямаршье ашаг туһагүй байбашье, би байрхаха ёһотойб. Зүгөөр мүнөө Эзэнэй элирүүлһэн үзэгдэл ба гэршэлгэнүүд тухай хэлэхэмни. ² Арбан дүрбэн жэлэй саада тээ дээдын гурбадахи тэнгэридэ дэгдүүлэгдэһэн Христоосто хүзэглэгшэ хүниие би мэдэхэб. (Үнэхөөрөө тэрэ дэгдүүлэгдэһэн байгаа гү, али үзэгдэл хараа гү, би мэдэнэгүйб, гансал Бурхан тэрэниие мэдэхэ.) ³ Түрүүн хэлээшээрни тэрэ хүн үнэхөөрөө дэгдүүлэгдэһэн байгаа гү, али үзэгдэл хараа гү, би мэдэнэгүйб, гансал Бурхан тэрэниие мэдэхэ. ⁴ Зүгөөр тэрэ Диваажинда дэгдүүлэгдээд, тэндэ дуулгажа болохогүй хэзээшье хэлэгдээгүй юумэнүүдые соносоо гэжэ би мэдэнэб. ⁵ Тиимэһээ би тэрэ хүнөөр бахархахамни, харин өөрынгөө ахир нула байһанһаа бэшэ юумээр бахархахагүйб. ⁶⁻⁷ Хэрбээ бахархахаяа һанабал, би тэнэг бэшэ байха һэнби, ушарынь юуб гэбэл, би үнэн зүбые хэлэхэ һэнби. Харин би бахархахагүйб, юундэб гэбэл, минии хараһан олон үзэгдэлнүүдээр бэшэ, харин хэжэ байһан юумэнүүдээрни, хэлэжэ байһан үгэнүүдээрни хүнүүд нам тухай тухайлһай гэжэ бодоноб.

Агуухэ үзэгдэлнүүдые хараһанаараа бахархажа, дээгүүр үргэгдэхэгүймни тула бөөндэмни үбшэнтэй хадхуур хадхаатай: сатанагай эльгээмэлдэл намайе хадхажа туляадаг юм. ⁸ Би энээн тухай Эзэндэ гурба дахин зальбарааб, тэрэ хадхуурые намһаа абажа хаяхыень гуйгааб. ⁹ «Минии үршөөл хайрал шамда яһала хангалтатай хүрэхэ, хүр хүсэн ахир нула байхада аргагүй һайнаар элирэн харагдадаг юм», – гэжэ Тэрэ намда харюусаа. Тиимэһээ би Христоосой хүсэ шадалаар дүүрэхын тулада ахир нула байһанаараа бахархаха ехэл дуратай байһаб. ¹⁰ Христоосой түлөө ахир нула байхадаа, доромжолуулхадаа, юумээр дутажа ябахатаа, хашуулан мүрдүүлхэдээ, зүдэржэ зобожо ябахатаа, би баяртай байдаг хүнби. Ушарынь юуб гэбэл, нулахан байхадаа би хүсэ шадалтай байдагби.

¹¹ Би өөрыгөө тэнэг болгооб, зүгөөр тиигэһэмни таанадай зэмэ юм. Таанад нам тухай хайн үгэнүүдые хэлэхэ ёһотой байгаат. Би хэншье бэшэшье наа, гэдэ «дээдын элшэнэрһээ» юугээрээшье дутанагүйб. ¹² Танай дунда байхадаа, би бодото элшэн байһанаа баталан үсэд су-харишагүй байгааб, олон гайхамшагта үзэгдэлнүүдые, үйлэ хэрэгүү-дые бүтээгээб. ¹³ Намда мүнгөөр туһалаагүйһөө гадна таанад бусад хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдһээ юугээр доро байгаабта? Таанадта ашаан болоогүй тэрэ гэмыемни хүлисөөрэйт даа.

Павел Коринфын хүзэглэгшэдтэй гурбадахия уулзана

¹⁴ Гурбадахия таанадтай ошожо уулзахаяа би бэлэн байнаб, ти-хэдээ ашаан болохогүйб. Би алта мүнгэндэтнай һанаарханагүйб, харин өөһэдыетнай бэдэрнэб. Үхибүүд аба эжыдээ алта мүнгэ суглуулха бэшэ, харин аба эжынь үхибүүдтээ суглуулжа байха ёһотой. ¹⁵ Би өөрыгөө, намда байһан юумээ дууһан баяртайгаар таанадай түлөө үрихэ байнаб. Минии таанадта аргагүй ехээр дуратай байхада таанад намда багаар дуратай байха аалта?

¹⁶ Таанадта ашаан болоогүйб, тэрэ тон зүб, гэхэтэй сасуу мэхэ го-хо гарган, хууран таанадые гартаа оруулааб гэжэ хэлэхэдээ болохот. ¹⁷ Таанадта ябуулһан хүнүүдэй гараар таанадһаа ашаг олзо олодог хэн гүб? ¹⁸ Таанадта Титэй ошохые гуйгаа хэнби, тэрээнтэй хамта нэгэ хү-зэглэгшэ дүүгээ ябуулааб. Тит таанадһаа ашаг олзо олоо гү? Тит бидэ хоёр нэгэ хүлдөөр хүтэлүүлэн, нэгэ замаар ябадаг хэмди.

¹⁹ Таанадай урда бээ хамгаалнабди гэжэ ман тухай таанад саг үргэлжэ бодонот гэжэ би мэдэнэб. Бидэ Бурханай урда Христоосой маанадһаа дуулаха дуратай юумыел хэлэнэбди. Инаг хайрата аха дүүнэрни, маанадай бэшэжэ байһан юумэнүүд таанадайл аша туһада бэшэгдэнэ. ²⁰ Таанадта ошоходоо, бидэ бэе бээдээ урмаа хухарна гүб-ди гэжэ һэргылнэб. Таанадай дунда хэрүүл ама, атаа жүтөө, уур сухал, хэрэлдээ, хардалга, хоблолго, омогорхолго, журамгүй байдал гараагүй аабза гэжэ айнаб. ²¹ Дахинаа таанадта ошоходомни, таанадай урда на-маие Бурхамни эшээхэгүй аал, тиин урдань нүгэл шэбэлдэ унаад, хэһэн бузар муухай ябадалнуудаа, зальхайралга забхайралгаяа, ташаяан ху-рисалаа орхижо гэмшээгүй хүнүүд тухай би шаналан уйлахагүй аалби гэжэ айн болгоомжолноб.

13 ¹ Мүнөө гурбадахия таанадтай уулзахаар ошожо байнаб. «Ямаршье гэмнэлгэ хоёр гурбан хүнэй гэршэлгээр баталагдаха зэргэтэй», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг. ² Дахин ерэхэдээ,

би урдань нүгэл шэбэл үйлэдэһэн зоние, бусадшые зоние үршөөхэ хүлисэхэгүйб. Хоёрдохиёо таанадта ошоходоо, би тиигэжэ һэргылээ һэнби. Мүнөөшые таанадай дунда үгы байхадаа дахин дабтанаб. ³ Намаар дамжуулан Христоос хэлэнэ гү гэнэн баталалга таанад бэдэрнэт. Тиихэдэ таанадтай харилсахадаа Христоосой хүсэн һулараагүй, зүгөөр Тэрэ таанадай дунда хүсэ шадалаа элирүүлнэ. ⁴ Хэрээһэн дээрэ хадуулан саазалуулхадаа, Тэрэ һула байбашые, Бурханай хүсэ шадалаар амиды ябаа. Тэрээнтэй нэгэдэхэдээ, бидэ ахир һуланууд байнабди, тиин Тэрээнтэй хамта Бурханай хүсэ шадалаар амиды ябахыемнай таанад харахат.

Һүүлшын һэргылэмжэнүүд, мэндэшэлгэнүүд

⁵ Һүзэгтэй һууна гүт гэжэ өөһэдыгөө шалгагты, туршагты. Иисүүс Христоос досоотнай байна гэжэ ойлгоногүй аалта? Ойлгоогүй хаа, таанад шалгалта үгөөгүй гээшэт. ⁶ Харин маанадай шалгалта үгэнэн тухай мэдэнэт гэнэн найдалтайб. ⁷ Буруу юумэ бү үйлэдэһэйт гэжэ бидэ Бурханда зальбарнабди. Шалгалтаяа баряабди гэжэ харуулхын тула зальбарнагүйбди, харин маанадай шалгалтаяа үгөөгүйшые хаа, таанадай үнэн зүб юумэ бүтээжэ ябахын тула тиигэжэ зальбарнабди. ⁸ Бидэ үнэн зүбэй урдаһаа юушые хэжэ шадахагүйбди, харин бүхы юумые үнэн зүбэйл түлөө хэнэбди. ⁹ Маанадай ахир һула байхада, харин таанадай хүсэтэй байхада, бидэ баярладагбди. Тиигээд баһал таанадай заһархын түлөө бидэ зальбарнабди. ¹⁰ Таанадта ошоходоо, хатуу шэрүүнээр хандахагүйн тула, таанадтай байхагүйдөө би эдэ бүхэниие бэшэнэб. Һүүлэй һүүлдэ Эзэнэй намда үгэнэн эрхэ засаг таанадые бутарган унагаахын тула бэшэ, харин һэргээн бодхоохын тула үгтөө юм.

¹¹ Мүнөө, аха дүүнэрни, баяртай! Заһарха гэжэ оролдожо, хэлэһэн юумэнүүдыемни анхаржа, хоорондоо эбтэй эетэй, энхэ тайбан байгыт даа. Хайра дуран ба энхэ тайбан үршөөдэг Бурхан таанадтай оршожо байһай!

¹² Бэе бэеэ арюунаар таалажа мэндэшэлээрэйт. Бурханай хүнүүд булта таанадта амар мэндые дамжуулна.

¹³ Эзэн Иисүүс Христоосой үршөөл хайра, Бурханай хайра дуран та бүхэнтэй оршохонь болтогой, Арюун Һүлдэ та бүхэниие нэгэдхэжэ байхань болтогой!

Павелай Галаадуудта бэшэһэн хандалга

Галаат можын христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдые (оршон үеын Турциин түб хэсэг) Павел түрүүшын шажан дэлгэрүүлгын аяналгын үедэ манай үеын 40-өөд онуудай хүл хаһада бүридүүлэн байгуулаа.

Павелэй Галаат можоһоо ябаһан хойно удангүй тэрэ гэнэн хүзэглэгшэдтэ ондоо багшанар, ондоо хургагшад ерэбэ. Тэдэ Бурханай абаралда хүртэхын тула хүзэглэгшэдые Моисейн Хуули баримталха, бэлгын үзүүр отолуулха ёһо заншалаа һэргээхэ хэрэгтэй гэжэ баадхаба. Тэдэ Христоос тухай Һайн Мэдээсэлые Павелэй номнохо, тайлбарилха эрхэтэй байһые зүбшөөбөггүй. Энээн тухай дуулахадаа, Павел аргагүй ехээр урмаа хухаржа, энэ хуурмаг хургаалтай тулалдахын тула Галаадай шэнэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ бэшэж ябуулна.

Энэ Хандалга хэдэн хубиһаа бүридэнэ:

- *Яажа Христоосой элшэн болоһон тухайгаа Павел хөөрэнэ (1-2-дохи бүлэгүүд);*
- *Бурханай хүнүүдые Хуули сахижа байһанай түлөө бэшэ, харин Иисүүс Христоосто хүзэглэһэнэй ашаар абарна гэжэ батална (3:1–5:15-дохи);*
- *Һайн Мэдээсэлэй аша туһаар Арюун Ёулдын болон хайра дурын хүтэлэлгэ доро амидарха тухай бэшэнэ (5:16–6:10);*
- *түгэсхэл (6:11-18-дахи бүлэгүүд).*

1 ¹ Нэгэ хүнэй гү, али хэдэн хүнүүдэй эрхэ мэдэлээр бэшэ, харин Иисүүс Христоосой, Тэрэниие амидыруулһан Эсэгэ Бурханай мэдэлээр шэлэгдээд, элшэнгээр табигдаһан Павелһаа, ² тиин тэрээнтэй хамта байгааша хүзэглэгшэдһөө Галаат можын хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ ³ Эсэгэ Бурханһаа болон манай Эзэн Иисүүс Христоосхоо амар мэндые хүргэнэбди. ⁴ Христоос болбол манай Эсэгэ Бурханай эрхэ мэдэлээр

бидэниие нүгэл шэбэлһээ, оршон үеын хорото муу байдалһаа аршалан сүлөөлхын түлөө ами бээе үргэл болгожо үгөө. ⁵ Эсэгэ Бурханда хэтын хэтэдэ алдар соло! Болтогой.

Гансал Һайн Мэдээсэлые баримталха ёһотойт

⁶ Агуухэ үршөөл хайраараа таанадые дуудаһан Христоосхоо иимэ түргөөр холодожо, ондоо хургаал номнолдо хулжан ороходотнай би ехэ шаналнаб. ⁷ Христоосой хургаалһаа ондоо үнэн зүб хургаал үгы юм! Харин таанадые үймүүлжэ, Христоосой хургаалые буруудхаха ханаатай хүнүүд лэ бии. ⁸ Таанадта урдань номногдоһон хургаалһаа ондоо хургаалые зааһан хүн бүхэн, бишье бай, али тэнгэриһээ бууһан Эльгээ-мэлшье бай, булта хатуу хэһээлтэдэ хүртэг лэ. ⁹ Таанадай хүлеэжэ абан хургаалда эсэргүүсэн зүршэһэн юумэндэ хургаһан хүн бүхэн хатуу хэһээлтэдэ хүртэг гэжэ би һаяхан хэлээ һэм, мүнөөшье дахин дабтанаб.

¹⁰ Иигэжэ хэлэхэдэ би хүнүүдэй һайшаалда хүртэхэеэ оролдоно гүб, али Бурханай һайшаалда гү? Иихэдэ хүнүүдэй ханаанда һайн болохоёо оролдоно гүб? Хэрбээ би хүнүүдэй урда хойгуур гүйдэг байгаа һаа, Христоосой зараса байхагүй һэм.

Павелай элиэн болоһон тухай

¹¹ Аха дүүнэрни, минии таанадта номноһон Һайн Мэдээсэл хүнүүдээр дамжан ерээгүй юм гэжэ мэдэгты. ¹² Би тэрэниие хүнүүдһээ дуулаагүйб, нэгэшье хүн намайе тэрээндэ хургаагүй, харин Иисүүс Христоос тэрэниие намда нээгээ.

¹³ Урдань иудейн ёһо гуримые бодотоор сахин ажамидаржа ябаһан тухаймни таанад дуулаа ёһотойт. Би Христоосто хүзэглэдэг зониие гайтайгаар хашан мүрдэдэг, хандарган хосороодог һэм. ¹⁴ Би үбгэ эсэгэнэрэйнгээ ёһо гуримуудые наринаар сахидаг, шажанайнгаа хуули ёһые өөрынгөө үетэнһөө үлүү һайнаар гүйсэдхэдэг бэлэйб. ¹⁵ Үшөө эхынгээ умайда байхадамни Бурхан агуухэ үршөөл хайраараа намайе шэлэжэ абаад, ¹⁶ Хүбүүн тухайгаа үнэн зүбые нээгээд, бусад арадуудта Христоос тухай номнохыемни захираа. Тиихэдэ би ямаршье хүнһөө зүблэл хураагүйб. ¹⁷ Намһаа урда элшэнэрээр табигдаһан зонтой уулзахаяшье би Иерусалим ошоогүй һэм. Харин Аравиин газар нютагаар ябаад, һүүлдэнь Дамааск хото бусажа ерээ һэнби.

¹⁸ Гурбан жэлэй үнгэрһэн хойно би Пётртой уулзахаяа Иерусалим ошооб. Тэндэ тэрээнгэй арбан дүрбэн үдэр байлсаа һэм. ¹⁹ Иисүүсэй дүү хүбүүн Яковһаа бэшэ ондоо элшэнэрые би хараагүйб. ²⁰ Таанадта минии бэшэжэ байһан бүхы юумэн үнэн зүб юм гэжэ Бурхан мэдэнэ.

²¹ Һүүлдэнь би Сирийн, Киликийн нютагуудаар ябааб. ²² Иудейн орон нютагта ажаһуудаг Христоосто хүзэглэгшэ бүлгэмүүд намайе нюураарни танихагүй байгаа. ²³ Урдань тэдэниие хашан мүрдэдэг, хургаалыень хандарган халгаадаг хүн байһан аад, мүнөө тэрэ хургаалые номнодог гэжэл тэдэ нам тухай соносоо. ²⁴ Намтай ушарһан ябадалда баярлан, тэдэ хүзэглэгшэд Бурхание алдаршуулаа.

Павел ба Иерусалимай элшэнэр

2 ¹ Арбан дүрбэн жэлэй үнгэрһэн хойно би Барнааба Тит хоёрые абажа, дахин Иерусалим ерээб. ² Бурханай хүсэһэн хадань би иишээ ерээ һэм. Дэмы юумэ хэжэ байгаагүйгөө тодорхойлхын тула би бусад арадуудта номнодог хургаалаа эгээн хүндэтэ багшанарта баһа хөөрөөб. ³ Юун гэжэ хананат? Замаймни нүхэр Тит гэдэг грек хүбүүе бэлгээ отолуула гэжэ хэншые баалаагүй. ⁴ Гансал худал хуурмаг хүзэгтэн энээн тухай шаардаа. Иисүүс Христоосой бидэндэ үгэһэн эрхэ сүлөө тухай тэдэнэр мэдэжэ, бидэниие дахин дарлаха ханаатайгаар тагнуулшад мэтэ мэхэ гохо гарган, бидэнэй дунда нюусаар шурган ороо бэлэй. ⁵ Харин бидэ хургаалай бодото удхые хэбээрнь таанадта дамжуулхын тула тэдэнэй үгэдэ ойро зуурашые ороогүй һэмди.

⁶⁻⁹ Харин Яков, Кефа (Пётр), Иоанн гэдэг эгээн хүндэтэ багшанар тухай хэлэбэл, урдань тэдэнэй ямар хүнүүд байһаниинь намда хамаагүй, юуб гэхэдэ, Бурхан хүниие яһаарнь илгадаггүй. Тэдэнэр Һайн Мэдээсэл номнохыемни намайе зүбшөөгөө. Тэдэ нэрэ хүндэтэй зон бидэнтэй нэгэ ажал хэрэг бүтээжэ байһанаа баталан, Барнааба бидэ хоёрой гарые бариба, Бурханһаа үршөөл хайра бидэндэ үгтэһые зүбшөөбэ. Тиигээд бидэ бусад арадуудые, харин тэдэ еврейнүүдые хургахань зүбтэй гэжэ тоолобо. Юундэ тиигээб гэбэл, еврейнүүдтэ номнохо үүргэ Пётрто Бурханһаа үгтэһэндэл адли бусад арадуудые хургаха үүргэ намда үгтөөд байһые тэдэнэр хараа. Яажа Пётр Бурханай хүсөөр элшэн болгогдоод, еврейнүүдтэ номнодог бэ, тон тиигэжэл бишые Бурханай хүсөөр элшэн болгогдоод, бусад арадуудые хургадаг болооб. ¹⁰ Тэдэ элшэнэр Иерусалимай ядуу хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ анхаралаа хандуулхыемнай бидэнһээ гуйгаа. Тиимэһээ би энээндэ ханалаа табижа, тэдэ зондо туһалдаг байгаа.

Павел Пётрые Антиохто шүүмжэлбэ

¹¹ Пётрой Антиох ерэхэдэнь, би тэрэниие шүүмжэлээб, юундэб гэхэдэ, тэрэ өөрыгөө доогуур абажа ябаа. ¹² Яковай хүнүүдэй Антиох ерэхын урда тээ Пётр бусад арадуудай дундаһаа Христоосто хүзэглэһэн

зоноор хамта хоол баридаг hэн. Теэд Яковай зоной ерэхэдэ, еврейнүүднээ айжа, бусад арадуудай дундаһаа хүзэглэһэн зонһоо гэнтэ холодоод, суг эдеэлэлсэхэээ болибо. ¹³ Тон тиигэжэл бусад еврей хүзэглэгшэд, тэдэнэй тоодо Барнаабашье зүб харгыһаа хадууржа, нюур харадаг болоо.

¹⁴ Пётр үнэн зүб хургаалай ёһоор бээе абажа ябанагүй гэжэ мэдэхэдэ, би хүн зоной дунда: «Ши еврей хүн аад, бусад арадуудай дунда еврейнүүдэй ёһо гуримаар бэшэ, харин бусад арадуудай гуримаар бээе абажа ябаһан аад, яахадаа тэдэниие еврейнүүдэй ёһо гуримаар ябахыень баалаа хүмши», – гэжэ тэрээндэ сэхэ хэлэбэб.

Хүн Хуули сахиһаараа бэшэ, харин этигэлээрээ абарагдаха

¹⁵ Бидэшье түрэхэхөө еврейнүүд гээшэбди. Нүгэлтэ бусад арад бэшэ ха юмбиди. ¹⁶ Теэд нэгэшье хүн Хуули сахижа өөрыгөө хамгаалхагүй, харин Иисүүс Христоосто этигэжэ абарагдаха гэжэ бидэ мэдэнэбди. Хуули сахижа «нэгэшье хүн абарагдахагүй» байһан дээрэһээ бидэ Хуули сахяад бэшэ, харин Иисүүс Христоосто найдан абарагдахабди гэжэ Иисүүс Христоосто этигээбди. ¹⁷ Хэрбээ бидэ Христоостой нэгэдэн өөһэдыгөө сүлөөлхэ гэжэ байтараа, Хуули сахин нүгэл хэнэбди гэжэ баһа мэдэрбэл, Христоос нүгэл хэлгэдэ хамһалсагша болоно гү? Үгы даа! ¹⁸ Хэрбээ би гараараа хандарган халгаһан юумээ дахин хэргээн бодхообол, үнэхөөрөө нүгэлтэн болохоб. ¹⁹⁻²⁰ Хуули гээшэ үхэлһөө ондоо юумэ намда үгэжэ шадахагүй хадаа ажамидаралдамни ямаршье удхагүй юм. Тиимэһээ би Бурханай түлөө амидарнаб. Мүнөө би өөрөө амидарна бэшэб, харин Христоос зосоомни амидарна. Намда хайра дуратай байжа, минии түлөө Өөрыгөө үргэһэн Бурханай Хүбүүндэ хүзэглэдэг дээрэһээ би мүнөө амиды ябанаб. Би Христоостой хамта хэрээһэндэ хадуулааб. ²¹ Бурханай үршөөл хайраһаа би арсанагүйб. Хэрбээ гансал Хуули сахижа аршалагдаха аргатай байбал, Христоос дэмы наһа бараһан болоно.

Этигэл хүзэгтэй байха гү, али Хуули сахи́ха гү?

3 ¹ Ай, мунхаг тэнэг галаадуд! Хэн таниие эльбэдэбэ гээшэб? Минии номноходо хэрээһэндэ саазалагдаһан Христоосые таанад нюдөөрөө хаража байһандал байгаа бэшэ хэн гүт? ² Таанад Хуули сахижа байһан дээрэһээ гү, али Христоосто этигэһэн дээрэһээ Арюун Һүлдэдэ хүртэбэ гүт гэжэ би таанадһаа нураха ханаагайб. ³ Арюун Һүлдөөр дахуулжа ябаһан аад, мүнөө махабад бээдээ татуулаа гүт? Тиихэдээ таанад иимэ балар мунхаг хүнүүд гээшэ гүт? ⁴ Али таанадтай ушарһан бүхы юумэн дэмы үнгэрөө гү? Дэмы үнгэрөөгүйл байгаа

даа! ⁵ Хуули сахиһандатнай бэшэ, харин Христоосто этигэһэндэтнай Бурхан таанадта Арюун Һүлдые хайрлажа, гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдые бүтээгээ юм.

⁶ Энээндэл адляар Абраһаамай Бурханда этигэхэдэ, Бурхан тэрэниие үнэн сэдхэлтэн гэжэ тоолобо. ⁷ Абраһаамдал адли Бурханда хүзэглэдэг зон Абраһаамай үри һадаһад гэжэ таанар мэдэжэ байгты. ⁸ Арадуудые этигэлээрнь Бурхан аршалан сүлөөлхэ гэжэ Нангин Бэшэг соо үни гэхээр тунхаглагдаа. Тэндэ Абраһаамда: «Бурхан шамаар дамжуулан, бүхы арадуудые абарха», – гэжэ хэлэгдэ. ⁹ Тиимэһээ Бурханда хүзэглэһэн зон Абраһаамтай хамта үршөөгдэхэ.

¹⁰ Харин Хуули сахижа аршалагдахаб гэжэ һанаһан хүн бүхэн хэһээгдэхэ. Юундэб гэхэдэ, «Хуулиин зүйл бүхэниие үргэлжэ гүйсэдхэжэ байгаагүй хүн бүхэн хэһээгдэхэ», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлээтэй байдаг. ¹¹ Хуули сахижа байһанаараа хэншье Бурханай абарал үршөөлдэ хүртэхэгүй, юундэб гэхэдэ, Нангин Бэшэгтэ: «Үнэн сэдхэлтэн этигэл хүзэгэйнгөөл ашаар амидарха», – гэжэ бэшэгдэнхэй. ¹² Хуули гээшэмнай хүгэдэлгэ бэшэ, тиимэһээ тэндэ: «Хуулиин зүйл бүхэниие сахижа ябаһан хүн амиды ябаха», – гэжэ хэлэгдэнэ.

¹³ Дээрэмнай бууха ёһотой байһан Хуулиин хэһээлтэһээ бидэниие Христоос аршалжа, тэрэ хэһээлтые Өөр дээрээ даажа абаа. Тиимэһээ Хуули соо баһа иигэжэ бэшэгдээтэй: «Модондо үлгөөтэй хүн хараалда хүртөө». ¹⁴ Иисүүс Христоосоор дамжан найдуулагдаһан Арюун Һүлдые этигэлээрээ тогтоожо абахынь тула Абраһаамай үршөөл хайра мүнөө бүхы арадуудта үгтөө.

Бурханай найдуулга ба Хуули

¹⁵ Аха дүүнэрни! Юрэ хэлэбэл, хүнэйшье бэшээд орхиһон һүүлшын захяе хэншье хубилгажа шадахагүй юм. ¹⁶ Харин Абраһаамда, тэрэнэй үридэ Бурхан найдуулга үгөө. Үри хүүгэдтэш гэжэ хэлэгдээгүй, харин үридэшни гэжэ нэгэл хүн тухай хэлэгдээ, тиин тэрэ нэгэнь – Христоос гээшэ. ¹⁷ Христоос тухай хэлсээ Бурханай баталһан саһаа дүрбэн зуун гушан жэл үнгэрһэн хойно бии болоһон Хуули энэ хэлсээ болуулха аргагүй, тиимэһээ Бурханай найдуулгань хүсэндөө үлэбэ гэжэ би хэлэнэб. ¹⁸ Юундэб гэхэдэ, хэрбээ уг залгамжалга Хуулиин ёһоор үгтэдэг һаа, найдалга хэрэггүй байгаа. Гэбэшье Бурхан Абраһаамые найдуулһан ёһоороо шагналдаа хүртөөгөө юм.

¹⁹ Юундэ Хуули үгтэһэн байгаа? Абраһаамай үри һадаһан ерэхэ гэжэ Бурханай найдуулһан саг хүрэтэр гэмтэ ябадал юун бэ гэжэ ойлгожо байхын тула энэ Хуули үгтөө. Энэ Хуули хүнүүдтэ Эльгээмэлээр

болон зууршалагшаар дамжуулан үгтөө. ²⁰Тээд Бурхан ори ганса! Тэрэ зууршалагшые хэрэглэдэггүй.

²¹Иихэдээ Хуули Бурханай найдуулга буруушаана гү? Угы даа! Хэрбээ Хуули хүниие абарха аргатай байбал, Хуули гүйсэд сахидаг хүн бүхэн үнэн сэдхэлтэн болохо һэн. ²²Гэбэшые хүн бүхэн нүгэл шэбэлдэ унаад байна гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. Энэ бэшэгдэһэн бүхэнэй ушарынь гэхэдэ, Иисүүс Христоосто хүзэглэһэн бүхы зон этигэлээрээ Бурханай найдуулһые хүлеэжэ абаха.

²³Этигэлэй сагай ерээдүйдэ, этигэл хүзэгэй бидэндэ нээгдэтэр бидэ Хуулин эрхэ мэдэлдэ байгаабди. ²⁴Иихэдээ Хуули гээшэмнай этигэл хүзэгөөрнай абардаг Христоосто этигэхыемнай бидэниие бэлдэһэн шэрүүн хургагша байгаа. ²⁵Тиимэһээ этигэлэй сагай ерэхэдэ, бидэ энэ шэрүүн хургагшын мэдэлһээ мултаран гараабди.

²⁶Мүнөө таанад булта Иисүүс Христоосто хүзэглэһэн этигэлээрээ Бурханай үхибүүд гээшэт. ²⁷Иисүүс Христоосой нэрэ алдараар уһаар арюудхуулһан зон, таанад булта Иисүүс Христоостой нэгэдэбэт. ²⁸Тиимэһээ мүнөө еврейнүүд, бусад арадуудшые илгаагүй, барлагууд, сүлөөтэйшүүлшые илгаагүй, эрэшүүл, эхэнэрнүүдшые илгаагүй. Таанад булта мүнөө нэгэн адли боложо, Иисүүс Христоостой нэгэдэбэт. ²⁹Хэрбээ Христоостой нэгэдэбэл, таанад Абраһаамай үри һадаһад гээшэт, тиигээд Абраһаамда найдуулһан бүхэниие залгамжалан абахат.

*Таанар зарасанар бэшэ,
харин Бурханай үхибүүд гээшэт*

4 ¹Уг залгамжалагша балшар үхибүүн ябахандаа бүхы юумэнэй эзэн байбашые, зарасаһаа юугээрээшые илгардаггүй. ²Тиимэһээ Эсэ-гын тогтооһон саг болзор хүрэтэр тэрэ үхибүүн даалгагдаһан хүнүүдэй болон гэрэй захирагшын харууһа доро байдаг. ³Бидэшые бага балшар наһандаа энэ дэлхэйн эмхи гуримгүй хүсэнүүдэй мэдэлдэ байгаабди. ⁴⁻⁵Харин саг болзорой ерэхэдэ, эхэнэрһээ түрэхэн Хүбүүгээ Бурхан эльгээбэ. Хуулин эрхэ мэдэлдэ байһан хүнүүдые абархын тула, Бурханай найдуулһан юумэнэй уг залгамжалагшад болгохын тула түлөөһэ үгэжэ, эльгээһэн Тэрэ Хүбүүниинь Хуулин ёһоор ажамидаржа байгаа. ⁶Таанадай Бурханай уг залгамжалагшад болоһон хадатнай, Бурхан таанадта: «Аба, Эсэгэ», – гэжэ ооглоһон Хүбүүнэйнгээ һүлдые эльгээгээ. ⁷Иихэдээ ши зараса бэшэ, харин Христоосоор дамжан, Бурханай хүбүүниинь, уг залгамжалагшань болобош.

Павел галаадудта ханаагаа зобоно

⁸ Урдань таанад Бурханиие мэдэхэгүй ушарһаа үнэн дээрээ бурхад бэшэ «бурхадуудта» алба хэжэ байгаат. ⁹ Мүнөө таанад Бурханиие мэдэн аад лэ, тодорхойлон хэлэбэл, Бурханай таанадые мэдэн хойно таанад яагаад хүр хүсэгүй, ахир тулюур хүсэнүүдтэ дахин бусабат, тиигээд тэдэндэ алба хэхээе ханабат? ¹⁰ Таанад шажанай тусхай һайндэрнүүдые тэмдэглэн үнгэргэнэт. ¹¹ Таанадые дэмы һурган номножо ябаа гүб гэжэ би ханаагаа зобоноб.

¹² Аха дүүнэрни, намдал адли Хуулиин мэдэлһээ мултаран гарыт гэжэ би гуйнаб, юундэб гэхэдэ, би Хуулиин мэдэлһээ гаран, таанадтал адли хүн болоо хэнби. Таанад намайе огто гомдоогоогүйт. ¹³ Үбшэн ядуу байхадаа анха түрүүшынхиеэ таанадта һургаал номноһыемни таанад ханана ёһотойт. ¹⁴ Үбшэн ядуу байхадамни таанад һэжэглэнгүй, намайе өөһэдһөө түлхингүй, Бурханай Эльгэмэл мэтэ, Иисүүс Христоостол адляар угтажа абаа бэлэйт. ¹⁵ Урматнай хосороо гэшэ гү? Тэрэ үедэ таанар нюдөөшье хайрлангүй, таһа татажа гаргаад, намда үгэхөөр бэлэн байгаа хэнта гэжэ би гэршэлнэб. ¹⁶ Таанадта үнэн зүбые номноһон хэрэгээрээ дайсантнай болобо гүб?

¹⁷ Тэдэ хүнүүд таанарта муу ханана, таанад тухай ханаагаа зобоһон хэбэр үзүүлхэ гэнэн хара ханаатай байна. Тэдэнэр бидэнэй эб таһалаад, анхаралыетнай өөһэдтөө хандуулха ханаатай. ¹⁸ Гансашье минии таанадтай суг байха сагта бэшэ, мүн бусадшье үедэ нам тухай һонирхожо байбалтнай ехэ һайн байгаа. ¹⁹ Үхибүүдни, амидаралтнай Христоосоор халин дүүрэхын тула би түрэжэ байһан эхэнэртэл адли зобоноб. ²⁰ Мүнөө таанадай дунда байбал, таанадтай ондоохоноор хөөрэлдэхэ байгааб, харин эндэнээ таанадтай юу хэхээе ойлгохоёо болёод байнаб.

Һагаар Сарра хоёр болбол хоёр хэлсэнүүдтэл адли

²¹ Хуули сахихые ханаһан таанар мүнөө намда хэлэгты, таанад Хуулиин юу гэһые дуулаагүй гүт? ²² Абраһаам хоёр хүбүүтэй байгаа: нэгыень зараса эхэнэр түрөө, нүгөөдыень сүлөөтэй эхэнэр түрөө гэжэ тэрэ Хуули соо бэшээтэй. ²³ Зараса эхэнэрһээ гараһан хүбүүниинь хүнүүдэй шийдхэбэрээр түрөө, харин сүлөөтэй эхэнэрһээ гараһан хүбүүниинь Бурханай найддулһан ёһоор түрөө. ²⁴ Энэ ушар гүнзэгы удхатай юм: эдэ хоёр эхэнэрнүүд хоёр хэлсэнүүдтэл адли бшуу. Синай хада дээрэ үгтэнэн нэгэдэхи хэлсэниинь Хуули дээрэ үндэлнэ. Энэ хэлсээн зараса Һагаардал адли, барлагуудай хэлсээн юм. ²⁵ Һагаар гэжэ Аравида оршодог Синай хада нэрлэдэг. Энэнь дарлалта доро байһан мүнөө үеын Иерусалим хотые бүхы хүн амитантайнь тэмдэглэдэг. ²⁶ Харин

тэнгэрийн Иерусалим эрхэ сүлөөтэй юм. Тэрэ Иерусалим бидэнэй эхэ гээшэ. ²⁷Тэрээн тухай Нангин Бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Үхибүү түрөөгүй, үри хүүгэдгүй эхэнэр,
хүхин баясьш!

Үхибүү түрэхын зоболон мэдэрээгүй эхэнэр,
хүхиш, баярлыш!

Юуб гэхэдэ, хадамда гараагүй эхэнэр
хадамтай эхэнэртэ орходоо

тоогүй олон үхибүүтэй байха».

²⁸ Аха дүүнэрни, таанад баһа Исаагтал адли Бурханай найдуулһан ёһоор түрөөт. ²⁹ Тиихэдэ хүнүүдэй хэлсээгээр түрэнэн хүбүүн Бурханай найдуулгаар түрэнэн хүбүүе яжа хашан мүрдөө һэм, тиигэжэл мүнөө таанадыешье мүрдэнэ. ³⁰ Нангин Бэшэг соо энээн тухай: «Барлаг эхэнэрые хүбүүнтэйнь хамта намна! Барлагай хүбүүн сүлөөтэй эхэнэрэй хүбүүнтэй хамта уг залгамжалхагүй», – гэжэ бэшэгдэнхэй. ³¹ Тиимэһээ, аха дүүнэрни, бидэ зараса эхэнэрэй бэшэ, харин сүлөөтэй эхэнэрэй үхибүүд гээшэбди.

Эрхэ сүлөөдэ ажамидарагты

5 ¹ Христоосой үршөөһэн эрхэ сүлөөдэ ажамидарагты, дахин барлагууд бү бологты.

² Хэрбээ бэлгээ отолуулбалтнай, Христоос таанадта ямаршые аша туһа хүргэхэгүй гэжэ би Павел таанадта хэлэнэб. ³ Харин бэлгээ отолуулһан хүн бүхэн Хуулин бүхы зүйлнүүдые гүйсэдхэхэ ёһотой болоно гэжэ баталан гэршэлнэб. ⁴ Хуули сахин өөһэдыгөө абарха ханаатайшуул Христоосхоо хулжаржа, Бурханай үршөөл хайраһаа арсана гээшэ. ⁵ Харин бидэ Бурханай үршөөл хайрада хүртэжэ, өөһэдынгөө этигэлээр абарагдахабди гэжэ найданабди. ⁶ Иисүүс Христоосой ашаар абарагдаха ханаатай байбал, бэлгээ отолуулаа гүбди, али отолуулаагүй гүбди – ямаршые илгаагүй юм, гансал хайра дура үгэдэг этигэл шухала юм.

⁷ Таанад найнаар эхилээ бэлэйт, теэд саашадаашье үнэн зүбые баримталхадатнай хэн таанадта һаалта хэбэб? ⁸ Иимэ буруу һанал бодолнуудые урдань таанадые дууданан Бурхан таанадта идхуулаа бэшэ. ⁹ Багахан эһээбэри бүхы эдхүүрые эһээдэг. ¹⁰ Гэхэтэй сасуу таанад зүбөөр бодомжолжо байхат гэнэн найдалга Бурхан намда үгэнэ. Харин таанадые зүб харгыһаа хадууруулһан хүн, хэншые байг, илгаагүй зэмэлэгдэхэ.

¹¹ Аха дүүнэрни, хэрбээ бэлгээ отолуулга аша туһатай гэжэ минни айладабал, намайе хашан мүрдэхэгүй байгаа. Тиигэбэл Иисүүс

Христоосой хэрээн тухай хургаал би номнохгүй нэм, зонойшые дунда үймөөн болохгүй нэн. ¹² Танай дунда үймөө татадаг зон таанадһаа холодобол һайн байгаа.

¹³ Аха дүүнэрни, Бурхан таанадые эрхэ сүлөөдэ дуудаа. Энэ эрхэ сүлөөтнай хүсэлэнгүүдээ хангахын тулада муу юумэ үйлэдэхэ харгыда таанадые гансал бү түлхиг. Таанад бэе бээдээ дуратай байгты, бэе бээдээ туһалжа байгты. ¹⁴ Юундэб гэхэдэ, Хуулин бүхы зүйлнүүд: «Дүтынгөө хүндэ өөртөө адли дуратай бай», – гэнэн энэ захяа заабари соо тобшологдоно. ¹⁵ Харин бэе бээе таһара удара таталсажа, эдилсэжэ байһаар таанар өөһэдыгөө сүм хюдажа бү һалгаажархигты.

Арюун Һүлдын үрэ дүн, мүн бэеын хүсэлэнгүүд

¹⁶ Һүлдын хургаһан ёһоор ажамидарагты, тиигэбэл муу муухай ябадал гаргахагүйт гэжэ би хэлэнэб. ¹⁷ Юуб гэхэдэ, бэеымнай ханаашалһан юумэн Һүлдынхиһөө тад ондоо, тиин Һүлдын ханаашалһан юумэн бэеынхиһээ тад илгаатай. Тиимэһээ таанад ханаһан юумээ олон ушарта хэдэггүй бшуут. ¹⁸ Хэрбээ таанадые Һүлдэ хүтэлжэ ябал, Хуули таанадта хэрэггүй.

¹⁹ Бэеын хүсэлэнгүүд иимэ: эрэдээ гү, али эхэнэртээ урбаха, забхай зальхай, һамуу нэбхи ябадал гаргаха, ²⁰ онгонуудта мүргэхэ, эльбэ жадха хэхэ, зэбүүрхэхэ, хэрүүл ама гаргаха, атаархаха, уурлаха, дээрэлхүү зантай байха, арсалдаха ба хэрэлдэхэ, буруу үзэл номнохо, ²¹ жүтөөрхэхэ, архидаха ба аашалха гэхэ мэтын буруу ябадалнууд. Иимэ муу юумэ үйлэдэжэ байгаа хүнүүд Бурханай хаан орондо уг залгамжалан орожо шадахагүй гэжэ урда хэлэнэнэ би дахин дабтанаб.

²² Арюун Һүлдын үрэ дүн болбол иимэ: хайра дуран, баяр, энхэ тайбан, тэсэбэри, һайн ханаан, ниигүүлэсхы сэдхэл, үнэн сэхэ ябадал, ²³ номгон даруу зан. Иимэ зондо Хуули хэрэггүй. ²⁴ Өөһэдыгөө Христоос Иисүүстэ зорюулан хүнүүд махабад бээе хорхойтолготойнь, хурисал ташаяантайнь хэрээнэндэ хадаа. ²⁵ Хэрбээ бидэ Арюун Һүлдөөр ажамидаржа байбал, Һүлдын хургаһан ёһоор лэ ябаял. ²⁶ Ехээрхүү дээрэлхүү зан гаргангүй, бэе бээдээ өөдэрхэн хэрүүлхэнгүй, атаархангүй ябаял даа.

*Бэе бэеынгээ ашаа бэрхэшээл хубалсажа,
бэе бээдээ туһалжа байгты*

6 ¹ Аха дүүнэрни, хэрбээ хэн нэгэнэй нүгэл хээ наа, Һүлдын хургаһан ёһоор ажамидардаг таанад иимэ хүниие даруу зангаараа заһажа байгты. Тиихэдэ нүгэл шэбэл хэжэрхихэгүйн тулада өөһэдыгөө анхарагты. ² Христоосой үгэнэн «хуули» иимэ: бэе бэеынгээ ашаа

бэрхэшээлые хубаалсажа, бэе бээдээ туһалжа байгты. ³ Хэрбээ хэн нэгэн оройдоо хэншые бэшэ аад, бээ дээгүүр абабал, тэрэ хүн өөрыгөө дэмы мэхэлнэ. ⁴ Тиимэхээ хүн бүхэн бүтээһэн хэрэгүүдэйнгээ зэргээр өөрыгөө үнэлжэ байг. Тиигэбэл тэрэ хүн бээ бэшэнтэй сасуулангүй, ажал амжалтануудаараа омогорхожо байха. ⁵ Юуб гэхэдэ, хүн бүхэн өөрынгөө ашаа бэрхэшээлые өөр дээрээ абажа ябаха.

⁶ Бурханай хургаал заалган хүн хурган хүмүүжүүлэгшэтэйгөө бүхы эд зөөрээрөө хубаалсаг.

⁷ Бурхание мэхэлхэ аргагүй юм. Тиимэхээ бү эндүүрэгты. Хүн тариһанаал хададаг. ⁸ Бэеынгээ хүсэлэнгүүдые хангажа байдаг хүн үхэл олохо, харин Арюун Хүлдын тулада оролдодог хүндэ Арюун Хүлдэ мүнхын амидарал олгохо. ⁹ Тиимэхээ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хайн юумэ хэжэ ябагты. Гэдэргээ сухаряагүй хаа, бидэ саг болзортонь ургасаа хуряахабди. ¹⁰ Арга боломжотой байхадаа бүхы хүнүүдтэ, илангаяа өөрынгөө бүлгэмэй хүзэглэгшэдтэ үлүү ехээр хайниие хэжэ ябагты.

Түгэсхэлэй һэргылэлгэ ба амаршалга

¹¹ Энэ хандалгаяа таанадта ямар томо үзэгүүдээр бэшэһыемни харагтыл даа. ¹² Хүнүүдтэ найшаагдаха дуратай зон бэлгээ отолуулхыетнай баадхана, тиэхэдэ тэдэнэр Христоосой хэрээһэнэй түлөө хашуулха мүрдүүлхэ дурагүй байна. ¹³ Тэдэ өөһэдөө отолуулһан мүртөө Хуули сахидаггүй, харин өөһэдыгөө магтуулхын тула таанадые отолуулха ханаатай байна. ¹⁴ Харин би юүгээршые найрхахаяа хананагүйб, гансал манай Эзэн Иисүүс Христоосой хэрээһээр найрханаб. Минии урда энэ хэрээһэн дээрэ бүхы дэлхэйн омогорхол хадагдаа, тиэхэдэ би өөрөөшые энэ дэлхэйн омогорхолой урда хэрээһэн дээрэ хадагдаад байнаб. ¹⁵ Отолуулһан гү, али отолуулаагүй гү – тэрэнь ямаршые хамаагүй. Шэнэ хүн бии боложо мүнделһэниинь лэ шухала юм. ¹⁶ Энэ гурим сахидаг хүн бүхэн, Израилиин Бурханай хүнүүд энхэ тайбанда, үршөөл хайрада оршохонь болтогой!

¹⁷ Саашадаа хэншые намда зоболон бү асараг, юуб гэхэдэ, би Иисүүсэй шархануудые бэе дээрээ абажа ябанаб.

¹⁸ Аха дүүнэрни, манай Эзэн Иисүүс Христоосой үршөөл хайрань таанадтай оршожо байг лэ! Болтогой!

Павелай Эфесэйхиндэ бэшэһэн хандалга

Павел элшэн энэ хандалгыг түрмэдэ һуужа байхадаа Филиппын, Колоссын хүзэглэгшэдтэ, Филимондо бэшэһэн хандалгануудтайгаа хамта зохёожо бэшээ.

Эфес – римэй Аси можын гол түб хото мүн (оршон үеын Турциин далайн баруун бэе). Павел эндэ Һайн Мэдээсэл номножо, шэнэ християн хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй бүридэн байгуулагдахада туһалжа хоёр жэл гаруй үнгэргөө бэлэй.

Энэ Хандалгыг хоёр гол хуби болгон хубаажа боломоор:

Түрүүшын хэһэг соо (1-3-дахи бүлэгүүд) Павел уншагшадаа Иисүүс Христоос соо бээлэгдэһэн Бурханай нюуса түлэблэлтэй танилсуулан хургана. Һайн Мэдээсэл, мүн Тэрээндэ этигэлгэ алишье арадай ямаршье зониие абарна, эблэрүүлнэ.

Хоёрдохи хэһэг соо (4-6-дахи бүлэгүүд) Павел хүзэглэгшэдые яажа энэ абаралай замда эбтэй эетэй, хайра дуратай, арюун сэбэрээр амидарха тухай заабарилан хургана.

Энэ хандалга соо оршоһон бодолгонууд Колоссы хотын хүзэглэгшэдтэ бэшэһэн хандалга соо үгтэһэн бодолгонуудтай адлишуу, гэхэтэй сасуу энэ бэшэг соо зэбүүрхэһэн харша зонтой ямаршье арсалдаан үгы.

1 ¹ Иисүүс Христоостой нэгэдэһэн Эфес хотын хүзэгтэй Бурханай хүнүүд, Бурханай эрхэ мэдэлээр Иисүүс Христоосой элшэн болоһон Павел таанадыг амаршална. ² Бурхан Эсэгэһээ болон манай Эзэн Иисүүс Христоосхоо үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие таанадта хүсэнэб.

Бурханда баяр баясхалантай байлга

³ Манай Эзэн Иисүүс Христоосой Эсэгэ болохо Бурханда магтаал соло дуудаял! Маанадай Христоостой нэгэдэһэн ушарһаа дээдын

тэнгэрийнээ оюун ухаанда хабаатай буян хэшэг Тэрэ маанадта хайрлаа. ⁴ Бурханай урда арюун ба зэмдэггүй байхымнай тула Тэрэ бидэниие Христоостой нэгэдхэн Өөрын болгожо, газар дэлхэйн бүтээгдэхэнээ урда шэлэжэ абаа. Бурхан бидэндэ дуратай байжа, ⁵ Өөрынгөө хайн дураар, эрхэ хүсэлөөр Иисүүс Христоосоор дамжан бидэниие Өөрын үхибүүд болгохо гэжэ заяагаа. ⁶ Инаг хайрата Хүбүүнэйнгээ ашаар маанадые буян хэшэгтээ элбэг дэлбэг хүртөөһэнэйнь түлөө Бурхание алдаршуулаал. ⁷⁻⁸ Тэрэ агууехэ буян хэшэгтээ маанадые элбэг дэлбэгээр хүртөөгөө. Тэрэнэйнь ашаар бидэ Хүбүүнтэйнь нэгэдээд, шуһанайнь сэнгээр сүлөөтэй боложо, нүгэлнүүдээ хүлисүүлээбди. Тэрэ сэсэн ухаагаараа, оюун мэдэлээрээ ⁹ зорихон юумээ бүтээгээ, Христоосоор дамжан бүтээхэ гэжэ анханһаа шийдэһэн Өөрынгөө эрхэ мэдэлэй нюусые бидэндэ нээгээ. ¹⁰ Һанаашалһан юумээ Бурхан хэрэгтэй сагта бээлүүлхэ, тиин Христоос огторгойн ба дэлхэйн бүхы юумые эблүүлэн нэгэдүүлхэ.

¹¹ Бурхан Өөрынгөө зорилгоор, заяаһан ёһоороо маанадые Христоостой нэгэдхүүлэн Өөрын арад болгон шэлэжэ абаа. ¹² Христоосто найдаһан түрүүшын хүнүүдэй дунда байһан хадаа Тэрэнээр алдаршуулжа байял!

¹³ Таанадые баһа өөрынгөө абаралга тухай үнэн зүб Бурханай үгэ дуулаад, Христоосто этигээт, тиин Бурхан Арюун Һүлдээ таанадта үгэн, Өөрынгөө тамга таанад дээрэ дараба. ¹⁴ Бурханай Өөрынгөө хүнүүдтэ найдууһан бүхэниие маанадай абаха тухай тэрэ Һүлдэнь батална, тиин Бурханай Өөрынгөө хүнүүдые бодото сүлөөтэй болгохо тухай баһа батална. Бидэ Тэрэнэй алдар солые дуудаха бахархалынь байял!

Павелай зальбаралга

¹⁵ Тиимэһээ таанадай Эзэн Иисүүстэ хүзэглэжэ, Бурханай хүнүүдые бүгэдыень энхэржэ хайрлажа ябадаг тухай дуулахадаа, ¹⁶ би зальбархадаа, таанадые һанан, таанадай түлөө үргэлжэ Бурханда баяр баясхалан хүргэжэ байдагби. ¹⁷ Манай Эзэн Иисүүс Христоосой Бурхан, алдарай Эсэгэ Өөрыень таанадай мэдэрхынтнай тулада сэсэн ухаан үршөөдэг Һүлдые таанадта хайрлаг лэ. ¹⁸⁻¹⁹ Бурханай таанадые дуудахада таанадта үгтэһэн найдабариин ямар байдагые, Өөһэдынгөө хүнүүдтэ Тэрэнэй үгэхэб гэһэн найдуулгын элбэг дэлбэг байдагые, Тэрэндэ этигэһэн бидэн соо хүдэлжэ байһан хүсэ шадалынь аргагүй ехэ байдагые мэдэжэ байхынтнай тулада оюун ухаанайтнай нюдые Тэрэ нээжэ үгэг лэ. ²⁰ Тэрэл хүсэ шадалаараа Бурхан Христоосой үхэхэдэнь амидыруулаад, дээдын огторгойдо баруун таладаа ²¹ захирагшад, ноёд,

ээд, элдэб хүсэнүүдэй дээгүүр нуулгаба. Бурхан Тэрэниие мүнөөнэй-
шье сагта, ерээдүйдэшье бүхы нэрэ түрэнүүдэй дээгүүр үргэн табиба.
²² Бүхы юумые хүлдэнь хаяжа мэдэлдэнь оруулаад, бүхы юумэнэй
Эзэн байһан хадань хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшөөр томилоо.
²³ Хүзэглэгшэдэй бүлгэм Христоосой бэень гээшэ, бүтээгдэһэн бүхы
юумые Өөрөөрөө дүүргэдэг Тэрэниие хүзэглэгшэдэй бүлгэм бүрин
түгэс болгоно.

Үхэлһөө амидыруулга тээшэ

2¹ Урдань таанад өөһэдынгөө муу муухай хэрэгүүдхээ болон нүгэл
шэбэлһээ боложо үхэхэн амитад байгаат. ² Тиихэдэ таанад газар
дэлхэйн нүгэл шэбэлтэ замаар ябажа, Бурханай мэдэлдэ байдаггүй
хүнүүдые мүнөөшье захиржа байдаг хүлдэнь, хара хүсэнүүдэй ноёной
мэдэлдэ байгаат. ³ Бидэ булта тэдэ зондол адли мүн шанарайнгаа жа-
ма ёһоор амидаран, өөһэдын бэеын ба ханал бодолой хүсэлэнгүүдые
ханган, хүн бүхэндэл адли Бурханай уур сухал хүргэжэ байгаади.

⁴ Харин үршөөл хайраар элбэг Бурхан бидэндэ аргагүй ехээр ду-
ратай байжа, ⁵ нүгэл шэбэлһээ боложо үхэхэн бидэниие Христоостой
хамта амидыруулаа. Таанад Бурханай үршөөл хайраар абарагдабат.
⁶ Бурхан бидэниие Иисүүстэй хамта амидыруулаад, Тэрэнэй хажууда
дээдын огторгойдо нуулгаа. ⁷ Иигэжэ Бурхан Иисүүсээр дамжуулан
маанадта тон ехээр дуратай байһанаа, аргагүй ехэ үршөөл хайраа ерээ-
дүй сагуудта харуулаа. ⁸ Этигэл хүзэгэйтнай ашаар таанадые Бурханай
үршөөл хайра абараа. Тиин тэрэ этигэл хүзэгэйтнай өөһэдһөөтнай бэшэ,
харин Бурханай үршөөһэн бэлэг гээшэ. ⁹ Тэрэ болбол танай оролдол-
гын үрэ дүн бэшэ, тиимэхээ хэншье өөрыгөө магтахые бү хануужа.
¹⁰ Ямар байнади, тиимээр Бурхан бидэниие бүтээгөө, бидэниие Иисүүс
Христоостой нэгэдүүлэн хайн хайхан хэрэгүүдые хэдэг заншалтай
байхыемнай анханһаа түлэблэн бүтээгөө.

Христоостой нэгэдэлгэ

¹¹ Таанад түрэхын еврей-бэшэнүүд байгаат, өөһэдыгөө отолуул-
һан (бэеын эрхэтэниие гараараа отолхо гэхэн удхатай) гэжэ нэрлэдэг
еврейнүүд таанадые «отолуулаагүй» гэжэ нэрлэдэг байгаа, урдань
хэд байһанаа бү мартагты, ¹² тиихэдэ таанад Христоосгүй амидараат.
Таанад Бурханай шэлэхэн Израилиин арадай тоодо ородоггүй хэнта.
Бурханай Өөрынгөө хүнүүдтэ үгэхэн найдуулгада, Тэрэнэй Хэлсэндэ
таанад ямаршье хабаагүй хэнта. Таанад энэ газар дэлхэй дээрэ най-
далгагүй, Бурхангүй амидаржа байгаа хэнта. ¹³ Харин мүнөө Иисүүс

Христоостой нэгэдээд, урдань Бурханһаа холо байһан хүнүүд Христоосой шуһаар Тэрээндэ ойртобот. ¹⁴Христоос Өөрөө еврейнүүдые болон бусад арадуудые нэгэ арад болгон, бидэндэ энхэ тайбаниие асараа. Тэрэ маанадые хубааж, эбыемнай таһалжа байһан ханые Өөрөөрөө эбдээ. ¹⁵Тэрэ хоёр арадһаа Өөртэйгөө хамта нэгэ шэнэ арад нэгэдүүлэн бүтээжэ, энхэ тайбаниие мандуулхын тула Моисейн Хуули тогтоолнуудтайнь болон дүримүүдтэйн хүсэнгүй болгоо. ¹⁶Христоос хэрээһэн дээрэ үхэхэдөө, тэдэнэй үһөө хиһаае усадхаад, нэгэ бэе соо хоёр арадые эблүүлээд, тэдэниие һөөргөн Бурханда асараа. ¹⁷Христоос ержэ бүхы хүнүүдтэ, Бурханһаа холо байһан бусад арадуудташые, Бурханай ойро байһан еврейнүүдтэшые энхэ тайбан тухай Һайн Мэдээсэл номноо. ¹⁸Еврейнүүдшые, ондоо яһатаншые, бидэ булта Христоосой ашаар нэгэ Һүлдөөр Эсэгэдэ ойртохо аргатайбди.

¹⁹Тиимэһээ таанад, еврей бэшэ зон, хариин гү, али ерүүл зон бэшэт, харин Бурханай хүнүүдтэй нэгэ хотын зон гээшэт, Бурханай бүлын гэшүүд гээшэт. ²⁰Таанад элшэнэрэй ба лүндэншэдэй табиһан нуури дээрэ бодхоогдоот. Тэрэ нууриин түшэг тулгуурын Иисүүс Христоос Өөрөө гээшэ. ²¹Тэрэ Өөрөөрөө байшангые холбожо бүхэлөөд, Эзэндэ зорюулагдаһан Һүмэ болгон дээшэн бодхоно. ²²Христоостой нэгэдэн, таанадшые баһа Һүлдын ашаар Бурханай байдаг байра болохын тулада бодхоогдожо байнат.

Павел бусад арадуудай дунда ажаллана

3 ¹Тиимэл шалтагаанаар би, Павел, еврей бэшэ таанадай түлөө Иисүүс Христоосоо боложо хаалтада нуунаб. ²Бурхан Өөрынгөө үршөөл хайраар танай аша туһада энэ ажал хэхыемни намда даалгаа гэжэ таанад сохом мэдэнэ ёһотойт. ³Бурхан нюусаяа намда нээжэ үгөө. Энээн тухай би түрүүн тобшохоноор бэшэһэн байгаа. ⁴Тэрэ бэшэгыемни уншаад, Христоос тухай нюусые яжа ойлгожо байһыемни таанад мэдэжэ абахат. ⁵Энэ нюусые урданай хүнүүдтэ нээдэггүй байгаа, харин мүнөө Бурхан Арюун Һүлдөөрөө дамжуулан гэгээн элшэнэртэ ба лүндэншэдтэ тэрэ нюусаа нээгээ. ⁶Тэрэнь бусад арадууд Һайн Мэдээсэлэй ашаар баһал Бурханай үршөөлдэ хүртэхэ, тэдэнэр баһал нэгэ бэеын эрхэтэн болохо, Бурханай Иисүүс Христоосоор дамжуулан найдуулга баһа тэдэндэ үгтэхэ гэнэн удхатай юм.

⁷Бурханай хүсэ шадалай нүлөөгөөр намда үгтэһэн тусгай үршөөлөөр би Һайн Мэдээсэлэй зарасань болооб. ⁸⁻¹⁰Ой ухаандаа оруулхын аргагүй ехэ Христоосой баялиг тухай Һайн Мэдээсэлые бусад арадуудта номнохые, Бурханай нюусын яжа бээлхэ тухай бүхы хүнүүдтэ

харуулхые Бурханай хүнүүдэй эгээл багань байһан намда Бурхан хайрлаа. Үнгэрһэн сагуудта хамаг юумые Бүтээгшэ Бурхан нюусаая хадагалжа байгаа. Тиин мүнөөнэй үе сагта Тэрэ Өөрынгөө оюун ухаание хүзэглэгшэдэй бүлгэмөөр дамжуулан тэнгэрийн захирагшадта, огторгойн хүсэнүүдтэ элдэб янза хэбээрнь харуулаа. ¹¹ Замбуулин дэлхэйе бүтээхэнэ урда түлэблэжэ байһан юумээ Бурхан манай Эзэн Иисүүс Христоосой ашаар бэелүүлэе. ¹² Христоостой нэгэдэһэн, Тэрээндэ этигэжэ хүзэглэжэ байһанаараа бидэ зоригтойгоор, найдамжатайгаар Бурханда ойртожо байнабди. ¹³ Тиимэһээ минии тулижа, зобожо байһанда урмаа бү хухарагты гэжэ би таанадые гуйнаб. Минии зоболон танай аша туһада юм.

Христоосой дуран

¹⁴ Эсэгэдээ би үбдэгөө бохиилгон мүргэнэб. ¹⁵ Тэнгэри дээрэшье, газар дэлхэйдэшье байһан бүхы изагуур угсаатан Эсэгэнэ эхитэй. ¹⁶ Досоогоо хүсэ шадалтай болохынтнай тула Һүлдөөрөө дамжуулан алдарайнгаа баялигһаа таанадтай хубаалсахыень би Бурхание гуйнаб. ¹⁷ Танай хүзэгэй ашаар зүрхэ сэдхэлдэтнай Христоос нууришаһай, инаг дуран танай үндэнэ, нуури болоһой гэжэ би баһал зальбарнаб. ¹⁸ Тиигэбэл таанад Бурханай хүнүүдээр хамта Христоосой хайра дуранай хизааргүй ехэ үргэн, ута байһые, аргагүй үндэр, гүнзэгы байһые тухайлха аргатай болохот. ¹⁹ Тэрэ гүйсэд мэдэрхын аргагүй байһан хайра дурые таанад мэдэрдэг болохот. Тиигээд таанад алишье талаһаа Бурхандал адли эрхим түгэс болоһойт гэжэ би зальбарнаб.

²⁰ Досоомнай хүсэ шадалаа ажаллуулжа, бидэнэй гуйжа хүсэхэ гү, али һанажа бодохоһоо үлүү юумые бүтээхэ аргатай Бурхан алдаршаһай. ²¹ Бурхан хүзэглэгшэдэй бүлгэмөөр болон Иисүүс Христоосоор дамжан хэтын хэтэдэ, үеһөө үедэ алдар солотой байг лэ! Болтогой!

Христоосой бэеын эрхэтэнүүдэй эблэрэлгэ

4 ¹ Эзэндэ алба хэжэ байһан дээрэнэ хаалтада нууһан би Бурханай таанадта даалгаһан уялгада зохистойгоор амидарагты гэжэ ехэтэ гуйнаб. ² Ходо даруу, номгон, тэсэбэритэй байгты. Бэе бээдээ тэсэбэритэйгээр хандажа, өөһэдынгөө хайра дурые харуулжа байгты. ³ Арюун Һүлдын таанадта хайрлаһан, энхэ тайбанаар таанадые холбоһон нэгэдэлые сахиха гэжэ бүхы хүсэ шадалаараа оролдогты. ⁴ Бурханай таанадые дуудаһан найдуулгын гансал хадань таанад нэгэ бэе гэшэт, нэгэ Арюун Һүлдэтэй байнаб. ⁵ Гансал Эзэн, гансал хүзэг этигэл, гансал уһан арюудхалга бии. ⁶ Бүхы юумэн дээгүүр, бүхы юумэн соо

болон бүхы юумээр дамжан ажаллажа байһан гансал Бурхан – бүхы хүнүүдэй Эсэгэ бии юм.

⁷ Христоосой маанадта үгэхэ гэжэ шийдэһэн хэмжээгээр хүн бүхэмнай онсо абьяас бэлигтэ хүртэбэ. ⁸ Тиимэһээ Нангин Бэшэг соо иигэжэ бэшээтэй: «Тэрэ үндэр газарта дабшан гараа, баряанда зониие абаа, хүнүүдые бэлэгтэ хүртөөгөө». ⁹ «Үндэр газарта дабшан гараа» гэдэгынь баһа ямар удхатай юм? Урдань Тэрэнэй газарай доодо үнсэгтэ бууһыень харуулна бэшэ гү? ¹⁰ Газарай доодо үнсэгтэ бууһан Нэгэн замбуулинии Өөрөөрөө дүүргэхын тула тэнгэриһээ дээгүүр дэгдэһэн лэ Нэгэн бэшэ аал? ¹¹ Тэрэл хүнүүдые абьяас бэлигтэ хүртөөбэ, хэһэг зониие элшэнэр болгожо табиба, үшөө хэһэг зониие лүндэншэд болгожо табиба, зарим зониие Һайн Мэдээсэл номнохыень табиба, бусадые хүзэглэгшэдэй хүтэлэгшэдөөр, багшанараар томилбо. ¹² Тэрэ Бурханай хүнүүдые Бурханда алба хэхэ ажалда бэлдэхын тула, Христоосой бэеые бодхоохын тула тиигээ. ¹³ Тиимэһээ бидэ бултадаа нэгэ этигэл хүзэгтэй болохо, Бурханай Хүбүүнии мэдэрхэ ёһотойбди. Бидэ Христоосой хүсэд болбосорһон хэмжээндэ хүрэн, хүсэд болбосорһон хүнүүд болохо ёһотойбди. ¹⁴ Тиин бидэ үһанай долгиндо, али һалхинай һэршэгэнэлгэдэ абтаһан юумэндэл ямаршые хургаалда абтан хэлбэлзэдэг, хүнэй мэхэ гоходо орожо, ехэ шадамараар мэхэлүүлдэг балшар хүүгэд байхаяа болиёл. ¹⁵ Тиигэхын орондо хайра дураар дүүржэ, үнэн сэхые хэлэжэ байбал, бидэ толгой болохо Христоосто алишые талаһаа ойртон ургахабди. ¹⁶ Христоосой хүтэлбэри доро бэеын эрхэтэнүүд бүхэ зангилаагаар холбогдонхой байһанһаа боложо бэе өөрөө бүрин бүтэн байна. Эрхэтэн бүхэн өөрынгөө хэхэ ёһотой үүргые дүүргээд, бүхы бэе хайра дурын ашаар ургажа, өөрыгөө бүрилдүүлнэ.

Хуушан амидаралһаа шэнэ амидарал руу шэглэхэ

¹⁷⁻¹⁸ Дэмы хооһон бодолтой, оюун ухааниинь балартаһан ондоо яһатанда адли бэээ абажа ябахаяа болигты гэжэ би таанадые Эзэнэй нэрээр гуйнаб. Сэдхэл зүрхэниинь шулуундал адли шэрүүн байжа, Бурхание мэдэрхэ гэжэ огто хүсэхэгүй байһан дээрэһээ тэдэнэр Бурханай хайрлажа байһан амидаралһаа хасагдаба. ¹⁹ Һэшхэлээ бүрин алдан, тэдэнэр ямаршые хэмжээ ханалые мэдэнгүй хуули буса юумэ үйлэдэжэ, өөһэдыгөө ташаяангы хүсэлэнгүүдэй мэдэлдэ үгөө.

²⁰ Христоос тухай хургахадаа таанадта тиимэ юумэ заагаагүй юм. ²¹ Таанад Тэрээн тухай дуулаат, Тэрээнһээ һуража абаат. Тэрэ болбол үнэн зүб юм. ²² Тэрээнһээ иимэ юумэндэ һураат: хуурмаг хүсэлэнгүүдээрээ өөһэдыгөө хүнөөн, урданайхяараа амидархаяа болигты. ²³ Зүрхэ

сэдьхэлтнай, ханал бодолтнай хубилан шэнэрхэ ёһотой. ²⁴ Бурханай дүрье нажааһан үнэн сэдьхэлтэй, арюун гэгээн амидаралтай шэнэ хүн боложо хубилагты.

²⁵ Тиимэһээ худал юумэ хэлэхээ болёод, дүтынгөө хүндэ хүн бүхэнтнай үнэниие хэлэжэ байг, ушарынь хэлэхэдэ, бидэ бултадаа нэгэ бэеын эрхэтэнүүд гээшэбди. ²⁶ Уур сухалда абтаһаншые хаа, нүгэл шэбэл бү үйлэдэгты, наранай орохоһоо урда уур сухалтнай бууран намдаг. ²⁷ Шолмосто шургажа орохо боломжо бү үгэгты. ²⁸ Юумэ хулууудаг байбал, дахин юумэ хулууһая болёод, гараараа аша туһатай юумэ хэжэ, дутажэ зүдэржэ байһан хүнүүдтэй юумээрээ хубаалдажа, үнэн зүбье баримталан амидаржа байгты. ²⁹ Хорото үгэнүүд аманһаатнай бү гараг. Шагнажа байһан хүнүүдтэ хэрэгтэй, хүзэгыень бэхижүүлхэ аргатай, аша туһатай үгэнүүдые хэлэжэ байгты. ³⁰ Ойртожо байгаа тэрэ Үдэр таанадай сүлөөтэй болохые баталан, Бурхан таанад дээрэ Арюун Һүлдын тамга табая. Тиимэһээ Арюун Һүлдые бү гуниглуулагты. ³¹ Гомдохо голхорхоёо, хорон үгэнүүдые хэрэглэхээ, уур сүхалаа хүрэхээ, хэрүүл гаргахая, хардахая, бусадшые эдэ мэтын харата муухай юумэ үүсэхээ огтолон болигты. ³² Харин бэе бэе энхэрэн, хайрлажа ябагты, Бурханай Христоосоор дамжан таанадые хүлисэндэл адляар бэе бэе хүлисэжэ байгты.

Гэрэл туяа соо амидаралга

5 ¹ Бурханай инаг хайрата үхибүүдын юм хадаа Бурханиие нажаан ажаמידархые оролдогты. ² Христоосой бидэндэ дуратай байгаад, ами наһая хангалтай, Бурханда таатай тахил болгон маанадай түлөө үгэндэл адляар хайра дуранай жама ёһоор амидарагты.

³ Таанад Бурханай хүнүүд юм хадаа зальхайралга, бэлиндэлгэ, али хомхойролго гэхэ мэтын юумэнүүд тухай өөһэд хоорондоо хэлэхэ, хүндэхэше ёһогүйт. ⁴ Уйгарлажа, дэмы юумэ шашажа, бузар муухай үгэ дуугаржа ябахань таанадта зохихогүй. Бурханда баясхалан хүргэжэ байбал, таараха. ⁵ Зальхайржа, бэлиндэжэ, али алта мүнгэндэ шунаһан ямаршые хүн (алта мүнгэндэ шунаһан байдал онгондо мүргэндэл адли) Христоосой болон Бурханай хаан орониие залгамжалхагүй юм гэжэ таанад мэдэхэ ёһотойт.

⁶ Хооһон үгэтэй хүнэй мэхэ гоходо бү орогты, ушарынь гэхэдэ, Бурхан тиимэ юумэнүүдэй түлөө үгыень дууладаггүй хүнүүд дээрэ уур сүхалаа буулгаха. ⁷ Тиимэһээ тэрэ хүнүүдээр орёолдохо огто хэрэггүй. ⁸ Урдань таанад өөһэдөө харанхы мунхагта байгаат, харин Эзэнэй хүнүүд болоходоо, гэрэл туяада байдаг болоот. Тиимэһээ таанад гэрэл

туяагай хүнүүдтэ адляар амидарха ёһотойт. ⁹Гэрэл туяа таанадые хайн хайхан, гэнэн сэхэ, үнэн сэдхэлтэй болгодог. ¹⁰Эзэндэ хайшаагдадаг юумые мэдэхэ гэжэ оролдогты. ¹¹Харанхы мунхагай үрэ дүнгэй хэрэгүүдтэ ямаршые хабаагүй байгты, тэрэ хэрэгүүдые гэрэл туяада гаргажа элирүүлжэ байгты. ¹²Нюусаар хэгдэжэ байһан тэрэ хэрэгүүд тухай хэлэхэдэшые эшхэбтэр юм. ¹³Элирүүлэгдэжэ байһан юумэнэй гэрэл туяадал гарахадань, бүхы юумэн эли болодог. ¹⁴Гэрэл туяагай ашаар элирүүлэгдэһэн бүхы юумэн гэрэл туяа болоно. Тиимэһээ иигэжэ хэлэдэг байха:

«Унтажа байһан хүн, һэри, амидыра,
Христоос шамайе гэрэлтүүлхэ».

¹⁵Тиимэһээ өөһэдынгөө алхамуудые бодомжолжо үзөөд хэжэ байгты. Тэнэг хүнүүдтэл адли бэшэ, харин сэсэн хүнүүдтэл адли өөһэдыгөө абажа ябагты. ¹⁶Гараһан боломжо бүхэнөө ашаглан, дэмбэрэлтэй хайхан юумэ бүтээжэ байгты, юундэб гэхэдэ, мүнөөнэй саг ехэл муу үе саг юм. ¹⁷Бодолгүй һэбхи ябахын орондо Эзэнэй эрхэ хүсэлые ойлгохо гэжэ шармайгты. ¹⁸Таанадые гансал уруунь татаха аргатай үзэмэй дараһан архи һогтотороо уунгүй, орондонь өөһэдыгөө һүлдөөр дүүргэгты. ¹⁹Бурханай дуунуудаар, магтаалта дуунуудаар, һүлдын хайрлаһан дуунуудаар бэе бэеэ урмашуулжа байгты. Үнэн зүрхэнһөө Эзэниие алдаршуулан дуулажа, магтажа ябагты. ²⁰Манай Эзэн Иисүүс Христоосой нэрээр Эсэгэ Бурханда бүхы юумэнэй түлөө үргэлжэ баяр баясхалан хүргэжэ байгты.

Үбгэн һамган хоёр

²¹Христоосые бэшэрэн, бэе бэеынгээ үгэ дуулагты. ²²Эхэнэрнүүд, Эзэнэй үгөөр ябадагтал адляар нүхэрэйнгөө үгэ дуулажа байгты. ²³Ушарынь юуб гэхэдэ, яажа Христоос хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй, Өөрынгөө бэеын толгойлогшо болон Абарагша байнаб, тон тиигэжэл үбгэниинь һамганайнгаа толгойлогшонь юм. ²⁴Тиин хүзэглэгшэдэй бүлгэм яажа Христоосой мэдэлдэ байдаг бэ, тон тиигэжэл һамгад үбгэдэйнгөө мэдэлдэ бүримүһэн байха ёһотой.

²⁵Эрэшүүл, Христоос яажа хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ дуратай байжа, тэрэнэй түлөө ами наһаяа үгөө һэм, тон тиигэжэл таанад һамгадтаа дуратай байгты. ²⁶Һайн мэдээсэл номнон, уһаар мэтэ үгөөрөө сэбэрлэн, хүзэглэгшэдэй бүлгэмые Бурханда зорюулхын тула Христоос ами наһаяа үгөө. ²⁷Хүзэглэгшэдэй бүлгэмые Тэрэ Өөрынгөө урда ямаршые гэм бузаргүй, дутуу дутагдалгүй үзэсхэлэнтэ гоё байлгахаяа һанаа. ²⁸Тон тиигэжэл нүхэд өөһэдынгөө бээдэ дуратай байһандал адляар

хамгадтаа дуратай байха ёготой. Намгандаа дуратай эрэ өөртөө дуратай гэхэн үгэ. ²⁹Өөрынгөө бэе үзэжэ ядаһан хүн хэзээдэшье байгаагүй. Зүгөөр Христоосой Өөрынгөө хүзэглэгшэдэй бүлгэмые анхарһандал адляар хүн бэеэ эдиюулжэ, бөөмэйлжэ ябадаг. ³⁰Юундэб гэхэдэ, бидэнэр Христоосой бэеын эрхэтэнүүд гээшэбди. ³¹«Тиимэһээл эрэ хүн эхэ эсэгээ орхёод, һамгантайгаа нэгэдэхэ, тиин тэрэ хоёр ганса бэе болон эблэрхэ». ³²Эдэ бүхэндэ агууехэ нюуса далдалаатай. Христоос болон Тэрэнэй хүзэглэгшэдэй бүлгэм тушаа би хэлэнэб. ³³Гэхэдэ энэ бүхэн таанадташье хабаатай: ямаршье эрэ өөртөө дуратай байһандал адляар һамгандаа дуратай байха ёготой, тиин ямаршье эхэнэр нүхэрөө хүндэлжэ ябаха ёготой.

Үхибүүд болон тэдэнэй түрэлхид

6 ¹Үхибүүд, таанад Эзэнэй юм хадаа аба эжынгээ үгэ дуулажа байгты. Энэ танай уялга мүн. ²⁻³«Аба эжыгээ хүндэлжэ яба» гэхэн түрүүшын захяа заабариие: «Тиигэбэл шамда ехэ һайн байха, газар дэлхэйдэ ши ута һаһа һаһалхаш» гэхэн найдуулга дахадаг. ⁴Аба эжынэрынь, үхибүүдээ уурлуулан урмыень бү хухалагты, зүгөөр Эзэн тухай заажа, заабаришалжа, тэдэнээ хүмүүжүүлжэ байгты.

Барлагууд болон тэдэнэй эзэд

⁵Барлагууд, Христоосой үгэ дуулажа байһандал адляар газар дэлхэйдэхи эзэдэе үнэн зүрхэнһөө хүндэлжэ, айн бэшэрэн, үгыень дуулажа байгты. ⁶Һайшаалдань хүртэхын тула тэдэнэйнгээ гансал хаража байхадань бү тиигэжэ байгаарайгты, харин Христоосой барлагуудтал адляар Бурханай хүсэһэн юумые үнэн зүрхэнһөө хэжэ байгаарайгты. ⁷Юрын хүндэ бэшэ, харин Эзэндэл шэнгээр эзэдтээ баяртайгаар алба хэжэ байгаарайт. ⁸Барлаг гүт, али эрхэ сүлөөтэй хүн гүт, Эзэн илгаагүйгөөр һайн юумэ хэһэнэйтнай түлөө ашыетнай харюулха гэжэ һаһажа байгаарайгты.

⁹Эзэд, таанад барлагуудтаа баһал тиигэжэ хандагты, хэрзэгы хатуу ааша бү гаргагты. Таанад өөһэдөө тэдэнтэй хамта тэнгэридэ хүн бүхэндэ адляар хандадаг нэгэ Эзэнтэй байһанаа мэдэнэ ха юмта.

Харата хүсэнүүдэй урдаһаа тэмсэлгэ

¹⁰Эсэстэнь иигэжэ хэлэхүү: Эзэнэй һүр хүсөөр бэхижэгты. ¹¹Шолмосой мэхэ гохоһоо өөһэдыгөө хамгаалжа байхын тула Бурханай үгэһэн хуяг дуулга бүрин үмдэгты. ¹²Ушарынь юуб гэбэл, бидэ хүнүүдэй урдаһаа бэшэ, харин замбуулинай харата хүсэнүүд, захирагшад, эрхэ

засагууд, энэ харанхы мунхаг үеын замбуулинай хүсэнүүдэй урдаһаа тэмсэнэбди. ¹³Тиимэхээ Бурханай үгэжэ байһан хуяг дуулга үмдэгты. Тиигэбэл харата үдэрэй ерэхэдэ, таанад өөһэдыгөө дайсаднаа хамгаалха аргатай байхат; байлдаанда сухаришагүй зогсохот.

¹⁴Бэлэн байгты! Үнэн сэхэ ябадалаараа хур бэһэндэл адляар бээе бэһэлжэ байгты, үнэн сэдхэлээрээ хуягтал адляар өөһэдыгөө хамгаалжа байгты. ¹⁵Энхэ тайбан тухай һайн мэдээсэлые дуулгаха хүсэлтнай гуталдал адли бэлэн байг. ¹⁶Ходо этигэл хүзэгэй бамбай халхабшатай ябагты, тиигэбэл таанад Харата Нэгэнэй галта һомо годлинуудыень зогсоохо аргатай байхат. ¹⁷Абаралгые дуулгадад адляар, Бурханай үгые Һүлдэн үгэжэ байһан хэлмэдэл адляар абагты. ¹⁸Таанад Һүлдөөр хүтэлүүлэн, ямаршые ушарта элдэб янзын зальбарал гуйлтануудые үдэр һүнигүй Бурханда үргэжэ байгты. Тиимэхээ һэргэлэн байжа, Бурханай бүхы хүнүүдэй түлөө ханамжатайгаар зальбаржа байгты. ¹⁹Һайн Мэдээсэл тухай нюуса зоригтойгоор тайлбарилан элирүүлхэдэмни Бурханай намда хэрэгтэй үгэнүүдые үгэжэ байхын тула минии түлөө баһа зальбаржа байгты. ²⁰Тэрэ Һайн Мэдээсэл номноходоо ёһоорнь хэлэжэ байха зоригтой байхымни тула баһа зальбаржа байгты. Би, Бурханай элшэн, мүнөө тэрэ Мэдээсэл номноһонойнгоо түлөө түрмэдэ һуунаб.

Һүүлшын амаршалганууд

²¹Ажал хэрэгүүд тухаймни, хэр байһан тухаймни мэдээсэл, нам тухай бүхы һонинуудые таанадта манай инаг хайрата дүү, Эзэнэй үнэн сэхэ албатан Тихик дуулгаха. ²²Би Тихигые таанадта манай ажабайдал тухай дуулгахыень, таанадые урмашуулхыень ябуулааб.

²³Эсэгэ Бурхан болон Эзэн Исүүс Христоос бүхы хүзэглэгшэ аха дүүнэртэ амгалан байдал, хайра дуран, этигэл хүзэг үршөөжэ байһай!
²⁴Манай Эзэн Исүүс Христоосто хүнэшэгүй хайра дураар дуратай хүн бүхэн үршөөл хайратай байһай!

Павелай Филиппынхидтэ бэшэһэн хандалга

Римэй Македонин можодо Филипп эгээн шухала хотонуудай нэгэн байгаа (оршон үеын Греци болон Македонин хойто зүг). Эгээл энэ хууринда Павел Һайн мэдээсэлые Европодо номножо эхилээ.

Энэ хандалгые Павел түрмэдэ хуухадаа бэшээ. Тэндэнь нэгэдхэһэн нэгэ бодолго үгышые наа, уншагшадта Павелэй шарайе бусад олон бэшэгүүдһэнь үлүү Һайнаар элирүүлэн харуулна. Павел алишые хүшэр ушар ябадалнуудта баярлана, тэрэнэй сүлөөлэлгэ Һайн Мэдээсэлые бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэдэ туһатай байна. Павел зоболонгуудтаа Исүүстэ һажана, уншагшадаашые тиигэжэ байхыень уряална, филиппын зониие эбтэй этэй байхыень заабарилна, хайра дуратай байһанайнь түлөө, мүн элбэг дэлбэг бэлэгүүдэйн түлөө тэдэндэ талархан баярлаһанаа мэдүүлнэ. Энэ бэшэж соо Христоосой алдар солые дуудаһан шажанай магтаал үгтэнэ (2:5-11-дэхи), Бурхан байһан Тэрэ хүн түрэлхитэниие абархын тула Өөрыгөө барлагай түбшэн хүрэтэр дарана.

1 ¹ Филипп хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэм, танай хүтэлэгшэд болон танай туһалагшад, таанадта Исүүс Христоосой зарасанар болохо Павел Тимофей хоёр бэшэнэ. ² Манай Эсэгэ Бурхан болон Эзэн Исүүс Христоос таанадые үршөөл хайрадаа хүртөөжэ, амгалан тайбан байлгахань болтогой!

Павел филиппынхидэй түлөө зальбарна

³ Таанадые һанаха бүхэндөө би Бурхандаа баяр баясхалан хүргэжэ байдагби. ⁴ Тиин та бүгэдын түлөө зальбарха бүхэндөө би баяр жаргалтайгаар зальбардаг хүнби, ⁵ юундэб гэхэдэ, таанад Һайн Мэдээсэл дэлгэрүүлхэдэмни анха түрүүшын үдэрһөө эхилэн мүнөө болотор намда

туһалжа хамһалсажа байгаат. ⁶ Тиихэдэ таанадай дунда үлзы найхан үйлэ хэрэг бүтээжэ эхилһэн Бурхан Иисүүс Христоосой заларан ерэхэ үдэр хүрэтэр тэрэ хэрэгээ залируулангүй бүтээжэл байха гэһэн хатуу этигэлтэй байнаб. ⁷ Таанад ходоодо минии зүрхэ сэдхэл соо оршот! Тиимэһээл иигэжэ таанадта һанаагаа табижа байдагни зүб юм. Түрмэдэшье байхадамни, Һайн Мэдээсэлье хамгаалха, хатуугаар баталха эрхэ сүлөөтэйшье байхадамни, та бүгэдэ намда Бурханай даалгаһан ажалда хабаадалсажа туһалжа ябадаг һэнта. ⁸ Иисүүс Христоосой таанадта хайра дуратай байдагтал тон адляар миниишье та бүхэндэ хайра дуратай байһые Бурхан мэдэнэ.

⁹ Бурханда, бэе бээдээ бүри ехээр дуратай байһайт, үнэн зүб юун бэ гэжэ бүри найнаар мэдэрһэйт, сэдхэнһэйт гэжэ би зальбарнаб. ¹⁰ Тиигэбэл таанад үнэн зүбые шэлэхэ аргатай байхат. Тиигээд Иисүүс Христоосой заларжа ерэхэ үдэр таанад арюун сэбэр, ямаршье гэмгүй байхат. ¹¹ Хэһэн бүхы үйлэ хэрэгүүдтнай Иисүүс Христоосой нүлөөгөөр үнэндөө һайн найхан байхал. Тиигэжэл Бурхан алдаршаха, Тэрээндэ магтаал соло дуудаха.

Христоосто алба хэжэ ажамидарха тухай

¹² Аха дүүнэрни, намтай ушарһан бүхы юумэн Һайн Мэдээсэлэй бүри амжалтатайгаар дэлгэрхэдэ үнэхөөрөө аша туһатай байгаа гэжэ мэдэгты. ¹³ Христоосто алба хэдэг байһанһаа боложо түрмэдэ ороһон тухаймни бүхы ордоной харуулшад болон бусадшье эндэ байһан зон мэдэдэг болоо. ¹⁴ Түрмэдэ һууһан ябадални һүзэглэгшэдэй олоной һүзэг бүри бэхижүүлбэ, тэдэнэр бүри зоригтойгоор, айлтагүйгөөр Бурханай мэдээсэл номножо захалба.

¹⁵ Тиихэдээ нэгэ зариманиинь манда атаархаһан, маанадтай арсалдаһан шалтагаанһаа Христоос тухай номноно, харин нүгөө зариманиинь һайн дураараа, туһалхаяа хүсэжэ байһан дээрэһээ номноно. ¹⁶ Һайн дураараа номногшод Бурханай намда Һайн Мэдээсэл хамгаалха үүргэ даалгаһыень мэдэнэ ха юм. ¹⁷ Харин намда атаархаһан номногшод Христоос тухай үнэн зүрхэнһөө айладханагүй. Тэдэ намайе түрмэдэ бүри ехээр зобоолгохо зорилготойгоор лэ номноно.

¹⁸ Зай, яахаб даа. Христоос тухай үнэн зүрхэнһөөшье хургаханда, үнэн зүрхэнһөөн номноһон хэбэр үзүүлэншье хургаханда, би адлил баясанаб. Саашадаашье баясажа байхаб. ¹⁹ Ушарынь гэхэдэ, танай зальбаралай ашаар, Иисүүс Христоосой Һүлдн туһаламжаар би сүлөөдэ гарахаб гэжэ һайн мэдэнэб. ²⁰ Үүргээ дүүргэхэдээ, эшэхэ улайхаар юумэ хэхэгүйб, харин хэтын хэтэдэ, илангаяа энэ сагта зоригтой байхаб, тиин ямаршье

юумэ хэхэдээ, амиды байна гүб, али үхэхэ гүб, илгаагүй, Христоосые алдаршуулхаб гэжэ бүхы ханал бодолоороо хүсэжэ, найдажа байнаб. ²¹ Минии ажамидаралай зорилго – Христоос гээшэ. Харин минии үхэл бүришые ехэ аша туһа асарха. ²² Тиихэдэ амиды ябахадашье үрэ дүнтэй ажал хэхэ аргатай хүм. Тиимэхэ алиниенъ шэлэхэ ёһотойгоо мэдэнэгүйб. ²³ Тэрэ хоёр зүг хоюулан намайе өөр тээшээ татана. Үхөөд, Христоостой суг байхые аргагүй ехээр хүсэнэб. Энэнь ушаргүй хайн шэлэлтэ юм. ²⁴ Харин амиды мэндэ ябабални, таанадта үлүү шухала хэрэгтэй. ²⁵ Би энээниие хайн мэдэнэб, тиимэхэ таанадтайгаа үлэхэб, хүзэгэйтнай нэмэгдэн бэхижэхэдэ, баяр жаргал асархада та бүгэдэнтэйгөө байжа туһалхаб. ²⁶ Тиигээд дахин таанадта ошоходомни, намаар бахархаха бүришые хайн шалтагаан таанадта олгогдохо*.

²⁷ Эдэ бүгэдэндэ нэмэжэ хэлэбэл, таанад Христоос тухай Һайн Мэдээсэлэй хургаһан ёһоор амидарха ёһотойт. Тиимэхэ таанадта ошоно гүб, али ошонгүй байна гүб, таанад булта нэгэ зорилготой, Һайн Мэдээсэлэй хүзэгэй түлөө ханал нэгэн тэмсэнэт гэжэ дуулаһайб. ²⁸ Дайсадһаа хээээдэшье бү айгты, ходоодоо зоригтой зүрхэтэй байгты, тиигээ хаа, тэдэнэй хосорхые, харин өөһэдынгөө абарагдахые харуулхат. Бурхан таанадта тэрэ абаралга үршөөхэ. ²⁹ Ушарынь хэлэбэл, таанад Христоосто гансал хүзэглэн алба хэхэ бэшэ, харин Тэрэнэй түлөө зоболон амсан үүргээ бээлүүлхэ табилаантайт. ³⁰ Мүнөө таанад намтай хамта тэмсэндэ хабаадалсагты. Тиимэ байлдаанда минии урдань тулалдажа байһые хараа хэнта, мүнөөшые тулалдажа байһан тухаймни дууланат.

Христоос номгон даруу, тиихэдээ агууехэ

2 ¹ Христоос таанадые урмашуулжа, хайра дурань ханааетнай заһадаг, хүлдэ таанадые нэгэдхэдэг юм бол, таанадай бэе бээе анхаржа, хайрлажа ябадаг юм бол, ² таанад нэгэ ханал бодолтой, бэе бээдээ хайра дуратай, ханал нэгэн, бодол нэгэн байжа, намайе бүрин баярлуулыт даа. ³ Юумэ хэхэдээ, өөр тухайгаал бү бодогты, али хүнэй магтаалда хүртэхын лэ тула бү оролдогты. Зүгөөр даруу номгон байгты, бусад зониие өөрһөө дээгүүр бодожо байгты. ⁴ Гансал өөһэдынгөө бэшэ, харин бусадайнгаа хайн хайханай түлөө ханалаа табижа байгты. ⁵ Таанад Иисүүс Христоостол адли ханал бодол түрүүлэгты:

⁶ Тэрэ анханһаа Бурханай шанартай аад,
Бурхантай нэгэ зиндаада байха ёһотойб гэжэ

* 1:26 Иисүүс Христоосой намда хэһэн хэрэгээр бахархаха бүришые хайн шалтагаан таанадта олгогдохо.

- Өөр тухайгаа бодоогүй.
- 7 Харин орондонь хамаг эрхэ түрэээ
Тэрэ дуратайгаар орхёод,
зарасын дүрсэ дүрсэлжэ,
маанадтал адли болон,
хүн түхэлтэй мүндэлбэ.
- 8 Тэрэ номгон даруу байгаа,
үхэн үхэтэрөө, хэрээхэн дээрэ үхэтэрөө
Бурханай үгэ дууладаг байгаа.
- 9 Тиимэхээ Бурхан Тэрэниие дээгүүр үргэжэ,
бусад алдарнууднаа ушаргүй үндэр нэрэ
түрэдэ хүртөөбэ.
- 10 Тиимэхээл Иисүүсэй алдарта нэрэ түрэдэ
дээдэ огторгойн, газар дэлхэйн,
доодо тамын амитан бүхэн
мүргэн хүгэдэхэ,
- 11 тиигээд Эсэгэ Бурханай алдар солодо,
Иисүүс Христоос болбол Эзэн юм гэжэ
хүн бүхэн айладхажа байха.

Энэ дэлхэйн гэрэл туяа болохот

¹² Инаг хайрата нүхэдни, таанадтайгаа суг байхадамни, үгыемни ходо дууладаг хэнтэ. Тээд мүнөө хажуудатнай үгы байхадамни, бүришье найнаар үгыемни дуулажа байха ёһотойт. Гүйсэд абаарагдахын тула хүрдэн хүгэдэн ажаллажа байгты. ¹³ Ушарынь гэхэдэ, Бурхан Өөрөө сэдхэлдэтнай хүсэлнүүдые бадараадаг, хэхэ ёһотой юумэээ хэжэ байха тээшэ таанадые хүтэлдэг.

¹⁴⁻¹⁶ Ямаршье гэмгүй, арюун сэбэр, эрхим хайн Бурханай үхибүүдынь байхын тула таанад юушье хэхэдээ, бү гэмэрэлдэгты, арсалдаа бү гаргагты. Забхай зальхай, нүгэл шэбэлтэй зоной дунда амидархадаа амидарал хайрладаг мэдээсэлье хатуугаар баримталан, таанад тэдэ зоной дунда тэнгэридэ гэрэлтэжэ байһан одо мүшэдтэл адли яларан толоржо байха ёһотойт. Тиигэбэлтнай, Христоосой заларан ерэхэ үдэр би таанадаар бахархан омогорхохо шалтагаантай байхаб, бүхы оролдолгонуудни, үйлэ хэрэгүүдни дэмы үнгэрөөгүй гэжэ мэдэхэлби.

¹⁷ Танай этигэл хүзэгтнай, албантнай Бурханда үргэгдэһэн үргэлдэ адли юм. Тэрэ үргэлтэйтнай хамта миниишье шуһан үргэл болон адхарха ёһотой байжа магадгүй. Тиигэбэл би та бүхэнтэй хамта баярлажа байнаб. ¹⁸ Тон тиигэжэл таанадшье намтай суг баярлаха ёһотойт.

Тимофей Эпапродиит хоёр

¹⁹ Таанад тухай мэдээ дуулажа, өөрыгөө урмашуулха ханаатайб. Тиймэһээ Эзэн Иисүүсэй эрхэ мэдэлээр таанадта хаядаа Тимофейе эльгээхэб гэжэ найданаб. ²⁰ Минии хажууда Тимофейһээ ондоо хэншье тийгэжэ ехээр таанадта ханалаа табижа ябадаггүй. ²¹ Бусад зон бүгэдөөрөө Иисүүс Христоосто хайшаагдаха юумэ бүтээхэ тухай огто бодонгүй, өөрынгөө амидаралай түлөө оролдожо ябадаг. ²² Тимофейн үнэн шударгуу байханаа баталһыень, тэрэ бидэ хоёрой эсэгэ хүбүүн хоёртол адляар хамта Хайн Мэдээсэл дэлгэрүүлхын түлөө хүдэлжэ байһые таанад өөһэдөө мэдэнэт. ²³ Намтай юунэй ушарха тухай мэдэхэтэйгээ сасуу би таанадта тэрэниие эльгээхэб гэжэ найданаб. ²⁴ Би өөрөөшье Эзэнэй эрхэ мэдэлээр хаядаа таанадта ошохооб гэнэн бата этигэлтэйб.

²⁵ Намда туһалхаар таанадай эльгээһэн, намтай хамта эндэ ажаллажа, тэмсэжэ байһан манай хүзэглэгшэ дүү Эпапродиитые бусаажа таанадта ябуулха хэрэгтэй гэжэ би бодобоб. ²⁶ Тэрэ та бүгэдые харахаяа аргагүй ехээр хүсөө, өөрын үбдэһэн тухай таанадай дуулаһанда тон ехээр шаналаа. ²⁷ Тэрэ үнэхөөрөө үбдэжэ, үхэхэээ байгаа. Гэбэшье Бурхан тэрэниие хайрлан үршөөгөө; намайешье баһа үшөө ехэ гашуудал зоболондо дарагдахаһаа хамгаалан үршөөгөө. ²⁸ Тэрэниие хараад, таанад дахин баясахат, тийгээд бишье голхорхоёо болихоб гэнэн бодолтойгоор тэрэниие таанадта бушуухан ябуулбаб. ²⁹ Эзэнэй тэрэ хүзэглэгшые баяртайгаар угтажа абагты. Тэрээндэл адли хүнүүдые бултыень хүндэтэйгөөр угтажа байгты. ³⁰ Эпапродиит Христоосой түлөө ажаллажа байхадаа үхэлэй хажууда байгаа, таанадай хэхэ аргагүй юумэ намда хэжэ, тэрэ ами наһаяа хайрлаагүй.

Бурханай урда үнэн сэдьхэлтэй байлга

3 ¹ Аха дүүнэрни, Эзэнтэй нэгэдэһэндээ баяр жаргалтай байгты гэжэ түгэсхэлдөө хэлэхэ байнаб. Урда бэшэһэн юумээ дахин дабтахадамни намда хүндэ бэшэ, харин таанадта аша туһатай юм. ² Нохойнуудтал адли өөһэдыгөө абажа ябадаг зонһоо бэээ һэргылэгты, нүгэл шэбэл үйлэдэдэгшэдһөө һэргылжэ байгты, бэлгээ отолуулагты гэжэ баадхадаг зонһоо һэргылжэ байгты. ³ Тэдэнэр бэшэ, харин бидэнэр жэнхэни «отолуулга»* хэһэн зон гээшэбди, юуб гэбэл, бидэ Бурханай Һүлдын ашаар Бурханда мүргэжэ, Иисүүс Христоостой нэгэдэһэндээ бахархан баясанабди. Бидэ бээын эрхэтэнэй отолуулха ёһололдо

* 3:3 Эндэ жэнхэни «отолуулга» гээшэнь жэнхэни Бурханай хүнүүд гэнэн удхатай юм.

найданагүйбди. ⁴Гэхэтэй зэргэ би тиимэ мэтын юумэндэ найдаха аргатай байгааб. Хэрбээ бэсын эрхэтэниие отолуулха ёһололдо найдаха ханаатайшуулай байбалнь, би хэнһээшье үлүү тиигэжэ найдаха шалтагаантай хүнби. ⁵Би түрэнһөөр наймадахи үдэртөө бэлгээ отолуулаа һэм. Би болбол Израилийн уг изагууртай, Бэньямиинэй обогой жэнхэни еврей хүнби. Моисейн Хуули хэшээлтэйгээр сахидаг фарисей байхадаа, ⁶би хүзэглэгшэдые гайтайгаар хашан мүрдэдэг һэнби. Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй байхын тула би Хуулиин бүхы заабаринууды сахижа, ямаршье гэмнэмээр юумэ хээгүйб. ⁷Урдань ехэ хэрэгтэй, шу хала гэжэ тоолодог байһан юумэнүүдээ мүнөө, Христоосхоо боложо, хэрэггүй хоһон гэжэ тоолоноб. ⁸Бүри үнэтэй сэнтэй юумэнһээ, минии Эзэн Иисүүс Христоосые мэдэрхэнээ гадна бусад бүхы юумэнүүдые би хэрэггүй ба дэмы хоһон гэжэ тоолоноб. Христоосхоо боложо би бүхы юумэнһээ арсааб. Христоосые оложо, Тэрээнтэй сүм нэгэдэхын тула би бусад бүхы юумые юун дээрэшье тоолоногүйб. ⁹Тиимэһээ би Хуули сахижа байһанаараа бэшэ, харин Христоосто хүзэгтэй байһанаараа Бурханай урда үнэн сэдхэлтэн болоноб. Бурхан этигэл хүзэгөөрнь лэ хүниие үнэн сэдхэлтэнэй тоодо оруулдаг. ¹⁰Христоосые, Тэрэниие амидыруулһан хүсые мэдэрхэ гэжэ хүсэнэб. Тэрээндэл адляар зобохо, Тэрээндэл адляар үхэхэ дуратай байнаб, ¹¹тиигэбэл би өөрөө үхөөд амидырха байгааб.

Зорилго эрмэлзэлдээ хүрэлгэ

¹²Би зорилго эрмэлзэлдээ хүрөөб, хэхэ ёһотой юумээ бүгэдыень хээб, эрхим түгэс болооб гэнэгүйб. Гэхэдээ Иисүүс Христоос намайе ямар шагналда хүртөөхөөр Өөртөө татаа һэм, тэрэ шагналыень абаха гэжэ би оролдоноб. ¹³Аха дүүнэрни, тэрэ шагналыень абааб гэжэ би үнэхөөрөө хананагүйб. Яаба тиибэшье, би үнгэрһэн юумээ мартажа, ерээдүй юумэндээ хүрэхэ гэжэ бүхы шадалаараа шармайнаб. ¹⁴Тиимэһээ би мүнхын амидаралай шагналые абахаар сэхэ зорижо ябанаб. Тэрэ амидаралда Бурхан намайе Иисүүс Христоосоор дамжуулан дуудаа.

¹⁵Оюун сэдхэлээрээ болбосон хүн бүхэмнай иимэл һанал бодолтой байха ёһотой. Хэрбээ зариманайтнай ондоо һанал бодолтой байбал, Бурхан тэрэниетнай эли болгожо харуулхал. ¹⁶Яабашье бидэ мүнөө ойлгожо абаһан гуримаа саашадаашье баримталха ёһотойбди.

¹⁷Аха дүүнэрни, намайе нажаажэ байгты. Манай таанадта харуулһан жэшээ даган ажамидардаг хүнүүдые хаража, дуряажэ байгты. ¹⁸Олон хүнүүд Христоосой хэрээһэндэ хадуулжа үхэнэн ябадалда эсэргүүсэнэн дайсад мэтэ ажамидардаг гэжэ би таанадта урдань оло дахин

хэлээ нэм, мүнөөшье нулимсаа гарган дабтанаб. ¹⁹ Бэе махабадайн хүсэлэнгүүд тэдэнэй бурханиинь юм. Тэдэ эшэжэ байха ёһотой юумээрээ бахархана, энэл дэлхэйн юумэнүүд тухай тэдэ бододог. Тиимэхээ тэдэ тамада орожо хосорхол! ²⁰ Харин бидэнэр тэнгэрийн харьяалай хүнүүд гээшэбди, бидэ тэнгэриһээ өөһэдынгөө Абарাগша, Эзэн Иисүүс Христоосой ерэхые аргагүй ехээр хүлээнэбди. ²¹ Бүхы юумые Өөрын эрхэ мэдэлдэ оруулха аргатай хүсэ шадалаараа Тэрэ манай ахир हुлахан бэенүүдые хубилгажа, Өөрынгөө алдарта бээтэй адлихан болгохо.

Павел хүзэглэгшэдые зоригжуулна

4 ¹ Инаг хайрата аха дүүнэрни, би таанадые ехэл үгылжэ байнаб. Таанад намайе баяр жаргалаар дүүргэнэт, таанадаар би омогорхоноб. Инаг хайрата аха дүүнэрни, иигэжэл Эзэндэ үнэн сэхэ байгты.

² Эводии Синтихи, та хоёр һамгад хоорондоо хэрүүл хэхээ болигты гэжэ ехэл гуйнаб, та хоёр Эзэнэй мэдэлдэ байнат. ³ Шишье, үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэмни, баһа тэдэ эхэнэрнүүдтэ тухалаарай. Тэдэнэр намтай, Клементтэй болон бусадшые хүзэглэгшэдтэй хамта һайн Мэдээсэлые эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлээ юм. Тэдэ зоной нэрэнүүдын мүнөө Бурханай номдо бэшэгдээ.

⁴ Эзэнтэй нэгэдэндээ ходо баясажа байгты. Баясагты гэжэ би дахин хэлэнэб. ⁵ Хүн бүхэндэ номгон даруугаар хандажа байгты. Эзэн удангүй заларан ерэхэ. ⁶ Юундэшые ханаагаа бү зобогты, зальбарха бүхэндөө Бурханда баясхалан хүргөөд, хэрэгтэй юумээ гуйжа байгты. ⁷ Тиигэбэл Бурхан таанадта хүнэй гүйсэд ойлгохын аргагүй амгалан тайбан байдал үршөөхэ, тиин тэрэ амгалан байдал зүрхэ сэдхэлыетнай, һанал бодолыетнай Иисүүс Христоосой ашаар сахижа байха.

⁸ Аха дүүнэрни, таанад һанал бодолдоо үнэн зүб, шулуун сэхэ, һайн һайхан, арюун сэбэр, илдам налгай, магтаалда хүрэмөөр юумэнүүд тухай сэдхэжэ ябагты гэжэ түгэсхэлдөө захижа байнаб. ⁹ Минии хэлэжэ, юумэ хэжэ байхада намһаа нуража, ойлгожо абаһан бүгэдые бэлүүлжэ байгты. Тиигэбэл зүрхэ сэдхэлдэмнай, һанал бодолдомнай амгалан байдал үршөөдэг Бурхан манай дунда оршожо байхал.

Тухалһанай түлөө баяр хүргэнэ

¹⁰ Мүнөө дахин намда һаналаа табижа байхадатнай Эзэнтэй нэгэдэн минии амидаралда ехэ баяр боложо байна. Таанад урдань нам тухай бододоггүй байгаат гэнэгүйб, урдань таанад намайе анхаржа байһанаа харуулха арга боломжогүй байгаат. ¹¹ Юумээр дуталдаһандаа тиигэжэ хэлээгүйб, би байһан юумээрээл сэдхэл хананги байжа нурашаһан

хүнби. ¹² Би дутуу дундашье, элбэг баяншье байдалда амидаржа шадахаб. Бүхы юумэндэ нурааб, ямаршье сагта, хаанашье садхалан гүб, али үлдэнэ гүб, элбэг дэлбэг юумэтэй гүб, али дутуу дунда ябана гүб, илгаагүй, ханаа дүүрэн ябадагби. ¹³ Христоосой намда үршөөжэ байһан хүсэ шадалаар би ямаршье байдалые дабаха аргатайб.

¹⁴ Тиигэбэшье, гай бэрхэшээлдэ ороод байхадамни намда туһалхадаа, ехэл һайн хэрэг бүтээгээт. ¹⁵ Македонииһоо гараад, һайн Мэдээсэл номножо эхилхэдэмни, гансал танай хүзэглэгшэдэй бүлгэм намда туһалжа, гансал танай бүлгэм минии олзо гарзые хубаалсажа ябадаг байһые таанад, филиппынхид, һайн мэдэнэт. ¹⁶ Фессалоники хотодошье байхадамни таанад хэдэн удаа намда хэрэгтэй юумэ эльгээгээ һэнта. ¹⁷ Таанадһаа юумэ абаха зорилготойгоор энээнине хэлэнэ бэшэб, харин таанадай шагналда нэмэри болохо юумые хараха ханаатайгаар хэлэнэб. ¹⁸ Би таанадай эльгээһэн бүхы юумые абааб – тэдэ бүхэн намда хангалтай хүрөө. Таанадай үгэһэн бүхы бэлэгүүдые Эпапродиит намда асаржа үгөө, мүнөө хэрэгтэй бүхы юумэн намда байна. Хоншуу хангалтай уталга Бурханда ехэ таарамжатай зохид байдаггал адли тэрэ танай бэлэгүүд баясуулна. ¹⁹ Бурхамни Исүүс Христоосой ашаар Өөрын элбэг дэлбэг баялигһаа таанадта хэрэгтэй бүхэниие үршөөһэй гэжэ би зальбарнаб. ²⁰ Манай Эсэгэ Бурхан хэтын хэтэдэ алдар солотой байһай! Болтогой!

Түгэсхэлэй үгэнүүд

²¹ Исүүс Христоосой мэдэлдэ байһан Бурханай хүнүүдтэ минии мэндые дамжуулаарайгты. Намтай хамта байһан хүзэглэгшэд таанадта амар мэндые хүргэнэ. ²² Эндэ байһан Бурханай хүнүүд булта, илангаяа хаанай ордондо ажал хэгшэд таанадта мэндые хүргэнэ.

²³ Эзэн Исүүс Христоосой үршөөл хайра та бүгэдэнтэй оршожо байг лэ.

Павелай Колоссынхидтэ бэшэһэн хандалга

Энэ хандалгаа Павел түрмэдэ хуухадаа бэшээ. Павел өөрөө Колоссы хотын христиан хүзэглэгшэдые мэдэхэгүй һэн, энэ бүлгэмые Һайн Мэдээсэлэй ондоо номногшо бүридүүлэн байгуулаа юм. Сэдэб агуулгаараа энэ хандалга Эфес хотын хүзэглэгшэдтэ бэшэһэн хандалгатай ехэл адлишуу.

Колоссы хото Фриги можодо оршобо (оршон үеын Турциин баруун хэсэгтэ), тэндэнь элдэб янзын буруу номлолтоной шүтөөнүүд дэлгэрэнхэй һэн. Эндэхи нютагай христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ баһал христиан хүзэгтэй эбсэшээгүй хуурмаг хургаалнууд нэбтэрэн оробо. Зарим зон абарагдахын тула үсөөхэн лэ сэсэн зоной мэдэжэ байһан онсо мэдэлгэ хэрэгтэй гэжэ хургаба. Бурханда һайшаагдахын тула хамаг эд хүрэнгэһөө сүлөөтэй боложо, тусгай ёһололнуудые гүйсэд-хэхэ хэрэгтэй гэжэ тэдэ хургаба.

Энэ хуурмаг хургаал тухай мэдэхэдээ, Павел Колоссын христиан хүзэгтэниие Иисүүс Христоосто этигэһэн үнэн хүзэгтэнь батадхахын тула энэ хандалга бэшээ. Хүнүүдые Бурхантай эблэрүүлжэ байһан Иисүүс Христоосой үйлэ хэрэг, үхэлгэ болон амидыралга тухай Һайн Мэдээсэл лэ үнэн бодото сэсэн ухаан гээшэ гэжэ Павел харуулна. Тии-мэһээл христиан хүзэглэгшэд шажанай ёһолол гүйсэдхэлгын талада тиимэ ехэ анхарал хандуулха ёһогүй, тэдэ Бурханда хүзэгтэй байха, мүн бэе бээдээ хайра дуратай байха талые анхарха ёһотой.

Амаршалга

1 ¹⁻² Аха дүүнэр, Иисүүс Христоостой нэгэдэһэн Колоссы хотын хүзэгтэй Бурхантай хүнүүд, Бурхантай эрхэ мэдэлээр Христоос Иисүүсэй элшэн болоһон би Павел ба манай дүү Тимофей таанандые амаршалнабди.

Бурхан Эсэгэһээ таанадта үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие айладханабди*.

Павел баясхалан хүргэн зальбарна

³⁻⁴ Иисүүс Христоосто этигэдэг, Бурханай бүхы зондо дуратай байдаг тухайтнай биде дуулаа һэмди. Тиимэһээ та бүхэнэй түлөө зальбархадаа, биде Эзэн Иисүүс Христоосой Эсэгэ Бурханда ходо баясхалан хүргэжэ байдагбди. ⁵ Үнэн зүб үгые, Һайн Мэдээсэлые анхан таанадта номноходомнай, таанад найдалга тухай дуулаа һэнта. Бурханай тэнгэри дээрэ бэлдээд байһан юумэндэ найдажа байһан дээрэһээ таанад хүзэглэнэт, дуратай байнат. ⁶ Һайн Мэдээсэл бүхы замби түбээр һайнаар дэлгэржэ, үрэ дүн асаржа байна. Бурханай буян хэшэг тухай анха дуулаад, үнэн ушарынь мэдэхэдэтнай тэрэ таанадай дунда баһа һайнаар дэлгэржэ байгаа. ⁷ Бидэнтэй хамта хүдэлдэг, бидэнэй аша туһада Христоосто этигэл найдалтайгаар алба хэдэг инаг хайрата Эпапраасһаа Бурханай үршөөл хайра тухай мэдээт. ⁸ Таанадта үгэжэ байһан Арюун Һүлдүн хайра дуран тухай тэрэ бидэндэ дуулгаа.

⁹ Тиимэһээ биде таанад тухай дуулаһан үдэрһөө эхилжэ үргэлжэ таанадай түлөө зальбарнабди. Һүлдүн үгэдэг гүн ухаан, ойлгосо таанадтай байха тухайнь, тиигэхэдэ Бурханай дура хүсэлөө таанадта харуулжа байха тухайнь биде Бурханиие гуйдагбди. ¹⁰ Тиигэбэл таанад Эзэнэй хүсэһэн ёһоор ажамидаржа, Тэрээндэ һайшаагдаха юумые хэжэ байхат. Таанад дэмбэрэлтэй хэрэгүүдые бүтээжэ, Бурханиие бүрил һайн мэдэрдэг болохо һэнта. ¹¹⁻¹² Тэрэнэй алдарта хүсэ шадалаар бэхижэн, таанад аргагүй ехэ тэнхээ тэсэбэритэй болохот. Тиимэһээ тэнгэрийн гэрэл туяада Өөрынгөө һунгаһан хүнүүдтэ бэлдээд байһан юумые хубаалсаха эрхэ таанадта үгэһэн Эсэгэ Бурхандаа баяртайгаар баясхалан хүргэгты.

Христоос ба Тэрэнэй ажал

¹³ Бурхан бидэниие харанхы мунхагай хүсэһнөө аршалжа, инаг хайрата Хүбүүнэйнгээ эрхэ засагта оруулаа. ¹⁴ Тэрэ Хүбүүниинь бидэнэй нүгэлнүүдые хүлисөөд, бидэниие эрхэ сүлөөтэй болгоо.

¹⁵ Харагдадаггүй Бурханиие биде
Христоос соо хараха аргатайбди.

* 1:1-2 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ: Бурхан Эсэгэһээ болон манай Эзэн Иисүүс Христоосһоо үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие айладхана гэжэ бэшээтэй байдаг.

- Христоос Бурханай ууган Хүбүүн мүн,
Тэрэ бүтээгдэнэн бүхы юумэнэй дээгүүр юм.
- 16 Газар дэлхэй, тэнгэри огторгой дээрэхи
харагдадагшые, харагдадаггүйшые юумэнүүдые,
тэдэнэй тоодо хаануудые, ээдые,
засаглагшадые, захирагшадые
Бурхан Тэрэнэй ашаар бүтээгээ.
Бүхы юумые Тэрэнэй ашаар,
бүхы юумые Тэрэнэй тулада
Бурхан бүтээгээ.
- 17 Бүхы юумэнүүдэй бүтээгдэхэхээ урда
Христоос байгаа,
тиимэхээл Тэрэнэй ашаар
бүхы юумэн оршоно.
- 18 Тэрэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй толгойнь юм,
хүзэглэгшэдэй бүлгэм Тэрэнэй бэень юм.
Тэрэ тус бэеын амидаралай эхин болоно.
Бүхы юумэнүүдэй дээгүүр байхын тула
Тэрэ ууган Хүбүүн үхөөд,
хамагай түрүүндэ амидыруулагдаа.
Тэрэ хамаг юумэнэй түрүүндэ юм.
- 19 Бурхан бүхы шанарнуудаа
Хүбүүндээ шэнгээхэ дуратайл байгаа.
- 20 Хүбүүнэйнгээ ашаар бүхы юртэмсэтэй
Бурхан эблэрхэ ханаатай байгаа.
Хэрээхэндэ хадуулаад үхэнэн Хүбүүнэйнгээ шуһаар
Бурхан энхэ тайбаниие тогтоожо,
газар дэлхэй болон тэнгэри огторгой дээрэхи
бүхы юумэнүүдтэй эбээ нэгэдхүүлээ.

²¹ Нүгэлтэ юумэнүүдые ханаашалжа, үйлэдэжэ байһан дээрэхээ хэзээ нэгэн сагта таанад Бурханһаа холо байгаат, Тэрэнэй дайсадынь байгаат. ²² Харин мүнөө Өөрынгөө урда таанадые нангин, арюун сэбэр, гэмгүй байлахын тула Хүбүүнэйнгээ үхэлөөр Бурхан таанадтай эбээ нэгэдхүүлбэ. ²³ Тиимэхээ таанад хатуу ба сухаришагүй хүзэглэжэ байха ёһотойт, Һайн Мэдээсэлые шагнажа этигэнэн найдабарияа алдаха ёһогүйт. Ушарынь юуб гэхэдэ, би Павел газар дэлхэй дээрэ бүхы амитадта номногдоһон тэрэ Һайн Мэдээсэлэй зарасань болооб.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй албатан Павелай ажал

²⁴ Мүнөө би таанадай түлөө зоболон эдлэжэ байхадаа жаргалтай байнаб, ушарынь ямар бэ гэхэдэ, Христоосой бэнь болохо хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөө би Христоостол адляар зобоноб, тиихэдээ дутуу зоболонгуудые хүсэлдүүлжэ байнаб. ²⁵⁻²⁶ Бурхан намайе хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй алба хэгшээр табяад, таанадай хайн хайханай түлөө Бурханай үгые гүйсэд номнохо ажал даалгаа. Тэрэ Бурханай үгэ үнгэрхэн үе сагта хүн түрэлхитэнһөө далда байгаа, харин мүнөө Бурханай зондо элирхэйлэгдээ. ²⁷ Энэ нюусаяа Бурхан Өөрынгөө хүнүүдтэ мэдүүлхэ гэжэ түсэблэнэ, гэхэтэй сасуу энэ үнэтэй ба алдарта нюусань бүхы хүнүүдтэ юм. Тэрэ нюусань – Христоос таанадай досоо гэһэн удхатай, таанад Бурханай алдарые хубаалсахат гэһэн удхатай. ²⁸ Тиимэхээ бидэ Христоосые хүн бүхэндэ номнообди. Иисүүс Христоостой нэгэдэһэн хүн бүхэниие Бурханай урда байлгахын тула бидэ бүхы ухаан бодолоороо тэдэниие хурганабди, идханабди. ²⁹ Тэрэ бүхэнэй тулада би Христоосой үгэжэ байһан, минии зосоо ажаллажа байһан агуу хүсые ашаглан оролдосотойгоор зүдхэнэб.

2 ¹ Таанадай, Лаодики хотынхидой болон намайе нюураарни танихагүйшые хүнүүдэй түлөө эршэтэйгээр минии ажаллажа байһан тухай мэдэжэ байхыетнай хүсэнэб. ² Тэдэниие урмашуулхын, хайра дураарнь нэгэдүүлхын тула, үнэн зүб ойлгосо үгэдэг баталаатай баялигаар элбэг байлгахын тула би тиигэжэ хүдэлнэб. Тиигэжэл тэдэ зон Бурханай нюусые, Христоосые мэдэхэ. ³ Христоос болбол Бурханай мэргэн ухаанай болон мэдэрэлгын баялигы нээхэ түлхюур юм.

⁴ Хэдышые хайн гэжэ ханагдаһан хуурмаг үгэнүүдээр таанадые хэнэйшые хорхойтуулхагүйн, намааруулхагүйн тула эдэ бүгэдые хэлэжэ байнаб. ⁵ Би бэээрээ таанадай хажууда байгаашьегүй хаа, ханал бодолоороо таанадтай хамта байнаб, тиин Христоосто этигэһэн хүзэгйтнай бата хатуу байһыень, хоорондоо эбтэй зетэй байхыетнай хараад баясанаб.

Христоос жэнхэни ажамидарал үршөөнэ

⁶ Христоос Иисүүсые Эзэн гэжэ тооложо байһандаал адли Тэрээнтэй хамта ажамидаржа байгты. ⁷ Таанадые хургаһан ёһоор Тэрээн соо үндэһээ гүнзэгы табигты, Тэрэниие нуури болгон ажамидаралаа зохёогты, бүри ехээр Тэрээндэ хүзэглэжэ байгты. Тиигэхэтэйгээ сасуу Бурханда ходо баяр хүргэжэ байгты.

⁸Христоосхоо бэшэ, харин замбуулиниие захирхан хүсэнүүднээ*, хүнүүдэй хөөрэдэг үльгэрнүүднээ эхи абадаг дэмы хоһон, хуурмаг үгэнүүдэй эльбэдэ абтаад, богоолшолуулхааа һэргылэгты. ⁹Христоосой бэе соо Бурханай бүхы шанарнууд бүрин оршоно. ¹⁰Тэрэнтэй нэгэдэхэдээ, таанадайшые ажамидарал эрхим түгэс шанартай болоо. Христоос ямаршые засаглагшаднаа, захирагшаднаа дээгүүр юм.

¹¹Христоостой нэгэдэхэдээ, таанад отолуулхан байгаат, зүгөөр хүнүүдэй отолуулдаг аргаар бэшэ, харин Христоосоор отолуулхан байгаат. Энэ отолуулга таанадые нүгэлтэ хэрэгүүдые хүүлэдэг заншалнуудһаатнай сүлөөлһэн удхатай. ¹²Таанад уһаар арюудхагдахадаа, Христоостой хамта үхөөт, тиихэдээл Тэрэниие амидыруулхан Бурханай хүсэндэ этигэжэ, Христоостой хамта амидыруулагдаат. ¹³Таанад нүгэл хэдэг, отолуулаагүй, Бурханай хүнүүд бэшэ байһан дээрһээ урдань үхэнэн хүнүүдтэл адли байгаат. Харин Бурхан таанадые мүнөө Христоостой хамта амидыруулаа. Бурхан бидэнэй бүхы нүгэлнүүдые хүлисөө. ¹⁴Нүгэлнүүднай маанадые Бурханда үритэйшүүл болгоо. Хуулиин ёһоор бидэнэй түлэхэ ёһотой үри шэриин тэмдэглэлнүүдые Тэрэ арилгаба. Манай үри шэри ба нүгэлнүүдые Тэрэ хэрээһэн дээрэ саазалуулагдан түлэбэ. ¹⁵Тиигэжэ Христоосой ашаар Бурхан захирагша ба засаглагша хүсэнүүдые дараа, тиигээд илалта туйлахадаа, тэдэ хүсэнүүдые барянд абаһан зондол адляар бүхы арадай урда ябуулаа.

¹⁶Иигэхэдээ эдижэ, уужа байһан юумэнһээтнай боложо гү, али ямар нэгэн һайндэрэй, Шэнэ Һарын һайндэрэй гү, али субботын үдэрэй түлөө хэншые таанадые бү зэмэлэг. ¹⁷Тэдэ юумэнүүд ерээдүй алдарай – Христоосой бэеын – һүүдэрын лэ гээшэ. ¹⁸Үзэл үзэдэг хадаа бусад хүнүүднээ дээгүүрби гэдэг хүнүүд, даруу зантай байһан хэбэр үзүүлдэг хүнүүд, Эльгээмэлнүүдтэ шүтэдэг хүнүүд шагналыетнай бү буляаг лэ. Тиимэ хүнүүд ехэ ухаатайб гэжэ дэмы һайрхана. Үнэндөө тэдэнэр тэнэгүүд юм. ¹⁹Тэдэнэр бэеын толгой болохо Христоосто найданагүй. Гэхэтэй сасуу бэе толгойн, Христоосой хиналта доро ургажа, Тэрэнэй бүридэл болон барисаагаар холбогдуулан эблэрэн, Бурханайл дураар ургадаг юм.

²⁰⁻²¹Таанад Христоостой үхөөд, энэ замбуулиниие захирхан хүсэнүүднээ сүлөөлэгдэбэт. Тиихэдээ яагаад таанад энэ дэлхэйн харьяалда байһандал адли ажамидарна гээшэбта? Яагаад таанад: «Гар бү хүрэ», «Амтыень бү үзэ», «Бариха бү үзэ» гэхэ мэтын тогтоолнуудые сахина

* 2:8 Ондоогоор замбуулин юртэмсэ тухай гол һургаалнуудһаа эхи абадаг гэнэн удхатай.

гээшэбта? ²² Тэрэ мэтын юумэнүүд хэрэглэгдэнэйнгээ хүлээр хэрэггүй болодог. Эдэ тогтоолнууд хүнүүдэйл зохёон дүримүүд ба хургаалнууд гээшэ. ²³ Тиймэ тогтоолнуудые баримталхада сэсэн юумэ хэһэнтэйл адляар бодогдодог. Гэхэтэй сасуу Бурханда бүри ехээр дуратай, даруу зантай, бэеэ барйдаг болоһон шэнги байдаг. Үнэндээ тэдэ тогтоолнууд хүнэй хүсэлэнгүүдые мэдэлдээ абаха аргагүй.

Христоостой нэгэдэн шэнээр ажамидаралга

3 ¹ Таанад Христоостой амидыруулагдаһан хадаа Бурханай баруун талада хаан шэрээдэ һууһан Христоосой оршодог тэнгэридэхи юумэнүүдтэ зүдхэгты. ² Эндэ, газар дэлхэйдэ байһан юумэнүүдтэ бэшэ, харин тэндэ, тэнгэридэ байһан юумэнүүдтэ һаналаа табижа байгты. ³ Таанад Христоостой үхэн байгаат, тиймэһээ аминтнай Бурханай урда Христоостой хамта хоргодуулагдаад байна. ⁴ Танай бодото амидарал болбол Христоос гээшэ, тийн Тэрэнэй ерэхэдэ, таанадшы Тэрэнтэй хамта алдартань хүртэлсэн ерэхэт.

⁵ Таанад досоотнай хүдэлдэг дэлхэйн хүсэлэнгүүдые: эрэдээ гү, али эхэнэртээ урбалта, забхайралга, шунал, нүгэлтэ хүсэлэнгүүд, онгонуудта шүтэхэтэй сасуулагдама хомхойрол гэхэ мэтын юумэнүүдые хүнөөхэ ёһотойт. ⁶ Тиймэ юумэнүүдые үйлэдэдэг, мэдэлдэнь ородоггүй хүнүүдые Бурхан хэһээхэ. ⁷ Таанад өөһэдөөшы тэдэ зоной дунда амидаржа байхадаа тиймэ хүсэлэнгүүдэй мэдэлдэ байгаат.

⁸ Харин мүнөө таанад уурлахаяа, галзуугаар сухалдахаяа, хорлохоёо, Бурхание муушалхаяа, муухай үгэнүүдые хэлэхээ, эдэ мэтын муухай юумэнүүдые үйлэдэхээ болигты. ⁹ Бэе бээдээ худал юумэ хэлэхээ болигты, таанад урданайгаа ажамидаралые заншалнуудтайнь хамта орхёо гээшэт. ¹⁰ Таанад шэнэ хүнүүд болобот. Таанадта Өөрыгөө бүрин мэдүүлхын тула Бурхан, Бүтээгшэ тиймэ хүнүүдые бүрил Өөртөө адли болгон шэнэдхэдэг. ¹¹ Эсэстээ грегүүдэй болон иудейнүүдэй хоорондо, отолууһан болон отолуулаагүй хүнүүдэй хоорондо, хариин болон зэрлиг зоной хоорондо, барлагуудай болон сүлөөтэй хүнүүдэй хоорондо ямаршы илгаа үгы юм, гансал Христоос бии, тийн бүхы юумэн Христоос, бүхы юумэн соо Христоос байха.

¹² Таанад гэгээн хүнүүд гээшэт. Бурхан таанадта дуратай, таанады Өөртөө шэлэжэ абаа. Тиймэһээ таанад бэе бээ хайрлажа, бэе бээдээ һайнаар хандажа байгты, номгон, даруу зантай, тэсэбэритэй байгты. ¹³ Таанад бэе бээ ойлгожо байгты, тиймэһээ хэн нэгэнэйтнай нүгөөдөө гомдолтой байбалнь, гомдохоһон хүнөө хүлисэжэ байгты. Эзэнэй таанады хүлисэндэл адли таанад бэе бээ хүлисэжэ байха ёһотойт.

¹⁴Энээнхэ гадна үшөө бэе бээдээ дуратай байгты. Хайра дуран бүхы хүзэглэгшэды холбодог, тиигэжэ тэдэнэр бодотоор нэгэдэдэг юм. ¹⁵Христоосой хайрлажа байһан энхэ тайбан таанадай зүрхэ сэдхэлые хүтэлжэ байг лэ. Бурхан энхэ тайбанай тулада таанадые дуудажэ, нэгэ бэе болгон нэгэдхээ. Үргэлжэ баяр хүргэжэ байгты. ¹⁶Христоосой хургаал ажамидаралайтнай гол хүтэлэгшэнь болог лэ. Бэе бээе ухаатайгаар, бодомжотойгоор хургажа, заабарилжа байгты. Бурханда баяр хүргэн, псаломууд, магтаалнууд, арюун нангин дуунуудые дуулажа байгты. ¹⁷Ямаршые юумые Эзэн Иисүүсэй нэрэ алдарай түлөө хэжэ, али хэлэжэ байгты, Тэрэнээр дамжуулан Эсэгэ Бурхандаа баяр хүргэгты.

Шэнэ ажамидаралдаа сахиха зарим дүримүүд

¹⁸Эхэнэрнүүд, үбгэдэйнгөө эрхэ мэдэлдэ байгты. Эзэндэ хүзэглэдэг зон тиигэжэл өөһэдыгөө абажа ябаха ёһотой.

¹⁹Эрэшүүл, хамгадтаа дуратай байгты. Тэдээндээ шэрүүнээр бү хандагты.

²⁰Үхибүүд, эхэ эсэгынгээ үгэ ходо дуулажа ябагты. Эзэн тиимэ ябадалые найшаадаг.

²¹Эсэгэнэр, үхибүүдэйнгээ сухалыень бү хүргэгты, тиигэбэлтнай тэдэтнай урмаа хухарха.

²²Барлагууд, эзэдэйнгээ үгэ ходо дуулагты. Билдагуушадтал адли эзэдэйнгээ гансал хаража байхадань бэшэ, харин тэдээндэ найшаагдаха юумэ гэнэн зүрхэнһөөн, Бурханда хүгэдэн, ходо хэжэ байгты. ²³Ямаршые юумэ хэхэдээ, эзэдынгээ магтаалда хүртэхын тула бэшэ, харин Эзэнэй найшаалда хүртэхын тула үнэн зүрхэнһөө зүдхэжэ байгаарайт.

²⁴Эзэнэй Өөрынгөө хүнүүдтэ бэлдээд байһан юумые Тэрээнһээ залгамжалан абахат гэжэ мэдэжэ байгты. Таанад бодото Эзэн Христоосто алба хэнэ гээшэт. ²⁵Гэмтэ юумэ хэһэн хүн бүхэн өөрынгөө буруугай зэргээр лэ абаха. Бурхан хүн бүхэниие нэрэ түрөөрнь бэшэ, харин үйлэ хэрэгүүдээрнь лэ шийдхэдэг юм.

4 ¹Эзэд, өөһэдынгөө барлагуудта үнэн сэхээр хандагты. Таанад өөһэдөө тэнгэридэ Эзэнтэй байһанаа мэдэнэт.

Гүүлшын заабари

²Үргэлжэ Бурханда баяр хүргэн зальбарэгты, зальбархадаа, хэргэлэн байгты. ³Христоос тухай нюусые тайлбарилхадамнай, Бурханай үгые дэлгэрүүлхэдэмнай, Бурханай бидэндэ хайн боломжо үгэжэ байхынь тулада, таанад бидэнэйшые түлөө баһа зальбаржа байгты. Христоос

тухай номнонохойнгоо түлөө би мүнөө түрмэдэ нуунаб. ⁴Тэрэ нюусые номноходоо, шадаха зэргээрээ ойлгосотойгоор хэлэжэ байхымни тула зальбаржа байгты.

⁵Сагаа гээнгүй, хүзэглэдэггүй зондо туһа хүргэжэ байгаарайт, тэндэ ехэл ухаамсараар хандаарайт. ⁶Хэлэхэдээ, таанад зохисохо болон һонирхохо юумэ ходо хэлэжэ байха, тиин хүн бүхэндэ яжа зүб харюу үгэхые мэдэжэ байха ёһотойт.

Һүүлшын амаршалга

⁷Бидэнээр хамта Эзэндэ алба хэдэг үнэн сэхэ, инаг хайрата манай дүү Тихик нам тухай таанадта дуулгаха. ⁸Бидэнэй яжа ажамидаржа байһан тухай таанад дуулаад, урмашахынтнай тула би тэрэниие таанадта ябуулаа һэм. ⁹Тихиктэй хамта таанадай нэгэн болоһон, манай найдалтай болон инаг хайрата дүү Онисим ябалсаа. Тэдэнэр эндэ боложо байһан бүхы юумые таанадта хөөрөжэ үгэхэ.

¹⁰Намтай хамта түрмэдэ һууһан Аристарх, Барнаабай аша хүбүүн Марк таанадта мэндые хүргэнэ. Маркын таанадта ошоболнь, тэрэниие угтажа абаха захиралта таанадта үгтэһэн байна. ¹¹Иуст гэжэ нэрлэгдэдэг Исүүс таанадта баһа мэндые хүргэнэ. Эдэ гурбан Бурханай эрхэ засагай мандахын тула намтай хамта хүдэлжэ байһан еврей хүзэглэгшэд юм, тиин тэдэ намда ехэл аша туһатай байгаа. ¹²Исүүс Христоосой зараса, таанадай үшөө нэгэн болохо Эпапраас таанадта баһа амар мэндые хүргэнэ. Тэрэ таанадай эрхим түгэс боложо, Бурханай эрхэ хүсэлые бүрин мэдэжэ байхын тула таанадай түлөө үргэлжэ Бурханда зальбардаг юм. ¹³Таанадай болон Лаодики, Һээррапол хотодо байһан хүнүүдэй түлөө тэрэнэй ехэл эршэтэйгээр ажаллажа байдагыень би өөрөө баталжа шадахаб. ¹⁴Манай эрхим хүндэтэ Лука эмшэ ба Дэмаас хоёр таанадта мэндые хүргэнэ.

¹⁵Лаодики хотын хүзэглэгшэдтэ, Ниимпада, тэрэнэй гэртэ суглардаг хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ бидэнһээ мэндые дамжуулаарайт. ¹⁶Таанад энэ хандалгые уншаад, һүүлдэнь Лаодикийн хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ баһа уншуулаарайт. Тиихэтэй сасуу Лаодикийн хүзэглэгшэдтэ минии эльгээһэн хандалгые таанад уншаарайт. ¹⁷«Эзэнэй даалгаһан ажалые бүтээгээрэй», – гэжэ Архипда хэлээрэйт.

¹⁸Павел таанадые амаршална гэжэ би өөрын гараар бэшэнэб. Гэнжэнүүдээр хүлэстэй байһан тухаймни һанажа байгаарайгты.

Бурханай үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байхань болтогой.

Павелай Фессалоникиинхидтэ бэшэһэн түрүүшын хандалга

Павелэй Һайн Мэдээсэл номножо байһан Македони можын ниислэл хотын Фессалоники байгаа. Энэ хото (Салоники) мүнөөшье Грециин хойто зүгтэ оршоно. Өөртэнь зэбүүрхэгшэ уладһаа боложо Павел Фессалоники хотоһоо гаража ошоһонойнгоо һүүлдэ тэрэ хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэмые анхархаяа болёогүй. Тэрэ Фессалоникиин хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй ямар нүхэсэлдэ байһыень хаража мэдэжэ ерэхээр өөрын туһалагша Коринф хотын Тимофее тишэнь эльгээнэ. Тимофей һайн мэдээсэлнүүдтэй бусажа ерээ: христиан хүзэглэгшэдые хотодо мүрдэжэ байбашье, тэдэ Христоосто этигэһэн хүзэгөө бата баримтална.

Тиибэшье Павел тэдэнэй хүзэгые бэхижүүлхэ, нүгэл шэбэлтэй амидаралаа дабажа гарахадань нүлөө үзүүлхэ, өөр тухайнь түрэхэн һэжэгые арилгаха хэрэгтэй гэжэ тоолобо. Ойро дүтын түрэлхидөө алдаад гуниглажа байһан зоһиё урмашуулхын тула Павел Христосой хоёрдохийё заларан ерэхэ тухай, мүн үхэхэн зоной амидырха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэнэ.

Амаршалга

1 ¹ Фессалоники хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэм, таанадые Павел, Силуан, Тимофей гурбан амаршална. Эсэгэ Бурхан ба Эзэн Иисүүс Христоос таанадта үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие үршөөг лэ!

Фессалоники хотынхидой хүзэг ба ажамидарал

² Та бүхэнэй түлөө бидэ Бурханда ходо баясхалан хүргэжэ, та бүхэниие үргэлжэ зальбаралдаа дурданабди. ³ Эсэгэ Бурханай урда тээ этигэл хүзэгөө хэрэг дээрээ бээлүүлдэг байһыетнай, хайра дуран ажалыетнай бэхижүүлдэг байһыень, Эзэн Иисүүс Христоосто бэхи батаар найдажа байдагыетнай бидэ үргэлжэ ханадагбди. ⁴ Аха дүүнэрни, Бурхан таанадта дуратай, таанадые шэлэжэ абаа гэжэ бидэ мэдэнэбди. ⁵ Һайн Мэдээсэлые таанадта асархадаа, бидэ ганса үгэнүүдые хэрэглээ бэшэ, үшөө Арюун Һүлдын хүсэ хэрэглээбди. Һайн Мэдээсэлэй үнэн зүб байһыень харуулаабди. Таанадай дунда байхадаа, танай аша туһада яжа амидаржа байһыемнай таанад мэдэнэт.

⁶ Таанад маанадта болон Эзэндэ Һажаан ажамидаржа эхилээ һэнта. Ехэ зобожо байһаншье хаа, Бурханай үгые таанад баяртайгаар угтажа абаа һэнта. Энэ баярые таанадта Арюун Һүлдэ олгоно. ⁷ Тиигэжэ таанад Македонидо ба Ахайяда амидарһан бүхы хүзэглэгшэдтэ жэшээ харуулбат. ⁸ Таанад Македонидо ба Ахайяда ганса Бурханай үгэ тараагаа бэшэт, үшөө таанадай Бурханда хүзэглэдэг тухай мэдээсэл хаа хаанагүй тараа. Тиимэһээ дахин дурдаһанай хэрэггүй. ⁹⁻¹⁰ Маанадай таанадта ошоходо, таанадай яжа бидэниие угтажа абаһан тухай, онгонуудаа орхижо, Бурханда хандаһан тухайтнай булта хөөрэлдэнэ. Үнэн зүб ба амиды Бурханда алба хэхэ ханаатайгаар, маанад дээрэ ерээдүүдэ бууха ёһотой Бурханай уур сухалһаа аршалжа байһан, үхөөд амидыһан Христоосой тэнгэриһээ буужа ерэхые хүлээхэ ханаатайгаар таанад Бурханда хандаат.

Павел Фессалоники хотодо ажаллана

2 ¹ Аха дүүнэрни, бидэнэй таанадта ерэхэн хэрэг дэмы үнгэрөөгүй гэжэ таанад өөһэдөө мэдэнэт. ² Филипп хотодо байхадамнай ямар муугаар бидэндэ хандажа, бидэниие баһажа доромжолһыень таанад мэдэнэт. Манда эсэргүүсэхэн зоной олон байһаншье хаань, Һайн Мэдээсэлые номнохо зориг бидэндэ Бурхан үгөө юм. ³ Манай таанадта номножо байгаа хургаалда алдуушье үгы, булхайтай ушар шалтагааншьегүй, бидэ хэниешье мэхэлхэ гэжэ оролдоногүйбди. ⁴ Бурхан бидэниие туршаад, Һайн Мэдээсэл номнохьемнай даалгаа. Тиимэһээ номноходоо, бидэ хүнүүдтэ һайшаагдаха гэжэ оролдодоггүйбди, харин бидэнэй һанал бодолые туршажа байдаг Бурханда һайшаагдаха гэжэ оролдодогбди. ⁵ Бидэ энхэргэн үгэнүүдые хэлэхэеэ таанадта ерээгүйбди, хомхолзоһон сэдхэлээ нюужа уран үгэнүүдые хэлэжэ байгаагүйбди гэжэ таанад яһала Һайн мэдэнэт. Бурхан манай гэршэ юм! ⁶ Бидэ хэнэйшье,

таанадайшые, бэшэшые зоной магтаалда хүртэхые оролдоногүйбди. ⁷ Бидэ Христоосой элшэд юм хадаа таанадһаа мүнгэнэй туһаламжа абаха аргатай байгаабди. Зүгөөр бидэ үхибүүдтэй һаналаа табижа байдаг эхэнэр шэнги таанадтай ехэл зөөлэн байгаабди. ⁸ Таанадта дуратай дээрэһээ бидэ Бурханай Һайн Мэдээсэлээр хубаалсахаһаа гадна ами наһаараа хубаалсахада бэлэн байгаабди. Бидэ таанадта ехэл дуратайбди. ⁹ Аха дүүнэрни, яжа ажаллажа, эсэжэ сусажа байһан тухаймнай таанад һанана байхат. Таанадта ямаршые бэрхэшээл ушаруулхагүй гэжэ бидэ таанадта Бурханай Һайн Мэдээсэлые үдэр хүнигүй номнодог һэмди.

¹⁰ Та хүзэглэгшэдтэ бидэ арюун һайханаар, үнэн сэхээр хандадаг һэмди. Бидэниие зэмэлхээр юумэн үгы. Таанад өөһэдөөшые, Бурханшые тэрэниие гэршэлхэ. ¹¹ Эхэ эсэгэ хоёрой үхибүүдтэй хандадагтал адляар бидэ та бүхэндэ хандажа байгаабди. ¹² Хаан түрөөрөө ба алдар солоороо хубаалсаха гэжэ таанадые дуудаһан Бурханда һайшаагдаха амидаралаар амидархыетнай бидэ гуйжа, идхажа, аргадажа байгаабди.

¹³ Бурханда үргэлжэ баясхалан хүргэжэ байха ондоошые шалтагаан бидэндэ бии. Таанадта Бурханай үгэ асархадамнай, таанад Тэрэниие хүнүүдэй үгэдэл бэшэ, харин Бурханай үгэдэл шагнажа, угтажа абаа һэнта.

Тэрэ үнэхөөрөө Бурханай үгэ байгаа, та хүзэглэгшэдэй дунда ажаллажа байгаа. ¹⁴⁻¹⁵ Аха дүүнэрни, Иисүүс Христоостой нэгэдэһэн Иудейн хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэй ямар юумэн ушараа һэм, тон тиимэ юумэн таанадтайшые ушараа. Урдань лүндэншэдые алажа байһандаал адли мүнөө тэдэ Эзэн Иисүүс Христоосые алаа, бидэниие хашажа мүрдэжэ байһан Иудейн зонһоо боложо, тэдэ зоной зобоһондол адли таанад баһа өөһэдынгөө хотынхидто мүрдүүлэн зобоот. Тэдэ Иудейн зон Бурханда ехэл жэрхэдэһэтэй байна. Хүн бүхэндэ үһөөрхэнэ. ¹⁶ Бусад арадуудай абарагдахын тулада Бурханай үгэ номноходомнай тэдэ баһал һаалта хэнэ. Тиигэжэ Иудейн зон хэһэн нүгэлнүүдэй хүсэлдүүлбэ. Одоол мүнөө Бурхан тэдэниие хэһээхэн даа.

Павел дахин Фессалоники ошохо хүсэлтэй

¹⁷ Аха дүүнэрни, таанадтай саг зуура хахасаад байхадаа таанадаа ехэл үгылөөбди, таанадтай дахин уулзахаяа ехэл һэдээбди. Зүгөөр һанал бодолоороо ходо таанадтайгаа байгаабди. ¹⁸ Таанадта ошохоёо эрмэлзээбди. Би өөрөө таанадта ошохоёо хэдэ дахин зүдхөөб, зүгөөр сатана бидэндэ һаалта хэжэ байгаа. ¹⁹ Һүүлэй һүүлдэ таанад лэ манай найдабари, манай баяр, манай Эзэн Иисүүсэй ерэхэдэ илаһандаа ба-

хархаха шалтагаамнай болонот. ²⁰Таанад үнэхөөрөө манай бахархал, манай баяр болонот.

3 ¹⁻³ Үүлэй һүүлдэ бидэ тэсэхэ аргагүй болообди. Тиимэһээ Христос тухай Һайн Мэдээсэл номнон бидэнтэй Бурханда алба хэжэ байһан Тимофей дүүгээ таанадта эльгээгээд, өөһэдөө Афины хотодо үлэхэ гэжэ шиидээ һэмди. Хэнэйтнайшые хашалга мүрдэлгэнүүдһээ айн сухарихагүйн тула таанадые бата бэхи болгохо, хүзэгьетнай урмашуулха зорилготойгоор бидэ Тимофейе ябуулаа һэмди. Тиимэ хашалга мүрдэлгэнүүдые Бурханай бидэндэ заяаһые таанад өөһэдөөшые мэдэнэт. ⁴Түрүүн таанадтай хамта байхадаа хашуулан мүрдүүлхэбди гэжэ бидэ уридшалан хэлээ һэмди. Тон тиимэл юумэн ушараа. ⁵Саашадаа тэсэхэ аргагүй байһандаа, хүзэг тухайтнай мэдэжэ ерэхээрнь Тимофейе эльгээгээбди. Шолмос таанадые хорхойтуулаашые хаань, бүхы манай ажал дэмы үнгэрөөгүйл байха гэхэн этигэлтэйбди.

⁶Мүнөө Тимофей бусажа ерээ, танай хүзэг ба дуран тухай Һайн мэдээсэл асараа. Таанад бидэниие ходо Һайнаар дурданат, таанадые харахаяа ехээр хүсэдэгтэмнайл адляар таанадшые бидэниие харахаяа ехэл хүсэнэт гэжэ тэрэ дуулгаа. ⁷Аха дүүнэрни, зоболонтой, дутагдалтай ажамидаржа байхадамнай таанад бидэниие хүзэгөөрөө урмашуулбат. ⁸Эзэнтэй нэгэдэһэн амидаралаа бата бэхээр сахижа байхадатнай бидэ мүнөө жэнхэни амидарбабди. ⁹Таанадай бидэндэ асарһан бүхы баярай түлөө бидэ яажа Бурханда гүйсэд баясхалан хүргэхэбибди? ¹⁰Таанадтай уулзаха, этигэл хүзэгтэтнай дутаж байһан юумые үгэхэ хүсэлтэйгөөр бидэ үдэр һүнигүй Бурханиие үнэн зүрхэнһөө гуйнабди.

¹¹Таанадта ошохо харгыемнай Эсэгэ Бурхан Өөрөө, манай Эзэн Исүүс бэлдэжэ үгэг лэ. ¹²Таанадта аргагүй ехэ дуратай байдагтамнай адляар бэе бээдээ болон бусад зондо дуратай байхыетнай Эзэн таанадта үршөөг лэ. ¹³Тиигэбэл Эзэн Исүүсэй Өөрынгөө хүнүүдтэй ерэхэдэнь, Эсэгэ Бурханай урда нүгэлгүй, арюун сэбэр байхынтнай тула Эзэн таанадые бэхижүүлхэ.

Бурханда һайшаагдаха ажамидарал

4 ¹Аха дүүнэрни, Бурханда һайшаагдадаг ажамидарал ямар байдаг бэ гэжэ таанад бидэһээ һураа бэлэйт. Мүнөөшые таанад тиимэ ажамидаралтай байнат. Тиин саашадаашые тиигэжэл ажамидарагты гэжэ бидэ мүнөө Эзэн Исүүсэй нэрээр таанадые гуйха, аргадаха байнабди. ²Эзэн Исүүсэй эрхэ мэдэлээр бидэһэй таанадта үгэһэн заяа заабаринуудые өөһэдөө мэдэжэ байнат. ³Бурхан таанадые забхай

бэшэ, харин гэгээн хүнүүд байхыетнай хүсэнэ. ⁴ Хүн бүхэнтнай бээе арюун нангин ба сэбэрээр абажа ябаха ёһотой. ⁵ Бурханиие мэдэхэгүй бусад арадуудта адли зальхай забхай хүсэлэнгүүдтэ бү абтагты. ⁶ Тиимэһээ таанадай хэншые Христоосто хүзэглэгшэ ондоо хүндэ муу юумэ хэхэ, мэхэлэн барашхаа ёһогүй. Тиимэ юумэ хэнэн зоние Эзэн хэнэхэ гэжэ бидэ уридшые хэлээ һэмди, мүнөөшые хатуугаар һэргылнэбди. ⁷ Бурхан бидэниие забхайралдахыемнай бэшэ, харин арюун гэгээнээр амидархыемнай уряалаа юм. ⁸ Тиимэһээ энэ һургаал буруушааһан хүн болбол хүниие буруушаана бэшэ, харин таанадта Арюун Һүлдээе үр-шөөжэ байгаа Бурханиие буруушаана.

⁹ Бэе бээдээ дуратай байгты гэжэ бэшэхэ хэрэггүй байха. Бэе бээдээ дуратай байхые Бурхан таанадта заажа үгөө. ¹⁰ Таанад Македонидо ажаһуугаа бүхы хүзэглэгшэдтэ дуратайт. Аха дүүнэрнай, бүришые ехээр бэе бээдээ дуратай байгты гэжэ таанадые гуйнабди. ¹¹ Бидэнэй түрүүн хэлэнэн ёһоор таанад даруухан ажамидарха, өөрынгөө ажал хэхэ, өөһэдөө бээе тэжээхэ зорилго табигты. ¹² Тиигэжэл таанад хүзэггүй хүнүүдэй дунда хүндэтэй байхат, юугээршые дуталдахагүйт.

Һүзэглэгшэдэй этигэл найдабари

¹³ Аха дүүнэрни, этигэл найдабаригүй байһан хүнүүдтэй адли гашуудахагүйнтнай тула наһа бараһан хүнүүд тухай үнэниен мэдэжэ байхыетнай бидэ хүсэнэбди. ¹⁴ Иисүүс үхөөд амидыраа гэжэ бидэ этигэнэбди. Тиимэһээ Тэрээндэ хүзэгтэй наһа бараһан хүнүүдые Бурхан Иисүүстэй хамта хүтэлжэ ерэхэ гэжэ бидэ этигэнэбди.

¹⁵ Мүнөө бидэ таанадта Эзэнэй һургаал номнонобди: Эзэнэй ерэхэдэ, амиды байгаа бидэ үхэнэн хүнүүдһээ түрүүн Тэрээнтэй уулзахагүйбди. ¹⁶ Айладхаһан абяанай гарахада, Бурханай ахалагша Эльгээмэлэй дуу дуулдахада, Бурханай бүрээгэй дуугархада, Эзэн Өөрөө тэнгэриһээ доошоо бууха. Эдэ бүхэнэй болохын урда тээ Христоосто хүзэгтэйгөөр наһа бараһан зон амидырха. ¹⁷ Тиигээд амиды байһан бидэнэр тэдэ үхэнэн хүнүүдтэй хамта Эзэниие угтахаяа агаарта үүлэн дээрэ дэгдэхэбди. Тиигээд Эзэнтэй ходол хамта байхабди. ¹⁸ Иигэжэл, эдэ үгэнүүдээр бэе бээе урмашуулжа байгты.

5 ¹ Аха дүүнэрни, эдэ бүхэнэй ушарха саг, болзор тухай таанадта бэшэнэнэй хэрэггүй. ² Эзэн ерэхэдээ, һүниндөө гэтэжэ ороһон хулгайшандал хүлээгөөгүй байхада ерэхэ гэжэ таанад өөһэдөө яһала һайн мэдэнэт. ³ Хүнүүдэй «Амгалан тайбан, аюулгүй һуунабди» гэжэ байхада, тэдэниие гэнтэ һүйдхэхэ. Тэрэ һүйдхэл болбол түрэхөө байһан эхэнэрэй

үбдэдэг мэтэ гэнтэ эхилхэ, тиимэһээ хүнүүд тэрээнһээ зайлажа шатахагүй. ⁴ Харин таанад, аха дүүнэрни, харанхы бүрэнхы соо һуунагуйт. Тиимэһээ тэрэ Үдэр болбол хулгайшан мэтэ хүлээгөөгүй байхадатнай ерэхэ ёһогүй. ⁵ Таанад булта гэрэл туяа бэдэрһэн, үдэрэй харьяалай хүнүүд гээшэт. Бидэ болбол хүниин, харанхы бүрэнхыгэй хүнүүд бэшэбди. ⁶ Тиимэһээ бидэ бэшэ зондо адли унтаха ёһогүйбди. Бидэ һэргэлэн, эрүүл байха ёһотойбди. ⁷ Юундэб гэхэдэ, хүниндөөл хүнүүд унтадаг, хүниндөөл хүнүүд һоготороо уудаг. ⁸ Гэхэдэ бидэ үдэрэй харьяалай хүнүүд хадаа эрүүл байха ёһотойбди. Бидэ хүзэг ба дуран хоёроо хуяг мэтэ үмдэжэ, абарагдаха найдалгаа дуулга мэтэ углаад байха ёһотойбди. ⁹ Бурхан хэһээхын тула бэшэ, харин Эзэн Иисүүс Христоосой туһаар абархын тула бидэниие шэлэжэ абаа юм. ¹⁰ Иисүүс бидэнэй орондо үхөө, тиимэһээ Тэрэнэй ерэхэдэ, бидэ амиды гүбди, наһа бараа гүбди, Тэрэнтэй хамта амидарха ёһотойбди. ¹¹ Тиимэһээ таанад бэе бэеэ урмашуулдаг, бэе бэедээ туһалдаг заншалаа үргэлжэлүүлжэл байгты.

Һуульшын захяа заабари ба амаршалга

¹² Аха дүүнэрни, таанадай дунда ажаллажа, Бурханда һайшаагдаха ажамидаралда таанадые хүтэлжэ, хургажа байһан хүнүүдые хүндэлжэ байгты гэжэ бидэ гуйнабди. ¹³ Хэжэ байһан ажалайнь түлөө тэдэнэ хүндэлжэ, тэдэндээ дуратай байгты. Өөһэд хоорондоо эбтэй зетэй байгты.

¹⁴ Аха дүүнэрни, залхуу хүнүүдтэ ухаан заагты, зориггүй хүнүүдые урмашуулжа байгты, һулахан хүнүүдтэ дэмжэлгэ үзүүлэгты, хүн бүхэндэ ехэ тэсэбэритэй хандажа байгты гэжэ бидэ баһа гуйнабди. ¹⁵ Таанадта муу юумэ хэхэдэнь, харюудань муу юумэ бү хэгты, харин бэе бэедээ, хүн бүхэндэ ходо һайн юумэ хэхые оролдогты.

¹⁶ Ходо баяртай байгты. ¹⁷ Ходо зальбаржа ябагты. ¹⁸ Ямаршые нүхэсэлдэ бүхы юумэнэй түлөө бүгдэндэ баясхалан хүргэжэ байгты. Иисүүс Христоосой харуулһан ёһоор тиимэ юумэ хэжэ байхыетнай Бурхан таанадһаа хүсэнэ.

¹⁹ Арюун Һүлдэньгөө гэрэлыень бү унтараагты. ²⁰ Уридшалан хэлэгдэһэн юумэнүүдые бү доромжологты. ²¹ Бүхы юумые шалгажа үзөөд, һайниинь баримталжа ябагты. ²² Элдэб гэмтэ ябадалнуудые хэнгүй байхые хэшээгты.

²³ Бидэндэ амгалан тайбаниие үршөөжэ байһан Бурхан таанадые бүримүһэн арюун гэгээн болгог, Эзэн Иисүүс Христоосой ерэтэр танай һанал бодол, хүнэһэ һүлдэ, махабад бэе бүрин бүтэнөөрөө ямаршые

зэмдэг дутагдалгүй хадагалагдажа байг. ²⁴Таанадые дуудан Бурхан найдабаритай ушарнаа тэрэ бүхэниие бэлүүлхэ.

²⁵ Аха дүүнэрни, бидэнэй түлөө баһа зальбаржа байгты.

²⁶ Бүхы хүзэглэгшэдые арюунаар таалан амаршалагты. ²⁷ Бүхы хүзэглэгшэдтэ энэ бэшэгые уншажа үгэгты гэжэ би Эзэнэй нэрээр гуйнаб.

²⁸ Эзэн Иисүүс Христоосой үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байхань болтогой.

Павелай

Фессалоникиинхидтэ

бэшэһэн хоёрдохи хандалга

Павел энэ хандалгы Фессалоникиин хүзэглэгшэдтэ бэшэһэн түрүүшын хандалгынгаа хойноһоо удангүй бэшээ ёһотой.

Фессалоникиин христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй зарим гэшүүд Христоосой хоёрдохиёо заларан ерэхэ тухай Павелэй хургаалы буруугаар ойлгобо. Тэдэнэй ханаа хамааруулһан Павелэй нэрэһээ гэгдэһэн ондоошые хуурмаг бэшэг тэдэ абаһан байжа магадгүй. Ямаршые нүхэсэлдэ тэдэ галаб эрьехэнь гэжэ ханаагаа бүри ехээр зободог болобо, тэдэ Христоос удангүй бусажа ерэхэнь гэжэ бодоо. Энэ хоёрдохи Хандалга соонь Христоосой хоёрдохиёо заларан ерэхын урда тээ зарим тусгай дүлгэ тэмдэгүүд үзэгдэхэ гэжэ дуулгагдана. Тиимэһээ христиан хүзэглэгшэд тэсэбэритэй байха ёһотой, хаядаа Христоосой заларан ерэхэ ябадал бүхы юрын үйлэ хэрэгүүдые ямаршые удхагүй болгоно гэжэ тоолохо ёһогүй.

Амаршалга

1 ¹ Эсэгэ Бурхан болон Эзэн Иисүүс Христоостой нэгэдэһэн Фессалоники хотын хүзэглэгшэдэй бүлгэм, таанадые Павел, Силуан, Тимофей гурбан амаршална. ² Эсэгэ Бурхан болон Эзэн Иисүүс Христоос таанадта үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие үршөөг лэ!

Христоосой ерэхэдэ болохо зарга шүүбэри

³ Аха дүүнэрни, таанадай түлөө бидэ үргэлжэ Бурханда баясхалан хүргэжэ байха ёһотойбди. Юундэб гэхэдэ, таанад бүри эршэтэйгээр Бурханда хүзэглэжэ байнат, бүри ехээр бэе бэеэ хайрланат. ⁴ Тиимэһээ бидэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй урда таанадаар омогорхонобди.

Бүхы хашалан мүрдэлгэнүүдтэ, зоболонгуудта хүзэг этигэлээ алдангүй таанадай тэсэбэритэй байһандатнай омогорхонобди.

⁵Эдэ бүхэн Бурханай зарга шүүбэрийн үнэн зүб байһыень батална. Саашадаа таанад Бурханай хаан орондо орохо эрхэтэй болохот, юундэб гэхэдэ, тэрэнэй түлөө зобожо байнат. ⁶Бурханай урда үнэн зүб юумэ бүтэхэнь болтогой: таанадые зобоожо байһан хүнүүд зобохо, ⁷⁻⁸харин зобожо байһан таанад, мүн бидэ, баясахабди. Эзэн Иисүүсэй хүр хүсэтэй Эльгээмэлнүүдтэйгээ тэнгэридэ аһажа байһан гал соо харагдахадань, Бурхан эдэ бүхэниие бээлүүлхэ. Бурханиие буруушаанан хүнүүдые, Һайн Мэдээсэлыень баримталдаггүй хүнүүдые Эзэн Иисүүс хэһээхэ. ⁹Эзэнэй ерэхэ тэрэ үдэр тэдэ зон Эзэнһээ, Тэрэнэй алдарта хүр хүсэнһөө амяарлагдаад, хэтын хэтэдэ хэһээгдэн зобохо. ¹⁰Эзэнэй тэрэ үдэр ерэхэдэнь, гэгээн арадынь, бүхы хүзэглэгшэдынь Тэрэниие хүндэлхэ, Тэрээндэ алдар соло дуудаха. Бидэнэй номноһон һургаалда этигэһэн ушарһаа таанадшые баһа тэрэ зоной дунда байлсахат. ¹¹Тиимэһээл бидэ таанадай түлөө ходо зальбаржа байдагбди. Зохистой ажамидархынтнай тула Бурхан таанадые дуудаа. Тиин тэрэ ажамидаралые Бурхан таанадта үршөөг лэ. Дэмбэрэлтэй юумэ бүтээхэ гэһэн хүсэлэнгүүдыетнай Бурхан Өөрынгөө хүсөөр бээлүүлэг лэ, этигэлтэйгээр хэжэ байһан хэрэгүүдыетнай эсэстэнь хүргэг лэ. ¹²Манай Бурхан болон Эзэн Иисүүс Хриостоосой үршөөл хайраар Эзэн Иисүүс Хриостоосой нэрэнь таанадай ажамидарһан аргаар алдар суутай болохо, таанад баһа Эзэнтэй хамта алдар суутай байхат.

Бурханай дайсан

2 ¹Эзэн Иисүүс Хриостоосой ерэхэ болон бидэнэй Тэрээнтэй хамта байха суглаан тухай хэлэбэл, аха дүүнэрни, ²Эзэнэй үдэр ерээ гэхэдэ, таанад бэлээр ухаан бодолоороо мэгдэжэ, ханаагаа бү зобооройт гэжэ гуйнаб. Тэрэ үдэр ерээ гэжэ бидэниие уридшалан хэлээ, али номноо, али үгы наа, бэшэг соогоо бэшээ гэжэ таанад бодожо магадгүйт. ³Таанадые хэншые, ямаршые аргаар бү мэхэлэг. Бурханда эсэргүүсэһэн һүүлшын үймөөнэй болотор, һүйдхэл асардаг харата хүнэй элиртэр тэрэ Үдэр ерэхэгүй. ⁴Бурханда, нангин гэжэ нэрлэгдэдэг бүхы юумэндэ тэрэ хүн эсэргүүсэхэ, тэдэ бүхэнэй дээгүүр өөрыгөө табиha. Тиихэдээ тэрэ бүри Һүмэдэ һуугаад, өөрыгөө Бурханби гэжэ баталан хэлэхэ.

⁵Таанадтай хамта байхадаа, би эдэ бүхэн тухай хөөрөжэ байгаа һэм, һанана гүт? ⁶Харата хүнэй ерэхэдэнь ямар юумэн һаалта болоноб гэжэ таанад өөһэдөө мэдэнэт. Тэрэ томилогдоһон сагтаал ерэхэ. ⁷Бурханай дайсан нюусаар ажаллана, гэхэдээ тэрэниие халхалжа байһан хүсэн

түрүүн буураха ёһотой. ⁸Тиигээд Бурханай дайсан элирхэ, харин Эзэн Иисүүс ерэхэдэ, тэрэниие аманайнгаа амисхалаар алаха, Өөрынгөө харгама ялагар байдалаар тэрэниие хүнөөхэ. ⁹Бурханай дайсан шолмосой хүсэ барижа ерэхэ, тиигээд элдэб янзын хуурмаг гайхамшагта үзэгдэлнүүдые, дүлгэ тэмдэгүүдые үзүүлжэ, ¹⁰үхэлдэ хүртэхэ хүнүүдтэ элдэб янзын мэхэ гохо хэрэглэхэ. Өөһэдыгөө абаран, үнэн зүб юумэндэ этигээгүй, дурлаагүй зон үхэхэ. ¹¹Тэрэнэйнь түлөө Бурхан тэдэ зониие эндүүрүүлхэ аргатай хүсэ эльгээхэ, тиигээд тэдэ зон хуурмаг юумэндэ этигэжэ байха. ¹²Гүүлдэнь үнэн зүб юумэндэ этигээгүй, харин нүгэлтэ юумэ үйлэдэхэ дуратай байһан хүн бүхэн буруушаагдаха.

Таанад абарагдахаар шэлэгдэһэн байгаат

¹³Эзэндэ инаг хайрата байһан аха дүүнэрни, бидэ таанадай түлөө үргэлжэ Бурханда баясхалан хүргэжэ байха ёһотойбди. Таанадай Арюун Хүлдын хүсөөр Бурханай хүнүүд боложо, үнэн зүб юумэндэ этигэһэн хүзэгөөрөө абарагдахынтнай тула Бурхан таанадые эхинһээ нааша шэлэжэ абаа. ¹⁴Бидэнэй таанадта номноһон Һайн Мэдээсэлэй ашаар абарагдахынтнай тула Бурхан таанадые дуудаа. Эзэн Иисүүс Христосой алдарые хубаалсахаар Тэрэ таанадые дуудаа. ¹⁵Тиимэхээ, аха дүүнэрни, бидэнэй номноһон ба бэшэһэн хургаалнуудые баримталжа, бата бэхи байгты.

¹⁶Маанадта дуратай, хайра үршөөлөөрөө маанадые хэтын хэтэдэ урмашуулдаг, бата найдабари үршөөдэг Эсэгэ Бурхамнай болон манай Эзэн Иисүүс Христоос Өөрөө ¹⁷hanaaetнай заһажа, үлзэтэй үйлэ ходо бүтээжэ, хэлэжэ байхыетнай таанадые зоригжуулаг лэ.

Бидэнэй түлөө зальбаржа байгты

З¹ Аха дүүнэрни, түгэсхэлдэнь иимэ юумэн хэлэхэ байнаб: Эзэнэй хургаал таанадай дунда яажа таража байнаб, тон тиигэжэл саашадаа таража, алдаршажа байхын тула таанад бидэнэй түлөө зальбаржа байгты. ²Бидэниие нүгэлтэ, хуурмаг хүнүүдһээ зайсуулжа байхыень баһа Бурханда зальбаржа байгты. Хүн бүхэн Бурханай Үгэдэ үнэн сэхэ байдаггүй.

³Гэхэдэ Эзэн найдабаритай. Тиимэхээ Тэрэ таанадые зоригжуулжа, шолмосоо аршалжа байха. ⁴Таанад бидэнэй захирһан юумые хэхэт, саашадаашье хэжэ байхат гэһэн хатуу этигэл Эзэн бидэндэ үгэнэ.

⁵Бурханай хайра дурые мэдэрүүлжэ, Христосой ерэхые хүлээхэ тэсэбэри Эзэн таанадта үршөөг лэ.

Ажаллаха уялга

⁶ Аха дүүнэрни, бидэнэй үгэһэн захяа заабарие сахидаггүй, журам замбараагүй хүзэглэгшэдһөө зайсажа байгты гэжэ Эзэн Иисүүс Христоосой нэрэ алдараар таанадтаа захирнабди. ⁷ Бидэнэйл хэһэн юумые нажаажа хэхэ ёһотойгоо таанад өөһэдөөшье хайн ойлгонот. Таанадтай хамта байхадаа, бидэ журам сахидаг хэмди. ⁸ Бидэ хэнээшье туһаламжые түлөөһөгүй абадаггүйбди. Таанадай хэндэшье ашаан болохогүй гэжэ бидэ үдэр хүнигүй ажалладаг хэмди. ⁹ Туһаламжа эрихэ эрхэгүй байһандаа бидэ тиигэе бэшэбди, харин таанадта нажаажа байха жэшээ харуулхын тула тиигэжэ ажаллажа байгаабди. ¹⁰ Бидэ таанадаар суг байхадаа, «Ажаллаха дурагүй хүн эдихэ ёһогүй» гэжэ хэлэдэг хэмди.

¹¹ Таанадай дунда журам сахидаггүй, юушье хэдэггүй, гансал ондоо хүнүүдэй хэрэгтэ оролсожо байдаг хүнүүд бии гэжэ дуулаһан ушарһаа эдэ бүхэниие хэлэнэбди. ¹² Тэдэ зониие дарууханаар амидаржа, өөһэдөө ажаллажа, өөһэдыгөө тэжээжэ байхыень Эзэн Иисүүс Христоосой нэрэ алдараар бидэ уряалжа, идхажа байнабди.

¹³ Аха дүүнэрни, таанад ходол үлзэгтэй юумэ бүтээжэ ябагты. ¹⁴ Энэ бэшэг соогоо захиһан үгэнүүдыемнай дуулаха дурагүй хүнүүд байжа магадгүй. Тиигэбэл таанад тэдэ хүнүүдэй эшэжэ улайхын тула тэдэниие ажаглажа байгаад, тэдэнээр харилсангүй байгаарайт. ¹⁵ Тиихэдээ тэдэндэ дайсадта адли бү хандаарайт, харин аха дүүнэрээ хургажа байһандал ухаан заажа байгаарайт.

Һүүлшын Үгэнүүд

¹⁶ Амгалан тайбанай эхин болохо Эзэн Өөрөө таанадта хододоо бүхы юумэндэ амгалан тайбаниие үршөөжэ байг лэ. Эзэн та бүхэнтэй оршожо байг лэ.

¹⁷ Өөрын гараар би энээниие бэшэнэб: Павел таанадые амаршална. Иимэ арга бүхы хандалгануудаймни бэлгэ тэмдэг болодог. Иигэжэл би бэшэдэг хүм.

¹⁸ Эзэн Иисүүс Христоосой үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байг лэ.

Павелай Тимофейдэ бэшэһэн түрүүшын хандалга

Энэ Хандалга хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ бэшэ, харин тусгай хүндэ хандаһан бэшэгүүдэй эхи табина. Тимофей еврей эхэтэй, грек эсэгэтэй гэр бүлэдэ түрөө. Тэрэ Павелэй эгээн найдабаритай туһалагшадайн нэгэн болоо, Гайн Мэдээсэл дэлгэрүүлһэн аяншалгануудта олон жэлэй туршада тэрэнэй замайнь нүхэр болоод ябаа. Энэ хандалга соогоо Павел залуу зүдхэлтэнөө урмашуулна, христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэмые яажа найнаар анхаржа байхаб гэнэн хургаал заабари үгэнэ.

Хандалгые хоёр хуби болгон хубаажа боломоор. Түрүүшын хуби соо (1-3-дахи бүлэгүүд) Павел хуурмаг хургаалтай барисалдаха хэрэгтэй гэжэ түрүүн Тимофейые нэргылнэ. Удаань тэрэ христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ оршохо ёһотой ёһо гурим тухай, илангаяа Бурханда шүтэхэ талаар тусгай хөөрэнэ. Баһа хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэд ямар байха ёһотойб, тэдэнэй туһалагшадын ямар байха ёһотойб гэжэ заабарилна. Хоёрдохи хуби соонь (4-6-дахи бүлэгүүд) Павел Христоосто этигэдэг хүзэгэй жэсизэ харуулжа байхыень, мүн хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй гэшүүдые зүбөөр хургахада өөрыгөө зорюулхые Тимофейдэ заабарилна. Тэрэ баһа хүзэглэгшэдэй олон янзын бүлэгүүдтэй холбогдуулан (наһатай зон, залуушуул, бэлбэһэн эхэнэр, эршүүл, барлагууд) Тимофейдэ зүблэл үгэнэ.

Амаршалга

1 ¹⁻²Этигэл хүзэгөөрөө үнэн сэхэ хүбүүн Тимофейни, шамайе би Павел амаршалнаб. Би манай Абарагша Бурханай ба манай этигэл найдал болоһон Эзэн Христоос Иисүүсэй захиралтаар Христоос Иисүүсэй элшэн болоһон хүнби. Бурхан Эсэгэ болон манай Эзэн Иисүүс Христоос шамда һайн һайхание, үршөөл хайра ба амгалан тайбание үршөөг лэ.

Хуурмаг хургаалһаа хэргылнэ

³Македони ошоходоо, би шамайе Эфестэ үлэхыешни гуйгаа хэнби. Зарим хүнүүд тэндэ хуурмаг юумэндэ хургана, ши тэдэниие зогсоохо ёһотойш. ⁴Арсалдаан лэ гаргадаг үльгэрнүүдээ, дууһашагүй угай бэшэ-гүүдээ хөөрэхээ болигты гэжэ тэдэндэ захираарай. Һүзэгын Бурханай түлэблэхэнтэй таарахагүй байһаниинь мэдээжэ. ⁵Һүзэглэгшэдэй бэе бээдээ дуратай байхые урмашуулхань тэрэ захиралтын зорилго болоно. Тиимэ хайра дуран үнэн зүрхэнһөө, арюун сэбэр ханаанһаа, бодото хүзэг этигэлһээ эхи абадаг. ⁶Зарим хүнүүд сэхэ замһаа буруу замда ороод, дэмы юумэ шашана. ⁷Тэдэнэр Бурханай хуулин хургагшад байха ханаатай аад, өөһэдынгөө хэлэхэншые юумэ, баталһаншые юумээ ойлгоногүй.

⁸Хуули хэрэглэхэ ёһотой аргаар лэ хэрэглэбэл, хайн үрэ дүнтэй байдаг гэжэ бидэ мэдэнэбди. ⁹Хуули гээшэмнай үнэн сэдхэлтэндэ зорюулагдаһан бэшэ, харин хуули эбдэдэг, Бурханай мэдэлдэ оросогүй зондо, Бурханда шүтэдэггүй, нүгэл хэгшэ зондо, Бурханиешые, нангин юумэнүүдыешые тоодоггүй зондо, эсэгэ эхээ алаһан хүнүүдтэ, алууршадта, ¹⁰зальхай ба ташаяан* ябадалтай зондо, хүнүүдые хулуудаг, худал юумэ хэлэдэг, хуурмаг гэршэлгэ үгэдэг зондо, үнэн зүб хургаалда зохихогүй элдэб юумэ хэдэг зондо зорюулагданхай гэжэ ханажа байха хэрэгтэй. ¹¹Хайн Мэдээсэлэй үнэн зүб хургаалые намда алдарта ба үршөөлтэ Бурхан айлдхажа байхыемни даалгаһан байна.

Бурханай үршөөл хайрын түлөө баясхалан хүргэнэб

¹²Намда ажаллаха хүсэ шадал үгэһэн Эзэн Христоос Исүүстэ би баясхалан хүргэнэб. Намайе найдабаритай гэжэ тоолоод, Өөртэнь алба хэхыемни табиһандань баясхалан хүргэнэб. ¹³Урдань би Тэрэниие доромжолжо, хашан мүрдэжэ, гомдохоожо байгаа. Гэхэдээ хүзэггүй ябахандаа би тиимэ юумэ хээб. Юу хэжэ байһанаа ойлгоногүй байһандамни, Бурхан намайе хүлисөө. ¹⁴Эзэн Исүүс Христоосой ашаар намда буян хэшэгээ хайрлаа. Тиигэжэ би Эзэндэ хүзэглэдэг, Тэрээндэ ба Тэрэнэй хүнүүдтэ дуратай болоо хүм. ¹⁵Исүүс Христоос нүгэлтэдые абархаяа газар дэлхэйдэ ерээ гэдэгын үнэн зүб юм, тиигэжэ хэлэхэндэ этигэжэ боломоор юм. Би болбол тэдэ нүгэлтэдэй эгээн мууниинь байгаа. ¹⁶Бурхан намайе үршөөл хайрадаа хүртөөгөө. Ушарын юуб гэбэл, нүгэлтэдэй мууниинь байһан намда Христоос Исүүс ехэл тэсэбэритэй байгаа. Хүн зон Тэрээндэ хүзэглэжэ, һүүлдэнь мүнхын амидаралда хүртэхын тулада Христоос тиимэ тэсэбэри үзүүлээ. ¹⁷Хэтэдээ

* 1:10 Гомосексуалистнууд тухай хэлэгдэнэ.

амиды, нюдэндэ харагдадаггүй мүнхын Хаан, ори ганса Бурхан хэтын хэтэдэ хүндэтэй, алдар солотой байг лэ. Болтогой!

¹⁸ Тимофей хүбүүмни, түрүүн шам тухай уридшалан хэлэгдэһэнэй ёһоор би шамдаа иимэ юумэ даалганаб. Ёайн тэмсэхын тула тэдэ уридшалан хэлэгдэһэн үгэнүүдые зэбсэгтэ мэтэ ашаглаарай, ¹⁹ тиихэдэ хүзэгөө хадагалжа, хэшхэлтэй байгаарай. Зарим хүнүүд хэшхэлээрээ болонгуй, хүзэгөө алдаа. ²⁰ Тэдэнэй дунда Именей ба Александр байна. Бурхание доромжлохоёо болихынь тула би тэдэниие сатанагай гарта үгэжэ хэнээгээб.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй зальбаралга

2¹⁻² Бурханда хүгэдэн, үнэн зүбөөр өөһэдыгөө абажа, аажам тэнюун, амгалан тайбан ажамидархын тула бүхы зоной, бүхы хаануудай, бүхы зонхилжо захиржа байгаа хүнүүдэй түлөө таанар Бурханда зальбарогты, гуйлта үргэгты, мүргэгты, баясхалан хүргэгты гэжэ нэн түрүүн таанадые гуйнаб. ³⁻⁴ Хүн бүхэн абарагдажа, үнэн зүбье мэдэрэг гэжэ хүсэһэн манай Абарагша Бурханда эдэ бүхэн найшаагдаха, таатай байха. ⁵⁻⁶ Ушарынь юуб гэхэдэ, Бурхан ори ганса юм. Тиихэдэ Бурханай болон хүнүүдэй хоорондо гансал зууршалагша бии. Тэрэнь бүхы хүн түрэлтэниие абарха гэжэ Өөрыгөө үргэл болгоһон Христоос Иисүүс гэдэг Хүн мүн. Бурхан Өөрынгөө тогтооһон сагта Тэрээниие харуулаа. ⁷ Тиимэһээ хүзэг ба хайра дурын үгэ айлдахаар хургагша ба элшэнээр табигдан, би бусад арадуудта эльгээгдэһэн байгааб. Би худал юумэ хэлэнэгүйб, үнэниие хэлэнэб.

⁸ Бурханда өөрыгөө зорюулһан хүн бүхэнэй ямаршые газарта уур сухалгүйгөөр, хэрүүлгүйгөөр гараа өөдэнь харбайгаад, зальбаржа байхыень хүсэнэб. ⁹ Эхэнэрнүүдшые хубсаһа хунартаа бодолтойгоор хандажа, даруухан, зохидоор хубсалжа байг. Үһээ гоёохо, алтан зүүдхэлээр гү, али эрдэни субадаар гү, али үнэтэй хубсаһаар өөһэдыгөө шэмэглэхэеэ оролдонгүй, ¹⁰ харин шажан Бурханда зорюулһан эхэнэрнүүдтэл зохихо үлзэтэй найхан үйлэ хэрэгүүдээр өөһэдыгөө шэмэглэжэ байхыень хүсэжэ байнаб. ¹¹ Эхэнэр хүн абяагүй, номгоноор юумэндэ нуража байха ёһотой. ¹² Эхэнэрэй үбгээе хургахыень гү, али тэрээндээ захирхыень би хориноб. Эхэнэр хүн дуугүй байха ёһотой. ¹³ Юундэб гэхэдэ, түрүүн Адаам, һүүлдэнь Ева бүтээгдээ. ¹⁴ Тиихэдээ могой Адаамые мэхэлээгүй, харин эхэнэрыень лэ мэхэлээ, тиигэжэл эхэнэрынь Бурханай хуулиие эбдээ. ¹⁵ Гэхэтэй сасуу эхэнэр хүн Бурханда хүзэглэжэ, бусад зондо дуратай, арюун нангин ажамидаралтай байбал, үхибүү түрэжэ, абарагдаха.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэд

3¹ Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэ болохые ханахан хүн дэмбэрэлтэ найхан хэрэг ханаашалаа гэдэгынь үнэн гээшэ. ²Гэхэтэй сасуу Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэ ямаршые гэмгүй, гансал хамгатай*, ухаансар, бээе баридаг, ехэ томоотой, аяншадые угтажа абадаг, хүнүүдые хургаха абьяастай, ³архиншан бэшэ, дошхон зангүй, номгон даруу зантай, эб найрамдалда дуратай, алта мүнгэ тоодоггүй, ⁴гэр бүлэдөө ханагаа табидаг хүн байха ёхотой, тэрэнэй үхибүүдынь үгыень дууладаг, хүндэлдэг байха ёхотой. ⁵Гэр бүлэдөө ханагаа табидаггүй хүн яажа Бурханай Һүзэглэгшэдэй бүлгэмые анхаржа шадахаб. ⁶Тэрэ хүн Эзэндэ хаял Һүзэглэнэн зоной дундахаа табигдаха ёхогүй, тиигээ хаа, тэрэ хамараа дээшэнь үргөөд, һүүлдэнь шолмостой хамта буруушаагдажа магадгүй. ⁷Тиихэдээ муугаар хэлүүлхэгүйн тула, шолмосой хабарта орохогүйн тула тэрэ хүн Һүзэглэгшэдэйнгөө бүлгэмһөө гадна зоной дунда хүндэтэй байха ёхотой.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй туһалагшад

⁸ Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй туһалагшад баһал найхан зантай, билдагуушалдаггүй хүнүүд байха ёхотой. Тэдэ үзэмэй дарахан архинда болон алта мүнгэндэ шунахай бэшэ, ⁹Һүзэгэйнгөө элирүүлэн үнэн зүбые нэшхэлтэйгээр баримталха ёхотой. ¹⁰Тиимэ хүнүүдые түрүүн туршаад, тэдэнэй шалгалтаяа бариһан хойнонь алба хэхэ эрхэ тэдэндэ даалгажа болохо. ¹¹Тэдэнэй хамгадыньшые** найхан зантай, хоб-жэб зөөдэггүй, архинша бэшэ, ямаршые юумэндэ этигэл найдабаритай байха ёхотой. ¹² Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй туһалагша гансал хамгатай байха***, үхибүүдтээ, гэр бүлэдөө ханагаа табижа байха ёхотой. ¹³ Ажалаа найн хэжэ байһан туһалагшад нэрэ түрэтэй болохо, Христоос Иисүүстэ найдаһан Һүзэг тухайгаа зоригтойгоор хэлэхэ аргатай байха.

Һүзэг этигэлэймнай элирүүлэн үнэн зүб

¹⁴ Энэ бэшэгээ бэшэжэ һуухадаа, шамда хаядаа ошохоб, шамтай уулзахаб гэжэ найданаб. ¹⁵ Хэрбээ минии хаатабал, үнэн зүбэй тулга ба түшэг болохо амиды Бурханай Һүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ, али Бурханай гэртэ яажа бидэ өөһэдыгөө абажа ябаха ёхотойбибди гэжэ энэ бэшэг сооһоо мэдэжэ байхаш. ¹⁶ Һүзэг этигэлэймнай элирүүлэн үнэн зүбынь үнэхөөрөө агууехэ юм:

* 3:2 Үгы хаа нэгэл дахин хамга абанан байха ёхотой.

** 3:11 Һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй туһалагша эхэнэрнүүд тухай хэлэгдэнэн байжа магадгүй.

*** 3:12 Үгы хаа нэгэл дахин хамга абанан байха ёхотой.

Хүнэй дүрсэ дүрсэлэн Бурхан ерээ,
Тэрэнэй үнэн зүб байһыень Арюун Һүлдэ харуулаа,
Тэрэ Өөрыгөө Эльгээмэлнүүдтэ харуулаа.
Арадуудай дунда Тэрээн тухай номноо,
бүхы газар дэлхэйн зон Тэрээндэ этигээ,
тиигээд Тэрэ тэнгэридэ дэгдээ.

Хуурмаг хургагшад тухай хургаал

4 ¹ Һүүлшын үдэрнүүдтэ зарим хүнүүд хүзэгөө алдаха, ада шүдхэр-
нүүдэй альбанда орохо, шолмосой хургаалые анхарха гээд Арюун
Һүлдэ элээр хэлэнэ. ² Тэрэ хуурмаг хургаал халуун түмэртэ хайруул-
жа, нэшхэлээ алдаһан билдагууша худалшадай оролдолгоор тараха.
³ Тэдэ зон гэрлэхые, зарим юумэ эдихые хорихо. Зүгөөр Бурхан тэрэ
эдеэ хоолые баясхалан хүргэһэн зальбаралай Һүүлдэ хүзэглэгшэдтэ,
үнэн зүбые мэдэрһэн хүнүүдтэ эдихыень бүтээгөө. ⁴ Бурханай бүтээ-
һэн бүхы юумэн хайн, тиимэһээ ямаршые юумэнһээ арсангүй, харин
баясхалангай зальбарал хүргэн абаха ёһотойбди. ⁵ Ушарынь гэхэдэ,
Бурханай үгөөр, зальбаралаар тэдэ юумэнүүд арюудхагдана.

Иисүүс Христоосой хайн албатан

⁶ Иимэ заабаринуудые хүзэглэгшэдтэ үгэжэ байбал, өөрыгөө зор-
рюулһан үнэн зүб хургаалаар ба хүзэгэй үгэнүүдээр нанал бодолоо
дүүргэжэ, ши Христоос Иисүүсэй хайн албатан болохош. ⁷ Бурхание
буруушааһан үльгэр зугаануудһаа холодожо, Бурханай мэдэлдэ байжа
һура. ⁸ Бэеын хорилго бага зэргэ туһатай, гэхэдэ оюун ухаанай дадалга
алишые сагта туһатай, ушарынь хэлэбэл, тэрэ эндэ газар дэлхэй дээрэшые,
ерээдүйдэ тэнгэридэшые амидарал найдуулна. ⁹ Минии хэлэһэн үнэн
зүб юм, тэрээндэ этигэжэ болохо. ¹⁰ Амиды Бурханда найдажа байһан
хадаа бидэ тэмсэжэ, хүндэ ажал хэжэ байнабди. Ушарынь юуб гэхэдэ,
амиды Бурхан бүхы хүнүүдэй, илангаяа хүзэглэгшэдэй Абарэгша мүн.
¹¹ Эдэ бүхэниие хүнүүдтэ захи, эдэ бүхэндэ хүнүүдые хурга. ¹² За-
луухан байнаш гээд шамда хайхарамжагүйгөөр бү хандаг. Ши хэлэһэн
үгөөрөө, амидаралаараа, хайра дураараа, хүзэгөөрөө, арюун сэбэрээрээ
хүзэглэгшэдтэ жэшээ харуулжа байгаарай. ¹³ Шамда ошоторни, ши
хүнүүдтэ Нангин Бэшэг уншажа, номножо, тайлбарилжа байгаарай.
¹⁴ Бүлгэмэй хүтэлэгшэдэй уридшалан хэлээд, дээрэшни гараа табиха-
дань, шамда абьяас бэлиг үгтөө. Тэрэ абьяас бэлигээ хэрэглэжэ байгаа-
рай. ¹⁵ Хүн бүхэндэ амжалтануудайшни элээр харагдажа байхынь тула
ши эдэ үүргэнүүдээ дүүргэжэ бай, өөрыгөө бүрин тэдэндэ зорюула.

¹⁶ Ажабайдалдаа, хургажа байһан юумэндээ анхаралаа хандуула. Тиигэжэ байбал, ши өөрыгөөшье, өөрынгөө шагнагшадыешье абархаш.

Һүзэглэгшэдэй уялганууд

5 ¹ Наһатай хүнүүдтэ хатуу үгэ бү хэлэ, харин эсэгэдээл адляар хандажа бай. Шамһаа залуу хүбүүдтэ өөрынгөө дүүнэртэл адли ханда, ² эгэшэ хүндэ эжыдээл адляар ханда, өөрһөөн дүү басагадта дүү басагандаал адли сэхэ сэбэрээр хандажа байгаарай.

³ Үнэхөөр гансаардажа байһан бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэ хүндэлһэнөө мэдүүлжэ байгаарай. ⁴ Хэрбээ бэлбэһэн эхэнэр үхибүүдтэй, үгы һаа, аша зээнэртэй байбал, тэдэнь шажанай ёһоор анха түрүүн гэр бүлэдөө дүүргэхэ ёһотой уялгануудаа дүүргэг. Тиигэжэ тэдэнэр аба эжынгээ, хүгшэн аба эжынгээ ашыень харюулха. Энэнь Бурханда һайшаагдаха. ⁵ Хойноһоонь хараха хүнгүй, үнэндөө бэлбэһэн эхэнэр хүн гансал Бурханда найдажа, үдэр һүнигүй Тэрэниие гуйжа, Тэрэндэ зальбаржа байдаг. ⁶ Харин хүсэлэнгүүдээ хангажа байдаг бэлбэһэн эхэнэр амилжа байһаншье мүртөө үхэхэнтэй адли юм. ⁷ Бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй бусад зондо зэмэлүүлхэгүйн тула үгэһэн захяануудыемни тэдэндэ һануулжа байгаарай. ⁸ Өөрынгөө аба эжыдэ, илангаяа гэр бүлэдөө һанаагаа табидаггүй хүн һүзэгһөө арсаба, тиимэ хүн һүзэглэдэггүй хүнһөө доро гээшэ.

⁹ Бэлбэһэн эхэнэрнүүдэй тоодо жаран наһа хүрөөгүй бэлбэһэн эхэнэрнүүдые бү оруула. Жара наһа гараһан үнэхөөрөө бэлбэһэн эхэнэр нэгэл дахин хадамда гараһан, ¹⁰ дэмбэрэлтэй хэрэгүүдээрээ суутай байха ёһотой: үхибүүдээ һайн хүмүүжүүлһэн, аяншадые гэртээ амаруулжа байһан, бусад һүзэглэгшэдэй урда өөрынгөө уялгануудые дүүргэжэ, зобожо байһан зондо туһалжа, өөрыгөө үлзытэй һайхан хэрэгүүдтэ зорюулжа байха ёһотой.

¹¹⁻¹² Залуу бэлбэһэн эхэнэрнүүдые энэ тоодоо бү оруулаарай. Тэдэ хүсэлэнгүүдээ даган, хадамда гарахые хүсэхэдөө, анхан үгэһэн үгэһөөн арсаад, Христоосоо холододог. ¹³ Тиигэхэтэйгээ сасуу тэдэнэр айлаар зайжа, юумэ хэнгүй байжа һурашадаг. Тэдэнэр гансашье юумэ хэдэггүй бэшэ, үшөө үргэээ бэлкуэдэдэг, хүнэй хэрэгтэ оролсодог, хэлэжэ болохогүй юумэнүүдые шашадаг юм. ¹⁴ Тиимэһээ залуу бэлбэһэн эхэнэрнүүд хадамда гараад, үхибүүдые түрөөд, гэрээ хараад, манай дайсадта бидэниие муулаха шалтагаан олгонгүй байхыень би хүсэжэ байнаб. ¹⁵ Юундэб гэхэдэ, зарим бэлбэһэн эхэнэрнүүд буруу замда ороод, сатанае дахана. ¹⁶ Хэрбээ Христоосто һүзэглэгшэ эхэнэрэй түрэлхидэй дунда бэлбэһэн эхэнэрнүүд байбал, тэдэниие һүзэглэгшэдэй бүлгэмэй ашаан болгонгүй, өөһэдөө тэдэндээ анхаралаа хандуулха ёһотой. Һүзэглэгшэдэй бүлгэм ори гансаараа үлэһэн бэлбэһэн эхэнэрнүүдтэл анхаралаа хандуулха ёһотой.

¹⁷ Һайн хэрэг бүтээжэ байгаа хүтэлэгшэд, аргагүй оролдосотойгоор номножо, хургажа байһан хүнүүд дабхар шагнал абаха эрхэтэй. ¹⁸ «Таряа тээрмэдэжэ байһан сарай эдихэдэнь хаалта бү хэ», «Хүдэлмэришэн шагналаа абаха эрхэтэй» гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ¹⁹ Хүтэлэгшые зэмэлһэн үгэнүүдые хоёр гурбан гэршэнэрэй баталха аргатайл байбал шагна. ²⁰ Бусад зоной айжа байхын тула нүгэл хэгшэдые олоной дунда шүүмжэлэн элирүүлэ.

²¹ Ямаршые юумэ хэхэдээ, хүнүүдые илгангүй, нюур харангүй, эдэл үгэһэн заабаринуудыемни сахижа байхыешни Бурханай, Христоос Иисүүсэй ба шэлэгдэһэн Эльгээмэлнүүдэй урда би шамайе гуйнаб. ²² Эзэндэ өөһэдыгөө зорюулан алба хэхэ ханаатай хүнүүдые гараараа адислахаяа бү яара. Хүнүүдэй нүгэлдэ бү оролсо, өөрыгөө арюун сэбэрээр абажа яба.

²³ Ганса уһа бү уу. Үбдэжэ байһан хотоёо, үргэлжэ хүдэлдэг үлбэр үбшэнүүдээ хүнгэлхын тула бага зэргэ үзэмэй дараһан архи уужа бай.

²⁴ Зарим хүнүүдэй нүгэлнүүдынъ эли харагдажа, гэмнэлгэдэ сэхэ хүтэлдэг. Харин нүгөө зариманай нүгэлнүүдынъ хүүлдэ элиржэ гарадаг. ²⁵ Тон тэрээндэл адли һайн хэрэгүүдэй зариманиинъ мүнөө эли байна, зүгөөр эли бэшэ байһаниинъ хүүлдэ элирэн гараха.

6 ¹ Бурханай нэрэ алдарые, манай хургаалые хүнүүдэй муулахагүйн тула дарлалтада байһан барлагууд эзэдээ алишые талаһаань хүндэлжэ байха ёһотой. ² Христоосто хүзэглэдэг эзэнэй богоолшолгодо байһан барлаг нэгэ хүзэгтэй эзэнтэй байһан ушарһаа эзэндээ хайхарамжагүйгөөр хандаха ёһогүй. Тэрээнһээ гадна, хүзэгтэй, Бурханай хайра дурада хүртэһэн хүндэ алба хэжэ байһандаа бүришые оролдосотойгоор ажаллаха ёһотой.

Хуурмаг хургаал ба жэнхэни баялиг

Ши тиигэжэл хүнүүдые хургажа, идхажа байгаарай. ³ Ондоо юумэндэ хургажа байһан, Эзэн Иисүүс Христоосой үнэн үгые болон манай шажанай хургаалые баримталангүй байһан хүн ⁴ юушые мэдэхэгүй омог зантай хүн гээшэ. Тиимэ хүн арсалдаа гаргажа, үгэ буляалдажа һурашанхай. Тэдэнь атаа жүтөөн, хэрүүл ама, хорон үгэ ба хуурмаг һэжэг түрүүлдэг. ⁵ Тиимэ хүнүүд үнэн зүбһөө холодоһон, балартаһан ухаантай хүнүүдээр дэмы заргалдажа байдаг. Тэдэнэр зөөри баялигтайл болохын тула Бурханда шүтэдэг гэжэ бододог*.

* 6:5 Зарим эхэ бэшэгүүдтэ «Тиимэ хүнүүдһээ зайсажа бай» гэжэ нэмэжэ бэшэгдэнхэй.

⁶ Бурханда хүгэдэхэ, бии юумээрээ сэдхэл дүүрэн байха маанадай асари ехэ баялиг гээшэ. ⁷ Газар дэлхэйдэ бидэ юушы асарагүйбди, тиин эндэнээ юушы абажа ябаха аргагүйбди. ⁸ Тиимэһээ эдэе хоол, хубсаһа хунар байбал, бидэндэ хангалтай бэшэ гү? ⁹ Харин баяжахаая һананан хүнүүд хорхойтолгодо абтажа, тэдэниие гай зоболондо ба үхэлдэ хүргэдэг олон тэнэг ба хорото хүсэлэнгүүдэй һабарта ородог гээшэ. ¹⁰ Хамаг муу муухай юумэн алта мүнгэндэ шунаһанһаа болодог. Алта мүнгэндэ шунаад, зарим хүнүүд этигэлээ алдаа, өөһэдыгөө тон ехээр туялагаа.

Павел зүбшэл үгэнэ

¹¹ Харин ши, Бурханай хүн, эдэ бүхэнһөө болгоомжоло. Ши Бурханай урда үнэн сэдхэлтэй бай, Бурханай эрхэ хүсэлые гүйсэдхэ, Тэрээндэ хүзэглэжэ, хайра дура сэдхэлдээ бадараа, тэсэбэритэй, номгон даруу зантай бай. ¹² Христоосто хүзэглэн, ажамидаралдаа илалта туйлажа бай. Мүнхын амидаралай дээдын шагналда хүртэхээ зори. «Христоос болбол Эзэн гээшэ» гэжэ гэршэнэрэй урда хэлэхэдэшни, Бурхан шамайе мүнхын амидаралда дуудаа. ¹³⁻¹⁴ Бүхы юумэндэ ами хайрлажа байһан Бурханай урда, Понтий Пилатда хүзэгөө баталжа хэлэһэн Христоос Иисүүсэй урда Эзэн Иисүүс Христоосой ерэхэ үдэр хүрэтэр гэмнүүлхэгүйн тула заабариие үнэн сэхээр сахижа байхыешни би шамда захиһаб. ¹⁵ Ори ганса Захирагша, хаануудай Хаан, эзэдэй Эзэн болохо үршөөлтэ Бурхан хэрэгтэй сагта Христоосой ерэхые харуулха. ¹⁶ Бурхан гансаараал мүнхэ юм, Тэрэ хэнээшые хүрэхэгүй гэрэл туяада байдаг. Нэгэшые хүн Тэрэниие хаража үзөөгүй, хаража шадахашыегүй. Тэрээндэ нэрэ хүндэ ба мүнхын хүр хүсэ байг лэ. Болтогой!

¹⁷ Баян хүнүүдэй зөөри зөөшөөрөө бүдүүрхэхэгүйень, иимэ мэтын найдабаригүй баялигта найдахагүйень захира, зүгөөр аяшажа байха юумэ элбэг дэлбэгээр маанадта үршөөжэ байдаг амиды Бурханда найдажа байхыень заабаришалжа бай. ¹⁸ Дэмбэрэлтэ найхан юумэ хэжэ, үлзы найхан хэрэгүүдээрээ баяжажа, бардам гартай, бусад хүнүүдтэй юумээрээ хубаалсахада бэлэн байхыень заабаришалжа бай. ¹⁹ Тиигэжэл ердүйдэ мүнхын амидаралай бата нуури болохо баялигы тэдэ өөһэдтөө суглуулха.

²⁰ Тимофей, шамда даалганан юумые сахижа бай. Хэрэггүй хооһон үгэнүүдһээ, «эрдэм ухаан» гэжэ зарим хүнүүдэй худалаар нэрлэһэн, Бурханиие буруушаһан арсалдаанһаа зайсажа бай. ²¹ Зарим хүнүүд тиимэ «эрдэм ухаантайбди» гээд, хүзэгөө алдаа.

Бурханай үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байг лэ.

Павелай Тимофейдэ бэшэһэн хоёрдохи хандалга

Тимофейдэ бэшэһэн хоёрдохи хандалгань Шэнэ Хэлсээндэ ороһон Павелэй хандалгануудай һүүлшын нэгэн байгаа ёһотой. Хандалга соогоо Павел дахин үнэн шударга Тимофей туһалагшадаа хандана. Бэрхэшээлтэй хүшэр нүхэсэлдэ ороод байбашье, Павел тэрэнише бүхы наһанайнь туршада дэмжэжэ байһан Бурханда алдар соло дуудана. Павел үхэлһөө айнагүй, тэрэ хэтын хэтэдэ Христоостой хамта оршохо гэһэн бата этигэлтэй байна. Гэбэшые тэрэ христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ һанаагаа табина, Иисүүстэ хүзэглэгжэ байһанайнгаа түлөө ерээдүйдэ хашуулан мүрдүүлхэ гэжэ мэдэнэ ха юм. Тиимэһээ тэрэ Тимофейе (тэрээнтэй хамта бүхы христиан хүзэглэгшэдые) зоболонгуудайшые тудаха үедэшые Христоосто сухаришагүй үнэн шударга байхыень захин заабарилна.

1 ¹⁻² Инаг хайрата Тимофей хүбүүмни, шамда би Павел бэшэнэб. Би Бурханай эрхэ мэдэлээр элшэнгээр һунгагдаад, маанадта Иисүүс Христоостой нэгэдэхэдэмнай найдуулагдаһан амидарал тухай номнохоёо эльгээгдэһэн байгааб. Эсэгэ Бурхан болон манай Эзэн Иисүүс Христоос шамда һайн һайханиие, үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие үршөөг лэ.

Павел баяр хүргэнэ, урмашуулна

³ Үбгэ эсэгэнэрийнгээ мүргэдэг Бурханда би үнэн зүрхэнһөө алба хэжэ, үдэр һүнигүй Тэрээндээ зальбархадаа, үргэлжэ шамайе дурдан, баяр хүргэжэ байдагби. ⁴ Дуһаһан нулимсануудыешни һанаад, шамтай уулзаха гэжэ ехээр лэ хүсэнэб. Тиигэбэл, би баяраар дүүрэхэ хэнби. ⁵ Үнэн зүрхэнһөө Бурханда хүзэглэдэг байһыешни би һананаб. Лоида хүгшэн эжышни, Эвниикэ эхэшни үнэн зүрхэнһөө хүзэглэдэг бэлэй. Шишые баһал тиимэ хүзэгтэйш гэжэ би этигэнэб. ⁶ Тиимэһээ гараа

дээрэшни табихадамни, шамда Бурханһаа үгтэһэн абьяас бэлиг зоосошни бадаржал байг лэ. ⁷ Бурханай үршөөһэн Арюун Һүлдэ бидэниие аймхай болгодог бэшэ, харин хүсэ шадалаар, хайра дураар дүүргэдэг, бэээ барижа ябаха шадал үгэдэг.

⁸ Тиимэһээ манай Эзэн Иисүүс Христоос тухай гэршэлхээс бү айгаарай, Христоосой түлөө түрмэдэ һуужа байһан намһаа бү эшэжэ, улайжа байгаарай. Харин Бурханай үгэһэн хүсэ шадалаар Һайн Мэдээсэлэй түлөө зоболонгуудые дабажа гараарай. ⁹ Бурхан хэһэн хэрэгүүдэймнай түлөө бидэниие абараа бэшэ, харин Өөрынгөө һайн хүсэлөөр ба үршөөл хайраар бидэниие абаржа, нангин арад болгохоёо дуудаа. Бурхан сагай урадхалай эхи абахаһаа урда бидэндэ Иисүүс Христоосой ашаар Өөрынгөө үршөөлые хайрлаа. ¹⁰ Харин мүнөө манай Абарагша Иисүүс Христоосой ерэхэдэнь, тэрэ үршөөлынь эли болоо. Христоос Иисүүс үхэлые туйлажа, Һайн Мэдээсэлэй ашаар бүхы хүнүүдтэ мүнхын амидарал үршөөгөө.

¹¹ Һайн Мэдээсэл номнохымни тула Бурхан намайе элшэн ба һургагша болгон табяа. ¹² Тиимэһээ би иигэжэ тулижа зобожо байһаб, зүгөөр би эшэжэ улайнагуйб. Ушарынь юуб гэхэдэ, хэндэ һүзэглэжэ байһанаа би мэдэнэб, намда даалгаһан юумее* тэрэ Үдэр болотор Иисүүс Христоос хадагалжа шадаха гэһэн этигэлтэйб. ¹³ Минии шамда хөөрэһэн үнэн зүб һургаалые хатуугаар баримталжа ябаарай. Тэрэ һургаал шамда жэшээ боложо байг. Иисүүс Христоостой нэгэдэхэдэ олоһон хүзэг, хайра дураяа бадараажа ябаарай. ¹⁴ Шамда даалгагдаһан үлзүтэй һайхан зүйлнүүдые сэдхэлдэмнай оршоһон Арюун Һүлдын хүсэ шадалаар хадагалжа байгаарай.

¹⁵ Аси можын бүхы зон, тэдэнэй тоодо Фигелл ба Һэрмогээн хоёр намайе орхижо ошоо гэжэ ши мэдэнэш. ¹⁶ Гэхэтэй сасуу оло дахин һанааемни заһажа байһанайнь түлөө Эзэн Онисифорой гэр бүлэдэ үршөөл хайраа харуулһай даа. Түрмэдэ һуужа байна гээд тэрэ намһаа эшэжэ зобожо байгаагүй, ¹⁷ харин Рим ерээд, намайе ехэл удаан бэдрэжэ олоо. ¹⁸ Эзэн ерэхэ Үдэртөө тэрээндэ үршөөл хайраа хайрлаһай даа! Эфестэшье байхадаа, тэрэнэй намда ехэл туһа хүргэжэ байһыень ши һайнаар мэдэнэш.

Иисүүс Христоосой үнэн сэхэ сэрэгшэ

2 ¹ Хүбүүмни, Иисүүс Христоосой хайрлаһан үршөөл хайраарнь бэхижэжэ бай. ² Олон гэршэнэрэй хажууда хүнүүдые һургаха

* 1:12 Үгы һаа «Минии Иисүүс Христоосто даалгаһан юумые» гэжэ уншажа болоно.

шадбаритай, этигэлтэй зондо намһаа дуулажа абаһан хургаалаа дамжуулаарай.

³ Иисүүс Христоосой үнэн сэхэ сэрэгшэдэл адляар зоболонгуудые дабажа байгаарай. ⁴ Алба хэжэ байһан сэрэгшэ ахалагшадаа һайшаагдахын тула юрын ажаидаралтай холбоотой хэрэгүүдтэ оролсодоггүй. ⁵ Урилдаанда хабаадажа байһан тамиршан дүримүүдые баримталаагүй һаа, шагналда хүртэдэггүй. ⁶ Хүндэ ажал хэжэ байһан таряшан гараһан ургасаһаа түрүүн өөрөө амсаха ёһотой. ⁷ Хэлэһэн юумэнүүд тухаймни бодомжолжо байгаарай. Эзэн шамда эдэ бүгэдые ойлгохо ухаан үршөөхэ.

⁸ Минии номноһон Һайн Мэдээсэлэй ёһоор үхөөд амидырһан Давидай үри һадаһан болохо Иисүүс Христоосые һанажа байгаарай. ⁹ Тэрэл Һайн Мэдээсэлэй түлөө би зобожо, үшөө тиихэдэ дээрмэшэндэл мэтэ гэнжээр хүлээтэй байнаб. Зүгөөр Бурханай үгы гэнжээр хүлихэ аргагүй. ¹⁰ Бурханай шэлэжэ абаһан хүнүүдэй Иисүүс Христоосой ашаар абарагдан, мүнхын алдарта хүртэхын тула би эдэ зоболонгуудые дабажа байнаб. ¹¹ Иигэжэ хэлэһэн үнэн зүб юм:

- «Хэрбээ бидэ Тэрээнтэй хамта үхэһэн байбал,
Тэрээнтэйл хамта амидархабди.
¹² Хэрбээ бидэ зоболонгуудые дабажа байбал,
Тэрээнтэйл хамта зонхилхобди.
Хэрбээ бидэ Тэрээнһээ арсабал,
Тэрэ баһал бидэнһээ арсаха.
¹³ Амалһан юумээ дүүргэдэггүй байхадамнай,
Тэрэ айладхаһан лэ юумээ ходо дүүргэдэг,
ушарынь тайлбарилжа хэлэбэл,
Тэрэ Өөрыгөө хубилгаха аргагүй юм».

Һайн хүдэлмэришэн

¹⁴ Хэлэһэн эдэ бүгэдыемни шагнагшадтаа һануулжа байгаарай. Үгэнүүд тухай арсалдахаяа болигты гэжэ Эзэниие гэршэ болгон захиржа байгаарай. Тиимэ арсалдаан шагнагшадта ямаршье туһагүй, тэдэнэй хүзэг алдуулдаг. ¹⁵ Һайн албатан байнаш гэнэн Бурханай магтаалда хүртэхын тула һайнаар ажаллажа байгаарай. Хэжэ байһан ажалһаа эшэжэ зобохогүйн тула Бурханай үгы үнэн зүбөөр хургажа байгаарай. ¹⁶ Хүнүүдые Бурханһаа холодуулдаг, Бурханиие буруушаһан гэнэг шашалдаанһаа зайсажа байгаарай. ¹⁷ Тиимэ шашалдаан болбол махабад бэеэр таража байһан эдеэртэй яра шархада адли. Именей Филит хоёр тиимэ дэмы юумэндэ хургажа байна. ¹⁸ Тэдэ үнэн зүб замһаа хадуурба,

бидэ хүзэглэгшэд амидыраабди гэжэ хэлэн, зарим хүзэглэгшэдэй этигэл хүзэгыг алдуулна. ¹⁹ Тиигэбэшье Бурханай татаһан бата хуури хүдэлөөгүй. «Эзэн Өөрынгөө хүнүүдые мэдэхэ», «Эзэнэй харьяалда орооб гэжэ хэлэһэн хүн нүгэлтэ хэрэгүүдые хэхээ болихо ёһотой» гэһэн үгэнүүдтэй тамга тэрэ татагдаһан хууриндань табигданхай байна.

²⁰ Томо гэртэ элдэб янзын амһартанууд байдаг: зариманиинь мүнгөөр гү, али алтаар хэгдэнхэй, нүгөө зариманиинь модоор гү, али шабараар бүтээгдэнхэй; нэгэ заримыень тусхай ушарнуудта хэрэглэдэг, нүгөө заримыень үдэр бүхэн хэрэглэдэг. ²¹ Хүнүүдшые баһал тиимэ. Зарим хүнүүд нүгэл хэхээ болижо, арюун сэбэр болоод, тусхай хүнүүд болодог. Тэдэнэй ажамидарал Бүтээгшэдэ таатай арюун гэгээн байдаг, тэдэ ямаршые хайн хайхан хэрэгүүдые хэхэдэ бэлэн байдаг. ²² Залуугай ташаяанһаа зугадажа, Эзэндэ үнэн зүрхэнһөө зальбаржа байһан зоноор хамта үнэн зүбые баримталжа, хүзэглэжэ, хайра дура-тай, амгалан тайбан байгаарай. ²³ Тэнэг, мунхаг хэрүүлһээ зайсажа байгаарай. Тэрээнһээл шэрүүн арсалдаан гарадаг гэжэ ши мэдэнэ хая юмши. ²⁴ Эзэнэй зараса, ши хэрүүл гаргангүй, харин уринаар хүн бүхэндэ хандажа, тэсэбэритэй хайн хургагша байха ёһотойш. ²⁵ Шамда эсэргүүсэһэн хүнүүдые Бурхан нүгэл үйлэдэхыень болуулжа, Өөртөө хандуулха, үнэн зүбые мэдэрхэ боломжо үгэхэ магадалтай юм хадань ши тэдэ зониие ехэл дарууханаар заһажа байгаарай. ²⁶ Тиигэжэ тэдэнэр шолмосой эрхэ мэдэлдэ байһанаа мэдэржэ, һабарһаань мултаран тэрьедэхэ.

Бүүлшын Үдэрнүүд

З ¹ Бүүлшын Үдэрнүүдтэ ехэл хүшэр байха гэжэ мэдэжэ байгаарай. ² Хүнүүд бээ дээгүүр абанхай, алта мүнгэндэ шунанхай, омог бардам зантай, хорон үгэтэй, эхэ эсэгынгээ үгыг дууладаггүй, хүнэй аша туһыг харюулдаггүй, Бурханда шүтэдэггүй, ³ эбсэшэгүй ябадалтай, хүниие хардадаг, бээ баридаггүй, дошхон хэрзэгы зантай, хайн юумэндэ дурагүй, ⁴ урбадаг, убайгүй ябадалтай, маадагар зантай, Бурханда шүтэнхаар, нааршаахань дээрэ гэжэ тоолодог, ⁵ Бурханда хүзэглэһэн хэбэр үзүүлээд, үнэн дээрээ сэдхэлдээ ямаршые хүзэггүй хүнүүд байха. Тиимэ хүнүүдһээ зайсажа байгаарай. ⁶ Тэдэнэй зариманиинь айлаар ябажа, элдэб янзын ташаяан хүсэлэнгүүдтэ хүтэлүүлэн, нүгэл абаһан, һуража байдагшые һаа, ⁷ үнэн зүбые мэдэрдэггүй тэнэг эхэнэрнүүдэй толгойень эрыюулдэг. ⁸ Янээс Ямбрээс* хоёрой Моисейдэ

* 3:8 Янээс Ямбрээс – египедэй жэльбэшэд, Моисейн дайснд.

эсэргүүсэдэг байһандал тон адляар тэдэ зон зүбөөр сэдхэхэеэ болёод, хүзэгөө алдаад, үнэн зүбэй урдаһаа эсэргүүсэбэ гээшэ. ⁹Тиимэһээ тэдэ зон холо ошохогүй, хүн бүхэн тэдэнэй тэнэг байһые мэдэрхэ. Тиимэл юумэн Ианный Имбравий хоёртой болоо һэн.

Һүүлшын заабаринууд

¹⁰Зүгөөр ши минии һургаалые баримталбаш, намдал адли ажамидарнаш, намдал адли зорилготой, хүзэгтэй, хайра дуратай байнаш, намдал адли шиираг тэсэбэритэй байнаш. ¹¹Антиох, Икоони, Листра хотонуудта мүрдүүлдэг, зободог байһандамнил адли ши баһа мүрдүүлнэш, зоболон эдлэнэш. Тэдэ зоболонгуудые би дабажа гараа хүнби, Эзэн тэдэнһээ намайе аршалаа. ¹²Иисүүс Христоостой нэгэдэн, Бурханда хүзэглэн амидарха һанаатай хүн бүхэндэ тиимэ зоболонгууд тудаха. ¹³Харин хара һанаатай, мэхэшэ зон бусад зониие эндүүрүүлхэ, өөһөдөөшье эндүүрэн бүри муу муухай юумэ үйлэдэжэл байха. ¹⁴Харин ши һуража абанан үнэн зүб юумэндэ хатуу этигэжэ, тэрэнээ бээлүүлжэ байгаарай. Шамайе хэнэй һургажа байһые ши мэдэнэш, ¹⁵шинии үхибүүн байха саһаа мэдэдэг Нангин Бэшэг шамайе һургажа, сэсэн ухаатай болгоно. Тиин тэрэ ухаан Иисүүс Христоосто этигэһэн хүзэгэйшни ашаар шамайе абарна. ¹⁶Нангин Бэшэгэй номуудынь бултадаа Бурханай урмашуулгаар бэшэгдээ, тиимэһээ тэдэ булта үнэн зүб юумэндэ һургадаг, алдуунуудые шүүмжэлэн элирүүлдэг, заһадаг, үнэн сэдхэлтэйгээр ажамидархые заабарилдаг. ¹⁷Тиимэһээл Бурханда алба хэһэн хүн бүхэн ямаршые буянтай һайхан хэрэгүүдые хэхэдэ бэлэн байха.

4 ¹Иисүүс Христоос хаан ороноо захирхаяа ерэхэдээ, үхэһэн ба амиды хүнүүдые бултыень шүүхэ. Тиимэһээ Бурханай, Христоосой урда ²Бурханай үгэ номногты гэжэ захинаб. Хүнүүдэй дуулаха дуратай, дурагүйшые байбалнь, сухарингүй номнохо ёһотойш. Буруу хэһэн юумэнүүдые нь заажа, нүгэлнүүдые нь шүүмжэлэн элирүүлэ. Гэхэтэй сасуу тэрэ хүнүүдые урмашуулжа, тэсэбэритэйгээр һурга. ³Ушарынь юуб гэхэдэ, хүнүүд зүйтэй һургаал дуулахаая болёод, шагнаха дуратай юумыень хэлэдэг багшанарые өөрынгөө дураар шэлэдэг саг ерэхэ. ⁴Тэдэнэр үнэн зүб юумэ шагнахаая болижо, хооһон үльгэр зугаа шагнадаг болохо. ⁵Харин ши ямаршые ушарта бээе барижа, зоболонгуудые дабажа, һайн Мэдээсэл дэлгэрүүлхэ ажалаа бүтээжэ, Бурханай зарасын дүүргэхэ ёһотой уялга гүйсэдхэжэ байгаарай.

⁶Минии ами наһан үргэлэй шэрээ дээрэ үргэгдэхэнь, ами наһанайминни түгэсэхэ саг ерээ. ⁷Бүхын барилдаанда би һайн барилдааб,

урилдаанай тэмсээндэ гүйжэ дүүргээб, этигэл хүзэгөө алдаагүйб. ⁸Тиимэхээ үнэн сэхэ Заргаша, Эзэн тэрэ үдэр намда үгэхэ шагналаа мүнөө бэлдээд байна. Тэрэ шагнал гансал намда үгэхэ бэшэ, харин Тэрэнэй ерэхые хүлеэжэ байһан бүхы зондо үгэхэ.

Онсо үгэнүүд

⁹Намда түргэхэн хүрэхэ ерэхые бодоорой. ¹⁰Дэмаас энэ оршолон дэлхэйдэ татагдажа, намайе орхёод, Фессалоники руу ябаа. Крээск Галаадай мого, Тит Далмаадын мого ошобод. ¹¹Гансал Лука намтай хамта байна. Ши Маркые дахуулжа ерээрэй, тэрэ ажалдамни туһатай байха. ¹²Тихикые би Эфес ябуулааб. ¹³Ши ерэхэдээ, Троада хотодо Каарпында орхиһон субыемни, хуйламал бэшэгүүдыемни, илангаяа арһан хуйламал бэшэгүүдыемни абажа ерээрэй.

¹⁴Түмэр дархан* Александр намда ехэл муу юумэ хээ һэн. Эзэн хэһэн зэргээрнь тэрээндэ харюулаг лэ. ¹⁵Шишые тэрээнһээ болгоомжолжо байгаарай, тэрэ манай үгын урдаһаа ехэл эсэргүүсээ.

¹⁶Түрүүшынхиеэ өөрыгөө хамгаалхадамни булта намайе орхижо ошоо һэн. Тэдэ зониие Эзэн бү зэмэлэг лэ. ¹⁷Тэрэ үедэ Эзэн намтай байжа, намайе зоригжуулаа. Тиимэхээ би Бурханай үгэ бусад арадуудай бултанайнь дуулахаар гүйсэд номнохо шадалтай байгаа. Бурхан намайе үхэлэй һабарһаа аршалаа. ¹⁸Эзэн намайе муу юумэнһээ аршалан, тэнгэрийнгээ хаан орондо гэм зэмэгүйгөөр оруулха. Тэрэ хэтын хэтэдэ алдар солотой байхань болтогой.

Бүүлшын амаршалга

¹⁹Прискиилла, Ааквила болон Онисифорой гэр бүлэдэ мэндые дамжуулаарай. ²⁰Эрааст Коринфда үлэбэ. Трофимые үбшэн байһан хадань би Милет хотодо орхёоб. ²¹Үбэл болотор ерэхэ гэжэ оролдоорой.

Эвбүүл, Пүүд, Лиин, Клавдий болон бэшэшые хүзэглэгшэд булта шамда мэндые дамжуулна.

²²Эзэн шамтай байхань болтогой.

Бурханай үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байг лэ. Болтогой.

* 4:14 Зэдээр юумэ бүтээдэг дархан.

Павелай Тидтэ бэшэһэн хандалга

Тит хадаа Павелай дутын туһалагша. Павелай Корингда христиан бүлгэмтэй эблэрэлгэдэ тэрэ шухала үүргэ дүүргээ. Павел тэрэниие Криит арал дээрэ шэнэ христиан бүлгэмэй хүтэлэгшөөр томилоо. Энэ хандалга соо гурбан гол зүйл тухай хэлэгдэнэ:

Христиан бүлгэмэй хүтэлэгшэ ямар байха зэргэтэйб; элдэб олон ништын бүлэгүүдэй зон нэгэ бүлгэм соо нэгэдэхэдээ, яажа бэээ абажа ябаха ёһотойб; Иисүүс Христоос тухай номнол яагаад дэлгэрүүлхэ хэрэгтэйб.

1 ¹⁻⁴ Этигэл хүзэгөөрөө намтай нэгэдэнэн үнэн сэхэ Тит хүбүүмни, шамда Бурханай зараса, Иисүүс Христоосой элшэн Павел бэшэнэ. Бурхан Эсэгэ болон манай Абарагша Иисүүс Христоос шамда үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие үршөөг лэ.

Бурхан намайе шэлэжэ абаад, хунгаһан хүнүүдэйнгээ хүзэгые дэмжүүлхээр, шажанаймнай хургадаг үнэн зүйлдэ тэдэниие хүтэлүүлхээр намайе эльгээгээ. Энэ үнэн зүйл мүнхын амидаралда найдаха гол түшэг болоно. Худал юумэ хэлэдэггүй Бурхан мүнхын тэрэ амидаралые анханһаа нааша бидэндэ найдуулжа, тогтоохон сагтаа тэрэнээ Өөрынгөө хургаалда нээгээ. Тэрэ хургаалынь намда үгтэжэ, манай Абарагша Бурханай захиралтаар би тэрэнииень номноноб.

Титэй Криидтэ хэхэ ажал

⁵ Хэхэ хэрэгтэй юумэнүүдээ бүтээгээд, хото бүхэндэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэдые томилхоор шамайе Криидтэ орхиһон байгааб. Захиһан юумэнүүдыемни бү мартаарай: ⁶ хүтэлэгшэ хүн ямаршые гэмгүй, гансал һамгатай байха ёһотой, харин үхибүүдынь хүнэй үгөөр байдаг, өөһэдыгөө һайнаар абажа ябадаг, Христоосто

хүзэглэдэг байха ёһотой. ⁷ Ушарынъ юуб гэхэдэ, хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй хүтэлэгшэ Бурханда алба хэдэг, Тэрэнэй эрхилэгшэ ушарһаа ямаршье гэмгүй байха зэргэтэй. Тэрэ омог бардам зан гаргадаггүй, уур сухалаа хүрэдэггүй, архидадаггүй, дошхордоггүй, алта мүнгэндэ шуналгүй, ⁸ мүн аяншадые гэртээ угтажа абадаг, хайн юумэндэ дуратай, ехэ томоотой, үнэниие баримталдаг, арюун ябадалтай, үнэн сэдхэлтэй, бэеэ баридаг хүн байха ёһотой. ⁹ Тэрэ хүн зүб хургаалтай зүрилдэдэггүй, найдабаритай үгые хатуу баримталха ёһотой. Тиигэжэл тэрэ хүтэлэгшэ үнэн зүйтэй хургаалаар ондоо хүнүүдые урмашуулжа, хургаалда эсэргүү байһан хүнүүдэй бурууе элирүүлэн харуулха аргатай байха.

¹⁰ Юундэб гэбэл, хүнэй мэдэлдэ оросогүй, хооһон үгэтэй, худалша зон, илангаяа хүзэглэгшэ еврейнүүдэй дунда олон бии. ¹¹ Тэдэнэй амые хааха хэрэгтэй: тэдэ мүнгэ олохо гэхэн эшхэбтэр зорилготойгоор хэрэггүй юумэндэ хургана, гэр бүлэнүүдые Хриостооһоо холодуулна. ¹² Криидүүдэй дундаһаа нэгэ шүлэгшэн: «Криидүүд булта худалшад, зэрлиг арьяатан, залхуу, эдимэр хүнүүд», – гэжэ хэлэһэн байгаа. ¹³⁻¹⁴ Тэрэ хэлэһэниинь үнэн. Тиимэһээ саашадаа иудейнүүдэй үльгэрнүүдые шагнангүй, үнэн зүбые буруушаадаг хүнүүдэй тогтоолые анхарангүй, бодолтой хүзэгтэй байхынъ тула ши тэдэниие хатуу шэрүүнээр шүүмжэлэн элирүүлжэ байгаарай. ¹⁵ Арюун сэбэр хүнүүдтэ бүхы юумэн арюун сэбэр байдаг. Харин бузарлагдаһан болон хүзэггүй хүнүүдтэ ямаршье арюун сэбэр юумэн үгы, тэдэнэй ханал бодолынъ, хэшхэлынъ бузарлагдаад байна. ¹⁶ Тэдэнэр Бурхание мэдэнэбди гэдэг, харин үйлэ хэрэгүүдынъ Бурхание мэдэхэгүй байһыень харуулна. Тэдэ хүнүүд Бурханда жэрхэдэхэтэй байна. Тэдэнэр мэдэлдэ оросогүй, ямаршье хайн юумэ хэжэ шадахагүй хүнүүд юм.

Үнэн бодото хургаал

2 ¹ Харин ши үнэн бодото хургаалые номножо байгаарай. ² Хургаалай ёһоор наһатай эрэшүүлые эрүүл бодолтой, түбшэн зантай, арюун ябадалтай, хатуу хүзэгтэй, хайра дуратай, тэсэбэритэй байхыень хургажа байгаарай. ³ Наһатай эхэнэрнүүдые Бурхание хүндэлдэг хүнүүдтэл адляар ажамидаржа байхыень хургаарай. Тэдэнэр хүниие бүхардаг, үзэмэй дараһан архинда бү орог, хайн юумэндэ хургажа байг, ⁴ залуу эхэнэрнүүдые нүхэдтөө, үхибүүдтээ дуратай байхыень хургаг, ⁵ бэеэ баридаг, арюун сэбэр ябадалтай байхыень, гэрээ хайнаар хаража, нүхэдэйнгөө үгөөр ябахыень баһа заабаришалжа байг. Тиигэжэ Бурханай үгэ муушалха шалтаг тэдэ хэндэшье бү олгог.

⁶Залуу хүбүүдые баһал бээе барижа байхыень идхан заажа ябаарай. ⁷Ши өөрөө һайн хэрэгүүдээрээ алишье юумэндэ жэшээ харуулжа байха ёһотойш. Ёургажа байхадаа, үнэн сэхэ, томоотой байгаарай. ⁸Шамае хүнэй буруушаахагүйн тула бодомжолжо үзөөд хэлэжэ бай. Тиигэбэл дайсаднай эшээд, маанад тухай муу юумэ хэлэжэ шадахагүй.

⁹Барлагуудые эзэдэйнгээ үгэ дуулажа, ямаршые ушарта тэдэнэйнгээ һайшаалда хүртэхэ гэжэ оролдохыень, урдаһаань зүршэн дуугарангүй, ¹⁰юумыень хулуунгүй, харин гүйсэд үнэн сэхэ байхыень хургаарай. Тэдэнэр ямаршые юумэ хэхэдээ, Абарагша Бурханаймнай хургаалда туһатай юумэ хэжэ байха ёһотой.

¹¹Ушарынь юуб гэбэл, хүн бүхэниие абарха ушартай Бурхан үршөөл хайраа элирүүлбэ. ¹²Тэрэ үршөөл хайрань маанэдые энэ оршолон дэлхэйдэ ажамидархадаа бурхангүй амидаралаа, дэлхэйдэхи забхайралаа орхихыемнай, бээе барижа байхыемнай, үнэн сэдхэлтэй, Бурханда шударга байхыемнай хургана. ¹³Манай агуухэ Бурханай, Абарагша Иисүүс Христоосой алдарай элирхэ тэрэ үршөөлтэй Үдэртэ найдан, тэрэ Үдэрые хүлеэжэ байнабди. ¹⁴Христоос маанэдые бузар муухай нүгэлнүүдһээмнай аршалан, мэдэлдэнь байдаг, үлзэтэй хэрэгүүдые хэхэ гэжэ зүдхэдэг сэбэр арад болгохын тула Өөрыгөө бидэнэй түлөө үргөө.

¹⁵Эдэ юумэнүүдтэ хургажа, бүхы эрхэ засагаа хэрэглэн, шагнагшадаа зоригжуулжа, шүүмжэлэн элирүүлжэ байгаарай. Шамае хэншые доогуур бү хараг.

Христиан хүзэглэгшэд өөһэдыгөө ямараар абажа ябахаб

З¹Засаглагша болон захирагшадай үгыень дуулажа, эрхэ мэдэлдэнь байхые, ямаршые сагта дэмбэрэлтэ һайхан хэрэгүүдые хэхээр бэлэн байхые хүзэглэгшэ зондо һануулжа байгаарай. ²Хүниие хардажа бү хэлэгты, харин эбтэй эетэй, амгалан тайбан байгты, хүн бүхэндэ ходо дарууханаар хандагты гэжэ тэдэндэ баһал хэлэжэ байгаарай. ³Бидэшые өөһэдөө урдань баһал тэнэг, үгэ дууладаггүй, эндүүржэ ябадаг һэмди. Ташаяан хүсэлэнгүүдэй болон элдэб янзын сэдхэлээ ханалгын мэдэлдэ байгаабди. Бидэ атаархалдан, хара һанаатайгаар амидардаг, бэе бээе үзэн ядадаг һэмди. ⁴Харин манай Абарагша, Бурхан аша бунгаа, хайра дураяа үршөөжэ, ⁵бидэниие абараа. Хэһэн дэмбэрэлтэй хэрэгүүдэймнай ашаар бэшэ, харин Өөрынгөө үршөөл хайраар Арюун Ёулдын ашаар Бурхан бидэниие арюудхан угаажа, шэнээр түрүүлжэ, шэнэ амидарал хайрлажа, бидэниие абараа. ⁶⁻⁷Бурханай үршөөл хайраар сагааруулагдажа, найдажа байһан мүнхын амидарал залгамжалхын тула Бурхан манай Абарагша Иисүүс Христоосоор дамжуулан, Арюун

Бүлдэ маанадта элбэг дэлбэгээр үршөөгөө. ⁸ Энэ хэлээшэмнай үнэн. Үлзытэй хэрэгүүдые оролдосотойгоор бүтээжэ байхыень Бурханда хүзэглэн хүнүүдые ши идхан хургажа байгаарай. Иимэ хэрэгүүд зондо ехэл аша туһатай, хайн. ⁹ Тэнэг арсалдаануудһаа, уг гарбал ба Хуули тухай хэрүүл, заргалдаанһаа зайлажа байгаарай. Тэдэ болбол аша туһагүй, дэмы юм. ¹⁰ Хэрүүл татагшадта хоёр дахин ухаа заагаад, удаань тэдэнһээ холодожо байгаарай. ¹¹ Тиимэ хүнүүд буруу замда оробо, тиин нүгэлнүүдынь тэдэнэй зэмэтэй байһыень гэршэлнэ гэжэ мэдэнэ ха юмши.

Бүүлшын захяа

¹² Шамда Артемые гү, али Тихикые эльгээхэдэмни, ши түргэхэн намда Никополь хото хүрэжэ ерэхые бодоорой. Би тэндэ үбэлжэхэ гэжэ шиидээб. ¹³ Зинаа үмэглэгшэ Аполлос хоёрой аян замаа үргэлжэлүүлхэдэнь, юугээршые дутаангүй ябуулхые шадалаараа оролдоорой. ¹⁴ Манай хүнүүд өөһэдтөө шухала хэрэгтэй юумэ хэжэ, буянтай хайхан хэрэгүүдые бүтээн, сагаа үнгэргэжэ хураха ёһотой. Тэдэнэр удхагүй дэмыгээр ажамидарха ёһогүй.

¹⁵ Намтай байһан зон булта шамда амар мэндые хүргэнэ. Бүзэглэгшэ нүхэдтэмнай амар мэндыемнай дамжуулаарай.

Бурханай үршөөл хайра та бүгэдэндэ үгтэхэнь болтогой.

Павелай Филимондо бэшэһэн хандалга

Павел энэ хандалгыг түрмэдэ хуухадаа бэшээ. Онисим гэжэ бод-хуул богоолтой Павел Римдэ танилсаһан түүхэтэй. Павелһаа Һайн мэдээ дуулахадаа, Онисим Христоосто мүргэдэг болоо. Оносимдо шэрүүн хэһээлтын аюул занажа байбашье, тэрэ өөрын эзэн Филимондо бусаха ёһотой гэжэ Павел тоолобо. Онисимой эзэн Филимон христиан хүзэглэгшэ, Колоссы хотын хажууда (мүнөө Турциин баруун зүг) ажаһуугаа. Павел тэрэниие һайн мэдэхэ һэн.

Онисимые хүлисэхыень, нэгэ мүргэлтэй аха-дүү мэтээр бэе бээдээ хандахыень Павел Филимониие гуйна; тэрэ Онисимые Рим руу бусаахыень хүсэнэ, гэбэшье һүүлшын шийдхэбэри Филимон өөрөө гаргаха ёһотой. Павел богоолшолго тухай Римэй тогтоолнуудые буруушаанагүй, харин христиан хүзэглэгшэдтэ аха-дүүгэй хайра дуран иимэ тогтоолнуудһаа бури шухала гэжэ ойлгуулна.

Амаршалга

1 ¹⁻³ Бидэнтэй хамта хүдэлдэг эрхим хүндэтэ Филимон, Иисүүс Христоосой түлөө түрмэдэ хууһан Павел ба хүзэглэгшэ Тимофей хоёр шамда бэшэнэ. Манай Бурхан Эсэгэһээ болон Эзэн Иисүүс Христоосхоо үршөөл хайра ба амгалан тайбаниие айлладханабди. Гэртэшни суглардаг хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ, хүндэтэ Апфии дүүдэмнай, бидэнтэй хамта алба хэдэг Архипта мэндые хүргөөрэй.

Филимоной хайра дуран ба хүзэг этигэл

⁴ Зальбаралга бүхэндөө шамаие дурдажа, Бурхандаа баясхалан хүргэжэ байдагби. ⁵ Бурханай бүхы зондо эльгэгэй байһан тухайшни, Эзэн Иисүүс Христоосто хүзэглэжэ байһан тухайшни дуулажа байдагби. ⁶ Бидэ хоёр хүзэглэгшэдэй хани нүхэсэл Иисүүс Христоостой

нэгэдэһэн манай амидаралда үршөөл бүхэнэй гүнзэги удхые мэдэрхэдэшни туһалха тухай зальбаржа байдаг хүнби. ⁷ Хүндэтэ дүүмни, хайра дураншни намайе ехэтэ баясуулаа, аргагүй урмашуулаа. Ши бүхы хүзэглэгшэдэй сэдхэлыень амаруулааш.

Онисимай түлөө гуйлта

⁸Тиимэһээ би Христоосоор ахашни болоһон ушараар хэхэ ёһотой юумээ хэ гэжэ захирха эрхэтэйшье хаа, ⁹ шамда эльгэтэй ушарһаа шамайе зүбхэн гуйнаб. Мүнөө Иисүүс Христоосой түлөө түрмэдэ һууһан би Павел гуйжа байнаб. ¹⁰ Христоосто этигээд, намаар заалгажа хүбүүмни болоһон Онисимай түлөө би шамайе гуйнаб. Түрмэдэ һууха үедөө би тэрээндэ ухаа заадаг эсэгэнь болооб. ¹¹ Урдань Онисим шамда ямаршье аша туһагүй байгаа, харин мүнөө сагта тэрэ шамдашье, намдашье хэрэгтэй юм.

¹² Мүнөө би тэрэниие шамда гэдэргэнь ябуулнаб. Би тэрээндэ аргагүй дуратайб, ши тэрэниие найнаар угтажа абаарай. ¹³ Һайн Мэдээсэлые номноһонойнгоо түлөө түрмэдэ һуухадаа, шинии орондо намда туһалжа байхаарнь тэрэниие хажуудаа байлгаха дуратайл байгааб. ¹⁴ Гэхэдээ би шинии зүбшөөлгүйгөөр юумэ шиидэхээ хүсөөгүйб. Баалалтагүйгөөр, харин өөрынгөө һайн дураар һайн хэрэг бүтээбэлшни намда һайшаагдаха хэн.

¹⁵ Шамтай ходо байхын тула Онисим саг зуура шамһаа ондоо тээшээ ошоһон байжа магадгүй. ¹⁶ Мүнөө тэрэ ганса барлаг бэшэ, харин барлагһаа үлүү ехэ: тэрэ хайрата дүү гээшэ. Мүнөө би тэрэниие ехэл һайшаанаб. Харин хүн байһан хубидаа, Эзэнээр дүүшни гэжэ нэрлэгдэһэн хубидаа тэрэ шамда бүришье хайратай байхал.

¹⁷ Ши намайе нүхэрни гэжэ һанажа байбал, намайе угтажа байһантай адляар лэ тэрэниие угтажа абаарай. ¹⁸ Хэрбээ тэрэ шамда ямар нэгэ муу юумэ хэжэ, юумэ үритэй байбалнь, үриень намда тоогоорой. ¹⁹ Тэрэ үриень түлэхэб гэжэ би, Павел, өөрынгөө гараар бэшэжэ байнаб. Ши өөрөө ами наһаараа намда үритэй һэнши гэжэ би шамда һануулнаггүйб. ²⁰ Хайрата дүүмни, Христоосоор дүүмни гэжэ нэрлэгдэһэн хадаа Эзэнэй түлөө энэ үлзтэй һайн хэрэг бүтээжэ, тэрээгээрээ намайе барлуулаарай, һаналыемни тэгшэлүүлээрэй даа.

²¹ Хэлэһэн юумыемни хэхэш гэһэн этигэлтэйгээр эдэ бүхэниие шамда бэшэнэб. Хэлэһэнһээмни үлүүшье юумэ хэжэ болохош гэжэ би мэдэнэб. ²² Тиихэ зуураа намда нэгэ таһалга бэлдэжэ байгаарай. Та бүхэнэй зальбаралые Бурхан дуулажа, намайе таанадта эльгээхэ гэжэ би найданаб.

Һүүлшын амаршалга

²³ Иисүүс Христоосой түлөө намтай суг түрмэдэ һуужа байһан Эпапраас, намтай хамта хүдэлжэ байһан ²⁴ Марк, Аристарх, Дэмаас, Луканар шамда мэндые хүргэжэ байна.

²⁵ Эзэн Иисүүс Христоосой үршөөл хайра та бүхэнтэй оршожо байхань болтогой.

Еврейнүүдтэ бэшэһэн хандалга

Энэ хандалгын зохёолшон өөр тухайгаа юушые бэшээгүй, тиимэхээ эртэ урдын сагнаа хойшо зохёолшонь хэн бэ гэхэн арсалдаан мүнөөшые болотор замханагүй. Зарим зон энэ хандалгые Павел бэшээ гэнэ, заримашуул тус хандалгын бэшэлгын маяг Павелай бусад хандалгануудта адли бэшэ гэжэ тоолоно. Павел өөрөө бэшээгүйшые наа, тэрэнэй дутын хүнүүд, жэшээнъ, Барнааба гү, али Аполлос бэшэжэ магад гээд таамагламаар.

Шажанай, этигэлэй талаар энэ орёо удхатай хүдэлмэри еврей арадай христиан хүзэглэгшэдтэ зорюулагданхай. Еврей арадай христиан хүзэглэгшэдэй бүлгэм Римдэ гү, Иерусалимда гү, Александриидэ гү, али үшөө ондоо хотодо, юрэдөө, хаана байрладаг байгааб гэжэ хүсэд ойлгохын аргагүй. Зохёолшын гол зорилго болбол еврей арадай хүсэл найдал, Хуушан Хэлсээнэй лүндэн, зүгнэлнүүд Иисүүс Христоосдол шэнгэн бэлүүлэгдэнхэй. Тэрэ хадаа зүбхэн лүндэншэн, али санаартан бэшэ, Бурханай Хүбүүн, Өөрын бэе тахил болгожо үргэхэн, ямаршые нүгэл, өө-мөөгүй санаартан мүн. Энэ үргэл хадаа Өөртэнь этигэхэн зониие хэтэ мүнхэдөө нүгэл шэбэлхээ арюудхаа. Тиимэхээ еврей арадай христиан хүзэглэгшэд шэрүүн дарлалтын үедэшые Христоосто этигэн мүргэхэхөө арсаха ёһогүй.

Тус хандалгын жэнхэни субад эрдэни гэбэл, энэ хандалгын 11-дэхи бүлэг болоно. Энэ бүлэг соо этигэл тухай хэлэгдэнэ. Этигэл хадаа зарим үүсхэлнүүдые дэмжэлгэ гү, али ёһололнуудые сахилга бэшэ, Бурханда түгэс зорюулан үргэхэн ами наһан ба Бурханда үдэр бүриин найдалга болоно. Иисүүс Христоосой урда тээхи үе сагта Хуушан Хэлсээнэй олон баатарнуудай жэшээ дээрэ үндэхэлэн, зохёолшон энэниие батална.

Хүбүүгээрээ дамжуулхан Бурханай Үгэ

1 ¹ Урдандаа Бурхан лүндэншэдөөр дамжуулжа элдэб аргаар, олон удаа манай үбгэ эсэгэнэртэ үгэ хэлэдэг байгаа. ² Харин хүүлшын эдэ үдэрнүүдтэ Тэрэ Хүбүүгээрээ дамжуулан бидэндэ хэлэнэ. Бурхан Хүбүүнэйнгээ ашаар замбуулин дэлхэйе бүтээжэ, бүхы юумые залгамжалхаар Тэрэнээл хунгаа.

³ Бурханай алдарай туяа сасаруулан,
Бурханай шанар шэнжэтэй байжа,
Тэрэ бүхы замбуулин дэлхэйе
Өөрын үгын хүсөөр баридаг.
Бидэниие нүгэлнүүдхэмнай арилгаад,
огторгой дээрэ хүр жабхаланта Бурханай
баруун талада хуугаа.

⁴ Бурханай Хүбүүнэй нэрэ түрэ
Эльгээмэлнүүдэй нэрэ түрэхөө аргагүй шухала,
тиин Хүбүүн Өөрөөшье Эльгээмэлнүүдхээ холо дээгүүр юм.

Бурханай Хүбүүн Эльгээмэлнүүдхээ дээгүүр

⁵ «Ши Минии Хүбүүмниш. Мүнөөдэр Би Шинии Эсэгэшни болооб», – гэжэ Бурхан Өөрынгөө Эльгээмэлнүүдэй нэгэндэньшье хэлээ аал? «Би Тэрэнэй Эсэгэнь болохоб, Тэрэ Минии Хүбүүн болохо», – гэжэ Бурхан нэгэшье Эльгээмэл тухай хэлээ аал? ⁶ Тиихэдэ Бурхан Өөрынгөө ууган Хүбүүе дэлхэй руу эльгээхэдээ: «Бурханай бүхы Эльгээмэлнүүд Тэрээндэ мүргэхэнь болтогой», – гэжэ хэлээ. ⁷ Харин Эльгээмэлнүүд тухай: «Ши халхиие Өөрын Эльгээмэл, галай дүлэ Өөрын зараса болгонош», – гэжэ Бурхан хэлээ. ⁸ Гэхэдэ Хүбүүн тухайгаа Бурхан: «Хан шэрээшни Бурханай шэрээ мэтэ, хэтэ мүнхэдөө оршохо. Хаанта баягшни – зүб шударга ёһын баяг. ⁹ Ши үнэн зүбтэ дуратайш, муу юумэ үзэн яданах. Энээнэй түлөө Бурхан, Шинии Бурхан, хажуудашни байхан хэнииешье баярай тоһоор тоһодоогүй, харин гансал Шамаие тоһодон ёһолоол!», – гэжэ айладаа.

¹⁰ Тэрэ үшөө иигэжэ айладхаа: «Ши, Эзэн, анха түрүүн газар дэлхэйе бүтээгээш, Өөрын гараар огторгойе байгуулааш. ¹¹ Тэдэ хүнэхэ, харин Ши үлэхэш. Тэдэ юумэнүүдшни хубсаһан мэтэ үмхирхэ. ¹² Ши тэдэниие хубсаһандал адли эбхэхэш, хубсаһандал мэтэ хэлгэхэш. Харин Ши Өөрөө хододоо хэбээрээ байхаш, тиин үдэрнүүдшни дууһахагүй».

¹³ Бурхан Өөрынгөө Эльгээмэлнүүдэй нэгэндэньшье: «Бузар дайсадыеш хүл дорош дэбһүүлэн табитарни баруун гар таладам хуугаарай», – гэжэ хэлээгүй. ¹⁴ Тиихэдээ Эльгээмэлнүүд хэд гээшэб? Тэдэ

Бурханда алба хэжэ, абарагдаха ёһотой хүнүүдтэ туһалхаар Бурханай эльгээһэн хүлдэнүүд гээшэ.

Абаралгын агуу һур жабхалан

2 ¹Тиимэхээ урасхалда абтахагүйн тула бидэ дуулажа абанан юумээ хатуугаар сахижа байха ёһотойбди. ²Манай үбгэ эсэгэнэртэ Эльгээмэлнүүдээр дамжуулан хэлэгдэһэн Бурханай үгэ үнэн зүб байгаа. Тиин тэрэ үгые баримталаагүй, али дуулаагүй хүн хүртэхэ ёһотойл хэхээлтэдэ хүртэдэг байгаа. ³Тиимэ агууехэ абаралгые тоонгүй, бидэ хэхээлтэхээ яажа зугадаха гээшэбибди? Эзэн энэ абаралга тухай анхан Өөрөө айлдхаа. Тэрэниие дуулаһан хүнүүд абаралга болбол үнэн гэжэ бидэндэ баталан хэлээ. ⁴Бурхан тэрэ гэршэлгэдэ элдэб янзын гайхамшагта үзэгдэлнүүдые болон дүлгэ тэмдэгүүдые нэмэн харуулжа, Өөрынгөө хайн дураар Арюун Хүлдэ хайрлаа.

⁵Бидэнэй дурдаһан шэнэ газар дэлхэйе захиржа байхаар Бурхан Эльгээмэлнүүдые табяагүй юм. ⁶Харин Нангин Бэшэгэй нэгэ газарта: «Хүн гээшэ юун бэ, яагаад Тэрэниие Ши хананабши? Хүнэй хүбүүн юун бэ, яагаад Ши Тэрэниие анхарнабши? ⁷Ойро зуура Тэрэниие Ши Эльгээмэлнүүдхээ доогуур табяаш, алдар солоор ба нэрэ хүндөөр тимлээш. ⁸Ула доронь бүгэдые оруулааш», – гэжэ бэшээтэй байдаг.

Бурхан «ула доронь бүгэдые оруулаа» гэхэдээ, хүнэй мэдэлдэ хамаг юумэ үгөө гэхэн удхатай. Тиихэдэ бидэ хүнэй бүхы юумэ мэдэлдээ оруулаад байһыень үшөөл харанагүйбди. ⁹Харин ойро зуура Эльгээмэлнүүдхээ доогуур табигдаад, Бурханай үршөөл хайраар бүхы хүнүүдэй түлөө үхэхэн Исүүсые бидэ харанабди. Үхэлые дабажа гараад, алдар солодо ба нэрэ түрэдэ Тэрэнэй хүртэхые бидэ мүнөө харанабди. ¹⁰Бурхан бүхы юумэ бүтээгөө, бүхы юумэн Тэрэнэй тула оршодог. Тэрэ олон үхибүүдые алдар солодоо хүртөөхэ ханаатай байгаа. Тиимэхээ хүнүүдые абаралгада Хүтэлэгшэ Исүүсые Бурхан зоболон дабуулаад, эрхим түгэс болгоо.

¹¹Арюудхагша ба арюудхагдаһан бүхы хүнүүд нэгэ Эсэгэтэй. Тиимэхээ Исүүс тэдэниие аха дүүнэрни гэжэ нэрлэхээ эшэдэггүй. ¹²Исүүс: «Би аха дүүнэртээ Танай нэрые хэлэхэб, сугларагшадай дунда Таниие магтахэб», – гэжэ Бурханда хэлээ.

¹³Тэрэ үшөө: «Би Тэрээндэ этигэнэб, Тэрээндэл найданаб», «Бурханай Намда даалгаһан үхибүүдтэй Би мүнөө эндэ байнаб», – гэжэ хэлээ.

¹⁴Үхибүүдэй махабад бэе ба шуһанһаа бүридэһэн хадань Исүүс Өөрөө тэдэнтэйл адли хүн болоо. Үхэлые эрхэ мэдэлдээ абаад байһан

шолмосые Өөрынгөө үхэлөөр хүсэгүй болгохын тула, ¹⁵ үхэлхөө айжа бүхы наһаараа барлагууд байһан хүнүүдые сүлөөлхын тула Тэрэ тиимэ юумэ бүтээгээ. ¹⁶ Эзэн үнэндөө Эльгээмэлнүүдые дэмжэнэ бэшэ, харин Абраһаамай удамые дэмжэнэ. ¹⁷ Найдабаритай ба үршөөл хайратай Ахамад Санаарта болоод, бүхы хүнүүдэй нүгэлнүүдые нь хүлисүүлхын тула Бурханда алба хэжэ байхадаа, Өөрынгөө аха дүүнэртэй адли болохо ёһотой байгаа. ¹⁸ Тэрэ Өөрөө туршуулжа, зоболон эдлэһэн ушарһаа мүнөө туршалгада ороһон хүнүүдтэ туһалха аргатай юм.

Иисүүс Моисейһээ дээгүүр юм

3 ¹ Бурханай баһал Өөртөө дуудан арюун гэгээн аха дүүнэрни! Баримталжа байһан хүзэгэймнай Ахамад Санаарта болгогдон эльгээгдэһэн Иисүүс тухай ханажа байгты. ² Бурханай гэртэ ажаллахадаа Моисей ямар үнэн сэхэ, шударга байгаа, тон тиигэжэл Иисүүс энэ ажал хэхыень шэлэһэн Бурхандаа үнэн сэхэ байгаа. ³ Гэр бариһан хүн гэрһээ үлүү нэрэ түрэдэ хүртэдэг. Тон тиигэжэл Иисүүсшье Моисейһээ үлүү ехэ алдар солодо хүртэхэ ёһотой. ⁴ Бүхы гэрнүүдые ямар нэгэн хүн барья, харин бүхы юумые Бурхан барья. ⁵ Моисей Бурханай гэртэ зарасадал адли найдабаритай байхадаа, Бурханай ерээдүйдэ хэлэхэ юумые гэршэлэн хэлэхэ ёһотой байгаа. ⁶ Харин Христоос тэрээндэ орходоо Бурханай гэртэ байһан Хүбүүндэл адли найдабаритай. Өөһэдынгөө этигэжэ байһан зориг ба найдабари хадагалжа байбал, бидэ Тэрэнэй гэрынь болохобди.

⁷⁻¹¹ «Үбгэ эсэгэнэртнай сүл губида ябахандаа дүшэн жэл соо Минии хэрэгүүдые хаража байһаншье хаа, Намае тэндэ шалгаба, туршаба. Тиимэһээ Би тэрэ үеынхидтэ сухалдажа: „Гэдэнэр ходо эндүүржэ ябадаг, харгы замаарни ябадаггүй“, – гэжэ айладааб. Тиимэһээ Би уур сухалдаа „тэдэниие амаруулха гэхэн газартаа хээээшье оруулхагүйб“ гэжэ тангариглааб. Тиимэһээ таанад мүнөөдэр Бурханай дуу дуулахадаа, Бурханай урдаһаа үймөө татаһан үбгэ эсэгэнэртээл адли үсэд зан бү гаргагты», – гэжэ Арюун Хүлдэ хэлэнэ.

¹² Аха дүүнэрни, амиды Бурханһаа холодохогүйн тула таанад булта нүгэлгүй, этигэлтэй байхые оролдожо байгты. ¹³ Таанадай хэн нэгэнэй нүгэлөөр хорхойтуулагдан дошхорхогүйн тула, Нангин Бэшэг соо бэшээтэй «мүнөөдэр» гэдэг үгын маанадта хандажа байхада, та бэе бээе үдэр бүхэндэ урмашуулжа байха ёһотойт. ¹⁴ Хэрбээ бидэ эхилһэн амидаралаа һүүл болоторнь хатуугаар баримталжа байбал, Христоосто хабаатай болонобди.

¹⁵ Нангин Бэшэг соо: «Таанад мүнөөдэр Бурханай дуу дуулахадаа, Бурханай урдаһаа үймөө татаһан үбгэ эсэгэнэртээл адли үсэд зан бү

гаргагты», – гэжэ бэшээтэй. ¹⁶ Бурханай дуу дуулаһаншые хаа, урдаһаань үймөө татаһан хүнүүд хэд байгаа? Тэдэнэр булта Моисейн хүтэлбэри доро Египедһээ гараһан хүнүүд байгаа. ¹⁷ Ямар хүнүүдтэ Бурхан дүшэн жэлэй туршада сухалдажа байгаа? Нүгэлдэ унажа, сүл губида үхэхэн хүнүүдтэ бэшэ аал? ¹⁸ «Амаруулха гэхэн орондоо тэдэниие хэзээшые оруулхагүйб», – гэжэ Бурхан тангариглахадаа, хэд тухай хэлээб? Урдаһаань үймөө татаһан хүнүүд тухай айладаа. ¹⁹ Этигэл хүзэггүй байһанайнгаа түлөө тэдэ хүнүүдэй Бурханай амаруулха гэхэн орондо орожо шадахагүй байһыень бидэ харабади.

4 ¹ Тэрэ найдууһан амаралтадань хүртэнгүй үлэшэхэгүйн тула бидэ булта болгоомжотой байха ёһотойбди. ² Сүл губьяр ябаһан зондол тон адли бидэ Һайн Мэдээсэл дуулаабди. Тэдэнэр Бурханай үгые дуулаһаншые хаа, Һайн болоогүй. Ушарынь хэлэхэдэ, тэдэ Бурханай үгые шагнажа байхадаа, тэрэ үгыень этигэл хүзэгтэйгээр тогтоожо абаагүй. ³ Харин бидэ, хүзэглэһэн хүнүүд, Бурханай найдууһан амаралтадань хүртэжэ байнабди. Тэрээн тухай «Би уур сухалдаа тэдэниие амаруулха гэхэн газартаа хэзээшые оруулхагүйб гэжэ тангариглааб», – гэжэ Тэрэ Өөрөө хэлээ.

Газар дэлхэйе бүтээхэ саһаа хойшо Тэрэ ажалаа гүйсэдхэһэншые хаа, тиигэжэ хэлээ. ⁴ Нангин Бэшэг соо долоодохи үдэр тухай иигэжэ бэшээтэй: «Хэжэ байгаа ажалаа Бурхан долоодохи үдэртөө дүүргэжэ, хэжэ байгаа бүхы ажалнуудһаа долоодохи үдэртөө Бурхан амарба». ⁵ «Тэдэниие амаруулха гэхэн газартаа хэзээшые оруулхагүйб», – гэжэ тэндэ баһа бэшээтэй байдаг. ⁶ Һайн Мэдээсэл түрүүн дуулаһан хүнүүд этигэлгүй байһан хадаа амаралтада хүртөөгүй. Тэрэ амаралтада хүртөөгүй зон үшөөшые байна. ⁷ «Мүнөөдэр» гэгдэдэг ондоо үдэрые Бурханай шэлэһыень тэрэ харуулна. Нилээд сагай үнгэрһэн хойно Тэрэнэй Давидаар дамжуулан хэлэһэниинь Нангин Бэшэг соо үгтэнхэй: «Таанад мүнөөдэр Бурханай дуу дуулахадаа, үсэд зан бү гаргагты».

⁸ Хэрбээ Бурханай найдууһан амаралтые Нүүнэй хүбүүн Исүүсэй үгэбэл, Бурхан тэрэнэй һүүлдэ ондоо үдэр тухай хэлэхэгүй һэн. ⁹ Гэхэтэй сасуу Бурхан Өөрынгөө хүнүүдтэ субботын амаралтын үдэрые амалаа. ¹⁰ Бурханай найдууһан амаралтада хүртэһэн хүнүүд Өөрынгөө хэрэгүүдһээ амаржа байһан Бурхандал адли баһал хэрэгүүдһээ амаржа байха. ¹¹ Этигэлгүй байһанайнгаа тула унаһан тэдэ хүнүүдтэл адли нэгэмнайшые унангүй, тиимэ амаралтада хүртэхын тула бүхы шадалаараа шармайе.

¹² Бурханай үгэ амиды ба хүсэтэй юм, хоёр талаһаан хурсалуулагдаһан ямаршые эриһээ хурса. Тэрэнь һүнэһэ һүлдэ хоёрой уулзалта,

бүридэл болон уураг тархи, алишье юумэн хүрэтэр хүрэдэг. Тэрэ зүрхэнэй хүсэлэн ба бодолнуудые шиидхэжэ байдаг. ¹³ Бурханһаа далда, нюуса юумэн гэжэ үгы. Харин бүхы юумэн Тэрэнэй харасада элиржэ, нээгдэдэг. Тиин бидэ булта Тэрэндэ өөһэд тухайгаа тоосоо хэхэ ёһотойбди.

Иисүүс бодото Ахамад Санаарта

¹⁴ Бидэ Бурханай дэргэдэ байһан Бурханай Хүбүүн Иисүүс гэдэг агууехэ Ахамад Санаартатайбди. Тиимэһээ өөһэдынгөө шүтэжэ байгаа хүзэг этигэлые хатуугаар сахижа ябаял. ¹⁵ Манай Ахамад Санаарта бидэнэй ядаруу тулюур байдал тухай ханаагаа зобонгүй ябажа шадхагүй. Тэрэ бидэндэл тон адли бүхы талаһаа туршуулбашье, нэгэшье нүгэл хээгүй. ¹⁶ Тиин бидэ зоригжожо, буян хэшэгтэй Бурханай хаан шэрээдэ ойртожо үзээл даа. Бидэ маанадтал туһа болохо хэмжээгээр тэндэ үршөөл хайрада хүртэжэ, буян хэшэг олохобди.

5 ¹ Хүнүүдэй дундаһаа шэлэгдэжэ абтаһан ямаршье ахамад санаарта хүнүүдэйл аша туһада Бурханда алба хэхээр табигдадаг. Тэрэ санаарта хүнэй нүгэлые хүлисүүлхэ гэжэ Бурханда тахил тахидаг, үргэл асардаг. ² Тэрэ өөрөө олон дутагдалнуудтай ушарһаа эндүүржэ, алдуу хэжэ байһан хүнүүдые хүлисэдэг. ³ Тиимэһээ тэрэ ахамад санаарта гансал хүнэй хэһэн нүгэлнүүдэй түлөө бэшэ, харин өөрынгөө нүгэлнүүдэй түлөө баһал үргэл үргэхэ ёһотой. ⁴ Хүн өөртөө ахамад санаартын нэрэ хүндые олгодоггүй, харин Аарондол адли Бурханай уряалаар ахамад санаарта болодог. ⁵ Тон тиигэжэл ахамад санаартын нэрэ хүндые Христоос Өөрөө Өөртөө зүүгээгүй, харин «Ши Минии Хүбүүмниш. Мүнөөдэр Би Шинии Эсэгэшни болооб» гэһэн Бурхан Тэрэндэ ахамад санаартын нэрэ түрые үгөө. ⁶ Нангин Бэшэг соо нүгөө газарта Бурхан: «Мэлхицээдэгтэ адляар Ши хэтын хэтэдэ санаарта байхаш», – гэжэ хэлэнэ. ⁷ Дэлхэй дээрэ амидархадаа, Тэрэниие абарха аргатай Бурханда Иисүүс шангаар хүхирэн, нулимсаа гоожуулан зальбараа, Тэрэниие гуйгаа. Иисүүсэй номгон, үнэр шударга байһан хада Бурхан Тэрэниие дуулаа. ⁸ Бурханай Хүбүүншье һаа, зоболонгуудые дабан, Тэрэ Бурханай мэдэлдэ байжа нураа. ⁹ Эрхим түгэс болоходоо, Тэрэ үгыень дууладаг бүхы хүнүүдэй мүнхын абаралгын эхиниинь болоо. ¹⁰ Тиигээд Мэлхицээдэгтэ адляар Бурхан Тэрэниие ахамад санаарта болгожо табяа.

Этигэлээ батадхалга

¹¹ Энэ талаар бидэ олон юумэ хэлэхэ байгаабди, гэхэтэй хамта таанадай ойлгосо доройтоһон тула тайлбарилжа үгэхэмнай ехэл

бэрхэшээлтэй байна. ¹² Саг хугасаагаар багсаахада, таанад багшанар болоод байха байгаат, харин Бурханай Үгын түрүүшын хэшээлнүүдые таанадта дахин дабтаха хэрэгтэй болоод байна. Хатуу хоол барихын орондо таанад хүөөр ундалха болонот. ¹³ Хүөөр тэжээлгэжэ байһан хүн бүхэн үнэн зүбые, буруугай ушарые илгаха туршалгагүй үхибүүн гээшэ. ¹⁴ Хатуу хоол бээ хүсэһэн хүнүүдэй эдээн юм. Тэдэ хүнүүд туршалга дадалгатай ушарһаа хайн, муу хоёрые илгаха аргатай байдаг.

6 ¹⁻² Христоосой хургаалай түрүүшын хэшээлнүүдые хойноо орхи-жо, урагшаа дабшайл. Үхэлдэ хүргэдэг хэрэгүүдээ орхижо, Бурханда хүзэглэхэ, уһаар арюудхаха болон гараараа адислаха тухай, үхэһэн хүнүүдэй амидырха, хэтын зарга шүүбэри тухай хургаалай нуури дахин табиха хэрэггүй. ³ Бурханай зүбшөөбэл, бидэ энэниие бээлүүлхэбди.

⁴ Хүзэг этигэлээ алдаһан хүнүүд яжа дахин гэм хэхээ болёод, Бурханда хандахаб? Тэдэнэр нэгэ үедэ Бурханай гэрэл туяада ябаа, тэнгэрийн бэлэг абажа, Арюун Һүлдые тогтоожо абаа. ⁵ Тэдэнэр өөһэ-дынгөө туршалгаһаа Бурханай үгэ хайн гэжэ мэдээ, ерээдүйн зуун жэлнүүдэй хүсэ шадал мэдэжэ абаа. ⁶ Тиибэшье тэдэнэр хүзэг этигэлээ алдаа. Тэдэниие дахин нүгэлһөөнь Бурханда хандуулха аргагүй юм. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр Бурханай Хүбүүе дахин хэрээһэндэ хадажа, Тэрэниие хүнүүдэй урда гутааха.

⁷ Оло дахин орожо байһан бороогой уһаар уһалагдаад, эдлэжэ байгаа эзэдтээ аша туһатай ургаса үгэжэ байһан газар Бурханай үршөөлдэ хүртэнэ. ⁸ Харин тиихэдэ хашаг болон буртаг үбһэ ургуулһан газар юундэшье хэрэггүй, Бурханай хараалда арай хүртөөгүй, галда шатаагдаха хойшолонтой байдаг.

⁹ Инаг хайрата нүхэдни, маанадай иигэжэ хатуугаар хэлэжэ байһаншье наа, таанад үлүү хайн нүхэсэлдэ байнат, тиимэхээ абаарагдахат гэжэ найданабди. ¹⁰ Бурхан болбол найдабаритай үнэн сэхэ юм. Тэрэ хэһэн хэрэгүүдыетнай, бусад хүзэглэгшэдтэ туһалһан, мүнөөшье туһалан, Өөртэнь үзүүлһэн хайра дурьетнай мартахагүй. ¹¹ Таанадай найдажа байһан юумэнэй үнэн зүб байхын тулада таанадай хүн бүхэн эсэстэ хүрэтэрөө зүдхэмжэтэй байһай гэжэ хүсэнэбди. ¹² Таанадые залхуурангүй, хүзэг этигэлтэй, тэсэбэритэй байгаад, Бурханай найдуулһан юумые хүлээжэ абадаг хүнүүдтэл адли байхыетнай хүсэнэбди.

Бурханай агууехэ найдуулга

¹³ Бурхан Абраһаамые найдуулхадаа, найдуулһанаа бээлүүлхэб гэһэн дашаа тангариг үгөө. Өөрһөөнь дээгүүр хүнэй үгы юм хада Бурхан

Өөрынгөө нэрээр тангариглаа. ¹⁴ «Би шамайе үршөөл хайрадаа хүртөө-хэб, олон үри хадаһадые шамда хайрлахаб гэһэн үгөө үгэнэб», – гэжэ Бурхан Абраһаамда айладхаа. ¹⁵ Абраһаам ехэл тэсэбэритэй байжа, Бурханай найдуулһанда хүртөө. ¹⁶ Бидэ тангариглахадаа, өөһэдһөө дээгүүр юумээр тангаригладагбди, тиин тангариг ямаршые арсалдаа заргалдаае үгы хэдэг. ¹⁷ Найдуулһан юумыень абаха ёһотой байһан хүнүүдтэ эрхэ хүсэлөө хубилгахагүй байһанаа элээр харуулхын тулада Бурхан найдуулгаа тангаригаараа баталаа. ¹⁸ Бурханай худалаар хэлэжэ болохогүй, хубилдаггүй хоёр юумэн бии. Тиимэһээ бидэ урдамнай оршожо байһан найдуулга хатуугаар адхаад, ехэтэ урмашажа, Бурхантай хамтархадаа хоргодохо газар олобобди. ¹⁹ Тэрэ найдалга манай амиин бархагтал мэтэ. Тэрэ найдалга аюулгүй, бата, тэнгэрийн Ёумын хүшэгэй саагуур досоонь ородог. ²⁰ Тиихэдэ Иисүүс бидэнэй аша туһада урдамнай тишээ ороод, Мэлхицээдэгтэ адли хэтын хэтэдэ ахамад санаарта болоо.

Христоос хэтэдээ бодото ахамад санаарта

7 ¹ Мэлхицээдэг болбол Шалээмэй хаан, Дээдэ Бурханай санаарта байгаа. Абраһаамай дүрбэн хаашуулые дараад, дайнһаа бусажа ябахадань, Мэлхицээдэг тэрээнтэй ушаржа, үршөөл хайрадаа хүртөөгөө бэлэй. ² Тиин Абраһаам байһан юумэнэйгээ арбанай нэгэ хубиие Мэлхицээдэгтэ үгөө. Мэлхицээдэгэй нэрынь нэгэ удха болбол «үнэн сэдхэлэй хаан»; тиихэдэ Шалээмэй хаан байһан хадань тэрэнэй нэрэ үшөө «энхэ тайбанай хаан» гэһэн удхатай. ³ Тэрэ эхэ эсэггүй, угай бэшэггүй; тэрэнэй түрэнэн гү, али үхэнэн тухай гэршэлгэ байдаггүй. Тэрэ Бурханай Хүбүүндэ тон адли, хэтэдээ санаарта байха.

⁴ Тэрэнэй агууехэ байһые таанар харагты. Манай үбгэ эсэгэ Абраһаам дайнда олзолһон бүхы юумэнэйнгээ арбанай нэгэ хубиие тэрээндэ үгөө. ⁵ Санаартадаар табигдаһан Левиин үри хадаһад Хуулиин ёһоор баһал Абраһаамай үри хадаһад байһан өөрынгөө аха дүүнэрһээ, Израилиин арад түмэнэй олзын арбанай нэгэ хубиие суглуулха эрхэтэй. ⁶ Мэлхицээдэг болбол Левиин үри хадаһан бэшэшые һаа, Абраһаамһаа арбанай нэгэ хубииень абаад, Бурханай найдуулгада хүртэнэн тэрэ Абраһаамые үршөөл хайрадаа хүртөөгөө. ⁷ Үршөөлдөө хүртөөжэ байһан хүнэй үршөөгдэжэ байһан хүнһөө үлүү дээгүүр байһаниинь арсашагүй. ⁸ Эндэ арбанай нэгэ хубиие суглуулжа байдаг санаартад үхэлтэ хүнүүд юм, харин тэндэ арбанай нэгэ хубиие абаһан Мэлхицээдэг амиды гэжэ гэршэлэгдээтэй. ⁹ Абраһаамай арбанай нэгэ хубиие түлэхэдэ, Левийшые (үри хадаһадынь арбанай нэгэ хубиие суглуулдаг)

өөрөө баһал түлөөһэ үгэһэн болоно. ¹⁰ Мэлхицээдэгэй Абраһаамтай уулзахада, Левий үшөө түрөөгүй, харин үбгэ эсэгэ Абраһаамайнгаа досоонь байгаа гэжэ хэлэмээр.

¹¹ Израилиин арадта үгтэһэн Хуулиин ёһоор левидүүд санаартан болоо. Хэрбээ левидүүд түгэс түгэлдэр санаартад байбал, Аароной табиханаар бэшэ, харин Мэлхицээдэгэй заяаһанаар ондоо санаартын гаража ерэхын хэрэг үгы һэн даа. ¹² Санаарталгын ээлжэлгэ хубилбал, Хуулиинше тогтоолнууд хубилгагдаха ёһотой байдаг. ¹³ Бидэнэй дурдаһан Эзэн ондоо обогой хүн байгаа, тиин обогойнь нэгэшье хүн санаартын алба гүйсэдхээгүй. ¹⁴ Эзэн болбол Иудын обогой гэжэ хайн мэдээжэ. Санаартад тухай асуудал хүндэхэдөө, Моисей энэ обог тухай юушье хэлээгүй.

¹⁵ Мэлхицээдэгтэл адли ондоо санаартын бии болоһониинь эндэхэ бүри элээр харагдана. ¹⁶ Тэрэ Хуулиин ёһоор гү, али тогтоолоор бэшэ, харин дууһашагүй амидаралай хүсөөр санаарта болоо. ¹⁷ «Мэлхицээдэгтэ адли Ши хэтын хэтэдэ санаарта байхаш», – гэжэ Нангин Бэшэг соо хэлэгдэнэ. ¹⁸ Хуушан тогтоол бирагүй, аша туһагүй байһан дээрэхэ мүнөө хүсэгүй болгогдонхой. ¹⁹ Моисейн Хуули ямаршье юумые эрхим түгэс болгоогүй. Тиимэхэ маанадай Бурханда ойртохын тула мүнөө бүри хайн найддуулга үгтэнэ.

²⁰ Тиихэдэ үшөө Бурханай тангариг үгтөө. Ондоо хүнүүдэй санаарта болоходо, Бурхан тиимэ тангариг үгөөгүй һэн. ²¹ Харин Иисүүс болбол Бурханай Тэрээндэ үгэһэн тангаригай ёһоор санаарта болоо: «Эзэн „Ши хэтын хэтэдэ санаарта байхаш“ гээд тангариглаа, тиин айладхан үгөө бусаажа абахагүй».

²² Энэ илгаа Иисүүсье баһал бүри хайн хэлсээнэй найдабари болгоно.

²³ Ондоошье илгаа: бусад санаартад үхэдэг ушарһаа ехэ олон байгаа.

²⁴ Харин Иисүүсэй мүнхэ амидаржа байһан хадань Тэрэнэй санаартын албан баһа мүнхэ юм. ²⁵ Тиимэхэ зониие үргэлжэ абаржа байха аргатай Тэрэ санаарта хэтын хэтэдэ амиды байжа, Тэрээгүүр дамжан Бурханда ерэхэн хүнүүдэй түлөө Бурханай урда гуйдаг.

²⁶ Үнэндөө Иисүүс маанадтал хэрэгтэй Ахамад Санаарта юм. Тэрэ болбол арюун гэгээн; харата хэрэгүүдые үйлэдөөгүй, нүгэл шэбэлдэ унаагүй; нүгэлтэ зонһоо илгаруулагдаад, тэнгэридэ дэгдүүлэгдээ.

²⁷ Ондоо ахамад санаартадтал адли түрүүн өөрынгөө нүгэлнүүдэй түлөө, һүүлдэнь арад зоной нүгэлнүүдэй түлөө үдэр бүхэн үргэл асарха Тэрээндэ хэрэггүй. Тэрэ нэгэтэ, тиихэдэ хэтын хэтэдэ Өөрыгөө үргэл болгон үргөө. ²⁸ Моисейн Хуули дутагдалнуудтай хүнүүдые ахамад санаартаар табидаг, харин Хуулиин һүүлдэ үгтэһэн Бурханай тангариг хододоо эрхим түгэс Хүбүүниие ахамад санаартаар табяа.

*Христоос болбол Шэнэ Хэлсээнэй
дамжуулагша ба Ахамад Санаарта*

8¹ Хэлэжэ байһан юумэнэймнай гол удха: бидэ тэнгэридэ Үндэр дээдэ түрэлтын баруун талада һууһан Ахамад Санаартатайбди. ²Тэрэ болбол хүнүүдэй гараар бариһан бэшэ, харин Эзэнэй бодхоохон бодото майханда, хамагай нангин газарта ахамад санаартынгаа үүргэ гүйсэдхжэ байна.

³Ямаршые ахамад санаарта Бурханда үргэл асархаар, тахил тахи-хаар табигдадаг, тиин манайшые Ахамад Санаарта үргэхэ юумэтэй байха ёһотой. ⁴Хэрбээ Тэрэмнай газар дэлхэй дээрэ байбал, санаарта-шые бэшэ байха нэн, юундэб гэхэдэ, газар дэлхэйн санаартад Хуулийн ёһоор лэ үргэлнүүдые асардаг. ⁵Тэдэ санаартад ажалаа хэхэдэ, үнэн дээрээ тэнгэрийн юумые һажаана, тэнгэрийн юумэнэй һүүдэрын лэ болоно. Тиимэл юумэн Моисейтэй тохёолдоо. Тэрэнэй майханаа тата-ха гэжэ байхада, Бурхан тэрээндэ: «Хада дээрэ шамда яажа харуулаа һэмбиб, тон тиимээр жэншэдгүй наринаар бүтээхэ ёһотойш», – гэжэ айладхаа. ⁶Үлүү һайн найдуулга дээрэ үндэһэлһэн Бурханай болон Тэрэнэй хүнүүдэй хоорондохи Иисүүсээр дамжаһан хэлсээн хэды ехэ һайн гээшэб. Тон тиигэжэл Иисүүстэ мүнөө тэдэ санаартадта орходоо бүри эрхим түгэс албан тушаал үгтөө.

⁷Хэрбээ түрүүшын хэлсээн дутагдалгүй байбал, хоёрдохи хэлсээнэй хэрэггүй байха нэн даа. ⁸Зүгөөр Бурхан арадаа зэмэлэн, иигэжэ айладаба: «Үзэгты, Израилиин болон Иудын үри һадаһадтай Минии шэнэ хэлсээ баталха үдэрнүүд дүтэлнэ гээд Эзэн хэлэнэ. ⁹Энэ хэлсээн тэдэнэрэй үбгэ эсэгэнэрые гарһаань хүтэлэн Египедһээ гаргаха гэхэн үдэр тэдэнтэй баталһан хэлсээндэл адли бэшэ байха. Үбгэ эсэгэнэрын Минии хэлсээе сахидаггүй байгаа, тиимэхэ Би тэдэниие тоохоёо болёоб. ¹⁰Тэдэ үдэрнүүдэй һүүлдэ Израилиин арадтай баталха хэлсээн иимэ: Өөрын хуулинууды тэдэнэй һанал бодолдо хадуулгахаб, зүрхэ сэдхэлдэнь бэшэхэб. Би тэдэнэй Бурхан, тэдэ Минии арад түмэн болохо гэжэ Эзэн хэлэнэ. ¹¹Тэдэнэй хэнииншые Эзэниие мэдэ гэжэ нүхэдөө гү, али аха дүүнэрээ һургахагүй, юундэб гэхэдэ, тэдэ багаһаа томо хүрэтэрөө булгадаа Намайе мэдэжэ байха. ¹²Би тэдэнэй зэмые хүлисэжэ, нүгэл тухайнь дахин дурдахагүйб».

Христоос эрхим түгэс тахил мүн

¹³Шэнэ хэлсээн тухай хэлэхэдэ Бурхан түрүүшын хэлсээнэй хуу-шарһые харуулаа, тиихэдэ хуушаржа ба үмхиржэ байһан юумэн мэнэ гэхээр лэ хүнэн халадаг.

Газар дэлхэйн ба тэнгэрийн нангин газар

9¹Түрүүшын хэлсээн мүргэл тухай тогтоолтой, мүргэлөө хэхэ нангин газартай байгаа. ²Майханай нэгэдэхи таһалгыё Нангин Газар гэжэ нэрлэдэг бэлэй. Досоонь зула, шэрээ дээрэ Бурханда үргэгдэһэн хилээмэн табяатай һэн. ³Хоёрдохи хүшэгэй саана Хамагай Нангин Газар байгаа. ⁴Досоонь алтан шэрээ дээрэ утадаг сан хүжэ, алишьё талаһаан алтаар хушагдаһан Хэлсээнэй ханза, тэрээн соо маннатай* алтан домбо, набшалжа байһан Аароной таяг, захяа заабари һиилэгдэнхэй шулуун хабтагайнууд байгаа. ⁵Ханзын хаабарийн, абаралгын газарай дээгүүр херүүбүүд бии һэн. Мүнөө дээрээ энээн тухай тодорхойгоор хэлэһэнэй хэрэггүй.

⁶Энэ бүхэн ямар ёһо гуримтай байбаб гэбэл, санаартад үдэр бүхэн өөһэдынгөө алба хэхээ майханай гадаада таһалгада ородог байгаа, ⁷харин майханай дотоодо таһалгада жэлдээ нэгэл дахин гансал ахамад санаарта ородог бэлэй. Ахамад санаарта ороходоо, өөрынгөө түлөө, арад зоной нүгэл хэжэ байнабди гэжэ мэдэрэнгүй хэжэ байһан нүгэлнүүдэйн түлөө Бурханда үргэхэ шуһа абажа ородог байгаа. ⁸Майханай гадаада таһалгын байха үедэ Хамагай Нангин газарта орохо харгы хаалгаатай байнал гэжэ Арюун Һүлдэ элээр харуулна. ⁹Энэ болбол мүнөөнэй үе сагыё зураглаһан бэлгэ тэмдэг болоно. Бурханда үргэгдэжэ байһан үргэлнүүд мүргэл хэжэ байһан хүниие гүйсэд абарха аргагүй гэһэн удхатай. ¹⁰Энэнь Бурханай шэнэ тогтоол зарлаха үе саг хүрэтэр эдихэ, ууха, янза бүрийн арюудхалга сэбэрлэлгын гадна талын заншалнуудтай холбоотой шухала бэшэ юумэнүүд байгаа.

¹¹Харин Христоос ерээдүйн һайн һайханай Ахамад Санаарта болон ерээ. Тэрэнэй алба хэжэ байһан майхан бүри ехэ, улам һайхан, тэрэ майхан хүнүүдэй гараар бүтээгдээгүй, тиимэһээ зохёон бүтээгдэһэн энэ газар дэлхэйн хубинь бэшэ. ¹²Христоос майханда нэгэтэ ороходоол Хамагай Нангин газарта хэтын хэтэдэ ороо, тиин Тэрэ тэхын гү, али буха буруугай шуһа тахил болгон абажа ороогүй, харин Өөрынгөө аминай ба шуһанай сэнгээр нүгэлнүүдыемнай арилгаа. ¹³Хэрбээ бузарлагдаһан хүнүүд дээрэ тэхын гү, али бухын шуһа, шатааһан үнээнэй үнэһэ сасахадань, тэрэ хүнүүдэй бузарын арилгагадаг юм бол, ¹⁴Христоосой шуһан бузарнуудыень бүрин түгэс арилгадаг. Тэрэ мүнхын Һүлдөөр дамжуулан Өөрыгөө Бурханда үргөө. Тэрэнэй шуһань сэдхэльемнай үхэлдэ хүргэдэг хэрэгүүдһээ арилгаад, амиды Бурханда алба хэхэ аргатай болгохо.

* 9:4 Тэнгэрийн хилээмэн.

¹⁵ Бурханай уряалхан хүнүүд Бурханай найдуулхан мүнхын үршөөлдэ хүртэхэ. Христоос түрүүшын хэлсээнэй хүсэн түгэлдэр байхадань хүнүүдые үйлэдэһэн нүгэлнүүдхэнь сүлөөлөөд, Шэнэ хэлсээ баталха боломжо олгобо.

¹⁶ Эдэ хүрэнгэ залгамжалхын тула хүүлшын захяа үгтэдэг. Тиимэ хүүлшын захяа байбал, тэрэ захяа орхиһон хүнэй үхэл баталһан гэршэлгэ хэрэгтэй. ¹⁷ Хүүлшын захяа орхиһон хүнэй амиды байбал, тэрэ захяань юуншые бэшэ, харин тэрэ хүнэй үхэхэн лэ хойно хүүлшын захяа хүсэндөө ородог. ¹⁸ Тиимэхээл адхарһан шуһаар баһа түрүүшын хэлсээн баталагдаа. ¹⁹ Моисей түрүүн бүхы арад зондо захяа заабаринуудые Хуулиин ёһоор тайлбарилан айладхаад, тиигээд бухануудай ба тэхэнүүдэй шуһые уһантай худхаад, эссообой мүшэрөөр ба улайлһан нооһоор тэрэ шуһаараа Хуулиин ном болон бүхы арад зониие сасаба ха. ²⁰ «Эзэнэй танда сахиха гэжэ захиһан хэлсээнэй шуһан энэ мүн», – гэжэ Моисей хэлэбэ. ²¹ Моисей тон тиигэжэл Майхание болон мүргэлдэ хэрэглэгдэдэг амһартануудые шуһаар сасаа. ²² Үнэндөө Хуулиин ёһоор бүхы юумэн шуһаар лэ арюудхагдадаг, тиимэхээ шуһа адхаруулангүй нүгэл сагааруулжа болоогүй хэн.

²³ Тэнгэридэхи юумые дуряһан юумэнүүд тиигэжэ арюудхагдаха ёһотой байгаа. Тиигэхэдэ бодото тэнгэрийн юумэн бүри һайн тахилаар арюудхагдаха ёһотой. ²⁴ Бодото юумые һажан хүнэй гараар бүтээһэн Нангин Газарта Христоос ороогүй. Тэрэ мүнөө манай орондо Бурханай урда зогсохын тулада тэнгэридэ өөртэнэ ороо. ²⁵ Тиихэдэ иудейн аһамад санаартын Хамагай Нангин газарта жэл болгон ондоо амитанай шуһа абаад ородогтол адляар Өөрыгөө оло дахин тахил болгожо байхаар Христоос тэнгэридэ ороогүй. ²⁶ Тиигээгүй һаа, Тэрэ газар дэлхэйн зохёон бүтээгдэхэнэ эхилээд, оло дахин зобохо бэлэй. Үе сагай эсэстээ хүрэжэ байхада Тэрэ Өөрыгөө тахил болгон үргөөд, нүгэлые усадхахаар нэгэтэл, гэхэдэ хэтын хэтэдэ ерээ. ²⁷ Хүн бүхэн нэгэтэ үхөөд лэ, удаань зарга шүүбэридэ орохо ёһотой. ²⁸ Тон тиигэжэл Христоос олон зоной нүгэлнүүдые хүлисүүлхээр Өөрыгөө нэгэтэ үргэл болгон асараа. Тэрэ хоёрдохийё нүгэлнүүдые арилгахаяа бэшэ, харин Тэрэниие хүлеэжэ байһан зониие абархаяа ерэхэ.

10 ¹ Иудейн Хуули болбол бодото юумэнүүдэй тон зүб хэбынь бэшэ, харин һайн юумэнүүдэй хүүдэрын лэ гээшэ. Жэлһээ жэлдэ, хододоо нэгэ адли амитадые тахил болгон үргэжэ, Бурханда ерэжэ байһан хүнүүдые Хуули яжа эрхим һайн болгохоб. ² Хэрбээ Бурханда мүргэл хэжэ байһан хүнүүдэй нүгэлнүүдын үнэхөөрөө хүлисэгдэһэн

байбал, тэдэ хүнүүд нүгэлтэйбди гэжэ өөһэдыгөө тоолохоёо болёод, тахил үргэхэеэ болихо хэн. ³⁻⁴ Бухануудай болон тэхэнүүдэй шуһа хүнүүдэй нүгэлнүүдые хэзээдэшье арилгажа шадахагүй. Тиимэхэ тэдэниие жэл бүри үргэл болгожо асардаг. Тиигээд тэдэ тахилнууд хүнүүдтэ нүгэлнүүдые нь хануулаад байдаг.

⁵ Тиимэхэ Христоос энэ газар дэлхэйдэ ерэхэдээ, Бурханда иигэжэ хэлээ:

– Үргэл болон бэлэгүүдые хүсэнэгүйт. Тиихэдэ Намда махабад бэе олгоот. ⁶ Түгэс шатаалта үргэл болон нүгэл сагааруулгын үргэлнүүд Таниие баярлуулаагүй. ⁷ Тиигээд Би удаань хэлээб: «Харыт, Би ерээб. Нам тушаа хуйламал ном соо бэшээтэй. Бурхамни, Танай хүсэл бээлүүлхэ ханаатайб».

⁸ «Тахил, үргэлнүүдые, үргэлэй шэрээ дээрэ үргэгдэнэн түгэс шаатаалта үргэлнүүдые, нүгэлнүүдээ арилгахын тула тахигдаһан тахилнуудыешье Та абаха дурагүй байгаат, тэдэниие хайшаагаагүйт», – гэжэ Тэрэ түрүүн айладаба. Эдэ бүхы тахилнуудые Хуулиин ёһоор үргэдэг байһаншье хадань, Тэрэ тиигэжэ айладаа. ⁹ «Ай, Бурхамни, Танай эрхэ хүсэлые бээлүүлхээ Би ерэнэб», – гэжэ удаань Тэрэ хэлэбэ. Тиихэдээ Бурхан бүхы хуушан тахилнуудые болюулжа, орондонь Христоосые тахил болгон табина. ¹⁰ Исүүс Христоосой Бурханай эрхэ хүсэл бээлүүлэн, Өөрынгөө бэеы нэгэтэ болон хэтын хэтэдэ үргэл болгон асарһан хадань бидэ булта нүгэлнүүдһэн мултаран арюудхагдаабди.

¹¹ Хэдышье иудейн санаартадай үдэр бүхэн өөрынгөө алба гүйсэдхэн, нэгэ адли юумээ оло дахин тахил болгон асардаг байхадань, тэдэ тахилнуудын нүгэлнүүдые хэзээшье арилгажа шададаггүй. ¹² Христоос болбол нүгэлнүүдэй түлөө нэгэ тахил тахяад, хэтын хэтэдэ Бурханай баруун талада һуугаа. ¹³ Тэрэ мүнөө дайсадыень хүлэйн ула доро Бурханай оруулхыень хүлээнэ. ¹⁴ Нүгэлнүүдээ арилгажа байһан хүнүүдые Христоос нэгэ үргэлөөрөө хэтын хэтэдэ эрхим түгэс болгоо.

¹⁵ Арюун Ёүлдэшье энээн тухай бидэндэ гэршэлэн хэлэнэ:

¹⁶ – Тэдэ үдэрнүүдэй һүүлдэ тэдэнтэй баталха хэлсээн иимэ: Өөрын хуулинуудые тэдэнэй ханал бодолдо хадуулгахаб, зүрхэ сэдхэлдэн бэшэхэб гэжэ Эзэн хэлэнэ. ¹⁷ Би тэдэнэй зэмые хүлисэжэ, нүгэл тухайн дахин дурдахагүйб. ¹⁸ Нүгэлнүүдэй хүлисэгдэнэн хойно тэдэнэй түлөө дахин үргэл хэхэ хэрэггүй.

Бурханай хажуудань ябаял

¹⁹ Аха дүүнэрни, Исүүсэй үхэлэй ашаар бидэ Нангин Газарта орохо дүүрэн эрхэтэйбди. ²⁰ Тэрэ болбол хүшэгэй саагуур – Өөрын

бэеэр – бидэндэ шэнэ, мүнхын амидаралда хүргэдэг харгы зам нээгээ. ²¹ Бидэ Бурханай гэр хараха агууехэ санаартатайбди. ²² Тиимэхээ үнэн сэдхэлтэйгээр, дүүрэн хүзэг этигэлтэйгээр, бузар ханал бодолнууднаан сэбэрлэгдээн зүрхэ сэдхэлтэйгээр, сэбэр уһаар угаагдахан бэетэйгээр Бурханай ойро ошоёл. ²³ Бурхан найдуулханаа дүүргэхэ гэжэ этигэлтэй хаа, этигэжэ байһан тэрэ найдуулгаяа бата баримталан ябаял. ²⁴ Хүнүүдэй бэе бээдээ анхарал табижа, бэе бээдээ инаг хайраая харуулхадань, дэмбэрэлтэй хайхан юумэ хэхэдэнь туһалжа байял. ²⁵ Маанадай зариман суглаагаа хаяжа ошодог заншалтай. Тиигэхээ болёод, орондонь Эзэнэй ерэхэ Үдэрэй ойртохо туһамынь бэе бээе бүри ехээр зоригжуулжа, урмашуулжа байял.

²⁶ Үнэн зүбые мэдэрһэн хойноо бидэнэй зорюута нүгэл хэжэ ороболнай нүгэлнүүдые арилгаха тахил дахин бидэндэ байхагүйл. ²⁷ Тиимэхээ зарга шүүбэрийн болохые, Бурханда эсэргүүсэһэн хүнүүдые хүнөөхэ дошхон галые аймшагтайгаар хүлээхэмнай үлэнэ. ²⁸ Моисейн Хуули буруушааһан хүн хоёр гурбан хүнэй гэршэлбэл, ямаршые үршөөл хайраггүйгөөр үхэлөөр хэхээгдэдэг. ²⁹ Зүгөөр Бурханай Хүбүүндэ зэбүүрхэдэг, өөһэдыень нүгэлнүүдһээн арилгаһан Бурханай хэлсээнэй шуһые нангин гэжэ тоодоггүй хүнүүд, үршөөл хайрын Хүлдые доромжолдог хүнүүд тэрээнһээ долоон доро хэхээлтэдэ хүртэхэ ёһотой! ³⁰ «Би үһөөгөө абахаб, Би харюулхаб», баһа «Эзэн арад зоноо шүүхэ», – гэжэ хэлэгшые бидэ мэдэнэбди. ³¹ Амиды Бурханай гартань орохонь аймшагтай!

³² Таанадтай урдань юунэй тохёолдоһые ханаандаа оруулагты. Бурханай гэрэл туяагай таанадые гэрэлтүүлхэдэ, таанад зоболонгуудые дабан, агууехэ баатаршалга гаргабат. ³³ Таанадые урдань хүнүүд гомдохоодог, доромжолдог бэлэй, тиимэхээ тон тиигэжэ доромжолуулжа байһан хүнүүдые таанад хамгаалхада бэлэн байдаг бэлэйт. ³⁴ Таанад түрмэдэ һууһан хүнүүдэй зоболонгые хубаалсадаг, зөөри зөөшыетнай буляжа абахадань, баяртай байдаг һанта, юундэб гэхэдэ, таанад тэнгэридэ хэтэдээ оршодог бүри һайн зөөри зөөшэтэй байһанаа мэдэжэ байгаат. ³⁵ Зоригоо бү алдагты, тиигэбэл агууехэ шагналда хүртэхэт. ³⁶ Бурханай эрхэ хүсэлые бээлүүлэн, найдуулһан юумыень абаха гэбэл, таанад тэсэбэритэй байха ёһотойт. ³⁷ Үшөө нэгэ хэды болоод, удангүй хаатангүй Заларан ерэгшэ ерэхэл. ³⁸ Үнэн сэдхэлтэн этигэл хүзэгэйнгөөл ашаар амидарха, хэрбээ хэн нэгэнэй таталзабалнь, Би тэрэниие һайшаахагүйб.

³⁹ Бидэ татагалзан хосорогшод бэшэбди. Харин хүзэг этигэлтэй зомди, абарагдахабди.

Һүзэг этигэл

11 ¹ Һүзэг этигэлтэй байхань найдажа байһан юумэндээ бата һаналтай байха, нюдөөрөө харадаггүй юумэнүүдтэ найдажа байха гэшэ. ² Һүзэг этигэлээрээ манай үбгэ эсэгэнэр Бурханай һайшаалда хүртөө.

³ Һүзэг этигэлээрээ бидэ Бурханай үгөөр замбуулин зохёон бүтээгдээ гэжэ мэдэрнэбди, тиимэһээл нюдэндэмнай харагдадаг юумэнүүд харагдадаггүй юумэнүүдһээ бии болоо юм.

⁴ Һүзэг этигэлээрээ Аабэл Хаяанһаа үлүү һайн үргэл Бурханда асараа. Бурхан Өөрөө тэрэнэй үргэлые һайшаажа, һүзэг этигэлээрнь Аабэлые үнэн сэдхэлтэн гэжэ һайшаагаа. Аабэлэй үхэнһынь һаа, этигэл һүзэгынь мүнөө хүртэр маанадые һурһана.

⁵ Һүзэг этигэлэйнгээ ашаар Эноох үхэлтэй уулзаагүй. Үнэндөө Бурхан тэрэниие дээшэнь Өөртөө дэгдээгээ, хэншые Эноохые оложо шадаагүй. Дэгдүүлхынгээ урда тээ Эноох Бурханай һайшаалда хүртөө гэжэ Нангин Бэшэг соо бэшээтэй байдаг. ⁶ Һүзэг этигэлгүй хүнүүдэй хэнииншые Бурханай һайшаалда хүртэжэ шадахагүй: Бурханда ерэжэ байһан хүн Бурхан бии, Тэрэниие бэдэржэ байһан хүнүүдэй ашыень тэрэ харюулха гэжэ һүзэглэжэ байха ёһотой.

⁷ Ерээдүйдэ тохёолдохо уһан галаб тухай хэнэйшые уридшалан мэдээгүй байхада Ной этигэл һүзэгөөрөө Бурханһаа һэргылэмжэ абаад, Бурханай үгөөр байжа, өөрыгөө болон өөрынгөө гэр бүлые абарха корабль барья. Эсэстэнь, газар дэлхэйнхид гэмнэгдээд, Ной этигэл һүзэгөөрөө Бурханһаа үнэн сэдхэлтэнэй залгаламша болобо.

⁸ Бурханай үгэхэб гэжэ найдуулһан нютаг руу ошо гэжэ Бурханай уряалхада Абраһаам этигэл һүзэгөөрөө үгыень дуулаа. Хайшаашые ошохо байһанаа мэдэнгүй, тэрэ өөрынгөө орон нютагые орхижо ошоо. ⁹ Бурханай үгэхэб гэжэ найдуулһан орон нютагта тэрэ баһал Бурханай найдуулгада хүртэнэн Исаак Яков хоёртойгоо этигэл һүзэгөөрөө хариин хүндэл майханууд соо амидардаг һэн. ¹⁰ Бурханай зохёон бодхооһон бата һууритай хотые Абраһаам хүлэжэ байгаа.

¹¹ Абраһаамай ехэ һаһатай болоод, Саррын үхибүү түрэдэггүй байһаншые хада, тэдэнэр этигэл һүзэгөөрөө үхибүүтэй болоо. Бурхан найдуулһанаа бэелүүлхэ гэжэ Абраһаам ехэ этигэжэ байгаа. ¹² Үхэхын наана болоод байһан ганса Абраһаамһаа огторгойн мүшэдтэл адли, далайн эрьсын элһэндэл адли тоогүй олон үри һадаһад түрөө.

¹³ Тэдэ булта этигэл һүзэгтэйгөөр һаһа бараа. Тэдэнэр Бурханай найдуулһан юумэндэ хүртэнгүй үхэнһынь һаа, тэрэ найдуулгыень холоһоо хаража баясадаг, өөһэд тухайгаа бидэ газар дэлхэй дээрэ

хариин хүнүүд, ерүүл хүнүүд гээшэбди гэжэ хэлэдэг бэлэй. ¹⁴Тиигэжэ хэлэдэг хүнүүд өөрынгөө орон нютагыг бэдэржэ байнабди гэжэ элеэр харуулна. ¹⁵Өөһэдынгөө орхижо ошоһон орон нютаг тухай тэдэнэр ханадаг байбал, һөөргөө бусажа ошохо аргатай байха хэн. ¹⁶Харин тэдэнэр үлүү найн, тэнгэрийн орон нютагта зорижо байба. Тиимэхээ Бурхан тэдэнэй Бурханби гэхэдээ тэдэнһээ эшэдэггүй: Бурхан тэдэ зондо хото бэлдээд байна.

¹⁷Бурханай Абраһаамые туршахадань, этигэл хүзэгөөрөө тэрэ Исаак хүбүүгээ тахил болгон үргөө. Бурхан Абраһаамда найдуулга үгөө, тиимэхээ Абраһаам ганса хүбүүгээ тахил болгон үргэхэдэ бэлэн байгаа. ¹⁸«Исаагаар дамжан, ши Минии үгэхэб гэхэн үри хүүгэдтэй болохош», – гэжэ Бурхан тэрээндэ хэлэбэ. ¹⁹Исаагай үхэбэлнь, Бурхан тэрэниие амидыруулха аргатай гэжэ Абраһаам ханаа, тиин Абраһаам Исаагыг үхэлһөө бусажа абаа гэжэ хэлэхэдэ болохо.

²⁰Исаак ерээдүйдэ этигэн, Яков Эсаав хоёрыг буян хэшэгтээ хүртөөгөө.

²¹Яков наһа барахынгаа урда тээ этигэл хүзэгтэйгөөр Иосифой хүбүүдые бултыень буян хэшэгтээ хүртөөгөөд, таягаа тулан, Бурханда мүргөө.

²²Иосиф наһа барахадаа, этигэл хүзэгэйнгөө ашаар Израилиин арад Египедыг орхижо ошохо гэжэ айладаба, ябахандаа, яһыень абаад ябаха тухай захидал орхибо.

²³Этигэл хүзэгтэйгөөр Моисейн аба эжныг хүбүүгээ түрэхэһөөнь эхилжэ гурбан нара хоргодуулжа байба. Бурханай тэдэндэ гайхалтай үхибүү хайрлаһыень хараад, тэдэ хаанай захиралтатой зүрилдэхээ айгаагүй. ²⁴Моисей наһаяа хүсэхэдөө, этигэл хүзэгөөрөө фараонтой басаганай хүбүүн гэжэ нэрлүүлхээ арсаба. ²⁵Тэрэ богони хугасаанда нүгэлтэй амидаралтай байжа аяшаахын орондо Бурханай арадтай зобохонь дээрэ гэжэ тоолобо. ²⁶Христоосой түлөө зобохо гээшэ бүхы Египедэй баялигһаа үлүү ехэ баялиг гэжэ Моисей бодожо байгаа, ушарын гэхэдэ, тэрэ ерээдүйдэ үгтэхэ шагналаа хаража байгаа. ²⁷Тэрэ этигэл хүзэгөөрөө хаанай уур сухалһаа айнгүй, Египедыг орхо хэн. Нюдэндэ харагдадаггүй Бурхание хаража байһандал тэрэ бата хатуу байгаа. ²⁸Этигэл хүзэгөөрөө тэрэ Паасхын баярыг тогтоогоод, үхэлэй Эльгээмэлэй израильшуудай ууган хүбүүдтэнь хүрэнгүй үнгэрхын тула шуһаар үүдээ сасахыень арад зондоо захираа.

²⁹Этигэл хүзэгөөрөө израильшууд Улаан далайе хуурай газар мэтэл гаталба, харин египедэй сэрэгшэдэй тон тиимээр гаталхаяа хэдэхэдэнь, үһан хана тэдэниие хушаба.

³⁰ Израильшууд долоон үдэрэй туршада Ерихооние тойрожо ябаад, этигэл хүзэгөөрөө ханануудыень унагаагаа. ³¹ Янхан эмэ Рахааб этигэл хүзэгөөрөө израилийн тагнуулшадые хайнаар угтан абаһандаал Бурханай үгые дуулаагүй хүнүүдтэй хамта хосороогүй.

³² Үшөө юун тухай хэлэхэбиб? Гидоон, Бараак, Самсоон, Иптаа, Давид, Самуил, бусадшые лүндэншэд тухай хөөрэхэдэмни саг хүрэхэгүй. ³³ Тэдэнэр этигэл хүзэгөөрөө хаан оронуудые дайлан диилэдэг, үнэн зүб юумэ хэдэг, Бурханай найдуулһан юумэндэ хүртэдэг, арсалангуудай амыень хаадаг, ³⁴ галзуу гал унтараадаг, жадын эриһээ зайсадаг, һулахан бирагүй байгаад, шадалтай болодог, байлдаанда бүхэ байдаг, хариин сэрэгүүдые дарадаг бэлэй. ³⁵ Эхэнэрнүүдэй этигэл хүзэгэйн ашаар үхэнэн түрэлхидыень амидыруулдаг байгаа.

Нүгөө зариман бүри хайн амидаралда хүртэхын тулада сүлөөлэлгэһөө арсан, тамалуулагдан үхөө. ³⁶ Зарим хүнүүд доромжолуулаад, сохюулаад, баһа гэнжэндэ хүлюулээд, түрмэдэ һуугаа. ³⁷ Нүгөөдүүлын шулуугаар шэдэдэг, хүрөөгөөр хоёр болгон таһалдаг, жадаар хадхан аладаг бэлэй. Тэдэнэр хониной гү, али ямаанай арһаар бээе ороогоод, дуталдан, мүрдүүлэн, гомдохуулан тэнэдэг байгаа. ³⁸ Бүхы газар дэлхэйн хүнүүд тэдэнэй хаананшые хүрэхэгүй! Гэхэдэ тэдэнэр сүл губьяр болон хада уулаар тэнэжэ ябаа, агы нүхэнүүдтэ болон жалгануудта амидаржа байгаа.

³⁹ Этигэл хүзэгөөрөө тэдэнэр булта Бурханай найшаалда хүртэншые һаа, Бурханай найдуулһан юумэндэ хүртөөгүй юм. ⁴⁰ Ушарынь юун бэ гэхэдэ, Бурхан бидэндэ үлүү хайн юумэ бэлдээд байна. Бидэнтэйл хамта тэдэниие эрхим түгэс болгохонь Бурханай зорилго мүн.

Эзэн Бурхан манай Эсэгэ мүн

12 ¹ Маниие тойроод үүлэндэл мэтэ олон гэршэнэр байна. Тиимэһээ бидэ замдамнай һаатуулжа байһан бүхы юумэнүүдһээ, тиихэдэ бидэниие амарханаар хүлижэрхидэг нүгэлһөө сүлөөлэгдэжэ, урдамнай байһан, бидэндэ заяагдаһан замаар ябаял. ² Һүзэг этигэлэймнай эхи татаһан, тэрэнииемнай түгэс түгэлдэр болгоһон Иисүүсые шэртэжэ байял. Ерээдүйдэ үзэгдэхэ баярай түлөө Тэрэ Өөрыгөө гутаалгахаяа айнгүй, хэрээһэндэ хадуулжа үхөөд, Бурханай баруун талада һуугаа.

³ Нүгэлтэнүүдэй зүгһөө Тэрэ аргагүй ехэ зэбүүрхэл үзэжэ, хэды ехэ зоболон дабажа гарааб гэжэ бодожо үзыт. Тиимэһээ таанад урмаа бү хухарагты. ⁴ Нүгэлтэй эсэргүүсэн тэмсэжэ байхандаа, таанад үшөө үхэртэрөө тулалдаагүй ябанат. ⁵ Бурханай таанадые, Өөһэдынгөө хүбүүдые,

урмашуулан иигэжэ хэлэһые таанад мартаа аалта? «Хүбүүмни, Эзэн Бурханай шамда юумэ захижа байхадань, анхаралаа хандуулаарай, шамайе шүүмжэлэн элирүүлхэдэнь, урмаа хухарангүй байгаарай». ⁶Ушарынь гэхэдэ, Эзэн Бурхан Өөртэнь хайратай баһан хүнөөл хэһээдэг, Өөрынгөө хүбүүн гэжэ тоолоһон хүнөөл сохидог.

⁷Журамтай болохын тула хэһээхэдэнь тэсэбэритэй байгты, Бурхан таанадые Өөрынгөө хүбүүд гэжэ тоолоно ха юм. Эсэрынгээ хэһээлтэдэ ороогүй ямар нэгэн хүбүүн олдохо аал? ⁸Бүхы үхибүүдтэнь лэ адли хэһээгдээгүй хаа, таанад бодото хүбүүдынэ бэшэт, тиимэһээ энэ ушарта Бурхан танай хуулита эсэгэ бэшэ. ⁹Газар дэлхэйдэхи эсэгэнэрэйнгээ маанадые хэһээхэдэ бидэ тэдэниие хүндэлдэг һэмди. Тиимэһээ бидэ тэнгэрийн Эсэрынгээ мэдэлдэнь бүрин байха ёһотойбди. ¹⁰Газар дэлхэйдэхи эсэгэнэрнай маанадые газар дэлхэйдэхи ажамидаралаймнай түлөө өөһэдынгөө дураар хэһээдэг байгаа, харин Бурхан бидэнэй аша туһада, арюун нангин юумэндээ хүртөөхын тула бидэниие хэһээнэ гээшэ. ¹¹Хэһээлгэжэ байха үедөө бидэ баярладаггүй, харин уйдадаг зантайбди. Тиин һүүлдэнь тэрэ хэһээлтэ ухаантай болоһон хүнүүдтэ үнэн сэдхэлтэнэй амидаралай амгалан үрэ дүн асардаг.

Захяа ба һэргылэмжэнүүд

¹²Эсэһэн гарнуудаа дээшэнь дээн һунгагты, һуларһан үбдэгүүдээ бэхижүүлэгты. ¹³Дохолон хүлтнай гэмтэнгүй, бүри эдэгэжэ байхын тулада таанад сэхэ замаар ябажа байгты.

¹⁴Хүн бүхэнтэй эбтэй эетэй байхые, арюун амидаралтай һуухые оролдожо байг, тиигээгүй хүнүүд Эзэн Бурханиие харахагүй. ¹⁵Хэн нэгэнэй Бурханай үршөөл хайраһаа хаһагдан үлэшэхэгүйень ойлгожо байгты. Хэн нэгэнэй хорото ургамалдал адли гэм хүргэжэ, олон хүнүүдые бузарлажа байхагүйень обёоржо байгты. ¹⁶Ууган хүбүүнэй эрхые нэгэ бариха хоолоор худалдажархидаг забхай, тиихэдэ Бурханһаа холодоһон Эсаавтай адли хүн таанадай дунда бү байг. ¹⁷Тэрэ эсэрынгээ буян хэшэгтэ хүртэхэ дуратай байбашье, нулимсаа гарган, алдуугаа заһаха гэжэ оролдобошье, хэһэн алдуугаа заһажа шатаагүй, тиимэһээл эсэгэнь тэрэниие угтажа абаагүй гэжэ таанад мэдэнэт.

¹⁸Израилиин арадтал адли аһажа байһан галтай Синай хадада, харанхыда, боро хараанда, шуурганда, ¹⁹бүреэгэй дуугархада, дуунуудай шууяандашье таанад ерээгүйт. Хүнүүд тэрэ дуу дуулахадаа, ондоо нэгэшье үгэ хэлэнгүй байхыень гуйжа байгаа, ²⁰ушарынь ямар бэ гэхэдэ, «Ан амитаншье энэ хадын хаяае гэшхэбэл, үхэтэрөө шулуудуулха» гэжэ хэлэхэдэнь, тэдэ хүнүүд тэсэхэ аргагүй байгаа. ²¹Энэ

үзэгдэлэй ехэл хүртэй байһан хадань, Моисейшые: «Би айн хүрдэжэ, халагананаб», – гээ.

²²Таанад Сион хадада, амиды Бурханай хотодо, тэнгэрийн Иерусалимда, үй түмэн Эльгээмэлнүүдэй баярай суглаанда ерээт. ²³Нэрэнүүдын тэнгэридэ бэшэгдэһэн Бурханай эгээн түрүүшын хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй гэшүүдын болон таанад ерээт. Таанад бүхы хүнүүдэй Зарга шүүгшэ болохо Бурханда, эрхим түгэс болоһон үнэн сэдхэлтэнүүдэй хүлдэнүүдтэнь ерээт. ²⁴Таанад Аабэлэй сасаһан шуһанда орходоо бүри һайн юумэнүүдые үгэхөөр найдуулан Шэнэ Хэлсээе баталһан Иисүүсэй саагдаһан шуһанда ерээт.

²⁵Эзэнэй айладахадань, шагнахагүйбди гэжэ бү арсаарайгты. Тэрэнэй газар дэлхэй дээрэ айладахадань, шагнангүй Өөрыень буруушааһан хүнүүд хэһээлтэһээ мултараагүй. Харин тэнгэриһээ айладахадань, арсабал, хэһээлтэһээ бүришые мултархагүйбди. ²⁶Урдань Тэрэнэй абьян газар дэлхэй хүдэлгөө, харин мүнөө Тэрэ: «Үшөө дахин Би ганса газарые бэшэ, огторгой тэнгэриие хэлбэлзүүлхэб», – гэжэ үгөө. ²⁷Тэрэ айладаһаниинь бүтээгдэһэн юумэнүүд сооһоо хубилгаха аргагүй юумэнүүдын үлэжэ, харин хубилгагдаха юумэнүүдын хүнэн хосорхо гэһые тайлбарилна.

²⁸Хубилгаха аргагүй хаан орониие эзэлээд, бидэ баяр баясхалангаар дүүрэн байял. Бурханда хүндэтэйгөөр хандан, хүгэдэн, Тэрээндэ һайшаагдамаар алба хэжэ байял. ²⁹Ушарын гэхэдэ, манай Бурхан үнэхөөрөө хүнөөдөг гал дүлэн гээшэ.

Бурханда яажа һайшаагдахаб

13 ¹Христоосой хүзэглэгшэдтэл бэе бээдээ эльгэтэй байгты. ²Аяншадые гэртээ угтан оруулхаяа бү мартагты. Тиигэжэ зарим хүнүүд өөһэдөөшые мэдэнгүй Эльгээмэлнүүдые гэртээ айлшалуулһан байна. ³Түрмэдэ һуһан хүнүүд тухай тэдэнтэй суг хаагдаһан мэтэл һанажа байгты. Зобожо байһан хүнүүдтэй адли зоболсон, тэдэниие һанажа байгты.

⁴Гэр бүлэ алишые талаһаа үнэн сэхэ байг, үбгэн һамган хоёр бэе бээдээ шударга байг. Бурхан забхай ба ташаяаралдадаг зониие гэмнэхэ.

⁵Алта мүнгэндэ шунангүй, бии юумээрээ сэдхэл дүүрэн байгты. Ушарын гэхэдэ, «Би шамайе хээээшые орхихогүйб, би шамайе хээээшые хаяхагүйб», – гэжэ Бурхан айладаа. ⁶Тиимэһээ: «Бурхан минии туһалагша, би айхагүйб. Хүн намда юу хэжэ шадахаб?» – гэжэ бидэ зоригтойгоор хэлэхэбди.

⁷Таанадта Бурханай үгэ хэлэдэг байһан хүтэлэгшэдөө һанажа байгты. Тэдэнэй яажа амидаржа, яажа һаһа бараһыень хараад, этигэл хүзэгыень һажаагты. ⁸Тэрэ этигэл хүзэгынь болохо Иисүүс Христоос

үсэгэлдэр, мүнөөдэршые, хэтын хэтэдэ хубилхагүй. ⁹Тиимэһээ элдэб янзын һургаалнуудһаа зайсан, үнэн зүб замаар ябагты. Эдээ хоол тухай гуримуудые сахиыхе бү оролдогты, тэдэ гуримууд тэдэниие сахиһан хүнүүдтэ ямаршые аша туһагүй байгаа, харин Бурханай хайра үршөөлөөр сэдхэл зүрхэнтнай бэхижэбэл һайн гэшэ.

¹⁰ Майханда алба хэжэ байһан санаартад үргэлэй шэрээ дээрэһээ манай үргэһэн юумэнһээ абажа эдихэ эрхэгүй. ¹¹ Ушарынь юун бэ гэхэдэ, ахамад санаарта амитадай шуһые нүгэлнүүдэй түлөө үргэхее Хамагай Нангин газарта абажа ородог, тиихэдэнь амитадай бэенүүдые отогһоо гаргаад шатаадаг. ¹² Тиимэһээ Иисүүсые арад зоноо шуһаараа арюудханын тула хотоһоо гаргуулан саазалуулаа. ¹³ Бидэшые Тэрэниие угтан, хотоһоо гаража, доромжолуулгыень хубаалсаял. ¹⁴ Бидэ газар дэлхэй дээрэ хододоо оршодог хотогүйбди, бидэ ерээдүйн хото бэдэрнэбди. ¹⁵ Тиимэһээ Иисүүсээр дамжуулан магтаалай үргэл Бурханда хододоо асаржа байял, Тэрэниие Эзэн гэжэ зүбшөөн үрелөөрөө үргэл асаржа байял. ¹⁶ Һайниие хэжэ, бэе бэдээ туһалхые бү мартагты. Энэнь Бурханда һайшаагдадаг үргэл гэшэ.

¹⁷ Өөһэдынгөө хүтэлэгшэдэй мэдэлдэ байгты, захиралтануудыень дүүргэжэ байгты. Тэдэнэр һүүлдэнь алба хэһэн тухайгаа Бурханай урда тоосоо хэхэ ёһотой ушарһаа танай хүнэһэ һүлдэдэ үргэлжэ һанаагаа табидаг. Хэрбээ таанадай хүтэлэгшэдэйнгөө үгөөр байбалтнай, тэдэнэр баяртайгаар ажалаа хэхэ, үгы болбол, тэдэнэр гунигтайгаар үүргээ дүүргэжэ байха, тиимэ ажалынь таанадта ашаг туһагүйл.

¹⁸ Үргэлжэ зүб юумые хэхэ гэжэ оролдон, арюун сэдхэлтэй байнабди гэжэ бидэ өөһэд тухайгаа найданабди. Тиимэһээ бидэнэй түлөө зальбаржал байгты. ¹⁹ Илангаяа, таанадта түргэн бусажа ошохымни түлөө бүри һайса зальбархыетнай гуйнаб.

Түгэсхэлэй зальбаралга

²⁰⁻²¹ Өөрынгөө шуһанай сэнгээр мүнхын хэлсээе оложо абаһан хонидой агууехэ Адуулагшые, Манай Эзэн Иисүүсые Бурхан амидыруулаа. Тэрэнэй эрхэ хүсэлыень таанадай бөөлүүлхын тула Бурхан таанадые хэрэгтэй һайн һайхан юумээр хангаг лэ, тиин Өөртэнь һайшаагдадаг юумые Иисүүс Христоосоор дамжуулан таанад соо бүтээг лэ. Христоосто хэтын хэтэдэ алдар соло! Болтогой!

Түгэсхэлэй үгэнүүд

²² Аха дүүнэрни, энэ урмашуулха зорилготой хандалга би тобшохоноор бэшээб, тиимэһээ тэсэбэритэйгээр шагнажа хайрлыт даа.

²³ Манай дүү Тимофей түрмэхөө гараа гэжэ мэдэжэ байгты. Хэрбээ тэрэнэй нааяр хүрэжэ ерэхэлнь, би тэрээнтэй хамта таанадаа эрьехэб.

²⁴ Өөһэдынгөө бүлгэмүүдэй хүтэлэгшэдтэ болон Бурханай хүнүүдтэ бултандань бидэнһээ мэндые дамжуулаарайгты. Италийн хүзэглэгшэд таанадта баһал мэндые дамжуулна.

²⁵ Та бүхэнтэй Бурханай үршөөл хайра оршохонь болтогой.

Иоаннай бэшэһэн гэршэлгэ

Энэ номой зохёолшон хэн бэ гэхэн арсалдаан этэ урда сагнаа эхилээд, мүнөөшье хүрэтэр үргэлжэлнэ. Зарим зон энэ номые 4-дэхи Гайн Мэдээсэлэй ба гурбан хандалгын зохёолшон, Бурханай шаби Иоанн бэшээ гэжэ тоолоно. Гэбэшье бэшэлгын түхэл маягаараа энэ ном тэдээнһээ илгарна. Зохёолшон Иоанн гэжэ адли нэрэтэйшье, христиан бүлгэмэй удамаршадай нэгэн байгаашье наа, ондоо хүн бололтой гээд таамагламаар. Зохёолшон энэ номые Патмос гэжэ арал руу сүлэлгэдэ эльгээгдэхэдээ бэшэнэ. Энэ хадаа манай ээрын 90-ээд онууд, христиан шажантаные хэрээгы хатуугаар мүрдэдэг Домициан императорай үе саг гэжэ багсаамаар.

Нэн түрүүн энэ ном Бага Азиин (мүнөө үеын Турциин) христиан шажанай бүлгэмүүдтэ зорюулагданхай. Ерээдүй сагта юун болохо байһан тухай харюу тэрэ зобоһон зондо үгэнэ: Иисүүс Христоос дэлхэй дээрэ дахин мүндэлхэ, Бурханай болон Тэрэнэй арад түмэнэй урдаһаа буһалгаалан бодогшодые Тэрэ эсэслэн дараха, Өөртэнь үнэн сэхэ зондо хэтэ мүнхын шагнал үршөөхэ. Тус ном баһа христиан бүлгэмүүд руу шурган орогшо худал номнолошодһоо хэргылнэ.

Хуушан Хэлсээнэй лүндэнишэд дэлхэйн түүхын ямар аргаар түгэсэхэ тухай, һайн зүйл мууе эсэслэн яажа илаха тушаа уран һайхан, хадуугдама дүрсэнүүдэй аргаар найруулан хөөрэдэг бэлэй. Энэ ном бол тэдэ лүндэнишэдэй заншал даган үргэлжэлүүлнэ. Шэнэ Хэлсээнэй номуудай дунда энэ ном ойлгоходо эгээл орёо удхатай ном байжа магадгүй. Юуб гэхэдэ, тэрээн соо ирагуу найрагай олон дүрсэнүүд, ерээдүй сагта бээлүүлэгдэхэ зүгнэлгэ, лүндэнүүд угаа олон дайралдана.

Энэ ном соо юун тухай хэлэгдэнэб

1 ¹ Һаяар юун болохоёо байһаб гэжэ бүгэдыень зарасанартаа харуулхын тула, Иисүүс Христоосой гэршэлгые Бурхан Тэрээндэ даалгаа. Христоос Өөрынгөө зараса Иоаннда Эльгээмэлье ябуулжа,

энээн тухай соносоо. ² Иоанн хараһан үзэһэнөө бултыень үнэн зүб гэжэ баталба. Энэнь Бурханай үгэ, Иисүүс Христоосой гэршэлгэ мүн. ³ Энэ ном дотор бэшээтэй Бурханай хэлэһэн үгэнүүдые уншадаг, шагнадаг ба сахидаг хүнүүд жаргалтай, юуб гэхэдэ, саг ойртожо байна.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдые мэндэшлэгэ

⁴ Аси можын хүзэглэгшэдэй долоон бүлгэмүүдтэ би Иоанн ханданаб. Бурхан бии, байһаншье, байхашье юм. Бурханһаа, Тэрэнэй хаан шэрээгэй урдахи долоон Һүлдэнүүдһээ, ⁵ мүн үнэн бодото Гэршэ байһан, үхөөд, анха түрүүн амидырһан, газар дэлхэйн хаашуулай Эзэн бологшо Иисүүс Христоосхоо таанадта амгалан байдал, буян хэшэг үршөөгдэнэ. Иисүүс Христоос манда дуратай, тиймэһээ Өөрынгөө шуһа адхажа, бидэниие нүгэлһөөмнай сүлөөлөө. ⁶ Иисүүс Христоос бидэниие хаан түрэ дотор нэгэдүүлээд, Эсэгэ Бурхандаа алба хэдэг санаартаниинь болгоо. Иисүүс Христоосто хэтэ мүнхын алдар соло, эршэ хүсэн байхань болтогой! ⁷ Хаража байгты: үүлэн соогуур Тэрэ ерэхэ. Бүхы хүнүүд, мүн жадаар хадхаашадшье Тэрэениие хараха. Газар дэлхэйн бүхы арадууд Тэрэениие шаналан хайрлаха. Үнэхөөрөө тиихэ. Болтогой! ⁸ «Би хадаа Альфа, Омега* гээшэб!» – гэжэ Эзэн Бурхан хэлэнэ. Тэрэ хододоо байгаа, байнашье, байхашье, Хамагые зонхилогшо мүн.

Амидырһан Иисүүсые Иоанн хараба

⁹ Би Иисүүсэй шаби, Иоанн ахатнай гээшэб. Бурханай хаан түрын эрхэтэн мүн туладаа би таанартал адляар зобон тулижа, тэбшэн тэсэжэ байнаб. Бурханай үгэ номноһонойнгоо, Иисүүсые гэршэлһэнэйнгээ түлөө би Патмос гэжэ олтирогто сүлэгдөө һэм. ¹⁰ Эзэнэй үдэр би Арюун Һүлдын нүлөөдэ абтабаб – ара тээмни бүдүүн дуутай бүрээ шэнги юумэнэй хүнхинэтэр дуугархые дуулабаб. ¹¹ Тэрэ абяан намда иигэжэ хэлэбэ:

– Хаража байһан юумээ ном соо бэшээд, Эфесэй, Смирнын, Пээр-гэмэй, Тиатирай, Сардисай, Филадельфиин, Лаодикийн хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ эльгээлши.

¹² Намтай хэн хөөрэлдэнэб гэжэ һонирхон гэдэргээ эрьехэдээ, алтан долоон дэнгүүдые харабаб. ¹³ Долоон дэнгүүдэй дундань Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүнтэй адлирхуу Хүнэй зогсохые харааб. Тэрэ болбол уужам ута хубсаһагай, сээжээрээ боохон алтан бэһэтэй һэн. ¹⁴ Тэрэнэй үһэниинь сагаанаар будаһан ноһондли, саһан шэнги саб сагаан, нюдэниинь

* 1:8 Альфа, Омега гээшэ грек алфавидай түрүүшын ба һүүлшын үзэгүүд мүн.

дүлэтэн носожо байһан гал шэнги байгаа. ¹⁵ Хүлнүүдынь шатама халуун пеэшэндэ халаажа улайлгahan зэд шэнги, хоолойн хүүюур уһан мэтэ хүнхинэжэ байгаа һэн. ¹⁶ Тэрэ хүн баруун гартаа долоон одонуудые баринхай, хоёр тээшээ хурса эритэй элдэ аманһаань бултайнхай, шарайнь шатама шанга гэрэлтэй наран шэнги байгаа. ¹⁷ Тэрэниие харамсаараа, би үхэһэн шэнгээр хүлэйн хажууда унашабаб. Тиихэдэмни Тэрэ баруун гараа мүрэ дээрэмни табяад, намда иигэжэ хэлэбэ:

– Бү ай; Би хадаа Түрүүшынхинь, Һүүлшынхинь гээшэб, ¹⁸ Би амидыб; үхөөд байһанаа мүнөө хэтэ мүнхэдөө амиды ябахаб; үхэлэй ба үхэлэй ороной түлхюурнүүдынь Намда бии. ¹⁹ Ши юу хараабши, мүнөө ямар юумэн боложо байнаб, хожом юун болохоб – энээн тухай ши бэшээрэй. ²⁰ Минии гартаа баряад байхые шинии хараһан долоон одонуудай, алтан долоон дэнгүүдэй нюусань иимэ: долоон одонууд хүзэглэгшэдэй долоон бүлгэмүүдэй Эльгээмэлнүүд мүн, шинии хараһан долоон дэнгүүд хүзэглэгшэдэй долоон бүлгэмүүд мүн гээшэ.

Эфесэй хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандалга

2 ¹ Эфесэй хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ иигэжэ бэшээрэй: «Баруун гартаа долоон одонуудые баряад, алтан долоон дэнгүүдэй дундуур ябагша иигэжэ хэлэнэ: ² танай бүтээһэн үйлэ хэрэгые, танай хэһэн ажалые, танай тэсэбэриие Би мэдэнэб. Хара һанаатанда таанад тон дурагүйт гэжэ мэдэнэб, Иисүүсэй элшэд бэшэ аад, элшэнэрынь гээшэбди гээд өөһэдыгөө тоологшодые шалгажа үзөөд, тэдэнэр хадаа худалшад, мэхэшэд мүн гэжэ элирүүлһыетнай Би мэдэнэб; ³ таанад ехэ бэрхэшээлнүүдые гаталаат, тэсэбэритэй байнат, Минии нэрэ хүндын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаат гэжэ мэдэнэб. ⁴ Теэд анха түрүүшынхидээл адляар Намда дурагүй болоһондотнай таанадые зэмэлнэб. ⁵ Хаанаһаа бууһанаа һанажа, нүгэл хэхэеэ болиит, анханайнгаа хэрэгүүдые бүтээгйт. Нүгэл хэхэеэ болёогүй һаатнай, ерээд, танай дэнгые абаад ябашахаб. ⁶ Зүгөөр, николаидуудай үйлэ хэрэгүүдтэ дураа гутан зэбүүрхэдэгтнай һайн гээшэ. Бишье тэдэндэ дураа гутагшаб. ⁷ Хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Һүлдын хэлэһэниие шэхэтэй юм һаа, шагнаг лэ! Бурханай сэсэрлигтэ ургадаг мүнхэ амидаралай модоной жэмэсые амталха эрхэ илаашада үгэхэб».

Смирнын хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандалга

⁸ Смирнын хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ иигэжэ бэшээрэй: «Үхөөд байһанаа амидырһаниинь, Түрүүшынхи, Һүүлшынхинь гээшэб: ⁹ танай зоболон гашуудалые, үгытэй ядуу байһыетнай

мэдэнэб, – үнэндөө таанад баянта! Мүн еврейнүүд бэшэ аад, еврей-нүүдбди гэгшэдэй таанадые хардаашадые Би мэдэнэб, юундэб гэбэл, тэдэнэр сатанагай мэдэл доро сугларһан улад гээшэ. ¹⁰Зобохо тулихаяа байнабди гэжэ бү айгаарайгты. Туршажа үзэхэеэ заримыетнай шолмос түрмэдэ хааха, арбаад хоног соо тамалуулхат. Теэд үхэн үхэтэрөө үнэн сэхэ байгаарайгты, Би танда мүнхын амидарал үршөөхэб! ¹¹Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Һүлдын хэлэһэниие шэхэтэй юм хаа, шагнаг лэ! Илаашые хоёрдохиёо хүнөөхэгүй».

Пээргэмэй хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандалга

¹² Пээргэмэй хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ бэшээрэй: «Хоёр тээһээ хурса эритэй хэлмэтэ иигэжэ хэлэнэ: ¹³таанад сатанагай хаан шэрээгэй газарта байдагта гэжэ Би мэдэнэб. Зүгөөр таанад Намда үнэн сэхээр хандадагта, сатанагай байдаг газарта тнай Минии үнэн сэхэ гэршэ Антипын алуулһан үдэрнүүдтэшье Намһаа арсаагүйт. ¹⁴Теэд таанадые зэмэлхэ зарим юумэн Намда бии: Балаһаамай* хургаалые баримталагша хүнүүд таанарай дунда байдаг. Балаһаам хадаа Израилиин зониие нүгэл шэбэлдэ оруулха, хуурмаг бурхануудта үргэһэн эдеһнһээ амсуулха, зальхай һамуу ябадалтай болгохо тухай Балаак хааниие хургаа һэн. ¹⁵Мүн баһа николаидуудай хургаалые баримталагшадшье таанадай дунда бии. ¹⁶Нүгэл хэхэеэ болигты! Тиигээгүй һаатнай, удангүй таанадта ерээд, аманһаамни гарагша эритэ хэлмээр николаидуудай хургаал баримталагшадтай тэмсэхэб. ¹⁷Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Һүлдын хэлэһэниие шэхэтэй юм хаа, шагнаг лэ! Илагшада Би далда хадагалаатай манна эдеэ үгэхэб, сагаан шулуу үгэхэб. Шулуун дээрэнь шэнэ нэрэ бэшээтэй байха, тиин шулуу абагшаһаа ондоо хэншье тэрэ нэрые мэдэхэгүй».

Тиатирай хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандалга

¹⁸Тиатирай хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ бэшээрэй: «Носожо байһан гал дүлэн шэнги ялалзама нюдэтэй, халуун пещэн соо халаажа улайлһан ээд шэнги хүлнүүдтэй Бурханай Хүбүүн иигэжэ хэлэнэ: ¹⁹танай бүтээһэн хэрэгые, танай дуратай байһые, алба хэһые, этигэл найдабариие, тэсэбэри зоригые мэдэнэб, мүнөө бүтээгшэ үйлэ хэрэгтнай урдынхиһаа бүри ехэ юм гэжэ мэдэнэб. ²⁰Теэд таанадые зэмэлхэ зарим юумэн Намда бии: өөрыгөө лүндэншэ гээд тоолодог

* 2:14 Балаһаам – Тоо 22:2-7 хара.

Изээбэл* хамгыг таанад зүбшөөнэт; тэрэ хамган өөрынгөө хургаал заабариие номножо, Минии зарасанарай тархи толгой эрьюулнэ, тэдэниием зальхай хамуу ябадалтай болгоно, худал бурхануудта үргэһэн хоол эдьюулжэ хургана. ²¹ Нүгэл шэбэл үйлэдэхээс болихын тула тэрэ эхэнэртэ саг гаргажа үгөөб, теэд нүгэл шэбэлэ тэрэ орхихо дурагүй байна. ²² Тиимэһээ Би тэрэ хамганда үбшэн зоболон асаруулхаб, хэрбээ нүгэл үйлэдэхээс болёогүй хаань, тэрэ эмэтэй гүйлдэгшэдые туйлай ехэ уйдхар гашуудалда оруулхаб. ²³ Тэрэ гэргэнэй үхибүүдые үхүүлхэб. Тиихэдэмни хүнэй зүрхэ сэдхэлые, ханал бодолые сүм мэдэдэг байна, тиин хүн бүхэндэ хэһэн үйлэ хэрэгэйнэ зэргээр хүртөөхэ байна гэжэ Намае хүзэглэгшэдэй бүхы бүлгэмүүд ойлгохо. ²⁴ Тиатирда байгша бусад бүхы таанадта, энэ хургаал заабариие баримталдаггүй ба сатанагай гүн нюуса гэдэгыень мэдэдэггүйшүүлдэ иигэжэ хэлэнэб: үшөө ондоо бэрхэшээлнүүдые таанадта эльгээхэгүйб. ²⁵ Теэд мүнөө таанадта бии байһан юумээ Минии ерэтэр баряад байгты. ²⁶⁻²⁸ Минии бүхы зарлигые эсэстэнь хүрэтэр бээлүүлдэг илагшын эрхэ мэдэлдэнь арадуудые үгэхэб. Бишье баһал тиигэжэ Өөрынгөө Эсэгэһээ засаг түрые абаа һэм. Илагша тэрэ хүн тэдэ арадуудые түмэр таягаараа захиргаалан зонхилжо байха; тэдэ зон шабар амһартануудтал адляар хяа бута сохюулха. Тэрэ илагшада үглөөнэй одые үгэхэб. ²⁹ Хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Хүлдэн хэлээшые шэхэтэй юм хаа, шагнаг лэ!»

Сардисай хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандалга

3 ¹ Сардисай хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ иигэжэ бэшээрэй: «Бурханай долоон Хүлдэн, мүн долоон одонуудай Эзэн иигэжэ хэлэнэ: танай бүтээһэн үйлэ хэрэгые мэдэнэб; таанад амиды гэжэ тоологдонот, үнэхөөрөө таанад үхөөд байнат. ² Хэргэлэн байгты; үлөөшэ юумээ хуу барандаа хосороодүдэнь бэхижүүлэгты, юуб гэбэл, үйлэ хэрэгүүдтнай Бурханаймни урда хүсэд дүүргэгдээгүй гэжэ Би һананаб. ³ Таанад юу абаа, юу дуулаа һэмта, тэрэнээ сахин хадагалжа байгты, нүгэл хэхээс болигты! Хэрбээ хэргэлэн байгаагүй хаатнай, Би таанадта хулгайшан шэнгээр гэнтэ ерэхэб, хэдыдэ ерэһыемни мэдэхэгүйт. ⁴ Теэд өөһэдэньгөө хубсаһа бузарлаагүй хэдэн хүнүүд Сардисатнай бии, тэдэтнай сагаан хубсаһа үмдөөд, Намтай хамта ябалсаха, юундэб гэбэл, этигэл найдабаридэ тэдэ хүрэнэ. ⁵ Илагша баһал сагаан хубсаһа үмдэхэ; тэрэнэй нэрые амидаралай номһоо Би хэзээшые зуража хаяхагүйб, тэрэ хүн Минии юм гэжэ Өөрынгөө Эсэгын урда, Бурханай

* 2:20 Изээбэл – 3 Хаан 16:31; 4 Хаан 9:22, 30 хара.

Эльгээмэлнүүдэй урда айладхахаб. ⁶ Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Һүлдэн хэлэһэниие шэхэтэй юм хаа, шагнаг лэ!»

Филадельфиин хүзэглэгшэдэй бүлгэмдэ хандалга

⁷ Филадельфиин хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ бэшээрэй: «Нээгээ хаа, хэнэйшые хаажа шадахагүй, хаагаа хаа, хэнэйшые нээжэ шадахагүй Давидай оньһон түлхюуртэй Нангин Үнэн сэдьхэлтэн иигэжэ хэлэнэ: ⁸ танай бүтээһэн үйлэ хэрэгы мэдэнэб, – тиин Би урда тээхи үүдыетнай нээбэб, тэрэниие хэншые хаажа шадахагүй, юундэб гэхэдэ, таанад хүсэ багатайшые хаа, Минии һургаал сахинат, Минии һургаалһаа арсаагүйт. ⁹ Хаража байгаарайт! Өөһэдыгөө еврейнүүд гэжэ тоолодог аад, сатанагай мэдэлдэ байһан уладые танда асараад, хүлдэтнай унан дохихыень баадхахаб. Үнэхөөрөө тэдэнэр еврейнүүд бэшэ, худалаар хэлэнэ. Мүн танда дуратай байһыемни тэдэ улад мэдэхэ. ¹⁰ Тэсэбэри-тэй байха тухай Минии зарлиг заабариие сахинан туладатнай, газар дэлхэйнхидые туршажа үзэхээе бүхы юртэмсэдэ тохёолдохоео байгаа гай аюулай үедэ Би таанадые хамгаалан үлөөхэб. ¹¹ Иигээд удангүй ерэхэб. Илалтынтнай аша үрые хэнэйшые абажа ябашахагүйн тула бии байһан юмээе шангаар баряад байгаарайт. ¹² Илагшые Би Өөрынгөө Бурханай Һүмэ доторхи бахана тулгань болгохоб, тиин тэрэ илагша хэтэ заяандаа тэндэ үлэхэ. Бурханайгаа нэрые, Минии Бурханай үршөөлөөр тэнгэриһээ бууха Бурханайгаа хотын, шэнэ Иерусалимай нэрые, мүн Өөрынгөө шэнэ нэрые тэрэ Һүмын бахана дээрэ бэшэхэб. ¹³ Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Һүлдэн хэлэһэниие шэхэтэй юм хаа, шагнаг лэ».

Лаодикийн хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ хандалга

¹⁴ Лаодикийн хүзэглэгшэдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэдэ иигэжэ бэшээрэй:

– Болтогой гэжэ нэрэтэй үнэн бодото найдабаритай Гэршэ, Бурханай бүтээлэй Эхиниинь иигэжэ хэлэнэ: ¹⁵ «Танай бүтээһэн үйлэ хэрэгы мэдэнэб. Таанад хүйтэншые бэшэт, халууншые бэшэт. Ай даа, нэгэн гэбэл хүйтэн, али үгы хаа, халуун байбалтнай, хайн бэлэй даа! ¹⁶ Теэд таанад хүйтэншые бэшэ, халууншые бэшэ, харин юрэл миин дулаан байнат. Би таанадые аман сооһоо нёлбоһо гаргаһандал адляар, Өөрһөө холоур намнахамни. ¹⁷ Юундэб гэхэдэ, „Би баяжааб, ехэ зөөритэй болооб, юугээршые дутанагүйб!“ – гэнэт. Теэд ямаршые зол хубигүй, үгытэй ядуу, баарһан, һохор балай, нүсэгэн болоод байһанаа мэдэнэгүйт! ¹⁸ Баян болохын тула галаар арьудхагдаһан алта Намһаа

худалдажа абахыетнай зүблэнэб, шарбай нюсэгэн бээе харуулжа ябахыгын тула сагаан хубсаһа Намһаа абажа үмдэгты, юумэ харадаг болохын тула нюдэнэй эм абажа, нюдэндөө түрхигты. ¹⁹ Дуратай хүнүүдээ Би элишэлэн шүүмжэлдэг, хэһээдэгби. Тиймэһээ таанад хэшээл оролдолго гаргагты, нүгэл хэхэээ болигты. ²⁰ Энэ Би үүдэнэй хажууда ерээд, үүдэ тоншожо байнаб. Минии абяа дуулаад, үүдэ нээһэн хүнэйдэ орожо, хамта эдеэлхэб, тэрэ хүн Намтай суг эдеэлхэ. ²¹ Би илажа гараад, Өөрынгөө Эсэгэтэй хамта хаан шэрээдэнь хуугааб, тэрээндэл адляар, Намтай хамта Минии хаан шэрээдэ хууха эрхые Би илагшада олгохоб. ²² Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдтэ Арюун Һүлдэн иигэжэ хэлэһэниие шэхэтэй юм һаа, шагнаг лэ!»

Тэнгэри дээрэхи Бурханда хүгэдэлгэ

4 ¹ Тэрэнэй удаа би тэнгэри өөдэ шэртэхэдээ, тэнгэрийн үүдэнэй онгорхой байхые обёорбоб. Тиин бүрээгэй дуугарһандал адли абяа дуулааб. Түрүүн хандаһан абяан намда иигэжэ хэлэбэ:

– Өөдөө гара. Тиигээд юунэй болохые шамда хөөрөхэб.

² Удангүй би Арюун Һүлдэн нүлөөдэ абтажа, өөдөө дэгдэшэбэб. Тиин тэнгэридэ хаан шэрээ урдани байба, дээрэнь Хэншьеб хуужа хууба. ³ Хаан шэрээ дээрэ тэрэ хуугаашань үнэтэ хас шулуун, мана шулуун шэнгээр толоржо байба. Хаан шэрээнь тойроод, номин шулуун мэтээр холонго ялалзан татажа байба. ⁴ Энэ хаан шэрээе тойроод, баһа хорин дүрбэн хаан шэрээнүүд байгаа. Тэдэ хаан шэрээнүүд дээрэ хорин дүрбэн ахамадууд хуугаа. Эдэ ахамадууд сагаан хубсаһа үмдэнхэй, толгойдонь алтан титим малгайнууд табяатай. ⁵ Хаан шэрээһэнь сахилгаан сахилжа, тэнгэрийн дуун нэрьежэ, шанга шууяан гаража байба. Хаан шэрээгэй урда долоон зула носоно. Эдэнь Бурханай долоон Һүлдэ мүн бэлэй. ⁶ Баһа хаан шэрээгэй урда болор мэтэ сэбэр тунгалаг шэл далай шэнги юумэн байба.

Хаан шэрээгэй дүрбэн буланда дүрбэн амитад байба. Тэдэ амитад урдаһаашье, хойноһоошье тон олон нюдэтэй һэн. ⁷ Түрүүшынь амитан арсалантай адлишуу, хоёрдохинь залуу буха шэнги, гурбадахинь нюураараа хүн мэтэ, харин дүрбэдэхинь ниидэжэ байһан бүргэд шэнги бэлэй. ⁸ Эдэ дүрбэн амитад тус бүридөө зургаа зургаан далитай һэн. Далинуудайнь дээгүүршье, доогууршье олон нюдэд байгаа. Тэдэ дүрбэн амитад эсэн сусангүй, үдэр һүниггүй иигэжэ ходо дабтагша һэн:

– Хамагые зонхилогшо арюун нангин, арюун нангин, арюун нангин Эзэн Бурхан түрүүншье байгаа, мүнөөшье байна, саашадаашье байхал!

⁹ Хаан шэрээ дээрэ Ёуугаашада – хэтэ мүнхэдөө Амидарагшада алдар соло, нэрэ түрэ, баяр баясхалангаа тэдэ амитадай хүргэхэдэнь, ¹⁰ хорин дүрбэн ахаматууд хаан шэрээ дээрэ Ёуугаашын урда тээ унан хүгэдэн мүргэхэ, хэтэ мүнхэ Амидарагшын урда доро дохин мүргэхэ, тийн хаан шэрээгэйн урда титим малгайнуудаа табяад, иигэжэ хэлэхэ:

¹¹ – Манай Эзэн Бурхан, Та али бүхы алдар солодо, нэрэ хүндэдэ, засаг түрэдэ хүртэмөөр байнат! Бүхы юумэн Танаар бүтээгдээ, Танай хүсэл зоригоор байгуулагдаа.

Ном бэшэг, Үргэлэй Хурьган

5 ¹ Тиигээд долоон тамгаар тамгалан хаагаатай, дотор, гадаргүй бэшээтэй номые хаан шэрээдэ Ёуугаашын баруун гартань харабаб. ² Түгэлдэр хүсэтэ Эльгээмэлые харабаб.

– Хэн тамгыень эбдэжэ, энэ ном нээжэ шадахаб? – гэжэ тэрэ Эльгээмэл шангаар дуугарба. ³ Теэд тэнгэридэшье, газар дээрэшье, газар дорошье энэ номые нээжэ, хаража шадаха хэншье байбагүй. ⁴ Энэ номые зүйтэйгөөр нээгээд, уншажа шадаха, угайдхадаа үзэжэ хаража шадаха нэгэшье хүнэй олдоогүйдэнь би ехээр гашуудан уйлааб.

⁵ – Бү уйла! Харалши! Илаашань Иудын угай, Давидай үри һадаһан болохо Арсалан тээ тэрэ байна. Долоон тамгыень эбдэжэ, энэ номые Тэрэл нээжэ шадаха, – гэжэ нэгэ ахаматынь намда хэлэбэ.

⁶ Харан гэхэдэмни хаан шэрээгэй урда дүрбэн амитадай, мүн ахаматуудай урда тахил болгогдон табигдаһан янзатай Үргэлэй Хурьган зогсожо байба. Тэрэ Хурьган долоон эбэртэй, долоон нюдэтэй. Эдэнь бүхы газар дэлхэйдэ Бурханай эльгээһэн долоон хүлдэнь байгаа. ⁷ Үргэлэй Хурьган хаан шэрээдэ дүтэлэн ерэжэ, тэндэ Ёуугаашын баруун гарһаань ном абаба. ⁸ Номые Тэрэнэй абахадань, дүрбэн амитад, хорин дүрбэн ахаматууд Үргэлэй Хурьганай урда хүгэдэн, доро дохибо. Тэдэнэр тус бүридөө нэгэ нэгэ ятагануудые, хүжэ санзай дүүрэтэр хэһэн алтан аягануудые гартаа баряад байгаа. Эдэ бүгэдэнь Бурханай зоной бүтээдэг мүргэл зальбаралын мүн бэлэй. ⁹ Тиин тэдэнэр иимэ шэнэ дуу дуулаба: Та энэ ном абажа, тамгыень эбдэжэ тайлаха эрхэтэйт, Та үргэл болгогдожо алуулаад, Өөрынгөө улаан шуһанай сэнгээр али бүхы угсаатание, элдэб янзын хэлэтэй зониие, бүхы уг изагууртание, үндэһэ яһатание Бурханда абажа үгөөт. ¹⁰ Та манай Бурханай аша туһада тэдэ хүнүүдые санаартад, хаашуул болгоот – тэдэнэр газар дэлхэйн зониие зонхилжо байха! ¹¹ Хаан шэрээе, амитадые, ахаматуудые тойроод, олон Эльгээмэлнүүдэй дуугаржа байхые би харааб, шагнааб. Тэдэнэр үй түмэн, тоо томшогүй олон байгаа. ¹² Тэдэ шанга шангаар

иигэжэ хашхаралдаа: Тахил болгогдожо табигдаһан Үргэлэй Хурьган засаг түрэ, зөөри баялиг, сэсэн бодол, хүсэ шадал, нэрэ түрэ, алдар соло, магтаал юрөөлдэ хүртэхэ эрхэтэй. ¹³ Тэнгэри, газар дээрэ, газар доро, далайда байһан бүхы амитадай иигэжэ хэлсэхые би дуулааб:

– Хаан шэрээ дээрэ Ёуугаашада, мүн Үргэлэй Хурьганда хэтэ мүнхын магтаал юрөөл, нэрэ хүндэ, алдар соло, хуули засаг олгогдохонь болтогой!

¹⁴ Дүрбэн амитадынь:

– Болтогой! – гэбэд. Ахамадуудынь газарта дохин унажа, хүгэдэн мүргэбэ.

Түрүүшын зургаан тамга тайлбарилба

6¹ Долоон тамгын түрүүшынхиень Үргэлэй Хурьганай эбдэхые би харааб, тиигээд: «Наашаа ерэ!» – гэжэ түрүүшын амитанайнь тэнгэри дуугарһандал адляар хүнхинэмэ шангаар хэлэхые дуулааб. ² Сагаан мори харабаб. Гартаа ном бариһан хүн тэрэ мори унаад ябаба. Толгойдоо үмдэхэ титим малгай абаһан тэрэ хүн илагша мэтээр гаража, илалта туйлахаяа ябаба. ³ Хоёрдохи тамгыень Үргэлэй Хурьганай тайлахада: «Наашаа ерэ!» – гэжэ хоёрдохи амитанайнь хэлэхые дуулааб. ⁴ Тиихэдэнь ондоо, гал улаан зээрдэ морин гараба. Мори унаһан тэрэ хүндэ газар дайда дээрэхи амгалан тайбан байдалые эбдэжэ, дэлхэйн зоной бэе бээе алалсалгын эрхэ засаг олгогдобо. Тэрээндэ томо гэгшын һэлмэ үгтөө. ⁵ Гурбадахи тамгыень Үргэлэй Хурьганай тайлахада: «Наашаа ерэ!» – гэжэ гурбадахи амитанайнь хэлэхые дуулааб. Харан гэхэдэмни, хара мори унаһан хүн гартаа шэгнүүр баринхай байба. ⁶ Тиигээд дүрбэн амитанай зүгһөө иимэ абяанай гарахые дуулааб: «Нэгэ хэмжээ шэниисын түлөө бүхэли үдэр ажаллаха, гурбан хэмжээ ешмээнэй түлөө бүхэли үдэр ажаллаха! Теэд оливай модо үзэмэй модо хоёрые бү гутаа!» ⁷ Дүрбэдэхи тамгыень Үргэлэй Хурьганай тайлахада: «Наашаа ерэ!» – гэжэ дүрбэдэхи амитанайнь хэлэхые дуулааб. ⁸ Харан гэхэдэмни, сунхигар сагаабтар морин байба. Дээрэнь Үхэл һууба, тэрэниие дахаад, Үхэлэй орон ябаба. Газар дэлхэйдэ һуугаашадай дүрбэнэй нэгэ хубиие һэлмэ жадаар, үлэсхэлэн хоохон байдалаар, үбшэн тахалаар, ан арьяатанаар алуулха хюдуулха эрхэ засаг Үхэлдэ, Үхэлэй орондо олгогдобо. ⁹ Табадахи тамгыень Үргэлэй Хурьганай тайлахадань, Бурханай Үгын түлөө, гэршэ болоһонойнгоо түлөө алуулагшадай хүнэнэ һүлдэнүүдые тахилай шэрээ доро харабаб. ¹⁰ «Нангин гэгээн, хамагые зонхилогшо үнэн бодото Эзэн Бурхан аа! Газар дэлхэй дээрэ бидэниие алаашадые гэмнэнгүй, хэһээнгүй хэды болотор хүлээхэбта!» – гэжэ тэдэ алуулагшад

шанга шангаар хашхаралдаба. ¹¹Тэдэнэй хүн бүхэндэнь сагаан хубсаһа үгтэбэ. Тэдэ алуулагшадта: «Христоосто алба хэһэн тусгаар тооной аха дүүнэрэйтнай алуултар таанар үшөө нэгэ бага амаржа байгты. Тэдэтнай таанартал адляар алуулха», – гэжэ хэлэгдэбэ. ¹²Зургаадахи тамгыень Үргэлэй Хурьганай тайлахадань, харан гэхэдэмни, газар ехээр хүдэлбэ; наран гээшэ үхэһэн хүнүүдэй хойноһоо шаналан уйлашадай хара хубсаһандал адли баларташоод, хара гээшэ шуһан улаан болошоод байба. ¹³Аргагүй шанга халхинай болоходо, боди модоной эдешээдүй үрэ жэмэсүүдэй хиидэн унадагтал адляар, огторгойн одо мүшэд газарта унашаба. ¹⁴Огторгой тэнгэри гээшэ орёһон саарһан мэтээр монсогойршобо, бүхы хада ууланууд, арал олтирогууд өөһэдынгөө һууринуудһаа хүдэлшэбэ. ¹⁵Газар дэлхэйн хаашуулшье, дээгүүр тушаалтай дарганаршье, сэрэгэй ноёдшье, баяшуулшье, засаг баригшадшье, барлаг богоолнуудшье, юрын хүнүүдшье агы хүхэнүүдтэ, хада уулын хабшалда орожо хоргодобо. ¹⁶Тэдэ хүнүүд хада, хабсагайнуудта хандан, иигэжэ гуйба:

– Дээрэмнай унажа, хаан шэрээдэ һуугшаһаа, Үргэлэй Хурьганай уур сухалһаа абарыт!

¹⁷Эдэ Хоёрой айхабтар ехэ уур сухалай үдэр хүрэжэ ерэбэ, тиин тэрэ ехэ уур сухалыень хэн тэсэжэ шадахаб?

7 ¹Тэрэнэй һүүлээр газар дэлхэйн дүрбэн буланда дүрбэн Эльгээмэлнүүдэй зогсожо байхые харабаб. Тэдэ Эльгээмэлнүүд газар дайда руу, уһан далай руу, ой модо руу халхилхагүйн тула дэлхэйн дүрбэн халхие халхалан барижа байгаа. ²Гартаа амиды Бурханай тамга баярад, зүүн зүгһөө ерэжэ ябаһан баһа нэгэ Эльгээмэлые харабаб. Тэрэ Эльгээмэлын газар дайдада, уһан далайда гэм хоро хүргэхэ эрхэтэй дүрбэн Эльгээмэлнүүдтэ хандан, иигэжэ шангаар хашхарба: ³«Бурханай бүхы албатанай магнай духадань тамга даража тэмдэглээдүйдэмнай газар дайдадашье, уһан далайдашье, ой модондошье гэм бү хэгты». ⁴Хэды хүн духадаа тамга табюулааб гэжэ хэлсэхые дуулааб. Израилиин бүхы угсаата зоной зуун дүшэн дүрбэн мянган хүниинь тамга даруулаа: ⁵Иудын угсаатанһаа арбан хоёр мянган хүн, Рэүбээнэй угсаатанһаа баһал арбан хоёр мянга, Гаадай угсаатанһаа арбан хоёр мянга, ⁶Ашээрэй угсаатанһаа арбан хоёр мянган хүн, Напталиигай угсаатанһаа арбан хоёр мянга, Мэнашшээгэй угсаатанһаа арбан хоёр мянга, ⁷Симеоний угсаатанһаа арбан хоёр мянга, Левиин угсаатанһаа арбан хоёр мянган хүн, Иссахаарай угсаатанһаа арбан хоёр мянга, ⁸Зэбүлүүнэй угсаатанһаа арбан хоёр мянга, Иосифой угсаатанһаа арбан хоёр мянга, Бэньямиинэй угсаатанһаа арбан хоёр мянган хүн духадаа тамга даруулаа.

Тоолошогүй олон хүнүүд

⁹Тэрэнэй удаа харахадамни, тооложо барагдашагүй олон зон урдмни үзэгдэбэ. Тэдэ зоной дунда бүхы үндэнэ яһатан, арадууд, угсаатан, янза бүриин хэлэтэй хүнүүд ерээд байгаа нэн. Тэдэ зон хаан шэрээгэй урда, Үргэлэй Хурьганай урда зогсобо. Тэдэнэр сагаан хубсаһа үмдэнхэй, гартаа пальма модоной мүшэрнүүдые баринхай. ¹⁰Тэдэ иигэжэ хашхаралдана: «Хаан шэрээдэ Ёуугааша манай Бурхан, мүн Үргэлэй Хурьганда абаралга». ¹¹Хаан шэрээе, ахаматуудые, дүрбэн амитадые тойроод, бүхы Эльгээмэлнүүд зогсожо байба. Тэдэнэр хаан шэрээгэй урда уруугаа хаража бултадаа унаад, Бурханда мүргэбэд. ¹²Тиихэ зуураа, тэдэ иигэжэ хэлээ: «Болтогой! Манай Бурханда магтаал соло, сэсэн бодол, баяр баясхалан, нэрэ хүндэ, эрхэ засаг, хүсэ шадал хэтын хэтэдэ үршөөгдөө! Болтогой!» ¹³Тиигээд нэгэ ахаматынь: «Сагаан хубсаһа үмдөөд байһан ямар хүнүүд гээшэб? Тэдэ хаанаһаа ерээб?» – гэжэ намһаа һураа. ¹⁴«Ноён аа, та мэдэнэт», – гэжэ харюусааб. Тиихэдэмни намда тэрэ иигэжэ хэлэбэ: «Эдэ хүнүүд гайтай ехэ гасалан зоболон үзэжэ ерэгшэд мүн. Эдэнэр хубсаһа хунараа Үргэлэй Хурьганай шуһанда угаажа, сагаан болгобо. ¹⁵Тиимэһээ эдэ хүнүүд Бурханай хаан шэрээгэй урда зогсоод, Тэрэнэй хүмэ дотор үдэр хүнигүй Тэрээндэ алба хэнэ. Тиин хаан шэрээдэ Ёуугааша эдэ хүнүүдые хамгаалха. ¹⁶Тэдэ хүнүүд саашадаа үлэн хооһоор ябахгүй, ундаа хүрэжэ зобохогүй, ааяма шанга наранда шаруулхагүй, бүгшэм халуунһаа боложо ядархагүй. ¹⁷Юундэб гэхэдэ, хаан шэрээгэй урда зогсожо байгааша Үргэлэй Хурьган тэдэ хүнүүдэй адуулагша эзэниинь боложо, мүнхэдөө амидаралай уһанда тэдэниие залан абаашаха. Эдэ хүнүүдэй нюдэнэй нулимсые Бурхан Өөрөө аршаха».

Долоодохи тамгыень тайлаба

8 ¹Долоодохи тамгыень Үргэлэй Хурьганай тайлахадань, хахад сагай туршада огторгой тэнгэридэ абяа шэмээгүй болошобо. ²Тиигээд Бурханай урда долоон Эльгээмэлнүүдэйн зогсожо байхые харабаб. Тэдэ Эльгээмэлнүүдтэ долоон бүрээнүүд үгтэбэ. ³Удаань баһа нэгэ Эльгээмэл дүтэлэн ерээд, үргэлэй шэрээгэй хажууда зогсобо. Тэрэ Эльгээмэл гартаа алтан бойпуур баринхай. Бурханай бүхы хүнүүдэй мүргэлтэй нэгэдүүлхын тула, хаан шэрээгэй урдахи тахилай алтан шэрээ дээрэ табяад утахын тула обоо собоо хүжэ санзай тэрэ Эльгээмэлдэ үгтэбэ. ⁴Хүжэ санзайн утааниинь Бурханай хүнүүдэй мүргэлтэй хамта Эльгээмэлэй гартаа баряад байһан бойпуур сооһоо өөдөө дэгдэбэ. ⁵Удаань тэрэ Эльгээмэлын бойпуур абажа, үргэлэй шэрээһээ залаһан галаар бойпуураа дүүргээд, газарта хаяжархиба.

Тиихэдэнь газар дэлхэйдэ огторгойһоо дуун нэрьебэ, тэнгэри низаганаса дуугарба, ехээр сахилгаан сахилба, газар хүдэлбэ.

Бүрэнүүдые дуугаргаба

⁶ Долоон бүрэнүүдые баряад байһан долоон Эльгээмэлнүүд бүрээгээ дуугаргахаяа бэлдэбэд. ⁷ Түрүүшын Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, шуһатай холисолдоһон мүндэр оробо, гал дүлэн гараба, тиихэдэнь газар дэлхэйн гурбанай нэгэ хубинь, ой модоной гурбанай нэгэ хубинь, бүхы үбһэ ногоон шаташаба. ⁸ Хоёрдохи Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, дүрэжэ байһан мантан томо хада шэнги юумэн далайда унашаба. Тиихэдэнь далайн гурбанай нэгэ хубинь шуһан болошобо. ⁹ Далайда байһан амиды бүхы юумэнүүдэй гурбанай нэгэ хубинь үхэшбэ, далайн бүхы онгосонуудай гурбанай нэгэ хубинь хосоршобо. ¹⁰ Гурбадахи Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, дүлэн шэнгээр носожо байһан угаа томо одо мүшэн огторгойһоо ерэжэ гол мүрэнүүдэй, уһа горхонуудай гурбанай нэгэ хуби дээрэ унашаба. ¹¹ Тэрэ одо мүшэн Тобшо Үрмэдэн гэжэ нэрэтэй. Уһа мүрэнэй гурбанай нэгэ хубинь үрмэдэндэл адли гашуун боложо, иимэ уһа уугаад, хүн түрэлхитэнэй гурбанай нэгэ хубинь үхөө бэлэй. ¹² Дүрбэдэхи Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, наран, һара, одо мүшэд гэмтэжэ, гурбанай нэгэ хуби саг соо гэрэл туяа үгэхээ болибо. Наран үдэрэй гурбанай нэгэ хуби саг соо гэрэл туяа үгэхээ болёод, һара ба одо мүшэд хүниин гурбанай нэгэ хуби саг соо гэрэл туяа үгэхээ болёод байба. ¹³ Зогсоод хаража байтарни, огторгойдо нэгэ бүргэд ниидэн, иигэжэ шангаар дуугарба: «Газар дэлхэйдэ һуугшадта гайтай ехэ уйдхар гашуудал тохёолдохонь, бусад гурбан Эльгээмэлнүүд бүрээгээ дуугаргахаяа байна».

9 ¹ Табадахи Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, огторгой дээрэһээ одо мүшэдэй газарта унаад байхые оёорон харабаб. Газарай оёоргүй гүнзэги нүхэ руу орохо түлхюур тэрэ одо мүшэндэ үгтөө. ² Газарай тэрэ оёоргүй гүнзэги нүхэнэй үүдые одо мүшэнэй нээхэдэнь, тэндэһэнь аргагүй томо пеешэн сооһоо гараһан шэнги бөөн хара утаан дэгдэн гараба. Тэрэ утаанһаань боложо, огторгой тэнгэри, нараншые бүрүүл харанхы болошобо. ³ Хара утаан сооһоо таршаа шумуул бии боложо, газарта унаба. Тэрэ таршаа шумуул газар дэлхэйн хорото абаахайнуудтал адли ехэ эрхэ засаг үгтөө. ⁴ Теэд үбһэ ногоондошые, ургамал модонуудташые хоро хүргэхэгүйт, харин духадаа Бурханай тамгагүйл хүнүүдтэ хоро хүргэхэт гэжэ тэдэ таршаа шумуулда хэлэгдээ. ⁵ Мүн тиимэ хүнүүдые алахагүйт, харин таба һара соо миил үбэдхөөжэ зобоохот

гэжэ тэдэ таршаа шумуулда захигдаа. Тэрэ үбшэниинь хүниие хорото абаахайн хадхаһандал адли ехэ үбшэнтэй. ⁶Тиихэ үедэнь хүнүүд зобоходоо үхэлөө бэдэрхэ, теэд үхэлынь олдохогүй, үхэхэ гэжэ ехэ оролдохо, теэд үхэлынь тэдэндэ ерэхэгүй. ⁷Тэдэ таршаа шумуул хараха янзада дайралдахаяа байһан морид шэнги. Таршаануудай толгойнуудтань алтан титим малгайнуудтал адлишуу юумэн үмдөөтэй, тэдэнэй нюур шарайнуудынь хүнэйхидэл адлинууд. ⁸Таршаануудай толгойнуудай үһэниинь эхэнэр хүнэй үһэндэл адли, шүдэнүүд гээшэнь арсаланай хоёонуудтал адлирхуу. ⁹Тэдэ таршаанууд дээгүүрээ түмэр шэнги хуягтай, тэдэнэй ниидэхэдэ далинуудайнь хииганаан гээшэ олон тоото мори тэргээр дайн байлдаанда наяргалдан түргэлдэн орожо байһандал үзэгдөө. ¹⁰Тэдэ таршаануудай хүлнүүдынь хорото абаахайнуудайхидал адли, таршаануудай хүлнүүдтэнь хадхуурнууд бии; таршаанууд тэдэ хадхуурнуудаараа таба харын туршада хүнүүдые хадхажэ зобоохо эрхэ засагтай байгаа. ¹¹Тэдэ таршаануудай хааниинь оёоргүй гүнзэгы нүхэнэй эльгээмэл мүн; тэрэ эльгээмэлынь еврей хэлээр Аваддон, грек хэлээр Аполлион (оршуулбал: «Үнөөгшэ») гэжэ нэрэтэй.

¹²Нэгэ аюул зоболонгой үнгэрхэдэ, хойноһоонь баһа хоёр ехэ га шуудал зоболон ерэхэ ёһотой байгаа.

¹³Зургаадахи Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, Бурханай урдахи тахилай алтан шэрээгэй дүрбэн булангай эбэрнүүдһээ абяа дуулааб. ¹⁴Томо бүрээ бариһан зургаадахи Эльгээмэлдэ тэрэ абяан иигэжэ хэлэбэ:

«Агууехэ Евфрат мүрэнэй шадар хүлээтэй дүрбэн Эльгээмэлнүүдые таби». ¹⁵Тиихэдэнь хүн зоной гурбанай нэгэ хубиие алаха хюдаха эгээл тэрэ саг, үдэрөө, һара, жэлээ хүлээжэ, бэлэн болоод байһан тэдэ дүрбэн Эльгээмэлнүүд табигдаба. ¹⁶Хамта дээрээ тэндэнь хоёр зуун сая морин сэрэгшэд байна гэлсэхые дуулааб. ¹⁷Эдэ моринуудай, унаад ябаһан хүнүүдэйн иимэ байхые харааб: сэрэгшэдынь гал улаан, миндаргадал адли сэнхир, хүхэртэл адли шара хуягуудые үмдэнхэй. Моридойнь тархи толгой арсаланайхидал адли. Моридой аман сооһоо гал, утаан, хүхэр гаража байгаа. ¹⁸Үхэлэй аюулта гал, утаан, хүхэр гурбан зүйлнүүд моридой аманһаа гараад, хүн зоной гурбанай нэгэ хубиие алаа, хюдаа һэн. ¹⁹Юундэб гэбэл, моридойнь хүсэ шадал тэдэнэй амандань, хүлнүүдтэнь байгаа. Тэдэнэй хүлнүүдынь тархи толгойнуудтай могойнуудай түхэлтэй, тиимэ хүлнүүдээрээ хүн зониие хорложо алана. ²⁰Иимэ ехэ аюул зоболондо орожо үхөөгүй үлэһэн хүнүүд өөһэдынгөө нүгэлтэ хара хэрэгүүдые үйлэдэжэл байгаа. Тэдэнэр алта мүнгөөр, гуули эдээр, шулуу модоор хэгдэһэн худал хуурмаг шүтөөнүүдтэ, ада

шүдхэрнүүдтэ урдынхидаал адляар хүгэдэн мүргэхөөр байгаа. Харин тиихэдэ тэдэ хуурмаг шүтөөнүүдынь юумэ үзэжэ харажашье, дуулажа шагнажашье, ябажа хүдэлжэшье шадахагүй. ²¹ Бусад үлэхэниинь хүнүүдые аладаг, хюдадаг, эльбэ шэди үйлэдэдэг, забхай зальхай ябадал гаргадаг, хулгай худал хэдэг ябадалаа орхёогүй байһаар.

Гартаа багахан ном бариһан Эльгээмэл

10 ¹ Удаань үүлэ нэмэрһэн бата хүсэтэй ондоо нэгэ Эльгээмэлэй тэнгэриһээ буужа ябахые харабаб. Толгой дээгүүрнь холонго татанхай, нюур шарайнь наран шэнги, хоёр хүлын гал баханануудтал адли. ² Дэлгээтэй багахан ном тэрэнэй гарта байба. Тиигээд баруун хүлөө далай дээрэ, зүүн хүлөө газар дээрэ табиба. ³ Тиигээд Эльгээмэл арсаланай хэрхирһэндэл шангаар хашхарба. Тиихэдэнь долоон аянганууд өөһэдынгөө абяагаар дуугаралдаба. ⁴ Тиигэжэ дуугаралдахадань, юумэ бэшэхээ бэлдээд байгааб, теэд: «Долоон аянгануудай хэлээшые бү бэшэ, нюугаад бай», – гэжэ тэнгэри дээрһээ хэлэхые дуулабаб.

⁵ Далай дээрэ, газар дээрэ байхыень минии хараһан Эльгээмэл баруун гараа огторгой өөдэ үргэбэ. ⁶ Огторгой тэнгэриие, газар дэлхэйе, уһан далайе, тэндэхи бүхы юумэнүүдые заяаһан хэтэ мүнхэдөө Амидаран мандагшын алдар нэрээр тэрэ Эльгээмэл иигэжэ тангариглан хэлэбэ: «Саашадаа удааруулагдахагүй. ⁷ Теэд долоодохи Эльгээмэлэй бүрээгээ дуугаргахадань, Бурханай нюуса түсэб бүрин бэелүүлэгдэхэ. Бурхан энэ түсэб тухай Өөрынгөө зарасанар-лүндэншэдтэ урид мэдээсэһэн байгаа». ⁸ Удаань тэнгэриһээ дуулдаһан абяан дахин намда хандажа: «Далай газар хоёрой дээрэ зогсожо байһан Эльгээмэлһээ дэлгээтэй ном ошожо аба», – гэбэ.

⁹ Би тэрэ Эльгээмэлдэ ошожо, дэлгээтэй номыень эрибэб. Тэрэ намда иигэжэ хэлэбэ: «Энэ ном абаад эдижэрхи. Хото гэдэхэндэшни гашуун байха, теэд аман соошни зүгын бал шэнги амтатай байха».

¹⁰ Эльгээмэлэй гарһаа номыень абаад эдижэрхибэб. Аман доторни ороходоо, зүгын бал шэнги амтатай байһанаа, харин тэрэ номоо эдихэдэмни, хото гэдэхэн соомни ехэ гашуун байгаа. ¹¹ Тиигээд Эльгээмэл намда иигэжэ айладхаа: «Ши олон ондоо арадууд, үндэнэ яһатан, элдэб янзын хэлэтэй зон, хаашуул тухай урид мэдэжэ, дахин саашадаа абарал буулгадаг болохош».

Хоёр гэршэнэр

11 ¹ Газар хэмжэдэг модон шэнги таяг намда үгөөд, иигэжэ хэлэбэд: «Ши өөдөө бодоод, хүмэ, тахилай шэрээ хоёрые хэмжэ, тиигээд

энэ Һүмэ дотор хэр олон хүнүүд Бурханда мүргэнэб гэжэ тооло. ² Теэд Һүмын гадаада хорёоо бү тоололсо, бү хэмжэ, юуб гэбэл, тэрэ хорёонь бусад арадуудай мэдэлдэ үгтэнхэй. Тэдэ хүнүүд нангин хотые дүшэн хоёр харын туршада хүлөөрөө гэшхэжэ дэбһэжэ ябаха. ³ Би хоёр гэршэнэрээ эльгээхэб: тэдэмни уйдхар гашуудалай хубсаһа үмдөөд, мянга хоёр зуун жаран үдэр соо Бурханай үгэ айладхажа ябаха». ⁴ Эдэ лүндэншэд газарай Эзэнэй урдахи хоёр дэн, хоёр олива модон мүн гээшэ. ⁵ Эдэ хоёр лүндэншэдые хорлохоёо ханаа хаань, тэдэ хоёрой аманһаа гал дүлэн гаража, дайсадыень үгы хэжэрхидэг байна. Эдэ хоёрто хоро хэхээе ханагшад үхэн хосорхо үйлэтэй. ⁶ Тэдэ хоёрой Бурханай үгэ айладхажа байха бүхы үдэрнүүдтэнь хура бороогой орохогүйн тула тэдэндэ огторгойе хаажархиха эрхэ засаг үгтэхэ; уһа мүрэнүүдые шуһан болгожорхихо, газар дэлхэйдэ өөһэдынгөө дура зоргоор гай аюул тохёолдуулха эрхэ засаг үгтэхэ. ⁷ Тэдэ хоёр лүндэншэдэй гэршэлгээе хэжэ дүүргэхэдэнь, оёоргүй нүхэн сооһоо ан арьяатан гаража ерээд, тэдэ хоёртой дайралдан, алаха хюдаха. ⁸ Тэдэнэй үхэнэн бэень Содом гү, али Египедтэл адли муу суутай хотонуудай нэгэ тон ехэ хотын гудамжада хэбтэхэ. Тэрэ хотодо мүн тэдэнэй Эзэн хэрээрэндэ хадагдажа саазалуулаа. ⁹ Али бүхы арадууд, угсаатан, элдэб янзын хэлэтэй зон, бүхы үндэнэ яһатан тэдэ хоёрой үхэнэн бэеые гурба хахад үдэрэй туршада һонишоон хаража байгаа, хүдөөлүүлхыень зүбшөөнгүй байлгаа. ¹⁰ Газар дэлхэйдэ һуудаг хүнүүд хүхилдэн баясажа, найр зугаа хэнэ, бэе бээдээ бэлэг сэлэгүүдые барина, юундэб гэбэл, эдэ хоёр лүндэншэд газар дэлхэй дээрэ һуугшадые тамалан хэнээдэг байгаа. ¹¹ Теэд гурба хахад үдэрэй үнгэрхэдэ тэдэ хоёрой досоонь амидарал үгэдэг Бурханай хүлдэ орожо, мүнөөхи хоёрын хүл дээрээ бодошобо, тиихэдэнь тэндэ хаража байһан хүнүүд айхын ехээр айжа мэгдэбэ. ¹² «Наашаа дэгдэгты!» гэжэ тэнгэри дээрэхээ шангаар дуугарха абьяан лүндэншэдтэ дуулдаба. Тиин дайсадайнгаа хараһаар байтарынь, лүндэншэд үүлэнэй дээгүүр тэнгэри өөдэ дэгдэшэбэ. ¹³ Тэрэ үедэнь газар ехээр хүдэлжэ, хотын арбанай нэгэ хубинь һандарба. Долоон мянган хүн газарай хүдэлөөһөө боложо үхэбэ, бэшэниинь айжа мэгдээд, тэнгэрийн Бурхание алдаршуулан магтаба. ¹⁴ Хоёрдохи гай аюул үнгэрбэ. Тиигээд гурбадахи гай аюул дүтэлшэбэ!

Долоодохи бүрээ

¹⁵ Долоодохи Эльгээмэл бүрээгээ дуугаргаба. Тиихэдэнь тэнгэридэ иигэжэ шангаар дуугарха абьяанууд дуулдаба:

– Дэлхэйн засаг түрэ Эзэн Бурханаймнай, Тэрэнэй Табисууртын засаг түрэ болоо. Тэрэ засаг түрө Бурхан хэтэ мүнхэдөө бариха байха.

¹⁶ Бурханай урдахи хаан шэрээ дээрэ хууһан хорин дүрбэн ахамадууд Бурханай урда нюураараа уруугаа хаража газарта унаад, хүгэдэн мүргэбэ. ¹⁷ Тэдэ иигэжэ хэлэбэ:

– Хододоо байһан, мүнөөшье байгаа Хамагые зонхилогшо Бурхан, Танда баяр баясхалан хүргэнэбди, Та агууехэ хүр хүсээе харуулжа, Хаан болобот.

¹⁸ Бусад арадууд уур сухалаа хүрэбэ, баһа Ташье уур сухалаа хүрэбэт – үхэһэн хүнүүдые шүүбэрилхэ сагтнай, Танай зарасанар-лүндэншэдтэ, Танай арюун нангин арадта, Танай алдар нэрые хүндэлдэг юрыншые, засаг баридагыше хүнүүдтэ шагнал хайра үршөөхэ сагтнай, газар дайда усадхан хосороогшодые үгы хэхэ сагтнай хүрэжэ ерэбэ. ¹⁹ Тэнгэри дээрэхи Һүмэ тайлдан нээгдэжэ, Тэрэнэй Хэлсэнэй ханзынь Һүмэ дотор харагдаба. Тиин гал ехэ сахилгаан сахилба, оог шууяан болобо, тэнгэрийн дуун нэрьебэ, газар хүдэлбэ, мүндэр ехээр оробо.

Эхэнэр луу хоёр тухай

12 ¹ Тиин тэнгэри дээрэ гайхамшаг дүлгэ тэмдэг үзэгдэбэ: нараар хубсаһа хэжэ үмдэһэн эхэнэр; тэрэнэй хүл доронь һара, толгойдонь – арбан хоёр одо мүшэтэй титим малгай.

² Хүл хүндэ байһан тэрэ эхэнэр түрэхын урдахана тохёолдодог үбшэнһөө зобожо хашхарна. ³ Тэнгэридэ баһа ондоо нэгэ дүлгэ тэмдэг би болобо: долоон толгойтой, арбан эбэртэй, толгойнууд дээрээ долоон титимтэй томо гэгшын улаан луу харагдаба. ⁴ Тэрэнь одо мүшэдэй гурбанай нэгэ хубиие һүүлээрэе хамаад, тэнгэриһээ газарта хаяба. Үхибүүнэй түрэмсөөр залгижархихаяа бэлдээд, нарайлха эхэнэрэй урда луу зогсожо байба. ⁵ Нарайлха эхэнэр хүбүү түрэбэ. Тэрэнь бүхы арадуудые түмэр таягаараа ударидан зонхилжо байха юм. Тэрэ хүбүүниинь Бурханда, Бурханай хаан шэрээдэ дэгдүүлэн абаашагдаба.

⁶ Харин эхэнэр сүл губи руу тэрьелжэ ошобо. Тэндэ эхэнэрэй байха байрые Бурхан түхээрэе һэн. Мянга хоёр зуун жаран үдэрэй турша соо тэрэ байрадань эхэнэрые харууһалжа байха.

⁷ Харин тэнгэри дээрэ дайн сэрэг боложо байгаа: Михаэл* өөрынгөө эльгээмэлнүүдтэй суг луугай урдаһаа тэмсэн дайралдаа. Луу өөрынгөө Эльгээмэлнүүдтэй хамта дайралдаа. ⁸ Теэд луу Эльгээмэлнүүдтэйгээ диилдэжэ, тэнгэридэ байха нуури байраяа алдаа. ⁹ Юртэмсэ дэлхэйн бүхы зониие мэхэлжэ хууража байһан шолмос, сатана гэжэ нэрэтэй ехэ үнинэй Могой бологшо луу тэнгэриһээ газарта шэдүүлһэн, тэрээнтэйгээ

* 12:7 Дан 10:13; Иуд 1:9 хара.

хамта эльгээмэлнүүдыньше шэдүүлэн юм. ¹⁰Тэнгэри дээрэхэе шангаар хэлээн иимэ үгэнүүдые би дуулаа хэм:

– Одоошые Бурханай хүнүүдэй абарагдаха саг ерэбэ. Одоошые манай Бурхан засаг түрые абаад, хаан болохо. Тиин Бурханай Табисуурта бүхы дэлхэе ударидан зонхилжо байха. Юуб гэбэл, бидэнэй аха дүүнэрые Бурханаймнай урда үдэр хүнигүй гэмнэгшэ газар руу шэдүүлэн унаба. ¹¹Манай аха дүүнэр Үргэлэй Хурьганай шуһаар, мүн гэршэлхэн үгөөрөө тэрэ гэмнэгшые илаа. Аха дүүнэрнай ами наһаа гамнаагүй, үхэлһөө айгаагүй. ¹²Огторгой тэнгэри, тэндэ байгшад бултадаа баясан хүхигты! Газар дэлхэйнхидтэ, уһан далайнхидта гашуудал зоболон болохонь! Айхабтар ехэ уур сухалтай шолмос танда бууба: хаһа сагынь бага үлөө гэжэ тэрэ шолмос ойлгоо.

¹³Луу газарта шэдүүлхэнэ мэдээд, хүбүү түрэнэн эхэнэрые хойноһоонь мүшхэн намнаба. ¹⁴Болзоото сүл губи газартаа лууда баригдангүй ниидэжэ ошохынь тула тэрэ эхэнэртэ бүргэд шубуунай аргагүй томо хоёр дали үгтэбэ. Гурба хахад жэл соо тэрэ эхэнэрые харууһалжа байха юм. ¹⁵Далай ехэ уһанда абтажа тэрэ эхэнэрэй урдашахынь тула тэрэнэй хойноһоонь луу хадаа гол мүрэн шэнги ехэ уһа аман сооһоо гаргажархиба. ¹⁶Тээд эхэнэртэ газар туһалаа: луугай гаргаһан уһа мүрэниие газар амаа ангайлгаад уужархиба. ¹⁷Тиихэдэнь луу тэрэ эхэнэртэ ехээр сухалдан хэрүүлхэжэ, эхэнэрэй бусад үхибүүдтэй дайралдахаяа ошобо. Тээд үхибүүдынь Бурханай захяа заабариие дүүргэжэ, Иисүүсэй үнэн зүб һургаалые үнэн сэхээр сахидаг хэн. ¹⁸Тэрэ луу далайн эрьедэ зогсожо байгаа.

Хоёр арьяатан

13 ¹Далай сооһоо арбан эбэртэй, долоон толгойтой арьяатанай гаража ябахые харааб. Эбэрнүүд дээрэнь арбан титим табяатай, толгой дээрэнь Бурхание доромжолһон нэрэнүүд бэшээтэй. ²Минии хараһан арьяатан болбол эрбэдэй түхэлтэй, хүлнүүдынь баабгайнхитай адлишуу, аманинь арсаланайхи шэнги. Тэрэ арьяатанда луу өрынгөө хаба шадал, хаан шэрээ, тон ехэ түрэ засаг үгэбэ. ³Арьяатанай нэгэ толгойнь үхэлэй ехээр шархатаһан байбашье, эдэгэжэ, газар дэлхэйн хүнүүд бултадаа гайхалдан, тэрэ арьяатанай хойноһоо дахаба. ⁴Тээд хүнүүд арьяатанда засаг үгэнэн луугай урда хүгэдэн мүргөөд, мүн арьяатанда хүгэдэн мүргэхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ: «Энэ арьяатантай тэнсэхэ амитад олдохо аал? Энэнтэй дайралдажа шадаха хүн амитан байха аал?»

⁵Өөрыгөө магтаха, Бурхание доромжолхо эрхэ засаг тэрэ арьяатанда үгтэнэн байна. Дүшэн хоёр һара соо тиимэ юумэ хэжэ байха эрхэ тэрээндэ олгогдоһон юм. ⁶Бурхание муушалхаяа, Тэрэнэй алдар нэрые,

майхан байрые, тэнгэридэ хуугшадые муушалхаяа тэрэ арьяатан амаа ангайлгаба. ⁷ Бурханай табисуурта арад зоной урдаһаа тэмсэжэ, тэрэ зониие илаха эрхэ засаг тус арьяатанда үгтэнхэй. Алишье угсаатаниие, арадуудые, элдэб янзын хэлэтэй зониие, бүхы яһатан үндэһэтэниие захиран зонхилжо байха эрхэ засаг тэрэ арьяатанда үгтэнхэй. ⁸ Үргэлэй Хурьганай тэмдэглэдэг амидаралай ном соо нэрэнүүдэйн бэшэгдээгүй бүхы газар дайдын зон тэрэ арьяатанда хүгэдэн мүргэхэ. Үргэлэй Хурьган тахил болгогдон Бурханда үргэгдэхэ гэжэ газар дэлхэйн бүтээгдэхэнэ түрүүн хараалагдаа. ⁹ Шэхэтэй юм хаа, шагнаг лэ! ¹⁰ Барисада абтаха хубитай хүн барисада абтаха. Һэлмээр сабшуулжа үхэхэ хубитай хүн Һэлмээр сабшуулжа үхэхэ. Бурханай табисуурта арад зон хатуу зоригтой, үнэн шударгы байха ёһотой гэжэ эдэ үгэнүүдһээ элирнэ бшуу!

¹¹ Удаань газар дороһоо гаража ябаһан ондоо арьяатаниие харабаб. Тэрэнь Үргэлэй Хурьгандал адли хоёр эбэртэй байгаа, теэд луу шэнгээр дуугараа. ¹² Энэ арьяатаниинь үхэтэрөө шархатуулаад эдэгэһэн нэгэдэхи арьяатанда мүргэгты гэжэ газар дэлхэйн бүхы зониие баадхана. Хоёрдохи арьяатаниинь нэгэдэхи арьяатанай нэрээр, тэрэнэй эрхэ засагые хэрэглэн, тиимэ юумэ хэнэ. ¹³ Хоёрдохи арьяатаниинь гайхамшаг ехэ дүлгэ тэмдэгүүдые үйлэдэнэ: хүнүүдэй хараһаар байтар тэнгэри дээрэһээ газар уруу гал дүлэ буулгана. ¹⁴ Тиин энэнь нэгэдэхи арьяатанай нэрээр гайхамшаг ехэ дүлгэ тэмдэгүүдые харуулжа, газар дэлхэйн зониие мэхэлнэ. Һэлмээр сабшуулаад амидырһан арьяатанай нэрэ хүндэдэ тэрэнэй хүрэг дүрсэ хэгты гэжэ газар дэлхэйн зондо хоёрдохи арьяатан захиралта үгэбэ. ¹⁵ Нэгэдэхи арьяатанай хүрэг дүрсые амидыруулха эрхэ, тэрэ хүрэг дүрсыень юумэ хэлэжэ шададаг болгохо эрхэ, нэгэдэхи арьяатанай хүрэг дүрсэдэ хүгэдэн мүргэдэггүй хүнүүдые алаха эрхэ хоёрдохи арьяатанда үгтөө. ¹⁶ Энэ хоёрдохи арьяатан бүхы хүнүүдые: юрыншье, засаг баридагшье, баяншье, үгытэйшье уладые, эрхэ сүлөөтэйшье зониие, богоол барлагуудыешье баруун гартаа гү, али духа магнайдаа тамга табюулха гэжэ баадхана. ¹⁷ Тамгагүй хаа, хэншье юумэ наймаалха, худалдажа абаха эрхэгүй. Тамга гээшэнь арьяатанай нэрэ гү, али тэрэнэй нэрын тоо мүн.

¹⁸ Иихэдээ мэргэн бодолтой ябахые уряална: ухаансар хүниинь арьяатанай тоое бодожо гаргаг лэ. Энэ тоонь, хүнэйхидэл адли, зургаан зуун жаран зургаа юм.

Үргэлэй Хурьган болон Тэрэнэй абарһан зон

14 ¹ Би иимэ юумэ харааб: Сион хада дээрэ Үргэлэй Хурьган зогсоно, Тэрэнтэй хамта зуун дүшэн дүрбэн мянган хүнүүдэй

духада Үргэлэй Хурьганай нэрэ, Тэрэнэй Эсэгын нэрэ бэшээтэй. ² Уһан хүүюур шэнги, тэнгэрийн дуун шэнги абьяан огторгойһоо дуулдаба. Намда тэрэ абьяан ятагаар наадахадаа, ятагашадай наададаг дуундал адляар һанагдаба. ³ Тэдэнэр хаан шэрээгэй урда, дүрбэн амитадай болон ахаматуудай урда байгаад, магтаал дуу эдэлүүлнэ. Газар дэлхэйһээ сүлөөлэгдэһэн зуун дүшэн дүрбэн мянган тэдэ хүнүүдһээ бэшэ ондоо хэншье эдэ дуунуудые дуулажа шадаагүй. ⁴ Тэдэ хүнүүд эхэнэрнүүдээр орёһолдон бээз бузарлаагүй, гэр бүлэ болоогүй зандаа үлөө, Үргэлэй Хурьганай ошоһон тээшэ дахажа ябаа. Гансал тэдэ хүнүүд газар дэлхэйһээ абтан абарагдаа. Тэдэнэр Бурханда болон Хурьганда үргэһэн түрүүшын ургасын дээжэ мэтэ. ⁵ Тэдэнэр хэзээдэшье худал хуурмаг үгэ хэлэдэггүй, гэм зэмэгүй байһан юм.

⁶ Газар дэлхэй дээрэ һуугшадта, али бүхы арадуудта, угсаатанда, элдэб янзын хэлэтэй зондо, бүхы үндэһэ яһатанда хэтэ мүнхын Һайн Мэдээсэл дуулгахын тула үшөө нэгэ Эльгээмэлэй огторгойдо элин ниидэжэ ябахые би удаань харааб. ⁷ «Бурханһаа айжа түбэгшөөжэ байгыт! Тэрэнэй алдар солые суурхуулан магтажа байгыт! Юуб гэбэл, Бурханай зарга шүүбэри хэхэ сагынь ерээд байнал! Огторгой тэнгэриие, газар дайдые, далай мүрэнүүдые Бүтээгшын урда хүгэдэн мүргыт!»

⁸ Дары хойноһоонь баһа ондоо, хоёрдохи Эльгээмэл иигэжэ хашхаран ниидэжэ ябаа: «Бүхы арад үндэһэтэниие забхайралайнгаа бузар архи уулгажа хорлоһон агуу ниислэл Вавилоон хото хосороо, хосороо!» ⁹ Тэдэнэй хойноһоо баһа ондоо, гурбадахи Эльгээмэл шанга шангаар иигэжэ хашхаран ооглобо: «Арьяатанда, тэрэнэй хүрэг дүрсэдэ мүргэн хүгэдэжэ, духадаа гү, али баруун гартаа тамгатай байгаа һаа, ¹⁰ Бурханай уур сухалай аягаһаа Тэрэнэй уур сухалай холисогүй сэбэр үзэмэй дараһан архи ууха, тэдэ хүнүүдые арюун нангин Эльгээмэлнүүдэй урда, Үргэлэй Хурьганай урда асараад, гал түймэр руу, хүхэрэй хүхэ дүлэн руу хаяжа, тамалан хэнээхэ. ¹¹ Тэдэниие зобоогшо галай хара утаан хэтын хэтэдэ өөдөө хөөрэн дэгдэхэ, тиин арьяатанда, тэрэнэй хүрэг дүрсэдэ хүгэдэн мүргэгшэдтэ, тэрэнэй нэрэтэй тамгатайшуулда үдэр һүнигүй амар заяа үзүүлэгдэхэгүй».

¹² Бурханай табисуурта зон, Бурханай захяа заабари сахижа, Исүүстэ үнэн сэхэ ябадаг хүнүүд тэсэбэритэй шанга байха ёһотой гэжэ эдэ үгэнүүдһээ элирнэ бшуу! ¹³ Удаань огторгойһоо иигэжэ дуугарха абяа дуулааб: «Буулгажа бэшээд аба: энэ саһаа эхилэн Эзэндэ үнэн сэхэ байжа наһа бараһан хүнүүд ямар жаргалтайб даа!» «Тиимэл даа, тэдэнэр хүндэ хүшэр ажалһаа одоол сүлөөржэ амархань, юундэб гэбэл,

тэдэнэй бүтээхэн буянтай найхан хэрэгүүдынь хойноһоонь ябалсана гэжэ Арюун Һүлдэ хэлэнэ».

Ургаса

¹⁴ Иимэ юумэ харааб: сагаан үүлэн, тэрэнэй дээрэнь Хүн түрэлхитэнэй Хүбүүндэ адлирхуу хүн һууна. Толгой дээрэнь алтан титим, гартаа хурса хадуур баринхай. ¹⁵ Һүмэ сооһоо баһа нэгэ Эльгээмэл гартаад, үүлэн дээрэ Һуугшада хандан, иигэжэ шангаар ооглон дуугарба: «Хадуураа наашань эльгээгты, тиигээд таряагаа хадагты! Газар дээрэ ургаса таряан эдеэшээ – хуряаха саг ерээ!»

¹⁶ Үүлэн дээрэ Һуугаашань хадуураа газар уруу шэдэбэ. Тиихэдэнь газар дээрэхи таряан хадагдашаба. ¹⁷ Ондоо нэгэ Эльгээмэл тэнгэрийн Һүмэ сооһоо гараба, баһал хурса хадуур гартаа баринхай. ¹⁸ Гал гуламта даажа байһан баһа нэгэ Эльгээмэл Һүмын үргэлэй газарһаа гараба. Хурса хадууртай Эльгээмэлдэ хандан, тэрэнь иигэжэ хашхарба: «Хурса хадуураа абаад яба, тиигээд газар дээрэ ургадаг үзэмэй модоной жэмэсүүдые хада, тэдэнь эдеэшээд байна».

¹⁹ Тэрэ Эльгээмэлынь хадуураа газар уруу шэдэжэ, газарай үзэмэй баглануудые отолоод, үзэмэй шүүһэ шахадаг, Бурханай уур сухалай томо тогоо худар шэдэжэрхибэ. ²⁰ Хотын гадна оршоһон томо тогоон соо үзэмэй баглаа жэмэсүүдые низа тэһэ дэбһэбэ, тиихэдэнь тогооной халитар улаан шуһан урдажа, мориной хазаарта хүрэмөөр гурбан зуун хараа модоной зайда халин тарашаба.

Һүүлшын долоон гай аюулнууд

15 ¹ Удаань баһа нэгэ аргагүй ехэ, гайхамшаг дүлгэ тэмдэг: һүүлшын долоон гай аюултай долоон Эльгээмэлнүүдые тэнгэри дээрэ харабаб. Юундэ һүүлшын гай аюул юм гэбэл, Бурханай уур сухалын эдэнээр түгэсөө. ² Галтай холиһон шэл далай шэнги юумэ харабаб. Энэ шэл далайн хажууда арьяатаниие, тэрэнэй хүрэг дүрсые, арьяатанай нэрын тоое илаашад байна. Тэдэнэр тус бүридөө Бурханай ятага баряад зогсоно. ³ Тиихэ зуураа, Бурханай зараса Моисейн дууе, Үргэлэй Хурьганай иимэ дууе дууланад: Танай бүтээхэн хэрэг аргагүй ехэл, гайхалтай найхан лэ, Хамагые зонхилогшо Дээдэ Бурхан! Арадуудай Хаан! Танай хэрэгүүд үнэхөөр зүб, үнэн сэхэ лэ! ⁴ Хэн Танһаа айхагүйб даа, Эзэн Бурхан, Танай нэрэ солье хэн алдаршуулан магтахагүйб даа?! Гансал Та нангин гэгээнта! Бүхы арадууд Танай урда һүгэдэн унажа мүргэхэл. Юундэб гэбэл, Танай үнэн зүб хэрэгые бултадаа үзөө хараа.

⁵ Удаань иимэ юумэ харааб: тэнгэри дээрэ Гэршэлгын Майханай Хамагай Нангин газарын нээгдэбэ. ⁶ Тэндэһээ долоон гай аюултай долоон Эльгээмэлнүүд гараба. Тэдэнэр сэбэрхэн, ялагар нарин улхаар оёһон хубсаһа үмдэнхэй, сээжээрээ алтан бэһэ бэһэлэнхэй байба. ⁷ Дүрбэн амитадай нэгэниинь долоон Эльгээгдэмэлнүүдтэ хэтэ мүнхэ оршодог Бурханай угаа ехэ уур сухалай долоон алтан аяганууды барюулба. ⁸ Һүмэнь Бурханай Алдар солын, тэрэнэй Хүсэ шадалай утаагаар дүүрэшэбэ, тиин долоон Эльгээмэлнүүдэй долоон гай аюулай дууһан зайлатар Һүмэдэ хэншые орожо шадаагүй.

Бурханай уур сухалай долоон аяга

16 ¹ Удаань долоон Эльгээмэлнүүдтэ хандан, Һүмэ доторһоо шангаар иигэжэ хэлэхые дуулааб: «Эндэһээ ошожо, Бурханай уур сухалай долоон аяга соохиие газарта адхагты!»

² Нэгэдэхи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохиие газарта адхаба, тиигэмсээрнь арьяатанай тамгатай хүнүүдэй ба арьяатанай дүрсэдэ һүгэдэн мүргэгшэдэй бээдэнь бузар муухай эдээрэтэй шарханууд гарашаба. ³ Хоёрдохи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохиие далайда адхаба, далай тиихэдэнь үхэнэн хүнүүдэй шуһан шэнги боложо, далайн амитад бултадаа хосорон халашаба.

⁴ Гурбадахи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохиие гал мүрэн, уһа горхоруу адхаба, тиихэдэнь гол мүрэнүүд, уһа горхонууд улаан шуһан болошобо. ⁵ Уһа мүрэнүүдэй Эльгээмэлэй иигэжэ хэлэхыень дуулааб: мүнөөнэйшые, урданайшые арюун гэгээн Бурхан, Та, зүбөөр иигэжэ шиидхээт: ⁶ Тэдэнэр Бурханай арадай, лүндэншэдэй улаан шуһа адхаруулаа, тиихэдэнь Та тэдэндэ шуһа уулгажа, тэдэнэй гэмые зүб амсуулаат! ⁷ Тахилай шэрээгэй хажууһаа иигэжэ хэлэхыень би дуулааб: «Тиимэ даа, Хамагы зонхилогшо Эзэн Бурхан, Танай гаргаһан шиидхэбэринүүд үнэн зүб!»

⁸ Дүрбэдэхи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохиие нара руу адхаба, тиихэдэнь хүнүүдые шатааха эрхэ наранда үгтөө. ⁹ Аргагүй халуун болоходонь, хүнүүд шататараа халуудажа байгаа. Иимэ ехэ гай аюул даажа байһан Бурханай нэрые хүнүүд хараалай муугаар хараагаа һэн. Теэд тэдэ хүнүүд гэм хэхээ болёогүй, Бурхание магтаагүй.

¹⁰ Табадахи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохиие арьяатанай хаан шэрээ руу адхаба, тиихэдэнь арьяатанай засаг түрэ соо балай харанхы болошобо. Тэнсэлгүй үбшэнтэй байһан туладань тэндэхи хүнүүд хэлээ хазажа байбад. ¹¹ Тиин үбшэн зоболон, яра шарха асарһанайнь түлөө тэдэнэр Тэнгэрийн Бурхание хараалай муугаар хараажа байгаа. Теэд тэдэ хүнүүд гэм хэхээ болёогүй.

¹²Зургаадахи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохие асари ехэ Евфрат мурэн руу адхаба. Тиихэдэнь тэрэ мурэн хатажа, Зүүн зүгэй хаашуулай хуурай газараар ябаха харгы гаргагдашаба. ¹³Луугай аман сооһоо, арьяатанай аман сооһоо, худал хуурмаг лүндэншын аман сооһоо бахын түхэлтэй гурбан хүнэнэ хүлдэнүүдэй гаража байхые харабаб. ¹⁴Эдэ болбол дүлгэ тэмдэг үйлэдэдэг ада шүдхэрнүүдэй хүнэнэ хүлдэнүүд мүн: Хамагые зонхилогшо Бурханай агууехэ Үдэртэ дайралдахыень бүхы замбуулин дайдын хаашуулые суглуулхаяа тэдэ ошожо ябаа.

¹⁵ Обёоржо байгты!

Би хулгайшан шэнгээр
гэб гэнтэ орожо ерэхэб. Хубсаһаа бэлдээд,
һэргэлэн байһан хүн жаргалтай:
тэрэ хүн улад зоной дунда

салдаган нюсэгөөр гаража, нэрээ гутаахагүйл.

¹⁶Тиин гурбан хүнэнэ хүлдэнүүдынь еврей хэлээр Армагедон гэжэ нэрэтэй газарта бүхы хаануудые суглуулба.

¹⁷Долоодохи Эльгээмэл өөрынгөө аяга соохие агаар руу сасан адхаба. Тиихэдэнь «Бүтэбэ даа!» – гэхэн шанга абяан хүмын хаан шэрээгэй зүгһөө дуулдаба. ¹⁸Сахилгаан сахилгаалба, ооглоон хашхараан болохонь дуулдаба, тэнгэри дуугарба, газар хүдэлбэ. Дэлхэй дээрэ хүн амитанай бии болохоһоо нааша тиимэ ехээр газар хүдэлөөгүй юм. ¹⁹Аргагүй томо хото гурбан хуби боложо бутаран хандаршаба, бусад арадуудай хотонууд хяа бута хүрэн унашаба. Агуу ниислэл Вавилоон тухай Бурхан ханажа, аргагүй ехэ уур сухалайнгаа аягатай үзэмэй дараһан архие тэрэ ниислэлдэ уулгаба. ²⁰Ольторог аралнууд баран булта тэрьелшэбэ, хада уулануудшые олдохое болишобо. ²¹Огторгой тэнгэриһээ нэгэ талаант жэнтэй абарга томо мүндэр хүнүүд дээрэ унаба. Теэд аргагүй томо мүндэр оруулжа, аюул тодхор асарһанайнь түлөө Бурхание хүнүүд хараалай муугаар харааба. Юундэб гэбэл, айхабтар ехэ гай аюул тохёолдоо бшуу.

Янхан эмэ арьяатан хоёр

17 ¹Долоон аягатай долоон Эльгээмэлнүүдэй нэгэниинь ерээд, намтай хөөрэлдэжэ эхилбэ: «Наашаа ерэ даа, олон гол мурэнүүдэй эрьедэ нуушга аргагүй забхай Янхан эмые ямар хатуу шанга хэһээлтэдэ оруулха байһыень шамда харуулхамни. ²Газар дэлхэйн хаашуул тэрэ янхантай холбоорилдон забхайрдаг, газар дэлхэйнхид тэрэ эмын зальхайралай архие һогтосороо уудаг байгаа».

³ Удаань тэрэ Эльгээмэл Арюун Һүлдэтэй болгогдоһон намайе сүл губида асарба. Бурханиие доромжолһон нэрэнүүдэй бэшээтэй, улаан арьяатанай дээрэ һуужа байһан эхэнэрые харабаб. Тэрэ арьяатан долоон толгойтой, арбан эбэртэй һэн. ⁴ Тэрэ эхэнэр улаабтар хүхэ ба шад улаан бүдөөр оёһон хубсаһатай, шэжэр алта, эрдэнийн шулуу, һубад һубһа ялалзуулан зүүгээд байба. Гартаа алтан хундага баринхай. Тэрэ хундага соонь янхан эмын һамуу зальхай ябадалай жэрхэштэй муухай, бузар булай юумэнүүд хэгдээд байгаа. ⁵ Духа дээрэнь нюуса удхатайгаар иигэжэ бэшээтэй: «Агуу ниислэл Вавилоон – газар дэлхэйн янхан эмэнүүдэй жэрхэштэй муухай юумэнүүдэй эхэ». ⁶ Бурханай арад зоной шуһа, Иисүүсэй гэршэнэрэй шуһа уугаад, тэрэ эхэнэрэй һогтошоод байхые харахадаа, гайхахын ехээр гайхабаб.

⁷ Эльгээмэл иигэжэ намда хэлэбэ: «Ши юундэ гайхаабши? Эхэнэрэй нюусые, тэрэ эхэнэрэй унажа ябагша долоон толгойтой, арбан эбэртэй арьяатанай нюусые, шамда тайлбарилан хэлэжэ үгэхэб. ⁸ Шинии хараһан арьяатан бии байһанаа, мүнөө үгы болонхой. Оёоргүй гүнзэгы нүхэн сооһоо һаяар гаража ерэхэ, теэд тэрэ хосорон халаха. Дэлхэйн бүтээгдэхэнэ нааша угай дэбтэртэ бэшэгдээгүй газар дэлхэйнхид тэрэ арьяатаниие харахадаа, хүхихэ баярлаха, ушарынь гэбэл, бии байһанаа, үгы болоод, дахин бии болохо арьяатаниие хараха. ⁹ Эндэ сэсэн ухаан бодол хэрэгтэй. Долоон толгой гээшэнь эхэнэрэй һуугша долоон добо гүбээнүүдын мүн. Тэдэ долоон гүбээнүүдын мүн баһа долоон хаанууд гээшэ. ¹⁰ Тэдэ хаануудай табаниинь хосоронхой, нэгэниинь бии, нүгөөдэхинь үшөө ерээдүй, ерэхэдээшье удаан байхагүй. ¹¹ Бии байһанаа, үгы болоһон арьяатан наймадахи хааниинь болоно; энэнь түрүүшын долоон хаануудай нэгэниинь тиин хосорон халаха тээшэ боложо байна. ¹² Шинии хараһан арбан эбэрнүүд хадаа хаан түрые үшөөл абаагүй арбан хаанууд гээшэ, теэд тэдэнэр арьяатантай хамта нэгэ сагай турша соо хаанай засаг түрэ абаад байха. ¹³ Тэдэнэр хаба шадалаа, засаг түрэээ арьяатанда үгэхэ гэнэн гансал зорилготой. ¹⁴ Тэдэ хаанууд Үргэлэй Хурьганай урдаһаа дайралдаха, тиин Үргэлэй Хурьган Тэрэнэй урижа асарагшадтай, Тэрэнэй шэлэжэ абагшадтай, Тэрэндэ үнэн шударгы байгшадтай хамта тэмсэжэ тэдэниие диилэхэ. Юуб гэбэл, Үргэлэй Хурьган эзэдүүдэй Эзэн, хаануудай Хаан мүн».

¹⁵ Эльгээмэл намда иигэжэ хэлээ: «Янхан эмын һуугша гол мүрэнүүд хадаа элдэб янзын арадууд, улад зон, үндэһэ яһатан, янза бүриин хэлэтэй зон гээшэ. ¹⁶ Шинии хараһан эдэ арбан эбэрнүүд, мүн арьяатан тэрэ Янхан эмые үзэн ядажа эзбүүрхэхэ, тэрэниие үгырүүлэн хооһоруулха, салдаган нюсэгөөр үлөөхэ, тэрэ эмые эдижэрхихэ, тиигээд галда

шатааха. ¹⁷Юундэб гэбэл, Бурхан номнол үгэнүүдыень бээлүүлэгдэтэр табиһан зорилгыень бээлүүлхэ хүсэл арбан хаануудай зүрхэ сэдхэхлдэ хадуун оруулаа. Бурханай хүсэл иимэ: тэдэ хаанууд хоорондоо зүбшөөд, хаанай засаг түрые арьяатанда үгэхэ. ¹⁸Шинии хараһан эхэнэр болбол газар дэлхэйн хаануудые зонхилогшо агуухэя ниислэл мүн гээшэ».

Вавилооние хэһээлгэ

18 ¹Тэрэнэй удаа иимэ юумэ харабаб: аргагүй ехэ эрхэ засагтай ондоо нэгэ Эльгээмэл тэнгэриһээ буужа байба, тиин газар дайда тэрэнэй алдар солоор гэрэлтэн толоршобо. ²Тэрэ Эльгээмэл бардаастай шангаар иигэжэ хашхарба:

– Агуу ниислэл Вавилоон халаа, халаа! Энэ ниислэл ада шүдхэрнүүдэй шэбээлдэг газар, элдэб эсын боохолдойнуудай обооролдодог үүр, элдэб эсын бузар шубуудай суглардаг үүр, элдэб эсын бузар булай, жэрхэштэй муухай арьяатадай шэбээлдэг газар болошоо. ³Юундэб гэхэдэ, ниислэл Вавилоон заххайралайнгаа бузар архяар бүхы арадуудые ногтоогоо, тиин газар дэлхэйн хаашуул тэрээнтэй холбоорилдоо, наймаашад хонжоошодшые үлүүсэ хайн байдалдань дашууран орожо, хэтэртэрээ баяжаа.

⁴Тэнгэриһээ иигэжэ хэлэһэн ондоо абяан намда дуулдаа:

– Энэ ниислэлэй нүгэл шэбэлынь таанарта нүлөөлхэгүйн тула, гай аюулынь таанарые дайрахагүйн тула, арад зомни тэрэ хотые орхиит. ⁵Юундэб гэбэл, тэрэнэй нүгэл шэбэлынь огторгой тэнгэридэ туласараа обооршоод байна, тиин тэрэ ниислэлэй хэһэн гэмтэ ябадалые Бурхан ханаандаа оруулба. ⁶Тэрэ ниислэлые хэһэн үйлэйн хэмжээгээр хэһээгты, хэһэн үйлэ хэрэгүүдэйн түлөө хоёр дахин хатуугаар хэһээгты, хоёр дахин хатуу үзэмэй дараһан архи тэрэнэй аяга руу хэгты! ⁷Өөрыгөө тэрэ хэды ехээр магтуулаа гээшэб, хэды ехэ баялиг соо умбаа гээшэб, тэды ехэ ядарал зоболон, уйдхар гашуудал тэрээндэ асарагты! Юундэб гэбэл, тэрэ ниислэл иигэжэ досоогоо ханаа: «Би хатан шэнги хайн нуунаб, би бэлбэһэн эхэнэр бэшэб, уйдхар гашуудалые үзэхэгүйб!» ⁸Тиимэһээ али бүхы гай аюулнууд: үхэл хосорол, гай гашуудал, үлэсхэлэн зоболон тэрэ эмэдэ гэнтэ буужа ерэхэ даа! Тэрэниие галда шатааха, ушарынь гэбэл, тэрэниие шүүбэрилхэ Эзэн Бурхан угаа хүсэтэй юм.

⁹Тэрэ ниислэлэй шатахада гараһан гал түймэрэй утаа уняар харахадаа, зальхайралга, баялиг соогуур дураараа хүльбэрэлдэжэ ябаһан газар дайдын хаашуул тэрэ ниислэлые шаналжа уйлаха гашуудаха. ¹⁰Тиин хаашуул холо зогсон тэрэниие хараад, ядарал зоболонһоонь үхэтэрөө айжа, иигэжэ хэлэхэ:

– Аргагүй хүсэтэй, агуу ниислэл Вавилоон, аймшагтай ехэ гашуудал зоболон шамда тудабa – зарга шүүбэридэ шаамайе үгэжэ хэһээхэ саг гэб гэнтэ ерэбэ!

¹¹ Наймаашад хонжоошодшые тэрэ хотые шаналан уйлана, гашуудан зобоно, ушарынь гэбэл, тэдэнэй эд бараае хэншые худалдажа абахагүй. ¹² Тэдэнэй обоо собоо алта, мүнгые, үнэтэ шулуунуудые, хубад хубһые, нарин улһые, шад улаан бүдөөр, дардам торгоор, үнэтэй улаабтар бүдөөр оёһон хубсаһыень, хоншуухан үнэртэй модонуудые, заанай яһаар хэһэн бүтээлнүүдые, үнэтэ модоор, гуули, түмэрөөр, гантиг шулуугаар хэһэн амһартануудыень ондоо хэншые саашадаа абахагүйл. ¹³ Эдэе амтатай болгодог зүйлнүүдыень, һайхан үнэртэй ургамалай шүүһыень, хүжэ санзайень, либанон гэдэг уталгыень, үзэмэй дараһан архиень, оливай тоһыень, хурабшаадхан сагаан гурилыень, шэниисэ таряаень, үхэр, хони, моринуудыень, ута тэргэнүүдыень, барлагуудыень, сэрэгэй барянда олзологдоһон хүнүүдыень ондоо хэншые саашадаа абахагүйл. ¹⁴ Шинии сэдхэн шунажа байдаг юумэнүүдшни үгы болошобо, шинии бүхы алдар соло, үнэтэ баялигшни хосорон халаа. Ондоо тэдэшни хэзээш бусажа ерэхэгүй!

¹⁵ Эдэ бүхы эд бараануудые худалдажа, тэһэ баяжаһан наймаашад тэрэ ниислэлые холоһоо хараад, ядарал зоболонһоонь үхэтэрөө айһандаа, уйлан, гэгэн, ¹⁶ иигэжэ хэлэхэ:

– Нарин гэгшын улһаар, алта мүнгөөр, үнгэтэ шулуу, хубадаар толоржо байһан үнэтэй сэнтэй улаан бүд хубсаһа үмдэһэн агуу ниислэл, шамда гашуудал зоболон тудабa! ¹⁷ Тиимэ ехэ баялиг зөөри гэб гэнтэ һалашабал!

Тиин бүхы капитанууд, уһан далайгаар тамарагшад, морягууд, далайн албанда ябажа, амидарагша бүхы хүнүүд холо зогсоод, ¹⁸ ниислэл хотын шатаха дүрэхэдэ гараһан утаа уняарые харахадаа, орилон шашхан, иигэжэ хэлэхэ: «Агуу ниислэлтэй жэшэмээр хото байха гү?» ¹⁹ Тиин тэдэ зон тархи дээрээ үнэһэ адхан, уйлалдан гэгэлдэн иигэжэ хашхаралдаха: «Агуу ниислэл, шамда айхабтар ехэ гашуудал зоболон тудабa! Далайда онгосотой байһан хүнүүд ниислэл хотын баялигаар тэһэ баяжаа. Харин тэрэ хото гэб гэнтэ хоһон сүл губи болошоо! ²⁰ Огторгой тэнгэри, Бурханай хүнүүд, элшэд, лүндэншэд, энээндэ хүхин баясыт! Таанарай түлөө тэрэ ниислэлые Бурхан хэһээгээл!»

²¹ Удаань баатар ехэ хүсэтэй Эльгээмэл тээрмын шулуунай зэргын томо гэгшын шулуу үргэжэ, далай руу шэдэхэ зуураа, иигэжэ үгүүлбэ: «Агуу ниислэл Вавилоониие иимэл хүсэтэйгөөр холо шэдэжэ хаяхань!

Энэ ниислэл саашадаа оршохоёо болёо! ²² Хүгжэмэй дуугархань дахин дуулдахагүй, ятага, жэмбүүршэдэйшье, бүрээ дуугаргагдайшье хүгжэм дуун дахин дуулдахагүй. Гар дархашуулшье, урлалгын ажалшье саашадаа эндэ хэхэгүй. Тээрмын шулуунай эрьелдэн түерхые ондоо хэншье дуулахагүй. ²³ Дэнгэй гэрэлые хотодо ондоо хэншье харахагүй. Гэрлэхэээ байгаа хүбүүн басаган хоёрой хөөрэлдэжэ зугаалхые ондоо хэншье дуулахагүй. Юундэб гэбэл, шинии наймаашад газар дэлхэйн амбан найдууд байгаа, шинии үйлэдэн хэдэг байһан эльбэ жадханууд али бүхы арад зоние мэхэлээ. ²⁴ Бурханай хүнүүдэй, лүндэншэдэй, газар дэлхэйдэ амидаржа ябахандаа алуулһан зоной шуһа адхарһанда энэ хото зэмэтэй!»

Тэнгэри дээрэхи баяр

19 ¹ Тэрэнэй удаа аргагүй олоороо хүнүүдэй суглараад, дүүлдэн шуулдан байһан шэнгээр иигэжэ хашхаралдаха абьяан намда тэнгэри дээрэнээ дуулдаба:

– Бурханда магтаал соло! Манай Бурханда абарал, алдар соло, хүсэ шадал байна! ² Ушарынь хэлэбэл, Тэрэнэй шиидхэбэринүүд үнэн зүб юм! Бүхы газар дэлхэйнхидые зальхайруулһанайнь түлөө аргагүй забхай Янхан эмые Бурхан шүүбэрилэн гэмнээ! Зарасанарайнь шуһа адхаруулһанайнь түлөө Янхан эмые Бурхан хэнээгээ!

³ Тиин тэдэ дахин ооглон хашхаралдаа:

– Бурханда магтаал соло! Янхан эмые шатаахада гараһан утаан хэтын хэтэдэ дэгдэжэ байна! ⁴ Хорин дүрбэн ахамадууд, дүрбэн амитад ерэжэ, хаан шэрээдээ һууһан Бурханай урда һунан унаад, һүгэдэн мүргэхэ зуураа: «Болтогой! Бурханда магтаал соло!» – гэжэ хэлэбэд.

Үргэлэй Хурьганай түрэ найр

⁵ Хаан шэрээгэй зүгһөө иигэжэ хэлэхэ абьяан дуулдаба:

– Бурханай бүхы зарасанар, Бурхание хүндэлдэг бүхы хүнүүд, юрыншье хүнүүд, засаг баридагшье хүнүүд, манай Бурхание магтыт!

⁶ Аргагүй олоороо хүнүүдэй суглараад дүүлдэжэ байһан шэнги гү, али уһан хүүюурэй шууяжа, шангаар тэнгэри дуугаржа байһан шэнги иимэ абьяан намда дуулдаба:

– Бурханда магтаал соло! Хамагые зонхилогшо Эзэн Бурхамнай засаг түрөө абаба! ⁷ Бидэ баярлахабди, хүхихэбди, Тэрэниие магтан, алдар сууень дуудахабди, ушарынь хадаа Үргэлэй Хурьганай түрэ болохонь! Хадамда ошохо басаганиинь бэлэн болоод, Тэрэнээ хүлеэжэ

байна: ⁸ Басагандань нарин улхаар оёһон ялагар, сэбэр хубсаһан үг-тэнхэй. Нарин улһан гээшэнь Бурханай арад зоной үнэн зүб үйлэ хэрэг гэхэн удхатай.

⁹ Удаань намда Эльгээмэл иигэжэ хэлэбэ: «Буулгажа бэшээд аба! Үргэлэй Хурьганай түрэ найрта урилга абагшад жаргалтай! Энэ Бурханай хэлэһэн ёһотойл үнэн зүб үгэнүүд гээшэ!»

¹⁰ Би газарта һунан хэбтэжэ, хүлдэнь мүргөөб. Теэд тэрэ намда хэлэбэ: «Иимэ юумэ бү хээрэй, мэдэжэ бай! Би Иисүүс тухай гэршэлдэг шамтайл адли, шинии аха дүүнэртэл адли зарасань гээшэб! Бурханда хүгэдэн мүргэ! Иисүүс тухай гэршэлэгшэд лүндэншэдые урмашуулдаг хүлдэтэй».

Сагаан мори унаһан хүн

¹¹ Тиин сэлээтэй байһан тэнгэри харабаб – тэндэ сагаан мори унаһан хүн байба. Мори унаашань Үнэн зүб, Сэхэ шударгы гэжэ нэрэтэй. Тэрэ һуугаашань зарга шүүбэриие, дайн сэрэгые үнэн зүбөөр хэгшэ юм. ¹² Тэрэнэй нюдэдынь гал дүлэн шэнги ялалзана, толгой дээрэнь олон тоото титимүүд байна. Бэе дээрэнь нэрэнь бэшээтэй, тэрэниень Өөрһөөнь бэшэ хэншье мэдэнэгүй. ¹³ Шуһан соо шиихажа норгоһон суба нэмэрэнхэй; Тэрэнэй нэрэнь – Бурханай Үгэ юм. ¹⁴ Тэнгэри дээрэхи сэрэгшэд сагаан моринуудые унаад, нарин сагаан улхаар оёһон сэбэрхэн хубсаһа үмдөөд, хойноһоонь дахажа ябанад. ¹⁵ Арадуудые илан дарахын тула амандаа хурса хэлмэтэй; Тэрэнь бүхы арадуудые түмэр таягаараа ударидан зонхилжо байха. Тэрэ Хамагые зонхилогшо Бурханай ехэ уур сухалай томо тогоон соо үзэмэй жэмэсье низа тэһэ дэбһэнэ. ¹⁶ Тэрэнэй суба дээрэ, гуя дээрэ иигэжэ бэшээтэй: хаашуулай Хаан, эзэдүүдэй Эзэн. ¹⁷ Нара дээрэ зогсожо байһан Эльгээмэлые би харааб. Огторгой доохонуур нийдэжэ ябаһан бүхы шубуудта хандан, тэрэ Эльгээмэл иигэжэ шангаар хашхаржа байба: «Бурханай ехэ эдее хоол барихаяа эндэ сугларагты!» ¹⁸ Хаашуулай, сэрэгэй дарганарай, хүсэ ехэтэ хүнүүдэй мяха, моринуудай, тэдэниие унаад ябагшадай мяха, сүлөө ажалтанай, барлаг богоолнуудай мяха, багашуул, ехэшүүлэй мяха эдихэт». ¹⁹ Сагаан мори унаад ябагшын, Тэрэнэй сэрэгшэдэй урдаһаа тэмсэн дайладдахаяа арьяатанай, газар дэлхэйн хаашуулай, тэдэнэй сэрэгүүдэй суглараад байхые би харааб. ²⁰ Арьяатаниие шүүрэн бариба, тэрээнэй урда элдэб дүлгэ тэмдэг харуулжа, арьяатанай тамга табяад, тэрэнэй хүрэг дүрсэдэ хүгэдэн мүргүүлжэ байһан хуурмаг лүндэншые арьяатантай хамта шүүрэн бариба. Тэдэ хоёрые хоюулыень дүржэ байһан хүхэртэй нуур худар амидыгаар шэдэбэ. ²¹ Бэшэниинь сагаан

мори унаад ябагшын аман соохи хэлмээр сабшуулжа алуулхан байна. Тэдэнэй мяхые бүхы шубуу шонхорнууд эдижэ садаба.

Мянган жэл

20¹ Тэнгэриһээ буужа ябаһан Эльгээмэлые харабаб. Оёоргүй гүнзэгы нүхэнэй түлхюур тэрээндэ байгаа. Гартаа аргагүй томо гэнжэ баринхай. ² Ехэ үнинэй могой, шолмос, сатана байһан лууе Эльгээмэл барижа ерээд, мянган жэлдэ мултархагүй бүхөөр гэнжэлэн хүлижэрхибэ. ³ Тэрэ лууе Эльгээмэл оёоргүй гүнзэгы нүхэ руу шэдэжэ хаагаад, нүхыень тамгалжархиба. Мянган жэлэй дууһатар тэрэ луу арадуудые саашадаа мэхэлхэ аргагүй болоо. Тэрэ болзоройнь үнгэрхэдэ, луу ойро зуурахаана сүлөөлэгдэхэ.

⁴ Зарга шүүбэри хэхэ эрхэтэй хүнүүдэй хууһан хаан шэрээнүүдые харабаб, мүн Исүүс тухай, Бурханай Үгэ тухай гэршэлһэнэйнгээ түлөө толгойгоо таһа сабшуулаашадай хүнэнэнүүдые, арьяатанда, тэрэнэй хүрэг дүрсэдэ хүгэдэн мүргөөгүйшүүлэй, духадаа гү, али гартаа тэрэ арьяатанай тамга табюулаагүйшүүлэй хүнэнэнүүдые би харабаб. Тэдэнэр дахин амидыруулагдажа, мянган жэл соо Христоостой хамта зонхилжо байгаа. ⁵ Бусад үхөөшэдынь мянган жэлэй үнгэртэр һөөргөө амидыруулагдаагүй һэн. Энэ анха түрүүшын амидыралга мүн байгаа. ⁶ Түрүүшын амидыруулгын үедэ дахин амидырагдаха хүнүүд жаргалтай. Тэдэнэр Бурханай хүнүүд мүн. Тэдэнэр хоёрдохийё үхэхэгүй. Тэдэнэр Бурханай, Христоосой санаартадынь болохо, мянган жэлэй туршада Исүүстэй хамта засаг түрэ барижа байха.

⁷ Мянган жэлэй үнгэрхэдэ сатана түрмэһөө табигдаха. ⁸ Тиигээд сатана арадуудые мэхэлхээе ошохо, дайн сэрэг үүдэхын тула дэлхэйн бүхы дүрбэн зүгүүдээр ябаха, гоог, магоог гэжэ арадуудта ошохо. Далайн эрьеын элһэ хайр мэтэ үй түмэн хүнүүдые сатана гулидхан суглуулха. ⁹ Тэдэнэр бүхы газар дайдые алхалан гаража, Бурханай зоной байрлаһан газарые, тэрэ зоной эгээн дуратай хотые хүрээлхэ. Теэд тэрэ үедэнь тэнгэри дээрһээ гал буужа ерээд, бултыень шатаажархиха. ¹⁰ Тэдэ зониие мэхэлэгшэ шолмос дүрэжэ байһан дүүрэн хүхэртэй нуур худар хаюулаа һэн. Түрүүн тэрэ нуур руу арьяатан, хуурмаг лүндэншэ хоёр шэдүүлээ. Тэдэниие хэтын хэтэдэ, үдэр хүнигүй тэндэ зобоожо туляжа байха юм.

Һүүлшын зарга шүүбэри

¹¹ Тиигээд би сагаан үнгэтэй асари томо хаан шэрээе, тэрэ шэрээ дээрэ Һуугшые харабаб. Шэрээдэ Һуугшын байһан ушарһаа газар тэнгэри хоёр тэрьелэн далда орошобо: тэрэ хоёрой һууха нуури

байгаагүй. ¹² Үхөөшэдые, багашуулые, ехэшүүлые хаан шэрээгэй урда зогсожо байхыень би харабаб. Номууд нээлгээтэй байба. Удаань баһа нэгэ ном – амидаралай ном дэлгэгдэбэ. Үхөөшэд тэдэнэй өөһэдынь үйлэ хэрэгэй ёһоор, мүн номуудта бэшээтэй байһан ёһоор шийдхүүлээ. ¹³ Бии байһан үхөөшэдөө далай үгөө, бии байһан үхөөшэдөө үхэл, үхэлэй орон хоёр үгөө, тиин үхөөшэн бүхэниие тэрэнэй хэһэн үйлэ хэрэгэйн хэмжээгээр шийдхээ. ¹⁴ Удаань үхэл, үхэлэй орон хоёрые гал дүлэтэ нуур руу хаяһан байна. Энэнь хоёрдохи үхэл – гал дүлэтэ нуур мүн байһан юм. ¹⁵ Амидаралай ном соо бэшэгдээгүйшүүлые гал дүлэтэ нуур худар шэдээ һэн.

Шэнэ тэнгэри, шэнэ газар

21 ¹ Тиигээд би шэнэ тэнгэри, шэнэ газар хоёрые харабаб. Түрүүшын тэнгэри, түрүүшын газар хоёр хэтэ заяанда үгы болоо, далайшые хосороо. ² Нангин Хотые – шэнэ Иерусалимые би харааб. Хадамда гарахаяа нүхэр хүбүүгээ хүлеэжэ байһан шэнэ Иерусалим гоёнхой юумэ тэнгэриһээ, Бурханһаа буужа ябаба. ³ Хаан шэрээгэй тэндэһээ шангаар иигэжэ хэлэхые дуулабаб: «Харалши, энэ Бурханай майхан гээшэ. Хүнүүдшые тэрэ майханда байна, Бурхан хододоо тэдэнтэй байха! Тэдэ хүнүүд Тэрэнэй арад зонинь болохо, Бурхан Өөрөөшые тэдэ хүнүүдтэй хамта ажаһууха, тэдэнэй Бурханиинь болохо. ⁴ Бурхан тэдэ хүнүүдэй нюдэнһөө гараһан дуһал нулимса бүхэниие аршаха. Үхэлгэ хосоролгошые саашадаа байхагүй, уйдхар гашуудал, орилолдоон бархиралдаан, үбдэлгэ хабдалгашые саашадаа байхагүй, ушарын гэбэл, урданай бүхы юумэн урдажа ошоо».

⁵ Хаан шэрээдэ Ёуугша иигэжэ хэлээ: «Харалши, Би баран шэнэ юумэ хэнэб!» Тиигээд Тэрэ иигэжэ хэлэбэ: «Буулгажа бэшээд аба, эдэ үгэнүүдтэ этигэхэдэ болохо, юундэб гэбэл, эдэ бүхы үгэнүүд үнэн зүб юм». ⁶ Намда тэрэ хэлэбэ:

– Бүтэбэ! Би Альфа, Омега гээшэб, Түрүүшынхинь, Ёүүлшынхинь гээшэб. Ундаа хүрэнэн хүндэ амидаралай булагай уһанһаа миинтэ уулгахаб. ⁷ Илагша бүхы эдэ юумэнүүдые Намһаа абаха. Би тэрэнэй Бурханиинь болохоб, тэрэ Минии хүбүүмни болохо. ⁸ Аймхай дүүлгэрнүүд, Иисүүстэ хүзэглэдэггүй хүнүүд, бузар муухай нүгэл хэгшэд, алууршад дээрмшэд, зальхай ябадалтан, эльбэ хэгшэд, онгондо шүтэгшэд, элдэб худалшад гал, хүхэрөөр дүлэтэн носогшо нуур руу хаяулха. Энэнь хоёрдохи үхэлгэ мүн.

⁹ Удаань гай аюулай ёүүлшын долоон дүүрэн аягатай долоон Эльгээмэлэй нэгэниинь ерэжэ, намтай хөөрэлдэбэ: «Харалши даа, би

шамда бэриез – Үргэлэй Хурьганай намгыг үзүүлхэб!» – гэбэ. ¹⁰ Тиин Арюун Һүлдөөр намайе аргагүй үндэр хада дээрэ абаашаад, тэнгэри дээрэхэе Бурханһаа доошоо буужа ябаһан Арюун нангин Иерусалим хотые намда харуулба. ¹¹ Тэрэ хотонь Бурханай алдар солоор толорон гэрэлтэжэ байба. Тэрэ гэрэл туяань болор мэтын сэбэр тунгалаг хас шулуун шэнги үнэтэй шухаг шулуунуудтал адляар ялалзажа байгаа. ¹² Иерусалим хотые тойроод арбан хоёр хаалгатай үндэр гэгшын хананууд байба. Хаалгануудайн хажууда – арбан хоёр Эльгээмэлнүүд, хаалганууд дээрэнэ Израилиин арбан хоёр угсаатанай нэрэнүүд бэшээтэй. ¹³ Гурбан хаалгань зүүн тээшээ, гурбаниинь – хойшоо, гурбаниинь – урагшаа, гурбаниинь – баруун тээшээ харанхай. ¹⁴ Хотын хана арбан хоёр шулуутай нуури дээрэ табяатай, тэдэнэй дээгүүр Бурханай Хурьганай арбан хоёр элшэдэй нэрэнүүд бэшээтэй.

¹⁵ Намтай хөөрэлдэһэн Эльгээмэл хотые, тэрэнэй хаалгануудые, ханануудые хэмжэхын тула алтан таяг баряад ябаа. ¹⁶ Тэрэ хото болбол ута үргэнөөрөө адли, тэбхэрхэн хэмжээнэй байгаа. Эльгээмэлэй өөрынгөө таягаар хото хэмжэхэдэнь, утаашаа хоёр мянга дүрбэн зуун модо байба, үргэниинь, үндэрынь утатайгаа адли байба. ¹⁷ Эльгээмэлэй хотын хана хэмжэхэдэнь, үндэрынь зуун дүшэн дүрбэн тохой байба. Эльгээмэл хүнэй хэмжэдэг хэмжүүрые хэрэглээ нэн. ¹⁸ Ханань хас шулуугаар, харин хотонь нэбтэ харагдадаг шэл шэнги сэбэр алтаар баригданхай. ¹⁹ Хотын ханын нууринуудын элдэб янзын эрдэни шулуунуудаар хэгдэһэн: нэгэ нууринь хас шулуугаар, хоёрдохи нууринь – миндарга шулуугаар, гурбадахинь – халтар манаар, дүрбэдэхинь – номин шулуугаар хэгдэнхэй. ²⁰ Табадахи нууринь – сардониксаар, зургаадахинь – мана шулуугаар, долоодохинь – хризонидаар, наймадахинь – бериллээр, юһэдэхинь – бэгтэ болор шулуугаар, арбадахинь – хризопразаар, арбан нэгэдэхинь – оюун шулуугаар, арбан хоёрдохинь – аметистээр хэгдэнхэй. ²¹ Арбан хоёр хаалгануудын арбан хоёр хубадаар, хаалга болгониинь үргэлжэ хүжэ хубадаар хэгдээтэй. Хотын гол гудамжань шэл шэнги нэбтэ харагдажа байдаг сула алтаар хэгдэнхэй.

²² Хото соо Һүмэ би хараагүйб. Тэрэнэй Һүмэнь – Хамагыг зонхилогшо Эзэн Бурхан Өөрөө, мүн Үргэлэй Хурьган мүн. ²³ Хотын һаруул гэрэлтэй байхын тула нара, һарашье хэрэггүй байгаа, юундэб гэбэл, Бурханай алдар солонь хотые гэрэлтүүлээ. Хурьган Тэрэнэй дэнгын мүн. ²⁴ Арадууд тэрэ хотын гэрэл туяа соо ябаха, газар дэлхэйн хаашуул өөһэдынгөө баялиг зөөриие тэрээндэ асаржа үгэхэ. ²⁵ Хотын хаалганууд бүхэли үдэртөө суургаландангүй, нээлгэтэй байха, ушарын гэбэл, тэндэ һүни болохогүй. ²⁶ Арадуудай нэрэ солые, баялиг зөөриие тэрэ

хотодо асарха. ²⁷Бузарлагдаһан ямаршые юумэн тэрэ хотодо орохогүй, гутамшаг муухай юумэ хэгшэд, мэхэ гохо гаргагшад тэрэ хотодо орохогүй. Үргэлэй Хурьганай амидаралай ном дэбтэртэ нэрээ бэшүүлһэн хүнүүд лэ тийшэ оруулагдаха.

Амидаралгын гол мүрэн

22 ¹Болор мэтэ ялалзаһан амидаралгын уһанай гол мүрэниие удаань намда Эльгээмэл харуулаа. Тэрэ гол мүрэн Бурханай болон Үргэлэй Хурьганай хаан шэрээгэй дороһоо урдан гарадаг. ²Тиигээд эгээн ехэ гудамжнынь дундуур урдагша юм. Мүрэнэй хоёр эрьеэрнь амидаралгын модон ургадаг, тэрэ модон һара бүри ургаса үгэхэ зуураа, жэлдээ арбан хоёр дахин үрэ жэмэс асардаг, тэрэ модоной набшаһануудынь арадуудые аргалжа эдэгээхэдэ туһалдаг. ³Бурханай хараалда хүрэмөөр муу юумэн тэндэ хээээдэшые болохогүй. Бурханай ба Үргэлэй Хурьганай хаан шэрээ тэрэ хотодо байха. Бурханай зарасанар тэрэндэ алба хэхэ байна. ⁴Зарасанарынь тэрэнэй нюурые хараха, тэрэнэй нэрэнэ тэдэнэй магнайда байха. ⁵Тэндэнь дахин һүни болохогүй, тэдэндэ дэнгэйшые гэрэл, наранайшые туяа ондоо хэрэггүй, юуб гэбэл, тэдэниие Эзэн Бурхан гэрэлтүүлхэ. Тиин тэдэнэр хэтын хэтэдэ хаан түрэ засаг барижа байха.

Иисүүсэй ерэлгэ

⁶Эльгээмэл намда иигэжэ айладхаа: «Эдэ үгэнүүдтэ этигэхэдэ болохо, эдэ үгэнүүд үнэн зүб юм. Лүндэншэдтэ Өөрынгөө һүлдые үгэгшэ Эзэн Бурхан һаяар ямар юумэнэй болохые Өөрынгөө зарасанарта харуулхынь тула Эльгээмэлэе ябуулаа».

⁷«Иигээд лэ Би һаяар ерэхэб! Энэ номой уридшалан хэлэһые сахин бээлүүлэгшэ жаргалтай!»

⁸Би, Иоанн энээниие дуулааб, харааб. Энэниие дуулаад, хараад байхадаа, эдэ бүгэдые намда харуулһан Эльгээмэлэй хүлдэнь унажа, һүгэдэн мүргөөб. ⁹Теед Эльгээмэл намда иигэжэ хэлээ: «Боли даа, иимэ юумэ бү хэ! Би шам шэнгил, шинии лүндэншэд – аха дүүнэр шэнгил, энэ номой үгэнүүдые сахин бээлүүлэгшэдтэйл адли зарасаб. Ши Бурханда һүгэдэн мүргэ!»

¹⁰Намда тэрэ иигэжэ хэлээ: «Энэ номой уридшалан хэлэһэн үгэнүүдые бү суургалан тамгалаарай! Саг бүри дүтэлөөд байна. ¹¹Муу хүн муу юумээ хэжэ үргэлжэлүүлэг! Жэрхэмшэг муухай хүн тэрэл муухай юумээ хэг, һайн хүн һаие хэжэл байг, арюун гэгээн хүн тэрэл зандаа арюун ябаг».

¹² «Иигээд Би хаядаа ерэхэб! Хүн болгониие хэһэн хэрэгэйн зэргээр шагнаха, хэһээхын тула шагналаа, хэһээлтээ Өөртөө абажа ябанаб. ¹³ Би Альфа, Омега гээшэб, Түрүүшынхинь, Һүүлшынхинь, Эхиниинь, Ээсынь гээшэб».

¹⁴ Хубсаһаа сэбэрлэгшэд жаргалтай! Тэдэнэр амидаралай модондо хүртэлсэхэ эрхэтэй, тэдэнэр хаалгын үүдээр хотодо орохо эрхэтэй. ¹⁵ Теэд нохосууд, эди шэдитэн, зальхай забхай ябадалтан, алуурша этэгээдүүд, онгонуудта шүтэгшэд, худал хуурмаг ябадалда дуратайшуул, тиимэ юумэ хэгшэд – хотын гадаа тээ үлэхэ.

¹⁶ Иимэ гэршэлгые таанадта хүзэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй дамжуулхынь тула Өөрынгөө Эльгээмэлые Би, Иисүүс, ябуулааб. Би Давидай Үндэһэ, Һалааниинь гээшэб. Би үүрэй ялагар одон гээшэб. ¹⁷ Арюун Һүлдэшье, хадамай басаганшье: «Ерэ!» – гэнэд. Шагнажа байгаашашье: «Ерэ!» – гэг. Ундаа ехээр хүрэгшэдшье ерэг! Амидаралгын уһа абаха дуратайшуул ерэжэ, тэрэ уһа миинтэ абаг лэ!

Түгэсхэл

¹⁸ Энэ номой уридшалан хэлэһэн үгэнүүдые шагнагша бүхэндэ иигэжэ дуулганаб: эдэ үгэнүүдтэ ямар нэгэн юумэ хэн нэмэлтэ оруулнаб, энэ ном соо бэшээтэй гай аюулые Бурхан нэмэжэ, бүри ехэ болгохо. ¹⁹ Энэ номой уридшалан хэлэгдэһэн үгэнүүд сооһоо ямар нэгэн юумэ хаһажа хаяа болболынь, тэрэнэй амидаралай модоной үрэ жэмэс эдихэ эрхые, Нангин Хотодо орохо эрхые Бурхан хаһаха. Энэ модон ба энэ хото тухай энэ ном соо бэшээтэй.

²⁰ Энээнине гэршэлэн баталагша иигэжэ айладана: «Тиимэ даа, Би хаядаа ерэхэб!» Болтогой, Эзэн Иисүүс, заларжа ерэ!

²¹ Эзэн Иисүүсэй үршөөл хайрань бултанда хүртэхэ!

Үгэ тайлбарилгын толи

Абаралга, Абарагша

Библи соо «абаралга» гэжэ үгэ гол түлэб Бурханай ямар нэгэн хүндэ гү, али бүхы арадта тулалхые, дайсаднаа, үбшэнһөө, аюулһаа зайлуулхые элирхэйлнэ. Тиимэһээ Бурханиие Абарагша гэжэ нэрлэдэг. Абаралга гээшэ үшөө нүгэлэй даралтаһаа мултаралга, мүнхэ наһатай бололго гэһэн удхатай. Шэнэ Хэлсээн соо Исүүс Христоос Абарагша гэжэ нэрлэгдэнэ, юундэб гэхэдэ, Тэрэнэй хэрээһэн дээрэ наһа баража, удаань амидырһан ушар нүгэлэй болон үхэлэй даралтаһаа зондо абарал үршөөһэн тэмдэг мүн. Хүн хадаа Христоосто хүзэглэһэнөөрөө энэ абаралда хүртэдэг юм.

Абраһаам

Бурхан еврей арадһаа Абрамые шэлэжэ, тэрээнтэй Хэлсээ баталаа. Юрэдөө, тэрэ Бурхантай Хэлсээ баталагша түрүүшын хүн, еврей угсаатанай аха заха болоно юм.

Түрүүшээр тэрэ Абрам гэжэ нэрэтэй байгаа, удаань Бурхан Абраһаам гэжэ нэрэ тэрээндэ үршөөгөө бэлэй. Бурхан нүүдэл байдалтай Абраһаамда «Түрэл нютагһаа гаража ошо, холын Хананаан орон нютаг руу нүүжэ, тэндэ байдаг боло» гэжэ захирһан, «далайн элһэн мэтэ тоо томшогүй олон үри наһадайшни газар дайда тэрэ болохо» гэжэ найдуулһан байна. Абраһаам Сарра һамгантаяа хамта Исаак гэжэ хүбүүтэй болохоёо ехэ удаан хүлээгөө, олон бэрхэшээл дабажа гараа. Исаагһаа гадна Абраһаам Саррын шэбэгшэ эхэнэр Һагаарһаа Ишмаһээл гэжэ үшөө нэгэ ондоо хүбүүтэй бэлэй. Тэрэ үшөөшье бусад үхибүүдтэй байһан юм. Исаагай хүбүүн Яков Израилиин арбан хоёр обогой эхи табигша мүн. Абраһаам хадаа Бурханда түгэс үнэн сэхэ, ямаршье хүндэ ушар, хүнэй һанамжалхын аргагүй бэрхэшээлнүүдые гаталжа, Бурханай захяа заабари бүримүһэн гүйсэдхэлгын жэшээ мүн гэжэ Библи соо зураглагданхай.

Агууехэ Ирод хаан

Христоосой мүнделхын урда тээхи 40 онһоо эхилэн 4 он хүрэтэр Палестиные зонхилһон Иудейн хаан. Ирод хаан хадаа Исүүс Христоосой мүнделһэнэй удаа Вифлеемэй нарай хүүгэдые хюдаха гэһэн захиралта үгэгшэ мүн.

Ада шүдхэр, муу хүлдэ

Шолмосой хүтэлбэри доро байгааша хүнэһэн. Ада шүдхэрнүүд энэ дэлхэй дээрэ эдэбхитэй ажал ябуулна, жэшээн, хүнэй бэе руу шурган

ороод, тэрэниие дууһан хүтэлбэрилжэ шадаха гээд зон тэдээнһээ айдаг байгаа. Гэбэшье Бурхан энэ оршолонгой дээдын засаг баридаг ушарһаа Бурханай хүсөөр Иисүүс зониие ада шүдхэрнүүдһээ сүлөөлдэг, мүн Өөрын-гөө шабинарые ада шүдхэр үлдэн гаргаха эрхэ засагтай болгоо бэлэй.

Алба татагша

Шэнэ Хэлсээнэй үедэ Римэй хаанта гүрэнэй хан руу Палестинаһаа алба татагша гэхэ гү, али татабари суглуулагша хүн, нютаг зоной дундаһаа томилогдоһон түшэмэл. Римэй засаг баряшад түбһөө холо байдаг газарнуудта алба татахыень түрээсэлэгшэдые (хүлһөөр газар эдлэгшэ-дые) албалһан, тэдэнь алба татагшадар мүнгэ зөөри суглуулдаг байгаа. Түрээсэлэгшэ Римэй хан руу эргэнһээ хэлсээтэй мүнгэ үгэхэ ёһотой хэн. Түрээсэлэгшэд болон татабари суглуулагшад баяжаха зорилготойгоор татабари дээшэнь болгожо, үлөөшыень өөһэдтөө абадаг байгаа. Тиимэ-һээ алба татагшадта зон ехэ дурагүй, тэдэниие үзэн ядадаг байһан, үшөө тэдэнэй Римэй эртэ урдын шажанай засагтай холбоотой байһандань бүришье дураа гутадаг хэн. Тиимэһээ «алба татагша» гэжэ үгэ «нүгэлшэн» гэжэ үгэтэй адли удхатайгаар тоологдодог байгаа. Тиибэшье Иисүүс алба татагшадта хайнаар хандадаг хэн. Тэдэнэй нэгэн Матвей, Лукагай хайн Мэдээсэл соо Левий гээд нэрлэгдэнэ, Иисүүсэй шаби болоһон юм.

Аллилуйя

Эртэ урдын еврей хэлэн дээрэ «Бурханиие магтагты» гэхэн удхатай, шангаар үгүүлэгдэдэг үгэ. Энэ үгэ урданай еврейнүүдэй зальбарал болон дуунууд соо оло дахин дайралдадаг байһан юм.

Амгалан байдалай түлөө үргэл

Энэ үргэл хэхэдээ, зон Бурхантай үнэн сэхэ харилсаагаа тогтоохын болон Тэрээнтэй хайн болоһондоо ба харилсаагаа хэргээһэндээ баясахын түлөө үргэдэг юм. Малай үүсэлэгдэнэнь удаа тэрэнэй хубинь үргэлэй шэрээ дээрэ шатаагдажа, нүгөө хубинь үргэл хэхэн хүндэ, тэрэнэй гэр бүлэдэ, тийхэдэ санаартадта үгтэдэг бэлэй.

Анаагшууд

Ханаһаанай орон нютагта израильшуудай ерэхын урда тээ тэндэ байгша арадуудай нэгэн мүн. Анаагшууд абарга баатарнуудай үри һадаһад байжа, аргагүй ехэ хүсээтэй, үндэр хүнүүд байһан гэжэ зураглагдана.

Араам хэлэн

Эртэ урдын еврей, нэгэ тэды хубида араб хэлэнүүдтэ түрэл хэлэн. Христоосой мүнделһэн үе сагай урда тээхи VI зуун жэлдэ Дүтын Дурна зүгэй бүхы нютагуудта гадаада харилсаан, худалдаа наймаан гол түлэб энэ хэлэн дээрэ ябуулагдадаг байгаа. Хуушан Хэлсээнэй зарим номуудай хубинуудынь араам хэлэн дээрэ бэшээтэй.

Арбанай нэгэ хуби

Ургасын арбанай нэгэ хуби Эзэндэ үргэгдэдэг бэлэй. Бодото байдалаар абажа харабал, энэ хубиие амбаар соо хадагалдаг, санаартанай болон левидүүдэй эдээ хоолдо шэглүүлдэг бэлэй. Зарим ушарта малые арбанай нэгэ хуби болгон үгэнгүй, энэ малай сэнгээр тэнсүү мүнгэ левидүүдтэ үгэжэ, түлэн абаха ёготой байгаа. Шэнэ Хэлсээнэй үе сагта фарисейнүүд ургасын арбанай нэгэ хуби тухай ойлгосые үргэдхэжэ, бүхы олзо зөөриин арбанай нэгэ хуби болгон, эдээ хоолдо амта үгэдэг ногоонхоошые хуби үгтэхэ ёготой гэжэ хэлэдэг байгаа.

Арюудхалга

Шажанай эгээ шухала ёһололнуудай нэгэн. Хүниие уһанда шунгуулха гээшэ тэрэниие арюудхаха, Бурханда зорюулха гэхэн удхатай мүн. Шэнэ Хэлсээн соо уһаар арюудхалгын хоёр янза тухай хэлэгдэнэ. Нэн түрүүн Арюудхагша Иоанн нүгэлөө сагааруулха, Бурханай хүсэл дүүргэхэ гэхэн хүнүүдые арюудхадаг байгаа. Һүүлээрнь Иисүүс Өөрөө Иордан мүрэн соо Иоаннда арюудхуулаа, тиин Арюун Һүлдэ Бурхан тэнгэриһээ Тэрээндэ буугаа. Энэ саһаа эхилжэ, Иисүүсэй Бурханай табисуурта боложо алба хэлгэнэ эхилээ. Иисүүс Христоосой наһа бараад амидырһанай удаа уһаар арюудхалга гүнзэги удхатай болоо: хүн урданайнгаа нүгэлтэ ажамидаллаа арсажа, Христоостой нэгэдэн, шэнэ ажамидалтай болохоёо амидырһа. Шэнэ Хэлсээн соо «Иисүүсэй арюун байһантай адли хэрээһэ зүүлгэ» тухай далда удхатайгаар хэлэгдэхэдээ, Иисүүсэй зоболондо хүнэй хабаатайе, тиихэдэ «Һүлдөөр хэрээһэлгэ» гээшэ Арюун Һүлдын хүн дээрэ буухые хэлэнэ.

Арюудхалгын ёһолол

Бурханда үргэл хэжэ, хэһэн нүгэлэйнгөө түлөө гэмээ наманшалга, бээе арюудхалга. Энэ үйлэ хэрэг хадаа Бурхан болон үргэл хэжэ гуйһан хүнэй хоорондохи харилсаа һэргээдэг юм. «Гэмээ сагааруулха» гэжэ ойлгосотой тааруулан хэрэглэгдэдэг еврей үгэ «хушаха» гү, али «хушалта» гэжэ удхатай. Тиихэдэ энэ үгэ үшөө мүнгэ түлэжэ богоолто байдалһаа гү, али баряанһаа хүниие гү, али бүхы арадые сүлөөлхэ гэхэн удхатай. Иисүүс Христоосой Өөрыгөө үргэл болгон наһа бараһан ушар Тэрээндэ аргагүй ехээр һүзэглэһэн хүнүүдые нүгэл болон үхэлэй эрхэ мэдэлһээ сүлөөлһэн байна.

Арюудхаһан хилээмэн, Үргэлэй хилээмэн

Майхан хүмэ (һүүлээрнь Һүмэ) соо тусхай тахил дээрэ табигдадаг дабһагүй арбан хоёр лепёшохо. Еврей хэлэн дээрэ тэдэ лехем паним гү, али лехем хапаним гэжэ нэрэтэй, удхалбал, «Бурханай үмэнэ хилээмэн», юундэб гэхэдэ, нангин Һүмэ соо Бурхан Өөрөө оршодог, тиимэһээ хилээмэн нангин мүн. Тахил дээрээ хилээмэн дүүрэн долоон үдэр байдаг,

hүүлээрнь шэнэ арбан хоёр лепёошхоор хэлгэдэг юм. Хилээмэнэй тусхай тахил дээрэһээ абтагдахадань, тэрэниие гансал санаартад эдихэ эрхэтэй байһан юм.

Арюун Һүлдэ

Руах гэжэ еврей болон пнеума гэжэ грек үгэнүүд «амисхаал, хэбшээн, һүлдэ» гэжэ адли удхатай. Бурханай Һүлдэ гээшэ амидарал үршөөдэг, ами наһа дүнгэдэг, туһалдаг, бүхы юумые бүтээдэг хүсэн гэжэ Хуушан Хэлсээн соо зураглагдана. Тэрээнһээ гадна Һүлдэ гээшэ хүниие ухаатай, талаан бэлигтэй болгодог, Бурханда хүзэглэхыень уряалдаг. Бурханай Һүлдэ хадаа тусхай алба ябуулхыень Израилиин зарга шүүгшэдые, лүндэншэд болон хаашуулые уряалдаг бэлэй. Тиихэдэ энэ Һүлдэ Библи соо Эзэнэй Һүлдэ, Арюун Һүлдэ гэжэ нэрлэгдэнэ. Эсэгэ, Хүбүүндэшые үгтэһэн Бурханай шэнжэнүүд Бурханай Һүлдэдэшые бии. Лукагай дуулгаһан Һайн Мэдээсэл соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, Иисүүсэй эхын умай соо ами олоһониинь хүнэй хабаагүй, гансал Арюун Һүлдын оролсоһонһоо болоно. Иисүүсые арюудхалгын ёһололой үедэ Арюун Һүлдэ онсо ондоогоор тэрээн дээрэ буугаа. Тиихэдэ Иисүүсэй үгөө үгэһэнэй ёһоор, Табидахи үдэрэй һайндэрэй үедэ Бурханай Һүлдэ шабинартань бууһан байна. Бурханай Һүлдын хүсөөр хүн гээшэ шэнэ амидаралда нэргэн бодоно, Бурханай үхибүүниинь болоно. Һүлдэ болбол хүзэглэгшэ зоной Һүмэдэ мүргэхын онсо бэлиг тэдээндэ үгэнэ. Һүлдын үрэ дүн гэхэдэ, иимэ: дуран, баяр, энхэ тайбан, тэсэбэри, номгон һайхан сэдхэл, хайрлаха сэдхэл, этигэл, номгон абари зан болон бөөе барилга. Тиихэдэ «Һүлдэ» гэжэ үгэ хүнэй досоохи Һүлдэ, сэдхэлэй шанар тодорхойлно. Энэ үгөөр шажанай Һүлдэ амитад нэрлэгдэдэг (жэшэнь, Бурханай Эльгээмэл, ада шүдхэрнүүд). Энэ үгэ далда удхатайгаар хэрэглэгдэхэдэ, мэдэлшэн болон хэлэлгые («лүндэнэй Һүлдэ»), хүнэй тэнхээгүй байдалые («үбшэн, хүсэгүйн Һүлдэ») нэрлэжэ хэрэглэгдэнэ.

Аси

Римэй нэгэ хуби нютаг байһан, мүнөө үеын Бага Азиин (Турциин) газар. Энэ хуби нютагай түб хотонь Ефес (мүнөө сагай үгүүлбэрээр – Эфес) байгаа. Дэлхэйн Ази түби гэжэ нэрэ энэ хуби нютагай нэрэһээ гараһан юм. Гэбэшье эдэ хоёр нэрэ холихо хэрэггүй.

Ассиури

Мүнөөнэй Ирак гүрэнэй дэбисхэр дээрэ оршодог байһан, Нинэвээ гэжэ түб хототой хүсэ ехэтэ урданай хаанта гүрэн мүн. Христоосой мүнделхын урда тээхи 722 ондо ассиуриинхид Израилиин Хойто хаан түрэ эзэлжэ, олон израильшуудые барянда абаһан байна. Израильшуудай хэдышые дурагүй байгаа һаань, һүүлээрнь тэдэнэй орон нютаг руу Ассиуриин хаанта гүрэнэй ондоо газарнуудһаа зон асарагдажа байрлуулагдаа. Израилиин орон нютагые дайлан эзэлһэнэй удаа ерүүл зон үлэһэн израильшуудтай

гэрлэжэ, холилдоһон байна. Ассириинхид Иудын орон нютагта (Урда хаан түрэдэ) добтолон ороһон байна, зүгөөр илажа шадаагүй. Һүүлдэнь Нинэвээ хото Бурханай хэнээлтэдэ орожо, булимтарагшадаар бута һандаргаагдаһан юм.

Аха захатан, удамаршад

Анхандаа аха захатан гэжэ гэр бүлын, обогой, угай эгээ аха зоние нэрлэдэг байгаа. Һүүлээрнь еврей арадай болон зарим бүлгэмэй ударидагшадые удамаршад гээд нэрлэдэг болоо. Зарга хэрэгүүдые шийдхэхэдэнь өөртэнь туһалдаг байхын тула Моисей далан удамаршые томилоо бэлэй. Израильшуудай баряанһаа бусажа ерэнэнэй удаа удамаршад хуулита зиндаа тусхай удхатай болоо. Мүргэлэй гэрнүүд соо долоон аха захатанай зүблэл байдаг, тэдэ мүргэлэй гэрэй даргада туһалдаг байгаа. Шэнэ Хэлсээн соо хэлэгдэнэнэй ёһоор, христиан удамаршад (пресвитернүүд) хүмэ ударидадаг байһан юм.

Ахамад санаартан

Аһароной угай ахамад гү, али дээдэ санаартан. Һургаалай ёһоор, зарим ёһо гурим гансал тэрэ бүтээдэг байһан юм. Тодорхойлбол, жэлдээ нэгэ дахин Нангинай Нангин руу гансал тэрэ орохо эрхэтэй байгаа. Шэнэ Хэлсээнэй үедэ нүлөө ехэтэй иудей бүлэг санаартад ахамад санаартад гэжэ нэрэтэй һэн.

Аһароон

Моисейн аха, Левиин обогой хүн байгаа. Бурхан Моисейгээр дамжуулан, израильшуудта Һургаал үршөөхэдөө, Аһарооние түрүүшын санаартанаар томилһон байна. Бурхан хадаа санаартадай уялгануудые Өөрөө тодорхойлжо, гансал Аһароной уг удам тэдэниие дүүргэжэ байха ёһотой гэжэ зарлигтаа һэн. «Мэлхицээдэгэй хэргэмээр» Иисүүс Христоосой ахамад санаартан байхань Аһароной ахамад санаартан байһанһаа үлүү түгэс гэжэ Шэнэ Хэлсээн соо онсологдонхой.

Ашэраа

Баян ургасын хүлдэ, Ханананай бурхан. Эртэ урдын сагта Дүтын Дурна зүгтэ Ашэраада хүгэдэдэг газарнуудаар энэ бурханай дүрсэ һиилэнһэн модон бахананууд һуулгаатай байгаа. Ашэраа хадаа Илүү гү, али Баалай (гол бурханай) һамган ба «бүхы бурхадай эхэ» гээд зарим домогуудта зураглагдана. Финикиин Тиир ба Сидоон гэжэ түб хотонуудта тэрэ гол бурхан гээд тоологдодог бэлэй.

Баал

Израильшуудай Палестина руу ерэхэнэе урид тэндэ ажаһуугша хананан арад энэ бурханда шүтэдэг байһан юм. Энэ үгын анхан удха – «ноён, эзэн».

Энэ орон нютагта үлэһэн нютагай зоной үгэдэ орожо, израильшууд Баалда шүтэхэ гэжэ оло дахин хэдээ бэлэй. Тиймэ юумэнэй болоходонь, Бурханай урдаһаа эгээ шанга гэмтэ хэрэг хэгдэбэ гэжэ тоологдодог байгаа.

Баал-Зэбүүн, Бээлзэбүүл

Шолмосой, Бурханда эсэргүүсэгшын, ада шүдхэрнүүдэй ударидагшын нэгэ нэрэ. Эртэ урдын шажантай Ханаһаан арадуудай мүргэдэг байһан Баал бурхантай энэ нэрэ холбоотой байжа магад.

Бага һамган

Эрэ хүнэй дэрэ хубаалдахын тула гэртээ оруулһан эхэнэр. Тэрэ эхэнэр өөрын эрхэтэй байгаа. Зиндаагаараа тэрэ шэбэгшэ эхэнэрһээ дээрэ, харин һамганһаань доогуур бэлэй.

Болтогой

Хуушан еврей хэлэн дээрэ «амен» гэжэ үгэ «үнэхөөр», «үнэн», «болтогой» гэхэн удхатай. Гол түлэб зальбаралай түгэсхэлдэ хэрэглэгдэдэг юм. Энэ үгын һуури «һэжэглэлтэгүй» гэхэн еврей үгын удхатай. «Амен» гэжэ үгөөр шажанай номнол гү, али зальбаралые эхилжэ гү, али түгэсэжэ болохо. Хүнэй зальбархада, «амен» гэжэ харюусаһан хүн хэлэгшын бүхы үгэнүүдые дэмжэнэб гэжэ мэдүүлнэ юм.

Буруу номнолтон

Эртэ урдын израильшууд бусад арадые буруу номнолтон гэхэ гү, али эртэ урдын шажантай зон гэжэ нэрлэдэг байгаа. Юундэб гэхэдэ, гансал еврейнүүд нэгэ Бурханда мүргэдэг, зүгөөр бусад арад олон бурхадые шүтэдэг бэлэй. Тиймэхээ эдэ буруу номнолтон үнэн сэхэ Бурханай болон Тэрэнэй шэлэһэн Израилийн арадай дайсад болоно гэжэ тэдэ тоолодог байгаа.

Бурхан

Энэ дэлхэйн нэгэдэмэл, буянта, Түгэс Хүсэтэ Бүтээгшэ болон энэ дэлхэйн Эзэн мүн. Хэндэшье, юундэшье диилдэхэгүй, Өөрынгөө буянтай ба сүлөөтэй хүсэлөө бээлүүлэн, Бурхан энэ дэлхэй дээрэ үдэр бүри үйлэ хэрэгүүдэ ябуулна. Бурханһаа ходо хүртэжэ байдаг буян хэшэгэйнгээ түлөө хүн гээшэ Өөртэнь дуратай болон шүтэжэ байхыень Тэрэ хүлээнэ.

Бурханай алдар

Эдэ үгэнүүд Бурханай нэрэ соло болон Бурханһаа ошотоһон ялагар туяа тодорхойлно. Библи соо Бурханай алдар гээшэ Бурханда мүргэдэг газар дүүргэдэг, хүнэй хаража шадахагүй үүлэн гү, али яларһан туяа юм гээд харуулагдана. Иисүүс Христоосой ажамидаралда Бурханай алдар онсо нүлөөтэй: Иисүүсэй мүндэлһэн ушарта, Тэрэнэй хэһэн гайхамшаг хэрэгүүдтэ, хэрээһэн дээрэ Тэрэнэй наһа баралга болон амидыралгада.

Бурханай хүбүүн

Хуушан Хэлсээн соо зарим ушарнуудта Бурханай бии болгоһон, Тэрэндэ мэдэлтэй амитад (Эльгээмэлнүүд, хүлдэ) «Бурханай хүбүүд» гэжэ нэрэтэй. Тэрээнһээ гадна Израилиин арад, зарим хаашуулынь Бурханай хүбүүд гэжэ нэрэтэй. Зүгөөр Шэнэ Хэлсээнэй зохёолшод Иисүүс Христоосые Бурханай хүбүүн гэнэ. Энэ хадаа Тэрэнэй Бурханай табисууртын зиндаатай, тиихэдэ үшөө Тэрэнэй Бурхан Эсэгэһээ мүндэлһыень болон Тэрэнтэй холбоотой байһыень элирхэйлнэ. Христоосто хүзэглэдэг хүнүүд Тэрэнэй Бурхан Эсэгийн хүбүүн байһандань хабаатай болоно, тиин Бурханай үхибүүд болоно.

Бурханай хүмэ, хүмэ

Бурханда гү, али бурхадта мүргэдэг газар. Хүмэ соо зоной зальбаран мүргэдэг Бурхан тусхай аргаар тэндэ байрладаг гэжэ тоологдодог байгаа. Энэ ушарһаа хүмэ хадаа ямар нэгэ тусгаар Бурханай «гэр» гээд ханагдамаар. Библи соо «хүмэ» гэжэ үгэ хадаа Соломоон хаанай үе саһаа эхилэн Израилиин арад түмэнэй Бурханда мүргэдэг түб болоһон Иерусалимай Хүмые тодорхойлно. Энэ толи соо «Хүмэ» гэжэ томо үзэгөөр эхилэн бэшэгдээтэй үгэ Иерусалимдахи хүмые тодорхойлно. Моисейн үе саһаа эхилээд израильшуудай урдань Бурхандаа шүтэн мүргэдэг Майхан хүмын орондо Соломоон хаан Иерусалимда түрүүшын Хүмэ бариһан гээшэ. Христоосой мүндэлхын урда тээхи 586 ондо Соломооной Хүмые Вавилооной сэрэг хандаргажа, бүхы сэнтэй зүйлыень Вавилоон руу абаашаһан байна. Израилиин арадай Вавилооной барянда байхада, Эзэкээл лүндэншэн Бурханһаа үзэгдэл абажа, тэрээн соогоо шэнэ Хүмэ хараа. Вавилооной баряанһаа зарим еврейнүүдэй мултаржа бусахадань, Христоосой мүндэлхын урда тээхи 520–515 онуудта Хүмэ шэнээр баригдаа бэлэй. Хүмэ шэнээр барилга Хаггай болон Захария лүндэншэдэй дэмжэлгэ доро ябуулагдаа. Шэнээр баригдаһан Хүмэ Христоосой мүндэлхын урдахи II зуун жэлдэ грегүүдээр бузарлагдаа һэн, гэбэшые еврейнүүд һүүлдэнь тэрэнэе һөөргэнь бусаажа абаад, шэнээр арюудхаһан байна. Һүүлээрнь Агууехэ Ирод (тэрэ Христоосой мүндэлхын урдахи 40 онһоо 4 он болотор засаг түрэ зонхилоо) Хүмые ондоо болгон, үргэдхэн байна. Хүмэ хадаа Израилиин бүхы ажабайдалай түб байгаа: гансал эндэ үргэл хэжэ болохо, эндэ шажанай шухала һайндэрнүүдые – Паасхын, Табин үдэрэй, Майхангуудай һайндэр – тэмдэглэхэеэ бүхы нютагуудһаа, тиихэдэ хари гүрэнүүдһээшые иудейнүүд ерэдэг һэн. Хүмын гол таһалга Нангинай Нангин гэжэ нэрэтэй, тэндэ Хэлсээнэй ханза байдаг байгаа. Тэрээн руу жэлдэ нэгэ дахин тусхай мүргэл хэхэеэ гансал ахамад санаартан орохо эрхэтэй һэн. Энэ таһалга нангин хүмэһөө томо хүшэгөөр амьарлагданхай байгаа. Тэрээн руу юрын

зон орохо эрхэгүй хэн, тэдэ Һумын газра Бурханда мүргэдэг байгаа. Һумын газра байдаг галерейнүүд соо элдэб ажал хэдэг олон зон суглардаг хэн. Хриостоой мүндэлхэнэй удаадахи 70 ондо Һүмэ Римэй сэрэгээр дууһан һандаргагдаад, тэрэ саһаа хойшо һэргээн баригдаагүй. Иисүүс энэниие уридшалан мэдэжэ, зондо хэлэһэн гэхэ.

Буян хэшэг

Шэнэ Хэлсээн соохи шажанай сурталай гол ойлгосонуудай нэгэн. Ямар нэгэн хүндэ габыагайнь түлөө Бурханай үршөөһэн бэшэ, харин Өөрын дураар үгэһэн буянта бэлэг гэһэн удхатай үгэ мүн. Энэ байдал буян хэшэгые Һургаалһаа илгана. Һургаал Бурхан болон хүнэй, зоной хоорондохой харилсаа гуримшуулна, үнэн зүб заршамаар хүн бүхэн юу үйлэдөөб, тэрээнээл абадаг. Нэгэ гү, али бүлэг зоной ажабайдалда болон олон ондоо ушар хэрэгүүдтэ буян хэшэг гэжэ ойлгосо хэрэглэмээр; дээдын буян хэшэг гэшэ Хриостоо үнэн сэхээр шүтэһэн хүзэглэгшэдтэ үгтэһэн Бурхантай хамта мүнхэ ажамидарал мүн.

Бүрэнүүдэй һайндэр

Еврей литын долоодохи тишри һарын (ондоогоор ефаним нэрэтэй) түрүүшын үдэр тэмдэглэгдэдэг байгаа. Һайндэр намарай эхиндэ тудадга. Энэ үдэр израильшууд өөрынгөө ажал хэрэгүүдһээ амардаг. Нангин суглаанууд болодог, тэндэ бүрэнүүдые үлээдэг, үргэгдэхэ ёһотой үргэл үргэгдэдэг юм.

Бэлгэ отололгын ёһолол

Эрэ зоной, хүбүүдэй бэлгэ отололго. Бурханай Абраһаамда үгэһэн заяагаар еврей хүбүүн бүхэн түрэнхэйнгөө удаа наймадахи үдэртэ бэлгээ отолуулдаг заншалтай хэн. Иисүүсэй үедэ тэрэл үдэртэнь үхибүүндэ нэрэ үгтэнэ. Бэлгэ отололго хадаа хүн өөрынгөө гэр бүлэтэй Бурханай арадай нэгэ хубинь болобо, Бурханай Һургаалай ёһоор ябадаг байха гэһэн Бурхан болон Абраһаамай үри һадаһадай хоорондохой Хэлсээнэй тэмдэг мүн. Бэлгэ отололго гэшэ Израилийн арадта хабаатай байһанай тэмдэг, еврейнүүд ехэнхидээ «отолуулагдаһан» гэгдэдэг, харин эртэ урдын шажантай, нэгэдэмэл Бурхангүй бусад арад – «отолуулагдаагүй» гэгдэдэг байһан юм.

Бэлгээ отолуулаагүй хүн

Энэ ойлгосо Библи соо хэрэглэгдэхэдээ, эртэ урдын шажантай арадта, жэшээлбэл, хүбүүдэйн болон эрэшүүлэйн бэлгэ отолхо ёһо гуримгүй байһан пилиштүүдтэ хабаатайгаар хэлэгдэдэг. Тиихэдэ энэ үгэ «отолуулаагүй зүрхэн», «отолуулаагүй шэхэн» г. м. үгэнүүдтэй хамта хэрэглэгдэхэдээ, Бурханда хүзэглгүй хүнүүдые тодорхойлно.

Бэһээр-Шээбэ, худаг

Борооной болон хүрһэн дорохи уһа суглуулдаг томо худаг гү, али һаба, уһа нөөсэлдэг газар. Худаг барихын тула газарта томо, гүнзэгы

нүхэ малтаад, тэрэнээ шулуугаар тойруулжа табидаг, хабсагайн шулуу сабшажа, тэрээн соо хаба хэдэг байгаа. Тэрэ хабын амһарта уйтанаар хээд, хабхагаар хаадаг хэн. Гүнзэгы бэшэ худаг сооһоо уһа домбоор, харин гүнзэгы худагһаа уһа хабаар дээшэнь гаргадаг байһан юм. Худаг руу муухай юумэнэй, амитадай орохогүйн тула тэрээниие хабтагай шулуугаар хаадаг, уйтахан нүхэ орхидог байһан (тэрэ нүхэн баһа шулуугаар хаагдадаг байгаа). Борооной уһа суглуулдаг худагай уһан газарай хүрһэн дорохи уһанда орходоо муу шанартай байгаа.

Вавилоон

Дүтын Дурна зүгэй эгээ томо хото, урданай угаа хүсэ ехэтэ хаанта гүрэнэй түб байгаа. Тэрэ хоёр томо мүрэнэй хоорондох иоруу газарта, мүнөө үеын урда Ирагай дэбисхэр дээрэ байһан юм. Вавилоон хотодо олон ондоо бурхадта хүгэдэдэг бэлэй. Христоосой мүндэлхэхөө урда тээхи 586-дахи ондо вавилонойхид Иудын (Урда) хаан түрэдэ дайгаар орожо диилээд, Иерусалим хото ба Эзэнэй нангин хүмэ хандаргаад, Вавилооной хаан түрэдэ байдаг болгохоор олон иудейнүүдые баряндаа абанан байна. Шэнэ Хэлсээнэй үе сагта Вавилоон хото хандаргагданхай байгаа. «Вавилоон» гэжэ үгэ шолмосой хаанта засаг гэхэн удхатай. Эртэ урдын олон шажангуудай, мүн элдэб хальхай ябадалай түб болоһон, Иерусалимые дайгаар эзэлһэн, шэнэ асари томо хаанта гүрэнэй түб хото Римые тэрээнтэй адлидхадаг гэжэ таамагламаар.

Гал тама

Геенна гэжэ грек үгэ ге-хинном – һинноомой хүнды гэжэ еврей үгэһөө гарбалтай, хүнды, набтар, норуу газар гэхэн удхатай. Энэ газар Иерусалимһаа зүүн-урда зүгтэ оршодог. Урданда тэндэ Баалда болон Моолохто үргэл хэгдэдэг, заримдаа хүниие алан үргэдэг байһан юм. Иудын хаан Ёошээ эдэ үргэлнүүдые хоридог, гэбэшье эртэ урдын шажанай ёһололнууд дахин һэргэдэг бэлэй. Дайсад Иерусалимай зониие энэ хүнды соо алаад, хүдөөлүүлэнгүй үлөөхэ гэжэ Ерэмия лүндэншэ урид мэдэжэ хэлэһэн байна. Үнэн шударга зоной хараһаар байтар нүгэлтэнэй хэһээгдэхэ газар тухай Исай лүндэншэ хэлэхэдээ, энэ хүнды тухай хэлэһэн байжа болоо. Тэрэ хүнды нүгэлшэдые үрэхихэ гал болон хорхойгоор дүүрэн байха. Тиимэхээ нүгэлтэниие хэһээхэ зорилготой, унтардаггүй галтай тусхай газар гэжэ энэ гал тамые тоолодог болоо, иимэл удхатайгаар энэ үгэ Шэнэ Хэлсээн соо хэрэглэгдэнэ. Эсэсэй эсэстэ бүгэдын амидырһанай ба Зарга шүүбэриин һүүлээр нүгэлтэй зон гал тама руу хаягдаха мүн.

Галаад

Махирай хүбүүн, Мэнашшээгэй аша. Тэрээнһээ гадна Мэнашшээгэй, Гаад, Рэүбээн обогуудай эзэлдэг байһан Иорданһаа зүүлжээ хадата газар

Галаад гэжэ нэрэтэй байгаа. Энэ газар хадаа Израилийн газар дайдын нэгэ хуби байһан юм.

Галилей

Гэм хэһэн зоной хорохо Кээдэш гэжэ хотые тойроод байгааша орон нютаг, Израилийн хойто зүгтэ оршодог, Иссахаар, Наптали, Зэбүлүүн болон Ашээр обогуудай угай газар. Вавилоной баряанай үе сагта тэндэ үлэгшэ еврейнүүд ондоо шажантай ерүүл зонтой, удаань араам, финики, грек ерүүл хүнүүдтэй холилдоо, тиимэхэ энэ нютагые буруу номолтоной нютаг гэжэ тоолодог байгаа. Иисүүс Христоос газар дэлхэй дээрэхи амидаралайнгаа ехэнхи сагта Галилейдэ ажаһуужа, зоние хургажа, ехэ ном дэлгэрүүлжэ байһан гэшэ.

Гуулин далай

Һумын хашаа соо табяатай, уһатай, гуулин томо һаба тиимэ нэрэтэй байһан юм. Санаартан тэрээн соо гар, хүлөө угаадаг бэлэй.

Гүгэл

Хомор ургамалай хатаагдаһан дабирхай, тэрээниие галдахада хоншуу утаан гарадаг. Гүгэл ехэ үнэтэй байһан юм. Гүгэлэй, занданай дабирхай урдань Майхан хүмэ соо, һүүлээрнь Иерусалимай Һүмэ соо бадаржа байдаг бэлэй. Энэ хадаа үргэлэй нэгэ янза гэжэ тоологдодог байһан байгаа. Санзайнуудай ондоо нэрэнь фимиам болоно.

Гэгээрүүлһэн гэршэлгэ, Гэршэлгэ

Бурхан Өөрынгөө хүсэл олон ондоо аргаар элирхэйлнэ, харуулна, дуулгана: тэнгэрийн аянга дуугаар, мэдээ асарагшадаар, лүндэншэдөөр, хии үзэгдэлөөр, Нангин Бэшэгээр. Иийгэжэ Бурханай Өөрынгөө хүсэл нээһэн, харуулһан, дуулгаһан энэ бүхы арга Гэршэлгэ гэжэ нэрэтэй.

Гэм зэм хүлисэлгын үргэл

Бурханай гү, али ондоо хүнэй урдаһаа нүгэл хэһэн хүнэй гэм зэмыень хүлисэлгын, сагааруулхын тула хэгдэдэг үргэл мүн.

Давид

Иудын Вифлеем хотодо түрэхэн малшан, Бурханай шэлэхэн, Саулай удаа Израилийн хоёрдохы хаан, Израилийн эгээ мэдээжэ хаан мүн. Тэрэ Христоосой мүнделхэһөө урда тээхи 1000 он багаар хаан шэрээдэ залараа, Израилие асари томо гүрэн, Иерусалим хотые гүрэнэй түб болгоо. Давид шадмар сэрэгшэн, тиихэдэ агуу шүлэгшэн байһан, Бурханда зорюулһан дуунуудай – Хуушан Хэлсээндэхи Псаалмануудай ном зохёогшодой нэгэн юм. Давид Бурханда үнэнхэ зүрхэнһөө алба хээ, энээниень Бурхан сэгнэжэ, шагнал болгон, гансал Давидай үри һадаһад Израилийн хаан шэрээдэ уг залгамжалан һууха гэжэ үгөө үгэхэн байна.

Давидай хүүлээр хаан шэрээндэ Соломоон хүбүүниинь залараа бэлэй. Бүхы оршолон дэлхэе үнэн сэхээр удариха Бурханай табисуурта (грек хэлэн дээрэ «Христоос») Давидай угһаа гараха гэжэ Израилин лүндэншэд уридшалан хэлэһэн байдаг. Тиймэхээ Иисүүсые Давидай Хүбүүн (Үри) гэжэ нэрлэдэг.

Давидай уг удам, Давидай үри хадаһан

Иудейнүүд Бурханай табисуурта Давидай үри хадаһан байха ёһотой гэжэ үнэншэдэг байһанһаа Бурханай табисууртые (Христоосые) Давидай хүбүүн гэжэ нэрлэдэг байһан юм.

Давидай хото

Эртэ урдын Иерусалимай нэгэ хуби. Анхандаа энэ нютагта иевүүс арад ажаһуугаа, Давид хаан тэдэниие диилээд, энэ нютагта Сион хадын ташаланда хэрэм барихан юм. Лукагай дуулгаһан Һайн Мэдээсэл соо Давидай түрэхэн Вифлеем хото Давидай хото гэжэ нэрлэгдэнэ.

Дайшалхы тэргэ, морин тэргэ

Мориндо хүллөөтэй хоёр мөөртэй тэргэ. Хүниие зөөхэдэ, мүн байлдаануудта хэрэглэдэг байгаа. Римэй хаанта засагта хото болон холын хүдөө газар холбодог һайн харгынуудай бии болоходо иимэ зөөхэ тэргэнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо бэлэй. Зоние болон ашаа зөөхэ хүндэ тэргэнүүдшые бии һэн. Тэдэ ябахадаа удаан бэлэй. Тэдээнһээ түргэн хоёр мөөртэй тэргэнүүд гансал хүнүүдые зөөдэг байгаа. Тийхэдэ шуудан (почто) зөөдэг тусхай тэргэнүүд бии бэлэй.

Дүлгэ тэмдэг

Алибаа юумэ гэршэлхын, этигэл бэхижүүлхын, ерээдүйе мэдүүлхын тула Бурхан ямар нэгэ үйлэ, зүйл харуулдаг гэхэ гү, али тэмдэг үгэдэг бэлэй. Бурхан Иисүүс Христоосоор олон хүлдэ тэмдэг харуулһан байна.

Ева

Түрүүшын эхэнэр, Адаамай һамган. Еврей хэлэн дээрэ тэрэнэй нэрэ Хавва, удхань болбол амидарал. Адаам ба Евын Бурханай сэсэрлиг соо ажаһууха үедэ могой Евые идхажа, Бурханай Һургаал эбдүүлнэ. Удаань Ева Адаамыешье нүгэлдэ оруулна. Энээнэй түлөө тэдэ сэсэрлигһээ үлдүүлээ. Тэдэнэй хүбүүд гэбэл, Хаяан, Абээл, Шээт, мүн бусад нэрлэгдээгүй үхибүүд бэлэй.

Египет

Палестинын баруун-урда талада оршодог гүрэн. Тэндэ урда сагта еврейнүүд дүрбэн зуун жэлэй туршада ажаמידараа, египетшүүдтэ ехээр хашуулагдажа эхилхэдэнь, Бурхан тэдэниие сүлөөдэ гаргаһан байна («Египедһээ гаралга» гэжэ ном хара).

Захяа заабари мэдэдэг хүн

Моисейгээр дамжуулан үгтэнэн Ёургаалые ехэ хайнаар мэдэхэ хүн. Тэрэ Ёургаал буулган бэшэдэг, тэрэеение үзэдэг, тайлбарилдаг ба ажабайдалда хэрэглэхыень заадаг, тиихэдэ Ёургаал сахиха тухай арад зоние хододоо һэргылдэг бэлэй. Тиимэ хүнүүд иудей арад зон соо аргагүй хүндэтэй болон ехэ эрхэ засагтай байгаа. Тиибэшье тэдэнэй зохёонон гуримууд болон тэдэние сахиха журам үнэн дээрээ юрын иудейнүүдтэ хүндын хүндэ дарлалта болоһон байна. Иимэл хуули ном соо бэшэн зохёожо, тэрээнээл хайн мэдэдэг хүнүүдэй ябадал Иисүүс элирүүлэн харуулаа юм.

Зүблэл

Римэй засагай байха үедэ иудей арадай дээдын шажанай болон зарга шүүбэрийн эрхэтэд байһан юм. Иерусалимай агууехэ Зүблэл далан нэгэн гэшүүнтэй байгаа: санаартад, хуулишад, фарисейнүүд болон ондоо үндэр тушаалтад. Энэ зүблэл иудей арадые римшүүдэй урда түлөөлдэг, тиихэдэ дээдэ зарга шүүбэрийн үүргэ дүүргэдэг байһан юм. Шэнэ Хэлсээнэй үедэ зүблэлэй шухала тогтоолнууд Римэй засагаар баталагдадаг һэн. 23 гэшүүнтэй багашы зүблэлнүүд байһан юм. Иимэ зүблэлнүүд Иудын бүхы хотонуудта байжа, нютагай шажанай гү, али зарга шүүбэрийн захиргаан байһан гээшэ.

Иерусалим

Эртэ урда сагта иевүүсшүүдэй хото Иевүүс гээд мэдээжэ бэлэй. Давид болон Соломоной засаг бариха үедэ Израилиин түб хото болоо. Энэ хото Иудын хадануудай ташалангуудта, Дабһата далайн баруун эрьһеэ 25 км зайтай газарта оршодог. Соломоной наһа бараһанай удаа тэрэ Урда хаан түрын – Иудын түб хото болоо. Христоосой мүнделһэнэй урда тээхи 586 ондо тэрэ вавилооншуудаар дууһан һандаргагдаа. Христоосой мүнделһэнэй урда тээхи 538 онһоо эхилэн, 445 он болотор тэрэ һэргээн бодхоогдоо. Христоосой мүнделһэнһөө урда тээхи 332 оной һүүлээр тэрэ ёһотой грек хото болоһон, Христоосой мүнделһэнһөө урда тээхи 63 ондо Римэй сэрэгтэ эзэлэгдэнэн байна. Иисүүс Христоос Иерусалимай һандаргагдаха тухай уридшалан хэлээ, юундэб гэхэдэ, ажаһуугшадынь Тэрэние Бурханай табисуурта гэжэ тоогоогүй. Христоосой мүнделһэнэй удаадахи 70 ондо иудейнүүдэй Римтэй дайралдахада, хото дахин дууһан һандаргагдаһан, һүүлээрнь һэргээн бодхоогдоһон байна. Иоаннай бэшэһэн гэршэлгэ гэжэ ном соо ерээдүйн Тэнгэрийн Иерусалим тухай – Бурханһаа эхилэн, газар тээшэ бууһан хото тухай хэлэгдэнэ. Тэрэ хото дотор Бурханай арад Бурхантай хамта хэтэ мүнхэ ажамидарха юм.

Израилиин арбан хоёр обог

Яковай (һүүлээрнь тэрэ Израиль гэжэ нэрэтэй болоо бэлэй) хүбүүд, 12 обогой эхи табигшад гэбэл, – Рэүбээн, Шимоон, Леви, Иуда, Зэбүлүүн,

Иссахар, Даан, Гаад, Ашээр, Наптали, үшөө тийхэдэ Эпраим ба Мэнашшээ. Эпраим Мэнашшээ хоёр Яковай эгээ дуратай Иосиф хүбүүнэйн хүбүүд байһан юм. Обог бүхэн хэдэн уг ба бүлэнүүдтэ хубаардаг байгаа. Христоосой мүндэлхэхөө урда тээхи 722 ондо Израилин хаан түрые Ассириин, Христоосой мүндэлхэхөө урда тээхи 586 ондо Иудын хаан түрые Вавилоной бута сохиһоной удаа ехэнхи обогүүд үгы болоһон байна, зүгөөр ерээдүйдэ Израилин бүхы арад нэргэн, анхан байһан хэмдээ орохо гэжэ лүндэншэд хэлэһэн байдаг. Сагай ээсэтэ Израилин арбан хоёр обогые зарга шүүбэриде оруулхат гэжэ Исүүс Христоос Өөрынгөө шабинарта үгөө үгэһэн байна. Шэнэ Иерусалимай хаалтанууд дээрэ Израилин арбан хоёр обогой нэрэнүүд бэшгэдэхэ, хотын бартаанууд тэдэнэй нэрээр нэрлэгдэхэ юм.

Израиль

«Израиль» гэжэ нэрэ Бурхан Яковта, тэрэнэй Өөртэйн Пэнүһээлдэ тэмсэжэ байхадань үгэһэн байна. Арбан хоёр обог болохо Яковай үри һадаһад Хуушан Хэлсээн соо Израилин арад гэжэ нэрэтэй. Соломоон хаанай нүгшэһэнэй удаа хойно байдаг арбан обог урда зүгтэ байһан Иуда болон Бэньяминэй обогүүдһаа таһаржа, Хойто хаанта засаг гэжэ нэрэтэй хаан түрэ бии болгоһон юм. Хойто хаан түрэ өөрын хаашуултай байһан, һүүлээрнь Самари гэжэ түб хототой болоһон байгаа. Хуушан Хэлсээнэй зарим хубинуудта «Израиль» гэжэ үгэ гансал хойто обогүүдтай, Хойто хаан түрэтэй холбоотой байдаг. Шэнэ Хэлсээн соо «Израиль» гэжэ үгы гол түлэб Израилин арадта, тийхэдэ Израилин газар дайда, Палестинада хабаатайгаар ойлгодог юм.

Исүүс Христоос

Еврей хэлэнһээ оршуулхата машиах, тийхэдэ эртэ урдын грек хэлэн дээрэ «христоос», «юрөөлэй тоһо түрхюулһэн, юрөөгшэ» гэһэн удхатай. Эртэ урдын Израильда Бурханай алба хаахыень шэлэһэн санаартадые, лүндэншэдые, хаашуулые алба хэхыень толгойдонь оливын тоһо түрхидэг байгаа. Бурхан израильшуудта Бурханай табисууртые – Израилин арадые абарха, газар дээрэхи бүхы арадуудые зонхилхо Хааниие эльгээхэб гэжэ лүндэншэдөөр үгөө үгэһэн байна. Исүүсэй үе сагта ерэхэ гэжэ найдуулагдаһан Бурханай табисууртын ерэхые иудейнүүд ехэ хүлээһэн байна. Тэрэ хариин газарай булимтарагшадһаа – римшүүдһээ тэдэниие сүлөөлхэ, тиин Израилин нэрэ соло нэргээхэ гэжэ тэдэ найдаа. Сүлөөлөгшэ, Бурханай табисуурта, Исүүс Христоос энээнһээ гадна үшөө ехэ юумэ хээ. Тэрэ бүхы хүн зониие үхэлэй болон нүгэлэй баряанһаа сүлөөлөө, Тэрээгээр Бурхан хүнүүдтэй шэнэ, мүнхэ хэлсээ баталаа.

Инжир, боди модон

Палестинада элбэгээр ургадаг, жэмэстэй һаглагар модон. Тэрэнэй жэмэс (инжир) аргагүй амтатай, эдеэтэй, тиимэһээ тэрэ модон амгалан

болон баян ажамидаралай хүлдэ тэмдэг болодог байгаа. Мүн энэ модон Израилин арадай хүлдэ тэмдэг байһан юм.

Иордан

Хэннээрэдэй нуур болон Дабһата далай холбоһон мүрэн. Тэрэ Палестинын зүүн зүгэй хилээр урдадаг байгаа. Хананаан орохынгоо урда тээ израильшууд энэ голые гаталһан байна. Шэнэ Хэлсээн соо Арюудхагша Иоанн тэрээндэ ерэнэн зониие, тиихэдэ Иисүүс Христоосые Иорданда арюудхаһан бэлэй.

Ирод Агриппа I

Агууехэ Иродой аша, Христоосой мүндэлһэнэй удаадахи 41-44 онуудта Палестины зонхилон һуугаа, христиан шажантаниие шэрүүнээр мүрдэдэг байгаа.

Ирод Агриппа II

Ирод Агриппа I гэжэ хүнэй хүбүүн, тэрэнэй урда Христоосой шаби Павел үгэ хэлэһэн бэлэй. Христоосой мүндэл һэнэй хойно 70 он хүрэтэр Палестинын элдэб хуби нютагуудые зонхилон байгаа, удаань Рим руу ошоо һэн.

Ирод Антипа

Агууехэ Ирод хаанай хүбүүн. Христоосой мүндэлхын урда тээхи 4-дэхи онһоо эхилэн, Христоосой мүндэлһэнэй удаадахи 39-дэхи он хүрэтэр Галилейн орон нютагые зонхилһон юм. Хуули бусаар гэрлэһэнэйн түлөө тэрэниие Иоанн Арюудхагша гэмнэһэн, тиихэдэнь Ирод Антипа Иоанн Арюудхагые усадхаха тухай захиралта үгөө бэлэй. Понтий Пилат Иисүүс Христоосые шүүхэ үедэ Иисүүсые үнинэй хараха гэнэн, гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдэйн гэршэ болохоёо ханаһан Ирод Антипада тэрэниие эльгээгээ, харин Иисүүс тэрээнтэй хөөрэлдэхээ арсаа, тиихэдэнь Ирод Антипа тэрэниие доромжолоод, һөөргэнь эльгээгээ һэн.

Ирод Архелай

Агууехэ Иродой ууган хүбүүн. Тэрээндэ эсэгэнь хан түрэ дамжуулхаб гэжэ найдуулһан юм, гэбэшые эсэгынь наһа барахада, Римэй император Август Архелайе хаан болгохоёо арсажа, «арадай удамарша» гэжэ нэрэ зэргэ олгуулһан, Самаари, Иудын хан түрэ ба Идумей нютаг үгэһэн байна. Ирод Архелай хадаа иудейнүүдые болон самарянуудые угаа хэрзэгыгээр даран зонхилоо.

Иуда

1. Яковай 12 хүбүүдэй нэгэн ба Иудын обогой эхи заха табигша. Тэрэнэй уг изагууртан иудейнүүд гэжэ нэрэтэй болоо. Израилин агууехэ хаан Давид болон тэрэнэй хүбүүн Соломоон Иудын обогой бэлэй. Соломоон хаанай наһа бараһанай удаа хойто зүгтэхи обогүүдай урда зүгэй (Иуда болон Бэньямиинэй) обогүүдһаа таһараад байхада,

тэрэ хоёр обог Урда хаан түрэ – Иудын хан түрэ бии болгоһон юм. Урда хаан түрэдэ Давидай үри хадаһад болохо хаашуул байһан, харин түб хотонь анханайхяараал Иерусалим бэлэй. Шэнэ Хэлсээнэй үе сагта «иудейнүүд» гэһэн үгөөр бүхы еврейнүүдые нэрлэдэг болоо. Иисүүс Христоосье Иудын обогой байгаа. Тэрэ Давид хаандал адли Иудын Вифлеем хотодо түрэхэн байна.

2. Библи уншахада, олон ондоо зон Иуда гэжэ нэрэтэй байгаа гэжэ ойлгонобди. Тодорхойлбол, Иуда Искарриот – Христоосто урбаһан шабинь.

Иудейнүүд, еврейнүүд

Иудей. Энэ үгэ Яковай хүбүүн Иудын обогто хабаатай хүнүүдэй нэрэ мүн. Христоосой мүндэлхэһөө урда тээхи 586 ондо Урда хаан түрэ Иуда Вавилоондо эзлэгдээд, арад зониинь барянда абтаа. Барянда байһан үедэ, мүн һүүлээрнь «иудей» гэжэ үгөөр Иудын хаан түрын арадые болон Израилиин ямаршые обогой хүнүүдые нэрлэдэг болоо. Шэнэ Хэлсээнэй үе сагта «иудейнүүд» гэһэн үгөөр бүхы еврейнүүдые нэрлэдэг байгаа. Һайн Мэдээсэл соо «иудей» гэжэ үгөөр үшөө еврей арадай ударидагшадые нэрлэдэг байһан юм.

Левидүүд

Яковай гурбадахи хүбүүн Левиин үри хадаһад. Моисейн үе сагта Бурхан Левиин обогһоо гараһан Аһарооной үри хадаһадые Өөрынь санаартан болгохоор шэлэхэн байна. Левиин бусад ондоо уг удам (ехэнхидээ тэдэниие левидүүд гэдэг) Майхан хүмэ соо хүдэлжэ, санаартадта туһалха ёһотой байгаа. Израилиин обогүүд сооһоо эдлэхэ газаргүй ганса энэ обог байһан, юундэб гэхэдэ, тэдэнэй ажал хадаа нэн түрүүн Майхан хүмэ, һүүлээрнь Һүмэ соо алба хэхэ ажал байгаа. Ондоо обогой еврейнүүд энэ ажал хэхэ эрхэгүй. Тэрээнһээ гадна левидүүд Һургаалай номуудые үзэдэг, зондо багшалдаг байһан юм. Левидүүдтэ газарай орондо Израилиин ондоо обогүүдай газар дээрэхи хото болон таряалангууд үгтэнхэй байгаа.

Ливаан

Аршаантай уһаараа, хушатай ойгоороо мэдээжэ болоһон хойто Палестинадахи хадын шэлэ (мүнөө үедэхи Ливаан гүрэн). Энэ хадаа Сириин эгээ үндэр (далайн хэмһээ дээгүүр 3000 метрһээ үлүү үндэртэй) хаданууд, тэдэ Дундада далайн эрьедэхи Тиирһээ Арваада хүрэтэр 170 модоной зайда үргэлжэлнэ. Соломоон хаан өөрынгөө хэрэм болон Һүмэ Ливаанай хуша болон бусад модоор бариһан бэлэй.

Лүндэншэн

Бурханай хүсэл зондо дуулгахын, Гэршэлгыень хүнүүдтэ дамжуулхын тула Бурханай түлөөлһэн хүн. Арюун Һүлдын нүлөө доро лүндэншэд ерээдүйн үйлэ хэрэгүүд тухай хэлэдэг, хүнүүдые нүгэлөө наманшалан,

Бурханда хүзэгтэй болгохын тула Бурханай захяа хүргэгшэ ба хургагша болодог байһан юм. Элии шэнги түрүүшын лүндэншэд (эртэ урдын сагта тэдэниие уридшалан мэдэдэг хүнүүд гэдэг байһан) онгондо орохо аргатай, гайхалтай үйлэ хэрэгүүдые хэдэг байгаа. Самуил лүндэншэн зарга шүүгшэшые байгаа. Ерэмияа ба Эзэкээл гэдэг хүүлэй лүндэншэд Бурханһаа мэдээсэл ехэнхидээ хии үзэгдэл болон зүүдэн соогоо хараад, хүүлээрнь Бурханай эльгээһые хүнүүдтэ дамжуулдаг байһан юм. Лүндэншэд оршолон дэлхэйдэ Бурханай табисууртын заларан ерэхэ тухай хэлэдэг байгаа. Самуил, Натаан, Элии, Элишаа гэхэ мэтэ лүндэншэд тухай Хуушан Хэлсээнэй номууд соо хэлэгдэнэ. Исай гү, али Амоос лүндэншэд өөһэдынгөө лүндэн тухай бэшэгүүдые орхихон байна; Хуушан Хэлсээнэй эдэ номууд тэдэнэй нэрэтэй. Шэнэ Хэлсээнэйшые үедэ лүндэншэд байһан юм.

Майхан хүмэ, Гэршэлгын майхан

Нүүдэл байдалтай арадта тааруу, хуряагдадаг, тойроод хорёотой, томо майхантай адли түхэлтэй нангин хүмэ. Газаань үргэлэй шэрээ, Гуулин далай байдаг байгаа, тэрэ үшөө Суглаанай майхан гэжэ нэрлэгдэдэг. Майхан хүмэ хадаа санаартадай туһаар израильшуудай Бурхантай уулзадаг газар байһан юм. Майхан хүмэ дотор хоёр таһалга байгаа: нангин хүмэ, Нангинай нангин. Нангин хүмэ соо шэрээ табяатай, тэрээн дээрэ хилээмэн болон үргэл хэхэдэ хэрэгтэй зүйлнүүд, тийхэдэ дэн болон санзай бадаруулха тахил табяатай байдаг байгаа. Бурханай зарлигаар израильшууд Майхан хүмэ бүтээгээд, сүл губяар ябахадаа абаад ябадаг байгаа. Майхан хүмэ соо Хэлсээнэй ханза хадагалаатай һэн. Юрэнхы дээрээ Майхан хүмэ гээшэ Израилиин газарта байһан Бурханай гэр мүн. Майхан хүмэ соо израильшууд Бурханда мүргэдэг, тэндэ үдэр бүхэндэ, Соломоной Иерусалимда Хүмэ баритарнь, үргэл хэдэг байгаа. Юрын израильшууд Майхан хүмын газаа суглардаг байһан, харин нангин хүмэ руу гансал санаартад орохо эрхэтэй байгаа; тийхэдэ Нангинай нангин руу жэлдээ нэгэ дахин ганса ахамад санаартан ородог һэн. Майхан хүмэ соо Бурхан тухай аргаар оршоно гэжэ израильшууд этигэдэг байгаа. Соломоной үе сагта Майхан хүмэ зөөгдэдэггүй, Иерусалимдал байдаг һэн. Хүүлээрнь тэрэниие шулуун болон модоор баригдаһан Хүмэ хэлгээ юм.

Майхангуудай һайндэр

Иудей арадай һайндэр. Һайндэрэй болоходо, израильшууд өөрынгөө гэр орхижо, ургаса хуряаха үедэ таряалан дээрэ табигдадаг, мүшэрнүүдээр хэгдэһэн балгаан, майханууд соо долоон хоног байжа, хэрэгтэй үргэлнүүдээ үргэдэг байһан юм. Еврей литын долоодохи тишри нарын (ондоо нэрэнь ефаним), Арюудхалгын үдэрэй хүүлдэ 15-һаа 21 болотор тэмдэглэгдэдэг байһан гээшэ. Тус һайндэр орооһо хадаһанай болон жэмэс

суглуулханай удаа, үзэмэй жэмэс суглуулхын үедэ, намарай бороогой урда тээ үнгэргэгдэдэг, тиимэхээ «Үрэ жэмэс хуряалгын хайндэр» гү, али «Шэниисын түрүүшын ургасын хайндэр» гэгдэдэдэг. Египедхээ Ханаанаан хүрэтэр сүл губьяр ябаһанаа, майхангууд соо байһанаа израильшууд хайндэрэй долоон хоногой туршада дурсан ханадаг юм. Тиихэдэ израильшууд Бурхандаа ургасын түлөө баяраа мэдүүлдэг байгаа. Энэ хайндэрэй еврей нэрэ – Суккот.

Малхи-Цээдэк

Шалээмэй хаан ба санаартан. Абраһаам дайнай олзоһоо арбанай нэгэ хубие тэрээндэ дамжуулан үгөө бэлэй, удаань Малхи-Цээдэк Абраһаамые үрээһэн юм. Христоосой ахамад санаартан байгааша хэргэмынь Малхи-Цээдэгэй ахамад санаартан байһантай адляар Еврейнүүдтэ бэшэһэн Хандалга соо зэргэсүүлэгдэнэ.

Масаг

Библи соо энэ үгэ хадаа шажан мүргэлэй, хубиин гү, али бүхы бүлгэмэй ажабайдалтай холбоотой шалтагаанһаа нэгэ хэды сагай туршада (ехэнхидээ нэгэ үдэр) юушые эдингүй, заримдаа юушые уунгүй байха үдэр гэхэн удхатай. Масаглахын гол зорилго хадаа номгоролоо гү, али гашуудалтай юумэнэй болоходо ехэ уйдхараа Бурханай урда харуулха, али туршалтын болоходо, нүгэл арилгаха тухай Бурханһаа туһа эрихэ гээшэ болоно. Үнэн масаглалга бол үнэн сэхые, хүнүүдэй хоорондох харилсаа хайжаруулха, туһалха сэдхэлтэй болгон хэргээхэ ёһотой гэжэ лүндэншэд хануулдаг байгаа. Зарим үдэрнүүдтэ, жэшээн, жэл бүриин Арюудхалгын үдэртэ, бүхы иудейнүүд нүгэлыень арилгаха тухай Бурхание гуйхадаа, масаг бариха ёһотой байгаа. Зарим иудейнүүд, нэн түрүүн фарисейнүүд, үшөө нэмэлтэ масаг сахидаг бэлэй. Тиихэдэ хүзэглэгшэдэй бүлгэмшые хэрэгтэй болоо хаань, али нэгэн ушараар масаг бариха аргатай байгаа юм.

Мидиин улас

Мидиин улас – хүрөөтэй хаанта гүрэн, мүнөө үеын Иранай баруун хойто талада оршодог байгаа. Христоосой түрэхын урда тээхи 612 ондо мидүүд Ассирийн түб хото Нинэвзее хандаргаа. Тэрээнэй хүлээр мидүүд перснүүдтэй сугтаа Персийн хаанта гүрэнэй засаг баригшад болоһон байна, тиимэхээ гүрэнэй хуулинууд «мидүүд болон перснүүдэй хуулинууд» гэжэ нэрэтэй байһан юм. Христоосой мүнделхын урда тээхи 330 ондо Александр Македонский Мидиине дайлан абаа. Мидүүд тэрэнэй хүлээр Сиритэй нэгэдээ, саашадаа Паарфиин засаг доро ороо.

Моисей

Левиин обогһоо Бурханай шэлэжэ абаһан хүн. Тэрэ израильшууды Египедтэхи богоолто байдалһаа гаргаһан юм. Моисей сүл губьяр ябажа байха үедөө тэдэнэй ударидагша болон лүндэншэ байгаа. Тэрэ израильшуудай

сахиха ёһотой, Бурханһаа үгтэһэн Ёургаал тэдээндэ дамжуулаа. Моисейн номууд гү, али Ёургаал (Тора) гэжэ нэрлэгдэһэн Библиин түрүүшын табан ном соо Ёургаалай гол ёһонууд тухай хэлэгдэнэ. Моисей Жаргалай орон – Ханаһаан руу орожо шадангүй наһа бараа, гэбэшье тэрэ газараа холоһоо хараһан байна. Моисей болбол иудейнүүдтэ угаа үндэр нэрэ солото Израилиин лүндэншэн болон хүзэг шажанай багша болоно.

Моолох

Аммоонуудай гол бурхан, үшөө Милх гэжэ нэрэтэй. Моолохто шүтэхэдөө хүнүүд үргэл хэдэг байгаа, зарим ушарта өөһэдынгөө үхибүүдые үргэл болгодог һэн. Бурханай хэдышье хатуугаар хориходонь, израильшууд Моолохто Иерусалимай хажуудахи Ёинноомой хүндыдэ үхибүүдээр үргэл хэдэг байһан юм.

Моһааб

Лоот болон Лоодой ехэ басаганай хүбүүн бэлэй. Моһаабай үри һадаһад моһааб арад гэжэ нэрэтэй, Дабһата далайһаа зүүлжээ, үндэр, үрэжэлтэ Моһааб гэжэ орон нютагта ажаһуудаг байгаа. Моһааб арадай гол бурханийн Хамоос бэлэй. Тэрээнһээ гадна тэдэ Бааһал-Пэһоорто хүзэглэдэг байгаа, тэрэнь, моһаабшуудай ханаһаар, хадын оройнуудта байрладаг. Моһааб хэлэн еврей хэлэндэ дүтэрхы һэн. Моһаабшууд Израилиин дайсад байһан, Израилиин лүндэншэд тэдэниие ходо шүүмжэлдэг байгаа.

Мүргэлэй гэр

Сугтаа зальбархын, Нангин Бэшэг номуудые уншахын болон шажанай ёһо гурим үзэхын тула үнгэргэгдэдэг иудейнүүдэй суглаан; тиимэ суглаа хэдэг гэр. Мүргэлэй гэрнүүд хадаа иудейнүүдэй Вавилоной барянда байхадань бии боложо эхилһэн, һүүлээрнь тэдэнэй нютагтаа бусаад байхадань, хаа-хаанагүй тараһан байна. Мүргэлэй гэр соохи суглаанай үедэ юрын хабаадагша хүн Нангин Бэшэгэй хуби уншаха аргатай, һүүлээрнь суглараад байһан хүнүүдтэ уншаһанаа тодорхойлох гү, али Ёургаал хэлэхэ аргатай байгаа. Һүмэдэ орходоо мүргэлэй гэр соо үргэл үргэгдэдэггүй һэн. Иудейнүүдэй ажаһуудаг ямаршье хотодо нэгэшье һаа, мүргэлэй гэр заагагүй байһан гээшэ.

Мүргэл, зальбарал

Бурханда һайниие хүргэжэ (магтаал үргэжэ) гү, али гуйжа (гуйлта хэлэжэ) хандалга. Хуушан Хэлсээн болон Шэнэ Хэлсээн болбол хоёр янзын зальбаралтай: хубиин, ганса нэгэ хүнэй Бурханда өөрынгөө үгөөр хандажа, Тэрээндэ һайниие хэлэжэ магтаһан гү, али туһа эрижэ гуйһан зальбарал; бүлгэмэй, тусхай газарта (Һүмэ гү, али мүргэлэй гэр соо) заншалта, бултанай мэдэхэ аргаар хэгдэһэн мүргэл. Зүгөөр ном дажа уншаһан мүргэлдэ орходоо ехэнхидэ өөрынгөө үгөөр хэлэгдэһэн зальбарал Библи соо дайралдадаг. Зальбаралнуудые согсолһон тусхай

ном бии, Псаалманууд гэжэ нэрэтэй. Хүнэй хубидаа болон бүхы бүлгэмэй уншалгада хэрэглэгдэдэг олон ондоо зальбаралнууд тэрээн соо байдаг.

Нангин Бэшэ

Шэнэ Хэлсээн соо Хуушан Хэлсээнэй номуудые иигэжэ нэрлэдэг. Шэнэ Хэлсээнэй бэшэгдээд байхада, христиан шажантан тэрээндэ Нангин Бэшэ гэжэ ойлгосо оруулхан юм.

Нангин Һүмэ, Нангинай нангин, Хамагай нангин

Алтан дэн, үргэлэй алтан шэрээ, арюудхагдахан хилээмэнэй байдаг Майхан Һүмэ, Һүүлээрнь Һүмэ соохи таһалга. Майхан Һүмын, Һүүлээрнь Һүмын эгээ нангин сэнтэй хуби соо Хэлсээнэй ханза оршодог байгаа. Энэ газар хадаа Нангинай нангин гэжэ нэрэтэй байһан юм. Нангинай нангин газар Нангин Һүмэһөө хүшэгөөр илгаатай байгаа. Һургаалай ёһоор, санаартан Нангин Һүмэ руу үглөөгүүр болон үдэшэ үргэлэй шэрээ дээрэ занданай дабирхай, гүгэл бадараахаяа ородог байгаа. Нангин Һүмэ руу гансал санаартан орохо эрхэтэй һэн. Энэ удхаараа нангин Һүмэ Бурханай байдаг газар гэжэ тоологдодог байгаа. Нангинай нангин Һүмэ болбол Бурханай оршодог тэнгэрийн Һүмэтэй адли зураглан табигданхай юм гэжэ Һүзэг этигэл бии һэн. Тодорхойлбол, Еврейнүүдтэ бэшэһэн хандалга соо Иисүүс Христоос Өөрыгөө үргэл болгоходоо, Һүзэгтэйшүүлые тэнгэрийн нангин Һүмэ руу оруулаа гэжэ хэлэгдэһэн юм. Соломоной бариһан Һүмэ соо Нангинай нангин газарта херүүбүүдэй дүрсэнүүд байдаг байгаа. Һургаалай ёһоор, гансал ахамад санаартан Нангинай нангин руу орохо эрхэтэй һэн, тиихэдэе жэлдэе нэгэл дахин, Арюудхалгын үдэртэ бүхы арадай нүгэл наманшалхаяа ородог байгаа.

Нангин, гэгээн

Библи соо «нангин мэдэрэлэй, шүтөөнэй» гэжэ үгэ «илгаатай, юрын юумэнһээ тад ондоо, энэ дэлхэйдэ хабаатай бэшэ, тиимэһээ өйронь хүрэшгүй юумэн» гэхэн удхатай. Энэ нэн түрүүн Бурханда хабаатай. Хуушан Хэлсээн соо энэ үгэ гансал Бурханай зүйлнүүдтэ хабаатайгаар хэрэглэгдэнэ: Майхан Һүмэдэ, Һүмэдэ, мүргэлдэ хэрэглэгдэхэ юумэнүүдтэ. Хүнүүд тухай хэлэхэ болоо хаа, «нангин мэдэрэлэй, шүтөөнэй» гэжэ үгөөр Бурханда Һүзэгтэй, шүтэдэг хүнүүдые нэрлэдэг (Хуушан Хэлсээн соо Израилиин арадые, Шэнэ Хэлсээн соо Һүмые). Хүнүүдшые, юумэншые Нангинда ойро хүрэжэ арюудхагдаха аргатай. Тиин тэдэ бузартай юумэндэ хүрөөгүй, харилсаагүй байбал, нангин зандаа үлэхэ. Бузартаһан хүнүүд, зүйлнүүд Бурханда мүргэхын гү, али мүргэлдэ хэрэглэгдэхын урда арюудхалгын ёһо гурим гараха болоно.

Нинэвээ

Израильшуудай дайсан байгаа, хүр жабхаланта, хайрагүй шэрүүн Асирийн хаанта засагай түб хото. Энэ хото руу Бурхан Иона лүндэншые

эльгээхэн юм: нүгэлдэ орошоһон арадта гэмээ наманшалаагүй хаа, усад-хагдахат гэжэ тэрэ мэдүүлхэ ёһотой байгаа. Ионын лүндэн табиһанай удаа Нинэвээгэй арад гэмээ наманшалаа, Бурхан тэдэниие хайрлаа. Һүүлээрнь олон жэл үнгэрһэнэй удаа, Христоосой мүндэлхын урда тээхи ондо маадайшууд энэ хото дайгаар абажа, хандаргаһан байна.

Номшо хүн, Хуули заадаг багша

Библиин ондо ондоо номуудые болон хуйламал бэшэг соохи Һургаал (Тора) буулган бэшэдэг, тиихэдэ тэдэниие тайлбарилдаг хүн. Эзрагай үе сагһаа эхилжэ, бэшээшэд хадаа Иудын хаан түрэ соо тусхай үүргэ-тэй хүнүүд байһан бэлэй. Иисүүсэй үе сагта Нангин Бэшэг мэдэдэг ба тайлбарилдаг хүнүүд гүүлэжэ, аргагүй ехэ хүндэтэй байһан гэшэ. Иисүүс Өөрынь шабинар болоһон бэшээшэд тухай хэлэхэдэ, тэдэ «хуушарһан болон шэнэ» эрдэни ухаатай гэжэ хэлэһэн гэдэг. Тиибэшье, Тэрэ хирэ болоод лэ тэдэнэй Һургаал тайлбарилхые, харахада буянша хүзэгтэй шэнги аад, мүнгэндэ дуратайе, дороо нойтониение шүүмжэлдэг байгаа.

Нүгэл

Бурханай Һургаалда үсэрхэл, Тэрэнэй захяа заабари эбдэхэ, үгэ дуула-хагүй ушарнууд хадаа нүгэл болоно. Нүгэл хэһэн хүн нүгэлөө арилгахын тула үргэл хэхэ ёһотой гэжэ Хуушан Хэлсээн соо хэлэгдэнэ.

Нүгэл сагааруулгын үргэл

Энэ үргэлэй гол үүргэнь – бузарһаа бэеэ болон оюун сэдхэхэлээ сэ-бэрлэлгэ.

Олива модоной жэмэс

Палестинада олоороо ургадаг, үндэрынь 10 метр хүрэдэг мүнхэ но-гоон модон. Тэрээн дээрэ маслинанууд (оливанууд) ургадаг. Эдешэһэн маслинануудһаа тоһо даража гаргадаг, тэрэниие эдижэ гү, али бээдээ түрхижэ, дэнгэй тоһон болгожо хэрэглэдэг байгаа.

Оливын тоһон

Оливануудые даража-шахажа тоһо гаргадаг. Эртын Израильда оли-вын тоһон олон ушарта хэрэглэгдэдэг байгаа: тэрээгээр дэнгээ аһаадаг, тиихэдэ шарха болон арһанай үбшэ эдэгээдэг, шадалтай зон тоһоной эгээ шанартайень бээдээ түрхидэг, арюун болгохын тула энэ тоһо шажанай хэрэгсэлнүүдтэ дуһаадаг, мүн хаан шэрээдэ хэн нэгэниие заларуулхын гү, али санаартан, лүндэншэ болгохын тула толгойдонь энэ тоһо түрхидэл бэлэй. Оливын тоһон хадаа Майхан хүмэ соо, һүүлдэнь Һүмэ гэрэлтүүл-хын тула хэрэглэгдэдэг, тиихэдэ үргэл болон үргэгдэдэг байһан юм.

Онгон

Модоор гү, али шулуугаар хэгдэһэн шүтөөн; зоной шүтэдэг ямар нэгэн бурханай хүрэг гү, али зураг.

Өөрыгөө Эзэндэ зорюулагшад

Үзэмэй дараһан архи, мүн бусад мунхаруулха унда уухагүйб, үһөө, һа-халаа абахагүйб, тиихэдэ ямаршые үхэхэн хүндэ, түрэлэймнишые хүнэй байгаа һаа, дүтэлхэгүйб гэжэ тангариглаһан, гансал Бурханда алба хэхэеэ өөрыгөө зорюулһан хүн. Хэрбээ хэн нэгэнэй тиймэ хүнэй хажууда һаһа барабал, тэрэ 7 хоног соо бузартай гэжэ тоологдодог байгаа. Тиигээд тэрэ өөрыгөө Бурханда зорюулха сагаа шэнээр эхилхэ ёһотой байһан, юундэб гэхэдэ урдахи сагынь бузартаба бшуу. Шахаа тангаригайн сагай түгэсэхэдэ, энэ хүн үргэл үргэдэг, Майхан хүмэ, хүмэ руу орохынгоо урда тээ үһөө хюһан абадаг байгаа. Тиигэжэ бээ зорюулга гээшэ тэрэнэй өөрын гү, али түрэхэдэнь эхынь үргэһэн тангаригһаа дулдыдаһан байха – Самсоной ушартай адли. Элшэнэрэй бүтээһэн хэрэгүүд гэжэ ном соо уншахада, Павелай Иерусалимда ерэхэдэнь, Яков тэрээндэ дүрбэн хүнэй шахаа тангаригай сагай түгэсэхэдэ үргэл үргэлгын гарзые өөр дээрээ даажа абахыень дурадхаа магад.

Паасха

Еврейнүүдэй Египедэй баряанһаа сүлөөлэгдэһэн тухай хабартаа һайндэрлэгдэдэг иудейнүүдэй гол һайндэрнүүдэй нэгэн. Паасхын һайндэр еврей литын түрүүшын авиив һарын (үшөө нисаан гэжэ нэрэтэй) арбан дүрбэнэй үдэрэй үдэшэ тэмдэглэгдэдэг. Хабартаа үдэр ба хүнийн тэнсэһэнэй һүүлээр энэ һайндэр болодог юм. Израильшууд хадаа Египедэй баряанһаа тэдэниие Бурханай сүлөөлһые, Египедһээ гараха үдэрэй урда хүни үргэл болгон үргэгдэһэн хурьганай шуһаар ууган үхибүүдэйнгээ абарагдаһые тэрэ үдэшэ һанан-дурсан байдаг юм. Хурьга (эшэгэ) үргэл болгон үргэхэдөө, бүхэлееһнь булажа болгодог, тиихэдээ тэрэнэй үе мүсын нэгэшые яһа хухалжа болохогүй байгаа. Һайндэртэ хоол барихадаа эшэгэ эдидэг байһан гээшэ. Энэ һайндэрэй үдэһын хоолой хуби болон гашуун ногоон болон дабһагүй хилээмэн эдигдэдэг байһан юм. Пэсах гэжэ еврей үгөөр, ондоогоор, паасха гэжэ үгөөр үргэгдэхэ эшэгэ нэрлэдэг байһан юм. Эндэһээ һайндэрэй нэрэ бүрилдэн гараһан гээшэ. «Пэсах» гэжэ үйлэ үгэ «һүрэжэ гараха» гээд оршуулагдана. Египедһээ гаража, богоолто байдалһаа сүлөө болоһон тухайгаа һанажа байхын тула жэл бүри Паасха һайндэрлэгдэхэ ёһотой. Һумын баригдаһанай удаа үргэл болохо эшэгэ гансал тэрээн соо үргэхэ ёһо зүбшөөгдэһэн байна. Ямаршые ондоо арадай хүн, ерүүл хүн болон хүлһэншэ сэрэгшэн Паасхын хоолдо хүртэхэдэ байлсаха ёһогүй байгаа. Израилийн болон ондоо гүрэнүүдэй иудейнүүд Паасхын үедэ Бурханда мүргэхэеэ Иерусалим руу ерэдэг һэн. Паасхын һүүлээр Эһээбэригүй талханай Һайндэр долоон үдэр тэмдэглэгдэдэг байгаа. Шэнэ Хэлсээндэхи Иоанһаа Һайн Мэдээсэл соо Иисүс нисаан һарын 14-дэ, Паасхын урда тээхэнэ хэрээһэн дээрэ хадагдажа

наһа бараһан байна, тиихэдээ Паасхын үргэл болохо хурьгандал Тэрэнэй нэгэшье яһан хухалагдаагүй. Павел лүндэншэн Христоос Паасхын үргэл хурьган шэнги үргэгдөө гэжэ зааһан байна. Бурхан Иисүүсэй наһа бараһан хойно тэрэниие амидыруулаа, тиимэхээ христиан шажантанда Паасха гэшэ гансашье Христоосой наһа бараһан тухай һануулга бэшэ, үшөө Тэрэнэй амидырһанай удхатай һайндэр мүн.

Перси

Вавилоной хаанта гүрэнэй унаһанай удаа орондонь мандаһан, тэрээнһээ үшөө үргэн газартай, хүрөөтэй хаанта гүрэн. Грециһээ Египет, Түб Ази хүрэтэр, Израилиин газар оруулан, Перси бүхы энэ ехэ газарые дайгаар эзэлһэн байгаа. Заримдаа Мидиин-Персиин хаанта гүрэн гэжэ тэрэниие нэрлэдэг, юундэб гэхэдэ, мидүүд Перси зонхилдог хоёрдохи арад байһан юм. Персиин хуулинуудыншье «маадайшуулай болон перснүүдэй хуули» гэжэ нэрэтэй байһан юм.

Пилишт, пилиштүүд

Гарбалынь мэдэгдэдэггүй, тухайлхада, эртэ урдын Ханаһан руу Каптоор (Криит) гэжэ аралһаа ерэнэн арад. Христоосой мүндэлхын урда тээхи XII зуун жэлдэ пилиштүүд Ханаһанай эрьеин баруун урда тээ байдаг дүрбэн хото – Гааза, Ашхэлоон, Ашдоод, Гээт – булимтаржа абаад, табадахи Экроон гэжэ хото байгуулаа. Тэдэ Ханаһанда ажаһуудаг арадһаа ондоо байгаа. Заримдаа пилиштүүдые «отлуулаагүй» гэжэ нэрлэдэг байгаа, юундэб гэхэдэ, тэдэ Дүтын Дурна зүгэй арадуудай үнгэргэдэг энэ заншалта ёһолол хэдэггүй байһан юм. Пилиштүүд зүүн зүгэй газарнуудые булимтаран абаһаар, тэдэ Ханаһанай зүүн-хойто зүгһөө баруун зүг рүү шэглэгшэ израильшуудтай уулзажа, дай үүдхээ. Тиин пилиштүүд Израилиин гол дайсадай нэгэн болоо, Давид хаанай тэдэниие бута сохиторнь энэ байдал үргэлжэлөө.

Понтий Пилат

Римэй нэгэ можын засаг баригша. Иисүүс Христоосой саазалагдаха үедэ Иудейн можо засагладаг байһан (Христоосой түрэнэн сагай 26-36 онуудта). Засаг түрын бүхы зургаанууд тэрээнэй мэдэлдэ байгаа, тэрээнэй баталамжагүй нэгэшье заргын шийдхэбэри абтадаггүй бэлэй. Тэрэ еврей арадай ударидагшадта муугаар хандадаг һэн, гэбэшье буһалгаанай болохогүйн тула тэрэ тэдээнэй эрилтэ дүүргэхэ баатай болодог байгаа.

Псаалманууд

Хуушан Хэлсээн соо суглуулаатай еврей арадай шажанай 150 дуун – Псаалманууд гэшэ. Энэ номые Давиид хаанай нэрэтэй холбодог, юундэб гэхэдэ, түүхэ соо хэлэгдэхээр псаалмануудай олонхиинь тэрэ өөрөө бэшэһэн байна. Ондоо маанинууд, псаалманууд Соломоной, Асаапай,

Эмаанай хүбүүдэй нэрэнүүдтэй холбоотой. Зарим псаалманууд Бурхание алдаршуулдаг болон үршөөлэйнь түлөө Тэрээндэ баяр хүргэдэг, нүгөөдэнь туһа эрихэн гуйлтатай байдаг, ондоо псаалманууд һургаал заабаритай байдаг. Урда саһаа эхилэн, хүзэгтэн олон ондоо псаалмануудые зальбаралгын болон хуралнуудай үедэ уншадаг байһан юм. Иерусалимай хүмэ соо тэдээниие хоорой дуунтай болон хүгжэмтэй суг уншан дууладаг байгаа. Псаалмануудай гурбан хубиин нэгэ хубинь олон ондоо хүгжэмэй хүбшэргэйтэ зэбсэгүүдтэй – псалтерий (тэрээнэй нэрэһээ «Псалтирь» гэжэ Хуушан Хэлсээнэй нэгэ номой нэрэ үдэн гараа), ятага, лиирэ, тиихэдэ үлеэдэг хүгжэмэй зэбсэгүүдтэй – флейтэ (орган) болон сохидог хүгжэмэй зэбсэгүүдтэй – тимпан, кимвал, цитра – суг хамта дуулан уншагдадаг байһан юм. Эртын хүмэ соо псаалманууд зальбарал болон хэрэглэгдэдэг байгаа.

Рим

Шэнэ Хэлсээн соо харуулаатай үе сагта Рим хото Дундада далайе тойроод байһан олон гэгшын гүрэнүүдые, тэдэнэй тоодо Палестиные мэдэлдээ оруулһан, императортай, асари томо гүрэнэй түб хото байһан гээшэ. Палестинада, тиихэдэ Римэй мэдэлдэ байһан ондоошые гүрэнүүдтэ римшүүд өөрынгөө сэрэг баридаг, тиигээд ямаршые эсэргүүсэл хатуугаар дарадаг байһан гэхэ. Тиихэ зуураа нэгэдэмэл хаанта гүрэндэ хабаатай байдал эдын засаг хүгжөөгөө, гүрэнэй хубинуудай соёлой харилсаа эрхилээ. Римэй эрхэтэд (тэдэнэй тоодо Павел лүндэншэн) хаанта гүрэнэй дэбисхэр дээрэ тусхай эрхэтэй байһан: жэшээлхэдэ, зарга шүүлгын үедэ тэдэниие император өөрөө шүүг гэжэ эрилтэ табиха аргатай байһан юм.

Римэй хаан

Римэй хаанта засагай дээдын засаг түрэ баригша. Можо бүхэнэй (жэшээлбэл, Пилат ба Ирод) эрхэтэ ноёд, хаашуул булта тэрэнэй мэдэлдэ байһан. Дээдын засаг түрэ баригшадые үшөө кесарь гэхэдээ, уг залгамжалалгада эхи табиһан Юлий Цезарийн нэрээр хэлэдэг – тэрэ үедэ нэрэнь кесарь гээд үгүүлэгдэдэг байһан.

Рэпаиимүүд

Ханаһаанай газар дайдые Израилиин арадай дайгаар эзэлхын урда тээ тэндэ ажаһуугша арад мүн. Тэдэ анаагтай адли үндэр хүнүүд байһан юм. Хуушан Хэлсээн соо үхэхэн хүнүүдэй хаанта засагта байдаг хүлдэнүүдые энэл рэпаиим гэжэ үгөөр нэрлэнэ.

Сагаан будаа, Бурханай хилээмэн

Тусхай эдеэн, израильшуудай Египедһээ гараһанай удаа Синайн сүл губьяр дүшэн жэл соо ябахата, Бурханай тэдээндэ үгэдэг байһан «Бурхан тэнгэрийн хилээмэн». Будаа гээшэ монсогор, хатуу сагаан орооһонтой адли байгаа. Тэрээниие булахада, шанахада болохо байгаа.

Шэнэ Хэлсээн соо будаа дэлхэйдэ ажаמידарал үгэдэг Бурхан тэнгэрийн бодото хилээмэнтэй адли бэшээр харуулаатай. Энэ хилээмэн – Иисүүс Христоос Өөрөө гээшэ.

Саддукейнүүд

Шэнэ Хэлсээн соо нэрлээтэй иудейнүүдэй шажанай шухала бүлгэ-мүүдэй нэгэн. Дээдын Зүблэлэй олонхи гэшүүд, түрүүшын санаартад, тэдээндэ дүтэ хүнүүд саддукейнүүд байһан юм. Фарисейнүүдтэ ороходоо, тэдэ гансал Табан номой нэрэ хүндые сэгнэдэг, аман түүхэнүүдтэ этигэдэггүй, лүндэншэдэй номуудта үнэншэдэггүй байһан гээшэ. Тэрэ тоодо тэдэ наһа бараһан бүхы зон Бурханай зарга шүүлгын үдэр Бурханай урда байхаяа амидырха гэшые арсадаг байгаа.

Самари

Галилейн урда тээ, Иудейн хойто зүгтэ байратай Палестинын нэгэ жо. Соломоон хаанай нүгшэнэнэй һүүлдэ Израиль гэжэ нэрэтэй Хойто хаан түрые Самари гэдэг байгаа, тиин Христоосой түрэхэхөө урда тээхи 885–874 онуудта зонхилһон Амвриин үе сагта тэрэ Хойто хаан түрын түб хото Самари гэжэ нэрэтэй байгаа. Христоосой түрэхэхөө урда тээхи 722 ондо энэ хаан түрэ унажа, Самари Ассириин хаанта гүрэнэй харгалзалга доро ороо, ондоо гүрэнүүдхээ нютаг урилагшадые Самари руу эльгээгээ. Гүрэндэ үлөөшэ еврейнүүд болон нютаг урилагшад хамта дээрээ самарянууд гэгдэдэг байгаа.

Самарянууд иудейнүүдтэ адляар Моисейн Һургаал хүндэлдэг байбашье, олон юумыень ондоогоор ойлгодог байһан, тусхайлбал, Бурханда Иерусалимда мүргэнгүй, Гаризиим гэжэ хада дээрэ мүргэдэг байгаа. Иудейнүүд болон самарянууд бэе бээе үнэн хүзэгтэ урбагша гэжэ тоолоһон дээрэнхэ бэе бээтэйгээ харилсадаггүй байһан юм. Иудейнүүдэй һүүлээр самарянууд Һайн Мэдээсэл абаһан түрүүшын арад байгаа. Римэй ударидалга доро байхадаа Самари Иуда болон Галилей хоёр можотой сугтаа түбһөө холо байратай Палестина гэжэ нэрэтэй газар болоһон юм. Стефанай тулижа үхэнэнэй һүүлдэ Иисүүс Христоосой шабинар Самари руу ябажа, тэндэ лүндэн табидаг болоо. Тиин Самариин дэбисхэр дээрэ түрүүшын христиан бүлгэмүүд эндэ бии болоһон байна.

Санаартан

Майхан хүмэ соо ба Иерусалимай Һүмэ соо шажанай ёһо гурим болон мүргэл үнгэргэхэ тусхай эрхэтэй хүн. Моисейн Һургаалай ёһоор Израильда санаартан болохо аргатай хүнүүд гээшэ Моисейн аха, Бурханаар санаартан болохо гэжэ шэлэгдэнэн, гансал Аһарооной үри һадаһад болоно. Санаартад мүргэл хэхэ, үргэл үргэхэ, шажанай ёһо гуримуудые болон ёһолол хэхэ уялгатай байгаа. Алба хэхэдэнь тэдээндэ левидүүд туһалдаг байгаа. Гансал санаартад Майхан хүмын, һүүлээрнь Һүмын

нангин хүмэ орохо аргатай байһан. Санаартад 12 бүлэг боложо хубаараад, хойно хойноһоо албая хэдэг бэлэй. Санаартады ахамад санаартан ударидадаг байгаа. Шэнэ Хэлсэн соо Бурхан үнэн сэхэтэнүүдтэ шэнэ сагай ерэхэдэ тэдэ Өөрынь санаартад болохо гэжэ үгөө үгэнэ.

Санзай

Энэ санзай мододһоо суглуулагдаһан дабирхай болоно, тэрэниие хүмэ соо галдаад, Бурханда үргэл болгон хоншуу үнэр гаргадаг байгаа.

Синай

Синай хада (заримдаа Хорээб гэгдэдэг байһан), тэрэ Синайн хахад аралда (мүнөөнэй Египедтэ) оршодог, тэндэ Бурхан Израилийн арадтай Хэлсээ баталаа, тэдэ эндэ Моисейгээр Ёургаал дамжуулаа. Моисей бэшэгдэһэн Арбан хургаалтай хабта шулуунууды (Хэлсэнэй хабта шулуунууд гэгдэдэг) абахын тула Синай хада дээрэ гараа. Энэл хада дээрэ Бурхан лүндэншэ Элиидэ намдуу хэбшээн болон үзэгдөө.

Сион

Иерусалим хотын оршодог гүбээнүүдэй нэгэн. Тиимэһээ энэ нэрэ ехэнхи ушарта Иерусалимай нэрэ боложо хэрэглэгдэдэг байһан, зүгөөр юрэнхы дээрээ – тэнгэрийн Иерусалим хото тэмдэглэдэг хэн, тэрээн соо хахил хүртэһэн зон Бурхантай мүнхэ ажамидарха ёһотой байгаа. Сион Бурханай байдаг газар гэжэ тоологдодог хэн. Гүбээ дээрэ баряатай хүмэ заримдаа Сион хада гэжэ нэрлэгдэдэг байһан юм.

Сионий Басаган

Иерусалим (тэрэнэй тэг дундань Сион хада оршодог) болон тэрэ хотын ажаһуугшадые иигэжэ уран хайханаар нэрлэдэг бэлэй.

Смирнэ

1. Смирнэ (грек хэлэнһээ миро, тодорхойлбол, «хоншуутай тоһон»), Эфес хотоһоо 55 км хойшоо байдаг, Бага Азиин баруун эрьедэхи далайн тохой соо холо оршодог хото. Смирнэ хото золиин колони болон баригдаһан байха, һүүлээрнь анхан һууриһаа нэгэ хэды километр хажуу тээ Лисимахаар (Христоосой түрэхын урда тээхи 361-281 онууд) шэнэлэгдэһэн. Шэнэ хото тэрэ зуураа Бага Азиин эгээ баян хотонуудай нэгэн болоһон, римшүүдэй засаглаха үедэшье өөрын удхатайгаар үлөө. Римэй засаглалгын үедэ Смирнэ хотодо олон иудейнүүд ажаһуужа, тэрэ хотын ажахы болон түрэ засагай эрхилэлгэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлдэг байһан юм. Смирнэ хотын христианууд Константинай засаг бариха хүрэтэр хашуулдаг, мүрдүүлдэг байгаа. Энэ хотодо христиан хүмын барилга Павелай Эфес хотодо лүндэн табижа байха үетэй холбоотой байжа магад.

2. Араавиһаа Зүүн Энэдхэг руу абашагдадаг, үүргэнэтэй модонһоо (Cistus ereticus) абтадаг хоншуу зүйл. Эртэ урда саһаа эхилжэ, смирнэ

худалдаа наймаанай нэгэ зүйл байһан, үхэһэн хүнүүдэй бэе арюудхаха хоншуугай бүридэлдэ, тиин Хуушан Хэлсээн соо оло дахин дурдагдана. Тэрэ хаан болон түшэмэлнүүдтэ хүндын тэмдэг болон барюулагдадаг үнэтэй сэнтэй бэлэгүүдэй бүридэлдэшые ородог байгаа.

Содом ба Гоморро

Ажаһуугшадайнь нүгэлнүүдэй түлөө Бурханай тэнгэриһээ галаар хүнөөһэн эртэ урдын Ханаһанай хотонууд.

Соломоон

Давид хаанай хүбүүн. Эсэгынгээ һүүлээр Израилиин хаан байһан (Христоосой мүнделхын урда тээхи 10-дахи зуун жэл). Тэрээнэй зонхилхо үеын ерэхэдэ, дайн дажар дүүрээд, Израилиин хаанта засаг хайн хүгжөөд байһан юм. Соломоон сэсэн ухаатайгаараа болон баян байһаараа мэдээжэ болоо; Тэрэ Иерусалимда түрүүшын хүмэ баряа. Соломооной хаан байхада Израиль хүр хүсэтэй болон нэрэ солотой болоо. Бурханай һахил доро Соломооной хааншалга энхэ тайбанаар болон амгаланаар үнгэрөө. Тиибэшые тэрэ мүнгэнэй татабари дээшэнь болгоо, сэрэгээ, тиихэдэ һамгадаа, дэрэ хубаадаг эхэнэрнүүдээ олошоруулаа. Наһатай болоод байхадаа Соломоон һамгадйнгаа үгэдэ орожо, ондоо бурхадта хүзэглэдэг болоо. Бурхан энээнэйнь түлөө тэрэниие хэһээгээ, Соломооной наһа бараһанай һүүлдэ Израилиин хоёр хубида хубааралгые болюулаагүй. Хуушан Хэлсээнэй зарим номууд Соломооной нэрэтэй холбоотой: Соломоон хаанай һургаал, Экклезиастын ном, Соломооной Дуунай Дуун.

Суббото

Еврей арадай тоололгоор долоон хоногой эгээл һүүлшын үдэр – суббото, израильшуудай нангин үдэр. Моисейн дамжуулһан һургаалай ёһоор, энэ үдэр болбол дууһан Бурханда зорюулагдаха ёһотой, тиимэһээ энэ үдэр ажал хэхэ хорюултай. Наранай жарган орожо, боро хараанай эхилхэтэй хамта еврей арадай үдэр эхилдэг. Тиимэһээ субботын үдэр бол пятницын үдэшэ наранай шэнгэһэн саһаа эхилээд, субботын наранай шэнгэтэр үргэлжэлдэг. Еврей арадай мүргэлэй гэрнүүдэй – синагогонуудай бии болоходо, иудейшүүд тэндэ субботын үдэр сугларжа, һургаалай номуудые уншадаг, зальбардаг байгаа. Шэнэ Хэлсээнэй үедэ фарисейнүүд субботын үдэр үйлэдэхэ хорюултай хэрэгүүдые нарибшалан тооложо бэшээд, эдэ заабаринуудые жэншэдгүй сахиыхе зониие уряалан байгаа. Иисүүс Христоос хадаа суббото тухай ёһо заабариие фарисейнүүдһээ ондоогоор ойлгодог бэлэй. Тэрэ бол хайн хэрэгүүдые субботын үдэршые үйлэдэхэдэ болохо гэжэ хэлэдэг хэн. Тиимэһээ Тэрэ зониие субботын үдэршые аргалдаг, хүнүүдэй ажабайдалда ба хэрэгтэй зүйлнүүдтэнь анхаралтай байха хэрэгтэй гэжэ һэргылдэг бэлэй.

Сээртэй ба сээргүй

Хуушан Хэлсээн соо эдэ үгэнүүд гол түлэб ёһолол хэхэдээ сэбэр байлгада хабаатай. Моисейн Ёургаалай ёһоор израильшууд сээртэй ба сээргүй, арюун ба бузартайе илгаруулха ёһотой байгаа. Зарим амитад, шубууд болон загаһад, юумэнүүд, эдеэнэй янза сэбэр бэшэ, бузартай гэжэ тоологдодог байгаа, тиихэдэ энэ үгэ хүндэшье хабаатай байһан. Тодорхойлбол, хүн сэбэр бэшэ эдеэ эдеэгүй хаа, нойтон хамуу үбшэнтэй амиды гү, али үхэһэн хүнэй бээдэ хүрөөгүй хаа, шуһатай шархагүй хаа, сэбэр гэгдэдэг байгаа. Эхэнэр хүн нарынхиингаа ерээд байхада гү, али түрэлэнэйнгөө удаа сэбэр бэшэ, бузартай гэжэ тоологдодог һэн. Нойтон хамуу үбшэнтэй гү, али ондоо үбшэнтэй хүнүүд сэбэр бэшэ, бузартай гэгдэдэг байгаа. Сэбэр бэшэ, бузартай хүнүүд шажанай ёһололнуудта хабаадаха эрхэгүй, тиихэдэ сэбэр юумэндэ хүрэхэ эрхэгүй байһан. Бээ сэбэрлэхын тула хүн тусхай ёһолол гараха ёһотой байһан. Тодорхойлбол, сэбэрлэгдэхын түлөө үргэл үргэгдэдэг байгаа, хүниие эсообоор, хоншуу үнэртэй ногоон ургамалаар сүршэдэг байгаа; тиихэдэ хүн бээ угааха, хубсаа угааха ёһотой байгаа. Шэнэ Хэлсээн соо ёһололой сэбэр байлга гээшэдэ хандаса ондоо болоно. Исүүс Христоос хүнэй сэдхэлээ нүгэлһөөн сэбэрлээгүй хаань, гадаада бээын сэбэрлэл ямаршые удхагүй гэжэ Өөрынгөө хургаал соо хэлэнэ. Христоосой амидырһанай һүүлдэ Пётр лүндэншэнэй Бурханһаа абаһан шэнэ тайлбари соо Тэрэнээр сэбэрлэгдэһэн юумые сэбэр бэшэ, бузартай гэжэ тоолохогүй, юундэб гэхэдэ бии болгогдоһон юумэнүүд бузаараа сэбэр бэшэ байха ёһогүй юм гэжэ хэлэгдэнэ.

Тайган түшэмэл

Эртэ урда сагта олонхи арадуудай хаашуулай һамгадые заһуулһан зарасанууд харадаг байһан (еврейнүүдтэ иимэ заншал байгаагүй). Заримдаа хаашуулай хажууда тэдэ ехэ нэрэ хүндэтэй боложо, дээдын тушаал эзэлдэг байгаа. Тиимэһээ «заһуулһан, эмнюулһэн зараса» гэжэ үгэ «ордоной түшэмэл» гэжэ үгэтэй адли удхатай болодог байгаа.

Талхан үргэл

Амитанаар болон ондоо эдеэгээр үргэлнүүдэй илгаань ямар бэ гэхэдэ, ондоо эдеэгээр үргэлэй хэгдэхэдэ, амитан нэрмэгдэдэггүй байһан. Талхаар үргэлэй гол удхань бэлэг барилга болоно: ехэнхидээ Бурханда (болон санаартадта) һайн ургасынгаа түлөө баяр хүргэһэн бэлэг байгаа. Талхаар үргэл соо, һанаад үзэхэдэ, тоһон болон занданай дабирхай соо даһна нэмэжэ холигдоһон миин орооһон, тиихэдэ шарагдаһан орооһон гү, али нюдэгдэһэн ба булагдаһан орооһон ородог байһан.

Тахилай обоонууд

Гүбээнүүдэй оройдо, зарим ушарта томо модонууд доро гү, али хүнды соо түхээрэгдэһэн Хананаан шажанай тахилай обоонууд. Тэндэ Астарта

гэж эхэнэр бурханда мүргэхэ бахананууд бодхоогдожо, тэндэ үргэл хэгдэдэг байһан юм. Газараа шэнэлэн, үрэжэл һайтай болгохын тула тэндэл янхан ябадал элбэг дэлгэрэнхэй байгаа. Бурхан лүндэншэдөөрөө дамжуулан, иимэ үйлэ хэрэгүүдые ехэ буруушаадаг юм.

Тиир ба Сидоон

Тиир болон Сидоон хотонуудай газарнууд дээрэ, Дундада далайн эрь-ээр байһан Финики хаан түрэ. Мүнөө сагта энэ Ливаанай газар.

Тоһо түрхихэ, тоһодохо

Шажанай тусхай ёһо гурим хэжэ – толгой дээрэнһеэ оливын тоһо түрхижэ, хүниие гү, али хэрэгсэл Бурханда алба хэхын тула шэлэн абалга. Тусхай харюусалгатай даабари дүүргэхэ санаартан гү, али хаан болохо Бурханай шэлэнэн хүнэй магнай нангин тоһоор түрхидэг байһан юм. Зарим ушарта лүндэншэдэйшье магнай нангин тоһоор түрхигдэдэг байгаа. Тиихэдэ оливын тоһоор үргэлэй шэрээ, Майхан хүмые арюудхадаг байгаа. «Магнай нангин тоһоор түрхилгэ» гэшын далда удхань хүнүүдэй хүмэдэ ороходоо тэдэнэй Бурханһаа абанан шэлэлгэ болон Бурханда алба хэхын тулада тэдээндэ дээрэнһээ үршөөл гэнэн удхатай.

Түгэс шатаалта үргэл

Энэ үргэлэй нэгэ тусхай янза мүн, үргэл хэгдэхэдэ нэрмэгдэнэн амитан бүхэлёорөө үргэлэй шэрээ дээрэ шатаагдадаг байһан. Одно үргэлнүүдтэ үргэлэй хубинь лэ шатаагдажа, үлөөшнэ эдигдэдэг байһан. Гал түлигдэжэ, тэрэ үргэлые утаан болгодог байгаа. Бүхэлёор шатаагдаһан үргэлэй хангалтай үнэр тэнгэри өөдэ дэгдэжэ, Бурхание зохидшоодог байгаа.

Түрүүшын ургаса хуряалгын һайндэр, Табидахи үдэрэй һайндэр

Иудейнүүдэй шухала һайндэрнүүдэй нэгэн, еврей хэлэн дээрэ шавуот гэжэ нэрэтэй. Еврей литын гурбадахи сиван һарада тэмдэглэгдэдэг байгаа. Шэниисэ хадаһанай удаа долоон долоон хоногой (сдьмицын) һүүлээр гү, али түрүүшын таряанай боолто. Эһээгдээгүй хилээмэнэй һайндэртэ асарагдаһанһаа табидахи үдэртэ энэ һайндэр үнгэргэгдэдэг байгаа. Хүнүүд Бурханда олон ондоо үргэл, тэрэ тоодо хилээмээр үргэл, ороһонһоо түрүүшын ургасын дээжээр үргэл хэдэг байһан юм. Шэнэ Хэлсэнэй үеын ерэхэдэ, энэ һайндэр Табидахи үдэрэй (Пятидесятницын) һайндэр гэжэ нэрэтэй байгаа. Энэ һайндэрэй үдэртэ Иисүүс Христоосой шабинарта Арюун Һүлдэ бууһан байна.

Урим ба туммим

Бурханай хүсэл мэдэхын тула хэрэглэгдэдэг шулуунууд. Тэдэ хоёр юумэн түрүүшын санаартанай үбсүүндэ үлгөөтэй байдаг дүрбэн булантай хайрсагхан соо байдаг байгаа, тэрэниие үшөө «зарга шүүлгын хайрсагхан» гэдэг һэн. Энэ хоёр шулуугаар жээрэб шэдэдэг байгаа ха

гэжэ тоологдодог, нэгэниинь «тиимэ, болохо», нүгөөдэнь – «үгы, болохогүй» гэжэ удхатай байгаа.

Үзэгдэл

Хүнэй унтажа байхада гү, али онгондо ороходонь харагдадаг юумэн гү, али үзэгдэл. Хүн (ехэнхидээ лүндэншэн) үзэгдэл соогоо харахан шэнэ зүйл тухайгаа гол түлэб хүнүүдтэ хөөрэхэ ёһотой байһан.

Хуушан Хэлсээн соо харуулаатай Бурханаар эльгээгдэһэн үзэгдэлнүүд тухай лүндэншэдэй бэшэһэн номууд соо хөөрэгдэнэ. Шэнэ Хэлсээнэй номууд соо Бурхан үзэгдэлнүүдээр зальбаралнуудта харюу үгэнэ, тиихэдэ элшэд болон шабинартаа юуб даа хэхиень даалгана, тэдэниие заабарилна, хургажа хэлэнэ.

Үнэн шударга

Хуушан хэлсээн соо гансал Бурханда найдадаг, Тэрээнтэйгээ Хэлсээн-дэ үнэн сэхэ, Бурханай бүхы заабари заатагүйгөөр дүүргэдэг, Тэрээнэйл үгэ дууладаг хүн дээрэ харуулаатай шанарнуудта хүртэһэн хүн гэжэ тоологдодог байһан. Тиимэ хүн «Бурханай үгөөр ябадаг», тиихэдэ ондоо хүнүүдтэй харилсахадаа гансал ёһо гуримда тааруугаар харилсадаг байгаа. Энэ бүгэдэ тиимэ хүниие Бурханай урда сагааруулдаг байһан гэшэ. Үнэн шударга, сэхэ, зүб байдал – Бурхан шанарай нэгэн. Тэрээн тушаа хэлэхэ болоо наа, Тэрээнэй үйлэ хэрэг үнэн сэхэ болон үнэн зүб, тиимэ-һээ Тэрээнэй Өөрынгөө тангариг болон Хэлсэндээ үнэн сэхэ байһыень харуулна. Бурхан нахил хүртэһэн хадаа Тэрээнэй хойноһоо дахалан хүнүүдые абарна ба сагааруулна. Шэнэ Хэлсээн соо үнэн шударга, сэхэ, зүб байдал ехэнхидээ хүнэй Бурханда хүзэглэдэг болон найдадаг байһантайнь тааруулан харуулагдана. Бурханай хүсэл дүүргэхэ гэжэ хүнэй өөрөө үнэн шударга, сэхэ, зүб байдалтай болохо эрмэлзэлтэй байгаашье хаань, Бурханай хүнэй бүхы нүгэлыень хүлисэбэлнь ба тэрэниие сагааруулбалнь, тэрэ ёһотой нахил хүртэһэн болохо байна.

Үргэл үргэлгэ

Моисейн Һургаалай ёһоор, израильшууд Бурханда үргэл болгон амитадые үргэдэг байһан: тэдэнээ гаргаад, һүүлэрнь нэгэ хубиинь гү, али бүхэлээр үргэлэй шэрээ дээрэ шатаадаг байһан, үлөөшыень (хэрбээ үлэбэлнь) хүнүүд эдихэ аргатай байгаа. Мойсейн үе саһаа эхилээд, үргэлнүүд нэгэл газарта – урдань Майхан хүмэ соо, һүүлэрнь Һүмэ соо – үргэгдэхэ ёһотой, тиихэдэ ехэнхи ушарта тэрэ үргэлнүүдые санаартад лэ хэхэ ёһотой гэжэ Бурхан эрилтэ табиһан байна. Амитаднаа гадна үргэл болгон хилээмэ, үзэмэй дараһан архи, оливын тоһо, шэнэ ургасынгаа дээжэ үргэхэдэ болохо байгаа.

Олон ондоо янза үргэлнүүд байгаа, янза бүхэн өөрын удхатай: нүгэлөө сагааруулхын, Бурхандаа буянта хэрэгэйнь түлөө, масагай, миин

өөрынгөө ханаагаар баяраа хүргэхын түлөө хэгдэдэг – иимэ үргэлнүүд Бурхан болон хүнэй суг хоолдо хүртэбэ гэнэн хүлдэ удхатай байгаа.

Тэрээнһээ гадна санаартан болон левидүүд израильшуудай Бурханда үргэл гэжэ асархан эдэе хоолһоо өөрынгөө эдишэ абадаг бэлэй. Христосой хэрээһэн дээрэ наһа бараһан ушар дэлхэйн бүхы арадуудай нүгэлэй түлөө үргэгдэһэн үргэл гээшэ гэжэ Шэнэ Хэлсээн соо харуулагдана.

Үргэлэй хурьган

Тахил болгон хурьга үргэдэг заншал эртэ урдын саһаа хойшо мэдээжэ бэлэй. Моисейгээр дамжуулан, израильшуудта Бурханай үршөөһэн Һургаалай ёһоор, санаартад нангин Һүмэ соо үглөө, үдэшэ бүри, мүн Паасхын, бусад хайндэрнүүдэй үедэ ба тусхай ушараар Бурханда тахил болгон хурьгадые үргэдэг байгаа. Үргэлэй хурьганай шуһан хадаа зониие Бурхантай эблэрүүлдэг, иимэ тахилай аргаар Бурхан израильшуудай нүгэл хүлисэдэг һэн. Арюудхагша Иоанн Исүүсые Бурханай хурьган гээд нэрлэхэдээ, бүхы дэлхэйн нүгэлэй түлөө тэрэ тахил болгон үргэгдэхэ гэжэ уридшалан хэлэһэн гэхэ.

Үргэлэй шэрээ, тахилай шэрээ

Утаараа нэгэ тохой (хахад метр) үргэнөөрөө нэгэ, үндэрөөрөө хоёр тохойн хэмжээтэй ситтим гэжэ модоор (буряадаар, акацяар) хэгдэдэг байгаа. Тэрээнэй дээдэ болон хажуу тээхи талануудын алтаар хушаатай, харин табагынь алтан сахариг баглаатай байгаа. Үргэлэй шэрээ нэгэ газарһаа нүгөө газарта табигдахадаа, сахариг болон модон Һургаагаар абаашагдадаг байһан. Тэрэ газар, хүшэгийн хажуудахи Хэлсээнэй бэшэгтэй ханзын хажууда байдаг һэн. Бурханай санзай тэрээн дээрэ хангалтуулжа, санаартан уншалгаа хэдэг байгаа. Үргэлэй зэд шэрээ мүн лэ ситтим гэжэ модоор (буряадаар, акацяар) хэгдээд, зэдээр хушагдадаг байгаа. Хэмжээнүүдын: утаараа табан, үргэнөөрөө табан, үндэрөөрөө гурбан тохой. Тахилай табагай углуунууд тэдэнтэй нэгэ бүхэли болоод байһан эбэрнүүдээр гоёогдодог байгаа. Нэгэ газарһаа нүгөө газарта табигдахадаа, сахариг болон модон Һургаагаар абаашагдадаг байгаа. Тэрэ Майхан хүмын газар байдаг байгаа, тэрээн дээрэ санаартан уншалгаа ябуулдаг бэлэй.

Үрээхэ, юрөөхэ

Ямар нэгэн хүндэ буян хэшэг үршөөхэ гэнэн удхатай үгэ. Бурхан хүндэ буян хэшэг үршөөхэдөө, хүниие үрээхэдөө, тэрэндэ ямар бэ даа һайниие, жэшээлбэл, амжалта, энхэ тайбан байдал, олон үри хүүгэдые, ажамидарал бэлэглэнэ. Хэндэ буян хэшэг үршөөхээ, хэниие үрээхээ Бурхан Өөрөө шиидэдэг. Хэрбээ нэгэ хүн нүгөө хүндэ буян хэшэг үршөөхэдөө, тэрэниие үрээхэдөө, һайниие тэрэндэ хүсэнэ.

Абраһаам, Исаак болон Яков гэжэ нэрэтэй дээдын санаартадай хүүгэдтээ буян хэшэг үрээхэдэнь, тэдэнэй үгэ жаргалтай ерээдүй тухайнь

лүндэн, уридшалан айлдахалга бэлэй. Хүн гээшэ Бурханда буян хэшэг үршөөхэдөө, Бурхание үреэхэдөө, Тэрэниие алдаршуулна, Тэрээндэ баяраа хүргэнэ. Иисүүс дэгдэхынгээ урда тээ үхибүүдтэ болон Өөрынгөө шабинарта буян хэшэг үршөөхэн, тэдэниие үреэһэн байна. Христоосой шабинар Бурханай буян хэшэг тарааха хүнүүд болоно гээшэ, тиихэдээ тэдэнэй үрээл дайсад болон харшалагшадташые хүртэхэ юм. Буян хэшэг үршөөхэ, үреэхэ гээшэ харааха гэжэ үгэдэ харша удхатай.

Үхэлэй орон

Наһа барахадаа бүхы зон – үнэн зүб ба нүгэлтэншые – газарай гүн соо оршодог Үхэлэй орон руу уруудан буудаг гэжэ тэрэ холын үе сагта Дүтын Дурна зүгэй олохон арадууд тоолодог байгаа. Еврейн Библи соо энэ түби шеол, грек хэлэн дээрэ хадес гэжэ нэрлэгдэнэ. Мүнөө үеын шажан шудлалын эрдэмэй «тамын орон» гэжэ ойлгосо энээнһээ ондоо. Нүгшэһэн уладай хүнэһэн Үхэлэй орон соо унтаж байһантай адли, «элинсэг хулинсагуудтаа ябаа» гэжэ тоологдодог байгаа ха. Хүн бүхэн нүгшэһэнэйнгөө удаа газар дээрэхи ажамидарал тухайгаа тоосоо бариха, тиихэдэ нүгэлтэй хүнүүд хэһээгдэхэ, зүгөөр буянтай зондо жаргал үршөөгдэхэ гэжэ иудейнүүд этигэдэг байһан байгаа. Манай ээрын урдахи гурбадахи зуун жэлһээ эхилээд Христоосой мүнделһэн үе саг хүрэтэр үргэлжэлһэн түүхэ энээн тухай гэршэлнэ. Шэнэ Хэлсээниие абажа харабал, Иисүүс үхэл дабажа гарана. Иигэжэ Тэрэнэй илалта Үхэлэй орон тухай ойлгосодо нүлөө үзүүлээ, юундэб гэхэдэ Тэрэ нүгшэһэн болон амиды зоной Бурхан болоо мүн гэжэ зураглагдана.

Галабай эрьехэдэ, тэдэ бүгэдөөрөө амидырха, тиигээд нүгэлтэй зон тусхай бэлдээтэй газарта хэһээгдэдэг байха, Шэнэ Хэлсээн соо тэрэ газар «геенна» гэжэ нэрлэгдэнэ.

Тамын, хэһээлтын, хосоролтын газар мүнөө үеын шажан хургаалай ёһоор буяадаар «тама» гэгдэдэг.

Фараон, Египедэй хаан

Эртэ урдын Египедтэ засаг түрэ баригшые (хааниие) энэ үгөөр нэрлэдэг байһан юм. Тэдэнэй нэгэниинь Яковой хүбүүн Иосифто найнаар хандадаг, нүгөөдэнь израильшуудые тэдэнэй Египедһээ гарахынь урда тээ хатуу шэрүүнээр дарладаг байһан бэлэй.

Фарисейнүүд

Шэнэ Хэлсээн соо нэрлээтэй, иудейнүүдэй шажанай гол бүлгэмүүдэй нэгэн. Фарисейнүүдэй түлөөлэгшэд Синедрион руу ородог байһан. Сайдукейнүүдтэ орходоо, фарисейнүүд гансашые Моисейн Хургаалай бэшэ, үшөө олон тоото аман домогуудай эрилтэнүүдые аргагүй наринаар дүүргэдэг байгаа. Тэрээнһээ гадна Бурханай зарга шүүлгын үдэрэй ерэхэдэ, үхэн бүхы хүнүүд Бурханай урда зогсохоёо амидырха гэжэ тэдэ тоолодог

hэн. Тэдэ ёһололнуудаа сэбэрээр, нягтаар үнгэргэдэг байһан, тиин арад зон соо аргагүй хүндэтэй байһан, тиихэдэ бидэ хүзэгтэй, хатуу шанга зантай зонбди гэжэ өөһэдөөрөө омогорхдог байгаа. Шажанай журам тиимэ шанга бэшэ, эрилтэ хулатайгаар сахидаг хүнүүдтэ фарисейнүүд дээрэлхүүгээр хандадаг байгаа. Иисүүс фарисейнүүдэй хургаал сэхээр һажааха гү, али тэрэниие дахахаһаа һэргылдэг байгаа, юундэб гэхэдэ фарисейнүүд ехэнхидэ Моисейн Хургаалнуудые бэелүүлхэдэ гадаада, харагдаатай таладань лэ анхаралаа хандуулдаг байһан байна. Христоосто хүзэглэхынгөө урда тээ Павел лүндэншэн фарисей байһан юм.

Хаан түрэ

«Хаан түрэ» гэжэ үгэ хоёр гол удхатай: «хаанай засаг» болон «хаанай эзэмдэдэг газар». Библи соохи «Бурханай хаан түрэ» гэжэ холбоо үгэ нэн түрүүн Бурханай энэ дэлхэй дээрэ хизааргүй засагтай байһые харуулна. Тиихэдэ тэрэ холбоо үгэ Бурхан болон Тэрэниие өөрынгөө Хаан гэжэ абан хүнүүдэй харилсаан тухай хэлэнэ. Бурханай хаан түрэ тухай лүндэншэд хэлэнэ байгаа. Иудейнүүдэй ерэхэ Бурханай табисууртые Бурханай Хаан гэжэ хүлээдэг байһан дээрэһэнь, Тэрэнэй хаанта засаг Бурханай хаан түрэтэй сэхэ холбогдодог байһан. Тиимэ Хаан түрын мандаха тухай Арюудхагша Иоанн хэлэнэ юм. Иисүүс Христоос Тэрэнэй ерэхэдэ хүн зондо «хүрэнэ» Бурханай хаан түрэ тухай лүндэн хэлэхэдэ, тэрэ Хаан түрэ руу гансал оюун сэдхэлтэй болохо гэжэ аргагүй ехэ оролдосо гаргаһан лэ хүнүүд орохо аргатай гэнэн байна. Иисүүс Христоосой амидырһанай һүүлдэ лүндэншэдэй хургаалнууд соо Бурханай хаан түрэ «Арюун Һүлдэтэй үнэн хүзэг, энхэ тайбан болон баяр» юм гэжэ хэлэгдэнэ. Юрэнхы дээрэ Бурханай хаан түрэ газар дэлхэй дээрэ Христоосой ерэхэдэнь оршохо юм: урданай оршон хадаа шэнэ оршоноор һэлгэгдэн үгы болохо, тэндэ Бурхан бүхы юумэн соо байха. «Бурханай хаан түрэ» гэжэ холбоо үгэ ехэнхидэ Шэнэ Хэлсэн соо хэрэглэгдэнэ. Матвейн Дуулгаһан Һайн Мэдээсэл «Бурханай хаан түрэ» гэжэ үгын орондо оло дахин «Тэнгэрийн Хаан түрэ» гэжэ үгэ хэрэглэнэ, юундэб гэхэдэ тэрэнэй Һайн Мэдээсэл гол түлэб Бурханай нэрэ миин хэрэглэдэггүй иудейнүүдтэ захиһан удхатай.

Халдейшүүд

Вавилоной хаанта засагай газар дээрэ һуурижаһан арадуудай нэгэн, тэдэ засаг баригшадшые байгаа. Энэ үгэ ехэнхидэ Вавилоной хаанта засагай бүхы арадай нэрэ болон хэрэглэгдэдэг.

Ханаһаан

Хаамай хүбүүн байһан Нойн ашануудай нэгэнэй нэрэ, тиихэдэ тэрэнэй үри һадаһадай (хананейнүүдэй) ажаһуудаг байһан Дундада далай болон Иордан мүрэнэй дунда байдаг газарай нэрэ. Бурхан Абраһаамда болон тэрэнэй үри һадаһадта энэ газар эзэмдэхыень үгэхэб гэжэ үгөө

үгэһэн байна. Сагай ябахата, аалиханаар Ханаһан израильшуудаар эзэлэгдэһэн байна.

Хараал

Бурханай нэрэтэй эблэршэгүй, Тэрээнэй нэрээр хүнөөгдэхэ юумэнүүд: дайнай дүүрэхэдэ баряанда абаһан хүнүүд, адуу мал, олзоборилһон юумэнүүд; тэдэ бүхы дээрээ Бурханда үргэл болон үргэгдэхэ ёһотой байгаа. Тэрээнһээ гадна Шэнэ Хэлсээн соо Павел лүндэншэн эблэршэгүй, хүнөөгдэхэ юумэн болбол Һайн Мэдээсэл буруугаар тайлбарилһан зон болон Иисүүс Христоосто этигээгүй хүнүүд, тэдэниие Бурханһаа халгаан холодуулха хэрэг гэшэ хараалда хүртөөхэ гэжэ удхатай гээд хэлэһэн юм.

Херүүб, херүүбүүд

Библи соо Бурханда тусхай дүтэ тэнгэрийн амитад херүүбүүд гэжэ нэрэтэй. Израильшууд херүүбүүдые ой ухаандаа тухайлхадаа, тэдэ хаан шэрээ дээрэ һууһан Бурхантай тэргэдэ хүллүүлһэн, далитай мантан томо амитад гэжэ ханадаг байгаа. Тиимэ тула хоёр алтан херүүбүүд Бурханай хаан шэрээгэй хүлдэ гэжэ ханагдадаг байһан, израильшуудай нангин эрдэни болохо Хэлсээнэй ханзын хабхаг дээрэ хээтэй байһан юм. Тиихэдэ тэдэний хоёр алтан дүрсэ Соломоной Һүмэ соо байдаг байгаа.

Хиннээрэт нуур

Иордан мүрэнһөө урдажа гарагша, Галилей нютагта байдаг сэбэр уһатай томо нуур. Энэ нуур Библи соо ондо ондоогоор нэрлээтэй байдаг – Гэннэсарэт нуур, Хиннээрэт, Тибериада далай. Тэрэ нуур олон янзын загаһатай, тэндэ ёһотой шуурган болодог, тиимэһээ ехэнхи ушарнуудта далай гэжэ нэрлэгдэдэг.

Хорээб

Харагты: Синай хада тухай.

Хотон хүрээ

Сүл губяар ябахатаа, Израилин бүхы арбан хоёр обогой майхангуудаа татаад табиһан томо газар.

Христоос шажантан

Иисүүс Христоосые Абарагшамни гэжэ тоолодог, Тэрэнэй Һургаалаар ажамидархаяа оролдодог, Иисүүс Христоосой Һургаал баримталагша болон Тэрэнэй шаби. Христоосой шабинар «христоос шажантан» гэжэ үгөөр түрүүшынхэе Сирийн Антиохия соо нэрлэгдээ. Шэнэ Хэлсээн соо энэ үгын гурба дахин хэрэглэгдээшье һаань, удаань тэрэ бүгэдын хэрэглэдэг үгэ болоһон юм.

Хуушан Хэлсээн

Израильшуудай Египедһээ гараһанай удаа Синай хадын оройдо Бурханай тэдээнтэй баталһан Хэлсээн юм. Гол хубинь – Һургаал. Энэ Хэлсээн

тухай, тийхэдэ израильшууд яжа тэрээниие сахидаг байгааб гэжэ «Хуушан Хэлсээн» гэнэн нэрэтэй номуудай согсолбори соо хэлэгдэнэ. Энэ согсолбори олон зуун жэлнүүдэй хугасаа соо ондо ондоо хүнүүдээр бэшэгдэнэн, Шэнэ Хэлсээнтэй хамта христиан шажантанай Библи болоно.

Хүн түрэлтэнэй Хүбүүн

Еврей *бен-адам*, араам *бар-энош* гэжэ үгэнүүд сэхээр «хүнэй хүбүүн» гээд оршуулагдадаг, «хүн», «үхэдэг хүн» гэжэ удхатай. Жэшээлбэл, Бурхан Эзэкээл лүндэншэдэ хандахадаа, тэрэниие хүн түрэлтэнэй хүбүүн гэнэ. Даниил лүндэншэн Хүн түрэлтэнэй Хүбүүн гэжэ ерэхэ Бурханай табисууртые нэрлэнэ, Тэрээндэ Бурхан бүхы арадууд дээрэ мүнхэ засаг үгэхэ байһан. Һайн Мэдээсэл соо Даниилай лүндэнһөө уламжалан Иисүүс Христоос Өөрыгөө байд гээд лэ Хүн түрэлтэнэй Хүбүүмби гэнэ.

Хэлсээн

Хүнүүдэй хоорондо гү, али Бурхан болон хүн хоёрой хоорондохи хэлсээн. Хоёрдохи ушартань гол түлэб Бурхан найдуулга үгэдэг, тийхэдэнх хүн журам, хуули дүүргэхээ зүбшөөдэг; хэлсээн нэгэшье талын байжа болохо (Бурхан үгээ үгэдэг). Зарим ушарта хэлсээгээ баталхын тула үргэл үргэгдэдэг байһан юм. Бурханай хүнүүдтэй баталһан Хэлсээн Библиин гол нуури эзэлнэ. Синай хадын оройдо Бурхан Моисейгээр дамжуулан, бүхы еврей арадтай Хэлсээ баталаа. Бурхан еврейнүүдые үреэжэ, бүхы дайсаднаа хамгаалжа байхаб гэжэ үгээ үгэнэ, тийхэдэ еврей арад Һургаал соо хэлэгдэнэнэй ёһоор, өөһэдөө Тэрээндээ үнэн сэхэ байха, Тэрэнэй хүсэл дүүргэхэ ёһотой байгаа. Хэлсээнэй баталагдаһан, тэрэниие яжа дүүргэжэ байһан тухай номуудай согсолборитой адли, энэ хэлсээн Хуушан Хэлсээн гэжэ нэрэтэй. Лүндэншэд Бурхан болон зоной хоорондо шэнэ хэлсээн баталагдаха гэжэ уридшалан хэлэн байдаг. Тэрэ Хэлсээн Иисүүс Христосой наһа баралга болон амидыралгаар баталагдаа юм гэжэ Һайн Мэдээсэл соо хэлээтэй. Энэ Хэлсээн тухай Шэнэ Хэлсээнэй номууд хөөрэнэ. Мүнөө үе сагта Бурханай арад гээшэ Христоосто үнэн сэхэ хүзэгтэй ямаршье үндэнэ яһанай хүнүүд болоно.

Хэлсээнэй ханза

Израильшуудай эгээ шухала эрдэни: модоор хэгдэнхэй, алтаар бүрхөөгдэнхэй ханза. Синай хада дээрэ Израилиин арадтай Бурхан хэлсээ баталхадаа, 10 Һургаал бэшээтэй хоёр хабта шулуу Моисейдэ үгөө бэлэй. Тэрэ хоёр хабта шулуун Хэлсээнэй ханза соо хадагалагдадаг. Ханзын хабхаг дээрэ алталаатай, далинуудаа дэлиһэн хоёр херүүбэй дүрсэ байдаг. Эртэ урдын еврей хэлэн дээрэ хабхагынь каппорет, тодорхойлбол, «даралта, хушалта; нүгэлөө наманшалга (бээ арюудхалга)» гэжэ нэрэтэй байгаа. Ханза Майхан һумын, һүүлээрнь Һумын Нангинай нангин газарта оршодог.

Хэмоош

Мохаабуудай хүзэглэдэг байһан эртэ урдын шажанай бурхан.

Хэрмоон хада

Израилиин хойто зүгтэ байдаг хамагай үндэр хада.

Хэрээһэн

Римэй хаанта түрэдэ, Иисүүс Христоосой үедэ эгээ хүндэ гэмтэ хэрэг үйлэдэһэн хүнүүдые саазалхадаа хэрэглэгдэдэг арга хэрэгсэл. Тэрэ ямар түхэлтэй байгаа гэхэдэ: сэхэ углуунуудтайгаар хадагдаһан хүнлэлэн модтой газарта зоогдоһон бахана байгаа. Хэрээһэндэ үлгэгдэхэ хүнүүдые тэрэ хэрээһэндэ уяад гү, али хадаад, тулижа үхэхыень орхидог байһан. Иигэжэ саазалагдаха гээшэ айхабтар аймшагтайда, тиихэдэ эшхэбэртэ тоологдодог байһан. Хэрээһэндэ үлгэгдэхэ хүн саазалалгын газар руу хэрээһэнэйнгээ хүндэлэн модо өөрөө абаашаха ёһотой байгаа. Энэ хадаа «өөрынгөө хэрээһэ абаад ябаха» гэжэ ород үгын анхан удха болоно. Иисүүсэй хэрээһэндэ үлгэгдэжэ наһа бараһанай удаа хэрээһэн гээшэ Тэрэ-нээр олгогдоһон абаралгын болон ажамидаралай хүлдэ тэмдэг болоо юм.

Һайн дуранай үргэл

Хүнэй хүмэдэ ерэхэдэ һайн ханаагаараа, өөрынгөө дураар үргэһэн ороһон, тоһон, үзэмэй дараһан архи гү, али мүнгэн.

Һайн Мэдээсэл

Эвангелион гэжэ грек үгэ бүхы һайн мэдээсэлдэ хабаатай, жэшээлбэл, дайнай дарагдаһан, илалтын мандаһан, энхэ тайбанай оршоһон гү, али хаан түрын уг залгамжалагшын түрэхэн тухай мэдээсэлые энэ үгөөр дамжуулмаар. Энэ оршолон дэлхэй дээрэ Бурханай табисууртын (грек хэлэн дээрэ – Христоосой), мүнделэн түрэхэн тухай мэдээсэлые Бурхан Өөрын эльгээмэлнүүдээр дамжуулан, арад зондо дуулгаһан байна. Тэрэнэй мүнделэхэ тухай үлэ мэдэг тэмдэгүүдые Хуушан Хэлсээн соо оломоор. Бурханай хаан түрэ, Бурханай арад зондо дуратай тухай Һайн Мэдээсэлые Иисүүс Христоос Өөрөө тунхаглаһан байна. Энэ дуранайнгаа түлөө Бурханай хүбүүн, Абарাগша Иисүүс наһа бараа, зүгөөр Бурхан Тэрэниие амидыруулаа. Иисүүс Христоосой мүнделэхэн, зоной түлөө Тэрэнэй оролдоһон, Һургаал үршөөһэн, хэрээһэн дээрэ наһа бараһан, һүүлээрнь амидырһан тухай Һайн Мэдээсэл христиан шажанай гол үндэһэн һуури болоо мүн. Христоосой газар дэлхэй дээрэ ажаһууһан, наһа бараһан, амидырһан тухай хөөрөгшэ Шэнэ Хэлсээнэй түрүүшын дүрбэн номые һүүлээрнь Һайн Мэдээсэл гэжэ нэрлэдэг болоо бэлэй.

Һургаал

Тора гэжэ эртэ урдын еврей үгэ. Һургаал гээшэ Бурханай Өөрын арад-наа ямар ажамидарал болон Өөртэнь шүтэлгэ хүлээһэн тухайнь Һургаал

болоно. Тэрэ Һургаал Израилиин арадта Моисейгээр дамжуулан үгтэһэн юм. Хуушан Хэлсээн соо энэ Һургаал болон тэрэниие үршөөһэнэй түүхэ Табан ном (Библиин түрүүшын табан ном) соо хэлэгдээтэй, зарим ушарта тэрэ ном Һургаал гээд нэрлэгдэдэг. Һургаал соо израильшуудай шажанай болон юрэ бусын ажабайдал эрхилхэдэнь, тодо заабаринууд үгтэһэн, тиихэдэ тэдэнэй яажа бээе абаад ябаха тухай гурим журамууд тогтоогдоһон байна. Шэнэ Хэлсээн соо Павел хадаа зон гээшэ Һургаалай бүхы заабари сахижа шададаггүй, зоние хэһэн нүгэлэйн түлөө хэһээлтэһэ Һургаал абархагүй гэжэ хэлэнэ. Тиимэһээ Шэнэ Хэлсээн соо Һургаал болбол буян хэшэгтэ эсэргүү удхатай хэрэглэгдэнэ.

Һүзэглэгшэдэй бүлгэм

Грек хэлэнһээ *эклесиа* гэжэ үгэ оршуулбал, «суглаан» гэжэ удхатай. Шэнэ Хэлсээн соо Иисүүс Христоосто Һүзэглэгшэдэй бүлгэм Һүмэ гэжэ нэрэтэй. Тиихэдэ нэгэ нютагта ажаһуудаг, Бурханда мүргэхээе, Нангин Бэшэг уншахаяа болон харилсахаяа суглардаг Һүзэглэгшэдэй бүлгэмүүд Һүмэнүүд гэжэ нэрэтэй.

Һүмэ, Эзэнэй нангин Үргөө

Эзэндэ зальбардаг гэр. Эндэ тусхай аргаар Эзэн Өөрөө оршодог гэжэ тоологдодог байгаа. Тиимэһээ Иерусалимай Һүмье Эзэнэй нангин Үргөө гэжэ мүн лэ нэрлэдэг бэлэй.

Һэлхэ үбшэн

Библи соо ямаршые халдабарита арһанай үбшэн иимэ нэрэтэй, юундэб гэхэдэ *цараат* гэжэ ехэнхидэ «Һэлхэ үбшэн» гээд оршуулагдадаг эртэ урдын еврей үгэ бол олон ондоо арһанай үбшэ тэмдэглэдэг байһан юм. Хуушан Хэлсээнэй эрилтээр иимэрхүү үбшэнтэй хүнүүд бузартай гэжэ тоологдодог байгаа. Арһанай Һэлхэ үбшэнтэй зоние бүлгэмһөө гаргадаг, ябуулдаг, ондоо хүнүүдтэй суг байлдадаггүй байһан юм. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй ондоо хүнүүдтэ үбшээе халдаахагүйн тула, үбшэн хүнэй ойронь хүрэхэдөө, ондоо хүнүүд бузартай болохогүйн тула энэ заршам сахигдадаг бэлэй. Һэлхэ үбшэнгөөр үбшэлһэн хүниие санаартан үнэн дээрээ тэрэ бүримүһэн эдэгэбэ гэжэ гэршэлбэл, тэрэ хүн һөөргөө бүлгэм руугаа орохо аргатай байгаа.

Шаналха, гэмээ мэдэрхэ

Энэ хадаа гэмтэйгээ, нүгэлтэй байһанаа мэдэрэлгэ, Бурханда һайшаагдаагүй урданайнгаа ажаמידаралһаа арсалга болоно. *Шув* гэжэ еврей үгэ «орохо», «бусаха» гэһэн удхатай, гэмээ наманшалгада тааруулхата хүнэй бурханда бүхы ханаагаараа орохо, ондоо бурхадта Һүзэглэхээе, нүгэл хэхээе арсаха гэһэн удхатай. Гэмээ сагааруулха *нихам* гэжэ еврей үгэтэй холбоотой, тэрэ «гэмтэйгээ мэдэрхэ», «шаналха» гэжэ удхатай, юундэб гэхэдэ гэмээ мэдэрэлгэ хүнэй би зүбби гэхээе болихоһоо, нүгэлтэ

ажамидаралһаан арсалгаһаа эхилнэ. Энэ үйлэ хэрэг хэхэдээ хүнүүд ма-сагладаг, бархирдаг, үмдөөд байһан хубсаһаһаа удара, шуу татадаг, хара үнгэтэй таар хубсаһа үмдэдэг, үбсүүгээ шаадаг байһан. Гэмээ сагааруулжа байһан хүн бултан нүгэлэйнгөө түлөө Бурханһаа хүлисэл гуйна, саашадаа ганса Бурханай хүсэлөөр ябахаб, алдуунуудаа нэгэшье дабтахагүйб гэжэ хатуу тангариг үгэнэ.

Шэнэ Хэлсээн соо *метанойа* «ухаанай хубилалта» гэхэн удхатай грек үгэ хэрэглэгдэнэ, тиимэһээ гэмээ сагааруулгын үедэ хэгдэһэн үйлэ хэрэгүүдһээ гадна үшөө нүгэлтэ һанал бодолһоон арсажа, ухаан бодолоороо, сэдхэлээрээ бүрин түгэс Бурханда оронхойб гэжэ харуулна. Библи соо гэмээ сагааруулга тухай олон хургаалнуудай жэшээ байха, тодорхойлбол, Иеремиин, Еһээлэй болон Ионын, тиихэдэ Арюудхагша Иоаннай гэмээ наманшалга тухай хургаалнууд, Исүүс Христоосой болон лүндэншэдэй номнолнууд соо мүн лэ үргэлжэлнэ.

Шолмос

Эртэ урдын грек *диаболос* гэжэ үгэ «гэмнэгшэ, хардагша» гэхэн удхатай. Муу хүнэһэдэй толгойлогшо ба Бурханай дайсан юм. Библи соо ондоо нэрэнүүдтэй – шолмос, Бээлзэбүүл, мэхэшэн (ислам заншалаар иблис гүүлэдэг), луу. Иоаннай бэшэһэн гэршэлгэ гэжэ ном соо сагай эсэстэ шолмос заатагүй диилдэхэ, хүнөөгдэн үгы болохо гэжэ хэлэгдэнэ.

Шухуурга

Виноград дарахын тула хабсагай соо сабшагдан хэгдэһэн һаба. Шухуурга ехэнхидээ дороо нүхэтэй байһан, дарагдаһан жэмэсэй шүүһэн тэрэ нүхөөр доошоо, һаһа хабсагай соо хээтэй багахан һаба руу урдажа ородог байгаа. Виноградай багса гол түлэб нюсэгэн хүлөөрөө дарадаг байгаа.

Шэнгэн зүйлөөр үргэл

Шэнгэн зүйлнүүдээр үргэл хэхэдээ, үргэлэй шэрээ дээрэ адхажа байгаад, үзэмэй дараһан архи гү, али тоһо үргэдэг байһан. Шэнэ Хэлсээн соо Павел лүндэншэн һайн мэдээсэл тараахада өөрынгөө үхэл иимэ үргэлтэй зэргэсүүлнэ.

Шэнэ Хэлсээн

1. Лүндэншэдэй хэлэһээр, Бурханай Израилиин арадтай хэлсээн шэнэдхэгдэхэ байһан юм. Иигэжэ уридшалан хэлэһэниинь бүтөө, Бурхан Исүүс Христоосоор арадтай шэнэ хэлсээ баталаа. Шэнэ Хэлсээн дэлхэйн бүхы арадтай баталагдаа, тийн Исүүс Христоосто хүзэглэдэг хүн бүхэн энэ хэлсээндэ орохо аргатай.

2. Һайн Мэдээсэл, Элшэнэрэй бүтээһэн хэрэгүүд, Бэшэһэн хандалганууд болон Иоаннай бэшэһэн гэршэлгэ гэжэ дүрбэн номуудай суглуулбари Шэнэ Хэлсээн гэжэ нэрэтэй. Энэ ном олон ондоо авторнуудтай, нэгэдэхи

зуун жэлһээ эхилээд, Христоосой түрэхэ саг болотор бэшэгдэһэн, Хуушан Хэлсээнтэй хамта Библи болоно.

Эдоом

1. Улаан шара үнэтэй байһанайнь түлөө, тиихэдэ өөрынгөө ууган хүбүүнэй эрхэ улааншаг үнгэтэй улаан зармын шүлөөр худалдаһанайнь түлөө Эсаавта үгтэһэн ара нэрэ.

2. Эдоом гэжэ үгэ Эсавай үри һадаһадай, тиин үшөө тэдэнэй газарай нэрэ.

3. Эдоом гэжэ мого Сеир хаданууд дунда оршодог байгаа, хойто хилэнь Заред гэжэ мурэн, урда хилэ элирүүлхэнь хүндэ, тиибэшье Елаф болон Ецион-Гавер гол түлэб Эдоомдо оруулагдадаг. Халак гэжэ хадаар (Малаан хада) Израильтай хилэтэй байһан юм. Эдоом Дабһата далайһаа эхилээд Акаба гэжэ далайн тохой хүрэтэр нэмжһэн Араб гэжэ хүндын хоёр талаар байдаг байгаа. Эндэ, Арабта эртэ урдан сагай галта уулын гал хаяһанай ашаар газарһаа халуун булагууд олон байгаа. Эдоомой гурбан талаһаа сул губьяар хүрээлөөтэй байһан дээрэһээ эдомшууд газараа үргэдхэһын тула хойшоо ябаһан, тиин Иудын обогтой дайралдаһан юм.

Эдээмэй сэсэрлиг, Бурханай сэсэрлиг

Эхин гэжэ ном соохи хүнэй бии болоһон тухай хөөрөөн соо аргагүй гоё сэсэрлиг зураглагдана, тэндэ түрүүшын хүнүүд Бурхантай харилсажа байна. Энэ сэсэрлиг Эдээм, сэсэрлиг, диваажан гэжэ нэрлэгдэнэ. Адаам Ева хоёр Бурханай үгэ дуулаагүй, тиигээд тэдэ диваажанһаа намнуулаа, тиин хүндэ ажал хэжэ, үбшэн хабшанда абтажа, үхэлэй засаг доро ажамидарха болоо. Лүндэншэдэй заримдаа хэлэһээрнь, галабай эрьехын урда тээ Израилин газар диваажанай сэсэрлигтэй адли болохо, бүхы амитад дундаа эбтэй байдаг болохо. Шэнэ Хэлсээн соо Христоос энэ сэсэрлиг тухай хэлэхэдээ, амгалан ехэ жаргалтай, гуниг гашуудалгүй ажамидаралда болон Бурхантай мүнхэ харилсаантай байдалда бусан эрьехэ тухай хэлэнэ. Шэнэ Хэлсээнэй үе сагта Эдээмэй сэсэрлиг гээшэ нүгэлгүй хүнүүдэй наһа бараһанай удаадахи байдалыг амгалан ехэ жаргалантайгаар, галабай эрьехэдэ тэдэнэй амидырхаяа хүлээжэ байһаар зураглагдана.

Эзэн

Бурхан Моисей болон израильшуудтай анха удаа уулзахадаа Өөрыгөө нэрлэһэн нэрэнь – («Яхве») заншалта болон олон оршуулганууд соо Эзэн гээд хэрэглэгдэдэг. Энэ еврей үгын зүб үгүүлбэри мэдэгдэнэгүй. Хүндэ-тэй, засаг баригша хүнүүдтэ «эзэн» гэжэ зарим үедэ хандажа болохо.

Эзэнэй хилэнсэгтэ үдэр

Бурханай Өөрынгөө арад абархын тула Израилин дайсадыг хэһээхэ үдэр гэжэ эртэ урдын израильшууд энэ үдэрыг тоолодог байһан. Харин һүүлээрнь энэ үдэрэй удха ондоо болоһон байна, энэ үдэр Бурхан хүн

зоной түүхэдэ оролсохо, дэлхэе сүүдлэхэ гэжэ лүндэншэдэй лүндэн соо хэлэгдээтэй. Бурхан энэ үдэр Иисүүс Христоосой аргаар үйлэдэжэ, бүхы дэлхэе сүүдлэхэ гэжэ Шэнэ Хэлсээн соо хэлэгдэнэ. Энэ үдэр хүүлшын үдэр гү, али сүүдэй, зарга шүүлгын үдэр гэжэ нэрэтэй.

Элеон хада

Иерусалимай зүүн ханын хажууда байдаг үндэр бэшэ хада; тэрэ хада-наа бүхы хото угаа хайханаар харагдадаг байгаа. Үшөө Тогоо хада гэжэ нэрлэгдэдэг нэн. Хадын хажууда оливын мододой ургадаг Гефсеманай сэсэрлиг байгаа. Энэл газарта Библиин түүхын олон ушар болоо юм: жэ-шээлбэл, Эзэкээл Бурханай алдар солын хото дээгүүр ошохые эндэнэ харанан, энэ газарнаа Бурханай Зарга шүүлгын үдэрэй үйлэ хэрэгүүд эхилхэ гэжэ Захарияа лүндэн табиһан, Христоос галабай эрьехэ тухай эндэ хэлэнэн, эндэнэ тэнгэридэ дэгдэнэн байна.

Элгээмэл, Бурханай элшэ

Бурханда алба хэдэг, зарлигыень зондо дамжуулдаг, туһалдаг ба Бурханай хүсэл айлдхандаг онсо маягтай туһамаршан. «Мэдээ асарагша» гэнэн удхатай эртэ урдын еврей *малах*, грек *ангелос* гэжэ үгэнүүднээ үндэнэтэй мүн. Энэ үгэ зарим ушарта хүнүүдтэ хандуулан хэрэглэгдэдэг байгаа. Ехэ нэрэ хүндэтэй зарим элшэнэр Библи соо Михаэл, Габриһээл гэжэ хүнэй нэрэнүүдтэй байна. Бурханай элшэнэрэй заримань Бурханай урдаһаа буһалгаалжа, үгыень дуулахаяа болижо, эрлиг шолмосой тала бариһан байдаг. Тэдэниие доройтон унагша элшэнэр гэжэ нэрлэдэг юм.

Элшэн

Хуушан грек хэлэн дээрэ энэ үгэ «элшэн», «мэдээ асарагша» гэнэн удхатай. Иисүүс Христоосой элшэ, Тэрэнэй Өөрөө шэлэжэ, Үнэн Үгэ тунхаглахыень эльгээһэн элшэн гээд Евангели соо энэ үгын удха ойлгуулагдана.

Бурханай элшэ гэнэн нэрэ зэргэ ехэ харюусалга хүндэ тоходог, гэхэтэй хамта Бурханай элшэн гээшэ аргагүй хүндэтэй хүн байгаа: Христоос Тэнгэридэ Хаан, Бурханай элшэн газар дээрэ Тэрэнэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэнь мүн. Христоосой газар дээрэ ажаһууха үедэ Тэрэнтэй суг аяншалалсаһан дүтын арбан хоёр шабинь Бурханай элшэнэр гэжэ нэн түрүүн нэрлэгдэхэ зэргэтэй. Христоосой наһа бараад, амидырһанай удаа Христоосой дуудагша Павел өөрыгөө Бурханай элшэб гэжэ нэрлэдэг болоһон юм. Үнэн Үгэ тараадаг ондоошье номнолшод, жэшэнь, Барнааба, мүн лэ Бурханай элшэнэр гэжэ нэрлэгдэдэг байжа магадгүй.

Эрлиг, шолмос

Бурханай дайсаниие, болон Тэрээндэ алба хэгшэдые эрлиг гэжэ нэрлэдэг, тиибэшье «эсэргүүсэгшэ» гү, али «шүүмжэлэгшэ» гэжэ үгэ – сүүдтэ зэмэлдэг хүн гээшэ. Бурханда эсэргүүсэгшэ болон ада шүдхэрнүүдэй толгойлогшо хадаа шолмос болон ада шүдхэрнүүд хүнүүдые мэхэлдэг,

Бурханда ерэхэдэнь хаалта хэдэг, тэдэниие үхэл руу татадаг. Бурханай урдаһаа буһалгаалһан хүнүүд эрлигэй үгэдэ ороһон байдаг. Шолмосой дууһан диилдэхэ, хүнөөгдэхэ сагынь ерэхэ юм гэжэ Гэршэлгэ гэжэ ном соо хэлэгдэнэ. Библи соохи ондоо нэрэнүүдын – ороолон, эрлиг, шолмос, Баал-Зэбүүн, Бээлзэбүүл, луу.

Эртэ урдын грек хэлэн

Александр Македонскиин дайнуудай удаа грек хэлэн болбол Дунда-далайн зүүн талаар ажаһуудаг арадуудай хоорондоо харилсаха хэлэн болоһон байна. Эртэ урдын еврей болон арам хэлэнүүдһээ Хуушан Хэлсээн грек хэлэн дээрэ оршуулагдаа. Шэнэ Хэлсээн хадаа олон хүнүүдэй уншаха аргатай байхын тула грек хэлэн дээрэ бэшээтэй.

Эртэ урдын еврей хэлэн

Христоосой мүндэлхэхөө урда тээхи 586 ондо Вавилоной барянда туугдан ошохоһоо урид израильшуудай диилэнхы хубинь энэ хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг байһан юм. Тэрээн дээрэ Хуушан Хэлсээнэй олонхи номууд бэшээтэй, гэбэшье баряанһаа бусаһан еврейнүүдэй олонхинь тэдээндэ түрэл арам хэлэн дээрэ ярилсадаг болоо. Шэнэ Хэлсээнэй бэшэгдэхэ үе сагта еврейнүүд гол түлэб арам хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг, харин ондоо арадтай харилсахадаа, ехэнхи ушарта эртын грек хэлэ хэрэглэдэг байгаа.

Эсооб

Зохид хоншуу үнэртэй ногоон ургамал. Арюудхалгын ёһололой үедэ эсообые уһан гү, али шуһан руу хээд, тэрээгээр хүндэ сүршэдэг байгаа.

Этигэл

Бурханда этигэл, Тэрээнэй хэлэһэн юумэн заатагүй бүтэхэ гэжэ лаб найдал, Бурханай хүсэл бээдээ абалга, Тэрээнэй хэлэһээр бүхы наһаараа ябалга. Шэнэ Хэлсээн соо Иисүүс Христоосто хүзэг гээшэ Тэрэниие Бурхамни болон Абарাগшамни гэжэ бээдээ даажа абалга болоно.

Эфес

Бага Азиин баруун эрье дээрэ оршодог, Лидия гэжэ гүрэнэй угаа томо хото. Анханһаа Эфес хадаа грек хото байһан, һүүлээрнь Римэй ударидалга доро ороходоо, Римэй эгээ баян Аси можын түб хото болоһон байна. Эфес Римэй хаанта гүрэнэй соёлой, политикын, экономикын түбүүдэй нэгэн байһан, эртэ урда сагта дэлхэйн долоон гайхамшагуудай нэгэн гэжэ тоологдодог Артемидын ордоноор суурхаһан мүн. Энэ хотодо гол түлэб грегүүд болон эллинизмын үеын Бага Азиин олон ондоо арадууд ажаһуудаг байһан, тиибэшье тэндэ иудейнүүд яһала олоор байгаа, тэдэнэй олонхинь Христоосто хүзэгтэй нэн.

Эфод

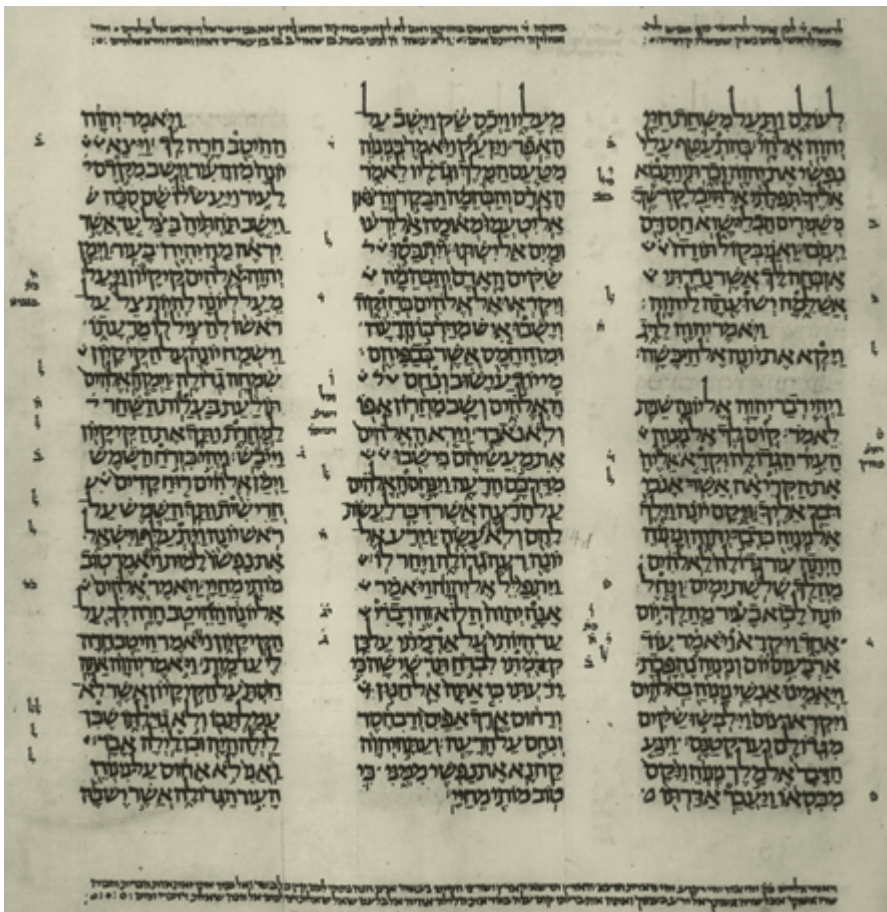
Шажанай ёһолол хэхэдээ, санаартанай үмдэдэг хамсыгүй хубсаһан. Жэшээлбэл, Бурханай зарлиг мэдэхын тула энэ хубсаһа үмдэдэг байгаа.

Зарга шүүгшэдэй ном соо гэрэй онгонуудтай (терафимуудтай) хамта хэлэгдэнэ – тиихэдээ онгоной хубсаһан тухай хэлэгдэжэ магад.

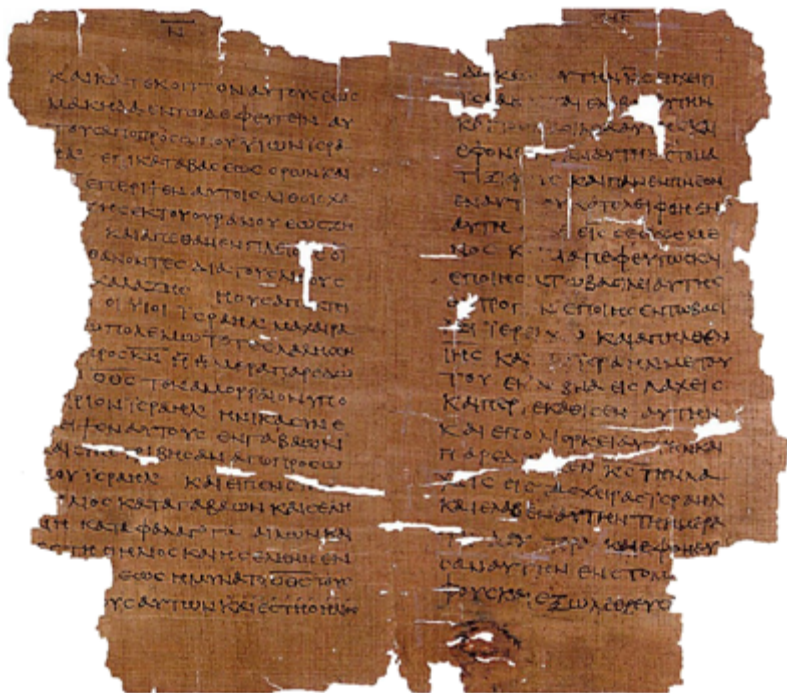
Энээгдээгүй хилээмэнэй хайндэр

Еврей литын түрүүшын авиив харын (ондоо нэрэнь нисаан) 15-аа 21 болотор тэмдэглэгдэдэг байгаа. Энэ хайндэр Паасхын хүүлээр эхилдэг байһан. Долоон үдэрэй хугасаа соо израильшууд Бурханай тэдэниие Египедһээ яаралтайгаар гаргаһые ханадаг байгаа. Гэртээ энээбэритэй эдээ, тиихэдэ энээбэреэр бариһан хилээмэшье барижа болохогүй. Долоон үдэрэй туршада израильшууд гансал энээбэригүй хилээмэ эдидэг байгаа. Хайндэрэй түрүүшын болон хүүлшын үдэртэ эгээл хүндэтэй суглаанууд болодог, үргэл хэгдэдэг байгаа. Шэнэ Хэлсээнэй үедэ Паасхын болон Энээгдээгүй хилээмэнэй хайндэрнүүд нэгэ хайндэр гэжэ тоологдодог байһан гээшэ.

Урданай эхэ бэшэгүүд

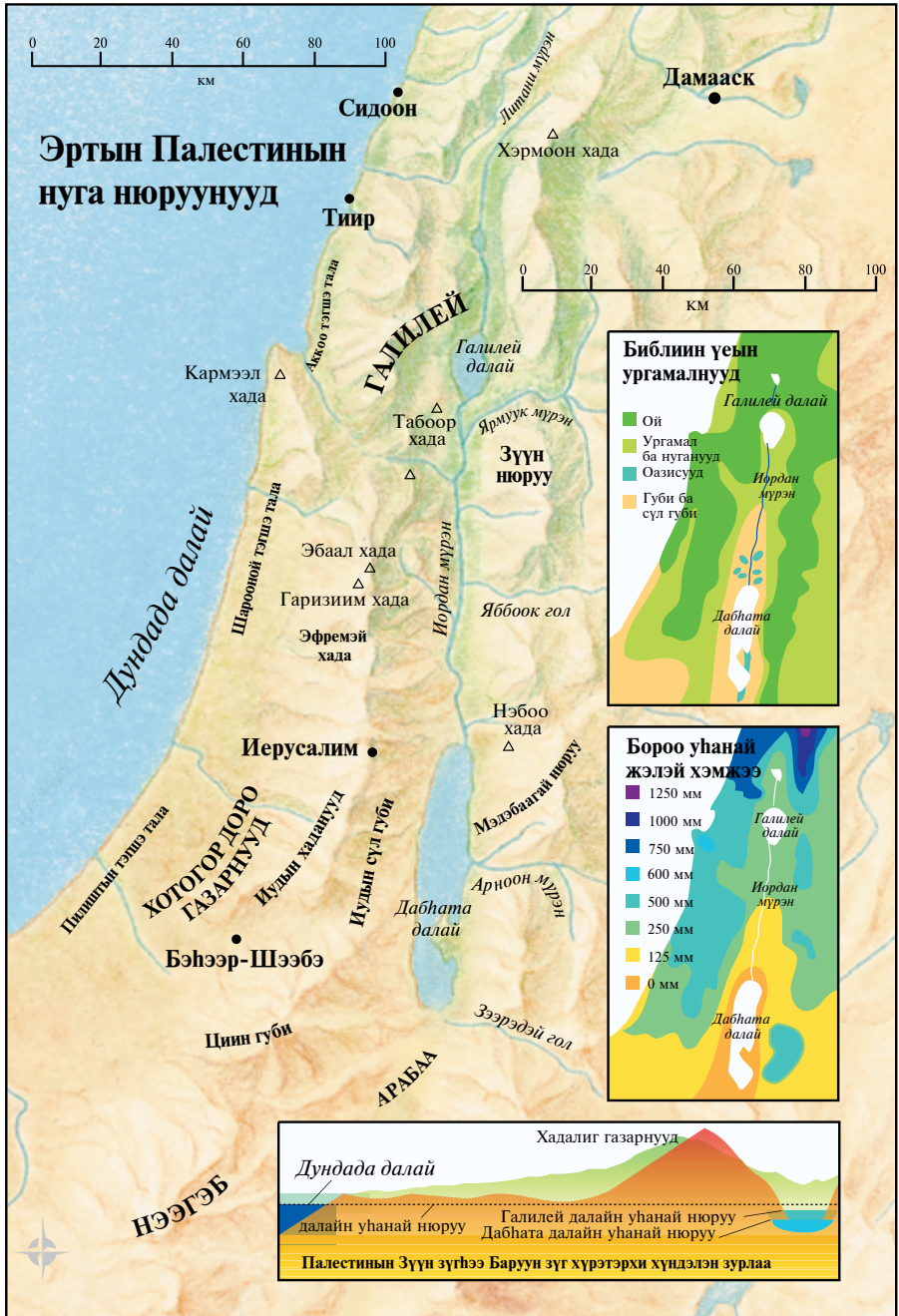
Ленинграддай кодекс (Codex Leningradensis),
эргын еврей хэлэн дээрэ Хушан Хэлсээнэй масоредэй эхэ бэшэг,
м. э. 1000 оной ойролсоо. Иона лүндэншын Номой хэһэг

Септуагинта, эртын грек хэлэн дээрэ Хуушан Хэлсээнэй оршуулга,
 м. э. 200 оной ойролсоо. Нүүнэй хүбүүн Иисүүсэй Номой хэхэг

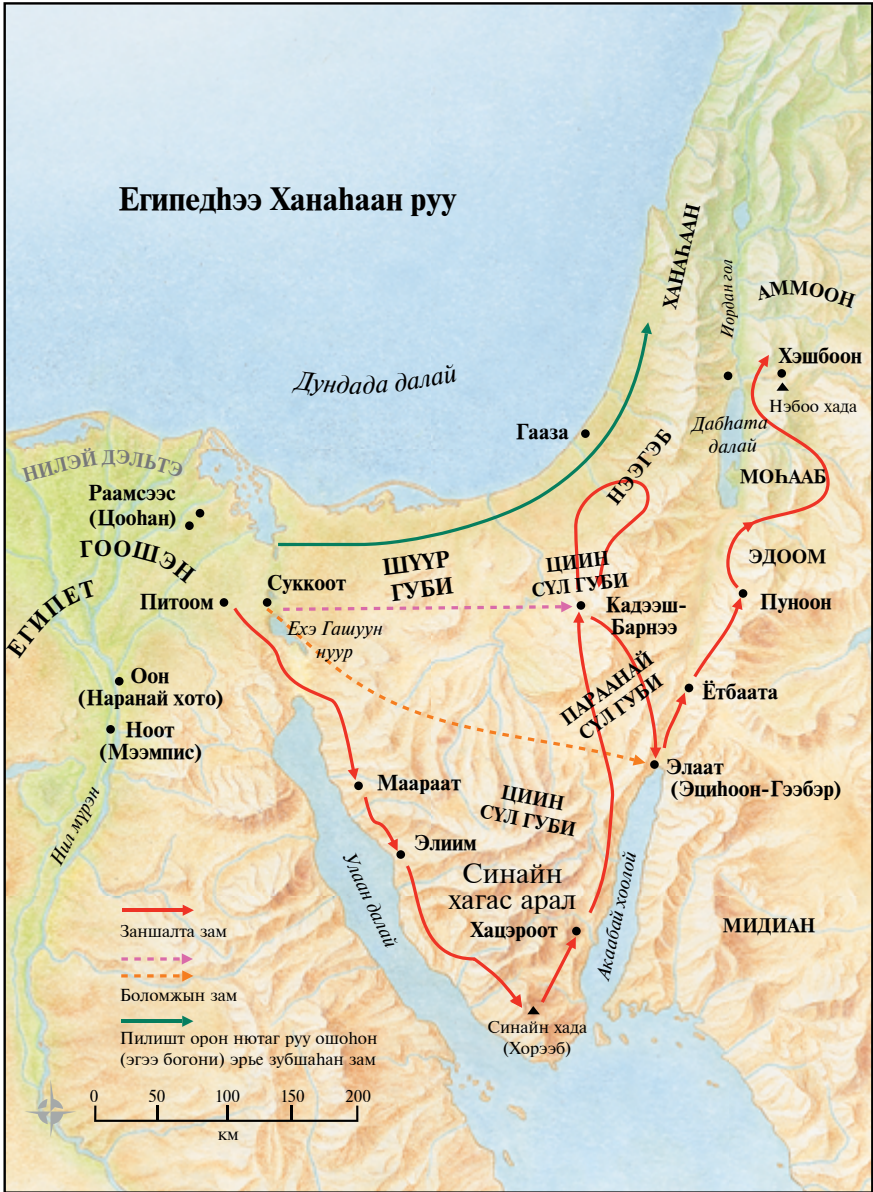

52-дохи папирус, эртын грек хэлэн дээрэ Шэнэ Хэлсээнэй манускрипт,
 м. э. 125 он. Иоаннын дуулгалан Гайн Мэдээсэлэй хэхэг

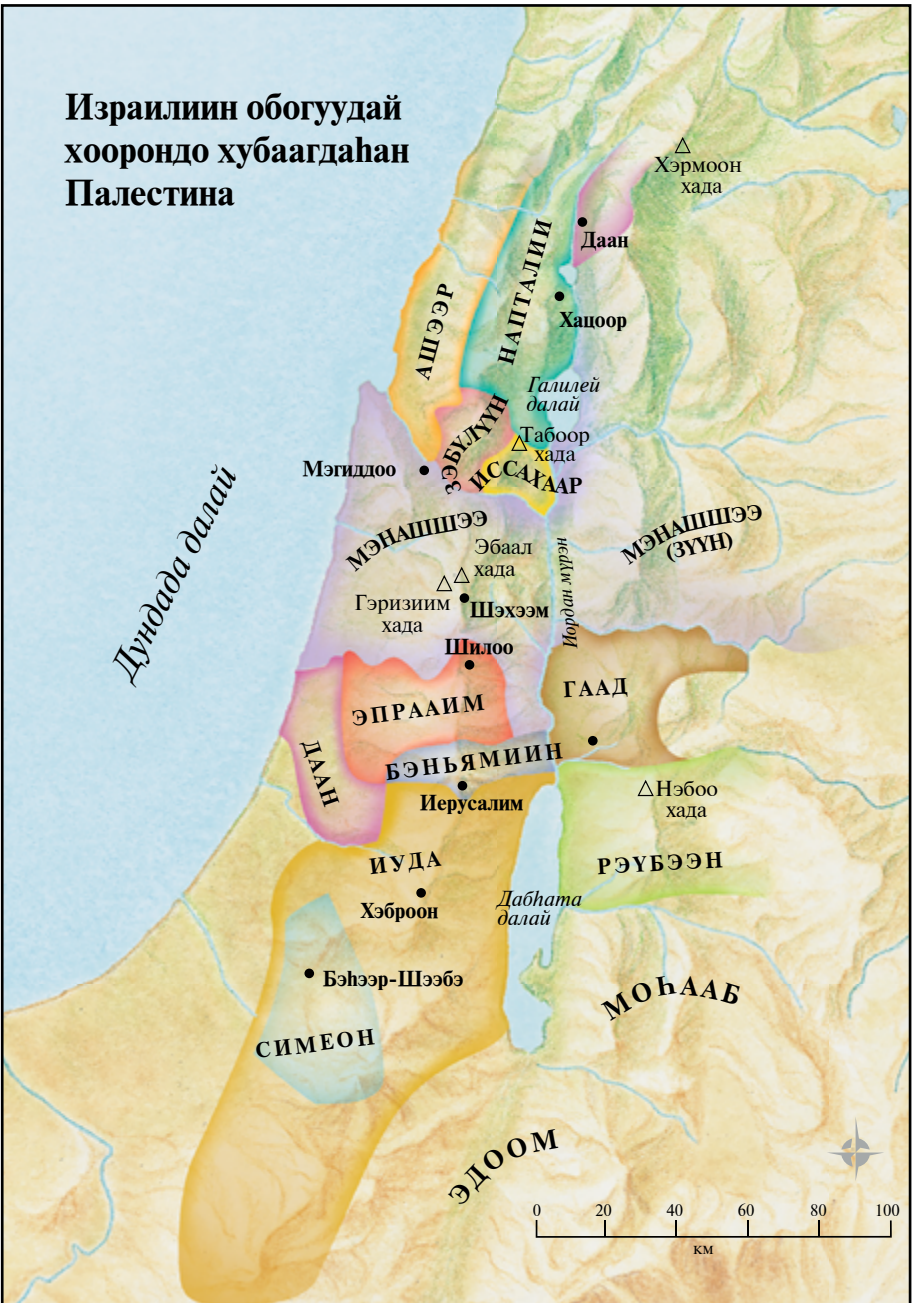

Египедһээ Ханаһаан руу

Израилин обогуудай хоорондо хубаагдаһан Палестина

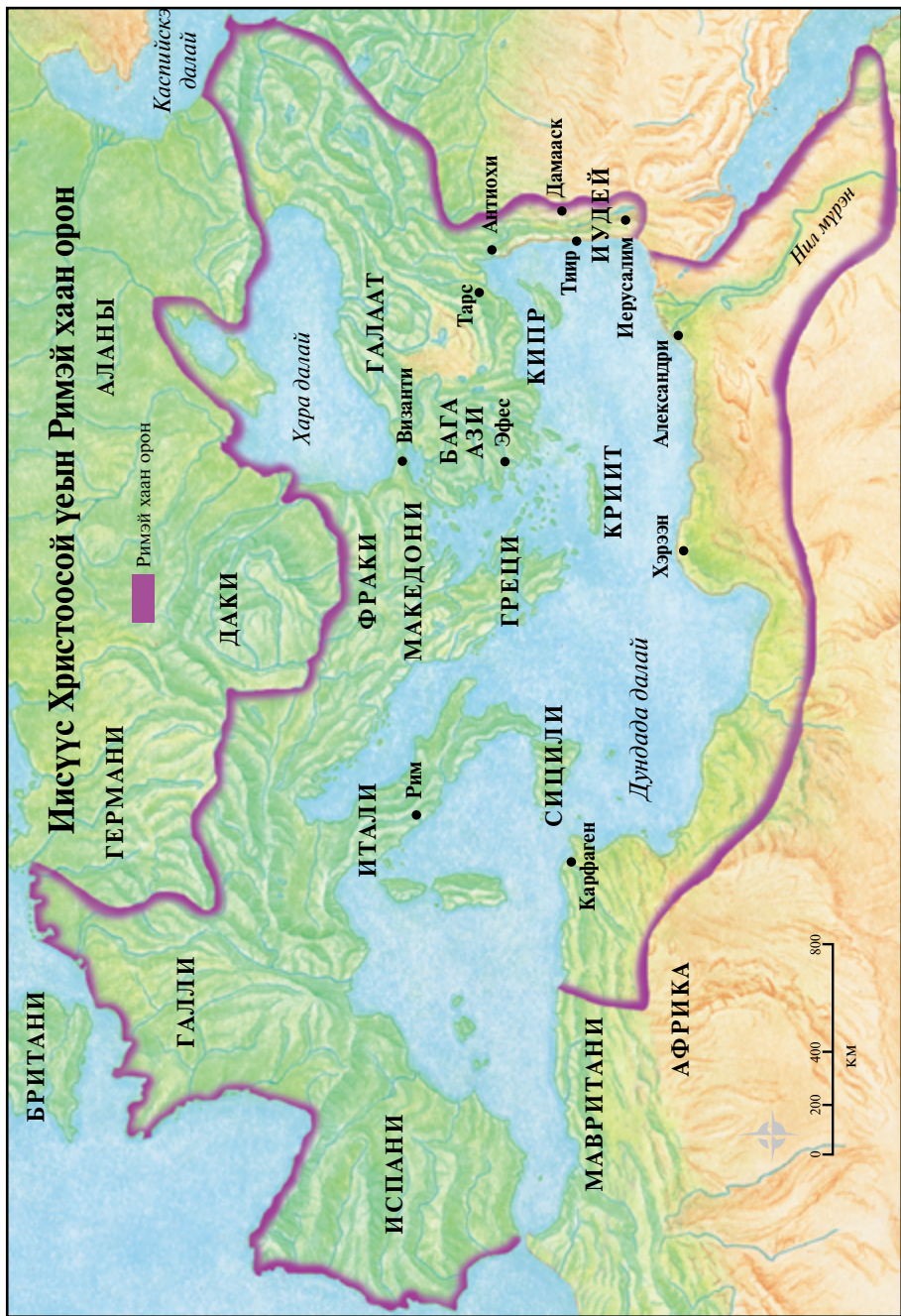

Израиль болон Иудын хаан оронууд

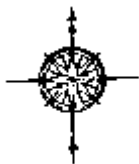
- Израилийн нутаг дэвсхэр
- Иудын нутаг дэвсхэр

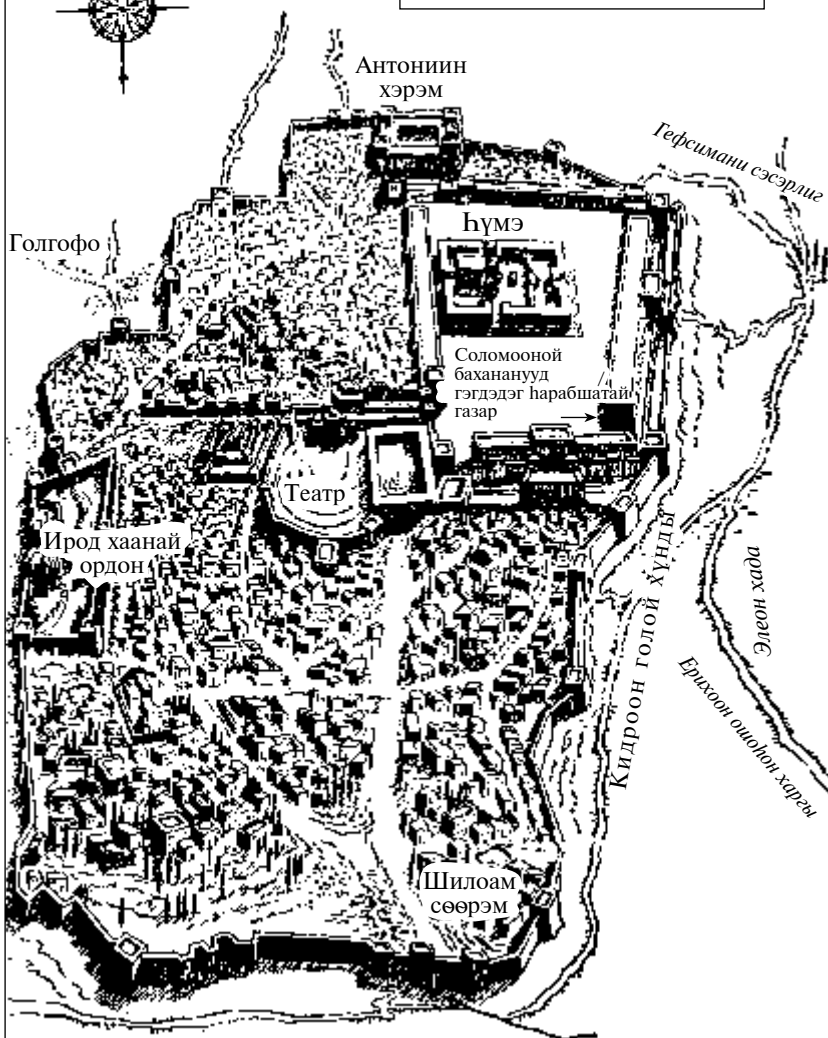

хойто зүг

Иисүүс Христоосой үеын Иерусалим

Гинноомой хүнды

БИБЛИ

Библия на бурятском языке
The Bible in the Buryat language (bxr)

Институт перевода Библии
101000 г. Москва, Главпочтамт, а/я 360
www.ibt.org.ru

Подписано в печать 20.03,2024
Формат 60×90 1/16. Печать офсетная. Усл. печ. л. 144
Тираж 2500 экз. Заказ №

Отпечатано в типографии «Принткорп»,
ул. Ф. Скорины, 40, Минск, Беларусь.
Свидетельство о государственной регистрации издателя,
изготовителя, распространителя печатной продукции
за № 2/75 от 19 марта 2014.